LIBRARY

TUFTS COLLEGE LIBRARY

GIFT OF ALUMNI

Walter F. Welch, Jr, 1928

March 1956

192142

Congl. A. F.

[illegible] in the Congress of 1803

Icon: ~~[illegible]~~ 99. n.° 6

Catalogus ſanctorum ⁊ geſtorum eorū ex diuerſis voluminibus collectus: editus a reuerēdiſſimo in xp̄o patre domino Petro de natalibus de venetijs dei gratia ep̄o Equilino.

Cum gratia ⁊ priuilegio.

Est S. Seuerini de Neapoli

A P. D. Jacobo postillis signatus.

ANTONIVS Verlus Vicentinus chriſtianis ſalutem. Poſſemus (& merito quidem) ingratitudinis ac inuidie nota ſuggillari: quum omnium pene auctorum uolumina in mediū prodierint: ſi catalogū ſanctorum: tā concinnū: elegans: luculentum: & rarum: ut fere unicū opus: omnibus cōem cū auctore iacturā: in lucem piter non ederemus: & eo amplius: q ex ipſiuſmet artificis manu fidelem habemus archetypum. Iccirco: cum ut fidei noſtre conducibile quicq̄ ageremus: tum & apprime: ut torquenda in nos tāq̄ laudis aliene interceptores: iacula declinaremus: Hunc quoq; nobis modo accuratiſſime recognitum pluribus exemplaribus effigiandum curauimus: tot labores & exactas lucubrationes: que ut extincte hactenus delituerant: ab interitu uendicaturi. Quod omnibus perutile: & multis fore non iniucundum arbitramur: nec pigere eos: qui ſuperno calent igne: huic myſtico dominoq; codici boni aliquid ocii tritum ire: ut hinc diſcere ualeant ethice religioſeq; uiuere: quum nulla aut rara ſit tam remota: tam abſtruſa barbaries: cui nature uel dei nutu aliqua: q̄uis erronea: religio non colatur. Quam: ut omittamus aſſyrios: egyptios: hebreos: quibus ſemper cure fuit ut pontifices imparent: quanti fecerint romani patres: quo cultu: qua reuerentia excoluerint: ex decem principum filiis ſenatuſconſulto ethrurie: ut ita dicam: uicatim deſtinatis: ſacrorum diſciplina imbuendis: ex priuatis etiam duobus luciis petilio & aluanio: caio fabio ſacris onuſto: ſatis luculenter habemus. Et ut extera non obticeamus: non ne ex umbilico barbarie ſublatum ebur melitam remiſit maſaniſſa? Quorſum hec? profecto ut intelligamus: quod nos deceat: quibus: bone deus: indubitabilis ac uera religio eſt propalata. Conſtanter incumbendum eſt. ſedulo riteque deo famulandum. Hinc enim luxuriant uectigalia: florent urbes procera pullulat ſoboles: omnia ad uota ſuccedunt. & hoc ipſos non latuit quirites: qui ſemper omnia poſt religionem duxerunt: diis curioſe libando: ſe orbi poſſe imperare non dubitantes. quod niſi fecerimus: eam aſpernantes: ecce ſirio torretur humus. degenerat progenies. irrepunt peſtes. diruta iacent menia. cuncta ruunt in preceps. & quod miſerabilius eſt: illibata nuſq̄ ſeruatur pudicitia. Hanc ob cauſam potitiorum puberes periiſſe: breum in ſemet manum uertiſſe: & uarrone conſule ad cānas infeliciter dimicatum: ſenatorii patres uere & optime iudicarunt. diuina differtur ira. nō irritatur. Eia agite nobis noſmet ipſi conſulamus. perimus profecto in dies perimus. nec uite certam habemus horam. diuinis igitur litteris uacandum eſt: quibus celū expugnare inſtruamur: ubi eternam felicemq; uitam degamus. Non deſunt quidem libri: qui hac de re nos affatim inſtituant. ſed qui lenius excitent: ardentius exhortentur: & exempla que emulari debeamus magis idonea ſubiiciant oculis: aliunde magis: q̄ ex his uoluminibus decerpere non poſſumus: que cōcinna hiſtoriarum annexione: uitas ſanctorum omnium: ſic inuentu facillimas: ut in prefatione duodecimi huius innoteſcit: tam ſuccincte tam perfecte per anni curricula complectuntur: ubi nihil non excultum: nihil probatiſſimorum uirorum auctoritatibus non fulcitum enarratur: ut ne doctiſſimi quidem debeant reſpuere: qui tametſi ferulis ſubtraxerint manus: & aliunde didicerint: diſcent tamen hinc bene uiuere. nam bonitate non doctrina tātum uendicatur celum: ut illud. Indocti rapiunt celum: cum ſcientiis mergimur in pfundum. Diſcent preterea & fidelibus ineſſe uim animi non exiguam: ut non ulterius tantopere penelopes: aut lucretie pudicitiam predicent: ſceuole conſtantiam mirentur: & attilii fidem ſuper aſtra tollant. Intelligent chriſticolas occidi poſſe: non ſuperari. ceſarum immanitates parum ualere: inter miranda obſtupeſcere: & profiteri: ſe orbem poſſe uincere: non animos. Ecquid ſunt hec egregia facinora: turres & fidei noſtre molimina: non inſpicienda? minime quidem: quum precipue ſint nulle domus: nulle urbes: nulle nationes niſi Chriſto rebelles: que hinc aliquid emolumenti ſibi adipiſci non ualeant: Quam facile: qui per templa declamationibus inſudant: his auctoritatibus & exemplis regiam auditoribus uiam perſuadebunt? hinc docemur: uirtutes ſequi: uitia debellare. & nos: quod nequiuit orbis domitor alexāder: noſmet rationi pendo ſubiugare: celum pro ſtipendio conſecuturi: & famam in terris haud obſcuriorem: q̄ qui terrarum monſtra deuicere. Exinde namq; famam tantum & quidem breuem traxerunt: tot erumnis uix partam. Hinc merces. Hinc indelebile nomen: & quod heroum nulli contigit: diem in ſuper ſibi perpetuo colendum: ſyncœra ui animi comparandum. tutius profecto quam credere nos pelago tumidis fluctibus circūquaque uallancibus: ſemper in labiis (ut audeam proferre) animas gerentes: ut fecundi opibus ſardonicati & conchyliati ad infructuoſam huius terreni ſeculi gloriam inter urbium primates incedere ualeamus. Heu homo infelix: & uanum animal. longe: nimis profecto longe ſunt erumne pro tam momētaneis uoluptatibus: quibus euo tam diuturno acquiſitis: tā breui ſimus carituri. hinc eterna manat gloria & uerus delitiarū theſaurus: multis incognitus: non q̄lē tagus luſitanis: aut lydiis uehit hermus harenis. ſed quali fruitur ipſa celi curia. hoc eſt ditendum. hoc ſunt implende crumene: ne: quum illuc applicuerimus: pecuniis hoſpitaturi: dicatur nobis. ſunt hec ceſaris numiſmata. hic non admittuntur. alio diuertite. His itaq; diuitiis inſudemus: ciuili rabie: tyrannica cupiditate: & hoſtilibus rapinis non ſurripiendis: quibus locupletati decoratiq; celeſtem hieruſalem ingredientes nobis inter ſummi regis paranymphos locum nanciſcamur: perpetua in terris gloria: eternis in celo delitiis in eternum fruituri. Valete.

1921 42

¶IN CHRISTI NOMINE AMEN. Incipit pro/
logus totius operis Catalogi ſanctorum & geſtorum
eorum ex diuerſis & multis uoluminibus collecti edi
ti a reuerẽdiſſimo in Chriſto patre domino petro de
natalibus de uenetiis dei gratia epiſcopo equilino.

INcreata ſapientia ſum
mi uerbi ex ſubſtantia
patris ante ſecula eter/
naliter generata ſecun
dum ordinatiſſimam
ſui diſpoſitionem : ex
ſubſtantia matris in ſe
culo temporaliter hu/
manata : uolẽs omnes
homĩes ſaluos fieri: ut
electas ſanctorum ani/
mas uocaret ad arcem
& ad ſuperne menia ci
uitatis:edificauit ſibi domum eccleſie ſacroſancte ſe/
ptem exciſis columnis fundatam ſeptemplici funda/
mento:uidelicet ſeptiformis gratie ſtabilitam:muris
munitiſſimis : & turribus altiſſimis circunſeptam:
non quidem ſculptis lapidibus:aut manufactis lateri
bus erectis:ſed ſanctorum meritis inuiſibiliter fabre/
factis:incohatam equidem uite preſentis decurſu : in
qua ipſam peregrinari uoluit & cum martha ſolicite
miniſtrare:perficiendam uero predeſtinatorum nu/
mero future uite ſucceſſu:in qua in electis dei ſingu/
lis iã ſtolis amictis : rurſumqꝫ reſumptis corporibus
duplicibus ueſtiendis triumphatura ſperatur:& cum
maria ſedule contemplationi uacare. In cuius nem/
pe celeſtis ſtructura palatii quaſi tot inſeruntur lapi/
des:quot beatorum merita cumulatur:cuius eccleſie
caput chriſtus deſcribitur:ipſiuſqꝫ corpus unum effi/
ciunt inſtar membrorum compagis diuerſa officia
miniſtrantium fideles cuncti in unitate fidei omni/
quaqꝫ diuerſis ex nationibus congregati. Ita quidem
ut ipſo capite per membra ſingula uitalem ſpiritum
influente ſic inuicem connectantur:ut alterum alteri
us officio egeat:dum chriſti legem adimplent:alter al
terius onera ſupportando. Et ſicuti uiatorum cura ſo
licita currens in ſtadio:quatenus brauium apprehen
dat:comprehenſorum precibus iuuari deſiderat : ſic
& triumphantium glorioſa ſublimitas dum dei ui/
ſione beatur in celis:militantium celebritate deuota
uenerari letat̃ in terris. Ac per hoc quod utriqꝫ amãt:
illi iam adepti per hos optant obtineri:hi uero obti/
nendum per illos ſperant adipiſci. Conuenit itaqꝫ de/
uotioni fidelium ſanctorum certamina diligenter re
colere:quatenus eorum exemplis atqꝫ ſuffragiis ſic di
rigamur in uia:ut eorum conſortio ſociemur in pa/
tria. Quis autem mortalium intellectus finiti ſancto
rum numerum infinitũ deprehendere ualeat? Quis
enim ſtellas dinumerare queat:niſi ſolus ille qui ſtel/
las claudit ſub ſignaculo:qui & numerat multitudi/
nẽ ſtellarum:& omnibus eis nomina uocat : Si enim
abrahe a deo pro impoſſibili ſuadetur:inſpice celum
& numera ſtellas:ſi potes:& additur:ſic erit & ſemen
tuum:quod certe nõ de filiis abrahe ex uoluptate car
nis & hominis ſemine propagandis:ſed de filiis eccle/
ſie ex dei bonitate & ſpiritus adoptione generãdis da/
batur intelligi. dum ſoli eterne ſapientie ſtellarum nu
meroſitas nominanda ſeruatur : humane cognitio/
ni ſanctorum infinitas cognoſcenda precludit. Quo/
modo enim uel facile curioſus quilibqꝫ cũctator etiam
omnium ſi facultas adſit:que a mondi exordio cõſcri
pta ſunt rimator uoluminum:ſanctorũ geſta : uitas:
paſſiones:& nomina colligere audeat:cum ex marty
logio beati hieronymi chronographorum cunctoꝝ
ſcrutatoris ſoliciti:certo & unico die anni decimo ſci
licet calendas martii apud tyrum ciuitatem beatoꝝ
martyrum quorum numerum ſolius dei ſcientia col
ligit pro chriſto paſſorum:feſtum contingere legat̃.
& in eiuſdem prefatione libelli quem chromatio &
heliodoro epiſcopis dirigit:eundem doctorem aſtru
entem audiat:nullum dierum per totum anni circu/
lum pertranſire:in quo pluſq̃ octingentoꝝ uel nõgẽ/
toꝝ milium martyrum in diuerſis mundi partibus
occiſorum anniuerſarium non occurrat? Vltra quos
etiam ſanctorum ueteris teſtamenti patrum & pro/
phetarum:nouiqꝫ pariter apoſtolorum diſcipulorũ
doctorum confeſſorum anachoritarum & ſanctaꝝ
uirginum ordĩes ſuperadditi:qui plures martyribus
extitiſſe creduntur:infinite martyrum infinitatẽ ex/
cellunt:Porro & ubi ſanctorum omnium geſta a ma
ioribus deſcripta fuiſſent:quod nec aſſerere quis pre/
ſumit:ea tamen uidere nec tempus ad legendum ſuf/
ficeret:nec ſtudium preualeret. Cum igitur ſanctoꝝ
infinitatẽ numerare uel nominare non liceat:de mul
tis uel pauciſſima breuius exarare ſufficiat: ceterorũ
ignotorum numero diuine nationi relicto: exemplo
peritorum qui de aſtrorum ſciẽtia philoſophati ſunt
potiſſime autem famoſiſſimi illius aſtrologi ptolo/
mei:qui ex omni celorum ambitu preter ſeptem pla
netas centum & quinquaginta ſeptem aſtra tantum
modo ſibi nota:eorumqꝫ proprietates & motus de/
ſcripta dimiſit. Ad quorum inſtar doctores eximii &
ſacrorum uoluminum hiſtoriographi ex ĩfinito ſan/
ctorum numero ſummam exiguam militanti eccle/
ſie notam decerptamqꝫ colligerunt & uenerãdam in
eorũ opuſculis poſteris reliquerunt: per hoc arbitrã/
tes (ut pie creditur) ſic in paucoꝝ notoꝝ modicitate
ceteroꝝ ignotorum infinitatem a fidelibus coli:ſicu/
ti eterna ſunt in patria charitate coniuncti:ubi gloria
ſinguloꝝ eſt gloria cunctoꝝ:& gloria cunctorum eſt
gloria ſingulorum. Ex quibus poſt diuine pagine ue
teris & noui teſtamenti elogium a ſanctis patribus di
uino flante ſpiritu diuerſis uoluminibus compilate:
in qua non nulla ſanctoꝝ chriſtum humanitate pre/
cedentium & primitiue eccleſie fundatoꝝ acta cõſcri
pta ſunt. Que petrus comeſtor hiſtorie ſcholaſtice
opere elegantius declarauit. Prior & potior ille euſe/
bius ceſarienſis eccleſiaſtice hiſtorie uolumĩe:a capite
eccleſie chriſto initians & uſqꝫ ad ſua tempora chroni
cam protẽdens omnium pene martyꝝ cunctaꝝ pro/
uinciarum hiſtorias texuit & paſſiones & certamina
luculenti ſtilo digeſſit. Cuius opus rufinus aquileien
ſis preſbyter de greco tranſferens in latinum : & non
nulla ſanctoꝝ acta intermiſcens ac ſubſequentis adii/
ciens tẽporis continuando protraxit. Inde quoqꝫ hie/
ronymus prenominatis epiſcopis martylogium om
nium quos ut cunqꝫ inuenire potuit pro chriſto paſ/
ſorum uſqꝫ ad ſua tempora copioſe dictauit. Eũdem

quoque libellum uſuardus & ado chronographi inſignes: confeſſorum feſtiuitates: que in primitiua eccleſia minime colebant̃ addentes celebritatibus martyrum ampliarunt. Ceterum & his exceptis alii plurimique fuerunt legendarum ſanctorum ſcriptores illuſtres: utpote Ambroſius & Auguſtinus doctores egregii in pluribus eorum uoluminibus & libellis. Gregorius in libro dialogorum. Hieronymus in uitis patrum: & in libro de uiris illuſtribus. Gennadius in eiuſdem nominis intitulato libello. Beda preſbyter in geſtis anglorum. Gregorius turonenſis in geſtis francorum. Heraclides in libro de paradiſo. Odo uiennenſis archiepiſcopus. Hugo de ſancto uictore. Hellinandus & Sigibertus ac Guilelmus antiſiodorenſis: Nec non frater Bartholomeus in chronicis ſuis. Caſiodorus inſuper in hiſtoria tripartita quam de greco tranſtulit in latinum. Frater uincentius in ſpeculo hiſtoriali. Et frater Martinus in ſua chronica martiniana: aliiq; multi quorum & ſi opuſcula leguntur: nomina ſubticentur. Demum frater Iacobus de uoragine ordinis predicatorum uenerabilis archiepiſcopus ianuenſis ſanctorum geſta quorum ſolennia ab eccleſia precipue recoluntur: & in calendariis aſcribuntur: generaliter collegit: & cōpendio breuiauit. Nouiſſimus omnium frater Petrus calo uenetus eiuſdem ordinis: ſanctorum multorum quorum uitas paſſiones & nomina undecunque ſumere ualuit grandi uolumine & diffuſo opere dilatauit: quod eius prolixitate nedum commendare memorie: ſed nec intente quis legere poterit: niſi longeuitate temporis & aſſiduitate lectionis. ❡Hec igitur attendens ego petrus de ueneriis equilinus epiſcopus inter ſacerdotes minimus & eccleſie prelatos indignus ſanctorum exiguitatem eccleſie notam ex prenominatis omnibus codicibus & uoluminibus: nec non ex aliis pluribus diuerſarum eccleſiarum antiquis libris & paſſionariis: quoſcunq; inuenire potui non ſine multis laboribus crebriſque uigiliis ſtudioſius recollectam: & per conſequens ceterorum beatorum nobis ignotorum infinitam multitudinem breui opuſculo: cupiens ut deus annuerit honorare: quatenus eorum meritis poſt agonem coronam excipiam: & ne talentum mihi qualiſcunq; gratie creditum terre ſuffodiam: quinimmo domino & ſi non quincuplatum: uel ſaltem reſtituam duplicatum: ad utilitatem filiorum militantis eccleſie: ſanctorum omnium noui ac ueteris teſtamenti nomina: geſta: uitas: paſſiones & triumphos compendioſo ſtilo ſubſtantialiter recollecta illuſtrium uirorum fretus auctoritate ſanctorumque omnium capitis ieſu Chriſti & beate ipſius genitricis Marie duodecim apoſtolorum atque cunctorum ſupernorum ciuium confiſus patrocinio: preſenti catalogo curaui retexere & breuiſſima oratione narrare. Studioſum lectorem obſecrans ut ſi in opuſculo nouo grata repperit: gratias agens deo totum attribuat. Si uero incōpoſita aſpexerit humane fragilitati aſcribat: quod ſi dubia aut forte minus credibilia lectitauerit: auctoritati eorum a quibus ſumpta ſunt fidem adhibeat. Cum libellus noſter nulla referat noua edita: niſi que ſola nouit magnis ab auctoribus compilata.

❡Diuiſio totius operis: per tempora reuolutionis anni.

Quoniam autē tam ſacre pagine q̄ ſanctorum teſtimonio chriſti domini & ſanctorum eccleſie unio humano matrimōio comparatur: ipſa ueritate in parabolis atteſtante. Quod ſimile factum eſt regnum celorum homini regi qui fecit nuptias filio ſuo: quod de uerbi dei & noſtre humanitatis commercio doctores exponūt: merito ad iſtar temporalium nuptiarum in agni nuptiis quinq; concurrere manifeſtū eſt: uidelicet. ipſius matrimonii pertractatio: conſenſus mutui pollicitatio: ſponſe per anulum ſubaratio: eiuſdēq; a ſponſo ſolēnis trāſductio: & per carnalem copulam matrimonii conſumatio: ex qua ſequitur & ſextū: quod eſt liberorum propagatio. Hec enim oīa in uiri & mulieris cōnubio conuenire nulli ambiguum eſſe poteſt. Totius igitur uite humane decurſus a mūdi exordio uſq; ad finem in quinq; partes diuiditur: in quibus premiſſa quinq; in diuino coniugio concurrentia liquido colligere poſſumus: que omnia ſancta mater eccleſia per anni circulum in quinq; eius diuiſionibus repreſentat. ❡Primum ergo tempus in quo facta fuit agni nuptiarum pertractatio: fuit ab adam uſq; ad aduentū chriſti: in quo more humani contubernii tractatus plurimiq; matrimoniales preceſſerunt: ipſius ſcilicet uerbi & eccleſie unionis: quoꝝ tractatuum & colloquiorum hinc inde habitoꝝ mediatores fuerunt patres & prophete ueteris teſtamenti: incarnationē chriſti nedum fiēdam ſummis affectibus peroptātes: ſed etiam affuturā aſſiduis oraculis prophetātes. Hoc autem tempus repreſentat ab aduentus principio uſq; ad natiuitatem domini: in perſonam patrum & prophetarum ipſis diebus chriſtum uenturum flagitās: & quodammodo uaticinās. Et quia tractatus iidem connubiales quadriformiter preceſſerunt: ſcilicet per legis naturalis īſpirationem ab adam uſq; ad abrahā: Per indictam patribus circūciſionē: ab abraham uſq; ad moyſen: Per collatam legis ſcripte impoſitionem a moyſe uſq; ad dauid: Et inſpiratam ꝓphetie conteſtationē a dauid uſq; ad ipſum chriſtum. Que quidē quattuor fuerunt quaſi mutui per mediatores ſponſi & ſponſe tractatus & collocutiones diuinum coniugium precedentes: non ab re tempus dominici aduentus in quattuor diuiditur ſeptimanas. Quarum prima denotat legis naturalis aſpirationem: unde in dominiciali epiſtola mandata naturalis legis continētur: que ſunt honeſte uiuere & proximum non ledere: dicitur enim ibi: induamur arma lucis: ſic ut in die honeſtate ambulemus: nō in cōmeſatiōibus & ebrietatibus: non in cubilibus & impudiciis: quod eſt honeſte uiuere: non in contentione & emulatiōe: quod eſt proximum non offendere. ❡Secunda deſignat indictam patribus circunciſionem: unde & in epiſtola paulus exclamat dicens: dico enim chriſtū ieſum miniſtrum fuiſſe circunciſionis ad euacuandas promiſſiones patrum. ❡Tertia figurat legis ſcripte collationem: unde & in epiſtola paulus in perſonam moyſi legiſlatoris & miniſtri dicit: ſic uos extimet homo ut miniſtros chriſti & diſpenſatores miniſtroꝝ dei.

¶ Quarta repreſentat prophetie atteſtationem: unde & apoſtolus in epiſtola: perſonam induens prophetarum chriſtum uenturum & propinquum aſſeuerat dicens: gaudete in domino ſemper: iterum: dico gaudete: dominus enim prope eſt. ¶ Secundum tempus: in quo facta eſt uerbi & hominis mutui conſenſus obligatio & ſtipulatio: fuit a chriſti incarnatione uſque ad eius baptiſmum: in quo tempore uerbum caro factum eſt: & habitauit in nobis: & per incrementa puerilia educatus apparuit quaſi unus ex nobis. Hoc uero tempus repreſentat eccleſia a chriſti natiuitate uſque ad ſeptuageſimam quando uidelicet incarnati uerbi ortus & actus infantie recoluntur: quod etiam tempus in tres ſubdiuiſum eſt deciſiões. ¶ Nam quia filius dei deſcendit ad homines principaliter pro ſalute peculiaris populi iudeorum. Primo agitur de matrimonio inter dei uerbum & hebreorum populum contractato: a feſto uidelicet natiuitatis in qua ipſe mundo editus confeſtim & primotenus paſtoribus iudeis per angelos reuelatur: & ab eis uti notiſſimis uiſitatur: uſque ad epiphaniam. ¶ Secundo agitur de eodem commercio inter idem uerbum & gentilium populum approbato: a feſto ſcilicet epiphanie: in qua magis premitie gentium filius dei natus ſtella apparente nunciatur: & ab eiſdem oblatis muneribus adoratur: uſque ad ipſius octauam epiphanie. ¶ Tertio agitur de utroque populo in unum ouile per idem coniugium copulato ab octaua epiphanie uſque ad ſeptuageſimam: Tunc enim pauli leguntur epiſtole: in quibus & potiſſime in epiſtola ad romanos: Chriſtum deum ne dum iudeorum imo & gentium apoſtolus affirmat: & pro utriuſque plebis ſalute adueniſſe euidentius probat. ¶ Tertium uero tempus: in quo facta eſt dei ſponſe eccleſie per anulum ſubaratio fuit a chriſti baptiſmate uſque ad reſurrectionem: in quo Chriſtus eam uti reginam & ſponſam illuſtriſſimam triplici aureo anulo trium gemmarum incomparabilium deſponſauit: ſcilicet anulo ſaphiri coloris celeſtis fidei: uidelicet ſuperne eidem eccleſie per triennium predicando. Anulo ſmaragdi hoc eſt uirentis ſpei pro eadem ſe quadragena penitentia affligendo. Et anulo carbunculi: ignite uidelicet charitatis pro eadem mortem acerrimam patiendo: eamque ſuo precioſo ſanguine redimendo: hoc autem tempus eccleſia repreſentat a ſeptuageſima uſque ad paſcha: in quo nempe tempore primis tribus dominicis humanitas noſtra anulo fidei deſponſatur per Chriſti predicationem: de qua tunc in officiis agitur. ¶ Quam predicationem in ipſa ſeptuageſima chriſtus primo per diſcipulos adimpleuit quando ſeptuaginta duos predicatores ante faciem ſuam miſit: quod in euangelio myſtice denotatur in patrefamilias: qui exiit conducere operarios in uineam ſuam: Chriſto domino: ſcilicet qui predicatores in eccleſiam intromiſit. ¶ In ſexageſima uero Chriſtus eiuſdem predicationis officium per ſe ipſum perfecit: quod utique euangelio figuratur in ſeminatore Chriſto: qui ſemen diuini uerbi exiit ſeminare: quod ipſa ueritas de ſemine predicationis exponit. ¶ In quinquageſima autem eandem predicationem dei filius miraculis confirmauit: quod etiam in euangelio per illuminatum cecum exprimitur: genus humanum ſignificans a cecitate culpe per uerbi dei predicationem illuſtratum. ¶ Sequentibus autem quattuor dominicis: hoc eſt ab initio quadrageſime uſque ad dominicam paſſionis: dei ſponſa anulo ſpei ſubaratur per Chriſti penitentiam: de qua tūc inſignius memoria celebratur: cuius opera in quattuor principaliter conſiſtunt ſcilicet in ieiunio: oratione: elemoſyna: & peregrinatione: que chriſtus tunc cepit facere & docere. ¶ Idcirco in prima dominica quadrageſime agitur de chriſti ieiunio: de quo in euangelio ſpecialiter commemoratur. Nam cum ieiunaſſet quadraginta diebus & quadraginta noctibus: poſtea eſuriit. ¶ In ſecunda agitur de oratione: de qua in euangelio mentio fit. Nam ideo Chriſtus montem thabor excelſum ſubiit: ut oraret ſoluſque orans transfiguratus eſt: quod licet Mattheus taceat: Marcus & Lucas teſtantur. ¶ In tertia agitur de elemoſyna non quidem materialis pecunie: quam Chriſtus pauper unde daret: non habuit: ſed ſpiritualis gratie: quam egros ſanando conceſſit: Ideo in euangelio cecus ſurdus mutus & demoniacus ab omnibus ipſis paſſionibus liberatus introducitur. ¶ In quarta agitur de peregrinatione: ideo in euangelio Chriſti itineratio recolitur: Abiit enim Ieſus trans mare galilee &c. ¶ Vltimis uero duabus dominicis paſſionis: uidelicet & palmarum eccleſia ſancto anulo charitatis decoratur per Chriſti paſſionem: que tunc deuotius excolitur. Et quia duo ſunt precepta charitatis dei: uidelicet amor dei & proximi: ideo talis anulus duabus hebdomadis confertur. ¶ In quarum prima agitur de Chriſti paſſione mentali: quam pertulit a iudeis expulſus & effugatus: quod ad litteram in dominicali euangelio & per totam ſeptimanam oſtenditur. ¶ In ſecunda agitur de Chriſti paſſione corporali: quam ſuſtinuit in carne paſſus & crucifixus: quod ad litteram in quattuor paſſionibus quattuor euangeliſtarū exhibetur. ¶ Quartum quoque tempus in quo facta fuit ſponſe per ſponſum ſolennis transductio: fuit a reſurrectione domini uſque ad pentecoſten: quo tempore dominus ſponſam ſuam eccleſiam eius precioſo ſanguine deſponſatam in perſonam ſanctorum patrum de manu inferi eruit: & quodammodo de domo paterna: hoc eſt de preſenti ſeculo nequam eduxit: in animabus & corporibus mirifice dotauit: & ſecum aſcendente ad celeſtem & propriam patriam feliciter introduxit: quod tempus ad litteram repreſentat eccleſia a reſurrectione domini uſque ad penthecoſten. In quo quidem tempore pronuba Chriſti figuratiue in feſto reſurrectionis & per octauam de domo pr̄is imo uictrici tyrāni ſcilicet diaboli: qui pater eius factus fuerat diſcipiendo educitur: cui & dicitur per pſalmiſtam: Obliuiſcere populum tuum & domum patris tui quod Ambroſius exponit: ut dictum eſt: ideoque tale feſtum paſcha: id eſt tranſitus dicitur: quia ſcilicet humana natura de tartaro erepta ad celos aſcenſura tranſiuit. ¶ Secundo ipſa eadem nupta ab octaua paſche uſque ad aſcenſionem myſtice induitur: colitur: & dotatur. ¶ Nam in prima dominica poſt paſcha glorificatur in cor

pore:& dotatur immortalitate.In cuius figura domi
nica ipſa uocatur in albis:ſtoliſq; cādidis neophyti ue
ſtiuntur:quod denotat dotes corporis immortalis:
& in euangelio de gloria corporis chriſti ad diſcipu/
los ianuis clauſis intrantis agitur:quod eſt figura fu/
ture corporalis glorificationis.¶In reliquis quattu/
or dominicis ſubſequentibus glorificatur in anima:
cuius dotes ſecundum auguſtinum uiſio & dilectio.
¶Ideo in ſecūda & tertia dominica repreſentatur ui/
ſio beata in libro apocalypſis:qui tunc legitur: ubi fit
mentio de uiginti quattuor ſenioribus & de angelis
ac turba magna ſanctorum ſtantibus ante thronum
diuina fruentibus uiſione.¶In quarta & quinta do/
minica repreſentatꝰ dilectio ī epiſtolis canonicis: que
tunc reguntur:in quibus de dilectione precipue per/
tractatur.¶Tertio ipſa eadem ſponſa a die aſcenſio/
nis uſqꝫ ad pentecoſten:ut dictum eſt:ſubarata & feli/
citer dotata in domū ſponſi ſolenniter introducitur:
& hoc in perſonam chriſti & patrū glorificatorum.
Ideoqꝫ tunc cantatur: Aſcendit deus in iubilatione &
aſcendit deus in altum captiuam duxit captiuitatem.
¶Quītum deniqꝫ & ultimum tempus in quo facta
eſt diuini matrimonii conſumatio: ex qua ſequitꝰ iu/
gis liberorum procreatio:fuit a die pentecoſtes:& du
rabit uſqꝫ ad ſecundum chriſti aduentum : quo qui/
dem tempore chriſtus dominus coniugi ſue eccleſie
per ſpiritus infuſionem ſpiritualiter unitus:imo & ꝑ
ſacre euchariſtie ſumptionem corporaliter quodam
modo copulatus filios adoptionis:neqꝫ ex uoluptate
carnis:neqꝫ ex uolontate uiri:ſed ex deo & ſpiritu ꝓ/
pagare non deſiſtit.Et ipſum tempus eccleſia repre/
ſentat a die pentecoſtes uſqꝫ ad aduentum : quod etiā
tempus in duas ſubdiuiſum eſt partes.In prima qua/
rum agitur de matrimonii conſumatione. In ſecūda
de filiorum propagatione.Ideoqꝫ coniugium chriſti
& eccleſie in principio huius temporis conſumatur.
Primo per ſpirituum unionem : que principalis eſſe
debet. Hoc autem eccleſia repreſentat in feſto pen/
tecoſtes & per octauam:in quo promiſſo ſpiritusſan/
cto in filios adoptionis effuſo:membra capiti ſpeciali
compagne connectuntur.Secundo etiam per corpo/
rum copulationem quod eccleſia repreſentat in ſub/
ſequente feſto corporis chriſti uſqꝫ ad eius octauam:
in quo agitur memoria illius uenerabilis ſacramenti
per cuius ſumptionem fideles chriſto etiam corpora
liter coniunguntur.¶In ſecundo autem tempore:ui
delicet ab octaua corporis chriſti uſqꝫ ad aduentum
filiorum eccleſie generatio propagatur:quoꝝ: quidā
fuerūt fundatores:ut apoſtoli:qdā edificatores: ut do
ctores:quidā cōſeruatores ut cōfeſſores:quidā defen/
ſores:ut martyres: quidā augmētatores:ut uirgines.
¶Reliquū itaqꝫ tp̄s quod reſtat in qnqꝫ partes ſubdi
uiſum eſt.Nā primo myſtice figurantꝰ filii eccleſie fun
datores.ſ.apoſtoli a feſto corporis xp̄i uſqꝫ ad cal.aſau
guſti.Et hoc ſub typo regum iſrael & iuda : quorum
tunc libri ponuntur:per quos apoſtoli deſignantur:
qui certe principes populorum facti:& a deo ſup om
nem terram principes conſtituti cum chriſto in duo/
decim ſedibus in die iudicii conſeſſuri eidem regi re/
gum conregnare creduntur.Nam & mattheus euan/
geliſta in generatione chriſti ſexdecim reges a dauid
uſqꝫ ieconiam ponit:a quibus chriſtus eſt per carnem
editus ſignificantes utiqꝫ duodecim apoſtolos:quoꝝ
duo euangeliſte fuerunt:& alios duos euāgeliſtas:nec
non paulum & barnabam doctores gētium:a quibus
dei filius per euangelium quoad mundi notitiā quo/
dammodo eſt regeneratus.¶Secundo figurantur ec
cleſie conſtructores.ſ.doctores a calendis auguſti uſqꝫ
ad calendas ſeptembris ſub figura ſapientiſſimi ſalo/
monis cuius tunc libri leguntur:cuiuſqꝫ uices gerunt
in eccleſia ſancti doctores diuina ſapientia imbuti: ex
quibus tam in grecorum q̄ latinorum eccleſia quat/
tuor principaliores exiſtunt per quattuor libros ſapi
entie deſignati.¶Tertio figurantur eccleſie conſerua
tores:uidelicet ſancti confeſſores per totum menſem
ſeptembris.Et hoc ſub figura ſanctorum iob tobie:
eſdre:iudith:& heſter:quorum tunc geſta recolūtur:
confeſſionem & patientiam confeſſorum notantia:q
in tribulatione poſiti mundum carnem & diabolum
triumpharunt. ¶Quarto figurantur eccleſie defen/
ſores:hoc eſt ſancti martyres per totum mēſem octo
bris:ſub typo ſanctorum machabeorum: quoꝝ tunc
libri leguntur:qui uti ſancti martyres pro fide : ſic &
illi pro dei lege uſqꝫ ad effuſionem ſanguinis uiriliter
decertauerunt.¶Quinto figurantur eccleſie augmē
tatores:ſcilicet uirgines per totum menſem nouem/
bris uſqꝫ ad aduentum: & hoc ſub figura propheta/
rum:quorum tunc uaticinia recoluntur:qui ut pluri
mum ſpreto carnali coniugio : in corporis & mentis
integritate domino ſeruientes : aduentum chriſti &
futura tempora per ſpiritum predixerunt. ¶Nec eſt
mirandum quare doctorum & cōfeſſoꝝ tempus an/
te martyres ponatur:quāuis enim martyres merito
& honore utroſqꝫ precedant:& ideo in ordinibus ſan
ctorum immediate poſt apoſtolos locātur : doctores
tamen quia eccleſie magis utilitati profuerunt: in tē/
pore precedunt:nam ut dictum eſt:doctores fuerunt
eccleſie conſtructores:martyres uero defenſores.Cō/
feſſores autem ideo premittūtur:quia nemo martyr
extitit:qui prius confeſſor non fuerit: quod ſimiliter
& de doctoribus dici poteſt.Ideo enim martyres paſ/
ſi ſunt:quia chriſtū docebant & confitebantꝰ.¶Opus
ergo preſens in duodecim partes ſiue libellos ad īſtar
duodecim apoſtolorum: quorum prefectus eccleſie
librum preſentem incohaui:diuidendum fore diſpo
ſui.¶In primo libro agetur de feſtiuitatibus ſancto/
rum occurrentibus infra tempus in quo eccleſia re/
preſentat nuptiarum chriſti per tractationem & col/
locationem:quod eſt ab aduentu domini uſqꝫ ad na/
tiuitatem.¶In ſecundo agetur de feſtis que occurrūt
infra tempus in quo eccleſia repreſentat mutui con/
ſenſus obligationem & contractationem : quod eſt a
natiuitate uſqꝫ ad ſeptuageſimam.¶In tertio de illis
que occurrunt īfra tempus repreſentans ſponſe ſub/
arationem & deſponſationem:quod eſt a ſeptuageſi/
ma uſqꝫ ad paſcha.¶In quarto die his que occurrūt
infra tempus repreſentans ſolennem ſponſe trāſdu/
ctionem & dotationem:quod eſt a paſcha uſqꝫ ad pē/
tecoſten.¶In quinto de his que occurrunt infra tem
pus repreſentans matrimonii conſumationem & cō
firmationem:a pentecoſte uſqꝫ ad octauam corporis
chriſti.¶In aliis quinqꝫ libris agetur de feſtis occurrē
tibus infra tempus repreſentans liberorum genera/
tionem & propagationē. ¶Ita qꝫ in ſexto libro agetꝰ

de feſtis occurrentibus infra tempus repreſentans fi/
lios eccleſie fundatores ſcilicet apoſtolos ab octaua ſci
licet corporis chriſti uſq ad calendas auguſti. ¶ In ſe
ptimo agetur de feſtis que ueniunt infra tempus re/
preſentans filios eccleſie conſtructores ſcilicet docto/
res per totum uidelicet menſem auguſti. ¶ In octauo
de feſtis que ueniunt infra tempus repreſentans fili/
os eccleſie conſeruatores ſcilicet confeſſores per totū
ſcilicet menſem ſeptembris. ¶ In nono de his que ue
niunt infra tempus repreſentās eccleſie defenſores ſci
licet martyres per totum uidelicet mēſem octobris.
¶ In decimo de his que ueniunt infra tempus repre/
ſentans eccleſie augmentatores hoc eſt uirgines ſcili/
cet per totum menſem nouembris uſq ad aduentū.
¶ Hoc addito:ꝙ quia multorum ſanctorum feſta: q
bus diebus per annum occurrant inuenire non ualui
quorundam ex eis geſta aliquorum ſanctorum feſti/
uitatibus ſubieci:prout mihi congruētius uiſum fu/
it ex aliqua ſimilitudine uel attinentia precedētis aut
ex nominis equiuocatione:utpote ſancti iuliani ceno
manenſis feſto:cui ſubiiciuntur acta plurium eiuſdē
nominis ſanctorum:quorum feſtiuitates neſciuntur
aut ex aliqua temporis congruitate: utpote geſta pa/
trum omniū prime etatis:quorum dies ignoti ſunt:
que ſeptuageſime applicantur:quia tunc eorum tem
pora ab eccleſia leguntur:& ſanctorum ſecunde eta/
tis que ſexageſime ſubiiciuntur:quorum etiam acta
tunc ab eccleſia recoluntur. ¶ Et notandum ꝙ aduē/
tum domini & cetera feſta mobilia ut eſt paſcha cū
precedentibus & ſubſequentibus dependentibus ab
eadem:qualia ſunt ſeptuageſima & ſexageſima quin
quageſima quadrageſima paſſio domini aſcēſio &c.
quia in calendariis ſedem certam non habent: ſed di/
uerſimode contingunt:iuxta quod mihi melius ui/
ſum fuit:certis diebus appoſui. Nam ut feſtum ſancti
andree:quod eſt primum in officiis aduentui conti/
netur:Iccirco aduentum domini tertio calendas de/
cembris:hoc eſt in uigilia ſancti andree locaui. Reſur
rectionis uero dominice diem ſexto calendas aprilis
poſui:eo ꝙ ad litteram tali die dominus reſurrexit:&
per conſequens omnia feſta a die paſche dependentia
tam precedentia q̄ ſubſequentia illis diebus locanda
decreui:quibus eo anno contigiſſent: quo dominus
ad litteram paſſus eſt:ſi tunc temporis celebrata fuiſ/
ſent. ¶ In undecimo uero huius uoluminis libro illo
rum ſanctorum geſta deſcribentur:quorum dies fe/
ſtiui penitus ſunt ignoti:& quorum legende in aliq̄
ceterorum librorum parte nequiuerunt commode
collocari:aut illorum qui forte per obliuionem quā
humana fragilitas euadere plerumq non ualet: ſuis
locis ponendi forent omiſſi:uel eorum etiam quoꝝ
legende poſt ceptum opus de nouo apparere contin/
gerent:quod propter numeroſitatem ſanctorum fa/
cile ſatis eſſet. ¶ In duodecimo uero & ultimo libro
tabula totius uoluminis ſupponetur:in qua ſanctoꝝ
omnium per alphabetum nomina conſcribentur: &
ubi reperiri debeant:quo ſcilicet libro uel capitulo de
ſignata:ut facilius:quod quiſq optauerit eidem oc/
currat:ſicq totius p̄ſentis catalogi materia cōcludet.

¶ Explicit diuiſio totius uoluminis.

¶ Prologus libri primi.

PRimus ergo liber huius catalogi cōtinet
ſanctorum geſta:quorum feſtiuitates oc/
currunt infra tempus:in quo eccleſia re/
preſentat chriſti ſponſalium collationem
& tractationem:quod fuit ab adam uſq ad filii dei
natiuitatem. Et hoc tempus eccleſia pretendit ab ad/
uentus initio uſq ad diem natalis dominici in perſo/
nam patrum & prophetarum chriſtum uenturum
prenuncians:& aſſiduis clamoribus depoſcēs. Quat/
tuor uero dominicis ipſe aduentus celebratur: eo ꝙ
tractatus ipſarum nuptiarum quattuor modis pre/
ceſſerunt. ſ. per legis naturalis inſpirationem:per indi
ctam patribus circūciſionem:per impoſite legis ſcri/
pte collationem:& per afflictam prophetie teſtifica/
tionem. ¶ Primum tēpus fuit ab adam uſq ad abra/
ham decurſu duarum etatū: in quo tempore lex na/
turalis homines docebat de duobus. ſ. ꝙ honeſte ui/
uerent:& proximum non lederēt. Hoc autem in pri/
ma hebdomada figuratur:eo ꝙ in dominicali epiſto
la mandata legis naturalis continentur. Dicendo enī
apoſtolus:In die honeſte ambulemus:nō in comme/
ſationibus & ebrietatibus:non in cubilibus & impu
diciis:docet honeſte uiuere. Et ſubdendo: non in cō/
tentione & emulatione:admonet proximum nō of/
fendere. ¶ Secuudum fuit ab abraham uſq ad moy/
ſen decurſu tertie etatis:in quo tempore circūciſio pa
tribus indicta dei populū a gentilibus ſuperauit. Hoc
uero in ſecunda hebdomada pretenditur:ubi paulus
in epiſtola dominicalis dicit: chriſtum ieſum mini/
ſtrum fuiſſe circūciſionis ad euacuandas promiſſio/
nes patrum. ¶ Tertium fuit a moyſe uſq ad dauid
decurſu quarte etatis:in quo tempore lex ſcripta ad
bene uiuendum hominibus collata fuit: cuius lator
& miniſter extitit moyſes. Hoc autem etiam in tertia
hebdomada oſtenditur in qua paulus in epiſtola do/
minicali in perſonam moyſi dicit. Sic uos exiſtimet
homo ut miniſtros chriſti & diſpenſatores miniſte/
riorum dei:uidelicet legis ſcripte. ¶ Quartum fuit a
dauid uſq ad chriſtum decurſu quinte etatis: in quo
tempore prophetia ſanctis uatibus inſpirata chriſtū
affuturum & propinquum perſonabat:& futura tē/
pora predicebat. Hoe etiam declaratur in quarta heb
domada:in qua in epiſtola dominice apoſtolus in ꝑ/
ſonam prophetarum dominum eſſe prope cum gau
dio quodammodo prophetizat. Ad huius ergo tem/
poris feſta deſcribenda procedamus.

Finis prologi.

VENITE·BNED
ITI
ITEMALEDI
TI

¶Reuerendiſſimi p̄ris & domini petri de natalibus ueneti epiſcopi eq̄lini cathalogi ſanctoꝝ opus feliciter īcipit.

¶Liber primus ab aduētu domini uſqꝫ ad eius natiuitatē.

¶De aduentu domini in carnem. Cap. .I.

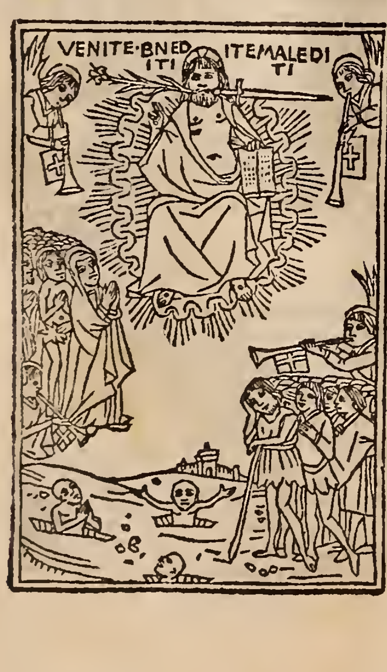

Duētus domini generalis duplex ab eccleſia colit̄. Primus ad ſaluādum. Secundus ad iudicandum. Primus de preterito celebrat̄. Secūdus de futuro formidatur. De primo luc.xix. Venit filius hominis querere & ſaluū facere: quod perierat. De ſecundo Iſa.iii. Dominus ad iudicium ueniet cū ſenatoribus populi. ¶Aduētus ergo in carnē: qui fuit ad ſaluandū quattuor agitur ſeptimanis: propter cauſam ſuperius aſſignatā: quia .ſ. ipſum aduentum chriſti p̄ceſſerūt legis naturalis inſpiratio: circunciſionis indictio: legis ſcripte impoſitio: & prophetie atteſtatio: que omnia in quattuor dominicis ut ſupius ponit̄ figurat̄. ¶Circa aduentū aūt ad ſaluandum duo uidēda ſunt. ſ. aduenīedi opportunitas: & aduentus utilitas. Opportunitas oſtēdit̄: Primo ex parte hominis: qui conuictus fuit: primo de malitia tempore legis naturalis: quia cū ipſa lex iuberet proximum nō ledere: primogenitus ade caim abel fratrem innocentē occidit. Secūdo de ignorātia tempore circunciſionis: quādo uidelicet homo idolatrans in peſſimos errores decidit: nam & tunc tēporis idolatria incepit. Tertio de impotētia tēpore legis ſcripte: que q̄dem lex iugū importabile & mandatū homini fragili īpoſſibile impoſuit. Opportune ergo filius dei uenit: quādo homo de malitia: ignorantia: & īpotentia conuictus fuit: ne ſi anteueniſſet: homo medicine gratus nō fuiſſet. Ipſe etiā ueniens ſua potentia hominis impotentiam ſubleuauit: ſua ſapientia ignorantiā illuſtrauit: ſuaqꝫ gr̄a malitiā expugnauit. ¶Secundo ex

Duo Aduentus Domini. Primus ad saluandū, Secundus ad iudicandū.

parte temporis:quia ubi uenit plenitudo tẽporis miſit deus filiũ ſuũ &c.gal.vii.quod qdẽ tẽpus adipletũ fuit p q̃ttuor ꝑmiſſa:q̃ aduẽtũ dominicũ ꝓceſſerunt. Cũ enim uidit dei filius hominẽ nec lege nature:nec nec circũciſionis ſignaculo nec lege ſcripta:nec ꝓphetaꝝ oraculis a peccato liberari poſſe:deſcẽdit cõferre gratiã:in qua nos deo gratificans a peccato redemit. Tertio ex parte uulneris & morbi uniuerſalis. Nã cũ morbus erat uniuerſalis opportunũ fuit uniuerſalẽ adhibere medelã.Etenĩ ante aduentũ chriſti eramus ignorãtes ſiue ceci:penis eternis obligati:ſerui diaboli:mala peccati cõſuetudine uincti:in tenebris obuoluti:exules a patria epulſi.Ideo egebamus doctore:redemptore:liberatore:eductore:illuminatore: & ſaluatore.Hec aũt oĩa in.vii.antiphonis maioribus habent.que cantant̃ ante xp̄i natiuitatẽ oſtendunt̃.In prima dicit̃:ueni ad docendũ nos uiã prudentie.In ſecũda ueni ad redimendũ nos in brachio extẽto.In tertia:ueni ad liberandũ nos iam noli tardare.In q̃rta: ueni & educ uinctum de domo carceris &c.In qnta: ueni & illumina ſedẽtes in tenebris &c.In ſexta:ueni ſalua hominẽ:& hoc in perſonam gentiũ:qa illa antiphona ĩcipit O rex gentiũ.In ſeptima uero clamat̃ ꝓ ſalute iudeoꝝ:qbus deus dederat legem:ideo incipit O emanuel rex & legifer noſter.& infra:ueni ad ſaluãdũ nos &c.℄ Vtilitas aũt ipſius aduẽtus patet luc.iiii. ubi ſe miſſum teſtat̃ dicẽs.Sp̄us domini ſup me &c. Ad paupeꝝ conſolationẽ. Ad contritoꝝ ſanationẽ. Ad captiuoꝝ liberationẽ.Ad ĩdoctoꝝ ĩſtructionem. Ad peccatoꝝ remiſſionẽ.Ad humani generis redemptionẽ.Et ad meritorum retributionẽ. Hec oĩa originaliter ꝓphetantur de xp̄o Iſa.lxi.℄ Auguſtinus ãt ponit alias utilitates dicẽs:ꝙ chriſtus more mercatoris ueniẽs dedit & accepit.Accepit:quod hic abundat .ſ.naſci:mori:& laborare:dedit renaſci:reſurgere & ĩ eternũ regnare.℄ Bernardus inſuper ponit tres utilitates ſupra tactas dicens:ꝙ neceſſarius fuit nobis ſaluatoris aduentus:ut in nobis per fidem habitans illuminet cecitatem noſtram:& nobiſcum manens adiuuet ĩfirmitatẽ noſtrã:& pro nobis ſtans ꝓpugnet:& purget iniquitatem noſtram.

℄ De aduentu domini ad iudicium. Cap. II.

Aduẽtus domini ad iudicium:ſicut & aduentus in carnem quattuor agitur ſeptimanis eo ꝙ & ipſum aduẽtum ſicut & primum quattuor tẽpora precedere debent.℄ Primũ fuit tempus apoſtolorum:in quo fuit perſecutio iudeorum:qui chriſtũ eccleſie caput primo in ſcipſo deinde in ſuis apoſtolis perſecuti ſunt:& durauit uſq; ad tempora neronis imperatoris.℄ Secundum fuit tempus martyrum: in quo fuit perſecutio paganorum a nerone primo chriſtianorum perſecutore uſq; ad Conſtantinum auguſtum.℄ Tertium fuit tempus doctorũ:in quo fuit perſecutio hereticorum a Conſtantino imperatore uſq; ad carolum magnum.℄ Quartum eſt tẽpus confeſſorum in quo ad preſens ſumus a carolo magno uſq; ad antichriſtum.Et notandum:ꝙ eccleſia in aduentu domini quedam cantica letitie canit: ut alleluia:& hoc propter primi aduentus conſolationem:quedam uero deponit:ut te deum laudamus & gloria in excelſis propter ſecundi aduentus trepidationem.℄ Circa ſecundum aduentũ duo uidẽda ſunt.ſ.antecedentia iudiciũ & comitãtia.Antecedẽtia ſunt tria.ſ.ſigna terribilia:antichriſti fallacia:& ignis uehemẽtia.Signa terribilia ponunt̃ luc.xii. Erunt ſigna in ſole &c.quod apoca.vi.declaratur.Sol factus ẽ niger tanquam ſaccus cilicinus:& luna facta eſt ſicut ſanguis:& ſtelle celi ceciderunt ſuper terram:quod ad litteram de eclipſi ſolis & lune:& de ſuper abundantia intelligi poteſt:uel metaphorice de imperio romano eclipſato:& eccleſia ſanguine innocentium maculata:& de predicatoribus de celo eccleſie cadentibus propter errores poteſt exponi.℄ Hieronymus autem in annalibus hebreorum inuenit quindecim ſigna iudicium precedentia:ſed utrum continua an interpolata non expreſſit. Prima die mare ſe eriget .xl.cubitis ſuper montes ſtans in loco ſuo quaſi murus. Secunda die tantum deſcendit:ꝙ uix poſſit uideri. Tertia marine belue apparentes ſuper mare dabunt mugitus uſq; ad celum. Quarta ardebit mare & aqua. Quinta arbores & herbe dabunt rorem ſanguinis uolatilibus congregatis in campis. Sexta ruent edificia:& flumen ignis ab occaſu uſq; ad oriens contra celum exurget. Septima petre ad inuicem collidentur & ſcindentur. Octaua erit generalis terremotus:ita ut nullum animal ſtare poſſit. Nona montes ſolo equabuntur. Decima exibunt homines de cauernis & uelut amentes ibunt:nec loqui poterunt. Vndecima oſſa mortuorum ſuper ſepultura colligentur. Duodecima ſtelle ex ſe igneas comas emittent: animalibus cunctis in campis ſpentenus congregatis. Decimatertia morientur uiuentes:ut cum mortuis reſurgant. Decimaquarta ardebit celũ & terra. Decimaquinta fiet celũ nouũ & terra noua:& reſurgẽt oẽs.℄ Antichriſti aũt fallacia fiet q̃ttuor modis. Prĩo p callidã ſuaſionẽ & falſam ſcripturaꝝ opinionẽ.Nitet̃ enim ex ſcriptura oſtendere ſe meſſiã in lege ꝓmiſſum:& legẽ xp̄i deſtruere.ps.Cõſtitute domine legiſlatorẽ ſuper eos.Gloſa.i.antichriſtũ legis prauę latorẽ.Secũdo p miraculoꝝ opationẽ.ſecũda the.ii. Cuius aduẽtus ſecũdũ opationẽ ſathane in oĩbus uirtutibus & ſignis & ꝓdigiis mendacibus.Tertio p donoꝝ largitionem.dan.xiii.Dabit eis poteſtatem ĩ multis:& terrã diuidet gratuito:quod gloſa de antichriſto exponit.Quarto ꝓ tormẽtoꝝ illationẽ.dan. viii. ſupra q̃ credi põt:uniuerſa uaſtabit.℄ Ignis autem uehemẽtiã dominus ꝑmittet.Primo ꝓpter mũdi innouationẽ:qa purgauit & renouabit elementa. Secundo ꝓpter hominũ purgationẽ:ut ſit tunc bonis uiuentibus in locũ purgatorii.Tertio pp maiorẽ

malorū damnationē & ſanctorum illuminationem: quia ſecundū baſil. Deus facta mundi purgatione in igne illo diuidet calorem a ſplendore: & totū calorē mittet ad regionem damnatorum: ut amplius crucientur: & totū ſplendorem ad regionem bonorum: ut amplius iocundentur. ¶ Concomitantia autē iudicium erunt octo. Primum eſt diſceptatio iudicis. Ioel. iii. Congregabo omnes gentes in uallē ioſaphat: & diſceptabo cū eis: ſtatuet enim oues a dextris hedos autem a ſiniſtris: & cum eis diſceptabit: ut dicitur matth. xxv. ¶ Secundum eſt differentia ordinis nam in iudicio illo: Quidam iudicantur & pereunt: ſicut mali chriſtiani quibus dicetur. Eſuriui: & non dediſtis mihi manducare &c. Quidam non iudicantur: & pereunt: ſicut infideles: de quibus dicitur: qui non credit: iam iudicatus eſt. Quidam iudicantur & regnant: ſicut iuſti quibus dicetur. Eſuriui: & dediſtis mihi manducare. Quidam non iudicantur: & regnant: ſicut apoſtoli quibus promittitur: ſedebitis ſuper ſedes iudicantes duodecim tribus iſrael. i. iudicanti aſſiſtentes & ſententiam approbantes: & hoc fiet eis: propter ipſorum honorem: propter ſententie confirmationem: & malorum reprobationē. ¶ Tertium erit inſignia paſſionis. ſ. crux: claui: & cicatrices in corpore: unde cantat eccleſia: hoc ſignū crucis erit in celo cum dominus ad iudicandum uenerit: & hoc faciet chriſtus ad oſtenſionem ſue uictorie: ut oſtendat ſigna: in quibus triumphauit. Ad declarationem ſue miſericordie: ut oſtendat qualiter boni miſericorditer ſaluantur. Et ſue iuſtitie: ut oſtendat qualiter praui iuſte damnantur. ¶ Quartum erit ſeueritas iudicantis: non enim flectetur timore: cum ſit omnipotēs: nec odio uel amore cum ſit iuſtus: nec errore: cū ſit ſapientiſſimus. ps. Deus iudex iuſtus fortis & patiens. i. ſapiens: quia qui patiens eſt: multa gubernatur ſapientia. ¶ Quintum erit accuſatio horribilis: habebit enim homo accuſatores. Primo diabolum. apoca. xii. Proiectus eſt accuſator fratrum noſtrorum &c. Secundo proprium uitium ſapi. iiii. Veniēt in cognitionem peccatorum ſuorum: & traducent illos ex aduerſo iniquitates eorum. Tertio totum mūdū. Gregus Si queris quis te accuſet: dico totus mūdus: qui offenditur creatore offenſo. ¶ Sextum erit teſtis infallibilis: habebit enim peccator tres teſtes unum ſupra ſe: ſcilicet deum qui eſt iudex & teſtis. hieremie. xxix. Alium intra ſe: ſcilicet propriam conſcientiam. Tertium iuxta ſe: ſcilicet proprium angelum. ¶ Septimū erit artatio peccatoris: de quo Gregorius Latere inquit erit impoſſibile: apparere intolerabile. ¶ Octauum erit ſententia irreuocabilis. Nā tribus ex cauſis appellatio non recipitur. Primo propter iudiciis excellentiam: unde non appellatur a ſententia pape uel imperatoris: quia non habet ſuperiorem. Secundo propter criminis euidentiam. Nam in crimine notorio non poteſt appellari. Tertio propterrem non differendam: ut eſt in ſententia capitali: que non exigit dilationem: ſed ſtatim exequitur. Propter hec tria xpi ſententia irreuocabilis erit: quia nec ſuperiorē habet: & omnia ibi notoria erūt: & nihil quod ibi agetur: dilationem patietur. Omnia enim fient in momento: in ictu oculi &c.

¶ De aduentu domini in ſpeciali. Cap. III.

Aduētus domini ſpecialis duplex eſt. Primus in mēte ad ſanctificādū: de quo Ioan. xiiii. Ad eū ueniemus. & māſionē apud eū faciemus. Secundus in morte ad p̄miādū: de quo luc. xii. Et uos eſtote parati: qa q̄ hora nō putatis filius hoīs ueniet. Horū duorū aduētuū feſta q̄uis ab eccleſia nunq̄ commemorent a pluribus tamen deuotius frequentiſſime recoluntur.

¶ De ſcīs ſaturnino & ſiſinno martyribus. ca. IIII.

Saturninus & ſiſinnius martyres Rome paſſi ſūt ſub maximiano īpatore: q rediēs de p̄tibus aphrice dū oēs chriſtiāos ad afflictionē laboris compelleret ad thermas edificādas ad fodiēdā harenā. & ſaturninus iā ſenex ſarcinā ferre nō poſſet: ſiſinnius & cyriacus diacones marcelli pape eū iuuabāt: ut dicet īfra in paſſiōe marcelli. xxvii. calēd. febr. Quod dū maximiano nūciatū fuiſſet: iuſſit eos teneri in carcerē a lauditio p̄fecto: q eos. xvii. diebus carceri mācipauit. A qbus multi paganorū cōuerſi ſūt. Deīde p̄fecto p̄ſentati ſaturninus ſenex & ſiſinnius diaconus dū idola ſibi oblata cōminuiſſent: cōuerſi ſunt duo milites papias & maurus: tūc lauditius iuſſit ſaturninū & ſiſinninū in eculeo leuatos attrahi: neruis & fuſtibus & ſcorpiōibns cedi. Papiā uero & maurū ſe xpianos p̄fitentes ora lapidibus ceſos carceri trudi fecit. Saturninū uero & ſiſinniū eculeo depoſitos decollari mādauit: q ducti uia mumētana miliario ſecundo ab urbe capite ceſi ſunt: quorū corpa tarſon cū ioāne p̄ſbytero ſepelierunt in predio ſuo uia ſalaria uetere. iii. calen. decembr̄.

¶ De ſancto ſaturnino epō & martyre. Cap. V.

Saturninus eps & martyr ab apoſtolorū diſcipulis ordiatus eſt. q primus eps toloſane urbi directus xpm p̄dicauit: & dū ſepius iuxta capitoliū quod īter domū ſuā & eccleſiā ſitū erat: iter ageret: demōes a reſpōſis ceſſabāt. Quod dū gētiles uirtute ſcī fieri cognouiſſent: ſaturninū cōprehēſum in arce capitolii ſtatuūt cōpellētes ad īmolādū: q dū niſi uni deo ſe īmolaturū aſſereret: fune ab uno capite tauri latera alligantes: q ad immolandum ductus fuerat: ab alio uero pedes ſancti uincientes ſtimulatum taurum perſcalas precipitant. Qui ſanctum ſibi alligatum poſt ſe trahens per capitolii gradus eliſo capite cerebroq̄ excuſſo chriſti martyrē fecit. Cuius corpus occulte propter metum gentilium due chriſtiane femine ſepelierunt: quod poſtmodum a ſucceſſoribus ſancti. martyris honorifice tumulatum eſt: paſſus eſt autem tempore decii. iii. calen. decembr̄.

¶ De ſancto amos egyptio abbate. Cap. VI.

AMos egyptius floruit tpe Cōſtantini ma/
gni: de quo refert Sozomenus prio hiſto/
rie tripitite: ꝙ iuitus ipe parētibus cogēti/
bus duxit uxorē: nec tamē eā. exptus fuit.
Nā prio die nuptiaꝝ ſolus cū ſola i thalamo: dū ſibi
uirginitatē laudaret eā ad uirginitatē ſeruādā iduxit:
unde & ābo uirginitatē uouētes i ſingulis cubilibus
ſepati dormierūt annis.xviii.demū cōi uoto abiuicē
diuiſi ſunt: ipeq; mulieri domū ppriā conceſſit & ad
eremū pperauit. Atq; in mōte nitric.xxii.annis pmā/
ſit eremiticā uitā ducēs: de quo refert Hieronymus i
uitis patꝝ: ꝙ apud thebaidē fuerit pr̄ triū miliū mo/
nachoꝝ. Dū aūt amos cū diſcipulo ſuo theodoro iter
agēs ad flumē deueniſſet: dū alter alteꝝ nollet nudū
uidere mādauit diſcipulo ad horā ſecedere. Et dū ſe/
ipſum etiā nudū uidere paueret: diuina uirtute ad ali
am ptē fluminis trāſlatus eſt. De quo diſcipulus trāſi
ens miratus: qa nec ueſtē nec pedes īfuſos haberet ad
uertit miraculū: adiuratus a magr̄o: ut illud q̄diu ui/
ueret nemini reuelaret. Hic filiū hois q bouē rapue/
rat: quē canis radicibus momorderat: poſtq̄ pr̄ bouē
reſtituit a morſu canis rabidi liberauit. ¶ Dū aūt la/
trones panē quo ueſcebat eidē auferrēt: duos draco/
nes eductos ex antro ad cuſtodiā celle miſit. Sed ueni
entes fures & dracones uidētes p̄ timore q̄ſi mortui
ceciderūt: quos ipe exiēs cōfortās erexit & ad penitē/
tiā puocauit: optimoſq; cūctorum monachos effecit.
¶ Eodē etiā tpe dū draco alius imanis regionē uaſta
ret: & multos pimeret: oblatū ſibi pueꝝ ex ſolo uiſu
beſtie extinctū ſuſcitauit: & draconē oratiōe de antro
eductū: in duas ptes diſcerptū occidit. Cuius animā
cū gloria ad celū tendētē antonius abbas longe poſi/
tus uidit & diſcipulis nūciauit: notatoq; die & hora
reptum eſt amenem eodem tempore a corpore mi/
grauiſſe: quieuit in chriſto die.iiii.cal.decembris.

¶ De ſancto paſnutio abbate. Cap. VII.

PAſnutius abbas eremi cultor ultimiq; de/
ſerti in regiōe heraclee: cū eēt angelice uite
orauit deū ut ſibi reuelaret cui ſanctoꝝ be
ne uiuētiū ſimilis haberet. Cui angelus re
uelauit: ꝙ ſimilis ipe eēt ſymphoniaco cuidā in ciui/
tate cātādo uictū q̄rēti. Ad quē ſcūs admirās acceſſit:
& eū reptū ſecreto de ſua uita q̄ſiuit. Qui reſpōdit ſe
fuiſſe pdonē: & ex illo ſtatu ad officiū ioculatoris ue/
niſſe: nihilq; ſibi bōi cōſciū: niſi ꝙ aliq̄do uirginē deo
cōſecratā a ſe & collegis raptā: dū ceteri deflorare uel/
lēt ab eis eripuit: & noctu eā domū itactā reduxit. Et
alia uice mulierē pfugā in eremo reptā: dū quo tēde/
ret q̄ſiuiſſet: & illa uiꝝ cū filiis pfiſcali debito carcera
tos & flagellis afflictos reſpōdiſſet ſe etiā eadē cā per/
quiri ob idq; fugere triduo: ſine cibo: pacto aſſereret
ipe illā ad antꝝ ſuū ducēs refecerat: & trecentos ſoli/
dos pro uiri & filioꝝ redēptione ſibi dederat. Que il
lo pcio dato uiꝝ & filios de carcere eduxerat: quod
audiēs paſnutius & nihil ſe tale feciſſe, pteſtās dū ſibi
a deo reuelata hoi retulit: ille abbatē ad eremū ſecu/
tus in melius uitā mutauit. Cuius animā ab angelis i
celū deferri poſt modicū tēpus ſanctus cōſpexit paſ/
nutius. ¶ Iteꝝ idē quod prius q̄rens a deo ſibi reuela
ri p angelū edocet ſe fore ſimilē tali primario ciuita/
tis. Ad quē ſanctus ueniens eūq; de ipſius ſanctitate
ſecrete req̄rens dixit ille ſe habere uxorē cū qua annis
triginta cōtinuerat eāq; nūq̄ niſi affectiōe ſobolis pri
mis tēporibus cognouiſſe: ex qua tribus ſuſceptis fi/
liis abinde in caſtitate pmanſerāt: hoſpitē nunq̄ dimi
ſerat: nec pauperē ſine cibo uel alia ſtipe licētiauerat:
contra iuſtitiā nunq̄ iudicauerat: & diſcordes pro ui/
ribus ad concordiā reduxerat: que audiens paſnutius
reuelata ſibi a deo narrat. Illeq; relicto ſeculo abbatē
ad eremum ſecutus eſt: uenienteſq; ad fluuiū pfun/
dū tranſierunt ita ut nuda uix genua pertigeret. Cui
dū ſanctus cellam in eremo deſignaſſet: illeq; ad uite
perfectoris apicem aſcendiſſet poſtmodū anima illi/
us ad celos deferri ab angelis eidē patri reuelat. ¶ Paſ
nutius uero bis a deo petita: tertio queſiuit. Cui reue/
latur ipm eſſe ſimilem mercatori ad ſe uenienti. Cui
ſupra occurrēs nullo ab eo amplius q̄ſito uiſa & audi
ta narrauit. Iſq; ſtatim per famulos mandato ut mer
ces ad urbē delatas & cetera ſua bona pauperibus er/
rogarent: cū abbate manſit in eremo: qui etiā breui
tēpore ad celeſtia migrauit. Paſnutius uero in extre/
mis cōſtitutus: admonuit fr̄es: neminē ēt peccatorē
uel cuius uis ſtatus contēnēdum pmiſſas tres referēs
uiſiōes: q ēt in pace qeuit.iii.cal.decēbris uidētibus p̄/
ſbyteris & fr̄ibus aīam eius i celū ab āgelis ſubleuari.

¶ De ſancto Andrea apoſtolo. Cap. VIII.

ANdreas apoſtolus filius Ioānis & frater Si
monis petri de ciuitate Bethſaida galilee:
qui primo fuit diſcipulus Ioānis baptiſte
tribus uicibus a domino uocatus eſt. Pri/
mo ad ſui noticiā: quando uidelicet audiuit a Ioanne
de xp̄o. Ecce agnus dei: & cum alio diſcipulo ſecutus
ieſum: uidit ubi manebat: & manſit apud eū die illo:
inueniēſq; fratrem ſuum Simonē adduxit ad ieſum.
Secundo ad ſui familiaritatē: quādo.ſ.iuxta mare ge/
neſareth turbis cōcurrentibus: chriſtus intrauit na/

uem Simonis: & capta multitudine piſciū: uocatiſq;
Iacobo & Ioāne ſecuti ſunt ieſum. Tertio ad ſui diſci-
pulatū: quādo ambulans Ieſus iuxta mare galilee pe-
trum & Andreā de piſcatione uocauit: ꝑmiſſo ſibi ꝙ
fierent hominū piſcatores: qui relictis retibus ſecuti
ſunt eū: eiq; de cetero adheſerūt. ¶Poſt aſcenſionem
domini diuiſis diſcipulis Andreas apud achaiā ꝑdi-
cans multos ad fidem chriſti cōuertit: & eccleſiis pro
uinciam repleuit. Et dū quidā nobilis iuuenis inuitis
parentibus apoſtolo adheſiſſet: parētes domū in qua
morabatur cum apoſtolo ſuccenderunt: ſed puer iuſ
ſu apoſtoli tectū aſcēdens: & aquā ampulle ſup ignes
ſpargens flāmas extinxit: & dum illi per ſcalas ad eū
uellēt aſcendere: ſubito excecātur multiſq; cōuerſis:
parentes iuuenis poſt dies qnquaginta defuncti ſunt.
¶Vxor cuiuſdā homicide parere nō ualēs: ſed in par
tu periclitans: ſororem ad deā ſuam dianā placandā
miſit. Idolum uero ſorori reſpōdit ꝙ eā iuuare nō po
terat: monuitq;: ut Andreā apoſtolum ꝓ auxilio adi
ret. Ad quā uocatus apoſtolus eā primo de idolatria
redarguit: deinde pro ea orauit: illaq; mox fetū mor-
tuum emittens liberat̄: & baptizatur. ¶Senex qui-
dam nicolaus uenit ad apoſtolum: dicens ſeptuagin-
ta annis quibus uixerat cōtineri nō potuiſſe: ſed ſem
per luxurie deſeruiſſe. Et ꝙ aliquando ad carnis con-
cupiſcentiam refrenandā euangeliū ſuper ſe ferebat:
& dum lupanar intraſſet oblitus euangeliū depone-
re: audiuit a meretrice: ꝙ uidebat ſuper eum mirabi-
lia: que etiā ſe ab illo tangi non permiſit. Pro quo dū
apoſtolus a tertia uſq; ad nonam ieiunus oraſſet: & ſe
non comedere uouiſſet: niſi deus peccatori ſubueni-
ret: poſt quinq; dieꝝ abſtinentiā audiuit ſe obtinuiſ-
ſe pro ſene. Sicq; apoſtolus Nicolao penitētiā ſex mē-
ſes in pane & aqua impoſuit: qua pacta ſenex in do-
mino feliciter expirauit. ¶Dum iuuenis chriſtianus
& pulcherrimus a matre laſciua de crimine nephan-
do attemptatus fuiſſet: illeq; flagitium execraret̄: ma
ter in iuuenē crimē retorxit: & eum iudici accuſauit:
qui dum apoſtolum in ſuū patrociniū aduocaſſet: Iu
dex iratus pueꝝ in ſaccū pice linitū iuſſit mitti: & in
flumine iactari: andreā uero qui pro eo interceſſerat
in carcerem mitti: ſed orante apoſtolo tonitruo terri
bili & terremotu facto: omnibus exterritis mulier a
fulmine ꝑcuſſa interiit: iuueniſq; mortem euaſit: &
iudex cum multis fidē chriſti ſuſcepit. ¶Cū apud ni-
ceam ciuitatē ſeptem demones multos infeſtarent: &
plures tranſeuntes occiderēt: apoſtolus uocatus illuc
acceſſit: demones in ſpecie canum aduenire iuſſit: eiq;
in chriſti nomine ut inde diſcederent mandauit. quo
miraculo multi cōuerſi ſunt. ¶Poſt modicū apoſto
lo nunciat̄: ꝙ iuuenis quidā iuxta portam alterius ur
bis a ſeptē canibus fuerat prefocatus. Intellexit igitur
illos fuiſſe demōes: quos ab oppido nicee expulerat:
& cōpatiens patri defuncti: illuc acceſſit: mortuū ex-
citauit: & diſcipulū chriſti fecit. ¶Quadraginta uiri
ad apoſtolum uenientes: ut ab eo fidei doctrinam ꝑ
ciperēt excitata tēpeſtate a diabolo: nauiq; ſubmerſa
in mare necantur. Quoꝝ corpora ut apoſtolus uidit
ad litus deiecta: & que facta fuerant per ſpiritum co-
gnoſcens: oratione ſua uiros ſuſcitaui: & baptizauit.
¶Vxorem etiam egee proconſulis & maximillā ſe-
natricem & multos de populo ad chriſtū conuertit:
pluresq; diſcipulos acquiſiuit. ¶Cum ergo egeas ꝓ-
conſul patras ciuitatem ingreſſus chriſtianos ad ſa-
crificia idolorum compelleret: eidē andreas occurrēs
ipſum de īpietate redarguit: eo ꝙ ipſe iudex hominū
conſtitutus iudicem ſuum celeſtem agnoſcere debu-
it. Quem dum proconſul uanum & ſuperſtitioſum
diceret: eo ꝙ chriſtum a iudeis crucifixū coleret: apo-
ſtolus chriſtum ſponte crucē ſubiiſſe reſpondit: ex eo
ꝙ mortem ſuam diſcipulis ꝑdixit: & proditorem co
gnouit: addens myſterium crucis magnū eſſe. Cui ꝓ-
conſul reſpondit ꝙ myſteriū dici nō poterat ſed ſup-
plicium: cōminans apoſtolo ut niſi ſibi obtempera-
ret: ipſum myſteriū in ſe experiri faceret. Tūc apoſto-
lus myſterium crucis cepit exponere: & ꝙ fuerat ne-
ceſſarium ſaluti hominum multis rationibus ſuade-
re. Et dū in confeſſione crucis perſiſteret immobilis:
iubente proconſule in carcerem recluditur: ſed a po-
pulo uiſitatur: uolentibus proconſulem occidere: &
apoſtolum fractis ianuis liberare: quos apoſtolus ſua
predicatione ad patientiam inuitauit. Mane autem fa
cto andreas de carcere educitur: & dum chriſtū cruci
fixum conſtantiſſime confiteretur: iuſſu egee a trigin
ta hominibus fuſtigatur: deinde in cruce ſuſpendi iu
betur: nō quidē clauis confixus ſed quaſi in equuleo
extenſus funibus alligatus: populi multitudine inſe-
quente & ipſum innocenter mori clamante. Qui dū
crucem a longe ſalutans adoraſſet: ueſtibus ſuis exu-
tus in cruce ſuſpenſus eſt. In qua biduo uiuens uigin-
ti milibus aſtantium hominum predicauit. Sed dum
turba egee mortem minaretur: territus procōſul ue-
nit ut eum deponeret: quem dum miniſtri uellēt ſol
uere brachiis in aerem ſtupidis effectis nullo mō ad
eum potuerunt pertingere. Et dum fideles eum de-
ponere uellent: apoſtolus orauit ad dominum: ut in
pace ſuum ſuſciperet ſpiritum. Statimq; ſplendor ni-
mius iſtar fulguris per horam dimidiam ipſum ob-
texit: cum quo lumine abſcedente apoſtolus deo ſpi-
ritum emiſit. Cuius corpus maximilla ſenatrix cum
aromatibus ſepeliuit. ii. calen. decembris. Iuxta ciui-
tatem papatracenſem. Indeq; proceſſu temporis cor
pus eius Conſtantinopolim tranſlatum eſt: ut ha-
betur. viii. idus maii. Egeas uero antequam domum
rediret arreptus a diabolo expirauit. Cuius frater no
mine ſtratocles cū oī eius familia ad xp̄m cōuerſus ē.

¶De ſancto Nathanaele diſcipulo. Cap. VIIII.

NAthanael diſcipulus de oppidochana ga-
lilee: unus fuit ex ſeptuagīta duobus chri-
ſti diſcipulis: quem chriſtus commendas
Ioannis primo: dicens ipſum eſſe iſraeli-
tam in quo dolus nō eſt. Hic etiam poſt reſurrectio
nem chriſti unus fuit ex numero illorum. vii. diſci-
pulorum: quibus chriſtus apparuit iuxta mare ga-
lilee quando Petrus piſcando traxit rete in terrā ple-
num magnis piſcibus. cliii. ut habetur Ioannis ulti-
mo: qui etiam a pleriſq; ſcribitur fuiſſe alio nomi-
ne uocatus urſinus: qui & ab apoſtolis epiſcopus bi-
turicen. conſtitutus poſt completum predicationis
officium in deo feliciter requieuit. ii. calen. decem-
bris: quod tamen falſum eſſe reputatur. Nam cor-
pus huius nathanaelis apud treugren. ciuitatē quie-
ſcit. Corpus urſini in bituricenſi urbe ſepultum ue-
neratur. hec frater uincentius.

¶De ſancto nathanaele anachorita. Cap. V.

NAthanael anachorita ut dicit heraclides: fraude demonis accidiam paſſus ex priore cella receſſit: & aliam cuidam uico uicinã ſibi collocauit. Vbi dũ habitare cepiſſet: demon ad eũ noctu ueniens in ſpecie carnificis pãnis ſordidis indutus: flagris ſtrepitũ facere cepit: dicens ſe fore demonẽ: q eũ de priori cella eiecerat: q & eum de iſta fugare cupiebat. Mox ſanctus compunctus ad priorẽ locũ rediit: & adeo ſe ĩcluſit: ut .xxxvii. annis nunq̃ limen excederet. Multaſq; diaboli inſidias pertulit: ut propoſitum frangeret: quas tamen omnes deuicit. Septem epiſcopos ad ſe uenientes gratanter ſuſcepit & abeũtes uſq; ad limẽ aſſociauit. Quem dũ diaconi eo ꝙ non egrederetur redarguerẽt: ſe oĩo ſeculo mortuum eſſe reſpondit. ¶Nocte quadã demon in ſpecie pueri ſibi apparuit aſinũ panibus onerãtũ deferẽtes. Et dũ aſellũ in terram corruiſſe fingeret & abbatis auxilium peteret: ille ꝑplexitate circuncluſus: ne aut miſericordie opus negligeret aut propoſitum frangeret: oratione fuſa puero ſuaſit: ut ſi uera eſſet uiſio deum inuocaret: ſibi ſubuenire paratã: Si autem temptatio eſſet euaneſceret. Moxq; puer cũ aſino euanuerunt cum turbine maximo ſtrepitantes: hec omnia heraclides in libro qui dicit̃ paradiſus.

¶De ſancto Trophiano ep̃o. Cap. XI.

TRophianus epiſcopus magne ſanctitatis uir: & miraculoꝝ gloria preclarus pridie. cal. decembris apud ſantonas in domino feliciter reqeuit. Cuius corpus toloſe trãſlatum: ibiq; terris ſepultum: ſpiritum in celis uiuere multis miraculis manifeſtat: ut dicit Ado.

¶De ſanctis Diodoro & Mariano & eorum ſociis martyribus. Cap. XII.

DIodorus preſbyter. & marianus diaconus cum multitudine ĩnumerabiliũ hominũ utriuſq; ſexus & diuerſarum etatum: quorum numerũ & nomina ſolius dei ſcientia nouit: paſſi ſunt rome ſub numeriano ĩperatore tẽpore Stephani pape primi. Qui die anniuerſaria dedicatiõis ſanctoꝝ martyꝝ chryſanti & darie in loco crypte: ubi eoꝝ corpora ſepulta erant diuina celebrantes uia ſalaria uidelicet extra portã urbis in harenario ubi prefati martyres terra & lapidibus obruti fuerant: accuſati ſunt ĩperatori. Tũc ĩperator iuſſit in introitu crypte parietẽ leuari: & montẽ qui crypte ĩminebat ad ſublonem ſup eos deiici: & ſic omnes ꝑſocati ſunt. Quoꝝ corpa ibidẽ iacuerũt uſq; ad tempora Stephani pape. vi. anni domini. ccccccccclxxxvi. ¶Qui uenerabilis pater effoſſa crypta reliquias ſanctoꝝ innumerabiles inde collegit: ex quibus quaſdã laterani: aliquas apud ſanctũ petrũ: aliq̃s ad baſilicã. xii. apoſtoloꝝ quã a fundamẽtis renouauerat: aliq̃s uero ꝑ alias eccleſias & monaſteria ſepelienda diuiſit: in quoꝝ oſſium collectione odor mirabilis quaſi florum & roſaꝝ reſpſus eſt: & lampas in crypta accenſa. vi. diebus continuis arſit: in qua nec quicq̃ de oleo cõſumptum eſt nec flãma extincta: donec oĩa ſanctorũ oſſa a cõgerie lapidum ſunt collecta. ¶Quidam autem cum de reliquiis aliquas queſtus gratia ſubtraxiſſet: continuo in lectum decidit graui langore detentus: & commiſſum furtum confeſſus reliquias reſtituit: & ſic ſanitatem recepit. Horum omniũ martyꝝ paſſio die calendarum decembriũ celebratur.

¶De ſancto diodoro ep̃o & cõfeſſore. Cap. XIII.

DIodorus alexandrinus ceſarienſis: epiſcopus: dum antiochenus eſſet preſbyter: clarus ſapientia habebatur. Qui electus antiſtes multa opuſcula compilauit. In apoſtolum commentarios edidit: aliaq; multa euſebii ceſarienſis ſecutus characterem. Cuius licet ſenſum immutatus fuerit: eius tamen attingere non potuit eloquentiam: ignarus ſecularium litterarum. Floruit tempore imperatoris ualentis: ut dicit Hieronymus libro de illuſtribus uiris.

¶De ſancto anſano martyre: ꝙ maxima uirgine & martyre. Cap. XIIII.

ANſanus martyr ciuis romanus filius nobilis tranquillini duodecim annorum occulte inſcio patre a protaſio preſbytero in chriſti fide doctus & baptizatus eſt: atq; a Maxima uirgine de territorio tonagritano de ſacro fonte leuatus: qui a patre imperatoribus diocletiano & maximião delatus decimotertio anno imperii eorum cum ipſa maxima uirgine ab eiſdem tentus & carceri traditus eſt diebus multis. Quam quidem ſacram uirginem prefati imperatores tamdiu fuſtibus cedi fecerunt: donec ſpiritum exhalaret. Anſanus uero de carcere fugiens uenit balneoregium: ubi uiſione angelica confortatus eſt. Deinde ueniens ad ciuitatem ſenarum: dum chriſtum dominum predicaret a proconſule lyſia tẽtus in ignem miſſus eſt. quo diuina uirtute extincto: dum permanſiſſet illeſus iuxta fluuium arbiam eductus: ibiq; iuſſu preſidiis decollatus eſt: & ſepultus calendis decembris.

¶De ſancto ꝓculo ep̃o & martyre. Cap. XV.

PRoculus epiſcopus & martyr de ſyria ueniens romam tempore iuſtini imperatoris totamqꝫ romanam prouinciā diſcurrens chriſtum predicabat: miraculis & uita refulgens. Quem ſanctus ualentinus epiſcopus interanen. conſtituit ſacerdotem. Et dum die quadam celebraret preſente predicto epiſcopo: angelus domini acceptum de altari calicem in aera uidentibus omnibus ſubleuauit: & deinde in altari repoſuit ſanguine conſecrato. Sanctus autem presbyter de mandato angeli ſanguinem conſecratum libauit. Deinde propter perſecutionem paganorum fugit de tyro ſiue īterano. cum epiſcopo ualentino: & ueniens ad ciuitatem nequinam a gentilibus gothis tentus & uerberibus afflictus atqꝫ in carcere miſſus eſt: ſed per angelū eductus uenit lazanum: ubi ſancto Valentino ꝑ martyrium aſſumpto: conſtitutus epiſcopus totam ciuitatem per multa miracula conuertit ad chriſtū. Deinde ueniens ſpoletum chriſtum predicauit: Inde a deo monitus perſecutionem fugiens uenit bononiā: ubi theodori filiam: que manū habebat aridam ſanauit: & patrem cum filia conuertit ad fidem: & filium heroniani a demonio liberauit. Et poſt multorū cōuerſionem a totilla rege gothorum captus ablatis ſibi binis loris a tergo decollatus eſt: & iuxta ciuitatem humatus: ubi proceſſu temporis puer mortuus iuxta ipſum ſepultus reuixit. Tuncqꝫ corpus ipſius integrum repertum honorifice leuatum eſt: huius paſſio agitur die calen. decembris.

¶ De ſancto albano martyre. Cap. XVI.

ALbanus martyr in ciuitate maguntiā paſſus eſt: & ibi ſepultus. Hic habuit patrem chriſtianum imperatorē de partibus aquilonis: qui mortua coniuge filiam decorā ex ea habens: ineptēqꝫ diligens: eā nuptui multis principibus petentibus tradere recuſabat. Quam tādem flagitioſo amore carnaliter cognouit: & ex illa albanum filium ſuſcepit. Mater igitur de conſenſu imperatoris ad tegendam infamiam filium in capſella pallio inuolutum in partibus ungarie exponēdum mādauit: qui repertus iuxta nemus rege ungarie carente liberis ſuſcipitur: & ob eius elegentiam occulte in rure nutritur: ſimulataqꝫ regina pregnante: tempore partus puer natus fingitur: & a rege adoptatus ut naturalis tractatur: ab omnibuſqꝫ baronibus & ciuibus filius regis uere putatur: tam ipſis ꝙ iuuene predictorum ignaris. Factus ergo iuuenis gratus & ſtrenuus: filia imperatoris aquilonis: que eſt propria mater: eidem a patre putatiuo in coniugium queritur: & ab imperatore traditur: uere putante filiam tradere filio uero regis. Poſt tempus modicū rex ungarie infirmatur: & ad extrema ueniens filio adoptiuo regnum cōmittens: eo ꝙ alium non haberet: eidem ſeriem facti reuelat: & qualiter ab eo repertus non eius filius naturalis erit. In cuius euidentiam pallium in quo ipm inuolutum ex nemore ſuſceperat uſqꝫ tunc reſeruatum albano tradidit. Quod iuuenis audiens: conſternatus ad uxorem ingreditur. Et dum ſibi cauſam triſtitie querenti factum pandere nollet: eo ꝙ ſe ex hoc contēnendum ab uxore putaret: palliū quo ſilue expoſitus inuolutus fuerat: quod tunc eidem a rege traditum fuerat de ſinu iuuenis cecidit: quod dum mater uidit agnouit: & mutua collocutione habita: repertum eſt albanum inceſtu genitum: matre īceſtuoſo connubio cognouiſſe. Conſilio iter eos habito triſtitiam ex morte regis ſimulant: mortuumqꝫ regem ungarie iuxta concedentiam regiam tumulant: Deinde ad utriuſqꝫ patrem imperatorem properant: ut eidem ſeriem facti pandant. Quos ille ut filiam & generum cum magna letitia & ſolēnitate ſuſcepit. Sed die ſequenti peracta letitia mutue uiſionis: imperatorem ſolum albanus & mater in cameram uocant: eidemqꝫ cum lachrymis factum ſerioſius explicant: & ad diuinam miſericordiā implorandam per penitentiam regem confortant. Qui omnes ſancto cuidam epiſcopo reatum confeſſi: de ipſius conſilio eremitā ſanctiſſimum adeunt pro penitentia aſſumēda. Qui eis ſeptennē peregrinādi penitētiā īponit. Sicqꝫ utroqꝫ regno epiſcopo regendo cōmiſſo. vii. annis peregrinātur: continue annis ſingulis eremitā reuiſentes. Peracta igitur penitentia dum eremum ſancti uiri petūt in ſilua depeunt & ſuperueniente nocte iuuenis parentes in lecto eiſdē de foliis arboꝝ ſtrato collocat: ipſe uero in arborem excuſabat. Ac inſtigante diabolo parētes uigilantes ad uomitum redeunt: & in abominādum antiquū ſcelus inuicē coeuntes recidunt. Quod albanus ſentiens turbatus ex arbore preceps irruit: & parentes baculo īpatiens peremit. Facto mane ad eremitam rediit: qui iam omnia per ſpiritum precognita que contingerant reuelauit. Iuſſu ergo ipſius albanus iterato ſeptēnem peregrinationem aſſumit: qua perfecta ad eremitam rediit. Et dum ſemper peregrinari decreuiſſet: uitam ſuam per eremitam cōſcribere fecit. Quam in pyxide locatam ad collum ſuum alligauit & abiit. Sicqꝫ relicto regno factus anachorita & peregrinus apud ciuitatem maguntiam in nemore a latronibus paganis inuentus: dum ſe chriſtianū diceret iugulatus eſt: corpus quoqꝫ in flumine iactatum eſt. Quo curſu fluminis ad molēdinum delato: dum filia militis cuiuſdam leproſa ſe in flumine balnearet repente a lepra mundatur. Quod dum admirans deferret in urbe multi lepro uenietes & ſe in amnē tingentes mundabantur. Et mirantibus cūctis unde talem aqua uirtutem haberet perquirētes corpus martyris inuenerunt: & reperta pyxide uitaqꝫ ipſius perlecta deo gratias agentes corpus cum honore ad ciuitatem portantes uenerabiliter condiderunt calē. decembris ubi & quieſcit miraculis clarens.

¶ De ſancto Eligio epiſcopo Cap. XVII.

ELigius nouionenſis epiſcopus ut ait Sigibertus claruit anno ſexto conſtantis: qui & Conſtantinus. Hic de ciuitate lemonicēū oriundus patre eutherio matre terrigia: dum ab annis puerilibus artem aurificum didiſſet: omnia ꝙ lucrabatur: pauperibus erogabat: & multa miracula operabatur. Inter que contracto cuidam elemoſynam prebens dum ille manum porrigeret ſanus efficitur: Et dum iam optimus magiſter in arte ſua factus eſſet: & aurum certo ſub pondere ſibi a rege traditum fuiſſet: ut inde ſibi ſellam fabricaret: ipſe ſibi binas ſellas fabricatas opere curioſo regi tradidit: quibus ponderatis in utraqꝫ auri pondus quod ſibi dederat repperit ſicqꝫ miraculoſe aurum duplicatum īuenit. ¶ Deinde factus eſt epiſcopus nouionēū.

Et dum die quadam hominem ex iuſtitia damnatū
patibulo : pietate motus depoſitum ſepeliret:eū ma/
nibus contractando ſuſcitauit.¶Multa corpora ſan
ctorum repperit deo ſibi reuelante: in ciuitate nouio
neū corpus ſancti quintini martyris : & in ſueſioneū
corpora martyrum Criſpini & criſpiniani : & in bel/
uaceū corpus ſancti martyris luciani. Defunctus eſt
autem anno uite ſue.lxxx.miraculis clarus.Sed dum
anno reuoluto corpus eius transferri deberet incor/
ruptum inuentum eſt:& barba ſibi renata que die ſe
pulture ſue ſibi fuerat abraſa. Quieuit autem in do/
mino die calen.decembris.

¶De ſancta Natalia uxore hadriani martyre.
Cap. XVIII.

NAtalia uxor olim ſancti hadriani marty/
ris corpore uiri & aliorum martyrum cū
eo paſſorum Conſtantinopolim tranſla/
tis ut in eorum legetur paſſione.vi.idus ſe
ptembris manum uiri ſibi in ſolatium retinuit:& ni
comedie ubi uir paſſus fuerat remanſit.Quam dum
tribunus de uoluntate maximiani imperatoris pro/
pter eius decorem & diuitias in coniugium peteret:
aſſentire ſimulauit triduana inducia poſtulata.Et dū
deum pro ſui corporis caſtitate oraret:admonetur in
ſomnis ab uno ex martyribus uiri conſociis ut Con/
ſtātinopolim fugiat.Que manu hadriani ſumpta na
uem cum pluribus chriſtianis aſcendit:quam tribu/
nus dum inſequitur:uento inſurgente contrario : &
pluribus ſubmerſis redire compellitur.¶Media ue/
ro nocte diabolus in ſpecie naute cum naui fantaſtica
fugientibus chriſtianis apparuit:& ꝙ uiam errarent
aſſeruit atq; ad ſiniſtram pergere docuit. Hoc autem
faciebat ut eos perderet.Mox dum uela uerterent:ha
drianus cum nauicula natalie apparuit:& demonem
illum fuiſſe reuelauit:eoſq; precedens Conſtantino/
polim ſaluos mane perduxit.Quo dum introiſſent:
Natalia domum ubi martyrum corpora ſeruaban/
tur intrauit:manum uiri iuxta corpus poſuit:& poſt
orationem dormitans a ſancto martyre inuitata ad
celeſtia per uiſum euigilans reuelata narrauit:& uale
faciens omnibus ſpiritū emiſit cal.decembris.Cuius
corpus a comitibus iuxta aliorum corpora ſepul/
tum eſt.

¶De ſancta Bibiana uirgine & marty. Cap. XIX.

BIbiana uirgo ſub iuliano apoſtata paſſa eſt
rome. Cuius pater flauianus chriſtianus
fuit habēs coniugem & filias chriſtianas:
Qui accuſatus apud iulianum imperato/
rem:ꝙ martyres plurimos ſepeliſſet:ab eodem in exi
lio damnatus in pace quieuit.Poſt cuius obitum iu/
lianus matrem Bibiane & filias comprehenſas tradi/
dit fauſto preſidii:ut eas ad ſacrificandum compelle/
ret:a quibus ille conuerſus & ab imperatore marty/
rizatus atq; ab eiſdem ſanctis ſepultus eſt. Quod iu/
lianus comperiens matrem & filias perquirebat. Sed
poſt dies modicos bibiane mater darfoſa & germa/
na latentes in chriſto quieuerunt.Bibiana uero a iu/
liano reperta & tenta:dū idolis ſacrificare nollet plū/
batis diutiſſime uerberatur : & ſuperueniens triduo
propter nimiam cedem emiſſo:per os ſanguinis pro/
fluuio ad dominum per martyrium perrexit quarto
noū.decembris.Cuius corpus a Ioāne preſbytero po
ſitum eſt apud palatium lucinianum iuxta corpora
genetricis & ſororis.

¶De ſancto Petro chryſologo epō. Cap. XX.

PEtrus chryſologus archiepiſcopus rauen/
nas de ciuitate imolenſi oriūdus a ſancto
cornelio imolenſi nutritus & doctus atq;
in diaconum conſecratus eſt:uite ſanctita
tate & ſapientia inſigniter pollens. Igitur epiſcopatu
rauenne uacante:dum quidam ciuitatis rauennatis
ciuis a clero & populo electus eſſet:& pro confirma/
tione habenda multi nobiles romam ad Sixtum pa/
pam tertium acceſſiſſent:antequam illi ad urbem ꝑ/
uenirent:Sixtus papa a beato Petro apoſtolo & ſan/
cto apollinare ſibi apparentibus per uiſum admone/
tur:ut nullum alium in rauenne archiepiſcopum cō/
ſecraret:niſi illum quem ipſi in eorum medio eidem
oſtendebant.Venientibus ergo ciuibus ad urbem ab
eiſdem papa per triduum requiſitus:ut electum ſuū
conſecraret:omnino renuit:iuſſa ſibi a ſanctis referēs
& oſtenſum requirens.Cuius dum nomē ignoraret:
ſed eundem ex uultu cognoſcendum diceret:per tres
dies inter omnes ſibi aſſiſtentes oſtenſum uidere ne/
quiuit.Poſt triduum autem imolēſis epiſcopus cum
Petro eius diacono coram papa comparuit : qui eidē
pro electi confirmatione inſtāter ſupplicauit.Sed dū
pontifex petrum in medio multorum aſpexit: etiam
a longe eundem mox recognouit : & ꝙ ille eſſet qui
ſibi oſtenſus fuerat aſſeruit : atque ipſum cunctis ap/
probantibus in epiſcopum conſecrauit. Qui ſanctus
laudabiliter uiuens : doctrina : uita : & miraculis flo
ruit.Tandem obitu ſuo ſibi diuina monitione reue/
lato imolam perrexit : & iuxta corpus ſancti caſſiani
martyris. ubi & nutritus fuerat : orans ad chriſtum
migrauit : & iuxta eundem martyrem ſepultus eſt
quarto noū decembris. Cuius calix & patena eorum
contactu ſanant a morſu rabidi canis. Hic multas
homelias ſuper euangeliis : & ſermones elegantes
compoſuit : & propter ſermonis ſui uenuſtatem Pe/
trus chryſologus : quod eſt ſermo aureus uel aure/
us ſermocinator cognomen accepit. ¶Extat & eius
epiſtola contra eutycetem tempore leonis primi im
peratoris cōſcripta : cnius ſententie auctoritate poſt/
quam in concilio calcedonenſi lecta eſt : eutyces he/
reticus damnatus eſt.

¶De ſanctis Vero & ſecuro martyribus. Cap. XXI.

VErus & ſecurus germani apud aphricam
ſub perſecutione uandalica paſſi : glorio/
ſo martyrio coronati ſunt quarto noū de
cembris ut in martylogio adonis legitur.

¶De ſancto Caſſiano martyre. Cap. XXII.

CAſſianus martyr in ciuitate tingitana que
eſt metropolis mauritanie paſſus eſt: qui
exceptoris diu gerens officium:tandem ce
litus inſpiratus execrabile duxit chriſtia/
norum neci deſeruire : unde renuncians eidem offi/
cio ſub chriſtiana confeſſiōe triumphum meruit ob/
tinere martyrii die tertio noū.decembris:ut dicitur
in martylogio adonis : cuius corpus in prefata ciuita
te tumulatum:inde proceſſu temporis ad ciuitatem
imolenſem tranſlatum eſt : ubi & quieſcit miraculis
clarens.

¶De ſanctis Claudio Hilaria & ſociis martyribus. Cap. XXIII.

Claudius tribunus & hilaria uxor eius & filii eius iaſon & maurus cum militibus ſeptuaginta ſub numeriano imperatore paſſi ſunt. Nam ut in paſſione chryſanti & darie dicet̃: dum ſanctus Chryſantus ab imperatore traditus eſſet tribuno claudio ad torquendum. Videns claudius qualiter omnia tormenta ſuperaret: & qualiter deos gentium apertis rationibus confutaret: & quia fuſtes quibus cedebatur molles redebantur: conuerſus eſt ad dominum cum uxore & filiis & ſeptuaginta ſuis militibus ſibi commiſſis. Quod imperator audiens iuſſit claudium ligato ad collũ eius ſaxo in mari precipitem dari. Milites quoq; ſingillatim audiri: ita ut qui ſe chriſtianum confiteretur capite cederetur: qui uero ſe chriſticolam negaret: dimitteretur. Prius ergo iaſon & maurus filii Claudii non interrogati ſe chriſtianos confitentes decollati ſunt. Quos omnes ceteri imitantes infra horam eodem martyrio coronati ſunt. Quoꝝ corpora a chriſtianis in cuniculo ubi decollati fuerant condita ſunt noctu non longe ab urbe uia ſalaria. Filioꝝ uero corpora hilaria mater in ſuo predio ſepeliuit. Et dum ad tumulũ oraret: & pagani ſuperuenientes eam occidere uellent: orãdi ſpatio accepto in cõfeſſione ſpiritũ emiſit. Cuius corpus iuxta filiorum cadauera due eius ancille clandeſtine ſepelierunt. Hoꝝ omnium martyrum paſſio recolitur die tertio nouẽ decembris. De quibus ĩfra in paſſiõe chryſanti & darie. viii. calen. nouembris dicetur.

De ſancto Lucio rege & cõfeſſore. Cap. XXIIII.

Lucius beatus confeſſor fuit rex britannie baptizatus a thimotheo diſcipulo ſancti pauli. Qui regno compoſito & bene ordinato relictis omnibus ſecularibus ſecularibus põpis multiſq; ad deũ conuerſis: ueniens per auguſtam in ciuitatem curie multis ad uite perfectionem exemplo & doctrinis inductis die tertio decembris in pace quieuit. ut dicit frater bartholomeus.

¶De ſancta Barbara uirgine & martyre. Ca. XXV.

Barbara uirgo paſſa eſt in ciuitatis nicomedie tempore maximiani imperatoris ſub preſide martiano. Cuius pater diſcorus nomine eiuſdẽ ciuitatis nobilis & paganus: turri excelſa fabricata filiam pulcherrimã barbaram intromiſit: ne ab hominibus uideretur. Cũq; plurimi eam in coniugium peterent: illa iam animo chriſtiana diuinitus inſpirata: conſenſum denegabat. Et dum pater in balneo quod edificabat̃ in turri iuſſiſſet artificibus duas fieri feneſtras: eo diſcedẽte barbara tertiam erigi fecit. Et deſcendens in balneum depingenſq; digito in marmore crucis ſignum: mox in petra ſignum crucis apparuit ac ſi ferro ſculptum eſſet. Similiter in & ſilice ueſtigia pedum illius in preſſa ſunt. Et deſcendens puella in concam inundantibus aquis: orauit ut ſanctificaret̃. aqua & ſubmergens corpus ſe ipſam baptizauit in nomine patris & filii & ſpiritus ſancti. Egreſſa igitur de aqua turrem conſcendens in idolorum facies conſpuit: & reſpiciẽs in celum deum uerum adorauit. ¶Rediens ergo pater & eam interrogãs cur tres feneſtras in balneo fieri inſſerat audiuit ab ea quia tres ſunt qui mundum illuminãt: pater & filius & ſpiritus ſanctus. Quod audiens pater arrepto gladio eam inſequitur ut occideret illam: que dum fugeret & a montis crepidine preclusa artaretur orauit ad dominum: & ſciſſo lapide mons per medium diuiſus uirginem ſuſcepit: & ad aliam partem eiecit. Quo dum pater aſcendens duos paſtores greges paſcentes interrogaſſet an puellam fugientem uidiſſent: unus eorum cum iuramento negauit eam ſaluare cupiens: alter uero ipſam digito oſtendit eam occidi uolens. Moxque ipſe cum pecoribus ſuis in lapides conuerſi ſunt uſque in preſens ibi manentes. Quam pater apprehenſam & per capillos tractam: & duriſſime ceſam: martiano preſidi die ſequenti tradidit puniendam. Et dum chriſtum confiteretur & idola gentium demonia eſſe conteſtaretur: iuſſit eam preſes ſpoliatam ſuſpendi & crudis neruis cedi ac cilicinis ſaccis plagas eius extergi: deinde carceri immiſſam pedibus in ligno conſtringi: ubi domino ſibi noctu apparente confortatur: ipſiuſque uulnera conſolidantur. Quod dum die ſequẽti preſes deorum pietati aſcriberet: & uirgo eius inſaniam derideret iuſſit eum uerſis pedibus ſuſpendi: & latera eius unguibus radi atque ardentes lampades applicari. Inſuper & caput maleis contundi donec de naribus ipſius ſanguis abunde ſtillaret in terram. Deinde mammillas fecit precidi ipſamque nudam per ciuitatem circunduci. Dum autem ſic ducta oraſſet ad dominum angelus ſibi apparens denudatum corpus eius candida ſtola cõtexit & mammillis reſtitutis plagas omnes ſanauit: quod dum p̃ſes cerneret furore nimio repletus eam decollari mãdauit. Quam pater ad montem ubi eam comprehenderat adducens: caput eiuſdem manibus propriis amputauit. Moxque ab igne celeſti conſumptus eſt. Corpus autem uirginis a ualentiano quodam chriſtiano nicomedie ſepultum eſt die ſecundo nouẽ decembris. Indeque temporis proceſſu conſtantinopolim tranſlatum poſtmodum a uenetis quibuſdam nobilibus uenetias delatum: requieſcere dicitur in eccleſia ſancte marie cruciferorum.

¶De ſancto Meletio ep̃o ponti. Cap. XXVI.

Meletius epiſcopus & confeſſor apud pontum floruit. Qui cum eſſet eruditionum cura magnificus uirtus tamen animi & uite ſinceritas lõge in eo magnificẽtior extitit: ut dr̃ in martylogio uſuardi: q etiã poſt laudabi

lē uitā ibidem in pace quieuit pridie noñ decembris.

¶ De ſcō Meletio epō antiochen. Cap. XXVII.

MEletius epiſcopus antiochenus : ut ſcribit theodoricus in hiſtoria tripartita tempore conſtantii imperatoris arriani claruit. Hic dum ciuitatem quandam armenie regeret & barbaros doceret propter ſui eloquii uenuſtatem ab arrianis & catholicis pariter antiochie epiſcopus poſtulatur. Quem imperator conſtantius uidere uolens & probare utrum eēt arrianus an catholicus iuſſit ut exponeret. Dominus poſſedit me &c. quod ille exponens trinitatē publice docuit & aptiſſimis rationibus comprobauit: propter quod ab arrianis eiectus & a conſtantio reprobatus: & ab eccleſia ſua expulſus reuerſus armeniā euſebio epiſcopo adheſit: & clarus miraculis uita & ſcīetia ī pace quieuit.

¶ De ſcō Clemēte pſbytero & cōfeſ. Cap. XXVIII.

CLemens preſbyter alexandrinus qui ut dicit ado in diuinarum eruditionum ſcholis q̄maxime floruit: panthei auditor: origenis uero preceptor fuit. Hic libros octo condidit ſtromatum: quod ſonat opus uarie contextum. Compoſuit & libros octo quos informationū uel diſpoſitionum nominare poſſumus. Item librū ad gentiles exhortationum. Item librum qui dicitur pedagogus libris tribus diſtictum. Item librum qui ſcribitur: quis eſt qui ſaluus fieri poſſit diues. Item librum alium de paſcha & de diſputatione & de ieiunio & obtrectatione. Item alium exhortatorium ad patientiam. Item ad neophytos. Item aliū qui inſcribitur canon eccleſiaſticus. Item de his qui iudaicum ſenſum requirunt: quem ad alexandrum hieroſolymorum epiſcopum ſcripſit. Item librum contra hereſes. Extat & eius tam diuinarū ſcripturarum q̄ litterature ſecularis uolumina eruditionis & eloquentie referta: in geneſim etiam commentarios ſcribere pollicitus eſt. Hec hieronymus de uiris illuſtribus. Quieuit in pace die ſecundo noñ decembris. Seueri imperatoris tempore florens.

¶ De ſancto Sabba abbate. Cap. XXIX.

SAbbas abbas ex prouincia capadocie ciuitate mutalapſis patre ioāne matre ſophia: claris & chriſtianis originem traxit. xvii. theodoſii imperatoris anno. Dum autem pater eius militaturus cum uxore alexandriam pergeret: filium paruulum hieremie fratri commendauit. Quem dum uxor illius inuite conſpiceret: puer relicto ſeculo occulte patruū deſerens: & ad monaſterium qnod dicitur ſcando fugiens: ab abbate gregorio ſuſceptus eſt & monachus effectus: qui in omni ſanctitate uiuens: etatis proceſſu ſumma preditus abſtinentia cepit etiam clarere miraculis. Interq̄ dum tempore hyemali piſtor ueſtes lotas ſiccandas in furno adhuc calido poſuiſſet: & oblitus ipſarum clibanum pro pane coquendo ex incuria accendiſſet: deinde recordatus ueſtium damnum ſuum defleret. Sabbas compaſſione motus furnum ingreſſus accēſum illeſas ueſtes illeſus eduxit. ¶ Poſt hec perrexit ad eremum ad geraſimum abbatem: ubi multa diaboli figmenta & certamina ſuperans dudum manſit. Deinde ueniens hieroſolymam ſibi locellum edificauit: & ſacra loco quotidie perluſtrans ad locellum redibat contemplationi uacans. ¶ Die quadam apud eccleſiam ſancti ioannis baptiſte mulierem dudum fluxū ſanguinis paſſam ſanam effecit. ¶ Quendam etiam a demone obſeſſum liberauit. ¶ Et cum ſiccitas nimia populum urgeret: adeo ut neq̄ in puteis neque in foueis aqua reperiri poſſet: & ex hoc ciuitas periclitaretur: fodientibus ciuibus in locis plurimis ſi forte aqua alicunde prorumperet : oratione ſancti pluuia largiſſima noctu deſcendit: que foueas & ciſternas repleuit: omnemq̄ populum ſatiauit. Sicq̄ multorum ſignorum gloria clarus uirtutibus pollens: ſub ioanne archiepiſcopo quieuit in pace die ſabbati noñ decembris anno domini. cccccxxiiii. ſepultus hieroſolymis inter duas eccleſias: cuius corpus inde proceſſu temporis uenetias delatum: quieſcit in eccleſia ſancti antonini martyris.

¶ De ſancto Baſſo epō martyre. Cap. XXX.

BAſſus epiſcopus ex nicea prouincia dum chriſtum predicaret a perennio preſide detentus & ad deorum ſacrificia inuitatus: cum idolis immolare contemneret: primo in equuleo ſuſpēſus ad diutius tortus eſt: deinde laminis ardentibus circa latera appoſitis excruciatus ieſum chriſtū dominū maiori conſtantia profitebatur. Qua propter in equuleo leuatus fuſtibus & ſcorpionibus pſidis iuſſu diutiſſime ceſus eſt. Poſt hoc depoſitus ad ſtatuas deoꝝ ligna ꝓ ſacrificio portare compelliť: data ſentētia: ut ſi non ſacrificaret: eodē igne conſumeretur: qui dū ſacrificare contemneret: in ignem miſſus ſed in eo dudum manens illeſus educitur. Sicq̄ a preſide ad inuicem nicee prouincie deſtinatur cum litteris ſibi mādantibus ut baſſum:

aut ſacrificare compelleret: aut excogitatis ſuppli/
ciis perimeret. Sed dum a iudice ſuaſus ſacrificare
nollet: fabricatis duobus clauis ad menſuram longi/
tudinis corporis eius eiſque a plantis pedum per me
dium corporis uſq; ad uerticem confixus in chriſti
confeſſione emiſit ſpiritum noñ decembris tem/
pore decii & ualeriani. Cuius corpus a chriſtianis in
nicea ciuitate ſepultum eſt.

¶ De ſancta Criſpina uirgine & martyre. Ca. XXXI.

CRiſpina uirgo in aphrica apud coloniam
thebeſtinam tempore diocletiani & ma/
ximiani imperatorũ cum ſacrificare nol/
let iuſſu anolini proconſulis decollata eſt:
ibiq; ſepulta noñ. decembris.

¶ De ſcõ Dalmatio & epõ martyre. Cap. XXXII.

DAlmatius martyr & epiſcopus de italia
oriundus patre ſenatore dum chriſtianus
eſſet occultus omnia deſerens ad albam
ciuitatem deuenit: ibiq; chriſtum predi/
care cepit & miraculis clarere. ad quem quidam ua/
lentianus magiſter militum de rauenna ueniens eius
auditi fama pro filio ſuo graui infirmitate detento
ſupplicare cepit: orationeq; fuſa ſanctus filium libe/
ratum eidem nunciat: quod ille repatrians dum ue/
rum eſſe cognouit ad dalmatium rediit: & conuer/
ſus ad chriſtum ab eodem cum filio baptiſmum ſu/
ſcepit. Iterumq; ad propria remeans & chriſtum an/
nuncians miraculi teſtimonio multos ad fidem con/
uertit: deinde dalmatius angelo duce ticenum ueni/
ens dum flumen ſine ponte uel naui ab angelo in mo
mento tranſuectus multis coram poſitis trãſiuiſſet:
populum multum conuertit ad chriſtum. Ibiq; con/
ſtitutus epiſcopus predicationis officium fideliter ꝑ/
ficiebat: deinde ad gallias tranſiens: plurimos infide/
lium chriſtianos effecit. Et poſt hec reuelatione diui/
na: dum ad ſuam rediret eccleſiam iuxta flumen tice
ni ab infidelibus captus & in cerebro gladiis percuſ/
ſus per martyrium migrauit ad chriſtum. Sed dum
corpus eius exanime ſtaret nec dudum cecidiſſet ui/
ſo miraculo multi ex infidelibus conuerſi ſunt. Se/
pultuſq; eſt ibidem miraculis clarus. Paſſus eſt autẽ
die noñ decembris.

¶ De ſcõ Nicolao epõ & cõfeſſore. Cap. XXXIII.

NIcolaus epiſcopus ciuis patere urbis patre
epiphanio matre Ioanna diuitibus claris
& ſanctis exortus prima die ſue natiuita/
tis dum balnearetur erectus ſtetit in pel/
ui fere dimidia hora. Ad ubera matris poſitus. iiii. &
vi. feria ſemel in die mammas ſuggebat: qui ex no/
mine auunculi ſui nicolai myreorum antiſtitis uoca/
tus eſt nicolaus. Dum adhuc puer imbuendus litte/
ris a ſcholis rediret: claude femine eidem obuie greſ/
ſum rectum tribuit. ¶ Cuidam ſeruo dei nomine
ſabbatio in extaſi poſito palatium mirificum auro &
gemmis fabricatum cum ſede mirabilis claritatis in/
tro poſita oſtenditur: que omnia nicolao adhuc pue/
ro in celeſtibus preparata reuelantur. Factus autem
iuuenis coetaneorum conſortia & mores deuitans ec
cleſiam frequentabat: & que de ſcripturis audie/
bat memoriter retinebat. ¶ Parentibus defunctis q̃d
de diuitiis ſibi dimiſſis domino gratum ageret cogi/
tabat. Hinc inanem gloriam ſi preberet incurrere for
midabat. Sed poſt dies modicos dum quidã conciuis
nobilis ad extremã deductus inopiam: tres filias ſuas
uirgines fornicari diſponeret: ut inde miſerrimus
quicquam pro uictu acquireret. Nicolaus hoc audiẽs
noctu domum uiri latenter adiens per feneſtram au/
ri pondus intro clam proiecit clamq; diſceſſit. Quod
homo ille reperiens ex eo primogenitam maritauit.
Et dum idem ſecundo ſanctus confeſſor peregiſſet:
ſecundam filiam ſimiliter pater nuptui tradidit. Dũ
autem tertio dei famulus idem opus perfeciſſet ho/
mo ille qui uigilans benefactorem ſuum ſtudio ob/
ſeruabat: ſanctum fugientem cepit: eumq; cognouit
& ad pedes eius ſe proſtrauit. Quem ille erigens eidẽ
ſuper inde ſilentium quoad uiueret imperauit: illeq;
tertiam filiam coniugio dedit. ¶ Poſt hoc defuncto
archiepiſcopo myreorum dum epiſcopi ſuffraganei
pro eligendo preſule orantes conueniſſet: reuelatur
cuidam epiſcopo magnę auctoritatis: in quem uota
omnium dependebant: ꝙ illum elligere deberent:
quem hora matutinali primum ad ianuam eccleſie
nicolaum nomine repperirent. Cum autem nicolaũ
mane expectantem epiſcopus repperiſſet & nomẽ ip/
ſius didiciſſet: eundem licet ſatis renitentem in cathe
dra collocarũt. Qui gregi dominico prefectus ad am
plioris perfectionis apicem: omni decoratus uirtute
attingere ſatagebat multiſque miraculis coruſcabat.
¶ Quadam die cum ſuis clericis ad refectionem di/
ſcumbens deficiente ſibi uino modicum uini in ua/
ſculo allatum quod uix tribus in menſa ſufficeret cũ/
ctis in fundi precepit: & ad ſufficientiã omnibus fuit
ſatis. ¶ Alio quoq; tempore dum unicus ſolummo/
do panis in cellario repertus eſſet: operariis in eccleſia
ſua laborantibus appoſuit. Indeq; plene omnes refe/
cit. ¶ Virum & uxorem qui. xxx. fere annis ſine pro/
le fuerant: ad ſe uenientes: & pro filio ſupplicantes
oleo lampadis eccleſie inunxit & orationem premi/
ſit. Eodemq; anno mulier filium enixa: eundem in
miniſtrum uiro domini obtulit: quẽ ille baptizauit:
& ſacris litteris erudiuit. ¶ Obſeſſum a demonio de
regione andronica liberauit: puellã manibus aridis
de caſtello euandis ſanauit: & alios multos a diuer/
ſis paſſionibus dei uirtute curauit. ¶ Dum eccle/
ſiam conſtrui faceret & lapis magnus in edificium
opus eſſet: qui a. lxx. hominibus nullatenus moueri
operat: ſanctus dei ſuperueniens ſigno crucis premiſ/
ſo cum duobus clericis ipſum amouit: & ad locum
detulit ordinatum. ¶ Quadam die tempeſtate ſeuiſ/

ſima quaſſati quidam naute Nicolaum aduocant: & continuo uir quidam eis apparuit dicens ſe eſſe Nicolaum ab eis aduocatum: Qui eos in antennis & rudentibus iuuare cepit ſtatimq; tempeſtas ceſſauit. Et dum ad eius ueniſſent eccleſiam: quem nunquã uiderant ſine iudice cognouerunt. Quod ille nõ ſuis meritis ſed eoꝝ fidei attribuere docuit. ℭ Dum quodam tempore fame ualida regio eſſet oppreſſa & naues onerate tritico ad portum myree deueniſſent: rogauit ſanctus nautas ut ſaltẽ proquaq; naue in centum modiis eorum inopie ſubuenirent. Cumq; illi reſponderent non audere hoc facere: eo ꝙ menſuratũ alexandrie granum eadem menſura conſtantinopoli in horrea imperatoris eos reddere oportebat: inſtat ſibi: ut petita adimpleant: cõfiſus in chriſti gratia: ꝙ nihil diminutionis in eorum menſura recipient: quod cum feciſſent: menſuram quam receperant integre miniſtris regiis reddiderant: & miraculum narrauerunt. Granum autem illud quod ſanctus acceperat miraculoſe per biennium aduictum & uſum ſeminis abundauit. ℭ Sed cum adhuc in regione illa aliqualis cultus idolorum ſupereſſet: arborem quandã diane conſecratam quam quidã colebant ruſtici ſanctus precidit: diabolo in aera ululante ſe de ſua ſede per nicolaum electum. Et dum quidam uiri ad ſanctum uiſitandum nauigio pergerent: demon in ſpecie deuote mulieris eiſdem in ſagenula apparuit: oleum inuaſe tribuit: rogãs ut ex eo parietes eccleſie ſancti nicolai perungerent: eo ꝙ ipſa tunc ad ipſum locũ accedere non poſſet. Qua diſcedente: in alia nauicula eiſdem cum pluribus uir apparuit Nicolao ſimillimus: mulierem illam dianam fuiſſe docuit: & ut oleum ſibi datum in mari iactarent admonuit. Quod proiectum in mare contra naturam aquam inflammauit: qui dum myream uenient: nicolaum conſpiciunt: ipſumq; eſſe qui ſibi apparuerat recognoſcũt. ℭ Eodem tempore dum imperator cõſtantinus tres principes nepotianum: urſum: & neapoleonem contra hoſtes imperii miſiſſet: & illos ad portum myree applicantes uir ſanctus ad prandium inuitaſſet: cum eſſent in menſa nunciatur uiro dei: conſulem pecunia corruptum tres iuuenes milites innocẽtes decollari mandaſſe. Illico ſanctus tribus illis principibus ſibi aſſociatis ad locum properauit: & iuuenes iam genu flexo gladium uibrantis expectantes repperit. Audacter igitur ſe in ſpiculatorem ingerens gladium ſibi extorſit: innocentes exoluit: quos ſecum adducens conſulem adiit: eumq; durius obiurgans: tandem penitentem ſuſcepit. ℭ Dum autem principes imperiales cum uictoria redeuntes: ab ĩperatore magnis honoribus ſublimati fuiſſent: ex inuidia apud eum de proditione delati ſunt: quos ille carceri traditos precepit mane ſine audientia decollari. Qui liberationẽ trium iuuenum factam a uiro dei recolentes eiuſdẽ ſe meritis commendarunt. Eadem nocte uir dei imperatori per uiſionem apparuit: ipſum de impietate redarguit: & niſi innocentes dimittat exitiale bellum eidem comminatur ad mortem. Interrogatus quis eſſet: dixit ſe eſſe nicolaum epiſcopum myreorum: ſimiliq; uiſione prefectũ exterruit: Euigilans princeps uiros aduocat: & ſi cui ſancto ſe commendaſſent interrogat. Qui dum ſe ſancto nicolao commendaſſe dicerent. Miratus imperator ueniam petiit: innocentes abſoluit: & eoſdem ad uirũ dei cum muneribus deſtinauit. ℭ Fertur beatum nicolaum iam ſenem niceno concilio interfuiſſe: & quendam arrianum zelo fidei in maxillam percuſſiſſe: ob idq; a concilio mitra & pallio priuatum extitiſſe: propter quod ut plurimum ſine mitra depingitur. Sed dum aliquando miſſam beate uirginis cuius erat deuotus in pontificalibus celebraret: & priuationem mitre & pallii defleret: quaſi zelo nimio fidei ablata: ecce cunctis uidẽtibus duo angeli eidem aſtiterunt: quorum unus mitram: alius pallium ſibi diuinitus reſtituerunt. Et ex tunc inſignia reaſſumpſit ſibi celitus reſtituta. Qui ad ultimam horam deueniens: angelos ſibi occurrẽtes conſpexit: & ſuum commendans ſpiritum domino in pace quieuit die octauo iduum decembris anno domini. cccxliii. Ex cuius oſſibus oleum iugiter emanare conſueuit: quo liniti languidi a cunctis infirmitatibus ſanabantur. ℭ In multis chronicis inuenitur: ꝙ poſt multum temporis deſtructa a turchis myrea ciuitate a mercatoribus barrenſibus corpus ſancti nicolai barium tranſlatum eſt: ibiq; iacere uſq; in preſens: ut plurimum creditur & a multis peregrinantibus uiſitatur. Veneti autem idem corpus aſſerunt uenetiis delatum. Cuius hiſtoria tranſlationis debito loco uidelicet tertio calendas iunii ponetur. ℭ Miracula autem ſancti: tum quia infinita eſſe dicuntur & innumera: prout collecta eius feſtiuitatis aſſerit: tum etiam quia ea ſola de ſanctis ponere curauimus: que uel in uita eius uel circa mortem: aut erga eorum corpora cõtigerunt: ex aliis uoluminibus lectori legenda dimittimus. ℭ Hoc ſolo ad eius uenerationem exarato: ꝙ dũ beati nicolai hiſtoria de nouo edita eſſet que notata cũ ſuo cantu ad manus quorundam fratrum monaſterii ſancte crucis de ceſena deueniſſet: & fratres eam in eius feſto canere ad officium uellẽt: eorum prior omnino recuſauit: & fratres redarguit: dicens ioculatoria in eccleſia non eſſe licitum decantare. Nocte ſuperueniente ſanctus nicolaus priori apparuit: eumq; uultu terribili lecto abſtraxit: pauimento colliſit: & incipiens antiphonam. O paſtor eterne &c. per ſingulas differentias uocum fuſte quem tenebat ictus ſupra dorſum patientis ingeminans: per ordinem ad finem uſq; decantauit. Qui ſemiuiuus dimiſſus clamoribus fratres excitans uiſa & geſta narrauit: antiphonam quam nunq̃ audierat rettulit: & centum notas in ipſa cõſiſtere didiciſſe ex centum percuſſionibus quas ſuſceperat adiecit: & ꝑ ut dixerat ſic eſſe cõpertũ fuit. Dataq; licentia fratres noſtam hiſtoriam eo die & deinceps tam ipſi q̃ alii in multis eccleſiis celebrarunt.

ℭ De ſancto Nicolao papa primo. Cap. XXXIIII.

NIcolaus papa huius nominis primus natione romanus ex patre theodoro ſucceſſit benedicto. iii. & ſedit annos. ix. menſes. ii. dies. xx. Et ut ĩ chronica martiniana habetur poſt magnum Gregoriũ papã nullus uſq; ad eũ apparuit in ſede romana eidem ſanctitate cõparãdus. Floruit autẽ tẽpore Ludouici ſecũdi ĩperatoris. Hic michaelẽ conſtantinopolitanũ imperatorẽ excõmunicauit propter ignatii patriarche iniuſtam depoſitionem. Excommunicauit etiam lothariũ regẽ

gallie propter gualderade pelicis ſue ſocietatem. Qui
rex tẽpore hadriani ſucceſſoris nicolai pape romã ue
niens concubina dimiſſa: abſolutionem ab eo recepit
& non multo poſt uita deceſſit. ¶ Huius tẽpore ſan/
ctus Cyrillus pene omniũ ſclauorum apoſtolus cor/
pus ſancti Clementis pape a cerſona ubi in mare pon
ticum proiectum fuerat: ex mari exiccato auferens
Romam detulit. Quod per Nicolaum papam in ec/
cleſia ſancti clementis reconditum fuit: ubi & ipſe cy
rillus paucis expletis diebus ſepelitur miraculis cor/
ruſcando. Nicolaus uero papa poſt multas & uberes
collatas elemoſynas & alia multa bona que fecerat
in Chriſto quieuit: & in eccleſia ſancti petri apoſtoli
ſepultus eſt.

¶ De ſanctis Dionyſia datiua & ſociis martyribus.
Cap. XXXV.

Dionyſia: datiua: leontiã & Emilanus medi
cus & religioſus uir nomine terrius: nec
non bonifacius & ſeruus & uictricus atq;
maioricus adoleſcens: apud aphricam
martyrio coronati ſunt. Qui omnes perſecutione
uandalica ſub Hunerico rege arriano pro confeſſio/
ne fidei catholice: & ne ab arrianis rebaptizarentur
decertantes: grauiſſimis & innumeris ſuppliciis ex/
cruciati: confeſſorum chriſti numero ſociati ſunt.
viii. idus decembris. Ex quibus maioricus adoleſcẽs:
dionyſie matris ſue eidem in tormentis aſſiſtentis ex
hortationibus roboratus in certamine confeſſionis
ſpiritum reddidit. hec ado.

¶ De ſcõ Ambroſio epõ & doctore. Cap. XXXVI.

Ambroſius epiſcopus & doctor: cuius fe/
ſtum obitus occurrit. ii. nonas aprilis. Hoc
uero die quo epiſcopus eſt ordinatus ab
eccleſia romana celebratur filius ambro/
ſii romani tunc prefecti galliarum in galliis natus &
in cunabulis in pretorio poſitus: dum dormiret aper
to ore: examẽ apum faciem eius & os impleuit: ut q̃/
ſi in alueolum ſuum intrarent & exirent: que poſtea
euolantes in tantam altitudinem aeris eleuate ſunt:
ut humanis oculis minime uiderentur. Quod pater
cernens & territus infantulum predixit aliquid ma/
gni futurum. Et cum puer eſſet matri & ſorori ma/
num oſculandã porrigebat: ut ſacerdotibus fieri cõ/
ſpexerat: quod ſoror tunc deridebat. ¶ Cum ergo ro
me factus iuuenis & litteris eruditus cauſas perora/
ret: a probo prefecto pretorii miſſus ad liguriã emi/
liamq; regendam prouinciam: uenit mediolanum.
Mortuo uero auxentio epiſcopo arriano: cũ populus
propter preſulis electionem in ſeditionem poſitus
eſſet: & ipſe pro ſeditione ſedanda ad eccleſiam perre
xiſſet: uoce infantis ſubito ambroſium epiſcopũ cla/
mante: ab omnibus tam arrianis q̃ catholicis ponti/
fex eligitur. Quod ille audiens contra morem ſuum
homines torqueri fecit: ut ſic ab eius electione ceſſa/
rent. Deinde profiteri philoſophiam uolens quaſi rẽ
chriſtianis ſuſpectam: dum non permiſſus eſſet pu/
blicas meretrices ad ſe ingredi fecit: populoq; magis
acclamante: peccatum tuum ſuper nos: noctu aufu/
git. Et dum ſe ticenum ire putaret: mane ad portam
romanam ciuitatis ſe repperit. Interim miſſa electio/
ne ad ualentinianum imperatorem eam approbauit
gaudens ꝙ iudices a ſe directi ad ſacerdotium peterẽ
tur. Ambroſius uero in poſſeſſione leontii latuit. Sed
relatione imperatoris ueniente producitur. Et quã/
uis multum renitens: tandem electioni cõſentire cõ/
pellitur. Et cum adhuc eſſet cathecuminus baptiza/
tur: & viii. die in epiſcopum conſecratur. Qui cum
poſt annos quattuor romam ueniſſet matre defun/
cta: & germana manum eius oſcularetur ſubridens
dixit in ſe iam impletum: quod puer uaticinatus fue/
rat. Vbi etiam paralyticam in lecto cubãtem: ſolo ue
ſtimenti eius contactu: ſanam effecit. ¶ Sed & cũ con
tra uoluntatem iuſtine imperatricis arriane catholi/
cum in epiſcopum promouiſſet multas ab ea inſidi/
as & perſecutiones paſſus eſt: adeo ut etiã una ex uir/
ginibus arrianorum ut eum ad reliquas cedendum
traheret: ipſum per pallium cepiſſet: quam die ſequẽ
ti Ambroſius morte defunctam ſubita honorifice ſe
peliuit gratiam pro contumelia repẽdens. Rediensq;
mediolanum ad ſuggeſtionem auguſte multi ſibi ca
lumniantur: & multas iniurias patitur. ¶ Et dum in
exilium mittendus putaretur: & quidam uicinus q̃/
drigam ad eum exportandum paraſſet iuſto dei iudi
cio anno uertente ipſe in eadem carruca in exilium
miſſus eſt. ¶ Cum autem plures obſeſſi a demõibus
ſe ab Ambroſio torqueri dicerent & iuſtina cum ar/
rianis Ambroſio imponerent: quod pecunia compa
raret qui ſe ab immundis ſpiritibus torqueri aſſere/
rẽt: ſubito unus ex illis demone oppreſſus clamabat
ꝙ utinam qui non credunt Ambroſio ut ipſe torq̃/
rentur: quem ceteri arriani in piſcinam necauerunt.
¶ Hereticus quidam incunuertibilis: dum predican
te epiſcopo: uidit angelum ad aures eius loquentem
conuerſus eſt: & fidem quam perſequebatur: defen/
debat. ¶ Quidam magus: qui demones ad eum ce/
dẽdum inuocabat: audiuit ab eis: ꝙ nec ad fores eius
appropinquare preſumerent: quoniam ignis de do/
mo eius exibat: qui etiam eos longe poſitos crucia/
bat. ¶ Quodam demoniaco mediolanum intrante:
demon ex illo exiens aliũ ex urbe egredientẽ inuaſit:
dicens ꝙ Ambroſiũ timebat: & ob id urbẽ ingredi
formidabat. ¶ Dum quidã ad preces auguſte cũ no/
ctu uolens gladio percutere brachium eleuaſſet: ſu/
bito manus eius exaruit. ¶ Cum apud theſſalicam
ex ſeditione populus iudices lapidaſſet: iratus Theo/
doſius imperator omnes theſſalonicenſes perimi iuſ
ſit: nocentes ab innocentibus non ſecernens. Et cum
mediolanum ueniſſet uolens intrare eccleſiã ab Am
broſio ꝓhibet: & de tanto ſcelere audacius increpat.

Qui cum dauid homicidam & adulterum allegaſ/
ſet : audiuit ab eo : ꝙ quem allegauerat delinquen/
tem imitaretur & penitenté. Et a doctore ſancto ſua/
ſus publicũ agere penitentiã nõ eſt dedignatus. Cũqꝫ
penitentia peracta die paſche ꝓ cõmunione ſumen/
da cancellos eccleſie intraſſet: Ambroſius eum extra
chorum repulit: dicens locum illum clericis aſſigna/
tum: & ꝙ purpura facit imperatores non ſacerdotes:
cui imperator humiliter obediuit: & reuerſus conſtã
tinopolim: dum in eccleſia extra cancellos maneret
inuitatus a patriarcha ut intraret: miratus ait: ſe unũ
uidiſſe Ambroſium ſacerdotem. ¶ Dum ad palatiũ
macedonii magiſtri officiorum pro cuiuſdam inter/
ceſſione acceſſiſſet: & fores clauſas repperiſſet: com/
minatus eſt illi: ꝙ cito ad eccleſiam ueniens apertis ia
nuis intrare non poſſet. Poſt modicum tempus ma/
cedonius ad eccleſiam fugiens timore inimicorum
patentibus ianuis aditum reperire non ualuit. ¶ In
ciuitate florentie filium cuiuſdã nobilis nomine pã/
ſonem puerum obſeſſum a demonio liberauit. Et
dũ poſt dies modicos puer ſubito expiraſſet: mater
ipſum in lecto ſancti defunctum locauit: qué ille ſu/
perueniens oratione & lachrymis ſuſcitauit. ¶ Nice
tius quidam notarius dolore pedum uexatus: dum
ad epiſcopum celebrantem pro communione acceſ/
ſiſſet: & ille pedes ipſius caſu calcaſſet: exinde a dolo/
re ereptus eſt. ¶ Hoſpitatus in quadam uilla tuſcie
apud quendam diuitem filiis & familia abundanté:
dum uir ſe de cunctis ſibi ad uotum ſuccedétibus ia/
ctaſſet: & ꝙ nihil ſibi aduerſi in uita ſua aliquãdo cõ/
tigiſſet: Ambroſius territus inde cum ſociis feſtinus
diſceſſit: dicens ibi tutum nõ eſſe permanere: ubi do/
minus non erat. Quo abeunte & aliquantulum pro/
cedente uir ille cum domo & omni familia terre hia
tu abſortus eſt: uſqꝫ in preſens quadam fouea ibidé
in teſtimonium permanente. ¶ Ipſe ſuum obitum
preſciuit & reueleuauit: ꝙ uſqꝫ paſcha cum fratribus
eſſet. Et dum die quodam pſalmum. xliii. cum nota/
rio dictaret: uidit notarius ignem caput eius in mo/
dum ſcuti operientem & per os eius intrantem: faci/
eſqꝫ eius ut nix effecta poſt modicum ad colorem pri
ſtinum rediit: quo die dictandi & ſcribendi finem fe/
cit. Poſt dies modicos grauiter egrotare cepit. Et dũ
ad extrema propinquaret & quattuor eius diaconi
de eligendo epiſcopo inter ſe tractantes: ſimplicianũ
nominaſſent ita ſilenter: ut uix mutuo ſe audirent:
ipſe longe poſitus tertio clamauit: ſenex: ſed bonus.
Quod audientes illi mirati ſunt: & non niſi illũ poſt
eius obitum elegerunt. Honoratus quoqꝫ preſbyter
eccleſie uercelen. expectans eius obitum: cum ſe ſopo
ri dediſſet: audiuit ſe tertio uocari: ut ſurgeret feſti/
nanter: quia ſtatim erat receſſurus: qui ſurgens ei cor
pus domini obtulit: quo ſumpto uir domini manus
in modum crucis expandit: & orans ſub ſilento expi
rauit die. ii. nonas aprilis anno domini. ccclxxx. cele/
bratur autem eius feſtum ab eccleſia die quo epiſco/
pus eſt ordinatus ut dictum eſt: ſcilicet die ſeptimo
idus decembris. ¶ Eadem hora uiſus eſt in quodam
monaſterio in partibus oriẽtis inter monachos pſal/
lentes orans: & notato tempore repertum eſt beatũ
uirum tunc a corpore migrauiſſe. Et cum in nocte
paſche corpus eius ad eccleſiam delatum fuiſſet: plu/
rimi infantes baptizati eum uiderunt ſedétem qua/
ſi in cathedra tribunali ut dicebãt. Alii eum aſcendé/
tem digito parentibus oſtendebant: plurimi quoqꝫ
ſtellam ſupra corpus eius uidiſſe teſtati ſunt. Sepul/
tus eſt die paſche apud baſilicam ambroſianam: ubi
demonum turba ſe ab illo torqueri clamabat ubi &
infirmitates curantur: & demones uſqꝫ in preſens ef/
fugant. ¶ Hic doctor ſanctiſſimus multa utilia opu
ſcula in eccleſia dei compoſuit: uidelicet librum exa/
meron. Item librum de officiis. Item de conflictu ui/
tiorum & uirtutum. Item librum de uirginibus. Ité
uitam beate agnetis. Item librum de paradiſo & eie/
ctione primi hominis. Item de oblatione Caim &
Abel: & quid ipſa oblatio ſignificet. Item de receſſu
abrahe de meſopotamia. Item ad flacellam reginam
de ſpiritu ſancto. Item contra arrianos libros plures.
Item cõtra apollinarem librum. i. Item ad Sauinum
epiſcopum de trinitate librum. i. Item commentario
rum in lucam libros plures. Item librum chriſtiano/
rum. Item ad diuerſos libros. lxxv. Item tractatus.
xiiii. Epiſtolas breues. lxxvii. Sermones declamato/
rios. lxxv. Scripſit & libros de ſpiritu ſancto quos gra
tiano principi direxit. Item librum de exceſſu ſatyri.
Item rhythmos ſuper deprecatione pluuie & ſereni/
tatis: & alia multa que enumerare longum eſſet. Cõ/
poſuit & officium & hymnos ac ordinem miſſe: qui
in eius eccleſia obſeruantur.

¶ De ſancto Agathone martyre. Cap. XXXVII.

Agathon martyr apud alexandriam ſub
Decio imperatore paſſus eſt. Qui cum eſ/
ſet miles & prohiberet quoſdam gentiles
uolentes illudere cadaueribus martyrũ.
clamor repente totius uulgi aduerſus eum extollit.
Oblatuſqꝫ iudici cum in confeſſione chriſti perſiſte/
ret: capite pro pietate damnatus eſt ſeptimo idus de/
cembris. hec ado.

¶ De ſancto Agathone abbate. Cap. XXXVIII.

Agathon abbas per triénium lapidem in
os tenuit donec taciturnitatem diſceret.
Interrogatus que uirtus plus haberet la/
boris: reſpondit orare deum: eo ꝙ demo/
nes orantem ſemper impugnant ut orationem iter/
rũpant. Interrogatus a quodam quomodo cũ fratri/
bus habitare deberet. Reſpõdit ſicut in prima die nũ
ꝗ fiduciã aſſumẽdo: eo ꝙ fiducia ſit gẽitrix paſſionũ.
¶ Dixit quoqꝫ ꝙ ſi iracundus etiã mortuos ſuſcita/
ret non placeret alicui: nec ipſi deo propter iracun/

diam ſuam. ¶ Fuit autem agathon ſapiens ad intelli
gendũ: impiger ad laborandũ: parcus in cibo & ueſti
mēto: qui dicebat ſe nunquã dormiuiſſe habēs aliqd
aduerſus quēquã nec dormire ꝑmiſiſſe habētē aliqd
aduerſum ſe. Moriturus triduo apertis oculis in ex/
taſi manſit: & pulſatus a fratribus dixit ſe diuino iu/
dicio aſſiſtere & anxie timere: eo ꝙ q̄uis in mandatis
dei laboraſſet pro uiribus: neſciebat adhuc utrũ deo
placerēt opera ſua ſua: quia aliter ſunt iudicia dei: ali
ter hominum. Quo dicto ſpũm cum gaudio emiſit:
uidebāt enim eũ colligētē ſpũm quēadmodũ ſiquis
ſalutat amicos ſuos dilectos. hec in uitiis patrum.

¶ De ſancta Fara uirgine. Cap. XXXIX.

Fara uirgo de francia tempore heraclii im
peratoris claruit. Cuius pater hagerricus
de burgũdia duxit originem. Hic claris na
talibus ortus: in aula theodeberti regis frã
corum inclytus ex uxore ſua leodegunda: tres filios
procreauit omnes ſanctos. ſ. faronem ualpertum &
canoaldum: filiam quoꝗ uirginem faram. Que dũ
iuuenilibus annis uirginitatem ſuam deo uouere cu
peret: ſed a patre prohiberetur qui filiam nobilē no/
bili ſponſo tradere diſponebat: tanta lachrymarum
inundantia fleuit: ꝙ uiſum amiſit quem tum domi/
nus ei per beatũ euſtaſium epiſcopũ reſtituit. Adhuc
quoꝗ patre ad eius nuptias intendente: Fara ad eccle
ſiam apoſtolorum principis confugit: quam pater cũ
miniſtris ut eam perimeret inſecutus: tētam tandem
carceri mancipauit. Interea beato euſtaſio de legatio
ne regis lotharii redeunte: multa precũ inſtantia pa/
tre eius placato procurauit: ut uirgo dei de carcere
educeretur & ſanctimonialis cõſecraretur: quod uix
patre annuente factũ eſt. Et a ſancto gundoaldo mel.
den. epiſcopo habitu uirginitatis aſſumpto cenobio
quoꝗ eidem uirgini in ſolo paterno edificato: ipſa ĩ
pudicitia & ſanctimõia pſeuerans plena uirtutibus
q̄euit in pace. vii. idus decēbris: ut ſcribit Sigibertus.

¶ De ſancto Martino abbate. Cap. XL.

Martinus abbas apud ciuitatem ſantonas
uite ſanctitate & mirabilibus ſignis pre/
pollens die. viii. iduum decembris in chri/
ſto feliciter obdormiuit: ad cuius tumu/
lum crebrerrime diuinitus miracula multa fiunt ut
dicitur in martylogio adonis.

¶ De ſancto Genebaudo epo. Cap. XLI.
Latro epiſcopus.

Genebaudus epiſcopus laudunen. a ſancto
remigio epiſcopo remenen. ſub clodoneo
rege. conſtitutus eſt. Qui uxorem habe/
bat neptem ſancti remigii quam quidem
reliquerat: tamen ſecum cohabitabat: unde ex fre/
quenti conuerſatione cum ea peccauit: que filium cõ
cepit & peperit: quem epiſcopus latronem nominan
dum mandauit: eo ꝙ in latrocinio genitus eēt. ¶ Ve/
rum ne ſuſpitio oriretur adhuc coniugem ad ſe ue/
nire permittebat. Penitentiaꝗ de peccato peracta: ite
rũ eã cognouit: & filiã genuit quã uulpeculã noĩauit.
In ſe tãdē reuerſus ꝓ remigio miſit: qui laudunũ ue/
nit. Et dũ ſibi eps põtificatũ cũ lachrymis reſignaret:
ille que cauſam q̄reret: eidē ipſe peccatũ ſuũ cõfeſſus
eſt. Rimigius aũt eũ in eccleſia. vii. annis incluſit. Inte
rimꝗ pro eo epiſcopatũ gubernauit. ¶ Poſt ſepteni/
um nocte dominice cene genebaudo flenti: & quia ip
ſe qui penitentes reconciliare cõſueuerat: nec locum
inter penitentes haberet conquerenti angelus aſtitit.
peccata ſibi dimiſſa nunciauit: & ut exiens in craſtinũ
penitentes reconciliaret admonuit. Cũꝗ ille ſe exire
non poſſe diceret: eo ꝙ hoſtium clauſum & ſignatũ
eſſet: remigiuſꝗ claues haberet: angelus ſaluo ſigillo
hoſtium reſerauit. Iterumque illo reſpondente: etiã
ſi ipſe Chriſtus ſibi mandaret: tamen egredi nollet:
niſi qui eum incluſerat adeſſet angelus eadem hora
remigio pene uigilanti & oranti in crypta beate uir/
ginis remis apparuit: rei ſeriem pandit: & ad gene/
baudum educendum: ut ueniret ex dei parte manda
uit: qui etiam in momento ſe iuxta cellam genebau/
di tranſlatum repperit: & iuſſa complens ad locum
ſuum eodem inſtanti ſe reductum inuenit. Sanctus
quoꝗ genebaudus in ſanctitate uite perſeuerãs in pa
ce quieuit. vii. idus decēbr. Cui & filius eius latro in
epiſcopatu ſucceſſit: qui etiam ſanctus fuit.

¶ De conceptione beate marie uirginis. Cap. XLII.

Conceptio ſancte dei genitricis marie: nõ
quidem ex generali eccleſie inſtitutione:
ſed ex ſpeciali quorundam deuotione in
pluriſꝗ eccleſiis celebratur: quãuis enim
beata uirgo fuerit in utero matris etiam ab ipſa ani/
me infuſionis die ſanctificata: fuit tamen in peccato
originali concepta: quod tribus rationibus compro
batur. Primo quia ſi fuiſſet ſine peccato originali cõ/
cepta: ſequeretur. ꝙ non fuiſſet filia ioachim ſed ſo/
lum anne: & ſic quodammodo quantum ad huma/
nitatem eſſet equalis Chriſto quod eſt abſurdum &
errorem. Conſequentia probatur: quia non poteſt
eſſe permixtio ſeminum uiri & mulieris ſine pruri/
tu libinis & delectationis. Conſtat autem: ꝙ talis pru
ritus & delectatio habet annexum peccatum origi/
nale: ut probat Auguſtinus in libro de peccato origi/
nali. Et ideo conceptio chriſti fuit abſꝗ tali peccato:
quia ibi non fuit permixtio alicuius ſeminis uirilis:
& per conſequens nec pruritus libidinis. ¶ Secundo
quia ſi fuiſſet ſine tali peccato concepta: ſequereur: ꝙ
non fuiſſet chriſti ſanguine per eius paſſionē redem/
pta: quod eſt falſum & peſſime dictum. Et probatur
cõſequentia: quia chriſti paſſio fuit ordinata ad pec/
catum omne delendum ſiue originale per baptiſmũ
ſiue actuale per penitentiam: ſed cũ in beata uirgine
nullũ fuiſſet peccatũ actuale abolendũ: ſi ſine peccato
originali cõcepta fuiſſet xp̄i paſſio nihil delendũ in ea

repperiſſet:& ſic per chriſti paſſionem nõ fuiſſet redempta.❡Tertio quia ex hoc ſequeretur : ꝙ ſi beata uirgo ante xp̄m deceſſiſſet:quod fuit poſſibile:ipſa ĩmediate paradiſum ĩgreſſa eẽt:ſed hoc eſt falſum: ut patet Ioãnis.iii.Nemo aſcẽdit in celũ.ſ.ante xp̄m: niſi qui deſcẽdit de celo &c.Cõſequẽtia ꝓbaẗ:q̃a ſola originali culpa aditus regni celoꝝ ꝑcludebaẗ decedentibus ſine peccato actuali.❡Veꝝ ad rõnes q̃ in cõtrarium a pluribus allegaẗ:ſic reſpõdeẗ.Et primo ubi diciẗ:ꝙ xp̄s nõ uenit ſoluere legẽ ſed adimplere.Cũ igitur ipſe in lege mandauerit:honora patrem tuum & matrem tuam &c.credendum eſt ipſum etiam matrem ſuã in hoc potiſſime honoraſſe:reſpõdeẗ ꝙ honorauit eã inq̃tũ fuit coueniens:nõ tamen tantũ:ꝙ ipſe ex hoc exhonoraret ſeip̄m.Nã dicere:ꝙ uirgo maria eſſet eq̃lis in gr̃a humanitati xp̄i:eſſet ignominia ipſi xp̄o.❡Secũdo cũ diciẗ a talibus:ꝙ auguſtinus dicit:Cũ de peccatis agiẗ mẽtio: noleam uolo de beata uirgine fieri mẽtionẽ:ĩtelligẽdũ eſt de peccato actuali etiã ueniali:a quo oĩno ĩmunis fuit.❡Tertio cũ opponiẗ:ꝙ eccleſia dei ꝑmittit fieri ſolẽnitatẽ de eius cõceptione:quod idẽ eſt ac ſi iuberet:& etiã in curia romana fit tale feſtũ ꝑ papã & cardinales:Reſpõdeẗ : ꝙ licet iſtud feſtũ ſortiaẗ nomen cõceptionis:eſt potius feſtũ de eius in utero ſanctificatione.Sed q̃a tp̄s ſanctificatiõis eſt ignotũ ſub nomine & uocabulo conceptiõis agiẗ feſtũ de tali ſanctificatiõe.❡Huius aũt celebrationis feſti principiũ fuit beatus anſelmus prior monaſterii becenſis poſtmodũ cãtuarienſis archiepiſcopus.ꝑpter miraculũ quod eidẽ apparuit:quod tale fuit.Dũ enim ipſe tũc dicti monaſterii prior:pro q̃buſdã urgentibus ad ꝑtes britãnie nauigaſſet:diſpoſitiſq; agẽdis repatriaret:cõtingit tẽpeſtate nimia exorta:& ĩtumeſcente ꝓcella nauẽ periclitari.Et dũ cũcti in diſcrimĩe nimio poſiti:omniq; ſpe humana deſerti diuinũ adiutoriũ & beate uirginis flagitarẽt:potiſſime aũt prior anſelmus:qui beate dei genetricis fuerat ſingularis deuotus:ſubito cõſpiciũt quendã mirabili claritate fulgentẽ:põtificali habitu decoratũ ſuper undas maris uerſus nauẽ ambulãdo uenire.Qui ꝓximus naui anſelmũ uocat:eũq; alloquiẗ:ut ſi periculũ maris euadere cupit:& in patriã ſaluus redire:eidẽ ꝓmittat corã deo:ꝙ feſtũ cõceptionis mr̃is xp̄i:annis ſingulis ſolẽniter celebraret:& celebrãdũ q̃buſcũq; poterit ſuaderet.Et cũ ille de die feſti & officio fiẽdo ĩterrogaſſet:reſpõdit:ꝙ.vi.idus decẽbris feſtum illud celebrãdũ erat:quo die beata uirgo cõcepta fuerat:& ꝙ idẽ officiũ quo eccleſia utiẗ ĩ eius natiuitate:in hoc feſto dicẽdũ erat mutato ſolũ nomine natiuitatis in nomẽ cõceptionis.Et cũ prior de nomĩe nũcii & ĩterrogaſſet:reſpõdit ſe eẽ Nicolaũ ep̄m a beata dei genitrice pro tali reuelatiõe & eoꝝ liberatiõe trãſmiſſum:mox anſelmus iuſſa ꝓmiſit:& uoto ĩterpoſito cõfirmauit:ſtatiq; ſedata tẽpeſtate & flãte uẽto ꝓſpero ad ꝓpria redierũt.Et ſic ab eodẽ anſelmo prius in monaſterio ſuo:& deĩde in eccleſia cantuarieſi:cui ꝑfuit dictũ feſtũ celebrari cepit.Deĩde in pluribus eccleſiis huiuſmodi cõſuetudo ĩnoleuit.Vt feſtũ conceptionis beate uirginis.vi.idus decẽbr̃.& in calendariis aſcribatur & ſolẽni officio recolatur.❡Hiſtoria uero conceptionis beate Marie in feſto eiuſdem! natiuitatis ſcribetur.

❡De ſancto Zenone epiſcopo. Cap. XLIII.

Zeno ueronen.ep̄s & doctor claruit tempore Galiẽi ĩpatoris.Qui a cunabilis ſcũs ex eadẽ ciuitate oriũdus ĩ iuuenili etate monachus fcũs:deo ſanctis opibus ſeruiebat: orãs ad dominũ:ut ſibi aditũ ꝑdicationis in populis aperiret.Egreſſus aliq̃do de monaſterio ad piſcandũ uidit hoĩem ĩ plauſtro bobus a demõe arreptis ꝑcipitãtibus ꝑ abrupta ad atheſim fluuiũ velociſſime feſtinare:quos ille nullatenus poterat retinere Scũs aũt ſigno crucis edito diabolũ a bobus effugauit : & boues retinuit:ululãte demone & cõminãte ꝙ ad iniuriã ſci uiri de bobus eiectus:ad hoĩes uexãdos trãſiret.Poſt modicũ tp̄s in ep̄m ueronen.electus gregẽ domini uerbo & exẽplo paſcebat.❡Poſt hec dũ filia Galieni ĩpatoris ab eodẽ demõio eẽt oppſſa:& demõ ꝑ os eius clamaret:ĩde nõ egreſſuꝝ niſi Zeno ep̄s adueniret:miſit ĩpatoris nũcios ad ip̄m reqrẽdũ.Quẽ miſſi ueronã uenĩetes piſcãtẽ in flumine atheſi reperiũt:eũq; ad ĩpatorẽ ĩuitãt negociũ exponẽtes.Quos ille ſe ꝑcedere iuſſit:& ex eius piſcatiõe tres piſces de dolio ſumere cõceſſit.Illi uero q̃tuor abſtulerũt.Et dũ eos ad coquẽdũ in cacabo feruẽtis aque poſuiſſent tribus piſcibus decoctis:q̃rtus ſubreptus uiuus in uaſe:ac ſi in flumĩe natabat:donec ipi redeũtes ſcõ piſcatori ueniã petũt & furtũ reſtituũt:Quibus ille & piſcẽ cõceſſit & culpã ĩdulſit.Dũ ergo romã ad palatiũ ĩmpatoris aduenĩſſet:& demõ ꝑ os puelle clamaret:ſe ibidẽ amplius manere nõ poſſe:Zenõ a uirgĩe ĩmũdũ ſp̄m eiecit & coronã ĩpatoris ab eodẽ ſibi ꝓ mercede traditã in cõparabilis ꝑcii paupibus errogauit:atq; ab eodẽ q̃uis chriſtiãoꝝ ꝑſecutore:licẽtiã edificãde eccleſie in eius dioceſi ĩpetrauit.❡Rediẽs igiẗ Zeno uerbũ domini ĩſtãter ꝑdicabat libros & uolumĩa cõpilabat: idola ubiq; deſtruebat:& eccleſias fundabat:multitudinẽ quoq; populi ad xp̄m conuertebat. Quẽ & ciues nimia dilectiõe reuerebanẗ.Sicq; ſignis & uirtutibus clarus:eccleſia ſuã feliciter gubernata: ĩ pace migrauit ad dominũ.vi.idus decẽbr̃.ſepultus in monaſterio ſuo:ubi & multiplicibus ſignoꝝ uirtutibus claret.Refert.gregõus.in.iii.dial.capi.xix.ꝙ dũ fluuius atheſis maxĩa inundatiõe adeo creuiſſet: ꝙ ciuitatẽ ueronen.uſq; ad feneſtras magnoꝝ palatioꝝ occupaſſet:excreſcẽs aq̃ ad eccleſiã beati Zenonis deuenit & aptis ianuis mĩme ĩtroiuit:& pauliſꝑ uſq; ad feneſtras eccleſie tecto ꝓximãs ꝑuenit:ſicq; ſtãs aqua eccleſie ianuas & feneſtras clauſit:ac ſi elemẽtũ liq̃dũ in/

parietē fuiſſet mutatū. Et cū multitudo populi utriuſq; ſexus ītra eccleſiā repta fuiſſet: & fame ac ſiti deficere formidarent: nec inde egredi poſſent ad ianuā eccleſie uenietes aquā ad bibendū hauriebāt: que ut aq̄ hauriri poterat: ſed defluere ut aqua: non ualebat. Orātibus aūt populis aq̄ ad alueū ſuū decreſcēs reuerſa ē: aliq̄ muri ciuitatis pte ex īpetu magno dirupta: & q̄ p aptam eccleſie ianuā intrare nō ualuit: firmiſſima urbis munimēta diminuit hec gregorius. ℭ Scripſit aūt hic uenerādus antiſtes libros: de patiētia: pudicitia: fide: ſpe: & charitate. iii. De iuſtitia tractatū. i. De timore domini. i. De ſpū & corpe. i. De eo q̄ ſcriptū eſt. Cum tradiderit regnū deo & patri tractatū. i. De edificatiōe domus dei a ſalamōe expoſitione pulcherrimā. De cōtinētia tractatū. i. De baptiſmo tractatus. iii. De natiuitate domini & maieſtate tractatū. i. De hoc uerbo attēde tibi ne forte fiat &c. tractatū. i. De circūciſione tractatū. i. De ieiunio. iiii. tprm. i. Sup ps. lxxx. tractatū. i. De auaritia. iii. Sup geneſi. viii. Sup exodo. ix. Super Iſaia. vii. Super daniele. iii. Sup iob. i. De feſto paſche. viii. De īuitatiōe ad fontes. v. De ſomnio Iacob ſermonē. i. de. xii. ſignis celi ad neophytos tractatū. i. De fide. ii. Sup Iona. i. Sup hiſtoria ſuſanne. i. De die dominico tractatus. ii. De abrahā. ii. De natiuitate domini. ii. Epiſtolam arcadii martyris tempore ſuo apud mauritaniam paſſi.

ℭ De ſancto Romarico abbate. Cap. XLIIII.

Romaricus abbas ut ait ſigibertus: floruit tēpore heraclii impatoris: & tēporibus ſigiberti regis auſtraſiorū & cloderici regis fracoꝝ. Hic magnus in palatio regis theodeberti renūcians ſeculo factus eſt monachus in monaſterio luxouien. ſub amato abbate. Quo humanis exēpto eidē in abbatie regimine ſucceſſit uita & miraculis clarus. Exiſtēs aliquando in oppido uoſagi: uas quoddā ſicere quod pridie fuerat multis ex eo potātibus uacuatū: dū ſitiētibus fratribus uinū defuiſſet: & unde apponeret̄ nō adeſſet orone facta diuinitus: repletum apportari iuſſit: & oībus eadē ſicera ſatiatis: de reliquo egri quicunque bibentes ſanabantur. ℭ Dum aliquādo ſe balneaſſet: eo de balneo egreſſo puella leproſa ipſius balnei aqua reſperſa confeſtim a lepra mundatur. Quieuit in domino plenus ſanctitate ſexto idus decembr.

ℭ De ſcō Eutyciano pape & martyre. Cap. XLV.

Eutycianus papa & martyr natione tuſcus de ciuitate luna ex patre mario: marco pape primo ī epiſcopatū ſucceſſit: ſeditq; annis. viii. menſibus. x. diebus. iiii. Hic conſtituit: ut fruges noue ſup altare benedicat̄ fabe & uue ſolūmō. Hic ſanctiſſimus papa p diuerſa loca. cccxlii. martyres manu ſua ſepeliuit. Et hoc cōſtituit: ut nullus fidelium martyrē ſine colobio aut dalmatica ſepeliret: qui ſub perſecutione aureliani imperatoris martyrio coronatur: & ſepultus eſt uia apia in cimiterio calixti. vi. idus decembris. & ceſſauit epiſcopatus diebus uiginti.

ℭ De ſancto Eutyciano confeſſore. Cap. XLVI.

Eutycianus cōfeſſor floruit tpe Conſtātini magni impatoris: de quo in primo libro hiſtorie triptite dicitur: q̄ in bithynia circa montē olympū morabatur: diuina repletus gratia in miraculis oſtendendis: cuius tpe q̄dā ſpatarius imperatoris ex ſuſpitione tyrānidis habita contra eum requiſitus dū fugeret circa mōtē olympum reptus grauibus uinculis aſtrictus eſt. Quē ad preces parentum ſanctus cōfeſſor oratione premiſſa: primo quidem ianuis carcerum ſponte diuinitus apertis a uinculis abſoluit: deinde ad imperatorem accedens: eius innocentiam allegans & comprobans eundem plenius liberauit: eo q̄ imperator ſanctū in maxima reuerentia haberet.

ℭ De ſancto Macario martyre. Cap. XLVII.

Macarius martyr gente libycus apud Alexandriam tempore decii martyrium paſſus eſt: qui cum a iudice multis uerbis ad negandum fidem ſuaderetur: & eo maiori conſtantia chriſtum profiteretur: uiuus ad ultimum iubetur exuri: ſicq; martyr efficitur. vi. idus decembris. hec ado.

ℭ De ſancta Leocadia uirgine & martyre. Cap. XLVIII.

Leocadia uirgo genere hiſpana & nobilis ſub daciano pſide in ciuitate toletana paſſa eſt temporibus diocletiani & maximiani imperatorum: que dum ſacrificare idolis cōtēpſiſſet: a iudice dira carceris cuſtodia macerat̄ donec cogitaret qualiter eā grauioribus afficeret penis. Qui cum in emeritana urbe beatā Eulaliā uirginem & multos alios ſeruos xp̄i diuerſis & excogitatis ſuppliciis interemiſſet. & hec oīa Leocadia in carcere poſita audiuiſſet: genibus in terra poſitis orans in confeſſione domini impollutum chriſto ſpiritum reddidit. v. idus decembris. ſepulta in eadem ciuitate.

ℭ De ſancto Proculo epō & cōfeſſore. Cap. XLIX.

Proculus quartus epiſcopus Veroneū. claruit tempore maximini imperatoris: qui dum apud mediolanum degens chriſtianos perſequeretur: Proculus perſecutionem declinans extra menia urbis Veroneū in parua cellula latibat: gregem domini ſibi commiſſum ſermone ut poterat reficiens & exemplo. Dum autem martyres chriſti firmus & ruſticus ab anolino proconſule Veronē. in carcere tenti eſſent: proculus amo do ſenex deſiderio martyrii flagrans ſe ſponte gentilibus obtulit: ac chriſtum profeſſus ab eiſdem uinctus proconſuli preſentatur. Quem ille delirum putans & pre nimia iam ſenectute amentia ductum ſolutum abire permiſit: qui a miniſtris colaphis & fuſtibus ceſus extra urbis menia pulſus ad ſuos rediit: dolens q̄ cum deus indignum martyrio iudicaſſet: Illi uero eum uti patrem gratiſſime receperunt: Deinde perſecutione ſedata: loca terre ſancte uiſitauit cura eccleſie preſbyteris ſuis commiſſa: reuerſus autem dum ueniſſet ungariam: barbam & comam prolixam minuere decreuit iuxta ſacrornm canonum inſtituta. Et dum eſſet in uia fontem orando de terra produxit: quo in loco plures uiatores uiſo miraculo conuerſi ſunt & in ipſo fonte ſi baptizati. Ipſe autem ibidem aqua eiuſdem fontis perfuſus barbam totondit & comam quedam hebeti ferro & rubiginoſo ſic leniter acſi nouacula fuiſſet acuta. Indeq; ueronam rediens ſignis & uirtutibus clarus quieuit in pace. v. idus decembr. ſepultus in eccleſia ſua.

❡De ſancto Syro epo & confeſſore. Cap. L.

SYrus eps diſcipulus beati Hermacore aquilegieñ epi ab eodem ordinatus antiſtes papiã ciuitatẽ miſſus eſt ad predicandũ inuẽtio diſcipulo eidẽ aſſociato. Qui uenie͂tes ad ciuitate Veroneñ. dũ Syrus filiũ cuiuſdam nobiliſſime uidue defunctum ſua orone a mortuis excitaſſet: eandẽ dominã cũ filio & familia & magna populi multitudine ad xpm cõuertit & baptizauit. Ingredienti uero papiã multitudo populi audita ſignoꝝ illius fama eidem occurrit: & ut eos erra͂tes inſtitutis ſalutaribus iformaret: unanimes acclamabant. Ipſe uero eiſdem uerbũ domini p̄dicare cepit: & quicunq̇ eum tangebãt egroti: ſaluti ſunt ĩtegerrime reſtituti: Sicq̇ cunctum populũ ad fidẽ xpi conuertit & baptizauit. ❡ Sed poſtq̃ ſancti martyres Geruaſius & Protaſius in ciuitate mediolanenſi pro xpo paſſi ſunt: qdã liberius xpianus de reliquiis eorũdem martyꝝ btō Syro amicabiliter detulit: quas ille deuote ſuſcipiens multis in eis uirtutibus uſus eſt: deĩde extra urbis menia eccleſiã in honore eorũdẽ martyꝝ fabricauit: In qua dũ ſepius celebraret: die quadã iudeus inter xpianos ad comunionẽ acceſſit ut ſacrã ſumẽs euchariſtiã luto deiiceret. Sed mox ut eam ore ſuſcepit clamoribus diris ſe ignẽ ore accepiſſe dicebat: cruciatuſq̇ ardentiſſimos pati. Corpore aũt domini a btō uiro ex ore ꝓphāo reſumpto: quod miraculoſe fauces nulla parte tãgebat ſed quaſi in aere pendebat: iudeus a cruciatu eripit̃ & peccatũ cõfitens baptizat̃. ❡In ipſa etiam eccleſia beatus Syrus diſcipulos ſuos iuentiũ & põpeium diacones: chryſantũ & fortunatũ p̄ſbyteros ordinauit. Qui uicos & uillas predicãdo circuiens uiri cuiuſdam natum ſurdum & mutũ ab utraq̇ paſſione curauit. ❡Et ueniens ad ciuitatẽ brixieñ puerulum obſeſſum a diabolo liberauit: & apud laudeñ ciuitatem cecum quẽdam a natiuitate illuminauit. Sicq̇ in ipſa urbe multos ad fidem conuertit. Deinde repatrians perſecutione xpianoꝝ exorta: dum pagani circũquaq̇ miſſi fideles opprimerent: uenientes ad urbẽ papiam chriſtianos appetere minime auſi ſunt eo ꝙ multitudinem timuerunt. Sed dum blandis ſermonibus Syꝝ ad ſacrificia deoꝝ mollire nitunt̃: eiuſdẽ predicatione uerſa uice ad dominũ cõuertunt̃. Sicq̇ multorum ſignoꝝ gloria corruſcans. lviii. annis epiſcopatũ tenuit: & plenus ſanctis opibus annoꝝ. cxii. ad chriſtum migrauit. v. idus decembris. Sepultuſq̇ eſt in eccleſia ſanctorum Geruaſii & Protaſii quã ipſe conſtruxerat & dedicauerat.

❡De ſancto Cyprianno abbate. Cap. LI.

CYprianus abbas peragoriceñ apud eandẽ peragorice ciuitatẽ uir magnifice ſanctitatis & clariſſimus in miraculis. v. idus decẽcẽbris. in domino feliciter requieuit: ibidẽq̇ ſepultus eſt: ut dicitur in martylogio adonis.

❡De ſcō melchiade papa & martyre. Cap. LII.

MElchiades papa natiõe apher euſebio ĩ epiſcopatu ſucceſſit: & ſedit annis. iii. menſibus. vi. diebus. xv. hic cõſtituit nulla ratione die dominica aut q̇nta feria ieiuniũ celebrandũ: quia eos dies pagani quaſi ſacꝝ ieiuniũ celebrabãt. Et manichei ab eodẽ in urbe inuenti ſunt. Fecit quoq̇ ordinationem unã mẽſe decẽbris preſbyteros. vii. diacones. x. epos p diuerſa loca numero. vii. Qui perſecutione conſtantini impatoris anteq̃ fieret xpianus martyrio coronatus: ſepultus eſt in cemiterio calixti uia apia. iiii. idus decẽbris: & ceſſauit epatus dies. xvi. ❡Hic ad utilitatẽ fidei plures edidit libros aduerſus gentiles. Item contra iudeos. Itẽ cõtra hereticos cathaphrigas uolumẽ precipuũ. Ad principes ẽt romanos Marcũ Antoniũ & lucium uerum librum apologeticum pro chriſti religione conſcripſit.

❡De ſanctis Carpophoro & Abundio martyribus. Cap. LIII.

CArpophorus preſbyter & abundius diaconus apud hiſpalim ciuitatẽ hiſpanie paſſi ſunt ſub diocletiani & maximiani p̄ſecutione agente preſide martiano. Qui ab eo cõprehenſi: primo fuſtibus ceſi ſunt: deinde in carcerem pluribus diebus negato omni cibo & potu recluſi: inde miraculoſe per angelum educti ſunt. Et dũ chriſtum populis annunciarent: iterum tenti: ora eorum lapidibus contuſa ſunt poſt hec in equuleo leuati ac diutius torti: rurſumq̇ diu in carcere macerati: Nouiſſime in confeſſione fidei gladio percuſſi ſunt. iiii. idus decembris.

❡De ſcã Eulalia uirgine & martyre. Cap. LIIII.

EVlalia uirgo ĩ ciuitate barcinona ꝓuincie hiſpanie martyrium paſſa eſt ſub preſide daciano. Que a ſancto donato preſbytero docta: & ad martyriũ aĩata cũ eſſet annorum. xiii. a p̄ſide detenta ad ſacrificia deoꝝ cõpellitur. Et cũ ſe ſoli deo celi ſacrificare diceret: & xpm ſponſum ſibi eſſe aſſereret: primo nodoſis fuſtibus ex arbore cũ ſtirpibus raptis expoliata cedit̃. Dehinc mãmillis oleo candẽti p̄fundit̃. Inde in maſſam calcis uiue demergitur. Et cũ hec oĩa cõſtantius ſupaſſet: iuſſu daciani olla plũbo liquefacto replet̃: ipſaq̇ nuda ſuper lectũ ferreũ extendit̃: ut ſi diis ĩmolare renueret plũbo p̄funderet̃. Que dũ paſſionem thyrſi martyris cõmemoraret: & ad xpm orationẽ fudiſſet: plũbum manus ĩfundentiũ exurebat: uirgini aũt tepidũ erat. Quã dacianus rurſum uirgis duriſſime cedi: & fragmentis minutis teſtulaꝝ plagas eius confricari iuſſit. Et cũ ad hec oĩa ſupplicia redderet̃ ĩmobilis: & xpm pro ſalute hoĩs paſſum aptis rationibus cõprobaret: deoſq̇ gentiũ cõfutaret: fecit eã p̄ſes cãdelis accẽſis ingenis exuri. Deinde ſinapim aceto liquefactũ naribus eius infundi: nec non calcẽ oleo p̄mixtã ſup uulnera ipſius aſpergi: & ſic in caminũ ſucceſum ĩmitti. Vbi

dū pſallēdo in medio flāmarum maneret illeſa:iuſſit eam dacianus inde eductam ad cōfuſionē eius nuda/tā & decaluatā p totā ciuitatē circūduci.Deinde extra urbis muros decollari.Cuius cōſtantia multi ad martyriū aīati ſunt.Et dum eēt decollata exiit de corpore eius quaſi ſpecies columbe:que ad celos euolauit. Cuius corpus donatus preſbyter ſepeliuit.iiii. idus de/cembris in eadem ciuitate.

¶De ſcā Iulia uirgine & martyre. Cap. LV.

IVlia uirgo apud ciuitatem eandem barci/none martyriū ſub eodem pſide paſſa eſt. iiii.idus decēbris.Que fuit conuirginalis beate eulalie & comes īdiuidua:eidem ad paſſionem properāti:propter quod ab eodē daciano in ipſo loco ſine audientia decollata eſt.& a preſbytero donato ſepulta:ut dicit ado.

¶De ſancto damaſo papa & cōfeſſore. Cap. LVI.

DAmaſus papa huius nominis primus na/tione hiſpanus ex pr̄e antonio felici pape ſecundo in ep̄atu ſucceſſit:& ſedit annis. xvii.menſis.ii.diebus.x.Et cū eodē ordinatur ſub cōtētione urſinus:& facto cōcilio ſacerdotū: cōſtituerūt damaſum: qa fortior & plurima populi multitudo cū eo erat:urſinū uero eiecerūt ab urbe:& cōſtituerunt ep̄m neapoli.Damaſus in ſynodali iudi/cio dānauit liberiū papā eius pdeceſſorē hereticū: & oīa facta eius caſſauit. Huic ſanctiſſimo uiro beatus Hieronymus multa eccleſie religionis ſcripta miſit: & ad eius inſtantiā ipſe Hieronymus officiū in eccle/ſia romana celebrādū excepto cātu cōpoſuit:pſalteri/um p nocturnos diuiſit:& uerſiculū Gloria pr̄i. poſt ps cātari īſtituit:que oīa papa damaſus approbauit: & p eccleſias cātari cōſtituit:& ut chori in duas ptes diuiſi pſalmos alternatim canerent mandauit.Prece/pit etiā:ut pſbyter celebraturus cōfeſſionē faciat:pri/uſq ad altare accedat.¶Hic iuidioſe accuſat̄ de adul/terio:& facta ſynodo coram.xliiii.ep̄is ſe purgauit:& dānauerunt diacones cōcordiū & calixtū eius accuſatores.¶Hic elegās in metro cōponēdo īgeniū habu/it.Fecitq; baſilicas duas:unam iuxta theatrꝝ ſcī Laurētii:& alterā in catacumba ubi iacuerūt corpa apoſto/ſtolorꝝ petri & pauli:in quo loco platoniā ipām uerſibus adornauit.Multaq; corpa ſcōrꝝ reqreſiuenit quorū ēt tūbas uerſibus adornauit.Huius tēporibus ſe/cūda ſynodus.cl.patrꝝ apud cōſtātinopolī celebrat̄: ī q̄ macedonius dānat̄:q ſpiritūſanctū deū eē negabat: & aſſertū ē ſpiritūſanctū eē cōſubſtantialē pr̄i & filio: dataq; eſt forma ſymbolo quā latina cōfeſſio pfeſſio pdicat in eccleſiis.¶Hic fecit ordīatiōes qnq; p men/ſem decēbriū pſbr̄os.xxxii.diaconos.ii.ep̄os p diuerſa loca nūero.lxii.Octogenarius morit̄.iii.idus decēbr̄. & ſepultus ē in baſilica ſua uia ardeatina iuxta matrē ſuā & germanā:& ceſſauit ep̄atus dies.xxxi. ¶Multa opuſcula breuia heroico carmīe cōpoſuiſſe fert̄ Scri/pſit ad beatū hieronymū libellū de geſtis pontificum & epiſtolas plures:floruit tēpore theodoſii ſenioris.

¶De ſcīs Fuſciano & Victorico mar. Cap. LVII.

FVſcianus & uictoricus martyres urbis romane ciues oriundi:īde egreſſi in frāciā ad ſanctū Quintinū eorꝝ ſociū q illuc acceſſerat regrendū adierūt.uenienteſq; ad ciui/tatē arbianis:& ipm inde abiiſſe audientes:inde rece/dētes ut pariſius tenderent obuiāt cuidā xp̄iano noīe gentiano:q eis qntinū pro xp̄o paſſum nunciauit: & ad domum ſuā adduxit:& dū eſſent in menia nuncii rictiouari pſidiis ſupuenientes hoſpites cū gentiano capiunt:& ad pſidē adducunt:qbus ille:dū in xp̄i cō/feſſione pſiſterēt:iuſſit ſudes ferreas in nares & aures eorꝝ īmitti:& clauis cādentibus eorꝝ tēpora tranſfigi: oculos quoq; erui mādauit:deinde ſcōrꝝ corpa lāceis tranſforari:& dū adhuc palpitarent:capita eorꝝ pcidi fecit.Sup quorꝝ corpa luce īgēti decelo pfuſa: erecta buſta capita preciſa in manibus ſumpſerunt: & uſq; ad hoſpitium ſancti gentiani eorum hoſpitis deuenerunt:ubi & ſepulta ſunt tertio idus decembris.

¶De ſanctis Tarſone Pontiano & Pretextato martyribus. Cap. LVIII.

TArſon martyr & pontianus ac ptextatus eius ſocii ſub maximiano īperatore mar/tyriū paſſi ſunt:hic Tarſon in urbe roma locuplex uir & facultatibus plenus xp̄ia/nis dānatis ad fodiēdā harenā dū therme edificabant̄ multa neceſſaria miniſtrabat:que eiſdē p ſiſinnium & cyriacū eccleſie romane diacones tranſmittebat:ut in paſſione Marcelli pape leget̄.xvii.calen. februarii. Qui poſt obitum marcelli pape prefati tentus a ma/ximiano cū pōtiano & ptextato eo q xp̄iani eſſent capitalem iuſſi ſunt ſubire ſententiam. Sicq; coronam martyrii perceperunt tertio idus decembr̄.

¶De ſancto Sauino epiſcopo. Cap. LIX.

SAuinus ep̄s placentinus ut ſcribit Grego/rius.iii.dial.cap.x.uir magne ſanctitatis & & uirtutis fuit:cui dum quidā eius diaconus nunciaſſet:q padus fluuius alueū ſuū egreſſus agros eccleſie occupaſſet:mandauit ſauinus diacono:ut ex pte ſua pado mandaret:qtenus ſe compeſceret:& ad alueū ſuū rediret:quod diaconus audiens & deſpexit & irriſit.Ep̄s aūt aduocato notario ei/dem dictauit epiſtolam dicēs Sauinus ieſu xp̄i ſeruus cōmonitoriū pado:precipio tibi in nomine domini ieſu xp̄i:ut de alueo tuo ī locis iſtis ulterius nō exeas: nec terras eccleſie ledere pſumas.Quod ſcriptū p no/tariū in aquā flumīs piici iuſſit.Mox ſe a terris eccle/ſie flumīs aqua cōpeſcuit:ad alueū ppriū rediit:& exire ulterius in loca eadē nō pſumpſit.Huic ſcō uiro diuina reuelatiōe oſtenſum eſt corpus ſcī martyriis an/tonini:quod diu in ipſa ciuitate latuerat. Ipſeq; iuxta ſibi datā reuelationem corpus inuenit:& honorabi/liter tumulauit: ut habebitur debito loco.pridie cal. octobr̄.Qui etiam poſt multa laudabilia opera quie/uit in pace.iii.idus decembris.

¶De ſancto Paulo ſergio ep̄o. Cap. LX.

PAulus ſergius ep̄s diſcipulus ſancti Pauli de ciuitate papho inſule cypri: ut habetur actuū.xiii.Dū paulus apoſtolus peruiniſſet paphū cū coapoſtolo eius barnaba pdicā/tes & ipſe exiſtens proconſul deſideraret audire uer/bū dei apoſtolos gratāter ſuſcepit: ubi dum ellimas iudeus magus apoſtolo reſiſteret querēs auertere p/cōſulē a fide:& paulus ipm ad tēpus lumine oculorꝝ priuaſſet credidit pconſul admirās ſup doctrina do/mini.Qui ab apoſtolo baptizatus poſt aliquod tem/pus relicto ſeculo diſcipulus pauli effectus ipm uſq; ad paſſionem ſecutus eſt.Quē & idem apoſtolus an/

te eius obitū in epm cōſecrauit. ℭ Poſt paſſionē ergo ſuā beatus paulus apud paphū eidē p uiſionē manda uit:ut ad ptes hiſpanie & gallie pgeret ad predicādū. Quod & ipſe fideliter adimplere curauit. Et poſt ali/ quod dies ueniēs romā cum ruſo & ſtephano diaco/ nibus ſuis:eccleſiā beati apoſtoli cōſecrauit. Deinde pgens ad ciuitatē lune filiū cecū mulieris uidue: que ipm hoſpitio ſuſcepat illuminauit: eamqȝ cū filio & multis ad xpm cōuertit. Qui a ſapritio pconſule ca/ ptus:dū ille ſubito morit:paulus a populo liberatur: Deinde ueniens galliā ebreduneſi & aurieſi urbibus xpm euāgelizauit. Et a beato apoſtolo Paulo moni/ tus ueniēs narbonam dū arelatenſi urbi appropiqua ret:& rodani flumē trāſiret:nauta in flumē cecidit:& abſorto corpe necatus ē. Sed orāte ſcō corpus de pfū do enatauit: & ipm paulus ſergius ſuſcitauit. Quo uiſo miraculo multi ad fidē cōuerſi ſūt:ueniēſqȝ nar/ bonā filiū olim principiis ciuitatis nup defuncti a de monio obſeſſum pcibus matris uidue ab īmūdo ſpū liberauit:eūdēqȝ cū matre & populi multitudine ba/ ptizauit. Indeqȝ hiſpaniā circuiēs predicauit. Et redi/ ens narbonā:poſtq̄ totā ciuitatē & regionem ad xpm cōuerterat trina uiſiōe beati pauli apoſtoli monitus: obitū ſuū appropinq̄re cognoſcēs eccleſiā narbonen ſtephano diacono ſuo in epm conſecrato commiſit regendam: Ruſumqȝ preſbyterum in auinionenſem epm ordinauit. Et omnibus fideliter diſponitis: orās in eccleſia ſua in pace quieuit. pridie. idus decembris: ubi & ſepultus iacet miraculis clarus.

ℭ De ſcis Euſtratio & ſociis martyribus. Cap. LXI.

EVſtratius ſtriniarius ordinis ducalis & pri marius ciuitatis auraricenorū tempori/ bus diocletiani & maximiāi impatoꝝ cū ſociis ſuis martyriū paſſus ē. Qui prio ī ci uitate ſatalia a lyſia pſide tētus:eo q eēt xpianus & ci gulo militari exutus:dū xpm confiteref a terra leua/ tus igne ſubterpoſito: ſemiuſtus depoſitus grauiter ceſus ē. Deīde ſale & aceto mixtis uulneribus pfuſus. Dū hec oīa patientiſſime toleraſſet:oīa eius uulnera tāquā ſquāme ab eius corpe diuitus exciderūt. Quo uiſo miraculo Eugenius cōciuis & officialis cōuerſus eſt. Tūc ambos ferro uīctos lyſias īcarcerauit:deīde in pedibus amboꝝ īpoſita crepidine cū clauis: & pedi/ bus eoꝝ trāſfoſſis deduxit eos ſecū ad ciuitatē aura/ ris:quoꝝ exēplo Auxētius & mardarius q uxorē & li beros dimiſerat ad iudicē accedētes xpm publice nū/ ciabāt:lyſias igit ambobus ipſis cōprehēſis:primo q/ dem auxētiū decollauit:deindē mardariū īmiſſis fu/ nibus p pedes ipſius trāſforatos:a terra ſuſpēſum: & baculis ferreis ignitis ceſum īteremit. Interea dū ore/ ſtes qdā xpianus occultus & miles cū ceteris cōmili/ tonibus iacularef:& crux quā ad collū appēſam ge/ ſtabat ī publicū pſiliſſet:& hoc pſidi nūciatū eſſet:eū cū multis aliis xpianis:quos ī eadē reppit ciuitate te/ neri fecit. Et dū ſeditionē populi formidaret:ipos oēs cū euſtratio ad agricolaū pſidē ciuitatis ſabaſtēſis pu/ niēdos trāſmiſit. Qui primo qdē oreſtē ſup lectū fer/ reū ignitū & flāmis ſuppoſitis extēdi fecit. Quo poſt lōgos cruciatus migrāte ad dominū:euſtratiū carce/ ri mācipauit. Ad quē eps ciuitatis occulte noctu ueni ens ipm cōicauit:ubi & poſt modū uoce celica cōfor/ taf. Quē mane preſes eductū igne conſumi:fecit reli/ quos chriſtianos decollauit. Quoꝝ oīum corpora in ciuitate auraricenoꝝ a chriſtianis ſepulta ſunt. Ho/ rum omnium paſſio recolit. pridie. idus decembris.

ℭ De ſanctis Epimacho & Alexandro martyribus. Cap. LXII.

EPimachus & alexāder martyres apud ale/ xādriā paſſi ſunt. Qui cū multo tpe in ui/ culis extitiſſent:& diuerſis cōfecti ſuppli/ ciis pduraſſent ī fide:ignibus tādē cōſumi iubent. pridie. idus decēbr: hec ad ī ſcoꝝ martylogio.

ℭ De ſanctis Amonaria & Mercuria & ſociabus mar tyribus. Cap. LVIII.

QVattuor ſancte mulieres. ſ. amonaria: mer curia: dionyſia & alia amonaria apud ale/ xandriā paſſe ſunt ut ſcribit dionyſius li/ bro de martyribus. Quaꝝ primā iudex ī menſis cruciatibus afflictā capite puniri fecit. Secun/ dam uero uenerabilem anū & facundiſſimā uirginē .ſ. mercuriam pfatus iudex:nec non reliquas duas ui/ delicet dionyſiam & amonariā diuerſis ſimiliter pe/ nis cruciatas tandem ferro peremit. Harum paſſio. pridie. idus decembris.

ℭ De ſcā Lucia uirgine & martyre. Cap. LXIIII.

LVcia uirgo uobiliſſima ſyracuſanoꝝ: cū fama miraculoꝝ beate Agathe p totā ſi/ ciliā diuulgaret: & ſyracuſanus populus ad ciuitatē cathaneā per. xlv. miliaria ad ſe pulchrū ipſius uirginis pergeret uiſitandus prexit & ipſa cū matre eutitya que fuerat p quattuor annos ī/ curabili fluxu ſanguinis fatigata:ubi iter ipſa miſſa/ rum ſolennia cōtingit euāgelium legi:qdo narratur dominū mulierem a fluxu ſanguinis liberaſſe. Tunc Lucia matrem admonuit credere his que legebātur: & ſepulchrū uirginis Agathe deuote cōtingere:quod ſi faceret:plenius ſanaret. Igit recedentibus cunctis & matre ac filia ad ſepulchrum orantibus: Luciā ſom/ nus arripuit:cui btā Agatha gēmis ornata ſtās in me dio angeloꝝ apparuit:& pter ipſius fidem matrem ſanatā eadem hora nunciauit. Euigilans ergo & ma/ trem ſanā aſpiciens:amore beate Agathe que ipſam ſaluam fecerat adiurauit:ut oīa que ſibi datura erat ī dotē eunti ad ītegritatis ſue corruptorē: mortalē ui/ delicet hoīem:cui fuerat deſponſata:eidem daret ad ītegritatis ſue factorem chriſtum:cui erat ſpirituali/ ter in coniugio copulata:& ne ſibi de cetero ſponſum temporalē nominaret:& cū eutitya eidem reſpondiſ ſet:ut poſt eius mortem de facultatibus ſuis faceret

quicquid uellet: ꝓbauit eidẽ Lucia non eſſe deo gra/
tũ quicquid poſt mortẽ ĩpendit̃: eo ꝙ ideo quis dat:
quod tũc ſecum ferre nõ põt. Redeuntes igit̃ ſyracu/
ſas poſſeſſiones & ꝑdia diſtrahebant: & ꝑcia pauperi/
bus errogabant: quod ubi Lucie ſponſus cõperit: nu/
tricem puelle cur hec fierent ĩterrogauit. Illa aũt ſpon
ſam eius aſſeruit inueniſſe poſſeſſionẽ magni precii
utilẽ & uenalẽ: quã ut nomine ſponſi emeret aliqua
diſtrahebat. Credidit ſtultus carnale cõmerciũ & ce/
pit etiã ipſe auctor eſſe uẽdentiũ. Poſtꝙ̃ aũt omnia di/
ſtracta ſunt: ſponſus luciã accuſat paſchaſio cõſulari:
dicens ipſam eſſe chriſtianam & contra leges uiuere
auguſtoꝝ. Quã paſchaſius cõprehenſam cepit ad ſa/
crificia deoꝝ inuitare. Illa uero reſpõdebat ſacrificiũ
ueꝝ & ĩmaculatum eſſe pauperibus in eorum inopia
ſubuenire: obiecitq̃ ſibi paſchaſius ꝙ pr̃imoniũ ſuũ
cũ eius corruptoribus ĩpenderat: & iõ ut meretrix lo
quebatur. Cui illa ſe corruptores corporis nec mẽtis ali
quãdo cognouiſſe reſpõdit. Et cũ paſchaſius eidẽ cõ/
minaret̃ ꝙ uerba ceſſarent: cum ad uerbera puẽtum
eſſet: reſpondit dei uerba ceſſare non poſſe: adiiciens
in ſe loqui ſpiritũſanctũ: eo ꝙ pudice uiuentes ſecun/
dũ apoſtolũ templũ ſunt ſpũſſancti. Paſchaſius uero
eidẽ cõminat̃: ꝙ ipſam faciet trahi ad lupanar: ut ſic
uirginitate amiſſa ſpiritumſanctũ ꝑdat. Illa aũt econ/
tra aſſerebat: ꝙ nunꝙ̃ inquinat̃ corpus niſi de conſenſu
mentis: & ꝙ ſi inuitã eã faceret uiolari: caſtitas ſibi du
plicabit̃ ad coronam. Tunc paſchaſius uocatis lenoni
bus iuſſit eã ad lupanar duci: ut oĩ populo ad eã inui/
tato tãdiu illuderet̃: donec deficeret. Volentes aũt ip/
ſam trahere: tãto põdere eã fixit ſpũſſanctus: ut peni/
tus moueri non poſſet: ligatiſq̃ manibus eius & pedi
bus a mille uiris inſuper & a pluribus paribus bouũ
trahi nullatenus poterat. Et conuocatis magis nullis
etiã incantationibus potuit amoueri. Et dũ quidã di/
cerent ꝙ lotio perfuſa maleficia ſolueret: lotio ꝑfun/
dit̃: ſed ĩmobilior reddit̃. Iratus cõſularis circa eã ad/
hibitis lignis oleo & pice & reſina copioſũ fecit ignẽ
accẽdi: in quo ipſa ĩcolumis ꝑmanebat: dicẽs a domi/
no ĩducias martyrii ĩpetraſſet: ut credẽtibus timorẽ
tolleret paſſionis. Videntes aũt amici paſchaſii ipſum
anguſtiarii: in eius gutture gladium ĩmerſerũt. Que
nequaꝙ̃ loquelã amittẽs pacẽ eccleſie dei redditã nun
ciauit maximiano ĩperatore defuncto & diocletiano
de regno eiecto: addiditq̃ ſe a domino ſyracuſane ci/
uitat ĩteruentricẽ cõceſſam. Eadẽ hora miniſtri ro/
manoꝝ ueniũt: & paſchaſiũ cõprehenſum romã ad/
ducũt: ubi a ſenatu romano deꝑdatione bonoꝝ fiſca
liũ cõuictus capitalẽ ſententiã accepit. Virgo aũt do/
mini de loco in quo erat nõ ẽ mota nec mortua: quo
uſq̃ ueniẽtibus ſacerdotibus ſacrã cõmunionẽ acce/
pit: & ſic in cõfeſſione xp̃i ſpũm emiſit idus decẽbris
circa annũ domini. cccx. Sepultaq̃ eſt ſyracuſis: ĩde ꝓ
ceſſu tẽporis corpus eius Conſtantinopolim: & inde
uenetias tranſlatum creditur: ut ponet̃ in feſto eiuſ/
dem tranſlationis. xv. calen. februarii.

¶ De ſancto Iudoco confeſſore. Cap. LXV.

IVdocus regis britonũ filius anno decimo
Cõſtantini qui & cõſtantius relicto regno
uiliq̃ ſumpto habitu per orbem dudũ pe
regrinatus eſt. Poſt hec cũ undecim pere/
grinis in clericali habitu romã ueniens uiſitatis apo/
ſtoloꝝ liminibus: inde diſcedens uenit ad pagum põ
ticum: ubi a duce aymone ſuſceptus & eius inſtantia
preſbyter ordinatus: filium eius urſinũ de ſacrofon/
te leuauit: inde uenit ad locum qui dicit̃ baraic: & ere
miticam uitã duxit miraculis clarus. Adeo enim mi/
rabilis ſanctitatis fuit: ut columbe ſilueſtres & piſces
de manibus eius paſcendi ad eum cõuenirent. ¶ Et
cum habitaret in cellula cum quodam diſcipulo ei/
dem miniſtrante unicum ſolũmodo habens panem
quattuor pauperibus pro elemoſyna ſucceſſiue ueni
entibus diuidi fecit. Et cum diſcipulus heſitans mur/
muraret eadẽ hora quattuor nauicule panibus onu/
ſte ſine duce uel regimẽ ad eum per fluuium aduene
runt: diuinitus ut creditur ꝓcurate. Deinde dum du/
cem aymonem in nemore repperiſſet: qui aprum ce/
perat & cũ ſuis anxiabatur ſiti: baculo terrã ꝑcutiens
aquam producit ad eorum ſatietatem. Et cũ iteꝝ ro/
mam uiſitaſſet puellam a natiuitate cecã ibidem illu/
minabit. Et ad cellã ſuã rediens poſt modicũ in pace
quieuit: idibus decembris. Sepultus eſt in pago pon/
tino ſignis corruſcans.

¶ De Sancto ſpiridione epõ. Cap. LXVI.

SPiridion eps̃ in cypro fuit: de quo caſſiodo/
rus in hiſtoria triptita refert ꝙ fuit de nu/
mero illoꝝ cõfeſſoꝝ quos maximianus ĩ
pator dextris oculis effoſſis & ſiniſtro pol
lice ꝑciſo ad metalla dãnauerat. Hic cum ꝓpheticam
duceret uitã: etiã ſignoꝝ gloria ĩclytus fuit. Inter que
dũ latrones ad furãdũ ſibi nocte ueniſſent: eos diui/
tus alligatos mane repit: eoſq̃ diſſoluit: de ſcelere eos
corripit: eiſq̃ pie arietẽ conceſſit. ¶ Apud filiam eius
hyrenem quidã pecuniã depoſuerat: qua ſubito dece
dẽte: nec inuento depoſito. Sanctus eã in xp̃i nomine
de tumulo uocauit: & ab ea ubi depoſitũ erat: iterro/
gata ſibi reſpondente didicit: & hoĩ repertũ reſtituit.
Mos erat ſibi cuicũq̃ peteti ex fructibus collectis mu
tuare. Dũ ergo cuidã granum mutuaſſet: & ille ad ar
cam reſtitueudũ detuliſſet manu appoſita nihil reſti
tuit: quod ſanctus ꝑ ſpiritũ cognoſcẽs tacuit. Sed dũ
ille alias ad arcã ꝓ alio mutuo ſumẽdo ueniſſet: nihil
in ea reppit: ꝙ̃ tamẽ frugibus plena erat: & ſic peccatũ
ſuum cõfeſſus eſt. Quieuit in pace. xix. cal. ianuarii.

¶ De ſancto Agnello abbate. Cap. LXVII.

AGnellus abbas a pueritia innocẽter uiuẽs:
ꝑfectus eſt in abbatẽ monaſterii quod bea
tus gaudioſus cognomẽto ſeptimus celi/
us hitanenſis & aphricane eccleſie põtifex
cõdidit in parthenope ciuitate tp̃e quo ex aphrica fu/
gerat ꝑſecutionẽ uãdaloꝝ: ſicut dicit auguſtinus. Ibi/
que dudũ in ſcitate uite ꝑmãſit: ſubditũ ſibi domini
gregẽ uerbo & exẽplo reficiẽs: qui etiã. xix. cal. ianuã/
rii q̃uit in pace. Cuius corpus Neapolim delatum ſe/
pultum eſt: iuxta eccleſiam ſancte dei genitricis ma/
rie: ubi & multoꝝ deuotiõe uenerabiliter colitur.

¶ De ſanctis Herõe arſenio iſidoro & dioſcoro mar/
tyribus. Cap. LXVIII.

HEro arſenius iſidorus & dioſcorus alexan
drie paſſi ſunt ſub perſecutione decii. Ex q̃
bus dioſcorus eo ꝙ iunior: uidelicet anno
rũ. xv. primo a iudice auditus: dudũ uer/
beratus eſt. Ceteros uero cũ uideret iudex pari cõſtã/
tia fidei armatos: uariis tormẽtis dilaniãs: tãdẽ igni/

bus conſumi iubet. Dioſcorus uero ob eius nimiam iuuentutem: diuino nutu ad conſolationem fideliū dimiſſus eſt. Horum martyrium celebratur.xix.cal. ianuarii. Hec ado in martyrologio ſuo.

De ſcīs Nicaſio epō & eutropia mar. Cap. LXIX.

NIcaſius remeñ eps paſſus eſt tempore uandalice pſecutionis cū ſorore eutropia: btō auiano tunc apud aurelianū ēpante. Nam dum uandali ciuitatē remenſem diu obſediſſent: ultimo ſubuerſionis eiuſdem urbis die: expugnantibus hoſtibus ciuitatē. Nicaſiū ciues cōſulūt quid utilius ſiēdū aut hoſtibus ſe tradere aut patriā defendere. Qui diuina reuelatione urbē preſciēs ſubuertēdam conſtanter ait mortis eſſe periculum ſubeundū: quod multis dudū īminere didicerat propter peccata ſua offerens ſe morti patū. Apertiſq; ianuis cū ſancta eutropia ſorore ſua furibundis occurrit aduerſariis ī hoſtio baſilice beate marie ab eodē cōſtructe. Et dū uix facto ſilentio inimicos ab ouiū ſuaꝝ leſiōe monuiſſet: ab eiſdē decollatus ē. Germanā uero eius ꝓpter pulchritudinē ipſius: īfideles ad illudendū ſeruauerūt. Quod dū ipſa cerneret martyrium potius ꝗ̄ uiolationē eligens occaſionē captauit: ut hoſtes de īpietate in ſanctum epm exhibita redargueret: uni ex carnificibus oculos digitis quaſi in ultionē euellens. Et ſic in eā ceteri īſurgentes trucidarunt cū aliis ciuibus multis. Ceteriſq; fugatis ciuitatis depopulatꝰ plurimis captiuatis. Sāctoꝝ aūt occiſoꝝ corpora relicta ſūt ī expugnata ciuitate. Supra que noctibus celeſtia luminaria refulgebāt & angelica cantica reſonabant: donec reuelatione diuina poſt uandalorū abſceſſum: a ciuibus qui remāſerāt corpora ſcōꝝ fragrantia: digno honore locis cōgruētibus tumulata ſunt. Paſſio horum martyrum.xix.calen.ianuarii.

De ſancto Valeriano epiſcopo. Cap. LXX.

VAlerianus eps apud aphricā paſſus eſt tpe pſecutionis uandalice. Nam cum ex precepto genſerici regis: ad tradendū īfidelibus diuina miſteria cūcti ſacerdotes artarentꝰ: ita ut arriani de palliis altaris ſibi camiſias & femoralia facerent: ſanctus eps ad hec cōpulſus uiriliter contradixit: propter quod annoꝝ plus.lxxx.extra ciuitatē expelli ſingulariter iuſſus eſt. Et ita preceptum: ut nullus eū in domo neq; in agro dimitteret habitare. Sicq; in ſtrata publica multo tēpore nudus ſub aere iacens in cōfeſſione & defenſione catholice ueritatis curſum beate uite compleuit.xviii.calen.ianuarii.

De ſanctis Anania: azaria & miſaele pueris. Cap. LXXI.

ANanias azarias & miſael pueri nobiles de populo iudeorum: cum daniele ꝓpheta & aliis multis iudeis & cū Ioachim rege iuda a Nabuchodonoſor rege chaldeoꝝ rapti: de hieruſalē in babylonē adducti ſūt ut ſcribitꝰ dan.i. Quos uti pulchriores & doctiores rex caſtrauit ut ait Ioſephus: & tradidit eos prepoſito eunuchorum aphanaz: & fecit eos erudiri ꝓuincialibus litteris pariter & chaldeoꝝ lingua: & mutauit eis rex nomina danieli balthaſar: ananie ſydrac: azarie miſach: & miſaeli abdenago. His quattuor ꝑpoſitus eunuchorum ſpecialem poſuit ꝓcuratorem malaſar. Hi ꝓpoſuerūt non cōtaminari cibis gentilium: & a ꝑpoſito eoꝝ obtinuerunt diebus.x. leguminibus & aqua temptari. Et cū probaſſet: & eos ex hoc in nullo ceteris macilētiores uidiſſet: accipiebat cibaria regia & uinū potus eoꝝ: & dabit eis legumina & aquam. Et tranſactis tribus annis cōparuerunt coram rege ꝑut ille ſtatuerat: nec ſunt inuenti eis ſimiles in regno in omni ſapientia & diſciplina. Poſtꝙ autē daniel uiſionē ſtatue & eius expoſitionem deo ſibi reuelante reſerauit: ut dicitur dan.ii. Et Nabuchodonoſor rex danielem plurimū honorauit: ad petitionem eius ananias azarias & miſael conſtituti ſunt a rege ſuper opera ꝓuinciarum babylonis. Poſt hoc nabuchodonoſor rex fecit ſtatuam aureā: & ſtatuit eam in campo duram fluminis iuxta quem gigantes edificauerant turrem babel: & conuocatis omnibus principibus & populis ad dedicationem & adorationem ſtatue: ut habetꝰ dan.iii. & omnes iuſſu regis ſtatuā adoraſſent: tres pueri ſtatuā adorare nolentes iuſſu regis uincti cū ueſtibus in fornacem ignis ſeptuplo accenſam miſſi ſunt. Cum quibus angelus domini deſcendit & eos uinctos exoluit: flāmā ignis excuſſit: & quaſi uentum roris flantem fornacis medium redegit. Flāma autē ſe cubitis.xlix. diffundens miniſtros regis eam incendentes incēdit. Tres autem pueri in medio flamme ambulantes quaſi ex uno ore benedicebāt dominum & hymnū Benedicite cōponētes: omnē creaturam ad dei benedictionem inuitabant. Cum aūt rex tres uiros in fornacem miſſos diceret: & quartum ſimilem filio dei ſe uidere ſtuperet: quod de angelo intelligendū eſt: eos de fornace uocauit. Qui egreſſi corporibus & capillis & ueſtibus omnino inuſti apparuerūt: Quo miraculo ſtupefactus rex poſuit edictum ꝗ ſub pena capitis & domus diruende nemo blaſphemare preſumeret deum ſidrac miſac & abdenago: eiſdemq; ampliorem contulit dignitatem. Qui poſt multum tempus in babylonem quieuerunt in pace. Qui & inter ſanctos ueteris teſtamēti cōnumerati ſunt a mathatia primo macabeoꝝ. ſecūdo capitulo. Quorum corpora ſub quodam ſpecu poſita ſunt: in ſepulchro quod daniel ſibi & ſociis ꝑparauit: ubi & ipſe poſtmodū tumulatus ē. Hoꝝ dies dormitiōis apud hebreos agitꝰ.xvi.calē.ianuarii: ut in eius martyrologio Hiero. ſcriptū oſtēdit.

De ſancto Lazaro epiſcopo. Cap. LXXII.

LAzarus eps frater marthe & marie magdalene xpi diſcipulus nobilis de genere iudeorum: diues ac prepotēs patre ſyro matre eucharia exortus: quatriduanus defunctus a domino ex mortuis ſuſcitatus: diſcipulus chriſti & apoſtoloꝝ cōſocius fuit: & in die penthecoſtes unus ex numero.cxx. diſcipuloꝝ extitit: in quos ſpi

rituſſanctus corporaliter effuſus eſt. Et deide una cū ceteris pdicationi uerbi domini inſtabat: diſtractiſq oībus ſicut & ceteri pcium apoſtoloꝝ pedibus pſentauit: & apoſtolicā uitam & formā aſſumpſit. ¶ Veꝝ perſecutione iudeorum que facta eſt poſt ſtephani lapidationem: ita ut cuncti diſcipuli diſpergerent p ciuitates preter apoſtolos: ut dicitur actuum. viii. Ipſe una cum ſororibus ſuis & ſancto maximiano & ſancto celidonio: qui fuerat cecus a natiuitate: & cū marcilla pediſequa marthe nauicule ſine remo uel duce i poſiti ſunt & mari expoſiti a iudeorū finibus expulſi. Qui deo duce maſſiliam peruenerunt: ubi predicante magdalena & omni prouincia ad deum conuerſa: ut in eius legenda debito loco dicetur: Ipſe anno. xiiii. a clero & populo epiſcopus maſſilieū conſtitutus eſt. Et poſtquā magdalena deſerta montium petiit: ipſe maſſilie degēs dei populum feliciter gubernauit: ubi & in domino requieuit. xvi. calen. ianuarii. Cuius ibidem in matrice eccleſia caput oſtenditur. Dicitur ꝙ Lazarus a domino ſuſcitatus: confeſtim chriſtum interrogauit an eum iterum mori oporteret: & ꝙ de cetero nunquam riſit.

¶ De ſanctis Floriāo Calanico & ſociis martyribus. Cap. LXXIII.

FLorianus & calanicus & alii. xl. martyres paſſi ſunt ab atheis ſaracenis apud ciuitatem gazam anno. xxvii. Heraclii imperatoris: qui dum eādem urbem dudum impugnatam cepiſſent: iuſſit aberius eorum princeps omnes prefatos chriſtianos ibidem repertos captos in uinculis ferreis in carcerem mitti: & poſt dies. xxx. ad ciuitatem cletheoropolim adductos iterum uinculari: deinde calanicum cum aliis. xv. ad terrorem aliorum decollauit: quorum nomina hec ſunt: fildeuandus: citon: calanius: himerius: pluſcius: theodorus: ſtephanus: deuandus: rolus: tariſius: petrus. paulus: alius theodorus: & duo Ioannes: qui paſſi ſunt die. ii. nouembr̄: quos Florianus ſepeliuit: & poſt alios dies. xxx. iuſſu prīcipis Florianus cū ceteris a ſaracenis ceſi ſunt: quoꝝ oīum paſſio recolit̄. xvi. calen. ianuarii.

¶ De tranſlatione ſancti Ignatii. Cap. LXXIIII

TRanſlatio corporis ſancti ignatii epiſcopi. & martyris die. xvi. calen. ianuarii celebratur: qui tertius poſt petrum apoſtolū antiochenam rexit eccleſiam. Hic rome dentibus beſtiarum paſſus. calen. februarii: inde delatus iacet antiochie: ut dicit ado.

¶ De ſcīs Ruſo & coſmo martyribus. Cap. LXXV.

RVfus & Coſmus apud macedoniā ciuitate philippis paſſi ſunt: ibiq tumulati requieſcunt. Hi ex eo numero diſcipuloꝝ fuerūt p quos primitiua eccleſia in iudeis & grecis fundata eſt. De quoꝝ etiā felici agone ſanctus polycarpus ſcribit in epiſtola ad philippenſes hortans fratres in domino: ut ſequantur ueſtigia martyrum predictorum in conſtantia martyrii tolerandi. Qui paſſi ſunt die. xv. calen. ianuarii.

¶ De ſancto Hildefonſo epiſcopo. Cap. LXXVI.

HIldefonſus epiſcopus toletanus adhuc puer dei amore relictis parentibus ſpretoq ſeculo agallienſis monaſterii monachus factus annis multis in ſanctitate uite permanſit. Tandem in toletanum epiſcopum promouetur. Inter alia ſanctitatis merita beatam uirginem in ſumma deuotione habuit: & in ipſa eccleſia conſtituit: ut feſtum eius octaua die ante natale domini celebraretur: quod uſq hodie ibi ſeruatur. Que eidem per uiſionem apparens ſtolam candidam & cathedram ſibi aſſignauit: dicēs ꝙ ipſe ſolus eiſdem xeniis potiretur: ſucceſſoribus cunctis eiſdem ſede ac ueſte reputatis indignis. Sed poſt eius obitum dum ſiagrius eius ſucceſſor eadē indutus ſtola: in ipſa ſe ſede poſuiſſet: totus contractus in terram decidit: artus ſuſtinere non ualens: qui poſt multos dies ad penitētiam rediens ſanatus eſt. Et ueſtis ac ſedes in ipſa eccleſia pro reliquiis conſeruātur. Hec in mariali. Multa alia uirtutum opera per ſancti merita ibidē oſtenſa ſunt. Qui eodem die quo feſtum uirginis in eccleſia ſua cōſtituit celebrari: uidelicet octaua die natiuitatem domini precedente feliciter in pace quieuit: que dies eſt. xv. calen. ianuarii. Nam eo die quo matrem domini uenerabatur in terris: eodem eum illa uoluit honorare in celis.

¶ De ſancto Nemeſio martyre. Cap. LXXVII.

NEmeſius martyr paſſus eſt apud egyptū. Qui primo emiliano iudici per calumniam quaſi latro delatus: ſed ab eodem crimine purgatus & abſolutus eſt. deinde ab ipſo iudice tanquam chriſtianus deprehenſus geminatis ſuppliciis excruciatus: ab eodem magiſtratu cum latronibus incendi iuſſus eſt: ſaluatoris perferēs ſimilitudinem: qui cum latronibus pertulit crucem: qui paſſus eſt. xiii. calen. ianuarii. Hec ado.

¶ De ſanctis Amone Zenone & ſociis martyribus. Cap. LXXVIII.

AMon: Zeno: Ptolomeus: ingenius & theophilus apud alexandriam martyrium paſſi ſunt. Qui tribunalibus aſtantes: cum quidam chriſtianus a iudice tortus in ſuppliciis trepidaret: & iam pene ad negandum declinaret: uultu oculis ad nutibus conabantur illum erigere. Cumque hac de cauſa clamor totius uulgi in eos proſiliret: prorumpentes in medium chriſtianos ſe eſſe teſtantur: pro quorum uictoria chriſtus illico glorioſiſſime triumphauit: ſuiſq conſtantiam animi dedit. Qui paſſi ſunt die. xiii. calen. ianuarii: ut ait ado in martylogio.

¶ De ſancto Thoma apoſtolo. Cap. LXXIX.

Thomas apoſtolus qui dicitur didymus quaſi in fide dubius poſt reſurrectionem chriſti corpus dominicū & membra palpauit: & dū in chriſto uulnera tetigit carnis: in nobis uulnera ſanauit īfidelitatis: ut dicit Gregorius. Poſt aſcenſionē domini dū apud ceſaream p̄dicaret: chriſtus ſibi apparens dixit regem indoꝝ gūdaphorum prepoſitum ſuum abanē ad ſyriam deſtinaſſe querere hominem architectorico opere eruditum pro palatio ſibi conſtruendo: quem una ſecum uolebat ad indiam mittere. Vt cū indos chriſto acquiſiſſet: ad ſe cum palma martyrii p̄ueniret. Dominus ergo prepoſito Thomam tradidit aſſerēs eum ſuum ſeruum in tali arte peritum. Nauigātes autem ſimul: dum abanes eum interrogaſſet: an ille dominus ſuus rex eſſet: dixit Thomas eum eſſe filium magni regis qui tenet regnum in ſupernis montibus quo hoſtis proximare non ualet: ipſumq; multos ſeruos diuerſarum peritos artium habere: quos ad multa deſtīat opera & quicquid lucri acquirunt: ſuo regi redeuntes attribuunt. Et cum multa de celeſti palatio metaphorice loqueretur: ille de terreno edificio intelligebat. ¶ Cumq; die. vii. andrinopolim p̄ueniſſent: ubi rex filie ſue nuptias celebrabat & omnes tam ciues q̄ aduene uocati a rege nuptiis īntereſſent: abanes & apoſtolus ſimiliter cum ceteris diſcubuerunt. Puella autem hebrea dum curiā cum fiſtula letificaret: & Thomam apoſtolum non manducantem: ſed celo intentum uidiſſet: intelligens ipſum hebreum cepit iudaice canere dicēs unus eſt deus hebreorum qui creauit omnia. & cetera. Que dum crebro ad complacendū apoſtolo repeteret: pincerna Thomam alapa percuſſit: eo q; quaſi dedignans, fercula appoſita non comederet. Apoſtolus autem non optando ſed pronoſticando predixit: ſe inde nō ſurrecturum niſi manus que eum percuſſerat a canibus in medio conuiuio portaretur. Quod quia hebraice dixit: ſola puella ītellexit. Dum ergo pincerna ad fontem pro aqua haurienda iuiſſet: ipſum leo inuadens occidit: ſanguinem bibit manumq; eius canis niger in cōuiuio detulit. Quod puella uidens factum ceteris narrauit: fiſtulam proiecit & apoſtolum adorauit. Et ſtupentibus cūctis apoſtolus ad regis inſtantiam ſponſum & ſponſam benedixit. Quo abeunte dum illi ſero thalamum introiſſent: in manu ſponſi ramus palme dactylis plenus apparuit. De quo ambo guſtantes obdormierunt: & gēmatum regem per ſomnum uiderunt: qui eos ut cōſilio apoſtoli crederet admonuit eiſq; benedixit. Quibus euigilantibus & mutuo ſomnium idem referentibus apoſtolus ad eos ianuis clauſis ingreditur: eiſq; chriſtum annuncians ad ſeruandam uirginitatē hortatur. Tunc eiſdem duo angeli ſplendidi aſtiterunt dicentes ſe fore angelos a deo ad eorum cuſtodiam delegatos: ut ſi apoſtoli monitis obedirent omnia que poſcerent a domino impetrarēt. Quos apoſtolus baptizauit: & de fide diligenter inſtruxit. ¶ Cum autē Thomas abane iam propter miracula uiſa conuerſo indiam ītroiſſet: & eum prepoſitus regi preſentaſſet: ac apoſtolus ſibi mirum palatium fabricandum promiſiſſet: & modum edificationis opere romano deſignaſſet: placuit regi: eidemq; copioſum theſaurum aſſignauit: & in aliam prouinciā abiit. Per totum autem biennium quo rex abſuit: apoſtolus predicationi chriſti inſtitit: & innumerabilem populum acquiſiuit: theſaurum pauperibus errogauit: & multas eccleſias fabricauit. ¶ Rex autem rediens & que Thomas fecerat diſcens: apoſtolum cum abane in imo recluſit: cogitans eos uiuos excoriatos incendere. Interea gad frater regis moritur: & dum ei ſepulchrum precioſum paratur: quarto die gad mortuus reſurrexit: & fugientibus cunctis ac ſtupentibus regi dixit: q; homo ille quem rex perdere querebat: amicus omnipotentis dei erat cui & ipſi angeli ſeruiebant: qui etiam eum defunctum in paradiſum adduxerant: & ei palatium quod ſibi Thomas fabricauit oſtenderat. Et quia rex ſe eodem palatio indignum fecerat: ipſe illud reddens ſibi pecuniam emere poterat: quam rex amiſſam exiſtimabat. Quo audito territus rex cum fratre Thomam abſoluunt: ad pedes eius procidunt: & ueniam petunt. Et cum de palatio fabricato in celis contenderent: quod gad omnino cupiebat redimere: & gūdaphorus pro ſe retinere: uel ſaltem cum fratre communiter habere: docuit eos apoſtolus īnnumerabilia palatia a mundi principio in celis preparata: que fidei precio & elemoſynis comparantur. Sicq; regem & fratrem ad fidem conuertit & baptizauit. Et dum per unum menſem omnes egrotos regionis congregari feciſſet: orationem pro ſalute illorum fudit: & ſtatim ſplendor ſicut fulgur de celo ueniēs omnes territos proſtrauit. Et poſt hore ſpatium confortati ab apoſtolo omnes incolumes ſurrexerunt. Tūc apoſtolus tam eiſdem q̄ omni populo predicauit: & nouem milia hominum exceptis mulieribus & paruulis ad chriſtum conuertit. ¶ Poſt hec profectus eſt ad ſuperiorem indiam per reuelationem inſignibus miraculis coruſcādo: inter que ſcinticem cecam amicam migdonie ſororis regine illuminauit. Et dū migdonia regis cognata & uxor cariſii apoſtolum uidere quereret: depoſito cultu & ornamentis & induta habitu humili inter alios pauperes ad eum intrauit: ut ei ſcintices ſuaſerat. Videns ergo migdonia apoſtolū miracula facientem & eum audiens predicantem credidit: factaque eius diſcipula uiro adherere nolebat. Tunc cariſius regem rogauit: ut reginam ad ſororem mitteret: quatenus ei ſuaderet ut ad ſe uirū more ſolito ingredi permitteret. Quod dum regina nomina treptia faceret: ſed ſoror ipſi econtra miracula que oſtendebat apoſtolus enarraſſet: regina Thomam uidere cupiens ad domum ſymphorii ubi ipſe predicabat cum ſorore acceſſit: & multitudinem infirmorum ante ianuam repperit: quos omnes apoſtolus manu eis impoſita ſanauit: inter quos dum elephantioſus toto ulceratus corpore introiſſet predicante apoſtolo: apparuit puer ſplendidus: qui leproſum ad partem traxit: & eum uti excoriaſſet uitulū: pelle nudauit & omni lepra mūdatum emiſit. Quod uidens treptia regina & ipſa conuerſa eſt. Et dum reuerſa hec regi aſmodeo retuliſſet: & exinde eius thorum exemplo ſororis adhoreret. rex uocans cariſium conqueritur: quia dum uxorem eius ſibi acquirere uoluerat ſuam amiſerat. ¶ Igitur de conſilio cariſii rex apoſtolum carceri duriſſimo tradidit. Ad quē ueniens migdonia ueniā petiit: eo q; ipſius cauſa in carcerem miſſus eſſet. Quam ille conſolatus hec

pro chriſto libenter pati aſſerebat. Poſt hec de mandato regis apoſtolus educitur: & ſuper laminas ferri candentes nudis pedibus ſiſtitur. Statimqꝫ fons erupit & laminas extinxit. Quem de cognati cōſilio rex in fornacem ardentem emiſit: que tamen adeo refriguit ꝙ die ſequenti thomas inde illeſus exiuit. Demum cariſius regi ſuadet ut apoſtolum deos ipſoꝝ adorare compellat: ut uel ſic dei ſui iram incurrat. Cumqꝫ ad hoc compelleretur ueniens thomas ad tēplum ſolis: hebraice demoni precepit ut ꝗ cito ipſe genua flecteret: demon idolū comminueret. Demō autem apoſtolum rogabat: ut ſibi templum diruere ꝑmitteret: quatenus omnes eius aduerſarii interirent. Quod thomas eidem minime conceſſit: quin potius: ut neminem lederet eidem imperauit. Apoſtolus ergo genibus poſitis hebraice chriſtum adorauit: mādans demoni ut ſimulacrū euerteret & in abyſſum iret. Statimqꝫ idolum ſolis: ſicut cera liquefactū eſt. Tunc mugientibus ſacerdotibus pontifex templi gladiū ſuſtulit: & in ultionem dei ſui apoſtolum trāſuerberauit. Rex autem & cariſius uidētes populum uelle necē apoſtoli uindicare aufugerunt: xpiani aūt corpus eius tulerūt & honorifice ſepelierūt. Qđ tamē ꝑceſſu tēporis īde trāſlatū eſt ad ciuitatē ediſſam ut habebit in feſto eiuſdē trāſlationis uidelicet qnto noñ iulii: paſſus eſt aūt beatus apoſtolus. xii. calē. ianuarii.

¶ De ſanctis Dionyſio epiſcopo & Pelagia uirgine & martyre. Cap. LXXX.

Dionyſius epiſcopus diſcipulus ſancti thome apoſtoli fuit ille ſpōſus filie regis quē apoſtolus una cū ſpōſa eius regis filia nomine pelagia cōuertit ad xp̄m in andronopoli ciuitate: ut ſuperius habetur. Qui ab apoſtolo baptizatus dionyſius: ſponſaqꝫ eius pelagia nominata eſt. A quibus thomas abiēs poſt aliquot annos miſit ad eos quendam diſcipulum ſuum preſbyterum: qui eos in fide confirmauit & eccleſiam edificauit. In qua relicto ſeculo dionyſius epiſcopus factus eſt: totumqꝫ populum ciuitatis conuertit ad chriſtum: pelagiam quoqꝫ ſpōſam ſuam matrem uirginum conſecrauit. Et eſt ibi ſedes ſancti thome apoſtoli uſqꝫ in hodiernum diem. Quam ſedem beatus epiſcopus dionyſius ſtrenue gubernauit: & poſt hec ad dominū plenus ſanctitate perrexit. Pelagia uero uxor eius poſt ipſius obitum: cum nollet nubere nec idolis immolare ſnīam decollationis accepit. Et ſepulta eſt in ipſa ciuitate in eodē tumulo cū dionyſio uiro ſuo.

¶ De ſanctis triginta martyribus. Cap. LXXXI.

Triginta ſancti martyres rome uia lauicana inter duas lauros ſub perſecutione diocletiani & maximiani imperatorum omnes una die uidelicet ſexto calen. ianuarii paſſi ſunt & glorioſo martyrio coronati: ut dicit ado in ſuo martylogio.

¶ De ſancto Chiridonio martyre. Cap. LXXXII.

Chiridonius martyr apud alexandriā paſſus eſt. Qui cum ad ſacrificia deorum primo blanditiis ſuaderetur: deinde iniuriis & commiationibus atqꝫ ſuppliciis cogeretur: & ſacrificare cōtemnere: gladio per uiſcera trāſuerberatus neci traditur: & martyrio coronatur. vi. calen. ianuarii.

¶ De ſancta Victoria uirgine & martyre. Cap. LXXXIII.

Victoria uirgo nobiliſſima ciuis romana tempore decii apud ciuitatem tibulanam martyrium paſſa eſt. Que illuſtriſſimo cuidam eugenio fuerat deſponſata tamē a cunabulis chriſtiana. Dum autem quidam titus aurelius uirginē anatholiā ſiue caliſtenē chriſtianā per matronas uxorē peteret: & illa multis poſtulatis induciis interim omne patrimoniū ſuū pauperibus erogaſſet: deinde ſe infirmā fingeret: ut ſic in uirginitate pſeuerarer: eāqꝫ titus aurelius chriſtianā didiciſſet: rogauit eugeniū ut uictoriā ſponſam ſuā ad anatholiā mitteret: ut eidē chriſtiana chriſtiane cōiugiū ſuaderet. Quod dū eugenius feciſſet: & uictoria anatholiā ad matrimoniū hortaret: dicēs & ſe chriſtianā ſpōſum habere mox uiꝝ futuꝝ: quia xp̄s nuptias nō cōtēnat: eo ꝙ & patriarche & ꝓphete coniuges habuerūt & poſteritas eoꝝ a deo benedicta eſt: Ecōtra anatholiā uirginitatē matrimonio ꝓferebat: & coniugia primis tēporibus fuiſſe neceſſaria pp terre repletionē aſtruebat. Sed heliā qui celū lingua clauſerat uirginē allegabat. Dixitqꝫ ꝓterea ſe ab angelo qui ſibi apparuerat fuiſſe in obſeruande uirginitatis propoſito confirmatā. Cūqꝫ & uictoria eundē angelū uidere flagitaret ut ſic & ipſam ad pudicitiā ꝓuocaret angelus domini ſplēdidus ueſte niuea eiſdē apparuit: qui uictoriā de uirginitate admonuit: aſſimilās uirginitatē auro caſtitatē argento: & iugalitatē metallo. Quibus confortatis poſt multa uerba angelus diſparuit: & uictoria uotū uirginitatis emiſit: & facultates ſuas pauperibus largiri cepit. Quod ubi ſponſus eius cognouit: tito cōqueſtus eſt ꝙ pp coniugē ſibi acquirendā ipſe amiſerat propriā. Et dū eam uti chriſtianā eugenius accuſare uellet: titus eidē hoc diſſuaſit: eo ꝙ ſpōſa occideretur: & bona ſua fiſco applicarentur. Sed cōſuluit ut a decio īpetraret quatenus ſponſam ſuā extra urbē ad prediū duceret: ubi ipſam penis afflictam ad uotū ſuum facilius īclinaret. Quod & ille fecit: & ſpōſam eius uictoriā in ſuburbio tibulani territorii adduxit. Quā fame diebus pluribus afflixit. ¶ Poſt dies aliquot uenit ad eā domitianus patronus tibulane ciuitatis: qui uirgini panes detulit: & ſe ab urbe ſua fugiſſe nunciauit eo ꝙ draco peſſimus iuxta ciuitatē erat: qui plurimos perimebat: & flatu aerem inficiebat. Cui uirgo ſi populus uellet in chriſtū credere: promiſit ſe draconē ab oppido effugare: qđ & ille populū facturum ſpopondit. Igitur poſt biduanū ieiunium uictoria die dominico ut promiſerat ad tibulanā ciuitatem angelo duce deuenit: & aſſumpto populo ad ſpecus draconis exceſſit eiqꝫ in chriſti noīe confeſtim abire ꝓcepit: & ſic draco curſu rapidiſſimo exiliens nuſquā cōparuit. Tunc populus ad fidē conuertit: & uictoria in ipſo draconis ſpecu includit: eidēqꝫ mox nouē uirgines a parentibus oblate aſſociant. Et poſt modicum tēporis monaſterio cōſtructo mater. lxiii. uirginū facta eſt: quas diligenter inſtruxit: & in dei laudes & uite ſanctitate pſeuerauit. ¶ Poſt triennīū aūt eugenius rogauit iouianū pontificē capitolii: qui miſit ad eā tēploꝝ comitē taliarchū: ut uictoriā ſacrificare compelleret: aut gladio necaret. Qui ueniens ad eā dum dee ueſte īmolare renueret: ipſam gla/

dio in corde percuſſit:& timens populū ſtatim aufu/
git.Quam ſacerdotes cum populo ciuitatis in eodē
loco ſepelierunt.x.calen.ianuarii.

¶De ſanctis uiginti martyribus. Cap. LXXXIIII.

Viginti martyres apud nicomediam paſſi
ſunt:quos oēs diocletiana perſecutio gra/
uiſſimis cruciatos tormentis uno & eodē
die martyres xp̄i fecit:& ſanctoꝝ numero
in celis collocauit.x.calen.ianuarii:ut dicit ado.

¶De ſancto Seruulo confeſſore. Cap. LXXXV.

Seruulus confeſſor xp̄i uir ſumme patien
tie ſanctitatis fuit: de quo gregorius.iiii.
dial.cap.xv.ſcribit ꝙ a primeua etate uſqꝫ
ad uite ſue finē paralyticus iacebat in por
ticu ſancti clementis rome:nec tamē aliquando uiſus
eſt ulla triſtitia aut perturbatione moueri.Sed quic/
quid ex elemoſyna percipiebat paupibus erogabat.
Et cū litteras ignoraret:libros diuine ſcripture eme/
rat:& religioſos hoſpitalitate recipiēs eos ſibi legi fa/
ciebat:q ad extremā horā ueniens uocē in celo pſallē/
tiū ſe audire dixit:& inter eoꝝ cantus ſpiritum emi/
ſit:corpore magno odore fragrāte. Ad cuius tūbam
rome apud ſanctū petrū ſepulti miracula diuinitus
crebrerrime fiunt.Quieuit āt in xp̄o.x.calē. ianuarii.

¶De ſancto Abdia propheta. Cap. LXXXVI.

Abdias ꝓpheta:ut hebrei tradūt: tempore
achab regis iſrael & ioſaphath regis iuda
ꝓphetauit ī ſamaria. Hic ſecūdū hebreos
fuiſſe dicit̄ ille uir:cuius uxor relicta con/
ſilio heliſei liberata eſt a creditoribus oleo ſuperabū/
dante.Et fuit abdias de terra ſichem de agro betha/
mar:quinquagenarius ille tertius cui pepercit helyas
duobus primis cū ſuis quinquagenis igne celeſti con
ſumptis:qui relicto obſequio regis helye diſcipulus
factus eſt.Hic dum impiiſſima iezabel uxor achab ꝓ
phetas domini occideret:& centum prophete in ſpe/
lunca laterent:eos abdias pauit:panem & aquam ſibi
quotidie deferens uſqꝫ ad mortē achab : ꝓpter quod
accepit gratiā prophetandi: cuius ꝓphetia dirigitur
contra filios edom:qui deſcenderunt ab eſau & filiis
iſrael ſiue iacob ſemper infeſti fuerunt:eo ꝙ ipſi eſau
filii ſiue idumei gloriabant̄ de pluribus ꝑliis:in qui/
bus filii iacob pugnantes cū gentibus ſuccubuerant:
unde & propheta non gentiū uirtute ſed dei indigna
tione ꝓpter peccata populi factum aſſeuerat:promit
tēs filiis iuda regnū eoꝝ perpetuo duratuꝝ.Qui etiā
propheta tempore ioram regis iſrael quieuit in ſama
ria:que poſtmodum ſabaſten dicta eſt: ubi & ſepul/
tus eſt helyſeus propheta & ioannes baptiſta.Dies au
tem depoſitionis abdie a iudeis agitur.ix.calen.ianua
rii.Hec hieronymus & ioſephus ex uoluminibus he
breorum.

¶De ſancto Naum propheta. Cap. LXXXVII.

Naum ꝓpheta hebreorum traditione de
elcheſi que eſt in tribu ſymeon ante aduē
tū regis aſſyrioꝝ:qui.x.tribus iſrael capti
uauit fuiſſe dicit̄.Nam & circa finē ꝓphe
tie ſue predicti regis aduentū idem propheta nūciare
uidet̄:qui etiā predictis.x.tribubus captiuatis tēpore
ezechie regis iuda ꝓphetauit:cuius uaticiniū contra
niniuitas iuehit.Nam cū ionas propheta ipſius urbis
ſubuerſionem ꝑdixiſſet:& populo ad penitentiā con
uerſo:deus placatus ſententiā reuocaſſet:uidentes ni
niuite ionā fuiſſe mentitū diuina ingrati miſericor/
dia grauioribus ſe criminibus implicarūt:ꝓpter qđ
dictus ꝓpheta iudiciū dei cōtra ipſam ciuitatē affutu
rū ꝑnunciat in eius ꝓphetia.Quod qdem nedū trāſ/
migratis.x.tribubus extitit conſolatio ſed etiā reliqis
iuda:qui ſub ezechia rege ab eiſdē aſſyriis impugna/
bantur.Dū ex prophete naum ꝑnunciatione didice/
runt eoſdem a chaldeis fore capiendos:ſicut in ipſius
libro legentibus apparet.Qui etiā ꝓpheta in diebus
ꝑfati regis iuda die.ix.calē.ianuarii:quieuit in pace in
terra ſua in qua & ſepultus eſt.Hec hieronymus & io
ſephus.Predicti duo ꝓphete ex numero.xii. prophe/
tarum ſunt:qui minores uocant̄:qui in catalogo ſan
ctoꝝ ueteris teſtamēti numerāt̄ eccleſiaſtici.xxxxix.

¶De ſcō Gregorio pſbr̄o & mar. Cap. LXXXVIII.

Gregorius martyr ī ciuitate ſpoletana paſ/
ſus eſt tēporibus diocletiani & maximia/
ni imperatoꝝ ſub dacco pſide & tyrcano.
Qui cū de mādato īperatoꝝ ipſam ciuita
tē ingreſſus oēs ad ſacrificia deoꝝ cōpelleret:nunciat̄
eidē gregoriū pſbr̄m in eadē urbe xp̄m colere:& aliis
crucifixū ꝑdicare:nec nō plurima ſimulacra deoꝝ de
ſtruxiſſe.Qui miſſis.xxx.militibus ip̄m cōprehēſum
ſibi pſentari fecit:& cepit agere ut diis thura incēde/
ret:q dū cōſtanti aīo pſidis minas ut blāditias deride
ret:iuſſit eū colaphis cedi:deīde ipſum nodoſis fuſti/
bus in dorſo flagellari:& poſt hec eūdē uoluntatū ſu
pra uētrē ſimiliter acrius uerberibus affligi.& dū hec
oīa ſupaſſet fecit eū pſes in craticula alligari : & ignē
ſubterponi.Sed dū ſanctus gregorius oraſſet: terre/
motus magnus factus eſt:q totā cōcuſſit ciuitatē : &
cecidit ps urbis que ſubmerita dr̄:& oppſſit.cccl. pa/
ganoꝝ:ignis quoqꝫ extinctus eſt:& ſanctus illeſus p/
manſit.Flaccus uero & tyrcanus territi fugerūt.Seda
to uero terremotu fecit eū flaccus ferro uinctū incar
cerē trudi:ubi angelo ſibi apparēte cōfortatus ē.Seqn

ti die eductus de carcere iuſſu preſidis immolare contemnens cardis ferreis in genibus ceditur: deinde lãpadibus circa latera inflammatur. Et cum ad omnia immobilis redderetur: mandauit flaccus tyrcano ut eum duceret ad decollandum ad amphitheatrum. Quem tyrcanus ĩ medium amphitheatri duxit: ubi ſancto orante angelus domini eidem apparuit: & ipſum ad celeſtia inuitauit: quem aquilinus ſpatarius decollauit. Et de mandato tyrcani dimiſſe ſunt ferę plurimę: ut corpus deuorarent: que corpus intactum cuſtodientes adorabãt. Flaccus uero eadem hora uomens interiora expirauit. Sed quedam matrona chriſtiana nomine abundantia. xxxv. aureis corpus martyris a tyrcano redemit quod aromatibus conditum iuxta muros ciuitatis ad põtem lapideum & riuum qui ſanguinarius dicitur ſepeliuit. Paſſus eſt autem die nono calen. ianuarii.

¶ De ſanctis quadragita uirginibus & martyribus. Cap. LXXXIX.

Quadraginta ſancte uirgines apud antiochiam ſyrie martyrium paſſe ſunt. Que ſub perſecutione deciana per diuerſa tormenta & ſupplicia laniate: paſſionis coronam a domino percipere meruerunt nono calen. ianuarii hec in martylogio adonis.

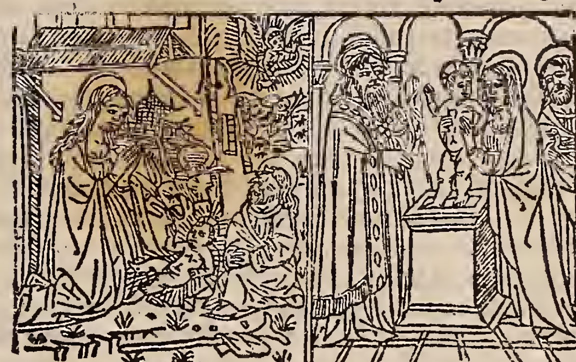
¶ Explicit liber primus.

¶ Incipit prologus libri ſecundi.

Secundus liber preſentis catalogi continet ſanctoꝝ: quorum feſtiuitates occurrunt infra tẽpus in quo eccleſia repreſentat ipſius chriſti & eccleſie mutui conſcenſus obligationẽ & matrimoniale cõtrectationem: quod fuit ab incarnatione uerbi uſq; ad baptiſmũ domini. Et hoc tẽpus eccleſia deſignat a natiuitate ſaluatoris uſq; ad ſeptuageſimã: quãdo uidelicet incarnationis & natiuitatis dominice feſtũ: necnon actus infantie: ut eſt circuncißio: magoꝝ adoratio: purificatio: & in egyptũ fugatio recoluntur. ¶ Hoc autem tempus in tres partes ſubdiuiſum eſt. Primo enim agitur de cõiugio inter deum & populum iudeorum contracto: pro quoꝝ ſalute principaliter filius dei uenit in mũdum. dicens matthei. xv. Nõ ſum miſſus niſi ad oues que perierunt domus iſrael. Et hoc tempus eccleſia repreſentat a natiuitate domini uſq; ad epiphaniam. In quo tempore ipſe per humanitatem mundo editus mox paſtoribus iudeorum per angelos nunciať: & ab eis ſibi notiſſimis notus in iudea deus uiſitatur. ¶ Secundo agitur de eodem commercio ĩter ipſum uerbum & gentilium populum confirmato: a feſto epiphanie uſq; ad eius octauam incluſiue. In quo tẽpore dei filius magis qui erant primitie gentium ſtella apparẽte reuelatur: & ab eiſdem uti uerus deus cũ oblatione munerum adoratur. ¶ Tertio agitur de utroq; grege in unum ouile per ipſum matrimoniũ copulato: ab octaua epiphanie uſq; ad ſeptuageſimã: in quo tempore epiſtole pauli leguntur: in qbus apoſtolus chriſtum pro ſalute iudeorum & gentium ad ueniſſe probat: & utrũq; populum ſaluaſſe commemorat: & potiſſime in epiſtola ad romanos. Ad huius igiť tẽporis feſta pertractanda procedendũ eſt.

¶ Incipit liber ſecundus a natiuitate domini uſq; ad ſeptuageſimam.

¶ De natiuitate domini noſtri Ieſu Xpi. Cap. I.

Natiuitas domini noſtri ieſu chriſti. ſecundum carnem completis ab adã annis. v. mille. c. lxxxxix. ut Euſebius in chronicis ſuis ponit facta eſt tempore octauiani auguſti primi. Veniẽte autem filio dei in carnẽ tanta pace totus mundus gaudebat: ut uniuerſo orbi unicus romanorum imperator pacifice preſideret: Quia enim naſcebatur qui pacẽ pectoris & eternitatis tribueret: Voluit etiam ut ortum ſuum pax temporis illuſtraret. Ceſar igitur auguſtus uniuerſo orbi preſidẽs ſcire uoluit quot prouincie: quot ciuitates: quot caſtra: quot uille: quot homines ĩ toto orbe forẽt: & . xxxxii. anno imperii ſui iuſſit orbẽ uniuerſum deſcribi. Nã ut in hiſtoria ſcholaſtica dicitur: omnes homines ad urbem unde trahebant originem pergebant: & quilibet denarium offerens ſe romano ſubditum imperio profitebatur. Et dicebatur profeßio: quia ore proprio fatebantur: & deſcriptio: quia eorum noĩa ſcribebanť. Hec deſcriptio prima facta eſt a preſide ſyrie cyrino: quia enim iudea in medio terre habitabilis eſſe dicitur prouiſum eſt: ut in ea incoharetur: & deinde per circunſtantes regiones proſequeretur. Ioſeph autem de genere dauid a nazareth in bethleem profectus eſt cum maria deſponſata ſibi uxore pregnante: potiſſime quia inſtante eius tempore pariẽdi: theſaurum ſibi a deo commiſſum noluit alicui cõmẽdare. ¶ Cum ergo bethleem appropinquaſſet ut legitur in libro de infantia ſaluatoris: uidit uirgo partem populi gaudentem & partem gemẽtem. Quod ſibi angelus exponens ait partem gaudentem eſſe gẽtilem populum: qui in ſemine abrahe eternam benedictionem erat accepturus: gementem uero eſſe plebem iudaicam: a deo ſuis demeritis reprobatam. Et dum ambo bethleem adueniſſent ꝑpter uiatorum multitudinem hoſpitiis occupatis ſteterunt eadẽ nocte in diuerſorio quod erat in cõmuni tranſitu inter duas domos habens operimentũ: ubi ciues in diebus ocii cõueniebãt: ubi & preſepiũ cum feno erat: ad qđ animalia in diebus fori alligabanť. In ipſa media nocte beata uirgo filiũ ſuum. viii. cal. ianuarii peperit: & eum pãniculis inuolutũ ſuper fenum in preſepio collocauit. Quod fenum beata helena poſtmodum rome trãſtulit. ¶ Circa chriſti natiuitatẽ tria ſunt conſideranda: ſcilicet nouitas admirabilis: ueritas infallibilis: & utilitas inextimabis. ¶ Nouitas admirabilis attendiť ex parte facti: qa deus homo factus eſt. Nã ut dicit Bernardus in eadẽ ꝑſona: eternũ antiquum & nouum mirabiliter cõuenerunt: eternũ ſcilicet diui

nitas:antiquum.ſ.caro ab adam trāſducta :nouum.ſ.
anima de nouo creata.Quod autem dei uerbum idē
permanens incarnatum fuerit:& ſi humanam ratio
nē tranſcendat:tamen aliquali exēplo poteſt oſtendi.
Conſtat enim uerbū quod eſt in mēte hominis adeo
occultū:quod neqꝫ uideri neqꝫ audiri : neqꝫ tangi uel
cōtrectari poteſt.Si tamen litteris ſcribatur nullate/
nus in ſui ſubſtantia cōmutatū fit legibile: & per cō/
ſequens uiſibile & audibile.In ſuper eſt manibus con
trectabile:immo & quantū ad litteraꝝ formam de/
ſtructibile reddit̃.Similiter uerbum dei quod in mē
te diuina eternaliter genitū eſt:incōmutabile perma
nens:quod erat ſpirituale & inuiſibile per carnem aſ/
ſumptam uiſibile & contrectabile:imo & quantum
ad humanitatem paſſibile factum eſt.¶ Secundo at/
tenditur ex parte modi:quia natus eſt de uirgine &
ſine dolore atqꝫ pollutione matris & ſalua eius ſem/
per integritate.¶ Hoc autem fuiſſe qnqꝫ rationibus
probatur.Primo per prophetiam Iſaie.vii. Ecce uir/
go concipiet & pariet filium.¶ Secundo per figurā:
hoc enim figuratum eſt per uirgā aaron:que floruit
& per portā ezechielis que clauſa permanſit. ¶ Ter/
tio per cuſtodiā:Ioſeph enim eo ꝙ eam cuſtodiuit te
ſtis ſue uirginitatis fuit:ut dicit auguſtinus.¶ Quar
to per experientiam.Nam ut habetur in libro de in/
fantia. Ioſeph ad uirginis puerperium ut morem ſer
uaret patrium:duas obſtetrices aduocauit:ſcilicet ze
bel & ſalome.Zebel igit̃ parientem conſiderans ex/
clamauit uirginē pepiſſe:eo ꝙ nulla ſigna corruptio/
nis uidiſſet.Salome autē dum incredula probare uel
let:cū manum appoſuit:cōfeſtim manus eius aruit.
Iuſſu tamen angeli ſibi apparentis puerum penitens
tetigit:& continuo ſanitatem recepit. ¶ Quinto per
rationis euidentiam.Nam ut dicit anſelmus quattu/
or modis poteſt deus producere hominem:ſcilicet ſi
ne homine:& ſine femina:ſicut fecit adam. De homi
ne ſine femina:ſicut fecit euam.De homine & femi/
na:ſicut cōmunis probat uſus.Reſtabat igitur quar/
tus modus de femina uidelicet ſine homine: ſicut in
chriſto mirabiliter factum eſt.Alioquin diuiſio mo/
di ꝓducendi in deo apparuiſſet īperfecta.¶ Tertio at
tenditur talis nouitas ex parte temporis . Nam in tē/
poris nouitate filius dei natus eſt.Et quantū ad annū
quia in anno pacis uniuerſalis in toto mundo uigen
tis:ut dictū eſt:& in anno deſcriptionis orbis : ut per
hoc daretur intelligi ꝙ ille ueniebat in carne:qui ele/
ctos ſuos aſcriberet in eternitate: ut dicit gregorius.
Et quantū ad mēſem quia in mēſe imo in ſigno quo
dies punctaliter incipiunt creſcere:ut ex hoc prefigu
raretur quod ioannes baptiſta dixit.Illū oportet cre/
ſcere:me autem minui.Debet enim humana uita in
ſe deficere:in chriſto proficere . Et quantū ad diem:
quia in die dominica:que fuit prima dies ſeli : in qua
lux corporalis a deo principium creaturarum produ
cta eſt.Sic & die iſto:qui eſt poſt ſeculi renouati : ille
qui eſt lux mundi uera:& primogenitus ac principiū
creature dei:corporaliter natus eſt.Et quantū ad ho/
ram quia in media nocte:ut ſcilicet medio tenebraꝝ
tempore lux noua adueniens mundi tenebras illumi
naret.¶ Quarto attenditur ex parte loci : quia natus
eſt in bethleem quod interpretat̃ domus panis . Ipſe
namqꝫ eſt:qui de ipſo dicit Ioannis.vi.ego ſum panis
uiuus qui de celo deſcendi &c. ¶ Veritas autem infal
libis natiuitatis dominice:per quā ipſa natiuitas cō/
probatur:oſtendit̃ per omnes creaturas.¶ Et primo
per creaturā que habet puꝝ eſſe que ſunt elemēta &
lapides.Primo enim declarata eſt.Per celum in parte
orientali:nā in ipſa die natiuitatis:ut habet̃ in chro/
nicis:Tres ſoles in oriente in celo apparuerunt:q ꝑau
latim in unū corpus ſolare redacti ſunt.Per quod in/
uenit̃ ꝙ unius & trini dei notitia mundo oriebatur.
Item in parte occidentali.Nam ut ponit oroſius . Cū
romani octauianū pro deo adorare uellent: eo ꝙ oīa
ſibi ad uotū ſuccedere conſpicerent:ille triduanā in/
duciam petiit ſibyllā prophetiſſam aduocauit : eāqꝫ
ſuperinde cōſuluit.Cui die natalis domini in camera
ceſaris oranti:media die circulus aureus apparuit cir
ca ſolem:& in medio uirgo pueꝝ baiulans & litteris
aureis inſcriptum.Hec eſt ara filii dei uiuentis. Tunc
ſibylla octauianū aduocauit:uiſionē ei oſtēdit:& pue
rum illū ipſa die natum dixit:quem auguſto maiorē
eſſe aſſeruit:quē imperator adorans eidem ſacrifica/
uit:in quo loco nunc edificata eſt eccleſia que dr̃ ſan/
cta maria ara celi.¶ Secundo oſtēſa eſt per elementū
ignis:qui ea nocte per totū orbē cūctos ſodomitico
uitio laborantes extinxit ut dicit hieronymus in glo
ſa ſupra illo uerbo iſaie.ix.Lux orta eſt eis . ¶ Tertio
per elementū aeris.Nā ut dicit chryſoſtomus: Ea no
cte magis ſuper uictorialem montē orantibus ſtella
in aere de nouo producta & coruſcans apparuit: que
eis natum dominū nunciauit:ut tractabitur in feſto
epiphanie.¶ Quarto per elementum aque:ut enim
teſtat̃ innocentius tertius.Fons aque:qui de taberna
emeritoria:ubi nūc eſt eccleſia ſancte marie trans ty/
berim rome conſurgebat in liquorem olei uerſus:to
ta die natiuitatis uſqꝫ in tyberim ꝓfluxit. ¶ Quinto
per elementū terre.Scribit nāqꝫ damaſcenus ſuper il/
lo uerbo p̄s.Nox ſicut dies illuminabit̃ : ꝙ iſtud no/
cte natiuitatis dominice adimpletū fuit : que nox in
hora natiuitatis eiuſdē:uidelicet nocte media in clari
tatē diei conuerſa eſt:& quia ipſa lux ad patres : qui
erant in limbo deſcendere non poterat:terra ſe in plu
ribus locis aperuit:& ꝑ eius rimas lux ad patres uſqꝫ
deſcendit:& tunc adimpleta eſt prophetia iſa.ix. Po/
pulus qui ambulabat in tenebris uidit lucē magnā:
que in miſſa noctis ipſius legit̃ prout ad litterā conti
giſſe dicitur.¶ Sexto per creaturam compoſitā: que
habet purum eſſe:ut ſunt lapides & metalla . Nā ut
dicit innocentius:romani templū pacis tempore ro/
muli conſtruxerunt & ſtatuam poſuerunt:& petētes
a diis quantum durare debeat:audierunt:donec uir/
go pariat:quod impoſſibile arbitrantes:templū eter/
num putauerunt:ideo & in foribus ſcripſerunt : Tē/
plum pacis eternum.Hoc autem in nocte dominice
natiuitatis cum idolis corruit.Legit̃ etiam ꝙ hiere/
mia propheta in egyptum deſcendens poſt mortem
godolie:ſignū regibus egypti dedit:ꝙ eoꝝ idola cor
ruerent cum uirgo filiū pareret.Vnde ſacerdotes ido
loꝝ imaginē uirginis filiū baiulātis in ſacro loco tē/
pli ſtatuerut:que ꝓphetia in nocte natiuitatis domi/
nice adimpleta eſt.¶ Septimo oſtēſa eſt per creaturā:
que habet eſſe & uiuere:ut ſunt plante . In hac enim
nocte:ut ſcribit frater bartholomeus.Vinee engaddi
preter conſuetum tēpus que.ſ. ꝓferunt balſamū frō/

des flores & fructū ꝓtulerūt. ¶ Experimento ꝓbauit ꝙ ſi pulegiū collectū ſit in feſto natiuitatis beati ioannis baptiſte in aurora diei: & ex eo factus manipulus ſeruet' uſqꝫ ad diē dominice natiuitatis exſiccabit' ſicut natura depoſcit: ꝙ ſi manipulus in nocte natiuitatis ponat' in altare: in qua pria miſſa ē decantāda: miſſaqꝫ media nocte cātet' in hora natiuitatis dominice pulegiū aridū reuireſcit. ¶ Octauo p creaturā que habet eē uiuere & ſentire: ut ſūt aīalia: ut eni ſcribit' in libro īfantie. Ioſeph cū maria ꝓficiſcens bethleē duxit bouē: de cuius ꝓcii uenditi uiueret: & aſinū ut ꝓgnantem comodius portaret: Natū uero xp̄m ipſa duo aīalia cognoſcētes eūdē flexis gēibus adorauerūt: ut īpleret' illud iſaie prio: Cognouit bos poſſeſſorē ſuū: & aſinus ꝓſepe domini ſui. Modice etiā tpe ante natiuitatē xp̄i: ut ponit euſebius: boues arantes bubulco dixerunt: hoīes deficiēt & ſegetes ꝓficiēt. ¶ Nono oſtēſa eſt per creaturā: que habet eſſe uiuere ſentire & ītelligere: ut ſunt angeli hoīes & demones. Nā ut dr̄ luc. ii. Dū paſtores circa turrem greges hora natiuitatis dominice ſup gregem ſuū uigilarēt: ut de more antiquoꝝ paſtoꝝ fuit: in utroqꝫ ſolſtitio eſtiuali. ſ. & hyemali facere: angelus domini illis cū nimia claritate apparuit: eiſdē natū ſaluatorē nūciauit: & ut ad eū uiſitādū pergerēt admonuit: & ſubito facta eſt cū angelo multitudo militie celeſtis laudātiū & dicētiū: Gloria in altiſſimis deo &c. ¶ Itē oſtēſa eſt per hoīes fideles & īfideles: nā fideles paſtores ſummo diluculo ad uerbū natū uidendū feſtinarūt: & que dicta erāt illis: uera cognouerūt: & mirati redeūtes eiuſdē natiuitatis teſtes fuerunt. Itē & ꝓphete oēs ueteris teſtamenti: ꝙ huius natiuitatis nūcii & p̄cones extiterunt: ipſamqꝫ futurā infallibiliter ueriſſimis oraculis p̄dixerūt: que per ſingula narrare nō eſt opus. ¶ Itē cognita & manifeſtata fuit etiā p īfideles. De hac natiuitate balaam ariolus ꝓphetauit nūeri. xxiiii. Orietur ſtella ex iacob &c. Itē uirgilius in bucolicis. Magnus ab integro ſeclorū naſcit' ordo. Iā redit & uirgo: redeunt ſaturnia regna. Et noua ꝓgenies celo dimittit' alto &c. Itē ſibylla erythrea que fuit tēpore troianoꝝ iter cetera ait. In nouiſſimis aūt tpibus humiliabit' deus & humanabitur ꝓles diuina: iacebit in feno agnus: & officio puellari educabit' deus & homo &c. Item ſcribit' in cōmēto boetii de diſciplina ſcholaſtica ſup illo uerbo: platonis ꝓbata diuinitas: ꝙ in tūba platonis repta eſt lamina aurea: in qua ſcriptū erat. Credo in filiū dei naſcituꝝ de uirgine paſſuꝝ ꝓ hūano genere: & die tertia ſurrectuꝝ. ¶ Itē maīfeſtata eſt p demones: Refert thimotheus hiſtoriographus: ſe in antiqs romanoꝝ chronicis īueniſſe ꝙ octauianus. xxxv. anno īperii ſui capitoliū aſcendit: & qs poſt ſe rēpublicā gubernaret a diis q̄ſiuit. Et reſponſum eſt ſibi ꝙ puer hebreus ex deo uiuēte ante ſecula genitus: nō multū poſt ex intacta uirgine naſciturus. ¶ Vtilitas aūt in extimabilis ē nobis collata p chriſti natiuitatem. Prio q̄tum ad demonis cōfuſionē. Nā antiquus hoſtis nobis: ut ante: preualere nō pōt: unde legit' ꝙ hugo cluniaceñ in uigilia natiuitatis domini uidit beatā uirginē filiū in ulnis geſtantē: & de feſto natiuitatis filii cōgaudentem: atqꝫ inimico noſtro: qui ante hunc diem hominibus preualebat: inſultantem. Ad quam uocem diabolus de humo erupit & uerba domine exprobrare cepit.

Sed mentita eſt iniquitas ſibi quia ab oratorio fratrū deuotio: a refectorio lectio: a dormitorio ſtramentū uile: a capitulo paciētia ipſum eiecit. ¶ Secūdo ad ueniē īpetrationē unde cū meretrix laſciua de uenia deſperaret: que ad penitētiā redire uolebat: cogitans de iudicio reputabat ſe ream de īferno ſe dignam: de paradiſo ſe īmundā: de paſſione īgratam. Cogitans aūt ꝙ pueri de facili placāt': puerum ieſum p eius īfantiā adiurauit: & ante xp̄m deflēs uocē de ſua uenia audire meruit. ¶ Tertio ad morbi curationē. Nā ut dicit Bernardus triplici morbo laborabat gēus humanū. Natiuitas erat īmūda: uita pūerſa: mors piculoſa: uenit xp̄s: cuius natiuitas noſtrā purgauit: cuius uita noſtrā inſtruxit: cuius mors noſtrā deſtruxit. ¶ Quarto ad ſupbie hūiliationē. Nā ſupbia primi hoīs fuit contra deū: qa eius p̄ceptū cōtēpſit uſqꝫ ad deū: qa uſqꝫ ad appetitū diuinitatis ſe erexit: ſupra deū uolēdo: quod deus noluit. At filius dei: ut dicit damaſcenus: hūiliauit ſe pp hoīes: quia uenit pp eorū ſalutē: uſqꝫ ad homines pp naſcendi modū cōſimile: & ſupra hoīes pp nauitatis modū ſingularem. Hec damaſcenus.

¶ De ſancta Anaſtaſia martyre & ſociis. Cap. II.

ANaſtaſia nobiliſſima romanoꝝ filia pretexati illuſtris & gētilis a matre ſua fauſta xp̄iana & a ſancto chryſogono in fide xp̄i erudita eſt: que tēpore diocletiani martyrium paſſa eſt. Nam tradita publio pagano in coniugē: langorē ſimulās ſe ſemper ab eius cōſortio abſtinebat. Sed uir audiēs eam cū una ancilla xp̄ianis carceratis neceſſaria miniſtrare: eā in artiſſima cuſtodia recluſit: ita ut etiā alimoniā denegaret. Que uīcta ſcō chryſogono amariſſimas epiſtolas deſtinabat: ille uero cōſolatorias remittebat. Inter hec uir eius morit' & ſancta a carceribus liberat'. Hec habebit. iii. ancillas & ſorores uirgines. ſ. agapē: thioniā & hyrenē: Quas urbis p̄fectus dulcius uti chriſtianas tenuit & eas nolentes conſentire ſibi nec diis ſacrificare martyrium pati fecit: ut habebit'. iii. noñ aprilis. Poſt quarum paſſionem anaſtaſiā de conſenſu diocletiani cōprehēdit: ut ſi eam ſacrificare faceret in coniugiū haberet. Quā cum ductā in cubiculū amplexaret' ſubito cecus efficitur: & ad deos accedēs ſi a cecitate liberari poſſit ſciſcitatur. Qui eos contra ſe indignatos audiuit: eo ꝙ anaſtaſiā contriſtauit. Et rediens domū inter manus ducētium expirauit. ¶ Poſt hec anaſtaſia ab eius ſucceſſore detēta eſt. Qui audito ꝙ multas poſſeſſiones hēret: eidē ſuadere cepit: ut ſi uellet libere xp̄ianitat

perfrui poſſeſſiones ſuas ſibi daret:& tunc uera xp̄ia/ na eēt:eo q̄ xp̄s omnia erroganda iuſſiſſet.Que cum eidem reſpōderet:facultates pauperibus:nō aūt diui/ tibus errogandas:diro carceri fame cruciādā tradit: ſed a ſancta Theodora:que iā martyriū paſſa fuerat: duobus mēſibus celeſti pane reficit.Tandem cū ducē tis uirginibus ad īſulas palmarias ducta eſt:ubi mul/ ti xp̄iani fuerāt relegati.Inde poſt aliquot dies a p̄fe/ cto reuocata & ad palos ligata ignibus cōcremat: ce/ teri uero diuerſis ſuppliciis p̄imunt.Inter quos unus erat q̄ pluribus diuitiis ſpoliatus dicebat:ſaltē xp̄m ſi bi auferri non poſſe.Corpus autē ſancte anaſtaſie in eius uiridario quedā apollonia ſepeliuit:ubi poſtmo dum in eius honore eccleſia fabricata eſt.Paſſa eſt āt .viii.calen.ianuarii circa annum domini.cclxxx.

De ſancta Eugenia uirgine & martyre. Cap. III.

Eugenia filia philippi nobiliſſimi romano rū fuit tempore ualeriani & galieni impe ratorū:q̄ qdem philippus a ſenatu prefe/ ctus alexādrie cōſtitutus claudiam uxorē ſuā:& filios adiutū & ſergium ac filiā eugeniā ſecum duxit.Que eugenia una cū p̄to & hiacyntho eunu/ chis & ſeruis ſuis ſtudens: oībus liberalibus artibus erudita:anno.xv.etatis ſue ab aq̄lino aq̄lini cōſulis fi/ lio in cōiugiū petit:ſed ipſe ab eadē in uirū cōtemnit. Et dū in libris apoſtoli ſtuduiſſet animo iā xp̄iana p̄ tum & hiacynthū cōuertit.Et aſſumpto habitu uiri ad monaſteriū monachorū:qđ erat extra ciuitatē ale xādrie:q̄bus p̄mittebat a paganis ibidē habitare:ipſa acceſſit:& ſtuiris ſimulās cū proto & hiacyntho fieri monachus poſtulauit.Quā abbas helenus per ſpiri/ tū feminā cognoſcēs eā nihilominus de uirili aīo cō/ mēdauit:& ipſam una cū ſociis monachos fecit: que in dei timore p̄māſit:& eugenius uocatus in ſanctita te uite p̄ſeuerās:poſt abbatis obitū ī regimine ſucceſ/ ſit.Parētes igit eā dudū reqrentes & nō inueniētes lu gebāt:ſed uates gētiliū uaticinant filiā & ſocios inter duos trāſlatos.Qua de re pater filię imaginē fecit: & eā ut deā adorari mandauit. Temporis p̄ceſſu dū matronā melāthiam noīe eugenia oleo pungens a q̄r tana liberaſſet.Illa fratrē eugeniū uirū eſſe arbitrans: eūq̄ ſepius uiſitās in eius amorē exarſit:& cogitans q̄ liter ſecū cōmiſceri poſſet:langorē ſimulans p̄ eo mi ſit.Quē tanq̄ uirū dū illa oſculis & amplexibus ad cō/ cupiſcentiā p̄uocaret:eiq̄ amorē ſuum pāderet:& il/ le ſermonibus & actibus facinus oīmode recuſaret: cōfuſa mulier & dubitās ne eugenius factū p̄deret & ſic reuerēdiā ipſa īcurreret:clamare cepit: q̄ ſe euge/ nius uoluerit uiolare:prefectūq̄ philippum adiit: & de crimine eugenium accuſauit.Tūc p̄fectus ira accē/ ſus tā ipſam q̄ cūctos xp̄ianos reptos cōprehendi iuſ/ ſit:diemq̄ ſtatuit:quo oēs interirēt morſibus beſtia/ rum:Eugeniūq̄ ſibi aſtantē interrogat: an christus adulteria doceat.Cūq̄ hoc uirgo commiſiſſe negaſ/ ſet:& melāthia ſeruos & ancillas p̄ut ab ea docti fue/ rant:teſtes adhibuiſſet.Eugenia p̄ defenſione uerita/ tis:& ne chriſtianum nomen falſitate cōfunderetur: a ſummo uſq̄ deorſum coram p̄fecto ueſtem ſcidit: & ſe feminā eſſe oſtendit:eugeniam uidelicet philip/ pi filiā & ſocios p̄tum & hiacynthū omnibus decla/ rauit.Moxq̄ pater filiā cognoſcens cū matre & fratri bus ī eius amplexus irruit:& p̄gaudio lachrymas fu/ dit.Melāthia aūt cum oībus ſuis a fulmine interēpta eſt.Sicq̄ eugenia parentes & fratres ad fidē cōuertit: unde & philippus p̄fecturā deſerēs a xp̄ianis ep̄s ordi nat:quo p̄ martyriū aſſumpto,claudia cū filiis & eu/ genia romā rediit:ubi & uirgo multos ad xp̄m con/ uertit.Quā p̄fectus nicenus tentā fecit adduci ad tem plū diane:ut ſacrificaret.Sed dū eugenia orōnē fudit: tēplū cū idolo ſubuerſum eſt multis paganorū eā cla/ mantibus innocentē:Iuſſu igit p̄ſidis ligato ſaxo ad collū eius in tyberim iactat:ſed ſup aq̄s manens mi/ nime mergit:inde in fornaces thermarum mittitur: ſed igne extincto illeſa educit.Poſt hec per dies.xx. ſi/ ne lumine & cibo carceri mācipata:ſed a xp̄o eam ce/ leſti pane reficiente confortata eſt: q̄ die quo ad ter/ ras deſcēderat: p̄miſit eam ad celeſtia ſubleuare. Die igit natalis domini miſſo ſpiculatore a p̄fecto ī carce re decollat:uidelicet.viii.cal.ianuarii.Cuius corpus a xp̄ianis iuxta urbē in p̄prio p̄dio ſepultū ē. Ad cuius tumulū dū mater oraret:eidē apparuit:eāq̄ cōfortās die dominico proximo in chriſto pauſaturam nun/ ciauit. Que die ſibi predicto ad chriſtum migrauit: & a filiis adiuto & ſergio iuxta eugeniam ſepulta eſt: qui & poſt tempus multis paganorum conuerſis quieuerunt in domino : ſepulti & ipſi a fidelibus iuxta matrem & germanam

De ſancto Stephano p̄tomartyre. Cap. IIII.

Stephanus protomartyr unus de ſeptem diaconibus ab apoſtolis ordinatus eſt in miniſteriū uiduarū ut habet actuū.vi.Cre ſcēte.n.numero diſcipulorū cōuerſi ex gēti bus aduerſus cōuerſos ex iudeis murmurare ceperunt: eo q̄ deſpicerēt in miniſterio quotidiano uidue eorū.

Cõuocata ergo multitudine per apoſtolos decreue/
runt eligere ſeptem uiros boni teſtimonii ſuper tali
opere cõſtituendos:ad hoc ut ipſi oĩbus curis tẽpora
libus depoſitis p̃dicatiõi ĩtẽtius uacare poſſent.Sicq̃
elegerunt ſeptem diacones primos:quorum prior &
primicereus extitit ſtephanus ꝓtomartyr:philippus
qui eunuchũ baptizauit:& fuit ep̃us in thratia aſie:
& procorus qui fuit ep̃s nicomedie bithynie:& nica/
nor:& parmenas:& timõ:& nicolaus:qui poſtea apo
ſtatãs hereticus fuit:a quo & nicolaite dicunt:& orã
tes eis manus impoſuerunt:& diacones ordinauerũt
¶Stephanus autem plenus gratia & fortitudine:fa/
ciebat ſigna magna in populo:inuidentes igitur ſibi
iudei:triplici modo eum ſuperare ſtuduerunt: ſcili/
cet diſputatione:teſtiũ productione: & tormentorũ
illatione.Et in q̃libet pugna adiutoriũ de celo ſibi da
tũ eſt.In prima datus eſt ei ſpiritusſanctus: q facũdiã
miniſtrauit.In ſecũda uultus angelicus:q falſos teſtes
cõfutauit.In tertia xp̃us uiſus eſt adiuuare paratus:q
martyrẽ cõfortauit. ¶Ponit ergo prima pugna. Sur
rexerunt aũt quidã de ſynagoga libertinorũ.i.de ſer/
uitute manumiſſorũ & cyrenenſium & alexandrino
rum &c.diſputãtes cũ ſtephano. Ecce primũ preliũ
Et nõ poterant reſiſtere ſapientie & ſpiritui qui loqꝰ
batur.Ecce adiutoriũ. ¶Ponit poſt hoc ſecunda pu/
gna.Quia ſubmiſerũt falſos teſtes:qui eũ accuſabãt
de blaſphemia in deum:in moyſen:in legẽ:& in tem
plũ.Ecce ſecũdum p̃liũ.Et intuentes in eũ oẽs qui
ſedebant in cõcilio uidebãt faciem eius tanq̃ faciem
angeli.Ecce auxilium. ¶Deinde ponit ſecũde pugne
uictoria.Nam prĩcipe ſacerdotum eũ interrogante:
ſi hec ita ſe haberent de q̃ttuor blaſphemiis ſibi im/
poſitis ſe excuſat. ¶Primo de blaſphemia in deũ:di/
cens deum qui locutus eſt patribus deũ glorie fuiſſe.
¶Secundo de blaſphemia in moyſen commendans
moyſen:a feruore zeli:quia percutientem iudeũ egy
ptum interfecit.ab operatione miraculorum: que in
egypto & deſerto oſtẽdit:& a familiaritate dei:qa cũ
deo locutus fuit. ¶Tertio de blaſphemia in legem.
Nã cõmendat legẽ:ex parte dantis:q fuit deus: ex par
te miniſtrãtis qui fuit moyſes:& ex parte finis q dat
gratiam. ¶Quarto de blaſphemia in tabernaculũ &
tẽplum:cõmendãs tabernaculũ qđ fuit:a deo fieri p̃
ceptum:in uiſione oſtenſum:a moyſe perfectum: &
arce teſtimonii cõtentiuum:tẽplum autem dixit ta/
bernaculo ſucceſſiſſe. Hec oĩa legentibus textũ act.
vii.ſatis patere poſſunt. ¶Vltimo põit tertia pugna.
Nã audientes hec diſſecabant cordibus ſuis:& ſtride
bant dentibus in eũ:quaſi iam illũ animis lapidãtes.
Quos beatus ſtephanus tribus modis conatus ẽ cor
rigere.ſ. ¶Primo pudore eis duritiã cordis & necis
ſanctorũ ſeuitiam inꝓperans.Dura inq̃t ceruice & in
circuncisis cordibus &c.Et increpabat eos q̃ ſpiritui
ſancto reſtiterũt q̃ prophetas pſecuti ſunt & q̃ creſcẽ
te malitia eos occiderũt. ¶Secũdo correxit eos timo
re:per hoc q̃ ieſum ſtãtem a dexteris dei perhibuit:
quaſi ad ſuũ adiutoriũ preparatũ. Ecce inq̃t uideo ce
los apertos &c.qđ audientes iudei clamãtes uoce ma
gna cõtinuerunt aures ſuas:quaſi blaſphemiam ab/
horrẽtes:& ĩpetũ facientes in eũ:& eiicientes eũ extra
ciuitatẽ lapidabant:quorũ priores teſtes lapidare ĩci/
pientes ſecundum legem:ut expeditiores eſſent depo
ſuerunt ueſtimenta ſua ſecus pedes Sauli adoleſcen/
tis:qui manibus oĩum lapidabat. ¶Tertio correxit
eos amore:dũ pro ſe & ꝓ ipſis orauit: ꝓ ſe ne paſſio
ſua ꝓlongaretur.dicens:domine accipe ſpiritũ meũ:
pro ipſis:ne ſibi peccatum imputaret. Nam poſitis
genibus clamauit uoce magna dicens.Domine ne ſta
tuas illis hoc peccatũ. Et uide amorem mirabilem:
quia pro ſe orãdo ſtetit:pro lapidantibus genua fle/
xit:pro ſe ſilenter orauit: ꝓ illis uoce magna clama/
uit.In hoc etiam xp̃m imitatus in paſſione: qui ꝓ ſe
orauit dicens.Pater in manus tuas cõmendo ſpiritũ
meum & pro inimicis dicẽs.Pater ignoſce illis: non
enim ſciũt:qđ faciũt.Et cũ hoc ſtephanus dixiſſet ob
dormiuit in domino.Cuius corpus gamaliel & nico
demus occulti xp̃i diſcipuli in agro ipſius gamalielis
ſepelierũt:& fecerunt planctũ magnũ ſuper eũ. ¶Et
celebrat hoc feſtũ ab eccleſia ſequenti die poſt natiui
tatẽ domini.ſ.vii.calen.ianuarii.Reuera:tamẽ lapida
tio ſancti ſtephani facta fuit eodẽ aſcẽſionis anno.iii.
uidelicet nonũ auguſti quo die feſtũ inuẽtionis eius ce
lebratur.Inuẽtio aũt ad litterã contigit.vii.cal.ianua/
rii.Eccleſia tamẽ hec feſta cõmutauit duplici de cau/
ſa. ¶Primo qa ut dicit in ſermone auguſtini:heſter/
na die dominus natus eſt in terris ut ſtephãus hodie
naſceret in celis. ¶Secũdo quoniã pp feſtum natiui/
tatis domini p̃cedẽs feſtũ ĩuẽtionis ſolẽnius celebrat
q̃ feſtũ paſſionis:qđ inconueniẽs erat: & obhoc feſta
mutata ſunt:ut dies paſſionis eius ſolẽnius celebret.

¶De ſancto Dionyſio papa & martyre. Cap. V.

DIonyſius papa & martyr:cuius genus non
inuenit.Sixto ſecundo in epiſcopatu ſuc/
ceſſit:& ſedit annis.ii.& mẽſibus.iii. q ut
dicit ado fidei documẽtis ſub claudio ſe/
cũdo imperatore clarus effulſit.Hic in urbe diuiſit pe
cias:ſingulis ſingulos dans preſbyteros ꝓpter penitẽ
tes ſuſcipiendos & propter baptiſma. Hic etiã pecias
& cemiteria per regiones diuiſit:& unicuiq̃ ius pro/
priũ ſtatuit:mandans ut ſinguli terminis ſuis cõten/
ti eſſent:& alienos non uſurparent.Qui & martyrio
coronatus ſepultus eſt cum fratribus ſuis.vii.calen.ia
nuarii:& ceſſauit epiſcopatus dies.viii.

¶De ſancto Marino martyre. Cap. VI.

MArinus puer & martyr paſſus eſt in urbe
ſub p̃fecto martiano:qui fuit filius ſena/
toris & primarii ciuitatis.Hic a p̃fecto tẽ
tus dũ ſe chriſtianũ ꝓfiteret. Primo q̃dẽ
extẽſus & loris duriſſimis dorſo & uẽtre flagellatus:

deinde uinctus in cuſtodiā miſſus eſt: die uero ſequē
ti eductus equuleo ſuſpēditur: & ungulis laniat᷑: poſt
modū ſera lignea & machina lapidea alligat᷑: ut mē/
bra eius diuiderent. Sed dū tracta machina puer ille/
ſus pmaneret: in arborē ſciſſam immittit᷑: ut cōſtri/
ctus ſpiritū exhaleret. Dei tamē uirtute arbore in du/
as partes diuiſa: craticule accenſe ſuperponit᷑ plum/
boq; perfunditur liquefacto: moxq; nutu dei fluuius
aque inūdans ignis calorē extinxit. Poſt hec ſupplicio
cōmentarienſi traditus eſt: a quo in frixorio accenſo
mittit᷑: ſed rore celeſti refrigerat᷑. Deīde a pfecto mar/
tiano in caldariā plenā pice liquefacta iactat᷑: que hinc
inde ebuliens ſanctū dimiſit intactum. Preter hoc, in
harenario beſtiis ſubiectus eſt: & leone qdem collum
eius leniter amplexāte: leopardo pedes lingēte parda
cū trigide manus ipſius oſculabant᷑. Leena uero & ur
ſus que ueſtes ſancti dilaniare ceperūt: cōfeſtim extin
cte ſunt. Poſtmodū iflāmas iniectus dū illeſus exiſſet
in caminū ignis miſſus eſt: cū quo duo angeli deſcen
dentes eū iuſtum die ſequēti eduxerunt. Nouiſſime
aūt dum a prefecto ſuaſus ſe deos adorare uelle ſimu
laret omni populo romāo uocato ſtatuā ſerapis orās
in puluerem redegit. Quē prefectus decollari prece/
pit. Corpuſq; eius in precipitiū mitti: ubi & latronū
corpora iactabant᷑: ut ſepultura careret. Orta aūt tem
peſtate cum coruſcationibus nimiis fugiētibuſq; mi
niſtris a ſancto theophilo epō corpus raptū digna ue
neratione ſepultū eſt. vii. cal. ianuarii. Martianus autē
pro hoc ſcelere & aliis a deo percuſſus uermibus ex
ipſius ebuliētibus ore infelicem animam exhalauit.

¶ De ſcō Ioāne apoſtolo & euāgeliſta. Cap. VII.

IOannes apoſtolus & euāgeliſta quē ieſus
amauit plurimū: filius zebedei fuit & fra/
ter iacobi maioris: quem xp̄s uocauit de
nuptiis: qui ſupra pectus domini in cena
recūbens fluenta euangelii de ipſo ſacro dominici pe
ctoris fonte potauit: & ceteris apoſtolis fugientibus
magiſtrū nunq̄ in paſſiōe deſeruit: cui & ieſus in cru/
ce moriēs matrem uirginē uirgini commendauit: &
poſt eius aſceſionem uſq; ad obitum uirginis ad eius
ſemper cuſtodiā permāſit: ut dicit hieronymus. Hu/
ius uitā inclytus epſ diſcipulus eius ſcripſit. Hic apo/
ſtolis ad pdicādū diuiſis apud aſiam pdicauit: ubi &
multas fundauit eccleſias. Qui ſub ſecūda poſt nero/
nem perſecutione chriſtianoꝝ quam domitianus ex
ercuit: apud epheſum a cōſule comprehenſus & ro/
mā ductus: dū apud portam latinā in dolio feruentis
olei miſſus illeſus exiſſet: ut in alio eius feſto. ii. nonī
maii dicet: ab eodem pconſule in pathmos inſula re
legatus apocalypſim cōſcripſit. Eodem aūt anno do/
mitianus a ſenatu romano interfectus eſt: oiaq; eius
acta & per ipſum & eius officiales iudicata caſſata fue
runt. Sicq; factū eſt: ut ſanctus ioannes qui cum iniu/
ria ad exiliū fuerat deportatus: cum honore ad ephe/
ſum reductus eſſet: omni populo ſibi occurrēte & cla
mante: benedictus qui uenit in noie domini. Cū autē
ingrederet᷑ ciuitatem druſiana eius diſcipula: que ad/
uentus ipſius deſiderio fuerat fatigata: efferebat᷑ mor
tua flentibus & lamētantibus grauiter tā parentibus
q̄ pauperibus orphanis & uiduis: qbus indigentibus
miniſtrabat. Apoſtolus ergo feretrum iuſſit deponi:
& corpus reſolui: eāq; pprio noīe uocans: mādauit ut
ſurgeret: & domū rediens refectionē ſibi prepararet.
Que ſtatim quaſi nō de morte ſed de ſomno uocata
ſurrexit: & iuſſa pfecit. Ad quod miraculū multi con
uerſi ſunt. ¶ Altera die craton philoſophus ut oſten
deret qualiter mūdus eſſet cōtemnēdus duos fratres
iuuenes ditiſſimos oībus uenditis duas gēmas eme/
re fecerant eaſq; in conſpectu populi frangi iuſſerat.
Quod uidens apoſtolus philoſophū aduocauit: & ta
lē mundi contēptum dānauit: tū quia ore hoīum lau
dabat᷑: & a deo reprobabat᷑: tum quia ſine ullo meri/
to fiebat: eo q; ſua pauperibus nō largirent᷑: oſtendēs
mundū eſſe cōtemnendū facultates hoīs pauperibus
errogando. Sed dū philoſophus poſt diſputationem
ad hoc deueniſſet: ut ſi ioannes gēmas confractas re/
integraret: craton eius dictis fidē adhiberet. Apoſto/
lus oratione fuſa fragmēta gemmaꝝ colligens ipſas
conſolidauit: ſtatimq; craton cū duobus iuuenibus
xp̄o credidit. Illi uero iuuenes gēmis diſtractis preciū
pauperibus errogarunt. ¶ Hoꝝ exemplo duo alii iu
uenes cūctis pro chriſto datis diſcipuli ioannis effecti
ſunt. Sed die quadā uidentes ſeruos olim ſuos ueſti/
bus fulgētes: & ſe uili pallio cōtectos contriſtari cepe
runt: quod ioānes per ſpiritum cognoſcens pcepit: ut
ad nemus & littus accederent: ſibiq; lignoꝝ faſces &
lapillos apportarent. Et facta oratione uirgas in aurū
& lapillos in gēmas conuertit: quas eiſdē apoſtolus
tradidit dicēs: ut per dies ſeptē aurifices oēs & gem/
marios circuirēt: & aurum ac gēmas probari facerēt.
Qui poſt dies ſeptē reuerſi dixerūt: omnes illos ope/
rarios cōcordari ſe nunq̄ tam puꝝ aurum & tam p̄/
cioſas gēmas conſpexiſſe. Tūc apoſtolus predicta oīa
ſibi tradens dixit: ut irent & poſſeſſiones diſtractas re
dimerent: & abinde diuites eſſent: ut in perpetuū mē
dicarent. Et quia nō uult deus coacta ſeruitia: pro li/
bito gauderēt libertate ſua. Et ītroducta xp̄i parabo/
la de diuite epulone & lazaro ulceroſo: cepit apoſto/
lus cōtra diuitias multa predicare. ¶ Cōtigit aūt ſta/
cteum quendā iuuenem qui trigīta diebus ante uxo/
rem duxerat deferri mortuum tumulandum: quem
apoſtolus matris uidue & parentum precibus & la/
chrymis compaſſione motus: orans a mortuis ſuſci
tauit: & ſuſcitato mandauit: ut que in alio ſeculo de
duobus illis iuuenibus uiderat enarraret. Qui mul/
ta de paradiſi gloria quā ipſi amiſerant: & de penis in
ferni: quas acquiſierāt: prout ſibi oſtenſum fuerat co
rā omnibus patefecit. Propter qd̄ iuuenes cōpuncti
una cum ſtacteo reſuſcitato: pedibus apoſtoli prouo/

luti diuinam miſericordiam implorabant. Apoſto/
lus ergo iuuenibus triginta dierum penitentiam im/
poſuit:qua peracta gemme & aurum in priorem ma
teriam uirgarum & lapillorum redierunt:quas iuue
nes ad ſua loca priſtina reportantes:in dei ſeruitio ꝑ/
ſeuerarunt:& ceperunt cum apoſtolo miraculis coru
ſcare. ¶ Et dum tota ciuitas epheſiorum ioānem ex/
tollerent:pontifices idolorum ſeditionem in populo
excitarunt:ita ut a multis de plebe Ioannes traheret
ad templum diane:ut ſacrificaret. Quibus ille hanc
conditionem propoſuit:ut aut ad inuocationem dia
ne ipſi eccleſiam chriſti diruerent & ipſe idolis ſacri/
ficaret:aut ipſe ad inuocationē chriſti templum dia/
ne ſubuerteret:& ipſi in chriſtum crederent. Et cum
huic ſententie maior pars populi conſenſiſſet ad pre/
ces Ioannis:omnes templum exeuntes a longe ſtete/
runt:& orante apoſtolo:templum funditus corruit:
& imago diane penitus commiuta eſt. Ariſtodemus
autem pontifex idolorum ſeditionem in populo con
citauit. Quem dum Ioannes interrogaret quomodo
ipſum placare poſſet:reſpondit ei:ſi uenenum bibēs:
quod ille ſibi porrigeret:illeſus permaneret. Et cum
apoſtolus acquieſceret ariſtodemus ut eum a poculo
ſubtraheret uel ſaltē deterreret:duos uiros impetra/
uit a proconſule qui fuerant decollandi:quibus uene
num potandum coram omnibus tribuit. Quod ut
illi biberunt:confeſtim ſpiritum emiſerūt, apoſtolus
autem calicem accipiens & ſigno crucis ſe muniēs ue
nenum bibit:& per tres horas obſeruatus nullam le
ſionem incurrit. Et dum populus chriſtum uerum
deum clamaret. Ariſtodemus adhuc obſtinatus apo/
ſtolo inſtabat:ut ſi ueneno defunctos excitare poſſet
ipſe proculdubio chriſto crederet. Cui ioannes palli/
um ſuum dedit & ipſe in tunica manſit:eidemq́ꝫ iuſ/
ſit:ut inuocato chriſti nomine pallium ſuper corpo/
ra defunctorum poneret:eiſdēq́ꝫ ut reſurgerēt man/
daret. Quod dum ille feciſſet illico ſurrexerunt. Sicq́ꝫ
pontifex cum omni familia & parentela & multitu/
dine maxima conuertuntur:& .xii. milium uiroꝝ ex
ceptis paruulis & mulieribus a beato apoſtolo bapti/
zant. ¶ Reperitur in .x. libro hiſtorie eccleſiaſtice: ꝙ
apoſtolus quēdam iuuenem ferocem cōuerſum:cui/
dam epō depoſiti nomine cōmendauit: & ad partes
alias acceſſit:poſt aliquod tēpus iuuenis relicto epō:
factus eſt princeps latronum. Rediens apoſtolus de/
poſitum repetit:& epiſcopus de pecunia intelligens
qſi ignarus obſtupuit. Cui apoſtolus de iuuene ſibi
cōmendato ſe querere declarauit. Et dum epiſcopus
ioanni cū rubore factum narraſſet:apoſtolus cum in
crepat eo ꝙ malum ſuo depoſito cuſtodem dimiſit.
Equum ſibi parari iuſſit:& ad montem: ubi iuuenis
erat:feſtinus properauit. Quem iuuenis ſtatim reco/
gnoſcens pre uerecundia equū aſcēdēs fugiebat. Apo
ſtolus ſenectutis oblitus equum calcaribus urget: &
fugientem uocat:& ne patrem ſuum fugiat uel expa
ueſcat:poſt ipſum clamabat. Et ut ad penitentiam re
diret dulciter admonebat offerēs ſe pro eo chriſto re
ſponſuꝝ: cōpūctus iuuenis reuertitur:& cum lachry
mis conuertitur:& ab apoſtolo benigne ſuſcipitur:&
in uirtutibus perſeuerans tandem a magiſtro epiſco/
pus ordinatur. ¶ Legitur etiam ubi ſupra: ꝙ cum Io/
annes epheſi balneum lauandi gratia introiſſet:& ibi
dem cerinthum hereticum inueniſſet inde protinus
exiuit:quo egreſſo balneum cecidit & hereticum cū
ſuis oppreſſit. ¶ Predicationem autem ſuam miracu
lis confirmabat:ita ut tactu ueſtimentorum eius egri
curarentur:& demones fugarentur. Et ut dicit Hie/
ronymus in ſua decrepita ſenectute:uix ad eccleſiam
diſcipulorum manibus ferebatur nec cum plura uer
ba dicere poſſet:ad quamlibet pauſam hoc ſolum di
cebat:filioli diligite alterutrum. Ibiq́ꝫ uſq́ꝫ ad traiani
tempora perſeuerans totius aſie fundauit & rexit ec/
cleſias. ¶ Et cum eſſet annorum .lxxxix. ſecundum iſi
dorum .lxviii. a paſſiōe domini anno apparuit ei chri
ſtus cum diſcipulis aliis: qui iā omnes ad celeſtia mi/
grauerant:eumq́ꝫ ad eternas epulas inuitauit: & do/
minica futura die ad ſe illum uēturum eſſe predixit.
Igitur in ſubſequenti dominica omni populo ad ec/
cleſiam conueniente:que in eius adhuc in carne agē/
tis nomine fuerat fabricata a primo pullorum cantu
uſq́ꝫ ad ſextam predicauit eiſdem: hortans illos:ut in
fide eſſent ſtabiles & in mandatis feruentes: Poſt hec
iuxta altare foueam quadratam fieri iuſſit & terram
extra eccleſiam iactari. In quam beatus euāgeliſta de/
ſcendens expanſis manibus gratias deo egit:& oratio
nem deuotiſſimam fudit. Qua finita tanta ſuper eū
lux emicuit: ꝙ a nemine uideri potuit. Recedenteq́ꝫ
lumine fouea reperta eſt māna repleta: quod ibidem
uſq́ꝫ hodie generatur. Ita ut in fundo fouee inſtar mi/
nute harene ſcaturire uideatur: ſicut in fontibus fieri
conſueuit: propter quod ipſum in corpore & anima
celo aſſumptum plurimi aſſeuerant. Cuius depoſitio
nis dies ab eccleſia celebratur .vi. calen. ianuarii.

¶ De ſcō Maximo epō alexādrino. Cap. VIII.

MAximus epiſcopus alexādrinus fuit. Qui
ſatis clarus & inſignis de titulo confeſſio/
nis factus eſt. Qui & in pace quieuit .vi. ca
len. ianuarii: apud eandem urbem condi/
gne cumulatus: hec uſuardus.

¶ De ſcō Maximo epō taurineū. Cap. VIIII.

MAximus epiſcopus taurineū. claruit tem/
pore honorii imperatoris: qui ī homeliis
& ſermonibus componendis: & in eccle/
ſia declamandis ſtuduit eleganter: uir in
diuinis ſcripturis intentus: & ad plebem inſtruen/
dam ſufficiens. In apoſtolorum laudes & Ioannis ba/
ptiſte & generales omnium martyrum homelias &
tractatus edidit. De ſancto Euſebio Vercelleū duos
tractatus compoſuit. Et ſancti Cypriani ſpālē de ba/

ptiſmi gratia Librum de auaritia & hoſpitalitate.De
diffectu lune.De elemoſynis.De ieiunio ſeruorũ dei
generali.De ieiunio ſpeciali q̄drageſime.De eo quod
in Iſaia ſcribitur Caupones tui miſcent uino aquam.
De paſſione domini.De iuda proditore.De cruce do/
mini.De ſepulchro eius.De reſurrectione ipſius. De
accuſato & iudicato domino apud Pilatum.De calé/
dis ianuarii.Compoſuit etiam homelias plurimas:ui
delicet.De natiuitate domini.De epiphania. De pen/
thecoſte.De hoſtibus carnalibus non timendis. De
gratia poſt cibum deo agenda. De penitentia niniui/
tarum: & alias multas. Quieuit autem honorio &
theodoſio iuniore imperantibus.Hec gemnadius de
illuſtribus uiris.

¶De ſanctis innocentibus martyribus. Cap. X.

INnocentes martyres ab herode aſcaloni/
ta interfecti ſunt.Tres enim fuerunt hero
des propter eorum infamem crudelitaté
famoſi.Primus fuit herodes dictus aſcalo
nita:ſub quo natus eſt dominns:& pueri occiſi ſunt.
Secundus fuit herodes antipas:qui Ioannem decolla
uit.Tertius agrippa qui Iacobum occidit: & petrum
incarcerauit.¶Herodes ergo aſcalonita fuit filius an
tipatris idumei:qui neptem regis arabum duxit uxo
rem:ex qua hunc filium habuit herodem:ut dicitur
in hiſtoria ſcholaſtica:qui poſtmodum aſcalonita di
ctus a ceſare auguſto primus ex gétibus iudee regnũ
accepit:& tunc ablatum eſt ſceptrum de iuda iuxta ꝓ
phetiam Iacob.Huic ſex filii nati ſunt.ſ.antipater:ale
xãder:ariſtobolus:archelaus:herodes antipas:& phi/
lippus: Alexandrum autem & ariſtobolũ ex eadem
matre iudea genitos romã miſit liberalibus artibus
imbuendos: qui facti acerrimi oratores de ſuſceptio
ne regni cum patre contendebant.Pater uero antipa/
trem illis preponere ſatagebat.Cumque illi de patris
morte tractaſſent ab eodem reiecti:ceſarem adeũt de
patris iniuria conqueſturi.¶Interea magi hieruſalé
ueniunt:& de ortu regis iudeorum querunt. Hero/
des hec audiens turbatur:timens ne de iudeorum ſe/
mine natus eſſet:qui ipſum alienigenam expelleret.
Rogatq; magos:ut inuentum regem ſibi renunciét:
ſimulans ſe adorare uelle: quem perdere iam cogita
bat.Verum tamen magi per aliam uiam reuerſi ſunt
in regionem ſuam.Videns herodes eos nequaquam
ad ſe reuerſos:ſtelle uiſione deceptos ad ſe redire eru
buiſſe putauit:& ideo ab inquiſitióe pueri animũ re/
uocauit.Sed audito que paſtores dixerát:& que ſyme
on & anna prophetauerant:uehementer timuit:& ſe
a magis illuſum cognouit.Et ex tũc de nece pueroꝝ:
qui erant in bethleé:tractare cepit:ut cũ eis illũ quem
ignorabat:occideret.Et ad monitioné angeli Ioſeph
cum puero & matre in egyptum in ciuitatem hermo
polim fugit:ibiq; ſepté annis uſq; ad obitum herodis
permanſit.Ingreſſo igiť domino in egypto ſecundũ
Iſaie prophetiã.Vniuerſa idola corruerunt. ¶Refert
caſſiodorus in tripartita ꝙ in bermopoli thebaide di
citur eſſe arbor que uocatur perſidis ualens in ſaluté
egrorum:ſi fructus uel folium uel cortex collo lan/
guentis alligetur.Hec arbor uſq; ad terram inclinata
uirginem cum filio fugientem adorauit.¶Dum igi
tur herodes de nece puerorum diſponeret:a ceſare ci
tatus eſt filiorum accuſationibus reſponſurus:q cum
per tarſum iter faceret.Intellexit:ꝙ magos naues tar
ſenſium tranſiuiſſent:quas oés in ſpiritu uehementi
combuſſit:ut fuerat predictum. Et dum ipſe coram
imperatore diſputans contra filios obtinuiſſet: & in
regnum confirmatus audacior factus eſſet: reuerſus
hieruſalé occidit omnes pueros:qui erant in bethleé
a bibatu & infra:ſecundũ tempus quod exquiſierat a
magis.i.īfantibus duorum annorum uſq; ad pueros
unius noctis.Didicerat enim a magis ea die: qua eis
ſtella apparuit dominum natum eſſe: & quia annus
fluxerat ex quo romam ierat chriſtum anniculum &
aliquorum dierum ſupra eſſe credebat. Ideoq; ſupra
etatem eius uſq; ad bimos deſeuit in pueros. In qua
perſecutione cẽtũ & quadragintaquattuormilia iſan
tes interfecti eſſe creduntur:qui & in apocalypſi cap.
xiiii.deſcribunť.Inter quos dei iudicio unus paruulus
filius heroidis ad nutriendum traditus ignoranter a
carnificibus eſt occiſus.ut dicit macrobius. ¶Hero/
des autem de tãto ſcelere a deo acriter punitus eſt: ut
in ſcholaſtica dicitur.Vt qui multos orbauerat filiis:
ipſe ſuis miſerabiliter orbaretur. Nam alexander &
ariſtobolus iterum patri ſuſpecti confeſſi ſunt ab eo
contorti:ꝙ tonſori pecuniam promiſerant:ſi eum iu
gularet.Ob hoc pater iratus eos occidi fecit: Antipa/
trem autem futurum regem conſtituit:& eidé hero/
dem antipam ſubſtituit.Et cum herodem agrippam
& herodiadé uxoré philippi:quos ex ariſtobolo ſuſce
perat:paterna dilectione foueret.His duabus de cau
ſis antipater contra eum odium concepit in tantum:
ꝙ cum ueneno perimere attentauit. Quod ſentiens
herodes eum in carcerem poſuit.Ipſe autem annorũ
lxx.grauiſſimam infirmitatem incurrit. Nam febre
ualida:prurigine corporis colli continuis tormentis:
pedum inflatione uermeſcentibus teſticulis:intolera
bili fetore & crebro anhelitu torquebatur.Audienſq;
iudeos mortem ſuam cum gaudio expectare nobiles
multos iudeorum carcerauit mandans ſalome eius
ſorori:ut cum ſpiritum emitteret oés detentos occi/
deret:ut ſic omnis iudea ipſum defleret uel inuita.Et
cum ſumpto cibo iuxta morem ſuum pomũ purga/
re uellet.quem comederat:tenens manu gladiũ tuſſi
uiolenta fatigatus ſeipſum percuſſit:non tamen tota
liter ſe occidit eo ꝙ a conſobrino aliqualiter detétus
fuit.Et cum ſonitus in aula de morte regis percurre/
ret:& antipater ſe relaxandũ exultaret. Herodes hoc
audiens eum occidi fecit:& archelaum poſt ſe regna/
turum īſtituit.Sicq; poſt dies.v. infeliciſſimus uitam

finiuit. Salome autem ſoror eius omnes quos rex occidi mandauerat relaxauit. Innocentes autem martyres ſub die uno paſſi ab eccleſia recoluntur uidelicet. v. calendas ianuarii.

¶ De ſanctis Eutityo & Florentio confeſſoribus. Cap. XI.

Eutityus & Florentius ſerui dei circa tēpora gothorum in nurſie partibus floruerunt: quorū primus actiue uite & predicationi: ſecūdus uero contemplatiue & orationi uacabat. Eutityus uero in abbatē cuiuſdam monaſterii in partibus illis poſiti electus: licet dudum renueret tamen pro ſalute proximi animatus conſenſit: & ſolum ſociū dereliquit. Florētius ergo ſolus exiſtens orauit ad dominū ut ſibi cōſortium aliquid largiret. Moxq; ante fores cellule: urſum repperit: demiſſo capite nihil feritatis oſtēdentē: quaſi ad uiri dei obſequiū preparatū. Cui uir impoſuit ut quattuor uel quinq; oues quas habebat ad paſtū duceret & cuſtodiret: & ad ſextam uel nonam hore rediret. Qui iuſſa complens paſtoris curam gerebat: & hora ſibi ſemper aſſignata cum omnibus redibat: & quas manducare conſueuerat: paſcebat oues beſtia ieiuna: atq; in omnibus mandato uiri dei obtemperabat: ut neq; ad ſextā iuſſus rediret ad nonam neq; ad nonā iuſſus rediret ad ſextā. Sed dum tanti miraculi fama crebreſceret quattuor ex diſcipulis eutityi quaſi inuidentes: q eorum magiſter miracula non faceret ſicut florentius faciebat: urſum latenter occiderunt. Quem die altero percuſſum ſanctus inueniens & dolens admodū inquirens diligenter: qui fuerant occiſores cognouit: fratrūq; malitiam & urſi conſocii mortem deplorās Quē eutityus ad ſe deductū conſolari cepit Florentius uero īprecans ſe habere ſpē in deum aiebat: q ī hac uita uindictam manifeſtam reciperēt: qui nil ſe ledentē urſum eius occiderant. Et poſt dies medicos quattuor monachi qui urſum occiderant: elephātie morbo percuſſi mēbris putreſcentibus interierūt. Quod ſanctū florentius omni uite ſue tempore flebat: quia exauditus fuerat: & ſe quodāmodo in eorum morte homicidā reputabat. ¶ Diaconus qdam ad eum ueniens ut ſe eius orationibus cōmendaret, cellulā eius ſerpentibus reperit in circuitum plenam: & timēs ſanctum inuocauit. Qui egreſſus orauit: & cum nimia ſerenitas eſſet: ſubito tonitruum factum eſt: quod ſerpentes omnes interemit. Moxq; tot aues uenerūt quot ſerpentes occiſi fuerant: & ſingule ſingulos rapientes aſportarunt. ¶ Eutityus uero magis poſt mortē miraculis claruit. Inter que illud precipuū fertur quod uſq; ad longobardorū tēpora perdurauit. Nam quoties pluuia deficiente eſtu nimio terra exurere(tur) ciues urbis tunicam illius leuatam circūferebant: cum qua dum per agros orantes pergerent repente pluuia tribuebat: que plene terram ſatiare potuiſſet. Quieuit aūt in chriſto ſanctus eutityus. v. calen. ianuarii: quo etiā die feſtum conſocii florentii in illis partibus colebat(ur). Hec Gregorius. iii. dial. capitulo. xv.

¶ De ſancto elphego epo & martyre. Cap. XII.

Elphegus cātuarieñ archiepiſcopus & martyr floruit tempore henrici ſecundi imperatoris. Qui nobili genere: litterarū ſciētiā imbutus in loco qui dici(tur) balneū adhuc iuuenis ſe incluſit: & eremiticam uitam ducēs poſtq plures diſcipulos congregauit: monaſterium cōſtruxit: fratribuſq; prepoſitum delegauit: ſe quoq; ſeparatim in arta cellula poſuit maiora tamen quedam ſibi delata corrigebat. Dum autem quidam effrenes monachi mediis noctibus in certo loco ieiunia comedētes frangerent: uno ipſorū repente defuncto ſtrepitus maximi per cenobium ſonuerunt uoceſq; percutientium & percuſſi lamenta audita ſunt. Quod ſanctus audiens monaſteriū intrans corpus defuncti in terra proſtratum reperit ictibus contuſum. Quod dū ſocii ceteri mane uidiſſent cōpuncti ad penitentiam redierunt: & locum ubi corpus defuncti inuentum eſt: illum eſſe in quo deliquerant confeſſi ſunt. ¶ Interea defuncto uentono epiſcopo dum pro electione multi deſiderēt: ſancto dūſtano archiepiſcopo apparuit ſanctus andreas apoſtolus qui ei elphegū eligendū imperauit. Et dū ille uiſa narraſſet uota oīum in elphegū cōcurrerūt. Qui ſcūs epiſcopus mira ſe penitētia affligebat: & pauperibus liberaliter errogabat: reuela(tur) quoq; ſcō dūſtano elphegum ſibi ſucceſſorē futurū quod anno domini. cvi. impletum eſt elphego de uētona cātuariā trāſlato. Hic poſt dies paucos romam peregrinus adiens: dum auſonie hoſpitatus eſſet a quibuſdam ex ciuibus noctu eum inuadentibus omnibus ſuis ſpoliatus & ex urbe eiectus eſt. Necdum longe diſceſſerat: & ecce ſubito tota ciuitas auſonie inflā matur. Quod illi conſpicientes & ſanctum inſequentes ablata ſibi reſtituere ſe offerūt: eiuſq; miſericordiam petunt: eo q diuinam ex hoc ultionem in ſe recognoſcunt. Sanctus igi(tur) ad urbem rediens orōne breui: quod dictu mirū eſt: flāmā prius in aere ſuſpendit: & poſt hec ab urbe totaliter incendium excuſſit: multiſq; oblatis ſola ſua recepit: eoſq; de ſibi illata iniuria corripuit. ¶ Dū igi(tur) daniciū duce ſuo thurolo pirate peſſimi tam mare britannicum quam terras predarentur: a rege eltheredo: qui omnino ībellis & puſilanimis erat eiici non ualebant. Sanctus autem archiepiſcopus hoſtes adibat: captiuos redimebat: & multos ſua doctrina conuertebat: ceteri uero in eum inſanientes ipſum occidere ſatagebant. Cumque hedricus ꝑpoſitus regni in quoſdam olim fratris ſui interfectores uindictā expeteret: & rex illos utpote nobiles & q illū uti ꝑdonē iuſte ſe defendētes occiderant iure ꝑimere denegaret: indignatus hedricus & danis cōfederatus cū multis de regno ciuitatē aggreſſus obſedit: eāq; plurimis bellis crudelitatus agitauit. Sanctus uero elphegus populū hortaba(tur): ſed peccatis exigētibus dū ciuitas ab hoſtibus īpugna(tur): aduerſarii ꝑ murū diruptū ītroeunt īnocētes ꝑimunt: domos ſpoliant: & īcendunt. Quos ſanctus archieps de īpietate redarguens ab eiſdē multis uerberibus ceſus humero pene exciſo: manibus uinctis ad eccleſiam ſuā duci(tur): & in cōſpectu ipſius templū inflama(tur): monachi occidun(tur): & qttuor ſolūmodo capti uiui dimittun(tur). Inde ſanctus ad portā ſeptētrionis in carcerē aſperrimū uinculatus includi(tur): ibiq; ſeptē mēſibus cuſtoditur. ¶ Verū ira dei in hoſtes ſeuiente duomilia ex ipſis peſtilentia extincti ſunt: ceteris graui infirmitate ꝑculſis: quod illi cernētes: eiuſq; ſuffragia petunt. Pro quibus dū oraſſet: & panē benedictū eiſdē tribuiſſet: omnes ex eo guſtātes ſanati ſunt. ¶ Poſt hec autem dum

ab archiep̃o theſauros multos peterent: ut ſic abeuntes eccleſiam ſuam in pace dimitterent: & ille omnino denegaret: dicens que chriſti ſunt: minime chriſti aduerſariis concedenda: rurſum in carcere clauditur: cui diabolus in ſpecie angeli apparens eum de carcere eduxit: & abire ſuadens: plures aquarum abluuiones tranſire fecit. Heſitante aũt ſancto an a bono angelo a martyrio ꝓhiberetur: oratione fuſa diabolus euanuit: angelus ſanctus aſtitit: & eum ad locum certaminis reduxit. Qui iuxta carcerem exiſtens: ab hoſtibus tentus pluribus plagis confoſſus: tandem cerebro percuſſus ſemiuiuus in carcere repõitur: ubi nocte a ſancto dunſtano & angelis ſibi apparẽtibus cum luce nimia cõfortatur: & ad eternam gloriam inuitatur. Sicq̧ omnibus eius ſanatis uulneribus uinculiſq̧ ſolutis cuſtodes hec uidentes territi fugerunt. Nouiſſime autem martyr chriſti iumento impoſitus ab infidelibus ſecundo miliario a cantuaria ductus & lapidatus eſt. Cuius ſanguine lignum aridum conſperſum reuixit propter quod miraculum dani corpus eius londoñ deportari permiſerũt: ubi & ſepultum eſt: & poſt annos decem incorruptum inuentum uſq̧ a in preſens durat: & ſanguis recens acſi hodie eſſet effuſus. Qui paſſus eſt. v. calen. ianuarii die uidelicet precedente feſtum Thome martyris: eius in pontificatu eodem & martyrio ſucceſſoris.

¶ De ſancto Thoma ep̃o & martyre. Cap. XIII.

Thomas cãtuarieñ archiepiſcopus & martyr tempore federici imperatoris primi ꝓ libertate eccleſie martyrium paſſus ẽ. Hic ciuitatis londoñ parentibus ortus nobilibus in adoleſcentie annis litterarum & ſtudio & honeſtati morum operam dabat: quem mater eius orbata uiro in uirtutum ſanctarum exercitatione & beate uirginis deuotione ſpecialiter ĩformabat. Qui adhuc iuuenis liberalibus inſtructus: ſecularibus curis ĩplicatus cum plurima contra cleri honeſtatem geri conſpiceret: relicta ſeculare uita a ſancto theobaldo cantuarieñ archiepiſcopo clericus effectus in eadem eccleſia modico poſt tempore archidiaconus eſt ĩſtitutus. Et deinde ad eius inſtantiam henricus rex anglorum eundem cancellarium ſuum fecit: in quo officio ſtrenue ſe gerens: omnibus amabilem ſe prebebat: eiuſq̧ ope & conſilio multa contra eccleſie libertatem procurata fieri compeſcebat: ex qua ſola cauſa dictũ officium de ſui archiepiſcopi mandato quãuis inuitus aſſumpſerat. Quẽ adeo rex dilexit: ut poſt archiepiſcopi theobaldi deceſſum: Thomã in archiepiſcopalẽ cathedram ꝓcurauerit ſublimari: qui conſecratus ſubito in uirum alium mutatus eſt: carnẽ cilicio & ieiuniis macerans: non ſolum camiſiam ſed etiã femoralia cilicina uſq̧ ad poplites deferebat. Sanctitatem autẽ ſuam ſubtiliter occultabat: ut ſaluo honeſtatis rigore ſub decentia ueſtium & apparatu utenſilium conformaret ſe moribus ſingulorum. Paupibus munificus elemoſynas conſuetas quas eius predeceſſor duplicauerat. ipſe etiam duplices duplicauit: & ad hoc oẽs ſibi ꝓuenientes decimas deputauit. Quotidie. xiii. pauperum pedes abluebat: & refectos datis cuilibet q̃ttuor argẽteis remittebat. ¶ Sacerdos quidã quotidie miſſam de beata uirgine celebrabat: eo ꝙ aliam dicere neſciebat: qui accuſatus ab archiep̃o tãq̃ idiota ab officio ſuſpenſus eſt. Cũ ergo Thomas cilicium ſuũ aſſuendum ſub lecto abſcõdiſſet: ut hora captata ipſum latenter cõſueret. Beata uirgo ſacerdoti apparuit: eiq̧ mandauit: ut ad archiepiſcopum pergeret: eiq̧ diceret: ꝙ illa ob cuius amorem miſſam dicebat: cilicium eius quod eſt in tali loco conſuerat: & ſetam rubeam de qua illud cõſuit pro ſigno dimiſerat. Illa ergo domina ſibi dicẽdo mittebat: ꝙ preſbytero ſuo officiũ ablatum reſtituere debeat. Quod ille audiẽs obſtupuit: & ita eſſe ut ſacerdos retulerat inuenit: ac eidem celebrandum poteſtatem cõceſſit. ¶ Dum ergo rex hẽricus archiepiſcopum ad uoluntatẽ ſuam inflectere uellet: ut ſcilicet conſuetudines quaſdam: quas regis predeceſſores contra eccleſie libertatem habuerant: tam archiepiſcopi q̃ epiſcoporum ſuffraganeorũ omnium ſcriptura & conſenſu expreſſo firmaretur. Negans hoc fieri beatus Thomas conſtantiſſime: manifeſtam in eis aſſerens libertatis eccleſiaſtice ſubuerſionẽ contra ſe iram regis & principum nõ mediocriter incitauit. Quadam aũt uice ſic ipſe cũ ſuis ſuffraganeis epiſcopis eſt arctatus: ut ſibi mortis ſententiã rex minaretur. Qui magnorum uirorum deceptus cõſiliis conſenſum uerbotenus prebuit: uerũ ex hoc cernens animarum periculũ ſeipſum mira penitẽtia afflixit: & ab altaris officio ſe ſuſpendit: donec a ſummo põtifice abſolutus fuit. Reqſiuit deniq̧ rex: ut quod uerbo dixerat ſcripto firmaret. Et dum contradiceret affectus eſt iniuriis & conuitiis ac dãnis multimodis laceſſitus. Deinde occaſiõe cõtra eũ captata pro adminiſtratiõe officii cãcellarie corã ſeculari iudicio euocatur. Et dũ nullo fori priuilegio nulla exceptiõe uel appellatiõe admiſſa cõtra ip̃m ſeculares iudices ad regis inſtantiã ſententiã proferre uellent. Sãctus dei crucem q̃ corde geſtabat manu ꝓtulit: & crucifixũ interpellans diſceſſit clamantibus cũctis cõtra ipſum furem & ꝓditorem ſuſpendio & incendio dignũ. Cui nocte duo magnates ſecreto intimarũt: ꝙ in eius mortẽ multi ꝓceres coniuraſſent: uir ergo ſanctus magis eccleſie q̃ ſibi metuẽs: eo ꝙ cauſa nondũ pape ĩnotuerat: & pſonalis pſecutio uidebatur: fugã cepit: & pua nauicula cum duobus clericis mare tranſiens & ſenonas ueniẽs a papa alexandro. iii. ibidem reperto honorifice ſuſcipitur: & in monaſterio pontiniaceñ commendatur. Rex uero dum ad curiam romanã miſiſſet: ut legati aliqui mitterentur: qui cãm huiuſmodi terminarent: a papa repulſam patitur: & ob hoc magis contra archiepiſcopum concitatur. Vnde omnia que erant ſancti mar

tyris & ſuorum diripuit:& totam eius progeniem & amicos exilio damnauit:nequaq̄ deferens conditioni uel ſexui ordini uel etati. Nam & mulieres in puerperio:& infantes in cunis:clerici & laici iuuenes & decrepiti in exilium acti ſunt. Omnes qui poterant iuramēto aſtricti:ut ſe cantuarienſi epiſcopo preſentarent:ut paſſionis gladio profeſſus animum ad regis uotū inflecteret:prohibitum quoq; eſt clericis in toto regno ne quis pro ipo orationem in publico proferret. Que omnia chriſti martyr contemnens in conſtantia ueritatis permanſit immobilis:ieiuniis quoq; & orationibus intentus pro eccleſia & regno cōtinuo exorabat. ℭ Poſthoc miſit rex comminatoria quedam monachis pontiniaceñ monaſterii per quoſdam abbates ordinis ciſterciēñ:que dum ſanctus cognouit: nolēs religioſis uiris ſui occaſione diſpendium imminere:inde ſponte receſſit:& ad ludouicum regem francorū ſe contulit:qui eum humaniſſime tractauit. Deinde miſſo gulielmo ſenoñ epiſcopo ad ſedem apoſtolicā procurauit:ut papa regem anglorum compelleret: q̄tenus archiepiſcopum ad eccleſiam ſuam redire permitteret. Interim rex in deſpectum archiepiſcopi procurauit:ut rugerius archiepiſcopus eboraceñ in eccleſia cantuarieñ henricum eius filium coronaret. Dum ergo ſummus pontifex regi mandaſſet ſub excomunicationis & interdicti pena canonica quatenus archiepiſcopum redire permitteret: coactus rex aſſenſum prebuit & ſimulatam pacem cum archiepiſcopo tractauit. Sed antequam rediret ſibi a domino reuelatur: q; ad eccleſiam ſuam cum gloria reductus: poſt modicum per martyrii palmam ad dominum eſſet migraturus. Et ſic poſt. vi. annos exilii ſui cōpletos redire conceditur:& a cunctis cum honore ſuſcipitur. Per aliquot dies ante ipſius martyrium iuuenis quidam defunctus: & poſtea miraculoſe ſuſcitatus dixit: q; uſq; ad ſuppremum ſanctoꝝ ordinē deductus ſedē uacuam inter apoſtolos uidit:quam cuidam ſacerdoti anglorum audiuit a domino reſeruatam. ℭ Rediens igitur paſtor nobilis dum adhuc iura eccleſie ut prius defenderet: & nec ui nec precibus flecti poſſet:maiorem regis indignationem incurrit: & magnatum animos adhuc fortius contra ſe accendit. Et dum ex querela beati Thome ſummus pontifex archiepiſcopum eboraceñ excōmunicaſſet: eo q; i eccleſia ſua auctoritate ꝓpria imo temeritate nepharia regis coronaſſet filium:adeo cūctorum ꝓceꝝ animi contra ſanctū archiepm accenſi ſunt: q; eius mortem quotidie ꝓcurabant. Et ꝓcedente furore eccleſie ſue inepta edicto publico exire prohibitus eſt. Die igitur feſtum innocentum ſubſequente quattuor barones cum militibus armati ad eccleſiam ſuam ueniūt: & archiepiſcopum requirunt. Et dum monachi eccleſie fores clauderent: iuſſit eas reſerari: & hoſtibus futurus chriſti hoſtia mox occurrit: ſe pro deo mori paratum offerens & eccleſie libertate. Eiſq; ex parte dei omnipotentis & ſub anathemate madans: ne ſuorum cuiq̄ leſionem inferrent. Deo & beate marie & ſancto Dionyſio & eccleſie ſue ſanctis patronis ſeipm cōmendans & eccleſie cauſam. His dictis gladiis impiorum impetitur:ſacra capitis corona preciditur:cerebrum cum ſanguine per pauimentum eccleſie ſpargitur:& ſic martyr domini conſacratur anno domini. M. clxxiiii. ℭ Dum ergo clerici corpus in pheretro poſuiſſent:& pro eo miſſam defunctorum inciperent. Angelorum chori aſtantes uoces cantantium interrumpūt:& officium martyris inceperunt: Letabitur iuſtus inchoant & ceteri proſequuntur. Et ſic martyrum honore uenerandus:martyris reuerentia honorifice tumulatur. Sepultuſq; eſt in precioſo tumulo auro & gēmis decorato in eccleſia ſua ſignis & miraculis clarēs īnumeris. Paſſus eſt aūt q̄rto cal. ianuarii.

ℭ De ſancto Ieſſe patre dauid. Cap. XIIII.

IEſſe ſiue iſai pater dauit prophete & regis & filius obeth filii booz & ſcē ruth moabitis:in catalogo ſanctoꝝ patrum ueteris teſtamenti iccirco ab hebreis ponitur: ut Ioſephus ſcribit:eo q; talibus & tam ſanctis parentibus genitus & tanti prophete pater fuiſſet ſanctiſſimus arbitratur. Hic de tribu iuda ciuitatis bethleem indegena fuit:qui genuit ſeptem filios. ſ. heliab: aminadab:ſymaha:nathanael:naddai:& aſon: minorem quoq; genuit dauid:qui erat rufus & pulcher aſpectu & decora facie:qui ſolus ex omnibus fratribus ſuis a ſpirituſancto electus eſt:& a ſamuele propheta diuino iuſſu preuentus:atq; ex paſtorali officio ad regni gubernacula miraculoſe promotus :ut habetur prio regū cap. xvi. Ieſſe aūt patris dauid ſepulchrum apud bethleem mōſtrari Ioſephus qui ſupra cōmemorat.

ℭ De ſancto Nathan propheta. Cap. XV.

NAthan propheta in diebus dauid ſpiritu prophetico claruit: & in diebus ſalomonis uita exceſſit: qui multa prefatis regibus diuinitus reuelauit. Dauid enim a domino miſſus de adulterio in berſabee commiſſo redarguit:eiq; proditionem & homicidium quod de uria fecerat patefit. Et cum dauid compunctus ſe peccaſſe confeſſus eſt:dominum quoq; peccatum ſuum remiſiſſe miſericorditer nunciauit :eiq; penitendum indixit:& filium ex adulterio cōceptum propter peccatum ſuum moriturum eſſe predixit:ut habetur libro regum. ii. cap. xii. Salomoni quoq; eo q; deos adoraſſet alienos uaticinatus ē:ut hiſtoria ſcholaſtica tradit: q; dominus aduerſario ſuo & ſeruo decem tribus ex regno traderet:eo q; a domino receſſiſſet: Et ſi ꝓphetia expreſſa nathan prophete conſcripta non reperitur : q; tamen in quoq̄ uolumine geſta regis dauid ſcripſerit ultimo capitulo primi libri paralipomenō commemoratur. Hic propheta in cartalogo ſanctorum eccleſiaſtici. xlvii. cap. expreſſe ponitur inter alios patres ueteris teſtamenti:quos ſapiens laudare diſponit. Hūc ſanctū & precedētē regi dauid prophete premiſi:quorum depoſitionis dies reperire nequiui.

❧De ſancto Dauid rege & propheta. Cap. XV.

DAuid rex Iſrael & propheta non ſolum ab eccleſiaſtico capitulo.xlvii.& a ſancto ma/thathia primo machabeorum.ii.capitulo in catalogo ſanctorum cōnumeratur: ſed etiam ab apoſtolis & euangeliſtis & aliis doctoribus & diuinorum uoluminum ſcriptoribus multis ſan/ctificatus reputatur qui de numero illorum patrum creditur extitiſſe:qui cum domino reſurgentes beata etiam corporaliter immortalitate in celeſtibus ueſti/ri creduntur.Hic de tribu iuda ieſſe uel Iſai filius ciuitate bethleem oriūdus ex omnibus fratribus ſuis minimus a deo electus ē: ut de paſtore gregis dux & prīceps fieret plebis:& repulſo ſaul a domino diuina iuſſione a ſamuele propheta in regem īunctus eſt.Et ex/inde ſpiritus domini a ſaul diſcedēs in dauid directus eſt.Adeo ut quandocūq; ſaul a maligno ſpiritu agitabatur:dauid ī cithara pſallēte mitius ferebaẗ.❧Poſt hec dum philiſtei iſrael impugnarent:& habētes ſe/cum gigantem goliad populum dei ad ſingulare cer/tamen prouocarent:cunctiq; gigantem impetere formidarent:ſolus dauid diuino agente preſidio in fun/da & lapide percuſſit eum:& proſtratum proprio gladio interemit:propter quod ſaul inuidie liuore audi/ens qualiter cum uictoria glorioſe ciuitatem eſſet in/greſſus:emulus eius factus:cum omnibus diebus ui/te ſue perſecutus eſt:ita ut dauid hinc īde fugiēte plu/ries uix euaſerit manus eius:que omnia diffuſe tradūtur in primo libro regum a capitulo.xvi. uſq; prope finem.❧Deinde ſaul in monte gelboe in pugna phi/liſtinorum cum ionatha eius filio interfactis : dauid conſulto domino cum achinaam iezrahelite & abi/gail olim uxore nabal carmelli coniugibus ſuis aſcendit in hebron:ubi a ſola tribu iuda inunctus in regē ab eadem in regno conſtitutus eſt:iſboſeth ſaul filio ſuper.x.tribus biennio regnante.Regnauit autem dauid in hebron ſeptem annis & ſex menſibus. Interfe/cto autem iſboſeth filio ſaul proditorie in domo ſua: & omni parentela ſaul exterminata uniuerſe tribus iſrael uenientes ad dauid in hebron unxerunt cū ter/tio in regē ſuper iſrael uniuerſum :.& extunc regnare pacifice cepit ſuper omnem populū hebreoꝝ. Eratq; annorum.l.quando regnare cepit &.xl. annis regna/uit.In hebron.vii.annis:& in hieruſalem.xxxiii.habuitq; dauid filios qui nati ſunt ei in hebron uidelicet amon de achinaam iezrahelite chilaab de abigail uxore nabal:abſalon filius macha filie ptolomai regis geſſur:adonias filius agith:ſaphtia filius abithal:iezra filius aegla.Hos quoq; habuit qui nati ſunt ei in hieruſalem:ſamua:& ſobab:& nathā:& ſalomon:& hiſba/al:& eliſua:& nephec:& iaphia:& eliſama:& elida : & helipheleeph:habuit quoque ioab principem militie ſtrenuum & uictorioſum:& ſadoch ſummū conſti/tuit ſacerdotem hieruſalem quoq; muniuit arce:que poſtmodum dicta eſt munitio dauid:que uocabatur mello.❧Habuit quoq; dauid bellum cum philiſteis omnibus diebus:& percuſſit eos & humiliauit pluribus uictoriis obtētis.Fecit que cunctas in circuitu nationes tributarias.Ita ut in oībus ad que ingrediebaẗ ꝓſperrime ei ſuccederet:quia dominus erat cū eo : q & regnū ſuum in ſempiternū firmauit.Arcam etiam domini que pluribus annis fuerat in gabaa.i.in colle cariathiarim in domo aminadab cū multitudine po/puloꝝ & ſacerdotū & magna pſallentiū letitia trāſtu/lit in hieruſalē:eāq; ī tabernaculo domini collocauit.

❧Sed dū inimicos ſuos in circuitu ꝑ oīa cōtriuiſſet: & populū in pace poſuiſſet:uoluit edificare templum domini:lignaq; ſibi miſſa per hiram regē tyri: & alia plurima in edificiū preparauit:ueꝝ diuino reſponſo ad ſe facto ꝙ non ipſe ſed filius eius naſciturus a do/mino preelectus uidelicet ſalomon tēplum eſſet edificaturus ab ope deſtitit:tamen uaſa aurea & argentea & erea non modica fabricata in miniſteriū domus & altaris fiendoꝝ dimiſit.❧Poſthoc dū dauid per ma/num ioab principis milite hēret bellum contra filios amon inimicos dauid:& rex poſt meridiem deambulans in ſolario uidiſſet in domo ſua berſabee uxorem urie cethei ſe lauantē que erat pulchritudinis elegan/tis:& eam adamaſſet uocatā ad ſe cognouit illam:que ſtatim concepit.Quod ſentiens dauid uirum eius ab exercitu reuocauit:ut ꝑtus ſibi aſcriberetur:& ex hoc mulier infamiā euitaret.Quē poſt dies aliquot ad ex/ercitū miſit ſcribens ioab litteras proditionis de morte urie ut uxorē eius pacifice poſſideret:uria quoq; in bello defuncto:dauid uxorem eius in domum ſuam introduxit:& facta eſt ei coniunx.Ad quem de tanto ſcelere redarguendum miſſus eſt a domino nathan ꝓpheta:uerumtamen quia dauid peccatum recogno/uit & penitentiam agere propoſuit: dominus ſibi q̄/tum ad ipſius internitionem peccatum remiſit:ultionem tamen in mortem filii iam nati & in alias regis perſecutiones commutauit.Rex autem poſtmodum de berſabee genuit ſalomonem:eumq; ſibi ſucceſſuꝝ in regno cum iuramento matri promiſit.❧Prima autem perſecutio quā dominus in domo dauid exci/tauit propter peccatum uite fuit mutua interfectio filiorum.Nam cum amon primogenitus eius thamar uterinam ſororem abſalonis inepto amore diligeret: ſimulataq; infirmitate thamar ad fratrem fouendū acceſſiſſet:eā opp̄ſſit:moxq; ſibi exoſam abiecit.Quaꝓpter abſalon fratrem odiens:poſt biennium ipſum ad cōuiuium inuitās doloſe occidit : & ad auum eius maternū regem geſſur aufugit:cū quo per triēnium ſtetit.Deinde cōſilio & tractatu ioab diligentis abſa/lonē rex ipm hieruſalem reduxit ubi & biēnio man/ſit:ꝙ regis faciem non uidit.Tandem ioab interuētu eidem reconciliatus filium ad gratiā reuocauit.❧Secunda diuina ultio facta in dauid fuit conſpiratio fi/lii contra eum. Nam cum abſalon filius eius ex pul/chritudine & facundia populo dilectus aſpiraret ad regnum mira ſagacitate ſolicitare cepit corda uiroꝝ & populum ſibi attrahere : intantum ut poſt annoꝝ

quattuor reuerſionis ſue recedēs de hieruſalem cum
licētia patris ꝑtextu ſoluēdi q̄dā uota domino in he/
bron:uſus cōſilio achitofelis olī cōſiliarii regis: mul/
tis de populo ſecū aſſumptis cōſpirauerūt cōtra regē:
& cōgregata multitudie māu ualida uenit hieruſalē:
quē dauid timēs cū paucis fugā petiit. Et dū abſalon
eū pſeq decreuiſſet cōſilio achitofelis:tādē ipm diſtu
lit inuadendū ſuaſus acchuſi archita abſalonem deci
pere cupiente. Inter que dauid fidelibus ſuis euocatis
miſſo ioab cōtra abſalonem ceſa multitudine expro/
ditoribus:abſalon fugiens ſuſpenſus eſt capillis quer
cui inherentibus:quem ſuperueniens ioab tribus lan
ceis interfecit & uictoriam reportauit. Dauid quoq̧
hieruſalem poſt menſes.vi.triumphator rediuit. Et
deinde multis habitis uictoriis contra philiſteos po/
pulum feliciter gubernauit. Et dum quaſi de regno
gloriatus:& de populi numeroſitate ſuperbiens po/
pulum omnem iſrael dinumerari iuſſiſſet: indigna/
tus dominus populum epidemia magna ꝑcuſſit. Ita
ꝙ ſecundum ioſephum de mane uſq̧ ad horā nonā
repentina morte.lxx.milia uirorum de nobilibus &
.ccc.milia de plebeis & ruſticis in populo iſrael extin/
cti ſunt. Et cum uidiſſet dauid angelum percuſſorē
uenientem hieruſalem & dominum pro populo exo
raſſet oblato ſacrificio:quieuit indignatio dei: ange/
luſq̧ manum contra hieruſalem continuit. Et dein/
de uſq̧ ad uite ſue finē dauid in pace regnauit. ¶ Dū
ſenectute nimia frigidatus calefieri non poſſet: & abi
ſag ſunamitis puella:ut ipſum calefaceret cum rege
iaceret. Adonias filius agith qui maior inter regis fili
os remanſerat regnum ambiens nobiliores quouſq̧
ad conuiuium inuitauit. Verum conſilio nathan pro
phete:berſabee una ſecum ad regem ingreſſa:promiſ
ſionem de regno ſibi factam pro ſalomone eidem cō
memorauit. Propter quod dauid ſalomonē ꝑ manū
ſadoch ſacerdotis aſſiſtētibus ſibi banaia principe mi
litie & nathan propheta & militibus dauid in regem
iungi mandauit. Quod adonias audiens & timens fu
git in tabernaculum:donec ſibi ſalomon fidem pre/
ſtitit. Dauid autem rex ſalomonem aduocans regnū
ſibi gubernandum commiſit:& de parendo manda/
tis domini plenius informauit:omnibuſq̧ diſpoſitis
cum quadraginta annis regnaſſet:dormiuit cum pa/
tribus ſuis die.iiii.cal.ianuarii:ut beatus ponit hiero/
nymus:prout & ipſe repperit in archiuis iudeorum.
Sepultuſq̧ eſt in ciuitate dauid:hoc eſt bethleē: licet
quidam aſſerant eum in horto in quo dominus cru/
cifixus & ſepultus extitit:fuiſſe poſtmodum tumula
tum. Hec oīa tā in ſecundo libro regnū per totum q̄
in tertio uſq̧ ad cap.ii.& in prīo paralipomenon atq̧
in hiſtoria ſcholaſtica diſtinctius tradunt̄ ubi & latio
ri narratione dauid geſta particularius legenti pate/
būt. his modicis de multis ſubſtātialiter & compēdio
ſe collectis. ¶ Hic glorioſus propheta domini diuino
afflatus ſpiritu centum & quinquaginta pſalmorum
pſalterii uolumen compilauit. In quibus ſub dei lau/
dibus & orationibus ſacris incarnationis & paſſionis
ac reſurrectionis ceterorūq̧ beneficiorum chriſti my
ſteria non tam prophetie oraculo futura predixit: q̄
euangelico ſtilo quaſi iam geſta contexuit. Qui liber
inter cuncta diuine ſcripture uolumina:uti ſacramē/
torum noui teſtamenti ſecundus & laudum diuina/
rum hymnidicus:in officiis ac eccleſia frequentatur.
Nam & eoſdem pſalmos diuerſis temporibus & mo
dis:ipſe dauid cōditor nedum coram arca domini ſe/
piſſime cecinit:uerum etiam per cantores quos in do
mo dei ad celebrandum poſuit:deputatis diebus can
tari conſtituit:Quem quidem librum deuotiſſimū
heroico carmine in hebrea lingua ut tradit hierony/
mus compilatum:primo a ſeptuaginta īterpretibus
de hebraico in grecum trāſlatum. Idem hieronymus
de greco interpretatus eſt in latinum:quod hodie di/
citur pſalterium romanum:eo ꝙ in romana urbe ec/
cleſia eo utitur. Quod poſtea prefatus doctor in ali/
quibus emendauit:& illud emendatū cantari cepit in
eccleſia gallicana:dum tamen poſtea in utroq̧ com/
periſſet:defectus notabiles hebraicum pſalterium de
hebreo uerbotenus & immediate trāſtulit in latinū:
quo licet alicubi clerici nō utant̄: ab eis tamē q̄ liguā
nouerunt hebraicā ut uerior pre ceteris approbatur.

¶ De ſcō Dauid monacho & cōfeſſore. Cap. XVII.

DAuid monachus fuit: primo magnus la/
tro in partibus hermopolis: qui omnes
tranſeuntes predabatur habens ſecum tri
ginta conſocios. Tandem compūctus ad
monaſterium acceſſit:& ſe monachū fieri poſtulauit.
Quem dum abbas & fratres recuſarent eum iam ſe/
nem uidentes:& qualis fuerat agnoſcentes: commi/
natus eſt illis: ꝙ niſi eū ſuſciperet monachū: eum ex/
ciperent predatorem & inimicum: ita ut cum ſociis
ſuis illuc rediens omnes iugularet: & monaſterium
euerteret. Sicq̧ receptus & monachus factus in ſum
ma abſtinētia & humilitate uiuebat:oēſq̧ fratres nu/
mero.lxx.operātes iuuabat. Cui die quodā in cella ſe/
denti angelus apparens nūciauit ei omnia peccata ſua
dimiſſa. Quod dum ille ſe credere nolle reſpōdiſſet:
ꝙ tam immania & tot ſcelera deus ſibi tā cito dimi/
ſiſſet:angelus eidem ſubiunxit:ꝙ eodē ſigno deus ip
ſum ꝓpter īcrudelitatē ꝑcuteret quo percuſſius fuerat
Zacharias:ut.ſ.ex illo die ſemp mutus exiſteret: quo
ſigno diſceret omnia poſſibilia apud deū. Cumq̧ de
hoc ille cōquereret̄:maxime q̄a mutus exiſtēs pſalle/
re uel orare nō poſſet:angelus ei dixit:ꝙ extunc extra
pſalmos & dei laudes omnino lingua eius liganda fo
ret. Ex quo die officium quidem dicebat:& orādi po/
teſtatem habebat:aliud uero uerbum omnino ꝓfer/
re non poterat:qui in eius ſanctitatis teſtimonio plu/
ribus claruit ſignis. hec in uitiis patrum.

¶ De ſancto Trophino epō. Cap. XVIII.

TRophinus epiſcopus & confeſſor diſcipu
lus apoſtolorum Petri & Pauli:cuius me/
minit Paulus apoſtolus ſcribens ad timo
theum: ab eodem apoſtolo epiſcopus or/
dinatus ciuitati arelateñ ad predicandum chriſti euā
gelium primus directus eſt. Ex cuius fonte ut papa
zozimus ſcribit:tota gallia fidei riuulos accepit. Qui
doctrina & miraculis clarus quieuit in pace.iiii.cal.ia/
nuañ. Quo etiā tpe ſcūs creſentius eius pauli diſcipu/
lus uiennam peruenit:ibiq̧ miraculis effulſit.

¶ De ſcīs Sabino & ſociis martyribus. Cap. XIX.

SAbinus epiſcopus cū exuperantio & mar
cello diaconibus & uenuſtiano cum uxo/
re & filiis paſſi ſunt apud aſſiſium ciuita/
tem tempore maximiani īperatoris. Qui

beatus epiſcopus cum duobus diaconibus ſuis exu/
perantio & marcello a uenuſtiano auguſtali tuſcie in
ciuitate aſſiſina tentus: dum ad ſacrificia ſuaderetur.
petiit ſibi deos preſidis preſentari ut eis immolaret.
Ille uero ſtatuam iouis ex precioſo corallio ſibi addu
ci fecit. Quam ſanctus in terram elidens confregit.
Propter quod iuſſu uenuſtiani manus eius p̄ciſe ſũt.
Deinde duos diacones fecit in equuleo leuari diuque
fuſtibus cedi: & latera eorum unguibus radi: & ignẽ
ſubterponi. Tunc ambo ſpiritum emiſerunt. Quorũ
corpora in fluuium iactata a piſcatoribus preſbyte/
ris collecta iuxta uiam ſepulta ſunt Sabinus uero in
carcere clauſus: nocte a ſerena matrona fouebatur: q̄
manus eius truncas pro reliquiis reſeruabat. Cuius
& nepotem cecum illuminauit: quo miraculo quin/
genti gentilium ad chriſtum conuerſi ſunt. Poſt hoc
dum uenuſtianus preſes oculis grauiter langueret. Sa
binum ad ſe adductũ cum honore rogabat: ut ſicut
nepotem ſerene illuminauerat: ſic & ſe ab oculorum
paſſione ſanaret. Quem ſanctus ſabinus penitentia ei
dem impoſita cum uxore & duobus filiis conuertit
& baptizauit: eumq́ ab infirmitate liberauit. Hoc au
diens maximianus imperator miſit illuc lucium tri/
bunum. Qui uenuſtianum cum uxore & duobus fi/
liis chriſtum cõfitentes decollauit. Sabinum uero ad
ciuitatem ſpoletanam adductum tam diu plumbatis
cedi fecit: donec ſpiritum exhalaret. Cuius corpus una
cum manibus ſerena ſepeliuit. Horum hominũ paſ/
ſio colitur. iii. calen. ianuarii.

¶ De ſcõ Liberale ep̃o & martyre. Cap. XX.

Liberalis epiſcopus canneñ que ciuitas eſt
apulie: paſſus eſt ſub hadriano imperato/
re. Quem pater ciuis romanus nobilis ſe/
nator eleutherius nomine decedẽs cõmẽ
dauit euanthie uxori ſue. Illa uero chriſtiana puerum
cuidam ſancto epiſcopo tradidit ſacris litteris inbu/
endum. Epiſcopus uero liberalem eruditum: cum eſ
ſet annorum. *xvi.* ad diaconatũ: deinde annorũ. *xviii.*
ad ſacerdotium promouit. Et cum multis iam ſignis
clareret eundem annorum. *xx.* ciuitatis canneñ epiſco
pum ordinauit ad populi preces. Imperator uero ue/
niẽs romam: audita liberalis fama: miſſo felice comi/
te ad canneñ ciuitatem iuſſit eum ſibi romam addu/
ci. Sanctus uero felicem ad deum conuertit: & ueniẽs
ſecum romam in uia baptizauit. Preſentatus igit̃ ha/
driano: dum chriſtum libere confiteretur ſuper lectũ
ereum extenſus igne ſuppoſito. cum ſic per horã mã/
ſiſſet: imperator eum ſolui precepit. Et uidens ipſum
immobilem in craticula oleo peruncta: pruniſq́ ſub/
terſtratis eum poni fecit: ſtatimq́ ignis diuinitus ex/
tinctus eſt: & craticula tepefacta. Deinde miſſus in ſar
taginem oleo plenam & adipe liquefactis: quaſi in ro
rem permanſit. Tunc de conſilio cerberi perfecti im/
perator ipſum in furnum accẽſum miſit ſudibus fer/
reis circumpoſitis & oleo ſuper infuſo. Et cum per/
manſiſſet illeſus cerberus conuerſus eſt ad chriſtum:
quem imperator in eodem clibano mitti fecit: qui &
ipſe permanſit inuſtus. Imperator uero cerberum de
collari mandauit: cui unda ſanguinis pro baptiſmate
fuit: liberalis uero diebus pluribus in cuſtodia deten/
tus inde eductus mittitur in amphitheatrum laxata
ſibi leena: que ſancti pedibus prouoluta: eum omni/
no non tetigit. Inde dimiſſus eſt ſibi leo ferociſſimus:
qui & ipſe eum non tangens circumplexus eſt ſcũm:
propter quod multi paganorum in domino credide
runt. Et aliis quidem hec magicis artibus aſcribenti/
bus aliis chriſti uirtuti: orta ſeditione pluſquam qui/
genti gentilium interfecti ſunt. Quod audiens imp̃e/
rator eum gladio animaduerti iuſſit. Mater uero euã
thia que ipſum rome ſecuta fuerat dũ ſuper corpus
filii rueret deprehẽſa ab imperatore q̃ eſſet chriſtia/
na: ab eodem in confeſſione fidei & ipſa pariter decol
latur. Quorum corpora ciues cãneñ ad ſuam ciuita/
tem tranſtulerunt: & ibidem honorifice condiderũt:
paſſi ſunt autem. iii. calen. ianuarii.

¶ De ſcõ Felice papa tertio & cõfeſſore. Cap. XXI.

Felix papa & confeſſor huius nominis. ter
tius in epiſcopatu ſucceſſit Simplicio pape
qui felix fuit natione romanus ex patre fe
lice preſbytero de regione faſciole: & ſedit
annis. *viii.* menſibus. *xi.* diebus. *xvii.* Hic fecit baſilicã
ſcĩ agapiti iuxta baſilicã ſancti Laurẽtii. Hic conſtitu
it eccleſias ab epiſcopo conſecrandas: & q̃ accuſato dã
de ſunt inducie: ut ad reſpondẽdum preparare ſe poſ
ſit. Et q̃ accuſatores & iudices tales eẽ debeant q̃ om
ni careant ſuſpitione. Sub huius epiſcopatu uenit re/
latio de grecia. Petrum alexandrinum p̃ſbyterum p̱/
pter hereſim damnatum ab achacio conſtantinopoli
tano epiſcopo reuocatum. Qui papa facto cõcilio dã/
nauit achaciũ cum petro. Poſt annos iterum tres ue/
nit relatio ab imperatore Zenone: ut penitens rediret
achacius. Papa uero miſit meſſenum & uitalem epi/
ſcopos: ut ſi inuenirent complicem petri achaciũ ite/
rum damnarent eos: ſi non offerrent libellum penitẽ
tie. Corrupti ſunt autem pecunia ſupradicti epiſcopi:
& non fecerunt ſecundum preceptum ſedis apoſtoli/
ce. Tũc felix fecit diſcuſſionẽ & ĩuenit ambos ep̃os pe
cunia corruptos & eiecit eos a communione una cũ
achacio & petro: Hoc factũ ẽ tp̃e oldouacri regis. Hic
fecit ordinatiões duas p̱ mẽſem decẽbr̃ p̃ſb̃ros. *xxviii.*
diacones. *v.* ep̃os p̱ diuerſa loca numero. *xxxi.* qui ſe/
pultus eſt in baſilica beati pauli apoſtoli. iii. calen. ia/
nuarii tempore Zenonis imperatoris. Et ceſſauit epi/
ſcopatus dies quinq́.

¶ De ſcõ Siluestro papa & cõfeſſore. Cap. XXII.

Silueſter papa huius nominis prius natiõe
romanus ex p̃re rufino: melchiadis pape
ſucceſſor ſedit annis uigĩtitribus mẽſibus
undecĩ. Hic a m̃re iuſtina chriſtiana poſt

patris obitum traditus eſt cyrino preſbytero: a quo ſacris litteris eruditus & ipſe preſbyter ordinatus: hoſpitalitatem ſummopere exercebat: unde & thimotheum chriſtianum ab antiochia uenientem hoſpitio ſuſcepit. Qui poſt annum predicans chriſtū martyrium paſſus eſt: ut dicetur in eius paſſione. ii. calen. ſeptembris. Sed dū tarquinius prefectus qui thimotheum occideret: eius diuitias a ſiluestro ipſius hoſpite requireret: poſt q̄ ſiluestrum huius facti neſcium comperit: eum ſacrificare precepit: & īmolare renuētem cedi fecit: & in carcerē trudi: cōminans eidē omnia genera tormentorum. Quem ſilueſter in ipſa nocte moriturum predixit: quod & factum eſt. Nā dū tarquinius cenaret: os piſcis in eius gutture uerſatū ipſum nocte media ſuffocauit: & ſilueſter mane a populo de carcere liberatur. ℭ Verum dum perſecutione conſtantini imperatoris adhuc gentilis, melchiades papa per martyrium ad chriſtum migraſſet. Silueſter preſbyter q̄uis diu renitens ab omni clero & populo in ſummum pontificem electus eſt: qui fide feruentiſſimus & ſapientia ac conſilio clarus: charitate diffuſus etiam a gentilibus amabatur. Hic omniū orphanorum uiduarum & paupeꝶ nomina in matricula habebat: & omnibus neceſſaria prouidebat. Conſtituit quartam ſextam ferias & ſabbatum ieiuniis obſeruandas: quintam uero feriam quaſi dominicū celebrandā. Grecisq̧ dicentibus chriſtianis ſabbatū potius qua quintam feriam celebrandam. Reſpondit ſilueſter hoc fieri non debere: & quia eſt traditionis apoſtolice: & quia dominice debetur compaſſio ſepulture: quinte uero ferie dignitatem oſtendit: quia eo die dominus celos aſcendit: & ſacramentū euchariſtie iſtituit: & eccleſia criſma cōficit. ℭ Dū autem conſtantinus imperator chriſtianos perſequeretur: in incurabilem cecidit plagam lepre. Cui pontifices idolorum deorum reſponſo conſuluerunt: ut tribus milibus infantibus adductis romam, eorum ſanguine piſcina repleatur: in quem calidum imperator balneandus deſcendens a lepra protinus mundaretur: quod & decretum eſt. Egrediente autem conſtantino ad locum ubi balneum parari debebat infantiam occidendorum: matres puerorum ei obuiātque reſolutis crinibus miſerabiliter ululabāt. Quod uidens imperator abhorruit facinus: & iuſſit ſtare carrucam: & erigens ſe facundiſſima oratione populum allocutus eſt. Oſtendens qualiter dignitas imperii romani de fonte naſcitur pietatis: que hanc etiam legem dedit: ut capitali ſententie ſubderetur quicūq̧ in bello aliquem occidiſſet infantem: quod amplius auguſtū adimplere decebat: multiſq̧ rationibus perſuaſit a tanto omnimode facinore deſiſtendum. Et dum in eius laudem populus dictū principis approbans acclamaſſet: matribus pueros cum multis donis reſtituit: ipſe uero ad palatium rediit. Nocte igitur inſequente eidem beati petrus & paulus apoſtoli in ſomnis aſtiterunt: & quia innocentis ſanguinis effuſionē exhorruerat: ſe ſibi miſſos a domino dicunt: dare īperatori recuperande conſiliū ſanitatis: admonentes ut ſiluestrū urbis rome epiſcopū: qui perſecutiones ſuas fugiens in montē ſoractem cū ſuis clericis latitat: ad ſe introducat: qui ſibi piſcinam pietatis oſtendet: ex qua lotus & mūdus a lepra pariter aſcēdet. In cuius beneficii uiciſſitudinem: chriſto credens idolorum templa deſtruat: & eccleſias erigens, deinde uere fidei cultor exiſtat. Euigilans conſtantinus pro ſiluestro ad montem ſoractem miſit. Qui uidēs milites credidit ſe ad martyrium euocari: & ſocios hortans cum ſuis preſbyteris & clericis ad īperatorē acceſſit: cui aſſurgens eum gratanter recepit: a ſiluestroq̧ reſalutatus narrauit ei ſui ſomnii uiſionē: percunctati uero qui eſſent illi dii qui ſibi apparuerant: qui uocantur petrus & paulus. Silueſter reſpondit illos eſſe chriſti apoſtolos & non deos: & ad preces imperatoris miſſo diacone apoſtoloꝶ imagines preſentari fecit. Quas ut imperator aſpexit: illos eſſe qui ſibi apparuerant exclamauit: nec iam differendam pietatis piſcinā in qua lotus poſſet a lepra mundari: cū ſanctus ſilueſter piſcinā hanc baptiſma ſacrum expoſuit: & imperatorem de chriſti fide diligenter inſtruxit: cathecumēhum fecit: & biduanum ſextę ferię & ſabbati ieiunium ei indixit: & ut carceres aperiret cōmonuit. Veſpere ergo ſabbati in palatio laterani intra thermas imperatoris balneū iuſſit preparari: & fontem benedixit: conſtantinumq̧ ueſtibus exutum firmiter credentem in aquam demerſit & baptizauit: ubi & mirabilis emicuit ſplendor lucis: ſicq̧ conſtantinus a lepra mentis & corporis de fonte mundus aſcendens: chriſtum ſe uidiſſe teſtatus eſt: qui prima ſui baptiſmi die hāc legem dedit: ut chriſtus tanquā uerus deus ab omni urbe romana coleretur. Deinde per duodecim dies ſubſequentes ſingulis diebꝰ ſingulas protulit leges in fauorem chriſtiane fidei & eccleſiaſtice libertatis: de quibus in eius hiſtoria tractabitur. xii. calen. iunii. ℭ Poſt hoc edificatis baſilicis ſaluatoris iuxta ſuum lateraneū palatiū & apoſtoloꝶ petri & pauli lateraneū palatium pape conceſſit: romanā eccleſiā cunctaꝶ eccleſiarum matrē eccleſie cōſtituit: & ſedem apoſtolicā multis inſignibus priuilegiis decorauit. Multaſq̧ in urbe eccleſias fabricauit. ℭ Hec poſt q̄ helena conſtantini mater bithynie conſiſtēs audiuit: per litteras laudat filiū de relicta cultura idoloꝶ: ſed ipſum increpat: q̧ relicto deo iudeoꝶ in crucifixum hoīem credat. Reſcribit auguſtus ut ad ſe ueniens iudeoꝶ magiſtros adducat: ut ex diſputatione mutua appareat fides uera: duxit igitur helena. cxl. doctiſſimos iudeoꝶ: inter quos erant. xii. ſapiētia preceteris rutilantes. Qui ad diſputandū coram īperatore cū ſiluestro conuenerunt: ſtatutis duobus philoſophis gentilibus ſapientiſſimis & iuſtiſſimis cratone & zenophilo ad quos tanquā iudices partiū pertineret ſententia dicendorum. Nomine autem ſapientum iudeorum ſunt hec abiathar: ionathas: godolias: anna: doeth: chuſi: beniamin: aroel: Iubal: athāſileon: zambri. Cū quibus ſilueſter ſolus diſputans fidē chriſti euidētiſſimis rationibus cōprobauit: & ex ſententia iudicum iudeos mirabiliter confutauit. Et dū de mutuo conſenſu partiū ad miraculoꝶ experiētiam uentū eſſet: ultimus ex iudeoꝶ ſapientibus zābri qui erat magus. Iactauit ſe nomē ineffabile dei ſcire: cuius uirtutē audire non ualet aliquod animal: qn continuo moriatur. Et cum adductus fuiſſet taurus ferociſſimus uix a. C. hominibus tractus: ſtatim ut zambri in aure tauri uerbū protulit: taurus mugiēs eiectiſq̧ oculis expirauit. Iudeis ergo ſiluestro inſul-

tantibus. Sanctus hoc nomẽ non dei ſed demonis eſſe oſtendit: cuius prolatione uiuentes mortificantur ex eo ꝙ nomẽ ueri dei uirtutẽ habet etiam mortuos ſuſcitandos. Cum ꝗ zambri ad taurum ſuſcitãdum a iudicibus urgeretur: & ille econtra tauri ſuſcitationẽ uirtuti ieſu chriſti ſi poſſet: referet: ſeꝗ cũ ſuis creditu ꝝ exinde promitteret: ſilueſter oratione premiſſa chriſti nomine inuocato: nõ ſolum tau ꝝ mortuũ excitauit: quin etiam de ferociſſimo manſuetiſſimũ remiſit. Sicꝗ reginã & iudeos ac iudices & multos de populo ad fidem chriſti conuertit. ¶ Poſt hoc dum ad imperatoris aures ueniſſet, draconem in fouea q̃dam latere qui ex quo ipſe fidem chriſti receperat: operante diabolo pluſq̃. ccc. ſolo flatu peremerat: & imperator hoc ſancto pontifici retuliſſet. Ille ad dominum orauit & ſe draconem alligaturum obtulit. Cui beatus petrus apparuit: & ut ſecurus ad draconẽ deſcenderet imperauit: ac ut ipſius os filo ligaret in chriſti nomine monuit. Deſcendens ergo ſilueſter in foueam duobus ſolum preſbyteris aſſumptis per. cl. gradus duas ſecum ferens lanternas. Ibi draconis ſibilantis os ut ei iuſſum fuerat alligauit: & uſꝗ ad diẽ iudicii ibidem incluſit. Et aſcedens duos magos reperit qui eum ſecuti fuerant ut uiderent quid ageret ne populum decipere poſſet: quos draconis flatu fetido pene mortuos ſecum eduxit incolumes atꝗ ſanos. ¶ Deinde conſtantinus imperator romanam ꝓuinciam cum tota urbe dei eccleſię donauit: & byzãtium mutato nomine conſtantinopolis reedificauit iſtucꝗ imperium tranſtulit. Et beatus ſilueſter in urbe remanſit. ¶ Huius precepto aſſentiente imperatore conſtantino & preſidente concilio in nicea bithynie ciuitate celebrata eſt prima ſynodus. cccxviii. patrum qui fidem catholicam expoſuerunt: & multa decreta conſtituerũt. In quo concilio ſilueſter epiſcopus oſio epiſcopo cordubeñ & uictori abitaleñ uices apoſtolicas cõmiſit ubi & dãnati ſunt arrius [illegible] photinus & ſabellius heretici & eo ꝝ ſeqces. In urbe uero roma cũ auxilio auguſti celebrauit ipſe cõciliũ. cc. epiſcoporum ubi eoſdẽ hereticos dãnauit. ¶ Hic conſtituit criſma ab epiſcopo confici: & ut epiſcopus baptizatũ conſignet propter hereticam ſuaſionem: & ut baptizatum ſtatim & a fonte leuatum liniat criſmate preſbyter in uertice propter mortis periculũ. Conſtituit etiam ut nullus laicus clerico crimen audeat inferre: & ut romanus preſul a nullo iudicetur: & ut preſbyter non condemnetur niſi ſub. xl. teſtium certa comprobatione. Et ut minoris ordinis maiorem nullus poſſit accuſare: & ut clericus ante laicos non iudicetur: & ut nullus clericus propter cauſam quãlibet in curiam introiret niſi in eccleſia tantum. ¶ Hic conſtituit ut diaconi dalmaticis uterentur: & ut ſacrificium altaris non in ſyrico neꝗ in panno tincto niſi tantum in linteo terreno procreato & mundo celebretur: ſicut & corpus domini noſtri in ſindone munda ſepultum eſt. Conſtituit etiam ut ſiquis deſideraſſet in eccleſia militare uel proficere: ut eſſet lector dies. xxx. exorciſta. lx. acolythus annos. iiii. Subdiaconus annos. v. diaconus. vii. p̃ſbyter annos. iii. ꝓbatus: & ſic in epiſcopum conſecraretur. Conſtituit inſuper ut ſiquis mortis reus ad eccleſiam confugeret iudicium mortis euadat: & alias multasꝗ conſtitutiones decreuit. Qui poſt opera multa laudabilia quieuit in pace. ii. calen. ianuarii. imperante conſtantino circa annum domini. cccxc. ſepultuſꝗ eſt rome iuxta palatium octauiani in loco qui dicitur ac caput & ceſſauit epiſcopatus dies. xv.

De ſancto Barbatiano preſbytero & confeſſore. Cap. XXIII.

Barbatianus preſbyter cum timotheo p̃ſbytero de antiochia uenit romam: qui ſanantes egrotos multa miracula operabantur. Quorum famam audiens galla placidia auguſta: que tunc cũ filio ſuo ualentiniano imperatore rauenne reſidebat: cum eodem principe uenit romam ad predictos dei famulos uiſitandos. Honorio altero imperatore eiuſdem filio tunc mediolani degente. Dũ ergo regina romã perueniſſet: īuenit thimotheũ preſbyte ꝝ ad chriſtũ migraſſe. Barbatianus uero in cemiterio ſancti calixti morabaꝫ occulte ieiuniis & orationibus intentus. Qui ab auguſta requiſitus & cognitus rogatus eſt ab ea ut quandam eius ancillã oculo ꝝ grauem langorẽ patientẽ ſanaret. Cui ille ſudariũ ſuũ miſit: eiuſꝗ cõtactu oculi ancille ſanati ſunt. Deinde gallogenẽ quendam imperatoris famulum: qui de ſcala cadens pedem contriuerat liberauit. Theodo ꝝ quendam cecum illuminauit: & alia plura miracula fecit. Quem multis precibus auguſta galla & filius eius ualentinianus imperator ſecum rauennã duxerunt: ubi iuxta palatiũ edificauit eccleſiã ſancti ioannis baptiſte: & cenobiũ monacho ꝝ cõſtruxit. Sed dũ regina eccleſiã ſancti ioannis euangeliſte a fundamentis erexiſſet: quã in eius nomine conſecrari uolebat: & affligereꝫ multũ eo ꝙ nullas reliquias beati apoſtoli ibi ponendas habere poſſet: orantibus nocte barbatiano & regina: apparuit ſancto dei beatus euangeliſta altare thurificans: ſanctuſꝗ preſbyter reginam que aliquatulum dormitauerat excitauit: que etiam euangeliſtam conſpiciens dum propius feſtinaſſet: ut pedes eius teneret: ipſe diſparuit unum tamen ex ſandalibus in maibus auguſte reliquit: quod ibidem repoſitum pro magna reliquia conſeruatur. Poſt hec dũ theodorã quandam nobilem a fluxu ſanguinis liberaſſet: & ob hoc illa ui ꝝ dei frequentaret: urſitius uir eius zelotypie ſpiritu ductus barbatianũ ſummo mane ad eccleſiã tendentẽ occidere uoluit: ꝗ educto gladio & erecto brachio ita detentus eſt & factus imobilis: ꝙ nec loqui potuit nec brachiũ deponere: nec inde ſe mouere donec clara die inuentus peccatum ſuum cunctis confeſſus eſt. Quieuit autẽ ſanctus in pace. ii. calen. ianuarii ſepultus in monaſterio ſuo ab auguſta galla & a ſancto petro archiepiſcopo: ubi & quieſcit miraculis coruſcans.

¶ De ſcã Colũba uirgine & martyre. Cap. XXIIII.

Columba uirgo paſſa eſt in ciuitate ſenoneñ. ſub aureliano imperatore: qui apud ipſam urbem reſidens uirginem ſibi delatam ut chriſtianam teneri fecit: que dum ſacrificare nollet: nec nubere: iuſſu imperatoris adducta eſt ad locum publicum meretricum: ut omnibus ſibi illudere uolentibus exponeretur. Ad quam dũ iuuenis quidã laſciuus noĩe barucham eſſet igreſſus: urſa ferociſſima de cauea fugiens illuc acceſſit: & ipſum apphenſum ad terrã ſtrauit: intendens in colũ

bam: nubibus quodammodo interrogans quid iuberet: ſed ea mandante iuuenis ſine leſione dimiſſus conuerſus eſt. Vrſa uero ante ianuā ſe ponens: neminē ingredi permittebat quod audiēs imperator ignē circa cellā accendi fecit. Vrſa autem iubente uirgine per tectum aſcendens aufugit. Moxqȝ imber ab aphri co ueniēs ignem extinxit. Quam aurelianus extra ciuitatem adductam decollari mandauit. Sepultaqȝ eſt apud ſenoñ. ii. calen. ianuarii.

℃ De ſcis Sauiniāo & ſociis epiſcopis & martyribus. Cap. XXV.

Sauianus: potētianus: & altinus epi fuerūt ex ſeptuaginta duobus diſcipulis xp̄i miſſis a beato petro apoſtolo ad gallias predicādas. Vbi ſauianus primas totius galliaꝝ prouincie cōſtitutus uerbo & exēplo una cū ſibi adiūctis ſociis populū inſtanter docebat: & multa miracula faciebat. Sed dū apud ſenoñ. predicaret: tētus ab infidelibus pro xp̄i nomine decollatus eſt: ibiqȝ tumulatus: cui ſucceſſit in epiſcopatu potētianus: qui & ipſe uerbo p̄dicationis inſiſtens: poſt modicū tp̄s martyriū paſſus eſt. Corpuſqȝ eius auibus & feris expoſitū diuina gr̄ia intactū permanēs: a fidelibus recollectū una cū ſauiniani corpore ſepultū eſt. ii. calē. ianuarii: ubi multa miracula in egrotātiū mēbris & obſeſſis a demōibus deus operabat̄. Poſt quos paſſi ſunt ēt ſancti altinus ſerotinus & eodardus: ſepulti apud martyres p̄fatos. Quoꝝ omniū corpora poſtmodū a ceuilone eiuſdē urbis antiſtite trāſlata ſunt in beati petri baſilicā contiguā anno domini. ccccccccxlvii. vii. calē. ſeptēbris tēpore lotharii & ludouici & caroli īperatorū. Vbi audite ſunt uoces angelice deo gratias agētes.

℃ De ſancto Odilone abbate. Cap. XXVI.

Odilo abbas cluniacenſis floruit tp̄e othonis. iii. cuius uitam ſcripſit ugo cluniaceñ. qui aluernia natus militis filius: adhuc infans omnium mēbroꝝ impos ex egritudine factus incedere nequibat. Dū autem die quadā nutrix aliis intenta: eum iuxta ianuā eccleſia beate uirginis reliquiſſet: puer q̄ſi diuino īſtinctu manibus & pedibus reptās eccleſiā ītrauit, altare petiit & ſe ſtudens erigere arā cōtingēs ſanitatē mox recepit. Igitur in adoleſcētia ſua primo factus ē clericus eccleſie ſancti iuliani mr̄is in aluernia: de hīc ſub ſcō maiolo abbate cluniaceñ monachus effectus in ſancta cōuerſatiōe q̄driēnio uiuēs: defuncto maiolo abbas a monachis electus ē. Qui īter cetera eius ſanctitatis īſignia: nulla cura uel ſolicitudine potuit p̄hiberi: q̄n quotidie celebraret: unde in extremis poſitus adraldū monachū fecit calculare quot miſſas celebraſſet. lvi. ānis q̄bus monaſteriū rexerat: q̄ſi de his a domino iuxta numeꝝ p̄ciū recepturus. Paupibus cōpatiēs māu largiſſima tribuebat: ut etiā famis tp̄e ſacra uaſa: & coronas ab impatore oblatas eccleſie & diſtraheret: & pecuniā ſuſceptā errogaret. Beatā quoqȝ dei genitricem in ſūma deuotiōe habebat: & uitā artiſſimā obſeruabat. Hic pueꝝ cecū a natiuitate illuminauit. ℃ Dū in. xl. ad mēſam ederet panē cineribus īuolutū: aquā a miniſtro in potū petiit: illeqȝ obtulit. Et dū ſanctus uini ſaporē guſtaſſet: miniſtꝝ ꝙ ſibi uinū porrexiſſet redarguit. Iterūqȝ aquā ſibi de fonte allatā in uinū cōuerſam guſtādo cognouit. ℃ Apud ticenū latro uelamē alteris eius furatus uēdere ip̄m nullatenus in foro potuit: & rediēs manū aridā repēre ſenſit: furtūqȝ reportās & ueniā petēs orōne ſancti ſanitatē meruit. ℃ Dū Odilo ticenū feſtinaret: flumē ītumeſcēs: q̄d cūcti uadare timebāt ſine læſione cū ſuis trāſiuit: q̄d dū quidā alii attentaret uix euaſerūt. Sequenti nocte apud quēdā hoſpitatus ē: ubi lucerna accēſa uento extinguit̄: & dū uir ille odilonē inuocaſſet celeſti luce tota nocte domus illuſtrat̄. ℃ Veniēs aūt ad monaſteriū ſancti marcelli mr̄is fluuiū inūdantē mirabiliter īpetuoſum cū oībus trāſuadauit & ceteris uſqȝ ad femora madefactis: q̄d etiā preter naturā fuit: aqua ſibi adhuc maiori miraculo uix uſque ad talos attinxit. ℃ In monaſterio ſancti martini apud ſtratā publicā receptus cū oīum copiā ad ueſcēdū exceptis piſcibus hēret: piſces modicos allatos benedixit & iuſſit apponi. Et cum eſſent multi diſcūbentes oēs inde abundāter refecti ſūt: & adhuc plurima ſupfuerūt. ℃ Rome etiā degēs apud mōaſteriū dei genitricis q̄d eſt in mōte aduētino dū uinū ſibi & ſociis habile defuiſſet: uaſculū melioris uini ſibi oblatū eſt: de quo oībus abūdanter infuſo cūctis ad ſufficientiā fuit adeo ut nihil alicui defuerit neqȝ ſuperit. ℃ Apud taurinū q̄dam febricitās dū aquā lotionis manuū odilonis collectā guſtaſſet cōtinuo a febre liberatus eſt. In monte iouiani paupibus pegrinis ſitiētibus obuiās uinū modicū q̄d in flaſcone hēbat p̄pinari iuſſit: & oībus potū ſatiatis: uas poſtmodū plenū repertū fuit. ℃ Imperator hēricus cuppā uitreā damaſceno ope pulcherrime depictā ſibi p̄ſentandā miſit: quā dū fratres mirarent̄ nūcio adhuc p̄ſente de manu unius caſu cecidit & cōfracta ē. Odilo igit̄ timēs ne ex hoc impator cōtra fratrē īdignaret̄: fragmēta collegit & orōne fuſa cuppā reītegrauit. ℃ Hic prius diuina reuelatione feſtū cōmemoratiōis defunctoꝝ poſt feſtiuitatē oīum ſcōꝝ celebrauit: & toti ſuo ordini celebrādū īdixit. Benedictus papa d̄cimus q̄ cū multo honore rome ſuſcepat defunctus apparuit ioāni epo portuēſi dicēs ꝙ eterne pene dānatus eēt: niſi odilonis merita & orōnes obſtitiſſent. Sed tamē dudū in purgatorio cruciatus: ſpabat eius p̄cibus ad p̄adiſum trāſiri. Que dū ioānes ep̄s abbati ītimaſſet: odilo p̄ etiā pape p ſe ip̄m orauit: & cūctis fratribus ordīnis idē īpoſuit. Et poſt dies modicos eldeberto mōacho papa benedictus appuit nimiū fulgens: & maximo cetu mirabiliter e ſplēdente aſſociatus. Qui odilonis monaſteriū ingreſſus eidē gr̄as egit: aſſerēs ſe ipius & eius ordinis ſuffragiis a pe

nis purgatoriis liber tũ. ❡ Ante fere qnquenniũ finis uite ſue graui morbo cruciatus ẽ. Mortiq; ꝓximus diabolũ ſibi aſſiſtentẽ terribiliter icrepauit cur ante ſe ueire pſumpſerat: moxq; malignus diſceſſit. Sicq; ſacra ſumpta cõione anno domini. M.xlviii. etatis ãt ſue. lxxvii. ordinatiõis uero ſue. lvi. qeuit in pace. iiii. cal. ianuarii. ❡ Eadẽ hora fratri gregorio monacho uelut ſtella ſplendens apparuit: ſeq; ante conſpectũ domini beata uita gaudere nunciauit. Cuius corpus in ipſa eccleſia ſepultũ eſt miraculis clarens. ❡ Hic plures elegantes ſermones cõpoſuit: qui a fratribus eius ordinis ſepius per annum leguntur.

❡ De circũciſione domini noſtri. Cap. XXVII.

Circũciſio domini nr̃i calen. ianuarii. iiii. ex cauſis ab eccleſia iſtituta uidet̃ uidelicet pp feſti natiuitatis repetitionem: pp xp̃i aſumptã circunciſionẽ: pp eius ſanguinis primã effuſionẽ: & pp noui noĩs ipoſitionẽ. ❡ Primo ergo celebrat̃ pp natiuitatis domini repetitionẽ. Nã iſtud feſtũ iproprie uocat̃ octaua natiuitatis. Nã quia xp̃i natiuitas tẽdebat ad mortẽ. Ideo iproprie octauã hẽre dr̃. Obitus enĩ ſcõꝝ ideo octauã hẽnt: qa ipſi tũc naſcũt̃ ea natiuitate q̃ eſt ad uitã eternã quã octaua reſurrectionis ſignificat. Eadẽ rõne uidet̃ ꝙ natiuitas uirginis & ioãnis baptiſte iproprie octauã hẽnt. Similiter nec reſurrectio domini: qa iã facta erat ipſa reſurrectio in re. Sed nota: qđ eſt octaua: ſupplectiõis: uenerati oĩs: deuotiõis: & figuratiõis. ❡ Octaua ſuppletionis ſiue repetitionis ẽ octaua natiuitatis: in q̃ ſupplemus: qđ minus i feſto factũ fuerat. ſ. officiũ de ꝑturiete: unde & orõ & reſpõſoria diei ꝑtinẽt ad puerperã uirginẽ: & officiũ miſſe in q̃ in qbuſdã eccleſiis cãtat̃ Vultũ tuũ &c. ❡ Octaua uenerationis ẽ octaua paſche pẽtecoſtes: natiuitas domine nr̃e & ioannis baptiſte. ❡ Deuotionis ut cuiuſlibet ſcĩ poſſunt fieri octaue. ❡ Figuratiõis ſunt octaue iſtitute de ſcĩs: q̃ ſignificãt octauã future in eis reſurrectiõis: ut ẽ octaua ſcĩ Stephani: ioãnis euãgeliſte: laurẽtii: & apoſtoloꝝ &c. Eſt ergo iſtud feſtũ nõ octaua natiuitatis ꝓprie: ſed repetitio ſiue ſuppletio illius feſti. ❡ Scđo pp a xp̃o aſſumptã circũciſionẽ: quã xp̃s pp ſex cauſas aſſũmere uoluit. Prĩo rõne ſui. ſ. ut uerã carnẽ aſſumpſiſſe oſtẽderet: ut ex hoc cõfunderet errorẽ manicheoꝝ dicẽtiũ: xp̃m corpus fantaſticũ habuiſſe. Corpus enĩ fantaſticũ nec mutilat̃: nec ex eo ſanguis effundit̃. ❡ Secũdo rõne nr̃i. Nã qa ſecũdũ auguſtinũ. Oĩs xp̃i actio nr̃a ẽ iſtructio: iõ circũciſus ẽ in carne: ut nos circũcidi deberet mõſtraret in mẽte: & ẽt exterius in ope & ſermone. Circũciſio aũt nr̃a exterior debet eſſe in hitu: ne ſit notabilis. In ſermone ne ſit reꝑhenſibilis. Et in actione ne ſit cõteptibilis: ut. ſ. circũcidat̃ uiſus a ſuꝑflua uiſione: auditus a ſuꝑflua auditiõe &c. Interior aũt ſimiliter debet eſſe. In cogitatiõe ut ſit ſcã. In affectiõe ut ſit pura. Et in itẽtiõe ut ſit recta: col. ii. Circũciſi eſtis circũciſione nõ manufacta in expoliationem carnis: ſed circũciſiõe xp̃i. ❡ Tertio rõne iudeoꝝ: ut inexcuſabiles eẽnt. Si enĩ circũciſus nõ fuiſſet: iudei ſe excuſare potuiſſent dicẽtes: diſſimilis es p̃ribus: iõ nõ recipimus te. ❡ Quarto rõne demonũ: ne myſteriũ incarnatiõis cognoſceret. Cũ enĩ circũciſio ſit contra peccatũ originale: credidit diabolus & hunc ſimiliter peccatorẽ eſſe. Eadẽ rõne uoluit matrẽ deſpõſatã habere: ut crederet diabolus ieſum a ioſeph genitũ eſſe. ❡ Quito rõne pfecte iuſtitie adimplẽde. Sicut enĩ baptizari uoluit: ut oẽm iuſtitiã adipleret: ſic etiã circũcidi: ut eãdẽ nobis humilitatẽ oſtẽderet. ❡ Sexto rõne legis adiplẽde ſiue approbãde: quõ enĩ diceret: nõ ueni ſoluere legẽ: ſed adiplere: ſi circũciſionẽ reſpuẽs ſtatĩ a mãdati ſolutiõe cepiſſet: ut dicit Ambroſius. ❡ Põt addi & ſeptĩa rõ: q. ſ. octaua die circũciſus ẽ: ut ſpũ aliter inuat: ꝙ in octaua reſurrectionis ab oĩ pena & miſeria circũcidemur. Et hoc hẽt denotare circũciſio: q̃ fiebat octaua die: ut qa mũdi decurſus ſex etatibus deuoluit: ſeptima etas moriẽtiũ: octaua reſurgẽtiũ: in q̃ pfecta erit circũciſio facta in carne nr̃a: in qua oẽs defectus & miſerie ꝑcident. ❡ Cauſe aũt q̃re circũciſio data fuit: ſunt ſex: q̃ his uerſibus cõtinẽt̃. Cauteriũ: ſignũ: meritũ: medicina: figura: Exẽplũ fuit olĩ circũciſio dura. ❡ Tertio pp ſanguinis xp̃i primã effuſionẽ. Hodie enĩ xp̃s ſanguinẽ ſuũ pro nobis fundere cepit: q ipm pluries uidelicet qnq; uicibus pro nobis effundere uoluit. Prĩo in circũciſione: qđ fuit nr̃e redẽptionis initiũ. Secũdo in orõne: qđ fuit nr̃e redemptionis deſideriũ. Tertio in flagellatione: qđ fuit nr̃e redẽptiõis meritũ: qa liuore eius ſanati ſumus. Quarto in crucifixione: qđ fuit nr̃e redẽptionis ꝑciũ: tũc. n. que nõ rapuit exoluit. Quito in lateris aptione: quod fuit nr̃e redẽptionis ſacramẽtũ. Inde enim exiuit ſanguis & aq̃: qđ figurauit nos per aquã baptiſmi mũdari debere: qđ hẽt efficatiã a ſanguine xp̃i. ❡ Quarto celebrat̃ pp noui noĩs ipoſitionẽ: qa uocatũ eſt nomẽ eius ieſus. ❡ Hoc aũt nomẽ apparet mirabile in figura: in ſcriptura: & operatura. Prĩo in figura: figuratũ enĩ fuit hoc nomẽ i ioſeph filio iacob: de quo dr̃ geñ. xli. ꝙ pharão appellauit nomẽ eius ligua egyptia: ſaluatorẽ mundi: ꝙ aũt ieſus ſaluator interp̃tet̃: oſtẽdit̃ matthei. i. Vocabis nomẽ eius ieſum: Ipſe enĩ ſaluum faciet populũ ſuũ a peccatis eoꝝ. Ioſeph igit̃ q̃ ſaluator a pharaõe fuit appellatus: figurabat xp̃m: q a deo p̃re ieſus. i. ſaluator eſt noĩatus: ut ſicut ioſeph a fratribus uẽditus trigĩta argẽteis: egyptũ. i. tenebras a temporalis famis oppſſiõne liberauit: & populũ collecto frumẽto refecit. Sic ieſus ſaluator a iudeis emptus totidẽ nũmis: ſeculũ iſtũ tenebroſum a ſpiritualis inedie tabefactiõe redemit: & populũ celeſti pane hoc eſt ſuo ſacratiſſimo corpore ſatiauit. Et ſicut ille factus ẽ dominus egypti: & ieſus factus ẽ iudex totius ſeculi. ❡ Itẽ figuratũ eſt hoc nomen in ieſu filio nũ: qui alio noĩe dicitur ioſue: qui fuit ſucceſſor moyſi in popu-

li hebreoꝝ ducatu:ut ſicut ille populū dei per deſertū educens:eundē ad terram promiſſam introducere nequiuit:quod ſucceſſor eius ieſus adimpleuit. Sic per allegoriā moyſes quidē populo dei legē dedit: ipſum autē ſaluare non potuit:nec ad promiſſam terrā uiuentiū introduxit:quod ieſus ſaluator moyſi ſucceſſor legis gratie lator effuſo ſanguine ſuo perfecit. Et ſicut ille aperto iordanis flumine populū ad terrā ꝓmiſſam induxit:ſic & ieſus iſte patefacto baptiſmate:quod ad litterā in eodē fluuio habuit exordiū in chriſto populū ſuum ad eternā gloriam īmiſit. ¶ Itē figuratū eſt in ieſu ſacerdote magno:q̄ poſt captiuitatē babylonicā populum in hieruſalem reducens:templū reedificauit primo exdre. v. Figurabat enī ieſum: qui eſt ſacerdos ineternū ſecundum ordinē melchiſadech:qui poſt diaboli captiuitatē populum redimēs ad hieruſalē celeſtem:que eſt mater noſtra per ſuum ſanguinē reportauit:& templū militantis eccleſie ꝓpter peccatū hominis dirupte refecit. ¶ Secundo in ſcriptura:hoc eſt ineffabile nomen domini : q̄d grece dicit̄ tetragrāmaton: a tetra q̄d eſt. iiii. & grāma littera & . on. deus:quaſi deus. iiii. litteraꝝ: quod in lamina aurea dei precepto ſculptū:in fronte ſummi ſacerdotis pendebat. Et cū inter. x. nomina hebraica : quibus deus nominatus eſt:nullū reperiatur. iiii. litterarū:quod non ſit plurimū uel paucioꝝ:ſolum hoc nomē ieſus:in hebreo. iiii. litteris inſcribit̄. ſ. ioth:he uau he. His enim litteris nomē dei ineffabile tetragrāmaton ſcriptū fuit:que. iiii. littere in lingua noſtra ſonāt principium uite:paſſionis iſte :quaſi dicatur:ꝙ iſte ieſus eſt principium uite:paſſionis. i. per paſſionem. Cū enim hebreoꝝ grammatica prepoſitionibus careat: loco propoſitionū:que ſeruiunt actō caſui : ponunt genitiuū. ¶ Tertio in operatura:unde dicit petrus rauēnas. Hoc eſt nomen:quod dedit cecis uiſum : ſurdis auditū:claudis curſum:ſermonē mutis:uitā mortuis:totamqꝫ diaboli poteſtatem uirtus huius nominis de obſeſſis corporibus efugauit &c. ¶ De carne aūt circūciſionis domini dicit̄:ꝙ angelus eam carolo magno detulit:& ipſe eā aquiſgrani in eccleſia beate uirginis collocauit:quā poſtea fert̄ tranſtuliſſe caroſium. Nūc aūt dicit̄ eſſe rome:in capella laterāī : que dicitur ſanctaſanctoꝝ:unde ibidem ſcriptum legit̄. Circūciſa caro chriſti:ſandalia clara. Ac umbilici uiget hic preciſio cara.

¶ De ſcō Baſilio ep̄o & cōfeſſore. Cap. XXVIII.

BAſilius ep̄s & doctor grecoꝝ:cuius uitam amphilochius iconii ep̄s ſcripſit : de ceſarea capadocie oriundus:ſeptēnis a parentibus ſtudiis philoſophie traditus : ſtuduit apud athenas:cū gregorio nazanzeno:& iuliano & libanio in doctrinis grecis. Cumqꝫ in ſcripturis illis ad ſenſum ſuū creatorem inuenire non poſſet : eidē nocte oranti quidā ſplendor illuxit:& induxit eū ad pluſtrādū totius religionis ſcripturā. Profectuſqꝫ in egyptum:ſacraꝝ litteraꝝ ſtudio ſe exercitans : iā mente chriſtiāus:reuerſus in greciā:multis philoſophis uiā ſalutis oſtendit. Inter quos eubolū preceptorē ſuum diſputantē redarguit. Cū quo triduo ſine cibo continue permanens:ſecūqꝫ de diuinis cōferens: eum conuertit. Qui omnibus ſuis pro xp̄o erogatis uenerūt antiochiam:ubi & libanio ſophiſte & diſcipulis eius chriſtū predicauerunt. Inde uenietes hieruſalē epiſcopo maximino baptiſmū petierūt: qui eos ſecū duxit ad iordanē. Dūqꝫ baſilius ſignum fidei a deo peteret: uenit ſuper eos lux īmenſa ſicut fulgur & colūba ex fulgure deſcendens turbauit aquā & auolauit. Ibiqꝫ baptizati antiochiā reuerſi ſunt:ubi ſub meletio epiſcopo baſilius diaconus ordinat̄. Deinde uenerūt ceſareā:ubi euſebio epiſcopo diuinitus reuelatur:baſiliū ſibi in epiſcopatu ſucceſſuꝝ:q̄d nō multo poſt eo decedente factū eſt. ¶ Quāte ſanctitatis extiterit iſte ſanctus effrē eremite in uiſu monſtratū eſt : uidit enī in extaſi poſitus colūnam ignis: caput cuius ad celū pertingebat:& uocē deſuper audiuit:ꝙ talis eſſet magnus baſilius:ueniens ergo ad ciuitatē die epiphanie: ut tantū uiꝝ uideret:cū ipſum cōſpexiſſet in pontificali apparatu:& cōitiua clericoꝝ uenerabiliter ꝓcedētē:deſpexit eū admirans hominē tanto honore & cōſtipatione poſitū eſſe colūnam ignis. Quod baſilius per ſpiritū cognoſcens eū ad ſe accerſitur : de cogitatione redarguit:uiditqꝫ effrem linguā igneam loquētem per os eius:& compūctus ueniam petiit. Cūqꝫ ab eo petiuiſſet:quatenus ut grece loqueret̄: quā linguā penitus ignorabat:ſibi a deo impetraret:quis difficile uideret̄: baſilius pro eo orauit:& confeſtim grece loqui cepit. ¶ Eremita quidā alius pōtificaliter ꝓcedentē baſilium contēpſit:arbitrans ꝙ in tali pōpa plurimum delectaretur. Cui de celo uox facta eſt : ꝙ ipſe magis peccabat ex delectatione quā habebat in palpando caudam catte ſue:q̄ baſilius in omni apparatu ſuo. ¶ Valens imperator fautor arrianoꝝ eccleſiā quandā catholicis ablatam contulerat arrianis. ad quē uir ſanctus acceſſit: & ipſum de eius iniquitate magnaminiter redarguere cepit. Cuius poſt multa uerba imperator conceſſit:ut amore catholicoꝝ remoto:ipſe ſecundū iuſtitiā inter partes ſententiā ferret. Epiſcopus uero conuocatis partibus iuſſit:ut fores eccleſie clauderent̄:& utriuſqꝫ partis ſigillo munirent̄:& ad quoꝝ orationes aperirent̄ ſua eēt. Quod cū omnibus placuiſſet:orantibus arrianis per triduū ianue ſemper eiſdē clauſe manſerunt. Tūc baſilius ꝓceſſione ordinata uenit ad eccleſiā:& facta oratiōe leui ictu baculo ſuo fores tetigit dicens. Tollite portas principes ueſtras &c. Et continuo apertis ianuis:reddita eſt eccleſia catholicis. Cū imperator baſiliū:nec muneribus:nec precibus:nec cōminationibus corrūpere poſſet:ut dicitur in tripartita:dū ſententiā de ipſius exilio ſcribere uellet fractis tribus calamis ſucceſſiue:ipſe tremorē magnū incurrit:& ſic chartā fregit & a ſcribenda ſententia deſtitit. ¶ Nobilis quidā nomine heraclius filiā eius unicā deo uouerat : in cuius amorē inſtigante diabolo unus ex ſeruis exarſit:& īpoſſibile uidens:ut ad amplexus filie domini ſui poſſet accedere:cuidam mago pecuniā magnam promiſit:ſi taliter ageret:ꝙ puella ſibi cōſenſum preberet. Qui ſcriptā epiſtolā ad diabolū iuueni tradidit:& ut nocte iter ſepulchra gētiliū accederet monuit : & demones uocaret:atqꝫ chartam in aere exaltaret : & ſic demonibus ſibi apparentibus obediret. Que dum iuuenis perfeciſſet : adeſt princeps tenebrarum cum multitudine demoniorum: & lecta epiſtola iuuenē interrogat:ſi chriſtum negare paratus erat : Qui dū chriſto & chriſtiane fidei abrenunciaſſet : & abne

gationis ſue chirographum diabolo tradidiſſet: princeps demonioꝝ ſpiritus fornicationibus ad puellam miſit in amorem iuuenis inflāmandā. Que dudū uexata miſerabiliter clamare cepit: & patri dicere: ꝙ aut ipſam ſeruo in coniugē traderet: aut ſeipſam occideret. Pater igitur anxius & filiā perdere dubitans: de cōſilio amicoꝝ ipſam ſeruo ſuo manumiſſo in uxorē dedit: & maximā dotem conceſſit. Et dum dudū inſimul permanerent: aduertit uxor: ꝙ uir ſuus nec ſe ſignabat: nec eccleſiā introibat. Et dum huius cām ſollicite per dies plurimos requiſiſſet: quis dudū ſibi ueritatē negaſſet: eidē tandē cuncta que ſibi contigerāt enarrauit: & puella ſuperīde baſilium conſulendum adiit. Qui pueꝝ uocans: & oīa ab eo audiens: interrogauit: ſi ad xp̄m redire uellet. Cui ille reſpondit: ꝙ uellet libēter: ſed non poterat: quia abnegationis ſue chirographū diabolo fecerat. At ſanctus eū in domino cōfortauit: & cruce ſignatū per triduum incluſit: poſtea eū uiſitauit: qui magnas demonū infeſtationes ſe pati dicebat: eo ꝙ ipſum lapidantes chirographū ſibi oſtēdebant. Cui ille dans eſcam modicā: iteꝝ eum ſignauit: & incluſit: ac pro ipſo iugiter deū orauit. Et poſt aliquot dies iterū ad eum ueniens: ab eo percepit ꝙ clamores eorum a longe audiebat: eos tamen non uidebat: iterūq; ipſum reficiēs abiit: & pro eo orauit: & die quadrageſimo rediens audiuit: ꝙ uiderat ſanctū pro ſe pugnantē: & diabolum uincentē. Quē baſilius educēs: uocato clero & populo. & factis letaniis: pueꝝ in eccleſia ducebat: quē demones ab alia parte trahebant. Tunc clamante puero: baſilius demones increpauit: eoſq; dudū conquerentes effugauit. Et dū ipſe cū omni populo in oratione perſeueraſſet: ecce ſcriptū iuuenis per aera in manibus baſilii cōuolauit quē ille iuueni oſtenſum lacerauit: & abſolutū ac communicatū & bene inſtructū uxori reſtituit. ¶ Mulier quedā omnia peccata ſua in ſcedula ſcripſerat: & eam baſilio dederat: ſupplicans ut pro ſe oraret: ut deus ſibi peccata dimitteret: qui dum pro ea oraſſet: omnia peccata preter unum grauius de charta delata ſunt. Quam baſilius ad effrē eremitam miſit: ut eius oratione & peccatū illud deleri poſſet. Tunc effrem eam ad baſiliū tanquā ſanctiorem remiſit: & ut ueniens ſeſtinaret admonuit: eo ꝙ dubitabat: an ipſum uiuum inuenire poſſet. Rediens ergo mulier uirum dei defunctū repperit: qui iam ad tumulum portabat'. Et dū lamentabiliter fleret: & ſcedulā ſupra corpus defuncti poſuiſſet: iterum eam aperuit: & peccatum deletum aſpexit. ¶ Dum aūt ſanctus dei egrotaret infirmitate: qua & deceſſit: quidam probus medicus iudeus ioſeph nomine eum uiſitabat: quē ſanctus ſe cōuerſuꝝ preuiderat. Sed dum in extremis poſitus eēt: Ioſeph ex motu pulſus & aliis indiciis: quem eo die moriturum nouerat: famulis ſecreto nunciauit: & ut neceſſaria ſepulture pararent cōſuluit. Quod ſanctus per ſpiritum audiens: hoc eſſe futurū eo die oīno denegauit: & ioſeph aliter eſſe īpoſſibile conſtāter affirmauit: aſſerens ſe uelle mori: niſi baſilius eo die ſole occidēte occūberet. Tūc ſanctus eū interrogat: ſi uult mori peccato & uiuere chriſto: ſi die ſequenti uſq; ad ſextā horam ſuperuiueret: quod & ioſeph ſe factuꝝ ſpōdet. Beatus aūt baſilius quis naturaliter illico moriturus: oratione non tantum mortis inducias ꝗ conualeſcentiam a xp̄o impetrauit: & uſq; in craſtinū ad horam nonā ſuperuixit: maneq; hora tertia de lecto ſurrexit: ad eccleſiam propriis pedibus acceſſit: & ioſeph conuerſum baptizauit: & rediens ad lectum hora nona ſpiritum feliciter emiſit calen. ianuarii tempore īperatoris gratiani: ſepultuſq; eſt in eccleſia ſua.

¶ Hic contra eunomium inſignes elaborauit libros. De ſpirituſancto uolumen egregium. In exameron homelias nouem. Epiſtolas breues: uarioſq; tractatus. Ad euchitas epiſtolam unam contra hereticos. De incarnatione domini librū unum. Vitā balaā & ioſaphath. Cōtra iulianū apoſtatā libros fortiſſimos. De generibus peccatoꝝ inquiſitionum librum unū. De fide catholica ad amphilocum iconii ep̄m librū unum. Scripſit etiam regulam monachoꝝ: qua utūtur armeni: & alia multa opuſcula fecit.

¶ De ſcā Martina uirgine & martyre. Cap. XXIX.

MArtina uirgo & martyr rome ex patre cōſule nata: ibidemq; ſub alexandro imperatore paſſa ē. Que ab eo ut chriſtiana cōprehenſa: ad apollinis ſacrificiū inuitatur: Et dū oraſſet: pars templi cū idolo cecidit: & demon per aera ſicut fumus clamans euanuit. Quā alexāder alapis ceſam ab octo uiris binatim ſibi ſuccedētibus uncinis ferreis attrahi fecit. Qui uidētes quattuor angelos uirginē confortantes conuerſi ſunt: ꝓpter qd' & ipſi ſuſpenſi: & unguibus lacerati: demū decollati martyriū conſumauerunt. Deinde uirgo xp̄i ſuſpēſa: & poſt hoc in quattuor palis extenſa gladiis conciditur: ſed ceſoribus ſubito decedentibus carceri tradit': ubi ab angelis uiſitata confortatur: & celeſti cibo reficitur. Indeq; educta in tēplo artemidis ſtatuitur: & immolare compellitur. Sed corruente idolo & fugato demone iterum circa māmillas unguibus laniat'. Iterumq; carceratur. Deinde in amphitheatrum ducta beſtiis ſubiicitur. Cuius pedibus leo procidit māſuetus. Et dum inde educta fuiſſet: idem leo mox eūmenium alexādri cognatū interfecit. Iteꝝ poſt duos dies ſuſpenſa: & ungulis raſa: atq; decaluata eſt: eo ꝙ uirtutem maleficioꝝ capillis ineſſe putabant. Et dū in templo cei recluſa fuiſſet ſola: idolo corruente: audite ſunt uoces angeloꝝ cōtinentiū a paganis. Quod imperator comperiens: ipſam extra urbem ductam iuſſit decollari. Et facto maximo terremotu. ccxxx. gentiles conuerſi ſunt. Cuius corpus calixtus papa cū ſuis clericis ſepeliuit calen. ianuarii.

¶De ſcō Cōcordio pſbro & martyre. Cap. XXX.

Concordius preſbyter & martyr paſſus ē ſpoleti tēpore antonini imperatoris. Hic ex patre gordiano xpīano rome ortus: a ſancto pio urbis epiſcopo preſbyter ordinatus & doctus eſt. Qui cū uia ſalaria habitaret apud ſanctum eutycetē: tentus a torquato comite tuſcie: q uerſabatur ſpoleti: cum chriſtum confiteretur: & ſacrificare nollet: carceri traditus eſt: ubi a ſanctis eutycete & antimo epiſcopo amicis torquati de eius conſenſu uiſitatus & confortatus fuit. Inde eductus equuleo ſuſpendit̄ & torquetur. Et dum conſtanter in fide perſiſteret: iterum carceri mancipatur: & fame triduo maceratur. Nouiſſime cū ſtatue iouis eidē in ergaſtulo pſentate thurificare renueret: a duobus ſatellitibus ibidē decollat̄ cal. ianua. Sepultus in loco ubi aque plures emanāt: iuxta ciuitatē ſpoletanam.

¶De ſcō Almachio martyre. Cap. XXXI.

Almachius martyr rome martyriū paſſus eſt. Qui cum ſacrificantibus gentilibus diceret: hodie octaue dominici diei ſunt: ceſſate a ſuperſtitionibus idolorum: iubente urbis prefecto captus: & a gladiatoribus occiſus ē calen. ianuarii: ut dicitur in martylogio adonis.

¶De ſcō Fulgētio epō ruſpenſi. Cap. XXXII.

Fulgentius eps ruſpeū: ex patre fulgētio & matre marchiana nobilibus in ciuitate toleto hiſpanie natus eſt. Qui grecis & latinis litteris nō mediocriter eruditus in annis iuuenilibus a fauſto epō in exiliū relegato monachalē habitū ſuſcepit. Hic primo ab arrianis multas inſidias & perſecutiones perpeſſus & aliquando duriſſime ceſus eſt. Deīde effectus abbas monaſterii ſui: eadē arriana peſte creſcēte ab eodē cenobio effugatus ſed auxiliante xpō poſt tēpus aliqd̄ reductus in epiſcopū ruſpeū electus fuit. Qui uerbo & exēplo populū ſuū docēs: ad defenſionē catholice ueritatis: multa opuſcula cōtra arrianā hereſim cōpilauit. Propter qd̄ ab arrianis in īſula ſardinie cū. lx. catholicis epis relegatus: domū ad eccleſiam ſuam reuocatus: quaſi per annū ante obitū ſuum epiſcopatui ceſſit: & ad monaſteriū ſuum rediens: ibidē non ut abbas: ſed ut ſimplex monachus annū ultimū uite ſue exegit. Ibiqꝫ plenus ſanctitate humanitatis debitum ſoluit cal. ianuarii: epatus ſui annoꝝ. xxv. uite uero ſue anno. lxv. Hic īter cetera uite ſue artiſſime recolēda carnes aut uinū nulla unq̄ neceſſitate uel īfirmitate guſtauit. Floruit autē tempore gelaſii pape: & anaſtaſii primi imperatoris. ¶Hic diuina & humana litteratura pſtantiſſimus: aduerſus fauſtū elegans ſcripſit uolumē. Cōpoſuit tractatus & homelias multas plurimoſqꝫ ſermones. Scripſit & fabulaꝝ allegorica: libro quē mythologiaꝝ uocabula intitulauit. Hec ſigibertus.

¶De ſcō Fulgētio epō utruculaū. Cap. XXXIII.

Fulgentius epiſcopus utruculaū uir nimie ſanctitatis fuit. Qui dū rex gotorum totilas ad partes ſuas accederet: eidē per clericos ſuos exenia miſit: ut eius inſaniā mitigaret. Que rex ut uidit: ſpreuit: ſuiſqꝫ hominibus iuſſit: ut epiſcopū ſub omni feritate cōſtringerēt: eiuſqꝫ examini reſeruarent. Quem feroces gothi detentum circūdantes: eum in uno loco ſtare preceperūt: ſibiqꝫ in terra circulū deſignauerunt: extra quē pedem tendere nullo modo auderet. Cūqꝫ ī ſole nimio eſtuaret: nec circulū exire preſumeret: repēte tonitrua & coruſcationes: ac pluuia nimia erūperunt: adeo ut cuſtodientes eū immenſitatē imbris ferre non poſſent. Et cū inundatio nimia ubiqꝫ fieret: ītra deſignationē circuli: intra quā uir dei ſtetit: ne una quidē aque gutta deſcendit. Quod dū regi nunciatū fuiſſet: quē primitus inſatiabili furore ſitiebat: poſtmodum reuerendiſſime pertractauit: & cum honore ad ꝓpria remiſit. Hec gregorius. iii. dial. cap. xii.

¶De ſanctis triginta martyribus. Cap. XXXIIII.

Trigita milites xpīani: rome uia apia martyrio coronati ſunt. Quos diocletianus īperator ſimul detentos: capitali ſententia condemnatos: decollari fecit. Sicqꝫ coronam martyrii perceperunt calen. ianuarii.

¶De ſcō Macario abbate alexādrino. Ca. XXXV.

Macarius alexādrinus abbas: ut habet̄ in hiſtoria tripartita: fuit in deſerto de ſcythi: ad differentiā alterius macarii egyptii: antonii diſcipuli: q fuit ī thebaide: de quo dicet̄. xviii. cal. februar̄. Hic deſcēdēs de ſcythi: intrauit dormire in monumento: ubi ſepulta erant corpora paganoꝝ. De quorum uno ſibi puluinar ſub capite ſtrauit. Demones aūt ut ipſum terrerent: uocabāt q̄ſi mulierem ad balneum inuitantes: & alter demō ſub ipſo: tanq̄ ex mortuo illo reſpondebat: ſe uenire non poſſe: quia peregrinū ſuper ſe habebat. Macarius aūt in nullo territus corpus tūdebat dicens: ꝙ iret: ſi poſſet. ¶Apparuit ſibi diabolus aliquādo cū falce meſſoris: uolenſqꝫ eū ferire nō potuit. Dixit: ꝙ ab eo multā uiolentiā pateret̄: quia ſibi ꝓualere nō poterat. Nam quicqd macarius faciebat: & demon: ſi uigilabat: ipſe nunq̄ dormitabat: ſi ieiunabat: ipſe penitus non comedebat: ueꝝ in ſola humilitate ipſum excellebat. Humilitas. ¶Vexatus a tentationibus carnis: ſaccū magnum harene deferebat: & interrogatus a theoſebio quid faceret: reſpōdit: ꝙ ſe uexantem uexabat. ¶Vidit alia uice diabolū habentē in ueſte perforata ampullas multas: quas dixit eſſe tentationum ſpecies: & ꝙ ibat potiōare fratres: Ita ut ſi uni aliquā eaꝝ nō placeret: aliā porrigeret. Et cū rediret: macario interroganti qūo fecerat: reſpōdit: ꝙ omnes ſanctificati erant: ꝑter quēdam theotiſcū: qui ſibi cōſenſerat. Surgenſqꝫ macarius illuc iuit: illumqꝫ fratrem tentatū inueniens cōuertit. Et poſt hoc iterum demonē eundem repertū interrogat: qūo ſe fratres habebant: qui reſpondit: ꝙ male: & quod plus erat: unū acquiſitū amiſerat: qui ſanctior aliis factus erat. ¶Dū caput defuncti repperiſſet: & oraſſet: interrogauit quis eſſet: q reſpōdit: ſe fuiſſe paganū. Interrogatus ubi erat aīa ſua: reſpōdit: ꝙ in īferno in tanto ꝓfundo: quantū diſtat celū a terra: Addiditqꝫ: ꝙ adhuc ꝓfundiores ſunt iudei. Et ultra hos ꝓfundiſſimi ſunt falſi xpīani: qui xpī ſanguinē cognitum paruipendunt. ¶Ambulans aūt per ꝓfunda ſolitudinem: ad quodlibet miliare arundinem figebat: ut poſtmodū redire ſciret. Et cū iam nouem dietas feciſſet: eas omnes diabolus collegit: & ad caput eius dormientis poſuit: unde ad redeundū plurimum laborauit. ¶Fratri cuidam longe tentato: ꝙ in cella ſua inutiliter permaneret cōſuluit: ut cogita/

tionibus illis ſic reſpōderet:ꝙ ſaltem pro chriſti amore celle parietes cuſtodiret.❡Dum culicē ſe pungentem occidiſſet:& ex eo ſanguis exiſſet:redarguens ſe:ꝙ propriā iniuriam uindicaſſet:nudus ſex menſes in deſerto manſit:& ide a ſcabronibus laceratus exiuit. Poſt hec clarus uirtutibus in pace qeuit quarto noū ianuarii.Hec in uitis patrum.

❡De ſanctis Argeo Marceſſo & Marcellino martyribus. Cap. XXXVI.

ARgeus marceſſus: atq; marcellinus puer fratres: paſſi ſunt in pōto ciuitate tomis. Qui marcellinus ſub licinio principe: inter tyrones comprehenſus: cū nollet militare:dicens ſe chriſtianum nulla ratione debere terreni principis aſcribi militie ceſus ad mortem:& diu in carcerem maceratus eſt.Et dum ſic detineretur in uinculis:& argeus ac marceſſus fratres eius ipſum uiſitaſſent:& ipſi deprehenſi:ꝙ chriſtiani eſſent:coguntur idolis immolare:cum eſſent inter militares aſcripti.Sed nō conſentiētes a tribuno ſuo decollati ſunt. Marcellinus uero in mari merſus martyrium conſumauit:qui paſſi ſunt.iiii.noū ianuarii.hec ado.

❡De ſcō Antherio papa & martyre. Ca. XXXVII.

ANtherius papa & martyr:natione grecus: ex patre romulo:pontiano pape in epiſcopatu ſucceſſit:& ſedit annos.iii. mēſem.i. dies.xxi.Hic conſtituit:ut epiſcopi maxime utilitatis uel neceſſitatis cauſa poſſint transferri de ſede in ſedem.Hicq; geſta martyrum a notariis diligēter exquiſiuit:& in eccleſiis recōdidit legēdas. Et hic ſub maximino auguſto martyrio coronat᷑.Sepultuſq; eſt cū collegis ſuis in cemiterio calixti:uia apia. iii.noū ianuarii.Et ceſſauit epiſcopatus dies.viii.

❡De ſancta genoueſa uirgine. Cap. XXXVIII.

GEnoueſa uirgo periſieū anno.vi.martiani imperatoris claruit:ut ait ſigibertus.Hāc puellulam dum in domo paterna ſanctus germanus pariſieū epiſcopus : uadens ad ſynodum conſpexiſſet : prophetico ſpiritu prenunciauit:eam maximam in ſanctitate futuram : eamq; tunc de pudicitia docens ad propoſitum uirginitatis incitauit.❡Dum autē die quadā prohibente matre omnino ad eccleſiam ire uellet:& mater ipſam alapa percuſiſſet:ſubito lumen oculorum amiſit . Quod puella uidens:& matri condolens:ac ream ſe criminis remordens:aquam de puteo hauſtam inuocato chriſti nomine oculis genitricis infudit:& mater confeſtim recuperauit uiſum.Dum autem in chriſti uirginē dedicata fuiſſet:& ieiuniis ac orationibus uacaret:ex longa carnis tabefactione leprā incurrit:quam pluribus annis patienter pertulit:ſed demū a chriſto mundata eſt.Et dum ſancti dionyſii baſilica fabricaretur:& calce deficiente operarii laborare nō poſſent: & ex hoc diebus multis uacare ab opere neceſſe eſſet: orationes uirginis effuſa :camerā quam exiſtimabāt uacuam adierunt:& eam calce miraculoſe plenam inuenerunt:& ſic in edificio proceſſerunt . ❡Sed & ſitientibus operariis uirgo cuppam uini porrexit : de quo refectis omnibus:uſq; ad completam eccleſiam non defecit.Multos ab immūdoꝝ ſpirituū oppreſſione liberauit:& aliis īſignibus miraculis renitēs:in pace qeuit.iii.noū ianuarii apud ſanctū diōyſiū ſepulta.

❡De ſancto Petro aulano martyre. Cap. XXXIX.

PEtrus martyr paſſus eſt in ciuitate aulana tēpore diocletiani & maximiani īperatoꝝ:qui alio noīe balſamus uocatus eſt. Hic a preſide ſeuero tētus:dum ſe xp̄icolā cōfeſſus eſt crucis ſupplicio affixus:intereptus eſt:uere petri apoſtoli effectus heres nominis ac imitator paſſionis.Cuius paſſionē tranſtulit anaſtaſius apoſtolice ſedis bibliothecarius:ut ſcribit frater uincentius: qui paſſus eſt.iii.noū ianuarii.

❡De ſancto Daniele martyre. Cap. LX.

DAniel leuita & martyr padue quieſcit corpore in eccleſia cathedrali.Quod quidem hoc modo repertū eſt.❡Anno enī domini.cccccccxvii.hic ſanctus apparuit cuidā ceco in tuſcia exiſtēti monēs:ut ſi illuminari uellet ad corpus ſuū uiſitandū paduā accederet:ſeq; danielem martyrem noīauit.Qui paduā ueniēs & nihil de ſancto inuenire ualēs:eo ꝙ ciuitas a longobardis nuper diebus illis euerſa fuerat:& diruptis eccleſiis legende ſanctoꝝ diſpſe:ſe deluſum putauit . Et dū in eccleſia ſancte iuſtine oraret:eidē ceco ſanctus daniel denuo apparuit & ip̄m illuminauit:ac locū ſepulture demōſtrauit.Illeq; cōtinuo ep̄o ioāni & abbati ſancte iuſtine:tā miraculū q̄ uiſa nunciauit.Qui congregato clero & populo:locū effodientes:corpus martyris īuenerūt:iacens ſup ligneam tabulā ad īnſtar ſue lōgitudinis ſupinū & extenſum:hēns ſup ſe aliā marmoream tabulā eiuſdē longitudinis cū inferiori cōfixam clauis:uidelicet ferreis enormibus: caput martyris : pectus & uentrem:ac oīa transfodientibus mēbra:& binas tabulas colligētibus:que oīa qualiter a gētilibus paſſus fuerat:euidētius oſtenderunt . Sanguis uero a corpore diffuſus ita recens in tabulis apparebat : acſi tūc ex uulueribus ſtillaret.Et ex parte exteriori ſculptus titulus legebat᷑.Hic requieſcit corpus ſancti danielis martyris & leuite.Quo aūt tp̄e uel qua die ſeu ſub quo paſſus fuerit iudice aliter ignorat᷑. ❡Leuātes igitur īde corpus ad eccleſiā maiorē dei genitricis trāſtulerunt:& ibidē honorifice condiderūt:ubi & quieſcit miraculis fulgēs.Et quia paſſionis eius feſtū ignotū eſt:feſtū ipſius martyris agit᷑ padue die : qua corpus eius inuentum eſt:uidelicet tertio noū ianuarii.

❡De ſancto Theogene martyre. Cap. XLI.

THeogenes martyr filius epiſcopi chriſtiani:paſſus eſt ſub licinio imperatore in cyzico:q̄ erat prima ciuitas helleſponti.Qui cōprehenſus & perductus ad legionē:que dicebat᷑ ſera traiana:dū ſe xp̄ianum cōfeſſus eſſet : in q̄ttuor palis extēſus:& fuſtibus ceſus eſt diutius: donec.xviii.cēturiones ſuper eum mutarentur. Deinde in carcerē miſſus & in neruo extēſus:quattuorq; clauis cōfixus eſt:ubi ab ipſo xp̄o cū ſanctoꝝ multitudine ſibi apparētibus cōfortat᷑:quos & ipſi cuſtodes audierunt pſallentes.Inde eductus & tribuno ſuo p̄ſentatus:iuſſus ē ab eo in mare mergi.Sed dū mergeret᷑: lux maxima ſuper eum refulſit:que oculos mergentiū excecauit.Poſtq̄ autem ipſi ad xp̄i fidem conuerſi fuerunt:& baptiſmū ſuſceperunt:poſt dies.ix.lumen eis reſtitutum eſt . Corpus autem martyris a fluctibus ad littus iactatum:& a chriſtianis repertum : ſepultum eſt iuxta muros ciuitatis in uilla:que dicitur

adamanti. Qui paſſus eſt .ii. noñ ianuarii.

¶ De ſanctis Priſco Priſciliano & benedicta martyribus. Cap. XLII.

PRiſcus preſbyter: & priſcilianus clericus: atq; benedicta religioſa rome martyrium paſſi ſunt. Qui ſub ĩperatore iuliano apoſtata: chriſtianoꝝ ĩmaniſſimo perſecutore comprehenſi: & in confeſſione noĩs xp̄i: gladio triumphum impleuerunt .ii. noñ ianuarii. hec ado.

¶ De ſancta Darſoſa martyre. Cap. XLIII.

DArſoſa martyr rome paſſa eſt tempore decii ceſaris. Que fuit uxor ſancti Fabiani pape & martyris. Qui diuinitus p̄ colũbam electus: ut in eius paſſione dicetur .xiii. cal. februarii: uxorem dimiſit. Et poſt eius martyrium Darſoſa ſanctiſſima in caſtitate permanens: primum exilio relegatur. Deinde a prefato principe capite iuſſa ē puniri .ii. noñ ianuarii. ut dr̄ ĩ martylogio adonis.

¶ De ſcĩs Aquilino & ſociis martyri. Cap. XLIIII.

AQuilinus: geminus: eugẽtius: martianus: quintus: theodorus: & triphonius martyres: apud aphricam ſub pſecutione uandalica preclariſſimo martyrio coronati ſunt .ii. noñ ianuarii: ut dicit ado.

¶ De ſcõ Symeone mõacho & cõfeſſore. Ca. XLV.

SYmeon monachus .xl. annis apud antiochiam in colũna quadã concaua ſtetit icluſus: mira uite ſcitate & penitentia clarens. Hic a ſcõ Timoteho abbate: primũ monachus factus eſt. Semel in hebdomada cibũ ſummens: panẽ uidelicet ſolũ aut herbaꝝ radices cũ aqua tantũ. Funeq; colligatus adeo corpus artauit: ut carnes eius circa ligaturas putreſierẽt: uixq; iuſſu abbatis hoc ſentientis ſe ſolui pmiſit. Deinde relicto monaſterio ad deſertum accedens: in puteo ſicco pluribus annis mirã penitentiã egit. Poſtea in colũna .xii. cubitoꝝ ſibi a populo ꝓpe ciuitatẽ edificata: reliquo uite ſue tp̄e uidelicet annis .xl. pmanſit: & adeo artiſſimã penitentiã egit: ꝙ femur ipſius putrefactũ eſt ex nimia tabefactione. Anno integro ſuper pedem unum ĩmobilis ſtetit. Multa quoq; miracula deus p ip̄m oſtendit. ¶ Nam cũ populus a dracone ĩgentiſſimo uexaret: orõne ſcã: dũ draco ĩpetu nimio uerſus ciuitatẽ moueret: groſſiſſimo ligno oculũ eius ĩtrãte: & oculo draconis erupto: draco uelociſſime rediẽs: deſerta petiit: ſicq; populũ ab eius ĩfeſtatione liberauit. ¶ Mulierẽ: que in potu ſerpẽtẽ trãſglutierat: ſerpentẽ euomere fecit. Et periclitãti populo nimia ſiccitate: aquã abũdãter de terra pduxit. Sicq; in colũna manẽs poſt uitã mirabilem ſtãdo ſpiritũ emiſit. Quẽ abbas antonius ueniẽs uiſitatũ: dũ cũ primo ſtantẽ reppit: orare putauit: ſed accedẽs ꝓpius: illũ migraſſe cognouit: & ſepeliuit. In cuius exeqis aues circa corpus uolitãtes: qſi uocibus eũ deflebãt. Sepultuſq; eſt apud antiochiã miraculis clarens: quieuit autem in .x. die noñ ianuarii.

¶ De ſcõ Theleſporo papa & martyre. Cap. XLVI.

THeleſporus papa & martyr natione grecus ex anachorita: ſixto primo pape in ep̄atu romano ſucceſſit: & ſedit annos .ii. menſes .iii. dies .ii. Hic cõſtituit: ut miſſam ante tertiã nullus p̄ſumeret canere: q̄ hora dom̄ius noſter ſecũdũ euãgeliũ marci aſcẽdit in crucẽ. Et in miſſaꝝ ſolẽniis diebus celeberrimis hymnũ angelicũ decãtari p̄cepit. Et in natale domini tres miſſas ĩſtituit celebrãdas. Primã in galli cãtu iã nocte media ꝓximante: quãdo xp̄s in bethleẽ naſci dignatus eſt. Secũdã illuceſcẽte aurora: quãdo in cunabulis adoratus eſt a paſtoribus. Tertiã in hora diei tertia: q̄do illuxit nobis dies redẽptionis nr̄e. Hic etiã cõſtituit .vii. hebdomadis ante paſcha potiſſime oẽm cleꝝ ab eſu carniũ & in ieiuniis abſtinere: ut ſicut diſcreta debet eẽ uita clericoꝝ a laicoꝝ cõuerſatiõe: ſic & ieiuniũ. Has aũt .vii. hebdomadas oẽs clerici nõ in delitiis ieiunẽt. Et hic ſub antonino ĩperatore martyrio coronatus. Sepultus ẽ cũ fratribus ſuis in uaticão iuxta corpus beati petri noñ ianuarii. Et ceſſauit ep̄atus dies ſeptem.

¶ De epiphania domini noſtri. Cap. XLVII.

EPiphania domini triplici miraculo decorat. Hodie enĩ magi xp̄m adorãt Ioãnes ſaluatorẽ baptizat: & aquã in uinũ dominus in nuptiis mutat. Pro quoꝝ utro meruit epiphania nomĩari: ab epi quod eſt ſupra: & phanes apparitio: qſi ſupna apparitio. Stella enĩ deſup apparente xp̄s magis demõſtrat. Et colũba ſpirituſſancti deſup deſcẽdente ieſus baptizatus dei filius patris uoce inclamat: & aqua in uinũ miraculoſe trãſmutata: xp̄i ieſu gloria manifeſtat. Hoc aũt annoꝝ reuolutiõe factũ eſt. Nã xp̄s dieꝝ .xiii. a magis ẽ adoratus. Deinde annoꝝ .xxx. & totidẽ dieꝝ eſt in iordane baptizatus. Et poſt hec anno reuoluto eodẽ die fuit ad nuptias Ioãnis euãgeliſte inuitatus: ubi aquã diuina potentia cõuertit in uinũ. Sed quia in hoc feſto eccleſia principaliter inſtat circa magoꝝ adorationẽ: iõ & huiuſmodi materia ꝓſequẽda eſt. ¶ Et nota: ꝙ qa xp̄s rex pacificus uenit in mũdũ: ut pacem faceret: & pacẽ adduceret: ipſe eſt enĩ pax noſtra ſecũdũ apoſtolũ: ideo triplicẽ pacem homini adduxit. ſ. pacem tẽporis: pectoris: & eternitatis. Propter hec tria neceſſe fuit: ut eſſet rex: deus: & homo. Nã fuit neceſſe: ut eſſet pro pace tp̄is rex uniuerſalis. Pro pace eternitatis deus ĩmortalis. Et pro pace pectoris homo tẽporalis. Iccirco in hiſtoria huius feſtiuitatis ꝓbatur: ꝙ xp̄s fuit rex uniuerſalis: & deus ĩmortalis: & homo tẽporalis. Et hec tria ut dicet. figurata fuerũt in triplici munere ſibi a magis oblato. Nam aurũ decet regiã dignitatẽ: thus diuinã maieſtatẽ. & myrrha humanã mortalitatem. ¶ Nato ergo domino: tribus magis in oriẽte poſitis ſuper montẽ uictorialem orantibus: & aduentũ ſtelle a balaã chaldeo in ortu xp̄i manifeſtã de expectanti

bus:noua ſtella apparuit:ut dicit Chryſoſtomus:ha/
bens in medio formā pulcherrimi pueri:in cuius capi
te crux ſplendebat:& audita eſt uox magos alloquēs:
ut in iudeam pergerent:& ibi natum puerꝝ inuenirēt.
Qui ſuſceptis muneribus ſtella eadem ductrice: iude
am uenerunt:hieroſolymā intrantes:ſtelle uiſionem
amiſerunt:regem iudeoꝝ natum queſierunt:eūdem
naſciturum in bethleem ꝓphetico teſtimonio didice
runt:quo pgentes ſtelle ducatum recuperauerūt: ea/
dem ſtella duce ad puerꝝ natū deueneruut: ipm ado/
rauerunt.tria munera obtulerunt:admoniti in ſom/
nis per uiam aliā in patriā redierunt. ¶ Oſtēdit ergo
ex his primo: ꝙ xp̄s eſt rex uniuerſalis. Et hoc patet.
Primo quia ex regibus generatus: & in regia ciuitate
natus:ꝙ enim ex regibus iſrael ſit per carnē genitus:
oſtendit mattheus euangeliſta in principio ſui euāge
lii anteq̄ deueniat ad hiſtoriā magoꝝ dicens.Liber ge
nerationis ieſu xp̄i filii dauid &c.Ideoq̄ uoluit xp̄s in
bethleem naſci:que eſt in tribu iuda:& appellat̄ ciui/
tas dauid:eo ꝙ ipſe uti uerus rex iudeoꝝ eſſet de do/
mo & familia dauid:ꝑ carnis generationē ꝓpagatus.
Ideoq̄ additur ꝓphetia michee.Et tu bethleem terra
iuda &c.In qua ad litterā oſtendit̄:ꝙ xp̄s uerus rex iu
deoꝝ : qui populū iſrael in uirga uirtutis erat rectu/
rus:in ipſa ciuitate fuerat naſciturus. ¶ Secūdo quia
ab amicis principibus uiſitatus.De morte enim prin
cipū uiſitatus.De more enim prīcipū ſeculi eſt: ꝙ rex
de nouo regnum acquirens:ab amicis regibus eiuſdē
coronationi cōgaudentibus uiſitetur. Sic & chriſtus
nuper per carnem aſſumptam regnum mūdi īgredi/
ens:& principē huius ſeculi foras eiiciēs:ab amicis re/
gibus nedum perſonaliter uiſitatur:ſed etiam mune
ribus honorat̄.Qui licet appellentur magi fuiſſe: ta/
men reges a doctoribus aſſeruntur:& dicuntur ſecū/
dum quoſdam ꝙ fuerunt primo magi ideſt malefici:
ſed poſtea conuerſi ſunt.Re uera aūt magi ideſt ſapiē
tes.Nā magus pſice hebraice ſcriba dicit̄:grece philo/
ſophus:latine ſapiens:uenerunt autem ab oriēte hie/
roſolymā in.xiii.diebus ſecundū remigiū miraculoſe
& ꝑter naturā:quoniā puer ad quē ꝓperabant: eos in
tā breui ſpacio ducere poterat: uel dic ſecūdū Hiero/
nymū:ꝙ ſuper dromedarios uenerunt: quod eſt aīal
uelociſſimū:quod tantū currit uno die: q̄tū equus in
tribus:& dicit̄ a dromos quod eſt curſus & areti uir/
tus quaſi uirtuoſus in curſu:uenerunt aūt hieroſoly/
mā ꝓpter tres ratiōes.¶Prima fuit quia magi tēpus
natiuitatis chriſti agnouerūt:ſed locū ignorantes exi/
ſtimauerunt nouū regem natū in ciuitate regia reper
turꝝ:que erat hieruſalē.¶Secunda ut citius natiuita/
tis locum diſcere poſſent:cū ibi ſapientes iudeoꝝ re/
ſiderēt.¶Tertio ut iudei inexcuſabiles eſſent: qui lo/
cum quidem naſcentis agnouerant:ſed de tpe ſe ne/
ſcios pretendere potuiſſent:unde magi iudeis oſtēde
rūt tp̄s:& iudei magis locū.Ex quo redarguit̄ iudeo
rū negligētia:dū illi uni prophete credunt: iſti pluri/
bus nō acquieſcūt.Illi inqrunt regem alienū:iſti cōtē/
nunt ꝓpriū.Illi uenerunt elonginquo:iſti manſerunt
e uicino.Venerunt aūt & queſierunt illum dicentes.
Vbi eſt qui natus eſt &c.His uerbis ut dicit remigius
in originali.Verum regem:uerꝝ hominem:& uerum
cōfeſſi ſunt.Verꝝ hominem:cū dixerunt:ubi eſt: q na
tus eſt.Verꝝ regē:cum addunt:rex iudeoꝝ.Verꝝ deū:
cū cōcludunt:& uenimus adorare eū:cum ſolus deus
debeat adorari.Tertio quia ab emulis formidatus.Ti
muit enim eū rex herodes eius inimicus eiſdē magis
nunciantibus xp̄m:quare audiens herodes rex:turba
tus eſt.Et hoc triplici de cauſa.Primo ne iudei ſuū re
gem natum reciperent:& ſe alienigenā expellerēt.Fu/
it enim primus alienigena:qui iudeis dominatus eſt.
Secūdo:ne a romanis culpari poſſet:ſi aliquis ibi rex
uocaretur:quem auguſtus nō cōſtituiſſet. Tertio : ut
dicit Gregorius:quia nimiꝝ terrena altitudo cōfun/
ditur:cum celſitudo celeſtis aperit̄. ¶Turbata eſt &
omnis hieroſolyma cū illo triplici de cā. Primo:quia
impii nequeūt gaudere de aduentu iuſti.Secundo: ut
regi turbato adularentur ſe turbatos oſtendētes. Ter
tio:quia timuerunt:ne ꝑſente & uēturo rege adinui/
cem certantibus:ipſi in ꝑturbationibus inuoluerent̄.
Tunc herodes principibus conuocatis : ſciſcitabat̄ ab
eis:ubi xp̄s naſceret̄.Et ꝓphetia michee in mediū pro
fertur:ꝙ xp̄s in bethleem ſit naſciturus.Quod cū au/
diſſet:conuocatis magis didicit ab eis tempus ſtelle:
que apparuit eis:eoſq̄ in bethleē ad requirendū pue/
rum deſtinauit:& ut eū repertum ſibi nunciarent ro
gauit:ſimulās ſe adorare uelle:quem ꝑdere cupiebat.
¶Secūdo oſtendit̄:ꝙ eſt deus immortalis.Primo in
noue creature productione:quod ſoli deo ꝑtinet.Stel
la enim illa:que magis apparuit:fuit de nouo creata:
que peracto ſuo officio in preiacētem materiam eſt re
uerſa.Et hoc ut plurimum doctores tenent. Hec aūt
ſtella ab aliis differebat in ſex:quarꝝ tres differētias pri
mas aſſignat fulgentius:& alie tres tangunt̄ in gloſa.
Primo enim differebat in ſitu:quia non erat localiter
in firmamento celi:ſed pendebat in aere proxima ter
re.Secundo in fulgore : quia ceteris erat ſplendidior.
Nam ſole meridie fulgēte lucidiſſima apparebat.Ter
tio in motu:non enim mouebat̄ motu circulari : ſed
ꝑcedebat magos motu progreſſiuo more uiatoris:&
cū ſtantibus quieſcebat.Quarto in origine:qa alie fa/
cte ſunt in mundi principio:hec aūt modo.Quīto in
officio:quia alie facte ſunt:ut ſint in ſigna & tēpora:
hec autem ut prebeat magis uiam.Sexto induratiōe:
quia alie facte ſunt ꝑpetue:hec aūt rediit in materiam
ꝑiacentem officio ſuo cōpleto.¶Secundo oſtenditur
deus in ſecretoꝝ & futuroꝝ cognitiōe : cognouit enī
xp̄s:qd herodes facturus erat:iō & magos ad eū mit/
tere uoluit.Cognouit etiā:ꝙ ſe non adoraturꝝ: ſed oc
ciſurꝝ cogitabat:iō ꝑ aliā uiā redire ꝑcepit. Et nota:ꝙ
cum magi hieroſolymā ingreſſi ſunt:ſtelle ducatum
amiſerunt ꝓpter tres rōnes:ut dicit gloſa. Primo : ut
de loco natiuitatis xp̄i querere cogerent̄:ut ſic de eius
ortu certiores redderent̄:tam per ſtelle apparitionē q̄
ꝑ ꝓphetie reuelationē.Secundo quoniā iuſte queren
tes humanū auxiliū:amiſerūt diuinum.Tertio : quia
ſicut dicit apoſtolus:prophetia fidelibus:ſigna īfide/
libus data ſunt:iō ſignū iſtis gētilibus datū:īter iude/
os fideles eis apparere nō debuit.Cū aūt de hieruſalē
regreſſi fuiſſent:ſtella antecedebat eos:uſq̄ dū ueniēs
ſtaret ſupra:ubi erat puer:Quā uidētes illi gauiſi ſūt
gaudio magno ualde.¶Tertio in magoꝝ adoratiōe.
Nā intrantes domū inuenerunt puerꝝ cū maria ma/
tre eius:& procidentes adorauerunt eū.In quo oſten/
ditur uerus deus:quia ꝑceptū erat:ut nullus adorare
tur:niſi ſolus deus:ut dictū eſt.Eidem quoq̄ munera

obtulerunt:uidelicet auꝝ:thus:& myrrham : obſer/
uantes in hoc antiquū legis p̄ceptū. Nō appebis in cō
ſpectu meo uacuus. Hec aūt munera in ſpē obtulerūt
ꝓpter q̈ttuor rōnes. Primo:qa ut dicit bernardus bté
uirgini auꝝ obtulerūt:pp inopie ſubleuationé : thus
cōtra ſtabuli fetoré:myrrhā pp membroꝝ pueri cō/
ſolidationé & uermiū expulſioné. Secūdo:ut dicit au
guſtinus:quoniā auꝝ ad tributū : thus ad ſacrificiū:
myrrha ad ſepulturā ptinet. Per hec ītimātes:ꝙ ī xp̄o
cōfeſſi ſunt regiā poteſtaté:diuinā maieſtaté : & hūa/
nā mortalitaté. Et hec eſt cōīs rō doctoꝝ. Tertio ut di
cit maxīus:quoniā in auro oſtédiť captiuitatis nr̄e re
déptio p̄cioſa:in thure demonū ſupſtitio ceſſatura:&
futurus uere religiōis cultus apiť:in myrrha uero : q̈
exanimata ſolét corpa cōſeruari:p̄figurať carnis nr̄e
repatio & reſurrectio mortuoꝝ. Et hec oīa p xp̄m fu
tura erāt. Quarto:ut dicit Gregorius:& ē rō moralis:
ut ex hoc ſignificeť:qd xp̄o cōferre déamus. Auro nā
ꝙ ſapīa deſignať:ſalomōe atteſtāte: q ait : Theſaurus
deſiderabilis reqeſcit ī ore ſapiétis. Thure aūt: qđ deo
īpendiť:uirtus orōnis exprimiť:pſalmiſta atteſtante:
qui ait:Dirigať orō mea ſicut īcéſum ī cōſpectu tuo.
Per myrrhā uero carnis mortificatio figurať. unde &
ſcā eccleſia de ſuis opariis uſꝙ ad morté p deo certāti
bus dicit. Manus mee deſtillauerūt myrrhā. Nato er/
go regi auꝝ offerimus:ſi in cōſpectu illius claritate ſu
pne ſapientie reſplendemus. Thus offerimus:ſi cogita
tiones carnis p ſancta orationū ſtudia in ara cordis ī/
cendimus:myrrhā offerimus:ſi carnis uitia per abſti
nentiam mortificamus:hec gregorius. ℂ Tertio oſté
ditur:ꝙ eſt homo temporalis. ℂ Primo quia ut ho/
mo uoluit naſci & educari:ideo inuenerunt puerum
cū maria matre eius. ℂ Secundo quia ut timens mor
tem uoluit occultari:quā naturaliter homines fugi/
unt. Ideo cum ſicut deus preſciuiſſet:ꝙ herodes eum
querebat occidere : ut homo uerus uoluit in egyptū
aufugere. ℂ Tertio quia amans ſocietatem uoluit a
coetaneis ſociari:homo enim naturaliter diligit ſocie
tatem:cum ſit animal ſociale:ut dicit philoſophus:&
maxime appetit cōſortium coetaneoꝝ. Ideo chriſtus
uoluit a pueris innocentibus & coetaneis aſſociari:cu
ius fidei preconium non loquendo:ſed moriédo cō/
feſſi ſūt:& flores martyriū extiterūt:ut dicit auguſti/
nus. & celebrať dies epiphanie ab eccleſia. viii. idus ia/
nuarii:quo die iidé magi xp̄m adoraſſe creduntˀ.

ℂ De ſanctis Gaſpar Balthaſar & Melchior magis.
Cap. XLVIII.

GAſpar:Balthaſar & Melchior fuerunt illi
tres magi:& reg̃s ſcīſſimi:q ad xp̄m ado/
randū ſtella duce ab oriéte uenerūt. Hi de
regione pſidis oriētalis:q̃ eſt īdā ſupior ꝓ/
uincia ſabba dicunť extitiſſe. Hoꝝ nomina hebraice
dicunť. Apellius. Amerius. Damaſcus. Grece aūt Gal
galath. Malgalath. Sarachin. Latine aūt nominanť ut
dictū eſt. Ferť quoꝙ cū ad xp̄m uenerūt. Gaſpar fuiſ/
ſe annoꝝ ſexaginta:Balthaſar q̈dragīta:& Melchior
uiginti:& ita cōmuniter pinguntˀ. Hi ſapiētiſſimi phi
loſophi & aſtroꝝ ſcie periti:ſucceſſores balaam arioli
fuerūt:& ad uiſioné ſtelle uenerunt ex illa prophetia.
Orietur ſtella ex iacob &c. Nā ut pōit Chryſoſtomus
quidā ſecretoꝝ inſpectores elegerunt de ſeipſis. xii. &
ſiquis moriebať:filius eius ſubſtituebať. Hi p ſingu/
los annos poſt menſes aſcendebāt ſuper monté excel
ſum:qui dicitur uictorialis:& tribus diebus ibi mo/
rantes ſe lauabant:deum orātes ut ſtellā a balaā coꝝ
patre p̄dictā oſtéderet. Et ſic ſucceſſiue: terni & terni:
oés. xii. faciebant. Dū aūt iſti tres reges in nocte natī/
uitatis domini ibidé repti eſſent:ſtella de nouo crea/
ta eis apparuit:& ut dictū eſt:illis natū regé iudeoꝝ ī/
dicauit:eoſꝙ ad eū adorandū īuitauit. Qui iuſſa fide
liter pagétes:p aliam uiā admoniti in ſomnis ab an/
gelo:reuerſi ſunt in regioné ſuam. Nā uenientes tar/
ſum cum nauibus tarſenſiū trāſfretarūt. Et q̄uis oī re
licta gétilitate:exīde fideles extitiſſent:tamen baptiſ/
mū nō ſuſceperūt:donec diſpſis apoſtolis ad p̄dican/
dū a ſcō Thoma apoſtolo:q apud indiā p̄dicauit : ba/
ptizati ſunt:& in fide xp̄i cōfirmati: eiuſdé in p̄dica/
tiōe coadiutores fuerūt. Qui & in eadé regiōe in pace
qeuerūt. Quoꝝ corpa īde trāſlata:cōſtātius magnus
īperator cōſtātinopolim deportari fecit. Et deinde ꝓ/
ceſſu tpis a ſcō Euſtorgio epo mediolanū trāſlata ſūt
ut in eius uita diceť. iii. idus aprilis. Nūc auté reqeſcūt
apud coloniam iſtuc de mediolano delata.

ℂ De ſancto Melanio epō. Cap. XLIX.

MElanius eps rodoneū uenetéſi pecia uilla:
q̃ diciť plautio oriundus : claruit tpe clo/
douei regis & anaſtaſii impatoris. Qui in/
ter cetera uirtutū eius īſignia maxīa uigu
it potétia aduerſus demones de obſeſſis hominibus
expellendos. Hic cuidā fratri:qué malignus īuaſerat
ſpiritus:dū iret ad aquā hauriendā:alapam in maxil/
la prebens:demoné ab eo excuſſit. Oratoriū aūt ſuū:
qđ diciť plautium propriis manibus fabricauit. In ue
netenſi pago:diabolus quédā uiꝝ uadens: ad hoc eū
induxit: ut ſeipſum ſuſpendens laqueo ſtrangularet.
Qué ſanctus ſupueniens & factū abhorrens:orōne fa
cta:nedū hominé ſuſcitauit:ſed etiā ab īmūdo ſpiritu
totaliter liberauit. Tandé poſt multa ſigna uirtutum
iugiter intentus in celū migrauit a ſeculo. viii. idus ia/
nuarii. Et cū ſcī albinus:uictor:lautorius & marſus:
corpus eius deferrét p uicénā rodoū ſepeliédū. xii. uin
culati ī turri đtéti:ſciſſa turre p mediū ſoluti & īcolu
mes exierūt. Sanctū corpus ad tumulū comitantes.

ℂ De ſcā Macra uirgine & martyre. Cap. L.

MAcra uirgo in ciuitate auguſtana rictioua
ro p̄ſide martyriū paſſa eſt. Que dū ſacri/
ficare nollet:iubente p̄ſide:primū in equu
leo ſuſpéſa & diutius torta:deinde in igne
precipitata eſt. Que cū ibidé diu pmāſiſſet illeſa: ma/

millis eius abſciſſis ſqualłore carceris afflicta eſt:omni luce ac cibo negatis:uerꝫ circa noctis mediū lumine imēſo circūfuſa:uiroq; uenerando canicie aſpſo ſibi apparēte cōfortata ē:& cūctis plagis ſanata : uberibus reſtitutis. Nouiſſime iubente preſide ſuper teſtas acutiſſimas & prūas extēſa:& diu uolutata orās migrauit ad xp̄m. Sepultaq; ē in territorio remeneū. viii. idus ianuarii. Cuius corpus poſt multos annos cuidā leudulfo bubulco diuinitus reuelat᷑:oſtenſoq; ſibi loco p uiſionē. ibidē a fidelibus īuēt᷑. ſ. iuxta eccleſiā ſci martini:& inde leuatū honore cōdigno recōditū eſt.

¶ De reuelatiōe pueri ieſu ex egypto. Cap. LI.

Relatio pueri ieſu ex egypto:fcā eſt regnāte in iudea archelao p herode p̄re ſuo:ut dicitur Matthei. ii. ca. circa annos. l. iperii octauiani auguſti:dū uidelicet puer ieſus ſeptēniū etatis ipleuiſſet:ut hiſtoria ſcholaſtica tradit. qualiter aūt xp̄s in egypto trāſlatus fuerit:in auctētico nō habet᷑:niſi q; dicit᷑ matth. eodē cap. q; angelus domini appuit in ſomnis ioſeph:admonēs ut tolleret puerꝫ: & matrē eius:& fugeret in egyptū:& eſſet ibi uſq; ad obitū herodis. Eo q; herodes querebat puerꝫ ad pdēdū eū. Qui cōſurgens accepit puerꝫ & matrē eius nocte:& receſſit in egyptū:& erat ibi uſq; ad obitū herodis &c. ¶ In libro tamē de īfantia xp̄i:quem hieronymus chromatio & heliodoro ep̄is trāſtulit ex hebraico in latinū:ſcribit᷑:q; Ioſeph uirginē cū filio iumēto īpoſuit:& ipſe in alio aſcēdit:& arripuerūt iter p mōtana & per deſertū:nolentes ire p maritimam timore herodis. Erātq; cum eis. iii. pueri & una puella in obſequium xp̄i. Et exeuntes dracones de quadā ſpelunca: cum ceteri timentes fugerent:ſerpentes puerꝫ adorauerunt. Similiter leones & leopardi & alia genera ferarꝫ adorantes ieſum p deſertum antecedētes: uiā eis oſtendebant. ¶ Et poſt dies tres dū aqua in utribus defeciſſet:& omnes feſſi ſub palme arbore qeſcerent: uirgo maria reſpiciens ad comā arboris de fructibus eius concupiuit. Et cōfeſtim palma cacumē ſuū ante pedes uirginis iclinauit:& collectis ex ea fructibus ad ſatietatem omniū:arbor ſe iterꝫ erigens ad ſtatū priſtinū rediit. Tūcq; angelus appuit:& ramū ex palma euellens & aſportans:ad celeſtia euolauit. Deinde ad radices palme fons aque limpidiſſime erupit: ex quo omnes refecti ſunt. Et dū iter agentes maximo calore cōprimerent:& adhuc. xxvii. diebus itinerari opporteret:anteq̄ ad egyptū puenirēt:miro modo poſt tres dies in egyptū deuenerūt: & in ciuitatē hermopolim ſe receperunt. Ibiq; māſerunt peregrini uſq; ad obitū herodis. ¶ Multa quoq; miracula d᷑ xp̄o puero ab eodem oſtenſa:in prefato libello reperiunt᷑:que tā breuitatis cauſa q̄ ex eo q; iter apocripha cōnumerat᷑ omittuntur. Illud tamen memorabile pro conſtantia doctoribus habetur:q; ingrediēte puero ieſu in tēplum idolorꝫ cum maria matre ſua:oīa phani idola corruerūt:iuxta pphetiam Iſaie. ppter quod miraculū multi egyptiorꝫ conuerſi ſunt ad eum:& uirginem matrē benigne tractantes:puerum ieſum pulcherrimū plurimum reueriti ſunt & ipſum aliquem magnorꝫ deorum exiſtimabant. ¶ Extat ibidem fons modicus:in quo fertur uirginē matrem puerum ſepius balneaſſe:& pānos eius propriis lauaſſe manibus. In quo fonte omnes pueri etiam ſaracenorꝫ quacunq; ualitudine detenti:deſcendentes:cōfeſtim ſanantur. Eſt & ibi lapis:ubi uirgo panniculos chriſti lotos ad ſiccandū extendebat. Ibi eſt uinea engaddi:que pfert balſamū: que dicto fonte irrigatur:& ſi aqua alia irrigaret᷑: eo anno nullum fructum produceret. Et hoc notorium eſt in omni terra egypti eſt. Et ibi ppe arbor q̄ perſidis dicitur:ut ponit caſſiodorus in tripartita. Que fertur uſq; ad terram inclinata:chriſtum humiliter adoraſſe:que ualet in ſalutem membrorum:ſi fructus:folium:uel cortex patientis collo alligentur. Igit᷑ poſtq̄ ſeptem annis chriſtus fuerat in egypto: defuncto herode:ut ſcribitur matthei ſecundo: Ioſeph in ſomnis mōetur ab angelo:ut chriſtum in terrā iuda reducat: quod & fecit. Sed audiens q; archelaus regnaret in iudea pro herode patre ſuo:quin adhuc erat patre crudelior:timuit illo ire. Et admonitus in ſomnis ab angelo receſſit in partes galilee: habitauitq; in ciuitatē nazareth. Herode antipa herodis aſcalonite minore filio:& fratre archelai: iam terrachiam galilee tenente. Dies āt huius relatiōis pueri ieſu ex egypto fcā ſcribit᷑ a hieronymo in eius martylogio fuiſſe die ſequēti poſt epiphaniā:uidelicet ſeptimo idus ianuarii.

¶ De ſanctis Iuliano baſiliſſa & ſociis martyribus. Cap. LII.

Iulianus martyr cum ſociis:& baſiliſſa uirgo cū ſociabus tpibus diocletiani & maximiani in ciuitate antiochia claruerūt. Qui nobilibus & chriſtianis parētibus: pgenitus:liberaliū ſcientiis imbutus:dū annorꝫ. xviii. a parentibus ad coniugiū cogeretur:& ipſe in uirginitate deo ſeruire diſpoſuiſſet:diuina monitus uiſione parētibus conſenſit:& puellā nobilē & xp̄ianam noīe baſiliſſimam in coniugem accepit. Die igit᷑ ſtatuta nuptiis cum gloria celebratis:intrat cubiculum cū uirgine Iulianus:tanq̄ iura matrimonii ſoluturus: ubi dū uirgo miraret᷑:q; odorem roſarꝫ & liliorꝫ hyemali tēpore ſentiret. Exponit ſibi iulianus hunc eſſe odorem pudicitie uirginalis:& poſt ſcās admonitiones uirginē ad uotū cōtinentie incitauit. Tunc apparentes ſibi ex una parte chriſtus cum comitiua ſanctorꝫ:ex alia dei genitrix cum ſocietate uirginum:nimia luce circunfuſa:ſanctos dei coniuges de uirginali pposito cōmendarunt:& eis coronas aureas impoſuerunt:ac librum uite aureis ſcriptum litteris oſtenderūt:in quo nomina ſua conſcripta iulianus & baſiliſſa legerunt. Sicq; uiſione ab eorum oculis ablata:ambo ſancti in ſancto propoſito permanſerunt. Adeo ut parentibus

iuliani de medio morte ſublatis:ſua omnia pauperi/
bus errogarent: & duo monaſteria conſtruerent: in
quorum uno iulianus extitit pater & adminiſtrator
fere mille monachorum:in altero baſiliſſa cum cetu
ſacratiſſimo multarum uirginũ domino ſeruiebant.
¶Dum autem perſecutio chriſtianorum in ſyria &
egypto maxime uigeret:orauit baſiliſſa: ut uirgines
quas congregauerat:dominus periclitari non permit
teret.Et per uiſionem a chriſto cõfortatur: ꝙ omnes
filias ſuas:quas deo acquiſiuerat:ad celos premittẽs:
ipſa eaſdem poſt modũ ſequeret̃.Quod dũ ſancta ſu
is refert uirginibus:ſubito commotus eſt locus:& ap
paruit colũna lucis inter eas:in qua lr̃is aureis ſcriptũ
erat:qualiter omne illud ſacrum collegium chriſtus
infra certum temporis ſpatium ad celeſtia inuitabat:
quod & factum eſt.Nam intra conſtitutum tempus:
omnes ille ſacre uirgines ad celos in ſancta confeſſio/
ne migrauerunt.Que poſtmodum cuncte auro & gẽ
mis indute:baſiliſſe apparuerunt oranti: & ꝙ eam ex
pectabant dicentes:& ad celeſtia inuitantes.Hec dum
baſiliſſa iuliano gaudens retuliſſet orans: iuxta eum
emiſit ſpiritum:quam ille condigne tradidit ſepultu
re.¶Poſt hec dum martianus preſes antiochiam ab
imperatoribus miſſus eſſet:& chriſtianos omnes diis
immolare compelleret: & eps̃ ciuitatis multitudine
cleri & populi ad ſanctum confugiſſent:miſit martia
nus aſſeſſorem ſuum cum ſatellitum multitudine:ut
de predictis:an ita eſſet inquirere.Qui ueniens ad ſan
ctum iulianum:& ipſum cum omnibus:qui cum eo
erant:in fide xp̃i feruentes ĩueniens:eadem preſidi nũ
ciauit.Tũc preſes iulianum ſolum:uti auctorem om/
nium iuſſit teneri.Reliquos uero omnes in quo erãt
loco incluſos incenſo cenobio igne cremari:ubi mar/
tyrum occiſorum audiebant ſingulis horis canonicis
uoces pſallentium.¶Poſt hec martianus iulianũ in
cuſtodia detentum ante ſe in foro deductum:cepit cõ
pellere ad ſacrificia deorum.Quem ſacrificare nolen/
tem:iuſſit primo nodoſis fuſtibus cedi. Et dum cede
retur:caſu unus cedentium eruit alterius oculum: q
erat notiſſimus imperatorum.Qui dum iuſſu preſi/
dis ad templa deorũ ductus eſſet:ut eis inuocatis ocu
lum recuperaret:demões hoc ſacerdotibus ſe nõ poſ/
ſe facere clamabant:quin potius eterno igni una cum
ſuis cultoribus reſeruatos affirmabant.Et dum illuc
preſes ingreſſus eſſet:plus q̃ quinquagita idola de au/
ro:argento:chryſtallo & ebore in puluerem redacta
ſunt.Quod dum preſes magice arti iuliãi aſcriberet:
lotio ipſum perfundi iubet:ut ſic maleficia ſolueret:
quod tamen in balſami odorem uerſum eſt. Sanctus
autẽ martyr uiro illi excecato facto ſigno crucis ocu/
lum reſtituit:qui mox ad chriſtum conuerſus: man/
dato preſidis gladio interemptus eſt. ¶Deinde pre/
ſes iuſſit ſanctum ferro uictum per totam ciuitatem
circunduci.Et dum ante ſcholas:in quibus celſus pu
er filius martiani ſtudebat tranſiret:uidit celſus circa
ſanctum multitudinem angelorum coronam precio
ſam ſibi imponentem.Moxqꝫ relictis ſcholis conuer
ſus:ad pedes ſancti Iuliani cucurrit:& chriſtum con/
fiteri uoce clariſſima cepit. Et dũ pater preſes una cũ
matre & aliis magnatibus eum uellent retrahere: ce/
pit puer eos durius increpare. Quos preſes indigna/
tus in artum:obſcurũ:& fetidum carcerem iuſſit re/
cludi:ſed chriſti uirtute lux de celo ſuper eos ingens
infunditur:fetor in odorem conuertitur: ſed & uin/
cula quibus fuerant alligati ſoluuntur:atqꝫ uigiti mi
lites:qui eos cuſtodiebant:ad dominum conuertun/
tur:quod audiens preſes eos una cum iuliano & celſo
eius filio fecit in eadem cuſtodia detineri. ¶Contin/
git autem: ut eo tempore ſeptem fratres filii condam
nobilis chriſtiani:qui fuerat de genere carini impera/
toris:& ipſi fideles imperatoribus adeo grati forent:
ut ipſos ſine ulla perſecutione cum quodam antonio
preſbytero:religione fidei uti permitteret.Qui per ui
ſionem a xp̃o moniti ad ſanctum iulianũ in carcerem
una cum prefato preſbytero acceſſerunt:& ipſum ac
ſocios hortari ceperunt.Et ab antonio preſbytero cel
ſus puer:una cum uiginti militibus conuerſis baptiſ/
mi gratiam perceperunt. Quos martianus in eadem
cuſtodia detineri precepit:& oĩa que geſta fuerãt prin
cipibus per litteras intimauit.Cui imperatores remi/
ſerunt:ꝙ ſi ſacrificare nollent:ſingulos in cuppis pice:
ſulphure:& bitumine repletis concremaret. Et dum
eos oẽs eductos de cuſtodia preſes ante ſe ſtatuiſſet:ut
eos iuxta imperatoꝝ decreta mori faceret: Sãctus iu/
lianus iuuenem quẽdam defunctum:qui portabatur
ad tumulũ ſuſcitauit:qui & mirabilia que in alio ſecu/
lo uiderat:corã omnibus enarrauit:& ipſe fidẽ xp̃i re
cepit:Et cũ uxor preſidis plorans filio ſuaderet: ut tã
acerba morte interfici nollet:promittit eidem celſus:
ꝙ in cuppa ignea permaneret inuſtus.At preſes filii ĩ/
teritum horrens uicarium dereliquit:& inde cum la/
chrymis abſceſſit.Igit̃ omnes illi ſancti in cuppis miſ/
ſi:& igne ſuccenſo ꝑmanſerant illeſi.Quod preſes au
diẽs admiratus illuc acceſſit:& magie iuliani hec om
nia deputans:matri celſum per triduum conceſſit:ut
ab ea eius animus mutaret̃.Que una cum oĩbus illis:
in honeſta cuſtodia detenta:a filio celſo conuerſa eſt:
& ab antonio p̃ſbytero baptizata.Quod audiẽs mar/
tianus uiginti milites extra urbẽ eductos tradidit de/
collandos.Septẽ uero fratres igne conſumi fecit.Iulia
nus autẽ cũ celſo filio & matre eius coniuge:& cũ an/
tonio p̃ſbytero ac iuuene a mortuis ſuſcitato:ſuo iu/
dicio reſeruauit.Quos oẽs diutius examinatos: & in
xp̃i confeſſione ĩmobiles repertos:iterum carceri tra
didit cruciandos.Sequenti die ĩgreſſus in tẽplũ iouis
eos omnes illuc adductos:cepit ad ſacrificia ſuadere.
Orante aũt iuliano templũ cum oĩbus idolis ſubmer
ſum eſt:& mille de ſacerdotibus & multitudine gen/
tiliũ perierunt:ubi ad miraculi atteſtationẽ ignis uſqꝫ
in p̃ſens eructat.Tũc martianus territus eos iteꝝ car/
ceri mancipauit:ubi media nocte ad eos uenientes ba
ſiliſſa cum oĩbus ſanctis:quos iulianus xp̃o acquiſiue
rat:eos hortantes ad ſuperna dulcius inuitabant.Die
autem ſequenti iuſſit preſes digitos manuum & pe/
dũ ſanctoꝝ licinio oleo infuſo ligari:& igni ſuperpo
ni.Dehinc celſo filio ſuo cutem capitis auferri: Anto/
nio uero preſbytero & Anaſtaſio iuueni ſuſcitato ocu
los effodi.Sanctam aũt matrem celſi cum aliquis tan/
gere uellet:excecabatur.Sancti uero exoculati diuini/
tus illuminantur:& alii ab omnibus tormentis libe/
rantur.Cumqꝫ martianus eos omnes in amphithea/
tro beſtiis expoſuiſſet:& fere omnes ſanctorum pedi
bus procidiſſent:iuſſu preſidis:omnes rei mortis ibi/
dem deducuntur:cum quibus iulianus & ceteri capi/

tali ſententia feriuntur: ut ſic ſanctorum corpora a reorum cadaueribus: chriſtianis eſſent incognita. Statimq; facto terremotu cum corruſcationibus & grādine: tertia pars ciuitatis cum omnibus templis funditus corruerunt: preſes autem inde uix euadens eadem nocte interiit uermibus ebuliens. Sed dum chriſtiani corpora ſanctorum diſcernere non poſſent: anime ſingulorum in ſpecie uirginum ſuper ſingulorū corpora uiſę ſunt. & ſic corpora ſunt collecta & in eccleſia ſub altari tumulata. Paſſio autem horum omnium ſanctorum agitur ſeptimo idus ianuarii.

¶ De ſcō Lutiāo p̄ſbytero & martyre. Cap. LIII.

LVtianus antiochene eccleſie preſbyter & martyr uir doctiſſimus atq; eloquentiſſimus fuit. De quo Hieronymus libro de uiris illuſtribus ſcribit: ꝙ tantum in ſcripturaꝝ ſtudio elaborauit: ut uſq; tunc: quedam exemplaria quorundam opuſculorum Luciani nuncuparentur. Ferunt᷑ & de eius fide libelli: & breues ad non nullos epiſtole. Paſſus eſt nicomedie ob chriſti confeſſionem ſub perſecutione maximiani tempore antherii pape: & ſepultus helenopoli bithynie. Quam urbem cum prius drepana uocaret᷑: conſtantinus imperator īſtaurans: in honore matris ex nomine ipſius helenopolim uocauit. Beda lucianum hunc ſub alio maximo imperatore: qui una cum cōſtantino imperauit: paſſum fuiſſe ſcribit: qui paſſus eſt. vii. idus ianuarii.

¶ De ſcō Clero diacono & martyre. Cap. LIIII.

CLerus diaconus apud antiochiam pro cōfeſſionis gloria: ſepties tortus: & diu in carcerem maceratus ad ultimum decollatus martyrium conſumauit. vii. idus ianuarii. hec ado in martylogio ſuo.

¶ De ſanctis Luciano maximiano & Iuliano martyribus. Cap. LV.

LVcianus preſbyter: maximianus & Iulianus pueri: apud beluacū ciuitatē ꝓ xp̄i nomine paſſi ſunt. Qui lucianus bt̄i petri diſcipulus fuit. Et a ſcō Clemente papa cum beato diōyſio ep̄o ad gallias p̄dicātes directus: eidēq; comes & coadiutor datus extitit. Poſt hec idē p̄ſbr̄: a ſcō Dionyſio beluaceñ urbi deſtinatus: xp̄m euāgelizans: pluſq̄. xxx. miliū gentiliū ad xp̄m cōuertit. Inter quos maximianū: & Iulianum pueros baptizauit. Ad hunc cōprehendendum ubicūq; foret inuentus: Iulianus prefectus tres pueros deſtinauit: latrinū: lariū: & antrum. Qui ip̄m in beluaco predicantē repertū cum duobus pueris iā dictis tenuerunt: & ad prefactū adduxerunt. Qui primo maximianū & iulianū pueros capite cedi fecit. Deinde Lucianū p̄ſbyteꝝ fuſtibus ceſum: xp̄m cōfitentē ſimiliter decollari mādauit. Cuius corpus truncatum & exanime caput ꝓpriis manibus ſumptū q̄ſi tribus miliaribus deportauit: & trāſuadato tare fluuio uſq; ad locū: in quo ſepeliri elegerat deuenit: ibiq; glorioſe occubuit: ubi & tumulatus q̄eſcit. Viſoq; tāto miraculo q̄ngēti gētiles ad xp̄m cōuerſi ſunt. Paſſi ſunt aūt ſc̄i martyres. vi. idus ianuarii.

¶ De ſcō Seuerino abbate. Cap. LVI.

SEuerinus abbas tēpore: quo Attila rex hunoꝝ defunctus eſt: in utraq; pānonia & finibus danubii rebus turbatis: ac īter filios eius pro regno obtinendo initio certamine de partibus orientis adueniens in uicinia norici ripenſis & pannonioꝝ ꝑuo oppido: quod aſturis dicit᷑: morabatur: agens angelicā uitam: & tradēs apoſtolicā doctrina. Hic ſpiritū ꝓphetie mirabilē noſcit᷑ habuiſſe. Nā ſubuerſionē dicti oppidi ꝓpter ciuiū peccata dudū ante p̄dixit: & ciuibus eidem illudentibus inde diſceſſit. Quo abeunte die & hora: q̄bus p̄dixerat: oppidum a barbaris ſubuerſum eſt. Inde ad aliud caſtꝝ: quod dicit᷑ cū magonis declinauit: quod a barbaris intus exiſtētibus: xp̄ianiſq; dominātibus: arctiſſima cuſtodia ſeruabat᷑: nullo īgredi uel egredi ꝑmiſſo. Ipſe aūt nemine īterrogante oppidū intrauit: & xp̄ianis ītus exiſtentibus ſalutem ꝓmiſit: eiſq; triduanā penitentiā īduxit. Die uero tertio facto maximo terremotu barbari deterrent᷑ de oppido fugientes: & ſubſidiū ciuibus intrinſecus aduenisſe putātes: nocte ſuperueniente ſe alterutrū hoſtes exiſtimantes mutuo ſe ipſos cedebant. ¶ Ciuitatē fauianis: quam fames oppſſerat: eo ꝙ hyemis t̄pe danubio congelato uictualia nauibus iuxta morem eodem deferri nō ualebant: oratione facta & glacie intēpeſtiue reſoluta nauibus uictualibus onuſtis aduenientibus ab inopia liberauit. Cūq; barbaroꝝ rabies omnia loca occuparet: quocūq; ſcūs introibat oppidum: illud ab incurſu hoſtiū deus eruebat. ¶ In caſtello cullulo locuſtas a cūctis: quos repleuerant agris excuſſit: ſolo agro unius ciuis excepto: eo ꝙ ab eo monitus ad eccleſiā una ſecum: ceteris cūctis ciuibus ad orationem ꝑgentibus: uenire contempſit. ¶ In iouiaco oppido mulierem ſeminecem īcolumē tradidit. ¶ Leproſum de mediolano ſibi adductum a lepra mūdauit. ¶ Bonum monachum barbaꝝ natione ab oculoꝝ infirmitate curauit: & alia inſignia miracula fecit. Diem ſui obitus triennio ante predixit: & ſe defunctum inde tranſſerri mandauit: eo ꝙ ciuitas infeſtatione barbarica fuerat ſubuertenda: quod ut predixerat per omnia euenit. Sicq; in monaſterio: qđ ipſe conſtruxerat apud oppidum noricum ſub rege rugorum feuba in pace quieuit. vi. idus ianuarii. Corpuſq; eius: ut mandauerat: tranſlatum eſt multis miraculis clarēs. Et in caſtello lucullano: quod eſt in italia apud ciuitatem neapolim per manum ſancti uictoris epiſcopi iuſſu gelaſii pape locatum eſt: ubi in eius nomine monaſterium eſt conſtructum.

¶ De ſancto Seuerino ep̄o. Cap. LVII.

SEuerinus epiſcopus neapolitanus fuit: & frater beati martyris uictorini epiſcopi pictauioneñ. de quo dicetur in eius feſto q̄rto nonī nouembris. Qui Seuerinus poſt multarum uirtutum perpetrationem: & ſanctitatū inſignia quieuit in pace ſanctitate plenus. vi. idus ianuarii. Hec ado.

¶ De ſcā Martiana uirgine & martyre. Cap. LVIII.

MArtiana uirgo & martyr ciuis in ſuegritana fuit: que ueniens ceſaream: & uidens in platea ſimulachrum diane confregit. Propter quod a miniſtris iudicis detenta: ceſa: & ad ipſum deducta eſt. Quam iudex in loco publico expoſitam gladiatori cuidam illudendam tradidit. Qui dum nocte ad ipſam ingredi uellet: paries diuinitus ſe interpoſuit: & ne ad eam accedere poſſet prohibuit. Traditur ſecundo & tertio uiris: & eis ſicut & primo ſimiliter cōtingit. Deinde in harena be-

ſtiis ſubiicitur:quamprimum leo manſuetus effectus lingere cepit.Sed de conſilio bindarii archiſynagogi iudeorum laxatur ſibi taurus indomitus: qui oculū quidem uirginis eruit: quam poſtmodū leopardus diſcerptam lacerauit.Sicq̨ immaculatum chriſto ſpiritū reddidit. Cuius corpus a fidelibus ī ipſa ciuitate ſepultum eſt.Dum autem archiſynagogus domū rediiſſet:igne celeſti cum omni familia & domo conſumptus eſt:que domus nunquam deinceps permanere potuit:ſed in miraculi teſtimonium pluries reparata ſemper corruit. Paſſa eſt autem uirgo chriſti. v.idus ianuarii.

¶De ſancto Marcellino epo. Cap. LIX.

MArcellinus epiſcopus anconitanus uenerabilis uite fuit:cuius greſſum dolore nimio podagra cōtraxerat:eumq̨ familiares ſui: ſic ubi neceſſe eſſet: in manibus ferebant. Quadam uero die per culpam incurie ciuitas anconitana ſuccenſa eſt.Cumq̨ uehementer arderet:cucurrerunt omnes:ut ignem extinguerent: certatimque proiicientibus aquam:ſic flamma excreuerat:ut totius urbis incendium minari uideretur. Cumq̨ ignis iam partem urbis non modicam conſumpſiſſet: & obſiſtere nullus ualeret:deductus in manibus epiſcopus familiaribus ſe portantibus: precepit ut contra ignem illum ponerent:quod & factum eſt:& ibidem poſitus eſt:ubi flamma ardentius incumberet. Cepit autem miro modo in ſe incendium retorqueri: ac ſi ſui impetus reflexione clamaret:ſe epiſcopum tranſire non poſſe.Sicq̨ flamma illo termino refrenata in ſemetipſa refriguit:& ultra cōtingere quicquam edificii non preſumpſit.Quieuit autem in pace ſanctus epiſcopus.v.idus ianuarii.hec Gregorius primo dialogo capitulo.vi.

¶De ſancto Paulo primo eremita. Cap. LX.

PAulus primus eremita cuius uitam ſcribit Hieronymus feruente decii perſecutione eremum uaſtiſſimā adiit: ubi.lxxxxiii.annis:hominibus incognitus manſit.Cuius perſecutiōis immanitas:duobus recitatur exemplis. Duo enim chriſtiani iuuenes comprehendunt: quorum alter nudus melle perunctus:& ligatus ſub ardore ſolis:muſcarum & ueſparum aculeis lacerādus exponitur:ut ſcabronum puncturis cederet:qui ignitas ſartagines ſuperaſſet.Alter uero ameniſſimo uiridario:uinctis manibus ac pedibus lecto ſternitur: ſibiq̨ puella ſpecioſiſſima & impudica ſociatur:que amplexibus & cōtagiis iuuenem ad luxuriam prouocabat. Cū ergo ille motus cōtrarios ſenſiſſet in carne:nec aliter ſe poſſet defendere: linguam dētibus preciſam in faciem impudice expuit:& ſic dolore tentationem fugauit:eamq̨ confudit.¶Eodem tempore dum paulus inferiori thebaide oriundus annorum.xvi.parentibus orbatus cum ſorore coniugata remanſiſſet: & tantas martyrum ſtrages audiſſet:territus ſeculū deſeruit:& ad montiū deſerta confugit. Et in ſpelunca maxima:iuxta quam arbor palme uetuſtiſſime germinabat:& fons limpidiſſimus exſurgebat: uſq̨ ad uite ſue terminum incognitus manſit.Quomodo autem hoc tempore medio uixerit incognitū eſt. ¶Cū autem Paulus annorum.cxiii.eſſet in eremo uitā angelicam ducēs:& antonius annoꝝ.lxxxx.in alia ſolitudie moraret̄ & cogitaret in aīo ſuo.nullū ultra ſe monachoꝝ in eremo conſediſſe:noctu ſibi a domino reuelatur:alium in ꝓfundiori eremo ſe meliorem conſiſtere:ad quē uiſendum deberet accedere.Qui ſenectutis ſue oblitus & baculo ſuſtentatus: cepit per ſiluā peragere.Et primo quidem obuium habuit hippocētauꝝ hominem.ſ.equo mixtum:qui ſibi uiam dextera demonſtrauit.Deinde obuiauit animali fructus palmaꝝ ferenti ſupra imaginem hominis: deorſum habens formam caprinā:quē antonius intellexit eſſe demonē in tali forma gentiles ruſticos decipientem. Et dum diem quaſi uagando per eremum exegiſſet: noctem in oratione deduxit.Sūmoq̨ diluculo eidem lupa ad radices mōtis aquam lambens apparuit: que ipſum ad cellulam pauli perduxit. Sed dum intrans ſpeleum:& aure diligenter ſiquid audiret auſcultans pedem.ſ.lapide offendiſſet:Paulus antonium ſentiēs hoſtium firmauit.Antonius uero rogat:ut ſibi aperiat:qui animalia recapiebat:aſſerēs ſe nunq̄ receſſurū: ſed ibi potius moriturum:uictus ergo paulus aperuit:& alter alterū ex nomine ſalutauit:in mutuos amplexus ruunt:iuxta fontem conſedentes quieſcunt:& de multis colloquentes ad inuicē ſermonē ꝓtendūt. Hora aūt nona coruus ad eos aduolauit: & panem ītegrum eiſdem appoſuit.Tunc paulus deo grās agēs dixit:uolatile illud quotidie per annos.lx. panem dimidium apportaſſe:ſed tunc propter hoſpitis aduentū annona duplicaſſe.Inter eos pialis orit̄:quis dignior panem diuidere debeat:defert paulus hoſpiti & antonius ſeniori.Tandē ad ueſperas in hoc conueniunt: ut uterq̨ manum apponat:& e regione uſq̨ panē diuidat.Deinde paulum ex aqua fontis guſtantes: noctem in diuinis colloquiis tranſegerunt inſomnem. ¶Cumq̨ mane paulus antonio ſuum obitum in ꝓximo nūciaſſet:& ex hoc antonius ultra modū defleret.Paulus ne ex ſuo obitu mens utriuſq̨ triſtaretur: cogitauit illum remittere:ut ſic expeditius poſſet ad deum migrare.Rogauitq̨ antonium:ut ad cellā ſuā rediens:pallium quod ſibi athanaſius eps dederat:apportaret:quo corpus ſuum mortuum inuoluere poſſet.Miratur antonius:ꝙ tale ſibi ſecretum apꝑuit:ad cellam feſtinantius rediit:& pallio accepto uelociter ad paulum repedare cepit:dubitans de eo:ꝙ ſibi accidit.Et cum iam die illo & ſequenti perrexiſſet:& iam trium horarum iter eidem reſtaret:uidit pauli aīam niueam inter prophetarum angelorum & apoſtolorum choros ad celeſtia cum ſplendore conuolantem. Et procedens uelocius ad ſpeluncam uenit:& corpus genibus flexis uti orantem conſpitiens: ſe deceptum

putauit: paulumq́ uiuentem & orantem credidit. Et cum dudum obſeruans motum aliquem non uidiſſet: & mortuum cognouiſſet: poſt multas lachrymas corpus inuoluit: & exequias celebrauit. ℭ Cum autē ſarculum non haberet: ex quo terrā foderet: ecce duo leones adueniunt: & ad menſuram humani corporis foueam faciunt: & inclinato capite abierunt. Sicq́ antonius corpus terre condidit: & ueſtimentum de palmarum foliis contextum: quo paulus induebatur: aſſumpſit: & ad cellam ſuam rediens fratribus uiſa narrauit. Eaq́ ueſte ex deuotione in ſolennitatibus utebatur. Quieuit autem paulus in domino. iiii. idus ianuarii circa annum domini. cclxxxvii.

ℭ De ſancto Paulo ſimplice cōfeſſore. Cap. LXI.

PAulus monachus ſimplex cognomine diſcipulus antonii fuit: q dū ruſticanus eſſet inuentam uxorem in crimine adultero dimiſit: & eremum petens antonio adheſit. Qui prima nocte ſue conuerſionis: ut ꝓbaret illum: iuſſit antonius: ut ſe expectaret: qui tribus diebus ante celle hoſtium orans permanſit: magiſtrum expectans: nec diei eſtu: nec rore noctis motus eſt. Dū aūt in conuentu fratꝝ ex ſimplicitate interrogaſſet: an xp̄s prior eſſet prophetis: mandauit ei antonius: ut taceret: & obſtinatiſſime triennio ſilētium ſeruauit: nemini loquens. Cui etiā dum antonius plurima cōtra rōnem iuberet uidelicet ut aquam hauſtam effunderet: & ueſtes diſſueret: & reſueret: omnia patienter implebat: & egros quos ſanare neqbat antonius: iſte ſanabat. Dum pro ſalute uiri furentis inſtanter oraſſet: illeq́ ſalutem cōſequi non potuiſſet: quaſi īdignatus paulus contra dominum iurauit: ſe niſi ille ſanatus fuerit minime comeſturum: moxq́ ille fugata rabie cōpos mentis effectus eſt. Serpentes etiam & ſcorpiones ſcindebat: & cordium ſecreta cognoſcebat. Vidit aliquando inter fratres ſplendidos uirum obſcuꝝ & nigrum eccleſiā intrantē: & demones illū retrahētes. Pro quo dū oraſſet: uidit illum claro uultu exeuntē: & demones ab ipſo elongatos. Interrogansq́: dicit illum fuiſſe peccatorem longa fornicatiōe detentum: nuperq́ ad deū maxima compunctione conuerſum: & abrenuncians ſeculo: pauli diſcipulus effectus eſt. hec in uitis patrum.

ℭ De ſancto Nicanore diacono. Cap. LXII.

NIcanor diaconus unus de. vii. primis q ab apoſtolis electi fuerūt: ut habetur actu. vi. Gratia dei & fide admirandus fuit: q p̄dicationis officiū diligenter exercens: apud cyprum glorioſiſſime coronatus: ibiq́ ſepultus eſt. iiii. idus ianuarii: ut dicit Hieronymus.

ℭ De ſancto Guilielmo archiep̄o. Cap. LXIII.

GVilielmus ep̄s bituriceū floruit tp̄e philippi īperatoris: q anno domini. M. clxxxix. in ep̄atum promotus eſt. Hic genere nobilis a pueritia in piſieū & ſueſioneū eccleſiis canonicatū obtinens ſeculo derelicto ad grādimōtenſem monaſterium ſe contulit: ibiq́ factus monachus aliq̄to tp̄e fuit: deinde ad maiora ꝓcedens ad ordinē ciſtercieū in pontiniaceū monaſterio conuolauit: ubi ꝓficiēs in uirtutibus: prioratum ſuſcepit. ℭ Poſtmodum abbas fontis ſancti Ioannis factus: ſucceſſiue ad abbatiam carolaceū cenobii aſſumptus eſt. Et ubiq́ ſubditos in multa manſuetudine pertractauit: & uirtutum exempla propagauit. Tandem licet inuitus in eccleſia bituriceū pontificali ſublimatus honore: henrico archiepiſcopo ſucceſſit: ubi oneri ſuccubuit: non honore prefuit: & humilitatem priſtinam obſeruauit. De animarum uero cura ſollicitus uerbo & exemplo gregē domini paſcere curauit: & uirtutum miraculis claruit. Nā preſbyteꝝ gerardū nomine: q uſum ſiniſtre manus amiſerat: ita ut celebrare nō poſſet: audita prius eius confeſſiōe īfra tertiū diē adeo ſanauit: ꝙ p̄ſbyter poſt triduū celabrauit. ℭ Pueꝝ etiam cerebro & oculis turbatum: tremorē capitis patientē: impoſita ſibi manu p̄fecte ſanū effecit. Semp eodē uultu & animo pſeuerans: quoſcunq́ ad ſe uenientes conſolabatur. Tandem aſſumpta cruce contra hereticos abigētes proficiſci uolens: cum itineris neceſſaria prepararet: īfirmitate correptus: quieuit in pace. iiii. idus ianuarii: & ſepultus in bituriceū eccleſia: confeſtim miraculis coruſcare cepit: quem honorius papa tertius canonizauit.

ℭ De ſancto Igino papa & martyre. Cap. LXIIII.

IGinus papa & martyr natione grecus ex philoſopho de athenis: cuius genealogia nō inuenitur: theleſporo pape in pontificatu romano ſucceſſit: & ſedit annos quattuor menſes tres: dies ſex. Hic compoſuit clerum & diſtribuit gradus. Hic etiam conſtituit: ut unus patrinus uel una patrina ſuſcipiat leuatum a fonte baptiſmi. Similiter & in confirmatione & in catheziza tione. Inſuper ſtatuit: ꝙ excepto romano pontifice: nullus metropolitanus audiat cauſam ſui ep̄i: nec cōdēnet eum: niſi in conſpectu epiſcoporum prouincialium uētuletur. Hic etiam ſcribit omnibus fidelibus generalem epiſtolam de deo trino & uno: & de incarnatione filii dei: plenam catholicam fidem continentem. Hic fecit ordinationes tres per menſem decēbr̄. preſbyteros. xv. diacones quinq́: epiſcopos per diuerſa loca ſex. Qui ſub perſecutione ſeueri imperatoris martyrio coronatus: ſepultuſq́ eſt iuxta corpus beati petri in uaticano. iii. idus ianuarii: & ceſſauit epiſcopatus dies tres.

ℭ De ſancto Saluio ep̄o & martyre. Cap. LXV.

SAluius epiſcopus ambianeū. de territorio auernenſi tempore hilperti regis claruit: qui predicto regi arriano reſiſtebat. Tempore autem regis caroli ueniens ualentianas & predicans: inuitatus ad prandium a quodam genardo nobili: dum in menſa quedam uaſa argentea protuliſſet: uinegandus filius dicti genardi auaritia ductus: predicta omnia ſibi auferri fecit: deinde ipſum in carcere detineri: ac nocte ſuperueniente eūdem in carcere cū uno eius diſcipulo iugulari: & corpora eorum latenter abſcondit in ſtabulo armentorum. Verum dum locum ipſum taurus ingens ſemper cuſtodiret: ne ab aliis animalibus pollueretur: & pollutum aliquando purgaret: & omni nocte lumen quaſi in modum duarum lampadarum ſuper humata corpora uideretur: reuelante angelo rex carolus miſit ualentianas: & corpora defoſſa currui impoſita ad ad ſanctū uedaſtum deportari mandauit: que multi boues currui iuncti trahere non poterant. Demum duobus bobus ſolummodo appoſitis: & quo abi-

re uellent dimiſſis:ſanctorum pignora ad eccleſiam ſancti martini apud ualentianas deduxerunt: & ibi/dem ſubſtiterunt:ubi condita ſunt. Interfectoribus martyrum a carolo inquiſitis :exoculatis & decolla/tis.Qui paſſi ſunt tertio idus ianuarii.

¶De ſcō Satyro martyre. Cap. LXVI.

Satyrus martyr apud achaiā paſſus ē.Qui tranſiens ante quoddā idolū cū exufflaſ/ſet illud ſignās ſibi frontem ſacratiſſime crucis ſignaculo ſtatī ſimulacrū corruens in puluerem redactū eſt. Ob quam cauſam martyr chriſti ab infidelibus tentus in chriſti confeſſione de collatus eſt ſecundo idus ianuarii.

¶De ſancto Arcadio martyre. Cap. LXVII.

Arcadius martyr:ut ſcribit zeno eps̄ uero/neū:glorioſa paſſione coronatus eſt. Cu/ius tā illuſtre martyriū fuit:ut in uno cor pore tot fuerint ſupplicia:quot uident̄ & membra. Nam cum propter perſecutionis rabiem ex urbe auſugiens latitaret. Comprehenſus a paga/nis adducitur ad iudicem: & dum chriſtum confite/tur excogitato nouo ſupplicii genere ab articulis ma nibus:& a cruribus pedibus abſciſis uiuus dimittit̄ ſicq̧ in ſuo ſanguine uolutatus dudū cruciatus emi/ſit ſpiritum.ii.idus ianuarii.

¶De ſancto Hilario epiſcopo.
Capitulo. LXVIII.

Hilarius eps̄ pictauieū aquitanie oriundus nobilibus parētibus genitus ab annis iu/uenilibus moribus & ſapiētia īſignis fuit. Qui cōiugē habēs & filiā in laicali habi/tu monaſticā uitam ducebat. Tandē relicto ſeculo cle ricali mācipat̄ militie:& ꝓcedente etate ac ſapiētia p̄/ualente a clero & populo pictauioꝝ eps̄ electus ē. Et cū non ſolū eccleſiam ſuam:ſed & totam galliam ab hereticis defenſaret:ad ſuggeſtionē duoꝝ epoꝝ arria norum ab imperatore conſtantio arriano: cum dio/nyſio mediolaneū & euſebio uercelleū epiſcopis in phrygiam relegat̄:ubi dum exiſteret:cognouit ꝑ ſpi ritū:apram filiā ſuam pictauis cū matre relictam nu/bere uelle.Quā per epiſtolā gratiſſimā ſibi miſſam: ſtuduit ad uirginitatis propoſitū inuitare. ¶Sed cū ubiq̧ arrianorum hereſis pullularet:& ab imperato/re oībus epis ueniendi ad ſynodum conceſſum eſſet. ut de ueritate fidei diſputarēt:ueniens hilarius ad cō/cilium apud ſeleutiam iſaurie oppidum celebrandū: ad petitionem arrianoꝝ pictauiam redire cōpellitur: eo ꝙ ab hereticis nimium eius facūda ſapientia time/batur.Et dū per inſulā gallinariā ſerpentibus plenam tranſitū haberet:& reptilia eius preſentiā fugerent:pa lū pro termino fixit,ultra quem nunq̄ ſerpens acceſ ſit.Et cū eſſet pictauis infantem ſine baptiſmo deſun ctū audiens pro ipſo orauit: & tam diu in oratione perſeuerauit:donec pariter ſurgerent ſenex de oratio ne:& infans de morte.¶Filiam quoq̧ ſuam apram ex epiſtola ſibi miſſa in uirginitatis propoſito firmiſ/ſimam cernens:& ne aliquando flecteret̄ timēs: ora/tione ſua a domino impetrauit:ut eam ad ſe recipere dignaretur.Sicq̧ puella defuncta eſt poſt dies modi/cos:quā hilarius ſepeliuit.Quod mater puelle conſi/derans epm̄ rogauit:ut ſibi etiam tranſitū obtineret. Qui pro coniuge ſimiliter interceſſit: eamq̧ ad celi regna premiſit.Deniq̧ multis miraculis perpetratis: dū īfirmatus morti ꝓpinq̄ret:obitum quoq̧ ſuum imminere cognoſceret: lenocium preſbyterum ſibi dilectū:nocte ut foras exiret admonuit:& ſi quid au/diret ſibi renunciari precepit.Ille iuſſa complens:uo/ces tumultuātis ciuitatis audire ſe rettulit.Et cū circa ipſum uigilaret finē expectans:media nocte iteꝝ iuſ/ſus exiit:& nihil ſe audire nunciauit.Moxq̧ immen/ſo circūfultus lumine ſanctus dei ad xp̄m migrauit. Et ſepultus eſt pictauis iduū ianuarii.circa annos do/mini.ccxl.tp̄ibus ualentiani & ualētis īpatoꝝ. ¶Hic ſanctus doctor multa libroꝝ uolumina compilauit. Nā contra arrianos.xii.ſcripſit libros. Itē ad galliarū epos librū de ſynodis.In ps̄ edidit cōmentarios : ori/genē imitatus:& ex ſuo aliq̄ adiiciēs. Scripſit libellū: quē uiuenti cōſtantio miſit cōſtātinopolim. Itē in cō ſtantiū quem eo iā mortuo cōdidit.Itē contra ualen/tē & urſatiū. Librū hiſtoriā arrimineū & ſeretreceū ſynodi continente.Ad prefectū ſaluſtium contra dio ſcoꝝ alium.Himnoꝝ & miniſteriorum aliū.Itē com mentarios in mattheum.Itē tractatus in iob:quos de greco origeū ad ſenſum tranſtulit.Item contra auxe/tium libellum elegantem.Item non nullas ad diuer/ſos epiſtolas.Tradunt aliqui eum ſcripſiſſe in cāticis canticorum: quod tamen incertum eſt.Hec hierony mus de uiris illuſtribus.

¶De ſancto Gregorio nazanzeno epiſcopo.
Cap. LXIX.

Gregorius nazanzenus eps̄ & doctor gre/coꝝ:qui ut ſcribit rufinus preſbyter uer/bo & operibus clarus:lumē eccleſie incō/parabile prebuit:de capadocia ortus:filius epiſcopi nazanzii & matris nomine religioſe:athenis eruditus fuit. Qui dum iuuenis philoſophie ſtude/ret:eidem die quadam due ſpecioſe femine apparue/runt.Quas cum ille uti caſtitatis amator cū indigna/tione repelleret:dixerunt ſe ſibi amicas fore:quarum una ſe ſapientiam,altera caſtitatē nominans : dulces iuueni p̄bentes amplexus:extunc ſanctū eius propoſi tū uirtutis utriuſq̧ firmauerunt.Poſt hec ab athenis diſcedens maris tēpeſtatē patit̄:ſeq̧ deīceps deo ſer/uituꝝ uouens lr̄is diuinis ībuit̄:& defuncto p̄re eidē in nazanzii pontificiū ſubrogat̄.¶Mortuo aūt im/peratore ualēte arriano:cuius ſecte gregorius gladio fidei uiriliter reſiſtebat:ad conſtantinopolitanā eccle ſiā gubernandā aſſumit̄:ubi p̄clara doctrina floruit & exēplo.Inter ceteros aūt fidei pugiles:quos ſapien/tie uberibus enutriuit:Hieronymū ſanctiſſimum al mū eccleſie doctorē in diuinis ſtudiis habuit audito/rē.Verum dum perfidoꝝ emulationes ſenſiſſet inui/die contra ſe liuore ſubortas:relicta regia urbe ad ec/cleſiā ſuam primā nazantium rediit:ibiq̧ doctrine & orōni intētus uite reſiduū exegit:ibidēq̧ ſepultus. In de corpus eius conſtantinopolim ꝓceſſu tp̄is tranſla tū eſt.Quieuit in pace idibus ianuarii tp̄e theodoſii ſenioris.¶Hic eloquētiſſimus doctor plures cōpoſu it tractatus:de q̄bus rufinus aq̄leieū p̄ſbyter decē ex greco in latinū uertiſſe eloquiū aſſerit. Hunc quoq̧. xxx.miliū uerſuū oīa opera ſua cōpoſuiſſe hierony/mus tradit.Ex q̄bus hec ſunt.De morte fratris ceſarii Machabeorū laudes.Athanaſii laudes.Laudes maxi/mi philoſophi:quē librum quidā falſo ironiā uocāt:

quia extat alius uituperationem eiuſdem maximi cōtinens: nam licuit eundem laudari & uituperari pro tēpore. Edidit & librum heroico carmine uirginitatis & nuptiarum contra ſe diſceptantium. Aduerſus ennorium duos libros. De ſpirituſancto unum. Contra iulium imperatorem unū: & aliū plures. Hec Hieronymus de illuſtribus.

De ſancto Firmo martyre. Cap. LXX.

Firmus martyr paſſus fuit tempore paganorum: ſub qua tamen perſecutione uel iudice: aut quibus ſuppliciis interemptus ignotum eſt. Et ſepultus fuit in ambianē ſiū ciuitate: locus tamen ubi requieſceret ignorabat. Tempore autem ſancti ſaluii epiſcopi corpus eiuſdē martyris repertum eſt. Nam cum idē epiſcopus una cum clero & populo triduo ad dominū exoraſſet: ut eis corpus ſancti martyris firmi reuelaret: nimio odore fragrante & lumine imenſo celitus ſuper locum effuſo: defoſſa ibidē humo corpus ſacrum inuentum eſt. Ad quem locum ciuitates charoaū: cenomaū: nouioū: & bobacum eodem odore conſperſe ad uiſendū corpus martyris concurrerunt: quod ab epiſcopo leuatum ad eccleſiam condigno honore tranſlatum eſt. In cuius tranſlatione glaciale frigus uidelicet menſe ianuario in eſtum maximū conuerſum eſt. Arbores nudate ſubito frondes protulerunt & flores: de q̄bus egri ſumentes ſanabantur. Factum eſt autē hoc idibus ianuarii: nam dies paſſionis martyris: ſicut & cetera incognitus eſt uſq̄ in preſens.

De ſancto Viuētio cōfeſſore. Cap. LXXI.

Viuentius confeſſor ſamaritanis parētibus & paganis ortus eſt: qui ad predicationē ſancti Georgii apud antiochiam chriſtū anunciantis conuerſus eſt tempore conſtātini imperatoris. Deinde ſacerdos factus: monitus ab angelo theſſalonicam uēit: ubi idola datiani preſidis ſigno crucis edito contriuit. Filiamq̄ eiuſdem eupatronā nomine a demonio liberauit: & cum ducentis baptizauit. Poſt hoc cum ſancto benedicto epiſcopo romam perrexit: quibus dū in uia cibaria defeciſſent piſcis eis de mari in littus pſiliuit: qui per hebdomadam illis ſuffecit. Quos etiam beatus hilarius pictaueū epiſcopus rediens ab exilio: obuios habuit: & ſecū dudum uiuentium retinuit. Hic aliquando in ſex latrones incidit eum perimere uolentes: quorum unus ſe gladio tranſuerberauit: ſecundus ad quercū ſe ſuſpendit: tertius arreptus a diabolo expirauit: q̄rtus oculos amiſit: quintus rabie manus & brachia dētibus lacerauit: ſextus ſe in mare precipitauit. Et cum eſſet beatus uiuentius annorum .cxx. in pace occubuit apud caſtrum grauiorē idibus ianuarii. Cuius corpus ſcūs maxētius abbas ibidē tumulauit: īde poſtea tranſlatū in montē uertiacū: ut dicit frater uincētius.

De ſcīs .xl. militibus martyribus. Cap. LXXII.

Quadraginta milites ex temporali tyrocinio ad chriſti militiam tranſierunt. Qui omnes rome uia lauicana ſub imperatore galieno pro confeſſione fidei decollati: coronas martyrii a domino percipere meruerunt idibus ianuarii: ut dicit ado.

De ſancto Felice preſbytero & martyre in pincis. Cap. LXXIII.

Felix pſbr̄ & martyr pnoīe dicit̄ in pincis a ſubulis quibus paſſus phibet̄: nā pinca dicit̄ ſubula: nā cū magiſter puerorum̄ extiterit: & eis nimium rigidus fuerit: tentus a paganis: cum xp̄m libere confiteret̄: traditus eſt in manus puerorum: quos ipſe docuerat in eccleſia: quē ipſi cum ſtilis & ſubulis occiderunt. Qui paſſus eſt rome .xix. calen. februarii.

De ſcō Felice pſbr̄o & martyre. Cap. LXXIIII.

Felix preſbyter & martyr germanus immediate infrapoſiti felicis preſbyteri & cōfeſſoris temporibus diocletiani & maximiani martyrium paſſus eſt rome iuxta portā pincinam: ubi & requieſcit in loco qui dr̄ in pincis: & ex hoc pronoīe in pincis dicitur. Hic ſenior altero fratre a pfecto urbis draco detentus ductus eſt ad templum ſerapis: ut ſacrificaret. Et cum inſufflaret in ſimulacrum: ſtatim in puluerem redactum eſt. Alia die ductus eſt ad templum mercurii & de hoc fecit ſimiliter. Iterūq̄ ductus ad tēplum diane pari modo idolum deſtruxit. Tunc una cū fratre carceri mācipatur: deīde in equuleo leuat̄: & quibus hoc feciſſet maleficiis īterrogatur: qui cū diceret hec nō diaboli maleficiis ſed xp̄i beneficiis facta fuiſſe: ductus eſt ad dictū locū ſcd̄o miliario ab urbe ad phanū qd̄ ibidē erat: qui facta orōne exufflauit in arborē ingētiſſimā que ſtatim radicitus exuulſa: & templum cui erat cōiuncta euerſum eſt: atq̄ ſimulacrum comminutum. Quod prefectus audiens iuſſit eum ibidem decollari: & corpus eius inhumatum lupis & canibus derelinqui. Quod tamen chriſtiani nocte in foueam quā arbor euulſa dimiſerat ſepelierunt .xix. calen. februarii. Et cum gentiles die ſequenti corpus effodere uellent: quicunque manum ad hoc mittebat a diabolo obſidebatur: ubi proceſſu temporis eccleſia eius nomini dedicata eſt.

De ſancto Felice preſbytero. Cap. LXXV.

Felix preſbyter & cōfeſſor īmediate ſupra poſiti felicis pſbyteri & martyris frater fuit. Qui cū a prefecto draco predicto tētus eſſet: eūq̄ ad templa deorum ſacrificaturū ducere uellent: comminatus eſt eis: q̄ ſi eum ad idola ſua ducerēt: hoc illis eueniret quod & aliis: ad que fratrem ſuum duxerant que omnia deſtructa erant. Quem prefectus fuſtibus ceſum: iuſſit in exilium deportari in montem cerceium: ut ibidem lapides excideret: ubi filiam probi cuiuſdam tribuni a de/

monio obſeſſam liberauit. Et cũ eidẽ tribuno nũcia/
tũ eẽt: ꝙ uxor eius in urbe nolana cuius ipſe ciuis erat
hydropiſim icurriſſet: felix eidẽ miſit oleũ benedictũ
quo puncta ſanata eſt: ſicq; tribunũ cõuertit ad domi
nũ. Sed dũ cõſularis audiſſet ꝓbũ xpianũ effectũ: mi/
ſit q eũ caperẽt: qui oẽs manus dolere cepunt. At dũ
ſuaſu ſcī felicis xpm̄ cõfitent̄ a dolore cõtinuo liberã
tur. Et ſic oẽs baptizati ſunt. Expleto uero tribuna/
tus tpe: felix cũ tribuno uenit nolã ad quẽ põtifex ido
loꝝ accedẽs: dixit ei ꝙ deus ſuus fugerat: aſſerens ꝙ
felicẽ uenientẽ timebat. Quẽ ſcũs cõuertit & baptiza
uit. Quidã ex eius horto olera nocte rape cupiẽtes: dũ
uangas ibidẽ repperiſſent: tota nocte in horto luna lu
cẽte laborabãt: & ſe furtũ facere putabãt. Mane autẽ a
ſcõ inuẽti & ſalutati peccatũ ſuum cõfitentes ad pro/
pria redierũt. Et cũ quidã apollinẽ adorarẽt: eo ꝙ illũ
diuinũ aſſerẽt: & felix dominicã orõnẽ pugno clau/
ſam teneret: dicebat eis: ꝙ ſi apollo qd in manu habe
ret ſciret edicere: patus erat & ipſe eũ adorare. Quo
nihil reſpõdente imo nec reſpõdere ualẽte: gẽtiles cõ/
uerſi ſunt. Tandẽ poſt annos. xii. dominico die miſſa
celebrata & populo data pace in pauimẽto ſe in orõ/
nem ꝓiiciens migrauit ad dominum. Et in eadem ci
uitate tumulatus quieſcit.

¶ De ſcõ Michea ꝓpheta primo. Cap. LXXVI.

Micheas ꝓpheta filius hiemla. Inter ſcõs te/
ſtamẽti ueteris merito computatur: eo ꝙ
Achab regi iſrael & ioſaphath regi iude:
uolẽtibus ire in ramoth galaad ad eã obti
nendã. Inter fere q̄dringẽtos falſos ꝓphetas ſolus ue/
ritatẽ p̄dicere p̄ſumpſit: ut ſcribit. iii. regũ ultimo &
ii. pal. xviii. Nã cunctis ꝓphetis uno ore regi achab p̄/
dicẽtibus: ꝙ ramoth obtineret: micheas ſolus uatici/
natus eſt iſrael diſpgendũ & achab in p̄lio occidẽdũ.
Et ſubiũgens uiſionem & cãm quare oẽs alii ꝓphete
bona p̄dicabãt: dixit ꝙ hoc dominus deus falſo pmi/
ſerat ſpũ ſuggerẽte ſe mendacẽ futuꝝ in ore oĩum ꝓ
phetaꝝ: ut ſic achab deciperetur & uadẽs ad p̄liũ occi/
deret̄. Propter qd a ſedechia uno ex falſis ꝓphetis mi
cheas in maxilla pcuſſus ẽ. Quẽ rex achab carceri mã
cipauit ſeruandũ uſq; ad reditũ ſuũ. Qui a iorã filio
achab & regni ſucceſſore mortuo p̄re: ꝙ mala paren/
ti ꝓut ſibi euenerãt p̄nũciaſſet: p̄cipitio ualde porre/
cto iactatus occubuit. Huius michee & ſi dies marty/
rii ſit ignota: hoc tamẽ loco ponit̄ pp aliũ macheam
ſeq̄ntẽ: quẽ eundẽ cũ iſto plurimi putãt. Qđ tamẽ ſta
re nõ pȏt. Nã hic ſamarites ille moraſtites fuit: hic tẽ/
pore ioſaphath regis iude ꝓphetauit & ſub iorã filio
achab ut dictum eſt: interfectus fuit: ille tempore ioa
thã regis iude uaticinari cepit annis pluſq̄. c. ab obitu
ioathan euolutis. Huius nulla prophetia ſcripta legi/
tur: illius liber uaticinii reperitur.

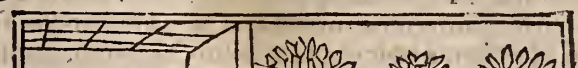
¶ De ſcõ Michea ꝓpheta ſecũdo. Cap. LXXVII.

Micheas ꝓpheta ſecũdus de ciuitate mora/
ſte que ẽ ĩ tribu effraĩ tpibus ioathã achaz
& ezechie regũ iuda ꝓphetauit: ut ipſe eiuſ
dẽ textus ĩdicat. Cuius ꝓphetia ĩuehit̄ cõ
tra ſamariã que reges iſrael & iuda ſimulacrũ ſupſti/
tione fefellerat: ĩcrepãs dominus indignationẽ ſuã in
eã proceſſurã: cõminat̄ etiã populo iſrael p̄uaricatori
& pricipibus eius: q eũdẽ populũ falſa ſuaſiõe ad ido/
la colẽda cõpulerãt & uerbis ĩſeq̄ntibus captiuitatẽ &
interitũ affutuꝝ nũciauit. Hic. x. tribubus iſrael capti
uitatis: & ipſe in captiuitatẽ ductus ap̄ aſſyrios. Quie
uit in pace. xviii. cal. febr̄. Corpuſq; eius in iudeã dela/
tũ eſt & ſepultũ. Hec hieroȳmus & ioſephus tradũt.

¶ De ſcõ Abbacuch ꝓpheta. Cap. LXXVIII.

Abbacuch ꝓpheta fuit de tribu ſymeon ut
in ſcholaſtica legit̄. Hic preuidit captiuita
tẽ hieruſalẽ uenturã: & a chaldeis uenienti/
bus fugit in ſoſtheracenã: & erat ĩcola ter
re iſrael. Deſcẽdentibus uero reliqis inde in egyptum
q̄ſi peregrinabat̄ in terrã ſuã. Eodemq; tpe ꝓphetiã
cõſcripſit. Et in pricipio cauſat̄ aduerſum deũ: cur ĩ/
pius uaſtaſſet populũ dei. Sed in cõſolationẽ apparu/
it ſibi deus: calamitates circũſtantiũ nationum futu/
ras per nabuchodonoſor lõge maiores: & tandẽ ipm̄
nabuchodonoſor perituꝝ: ut ſicut naum ꝓpheta in
cõſolationẽ. x. tribuũ captiuaꝝ p̄dixit niniue ſubuer/
ſionẽ: ſic & iſte in exhortationẽ duaꝝ iã in babylonẽ
ductaꝝ babylonie deſtructionẽ prenũciauit. Hic dũ
pulmentũ ferret meſſoribus: ſpũ diuino p̄noſcẽs ſe in
babylonẽ ducendũ: domeſticis dixit: ut ſi nimis tar/
daret: pulmẽtũ meſſoribus ferret. Et dũ iret in cãpũ:
ut habet̄ daniel ultimo: angelus domini eidẽ apparu
it: & ei ut prandiũ danieli: q erat in babylone in lacu
leonũ portaret: mãdauit: qui cũ babylonẽ aut lacum
neſcire diceret Apphendit eũ angelus in uertice capi/
tis ſui: & portauit eũ in babylonẽ ſuper lacũ leonum
in ĩpetu ſpũs ſui. Sicq; abbacuch prandiũ danieli p̄ſen
tauit: & cũ comediſſet: angelus eum in momento ad
priorem locũ reportauit: unde patet longe poſt libe/
ratã ſuſannã hoc factũ fuiſſe. ¶ Dedit aũt abbacuch
ſignũ reditus populi: his qui erant in iudea: ꝙ uiſuri
eſſent lumen in ruinis tẽpli: ultimãq; domus domini
deſolationẽ p̄dixit: ꝙ gens occidẽtalis hãc eſſet actu/
ra. Et dormiuit abbacuch in pace. xviii. cal. febr̄. & ſe/
pultus eſt in agro ꝓprio. Hic ꝓpheta cũ alio p̄cedẽte
ex nũero ſunt. xii. ꝓphetaꝝ: q eccleſiaſtici. xlix. in ſcõ/
rũ ueteris teſtamẽti catalogo deſcribunt̄. Hoꝝ ꝓphe
taꝝ duoꝝ uidelicet michee & abbacuch corpora ſub
archadio imperatore in iudea diuina reuelatione re/
perta ſunt. Hec hieronymus & ioſephus.

¶ De ſcõ Mauro abbate. Cap. LXXIX.

Maurus abbas ſenatoꝝ genere ortus patre
eutityo matre iulia: duodenis a parẽtibus
ſcõ benedicto in diſcipulũ traditus: & ab
eodem mõachus factus: in omni uite ſan/
ctitate ꝓficiẽs: magiſtri ueſtigia imitabat̄: & ſup oẽs

monachos ab ipſo amabat:& cõmendabat:& ex hoc
magis humiliabat:ita ut ieiuniis & orõnibus intẽtus
cũctos ſanctitate pcelleret:& miraculoꝝ gloria coru/
ſcaret.Quadã die hora ſexta a colligẽdis fructibus cũ
qbuſdã ex fratribus rediẽs:claudũ quendã & mutum
pueꝝ ante monaſterii forẽs repertũ:ad parentũ pces
erexit:eiqꝫ loquẽdi facultatẽ cõceſſit. Qđ benedictus
abbas cõperiens:magis cũ adhuc reuereri cepit.¶ Cũ
qꝫ bertiſrãnius cenomaneñ eps monachoꝝ cenobiũ
edificare diſponeret:audita ſancti benedicti fama:mi
ſit ad eũ flodegariũ archidiaconũ & arderadũ uicedo
minũ ſuum:qͣtenus eidẽ aliquem ex ſuis fratribus in
abbatẽ mitteret:qui monachos cenobii conſtruendi
diſciplinis regularibus informaret.Qui eidem miſit
mauꝝ eius diſcipulũ cũ qͣttuor monachis: uidelicet
fauſtũ: ſimplicium:antoniũ:& cõſtantitianũ:eiſdẽqꝫ
benedictione data predixit obitũ ſuum de ꝓximo fu
tuꝝ:tradiditqꝫ eis regulã ab ipſo ĩſtitutã: manibuſqꝫ
mauri conſcriptã.Et cum apud ueliã hoſpitati fuiſ/
ſent:miſit poſt eos benedictus nunciũ:q multas ſan/
ctoꝝ reliqas mauro qͣs ſibi mittebat traderet: & epi/
ſtolã abbatis ex pte pſentaret:in q̃ mauꝝ cõfortãs ſi/
gnificabat ſibi a domino reuelatũ:qꝫ multa foret ad/
uerſa paſſurus:ipſeqꝫ benedictus erat de ꝓximo mi/
graturus.Cũ aũt poſt dies qnqͣgintaqꝫ deueniſſẽt
uercellas:ibiqꝫ biduo pmãſiſſent. Arderadus de ſcala
turris altiſſime corruit: & ſcapulas cũ manu & bra/
chio adeo cõquaſſauit:qꝫ ĩtumeſcẽtibus partibus illis
poſt dies qͣdraginta nullo remedio medicoꝝ ſibi ſub
uenire poſſet:niſi ad tumorẽ ſanguinis putridi tollẽ/
dũ ſecatio fieret.Tũc maurus orõne facta reliqs ſcõ/
rũ a patre miſſis mẽbra lãguẽtis ſignauit:& cõtinuo
arderadus ſanus ſurrexit. Quod dũ audiẽtes mirarẽ
tur:ille nõ ſuis meritis ſed reliquiaꝝ uirtuti miracu/
lũ aſcribebat.Inde trãſeuntes poſt dies.xv. ſergius fa/
mulus eoꝝ de equo corruens pedẽ ſaxo colliſum ex/
torſit:quẽ maurus ſigno crucis edito ab oĩ leſione il/
lico liberauit.¶ Et cũ apud eccleſiã ſanctoꝝ mauritii
& ſocioꝝ deueniſſent:cecũ quendã a natiuitate q an/
nis.xi.ibidẽ ad elemoſynã ſedebat illuminauit:ipmqꝫ
ꝓſecuta gratia eccleſie martyꝝ perpetuo ſeruitio mã
cipauit.¶ Hoſpitatus apud eccleſiã ſancte marie que
eſt in locis uirẽtibus:mulier qdã nomine remetia fi/
liũ adoleſcentẽ noĩe elegium defunctũ irremediabili
ter deflebat.Cuius dolori maurus cõpatiens cũ ſim/
plicio ſolo monacho illuc acceſſit:& orõne facta mor
tuũ ſuſcitauit.Qui ſtatim cũ ſancto ad matutiñ ꝓceſ
ſit:& in lyciñ monaſterio deo ſeruiuit. ¶ Inde uene/
rũt antiſiodoꝝ:ubi a romano abbate ſuſcepti ſunt:&
cũ eo paſcha celebrarũt.Vbi die & hora q̃ ſcũs benedi
ctus de ſeculo iſto trãſiuit:eius aĩam ad celos aſcendẽ
tẽ maurus cõſpexit p uiã uidelicet oriẽtis tramite ab
eius cella uſqꝫ ad celos erectã. Que dũ ille cõſociis re/
uelaſſet:duo ex eis idẽ ſe uidiſſe teſtati ſunt. Veniẽtes
aũt aurelianũ audierũt bertich raminũ epm eſſe de/
functũ.Vnde quodãmodo fruſtratus intentione ſua:
ſuadente arderado andegaueñ urbẽ deuenerũt : ibiqꝫ
floꝝ nobilẽ uiꝝ q amiſſa cõiuge unicũ habebat filiũ
arderadi conſanguineum inuenerunt. Qui audita cã
ꝑ qua uenerant aſſentiente ſibi theodoberto rege frã
coꝝ:cui florus plurimũ dilectus erat:in ꝓpria poſſeſ
ſione locũ monaſterii cõſtruendi mauro cõceſſit : ip/
ſumqꝫ prediis & honoribus largiflue dotauit:ubi uir
dei cõſtructa eccleſia in honore beati martini:cenobi
um edificare cepit.¶ Die quadã clericus cemẽtarius
dũ circa opus monaſterii occuparet de altiſſimis gra
dibus ſuper ſaxũ corruit:& colliſis mẽbris qͣſi mor/
tuus iacuit.Quẽ ſcũs uir ante fores eccleſie deportari
fecit:& orõne facta ipſum in momẽto ab oĩ leſione ſa
nauit.Quo miraculo uiſo:florus q aderat mauꝝ ce/
pit ſũma deuotõe reuereri:ꝓponẽs relicto ſeculo eius
monachus fieri.¶ Quidã ex opariis ſcõ uiro detrahe
bãt:qꝫ zelo hypocriſis monaſteriũ cõſtruebat.Statiqꝫ
tres ex illis ſpũs malignus inuaſit:ex qbus unus ꝓti/
nus expirauit.Sanctus uero duos obſeſſus qui uiui re
mãſerant in eccleſia delatos ab ĩfeſtatione demonum
mox exoluit:mortui uero cadauer in porticũ eccleſie
deduci fecit.& facta oratione cũ lachrymis defunctũ
a mortuis ſuſcitauit. Octauo igit anno monaſteriũ
per omnia perfectũ eſt.In quo quattuor eccleſie edifi
cate fuerunt.Quaꝝ maior cõſecrata eſt ab epiſcopo
ciuitatis in honorẽ beati petri apoſtoli:Secũda in ho/
nore ſancti martini.Tertia in honore ſcĩ ſeueri.Quar
ta in ueneratiõe ſcĩ michaelis archãgeli.In quo qdem
cenobio florus loci patronus primo quidẽ anno ob/
tulit unicũ filium ſuũ nomine bertulfum:pfecto ue/
ro ope licentiã a theodeberto rege petiit offerẽdi ſeip
ſum.Quã rex deuotiſſimus gratanter cõceſſit:inſup
& oblationi flori die qua habitũ induit monachalẽ ĩ/
tereſſe uoluit:ubi & ab abbate honorifice ſuſceptus ẽ
& cũ eodẽ charitate diſcubuit & locũ ſuũ additis red
ditibus ampliauit.Poſt cuius exceſſum theobaldus fi
lius ſuus & ſucceſſor in regno patris exẽplo eidẽ mo/
naſterio duas uillas adiũxit.¶ Dũ aũt ſanctus mau/
rus in uilla gaudiaco cũ duobus monachis reſideret:
archidiaconus andegaueñ cũ pluribus ad eũ uiſendũ
uenit.Cũqꝫ uaſculum modicum uini ſupereſſet : qđ
uix ipſis tribus in una refectione ſufficeret:& ſanctus
archidiaconũ honorare uellet:uinũ benedixit & om/
nibus infundi iuſſit:& cũ eſſent ultra.lx.quilibet etiã
tribus de uaſculo ſumpſit potũ:& ſemper repertum
eſt plenũ.¶ Poſthec appropinquare cognoſcens obi/
tũ ſuum:cellã in ſecretiori parte ſibi edificauit:ubi cõ
templationi uacans berdulfum ſibi abbatẽ ſubſtituit
Et poſt duos annos & dimidium:angelica reuelatio/
ne didicit per maximã partem monachoꝝ ſuoꝝ qui
erant numero.cxvi.ad dominũ tranſituram:ipſe ue/
ro illis premiſſis erat eos ſecuturus.Quod ut ſibi pre
dictũ fuerat euenit.Ipſe autem uiſionem angelicam
fratribus reſerauit:& ut quilibet eorum ſe prepara/
ret admonuit.Et infra menſes.v.omnes monachi ſui
exceptis ſolummodo.xxiiii.ad deum euocati ſunt.In
ter quos Antonius & Cõſtantianus tranſierunt.Poſt
quæ ſanctus dei dolore lateris grauiſſimo egrotare ce
pit:& ad ultima deueniens cum eſſet annorum.xcii.
in pace migrauit.xviii.calen.februarii.Sepultus eſt in
ipſo monaſterio in eccleſia ſancti martini:ubi & mi/
raculis ſplendet.

¶ De ſancto Iſidoro abbate. Cap. LXXX.

Iſidorus abbas:ut hieronymus ſcribit in
uitis patrum apud thebaidem claruit.Cu
ius monaſterium latis ſpatiis circũſceptũ
altiſſimo muro:ultra mille monachos de
tinebat incluſos.Quod quidẽ adeo omnibus que ad

uictum fratrum pertinent erat refertum: ut nullus eoꝝ intrandi uel exeũdi neceſſitatem haberet. Soliqꝫ duo ex monachis per tpa ad egrediendũ deputabant Eoqꝫ pacto mõachus qſqꝫ admittebat ut nũq̃ ſe egreſſuꝝ oĩno ꝓponeret. Erat enĩ intus q̃ſi paradiſus dei angelicoqꝫ more pſalletiũ chori ĩ eccleſia die noctuqꝫ ſibi ĩuicẽ ſuccedebãt. In quo q̃dẽ loco abbas iſidorus mirabili uita fulgens abbatẽ moyſen ad ſe uenientẽ ſuis monitiõibus a ſupma carnis ĩpugnatione exhortãdo fecit ĩmunẽ. De hoc ẽt caſſiodorus. viii. libro hiſtorie triptite dicit: q̃ iſidorus ꝑ annos. xl. nunq̃ peccato cõſenſit: q omni ſanctitate cõſpicuus ibidẽ in pace quieuit. xviii. cal. februarii: ubi & ſepultus eſt.

¶ De ſcõ Macario egyptio abbate. Cap. LXXXI.

MAcarius abbas egyptius antõii diſcipulus in eremo thebaidis claruit: qui multoꝝ ſignoꝝ gloria ĩſignis fuit. Ad hũc mr̃ filiũ iuuenẽ adduxit: q a legione demonũ: que flãmea dr̃: terribiliter uexabat. Tres enĩ modios panũ in cibũ & lagenã uini quotidie ſumẽs in potũ: uix poterat ſatiari. Deĩde oĩa ſumpta in aerẽ quaſi fumũ ructãdo uomebat ac ſi igne cõſumpta fuiſſent. Dieqꝫ ſequẽti edacior reddebat. Quẽ ſcũs pietate cõmotus: orans adeo liberauit: ut tribus libris panis quotidie cõtentus & aqua modica: etiã ꝓpriis manibus ultra alios laboraret. ¶ Quidã culpatus de homicidio: ad eũ cõfugit ſe innocentẽ re uera aſſerẽdo. Et ſupueniẽtibus miniſtris iudicis q ut eũ capent ſurant iſecuti: eiſqꝫ pſentibus: factus abbas ad ſepulchrũ acceſſit hominis ĩterfecti: quẽ in xp̃i nomine adiurauit: ut ſibi diceret: an ille eũ occidiſſet: qui reſpõdit q̃ nõ. Et iſtãtibus illis ut quis eũ occiderat interrogaret: reſpõdit ſuum eſſe innocẽtes abſoluere: nõ aũt nocentes condẽnare. Sicqꝫ iuuenis abſolutus ẽ. Idẽ etiã cũ heretico diſputãs: eiqꝫ qd reſpõderet nõ habẽs orans, mortuũ qui portabat ad tumulũ, ſuſcitauit: q ſuſcitatus hereticũ cõfugit. Puellã etiam q̃dã que magicis artibus illuſa ſibi ſoli appebat ĩ equã cõuerſam ab illuſiõe fantaſtica liberauit. Pluribuſqꝫ aliis uirtutũ ſignis & uite meritis effulgens: in pace qeuit. xvii. cal. februarii. Hic ad iuniores ꝓfeſſionis ſue unã ſcripſit epiſtolam: in q̃ utilia multa & monaſtice religione neceſſaria docet: claruit ſub ualentis imperio.

¶ De ſancto Bonitio epõ. Cap. LXXXII.

BOnitius eps aruerñ quę dr̃ mons clarus: ĩter alia eius uirtutũ ĩſignia beatã dei genitricẽ in ſũma deuotiõe hũit: ut frater uincẽtius ponit: cuidũ nocte q̃dã ſolus in eccleſia ſci michaelis oraret: in extaſi poſito beata uirgo cũ multitudine curie celeſtis ſplendidior apparuit: & qs eẽt aptus ad diuina myſteria celebrãda a circũſtantibus ĩterrogauit. Qui bonitiũ orãtẽ digniſſimũ acclamarũt. Et quis ſe reputaret indignũ: a celeſti choro aſſumit: ueſtibus ſacris ĩduit: & miſſam celebrare iubet. Qui miſſam per uiſionem ſuo ordine celebrauit: & dum cõiõnẽ ſumpſiſſet: beata uirgo ſibi ueſtẽ pro magno munere dimiſit: & uiſiõe ſublata ipſe ad ſe rediit: ueſteqꝫ repertã iuxta ſe cũ ſumma deuotiõe cuſtodiuit: & uiſa populo cũcto narrauit. Que ueſtis uſqꝫ hodie ibi ſeruat: & ꝓ reliqis ſacris oſtẽdit: cuius materia & modus cõtexture a nemine cognoſcit. Eſt autem eximii candoris: lenitatis: & leuitatis. Quieuit autem in pace ſanctus bonitius. xviii. calen. februarii: ſepultus in eccleſia ſua.

¶ De ſancto Marcello papa & mar̃. Cap. LXXXIII.

MArcellus papa & martyr natiõe romanus de regiõe uialata ex pr̃e benedicto: marcellino pape in epãtu ſucceſſit: & ſedit annos. v. dies. xxii. qui tpe maximiani filii diocletiani ĩpatoris martyrio coronat. Nã cũ maximiãnus auguſtus primus rediẽs ex aphrica: ut diocletião placeret in noĩe eius thermas a ſolo edificaret in urbe cepit oẽs xp̃ianos ad afflictiõnẽ laboris cõpellere: & ꝑ uaria loca quoſdã ad lapides: quoſdã ad harenã dãnauit. Quibus tarſon chriſtianus occultus & diues ac nobilis de ſuis facultatibus neceſſaria miniſtrabat ꝑ manus ſiſinnii: cyriaci: largi & ſmaragdi. Propter qđ marcellus eps celebrato concilio ſiſinnium & cyriacũ diacones rõane eccleſie conſecrauit. Multos quoqꝫ martyꝝ conuerſoꝝ ipſe pontifex baptizauit: & multoꝝ ſanctoꝝ corpora colligens una cũ ioanne pſbytero ſepeliuit. Cũ aũt ſanctus cyriacus a maximiano filio diocletiani ĩperatoris detẽtus: catenis obligatus ante redã eius traheret die ꝓceſſionis: & ex hoc marcellus papa illum redargueret: ab eodẽ fuſtigatus & eiectus eſt. Poſtq̃ autem beati cyriacus: largus: & ſmaragdus martyriũ paſſi ſunt: Marcellus papa eos ſimiliter tumulauit. ¶ Poſt q̃ lucina xp̃iana matrona ditiſſima eccleſie dei oẽs ſuas facultates cõceſſit: pp qđ a maximiano ꝓſcriptiõe dãnata eſt. Dũ aũt in exiliũ duceret: rogauit marcellũ: ut domũ ſuã in eccleſiã cõſecraret: qđ & ille adĩplere curauit. Et dũ ibi frequentius: celebraret maximianus hoc audiẽs: domũ illam ſiue eccleſiã fecit ſtabulum publicũ iumentoꝝ: & eũdẽ epiſcopum cũ cuſtodia ad ſeruitium aĩaliũ deputauit: ubi poſt multos annos emiſit ſpiritũ. xvii. calẽ. febrũ. ¶ Hic fecit cemiteriũ in uia ſalaria: & . xxviii. titulos cardinalatus in urbe romana pp baptiſmũ: ſepulturas: & penitentiã multoꝝ ex gentilibus cõuerſoꝝ: ac pp martyꝝ reliquias tumulãdas: qui etiã ſepultus eſt a ioanne pſbytero in eodẽ cemiterio priſcille uia ſalaria: & ceſſauit epãtus dies. xxv. Poſtea uero religione xp̃iana creſcẽte domus catabuli in eccleſiã trãſlata eſt: que hodie ſancti marcelli noĩe intitulatur.

¶ De ſancto Marcello epõ: Cap. LXXXIIII.

MArcellus anticyranus eps inſignis ſanctitatis & doctrine fuit. Qui multa aduerſus eutycetẽ grecum ſcripſit uolumina: & maxime aduerſus arrianos. Extant & aduerſus eum non liuium auctorum libri ſabelliane ipſum hereſeos impetentes. Negat ille dogmatis eius eſſe: & cõione iulii & athanaſii romane & alexãdrine urbiũ pontificũ defendit ſe. Claruit ſanctitate ĩſignis tempore conſtantii imperatoris. Hic hieronymus libro de uiris illuſtribus.

¶ De ſcõ Felice epõ & martyre. Cap. LXXXV.

FElix eps tubaboceñ tẽpore diocletiani & maximiani ĩperatoꝝ martyriũ paſſus eſt. Qui anolino pſidi pſentatus cũ nomẽ ſuũ nollet exprimere dicens ſolũmodo xp̃ianũ: miſſus eſt uinctus ad pfectum pretorii: qui illum uinculis mancipauit: & poſt dies. xii. de carcere eductum: fecit eum catenis alligatum poſt imperatores nauigare. Poſituſque eſt in nauicula: in qua diebus

q̄ttuor ſub equoꝝ ungulis inedia maceratus iacuit. Venienſq̧ ieiunus nolā campanie a cognitore ciuitatis capiteplexus eſt.xvii.calē.februarii:ibidē ſepultus.

Ꞇ De ſcō Honorato epō arelateū. Ca. LXXXVI.

Honoratus eṗs arelateū nobili ꝓſapia eiuſdē urbis oriūdus fuit:ut ſcribit hilarius:q ei in pōtificatu ſucceſſit:q gētilibus pentibus ꝓgenitus:in adoleſcētia ſua motu ꝓprio baptiſmū petiit:& licet pr̄e reluctāte paternā domū deſerēs:uenātiū eius fratrē ſeniorē ad xp̄m cōuertit:q ābo ad capraſiū eremitā accedētes:ab eo de religiōe uite edocti ſūt.Defuncto aūt germano ſuo uenātio:honoratus eremū urbi arelateū ꝓximū petiit.ibiq̧ dudū in oī uite ſcītate ꝑmāſit.Exēplo quoq̧ cōuerſatiōis ſue gēnadiū quēdā uiꝝ effrenē & idomitū ad pn̄iam ꝓuocauit.Demū urbis arelateū eṗs factus in ſancta religiōe deo ſeruiēs:& ſalutifera p̄dicatiōe dominicū gregē paſcēs:qeuit in pace.xvii.cal.februarii.

Ꞇ De ſcō Honorato epō ambiaū. Ca. LXXXVII.

Honoratus eṗs ambiaū tp̄e alcideberti regis francoꝝ uir clarus ſcītate & miraculis floruit.Qui dū miſſam aliq̄do celebraret & corpus xp̄i ſup altare uirginis cōſecraſſet:uidit manū ſiue palmā xp̄i ſacrā hoſtiā tenentē:& epō cōicaturo quodāmō porrigētē.Quā ſcūs de ipſa māu deuotiſſime ſumēs:ab oī deīceps inquinamēto carnis illeſus permanſit.Hic angelo ſibi reuelāte corpora ſanctoꝝ fuſciani & uictorici atq̧ gētiani reppe rit:& ea condecenti mauſoleo collocauit.Qui & poſt uitam laudabilem ad chriſtum migrauit.

Ꞇ De ſcō Honorato abbate & cōfeſ. Ca.LXXXVIII.

Honoratus abbas & cōfeſſor in ſamnii ptibus claruit:q coloni cuiuſdā ī uilla uenantii patritii filius fuit:Hic ab annis puerilibus deo deditus:ēt ab ocioſo ſermone abſtinebat carnēq̧ ieiuniis macerabat.Sed cū die q̄dā parētes eius cōuiuiū feciſſent:& carnes ad prādiū paſſēt iuueniſq̧ ieiunās a carnibus abſtinere uellet:irriſus ē a parētibus & diſcūbētibus cūctis īterrogantibus an uellet ſibi de mōtibus piſces afferri:q in loco ipō audiri poterāt nō uideri.Poſt modicū aq̄ in cōuiuio deficiēte acceſſit miniſter ad fontē ut hauriret. Et dū aq̄ de ſitula lignea:corā diſcūbētibus effunderet: piſcē q diuinitus aquā ītrauerat ſimul effudit:q uictu unius diei honorato ſufficere potuit.Propter q̄d ī uenerationē hēri cepit.Precedēſq̧ ī uirtutibus a domīo ſuo libertati deditus ī eo loco q fūdis dr̄ mōaſteriū cōſtruxit:ī quo pr̄ fere ducētoꝝ extitit mōachoꝝ.Ꞇ Dū aliq̄do ex mōte q mōaſterio ꝓminet moles ingētis ſaxi erupta ꝑ d̄uexa mōtis ueniēs totius ruinā cenobii minaret.Hoc uir dn̄i cernēs:īuocato xp̄i noīe ſignū crucis feſtinus oppoſuit:eāq̧ in deuexi mōtis latere fixit:ubi uſq̧ in p̄s locū cernētibus aſpicit:ut caſura deſupꝑdere uideat.Hec Gregorius.i.dial.cap.ii.

Ꞇ De ſcō Tityano epiſcopo. Cap. LXXXIX.

Tityanus eṗs ortus heraclea ciuitate nobili genere:a floriano opitergieū epō eruditus ē & ī pbr̄m ordinatus.Quo q̄dē pp amorē mr̄i epatuī cedēte:tityāus a populo electus ē in epatū:q gregē domini optīe pauit ſermonibus & exēplis & ſcītate pollēs ī pace qeuit.xvii.calē. februarii.Sepultuſq̧ ē prio ī ciuitate opitergieū.Cuius pentes ad eū ueniētes & iā mortuū repientes: corpus noctu furati ſunt:ut in patriā deferrēt.Quos m̄ae populus armatus īſecutus ē ꝓ corpore redimēdo.Et dū pp hoc adīuicē bellū uellēt aſſumere:appuit ſenior:q eis cōcordiā ſuadēs cōſuluit:ut corpus ſolū ī nauicula dimitterēt:& diuīe uolūtati exponerēt quo deus uellet deferēdū.Q̄d cū feciſſent:diſpuit ſenior:& nauicula ꝑ flumē liuētie iter ſurſū cōtrariis undis tenēs: deuenit ad locū q dr̄ ſeptius:& ibi qeuit.Corpus aūt terre depoſitū dū iteꝝ de ipſo hēndo multoꝝ locoꝝ īcole cōtēderēt:cōſilio ſenioris p̄fati iteꝝ apparētis: diuinū oraculū īplorabāt.Et poſt ieiuniū triduanū diuīa reuelatiōe uitulus cū matre uehiculo iūgit̄:& corpus ſuperpōit̄:& quo uellet abire dimittut̄.Qui ipm ad ad ciuitatē ceneteū deduxerūt:ibiq̧ ſubſtiterunt: ubi & mulier a demonio obſeſſa meritis ſancti corporis liberatur.Ibiq̧ digno honore tumulatur:quo & epiſcopatus oditergieū tranſlatus eſt.

Ꞇ De ſancto Melātio epō. Cap. LXXXX.

Melātius eṗs ut dicit ſocrates ī hiſtoria tripertita diſcipulus euagrii fuit. Cuius eccleſiā cū adiſſent hi q iuſſu regis hunerici epōs arriāis reſiſtētes exilio d̄portabāt, uiderūt eū ut ultimū eccleſie miſtrū cādelas ꝑparātē & lāpades refouētē.Quē cū īterrogaſſent ubi eēt eṗs : ille ſe oſtēſuꝝ illis reſpōdit:& fatigatos ex itinere ad hoſpitiū ſuū duxit & r̄fecit.Et poſt prādiū ſe eē epm̄ eis patefecit.Qui pp eius hūilitatē & reuerētiā admirati dederūt ſibi fugā.At ille noluit declinare dicēs q̧ libēter pati uolebat q̄d ſui ſimiles patiebāt.Sicq̧ una cū ceteris uolūtariū ꝓ xp̄o ſubiit exiliū:ubi & poſt multos agones ī xp̄o dormiuit.xvii.cal.febr̄.huius frater fuit ſalomon ex negociatore monachus effectus.

Ꞇ De ſancto Fauſto epō. Cap. LXXXXI.

Fauſtus eṗs apud regiū gallie ex lerineū abbate electus ē:uir ſcītate plenus & diuinis iugit̄ ſcripturis ītētus.Librū edidit de ſpū ſcō. Itē opus egregiū de gr̄a dei q̄ ſaluāur. libellū aduerſus arriāos & macedōianos cōſpicuū.Itē & aliū aduerſus eos q dicūt eē in creaturis aliq̄d īcorporeū.Epiſtolā ēt ad diaconū quēdā noīe grecū:qui a catholica fide diſcedēs ad neſtorii īpietatem abierat. Scripſit ēt epiſtolā aliā ad felicē p̄fectū ꝑtorii ad dei tīmorē exhortatoriā.Et alia plura q̄ nūdū ſe uidiſſe gēnadius hec ſcribēs dicit.lōq̧ noīare nō audet. Anaſtaſii primi tp̄ibus claruit.xvii.cal.febr̄.in pace pauſauit.

Ꞇ De ſancto Antonio abbate. Cap. LXXXXII.

ANtonius abbas cuius uitã athanaſius ſcripſit nobilibus & religioſis parẽtibus egypto ortus:& delicate nutritus ab ãnis puerilibus eccleſiã freqñtabat. Et cũ eſſet annorũ. xviii. parẽtibus defũctis audiẽs ĩ euãgelio. Si uis pfectus eẽ &c. oĩbus diſtractis facultates ſuas paupe℞ uiſcerib9 ĩcluſit. Sororẽ ãt ſcĩs uirgĩb9 ĩ mõaſterio cõmẽdãs: ipẽ mõaſtico hĩtu aſſũpto extra citatẽ ꝓgreſſus cuidã ſẽiõi ſolitario adheſit: cui9 doctrĩa et exẽplo ĩformatus: ẽt ꝑ alio℞ cellulas diſcurrebat:& a ſingulis mõachis exẽpla ſalutaria colligebat. Poſt hec ſolitarius mãere cepit:& multas diaboli pſecutiões ſuſtinuit: qs ieiuniis & orõnibus ac uigiliis ſupauit. Et dũ ſpiritũ fornicatiõis uiciſſet: diabolus ĩ ſpẽ pueri teterrimi ãte eũ pſtratus appuit: ſeq ſpũm fornicatiõis ab eo uictũ aſſeruit: quẽ antõius ſigno crucis effugauit: dicẽs ꝙ adeo turpiſſimus eẽt ꝙ ipm abĩde ãplius nõ tĩeret:& deĩde aſpiori pnĩa ſe afflixit: ĩ orõnibus ſepius pnoctãs: ſemel ĩ die poſt ueſpas panẽ ſolũ cũ ſale & modicũ aq̃ deguſtãs: nõ nũq duobus uel tribus dieb9 ſine cibo pdurãs: ſup nudã humũ cubãs carnẽ unico cilicio domãs: deĩde lõge a uilla iter ſepulchra ſe poſuit: uni ſoli notiori uicino mãdãs: ut ſtatutis diebus ſibi alimẽta deferret: ubi multitudo demonũ ipm uerberibus adeo lacerauit: ꝙ miniſter eius eũ qſi mortuũ ad uillã hũeris aſportauit. Et cũ a cũctis ut mortuus plãgeret: dormitãtibus illis ãtõius ruixit: & a miſtro ad pdictũ locũ ſe ite℞ portari fecit. Et cũ ex dolorẽ uulne℞ pſtratus iaceret: aĩoſus ad bellũ demões ĩuitabat qbus illi ĩ diuerſa℞ fera℞ formis appuerũt: & unguibus ac cornibus crudeliter lacerarũt. & dũ xpm ĩuocaret: ſubito mirabilis ſpledor illuxit: & demões effugauit. cui uox de celo ĩſonuit: ꝙ qa uiriliter dimicauerat faceret eũ deus ĩ toto orbe noĩari. Et cũ xpiãi ex mrio necabãt ipſe mres ſeqbat: doleſqſibi martyriũ nõ dabat. Poſt hec ãno℞. xxxv. ad eremũ ſecretiorẽ acceſſit & ibi artiorẽ adhuc uitã ducere cepit: ubi argẽteũ diſcũ repiẽs admirãs: unde ibi diſcus argenteus hẽret: ubi ueſtigia hoĩum nulla eent: ĩtellexit diaboli figmẽtũ: & ſcõ crucis ſigno diſcus euanuit. Poſtmodũ ingẽtẽ maſſam auri reppit: quã ut ignẽ effugit: & ad montẽ aſcẽdẽs. xx. ãnis ĩcognitus maſit. Deĩde a multis frequẽtari cepit: & pcipue a mõachis q eremũ ꝑ diuerſa loca colebãt: qbus & mõita ſalutis dabat. Et dũ ad uiſitãdos frẽs pgeret: riuulũ nili crocodilis & ſerpẽtib9 plenũ cũ comitibus trãſiuit illeſus: & rediuit incolumis. quadã uice ĩ ſpũ raptus uidit mũdũ laqis plenũ: & audiuit: ꝙ ſola hũilitas ipſos euaderet. Vidit aliqñdo demonẽ celſum corpe: q ſe dei uirtutẽ & ꝓuidẽtiã dicebat: petẽs a uiro ſcõ qd ſibi dõari uolebat: in quẽ ille ſputa cõgeminãs: ut fumũ effugauit. Aliis ẽt diabolus ſibi ieiunãti ĩ figura mõachi panes obtulit: ſuadẽs ut ederet: ne corpe nimia abſtinẽtia tabefacto deficeret: quẽ uir dei diabolũ ĩtelligẽs: xpi noĩe ĩuocato mox effugauit. Multis quoq miraculo℞ ſignis effulſit. Nã plurimos ab ĩmũdis ſpiritibus uexatos & uariis detẽtos lãgoribus liberauit. Dũ ĩcluſus monaſterio nullũ ſuſcipet: martinianus qdã militũ ppoſitus: ĩſtãter pulſans ad hoſtiũ obſecrabat: ut filiã eius obſeſſam liberaret: q noluit ei apire: ſed de feneſtra eidẽ loquẽs filie ſalutẽ ꝓmiſit. Ille uero credẽs & abiens filiã ſaluã factã inuenit. Multi ẽt uexati ante fores cenobii clauſis foribus dormiẽtes purgabãt. Et dũ ex frequẽtia populo℞ nõ hñet qetẽ: diuinitus admõitus cũ ſaracenis ad ꝓfũdiorẽ deſertũ acceſſit itinere die℞ triũ: & hĩtare cepit ĩ cãpo modico ſibi a deo demõſtrato paucis palma℞ arboribus cõſerto: ubi ad radices montis fons lĩpiſſimus labebat: ubi de palma℞ fructibus & panibus ſibi aliqdo ã ſaracenis delatis uſcebat. Volẽs ãt labori deſerẽtiũ pcere ſarculo ſibi apportato terrã coluit & triticũ ſeminauit: ſicq de labore manuũ uictũ ducebat. Ibi ẽt plãtauit olera pp aduẽtãtiũ recreatiõnẽ. Preterea ẽt de palma℞ foliis manibus opabat. Elapſis ãnis pluribus uictus a frĩbus uenit mõachos uiſitare: qbus dũ aq̃ ĩ uia defeciſſet: & tã ipſi q̃ eo℞ camelus: q ſarcinas baiulabat ſiti piclitarẽt: orõnẽ fudit & fons ĩ deſerto erupit: cũctoſq refecit: uenienſq ad monachos: ut pater cunctorum ſuſcipit: & uidẽs ſororẽ iã uetulã alia℞ magiſtrã letat. Iterũq ad montẽ rediit: ubi ſolitã uitã ducebat: & frẽs ad ſe uenietes ſermonibus edificabat: & lãguẽtes ſanabat. Frõto palatinus a demonio obſeſſus ad ipm ꝓ liberatiõe acceſſit: quẽ remiſit dicens: ꝙ ubi terrã egypti calcaret ſaluus eẽt: qd & factũ ẽ. Virginẽ tripolitanã pluribus grauibus morbis detẽtã ad mõacho℞ ĩſtãtiã ẽt abſẽtẽ orõne ſanauit. Prius tamẽ oẽs eius ĩfirmitates ſibi a domino reuelatas frĩbus declarauit. Aliã quoq uirginẽ laodicie reſidẽtẽ: dolorẽ ſtomachi ualidũ patientẽ ad pces archelai comitis lõge poſitus orõne curauit: comes quoq reuerſus uirginẽ ſanatã ĩuenit. Nauigans cũ qbuſdã frĩbus dixit ſe fetorẽ peſſimũ ſenſiſſe: & nũciauit demonẽ nauẽ ĩgreſſũ eẽ. Et ſubito qdã ex nautis uexatus a demõio ꝓſiliit: quẽ mox antonius liberauit. Aliũ inſup nobilẽ demoniacũ ſibi adductũ: qui furẽs uix poterat detineri: dũ ſcõ abbati maxillã pcuſſiſſet: ſigno crucis edito ab ĩmundo ſpũ eripuit: & demonẽ in deſerto alligauit. Dũ aliqdo ab ãgelis in aere leuaret: adſunt demões eius trãſitũ ꝓhibẽtes & pcã eius ab exordio obiiciẽtes: quos ãgeli rdarguũt: & peccata oĩa illa dimiſſa excipiũt: ſed ſiqd contra eũ hẽnt: poſtq̃ mõachus ſcũs ẽ ut ea edicãt ĩponũt: & cũ ĩ hoc defeciſſent: liber antõius ĩ ethera tollit: & liber deponit. Huic ẽt aliqdo diabolus ĩ tãta pceritate apparuit ꝙ celũ capite cõtingebat: & ĩterrogatus qs eet: dixit ſe eẽ ſathã: q multũ a monachis ĩpugnabat: & a xpianis maledicebat addẽs ꝙ iã ad nihilũ eẽt redactus: poſtq̃ in cũctis partibus regnabat xps. ¶ Alias ẽt uocatus ut exiret & uideret: uidit demonẽ lõgũ uſq ad nubes attigentẽ: q quoſdã pẽnatos ad celũ uolare cupiẽtes extẽſis mãibus ꝓhibebat: quoſdã uero retinere negbat. Et ĩtellexit illũ fore aĩa℞ aſcenſũ & demõis ꝓhibitionẽ: aliqbus reſiſtentẽ: qbuſdã aũt obſiſtere nõ ualẽtẽ. ¶ Sacerdotes & clericos uenerabiliter tractabat: & ab eis benedici hũiliter ĩplorabat. Et cũ lrãs ignoraret: ẽt philoſophos & hereticos ſcripturarum allegatiõe & rationibus conuĩcebat: unde aliquando alexandriam ueniens ſermonẽq publice faciens arrianos ibi aſtantes mirabiliter confutauit: & multa miracula fecit. Redienſq in porta ciuitatis puellam ab immundo ſpiritu exoluit. ¶ Quidam gentiles philoſophi eum adeuntes ut ſibi illuderẽt: auditis eius ſermonibus edificati ſunt & ad chriſtum conuerſi. Ab imperatore Conſtantino ſepius per litteras uiſitatus: eidẽ epiſtolã exhortatoriam remiſit: confortãs eum in xpia

na religiõe:& mones ne in terrena cõſideret ptãte. Ec
cleſie quoq; pſecutionẽ futurã arrianoꝝ īfeſtatiõe p̄
cognouit:& fratribus lachrymãdo predixit. ¶ Duci
cuidã noĩe balachio arriano eccleſiã īfeſtanti:adeo ut
monachos & uirgĩes publice nudatos uirgis cederet:
epiſtolã miſit:eũ de ĩpietate redarguẽs:& irã dei ſup
uenturã cõminãs. Qui epiſtolã legẽs irriſit & nũcios
uerberauit. Sed poſt dies.v.equo iſidẽs ad terrã deiici
tur:& morſibus ac ungulis cõpreſſus:poſt triduũ de
ficiẽs ſepelit. ¶ Tãde iuxta morẽ ſuũ ad uiſitãdos fr̃es
q in iteritori mõte latebãt adiit:eiſq; obitũ ſuũ longe
ante p̄dixit:ac ĩ domino cõfortauit. Et ad cellã regreſ
ſus poſt dies modicos egrotare cepit: duoſq; mona
chos:q ſibi annis.xv.ſeruierãt:accerſuit mõitiſq; ſalu
taribus eis traditis ĩter eoꝝ mãus cũ eẽt annoꝝ.cv.in
deo feliciter obdormiuit.xvi.cal.februarii. Cuius cor
pus in eodẽ eremo p̄fati duo diſcipuli ſepelierũt:& ne
mini locũ ſepulture unq̃ reuelare uoluerunt:eo q; ſic
ipſe illos moriẽs adiurauit:qa ẽt decedẽs miraculoꝝ
famã recuſauit. ¶ Hic ad diuerſa egypti monaſteria
.vii.ſcripſit epiſtolas apoſtolici ſenſus ſermoniſq; re
fertas que in liguã grecã poſtmodũ tranſlate ſunt:ut
dicit hieronymus de uiris illuſtribus.

¶ De ſanctis Speuſippo Heleuſippo & Meleuſippo martyribus. Cap. LXXXXIII.

SPeuſippus heleuſippus & meleuſippus exi
ſtẽtes ãnoꝝ.xxv.cũ auia ſua leonilla & ſo
rore illius ionilla in ciuitate ligonicẽ ſub
aureliano ĩpatore martyriũ paſſi ſunt. Nã
cũ p̄dicti fratres cũ iã dicta eoꝝ auia:a ſcõ benigno p̄ſ
bytero uerbũ domini pcepiſſent & baptizati eẽnt: in
lingonicẽ ciuitate a q̃drato p̄ſide tanq̃ xp̄iani detenti
ſunt. Et ad primã q̃dẽ ſacre idei cõfeſſionẽ pugnis in
facie ceſi ſunt. Deĩde ligatis pedibus & manibus uer
ſo capite in arborẽ ſuſpẽſi ab auia leonilla cõfortabãt.
Poſthec in ignem miſſi illeſi permanentes: orãtes ad
dominũ ut aĩas eoꝝ in pace ſuſciperet: expirarũt: ui
ſiq; ſunt angeli cũ luce multa eoꝝ aĩas colligẽtes: cor
poraq; eoꝝ intacta ab igne reptã ſunt. Quo uiſo mi
raculo ionilla matrona ſoror leonille ad chriſtũ con
uerſa ẽ. Et cũ relicto uiro & duobus paruulis xp̄m cõ
fiteretur:a paganis tẽta & capillis ſuſpẽſa eſt. Deinde
poſt plurima ſibi illata ſupplicia cum leonilla ſorore
ſanctoꝝ auia pariter decollant̃.xvi.calen.februarii.
Quoꝝ omnium corpora diu latentia proceſſu tẽpo
ris inuenta ſunt:& digno honore tumulata.

¶ De ſcõ Sulpicio epõ. Cap. LXXXXIIII.

SVlpicius ep̄us de ciuitate bituricẽ ĩ claris
parẽtibus ortus:puerilibus annis miſeri
cordie opibus ĩtentus erat. Quadã nocte
cũ duobus pueris uigilãs:uidit eos a duo
bus ſpiritibus teterrimis de eccleſia eiici:ſignoq; cru
cis demões effugauit:ĩde multas antiq hoſtis inſidias
ppeſſus xp̄i grã ſnpauit. Sed dũ fama eius crebreſce
ret:ad ĩſtãtiã lotharii frãcoꝝ regis ab auſtregiſillo bi
turicẽſi epõ in diañũ ordinat̃:deĩde in abbatẽ eligit̃:
ac demũ defuncto auſtregiſillo in ep̄m ſublimat̃:q &
meruit primã aqtanie ſedẽ. Hic multis renitẽs ſignis
egros ſanabat:& demões effugabat. Die q̃dã dũ ignis
tectũ domus eius inuaſiſſet:ſigno crucis oppoſito tã
diu cõtra incẽdiũ ſtetit:donec flãmas extĩxit. Alias ẽt
cũ ignis domũ aliã incẽderet:& mulier q̃dã p ſegete
quã ibi iuxta repoſuerat ſolicita eẽt:ſignũ crucis edi
dit cõtra flãmas:mãdãs ne illud tranſire p̄ſumeret:&
extũc ignis acſi mõs ĩteriectus fuiſſet:ſeipm cõpeſcuit.
Cũ q̃dã arbor exciſa ſup pueꝝ aliis ĩtentũ caderet:ſan
ctus accurrit:& ſigno dominico arborẽ erectã in p̃tẽ
oppoſitã cõcidere cõpulit:ſicq; pueꝝ liberauit. Latro
q̃dã ut furaret̃:eius p̃ptuariũ ĩtrauit & nocte tota
circuiens exitũ minime repire ualuit. Ad quẽ dũ ſcũs
mãe miſiſſet familiã:latro ſuſpẽdiũ metuẽs in puteũ
.lxxx.paſſuũ ſe p̃cipitauit:auxiliũ ſulpicii nihilomius
inuocãdo:quẽ uir domini de puteo extractũ illeſum
reppit:cõpũctũ ad p̃niam recepit:ſibiq; de neceſſariis
p̃uidit. Leuita q̃dã cõtra eius mandatũ ad domũ ſuã
pgere uolens cecitate pcuſſus unde erat tota nocte ſe
mouere nequit:& rediẽs de inobediẽtia p̃niam egit.
Quadã uice ĩ eccleſia cũ clericis ſuis pnoctãs:orõni p
cũbẽs ſtrepitus demonũ & ĩfeſtatiões tumultũ plures
ſenſit:adeo ut putaret̃ eccleſia euerti:nec ab orõne ceſ
ſauit:dõec oĩs fãtaſtica illuſio euanuit. Quẽdã hoĩem
cui die ſcõ paſche ligna p̃cidẽti manus ſecuri adherẽs
aruit:lachrymis & ſuffragiis tota nocte ĩcũbẽs mane
ſanatũ remiſit. Qui plenus dieꝝ in pace q̃euit.xvi.ca
len.februariis. Sepultus in biturica ciuitate.

¶ De cathedra ſancti petri rome. Cap. LXXXXV.

CAthedra ſcĩ petri apoſtoli: q̃ in urbe Rõa
primũ ut ſũmus põtifex ſedit:facta ẽ ãno
q̃rto claudii ĩpatoris:q̃ iõ cõiter ab eccle
ſia minime celebrat̃: qa huius memoria
ſub feſto alterius cathedre:q̃ petrus primũ antiochie
ſedit recolit̃:ut dicet̃.viii.cal.martii. Nã q̃uis bt̃i petri
in urbe roma fuerit ſedes prĩcipalior: illa tamẽ cele
brius agit̃:qa fuit tp̃e prior: & honorificẽtia potior.
Beatus ergo apoſtolus poſtq̃ antiochie.vii.annis ſe
dit:hieruſalẽ uẽit:& cũ ſimõe mago diſceptationẽ ha
bẽs:eũ ĩde fugauit:& cũ ipm romã ueniſſe cõpuit:eũ
ĩſecutus ẽ:& q̃rto ãno claudii romã ueniẽs a fidelibus
reuerẽter ſuſcipit̃:& in cathedrali ſede ſublimat̃:in q̃
ſedit annis.xxv.& ſic uicariatũ xp̄i in terris.xxxii.ãnis
tenuit:ad q̃d tp̃s nullus rõanoꝝ põtificũ exĩde deue
nit:ſicut & eius noĩe nemo ſe uocari p̄ſũpſit. Duos ãt
põtifices petrus ſibi coadiutores ordinauit:unũ ĩtra
urbẽ.ſ.linũ:aliũ extra urbẽ.ſ.cletũ:ut dicit ioãnes be
leth:ipſe uero p̄dicatiõi iſiſtebat. Mõſtrat̃ aũt uſq; ad
p̄ſens eius cathedra:in q̃ rome fuit primitus exalta
tus in eccleſia uidelicet ſancti petri:ubi & p antiquis
& uenerabilibus reliqis cõſeruat̃:& dr̃ q; nullus papa
in ipſa ſede aliquando ſedere p̄ſumpſit. Celebrat̃ aũt
feſtũ huius cathedre uidelicet rõane ſedis.xv.calen. fe
bruarii ut in martylogio hieronymi reperitur.

¶ De ſcã Priſca uirgine & martyre. Cap. XCVI.

PRiſca uirgo & mr̃ paſſa ẽ in urbe Rõa ſub
claudio ceſare ãno.iiii.ĩpii ſui:que filia fuit
nobilis ciuis:q ter cõſulatũ in urbe hũerat
quã in eccleſia reptã orãtẽ miniſtri ĩpato
ris ceperũt & duxerũt ad claudiũ:iuſſuq; eius ad tẽ
plũ apollinis ducit̃:ut ibi ſacrificaret:ſed dũ orõne fu
diſſet ad dominũ:facto terremotu corruit idolũ &
q̃rta ps tẽpli diruta eſt:& oppſſit multitudinẽ paga
noꝝ cũ ſacerdotibus idoloꝝ. Impator uero territus
fugit. Demon autẽ per aera clamabat: ſe expulſum
de habitatione ſua:in q̃ per annos.lxv.manſerat: qui
ex eo die de urbe eiectus fuerat cũ ſpiritibus.xciii.ſibi

ſubiectis. Tunc imperator iuſſit uirginem alapis cedi:que lumine de celo ſuperfuſo:& uoce dominica cõfortata eſt. Die ſequenti iuſſit eam claudius expoliatã flagellis uerberari:& poſt hoc fuſtibus mactari: que a xpo conſolata:facie ut ſtella ſplendens apparuit. Miſſa eſt igitur in carcerem:& pinguedine adipum diſſoluta:toto corpore iuſſu ceſaris perungitur:ut ſic maleficia ſoluerent. que nocte tota cum multitudine ſanctoꝝ pſallens audiebat:ſed dum mane eam limenius imperatoris conſanguineus educere uellet:odore perfuſus ingreſſus carcerem repperit illam in throno ſedentem & angeloꝝ multitudinem circunſtantem:& dum ſedem euertere uellet:circuſtantes angeli diſparuerunt. Cũ igit̃ ante ceſarẽ ſtetiſſet & ipſam ad tẽplũ ſacrificaturam duci feciſſet:clamabat demõ: dicẽs. ꝙ ignis a .iiii. angelis tẽpli ꝑcedẽs ipm ĩcendebat. Moxqꝫ ignis de celo cecidit:& ſacerdotes cũ parte gentilium cõbuſſit:& idolũ in fauillam redegit. Quod uidens ĩperator priſcã prefecto tradidit puniendam. Que ducta ad pretorium p̃fecti uncinis ferreis attrahitur & gladiis toto corpore diſcipat̃:deinde carceri mancipatur. Sed dum p̃fectus iuxta carcerẽ equitaret & lumẽ cõſpexiſſet:ꝑſpiciens per feneſtram uidit uirginẽ in throno ſedentẽ:& faciẽ eius claritate nimia refulgentẽ. Qui carcerem anulo ſuo ſignans .l. milites ad cuſtodiam dimiſit. Illi uero noctu eã cum angelis pſallentẽ audiebant. ℭ Mane aũt facto iuſſit eã imperator preſente p̃fecto in amphitheatrum duci & beſtiis exponi. Et dum ſibi leo ĩmaniſſimus:qui oue quotidie comedebat:& .iiii. diebus fuerat ſine cibo detentus dimiſſus eſſet:leo curſum arripiens ad pedes uirginis ꝓcidit & plantas lingere cepit. Quẽ dũ ceſar ad locũ ſuum reduci faceret:in conſanguineũ eius irruit & eum ꝓtinus interfecit. Tunc imperator iuſſit eã in ergaſtulum recludi:& triduo in edia macerari. Deinde ipam eductam facieqꝫ ſplendentem in equuleo ſuſpendi & ungulis latera eius radi. Statimqꝫ brachia cum manibus carnificum dolore nimio torquebatur. Poſt heç in ignem copioſum mittit̃:ſed pluuia maxima cũ uẽto ſubito erumpente: flãma dipergit̃: & ignis extinguit̃:uirgoqꝫ omnino illeſa conſpicit̃. Quod dũ claudius magie deputaret:fecit capillos ipſius radi: ut ſic eius maleficia tollerentur. Poſthec in templum idolorum eam incluſit & hoſtium anulo conſignauit: ubi audite ſunt uoces angelice una ſecum deum laudantes. ℭ Poſt diem tertium ingreſſus imperator in templũ repperit priſcã in throno ſedentẽ uallatã agminibus angeloꝝ:& iuxta baſem colũne idolũ cõminutũ: ꝓpter qđ iratus ceſar eã foras urbẽ eductam precepit gladio necari:que prius orõne facta ad dominum ut ſuſciperet ſpiritũ eius:uoce celica ad gloriã inuitatur: ſicqꝫ decollata eſt:& continuo carnifices mortui ceciderunt. Quod dũ ſancto urbis rome epo nunciatum eſſet:acceſſit cũ clericis:ut colligeret corpus martyris repperitqꝫ duas aqlas corpori inſidentes: & ipm ne a feris tangeret̃ cuſtodientes:qđ ab epo collectũ miliario .x. ab urbe uia oſtienſi ſepultum eſt:ubi & fuerat decollata. Imperator uero graui langore ꝑcuſſus dentibus ꝓpriis carnes ſuas mordens:poſt dies paucos miſerabiliter expirauit. Tempore aũt eutyciani pape corpus beate priſce eidem diuinitus reuelat̃:& locus per uiſionem oſtendit̃. ubi ipſe cum clero & populo effodiens & corpus inueniens:ipſum inde leuauit: & ad urbem deducens in eccleſia ſanctoꝝ martyꝝ aquile & priſcille uenerabiliter tumulauit:in loco uero ubi fuerat decollata eccleſia a fidelibus facta eſt:eius memorie dedicata. Que paſſa eſt .xv. calen. februarii.

ℭ De ſcĩs Moſeo & Amonio mar. Ca. LXXXXVII.

MOſeus & Amonius apud pontũ inſulam paſſi ſunt:q cũ eſſent milites & xp̃m cõſtãter confiterent̃:primo militaribus cingulis exuti:deinde ad metalla damnati ſunt: poſt aliquod uero tps inde abſtracti:diuerſiſqꝫ ſuppliciis affecti. Nouiſſime igni traditi ſunt. Sicqꝫ martyrium ſuum cõſumauerunt .xv. cal. februarii:ut ait ado.

ℭ De ſancto Deicolo abbate. Cap. LXXXXVIII.

DEicolus abbas diſcipulus fuit colũbani abbatis. Quo qdẽ ſancto cũ diſcipulis a britãniis abſcedente:ipſe de licentia p̃ris eo ꝙ debilis eſſet pedibus ibidẽ remãſit: mandato ſibi per obedientiam ne ad mõaſteriũ luxouienſ unde diceſſerat aliquãdo rediret. Recedente ergo magiſtro dũ diſcipulus ꝑ incerta loca uagaret̃: & ſitis eũ arida cõprimeret:baculo terrã percuſſit fonſqꝫ ibi ſtatim erupit:qui ſanctũ reficiens uſqꝫ hodie ibi manet. Cũ aũt bubulcũ oues paſcentẽ de loco quereret:illeqꝫ ſibi ĩtimaſſet rogauit eũ ut illucuſqꝫ ſecũ peragraret. Dũqꝫ paſtor pro pecoribus dubitaret nec haberet cui cuſtodiendas dimitteret:ſanctus baculũ pro cuſtode in terrã fixit eaſqꝫ baculo in ſua fide cõmẽdauit. Quẽ bubulcus uſqꝫ ad locum aſſociauit: & reuerſus oues circa baculũ acſi circa paſtorem illeſas & accubantes ĩuenit. Veniens ergo deicolus ad locũ oſtẽſum eccleſiã ſancti Martini ibi poſitã clauſam cõſpexit: ſed ianue ꝓpinquus:ꝑ eãdẽ ſpõte ſibi diuinitus reſeratã ĩtrauit & orõnẽ fecit. Et dũ hec crebro fieret: p̃ſbyter eccleſie illius inuidia motus hec patrono nomine Verſario nũciauit:de cuius licẽtia cũ ſuis ordinauit: ut dũ monachus ille ꝑ noctẽ eccleſiã introiſſet:ipſe eũ ĩſecutus cũ illis occideret. Dũ igit̃ horã obſeruaſſet: & ad ſancti ĩteritũ feſtinaret ueniens ad eccleſiã ianuas & feneſtras ſpinis & rubis obſtructas inuenit & ſic ĩtrare nõ uales uiꝝ dei dimiſit. Quod audiẽs uerſarius:& hoc magicis artibus attribuẽs:mandauit ſuis ut ubicũqꝫ mõachus reperiret̃ ſibi genitalia ꝑciderent. Statimqꝫ in ipa hora uerſarius in eiſdẽ mẽbris ſibi mirabiliter tumefactis dolere admodũ cepit. Quod uxor eius ex iniuria ſcõ illata contigiſſe recognoſcẽs uiꝝ dei ad ſe humiliter acceſſiri fecit:ut ad maritũ liberãdũ feſtinaret. Sed anteqͣ deicolus illuc ꝑueniſſet uerſarius expirauit:ueniẽs ergo ſcũs itinere feſſus:capã exuit eãqꝫ radio ſolis ꝑ feneſtrã intrantis ſupiecit:ubi acſi in ꝑtica mãſit. Deinde orõne ſua uerſariũ ſuſcitauit:q oẽs ſuas poſſeſſiones & capellã ſibi cõceſſit:ubi deicolus cõgregatis fratribus monaſteriũ cõſtruxit. Cũ die qdã clotarius rex circa locũ uenando cum ſuis aprũ inſequeret̃:aper fugiens eccleſiam introiuit: & ante altare proſtratus manſuetus ꝑmanſit:deicolũ aſpiciẽs & quaſi eius auxilium petens:quod dum uenatores cũ rege aprum inſequentes uidiſſent admirati ſunt: & ſanctum reuerentes aprum dimiſerunt. Cui etiã rex multa priuilegia conceſſit:& locum prediis dotauit. Poſt hec deicolus apoſtolorum limina uiſitauit:& repatrians ac obitum ſuum precognoſcens: columba/

num ſibi ſucceſſorem monaſterio delegauit. Ipſe autem ſecretiorem petēs eremum poſt plures annos in pace quieuit.xv.calen.februarii.

¶ De tranſlatione ſancte Lucie. Cap. XCIX.

TRanſlatione corporis ſancte Lucie ad ciuitaté uenetiaꝝ circa annū domini.M.xl.facta eſt. Nā dū rogerius conſtantinopolitanus īperator circa annū domini.M.x.ī romania & ſicilia dñaret: maneiacem pricipē ſibi dilelectū & prudentem uicarium ad ſiciliam miſit. Qui ſagaciter imperatori rebellans ſiciliā tyrānide occupauit: quod imperator audiens doluit: & de conſilio regine ſe egrotantem & deinde mortuum ſimulauit. Pauperem quoq; defunctū capſa incluſum ſui loco regaliter tumulari fecit. Ipſe uero biēnio latuit: ita ꝙ uere mortuus ob oībus credebat. ¶ Poſt duos annos regina per ſolēnes nuncios maneiacē de ſuo cōiugio requiſiuit: qui aſſenſum prebens ordinatis nuptiis ſolēniter cōſtantinopolim cū muneribus aduenit: & corpora ſanctaꝝ agathe & Lucie ſecum de ſicilia aſportauit. Qui dum conſtantinopolim ueniſſet ab imperatore de latibulis ꝓdeunte interficit: & regnū ſicilie recuperat: & corpora uirginū cōſtantinopoli honorifice recōdunt. Poſt hec āno domini.M.xl. dū ueneti cū ſiculis cōſtātinopolī cepiſſent: corpora duaꝝ uirginū auferentes cōdixerunt adinuicē ut corpus ſancte agathe ſiculi rehaberent: & corpus ſancte Lucie ueneti ferent ſecū quod & factū eſt. Sicq; corpus ſancte uirgīs delatum uenetias: primo qdem in monaſterio ſancti gregorii maioris pluribus annis ſtetit: deinde a duce & populo ad eccleſiam ſuo nomini edificata tranſlatum fuit: ubi uſq; in p̄s iacet miraculis coruſcans. Factaq; eſt huiuſmodi tranſlatione uidelicet de conſtantinopoli uenetias.xv.calen.februarii.

¶ De ſanctis Mario Martha Audifax & Abbacuch martyribus. Cap. C.

MArius & Martha uxor eius: & filii ſui audifax & abbacuch ratione ſub claudio imperatore martyrium paſſi ſunt. Hi nobiliſſimi & diuites de perſida oriundi uenerunt romā eum orationis: cū eſſent chriſtiani. Et ceperunt corpora ſanctoꝝ perquirere: & xp̄ianos in carceribus ſuis corpora quoq; martyrum pro xp̄o interfectoꝝ requirentes ſepeliebant. Et dum in caſtro tranſtyberim beatum quirinum in carcere uiſitaſſent: & multorum martyrum corpora tumulaſſent: uiſitauerūt beatum calixtum papam cum chriſtianorum multitudinem latitantem. Cum quibus duobus menſibus permanſerunt: multaq; ſibi & ceteris chriſtianis neceſſaria prouiderunt: ipſiuſq; benedictiōe ꝑcepta abierunt ſanctoꝝ martyrum corpora requirent & honorifice tumulantes: inter que prefatum beatū quirinū in tyberi necatum &.cclxii.chriſtianos iubente claudio ſagittis interfectos condigna reuerentia ſepelierunt. Hec claudius audiens ſanctos dei detineri fecit: quos ſibi preſentatos diutius examinauit: & deinde muſciano uicario puniendos tradidit: qui dū coram ipſo in tellure conſiſtentes xp̄m conſtanti aīo confiterent: oīaq; idola ut demōia execrarent: iuſſu muſciani marius cū filiis fuſtibus ceſi ſunt: martha aſſiſtente & uiꝝ ac natos uiriliter exhortante: deinde in equuleo leuati canabinis funibus crudeliter flagellant: facule quoq; ignee lateribus apponūt: & unguibus ferreis laniant. Et cū hec omnia patiētiſſime toleraſſent: iuſſu eos uicarius de equuleo deponi: & manus eoꝝ precidi: quibus ad colla ligatis per ciuitatem circūduci ſub uoce ꝑconia: ne deos blaſphemare preſumerēt. Martha uero omnibus iſtis aſtans: & ſanctis ſermonibus eos corroborans: de ſanguine illoꝝ caput & faciem liniebat. Nouiſſime aūt iubēte muſciano extra urbem uia cornelia militario.xiii.ad nymphas catabaſis deducti ſūt: ibiq; pariter ſub harenario decollati. Martha uero nympha necata eſt. Quoꝝ corpora iteꝝ iuſſit incendi: ut ſepultura carerent: ſed quedā matrona nomīe felicitas ea ſemiuſta ex igne latēter rapuit: corpus autem marthe de puteo leuauit: & ipſa omnia in ſuo predio ſepeliuit.xiiii.calen.februarii.

¶ De ſancto Baſſiano epō. Cap. CI.

BAſſianus eps natiōe ſyracuſanus patre ſergio natus: annoꝝ.xii.ab eodem romā miſſus eſt gratia ſtudioꝝ: ubi a ſancto gordiano p̄ſbytero doctus ſacꝝ baptiſmū ſuſcepit: quod dum pater ipſius gentilis audiſſet: & eum reuocare diſpōeret: iuuenis baſſianus in eccleſia ſci Ioānis euāgeliſte rome ꝑ uiſionē monitus rauennā fugit ut ꝑ tps aliqđ latitaret: & dū in uia poſitus eſſet: cerua cū duobus hinnulis a uenatoribus iaculata ad eū ꝓfuga uēit: & pedes līgere cepit: illoq; mirāte uēatores ſuꝑueniūt: & ſcūm uidētes ſubſiſtūt: quoꝝ unus ceruā demanibus ſancti rape nitit: ſed mox a diabolo uexatur: quē ſanctus cū liberaſſet: ceruā dimiſerunt. Veniens aūt rauennā apud eccleſiā ſancti appollinaris extra ciuitatē manens orōni uacabat: fama ſanctitatis ꝑclarus. ¶ Bithynius iudex ut reus maieſtatis iuſſu ꝑfidis rauennatis ad decollandū ductus eſt: qui dū baſſiani nomen īuocaſſet: bipēnis tertio de manu ſpiculatoris ꝓſiliit: & ſic innocens apparuit & abſolutus fuit. Poſt hec factus p̄ſbyter in eccleſia laudēſi eps eligit & ab oībus approbat: & dum ad epatū ueniret intrās ciuitatis laudēſi ſuburbia: paralyticum & mutum ab utroq; morbo curauit: & multos leproſos mūdauit. Alias etiam pueꝝ a ſerpente occiſum ſuſcitauit: & puellam obſeſſam a demonio liberauit. Vocatus mediolanum ad beatum ambroſium egrotantem: obitum ſuum clericis eius predixit: & ipſum defunctum uenerabili obſequio tumulauit. Poſt hec reuerſus ad eccleſiam ſuam miraculis & ſanctitate conſpicuus multo tp̄e ſuperuixit: & obitum ſuum annis pluribus ꝑnūciauit: &.lxxxx.etatis ſue anno conſumatus ſanctitate

in pace quieuit.xiiii.cal.febr̄.tempore honorii & theodoſii auguſtorum:ſepultus eſt in baſilica apoſtoloꝝ: quā ipſe a fundamentis erexerat. Tēporis ꝓceſſu deſolata ciuitate laudeñ p ciues mediolañ,& totaliter igne cōſumpta:corpus ſancti nunq̄ inde potuit amoueri: quinimo omnes accedentes ad locū:ut mortui ſternebanť:ſicq̄ ibidem dimiſſum eſt:qua ciuitate poſtmodum in loco ubi nunc eſt reconſtructa per imperatorem federicum:corpus ſancti confeſſis eodem delatū eſt:ubi & quieſcit miraculis ſplendens.

¶De ſancto Pontiano martyre. Cap. CII.

Pontianus martyr tpe antonini īperatoris in ciuitate ſpoleti paſſus eſt: qui tentus a iudice fabiano cū ſacrificare nollet:primo uirgis grauiter ceſus donec ſanguis in terrā quaſi de fonte ꝓflueret:deinde ſup carbones accenſos ambulare cōpulſus illeſus permanſit. Poſt hoc in equuleo appenſus uncinis ferreis uſq̄ ad oſſium nudationē laniatus in carcere miſſus eſt. Sequenti uero dē in amphitheatro poſitus laxatis ſibi duobus leonibus eiſdem manſuefactis permanſit intactus. Itē in cuſtodia artiſſima diebus.xii.ſine ullo cibo detentus: angelo uero ſibi de celo miniſtrante refectus: inde in nullo maceratus educitur:& plumbo liquefacto perfundiť. Cum hec omnia tam mentis q̄ corporis conſtantia toleraſſet. Nouiſſime iuſſu preſidis extra ciuitatē ductus gladio animaduerſus martyriū cōſumauit. Sepultus a fidelibus non longe a muro urbis ſpoletane in loco q dicitur lucianus.xiiii.calen. februarii.

¶De ſancto Germanico martyre. Cap. CIII.

Germanicus martyr ſub Marco antonio & Lucio aurelio in ſmyrna ciuitate paſſus eſt.xiiii.cal.febr̄.q pluribus ſuperatis ſupliciis per gratiam uirtutis dei metū corporee fragilitatis excludens ſpōte preparatam ſibi beſtiam prouocauit:cuius dētibus cōminutus uero panis.i.domino ieſu chriſto pro ipſo moriens meruit incorporari:ut dicitur in martylogio Hieronymi.

¶De ſcō Launomarico abbate. Cap. CIIII.

Launomarius abbas carnoteñ ciuis parētibus chriſtianis progenitus eſt: hic cum adhuc eſſet puer:& oues patris paſceret:q̄ ſibi uictui ſupererāt: pauperibus erogabat:qui traditus a parētibus cuidam ſacerdoti,ſacras litteras didicit:& ad ſacerdotii ordinē preuenit:deinde adhuc iuuenis media nocte de domo paterna fugiens eremū petiit:cū autem ad ipſum occidendū latrones tota nocte laboraſſent:putantes eū pecunias hr̄e: mane diuino miraculo uiſiōe eius territi & ipſius pedibus ꝓuoluti ueniam poſtularunt. Cuiuſdam uiri filium claudū dum pro eo miſſam celebraſſet erexit:& dum claues eccleſie periſſent ante fores humiproſtratus oratione facta ianuas reſerauit. ¶Poſt que dū manipulos meſſium ſub tecto de uiminibus facto repoſuiſſet:& ignis ſegetes inuaſiſſet,ſigno crucis mox incendium ſedauit. Sequenti nocte dū orando ꝑnoctaret:diabolus ſibi ter lumē extinxit terq̄ diuinitus accenſum fuit. ¶Et cū diſcipulos cōgregaſſet: & quercus maxima ad oratoriū cōſtruendū exciſa fuiſſet: q̄ nō apto loco ad dolandum ceciderat: nec a fratribus adhuc paucis alio deferri poterat:oratiōe ſua loco cōgruo eā tranſportauit. Quidam hermoaldus nobilis egrotans.xl.ſolidos ſibi miſit ut pro ſe oraret. Quos ille altari ſuppoſitos: dū per ſpiritum oēs uno excepto de male acquiſito cognouiſſet:illum ſolum retinuit ceteroſq̄ remiſit:& q ex hoc deus placari nō poſſet eidem ꝑdixit. Atq̄ ille mortuus eſt. ¶Inuiſatus tādem a malardo epiſcopo carnoteñ,eū uiſitauit: & ſecum aliquo tempore commoratus multa ſibi futura predixit. ſicq̄ ſenex in pace quieuit.xiiii.cal.feb.

¶De ſancto Fabiano papa & martyre. Cap. CV.

Fabianus papa martyr natione romanus ex patre fabio de regione celii montis:antherio pape in epātu ſucceſſit: ſeditq̄ annis.xiii.mēſibus.xi. Hic,papa romano defuncto:cū clerus & populus pro alio eligēdo cōueniſſent:& ipſe de quodā loco cū amicis rediret:uenit inter eos rei exitū ſcire uolens. Et ecce colūba cādida ſuper caput eius de celo deſcēdit dicens Rome eps coronaberis. Quod oēs mirantes eū in papā elegerūt. Hic cōſtituit ut omni āno in cena domini chriſma ab epo cōſecrareť:& uetus conburereť. Hic regiones diuiſit.vii.diaconibus & eis.vii.ſubdiacones ſubſtituit: q.vii.notariis īminerent:& geſta martyꝝ in integro recolligerent. Iſte philippo imperatori neophyto uolenti ītereſſe uigiliis paſche:& myſteriis cōicare reſtitit: nec quouſq̄ confitereť & inter penitentes ſtaret intereſſe ꝑmiſit:quod & deuotus īperator fideliter adīpleuit. Hic fecit ordinationes.v.p menſem decēbris pſbyteros.xxii.diacones.vii.eps per diuerſa loca numero.xi. Cuius tpe nouatianus qdā pſbyter eccleſie romāe ambiens epatū:& uidens fabianū electū hereticus fcūs ē: contra quē celebratū eſt conciliū in urbe roma.xl.epiſcopoꝝ. Hic enim hereticus lapſis ſpē uenię denegabat:unde in concilio hoc reprobato ſtatuerunt ut lapſis uenia miſericorditer ꝓmittereť:dū mō p penitētiā reuertanť. Hic ſub pſecutione decii capitis obtruncatiōe martyrio coronatus ē. Et ſepultus ī cemiterio calixti uia apia.xiii.cal.febr̄. Et ceſſauit epātus dies.vii.

¶De ſcō Sebaſtiano martyre. Cap. CVI.

Sebaſtianus martyr narboneñ genere nobilis ciuis mediolanenſis diocletiāo & maximiano īperatoribus ualde dilectus:prīcipatū prime cohortis ab eis obtinuit:eorum cōſpectui ſemper aſſiſtens. Hic ſapientia & uirtutibus ꝑditus ab omnibus militibus ut pater amabať. Qui & militarē habitū ad hoc tātum ferebat: ut chriſtianiſſimus ipſe chriſtianoꝝ aīas quas in tormētis uidebat deficere cōfortaret. ¶Cū aūt preclariſſimi

uiri marcus & marcellianus fratres gemini filii tranquillini nobilis:a beato ſebaſtiano in fide eruditi poſt multa ſupplicia ex ſententia chromatii urbis prefecti decollari deberent:ſi īfra dies.xxx.nõ reſipiſcerẽt. Ad eos parentes adueniunt:ut ipſoꝝ aĩos a ſuo propoſito reuocarent. Aduenit & mater martia ſoluto capite reſolutis crinibus oſtenſiſq; uberibus lachrymis genas inconſolabiliter rigabat. Adducit̃ & pater ſenior mãibus ſeruuloꝝ:& capite aſperſo puluere:detectaq; canicie lamentabiles uoces emittebat. Adueniunt & coniuges ꝓprios paruulos offerentes:& incõparabilibus gemitibus & ſuſpiriis eiulantes. Inter hec ceperũt uirorum corda molleſcere. Tunc ſebaſtianus ibi aſſiſtens:erũpens in medio:diuino repletus flamine: de contemptu uite preſentis & de gloria futuri regni:ſermone aſſumens ꝓlixam orationẽ cõtexuit:& eleganti eloquio ſanctoꝝ aĩos ad amorẽ martyrii cõtemptis oĩbus incitauit hec aũt agebant̃ in domo nicoſtrati primiſcrinii:ubi marcus & marcellianus cuſtodiebãtur. Cuius uxor zoe nomine:graui infirmitate loquelam.vi.annis amiſerat:uſum tamen audiendi aut ſenſum animi minime ꝑdiderat. Que cũ oĩa uerbera ſebaſtiani audiſſet:pedibus eius ꝓuoluta:nutibus ueniam poſtulabat. Igit̃ martyr xp̃i orauit:ut os zacharie ꝓphete reſerauerat linguam quoq; eius apire dignaret. Statimq; mulier loquendi facultate recepta ſermones beati ſebaſtiani benedicere cepit: ſeq; angelũ domini iuxta eum uidiſſe aſſeruit: qui ĩmenſo lumĩe circũdatus libꝝ apertũ tenebat:ubi oĩa q̃ ſanctus dixerat ſcripta erant. Iuxta quẽ etiam alii.vii.angeli candidiſſimi circũſtabant. Quo uiſo miraculo:nicoſtratus uir cũ uxore cõuerſus eſt una cũ tranquillino & martia parentibus marci & marcelliani:& a ſcõ policarpo preſbytero baptizati ſunt. Marcus uero & marcellianus in domino cõfortati martyrii gloriã ꝑoptabant. Quos dũ nicoſtratus uellet ſolutos dimittere: oĩo abire noluerunt aſſerentes ſe paſſionis calicẽ nullatenus dimiſſuros. Tranquillinus aũt graui morbo laborans ſtatim ut baptizatus eſt:ſanitatem ſuſcepit. Poſtq̃ aũt marcus & marcellianus martyriũ paſſi ſũt: & mater eoꝝ martia poſt dies modicos in pace migrauit ad chriſtũ. Chromaticus prefactus graui morbo laborans a ſancto ſebaſtiano ſanatus eſt: & ab eodem atq; a tranquillino in fide doctus una cũ tyburtio filio ſuo:per manus policarpi p̃ſbyteri ſacrum baptiſmum ſuſcepit:ut in paſſione tyburtii dicetur.iii. idus auguſti. Quibus omnibus per martyrium cõſumatis beatus ſebaſtianus latere non potuit. Nam cũ imperator diocletianus cognouiſſet qualiter dudũ in chriſtianitate latuiſſet:& multos tali occaſiõe ad martyrium ꝓuocaſſet:eum ad ſe conuocauit: & de ingratitudĩe quam erga deos & imperatores habuerat dure redarguit. Qui cum ſe chriſtianum pro ſalute imperii ſemper orare dixiſſet: iuſſit eum imperator in medio campi ligari:& quaſi in ſignum a militibus ſagittari:qui ita eum ſagittis impleuerunt:ut quaſi erinacius uideretur:& exiſtimantes illum mortuũ abierunt. Verum hyrene relicta caſtuli mater abiit noctu ut corpus tolleret:& inueniens ipſum adhuc uiuum ad domum ſuam adduxit: & curam eius egit. Qui intra paucos dies conualuit: & ſtans ſuper gradus heliogabali uenientibus imperatoribus ſe exhibuit:eoſq; de perſecutione quam in chriſtianos iniuſte agebant:increpare cepit. Quod cum diocletianus miraretur:dixit ſe ad hoc a chriſto domino ſuſcitatũ: ut eiſdem ueritatem fidei conteſtaretur. Tunc imperator iuſſit eum in hippodromum palatii duci:& tãdiu fuſtibus cedi:donec ſpiritum exhalaret. Corpuſq; ipſius in cloacam proiici:ne a chriſtianis nomine martyris coleretur. Sanctus uero martyr apparuit lucine matrone religioſe:eiq; corpus ſuum reuelauit: & ut iuxta apoſtolorũ ueſtigia ſepeliret admonuit. Quod & illa cum ſeruis nocte ſequenti adimplere curauit: ipſumq; in catacumbis iuxta corpora apoſtolorũ ut iuſſerat collocauit. Paſſus eſt autẽ circa annos domini.cclxxxvii.xiii.calen.februarii. ¶ Poſt temporis decurſum anno.ii.ludouici imperatoris: hilduinus abbas ſancti Dionyſii ſacriq; palatii archicapellanus romam miſit:& a papa eugenio corpus ſancti ſebaſtiani obtinuit. Indeq; trãſlatum apud urbem ſueſſionẽ in baſilica ſcĩ medardi collocauit:ut dicit ſigibertus.

¶ De ſancta Agnete uirgine & martyre. Ca. CVII.

AGnes uirgo & martyr ſacratiſſima: cuius paſſionem ſcribit ambroſius: nobiliſſima romanorum.xiii.etatis ſue anno mortem perdidit:& uitam inuenit:corpore iuuencula ſed animo cana:pulchra facie ſed pulchrior fide. Hec dum a ſcholis reuertitur:a prefecti urbis nomine ſimphronii filio iuuene adamatur:cuius parentes requiſiuit:& multis promiſſionibus eius coniugium poſtulauit. Deinde diuitias & gemmas & theſauros obtulit infinitos:que omnia a uirgine ut ſtercora reputata ſunt. Iuuenemq; curioſa oratione licentiauit. eo q; ab alio amatore preuenta eſſet: quem de quinq; excellentiis commendauit:que a mulieribus in ſpõſis plurimum requiruntur. ſ.de nobilitate generis:q2 longe illo nobilior genere & dignitate: cuius mater uirgo eſt:cuius pater feminam neſcit. De decore pulchritudinis:quia eius pulchritudinem ſol & luna mirantur. De diuitiarum abundantia:quia eius opes nũquam deficiunt:& diuitie nunquam decreſcunt. De potentie efficacia: quia eius odore reuiuiſcunt mortui: eiuſq; tactu confortantur infirmi. Et de amoris excellentia:quia eius amor eſt ſuauior & gratia elegãtior. Deinde ſubiecit quinq; beneficia ſibi ab ipſo ſpõſo collata. Quia anulo fidei ſue eam ſubarauit. Multiplici uirtutum uarietate ueſtiuit. Paſſionis ſue ſanguine ſignauit. Vinculo amoris copulauit: Et celeſtis theſauri gloria ditauit. Audiens hec inſanus iuuenis: lecto ꝓſternitur: & q; amore egrotaret:a medicis aperitur. Cumq; pater iuuenis eadem uirgini replicaret: & illa prioris ſponſi federa uiolare non poſſe diceret: cepit prefectus inquirere:quis eſſet ſponſus ille nobilis:de cuius ſe agnes poteſtate iactaret. Cumq; didiciſſet:q; uirgo chriſtum deum ſuum ſpõſum aſſereret: prefectus eam ſibi preſentari fecit:& primo blãdis ſermonibus:dehinc terroribus pulſare cepit. Que illum blandientem ſicut & terrentem animo deridebat. Et quia nobilis erat:& uim ei prefectus inferre non poterat:titulo ſibi chriſtianitatis obiecto: ſequenti die eam ſibi aſſiſti fecit:& iterato de amore iuuenis appellauit. Et cum in ſermone caſſo labore deficeret: alterum de duobus ſibi propoſuit eligendum:aut ſi uirginitatem elegerat:dee ueſte cum uirginibus immo/

lare:aut cum meretricibus publice ſcortari. Que cū
neutrum elegiſſet:dicens ſecum habere angelum do/
mini:qui eam ſemper impollutam cuſtodiret. Iuſſu
ſimphronii ſpoliata ad lupanar ducitur uoce preconia
agnetem ſacrilegam proclamante. Tantam autē den/
ſitatem dominus capillis eius mox creſcentibus con/
tulit:ut melius quam ſuis ueſtibus uideretur induta.
¶ Ingreſſa autem turpitudinis locum: angelum do/
mini preparatū inuenit:qui eam īmenſo lumine cir/
cūdidit:& ſtola candidiſſima ad menſuram eius cor/
poris diuinitus contexta ueſtiuit. Tunc prefecti filius
cum ſodalibus ad lupanar uenit:& uolens ſibi illude/
re:illos prius ad eam inuitauit:Qui ingreſſi & immē
ſo lumine territi:compuncti redierunt. Sicq̄ lupanar
locus orationis efficitur:adeo ut quiſq̄ mundior exi/
ret:q̄ ingrederetur. Iuuenis ergo laſciuus ſocios ut pu
ſillanimes irridens:intrans in lumen irruit:moxq̄ ut
eam contingere uoluit:prefocatus a diabolo expira/
uit. Quem ſocii uidentes diutius immorari: putabāt
illum obſcenis operibus occupari. Tandem ad locum
acceſſerunt:& eum mortuum inuenientes: prefori/
bus clamauerunt. Concurrit populus:cōcurrit & de/
flens prefectus:& quidam eam maleficam:quidam ī/
nocentem exclamabant. Prefectus uero cauſam necis
filii interrogat. Cui uirgo reſpondit:ꝙ ille cuius uolū
tatem perficere noluit:in eum poteſtatem accepit. Nā
& alii qui honorem deo intrantes dederant:illeſi exi/
uerant. Cui cum prefectus ſe eidem crediturum dice/
ret:ſi iuuenem ſuſcitaret:orauit agnes cū lachrymis
& confeſtim ab angelo ſuſcitatur iuuenis: qui egreſ/
ſus cepit chriſtum publice predicare:& oīa idola con/
futare. Tunc ſeditione in populo excitata ꝑ pontifices
idoloꝝ:prefectus hec uidens obſtupuit eaq̄ dimitte/
re uoluit:ſed proſcriptionem timens:uirginem aſpa/
ſio uicario dereliquit:& dolens abiit ꝙ ipſam libera/
re non potuit. Quam uicarius in ignem copioſum ia
ctari fecit:ſed in duas partes flāma diuiſa ſeditioſum
populum comburebat:& eam minime contingebat:
uirgo autem chriſti ad dominū orauit: moxq̄ ignis
ita extinctus fuit:ut nec quidem tepor incendii rema
neret. Aſpaſius aūt ſeditionem populi timens in gut/
ture eius gladium mergi fecit:& ſic xp̄s ſibi ſponſam
& martyrem conſecrauit. Cuius corpus chriſtiani cū
parentibus nullam triſtitiam habentibus tulerunt:il
ludq̄ in predio ſuo uia numentana ſepelierunt:uixq̄
a paganis in eos mittentibus lapides euaſerunt. Paſſa
eſt autem.xii.calen.februarii.

¶ De ſancto Patroclo martyre. Cap. CVIII.

PAtroclus martyr paſſus eſt apud ſenonas
gallie ſub ualeriano imperatore. Qui cū
de partibus illis egrederetur: audita fama
patrocli ꝙ uir nobilis aſſiduis oratiōibus
uacans:hora.xii.uix cibum capiebat: & quia chriſtū
publice predicabat:fecit eum teneri & duci ad ſacrifi/
candum. Qui cum ſacrificare cōteneret iuſſu:impera
toris fuſtibus ceditur: deinde miſſis compedibus in
cruribus ipſius & catenis in manibus uinctus triduo
carceri patroclus mancipatur. Sed cum in chriſti con
feſſione conſtanter perſeueraret: iuſſit eū aurelianus
iuxta flumē ſequana duci:ibiq̄ gladio caput eius ab/
ſcidi. Ductus ergo ad locū:oratione premiſſa:lumina
eum tenentium obſcurata ſunt:ipſe uero flumē tran
ſiuit:aqua uix ad genua pertingente. Quod dum qui
dam illorum diuine uirtuti:quidā magice arti aſcri/
berent:flumen & ipſi tranſierunt:& dum ſanctum re
quirerent a muliere gentile eiſdem orans oſtenditur.
Sicq̄ caput ipſius amputatur.xii.cal.februarii. Cuius
corpus a uiris fidelibus perſecutione ſedata in ciuita/
te ſenonū ſepultum iacet.

¶ De ſcō Publio epō & martyre. Cap. CIX.

PVblius eps athenieſi & martyr glorioſus
fuit. Hic humana & diuina ſapientia cla/
rus:ſecundus poſt dionyſium ariopagitā
ad modum effulſit. Eccleſiamq̄ athenien
ſium nobiliter rexit:& preclarus uirtutibus ac doctri
na prefulgens ob chriſti fidem martyrio coronat̃.xii.
calen.februarii.hec ado.

¶ De ſanctis Fructuoſo epiſcopo & ſociis martyri/
bus. Cap. CX.

FRuctuoſus eps augurius & eulogius dia/
coni & martyres:tempore galieni impera
toris martyrium paſſi ſunt apud terrago/
nam hiſpanie ciuitatem. Qui primo ī car
cerem truſi:diebus pluribus afflicti ſunt. Deinde edu
cti:pro chriſti confeſſione flammis iniecti: uinculis q̄
bus alligati fuerant exuſtis manibus in modum cru/
cis expanſis:orantes ut urerent̃ obtinuerunt. Et mox
quidam ex fratribus:& filia preſidis que abſtabat: ui/
derunt ſanctorum animas celum conſcendere coro/
natas. Qui paſſi ſunt.xii. calend.ianuarii: ut dicit ado
in martylogio ſuo.

¶ De ſcō Vincentio leuita & martyre. Cap. CXI.

VIncentius leuita & martyr genere hiſpa/
nus de ciuitate ceſarauguſtana:patre euti/
tyo:agreſtis olim nobiliſſimi & conſulis
filio matre enola ꝓgenitus eſt. Qui a pue
ritia ſacris litteris eruditus erat:& ſub ualerio ceſarau
guſtanī epō moribus & ſcientia clarebat. A quo & ad/
huc iuuenis archidiaconus eius ordinatur. Cui eps qa
impeditioris lingue fuerat: predicandū uices ſuas cō/
miſerat:ipſe uero orationi uacabat. Tempore igitur
diocletiani & maximiāi impatoꝝ:cū dacianus hiſpa/
niaꝝ preſes neqſſimus ciuitatē ceſarauguſtanā eſſet ī/
greſſus:ut xp̄ianos ad ſacrificia tormentis cōpelleret:
& uincentii laudabilē famam audiret:fecit eū una cū
epō ualerio in carcere detineri. Deinde pergens ualen
tiam catenis uinctos in collo & māibus poſt ſe trahi:
ipſoſq̄ ibidem cuſtodie duriſſime mancipari & fame
ac inopia diebus plurimis macerari. Quos poſtmo/

dum ſibi preſentatos cū in nullo cōſpexiſſet afflictos: cuſtodes redarguebat:putans ꝙ ipſos in ergaſtulo re/fouiſſent. Et iratus ualerium interrogauit:cur contra precepta principum agere preſumpſiſſet. Qui cū lin/gue rudis & imperitus quaſi ſub murmure reſponderet:uincentius ab ep̄o licētiā petiit reſpondendi. Qua obtēta libera & cōſtātiſſima uoce deos gentiū demo/nia eſſe:aſſeruit:& xp̄m dominum ſe nunq̄ abnegaturos expreſſit. Tūc preſes iratus ep̄m in exilium miſit: ubi & poſt tp̄s in pace quieuit:uincentiū uero uti re/bellem & iuuenē temerarium grauiſſimis tormentis cruciari mandauit. Et primo qdem illū fecit in equu/leo leuari:& membris diſtendi totoq; corpore diſſi/pari. Interrogans cū ubi nā corpus ſuū miſerabile cerneret. Qui cū ſubridendo diceret: hoc ſemper optaſ/ſe:& preſidem ſuis uotis optime cōcordare. Iratus dacianus tortores flagellabat:eo ꝙ ipſum in torquēdo deficiebant:ſtridore dentiū fremens: ac quaſi ſe ma/gis q̄ dei matrem torqueri nutibus oſtendens. Carni/fices uero pectines & ungulas ferreas uſq; ad intima coſtaꝝ fixerunt. Ita ut de toto corpore ſanguis efflue/ret:& ſolutis cōmpagibus uiſcera interna paterent:& cum miniſtri laſſi deficerent:ipſe iā inuictus in oībus apparebat. ¶ Poſt hec iubente preſide equuleo depo/nit:& ad ignis patibulū ducit:qui moras carnificum arguebat:& ad penā alacriter ꝓperabat. Craticulā igitur candentem ultro conſcendens:ibidem aſſat: exu/ritur:& cremat:membriſq; oībus uncinis ferreis in/figitur:flāma ſanguīe cōſpergit: uulnera uulneribus inſtaurantur:ſal inſup in ignem mittit: ut in corpus uulneratū iſiliēs:ſtridentibus flāmis crudelius cōbu/rat. lamnq; nō ad artus ſed ad nudata uiſcera tela iaciūtur:ipſeq; fibre de eius corpore extra labuntur. Inter hec manet imotus:& erectis in celū oculis dominū p̄cabat. Cumq; hec daciano nunciata fuiſſent:iuſſit eū in carcere teterrimo recludi: & ibi teſtas acutiſſimas cōgeri: pedeſq; eius in ligno configi:& extenſum ſu/per teſtas relinqui. Que cum adimpleta fuiſſent:pena mutat in gloriā:nam tenebre carceris diuina ſupfuſa luce fugantur:teſtaꝝ aſperitas in floꝝ ſuauitatē mutatur:pedes ſoluuntur:& martyr domini angelorum dulci modulatione conſolatur. Que cuſtodes per ri/mas aſpiciētes cōuerſi ſunt. Quidā uero hec p̄ſidi nū/ciārūt:at ille ſe uictū reputans:iuſſit martyrem ad le/ctū transferri:& mollibus ſtramentis foueri: reputās eū magis glorioſum facere:ſi deficeret in tormentis. Cū ergo in lectulo paululum quieuiſſet: orās emiſit ſpiritum. Quod audiēs dacianus doluit: & quem nō ualuit uincere uiuū:putauit uincere uel defunctū. Iuſ/ſit igit corpus in cāpum deduci:& auibus ac feris de/uorādū expoī. Statimq; coruus ingluuiei deditus corpus cuſtodiens:alias aues ſe maiores ineptu alaꝝ abe/git:& lupū morſibus & clamoribus effugauit. Et ī cōſpectu ſacri corporis fixus cernit:utpote qui ibi angelorum cuſtodiam mirabat. Tūc iuſſu preſidis hoc audientis:ingens mola corpori alligatur: & in pelagus ꝓiicit:ut ſaltem piſcibus in paſtum daret. Sed anteq̄ naute qui corpus in mare demerſerant ad littus pue/nirent:cadauer ſolutum in littus a fluctibus deductū eſt. Quod a quadā matrona uidua ipſo reuelante rep/tum eſt:& ab ipſa una cū quibuſdam fidelibus in modica baſilica ſepultum. Ceſſante uero perſecutiōe cor/pus ad ciuitatem ualentianā deducitur: & iuxta muros honorificentius tumulatur. Paſſus eſt autē chri/ſti martyr. xi. calend. februarii.

¶ De ſanctis Vincentio & Orontio martyribus. Cap. CXII.

VIncentius & Orontius martyres paſſi ſūt apud hiſpaniam tēpore diocletiani & ma/ximiani imparoꝝ ſub rufino p̄ſide hiſpa/niaꝝ. Qui feruore fidei accenſi ſe ſpōte iudici offerentes:& xp̄m magnanimiter cōſitētes iuſſu preſidis capitali ſententia puniuntur:quorum corpora uictor:quidam leuita: qui eos hoſpitio ſuſceperat ſepeliuit:ꝓpter quod & ipſe a iudice tentus brachiis ſibi a cubitis preciſis in eodē loco ubi & illi paſſi fue/rant decollari iubet. Quod uidens pater uictoris: qa ipſe chriſtianus erat:fugam arripuit:ſed a coniuge aqlina nomīe hortatus rediens una cū filio capite ceſus eſt. Hoꝝ omnium corpora pōtius ep̄s diuina reuela/tione cōmonitus:plauſtro īpoſita ad loca priſtina italie deſerebat:donec iuxta ciuitatem hebreduncī puenerunt:ubi bubus ſe figentibus: nulloq; modo inde ultra abire ualentibus corpora martyrū ſepulta ſunt: diuina cognita uoluntate. Horum natale recolitur. ii. calend. februarii:ut dicit ado.

¶ De ſancto Anaſtaſio mr̄e & ſociis. Cap. CXIII.

ANaſtaſius mōachus & martyr octauo he/raclii īperatoris anno ſub pſecutione coſ/roe regis iniqui perſaꝝ martyriū paſſus eſt. Hic natiōe pſa de regiōe razeth fundo raſuū:uocabat magundath filius bau maximi magi: & ipē magicis ab ānis iuuēilibus eruditus mileſq; ſtrenuus fuit in regia ciuitate perſaꝝ. Poſtq̄ uero terra ſcā a coſroe rege occupata eſt:& crux dominica capta:ip/ſe cum chriſtianis captiuis ductis in p̄ſidē cōuerſatus: & ab eiſdem in fide chriſti doctus eſt: moxq; amore baptiſmatis inflāmatus relicta militia & magicaꝝ artium libris exuſtis:uenit in partes orientis. Et apud malleatorem quendam chriſtianū anno integro mā/ſit:& artem ſuā optime didicit. A quo de myſteriis fidei plenius īformatus hieroſolymam uenit: & a quodam modeſto preſbytero baptiſma ſuſcepit. Et poſt hoc apud heliā preſbyteꝝ octo diebus deguit: a quo etiam in amore chriſti confortatus exiuit. Deinde in monaſterio quod q̄ttuor milibus a hieroſolyma di/ſtat:ſub abbate iuſtino monaſticū habitum ſumpſit: in quo dudū laudabiliter uixit. Poſt que martyrii de/ſiderio fragrans:diuina uiſione cōmonet: ut loca ſa/cra uiſitet:& ſic ad paſſiouē optatam pueniet. De licētia igitur ſui abbatis abiit dioſpolim: deinde ceſareā paleſtine:deinde ſacris locis luſtratis calcedoniam uenit:ubi dum quoſdam magos repertos argueret: & īterrogatus cuius eſſet ſecte:ſe chriſticolam reſpondiſſet:tentus eſt a barbazana iudice imperatoris coſroe: & uinculis ferreis abſtrictus per dies plurimos: dein/de grauiſſime ceſus:in caſtello quodam artiſſime cu/ſtodie mancipatur:ubi angelica uiſitatione cum ſplēdore nimio confortatur. Que cum imperatori rela/ta fuiſſent:ipſumq; olim ſuum militem recoluiſſet: mandauit illum ſibi in perſidam uinculis ferreis conſtrictum deſtinari. Quem cum ſibi preſentatum & ī/terrogatum chriſtianiſſimum repperiſſet in predio bethſalces ipſum magno catenarū pondere preſſum

duriſſimo carceri mancipari iuſſit: & inedia diebus quindecim macerari. Poſthec eductum iterũq; interrogatũ & in xpi fide cõſtantiſſime pſiſtentem: ab uno brachio p duas horas ſuſpendi fecit. & poſthec iterũ flagellari. Nouiſſime cũ ſexaginta xpianis qui cum eo de ceſarea uenerant & ab eodẽ rege detenti fuerãt: extra uillam bethſalces fecit educi: ipſoſq; omnes ut ex hoc terreret: ſpectante xpi martyre reſtibus prefocari. Qui dũ omnium nece cõſpecta cõſtantior uideretur: omnium ultimus & ipſe iuſſu imperatoris prefocatus: & deinde decollatus eſt. Cuius corpus a quodã xpiano tribuno magno precio redemptũ a pſicis ab aliorũ martyrũ corporibus ſegregat: & ab eodẽ noctu arreptũ ad monaſteriũ ſancti ſergii martyris: quod uno miliario a caſtello diſtat: clandeſtine ducit: & ibidem honorifice tumulatur. Nunc autem dicitur eſſe in eccleſia ſancte trinitatis de uenetiis: quod ab incolis ipſius urbis de conſtantinopoli illuc aſſeritur fuiſſe trãſlatum. Qui paſſus eſt. xi. calend. februarii.

¶ De ſancto Anaſtaſio monacho & confeſſore. Cap. CXIIII.

Anaſtaſius cõfeſſor & monachus: romane eccleſie notarius fuit. Qui ſoli deo ſeruire deſiderans: officium reliquit: & in monaſterio qđ dicit ſuppentona iuxta nepeſinã urbem poſitũ monachus factus: in ſcĩs actibus uitam duxit: eiq; poſt tẽpus monaſterio ſolerti cuſtodia prefuit. Quadã uero nocte de rupe que cenobio ĩ mõte preeminet facta uox inſonuit: que anaſtaſium primo inde. vii. fratres alios nominatim ut uenirent uocauit. Paruo deinde momẽto uox ſiluit: & poſthec octauũ fratrem iterum euocauit: que quidẽ uoces ab omnibus fratribus audite ſunt. Intra paucos igit dies prius anaſtaſius abbas deinde ceteri eo ordine ex carne educti ſunt: quo de rupis uertice uocati fuerũt: frater uero ille ad quem uocandũ uox aliquantulum ſiluit: morientibus aliis paucis diebus ſupuixit: & tunc ipſe etiam uitam finiuit. Sed mira res contigit: quia dũ anaſtaſius migraret a corpore: erat qdam frater q ſuper eum uiuere nolens: prouolutus eius pedibus cũ lachrymis illum adiurauit: ut p eum ad quem ibat taliter ageret ne. vii. dies in mundo eidem ſuperuiueret. Ante uero ſeptimum diem etiam ipſe defunctus eſt: qui tamen illa nocte inter ceteros uocatus nõ fuerat: ut ex hoc aperte clareſceret: quia eius obitum: ſola ſancti anaſtaſii interceſſio obtinere potuiſſet. Hec Gregorius primo dialogo cap. viii.

¶ Explicit liber ſecundus.

¶ Incipit prologus tertii libri.

Tertius liber huius catalogi continet ſcõrũ paſſiões & geſta: quorũ feſtiuitates eueniunt ĩfra illud tps in quo repſentat eccleſia ipſius dei ſpõſe per anulũ ſubaratione atq; deſpõſatione: qđ fuit a xpi baptiſmo uſq; ad eius reſurrectionẽ. Et illud tps eccleſia repſentat a ſeptuageſima uſq; ad paſcha. In quo re uera tpe ſancta eccleſia primis tribus dominicis ſubarat anulo fidei p xpi doctrinã & pdicationẽ: hoc ẽ in dominica ſeptuageſime ſexageſime & qnquageſime. ¶ Quã pdicationẽ xps. Primo p diſcipulos adimpleuit: cũ. lxxii. diſcipulos ante faciẽ ſuã miſit in oẽm ciuitatẽ & locũ quo erat ipſe uenturus. Et hoc in euãgelio ipſius dominice ſeptuageſime myſtice denotat: in patrefamilias q eſt ipe xps qui exiit primo mane cõducere operarios. i. pdicatores in uineã ſuã ſanctã. ſ. eccleſiã in q ipos ĩtromiſit. ¶ Secũdo ipſius pdicationis officiũ etiã per ſeipſum exercuit. Et hoc in euãgelio dominice ſexageſime figurat in ſeminatore xpo: q ſemẽ uerbi dei exiit ſemĩare: qđ ipſa ueritas de ſemine pdicatiõis exponit. ¶ Tertio eã dẽ predicationẽ etiã miraculis cõfirmauit. Et hoc in euãgelio dominice quinquageſime exprimit p cecũ illuminatũ a chriſto: humanũ genus ſignificantẽ a cecitate culpe p uerbi dei pdicationẽ illuſtratum. ¶ Sequentibus uero qttuor dominicis. ſ. a pria dominica quadrageſime uſq; ad domiuicã paſſionis: dei ſponſa auulo ſpei ſubaratur p chriſti penitẽtiã & afflictionẽ De qua tũc iugiter memoria colit. Et quia penitentie opa in quattuor cõſiſtunt. ſ. in ieiunio oratione & elemoſyna peregrinatione: que xps cepi facere & docere ¶ Ideo ĩ pria dominica agit de chriſti ieiunio: quod ſpãlius in euãgelio cõmememoratur. Cũ enim ieunaſſet. xl. diebus & xl. noctibns &c. ¶ In ſecũda agitur de orõne: de qua ĩ euãgelio mẽtio habetur. Nã ideo montẽ thabor excelſum aſcendit: ut oraret &c. quod qũis mattheus ſileat: marcus & lucas expſſius ſonant. ¶ In tertia agitur de xpi elemoſyna: nõ qdẽ materialis pecunie quã xps pauper unde daret nõ habuit: ſed ſpiritualis gratie quã egros ſanando cõceſſit: iõ in euãgelio cecus: ſurdus: mutus: & demoniacus ab oĩbus ipſis paſſionibus liberatus introducit. ¶ In quarta agit de pegrinatione: que in euãgelio ſpecialiter recolitur. Ideo ibi abiit ieſus trãs mare galilee &c. ¶ Vltimis uero duabus dominicis eccleſia anulo charitatis decoratur: dominica paſſiõis uidelicet & palmarũ p xpi mortẽ & paſſionẽ: que tũc deuotiſſime celebrat. Et merito duabus dominicis talis memoria recolit: quia duo ſunt pcepta charitatis dei. ſ. amor & pximi: quã xps p nobis patiẽdo ſignanter exhibuit infinitã. ¶ Et iõ in prima dominica agit de paſſione mẽtali quẽ pertulit a iudeis eiectus & expulſus: quod ad lrãm in dominicali euãgelio & p totã legit ſeptimanã. ¶ In ſecũda agitur de paſſiõe corporali: quã ſuſtinuit in carne paſſus & crucifixus: quod in qttuor paſſionibus in ipſa hebdomada ad litteram demonſtrat. Ad huius igit temporis feſta perquirenda ueniendum eſt.

¶ Incipit liber tertius a ſeptuageſima uſq; ad paſcha dominice reſurrectionis.

¶ De ſeptuageſima. Cap. I.

Septuageſima ſignificat tẽpus deuiatiõis: & incohatur a dominica: in qua cantat officium Circũdederũt me: & terminatur in ſabbato poſt paſcha. eſt aũt inſtituta ppter tres rationes ut dicit Ioannes beleth in ſumma uidelicet. ¶ Primo propter redemptionẽ. Nam quia ſancti patres ſtatuerant ut ppter uenerationẽ dominice aſcẽſionis quinta feria ſicut & dies dominica ſolẽnis eẽt: & in ipſa nullus penitus ieiunaret: & ſic de diebus quadrageſime ſeptem dies diminuebant. ſ. oẽs quinte ferie. Ideo in redemptione illorũ ſancti patres unã ſepti

manā quadrageſime in ieiunio premiſerunt:quam & ſeptuageſimā uocauerunt. ¶Secundo ꝓpter ſignificationē. Nā hoc tēpus ſignificat deuiatio exilii: & tribulatio generis humani ab Adam uſq; ad finē mūdi. Quod quidem exiliū ſub reuolutione ſeptē dieꝝ agitur & ſub ſeptē miliū annoꝝ tpe ĩcludit. Ab initio āt mūdi uſq; ad aſcenſionē ſecundum quoſdā ſex miliū annoꝝ cōputat. Extūc uero quicqd tpis ſequit ſub ſeptimo millenario cōprehendit:cuius terminū ſolus deus nouit. Nos igit xps ĩ ſexta mūdi etate ab hoc exilio in ſpe eterne retributionis ĩnocētie ſtola reddita:p baptiſmū eripuit:ſed cōſumato exilii tēpore nos utraq; ſtola decorabit. Hinc eſt:ꝙ in hoc exilii tpe cantica letitie deponimus. Sed in ſabbato paſche unū alleluia decantamus:tanq̄ in ſpe patrie gratulantes & ſtolam innocentie ſexta etate per chriſtum recuperantes. Cui etiam tractus ſubiicitur: quo ſignatur labor: quem adhuc in mandatorum adimpletione retinemus. In ſabbato uero poſt paſcha ubi ſeptuageſima terminatur: duo alleluia cantamus: quia completo exilii terminio duplicem ſtolam glorie conſequemur. ¶Tertio propter repreſentationem: quoniam hoc tempus .lxx. dierum repreſentat .lxx. annos quibus filii iſrael ſub captiuitate babylonica ſeruierunt. Et deponimus cantica letitie quemadmodum & illi depoſuerunt dicentes: Quomodo cantabimus cāticū domini in terra aliena: In ſabbato uero paſche alleluia cantamus: quia & illi anno ſexageſimo data ſibi redeundi licentia letari ceperunt. Sed ſtatim tractum ſubiungimus: quia & illi ab edificatione templi uſq; ad annos .lxx. completos prohibiti fuerunt. Ideoq; ſabbato quo ſeptuageſima terminatur:duplex canimus alleluia: eorum plenam letitiam poſtquam uenerunt in patriam figurantes. Hoc etiam tps exilii & captiuitatis iudeoꝝ repreſentat tēpus noſtre deuiatiōis in qua ſtetit humanum genus a primo parēte uſq; ad xpi aduentū p decurſum quinq; etatū. & ſicut illi ſexageſimo anno ſunt liberati:ſic & nos in ſexta mūdi etate. & ſicut adhuc in colligēdo ſarcinulas laborauerūt: ſic & nos etiā liberati in mandatoꝝ adimpletiōe laboramus. Sed cū ad patriam peruentū fuerit: oīs labor ceſſabit:& gloria pfecta erit:& duplex alleluia cātabimus:quia aīa & corpe duplici gloria ueſtiemur. ¶In hoc ergo exilii tpe eccleſia multis tribulationibus pſſa & fere in barathro deſperationis poſita ab alto trahens ſuſpiria:clamat in officio Circūdederūt me gemitus mortis &c. oſtendēs ſui tribulationē:& pro miſeria contracta:& pro duplici pena inflicta:& pro culpa cōmiſſa. Cui tamē in epiſtola & euangelio ne deſperet ꝓponit triplex remedium & triplex pmium. Remedia ſunt:ut in uinea aīe ſue laboret abſcindendo peccata. In ſtadio uite currat p penitentia opa. Et uiriliter in agone pugnet cōtra diaboli tētamina: quia laboranti dabit denarius:currenti brauiū: & pugnanti corōa. ¶Et quia tēpus iſtud deuiationē noſtrā ſignificat:que incipit a ꝓtoplaſto:merito hoc tēpore liber geneſeos legit:in quo deuiatio prioꝝ parētum facta per peccatum recolit. Et quia in hebdomada ſeptuageſime prime etatis tēpora recolunt:merito ſcōꝝ patrum prime etatis geſta immediate ſubiiciūtur: eo ꝙ eoꝝ obitus dies penitus ſcripti non reperiunt. Quāuis de primo hominū adam qdam codices uideantur exprimere:ꝙ eodem in anni circulo die: quo ſecūdus adam fuit de femina uirgine incarnatus: & primus adam fuerit de terra uirgine formatus ſcilicet .viii. calē. aprilis. Quo ēt die ſicut & ſecūdus adā: poſt .xxxiii. etatis ſue annos fuit in carne paſſus:ſic & eodē die primus adam poſt .ccccccccccxxx. annos ſue creationis fuiſſet p mortē corporaliter reſolutus. Quo etiā die uolunt ad litterā:abel iuſtū a caim fratre p inuidiam interfectus. Sed quia hec ex autētico quoquā uolumine nullam obtinēt auctoritatē. Merito geſta patꝝ huius prime etatis eo tpe ponimus:quo eoꝝ uite decurſus ad litterā & acta cōmemoramus. ¶Et notandū ꝙ licet nō oēs ſancti prime & ſecūde etatis in libro geneſis ſpecialiter nominati in ſcōꝝ patꝝ catalogo ex textu ſacre pagine reperiant aſcripti:utpote cum de prima etate ſolus abel in euāgelio:& de eadē ſolus enoch & de ſecūda ſolus noe in eccleſiaſtico nominent ut iuſti. Ceteri tamē in eiſdē etatibus ſpecialius expreſſi:ut dicit Ioſephus triplici ratione in ſanctoꝝ numero ſūt cōtexti. ¶Primo quia p eoꝝ generationē deuenit ad abraham:qui ex oībus gentibus ſolus electus in tantū deo placuit:ꝙ inter oēs homines ſignū circūciſiōis accepit:unde nec credendū dicit:deū pmiſiſſe tantum patrem ex alicuius reprobati hominis ſemine ꝓpagari. ¶Secūdo quia uſq; ad tertiā etatē:nulla preceſſerat idolatria ꝓpter quā patres illi a ueri dei cultu potuiſſent diuelli. Et ſi in aliis aliquādo uel leuiter deliquiſſent:eoꝝ omiſſa facilius p penitentiā laxabant. Non enim niſi ad ſolius naturalis legis obſeruantiam erāt obligati nulla lege ſcripta adhuc homini impoſita. ¶Tertio quia longiſſimas etates trāſigentes abnepotes & trinepotes etiam cū abauis & triauis in euo cōcurrebāt:quod quia eoꝝ ꝓgenitores erant ſanctiſſimi:hoꝝ exemplis & doctrina formabant: unde nec putandū eſt illos a lege nature declinare: quā atauos & deinceps omnes ſuccedentes ad unguem cernebāt obſeruare. Hanc igitur opinionem aſſecutus: duarū primarum etatum patres in geneſi nomīatos:p quos ad habrahe progeniem deuenitur ſanctorum catalogo inſerendos non immerito fore decreui.

¶De ſcō Adā humani generis patre. Cap. II.

ADam totius humāi generis pater ſicut fuit primus hominū ſic & primus credit eē ſcōꝝ. Nam licet inobedientie peccato diuini mandati tranſgreſſor grauiſſime deliquerit. Peccatum ſuum tamen deflens adeo per penitentiam deleuit:ꝙ ueniam in chriſti morte futura & predeſtinata a ſeculis meruit:& moriens nulla purgationis pena dignus fuit. Nō enim minus & petrus chriſtum negando peccauit:qui tamen culpam & lachrymis contriuit: & remiſſione conſecuta nec ſanctitatem amiſit. Quod autem adam ſanctus fuerit ex eo maxime creditur: ꝙ in horto ſepulture dominice tumulatus:cum chriſto reſurrexiſſe perhibetur: & una cum ceteris ipſius reſurrectionis teſtibus: beata in eternis ſedibus ĩmortalitate ueſtiri:ut dicit hieronymus. ¶Adam ergo in principio mundi in conſumatione omnium creaturarum ab opifice ſummo de limo terre corporeis membris in agro damaſceno formatus & anima rationali ad dei imaginem & ſimilitudinē producta ſpiritualiter inſpiratus:oībus animantibus aeris aque & terre dominator ꝓpoſitus.

eſt. Quibus etiam omnibus iubente deo nomina impoſuit & ex illis nullū ſibi ſimile fore cognouit. Deinde tranſtulit eum deus in paradiſum uoluptatis quē plantauerat ab initio: ut operaretur & cuſtodiret illū. Et ne minor eſſet felicitas ne conſorte careret: quia ſine ſocio nulla eſt iocūda poſſeſſio: fecit dominus euā de coſta ade dormientis in paradiſo: ut eſſet homini in adiutorium: nedum ad ſocietatis ſolatium: ſed etiā ad propagande prolis obſequium. Tunc Adam prophetico ſpiritu & iura matrimonii ſtatuit: & multa de chriſto & eccleſia coniuge ꝓphetauit. Quibus deus legem impoſuit: ne comederent de ligno ſciente boni & mali: qui tamen per diabolum fuerunt in forma ſerpentis ſeducti comedētes de pomo ligni ꝓhibiti. Pro quo ſtatim ſe nudos uiderunt & pro diſconuenētia nuditatis: ficus folia cōſuētes perizomata ſibi fecerunt. Prima ſiquidē die qua creati fuerāt: precepto dei contēpto: poſt increpationē a domino ſibi factā a paradiſi delitiis ſunt excluſi. Poſuitq; dominus ante paradiſum murū igneum iugē cuſtodiam angelorū. Eiectuſq; adā cū uxore ſua habitauit in hebron qd eſt iuxta agrū damaſcenū: unde fuerat ꝓcreatus: in ſudore uultus ſui terrā operans & exīde comedēs panem. ¶ Adā ergo & eua de paradiſo uirgines egreſſi. xv. etatis ſue anno generunt caim & uxorem eius calmanam. Anno uero. xxx. etatis ſue natus eſt abel & uxor eius delbora. Quo a caim per inuidiā occiſo ipſum. ioo. annis adā & eua in ualle lachrymarū defleuerunt: uouitq; adam ſe ultra uxorem non cogniturū. Sed deo uolente angelo commonitus uotum fregit: annoq;. ioo. poſt mortē abel amore prolis uehemēter exeſtuans euā cognouit: ex eaq; genuit filiū nomine ſeth cum eſſet annorū. ccxxx. Et ultra pronominatos. xxx. filios & totidē filias ſemper gemellos: utroq; ſexu ꝓgenitos legit habuiſſe: uiditq; filios & filias & filiorū filios & nepotum ſuorū uſq; ad octauā generationem. Vixit quoq; adā. ccccccccccxxx. annis. i. uſq; ad. lvi. annū natiuitatis lamech ſecundū hebreos: iuxta interpetes uero uſq; ad. xliiii. annū natiuitatis mathuſalē: & mortuus eſt. ¶ Legit quoq; in euāgelio nicodemi: ꝙ dū adam egrotaret: filius eius ſeth acceſſit ad ianuā paradiſi: & petiit ab angelo de oleo miſericordie: quo patrē inūgeret: ut ſic ad ſanitatē rediret. Cui angelus plantā de ligno in quo adā peccauerat tradidit: & ut eā plantaret admonuit: dicēs ꝙ quando fructū faceret: pater eius cōualeſceret. Qui rediens patrē mortuū repperit: & eum in hebron: ut quidā aſſerūt: ſepeliuit. Quidā dicūt in eodē horto: ubi & dominus crucifixus eſt & ſepultus: unde poſtmodū & cum eo reſurgente adā extitit ſuſcitatus. Plantā uero ſeth cōſeruit ſuper tumulum patris: que in arborem creſcēs durauit: uſq; tempora ſalomonis: quam ille poſtmodū excidit: & in domo ſaltus in edificio poſuit: quod lignum regina ſabba uidit: cum ſalomonē uiſitauit: eiq; p ſpiritū predixit: ꝙ in ligno illo quidā fuerat ſuſpēdendus: per cuius mortē regnum iudeorū fuerat deſtruendū. Salomon ergo lignū amouit: & in uiſceſceribus terre ꝓfundius incluſit. Quod tamen paſſionis chriſti tempore ſuperenatauit: & lignū principalius fuit: in quo chriſtus cōfixus extitit. Hec de libro geneſis cap. ii. & iii. & de libris hieronymi & ioſephi & ex chronicis guilelmi.

¶ De ſancta Eua matre. Cap. III.

Eua mater omniū uiuentiū in paradiſo delitiarū de coſta uiri dormientis a deo ꝓducta: & eidē matrimonio copulata: ſignificauit eccleſiam de latere chriſti patientis per aquam & ſanguinem ꝓcreatā: & ſibi in ſponſam uitam: matremq; fideliū appellatā. Hanc ut ſexu molliorē diabolus tentaturus hominem prius impetiit: adeo ꝙ mulier decepta ſerpenti aſſenſit: & de pomo ligni uetiti prior comedit: deinde uiro ad ueſcendū porrexit. Cui adā ad cōplacentiā uxoris maxime ſibi cōſenſit. Ob hoc mulier a deo duplicē maledictionē accepit: ut in dolore filios pareret: & uiro ſubiecta ſemper exiſteret. Eua igitur poſt tranſgreſſionē una cum uiro peccatum defleuit: & ueniam promerens & ipſa a deo ſanctificationem percepit. Quot autem annis uixerit: uel utrum ante uirum deceſſerit: nulla ſcriptura cauetur: niſi ꝙ in eodē ſepulchro cum Adā depoſita fuiſſe prohibetur.

¶ De ſancto Abel. Cap. IIII.

Abel ſecundo genitus adam primus martyr & uirgo: iuſtus & ſanctus non ſolū ex domini ſententia matthei. xxiii. ſed etiam ex geneſis teſtimonio comprobatur: quia accepta eius a deo narrantur munera geū. iiii. Cuius frater maior natu caim doloſus: maliuolus: inuidus & auarus fuit agricola. Nam ut auaritie ſue conſuleret: prius coluit terram. Abel autem ſimpliciſſimus & innocens in paſcendis ouibus occupabatur. Creditur adam in ſpiritu filios docuiſſe: ut deo offerrent decimas & primitias. Igitur anno. cxxx. uite Adam cum caim de primitiis frugum deo tantummodo paleas ſegetes corroſas: aut ſecus uiam conculcatas in ſacrificium obtuliſſet: & Abel de primitiis omnium pinguiora domino immolaſſet: dominus eorum cogitationes noſcens: ad abel munera reſpiciens caim munera non reſpexit. Ignis enim de celo ueniens abel munera accendit & conſumpſit. Iratuſq; caim: & inuidia ductus: erubeſcens minorem ſibi germanum preferri: Abel fratrem ſuum in agro demaſceno interfecit. Sed increpatus a domino de fratricidio: & de uenia deſperans uagus & inſtabilis poſitus eſt ſuper terram. Et poſuit in eum dominus tremorem capitis: ut ſic ex ſigno ſciretur punitus a deo: & indignus miſericordia ne interficeretur. Qui tamen inter fructeta latitans: dum Lamech ab eo ſeptimus uenaret: putatus ut beſtia: quia piloſus & hiſpidus ſagitta directa in eum ab eodem eſt interfectus. Omniſq; ipſius ꝓgenies uniuerſali eſt deleta diluuio. Sicq; ſanguis

abel ſancti in perſonā caim & eius fuit ꝓle uidicatus.

¶De ſancto Seth. Cap. V.

SEth filius adam ex quo omne genus humanū in preſenti conſiſtens ꝓpagatū eſt: natus eſt anno cēteſimo poſt mortē Abel cū eſſet Adā annoꝝ.ccxxx.In hoc enī magis conuenit imitari interp̄tes q̄ hebreos: interpretes enim ponunt Adā annoꝝ.ccxxx.ut dictū eſt:quando genuit Seth:hoc mō cōputantes uidelicet: quia Adā annoꝝ.xxx.genuit abel:qui cū eſſet.c.annoꝝ:& Adā .cxxx.occiſus eſt a Caim quē adam.100.annis defleuit:anteq̄ euam denuo cognouiſſet:& ſic adā.ccxxx. annoꝝ genuit Seth:& non.cxxx. ut hebrei tradunt. Super uixit autē adam nato ſeth annis.ccccccc. & ſic annorum.cccccccccxxx.mortuus eſt.Seth autem iuſſu patris ſuperauit ꝓlē ſuam:qui dicebant̄ filii dei a ſtirpe caim:qui filii hominū uocabantur.Sed ꝓceſſu tēporis cōiuncti ſunt:& inde gigantes exorti.Ipſe aūt ſeth cū eſſet uir egregius:imitatores ſui filios dereliquit.Qui ſcientes eſſe predictū ab adam duo diluuia mundo uentura:unū per aquam:aliud per ignem:ea in duabus columnis cōſcripſerunt:altera lapidea cōtra aquam:altera lateritia contra ignē:ne per hoc delerent̄.Ipſi etiā diſciplinam reꝝ celeſtium & eaꝝ ornatus primitus inuenerunt.Vixit aūt annis.cv.& genuit Enos:cui ſuperuixit annis.ccccccccvii.uſq̄ ad annos.clxvii.natiuitatis Lamech:& ſic annorum.cccccccccxii.mortuus eſt:Hic ex eo etiā inter ſanctos p̄res cōputari debet:q̄ eius ꝓgenies filii dei appellati ſunt.

¶De ſancto Enos. Cap. VI.

ENos filius fuit ſeth qui ab eodē progenitus eſt:cū eſſet annorum.cv.ut dictū ē annis ab adam creatione de curſis.cccxxxv. Iſte prius incepit inuocare nomen domini:forte inuenit ubera deprecatoria ad inuocandum deum:uel forte ad excitandū pigritiā memorie dei: deum effigiauit ut modo fit.Et ex hoc etiam īter ſanctos patres:ſanctus & ipſe computari meretur.Qui annorum.xc.genuit Cainam.Poſt cuius ortum uixit annis.ccccccccxv.uidelicet uſq̄ ad.lxxxiiii.annū natiuitatis Noe.Et cū eſſet annoꝝ.cccccccccv.mortuus ē.

¶De ſancto Cainam. Cap. VII.

CAinā filius Enos ab eodē ꝓcreatus eſt: cū eſſet annoꝝ.cccccccccv.ut ſuperius dr̄ annis uite ade decurſis.ccccxxv.Qui cū eſſet annoꝝ.lxx.genuit malalehel.Quo nato uixit ānis.ccccccccxl.uidelicet uſq̄ ad ānos.clxxvii. natiuitatis Noe.Et ſic cainā ānoꝝ.cccccccccx. mortuus ē.

¶De ſancto Malalehel. Cap. VIII.

MAlalehel filius Cainā anno.lxx.etatis parētis editus ut p̄miſſum eſt: poſtq̄ uidelicet adā ānos uite ſue.ccccxcv.trāſegerat. Qui annoꝝ.lxv.genuit Iared.Cui ꝓgenito ſuperuixit annis.ccccccccxxx.uſq̄ ad annos natiuitatis Noe.ccxxxiiii.Et ſic Melalehel annorum.ccccccccxcv.mortuus eſt.

¶De ſancto Iared. Cap. IX.

IAred filius Malalehel ex eo genitus cum eſſet annorum.lxv.ut iam tactum eſt. Reuolutis annis ade.ccccclx.Hic cū eſſet annorū.clxii.genuit Enoch.Cui nato ſuperuixit annis.cccccccc.uſq̄ ad annos.ccclxvi.natiuitatis Noe.Et ſic Iared annoꝝ.ccccccccclxii.mortuus eſt.

¶De ſancto Enoch. Cap. X.

ENoch filius Iared primus omniū patrum teſtamēti ueteris & ſolus prime etatis in catalogo ſanctoꝝ ponit̄ eccleſiaſtici.xliiii. Qui anno etatis patris.clxii.natus eſt: ut in ſuperioribus tangitur:annis ade uite tranſactis.cccccccxxii.Qui etiam annoꝝ.lxv.genuit Mathuſalem. Cui annis.xxx.ſuperuixit in orbe.Hic enoch deo placuiſſe ſcribit̄:eo q̄ cū deo ambulauit:ſubaudi pre ceteris uiam mandatoꝝ domini cuſtodiuit.Et non ultra comparuit:quia tulit eū deus.Poſtq̄ enim mūdo uixerat ut dictū eſt:tranſlatus eſt in paradiſum uoluptatis ad tēpus:ut in fine tēpoꝝ cum helia ueniat: & corda filioꝝ ad patres cōuertat.Fuit etiā ſeptimus in generatione pioꝝ:ſicut & Lamech ſeptimus in generatione reproboꝝ:qui primus bigamiam ītroduxit & parricidium in caim commiſit: unde forte etiam ut quidam dicunt:propter ſeptenarium numerum diuino numini conſecratum:enoch acceptior deo fuit:quē ſeptima editū generatione ſuſcepit.Hūc enoch nō nulla diuina ſcripſiſſe & aliqua prophetaſſe Iuda apoſtolo teſtante cognouimus:unde & filii eius & nepotes in ſtudio ſapientie feruentes fuerunt.

¶De ſancto Mathuſalem. Cap. XI.

MAthuſalē filius enoch anno uite parentis .lxv.natus:ut dictū eſt annis ad uite trāſactis.ccccccclxxxvii.Hic ānoꝝ.clxxxvii.genuit Lamech.Poſt cuius natiuitatē impleuit annos.ccccccclxxxii.ideſt uſq̄ ad diluuium. Et ſic Mathuſalē annoꝝ.cccccccclxix.mortuus eſt.Quidā aūt hēnt Mathuſalē annis.cccccccclxxxiii.uixiſſe: & ſic annos.xiiii.poſt diluuiū trāſegiſſe:quo tp̄e uidelicet anno illo quo diluuiū factū ē:dicūt eū ī ꝑadiſum ap̄ patrē trāſlatū & ibidē ſecū māſiſſe: donec diluuiū finitū fuit.Et poſt hec aſſerūt eū ad terras īter hoīes euectū eſſe & ānis.xiii.ſupuixiſſe.Eo q̄ ī arca nō legit̄ fuiſſe.Hieronymus tamē aſſerit q̄ mortuus ē anno eodē quo & diluuiū factū eſt.Qđ etiā diligēs cōputatio annoꝝ eius ſecūdū geneſim māifeſtat.Huius Mathuſalē anno etatis.xliiii.adā diē clauſit extremū ſecūdū interp̄tes:ſecundū hebreos aūt anno.lvi.etatis Lamech.Eo q̄ ut dictū eſt hebrei annoꝝ.cxxx. adā genuiſſe ſeth dicūt.Interpretes uero annoꝝ.ccxxx.

¶De ſancto Lamech. Cap. XII.

LAmech filius Mathuſalē anno uite ipſius .clxxxvii.mūdo editus ē:decurſis ſecūdū īterp̄tes ab obitu adā annis.cxliii.ſecūdū hebreos uero etatis ade adhuc uiuētis anno .cccccccclxxiiii.Cā diſcreptiōis ſup̄ius aſſignat̄.In hoc aūt interpretū opinio approbabilior eſſe uidetur.Igitur Lamech cum eēt annoꝝ.clxxxii.genuit Noe. De quo & ſpū ꝓphetico uaticinatus eſt:q̄ genus humanū conſolari debebat ab opibus & laboribus manuū ſuaꝝ in terra cui dominus maledixit quaſi futuꝝ aliqd magni noe & famoſiſſimū in orbe terraꝝ his uerbis inſinuās.Poſt cuius obitū ſupuixit Lamech annis .cccccxcv.Sicq̄ annoꝝ.ccccccclxxvii.mortuus eſt uidelicet.vi.āno ante diluum.Hec ex libro geneſis cap. v. & ex chronicis Hieronymi ioſephi & methodii nec non ex hiſtoria ſcholaſtica diſperſim collecta deſcribuntur.

¶ De ſcã Emrẽtiana uirgine & mr̃e. Cap. XIII.

Emerentiana uirgo & mr̃ collectanea fuit beate agnetis uirginis: & ipſa ciuis rõana. Que licet eẽt adhuc catecumina fide tamẽ xp̃ianiſſima: ad ſepulchrũ uirginis ſtabat: & gẽtiles de eoꝝ ĩpietate redarguebat. Et dũ contra furẽtes turbas ſtaret intrepida: lapidata eſt ab eis oráſq; iuxta ſepulchrũ uirginis emiſit ſpiritũ. Quam ambroſius dicit fuiſſe in ſuo ſanguine baptizatã. Statiq; terremotus cũ coruſcationibus & tonitruis eruperunt: adeo ꝙ pleriq; ex inſano populo perierunt. Corpus autem emerentiane iuxta corpus beate agnetis ab eius parentibus ſepultum eſt. x. calen. februarii. Pagani autem exterriti nullũ exinde uenientium ad memoriã uirginis in aliquo ledere p̃ſumpſerunt.

¶ De ſancto Parmena diacono. Cap. XIIII.

Parmenas fuit unus de. vii. diaconibus ab apoſtolis electus: ut habetur actuum. vi. Hic traditus gratie dei a fratribus iniunctum ſibi predicationis officium fideliſſime cõplens: plena fide conſumatus martyrii gloriã adeptus eſt, qui & philippis ſepultus quieuit. x. calẽ. februarii: ut dicit hieronymus in martylogio ſuo.

¶ De ſancto Aſcla martyre. Cap. XV.

Aſcla martyr paſſus eſt apud egyptum ciuitatẽ antinonũ tempore diocletiãi ĩperatoris ſub p̃ſide arriano: q primo atrociſſime ſuſpẽdio tortus: deĩde lateribus flãmis admotis exuſtus: ad ultimũ in flumine precipitatus p̃cioſam xp̃o animã reddidit. x. calen. februarii. Sepultuſq; eſt in ipſa ciuitate a chriſtianis miniſterio philemonis & appollinii diaconorum.

¶ De ſcis Seueriano & Aqla mr̃ibus. Cap. XVI.

Seuerianus & aquila uxor eius in prouincia mauritanie ciuitate zenoceſarea paſſi ſunt. Qui pro nominis chriſti inuicta cõfeſſione flammis iniecti ignium cõflagratione combuſti: coronam martyrii a domino perceperunt. x. calen. februarii: ut dicit ado.

¶ De ſancto Timotheo diſcipulo. Cap. XVII.

Timotheus diſcipulus beati pauli apoſtoli fuit: ut polycrates p̃ſbyter ſcribit. Qui liſtris exortus lycaonie ciuitate filius mulieris uidue: ut in actibus apoſtoloꝝ habetᷣ cap. xvi. ab eodẽ paulo in fide doctus & baptizatus eidẽ cõperegrinus factus eſt. Cũ quo deueniẽs ad epheſum ciuitatẽ aſie metropoli: ibidẽ ab apoſtolo ep̃s ẽ ordinatus ĩperante nerone: ubi doctrinis & miraculis coruſcauit: & glorioſi euangeliſte ioannis auditor fuit: quo in pathmos inſula ſub domitiano relegato: locum eius tenuit. Sed dũ gentiles in feſto diane ad tẽplũ eius accedẽtes a ſacrificiis ꝓhibere niteretᷣ: furẽte populo in eũ: palis & lapidibus mactatᷣ: & ſemiuiuus relictus a xp̃ianis in monte adiacẽti ciuitati reducitᷣ: ubi. ix. calen. febr̃. quieuit in pace imperante nerone. Sepultuſq; eſt in epheſo ciuitate.

¶ De ſanctis Babila epiſcopo & ſociis martyribus. Cap. XVIII.

Babilas ep̃s antiochenus & martyr cũ tribus paruulis urbano: p̃lidano & epollono ſub numeriano ĩperatore paſſus eſt. Qui dũ eſſet antiochie & xp̃ianoꝝ eccleſiã ĩgredi uellet: babilas ĩgreſſum ꝓhibuit: manus pectori ĩperatoris apponẽs. Propter qđ tentus ab ĩperatore: & in carcere afflictus eſt ĩpoſitis torque ferreis in collo eius: & cõpedibus in pedibus eius. Deĩde numeriano exhibitus cũ de aliis xp̃iãis ĩterrogaretᷣ: reuelauit tres hẽre ſp̃uales filios a ſe in fide doctos. ſ. urbanũ: p̃lidanũ: & epollonũ: quoꝝ primus erat annoꝝ. xii. ſecundus. ix. tertius. vii. Quos oẽs mox ĩperator cũ matre theodola cõprehẽdi iuſſit. Qui dũ oẽs xp̃m cõfiterentᷣ Primo quidẽ theodolã alapis ceſam: tormẽtis filioꝝ adhibẽdis aſſiſtere fecit: ut grauius ipſa mente q̃ illi corpore torqueretᷣ: & pueros in cathomo leuari mãdauit: ac priori plagas. xii. inferri: ſecundo. ix. tertio aũt. vii. iuxta numeꝝ annorum ſuoꝝ quos mater cũ ep̃o uiriliter confortabant. Deinde babilã una cũ infantibus ſuſpenſos & grauiter tortos. Dũ oĩa conſtantiſſime toleraſſent: & xp̃m unanimiter cõfiterentur: gladio animanuerti precepit: quoꝝ corpora ſancta theodola ſepeliuit. ix. calendas februarii.

¶ De ſanctis Mardonio & Muſone & ſociis martyribus. Cap. XIX.

Mardonius: muſon: egenius: & marcellus martyres apud zeneoceſaream ciuitatem mauritanie ꝓuincie paſſi ſunt. Quos omnes detentos & in xp̃i confeſſione perſiſtẽtes iuſſit iudex ignibus tradi: & eoꝝ reliquias in aurum fluuiũ diſpergi: ut xp̃iana ſepultura carentes: a fidelibus minime nominibus martyꝝ colerentur: qui paſſi ſunt. ix. calen. ianuarii: ut dicit ado.

¶ De cõuerſione ſcĩ Pauli apoſtoli. Cap. XX.

Conuerſio ſci Pauli apoſtoli facta eſt eodẽ anno: quo xp̃s paſſus eſt & ſtephanus lapidatus: anno. ſ. nõ naturali ſed emergenti. Nã xp̃s paſſus eſt. viii. calen. aprilis. Stephanus eodẽ anno. iii. nõn. auguſti lapidatus ẽ. Paulus uero mẽſe ianuario ſubſequẽte cõuerſus eſt. ¶ Celebratur aũt eius cõuerſio potius q̃ multoꝝ ſanctoꝝ tripli cĩ rõne. Primo pp exẽplũ: ut nullus quantũcũq; peccator deſperet de uenia q̃do tantũ in culpa talẽ cõſpicit: poſtmodũ fuiſſe in gr̃a. ¶ Secũdo ꝓpter gaudiũ: ut ſicut eccleſia magnã triſtitiã habuit in eius ~~cõuerſione~~: ita maximã letitiã habuit in eius cõuerſione. ¶ Tertio ꝓpter miraculũ quod dominus in eo oſtẽdit. Dũ de ſeuiſſimo perſecutore fecit fideliſſimum predicatorem. Eius autem conuerſio fuit miraculoſa ratiõe chriſti efficientis: modi diſponẽtis: & pauli patientis. Rome chriſti efficiẽtis: quia ibi oſtendit ſuam mira-

bilē potentiam:ſapientiā & clementiā.His enī tribus
arguentis aīalia per hoīes capiuntur. Conſueuerunt
enim hoīes animalia capere.Per potētiā eis cū pugnā
do:ſicut in uenationibus capiunt̄ leones & urſi. Per
ſapientiā illaqueando:ſicut laqueis & decipulis capiū
tur aues.Et per clementiā nutriendo & cōfouendo:ſi
cut animalia que parua recipiunt̄ de nido:& per ho
mines enutrita domeſtica fiunt:& cum eis habitant.
¶Cepit ergo chriſtus paulum per potentiā ipſum ī
pugnando & ad terram proſtrando. Nam ut dicitur
act.ix.luce diuina percuſſus: cadens in terram audi
uit uocē de celo:quia durum ſibi eſſet contra ſtimu
lū calcitrare.Et continuo immutatus reſpondit.Do
mine quid me uis facere:unde cantat̄ de illo. Proſtra
tus eſt ſeuiſſimus perſecutor: & erectus eſt fideliſſi
mus predicator.¶Item cepit eum per ſapientiā: eidē
decipulā infirmitatis humane oſtendēdo. Non enim
deū uel dei filium ſe dixit:ſed hominē appellauit di
cens.Ego ſum ieſus nazarenus quem tu perſequeris:
ut infirma humilitatis aſpiciens & ſuperbie ſquam
mas deponens diuinitatis laqueo caperetur. Sicut &
alias ſed ad aliū finem diabolū ceperat oſtendens hu
manā infirmitatē & abſcōdēs diuinā maieſtatē.¶Itē
cepit eum per clementiā eundem de nido legis iudai
ce in qua natus fuerat accipiendo:& ſua per maxima
gratia confouendo.Quod notat̄ ex hoc ꝙ ipſum exi
ſtentem in actu & uoluntate peccandi conuertit.Ha
bebat enī difformē affectum:quia ſpirās minaꝝ & ce
dis in diſcipulos.Peruerſum conatū: quia acceſſit ad
principē ſacerdotū &c.quaſi ſe īgerēs. Et ꝑniciosum
actū:quia ibat ut uīctos perduceret in hieruſalem.Et
ideo eius iter peſſimū erat:ipſum tamē diuina miſeri
cordia cōuertit.¶Fuit etiā miraculoſa ratione modi
diſponentis ideſt lucis:que ipſum tripliciter ad con
uerſionem diſpoſuit:fuit enim ipſa lux ſubita:immē
ſa:& celica.Propter primum dicit̄ & ſubito. Propter
ſecūdum circūfulſit ideſt circūquaq; refulſit.Propter
tertiū lux de celo.Nā paulus tria uitia in ſe habebat.
Primo erat audacia:quia acceſſit ad principem ſacer
dotum.Glo.non uocatus ſed ſponte zelo concitante.
Secundum erat ſuperbia:quia ſpirans minaꝝ.Tertiū
carnalis intelligētia:quam in lege habebat: unde glo.
ſuper illud.Ego ſum ieſus &c.Ego deus de celeſtibus
loquor quem mortuum putas ſenſu iudaico.Ipſa igi
tur lux diuina fuit.Subita ut audacem terreret. Im
menſa ut ſuperbum proſterneret.Celica ut carnalem
intelligentiam in celeſtem mutaret: uel fuit diſpoſi
tio hec:in uoce acclamante:in luce refulgēte:& in uir
tute diſponente. ¶Fuit inſuper miraculoſa ratione
pauli patientis.In quo tam miraculoſe concurrerunt
ſcilicet proſtratio: obcecatio: & triduana ieiunatio.
¶Eſt enim proſtratus:ut erigatur:quantum ad de
preſſum affectum:auguſtinus.Eliſus eſt demens & fa
ctus eſt credens:eliſus eſt lupus & factus eſt agnus:eli
ſus eſt ſaulus & factus eſt paulus: eliſus eſt perſecu
tor & factus eſt predicator: eliſus eſt filius perdi
tionis & erectus eſt uas electionis.¶Et obcecatus
ut illuſtret̄ quantū ad tenebroſum ītellectū: unde &
in illo triduo quo manſit cecus:doctus fuit euāgeliū.
Auguſtinus paulum dico ueꝝ athletā chriſti: doctū
ab illo:unctū de illo:crucifixum cū illo:& glorioſum
in illo.¶Eſt in carne maceratus:& ut ipſa caro diſpo
natur ad bone operationis affectū.Optime enim dei
ceps corpus eius ad oīa diſpoſitū erat. Nā eſurire &
abundare ſciebat:& ubiq; & in oībus inſtitutus erat
oīa omnibus factus: ut omnes chriſto lucrifaceret.
¶Vel dicatur ꝙ in ipſo fuerūt iſta tria primo paren
ti contraria.In adā enim fuit contra deū erectio: ocu
lorū apertio:& cibi uetiti deguſtatio. Econtra in pau
lo fuerunt.Ad terram proſtratio.Oculorum obceca
tio.Et ciborum ſubtractio.Fuit autem de tribu be
niamin ipſe paulus oppido giſcolis ut ait hierōymus
libro de uiris illuſtribus:qui ad ſeptem eccleſias no
uem ſcripſit epiſtolas.Ad romanos unam.Ad corin
thios duas.Ad galatas unam.Ad epheſios unam. Ad
philippenſes unam.Ad coloſcenſes unam.Ad theſſa
lonicenſes duas.Scripſit & diſcipulis ſuis. Timotheo
duas.Tito unam.Philemoni unam.Epiſtola que legi
tur ad hebreos an ſua fuerit:propter ſtili cultioris ele
gantiam a non nullis dubitatum eſt.Aſcribunt enim
eam:alii barnabe:alii luce:pleriq; clementi qui poſtea
pontificalem in urbe tenuit ſedem. Clemens tamen
alexandrinus & origenes eius diſcipulus:euſebius ce
ſarienſis atq; hieronymus:pauli fuiſſe manifeſte con
firmant:quia hebreus & hebreis in proprio ſcripſit
eloquio.Ideo ornatius & cultius ſcribere potuit quā
in extero.Et ſic in grecum ſonantius transferri potu
it ex hebreo.Legūt quidam & aliā eius epiſtolam ad
laodicenſes:ſed a noſtris exploditur.Fuit autem feſtū
conuerſionis pauli die qua ad litteram ab eccleſia ce
lebratur:uidelicet octauo calendas februarii. ¶Fert̄
ꝙ in muro ciuitatis damaſci adhuc extat feneſtra: ꝑ
quam paulus tunc nuper cōuerſus a fratribus dimiſ
ſus fuit cū quereretur a prepoſito regis arathe tenen
dus:ut habetur act.ix.&.ii. corint.xii. quam feneſtrā
ſepius ſaraceni obturarunt ad cuſtodiam ciuitatis:
que tamen facto mane ſemper diuinitus aperta inuē
ta eſt.Cuius miraculi teſtes ipſi ſunt ſaraceni qui hoc
noſtratibus retulerunt.

¶De ſancto Anania diſcipulo. Cap. XXI.

ANanias diſcipulus apoſtoloꝝ fuit. Cui do
minus apud damaſcum per uiſum appa
ruit:& eidem mandauit.ut in uicum qui
uocatur rectus accederet:& in domum iu
de ſaulum tarſeū quereret: eiq; manum imponeret:
ut uiſum reciperet:ac baptizaret:prenuncians ipſum
uas electionis futurum:& nomen chriſti coram gen
tibus & regibus & filiis iſrael portaturum. Qui iuſ
ſu domini ad ſaulum acceſſit :manuſque imponens
oculos eius aperuit:baptizauit: & cibo refecit. Qui
etiam deinde exemplo pauli ad officium predicatio
nis feruētior effectus eſt.Ipſoq; fideliter peracta apud
damaſcum quieuit in pace:eodem die quo & paulū
baptiſmo genuerat filium uidelicet octauo calendas
februarii.Hūc ananiā dorotheus abbas ſcribit unū ex
ſeptuagītaduobus diſcipulis xp̄i fuiſſe:& ab apoſtolis
poſt pauli cōuerſionē:damaſci ep̄m ordiatū extitiſſe.

¶De ſcō Proiecto ep̄o & martyre. Cap. XXII.

PRoiectus epiſcopus auerneū & martyr:
ut ait ſigibertus tempore conſtantini iu
nioris martyriū paſſus eſt.Quem dū ad
huc mr̄ in utere geſtaret:uidit in ſomnis:
ꝙ ꝑ latus eius egrediebat̄ filius ſāguīe rubricatus. qđ
ſibi qđā ſeruus exponēs:ꝓdixit ex ea filiū naſciturum

ipſumq̃ martyrio coronandum. Natus ergo puer & moribus ac uita inſignis effectus: ſatis iuuenis archidiaconus aueruen̄ eccleſie factus: oĩa ſua pauperibus errogabat. ¶ Dum autem quadam uice ad illũ multi pauperes pro elemoſyna conueniſſent & famulus duos ſocios nummos in ſacculo ſuperfuiſſe nunciaſſet: ceteris omnibus diſtributis: effuſo ſacculo tot nũmi reperti ſunt: quot pauperes affuerũt: ſinguliq̃ ſingulos acceperunt. Mortuo uero epiſcopo felice eidẽ ꝓiectus in epiſcopatu ſucceſſit omni ſanctitate & gratia pollens. Dumq̃ ad regem francorum uocatus eſſet: ad ſanctum marinum abbatem egrotantẽ diuertit: eumq̃ ab infirmitate ſanauit: qui eũ ſecutus una ſecũ martyrii gloriã percepit. Nam cũ illi uiſitato rege reuerterentur: & quidã emuli uiri ſancti eos inſeqrentur: marinũ quidẽ abbatem decollauerunt: & putantes ſe ſimiliter ꝓiectũ occidiſſe redibãt. A quo reuocati: poſtq̃ illum uiuentẽ eoꝝ euaſiſſe manus cognouerunt: ipſum excerebrãtes & iugulantes dimiſerũt. Cuius corpus auernis ſepultum eſt. Radebertus autem qui ipſum occiderat non multo poſt conſumptus a uermibus expirauit. Alius uero de interfectoribus: dũ uenaret ex equo decidens fracto dextro brachio oĩbus mẽbris debilitat. Qui ad penitentiã reuerſus orãs ad ſcĩ martyris ſepulchrũ: ſalutẽ obtinuit: & uas argenteũ decẽ marchaꝝ ꝓ ſue liberatiõis beneficio in munus obtulit. Paſſus eſt autẽ martyr chriſti una cũ ſancto Marino abbate. viii. calen. februarii.

¶ De ſancto Seuerino epo. Cap. XXIII.

SEuerianus eps gabalitane ciuitatis admirãde ſanctitatis & doctrine uir extitit: qui poſt laudabilẽ cõuerſatiõis uitã: & ſalutifere p̄dicationis doctrinã apud eandẽ urbẽ in pace quieuit. viii. calẽ. febr̄. Hic eni ut gẽnadius ſcribit in ſcripturis diuinis eruditus: & in homeliis declamator eximius: expoſuit epiſtolã pauli ad galatas. Et de baptiſmo & epiphanie ſolẽnitate libellũ ĩſignẽ cõpoſuit. Hũc ioannes conſtãtinopolitanus eps & archadius ĩperator frequẽter cõſtãtinopolim euocabãt: ut eius ſermones audirent: quoꝝ tẽporibus ipſe claruit: hec gẽnadius de uiris illuſtribus.

¶ De ſcõ Policarpo epo & martyre. Cap. XXIIII.

POlicarpus eps & martyr diſcipulus ioannis euangeliſte fuit: & ipſius auditor. Hic ut habet. iiii. libro hiſtorie eccleſiaſtice: fuit epiſcopus ſmyrneñ ſanctitate & gratia atq̃ doctrina catholice fidei admodũ inſignis. Qui cũ iam eſſet etate maturus: uidit quadam nocte per ſomnium ceruical ſuũm flãmis eſſe conſumptũ: & p̄dixit fratribus ſe per ignem martyrem futurum. Regnantibus uero marcoantonio & lucio aurelio commodo imꝑatoribus: xp̄ianoꝝ perſecutione feruente: miſſi ſunt ad eũ apparitores proconſulis aſie: ut eum tenerent. Quos ille gratanter ſuſcepit: & in menſa refecit: & poſtea ſecũ iuit. Et dum coram procõſulis tribunali chriſtum uiuã uoce confiteretur: excitato clamore gentilium & iudeorum contra eum iuſſu proconſulis traditur ignibus concremandus. In quo dũ eſſet immiſſus flammaꝝ globis undiq̃ uallabat: ita ut ipſe in medio incendii ſibi cedentis in modum camere ſtaret & deũ glorificãs cõburi nõ poſſet. Tũcq̃ ſpiculator accedẽs lancea ipm̃ traſſodit: & ſanguinis ꝓfluuio ignis extĩctus fuit. Cuius reliqas xp̄iani ſepelierũt in ciuitate ſmyrne. Poſt cuius trãſitũ. xii. alii diſcipuli q̄ eum a laodicia uenientes ſecuti fuerãt: martyriũ paſſi ſunt in eadẽ ciuitate. Hic beatus eps ob q̃ſdã paſche q̄ones romã ueniens antonio pio impium gubernãte: anacleto uero papa romane tũc eccleſie p̄ſidẽte: plures xp̄ianos martionis & ualẽtini hereticorũ irretitos laqueis: ad fidẽ catholicã cõuertit. Scripſit aũt ad philippeñ epiſtolã utilẽ ualde. Paſſuſq̃ eſt martyrium annum agens etatis. lxxxvi. die. vii. calen. febr̄. Hec hieronymus de illuſtribus uiris.

¶ De ſcis Theogene & ſociis m̄ribus. Cap. XXV.

THeogenes martyr cũ aliis. xxxvi. xp̄ianis martyriũ paſſi ſunt in eadẽ ciuitate laodicie ꝑmiſſa ꝑſecutione urgẽte: qui contẽnẽtes tẽporalem mortẽ coronã uite eterne adepti ſunt. vii. calẽ. februarii: ut dicit hieronymus.

¶ De ſancto Iona propheta. Cap. XXVI.

IOnas propheta fuit de oppido geth quẽ eſt in ophir ad differentiã geth que eſt in paleſtina & eſt nomẽ regionis. Opher enĩ nomen eſt turris nebuloſe: que non lõge erat a templo. Hunc hebrei affirmant filiũ fuiſſe mulieris uidue ſareptane ſidonioꝝ: ad quas helias famis tempore declinauit: ipſumq̃ mortuũ ſuſcitauit. Quẽ tꝑibus hieroboã filii ioas regis iſrael claruiſſe: ꝓphetiã quoq̃ exorſum fuiſſe quartus liber regũ commemorat. In condẽnationẽ autem iſrael ionas ad gentes mittitur q̃ niniue agente penitentiã illi in malicia p̄ſeuerabant. Qui iccirco ad niniuitas p̄dicandos ire recuſabat: qa cũ ꝓphetia illuminante: peccatores ciuitatis niniue miſericordiã dei conſecuturos ſpare ne falſa uideret p̄dicare ſententiã cõtra eos ꝓlatã reuocari nolebat diuine diſpẽſationis ignarus que ſalutẽ hominũ ad ſe reuertentiũ magis uult q̃ interitũ. Ideoq̃ ſe a facie dei fugere putans: deſcendit ioppem: aſcendit nauẽ euntẽ in tarſum: deditq̃ naulum nautis. Sed deus cuius uolũtati nemo põt reſiſtere: q & eſſentialiter eſt ubiq̃ miſſo uẽto ualidiſſimo tẽpeſtate turbauit mare: periclitat nauis timẽt naute: & inuocato domino de ſalute deſperantes more antiquoꝝ peccato alicui eoꝝ periculum cũctoꝝ aſcribũt: hoĩem illum ſorte inq̃rendũ decernũt. Ionas ſorte dep̄hendit: ſpõte in mare mittit: & tẽpeſtas ſedat. Ionam deo diſpenſante cete deglutit: & poſt triduum eundem in aridam illeſum euomit. Ionas flagello dei correptus niniuem intrat: iudicium ſubuerſionis poſt dies. xxxx.

futurꝝ prenũciat. Rex & populus ad dominũ cõuertunt: ſaccis induunt: ieiuniis affligunt. Miſericors deus peccatorꝝ penitentiã reſpexit: ciuitatiq; pcẽs ſniam reuocauit: uidẽs ſe mẽdacẽ extitiſſe ionas turbat: urbẽq; egreſſus contra deũ conqrit. Quẽ deus ut confunderet & ſe digna diſpoſitione miſericordẽ oſtẽderet afflictũ feruore ſolis hedera ſubito naſcente & caput ꝓphete abũbrante ab eſtu refrigerauit: & ſequẽti nocte iterꝝ repẽte areſacta cõtriſtauit. Et cũ hederam exiccatã defleret: audiuit a deo ꝙ iraſci nõ deberet: eo ꝙ tante ciuitatis excidio pepercisſet. Si enim moleſte ferebat hederã areſactã: & deus moleſtius tuliſſet tantã urbẽ ſubuerſam. Sicq; ionas pacatus rediit a niniue Proceſſu tamẽ tpis niniuite ad peiora peccata cõuerſi ꝓphetia naum ꝓphete admoniti ſunt. Qui nõ curãtes cõuerti: eo ꝙ alias ionã falſo ſubuerſionẽ ciuitatis ꝓmiſiſſe cognouerunt: irã dei tandẽ nõ euaſerũt. Nã fluuius polus qui eã circũdabat urbẽ: inũdauit: ſcõq; pariter terremotu: ignis de celo emiſſus, eã incendit. Sicq; utroq; diluuio aque & ignis pariter deleta eſt. Reuerſus ergo ionas a ciuitate niniue ad terrã ſuam ire erubuit: eo ꝙ in uaticinio niniuitarꝝ mẽdax apparuit. Sed tpe famis aſſumpta mr̃e: incola gẽtiũ factus ẽ. Fame uero trãſacta: reuerſus ẽ ad terrã iuda: & mortua mr̃e ſepeliuit eã iuxta balanũ delbore. Hic predixit ſignũ euerſionis hieruſalẽ: ꝙ cum uiderint lapidẽ luctuoſe clamantẽ: ꝓpe ſit finis. Et cũ uiderint in hieruſalẽ gentes uniuerſas: tũc tota illa ciuitas irrecupabiliter euertet. Quieuit in pace tpe ozie regis iuda. vi. cal. ianuarii: & ſepultus eſt in ſpelunca unius iudicis iſrael. Cuius ſepulcrum monſtratur in una urbium geth: in uiculo iuxta ſephorum. Hic unus eſt ex numero. xii. ꝓphetarum qui eccleſiaſtici. xlix. in ſanctorum patrum catalogo memorantur. Hec hieronymus & ioſephus & in hiſtoria ſcholaſtica.

De ſcõ Ioãne chryſoſtomo epõ. Cap. XXVII.

IOãnes chryſoſtomus qđ latine os aureũ interpretat̃ eps̃ conſtantinopolitanus & doctor grecorꝝ tempore archadii ĩperatoris floruit. Hic natione antiochenus filius ſecundi & anthure nobiliũ perſarꝝ: diſcipulus ſophiſte libanii: & auditor andragatii philoſophi liberalibus artibus annis puerilibus antiochie ſtuduit. Dehinc defuncto patre romã ueniens cauſarꝝ orator extitit: pauperibuſq; gratis patrocinium exhibebat. Poſt hec relictis ſtudiis ſecularibus: diuine ſcripture uacãs annorꝝ. xviii. oẽs ſacre pagine libros memoriter didicit: & ſanctis ĩtentus operibus ſeculo abrenunciauit. Reuerſuſq; ad patriã cum ſancto baſilio in quodam mõte antiochie ꝓximo: ſolitariã uitam duxit Baſilio uero ceſareã eunte: Ioannẽ ſanctus meletius antiochenus eps̃ in lectorẽ & poſtea ĩ diaconũ ordinauit. Quẽ euagrius eius ſucceſſor proceſſu tpis ad ſacerdotium ꝓmouit. Qui ſanctitate uite & claritate doctrine ꝓficiẽs diuinis ſtudiis intẽtus p̃dicationi ĩſiſtebat: & mira opuſcula cõtinue exarabat: famaq; eius ſapiẽtie undiq; perſonabat. Qui etiã ꝓpter caſtitatis zelũ ſeuerior habebat̃: & feruori magis q̃ manſuetudini ſeruiẽs arrogans a neſciẽtibus putabat̃. Defuncto igit̃ nectario cõſtantinopolitane urbis ep̃o: cum de ordinando preſule q̃ſtio oriretur. Nouiſſime fama eius cõperta imperatoris archadii iuſſu: ioannes p̃ſbyter ab antiochia uocatus eps̃ ordinatus eſt. Qui mox in ſui põtificatus initio cũ uitam clericorꝝ corrigere uoluit: oẽs in ſui odium cõcitauit. Cũctiq; eũ uelut furioſum & ſuperbũ declinabãt: & apud oẽs ei detrahebãt: & quia nunq̃ cũ aliis in mẽſa cõmunicare uolebat. ℂ Re uera aũt ille hoc iõ faciebat: quia ꝓpter nimiã abſtinentiã caput & ſtomachũ ſepe dolebat: populus uero ꝓpter ſermões quos in eccleſia faciebat: eũ plurimum diligebat: paruipendẽs quicquid cõtra eũ emuli loq̃rentur. Neceſſitatibus uero egenorum liberaliter ꝓuidebat: & pluribus ad ſuſcipiendos pauperes hoſpitalibus erectis: de redditibus epiſcopatus eiſdẽ miniſtrabat. ℂ Quadam die dum epiſtolarum pauli expoſitioni intenderet: orauit ad dominum: ut ſibi in ipſis plenum intellectum daret: Cui uiſibiliter apparuit beatus apoſtolus: dicens ſe non aliter in ſuis epiſtolis intellexiſſe: q̃ ioannes intelligebat: eũq; deoſculatus diſparuit quem etiã notarius eius probus: qui tũc actu uerba eius ſcribebat aſpexit: & ex preſentia apoſtolica totus cõtremuit. Cui ioannes eũ poſt ſe futurꝝ ep̃m conſtantinopolitanũ predixit: ſicut & rei euẽtus ꝓbauit. ℂ Eutropius imperatoris p̃poſitus & cõſul uolens ſe in qbuſdã ad eccleſias confugientibus uĩdicare: ſtuduit: ut lex ab imꝑatore de ĩmunitate ad eccleſiã cõfugientiũ reuocaret̃. Quod ioãnes moleſte ferens: eũ ĩ audacius ĩcrepauit. Et poſt paucos dies eutropius imperatorẽ offendit: & ad eccleſiã fugit: quẽ eps̃ latitantẽ ꝓpalauit: & duriſſime increpauit: & eũ imperator eductũ de eccleſia decollauit: unde & ex hoc eps̃ multorꝝ odiũ incurrit. Inſuꝑ etiã qa plures clericorum propter corꝝ diſſolutam uitã pluribus cauſis depoſuit. ℂ Quidã ganias genere celticus: cõſilio barbarus: ſecta arrianus magiſter militũ factus eſt. Hic ĩperatorem rogauit: ut intra ciuitatẽ unicam tantum ſuis eccleſiã concederet. Quod cũ imperator de hoc ep̃m rogaſſet: ut ſic illius tyrannidẽ refrenaret: & eps̃ hoc modis oĩbus ꝓhiberet. Ganias noctu barbaros miſit: ut palatiũ concremarẽt. Quibus ueniẽtibus angelorum armatorꝝ ingens corpus habentiũ copioſa turba apparuit: que illos ꝓtinus effugauit. Quod dũ ſequenti nocte iteratũ eſſet. Ille cũ ſuis tertio egreſſus miraculũ uidit: & fugit: exiſtimãs milites in die latere: & in nocte urbẽ cuſtodire: qui egreſſus ad thraciã exercitu cõgregato cũcta ĩn ſuburbanis uaſtabat. Imꝑator ergo ioanni onus legationis ĩpoſuit: q egreſſus adeo ſuis monitis & comminationibus ganiam exterruit: ut eius prouolutus genibus ueniam pete-

rẽt:& cõfeſtim cũ ſuis abiret. ¶Poſt hec cũ eudoxia
auguſta hortũ cuiuſdã uidue ꝓcioſis & uberibus ar/
boribus cõſitũ impali uiridario contiguũ occupaſſet
illaqȝ epo cõqueſta fuiſſet:ioãnes apud ĩperatorẽ tan/
tũ inſtitit:& reginã hortum uidue reddere cõpulit:
ꝓpter qđ & ipſa cõtra ioannẽ indignationẽ cõcepit.
Preterea ſeuerianus gabalieñ eps regine dilectus:quẽ
ioãnes ſuſpicatus eſt in hereſim ꝓlapſum fuiſſe ex q/
buſdã ſcripturis ſuſpectis:que hereſim ſapere uidebã
tur:a ioãne epo uti hereticus & blaſphemus de ciuita
te expulſus eſt.Quod auguſta cõperiẽs:nacta occaſio
ne cõtra epm:q̃ſi in eius deſpectũ per familiares ſeue/
riani:mox illũ a chalcedonia fecit euocari.Hinc ioan/
nes accẽſus lĩgue ubertate:fecit ſermonẽ ĩ populo cũ/
ctaꝝ mulieꝝ uituperatione plenũ:qđ auguſta uelut
iniuriã ſuam ĩperatori narrauit:dicens ipſius magis
eſſe cõtumeliã q̃ ſuã.Qua de re geſtũ eſt:ut theophi/
lus alexãdrinus eps:multos ſimul epaꝝ mouẽs : ſua/
ſu ĩperatoris cõſtantinopolitanã ſynodũ celebraret:
q̃ſi origenis libros dãnaturus.Cũqȝ ioãnes bis citatus
& timẽs animoꝝ impetuoſitatẽ:epos illos uelut aper
tos inimicos recuſaſſet:& generalẽ ſynodũ fieri petẽs
cõparere noluiſſet:dãnauerũt eum nullo alio culpan
tes:niſi qa uocatus noluit obedire.Sicqȝ iuſſu impera
toris oportuit eũ dãnatũ in exiliũ deportari. Sed cũ
ioãnes nimiũ a populo amaret̃:orta ſeditiõe in popu
lo ꝓpter ipſum:timẽs auguſta ĩperatori ſuaſit:ut ioã
nẽ ab exilio reuocaret:qui dudũ renuens:redire com
pulſus eſt populo ſibi cũ cereis & lãpadibus occurrẽ/
te.Reuerſuſqȝ ioannes cũ in cathedra ſua reſidere nol
let:ſed ſolũ ſimplicẽ ducere uitã:coactus multa popu
loꝝ inſtãtia ſedẽ reſumpſit:& uti primum ꝑdicare ce
pit.¶Eodẽ uero tẽpore ſtatua argẽtea ad honorẽ eu
doxie auguſte iuxta eccleſiã ſancte ſophie conſtituta
erat:ubi milites & ꝓceres ludos publicos exercebant
Quod cũ ioannes fieri prohiberet:auguſta ad ſui in/
iuriam reputabat:& cõtra ipſum ut iteꝝ celebraret̃
ſynodus procurabat.Hoc ſentiens ioãnes illã famo/
ſiſſimã in eccleſia protulit homeliã:cuius initium eſt.
Rurſus herodias uexatur &c.Quod factũ ad iracun/
diã plus concitauit eudoxiam.Et dũ quidã ioannem
uellet occidere ut cõplaceret auguſte:a populo eſt ca/
ptus & iudicatus:ſed a ꝑfecto ne occideretur: ereptus
eſt.Et illo die populus ioannẽ uiciſſim cuſtodiebat:
& nocte domũ eius armatis muniebat.Suadente igit̃
auguſta:epi conſtãtinopolim cõuenerunt:& eum in
concilio dãnauerunt:nihil contra ipſum inueniẽtes:
niſi ex eo ſolo:ꝙ poſt priorẽ depoſitionẽ ſine decreto
cõcilii in epiſcopali ſede reſidere ꝓſumpſiſſet.Propter
qđ imperator ioannẽ in exiliũ iteꝝ duci fecit : in q̃dã
ciuitatẽ paruã barbaris uicinã:ubi fines ſunt imperii
romanoꝝ.Hoc aũt innocẽtius papa audiens & mole
ſte ferẽs:conciliũ in ſede apoſtolica celebrauit: & ioã
nẽ innocentẽ ab exilio reuocauit. Qui reuocatus diẽ
ſui obitus ꝑdixit:& ex labore itineris fatigatus:anteq̃
perueniret ad ciuitatẽ langorẽ incurrit:& ſic poſt di/
es modicos in pace uitã finiuit.xviii.calen. octobrua/
rii quo defuncto grando uehemens in conſtantino/
polim & circa ſuburbanã deſcendit:dicentibus cun/
ctis hoc dei iudicio geſtum eſſe:eo ꝙ ioannes iniuſte
fuerat condemnatus:quibus fidem dedit mors augu
ſte die decimanona ſubſecuta.Theodoſius aũt iunior
archadii filius:corpus doctoris in regiã ciuitatẽ tran/
ſtulit:& digno honore tumulauit.vi.calen.februarii:
quo die feſtũ eius in grecoꝝ eccleſia celebratur.Obiit
circa annos domini.ccclxxx.¶Scripſit autem hic ue
nerandus antiſtes ſuper toto nouo & ueteri teſtamẽ/
to expoſitionũ libros nonageſimos.Commentarios
in mattheum diſtinctos per homelias.xc.Super ioã/
nẽ homelias.lxxxviii.Super epiſtolis pauli libros ſin/
gulos per ſermones diſtinctos.In epiſtola ad hebreos
homelias.xxxiiii.Super geneſi libros queſtionũ. De
laudibus pauli apoſtoli homelias.vii.Contra arriano
rum hereſim fortiſſimos libros.Contra ſimoniacos.
Contra martionem:cerinthum:ebionem:artemonẽ
atqȝ photinum:qui eorum ſuſcitauit hereſim. Con/
tra apollinarem librum.i.Cõtra manicheos inſigne
uolumen.Cõtra oẽs hereticos ſup parabola ſeminis
longũ opus & elegãs.Tractatũ unũ in thomam apo
ſtolũ in quo aduerſus arrianos fortiſſime diſputat.
Super canticis canticoꝝ.l.ii. Itẽ uitam ſancti meletii
epi antiocheni.De ueſtibus legalibus ſacerdotum &
leuitaꝝ:& de ornatu ſummi pontificis:ueteris teſta/
menti uolumen egregiũ.De humilitate in lotione pe
dũ tractatum.i.Contra eos qui ad miſſas non occur/
runt tractatum.i.De uirginitate.De patientia. De fi/
de.De penitentia.De confeſſione.De elemoſyna tra/
ctatus plures.Homelias & ſermones per totam qua/
drageſimam.Sermonem declamatorium in decolla/
tione ioannis baptiſte.Item in laudem beate uirginis
ſermones mira ſuauitate fragrantes . Aduerſus ara/
bes de reſurrectione mortuoꝝ qui dicũt animas mo
ri cum corpore lib.ii.Item contra iudeos lib.i.Aduer
ſus gentes in modum dialogi grande & inſigne uolu
men.De ordine & officio ſacerdotis librum.i. Hym/
nos & ſermones & alia plura metro edidit apud gre
cos.Et q̃q̃ latino fulſerit eloquio : plurimum tamen
ſcripſit in greco.Hec ex hieronymo de illuſtribus &
ex hiſtoria tripartita.

¶De ſcõ Ioanne preſbytero. Cap. XXVIII.

IOnnes preſbyter antiochenus ſanctitate
& ſapiẽtia ĩſigniter fulſit.Qui ex grãmati
co & declamatore preſbyter factus cõpo/
ſuit librum aduerſus eos qui dicunt chri/
ſtũ in unam tantũ ſubſtantiam adorandum : nec ac/
quieſcunt duas in chriſto cõfitendas eſſe naturas.Im
pugnauit etiam non nullas cyrilli alexandrini epiſco
pi ſententias incaute aduerſus neſtorium ꝓlatas:que
thunotianis uidentur preſtare robur & adhibere fo/
menta.Claruit ſub theodoſii ſenioris tempore . Hec
hieronymus de illuſtribus uiris.

¶De ſancta Paula uidua. Cap. XXIX.

PAula uidua nobiliſſima romanorum ma
trona fuit:cuius uitã hieronymus ſcripſit
Que nobili genere:ſed nobilior ſanctita/
te.Potẽs quondã diuitiis ſed xp̃i ſanctita/
te ĩſignior:oẽs ſuos pauperes pauperior ĩpſa dimiſit:
& humiles humilitate ſupauit.Hec.vi.edidit liberos
.ſ.bleſillam ſuper cuius morte eã hieronymus conſo
latus eſt.Paulinam ſanctã:& admirabilem uirum &
prepoſitũ rerum ſuaꝝ pammachiũ ad quem ſuper
eius obitu idem doctor paruum libellum edidit. Eu
ſtochium que in ſanctis locis uirginitatis & eccleſie
monile precioſiſſimum fuit . Rufinamqȝ in matris

funere pium matris animum conſternauit: & theochium puerū: poſt quē parere deſiit. Hec poſt uiri obitum in ſancta uiduitate permanſit & ad dei ſeruitiū ſe conuertit: oēſq; ſui diuitias in pauperes errogauit. Deīde paulini epī antiocheni & epiphanii epī ſalamine qui romā uenerāt accenſa uirtutibus: patriā deſerere cogitabat. Deſcendenſq; ad portū: fratre: cognatis affinibus: & quod maius eſt theochio puero ac rufina iā nubile: ꝓſequentibus & receſſum paule deplorantibus. Hec contra iura nature nō patiebat̄ plena fide & amorem filiorū maiore in deo amore contēnēs: in ſola euſtochio que ꝓpoſiti & nauigationis comes erat acquieuerat. Sicq; relicto ſeculo ad ſyriā nauigauit. Cūq; ad loca ſancta ueniſſet: & procul paleſtine: q eius familiam optime nouerat: ei pretoriū preparaſſet: humilē cellā elegit: cunctaq; loca ſancta deuote luſtrauit. Proſtrata ante crucem quaſi pendentē dominū adorabat: ingreſſa reſurrectionis ſepulchrū oſculabatur lapidem & corporis locū: lachrymis & ſuſpiriis aquas fidei ore lābebat. ¶ Deinde prexit bethleē & ſpecum ſaluatoris ingreſſa etiam chriſtum natum ex uirgine & cetera infantie rudimenta oculis corporeis ſe uidiſſe teſtata eſt: ubi & requiem habitationis ſibi elegit: & cum filia euſtochio conſtructo locello ſub beati hieronymi diſciplina: & congregatis uirginibus deo ſeruire cepit. Tantaq; ſe humilitate deiecit ut iā non matronarū prima ſed ancillarū ultima uideretur. Poſt uiri mortē uſq; ad eius obitū nunq̄ cū uiro comedit: balnea nunq̄ adiit: mollia lectuli ſtrata etiam in grauiſſima febre non habuit: ſed ſuper humū ſtratis ciliciis iacebat. Panem ſolū & aquam poſt ueſperas deguſtabat paro legumina comedebat in q̄bus diebus feſtiuis exceptis: uix oleū apponebat. Caſtitatē aūt in omnibus pudiciſſimā pretendebat. In largiendo profuſior hoc habere uoti aiebat: ut unicū nūmum filie moriēs non dimitteret: & in funere ſuo aliena ſindone tegeretur: uirgines quas ex diuerſis ꝓuinciis congregauerat in tres turmas & monaſteria diuiſit. Ita dūtaxat ut in opere & cibis ſeparate: pſalmis & orationibus iungerent̄. Cūq; aliis languentibus large preberet: ſi quando ipſa egrotaſſet ſibi non indulgebat. Cum autem ſemel menſe iulio grauius egrotaret: & medici conſulerent uino tenui ſibi opus eſſe: ne aquam bibens in hytropiſim uerteretur. Sanctuſq; epiphanius epiſcopus hauſtum uini eidem ſuaderet: non ſolum acquieſcere noluit: ſed pene hominem ſenem: ut nunquā uinum deguſtaret: induxit. Scripturas autem ſacras memoriter retinebat: & earum ſtudio aſſidue uacabat: ita etiam ut hebraicam linguam perfecte diſceret: & pſalmos hebraice decantaret. Sicq; poſt longi laboris curſum omnibus referta uirtutibus grauiſſimo depreſſa languore ad extrema uite deueniens: inter pſalmonie recitationem ultimum ſpiritum domino commendauit. Cuius obitu cōperto monachi omnes & uirgines de eorū cellulis ad ipſius funera percurrentes cum lachrymarū effuſione piarum & hymnorū ſacrorum modulatiōe ſanctas eius exequias celebrarūt: corpuſq; apud bethleem condigna ueneratione tumularunt. Cuius congregationem ſancta eius filia & uirgo euſtochiū poſt matris obitum laudabiliter gubernauit. Quieuit autem ſancta paula in domino. vi. calen. februarii.

¶ De ſcō Paulo papa & confeſſore. Cap. XXX.

PAulus papa & confeſſor ſtephano pape ſecūdo in pontificatu romano ſucceſſit: qui natione romanus fuit ex patre conſtantino de regione uialata: ſeditque annos. x. & mēſem unū. Hic minor germanus ſtephani pontificis predeceſſoris ſui ab ineūte etate in lateraceū palatio pro eruditione eccleſiaſtice diſcipline ab eodē fratre ſuo traditus eſt tēpore gregorii ſecundi pape. Et poſtmodū a Zacharia papa in diaconatus ordinē pariter cum germano ſuo promotus eſt. Sed dum idē frater & anteceſſor pontifex ad uite extremū pertingeret: populus romanus diuiſus eſt: & alii cum theophilato archidiacono tenebant: alii uero eidem paulo diacono adherebant. Dū uero de hac luce pontifex idē migraſſet: continuo congregatio populi que cū eodē paulo ualidior erat: eū in pontificem elegerunt: & ita in apoſtolicam ſedem ordinatus eſt tēporibus conſtantini & leonis imperatorum. Hic conſtituit diuina officia celebrari in quadrageſima ante ſextam. Hic congregatis ſacerdotibus & clero ac populo romane urbis corpus beate petronille de loco ubi quieſcebat extra portam uia apia abſtulit una cum ſarcophago marmoreo in quo legebatur titulus manu ꝓpria beati petri apoſtoli ſculptus. Auree petrōille dulciſſime filie: quod plauſtro īpoſitum intra urbem in beati petri eccleſia collocauit. Hic fuit fortiſſimus fidei defenſor: unde ſepius nūcios cum litteris ammonitoriis prefatis auguſtis direxit: pro reſtituendis & in primo ſtatu confirmādis ſacratis imaginibus chriſti & dei genitricis atq; ſanctorū omnium quas illi cōburere faciebant. Hic multas eccleſias reſtaurauit: q̄ plures etiam nouiter edificauit: & non nullas mirifice decorauit. Fuit enim mitiſſimus & miſericors: nulli malū pro malo reddens: ſed oībus eū offendētibus miſericorditer indulgens. Hic cū paucis familiaribus ſuis nocturno ſilētio per cellas pauperū & infirmorū in lectis decūbentium circuibat: eis neceſſaria miniſtrando: ſed & carceres uiſitans per eadem noctis ſecreta retruſos a mortis periculis eruebat: & obligatos pro debitis redimebat. Viduis & pupillis omnibuſq; indigentibus opem ferens: ſicq; ſanctis pollens uirtutibus apud ſanctū paulum quieuit: ubi etiam ſepultus eſt. vi. calen. februarii. Sed poſt dies modicos corpus eius a romanis cum honore ad ſanctum petrum delatum eſt: ubi & miraculis claret: & ceſſauit epiſcopatus annum unum & menſem unum.

❡De ſancto Adiuto abbate. Cap. XXXI.

Adiutus abbas primo monachus mimateñ:poſtea abbas carnoteñ pagi quē porteſum uocāt deo ꝓuidēte factus eſt:ꝗ laudabilibus opibus uitā ducens: diſſolutionē corpis ſui predixit: & decedēs aurelianis humatus ē: ſupra cuius corpus fideles ciues eccleſiā cōſtruxerūt: quā cū die aniuerſarii ſui feſti uniuerſus populus celeberrime uiſitaſſēt:unus ex ciuibus cōtēpta miſſa accepto raſtro uineā paſtinabat: increpatuſq; a ꝗbuſdā cur ad eccleſiā ſancti nō accederet. Reſpōdit ꝙ ēt adiutus cultor uinee fuerat. Moxq; ſibi manus retorta & facies ad tergū uerſa eſt in admiratiū ſtupore:ꝗ ad eccleſiā ſancti cōfugit:& in teſtimoniū ſanctitatis beati corporis diebus aliquibus ſic manens:ut a cūctis uideri poſſet:tandem peccatum confitēs:& ueniam petēs: oranſq; ad ſancti tumulum poſt dies modicos liberatus eſt. huius ſancti feſtum agitur.vi.calen.febr̄.

❡De ſancto Mauro abbate. Cap. XXXII.

Maurus abbas monaſterii bobaceñ uir fuit mira ſanctitate cōſpicuus:cuius uitā uirtutibus plenā:uir illuſtris ac patricius diuanus ſcribit:quā tamē hactenus nuſꝗ ualui repire:ꝗ & in xp̄o pauſauit.vi.cal.febr̄:ut ado teſtat̄.

❡De ſancta agnete ſecundo. Cap. XXXIII.

Agnes ſecūdo die octaua ab eius paſſiōe ab eccleſia celebrat̄:nō quidē ꝑ modū octaue ſed q̄ſi ꝓfeſti repetitōe:& hoc ꝓpter quoddā uiſionis miraculū:quod apparuit parētibus agnetis uirginis ipſa die:ut Ambroſius ſcribit. Nā cū diebus pluribus parentes beate agnetis ad eius tumulum cū orationibus uigilarēt:die octauo medie noctis ſilētio:uiderunt chorum uirginū ueſtibus aureis īdutū:cū imēſo lumine trāſeuntē. Inter quas uident beatā agnetē ſimili ueſte fulgentem: & a dextris eius agnū niue candidiore. Et dum hec uidentes obſtupeſcerent:rogat agnes ceteras uirgines gradū figere. Ipſaq; ſtans parentes cepit admonere:ne illam quaſi mortuā deflerēt:ſed eius potius glorie cōgauderēt: eo ꝙ cū ſcīs uirginibus lucidas ſedes accepat. Illiq; in celeſtibus iūcta erat quē in terris poſita tota ītentione dilexerat. His dictis uiſio euāuit & ſocietas parētū cōſolationē recepit:uiſioneq; publice enarrauit. Et iccirco feſtū agnetis ſcd̄e ab eccleſia īſtitutū eſt.v.cal.febr̄.

❡De ſancta Conſtantia uirgine. Cap. XXXIIII.

Conſtantia uirgo:filia cōſtātini īperatoris fuit. Que lepra grauiſſima laborās :tantis erat obſeſſa uulneribus ut a capite uſq; ad pedes nulla mēbroꝝ ps libera ꝑmāſiſſet. Que cū audiſſet q̄liter beata agnes parentibus apparuerat (ut ſupius dictū eſt) & qualiter īfinitis miraculis coruſcabat:accepto cōſilio & ſpe recuperāde ſanitatis:uēit ad tumulū uirginis nocte:& licet pagana: mēte tamē credula:ꝑces ad dominū fideliter effundebat: ubi dū in orōne ꝑſiſteret obdormuit:uiditq; in ſomnis beatā agnetē:eā ut conſtanter ageret & in xp̄m crederet exhortātē:atq; ipſam ſanā effectā ab eius egritudine nūciātē: Ad hanc uocē uigilās cōſtantia ſe ꝑfecte ſanatā īuenit:adeo ut nec in mēbris eius ſignū alicuius uulneris remaneret. Quod pater cernēs & fratres maxia letitia repleti ſunt. Quoꝝ licentia obtēta:cōſtātia baptiſmū ſuſcepit:& uotū uirginitatis emiſit. Et ſupra tumulū beate agnetis monaſteriū fabricauit:& ibidē domino ſeruiens cū multis uirginibus ſe incluſit. Que poſt uitam laudabilem ad dominum migrauit:& iuxta corpus beate uirginis ſepulta fuit.

❡De ſancto Iuliano epiſcopo. Cap. XXXV.

Iulianus cenomaneñ ep̄s fuit. Hic ſimon ille leproſus fuiſſe dicit̄. quem dominus a lepra ſanauit. & qui eum ad conuiuandū inuitauit. Qui poſt aſcenſionem domini ab apoſtolis cenomaneñ ep̄s ordinatus eſt. Qui etiā multis clarus uirtutibus extitit. Nā cuſpide baculi ſui terrā ꝑcutiēs ſitiēti populo fontē produxit. Cecū quoq; illuminauit:& carceratos ſe īuocātes:ſpōte apertis ianuis liberauit. Tres etiā mortuos ut dicit̄ ſuſcitauit. & poſtmodū in pace quieuit.v.cal.februarii. Hic fert̄ ab aliquibus fuiſſe de.lxxii.xp̄i diſcipulus unus. Diciturq; eē ille Iulianus:ꝗ ab itinerātibus ꝓ īueniēdo bono hoſpitio īuocat̄:eo ꝙ in domo eius xp̄s fuerit hoſpitatus. Sed uerius uidet̄ alius Iulianus: qui utrunq; parentē ignoranter occidit:de quo dicet̄.iii.idus febr̄.

❡De ſcō Iuliano cōfeſſore fratre iulii Ca. XXXVI.

Iulianus alius frater beati iulii fuit. Hi duo fratres a theodoſio īperatore xp̄ianiſſimo obtinuerūt tēpla deoꝝ ubiq; reperta deſtruere:& eccleſias edificare: mādauitq; īꝑator oībus ꝑdictos fratres adiuuare:& eis ī oībus pena capitis obedire. Cū ergo ſcī Iulianus & iulius in loco dicto gaudianū eccleſie cōſtruerēt:& eos mandato īperatoris oēs tranſeuntes iuuarēt:quidā cū curru eūtes adinuicē cōdixerūt:aliquā excuſationē pretendere:ut ſic liberi poſſent ꝑtranſire:unū igit̄ ex ſuis ī plauſtrum ſupinū poſuerunt:& eum pānis ut mortuum cooperuerūt:qui ſe mortuū fingebat & oculis clauſis ſupinus iacebat. Cum ergo ad iulianū & iuliū peueniſſent rogauerunt eos ut paꝝ perſiſterēt & eos in opere iuuarēt:Qui ſe ibi ſtare nō poſſe dicebant:quoniā hominē mortuū deferebant. & dū ſanctus iulianus eos mētiri diceret illi ſe ueꝝ dicere affirmabāt. Qui deū īprecatus eſt:ut ſecūdū ueritatē dicti ſui ſibi contingeret. Cūq; procul receſſerūt collegam ex nomine uocare ceperunt. Qui cum nullatenus moueret̄ pulſari ab eis cepit:& finaliter mortuus apparuit. Quod ceteri uidentes timuerūt:nulliq; deinde chriſti famolos decipere preſumpſerunt.

❡De ſcō Iuliano ſabba cōfeſſore. Cap. XXXVII.

Iulianus eremita cognomento ſabba fuit. De quo dicit theodorus in hiſtoria tripartita:ꝙ angelicā uitā in terris deducebat:& in eremo cōſiſtens cōtemplatiōi & orōni uacabat:Hic per ſpiritum cognouit & predixit obitū iuliani apoſtate imperatoris: longe.xx. dietis poſitus ab eo loco ubi interfectus fuit. Quod ut prenunciauerat ſic contigiſſe repertum eſt.

❡De ſancto Iuliano cōfeſſore. Cap. XXXVIII.

Iulianus alius cōfeſſor fuit:de quo ait gēnadius libro de uiris illuſtribus: ꝙ acer ingenio & facūdia extitit: diuinis ſcripturis doctus:greca & latina lingua ſcholaſticus & inter doctores eccleſie clarus. Hic ſcripſit aduerſus auguſtinum eius impugnatorem libros quattuor & iterum aduerſus alios hereſiarchas libros.viii. Extat & liber altercationis amborum partes ſuas defendē

tiū ſatis cōſpicuus. Hic fuit in elemoſynis liberaliſſimus. Morit aūt ualentiani īperatoris cōſtātii filii tpe.

¶ De ſcis Leōcio & ſociis martyribus. Ca. XXXIX.

LEoncius thyrſus & calonicus martyres in ciuitate appollonia paſſi ſunt tpe decii ſub preſidibus cubericio ſiluāo & bādo. Qui diuerſis tormentoꝝ generibus excruciati. Demū primus & ultimus capitis abſciſione: medius celeſti uoce uocatus ſpiritum reddiderunt. Sicque martyrium conſumauerunt. v. calen. februarii in partibus grecie tumulati: ut dicit ado.

¶ De ſcis papia & mauro martyribus. Cap. XL.

PApias & maurus martyres paſſi ſunt rome tempore diocletiani & maximiani imperatorū ſub laodicio urbis pfecto. Qui cum eſſent milites uidentes qualiter ſaturninus & ſiſinnius martyres ſtatuam iouis eream eiſdem a prefecto preſentatam: ſicut plumbum liquefactum contriuiſſent conuerſi ſunt ad dominum: & īpietatem laodicii redarguere ceperunt: qua in chriſti martyres ſeuiebat. Tunc iratus laodicius: iuſſit ora eorum lapidibus contundi: & poſtmodū illos in carcerē recipi: ubi a ſancto marcello papa baptizati ſunt: poſt dies. xii. educti de ergaſtulo iubente prefecto fuſtibus ceduntur: deinde in equuleo leuati: tandiu plumbatis contuſi ſunt: donec ſpiritum emiſerunt. Quorū corpora Ioannes preſbyter ſepeliuit uia numentana ad nymphas beati petri. iiii. calen. februarii.

¶ De ſcis Flauiāo & ſociis martyribus. Cap. XLI.

FLauianus: maximus: ſecunda: calendinus: marcus & ſeuera cum aliis multis martyribus paſſi ſunt ſub maximiāo & claudio imperatoribus: conſtantino īperator magno iam a militibus apud galliam in imperium ſublimato. Quorum primo maximus qui comes millenarius erat ab īfantia ſua chriſtianus: ex parentibus chriſtianis exortus centum & uiginti ex ſuis militibus cōuerſos a ſancto marcello papa baptizari fecit. Quod audiens maximianus eundem maximū cōprehēſum una cū dictis centū & uiginti militibus dānauit ad harenā fodiendam. Et poſt menſes. ix. dū marcus tribunus cōperiſſet: ꝙ maximus comes ceteros ſuos milites q ex millenario reſidui fuerant: qui ad eū uiſitandū acceſſerāt cōuertiſſet: fecit maximū in carcerē mitti: deinde eductū fuſtibus cedi iuſſit: & dū cederet tribunus excecatus eſt. Quod maximianus imperator audiens & moleſte ferēs: maximū comitē cū centū & uiginti militibus ad harenā dānatis fecit decollari. Reliquos uero ex mille militibus cōuerſos in ha renario miſſos: flāmis iuſſit incendi. Quoꝝ corpora ſcūs marcellus papa cū Ioāne pſbro ſepeliuit in loco cucumeris ſecūdo miliario ab urbe: Poſt duos menſes maximianus morit: & claudius rome in impium exaltat: q audiens ſecundā uxorē cōdā maximi comitis cū filiis eſſe chriſtianā: fecit eā teneri: & filios eius calēdinū & marcū ac filiā eius ſeuerā. Qui dū ſibi preſentati eſſent: ſecūda īter manus eā tenētiū emiſit ſpiritū. Flauianus aūt uicarius īperatoris q ei aſſiſtebat: cū uidiſſet angelos q ſup capita filioꝝ ſecūde orantiū manus tenebant: & ipſe cōuerſus eſt: & a theodoro pſbro baptizatus cū omni familia ſua. Quod audiēs īperator claudius flauianū cū omni domo ſua detentū centū cellis adduci mandauit: & ibidē omnes pariter capite cedi. Beatos uero calēdinū & marcū atꝗ ſeuerā olim maximi filios miliario. xxxv. ab urbe iuxta mare deferri ibiꝗ tādiu plūbatis cedi donec ſpiritū exhalarūt. Quoꝝ omnium corpora in loco qui dicitur pignus: ſepulta ſunt a chriſtianis. Hoꝝ omnium martyrum paſſio colitur. iiii. calen. februarii.

¶ De ſancto Sabiano martyre. Cap. XLII.

SAbianus martyr paſſus eſt in territorio trecaſſino ſub aureliano īperatore q dū in partibus hiſpanie & gallie reſideret: & ad trecas ciuitatē deueniſſet: ſabianum detētum & chriſtum predicantem decollari fecit. Ibiꝗ ſepultus eſt. iiii. calen. februarii.

¶ De ſcō Cyrillo epō alexandrino. Cap. XLIII.

CYrillus eps alexandrinus pro catholica fide pclariſſimus extitit, ppugnator uariarūꝗ reꝝ tractatus edidit diuina & humana ſcía pollens. Homelias multas cōpoſuit: que ad declamandū a grecis epis cōmendant. Extare dicunt & libri eius de ſynagoge defectu. Et aduerſum hereticos pcipue cōtra neſtoriū liber q elegeos ītitulat: in quo neſtorii occulta pandunt: & pdita cōfutant. Itē ad neſtoriū epiſtolas duas miſit: in qbus illius dānauit errores. Itē ad Ioānē epm antiochenum epiſtolas ſcripſit plures. Item theſauroꝝ libros. xxiiii. Contra iulianū īperatorē libros. viii. Super marcum libros. xii. Sup ioannē libros. ix. Item librum propoſneticon ad theodoſium imperatorē. Scripſiſſe & alia creditur: que adhuc ignorantur a noſtris. Quieuit in pace ſub theodoſio ſeniore. iiii. calen. februarii.

¶ De ſcō Cyrillo epō hieroſolymi. Cap. XLIIII.

CYrillus eps hieroſolymoꝝ ſub theodoſio prīo īperatore epatū tenuit in cōceſſum: cū prius ſepe pulſus & receptus fuit. Huius tēpore btūs hieronymus ab urbe roma digreſſus uenit ad ſyriā: & a cyrillo epō locū obtinuit iuxta bethleē oppidū monaſterii cōſtruēdi: ubi & ſacre ſcripture libros trāſtulit de hebreo in grecam linguā pariter & latinā. Cuius & ipſe eps amiciſſimus extitit: & pfecti epalis regiminis ab eo regulam ſumpſit. Pluribuſꝗ illū gratis uiſitauit epiſtolis: cui & hieronymus multa remiſit. Hic quoꝗ corpus bti hieronymi ſepeliuit: & in eius trāſitu felici mirabilē de illo uiſionē cōſpexit: ut dicet in eius legēda. ii. cal. octobr. Auguſtinus quoꝗ hipponeñ eps cyrillo epiſtolā miſit: in qua ab eo īſtāter expetiit: ut miracula que apud

bethleē ꝑ beatū monſtrabant̄ hieronymū ſibi traſcri
beret. Cui cyrillus epiſtolā ꝓlixā & facūdo digeſtā ſti
lo remiſit: in qua ſibi ſtupēda ꝓdigia meritis almi do
ctoris oſtēſa narrauit. Plurima quoqꝫ huius cyrilli ex
tāt opuſcula fidei nr̄e myſteria redolētia grato lepore
luculēta. claruit āt ſub honorio & theodoſio iuniore.

¶ De ſexageſima. Cap. XLV.

SExageſima ſignificat tp̄s uiduatiōis. Et i
cohat̄ dominica in qua cātat̄. Exurge do
mine: & termīat̄ in qrta feria poſt paſcha
Inſtituta eſt aūt ꝓpter redēptionē: & pro
pter ſignificationē: & ꝓpter rep̄ſentationē. ¶ Prīo ꝓ
pter redēptionē. Quia enim melchiades papa & ſilue
ſter ſtatuerūt ut bis in omni tp̄e ſabbato comederet̄:
ne ꝓpter abſtinētiā quā homines ſubſtinuerant in. vi.
feria in qua omni tp̄e ieiunandū eſt: natura debilita
ret̄. In redēptionē ergo ſabbatoꝝ tp̄is quadrageſime
unā ſeptimanā addiderūt: & ſexageſimā uocauerunt.
¶ Secūdo ꝓpter ſignificationē: quia ſexageſima deſi
gnat tp̄s uiduitatis eccleſie: qa fructus ſexageſimus ui
duis debet̄ ſicut & centeſimus uirginibus: & trigeſi
mus cōiugatis. Iō & merorē illū aſſumit pro abſentia
ſp̄oſi qui ad celū raptus eſt. In cōſolatiōe aūt illius pro
abſentia ſponſi: dant̄ eccleſie ale due. ſ. miſericordie
opum exercitatio: & decalogi adīpletio: q̄ inuicē mul
tiplicata cōſtituūt. lx. unde ſexageſima ſonat ſexies de
cē: ut ꝑ. vi. ītelligas opa miſericordie: & ꝑ. x. decalogū.
¶ Tertio ꝓpter rep̄ſentationē. Nā ſexageſima nō ſo
lū tp̄s uiduitatis ſignificat: ſed etiā nr̄e repēptiōis rep̄
ſentat. Nā ꝑ. x. ītelligit̄ homo q̄ eſt decia drachma: eo
ꝙ factus eſt ut ruinā. ix. ordinū reparet: ut ſit q̄ſi deci
mus ordo. ¶ Vel homo q̄tū ad creationē ſuā cōſidera
tā habet uniuerſaliter. x. potētias. Quia enī hō habet
aīam uegetatiuā ſenſitiuā & ītellectiuā: uegetatiua ha
bet potētiam nutriēdi & generādi. Et ſenſitiua habet
potētiā. v. ſenſuū corporis. ſ. uiſus: auditus: guſtus: odo
ratus & tactus. Et ītellectiua habet potētiā rōnalē cō
cupiſcibilē & iraſcibilē que oēs ſunt. x. potentie: meri
to creatio hominis numero denario figurat̄. Inſuper
q̄tū ad redēptionē ſuā homo. vi. beneficiis redemptus
eſt: que ſūt īcarnatio uerbi: peregrinatio: paſſio: reſur
rectio: aſcenſio: & ſp̄ūſancti miſſio. Et ſic ſexageſima
rep̄ſentat tp̄s noſtre redēptionis. ¶ Protendit̄ autē ſe
xageſima uſqꝫ ad feriā quartā: poſt paſcha in qua can
tat̄: uenite benedicti &c. qa illi q̄ in opibus miſericor
die ſe exercent audiēt illud: uenite benedicti &c. ut ip
ſe xp̄s teſtat̄: ubi tūc ianue ſp̄oſe apient̄ & in amplexu
ſp̄oſi fruet̄. In epiſtola aūt admonet̄ ad inſtar pauli ut
tribulationē de abſentia ſponſi patiēter toleret. In euā
gelio ut ſeminationi bonoꝝ opum ſemp inſiſtat. Et
quia q̄ſi deſperās clamauerat. Circūdederunt me &c.
Nūc quoqꝫ rediēs ad ſe petit in officio in tribulationi
bus adiuuari: & ab ip̄is eripi dicēs. Exurge domīe &c.
Et ponit ibi triplex exurge. Quidā enī ſunt in eccleſia
q̄ aduerſis p̄munt̄: & nō deiiciunt̄: qdā premunt̄ &
deiiciunt̄: qdā nec premunt̄ nec deiiciunt̄: tamē quia
aduerſa nō tolerāt: periculū eſt ne ꝓſpera ipſos frāgāt.
Clamat ergo eccleſia ut exurgat q̄tū ad primos ipſos
eripiendo: q̄tū ad ſecūdos ut exurgat ipſos cōuerten
do: a qbus uidet̄ faciē auertiſſe ipſos quodāmodo re
pellēdo: q̄tū ad tertios ut exurgat ip̄os in ꝓſperis adiu
uādo & liberando. ¶ Et quia in hebdomata ſexageſi
me ſecunde etatis tempore recolunt̄: merito ſanctoꝝ
patrum ſecunde etatis: īmediate geſta ſubponunt̄: eo
ꝙ illorum obitus dies certi penitus ſunt ignoti.

¶ De ſancto Noe patre. Cap. XLVI.

NOe pater uir iuſtus atqꝫ perfectus ut ex di
uine ſcripture textu colligit̄: & eccleſiaſti
ci. xx. in catalo ſcōꝝ inſerit̄: filius lamech
anno. clxxxii. etatis patris ꝓgenitus: & ſe
cūde etatis pater primus annoꝝ qngētoꝝ genuit tres
filios: ſem: cham & iaphet. Multiplicatis ergo hoībus
ſuper terrā. vii. generatiōe trāſacta: filii dei. i. filii ſeth
ceperūt legis naturalis & patrū mandata p̄terire: ma
licia hominū excreſcente. Nā filii ſeth filiabus Caim
cōtra mandatū ade ceperunt cōmiſceri: & eaꝝ forni
cationibus abuti: ex qbus gigātes ꝓcreati ſunt: Mulie
res etiā in ueſaniā uerſe ſupergi eſſe uiris turpē luxu
riam exercebant. Maſculi inſuper in alterutrum co
euntes nephandum ſcelus perpetrabant. His crimi
nibus deus prouocatus decreuit diluuium mittere
ſup terrā: omnēqꝫ carnē delere: ſolo Noe cū eius fami
lia reſeruato: q̄ ex oībus hominibus ſolus iuſtus rep
tus eſt. Deditqꝫ hominibus ſpatiū penitēdi. cxx. anno
rū. Nā annis. xx. priuſq̄ arcam inciperet: mādauit ei: ut
faceret arcam de lignis leuigatis in qua poſſet ſaluari
ſemē uniuerſe carnis ſuper terrā ab aquis diluuii: qd
ſibi tūc deus factuꝝ ſe eſſe p̄dixit. Cuius arce ſtructu
ra: forma: atqꝫ mēſura in hiſtoria ſcholaſtica exp̄ſſius
ponit̄. Igitur annus. xx. poſt preceptū dei cepit Noe ar
cā fabricare: quā in annis. ioo. ꝑfecit cū filiis ſuis: ī quo
tp̄e filiis hominū penitentiā p̄dicabat & futuꝝ dilu
uiū p̄dicebat. Cuius ſermones homines irridentes ad
peiora ſe facinora cōuertebant. ¶ Ergo cū Noe eēt ſe
xegētoꝝ annoꝝ cum tribus filiis ſuis & uxore ſua ac
tribus uxoribus filioꝝ ſuoꝝ: de mandato dei arcā in
greſſus eſt: & ex cūctis animātibus mūdis ſeptena: de
aīantibus uero īmundis bina ad ſemē cōſeruandū ſu
per terram: dei uoluntate ad noe ſponte uenientia in
arcam intromiſſa ſunt. Factaqꝫ eſt pluuia ſuper terrā.
xl. diebus & noctibus continue: & aque maris ad na
turalē ſitum excreſcentes: omnem terram occupaue
runt. Ita ꝙ etiā ſuper altiſſimos montes. xv. cubitis aq̄
ſublimior fuit: & ſic oēs homīes & aīalia necauit: ſor
deſqꝫ aeris quouſqꝫ aſcenderant opa hominū expur
gauit. Et uſqꝫ ad eundē locū ignis iudicii dicit̄ aſcen
ſurus. Aque uero ſic exaltate obtinuerūt terram. cxv.
diebus ab īgreſſu noe. & tunc paulatim ceperunt mi
nui uſqꝫ ad menſem ſeptimū: quo requieuit arca ſup
mōtes armenie. At uero noe ad explorādū: an adhuc
terra appareret: emiſit coruū ex arca: qui occupatus ī
gluuie cadaueꝝ repertoꝝ nō eſt reuerſus ad eū. Emi
ſit quoqꝫ columbā poſt ipſum: que prima quidē uice
nō īueniēs ubi requieſceret pes eius: reuerſa eſt ad eū
in arcā. Sed iteꝝ poſt dies ſeptē emiſſa ad ueſpeꝝ re
uertit̄: portās ramū oliue uirentibus foliis in ore ſuo.
Quo ſigno noe intellexit aquas ſup terrā ceſſaſſe: &
iam arbores apparere. Ad cautelā tamen poſt. vii. dies
alios emiſit tertio columbā: que ultra nō eſt reuerſa
ad eum. & tūc noe cū eius familia & oībus aīantibus
de arca egreſſus eſt: eodē die quo fuerat ingreſſus an
no uidelicet reuoluto. Tūc quoqꝫ etate prima termi
nata ſecunda incepta eſt. ¶ Egreſſus ergo Noe de ar
ca & altari edificato: q̄ſi pro pace & gratiaꝝ actione

obtulit ſacrificiū domino de cūctis aīantibus mūdis offerens ſeptimum: ut ſic de.vii.in arcā ītromiſſis ſex remanētia tria uidelicet utriuſq; ſexus ad ſpeciei multiplicationē ſufficerent: ꝓpter quā cām idiſpari numero.vii.aīantia de qualibet muudoꝝ ſpē in arcā imiſſa fuerūt. Et tūc dominus in Noe & eius filios benedictionē quā prius adde dederat repetiuit: que conſiſtit in tribus.ſ.in filiorū multiplicatione: in ceterorū aīantium ſubiectione: & in ciborū cōceſſione. Nam cū prima etate ſolis terre fructibus ueſcerentur: carniū eſus ſecunde etatis hoībus cōceſſus eſt. Et quia diluuiū adhuc timebatur & pro hoc Noe inſtanter dominum ꝑcabatur: pepigit deus cū eo ſecuritatis fedus: in cuius ſignū poſuit arcū pluuialē in nubibus: duos habentē colores principales in ſignū duorū iudiciorū: ceruleū .ſ.exterius: qui & aquoſus eſt ſignū iudicii per aquam preteriti ne amplius timeat: & rubeus interius qui & igneus eſt ſignū iudicii per ignē futuri: ut expectetur. Poſt duos aūt annos noe plantauit uineā lābruſcas uidelicet naturales per cultū ad uſum uinee trahens. Bibenſq; uinū: ſed uim eius ignorans inebriatus eſt: & nudatus in tabernaculo dormiuit. Quē uidens cham eius filius medius irriſit. Sem uero & iaphet īpoſito humeris pallio: auerſis uultibus īcedentes pr̄is uirilia operuerunt: ꝓpter quod Noe ex uino euigilās cham & filio eius pro īpudenti irriſiōe maledixit. Sem uero & iaphet pro honeſta uerecūdia quā de eo habuerant benedixit. Ab his tribus filiis Noe diſſeminatū eſt oē genus hominū: ex qbus texunt̄.lxxii.generationes: q̄ poſtmodum in.lxxii.linguas diuiſe ſunt: uidelicet de ſem.xxvii.de cham.xxx.de iaphet.xv.unde & chriſtus dominus ſicut prius.xii.apoſtolos.xii.tribubus iſrael miſerat: ſic poſtmodū.lxxii.diſcipulos miſit: qui totidem linguaꝝ gentibus euāgelium ꝑdicarent. Ex his etiā noe filiis adhuc īpo uiuēte iuxta philonē nati ſūt q̄ttuor milia &.c.uiroꝝ exceptis paruulis & mulieribus: uixitq; Noe poſt diluuiū ānos.cccl. uidelicet uſq; ad.lviii.ānū natiuitatis abrahe & mortuus ānoꝝ.xcv.

ℭDe ſancto Sem patre. Cap. XLVII.

Sem filius Noe primogenitus anno.ccccc. patris natus: ut dictum eſt: in cuius ſemine unius ueri dei cultus permanſit: cum eſſet annorum.cii.genuit arphaſath uidelicet biennio poſt diluuium. Cui etiam nato annis.ccccc.ſuper uixit: uidelicet uſq; ad annos.l.natiuitatis Iacob: & ſic annis.ccccccii.impletis mortuus eſt. Hūc hebrei autumāt fuiſſe melchiſedech regē ſalē: de quo dicet̄ īfra poſt quinquageſimā & oēs ꝓgenitos a Noe uſq; ad Aarō ſacerdotes fuiſſe: q ī cōuiuiis & oblatiōibus populo benedicebāt: & primogenita recipiebāt.

ℭDe ſancto Arphaſath. Cap. XLVIII.

Arphaſath filius Sem anno etatis parentis.cii.genitus eſt uidelicet anno etatis noe .cccccccii. Qui cum eſſet annorum.xxxv. genuit ſale: quo nato ſuperuixit annis.ccciii.uidelicet uſq; ad annos.xlviii. natiuitatis abrahe. Et ſic arpha ſat annorum.cccxxxviii.mortuus eſt.

ℭDe ſancto Sale. Cap. XLIX.

Sale filius arphaſath āno etatis pr̄is.xxxv. procreatus eſt: ut ſuperius continetur: anno etatis Noe.cccccccxxxvii. Hic enim cū eſſet annorum.xxx.genuit heber: quo nato ſupuixit ānis.cccciii.uidelicet uſq; ad annos.xvi.natiuitatis iacob. Et ſic ſale ānoꝝ.ccccxxxiii.mortuus ē.

ℭDe ſancto heber. Cap. L.

Heber filius Sale etatis parentis anno.xxx. natus eſt: ut dictum eſt anno.ſ.etatis Noe. cccccccLxvii.qui cum eſſet annorū.xxxiii. genuit faleth: quo nato ſuperuixit annis. ccccxxx.ſcilicet uſq; ad annū.lxxix. natiuitatis iacob. Et ſic īpletis ānis.cccclxiiii.mortuus ē. Ab hoc heber hebreoꝝ genus nomē accepit. Quidā uero dicunt ab abrahā: unde hebrei quaſi abraei dicti ſunt.

ℭDe ſancto Faleth. Cap. LI.

Faleth filius heber etatis parētis anno.xxxiiii.progenitus eſt: ut ſuperius eſt premiſſum: anno.ſ.etatis Noe.cccccccci.qui cum eſſet annorum.xxx. genuit reu: cui nato ſuperuixit annis.ccix.uſq; ad annum.xlviii. natiuitatis abrahe. Et ſic īpletis annis.ccxxxviiii. mortuus ē. Cuius tēpore edificata eſt turris babel a nemroth pricipe filiorum cham: & aliis ex filiis Sem & iaphet cōplicibus eius. Ita q; in ipſo edificio de unaquaq; generatione omnium trium filioꝝ noe aliqui cōuenerūt. Et ſic cū eſſet ſola una lingua hebrea in.lxxii. linguas humanus ſermo diuiſus eſt hebrea līgua in ſola familia heber remanente: que in tali conſpiratione nō fuit. Diuiſeq; ſunt familie Noe in tribus partibus mundi: filii ſem aſiam: filii cham aphricā: filii uero iaphet europam regionem tenuerunt.

ℭDe ſancto Reu. Cap. LII.

Reu qui & ragau filius faleth etatis patris anno.xxx.genitus ut dictum eſt anno uidelicet Noe.cccccccxxxi. Cum eſſet annorum.xxxii.genuit ſaruch. Quo progenito ſupuixit ānis.ccvii.uidelicet uſq; ad annū.lxxviii. nati abrahe. ſicq; reu ꝺcurſis ānis.ccxxxix.mortuus ē.

ℭDe ſancto Saruch. Cap. LIII.

Saruch filius reu natus eſt anno etatis patris.xxxii.ut dictum eſt.uidelicet anno etatis Noe.cccccccclxii. Qui cum eſſet annorum.xxx.genuit nachor. Quo nato ſuperuixit annis.cc.uidelicet uſq; ad annum unū poſt natū Iſaac. Et ſic ſaruch annorum.ccxxx.mortuus eſt.

ℭDe ſancto Nachor. Cap. LIIII.

Nachor filius ſaruch natus eſt anno etatis patris.xxx.ut dictū eſt: uidelicet anno etatis noe.cccccccclxii. Qui cum eſſet annoꝝ .xxix.genuit thare. Cuiq; nato ſuperuixit annis.cxix.uidelicet uſq; ad ānos.xlix.natiuitatis abrahe. Et ſic nachor annorum.cxlviii.mortuus eſt.

ℭDe ſancto Thare. Cap. LV.

Thare filius nachor anno etatis pr̄is.xxix. natus eſt ut ſuperius dictū eſt anno uidelicet Noe.ccccccccxxi. Qui annoꝝ.lxx. genuit tres filios: uidelicet abrā q & abrahā de quo ſuo loco dicet̄: & nachor atq; arā. Poſt quoꝝ natiuitatē ſupuixit annis.cxxxv.uidelicet uſq; ad annos.xxxv.natiuitatis iſaac. Et ſic thare annorum.ccv. mortuus eſt. Habitauit aūt thare in ciuitate chaldee: que uocat̄ ur: ubi interfecto filio eius aram a chaldeis ut ſtatim dicet̄: Thare moleſte ferens nec ualens ſubſtinere iniurias que ſibi faciebant: eo q; ignē nollet colere quē chaldei colebant: tulit oēm ſuā familiā filios

uidelicet & nepotes: & egreſſus inde de terra natiuitatis ſue habitauit peregrinus in meſopotamia in ciuitate que dicit̃ arā ſiue charrā: ubi & mortuus eſt.

¶De ſancto Aram. Cap. LVI.

ARam filius tharre & frater abre in terra chaldeoꝝ genuit filium nomine loth & duas filias: quaꝝ una uocata eſt melcha & alia ſarai. Cū aūt chaldei ignē adorarēt: & abraam atq; aram filios thare ad colendū ignē cōpellerent: illiq; utpote ueri dei cultores recuſarent: ꝓiecerunt eos chaldei in ignem. Et aram ibi expirante Abram dei auxilio de flāma liberatus eſt: ut tradunt hebrei unde dicit̃. Ego ſum qui te eduxi de ur chaldeorum: quia chaldei ur ignem appellabant: unde & aram inter ueteris teſtamenti matres aſcribit̃: quia ꝓ ueri dei cultus religione occiſus eſt. Tunc thare pater eius dedit melcha filiam aram in uxorē nachor filio ſuo & ſarai alteram eiuſdem filiā dedit in coniugem abre alteri filio ſuo. Et quia ſarai ſterilis erat abrā adoptauit loth filium aram fratris ſui & fratrem ſarai in filium. Cum quibus omnibus thare egreſſus de terra chaldeorum habitauit in aram ut ſuperius dictū eſt. Hec omnia de libro geñ.a.c.vi.uſq; ad.xii.& ex chronicis Ioſephi Hieronymi & methodii atq; ex hiſtoria ſcholaſtica colliguntur.

¶De ſancto Geminiano epo. Cap. LVII.

GEminianus eps nobilibus parētibus mutine oriundus tpe iouiani imperatoris claruit. Qui ab annis puerilibus litterarum ſcientia eruditus ſanctiſq; uirtutibus inſignitus: templū corporis ſui chriſto domino dedicauit. clericaleq; adeptus officium: ſe totum dei ſeruitio ſubegit: dōec gradatim ab epo mutineñ antonio diaconatus ordinē promeruit. Poſt cuius trāſitum a populo in epm eligit̃: & ex humilitate refugiens & latitans: tandē repertus ꝓducit̃: & inſtante patricio ac populo mutineñ ab archiepiſcopo rauēnate in epm conſecratur. Reuerſus ergo geminianus ad urbē propriā in ſancta religione domino ſeruiebat: & cōmiſſum ſibi gregē uerbo & opere refouebat multiſq; miraculis coruſcabat. Dū aūt quadam nocte in eccleſia ſancti petri oraret: & neceſſitate naturali cōpulſus exiret: diabolus eū terrere uolens ſibi apparuit: quē ſanctus edito ſigno crucis effugauit. Cui demon in aere cōminatus eſt: ꝙ modū inueniret unde ſibi moleſtiā ingereret. ¶Poſt modicū tēporis filia imperatoris iouiani apud cōſtantinopolim a demonio uexabat̃: clamante imūdo ſpiritu per os puelle: nunꝗ ſe egreſſurum de corpore illo: niſi preſente epo Geminiano. Quē imperator hec audiēs ꝑ nūcios ubiq; requiri fecit: eūq; tandē citra mare adriaticū habitare cōparuit. Ad quem īperatoris nuncii uenīetes: itineris cām exponunt: & ut ad filiā principis liberandam uenire dignet̃ īſtāter depoſcūt. Quos ſcūs ſe uſq; ad littus maris preire mādauit: & ad urbē ueniens ciues ſuos in domino confortauit: eiſq; benedicēs abiit: & ueniens ad littus maris īperatoris nuncios ſe ꝑſtolantes īuenit. Aſcendētes ergo nauim: & conſtantinopolim nauigantes: exorta ſubito tempeſtate ualida nauis cōquaſſat̃: mare ꝓcelloſum cunctis interitū cōminatur. Geminianus uero dormitans: a nautis excitat̃. Qui ſurgens orationē ad dominum fudit: moxq; tempeſtatē ſedauit: uentoq; flante ꝓſpero cōſtantinopolim uſq; deuenit: ubi ab īperatore honorifice ſuſceptus filiā eius cōfeſtim a demonio liberauit: multoſq; lāguētes ab īfirmitatibus diuerſis curauit. Cui impator textū euangelioꝝ auro ornatū: & calicem gēmatum ac palliū ꝑcioſum obtulit: & ipſius benedictiōe percepta magno illū cū honore ad ꝓpria remiſit. ¶Poſtꝗ aūt ad eccleſiam ſuam reuerſus eſſet: & ab attila hunoꝝ rege italia uaſtaretur: dū ad ciuitatē mutine attila deueniſſet: occurrit ſibi eps: & ab eo quis eſſet interrogatus: ſe ſeruum dei fore ꝓfeſſus eſt. Cui cū attila reſpōdiſſet: Te eſſe flagellū dei: qui ſeruos dei merito flagellaret: eps in xpo confiſus: ianuas ciuitatis hunis apiri iuſſit: offerēs ſe cū eius populo paratū recipere: quicqd illi dominus facere ꝑmiſiſſet. Qui ab una porta uſq; ad aliam per mediā ciuitatē tranſeuntes uti ꝑ campeſtria diſcurrerunt: tali adeo cecitate percuſſi: ut ſine alicuius leſione egrederētur uacui & cōfuſi: urbis quidē plateas & uicos percurrentes: domos uero uel menia minime cōſpicientes. His & aliis clarus miraculis uir ſcūs ad dominū celeſti uoce uocatus infirmitate ꝑ dies plures corripit̃: & ad extrema ueniēs ſpūs eius ab angelis in pace ſuſcipit̃. ¶Dū igit̃ eius exequie celebrarent̃: beatus ſeuerus archieps rauēnas eadem hora miſſam celebrans: legente ſubdiacono epiſtolā in ſpū rapit̃: & cōpleta lectione poſt morā aliquā a miniſtris excitat̃. Qui erectus miniſtros ꝗ ſe excitauerāt redarguit: dicēs ſe exequiis fratris eius geminiani epi nuꝑ defuncti īterfuiſſe: & eius aīam domino cōmendaſſe: ac corpus in tumulo collocaſſe: & cū benedictionē uellet dare populo excitatū fuiſſe. Qui diem notantes & horā mutinā miſerūt: & omnia ut ſeuerus dixerat: ibidem re uera contigiſſe inuenerunt. ¶Ad cuius tumultum multa miracula deus oſtēdere dignatus ē. Cui ſucceſſit theodolus qdā ambroſii diſcipulus: ꝗ ſupra ſcī tumulū eccleſiā edificauit. Ad quā dū die eius anniuerſarii feſti mutineñ populus cōueniſſet: ſubito fluuio inundāte adeo aqua excreuit: ut ciuitatē totā & domos occuparet: & uſq; ad eccleſie ſuperiores feneſtras excreſceret. Que tamē domino miraculo per ianuas uel feneſtras eccleſie minime introibat: ſed quaſi murus ſolidus in ſeipſam perſiſtebat. Et cum populus ſiti affligeretur incluſus ad ianuas uenientes aquam hauriebat: & ex ea potum ſumebāt. Que hauriri quidem ut aqua poterat: ſed defluere ut aqua nequibat. Quieuit autem ſanctus in chriſto.iiii.calen.febr.

¶De ſcō Mattheo epo. Cap. LVIII.

MAttheus ep̄s hieroſolymoꝝ ſanctiſſimus
fuit:de quo mira & plena fide geſta narrā
tur:qui multa pro xp̄o perpeſſus omniqꝫ
uite ſanctitate p̄clarus:ultimo in pace ui/
tam finiuit.iii.calen.febr̄.ut dicit ado.

¶De ſancta Bathylde regina. Cap. LIX.

BAthyldis regina mater lotharii īperatoris
corbeie & calā monaſteria cōſtruxit. Fuit
aūt de clara ꝓſapia ſaxonū:uita & ſanctita
te cōſpicua.Hec die q̄dā de ciuitate egreſ/
ſa:dum iuxta littus maris ſpatiaret̄:a trāſmarinis ſa/
racenis rapta & ad ſyrie ptes delata ē.Et poſt aliquod
tēpus ab hercanoaldo gubernatore palatii imperialis
ꝑcio redempta:ab eodē in franciā reducta eſt.Cū autē
uxor hercanoaldi defuncta eſſet:& ille bathyldē in cō
iugem aſſumere uellet:illaqꝫ nubere recuſaret: in de/
ſpecto habitu occulte fugā arripuit: & aliquibus an/
nis in eremo latitauit: ꝓceſſu uero tēporis repta & q̄
eſſet agnita:a rege francoꝝ dagoberto uxore carente
ob elegantē eius pulchritudinē in ſponſam deducta
eſt.Que tempus opportunū cognoſcens p manus ge
neſii abbatis multas elemoſynas latēter fecit: & peſtē
ſimoniacam rege ad eius inſtantiā id agente de gallia
extirpauit. Orta aūt ſeditione inter francoꝝ reges &
rege clodoueo ꝓpter ſeditionē interfecto: ipſa in mo/
naſterio calā religionis habitū ſumpſit: & multa hu/
militate deo ſeruire cepit.Nam ſicut una ex minimis
feminis ipſius cenobii oblita generoſitatis hebdoma
dā ſuā in menſe & coquine & ceteroꝝ uilioribus offi/
ciis adimplebat.Vbi poſt laudabilia ſanctitatis opa in
pace quieuit.iii.calen.februarii.

¶De ſancto Hippolito martyre. Cap. LX.

HIppolitus martyr apud antiochiā paſſus
eſt.Qui primo quidē nouati ſchiſmate er
roneo aliquātulum deceptus extitit.Dein
de xp̄i gr̄a opante ad charitatē eccleſie re/
diit.Pro qua & in qua tādē illuſtre martyriū cōſuma
uit.v.calē.febru.Hec hieronymus ī martylogio ſuo.

¶De trāſlatiōe ſcī Marci euāgeliſte. Cap. LXI.

TRanſlatio corpis ſcī marci de urbe alexā/
dria ad ciuitatē uenetiaꝝ facta eſt tempo/
re leonis īperatoris & iuſtiniani uenetoꝝ
ducis anno domini.cccclxv.Nam poſtq̄ ſa
raceni uniuerſam egyptum & alexandriā inuaſiſſent
leo impator omnibus imperii fidelibus iuſſit:ut nul
lus negocii cauſa ad terrā egypti ptingeret. Quod iu/
ſtinianus dux pena uite:& cōfiſcatione bonoꝝ a ſuis
obſeruari mādauit.Eodem tempore naues decē uene
toꝝ ad ptes alias nauigantes flante cōtrario uento in
uitis oībus alexandriā ducte ſunt.In quibus erāt plu/
res uenetoꝝ nobiles.Inter quos erant duo clariſſimi.
Bonus tribunus methemācheū & ruſticus torcellen/
ſis.Hi duo deuotionis cā eccleſiā beati marci in litto/
re poſitā:ubi & ipſius corpus iacebat uiſitare ceperūt:
& iam de eo qd̄ poſtmodū cōtigit: diuinitus inſpira/
ti:cū ſtauratio monacho & theodoro preſbytero ip/
ſius eccleſie cuſtodibus:ſpeciales amicitias contraxe/
rūt.& cū ambo ex grecoꝝ eſſent genere: theodoꝝ p̄/
ſbyteꝝ uxorem habentē ac filios.bonus tribunus ſi/
bi cōpatrē fecerat.In illis diebus regulus quidam ſara
cenoꝝ babylonie palatiū cōſtruens:tabulas marmo/
reas etiā de eccleſiis ſubreptas in ſuo edificio cōpone/
bat: ꝓpter quod multū xp̄iani in ptibus illis erāt affli
cti.Potiſſime aūt cuſtodes eccleſie ſancti marci dubi/
tantes ne eccleſie ſue fieret:qd̄ aliis pluribus iā fiebat:
unde occaſione accepta nobiles ueneti cuſtodes illos
iā ſibi amiciſſimos ſecretius alloquunt̄: perſecutiōes
paganoꝝ declinare ſuadent:& ut corpus ſancti mar/
ci accipiāt:ſecūqꝫ ꝑgentes uenetias muneribus & ho/
noribus ditādi:inſtantius exhortātur. Quod illi qui
dem primotenus egre ferentes omnino facere dene/
garunt.Deinde uero ſuper huiuſmodi tractantes ad/
inuicem paulatim ad cōſenſum īclinari ceperūt.¶In
terea contingit:q̄ cuſtos cuiuſdā eccleſie alexandrine:
tabulā marmoreā elegātem cōfregerat:ne a miniſtris
illius reguli tolleret̄ ꝓpter qd̄ ab eis uſqꝫ ad mortem
fuerat flagellatus. Timētes ergo ſtauratius & theodo
rus pati ſimilia:uenetis aſſenſum ſecreto colloquio p̄
buerūt:& diē in qua corpus ſubripi debeat ſtatuerūt.
Quo adueniente eccleſiā introgreſſi:ſepulturā laten/
ter aperiunt que erat marmorea habēs īclauſtratus p
latera p quas tabula deſuper erat īducta.Corpus autē
iacebat ſupinū chlamyde ſyrica circūdatū:habēs a ca/
pite uſqꝫ ad pedes ſigilla īpoſita p loca q̄bus ora chla/
mydis deſup iungebant̄:uertētes igit̄ corpus a dorſo
ſciderunt chlamydē ut ſalua ſignacula remanerēt: &
corpus ſancte claudie qd̄ erat in ꝓximo tumulatū: in
loco beati marci repoſuerūt ſimili modo ſupinum &
chlamyde circūdatū:ut ſi forte qs corpus ſcī marci ſu
blatum diceret: chlamydis ſigna integra falſum eſſe
oſtenderēt.Tota āt ciuitate nimia fragrātia odoris re/
ſperſa:dubitātes aliqui ne corpus ſancti marci ablatū
eēt ad eccleſiā cōuenerūt:& apto tumulo corpus īuo/
lutū chlamyde ſigillis ſaluis uiderūt:& corpus ſancti
marci putantes ad ꝓpria redierūt.Tollentes ergo cor
pus ueneti in ſportā miſerūt:& ex foliis oleꝝ operue/
runt:ac deſuper carnes porcinas poſuerūt. Quod dū
ſaraceni diſcutientes uidiſſent: porcinas carnes quas
abominantur exiſtimantes cancir.i.porcus exclama/
bant:& expuentes elongabātur:uenientes ergo uene/
ti ad nauem abſconderunt corpus in pannis ueloꝝ:
ne ſi nauim ſcutarentur ab alexandrinis inuenīretur.
¶Die ergo ſtatuta receſſerunt.Et ſtauratius quidem
monachus occulte cum illis abſceſſit.Theodorus ue/
ro preſbyter timens plebem in littore ſtantē remāſit:
habens iam omnia ſua naui īpoſita: cum quibus etiā
uenit quidam dominicus monachus comacleū: qui
terram ſanctam luſtratus repatriabat.Recedentes au
tem ab alexandria: corpus de uelis ablatum in nauis

ſolario accenſis luminaribus honorifice collocarunt.
¶Cum die quadam naues omnes uento ꝓſpero du/
cerentur:naute nauis in qua corpus iacebat; ceteriſq;
facta fuerant aliaꝝ nauiū enarrarent:quidam ex alte
ra naui irridens dicebat ꝙ forte alicuius egyptii cor/
pus eis traditum fuerat:quod illi ſancti marci aſſere
bant:confeſtimq; nauis ubi erat corpus euāgeliſte tā/
ta celeritate ſe uertit q̄ta nullus hominū eam uertere
potuiſſet:inſurgenſq; aduerſus nauem in qua uir ille
erat partem lateris eius fregit:nec inde diſceſſit dōec
omnes confiterētur beatū marcum ibidem iacere.Et
dū quidā ex nautis nauis beati marci obſtinatus cor/
pus ibidē ſacrū iacere negaret a diabolo obſeſſus: tā/
diu uexatur: q̄diu beati euangeliſte corpus cōfitēs: &
penitens eius meritis liberat̃.Deinde cū nocte quadā
tempeſtas adeſſet naueſq; uelificantes uelociſſime du
cerentur:nauteq; neſcirent quo ꝑgerent:beatus mar/
cus dominico mōacho in ſomnis apparuit eiq; iuſſit
ut diceret nautis quatenus uelociter uela deponerēt:
quoniam terra non lōge eſſet.Qui cū iuſſa narraſſet:
uelis depoſitis:facta aurora apparuit inſula ſcroalis:
cunctiq; beato euangeliſte gratias agunt. Et cum illi
factū pro uiribus occultarent:quocūq; perueniebant
ciuitatū & locoꝝ populi eiſdem occurrebant dicente
ſibi reuelatū a domino ꝙ corpus ſancti marci deſer/
rent:& adorato corpore munera offerebant. Venien/
tes itaq; ad humachū ciuitatē hiſtrie:iuſtiniano duci
oīa geſta intimarunt:offerentes ſibi corpus ſanctiſſi/
mū ſi eis indulgere uellet:eo ꝙ inuiti tranſgreſſi fue/
rant eius mandatū.Quibus dux clementer remiſit:&
ut filios cū honore ſuſcepit.Et cū urſo epo & populo
ad portum nauibus occurrit: corpuſq; ſanctū digna
ueneratione ſuſcepit:& donec eccleſia fabricaret̃ ipm
in proprio palatio collocauit. Dū aūt corpus ꝑ ſcalas
portaret̃ palatii:aliquādo a geſtantibus ſentiebat̃ ut
onus grauiſſimum & iportabile:aliquādo uero agil/
limū atq; leue.Ordinauit aūt dux clericos & cātato/
res qui corpus ſanctū continue cuſtodirēt & diuinis
laudibus honorarent. Inter quos ſtauratius mona/
chus primus erat.Sequēti uero anno theodorus pre/
ſbyter uenetias uenit:& digne honoratus fuit.Cū aūt
iuſtinianus dux eccleſiā btō euāgeliſte fabricare diſpo
neret:morte ꝑuentus eſt.Quod germanus eius Ioan
nes ducatū ſuſcipiens deuote adimplere curauit:con/
ſtructaq; ſolēni eccleſia:corpus ſacꝝ ibidē digna uene
ratiōe recōdidit.Cuius trāſlatio celebrat̃.ii.cale.febr.
quo die corpus ſanctū uenetias delatum peruenit.

¶De ſancto Metrano martyre. Cap. LXII.

Metranus martyr apud alexandriā paſſus
eſt.Quo nolēte impia uerba ꝓferre ad iuſ
ſionem paganoꝝ omne corpus eius fuſti/
bus colliſerūt uultūq; ipſius & oculos acu
tis calamis terebrantes extra urbē cū cruciatibus ex/
pulerūt.Ibiq; ſpiritū qui in eo ſuperat lapidibus eiece
rūt.ii.cal.febr̃.hec Hieronymus in martylogio ſuo.

¶De ſcīs Cyro & Ioāne & martyribus. Ca. LXIII.

Cyrus & Ioānes martyres rome martyriū
paſſi ſunt.Quo tamē tpe aut ſub quo iu/
dice:ſeu q̄bus tormētis affiicti fuerint:aut
exanimati ī martylogio nō exprimit̃:nec
alicubi ſcriptū īueni:niſi ꝙ eccleſia romana eoꝝ feſtū
.ii.calen.febr̃.recolit:& in calendariis aſcribit.

¶De ſcō Ignatio epō & martyre. Cap. LXIIII.

Ignatius eps antiochenus & martyr diſci/
pulus Ioānis euāgeliſte fuit:q tertius poſt
beatū petrū apoſtolum antiochie pontifi/
catum tenuit. Hic beate uirgini ualde dile
ctus:eidē adhuc in carne exiſtenti deuotā epiſtolā ſcri
pſit:& ab ea reſponſionē eius ſcīs manibus ſcriptam
obtinuit.Hic ut in tripartita legit̃:audiuit angelos cā
tantes antiphonas ſuper montē quendā.Et extunc in
ſtituit antiphonas in eccleſia decātari:& pſalmos ſecū
dū antiphonas intonari.Cū aūt pro pace eccleſie exo/
raret:nō ſuum ſed īſirmoꝝ periculū metuēs traiano
īpatori de uictoria redeūti & xp̄ianis mortē cōmi/
nanti occurrit:& libere ſe xp̄ianū eſſe dixit. Quē tra/
ianus ferro uinctū decē militibus tradidit:& romam
adduci ꝑcepit:cōminatus eidem ꝙ traderet̃ beſtiis de
uorādus.Qui ad oēs eccleſias epiſtolas deſtinabat: &
eos in fide xp̄i cōfortabat.Cū aūt romā adductus fuiſ
ſet:& dudū a traiano ſuaſus diis ſacrificare renuiſſet:
plūbatis primo in ſcapulis duriſſime cedit̃:deinde un
gulis lateribus laniat̃:& duris lapidibus eius uulnera
cōfricant̃.Et cū in his oībus īmobilis ꝑmanſiſſet: fe/
cit eū impator nudis pedibus ſup accenſos carbones
ambulare.Et cū illeſus extitiſſet: & hec traianus arti
magice deputaret: dorſum eius iuſſit uncinis ferreis
lacerari uſq; ad oſſium denudationem:deinde plagas
eius ſale ꝑfundi.Sicq; dudū cruciatū & patientiſſime
ſupplicia tolerantē uinculis ferreis in cippo fecit alli/
gari:& in imo carceris tenebroſi fame & ſiti ꝑ triduū
cruciari:& poſt triduum decreuit deuorandū beſtiis
ſubiici.Tertio igit̃ die imperator & ſenatus oīſq; po/
pulus cōuenerunt uidere epm antiochenū cū beſtiis
pugnatuꝝ:Cui imperator expoſitos duos leones fe/
rociſſimos laxari precepit.Quos ille ꝓuocabat: ut ad
ſe deuorandū accederent:mirantibus cūctis & ipſo ī/
peratore cōſtantiā uiri.Accurrentes ergo duo ſeui leo
nes ipm tantū mō ꝓfocauerunt: carnes aūt eius quā/
uis famelici nullatenus tetigerūt.Traianus at hoc ui/
dens admiratus diſceſſit:ꝑcipiens ut non ꝓhiberet̃:ſi
quis uellet tollere corpus eius.Quod xp̄iani auferen/
tes honorifice cōdiderūt.Cum aūt traianus quaſdam
lr̄as a ꝑfecto oriētis recepiſſet:ī quibus xp̄ianos quos
impator occidi iuſſerat plurimū cōmendabat:doluit
de his que ignatio intulerat:& ꝑcepit:ut nullus xp̄ia/
nus de cetero inquireret̃:ſiqs tamen occurreret:puni
ret̃.Legit̃ quoq; cū beatus ignatius inter tot tormēta
nunq̄ ab īuocatione noīs ieſu xp̄i ceſſaret: & tortores
requirerent:cur hoc nomen toties replicaret. Reſpō/
dit ipſum nomen ſe cordi inſcriptum habere:& iō ab
eius inuocatione ceſſare nō poſſe.Poſt cuius mortem
q̄dā q hoc audierāt curioſus experiri uolētes:cor eius
a corpe euellunt.& illud ſcindentes ꝑ mediū:lr̄is aure
is ſcriptū inuenerūt:ieſus xp̄s.quo uiſo miraculo plu
rimi crediderunt.Paſſus eſt autem calen. febr̃.xi. tra/
iani anno.Hic quattuor ſcripſit epiſtolas in fide ex/
hortatorias.Ad epheſios primam. Ad magneſianos
ſecundam.Ad traoeū tertiam. Ad romanos quartā.
Quas ſcripſit apud ſmyrnam dum romam uinctus
duceretur.Inde diſcedens ſcripſit ad philadelphenos
aliam:& ultimam ad ſmyrneos:& precipue ad poli/
carpū ſmyrne epm:ubi de reſurrectiōe domini elegās
ꝓhibet teſtimōiū.hec hierōymus de uiris illuſtribus.

De ſancto Seuero epō. Cap. LXV.

SEuerus epſ rauenne ciuitatis.decimuſtertius a ſancto apollinare claruit: qui ex eadem ciuitate obſcure natus pauperem uitam labore manuum deducens cum uxore uincentia & filia inocentia lanificii opere ſumptus quotidianos carpebat. Cum aūt ex conſuetudine oēs epiſcopi rauennates per columbam celeſtem ad ſacerdotium eligerentur:& iam.xii.poſt ſanctum apollinarem eo modo electi fuiſſent:& ad tātum miraculum multi confluerent:contigit rauennatem eccleſiam paſtore proprio uiduari. Et cum multi epiſcoporum finitimi conuenirent ad orationem non ad electionem faciendam:multitudoq; populi:ut dictum eſt:ad hoc concurriſſet:ſeuerus uxori licentiam petiit ad eccleſiā eundi:& colūbe miraculū ſpectādi:uxor uero ipm redarguens:reſpondebat ꝙ talis uiſio ad eū nō pertinebat:ſed potius ad laborē ſederet & ocio non uacaret. Siue enim iret ſiue non iret:ipſum epm non eligerēt. Cum autem ſeuerus importune inſtaret:uincentia q̄ſi ironice eidem ut iret prophetauit: quia qua hora illuc perueniret:epſ fieret. Veniens ergo ſeuerus ad eccleſiam & ſordidis indutus:inter ceteros apparere nō audens:poſt ualuas eccleſie latitabat:& columbe aduentum cum ceteris expectabat. Que oratione epoꝝ completa per feneſtram ſolitam ingrediens:& eccleſiam circūuolans ſuper caput ſeueri latitantis reſedit. Qui dum territus eam a ſe repelleret:& illa iteꝝ dudum per aera uolitaſſet iteꝝ ad ſeuerum rediit & in eius uertice reſedit ac requieuit. Qui ſtatim ab epis & populo electus q̄uis renitēs in cathedra collocatur & epſ conſecratur. Et dum eſſet idiota & litteraꝝ ignarus:diuina inſpiratione exemplo apoſtolorum ſacris litteris repente imbutus non ſolum diuina myſteria & pontificis officia exercebat:ſed etiam predicator factus:populum ſuū ſalutifero ſermone docebat. Adeo ut cunctis in miraculum proderet ꝙ lanifex & idiota tam ſubita mutatiōe doctor eximius factus eēt. Qui uite ſue ſanctitate multis exemplo proficiebat: & plurimis miraculis coruſcabat. Hic per ſpiritū raptus dum miſſam celebraret:exequiis ſancti geminiāi epi mutineñ interfuit:eiuſq; corpus more pontificum tumulauit:& rediens ad corpus miſſam compleuit: ut dictum eſt plenius ſuperius in legenda ſancti Geminiani.iii.calen.februarii. Hic etiam ſanctum heracleanum piſaurieñ epiſcopum enutriuit:& ad pontificatum ipſius urbis promouit:uxorē quoq; eius uincentiam defunctam in proprio tumulo ſepeliuit. Poſt aliquod tempus dum filia eius innocentia uirgo diē impleſſet extremum:& eiuſdem ſeuerus exequias celebraſſēt:corpuſq; filie iuxta matrem ponere decreuiſſet:aperto ſepulchro apparuit locus in tantum exiguus ꝙ corpus filie ibidem nullatenus poterat collocari. Tunc epiſcopus ad locum acceſſit & uxori ut locum daret filie mandauit. Et continuo corpus uicentie qḋ erat ſupinum in latus ſeceſſit & innocētie filie locum dimiſit. Que ibidem cunctis ſtupentibus iuxta matrē depoſita eſt. Cum autem ſeuerus iam ſenio confectus obitum ſuum ſibi a domino reuelatum preſciuiſſet populū ad eccleſiam conuocauit:& diuinis myſteriis celebratis glorioſo ſermōe plebem ſuam in domino confortauit. Et deinde ſibi ſepulchrum coniugis & filie aperiri fecit. Ac ĩter ipſa duo corpora ſe medium ponens cunctiſq; uale faciēs inter uerba orationis in chriſto feliciter obdormiuit calē.februarii: ubi clauſo mauſoleo ſepultus iacet: miraculis & uirtutibus pollēs:eccleſia ꝓceſſu tpis eius nomini dedicata.

De ſcō Seuero pſbytero & mře. Cap. LXVI.

SEuerus preſbyter & martyr rauēne ortus & nutritus ab infantia deum timens miraculis clarere cepit. Inter que eutityum. ciiii.annorum decrepitum ſenio uiſu priuatum illuminauit:ueniens autem ad urbem romā adhuc iuuenis in ualle interocrina eccleſiam in honore dei genitricis edificauit. In qua & preſbyter ordinatus deo multis annis deuote ſeruiuit & pauperibus ſedule miniſtrauit. Cum autem quidam paterfamilias in extremis laborans eum ad ſe uocari feciſſet: ut ſibi cōfiteretur:& ille in putanda uinea laboraret:nūciiſq; ut ſe antecederent reſpondiſſet: & poſt hec aliquantulum uenire diſtuliſſet:ueniens ad egrotū repperit iam eum eſſe defunctum. Quod ille cernens cōtremuit magniſq; uocibus ſe interfectorem illius clamare cepit. Cumq; uehementiſſime iuxta corpus defleret:& in terram caput cōtunderet: repente qui defunctus fuerat animam recepit. Et admirantibus cūctis ubi fuerit uel quomodo reuixerit interrogatur. Qui reſpondit:ꝙ a terris hominibus flammas naribus & ore uomentibus per loca obſcura ducebatur: ſed a pulcherrimis iuuenibus eiſdem terris occurrentibus ereptus eſt:qui dixerunt ꝙ oportebat eū ad corpus reduci:quia eum dominus ſeueri lachrymis condonaſſet. Cui ſanctus preſbyter penitentiam ſalutarē impoſuit:& ipſa peracta uir ille poſt dies.viii.iterū obdormiuit. Hec Gregorius primo dial.c.ultimo. Poſt hec maximianus imperator audita fama ſeueri eum comprehendi fecit:& ſacrificare nolentem in predicta ualle decollari mandauit. Cuius animam duo angeli in ſpecie columbarum uiſi ſunt ad celum deferre. Corpus autem eius apud urbem ueterem conditū eſt. Paſſus eſt autem calen.februarii.

De ſcō Seuero pſbro & cōfeſſore. Cap. LXVII.

SEuerus preſbyter & confeſſor cognomēto ſulpitius prouincie aquitanie uir genere & litteratura nobilis epiſtolas ad dei amorem & muudi contemptum exhortatorias ſcripſit ſorori ſue multas: que note ſibi eſſe dicuntur. Ad paulinum nolanum epiſcopum ſcripſit duas: ſed ad alios plurimos que non uulgantur.

quia familiaris neceſſitatis rem continent. Chronicam etiam compoſuiſſe dicitur: Beati martini uitam ſignis & miraculis illuſtrem exarauit. Poſthumani & galli collationem ante ſe habitam: & dialogorum libros tertio. Fuit aūt diſcipulus beati martini eiuſq; ſanctarum operum imitator ſub maiore theodoſio. Quieuit cum pace in domino. Hec gemnadius de uiris illuſtribus.

¶ De ſancto Pionio martyre. Cap. LXVIII.

Pionius martyr: ut habetur quartō libro eccleſiaſtice hiſtorie tēpore antonini imperatoris: inter ceteros qui ueri martyres extiterunt famoſiſſimus fertur: qui docens & exhortans populum: & in ipſis tribunalibus diſputans: eas qui in perſecutione titubabant uiriliter hortans: poſt ſqualorem carceris ubi etiam multos fratrum ad tolerantiam martyrii ſuis exhortationibus roborauit: cruciatibus multis uexatus eſt: deinde clauis confixus & candenti rogo ſuperpoſitus beatum finem uite ſortitus eſt. Cum quo & alii. xv. ſimili pena paſſi ſunt calendas februarii.

¶ De ſancta Brigida uirgine. Cap. LXIX.

Brigida uirgo claruit apud ſcotiam tempore primi iuſtini imperatoris. Que chriſtianis & claris parentibus orta: a pueritia ſanctitatis operibus dedita: etiam miraculorum gloria coruſcauit. Hec dum a matre mitteretur ad butyrum ex lacte uaccarum congregandum: prout & alie puelle a parentibus mittebantur: & illa totum quod collegerat: pauperibus erogaſſet: tempore exquiſito ſuper omnes alias iuuenculas cooperarias ſuas butyrum apportauit. ¶ Dum autem eam parentes nuptui tradere uellent: & ipſa pudicitiam elegiſſet: poſtquā in manibus epiſcopi coram deo uirginitatem profeſſa eſt: lignum altaris tetigit: quod in teſtimonium eius ſanctitatis ſtatim uiride factum ē: ſic manens uſq; in preſens. Quo uiſo miraculo ſtupefacti parentes eam domino commendarunt. ¶ Cum autem die quadam meſſores eius ſegetes in agro colligerent: & pluuia maxima erumperet: a meſſoribus ſuis imbrem ſedauit: circunſtantibuſq; agris pluuia malefactis ſola huius area ſicca permanſit. ¶ Die q̄dam cum oues paſceret imbre cadente pannis perfuſa domum rediit. Et ueſtes madefactas ſuper ſolis radium qui per rimas intrabat ſiccandas extendit: que quaſi in ſolida pertica diuinitus permanſerunt. ¶ Aquam in ceruiſiam & lapidem in ſalem conuertit: & a natiuitate cecum illuminauit. ¶ Aprum inueniens qui ad oues comedendas uenerat: in chriſti nomine adeo manſuefecit: ut cum ouibus perpetuo quaſi aries moraretur: cum eis deinceps ad paſtum egrediens domumq; ipſas uti cuſtos reducens. ¶ Dum nouem uiri in mortem unius conſpiraſſent: & eos uirgo chriſti ab intento peſſimo reuocare non poſſet: orauit ad dominum: ut nequā illorum uoto reſiſteret. Egreſſis autem illis apparuit imago quedam quaſi illius hominis occidendi: quam illi gladiis percutientes: hominemq; peremiſſe putantes leti reuerſi ſunt. Sed dum quod illis contigerat cognouerunt: compuncti ad pedes uirginis prociderunt: & penitentiam egerūt Sicq; ſancta uirgo multis clarens uirtutibus quieuit in pace calendas februarii.

¶ De ſancto Effron diacono. Cap. LXX.

Effron edeſſene eccleſie diaconus doctor eximius eremiticam uitam ducens: nulla neceſſitate de cella diſceſſit lectioni & ſcripture atq; orationi ſemper intentus: qui ad ſe uenientes ſalutari doctrina reficiebat: & libros & opuſcula ſyro ſermone cōſcribebat. Hic eſt qui baſilium ceſarienſem epiſcopū in figura columne ignis conſpexit: & ab eodem ut grece loqueretur: ſibi a domino ut impetraret obtinuit: ut habetur ſupra in uita ſancti baſilii calendas ianuarii. ¶ Tempore quodā dum fames grauiſſima in omnem terram ſeuiret: ipſe pauperum miſertus alias nunquam egreſſus de cella exiit. & ad ciuitatem uenit: diuitibus predicans ut indigentibus ſubuenirent: multaſq; pecunias a diuitibus ſuſcepit inter inopes diſpergēdas. Quos in porticibus congregauit: & pecunias eiſdem fideliter erogauit. Factaq; ubertate ad cellam rediit: in qua poſt menſem in domino requieuit calendas februarii tēpore ualentis imperatoris. Sepultuſq; iacet in eccleſia edeſſena. Hic multa ſyro ſermone conſcripſit: que publice in quibuſdam eccleſiis ſcripta leguntur. Extat liber de ſpirituſancto: quem de ſyra lingua uertit in grecam. Hunc beatus hieronymus legiſſe ſe dicit: & acumen ingenii illius etiam in tranſlatione notaſſe. Hec ille in libro de uiris illuſtribus.

¶ De ſancto Paulo epō. Cap. LXXI.

Paulus epiſcopus trecaſſinus fuit. Cuius uita uirtutibus claruit & mors precioſa miraculis celeberrimis commendatur. Qui & in chriſto domino diem clauſit extremum calendas februarii: ut dicit ado.

¶ De purificatōe beate Marie uirginis. Ca. LXXII.

Purificatio beate Marie ſemper uirginis quadrageſimo die a natiuitate domini facta eſt uidelicet quarto non. februarii. Preceperat enim lex leu. duodecimo. Vt mulier que ſuſcepto ſemine filium peperiſſet: immunda eſſet ſeptem diebus ſcilicet a conſortio hominum quibus completis munda quidam efficiebatur quo ad conſortium hominum: ſed adhuc triginta tribus diebus immunda erat quoad templi ingreſſum. Tandem quadrageſimo die templum intrabat: & puerum cum muneribus offerebat. Si uero feminam peperiſſet: duplicabantur dies: & quoad hominum conſortium & quoad templi ingreſſum. Hoc autem iccirco deus precepit: ut ſicut quadra/

geſimo die a conceptione anima in ſuo templo cor/
pori maris infunditur:& carnis admixtione macula/
tur:ſic puer quadrageſimo die in templum materia
le inducatur:templumq̧ ingrediens per hoſtis ab ip/
ſa carnis macula experietur.℄Vel moraliter loquen
do:ut per hoc detur intelligi: q̧ illi templum celeſte
intrare merentur: qui precepta decalogi cum fide
quattuor euangeliorum obſeruare nituntur.℄In pa
riente uero feminam dies duplicantur quo ad tem/
pli ingreſſum:ſicut duplicantur quo ad corporis for
mationem.Nam ſicut quadragita diebus corpus ma
ſculi organizatur:& perficitur: & in quadrageſimo
anima infunditur:ſic corpus femine in octuageſimo
℄Appellatur autem hoc feſtum triplici nomine: ſci
licet purificatio:hypopanti:& candelaria. Primo enī
purificatio dicitur:ex eoq̧ quadrageſimo die natiui/
tatis domini beata uirgo ad templum uenit:ut ſecun
dum legis conſuetudinem mundaretur:cum tamen
ſub illa lege nō teneref: qa nō peperit ſuſcepto ſemīe
ſed myſtico ſpiramīe. Vnde moyſes addit ſuſcepto ſe
mine:cū tamen non eſſet neceſſe quãtum ad oēs mu/
lieres:que ſuſcepto ſemine pariunt:ſed ideo addidit:
ut dicit Bernardus:qui timuit in matrē domini blaſ
phemiam irrogare.℄Voluit tamē in hoc ſe legi ſub/
dere propter quattuor rationes. Prima ratio eſt: ut
daret humilitatis exemplum. Nam talis humilitas
non ſolum fuit ex parte matris ſed etiam ex parte fi
lii:qui in natiuitate habuit ſe ut pauper homo:in cir
cunciſione ut pauper & peccator homo:ſed in purifi
catione ut pauper & peccator & ſeruus homo:ut pau
per in eo q̧ pauperum oblationem elegit:ut peccator
in eo q̧ ipſe cum matre purgari uoluit: ut ſeruus in
eo q̧ redimi decreuit.Sicut etiam prius uoluerat cir/
cuncidi:& poſtmodum uoluit baptizari:nō propter
culpam purgandam:ſed propter eius humilitatē ma
ximam oſtendendam: unde Bernardus Vere beata
uirgo non eſt tibi opus purificatione:ſed nunquid fi/
lio tuo opus erat circunciſione. Eſto inter mulieres
tanquam una illarum:ſicut & filius tuus in medio
puerorum ſicut unus illorum. ℄Secunda ratio eſt
ut legem impleret.Non enim uenerat dominus legē
ſoluere ſed adimplere.Quam ſi ſoluiſſet iudei ipſum
merito reppuliſſent: tanquã diſſimilem patribus &
legis traditiones minime obſeruantem.Triplici au/
tem legi ſe chriſtus & matrem hodie ſubiecit.℄Pri/
mo legi purificationis in ſignificationem uirtutis: ut
poſtquã omnia bene fecerimus:dicamus ſerui inuti/
les ſumus.℄Secundo legi redemptionis ad exemplū
humilitatis.℄Tertio legi oblationis ad exemplum
paupertatis.℄Tertia ratio eſt ut legem purificatio/
nis terminaret.Sicut enim adueniente luce ceſſat te/
nebra:& adueniente ſole recedit umbra:ſic aduenien
te purificatione uera:terminata eſt purificatio typica
que purificatio uera chriſtus eſt. ℄Quarta ratio eſt
ut nos ſpiritualiter purificandos inſtrueret. Debe/
mus enim purificari domini templum ingredientes:
peccata noſtra oblationibus & elemoſynis redimen/
tes gemitus columbarum pro peccatis emittens: &
turturum pudicitiam habentes.℄Veniens autē bea
ta maria ad templum:filium ſuum obtulit & eum.v.
ſiclis redemit. Nam quedam primogenita redime/
bantur ſicut primogenita decimoprimo tribuum q̄
redimebantur: ſed adulti in templo domino ſeruie/
bant:& ſicut primogenita mundorum animalium:
que in ſacrificio offerebantur. Quedam cōmmuta/
bantur ut primogenita aſini que commutabantur
oue. Quedam occidebantur ut primogenita canis.
Cum ergo chriſtus fuerit de tribu iuda patet q̧ de/
buit redimi.Obtulerunt etiã pro eo domino par tur
turum aut duos pullos columbarum.Hec enim erat
oblatio pauperum:ſed agnus oblatio diuitum.Et no
ta tres oblationes de domino factas.Prima eſt de ip/
ſo a parentibus.Secunda de ipſo & de auibus. Tertiã
fecit ipſe in cruce pro omnibus. Prima oſtendit eius
humilitatem:quia dominus legis ſe legi ſubiecit. Se/
cũda eius paupertatem: quia pauperem oblationem
elegit.Tertia eius charitatem:quia ſe pro peccatori/
bus tradidit.In turture autem ſignificatur pulchritu
do caſtimonie.In columba amaritudo penitentie.
℄Secundo hoc feſtum dicitur hypopanti: quod idē
quod obuiatio:quia Symeon & Anna obuiauerunt
domino:cum ad templum deferretur: & dicitur ab
hypo:quod eſt ire:& anti quod eſt contra.Tunc autē
accepit eum ſymeon in ulnas ſuas.Et attende de chri
ſto mirabilem exinanitionem factam: ut ille qui eſt
ſplendor glorie & figura ſubſtantie dei: duxq̧ ceco/
rum ac uia ſe ab hominibus duci ſinat:ut ſcilicet ille
qui eſt portans omnia uerbo uirtutis ſue:in ulnis ſe/
nis ſe recepi & portari permittat:qui tamen ſe portã/
tem baiulabat:iuxta illud: Senex puerum portabat:
puer autem ſenem regebat.Vt etiam ille qui eſt pur/
gationem peccatorum faciens:hodie ſe ut peccatorē
purificari non recuſat.℄Tunc autem ſymeon bene/
dixit ei dicens:Nunc dimittis ſeruum tuum domine
ſecundum &c.Et appellat eum tribus nominibus ſci
licet ſalutare:lumen:& gloriam plebis iſrael. Et hoc
triplici ratione.℄Primo propter noſtram iuſtifica/
tionem:ut dicatur ſalutare remittendo culpã:lumen
dando gratiam gloria plebis ſue dando gloriam.Eſt
enim ſalus:quia redemptor:lux quia doctor: gloria
quia premiator.℄Secundo propter huius feſti tripli
cem denominationem:nam dicitur purificatio quo/
ad purgationem culpe: ꝑpter quod dicitur ſalutare.
Dicitur candelaria quod illuminationem gratie:pro
pter quod dicitur lumen. Dicitur hypopanti quoad
collationem glorie:propter quod dicitur gloria ple/
bis ſue.In collatione enim gloria occurremus obuiã
xp̄o in aera & ſic ſemper cum domino erimus.℄Ter
tio propter triplicis diuini aduentus operatiōem: ue/
nit enim primo dei filius in carne ad homines ſaluã/
dos:& ideo dicitur ſalutare.Venit ſecũdo ſpiritusſan
ctus in igne ad apoſtolos illuminandos: & ideo dici/
tur lumen.Veniet tertio chriſtus in maieſtatis ſede
ad electos glorificandos:& ideo dicitur gloria plebis
ſue.℄Tertio hoc feſtum dicitur candelaria: ex eo q̧
candele accenſe in manibus portantur:quod eccleſia
ordinauit fieri triplici ratione. ℄Primo enim pro/
pter remouendam erroneam ſuperſtitionem. Rõ/
mani enim olim in calendis februarii ad honorem
februe matris martis urbem de quinto in quintum
annum cum cereis & facibus tota nocte luſtrabant:
ut filius ſuus belli eis uictoriam de inimicis conce/
deret: & illud ſpatium dicebatur luſtrum. Men/
ſe etiam februario ſacrificabant februo:ideſt plutoni

deo inferorum & ceteris īferis:& hoc pro animabus
ſuorum anteceſſorum. Et ut propiciarentur eorum
ſolennes hoſtias eis offerebant:& tota nocte cū cereis
& facibus uigilabant. Et quia difficile eſt conſueta di/
mittere:chriſtiani de gentibus ad fidem conuerſi dif
ficile hanc paganoꝝ cōſuetudiné dimittere poterāt.
Ideoqꝫ Sergius papa hanc conſuetudinem in melius
commutauit:ut ſcilicet chriſtiani ad honorem ma/
tris domini omni anno eccleſias cum cereis benedi/
ctis illuſtrando circuirent:ut ſolénitate ſtante inten/
tio mutaretur. ¶ Secundo propter oſtendédum uir/
ginis ſanctificationem ne crederetur ipſam purifica/
tione indiguiſſe:ut ergo oſtendatur ꝙ tota fuit lūmi/
noſa & ſplendida:ideo luminoſos cereos deferendos
ordinauit eccleſia. Adeo namqꝫ ſanctitate reſplendu/
it:ꝙ non ſolum aliquod ad peccatum inclinatiuum
in ea nō fuit:ſed etiam uirtus eius ſanctitatis ad alios
ſe extendit. Ita ꝙ etiam in aliis motus carnalis concu/
piſcentie extinxit:unde dicūt iudei ꝙ cum maria pul
cherrima fuerit a nullo tamen unquā potuit concu/
piſci. ¶ Tertio propter myſticam ſignificationem &
in capite & in membris. In capite enim candela accen
ſa chriſtum ſignificat. ¶ In cereo namqꝫ tria ſūt que
denotant tria que in chriſto fuerūt. Nam cera quam
apes gignunt ſine commixtione ſignificat carné chri
ſti natam de uirgine ſine corruptione. Lychinium in
cera latens ſignificat animam candidiſſimam in car/
ne latentem. Ignis uero ſiue lumen ſignificat diuini/
tatem:quia deus noſter ignis cōſumens eſt. ¶ In mé/
bris uero quia per hoc inſtruimur:quomodo coram
deo purificari debemus:ut ſcilicet habeamus fidem
ueram:actionem bonam:& intentionem rectam. Ná
candela accenſa eſt fides integra cum operatione bo/
na:quia ſicut cera ſine lumine mortua eſt ſic & fides
ſine operibus mortua eſt: lychinium autem in cera
occultatum eſt intentio recta in opere latens: unde
Gregorius:ſic ſit fides in publico:ut recta intētio ma
neat in occulto.

¶ De ſcō Cornelio epō cēturione. Cap. LXXIII.

COrnelius centurio eps beati petri apoſto/
li diſcipulus & in baptiſmate filius fuit.
Hic ut dicitur act. x. Cum eſſet apud ceſa/
ream centurio prime cohortis que dici/
tur italica:uir religioſus & timens deum cum omni
domo ſua faciens elemoſynas multas:& orationi in/
ſiſtens:licet adhuc gentilis:media die uidit manifeſte
angelum dei dicentem ſibi: qualiter eius elemoſyne
& orationes ad deum aſcenderant:propter quod de/
us ipſum ſaluari decreuerat mandans ut ſimoné pe/
trum ad ſe accerſiret:qui in ioppe apud ſimonem co/
riarium hoſpitabatur qui eum uiam ueritatis edoce
ret. Qui cōfeſtim nuncios ad petrū miſit. Eadéqꝫ ho/
ra qua illi ad hoſpitiū petri peruenerant:dum petrus
in ſuperiora domus circa horā ſextam oraret in exta/
ſi raptus uidit linteum quattuor funibus de celo miſ
ſum cūctis animātibus plenum uoce ad eum delapſa
ut ex ipſis occideret & manducaret. Qui cū nullate/
nus ſe immūda poſſe comedere diceret:audiuit ſecū/
do que deus purificauerat minime immūda reputan
da. Cūqꝫ deſcendés a nunciis cām itineris audiſſet: &
uiſioné intellexiſſet ꝙ etiā deus gentilitaté immun/
dam ad fidem ſuſciperet:diuinitus admonitus cum
illis acceſſit:quem cornelius deuote ſuſcepit: & eorū
uterqꝫ mutuo ſuā uiſionem expoſuit. Cum autem pe
trus coram centurione & eius attinentibus & amicis
ibidem congregatis chriſtum predicaret:ſpiritusſan/
ctus ſuper illos nondum baptizatos deſcendit: & ce/
perunt loqui linguis & magnificare chriſtum. Quos
omnes beatus apoſtolus baptizauit. Deinde corneli/
us militie abrenuncians diſcipulus apoſtolorum effi/
citur:& ab eiſdem epiſcopus ceſaree ordinatur. Qui
apud eādem urbem officio predicationis fideliter pe/
racto ſanctitate conſpicuus ad chriſtū migrauit. Ibiqꝫ
ſepultus quieuit quarto nonī. februarii.

¶ De ſancto Aproniano martyre. Cap. LXXIIII.

APronianus martyr paſſus é rome ſub ma/
ximiano imperatore & laodicio prefecto.
Cum enim laodicius ſiſinnium diaconé
in carcere diebus. xvii. detinuiſſet ut dictū
eſt in paſſione ſaturnini. iii. calen. decembris: & poſt
hec prefectus eum ſibi preſentari iuſſiſſet:dum apro/
nianus qui erat commentariēſi ſiſinnium de carcere
eduxiſſet:ſubito lux de celo facta é:& uox de luce exi
uit dicés:uenite benedicti patris mei &c. Quod apro/
nianus uidens credidit: & ad pedes ſiſinnii procidit
baptiſmum petens. Quem ſiſinnius mox unda ſacra
perfudit:& ad marcellum papam deduxit:qui ipſum
ſacro chriſmate deliniuit & comunicauit: uenitqꝫ cū
ſiſinnio ad prefectum:Quem cū de crudelitate qua
in chriſtianos ſeuiebat argueret:& ſe chriſtum aſſere
ret:iubente prefecto uia ſalaria miliario ſecundo du/
ctus ibiqꝫ capite truncatus eſt:& a ioanne preſbytero
in ipſo loco ſepultus quarto nonī. februarii.

¶ De ſanctis ſeptem mulieribus martyribus.
Cap. LXXV.

SEptem ſancte mulieres martyres que in
paſſione ſancti blaſii leguntur apud ſeba/
ſtem ciuitatem paſſe ſunt ſub agricolao
preſide:que ab eodem ſancto epiſcopo in
fide fuerāt edocte. Cum aūt ſanctus multa perpeſſus
ſupplicia iuſſu preſidis ad carceré duceretur:ſancte fe
mine cū inſequentes:guttas ſanguinis eius de corpo/
re fluentis in linteis colligebant: ꝑpter qđ ab appari/
toribus tēte ſunt & preſidi preſentate. Qui iuſſit eas
ad montis ſuperciliū lacui ſupereminētis adduci:da/
ta ſententia ut ſi non adorarent ſtatuā iouis illuc de/
latā in lacū precipitarent. Que cum idolū in lacū pie
ciſſent:dicentes ut ſi deus eſt ſeipſum iuuaret: a mini
ſtris ad preſidem reducūtur. Qui fecit illas ſuper. vii.
erea ſubſellia igne cādétia ſedere:ut in poſterioribus
urerentur. Quibus angelus domini apparuit & eas
intactas ab igne conſeruauit. Deinde in equuleo leua
te:unguibus & pectinibus ferreis carnes earum diru/
pte ſunt. Tunc duo pueri filii unius ex illis ad matré
accedentes:poſtulabant ſe fieri chriſtianos. Quos iuſ
ſit agricolaus una cum ſancto Blaſio in carcere man/
cipari. Sanctas uero mulieres die ſequenti mandauit
in caminum ignis accenſum immitti. Que dū in me
dio flammaꝝ illeſe pſallerent:& hec miniſtri preſidi
rettuliſſent:iuſſu eiuſdé extra ciuitatem educte da/
toque ſibi inuicem pacis oſculo decollate ſunt. Qua/
rum animas carnifices omnes uiderunt in ſpecie ſe/
ptem uirginum uti de thalamo prodeuntium ad ce/
lum conſcendere coronatas. Corpora uero a chri/

ſtianis noctu ſublata in eodem loco ſepulta ſunt. Paſſe ſunt autem quarto non. februarii.

¶ De ſcō Blaſio epō & martyre. Cap. LXXVI.

Blaſius epſ & martyr ſub perſecutione diocletiani paſſus eſt: in ciuitate ſebaſteñ prouincie cappadocie. Qui cū omni ſanctitate polleret: electus eſt a chriſtianis in ipſius epm̄ ciuitatis: urgente uero perſecutiōe xp̄ianos: ſpeluncā argei montis petiit: & ibi eremiticā uitam duxit. Cui aues pabulū afferebant: & fere ad eū unanimiter confluebant. Quicūq; uero ad ipſum acceſſiſſent egroti ſanitatē ad libitum reportabant. ¶ Cū autem agricolaus preſes chriſtianos affligeret: & die quadā milites uenatum miſiſſet: illiq; hincinde diſcurrentes inuanum tenderent ante antrū ſancti feraꝝ multitudinem inuenerūt: nullā tamē capere ualētes p̄ſidi rettulerunt: & qualiter blaſius xp̄ianoꝝ epſ in ſpeculateret & oēs ad ſe feras magicis artibus congregaret. Quē iuſſit cōprehēdi ſibiq; p̄ſentari. In ipſa aūt nocte xp̄s ſibi ter apparuit: monens ut ſibi ſacrificium offerret. Qui ſurgens intellexit ſe xp̄o per martyriū īmolandū: & celebrata miſſa cū militibus ad iudicē ꝓfectus eſt. Cui multi languētes occurrerūt & ab eo diuerſaꝝ egritudinū ſalutē ꝑceperūt: Quē milites iuſſu p̄ſidis uſq; incraſtinum in cuſtodia recluſerūt. Eodē die q̄dā mulier filiū ſuū morientē in cuius gutture os piſcis trāſuerſum erat ad pedes eius cū lachrymis obtulit: quē ſanctus oratione ſua mox ſanauit. Orauitq; ad dominū pro cūctis ſe inuocātibus gutturis paſſionē aliquā ſubſtinentibus: & audiuit uocem ſe fore a domino exauditū. ¶ Sequenti uero die p̄ſidi p̄ſentatus cū ioui ſacrificare renuiſſet: dicens eū fuiſſe hoīem ſacrilegū & damnatū: fuſtibus grauiter ceſus eſt. Deinde in carcerē reductus. Tūc uidua paupercula uenit ad eū: conquerens lupū: unicum ſibi ꝑocellū rapuiſſe. Cui cōpatiens ſanctus orauit: & lupus porcū reportauit: mox illa domū rediens & ſuē repiens eum occidit: ſanctoq; uiro partem coctam cū pane & candela obtulit: illeq; refectus deo gratias egit. Poſt aliquot uero dies iterum de carcere educit: & ſacrificare nolens in ligno ſuſpenditur: & unguibus ac pectinibus ferreis laniatur. Iteratoq; depoſitus ergaſtulo duriſſimo mancipatur: quē ſancte ſeptem mulieres ſubſecute ſunt ut ſupra proxime dictū eſt. Dum autem in cuſtodia teneret: duo pueri filii unius ex p̄fatis ſeptem feminis petentes ſe fieri chriſtianos: in eodē carcere recludunt: quos blaſius in fide xp̄i docuit: & ſacri baptiſmatis unda perfudit. Poſthec aūt iterū conſpectui p̄ſidis preſentatur. Et dū in chriſti confeſſione perſeueraret iubente agricolao ligato ad collū eius ſaxo in lacū precipitatur. Ipſe uero aquam ſignauit: & mox ſicut arida terra permāſit. Ad quē ſuper aquas ſtantem dum milites. lxv. accedere uellent: ut eum in profundum demergerent: ſubito ut aquas intrauerunt: ſubmerſi nuſquā comparuerūt. Angelus aūt domini deduxit eum ad terram. Quia militibus ante preſidem adductus iuſſus eſt ab eo cum duobus pueris quos ī carcere baptizauerat decollari. Ductus ergo ad locum paſſionis oratione ad dominum pro ſe inuocātibus fuſa cū duobus pueris capite ceſus eſt. iii. non. februarii. Quorum corpora heliſea mulier ſepeliuit: ubi nō longo poſt tempore eccleſia eius nomini fabricata & dedicata conſiſtit.

¶ De ſcō Ioāne elemoſynario epō. Cap. LXXVII.

Ioannes cognomento elemoſynarius epſ claruit temporibus Focę imperatoris: qui claris alexandrinę natalibus ortus: ſanctitate & ſcientia preditus ad patriarchatum eiuſdem urbis ꝓmotus: ex uberibus elemoſynis q̄s faciebat elemoſynarius dictus eſt. Cui in oratione q̄dam nocte beata uirgo apparuit coronam oliuaꝝ in capite geſtās: que ſe dei genitricē eſſe dixit: corona miſericordie circūdatā hortans ſanctum ut eam in ſponſam aſſumeret: & quicquid peteret a domino obtineret. Extunc miſericordie operibus intentus fuit: & pauperes ſuos dominos appellauit: famuliſq; ſuis precepit: ut ciuitatē circuirent: & omnes dominos ſuos conſcriberent. Qui cū non intelligerent: expoſuit dominos ſuos eſſe pauperes & mendicos: qui ſibi auxiliarii fiebāt: & regnū celoꝝ ſibi largiri poterant. Et ut cōciues ſuos ad elemoſynas īduceret: exēpla plurima ſanctoꝝ inducebat: qui largas elemoſynas tribuētes bonis ſpiritualibus abundant. ¶ Monachus quidam noīe uitalius oēs publicas meretrices cōſcripſerat: q̄s uiciſſim ſingulas noctibus ſingulis cōducebat. Et ad eas intrans in oratione pernoctabat: ꝑcipienſq; mane ne cui reuelarent exemplo ſue ſanctitatis multas ad penitentiā perducebat. Et cum ex hoc multi ſcandalizarentur: putantes uitaliū admodū eſſe laſciuū: & de hoc ioanni epō querimonia delata eſſet: noluit eis fidem adhibere: deprecans deū ut opus ſancti uiri alicui reuelaret taliter: ꝙ non imputaretur in peccatis his qui in eū ſcandalizabantur. Poſt dies paucos egrediens monachus ab una illarum obuiauit cuidam ad eam cognoſcendam ingredienti: qui uitalium alapa percuſſit: & eum de fornicatione redarguit. Statimq; diabolus in ſpē mauri: uirum illum in gena repercutiens eum uexare cepit. Ita ut ex ore eius demon clamaret: & uitalii ſanctitatem exprimeret: nec non caſtiſſimum comprobaret. Pro quo dum ille oraſſet a demonio liberatus eſt. Mulieres quoq; que ſanctus uir operabatur: manifeſtare ceperūt. Que omnia beatus ioānes per ſpiritum cognoſcebat: iōq; maledictis fidem adhibere nolebat. Sicq; orationibus eius innocētia uiri ſancti manifeſte cognita fuit. ¶ Cuidam in habitu peregrini ad ſe uenienti & elemoſynam poſtulanti: mandauit ioānes ſex numiſmata dari. Iterumq; mutato habitu reuertenti: ſex aureos ſibi dari precepit. Cui etiam tertio mutatis ueſtibus redeunti

duodecim dari iuſſit. Cum autem diſpenſator ſibi innueret: ꝙ hic idem pauper ipſa die bis elemoſynã diuerſis mutatis ueſtibus ſumpſiſſet: inſtitit ioannes ut ſibi toties daret: quoties ille rediret: ne forte eſſet chriſtus: qui ſe tentare ueniret: an poſſet plus accipere ꝙ epiſcopus ſibi dare. ¶Quidã patricius pecuniã eccleſie in mercationibus ponere uolebat: patriarcha uero reſiſtebat: uolens ipſam pauperibus largiri: ſicq́ contẽdentes adinuicem irati ſunt. Adueniente ergo hora.xi.mandauit patriarcha patricio per archipreſbyterum dicens: ꝙ ſol in occaſum uergebat. Quod ille intelligens ad eũ uenit: & cũ lachrymis ueniã poſtulauit. ¶Quidã eius nepos a tabernario grauia conuitia audierat: & patriarchæ conqueſtus eſt. Cui patriarcha reſpondit: ſe ipſo die talẽ rem in eo facturũ: ꝙ tota alexandria miraret. Cõſolatus eſt ergo nepos: putans ꝙ eũ faceret grauiter uerberari. Qui eodẽ die ꝓ homine illo miſit: & ipm ab omni pẽſione & tributo liberũ fecit. Aduocãſq; nepotẽ dulciſſimis uerbis eum ad patientiã & iniuriarũ tolerãtiã aĩauit. ¶Monumẽtum ſibi fabricari fecit: quod tamẽ quoaduixit imperfectũ reliqt. Ordinauitq́ ſuis clericis: ut quãdocũq; in ſolẽnitatibus celebraret: ſibi commemorarẽt monumẽtũ ſuum imperfectũ exiſtere: & ꝙ ipſum complere mandaret: neſcius qua hora fur ueniret. Hoc autẽ faciebat: ut cõtinue memoriã mortis haberet. ¶Diues quidam uidens ſanctum uilem ſtratum habere eo ꝙ omnes pannos paupibus erogaſſet: precioſum coopertorium emit: & ioanni tradidit. Qui cum illud nocte ſuper ſe teneret omnino dormire non poterat: cogitans ꝙ.ccc.domini ſui de tanto precio operiri poſſent. Facto igitur mane ſtatim illud uendidit: & precium egenis diſtribuit. Quod audiens diues ille coopertorium redemit: & ioanni ſecundo tradidit rogans ipſum ne illud amplius uenderet: ſed ſuper ſe teneret. Ille autem ſecundo uendidit: & de precio ut prius fecit. Tertio autem uir ille coopertorium redemit: & ioanni dedit dicens: ꝙ omnino propoſuerat uidere quis uinceret: aut ipſe in redimendo; aut epiſcopus in uendendo. Et ſic ſuauiter quaſi diuitem illum uindemiabat. ¶Cuidam elemoſynam petenti nummum dari fecit: qui indignatus eo ꝙ maiorẽ ſibi elemoſynam non dediſſet: in contumeliã eius ꝓrupit: famuloſq; uindicare uolentes eps ꝓhibuit: ſacculũ quoq; pecuniarũ corã illo effudit: dicẽs ut inde acciperet quot uellet. ¶Cõſuetudinẽ fecerat populus ut lecto euangelio eccleſiam exirent: & uerbis ocioſis uacarent. Quadã uice lecto euangelio cũ eis eps exiit: & inter eos ſtare cepit: dicẽs ꝙ ubi oues ibi paſtor eẽ debebat. Quod cũ bis iterũ feciſſet: populũ in eccleſia ſtare docuit. ¶Iuuenis quidã qui ſanctimonialẽ rapuerat a familiaribus ſuis exprobrabatur: dicentibus ꝙ erat dignus morte. Quos ille redarguit: dicẽs eos magis delinquere: qui proximum iudicabant: qui forte amplius nõ peccabat. Cũ autem febre correptus uicinus eſſet morti deo gratias egit: qui unicum ſibi ſolũ nummum dimiſerat: quem & pauperibus dari fecit. Cũ autem defunctus eẽt & corpus eius in ſepulchro ubi erant duorũ epoꝝ corpora deponere uellent: corpora illa in latera ſecedentia mirabiliter beato ioanni ceſſerunt: & locũ ſibi mediũ uacuũ dimiſerunt. ¶Ante dies paucos obitus ſui mulier qdã ſibi cõfeſſa peccatum unũ enorme ex uerecũdia omiſit: quod tamẽ in ſchedula ſcripſit: & ſigillauit: & ioãni tradidit ut pro ſe dominũ exoraret. Audiẽs autem ipſum defunctũ: & ſe confuſam reputans: ſi forte ſcriptũ ſuum ad manus cuiuſpiã deueniſſet ad tumulũ ſancti ioãnis duriſſime flere cepit. Cui ille pontificalibus indutus apparuit duobus ſecũ quieſcentibus epiſcopis hinc inde uallatus: qui ſcriptũ ſigillatũ mulieri tradidit. Quod illa aperiens peccatũ ſuum deletũ inuenit ſcriptũ tamen ibidem repperit: propter ioannem ſeruũ meum deletum eſt peccatum tuum. Illaq; deo gratias egit. Quieuit autem ſanctus ioannes in chriſto.iii. nonĩ februarii circa annum domini.cccccv.

¶De ſancto Gaudentio epo. Cap. LXXVIII.

Gaudentius epiſcopus nouarieñ fuit. Qui de hyporia oriũdus ſancti martini turonĩ epi notarius & diſcipulus extitit. Cui multo tempore adheſit. Et poſtmodũ mediolañ ueniẽs cum ſancto euſebio uercelleñ epiſcopo exilium ſubſtinuit. Indeq; reuocatus a ſancto ſimpliciano mediolañ archiepiſcopo: primus nouarieñ eps ordinatus fuit. Qui & epiſcopatum ſuum ſtrenue gubernauit: & inter cetera corpus ſancti laurentii preſbyteri & martyris apud nouariam cum multis quos baptizauerat paſſi dudum latens inuenit: & digna ueneratione exaltauit. Dum autem mortuus eſſet: & ſibi precioſum ſepulchrũ pararetur: a menſe februario uſq; ad auguſtum inhumatus: & omnino in corruptus corpore permanſit: quo tempore & capilli & ungues eidem creſcebant: uti eo tempore quo uiuebat. Hic etiam inter cetera miracula: mulierem uexatam a diabolo liberauit. Quieuit in pace.iii.nonĩ februarii.

¶De ſcĩs Celerino & ſociis mr̃ibus. Cap. LXXIX.

Celerinus diaconus & cõfeſſor: & auia eius celerina: laurentius eius patruus & ignatius auunculus martyres: apud aphricam claruerunt. De quorũ omnium glorioſis laudibus memorat beati cypriani epiſtola ad matres ſcripta. Nam ut ibidem dicit celerina glorioſa anus martyrio coronata eſt. Patruus uero celerini laurentius & auunculus eius ignatius in caſtris ſecularibus militantes palmas domini illuſtri paſſiõe meruerũt. Celerinus autem diu adherentibus penis afflictus ꝑ.xiii.dies in carceris cuſtodia ſeptus in neruo ac ferro fame cruciatus: inde tandem eductus: & diuina prouidentia dimiſſus: ad diaconatus ordinem promotus ſanctitate pollens quieuit in pace. Horum omniũ feſtum recolitur.iii.nonĩ februarii.

¶De ſcõ Symeone ꝓpheta. Cap. LXXX.

Symeon ſenex & propheta noui teſtamenti: de quo in euangelio luce.ii. multa preconia predicantur: ꝙ uidelicet fuit homo iuſtus & timoratus & expectans conſolationem iſrael: & ꝙ ſpiritusſanctus erat in eo. Et ꝙ reſponſum acceperat a ſpiritusancto non uiſurum ſe mortem: niſi uideret chriſtum deum. Qui cum ſpiritu ſibi diuino reuelate: puerum ieſum natum & ad templum a parentibus deferendum didiciſſet: uenit in ſpiritu in templum die dominice purificationis. Et cum inducerent puerum ieſum parentes eius: feſtinauit Symeon ad portam templi & adorauit ieſum: & oſculans plantas eius accepit eũ in ulnis ſuis.

Et benedixit deū dicēs. Nūc dimittis ſeruum tuum domine &c. Et cū eſſet annoꝝ.cxii.& uix poſſet ſeipſum regere:portauit pueꝝ uſqꝫ ad altare:iuxta illud. Senex pueꝝ portabat puer autē ſenem regebat. Et tūc tradidit puerum matri domino offerēdū. Et benedixit parentibus ieſu: & prophetiam illam matri ieſu predixit:que ſcribitur:ubi ſupra. Et qualiter gladius mortis filii animam genitricis per tranſire debebat:perfectis autem omnibus ſecundum legem redeuntibus parentibus ieſu ad domum ſuam: & Symeon ad propria rediuit. Et quia promiſſionem diuinam obtinuerat:tertio die in domino obdormiuit:& ſepultus eſt ī Hieruſalem.ii.noñ februarii. Hec in libro de infantia ſaluatoris.

¶De ſanctis Phyllea & Phylloronio & ſociis martyribus. Cap. LXXXI.

Phylleas & phylloronius in ciuitate egypti que appellatur tamnes paſſi ſunt. Qui phylleas ut octauo eccleſiaſtice hiſtorie habetur:& ut dicit hieronymus de prefata urbe nobili proſapia ortus. Primo quidem honoribus in ſeculo fulgens liberalibus ſcientiis eruditus fuit:deinde ad epiſcopatum ipſius urbis prouectus de martyrum laude uolumen inſigne compoſuit. Qui tempore perſecutionis cum multos de ſuo grege diuerſi ſexus ordinis & etatis quaſi innumere multitudinis ad martyrium premiſiſſet:a preſide ciuitatis tentus & carceri mancipatus eſt. Qui cum a propinquis & dilectis blandis & lachrymoſis ſermonibus induceretur:ut chriſtum negaret:& ipſe econtra conſtantior permaneret:ex ſententia preſidis cū phylloronio eius diacono decollatur ſecundo noñ. februarii.

¶De ſanctis Aqlino & ſociis mar. Ca. LXXXII.

Aquilinus:geminus:galeſius: magnus: & donatus martyres rome foro ſymphronii paſſi ſunt. Quos omnes pro confeſſione nominis chriſti iuſſit urbis prefectus capitali ſententia uitam finire.ii.noñ febr. ut dicit ado.

¶De ſancto Giliberto cōfeſſore. Cap. LXXXIII.

Gilibertus cōfeſſor gemmaleñ cenobii fundator anno.xxv.othonis imperatoris primi claruit:qui apud gorziam chriſto potius ꝙ ſeculo militabat:& in ipſo loco monaſterio ab eo fabricato & copioſe dotato ꝓpter amorē ſancte religionis in pace dormiuit.ii. noñ. februarii. Cuius corpus relatum eſt ad gorziam urbem.

¶De ſcā Agatha uirgine & mar. Cap. LXXXIIII.

Agatha uirgo & martyr apud ciuitatē cathaniā tempore decii paſſa eſt ſub quintiano ſicilie cōſolari. Qui cū eſſet ignobilis:libidinoſus:auarus:& idolis deditus beatam agatham comprehendere nitebatur:ut quia erat ignobilis tenendo nobilem timeretur:quia libidinoſus eius pulchritudine frueretur:quia auarus eius diuitias raperet:quia idolatra diis eam immolare cōpelleret. Ipſamqꝫ detentam tradidit cuidam meretrici nomine aphrodiſie nouem filias turpiſſimas habēti:ut per dies.xxx.ſuaderēt ei:quo modo eius animū immutaret:modo leta promittendo:modo per aſpera deterrendo:que cum uti ſupra firmam petrā chriſtum immobiliter fundata:omnia ſibi promiſſa uel comminata contempſiſſet:& aphrodiſia hec quintiano rettuliſſet:ipſe uirginem ad ſe adductam cuius eſſet conditionis interrogauit. Cui uirgo ſe ingenuam & genere ſpectabili progenitā eſſe reſpondit: addēſqꝫ ꝙ ancilla chriſti eſſet:hoc quod magis eam ingenuā redderet. Nam ſumma ingenuitas eſt: in qua chriſti ſeruitus comprobatur. Cui cum quintianus optionē dediſſet:aut diis ſacrificandi:aut diuerſa ſupplicia ſuſtinendi. Virgo reſpondit:ꝙ utinam uxor illius eſſet talis ut uenus:& ipſe talis qualis iuppiter deus ſuus. Tunc quintianus iuſſit eam alapis cedi. Et cum diuerſa ſibi tormenta comminaretur. Et illa econtra feras ignem & plagas & quaſcunqꝫ penas ſe uolūtario animo paſſuram offerret: iuſſit eam in carcerem trahi: ad quem letiſſime & glorianter ibat:& quaſi ad epulas inuitata agonem ſuum domino precibus cōmendabat. Sequenti die inde educitur: & ſacrificare contēnens in equuleo ſuſpenditur:& torquetur. Et cum in his penis delectari ſe diceret:iuſſit conſularis mammillam eius diutius torqueri:& tortā abſcindi. Que cum illum redargueret dicens:ꝙ confundi debuerat amputare in femina:quod ipſe in matre ſuxiſſet iuſſit eam iterum ad carcerem reduci:prohibens medicum quecunqꝫ ad eam ingredi:& panē ſibi uel aquā ab aliquo miniſtrari. Verum circa noctis medium uenit ad eam ſenior: quem antecedebat puer luminis portitor:dixitqꝫ uirgini:ꝙ cum paſſa fuerat:ibi erat & conſiderauerat mammillam eius ſalutem ſuſcipere. Illa uero omnem carnalem medicinam reſpuebat ſed ſolum dominū ieſum habere ſe dicebat: qui uerbo curat omnia:& ſolo ſermone reſtaurat uniuerſa. Tunc ſenior ſubridens dixit:ſe a chriſto domino miſſum eiuſqꝫ eſſe apoſtolum petrū. Et continuo ab oculis eius diſparuit:uirgoqꝫ ſancta ſe perfecte ſanatam mammillamqꝫ ſibi reſtitutam inuenit:& deo gratias infinitas egit. Cum ergo ex immēſo lumine cuſtodes territi fugiſſent:& carcerē apertum reliquiſſent: rogauerunt eam quidam ex uinctis ut abiret: que omnino recuſauit:dicens ꝙ nolebat amittere coronam ſibi a domino preparatam. ¶Poſt quattuor dies reducta eſt ad quintianum: qui eam ſanatam conſpiciens:& qualiter eam chriſtus ſanaſſet audiens:iratus teſtas acutas iuſſit ſpargi:& carbones ignitos ſubterponi:& illam nudo corpore deſuper uolutari. Statiqꝫ facto terremotu ciuitas tota cōcutitur:& cadēte pariete ſiluinus & falconius conſiliarii iudicis opprimuntur:concurrente populo aduerſus quintianum

& clamāte ꝙ propter iniuſtum agathe cruciatū talia paterentur. Tūc conſolaris ex una parte terremotum metuens:& ex alia populi ſeditionem non ferens per puſterulā auffugit:& uirginem in carcerē reponi mādauit:quo cū introiſſet:orauit ad dominum: ut ſuſciperet in pace ſpiritū eius. Finitaq̄ orōne cū ingēti uoce expirauit. ¶ Cū autem fideles corpus eius cū aromatibus cōdirent: & in nouo ſarcophago collocarēt: apparuit iuuenis ſericis amictus cū plusq̄ centū aliis albis indutis alias nunq̄ uiſus:qui ad corpus ueniens tabulā marmoream ad caput eius appoſuit:& clauſo tumulo cū omnibus ceteris ab omniū oculis euanuit In tabula aūt ſcriptū erat ſic. Mentē ſanctā ſpōtaneā: honorē deo:& patrie liberationē. Quo miraculo diuulgato:nō ſolum xpiani ſed etiā gentiles & iudei ſepulchrū uirginis uenerari cepūt. Quintianus uero dū ad inueſtigandas eius diuitias ꝓgeret:& flumē in naui cū equis trāſiret:duo equi fremētes: calceſq̄ iactātes:unus eū morſu appetiit alter calce percuſſum in flumine ꝓiecit & necauit. ¶ Reuoluto anno circa diē natalis eius mons etna ciuitati ꝓximus ructauit incendiū:qui q̄ſi torrens de mōte deſcendēs & oīa cōburēs:ad urbē cū īpetu ueniebat. Tūc paganoꝝ multitudo:uelū quo ſepulchrū eius erat opertū arripuit:& cōtra ignem oppoſuit. Statimq̄ in die natalis eius ignis ceſſit & ulterius non proceſſit:paſſa eſt autem non. februarii circa annum domini.ccliii.

¶ De ſancto Ingenuino epō. Cap. LXXXV.

INgenuinus ſecūdus ep̄s ſabioneñ fuit: ut ſcribit paulus in geſtis lōgobardoꝝ: quē preceſſerat ſcūs caſſianus:q̄ imole immolatus martyriū conſumauit. Sabiona enī fuit olī epiſcopalis ciuitas metropolis aquileieñ:nunc uero ſedes trāſlata eſt ī brixinā:& ſub eſt ſalzburgeñ. Huius tp̄e longobardi italiā occuparūt regnāte eoꝝ rege auſterich. Seuerus ep̄s in patriarchatu aquileieñ helie ſucceſſerat. Quē ſmaragdus patricius compulit cū quibuſdā aliis epiſcopis: cōicare ioāni heretico archiepiſcopo rauēnati:qui romanā eccleſiā contēnebat. Scūs uero ingenuinus cū ſancto agnello tridētiñ: petro altiñ:iuniore ueroneñ:hoſentio uincētiñ. Ruſtico taruiſiñ fonteio feltrineñ:agnello eqliñ:laurētio bellūneñ:maxētio iulieñ:& hadriāo poleñ epiſcopis. Huic ſchiſmati nō conſenſerūt. Propter qđ omnes ꝑnominati ſancti multas iniurias ꝑpeſſi ſunt. Scūs uero īgenuinus actus in exiliū:in pace q̄euit non. februarii. Cui ſcūs cōſtātinus ſucceſſit. Corpuſq̄ ipſius poſt multos annos brixinā tranſlatū eſt. Et ſcūs albuinus ep̄s brixineñ die quo ī' migrauerat.ſ.non. febr̄ miraculis clarus eidem aſſociat̄. Hec frater bartholomeus.

¶ De ſancto Adiuto epō. Cap. LXXXVI.

ADiutus ep̄s uieneñ eximie ſanctitatis fuit. Cuius fide & induſtria atq̄ doctrina mirabili ab infeſtatione arriane hereſeos gallie defenſe ſunt tp̄e gūdobardi regis francoꝝ. Qui & uirtutibus inſignis non. februarii apud uienam in pace dormiuit:ut dicit ado.

¶ De quinquageſima. Cap. LXXXVII.

QVinquageſima ſignificat tēpus remiſſiōis Et incohat̄ in dominica qua cantat̄. Eſto mihi ī deū:& terminat̄ in ipſo die paſche. Inſtituta eſt aūt ꝓpter ſupplectionem: & propter ſignificationem:& propter repreſentationē. ¶ Primo ꝓpter ſupplectionem:quoniam cum debeamus quadrageſimo diebus ieiunare ad ſimilitudinē chriſti:& non ſint in quadrageſimo niſi trigeſimo ſexto diebus ieiunabiles:quia in dominicis non ieiunatur propter letitiam & reuerentiam dominice reſurrectionis. eo pro ſupplectione dominicarum additi ſunt quattuor dies. Iterum clerici uidentes ꝙ ſicut precedunt populum ordine ſic debent precedere ſanctitate per duos dies ante illos quattuor ieiunare & abſtinere ceperunt. Et ſic ſeptimana una addita eſt:que & quinquageſima uocatur. ¶ Secundo propter ſignificationem : quoniam quinquageſima ſignificat tempus remiſſionis ideſt penitentie in qua omnia remittuntur. Quinquageſimus enim annus erat iubileus : qui erat annus remiſſionis quia tunc debita remittebantur : ſerui liberabantur & omnes ad ſuas poſſeſſiones reuertebantur. Per quod ſignatur ꝙ per penitentiā dimittuntur debita peccatorum. liberātur oēs a ſeruitute demonum:& reuertuntur ad poſſeſſiōes celeſtiū manſionū. ¶ Tertio ꝓpter repreſentationem. Nā q̄nquageſima non ſolum tēpus remiſſionis ſignificat:ſed etiā ſtatum beatitudinis repreſentat. Nam in .l. anno ſerui efficiebantur liberi:in .l. die data eſt lex in monte ſina: & in .l. die datus eſt ſpirituſſanctus apoſtolis. Et ideo hic numerus beatitudinem repreſentat:ubi erit adeptio libertatis: qđ oſtenditur per ſeruitutis liberationē:cognitio ueritatis qđ per legis dationē:& perfectio charitatis qđ per ſpirituſſancti infuſionē. ¶ Numerus etiā quinq̄genarius eſt denarius q̄ncuplatus. Denarius uero ſignificat beatitudinē ſanctis in fine mundi cōferendā. unde & paterfamilias ſuis operariis in uinea laborantibus:ſero contulit denarios ſingulos pro mercede. Hic aūt denarius ideo quinculpatur:quia .v. corporis ſenſus tunc beatificant̄. Hic enim per q̄nq̄ prudētes uirgines deſignant̄:que fatuis excluſis ad nuptias cū ſponſo chriſto ingrediuntur. Ideoq̄ denarius retributionis in .v. ſenſibus quincuplandus ad quinquagenum iubilei multiplicatus aſcendit. ¶ Tria aūt ſunt neceſſaria in epiſtola & euangelio dominicali ꝓpoſita:ad hoc ut opera penitentie ſint perfecta ſcilicet charitas que ꝓponit̄ in epiſtola:memoria dominice paſſionis:& fides que ſumit̄ per illuminationē ceci: que duo ponunt̄ in euāgelio. Nam fides ipſa opa facit acceptabilia:ſine qua īpoſibile eſt deo placere : memoria paſſionis facilia gregorius. Si paſſio chriſti in animū ducitur:nihil eſt tā arduum qđ nō equo aīo toleret̄:charitas autem facit eſſe continua:qa ut idē dicit: amor dei nunq̄ eſt ocioſus. Operatur enim magna ſi eſt. Si autē operari negligit:amor dei non eſt. ¶ Unde ſicut in principio eccleſia quaſi deſperans clamauerat Circundederunt me &c. Et poſtmodum ad ſe rediens & adiuuari petebat dicens Exurge domine &c. Ita iam hic ex ſpe uenie fiducia concepta propter penitentiam orat & dicit Eſto mihi in deum protectorem:ubi quattuor petit.ſ.protectionē : firmamentū: refugiū:& ducatum. Oēs enī filii ſui :aut ſunt in gratia:aut in culpa:aut in aduerſis:aut in proſperis. Illis qui ſunt in gratia:petit firmamentū:ut in ipſa gratia confirmentur. Illis qui ſunt in culpa:petit refugiū:ut conuertantur. Illis qui ſunt in aduerſis : petit pro/

rectionē:ut in ipſis tribulationibus ꝓtegant̄.Illis qui ſūt in ꝓſperis:petit ducatū ut in ipſis ꝓſperitatibus a deo innocenter ducant̄.Terminat̄ aūt quinq̄geſima in die paſche:quia penitentia ad nouitatem uite facit reſurgere.Et quia in hebdomada quinquageſime tē pora tertie etatis recoluntur: merito ſanctoꝝ patrū tertie etatis īmediate geſta ſubſcribūt̄:quoꝝ dies obi tus ignorant̄.Quāuis enī de ſolo ſcō Abrahā beatus hieronymus diē dormitiōis in ſuo calēdario ſcribat: uidelicet.viii.idus octobr̄:quia tamē de nullo alio ip ſius etatis certa dies feſtiuitatis repit̄:ne ipm̄ Abrahā primū & ſolū etatis tertie ab aliis ſepemus cōgruen tius uiſum ē:ut de ipſo una cū aliis acta ſubiiciamus.

¶De ſcō Abrahā patriarcha. Cap. LXXXVIII.

Abram quē deus ꝓpter eius fidem addita ſibi una lr̄a quam nomini uxoris detraxe rat:uocauit poſtmodū abrahā patriarcha ſanctiſſimus:non ſolū in ſanctoꝝ catalo go eccleſiaſtici.xliiii.& primo matthei.ii.cap.ſpeciali ter nominat̄:ſed etiā ex textu ſacre ſcripture in locis pluribus de fide:iuſtitia:& obediētia commendatur. Hic cū patre thare habitans in arā cum eſſet annoꝝ .lxxv.ad imperiū domini relictis patre & fratre Na chor:egreſſus inde cū uxore ſara ſterile & Loth filio fratris Arā:quē in filiū adoptauerat:& cū omni eius familia & ſupellectile:uenit ad terrā chanaā habitatu rus quā deus eius ſemini ꝓmiſerat ſe datuꝝ:ueniēſq̄ ad ſichem iuxta uallē illuſtrem:que pentapolis dice batur a q̄nq̄ urbibus ſodomoꝝ:edificauit ibi altare domino.Exinde ut dicit ioſephus primus p̄ſumpſit ꝓnunciare unum deum creatorē cunctoꝝ.Inde trāſ grediens inter bethel & ai aliud edificauit altare:& ul tra progrediens habitauit in damaſco. Annus uero ſubſequēs qui eſt.lxxvi.etatis abrahā. Primus annus eſt repromiſſionis dei facte ad eū:a quouſq̄ ad egreſ ſum filioꝝ iſrael de egypto ſupputant̄ anni.ccccxxx. poſt quos apoſtolus ad gala.iii.dicit factā fuiſſe legē. ¶Verum ꝓpter famē que facta eſt:deſcendit abrahā in egyptum:timenſq̄ libidinem egyptiorum: ne eū propter uxoris pulchritudinem occiderent:dixt eam ſororem ſuam eſſe:ſicut & erat re uera quia filia fra tris.Et quia laudata eſt pulchritudo eius apud regē egypti: in domum eius ſublata eſt.Sed deus regis de ſiderium impediuit:ne tāgeret eam in egritudine & tumultu cauſarum:ut dicit ioſephus.Cūq̄ pro ſalu te regis ſacrificarent ſacerdotes:per iram dei hoc ac cidiſſe ſignificauerunt:eo ꝙ uxori peregrini iniuriā inferre uoluiſſet.Sicq̄ rex egypti uxorem ſuam inta ctam abrahe reſtituit:& de commiſſo ueniam poſtu lauit.¶ Sane abraham eo tempore arithmeticam & aſtrologiam egyptiis primus tradidit:a quibus poſt modum peruenerunt ad grecos.Reuerſus autē abra ham ex egypto habitauit in loco:ubi fixerat taberna culum inter bethel & ai.Et cum eſſet diues ualde in auro & argento familia & iumentis & paſtores eius cum paſtoribus loth pro paſcuis rixarentur: diuiſus eſt a loth nepote ſuo:& dedit ei optionem eundi quo uellet.Loth elegit regionem circa iordanē fertilem & amenam:& moratus eſt in oppidis ſodomoꝝ.Abra ham uero deſcendit ad conuallem mambre iuxta he bron:& habitans ibi iuxta quercū uel terebinthū edi ficauit altare domino.Mābre uero eſchol & anel fra tres erant:& federati ſunt abrahe:a quoꝝ primogeni to uallis cognominabatur.Ibi promiſit deus abrahe omnem circūſtantem terram per quattuor partes da re ſibi & ſemini eius.¶Poſt hec chodorlaomor rex helamitarum cum aliis tribus regibus quinq̄ reges ſodomoꝝ uicit in bello:& tulit omnē ſubſtantiā eo rū:cū loth & omni ſubſtantia eius.Quo audito abra ham cū.cccxviii.uernaculis ſuis & tribus predictis fra tribus mambre:eſchol:& anel perſecutus eſt eos uſq̄ ad dan: & plurimis trucidatis uictoriam obtinuit: & loth nepotem mulieres & populū omnēq̄ ſubſta tiam reduxit.Cui melchiſedech rex ſalē & ſacerdos occurrit:& ſacrificium panis & uini primus obtulit: cuiq̄ abraham decimas perſoluit:ut infra de melchi ſedech dicetur.Ab hac uictoria pro remiſſione capti uorum dicunt quidam initiū habuiſſe iubileum:q̄d remiſſio interpretatur.Et inſtitutus eſt anno quin quageſimo:quia tunc erat Loth quinq̄ginta annoꝝ. ¶Poſt que abraham per inflammationem ſacrificii diuinitus illapſam:accepit ſignū de promiſſione ſo bolis in ſtellarum numerum multiplicande. Quod quia uti naturaliter impoſſibile deo credidit: de fide merito commendatur.Tuncq̄ primum ſuſcepit fili um ex agar ancilla cui nomen iſmahel:a quo iſmahe litaꝝ gens:qui & agareni ab agar dicti ſunt:q & poſt modū uti ſare filii ſaracenoꝝ falſum nomē uſurpaue runt.¶Deīde Abrahā qui primo dicebat̄ abrā a deo uocatus eſt abrahā:uxorq̄ ipſius que ſarai dicebat̄ a deo ſara uocata fuit. Preceptumq̄ accepit diuinitus abraham ut ſe cum ſua ſobole circūcideret:ut īter cū ctas nationes tali ſignaculo corporis electoꝝ uirorū ſoboles naſcerent̄.Et cū eſſet annoꝝ .xcix. circūcidit ſe & iſmahelē filium ſuū annoꝝ.xiii.ac omnē familiā ſuam ſexus maſculini.¶Iteꝝ quoq̄ dominus abra he:per ſubiectā angelicā creaturā apparuit: filiūq̄ de ſara repromiſit:eāq̄ heſitantem redarguit:& abrahe ſodomorum interitum nunciauit. Tunc ſanctus pa triarcha beate trinitatis prius myſterium intellexit. Cum tres uiros uidit & unum adorauit:quos & ho ſpitio ſuſceptos fertili conuiuio refecit:ubi trinitatis expreſſe myſterium ponitur.Cum abraham nūc ad unum nunc ad tres loquitur.Ipſeq̄ deus in tribus ap parentibus angelis:nunc ſingulariter nunc pluraliter uirum ſanctum affatur.Abraham poſt hec peregri natus in geraris ſaram uxorem ut fecerat in egypto ſororem eſſe dixit:& ſimile necis periculū ſimili mo do per dei prouidentiam euaſit.Cum uero eſſet an norum.c.corpuſq̄ iam haberet mortuum naturali ter ad generandum:ſara uero ſterilis & nonagenaria eſſet.iuxta repromiſſionem dei ad eos factam natus

eſt iſaac:qui & octauo die iuxta diuinum mandatum
circũciſus eſt anno:ab inſtitutione circũciſionis ſecũ/
do:ab ortu uero iſmahelis.xiiii.Ablactato uero iſaac:
& aliquantulnm excreſcente dum cum iſmahele lu/
deret & cum ille uti maior in ludo leſiſſet:cum etiam
ut dicũt hebrei iſmahel aliqua idola de terra finxiſſet:
& iſaac ad ea colenda inducere uellet ad inſtantiam ſa
re:abraham iſmahelẽ cũ matre ſimul eiecit:ſed domi
nus iſmahelẽ cuſtodiens.xii.duces tribuum ſuarum
ex eo multiplicãdos procreauit.℃Deinde abimelech
rex geraris timens abraham ditatum & multiplicatũ
cum fichol principe exercitus ſui ad eum uenit & cũ
illo ad puteum fedus iniit:ubi & abraham nemus plã
tauit.℃Cum autem abrahã adhuc habitaret in ber/
ſabe & iſaac eſſet annoꝝ.xxv.uel ut quidã aſſerunt.xl.
dominus fidem & obedientiam ſancti patriarche ten
tare uolens:nõ quia neſciret:ſed ut nobis exemplum
innoteſceret:precepit ĩmolare filium ſuũ iſaac in mõ/
te moria:in quo poſtea templũ domini a ſalomone
edificatũ eſt.Quod quidem ille creatori ſuo amplius
quã ſuo attectui cupiens deſeruire adimplere curauit.
Et dum cũ aſſumptis duobus pueris & filio ſine uicti
ma pergeret:& dimiſſis famulis natus parentem ubi
eſſet uictima quereret:adhuc abraham eidem diuinũ
mandatũ noluit reuelare:dicens ꝙ deus ſibi de uicti/
ma ꝓuideret.Cum aũt ad montẽ ꝑueniſſent:refert io
ſephus uerba patris ad filiũ dicentis:quia ſicut ex uo/
luntate dei ĩgreſſus fuerat mundũ mirabiliter:ſic dei
uoluntate neceſſe erat ei egredi inuſitanter:quẽ domi
nus quidẽ iudicaſſet non egritudine non bello nõ ali/
qua paſſione humana uitã finire: ſed cũ orationibus
& ſacrificiis aĩam ipſius ad ſe reuocare:& ꝙ non dubi
taret quia infallibiliter deus eũ ſuſcitaret:ob ꝓmiſſio
nes ĩplendas.Et ſic iſaac ĩmolandus libens acceſſit ad
arã.Sed nunq̃ credẽtibus dura diuinitas permãſit.Nã
& deus angelica uoce ſuſpẽdit abrahã a filii nece oſtẽ/
dens ei quẽ ĩmolaret pro filio arietẽ:ut abſq; pietatis
diſpendio tantũ ſacrificiũ conſumaret:In hoc mortẽ
xp̃i ꝑfigurans:ut ſicuti reſeruato iſaac aries ĩmolatur:
ſic diuinitate in xp̃o ſeruata humanitas in cruce pati/
tur.Ex hoc forte quidam codices autumant ſacrifici/
um abrahe eodẽ anni die cũ xp̃i paſſione concurriſſe
ſcilicet.viii.cal.aprilis:quo etiam die tradũt melchiſe/
dech primũ ſacerdotem & regẽ:panis & uini deo pri/
mitus myſteriũ obtuliſſe.℃Reuerſo aũt abrahã ad
cõuallẽ mãbre:mortuaq; ſara eius uxore miſit ſeruũ
ſuum eliezer ad meſopotamiã ſyrie ad nepotẽ ſuum
bathuelẽ filiũ nachor:adiurans eum ut filiã nepotis
ſui de cognatione ſuo filio ſuo uxorẽ aſſumeret.Qui
recto gradu ꝑueniens ad domũ bathuelis:cũ eſſet ad/
huc in agro & expectaret diuinitus inſpiratus uxorẽ
iſaac predeſtinatã rebecha bathuelis filii nachor filiã
nunq̃ ſibi uiſam cognouit.Cogitans ut quecũq; puel
la ad hauriendam aquã ꝑgens ſibi potum petẽti quin
etiam camelis aquã preberet:ipſa futura iſaac coniũx
eſſet.Que oĩa cum in rebecha cõtigiſſent:ſeruuſq; cũ
cta patri narraſſet:dedit pater puellã in uxorẽ iſaac dẽ
ſponſandam.Quam ſecum adductã:iſaac deſpõſauit
cum eſſet annoꝝ.xl.uel ſecundũ quoſdã.l.& in tantũ
eam dilexit:ut dolorẽ qui ſibi ex matris morte accide
rat temperaret.℃Abraham uero aliã duxit uxorem
nomine cethuram quam quidam dicunt agar ancil/
lam eius fuiſſe:& ex ea plures genuit filios quibus &
munera dedit & eos ab iſaac ſeparauit.Illi uero ut he/
redi omnem poſſeſſionem ſuam tribuit.Et poſtq̃ ge/
nuerat iſaac ſupuixit annis.lxxv.uidelicet uſq; ad.xv.
annum natiuitatis iacob & eſau.Sicq; cum eſſet anno
rum.clxxv.in ſenectute bõa mortuus eſt.Et ſepultus
eſt in ſpelunca duplici quam emit ab effron in ſepul
turã generis ſui:ubi & ſara eius uxor ab eo fuerat tu/
mulata.Dies autem dormitionis abrahe ſecundũ hie
ronymum fuit.vii.idus octobris:hec ex libro geneſis
a.c.xii.uſq; ad.xxv.ĩcluſiue:& ex dictis ioſephi hierõy
mi & hiſtorie ſcholaſtice:atq; ex chronicis guilelmi.

℃De ſancta Sara matre. Cap. LXXXIX.

SArai quam ꝓpter eius incredulitatem de
tracta una lr̃a eius nomini & addita no/
mini abrahe deus ſarã nomĩauit:filia fuit
arã fratris abrahe:& ipſius abrahe conſo/
brina.i.neptis ex fratre.Nam eo tp̃e ad augendum &
multiplicandũ genus humanũ cuiuſcunq; gradus ꝑ/
ter ſororem coniugem accipe licebat. Hec cũ ſterilis
eſſet:agar egyptiã ancillam ſuam abrahe dedit uxorẽ
ex qua ſuſcepit filiũ iſmahelẽ.Deinde ꝓmiſſione ſibi
a deo fc̃a cũ eſſet annoꝝ.lxxxx.ex abrahã cẽtenario fi/
lium cõcepit.& pepit:quẽ uocauit iſaac.Et cũ aliquã/
tulũ creuiſſet puer:& cũ iſmahele luderet:ꝑpendit ſa
ra:ꝙ iſmahel de luto idola finxerat:& iſaac ad ea colẽ
da ꝓuocabat:unde & uiro ĩſtitit:ut ancillã cũ filio a ſe
eiiceret:ne filius innocẽs iſmahelis malitia fedaretur.
Supuixit autem ſara nato iſaac annis.xxxvii.Et cũ eſ/
ſet.ãnoꝝ.cxxvii.mortua eſt:& a uiro ſepulta in hebrõ
in ſpelũca duplici:quã abrahã emit imperpetuã ſui &
ſuoꝝ poſſeſſionem ſepulchri.hec unde ſupra.

℃De ſcõ Melchiſedech rege. Cap. XC.

MElchiſedech rex ſalẽ:que poſtea dicta eſt
hieruſalẽ:cui apoſtolus paulus ad hebre/
os.vii.ſanctitatis teſtimoniũ ꝑhibet:ĩ ple/
riſq; ſacre ſcripture locis ſanctiſſimus no/
minat.Cuius tamẽ genealogia ſecũdũ apoſtolũ ſubti
cet xp̃m in hoc ꝑfigurãs:q ſecũdũ humanitatem p̃re
caruit:& cuius ſecũdũ diuinitatẽ generatio narratio
narrari nequit.Hũc tamẽ hebrei autumãt ſem filium
noe fuiſſe:& uſq; ad iſaac tẽpora uixiſſe:& oẽs primo
genitos a noe uſq; ad aaron ſacerdotes extitiſſe:qui in
cõuiuiis & oblationibus populo benedicebãt: & pri/
mogenita recipiebant.Siue aũt melchiſedech idẽ q &
ſem fuerit:ſiue alter extiterit:hoc ex diuina pagina ex
preſſum habemus:ꝙ rex & ſacerdos fuit q & primũ
& aliis inuiſitatũ ſacrificiũ deo in pane & uino obtu/
lit:cui etiã abrahã uti uero dei omnipotẽtis ſacerdoti
decimas exoluit.In q̃bus oĩbus xp̃m exp̃ſſius deſigna
uit:q & rex iudeoꝝ & hieruſalẽ ex regis dauid carne
ꝓgenitus fuit:quẽ & magi ab oriẽte uenientes: ut re/
gem iudeoꝝ adorãt:& pilatus impii romani uicari/
us in titulo cruci ſuppoſito regem iudeoꝝ affirmat.
Hic etiã ſacerdos uerus extitit ſacrificiũ ſui corporis
& ſanguinis ĩmaculatũ ſub ſpeciebus pãis & uini deo
offerens:oblationẽq; & melchiſedech ꝑfiguratã adim
plens.De quo pater eius ſecundũ carnẽ dauid ꝓpheta
uerat dicens.Tu es ſacerdos in eternũ ſecundum ordi
nem melchiſedech.Ablato enim ſacerdotio aaron qđ
fuit ad tempus:ſacerdotium melchiſedech in chriſto
innouatũ eternaliter confirmatur. Cui etiã uti uero

& legitimo ſacerdoti omnis laicoꝝ decimatio perſol/
uēda debet: & per conſequens eius uicariis in eccleſie
regimine ſubſtitutis: q̄ & eius eidem ſacrificiū admi/
niſtrant. Quō aūt melchiſedech: aut qua morte: uel
ubi: ſeu quo tpe uita exceſſerit: ignorat̄ imo ꝙ aliquā
do mortuus ſit omnino ſilētio preterit̄. In hoc etiam
xp̄i ſacerdotis typū repreſentans qui & ſi in carne ali/
quādo paſſus fuit: īmortalis tamen ex reſurrectione
ſcūs nūq̄ de cetero moriturus ab eccleſia predicatur.

¶ De ſancto Loth. Cap. XCI.

LOth filius aram fratris abrahe naturalis:
abrahe uero filius adoptiuus fuit: cuius ſa
rai ſororē diem abraham in coniugū ac/
cepit. Hic cum adoptiuo patre & naturali
patruo de aram in terrā chanaam ꝑgreſſus eſt & poſt
modū ab eo diuiſus habitauit in oppidis ſodomoꝝ:
ut dictū ē ſupra. Hic etiā cū īpis regibus achodor lao/
mor helamitaꝝ rege captus ab abrahā redemptus ē.
Cū aūt dominus ꝓpter uitiū abominabile ſodomiti/
cū quinq̄ ciuitates ſodomoꝝ. i. ſodomā: gomorram:
adama: ſeboim: & ſegor ſubuertere decreuiſſet: que ī
cōfinio arabie & paleſtine poſite erāt. Loth abrahe ne/
potē ꝓpter eius iuſtitiam & abrahe preces ſaluare di/
ſpoſuit. ¶ Venienteſq̄ duo angeli ſodomam ueſpere
miſſi a deo ad eius ſententiā exequendā: apud loth ho
ſpitati ſunt. Quos ſodomite iuuenes putantes: & eis
abuti uolentes: ad domū loth inſultū fecerunt: ut ui/
ros ad ſe educeret. Quos ille defenſare ſtudens: duas fi
lias ſuas uirgines deſponſatas q̄dem ſed nōdū uiris co
gnitas eis illudendas tradere uoluit. Quod illi renuē
tes: & ut iuuenes ſibi daret inſtantes: ab eiſdem ange/
lis cecitate ꝑcuſſi ſunt: ita ut ianuas uidere nō poſſent.
Tunc angeli emiſerūt loth de ciuitate cū duabus filia
bus & uxore: duobus generis ſuis exire nolētibus: &
ꝓpter loth pepercit dominus ciuitati ſegor: ne cū ali/
is ſubuerteret̄: ad quā loth declinare ꝓpoſuit̄ forte q̄a
minor erat aliis quattuor ſubuertendis: uel mīus pec
cauerat. Admonueruntq̄ angeli loth: ne q̄s eoꝝ poſt
tergū reſpiceret. ¶ Cū aūt ſol ortus fuiſſet: & loth in
ſegor ītroiſſet: ſubuertit deus q̄ttuor ciuitates reliq̄s
ſodomoꝝ cū paruulis & mulieribus & pecudibus &
oībus hoībus exiſtētibus in eis: que ſulphure & igne
celico cōbuſte ſunt: & in fauillam redacte. Reſpicienſq̄
uxor loth poſt ſe: uerſa eſt in ſtatuā ſalis. Cum aūt nec
etiā in ſegor loth ſe tutum reputaret: aſcendit & habi
tauit in mōte: ubi duabus noctibus a duabus filiabus
ſucceſſiue inebriatus cū eis concubuit: & utraq̄ ipſaꝝ
ex eo filium genuit. Maior filium ſuū uocauit moab:
ipſe eſt pater moabitaꝝ: minor uero ſuū natū appella
uit amon: ipſe eſt pater amonitaꝝ. Nec peccauit loth
cum filiabus coeundo: quia ipſas non cognoſcebat:
quamuis peccaſſet ſe inebriando: uel forte nec etiam
inebrietate deliquit: quia uirtutem uini noue regio/
nis non cognouit: ſicut nec noe quādo inebriatus eſt.
Forte etiam filie minus peccauerunt: que non concu/
piſcentia ducte: ſed ut ſaluarent ſemen de patre con/
cumbendi ſecum modum inuenerunt: putantes om
nes homines mundi ſicut & ſodomitas incendio pe/
riſſe & ſicut alias diluuio audierant eſſe factum. Potiſ
ſime quia ſecūdum diluuium ignis extitiſſe putabāt:
quod futurum intellexerant prophetatum. Si autem
loth peccauit credendum eſt ipſum penitētiam egiſ/
ſe Alioquin in ſanctorum collegio nō pōeret̄. Quod
autem ſanctus nominandus ſit: non ſolum ex teſti/
monio petri apoſtoli in ſecunda epiſtola. c. ii. proba/
tur: ſed etiam ex geñ. teſtimonio ubi ſolus ipſe iuſtus
inter cunctos unius ciuitatis peccatores homines no/
minatur. Quis autem aut quando uite ſue finis fuerit
ulterius non legitur hec unde ſupra.

¶ De ſancto Iſaac patriarcha. Cap. LXXXXII.

ISaac patriarcha abrahe filius quia in ſan/
ctorum patrum catalogo conſcribitur ec
cleſiaſtici. xliiii. per repromiſſionem an/
no. c. patris natus octauo die circunciſus:
a deo in tantum dilectus fuit: ut tentans patrem de eo
dem ſibi exhiberi holocauſtū mandaſſet: & eius obe/
dientiam propalata pro ipſo arietem commutaſſet:
& eum a morte reſeruaſſet: que omnia in abrahe le/
genda ſuperius dicta ſunt. Cum ergo iſaac eſſet anno/
rum. xl. & rebeccham bathuelis filiam duxiſſet uxo/
rem ut iam pretactum eſt: in geraris peregrinatus eſt
& fedus cum abimelech iuramento firmauit & domi
num ſibi pollicentem que & patri ſuo promiſerat au
diuit. ¶ Cum ergo rebeccha uxor eius. xx. fere annis
ſterilis extitiſſet: orante pro ea uiro ſuo: ut implere/
tur promiſſio: tandem duos geminos concepit. Quo
rum mutua colliſione adinuicem afflictionem in ute
ro ſubſtinuit. Conſultoq̄ domino & accepto de duo/
bus populis ex eis naſcituris diuino oraculo: geminā
prolem edidit anno Iſaac. lx. Primo egreſſus rufus &
hiſpidus dictus eſt Eſau: qui & edom: a quo gens idu
meorum. Secundo natus dictus eſt Iacob: quia plan/
tam fratris manu tenebant: qui poſtea iſrael nomina/
tus eſt: a quo iſraelite: qui nunc iudei deſcenderūt. Cū
ergo adoleuiſſent eſau factus eſt uenator & iacob agri
cola & paſtor in tabernaculis habitabat. Pater dilige/
bat eſau quia primogenitus: & quia de uenationibus
eius ueſcebatur libenter. Mater uero diligebat Iacob
pro eius ſimplicitate ac etiam diuina inſpiratione. Cū
autem Iacob lēticulam coxiſſet: & eſau laſſus de agro
rediret: & de pulmento fratris peteret: Illeq̄ ſibi dare
recuſaret: uendidit ſibi Eſau primogenita ſua: ea par/
uipendens: & ſe moriturum putans niſi inſtāti come
deret: deditq̄ ſibi primogenita pro edulio lentis: & iu
rauit talem uenditionem ſe ratum habiturū. Et quia
lēticula fulua erat & hebraice edom fuluum dicitur:
extunc eſau uocatus eſt edom. Erant autem primoge
nita dignitates quas habuerunt primogeniti incogna
tionibus ſuis uſq̄ ad aaron: uidelicet ueſtes ſpeciales
quibus induebantur tantum in ſacrificiis offerendis:
& receptio finalis benedictionis a patre. Ipſe uero in

ſolennitatibus & coniugiis benedicebat minoribus: & in his duplam ciborum benedictioné percipiebat. Similiter & in diuiſione hereditatis. Nec peccauit Iacob fratrem eſurientem non reficiendo gratis ſecundum gregorium: quia laborabat ille uitio gule: non nature neceſſitate. ℭ Cum autem ſenuiſſet iſaac & uidere non poſſet mandauit eſau primogenito ſuo de uenatione ſibi cibos parari antequam moreretur: ut ſibi benedicere poſſet. Quo ad uenandum egreſſo iuſſit rebeccha iacob filio ſuo: ut ſibi afferet duos hedos optimos: ex quibus eſcas gratas faceret patri ſuo: ut ſibi pro eſau benedictionem daret. Et cum ille ex hoc ſe deprehendendum dubitaret: & fortaſſe maledictionem pro benedictione recepturum: proteſtata eſt mater ꝙ talis maledictio in ſuum caput uerteretur: dummodo iuſſa per filium complerentur. Quod cum iacob perfeciſſet: paratis cibis induit iacob ueſtibus eſau ualde bonis: quibus ut dictum eſt primogeniti utebátur. Pelliculaſꝗ hedorum manibus & collo circundedit: ut ſimilitudinem fratris qui piloſus erat exprimerent: iacob ergo cibis acceptis: & patri iſaac allatis cũ ipſum minime cognouiſſet de cibis comedit: & palpato illo putans eſau: iacob poſtmodũ benedixit. Egreſſo igitur iacob uenit eſau: & cibos patri intulit ac benedictioné petiit. Quo audito expauit iſaac uehementi ſtupore: & in hac extaſi uidit in ſpiritu ut ait comeſtor a domino hoc factum eſſe: & ſignificationem pie fraudis intellexit: & ideo non iraſcens quod fecerat cõfirmauit. In hoc autem facto ut ait Gregorius: nõ peccauit iacob nec per fraudem benedictionem primogeniture ſurripuit: ſed ſibi debitam accepit: quam alias pro lentis edulio a fratre comparauit. Nec falſo dixit patri ſe eſſe eſau: quia erat ipſe non perſona ſed primogeniture dignitate ſicut ioannes helias nõ natura ſed uirtute: Benedictus eſt autem: non ſecundum intentionem patris que ad eſau erat: ſed ſecundum uirtutem uerborum que proferebat. Sicut epiſcopus q ordinauit clericum alienum: quem credidit eſſe ſuum: & tamé uere eſt ordinatus. ℭ Superuixit autem iſaac poſt natos eſau & iacob annis. cxx. Et ſic annorum. clxxx. ſenex & plenus dierum mortuus eſt. Et ſepelierunt eum filii ſui in ſepulchro paterno: quod eſt in hebron in ſpelũca duplici: de q̃ dictũ eſt ſupius. Hec ex libro geñ. a cap. xxv. uſꝗ ad. xxviii. & ex dictis hieronymi: ioſephi: & comeſtoris: atꝗ ex chrõicis guilelmi.

ℭ De ſancta Rebeccha. Cap. XCIII.

Rebeccha filia bathuelis filii nachor fratris abrahe & iſaac neptis ex aunculo ꝓgenita: eidem iſaac in uxorem diuina diſpenſatione queſita fuit: ut ſuperius in geſtis abrahe cõtinetur. Hec multo tempore ſterilis duos poſtmodum geminos edidit natos: eſau uidelicet & iacob. Et quia naturale eſt: ut mater ſemper prediligat: quem pater minus amat. Rebeccha iacob predilexit: quem iſaac reſpectu eſau quodammodo contépſit. Et de matris conſilio ac prouidentia ſumma adhibita cautela minor maioris benedictionem accepit: ut ſuperius dictum eſt. Eademꝗ circũſpectione iacob ab eſau ira ſaluauit: dum ipſum ad tempus ad laban auũculum ſuum & ipſius rebecche germanũ in meſopotamiam tranſmiſit: ut mortem euaderet: quam ſibi fuerat eſau comminatus. Quo apud laban commorante per annos. xx. ut dicet: anteq̃ inde rediret: rebeccham deceſſiſſe creditur: quo autem tempore: uel quomodo ſcripture textu ſilentio preteritur.

ℭ De ſcõ Iacob ſiue iſrael patriarcha. Ca. XCIIII.

Iacob qui & iſrael patriarcha iſaac filius: & ipſe ſanctorum patrum catalogo ſcriptus eccleſiaſtici. xliiii. anno patris. lx. cum eſau congenitus eſt. Hic poſtq̃ fratris benedictionem diuina diſpenſatione ſurripuit: ut ſupra proximo dictum eſt: a fratre exoſus: de conſilio matris ad laban auunculum ſuum in meſopotamiá confugit ubi in itinere iuxta luzam dormiés: ſcalam e terra ad celum erectam: per quá angeli aſcendebant: & deſcendebant: uidit: & dominũ ſnmmitati ſcale innixum ſibi terram & benedictionem ſeminis promittétem audiuit. Perueniens aũt ad laban. xiiii. eidem annis pro duabus filiabus ſuis lia & rachele ſeruiuit. Cũ enim laban cum iacob pepigiſſet: ut ſibi. vii. anni pro filia ſua mĩore rachele: quam ipſe amabat ſeruiret. Et completo ſeruitio. vii. annorum: iacob uxorem ſuá expeteret: laban nuptiis celebratis noctu liam filiam ſuá maiorem in thalamo collocauit: cui ancillam zepham tradidit: cum qua iacob rachelem arbitrás nocte dormiuit. Cum aũt maneliam cognouiſſet: & de hoc ſocero conqueſtus eſſet: excuſauit ſe laban: nõ eſſe de more patrie: ut mĩores filie ante maiores nuptui traderent. Promiſit quoꝗ ſibi poſt. vii. dies rachelem daturꝫ: & ſic iacob utráꝗ ſororem habiturꝫ pro ſeruitio. vii. alioꝝ annorum futuroꝝ quo ſibi ſeruire debuiſſet: cõpletaꝗ hebdomoda eidem rachelem tradidit: cui ancillam balan nomine dedit: iacob quoꝗ ſocero. vii. aliis annis pro lia iam obtenta ſeruiuit. ℭ Genuit quoꝗ iacob. xii. filios ex uxoribus & earum ancillis. Ex lia habuit ruben: Symeon: leui iudam: & iſachar: & zabulon: & unam filiam nomine dinam. Ex ancilla lie zepha gad: & aſer. Ex ancilla rachelis bala dan: & neptalim. Ex rachel ioſeph: & benianimin. Finitis uero. xiiii. annis ſeruitii pro uxoribus ſuis iacob a laban diſcedere uoluit: ſed laban adhuc ipſo requiréte pro alio ſepténii ſeruitio iacob remanſit: poſtulauitꝗ Iacob pro precio quicquid naſceret uarii coloris ex gregibus: quos paſcebat: quod annuente laban iacob nouam nature ſtropham commentatus contra naturam arte naturali pugnauit: uirgas. ſ. uarias in canalibus ponens. & in feruore diei dum ad potandum auide pecora pergerent: & accenderentur ad coitum oues & capras aſcendi faciens: ut tales fetus conciperent: quales umbras arietum & hircorũ ſupra ſe aſcédentium in aquis conſpicerent. Varius enim erat color umbrarum: ſicꝗ multitudine agnorum & hedo

rum uarii coloris naſcentium:iacob ultra modum di-
tatus eſt.¶ Iacob igitur ioſeph nato completis annis.
xx.apud laban:nec ualens uigeſimumprimum perfi-
cere propter nequitiam laban:qui mercede eius plu-
ries mutauerat:cum uxoribus & filiis & ſubſtātia ſua
clam diſceſſit.Quem laban iratus perſecutus eſt cum
cognatis & amicis:ſed ipſum domino cohibente: ne
iacob noceret:initio ſecum federe reuerſus eſt in pace
filiabus & nepotibus deoſculatis.¶ Iacob uero ceptū
iter peragens angelos dei confortantes ſe contra fra-
tris ſui eſau iram:quem ualde timebat:obuios habu-
it:& ante auroram cum ſibi apparēte angelo lucta di-
micauit:qui & eius femoris neruum tetigit:& ſtatim
emarcuit:& nomen iſrael impoſuit: atq; quia contra
fratrem inuictus ſtaret:eidem predixit.Iacob uero ad
placandum animum fratris munera ſibi pro nuncios
miſit:ipſe autem ſubſequens filios & uxores ac fami-
liam & iumenta in duas turmas diuiſit.Cui eſau cum
quadringentis armatis occurrens:& munera eius re-
cuſans: ipſum cum uxoribus & filiis ſuis amabiliter
cum amplexu & oſculo ac fletu ſuſcepit:& in ſeyr re-
uerſus eſt.¶ Tranſacto uero iordane iacob habitauit
in agro ſichem:quem emit a rege emor.Et tunc dina
filia eius egreſſa:ut mulieres regionis uideret: corru-
pta eſt a ſichem filio emor.Quam poſtmodum in cō-
iugium petens:ſymeon & leui doloſe egerunt:ut fili-
us emor cum patre & populo iuxta ipſorum ritū cir-
cūciderentur:aſſerentes ſe ſororē incircūciſo homini
copulare non poſſe:quod ſi facerent:nedum dinam fi-
lio regis promiſerunt tradere:ſed etiam cum eorū po-
pulo connubia confederare.Cum autem omnes ma-
res circūciſi fuiſſent:& predolore inciſionis tertio die
in lectis iacerent.Symeon & leui arreptis gladiis urbē
aggreſſi ſunt:cunctiſq; maribus interfectis cetera di-
ripuerunt. Vnde territus iacob propter incolas terre:
ſed confortatus a domino receſſit.Perueniēſq; bethel
edificauit altare:& iuxta id quod prius in itinere me-
ſopotamiē domino uouerat:ibidem obtulit holocau-
ſtum.Egreſſus igitur iacob de bethel uenit uerno tē-
pore ad terram que ducit effratam.i. bethleem. Ibiq;
cum rachel filium peperiſſet:& predolore partus mo-
reretur:uocauit eum bennonii.i.filius doloris. Pater
uero uocauit eum beniamin.i.filius dextere.Ibiq; ra-
chele ſepulta:iacob peruenit ad terram chanaam. Et
cum eſſet annorum.cxx.patrem ſuum iſaac mortu-
um ſepeliuit.Erat autem iacob annorum.lxxxxi.quā-
do genuit ioſeph. Et cum eſſet ioſeph annorum.xxx
viiii.iacob deſcendit in egyptum in animabus.lxx. q
tunc erat.cxxx.annorum ut in proximo dicetur.Qui
poſtea uixit in egypto annis.xvii. Et ſic iacob anno-
rum.cxlvii. uidēs approprinquare obitum ſuum uo-
cauit ioſeph filium ſuum adiurans eum ut ipſum ſe-
peliret:ubi abraham ſepultus fuerat. Conuocatis au-
tem omnibus filiis ſuis benedixit eis ac pphetice mul-
ta uentura predixit de diuiſione terre promiſſionis
ad litteram: & de futuro ſtatu.xii.tribuum:apertiſ-
ſime autem de utroq; chriſti aduentu. Et poſthec in
pace dormiuit. quem filii aſſumentes portauerunt in
hebron: & ibi eundem ſepelierunt:cum patribus ſu-
is. Hoc ex geñ.a.c.xxviii.uſq; ad.xxxvii.& ex aliis li-
bris quibus ſupra.

¶ De ſancta Rachel. Cap. LXXXXV.

RAchel filia laban filii bathuelis filii na-
chor fratris abrahe & iacob neptis ex au-
unculo procreata in uxorem iacob diui-
na diſpenſatione a patre tradita eſt. Pro
qua ut ſupra proxime dictum eſt:iacob laban ſeruie-
rat.vii.annis.Et uidebantur ſibi dies pauci pre amo-
ris magnitudine qua ipſam adamauit.Nam ſororem
liam quaſi coactus accepit.Quia tamē diē iuſtitia exi-
git ut minus accepti in aliquo ſubleuentur:Vidēs de-
us q iacob rachelem prediligeret eam multo tempo-
re ſterilitate damnauit:liam autem multis filis fecun-
dauit. Cum autem contemplatione filiorum amor
lie ſororis dilectioni adequatus eſſet in iacob: tunc &
rachel parere cepit. Peperitq; primum ioſephi iacob
iam.lxxxxi.anno etatis agente ut ſcilicet ioſephus tra-
dit.Poſt quem annis.xii.genuit beniamin & in puer-
perio deceſſit: quam iacob in effrata que eſt bethleem
ubi & filium peperat ſepeliuit: & titulum eius in-
ſcriptionis deſuper appoſuīt. Prefate tres ſanctiſſi-
me matres.ſ.ſara rebeccha: & rachel in multis ſacre
ſcripture locis commemorantur: & earum celebris
ſanctitas recolitur. Specialiter autem petrus in prima
epiſtola.c.iii.de ſanctitate ſare mentionem facit: q̄uis
& ceteras commendare in genere uideatur: propter
quod merito in ſanctarum mulierū catalogo deſcri-
buntur que tantorum uirorum coniuges & facto-
rum filiorum meruerunt eſſe genetrices. Ioſephus
etiam eas inter ſanctas hebreorū matres imo pre ce-
teris commemorat.Hec oīa unde ſupra collecta ſunt.

¶ De ſanctis duodecim patriarchis filiis iacob. Cap. LXXXXVI.

DVodecim patriarche filii iacob a quibus.
xii.tribus iſrael deſcenderunt: ab eodem
ex duabus eius uxoribus: rachele & lia:&
duabus ancillis zelpha & bala progeniti
fuerunt:quorum nomina hec ſunt: ruben:ſimeon:le-
ui:iudas:iſachar:zabulon:gad:aſer:dan:neptalim:io-
ſeph & beniamin. Hos enim in ſanctorum numero
ponendos inducunt:non ſolum paterna ſanctiſſima
merita:quorum illi imitatores fuiſſe creduntur: ſed
etiam eorum in multitudinem filiorum iſrael innu-
mera generatio diffuſa. Quod ut ipſorum ſanctitas
plenius innoteſcat ex omni tribu eorum.xii. milia ſi-
gnatorum in apocalypſi deſcribuntur: ut ſic ex ele-
ctis filiis parentes eorum ſancti comprobentur. Ex-
cepta ſola tribu dan:que ideo in nouo teſtamento re-
pellitur: non ex ulla progenitoris culpa: ſed quia ex
ea chriſto contrarius antichriſtus naſciturus dicitur.
Verum & ſi ex eiſdem patriarchis aliqui peccauerunt
in aliquo:utpote ruben qui patris concubina abuſus
eſt:uel forſitan omnes:quando ioſeph iuſtum in egy-
pto uendiderūt:pie creditur eorum culpas ante mor-
tem per penitentiam fuiſſe deletas: ut patrum ueſti-
gia imitantes omnes ex hac luce ſine dilecto migra-
rent. Confirmatur etiam hec opinio ex.xii.teſtamen-
tis ipſorum:que in hebreorum codicibus reperta nu-
per in latinum tranſlata ſunt: que uincentius in ſpe-
culo ponit. In quibus de aduentu chriſti & articulis
humanitatis tot & tanta myſteria uaticinata conti-
nentur:ut uideantur diuino afflati ſpiritu non futu-
ram prophetiam predixiſſe: ſed tranſactam hiſtoriā
texuiſſe. Et potiſſime in hoc concordantes: q chri-

ſtus dominus de tribu iuda & tribu leui fuerat naſci/
turus:ipſas duas tribus pre ceteris extollens:& in hoc
chriſto regnum & ſacerdotium attribuentes. Neque
enim arbitrandum eſt tantam diuini ſpiritus afflatio
nem in reprobatos homines eadem ſacramenta ſic
unico ore prophetantes : potiſſime mortis tempore
concurriſſe.¶Omnes autem patriarche ſicut cū pa/
tre iacob in egypto intrauerunt:ſic ibidem uitam fi/
nierunt. Ex iſtis ut dictum eſt .xii.tribus filiorum iſ/
rael dicte ſūt.Inter quas:quamuis tribus ruben ex eo
ꝙ fuerat primogenitus ceteras dignitate precellere de
buiſſet:tamen tribus iuda eius locum obtinuit:& iō
merito regnum accepit:quia aperto rubro mare filiis
iſrael tranſituris:cunctis intrare dubitantibus : prior
tribus iuda mare tranſiuit:& ceteris tranſeuudi auda
ciam prebuit.Poſt hanc ſecundum tribus leui meri/
to preficitur:quia ipſa ſola ex omnibus diuina uoca/
tione ad ſacerdotium ſublimatur. Et quia ex omni/
bus fratribus ſuis leuite ſeperati fuerant:ut de ſacrifi/
ciis & oblationibus ceterorum uitam ducentes ſortē
hereditatis cum aliis non acciperent:ita ꝙ ſolum tri/
bus.xi.remanebant.Iccirco tribus ioſeph in duas ſub
diuiditur:que ex duobus filiis effraim & manaſſe de
ſcenderunt:ut numerus duodenarius impleretur: &
ut tribus ioſeph cuius occaſione ceteris fratribus tan
ta bona prouenerāt: duplici portiōe ditaretur:Ideoq
tribus ioſeph iter ceteras non nominat:ſed loco eius
due tribus uidelicet effraim & manaſſe ſurrogantur.

¶De ſancto Ioſeph patriarcha. Cap. XCVII.

IOſeph patriarcha Iacob filius ex rachele
in ſanctorum patrum catalogo eccleſiaſti
ci.xliiii. & primo mach.ii. ſpecialiter no/
minatur.Qui patri dilectiſſimus eo ꝙ in
ſenectute genitus cum annorum.xvi.paſceret gregē:
inuidiam fratrum ſuorum incurrit:tum propter fa/
miliarem patris erga ſe dilectiōnē:tum propter ſom/
niorum narrationem.Viderat enim ſomnia:ꝙ fratꝝ
manipuli ſuum in agro adorarent:& ꝙ ſol & luna &
ſtelle.xi.ſe ſimiliter honorarent : quod pater exponēs
ioſeph a fratribus predixerat adorandum. ¶Cū igi/
tur a patre in ſichem:ubi fratres paſcebāt pecora:mit/
teretur:ipſum tunica talari nudatum depoſuerunt in
ciſternam ſiccam:& deinde conſilio iude extractum
iſmahelitis.xxx.argenteis uendiderunt.Tunicam aūt
ipſius in ſanguine hedi tinxerunt:ſimulanteſq illum
a feris occiſum eandem patri miſerunt:qui ipſum in/
terfectum exiſtimans inconſolabiliter omni tempo/
re deflebat. Madiante uero qui & iſmahelite ioſeph
in egypto uendiderūt phutiphari eunucho magiſtro
militie pharaonis. Hic habuit uxorem & liberos:nō
dum enim eunuchus factus erat.Nam & ioſeph poſt
modum duxit uxorem eius filiam:qui eunuchus fa/
ctus ad ſacerdotium fuit promotus.¶Traduntq he
brei:ꝙ ipſe phuthiphar uidens ioſeph elegantē emit
eum:ut ſibi miſceretur. Dominus autem cuſtodiens
ioſeph:adeo illum infrigidauit:ut deinceps tanquam
eunuchus impotens ad coitum fuerit: propter quod
& eunuchus dicitur.Videntes autem eum ierophan/
ti arefactum de more ſuo ipſum pontificem heliopo/
leos:que poſtea fuit damiata creauerunt.Phuthiphar
autem q̄uis cum ioſeph peccare non poſſet:ipſum ta/
men diligens in tantum honorauit : ꝙ omni domui
ſue illum prefecit.Cum autē uxor eius inieciſſet ocu/
los in ioſeph:quadam die dum eſſet in camera ſolus:
illa ingreſſa apprehendit pallium eius:& eum ad cō
cubitum inuitauit.Sed ioſeph iratus relicto pallio in
manu eius effugit.Illa uero contemptam ſe uidens:in
argumentum fidei retentum pallium oſtendit uiro
redeunti:accuſans ioſeph ꝙ ipſam uoluiſſet uiolare.
Qui uerbis uxoris credulus:uinctum ioſeph tradidit
in carcerem regis.Vbi etiam poſt dies aliquot retruſi
ſunt a rege princeps pincernarum & piſtorum magi/
ſter ex culpa ipſorum.Qui cū ambo nocte una ſom/
nia uidiſſent:& ea ioſeph interroganti narraſſent:pri
cipi pincernarum qui dixerat ſe uidiſſe:ꝙ ex uite triū
propaginum uuas exprimens in calicē pharaonis po/
culū regi dabat:expoſuit ioſeph : ꝙ poſt dies tres ſuo
fuerat officio reponendus.Principi uero piſtorum di/
centi:ꝙ uiderat ſe tria caniſtra panibus referta geſta/
re:aueſq ex eis comedere:expoſuit ipſum poſt tres di
es in patibulo ſuſpendēdum:carneſq eius ab auibus
lacerandas:que omnia ut predixerat:rei probauit euē
tus.¶Poſt duos annos uidit pharao ſomnium: ꝙ ſe/
ptem boues craſſe de fluuio aſcendebant:quas ſeque/
bantur ſeptem alie macilente priorum pinguedinem
deuorantes.Septem quoq ſpice plene & uberes pullu
labant:quas ſequebantur alie ſemptem tenues & arē
tes priorum pulchritudinem abſorbentes. Cumq ſa
pientes egypti ſomnium regi interpretari neſcirēt:ad
ſuggeſtionē pincerne ioſeph recordati:pharao ioſeph
educto de carcere ſomnium rettulit:quod ille ſibi ex
poſuit:Dicens ſeptem annos fertilitatis nimie in or/
be uenturos:quos ſubſequent alii ſeptem ſumme ſte
rilitatis.Conſuluitq regi:ut prouideret uirum : qui
quintam partem frugum tempore fertilitatis in hor/
reis congregaret:& tempori future poſtmodū famis
reſeruaret.Rex ergo miratus in ioſeph ſomnii ſolu/
tionem:& cōſilii diſcretionem commiſit ei huiuſmo
di diſpenſationem:faciens eum totius egypti ducem
& principem cum eſſet annorum triginta.Primo igi/
tur & fertilitatis anno uenit ioſeph ut cōgregaret fru
mēta in fines heliopoleos ideſt damiate & diuertit ad
domum phuthipharis:qui ipſum emerat : & per do/
lum uxoris carcerauerat:qui princeps & ſacerdos re/
gionis heliopoleos factus fuerat. Huius filiam aſen/
nech uirginem dedit pharao ioſeph in uxorē : ex quā
nati ſunt ſibi duo filii manaſſes & effraim priuſq̄ an/
ni ſterilitatis uenirent.¶Tranſactis igitur annis uber
tatis & grano collecto:uenerunt anni inopie: & cepe/
runt tam egyptiorum q̄ aliarum ꝓuinciarum popu/
li concurrere ad ioſeph pro frumentis emendis:unde

& exinde infinitam pecuniam congregauit & in arcis regis repoſuit. ¶ Inter hec uenerunt in egyptũ de terra chanaan .x. fratres ioſeph: beniamin cum patre relicto: pro frumentis emendis: qui ad ioſeph intrantes eum adorauerunt: quibus ille cognitis durius locutus eſt: dicens eos exploratores eſſe: eoſqꝫ diebus aliquibus in uinculis mancipauit. Illi uero ſe excuſantes omnem ſuam progeniem narrauerunt: & inter alia fratrem alium beniamin domi relictum ſe habere dixerunt. Quod ioſeph audiens ſymeonem detinuit: ceteros uero cum cibis dimiſit: iurans ꝙ fratrem illorũ nunꝗ̃ dimitteret: niſi beniamin ſibi adducerent: ut ſic illos uerum dixiſſe comprobaret. Qui redeuntes omnia patri narrauerũt: & eum noua triſtitia afflixerũt. Conſumptis ergo triticis de mandato parentis iterũ pro aliis emendis in egyptum deſcendunt: & ꝗ̃uis dudum iacob recuſante beniamin ſecum adducunt: uenienteſqꝫ ad ioſeph eum adorauerunt: & beniamĩ ſibi preſentauerũt: & munera ſecum delata obtulerũt. Quos ille ad conuiuium inuitauit & ſymeonem eductum cum fratribus diſcumbere fecit. Factoqꝫ mane diſpenſatori ſuo mandauit: ut eis frumentum tribuat: ſcyphũqꝫ ſuum in ſacco iunioris abſcondat. Quod cum factum eſſet: & illi de ciuitate exiſſent: fecit eos inſequi & teneri eo ꝙ ſcyphũ prĩcipis rapuiſſent. Quod dum negarent: & apertis ſaccis omnibus granum effuſum eſſet: repertus eſt ſcyphus in ſacco beniamĩ: illiqꝫ omnes uincti ad ioſeph reducti ſunt. Cum autem eos ioſeph de commiſſo furto durius increparet & ſolum beniamĩ uti culpabilem ceteris dimiſſis in ſeruũ retinere uellet: iudas propius accedens: eidem cum lachrymis expoſuit: qualiter puerum a patre in fidẽ ſuam ſuſceperat: & pro puero miſericordiam poſtulabat: ſupplicans illum ad patrem remittendum: & ſe loco pueri in ſeruitium detinendum. Ioſeph ergo ſe amplius cohibere nõ ualens: alienis omnibus exiectis ſe cum lachrymis fratribus innotuit: omneſqꝫ ſibi cũ amplexibus reconciliauit: datiſqꝫ muneribus ad patrem remiſit: eumqꝫ cum omni familia & facultatibus ad ſe deferendum mandauit. Qui feſtinanter ad patrem redierunt: & ſibi per ordinem cuncta rettulerunt. Audiens autem iacob ꝙ ioſeph filius eius uiueret: & totius terre egypti domiator eſſet: quaſi de graui ſomno euigilãs deum benedixit. Quem dominus per uiſionem confortauit. Qui mox ſurgens ſecundo anno famis cum uniuerſa familia in egyptum deſcendit. Fueruntqꝫ anime .lxx. numero ipſo & ioſeph cum duobus eius filiis computatis. ¶ Pharao igitur benigniſſime iacob ſenẽ annorum .cxxx. ſuſcepit & ab eodem benedici uoluit: deditqꝫ ei & filiis ſuis terrã geſſen uberrimam ad habitãdum. Sicqꝫ occaſiõe ioſeph iacob & filii eius omnibus bonis egypti locupletati ſunt. Sepeliuitqꝫ ioſeph patrem ſuum defunctum ut ſupra dictum eſt in ſepulchro patrum ſuorum in hebron. Erat autem ioſeph annorum .xxxix. quando iacob in egyptum intrauit: ubi & annis .xxvii. ſuperuixit. Sicqꝫ ioſeph annos etatis ſue .lvi. agebat decedente genitore. Quo mortuo ſuperuixit annis .liiii. & uidit filios effraim in tertiam generationem: filii quoqꝫ machir filii manaſſe nati ſunt in genibus ioſeph. Oblituſqꝫ omnium malorum que fecerant ei fratres ſui mortuo patre eos benigne pertractauit: & prediis ac poſſeſſionibus ditauit. Et ad extrema deueniens fratribus predixit: ꝙ deus eos uiſitaret: & ad terrã pro qua patribus ſuis iurauit illos reduceret. Adiurans eos: ut oſſa ſua tunc ex egypto tranſferrent: & in paterno tumulo ſepelirent. Mortuuſqꝫ eſt ioſeph cum eſſet annorum .cx. & conditus aromatibus reſeruatus eſt in loculo in egypto. Hec de libro geñ. c. xxxvii. uſqꝫ in finem & ex aliis uoluminibus quibus ſupra.

¶ De ſcis Effraim & Manaſſe. Cap. LXXXXVIII.

Effraim & manaſſes patriarche filii ioſeph fuerunt: qui tribum eius in duas ſubdiuiſerunt. Quorum primogenitus manaſſes anno .xxxii. etatis ioſeph ſecundogenitus uero effraim anno .xxxv. eiuſdem natus eſt. Effraim autem minor manaſſe maiori prelatus eſt: quia ſemen eius magis excreuit: & populorum multitudine: & regni dignitate. Nam regno iſrael in duo diuiſo: tribus effraim caput .x. tribuum fuit cuius regni ſamaria in ipſa tribu poſita ciuitas regalis multo tempore claruit: unde & cum iacob morti appropinquaret: ioſeph filius ſuus manaſſem & effraim ad eum adduxit: ut antequam decederet filiis ſuis benedictionẽ daret. Applicanſqꝫ illos ad iacob: manaſſem primogenitum poſuit ad dexteram patris effraim uero minorem ad ſiniſtram: cupiens ut pater maiori dexteram: minori uero ſiniſtram ſuper caput poneret. Iacob uero qui iam oculis caligauerat nec luminibus corporis nepotes uidebat: ſpiritu tamen futura preuidens manus cãcellauit: & ſuper caput effraim dexteram ſuper caput uero manaſſe ſiniſtram impoſuit eiſqꝫ benedixit. Quod ioſeph moleſte ferẽs dexteram patris de capite effraim leuare & ſuper caput manaſſe tranſferre nitebatur. Cui iacob reſpondit ſe ſcire quid faceret nam quamuis manaſſes magnus futurus eſſet ipſum tamen effraim & ſeminis multiplicatione & honoris dignitate precelleret. Qui poſt aui & patris exceſſum in eorum ſemine mirabiliter excreuerunt: & cum ceteris patriarchis in egypto diem extremnm concluſerunt. Hec ex libro geñ. c. xlviii. & ex aliis uoluminibus quibus ſupra diſperſim collecta conſcripta ſunt.

¶ De ſancto Vedaſto epo. Cap. LXXXXIX.

Vedaſtus epiſcopus attrebateñ fuit. Qui a beato remigio remeñ archiepiſcopo eidẽ urbi in epiſcopum ordinatus: cum ueniſſet ad portum ipſius ciuitatis: & duos pauperes unum cecum & alium claudum ad elemoſynã ſedentes inueniſſet: facta oratiõe cecum illuminauit: & claudum erexit. Cum autem in quadam eccleſia derelicta uepribus operta lupus habitaret: eidem mandauit: ut inde diſcederet: nec illuc ulterius redire preſumeret: quod & factum eſt. ¶ Deniqꝫ cum uerbo & exemplo multos conuertiſſet: quadrageſimo ſui epiſcopatus anno uidit columnam igneam a celo in eius domum deſcendentem. Finemqꝫ ſuum poſt modicũ futurum eſſe cognouit. Et circa annũ domini .cccccc. in pace requieuit .viii. idus februarii. Cum autem corpus eius tranſferretur: audomarus quidem pre ſenio cecus dolens: ꝙ corpus ſancti uidere nõpoterat. Mox lumine recepto corpus aſpexit: ſed poſtmodum penſans hoc forte non eſſe anime ſue perutile ad uotum lumen amiſit.

¶ De ſancto Amando epiſcopo. Cap. C.

AMandus epiſcopus nobilibus parentibus ortus mōaſterium itroiuit. Qui die qua/dam maximum ſerpētem inuenit: quem ſtatim uirtute crucis ad foueam inde nunquā exituꝝ ire coegit. Poſt hoc dū romā ueniſſet: & in eccleſia ſancti petri apoſtoli ꝑnoctaret: cuſtos eccleſie ipm irreuerēter foras proiecit. Cui poſtmodū ante fores dormitanti beatus Petrus apparuit: & ad gallias ipſum redire mādauit. Qui cū ibidem regē dogobertū de ſuis criminibus diuinitus admonitus icreparet: rex ipſum de regno ſuo eiecit. Cū aūt rex filiū non haberet: & amādus ſibi oratiōe natū a domino ipetraſ/ſet. Diſpoſuit rex: ut cū ab amando baptizari faceret. Queſito igit̄ ſancto & ad regē adducto proſtratus ad pedes eius rex ueniā petiit: & ut filiū ſuū quem preci/bus ſancti dominū ſibi cōceſſiſſe nouerat baptizaret: inſtātius poſtulauit. Ille uero primā de uenia petitio/nē exaudiuit: ſed ſecularibus negociis implicari nolēs ſecundam recuſauit. Tandem uictus precibus annu/it uoto regis. Et cum baptizaretur infans tacentibus cunctis reſpondit amen. ¶ Poſt hec ipſum rex in traiecteū epiſcopum ſublimari fecit. Vbi cum uerbum predicationis contemni uideret: in uaſconiam iuit. Et dum ibi predicaret: & quidam ioculator ipſum irrideret: continuo a demone arripitur: & propriis dentibus ſe diſcerpens: ꝙ uiro dei iniuriam fecerit confitetur: & tandem miſerabiliter moritur. Ibi eti/am cecus quidam aqua lotionis manuum eius ocu/lis perfuſus illuminatur. ¶ Cum in quodam loco de uoluntate regis monaſterium conſtruere uellet: & epiſcopus proxime ciuitatis hoc egre ferret: mi/ſit ad eum famulos ſuos: ut aut ſanctum inde expel/lerent: aut doloſe occiderent. Qui uenientes ei in dolo ſuaſerunt: ut ſecum pergeret: & ſibi locum ap/tum ad monaſterium conſtruendum oſtenderent. Qui malitia eorum per ſpiritum agnita: ad cacu/men montis cum eis acceſſit: ubi eum occidere di/ſponebant: eo ꝙ & ipſe martyrium affectaret. Subi/toque tanta pluuia & tempeſtate mons tegitur: ut ſe mutuo uidere non poſſent. Qui ſe mori putan/tes: proſtrati ueniam poſtulabant: & ut eos uiuos abire permitteret exorabant. Ipſeque orationem fu/dit: & mox ſerenitas illuxit: epiſcopiq; famulos amandus in pace dimiſit. Poſt que multa alia miracula faciens in domio feliciter obdormiuit. viii. idus februarii circa annū domini. ccccccxx. tp̄e heraclii imperatoris.

¶ De ſcā Dorothea uirgine & martyre. Cap. CI.

DOrothea uirgo & martyr apud ceſaream cappadocie paſſa eſt. Cuius cum due ſo/rores chriſta & calixta que in tormentis territe fuerant apoſtataſſent: tradita eſt Dorothea uirgo a iudice duabus ſororibus ſuis: ut ipſius animū ad deoꝝ ſacrificia inclinarent. Quas diui/no nutu ſancta uirgo uerſa uice ad fidei ueritatē reuocauit: & ad martyriū animauit. Qua de re ipſe ſancte ambe in cuppā miſſe & in cōſpectu ſororis icenſe xp̄o animas tradiderunt. ¶ Dorothea uero in cataſtā leuata & palmis diutiſſime ceſa tandē data ſentētia ad de/collandū ducta eſt. Que dū ad paſſionē tenderet: ſcholaſticus qdā nomine theophilus uirginē irridendo rogauit: ut quia ad paradiſum ſponſi ſui pergere ſe dixerat: de ipſo paradiſo roſas ſibi aliquas deſtinaret. Quod & illa ſpopondit. Dum autem iugulo ferien/da foret: aſtitit ei iuuenis cernentibus multis: qui ei/dem in ſinu ſuo tria mala & tres roſas preſentauit: quas ſibi de paradiſo ſponſi ſui attuliſſe aſſeruit. Quē ſancta rogauit: ut eas theophilo deferat: quod & fa/ctum eſt. Propter quod cum theophilus roſas inuiſas tempore hyemis aſpiceret: & miraculum conſideraſ/ſet: conuerſus eſt: & poſt decollationem uirginis & ipſe tentus in equuleo leuatus ac diutius tortus: tandē gladio cedente martyrium conſumauit. Paſſa eſt au/tem uirgo chriſti. viii. idus febr̄.

¶ De ſancta Dorothea uirgine. Cap. CII.

DOrothea altera uirgo apud alexandriam tempore maxentii & maximi imperato/rum paſſa eſt. Que ut octano libro eccle/ſiaſtice hiſtorie traditur: nobili progenie orta Chriſto domino ſeruiebat: & uotum uirginita/tis emiſerat. Sed maximinus in partibus egypti exi/ſtens pudicitie hoſtis & fidei: xp̄ianos mares ad deoꝝ culturam: uirgines ad uoluptatē obſcenam: totiꝭ ni/ſibus ꝓuocabat. Dum igitur uirgo chriſti ab eodem pro adulterio impetit̄: accepta dilatione timenſq; uirginitatem amittere: nocturno ſilentio clam aufugit: & eremum petens orationibus & ieiuniis multo tempore uacans in pace quieuit. Cuius exemplum multe uirgines imitate ſunt. hec ibi.

¶ De ſancto Moyſe abbate. Cap. CIII.

MOyſes abbas in deſerto de ſcythi peniten/tiam egit. Qui fratri a ſe petenti ſermonē dixit: ut in ſua cella ſederet: & ipſa eū uni/uerſa doceret. Cum quidam fratrer ſenex infirmatus in egyptū uellet ire ne fratres nimis grauaret ꝓhibebat eum moyſes abbas ne iret: quoniā in fornicationem incideret. Qui contriſtatus eſt nimiū: tā infirmitatem ſuā quam ſenectutem cōſiderās. Et contra abbatis inhibitionē diſceſſit. Cui cum uirgo q̄dā ex deuotione ſeruiret ille conualeſcens eam uiolauit. Que concepit & peperit. Senex ꝙ infantē in ulnis ſu/ſcipiēs: in die magno feſtiuitatis que erat in ſcythi ec/cleſiā cum multitudine fratrum intrauit. Et pueꝝ cū lachrymis oībus ad ſui confuſionē & alioꝝ exemplū oſtendebat: & ipm filium in obedientie fore dicebat: ac ut nemo de ſenectute preſumeret admonebat: nec nō ut pro ſe orarēt oībus ſupplicabat. Cui moyſes ab/bas penitētiam īpoſuit: & ille ad cellā reuerſus ad pri/ſtinū ſtatum rediit. ¶ Fratrem quēdā qui peccauerat abbati moyſi miſerunt iudicandū. Qui accepto ſacco

pleno harena uenit ad eos. Et interrogatus ab eis quid hoc eſſet: reſpondit q̃ erãt peccata ſua poſt ſe currẽtia in ſimilitudinem harene ponderoſa: que ipſe nõ poterat uidere: qui tamen uenerat aliena iudicare. Illi autẽ hoc audientes fratri pepercerunt. Hec in uitiis patrũ. Quieuit autem abbas moyſes in domino & agit̃ eius feſtum ſeptimo idus februarii.

¶De ſancto Moyſe abbate alio epiſcopo ſaracenorum. Cap. CIIII.

MOyſes alius abbas ethiops natione epiſcopus ſaracenorum fuit ut habetur in hiſtoria tripartita. Hic poſtmodũ ab egyptiis captus: & ſeruus effectus propter multas culpas a domino ſuo expulſus: latrociniis & homicidiis deditus eſt. Tandem exẽplo ſanctorũ anachoritarum ad penitentiam prouocatus: & xp̃ianus ac monachus effectus eſt. Fuitque diſcipulus iſidori abbatis. Cuius ſanctitatis exemplo omnia diaboli figmẽta deuicit: & demonibus admodum terribilis fuit. Deinde ad ſacerdotii ordinem aſcendit: & ſeptuagintaquinq̃ annis in eremo ſeruire ſtuduit. Cũ autem primo clericus factus eẽt: & epiſcopus ei ſuperpelliceum impoſuit: dixit ei epiſcopus: q̃ factus fuerat nimium candidatus. Ille uero queſiuit ab epiſcopo: an a foris: an ab intus: quaſi diceret: q̃ dealbatio exterior ſine iteriori nihil prodeſt. Volens autem epiſcopus eius patientiã comprobare: dixit clericis ſuis: ut quãdo ad altare accederet: eum cum iniuria expellerent. Deinde ipſum inſequentes quid loqueretur audirent. Proiicientes ergo eum foras dicebãt. Exi foras ethiops: nam ethiops niger erat: qui egreſſus inter ſe dicebat: q̃ illi optime fecerant ipſum expellendo: eo q̃ cum homo non eſſet inter homines ſtare preſumpſiſſet. Hic aũt ſex annis in cella incluſus ſtetit quibus nulla neceſſitate exiuit: panem ſolum comedens & aquam ad menſuram bibens: totaq̃ nocte ſtans apertis oculis orabat: ut tentatiões quibus in ſomnis fatigabatur deuinceret. Trãſactis ſex annis omnibuſq̃ tentationibus ſuperatis ex charitate ductus nocturno tempore cellas monachorum circuibat: & aquã aliquãdo a decem aliquando a duodecim aliquando a. xx. deferẽs ſtadiis: oĩum fratrũ lagenas implebat: factoq̃ mane neſciretur qs eſſet ad cellã redibat. Quem nocte quã demon ut eum ab hoc opere euerteret: q̃ſi ad mortẽ in dorſo percuſſit: q mane iacẽs reptus: & qs eẽt agnitus ad eius tuguriũ p fratres reductus fuit. Quieuit in pace in deſerto ſcythi ſeptimo idus februarii. lxxx. diſcipulis derelictis.

¶De ſancto Augulio epiſcopo. Cap. CV.

AVgulius epiſcopus in britannia martyriũ paſſus eſt. Hic enim pontifex auguſte ciuitates britãnie etate ac uirtutibus prouectus curſum tpis p martyriũ cõplẽs eterna meruit ſuſcipe p̃mia ſeptimo idus februarii: ut ait ado.

¶De ſancta Coiuta uirgine & martyre. Ca. CVI.

COiuta uirgo & martyr apud alexandriã ſub Decio ceſare paſſa eſt agente diuino p̃ſide. Qui ut habetur ſexto eccleſiaſte hiſtorie libro: beatum metranum ſenẽ uolentem impia uerba proferre: iuſſit omne corpus eius membratim fuſtibus collidi: uultumq̃ eius ac oculos acutis calamis terebrari. Deinde ipſum extra ciuitatẽ eiectum lapidibus mactari: ut ſuperius dictũ eſt ſecũdo calen. februarii. ¶Poſt hec iubẽte iniquiſſimo p̃ſide. Coiutam uirginem adorare idola recuſantẽ: pagani pedibus innectentes: & per plateas ciuitatis hinc inde trahentes horrendo ſupplicio corpore diſcerpſerũt. Sicq̃ xp̃o ſpiritum reddidit ſexto idus februarii.

¶De ſancta Apollonia uirgine & martyre. Cap. CVII.

APollonia uirgo & martyr apud alexandriam ſub Decio ceſare paſſa eſt agente diuino preſide predicto. Quã pagani detentã ad idola perducentes iuſſu preſidis adorare cogebant. Quod cum illa execraretur perſecutores ipſius omnes primum dentes excuſſerunt. Deinde copioſo igne accenſo cum minarentur uiuam ſe eã incenſuros: niſi cum eis impia uerba proferret: paululum quidem intra ſemetipſam deliberans: repente de manibus impiorum prorupit: & in ignem quem parauerãt: proſiliuit. Sicq̃ igne combuſtam in odorem ſuauitatis ſuauiſſimum chriſto hoſtiam obtulerunt quĩto idus februarii. Cuius corpus una cum reliquiis coiute uirginis & metrani martyrum a chriſtianis alexandrie ſepultum eſt.

¶De ſancto Auſberto epiſcopo. Cap. CVIII.

AVſbertus epiſcopus filius ſircanii illuſtris cum eſſet iuuenis: andragaſinam uirginẽ filiã illuſtris roberti officialis lotharii regis francorum: ſatis renitentem tandem a parentibus coactam deſponſauit uxorem. Nam cũ ab annis puerilibus deo uirginitatem uouiſſet: uirũ omnino accipere recuſabat. Cum autem deum lachrymis propulſaſſet ut eius pudicitiam conſeruaret antequam a uiro traducta eſſet: ſubito graui in faciem lepra percutitur: & a conſortio hominum ſeperatur. Sicque diſpenſante andoeuo epiſcopo a uiro repudiatur: & in cenobio uirginum iuxta monaſterium beluaci ſitum uirgo ipſa ſacro uelamine cõſecratur. Sed poſt dies modicos a lepra mũdata: priorem ſpeciem reaſſumpſit. Que & poſtmodum eiuſdem loci abbatiſſa facta laudabiliter uixit. ¶Auſbertus uero uxoris exemplo relicta aula regia in qua inuite morabatur: de uoluntate lotharii regis monachus effectus eſt in monaſterio fontanelle: ſub ſancto uandegiſillo abbate. Deinde ab andoeuo epiſcopo preſbyter conſecratus: theodorico regi nondum regnanti: eum ad regnum aſcenſurum predixit. Et in huius ſignum in agro ipſius theodorici tempore hyemis herbam uirentem produxit: que uſque in pre-

ſens ibidem perpetua uiriditate conſpicitur. Succeſſit autem uandegiſillo in regimine monaſterii fontanelle. Ac deinde poſt beatum Andoeuum ad epiſcopatum rothomageñ electus fuit. Qui uti bonus paſtor commiſſi ſibi gregis dominici mirabilem curam egit. Sed tandē regi Pipino quāuis falſo tamē de proditione ſuſpectus ab eodem apud altum montem in exilium actus eſt. Vbi in pace uitam finiuit. v. idus februarii. Cuius corpus dum inde tranſferretur: uiſum eſt oculos tertio aperuiſſe. Sepultuſq; eſt ad p̄ſens apud beluacum uirtutibus clarens.

¶ De ſcō Amonio cōfeſſore & abbate. Cap. CIX.

AMonius confeſſor uir eruditiſſimus origenis didymiq; diſcipulus fuit. Qui a iuuentute uſq; ad mortem preter panem aſſum nihil unquā comedit. Nunquā uiſus eſt iraſcens: aut iurans: aut mentiens: aut uanum uel aſperum uel infirmum protuliſſe ſermonem. Cum athanaſio epiſcopo romam tendens & rediens: nullū ciuitatis edificium uel opus ſpectabile preter apoſtolorum & lateraneū eccleſias conſpexiſſe narrauit. Electus aliquando in epiſcopum: aurem ſibi precidit: ut ſic uti mancus & mutilatus epiſcopatu iudicaret indignus. Et dum adhuc omnino hoc non obſtāte electioni inſiſterent: proteſtans q̄ ſibi linguam precideret: dimiſſus eſt. Ignem de domo uicinorū aſſumens: nec in quo deferret paratum habens, prunas inuſtis ueſtibus in ſinu portauit. Quieuit ī pace apud cyprū quinto idus februarii: ubi & ſepultus eſt.

¶ De ſancta Scholaſtica uirgine. Cap. CX.

SCholaſtica uirgo beati benedicti ſoror ab ipſo īfantie tempore domino dedicata in monaſterio fuit. Ad quam uir dei ſemel per annum uiſitandam uenire conſueuerat. Quadam die cum diſcipulis ad eā ex more deſcēdit. Qui totum diem in ſacris colloquiis deducentes: incumbentibus iam noctis tenebris ſimul cibū ſumpſerunt. Cum ergo adhuc ad menſam ſederēt: & tardior ſe hora protraheret: ſanctimonialis uirgo fratrem rogauit: ut ibi ſecum eadem nocte permanens diuinis eam ſermonibus refoueret. Quod ille omnimode facere denegauit. Et cum tanta eſſet in celo ſerenitas: ut nec parua nubecula appareret. Scholaſtica inſertis digitis manus ſuper menſam poſuit: & caput in manibus dominū rogatura declinauit. Moxq; tanta coruſcationis & tonitrui uirtus tantaque inundatio pluuie erupit: ut neq; pater ſanctus, neque qui cum eo erant fratres: extra loci limen pedem mouere potuiſſent. Sicq; ipſe exire extra tectum non ualēs: qui remanere ſponte noluit: inuitus in loco cum ſorore permanſit. Totamq; noctem peruigilem deduxerunt & per ſacra uite colloquia ſe uicaria relatione refecerunt. Dieq; ſequenti uir dei ad monaſterium rediit. ¶ Poſt triduum uero in cella conſiſtens eleuatis oculis: uidit ſororis animam de corpore egreſſam in columbe ſpecie celi ſecreta penetrare. Quod mox fratribus nunciauit: eoſque ut corpus ad monaſterium ſuum deferrent tranſmiſit. Quod in ſepulchro quod ipſe ſibi parauerat tumulauit. Sicq; contigit: ut quorum una mens ſemper in deo fuerat: eorum quoque corpora nec ſepultura ſepararet: Quieuit in pace uirgo domini quarto idus februarii. Hec gregorius ſecundo dialogo cap. xxxiiii.

¶ De ſcā Sothera uirgine & martyre. Cap. CXI.

SOthera uirgo & martyr in orientis partibus paſſa eſt. Que grauiter & diutiſſime alapis ceſa: cum cetera quoq; penarum genera uiciſſet nouiſſime gladio martyriū cōſumauit. iiii. idus februarii. Hec ado ī martylogio.

¶ De ſancta Auſtreberta uirgine. Cap. CXII.

AVſtreberta uirgo filia ſiſinnii illuſtris: & ſancti auſberti rothomageñ epiſcopi ſoror fuit. Que uoto uirginitatis emiſſo ab eodem fratre ſuo ī cenobio uirginū apud ciuitatem rothomagum incluſa: poſt laudabilia ſanctitatis & uite teſtimonia. iiii. idus februarii migrauit ad dominum: ut dicit guilelmus.

¶ De ſancta Euphroſyna uirgine. Cap. CXIII.

EVphroſyna uirgo apud alexandriam claruit. Que ipſius ciuitatis nobiliſſimo patre pannutio pro genita fuit. Hic enim dum prole careret: & mōaſterium quoddam monachorum ciuitati proximum frequentius uiſitaret: Eique multas elemoſynas conferret. Agabitum abbatem & monachos exorauit: ut ſibi gratam ſobolem a domino precibus impetrarent. Cui deus orationibus fratrum filiam euphroſynam conceſſit. Dum autem ad nos nubiles perueniſſet: & uirginitatem ſuam chriſto uouiſſet: eamq; pater licet inuitam cuidam nobili iuueni deſpondiſſet: uirgo chriſti uotum adimplere cupiens de paterna domo latenter abſceſſit: & ſumpto uirili habitu ſeq; ſmaragdum nominans ad dictum monaſterium ſexum uirilem fingens acceſſit: ſeque monachum fieri poſtulauit. Quē abbas gratanter excepit: & monaſticum habitum ſibi tradidit. Que in ſancta religione ieiuniis & uigiliis pre omnibus occupabatur: & ab omnibus maſculus putabatur. Cum autem eius eleganti decore fratres aliquando tentarentur: iuſſu abbatis ſeparatim cellulam petiit: & ſola incluſa deo ſeruiens omni tempore manſit. Verum pater & ſponſus euphroſynam ubique perquirentes: nec uſquam inueniētes: nimia triſtitia afflicti eam ut mortuam deflebant. Pater uero occupatus triſtitia: ſepius ad abbatem agabitum ueniebat & ſe ſuis orationibus commendabat. Ille uero cum fratribus deum exorabant: ut qui pannutio conceſſerat filiam: eandem ſibi reuelaret uel defunctam. Sed cum abbas a domino ſe exaudiri minime conſpexiſſet: & pannutius nullam conſolationem recipere poſſet: perduxit abbas pannutium ad ſmaragdum incluſum: ut eius facundo colloquio conſolaretur. Quem Euphroſyna cognoſcens: ſed ab eo minime cognita: utpote habitu uirili uultu ſqualida & afflicta: patrem ſuper amiſſione filie blandis adeo ſermonibus conſolatur: & ſacris colloquiis exhortatur q̄ quaſi rediuiuus effectus ex mortuo eam frequentius uiſitabat. Sicque trigeſimooctauo annis incluſa omnibus incognita manſit. Poſt hec graui ualitudine preſſa mortiq; proxima: patrem ſecretius aduocat: eiq; omnia ſua occulta reſerat: & q̄ ſit Euphroſyna ipſius filia ueris indiciis manifeſtat. Omnibuſque detectis inter eius manus ſpiritum exhalauit. Quam pater amariſſime deflens: utpote ſero cognitam: audita abbati & fratribus reuela

uit. Dum corpus lauari deberet ueritas detegitur: & uirgo domini a fratribus cum lachrymis in monaſterio ſepelitur. In cuius exequiis monachus monoculus corpus deoſculans lumen accepit. Pannutius uero omnibus uenditis pauperibus medium precii: & aliud medium monaſterio ceſſit. Vbi & ipſe monachus factus in ſancto propoſito decennio filie ſuperuixit. Quieuit in chriſto uirgo ſancta tertio februari.

¶ De ſanctis Saturnino & ſociis martyribus. Cap. CXIIII.

SAturninus preſbyter: Dauid: felix: apuleus: & plures ſocii eorūdē martyres: apud aphricam paſſi ſunt. Qui ſub anolino ꝓconſule per diuerſa tormenta glorioſiſſime triūpharūt tertio idus februarii. Vbi ſcribit ado.

¶ De ſancto Seuerino confeſſore. Cap. CXV.

SEuerinus confeſſor claruit tempore clodouei regis frācorum. Hic abbas fuit monaſterii aganenſis multorum miraculorum gloria celeberrimus efulſit. Nam prefatum clodoueum regem dudum ualidiſſimis febribus oppreſſum quem nullus medicorum curare potuerat: ab eo accerſitus ſua confeſtim oratione ſanauit: & in ciuitate pariſienſi multos languentes a diuerſis infirmitatibus liberauit. Dum autem rex eidē pro beneficii uiciſſitudine multas pecunias obtuliſſet: nihil omnino recepit: nihilq; aliud pro munere petiit: niſi ut in toto regno quicunque in carceribus qualitercunq; detenti libere laxarentur: quod & factum eſt. Qui diebus aliquibus pariſius reſidēs: poſtquam obitum ſuū angelo nunciante cognouit: egreſſus urbe ad mortem qui caſtrum nauonis dicitur ꝓperauit. Ibiq; in oratorio quondam inter manus ſacerdotum domino ſeruientium expirauit. Admirabili luce inſtar ſtelle in eius tranſitu eccleſia circunfuſa: ibiq; ſepultus eſt. iii. idus februarii.

¶ De ſancto Iuliano hoſpitatore confeſſore. Cap. CXVI.

IVlianus confeſſor qui a tranſeuntibus ꝓ bono hoſpitio inuocatur: qui & hoſpitator bonus dicitur: utrumque parentem ignoranter occidit. Cum enim exiſtens iuuenis uenationi inſiſtens ceruum inſequeretur: ceruus conuerſus ei miraculoſe locutus predixit: ꝙ patrem ſuum & matrem ſuā occidere debebat. Quod iuuenis audiens timuit: & ne ſibi prophetata contingerent ad regionem longe remotam latenter abſceſſit: ubi cuidam principi adheſit: & tam ſtrenue ſecū ſe habuit: ꝙ principem militie eum fecit: & quādam caſtellanam uiduam in coniugem ei tradidit: & caſtellum pro dote accepit. Interea parentes iuliani pro amiſſione filii uagantes eum ubiq; ſolicite requirebant. Tandem ad caſtrum cui filius preerat deuenerunt. Caſuque iulianus abſceſſerat. Quos cum uxor iuliani uidiſſet: & qui nam eſſent inquiſiſſent: & illi cuncta que de filio contigerant enarraſſent: intellexit ꝙ uiri ſui parentes erant: utpote que hec a uiro freqūter audierat. Ipſos igitur benigne ſuſcepit: & pro amore uiri ſui lectum eis dimiſit: & ipſa ſibi alibi cubile preparauit. Factoque mane ſummo diluculo caſtellana ad eccleſiam perrexit. Iulianus rediens thalamum ſuum uxorem excitaturus intrauit. Et inueniens duos pariter dormientes: uxorem cum adultero ſuſpicatus: extracto gladio ambos pariter iugulauit. Exiens autem domum obuiauit uxori ab eccleſia redeunti: & admirans interrogauit: qui nam eſſent illi: qui in ſuo lecto dormirent: que reſpondit parentes ſuos eſſe: qui ipſum dudum queſierant: quos honorifice ſuſceptos in ſuo thalamo collocauerat. Ille hoc audiens effectus exanimis amariſſime flebat: & ſe miſerum & patricidam exclamabat. Et dum coniugem uellet deſerere pro penitentia peragenda: uxor omnino eum ſequi propoſuit: ut que fuerat ſecum participes letitie: fieret & doloris. Sicque abeuntes iuxta fluuium ubi multi peribant: hoſpitale fecerunt: in quo omnes pauperes hoſpitio recipiebant: & penitentiam peragebant: omneſq; inde itinerantes iulianus tranſuadabat. Poſt multum temporis media nocte cum eēt grauiſſimum gelu: audiuit iulianus uocem lugubrem: ut ſe traduceret inuocantem. Qui concitus ſurrexit: & pauperem frigore deficientem tranſuexit: & accēſo igne in domo ſua calefacere fecit. Sed cum calefieri non poſſet: ipſum in lectulum ſuum portauit: & diligēter operuit. Poſt modicam horam qui īfirmus & quaſi leproſus apparuerat: ſplendidus ad ethera conſcendit: & uale faciens hoſpiti ſuo: dixit ꝙ ipſum ad eum deus miſerat: & peccatum ſuum ſibi dimiſſum propter hoſpitalitatem nunciabat. Sicq; ille diſparuit. Et iulianus cum uxore poſt modicum plenus ſanctis operibus uitam finiuit ſecundo idus februarii. Et quia fuit pauperum peregrinorum ſuſceptor: inde a uiatoribus pro bono inuocatus hoſpitio dicitur iulianus cognomine hoſpitator.

¶ De quadrageſima. Cap. CXVII.

QVadrageſima incipit a dominica qua cantatur Inuocauit me &c. & ſignificat tempus afflictionis: ubi eccleſia que tot tribulationibus clamauerat Circūdederūt me &c. Et poſtmodum inuocan dum adiutorium reſpirauerat dicens. Exurge domine &c. Eſto mihi in deū protectorem &c. Nunc ſe exaditam oſtendit dicens Inuocauit me &c. Notandum autem: ꝙ quadrageſima quandoque dicitur habere quadragintaſex dies: quandoque quadragintaduos: quandoque quadraginta: quandoq; uero tantum trigintaſex ſecundum diuerſos reſpectus. ¶ Dicitur autem eſſe quadragintaſex dierum omnibus ipſius diebus computatis incipiendo uidelicet a feria quarta cinerum: & procedēdo uſq; ad diem paſche omnibus diebus tam dominicis q̄ feriis computatis. Quāuis enim diebus dominicis non ieiunemus: tamen a carnibus abſtinemus. Ratio autem huius obſeruantie eſt: quia licet ſecundum theologos corpus humanum quadraginta diebus formetur: tamen ſecundum philoſophos quod uerius reperitur: hominis corpus quadragintaquinq; diebus organizatur: & perficitur: & quadrageſimoſexto die anima corpori infunditur. Ideoque quadragintaſex diebus abſtinemus: ut ſicut anima corpori infuſa ex carnis commixtione quadrageſimoſexto die maculatur: ſic in carnis afflictione quadragintaſex diebus a macula expietur. ¶ Vel ut homo tot diebus deo perſoluat abſtinentie debitum: quot ab eius clementia ſe nouit eſſe perfectum. ¶ Dicitur etiam quadrageſima fore quadrageſimoſecundo

dierꝫ incipiendo a prima dominica a qua mūdā qua dragesima incohatur:& numerādo omnes dies uſq₃ ad reſurrectionē tam dominicos q̄ feriales. Cuius obſeruātie ratio eſt. Quoniā mattheus quadragītaduas generationes ab abraham uſq₃ ad chriſtū poſuit: ex q bus xp̄s ſecundum carnē deſcendit: Quoto ergo numero ad nos deſcendit per carnis generationem toto ad eum aſcendere debemus per carnis maceratiouē. Et hec eſt ratio ambroſii. ℭ Vel quia ſicut filii iſrael ad terram promiſſionis pergentes. xlii. manſionibus per deſertum factis ad ipſam terram deuenerunt. Sic & nos ad patriam eterne ꝓmiſſionis feſtinantes. xlii. diebus per huius mundi eremum ieiuniis afflicti ad eandem patriam deuenire oportet: & hec eſt ratio auguſtini. ℭ Dicitur inſuper quadrageſima dierum incipiendo a die cinerum uſq₃ ad paſcha ſolis diebus ferialibus computatis & dominicis in quibus non ieiunamus deductus. Cuius obſeruantie ratio eſt: quia ut dicit Auguſtinus. Ad hoc ut habeamus quinquagenarium quadragenario denarius adiiciendus eſt. Quia ad hoc ut ueniamus ad eternā requiem: oportet nos preſentis uite tempore laborare: Vnde dominus poſt reſurrectionē. xl. diebus cum diſcipulis manſit & poſtea. x. die ſpiritū eis paraclitum miſit. ℭ Vel ut dicit gregorius. Cur in abſtinentia quadragenarius numerus cuſtoditur: niſi quia uirtus decalogi per libros quattuor ſancti euangelii impletur. In hoc etiā mortali corpore ex quattuor elementis ſubſiſtimus: & per uoluptates eiuſdem corporis decalogi precepta contrahimus. Quia ergo per carnis deſideria decalogi mandata contempſimus: dignum eſt ut eandē carnem quater decies affligamus. ℭ Dicitur preterea quadrageſima eſſe. xxxvi. dierum incipiendo a prima dominica uſq₃ ad paſcha deductis diebus dominicis & ſolis feriis computatis. Cuius ratio eſt ut dicit gregorius quia dum per. ccclxv. dies annum ducimus. xxxvi. diebus ieiunantes quaſi anni noſtri ſiue temporis decimas deo damus. Non ſolum enim deo debentur decime rerum ſed etiam decime dierum. Notandum autem ꝙ chriſtus poſtquā badtiſmum ſuſcepit ſtatim ſuum ieiunium īcohauit. Quare autem eo tēpore noſtrum ieiunium non obſeruamus ſed cū paſcha potius illud continuamus: quadruplicē rationē aſſignat ioannes beleth in ſumma de officiis. ℭ Prima eſt ſi uolumus cū chriſto reſurgere quia pro nobis paſſus eſt & nos cum eo compati debemus. ℭ Secunda cauſa eſt ut per hoc filios iſrael imitemur: qui eo tempore exierunt de egypto & ſubſequenter eodē tempore de babylonia. Quod inde probatur: quoniā tam iſti q̄ illi ſtatim egreſſi celebrauerunt paſcha: Sic & nos imitantes illos: hoc tempore ieiunamus ut de egypto & babylonia. i. hoc mundo exeuntes in terrā hereditatis eterne ingredi mereamur. ℭ Tertia eſt quoniam feruor libidinis magis accenditur tempore ueris: ut ergo refrenemus corporis eſtum hoc tempore maxime ieiunamus. ℭ Quarta ē quia ſtatim poſt ieiunium debemus euchariſtiam ſumere. Sicut igiť filii iſrael priuſquā agnum comederent ſe affligebāt: edentes latucas agreſtes & amaras. Ita nos debemus per penitentiā prius affligi: ut digni ad eſum agni uite puenire ualeamus: hec ioānes beleth ubi ſupra.

ℭ De ſancto Agabo propheta. Cap. CXVIII.

Agabus ꝓpheta ut abbas dorotheus ſcribit unus fuit ex. lxxii. diſcipulis xp̄i. Hic natione antiochenus ut habeť actuū. xi. tpe apoſtoloꝝ ex hieroſolymis antiochiā ueniens: ſignificabat per ſpūm famē in uniuerſo orbe futurā: que facta ē ſub claudio ceſare. Cuius rei gr̄a diſcipuli ꝓut quiſq₃ habebat ꝓpoſuerunt in miniſteriū mittere habitātibus in iudea fratribus: qđ & fecerūt mittētes & ſeniores p manus barnabe & pauli. ℭ Hic etiā cū paulus eſſet ceſaree illuc ſupueniens tulit zonā pauli: & alligans ſibi pedes & manus dixit p ſpirităſanctum: uirꝫ cuius erat zona illa ſic alligandum p iudeos in hieruſalem & tradendum in manus gentiū ſicut & rei euentus probauit. Sic ergo ſub noui teſtamēti gratia iſte prophetico ſpiritu claruit. Qui & antiochie in pace quieuit idibus februarii.

ℭ De ſc̄is fuſca uirgine & Maura mr̄i. Ca. CXIX.

Fvſca uirgo & maura nutrix eius apud rauēnam martyrium paſſe ſunt ſub preſide quintiano. Hec nobili patre eiuſdem urbis noīe ſyroi gentilitatis errore detēto p genita: cū eſſet annorum. xv. deſiderabat eſſe xp̄iana. Quod cū maure nutrici ſue ſecreto reuelaſſet: & ipſa puelle cōſenſiſſet imo etiā ad xp̄i fidē tranſire diſponeret: uenerūt occulte noctu ad ſanctū p̄ſbyteꝝ hermolaū: q eas baptiſmatis unda pfudit & de fide diligēter inſtruxit. Que cū ſyroi pr̄ eius didiciſſet: & filiā ab intentione xp̄iana reuocare nō poſſet: eam in carcere clauſit: & cibū omnem triduo denegauit. Quibus diebus ſyroi miſſis ad filiam matronis & coetaneis puellis ut eam ad patris uoluntatē inflecterēt uirgini pſuaderi fecit: ſed nihil oīno ꝓfecit. Deīde ipſe idē in carcerē pſonaliter acceſſit: & fuſcā blandis ſermonibus demulcēs aīum eius in nullo mutare preualuit. Quā īde poſtmodū eductam gladio pimere uoluit: ſed mr̄ eius ſe īterpoſuit ſperans ex dilatione tēporis filiā ad patris uoluntatē blanditiis demulcendā. Tūc ad ſacrificandū diis ſuis pater acceſſit: ut ipſi filie propoſitum commutarent. ℭ Poſt dies aliquod preſes quintianus rauennam ingreſſus hoc audiens mandauit fuſcā & maurā cū parentibus ſuis ad ſe uīctos adduci. Miniſtri uero uidentes eā orantē: & angelū domini ſplendidū iuxta eam ſtantē territi redierunt. Et dū hec pſidi renūciarent: fuſca & maura ſe ſponte ſibi pſentauerunt: & chriſti anas eſſe uiua uoce ꝓnunciarunt. Dū aūt preſes ſyroi tentū interrogaſſet: cur filiā chriſtianam fieri permiſiſſet: illeq₃ e cōtra ſe excuſans

omnia geſta per ordinem retrtuliſſet:quintianus quidem ſyroi dimiſit:fuſcam uero xp̄m cõfitenté & idola cõfutantem flagellari mandauit.Deinde in carceré una cũ maura trudi fecit.Et dũ in fide immobiliter perſeuerarent:iuſſit eas p̄ſes ex urbe educi: ibiq; illas gladio trãſuerberari.Cum aũt ad locum certaminis adducte fuiſſent:fuſca oratiõe fuſa ad dominum:ut ſuſciperet animas eaꝝ in pace:uoce celica confortat̃: deinde a ſpiculatore gladio per latera tranſfixa necatur.Maura uero nutrix eius tenens corpus uirginis cũ lachrymis rogauit carnifices:ut eam ſimili paſſione tranſfoderent quod & factũ eſt.Quarum corpora naute quidam chriſtiani noctu rapientes ad prouinciam tripolitanam ciuitaté ſabratam ea deduxerunt & ibidem honorifice condiderunt. ¶Tranſactis uero multis annorum curriculis ciuitate illa a paganis depopulata:uitalis quidam uenetus diuinitus ad urbem ipſam deſertam nauigauit:& corpus ſancte fuſce inde ſublatum ad prouinciam uenetie tranſtulit: & in ciuitate torcellenſi cũ honore collocauit: ubi & eccleſia eius nomini fabricata eſt.Paſſa eſt autem uirgo chriſti cum eius nutrice idibus februarii.

¶De ſancto Stephano abbate. Cap. CXX.

STephanus abbas ordinis grandi monteñ fundator claruit ãno domini.clxxxi. Hic de aluernia natus nobiliſſimi cuiuſdã ſtephani filius in annis puerilibus ab eodem beneuentũ deductus ſanctoq; miloni archiep̄o traditus ãnis.xii.ſub ipſo doctus & educatus ẽ. A quo poſt modũ diſcedens uitãq; anachoriticã ducere cupiens: multis eremis peragratis ut locũ quietis iueniret: tãdem deuenit aquitaniã ꝓpe ciuitaté lemouiceñ: mõtemq; nemoroſum & aſpeꝝ qui dicit̃ muretus cõſcẽdit quem ſibi locũ aptum elegit:factoq; paruo tugurio monaſticam uitam ducere cepit:pane ſolo & aq̃ refectus:lectulo ex tabulis tantũ abſq; aliquibus ſtramentis decumbens:ueſtes uiles & leues induens: q̃s nullo calore minuebat:nullo frigore paugebat. Ibiq; ordinem incohauit pluribus miraculis fulgent.Inter que dum quidam miles peccatum aliquod ſibi confeſſus eſſet:a quo nullatenus deſiſtere uolebat: imo etiam ne crimen deſereret:ſi forte pro ſe ſanctus oraret ualde debitabat:abbatem rogauit inſtanter: ne ꝓ ſe preces ad deum ullas effunderet.Pro eo tamen ſtephanus orauit:& antequã inde recederet: militem a peccato uoluntarie ſubtraxit.¶Cum quidã diues ei uictualia ſepe deferret:quadã die cibaria portans:a p̄donibus in itinere capit̃ & ſpoliat̃.Quod ſanctus dei per ſpiritũ intelligens: ꝓ uiro xp̄m orauit. Et ecce nocte uir ille liber dimittitur:& cũ furibus diuinitus uĩculatis mane uictualia deferens ante monaſterii ianuas reperit̃.Predoneſq; uiſo miraculo conuertunt̃: & impoſita eis per abbaté penitẽtia relaxant̃. ¶Ipſe obitũ ſuũ ſibi reuelatum a deo lõge ante predixit: & anno etatis ſue.lxxx.ſanctitate mirificus in pace quieuit idibus fabruarii.Cũ autem fratres eius obitũ occultarẽt:ut pacifice ſine populoꝝ cõcurſu corpus ſepelire poſſent.Adeſt ſubito p̄ſbyter ciuitatis & populi multitudo eius obitũ cognouiſſe clamãtes: & eius ſepulture intereſſe ſupplicãtes.Et ĩterrogati quõ eius tranſitum didiciſſent.Reſpõderunt:ꝙ puer quidam nuper migrauerat:qui biduo ante loquelam miſerat ſed dum ad ultimam deueniſſet horam locutus fuerat dicẽs:ꝙ ſcalam lucidiſſimã uiderat cuius cacumẽ celum & infima pars monté muretum tenebat: per quã dominum ſtephanũ cõſcendiſſe conſpexerat: cũ quo & ipſum ſtatim abire oportebat.Et his dictis cõtinuo expirauerat.Sicq; populus eius ĩterfuerũt exequiis:Sepultuſq; eſt in mõaſterio ip̄o.¶Poſt aliquot annos ſub abbate petro eius ſucceſſore mõachi diuĩa reuelatiõe mõiti:cenobiũ & ordiné ad grãdimõté trãſtulerũt:a quo & ordinis uocabulũ aſſumpſerũt: ubi & nouũ monaſterium cõſtruentes corpus ſancti ſtephani detulerunt:ubi & iacet ſignis coruſcans.

¶De ſcõ ſtephano alio abbate. Cap. CXXI.

STephanus alius abbas monaſterii iuxta reatine ciuitatis menia cõſtituti pater fuit tẽpore gregorii pape primi.De quo idẽ doctor ſcribit:ꝙ fuit uir ualde ſanctus patientie ſingularis.Cuius lingua licet eſſet ruſtica: docta erat eius uita.Hic pro amore celeſtis patrie cũcta deſpexerat:tumultus hoĩum deuitabat: crebris orationibus ĩtẽtus erat:in quo uirtus patientie in tantũ excreuerat:ut eum ſibi amicum crederet: qui ſibi moleſtiã irrogaſſet.Reddebat in cõtumuliis gratias: ſiquid ſibi damni fuiſſet illatum:hoc maximũ lucrũ putabat.Hũc cum dies mortis egredi de corpore urgeret conuenerunt multi:ut tã ſancte anime de mundo recedenti ſuas animas cõmendarent.Quoꝝ alii circa eius lectulum conſiſtentes corporeis oculis angelos ingredientes uiderunt:ſed dicere quicquã nõ potuerunt:alii omnino nil uiderunt.Et hi ergo qui uiderant:& qui nil penitus cõſpexerant:uno oẽs timore percuſſi fugierunt:nulluſq; illic aſſiſtere eo moriẽte potuit:ut palã daretur intelligi: que illa egrediens ſancta anima ſuſciperet:cuius egreſſum nemo mortalium ferre potuiſſet.Hec gregorius.

¶De ſcõ Valẽtino ep̄o & mr̃e. Cap. CXXII.

VAlẽtinus ep̄s ichtyraũ in urbe roma martyriũ paſſus eſt.Nam cũ craton q̃dã ciuis athenieñ orator cõſpicuus grece & latine lingue peritus. Rome clarus haberetur: treſq; haberet diſcipulos cõciues nobiles athenieñ ſcilicet proculum phebũ & apollonium ſecũ in urbe perorantes:contigit filiũ eius ceremoné tanta egritudiné per trienniũ detineri:ut incuruatus dorſo caput circa genua deflexũ teneret:& niſi portaret̃ ab aliis ſe omnino mouere non poſſet.Cum autem nullus medicorum eidẽ ſubuenire potuiſſet:extitit quidã tribunus

frontonius:qui germanã ſuam aſſeruit per quẽdam ualentinũ ichtyranĩ ep̃m a ſimili paſſione liberatam. Quem craton per quoſdam nobiles amicos ſuos ad ſe romam accerſiuit:& ut filiũ ſuum ſanaret ſicut & germanam tribuni ſanauerat inſtantius ſupplicauit. Promittens ei dimidium ſuaꝝ facultatũ: ſi filiũ ſuũ redderet ſibi ſanum. Sanctus uero eius diuitias contempſit:ſed pauperibus dandas perſuaſit: nihilqꝫ aliud ab eo petiit:niſi ut in chriſtum crederet: & filius eius ſalutẽ perciperet. Qui dũ ſe cum omni familia & tribus eius diſcipulis fidẽ chriſti percepturos ꝓmitteret:ſi filium eius curaret ingreſſus ualentinus cum filio cratonis cubiculum:tota nocte in oratione perſeuerauit. Et circa mediam noctẽ ſubito lux maxima in cubiculo effulſit:& ceremõ ſanatus cum epiſcopo pſallere cepit. Et facto mane ualentinus puerum patri erectũ reſtituit atqꝫ cratonem cum uxore & filio & omni eius familia:nec non proculum phebum & apollonium baptizauit.& in fide diligenter inſtruxit Ceremon autem diſcipulus eius effectus ep̃m predicantem ſequebat̃. ¶ Cum autem prefati cratonis diſcipuli chriſtum predicando multos conuerterent:& ualentinus epiſcopus plurima miraculoꝝ ſigna faceret:ſenatores romani inuidia accẽſi eo ꝙ ꝓpter iſtos multi deoꝝ cultum deſerebant:ualentinũ ep̃m detineri fecerunt:& uirgis ceſum eo ꝙ ſacrificare nollet placido urbis prefecto tradiderunt. Qui ipſum in arta cuſtodia recluſit:& media nocte populum timens illum in ipſo carcere decollari fecit. Cuius corpus ꝓculus phebus & apollonius noctu rapuerunt:& ad ciuitatem ichtyraneĩ deferentes in ſuburbaio ciuitatis honeſte ſepulture tradiderunt:ubi cum in dei laudibus iugiter perſiſterent tenti a gentilibus traditi ſunt licentio conſulari. Qui ſciens eos a multis populoꝝ inſignibus dilectos:noctis medio iuſſit eos ſibi preſentari:& immolare diis recuſantes capitali ſententia clandeſtine puniri. Staticqꝫ de ciuitate illa diſceſſit: & quo abiret nemini reuelauit. Quorũ corpora a quodam abundio preſbytero iuxta corpus ſancti Valentini tumulata fuerunt. Paſſio horum recolitur decimoſexto calendas martii.

¶ De ſcõ Valẽtino p̃ſbr̃o & mr̃e. Cap. CXXIII.

Valentinus p̃ſbyter & martyr. Rome paſſus eſt ſub claudio imperatore. Quẽ imperator de xp̃ianitate accuſatũ teneri fecit in uĩculis duobus. Deĩde ſibi in amphitheatro preſentatum interrogauit:cur deos nõ adoraret. Sanctus uero chriſti fidem conſtanter multis rationĩbus ueriſſimam comprobauit & omnes deos gentiũ confutauit:in tantum ut imperator ipſum de ſapientia commendaret. Verũ dum calphurnius prefectus aſſiſtens claudio diceret imperatorem ſeductum: timens imperator populi aſtantis confuſionem animo immutatus ualentinum tradidit aſterio principi ut eum in domum ſuam adductum patienter tractaret:& ipſum ad deoꝝ ſacrificia ſuaderet. Cum autem ſanctus domũ principis introiſſet:& chriſtũ lumẽ uerum inuocaſſet:ut domum aſterii illuminaret: dixit ei aſterius:ꝙ quia chriſtũ lumen appellauerat ſi filiã eius adoptiuam cecam illuminare in chriſti nomine poſſet:ipſe cum omni eius familia chriſto crederet. Sanctus autem preſbyter oratione facta puellam illuminauit & aſterium cum omni domo ſua & filia conuertit & baptizauit. Que cum audiſſet claudius iuſſit aſterium & puellam atqꝫ omnem eius familiã teneri:ipſoſqꝫ cunctos ad ciuitatem oſtiam miſſos ꝑ diuerſa tormenta uita preſente priuari. Sanctum uero ualentinum iuſſit fuſtibus cedi:& confitentẽ chriſtum uia flaminia adductum capite truncari. Cuius corpus a quadam matrona ſauinella collectum in eodem loco ſepultum eſt.xvi.calendas martii.

¶ De ſanctis Baſſo & Antonino & ſociis martyribus. Cap. CXXIIII.

Baſſus:antoninus:protolicus:tyrion p̃ſbyter:moyſes:baſſianus agathon: dionyſius & amonius apud alexandriam paſſi ſunt. Quorum baſſus:antoninus & protolicus pro chriſti nominis confeſſiõe in mare demerſi ſunt. Tyrion uero preſbyter:moyſes baſſianus & agathon igne cõbuſti fuerunt. Dionyſius autem & amonius gladio cedente paſſionem conſumauerunt.xvi. calendas martii. Hec hieronymus in martylogio.

¶ De ſancto Siſinnio epiſcopo. Cap. CXXV.

Siſinnius ep̃s thauſineĩ que ciuitas eſt prope epheſum & uocatur thaus apud ip̃am urbem claruit. Hic eutityo & eutitya nobilibus parentibus ſmyrne ciuitatis ortus eſt. quorum precibus a deo obtentus eſt: cum prius prole carerent:& gratia ſuſcipiende ſobolis eccleſiam beati ioannis euangeliſte apud epheſum ſepius cum oblationibus uiſitarent. Qui dum infans adhuc ubera matris lamberet:quarta ſexta feria & ſabbato ſemel tantum in die mammillas ſuggebat. Cum autem eſſet annorum octo a patre liberalibus diſciplinis imbuendus traditur:& in eis breui tempore perfectus eruditur. ¶ Die quadam miſſus a patre ut blaba ſubiectis ſibi gentibus diſpenſaret: totum triticũ pauperibus errogauit: quod pater audiens moleſte tulit:ad ſuggeſtionem tamen filii ad horrea que prius ille uacuauerat proceſſit:& ea omnia decoro & nouo frumẽto repleta diuinitus inuenit. ¶ Mortuo uero epiſcopo tauſineĩ theodorus epiſcopus epheſinus metropolitanus ipſius diuina reuelatione eidem ciuitati ſiſinnium licet ſatis recuſantem cum adhuc eſſet annorum uiginti in epiſcopum prefecit. Qui gregẽ dominicum ſibi commiſſum uerbis & exemplis ſolicite paſcere curauit. ¶ Cum quidam leontius preſbyter per annos octo loquelam amiſiſſet: ſiſinnius ei in chriſti nomine mandauit: ut die natalis domini tunc de proximo futuro miſſam populo celebraret: quod & ille adimpleuit:loq̃la ſibi exinde plenius reſtituta. ¶ Poſt hec ſiſinnius filium mulieris uidue ab annis.xiiii.maligno uexatum ſpiritu: poſt triduanũ ieiunium & orationem ac uigilias tribus diebus in eccleſia celebratas a demonio liberauit. ¶ Sed dum per annos.xxxiiii.eccleſiam ſuam feliciter gubernaſſet die quadam hora ſexta eo celebrante audita eſt uox de celis eum ad celeſtia uocans. Qui omni clero & populo conuocato:& in domino confortato:cadie qua poſtmodum deceſſit ſe ad dominum migraturum predixit:& ut predixerat:ſic euenit. Quieuit nãqꝫ in pace.xvi.cal.martii. Cuius corpus ĩ eccleſia ſcĩ ioãnis euãgeliſte apud epheſum ꝓut ipſe iuſſerat delatũ;ibiqꝫ condigna ueneratione tumulatum ſeruat̃.

¶De ſancto Cratone martyre. Cap. CXXVI.

Craton martyr ciuis athenienſis orator in ſignis rome paſſus eſt. Cuius cum filium ceremonem contractum ſanctus Valentinus epiſcopus ſanaſſet: ut dictum eſt in eius paſſione.xvi.calen.martii: conuerſus eſt ad chriſtum craton cum filio & omni familia ſua: & ab eodē epiſcopo baptizati ſunt. Poſtq̃ uero ualentinus epiſcopus paſſus eſt. Craton etiam a ſenatu romano ex inuidia detentus & eorum ſententia decollatus eſt. Cuius corpus ceremon filius ſepeliuit in predio ſuo .xv.calen.martii. Qui poſt patris martyrium in ſanctis operibus chriſto deſeruiens: & ipſe poſt tempus aliquod laudabiliter ex hac uita deceſſit.

¶De ſcis Fauſtino & Iouita mar. Cap. CXXVII.

Fauſtinus & iouita martyres apud ciuitatem brixie paſſi ſunt ſub hadriano imperatore. Quorum prior in preſbyterum: ſecundus uero in diaconum in ciuitate mediolanēſi a ſancto apollonio epiſcopo ordinati: apud brixiam chriſtum dominū predicabāt. Quos imperator hadrianus ipſam urbem ingreſſus comprehendi fecit: & ſacrificare nolentes in equuleo leuari & torqueri iuſſit. Qui cū ex equuleo ſoluti ante capitoliū ſtarent illeſi: unus de miniſtris noīe calocerus conuerſus eſt: & magnum deum chriſtianoꝝ clamare cepit. Quē hadrianus extra capitoliū eiici fecit: fauſtinum uero & iouitam in ergaſtulo cōcludi. Ad quos uiſendos xp̄s noctu ueniens cū luce nimia cōfortauit eos. Cūq; hec cuſtodes carceris calocero nūciaſſent uenit ille ad hoſtiū carceris: & uiſionem uidit: atq; a domino exhortationē accepit: ipſe uero cuſtodibus fidem xp̄i predicauit: & eos ipſa nocte conuertit. Et cū a ſanctis martyribus omnes ſtantes ante ianuam carceris baptiſmū expeterēt: angelus domini eduxit ſanctos ianuis clauſis: q̄ caloceꝝ cū militibus ad ſanctū apolloniū adduxerūt. Illeq; ipſos baptizauit hora q̃ſi.xii. Et cū altare nō haberent: in quo dominicū corpus cōficerēt: ſubito apparuit q̃ſi linteamen niueū extēſum habēs corpus domini inuolutū cum q̃ttuor luminaribus accenſis. Sicq; oēs ſacram euchariſtiam ſumpſerunt. Deinde ab angelo cōfortati ſunt. Qui & ſanctos martyres in carcerē reduxit: & cū eis caloceꝝ & eius milites clauſis ianuis & ſignatis intromiſit. Mane aūt facto cū hec hadrianus uidiſſet: & quia calocerus cū eius officio intra carcerem clauſis ītroiſſet. Iratus omnes milites illos ante ſe adduci precepit: & eos omnes chriſtum confitentes decollari mandauit. Calocerū uero fauſtinum & iouitam ſecum uinctos mediolanum adduxit. Quos ſacrificare nolentes in equuleo leuatos diu mandauit torqueri: deinde lampades ardentes eorum lateribus apponi: & poſt hec ſtupa reſina & oleo adhibitis ignem copioſum ſubter eos accendi. Orantibus autem ſanctis: ignis ad ſtatuas deorum que capiti imperatoris ſupereminebant: proſiliit: & eas incendit. Imperator uero fugiens ſanctos dei pedibus ad poſteriora taurorum ferocium ligari fecit: & in ſilua dimitti: ut tracti poſt eos diſcerperentur. Tauri uero in ſilua uti agni ad preſepe ſteterunt. Angeli uero martyres exoluerunt: & eos tauris cum omni manſuetudine inſequentibus ad ciuitatem reduxerunt. Venienteſq; ad palatium coram imperatore ſteterunt illeſi: tauri uero omnes ſibi obuios cornibus uulnerabant: & ad ſanctorum pedes humiliter procumbebant. Cūq; hec hadrianus arti magice deputaret uoluit eos abinuicem ſeparare. Et calocerum quidem antiocho preſidi tradidit puniendum: fauſtinū uero & iouitā carceratos ſuo iudicio reſeruauit. Antiochus aūt cum alpes cotias eēt tranſiturus caloceꝝ ante ſe p̄miſit cuſtodie traditū. Cuſtodes uero caloceꝝ ad ciuitatē aſteñ adductum carceri tradiderūt: expectantes aduētum antiochi. Interea imperator cū ſibi antiochus neceſſarius eſſet miſit prefectum ſapritiū ad ciuitatem aſteñ: committens eidem ut caloceꝝ diris tormentis cruciaret: antiochum uero ſecum detinuit. Calocerus uero in ciuitate aſteñ carceri mancipatus: Secundū militem conuertit: & eum ad fauſtinum & iouitā baptizandū mediolañ tranſmiſit: ut dicetur in paſſione ſecūdi.iii.calē.aprilis. ¶Dū aūt mediolanū ueniſſet angelus domini fauſtinū & iouitam de carcere ad ſecundū extra ciuitatem eduxit: a q̄bus baptiſma nube q̄dam quā prebente ſuſcepit. Et ecce colūba de celo uenit & ſacram hoſtiā deferens martyribus tribuit. Fauſtinus uero ſecundū cōicauit: & reſiduū euchariſtie ei dedit: ut ad martianū deferret q̄ apud tridonā uinctus detinebat̄: ut in eius paſſiōe dicet̄.ii.noñ martii. Quo abeūte angelus domini martyres ad carcerē reduxit. Poſthec hadrianus brixiā rediit & martyres xp̄i ſecū reduxit: quos ſacrificare nolētes capitali ſñia dānauit. Quoꝝ corpa brixie a xp̄ianis ſepulta ſunt.xv.calen.martii. Calocerus uero poſt hec ſub ſapritio pro cōſule in ciuitate aſteñ martyriū conſumauit: ut ſuo loco dicetur.xiiii.calen.aprilis.

¶De ſancto Fauſto monacho & confeſſore. Cap. CXXVIII.

Fauſtus monachus beati benedicti diſcipulus fuit. Qui eiuſdē beati patris uitā cōſcripſit. A quo cum ſcō mauro abbate ad gallias miſſus eidē mauro exīde ſemp adheſit & ipſius uite ac ſanctitatis imitator effectus hortantibus eū fratribus ſuis ſuos actus & geſta memorie tradidit: & in andegaueñ monaſterio laudabilē uitā duxit: & poſt magiſtri tranſitū ad caſſineñ monaſteriū rediit: ubi & in pace in xp̄o q̄euit.xv.cal.martii.

¶De ieiuniis q̄ttuor tempoꝝ. Cap. CXXIX.

Ieiunia quattuor tēporum a calixto papa inſtituta ſunt. Circa que tria uidēda occurrunt.ſ. quare ieiunamus. quattuor anni tēporibus: quare illis mēſibus.ſ. martio: iu

nio:ſeptembri:& decembri:& non aliis:& quare tri/
bus in ſeptimana diebus ſcilicet feria.iiii.vi.& ſabba/
to.¶Primo igitur uidendū eſt quare q̃ttuor anni tē/
poribus ieiunamus.ſ.ī uere:eſtate:autūno:& hyeme.
Cuius q̃ttuor aſſignant̃ rationes.¶Prima ratio ſu/
mit̃ ex p̄te ipſoꝝ quattuor tēpoꝝ anni.Quoniā uer
eſt calidum & humidū.Eſtas calida & ſicca.Autum/
nus frigidus & ſiccus.Hyems frigida & humida.Ieiu
namus igitur in uere ut noxium humorem luxurie
tēperemus.In eſtate ut noxium calorem auaritie ex/
tinguamus.In autumno ut caſtigemus ariditatem
ſuperbie.In hyeme ut refrenemus frigiditatem acci/
die.¶Secunda ratio ſumitur ex parte quattuor com
plexionum:quoniam in uere augmentatur ſanguis:
in eſtate cholera:in autumno melancholia:& in hye/
me phlegma.Ieiunamus igitur in uere ut in nobis de
bilitetur ſanguis concupiſcentie & inepte letitie.San/
guineus enim eſt libidinoſus & letus.In eſtate ut de/
bilitetur cholera iracūdie & fallacie. Cholericus enī
eſt iracundus & uerſutus.In autumno ut debilitetur
melancholia cupiditatis & triſtitie. Melancholicus
enim ē naturaliter cupidus & triſtis.In hyeme ut de/
bilitet̃ phlegma hebetudinis & pigritie.Nam phleg/
maticus eſt hebes & piger.¶Tertia ratio ſumitur ex
parte quattuor elementorum.Quoniam uer compa
ratur aeri.Eſtas igni,autumnus terre.Hyems aque.
Ieiunamus ergo in uere ut in nobis edometur aer ela
tionis & ſuperbie.In eſtate ut edometur ignis cupidi
tatis & auaritie.In autumno ut edometur terra frigi/
ditatis & ignorantie.In hyeme ut edometur aqua le/
uitatis & inconſtantie.¶Quarta ratio ſumit̃ ex par
te quattuor etatum.Quoniam uer refertur ad pue/
ritiam.Eſtas ad adoleſcentiam. Autumnus ad etatē
uirilem.Hyems ad ſenectutem.Igitur ieiunamus in
uere ut ſimus pueri per innocentiam.In eſtate ut effi/
ciamur iuuenes per conſtantiam.In autumno ut effi
ciamur ſenes per prudentiam & honeſtam uitam.
¶Vel potius ut ſatiſfaciamus deo quicquid per illas
etates aut per illas complexiones in quattuor anni tē
poribus uel in quattuor elementis eum offendimus.
¶Quare autem in illis potius menſibus q̃ in aliis ie/
iunamus duplex ratio aſſignatur. ¶Prima ratio eſt
ut iudeos imitemur qui quater in anno ieiunabant:
ſcilicet ante paſcha:ante penteсoſtē:ante ſcenephegiā
.i.fixionem tabernaculi in ſeptembri: ante encenia.i.
dedicationem templi in decēbri.¶Secunda ratio eſt
quoniam hec ieiunia fiunt:in martio germinante ter
ra ut in nobis uirtutum germina oriantur: ut maio
uel iunio quando ſegetes colliguntur:ut nos manipu
los bonorum operū deo noſtro reddamus. In ſeptē/
bre quando uue uindemiantur:ut nos diuina chari/
tate inebriari ualeamus.In decembre quando herbe
moriūtur:ut nos uitia carnis mortificemus.¶Qua/
re autem tribus diebus ī hebdomada ieiunamus du/
plex ſimiliter ratio redditur.¶Primo quia ſicut ho/
mo conſtat ex quattuor elementis quantum ad cor/
pus:& tribus uirtutibus quantum ad animam uide/
licet rationali:concupiſcibili:& iraſcibili: ſic per tres
dies quattuor anni temporibus ieiunamus: ut quic/
quid in carne uel anima delinquimus: deo per ieiu/
nium exoluamus:ſicut quaternarius ad corpus ter/
narius uero ad animam refertur. ¶Secundo ut per
hoc ſatiſfaciamus in die quicquid peccamus in men/
ſe.Nam ſingulis menſibus tribus diebus ieiunamus.
Et fiunt hec ieiunia in quarta feria: quia dominus a
iuda ea die uenditus fuit.In ſexta quia in cruce pepen
dit.In ſabbato quia in ſepulchro iacens diſcipulis tri/
ſtitiam dereliquit.Hec ex ſumma de officio ioannis
beleth:& ex dictis damaſceni & guilelmi.

¶De ſcō Oneſimo diſcipulo. Cap. CXXX.

ONeſimus diſcipulus apoſtoli pauli ſeruus
fuit philemōis nobilis coloſceñ eiuſdem
apoſtoli familiariſſimi.Hic a domīo ſuo
fugiens romam ad apoſtolum iam in car
cere detentum uenit:eiq; ſedule miniſtrauit. Quem
paulus ad chriſtum conuertit & baptizauit.Et ad do
minum cum epiſtola que intitulatur ad philemonē
chriſtianum & correctū remiſit.In qua epiſtola pau/
lus philemonem rogat:ut oneſimo delictū ignoſcat:
& ipſum ut chriſtianum & cōfratrem benigne ſuſci/
piat.Quem philemon apoſtoli intuitu manumiſit:
& ipſum ad eum remiſit.Apoſtolus uero ipſum epi/
ſcopum epheſi ordinauit.Qui peracto predicationis
officio poſt paſſionem pauli iterum romā rediit: ubi
& pro fide chriſti lapidatus occubuit. Corpuſq; eius
inde ad locum ubi fuerat epiſcopus conſtitutus: dela
tum eſt.Qui paſſus eſt decimoquarto calendas mar/
tii:ut dicit ado.

¶De ſcā Iuliana uirgine & martyre. Cap. CXXXI.

IVliana uirgo & martyr paſſa eſt in ciuita/
te nicomedia tēpore maximiani impera/
toris.Hec aphricani nobilis & gentilis fi/
lia ex eadem urbe oriunda ab annis infan
tilibus xp̄iana:tradita eſt in ſpōſam a p̄re cuidā eleu/
ſio p̄fecto.Quā cum ſpōſus traducere uellet & uirgo
domini ſibi copulari nollet:niſi fieret xp̄ianꝰ:fecit eā
p̄r ſuus expoliari & grauiter cedi.Sicq; flagellatā tra/
didit p̄fecto ſpōſo eius.Ille ergo eā ſibi p̄ſentatā & du
dū exanimatam:cū diceret ſe nullatenus ſibi copulā/
dā niſi fieret xp̄ianus:iratus iuſſit uirginem extēſam
a q̃ttuor ſibi inuicē ſuccedentibus uirgis crudeliter
cedi:deinde per ſex horas capillis appēdi: & poſt hoc
plumbū liquefactū in caput ipſius p̄fundi. Quod cū
nihil ſibi nocuiſſet:eā catenis ligauit:& in carcerē re/
cluſit.Ad quā uenit belial demon in ſpecie boni ange
li:eiq; dixit:q᷑ xp̄s ip̄m ad eā miſerat:ex cuius ſibi par
te mādabat:ut diis ſacrificaret:ne in tormentis male
deficeret.Iuliana uero dubitans:cum lachrymis ora/
uit ut dominus ſibi reuelaret:qs eēt q̃ talia ſuaderet.

Factaqꝫ eſt uox ad eam:ut ipſum apphenderet & quis eſſet cōfiteri cogeret.Que cū demonem tenuiſſet:in/terrogansqꝫ quis eſſet:dixit ei:ꝙ belial demō erat: & ꝙ pater ſuus beelzabuth ipſum ad eā decipiendā mi/ſerat:qui & demones facit grauiter flagellari quoties a xp̄ianis fuerint effugati.Dixitqꝫ:ꝙ erant innumera/biles demones:q a dicto beelzabuth ad oīa mala ꝑpe/tranda mittebant.Ipſe multa ſcelera cōmitti fecerat: & nunq̄ ab aliquo xp̄iano eo modo detentus fuerat. Nam adā & euam fecerat in paradiſo preuaricare: & abel a caim occidi:& populū in deſerto ad uitulū ado randum cōuerti:& tres pueros in caminum ignis im mitti:& hieruſalem inflammari:& alia multa pluri/mis peſſima opera perpetrari.Tunc iuliana manibus retrorſum ipſum ligauit:& cū catena qua uincta erat diutiſſime uerberauit.Et cū die ſequenti iuſſu prefe/cti de carcere educeret:demonē poſt ſe trahebat liga/tū.Qui cū miſericordiam eius peteret:ne amplius de ſe ridiculū faceret:per totum forū illum traxit: & tā/dem in latrinam quandam proiecit.Et cū ante prefe ctum conſiſtens xp̄m confiteret:in quadam rota ex/tenditur:intantum ut oīa oſſa eius uſqꝫ ad exitū me/dullaꝝ confringerent.Angelus aūt domini rotā cō/minuens uirginē in momento ſanauit.Quo miracu lo uiſo.cxx.gentiles promiſcui ſexus ad xp̄m conuer/ſi ſunt:& in confeſſione noīs xp̄i decollati. Deinde in ollā plumbo liquefacto repletam iuſſu eleuſii mittit: ſed plumbo uelut ſuaui balneo tepefacto uirgo illeſa educitur:qua educta plūbum ebuliēs ꝓſiliit:&.lxxv. gentiles ex circūſtantibus interfecit.Tunc ꝑſes gladio caput eius amputari precepit.Quā demon quem uer berauerat in ſpē iuuenis inſequi cepit: & gentiles ex/hortari:ne ſibi parcerent quē deos uituperauerat: & ſe nocte precedente grauiter flagellauerat. Et cum ip ſum uirgo reſpexiſſet: aufugit demon : dubitans ne iterum ſe capere uellet.Ducta eſt igitur extra ciuitatē & oratione premiſſa decollata eſt. Cuius corpus ſe/phonia ſenatrix accepit:& eum in naui detulit:ut ro/mam ueniens ipſum ibidem ſepeliret.Sed orta tem/peſtate nauis in fines campanie ad portum puteola/num impellitur:& ibidem uno miliario a mare cor/pus uirginis ſepelitur.Eleuſius uero non poſt multo tempore nauigans maris tempeſtate cum triginta/quattuor uiris ſubmerſus eſt.Paſſa eſt autem uirgo chriſti.xiiii.calendas martii.

¶De ſcō Pollochronio epō & mar. Cap. CXXXII.

POllochronius eps̄ & martyr apud babylo niā ciuitatem paſſus eſt ſub decio ceſare. Qui cum aduerſus perſas congreſſus eēt: & habita uictoria multas ciuitates obti/nuiſſet:ueniens ad ciuitatē babylonie. Pollochroniū epiſcopū chriſtianoꝝ teneri iuſſit cū preſbyteris par/menio:elimate & chryſotello: & diaconibus luca & mutio:quos fecit duci ad ſacrificandū : & ſacrificare nolentes ac xp̄m cōfitentes in cuſtodiā reclufit mul/tis diebus.Interimqꝫ in ipſa urbe tēplum ſaturno edi ficauit.Et ad nouū templū epm̄ cum eius clero duci feciſſet:& ut ſacrificia offerrēt inſtaret:& pollochro/nius neqꝫ ſacrificare neqꝫ uerbum aliqd̄ decio reſpon dere uellet interrogauit decius ꝑmeniū cur eps̄ eoꝝ mutus effectus eſſet:qui reſpondit : ꝙ nō obmutue/rat:ſed os ſanctū inter ſtercora coinquinare nolebat. Propter qd̄ decius linguā parmenii precidi fecit : qui tamen ut prius expedite loquebat.Tunc iratus deci/us iuſſit os pollochronii lapidibus contūdi. Et dum cederetur emiſit ſpiritū.Poſt hec decius ambulans in ciuitatem cordulam:parmenium & ſocios ſecum ui ctos adduxit:de quibus in eorum paſſione agetur de cimo calendas maii.Corpus uero pollochronii ante templum dimiſit.Quod duo reguli abdon & ſenen chriſtiani noctu colligentes ante muros babylonie tumularunt decimotertio calendas martii.

¶De ſcō Sauino epō. Cap. CXXXIII.

SAuinus eps̄ ciuitatis canuſine claruit tp̄e totille regis gothoꝝ.Qui inter cetera do/na ſibi a deo conceſſa:ſpū ꝓphetico claru/it.Quod totilla rex gothoꝝ audiēs mini/me credidit:ſed ꝓbare ſtuduit qd̄ audiuit. Cū enim in eiſdē partibus deueniſſet:& a uiro dei inuitatus ad eius dexterā diſcubuiſſet:cū iam eps̄ longo ſenio lu/mē oculorum amiſiſſet:puer ex more eidē patri po/culū prebuit:ſed rex ſilenter manū extendēs calicem puero abſtulit:eūqꝫ ꝑ ſe uice pueri epō porrexit. Tūc ille calicē accipiens:ſed tamē miniſtrū non uidens di/xit:uiuat iſta manus uiuat talis miniſter.De quo rex letus erubuit:quia q̄uis depheñſus eſſet:in ſancto qd̄ querebat inuenit.Cū aūt ſauinus longo ſenio trahe/ret : archidiacōus eius epatū ambiēs:uiniſuſoris eius aīum ꝑcio ꝑcibuſqꝫ corrupit ut mixtū uino ſibi uene num ꝓpinaret.Qui refectionis hora epō ueneni po/culū obtulit:ſed eps̄ eidem ut illud ſtatim biberet im perauit.Tremefactus pincerna deprehēſum ſe ſentiēs maluit moriturus bibere:quā penas pro tanta homi cidii culpa tolerare.Cūqꝫ ad os ſibi calicem poſuiſſet: eps̄ compeſcuit ſeqꝫ uenenum bibituꝝ obtulit:man/dans ut ad illū qui ſibi dederat iret:eiqꝫ diceret ꝙ ſaui nus quidem uenenū biberet:ſed ipſe minime eps̄ eēt. Facto ergo ſigno crucis uenenū epiſcopus bibit:& il/leſus permāſit:eadēqꝫ hora archidiaconus eius alibi exiſtēs ſubito defunctus eſt:acſi per os epī ad archidia coni uiſcera mortifeꝝ trāſiuiſſet.Quieuit in pace uir domini.xiii.calē.martii.Hec gregorius.iii.dial.cap.v.

¶De ſanctis Maximo & Claudio & ſociis martyri/bus. Cap. CXXXIIII.

MAximus & claudius fratres caii pape & ga bini preſbyteri : & uxor claudii prepedi/gna & filii eius alexander & cutia precla/riſſimi genere ex urbe:agente fratre eorū bino preſbytero a ſancto caio papa baptizati ſūt. Ob hoc iuſſu diocletiani imperatoris tenti ſunt a iudice iulio.Et maximus quidem capitalem ſententiam ac/cepit.Claudius uero cū coniuge & filiis in exilium de portati:deinde incēdio cōcremati odorifeꝝ marty/rii ſacrificiū domino reddiderunt.Quoꝝ corpora in mare apud oſtiā iactata fuerūt.Sed eoꝝ reliqas xp̄ia/ni requirentes cū corpore maximi iuxta muros oſtie urbis ſepelierunt.Qui paſſi ſunt.xii.calen.martii.

¶De ſcō Symeone epō & mar. Cap. CXXXV.

SYmeon eps̄ hieroſolymitanus & martyr: propinquus ſaluatoris ſecundū carnē ex/titiſſe dignoſcit ac filius cleophe qui fuit frater ioſeph iuſti : ut dicit Hieronymus. Hic ut.iii.eccleſiaſtice hiſtorie habetur poſt iacobum fratrem domini hieroſolymoꝝ pōtifex:ſub perſecu/

tione traiani imperatoris cū iam eſſet decrepitus accuſatus eſt attico conſulari tāquam chriſtianus. Qui ab eo tentus multiſq; ſuppliciis affectus tandem crucis patibulo appenſus martyrio conſumatus eſt omnibus qui aderant etiam ipſo iudice de eius patientia admirantibus: & q.cxx. annorum ſenex crucis patibulum pertuliſſet: qui paſſus eſt.xii.calen.martii.

¶De ſancto Gabino preſbytero & martyre.

Cap. CXXXVI.

Gabinus preſbyter & martyr nobilis ciuis romanus ex geuere diocletiani imperatoris & frater ſancti Caii pape fuit. Hic liberalibus ſtudiis dum eſſet gentilis nō mediocriter eruditus: factus chriſtianus & preſbyter libros & tractatus ad fidei eruditionem plurimos compilabat. Hic germanos maximum & claudium cum uxore claudii & filiis ad chriſtum cōuertit: & per manus caii pape baptizari fecit. Filiam quoq; ſuā ſuſannam uirginem pulcherrimam ab infantia chriſtianā ſacris litteris erudiuit. Que cum ob eius nobilitatem & elegantiam a maximiano diocletiani filio in coniugium peteretur: & puella conſentire nollet: dicens ſe chriſto domino deſpōſatam nō poſſe alicui uiro: & potiſſime idolorum cultori matrimonio copulari: & gabinus preſbyter ab imperatore requiſitus: eā ad hoc compellere nollet: in carcerem iuſſu auguſti mittitur: ibiq; fame & uinculis maceratur. Qui etiam poſt aliquod tempus ibidem expirauit. Cuius corpus caius papa germanus eius ſepeliuit.xi.calen.martii.

¶De ſanctis innumerabilibus martyribus.

Cap. CXXXVII.

Innumerabiles ſancti martyres quorum numerum ſolius dei ſcientia colligit apud tyrum ciuitatē paſſi ſunt. De quibus octauo libro eccleſiaſtice hiſtorie ſcribitur: q; diuerſi ſexus & etatis ac ordinis ex egypto illuc aduenientes perſecutione in chriſtianos iminēte a paganis tenti ſunt. Et confitentes chriſtum primo quidem p omne corpus flagris laniati: deinde in harena beſtiis diuerſorum generum traditi ſunt. Cum autem a feris minime leſi fuiſſent: aliiq; gentiles rei mortis beſtiis ſubiecti ſubito lacerati eſſent. Iterum ſancti martyres feris exponuntur: ut ex paganorum morſibus incitate in ſanctos ferociores redderentur. Et cum nec ſic in eos preualuiſſent mutatis ſup eos ferocioribus animalibus omnino intacti permanſerunt. Quod dū pagani magice aſcriberent: ad alias feritates feris immaniores ſe conuertunt. Et alios quidem ex ſanctis gladiis trucidarunt: alios flammis incenderunt alios in mari necauerunt: alios capitibus abſciderunt: non nullos etiam inedia conſumauerunt: quoſdam uero rectos quoſdam uero deorſum uerſo uertice patibulis affixerunt: qui omnes in confeſſione ueritatis coronas paſſionis a domino perceperunt. Horum glorioſam multitudinem ad uictoriam incitabant beati tyrannus ſiluanus philenus atq; linus epī necnon cenobius preſbyter: qui omnes una ſecum felici agone palmas adepti ſunt. Nam tyrannus & ſiluanus epiſcopi beſtiarum morſibus interierunt: philenus & linus epiſcopi ignibus conſumpti: cenobius uero preſbyter cum pluribus aliis decollatus eſt. Horum omnium paſſio recolitur.x.calen.martii.

¶De ſcīs.lxxix.martyribus. Cap. CXXXVIII.

Septuagintanouem martyres apud ſiciliam paſſi ſunt. Qui ſub diocletiano auguſto per diuerſa tormenta confeſſionis ſue coronam a xp̄o ſibi paratam percipe meruerūt.ix.cal.martii. Hec hieronymus ī martylogio.

¶De ſancto Symmacho papa & confeſſore.

Cap. CXXXIX.

Symmachus papa natione ſardus ex patre fortunato anaſtaſio ſecundo pape in pontificatu romano ſucceſſit: & ſedit annos. xv. menſes.vii.dies.xxviii. In cuius electione tanta rome diſſenſio fuit: ut electo quodam laurētio una cum ſymmacho: ſenatores laurentii partibus fauentes aduerſus ceteros qui ſymmacho adherebāt bellum inferrent: multaſq; cedes & homicidia facientes: pleroſq; ſacerdotum & clericorum ac ciuium extinxerunt. Deniq; ambo uno die ordinati ſunt. Symmachus quidem in eccleſia conſtantina: laurentius uero in eccleſia ſancte marie. Sed cū neutra pars alteri cederet: cōdixerunt: ut lis incepta iudicio regis theodorici fineretꝛ. Qui rauēne poſitus dū legatos p̄tium audiſſet: decreuit: ut quem maior pars cleri & populi elegiſſet: ipſe in ſede apoſtolica reſideret. Sicq; ſymmachus in quē maior pars cōuenerat pōtifex factus: cōſtituit laurentium epm in nicera ciuitate intuitu miſericordie. In hac diſſenſione ſanctiſſimus paſchaſius eccleſie romane diaconus p̄tibus fauebat laurētii bona fide. ¶Hic ſymmachus cōſtituit: ut omni die dominico & in natalitiis apoſtoloꝝ & ſcōꝝ p̄cipuoꝝ Gloria in excelſis deo cantetꝛ. Et q̄ ſequuntꝛ poſt uerba angeli addidit in eodē hymno. Poſt paucos annos criminatur ſymmachus ex īuidia p falſos teſtes: & occulte laurētius reuocatꝛ: & iterato clerus diuiditꝛ quibuſdā adherentibus ſymmacho nōnullis aūt laurentio. Sed cōuocata ſynodo.ccxv. epoꝝ expurgatꝛ ſymmachus de crimine falſo: & cū gloria reſtituitur. Laurētius uero depoſitus cū ſuis cōdemnatꝛ. Poſt hec ſymmachus in pace ſedi apoſtolice preſidens: ſanctitate cōſpicuus quieuit in pace.ix.cal.martii. Sepultuſq; eſt apud ſanctum petrum miraculis coruſcans.

¶De cathedra ſancti petri apoſtoli antiochie facta.

Cap. CXL.

Cathedra ſancti petri apoſtoli ab eccleſiā feſtiue celebratur: quia tunc beatus petrus apud antiochiā ī cathedrali honore ſublimatus fuiſſe p̄hibetꝛ. ¶Huius aūt ſoleni/

tatis inſtitutio triplicem cauſam uidet̄ habere.ſ.pro/
pter hiſtoriā: ꝑpter figuram:& ꝑpter prauā cōſuetu/
dinē abolendam.Prima cauſa eſt ꝑpter hiſtoriā.Cum
enim beatus petrus antiochie predicaret theophilus
princeps illius ciuitatis eo ꝙ populū ſeduceret:apoſto
lū fecit in carcerē uinculari & fami diebus pluribus af
fligi.Qui iā pene deficiens xp̄m ne ſe deſerat depreca/
tur:& ab eodē celica uoce confortat̄. Audiens paulus
de carceratione petri:ad theophilū iuit: & ſe multaꝝ
artium ſummū opificem eſſe dixit: ꝑpter quod a prī
cipe rogatus in eius curia manſit.Et poſt dies tres ad
petrum in carcerem latenter ītrauit: & uidens eū pe/
ne cōſumptū amariſſime plorās eū uocauit:& in eius
ruens amplexus ip̄m cibo refocillauit:& multis con/
fortatū ſermonibus dimiſit.Deinde paulus caute re/
perto tēpore theophilo ſuggerebat: ꝙ eius gloriā pe/
tri uinculatione dehoneſtauerat:qui medicus & pau/
per nil mali ꝑpatrauerat:ſibiq; in multis ꝓdeſſe pote
rat.Et cum theophilus paulum interrogaret: in quo
ſibi petrus ꝓdeſſe poſſet.Paulus tanq̄ ſe alienū fingēs
dixit:ꝙ audiuerat petrū oēs egros ſanaſſe & mortuos
ſuſcitaſſe.Cū hec theophilus uti deliramenta deſpice
ret:ad hoc tādē deuēit:ut ſi petrus filiū ſuū.xiiii.annos
ante defunctū ſuſcitaret.ip̄e eū ī pace dimitteret:& fi/
dē eius cū oī populo ſuo ſuſciperet.Igreſſus ergo pau
lus ad petrū eidē narrauit:q̄liter theophilo filiū ſuſci/
tādū ꝓmiſit.Eductus ergo petrus de carcere ad ſepul
chꝝ acceſſit:& cū orōnē fudiſſet cōtinuo iuuēis reſur
rexit.Tūc theophilus cū uniuerſo populo credidit:&
glorioſam eccleſiā ad nutum apoſtoli fabricauit.In cu
ius medio populi cathedram locauerunt:& in ip̄a pe/
trum exaltauerunt.In qua ſedit annis.vii. Dein de ro/
mā ueniens in cathedra romana p̄fuit annis.xxv.Cū
aūt petrus ex antiochia ad tēpus diſceſſiſſet.Simō ma
gus illuc acceſſit:& predicās figmēta multa atq; ſigna
fallacia oſtendēs populū oēm a fidei ueritate ꝑuertit:
& contra petꝝ ip̄m terribiliter concitauit. Petrus ue/
ro rediēs & p̄dicta reperiens:Simoniſq; fallacias dete/
gēs:uexatos ab omni langore curauit: & oppreſſos a
demonibus liberauit.Sicq; populū ad ueritatem fidei
reuocauit:& īfra dies.vii.pluſq̄ decem milia hominū
baptizauit.Tuncq; populus nudis pedibus ad petrū
acceſſit:agens penitentiam ꝙ ſimoni mago cōſenſit:
& ip̄m una cū prīcipe theophilo iteꝝ ī cathedra ſub/
limauit. Ideo eccleſia de ipſius prima cathedratione
feſtum agit:q̄uis ſecunda qua rome ſedit principalior
fuerit ut dictū eſt ſupra in alia cathedra petri.xv. calē.
februarii.¶ Secunda ratio eſt ꝑpter figurā. Nam pe/
trus in triplici eccleſia exaltatus fuit.ſ.in eccleſia mili/
tantium:malignantiū & triūphātium: & hoc ſecun/
dum triplicem feſtiuitatem quā de ipſo eccleſia cele/
brat.Eſt enim exaltatus in eccleſia militantium ei p̄/
ſidendo:& eam in fide laudabiliter regendo. Et hoc
quantum ad preſentem ſolemnitatem que dicitur ca
thedra.quia tunc ſuper eccleſiam antiochenam pon/
tificatum accepit:& eam ſeptennio gubernauit.¶ Eſt
etiam exaltatus in eccleſia malignantium ipſam diſ/
ſipando & ad dominum conuertendo.Et hoc quan/
tum ad ſecundam feſtiuitatem que dicitur ad uincu/
la:tunc enim malignantium iudeorum eccleſiam diſ
ſipauit:& multos conuertit.¶ Extitit inſuper exalta/
tus in eccleſia triumphantium in ipſam.ſ.feliciter in/
troeundo & Chriſto domino conregnando. Et hoc
quantum ad tertiam feſtiuitatem que eſt paſſionis ip
ſius: quia tunc in eccleſia triumphantium introiuit.
Celebratur autem & feſtum eius ter in anno:propter
priuilegium:propter officium:& beneficium.¶ Pro/
pter priuilegium quod habuit triplex. Fuit enim pre
ceteris dignior auctoritate: quia claues regni celorū
accepit.Fuit & feruentior in amore:quia cum maio/
ri feruore Chriſtum dilexit quam alii apoſtoli. Fuit
etiam efficacior in uirtute:quia ad umbram petri ſa/
nabantur infirmi. Ideoque feſtum eius tertio cele/
bratur. ¶ Propter officium: quia officium prelatio/
nis habuit ſuper uniuerſam eccleſiam: que diffuſa eſt
in aſia: aphrica & europa:ideo eccleſia ter in anno ce/
lebrat feſtum eius.¶ Propter beneficium quia abſol
uit nos a tribus generibus peccatorum ſcilicet cogi/
tationis locutionis & operationis:uel quod homo fa/
cit in deum: in proximum: & in ſeipſum. ¶ Tertia
cauſa huius feſti eſt propter prauam cōſuetudinē tol
lendam.Conſuetudo enim fuit gentilibus ut ait. Ioā.
beleth ſingulis annis circa dies iſtos epulas offerre ſu/
per tumulos parentum ſuorum: quas nocte demo/
nes conſumebant:Ipſi autem eas ab animabus circa
ſepulchra errantibus quas umbras uocabant eas pu/
tabant abſumi. Que conſuetudo epularum cum a
chriſtianis extirpari non poſſet:ſtatuerunt ſancti pa/
tres feſtum cathedre ſancti petri tum de illa que fuit
rome:tum de illa que fuit antioche:ut eo die quo ta/
lia per paganos fiebant:in reuerentia demonum: eo/
dem die chriſtiani charitatiue epularētur adinuicem
in ſubſidium pauperum:& honore principis apoſto/
lorum.Ideoque tali die in aliquibus locis celebrantur
conuiuia: & uocatur feſtum epularum ſancti petri
.ſ.viii.calend. martii hec Ioan. beleth. ¶ Poſt cathe/
drationem autem ſuam beatus apoſtolus ſcripſit du/
as epiſtolas que canonice nominatur: quarum ſe/
cunda propter ſtili diſſonantiam a pleriſq; non illius
fuiſſe narratur:marci euangelium dictaſſe dicit̄. hec
hieronymus de uiris illuſtribus.

¶ De ſancto Papia epiſcopo hieropolitano.
Cap. CXLI.

PApias hieropolitanus epiſcopus Ioannis
apoſtoli auditor policarpi quoque con/
diſcipulus & conſodalis fuit. Hic ab eo/
dem apoſtolo apud hieropolim predican
te: ordinatus epiſcopus eiuſdem ciuitatis: poſtquam
gregi dominico pluribus annis laudabiliter prefuit:
beato fine in Chriſto quieuit.viii.calend.martii. Hic
.v.libros de uerbis domini compoſuit. hec hierony/
mus de illuſtribus uiris.

¶ De ſcō Ariſtione diſcipulo. Cap. CXLII.

ARiſtion diſcipulus unus de.lxxii.fuit: qui
bini ab eo miſſi ſunt ad predicandum. De
quo in paſſione barnabe apoſtoli mentio
habetur.Qui poſt peractum predicatiōis
officium apud ſalaminam in cypro inſula in domino
requieuit.viii.calen.martii.ut dicit ado.

¶ De ſancto Abilio epiſcopo. Cap. CXLIII.

ABilius ep̄s alexādrīus fuit. Qui poſt beatū
marcū ſecūdus pōtifex ibidē cōſtitutus ſi/
qdē poſt ip̄m marcū primus extiterat ania
nus:annos.xiii.eidē ſedi p̄ſidēs ſacerdotiū

uita conſpicuus miniſtrauit:&.viii.cal.martii in chri/
ſto quieuit.ut dicit ado.

¶De ſancto Policarpo preſbytero. Cap. CXLIIII.

POlicarpus preſbyter & confeſſor xp̄i tp̄e
diocletiãi & maximiãi ĩperatoꝝ claruit.
De quo in beati ſebaſtiani paſſiõe ſupra.
xiii.cal.februarii mẽtio facta eſt: & dicet
infra in paſſione tyburtii.iii.idus auguſti. Hic una cũ
beato ſebaſtiano multos ad xp̄m conuertit: & pluri/
mos baptizauit. Nã cũ beatus ſebaſtianus zoe uxori
nicoſtrati primiſcrinii: que dudũ muta extiterat loq̄/
lam reſtituiſſet: & ipſam una cum uiro ſuo & familia
nec nõ tranquillinum & martiam parentes marci &
marcelliani cõuertiſſet: ipſos oẽs policarpus ſacri fon
tis unda pfudit. Et cũ nicoſtratus a fratre ſuo claudio
cõmentarienſe obtinuiſſet: oẽs carceratos ad domũ
ſuam adduci: eos oẽs ad xp̄m per ſebaſtianũ conuer/
ſos idem preſbyter baptizauit. Cũq3 eidem claudio ni
coſtratus rettulit: qualiter uxori ſue loquelam ſeba/
ſtianus recupaſſet: obtulit claudius ſebaſtiano duos fi
lios: quoꝝ unus hydropicus: alter uulneribus obſeſ/
ſus erat: quos ſanctus ſebaſtianus ſimiliter ſanos effe/
cit. Claudium quoq3 una cum ipſis cõuerſos: policar/
pus predictus diuino fonte regenerauit. Deinde cum
chromatius urbis prefectus graui morbo languẽs de
cũberet: & tranquillinus ad eũ policarpũ & ſebaſtia/
num adduxiſſet: illeq3 ab eis cõuerſus oĩa idola in do/
mo ſua exiſtentia deſtrui permiſiſſet: ſanatus eſt mox
chromatius cum tyburtio eius filio ad fidem xp̄i re/
ductus: quos policarpus p̄ſbyter cũ familia ſua q̄ erãt
ultra. Mcccc. pmiſcui ſexus ſimiliter baptizauit. Poſt
hec aũt cũ iuſſu diocletiani chromatius p̄fectus in exi
liũ apud cãpaniã cũ multis xp̄ianis mitteret: policar/
pus p̄ſbyter ſponte ſecũ exilium ſubiit: ut xp̄ianos exi
ſtentes ibidem exhortaret: ubi multo tempore fideli
ter deo ſeruiens: orationibus & predicationi inſiſtẽs:
in pace uitam finiuit.vii.calen.martii.

¶De ſcõ Gerardo ep̄o & martyre. Cap. CXLV.

GErardus ep̄s & martyr uenetiarum ciui/
tate oriundus: a pueritia deo deuotus ec/
cleſie ſancti marci canonicus fuit. Sed ad
uitam artiorem anhelans religionis habi
tu ſuſcepto: dum ad ſepulchrum dominicum perge/
ret uiſitandum: pannoniam deuenit: ubi a ſancto ſte/
phano chriſtianiſſimo ungarie rege: qui eum ſeruũ
chriſti eſſe cognouit retentus eſt: dimiſſiſq3 ſociis cũ
quibus pergebat ibidem manſit. Et in quodam ere/
mo qui bel uocatur per annos ſeptem ſolitariam uitã
duxit. Poſt hec a rege quamuis ſatis renitẽs ad epiſco/
patum promotus eſt. Qui per ciuitates & caſtella pã/
nonie circuiens uerbum domini predicabat. Sedem
autem ſuam iuxta flumen moriſii fluminis ſtatuit:
quam & moriſenã appellauit. Vbi & eccleſiam ſancti
martyris georgii conſtruxit: in qua & altare dei ge/
nitricis erexit: ante quod argenteum thuribulum cũ
thymiamate perpetuo collocauit: & ibidem ſemper
conſeruari decreuit. Beatam enim dei genitricem de
uotius coluit. Vnde & ſingulis ſabbati diebus officiũ
eius cum nouem lectionibus ibidem conſtituit cele/
brandum: quod uſq3 in preſens ſeruatur. Epiſcopatũ
quoq3 ſtrenue gubernabat: ſepius ad eremũ aliquot
diebus diuertebat. Deinde ad ſedem ſuam rediens of/
ficium ſibi iniunctum adminiſtrabat: & iugiter pre/
dicationi uacabat. Defuncto ergo ſtephano rege ſuc/
ceſſit ei rex petrus. Cuius regnum cum unus ex prin/
cipibus inuaſiſſet: & plurimos nobiles occidiſſet: ue/
nit moriſenam ut ab epiſcopo gerardo die paſche co/
ronaretur. Cuius coronationem nedum ſanctus face/
re recuſauit. ſed nec ipſi intereſſe uoluit: quin potius
eidem ut regni inuaſori & proditori interfectionem
ipſius poſt triennium futuram predixit. Quod ut p̄/
dixerat euenit. Deinde poſt annos quinq3 cum ad al/
bam ciuitatem pergeret: hoſpitatus apud eccleſiã ſan/
cte ſauine: martyrium ſuum in craſtinum futurum p̄
nunciauit. Sequenti die miſſarum ſolẽniis celebratis
cum eſſet iuxta flumen danubium ab infidelibus ca/
ptus lapidari cepit. Dumq3 lapides in ipſum iacti in ae
ra penderent: lancea tranſuerberatus cum pluribus
aliis chriſtianis gladio ceſis ibidem occubuit: ubi & ſe
pultus fuit. Sed proceſſu tẽporis inclytus rex andreas
corpus martyris trãſtulit moriſenam: ubi & miracu/
lis claret. Paſſus eſt aũt.vii.cal.martii. Hic ſanctis plu/
res omelias & ſermones preclaros per ſolennitates p
anni circulum edidit: in quibus eius doctrina & ſapiẽ
tia liq̄do demonſtrat: & p̄cipue q̄ deuotus beatiſſime
uirginis fieret in cuius laudẽ multa p̄clare dictauit.

¶De ſcõ Gerardo ep̄o & cõfeſſore. Ca. CXLVI.

GErardus ep̄s leucorum ſanctitate uite mi
rabilis extitit. Qui .xiii. anno henrici im/
peratoris tertii miraculis clarens ad xp̄m
migrauit. Et a leone papa chalcidonẽſi ſy
nodo quarta celebrata canonizatus fuit: & intra ſan/
ctorum confeſſorum numerum in eccleſia honoran/
dus cenſitus eſt: ut dicit fratrer uincentius in ſpeculo.

¶De ſcõ Sereno martyre. Cap. CXLVII.

SErenus monachus & martyr ſub maxi/
miano imperatore apud ſyrinium paſſus
eſt. Nã cum ipſe ſibi hortum excoleret: &
unus ex domeſticis ĩperatoris amicus inti
mus eſſet: quadã die uxorẽ illius in horto ſuo hora ĩ/
congrua de ambulãtẽ repperit: eãq3 acriter de ĩhone/
ſtate ĩcrepauit: ꝙ ſola hora inepta monachi pomeriũ
introiſſet: eam quoq3 cum indignatione eiecit. Que
uiro ſuo de ſereno conquerit: & ꝙ eam turpiter eiece
rit lamentatur. Qui uerbis coniugis ad iracundiam
motus: quem dudum ut amicũ celauerat: maximia/
no uti chriſtianum accuſat. Sicq3 ſerenus iubente im/
peratore tentus & ſe chriſtianum confeſſus capite ce/
ſus eſt.vii.calen.martii.

¶De ſancto Sereno abbate. Cap. CXLVIII.

Serenus abbas ſumme cõtinẽtie fuit. Que nõ ſolũ in eius actibus: ſed etiã in aſpectu cõſpici poterat. Qui a deo in tãtũ crebris orationibus ĩpetrauit: ut nec etiã ſe naturalibus ĩcẽtiuis inq̃etari uel in ſopore ſentiret. Quod adhuc fortioribus ieiunis & aſſiduis orationibus exeſtuãs: ad tãtã mẽtis & corporis puritatẽ deuẽit: ut uix in ſe motũ naturalem ſentiret ac ſi paruulus & lactẽs ſentire dignoſcit. Et dũ huiuſmodi gratie perſeuerantiã lachrymis flagitaret: angelus eidẽ in ſomniis aſtitit & cum ꝑ uentrẽ nouacula ſecuit: & iecore ac ĩteſtinis eductis & extricatis: omnibuſq; mũdiſſime lotis: cuncta interiora ſuo loco repoſuit: ſibiq; dixit omnia ĩcẽtiua carnis in eo abinde fore preciſa: perpetuãq; in poſterum mentis & corporis ipm obtinuiſſe: uti petierat a domino: puritatẽ. Hec in uitis patrum.

¶De ſancto Matthia apoſtolo. Cap. CXLIX.

Matthias apoſtolus in loco iude proditoris ſubſtitutus eſt. Cũ enim inter aſcẽſionem & pentecoſtẽ apoſtoli in cenaculo ſimul eſſent. Videns petrus ꝙ numerus apoſtoloꝝ erat ĩminutus: quos dominus tamẽ in numero duodenario elegerat: ut fidẽ trinitatis: in quattuor mũdi partibus predicarẽt: cum eſſent oẽs diſcipuli in cenaculo ſyon numero. cxx. exurgens in medio eoꝝ eos allocutus eſt: oſtendens ex textu diuine ſcripture in pſalmo ꝓphetatũ: ꝙ iudas ꝓditor piturus erat: cuius apoſtolatum aliis accipe debebat. Exhortãs fratres ut aliquẽ ex ipſis eligerent: quẽ in locum iude ſurrogarẽt. Quod cũ oĩbus placuiſſet: elegerunt duos inter ceteros ſanctiores. ſ. ioſeph iuſtum: q uocabať barſabas: filiũ cleophe & fratrẽ iacobi minoris: & matthiã: & oratione ꝑmiſſa dederunt ſortes eis. Et cecidit ſors ſuper matthiã: & annumeratus eſt cũ. xi. apoſtolis. Et nota ꝙ hoc exẽplo non eſt ſortibus utendũ ut dicit hieronymus: quia priuilegia paucoꝝ nõ faciunt legem cõmunẽ. Hec que dicta ſunt habenť act. primo. Cum ergo apoſtoli ad predicandũ eſſent diuiſi: matthias apoſtolus iudeã in ſortem predicatiõis accepit. Qui tamẽ ut alibi repiť prius in macedonia predicauit. Gẽtiles uero eius fidem & ſanctitatẽ ꝓbare uolentes: quãdam potionẽ toſſicatã que cũctos bibẽtes uiſu priuabat: ſibi dederũt. Quã in nomine xpi bibit: & nullã leſionẽ ĩcurrit. Et cũ illa potio pluſq̃. ccl. excecaſſet: ille ſingulis manus ĩponens oẽs illuminauit. Diabolus uero in ſimilitudinẽ ĩfantis cani eis appuit: ſuadẽs ut matthiã occiderent qui cultũ eoꝝ euacuabat. Quẽ ꝑ triduum queſierunt & in eoꝝ medio cõſiſtentẽ minime uiderũt. Tertia uero die ſe eis ſponte manifeſtatum uinctũ in carcerẽ recluſerunt: ubi demones ſibi apparẽtes in eũ dentibus fremebãt: ſed appropinquare nõ poterãt. Dominus aũt cũ multo lumine ſibi aſſiſtens eũ confortauit: & hoſtio aperto libeꝝ abire permiſit. Et dũ iteꝝ predicaret: & q̃dam obſtinati ꝑſiſterent: mox terra ſe aperuit & cunctos illos deglutiuit. Reliqui uero ad xpm cõuerſi ſũt. ¶Poſt hec reuerſus apoſtolus ad iudeã uerbum domini predicabat: multoſq; in ſignis & prodigiis cõuertebat. Cuius inuidẽtes iudei eũ in concilio ſtatuerunt. Duoſq; teſtes qui illũ accuſauerãt primo in ipm lapides miſerũt. Quos lapides in teſtimoniũ ſecũ petiit ſepeliri. Qui dũ lapideret: ſecuri in capite ꝑcuſſus ſpiritũ deo reddidit. Cuius corpus in iudea ſepultũ: deinde romã tranſlatũ in eccleſia ſancte marie maioris eſſe dicitur & ibidem caput eius populo demõſtrat. Qui paſſus eſt. vi. calen. martii.

¶De ſcis. lxxii. martyribus. Cap. CL.

Septuaginta duo martyres ſub maximiano ĩperatore apud ciuitatem ſyriniũ paſſi ſunt. Qui martyrii certamẽ in prefata urbe cõſumãtes regna mãſura ꝑceperũt. vi. calen. martii: ut dicit hieronymus in martylogio ſuo.

¶De ſanctis uictorino & uictore & ſociis martyribus. Cap. CLI.

Victorinus: uictor: nicophorus: claudiãus: dioſcorus: ſerapiõ & papias apud egyptũ ſub numeriano ĩperatore martyriũ paſſi ſunt agẽte iudice ſabino. Quoꝝ primus in pilam undiq; circũforatã miſſus: & ꝑ ſingula foramina diutiſſime cultris trãſpũctus eſt. Et deinde capite truncatus. Secundus amputatis manibus & pedibus in eadẽ piſla miſſus: & ſicuti prior tranſpũctus & poſtmodũ decollatus eſt. Tertius cũ in pilã ipſam ſpõte fuiſſet ĩgreſſus: iudex indignatus illũ inde educi: & dudũ ſuper craticulã fecit aſſari. Et cum tali ſupplicio non moreret: ipm minutatim gladiis iuſſit concidi. Claudianus & dioſcorus flãmis incenſi fuerunt. Serapion & papias gladio ceſi: omnes celebre martyrium dedicauerunt. v. calen. martii.

¶De ſcõ Neſtore epo & martyre. Cap. CLII.

Neſtor eps & martyr in ciuitate ꝑgen pãphylie paſſus eſt ſub perſecutione decii. Qui cũ die noctuq; orationi inſiſteret poſtulans ut grex xpi cuſtodireť: cõprehenſus eſt a quodam principe curie hyrenarcho: qui eum obtulit preſidi pollioni: quem ille nomen domini mira libertate & alacritate confitentem in equuleo leuãtũ: & crudeliſſime tortum: nolẽtem xpm negare: cruci configi mandauit. In qua dum oraſſet emiſit ſpiritum. A fidelibuſq; ſepultus eſt. iiii. calen. martii.

¶De ſcõ Alexandro epo & confeſſore. Cap. CLIII.

Alexander eps alexandrinus glorioſo ſenio uenerandus extitit. Hic poſt beatum petrum alexandrinum epm & martyrẽ ad eundem ꝓmotus epiſcopatum nõ immediate ſed poſt achilã: qui eidem petro immediate ſucceſſerat ſicut & ipſe beatus petrus eiſdem duobus tunc ſuis diſcipulis predixerat ſibi domino reuelatũ: arrium ꝑſbyteꝝ ſuum heretica prauitate corruptum

& diuina ueritate conuictum de eccleſia alexandrina eiecit: & poſtea inter.cccxviii.patres in niceno cōcilio dānauit. Qui in reuerēda ſenectute annoꝝ.lxxxxviii. apud eandē urbē laudabili fine quieuit.iiii.cal.martii.

¶De ſanctis Iuliano & Eanio eius miniſtro martyribus. Cap. CLIIII.

IVlianus & quidam eius miniſter nomine eanius martyres apud alexandriam paſſi ſunt. Cum enim chriſtianorum perſecutio deſeuiret:& Iulianus ita podagra conſtrictus eſſet: ut neq̧ incedere: neq̧ ſtare poſſet cum duobus miniſtris chriſtianis eum geſtantibus in ſella iudici affertur:ex quibus miniſtris unus timore tormentorum que uidebat chriſtianis inferri:confeſtim negauit:alter uero eanius nomīe cum iuliano domino ſuo in confeſſione perſtitit. Quos iudex camelis īpoſitos per totam iuſſit urbem circunduci: & flagris hincinde inſpectante populo tandiu laniari uſq̧ quo finem ipſis uerberibus ſortirentur. Qui paſſi ſunt.iii. calen.martii.

¶De ſancto Leandro epō. Cap. CLV.

LEander epiſcopus in hiſpaniarum prouincia hiſpaleñ eccleſiam feliciter paſtorali cura gubernauit. Hic eſt ad quē beatus gregorius moralium libros ſcripſit. Cuius ꝑdicatione & īduſtria tota gothorum gens per regem recarendum deprauata ab arriana prauitate conuerſa eſt. Qui etiam fratrem eiuſdem recaredi herminigildum regem uiuente adhuc patre heretico ab eadem hereſi conuerſum ad martyrii paſſionem exhortando perduxit:ut ponit gregorius.iii.dial.cap.xxx. & dicetur in paſſione herminigildi idibus aprilis. Qui & officio predicationis fideliter peracto: quieuit in domino.iii.calen.martii.

¶De ſancto Ioanne monacho. Cap. CLVI.

IOannes monachus filius eutropii magiſtri militum urbis rome & theodore xp̄ianorum cum eſſet annorum.xii. a parente liberalibus ſtudiis traditus eſt. Cum autē pater in domo ſua abbatem monaſterii acimiteñ hieroſolymā pergentem hoſpitio ſuſcepiſſet:iuuenis ad uitam monaſticam animatus:ab eodem regularibus diſciplinis imbuitur:promiſſione ſibi facta ꝙ regrediens domum illuc diuerteret:eo ꝙ ſe cum ire & monachus fieri diſponeret. Interea Ioannes a patre euangeliū ſibi ſcribi petiit:in quo ſtudere cupiebat:qđ mater gemmis & auro ad filii allectionē ornauit. In quo quotidie Ioānes legebat:& ad uite perfectioris cumulum anhelabat. Reuerſus igitur abbas in domo ioannis recipitur:cum quo habito colloquio de fuga petēda:quia parentes timebat:nauem reperiunt iuxta littus: a quibus dum naute multum pro naulo exigerent:& pecunia carerent:abbaſq̧ ad repatriandum feſtinaret. Iuuenis patrem rogat:ut det ſibi centum aureos pro conuiuio conſodalibus celebrando. Quibus acceptis ioannes quaſi neceſſaria empturus abiit: urbem exiuit:& ad abbatem ſe iuxta mare preſtolātem concitus uenit:datoq̧ naulo nauem ſecum aſcendit. Quem parentes dudum perquirentes & minime inuenientes ad mortem affligebantur. Ille igitur ad monaſterium perueniēs factus eſt monachus:ubi in omni uite ſanctitate & ſumma obedientia ſeptennium peregit. Poſt hec cum de uiſione parentum nimium tentaretur:obtenta abbatis & monachorum licentia: relicto cenobio romam uenit:mutatoq̧ habitu conſciſſis ueſtibus indutus:facie pre ieiuniis tabefacta: in domo parentū incognitus hoſpitatur: minime ſe reuelans. Cui mane pater domum egrediens:ut paupeiri peregrino compatiens:tugurium ſibi iuxta domū ſuam conſtruxit:eumq̧ de menſa propria uti pauperem aluit. Qui multis ieiuniis affectus continue orationibus inſiſtebat. Sed tādem infirmitate correptus: mortiq̧ uicinus:matrem uocauit.eiq̧ pſalterium gēmis & auro ornatū exhibuit. Que libro cognitio uiroq̧ uocato ioannem interrogat:quō pſalterium illud habuiſſet: & ſi qua de eorum genito audiuiſſet. Qui cuncta per ordinem narrans:ſe ioannem eorum filium patefit:moxq̧ in eorum brachiis expirauit. Cuius corpus cum multarum effuſione lachrymarum parentes in nouo edificato oratorio ſepelierunt:& eidem pro peregrinorum ſuſceptione cenobium addiderunt:ibiq̧ domino ſeruientes preter quotidianum uictum omnem ſubſtantiā ſuā pauperibus miniſtrabant. Quieuit aūt in pace uir domini.iii.cal.martii.

¶De ſancto Ioanne abbate. Cap. CLVII.

IOannes abbas in ſcythi claruit. Ad quem cum quidam anachorita nomine epiſius uiſitandum ueniſſet: qui per annos.xl.in eremo habitauerat:interrogatus eſt a Ioanne quantum exinde profeciſſet:qui reſpondit:ꝙ ex quo ceperat ſolitarius eſſe:nunquam ſol eum uiderat manducantem. Cui ioannes inquit:nec me iraſcentē.

¶Dum autem ioannes uellet ad ſimilitudinem angelorum nihil operari:ſed domino ſine intermiſſiōe uacare:ſeipſum expoliauit:& hebdomadam in eremo ꝑfecit. Cum autem fame periclitaretur: & aculeis muſcarum & ueſparum totus uulneratus eſſet reuerſus ad hoſtium fratris ſui pulſauit:dicens ſe eſſe ioannē: qui reſpondit:ꝙ hoc eſſe non poterat:quia ioānes angelus factus erat:& inter homines amplius nō habitabat. Sicq̧ dimiſit eū affligi uſq̧ mane. Poſtea eidē apparuit & ip̄m de ꝓſumptiōe redarguit:dicens ꝙ ſi homo erat iteꝝ eum ut paſceret:inter homines operari oportebat. Si aūt angelus eſſet:intrare cellā non quereret:ioāneſq̧ cōpunctus ueniā poſtulauit. Cū aūt moreret rogauerunt eū fratres ut aliquod uerbū ſalutare cōpēdioſum loco hereditatis ſibi relinqueret. Qui eis dixit:ꝙ ex quo fuerat mōachus nūquā ꝓpriā fecerat uolūtatē:nec aliqđ docuerat qđ nō prius ipſe feciſſet. hec in uitis patꝝ. qeuit in domino.iii.cal.martii.

¶De ſancto Ioanne alio abbate. Cap. CLVIII.

IOannes abbas alius in eremo ſupioris thebaidis etate ꝓuectus uita moribus & abſtinētia ꝑcellens claruit. Hic primū ſecedens ad eremū tribus annis cōtinuis ſub quadā rupe ſtādo ſemp orauit. Ita ut nunq̄ ſederet neq̧ iaceret. Sōni aūt tantū ceperit:q̄tum quis ſtans rape poterit. Cibum uero niſi die dominico ſumpſit. Preſbyter enim tunc ad eū ueniens pro eo ſacrificiū offerebat:& ipſum ſacra hoſtia cōicabat:idq̧ ei erat ſacramentū & uictus. Huic die quadā diabolus ſe in pſbyteꝝ tráſſigurans ut ip̄m deciperet:horá ſolitā ꝑuenit: ſimulans ſe ſacramentoꝝ grā aduéniſſe. Quē ſanctus ꝓpter intēpeſtiuā horā demonem ſuſpicatus: ip̄m redarguit:

moxq̧ diabolus confuſus abſceſſit. Pedes aūt eius ex nimia īmobilitate dirumpebant̄:adeo ut ſanie effluerent. Sed cōpletis tribus annis: angelus ſibi apparuit eiuſq̧ pedum uulnera ſanauit:& celeſti cibo refecit:ac diuina repletū ſapientia ad alios edocendos ire mādauit. Qui iuſſa cōplens:dominica ſemper die ad eundē locū redibat:& ipſum angelus reficiebat ceteris uero diebus ioannes ex palmarꝫ foliis manibus opabatur. Cū qdam claudus ad ipm̄ curationis gr̄a ire diſponeret:aſinū aſcēdit:qui cingulo manibus ſancti uiri operato:ſella cōſtrictus erat:moxq̧ ut pedes claudi cingulum tetigerunt:ſanatus eſt. Secreta etiā hominū agnoſcebat:ita ut monachis uicinorꝫ locorum eorꝫ peccata occulta conſcriberet:& eorꝫ patribus ut tales uel tales fratres de tali uel tali culpa corrigerent. Eorꝫ etiā merita eiſdē ꝑ litteras inſinuabat:admonens ut in eis ꝑſeuerarēt. Similiter & patribus cenobiorꝫ ſcribebat in qbus eos ꝑ ſpiritum deliquiſſe cognouerat ita ut illi conſcientie remorſu conuicti: negare non poſſent multis quoq̧ aliis uirtutibus & miraculis admodū effulſit. hec omnia appelles hieronymus narrauit ut idem refert in uitis patrum.

¶De ſcō Ioanne uiro dei confeſſore. Cap. CLIX.

IOannes uir ſanctus anachorita in deſerto ſutrie claruit:qui totius gr̄e homo fuit:in quo ut dicit hierōymus ubi ſupra tāta cōſolationū gr̄a refulſit:ut quacūq̧ meſtitia quocūq̧ tedio quis oppreſſus fuiſſet: paucis eius ſermonibus alacritate & letitia repleretur:ſed & ſanitatū gr̄a plurima ſibi a deo dōata eſt. Hec in uitis patrꝫ.

¶De ſancto Romano abbate. Cap. CLX.

ROmanus abbas in territorio lugduneñ in locis uirentibus claruit. Qui primus in eodē loco uitā eremiticā duxit:& multis uirtutibus & miraculis inſigniter effulſit: ac plurimorum poſtmodum pater extitit monachorū. Qui & in eodem loco ſanctitate famoſus in Chriſto quieuit pridie calen. martii. hec uſuardus.

¶De tranſlatione ſancti auguſtini epi. Ca. CLXI.

TRanſlatio corporis ſancti auguſtini facta eſt anno domini. ccccccccxviii. tranſactis ab obitu ſancti annis. cclxxx. tēpore luprandi regis longobardorꝫ. Nā cum beatus doctor apud hipponeñ ciuitatem aphrice cuius eps̄ fuit in domino qnieuiſſet ibique ſepultus fuiſſet. Poſt aliquod tēpus barbari terram illā occupauerunt:& loca ſancta ꝓphanauerunt: ꝓpter quod fideles corpus ſancti auguſtini inde tulerunt:& ipſum in ſardiniam trāſtulerunt. Tempore igit̄ premiſſo luprandus p̄dictus lōgobardorꝫ rex audiens ſardiniam a ſaracenis depopulatam:ſolēnes illuc nuncios miſit:ut doctoris ſancti reliquias papiam deferrent. Qui magno precio dato corpus ſancti auguſtini tulerunt:& ipſum uſq̧ ianuam nauigio adduxerunt. Quod deuotus rex audiens uſq̧ ad dictam ciuitatem eidem obuiauit: & reuerenter illud excepit. Cum autem mane corpus uellent educere:nullo modo inde moueri potuit: donec rex uotum emiſit:q̧ ſi ſe inde deduci permitteret:ibidem in nomine eius eccleſiam fabricaret. Statimque corpus ſine ulla difficultate inde motum eſt:& rex qd̄ uouerat adimpleuit. Idem miraculum die ſequenti in uilla epiſcopatus condenenſis que dicitur caſſelle contigit:& eodem modo ibidem in honore ſancti rex aliam eccleſiam conſtruxit. Et quia uideret ſancto complacere ut in ſuo nomine eccleſie plures fierent: ubicunq̧ manſiſſet corpus nocte cum rege timens ne alium locum q̄ ubi deſiderabat ſibi eligeret: in honore eius eccleſiam incohabat. Sicq̧ cum gaudio papiam deducitur:& in eccleſia ſancti petri que dicitur celum aureum honorifice collocatur:predie calend. martii: ubi claris uirtutum ſignis effulget.

¶De ſanctis ducentis & ſexagintaduobus martyribus. Cap. CLXII.

DVcēti & ſexagintaduo martyres rome ſub claudio paſſi ſunt:quos primo pro Chriſti nomine ad harenam fodiendam damnatos iuſſit claudius ut foras muros porte ſalarie in amphitheatro mitterentur: ibiq̧ ſagittis militum interficerentur. Quod audiens marius cum filiis ſuis audifax & abbacuch ut in eorum paſſione habetur. xiiii. calend. februarii. illuc acceſſerunt ioanne preſbytero ſecum aſſumpto:ut ſanctorum corpora ſepelirent. Et inuenerunt ipſa igni ſuperpoſita. Tūc exuentes ſe ceperunt corpora ſubtrahere: & ſepelire: quotquot ex ipſis potuerunt:que & ibidem ſub cluuio cucumeris recondiderunt. Cetera uero igne conſumpta ſunt. Qui paſſi ſunt calen. martii.

¶De ſancto Herculano epo. Cap. CLXIII.

HErculanus epiſcopus ciuitatis peruſine anno decimoſeptimo iuſtiniani imperatoris ſub rege gothorum totilla paſſus eſt: ut ait ſigibertus. Hic ex conuerſatione monaſterii ad ſacerdotalis ordinis gratiam deductus eſt. Totille autem regis gothorum temporibus eandem urbem annis ſeptem continuis exercitus gothorum obſedit:ex qua multi ciuium fugerunt: qui periculū famis ferre non poterant. Anno uero ſeptimo nec dū finito obſeſſam urbem exercitus gothorum ītrauit. Tunc comes qui exercitui preerat ad regem nuncios miſit exquirens:quid de epo uel populo fieri iuberet. Qui mandauit:epo primo a ceruice uſq̧ ad calcaneū corrigam tolli:& tunc caput eius amputari: omnem uero populum gladio extingui. Tūc idem comes crudelitatem tantam abhorrēs herculanum epiſcopum ſuper murum urbis capite truncauit: eiuſdemq̧ cutem iam mortui a uertice uſq̧ ad calcaneum incidit: ut ex eius corpore corrigā ſubtracta uideretur: moxq̧ corpus extra murum proiecit. Quod quidam humanitate compulſi abſciſum caput ceruici apponentes cum corpore paruuli īfantis illic iuxta muros reperto ſepulture tradiderunt. Cumq̧ poſt eandem cedē die quadrageſimo rex totilla miſiſſet:ut ciues ubilibet diſperſi ad ipſam ciuitatem ſine trepidatione remearent. hi qui prius famem fugerant:accepta uiuendi licētia reuerſi ſunt. Qui corpus epiſcopi ſui perquirētes:effoſſa terra ubi iacebat corpus pueri pariter humati:utpote die quadrageſimo corruptum & uermibus plenum:corpus uero epiſcopi acſi die eodem eſſet ſepultum inuenerunt. Et quod mirabilius eſt: ita caput eius unitum fuerat corpori:acſi nequaquam fuiſſet abſciſum:in quo nec ſectionis ueſtigia appareret: & ſimiliter tergum eius perquirenribus ita ſanū atq̧ intemeratum omne corpus iuētum eſt:acſi hoc nulla inciſio ferri tetigiſſet. quod intra urbem adducentes

honorifice ſepelierunt: qui paſſus eſt calendis martii. Hec gregorius tertio dialogo. capitulo. xiii.

¶ De ſancto Albino epiſcopo. Cap. CLXIIII.

Albinus epiſcopus tēpore ſancti egidii abbatis floruit. Hic de regione uenetina que oceani britannici confinis eſt: nobilibus parentibus ortus tinilacen̄ monaſterii primo monachus fuit. Qui cum aliquando ad obedientiam abbatis perficiendam pergeret: & ſubito tempeſtas nimia ingrueret: & domus ad quam cum aliis diuerterat ipſa tempeſtas etiam tectum cōtriuiſſet: omnibus aliis qui in eadem ſe domo reduxerunt madefactis: ipſe ſolus a pluuia immunis fuit. Deinde annorum. xxxv. exiſtens ipſius monaſterii abbas factus eſt. Qui ipſi regimini laudabiliter prefuit annis. xxv. Poſt hec annorum. lx. andegauis epiſcopus ordinatur. Cuiꝗ paſtorali uigilanter inſedit annis. xx. diuinis operibus uacans multiſꝗ miraculis coruſcans. Inter que duos mortuos ſuſcitauit. In aſiaco monaſterio cecum illuminauit: & mulierem dudum ab immundo ſpiritu uexatam liberauit. ¶ In andegauen̄ ciuitate ſedis ſue: dum pro carceratis in turri detentis ad iudicem interueniſſet: nec alicuius liberationem obtinere potuiſſet: orationem fudit. Statimꝗ ſaxum quadrum de muro turris exiliens: incluſis exeundi aditum fecit: omneſꝗ continuo exierunt & deo ac ſancto gratias egerunt. Quieuit in pace calen. martii. Sepultus andegauis. In cuius exeqis paraclytici tres ſanati & duo ceci illuminati ſunt.

¶ De ſancto Donato martyre. Cap. CLXV.

Donatus martyr apud carthaginem aphrice ciuitatem paſſus eſt. Qui ſub iudice niſatio & marcellino tribuno: cum eſſet militaris: in chriſti confeſſione gladio cedente martyrii coronam percepit cal. martii. ut dicit ado.

¶ De ſanctis pluribus martyribus. Cap. CLXVI.

Martyres plurimi quorum tamen certus numerus minime reperit̄. Rome ſub alexandro imperatore paſſi ſunt. Quos idē auguſtus diu cruciatos capitali ſententia in extremo damnauit. vi. non̄ martii. Hec ado in martylogio.

¶ De ſanctis quadringentis martyribus. Cap. CLXVII.

Quadringenti fere martyres a longobardis paſſi ſunt. Quos cum longobardi italiam deuaſtantes cepiſſent: more ſuo immolauerunt caput capre diabolo. Hoc circūferentes per circuitum & carmine nephando dedicantes. Cumque illud ipſi prius ſubmiſſis ceruicibus adorarent: eoſꝗ quos ceperant hoc adorare pariter cōpellebant. Sed ex eiſdem captiuis per maxima multitudo paucis uidelicet exceptis obtemperare iuſſis ſacrilegis noluit: & ceruicem quam ſemper creatori flexerat: creature inclinare contempſit. Quapropter hoſtes qui eos ceperant graui iracundia accenſi: cunctos gladiis interfecerunt. Quos in errore ſuo participes habere nequiuerunt. hec Gregorius. iii. dial. c. xxviii. Qui paſſi ſunt. vi. non̄ martii.

¶ De ſanctis pluribus epiſcopis martyribus. Cap. CLXVIII.

Epiſcopi plures martyres: quorum etiam nec certus numerus ſcriptus colligitur: iuſtiniani auguſti temporibus apud aphricam paſſi ſunt. Nam cum perſecutio uandalica in partibus illis uehementer inſaniret: quidam in defenſione ueritatis epiſcopi fortiter perſiſtētes ad medium ſunt deducti. Quos uandalorum rex uerbis ac muneribus flectere ad perfidiam non ualens: tormentis frangere eos poſſe credidit. Nam cum eis in ipſa defenſione ueritatis ſilentium indiceret: nec tamen ipſi contra perfidiam tacerent: raptus in furorem eorum linguas abſcidi radicitus fecit. Qui ita poſt pro defenſione ueritatis etiam ſine lingua loquebantur ſicut prius loqui per linguam conſueuerant. Hos omnes iuſſit poſtmodum idem rex in exilium deportari. Qui multo poſt tempore ſuperuixerunt. Et quidā ex ipſis miraculum narrantes conſtantinopolim uenerunt: unus autem illorum ſtatim ut in luxuriā decidit loquēdi facultatem amiſit. Hec idem qui & ubi ſupra. cap. xxxii.

¶ De ſanctis Iouino & Baſileo martyribus. Cap. CLXIX.

Iouinus & baſileus martyres rome uia latina paſſi ſunt ſub ualeriano & galieno imperatoribus. Qui per gladium palmam martyrii perceperunt ſexto non̄ martii ut ait ado.

¶ De ſcō Guilermo preſbytero. Cap. CLXX.

Guilermus angelicus ſacerdos uir charitatiuus: ſanctitate uite pollēs ac moribus: & officii ſui proſecutor ſtrenuus tēpore henrici. iii. imperatoris plenus ſanctitate migrauit ad chriſtū. vi. non̄ martii. Ad cuius ſepulchrū tempore mortis eius ceci illuminati ſunt: claudi erecti: & alii plures a diuerſis infirmitatibus liberati: unde & corpus eius a multis peregrinantibus uiſitatur: pergētibus ad ipſum deuotiōis cauſa. Hec uincētius.

¶ De ſanctis Marino & Aſterio martyribus. Cap. CLXXI.

Marinus milies & aſterius ſenator apud ceſaream paleſtine ſub ualeriani imperatoris perſecutione paſſi ſunt. De quibus habetur. vii. eccleſiaſtice hiſtorie libro. Quorum prior ciuis hieroſolyme clarus a commilitonibus accuſatus ꝙ eſſet chriſtianus: datoꝗ ſibi a iudice ſpatio trium horarum ad deliberandum: an ſacrificare an mori eligeret. Interim queꝗ a ſancto theoteno eiuſdem urbis epiſcopo confortatus: dum immolare renuiſſet pro chriſto decollatus eſt. Cuius corpus cū aſterius truncatum ſubiectis humeris & expoliata ueſte excepiſſet: & ſepeliſſet. Honorem quem martyrii detulit continuo martyr ipſe accepit. De quo aſterio ſcribitur: ubi ſupra: ꝙ dum eſſet apud ceſaream philippi que nunc paneas dicitur: & gētiles ſuo more idolis imolarent: uictima arte demonis ſubito rapiebatur: & nuſquam comparens celo delata putabatur. Quod dum ſanctus fieri cerneret: orationem fundit ad dominum. Et ecce uictima que credebatur aſſumpta: aquis ſuperferri cōſpicitur: & populus ab errore conuertitur. Paſſi ſunt autem. v. non̄ martii.

¶ De ſanctis Emitrerio & Chelidonio martyribus. Cap. CLXXII.

EMitrerius & chelidonius martyres:ut ſcribit aurelius clemens in libro coronatorꝝ: primum apud legionum gallie ciuitatem exurgente perſecutionis procella pro confeſſione nominis ieſu xp̄i plurimis tormentis afflicti: deinde calaguriū uſq; ꝑducti:atq; ibi capite ceſi martyrio coronati ſunt. In quorꝝ decollatione anulus unius & ſtola alba alterius nube ſuſcepti:& in celū euecti ſunt:quouſq; ab aſſiſtentibus anuli aurei fulgor & lintei candor:intentis luminibus diſcerni potuerūt. Paſſi ſunt autem .v. noñ martii.

¶De ſancto Lucio papa & mar. Cap. CLXXIII.

LVcius papa & martyr natiōe romanus ex patre porphyrio cornelio pape ī ep̄atu romano ſucceſſit:& ſedit annos .iii. mēſes .iii. dies .iii. Hic precepit ut duo preſbyteri & tres diaconi in omni loco ep̄m non deſererent: ꝓpter teſtimonium eccleſiaſticum & ſtilum erroris. Hic primum in exilium miſſus:demū ad eccleſiā ſuam reuerſus a ualeriano capite truncatus martyrio coronatur. Et ſepultus eſt cum collegis ſuis ep̄is uia apia in cimiterio calixti .iiii. noñ martii. Et ceſſauit ep̄atus dies .v.

¶De ſcīs Caio & ſociis martyribus. Ca. CLXXIIII.

CAius palatinus & alii .xxvii. martyres apđ urbem romā paſſi ſunt. Qui omnes maris fluctibus immerſi uictorie coronas a domino percipere meruerūt .iiii. noñ martii:ut dicit ado.

¶De ſcīs nongentis martyribus. Cap. CLXXV.

NOngēti martyres rome uia apia paſſi ſūt. Qui omnes una die laurea martyrii coronati:poſiti ſunt in cemiterio ad ſanctā eccleſiam .iiii. noñ martii. Ibiq; tumulati digna fidelium deuotione uenerantur. hec ado.

¶De ſancto Phoca martyre. Cap. CLXXVI.

PHocas martyr apud anthiochiam paſſus eſt. Qui poſt multas quas pro chriſti nomine redemptoris eſt paſſus iniurias:qualiter de illo antiquo ſerpente triumphauerit uſq; hodie populis declaratur. Nam ſi in quēpiam in locis illis coluber uenena diffunderit:mox ut ianuam baſilice martyris credēs attigerit euacuata uirtute ueneni ſaluat. Sed & longe ſatis ab eius templo aīalia queq; mortifera approximare non audent. Paſſus eſt autem .iii. noñ martii. hec ado.

¶De ſancto Theophilo epiſcopo turris ſtratoneū.
Cap. CLXXVII.

THeophilus ep̄s paleſtine ciuitatis q̄ quondam turris ſtratonis ſiue ceſarea dicebatur:nunc uero paneas dicitur: ſub ſeuero principe inſignis ſapientia & conſpicuus ſanctitate admodum effulſit. Qui inter cetera laudabilia cum ceteris epiſcopis ſynodicam & utilem ualde aduerſus eos qui cū iudeis luna decimaquarta paſcha celebrabant:cōpoſuit epiſtolā. Et qeuit in domino .iii. noñ martii. hec hierōymus de uiris illuſtribus.

¶De ſancto Theophilo epiſcopo alexandrino.
Cap. CLXXVIII.

THeopilus ep̄s alius .ſ. alexandrinus ſtudio & doctrina clariſſimus extitit. Hic aduerſus origenem grande ſcripſit uolumen:in quo ip̄m & oīa fere ſua piter dānat: docēs illū a ſanctis patribus & maxime ab heracla fuiſſe ꝑſbyterio eiectū:eccleſia pulſum:urbe fugatū. Scripſit & contra antropomorphitas hereticos aſſerentes deum humana effigie & membris cōſtare humanis eos longiſſima diſputatione confutans. Tres libros ſub illius nomine inſcriptos ſe legiſſe:ſed eis non multum crediſſe propter ſtili diſſonantiam tradit gennadius: qui hec de illo.

¶De ſancto Martiano epiſcopo & martyre.
Cap. CLXXIX.

MArtianus martyr & ep̄s apud terdonam paſſus eſt ſub hadriano imperatore agente prefecto ſapritio. Qui a ciuitate mediolanenſi ad partes illas ab imperatore delegatus ciuitatē terdonā ingreſſus:martianū de chriſtianitate ſuſpectum in carcere recluſum īuenit. Ad quē uiſitandum ſanctus ſecundus miles iam a calocero in ciuitate aſte:ī in fide edoctus:ſed occultus chriſtianus cum ſapritio uenerat:eumq; ſatis uidere deſiderabat. Tunc educēte ipſum angelo martianus de carcere exiit:& ſecundum uiſitauit:atq; in domino confortauit: ut dicetur in paſſione ſecūdi .iii. calen. aprilis. Poſt hec ſecundus mediolanum iuit:& a ſanctis fauſtino & iouita baptizatus fuit ut ſuperius in eorum paſſione dictum eſt .xv. calen. martii. Corpus quoq; dominicum quod eis columba de celo detulerat:ab eiſdem ſuſcepit:partemq; ipſius martiano detulit: quem terdone in carcere reliquit. Rediēs autem ſecundus cum iam nox eſſet:& ad ripam padi ueniſſet: angelus domini frenum equi accipiens ſuper padū ipſum trāſuexit: & uſq; ad terdonam perducens ad martianū in carcerē introduxit. Cui & ſecundus munus euchariſtie ex parte fauſtini preſentauit quo ſuſcepto:ſecūdus angelico mādato ad ſuū hoſpitiū rediit. Poſt hec martiāus eductus de carcere cum latinis ferreis candentibus ſuper uerticem eius appoſitis illeſus permanſiſſet:a ſapritio capitalem ſententiam accepit. Et ſecūdus corpus eius rapiens ſepeliuit ſecundo noñ martii.

¶De ſanctis Victore & Victorino martyribus.
Cap. CLXXX.

VIctor & uictorinus martyres apud nicomediā ciuitatē paſſionis gloriā ꝑceperūt. Qui per triēniū cū claudiano & baſſa uxore eius tormentis multi afflicti: & retruſi in carcerem. Ibidem uite ſue curſum cum palma martyrii compleuerunt .ii. noñ martii. Hec ado.

¶De ſcō Thoma de aqno cōfeſſore. Ca. CLXXXI.

THomas cõfeſſor ordinis predicatoꝝ ex il/
luſtri proſapia comitũ de aquino patre lã
dulfo comite matre theodora nobili de
neapoli in confinibus cãpanie & regni ſici
lie extitit oriũdus. Cuius ortus & uite ꝓgreſſus ante/
q̃ naſceret: fuit diuinitus p̃mõſtratus. Nã a quodam
eremita re & noĩe bono in partibus illis ſolitariã uitã
ducente: matri eius exiſtẽti in caſtro ſuo noĩe rocha
ſicca: & ꝙ eſſet p̃gnans adhuc ignoranti fuit ꝓpheta
tũ: ꝙ filium pareret Thomã nominandũ: ordinis pre
dicatoꝝ habitum & regulã aſſumpturum & p̃claꝝ
ſapientia in toto orbe futuꝝ. Que oĩa ut predixerat
ſunt cõpleta. Natus ergo puerulus thomas uocatus
eſt. Quẽ cum die quadã nutrix balnearet ſtrictam ſce
dulã uidit in manu eius: quã cum de manu ipſius uix
mater auelleret: repperit in ea ſcriptã ſalutationẽ an/
gelicã. Sed puer fletibus & ſignis ſcedulã inſtanter re/
petiit quã ſibi traditam ꝓtinus in ore poſitã tranſglu
tiuit. Et extunc in cõſuetudinẽ duxit: ut ſi quando fle
ret: nunq̃ deſiſteret: niſi aliq̃ ſibi charta uel liber p̃ſen
taret. Et cũ adhuc uix ſciret aliqua uerba diſſerere: cũ
libros uideret ad eos feſtinãter currebat: & chartas re
uoluens tali ſe ludo more pueroꝝ exercebat. ¶ Cũ
aũt eſſet annorum. v. traditus eſt a patre abbati mo/
naſterii caſſineñ: ut ibi litteris erudiretur. Quẽ abbas
uidẽs eſſe mirabilis idolis ad patrẽ remiſit: ut ipſum
ad neapolitanũ ſtudium deſtinaret: perfectus ſapien/
tia imbuendũ. Pater ergo ipſum annoꝝ decimo nea/
polim deſtinauit: ubi in liberalibus ſcientiis modico
tempore optime profecit. Sed cum ſepius ad locum
predicatorum pergeret: & fratrum ſermones audi/
ret: delectatus illorum ſapientia & regulari uita reli/
cto ſeculo annorum. xiii. ordinẽ ingreſſus eſt: ubi ſan
ctis operibus & ſtudio ſacre ſapĩe uacare cepit. Quod
fratres eius carnales patre iã defuncto audientes mo/
leſte tulerunt: & primo quidem ad ipſum uenientes:
eumq̧ ab ordine reuocare nitentes: nihil protinus ꝓ
fecerunt. Tandem ab ipſis Thomas uiolenter rapitur
& quaſi per biennium turris cuſtodie mancipatur.
¶ Cũq̧ nec minis nec blanditiis poſſet a propoſito re
uocari: per ſpeciem puelle impudice ad eum introdu
cte: ſubuertere querunt animũ innocentis. Qui mox
de igne titionem arripiens ſuggeſtionem ignite libi/
dinis extra cameram effugauit. Factoq̧ ſigno crucis
in oratione ſe proſtrauit: petens cũ lachrymis a domi
no ſibi dari perpetue continentie caſtitatẽ. Mox oran
ti duo angeli affuerunt dicentes ipſum a deo clemen/
tius exauditũ: qui etiã eum cingulo quodã circa rhe/
nes ſtringentes dixerunt: quod nullatenus diſſolueret.
Et extunc in uita ſua nunquã ſenſit ſtimulũ uenerec
uoluptatis. ¶ Tandẽ mater ipſius dubitans diuine re
ſiſtere uoluntati: & recordata coꝝ que de ipſo predi/
cta fuerãt: ipſa permittẽte per fratres ordinis ad ordi/
nẽ eſt reductus: & qa ſanctus dubitabat ne adhuc car
naliũ fratrum perſequeretur pertinacia: ꝓcurauit de
neapoli diſcedere: miſſuſq̧ romã ad capitulũ genera/
le: inde cũ magiſtro ioãne teutonico iuit pariſius: ibi/
dẽ in ſacre theologie ſtudio mãcipatus. Deinde miſ/
ſus coloniã magiſtrum albertũ uirum ſapiẽtia mira/
bilẽ: in philoſophia & theologia habuit preceptorẽ:
ubi ſtudio intẽtus ab aliis cõdiſcipulis quodãmõ de/
ſpiciebat: eo ꝙ in ſcholis nunq̃ uerbũ ꝓferret. Et qa
naturali cõplexione carnoſus erat bouẽ mutum eum
appellabant. Dũ autem quidã ex fratribus de eius in/
duſtria aliqua notabilia cõperiſſent: & hec magiſtro
reuelaſſent: ex mandato ipſius quandã queſtionẽ di/
ſputandam aſſumpſit. Ad quã dum mirabilibus ar/
gumentis reſpondiſſet: magiſter albertus ꝓphetico
ſpiritu predixit ipſum eſſe futuꝝ bouem: qui talem
daturus eſſet mugitũ: ꝙ totus eum mũdus audiret.
¶ Poſt hec miſſus eſt bacchalarius ad ſtudiũ pariſieñ
ubi poſt lecturã libri ſententiaꝝ: quam luculẽtiſſime
tranſcurrit. Dũ ad magiſtratũ peteretur: ex humilita
te reputans ſe indignũ: potiſſime qa annorũ. xxx. nõ/
dum impletoꝝ omnino recuſabat. Cui apparuit ſan
ctus quidam ſenior: qui ſibi ex parte dei ut magiſte/
riũ aſſumere mandauit: & thema quod in ſui ſermo
ne proponeret edocuit: auctoritatem uidelicet illam
pſalmi. Rigans mõtes de ſuperioribus tuis &c. Sicq̧
Thomas humiliter ad magiſterium aſcendit: in quo
non ſegniter maiori adhuc ſtudio intendebat: & ue/
lut apis ſpiritualia mella colligens: ſuo tempore mel/
lita doctrinaꝝ eloquia infundebat. ¶ Tanto etiã gau
dio in contẽplatione replebatur: ut quãpluries dum
in ſecreto loco oraret: uiſus fuerit ſtare totaliter eleua
tus a terra: nullo prorſus innixus corporis fulcimen/
to. ¶ Quoties autẽ diſputare: legere: uel dictare uo/
luit: prius ad orationis ſecretum acceſſit: & inde ſur/
gens inueniebat quod querebat quaſi in libro aliquo
didiciſſet. Nã ut ſocio ſuo fratri reginaldo in cõfeſſio
ne reuelauit: ſcientiã ſuam non tã humano ingenio
uel ſtudio q̃ orationis diuinitus impetrauit ſuffragio
Et quia cauſe per effectus cognoſcũtur: quantũ in eo
diuine ſapientie gratia abũdauerint: ſiquis cognoſce/
re uelit p̃ ipſius ſcripturaꝝ opera ꝑcipere põt. ¶ Hic
doctor cũ quadam nocte oratiõi incũberet: uiſi ſunt
apoſtoli ſancti petrus & paulus: ipſum de textu ali/
quo dubio ſcripture prophetice pleniſſime inſtruen/
tes. Ex ſtudii etiã contemplatione nimia: adeo a ſenſi
bus abſtrahebatur: ut quaſi in extaſi raptus nullis ſen
ſibus uel motibus corporeis uti uideret: & quodam/
modo ſepius mortuus uel inſenſibilis redderet. Nõ
ſolũ enim inter homines ſtans homines nõ aduerte/
bat: ſed nec uiſibilia uidebat: nec ad iterrogata reſpõ/
debat. Aliquando etiã tanto feruore mẽtis ſtudio cõ/
templationis ſpiritu inherebat: ut de nocte ad librũ
ſedens: & candelã manu tenens: ac ipſius candele con
ſumpte cauteriũ non ſentiẽs: digitos multa aduſtio/
ne ledebat: & quaſi lapis eſſet uel ferꝝ nec per hoc a
ſui meditatione retrahebatur: plurium aũt miracu/
lorum gloria claruit. Nam & puerum cecum illumi/
nauit & mulierem a demonio uexatam liberauit: &
matronam ſibi deuotam in die paſche poſt predica/
tionẽ a ſanguinis ꝓfluuio ſanã effecit: alioſq̧ plures a
diuerſis lãgoribus exemit. ¶ Poſt hec uite ipſius ter/
mino ꝓximante: cũ nocte quadam apud neapolim
deuotius oraret: uiſus eſt a quodã fratre quaſi duo/
bus cubitis in aera eleuari: & audita eſt uox ab imagi
ne crucifixi: que thomã qa de xp̃o optime ſcripſerat
cõmendabat. Et quam exinde mercedem accepturus
eſſet q̃rebat. Qui reſpõdebat ꝙ nihil: niſi aliud ip̃m
chriſtum recipere cupiebat. Et quia facta fuerat que/
ſtio de mercede: dabatur intelligi de propinquo labo
ri ſuo terminũ imponendum. Cum enim ex manda/

to gregorii papę.x.iret romam ad concilium genera/le tranſiens per campaniā infirmitate deprimitur: & in monaſterio foſſenoue ordinis ciſtertieñ honeſte re cipitur. Vbi langore ingraueſcente:nec ſic a doctrina fluentis ſapiētie ſe poterat continere. Rogatus enim a monachis expoſuit eis cantica cāticorum:ut ſic ad cā tica tenderet angelorum. Per triduum autē ante eius obitum ſtella cometes apparuit: que qd preſignaret doctoris obitus patefecit. Nam ſancto deficiente ſtel/la defecit. Sicq̄ ad extremā horam deueniēs anno do mini.M.cclxxiiii.etatis uero ſue q̄nq̄geſimo in pace quieuit noñ.martii. ℭ In cuius obitu frater Reginal/dus teſtimonium perhibuit:ꝙ ipſius ſancti ſepius & tūc confeſſionē audierat:& ſemper eū uti puer̄ q̄nq̄ annorum iuenerat:quia nunq̄ ſue carnis contagium ſenſit:nec mortalis criminis habuit in uoluntate con ſenſum. In hora uero tranſitus ſui quidam frater ui/dit eam in ſcholis legētem:& ſanctū apoſtolum pau/lum ad eū intrantem. A quo dū thomas peteret:an in epiſtolis ſuis uerum intellectum habuiſſet:reſpondit ꝙ ſic:quantum quis uiuens in corpore poſſet habere Sed tamen eū uolebat ducere: ubi clariorem intelle/ctū haberet. Videbaturq̄ ſibi ꝙ ipſum per capam tra ctū extra ſcholas educeret. Tūc frater fortiter clamās fratres ad auxiliū inuitabat:quia frater thomas ab eis tollebatur. Ad cuius clamorē excitati fratres: & uiſa audientes diē & horam notauerūt:& tunc ſanctum a corpore migraſſe cognouerūt. ℭ Ver̄ quia monachi foſſenoue timuerūt ne corpus ſancti ꝑ fratres ſui or/dinis tolleret:ipſum de nocte clādeſtine ad locū aliū tranſtulerunt. Sed beato thoma priori dicti loci appa rēte in ſomnis:& ipſum de hoc durius increpāte:cor/pus ad locū priſtinum ductū eſt totaliter integrū: & tanto odore refragrās:ꝙ totum plauſtrū ſuauitate re pletū eſt:ibiq̄ conditū requieſcit:& miraculis glorio ſis refulget. ℭ Scripſit aūt hic ſanctus ſuper oībus li/bris dialectice & pene totius philoſophie naturalis & moralis ſcripta elegantia & utiliſſima in multis uolu minibus. Cōpoſuit & fallacias logicales rudibus ꝓuti les. Scripſit & commentum ſuper quattuor libris ſen tentiarum. Summā theologie in libris quattuor di/ſtinctam. Summam contra gentiles in libris quattu/or conſpicuā. Compoſuit & ſcripta plurima ſuper li/bris diuine ſcripture plurimis. Super quattuor euan/geliis. Super pſalterio. Super epiſtolis pauli. Sup q̄nq̄ libris moyſi. Super canticis canticorum & ſuper aliis pluribus. Scripſit & queſtiones de malo. De ueritate De potētia. De ſpiritualibus creaturis. De anima. De uirtutibus. Et alia multa īſignia & notabilia opuſcu/la que ſingula ſcribere non occurrunt.

ℭ De ſanctis Perpetua & Felicitate & ſociis martyri/bus. Cap. CLXXXII.

PErpetua & felicitas martyres cū Saturni/no:ſatyro:reuocato:& ſecūdulo in ciuita/te tyburbitanorum mauritania paſſi ſūt temporibus ualeriani & galieni imperato rum ſub proconſule tarnutio. Fuerunt autē ſaturni/nus & ſatyrus germani. Reuocatuſq̄ fuit frater felici tatis. Qui oēs ſacrificare cōtemnentes a predicto pro conſule in carcerem miſſi ſunt. Erant aūt perpetua & felicitas ambe nobiles coniugate. Felitas quidem pre gnans erat:perpetua filium lactentem habebat. Pater aūt perpetue ad carcerem uenit:ut filiam a propoſito reuocaret:ſed non ualuit. Vidit aūt perpetua per ui/ſionem ſcalā auream uſq̄ ad celū erectam in dextra & leua cultris & gladiis plenā adeo anguſtā:ut nō ni/ſi unus & paruus per eā inter gladios aſcēdere poſſet. Sub ea draco teterrimus & ingens iacebat: quē cun/cti aſcendere uolentes formidabant. Viditq̄ ſatyrum per eam ſurſum aſcendentem:& conſocios ut aſcen/derent:ſimiliter & ne draconē timerent exhortantē. Quā uiſionem cū ſancta ceteris recitaſſet:omnes deo gratias egerunt:quia ſe uocatos ad martyrium co/gnouerunt. Preſentati ergo iudici fuerunt uiri a mu/lieribus ſeparati. Cū aūt felicitati ſuaderet:ut ſui miſe reretur:eo ꝙ pregnans eſſet:illaq̄ immobilis perma/neret:compatiens iudex ſibi quodāmodo quia pre/gnans eam ad carcerem reduci fecit. Cū aūt parentes & uir perpetue cū lachrymis eidē ſuaderent:ut preſi/di conſentiret paruulū quoq̄ ipſius lactentē ad collū eius iactaſſent:illa fortiſſimo aīo paruulū abiiciens & parentes ac uir̄ contēnens in xp̄i confeſſione inuictiſ ſime perſtitit. Qua ꝓpter iudex ipſam cū ſanctis diu tiſſime uerberatā iter̄ carceri mancipauit. Sāctis aūt ꝓ felicitate orātibus quia.viii.menſiū pregnans erat: ſubito in eā dolores irruerūt: peperitq̄ filiū uiuum. Quod p̄ſes audiens eos oēs de carcere educi fecit:& li gatis poſt tergū manibus nudatiſq̄ natibus per pla/teas circūduci:deinde in amphitheatro duci & beſti/as ſibi laxari. Ex quibus ſatyrus & perpetua a leoni/bus deuorantur. Reuocatus & felicitas a leopardis co meduntur:ſaturninus & ſecundolus illeſi diuina uo luntate ſeruantur. Vnde poſt hec ſaturninus iuſſu ꝓ/conſulis decollatus finem accepit. Secundolus uero ad carcerem reductus ibidem expirauit. Quor̄ om/nium corpora a fidelibus in eadem ſunt urbe tumu/lata. Qui paſſi ſunt noñ.martii.

ℭ De ſanctis Philemone & Apollonio & ſociis mar/tyribus. Cap. CLXXXIII.

PHilemon & apollonius hadriāus & theo/ticus cū aliis tribus apud egyptum in ciui tate antinoū tempore diocletiani auguſti ſub preſide hadriano paſſi ſunt. Cū enim poſt mortē aſcle martyris:de quo dictū eſt.x.calend. februarii. Philemon & apollonius ad eius tumulum orare reperti fuiſſent a iūdice tēti ſunt. Qui philemō nem fecit primo alapis cedi:deinde ligatum ad ſtipi/tem ſagittari. Et cū ſagitte in aere penderent: acceſſit hadrianus:ut uideret:quē una ex ſagittis percutiens oculo excecauit. ſed eum philemon admonuit: ut ſe mortuo ac ſepulto de terra illa aqua infuſa oculum iungeret:ſicq̄ uiſum recuperaret. At uero hadrianus fecit philemonē cū apollonio decollari. Sequenti die dum quaſi tentatiue ſibi a philemone conſulta perfi/ceret:lumen percepit & confeſtim conuerſus eſt ad chriſtum. Quod diocletianus audiens: miſit theoti/cū cū aliis tribus ad ip̄m capiendū. Accedēſq̄ hadria/nus ad ſepulchrū martyrum:& eor̄ implorās auxi/liū:uoce ſanctor̄ de ſepulchro lapſa:in domino con/fortat. Quod q̄ttuor illi ꝓtectores audiētes ſtupefa/cti ſunt. Cū q̄bus hadrianus ad īperatorē acceſſit. Et quia per ſpiritū ſe in mare necandū cognouerat: p̄ce/pit octauo ſeruis ſuis: ut ipſius corpus die octauo ad mare expectarent:quod delphinus ad terram porta/

rē debebat:illudq̧ ſepulture traderent.Cū autem co/
rā diocletiano xp̄m cōſtāter confiteret̄:iuſſit eū liga
tum in foueā profundā deponi:terra que defoſſa fue/
rat ſuperiecta.Sed cum ſero ad lectum pergeret: inue
nit hadrianum in cubili ſuo iacentem incolumen: &
catenas ipſius trabi appenſas.Tunc indignatus impe/
rator fecit eum in ſacco cum harena ligato : in mare
mergi:una cum quattuor protectoribus predictis : q
ad ipſum tenendum fuerant miſſi:quiq̧ tantis uiſis
miraculis ad chriſtū erant conuerſi. Die igitur octa/
ua ſerui hadriani ad littus preſtolabantur. Et ecce.v.
ſanctoꝝ corpora ſuper.v.delphines ad littus allata de
ducuntur.Cū autem ſerui dubitarent:ne corpus do/
mini ſui ibi non eſſet:eo ꝙ de ſe ſolo non de aliis pre/
dixerat exportando:ſubito uocem unius ex delphi/
nis loquentē humanitus audierunt:& ꝙ domini ſui
corpus ibi eſſet cū aliis quattuor una ſecū paſſis intel
lexerunt.Sicq̧ omniū predictoꝝ corpora iuxta cor/
pus aſde martyris ſepelierūt:ubi & philemon & apol
lonius tumulati quieſcunt.Horum omnium paſſio
recolitur octauo idus martii.

¶De ſcō Pōtio diacono & mr̄e. Ca. CLXXXIIII.

POntius diaconus cypriāi carthagineū epī
& martyris:uſq̧ ad diē paſſionis eius cū
eo exiliū ducēs egregiū uolumen de uita
& paſſione eius reliquit:& in ſuis ſemper
paſſionibus xp̄m glorificans coronā uite promeruit.
Qui apud carthaginē ſub galieno imperatore in do/
mino feliciter quieuit.viii.idus martii ut dicit hiero/
nymus de uiris illuſtribus.

¶De ſanctis.xl.martyribus. Cap. CLXXXV.

QVadraginta milites in ciuitate ſabaſteū ar
menie minoris paſſi ſunt tp̄e licinii īpera/
toris ſub agricolao preſide & lyſia duce.
Quoꝝ noīa hec ſunt.Eunoicus:ſiſinnius
domitianus:heraclius:alexander: ioannes : claudius:
athanaſius:ualens:helianus:melition:editius:achati/
us:iulianus:helius:theodolus:cyrillus:flauius : ſeue/
rianus:quirion : ualerius:thudion:ſacerdon:priſcus:
eutityus:ſmaragdus:philoturion:actius:lyſimachus
dōnus:theophilus:euſtothius: ſanctis:agius : leonti/
nus:iſitius:gagius:gorgonius: candidus : michalius.
Qui primo ab agricolao preſide in carcerem diebus
plurimis detenti:expectante lyſie ducis aduentū.De/
inde ipſo lyſia ad eandem ciuitatem ueniente:coram
utroq̧ conſtituti:dū chriſtum dominū confiterētur:
lapidibus in facies cedi iuſſi ſunt. Sed diuino nutu
miniſtri alterutrum lapidibus ſe feriebant.Dux autē
leuans lapidem ut eoꝝ aliquem percuteret:lapide re
torto faciem preſidis contuſit.Sicq̧ ſancti carcerem
reducti diuina uiſitatione conſolantur. Mane uero
ante preſidē & ducem iterum conſtituti:cū chriſtum
uiua uoce confiterentur in ſtagnū gelidiſſimum miſ
ſi ſunt:ut gelu conſtricti corpora eoꝝ nocte ſuperue/
niente dirūperetur:cuſtodibus ſibi adhibitis: balneo
quoq̧ iuxta poſito:ut ſiquis uellet tranſgredi fidem
ſuam ad balneū confugere poſſet : unus uero de nu/
mero.xl.effectus puſilanimis: refugit ad balneū:mox
ꝙ ut attigit calorem reſolutum reddidit ſpiritū. Ce/
teri uero confortati in laudes domini eruperunt.Cir
ca hore noctis tertiam reſplenduit uelut ſol lumem
ſuper eos ; & glacies diſſoluta eſt.Cuſtodibus quoq̧
cunctis dormientibus ſolus clauicularius uigilabat.
Qui eos orantes audiens:& in luce curioſe conſpici/
ens:uidit in luce coronas.xxxix.deſcendere ſuper eos
Et cognouit ꝙ qui ad balneum confugerat:non erat
cum ceteris numeratus.Expargefaciens ergo cuſto/
des proiecit ueſtimenta ſua in facies eorum & ſe chri
ſtianū profitens exiliuit inſtagnū & cum ceteris tota
nocte pſallebat.Quod dum preſes & dux mane didi
ciſſent:iuſſerunt ipſos omnes ad littus trahi:& bacu
lis crura eorum confringi.Sicq̧ reddens chriſto ani/
mas tali crurifragio martyriū conſumauerunt.Cor/
pora uero martyrum iuſſerunt igne conſumi: & reli
quias in fluuium iactari:ne a chriſtianis ſepulta mar
tyrum colerentur nominibus.Hoꝝ unus melitō no
mine cū eſſet omniū etate iunior:& cruribus fractis
adhuc ſuperuiueret:mater que aſſiſtebat dubitans:
ne in cruciatu deficeret:blādis & ſalutiferis ipſum ſer/
monibus hortabatur.Cūq̧ ſanctorum corpora plau
ſtris impoſita:ad incendium a miniſtris portarentur
mater iuuenis ipſum tollens in humeris uehicula ſe/
quebat̄.Cūq̧ ferret̄ inter maternos amplexus emiſit
ſpiritū.Cuius corpus mater in ignē cum aliis proie/
cit:ut nec filius mortuus a ſodalibus eſſet diuiſus: cō
buſta ſunt igni ſanctoꝝ corpora & oſſa in fluuium
diſperſa.Epiſcopus aūt ciuitatis per uiſum admoni/
tus:noctu ad flumē ueniens inuenit ſanctoꝝ reliqui/
as in alueo fluminis ſubtus aq̄s ſicut luminaria ſplē/
dentes.Quas omnes collegit & digna ueneratione re
condidit.Qui paſſi ſunt.viii.idus martii.

¶De ſcō Gregorio epō emēſeū. Ca. CLXXXVI.

GRegorius emeſenus ep̄s frater beati baſi/
lii ceſarieū epī fuit. Qui habuit & alterū
fratrē nomine petrū:quoꝝ alter in uerbo
doctrine:alter in opere baſiliū exequebāt.
Huius extant plurima opuſcula luculenta. Nam ut
ait uincentius in ſpeculo:ſcripſit librum de imagine
in ſupplemētum exameron beati baſilii.Scripſit etiā
libros contra eunomium quos beato gregorio nazā
zeno & hieronymo legit.Scripſit & contra apollina/
rem librum:in quo euidēter in chriſto oſtendit unā
eſſe perſonam:ſed duas naturas & operationes. Item
librum de anima obſcuꝝ ualde:quem piſanus cauſi/
dicus tēpore ſecundi federici de greco tranſtulit in la
tinū.Item epiſtolā de trinitate fidem catholicā expli/
cantē.Alia quoq̧ multa ſcripſiſſe dr̄.De quo hierony
mus ī lib.de uiris illuſtribus mētionē facit.Et claruit
ſub īpatore ualēte.Et qeuit ī xp̄o die.vii.idus martii.

¶De ſancto Paciano epo. Cap. CLXXXVII.

Pacianus eps apud barcinonam eiuſdem pontifex eccleſie claruit Vir caſtitate inſignis:uita & ſermone clarus:uaria compilauit opuſcula.E quibus eſt certus liber contra nouatianos:tépore aũt theodoſii primi ultima ſenectute feſſus finé uite ſortitus eſt.vii.idus martii.Hec hieronymus de uiris illuſtribus.

¶De ſcis Alexãdro & Caio mar. Ca. CLXXXVIII.

Alexander & caius martyres apud apamiã paſſi ſunt.Qui ut apollinaris ſcribit hieropolitanus epiſcopus in libro aduerſus cathaphrigas perſecutione antonini ueri glorioſo martyrio coronati ſunt ſexto idus martii. Hec hieronymus in martylogio.

¶De ſcõ Anatholio epo. Cap. CLXXXIX.

Anatholius alexandrinus natione laodicie ſyrie epiſcopus temporibus probi & chari imperatoꝝ floruit:qui uir in artibus liberalibus & philoſophoꝝ diſciplinis eruditus plurimo ſermone celebrat.Hic opuſcula multa non ſolũ religioſis ſed philoſophis ipſis admiranda reliquit:que ad ſe perueniſſe teſtatur euſebius.Cuius ingenii magnitudo de libro quem ſuper paſcha compoſuit:& de libris decem arithmetice inſtitutionis poteſt apertiſſime cognoſci:qui etiam ſanctitate ſublimis in pace quieuit.vi.idus martii.

¶De ſancto Attalo abbate. Cap. CXC.

Attalus abbas monaſterii luxouieñ ſucceſſor fuit ſancti columbani abbatis.Qui dũ egregie monaſterium regeret:quidam ex ſuis fratribus auſteritaté uite nõ ualentes ſubſtinere:contra eius ꝑceptũ apoſtatarunt:quorum unus ſubita febre correptus:cum ad ſanctũ attalum uenire ſe poſſe peroptaret:poſt modicũ extinctus eſt. Cuius exẽplo plurimi ad monaſteriũ redierunt : qdã uero obſtinati in apoſtaſi permãſerunt : quoꝝ unus ſecuri percuſſus iteriit:alter in pariſſimo flumine necat:tertius de naui in mare cõcidens ſubmergit . Cũ aũt bobius fluuius inundans molendinũ monaſterii & officinas inuaderet:mãdauit ſanctus ꝑ ſinoaldum diaconé ſuum fluuio:ut ſe retrahere deberet . Statiꝗ fluuius alueo naturali relicto per alios meatus adeo a loco illo diſceſſit:ut etiã alueus ſiccaret. ¶Et cũ quidã ex monachis laborãdo in nemore caſu ſibi pollicé precidiſſet & ſepeliſſet.Sanctus digitũ defoſſum manui applicans ſputoꝗ liniens ad locũ ſuum ſanatum reduxit.Quieuit in domino.v.idus martii.

¶De ſcis Hirado & ſociis mrĩbus. Cap. CXCI.

Hiradus:zozimus:alexander: candidus piperion:& alii eorum.xx. conſocii martyres apud carthaginem pro chriſti nominis cõfeſſione paſſi uictorie triũphũ a domino cõſecuti ſunt quinto idus martii.hec ado.

¶De ſcõ Gregorio papa & doctore. Cap. CXCII.

Gregorius papa primus doctor egregius ex ſenatoria ſtirpe romanoꝝ nobiliſſima ꝓgenitus pr̃e gordiano matre Siluia Romane ſedis pontificatũ tenuit annis.xiii. menſibus.vi.diebus.x.Qui cum ſummum philoſophie apicem in annis adoleſcentibus attigiſſet:ac reꝝ & diuitiarum copia abundaret:cogitabat hec omnia deſerere:& ad religionem ſe transferre. Sed dum ſub pretoris urbani habitu mundo deſeruiret:multaque ſibi ex ſeculi cura ſuccreſcerent tãdem orbatus patre ſex monaſteria in ſicilia conſtruxit:& ſeptimum ĩtra urbem in honorem ſancti Andree: quibus de ꝓprio large dotatis omnibus ceteris pauperibus erogatis: in ſeptimo ſe fecit monachum ſub abbatis diſciplina. Vbi ad tantam in breui perfectionem deuenit:ut poſſet iam in perfectoꝝ numero computari.Tantaꝗ diſtrictione corpus ſuum afflixit:ut infirmato ſtomacho ſubſiſtere uix ualeret:& infirmitaté illam quam greci ſyncopin uocant patiens:per horarum momenta quaſi ad exitum propinquaret.Abbate quoꝗ eius defuncto ſucceſſit eidé in regimine abbatie . ¶Quadam die cum in ſtudio ſuo ſcriberet:naufragus ad eũ uenit:ſibiꝗ miſereri cũ lachrymis poſtulauit . Cũꝗ ſibi ſex argenteos dari iuſſiſſet & abiiſſet : eadem die iterum rediit:ſeꝗ multa perdidiſſe & pauca accepiſſe dixit.Qui cum ab eo totidem argenteos recepiſſet tertia die iterum reuerſus: miſereri ſibi importunis clamoribus poſtulabat.Sed cum ſanctus Gregorius a procuratore domus nihil dandum preter ſcutellã argenteam didiciſſet:illam ſtatim ſibi dari precepit. Quam ille accipiens letus abſceſſit . Poſtquã autem Gregorius ad papatum promotus fuit die quadam cancellario ſuo mandauit ut decimoſecundo peregrinos ad conuiuim uocaret.Et dum omnes recumberent:intuens papa decimotertio numerauit . Et cum cancellario diceret cur decimotertio contra ſuũ mandatum inuitaſſet:illeꝗ non ultra decimoſecundo eẽ aſſereret.Animaduertit Gregorius unum ex illis crebro uultum mutantem:& nunc ſenem nunc iuuené ſimilantem.Finito conuiuio illum in cameram ſecreto uocauit:& interrogans quis eſſet:audiuit:ꝙ angelus ille erat qui ab eo informa naufragii exiſtente in monaſterio decimoſecundo nummos & ſcutellam argenteam receperat:ex quo die deus ipſum romane urbis pontificem futurum deſtinauerat: ſtatimꝗ ab eo diſparuit.¶Cum die quadam Gregorius adhuc abbas per foꝝ rranſiret : uidit pueros pulcherrimos uultuꝗ uenuſtos eſſe uenales . Et interrogans unde eſſent:audiuit ꝙ erant de inſula anglorum quos ille recte ait uocari anglos quaſi angelos: quia angelicos uultus habent.Cũ autem didiciſſet illos eſſe gentiles compatiens genti:ꝙ princeps tenebrarum tam decoros homines poſſideret:pelagiũ romanum pontificẽ obnixe rogat:ut ad conuertendas gentes illas predicatores aliquos mittat:offerens ſe in tale opus eſſe paratum.Quem papa cum quibuſdam aliis ad predicandum ad angliam deſtinauit . Sed poſtquã trium dierum iter perfeciſſet ad inſtantiã romani populi:ſe de ipſius abſentia cõquerentis: gregorium per nuncios reuocauit:qué poſtmodũ a ſuo mõaſterio abſtraxit:& ĩpm cardinalé diaconũ ordinauit : ĩpm quoꝗ ſucceſſiue legatũ ad cõſtãtinopoli pro cãis eccleſie deſtinauit:ubi exiſtens gregorius.Eutycetis hereſim de reſurrectione corporũ male ſentientis confutauit: libroſꝗ ipſius cõburi fecit:& gratiã ĩpatoris mauritii plurimã acqſiuit:unde & filiũ eius de ſacro fõte leuauit:ĩdeꝗ ad urbẽ rediit.¶Poſt aliqđ tp̃s fluuius tyberis alueũ ſuũ egreſſus ĩ tantũ execreuit:ut ſup muros urbis ĩflueret & plurimas domos euerteret. Tũc etiã

per tyberim ſerpentium multitudo cum dracone ad mare deſcendit: ſed a fluctibus prefocati ad littuſq; ꝓiecti aerem terribiliter infecerūt. Sicq; plaga peſſima quam inguinariā uocāt ſecuta eſt. Que primo oīum pelagium papam percuſſit: deinde in populū adeo deſeuit ut domus plurime uacue remanerent. Tūc gregorius ab omni populo in pontificē electus eſt. Cum ergo conſecrari deberet: & lues populum deuaſtaret: ſermonem ad populū fecit & ꝓceſſionē cum letaniis inſtituit: & omnes diuinā miſericordiam implorare monuit. In qua proceſſione. lxxx. de populo ſpiritum exhalarunt. Sed nequaq̄ ab oratione ceſſandū admonuit: finitaq; proceſſione habitum mutauit: & ex urbe fugiens triduo latitauit. Sed dum populus ipſum ubiq; perquireret: cuidam eremite per uiſum oſtēdit ubi eēt. Nā colūna lucis ſuper cauernā ubi latebat cōſpicit. Sicq; licet renitens a populo trahit: & ad ſūmū pōtificiū ſublimat. Et cū īpatori mauritio ꝑcibus ꝑ litteras īſtitiſſet: ut electiōi d̄ ſe facte nullatenus cōſentiret: prefectus urbis litteras ſurripuit. Sicq; cōfirmationem gratāter imperator miſit. Sed quia adhuc romam peſtis predicta uaſtabat populum more ſolito ꝓceſſionem iterꝝ cum letaniis urbē circūeundo ordinauit: & iconam beate uirginis quam lucas euangeliſta in propria forma pinxiſſe dicitur: circuferri iuſſit. Cui aer infectus miro modo cedebat: & poſt imaginē ſerenitas remanebat. Tūc audite ſunt uoces angelorꝝ in aere cōcinentiū ante illam. Regina celi letare &c. uiditq; gregorius ſup caſtrū creſcentii angelū: qui gladiū cruentū in uaginā deponebat: quo ſigno deū placatū intellexit: & ſic peſtis ex urbe ceſſauit: unde & caſtrū illud deinceps ſancti angeli uocatū eſt: Tādem ut dudum optauerat: auguſtinū melitū & ioannē cum quibuſdā aliis ad angliā miſit: & populū illū ſuis precibus ad fidē conuertit: ꝓpter qđ ab anglorꝝ populis apoſtolus appellat. Tante aūt humilitatis fuit q; primus ſeruus ſeruorꝝ dei ſe nominauit & alios nominari inſtituit. Tante largitatis & elemoſynarꝝ: ut non ſolū preſentibus: ſed etiā longe poſitis: etiā in mōte ſynai monachis neceſſaria miniſtraret. Nā omnium pauperū nōia ſcripta habebat: & eis liberaliter ſubueniebat: monaſteriū hieroſolymis inſtituit & illic degētibus neceſſaria ꝓcurauit. Tribus milibus ancillis xp̄i pro quotidianis ſtipendiis. lxxx. libras auri annuas offerebat: quotidie quoq; ad mēſam ſuam peregrinos & pauperes inuitabat. ℭ Cū die paſche in eccleſia ſancte marie maioris celebraret: & pax domini ſit ſemp uobiſcū dixiſſet. Angelus domini alta uoce reſpondit. Et cū ſpiritu tuo: ꝓpter quod pape ipā die ibidē celebranti: & pax domini dicēti: nihil reſpōdet. ℭ Die quadam per forꝝ traiani tranſiens: recordatus uirtutū que de traiano īperatore legerat: & q̄liter iuſtitiā ſummopere coluerat: & ex ſola ignorātia: cum maxima tamē moderatione xp̄ianos ꝑſecutus fuerat ad ſancti petri baſilicā deuenit: & ibidē pro eo amariſſime fleuit. Cuius lachrymis deus placatus mirabili diſpoſitiōe traianū reuocauit ad uitam: ubi ſuſcepto baptiſmate: gratiā conſecutus ueniā meruit: & ſic iterū obdormiens gloriā obtinuit. Nec enī eius aīa erat in īferno finaliter deputata ſed ad tēpus non ſententia diffinitiua damnata. Huius autem rei eccleſie oriētalis & occidentalis credulitas teſtis eſt. Poſt hec angelus ſibi apparuit: & quia pro damnato orauerat: duarum ſibi penarꝝ optionem dedit: aut biduo in purgatorio cruciari: aut in uita ſua infirmitatibus fatigari. Qui primo ſpreto ſecundū elegit. Vnde deinceps ſemper: aut febribus: aut podogra: aut ſtomachi occupatione: aut uariis mēbrorꝝ doloribus preſſus fuit. ℭ Matrona quedā ſingulis diebus dominicis beato uiro panes offerebat. Qui cū ſibi poſt miſſam corpus domini offerret: illa ſubriſit: eo q; panē quem ꝓpriis manibus illa fecerat: gregorius corpus dominicū appellabat. Qui ꝓ incredulitate mulieris ſe in orationē ꝓſtrauit: & partē illā dominici corporis ad inſtar digiti cōuerſam inuenit. Et ſic matronā conuertit. Orauit iterum: & carnē in formā panis conuerſam uidit: & matrone ſumendū tradidit. ℭ Cū quendam romanorum principē ꝓpter culpā adulterii excōicaſſet: ille uindictā expetēs magorꝝ ſuffragia reqſiuit. Qui demonē in equū pontificis īmiſerunt. Cū autē gregorius equo inſideret: illeq; uexatus nequaq̄ teneri poſſet. gregorius ꝑ ſpiritum ſanctū intelligens: ſigno crucis edito demonē ab equo eiecit: q egreſſus maleficū perpetua cecitate dānauit: quē tamē ſanctus eccleſie ſubſidio nutriri mandauit. ℭ Cū apud mauritiū imperatorē de morte cuiuſdā epī falſo accuſaret: & mauritius ex hoc ipſum & eccleſiā perſequeret: quidā monaſtico habitu gladiū tenēs imperatori aſtitit & gladiū uibrans: illū ꝓpter perſecutionē pape gladio moriturū predixit. Qui territus a ꝑſecutione deſtitit: & ut ꝓ ſe oraret pape per lr̄as ſupplicauit. ℭ Hic cōſtituit ēt in ſingulis eccleſiis urbis rome in diebus aduentus & q̄dragesime fieri ſtatiōes deuotiōe fideliū celebrādas. Et ne errorꝭ antiqui ſemē de cetero pullularet: fecit generaliter amputari imaginibus demonū capita: ut ꝑ hoc extirpata gentilis prauitatis facultas: eccleſiaſtice ueritatis palma plenius exaltaret. Addidit in canone miſſe. Dieſq; noſtros in tua pace diſponas &c. Et ꝓcepit: ut ſuper corpora apoſtolorꝝ a papa ſiue cardinalibus celebraretur miſſa. ℭ Officium miſſe per introitum & ix. kirieleiſon & alia que in antiphonario continentur celebrari inſtituit. Letanias maiores īter paſcha & pentecoſten ordinauit. Anno quoq; imperatoris mauritii. xiiii. ſynodum ad eccleſiam ſancti petri .cxxiiii. epiſcoporꝝ celebrauit. In qua plurima de neceſſariis eccleſie prouidit. Alia quoq; multa inſignia & laudabilia opera tā in orbe q̄ in urbe perfecit. Et plenus ſanctis uirtutibus a corpore migrauit circa annū domini. cccccc vi. die quarto idus martii. Et ſepultus eſt in eccleſia ſancti petri iuxta ſecretariū. Et ceſſauit epiſcopatus mēſibꝫ. v. & dies. xvi. ℭ Hic eximius doctor librū cōpoſuit paſtoralē: in quo oſtēdit q̄lis eſſe debeat: qui ad eccleſie curā debet aſſumi. Librū ſacramentorꝝ per totum anni circulū. Euangeliorꝝ homelias. xxxx. Dialogorum libros. iiii. Super iob libros .xxxv. Primam & ultimā ezechielis partē que obſcuriores uidebant per homelias. xxii. quantū lucis habeant oſtendit. Antiphonarium nocturnū & diurnū ſuaui modulatione formauit. Epiſtolarum ſuarum regiſtrū ad diuerſos miſſarum in. xii. uoluminibus ordinate digeſſit. Super canticis canticorū. Et in omnes prophetas. Et libros regum. Ioſue. Et iudicum multa ſcripſiſſe dicitur. Aliaq; plurima que ab inuidis combuſta fuiſſe traduntur.

❡De ſcō Petro diacono & cōfeſſore. Cap. CXCIII.

PEtrus ſancte romane eccleſie diaconus & beati gregorii diſcipulus fuit. Ad cuius inſtantiā ipſe doctor librū dialogoꝝ compoſuit:& utriuſq; mutuas collocutiones in eo inſeruit. Hic ſanctitate conſpicuus bonus magiſtri imitator extitit. Hic aliquando beato gregorio p̄dicante uel dictante ſpiritūſanctum uidit in colūbe ſpecie ſuper caput doctoris uerba in eius auribus iſerentē. Qui cum beato gregorio uiſa narraſſet:admonuit eum doctor:ut uiſa ſilētio tegeret:quia quacūq; hora uiſum referret: confeſtim ſpiritum exhalaret. ❡Mortuo igit̄ gregorio cū quidā eius emuli ſibi detraherent:q̄ prodigus theſauros eccleſiæ conſumpſiſſet:& in uindictam libros eius cōburerent: oppoſuit ſe petrus diaconus dicens tāti uiri opera perutilia nō fore delenda. Tandem mortē preeligens q̄ ſancti doctoris infamiam:ad hanc eos ſententiā deduxit:ut ſecretum quod de gregorio uiderat reuelaret:& iureiurando firmaret:quo dicto ſi ſtatim ipſe decederet,a libroꝝ combuſtione ceſſarent. Sin autē ſuperſtes exiſteret:ipſum:cū libris inſimul incēdio cōcremarēt. Itaq; cū apparatu diaconi librū euangelioꝝ geſtās uenerabilis petrus coram populo reuelauit:q̄ pluries ſuper caput gregorii ſpiritūſanctū in ſpecie colūbe cōſpexit quod mox ut tactis euangeliis iuramēto aſſeruit,a dolore mortis extraneus inter uerba ueræ cōfeſſionis ſpiritū efflauit. Statimq; inuidi a libroꝝ exuſtione deſtiterunt:& corpus petri iuxta magiſtri tumulū ſepeliētes:ipſum uti ſanctū uenerari ceperunt.

❡De ſcō Petro martyre. Cap. CXCIIII.

PEtrus martyr apud nicomediā paſſus eſt ſub perſecutione diocletiani. Hic cū eſſet cubicularius imperatoris diocletiani p̄fati:& cū ipſo in thalamo fiducia accepta ceſarem de immenſis martyꝝ ſuppliciis liberius cauſaretur:q̄ eſſet chriſtianus deprehenſus eſt. Et eodem imperatore iubēte in mediū ducitur:ac primo ſuſpēſus diutiſſime flagris torquetur:deinde aceto & ſale uulneribus perfundit̄:ad ultimū in craticula aſſatur. Sicq; uere petri apoſtoli extitit fidei heres & nominis Paſſus eſt autem quarto idus martii. Hec hieronymus in martylogio.

❡De ſancto Paulo epō. Cap. CXCV.

PAulus leoneī epſ:a beato elduco a pueritia nutritus & doctus ſimul cum beato ſampſone epo & aliis pluribus tēpore iuſtini iunioris claruit in britānia ciſmarina. Cū autem ſanctus elducus in planicie triticū ſeminaſſet:ne uaſtaret̄ ab alitibus marinis:paulum adhuc iuuenculū cuſtodem adhibuit. Quo nocte dormitāte ager uaſtat̄. Sed excitatus mane damnū ſegetis aduertit:oratione fuſa agrum ambiuit:aueſq; ſe mouere non ualentes alaꝝ uirtute depoſita:ut oues ad clauſtrum abegit. Quod cernens abbas:& quid ſibi hoc uellet interrogans:reſpōdit paulus illos eē ſegetis hoſtes:quos captos ad ipſum duxerat puniēdos. Quod pater uidens & miraculum ſtupens aues abire precepit. ❡Rogatus a ſorore ut alueus eius iuxta mare poſitus dilataretur:ad mare acceſſit:undaſq; ſibi cedentes uſq; ad certum locū ſibi uiſum inſequi cepit: ubi lapillis modicis iactatis:mari mādauit ne lapillos trāſire preſumeret. Quod uſq; hodie factum eſt. Nam & eo redeunte lapilli in columnaꝝ magnitudinē excreuerunt. ❡Temporis p̄ceſſu abbas factus eſt. Qui die quodam diſcipulis per aridas ſiluas uagātibus & ſiti deficientibus:ſolo percuſſo:humoq; in triplici loco defoſſo,tres fontes de terra p̄duxit:uſq; in preſenti tempore permanentes. Sed & dracone infeſtū qui etiam armatos plurimos inuadebat:ſtola ſacerdotali collū eius cōſtringens:ſicut agnū ad mare uſq; deduxit:& in profundum equoris demerſit. Poſtmodū autem electus epiſcopus leoneū quis dudum renitēs: clarus ſanctitate in pace quieuit.iiii.idus martii.

❡De ſanctis Egduno preſbytero & ſociis martyribus. Cap. CXCVI.

EGdunus p̄ſbyter & alii.vii.martyres apud ciuitatem nicomedie ſub diocletiani perſecutione paſſi ſunt. Qui diebus ſingulis ſinguli eorū ſuffocati ſunt: ut ceteris metus incuteret̄. Quorum paſſio recolitur quarto idus martii:ut ado in martylogio ſcribit.

❡De ſcā Euphraſia uirgine. Cap. CXCVII.

EVphraſia uirgo filia antigoni ſenatoris & euphraſie nobiliſſime de ciuitate conſtantinopolitana tempore theodoſii imperatoris originem duxit. Cuius pater auguſto amiciſſimus & p̄pinquus totius lycie negocia gubernabat. Poſt cuius ortum parentes eius celibē uitā duxerunt. Antigonus uero anno integro elemoſynis & ſanctis operibus intentus:poſt annum diem clauſit extremū. Mater uero adhuc iuuenis que per triennium cū uiro uixerat:in ſancta uiduitate deo ſeruire ſtudens apud imperatorē cum filia degebat. Qui filiā eius euphraſiam annoꝝ.v.cuidā magno principi deſpondit:donec perfecte etatis exiſtens eidem matrimonio iūgeretur. Cum autem poſt aliquod tempus euphraſia antigoni relicta ab auguſta ſuaderetur: ut alteri eam petenti nuberet ſenatori: euphraſia moleſte ferens & ne ad hoc compelleretur timens: cum filia ſua euphraſia ex urbe latēter diſceſſit:& ad poſſeſſiones ſuas in egyptum acceſſit:ubi conſiſtens eccleſias & monaſteria ſeruoꝝ dei ſapius uiſitabat & multas elemoſynas faciebat. ❡Erat aūt in thebaide monaſterium dominarum habēs uirgines.cxxx.in ſumma uite ſanctitate domino ſeruientes ubi cōtinue ieiuniū arduum ſeruabat̄:& una queq; manibus operabatur. Dū autem euphraſia cū infantula locū illū frequentius uiſitaret:cepit infantula in uita uirginū delectari:& audiens que ab eis de xp̄o dicebant̄ ad ingreſſum monaſterii quotidie ardētius animari. Quadā uero die cū matre ad cenobiū accedens oīno ibidē remanere cū abbatiſſa uoluit:nec ullis p̄cibus aut minis:uel impoſitis pauoribus inde abſtrahi potuit:ſed matrē ad ciuitatē uenire permiſit. Et cū diebus pluribus ibidē fuiſſet:& in ſancto propoſito perſeueraret: dicens ſe xp̄m in ſponſum elegiſſe:cōſentiente matre ab abbatiſſa cilicino habitu monaſterii induitur:& in cenobiū monialis effecta introducitur. Quā mater domino cōmendauit & filiam annoꝝ.vii.in monaſterio dimiſit. Que ſumma humilitate & ſancta cōuerſatiōe pollere cepit. Dataq; ſibi magiſtra iulia pſalterium breui tempore didicit:& mira obedientia in cunctis miniſteriis pre cūctis p̄fecit. Poſt modicū tē/

poris euphraſia mater uirginis moritur:& in monaſterio ſepelitur. Euphraſia uero iunior oēs facultates paternas pauperibus errogauit. Cū autē ad perfectā ueniſſet etatem ſponſus ſuus per litteras imperatoris eam ad coniugium requiſiuit:ſed ipa īperatori reſcribens:utpote xpo iam nupta tēporale cōnubium denegauit:unde & in mōaſterio ſumma abſtinētia deo feruentius famulari cepit. Multaſq; diaboli tentationes pertulit ꝓpter q̄s ſuperandas penitentia mirabili ſe afflixit. Nam & lapidē capiti ſuppoſuit & cinerē ſuper ſtratū cōſperſit. Aliquādo per tres uel q̄ttuor dies aliquādo hebdomata ītegra ſe inedia macerauit. Cuius patientiā abbatiſſa tētare uolens:lapidē magnum uix a duabus feminis baiulandū diebus ſingulis de horto ad furnū & inde ad hortum per dies.xx.ipſam portare iuſſit:quē illa cū omni humilitate detulit:nō murmurans neq; de labore importabili:neq; de inanitate ꝑcepti. Et cū iterum diabolus eā tentaret: ꝙ ſenatoris filia ad aliaꝝ miniſteriū eſſet ſubmiſſa: cepit adhuc uilioribus officiis ſe occupare:& in coquina ollas abluere:& immunditias exportare:nec ꝓpter hec ab abſtinētia ſe ſolita ſubtrahebat nec officiū in eccleſia dimittebat. Cū aūt eidem q̄dā germana noīe iproperaret:ꝙ talia opa ꝑtextu hypocriſis oſtēderet:& ob hoc abbatiſſa illā punire uellet:euphraſia nedum ad pedes ſororis ſibi cōuiciantis ueniā petens ꝓcidit:ſed etiā ꝓ ea ab abbatiſſa ueniā impetrauit. ¶ Cum aūt diabolus eā animo ſuperare nō poſſet:cepit ipſam ꝑſequi prelio corporali. Nam cum ex puteo aquā hauriret:capite deorſus deiicit̄:ſed a ſororibus illeſa educitur. Ipſe uero ubi quotidie portabat ſingulas: cepit exīde deferre hydrias aque binas. Alia quoq; uice dū ligna precideret:ſecuri calcaneum ſibi uſq; ad tibiam ſcidit:& colligata a ſororibus propter hoc non deſtitit:quin ligna inciſa deferre uoluerit. Sed cum ſcalam aſcenderet:ſummitate tunice calcans:ſuper ligna cecidit:quorum unum fere oculum eius effoſſum grauiter uulnerauit. Sed dei miſericordia diebus modicis ex utraq; plaga conualuit. ¶ Poſt hec eam diabolus de tertio ſolario precipitauit:que tamen ſine ulla leſione ad terram deſcendit. Deinde ollam cum aqua feruente portans cecidit:aquaq; bulienti facie perfuſa omnino intacta permanſit. Multis aūt ſignoꝝ miraculis claruit. ¶ Mulier quedam īfantē annoꝝ octo ex paralyſi effectū ſurdum & mutum ad monaſteriū detulerat:ut ipſum ſoroꝝ orationibus cōmendaret. Quē mox ut ſancta uirgo ad abbatiſſam deferendū in brachiis ſumpſit:puer loqui & audire cepit: & ad matrē ad ianuā expectantem incolumis ꝓpriis pedibus cucurrit. ¶ Quedā ex ſororibus antiquis ab immūdo ſpiritu dudū uexata fuerat:quā nulle ancillaꝝ xpi preces liberare potuerāt. Que etiā catenis uincta tenebat̄:cibuſq; ei cū cauco ligneo porrigebat̄: eo ꝙ nulla ad eam appropinquare p̄ſumebat: quia ueſtes & carnes ſoroꝝ dentibus lacerabat. Et quia abbatiſſa ſanctitatem euphraſie nouerat:eiuſq; miraculum in puero uiderat:eidem licet ex humilitate ſatis recuſanti:per obediendiā ſororis illius liberationē impoſuit. Pro qua euphraſia dudū ſe ieiuniis afflixit: & ad dominum diebus pluribus exorauit. Et tandē in xpi nomine demonem ab illa effugauit:& cū maximo ſtrepitu i abyſſum ire ꝑcepit. Ex iſtis tamē in nullo extollebat̄:ſed ampliori hūilitatē ꝓficere uidebat̄. ¶ Poſt hec abbatiſſa ꝑ uiſionē conſpexit:ꝙ duo uiri uenerabiles ad monaſterium uenientes:euphraſiā rapiebāt:& ipſam in aureū palatium gēmis ornatum introducebant:que ibidem ab angelis cōcinentibus ſumebatur:& ad chriſti pedes ꝓcidens a genitrice domini corona aurea decorabat̄. Intellexit ergo abbatiſſa uirginē q̄tocius ad celeſtem thalamum deducendā. Que cum ſororibus intimaſſet:& ille obitum dilecte ſororis deflerent:euphraſia ſubita febre corripitur:& uite termino proxima in oratorium deducitur: uerū ex profunda eius humilitate orabat ad dominum:ut eā adhuc per annū in carne dimitteret: eo ꝙ penitentiā cōdignā ſuo arbitrio nō perfeciſſet. E cū abbatiſſa & eius magiſtra iulia uirginem exorarent:ut ipſam ſequi ſine dilatione liceret:promiſit eis orare dominū:ut ipſarum deſiderium adimpleret. Sicq; inter ſororū manus migrauit ad chriſtū.iiii.idus martii. ¶ Poſt cuius obitū die tertio iulia obiit. Abbatiſſa uero ſubſtituta quadam eugenia in matrem filiarum ipſa die .xxx.ex hac uita deceſſit. Que ambe in eodem ſepulchro cum euphraſia uirginē condite ſunt.

¶ De ſanctis Macedonio preſbytero & ſociis martyribus. Cap. CXCVIII.

Macedōius p̄ſbyter:patricia:modeſta:theodota:ores:theodora:impondera: martia:& trabia apud nicomediā ciuitatem martyrium paſſi ſunt. Qui oēs per ignē cōflagrati acceptabile ſacrificiū xpo domino reddiderunt .iiii.idus martii:ut in martylogio adonis habetur.

¶ De ſc̄is.xlix.militibus martyribus. Ca. CXCIX.

Quadragintanouem milites rome ſub nerone ceſare paſſi ſunt. Hos omnes una cū ſanctis proceſſo & martiniano beatus petrus apoſtolus cōuertit ad chriſtum:cum teneretur in cuſtodia mamertina una cum coapoſtolo ſuo paulo:ubi nouem menſes detenti fuerunt. Et cum milites predicatione apoſtoloꝝ conuerſi eſſent:& aquam pro ipſis baptizandis non haberent: orāte apoſtolorum principe de ſilice ſaxei mōtis fons aque prorupit:ex cuius unda ipſe apoſtolus baptizauit: & fons ibidem in teſtimonium miraculi ꝑmanet uſq; in preſens in loco qui dicit̄ carcer petri ſub colle tarpeio. Deinde predicti glorioſi.xlix.milites ſub deuotiſſima fidei confeſſione neroniano gladio conſumpti ſunt pridie idus martii.

¶ De ſcō Petro abbate clareuallen̄. Cap. CC.

Petrus abbas clareuallen̄.cum eſſet nobili exortus proſapia factus monachus igniaci monaſterii nobilitatē ſuam ſumma uilitate occultabat:uilibus īdutus : uilia officia exercendo.Tamen ob uite nimiam ſanctitatem a multis reuerentie habebatur.Adhuc nouus in ordine dum in matutinis aliquando dormitaret:ſeq̄ʒ pulſari ſentiret:apertiſq̄ʒ mox oculis nullum conſpiceret orauit dominum:ut excitantem ipſum ſibi oſtenderet.Et dū iterum dormitaſſet:pulſatus citius aperiēs oculos:uidit iuuenē ſplendidum ſibi aſſiſtere: indeq̄ʒ moroſe per chorꝝ tranſire:q demū diſpuit: & petrus eum eſſe angelū intellexit media nocte cū fratribus pſallens ſubito dolore capitis premit̄: & recedere de eccleſia cogitans audiuit uocē dicentem uerſ.illū: laudans inuocabo dominū &c.ſtatim dolor ceſſauit. Et dū mane iteꝝ cum dolore eodē capitis perſeuerante: ad cōionē acceſſiſſet:uiſum eſt ſibi ꝙ lapis ponderoſus de capite eius egreſſus eſſet:& exinde a tali dolore liberatus perfecte fuit.Poſt hec factus eſt prior igniaci.Deinde abbas uallis regis aſſumptus eſt. Quod abbas eius igniaceū tali uiſione pſciuit.Videbat̄ enim ſibi candelabrū lucens ante altare:per maiorē feneſtrā exire:Nec multo poſt petrus prior in abbatē electus eſt.¶Cū aliquando abbas egrotaret:& mercenarius quidā a cellario opis mercedē exigeret:illeq̄ʒ dare recuſaret:indignatus mercenarius prunas ardentes ad unam ex monaſterii grangiis in cacabo deferebat: ut eā incenderet.Tunc affuit abbas:& eū de mala uoluntate redarguit:& ut ad ſe mane & ad infirmariam ueniret mercedem ſuam recepturus admonuit. Quod & factū eſt mercenarius quoq̄ʒ eſt miratus eo ꝙ abbatē de infirmaria utpote languentem minime receſſiſſe cognouit:& penitētiam egit.¶Vocatus ad electionem abbatis igniaceū orone pmiſſa ut deus ſibi idoneū inſpiraret:audiuit uocē ꝙ illuc ueniens audiret quis idoneus eſſet.Cunq̄ʒ ad locū ueniens pro eodem oraſſet:iuſſus eſt ſocios itineris ſui de hoc interrogare.A qbus cū quereret qs utilis eligendus foret: reſpōderūt ꝙ ipſe.Sicq̄ʒ oīum conſenſu electus eſt.¶Cum henricus comes cāpanie ſe ipſius orationibus commendaſſet:& ipſe pro eo celebraſſet : poſt ultimā collectā uidit comitē tunc abſcentem ſignū crucis in ueſte habentem.Et diem ac horā notans cōperit poſtmodū ipſum eodem tpe cruce fuiſſe ſignatū.Oranti ſibi aliquādo apparuerunt ſancti bernardus abbas & malachias eps:q eū abbatē clareuallen̄ futuꝝ predixerunt. Non multo poſt gerardus clareuallen̄ abbas a fratre hugone de baſochiis q grauiter in ordine deliq̄rat & abbatis punitionē timebat īterfectus eſt.Cui ſucceſſit henricus.Quo poſt modicū in pſbyteꝝ cardinalē aſſumpto:petrus ad electionē uocatus aufugit:eo ꝙ eligi formidaret:q tamē abſens electus eſt.Et cū diu recuſaret:tandē uiſionis memor cōſenſit.¶Romanus pōtifex eius famā audiēs:eū ad ſe accerſiuit:cui & peccata ſua ex deuotiōe cōfiteri & ab eodē cōicari uoluit Cū aūt eēt in ualle regis:īfirmitate graui unū ex oculis amiſit:ex hoc gaudens & deū laudās:qa unū ex hoſtibus ſuis capitalibus ſibi abſtulerat.Et dū eſſet cum fratribus in meſſibus operās tres pulcherrimas mulieres in medio fratrū uidit:qs de nimia pſumptione redarguens:audiuit ab illa que erat formoſior: ꝙ erat maria mater xp̄i:alie due maria magdalena & maria egyptiaca:que fratres in ſuo labore cōſolare curabāt. Quieuit āt ſanctus petrus in dn̄o pridie idus martii.

¶De ſancto Longino martyre. Cap. CCI.

Longinus fuit quidā centurio de prouīcia hiſaurie:qui cū aliis militibus cruci domini aſtans:latus eius lancea perforauit. Et uidens ſigna que fiebant:ſolē.ſ.obſcuratū & terremotū in chriſto credidit:maxime ex eo ut qdam dicunt:ꝙ cū ex infirmitate eius oculi caligaſſent de ſanguine xp̄i per lanceā decurrente caſu oculos tetigit:& protinus clare uidit:unde renuncians militie & ab apoſtolis īſtructus:in ceſarea cappadocie.xxviii. annis monaſticā uitam duxit:& plurimos ad chriſtū cōuertit.¶Cū autē ab octauiano pſide tentus ſacrificare nollet:iuſſit preſes oēs dentes eius excuti & linguā abſcidi.Et hoc tamē loquelam non amiſit:ſed accepta ſecuri oīa idola confregit.Demones aūt de idolis exeuntes:& in aerē ululantes in pſidē & in eius ſocios ītrauerūt.Qui inſanīetes longini ſe pedibus proſtrauerūt.Quos oēs longinus in xp̄i nomine ab oppreſſione demonū liberauit:& demones in deſertum miſit.Quo miraculo qdā aphrodiſius cōmentarieū: cū multis aliis ad xp̄m cōuerſus eſt:Poſt dies aliquot cū octauianus longinū tentū ad ſe adduci iuſſiſſet: ut eū penis afficeret:& ipſum ex hoc aphrodiſius reprehenderet eo ꝙ de ſuſcepto ab eo beneficio īgratus eſſet:iuſſit pſes aphrodiſio linguā pcidi:ſed ipſe nihilo minus loquebatur.Preſes uero cōfeſtim excecatus ē. Cui lōginus ſuaſit:ꝙ liberari nō poſſet:niſi ipſum occideret.Nā martyr effectus pro pſide oraret & ipſe lumē recuperaret.Statimq̄ʒ pſes longinū decollari fecit Poſt hec ad corpus eius adiit : & pſtratus cū lachrymis pēitētiā egit:& cōtinuo uiſum recepit. Corpuſq̄ʒ martyris honorabiliter tumulauit:& ī bonis opibus perſeuerauit.Paſſus eſt aūt martyr xp̄i idus martii.

¶De ſancta Matrona martyre. Cap. CCII.

Matrona martyr apud theſſalonicam paſſa eſt.Hec religione xp̄iana cum eſſet ancilla plautille uidue gentilis:xp̄m occulte adorabat.Et cū a domina ſua deprehēſa eſſet in eccleſia chriſtianoꝝ:ab eadē in ſcāno ligat̄ : & crudeliter flagellatur:dieq̄ʒ & nocte integra incluſa & uīcta dimittit̄.Sed dum noctu diuinitus ſoluta & clauſis ianuis educta eſſet:ad eccleſiam rediit & deo gr̄as egit.Quam iteꝝ ibidem repertā domina ſua:iteꝝ ipſam in ſcamno uinxit:& crudelius flagellauit:triduo quoq̄ʒ ſine cibo recluſam dimiſit.Illa uero iteꝝ diuinitus ſoluta educitur:& in eccleſia orās a domina ſua tertio reperitur. Que tertio ab eadem ligatur: & loris duriſſimis tādiu ceditur:donec ſpiritum exhalauit.Que paſſa eſt idibus martii.Hec ado.

¶De ſanctis Ilario epiſcopo & Tatiano martyre. Cap. CCIII.

Ilarus epiſcopus & tatianus diacōus apud aquileiā paſſi ſunt tēpore numeriani imperatoris.Beatus enim ilarus ab infantia chriſtianus ſacris litteris eruditus ad diaconatus ordinem deinde ad pontificatum aquileien̄ eccleſie a populo promotus eſt.Qui eius diſcipulum nomine tatianum ſibi archidiaconem conſtituit : cū quo in chriſti fide populum admonebat. Cum autē

ab imperatore numeriano chriſtianorum perſecutio excitata fuiſſet: & quidam beronius preſes aquileie chriſtianos ad ſacrificia coartaret: ad ſuggeſtionē cu/iuſdam ſacerdotis idolorum nomine monophanti fecit ilarum epiſcopum chriſtiianorum detineri: & ad templum idolorum adduci: ut ibi diis thura imponeret. Quem ſacrificare nolentem iuſſit nudatum uir/gis duriſſime cedi. Deinde in equuleo leuari & ungu/lis radi: adeo ut eius intranea nudarentur. Deinde de/poſitum ex equuleo mandauit dorſum eius carboni/bus aduri: & poſt hec acetum ſale permixtū eius uul/neribus infundi: ipſaſq; plagas ex camelorum cilicio confricari. Et cum hec omnia pro chriſti nomine pa/tientiſſime toleraſſet: oratione premiſſa exulflauit in ſimulacra & mox cūcta in puluerem redacta ſunt. Clamante quoq; aduerſus illum omni populo pagano/rum fecit eum preſes in carcerem recludi. Et cum au/diſſet: q; haberet diaconum tatianū: qui ſimiliter po/pulum a deorum cultura ſubtrahebat: fecit eum te/neri: & deos gentium confutantem extendi: & uirgis diutius flagellari: ceſum quoq; una cum ilaro epiſco/po eodem carcere detineri. Orantibus autem ſanctis nocte illa factum eſt tonitruum magnum: ita ut fun/damenta urbis commota fuiſſent: & multi paganoꝝ interirent. Templum etiam herculis funditus euer/ſum eſt. Quod audiens beronius preſes miſſis ſpicu/latoribus fecit gladios in pectora ipſorum in ipſo carcere trāſfigi. Cum quibus & aliis tres chriſtiani in ea/dem cuſtodia uincti ſcilicet felix largus & dionyſius eodem martyrio necati ſunt. Quorum corpore no/ctu a chriſtianis de carcere rapta iuxta muros aquileie ciuitatis ſepulta ſunt. xvii. calen. aprilis.

¶ De ſancto Patricio epō. Cap. CCIIII.

PAtricius epſ apud ſcotiam primus Chri/ſtum predicauit. Qui cum die quadā ſco/thorum regi de paſſione domini aliqua narraret: & ille deuote intenderet: appo/dians ſe ſuper ferulam quam manu tenebat: caſu pe/di regis ſuperpoſuit: & cuſpide ferule ipſum perfora/uit. Rex uero credens epm hoc ex induſtria facere: & ſe aliter fidem nō poſſe ſuſcipere: niſi talia pro chriſto pateretur: patienter pertulit. Sanctus uero hoc intelligens obſtupuit: & regis pedem ſanauit. Hic precibus ſuis toti illi iſule obtinuit: q; nullum uenenoſum aīal ibidem uiuere poſſit. Et quod plus eſt etiam ligna & coria illius regionis contraria ſunt ueneno. ¶ Quidā conuicini ſui ouem furatus fuerat: & comederat. Et cum epſ pluries furem quicunq; ille eſſet: exhortatus eſſet: ut furtum redderet: & nullus appareret: conue/niente omni populo ad eccleſiam orauit dominū: ut in cuius uentrem ouis intraſſet: coram omnibus ba/latum daret: quod & factum eſt. Et reus penitentiam egit. ¶ Erat aūt eius conſuetudo omnes cruces quas uidebat adorare. Cum autem quandam crucem inuiſam preteriſſet: & a ſuis admonitus cur non uidiſſet: audiuit uocem de ſub terra cuiuſdam ibidem ſepulti: dicentis ſe fuiſſe paganum: & ſigno crucis indignū: & ideo ipſam non uiderat: unde fecit ipſam abinde tol/li. ¶ Cum autem patricius per hiberniam predicaret: & fructum ibi modicum faceret: rogauit deū: ut ibi aliquod ſignum oſtenderet: per quod territi penite/rent. Iuſſu igitur domini in quodam loco circulum magnum cum baculo deſignauit: intra quod ſe terra ſtatim aperuit: & puteus profundiſſimus ibidem ap/paruit. Reuelatum quoq; fuit ſancto: q; ibi quidā purgatorii locus eſſet: in quem quiſquis uellet deſcende/re: alia ſibi penitentia non reſtaret: nec aliud pro pec/catis purgatorium ſubſtineret. Pleriq; autem non re/dirent: & qui redirēt die naturali integro ibidem moram facerent. Multi igitur ingrediebantur: qui de ce/tero non reuertebant. ¶ Poſt longum tēpus mortuo patricio: quidam nobilis nomine nicolaus qui pecca/ta multa commiſerat: ad penitentiam deuenit: & lo/cum ipſum intrare uolens diebus octo precedētibus: ut omnes faciebant: ſe ieiuniis macerauit: & ſic in pu/teum deſcendit & hoſtium quod a latere inuenit: in/troiuit: ubi monaſterium inuenit: & a quibuſdam al/batis in oratoriū introducit: officioq; peracto: ut conſtans eſſet admonet: quia multa diaboli tētamēta cū percurrere oporteret. Et cum ſe penis afdigi ſentiret: protinus diceret. Ieſu xpe fili dei uiui miſeriaris mihi peccatori. Quibus abeuntibus adſunt demōes: & ut ſibi obediat: primo eū blandis ſermonibus pſuadent: aſſerentes q; ipſum cuſtodient: & ad propria incolu/men deducēt. Et cum eis obedire nollet: diuerſarum ferarum terribiles audiuit uoces. Ad que pauefactus uerba inuocationis protulit: & omnis ille tumultus conquieuit. Vlterius procedens & demonibus conſentire nolēs in ignem maximum proiicitur: ſed uerbis expreſſis ignis extinguitur. Ad locum alterum ueniēs uidit homines uiuos igne aſſari: & carbōibus uſq; ad effuſionem uiſcerum concremari. Et dum nec ſic cō/ſenſiſſet demoniis ab eiſdem ſimili pena torretur: ſed uerba proferens continuo liberatur. ¶ Inde procedēs in puteum profundum obſcurum & fetidum deiicit: dicentibus ſibi demonibus q; ille erat infernus: ſed dū uerba repetiſſet ide illeſus educitur. ¶ Poſt hec ad pōtem arduum & lubricum deuenit: ſubter quē igneus fluuius rapiduſq; currebat. Et dum pōtē tranſire de/ſperaret: unum pedem ponēs: uerba que didicerat di/xit: deinde alium pedem ponens ipſa repetiuit: & ad quālibet pedis mutationem eadem iterauit: & ſic ille/ſus tranſiuit. Et in quēdam pratum amenis & odoriferis floribus cōſertum deuenit. ¶ Vbi a duobus ſpe/cioſis iuuenibus ad quādam ciuitatē auro & gemmis fulgentem adducitur: & q; illa eſſet paradiſus ſibi re/uelatur. In qua dum ſe admitti oraret: audiuit q; pri/mo ad ſuos rediret & poſt dies. xxx. in pace quieſceret & ſic illuc intraret. Tunc Nicolaus inde aſcendēs ſu/

pra puteum ſe reſtitutū altero mane repperit: & que uiderat enarrauit: ac poſt dies.xxx.in pace quieuit. Dies autem depoſitionis ſancti Patricii.xvi.calen.aprilis celebratur.

¶De ſcā Gertrude uirgine. CCV.

GErtrudis uirgo obiit anno conſtantis imperatoris.xxi.ut dicit Sigibertus. Hec oriunda fuit de ciuitate nigelenſi: ubi & monaſterium dominarum conſtruxit: & ipſum ſub regulari diſciplina laudabiliter rexit maxima ſanctitate pollēs. Que die obitus ſui apparuit modeſte abbatiſſe monaſterii treuereñ ſibi in amicitia cōiuncte ante altare beate uirginis tunc in oratione proſtrate: eiq; ipſa hora ad Chriſtum migraſſe: & celeſtē patriam introiſſe nūciauit. ¶Poſt annos uero.x.ignis exiens monaſterium ſancte cōſumere uidebatur. Sed tūc ſancta ſupra tectum apparuit & uelum ſuum flāmis obiiciens: ignem excuſſit: ſtatimq; extinctus focus monaſterium omnino indēnem reliquit. ¶Puer quoq; in fonte necatus: ipſius meritis ſuſcitat̄: & alia multa miracula ad eius tumulum demonſtrantur: ubi in ipſo monaſterio ſepulta ueneratur. Quieuit autem in pace.xvi.cal.aprilis.

¶De ſancto Alexandro epō & marē. Ca. CCVI.

ALexāder epiſcopus & martyr apud ceſareā paſſus eſt. De quo in.vi. libro eccleſiaſtice hiſtorie ſcribitur ꝙ de cappadocia & propria ciuitate ſanctorum locorum uiſendorum cauſa hieroſolymam ueniens: diuina reuelatione eiuſdem loci gubernacula ſuſcepit. Nam cum narciſſus hieroſolymorum epiſcopus eſſet annorū.cxvi. & propter nimiam ſenectutem cure paſtorali intendere nō poſſet: uoce de celo pro lapſa: ut omnes ciues eidem hieruſalem uenienti occurrerent: & ipſum ſuum una cum narciſſo epiſcopum ordinarent: a populo honorifice ſuſceptus: & factus eſt narciſſo coadiutor: & eiuſdem poſt obitum ipſi ſucceſſor. Poſt hec romam uenit ad apoſtolorum limina uiſitanda. Reuerſus autem hieroſolymam ſub perſecutione decii ductus eſt ceſaream. Et dum diebus multis: multo ferri pondere uinctus: de carcere ad tribunalia iudicis: & inde ad carcerem duceretur: inter ipſa ſibi uiciſſim ſuccedentia tormenta defecit: Atq; ob cōfeſſionem Chriſti martyrium compleuit.xv.cal.aprilis. ¶Hic ad eccleſiam antiochenam: cuius regimini primo prefuerat ſuper pacem eccleſie unam ſcripſit epiſtolam. Ad aronitas uero aliam per clementem preſbyterum alexandrinum. Item ad origenem & pro origene: contra demetrium aliam. Sed alie eiuſdem ad diuerſos feruntur epiſtole: ut dicit Hieronymus libro de illuſtribus.

¶De ſancto Ioanne abbate. Cap. CCVII.

IOannes abbas magne ſanctitatis uir de ſyria oriūdus peruenit italiam. Suſceptuſq; hoſpitio a deuota matrona apud urbem pennacenſem reſedit. Et ab angelo monitus: locum ſue habitationis ſub quadam arbore prope eandem ciuitatem elegit. Sub qua dum menſe decembrio quieſcere cepiſſet: arbor repente inuſitato ībris tempore flores protulit & frondes. Quod ubi a uenatoribus illac tranſitantibus compertum eſt: uiſoq; miraculo: & cognito ꝙ ſeruus dei eſſet fama ipſius circūquaq; delata eſt: unde a ioanne ſpoletano epiſcopo uiſitatur: & ab eodem ſibi iuxta dictam arborem cenobium fabricatur: ubi per annos.xliiii. congregationi ſanctorum multorum monachorum prefuit: multiſq; clarus uirtutibus poſt uitam laudabilē in pace quieuit.xiiii.calen.aprilis ibiq; ſepultus iacet.

¶De ſancto Calocero martyre. Cap. CCVIII.

CAlocerus martyr de cuius triūpho in paſſione fauſtini & iouite ex parte dictum eſt ſupra.xv.calen.martii: uiſis miraculorum in ſigniis que deus in tormentis predictorum ſanctorum exhibebat: ad Chriſtum conuerſus eſt: & cum eiſdem martyribus plurimis ſuppliciis cruciatus: tandem ab alexandro auguſto mediolani exiſtente: traditus eſt ſapritio prefecto puniendus: qui ad alpes cotias ab imperatore mittebatur. Quem ſapritius ante ſe premiſit ſub cuſtodia: in ciuitate aſteñ carceri mancipandum: ubi dum ſapritius cum ſecūdo milite aduenifſet: & ſecundus calocerum ſepius in carcere uiſitaſſet: ab eodē in chriſti fide doctus eſt: & miſſus mediolanum a ſanctis fauſtino & iouita baptizandus. Qui baptizatus terdonā rediit: & martianum epm̄ in carcere uiſitauit: ipſumq; a ſapritio martyrizatū ſepeliuit: ꝑpter qđ plurimis afflictus tormētis a ſapritio in carcerē miſſus fuit: ut in eius paſſione dicet̄.iii.cal.aprilis. Cum aūt ſapritius ad carcerem mittens ſecundū nō inueniſſet: & ad ciuitatē aſteñ rediiſſet: ut uel calocerū mori faceret: repperit ſecundū in eodem carcere cum calocero exiſtentē. Et ſecundū quidem in cuſtodia reſeruari iuſſit. Calocerū uero albiganum mitti: & ibidem capite cedi. Cuius corpus a fidelibus iuxta ipſam ciuitatem cum honore humatum eſt decimoquarto calend.aprilis.

¶De ſancto Ioſeph ſponſo domine noſtre. Cap. CCIX.

IOſeph ſanctiſſimus domine noſtre ſponſus de ciuitate bethleē oriundus: de domo ſcilicet & familia dauid regia ſtirpe progenitus: per miraculū aride uirge florentis: & ſpūſſancti in columbe ſpecie in eius cacumē deſcendētis: cū iam ſenex eſſet: & filios ex uxore premortua haberet: inter omnes ſuos contribules ſolus deo placēs ad deſponſandam uirginem electus eſt: eiuſq; ad cuſtodiam deputatus: ut in hiſtoria natiuitatis uirginis dicetur.vi.idus ſeptembris. Hic enim uirginem deſpōſatā in nazareth in domo paterna dimiſit: & in bethleem ad preparandas nuptias acceſſit: ubi dū moram

traheret:angelus ad uirginem mittitur:ipſaque ope/rante ſpiritusſancto impregnatur. Cum autem io/ſeph poſt ſeptem menſes rediens pregnantem reppe/riſſet:cum iuſtus eſſet:uoluit occulte dimittere eam. Sed admonitus ab angelo ut dicitur matthei primo. Eam accepit:quia ipſam de ſancto ſpiritu concepiſſe cognouit. Poſt modum cum deſcriberetur orbis illā ſecum bethleem pro facienda profeſſiōe deduxit:ubi & filium dei natum de uirgine primus in ulnis ſuſce pit:& ipſum uti bonus nutricius ſumma diligentia educauit:& omnibus uerbi dei infantie geſtis inter/fuit. Nam & eidem circūciſo aſtitit:& magos ad eum adorandum uenientes conſpexit: & ipſum una cum matre ad templum preſentauit:ipſumqꝫ metu hero/dis ab angelo monitus in egyptum cum matre fu/gauit:& per ſeptennium ibi manens:mortuo herode eundem & genitricem ad patriam rettulit. In medio doctorum etiam ipſum duodenem una cum maria triduo ante amiſſum inuenit. Ideoqꝫ uirginitatis ſpō/ſe ſue & omnium infantilium chriſti actuum ueridi/cus teſtis fuit. ¶ Hic ioſeph ut in libro de infantia xp̄i dicitur:uxorem alteram prius habuit:ex qua plures filios procreauit:qui etiam ex euangelio ioannis ſex/to capitulo fratres ieſu dicuntur:quia ex ieſu patre pu tatiuo ꝓgeniti:unde & quibuſdam placet: ꝙ iacobus minor apoſtolus ideo frater domini dicatur quia io/ſeph filius fuerit ex alia coniuge:ut hieronymus libro de illuſtribus ponit:quamuis ab eodem talis opinio reprobetur. Eodem etiam infantie chriſti libello tra/ditur:ꝙ ioſeph faber lignarius fuit:unde & ibidē fer/tur:ꝙ cum ioſeph grabatum faceret:& omnes tabu/las ſecuiſſet:una ipſarum ex errore menſure minor ce teris reperta eſt. Et cū ioſeph ex hoc triſtaretur: puer ieſus tabulam breuem aliis appoſuit:& ipſam uti eēt cera mollis protrahens ad ceterarum longitudinē di/uina uirtute protendit:propter hoc in euangelio ioā/nis ieſus a iudeis fabri filius appellatur. Hec ex textu euangeliorum:& libro de infantia predicto: & ex cō/pilatione fratris bartholomei colliguntur. ¶ Quāto uero tempore ioſeph ſupuixerit:uel ubi:aut quo mo do humanitatis debitum ſoluerit:expreſſum non ha bemus. Tamen ꝙ uſqꝫ ad duodecim annos etatis chri ſti ſuperſtes extiterit ex textu luce ſecūdo capitulo di/dicimus. In quodam tamen antiquiſſimo calendario in cuius exordio rubrica ponebatur:quod ex uetuſtis euſebii ceſarieñ exemplaribus ſumptum fuerat: ſcri/ptum repperi: feſtū ioſeph ſpōſi domine noſtre.xiiii. calen.aprilis. Cui ex antiquitate & exemplaris origine ſatis fidem adhibui.

¶ De ſancto Theodoro epō. Cap. CCX.

THeodorus heraclienſis epiſcopus tempo/re conſtantini magni imperatoris in thra cia claruit. Qui in mattheum:ioannē:pau lum:& pſalterium elegantis apertiqꝫ ſer/monis commentarios edidit:& ſermonibus atqꝫ mo ribus admodum effulſit. Diem quoqꝫ extremū.xiiii. cal.aprilis concluſit. Hec hieronymus de illuſtribus.

¶ De ſancto Archypo diſcipulo. Cap. CCXI.

ARchypus diſcipulus apoſtoli pauli fuit. Cuius commilitonis ſui idem apoſtolus meminit ſcribens coloſcenſibus ad col. quarto. Qui ab eodem apoſtolo ibidem predicationis gratia dimiſſus: poſt completum eius miniſterium perrexit ad dominum.xiii.cal.aprilis:ut hieronymus in martylogio teſtatur.

¶ De ſancto cudberto epō. Cap. CCXII.

CVdbertus epiſcopus: ut dicit beda quarto libro hiſtorie anglorum uir ſanctus & ue nerabilis in inſula modica que appellatur pharnes:& ab eccleſia lyndifarcieſium no uem milibus paſſuum diſtat in oceano uitam ſolita/riam pluribus annis duxit. Fuit autem primo mona/chus monaſterii melros:quod in ripa nudi fluminis poſitum eſt:ſub abbate etha:cuius & poſt mortē ſuc/ceſſit extitit. Inde ad curiam lyndifartienſis monaſte/rii uocatus ibidem diutius manſit. Deuenit poſt hec ad inſulam pharnenſem omni cultu & habitatore de ſertam cupiens ſolitariam ducere uitam. A qua & plu res infeſtationes demonum expulit:& fontem uiuū fratribus ſuis de terra produxit:qui ibi uſqꝫ in p̄ſens ſcaturit:ibiqꝫ edificato nouo cenobio congregationi anachoritarum pluribus annis prefuit. Deinde poſt mortem theodori lyndifarcienſis archiepiſcopi quā/uis ſatis reſtitiſſet:archiepiſcopus ordinat̃. In quā ſe/de uerbo ſemper & exemplo populum inſtanter do/cuit: & miraculorum ſignis uitam inclitam duxit. ¶ Poſt hec autem quia obitum ſuum de proximo fu turum diuina reuelatione prenouerat:ad monaſteri/um ſuum rediit:uite reſiduum ibidem cōſumare de/ſiderans. Vbi dum quidam ſanctus preſbyter herber tus eius intimus ipſum uiſitaſſet. Cudbertuſqꝫ ei ſu/um tranſitum predixiſſet:rogauit eum inſtantius p̄/ſbyter:ut una ſecum ſibi occumbere liceret. Qui ora/tione facta ſibi a domino quod popoſcerat: impetra/tum nunciauit. Reuerſus itaqꝫ ad eccleſiam ſuam her bertus anno integro ante obitum ſancti uiri langore detentus die & hora qua ille obiit:& hic ex hoc ſeculo tranſmigrauit:ſcilicet decimotertio calendas aprilis. Cuius corpus ad eccleſiam lyndifarcienſem delatum: & in ſolo ſepultum eſt. Cum autem poſt annos unde cim leuaretur:ut ſupra pauimētum honorabilius lo/caretur: integrum & omnino incorruptum repertū eſt:& ueſtes quibus indutus fuerat: illibate nulla ue/tuſtate conſumpte. Cui ſucceſſit ſanctus cadebertus ſanctitate clarus:qui decedens in eodem tumulo cum ſancto Cudberto poſitus eſt: ubi ambo requieſcunt miraculis prepollentes.

¶ De ſancto Vulphranio epiſcopo. Cap. CCXIII.

VVlphranius ſenoneñ epiſcopus ſucceſſor lamberti ex territorio uaſtineū īclytus fu/it in aula regis dagoberti & filii eius ludo/uici patrē milite nolberto ꝓgenitus. Qui primus a Chriſto admonitus aſſumptis ſecum a ſan/cto auſberto tunc rothomageñ epiſcopo quibuſdam ſociis de monaſterio fontanelle genti friſonum chri/ſti euangelium predicauit. ¶ Cum autem per mare nauigās in naui celebraret:& patenam offerre uellet: de manu diaconi caſu patena prolabitur: & in mare demergitur. Sed orante ſancto patena in manu diaco ni diuinitus reponitur. ¶ Dum autem ſaxonibus pre dicaret:die quadam iuuenem laqueo appenſum rep/perit: quem illi ſorte elegerant: & more ſue gentili/tatis ſuſpenſum demoniis immolare uolebant. Quē

illico ſanctus ſola oratione dirupto laqueo: & ipſo illeſo cadente a morte eripuit: & tali miraculi multos ad fidem cõuertit. ¶Cum autem filium ducis rathboldi baptizaſſet: & albis induiſſet: ille ſubito expirauit: quod epiſcopus iccirco a deo obtinuit: ne iuuenis a patre gentili ad culturam idolorum reduceret. Completa uero predicatione ſua poſt annos .v. reuerſus ad eccleſiam ſuam epiſcopatui reſignauit. Et ordinato ſibi ſucceſſore gerico: in monaſterio fontanelle monachus factus: uitam in ſanctis operibus cõſumauit anno domini .cccccccxl. xiii. cal. aprilis. Sepultuſq; eſt iuxta ſanctum uandegiſilum.

¶De ſancto Benedicto abbate & confeſſore.
Cap. CCXIIII.

Benedictus abbas cuius uitam gregorius. ii. dialo. ſcribit ex nurſia prouincia: claris parentibus ortus. Cum rome liberalibus ſtudiis traditus eſſet: in ipſa infantia mundum deſeruit & deſertum petere decreuit. Quem nutrix eius ipſum tenere diligens uſq; ad locum qui effide dicitur ſecuta eſt: ubi dum ad purgandum triticũ capiſterium mutuo accepiſſet: Illud cadens in terram fractum fuiſſet. Benedictus nutrici flenti compaſſus capiſterii partes accepit: & oratione fuſa ipſum reintegrauit. Poſt hec nutricem fugiens in locum qui ſublacus dicitur deuenit: ubi triennio hominibus cũctis excepto romano monacho icognitus mãſit: qui ei neceſſaria miniſtrabat. Et cum ad ſpecum ipſius iter nõ eſſet: panem in fune ligatum ei deponebat. In quo & tintinabulum ligauerat: ut ad eius ſonitum benedictus panem ſibi delatum audiret. Sed diabolus ex inuidia proiecto lapide tintinabulum fregit: nihilominus tamen romanus ſancto miniſtrare aliter non deſiit. ¶Poſt hec dominus cuidam preſbytero qui die paſche ſibi refectionẽ parauerat: apparuit: & ut cibos uiro dei tali in loco ferre deberet: admonuit. Qui cũ multo labore ad eum ueniens: inuitauit patrẽ ut cibos ſumeret: quia eo die paſcha eſſet: qui reſpondit: q; uere paſcha eſſet: ex quo illum uidere meruiſſet longe quippe ab hominibus poſitus: q; die eadem paſchalis foret ſolennitas ignorabat. Sicq; benedicentes dominum ambo refecti ſunt. ¶Quadã die auicula merula circa faciem eius uolitante: ſignoq; crucis effugata tanta libidinis tentatione accenſus eſt: quantam nunquam expertus fuiſſet. Qui i ſpinis & uepribus adeo ſe uolutauit q; exinde totus cruentus & laceratus exiuit. Et ſic per cutis uulnera mentis uulnus eduxit. Ab illo ergo die talis nunquam tentatio in eius corpore pullulauit. ¶Fama igitur eius creſcente uenerunt ad eum monachi cuiuſdam monaſterii abbate uacantis: & ipſum in patrẽ elegerunt. Qui ſatis recuſabat: eo q; ſe eorum moribus minime conuenire dicebat: tandẽ inſtantibus acquieuit. Cumq; ille diſtrictius eos regulam ſeruare compelleret: illiq; illicita ſibi non licere conſpicerent: penitentes q; eum elegerant: uenenum uino miſcuerunt: & ei in poculum porrexerunt: ſed ſigno crucis edito: ſic uitreum uas quod uinum tenebat; confregit: acſi pro ſigno lapidem dediſſet. Moxq; intelligens: q; illi fecerant: ab eis diſceſſit: & ad locum dilectę ſolitudinis remeauit. Vbi multis ad eum diſcipulis conuenientibus duodecim monaſteria conſtruxit. ¶In uno quorum monachus erat: qui ceteris in eccleſia orantibus mox foras exibat: & aliqua temporalia peragebat. Quod dum benedictus per abbatem illius loci didicit: illuc iuit: uiditque puerum nigrum monachum illum ceteris orantibus extra eccleſiam per ueſtimenta trahentem: Quod etiam maurum monachum uidere oratione impetrauit. Egrediens ergo ſanctus monachum uirga percuſſit: & tunc immobilis in oratiõe perſeuerauit: acſi malignus ſpiritus eius uerbere percuſſus fuiſſet. ¶Ex ipſis monaſteriis tria in cacumine montis erant: que deorſum aquas cum nimio labore hauriebant. Vbi ſanctus pariter aſcendens cum puero: nocte tres lapides pro ſigno poſuit: reuerſuſque domum fratribus illis mandauit: ut in locis ubi lapides erant: foderent: & aquã inuenirent: Quod & factum eſt: in illis locis aqua uſque in preſens largiflue inundante. ¶Cum quidã frater circa monaſterium uepres ſecuri abſcideret: ferrum de manubrio proſiliit: & in lacum proximum ſe demerſit: uir autem domini manubrium in aquã poſuit & ferrum ad ſuum locum enatauit. Placidus puer & monachus cum ad aquam hauriendam deſcendiſſet: ipſum mox unda rapuit: & in momento introrſus a terra ſubtraxit. Quod dum ſanctus in cella per ſpiritum cognouiſſet: maurum uocauit: & quod acciderat enatrauit: atq; ut ad eripiendum puerum pergeret imperauit. Tunc ille concitus cucurrit: & per terram ſe ire exiſtimãs: ad puerum ſuper aquas uenit: eumq; ad terram per capillos adduxit: & deinde q; ſuper undas ambulaſſet aduertit. Ad uirum dei ergo ueniens quod acciderat enarrauit. quod abbas non ſuis meritis ſed eius obedientie deputauit. Cumque exinde inter eos pia contentio oriretur: dũ alter alterius meritis miraculum aſcribebat: Placidus puer ex aqua liberatus arbiter acceſſit: qui dum eſſet in periculum, melotem abbatis ſuper ſe exiſtentem: ſeque protegentem uidiſſe narrauit. ¶Preſbyter florentius ſancto inuidens: panem ueneno infectum quaſi pro benedictione miſit: quem ille gratãter accepit. Coruo quoq; qui de manibus eius quotidie panem accipiebat mandauit: ut panem illum in loco deferret: ubi a nullo hominũ ſumi ualeret. Coruus ergo patris mãdatum impleuit: & poſt triduum reuerſus ſolitam ab eo eſcã accepit. Quod preſbyter ſentiens ſeptem puellas nudas in horto monaſterii ludentes & canentes immiſit: ut ſic uel fratres eius ad libidinem inflãmaret. Quod ſanctus proſpiciens emulationi ceſſit: & quibuſdam fratribus ſecum aſſumptis habitationẽ mutauit. Statimq; ſolariũ domus in

qua erat florentius corruit & malignantem oppreſſit. ¶ Benedictus autem locum non hoſtem mutauit. Nam ad montem caſſinum ueniens: templū apollinis ibi ſitum in ſancti Ioannis baptiſte eccleſiam cōmutauit: & circum adiacentes homines ab idolatria cōuertit. Quod diabolus moleſtè ferens: eidem teterrimus apparebat: & in eum ignem uiſibiliter emittebat multaq; eidem cōuitia inferebat. ¶ Quadam die lapidem in terra iacentem multitudo fratrum in edificium leuare non poterant: donec uir ſanctus aduenit: & demonem lapidi inſidentem conſpexit: ſed ſigno crucis edito diabolus effugatur: & lapis faciliter a paucis fratribus ſubleuatur. ¶ Alia etiam uice demō coquinam monaſterii ut cunctis uidebatur inflammauerat: fratreſq; omnes ut ignem extinguerét aquā ſolicite deferebant: ubi autem abbas ſuperuenit: & ſignūm crucis edidit: omne illud incendium ut phantaſia euanuit: & nihil combuſiſſe per effectum oſtēdit. ¶ Alias etiam malignus ſpiritus parietem quem fratres edificabát euertit: & puerum monachum ruina extinxit: quem uir domini mortuum & laceratū in ſago ad ſe adduci fecit: & ipſum oratione ſuſcitauit & operi predicto eadem hora reſtituit. ¶ Laicus quidam ex deuotione ſemel per annum ad eum ieiunus uenire conſueuerat. Et cum ſemel ad eum uadens: alteriq; uiatiori ſe iungens ab eo tertio pulſatus in quodam prato comedit: & ſic ad benedictum uenit. Cui ille q comederat mox patefecit: & de guloſitate redarguit: laicuſq; penitentiam egit. ¶ Totilla rex gothorum audiens: q ſpiritum propheticum haberet: eum probare uolens: quendam ſpatharium ſuis regiis ueſtibus induit: & cum magno comitatu: uti regem ad benedictum miſit. Quem ille uenientem conſpiciens mox agnouit: & ut ueſtes regales ſibi non pertinentes deponeret mandauit: & ſpatharius confuſus erubuit. ¶ Clericum quendam a maligno ſpiritu uexatum liberauit. ei tamen precepit ne ad ſacros ordines unquam aſcenderet: quod ſi ſecus faceret eum demō iterato opprimeret. ¶ Cum autem clericus dudum mandatis paruiſſet: poſt tempus aliquod ſe conſecrari fecit: ipſumq; continuo demon uſq; ad ſpiritus effuſionem inuaſit. ¶ Vir quidam duos flaſcones uini ſibi miſerat: quorum alterum portitor in uia abſconderat. Qui cum gratiarum actione unum accepit: ſed latorem ne de altero quem abſconderat biberet omnino prohibuit. Qui confuſus ab eo receſſit & in flaſcone occultato ſerpentem inuenit: & de commiſſo penitentiam fecit. ¶ Filius defenſoris monachus eidem cenanti candelam tenebat: & ſpiritu ſuperbie in corde ſuo murmurabat indignum reputans: q filius tanti uiri illi comedenti aſſiſteret. Quod uir dei ſtatim per ſpiritum agnouit: & ut cor ſuum contra tentationem ſignaret admonuit: atq; de manu eius lumen auferri precepit. Alia quoq; multa cordium ſecreta cognouit: & multa que uentura erant ſpiritu prophetico predixit. ¶ Cum quoſdam fratres ad locum conſtruendum miſiſſet: certo die ſe ad illos uenturum dixit: & qualiter operari debeát indicabit. Nocte uero diem ſtatutam precedente: abbati & prepoſito illius loci per ſomnium apparuit: & qualiter locus conſtruendus eſſet per ſingula indicauit. Cum autem uiſioni non crederent ſed ipſum expectarent: tandem reuerſi ſunt dicentes q non uenerat diutius expectatus. Qui ſe ueniſſe ut promiſerat per uiſum aſſeruit: & q ut in ſomnis moniti fuerant omnia facerent ordinauit. Quidam eius monachus tentatus de monaſterio abiit: ſed draconem maximum ſe deuorare nitentem inuenit: perterrituſq; ad clauſtrum rediit & in promiſſione perſeuerauit. ¶ Cum fames ualida regionem illam premeret: & quinq; ſolummodo panes in monaſterio ſuper eſſent: fratribus conquerentibus diuidi iuſſit: ipſe uero nocte in oratione permanſit. Et ecce mane ducenti farine modii ante fores monaſterii īueti ſunt: ſed unde uel a quo miſſi fuerint ignoratur. ¶ Eodem quoq; tempore cum omnia que in domo erant pauperibus diſpenſaſſet: modicū olei quod in uitreo uaſe remanſerat: pauperi elemoſynam petenti dari iuſſit. Quod diſpēſator obedire contempſit: timens ne fratribus oleum deeſſet. Quod pater audiens: oleum per feneſtram abiici iuſſit ne quid ibidem per inobedientiam remaneret. Cū autem uas ſuper ſaxa deiectum nec fractum eſſet: nec oleum effuſum: oleum cum uaſe petenti tribuit: & cū oraſſet, dolium olei quod uacuum erat uſq; ad ſummum repletum oleum per pauimentū effudit. ¶ Ruſticus quidam corpus defuncti filii in ulnis ad monaſterium detulit: & ut puerum ſuſcitaret: uirum dei cum lachrymis exorauit. Quem oratione premiſſa: ipſe ſuſcitatum patri reſtituit. Multiſque aliis ſignorum uirtutibus effulſit. Scripſitq; monachorum regulam ſanctitate precipuam ſermone luculentā: quia uir dei non potuit aliter doceri q̄ uixit. ¶ Eodem anno quo migraturus erat obitum ſuum etiam abſentibus fratribus nunciauit. Ante ſextum uero exitus ſui diem: aperiri ſibi ſepulturam iuſſit. Moxq; correptus febribus. vii. die in eccleſiam portari ſe fecit: ſumpto quoq; uiatico: inter diſcipulorum manus: ultimum ſpiritum inter uerba orationis efflauit. Eadem hora maurus monachus longe poſitus: ipſum uerſus celos tendentem conſpexit per uiam uidelicet orientis perlucidam ab eius cenobio uſque ad celos pertingentem. Cuius corpus in caſſineū monaſterio ſepultum eſt. Quieuit in chriſto. xii. calend. aprilis: circa annos domini. cccccxviii. tempore iuſtini ſenioris.

¶ De ſancto Benedicto papa primo. Cap. CCXV.

Benedictus papa huius nominis ſecundus natione romanus ex patre Ioanne leoni ſecondo in pontificatu romano ſucceſſit: & ſedit menſes. x. dies. xii. Hic Benedictus ex uite ſanctitate cum nomine concordauit. Et cum tā modico tempore ſederit: multas tamen in urbe eccleſias reparauit. Hic ab ineunte etate eccleſie militauit. Atq; ſic ſe diuinis ſcripturis & cantilene a puero: & in preſbyteri dignitate nomine pariter & operibus exhibuit: ut digne ad pontificatus honorem perueniret. Paupertatis namq; fuit amator. Humilis manſuetus: & in omnibus compatientiam habens: manuq; largiſſima. Hic conſtituit ut ad tumulandum romanum pontificem: omnes eiuſdem eccleſie clerici conuenirent: ſimiliter & ipſe in eorum faceret obſequiis. Sepultuſq; eſt apud ſanctum petrum. Et ceſſauit epiſcopatus menſibus. ii. diebus. xv.

¶ De ſancto Benedicto monacho. Cap. CCXV.

Benedictus monachus in campanie partibus.xl.ab urbe miliario in quodam monaſterio fuit:etate quidem iuuenis ſed moribus grandeuus & in ſancte conuerſationis regula ſe fortiter ſtringens. Quem cum tempore totille regis gothi repperiſſent: hunc incendere cum ſua cellula moliti ſunt.Ignem namq; ſuppoſuerũt:& in circuitu omnia arſerunt:cellulam uero comburere nequiuerunt.Quod illi uidentes magiſq; ſeuiẽtes: ipſumq; ex ſuo habitaculo educentes proximũ accenſum clibanum pro coquendis panibus inſpexerunt: eumq; in illo proiecerunt clibanumq; clauſerunt.Sed die altero ita illeſus inuentus eſt:ut nec caro eius: nec extrema ueſtimenta ullo modo cremarẽtur. hec gregorius.iii.dialog.cap.xviii.

¶De ſancto Serapione abbate. Cap. CCXVII.

Serapion abbas ut in octauo libro hiſtorie tripartite:& in uitis patrum habetur:fuit in regione arſenoite pater decem milium monachorum:de labore manuum uictũ querentium quotidianum. Tempore autem meſſis omnes ad metendum precio conducebantur: & quicquid acquirere potuiſſent indigẽtibus regionis & alexandrie carceratis ac peregrinis in eorum neceſſitatibus expendebant.Hic tempore iuuentutis exiſtẽs monachus: poſt menſam communem panem furabatur:quem ſero latenter comedebat.Tãdem ad cor rediens: abbati peccatum confeſſus eſt: moxq; ex ore eius quaſi flãma ignis egreſſa fetorem ſulphureum exhalauit.Hic ſola unica ſindone amictus: pane tantum pro cibo & aque potu cõtentus:nihil aliud quotidie ſumebat.¶Cum autem ſemel amictum ſuum pauperi tribuiſſet:& alteri nudo obuians tunicam dediſſet euangeliumq; tenens nudus ſederet.Interrogatus quis eum expoliaſſet:reſpõdit:q; euangeliũ quod tenebat.Alias inſuper pauperem tertium uidens euãgelium ipſum uendidit:& pauperi precium dedit:dicens q; euangelium omnia precipit uendi:& pauperibus dari. Seipſum ergo euangelium uendi mandat. ¶Alio tempore exiſtens in quodam oppido paganorum:ſeipſum eis uendidit:quos: poſtquam uerbo & exẽplo conuerterat:reddito precio ab eis receſſit.Hoc idem fecit in lacedemonia apud athenas: ſeipſum uẽdens uni primario ciuitatis:ut ipſum conuerteret:qd & fecit.Dormiuitq; in pace duodecimo calen. aprilis alexandrie tumulatus.

¶De ſancto aphrodiſio epiſcopo & confeſſore. Cap. CCXVIII.

Aphrodiſius genere egyptius prefectus totius egypti erat tempore quo puero ieſu in egyptum fugato: & in tẽplo deorum delato idola omnia corruerunt.Quod cũ aphrodiſius tunc prefectus audiſſet:ad phanũ in quo ſimulacra euerſa fuerant acceſſit: & uiſo puero ieſu eum adorauit:ipſumq; una cum parentibus a furore pontificum idolorum eos in deorum ſuorum ultionem occidere uolentium uiriliter defenſauit. Et extunc in chriſtum quaſi per ſomnium credidit. Sed poſt aſcenſionem dominicum predicatio euãgelii ad egyptum perueniſſet:prefecturam deſerens antiochiam uenit: & ibi baptizatus atque beati petri diſcipulus factus eſt. Cum quo poſtmodum romam iuit. A quo & directus eſt ad gallias predicandas. Qui etiã ibidem ſancto paulo ſergio epiſcopo narbonenſi ſe aſſociauit. A quo ordinatus bituricenſis epiſcopus ad ipſam ciuitatem deuenit:ubi multo tempore officio predicationis inſiſtens:& miraculorum gloria refulgens:omnem populum eiuſdem urbis chriſti nomini ſubiugauit.Et uirtutibus ac etate maturus in domino quieuit.xi.calen.aprilis. Et ſepultus eſt in eccleſia ſua ſignis clareſcens.

¶De ſancto Victoriano martyre. Cap. CCXIX.

Victorianus adrumentine ciuitatis nobilis: ut dicit aphricanus:a quodam proconſule carthaginis quo nullus in perſecutione eccleſie durior fuit:dum idolis immolare cogeretur:& omnino renueret.primo rebus ſpoliatus:deinde tantis tormẽtorum generibus cruciatus: quantus humanus ſermo non poterit explicare:feliciter tripudians martyrium in eadem urbe conſumauit decimo calen.aprilis.hec aphricanus.

¶De ſanctis frumentio & alio frumentio martyribus. Cap. CCXX.

Germani duo quorum uterque frumentius uocabatur aquiſregie.i. ciuitate oriundi apud tabadeũ oppidum paſſi ſunt.Qui ſibi inuicem iurauerunt tortores rogare: ut ſemper pari ſupplicio torquerentur.Tenti igitur a paganis cum die integro penderent ſuſpenſi molis in pedibus alligatis:unus eorum ſe deponi petiit: E inducias ſibi dari.Sed ab altero confortatus: & penitẽs tortores rogabat:ut lapides maiores adiicerent. Deinde ambo laminis ignitis eſtuati:& poſt hec ungulis exarati: multis quoque cruciatibus uexati: ab ipſis tortoribus tedio derelicti: & a facie eorum proiecti ſpiritum domino reddiderunt: decimo calend. aprilis.

¶De ſanctis duodecim in fantulis martyribus. Cap. CCXXI.

Duodecim infantuli apud aphricam ſub perſecutione uandalica paſſi ſunt.Qui ab arrianis de numero confeſſorum chriſti ſegregati:non ſpiritu ſed corpore:ſuggerente quodam teuchario heretico:quia ipſos nouerat ad cantilenam uocales ac ſtrenuos: carthaginem deducti ſunt:ubi primo quia pueruli blanditiis ſuaſi:dum arriane fidei conſentire nollent: duriſſimis uerberibus tandiu ceſi ſunt:quouſq; ſpiritum emiſerunt.Ibidemq; quaſi in numero apoſtolorum ſepulti. Quorum exemplo duo negociatores quorum uterq; frumentius dictus eſt &.v.eiuſdem monaſterii fratres.ſ. liberatus abbas bonifacius diaconus.Ruſticus ſubdiaconus:rogatus:& maximus monachi pro fide catholica martyriũ pertulerũt.Qui paſſi ſunt.x.cal. aprilis.

¶De ſanctis Liberato & ſociis martyribus. Cap. CCXXII.

Liberatus martyr cum uxore & filiis duobus & creſcentius preſbyter nec non puer quidam annorum.vii. cuius nomen non exprimitur tempore perſecutionis arriane in aphrica paſſi ſunt.Nam primo infantulus iuſſu Gyrille arrianorum epiſcopi a parentibus raptus matre poſt raptores conclamante: ut ſe quoque ducerent: dum uiua uoce ſe catholicum profitetur

in gurgité demerſus eſt. Quod & de duobus filiis liberati medici factū eſt. Poſt hec liberatus & uxor detéti ſepatim in duobus carceribus miſſi ſunt. Cūqꝫ prius liberatū eductū in loco honorabili conſedere feciſſent: uxorem ſimiliter eduxerūt: ſuggerentes ei ꝙ uir ſuus cōſenſerat arrianis. Que ubi ipm cōſpexit in loco ſublimiori conſidenté: uerꝫ exiſtimās qđ audiuit: ipm de apoſtaſia duriſſime icrepare cepit. Ille uero ſe catholicū ꝓfitens hereticoꝝ fallacias detexit. Qua ꝓpter ambo cōiuges gladiis trucidant̃. Creſcentius aūt preſbyter tarzetane ciuitatis ꝑſecutionem fugiens in ſpeleo quintini montis iclusus inedia defecit. Horum paſſio agitur. x. calen. aprilis. Hec aphricanus.

¶ De ſancto Pygmenio preſbytero & martyre. Cap. CCXXIII

PYgmenius preſbyter & martyr rome ſub iuliāo apoſtata paſſus eſt. Hic iulianū eundé una cū ſcō donato poſtmodū aretino epō & martyre a puero enutriuit: & ſacris litteris erudiuit. Iuliāus aūt poſt hec factus mōachus xp̄i fidem apoſtatauit: & diuina permiſſione procurāte diabolo ad iperii apicé aſcendit: unde xp̄ianos ultra modum ꝑſecutus eſt. Audiés aūt ꝙ pygmenius corpora martyꝝ ſepeliret miſit eum in exilium in ꝑſidé: ubi quadriénio demoratus cecitaté incurrit. Poſt hec in ſomniis diuinitus admonitus uenit romam. Cum aūt una cū puero ipm deducente ſtipé petens cluuiū ſacre uie conſcenderet: offendit baculo redā ceſaris trāſeuntis. Qui pygmenium uidés & eius quodāmodo cecitati congaudens ait. gratias diis ꝙ te uideo. At ille gratias inquit deo meo ꝙ non uideo. Quem mox imperator per poteſtatem in tyberim iactari fecit. Cuius corpus a chriſtianis collectum in cemiterio pontiani ſepultum eſt: nō longe a corporibus abdon & ſenem .viiii. calen. aprilis.

¶ De ſcō Murita martyre. Cap. CCXXIIII.

MVrita diaconus & martyr cū pluribus aliis apud aphricā paſſus eſt. Qui cū quendā elpidephoꝝ baptizaſſet: illeqꝫ poſtmodū apoſtataſſet: & ad ꝑſidis dignitaté ꝑueniſſet: ab eodem tentus ſuaſus eſt: ut arrianorū fidei cōſentiret. Cum autem murita non ſolum ei cōſenſum ꝑbere renueret: ſed etiā ipm de apoſtaſia icreparet: & ueſtes cādidas ꝗs ei in baptiſmate dederat: reſeruatas ad eius cōfuſioné oſtéderet. Elpidephorus ira accéſus muritā cū pluribus clericis ceſos & nudos i exiliū relegauit: ubi fame & inedia ac frigore cōſūpti martyriū cōpleuerūt. ix. cal. aprilis. Hec uictor aphricanus.

¶ De annunciatione beate Marie ſemper uirginis. Cap. CCXXV.

ANnūciatio dominica dicit̃: quia tali die ab angelo aduētus filii dei in carnem uirgini marie annūciatus fuit: uidelicet. viii. calē. aprilis. Cū enim uirgo beata a tertio etatis ſue anno uſqꝫ ad. xiiii. in templo cum aliis uirginibus extitiſſet: & uotum uirginitatis niſi deus aliter diſponeret emiſiſſet: eam ioſeph deſponſauit domino reuelante: & ioſeph uirga frondente: ſicut in hiſtoria natiuitatis eius dicetur. vi. idus ſeptember. Et in bethleem unde erat ioſeph neceſſaria ꝓuiſurus iuit: ipām quoqꝫ in nazareth in domo paterna dimiſit: ubi ad eā angelus uenit & eidem uerbi dei aduentum nunciauit.

¶ Circa hanc annunciationem ſex conſideranda occurrūt uidelicet: tēporis opportūitas: miſſi nobilitas: mittentis auctoritas: loci congruitas: nuncium ſuſcipientis ſanctitatis: & annūciationis nouitas. ¶ Primū ergo conſiderandum occurrit tēporis opportunitas: quod fuit in menſe. vi. a conceptiōe ioannis baptiſte: que facta eſt octauo cal. octobris: ut per hoc detur intelligi ꝙ ioannes fuit figura ueteris teſtamenti ut dicit auguſti. Cuius aduentū xp̄i aduētus ſequit̃. vi. mēſe: quia ſexta mūdi etate dominus icarnatus eſt: & vi. feria: & hoc. ¶ Primo ꝓp numeri ꝑfectioné quia numerus ſenarius ex ipſis ꝑtibus ſuis cōponitur ſcilicet. iii. ii. & .i. nullo ſupante uel deficiēte: ut ꝑ hoc ꝑfectio ipſius incarnationis denotet̃: in qua cōcurrunt tria. ſ. eterna diuinitas: aīa de nouo creata: & caro ab adā tracta: & due nature. ſ. diuinitas & humanitas: & hec cōſtituunt unā ꝑſonā xp̄i. ¶ Secundo ꝓpter hominis formationé. Nā ſicut adam primus ſexta feria de terra uirgine formatus eſt: ſic & adā ſecūdus q eſt xp̄s de femina uirgine icarnatus: & eodem die anni ad litterā ut qdā tradunt: quod eſt. viii. calē. aprilis primi & ſecūdi ade diuerſo tēpore: uidelicet poſt ānos. 5199. formatio facta eſt. ¶ Tertio ꝓpter nature renouationé. Nā filius dei in equinoctio uernali: quo tēpore oīa renouant̃ incarnari uoluit: ꝑ hoc oſtendens: ꝙ ꝑ ipſam incarnationé oīa renouabant̃. apocal. xxi. Ecce noua facio oīa. ¶ Secundū eſt miſſi nobilitas: q fuit angelus gabriel. Cōgruum enim fuit ꝙ angelus ad uirginem mitteret̃. ¶ Primo ex ꝑte ordinis: ut ordo reparatiōis reſpōderet ordini ꝑuaricationis: ut ſicut malus angelus muliere ad peccati lapſum inclinauerat: ſic bonus angelus uirginé ad uerbi cōceptum induceret. Secundo rōne ipſius uirginis. Nā ut dicit hieronymus: Recte mittitur angelus ad uirginé: quia ſemꝑ eſt angelis cognata uirginitas. In carne ꝑter carnē uiuere: nō terrena uita eſt ſed celeſtis &c. ¶ Tertio rōne finis ſubſequentis. Nā incarnatio xp̄i ordinabat̃ ad finem ruine angelice ꝑ ſaluandos homines reparande. Ideo angeli nō debuerūt excludi. ¶ De quo aūt ordine hic angelus fuerit dubitat̃. Gregorius tenet: ꝙ fuerit de ordine ſuppremo dicés ſummū angelū uenire dignū fuit: qui ſummū omnium nunciabat. ¶ Alii tenét ꝙ de ordine archangeloꝝ: quia ipm eccleſia archangelū nominat: dicentes ꝙ hoc magis cedit ad honorem uirginis: qa ſiquis de ſupioribus mitteret̃: ab eo illuminari potius ꝗ nunciari uideret̃. Quid aūt gabriel interpretet̃: dicet̃ īfra proxima hiſtoria gabrielis. ¶ Apparuit auté ſibi corporaliter: ut uiſio eſſet certior: quia corporaliter uiſa certiora ſūt. Cognitio plenior: qa uiſa ēt ꝑ intellectū melius cognoſcunt̃. Et ſcō ſimilior qa nū

ciabat ſpūale uerbū incarnādū:ideo fuit cōgruum: ut corporaliter appareret. Et appuit corpe hūano;qa dei filium nō quodcūq; aīal ſed hoīem aſſumpturū nūciabat. ℂIn ſexu maſculino : tū quia dignior : tum quia magis illuminatiuus : tum quia in ipſo ſexu dei filius erat hoīem aſſumpturus. ℂIn etate iuuenili:qa iuuenis dicit nouitatē cū pfectiōe. Nā in puero eſt nouitas īperfecta. In ſene pfecto antiquata. Et qa angelus nunciabat illū:q erat nouus humanitate:& pfectus diuinitate:iō apparuit in iuuenili etate. ℂIn ueſte alba: q̄ denotat innocentiā & angeli nūciātis & uirginis recipiētis:& uerbi carnē innocentē aſſumētis. ℂIn ortu ſolis quia ueri ſolis ortū uenerat nūciare. ℂTertiū eſt mittētis:auctoritatis:qui eſt ipſe deus. Miſſus eſt enim angelus a deo pre:qui ibi poſuit ſuā oīpotentiā:ut preter naturā uirgo mirabiliter pareret. A deo filio: q ibi poſuit ſuā ſapiētiā:ut ſaluo pudicitie ſigillo in uētrē uirginis ītrare & īde exire ſapienter ſciret. A deo ſpūſſancto:q poſuit ſuā gratiā:ut mulier ſine peccato cōcipet. ℂQuartū eſt loci cōgruitas:quia miſſus eſt in ciuitatē galilee cui nomen nazareth:qđ īterpretat̄ flos:ut ſic locus tēpori cōgruat: Vnde dicit bernardus:q̄ flos natus eſt de flore in flore & floris tpe. ℂQuintū ē uirginis nunciū recipientis ſcītas:quia miſſus eſt ad uirginē &c. Vbi tria uidēda occurrūt. Prīo q̄re xp̄s in matrē elegit uirginē feminā:hoc enī fuit cōueniens. Prīo ex pte mittētis prīs. Nō enim fuit cōueniens:ut xp̄s q ſecundū naturā diuinā naturaliter eſt filius dei:alium haberet patrē q̄ deū. Secūdo ex parte cōcipiētis mr̄is: Nā xp̄i generatio tēporalis:eſt imago generatiōis eterne:ut ſicut de uno pre īdiuiſibiliter naſcit̄ generatiōe eterna:ſic de una matre incorruptibiliter naſcat̄ generatiōe tēporali:ut in utraq; generatōe de uno ſolo prīcipio pcedat. Tertio ex pte īcarnati germinis: ut ſicut uerbū ſine corruptiōe in mēte cōcipit̄:ſic uerbū dei īcorrupte carni uniat̄. Quarto ex pte ſubſequētis muneris:ut ſicut filius dei naturalis ſine corruptione naſcit̄ de uirgine femina:ſic filii dei adoptiui renaſcant̄ ſine corruptiōe de uirgine eccleſia. ℂSecūdo q̄re elegit uirginē deſpōſatā. Huius aūt ſex rōnes a doctoribus aſſignant̄. Prīa rō eſt:ut p hoc ſacrm̄ iſtud diabolo celaret̄:q uidens mariā pgnantē:& eā deſpōſatā ſciens:putauit eā de ioſeph cōcepiſſe:& p hoc aduētum xp̄i nō plene cognoſcere potuit:quē ſciebat de uirgīe naſciturū.& hec ratio eſt origenis. Secunda ut per hoc xp̄s legē īplere uideret̄. Quō enim legē nō ſolueret: q ab iniuria legis cepiſſet: cū ptus inupte legē dānet̄.& hec ē rō hierōymi. Tertia ut p hoc īfamia uirgīs tolleret̄. Maluit.n. domīus aliquos de ſuo ortu q̄ de mr̄is pudor̄ dubitare. Iō potius uoluit credi filius eē ioſeph q̄ matrē īpudicā.& hec eſt ābroſii. ℂQuarto ut p hoc ceteris mulieribus exēplū daret̄. Nā ſi beata uirgo infamata fuiſſet:cetere uirginis ſiniſtra opinione uiuentes uelamen excuſationis haberēt:q̄ infamata quoq; mr̄ domini uideret̄. Et hec etiā eſt ambroſii. ℂQuinto ut p hoc uirgini teſtimoniū pberet̄. Fuit enim ioſeph uirginitatis domīe teſtis ueridicus :q eā & uirginem pbauit & ſi alteram cognouiſſet accuſare potuit. Et hec eſt auguſtini. Sexta ut per hoc nato puero a ioſeph miniſterium preberetur. Cui ioſeph nutritus fuit:& omnis eius īfantie educator : ut dictum eſt ſupra de ſcō ioſeph. xiiii. calen. aprilis:& hec hieronymi.

ℂTertio quare elegit uirginē nomine mariam. Hoc enim nomē īterpretat̄. Illuminatrix. Illuminata. Mare amarū. Et domīa: Atq; ſtella maris. Fuit enī illuminata in uerbi cōceptione. Illumīatrix in eius pturitione. Mare amarū in eius paſſione. Domina in ipſius aſſumptione. Stella maris eſt in peccatorū conuerſione. ℂSextum eſt legationis nouitas : que conſiſtit in. vi. ℂPrimo in angelica ſalutatione. Ingreſſus enim angelus ad eam in cubiculum:& orantem inueniens cū nimia claritate & ſumma reuerentia proſtratus ut ſeruus ad dominam:qui ante alias uenerat eidemq; apparuerat ut ſocius ad amicam:uultu in terram demiſſo iocunda uoce inquit. Aue gratia plena dominus tecum benedicta tu in mulieribus. &c. Et oſtendit ipſam a ſeruitute liberatam. Aue ideſt ſine ue. Tripliciter enim ue mulieres laborant: quod notatur in tripli ci littera huius nominis eua. Eſt enī ue pudoris quoad concipientes : & hoc denotat littera. E. que eſt nota irriſionis. Eſt ue doloris quoad parturientes : & hoc denotat littera. V. que eſt nota lamentationis. Eſt ue laboris quoad nutrientes : & hoc denotat littera. A. que eſt nota fatigationis. Sed econtra nomen eua uertitur & fit Aue. i. ſine Ve pudoris : doloris : & laboris:quia ſine pudore concepit : ſine dolore peperit:& ſine labore filium educauit. ℂDotibus adornatam : gratia plena. Hieronymus ſingulis enim gratia largitur per partes:marie uero ſimul ſe totam infundit gratie plenitudo. ℂMatrimonio copulatam: dominus tecum : pluſquam mecum dicit. Chryſoſtomus quia mecum per gratiam tecum per naturā: mecum in mente : tecum in carne. mecum quia ab eo ſum creatus: tecum qui ex te eſt incarnatus. ℂIn reginam ordinatam:benedicta tu in mulieribus. Auguſtinus maledictio eue: in benedictionem mutatur marie &c. ℂSecundo notatur hec nouitas in uirginis cogitatione. Hec enim cum uirgo audiſſet turbata eſt non perturbata : q̄ enim turbata eſt fuit pudicitie uirginalis ; q̄ non perturbata fortitudinis : ut dicit Bernardus. Et turbata eſt non in angeli uiſione : quē ſepe uidere conſueuerat ſed in noua ſalutatione. Ideo turbata eſt in ſermone eius : & cogitabat qualis eſſet iſta ſalutatio. ℂTertio in facti ſiue legationis narratione. Angelus enim more ſapiētum legatorum poſt ſalutationem uirgini factā ex parte dei narrat ei cauſam ſui aduentus dicens. Ne timeas maria &c. Annuncias ei dei filium ex eius utero incarnandum : & ipſum ſecundum hominem ſuper ſedem dauid patris eius perpetuo regnaturum. ℂQuarto in dubii cuiuſdam interrogatione. Nam uirgo cum credula uerbis angelicis redderetur quantum in facto: nō dubitans aliqualiter quin hoc fieret q̄ mater filii dei eſſet:dubitans de modo ut doctores dicunt : angelum ſuper hoc īterrogauit dicēs quo modo fiet iſtud &c. Et debet ſcribi diuiſe ut ſint due dictiōes ſcilicet: quo pronomen & modo nomen:& non una dicto : quomodo que eſt aduerbium interrogandi : quaſi dicat uirgo. Tantum uirginitatem predilexi:ut ſalua diuina diſpoſitiōe:potius eligerē uirginē pmanere: q̄ corruptā dei matrē eſſe. ℂQuīto in ipſius dubii ſolutione:quod īmediate angelus ſoluit dicens. Spirituſſanctus ſuperueniet in te & uirtus altiſſimi obumbrabit tibi. Et notanter dicitur nō uenire ſed ſuperuenire:ut

ſuperabundátie gratia oſtédatur.Et uirtus altiſſimi eidé obumbratura prenuncietur.Hec autem obum/bratio ipſa eſt diuini uerbi incarnatio.Ná umbra a lumine & corpore obiecto formatur.Sicut eni ſol quo/dámodo eſt pater umbre:& ſtatua ſiue quodlibet corpus eius mater:& ſtatua ex ſolis lumine cócipiens lu/men:umbrá format in terra:que umbra patrem ſolé habet in celis:ſtatuá uero matrem in terris.Sic xp̄s patrem deum habet í celis matré uirginé in terris: que dei lumen concipiens chriſti humanitaté inſtar um/bre ex ſui natura formauit in terris.⁋Vltra hec angelus ad letitie uirginis cumulú:& eius perfecte fidei firmamentú:eliſabeth eius cognatá Zacharie coniugé: nunciauit ſterilé concepiſſe & iam menſem ſextú at/tigiſſe:ut ex hoc:deo poſſibile quicquid uellet eé aſſereret.⁋Sexto in legationis finali concluſione.Nam ubi uirgo audiuit ꝙ mater filii dei eſſet futura:nec ꝓpter hoc uirginitaté quá deo uouerat amiſſura ſum/ma repleta letitia:genu terre poſito expáſis manibus oculiſq; ad celú erectis cum lachrymis dixit.Ecce an/cilla domini fiat mihi ſecundú uerbum tuú.Statiq; filius dei in utero uirginali de ipſius ſemine ſpiritu/ſancto operáte cóceptus eſt:perfectus deus perfectus homo:ex anima rationali & humana carne ſubſiſtés Cuius corporis formatio & organizatio non.xl.ſeu. xlv.dieꝝ numerum expectauit:ſed mox ipſo inſtanti ut uirgo uerbum protulit:diuina operante omnipo/tentia perfecta & integralis facta fuit.⁋Tunc ſur/gens maria abiit in montana ad eliſabeth uiſitádam: quam ut ſalutaſſet ioannes in eius utero exultauit.Il/la per ſpiritúſanctum in exultatione filii:uirginé chriſtum in utero concepiſſe cognouit:& quod nouerat ꝓphetauit.Et maria canticum:magnificat:cum exultatione decantauit.Et inde apud cognata tribus menſibus manſit:donec ioanne nato ipſa mater chriſti ei/dem primum officium obſtetricis impendit.

⁋De ſcō Gabriele archangelo. Cap. CCXXVI.

GAbriel arachangelus quáuis nulla ſpeciali ſolénitate aliquo anni tempore ab eccleſia recolatur:merito tamen.viii.calen.aprilis de ipſo memoria celebris habenda céſef: quia ipſo die myſteriú incarnationis principiú noſtre ſalutis:ut dictum eſt beate uirgini nunciauit:& ad ipſam legationem deferendam nuncius idoneus pre cúctis angelis a deo electus fuit.Quáuis enim alias plu/ries a deo magna ſacramenta núcianda pluribus ſan/ctis fuerit deſtinatus:in nullo tamen ſicut in myſte/rio incarnationis fuit tanto honore ſublimatus.De ipſo enim in ſcriptura ſacra expreſſum habemus: ꝙ multa predixit danieli de tempore futuro: & ſecreta nunciauit Zacharie de ioáne naſcituro.Hic etiam ſe/cundum ioannem beleth ortum beate uirginis ioa/chim & anne eius parentibus nunciauit.Et generali/ter licet ex nomine gabrielis nó exprimatur: credit' a pluribus:ꝙ ad queq; magna dei ſacramenta prenun/cianda hic angelus deſtinetur.Vnde & ex hoc quidá putát eundem fore qui ortum ſampſonis patri ma/nue predixit:& ioſeph ut chriſtum puerum fugaret in egyptum in ſomnis mandauit:eidemq; in egypto herode defuncto ut in iudeam rediret íperauit.Atq; magos ut per aliam uiam reuerterentur ad patriam: ſimiliter ſoporatos admonuit.Hic íſuper idem fuiſ/ſe arbitratur:qui chriſto domino paſſionem expectáti:& ſanguineum ſudorem emittenti in oratione ap/paruit:ei uſq; humanitatem ſecundum motus ſenſi/biles confortauit:quáuis aliis rectius uideatur: ꝙ ille michael potius fuerit:quia angelus qui tunc chriſto apparuiſſe legitur:nó uenit ad aliquid núciandú ſed exhortandú:quod potius eſt officium michaelis q̄ gabrielis.⁋Dicunt quidam:ꝙ non fuerit ille idem an/gelus:qui ortum ioannis & uirginis & ortum chriſti prenunciauit:licet enim eodem nomine appellentur: iſtud tamen nomen eſt officii non perſone.Nam iſta nomía michael:gabriel: raphael nomía ſút officioꝝ ſicut comes íperator epiſcopus & ſacerdos.Et ideo plures angeli idem exercentes officium:poſſunt eodé nomine nuncupari.Non enim uidetur cóueniens: ꝙ idem angelus fuerit núcius natiuitatis ſerui & domini:precurſoris & regis.Cum alter de inferioribus: al/ter de ſuperioribus ordinibus extiterit.Sed hanc opinionem leo papa reprobat in ſermone aſſerens gloriá baptiſte inter alia in hoc cóſiſtere:ꝙ eius natiuitas eodem angelo quo & chriſti incarnatio prenúciata fuit. ⁋Gabriel uero interpretatur fortitudo dei.Et hoc ideo:quia illum nunciare uenit: qui dominus fortis & potens in ꝓlio ad debellandas aereas poteſtates de/ſcendit.⁋Officiú aút eius eſt ſecreta myſteria diuina nunciare.Vnde & de ſancta eliſabeth de ungaria inuenitur:ꝙ gabriel angelus eidé pluries apparuit:& multas ei diuinas uiſiones reuelauit:qui etiam ei dixit: ꝙ ipſe erat angelus:qui uerbi dei conceptum beate uir/gini nunciauit:quiq; obitum ipſius uirginis eidé predixit.⁋Eſt etiá eius officiú animas iuſtoꝝ cum mi/chaele aſſumere.Vnde in uitis patrum habet': ꝙ qui/dá frater ueniens ad ciuitaté uidit peregrinú egrotú in platea iacenté:& in extremis laboranté:cui nullus aſſiſtebat:uiditq; a dextris eius & a ſiniſtris michaelé & gabrielé archangelos:qui deſcenderant ꝓpter ani/má eius:rogantes eá ut egrederetur.Sed cú ex corpo/ris affectióe egredi recuſaret:dixit gabriel ad michae/lé:ut eam aſſumeret:& ſic abirent.Qui reſpondit: ꝙ nó poterat:quia impoſitú a deo ſibi fuerat: ut animá peregrini ſine dolore educerent.Et tunc frater ille uidit dauid cum cithara & omnes ciues celeſtis hieruſalem pſallentes iuſſu dei deſcendere:ad quoꝝ cantus & ſonitus melodiá aïa peregrini ſponte a corpe exiit: quá Michael cú Gabriele ſuſcipit.Hec in uitiis patrú.

⁋De paſſione domini nr̄i ieſu xp̄i. Ca. CCXXVII.

PAſſio domini eodé die quo & eius incar/natio ad litterá poſt annos.xxxiiii.& eadé ſexta feria facta eſt ſcilicet.viii.calend.aprilis: quo etiam die auguſtinus quarto de

trinitate hominem primum de terra formatum: & ipſo die lapſum fuiſſe teſtatur: & quidam eundé poſt annos.ccccccccl.ipſo die dicūt eſſe defunctum: ut ſic ordo redemptionis concordet creationi. ¶ Et notandum: ꝙ paſſio domini eſt memoriter retinéda: eo ꝙ quantum ad proceſſum fuit iniuſta: q̄tum ad modū fuit ignominioſa: quantum ad ſupplicium fuit penoſa: quantum ad effectum fuit fructuoſa. ¶ Primo q̄ntum ad proceſſum fuit iniuſta: quia peccatum nō fecit: nec inuentus eſt dolus in ore eius. Nam que uenit indigne: pena dolenda uenit. ¶ Fuit etiam contra humanam legem: ꝙ enim in hominem non confeſſum nec conuictū ſententia mortis feratur eſt contra omnem legem. Ecce ego ait pilatus coram uobis interrogans nullā cauſam inueni in homine iſto ex his in q̄bus eum accuſatis. De tribus enim eum accuſabant: ꝙ ſcilicet tributum dari ceſari prohibebat: ꝙ ſe regé dicebat: & ꝙ filiū dei ſe faciebat. De primo a pilato interrogatus non fuit: quia manifeſte de contrario ſibi conſtabat: ꝙ ſcilicet dixerat. Reddite que ſunt ceſaris ceſari &c. De ſecundo interrogatus ſatiſfecit: manifeſte ſe regem probans: & ꝙ regnum eius non erat de hoc mundo. De tertio interrogatus non reſpondit. Cum enim eum p̄ſes interrogaſſet: unde es tu? reſpōſum ei non dedit: eo ꝙ diuinam generationem ſiue etiam humanam mirabilem audire indignus fuit. ¶ Fuit ſecundo contra conſuetudinem. Nam temporis curſu nullam dilationem accepit. Vnde a die qua in concilio decretum fuit ipſum occidendum nullā requiem ei dederunt. Et poſt q̄ eum ceperunt ſine ulla intermiſſione uerberauerunt: hincinde traxerunt: flagellauerunt: iudicauerunt: crucifixerunt &c. ¶ Fuit tertio contra legem naturalem. Natura enim ipſa repugnat in corpus hominis mortui plagas innouare. Chriſtus uero iam defunctus in cruce lancea trāſuerberatur contra naturalem legé. Ioā.xix. unus militum lancea latus eius aperuit &c. ¶ Secundo quantum ad modum fuit ignominioſa. Et hoc ꝓpter.vi. cauſas. Primo propter ignominioſum preciū: quia ꝓ .xxx. argenteis cōparabilis p̄cii ſanguis uenalis factus eſt: ut pro tam uili precio quis non daret aſinum: aut deforme mancipium: zach.xxxiii. appenderunt mercedem meam.xxx. argenteis &c. ¶ Secundo propter ignominioſum officium: quia crucis ſupplicium ſuū portare compellitur: quod nuſq̄ de latrone auditum eſt: figura iſaac qui ad immolandum uadens ligna ſibi detulit geñ.xxii. ¶ Tertio propter ignominioſum locum: quia in loco caluarie ubi malefactores & ſcelerati extra ciuitaté puniebant̄. ¶ Propter ignominioſum ſupplicium: quia morte turpiſſima condénatus eſt. Crux enim ſuppliciū erat latronum uel quoruncūq ſceleratoꝝ. Sapié.ii. morte turpiſſima condénemus eum. ¶ Quinto ꝓpter ignominioſum ludibriū quia corā multitudine nudus conſtituit̄ in cruce ſuſpenſus. pſalmiſta. Tota die uerecūdia mea contra me eſt. Et alibi diuiſerunt ſibi ueſtimenta mea &c. ¶ Sexto propter ignominioſum conſortiū: quia cū ſceleratis deputatus eſt.i. cum latronibus: quorum unus.ſ. diſmas qui erat a dextris ut dicitur in euangelio nicodemi conuerſus ad penitentiam ſaluatus eſt. Alius q̄ erat a ſiniſtris.ſ. geſtas obſtinatus permanens eſt damnatus: ut dicetur infra de ſancto diſma. ¶ Tertio quantum ad ſupplicium fuit penoſa acerba & doloroſa. Et hoc propter.vii. rationes. ¶ Primo propter carnis xp̄i patientis uiuacitatem. Plus enim dolet caro delicata q̄ groſſa. Et quia caro chriſti fuit uiuaciſſima & delicatiſſima: quia optime complexionata: & ſine omni deordinatione formata. Ideo magis doloré ſenſit. Et propter hoc ſudorem ſanguineum emiſit: quia caro optime complexionis fuit. In huius figura dicitur de Dauid.ii. regum.xxiii. Ipſe eſt enim quaſi tenerrimus ligni uermiculus. ¶ Secundo propter occidentium qualitatem. Tolerabilius enim quis patitur uel ab inimicis uel ab extraneis q̄ a ſuis. Chriſtus aūt paſſus eſt ab amicis & a proximis.i. de quoꝝ ſtirpe natus eſt: & ab his quibus multa bona contulerat: unde conqueritur dicens in officio huius diei. Populus meus quid feci tibi &c. Vbi recolit omnia beneficia ſibi illata: & omnia ſupplicia ſibi retributa. ¶ Tertio propter paſſionis acerbitatem: quia cōfixus eſt in locis magis ſenſibilibus & neruoſis & corpore diſtentus ſupra crucé pendens manibus & pedibus cōclauatus: que maximum & doloroſum ſupplicium intulerunt. pſalmiſta. Foderunt manus meas & pedes meos: & dinumerauerunt omnia oſſa mea. ¶ Quarto ꝓpter paſſionis diuturnitaté. Nam ab hora qua ipſum ceperunt uſq ad horā qua ſpiritū emiſit ſemp in dolore & continuo cruciatu fuit. Paſſus eſt adminus.xii. horis.ſ.vi. noctis &.vi. diei: pſalmiſ. Tota die cōtriſtatus īgrediebar: quoniā non eſt ſanitas in carne mea. ¶ Quīto ꝓpter paſſionis generalitatem. Nam generaliter paſſus eſt. In fama quia eum blaſphemabant dicentes: uah q̄ deſtruis &c. In rebus: quia nudus expoliatus eſt ut dictum eſt. In anima: unde paſſioné preſentiens triſtabatur & dicebat: triſtis eſt anima mea uſq ad morté. In corpore: a planta enim pedis uſq ad uerticem non fuit in eo ſanitas. Iſaie primo. In amicis: quia diſcipuli ipſum captū uidentes fugerunt: iudas eū prodidit: petrus negauit &c. quod fuit cā atrocis doloris in méte chriſti. In matre: nā dicit damaſcenus ꝙ tātus fuit dolor chriſti ex dolore quem ſciebat matrem ſentire q̄tus proprius: quem corporaliter ſentiebat. In multorum ingratitudine. Dolor enim maximus fuit chriſti quia preſciebat mortem ſuam inaniter pati pro multis damnandis. Nam intolerabilis dolor eſt homini: cum maximum laborem portat pro filiis cum uidet ſe ex eorum prauis moribus inaniter laboraſſe. ¶ Item paſſus eſt chriſtus in ſingulis corporis ſenſibus. Nam paſſus eſt in oculis: quia uelauerūt oculos eius: & quia in cruce lachrymatus ut dicitur hebre.v. In auditu cū ei.ſ. opprobria & blaſphemie irrogate ſunt. Nā qui erat ſumma poteſtas: dicit̄ ſe ipſum non poſſe ſaluum facere: qui erat ſumma ueritas dicitur alios ſubuertendo decipere: qui erat ſumma bonitas uti malefactor dicitur pilato traditus eſſe. In olfatu: quia maximum fetorem ſentire potuit in caluaria: ubi erant fetida corpora mortuorum. Ité quia ex ſputorum multiplicatione fetor in eius facie augebatur. In guſtu: quia dederunt ei uinum bibere cum felle mixtum. In tactu quia in omnibus corporis mébris. Ber. Caput angelicis tremebundum ſpiritibus ꝑ déſitate ſpinaꝝ pungitur: facies pulchra pre filiis hoīum ſputis iudeoꝝ deturpat̄: oculi lucidiores ſole caligantur in morte: aures q̄ audiūt angelicos cantus: audiūt

peccatorum inſultus:os quod docet ſanctos:felle.& aceto potatur:pedes quorum ſcabellum adorať cruci clauo affigunť:manus que formauerũt celos : ſunt in cruce extenſe & clauis affixe:corpus uerberatur:latuſq; lácea perforatur:quid plura? Non remanſit in eo niſi lingua:ut pro peccatoribus oraret:& matrem diſcipulo commendaret. Et hec ſuo peracto officio potatur felle & aceto. ¶ Sexto propter paſſionis cauſalitatem:que ſola inuidia fuit ſine ulla culpa patientis. Nam quodammodo quis conſolatur dum iuſte patitur:ſed filius dei agnus innocens pro peccato nõ ſuo moritur iſaie.liiii.uere langores noſtros ipſe tulit &c. ¶ Septimo propter cuiuſcũq; remedii inopiam & egeſtatem. Conſolatur enim aliqualiter quis mortem patiés ex remedio alicuius conſolantis. Chriſtus autem nullum habuit conſolatorem. pſal. Elonga ſti a me amicum & proximum &c. unde & ipſum patré conqueſtus eſt humanitatem dereliquiſſe. ¶ Quarto quantum ad effectum fuit fructuoſa. Cuius utilitas eſt triplex ſcilicet peccatorum remiſſio:gratie collatio:& glorie exhibitio. Et hec tria notantur in titulo crucis. Nam ieſus peccatores ſaluans quoad primũ, nazarenus florem gratie conferens quoad ſecũdum: rex iudeorum regnũ ſe confitentibus exhibens quoad tertium. ¶ Vel dicendum:q; fructus huius paſſionis eſt quadruplex. Primo namq; fuit acceptiſſimus ad placandum deum. Vnde anſelmus in libro cur deus homo. Nihil aſperius & difficilius poteſt homo pati ad honorem dei ſponte & non ex debito q̃ mortem. Et hoc eſt quod dicitur de chriſto epheſ. tertio. Tradidit ſemetipſum pro nobis oblationem & hoſtiam deo &c. ¶ Secundo fuit congruentiſſimus ad curandum morbum. Et hoc ex parte temporis: quia eodem menſe die & hora qua peccauit adam:& chriſtus eius peccatum exoluit:ut dictum eſt. Et ex parte loci:quia locus paſſionis conſideratur: ſiue comunis quia in terra promiſſionis:ſiue ſpecialis quia in monte caluaria:ſiue ſingularis quia ĩ cruce. In loco autem comuni primus homo formatus fuerat:quia in agro damaſceno. In loco ſpeciali ſepultus:uidelicet ibidem ubi paſſus ẽ chriſtus. In loco ſingulari deceptus quia in ligno. Et ex parte modi:qui modus fuit & per ſimilia & per contraria. Per ſimilia ut dicit Auguſtinus: quia homo hoíes mortalis mortales:in morte mortuos liberauit. Per contraria quoniam ut dicit gregorius:Primus homo peccauit per ſuperbiam:quia uoluit deo ſimilari per ſcientie ſublimitatem:per inobedientiam:quia tranſgredi uoluit mandatum per ſubtilitatem:per gulam:quia guſtauit pomi ſuauitatem Econtra dei filius:ut dicitur ad philip. ſecundo humiliauit ſemetipſum contra primum, factus obediens contra ſecundum:uſque ad mortem contra tertium. ¶ Tertio fuit efficaciſſimus ad attrahendum genus humanum. Bernardus. Super omnia reddit te amabilem bone ieſu calix quem bibiſti opus redemptionis noſtre. ¶ Quarto fuit prudentiſſimus ad expugandum humani generis inimicum. Iob trigeſimoquinto. Prudentia eius percuſſit ſuperbum &c. Nunquid capere poteris leuiathan hamo? Abſcondit enĩ chriſtus hamum diuinitatis in eſca humanitatis. Et diabolus uolens capere eſcam carnis:captus eſt ab hamo deitatis.

¶ De ſcõ Diſma confeſſore. Cap. CCXXVIII.

DIſmas cõfeſſor fuit ille latro qui a dextris domini crucifixus eſt:& credens in eum: & delictorum ſuorum penités : nulla alia pena purgatus ſtatim ut mortuus eſt euolauit. Sic enim chriſtus ei promiſerat dicens. Amé dico tibi:hodie mecum eris in paradiſo. Vidit enim ſtatim xp̃i diuinitatem:quã uidere paradiſus eſt: ꝓpter quod ſanctoꝝ confeſſorum numero ſociatur. Omnis enim qui cõfeſtim ut morit́ euolat ſanctus eé cenſetur. Nam hec eſt differentia inter ſanctos & beatos. Sãcti nempe ſunt qui nulla pena purgati ſpiritũ emittentes ſtatim euolãt. Beati uero qui poſt aliquorum purgationem ad celeſtia cõſcendunt. Hic aũt ſanctus q̃uis ſanctorum confeſſoꝝ numero ſociet́:non tamẽ ut martyr reputatur:quamuis in cruce paſſus fuerit. Nam ut dicit auguſtinus:Martyrem non facit pena: ſed cauſa. Diſmas ergo & ſi per paſſiõem crucis obierit:nõ tamen ipſam penã pro ueritate uel iuſtitia pertulit ſed ex propria culpa. Ideoq; morté patiens & in xp̃m credens ac peccatoꝝ ſuorum penitens: per morté quidem illã reatum ſuũ quoad purgatorii penam diluit:martyr tamen eſſe nõ meruit. ¶ Fuit aũt latro hic egyptius natione:ut habeť in compilatiõe damaſceni. Qui tépore quo chriſtus in egyptum fugatus eſt:predo erat:& in quodã nemore habitaculum habés tranſeuntes cũ ſociis ſpoliabat. Cum auté ioſeph cũ maria & puero in egyptum fugientes illac tranſitũ facerent:occurrit eis diſmas:ut eis ſubſtantiã auferret. Viſa uero uirginis manſuetudine & pueri ſpecioſitate:admiratus ſubſtitit:& q̃ſi diuinitus inſpiratus hoc uerbum protulit : Nõ eſſe poſſibile puerum ab homine genitũ tanta pulchritudine decoratum. Et ſi poſſibile eſſet:ut deus haberet filiũ : elegantiſſimum illũ infantem diceret ex aliquo numine generatũ. Igitur & ꝓpter pueri ſpẽm:& matris aſpectũ placabilé: nõ ſolum ab eoꝝ depdatione abſtinuit:ſed etiã eos illa nocte in domũ ꝓpriam ĩtroduxit:& neceſſaria miniſtrauit. Habebat autem uxorem & filium tot ulceribus plenũ ut leproſus uideret́. Cũ aũt uxor diſme puero ieſu balneum ꝑparaſſet:& uirgo xp̃m balneaſſet:latronis coniunx quaſi diuino inſtictu pueꝝ ſuũ in eadé aqua balneauit:ſperãs quodammodo ex quadam latéte uirtute quã in filio uirginis eſſe cogitabat filium ſuũ ulceroſum poſſe ſanitaté ſuſcipere : qđ & factũ eſt. Mox enim ut pueꝝ ulceroſum aqua illa tetigit:ſine ulla macula cõfeſti de balneo mũdatus aſcendit:quod uidens diſmas:pueꝝ ieſum cum matre ut deos adorauit:& eoſdem uſq; ad ciuitaté cum ſecuro comitatu aſſociauit. Dicit́ quoq; q; puer ieſus ĩ receſ/

ſu ſuo latronem allocutus pro humanitate ſibi impēſa eidē in regno patris ſui premium ſe retributuꝝ ꝓmiſit. ℭ Tempore igit̄ mortis chriſti diſmas cū alio latrone noīe geſtas pro facinoribus ſuis a iudeis capti cum xp̄o morti crucis adiudicant̄. Et diſmas quidē xp̄m ꝓpter hoc aliter nō cognoſcens ad dextris eius geſtas uero a ſiniſtris cōfixus eſt. Et cū ieſum oīs populus blaſphemaret: ipſi quoq; ambo latrones q̄ crucifixi erant cū eo īproperabāt ei: ut duo euāgeliſte teſtant̄. Cū aūt ſol ad meridiē tenderet: & latus xp̄i radio ſuo feriēs umbrā eius uerſus dextrā partē emitteret: gyrāte ſole mox ut umbra corporis xp̄i ſuper latronē ad dextris exiſtentē deſcēdit: uirtus diuinitatis eius in corde illius ſubintrauit. Videſq; qualiter xp̄us pro inimicis patrē obſecrauerat cōpunctus eſt: & cōtinuo in xp̄m credens non ſolū ut dicit lucas euangeliſta conſociū de blaſphemia increpauit: ſed etiam ieſu miſericordiā implorauit. Cui dominus miſericors: q̄ pro peccatoribus pendebat nō dū peccata remiſit: ſed etiā ei morienti paradiſum cōdonauit. Geſtas uero q̄ in ſua obſtinatione permāſit: ad inferna deſcendit. In euāgelio nicodemi legit̄: ꝙ cum xp̄s ſanctos p̄res de libo extraxit eos ad terreſtrē paradiſum introduxit: ut uſq; ad diē aſcenſionis eius ibidē manerent: & tūc ſecū aſcendēte aſcenderēt. Quibus paradiſum ītrogreſſis: occurrit uir portās humeris ſignū crucis. Et interrogatus ab eis quis eſſet: reſpōdit: ꝙ latro ille erat: qui cum xp̄o crucifixus fuerat: & in ipſum credens eius miſericordiā poſtulauerat. Cui domīus regnū celeſte ꝓmiſerat: ſignū quoq; crucis ſibi tradiderat: mandās ut illud ad paradiſum portaret: & āgelo ipſius loci cuſtodi oſtēderet: ac ſibi ex parte xp̄i crucifixi mādaret: ut ipſum in eodē loco ītromitteret. Quod poſtq̄ latro fecit angelus ip̄m in paradiſum ītroduxit. Hec in euāgelio nicodemi. Feſtū aūt beati diſme eodem die dominice paſſionis recolit̄. ſ. viii. calē. aprilis.

ℭ De ſcō Hyreno ep̄o & mr̄e. Cap. CCXXIX.

Hyreneus ep̄s ſmyrneū: paſſus eſt apud ſiriniū tp̄e maximiani īperatoris: agente probo preſipe pannonie. Qui primo tormentis acerrimis uexatus: deinde diebus pluribus in carcere cruciatus. Nouiſſime pro confeſſione nominis chriſti: uſq; ad mortem grauiſſime ceſus ē. Corpuſq; eius in flumine ſani precipitatum. Ado tamē dicit ꝙ nouiſſime abſciſo capite conſumatus eſt. Qui paſſus eſt octauo calendas aprilis.

ℭ De ſcā Dula uirgine & mr̄e. Cap. CCXXX.

Dula uirgo & martyr nicomedie ciuitate paſſa. Hec fuit ancilla cuiuſdā militis paganoꝝ. Quam cū ille cognoſcere uellet: ipſaq; omnino recuſaret: dicens xp̄iana lege adulteriū eſſe prohibitū cum ipſam chriſtianā audiuiſſet: ab eodē domino ſuo pro fide & caſtitate occiſa eſt. viii. calē. aprilis. hec ado in martylogio.

ℭ De ſancto Caſtulo martyre. Cap. CCXXXI.

Caſtulus martyr zetarius palatii imperatoris: ſub diocletiano rome paſſus ē. Qui in ſuperiori ipſius palatii & altiſſimo manens: cū eſſet occulte xp̄ianus. Caium papam: marcellianū & marcū germanos effectus diacones: atq; tranquillinū eoꝝ patrē factum preſbyterū refouebat: & alios xp̄ianos quia de ipſo ſuſpitio nulla erat. Tandē deprehenſus ꝙ xp̄ianus eſſet: & xp̄ianos pretextu officii refoueret a pſecutoribus tētus: tertio appēſus: tertio auditus in cōfeſſione domini pſeuerās miſſus eſt in foueā: & dimiſſa ſup eū maſſa harenaria cū palma martyrii migrauit ad xp̄m. vii. calē. aprilis.

ℭ De ſcō Quirino martyre. Cap. CCXXXII.

Quirinus martyr rome paſſus eſt tempore claudii īperatoris. De quo legit̄ in paſſione ſanctoꝝ marii & marthe audifax & abbachu. xiiii. cal. februarii: ꝙ cū predicti ſancti ueniſſent romam ad orationē: martyres detentos in carceribus uiſitabāt: uenientes aūt in caſtrū trāſtyberim intra carcerem inuenerūt hominē uenerabilē noīe quirinum: qui iā multa uerbera pro xp̄i nomine perpeſſus fuerat & facultate nudatus. Cū quo diebus. viii. māſerunt miniſtrātes ei de facultatibus ſuis & lauantes pedes eius q̄ in uinculis erāt cōſtricti. Inde abierūt ad martyres alios requirēdos. & poſt dies aliquot redeuntes: beatū quirinum nō inuenerunt. Sed a quodā paſtore preſbytero audierunt: qualiter quirinus gladio in carcere interfectus fuerat: & in tyberī iactatus. Cuius corpus remanſerat in inſula lycaonie. Ad quod requirendū marius cū filiis & paſtore p̄ſbytero perrexit noctu: & inuentum corpus ſepelierunt in cemiterio pontiani in crypta. vii. calē. aprilis.

ℭ De ſanctis Montano preſbytero & Maxima martyribus. Cap. CCXXXIII.

Montanus preſbyter & maxima uirgo in oppido furnio paſſi ſunt. Qui dum chriſtum dominum uiuauoce confiterentur ab infidelibus tenti & uīculis ferreis colligati: ambo in mare merſi ſunt. vii. calen. aprilis: ut hieronymus in martylogio teſtatur.

ℭ Expricit Liber tertius.

ℭ Incipit prologus quarti libri.

Quartus liber preſentis catalogi cōtinet geſta & paſſiones illorum ſanctorum quorum feſtiuitates occurrunt infra tempus in quo repreſentat eccleſia ſolennem ſpōſe a ſponſo factam traductionem. & ipſius dotationē ſiue adornationem: quod tempus fuit a reſurrectione domini uſq; ad diem pentecoſtes. Et ipſum tēpus eccleſia dei prout ad litteram euenit repreſentat. ℭ In quo quidem tempore pronuba chriſti figuratiue: primo in die reſurrectionis domini & per octauā de domo tyranni diaboli qui pater eius factus fuerat non creando ſed decipiendo per chriſtum reſurgentē educitur. Cui & per pſalmiſtā dicitur. Obliuiſcere populū tuum & domū patris tui. ℭ Secundo ipſa eadē nupta ab octaua paſche uſq; ad aſcenſionem myſtice ueſtitur & colitur atq; dotibus adornatur. ℭ Nā in prima dominica poſt paſcha glorificatur in corpore & ueſtitur immortalitate. In cuius figura ipſa dominica uocatur in albis: ſtoliſq; candidis neophyti ueſtiūtur: quod denotat dotes corporis immortalis. Et in euangelio de gloria dominici corporis ad diſcipulos clauſis ianuis introgreſſi memoria fit: quod eſt figura noſtre future corporee glorificationis. ℭ In reliq̄s quattuor ſubſequentibus dominicis glorificatur in anima: cuius dotes ſecūdum auguſtinum ſunt uiſio & dilectio. ℭ Ideo in ſecunda & tertia dominica repreſentatur beatoꝝ uiſio in libro ſcilicet apocalypſis

qui tunc legitur:ubi narratur de.xxiiii. ſenioribus & de angelis ac turba magna ſanctorum ſtantibus ante thronum diuinaq; fruẽtibus uiſione.¶In quarta & quinta dominica repreſentatur eorundem dilectio in epiſtolis canonicis:que tunc legũtur in quibus de dilatione precipue pertractatur.¶Tertio ipſa eadem ſponſa a die aſcenſionis uſq; ad pentecoſten ſubarata & ut dictum eſt feliciter dotata in domũ ſponſi chriſti ſolenniter introducitur:& hoc in perſonam chriſti carne glorioſi:& ſanctorum patrum glorificatorum cum illo aſcendentiũ:unde tunc cantatur.Aſcẽdens chriſtus in altum captiuam duxit captiuitatem & aſcendit deus in iubilatione &c.Ad huius ergo tẽporis feſta diſcutienda procedendum eſt.

¶Incipit liber quartus:a paſcha reſurrectionis domini uſq; ad pentecoſten.

¶De reſurrectione domini nrĩ ieſu xp̃i. Cap. I.

REſurrectio domini noſtri ieſu chriſti tertio die a paſſione ipſius facta eſt: eo uidelicet die ad litteram quo hic ponitur.ſ.vi.calẽ.aprilis.Circa quam reſurrectionem .iiii. conſiderare debemus.ſ. factum miraculoſum . Tẽpus gratioſum:Modũ glorioſum:& finem fructuoſum: atq; precioſum.Primo conſiderare debemus factum miraculoſum:nam omnẽ naturalẽ curſum excedit: quia ſecundum philoſophũ . Quod ſemel corruptũ eſt ſecundum ſui formã ſpecificam : ĩpoſſibile eſt idẽ numero reparari.Tamẽ aliquibus rationibus probabilibus poteſt probari chriſtũ reſurrexiſſe : & per naturam:& per figuram:& per ſcripturam . Primo per naturam phenicis:nam phenix que eſt ſola in mũdo ſue ſpeciei:poſtq̃ per annos.ccc.uixerit: ut dicunt naturales:montẽ excelſum aſcẽdit:& de lignis pluribus aridis nidum ſibi facit.In quem intrans alas aperit:& uerſus ſolẽ aerem pulſat:& pulſando ignẽ excitat: q̃a cũ regio illa que eſt prope equinoctialem ſit calidiſſima ex ſolis inflammatioue & aeris percuſſione faciliter ignis accẽditur:ſicq; phenix in nido comburitur: cuius corpus combuſtum ſolis radius nutrit:& ex eo poſt dies aliquot nouã phenicem ꝓducit . ſic quodãmodo chriſtus phenix eſt ſolus in mundo ſine ſemine humano conceptus:qui carnem antiquatam propter ade peccatum ad ſublimia caluarie montis adduxit:& ibi nidum ſibi crucis elegit:que de quattuor lignis fuit:quã aſcendens alas.i.brachia extẽdit: igneq; charitatis ultra modũ accenſus carnẽ paſſione uſq; ad ſpiritus emiſſionẽ combuſſit:ſed eterni ſolis diuinitas ipſum corpus in ſepulchro refouit:ac ex reſurrectione glorificatum in nouum hominem excitauit.¶Leo etiam dicitur naſci mortuus qui ad patris uocem rugientis poſt triduum excitatur.Sic & chriſtus qui eſt ille leo de quo apoc.v.Ecce uicit leo de tribu iuda &c.Poſt triduum mortis ſue paterna uoce ipſum excitante ſuſcitatur.¶Secundo per figuram.Nã ut habetur tertio regũ cap.xvii.Helias filium ſarepta ne uidue ſuper eius lectulum poſitum a mortuis ſuſcitauit.Helias autem qui interpretatur deus meus ſignificat deum patrem:qui filiũ ſuum in cruce mortuum in ſepulchri lectulo collocatum a mortuis excitauit.Hic eſt filius marie ſecundũ carnem que propter eius paſſionem uiduata fuit:uel filius ſynagoge: que ipſum mortuũ ſemper exiſtimens ſemper in uiduitate manet.¶Tertio per ſcripturã. prima cor̃.xv. cap.Tradidi uobis in primis:quod & accepi : ꝙ chriſtus mortuus eſt:& quia reſurrexit tertia die ſecũdũ ſcripturas.Et in ſymbolo patrum additur:ꝙ reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas.Licet enim de ceteris articulis humanitatis ſcripture loquantur:tamen in hoc additur ſecundum ſcripturas:quia hic articulus eſt difficilior ad probandum & magis dubius ad credendum:ut quia ſcripture credere debemus: merito reſurrectionem q̃uis improbabilem credamus. ¶Secundo cõſiderare debemus tempus gratioſum. Et hic tria ſunt uidenda.ſ.quare chriſtus die tertio & non ante reſurgere uoluit:quare cum aliis in ultima reſurrectione reſurgere non expectauit: & qua hora reſurrexit.Circa primum ſciendũ eſt ꝙ non fuit conueniens:ut ante diem tertium reſurgeret triplici ratione.Primo ꝓpter mortis ſue probationem:ſicut.n. in tribus teſtibus ſtat omne uerbum:ita ĩ tribus diebus experitur omne factum.Et ut mortuum ſe perfectiſſime cõprobaret uſq; ad diẽ tertium iacere uoluit in ſepulchro.Nam ſi ante reſurrexiſſet: potuiſſet opponi:ꝙ uere mortuus nõ fuiſſet:cũ homo uſq; ad .xxxvi.horas poſſit ex aliqua anguſtia quaſi mortuus detineri:ut phiſici dicunt.Ideoq;.xl.horis mortuus ſtetit.Secundo propter ſue poteſtatis oſtenſionem quia ſi ſtatim reſurrexiſſet:non uideretur habere poteſtatem ponendi animam ſuam & iterum ſumendi eã.Tertio ꝓpter noſtre mortis ſignificationẽ : ut per hoc oſtendat:ꝙ lux ſue mortis curauit uoſtrã duplicem mortẽ:& ideo una die integra & duabus noctibus iacuit in ſepulchro.Nam una dies ſignificat eius ſimplicem mortem: due noctes noſtram duplicem mortem.¶Circa ſecundum dicendum:ꝙ triplici ratione nõ expectauit cum aliis reſurgere in nouiſſimo die.Primo propter corporis dignitatem:quia nõ erat decens:ut corpus deitati unitum:cum ceteris puluereſceret.pſ.Non dabis ſanctum tuum uidere corruptionem.Secundo propter fidei firmitatem : ſi enim non ſurrexiſſet:fides periſſet:nec aliquis ipſum uere deum credidiſſet : prima cor̃.xv.Si chriſtus non ſurrexit inanis eſt fides noſtra.Tertio ꝓpter noſtre reſurrectiõis exemplaritatẽ.Nam ſi chriſtus reſurrexit & nos reſurgemus:ut dicit apoſtolus:quia eius reſurrectio eſt cauſa exẽplaris noſtre:unde gregorius:Habemus ſpem reſurrectionis noſtre cõſiderata gloria capitis noſtri . Circa tertium ſciendum: ꝙ de hora reſurrectionis doctores diuerſa ſenſerunt . Hieronymus & quidam alii tenent : ꝙ ſurrexit in media no-

cte:adducētes illud in figura iudicum.xvi.Dormiuit
ſampſon uſq; ad noctem mediam.Sed ſi hec opinio
uera eſſet:xp̄s ſolum.xxxiiii.horas mortuus extitiſ/
ſet.Auguſtinus uero & qdā alii tenēt:ꝙ ſummo dilu
culo ſurrexit:ut ſic.xl.horis mortuus fuerit:& addu/
cunt ꝓ auctoritate illud p̄s.Exurge gloria mea exur/
gā diluculo.¶Tertio habemus cōſiderare modū glo
rioſum.Circa qđ ſciendū:ꝙ xp̄s reſurrexit.Prio potē
ter:quia ꝓpria uirtute.ioānis.xx.Poteſtatē habeo po
nendi animā meam & iterꝝ ſumendi eā. Secundo feli
citer:quia depoſita omni miſeria.Habuit enim dotes
.iiii.que corporibus nr̄is glorificādis in fine debent̄:
que ſunt oppoſita corpori nr̄o morituro.Corpus enī
noſtrū nunc eſt paſſibile:obſcuꝝ:groſſum & ponde
roſum.Tunc autē erit īpaſſibile:qa mors ultra nō erit
neq; luctus neq; clamor:neq; ullus dolor. Et xp̄s re/
ſurgens a mortuis iā non morit̄.Roma.vi.Itē erit lu/
minoſum:qa fulgebūt iuſti ſicut ſol in regno pr̄is eo
rū.Et xp̄s reſurgens habuit in corpore eandē clarita/
tē quam habuit trāſfiguratus in monte q̄do reſplen/
duit facies eius ſicut ſol.Itē erit ſubtiliſſimū in cuius
figura corpus xp̄i clauſis ianuis ad diſcipulosītrauit:
ſicut ſolis radius ex ſubtilitate penetrat corpus ꝑluci
dū.Item erit agillimū:quia aſſument pēnas ut aquile
uolabunt & nō deficient iſai.xl.¶Tertio ſurrexit mi
rabiliter:quia clauſo ſepulchro exiit:ſicut alias clau/
ſo utero matris ꝓceſſit:legitur ꝙ anno domini.m.c.
xi.cuidam monacho ſancti laurētii extra muros ur/
bis miranti de cingulo ſuo īſoluto & ante illum ꝓie/
cto uox in aere facta eſt.Sic potuit chriſtus clauſo ꝓ/
dire ſepulchro.¶Quarto ſurrexit utiliter quia capta
preda hiere.iiii.aſcendit leo de cubili ſuo & predo gē
tium ſe leuauit.¶Quinto ſocialiter qa cū pluribus
reſurrexit.Nā multoꝝ corpora ſanctoꝝ ſurrexerunt
cum eo &c.Habet̄ Matth.xxvi.In quibus ut plurimi
doctores opinant̄ perfecta reſurrectio cōpleta eſt. Et
hoc ꝓbatur.¶Primo quia ad hoc cū domino ſurre/
xerunt ut fidē reſurrectionis eius per ſimile cōfirma/
rent.Et iō apparuerūt multis.Hanc aūt fidem confir
mare nō poſſent ſi iterꝝ morituri fuiſſent: & in ipſis
perfecta reſurrectio cōpleta nō eſſet.Itē ꝓbat̄ per au/
ctoritate petri de dauid quē petrus die pētecoſtes ī te
ſtem xp̄i allegando ꝓduxit dicēs de eo.Et ſepulchrū
inqt eius apud nos eſt act.ii.Non enī petrus auſus eſt
dicere corpus dauid ibidē eſſe. Et ſepulchrū eo ꝙ per
ſpūm ſibi infuſum iā ipſum nouerat ꝑfecta reſurre/
ctione cū domino ſurrexiſſe.¶Itē ꝓbatur ꝑ euiden/
tiā.Nā iacob in egypto moriēs ſe ad hebron in ſepul/
chro patrū ſepeliendū mādauit.Ioſeph filios adiura/
uit:ut q̄do deus eos uiſitaret & de egypto educeret oſ
ſa eius ad paternū tumulū tranſportarēt. Cura enī fu
it iſtis ſanctis ut dicit comeſtor ſepeliri ī loco illo:ubi
deo reuelāte chriſtū ſepeliendū nouerant ut cū eodē
reſurgēte cōem reſurrectionē accelerarent qđ nō eēt
ſi uerā reſurrectonē ſe nō obtēturos p̄ſciuiſſent.¶Itē
ꝓbat̄ per textū euangelicū:qa dr̄ ꝙ ſancti q cū domi/
no ſurrexerūt uenerunt in ſanctā ciuitatē:& apparue
runt multis.Nā hoc uerbū apparere non cōpetit niſi
corpori glorificato:qđ ꝓpter eius dotes premiſſas in
momēto uidet̄ & ſubito nō uidet̄. Nuſq̄ enim dicit̄
de lazaro ꝙ apparuerit qa perfecta reſurrectione non
fuerat ſuſcitatus:ſed iterum moriturus.¶Sexto ſur/
rexit ueraciter: tripliciter aūt ſe uere reſurrexiſſe cō/
probauit. ¶Primo ꝑ angelicā atteſtationē. Angelus
enim qui nō mentit̄ eiuſdē reſurrectionē nunciauit.
Et non ſolū unus angelus tribus mariis ſed etiā duo
angeli magdalene ut euāgeliſte teſtāt̄:qa in ore duoꝝ
uel trium teſtiū ſtat omne uerbū.¶Secūdo per oīum
ſenſum cōprobationē.¶Probauit enim ſe uere ſur/
rexiſſe per ſenſum uiſus:qa cicatrices oſtēdit & ꝑ hoc
ſe ſurrexiſſe uere demonſtrauit in eodē corpore quo
paſſus fuit.¶Per ſenſum auditus:qa apparuit illis ſen
ſum ut ītelligerent ſcripturas.¶Per ſenſum olfatus:
qa inſufflauit in eos & dixit.Accipite ſpūm ſanctum
&c.ubi dicit glo.interlinearis ꝙ xp̄s habuit anhelitū
refragrantē cuius odorē apoſtoli ſentiētes ip̄m uere
ſurrexiſſe cognouerūt.Per ſenſum guſtus: quia cum
cōmediſſet coram eis ſumēs reliquias dedit eis.Et in
die aſcēſionis cōueſcens p̄cepit eis a hieroſolymis ne
diſcederent.¶Per ſenſum tactus:qa thomas cicatri/
ces tetigit:& in fixuras clauoꝝ digitū & in aperturā
lācee manū miſit.¶Tertio per frequētē apparitionē.
Nā die ipſo reſurrectionis.v.uicibus apparuit:& aliis
diebus ſequētibus aliis.v.¶Primo enī apparuit ma/
rie magdalene.ioā.xx.& marci ulti. ¶Secūdo tribus
mariis a monumento redeuntibus:dicens eis. auete
matth.ultimo.¶Tertio apparuit ſimoni:ſed ubi uel
q̄do neſcitur.Dicit tamen damaſcenus ꝙ cū petrus a
monumēto rediſſet ad foueā ſuam rediit ut peccatū
ſuum defleret.Tūcq; ſibi dominus apparuit & ſe ſur
rexiſſe declarauit ac peccatū ſuum ſibi dimiſſum nū
ciauit:luce tamē cap.xxiii.habet̄ ꝙ ſurrexit dominus
uere & apparuit ſimōi. ¶Quarto apparuit duobus
diſcipulis eūtibus in emaus luc.ulti.¶Quinto.x.di/
ſcipulis in cenaculo cōgregatis thoma abſente ioan/
nis.xxi.He.v.apparitiones ipſa die reſurrectionis fa/
cte ſunt:& has repreſentat ſacerdos in miſſa q̄nquies
ſe ad populū conuertēs.¶Sexto apparuit.xi.diſcipu/
lis octaua die cōgregatis & thoma p̄ſente q tunc ip/
ſum tetigit & cicatrices palpauit ioan.xx.¶Septimo
apparuit diſcipulis.vii.ad mare galilee piſcātibus ioā.
ulti.¶Octauo apparuit.xi.diſcipulis in thabor mon
te galilee matth.ulti.¶Nono diſcipulis recūbētibus
in cenaculo die aſcenſionis ubi eoꝝ incredulitatē ex/
probrauit & cum eis comedit matth.ultimo & act.i.
¶Decimo & ultimo apparuit eiſdē ipſa die in mōte
oliueti:unde ab eis in celū aſcēdit act.pri.He.x.appari
tiones ab euāgeliſtis exp̄ſſe ponūt̄.¶Sunt & alie tres
que in ipſa die reſurrectiōis facte dicunt̄. ¶Prima q̄/
do apparuit iacobo iuſto de qua in eius paſſione dice
tur cal.maii.¶Secūda quādo apparuit ioſeph ab ari/
mathia de qua īfra ꝓxima legēda. ¶Tertia ante oēs
iſtas & alias q̄ſcūq; ipſa hora q̄ reſurrexit uirgini glo
rioſe apparuit:licet hoc euāgeliſte ſubticeāt.Hoc enī
nō ſolū ambroſius libro de uirginibus teſtat̄ dicens:
uidit maria mater domini reſurrectionē eius & p̄ria
uidit & credidit:ſed etiā eccleſia romana hoc appro/
bare uidetur:que ipſa die apud ſanctam mariam ma
iorem celebrat ſtationem.¶Quarto habemus con/
ſiderare reſurrectionis effectum fructuoſum qui re
uera quadruplex eſt.Eſt enim reſurrectio chriſti:ope
rans iuſtificationes peccatorum : docens nouitatem
morum:generans ſpem de receptione remunerādo/
rum:& creans reſurrectionem omnium mortuoꝝ.

De primo rõa.iiii.Traditus eſt ꝑpter delicta noſtra: & reſurrexit ꝑpter iuſtificationẽ noſtrã.¶De ſecũdo rõa.v.Quo mõ xp̃s ſurrexit a mortuis per gloriã patris:ita & nos in nouitate uite ãbulemus.¶De tertio pria petri.ii.pp magnã miſericordiã ſuã regenerauit nos in ſpem uitã p̄ reſurrectionẽ ieſu xp̃i ex mortuis. ¶De quarto prima corĩ.xv.Xp̃s reſurrexit a mortuis primitie dormientium:quoniã quidem per hominẽ mors & per hominem reſurrectio mortuorum.

¶De ſcõ Ioſeph ab arimathia. Cap II.

IOſeph ab arimathia ſiue ramatha ciuitate iudee nobilis decurio occultus xp̃i diſcipulus fuit:q corpus eius defuncti a pilato petiit:& cũ aromatibus in ſindone mũda in ſuo ꝓprio monumẽto exciſo de petra qđ ipſe ſibi parauerat:ſepeliuit.In quo nõdũ qſq̃ poſitus fuerat: ne forte ſi xp̃s reſurgeret alter ibidẽ alias tumulatus crederet.Qua pp indignati iudei ip̃m ceperunt:& in quodã cubiculo clauſo & ſigillato rcluſerũt:poſt ſabbatũ occidere cogitãtes.Et ecce ieſus die reſurrectiõis ad eũ intrauit:& faciem eius a lachrymis exterſit & oſculũ dedit:ac ſuſpẽſa domo a qttuor angelis in aerea:inde ip̃m ſaluis ſigillis eduxit:& in arimathia in domo ꝓpria collocauit.Hec in euangelio nicodemi. Cũ aũt ioſeph poſt aſcenſionẽ domini a diſcipulis baptizatus fuiſſet:& xp̃m cũ eis p̄dicaret: a iudeis iteꝝ captus:& in quodã muro ĩcluſus eſt:ut ibi in fame & tenebris interiret.Cũ uero hieruſalẽ a tito imperatore capta & deſtructa eẽt:uidẽs ip̃m muꝝ titus eũ aperiri fecit:& ioſeph uenerãda canicie & aſpectu glorioſo ĩtrocluſum inuenit:& qs eſſet aut cuius rei cã ſibi incluſus fuiſſet:ab eo audiuit:addiditq̃ : ꝙ a die qua intromiſſus ibidẽ fuit uſq̃ tũc celeſti fuerat cibo refectus & diuino lumine cõfortatus.Qui poſt capta hieruſalem cũ diſcipulis omni tempore uite ſue permãſit:& in ſenectute bona in domino quieuit.

¶De ſcõ Nicodemo diſcipulo. Cap. III.

NIcodemus ex phariſeis gamalielis doctoris honorabilis iudeoꝝ nepos & auditor fuit.Hic uidens ſigna que ieſus in hieruſalẽ fecerat circa feſtũ paſche prĩo eius p̄dicationis anno in eũ credidit:& ad eũ uiſitandũ nocte uenit:auditiſq̃ ſermonibus ipſius occultus & ipſe ieſu diſcipulus extitit.Qui etiã in cõcilio iudeorum de morte ieſu tractantiũ cum põtificibus fuit: & ipſum pro poſſe defendit.Et cum de ieſu occidẽdo inter eos diffinitũ fuiſſet:ipſe amore magiſtri clãdeſtine cõſpirationẽ iudeoꝝ magdalene nũciauit:qtenus ſibi p̄caueret: & ſecederet a finibus iudeoꝝ.Quod magdalena ieſu ſecreto per epiſtolã reuelauit ex nomine nicodemi:cũ ipſe iam ad ciuitatẽ effrem iuxta deſertũ perſecutionẽ fugiens declinaſſet.Hec damaſcenus ponit. Qui etiam una cũ ioſeph ab arimathia ſepulture xp̃i obſequiũ impendit.Sed poſt aſcenſionem xp̃i ab apoſtolis petro & ioãne baptiſma ſuſcepit : ꝓpter qđ iudei contra ipſum ſtomachati uſq̃ ad mortẽ eũ cederunt:& plagis affectũ ſemiuiuũ reliquerũt omni ſubſtantia ſpoliantes Gamaliel uero ipſum collectum in poſſeſſionem ſuã gaphargamala extra ciuitatẽ adduxit:& ibi ipſum diebus pluribus refouit . Qui tandẽ in chriſto obdormiuit:& ſepultus eſt a ſancto gamaliele in eius ſepulchro:ubi & corpus protomartyris ſtephani iampridem fuerat tumulatum.

¶De ſancta Maria iacobi. Cap. IIII.

MAria iacobi.ſ.minoris mater que ab alio euãgeliſta dr̃ maria cleophe:ſubaudi filia fuit ſoror beate uirginis uterina filia ſancte anne & cleophe:cui ipſa nupſerat mortuo ioachim prĩo uiro domine nr̃e patre:hec tradita eſt in cõiugẽ alpheo:ex quo qttuor filios ꝓcreauit.ſ. iacobum apoſtolum:qui dicitur minor ad differentiã alterius maioris:nõ ꝙ iſte minor fuerit etate ſed poſterior uocatiõe.Ioſeph iuſtũ qui dicitur barſabas qui cum matthia ſortitus fuit:& ſimonẽ & iudã apoſtolos.Hec cũ maria matre ieſu ſorore ſua ad crucem domini ſtetit:& cum eã mortem ieſu defleuit:atq̃ cũ magdalena & altera maria circa corpus dominicum perungendũ ſolicita fuit.Ioq̃ eiſdẽ dominus apparuit:ut ſupra de reſurrectione dictũ eſt . Cuius corpus in prouincia prouincie requieſcit in ciuitate.

¶De ſancta Maria ſalome. Cap. V.

MAria ſalome ſubaudi fuit etiam ſoror dei genitricis uterina filia ſancte anne & ſalome:cui anna poſt mortẽ duoꝝ uirorum .ſ.ioachim & cleophe fuit mr̃imonio copulata:Vel ut qdam uolũt hec maria binomia fuit.ſ. maria & ſalome.Aliis placet ꝙ ſalome nomẽ mulieris fuerit que paſſioni domini cũ maria eius matre ĩterfuit qua tamẽ nec maria uocata fuit:nec ſoror uirginis extitit.unde & mattheus euãg.duas ſolas marias.ſ.magdalenam & alterã mariam nominauit . Doctores tamen cõmuniter tenẽt:ꝙ fuerint tres marie. Cum quibus potuit eſſe & alia mulier ſalome de qua dicetur in eius feſto:quã & hieronymus in ſuo martylogio ponit.Hec autem maria ſalome uxor fuit zebedei:ex quo genuit filios iacobum maiorẽ apoſtolũ & ioannẽ euangeliſtã.Et hec cum ſororibus circa paſſionem chriſti & ſepulturam & corporis unctionem laborauit:chriſtũq̃ ſibi & duabus aliis apparentem uidere meruit:ut ſupra dictum eſt . hec filiũ ſuum ioannem euangeliſtam audiens rome detentũ ad ipſum uiſitandum acceſſit.Sed cum eum in exiliũ relegatum audiſſet:& rediret in ciuitatem campanie que dicitur uerulana defuncta eſt:cuius corpus in ſpecu ſepultum dudum latuit:ſed reuelante filio ſuo iacobo proceſſu temporis inde leuatum eſt miro fragrans odore & miraculis fulgens:atq̃ in ipſa ciuitate digno honore conditũ eſt.Horum predictoꝝ.iiii.ſanctoꝝ ideo hic acta ponuntur:quia dies certos nõ habentes optime reſurrectionis feſto applicantur: eo ꝙ ſepulture & reſurrectionis dominice conſortes permaxime fuerunt atq̃ participes.

¶De ſcō Ioāne anachorita cōfeſſore. Cap. VI.

IOannes anachorita:ut ait ſigibertus & in uitis patrū habet:anno primo īperatoris theodoſii ſenioris ſanctitate & ſpū ꝓphetie in egypto claruit:habuitq̧ cellā in eremo thebaidis in rupe aſcēſus grauiſſimi & pene inacceſſibilis in qua īcluſus.lxx.annis permāſit. Qui nūq̄ mulieri & uix rariſſimis uiris ſe loq̄ pmittebat. Nullū tamē ad ſe intrare unq̄ uoluit ſed per feneſtrā ſolū mō loq̄bat. Hic theodoſio īperatori per lrās de eugenio tyrano triumphū predixit:eidēq̧ prīcipi ſuū obitū ſatis longe ſpiritu ꝓphetico prenūciauit. Cuidam etiam romanoꝝ duci de gente ethiopū que thebaidē ciuitatē inuaſerat:certa die uictoriā ꝓphetauit:& ut predixerat per oīa euenit. ¶Cū quidā tribunus eum rogaret ut coniugē ſuam ad ſe uidendū ex deuotione uenire permitteret oīno denegauit, promiſit tamen eidē ꝙ ipſa nocte illā uiſitaret. Dormiētibuſq̧ ipſa nocte ambobus cōiugibus per uiſum apparuit: & mulierē in domino cōfortauit. Que euigilās:& que uiderat uiro referens uultū & geſtus ac habitū uiri ſancti ꝑut erant expoſuit acſi ipſum corporaliter uidiſſet. ¶Prepoſito etiā cuidā militū qui ad ſe de lōge uenerat:& uxorē pregnantē reliq̄rat:nūciauit cōiugē maſculū peperiſſe:& uix piclitatā in partu tādē nutu dei euaſiſſe:monens ut domū rediret & filiū.vii.dieꝝ natum inueniret:quē & ioannē uocari mandauit. Qui regreſſus oīa ut ſibi predixerat cōtigiſſe repperit: & ioannē puerum noīauit. Sex monachos cū uno diacono ad ſe uenietes:quis eoꝝ eſſet clericus interrogauit Quibus reſpōdentibus neminē:diaconū aliis iuniorē per ſpūm cognouit;& q̄s eſſet oſtēdit:& de mēdacio illos redarguens bene edificatos remiſit. Occulta etiam cordium pluribus:& peccata que commiſerāt reuelabat. Sicq̧ multos ad penitētiam inducebat. Per triduum ante obitum ſuum neminem ad ſe ingredi permiſit:ut ſic deo liberius uacare poſſet. Et poſitis genibus in oratione ſpiritū emiſit.vi.cal.aprilis.

¶De ſcō Ioanne obediente cōfeſſore. Cap. VII.

IOannes monachus ab adoleſcētia ſua cuidā ſeniori tāta humilitate deſeruiuit:ut ipſi quoq̧ ſeni ſtuporē inferret. Die q̄dā iuſſus ab eo ut ſaxū īmane uolueret q̄d turba hoīum magna uix uoluere poſſet nunc applicata ceruice nūc pectore toto nixu uoluere cōabat. Adeo ut ſudore mēbroꝝ totū infunderet ueſtimentū:ea uidelicet fide ac obediētia qua putabat ſenē nil poſſe ſine rōne uel incaſſum ꝑcipere:mirabilis enī humilitatis & ſolicite obediētie uir fuit. Iōq̧ cognomē ex obedientia ſortitus eſt. Abbas ſuus aliq̄do ut eū ꝓbaret lignū aridum ꝓ foco paratū:iam ꝓpe putridū uetuſtate defixit in terra:iuſſitq̧ iuueni aq̄ quotidie bis rigare donec uireſceret:q̄d mandatū ille uti poſſibile ſumes aquā bis in die q̄ſi duobus miliaribus efferens lignū irrigabat ita ut nulla occupatione uel neceſſitate aut feſtiuitate aut hyemis aſperitate ītermitteret aut retardaret preceptū. Sicq̧ anno ītegro cōtinuauit:donec abbate iubēte lignoq̧ īpulſo ruente irrigare ceſſauit. Alias etiā ut uenietes ad ſe exēplo edificaret ꝑſentibus q̄buſdā monachis iuſſit ioāni ut lenticulā olei que ſola in eremo uel ſibi uel aduenientiū uſibus neceſſaria erat deorſum abiiceret per feneſtram: quod ille nil precogitans de inepto precepto uel neceſſitate aut olei pēnuria mox adimplere curauit. Hec caſſianus & ex uitis patrum.

¶De ſcō Gunterano rege & cōfeſſore. Cap. VIII.

GVnteranus rex francoꝝ tēpore mauritii īperatoris miraculis & ſanctitate refulſit. Qui ita ſe ſpiritualibus actionibus mācipauit:ut relictis ſeculi pompis theſauros ſuos eccleſiis & pauperibus erogaret. De hoc paulus in hiſtoria lōgobardoꝝ refert: ꝙ dū uenatū iuiſſet in ſiluā hac illac cūctis diſcurrētibus ipſe in genibus fideliſſimi ſocii grauiter ſoporatus obdormiuit. De cuius apto oꝛ paruū reptile egreſſum dū tenuē riuulū ibidē poſitū trāſire ſatageret:ille in cuius gremio rex q̄eſcebat ſpathā euaginatā ſup riuulū poſuit ꝑ quam aīal trāſiēs mōtis foramē ītrauit. Atq̧ poſt morulam egreſſus in os regis dormiētis ſocio ſtupēte rurſus ītroiuit. Expgefactus rex dixit ſe uidiſſe in ſomnis ꝙ fluuiū per pōtē ferreū ꝑtrāſibat & ſpelūcā mōtis īgrediēs auri pōdus maximū inuenerat. Rettulit ſocius q̄ ipſo dormiēte cōtigerant:& effoſſo loco quē ſerpens ītrauerat repti ſunt īfiniti theſauri ibidē dudū abſcōditi. De quo auro rex fecit ciboriū maximū ſup ſepulchrū domini deferēdū gēmis ornatū. Q̄d cū illuc deferri nō poſſet poſitū eſt ſupra corpus ſancti marcelli martyris in ciuitate cabilonen̄ paſſi & ſepulti: cuius feſtū agitur pridie non̄ ſeptēbris. Quod uſq̧ hodie ibi manet. Reliquum uero ipius theſauri ſanctus rex pauperibus diſpēſauit:& in ciuitate cabilon̄ que tunc regni ſedes erat in domino quieuit.v.calē.aprilis ubi & tumulatus miraculis claret.

¶De ſcīs Priſco Malco & Alexādro mrī. Cap. IX.

PRiſcus malcus & alexāder martyres apud ceſareā paleſtine paſſi ſunt ſub ꝑſecutione ualeriāi:q diuino fidei calore ſucceſi ultro iudicē adeūtes:cur tātū in ſanguinē xpianoꝝ deſeuiret obiurgāt. Quos ille cōtinuo ꝓ xpi nomine tētos beſtiis tradidit deuorandos.v.calē.aprilis.

¶De ſanctis Armogaſte Archimino & Satyro martyribus. Cap. X.

ARmogaſtes archiminus & ſatyrus martyres apud aphricā tēpore uandalice ꝑſecutionis ſub gerſerico rege arriano cū eſſent chriſtianiſſimi & prauitatem arrianoꝝ libertate catholica frequēter arguerent martyriū paſſi ſunt. ¶Ex quibus archiminus ductus eſt ad decollādū:mandāte rege:ut ſi expaueſceret gladiū decollaretur:ſinautē dimitteret. Sed q̄a conſtās ſtetit: & in nullo territus fuit:dimiſſus cōfeſſor rediit ſolo aīo martyriū patiēdo. ¶Satyrus aūt cū eēt ꝓcurator domus hunerici edictū contra eū ꝓponit:ut ſi cōſentire nollet:rebus oībus ſpoliaret:filii in ſeruitutē traderent: uxor quoq̧ eius in coniugē camelario daret:datis induciis uxori ad ſe ducendū uiꝝ. Que cū diebus plurimis ipſum blanditiis & lachrymis auertere nō ualeret que contra eum decreta fuerant exequuntur. ¶Armogaſtes uero poſtq̄ diu tortus: & in equuleo uno pede ſuſpenſus dudum toleraſſet:ad confuſionē ſuam a theoderico principe in bizagonā prouinciam prope carthaginē relegat:ut paſtor eſſet uaccaꝝ: ubi in cōfeſſione chriſti perſeuerās migrauit ad dominū. Quem dum quidam felix chriſtianus iuxta ilicē ſe/

pelire uellet: put ei ſanctus p uiſionẽ mandauerat: eſ/
foſſa humo ſepulchꝝ repperit pcioſum : in quo ipm
ſepeliuit. Hoꝝ paſſio recolit. iiii. calen. aprilis.

¶ De ſancto Euſtaſio abbate. Cap. XI.

EVſtaſius abbas monaſterii limatieñ diſci/
pulus fuit ſancti columbani abbatis. Hic
ſexcentoꝝ pater ferme extitit monachoꝝ
& uita & ſanctitate conſpicuus: etiam mi/
raculis claruit: & in eodem cenobio. iiii. calend. aprilis
feliciter obdormiuit.

¶ De ſancto Secundo martyre. Cap. XII.

SEcũdus miles & martyr in ciuitate aſteñ
paſſus eſt tempore hadriani imperatoris
ſub pfecto ſapritio. Qui a beato calocero q
ab eodem pfecto in ipſa urbe in carcere de
tinebat fidem xpi edoctus eſt. Cũ aũt ſanctus martia/
nus in terdoneñ ciuitate teneret in cuſtodia Sapriti/
us illuc pficiſci uoluit: ut eum faceret ĩmolare. Cum
quo ſecundus q̃ſi cã ſolatii profectus eſt: martianũ ui
dere deſiderans. Et cum extra ciuitatem aſteñ equita
rent: colũba: ſuper caput ſecundi aduolans inſedit: &
cũ ad flumen tanaꝝ ueniſſent: uidit ſecũdus angelum
ſuper aquã ambulantẽ: & ipſum in fide confortantẽ.
Sapritius uero uoces deoꝝ cum ſecundo loquentiũ
eſſe putabat. Et cum pueniſſent ad flumen burbiam:
angelus ſimiliter ſibi apparuit: & ipm ut ĩ xpm crede
ret ſine ulla heſitatione cõfortauit. Sed dum terdonã
appropinquarent: martianus angelo duce de carcere
exiuit: & ſecundo obuiabit: & ut ad palmã obtinendã
pgeret ĩuitauit. Sapritius uero uocẽ audiens: & nullũ
adeſſe uidẽs ſtupefactus ſe ſomniare putabat. ¶ Poſt
hec ſecũdus mediolanũ iuit ad quẽ ãgelus fauſtinũ &
iouitã de carcere eduxit: a quibus nube quadã aquã
pbẽte baptiſma ſuſcepit. Et ecce colũba de celo uenit:
& corpus domini deferens fauſtino & iouite dedit: q
ſecundũ cõicauerunt: & reſiduum euchariſte eidẽ ut
martiano deferret tribuerunt. Rediens aũt ſecundus
cum iam nox eſſet: & ad ripam padi ueniſſet angelus
frenũ equi eius accipiens ſuper aquã illum traſuexit:
& uſq; ad terdonam perduxit: atq; ad martianũ ĩ car/
cerem ĩtromiſit. Qui corpus domini ei obtulit: & ad
domũ ſuam angelico ductu rediuit. ¶ Poſtq̃ autem
martianus a ſapritio martyrizatus eſt: & ſecundus ip
ſum ſepeliuit: ut ſupra dictum eſt in ligenda martiani
pridie noñ martii. Sapritius hoc audiẽs ſecundũ tene/
ri fecit: & xpm cõfitentẽ in equuleo ſuſpenſum tãdiu
torqueri mandauit: donec eius brachia a ſuis cõpagi/
bus ſoluerent. Sed cũ fuiſſet ſanitati a domino reſti/
tutus in carcerẽ illũ recluſit: ubi dũ eſſet, angelus do/
mini ſibi apparuit. & ſecundũ clauſo carcere eduxit:
& uſq; ad aſteñ ciuitatẽ deductum ad carcerẽ ubi erat
calocerus intromiſit: quibus ſaluator apparuit: & eos
benedicẽs confortauit. Cũ aũt mane ſapritius ad car/
cerem pro ſecundo miſiſſet: & carcere clauſo & ſigna
to ipm minime repperiſſet: indignatus uenit ad urbẽ
aſteñ: ut uel caloceꝝ puniret. Et cũ in eodẽ carcere ſe/
cundũ & caloceꝝ ĩueniſſet: caloceꝝ quidẽ albiganũ
miſit: & ibidẽ illũ decollari mandauit: ut dictũ eſt ſu/
pra in paſſione caloceri. xiiii. calen. apri. Secundũ uero
aliqbus diebus in carcere detentũ educi fecit: & in cõ/
feſſiõe uere fidei ipſo ĩmobiliter pſiſtente picẽ cũ reſi/
na liquari mãdauit: & ſuper caput eius infundi: ac in
os ipſius iactari. Quod cũ uiriliter toleraſſet: & iubilã
do deo pſalleret: ipm extra ciuitatẽ ductum decollari
mãdauit. Cuius corpus angeli mox tulerũt: & ipſum
cum laudibus ſepulture tradiderunt. iii. cal. aprilis.

¶ De ſancto Mamertino abbate. Cap. XIII.

MAmertinus abbas prius paganus. cũ idola
quadã uice coleret: unum oculũ pdidit &
unius manus ariditatẽ incurrit. Qui dum
deos ſe offendiſſe putaret: & ad templũ ad
idola colẽda pgeret: obuiauit cuidã xpiano nomine ſa
uino. Qui cũ ab eo cãm ſue ĩfirmitatis didiciſſet: eidẽ
xpm pdicare cepit: & ne demones quos deos putabat
amplius coleret admonuit: cõſulẽs ut ad ſanctũ Ger/
manũ antiſiodoreñ epm pgeret cuius cõſilio fretus ſa
nitatẽ reciperet. ¶ Mamertinus ergo iter arripiẽs ue/
nit ad ſepulchrũ ſancti amatoris epi & plurium ſan/
ctoꝝ. Et pter pluuiã nocte ſuper tumbã ſancti con/
cordii ſe collocauit. Cũq; obdormiſſet apparuit ei ui/
ſio mirabilis. Videbat enim uiꝝ ad cellã eius uenientẽ
& ſanctũ concordiũ uocantẽ ut ueniret ad feſtũ quod
ſancti pegrinus amator cũ aliis epis faciebant. Cui de
tumulo ſcũs reſpõdebat: q tũc uenire nõ poterat: qa
hoſpitẽ ſuũ cuſtodiebat: ne a ſerpẽtibus ibidẽ exiſten/
tibus occideret. Tũc ille recedẽs: poſt interuallũ redi/
bat & iteꝝ cõcordiũ aduocabat: Sãctus uero de tumu
lo ſurgẽs mamertinũ p manũ apprehẽſum ducebat.
Quẽ ſanctus amator: quis eet iterrogabat. Et cõcor/
dius hoſpitẽ ſuũ eſſe reſpõdebat. Cũq; amator ipſum
tãq̃ pollutũ expelleret: & ille corã eo pſtratus gr̃am ĩ/
petraret: iubet ut ad ſanctũ germanũ pgat & quicq̃d
ille ſibi iuſſerit adipleat. Euigilãs igit ad ſanctum ger
manũ uẽit: & ſibi uiſa narrãs ueniã cũ baptiſmate po/
ſtulauit: prexerũt ergo ad tumulũ ſci concordii & re/
moto lapide plures inuenerũt ſerpẽtes q. x. pedũ lõgi/
tudinẽ excedebãt. Quos germanus ad talẽ locũ abire
iuſſit ubi nemini nocere poſſent. Sicq; mamertinus
baptizatus eſt & cõfeſtim ſanatus. Factuſq; eſt mona/
chus & deinde abbas monaſterii ſci germani: ubi ſcũs
alodius abbas fuit. Quadã uice monachi eius urſe la/
queũ tetẽderũt: qa ouibus ĩſidiabat: quẽ nocte irruẽs
capta detinebat. Quod abbas pſciẽs de lecto ſurrexit:
& urſe cõpatiens ipam exoluit: & ne amplius ad oues
redire pſumeret impauit. Beſtiaq; deinde pris mãda/
ta adiplere curauit: latrones qdã cũ eũ expoliaſſent ſo
lũ ei palliolũ dimiſerunt: qui nũmũ in palliolo ligatũ
ĩueniẽs latrones reuocat: ut etiã denariũ illũ ſibi forte
neceſſariũ accipiat. Qui reuerſi palliũ cũ denario ab/

ſtulerunt:& nudũ penitus dimiſerũt. Feſtinãteſq; ad ſuas latebras fugere tota nocte uagãtes mane diuinitus ad cellã eius inuẽti ſunt. Quos ille benigne ſuſcipiens ad penitentiã adduxit:& ſibi ab eis ablata recepit. Cũ aũt ad monaſteriũ de fontaneto ueniſſet ad iſtantiã frm die dominico palmarũ miſſam eis ſolẽniter celebrauit. Et eodẽ ſero egrotare icipiẽs die paſce ſpiritũ xpo emiſit: uidelicet. iii. cal. apri. Cuius corpus dũ antiſiodorũ ſepeliẽdũ portaret uenientes ad q̃dam uillam nullo mõ illud ĩde mouere potuerũt donec q̃dã carceratus fractis uinculis liber exiliit & ad corpus ueniẽs illud cum aliis uſq; ad urbem deportauit: ubi in eccleſia ſancti germani ſepultus eſt.

¶ De ſancto Quirino martyre. Cap. XIIII.

QVirinus tribunus martyr paſſus eſt rome ꝑſecutione traiani ſub aureliãoe cõite utriuſq; militie. Qui tribunus cũ beatum hermetẽ urbis ꝑfectũ in domo ĩcuſtodia detineret beatũ quoq; alexãdrũ papã alibi in artiſſimo carcere uinculis mancipatũ hẽret:& cũ quirino dudũ de fide nr̃a colloquiũ habuiſſet: Alexander nocturno ſilẽtio a quodã puero qui faculã ferebat ardẽtẽ e carcere ꝑ feneſtrã educit: & ad domũ quirini deductus in cuſtodiã hermetis ĩtromittit. Quod quirinus cernẽs credere cepit:& alexãdro ꝓmiſit ut ſi filiã eius balbinã habentẽ in collo ſtruma liberare poſſet: ipſe una ſecũ fidẽ xpi ſuſciperet. Alexãder uero filie ſue ſanitatẽ ſpopõdit eiq; mãdauit ut puellã ad ſe in carcerẽ ſuum deferret. Abeũteq; quirino alexãder ad carcerẽ ſuum a puero reductus ẽ clauſis ianuis cuſtodie utriuſq; tã alexandri uidelicet q̃ hermetis. Cũ aũt quirinus filiã ſuã alexãdro ad carcerẽ ſuum adduxiſſet & obſeratis ianuis ipm ibidem reperiſſet magis obſtupuit. Cuius boiã exoluẽs filie ſue ĩpoſuit moxq; puella ſanitatem recepit: ſicq; quirinus & filia eius balbina cum oĩbus qui in cuſtodia eius tenebant fidẽ ſuſceperunt ab alexandro papa baptizati ut in eius narrabit paſſione. v. nonũ maii. Quod audiens aurelianus q locũ ĩperatoris abſentis in urbe tenebat quirinũ detineri mandauit. Cui xpm cõfitenti linguã fecit abſcidi & in equuleo leuari. Qui cum nihilominus loquẽs in iniurias ꝓrũperet iudicis ꝑciſis ſibi mãibus ac pedibus decollari eũdẽ mãdauit:& corpus canibus iactari: q̃d tamẽ occulte xpiani rapientes uia apia ſepelierũt. iii. cal. aprilis.

¶ De ſancto Regulo epiſcopo. Cap. XV.

REgulus epſ natione grecus ioãnis euãgeliſte apud epheſum diſcipulus fuit. Quo in pathmos inſulã relegato athenas ueniens dionyſio adheſit cũ quo romã perrexit:& una ſecũ & cũ ſanctis ruſtico & eleutherio a btõ papa clemente ad gallias ꝑdicationis grã deſtinat: qui primum arelatum deuenit: ubi a ſancto dionyſio xpi nomine ĩuocato idolum martis deſtruitur & multis cõuerſis templum illud in honorem apoſtolorũ petri & pauli conſecratur: miſſis ergo ſociis ſuis ad diuerſas urbes ipſe dionyſius ſancto regulo arelateñ ciuitati ordinato epiſcopo ꝑiſius acceſſit: ubi cũ ruſtico & eleutherio martyrii palmam ſuſcepit. Eodẽ autẽ die quo paſſi ſunt dum miſſam regulus in arelato celebraret & nomina iſtorum martyrum inaduertenter in canone cum aliis ſanctis recitaſſet miratus q̃d dixerat uidit in altari. iii. colũbas ipſorum martyrũ nomina cõſcripta in roſtris habentes. Qua uiſione cognoſcens ſcõs ꝑ martyriũ migraſſe cõmiſſo populo cuidã felici epõ ꝑiſius acceſſit:& a xpiana matrona olim dionyſii diſcipula catulla nomine hoſpitio ſuſceptus: mr̃es xpi eadẽ die qua uiſionẽ uiderat paſſos fuiſſe cõparuit: & ſup eorũ corpa baſilicã edificauit. Inde ſiluanectẽſem ciuitatẽ ire diſponẽs in uilla lauria idolũ mercurii baculo cõminuens: populũ cõuertit:& baſilicã dei genitricis ibidẽ cõſtruxit. ¶ Poſt hec in ciuitate ſiluanectẽ ſiũ a filio cilicie cõſanguinee catulle ꝑdicte a demone obſeſſo ĩmundũ ſpiritũ in ſpẽ ueſptilionis eiecit: q cũ aſinũ ſancti ĩtrare uellet: aſinus miraculoſe pede crucẽ in terra ſignauit:& de mõ euanuit. In ĩtroitu etiã ipſius urbis hoſtia carceris leui baculi ictu feriens reſerauit:& xpianos detẽtos abſoluit. Quẽ dũ ꝑfectus quereret puniẽdũ: a ſcõ diõyſio & ſociis noctu in ſomnis morte ſibi cõminata territ:& ne regulo noceat admonet. Qui cũ mane pro eo mitteret: ut doctrinã ſalutis ſuſcipet: audiens q̃ regulo ingrediẽte templũ oĩa idola corruiſſent:& q̃ ex hoc ipm pontifex occidere uellet epm quidẽ ab eorũ furore defendit: & fide ꝑcepta templũ illud in honore beate uirginis dedicãdũ obtinuit: oẽmq; populũ baptizari fecit. ¶ Poſt hec cũ die q̃dã ſanctus in uilla ruliaco ꝑdicaret: multitudinis ranarũ garulitate ꝑpeditus: ranis illis uni excepte ꝑpetuum ſilẽtiũ impoſuit: quod uſq; in ꝑſenti in ipſo loco miraculoſe permanſit. Quieuit in pace anno. lx. etatis ſue. iiii. cal. aprilis. ſepultus in urbe arelateñ. in eccleſia apoſtolorum quam ibidem conſecrauit.

¶ De ſancto Amos ꝓpheta. Cap. XVI.

AMos ꝓpheta non fuit pater iſaie: ut plures putãt. Nã iſaias nobili genere nobili parẽte exortus eſt: hic aũt paſtor & ruſticus fuit: aliiſq; lr̃is q̃ ille apud hebreos ſcribit: ut hieronymus tradit que lrãrũ differentia apud latinos nõ habet. Fuit aũt cognatio huius ex oppido thecua: q̃d ſex milibus a bethleẽ diſtat: curãq; gerẽs pecorũ in latitudine cãporũ qui ꝓximi ſunt oppido thecue: in quibus humi arido atq; harenoſo nihil oĩno frugũ gignitur: ſed uberrimis paſcuis abũdãt:& iõ cũcta ſunt paſtoribus plena:& ſterilitatis terre cõpenſat pecorum multitudĩe. Ex numero iſto paſtorũ fuit amos impitus ſermõe ſed plenus ſcĩa. Prophetauit aũt iiſdẽ tpibus q̃bus ioel: naũ: ionas: oſee: iſaias: ſed aliquãtulum exorſus eſt ꝓphetare ante iſaiã: uidelicet tpibus hieroboã filii ioas regis iſrael & amaſie regis iuda. Miſſuſq; eſt ut cõtra gẽtes illas que eius lectiõe cõprehendunt irã dei uẽturã denũciaret:& maxĩe cõtra. x. tribus iſrael: ut euerſionẽ domus hieroboã & calamitatẽ populi prediceret. Quod cum ſignificaſſet amaſias ſacerdos

bethel hieroboā regi ex mādato ipſius ꝓhibuit amos ne ultra in regno .x. tribuum ꝓphetaret. Cū aūt amos ceſſare nollet: dicens ſe nō eſſe ꝓphetā ſed paſtorē miſſum a domino frequenter illū amaſias plagis afflixit. Tandē filius eius ozias frequēter eū īcrepās: uecte ꝑ tēpora tráſfixit: & ſemiuiuus in terrā ſuā deductus poſt dies aliquot dolore uulneris expirauit pridie cal. aprilis. Sepultus eſt cū pr̄ibus ſuis. Hec hieronymus & ioſephus. hic ꝓpheta ex numero .xii. ꝓphetaꝝ eſt qui in ſanctoꝝ patrum catalogo eccl. xlviiii. c. conſcribunt.

¶ De ſancto Amos abbate. Cap. XVII.

AMos abbas in deſerto ſcythi pater fuit q̄ſi .M. ccccc. mōachoꝝ cenobii qđ dicebatˀ tebarnéſe: q erāt ingētis abſtinētie uiri habētes uſui indui collobiis q̄ſi ſaccis lineis & pelle cōfecta a collo poſt tergū & latus deſcendēte cōtegi: cucullis etiā caput opiri maxime cū ad ſumendū cibū ueniebatˀ: eiſq̄ faciē uelare: ne alius aliū ꝑius eſcā ſummenitē dephenderet: habētes ſummū ſilentiū ita ut nec putaretˀ eē in illo loco quiſq̄ hominū ubi ſedebatˀ ad mēſas. Et oīs eoꝝ cōgregatio ſic erat poſita in multitudine acſi eorum quiſq̄ fuiſſet in ſolitudie dū ita lateret uniuſcuiuſq̄ abſtinentia: ut ab alio cognoſci nō poſſet. Sedebāt ad menſas cōtinentes magis q̄ cibos ſumētes: ut nec defuiſſe mēſis nec uentri ſatiſfeciſſe uiderentˀ: qa maior uirtus eſt his abſtinere q̄ in oculis habentˀ & manibus. ¶ Poſt gubernatā uero & regulatā cōgregationē ad deſertū nitrie acceſſit: ubi dū eſſet: rogauit duos ad ſe ueniētes: ut ſibi doliū a ciuitate deferrēt neceſſariū ad aquā colligendā. Illiq̄ ꝓmiſerūt. Recedentes aūt alteꝝ eoꝝ penituit: & deferre recuſauit: eo ꝙ ꝑ deuexa & ꝑrupta mōtiū nollet camelū longo itinere: & piculo exponere. Alter uero nō habēs camelum cū deuotiōe portauit aſino: quod ita leuiter aſinus tulit: acſi nullo pōdere oneratus incedēs. Qui dum ad cellam deuenit amos illū gratanter excepit: eiq̄ camelum comitis ſui mortuū eſſe nunciauit: eo ꝙ promiſſum attendere noluit. Illeq̄ reuerſus ita eueniſſe comperuit. Quieuit in domio uir dei pridie calen. aprilis. hec in uitis patrum.

¶ De ſancto Amonio abbate. Cap. XVIII.

AMonius abbas in deſerto interiori nitrie plenus charitate habitauit cū duobus: qui ſibi carne & ſpiritu fratres erāt. Quoꝝ alter euſebius alter eutimus uocabatˀ: tertiū quoq̄ germanum dioſcoꝝ nomine habuit: qui eps fuit. hic aūt fratres ſuos p̄dictos & alios mōachos acſi nutrix filios confouebat: qui & monaſterium muro uallatum cōſtruxerat in quo & puteum foderat omnibuſq̄ neceſſariis inſtruxerat. Et dū quidā frater ſaluari uolēs ad eū ueniſſet querēs cellulā uacātē in qua habitare poſſet: īpoſuit ei ut ſe in ſuo cenobio expectaret: donec ad requirendū accederet. Abienſq̄ ꝓcul ab eo loco ſibi cellulam paruiſſimam fecit: in qua habitare cepit: & fratri qui aduenerat monaſteriū cū omnibus que in eo fuerant reliquit. Sed ſi plures fuiſſent qui ad eū ueniſſent ſaluari cupientes: uir ſanctus omnibus fratribus cōgregatis & cū alacritate cū iuuantibus locellū una die cōſtruebat. Et dū aduene qui uenerant ad eccleſiā uel ad refectionē inuitati eſſent unuſquiſq̄ de fratribus amonii de ſuis cellulis neceſſaria ꝓferebāt: & nouas cellulas cōſtruebant: ita ut nihil uretēſiliū que requiruntˀ deeſſet: nec tamen cuiuſquā collatio nota foret. Regreſſi ergo hi quibus cellule fuerant preparate: eas introgreſſi omnia inueniebāt que ad uſum neceſſaria erant. Et hec ipſa amonius ſepius ſumma charitate iterauit. hec in uitis patrum.

¶ De ſancta Balbina uirgine. Cap. XIX.

BAlbina uirgo fuit filia quirini tribuni matris de quo ſupra dictū eſt .iii. calen. aprilis. Que ut ibidē dictum habetˀ cū eſſet ſtrūmoſa a ſancto alexandro papa liberata eſt. Nā cū pater eius boiā de collo alexādri tuliſſet & ꝑgeret ut filie collo īponeret ꝓut ſibi ſanctus papa mādauerat apparuit puer faculā deferens & puelle aſiſtēs: q eā in amorē xp̄i & uirginitatis ꝑſeuerātiā cōfortauit eiq̄ ſponſum celeſtē ꝓmiſit. Mox aūt ut boia circa collū uirginis cingitur: puella a ſtruma liberatˀ: & ab alexādro papa babtizatˀ. Que ī uirginitatis ꝓpoſito uſq̄ ad uite finē ꝑmanſit. Et cū ex deuotione boiā alexandri pape oſcularetˀ admonita ab ipſo catenā beati petri apoſtoli reqſiuit & obtinuit: & moriēs ſancte theodore ſorori hermetis prefecti & matris commendauit. Sepultaq̄ eſt uia apia in cemiterio pretextati iuxta patrem ſuum pridie calen. aprilis.

¶ De ſcā Theodora uirgine & martyre. Cap. XX.

THeodora uirgo & martyr ſub aureliano īperatore rome paſſa eſt: hec fuit ſoror hermetis matris & pr̄fecti urbis q̄ a ſancto alexādro papa in fide docta & baptizata ē. Cū autē beatus hermes ab aureliano paſſus fuiſſet: & ipſum ſoror theodora ſepeliſſet ab eodē imperatore & ipſa dudum in uinculis detenta: tandē capitis obtruncatione paſſa martyrium ſepulta eſt iuxta fratrē ſuum uia ſalaria non longe ab urbe roma calē. aprilis.

¶ De ſancto Valerico abbate. Cap. XXI.

VAlericus abbas a luernia natus cum patris oues adhuc puer paſceret ſcholas pueroꝝ frequentans: occulte litteras didicit. Deinde relicto ſeculo ſecutus eſt auūculū abbatē monaſterii auturieū: ubi ſatis renitente patre mōachus effectus eſt. Et poſt alicuius tp̄is lapſum artiori uite & ꝓfeſſioni ſe tradēs a ſcō macario abbate in monaſterio antiſiodoreū ciuitatis receptus eſt: ubi dudū manēs adhuc ad ꝑfectiora ītendens quēdā nobilē nomine bobiū cōuertit: & cū ipſo monacho ſcō luxouiū iuit. Ibiq̄ ambo diſcipuli ſci ſunt columbani abbatis. ¶ Poſt hec ualericus de ſui abbati licentia cū alio fratre ad p̄dicandū gentibus acceſſit. Et ueniens neuſtriā remotū ſolitudinis locū a rege clotario īpetrauit: ubi cū eodem cōſocio in uite ſanctitate ꝑmanſit: & multis uirtutum ſignis effulſit. Nā in uico ambianēſium gualunago reū quendā dudū patibulo appenſum depoſuit & ſuſcitauit. ¶ Matrona quedā ꝑ pueꝝ ſuum panes & duos uini flaſcōes uiro dei miſit: ſed puer partē panū & uinū ex flaſconibus in uia abſcōdit: & reliquū utriuſq̄ ad ſanctum portauit: quē ille monuit ne de uino aut pane in uia dimiſſis guſtaret: eo ꝙ ſerpēs eſſet in flaſcone & uenenū in pane. Cōfuſus puer rediit: & ſerpētē in flaſcone uidēs extimuit: & penitentiā egit. ¶ Cū tp̄e hyemis ad domum p̄ſbyteri cum ſociis ad ignem pro ſe calefaciendo declinaſſet: & p̄ſbyter cum quodā iudice ciuitatis ad focum ſedētes inania & laſciua uerba proferrent: ab eo admoniti ut ſi

lirent cum adhuc in deteriora ꝓrumperent inde diſceſſit. Et ſtatim preſbyter excecatus eſt: & iudicis uirilia marcuerunt. Quieuit in chriſto cal. aprilis. Sepultus ambianis in monaſterio leucan̄.

¶ De ſancto Hugone epiſcopo ordinis cartuſieñ. Cap. XXII.

HVgo eps̄ gratiopolitēus fundator fuit ordinis cartuſieñ. Cuius mater cū ipſum geſtare in utero uidit in ſomnis ſe parere filiū: qui a beato petro apoſtolo & aliis multis ſanctis in celū ferebatur. Et ꝓcognoſcēs eum aliqd magni futurꝰ natū puerꝰ & educatū tradidit litteris ībuendū. Qui ſatis iuuenis mōachus effectus cartuſiē ſiū ordinē īcohauit. Cū enim eſſet in ſolitudine cartuſie uidit p ſōniū. vii. ſtellas ſibi ducatū ad habitaculū uſqꝫ ad pſtātes. Mane aūt ſcō ecce. vii. uiri quorꝰ unus fuit magiſter bruno. iiii. alii litterati &. ii. laici ad eum uenerunt uitā ſolitariā exqrētes. Quos ſcūs. vii. ſtellas uiſas eē ītelligēs: eiſdē uiſa narrauit: & cū eis in ipſo loco mōaſteriū & ordinē īchoauit. ¶ Deīde diſponē te deo ſcūs eſt abbas caleſieñ. Deinde eps̄ miſerenus ſiue gratiopolitanus. Factus aūt eps̄ quietē mentis deſiderans abſolutionē ab epātu p nūciū deinde p ſeipm̄ ab honorio ſecūdo & īnocētio ſecūdo romanis pōtificibus obtinere neqt: eo q ipm̄ putilē eccleſie cognoſcebāt: multaſqꝫ pſecutiōes a petro leonis eccleſie dei aduerſario pro libertate eccleſie paſſus eſt: eo q īnocentio pape cui ille inimicabaẗ cōſtāter iſte faueret. Quieuit in pace anno gratie. M. c. xxxii. etatis ſue anno. lxxx. in ſenectute bona calend. aprilis.

¶ De ſancto Hugone abbate boneuallis. Ca. XXIII.

HVgo abbas boneuallis ordinis ciſtertieñ floruit tp̄e federici primi. Qui dū iuuenis ordinē eſſet īgreſſus: & de redeūdo ad ſeculū grauiter tentareẗ: orōne in eccleſia facta beata uirgo ſibi p uiſum apparuit: eiqꝫ natiuitatē: cōuerſatiōnē: paſſiōnē: reſurrectionem: & aſcenſiōnē xp̄i oſtendit. Ex qua uiſiōe cōfortatus in nimia ſanctitate pſeuerauit: quē ſcūs bernardus abbatē boneuallis cōſtituit. ¶ Sub hoc nouitius qdā in ſuo principio tētatus de redeūdo ad ſeculū cōfeſſus abbati: & ab eo cōfortatus pſtitit. Et p bienniū ante eius obitū grauē īfirmitatē īcurrit: ſed a btō iob ei apparēte cōfortatus die ſequenti expirauit. Ac poſtmodū abbati apparuit gr̄as ei agens: q eius hortatu in ordine pmāſit: ſeqꝫ in gloria eſſe dixit. ¶ Alii quoqꝫ duo nouitii de receſſu tētabanẗ: quorꝰ unus q miles puerſus fuerat: in ſōnis uidit ſe cadente in puteū tāte pfunditatis: q tres dies trāſibāt donec ad pfundū pueniret. Quod cū abbati rettuliſſet: expoſuiſſet hūc eſſe abyſſi puteū in quē caſurus erat: ſi ab ordīe diſcederet. Ille uero nihilominus abiit: & poſt triduū ab hoſtibus occiſus fuit. Alius uero q clericus erat: ab eo monitus pmāſit: eo q ſibi abbas uitā eternā pmiſit. Cui pridie q̄ moreret: domina nr̄a apparuit: & in craſtinū ei gloriā a ſuo abbate promiſſam obtinendā incunctāter aſſeruit: q die ſequēti expirauit. ¶ Cū ſepius diabolū ī choro īter fratres uidiſſet: dixit aliquē ex fratribus graui peccato detineri: nec talis uiſio reſtitit: donec unus ex fratribus peccatū quod cōmiſerat cōfeſſus fuit. ¶ Ioānis eius miniſtri & fratris unius paralytici egrotantiū diē & horā trāſitus pdixit: & ut pdixerat ſic euēit. ¶ Famulus cellari īfirmatus peccatū graue uni fratrū cōfeſſus ab eo mōitus ē: ut abbati illud cōfiteret: qd ille ſe facturꝰ pmiſit: ſi abbas tūc abſens anteq̄ obiret reuerti cōtingeret. Sed anteq̄ abbas uēiſſet expirauit. Poſtea uero frater ille abbati in dormitorio apparuit: eiqꝫ peccatū ut pmiſerat cōfeſſus fuit addēs ex hoc magnas luere penas: quē abbas abſoluit: Ac poſtea cōfeſſorē ſuū īterrogans de eodē peccato & pmiſſione ſibi facta certificatus extitit. Pro cuius aīa dū oraſſet: uidit cū poſtmodū cum magna luce de ſua liberatione ſibi gratias referētem. Poſt multa uero ſanctitatis eius inſignia ſanctus abbas hugo in monaſterio boneuallis humanitatis debitum ſoluit: ibidem ſepultus.

¶ De ſancta Maria egyptiaca. Cap. XXIIII.

MAria egyptiaca que peccatrix appellabaẗ ī egypto nata parētes annorꝰ. xii. deſerēs alexandriā fugit: ibiqꝫ. xvii. annis publice ſe libidini ſubiecit: & nulli hominū ſe petenti denegauit: quinimo multos ad luxuriā obſcenis actibus inſeruiens ꝓuocauit. Cū aūt homines regiōis illius ad adorādā ſanctā crucē hieroſolymā aſcenderent: qbuſdā iuuenibus ſociata cū eis nauē aſcendit: & hieroſolymā nauigauit: & nauigando oībus indifferēter ſe expoſuit: & plurimos ſecū cōcumbere fecit. Cū uero naute ab ea naulū requirerent: corpus ſuū eis pro naulo pſtituit. ¶ Et cū hieruſalē aduenīſſet: & p adoranda cruce uſqꝫ ad fores eccleſie cū aliis acceſſiſſet: ſubito & inuiſibiliter repulſam patiebaẗ: & intrare nullatenus pmittebaẗ. Ceteris quoqꝫ cūctis intrātibus ipſa tertio ad limen pueniēs repulſa eſt. Ad ſe igiẗ reuerſa & hoc pp eius enormia flagitia euenire cognoſcēs: pectus tundere cepit: & lachrymabiliter a cordis intimo peccata ſua defleuit. Et corā imagine dei genitricis pſtrata orare cepit: ut peccatorꝰ ſibi ueniā īpetraret: & ſanctam crucem adorare pmitteret: pmittēs ſe ſeculo abrenūciaturā: & de cetero caſte manſurā. Receptaqꝫ aliqua fiducia ſine repulſa eccleſiā intrauit: & crucē domini cū ceteris adorauit. Cui qdā pro elemoſyna tres nummos tribuit: de quibus tres pāes emit. Audiuitqꝫ uocē ſibi dicentē: q ſi iordanē trāſiret: ſalua eſſet. Iordanē ergo trāſiuit: & in deſertū acceſſit: & xlvii. annis ibidē manens: nec hominē: nec quodcūqꝫ aīal uidit. Tres aūt panes quos ſecū tulerat: ad iſtar lapidis īdurauerūt: &. xvii. ānis ei ad cibū ſuffecerūt: ueſtimentis aūt eius putrefactis nuda remāſit: eſtu pariterqꝫ gelu cute ethiopis inſtar denigrata: capilli uero cani effecti cutis nigredinem operiebant. Annis autē

.xvii.diuerſis tentationibus moleſtata:ipſas tandē dei
gratia oēs deuicit:& deinceps annis.xxx.celeſti lumi/
ne ſup eam diebus ſingulis radiante ſine cibo ꝑman/
ſit. ℂ Eodē tpe abbas zozimas in cenobio ſcoꝝ mo/
nachoꝝ iuxta iordanem morabať:q diuina īſpiratio
ne cōmotus:eremū illā ingreſſus eſt:ut aliquē ſer/
uum dei ibidē latitantē inueniret.Qui cū iter.xx.die/
rū ꝑambulaſſet:uidit quādā nudo nigroqꝫ corpe per/
ambulatē incendio ſolis exuſtā:canis comiſqꝫ reſper/
ſam:que uidens eū fugā arripuit:& abbas poſt eā cur/
rere cepit.Tūc eum ex nomine uocās:cur ſe ꝑſequere
tur īterrogat:& quia nuda erat palliū ſuum ſibi tradi
petiit:ut ſic opta eū alloqui poſſit.Qui ſe nominari
audiens ſtupefactus:palliū ei proiecit:& in terra ꝓſtra
tus ut ſe benediceret exorauit:illa uero ad eū benedi/
ctionē ſpectare dicebat:eo ꝙ p̄ſbyter erat.Cū aūt no/
men & officiū ſuū audiſſet:magis extimuit: & īſtāter
ab ea benedictionē obtinuit.Cūqꝫ ipſa extenſis mani/
bus oraret:uidit ipſam menſura unius cubiti a terra
in aere eleuatam.Et cogitare cepit:ne forte ſpūs eſſet:
qui ſe orare ſic fingeret.Cui mox ſancta eius cogita/
tionē aꝑuit:& quia uere eſſet mulier & nō ſpūs affir/
mauit.Et adiurante ſene cū eo ſedit:& omnē uite ſue
ordinē ut p̄miſſum eſt enarrauit:rogās ſenē ut ad mo
naſteriū redeat:& poſt annū die dominice cene ad ior
danem ueniat:& corpus domini ſecū ferat: ꝓmittēs
ꝙ tunc ad ipm locum ueniet:& de manu illius ſacra/
mēta dominica ſumet. ℂ Rediens igiť abbas ad mo/
naſteriū reuoluto anno die cene domini tulit corpus
dominicū & uſqꝫ ad iordanē ꝑueniēs ex alia parte flu
minis mulierē ſtantē aſpexit:& cogitans qūo ad eum
ſine nauicula pertrāſiret:ſubito uidit eā ſigno crucis
edito ſup aquas ad ſe uenientē.Cūqꝫ ſtupens ad pedes
eius ſe ꝓſtrare uellet:illa ꝓhibuit eo ꝙ domini corpus
ferret & ſacerdotii dignitate p̄emineret.Suptoqꝫ ſacro,
abbatē rogauit ut ſequenti ad ſe anno ad eremū redi/
re uellet.Et ſup aquas iterꝝ iordanis ambulās rediit:
& ſolitudinē petiit.Zozimas uero ad ſuū monaſteriū
regreſſus dolere cepit ꝙ eā de nomine ſuo interroga/
re nō meminit.Sequenti uero anno ad locū ubi eam
prius uiderat uēit:& ibidē eam defunctā reppit.Qui
lachrymās eāqꝫ tāgere nō audens timens ne forte ſibi
diſpliceret:ad caput eius litteras in terra deſcriptas le/
git ita cōtinentes.Sepeli zozima marię corpuſculum
redde terre puluerem ſuum:& ora pro me ad deū:cu
ius p̄cepto die ſecūdo aprilis reliq hoc ſeculū. Tūc ille
pro certo cognouit & mox ut ſacramentū domini ac
cepit & ad deſertū rediit uitā finiuit:& ꝙ ſpatiū itine/
ris:dieꝝ.xx.illa una hora ꝑambulauit.Cūqꝫ terrā quo
foderet nō haberet:leoni ad ſe uenienti māſuetiſſime
iuſſit effodere terrā.Qui iuſſa humiliter adīpleuit: &
ad deſertū ut agnus acceſſit.Senex quoqꝫ corpe hūa/
to ad mōaſteriū ſuū glorificans deū uenit.Quieuit in
domino ſancta dei maria peccatrix.iiii.noñ.aprilis.

ℂ De ſancta Theodoſia uirgine & martyre. Cap. XXV.

T Heodoſia uirgo tpe diocletiani apud ceſa
reā paleſtine paſſa eſt anno etātis ſue.xviii.
Que nobili eiuſdē ciuitatis exorta proſa
pia elegantis pulchritudinis exīſtēs dum
ad ſanctos martyres in carceribus detētos cōfugiſſet:
ut eoꝝ ſe orationibus cōmendaret:facta eſt ei uox de
celo:ꝙ eam xp̄s oleo athlete perungeret ad paſſiones
tolerandas.Hec a preſide urbano cōprehēſa: dū xp̄m
cōfitereť:nudata ad ſtipitē ꝑ capillos ſuſpēdiť:ſed nu
be ſuperueniente ꝓtegiť.Deinde ferro onuſta in car/
cerať:ſed diuintus a xp̄o domino liberať. Poſt hec li/
gato ad collū eius īgenti ſaxo in mare p̄cipitať:ſed ab
angelis ſoluta ad litus reduciť.Subſequenter leopar/
dis exponiť a quibus oīo intacta cuſtodiť.Nouiſſime
uero capite ceſa eſt:uiſaqꝫ ē ab aſtātibus colūba auro
ſplēdidior de ore eius exire & celū aſcēdere.Cuius cor
pus a fidelibus ī eadē ciuitate cōditū ē.iiii.noñ aprilis.

ℂ De ſancto Nicetio epiſcopo. Cap. XXVI.

N Icetius ep̄s lugduneñ fuit.Cuius uita uir/
tutibus nō mediocriter effulſit:& precio
ſa mors nihilominus miraculis cōmenda
tur.Qui & in chriſto quieuit.iiii.noñ apri
lis in ipa urbe tumulatus.Hec in martylogio adonis.

ℂ De ſanctis Agape & Chionia uirginibus & marty/
ribus. Cap. XXVII.

A Gapes:Chionia & hyrenes uirgines paſſe
ſunt in urbe tpe diocletiani ſub comite ſi/
ſinnio.He fuerunt ſorores:& ancille ſan/
cte anaſtaſie:ut in eius paſſiōe dictū eſt ſu/
pra.viii.cal.ianuarii.Que cū xp̄iane eēnt & p̄fecti mo/
nitis obedire nollent:in cubiculo eas reclufit ubi coq
ne utēſilia ſeruabanť.Et cū in eaꝝ amorē exardeſce/
ret:eo ꝙ pulcherrime eſſent:ad eas nocte ītrauit ut ſu
am libidinē exerceret.Sed in amētiā uerſus putans ſe
tractare uirgines:carbones patellas caldarias & ſimi/
lia amplexās oſculabať.& ex hoc ſatiatus & deformis
ad modū exiēs a ſeruis putať in demonium uerſus:&
uerberibus afficiť.Cūqꝫ īperatorē adiſſet ut de hoc cō
quereret ſuſpicātibus cūctis:ꝙ in furiā uerſus eēt:uir
gis ꝑcutiť facie cōſpuiť luto & puluere in ip̄m ꝓiectis
deterius fedať.Et quia oculi eis tenebanť ne ſe talem
ut erat aſpiceret:mirabať cur ſic oēs eū uituperoſe tra
ctarēt:uidebaturqꝫ ſibi ꝙ ipſe & oēs alii albis īduti eſ/
ſent.Cū aūt ſic ſe deformē ab aliis didiciſſet: putās ꝙ
puelle magicis ſic eū artibus ludificaſſent. Iuſſit eas
corā ſe expoliari ut ſaltē nudas aſpiceret:ueſtibus aūt
eaꝝ corporibus adherētibus:nullatenus ſpoliari po/
terūt.Ipſe uero adeo dormitauit ꝙ a pulſantibus exci
tari nequibat.Hec audiēs diocletianus uirgines tradi
dit ſiſinnio cōiti puniendas.Qui primo hyrenē audi/
tā uti magis iuuēculā carcerauit.Agapē uero & chio/
niā ignibus īmiſit.Statiqꝫ uirgines orātes ſpiritū emi/
ſerūt.Corpa uero illaꝝ & ueſtimēta ac capilli oīno ī/
tacta ab igne māſerunt. Quaꝝ corpora anaſtaſia eaꝝ
ſecundū ſeculum domina ſepeliuit.iii.noñ aprilis.

ℂ De ſancto Euagrio p̄ſbytero. Cap. XXVIII.

E Vagrius preſbyter duoꝝ macarioꝝ diſci/
pulus fuit.Hic a gregorio nazanzeno dia/
conus ordinatus:& cū eo in egyptum de/
ſcēdēs:uiros monaſticos īſpiciens relicto
ſeculo uitā illoꝝ eſt imitatus.Qui dū ad ſacerdotium
eſſet:& pulcherrimus corpe in urbe reſideret a ſena/
tore ꝓpter uxoris zelotypiā nouit ſibi mortē parari:
eo ꝙ eidē familiariſſimus eſſet. Sed diuina monitus
uiſione eremum petens duorum macarioꝝ ſucceſſi/
ue diſcipulus factus eſt. De hoc heraclides rettulit ꝙ
.xiiii.annis in abſtinentia uixit: panis & olei modicū
ſumens.Qui dum de carnis concupiſcentia tentare/

tur:tota nocte in puteo ſtabat tempore hyemali: ut carnes gelu conſtringerentur. Aliquando etiam ſpiritu blaphemie tactus.xl. diebus ſine tecto permanſit. A demonibus etiã pluries uerberatus eſt. ¶Die quadam tres maligni ſpiritus in ſpecie clericoꝝ eidẽ aſtiterunt contra fidẽ catholicã diſputantes:quoꝝ unus ſe arrianũ:ſecundus eunomianũ: tertius apollinariũ ſe dixit.quos oẽs ipſe dei ſapientia ſuperauit.¶Cũ eccleſie claues deperiſſẽt:ipſe hoſtii partẽ illam quam claues ĩtroibant ſignauit ſtatimqꝫ fores apuit. Cuidã etiam diſcipulo oĩa que ſibi p annos.xviii.euenerunt: ante illud tempus ſibi futura predixit.Per annos .xvi. neqꝫ carnes:neqꝫ coctum:neqꝫ pomum:neqꝫ quicq̃ uiride comedit:nec balneo uſus fuit. Et cum anno.xvi. ꝓpter ſtomachi paſſionẽ ſibi neceſſitas eſſet coctum comedendi:panem non tetigit:ſed olera uel lenticulã biennio deguſtauit.Artes quoqꝫ & fallacias demonũ & ſpirituum differentias ſubtiliter nouit. Appropinquans neci:ſed tantũ per duos annos antea ſe a carnali impugnatione liberatum fuiſſe dixit. Etateqꝫ longeuus ſub imperatore ualente e ſeculo migrauit.iii. non.aprilis. Huius diſcipulus palladius fuit. ¶Hic ſanctus diuina & humana litteratura clarus aduerſus octo principalium uitioꝝ ſuggeſtiones:quas aut primus aduertit:aut inter primos didicit octo ex ſacraꝝ litteraꝝ teſtimoniis libros oppoſuit.Ita ut unaqueqꝫ ſuggeſtio contra ſe habeat teſtimonium:quem librũ ex greco in latinum uertiſſe ſe tradit gẽnadius. Scripſit & anachoritis ſimpliciter uiuentibus libꝝ centũ ſñiaꝝ per capitula digeſtũ.Eruditis uero & ſtudioſis quinquaginta quẽ etiã de greco idem gẽnadius tranſtulit in latinũ.Superiorem uero iam dudũ tranſlatũ correxit.Scripſit & cenobitis ſinai mõtis doctrinã uite cõis.Virgini deo ſacrate libellũ edidit religioni ſue conuenientem ac ſexui.Paucas etiam ſententiolas obſcuras ualde:& ſolis monachorum cordibus cognoſcibiles oſtendit.Quas etiam gẽnadius ex grecis latinas fecit.Scripſit & alios duos libros ualde perutiles: Quoꝝ unus de actuali uita mõachis ĩtitulatur.Alter uero cognitionalis.hec gẽnadius de uiris illuſtribus.

¶De ſancto Euagrio epo. Cap. XXIX.

EVagrius pſbyter alexandrinus & poſtmodũ antiochenus eps uir acris & ꝑſtantis ĩgenii & diſcipulus athanaſii alexandrini epi fuit.A quo & preſbyter ordinatus eſt. Hic uitam beati antonii ab eodem athanaſio in greco ſcriptam in latinũ conuertit ſermonem.Dum adhuc preſbyter eſſet diuerſorum tractatus beato miſit hieronymo:ut ipſe libro de uiris illuſtribus tradit. Qui etiam ſanctitate inſignis antiochie quieſcit.

¶De ſancto Iſidoro epiſcopo & confeſſore. Cap. XXX.

ISidorus eps hiſpaleñ:que ciuitas eſt hiſpanie ex eiſdem hiſpaniis oriundus tpe heraclii imꝑatoris ſanctitate claruit & doctrina:ut ait ſigibertus: Qui multa uolumina eccleſie dei utilia cõdidit:uidelicet Soliloquioꝝ libros duos.Sententiaꝝ libros quattuor.Synonymoꝝ libros uiginti.Etymologiarum libros uiginti de officiis libros duos.Contra iudeos ad ſororẽ florentianã libros duos.De ſignificatione noui & ueteris teſtamẽti ad oroſiũ libros duos.Allegoriaꝝ in quinqꝫ libros moyſi libros quinqꝫ.In ioſue unum.In librum iudicũ unum.In libros regnũ librum unum. De corpore & ſanguine domini librũ unum.& plura alia.De origine officiorum libros duos.Item librũ differẽtiarum. Item de uita & obitu ſanctoꝝ qui dominum preceſſerunt.Item de natura reꝝ.Item librum artium. Itẽ librum de ſummo bono.Item extat & liber decretorum apoſtolicorum romanoꝝ pontificum canonũqꝫ concilioꝝ: que per ſucceſſiones temporum diuerſis locis per orbem a catholicis epiſcopis celebrata ſunt: que omnia grandi & inſigni uolumine cõpinxit. Ex quo cõſtat hiuonis prepoſiti beluaceñ & gratiani decreta ut plurimum fuiſſe decerpta:ut dicit uincentius.Quieuit hiſpali uita & doctrina prefulgidus pridie noñ aprilis:ibiqꝫ iacet humatus.

¶De ſancto Ambroſio confeſſore. Cap. XXXI.

AMbroſius diaconus martionis primũ labe infectus poſtmodum ab origene correptus chriſtiane fidei confeſſor euaſit.Et in eruditione uerbi dei ſtudium feruens adhibuit:atqꝫ confeſſionis dominice gloria inſignis fuit huius ſolerti ſtudio & flagranti induſtria ui precũ & obſecrationum coactus origenes infinita ferme dictauit uolumina.Notarios nempe ſcriptores & ſcriptores puellas ſcribendi peritia apprime eruditas exhibuit:& ſumptui neceſſaria affatĩ miniſtrauit.Ipſum etiam elegantis ingenii fuiſſe:epiſtole ipſius ad origenẽ date indices ſunt.Obiit ante mortem origenis: ut dicit hieronymus libro de illuſtribus:& de hoc euſebius.vi.eccle.hiſtorie mentionem facit.Quieuit autem in domino pridie noñ aprilis.

¶De ſcã Hyrene uirgine & marty. Cap. XXXII.

HYrenes uirgo & martyr ſoror ſanctaꝝ agapis & chionie de qbus ſupius dictũ eſt.iii. noñ.aprilis.Poſtq̃ pdicte ſorores ſue a comite ſiſinnio martyrizate fuerũt: cũ eſſet ceteris iunior die tertio de carcere educiť: in quo recluſa detinebať.Quã comes nudatam iuſſit ad lupanar duci:ut oĩbus ꝓſtitueretur.Cũ aũt duceret:apparuerunt miniſtris duo angeli duoꝝ militum quos illi cognoſcebant facies ptendentes:mãdantes ſatellitibus ex parte comitis:ut hyrenẽ ad lupanar nõ ĩferret: ſed eã ad talis montis cacumẽ deducerent. Quod dũ illi pfeciſſent:& hec comes q nihil de hoc illis madauerat didiciſſet:iratus iſta magie deputans ad mõtẽ illũ aſcendit.Et tota die gyrans ſupciliũ & hyrenẽ quidẽ aſpiciens:ſed ad eã ptingere non ualens:arcũ tetendit & ſagitta directa ipſam in corde percuſſit. Cuius etiã corpus iuxta ſorores ſuas anaſtaſia ſepeliuit noñ apri.

¶De ſancto Sixto primo papa & martyre. Cap. XXXIII.

SIxtus papa huius nominis primus natiõe romanus ex patre paſtore de regiõe uia latina:alexandro primo pape in epiſcopatu ſucceſſit:& ſedit annos.x. menſes.iiii.dies .xxi.Hic cõſtituit ut prefatione cõpleta chorus hymnũ angelicum decãtaret.ſ.ſanctus ſanctus ſanctus dominus deus ſabaoth &c.q myſteria ſacra non tangerenť niſi a miniſtris altaris.Conſtituit etiam ut corporale non fieret ex ſyrico nec panno tincto ſed de puriſſimo lino contexto:quia corpus dominicũ in ſindone alba & munda ĩuolutum fuit.Et ut mulier ua/

ſa ſacrata altaris nec pallas auderet contingere. Inſuper cōſtituit ut quiſquis epiſcoporum ad ſedem apoſtolicam uocatus eſſet: rediens ad eccleſiam ſuam niſi cum litteris papalibus non ſuſciperetur. Qui etiā ſub hadriano imperatore martyrio coronatur foras muros urbis uia que apia nūcupať. viii. idus aprilis. Et ceſſauit epiſcopatus dies duos. Et ſepultus eſt prope altare beati petri in ſepulchro in quo requieſcunt linus: cletus: anacletus & euariſtus. Et licet ſic tantorū martyrū altare tamē ſolius ſixti nūcupatur. Hic enim ſeuiente ubiq; perſecutione xp̄ianis in gallia poſcētibus ut aliquem uirum dirigeret: qui pene iā fidei lucernā extinctam accenderet: miſit pereginum epiſcopū romanū pluribus ei aſſociatis: qui multis ibidem cōuerſis martyrio coronatus eſt: ut dicetur in eius paſſiōe. xvii. calen iunii.

¶ De ſcō Theodoro epō ancyrañ. Cap. XXXIIII.

THeodorus ancyranus ep̄us galatie fuit: uir clare ſapiētie & ſanctitatis inſignis. Hic aduerſus neſtoriū redargutiōis & cōfutationis edidit librum ueritatis catholice protectorē: arte dialectica ordinatū: multis utens aſſertionibus anteq̄ ſcripturarum poneret teſtimoniū. Quieuit autem in domino. viii. idus aprilis: ut ait gennadius libro de illuſtribus.

¶ De ſcō theodoro p̄ſbytero & cōfeſ. Cap. XXXV.

THeodorus anthiochene eccleſie preſbyter uir morū honeſtate cōſpicuus ſcientia clarus: & lingua diſertus: aduerſus apollinariſtas & anomeos. xv. de incarnatione domini compoſuit libros. Claruit quoq; theodoſii primi imperatoris temporibus. Hec gēnadius ubi ſupra.

¶ De ſancto Egeſippo cōfeſſor. Cap. XXXVI.

EGeſippus gēte iudeus: ſed ad chriſti fidem conuerſus uir ſanctiſſimus: ſub hadriano & antonio principibus floruit: uicinuſq; apoſtolorū temporibus fuit. Qui traditionē apoſtolice predicationis: & omniū eccleſiaſticorū actuū a paſſione domini uſq; ad ſuam etatē texuit hiſtorias: ut quorū uitam ſectabatur dicendi quoq; exprimeret characterem: multaq; ad utilitatem credentium hinc inde cōgregans. v. libros compoſuit. Iudaicam etiam hiſtoriam a mathathia ſumens exordium uſq; ad belli iudaici ſub ueſpeſiano & tito initi finem: eleganti ſermone digeſſit. Aduerſum idola diſputans quo primo errore creuiſſent hiſtoriam edidit: commentariorū librum compoſuit. Aſſerit ſe ueniſſe ſub aniceto romam: & uſq; ad eleutherium perſeueraſſe: qui dicti aniceti fuerat diaconus: ubi & diē uite clauſit extremum. vii. idus aprilis. Hec hieronymus libro de illuſtribus.

¶ De ſcō Dionyſio epō corinthiorꝝ. Cap. XXXVII.

DIonyſius epiſcopus corinthiorum temporibus marciantoni & lucii aurelii commodi imperatorum floruit. Cuius eruditione & gratia quam habuit in uerbo Dei: multi fruuntur uſq; hodie. Multas enim texuit epiſtolas chriſtiane fidei rudimenta continentes. Huius enim doctrina non ſolum proficiebat populis quos regendos ſuſceperat: ſed etiam procul poſitis: quibus per ſuas epiſtolas ſe preſentem reddebat. Extant nempe eius ad lacedemones ſcripta. Item ad athenieñ. Itē ad nicomedeñ. Item ad cortineñ: & ceteras erete eccleſias. Scribit etiā eccleſie aſmadrine ceteriſq; ponti eccleſiis. Item ad gnoſites & phinitū eorum epiſcopum. Ad ſotherum etiam romanū epiſcopum direxit epiſtolam. Scripſit & ad chryſophoram ſcām feminam unam. Dormit corinthi quieſcēs in pace. vi. idus aprilis. Hec hieronymus ubi ſupra.

¶ De ſcō Perpetuo epiſcopo. Cap. XXXVIII.

PErpetuus ep̄s turoneñ admirande ſanctitatis uir extitit. Cuius opere templū ſuper corpus ſancti Martini epi perfectum eſt. Eiuſq; ſacra membra de loco ubi fuerant primitus tumulata ad locum ubi nunc ueneranť condigne tranſlata ſunt. Huius depoſitionis dies recolitur. vi. idus aprilis: ut in martylogio ſcribitur uſuardi & adonis.

¶ De ſcō Procoro diacono & martyre. Ca. XXXIX.

PRocorus diacōus & martyr de. vii. primis qui ab apoſtolis electi ſunt: ut dicitur act. vi. uir fide & miraculis p̄clariſſimus apud antiochiam paſſus ē: ut dicit hieronymus in martylogio. Hic ut ipſemet de ſe ſcripſit nepos fuit ſancti ſtephani ꝓtomartyris & comes ioannis euangeliſte cū ad predicandum miſſus fuiſſet in aſiam: cū quo multo tempore manens factus eſt epiſcopus nicomedie bithynie: ubi poſt multorum cōuerſionem ab eodem apoſtolo miſſus eſt antiochiam ad predicādū: ubi martyrio coronatus uitam finiuit. v. idus aprilis: ibiq; in pace quieſcit.

¶ De ſanctis ſeptē uirginibus & martyribus. Ca. XL.

SEptem uirgines & martyres ſacratiſſime apud ſirinium ciuitatem martyrium paſſi ſunt. Que dato ſimul precio ſanguinis uitam mercate ſunt eternam. v. idus aprilis: ut ſcribit ado.

¶ De ſancto Ezechiele propheta. Cap. XLI.

EZechiel propheta tertius ex quattuor maioribus qui eccleſiaſtici. xlviii. capitu. inter ſanctos priſci temporis expreſſe commemoratur: fuit oriundus de terra ciſore filius buzi: ſacerdos & ipſe ſicut hieremias de genere ſacerdotum. Hic in babylonem ductus eſt cū ioachim rege iuda & mardocheo a nabuchodonoſor rege poſt q̄ daniel & ſocii eius tres pueri iam tranſlati fuerant. Habitauitq; Ezechiel iuxta fluuium chobar. qui in anno. xxx. etatis ſue in quinto anno tranſmigrationis ioachim in quarto mēſe in quinta die exorſus eſt prophetare ad concaptiuos. ¶ Eodem autem tempore prophetauit quo & hieremias: licet hic poſterior: & ille in iudea: hic in chaldea. Cauſa autem eius prophe-

tie fuit hec: legerant enim iudei in epiſtola hieremie ſibi directa duraturam captiuitatem.lxx.ānis.Et ideo flebant exilii prolōgationem. Preterea murmurabāt aduerſus dominū: ꝙ fraudulēter eos de terra ſua eie/ ciſſet.Dixerat enim ꝑ os hieremie prophete remanen tes hieruſalē ꝑituros: eis uero q ſe traderēt ſeruo ſuo nabuchodonoſor bona pollicebaṫ.Nūc in cōtrarium res relapſa erat.Florebant enim q remanſerant:& ipſi iugo ſeruitutis premebanṫ. Erāt quoq; inter eos: qui dicerēt:qa dū ſeruierāt militie celi bonis oībus abun/ dabant:ex quo ceſſauerant ꝑierant gladio fame & pe ſte. Adhuc ꝓphetauit ezechiel euerſionē urbi hieru/ ſalē & tēplo domini incendium īminere:& eos qui re māſerant in urbe fame perituros & extra urbem gla dio:eos autē qui uiui traherenṫ grauem paſſuros ſer/ uitutē:ipſos autē in pace quaſi libera ſeruitute māſu/ ros.Vt aūt auctoritatē ꝓberet ezechieli: dominus ꝓ/ oſtēdit ei quaſdā uiſiones ſimilitudines.ſ.hoīs:leonis uituli: & aquile. Non ſolū ad ꝓſignandū euāgeliſtas: ſed ut oſtenderet deum iſrael dominū eſſe totius crea ture per hec digniora omne animal creatū intelligēs. Homo enim ꝑſt ceteris animantibus : aquila rex eſt auiū:leo ferarū:bos iumentorū. Sub aīalibus uero ui dit rotam in medio rote:ut oſtenderet circūuolutio/ nem omniū elementorū in domini eſſe poteſtate. Et ſup hoc uidit firmamentū coloris ſaphirini:& ſup fir mamentū erat ſimilitudo throni: & ſuper thronum quaſi aſpectus hoīs &c.que in eius ꝓphetia lōga nar/ ratione & ſubtili uiſione texunṫ.℃Poſtꝗ autē hieru/ ſalē deſtructa eſt & templum conbuſtū: & iudei in ca ptiuitatē babylonis cū ſedechia rege tranſlati: nūcius uenit ad ezechielē in babylonē: qui hec ei narrauit de quo nuncio uenturo ipſe ꝑdixerat ueſpere ꝓcedēti.Et tunc iudeis lamētantibus ꝙ ſpes eorū periſſet:& ꝙ oī no nunꝗ reſurgerēt: prophetauit eis: ꝙ dominus eos tolleret de oībus gētibus & cōgregaret de terris: & re duceret ad terrā ſuā.Et ꝑterea in conſolationē gentis ſue ꝑdixit eis calamitates futuras circunſtantiū natio nū que eis aduerſate fuerant.ſ.filiorum amon:moab: edom:philiſtinorum:tyri:ſidonis:egypti:& ethiopie. ℃Iſte ꝓpheta ſignum dedit populo in fluuio chobar ut quādo deficeret: ſubſtineret deſolationē terre ſue. Tūcq; ſperarēt ad hieruſalē quando inūdaret. Cū aūt cōueniret plurima multitudo captiuoꝝ ad fluuium chobar:& chaldei rebellionē timerēt irruerūt ſup eos Ipſe uero ꝓpheta ꝑcibus ſuis ſiſtens aquas flumis ſup aquas ambulās cū oī multitudine ad alterā ripā ſe re/ cepit.Et quotquot eū ꝓſumpſerūt ſequi ſubmerſi ſūt Et per orōnem ſubito largā piſciū copiā eſurienti po/ pulo ꝓſtitit ad ueſcendum. Sepe quoq; multis deficiē tibus uitā reſtituit.℃Poſtea uero in chaldea conſtitu tus inter cōcaptiuos legis trāſgreſſores iudicauit:& ꝓ cipue quoſdā de tribu dan & gad ꝙ in deū cōmitterēt impia:legis pſequēdo cuſtodes & fecit:ut dicit epipha nius cōtra eos ꝓdigiū magnū:qa filii eoꝝ & uniuerſa pecora a ſerpentibus ꝑierunt. Et ꝑdixit: ꝙ tribus ille nō reuerterenṫ ad ꝓpria:ſed in medie regiōibus rema nerent.Ob hoc exacerbati diſtraxerūt eū equis ꝑ crepi dines ſaxorū:& excerebrauerunt eū. Sepelieruntq; eū in ſepulchro ſem & arphaſath in ſpelūca duplici.iiii. idus aprilis.Hec hieronymus & ioſephus & ex hiſto/ ria ſcholaſtica atq; ex chronica gulielmi.

℃De ſcīs pluribus martyribus. Cap. XLII.

Martyres plurimi fuerunt illi:qui cū ſancto alexandre papa in eodē carcere tenebantur incluſi ſub cuſtodia quirini tribūi:de quo ſupra actū eſt.iii.calē.aprilis.Qui cū uidiſ/ ſent qualiter ſanctus alexander papa quirini filiā a gib bo ſanaſſet:& uerba eius predicationis audiſſent:oēs ad Xpm cōuerſi ſunt: & a ſanctis preſbyteris euentio & theodolo baptizati: & ab eodē pontifice cōfirmati Et cū quirinus eis carcerē aperuiſſet: ut abirēt ſoluti. noluerūt abire:martyrii gloriā expectātes.Poſtꝗ autē aurelianus princeps qrinū tribunū martyrizari fecit: & hos oēs xpianos effectos cognouit: ueruſte naui im poſitos in altū mare deduci iuſſit:& illic ligatis ad col la lapidibus in profundum demergi. Qui paſſi ſunt. iiii.idus aprilis.

℃De ſancto Apollonio preſbytero & martyre & ſo/ ciis martyribus. Cap. XLIII.

Apollonius ꝓſbyter & martyr ut ait hiero/ nymus in uitis patrū dū uitā magnificā ſcī tatis īter monachos egiſſet: & ſacerdos or dinatus eſſet:perſecutionis tempore chri/ ſtianos circuiens hortabatur.Qui tentus apaganis & in carcerem miſſus a quodam philemōe cuſtode ma ximis conuitiis exprobrabaṫ. Quem tandem apollo nius exēplo ſue mirabilis patiētie ad Xpm conuertit. Dū autē philemō corā populo & iudice ſe xpianū eſſe clamaret:multis ab eo tormētis exaīatus eſt.Cū uero deceptorē huius apolloniū didiciſſet: ipm corā ſe du/ ctū una cū philemōe ignibus tradi iubet.Sed flāma il los in modū clibani circūdāte nubes rorida de celo ue niens ignē extinxit: & uterq; oīno illeſus exiuit. Quo miraculo iudex cū multis de populo crediderūt.Hoc aūt dū alexandrie ꝓfectus audiſſet apolloniū & phile/ monē ac oēs xpianos effectos in ꝓfundo maris demer gi fecit:qđ ſcīs illis baptiſmū fidei reportauit.Qui paſ ſi ſunt.iiii.idus aprilis. Quorū oīum corpora ab un/ dis ad littus deiecta a xpianis alexādrie digno ſunt ho nore tumulata:ubi multis miraculis clarent.

℃De ſcō Philippo epō creteū. Cap. XLIIII.

Philippus eṗs creteū urbis cortine. Cuius meminit dionyſius ī epiſtola ſua: quā ſcri pſit ad eccleſiā ipius ciuitatis:īſignē aduer ſus martionē edidit librū: magniſq; uirtu tibus & optimis ſtudiis ꝓditus fuit. Floruit quoq; tpi bus antonini ueri: & lucii aurelii īpatoꝝ. Qui uita & doctrina clarēs ī ipa ciuitate:qeuit ī xpo.iii. idus apri.

℃De ſcō Euſtorgio epō. Cap. XLV.

Euſtorgius eṗs natiōe grecus ab īpatore cō ſtātinopolitano legatus ad mediolanēſes miſſus ē.Qui tātū gratus extitit ciuibus: ut ipo īde redeūte:cū ſedes uacaſſet ipm ar chiepiſcopū eligerēt. Sed ille ī cōſulto pīcipe electiōi noluit cōſentire.Sicq; cōſtantinopolī rediit & īpatori qđ factū fuerat nūciauit.Impator uero gratiſſimū ha buit eūq; cōſecrādū mediolanū remiſit.Inſup triū ma goꝝ corpa ī arca maxīa ſepulta:dudū de pſide cōſtāti nopoli adducta euſtorgio ꝑ mūere cōceſſit ꝗ ſcūs ī na ui uſq; ad portū detulit.Cū āt arcā cū corpibus currui īpoſuiſſet:& iūctis pluribus ꝑibus boū eā trahere nō poſſent: diuina reuelatione due ſole iuuence paupcr/ cule mulieris deuote plauſtro appoſite leuiſſime cur

rum trahebant.quarum unam in itinere lupus occi/dit.Moxq; ſanctus epiſcopus lupo mandauit: ut uicē iuuence mediolanum uſq; ſuppleret. Statimq; lupus oī depoſita feritate manſuetus uehiculo ſe exhibuit & iūctus una cū alia iuuēca mediolanū currū ꝑtraxit ubi ſcōrū magoꝝ corpora tumulata qeuerūt uſq; ad tp̄s federici iperatoris cognomine barbaroſſa. Quo tēpore mediolano euerſo arca dimiſſa ſcōrū corpora coloniā trāſlata ſunt: Scūs aūt euſtorgius in pontificē cōſecratus poſt laudabilia ſanctitatis opa in domino quieuit mediolani ſepultus.iii.idus aprilis.

¶De ſcō Iulio papa & confeſſore. Cap. XLVI.

IVlius papa natiōe romanus ex patre ruſtico marco ſecūdo romano pōtifici in epatu ſucceſſit:& ſedit annos.xi.mēſes.ii.dies .viii. Hic conſtituit ut nullus clericus ad cām in publico ducat niſi in eccleſia. Huius precepto orientalis epi thronos ſuſcipere:& conſtituit ut omnia monumenta chartaꝝ eccleſiaſticaꝝ rerum ꝑ romane eccleſie fierent primiſcriniū.Cuius tēpore celebrata ē prima ſynodus nicena.cccxviii. epiſcopoꝝ in qua dānata eſt hereſis arrii q aſſerebat filiū minorem patre.Hoc enī factū eſt adhuc uiuente cōſtantino auguſto.Quo humanis exēpto iulius papa exiliū.x.annoꝝ & tribulationes multas ꝑpeſſus eſt a conſtantio auguſto heretico.Tādē poſt mortē eius ad ſedē beati petri cū gloria reuerſus eſt: fecitq; duas baſilicas unā in foro aliam ſancti ualentini uia flaminia. Quieuit in pace pridie idus aprilis.& ſepultus eſt in cemiterio calopodii miliario.iii. ab urbe. Et ceſſauit epiſcopatus dies.xv. ¶Hic unam de incarnatione domini ad Dionyſium ſcripſit epiſtolam.

¶De ſancto Zenone abbate. Cap. XLVII.

ZEno monachus ſiluani abbati diſcipulus fuit. De quo refert heraclides inter cetera eius uirtutis & conſtantie inſignia:q; in ardentiſſimi ſolis egyptia regione ſtetit in caumate.v.diebus ſe deſiccans in ſole:ut ex hoc probaret utrum tormenta tolerare poſſet. Et poſt mire penitentie opera migrauit in xp̄o pridie idus aprilis.

¶De ſcō Herminigildo rege & m̄re. Cap. XLVIII.

HErminigildus rex & martyr anno.vi. tiberii ſecūdi iperatoris uidelicet anno gratie. ccccccccv.martyriū paſſus eſt.qui leuuigildi regis uiſigothorū filius ſigiberti regis filiam duxit uxorem.Ad cuius ſuggeſtionem audita predicatione ſancti leandri hiſpaleū epi ab arriana hereſi ad catholicam fidem cōuerſus ac more catholico baptizatus eſt. Quem pater arrianus ut ad ſuam hereſim rediret:& premiis ſuaderet & minis terrere conatus eſt.Cūq; ille in ueritate fidei catholice conſtanter ꝑſiſteret:primo quidē eū pater regno priuauit rebuſq; oībus ſpoliauit.Deīde collo māibuſq; ferro uictū in arta cuſtodia mancipauit. Qui oīa pro chriſti amore contēnebat.Superueniente uero feſtiuitate paſchali miſit ad eum noctu ꝑfidus pater epm arrianū: ut de māu eius ſacrilegā cōiōnē accipet.Quod uir domini nō ſolū facere renuit:ſed etiā arriano epō durius exprobrauit.Ob hoc pr̄ indignatus miſſis apparitoribus ipm in eodē carcere ſecuri ī capite eius cōfixa excerebrari fecit:ſic regnū celeſte rex & mr̄ ītrauit.Ad cuius corꝑis tūbā nocturno tpe pſalmodie cātus audiebant:& lāpades accenſe a pluribus uidebant.Patrē uero poſt filii occiſionē mortis eius pēituit:& ad fidē catholicā deueniſſet:ſi gētis ſue furorē nō formidaſſet: moriēs tamē recharedū filiū ſuū regē futuꝝ ſcō leandro ꝓdicto epo cōmēdauit:q fratrē martyrē nō patrē ꝑfidū ſecutus ab arriana peſte cōuerſus: ab eodē epo baptizatus eſt:totāq; uiſigothoꝝ gētē ad uerā ꝑduxit fidē.Paſſus eſt aūt ſcūs herminigildus idibus aprilis.

¶De ſcīs Carpo epo & ſociis m̄ribus. Cap. XLIX.

CArpus eps:papyrius diaconus: & agathonica optima femina apud ꝑgamū aſie urbē exēplo martyris pionii martyriū paſſi ſunt tpe antonini ueri & aurelii cōmodi imperatoꝝ ut in.iiii.libro eccleſi.hiſtorie repit.Cū qbus & iuſtinus uir mirabilis qui iā ſecūdū librū ꝓ defenſiōe religiōs nr̄e ſcriptū iudicibus obtulerat remunerationē līgue fidelis & erudite martyrii munus accepit:quodā philoſopho creſcēte noīe ei īſidiāte: quē ſepius diſputādo cōfuderat:q paſſi ſūt idibus aprilis.

¶De ſcō Iuſtino martyre. Cap. L.

IVſtinus martyr de quo ſupra ꝓximo dictū eſt bacchiade priſci filius ex urbe neapoli paleſtine philoſophie noſtre ſectator plurima ſcripſit uolumina ꝓ religiōe xp̄iana.Nā cōtra paganos uolumē inſigne ꝓtulit: in quo de demonū natura tractat.Scripſit & aliud xp̄iane fidei defenſionē cōtinēs:quē marcoātonio uero & fratri direxit.Antonio pio & filiis atq; ſenatui apologeticū ꝓ religiōe xp̄iana cōſcripſit.Itē librū de monarchia dei.Dialogū cōtra iudeos & triphonē eoꝝ prīcipē doctorē illuſtrē.Itē cōtra martionē hereticum inſignia duo cudit uolumina.Itē cōtra oēs hoſtes. Extat & aliud eiuſdē:qđ dr̄ cōfutatio.Itē aliud qđ intitulat pſaltis.Itē de aīa in quo diuerſas qōnes īſeruit. Hic a creſcēte quodā xp̄iani noīs blaſphemo delatus:q; xp̄i fidei eēt ſectator in ꝑgamo aſie ciuitate martyrii palmā adeptus ē idibus aprilis.Hūc putāt aliq trogi fuiſſe abbreuiatorē.hec Hierony. lib. de uiris illuſtribus.

¶De ſcīs Tyburtio & Valeriano & Maximo martyribus. Cap. LI.

TYburtius & ualerianus & maximus martyres paſſi ſunt rome ſub almachio urbis ꝓfecto.Cū enī beata cecilia ualerianū ſpōſum ſuū & tyburtiū eius fratrē cōuertiſſet ad xp̄m:ut in eius paſſiōe dicet infra.x.cal.decēbr̄. Tyburtius & ualerian9 elemoſinis īſiſtebat & corpa martyꝝ ſepulture tradebāt.Quos almachius tētos ſibiq; ꝑſentatos īterrogabat cur facultates ſuas uilibus ꝑſonis exhibebāt:& ꝓ ſuis ſceleribus dānatos ſepeliebāt.

Cui cũ tyburtius reſpõderet: ꝙ optabãt illoꝝ ſeruos fieri: quos ille dãnatos appellabat. Et multa alia đ gloria future uite dixiſſet: tyburtiũ amoueri fecit: & ualerianũ applicãs ad ſacrificia deoꝝ ĩuitauit. Ille uero ſe uni deo ſacrificarꝭ dicebat: cuius nomẽ exprimerꝭ nẽo poterat. Iouẽ uero adulteꝝ & hõicidã aſſerebat: quẽ almachius fuſtigari iuſſit: deinde cõtra eos ſniam tulit: ut ad pagũ iouis adducti: ſi ſacrificarꝭ cõtẽnerẽt: capite cederẽt: tradẽs eos maxĩo corniculario ut ſniam exeq̄rẽt. Qui cũ eos duceret: q̄ſi illis cõpatiens lamẽtabatꝭ: cur ambo germani uitã contẽnentes ad mortẽ q̄ſi ad epulas feſtinarẽt. Tyburtius ergo & ualerianus ceperũt ei future uite penas & gloriã reſerare: ꝓmittẽtes maxĩo: ꝙ ſi ſe purificari ꝑmitteret: in hora decollationis cerneret cũ q̄ta gloria eoꝝ aĩe uitã futurã ſuſciperẽt. Maxĩus ergo a carnificibus obtinuit: ut ſcĩ martyres ad domũ ipſius in cuſtodia ducerẽtꝭ & in craſtinũ decollãdi ſeruarẽtꝭ: ubi tyburtius & ualerianus adducti maximũ in fide erudierũt: & mittẽtes ꝓ urbão papa & ꝓ cecilia ipm baptizari fecerũt. Totãq; noctẽ in fidei ſermõibus deduxerũt. Factoq; mane ſcĩ martyres a cecilia cõfortati extra urbẽ ad iouis pagũ q̄rto ab urbe miliario deducũtꝭ & ſacrificare nolentes gladio feriũtꝭ. Tũc maxĩus adiuratus dicebat: ꝙ uiderat angelos p̄ ſole fulgẽtes aĩaſq; ſcõrũ de corporibus q̄ſi ſpõſas de thalamo egreſſas in gremio ſuſcipientes & ad celos cũ gloria deferẽtes: que cũ carnificibus narraſſet: plurimi crediderunt. Quod cũ almachio nunciatum fuiſſet: iuſſit maximum cũ omnibus qui crediderant in eodem loco tãdiu plũbatis cedi quouſq; ſpiritum excuterẽt. Quorum omnium corpora ſancta cecilia ſepeliuit. xviii. calendas maii.

Animas eorum ab Angelis in Celum deferuntur

¶ De ſancto Maximo epo. Cap. LII.

Maximus epus conſtãtinopotalitanus tpe gratiani ĩpatoris floruit: q uir inſignis p̄conii ſanctitatis & doctrĩe. Inter cetera ipſius memorãda aduerſus arriũ nobile uolumẽ ꝓ fide noſtra cõpoſuit: qđ prefato prĩcipi apud mediolanũ obtulit: & clarus uirtutibus in domino quieuit. Hec hieronymus de uiris illuſtribus.

¶ De ſcĩs Olympiade & Maxĩo mr̃ibus. Cap. LIII.

Olympias & maximus martyres paſſi ſũt ſub decio ceſare in cordula ciuitate perſarũ. Qui cũ tenuiſſet ſcõs regulos abdõ & ſenen traditi ſunt eidẽ & iſti nobiles uiri pſaꝝ: eo ꝙ eẽnt xp̄iani. Quos decius prĩo ſine audiẽtia fuſtibus cedi iuſſit: Deĩde cũ eis diceret ut facultates ſuas ꝑderẽt: illiq; auꝝ & argentũ eoꝝ xp̄m eẽ dixiſſent. Iteꝝ eos fuſtigari mãdauit: donec uerberãtes deficerẽt. Et poſt hec xp̄m conſtãtius cõfitẽtes plũbatis cedi fecit: & ſubſequẽter in equuleo leuari: ac in lectis ferreis prunis ſubterſtratis extendi. Et cũ hec oĩa ſupaſſet tradidit eos uitellio aniſio uicario ſuo. Qui nõ cõſentiẽtes ſacrificare diis paganoꝝ: quos demonia aſſerebãt: Iuſſit ſecuribus eoꝝ capita tãdiu cõtundi: donec ſpiritũ emiſerũt. Corpora uero ipſoꝝ canibus expoſita: quinq; diebus ab illis ꝑmãſerunt ĩtacta. Sed poſtmodũ a q̄buſdã xp̄ianis de genere abdon & collecta ſunt: & in domo dictorum martyꝝ in ipſa ciuitate ſepulra. Qui paſſi ſunt. xvii. calen. maii.

Canes non tangunt eorum corpora

¶ De ſanctis Marone eutycete & Victorino martyribus. Cap. LIIII.

Maro eutyces & uictorinus martyres ſcãm uirginẽ flauiã domitillam neptẽ domitiãi auguſti: & ſpõſam aureliani filii conſulis una cũ eius eunichis cubiculariis. ſ. nereo & archileo ĩ fide xp̄i ĩſtruxerũt: & ad baptiſmatis gratiã ꝑduxerũt. Poſtq̄ ergo nereus & archileus a p̄dicto aureliano martyrizati fuerũt: ut in eoꝝ paſſione. iiii. idus maii dicetꝭ: maro eutyces & uictorinus apud eũdẽ aurelianũ accuſati ſunt ꝙ maiorẽ cũ eis familiaritatẽ hẽret ipſa uirgo: q cũ nereo & archileo habuiſſet eo ꝙ ipſam in xp̄m credere docuiſſent. Quapp impetrauit aurelianus ab ĩpatore: ut p̄dicti uiri ducerentꝭ ad exiliũ in ĩſulã pontianã: ubi cũ dudũ fuiſſent cum beata flauia domitilla. Inde poſtmodũ educti: aureliano comiti in ſeruitutẽ traditi ſunt. Quos ille uti ſeruos ꝑ ſua p̄dia diuiſit ut terrã colerent. Eutycetẽ q̄dẽ miliario ab urbe. xvi. uia numẽtana: uictorinũ. lx. uia ſalaria: & maronẽ. xxx. eadẽ uia. Ex q̄bus eutyces filiã cõductoris ſui uexatã ab ĩmũdo ſpũ liberauit: uictorinus loci uicedominũ palyticũ ſanauit: maro curatorẽ ciuitatis ſeptẽpedis ab hydropiſi eripuit. Que dũ aurelianus audiſſet miſſis famulis eutycetẽ in media uia uſq; ad mortẽ cedi fecit: ubi & a xp̄ianis ſepultus ẽ uictorinus aũt ipſius domini ſui mãdato apud ceciliás ubi ſulphuree aq̄ emanãt: capite deorſum in eiſdẽ aq̄s triduo ſuſpẽſus expirauit. In amiternina ciuitate ſepultus: maro uero cũ ſaxũ grãdẽ qđ uix ſeptuagita hoĩes pẽſare potuerũt: in numeris faciliter q̄ſi paleas deportaſſet ad duo miliaria: ibidẽ capite ceſus ẽ. Et in eodẽ ſaxo corpus ipius a fidelibus q uiſo miraculo crediderãt recõditũ ẽ. Hoꝝ paſſio. xvii. cal. maii celebratꝭ.

Portat humeris ſaxum maximum

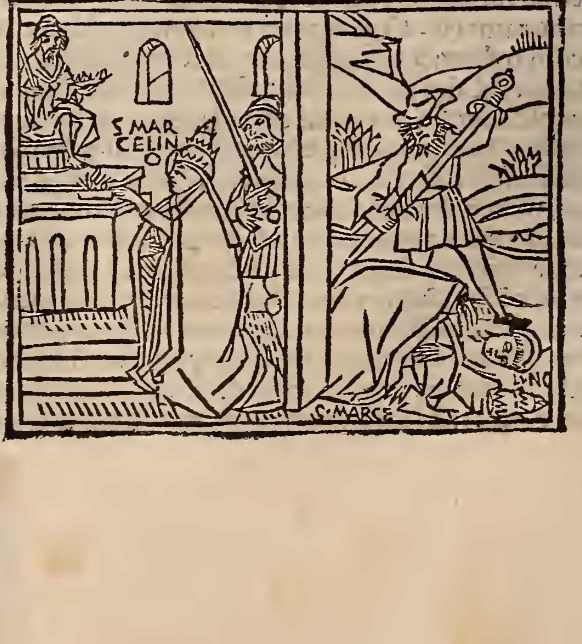
¶ De ſcĩs calixto & cariſio & ſociis mar. Cap. LV.

Calixtus & cariſius & alii ſeptẽ cõſocii eorũ apud ciuitatẽ corinthũ martyriũ paſſi ſunt. Qui oẽs ꝓ cõfeſſione nois xp̄iani in pelago demerſi ꝑpetuas triũphi palmas a domino percipere meruerũt. xvi. cal. maii. ut ait ado.

¶ De ſcĩs decẽ & octo martyribus. Cap. LVI.

Decẽ & octo martyres in ciuitate ceſar auguſtana martyriũ paſſi ſunt. Quoꝝ noĩa ſunt hec q̄ntilianus: caſſianus: ſaturninus publius: urbãus: martialis: fauſtus: ſucceſſus: felix: ianuarius: primitiuus: euotus: cecilianus: optatus: fronto: lupertus: apodemus: iulius: Hi omnes ſub daciano hiſpaniarum preſide diuerſis affecti panis atq; interfecti ſunt. xvi. calen. maii.

¶ De ſcõ Aniceto papa & martyre. Cap. LVII.

Anicetus papa & martyr natione ſyrus ex patre ioãne: pio romano põtifici in epatu ſucceſſit: & ſedit ãnos.ix.meſes.iii.dies.iiii. Hic cõſtituit ut clericus nõ nutriat barbã nec comã: & habeat coronã ad modũ ſpirule: cõſtituit etiã ꝙ eps nõ debeat cõſecrari niſi ad minus a tribus epis. Si aũt archiepiſcopus debeat cõſecrari oẽs ꝓuinciales epi debeant adeſſe: ſicut oẽs tenent̃ ei obedire. Itẽ ſtatuit: ut ſi aliqs eps haberet aliqd cõtra ſuum archiepm: nõ alio eſt deferẽdus niſi ad primatem uel ad ſedẽ apoſtolicã. Et ut nulli archiepi primates uocent̃: niſi illi q primatum tenent ciuitatũ: quaꝝ epos apoſtoli uel eorũ ſucceſſores regulariter patriarchas ſtatuerũt: ſed metropolitani uocent̃. Hic fecit ordinationes.v.per meſem decembrium: preſbyteros.xvii. diacones.iiii.epiſcopos per diuerſa loca.viiii. Qui tẽpore ſeueri & marci imperatorum martyrio coronatur. Et ſepultus eſt in cemiterio calixti uia apia.xv.calen.maii. Et ceſſauit epiſcopatus dies.xv.

¶De ſcõ Mapalico & ſociis mr̃ibus. Cap. LVIII.

Mapalicus martyr cũ pluribus aliis paſſus ẽ apud aphricã ciuitatẽ tagaſteñ. De quo beatus cyprianus in epiſtola ad martyres & cõfeſſores multa laudabilia ſcripſit: & ꝙ martyrium ſuum prophetica uoce predixit. Qui omnes martyrio coronati ſunt.xv.calen.maii.

¶De ſancto Heleno abbate. Cap. LIX.

Helenus abbas dum in eremo habitaret & fratribus cibaria deferret aggrauatus põdere onagros uidens eis ꝑcepit: ut in chriſti nomine unus eorum eius ſarcinã portaret. Quod & factũ eſt: uno ex illis ſarcinã ad locũ cõſtitutũ cum mãſuetudine deferẽte. Alio tẽpore inuenit fratres diẽ dominicũ minus ſolẽniter celebrantes quia ſacerdotis cõione carebãt. Et dũ iret pro ſacerdote crocodilũ in flumine repertũ aſcendit: & ſuper ipſum flumẽ tranſiens ad cellã pſbyteri uenit: quẽ ſecũ adduxit: & flumen ut prius trãſiuit. Dũqꝫ ſacerdos timore ſerpẽtis fugeret ſcũs illũ ſigno crucis diſſepſit: ſicqꝫ de cetero pſbyter ſecurus ad fratres acceſſit. ¶Iuuenis helenũ ad eremũ ſecutus grauiter de carnis uitio tentabatur. Ille uero digitũ in harena circũ cellam iuuenis duxit: & circulum fecit: ac demonibus ne ſignũ illud ꝑtergrederentur expreſſe mãdauit: moxqꝫ frater a tentatione exinde ſecurus permanſit. Dũ autem fratres undiqꝫ ad eũ uenirent: continue iuuenis incognitus eidẽ apparebat: & cibos pro aduenis deferebat: ac illico abibat. ¶Dũ ſemel cum quodã heretico diſputaret: & argumẽta eius ferre non poſſet: ignẽ accendi fecit: ut quis eoꝝ igne nõ ureretur: fidem habere ueram probaret. Quẽ helenus intrans dudũ in flãmis illeſus permanſit: & intactus exiuit. Hereticus uero intrare nolens confuſus abiit. Dormiuit in xpo uir ſanctus.xv.calen.maii. hec heraclides.

¶De ſancto Paulo abbate. Cap. LX.

Paulus abbas in libya quingentos monachos habuit quos monitis ſalutaribus & exemplari uita in uiã ſalutis direxit. Qui diebus ſingulis nec cibũ ſumebat. nec manibus operabat̃: donec.ccc.orõnes deo ſolueret genuflexo: qs numero lapidũ ponebat: & ad ſingulas orõnes lapides ĩ ſinũ remittebat: ut dicit heraclides: & ipſe ĩ xpo pauſauit die quo ſupra uidelicet.xv.cal. maii.

¶De ſcis Eleutherio epo & Antia mar. Cap. LXI.

Eleutherius eps & antias mater eius paſſi ſunt rome ſub hadriano ĩperatore: cuius pater nobilis ſenator dũ decederet: matri puerum commendauit. Illa uero xpianiſſima filiũ ſacris litteris erudiendũ cuidam epo tradidit. Qui iuuenẽ eruditum de omnibus annoꝝ.xii. in diaconẽ ordinauit: deinde annoꝝ.xviii. ad ſacerdotiũ ꝓmouit: deinde cũ multis clareret ſignis annoꝝ.xx. ad petitionem multoꝝ ipſum in apulia epm cõſecrauit. Hadrianus igit̃ de partibus oriẽtis romã ueniens audiens eleutherii famã: miſſo felice comite eũ ad ſe in urbẽ adduci mandauit. Sanctus uero comitem ad chriſtum cõuertit: & ueniẽs ſecũ ad urbem in uia baptizauit. Et pſentatus hadriano imperatori cũ xpm dominũ cõfiteret̃: ſuper lectũ ereum extẽſus eſt igne ſubtermiſſo: quẽ imperator mortuũ exiſtimãs deponi fecit. Et uidens ipſum cõſtantiorẽ effectũ: ipſum in craticula poni iuſſit carbonibus ſubſtratis ac oleo deſuper infuſo. Statimqꝫ ignis extinguit̃ & craticula refrigeratur. Poſt hec in ſartaginẽ mittit̃ plenam oleo & adipe liquefactis: in qua ſicut in prato rore madefacto permanſit. Tunc hadrianus conſilio corebori pfecti: ipſum in furnũ accenſum imitti mãdauit: in quo die integro oĩno illeſus fuit: & oĩno inuſtus inde exiuit. Quo miraculo pfectus cõuerſus eſt. Quẽ imperator in eodem clibano miſit: ſed & ipſe illeſus permanſit: tũc imperator pfectũ decollari fecit: cui unda ſanguinis pro baptiſmate fuit. Eleutherius uero poſtq̃ diebus plurimis in cuſtodia detentus fuiſſet: ĩde eductus iubente alexandro quattuor equis indomitis pedibus alligatur: qui ſtimulis ferreis ſub caudis eorũ poſitis ad curſum incitabantur: ut ſic ipſum per ĩculta & arida loca pertrahentes minutatim eius membra dirũperent. Angelus aũt domini equos mitigauit: & eleutheriũ ſolutũ ad montẽ excelſum duxit: ad quẽ oẽs fere ſiluaꝝ cõueniẽtes eidẽ mitiſſime famulatũ prebebãt. Que cũ a quibuſdã uenatoribus q hec in ipſo mõte feras perſequẽtes cõſpexerãt: impatori nũciata fuiſſent: miſit apparitores armatos: ut eũ cõprehenderet: quẽ mortuũ exiſtimabat: Quorum plurimos conuertit ad xpm: cũ quibus etiam uenit ante hadrianum: quem ille ĩ amphitheatrum mitti fecit: & leenã ei laxari. Illa uero ſancti pedibus ꝓuoluta eũ oĩno nõ tetigit: inde dimittit̃ eidẽ leo ferociſſimus: q ipſe mitiſſimus effectus ſanctum pedibus amplexat̃: ꝓpter quod multi gẽtiliũ in domino crediderũt. Ortaqꝫ ſeditiõe inter paganos & cõuerſos ad xpm plus q̃ qngẽti de populo interfecti ſunt. Quod ĩpator uidẽs eleutheriũ decollari ꝑcepit. Mater uero eius antias q̃ eũ ſecuta fuerat: dũ ſup corpus filii deflendo corruiſſet: deprehenſa ab hadriano ꝙ xpiana eſſet: ab eodem & ipſa pariter decollat̃: Quorum corpora ciues apulie ad eorum ciuitatẽ tanſlata ibidem honorifice cõdiderunt. Qui paſſi ſunt.xiiii.calen.maii.

¶De ſancto appollonio ſẽnatore & mr̃e. LXII.

Apollonius ſẽnator romane urbis cõmodo impatori a ſecũdo ꝓditus ꝙ xpianus eẽt. Iuſſus quoqꝫ ut fidei ſue rationẽ redderet: inſigne uolumen xpianitatis compõſuit: quo in ſenatu recitato ſententia eorum pro chriſti fi

de penam capitalem excepit.xiiii.calendas maii. Hec Hieronymus de illuſtribus.

¶De ſcō Apollonio abbate. Cap. LXIII.

APollonius abbas habitauit in ſpelũca in finibus hermopolis pater qngentoꝝ monachoꝝ:hic annoꝝ.xv.ſeceſſit ad eremũ &.xl.annis ibi cōuerſatus eſt:cui ſemel dominus apparens dixit:ut mitteret manũ in ſinũ ſuũ & quicqd cōprehenderet cōſtringeret:& ſub harena obrueret.Ille uero puiſſimũ ethyopē tenuit:q ſe demonē ſupbie ſpiritũ eſſe dixit quē ille in harenā demerſit.Factaq; eſt uox ad eũ de celo: ꝙ exinde queq; petita obtineret.Cum aũt die paſche paucos panes & olera ſicca ad refectionē haberet: dixit fratribus ſuis ut quiſq; quod uellet a domino poſtularet. Premiſſaq; oratione ab omnibus oīno incognitis & inuiſis poma & fructus oīum generꝫ alias in partibus illis nunq̄ reperta miri ſaporis apportant paneſq; cādidiſſimi cũ lacte & alioꝝ uictualiũ copia miniſtrant. Latoribus uero ſubito nuſq̄ comparentibus cibaria illa fratribus uſq; ad pentecoſtē ſatis fuerunt. Cuidā quoq; fratri petenti ſibi a deo dari humilitatis & māſuetudinis gratiam:quod petierat impetrauit.¶Orta maxīa fame:multos locoꝝ illoꝝ habitatores cum puulis & cōiugibus ad ſe recurrētes:tribus ſolis ſportulis panũ que uix ad eſum fratrũ uno die ſufficerent per q̄ttuor menſes indeſinēter ſubſtentauit.¶Cũ quīdā eius carnalis frater a iuliano īperatore captus eēt: acceſſit ad conſolandum eũ:& a tribuno repertus cũ eodē incluſus eſt:media autem nocte angelus ianuas aperuit:& luce deſup infuſa celeſti oēs detentos liberauit.Qui poſtmodum predicans multos chriſtiāos cōfortauit & iuuenē nomine philemonē ſe deridentem ad xp̄m conuertit.Et poſt multas exhortatiōes pluribus factas ad eremum rediit:& in ſancta cōuerſatione uitam finiuit.Hec heraclides.

¶De ſcō Apollonio cōfeſſore. Cap. LXIIII.

APollonius cōfeſſor cum nullā artem ſciret:cibaria & medicamina laborātibus ex ꝓpria pecunia cōparabat ſingulaq; mōaſteria uſq; ad horā nonā q̄ſi quotidie circuibat:& lāguentibus miniſtrabat.Hec heraclides.

¶De ſcō Leone papa.x.& cōfeſſore. Cap. LXV.

LEo papa huius noīs decimus natione allemānus de lothoringia damaſo ſecũdo romano pōtifici in epiſcopatu romano ſucceſſit:& ſedit annos.v.mēſes.ii.dies.vi.romani enim ex praua conſuetudine:poſtq̄ ab imperatore henrico.ii.petiſſent ſibi pōtificem dari:cũ nullũ teutonicoꝝ:ut ad hoc reciperet:poſſent inducere ep̄m tulleī brunonē nomine uirum ſimplicē ad hoc inclinarunt.Qui ad urbē ueniens:& ex hoc cōſcientiam habens oīno reſignauit.Et denuo ab oībus electus q̄uis ſatis renitens tandē multa populi iſtātia acceptauit:& uocatus eſt leo ipſius nominis decimus. Hic ſanctiſſime uite uir extitit:& pauperibus largas elemoſynas p̄bens cunctis munificus admodũ fuit.

¶Hic etiam ex deuotione beati marci euāgeliſte corpus eius uenetias ueniens uiſitauit anno domini.m.l.

¶Hic primus inter romanos pōtifices ad ſuggeſtionem quorũdam ſannitum contra normanos: q apuliam & terras eccleſie inuaſerant arma cepit:& cũ allamanis quos ſibi imperator direxerat hoſtibus occurrit.Quod q̄uis ſancto zelo fecerit eidē tamen male ſucceſſit:eo ꝙ multos de ſuis in bello perdidit:& ſine effectu ad urbem rediit.Quod ideo ipſi cōtingit: quia id non eius erat officii: neq; hoc illi permiſſum fuerat a domino qui ad pacem uenerat ſuoſq; magis ut ab aliis paterentur q̄ ut alios perſequerentur premonuerat.¶Sanctus uero pontifex graui lāgore detētus die tertio ante eius obitum ad ſe omnes epiſcopos & clericos conuocauit: eoſq; in ſancte fidei religione commonuit & qualiter die tertia migraturus erat prout per uiſionem a domino habuerat eiſdem prenunciauit.Altero uero die in lecto decumbens ad eccleſiam apoſtolorum principis ſe deportari iuſſit: ubi & ſepulchrum ſuum marmoreum deferri uoluit.Et de lectulo ſurgens duobus epiſcopis eum ſubſtentantibus ipſemet ad ſepulchrum acceſſit illudq; benedixit & ad lectulum rediit.Tota quoq; ipſa die & nocte populum congregatum ſalutiferis ſermonibus admonere non ceſſauit.Die uero tertia de mane conuocatis epiſcopis & clero:miſſam ſibi celebrari fecit.Dei de communiōem ſacram ſuſcepit.Et erectus in lectulo ſuo proſpiciens ad crucem diutius ꝓ ſe & omni chriſtiāo populo orationem fudit: moxq; ſupinus rediens quaſi ſuaſi ſomno ſoporatus feliciter ſpiritum emiſit.Tunc omnes campane per urbem ꝓ ſeipſas ſonare ceperũt.Eadem hora albertus &.v.alii de tuderto in ipſa ciuitate uiderunt ſtratam palliis īnumeris ornatam & coruſcam lampadibus:per quā leo papa ducebatur ad celum.Et inuenerunt eum eadem hora e corpore migrauiſſe.Et cōcurrente omni populo ipſo die ſepulture ſue:deus per eũ multa miracula oſtendit.Nam demoniacus quidā qui.viiii.annis obſeſſus fuerat liberatus eſt.Alius qui erat cecus & mutus ac ſurdus uidendi & audiendi ac loquendi facultatem accepit:multi quoq; alii a diuerſis īfirmitatibus curati ſunt.Sepultuſq; eſt in eccleſia beati petri manifeſtis miraculis clarēs.Quieuit autem in domino.xiii.calen.maii.anno domini.M.liiii.

¶De ſancto Timone diacono & martyre. Cap. LXVI.

TImon diaconus & martyr de.vii.primus ab apoſtolis electus eſt:ut habetur act.vi. Qui primus apud beroā doctor reſedit. Ac deinde uerbum domini diſſeminans uenit corinthum. Ibiq; a iudeis & grecis ut traditur flammis iniectus: ſed nihil leſus eſt. Dehinc cruci-

affixus martyrium ſuum impleuit.xiii.calend.maii. Hec hieronymus in martylogio.

¶De ſcõ Timone epõ & martyre. Cap. LXVII.

Timon epiſcopus & martyr apud arabiam paſſus eſt:qui eſt diacõatus ordine ad põtificatum urbis ueſegorine:que ciuitas ẽ arabie electus eſt.Qui pro confeſſione nominis domini flãmis combuſtus martyrio extitit coronatus:& in ipſa ciuitate reconditus.

¶De ſanctis Sulpitio & Seruiliano martyribus. Cap. LXVIII.

Sulpitius & ſeruilianus rome paſſi ſunt. Qui pdicatione & miraculis flauie domitille ad fidẽ xpi conuerſi ſunt:que etiã ſpõſas eoꝝ theodorã & euphroſynã ad agnitionẽ xpiane ueritatis & perſeuerãtiã uirginitatis cõuerterat.Hi ambo ſub pſecutione traiani impatoris pfecto urbis aniano deteti:cum ſacrificare nollent capite plexi ſunt.Sepulti a xpianis in predio eoꝝ uia latina ſecundo miliario ab urbe.xii.calen.maii.

¶De ſancto Marcellino epiſcopo & confeſſore. Cap. LXIX.

Marcellinus primus eps ebredunẽ ciuitatis fuit:qui diuino iuſſu cũ ſociis ſuis donino & uincentio ex aphrica ueniens maximã partem alpiũ maritimaꝝ uerbis & ſignis admirãdis:quibus uſq; hodie refulgent : ad fidem xpi conuertit.Hic inter cetera uirtutũ eius pcõnia a deo obtinuit:ut baptiſterium quod ipſe in eadẽ ciuitate condiderat:ſingulis annis in ſabbato ſancto aquis diuinitus & ſubito repleatur: & per ſeptẽ dies paſche aqua exuberãte plenũ pmaneat : quod uſq; in diem hodiernũ ibidem apparet.In eademq; ciuitate quieuit in pace:ubi & ſepultus eſt duodecimo calen. maii.Socii uero eius cõfeſſores chriſti ĩ domino dormierunt apud clunenſium urbem conditi.hec ado.

¶De ſancto Victore epõ. Cap. LXX.

Victor carthagineñ epiſcopus floruit tẽpore anaſtaſii ĩperatoris:qui pclarus uirtutibus & doctria.Aduerſum arrianos cõpoſuit librũ unũ.De pñia librũ unũ : in quo uiuendi regulam penitentibus iuxta ſcripturaꝝ auctoritatem inſtituit.Ad baſiliũ quendã ſuper mortẽ conſolatoriũ librum unũ ſpe reſurrectionis perfectũ & ĩſtructione munitũ Homelias etiã:que a fratribus ſalutis ꝓprie ſolicitis in libris digeſte ſeruanť : qui & .xii.calendas maii carnis debitum ſoluit.

¶De ſancto Symeõe epiſcopo & ſociis martyribus. Cap. LXXI.

Symeon archieps ſeleucie & cteſiphontis regalium urbiũ cum ſociis ſuis apud perſidẽ martyriũ paſſus eſt ſub rege ſapore tẽpore cõſtantini:ut dr̃ in hiſtoria tripartita:quo tẽpore armeni & indi primo ad xpm cõuerſi ſunt.Hic tanq̃ regni ꝓditor cõprehẽſus ferroq; uinctus in perſidã ductus eſt.De quo crimine purgatus: ſed de chriſtianitate ſuſpectus cũ de domino ieſu xpo libera uoce & cõſtantiſſime teſtareť & nollet adorare deũ ſolẽ carcerali ergaſtulo cũ aliis cẽtũ:e quibus alii epĩ alii pſbyteri alii diuerſoꝝ ordinũ clerici erant diebus pluribus maceratur.Vbi a quodã uſtazadis ſeniore eunucho regis nutritone olim amico ſuo uiſitatur:quẽ ſymeon deſpexit:nec uidere uoluit : eo ꝙ olim chriſtianus fuiſſet:metuq; mortis ſolẽ adoraſſet.Vnde ille confuſus reſipuit:& ad regem accedens ſe chriſtianũ publice ꝓfitens decollať.Die uero ſequẽti que erat paſceue: ſymeon eductus de carcere : cum nollet regi cõſentire:cum oĩbus ſuis iuſſus eſt pariter capite cedi. Inter quos martyres erant abdecalias & ananias epĩ ſenes glorioſi:cũ quibus paſſus eſt & puſitius artifex regis eo ꝙ unũ de ſenioribus expauentẽ gladiũ cõfortaſſet.Cui perforatã ceruice lingua eius inde extracta eſt.Et cum eiſdem etiam paſſa eſt quedam filia prefati puſitii ſacra uirgo:qui paſſi ſunt undecimo calendas maii.Hec in tripartita.

¶De ſanctis Oratore preſbytero & ſociis martyribus. Cap. LXXII.

Orator preſbyter:fortunatus:felix : & ſilinus atq; uitalis martyres apud alexãdriã paſſi ſunt.Qui multo tẽpore oneroſis uinculis afflicti & duriſſima inedia macerati in carcere qeuerũt.xi.calen.maii.ut dicit ado.

¶De ſcõ Sothero papa & martyre. Cap. LXXIII.

Sother papa & martyr natiõe cãpanus ex patre cõcordio de ciuitate fundana aniceto pape in põtificatu romano ſucceſſit:& ſedit ãnos nouẽ mẽſes.iii.dies.xxi.Hic cõſtituit:ut nulla monacha pallas ſacratas tangeret:nec incẽſum in eccleſia poneret:& ut uelũ portaret.Cõſtituit etiã:ut legitima nõ habeať uxor:niſi ꝑ ſacerdotẽ fuerit benedicta & a parentibus ſolẽniter tradita: & a panymphis cuſtodia: cauens multis pículis que circa matrimonia cõtingere ſolent.Huius tẽporibus cataphryge heretici ſunt exorti a phrygia prouincia unde habuerunt originem denominati : qui ſpiritum ſanctum nec apoſtolis nec aliis datum aſſerũt niſi ipſis.Quorum auctores fuerunt montanus preſbyter: priſca:& maximilla.hic fecit ordinationes tres ꝑ mẽſem decembrium preſbyteros octo diacones nouem epiſcopos ꝑ diuerſa loca numero undecim . Qui ſub ſeuero principe martyrio coronatus eſt.Sepultuſque eſt in cemiterio calixti uia apia decimo calẽdas maii. Et ceſſauit epiſcopatus dies uigeſimoſecundo.

¶De ſcõ Caio papa & martyre. Cap. LXXIIII.

Caius papa & martyr natione dalmatinus de genere diocletiani ĩperatoris frater gabini preſbyteri de quo ſupra actũ eſt.xi. calen.martii ex patre gallo eutychiano pape in epiſcopatu romano ſucceſſit . Seditq; annos.xi. mẽſes.iiii.dies nono.Hic conſtituit ut oẽs ad ordines in eccleſia ſic aſcenderent:ut ſiquis dignus fuiſſet:primo hoſtiarius:lector:exorziſta:acolythus:deĩde ſubdiaconus:& diaconus ac preſbyter.Deinde uero eps ordinareť.Hic conſtituit paganos & hereticos uel iudeos nõ poſſe chriſtianos accuſare aut uocem eis ĩfamationis ĩferre.Itẽ ſtatuit ut nemo epm aut clericos apud iudices ſeculares accuſare pſumeret.Hic etiã rome regiones diuiſit diaconibus:ut geſta martyrũ perquirerent & conſcriberent ac etiam alia negocia eccleſiaſtica pertractarent.Hicq; fecit ordinationes.iiii. per menſem decembrium preſbyteros.xxv.diacones .viii.epõs per diuerſa loca numero.v.Qui fugiens pſecutionem diocletiani in cryptis habitando martyrio coronatur.Et ſepultus eſt in cemiterio calixti uia

apia.x.calē.maii.Et ceſſauit epiſcopatus dies.xi. Hic contra hereticos epiſtolam edidit de uerbi dei incarnatione fidem catholicam continentem.

¶De ſcō Caio pſbytero & cōfeſſore. Cap. LXXV.

CAius pſbyter & cōfeſſor rome claruit ſub tpe zepherini pape.Qui ſapiētia preditus aduerſus ꝓculū mōtani ſectatorē inſignē habuit diſputationē quā in unū redegit uolumen.In qua inter cetera ſcribit epiſtolam pauli que inſcribitur ad hebreos eiuſdem nō fuiſſe: quam etiam apud romanos quaſi pro ſua non haberi uſqꝫ ad ſua tempora beatus ſcribit hieronymus:qui eundem caium inter illuſtres ſuo libro commemorat.

¶De ſancto Leone papa primo. Cap. LXXVI.

LEo papa huius noīs primus natione tuſcus ex pr̄e qntiano ſixto.iii.pape in epatu romano ſucceſſit & ſedit annos.xxi.menſem.i.dies.xxvii.Hic poſt cladē uādaloꝝ renouauit oīa ſacra miniſteria argētea.Cuius tpe q̄rta ſynodus chalcidon̄.ccccccxxx.epoꝝ celebrata eſt iſtantia leonis pape mādante martiāo impatore. In q̄ eutyces cōſtantinopolitanus abbas & dioſcorus alexandrinus eps̄ qui dicebāt unā uerbi dei & hoīs eē naturā damnati ſunt.Et rurſum neſtorius & eius error dānatus eſt:& diffinitū eſt p̄dicari in xp̄o duas naturas dei & hoīs & unā perſonā : Hic leo ſanctiſſimus cū contra fabianū & eutycetē epiſtolā ad dictū chalcidonēſe conciliū ſcripſiſſet eandē anteq̄ mitteret epiſtolā ſuper altare ſancti petri apoſtoli ponēs:& ꝑ dies .xl.ieiuniis & orōnibus inſiſtēs rogauit apoſtolū : ut ſiqd eſſet in eadē epiſtola emēdandū ad fidei propter quā ſcripta erat:īformationē ipſe corrigere dignaret̄ Quod & factū eſt.Nā in fine.xl.dieꝝ inuenit epiſtolā in oībus ad ꝓpoſitū emendatā.Hoc ipſum beato ſibi reuelāte apoſtolo.¶Huius pape manū cum q̄dā femina cōicando cū aliis die paſche oſculata eſſet:tantā ex hoc tētationē in carne cōcepit:ut manū que occaſio fuerat ſcādali amputaret:ueꝝ cū tumultus cōtra eū inualeſceret:eo ꝙ nō celebraret:ipſe in anguſtia cōſtitutus beate marie uirgini ſe cōmiſit.Cui uigiliis & orōnibus īſtēdēti beata uirgo manū portans uiſibiliter apparuit:& ſibi ſuā manū appoſuit.De quo nō ſolū ſanctus pōtifex gr̄as egit:ſed etiā miraculū frequēter publice p̄dicauit.¶Cū aūt totilla rex uandalorū italiā uaſtaret:& per triēniū aquileiā obſidēs cepiſſet: & ferro ac igne ipam cum multis aliis ciuitatibus cōſumpſiſſet:timēs leo ſcūs ne romā ueniēs idē faceret eidē occurrit:ubi circa padū morabat̄:& nō ſolū rome ſed etiā totius italie ſalutē reportauit.Et mirantibus barbaris cur ſic honorifice totilla papā contra cōſuetudinem recepiſſe:& in oībus exaudiſſet:reſpōdit quendā uultu terribilē pape aſtitiſſe:& mortē ſibi cōminantē niſi ei in oībus obediſſet:unde ſtatim de italia exiens pannoniā rediit.Sāctus aūt pontifex cū eſſet apud ſenoū galliaꝝ ciuitatē in domino qeuit.x.calē. maii.Et corpus eius romā tranſlatū ſepultū eſt in eccleſia ſancti petri apoſtoli.¶Hic ſcripſit epiſtolā martiano auguſto eiuſqꝫ cōiugi pulcherrime oēm fidē exponēs.Et miſit epiſtolas ad fabrianū ep̄m conſtātinopolitanū.viii.Inter q̄s ſcripſit unā preclarā aduerſus eutycetē de īcarnatione domini:in q̄ eius blaſphemiā redarguit.Scripſit & aliam epiſtolā ad chalcidoneū concilium de qua ſuperius actum eſt.

¶De ſcō Agapito papa & cōfeſſore. Cap. LXXVII.

AGapitus papa huius noīs primus natione romanus ex patre gordiano pſbyter cardinalis eccleſie ſanctoꝝ ioānis & pauli ioāni pape ſecūdo in epatu romano ſucceſſit. & ſedit annū.i.mēſes.xi.dies.xviii.Hic cōſtituit ꝓceſſiones fieri diebus dominicis.Anno uero iuſtiani impatoris.vi.theodoricus rex italie & oſtrogothoꝝ reginā amalaſuntā matrē athanarici regis in exiliū duci & in balneo ſtrāgulari fecit:propter qd̄ timēs iram imperatoris:agapitum papā cōſtātinopolim direxit quatenus ſibi īpunitatē a principe īpetraret. Cui adhuc in uia exiſtenti in ptibus greciaꝝ oblatus eſt mutus & claudus curādus:qui nunq̄ neqꝫ loqui neqꝫ ambulare potuerat: ꝑ quo ſanctus pontifex orōnem fudit:& miſſaꝝ ſolēnia celebrauit:q̄ miſſa peracta claudo manū porrigens mox illū erexit: & dū in os eius credētis corpus dominicum poſuiſſet:eidem lingue uſum cōtinuo cōceſſit:ut dicit gregorius.iii.dial.cap. iii.¶Veniens igit̄ ad imperatorē cū gloria ſuſceptus eſt.Cū quo collocutione habita de fidei integritate: repperit eū eutycetis errore maculatū: a quo primitus graues minas accepit:unde & eidem ſanctus antiſtes tale uerbū protulit:ꝙ deſiderauerat uidere iuſtinianū:& inuenerat diocletianū.Diſputatione tādem habita imperatorē ad ueritatis catholice confeſſionē reuocauit:multos quoqꝫ eadē hereſi infectos conuertit.Antoninū quoqꝫ eiuſdem urbis regie ep̄m ipſius hereſis defenſorē publice cōuictū a cōione priuauit: quē ad eius inſtantiā imperator in exiliū miſit: mennāqꝫ uiꝝ catholicū eidē eccleſie p̄fecit. Oībus quoqꝫ que popoſcerat plenius obtētis:beatus pōtifex langore preſſus ibidē occubuit.x.calē.maii. Cuius corpus loculo plūbeo reconditū:romāqꝫ tranſuectum ſepultum eſt in baſilica beati petri.

¶De ſcīs.xvi.milibus martyribus. Cap. LXXVIII.

SEdecim milia martyres:ut dicit hieronymus paſſi ſūt apud pſidā ſub ſapore rege pſaꝝ.Qui eiuſdē iuſſu in oībus ciuitatibus regni ſui eadē die q̄ paſſio domini eodē anno occurrebat.ſ.die paſceue a paganis tēti quot quot xp̄iani inuēti ſunt per diuerſa ſupplicia uſqꝫ ad prefatū numeꝝ trucidati fuerūt.Numerus quoqꝫ occiſoꝝ in ſcriptis regi oblatus ad p̄dictā ſūmā deueniſſe copertus eſt.In quibus multi ex regalibus īterfecti fuerūt:inter quos fuit azarus eunuchus regi gratiſſi

mus:& quedā regina ſoror ſymeonis ep̄i noīe tarbuā cū quadā pediſſe qua ſua ſtipitibus affixe ſerra ſecate ſunt. Eodē etiā die paſſus eſt nichor ep̄s cū marea diacono & clericis circa.ccl.&.l.monachis ac ſacris uirginibus plurimis:nec non mileſius olim miles perſaꝝ inclytus:q relicta militia in ciuitate perſica ep̄s fuerat ordinatus. Acepſima quoq; ep̄s & iacobus preſbyter ſuus & alii religioſi uiri ꝗplures. Qui oēs eodem die per diuerſa loca:ut dictum eſt ex diuerſis ſuppliciis īterierunt:uidelicet decimo calendas maii.

De ſanctis Parmena preſbytero & ſociis martyribus. Cap. LXXIX.

Parmenas & elimas & chryſotellus p̄ſbyteri:& lucas ac mutius diaconi ſub decio ceſare apud cordulā perſaꝝ ciuitatē paſſi ſunt. Qui oēs una cū pollochronio ep̄o tēti ſunt in ciuitate perſaꝝ babylonia ab eodē decio & pluribus diebus in carcere detēti. Decius quidem pollochroniū decollari iuſſit:ut in eius paſſiōe ſuperius actū eſt.xiii.calē.martii Parmene uero linguā p̄cidi fecit:qui nihilominus expedite ut prius loq̄batur. Poſt hec peragrans decius ad cordulā ciuitatē parmenā & ſocios p̄ſbyteros ac diacones uinctos catenis ſecū adduxit:quos ibidē ſibi preſentatos & diis īmolare libamina recuſantes in equuleo leuari fecit. Et cū diu torti deo gratias agerent:mirabat' ceſar parmenam abſciſa lingua loquentē artiq; magice deputabat:& fecit eos lampadibus exuri:laminaſq; ardentes eoꝝ lateribus appōi:atq; unguibus lacerari. Que oīa ſancti martyres uoce celica confortati conſtantiſſime ſuperarunt. Tunc eos equuleo depoſitos fecit decius omnes pariter decollari. Quorum corpora ſancti abdon & ſenen ſub reguli rapuerūt:& in p̄dio ſuo iuxta ciuitatem cordulā ſepelierūt. Qui paſſi ſunt.x.calē.maii.

Sciſſa qua loquitur.

De ſancto Epipodio martyre. Cap. LXXX.

Epipodius martyr apud lugdunum gallie paſſus eſt:qui perſecutione antonini ueri imperatoris poſt glorioſos quadraginta octo martyrum agones:de quibus infra dicetur octauo calendas maii cum alexādro chariſſimo collega ſuo detentus & in carcerem cum eodem miſſus eſt. Ipſo uero alexādro interea in cuſtodia uinculato epipodius eductus cum chriſtum dominum cōfiteret': primo pugnorum ictibus ore ceſus:deinde in equuleo tortus nouiſſime matyrium capitis abſciſione compleuit decimo calendas maii.

De ſancto Georgio martyre. Cap. LXXXI.

Georgius martyr ciuitate cappadocia oriūdus ab infantia chriſtianus tribunus militū fuit tempore diocletiani & maximiani imperatorum. Erat tunc temporis in prouincia libye iuxta ciuitatem lyſiam ſtagnum ad inſtar maris:in quo draco ingens latitabat:qui populū armatū cōtra ſe uenientē in fugā uertebat:& ad muros urbis ueniens flatu multos perimebat. Quapropter cōpulſus populus duas oues quotidie ei dabaꝫt: & ſic eius furorē ſedabaꝫt. Cum igit' oues deficerent: ouē cum hoīe adiūcto tribuebant:& ſortibus miſſis cūctoꝝ ciuiū filios & filias ei dabāt:ſorſq; neminē excipiebat. Conſumptis igit' pene oībus ciuiū natis filia regis unica ſorte depreheſa eſt:& draconi adiudicata. Rex autem auri & argenti copiā populo offerebat ut filiā eius dimitterent:populus uero furēs regi reſpondebat.ꝙ oēs filii eoꝝ extincti fuerāt & ꝙ ipſe rex hoc edictū poſuerat unde filiam eius ab hac lege immunē nullatenus eſſe uolebant. Alioquin regem cū palatio & omni familia incenſuros comminabantur. Cū aūt multis precibus rex ab eis ſpatium.viii.dierū obtinuiſſet:ut interim filiā ſuam lugere poſſet:compulſus tandē filiā regalibus indutā eis tradidit quā populus extra muros draconi expoſuit:omni populo ſup muros ad ſpectaculū cōcurrente. Quā cum ſanctus georgius illac tranſitū habēs flentē uidiſſet:& q̄d haberet īterrogaſſet. Illa fletus ſibi cām explicauit:& ut uelociter abiret:ne una ſecū periret admonuit:quam ſanctus miles hortari cepit eāq; in chriſti noīe ſe iuuaturum obtulit. Illa uero ecōtra:ut abiret ſuadebat eo ꝙ ipſum ſecū periclitari nolebat. Dū hec loquerētur ecce draco caput de lacu leuauit. Georgius uero confeſtim equū aſcendit & cruce munitus audacter draconem impetiit:& lanceam uibrans ſeq; deo cōmēdans ipſum grauiter uulnerauit:& ad terram deiecit. Deinde educto enſe caput eius uno ictu amputauit: quem quattuor paria boum uix traxerunt ad ignem. populus uero uiſo tanto miraculo ad predicationem beati georgii chriſto credidit:& baptizati ſunt decē milia uiroru m exceptis paruulis & mulieribus. Rex uero eccleſiam in honore dei genitricis mire magnitudinis conſtruxit:de cuius altare fons emanat uiuus cuius potus omnes languidos ſanat. Inſuper infinitā pecuniam ſancto obtulit quam ille accipere nolens pauperibus dari fecit:& rege ac populo diligenter admonitis inde receſſit. Cum autem beatus georgius in ciuitate militena tribunatus officio fungeretur: & dacianus quidam preſes chriſtianos ultra modum perſequeretur. Georgius omnia ſua pauperibus diſtribuit:militarem habitum depoſuit:chriſtianū aſſumpſit:& ad preſidē accedens oēs deos gentium demonia exclamauit. Cū autem preſes illum in xp̄i fide cōſtantiſſimū repperiſſet:eūq; ad ſe inclinare nō poſſet:iuſſit eum primo fuſtibus cedi. Deīde in equuleo leuari:& mēbratim corpus eius ungulis laniari appoſitis in ſuper ad latera eius facibus patentibus uiſceꝝ rimis ſale plagas eius fricari fecit:& ſic in carcerē trudi:ubi xp̄o domino ſibi apparente cōfortatur eiuſq; uulnera ſolidantur. Quod cū dacianus die ſequēti uidiſſet:magum aduocauit qui magiā georgii ſuis artibus ſuperaret. Ille uero bis uenenum peſſimum uino miſcuit:quod ſanctus ſigno crucis edito ſine ulla

Occidit Draconē qui filiā Regis deuoraturus erat

Baptizantur decē milia uiri

Fons uiuus emanat de altari, cuius potus languidos sanat.

Christus sanat ulcera eius.

Bibit uenenum absq; lesione.

leſione tam primo q̃ ſecundo deguſtauit. Quod magus ille cernens ueniã petiit: & in ipm credens a preſide capitalẽ ſententiam accepit. ¶ Poſt hec georgium fecit in rota ligari gladiis acutis undiq; circũſepta: ſed ſtatim oratione fuſa rota frangitur & ſanctus illeſus penitus inuenitur. Quod cũ quidam magiſter millitum nomine magnentius aſpexiſſet: cũ omni officio ſuo credidit: quos omnes ſimiliter dacianus decollari mandauit. Georgium uero iterum in cuſtodia recluſit. Ad quem ueniens uidua quedam filium ſuum cecum mutum ſurdum & claudum eidem obtulit: quem ſanctus in chriſti nomine ab omni paſſione curauit & ipſum cũ matre & aliis multis ad chriſtũ conuertit. Quod cum dacianus audiſſet ipſum eductum corã ſe preſentari fecit & hortabatur ut ſacrificaret. Cui georgius reſpõdit: q; ſi omnis populus conueniret ipſe ad tẽplum apollinis accederet: ut eius oĩpotẽtiam corã multitudinem cõprobaret. Iuſſu ergo preſidis conuenit omnis populus ciuitatis. Sanctus uero martyr tẽplum ingreſſus apollini mãdauit: ut q̃lis deus eſſet manifeſtius explicaret. Qui ſe & omnes deos gentiũ demones eſſe aſſeruit: ad hoc intendẽtes ut animas hoĩum decipiant & ad inferna demergãt. Statimq; ignis de celo cecidit: & omnia idola cum ſacerdotibus concremauit. Tunc iratus preſes iuſſit ſartaginem pice & ſulphure liquefactis plenã adduci: & georgium intus iactari. Angelus uero domini de celo deſcendit: & igne extincto ſartaginem tepefecit: & ſanctus illeſus permanſit. Quod uidens alexandria uxor preſidis chriſto credidit & uiꝝ de impietate redarguere cepit. Quam ille per capillos fecit ſuſpendi & duriſſime cedi. Et dum cederetur emiſit ſpiritum. Sequenti uero die preſes iuſſit georgium miſſo freno in ore eius per totam ciuitatẽ trahi: & poſt hec extra ciuitatem adduci & ibidem decollari. Qui orone ſua uoce ſibi de celo lapſa a domino impetrauit: ut qcunq; eius implorarent auxilium petitionis ſue conſequerentur effectũ. Sicq; capitis abſciſione martyriũ conſumauit: circa annos domini. cclxxxxi. nono calẽ. maii. Dacianus uero de loco in quo ſententiam protulerat domũ rediens igne celeſti cum miniſtris conſumptus eſt. ¶ Huius martyris legenda in niceno cõcilio inter apocripha cõnumeratur: eo q; in eius martyrio multa diuerſitas inuenitur tã ex parte loci quã ex parte modi & tam ex parte temporis quam ex parte iudicis. Nam in calẽdario bede dicitur q; paſſus eſt in perſida ciuitate dioſpoli que prius lyda dicebatur. Et eſt iuxta ioppem. Alibi q; paſſus ſit ſub diocletiano & maximiano imperatoribus. Alibi q; ſub diocletiano imperatore perſarum preſentibus ſui imperii regibus. lxx. Alibi q; ſub daciano p̃ſide in ciuitate militena imperatoribus diocletiano & maxiano. Ex diuerſis igitur legendis ea que magis autentica uidentur: circa eius martyrium & miracula oſtenſa hic collecta ſunt: multis diſſionis & incredibilibus omiſſis & diuerſitatibus ꝓ poſſe ad cõcordantiam reductis.

¶ De ſancto Malachia ꝓpheta. Cap. LXXXII.

Malachias ꝓpheta poſt regreſſum populi iudeoꝝ de captiuitate babylonica natus eſt in iudea in ſophim: quẽ quia optime uite fuit & aſpectu decorus: populus appellauit eum malachi. i. angelus. Quem quidẽ ex hebreis autumant fuiſſe eſdram ſcribam: qui ex cognomine dictus fuerit malachias: ideſt angelus dei. Sed hec opinio a ioſepho reprobatur: eo q; ut dictum eſt: malachias poſt populi reuerſionem in iudea natus eſt. Tradunt etiam: q; quecũq; prophetice dicebat: eadem die angelus dei apparens populo reiterabat. Dirigitur autẽ eius ꝓphetia precipue ad ſacerdotes: qui increpantur a domino per os ꝓphete: eo q; ſacerdotalis muneris gratiam cõtemnẽtes circa ſacrificioꝝ exhibitionẽ in offerendis hoſtiis uitioſis & maculis legem dei preuaricabant. Reliqua aũt que eius lectione comprehenſa ſunt preuaricationẽ populi iſrael in obſeruandis mãdatis dei: increpationem quoq; populi qui deos alienos coluerũt: ſignificãt: nomẽ quoq; domini altiſſimi magnũ predicatione apoſtolica futuꝝ in gentibus ab ortu ſolis uſq; ad occaſum manifeſte prenunciat. Prophetauit aũt temporibus eſdre ſacerdotis & neemie ſub artaxerxe perſaꝝ rege: poſtq̃ templũ domini in hieruſalem fuerat edificatum. Et mortuus eſt: dũ adhuc iuuenis eſſet eſdra iã ſacerdote humanis exẽpto neemia adhuc ſuperſtite. Sepultuſq; ẽ in agro proprio in ſophim que ciuitas eſt iudee dicta poſtmodũ ramatha ſiue arimathia. Dormiuitq; in domino. ix. cal. maii. Hec ioſephus & hieronymus & ex hiſtoria ſcholaſtica comeſtoris. Hic enim ꝓpheta ultimus in numero. xii. reperit: qui eccleſiaſtici. xlix. in ſanctoꝝ patrum catalogo deſcribuntur.

¶ De ſanctis Felice preſbytero & ſociis martyribus. Cap. LXXXIII.

Felix p̃ſbyter fortunatus & archileus diaconi & martyres a ſancto hyreneo epiſcopo lugdunẽi ad urbẽ ualentiam que eſt ciuitas hiſpanie ad predicandũ miſſi: maximã partem eiuſdẽ urbis cõuerterunt ad xp̃m. Inde a duce cornelio in carcerẽ miſſi: deinde in cõfeſſione noĩs chriſti neruis duriſſime ac diutius uerberati: ac poſtmodũ uinctis poſt terga manibus rhenibus cruribuſq; cõfractis circa rotaꝝ uertiginẽ aſtricti: ut in ipſis rotis quaſi contexti uiderẽtur. Succeſſiue quoq; equulei extenſione ſuſpenſi: fumoq; ſubterpoſito die & nocte integra uexati. Ad extremum gladio conſumi ſunt nono calendas maii.

¶ De ſancto Alexandro martyre & ſociis eius. Cap. LXXXIIII.

Alexander martyr cũ ſociis apud lugduñ gallie paſſus eſt ſub antonino uero imperatore. Qui cũ ſancto martyre epipodio cõprehenſus & in carcerẽ compeditus: ut dictũ eſt ſupra. x. calẽ. maii die tertio a paſſione ipſius epipodii eductus de carcere: primo crudelitate uerberantiũ adeo laniatus eſt: ut cute ſoluta coſtarum patefactiſq; ueſceribus interiora corporis pãderent: deinde crucis affixus patibulo beatum ſpiritum exanimatus emiſit. Paſſi ſunt autem cũ eo & alii. xlviii. ſepulti ex utroq; altaris latere in crypta que in colle ſuperpoſito ciuitati pulchro & antiquo opere conſtituta eſt Qui paſſi ſunt octauo calendas maii.

¶ De ſancto Melito epo. Cap. LXXXV.

Melitus aſianus ſardineñ eccleſie epiſcopus ioannis euãgeliſte diſcipulus: qui eius geſta conſcripſit: tempore marciantonii imperatoris floruit: q multa utilia opuſcula

eccleſie dedit. Nam prefato principi pro chriſtiana re/
ligione librum apologeticum ſcripſit. Extare dicūtur
& alia: uidelicet de paſcha libri duo. De optima cōuer
ſatiōe liber unus. De prophetis liber unus. De eccleſia
liber unus. De ſenſibus liber unus. De anima & corpo
re liber unus. De lauacro ſiue baptiſmo liber unus.
De ueritate liber unus. De generatione chriſti liber
unus. De prophetia eiuſdem liber unus. De hoſpitali
tate liber unus. Item liber qui clauis ītitulatur. De dia
bolo liber unus. De apocalypſi liber unus. Eglogarū
libri ſex. Huius elegans & declamatorium ingenium
tertullianus cauillatur in libris ſeptem: quos ꝓ mon
tano aduerſus eccleſiam edidit: dicens illum a pleriſ/
que prophanum reputari. Quieuit ī chriſto ſanctus
melitus octauo calen. maii. Hec hieronymus libro de
illuſtribus.

ℭ De ſcō Marco euangeliſta. Cap. LXXXVI.

Marcus euangeliſta diſcipulus & interpres
petri apoſtoli & eiuſdem in baptiſmate fi
lius leuiticus genere & ſacerdos legalis: di/
ſcipulus apoſtolorum poſt paſſionem do
mini effectus: cum beato petro romam profectus eſt
eidem fideliter adherens: Vbi cum petrus chriſti euā/
gelium predicaret: rogatus a fratribus qui erāt rome:
beatus marcus breue euangelium ad perpetuam me/
moriā: prout ex ore petri audierat fideli ſtilo latinoq̄
ſermone conſcripſit. Quod uidēs petrus approbauit:
& eccleſie legendum ſua auctoritate tradidit. Videns
autem petrus marcum in fide conſtantem ipſum pro
toepiſcopum aquileiam deſtinauit. Quo cum ueniſ/
ſet marcus in ſuburbio ciuitatis reppit iuuenē lepro/
ſum filiū ulphi. Quē in xp̄i noīe a lepra mundauit: &
ipſum cū patre & omni eius familia ad fidem xp̄i con
uerſos ſacri baptiſmatis unda perfudit. Ibi quoq̄ ſua
predicatione infinitū populum xp̄o domino acquiſi
uit. Ibi etiā euāgeliū ſuum quod alias rome latinis lit
teris cōſcripſerat: iteꝝ greco eloquio exarauit. Quod
uſq̄ hodie in aquileieñ eccleſia cū ſede eburnea in qua
ſedens illud ſcripſerat demonſtrat̄. ℭ Cū ergo beatus
marcus ad magiſtrū reuiſendum poſt aliquot annos
uellet accedere. Hermagorā ciuē aquileieñ eius diſci/
pulū a populo in pontificē electū: romā ſecū adduxit:
ipſumq̄ loco marci in ep̄m conſecratū: beatus petrus
ad gubernandā aquileieñ eccleſiā deſtinauit: marcum
uero diuina admonitiōe ad predicandum alexandriā
miſit. ℭ Tante aūt humilitatis euāgeliſta domini fu/
iſſe dicit̄: ut ſibi pollicē amputaret ne ad ſacerdotiū
quaſi mancus ꝓmoueri poſſet: ueꝝ diſpoſitio dei &
auctoritas petri ꝑualuit: ut nec ſic amitteret in ope qđ
meruiſſet in genere: mox aūt ut ſanctus alexādriā ue/
niēs de naui egreſſus eſt: calciamētū eius diruptū eſt.
Quod cuidā calcifici noīe aniano iuxta portā ciuita/
tis habitāti tradidit reſarciēdū. At ille calceū emēdās
in laborando ſubulo ſiniſtrā manum grauiter uulne
rauit: & pre dolore: unus deus: uoce magna exclama/
uit. Cū aūt beatus euangeliſta unius dei nomē audiſ/
ſet gauiſus eſt eo ꝙ ꝓſpeꝝ feciſſet dominus iter ſuū,
expuēſq̄ in terrā fecit lutū ex ſputo: & in xp̄i noīe un/
xit manū uiri & ſtatim ſanata eſt. Quē anianus in do
mū ſuā ītroduxit. Interrogās quis: uel unde eſſet illud
nomē quod tātā efficaciā haberet. Cui beatus marcus
xp̄m dominū predicauit & ip̄m cū omni domo ſua
baptizauit. ℭ Deinde ingreſſus ciuitatē euangelium
predicabat & omnes infirmitates curabat ac demōes
effugabat: etiā mortuos ſuſcitabat: Sicq̄ doctrinis &
uirtutibus īfinitū xp̄o populum acq̄rebat. Et ut ſcri/
bunt de eo philo iudeoꝝ doctor & papias ep̄s hiero/
politanus ad tantam ꝑfectionē uite xp̄ianos quos cō/
uerterat adduxit: ut uitam apoſtolicā primitiue eccle
ſie ſectātes omnes cōmuniter uiuerent & nemo qcq̄
ꝓpriū poſſideret: monaſticū quoq̄ ordinem primus
egyptiis tradidit: & ſacre profeſſionis regulam multis
īſtituit: unde & poſtmodū in egypto monachoꝝ ce/
nobia & cellule īfinite excreuerūt. Sicq̄ ſanctus euāge
liſta omnes pene egypti urbes luſtrauit: & in populis
gētilibus uerbū domini ſeminauit. ℭ Veꝝ cum mul
ti de ciuitate alexandrie gentiles deoꝝ ſuoꝝ emula/
tiōe ei īſidias poſuiſſent: beatus marcus loco ſui ania/
num olim calcificē epiſcopū ordinauit: tres quoq̄ pre
ſbyteros ſcilicet melitum ſauinum & cerdoniū & .vii.
diacones & alios .xii. clericos eidē ad eccleſie miniſte/
riū adiunxit: & inde occulte diſcedēs pentapolim per
rexit: ubi & biēnio xp̄m euāgelizans ꝑmanſit. Et mul
titudinē ibidem gentiliū cōuertit: eccleſias plurimas
fabricauit: & ordinatis ep̄is & p̄ſbyteris ꝑ ciuitatis il/
las poſt duos annos alexandriā rediit. Et cum multi/
plicatos fideles repperiſſet deo grās egit. Pōtifices aūt
idoloꝝ eum comprehēdere conabant̄. ℭ Cum aūt in
ſolēnitate paſchali que anno illo .24. die apri. occurrit
miſſam fidelibus celebraret: & eadem die feſtum ſera
pis dei egyptioꝝ pagani colerent: conueniens multi/
tudo gentilium ad eccleſiam que erat iuxta portū ubi
euāgeliſta domini ſacra myſteria ꝑagebat: miſerūt fu
nē in collo eius & ipſum per rupes & ſaxa trahebant
ad locum qui dicitur buculi dicentes: ꝙ trahebant
bubalum ad loca buculi. Carnes autem eius in terrā
fluebant & ſaxa īficiebant̄ ſanguine: ueſpere autē fa/
cto miſerunt eum in carcerem: ubi cuſtodibus appo/
ſitis & nocte dormiētibus primo angelica uiſione cō
fortatus eſt. Deinde circa noctem mediam ipſo domi
no xp̄o ſibi cum ingenti lumine apparentē: & pacem
ſibi annunciante: ad celeſtia regna inuitatur: mane au
tem facto funem iteꝝ in collo eius mittunt: & iterū
huc illucq̄ certatim pertrahunt. Qui gratias agens
deo & ſpiritū ſuum domino cōmēdans beatam xp̄o
animā reddidit. Cū autem gentiles corpus eius uellēt
comburere ſubito aer turbatur: grādo exoritur: toni/
trua ītonant: fulguraq̄ coruſcant. Ita ut cūcti timen/
tes corpus dimitterent. Quod xp̄iani rapuerunt & in

loco ubi eccleſiā conſtruxerat:in loco buculi tumula/
runt:ubi quieuit uſq₃ ad tēpus : quo inde ipm̄ ueneti
uenetias tranſtulerunt:ut ſupra dictū eſt:in eius tran/
ſlatione pridie calen.februarii. Paſſus eſt autē beatus
euangeliſta.vii.cal.maii.Circa annos domini.lxiiii.ui/
delicet octauo neronis anno.In loco autē per quē tra/
ctus fuit:ſi qs in die paſſionis eius herbam ibi naſcen/
tem lacerauerit ſanguinem uiuum emittit.

¶De ſcō Adelberto epō & mr̄e. Cap. LXXXVII.

ADelbertus eps̄ & mar̄ de partibus ſclauo/
nie nobilibus parētibus natus ab archiepi
ſcopo parthenopolis noīe adelberto ab in
fantia educatus & doctus eiuſq₃ noīe uoca
tus ē.Qui a iuuenilibus annis elemoſynis & orationi
bus ac ieiuniis intētus liberalibus & catholice fidei di
ſciplinis imbutus magr̄ fuit ſcholaꝝ īpatoris othōis.
Defuncto aūt ſancto epō adelberto : iuuenis ſub epo
prageū miles efficit̄ tpalis qui militiam & imperato/
ris curiam ſtrenue gubernabat. Cum autem epiſco/
pus prage ciuitatis obiſſet:& populus cū clero de ele/
gendo paſtore tractaret die quodā dominico demon
per os cuiuſdam obſeſſi ad eccleſiā delati clamare ce/
pit:ſe nullum timere niſi adelbertum militem:qui ca
thedram epiſcopalem erat aſcenſurus:& ipſe ab eodē
confeſtim eiiciendus.Statimq₃ uocato adelberto op/
preſſus liberat̄:& ipſe in epiſcopum ab omnibus eli/
gitur:quod dum otho imperator tunc exiſtens uero
ne audiſſet:gratiſſimum habuit:& ipm̄ continuo cō
ſecrari mādauit.Qui factus eps̄ diuinis operibus ua/
cabat:& p̄dicationi iugiter inſiſtebat.¶Sed cū popu/
lum uitiis obſtinatum corrigere nō poſſet:relicto epi
ſcopatu romā acceſſit & diſpenſatione romani pōtifi
cis obtenta peregrinari ad tempus decreuit:oībuſque
pauperibus errogatis peruenit ad montē caſſinū:ubi
cōſilio fretus abbatis tulli qui ſecundū regulā baſilii
cū monachis ibidem deo ſeruiebat:acceptis ab eo epi
ſtolis romā rediit:& diſpenſatione papali ad abbatē
leonē acceſſit:a quo & monachus factus fuit: ubi du/
dum exiſtens quādam illuſtrem dominam romano/
rum que nimio langore detenta per annū panem nō
guſtauerat:oratione ſola ſanauit.Verum cū ab archi/
epiſcopo maguntino eius metropolitano iterum ad
ſuum epiſcopatum peteret̄:iuſſu ſummi pontificis li
cet ſatis renitens ad epiſcopatū reuerſus eſt: ea tamen
cōdictione:ut ſi populum oīno incorrigibilē inueni/
ret:ad monaſteriū ſibi redire liceret.¶Cum aūt exi/
ſtens prage die quadā nobilem dominā in adulterio
deprehenſam ad ſe ut patrem miſericordie cōfugien/
tem in monaſterio uirginū incluſiſſet:eamq₃ īde uio/
lenter raptā parentes ultores ſceleris decollaſſent: tur
batus adelbertus epiſcopatui reſignauit: & romā re/
greſſus monaſteriū ſuum repetiit:ubi poſtq̄ modico
tēpore cōmoratus fuiſſet ſaluti animaꝝ intendens aſ
ſumptis ſecū gaudētio eius germano & monacho ac
quodā benedicto p̄ſbytero ad predicandū polloniam
adiit:ſed a duce baliſtano repulſus cunctas regiones il
lius peragrauit.Et cū iuxta uillam per planiciem quā
dam pergeret:ſociis alibi dimiſſis ab infidelibus ten/
tus lācea trāſfixus diriſq₃ uulneribus cōfoſſus atq₃ de
mū capite ceſus mr̄iū cōſumauit feria ſexta.7.ca.maii
Cuius corpus pragā tranſlatū ibidēq₃ cōditū qeſcit.

¶De ſcō Cleto papa & mr̄e. Cap. LXXXVIII.

CLetus papa & martyr natiōe romanus de
regione uicopatricio patre emiliano:lino
pontifici in epatu romano ſucceſſit: & ſe/
dit annos ſeptem menſem unum dies.xi.
Hic ex precepto beati petri apoſtoli.xxv. preſbyteros
ordinauit in urbe roma menſis decēbris. Hic pōtifex
primus in litteris ſuis poſuit ſalutē & apoſtolicam be
nedictionē.Qui etiam oībus populis ſcribens appro/
bat & cōmendat peregrinationes ad ſanctos & maxi
me ad limina ſancti petri : aſſerens qđ ualidior eſt ad
ſalutā ſcī petri uiſitatio q̄ ieiuniū duorū ānoꝝ. Et il/
los etiam anathemate ſubdit:qui uiſitationē apoſto/
lorum impediunt uel diſſuadent. Dicunt quidam:
quod linus & cletus petri ſucceſſores non ſederunt
ut pontifices ſed ut petri coadiutores. quibus beatus
petrus in uita ſua credidit diſpenſationem eccleſiaſti/
carum rerum.Ipſe uero tantū predicationi & oratio/
ni uacabat : propter quod tanta auctoritate dotari.
meruerunt ut in catalogo pontificum ponerentur
Clementem uero ipſe beatus petrus ſucceſſorem ſibi
conſtituit:licet autem hec ueritati nitantur:tamen ut
ait hieronymus beatus clemens ſpiritusſancto plenus
timens ne apoſtolica ordinatio poſteris temporibus
tranſiret in uitium.ut quidam hereditarium manus
putantes minus de dei cogitarent electione:linum &
cletum ante ſe coegit pontificare. Et ſic clemens pri
mus fuit p petri electionē:tertius uero per gradū.Bea
tus aūt cletus tpe titi & ueſpaſiāi impatoꝝ martyrio
coronatus ē.Sepultuſq₃ eſt iuxta corpus beati petri in
uaticano.vi.calē.maii.Et ceſſauit epatus dies.xxxv.

¶De ſcō Marcellino papa & mr̄e. Ca. LXXXIX.

MArcellinus papa & martyr natione roma/
nus ex p̄re ꝓiecto de regione capritauri ca
io pontifici in epiſcopatu romano ſucceſ/
ſit:ſeditq₃ annos octo menſes.ii.dies.xxv.
Quo tēpore fuit grauiſſima perſecutio xp̄ianoꝝ ſub
diocletiano & maximiano īpatoribus:ita ut īfra unū
mēſem.xvii.milia hominū ꝓmiſcui ſexus p diuerſa ꝓ
uincias martyrio coronarēt̄ xp̄iani. Qua de re & ipſe
marcellinus ad ſacrificiū ductus ē:ut thurificaret. Et
mortē expauens cōpulſus a diocletiano duo grana in
cēſi poſuit idolis.Poſtea uero penitentia ductus in cā/
pania corā.lxxxviii.epis ore ꝓprio penituit & cinere
capite aſpſus ac ſilicio indutus ſe peccaſſe cōfitēs epis
iudicādū ſuppoſuit dicēs ſe paratū ad oīa q̄ ſibi impo/
neret.Illi uero eidē reſponderūt:q₃ ſummus pontifex
a nullo iudicādus eſſet. Nam ſi ipſe negauit & petrus

etiã magiſter ſuus negauerat: quem tamẽ nullus apoſtolorũ iudicare pſumpſerat: ſed egreſſus foras amare defluerat. Ipſe ergo ſuam cauſam colligeret: & ore proprio ſeipm iudicaret. Tunc marcellinus ob ſcelus idolatrie iudicauit ſe deponẽdũ: anathematizauit etiam quicũq; corpus ſuũ ſepulture traderet. Sicq; pgẽs ad diocletianũ ſe chriſtianũ cõfitens cũ claudio & cyrino & antonio diaconibus capitalem excepit ſententiã: ſicq; martyrio coronatus eſt. vi. cal. maii. Hic etiã fecit ordinationes duas p menſem decẽbr. pſbyteros. iiii. diaconos. ii. epos p diuerſa loca nũero. v. ¶ Poſtq̃ autẽ decollatus fuiſſet: & corpus eius. xxx. diebus ad exemplũ xpianoꝝ in platea iacuiſſet: nocte apparuit p uiſum beatus petrus apoſtolus marcello preſbytero: eidẽ marcellino in epatu ſucceſſuro interrogãs quare corpus ſuũ inhumatũ nõ ſepeliret. Et ſe petrũ apoſtolũ eſſe dixit. Qui cũ reſpõderet: q corpus ſuũ iã dudũ ſepultũ fuerat. Apoſtolus ei dedit ĩtelligere q dicebat de corpe marcellini. Cũ aũt marcellus dixiſſet q ipm ppter ſententiã excõicationis ſepelire nõ auderet: audiuit ab apoſtolo q omnis q ſe humiliauit exaltabit: & q multũ ſe marcellinus humiliauerat: qui ſe indignum ſepultura iudicauerat. Admonẽs ut ipſum iuxta ſe tanq̃ martyrẽ & ueꝝ põtificẽ tumularet: ut quos iuſtificabat gr̃a nõ diuideret ſepultura. Marcellus ergo cũ lucina & preſbyteris ac diaconibus noctu corpus accepit & iuxta corpus beati petri in uaticano ſepeliuit. Ab eodẽ die ceſſauit epatus annos. vii. menſes ſex. dies. xxv. ppter nimie perſecutionis ĩmanitatem.

¶ De ſcõ Ricario confeſſore. Cap. LXXXX.

Ricarius cõfeſſor natus uilla cẽtula puincie põtine monitus a quodã caldonico ſacerdote quẽ de hibernia uenietẽ hoſpitio ſuſcepat: de ruſtico religioſus effectus utebatur pane hordeaceo cinere cõmixto. Aquã uero cũ lachrymis tẽperabat: & ex illa balnea faciẽs leproſos fouebat: & poſtmodũ ipſe eadẽ balnea ĩtroibat. Qui etiam in britãnia pdicauit. Rex uero francoꝝ dagobertus eius famã audiẽs ipm ex deuotione uiſitãs eiuſdẽ ſe orationibus cõmendauit: ab eo quoq; inuitatus ad mẽſam magis ipe ſalutaribus monitis mẽte q̃ tẽporalibus cibis corpe refectus eſt. ¶ Deinde uir ſanctus famã mũdi fugiẽs a giſilimaro quodã uiro nobile in ſilua criſiaſſenſe cum ſigobardo diſcipulo ſuo locũ ſolitariũ deo ſeruiendi obtinuit. Ibiq; breui ſtructo tugurio uitã anachoriticã multo tpe exegit: multoſq; ad ſe uenietẽs languidos diuerſis ab ĩfirmitatibus ſanos effecit. Et redimitus uirtutibus ĩ pace qeuit. vi. cal. maii. Sepultuſq; eſt a diſcipulo in loco ubi ipſe ſibi pcepat. A quo in extaſim rapto uiſus eſt in aula ſplẽdidiſſima mira fragãtia referta cõſiſtere ſplẽdore ad mirabili coruſcare. Cuius corpus ocialdus olim eius abbas cum ſuis monachis ad ſuũ monaſterium centulam tranſtulerunt: ubi multoꝝ ſignorum gloria claret.

¶ De ſancto Anaſtaſio papa primo & confeſſore. Cap. LXXXXI.

Anaſtaſius papa huius nominis primus natiõe romanus ex patre maximo ſyricio papa in põtificatu romano ſucceſſit: & ſedit annos. xiii. mẽſes. x. dies. xxv. Hic cõſtituit ut debiles aut mẽbris carẽtes non poſſent clerici cõſignari. Conſtituit etiã ut quãdo euãgeliũ legeref pre‑ſbyteri & clerici non ſederent: ſed ſtarent. Et ſtatuit ut nullus tranſmarinus ad clericatus honorẽ ſuſciperef: niſi pprii epi chirographũ cũ ſigillo exhiberet. Et hoc pcipue cõſtituit ppter hereticos manicheos q in ultra marinis ptibus abũdabãt. Hic in magna ſenectute annoꝝ uidelicet ultra. lxx. ſummus põtifex electus eſt ppter ſuã nimiã ſanctitatẽ. Quã btũs cognoſcens hieronymus ei cõtẽporaneus ſcripſit de illo: q eius uita diuturna mũdus in meritus eẽt frui. Floruit aũt tẽpore archadii ĩperatoris. Et qeuit in domino. v. calen. maii. Sepultuſq; eſt in cemiterio beati petri apoſtoli.

¶ De ſancto Antimo epiſcopo & ſociis martyribus. Cap. XCII.

Antimus eps cũ aliis multis apud nicomediã ſub pſecutione diocletiani martyrium paſſus eſt. Qui ut tradit hiſtorie eccleſi. libro. vii. cũ eſſet pontifex ipſius ciuitatis ob cõfeſſionẽ xpi martyrii gloriã capitis obtruncatione ſuſcepit. Quẽ tanq̃ bonũ paſtorẽ: ſecuta eſt uniuerſa pene gregis ſui multitudo per eandẽ martyrii uiam. Quoꝝ alios pfatus tyrannus apud eandem tunc reſidens ciuitatem gladio obtrũcari: alios ignibus cõflagrari: alios nauiculis ĩpoſitos in pelago mergi fecit ipſis fidelium turbis ultro ſe tanto feruore neci offerentibus: ut etiam ſe interrogari non permitterent: ſed chriſtianos ſe confitentes ſponte ſuppliciis ingererẽt. Quorum paſſio recolitur. v. calen. maii.

¶ De ſancto Liberale confeſſore. Cap. LXXXXIII.

Liberalis de ciuitate altini natus a ſancto epiſcopo heliodoro eiuſdem urbis in eadem ciuitate nutritus & doctus fuit. Qui lectioni ſacre & orationi atq; carnis maceratiõni uacans domino ſeruiebat pauperum quoq; uſibus intentus erat: egrotantibuſq; curam ſolicitus impendebat. Corpus quoq; ieiuniis atterens ad tantam perfectionem deuenit: ut ſingulis diebus dominicis ſacram communionem percipiens: deinceps ſine ullo cibo uel potu tota hebdomada permanebat. Cum autem paganorũ perſecutione feruente heliodorus epiſcopus de altino receſſiſſet: & ad inſulas ſe maritimas contuliſſet: liberalis in eccleſia principali que erat dei genitricis orationem fudit ad dominum: ut eius in pace ſuſciperet ſpiritum. Eademq; nocte angelus domini ſibi dormienti apparuit: & orationẽ eius exauditam a domino nunciauit. Qui ſurgens a ſomno uiſitauit ſingulas eccleſias ciuitatis: peruenitq; ad inſulam que dicitur flactio caſtrorum ut ad ſanctum heliodorum accederet. Sed cum ad ipſum ppter aquas interpoſitas tranſire non poſſet: in eccleſia proxima ſancti laurentii modico tempore cõmoratus eſt: ubi poſt paucos dies inter ſacerdotũ manus migrauit ad chriſtũ. v. calẽ. maii. Corpus quoq; eius ibidem ſepultum proceſſu temporis deſtructa altineñ ciuitate ad oppidum taruiſinum tranſlatum eſt.

¶ De ſancto Pulione martyre. Cap. XCIIII.

Pulio martyr in ciuitate ciuilitana prior lectorum fuit: de qua quidem urbe ualentianus imperator oriundus extitit: in qua & ipſe martyr ſub perſecutione Diocletiani & maximiani imperatorum martyrium pertulit agente preſide probo. Hic enim preſes poſtq̃ in ciuitate firmeñ ſanctum Hyrencum eiuſdẽ urbis epm.

cū ſancto mōtano preſbytero ſmeruleū in flūmine demergi fecerat. Sanctū quoq; demetriū ipſius eccleſie diaconē decollauerat puenit ad urbē ciuilitanā: ī qua pridē ſanctus euſebius ipſius ciuitatis pōtifex paſſus fuerat: fecitq; teneri pulionē lectorē: quē Chriſtū conſtantiſſime cōfitentē ac ſacrificare nolētem: dicentēq; ſe uelle patrū ſuorū qui ꝑ Xp̄o paſſi fuerāt imitari ueſtigia. Flāmis iuſſit exuri: qui paſſus eſt. v. calen. maii.

¶ De ſcō Vitale martyre. Cap. XCV.

Vitalis martyr miles Xp̄i natione mediolanēſ apud rauēnā tp̄e neronis paſſus ē. Hic uxorē ualeriā habuit: ex q̄ gemellos geruaſiū & ꝓtaſium ꝓcreauit. Qui cū paulino iudice rauēnā ingreſſus cū quēdā chriſtianū arte medicū noīe urſicinū natione ligurem decollari uideret: illeq; martyriū expauiſſet: ſanctus uitalis eum exhortari cepit: ne ipſe q alios curare cōſueuerat: ſeipm̄ eterne mortis iaculo uulneraret. Quod urſicinus audiēs cōfortatus martyriū libēter excepit: quē uitalis honorifice ſepeliuit: & ad paulinū cōſularē ſuū ultra uenire cōtēpſit. Ille uero nimiū indignatus: tū qa ad ſe uenire cōtēpſit: tū quia urſicinū ſacrificare uolentē retraxit: & ſic ſe xp̄ianū oſtendit: iuſſit eū teneri: & cōfitentem Xp̄m in equuleo leuari: deinde ip̄m ad palmā duci: & ſi ſacrificare nollet: foueā ibi ꝓfundiſſimā donec perueniret ad aquā fieri: & ibidē ip̄m depoſitū terra ac lapidibus obrui. Locus aūt ubi decollabant xp̄iani palma dicebat eo q arbor antique palme illic eēt. Beatus ergo martyr eodem adductus cū ſacrificare nollet: facta fouea ut dictū eſt: terra ac lapidibus eſt obrutus. Sacerdos aūt idolorū qui hoc cōſiliū dederat: arreptus a demonio ꝑ ſeptē dies clamabat: q uitalis martyr eū incendebat. Die aūt ſeptimo in flumine ſe ꝑcipitans miſerabiliter expirauit. Paſſus eſt autem ſanctus martyr iiii. calen. maii. circa annum domini. lvii.

¶ De ſcā Valeria martyre. Cap. XCVI.

Valeria martyr ſancti uitalis uxor: & mater ſcōrū geruaſii & protaſii cū exiſtēs mediolani uirū ſuū rauēne paſſum audiſſet: illuc cū famulis acceſſit: & corpus ſcī uitalis auferre uoluit. Verū in ſomnis admonita a beato martyre ne corpus a malo hoīe bene poſitum uiolaret: ip̄m dimiſit: & mediolanū ī curru rediēs: ruſticos deo ſuo ſiluano ſacrificantes incurrit. Qui eā de uehiculo deponētes hortabant ſecū epulari: ſed illa ſe chriſtianā eē: nec ſibi licere de īmolatis idolis māducare reſpondit. Quod illi audiētes tāta eā cede mactauerūt: ut uix eam ſeminecē ſui famuli ad mediolaneū urbē perducerent. Que infra triduū migrauit ad dominū Recte autem eius paſſio uiri ſui legende cōtinuatur: quia dies certus eius martyrii non exprimitur.

¶ De ſancta Theodora uirgine & martyre & uno milite martyre. Cap. XCVII.

Theodora uirgo & martyr: cuius paſſionē ambroſius ſecundo libro de uirginibus facundo ſermone & luculento ſtilo diffuſius pertractat: cum uno milite cuius nomē ſubticet: apud anthiochiam paſſa eſt. Que cum elegātis eſſet decoris ex uirginitatis profeſſione aſpectus publicos fugiebat. Tandem puella a gentilibus detenta producitur: duplex profeſſa certamen & uirginitatis & religionis: dataq; ei optione a iudice: aut ſacrificare uirginem: aut lupanari proſtitui iubet: ut alterum ſpōte deſereret: cum ei alterū abſtuliſſent. Ipſa autem tolerabilius extimans mētem uirginē q̄ carnem habere: & q uirginitatē mentis nemo ab inuita poteſt eripere: fleuit: & tacuit: ne eā uel loquētem adulter audiret. Ducitur ergo uirgo Xp̄i ad lupanar: ſed proſtitui poteſt: adulterari non pōt. Certātibuſq; ſingulis quis predā primus inuadat: illa introclauſa dominū exorabat: ut qui ſuſannā de ſupplicio eruerat: eā de periculo liberaret. Vix cōpleuerat orationē: & ecce uir militis ſpecie terribilis apparuit. Qui cunctis ſibi ex timore cedentibus ingreſſus cellulam uirginē cōfortauit: dicens q eā uenerat ſaluare nō perdere: ſuas ſ ei ueſtes offerens: & habitum uirginis poſcens: ut ſic mutatis ueſtibus illa incorrupta militis ſpecie egreſſa ſeruet: ipſe uero remanens uirginis habitu ſi neceſſe eſt martyrium quod optat patiat. Quē uirgo ꝑſecutorē exiſtimās ceruicem eius gladio ꝑparabat. Tandē xp̄ianiſſimū cognoſcens: & ueſtes ſuas exuēs cū milite habitum cōmutauit: & habitu uirili exiēs cunctis ignota militem uirginali tunica amictū dimiſit. Poſt hec alius cubiculum ingreſſus quaſi cum puellam tractare inciperet: uirum reperiens ſtupore miratus: ſexum femineum in uirilem mutatum arbitratur. Sed dubitans ne magicis artibus & ipſe ſexu forſitan mutaretur: concitus exiens uiſa narrauit populus obſtupuit: & militem pro puella deprehenſum pro eadē ad mortem damnauit. Dumq; ille gladium libens exciperet: fertur puella ad locum certaminis uirili habitu cucurriſſe: factum propalaſſe ambo de nece certaſſe ille dicebat ſe iuſſum occidi non illam. Nam eadem ſententia que eum damnauerat illam abſoluerat. Illa econtra clamabat q non illum uadem mortis elegerat: ſed fidem pudoris optauerat. Nec interuenerat ut ſibi necem eriperet: ſed ut uirginitatem defenſaret: ꝑplexeq; orationis lepore martyrium expetebat. Dudum igitur ambo contenderunt & ambo tandem uictores extiterunt. Nec diuiſa eſt corona ſed addita. Miles enim pro uirginitatis defenſione palmam obtinuit: uirgo pro uirginitatis confeſſione coronam percepit. Sicq; ambo capitali ſentētia triumpharūt. iiii. calē. maii.

¶ De ſcō Petro martyre ordīs ꝑdicatoꝝ. Ca. LCVIII.

Petrus nouus martyr de ordine predicatorum de ciuitate ueroneñ oriundus: uelut roſa de ſpinis exortus de parentibus hereticis fidei pugil egregius exurrexit. A quorum tamen errore ſe mundum ſeruauit. Cum ad huc

.vii.eſſet annorum & a ſcholis rediret a patruo hereti co interrogatus quid didicerit: reſpondit ſe didiciſſe: credo in deū patrem omnipotentē creatorē celi & ter re. Ille uero ne diceret creatorem celi & terrre prohi bebat: eo ꝙ deus uiſibilium creator non fuiſſet: ſed diabolus omnia que uidentur procreaſſet. Puer uero ſicut didicerat ſic uelle dicere ac credere affirmabat. Il le uero hec ei ꝑ auctoritates ſuadere conabant. Quas oēs puer ſpirituſancto plenus cōtra eū conuertit: eūq; gladio quaſi proprio ieremit. Patruus uero indigne ferens a puero ſe cōfuſum: patri geſta rettulit: & ut pe trinum a ſcholis remoueret oīo perſuaſit. Timebat enim ut dicebat ne cū petrinus fuerit bene eruditus ad meretricē illā romanā eccleſiam ſe conferret: & ſic eoꝝ fidem cōfunderet. Qui neſciēs ueꝝ dixit: dū pe trū hereticoꝝ ꝑfidiā deſtructuꝝ tanq̄ alter caiphas ꝓ phetauit. Sed qa res a deo fiebat pater monitis fratris aſſenſum nō prebuit ſperans ꝙ pueꝝ ad ſuā ſectam ꝑ traheret cū in grāmatica eruditus foret. ¶ Videns aūt petrus non eſſe tutū cū ſcorpionibus habitare: relicto ſeculo: fratrum predicatoꝝ ordinē annoꝝ .xv. itroiuit. In quo .xxx. annis fere perſeuerauit: & ad cumulū to tius perfectionis aſcendit. Virginitatē quoq; mētis & corporis illibatam ſeruauit: nec alicuius mortalis cri minis cōtagium ſenſit: ſicut ſuoꝝ cōfeſſoꝝ teſtimo nio ꝓbatum eſt. Carnē quoq; ieiuniis aſſiduis mace rabat. Noctes poſt breue ſomnū ſtudio ſacre ſciē occu pabat: dies uero aīaꝝ cōmodis īpendebat predicatio nibus uel confeſſionibus aut hereticoꝝ diſputationi bus inſiſtendo: pro fidei quoq; defenſione ſe totū ex ponebat: orationibus crebris petēs a domino: ꝙ non finiret eū ex hac uita migrare niſi ſumpto calice paſ ſionis: multis etiā miraculis coruſcabat. ¶ Quadā die dū mediolani quendā epm̄ hereticoꝝ a fidelibus ca ptū ꝑſente populi multitudine examinaret: & diſpu tatio protracta fuiſſet: & maximus ſolis eſtus cūctos affligeret hereſiarcha petro dicere cepit: ꝙ ſi erat ita ſanctus ut eum ſtultus populus affirmabat: populum ipſum eſtu mori ꝑmittere non debebat: & ꝙ rogaret deū ut nubē aliquā ſoli opponeret: & ſic populū refri geraret. Aſſerēs ꝙ ſi hoc fieret fidē catholicā reciperet maxime cū nulla uel minima nubecula in aere appa reret. Quod beatus petrus corā oībus ſe factuꝝ pro miſit. Deinde ad dominum orationē fudit. Statimq; ſigno crucis edito: nubes in aerem aſcendit: & ſe inter ſolē & populū iterpoſuit: atq; in modū papilionis cū ctos ab eſtu per magna horam refrigerauit: hereticus uero in ſua duritia permanēs: ad ueritatem fidei ueni re cōtēpſit. Contractū quendā nomine aſerbum: qui per quinquenniū in ſextario trahebat ad ſe deductū mediolanū ſanauit. ¶ Nobilis quidam filiū habebat qui tumore gule horribili: nec loqui nec uix ſuſpira re ualebat: capā petri ex deuotiōe ſubſtulit: de qua fi lio gulā tetigit: illeq; cōtinuo ſanitatē recepit. ¶ Idem nobilis poſtmodū graui corroſione corporis torque bat: qui capam eandem ex deuotione reſeruatā ſuper ſe poni fecit: moxq; uermē piloſum duo habente ca pita euomuit & omnis dolor ceſſauit. ¶ Cuidam eti am iuueni muto immiſſo digito in os eius tactaq; lin gua beneficium loquele conceſſit. ¶ Verum cum pe ſtis heretica in lombardie prouincia pullularet: ſum mus pontifex ad peſtem diabolicam abolendā: diuer ſos inquiſitores de predicatoꝝ ordine in diuerſis lō bardie partibus delegauit. Inter quos beatum petrū in mediolano & in eius comitatu inquiſitorē prauita tis heretice auctoritate apoſtolica ordinauit. Qui ſibi iniunctū officium diligenter exercens hereticos ubiq; perquirens nullam eis requiem tribuebat: ſed ipos tā potentia expellebat q̄ ſapientia conuincebat. Quod il li uidentes de ipſius morte tractare ceperunt: & fauto rem quendam ipſoꝝ ſicarium: ut eū occideret ꝑcibus & precio induxerunt. ¶ Cū igit̄ ſanctus petrus de ci uitate cumana ubi fratrum ſui ordinis prior erat me diolanum pergeret pro officio inquiſitionis exequē do ꝑdictus ſacrilegus ipſum in itinere aggreſſus edu cto enſe ſacrum eius caput crudeliter impetiit: & duo bus diris uulneribus ſauciauit. Qui nō querula uoce murmurans ſed ſufferens omnia patienter ſuum do mino ſpiritum cōmendabat. Symbolū ſacre fidei pro qua dimicabat deuotiſſime ꝓferēs: cuius nec in mor tis articulo deſiit eſſe preco. Sed cū adhuc martyr do mini palpitaret cultellum litor arripuit: & per latera eius tranſfixit. Cuius corpus fratres predicatores tule runt: & mediolanum deferentes honorifice ſepelie runt. Ad cuius ſepulturam lampades depēdentes plu ries diuinitus & abſq; humano ſtudio ſunt accenſe: multis quoq; coruſcat & manifeſtis miraculis ibidē requieſcens: qui paſſus eſt .iii. calen. maii.

¶ De ſcō Titico diacono. Cap. XCIX.

Iticus diaconus diſcipulus ſancti pauli apo ſtoli & unus ex .vii. diſcipulis fuit: ut ſcri bit abbas dorotheus. Huius meminit idē apoſtolus in epiſtolis ſuis uidelicet ad col. iiii. & ſecūda timo. iiii. pronuncians eū fratrē chariſſi mū ac cōſeruum ſuum in domino. Qui etiam ab eo dem apoſtolo eps colophonie ordinatus: poſt ꝑdica tiōis officiū diligentius pactū apud paphum oppidū īſule cypri qeuit in domino: ibidē ſepultus .3. cal. maii.

¶ De ſanctis Agabo & Secundino epiſcopis & ſociis martyribus. Cap. C.

Gabus & ſecundinus epi & ſocii eoꝝ paſſi ſunt apud cirteū coloniā: que eſt in numi da. Qui perſecutione ualeriani poſt longū exilium in prefata urbe in qua tunc maxi me gētilium rabies ad tentandā iuſtoꝝ fidem inhia bat: ex illuſtri ſacerdotio gladio cōſumati effecti ſunt martyres glorioſi. Paſſi ſunt etiam in eorum collegio emilianus miles tortula & antonia ſacre uirgines & quedam mulier cum ſuis gemellis: qui paſſi ſunt .iii. calendas maii. Hec ado.

¶ De ſancto Leone epō. Cap. CI.

Eo eps in greciaꝝ partibus natus oīa in ſe culo abdicauit pro xp̄o crucemq; eius tol lens: & ſi nō corpore martyriū paſſus eſt animo. Qui etiā in uita ſua miraculis cla ruit. Nam mulierem a graui corporeo langore ſana uit. Et in ſamo īſula in pace quieuit. Cuius corpus dū īde greci nauigio transferre nixi ſunt: īde ſe nunq̄ mo uere potuerunt: donec corpore quod amouerant ſuo loco repoſito abeundi facultatē obtinuerunt. ¶ Poſt multum uero temporis uenetorum naues in ipſius inſule portu degentes: corpus ſancti in eius ſolennita te que tunc uenetis ibi exiſtentibus contigit uidelicet tertio calen. maii deuotius uiſitarunt: miſſaq; ſolen

niter celebrata inde diſcedere curauerunt. Exeuntes quoqꝫ portum exorta ſubito tempeſtate redire coacti ſunt: poſt morulam uero mare ſedato iterū exierūt: iterūqꝫ aduerſantibus uentis retrocedere cōpelluntur. Tunc cōmuni conſilio habito ſanctū corpus inde leuantes ad nauem deduxerunt: & cōtinuo omni tempeſtate propulſa flante uento pſpero deuenerunt mothonum. Vbi uox de celis inſonuit inquiens: hoc eſt corpus epī leonis. Inde uenientes zacynthum uiſa eſt aquila alis extēſis ſuper corpus excubare: que illos ad ultra cedēdum ſigno monſtrauit alaꝝ. Dūqꝫ alie naues tempeſtatem & naufragium ac pene precipitium paterētur: ſola illa in qua ſanctū corpus quieſcebat illibata permāſit. Et quoties luminaria circa corpus accenſa flante uento extinguebant᷑: toties per ſeipſa diuinitus accendebant᷑. Venientes aūt ad portum ueſtis ab epiſcopo loci ipſius uiſitant᷑. Qui cum aliquid ex ſacris reliquiis obtinere precibus: aut precio minime potuiſſet: aquam tamen lotionis ſacrorum membrorum impetrauit. Celebrataqꝫ miſſa cum corpus aqua diluiſſet: & ex ipſa cuidam languēti preſbytero in potum dediſſet: mox ille ſanatus qui ab aliis delatus fuerat incolumis ad eccleſiam ſuam perrexit. Tandē uenetias naute illi applicantes leoni methamaucēſi epō corpus conceſſerunt: qui ipſum cum ſummo gaudio percipiens honorifice condidit: ubi & cecus illuminatus fuit: & eger manum habens aridam ſanitatem recepit. Proceſſū uero tēporis methamauco a mare ſubmerſo corpus illud ad monaſteriū ſancti ſeruuli martyris tranſlatum eſt. Cuius feſtū agitur. iii. cal. maii.

¶ De ſcō Roberto abbate. Cap. CII.

RObertus abbas & fundator ordinis ciſtertienſiū fuit: qui dum in moliſmo mōaſterio epiſcopatus lingonenſiū abbas eēt: quod tūc cenobium erat fama celeberrimum & diuitiis opulentum: quia hec plerūqꝫ ſolent animos ad laſciuiam prouocare: cupiens uir ſanctus artiorem uitam eligere cum. 21. ex monachis eiuſdem loci uiris pfectis: poſt multos labores & itinerum difficultates ciſtertium deuenerunt: qui tunc horroris & uaſte ſolitudinis locus erat: ubi anno domini. 1098. ſanctus robertus auctoritate fultus hugōis lugdunēſ archiepiſcopi tūc apoſtolice ſedis legati & gualterii cabilonenſ epī nec non odonis burgundie ducis inclyti abbatiā conſtruxit: & ordinem qui ciſtertienſis dicit᷑ incohauit. Poſt aliquod uero tēpus a moliſmenſibus monachis requiſitus: ipſum monaſterium ſue regule ac ordini adiecit: & ex utroqꝫ unū corpus effecit. Sicqꝫ ſanctus abbas ordine initiato ſatiſqꝫ dilatato ſanctis operibus deo ſeruiēs laudabiliter uixit: & clarus uirtutibus ad chriſtum migrauit. 3. cal. maii. Sepultuſqꝫ eſt in abbatia ciſtertii: ubi & miraculis pollet. Anno aūt. 14. poſt ordinis fundationē ſcūs bernardus ordinē ipm īgreſſus tā merito q̄ numero locoꝝ & fratꝝ ipm mirabiliter adauxit: ut in eius legēda dicet᷑. 13. cal. ſeptēbris.

¶ De ſcō Mariano cōfeſſore. Cap. CIII.

MArianus monachus de territorio biturīcenſiū natus tempore ſancti alodii ſucceſſoris ſancti germāi circa annos domini. 480. claruit. Qui a ſancto mamertino abbate in prefato monaſterio monachus factus eſt. Cuiqꝫ idē pater officium alendoꝝ aīalium commiſit: quod ille gratanter ſuſcepit & humiliter adīplere curauit. Die quadam aprum a canibus & uenatoribus fugatū ad ſe fugientem benignius excepit: canibuſqꝫ ut animal dimitterent imperauit. Qui ex eo die domeſticus effectus ſanctum uti catulus ſequebat᷑. ¶ Die dominico ad eccleſiam pergens ut ſibi mos erat: fratrem ſecū duxit inuitum eo ꝙ ille debebat ipſa die fratribus miniſtrare. Et dum audientes miſſam nimis tardarent: illeqꝫ ad horā ſe non poſſe redire putaret: finito euangelio equum ut abiret aſcendit: ſed nequaq̄ ipſum inde mouere potuit: donec ſeipſum deliquiſſe cognoſcens ad eccleſiam rediit: & uſqꝫ ad finem miſſe cum mariano pmanſit. Et ad horam reuerſus ſuum miniſteriū adimpleuit: uir aūt domini in monaſterio fontaneti in pace quieuit. iii. calē. maii corpuſqꝫ eius inde delatum antiſiodori in ſuo monaſterio ſepultū eſt.

¶ De ſcō Mariano & Iacobo mrībus. Cap. CIIII.

MArianus & iacobus martyres apud urbē lambaſitanam ſub decio paſſi ſunt. Quorum prior lector: alter uero diaconus extitit. Qui pro confeſſione nominis xpiani in ciuitate circeū colonia tenti grauiſſimis ſuppliciis excruciati ſunt. Poſt que marianus per apices pollicū ſuſpenſus graui pondere pedibus innexo crudeliter tortus eſt. Deinde cum collega dudum in carcere maceratus: ubi diuinis reuelationibus ſepius cōfortatur. Tandē ad prefatam urbem lambaſitanam directi & iterum diutius in ergaſtulo uincti: ſed diuina rurſum uiſitatione aleuiati. Nouiſſime cum multis aliis gladio conſumati ſunt pridie calen. maii.

¶ De ſcō Eutropio epō & martyre. Cap. CV.

EVtropius epſ & martyr ſancti dionyſii cōſocius fuit. Cuius paſſionē idem dionyſius grece ſcriptam per manus pape clementis direxit athenas. Hic fuit filius xerxis admirandi babylonie perſaꝝ regis & guine regine. Qui a pueritia litteris grecis & chaldeis edoctus liberalibuſqꝫ ſcientiis imbutus: curioſitate orbē luſtrare deſiderans: a patre licentiā circūeundi obtinuit: a quo & nicanorem pedagogum accepit: herodemqꝫ regē in galilea adiit: ut in eius curia aliquid cōſpiceret nouitatis. Auditoqꝫ de ieſu miraculis qui eo tempore in illis partibus pdicabat: ad cū acceſſit: quē uidens & audiēs licet gentilis reuereri cepit. Fuitqꝫ preſens miraculo quādo xps ex. v. panibus quinqꝫ milium hominum ſatiauit. Quo uiſo iam in ipſum credens eidem ut diſcipulus adheſiſſet: niſi pedagogū timuiſſet. Sed adorato in hieroſolymis templo domini more gentiliū ad patrem rediit & uiſa ſibi nūciauit. Rurſum quoqꝫ amore flagrans ieſu licentia a patre petita poſt annū in iudeam reuerſus eſt. Et cū ieſus die palmaꝝ ueniſſet hieroſolymam ſedens ſuper aſinū eutropius interfuit: & una cū ceteris flores & ramos in uiam ſtrauit. Fuitqꝫ de numero illoꝝ gentilium qui acceſſerūt ad philippum ut ieſum uiderent: ut dicitur ioannis. xii. Audito autem ꝙ iudei eum occidere querebant: repatriauit ne tanti uiri mortē cerneret: uel ſi mors ipſius tardaretur ut ei cum ſuis gentibus adiutorium contra iudeos conferret: cunctaqꝫ uiſa patri rettulit. Audiens quoqꝫ ieſum occiſum uehementer doluit: ſed poſt ipſum reſurrexiſſe intelligens per ea que de eo uiderat credidit: & de eius reſurrectione conſola/

tionẽ nõ modicã recepit: unde & in ultionem mortis xp̃i oẽs iudeos quos in regno paterno repperit occidi mãdauit. ¶ Poſt aliqđ uero tp̃s p̃dicãtibus apoſtolis Simone & iuda apud perſidẽ. Eutropius cũ patre & regno credẽtes ab eiſdẽ de xp̃i fide plenius edocti & baptizati ſunt: ubi & apoſtoli abdiam ep̃m & eutropiũ diaconẽ ordinarũt: ut in eoꝝ paſſione dicet̃. v. cal. nouẽbris. Et dũ predicti apoſtoli pro xp̃o paſſi fuiſſent: eutropius eoꝝ geſta & paſſiones cõſcripſit. Deinde patre iã ſene: ſeculo abrenuncians romã uenit: & a beato petro apoſtolo ad gallias predicandas miſſus acceſſit. Ingreſſuſq; ciuitatem ſantonas cũ xp̃m p̃dicaret ab infidelibus ceſus: & de urbe eiectus ſibi tugurium extra muros conſtruxit: ubi noctibus orationi diebus uero p̃dicationi inſiſtebat. Cũ aũt multo ibidẽ tp̃e cõmoratus fructũ modicũ p̃dicatiõis feciſſet: eo q. x. uiros ſolũmodo cõuertiſſet. Romã repedans beatũ petrũ apoſtolũ paſſum repperit. Et a ſancto clemente eius ſucceſſore ordinatus ſantoneñ epiſcopus beatoq; Dionyſio ſociatus cum eodem iteꝝ ad gallias adiit. Deueniẽſq; ſantonũ filiã principis uirginem Euſtellã nomine cõuertit: & ſacro uelamine uirginitatis cõſecrauit: multũq; populum ſignis clarens domino acquiſiuit. Cũ aũt euſtella cũ eutropio extra urbis menia in uirginitatis propoſito deo ſeruiẽs moraretur: pater miſſis ſatellitibus ſanctum occidi mandauit. Quẽ illi primo lapidibus: deinde plũbatis cedentes nouiſſime ſecuri illiſo capite peremerũt. Cuius corpus euſtella in eius tugurio ſepeliuit: ibidem quoq; omni tẽpore in orationibus p̃mãſit. Que cũ migraſſet ad xp̃m apud magiſtrũ ſuũ ſepulta eſt: ubi & eccleſia a xp̃ianis p̃ceſſus tẽporis fabricata utriuſq; corpus qeſcit miraculis redolẽs. Paſſus eſt aũt ſcũs eutropius pridie cal. maii.

¶ De ſancto Zozima abbate. Cap. CVI.

Zozimas abbas in paleſtine partibus circa egyptum fuit. Qui adeo reputabatur ſanctitate pollens: ut delonginquis regionibus ad eius cellam fratres accederẽt: & ab eo edificati uite pabula reportarent. Hic annis. liii. in eremo p̃manens infeſtatus a quibuſdam cogitationibus quaſi perfectus eſſet: & nullius doctrina indigeret: a quodam ſibi ſeniore apparente monet̃: ut ſe ſequat̃: & p̃fectiores ſe inneiret. Quẽ ſecutus ad quodđã monaſteriũ iuxta iordanẽ p̃uenit: quem abbas cenobii benigne ſuſcepit: & eũ intra monaſteriũ introduxit. Ibiq; zozimas annis pluribus cõmoratus perfectiorem didicit uitã. Nam monachi illi die dominico ad eccleſiam cõueniebant: ubi miſſa celebrata cõionẽ ſumebãt: cõpletiſq; orationibus & officio duobus ex fratribus pro diuinis celebrandis p uices in monaſterio dimiſſis: ceteri modicos cibos de cenobio ſumentes aſportabant: & exeuntes ſegregatim ac ſolitarie totam hebdomadã in eremo peragebãt. Rurſumq; die ſabbati in ſero ad monaſterium cõueniebant. Vbi zozimas multis diebus deo ſeruiẽs: tandẽ egreſſus diuina diſpoſitione & itinere. xx. dieꝝ ſolitudinẽ p̃grãs: mariã egyptiacã inuenit: cui & anno ſequẽti dominicũ corpus attulit: & mortuã ſepeliuit: ut ſupra in eius uita actũ eſt. iiii. noñ. aprilis. Reuerſuſq; ad monaſterium prefatũ oĩa uiſa abbati & fratribus rettulit. Et poſt tempus aliquod in ipſo loco uitam in pace finiuit pridie calen. maii.

¶ De ſcõ Philippo apoſtolo. Cap. CVII.

Philippus apoſtolus a bethſaida galilee ciuitate: andree & petri q̃uis oĩbus apoſtolis etate iunior fuerit: uocatione tamen inter primos extitit: ut de eo dr̃ Ioã. primo cap. Hic poſt domini aſcenſionem & apoſtolorum diuiſionem. xx. annis per ſcythiam inſtanter xp̃i euangelium predicauit. Sed tandem a gentilibus tenet̃ & ad ſtatuam martis adductus ĩmolare compellitur. Tunc draco de ſub baſe altaris exiit: qui filiũ pontificis ignẽ ſacrificii miniſtrantem interfecit. Duos quoq; tribunos quoꝝ miniſtri Philippũ apoſtolũ in uinculis detinebant extinxit. Flatu etiam ſuo ceteros oẽs morbidos reddit. Quibus apoſtolus dixit: ut ſi ſtatuã martis deiicere uellent: & crucẽ domini ibidem erectam adorarent: mortui eoꝝ reſurgerent: & infirmi ſanitatem p̃ciperent. Illi uero qui cruciabant̃: ſe ſanari petebant: & ſtatuam cõfringere p̃mittebant. Tunc philippus p̃cepit draconi: ut ſine alicuius leſione in deſertũ locum abiret: ubi neminem ledere poſſet. Qui ſtatim recedens nuſq̃ cõparuit. Apoſtolus uero languentes oẽs ſanauit: & illos tres mortuos ſuſcitauit. Sicq; factum eſt: ut qui eum perſequebant̃: quaſi deũ adorarent. Ipſe autem per unum annũ iugiter predicauit: & multa milia hominũ ad xp̃i fidem cõuertit & baptizauit. Edificatiſq; multis eccleſiis: ep̃os: p̃ſbyteros & diacones atq; alios clericos ordinauit. Deĩde per reuelationem ad aſiam in ciuitatem hieropolim deuenit: ibiq; hereſim ebionitaꝝ qui xp̃m carnẽ phantaſticã aſſumpſiſſe donec: extinxit. Erant aũt ibi due ſacratiſſime uirgĩes eius in baptiſmate filie p quas deus multitudinẽ uirginũ lucratus eſt. Apoſtolus aũt ante. vii. dies obitus ſui oẽs p̃ſbyteros & clericos ſuos ac uicinaꝝ urbium ep̃os cõuocauit: & eos de ſingulis docẽs in xp̃i fide cõfortauit: ſeq; ad deũ per martyriũ migraturum poſt. vii. dies eiſdẽ p̃dixit. Et cum eſſet annoꝝ. lxxxvii. ab infidelibus tentus: crucifixus: lapidatuſq; perrexit ad dominum: & martyriũ feliciter cõſumauit cal. maii. Et in eadẽ ciuitate corpus eius poſitũ eſt. Poſtmodũ etiam due filie eius p̃fate a dextris & a ſiniſtris eius tumulate ſunt. Proceſſu uero tẽporis corpus apoſtoli romam tranſlatum fuiſſe dicitur.

¶ De ſancto Iacobo minore apoſtolo. Ca. CVIII.

Iacobus apoſtolus qui dicit̃ minor ſeu iacobus frater domini cognomento iuſtus: fuit filius alphei & marie ſororis matris domini: ſicq; cõſobrinus xp̃i fuit: propter

quod more iudeoꝝ & frater domini appellabat. Minor aūt dicit ad diſtinctionē alterius iacobi apoſtoli filii zebedei: qui maior uocat: nō ꝙ hic minor illo fuiſſet etate: ſed poſterior uocatione. De hoc aūt dicetur plenius in hiſtoria natiuitatis uirginis marie. vi. idus ſeptēbꝛ. Iuſtus aūt cognominatus eſt ꝓpter meritum excellētiſſime ſanctitatis. Nam ut de eo dicit hieronymus tante reuerentie fuit in populo: ut fimbriam ueſtimēti eius certatim contingere cuperent. Et ut dicit egeſippus: hic ex utero matris ſue ſanctus fuit: uinum & ſiceram non bibit: carnes nunq̄ mādacauit: ferrum in capite eius non aſcendit: oleo nunq̄ unctus: nec balneo uſus fuit: ſindone .i. ueſte linea ſemꝑ īdutus. Toties in orōne genua flexerat: ut callos in genibus more cameloꝝ uideret habere. Hic ſolus ex apoſtolis propter ſanctitatē ſuā ꝑmittebat intrare in ſanctaſanctorū: non quidem cā imolationis ſed orationis. ℭ Intantum aūt & facie & liniamentis corporeis ſimillimus xp̄o fuiſſe perhibet: ꝙ pleriqꝫ in amborum ſpecie fallerent: unde ut dicit hieronymus cū iudei ad capiendū xp̄m pergerent: ne forte iacobum in perſonam xp̄i caperēt: a iuda q̄ eos optime diſcernebat ſignū oſculi acceperunt. Et nihilominus fugientibus apoſtolis: q̄dā ex miniſtris qui ꝓpter turbam xp̄o approximare nō poterant: iacobum iuſtū uice ieſu tenuerunt: Qui relicta ſindone qua utebat: ut dictū eſt nudus ꝓfugit ab eis. ℭ Hic etiā ut idem hieronymus teſtatur cōtra iouinianū perpetue uirginitatis extitit. Et ut idē tradit in paraſceue mortuo domino iacobus uotum uouit ſe non comeſturum donec uideret dominum a mortuis ſurrexiſſe. In ipſa aūt die reſurrectionis cum uſqꝫ tūc nō guſtaſſet: dominus eidē appꝛuit: & aſtantibus menſurā apponere iuſſit. Deinde panē accipiens benedixit & fregit & iacobo dedit hortās eum ut comederet: eo ꝙ filius hominis a mortuis ſurrexiſſet. Huic ēt ꝓpter ſue ſanctitatis excellentiā apoſtoli in tātū detulerunt: ut primus īter eos miſſam hieroſolymis poſt aſcēſionem domini celebraſſet quā petrus poſtmodū primus celebrauit ātiochie & marcus alexādrie. Poſt aſcenſionē ergo domini diſcipulis ad predicandū ad diuerſas partes adeūtibus: Iacobus frater domini hieroſolymoꝝ ep̄s ordinatus eſt: q̄ eccleſiā ipſam annis .xxx. gubernauit. Et cū primū conciliū ab apoſtolis in hieruſalē celebratū eſſet propter obſeruationē legalium. Iacobus uti eccleſie ipſius ep̄s cōcilii diffinitor & iudex fuit: ut habet act. xv. ℭ Anno igit .vii. ep̄atus ſui cū apoſtoli ad diē paſche hieroſolymis cōueniſſent: & interrogante eos iacobo quanta ꝑ eos dominus corā populo feciſſet: ipſiqꝫ oīa ſerioſius explicaſſent: & iacobus cū apoſtolis in templo corā caipha & aliquibus iudeis predicaſſet: iamqꝫ ꝓpe eſſet ut baptizari uellēt: q̄dam iudeus templū ingreſſus ſacerdotes redarguit ꝙ ſe ab illis magis decipi permitterent. In tantūqꝫ populū concitauit ut apoſtolos lapidare uellent. Aſcēditqꝫ hō ille ſuper gradū ubi iacobus predicabat: & ipm̄ ꝓcipitauit deorſum. Qui fracto crure ex die illo plurimū claudicauit. Hoc aūt paſſus eſt anno .vii. poſt domini aſcēſionem. Sed nec ſic uſqꝫ ad annum .xxx. epiſcopatus ſui a predicatione ceſſauit. ℭ Quo tp̄e uidētes iudei ꝙ paulū occidere nō potuiſſent eo ꝙ ceſarē appellaſſet: ut dicit act. xxv. perſecutionem in iacobū conuerterunt. Conuenerūtqꝫ ad eum obſecrātes: ut populū reuocaret qui errabat in ieſu putantes ꝙ eſſet xp̄s: de quo ipſe teſtimonium quid ſibi uideretur corā populo die paſche ꝓferret: cui tanq̄ iuſtiſſimo oēs acquieſcerent. Statuētes igit eum die paſche ſupra pinam templi: illum rogabant pōtifices tanq̄ uirorum iuſtiſſimum: ut enūciaret omnibus q̄d ſibi de ieſu uideret. At ille cū ingenti uoce pronunciauit: ꝙ in celis ſedit ad dexteram ſumme uirtutis: uenturus iudicare uiuos & mortuos. Quod chriſtiani audiētes gaudebant. Pontifices uero iudeoꝝ confuſi ſtabāt. Et clamare ceperunt ꝙ etiā iuſtus erraſſet. Conſilio quoqꝫ inter ſe inito de eius nece ſuper pinā aſcenderunt: & ipſum precipitauerunt. Qui deiectus non ſolum mori nō potuit: ſed ſuper genua ꝓcūbens pro perſecutoribus ſuis orauit. Cūqꝫ eum orantem deſuꝑ lapidibus perurgerent: unus ex ſacerdotibus de filiis rechab ceteros icrepabat: ꝙ iuſtum pro eis orantem lapidarēt. At unus ex illis ꝑticam fullōis arripuit: & ualido ictu caput eius imputens ipſum excerebrauit: taliqꝫ martyrio migrauit ad dominū. Sepultus ibidē iuxta templum cal. maii. In cuius ſanguinis ultionē ut dicit ioſephus ſubſecutū eſt excidium hieruſalē & diſperſio iudeoꝝ. Quod licet re uera fuerit principaliter ꝓpter mortē domini. Ad hoc tamen addere potuit interfectio iacobi iuſti. ℭ Hic ut ait hieronymus libro de uiris illuſtribus unā tantū ſcripſit epiſtolam que de .vii. canonicis eſt: que tamen ab alio quodā eius nomine edita a nonnullis traditur: licet paulatim procedente tempore obtinuerit auctoritatem.

ℭ De ſancto Hieremia propheta. Cap. CIX.

Ieremias ꝓpheta & ſacerdotes ex tribu ſacerdotali ortus uico anathoth q̄ tribus milibus a hieruſālem diſtat patre elchan ſermone q̄dem apud hebreos ruſticiore prophetauit: que ſimplicitas elloquii de loco ei in quo natus eſt accidit. Cuius ꝓphetia per tēpora quattuor regnū extenditur .ſ. ioſie: & ioachim primi: & ioachim ſecundi: & ſedechie regum iuda: ꝓphetauit aūt in regno iuda iam .x. tribubus in aſſyrios tranſlatis. Hic ex utero matris ſanctificatus extitit: & etate puerili prophetare cepit. Anno uidelicet .xiii. ioſie regis iude: & prophetauit uſqꝫ ad euerſionē urbis hieruſalem .xli. annis preter illud tempus quo in egypto prophetauit in tānis. Et cum puer eſſet tetigit dominus os eius cepitqꝫ prophetare & predicare: mane conſurgēs & frequenter ſtans in porta domus domini in atriis templi. Et oſtendit ei dominus ſigna euerſionis hieruſalem quam predicabat. Primo ſigno ſignificauit auctorem euerſionis deum ſub figura furis cum uirga uigilantiſqꝫ iam uigilabat ad percutiendum populum. Secundo oſtēdit ei quo miniſtro ad hoc uteretur per ollam ſuccenſam a facie aquilonis .i. a chaldeis qui iuxta ſitum hieruſalem uenerunt ab aquilone. In tertia uero de lumba re putrefacto oſtendit ei cauſam euerſionis nec fuit hec uiſio imaginaria ſed corporalis. Quia enim filii hieruſalem receſſerunt a domino fornicando poſt deos alienos comparantur lumbari putrefacto: ut ſicut lumbare adheret lumbis uiri ſic primo adherebant domino. ℭ Anno autem quarto ioachim primi regis iuda cum Hieremias propheta deſtructionem urbis hieruſalem & templi in proximo fiendam publice denunciaret a principi

bus populi ceſus miſſus ẽ ĩ carcerẽ:ne publice predica
ret.Qui uocato baruch filio nerie ſcriptore ſuo ſcri/
bi fecit in uolumine q̃ ꝓphetabat:& miſit populo &
regi per mãus baruch.Que cũ baruch in tẽplo legiſ/
ſet populus penitens ieiuniũ ꝑdicauit. Rex autem cũ
hec audiſſet uolumẽ cõbuſſit.Hieremiã quoq; iã de
carcere a populo dimiſſum:& baruch apꝑhẽdere uo
luit:ſed deus eos ad tempus abſcondit.¶Poſt hec na
buchodonoſor rex babylonis aſcendens hieroſoly/
mam:cepit ioachim:& partem uaſorum tẽpli aſpor/
tauit:ipſumq; in babylonem ducebat.In itinere uero
remiſit eum acceptis obſidibus: daniele cum tribus
pueris & aliis nobilibus iudeorum:& impoſito ei tri
buto:qui ſoluit ei tributũ annis tribus.Poſtmodum
uero audiens:q; rex egypti contra nabuchodonoſor
bellum aſſumeret:tributum denegauit: unde & rex
babylonis ueniens hieruſalem:intrauit eam ſub iure
federis:ſed fide mox rupta iuuenes fortiſſimos cum
ioachim rege occidit & ioachim iechoniam ioachim
filium patri equiuocum regẽ conſtituit. Poſtea autẽ
timens ne ioachim memor paterne iniurie adheren/
do egyptiis contra ſe pugnaret:rediens iterum hieru
ſalem obſedit.Sed de conſilio hieremie ioachim ſe cũ
matre & omni familia nabuchodonoſor tradidit: q
capta ciuitate ioachim & principes & multos de po/
pulo tranſmigrauit in babylonem cum ezechiele &
mardocheo.Hec autem traductio filiorũ iuda in ba/
bylonem dicitur tranſmigratio:ſed alia que facta eſt
poſt euerſionem hieruſalẽ dicitur captiuitas.Conſti/
tuit autem nabuchodonoſor regem patruum ioa/
chim ſedechiam ſub iureiurando: q; ei ſeruiret ſub
tributo.Qui duobus annis promiſſa compleuit. Cũ
autem pſeudo prophete deciperent ſedechiam dicen
tes in proximo babylonios ab egyptiis eſſe uincẽdos.
Sedechias rex iuda contra iuramentũ ſuũ regi chal/
deorum denegauit tributũ. Qua de re nabuchodo/
noſor ueniens in iudeã obſedit hieruſalẽ.Interim ue/
ro falſi prophete nunciabant regi proſpera ſed falſa
hieremias uero his cõtraria ſed uera. Qui egrediens
hieruſalẽ ut ueniret ad uicũ ſuum anathoth tanq̃ fu/
geret ad hoſtes captus eſt & incarceratus: nabucho/
donoſor uero & nabuzardan hieruſalẽ.xviii. menſi/
bus obſederunt.Tunc ſedechias territus hieremiã de
carcere tulit:& ꝓphetie ueritatẽ ſecreto inquirẽs au/
diuit.Hieremias aũt ꝑnoſcens tẽplum domini euer/
tendũ diuino oraculo admonitus:tulit arcã teſtamẽ
ti cũ his que in ipſa erãt:& in montẽ abariã quẽ moy
ſes aſcenderat:ut terrã promiſſionis uideret deporta
uit:& ꝑcibus ſuis eã abſorberi fecit in petra:digito ue
ro nomẽ dei deſignans impreſſit:acſi ferro ſculptum
eſſet.Et extunc nec locũ quis cognoſcere poteſt: nec
nomẽ legere uſq; in preſens.Sepeq; nubes ut ignis fit
ſuper locum illũ nocturno tempore:eo q; gloria do/
mini ab eius lege non deſinat.Dixitq; hieremias pre/
ſentibus.Dominus de ſyon receſſit ad celos,rurſus in
uirtute uenturus.Eritq; ſignum preſentie eius quan
do uniuerſe gẽtes adorauerint lignum.¶Deinde cũ
hieremias captiuitatem publice ꝑdicaret. Sedechias
rex principibus eum petentibus tradidit. Qui cum
eum in lacum depoſuiſſent: ubi erat in luto uſq; ad
guttur:extraxit eum inde abdemelech ethiops uir
eunuchus pietate commotus.Tamen in carcere detẽ

tus eſt uſq; ad diem quo capta eſt hieruſalẽ. Quã na/
buchodonoſor.xviii.menſibus obſeſſam tandem cẽ
pit:fugientemq; regem ſedechiã comprehendit: fili/
os eius occidit:& oculos ei eruit:ac uinctum cum pri
cipibus in babylonem adduxit.Nabuſarachim uero
princeps militie regis qui remanſerat: templũ & ur/
bem ſuccendit:murum euertit: & captiuos multos
& uaſa templi in babylonem tranſtulit. Godoliam
uero pauperibus in terra relictis prefecit:& hieremi/
am nolentem ſecum abire:ſicut a rege in mãdatis ac/
ceperat dimiſit.Sed poſtq̃ godolias a quodam iſmae
le de ſemine regio interfectus eſt timentes ſibi reliq̃
iudeorum contra conſilium hieremie in egyptum
deſcenderunt:& hieremiam & baruch ſecum & inui
tos duxerũt & habitauerũt in magdalo tãnis & mẽ/
phiatq; fatures.Cũq; eẽnt ibi hieremias regibus egy/
pti ſignũ dedit:& eoꝝ idola ſubuerti oporteret:cum
uirgo pareret:unde ſacerdotes eoꝝ in ſecreto tẽpli lo
co imaginẽ uirginis q; pueri ſtatuentes adorabant.
Dũ uero poſt tempora ptolemeus eos interrogaſſet:
cur hoc agerent:dixerunt paterne traditiõis eſſe my/
ſterium:quod a ſancto propheta maiores eorum ac/
ceperant: & ita futurum eſſe credebant. ¶Et cum
hieremias ibidẽ populum de idolatria redargueret:
inſurrexit populus iudeoꝝ contra eũ:& lapidauerũt
eum.Porro egyptii eum honorauerunt: ſepelientes
iuxta tumulum regum ſuoꝝ: memores beneficioꝝ
que preſtiterat egyptiis.Oratione enim ſua fugaue/
rat aſpides & beſtias aquaꝝ quas greci crocodilos uo
cant:q̃bus prius egyptus infeſtabatur. Cuius corpus
alexander macedo tranſtulit alexandriam: & ſepeli/
uit glorioſe.Extunc quoq; a terra illa prohibiti ſunt
crocodili & aſpides memorati.¶Non ſolum autem
hieremias eius prophetiam ſuo libro conſcripſit: ſed
etiam propter mortem ioſie regis iude elego metro
trenoꝝ lamentationes cõpoſuit: q̃bus in exequiis fu
neralibus utebatur cantores & cãtatrices. Occubuit
aũt ſanctus propheta calẽ.maii.Et hic non ſolũ eccle
ſiaſtici.xlix.in ſanctoꝝ patrum catalogo ſcribit: ſed
etiã in pleriſq; diuine ſcripture locis & a multis do/
ctoribus ut ſanctiſſimus memoratur.Hec ioſephus:
hieronymus:comeſtor & guilelmus.

¶De ſancto Baruch propheta. Cap. CX.

BAruch ꝓpheta & ſcriptor hieremie fuit:
ac ei in carcere miniſter & in exilio ſocius
uſq; ad diẽ mortis ipſius eũ non deſeruit.
Multaq; ex ore ipſius cõſcripſit:ipſe quo/
q; ſpiritũ ꝓpheticũ habuit & multa ac magna myſte
ria de icarnatiõe domini ꝓphetauit.Qui & cũ magi

ſtro ſuo a populo in egyptum deductus poſt eius interfectionem in pace dormiuit. Sed quia dies certus eius obitus non habetur ſuo recte preceptori & magiſtro ſubiicitur. Sanctitatem uero huius prophete non ſolum doctoris eius hieremie uita ſanctiſſima quam bonum diſcipulum imitatum fuiſſe credendum eſt: ſed etiam eidem a ſpirituſancto tradita indicat prophetia: prophetauit autem baruch in babylonia tempore captiuitatis iude: & uerba prophetie legit in auribus iechonie ſiue ioachim regis iuda & ceteri populi tranſmigrati: ut ex textu ipſius libri liquido patet: propter quod arguendum eſt baruch cum ceteris captiuis in babylonem adductum. Et inde forſitan obtenta a rege gratia redeundi: eo ꝙ hieremie fuiſſet conſocius & diſcipulus taliter ad iudeã reuerſum: ut cum hieremia poſtmodũ ut dictũ eſt deſcenderit in egyptũ. Hec notantur ſupra.

De ſancto Andeolo martyre. Cap. CXI.

Andeolus ſubdiaconus & marͬ a ſancto policarpo epiſcopo ex oriente cum benigno & andochio preſbyteris: & thyrſo diacono ad gallias predicandas miſſus ẽ. Quẽ ſeuerus ceſar eius predicatione comperta in territorio niuarieñ comprehenſum & ſpinoſis fuſtibus flagellatum: chriſtum confitentum in carcerem trudi fecit. Dieꝗ ſequẽti facto de ligno duriſſimo enſe ad formam gladii caput eius in modum crucis ſindi ꝑcepit. Et ſic eliſo cerebro martyrium conſumauit calendas maii: ut dicit ado.

De ſcõ Sigiſmũdo rege & martyre. Cap. CXII.

Sigiſmundus rex & martyr filius genebaudi regis burgundie & eius poſt mortẽ in regno ſucceſſor fuit tempore anaſtaſii imperatoris ut ait ſigibertus. Qui a pueritia xp̄ianiſſimus eccleſias & monaſteria & ſanctoꝝ limina uiſitabat. Ieiuniis quoꝗ & orationibus ĩtentus aſſidue pauperibus uberes elemoſynas ĩpendebat. Aſſumpto uero regno cultũ xp̄i ampliare curabat: eo ꝙ adhuc burgũdieñ gentilitati ſeruiebant. Dumꝗ loca martyrum perluſtraret uenit ad ciuitatem ſeduneñ ad locum agauneñ: ubi beatus mauritius cum ſancta legione thebeorum paſſi ſunt. Ibiꝗ diuinitus inſpiratus orabat ad dominum ut de conſortio martyrum effici mereretur. Angelus uero eidem tunc apparuit eumꝗ docuit: ut ſicut audiret militie celeſtis alternatim pſallentium choros: ſic in eccleſia pſalmos decantari inſtitueret. Sanctus ergo extenſis auribus choros angelicos canentes audiuit: & angelica mandata ſicut audierat adimpleuit. Nam uſꝗ ad illud tempus in eccleſiis gallie non alternatim: ſed inſimul ab omnibus pſallebatur. Cum igitur franci adhuc gẽtiles regnũ burgundionum depopulaſſent: & multos ex ſuis adhuc paganis rex ſibi aduerſantes & gallias adherentes haberet: tonſa capitis coma & habitu religionis indutus ad locum predictorum agaunenſium martyrum latenter aufugit. Quo franci cum burgundionibus proditoribus peruenerunt. Tunc burgundieñ regem cognitum & uinctum francis tradiderunt: una cum coniuge & duobus filiis ſigiberto & gunterão. Quos illi ad locum qui dicitur belſa deducẽtes in puteo antiquo capitibus deorſum proiecerunt: taliꝗ martyrio ad dominum migrauerunt. calen. maii. Quorum corpora a limo contecta ibidem triennio iacuerunt. Sed cum ſepius noctu a multis uiris ſanctis ſupra locum ipſum accenſe lampades uiderentur expletis tribus annis abbas ipſius loci ab angelo monitus corpora ſanctorum de puteo leuata in eccleſia ſancti ioannis euangeliſte tumulauit: ubi eorum meritis multa miracula fiũt. Hoc autem ſpeciali priuilegio ſanctus iſte martyr effulget: quia a febricitantibus inuocatus cuiuſcunꝗ generis febrem expellit. Hec ſigibertus.

De ſancto Amatore epiſcopo. Cap. CXIII.

Amator epiſcopus antiſiodoreñ in annis iuuenilibus litteris eruditus deo iam deuotiſſimus a parentibus inſignibus coactus uirginem deſponſauit. Quam tamen ut uirginitatem profiteretur induxit: & ipſe ſimili ſe uoto conſtrinxit. Cum autem uterꝗ uotum emiſiſſet: angelus domini eiuſdem aſtitit: duas coronas ſibi afferens: & ſingulas ſingulis imponens: eos in ſancto ꝓpoſito confortauit: puella igitur monaſterium uirginũ ĩgreſſa eſt. Amator uero clericus factus poſt mortem eladii atiſiodoreñ epiſcopi eodem in pontificatu ſurrogatͬ. Qui pluribus miraculis effulſit. Inter que dum paruam haberet eccleſiã que populum omnino capere non ualebat: rogauit obnixius ciuem quendam reptilum nomine: ut domum ſuam templo dei contiguam concederet ad eccleſiam ampliandã. Qđ ille facere denegans: grauiter infirmatur. Sed ſancto poſtulata concedens continuo liberatur. Sanctus ergo epiſcopus domum eccleſie adiiciens eãdem in honorẽ protomartyris ſtephani fabricauit. In qua uerbum domini predicabat. Sed cum obitum ſuum imminere conſpiceret ad eccleſiam perrexit: celebrataꝗ miſſa populo ſermonem fecit: & in throno ſuo reſidens expirauit. Cuius anima in columbe ſpecie celũ petere uiſa fuit. Corpus quoꝗ eius in ipſa eccleſia tumulatum quieſcit. Aqua uero qua corpus lotum fuerat: perfuſus paralyticus curatus eſt. Quieuit in pace kl'endas maii.

De Letaniis. Cap. CXIIII.

Letanie bis in anno fiũt ſcilicet in feſto ſancti marci: que dicitur letania maior: & triduo ante aſcẽſionem: que dicitur minor. Et interpretatͬ letania ſupplicatio uel rogatio. Letania autem maior tripliciter nominatur ſcilicet letania maior: proceſſio ſeptiformis: & cruces nigre. Dicitur autem letania maior: ratione inſtituentis: quia a magno Gregorio papa urbis inſtituta eſt. Ratione loci: quia rome inſtituta eſt: que caput orbis eſt. Ratione cauſe: quia pro magno morbo & grauiſſimo qui rome uiguit: ſcilicet pro epidemia inguinaria: que infinitum populum romanum extinxit: de quo dictum eſt ſupra in legenda gregorii pape quarto idus martii. Dicitur etiam proceſſio ſeptiformis: ex eo ꝙ beatus gregorius proceſſiones ſuas per ſeptem ordines diſpoſuerat. In primo enim ordine erat clerus. In ſecũdo monachi religioſi. In tertio ſanctimoniales. In quarto infantes. In quinto laici. In ſexto uidue & continentes. In ſeptimo coniugate. Sed quod modo non poteſt in numero perſonarum: ſuppletur in numero letaniarum: quia ſepties dici debent. Dicuntur & cruces nigre: quoniam in ſignũ meroris ex tanta ſtrage hominum & in ſignum pe

nitentie nigris ueſtibus iuduebantur: propter ean/
dem etiam cauſam cruces & altaria ciliciis uelaban/
tur. ¶ Alia uero ẽ letania minor: que fit tribus diebus
ante aſcenſionem: quam ſanctus mamertus uiẽneñ
epiſcopus ante inſtitutionem prime inſtituit. Et dici/
tur minor ad differentiam prime: quia inſtituta eſt a
minore epiſcopo: in minori loco: & pro minori mor
bo. ¶ Cauſa autem huius inſtitutionis fuit: quia tunc
apud uiennam crebris & ualidis terremotibus do/
mus & eccleſie ſubuertebantur: nocturni ſonitus &
clamores audiebantur: & lupis etiam nimia feritate
ipſas ciuitates intrantibus pueri & homines perfecti
lacerabantur. Predictus ergo epiſcopus triduanum ie
iunium indixit: letanias inſtituit: & ſic tribulatio con
quieuit. Deinde ab eccleſia ſtatutum eſt: ut hec leta/
nia uniuerſaliter conſeruetur. ¶ Dicuntur etiam ro/
gationes: quia tũc ſanctorum ſuffragia imploramus.
Et merito talis obſeruantia his diebus obſeruanda ẽ
multiplici ratione. Primo ut deus bella pacificet: que
in uere frequentius concitantur. Secundo ut teneros
adhuc fructus conſeruãdo multiplicet. Tertio ut mo
tus carnales qui hoc tẽpore magis uigent in ſe unuſ/
quiſqȝ mortificet. Quarto ut ad receptionem ſpiri/
tus ſancti ſe quilibet magis habiliter. Quinto ut chri/
ſto aſcendente & dicente: petite & accipietis: quiſqȝ cõ
fidentius poſtulet. Sexto ut eccleſia ſe carne macerans
per ieiunium & plumis amplificans per orationem
cum xpo aſcendẽte liberius & facilius euolet. He due
ultime rationes ſunt guilelmi antiſiodoreñ. ¶ In his
ergo letaniis cruces deferuntur campane pulſantur:
uexilla portantur: & omnium ſanctorum patrocinia
generaliter implorantur. Ideo autẽ cruces deferimus.
& campanas pulſamus: ut demones territi fugiant:
uexilla regis eterni conſpicientes: eiuſqȝ tubas excita/
torias audientes. Vexilla deferimus ad repreſentandũ
uictoriam aſcenſionis chriſti: qui cum preda celos
aſcendit: unde uexillum per aerea incedẽs eſt chriſtus
ad celos aſcendens: populi qui ſequuntur: ſunt ſancti
qui ab eo ad celeſtia ſubleuantur. ¶ Sanctorum autẽ
omnium ſingulariter & generaliter ſuffragia implo/
ramus. Primo propter noſtram inopiam: quam ha/
bemus in merendo: ut ubi noſtra non ſuppetunt me/
rita: patrocinentur aliena. Vel propter inopiam quã
habemus in contemplando: ut qui non poſſumus
ſummam in ſe lucem aſpicere ſaltem in ſanctis aſpi/
ciamus. Vel ꝑpter inopiam: quam habemus in aman
do: qa plerũqȝ imperfectus homo magis afficitur cir/
ca aliquẽ ſanctum q̃ circa ipſum deum. ¶ Secundo ꝑ
pter ſanctorum gloriam: ut dum per eorũ ſuffragia
quod petimus imploramus: ipſos magnificentius
collaudemus. ¶ Tertio propter dei reuerentiam: ut
peccator qui deum offendit quaſi non audeat ipſum
in perſonam propriam adire: ſed ſanctorum poſſit
patrocinia implorare. ¶ In his autem letaniis conſue/
uit illud canticum angelicum frequentari. Sancte de/
us: ſancte fortis: ſancte & immortalis miſerere nobis.
De quo refert damaſcenus libro tertio: ꝙ cum apud
conſtantinopolim propter epidemiam letanie cum
proceſſione fierent. Puer de medio populi in ce/
lum raptus & iſtud beate trinitatis canticum ibidem
edoctus rediens ad populum: illud frequentari do/
cuit: & mox tribulatio ceſſauit. In chalcidoneñ quo/
que concilio fuit iſtud canticum approbatum.

¶ De ſancto Athanaſio epiſcopo & confeſſore.
Cap. CXV.

A Thanaſius epiſcopus alexandrinus & do/
ctor grecorũ: de quo in libro decimo eccle
ſiaſtice hiſtorie: & ab aliis pluribus mul/
ta ſcribuntur tempore conſtantini & con
ſtãtii eius filii arriani claruit. Qui a puerilibus ãnis li/
beralibus diſciplinis ĩbutus: & ſacra philoſophia eru/
ditus: a ſancto alexandro epiſcopo glorioſo ſene cleri
cus factus & preſbyter ordinatus: in predicando uer/
bum domini eidẽ coadiutor effectus eſt. Et inde una
ſecum niceno concilio interfuit: & arrium hereticum
mirabiliter cõfutauit. Propter quod ab arrianis odio
conceptus innũeras ab eiſdẽ perſecutiones perpeſſus
eſt. Quibus ſuggerentibus concilio iterum apud lao/
diciam cõuocato dum omnes ſederent: & diſputatio
incepta eſſet, oratione tamen alexãdri epiſcopi & atha
naſii preſbyteri premiſſa arrius ſecreta nature com/
pulſus expetiit: ubi inteſtinis omnibus in ſeceſſum de
fluentibus expirauit. Quo miraculo multi arriano/
rum ad fidem catholicam redeunt: ceteri uero in
athanaſium amplius obſtinati deſeuiunt. Cum au/
tem poſt mortem alexandri eidem in pontificatu ſuc
ceſſiſſet fidem catholicam ſcriptis & ſermonibus de/
fenſabat: & arrianam perfidiam impugnabat. ¶ Ve/
rum ex arrianorum emulatione ac ſuſurratione con
ſtãtio impatori arriano exoſus factus uelut hoſtis im
perii cenſebatur. Delatus autem auguſto de adulterio
uiolenter illato: & de dextera arſenio eius diacono
preciſa apud tyrum ciuitatem imperatoris iuſſu ad
concilium euocatur. Ingreſſuſqȝ ſynodũ mulier ip/
ſum de adulterio falſo accuſabat: que & ipſum quem
accuſabat non cognoſcebat. At uero timotheus ſub
nomine athanaſii ſe excuſat: mulier uero ipſum atha
naſium credens obiurgat: ſicqȝ de falſo crimine con/
uicta eſt & confuſa. Deinde manus arida in loculo ꝓ/
ducit: q̃ arſenio ab epiſcopo abſciſſa fuiſſe aſſerit. Epi
ſcopus uero arſenium latentem qui longius eſſe pu/
tabatur ad eſſe fecit: quo ambas manus exhibente ſe
innocentem probauit. Cum autem hec arriani ma/
gicis artibus deputarent: innocens athanaſius uti cul
pabilis iudicatur ex urbe & ſede propellitur ab impe
ratore proſcribitur & per totum orbem occidendus
inquiritur. Qui ubique profugus a maximino tre/
uereñ epiſcopo benigne ſuſcipitur: ſed poſt modi/

cum metu principis inde ꝓgreditur. Deinde. vi. annis latuit in ſicca ciſterna ſola ei quadā ancilla uirgine miniſtrāte catholica: ubi ſimbolum. Quicunqꝫ uult ſaluus eſſe: dictauit & ſcripſit. Cum autem perſecutores ſui illuc aduenifſent: & nunciante ei ancilla athanaſius aufugiſſet: illi hoc cognoſcentes uirginem ad mortem ceciderunt. Poſt hec cum ad partes imperatoris conſtantis fratris conſtantii occidentales ueniſſet: cauſamque ipſius conſtans examinaſſet ſuper epiſcopi iniuſto exilio litteras fratri direxit: conſtantinuſque ipſum ut fratri complaceret ad ſedem ſuam reuocauit. Sed modico poſt tempore ad inſtantiā arrianorum: iterum eum conſtantius eiiciens perſequitur. Iterumque conſtantis comminationibus reuocatur. ❡ Defuncto uero conſtante ſoloque regnante conſtantio cum athanaſium ſuſpectum haberet ꝙ ſibi germanum inimicum feciſſet ſuaſu arrianorum tertio ipſum de ſede propulit: & georgium arrianum ſibi in epiſcopum ſurrogauit: miſſis per uniuerſum orbem romanum litteris ut ubicunque repertus fuerit athanaſius occidatur remuneratione taxata cuicunque: qui caput athanaſii imperatori obtuliſſet. Quo tempore ſanctus uir toto orbe hincinde profugus euagatur. Aduerſus quem reges ac principes & populi commouentur. Sed multis euaſis periculis: & perſecutionibus dei gratia reſeruatur. Mortuo uero conſtantio & iuliano apoſtata ei ſuccedente: & humanitatem fictam pretendente: ut ex hoc in initio ſuum imperium roboraret iuſſu iuliani omnes epiſcopi exulantes ad ſuas eccleſias redire permittuntur. Sicque athanaſius alexandriam remeauit. ❡ Poſt modicum uero tempus diabolo ſuadente ad ſuggeſtionem magnorum iuliano fauentium miſit milites multos alexandriam ad athanaſium perimendum. Qui per flumen nili cum paucis catholicis nauicula fugiens: perſecutores obuios habuit. Illi uero eum preſentem cernentes non agnoſcunt: & de athanaſio uti de alio interrogantes pertranſeunt. Ipſe uero alexandriam alia uia repetens uſque ad tempus pacis ibidem latenter permanſit. Poſt mortem uero iuliani ſuccedente in imperium iouiano catholico reducitur athanaſius in propriam ſedem: & reſtitutus honorifice poſt menſes octo quieuit in pace anno epiſcopatus ſui quinquageſimoſexto ſexto nonas maii. Ibiqꝫ clarens miraculis tumulatur. ❡ Hic glorioſus doctor inter multa inſignia eius ſapientia opuſcula: Duos aduerſus gentes excudit uolumina: Contra urſatium & ualentem unum: De uirginitate unū: De perſecutione arrianorum plurima: De pſalmorum titulis unum: Hiſtoram antonii monachi uitam continentem inſigni uolumine texuit. Epiſtolas inſuper & alia multa que enarrare longum eſt edidit. Hec hieronymus libro de illuſtribus.

❡ De ſancto Florentio epo. Cap. CXVI.

FLorentius & uindemialis epiſcopi taurifii tranſlati quieſcunt. Quorum uindemialis apher natione a ſancto alpiano confeſſore doctus ad preſbyteratus ordinem inde ad epiſcopatum peruenit: ubi una cum eugenio miraculis multis oſtenſis populum copioſum conuertit. Deinde peregrinationis gratia ad inſulam corſicam uenientes in caſtris fauneū & uadeū: populum a cultura draconis eruerunt: ligato oratio ad collum ſerpentis & ipſo in mare demerſo. Sicqꝫ conuerſum populum baptizarunt. Poſt que ſanctus eugenius ibidem in caſtro uandeū commoratus quieuit in pace: ubi etiam extat puteus ab eodem in mare defoſſus preter naturam dulcem aquam emanans. Vindemialis uero regreſſus corſicam: ibidem in pace uitam finiuit: & ſepultus eſt ibi: ubi & olim ſanctus florentius epiſcopus quieſcebat. Vaſtata uero corſica a ſaracenis: tityanus taruiſinus epiſcopus illuc nauigio accedens: corpora ſanctorum florentii & uindemialis obtinuit: & taruiſium tranſlata in baſilica ſancti ioannis baptiſte depoſuit. Que ſucceſſor eius rotharius poſtmodum in maiori eccleſia ſancti petri honorabilius tumulauit. Horum feſtum colitur. vi. nonū. maii.

❡ De Inuentione ſancte crucis Cap. CXVII.

INuentio ſancte crucis dicitur: quia eo die a ſancta helena matre conſtantini imperatoris crux inuenta fuiſſe perhibetur: Illud enim precioſum lignum dominicum in quo chriſtus confixus fuit ducentis fere annis ſub terra iacuit. Anno autem domini ducenteſimo trigeſimotertio congregata eſt iuxta fluuium danubium multitudo innumerabilis barbarorum: uolentes fluuium tranſire: & omnes regiones uſqꝫ ad orientē ſubiugare. Contra quos conſtantinus imperator caſtra mouit: & contra danubium ſe cum ſuo exercitu collocauit. Viſaque barbarorum multitudine infinita iam tranſeunte flumen extimuit: cum qua die ſequenti erat prelium commiſſurus nocte autem ab angelo excitat: & ut ſurſum reſpiciat admonetur. Qui ſignum crucis uidit in celo ex clariſſimo lumine factum: litteris habens aureis circunſcriptum. In hoc ſigno uinces. Qui confortatus licet adhuc gentilis crucis ſimilitudinem fecit: & ipſum ante exercitum portari iuſſit. Vexilla quoqꝫ militaria & arma cruce ſignari fecit: & irruens in hoſtes: ipſos in fugam uertit: eorumqꝫ maximam multitudinem interfecit. Reuerſus ergo ad urbem omnes idolorum pontifices conuocauit: & cuius deorum hoc eſſet ſignum diligētius inquiſiuit. Quibus ſe neſcire dicentibus: quidam chriſtiani eidem crucis myſterium explicarunt. Qui licet chriſtum tanq̄ unum deorum more gentilitatis in reuerentiam haberet: tamen nec tunc perfecte credidit: nec baptiſma ſuſcepit: donec plaga lepre eidem ſuperueniente a ſancto ſilueſtro mundatus pariter & baptizatus eſt: ut ſupra actum eſt in legenda ſancti ſilueſtri pridie calendas ianuarii. ❡ Cum autē poſt diſputationem quam ſilueſter cum iudeis habuerat: ut ibi

dem dictum eſt. Helena imperatrix conſtantini mater ad chriſtum conuerſa fuiſſet: īfudit ei ſpiritus: ut lignum dominice crucis requireret. Veniens igitur hieroſolymam cum exercitu maximo decima octaua die ſecundi menſis qui eſt aprilis omnes ſapientes iudeorum qui per totam regionem reperiri potuerunt: ad ſe congregari mādauit uſq; ad numero quīngentos: qui nimium formidantes inter ſeſe perquirebant: cur eos regina ſic coadunari mandauerat. Vnus ergo ex ipſis iudas nomine dicere cepit: ꝙ dubitabat: ne ab eis diſcere uellet: ubi lignum in quo ieſus crucifixus eſt exiſteret. Admonens ut nemo hoc confiteri preſumeret: quia ſtatim ut crux illa reperiretur: lex iudeorum euacuabitur. Dicebat quoq; ꝙ nouerat locum: ubi illud abſconditum erat lignum. Nam zacheus auus eius illud ſecreto reuelauerat patri ſuo ſimoni: & pater ipſius iude ſimon ꝓpalauerat ſibi. Addens ipſe zacheus: ꝙ cum illud lignum contigeri reuelari: gens iudeorum de cetero nunquam regnaret: ſed illi qui crucifixum adorant: eo ꝙ uere filius dei fuerat: prout ipſe zacheus clare didicerat. Nam in conſpiratione mortis Chriſti nunquam aſſenſerat: paterq; protomartyris ſtephani fuerat. ¶ Cum autem iudei omnes predicta ſe nunquam audiuiſſe aſſererent: iude ſub obedientia mandauerunt: ut crucis lignum nullatenus reuelaret. Et cum ante reginam ſtetiſſent: & ipſa eos de loco ubi crucifixus fuerat ieſus interrogaſſet: ipſiq; ſe illud ſcire negarent: iuſſit eos omnes igne cremari. At illi timentes tradiderūt iudam: uti iuſti & prophete filium: & optime legem ſcientem. Regina omnes dimittens iudam ſolum tenuit: eique mortem aut uitam propoſuit: niſi ſibi crucem dominicam demonſtrabit. Qui nec crucem nec locum ſe ſcire dicebat: eo ꝙ anni ducenti a paſſione Chriſti iam lapſi fuerant: quo tempore ipſe minime natus erat: ipſum ergo in puteum ſiccum iuſſit mitti: & ibidem fame cruciari. Cum autem ſeptem diebus ſine cibo manſiſſet: die ſeptimo ſe extrahi petiit: & crucem dominicam indicaturum promittit. Extractus igitur concitus uenit ad locum golgotha: & cum ibidem oraſſet: locus ſubito commouetur & fumus aromatum miri odoris ſentitur: ita ut iudas miratus Chriſtum confiteretur. Erat autem in loco prout in hiſtoria eccleſiaſtica traditur templum ueneris: quod hadrianus imperator ibi conſtruxerat: ut ſiquis in ipſo loco Chriſtū adorare uellet uenerem adorare uideretur: ob hoc locus pene obliuioni datus: regina igitur templum funditus fecit deſtrui & locum arari. ¶ Poſt hec iudas cum ſociis uiriliter fodere cepit: & uiginti paſſus fodiens tres cruces inuenit: quas regine detulit. Sed cū chriſti crucem a duobus latronum neſcirent diſcernere: & circa horam nonam quidam mortuus in pheretro portaretur iudas pheretrum tenuit: & prima ac ſecunda cruce appoſitis mortuus minime ſe mouit. Apponit tertiam & protinus defunctus rediit ad uitam. Quedam etiam mulier ciuitatis primaria ſemiuiua iacebat: ut dicitur in eccleſiaſtica hiſtoria. Ad quam hieroſolymitanus epiſcopus primam & ſecūdam crucem adhibuit & nihil profecit: tertia uero appoſita confeſtim mulier ſana ſurrexit. Hanc ergo crucem domini fore intellexerunt: quantum poſtmodum lecto eius titulo quem pilatus ſuperpoſuerat: qui ex antiqtate fere deletus erat plenius cognouerunt. Diabolus autem terribiles emittens uoces cūctis audientibus de iuda conquerebatur: eidem quoque tormenta & perſecutiones plurimas minabatur. ¶ Poſt hec iudas baptizatus quiriacus uocat: & hieroſolymorum epiſcopo defuncto iuſſu helene in epiſcopum ordinatur. Nam multo tempore regina ibidem fuit & cuncta ſacra loca perluſtrauit. Cum autem clauos domini habere deſideraret: rogauit epiſcopum quiriacum ut ad locum pergeret & clauos perqreret. Qui cū ueniſſet & orōnē fudiſſet cōtinuo claui uelut aurū in terra fulgētes apparuerunt. Quos eps regine detulit: illaq; eos reuerēter adorauit. Crucem uero dominicam per medium ſecari fecit: & partem filio deportauit: partem uero thecis argenteis incluſam hieroſolyme reliquit. Clauos uero dominicos ſecum adduxit. Quorum unum in galea alterū in freno imperatoris compoſuit: ut ſic armatus armis ſecurus ad bellum procederet. Tertium uero reſeruauit uel ut quidam aſſerunt in mare adriaticum quod tunc erat uorago nauigantium iactauit. Precipiens feſtum inuentionis ſancte crucis ſingulis annis ſolemniter celebrari per uniuerſum orbem: uidelicet quinto nonī maii.

Inuenitur Crucis titulus. Juda eligitur Epiſcopus. Tres claui apparent fulgentes.

¶ De ſanctis Alexandro papa Euentio & Theodolo martyribus. Cap. CXVIII.

Alexander papa & martyr huius nominis primus cum duobus preſbyteris euentio & theodolo paſſus eſt rome ſub perſecutione traiani agēte aureliano comite utriuſq; militie. Hic natione romanus ex patre Alexandro de regione capritauri: Euriſto pape in epiſcopatu romano ſucceſſit: iuuenis quidem etate: uidelicet annorum forte xxii. ſed ſenior moribus: ſeditque annos decimo menſes viii. dies decimoſecūdo. Hic ſanctitate & ſcientia incomparabilis fideq; ꝑclariſſimus maximam partem ſenatorum urbis conuertit ad dominum: prefectum quoq; hermetem cum uxore & ſorore theodora & filiis baptizauit cum M.ccl. ſeruis ſuis cum uxoribus quoq; eorum & filiis quos omnes die ſabbati paſche factos ingenuos ſacri fontis unda perfudit. Cum autem traianus imperator tūc abſens hec audiens aurelianum comitem miſiſſet ad urbem de ſeleucia hiſaurie ad perſequendos chriſtianos. Aurelianus hermetem prefectum apud quirinū tribunum carcerauit. Alexandrum uero in alia cuſtodia in uinculis poſuit. Qui tamen ut ſupra dictum eſt in paſſione quirini martyris tertio calendas aprilis per puerum qui faculam ferebat ardentem e carcere noctu per feneſtram eductus ad domum quirini tribuni ubi hermes in cuſtodia tenebatur ipſum quirinum conuertit: & iterum eadem nocte per eundē puerum ad carcerem ſuum reductus filiam ipſius qrini balbinam ſibi delatam a ſtrumate ſanauit: & quirinum cum filia & omnibus in cuſtodia ipſa detentis baptizauit. ¶ Poſtquā autem hermes & quirinus ac theodora ſoror hermetis nec non ceteri chriſtiani in cuſtodia reperti ab aureliano comite paſſi ſunt: ut in eorum ſingulis paſſiōibus agitur: traiano iam defuncto hadriano uero in imperium ſublimato: exhibitus eſt alexander cum ſanctis theodolo & euentio.

preſbyteris iam biennio in carcere detentis. Erat au/
tem theodolus iam ſenex annorum uidelicet.lxxxi.
qui annorum uigeſimo preſbyter fuerat ordinatus.
Cumq; alexander confiteretur chriſtum iuſſit eum
iudex in equuleo leuari & ungulis ac lapidibus attre
ctari.Et cum hec patientiſſime toleraſſet: fecit eum
deponi & preſbyteros applicari. Cum autem & ipſi
chriſtum confiterentur:iuſſit furnum incendi: & ale
xandrum atq; euentium ſimul uinctos intus iactari
theodolo quaſi ſeniore ſpectante. Cum eis autem &
ipſe ſponte in flammas proſiliuit. Et cum illeſi edu/
cti fuiſſent:fecit aurelianus ſanctum alexandrum pũ
ctis creberrimis per tota pungi membra donec defi/
ceret.Duos uero ſanctos preſbyteros gladio conſu/
mari.Quorum corpora ſeuera quedam religioſa uia
numentana in ſuo predio ſepeliuit quinto nõ maii.
¶Hic in canone memoriam paſſionis domini mi/
ſcuit:a loco qui pridie quam pateref uſq; in mei me/
moriam facietis.Hic precepit ut aqua uino miſcere/
tur in ſacrificio ad deſignandã chriſti & eccleſie unio
nem:& ut oblatio fieret ex azimo non ex fermento
propter chriſti corporis puritatem:& fieret in modi
ca quantitate dicens ꝙ hec oblatio quanto rarior tan
to potior.Conſtituit etiam aquam exorzizatam cũ
ſale diebus dominicis benedici & ex ea populũ aſper/
gi ad effugandas contrarias ualitudines & aereas po/
teſtates.Qui poſtea martyrio coronatus eſt:& ceſſa/
uit epiſcopatus dies uigintiquinq;.

¶De ſancto Iuuenale epõ. Cap. CXIX.

Iuuenalis epiſcopus narnieñ dum eſſet p̃
ſbyter & medicus ex aphrica romam ue/
niens a matrona chriſtiana ſuſceptus eſt.
Audiens autem ab ea ꝙ narnienſis popu/
lus chriſtianitatem nunquã recipere uoluiſſet: roma
num pontificem adiit:& ab ipſo predicandi ad ipſam
urbem licentiam poſtulauit.Quem papa eidem ciui
tati epiſcopum delegauit: ubi predicans uerbum &
miraculis coruſcans multum populum conuertebat
¶Cum quidam de templo idolorum egreſſus: de
immolatis idolobolum in os epiſcopi mitteret:illeq;
recipere recuſans:os dentibus obſeraret: produxit il/
le cultellum:ut manubrio os eius uiolenter aperiret.
Sed manu eius elapſa gladium in guttur proprium
intromittens continuo iugulatus expirauit.Quo mi
raculo uiſo ſeptem milia gẽtilium conuertuntur:in/
ter quos baptizatur uenãtia quedam nobilis matro/
na cum duobus filiis que deinceps ſancto de ſuis fa/
cultatibus miniſtrauit.¶Dum ligures & carpi mul/
tas ciuitates italie depopulaſſent: narnium obſede/
rent:ſed oratione ſancti epiſcopi nimia tempeſtate &
tonitruis ſubito ingruentibus:pluſquã tria milia ex
eis extincti ſunt.Reliqui uero territi ab obſidione di/
ſceſſerunt.¶Cum die quadam de calice paruo cry/
ſtallino quem habebat populum communicaret:ni/
hil ſuperinfuſo de uino ſed libamine diuinitus excre
ſcẽte omnibus ſatiſfecit.Quieuit in domino uir ſan/
ctus anno ſeptimo epiſcopatus ſui completo quinto
nõ maii: ſepultus ad portam ſuperiorem uia flami
nia miliario ab urbe roma quinquageſimoquinto.
Cuius meritis naute fere trecenti in naufragio poſiti
ſanctum iuuenalem uocantes:ipſoq; ſuper undas eis
apparente tempeſtate ſedata ad portum incolumes
peruenerunt.

¶De ſanctis Quiriaco epiſcopo Anna & Amonio
martyribus. Cap. CXX.

Quiriacus epiſcopus ille iudas fuit: qui cũ
helena crucem dominicam inuenit: ut ſu
pra actum eſt de inuentione ſancte crucis
quinto nonas maii.Qui baptizatus:& q/
riacus uocatus epiſcopus hieroſolymorum ordina/
tus eſt.¶Cum autem iulianus imperator apoſtatã
nominis chriſtiani ad perſas pergeret:ueniens hieru
ſalem Quiriacum epm̃ teneri fecit:& ad deoꝝ ſacri/
ficia inuitauit. Quod cũ renueret:dextera eius abſcidi
fecit:eo ꝙ manu illa multis epiſtolas ſcripſerat quoſ
a deoꝝ ſacrificiis reuocabat. Ille uero ſcãdalũ ſui cor/
pis p̃ciſum gaudebat:eo ꝙ exiſtẽs iudeus multos ne
xp̃m colerent ſcribens epiſtolas confortabat. Tunc
iulianus plumbum liquefactum in os eius infundi
iuſſit:Deinde ſuper lectum ferreum uentre deorſum
extendi:& carbones ſubterponi: ac ſalem & adipem
aſpergi:dorſum quoq; eius deſuper uirgis cedi.Et cũ
in omnibus immobilis permanſiſſet : iuſſit eum in
carcerem trudi.Ad quem ueniens anna mater eius fi
lium in domino hortabatur.Quod iulianus audiẽs:
fecit eam teneri:& per capillos appenſam ungulari:
ac lampades ardentes eius lateribus apponi:que cum
ureretur emiſit ſpiritum.¶Poſt hec imperator qui/
riacum eductum ilarem uultum habentem:iuſſit in
foueam profundam ſerpentibus plenam iactari eo/
dem a uenefico immiſſis. Sed tamen ſerpentes om/
nes ſubito extincti ſunt.Quo uiſo miraculo amoni/
us incantator conuerſus eſt:& in chriſti confeſſione
iuſſu imperatoris decollatus. Deinde mandauit iu/
lianus quiriacum in caldariam oleo feruẽtiſſimo ple
nam immergi.Quam ille ſe ſignans ſponte ingredi/
tur:orans deum:ut iterum martyrio baptizaretur.
Iratuſq; iulianus in ipſo cacabo eum gladio pectore
tranſfodi mandauit.Sicq; martyrium ſuum conſu/
mauit quarto nonas maii die ſabbati. Sepultuſq; eſt
hieroſolymis cum anna matre eius & amonio mar/
tyre.

¶De ſancto Floriano martyre. Cap. CXXI.

Florianus martyr paſſus eſt apud lauriacũ
oppidum temporibus diocletiani & ma/
ximiani imperatorum ſub preſide aqui/
lino.Qui cum eſſet princeps officii mili/
taris in cetia urbe audiens qualiter quadraginta mar
tyres chriſtiani poſt diuerſa ſupplicia ab aquilino p̃/
ſide in carcere detenti eſſent deſiderio martyrii uale
faciens militibus ſuis uerſus lariacenſem ciuitatem
ire cepit.Obuiuſq; militibus qui a preſide miſſi fue/
rant ad perquirendos chriſtianos:ſeipſum ſponte il/
lis obtulit uti chriſtianum.Quem illi tenentes duxe/
runt ad preſidem:qui florianum chriſti nomen con/
fitentem:primo atq; iterum a militibus propriis ce/
di iuſſit:deinde ſcapulas eius acutis configi. Et cum
eum ad omnia ſupplicia paratum uidiſſet: iuſſit illũ
ad fluuium aniſi adduci:& ligato ad collum eius ſa/
xo ipſum de ponte precipitari. Cum autem eodem
adductus orandi ſpatium a militibus impetraſſet:
quidam miles ceteris crudelior ſuperueniens cete/
roſq; de mora necis eius redarguens : illum in flumẽ
precipitauit.Statimq; oculi illius crepuerũt. ¶Poſtq̃

uero ſanctus martyr animā chriſto redditur corpus
eius ſuper undas enatans in eminēti ſaxo ab aquis eie
ctum eſt. Et ſuperueniens aquila alis expanſis in mo/
dum crucis corpus a feris protegebat. Tunc reuelante
ſe ſancto martyre cuidā deuote matrone xp̄iane oſtē/
ſiſqꝫ ei indiciis loci ubi eum inueniret & ubi eum ſe/
peliret: mulier iunctis bobus cum plauſtro ad locum
deuenit: & corpus īuentum uehiculo īpoſuit: ſētibus
quoqꝫ ſpinoſis timore paganoꝝ operuit. Et interrogā
tibus qbuſdam, ſpinas collectas ad claudendū hortū
ducere ſimulauit. Deduxitqꝫ corpus ad locū ſibi a bea
to martyre demonſtratū: ubi ip̄m ſecreto tumulauit.
Sed dū boues plauſtrum trahentes ī uia ſiti deficerēt
nec aquam reperire poſſent: orante muliere & marty
ris auxilium poſtulante ſubito fons de terra erupit &
ſatiatis animalibus uſque in preſens ī ipſo loco fluere
nō deſiſtit. Paſſus eſt aūt ſanctus martir. 4. non̄. maii.

¶ De ſancta herina uirgine & m̄re. Cap. CXXII.

HErina uirgo & martyr filia fuit licinii ipa/
toris in ciuitate magedon & licinie regine
que uirgo prius penelope uocabat̄. Pater
uero eius turrim nobiliſſimā cōſtruxit: &
muro circūcinxit ac uiridariū plantauit: ipſūqꝫ locū
cunctis delitiis repleuit: ſtatuaſqꝫ. 98. deorū appoſuit:
ubi filiam ſuam annorum. vi. propter eius elegantiā
uſque ad tēpus nuptiarū incluſit: datis ei ancillis. xiii.
ad miniſterium & apeliano magiſtro litteras edocēdū.
Cum autem eſſet annorum. xii. die quadam colūba
per feneſtram turris orientalem ſuper mēſam paratā
tulit oliuam: & per aliam feneſtram occidentalē cor/
uus in eadē mēſa depoſuit uiperā. Quod cū magiſtro
rettuliſſet: expoſuit coruū regē ipioꝝ uiperā tribula/
tionē ſibi īferendā: colūbam regē celoꝝ: oliuā uero pa
cē celicā ſibi dandā. Pater uero eius uolens illā nuptui
tradere ipſius animū requiſiuit. Puella uero dieꝝ. vii.
acceptis īduciis deos patris ſuperinde cōſuluit. Sed ab
eis nullo reſpōſo habito deū xp̄ianoꝝ de quo audie/
rat īuocauit. Cui ſtatim angelus domini apparēs eam
in fide docuit mutatoqꝫ noīe Herinā uocauit. Sequēti
uero die theotimus qdā p̄sbyter ab angelo in turrē ī/
tromiſſus eā baptizauit: moxqꝫ illa p̄ris idola de turri
ꝓiecit: p̄r uero poſt dies. vii. reuerſus cū idola confra/
cta uidiſſet ipſamqꝫ xp̄ianā didiciſſet eā ad ciuitatē du
ci fecit: q̄ iuxta urbis portā diabolū ſibi apparētem &
eidē cōminātē crucis ſigno fugauit. ¶ Cū aūt xp̄m cō
fiteret̄ iuſſu patris uicta ungulis indomitoꝝ equoꝝ
terēda ſubiicit̄: ſed ipſa angelo aſſiſtente nil leſa: pater
morſu unius ex eqs occidit̄. Quē uirgo a mortuis ſu/
ſcitauit: & cōuerſum una cū m̄re ſua in turri recluſit
donec penitētiā agerent. Ipſa uero in ciuitate remāſit:
ubi xp̄m annūcians multos cōuertit. Quod audiēs ſe
dechias decius frater licinii rex potētiſſimus uenit ad
ipſam ciuitatem: & herinam comprehenſam in foue
am ſerpentibus plenam immitti fecit: ut ibi fame &
reptilium morſibus deficeret. Que ab angelo cōfor/
tata & ſerpentibus interfectis ibidem diebus. xiii. ſine
cibo permanſit. Deinde decius pedes eius ſecari fecit.
Sed continuo ab angelo ei reſtituti ſunt. Poſt hec de
conſilio hipparchi comitis ſub rota molendini ligat̄
& aqua laxat̄: ſed mox aque diuidunt̄ uincula eius rū
punt̄: rotaqꝫ ꝑmanſit imobilis: & uirgo ſurrexit inco
lumis: unde &. vii. milia paganoꝝ cōuerſi ſunt: & lapi
dātes deciū ex urbe deicerūt: qui poſt dies modicos ꝓ
pter ictus lapidū expirauit. Filius aūt noīe ſapor mor/
tē p̄ris uindicare cupiens cū exercitu ciuitatē obſedit:
ſed dū uirgo ſtetiſſet in porta hoſtes oēs excecātur: &
iteꝝ eius oronibus illuminant̄. Sapor uero urbem ī/
greſſus cōfixis clauis in calcaneis uirginis eidē īpoſuit
maſſam quā portare fecit ad ſeptē miliaria. Cūqꝫ ille/
ſa rediſſet. trigīta milia hominū conuerſi ſunt. Sapor
uero a diabolo opp̄ſſus expirauit. ¶ Poſt hec ueniens
theotimus p̄sb̄r parētes uirginis & populum baptiza
uit: & eos ī fide diligēter īſtruxit. Poſt annos uero tres
ueniēs uirgo ad ciuitatē calanicū tēta eſt a numeriāo
rege pro xp̄i nominis cōfeſſione. A quo in tres boues
eneos ignitos ſucceſſiue īcluſa cū ꝑmanſiſſet illeſa: &
tertius bos ac ſi uiuus calorē ſentiēs: mugiēs diſcurre/
ret, decem milia gentilium conuertuntur. Hinc mor/
tuo rege predicto a pretore quodam in igne miſſa cū
exiſſet tam membris quam ueſtibus inuſta pretorē
cōuertit. ¶ Hinc ad urbē cōſtātianā deueniēs ramūqꝫ
oliue deferēs diebus octo ꝑmāſit ibidē: & multos ad
fidē adduxit. ¶ Inde ad niceā accedēs ſaporē quēdā re
gē cū multis de populo chriſto acquiſiuit: ubi diebus
. lxxviii. ꝑmāſit. Poſt hec ad urbē ꝓpriā rediēs patrē de
functū repperit: & diebus aliqbus ibi degēs matrē in
domino cōfortauit. Nouiſſime uero diuīa uirtute aſ/
ſumpta epheſum deducit̄: ubi multis oſtēſis miracu/
lis & plurimis domīo lucratis poſt dies. xv. aſſumpto
apeliāo didaſcalo ſuo cū aliis. vi. uiris urbe exiuit: ubi
nouū ſepulchꝝ reppit. In quo ſe īcludi fecit: & ut poſt
dies. 4. ad ſe rediret mādauit. Qui ad terminū reuerſi:
amotoqꝫ lapide ſepulchrū uacuū īuenerūt. Cuius fe/
ſtū agit̄. 4. non̄ ma. quo uidelicet die ſepulcrū ītrauit.

¶ De ſcā Antonia uirgine & m̄re. Cap. CXXIII.

ANtonia uirgo apud nicomediam paſſa eſt
que nimium torta & uariis afflicta crucia/
tibus: poſt ab uno brachio tribus diebus
ſuſpenſa: deinde in carcere biennio detru/
ſa a priſcilliano preſide nouiſſime flammis exuſta eſt
iiii. non̄. maiii. Hec hieronymus in martylogio.

¶ De ſcīs Siluāo ep̄o & ſociis marty. Cap. CXXIIII.

SIluanus ep̄s cum ſociis ſuis in paleſtina ci/
uitate gaza martyriū paſſus eſt. Hic enim
cū eſſet ep̄s tyri phenicis & annis fere qua/
dragīta ſacerdotio functus fuiſſet ſub per/
ſecutiōe maximiani īperatoris uir māſuetudine ani/
mi & ipſa iā ſenectute uenerabilis: cū plurimis clericis
ſuis & tribus iuuenibus xp̄ianis beſtiis ſubiecti hoſtia

xp̄i effecti ſunt:ſicq; martyrio coronati.iiii.noñ maii.

¶De ſcīs q̄draginta martyribus. Cap. CXXV.

Quadraginta martyres ſub perſecutiōe diocletiani apud caſtrum lauriacū paſſi ſunt agente preſide aquilino :de quibus ſupra in paſſione ſancti floriani maryris actum eſt.Qui ab eodem preſide poſt uaria & exquiſita eis illata ſupplicia:uinculis duris artati in carcerem miſſi ſunt. Quorum paſſionibus florianus martyr predictus ad martyrii tollerantiam animatus eſt. Qui omnes dudum recluſi & inedia afflicti: tandem in carcere ſpiritum tradiderunt.iiii.noñ maii.

¶De ſcīs aliis q̄draginta m̄ribus. Cap. CXXVI.

Quadraginta alii ſancti martyres in metallo phanenſi paſſi ſunt:de quibus ſcribit euſebius.viii.libro eccleſiaſtice hiſtorie cap. xiiii.ꝙ tēpore pſecutiōis diocletiāe oēs inſimul ꝑ xp̄i noīs cōfeſſiōe capite ceſi ſunt.iiii.noñ maii.

¶De ſcīs q̄dragīta ruſticis m̄ribus. Cap. CXXVII.

Quadraginta ruſtici m̄res tꝑibus gregorii pape primi martyrium paſſi ſunt:q a lōgobardis capti carnes īmolatitias comedere cōpellabantur.Cūq; dudū reſiſterent poſt multas cōmīationes eiſdē a lōgobardis illatas : fideliter perſtiterūt:ac in ſua cōſtantia ſimul omnes gladiis ceſi ſunt.Hec gregorius.iii.dialo.ca.xxvii.

¶De Aſcēſione dn̄i nr̄i ieſu xp̄i. Cap. CXXVIII.

Aſcenſio domini die q̄dragesimo a reſurrectiōe ipſius facta ē.Nā in ipa die domini diſcipulis bis apparuit:ſemel.xi.diſcipulis comedentibus in cenaculo. Omnes quidem tam apoſtoli q̄ alii diſcipuli:nec non mulieres habitabant in illa parte hieruſalem : que dicebatur mello in arce dauid:ſcilicet in monte ſyon. Et erat ibi cenaculum illud grande ſtratum : in quo dominus precepit ſibi paſcha parari : & in illo cenaculo tunc undecim apoſtoli habitabant.Ceteri autem diſcipuli & mulieres in eadem arce per diuerſa hoſpitia:ubi dum diſcipuli recumberent dominus eiſdem apparuit : & illorum incredulitatem exprobrauit:& cum comediſſet cum eis: & precepiſſet ut in montem olíueti uerſus bethaniam irent:ibidem eis iterum apparuit :ac ſpiritum ſanctum eis ſe miſſurum promiſit. Indiſcrete quoq; de tempore futuro querētibus reſpondit:ꝙ eis datum non erat noſſe tempora uel momenta. ¶Tūc eleuatis manibus eis benedixit:& inde coram eis in celum aſcendit.In quo loco cum poſtmodum edificata fuiſſet eccleſia:locus ille in quo ſteterunt xp̄i ueſtigia nunq̄ ſterni potuit pauimento ſed reſiliebāt marmora in ora calcantiū.Calcato quoq; pulueri a domino adhuc ueſtigia īpreſſa cernunt̄:& eandē adhuc ſpeciē terra cuſtodit. Cum autem chriſtus propria uirtute eleuatus aliquantulum aſcendiſſet : uidelicet uſq; ad nubes : tunc nubes clara inuoluit eum : & obtexit ab oculis diſcipulorum cum qua ſimul celos aſcendit. Et intuētibus illis in aerea:poſtq̄ ip̄m amplius uidere nō poterāt:duo eiſdē angeli in albis aſtiterūt dicētes: ꝙ ieſus q ab eis aſſumptus in celū fuerat:in eadē carne & eodē mō & in ipſo loco iudicaturus orbē uēturus erat.Tūc illi hieroſolymā ad locū habitationis ſue reuerſi ſunt:ꝓmiſſum ſpiritū paclitū expectātes.Cuius aſcēſiōis feſtū ad litterā cōtigit.iii.noñ maii. ¶Et qa de more ē:ut cū aliqs magnus dominus ad aliqs ꝑtes uadit:q̄ttuor inquiri ſolēt.ſ.de loco unde abiit:de tꝑe quādo receſſit:de mō quē tenuit:& de fine ad quē pagrauit.Iccirco circa hāc aſcenſionē p̄dicta quattuor inquirēda ſunt:uidelicet loci celſitudo:tēporis plenitudo:modi rectitudo:& finis magnitudo. ¶Circa primū uidelicet circa loci celſitudinē ſciendū eſt :ꝙ xp̄s aſcendit ſuper oēs celos:ut dicit̄ eph.iiii. Qui deſcendit ipſe ē:& q aſcēdit ſuper oēs celos.Eſt autē celū materiale:rōnale:intellectuale:& ſuperſubſtātiale.¶Celū materiale triplex eſt.ſ.Aereū unde & aues celi dicūtur per aera uolitantes math.vi. Reſpicite uolatil.ce. Ethereū.qđ diuiſum ē in.vii.orbes planetaꝝ & firmamētū ſtellarū fixarū.eccle.xxxxiii.Spēs celi gloria ſtellarum. Et empyreum quod eſt de pura luce in quo eſt paradiſus & ſedes dei:pſalmiſ.Dominus in celo pauit ſedem ſuam.¶Celū rationale eſt homo iuſtus ratione inhabitationis diuine : qa ſicut celum eſt ſedes dei:ſic aīa iuſti ſedes eſt ſapiētie.¶Celū intelleſtuale ē angelus : angeli enim dicuntur celi per ſimilitudinem:quia ſunt altiſſimi ratione dignitatis & excellētie:pulcherrimi ratione nature & glorie : & foriſſimi rōe uirtutis & potentie iob.Celi.i.angeli nō ſunt mūdi.in cōſpectu eius.¶Celū ſupſubſtantiale eſt ipſa diuina excellētia de quo celo xp̄s uenit:& poſtea uſq; ad illud aſcendit:pſalm. A ſummo celo egreſſio eius &c. Aſcendit ergo xp̄us ſuper oēs celos materiales : pſalmiſta.Eleuata eſt magificentia tua ſuper celos. ¶Super oēs celos rationales pſalmiſta.Ponis nubē aſcen.t. q ambu.ſuper pēnas uētorum.i.ſanctorum. ¶Super celos intellectuales pſalmiſta. Aſcēdit ſuper cherubī. ¶Et aſcendit uſq; ad celū ſuperſubſtantiale uidelicet uſq; ad dei equalitatē marc.ulti. Aſſumptus eſt in celū & ſe.a de dei.¶Circa ſecundum uidelicet circa tꝑis plenitudinem uidendum eſt quare nō ſtatim ut ſurrexit aſcendit:ſed tot diebus expectauit. Hoc autē fecit triplici ratione.¶Primo propter reſurrectiōis certificationem:que difficilius probatur q̄ mors. Nam a prima die uſq; ad terram uere poterat probari mors & paſſio:ſed ad ueram reſurrectionem probandam plures dies requirebantur.leo papa.Quadragenarius ideo cōpletus ē numerus ſacratiſſima ordinatione diſpoſitus ut dū in hoc ſpatio mora penitentie corpalis extenditur:fides reſurectionis documentis neceſſariis muniretur.¶ Secundo propter apoſtolorum cōſolationē.Quia enim cōſolationes diuine tribulationibus ſuperabundant:& tempus paſſionis fuit tribula/

tionis apoſtoloꝝ:tempus autē reſurrectionis fuit cō/ſolationis eoꝝ ideo plures debuerunt eſſe iſti q̄ illi. Et hec eſt ratio damaſceni. ℭ Tertio pp myſticā ſignificationē:ut per hoc det̄ intelligi ꝙ conſolationes diuine tribulationibus cōparant̄ ſicut dies ad horā: qđ patet per hoc ꝙ dominus.xl.horas mortuus fuit: qđ erat tēpus tribulationis:per.xl.uero dies reſurgens apparuit:qđ erat tēpus cōſolationis:unde glo.xl. inquit horis mortuus fuerat: ꝓpter hoc.xl.diebus uiuere cō firmabat. ℭ Circa tertiū uidelicet circa modi rectitudinē qualiter.ſ.aſcendit ſciendū eſt ꝙ aſcendit. ℭ Primo potēter:quia uiribus ꝓpriis iſa.lxvii. Quis eſt iſte qui uenit de edon & infra gradiens in multitudinem uirtutis ſue.Io.iii.Nemo aſcendit in celum.ſ. uirtute propria niſi qui deſcendit de celo &c.licet eni in quodam quaſi globo nubis aſcenderint. Hoc tamen non fecit quia nubis officio indigeret:ſed ut per hoc oſtēderet̄ ꝙ oīs creatura parata eſt obſequi creatori ſuo. Ipſe enim potentia ſue diuinitatis aſcendit. Et in hoc notat̄ differentia ſecundū qđ dicit in hiſtoria ſcholaſtica inter xp̄m enoch & heliā. Nā enoch trāſlatus eſt. Helias igneo curru ſubuectus ſed ieſus ꝓpria uirtute aſcēdit. Primus ſecūdū gregoriū p coitum generatus & generans. Secundus generatus ſed non generans. Tertius nec generatus nec generans. ℭ Secūdo aſcendit patenter:quia uidentibus diſcipulis act.i. uidentibus illis eleuatus eſt. Ideo enim illis uidentibus aſcendere uoluit ut dicit glo.ut ipſius aſcenſionis teſtes exiſterent & naturā humanam in celum ferri gauderēt: & ip̄m ſemper deſiderarēt. ℭ Tertio letanter quia iubilantibus angelis pſalmiſta. Aſcendit deus in iubilatione. Dicitur ꝙ hymnū illū aſcenſionis: Ieſu nr̄a redemptio.aſcendente xp̄o angeli in perſonam humane nature cōpoſuerunt & eadem forma & eodē tono quo ipſum canit eccleſia ip̄m decantauerūt: quē apoſtoli audientes p ſpiritūſanctū mox didicerunt & eccleſie canendum tradiderūt. ℭ Quarto feliciter: quia comitantibus ſanctis. Nā predā quā iſerno ſubtraxit ad celos ſecū deducit pſalmiſta. Dominus in ſinai ſancto aſcēdens in altū cap.duxit captiuitatē. ℭ Quinto uelociter qa uelocius q̄ uolantibus alis.pſalmiſta Volauit ſuper pēnas uentoꝝ:nō enim uenti tanta uelocitate impellūtur pſalmiſta. Exultauit ut gigas ad curruā &c. Valde enim uelociter aſcendit quando tantū ſpatiū in momento ꝑcurrit.ambroſius. Saltu quodā xp̄s uenit in hunc mūdum & ſaltu ueIociſſimo aſcendit in celum. ℭ Circa quartū autem uidelicet.circa finis magnitudinē ſciendū eſt ꝙ aſcenſionis xp̄i.x. fuerunt fructus ſiue utilitates. Prima eſt iſinuatio amoris diuini ioan.xvi.niſi ego abiero para. non ueni. ad uos &c.ubi dicit auguſtinus. Si carnaliter heſitaueritis capaces ſpirituſſancti non eritis. ℭ Secunda maior cognitio dei Ioā.xiiii.ſi diligeritis me gaude. utiq3 qa uado ad patrē:ubi auguſtinus.ideo ſubtraho formā iſtam ſerui in qua pater maior me eſt:ut deū ſpecialiter uidere poſſitis. Tertia eſt meritum fidei: leo papa in ſermone. Magnaꝝ enim hic uigor eſt mentium in cunctanter credere que corporeo nō uidenter ituitu: & ibi figere deſiderium quo nequeas inſerre conſpectum. ℭ Quarta eſt noſtra ſecuritas. Ideo enim aſcendit ut noſter ad patrem aduocatus ſit. prima Ioan.ii. Aduocatum habemus apud patrem ieſum xp̄m iuſtum &c. Ber. Securum acceſſum habes ad deū o homo: ubi mater eſt ante filium & filius ante patrem: mater oſtendit filio pectus & ubera:filius oſtendit patri latus & uulnera:nulla ergo poterit eſſe repulſa ubi tot concurrunt charitatis inſignia. ℭ Quinta eſt maxima dignitas:magna enim dignitas eſt quando noſtra natura uſq3 ad dexterā dei pr̄is exaltata eſt. Hanc dignitatē in hominibus angeli conſiderantes: qui in lege ueteri ſe adorari ꝑmittūt:deinceps adorare ſe ꝓhibēt apoca.xix. Cecidi ante pedes angeli: ut adorarē eū:& dixit mihi:uide ne feceris &c. Leo papa. Natura hodie noſtre humilitatis ultra cunctarum altitudinē poteſtatū ad dei patris eſt ꝓuecta conſeſſum. ℭ Sexta eſt ſpei nr̄e ſoliditas hebr̄.iiii. Habentes pontificē magnū q penetrauit celos:ieſum filiū dei teneamus ſpei nr̄e cōfeſſionē Hieronymus: Xp̄i aſcenſio nr̄a eſt ꝓuectio:& quo ꝓceſſit gloria capitis eo ſpes tendit & corporis. ℭ Septima eſt uie oſtenſio Mich.ii. Aſcendit inter pandens ante eos. Auguſtinus Via tibi factus eſt ipſe ſaluator:ſurge & ambula:habes quo:noli pigreſcere. ℭ Octaua eſt ianue celeſtis aptio. Sicut eni primus adā aparuit ianuas inferni:ſic & ſecūdus paradiſi: unde cantat eccleſia. Tu deuicto mortis acu.apui. credē. regna celoꝝ. ℭ Nona eſt loci ꝑparatio. Ioan.xv. Vado pare uobis locū. Auguſtinus Domine para:quod paras:& te nobis paras:quādo ante locū paras & tibi in nobis & in te nobis. ℭ Decima & ultima eſt ſpiritusſancti miſſio. Ioā.xvi. Expedit uobis ut ego uadam. Si enim nō abiero:paraclitus non ueniet ad uos. Si autē abiero:mittā eū ad uos. Hoc autē ideo xp̄s diſpoſuit: ut ſpiritūſanctū a pr̄e & filio mitti oſtenderet̄:ne ſi anteq̄ xp̄s aſcenderet mitteret̄: a ſolo fortaſſe pr̄e mitti putaret̄:& p conſequēs a ſolo pr̄e ꝓcedere uideret̄:ſecundū qđ grecus error ſuadet:cōtra quē eſt exp̄ſſa auctoritas ueritatis. Ioan.xv. Cū uenerit paraclitus: quē ego mittam uobis a patre &c.ubi dicit beda: ꝙ ipſa miſſio ipſa eſt & proceſſio.

ℭ De ſcō Gotardo ep̄o & cōfeſſore. Ca. CXXIX.

Gotardus ep̄s tēpore ſancti henrici impatoris claruit: qui in alcenſi monaſterio enutritus:ſub henrico duce bauarie ibidē abbas effectus:monaſterio laudabiliter p̄fuit. Deinde mādato regis p uiligiſum archiep̄m hercl. ad monaſterii ueldeū regimen ꝓmotus eſt: gareū & cremeū monaſteriis eidē in cura cōmiſſis: idē alohen rediēs a ſcō impatore henrico ad himeū ep̄atum uocatus dudū renuit. Cū aūt domina nr̄a ei apparuiſſet: & eū in eccleſia ductū ut a crucifixo ueniā peteret iduxiſſet:ille ꝓſtratus humi ante crucifixū miſericordiā poſtulauit. Statimq3 beata uirgo uerſiculū illū cōcinere cepit. Infunde unctionē tuam &c. Quod ille intelligens:& diuine uoluntati reſiſtere metuēs: epiſcopari cōſenſit. Et in ep̄atu ſuo gregem dominicū ſolicite ꝓcurauit. ℭ Cum a quadā nobili domina nomine ſophia de poſſeſſiōe eccleſie infeſtaret̄: die quadā ad eā acceſſit.& ipſam coram ſummo iudice ſup cā eccleſie in ꝓximo uenturo feſto purificationis citauit. Sequente cum quodam eius clerico puero eadem hora migraturum poſt dies modicos eſſe predixit. Moxq3 una cū predicto puero langore detineri cepit. Et dum in feſto aſcenſionis quod anno illo die tranſitus eius occurrit hora matutinali in eccleſia cantaret̄ur antipho

m

na illa. Aſcendo ad patrem meum &c. Ille una cum dicto puero una & eadem hora ſpiritum emiſit. Poſt cuius obitum inſtante purificatiōis feſto: tunc ſubſequēte p̄dicta ſophia defuncta eſt. Quieuit in xp̄o ſanctus Gotardus. iii. noñ maii. Hec frater bartholomeus.

¶De ſancto Andoeuo ep̄o. Cap. CXXX.

ANdoeuus ep̄s oppido ſueſſionis noīe ſauciato claris parentibus ortus frater ſanctorū adonis & rhadonis ſub rege francoꝝ lothario inde ſub dagoberto in regali palatio regni negocia ſtrenue miniſtrabat. Sed cum ado monachus factus fuiſſet: rhado theſaurorum regalium curam habebat. Quo tēpore ſanctus eligius nouioneñ etiam in regis palatio clarus erat. Andoeuus uero xp̄o militare cupiens: a rege ꝓhibebatur: ſanctitate tamē p̄pollēs ſub ueſte precioſa cilicio utebatur. In ꝓprii poſſeſſione patrimonii monaſterium cōſtruxit: & dotauit: eiq; ſanctū agilum columbani diſcipulum prefecit. ¶Deinde conſentiente rege clericus factus defuncto romano rothomageñ ep̄o: andoeuus eligitur: ſed anteq̄ cōſecrari uellet: ad hiſpanias predicandas acceſſit: ubi & miracula oſtendit. Nam quēdā die dominico in mola laborantem: cui manus arida facta mole adheſerat: ſubito penitentem ſanauit. Conſecratuſq; eſt eodē die cū ſancto eligio nouioneñ ep̄o. In huius ſancti cubiculo lux imēſa ſepius celitus infuſa conſpicitur: & uoces angelice ſecum colloquētes audiuntur. ¶Dum ſemel pareciā ſuam circuiens iuxta locum qui dicit̄ ad crucem ſancti andoeui in curru ſedens trāſiret: & muli currum trahentes nullo ſtimulo uel uerbere ſe īde moueri poſſent: ep̄s in aere ſignū crucis fulgentem ꝓſpexit: ubi & crucē ligneam in teſtimoniū affixit: & ſanctoꝝ reliquias appoſuit. Ibiq; nocte ſequenti colūna ignea in aere apparuit. Vbi & poſtmodū monaſterio fabricato: ſanctus leufridus cū monachis plurimis domino ſeruiuerūt. ¶Vanuingū quendam diuitem in extremis laborantē: ꝓmiſſione ab eo ſuſcepta q̄ in beneficii uicem cenobium cōſtrueret: priſtine ſanitati reſtituit: illeq; promiſſa complere curauit. ¶Cuidam quoq; muto per. xi. annos loquelam amiſſam reſtituit. Et in uerduneñ urbe oppreſſum a diabolo liberauit. Rexit eccleſiam ſuam annis. xliiii. & nonagenarius ad dominū emigrauit. iii. noñ maii: ibiq; ſepultus eſt.

¶De ſancto Hilario ep̄o. Cap. CXXXI.

HIlarius arelateñ ep̄s uir in ſanctis ſcripturis doctus & doctor inclytus fuit. Qui paupertatis amator erga inopū ꝓuiſionē pietate mentis & corporis labore ſolicitus grādi & ſolerti cura pauperes aluit & in docendo gratiſſimus extitit: multos ſermones ſplendidos ad populū fudit: & plurima eruditionum opuſcula compilauit: uolumen grande fide. xii. libris explicitum ſermone ſplendido exarauit. Beati quoq; honorati predeceſſoris ſui uitam cum multorum utilitate compoſuit. Finem uite dedit ualentiani & martiani temporibus. iii. noñ maii. Hec gennadius libro de uiris illuſtribus.

¶De ſcō Eutimo martyre. Cap. CXXXII.

EVtimus diaconus & martyr apud alexandrie ciuitatem pro chriſti fide ab infidelibus chriſtianitatem emulantibus detentus: & dudum in carcerali ergaſtulo uinculis artatus: & inedia maceratus in confeſſione emiſit ſpiritum. iii. noñ maii. ut dicit ado.

¶De ſcīs Hyreneo & ſociis mar. Cap. CXXXIII.

HYreneus & peregrinus martyres & hyrenis uirgo apud theſſalonicam ciuitatē dū ueritatem ſacre fidei proteſtari auſi fuiſſent: paganorum rabie detēti atq; inſimul ignibus combuſti. palmas martyrii perceperunt. iii. noñ maii. hec ado.

¶De ſcō Ioāne ante portā latinā. Cap. CXXXIIII.

IOannes euangeliſta ideo ante portam latinam dicitur: quia in urbe roma in ipſo loco in feruentis olei dolio miſſus diuina gratia inde exiuit illeſus. Nam ut in eius legenda aliqualiter tactum eſt. vi. calen. ianuarii. Cū domitianus imperator ſecundam poſt neronem in chriſtianos perſecutionem excitaſſet: & beatus euangeliſta apud epheſum predicaret a proconſule tentus iuxta edictum imperiale admonebatur chriſtum negare & a predicatione ceſſare. Quod cum apoſtolus recuſaret dicens q̄ obedire deo magis q̄ hoībus oporteret: proconſul eum in cuſtodiam miſit & de eo p̄ litteras imperatori ſuggeſſit. Cui domitianus reſcripſit ut Ioannem catenis uinctum ab epheſo ſecum romā adduceret. Cum ergo a proconſule ad urbem adductus eſſet: mandauit imperator proconſuli: ut Ioannē apud portam que latina dicitur in dolium feruentis olei mitteret: prius tamen ipſum more romano flagellis cederet & crines capitis eius funditus tonderet ut ſic deſpectus & illuſus omnibus appareret. Tunc ꝓconſul iuxta mandatum ceſaris ioannem ante portā latinam adductum prius flagellari: deinde crinibus tondi fecit: ac demum in dolium feruentis olei mergi. Qui coniectus in illud unctus non aduſtus de uaſe exiit: & tam a pena illeſus fuit q̄ a corruptione carnis immunis permanſit. Proconſul autem tanto miraculo ſtupefactus eum liberum dimiſiſſet niſi imperatorem offendere timuiſſet. Sed in inſulam pathmos ipſum in exilium duci fecit: & ſic furorem domitiani tēperauit. In loco autem illo ubi in oleū miſſus eſt: chriſtiani proceſſu temporis eccleſiam eius nomini fabricarunt: & feſtum eius ipſa die celebrare ceperunt: uidelicet pridie noñ maii. ¶Hic btūs apoſtolus & euangeliſta in predicta inſula relegatus: apocalypſim quā ei dominus reuelauit greco ſermone manu ſua conſcripſit: quam interpretati ſunt iuſtinus martyr & hyreneus. Scripſit & epiſtolam canonicam cuius initiū

eſt. Quod fuit ab initio &c. que a cunctis eccleſiis & uiris eruditiſſimis approbatur. Relique autem due que Ioannis ĩtitulantur. Alteri Ioãni preſbytero aſcribuntur. Cuius & ſepulchrum apud epheſum demonſtratur. Nouiſſimus autẽ omnium & finem ſcripturam ſuarum ſcripſit euangelium ab aſie epis rogatus aduerſus cerinthũ alioſqꝫ hereticos:& precipue ebionitaꝝ tunc dogma conſurgẽs:qui aſſerunt chriſtum ante mariam non fuiſſe:unde etiam compulſus eſt diuinam uerbi natiuitatem edicere. Hec hieronymus de uiris illuſtribus. ¶ Refert quoqꝫ hellinãdus ꝙ euãgelium conſcripturus triduanum ieiunium omni eccleſie indixit:ut digna deo conſcribere poſſet. In loco autem ubi euangelium ſcripſerat:licet nullo ſit operimento munitus:nihil hactenus imbris aut pluuie decidit:ut per hoc appareat quantam ipſi loco elemẽta uſqꝫ in preſens reuerentiam ſeruant.

¶ De ſcõ Ioanne damaſceno pſby. Cap. CXXXV.

IOannes preſbyter cognomie damaſcenus apud conſtantinopolim floruit tpe theodoſii.iii.imperatoris. Hic filius meſue ſaraceni apud damaſcum exortus unde & damaſcenus dictus eſt ab annis puerilibus cultu iudeus in iudaiſmo natus & educatus liberalibus ſcientiis & philoſophicis imbutus:litteriſqꝫ grecis hebraicis pariter & latinis eruditus libros utiles in medicinalibus utpote peritiſſimus medicus confecit. De iudaiſmo tãdem adhuc iuuenis ad chriſtum conuerſus conſtantinopolim ueniens ſub anaſtaſio ſecundo imperatore monachalem habitum ſumpſit. Et uirgo permanens in amorẽ beate uirginis totum ſe cõtulit: pluraqꝫ dictamia in eius laudibus componebat:& cõpoſita ſcribebat:multiſqꝫ nobiliũ filiis multa legebat. Cum aũt die quadam poſt lectionem cum ſcholaribus iret ſpatiando:pyrate ſaracenoꝝ eum ſubito rapuerunt & ad egyptum ducentes cuidam ſaraceno diuiti uendiderunt. Qui aduertens eius peritiam filium ſuũ eidem inſtruendũ tradidit:& ipm honorifice tractauit. Qui pueꝝ acerrimi ingenii ĩfra paucos annos plenius erudiuit:illeqꝫ magiſtri modũ dictandi & ſcribendi adeo didicit ut nec ſtilum nec ſcripturã alterutrius quis diſcernere poſſet. Mortuo uero anaſtaſio imperatore: theodoſius factus imperator:qui in iuuentute ei fuerat amiciſſimus:Ioannẽ precibus ac ꝓcio multo a ſaraceno redemit:quẽ cõſtantinopolim deductũ ſuum cancellarium fecit:eiuſqꝫ conſilio & induſtrie curiam totã regendam cõmiſit. Filius aũt ſaraceni quẽ docuerat iam magnus effectus & glorie ꝑceptoris inuidens: cogitans quõ honorem magiſtri cõſequi poſſet:cõſtãtinopolim ueniens ſub nomine ioãnis litteras cõfinxit:quas ſaracenoꝝ ſoldano dirigebat:in quibus ei ſignificabat:ꝙ memor beneficioꝝ in partibus egypti a ſaracenis receptoꝝ libẽter uellet ſoldanũ grecie dominari:& ꝙ imperator exercitum grecoꝝ ad ptes remotas cõducere debebat. Et ꝙ ſi cum gente ſua ad urbẽ regiam feſtinaret:ſubito & ſine obſtaculo ĩperiũ grecie obtineret. Has aũt litteras iuuenis ille in cõſiſtorio cauſaꝝ ex induſtria ꝓiecit:& abiit. Reperte igiẗ lr̃e & imperatori theodoſio exhibite:procul dubio ioannis epiſtole ſunt iudicate attẽto modo dictaminis & ſcripture. Captus ioannes imꝑatori preſentaẗ:& an litteras illas ſcripſerit:ipſum auguſtus ſanctificaẗ. Ioannes reſpõdet:ꝙ ſtilum & litterarum formã ſuum eſſe negare nequit:ſed teſte deo illas epiſtolas nunq̃ ſcripſit. Cũqꝫ ꝓpter cõfuſam reſpõſionẽ adhuc maior ſuſpitio eſſet contra eũ:& quidam ipm ut ꝓditorẽ dicerent occidendũ. Imperator fecit ei dexteram amputari:& ꝓditorem ſuum & impii publice ꝓclamari:& ad perpetuam eius cõfuſionẽ manũ in eccleſia ſue abbatie ſuſpendi:ipſumqꝫ ad monaſteriũ ſuũ iuſſit reduci. Qui ſepius cũ lachrymis uirginis ſolatiũ ĩplorabat: & iniuriam patientiſſime tolerabat. ¶ Cũ aũt quadã die ueneris nocte diei ſabbati aduenietis dudũ in oratione uigilaſſet:& truncũ brachium uirgini oſtendiſſet:& poſt fletũ leuiter dormitaſſet:uirgo glorioſa ei apparuit:eũqꝫ cõfortare cepit. Ille uero ecõtra ſe nimium aſſerebat dolere:quia cõfuſionẽ ſuam & monachoꝝ cõtinue cõpellebat aſpicere:& quia de ea repta dictamina nõ poterat:ut ſolebat cõſcribere: nec corpus dominicũ de ipſa celerans amplius contrectare. Tunc beata uirgo manũ appenſam:ut ſibi ꝑ ſomniũ uidebat:accepit & omni dolore remoto brachio reſtituit. Euigilans ioannes manũ ſibi reſtitutã inuenit: & & que erat iam arida carne,recentẽ cõſpexit. Ipſaqꝫ die ſacris indutus miſſam beate uirginis cũctis ſtupentibus ſolẽniter celebrauit. Imperator miraculum uidẽs ioanni ueniam petiit:ipſumqꝫ officio ſuo reſtituẽs honorifice eũ ꝑtractauit. Quieuitqꝫ ab eo:ſi aliqnẽ ſuum modũ dictandi & ſcribendi docuerat:illeqꝫ cũcta ꝑ ordinem ei narrat. Queſitus calũniator capiẗ:& peccatũ confitens ſuſpendio iudicaẗ:ſed ioanni pro eo interueniente mors in exiliũ cõmutatur. Poſt aliquot annos ſanctus uir officio renunciauit: & in monaſterio ſuo degens in ſancta religiõe uitam finiuit anno.lxxv. etatis ſue pridie noñ maii:ſepultus cõſtantinopoli miraculis clarus. ¶ Hic ſanctus doctor libꝝ compoſuit orthodoxe fidei certam traditionem continẽtem in quattuor libris digeſtũ:quẽ burgredius piſanus cauſidicus eugenio pape tertio de greco tranſtulit in latinũ. Librum etiã compilauit de uita & moribus & ſaluatoris:oĩa xp̄i & genitricis geſta ab incarnatiõe uſqꝫ ad aſcenſionem ſerioſe & particulariter cõtinentem. Librum de laude uirginis rhythmico ſtilo latine cõpoſitum. Scripſit etiã uitam balaã & ioſaphath eremitaꝝ. Alioſqꝫ plures elegãtes ſermones & tractatus per utiles cõpilauit. hymnos & ſequentias & alias laudes in honorẽ genitricis & geniti metro dictauit: q̃ quia greco ſermone cõgeſta fuerant metro transferri non potuerunt. Et alia plura utilia digeſſit.

Amputatur ei manus, et relegatur in monasterium.
Maria Virgo manu truncam brachio eius restituit
quesiuitq;
Falsarius in exiliu mittitur.

¶ De ſcõ Lucio cyreneñ epo. Cap. CXXXVI.

LVcius eps cyreneñ de quo ſcũs lucas actu. xiii. mentionẽ facit:a ſanctis apoſtolis primus apud cyrenem põtifex ordinatus eſt: quo officio ꝑdicatiõis fideliſſime pacto ſcitate & doctrina cõſpicuus quieuit in pace pridie noñ maii:ut dicit hieronymus in martylogio ſuo.

¶ De ſancto Enodio epiſcopo & martyre. Cap. CXXXVII.

ENodius eps apud antiochiã martyriũ paſſus eſt: de quo ſcũs ignatius ſcribit: ꝙ primus ibidem ab apoſtolis eps eſt inſtitutus. Qui apud eandem urbẽ ſub ꝑſecutione neronis impatoris glorioſo martyrio coronatus uitam finiuit:ibiqꝫ ſepultus eſt pridie calendas maii.

¶De ſancta Flauia domitilla uirgine & martyre. Cap. CXXXVIII.

FLauia domitilla uirgo apud taracinam cāpanie ciuitatem ſub domitiano paſſa eſt. Que cum eſſet flauii clementis conſulis ex ſorore neptis: Aurelio filio conſulis nepoti domitiani imperatoris in cōiugium tradita eſt:datis ſibi duobus eunuchis cubiculariis:uidelicet nereo & archileo. Cūq; puella auro & precioſis ueſtibus tegeret:nereus & archileus qui occulte xp̄iani erant:eidē fidem predicauerunt: & uirginitatē multipliciter cōmendauerunt:in tantum ut ipſa in xp̄m crederet: & uirginitatis uotum emitteret: Quam ſanctus clemens papa baptizauit:& ſacro uelamine conſecrauit. Quod audiens aurelianus ſponſus eius a domitiano impetrauit:& uirginē in nereo & archileo in pontianā inſulam relegauit:putans ſe per hoc propoſitū uirginis īmutare. Poſtq̄ aūt ſancti martyres nereus & archileus martyriū paſſi ſunt:ut dicetur infra in eorum paſſione.iiii.idus ſeptēbris:& ubi ſancti maro eutyces & uictorinus:qui etiā domitillā in fide cōfortauerāt: agonē ſuum cōpleuerūt:ut dictū eſt ſupra de eis.xvii. calen.maii. Aurelianus uirginem de exilio reduxit: & duas uirgines euphroſynam & theodorā collactaneas eius ut ei ſuaderent miſit:quas tamē domitilla ad fidē conuertit. Tūc aurelianus cum ſponſis dictarum puellaꝝ & tribus ioculatoribus & aliis ſociis ad eam acceſſit:ut ipſam ſaltem uiolenter opprimeret. Sed cū uirgo xp̄i prefatos duos iuuenes cōuertiſſet. Aurelianus eam in thalamū introduxit:& ibidē mimos canere & ceteros ſaltare ſecum fecit ut ad libidinē magis accenſus:ipſam poſtmodū uiolaret. Sed cū mimi deficerent in canendo & ceteri in ſaltando:ipſe tamen per biduū ſaltare non ceſſauit donec in ſaltando expirauit. Luxurius uero frater eius ab imperatore obtenta licentia omnes qui per uirginem crediderant interfecit:& cubiculo ubi domitilla cū euphroſyna & theodora morabatur ignem ſuppoſuit. Que ſimul orantes ſpiritum emiſerunt non maii. Quarum corpora ſanctus ceſarius mane illeſa reperiens ſepeliuit.

¶De coniunctiōe corporum ſanctorum ſtephani & Laurentii. Cap. CXXXIX.

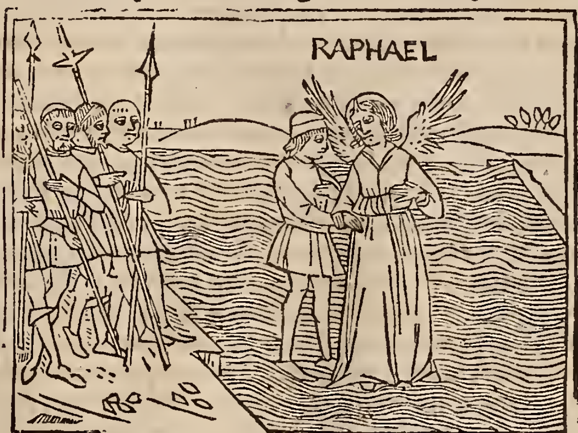
COniunctio corporum ſanctorum martyrum ſtephani & laurētii facta eſt rome ſub theodoſio iuniore. Nā cum eudoxia filia theodoſii imperatoris & uxor ualentiani apud urbem cum uiro degens a demonio uexaretur: & ualentianus illud patri conſtantinopoli exiſtenti ſignificaſſet:iubet filiam conſtantinopolim adduci: ut a reliquiis protomartyris ſtephani tāgeretur. Corpus enim ſancti ſtephani dudum cōſtantinopolim ex hieroſolymis tranſlatū fuerat:ut dicetur īfra in inuentione eius.iii.non auguſti. Demon aūt in eudoxia clamabat q; inde nunq̄ exiret niſi ſtephanus romā ueniret: quia ſic erat uolūtas apoſtolorum. Quod īperator audiens a clero & populo cōſtantinopolitano obtinuit: ut corpus ſtephani romanis daretur:& corpus laurētii grecis traderetur. Hoc aūt imperator pelagio pape ſcripſit:qui de conſenſu romanoꝝ petitioni imperatoris cōſenſit:miſſi igit̄ conſtantinopolim cardinales corpus ſancti ſtephani romā deferunt:& greci pro accipiēdo corpore ſancti laurentii cū eis romā pueniūt. Capue aūt corpus ſancti ſtephani recipit: & a ciuibus illis dextrū brachium ſummis precibus obtinetur:& metropolitana eccleſia eius nomini fabricatur. Cum autem romam ueniſſent & corpus ad eccleſiam ſancti petri ad uincula deferre diſpoſuiſſent:uectores ſubſiſtunt nec ultra procedere poſſunt. Demon autem in regina clamabat eos fruſtra fatigari:eo q; non ibi ſed in eccleſia fratris ſui laurētii & iuxta eum elegerat collocari. Illuc ergo corpus defertur:ad cuius tactum puella mox a demōio liberatur. Cūq; ſepulchrum adeo artum eſſet:q; utraq; corpora capere nō potuiſſet:laurentius aduentui fratris quaſi congratulans in alterā partem ſepulchri uerſus ſuper latus receſſit: & medietatem ſtephano uacuā dereliquit. Sicq; ſtephanū ſimiliter ſuper latus uerſa facie ad conſocium collocarūt. Greci uero dum manus apponūt ut laurentium auferant ad terrā uelut exanimes corruerunt: ſed orantibus pro eis papa cum clero & populo uix ad ſe ad ueſperam redierunt. Omnes tamen infra decē dies mortui ſunt. Latini uero qui eis conſenſerāt in phreneſim uerſi ſanari nō poterant:quo uſq; amboꝝ corpa ut dictum eſt inſimul tumulata ſunt. Hec autem coniūctio facta eſt non maii:ut dicit frater bartholomeus.

¶De apparitione ſancti Michaelis archangeli. Cap. CXL.

APparitio ſancti michaelis archangeli dupliciter nominatur uidelicet apparitio & uictoria. Apparitiones autem eius due ſunt principales propter quas feſtū hoc inſtitutum eſt. ¶Prima qua in monte gargano apparuit: q mons eſt in apulia.xl.milibus diſtans a ſiponto ciuitate. Anno autē domini.cccclxxxx.in p̄dicta ciuitate erat quidam uir nomine garganus:a quo ille mons nomē accepit:qui animaliū multitudīe pollebat. Cū autem circa predicti montis latera paſcerent̄: contigit tauꝝ ceteros boues relinquere & uerticē montis conſcēdere. Quē dominus cum eiuſm familia per deuia queq; requirens ipſum tandē in uertice montis iuxta hoſtium ſpelunce inuenit & mox in ipſum arcum tendens ſagittā toſſicatā direxit. Sed ſtatim illa uelut a uento retorta ipſum qui eam iecerat repercuſſit. Turbati ſuper hoc ciues ep̄m ſuperinde conſulendū decernunt. Qui eis triduanum indixit ieiunium:& a deo monuit eſſe querendum. Quo peracto ſanctus archangelus michael p uiſionem ep̄o apparuit:eiq; reuelauit:qualiter loci illius cuſtos & inſpector erat:& quia eius uolūtate uir ille mortuus fuerat:ſeq; locum incolere tali

iudicio comprobauerat. Statimq; epus & ciues cum proceſſione locum adeunt:& ingredi nõ preſumẽtes orationibus ante fores inſiſtunt. ¶ Secũda apparitio eſt que rome tpe gregorii pape legitur contigiſſe. Nã ut ſupra actum eſt in legenda gregorii.iiii.idus martii.Cum idem pontifex propter peſtem inguinariam letanias maiores inſtituiſſet:& deuote pro ſalute populi exoraſſet:uidit ſuper caſtrum quod olim memoria hadriani dicebatur angelum domini: qui gladiũ cruentem tenebat:& in uagina reponebat: unde gregorius intelligens preces a deo exauditas:eccleſiam in honore angelorum ibidem conſtruxit:caſtrum quoq; illud exinde ſancti angeli dictũ eſt. Hec aũt due apparitiones ad litteram.viii.idus maii occurrerunt: ꝓpter quas hoc feſtũ inſtitutum eſt. ¶ Eſt & alia apparitio que celebratur.xvii.calen.nouẽbris:de qua ibidem cũ quibuſdam miraculis ex ipſa ſubſequentibus agetur. ¶ Dicitur etiam hoc feſtũ uictoria ꝓpter multiplicẽ uictoriam michaelis.Nam re uera iſte glorioſus archangelus ad omnem ſtrenuum actum triumphi ſeu uictorie in chriſtião populo delegatur. Vnde ſicut eo tempore quo populus iudeorum erat peculiaris populus dei:michael erat in omnibus princeps & adiutor ſynagoge ipſorum:ut habet danie.x.Sic poſtq̃ populus xp̄ianus per fidem chriſti factus eſt populus dei: Michael factus eſt princeps & adiutor eccleſie chriſtianorum.Vnde cantat eccleſia:Princeps glorioſiſſime michael &c.Et iõ interpretatur quis ut deus: quia ſicut nullus facere poteſt:quod facere ꝑualet deus:ſic quoties aliquid mire uirtutis agit̃:michael mitti perhibetur:ut ait gregorius.Licet aũt in aliis uictoriis mirabilior apparuerit:tamen uictoria principalis ꝓpter quã hoc feſtum denominatur:fuit illa quã ſipontinis hoc modo conceſſit.¶ Poſt aliquod nempe tempus ab inuento loco:ut ſupra dictũ eſt.Neapolitani gentiles cũ ſipontinis & beneuentanis qui.l.milibus a ſiponto diſtant:ambobus fidelibus ordinato exercitu bellari ceperunt.Qui de epiſcopi cõſilio triduo inducias petierunt:ut ieiunio triduano uacarent:& patroni michaelis auxilium implorarent.Tertia autẽ nocte michael epõ apparuit:preces exauditas aſſerit:uictoriam affuturam promittit:& quarta diei hora hoſtibus occurrendum premonuit.Quibus occurrẽtibus mons garganus immẽſo tremore cõcutitur:fulgura crebra uolant:& caligo tenebroſa montem obtexit:ita ut ſexcẽti de aduerſariis tam ex ferro hoſtiũ q̃ ex ſagittis igneis interrirent.Reliqui in fugam conuerſi: uirtute cõperta archangeli:continuo colla chriſtiane fidei ſubmiſerunt.Hec autem uictoria eodem die euoluto anno ab apparitione predicta:uidelicet.viii.idus maii dicitur contigiſſe.¶ Sunt & alie plures uictorie tam michaelis q̃ angelorum:que quia diem certum non habent ſub hoc feſto comprehenduntur.¶ Prima uictoria eſt illa:quam michael archangelus cum ſuis angelis obtinuit:quando draconem.i.luciferum cum ſuis ſequacibus de celo eiecit.De quo exponitur illud apocal.xii.Factum eſt prelium magnum in celo michael & angeli eius preliabantur cum dracone &c.Cum enĩ lucifer dei equalitatem appetiſſet:archangelus hic celeſtis exercitus ſignifer a deo miſſus ipſum cum ſuis ſequacibus de celo expulit:& in hunc aerem caliginoſum uſq; ad diem iudicii remiſit.¶ Secunda eſt illa q̃ cum diabolo diſputans de moyſi corpore ipſum triũphauit.De qua habetur iude primo.Cum enĩ diabolus corpus moyſi prodere uellet:ut ipſum pro deo iudeorum populus adoraret.Michael non iudiciũ blaſphemie improperans: ſed imperio domini ei mandans:demonem expulit:& corpus moyſi diuina prouidentia occultauit.Tertia eſt quam de antichriſto habiturus eſt:quando ipſum occidet.¶ Tũc enĩ michael princeps magnus:ut dicitur danie.xii.conſurget: & pro electis contra antichriſtum fortiter aſſiſtet.Deinde antichriſtus ut dicit glo.ſuper illud apoc.xiii. Vidi unum de capitibus eius occiſum &c.mortuum ſe finget:& per triduum latens poſtea apparebit: dicens ſe ſuſcitatum:arteq; magica ferẽtibus eum demonibus in aera aſcendet:& omnes populi ipſum mirãtes adorabunt.Tandem ut dicit gloſa ſuper illud ſecunda timo.ii.quẽ dominus ieſus interficiet &c.In monte oliueti aſcẽdet:& dum ſtabit in papilione & in ſolio ſuo in loco contra quem dominus aſcendit: michael aduenienſ ipſum interficiet.¶ Quarta eſt quam angeli quotidie de demonibus obtinent:dum pro nobis pugnantes ab eorum tentatione nos liberant. Hoc autẽ tripliciter faciunt.¶ Primo poteſtatem demonis refrenando.Figura apocal.xx.de angelo qui demonem ligauit:& in abyſſum miſit.& thobie.viii.de diabolo in deſerto ſuperiori ligato.Huius enim religatio ipſa eſt poteſtatis eius refrenatio.¶ Secundo concupiſcentiam refrigerando.Figura geñ.xxxii. Angelus tetigit neruum femoris iacob:& ſtatim emarcuit. ¶ Tertio memoriam paſſionis mentibus imprimendo. Figura apocal.vii.de angelo aſcendente ab ortu ſolis habẽte ſignum dei uiui.i.memoriam crucis.& infra Nolite nocere terre & mari &c. quoaduſq; ſignemus ſeruos dei noſtri in frontibus ideſt mentibus eorum.

¶ De ſcõ Raphaele archangelo. Cap. CXLI.

RAphael archangelus:quia nulla ſpeciali ſolẽnitate ullo tempore recolitur: Ideo huic feſto apparitionis michaelis merito coniũgitur:Vt de ipſo aliqualis mentio habeatur.Interpretatur autem raphael medicina dei. Hoc autem ideo nomen angelus ille ſortitur: quia quotiens ad aliquem morbum incurabilem ſanandum angelus aliquis a deo deſtinari proponitur:tunc raphael angelus mitti creditur:unde huic angelo duplex officium attribuitur:uidelicet officium uie & officium medicine. Eſt enim hic angelus & dux itinerantibus & medicus morbo laborantibus: unde & in horum

comprobationem: non ſolum tobiam iuniorem in uia conduxit & ſanum cuſtodiuit ac coniugatum in diuitiis opulētum ad domum paternam reduxit: ſed etiā tobiam ſeniorem excecatum illuminauit. De quibus per ſingula agetur cum ad hiſtoriam tobie peruenietur. ¶ Quod autē hic angelus dux & cuſtos in uia itinerantibus exiſtat: patet in quodam miraculo: qđ legitur in libro de geſtis francoꝝ. Dum enim quidā aurelianēſis ad ſanctum iacobum peregrinaretur: angelo Raphaeli quem in deuotione habebat: & quem ducem & cuſtodem uiatoꝝ audierat ſe ſpecialiter cōmendauit. Cū autem in uia erraſſet: & appropinquās ſilue predones ſuperuenientes cōſpiceret: feſtinare cepit iter ut eos euaderet. Et cū aliquantulum proceſſiſſet: quidam ſe ſibi quaſi comitem uie cōiunxit: & cauſam tante feſtinationis queſiuit. Cui cū cauſam expoſuiſſet & hoſtes ſe inſequentes oſtendiſſet: ille eū hortari cepit ne timeret: quia ipſum ſine leſione ad rectā uiam reduceret. Et cum hoc loqueretur ſuperuenerunt ad fluuium. Cumq; ille nec pontem nec nauem ad tranſeundum conſpiceret: nec uiam tranſuadandi ſciret adhuc magis timuit: & ſe a comite deceptū putauit. Et ecce cum predonibus irruentibus ille omni auxilio deſtitutus ſe angelo raphaeli commendaſſet: ſubito ex alia parte fluminis cum ſocio ſe tranſlatum uidit: & hoſtes citra flumen mirantes dimiſit. Subitoq; ei comes ille diſparuit. Sicq; uiam ſuam proſecutus eſt. Cū autem iterum rediens ad locum illum appropinquans in eoſdem hoſtes irruere dubitaret: graui ſopore ſubito depſſus ſub arbore dormitauit. Cui in ſomnis comes ille qui eum tranſflumen euexerat apparuit: ſeq; eſſe raphaelem archangelum cui ſe commendaret aſſeruit: qui eum in uia cuſtodierat & uſq; ad domum ſaluum ducere intendebat. Euigilans ille ſe ad unam dietam prope ciuitatem ſuam repperit: & ſaluus rediens beato archāgelo gratias egit. ¶ Quod etiam medelam infirmantibus conferat patet in hoc miraculo. Circa annum domini. M.cccxv. iuuenis robuſtus ordinem predicatoꝝ intrauit in conuentum derbeie inſule anglicane: qui morbum caducum patiebatur: ſed tamen hoc fratribus nō reuelauit. Adeo autem ipſa egritudine opprimebatur ꝙ ſepius cadēs quaſi tribus horis detinebatur. Quare completo anno noluit a fratribus ad profeſſionē admitti. De gratia tamen manſurus ad cōuentum letiſtrie miſſus eſt: ubi dum dicto morbo multum affligeretur: frater qdam ricardus de ponte fineto pro ipſo deum orare cepit. Cui dormienti raphael angelus apparuit: eiq; dixit ꝙ ſi frater ille uoueret ſe continenter uictuꝝ: & in uita ſua feria ſecunda in honorem angeloꝝ ieiunaturum ſanitatem perciperet: & ꝙ ipſe ad eum ſanandū a domino miſſus eſſet. Seq; raphaelē archāgelum nominauit. Quod cū frater ille nouitio retuliſſet: illeq; uotum emiſiſſet: eadē die a morbo cecidit: & per uiſum angelum raphaelem conſpexit: qui ipſum eleuauit ac perfecte ſanatum nunciauit: & ut promiſſa impleret admonuit: addens ut ſi quando contraueniret illico in morbum recideret. Statimq; ille ſanatus eſt: & ex illo die morbum minime paſſus. Qui poſt modum ad profeſſionem receptus factus eſt bonus clericus: & ordini gratioſus.

¶ De ſcō Victore martyre. Cap. CXLII.

Victor miles & martyr apud mediolanum ſub maximiano auguſto paſſus eſt. Qui maurus genere a prima etate chriſtianus canicie uenerandus maximiano amiciſſimus fuit. Quem ut exiſtens mediolani cōparuit chriſtianum primo in carcere. vi. diebus afflictū inde eductum flagellis cedi fecit. Et iterum per triduum in carcere compeditū detineri. Rurſumq; de cuſtodia emiſſum chriſtumq; inuictiſſime confitentē fuſtibus duriſſime ceſum: tertio cuſtodie artiori mancipauit. Dū autem ab anolino conſulari ad ſacrificandū ſuaderet: & immolare cōtemneret: tertio ꝓductus corpus eius plumbo & cera liquefactis perfunditur: ſed plumbo ac cera in modum aque balnearis ab angelo tepefactis uictor a cruciatu liberatur. Inde eductus extra portā uercellinam expectantibuſq; militibus iuſſionem imperatoris omnibuſq; dormitātibus ipſe ab angelo ſolutus ipſiuſq; mandato fugiens in ſtabulo latuit. Sed poſtmodum quadam ipſum matrona iudicante productus a militibus: & ferro artatus in ſiluula que dicitur ad ultimos in uiridario īperatoris decollatus eſt: qui & mortem maximiani eodem anno ut euenit futuram predixit. Corpus autem eius. vi. diebus expoſitum ut a beſtiis uoraretur duobus leonibus eū cuſtodientibus protectum eſt: & integrum repertum a ſancto materno epiſcopo in ipſo loco tumulatū eſt. Qui paſſus eſt. viii. idus maii.

¶ De ſancto Cataldo epiſcopo & confeſſore. Cap. CXLIII.

Cataldus epiſcopus ex hibernie ptibus oppido quod dicitur catandus patre eucho matre atheua exortus fuit. Hic nimia claruit ſanctitate & inſignibus miraculis coruſcauit. Nā ſtatim utero ut ex matris ad lucem prodiit: caputq; in marmore pcuſſit: caput eius in ipſum marmor acſi in ceram molliſſimam ītrauit: & ſignū uerticis concauitatem dimiſit. Et cum mater ex dolore partus expiraſſet: infans ſine cuiuſpiā auxilio ſe erexit: & matrem brachiolis amplexus ipſam ſuo tactu dei gratia mirabiliter ſuſcitauit. Cumq; marmor in quo naſcens caput defixerat: ſub diuo poſitus eſſet & in ipſa eius concauitate pluuia caderet: omnes egri ex aqua illa ſumentes a quacunq; egritudine ſanabatur. ¶ Poſtq̄ autem ad preſbyteratum aſcendit: & conciues ſuos ad fabricandum eccleſiam prouocauit: dum ipſe quoq; in opere exercitaretur: quidam nobilis cadauer filii nuper defuncti lachrymabiliter ei preſentauit: ipſeq; lachrymis illius compatiens & dolori: oratione fuſa puerum continuo ſuſcitauit. Quo miraculo multos ad deum conuertit. ¶ Creſcēte autem eius fama filius alterius nobiliſſimi militis moritur: cuius cadauer a patre in pheretro uiro domini apportatur: & ut ipſum ſuſcitet ſicut & puerum alterum ſuſcitauit: inſtantius exoratur. Cum autem ipſe ex humilitate recuſaret: & operi eccleſie intentus terram effoderet: caſu terram abiiciens ſuper corpus iuuenis aſperſit: & ille repente uiuus ſurrexit. ¶ Rex autem īſule hec audiens: & ipſa magicis artibus attribuens: nauigio uenit ad ſanctum de ſuis finibus propellendum. Sed nocte ab angelis per uiſum territur: ꝙ niſi reſipiſcat ſubito morietur. Eademq; nocte quidam eius dux in hoc facto cōſiliarius repēte interiit. Quod

rex audiens & dei ultionem expauens a ſancto ueniam petiit: & ducatum ducis illius defuncti eccleſie que fabricabatur imperpetuum conceſſit. In qua eccleſia cataldus poſt breue tempus archiepiſcopus electus eſt: qui laudabiliter uiuens duodecim ſibi ſuffraganeos epiſcopos conſtituit: & totam inſulam uerbo & exemplo ad chriſti cognitionem adduxit. Omnibuſqꝫ recte diſpoſitis in pace quieuit octauo idus maii. Cuius corpus cum multo tempore latuiſſet: a dracone archiepiſcopo domino reuelante repertum & in eccleſia tarentiñ honorabiliter tumulatum: miraculis radiare non ceſſat.

¶ De tranſlatione ſancti Andree. Cap. CXLIIII.

TRanſlatio corporis beati andree apoſtoli tempore conſtantini imperatoris facta eſt. Cuius corpus de patraceñ ciuitate ubi paſſus fuerat: & a maximilla ſenatrice ſepultus cum oſſibus ſanctorum beati luce euangeliſte de bithynia ſublatis: & timothei diſcipuli ſancti pauli ab epheſo ſumptis: conſtantinopoli tranſlata ſunt: ibiqꝫ reuerētia digna recondita. viii. idus maii: ut dicit ado.

¶ De trāſlatione ſancti Hieronymi. Ca. CXLV.

TRanſlatio corporis ſancti hieronymi duplex eſt. Prima eſt illa de qua ſcribit cyrillus hieroſolymitanus epiſcopus in epiſtola ad auguſtinum de eius miraculis tranſmiſſa. Cum enim corpus glorioſi doctoris apud bethleem iuxta preſepe domini ut ipſe mandauerat humo obrutum fuiſſet: & ibidem inſignibus & inauditis miraculis coruſcaret. Videbatur fidelibus: ꝙ illud corpus ſanctiſſimum iacēs in terra indignius tractaretur. Ideoqꝫ decoro ſepulchro marmoreo in eccleſia bethleemitica fabricato. Cyrillus hieroſolymitanus patriarcha cum clero & populo ſanctum corpus eodem transferendum decreuerunt: & diem dominicum poſt pentecoſten ad hoc faciendum celebrius ſtatuerunt. Et concurrente populi multitudine ex urbibus conuicinis: terram ubi iacebat corpus effodiunt & euacuata fouea illud in aere pendere conſpiciunt: ita ꝙ nulla ſui parte humum contingens integrū & incorruptum omnino reperiunt odoriſqꝫ fragrantiam miram cuncti ſenſerunt. Corpus autem inde leuatum & ſuper altare poſitū eſt: ut a fidelibus uideretur. Cuius contactu die ipſo. xvi. ceci illuminati ſunt: tres quoqꝫ demonio uexati illuc adducti liberationem perceperunt. Filius mulieris uidue populi frequentia compreſſus ſuffocatus eſt. Quem mater in foſſa ubi corpus ſanctum iacuerat: proiecit exanimem: & continuo uiuus ſurrexit. Quod cernens ruſticus: cuius filii cadauer defuncti ante tres dies ſepultum fuerat accedens ad locum corpuſqꝫ filii exhumatum ad eccleſiam attulit & in foueā proiecit: ſtatimqꝫ ſpiritum uite recepit. Circa ueſperas autem poſt predicta & alia multa miracula exhibita: corpus in monumento repoſitum fuit: & fouea terra repleta. Sed mane monumentum uacuum eſt inuentum: & euacuata iterum fouea corpus repertum eſt loco priſtino reſtitutum. Stupentibus cunctis ſequenti nocte cyrillo dormiēti hierōymus glorioſus apparuit: corpuſqꝫ de loco ubi iacebat nullatenus amouendum admonuit dicens: ꝙ ibidem quieſcere debebat donec hieruſalem ab infidelibus caperetur: & tunc ad urbem romam deportaretur. Quod cyrillus ceteris enarrauit: & unuſquiſqꝫ deo gratias egit. Hec autem tranſlatio diem certum non habet: niſi ꝙ cyrillus eam die octaua pentecoſtes factam fuiſſe ſcribit: que tamē dies neſcitur quoto die cuiuſue menſis eodem anno contigerit. ¶ Secunda tranſlatio eſt que in romanis chronicis reperitur qua corpus eius de bethleem romā tranſlatum eſt: & in eccleſia ſancte marie maioris reconditum. Poſt multa enim annorum curricula ab obitu hieronymi glorioſi hieruſalem deſtructa & a ſaracenis occupata cum pene omnium ſanctorum eſſet orbata reliquiis: ſolo beati hieronymi corpore iñ partibus illis relicto: apparuit ipſe doctor uni mōacho ibi degenti mandans eidem ut corpus ſuum romam deferet & in eccleſia dei genitricis iuxta preſepe domini tumularet. Qui cum hoc facere formidaret: a ſancto doctore ſecunda uice admonetur: & iuſſa adimplere recuſans: tertio de negligentia durius increpatur. Tūc ſancti hieronymi reliquias latenter ſurripuit: & cum duobus fidelibus comitibus proſperis ſuccedentibus romam uenit. Quem ſanctus iterum iuxta urbem ꝑ uiſionem admonuit: ut ſolis canonicis eccleſie conuocatis corpus de nocte quaſi clandeſtine reconderet: ne ex ſuperuenientibus turbis diminutionem aliquam in reliquiis ſubſtineret. Itaqꝫ prout ſanctus mandauerat iuſſa perfecit: premiſſa ſolis ipſius eccleſie canonicis nunciauit: & ipſis preſentibus in loco humili: uidelicet in terra ante preſepe domini corpus noctu deuote repoſuit: ubi a quibuſdam uoces angelice concinētes audite: luxqꝫ immenſa uti ſolis radius meridianus ibidem effulſit: miraqꝫ odoris fragrantia unumquēqꝫ reſperſit. Celebratur autem hec feſtiuitas die quo corpus almi doctoris ibi depoſitum eſt: uidelicet. vii. idus maii.

¶ De ſcō hermete diſcipulo. Cap. CXLVI.

HErmes diſcipulus & epiſcopus de quo apoſtolus paulus ad romanos. xvi. ſcribēs meminit. Hic dicitur fuiſſe auctor libri qui dicitur paſtor: & apud multas grecie eccleſias publice legit̄: multiqꝫ de eo libro ſcriptorum ueterum ſcripſerunt teſtimonia: ſed a latinis pene ignotus eſt. Sepultus eſt rome apud baptiſterium ex facultatibus ſancte praxedis conſtructum: ut dicit Hieronymus de uiris illuſtribus. Dorotheus abbas hunc ex numero. lxxii. diſcipulorum fuiſſe dicit: qui epiſcopus philopoleos fuit & rome quieuit. In libro etiam pontificum habetur: ꝙ ſub epiſcopatu pii pape her/

mes librum compoſuit:in quo mandatum contine/
tur q̄ ei precepit angelus domini cum ad eum in ha/
bitu paſtoris uenit:& die dominico paſcha celebrari
conſtituit.Cuius feſtum agitur.viii.idus maii.

¶De ſancto Metrone confeſſore. Cap. CXLVII

METron confeſſor uerone colitur in eccleſia
ſancti uitalis ſepultus. De quo fertur q̄ il/
luc peregrinus aduenerit:ſed unde uene/
rit aut quo loco exortus fuerit ignoratur.
Ibiq̄ exiſtens nouum penitentie modum adinuenit.
Nam lapidi magno compede in crure poſito median
te ſe affixit: clauemq̄ compedis in flumen atheſis pro
iecit hoc ſibi ſignum proponens q̄ quandocunq̄ cla/
uem reperire contingeret ab omnibus peccatis ſe ab
ſolutum cognoſceret: poſt plures itaq̄ annos appro
pinquante die uocationis eius piſcis capitur in cuius
uentre clauis illa reperitur: animam iam ſanctifica/
tam deſignans & corporis diſſolutionem inſtantem
prenuncians. Que poſt dies modicos facta eſt.vii.
idus maii.

¶De ſancto Iob propheta. Cap. CXLVIII.

IOb iuſtus & propheta domini licet de gē
tibus natus fuerit: q̄ tamen ſanctiſſimus
extiterit non ſolum in libro tobie.ii.cap.&
eze.xiiii.& eius nominis per totum ſcripto
uolumine expreſſe dicitur: ſed etiam ab omnibus do
ctoribus approbatur. Fuit autem incola terre hus
que eſt in finibus idumee & arabie: ut dicit Hiero/
nymus. Et erat ei Anna nomen.iobab genuitq̄ filiū
ſibi in regno ſucceſſorē cui nomen enon. Erat qdā ip
ſe filius zare de eſau filiis filius de mr̄e uero boſra: ita
ut ſit quītus ab Abrahā nepos Eſau:& regnauit in re
gione Edon rex magnus ac potens īter oēs orietales:
& accepit uxorē arabiſſam: genuitq̄ filios.vii.& tres
filias. Fuitq̄ poſſeſſio eius locupletiſſima in ouibus
& bobus aſinis & camelis & poſſeſſionibus terrarum
ac familia multa nimis. Et licet eſſet ex gentilibus
patribus ortus ipſe diuino ſpiritu reuelante: non ſo/
lum ab idolatria abſtinuit: ſed inſuper ſanctiſſime
uite fuit. Nam erat uir ille rectus & ſimplex timens
deum ac recedens a malo. Et cum filii eius in conui/
uiis quotidie laſciuirent ipſe poſt conuiuia domino
pro filiis immolabat: ut ſic que in comeſationibus
per filios in deum commiſſa fuerant: ipſe ſacrificiis
expiaret. Cuius ſanctitas ore dei approbatur:dum in
toto orbe non habere ſimilem perhibetur. ¶Vt au/
tem eius patientia manifeſtior fieret:deus eum a dia/
bolo tentari permiſit: data ei primo in rebus deinde
in filiis tertio in carne propria poteſtate. Demon au/
tem accepta poteſtate a domino: primo in exteriori/
bus eum percuſſit. Nam boues & aſinos a ſabeis au/
ferri fecit: oues ex aere miſſo igne combuſſit: came/
los a chaldeis tolli procurauit pueroſq̄ ac familiā gla/
dio hoſtili & igne conſumpſit. Deinde ipſum in pro/
le inuaſit. Nam filios omnes ac filias palatio ſuper eos
corruente uno impetu interfecit. Et cum in his om/
nibus Iob patientem & in nullo commotum uidiſ/
ſet ad carnes eius perſequendas acceſſit. Graui enim
ipſum a planta pedis uſq̄ ad uerticem ulcere uulne/
rauit. Solamq̄ ſibi uxorem in grauiorem afflictionē
dimiſit: quam & in eius contumeliam incitauit. Et
cum in his omnibus nō peccaſſet Iob labiis ſuis neq̄
ſtultum quid contra deum locutus eſſet. Nouiſſime
tres amicos eius & reges ſingulos de loco ſuo ad eum
deſtinauit: qui licet ad conſolandum Iob principa/
li intentione ueniſſent: ipſos tamen diabolica ſug/
geſtione longa uerborum exacerbatione in ipſius odi
um & concrepationes prouocauit. Et cum ipſos Iob
ſapienti diſputatione & patientii ſermone ſuperaſſet.
Ad ultimum helim quendam iuuenem arrogantem
contra iob in acerba conuitia & grauiſſima imprope
ria ſuſcitauit. ¶Cumque poſt multa flagella domi/
nus ſeruum ſuum iob manifeſtiſſime comprobaſ/
ſet: & per ſeptem annos ut dicit beatus Hierony/
mus ipſius patientiam dudum expertus in lucem
produxiſſet: miſertus ipſius ad ſtatum illum feli/
ciorem reduxit: omnemque facultatem eius dupli/
cauit. Filios uero & filias totidem numero quot
amiſerat: ei conceſſit: ſed eos duplici uirtute & ele/
gantia prioribus decorauit. Vixit quoque iob poſt
flagella ſua annis centum & quadraginta: & uidit
filios ſuos & filiorum ſuorum uſq̄ ad quartam ge/
nerationem. Et mortuus eſt ſenex plenus dierum:
annorum uidelicet centum & octuagintatrium. Nā
ut tradit Hieronymus annorum trigintaſex erat:
quando a domino flagellatus eſt: & in ipſis flagel/
lis annis ſeptem permanſit: poſt que ut ex textu li/
bri ſui habetur annis centum & quadraginta ſu/
peruixit ¶Scripſit ipſe idem librum uite ſue & ſer/
monum ſuorum arabico ſermone: ut Hieronymus
ait. Qui certe liber proſa incipit: metro labitur pe/
deſtri ſermone finitur. Nam a principio uſq̄ ad lo/
cum illum ubi iob dicit. Pereat dies in qua natus
ſum. ſtilo proſaico incohat. Inde uſque circa finem:
ubi dominus tres iob amicos redarguit: heroico me
tro proſequitur: Finem uero rhythmico colore con/
cludit. Omniſque legis dialetice: propoſitione: aſ/
ſumptione: confirmatione: concluſione ſingula uer/
ba ſua determinat. ¶Nam quattuor diſputationum
genera in ipſo libro complectitur. ¶Quarum pri/
ma eſt dialetica: que procedit ex probabilibus. Et
hec conſiſtit inter iob & tres amicos eius: ubi con/
cluſionem hanc tenet: & probat: q̄ deus hominem
iuſtum ſine ſui culpa flagellat: amici uero eius oppo/
ſitam concluſionem affirmant: uidelicet q̄ deus ne/
minem ſine culpa condemnat. ¶Secunda eſt ſophi/
ſtica: que procedit ex apparentibus. Et hec eſt in/
ter iob & helim: quāuis iob non reſpondeat: qui qui/

dem iuuenis preſumptuoſus & uaniloquus: concluſionem amicorum iob approbans ſophiſtice ſyllogizat. ¶ Tertia eſt tentatiua inter dominum & iob: qui eum de multis queſtionibus tentat: & interrogat: ut declaret ei: ꝙ nulla ſapientia eſt apud deum comparata. ¶ Quarta eſt demōſtratiua: in qua pro ipſo iob dominus contra tres amicos eius queſtionem diffiniendo demonſtrat. Et ſic concluditur totus liber plenus myſteriis & maximis diuine fidei ſacramentis. ¶ Quieuit autem ſanctus iob in pace & optima ſenectute ſexto idus maii: ut Hieronymus in ſuo calendario ponit. Sepultuſq; eſt in terra hus in finibus edon ſiue in boſra: ubi & ſepulchrum eius cernitur uſq; in preſens.

¶ De ſanctis Gordiano & Epimacho martyribus. Cap. CXLIX.

GOrdianus martyr rome paſſus eſt ſub iuliano apoſtata imperatore. Qui iulianus cum inter alios chriſtianum quendam ſenem preſbyterum nomine ianuarium tenuiſſet: dedit eum in cuſtodia cuidam eius uicario Gordiano. Qui ianuarium ad domum ſuam adducens: dum ipſum ad ſacrificia ſermonibus hortaretur: ianuarius gordiano chriſtum predicans eum cōuertit: & ſtatuam iouis eream quam apud ſe habebat in igne conflauit: ac ipſum cum uxore marina & familia eius ꝓmiſcui ſexus numero quinquaginta tribus cum eorum domibus baptizauit. Quod cum iulianus comperiſſet: ianuarium preſbyterum in exilium proſcriptione damnauit. Vxorem uero Gordiani marinam ad aquas ſalinas manere precepit in ſeruitio ruſticorum. Gordianum autem cuidam clementiano quē loco eius uicarium prefecerat: puniendum tradidit. Qui clementianus gordianum ſibi catenis uinctum preſentari fecit: & in confeſſione chriſti perſiſtentē: primo quidem dudum plumbatis cedi deīde capite truncari precepit. Cuius corpus canibus proiectum: cum diebus ſeptem manſiſſet intactum: tandem a familia ſua rapitur: & cum beato Epimacho quem dudum ante predictus iulianus occidi iuſſerat ſepelitur uia latina: miliario uno longe ab urbe roma. Qui paſſus eſt circa annum domini tricenteſimum & ſexageſimum ſexto idus maii.

¶ De ſanctis Calepodio preſbytero & ſociis martyribus. Cap. CL.

CAlepodius preſbyter: palmatius: ſimplicius: felix & blanda cum ſociis eorum rome paſſi ſunt ſub alexandro imperatore. Cum enim palmatius conſul de mandato imperatoris ad regionem tranſtyberim acceſſiſſet ut calepodium preſbyterū cum aliis chriſtianis in domo quadam latentibus comprehenderet: decem milites qui domum intrauerunt: excecati ſunt. Quod alexander conſpiciens iuſſit omnem populum pro liberatione militum deo mercurio immolare. Tunc una ex uirginibus paganorum arrepta a demone deum uiuum & uerum deum chriſtianorum clamabat. Quod palmatius audiens conuerſus abiit ad ſanctum papam calixtum: & ab eo baptiſmum expetiit: quē calixtus preſente calepodio baptizauit omnēq; eius familiam cum uxore & filiis numero quadragintaduobus unda ſalutari perfudit. Qui palmatius exīde cepit facultates ſuas pauperibus erogare. Poſt dies plurimos Alexander hoc audiens fecit teneri palmatium cumque examinatum & chriſtum confitentem tradidit ſimplicio ſenatori quatenus ei perſuaderet ut ad culturam deorum accederet. Cum autem ſimplicius ipſum plurimum honoraret: & palmatius omnia ſeculi blandimenta contemnens orationibus & ieiuniis inſiſteret: quidam nomine felix uenit ad palmatium deferens uxorem ſuam nomine blandā ab annis quattuor paralyticam: ut eam ſanaret. Quam palmatius in conſpectu ſimplicii & omnis eius familie fuſa oratione ſanauit. quo uiſo miraculo conuerſus eſt ſimplicius ſenator cum omni domo ſua: felix quoq; cum uxore ſua blanda ſana effecta: ceperuntq; omnes baptiſmati gratiā expetere: uocatoq; ſancto papa calixto cum beato calepodio: ſuperuenientes ad domum ſimplicii baptizauerunt eū cum tota eius familia atq; felicem cum coniuge ſua blanda. Quod cum Alexander audiſſet: quia multitudo hominum per beatos calixtum & calepodium in chriſto credidiſſet: miſſit exercitum militum: & tenuit omnes qui baptiſmum perceperant: quos precepit capitalē ſubire ſētētiam: & ꝑ diuerſas portas urbis rome capita eorum ſuſpendi ad exemplum chriſtianorum. Tenuit etiam calepodium quem gladio fecit occidi: & corpus eius in tyberim iactari ante inſulā lycaoniam. Quod tandem a piſcatoribus repertum & beato calixto pape preſentatum ab eodem in ſuo cemiterio uia apia ſepultū eſt. Paſſi ſunt autē ſancti martyres ſexto idus maii.

¶ De ſanctis Primo Marco iaſone & Celiano martyribus. Cap. CLI.

PRimus: marcus: iaſon: & celianus martyres tergeſti ciuitate paſſi ſunt tempore hadriani imperatoris ſub Artaſio preſide. Qui primum preſbyterum & marcum diaconum fuſtibus cedi iuſſit: & ſub uentres eorum ignem accendi. Deinde ſulphur ſolutum in ora eorum infundi. Et cum hec omnia ſupplicia ſine ulla eorum leſione ſuperaſſent: multique exinde conuerſi fuiſſent iaſonem & celianum fuſtibus tam diu uerberari mandauit donec ceſi ſpiritum emitterent. Deinde primum & marcum extra urbis menia decollari. Quorum corpora in eodem tumulo iuxta eādem ciuitatem ſepulta ſunt quinto idus maii.

¶ De ſancto Mamerto epiſcopo & confeſſore. Cap. CLII.

MAmertus epiſcopus uienneū miraculis & ſanctitate apud eandem urbem celebris habetur. Qui ob imminentem terremotum & tempeſtatum cladem atque luporum rabiem ſolemnes tribus diebus ante aſcenſionē domini letanias īſtituit: ut habetur ſupra de letaniis. Qui etiam apud ꝑfatam ciuitatem quieuit in domino quīto idus maii: ubi & ſepultus uirtutibus claret.

¶ De ſancto Maiolo abbate. Cap. CLIII.

MAiolus abbas nobilibus parentibus progenitus: & ſacris litteris imbutus: ac uirginitatis flore decoratus: primo archidiaconus eccleſie maticēſ fuit: Deinde factus eſt monachus cluuiacenſis ſub hermoardo abbate ſancti odonis ſucceſſore ſanctitate uite mira-

biliter pollens: ſummaque patientia decoratus. Qui propter grauem infirmitatem quam incurrit lumen oculorum amiſit: nec tamen exinde in aliquo unquã perturbari uiſus fuit. Sexto autem anno monachationis ipſius decedente abbate monaſterii maticenſis ad eiuſdem loci regimen licet inuitus eligitur: non obſtante q̃ lumine foret oculorum priuatus & corpore quaſi uiribus pre longa egritudine deſtitutus. In ipſa autem abbatia ſanctiſſime iubar uite fuit: & multa miracula oſtendit. Cecis uiſum: ſurdis auditum: claudis greſſum: Aliiſque diuerſorum generum langoribus detentis conferens medicinam. Plures etiam a morſibus ſerpentum uenenatos: & a periculis fluminum & ictibus fulgurum liberauit. Candele ſeu lampades in eius eccleſia ardentes ex negligentia uel aliter extincte ſepius ſine humano ſtudio ſunt diuinitus reaccenſe. ❡Quadam nocte dum in monaſterio ſancti dionyſii librum eius de principatu celi perlegeret ad lumen candele graui ſomno preſſus dormitauit: & candela de manu eius ſuper librum cecidit. Sed ſola ipſius cera conſumpta: libri pagina omnino illeſa permanſit. Soluit autem carnis debitum quinto idus maii. Et reconditus eſt in monaſterio ſuo miraculis clarens.

❡De ſancto Antimo preſbytero & martyre. Cap. CLIIII.

Antimus preſbyter & martyr rome uia ſalaria paſſus eſt. Qui poſt uirtutum & predicationis inſignia in tyberim precipitatus & ab angelo ſancto exinde ereptus eſt: ac proprio reſtitutus oratorio. Deinde in confeſſione nominis ieſu chriſti capite punitus uictor migrauit ad celos quinto idus maii. Hec ado.

❡De ſanctis Nereo & Archileo martyribus. Cap. CLV.

Nereus & archileus martyres fuerunt ſerui plautille uxoris clementis conſulis germani domitiani imperatoris & ſancti clementis pape. Que plautilla exiſtens uidua eos pueros comparauit: & eunuchos fecit. Cum autem ad predicationem beati petri apoſtoli plautilla conuerſa eſſet fecit ſe ab eodem cum prefatis pueris baptizari. Et ad extrema deueniens eoſdem iuuenes cubicularios flauie domitille filie ſue dimiſit. Cum autem domitianus flauiam domitillam aureliano comiti in coniugem tradidiſſet ut ſuperius in eius paſſione actum eſt non̄ martii. Nereus & archileus eidem uirgini chriſtum annunciantes eandem conuerterunt: & uotum uirginitatis emittere ſuaſerunt. Que a ſancto clemente papa baptizata & ſacro fuit uelamine conſecrata. Quod cum Aurelianus cognouiſſet: obtenta ab imperatore licentia ſponſam ſuam cum eunuchis in pontianam inſulam relegauit: quo plures chriſtiani pro chriſti nomine fuerant exilio deportati. Erantque ibi malefici duo diſcipuli ſimonis magi furius & priſcus: qui magicis artibus populum fallendo ſimonem magum pro deo fecerant adorari. Quibus beati nereus & archileus reſiſtentes eorum maleficia ſermonibus & miraculis detegebant: & ſic populum ab errore reuocabant. ❡Poſt multum uero tempus Aurelianus ad inſulam perrexit: & ſanctos promiſſis & oblatis muneribus ut uirgini ad nuptias ſuaderent exorauit. Quod ipſi omnino facere reſpuentes eam magis in domino confortabant. Qua propter ad urbem adducti & ad ſacrificia compulſi ſunt. Et cum dicerent ſe a beato petro apoſtolo baptizatos nulla ratione poſſe idolis immolare capite ceſi ſunt. Quorum corpora uia ardeatina iuxta corpus ſancte petronille uirginis ſepulta ſunt. iiii. idus maii.

❡De ſancto Pancratio martyre. Cap. CLVI.

Pancratius martyr nobiliſſimis parentibus ortus apud phrygiam cuius pater dedonius dictus eſt utroq; parente orbatus ſub dionyſii cura patrui ſui relictus eſt. Ambo igitur Romam ubi largum habebant patrimonium perrexerunt. Et dum in eorum poſſeſſionibus in monte celio morarentur: in eorum uico papa cornelius cum quibuſdam fidelibus propter perſecutionem latitabat: a quo pontifice fidem chriſti & baptiſmum ſuſceperunt patruus cum nepote. Poſt dies modicos Dionyſius in pace quieuit. Et pancratius omnia ſua pauperibus erogauit. Deinde ſe perſecutoribus ultroneus offerens chriſtianum ſe eſſe dixit. Quem illi tentum Valeriano imperatori preſentauerunt. Cumque puero tredecim annorum & filio quondam ſibi amiciſſimi uiri condoleret ſuadebat ei: ut diis thura poneret: ne mala morte in tanta iuuentute periret. Ille uero econtra ſacrificare recuſans ſe licet iuuenculum corpore: ſecum tamen animo eſſe dicebat: & deum iouem patricidam & inceſtuoſum comprobabat. Propter quod auguſtus iuſſit eum uia aurelia duci & ibidem decollari. Cuius corpus cetauilla ſenatrix tulit: & in eodem loco cum aromatibus ſepeliuit quarto idus maii. Supra cuius tumulum proceſſu temporis a fidelibus eccleſia fabricata fuit. ❡Ad eius quoque ſepulchrum: ut ait Gregorius turon̄ ſi quis falſum iurare uoluerit antequã ad cancellum chori perueniat: aut ſtatim a demone captus inſanit: aut cadens in pauimentum protinus uitam perdit. Nunc autem dictum corpus Venetiis in monaſterio ſancti Zacharie quieſcere ab eiuſdem loci ſororibus perhibetur.

❡De ſancto Epiphanio epiſcopo. Cap. CLVII.

Epiphanius epiſcopus ſalamine que ciuitas eſt in inſula cypriorum tẽporibus honorii & archadii imperatorũ floruit: ut dicitur in hiſtoria tripartita: uir hic ſum/

me extitit ſanctitatis & elemoſynarum largifluus exhibitor. Qui cum omnem ſubſtantiam ſui epiſcopatus pauperibus erogaret: & nihil petentibus denegaret. Deficientibus pecuniis iconomus eccleſie murmurabat. Subitoq́ȝ eidē uir aſtitit: ſaccumq́ȝ magnū multa plenum pecunia coram eo depoſuit: nec tamē quis eſſet aut unde ueniſſet explicauit: & repente diſcedens nuſquā comparuit. ¶ Duo pauperes uolentes beatum uirum arte deludere: ut aliquid eis uberius daret: ipſo iter agente talē fictionem inuenerunt ut unus eorum ſe ſupinum in terra proſtraret: alter uero ipſum quaſi mortuum defleret: & ꝙ ſe non habere unde eum ſepeliret prenderet: ſicq́ȝ epiphanio neceſſaria pro exequiis poſtularet. Cum autem ſanctus appropinquaſſet: & ille lachrymabiliter ab eo ſubſidium pro tumulādo ſocio petiuiſſet: epiſcopus illum ſuper morte comitis benignius conſolatur & neceſſaria pro ſepultura largitur. Quo diſcedente dū ille ſocium uocans pulſaret ut ſurgeret quatenus de queſtu bonum ſibi conuiuium prepararent: qui ſe prius mortuum finxit uere defunctus apparuit. Tūc ſocius poſt epiſcopum currens caſum ei nunciauit & de commiſſo penitentiam egit. Sanctus autem cum defunctum ſuſcitare potuiſſet noluit ne tali occaſione miniſtri domini facile deludantur. ¶ Sapientia & doctrine ſuaui eloquio admodum claruit: Aduerſus omnes hereſes libros compoſuit: Aliaq́ȝ multa opuſcula que ut hieronymus dicit ab eruditioribus propter res a ſimplicioribus propter uerba legūtur. Hec ille de uiris illuſtribus. Qui etiam in pace ſpiritū bona tradidit ſenectute. iiii. idus maii.

¶ De ſancto Dionyſio confeſſore. Cap. CLVIII.

Dionyſius confeſſor patruus fuit ſancti pancracii martyr de quo ſuperius dictum eſt. Qui a beato cornelio papa ſacrifontis unda perfuſus: eodem die quo & nepos pancratius paſſus eſt anno ſcilicet eius martyrium precedente in chriſti nominis ſancta confeſſione feliciter obdormiuit: ut ado in martylogio inſinuare uidetur uidelicet. iiii. idus maii.

¶ De feſtiuitate ſancte Marie ad martyres.
Cap. CLIX.

Feſtiuitas ſancte marie ad martyres a bonifacio papa quarto inſtituta eſt propter templi pātheon rome dedicationem. Romani enim cum toto orbi dominarentur non ſolum omnium prouinciarum ſimulacra in urbe habebant: quin potius fere ſingulis diis templa ſingula conſtruxerant: tanquā qui eos cunctarum prouinciarum uictores & dominos effecerant. Sed quia omnia idola templum ibi habere non poterāt ad maiorem ſue gentilitatis uexane oſtentationem unum templum ceteris mirabilius & ſublimius in honorē omnium deorum erexerunt: & pantheon quod ſonat omnes dii uocauerunt: a pan quod eſt omne & theos deus. Pontifices enim idolorum ad maiorem populi deceptionem finxerunt: ꝙ ſibi a cybele quam omnium deorum matrem uocabant fuerat imperatum: ut ſi de omnibus gentibus uellēt uictoriam obtinere ſibi & filiis ſuis ſcilicet diis omnibus templum magnificum fabricarent. Fundamentum ergo ipſius templi ſphericum iacitur: ut ex ipſa forma deorum eternitas demonſtraretur. Deniq́ȝ & pinam eneam deauratam fabricarunt & eam in ſummitate collocarunt. In qua ut aiunt omnes prouincie mirabiliter erant ſculphe. Hec autem procedente tempore inde cecidit: unde in ſummitate apertura remanſit. ¶ Tēpore igitur phoce imperatoris cum iam dudum roma fidem domini percepiſſet. Bonifacius papa quartus predictum templum a phoca ceſare impetrauit & omnium idolorum eliminata ſpurcitia: ipſum in honorem beate Marie uirginis & omnium martyrum conſecrauit tertio idus maii: locum quoq́ȝ ipm̄ ſancte marie ad martyres appellauit qui modo ſancta maria rotunda uocatur a populo. Nondum enim confeſſorum ſolemnia ab eccleſia agebantur. Sicq́ȝ in urbe roma ipſum diem in honore omnium martyrum celebrari in ipſa eccleſia ordinauit. Vt ſic templū quod fabricatum fuerat omnibus idolis: tunc dedicatum eſſet omnibus ſanctis: & ubi multitudo celebraretur multitudo ſanctorum. Sic quoq́ȝ extunc rome in ipſo loco feſtum illud uſq́ȝ hodie celebratur tertio idus mai.

¶ De ſancto Bonifacio papa primo & confeſſore.
Cap. CLX.

Bonifacius papa huius nominis primus zozimo pape in epiſcopatu romano ſucceſſit. Et ſedit annos tres menſes octo dies undecim. Hic natione romanus ex patre iocundo preſbytero urbis: ſub contentione cum eulalio ordinatur uno die. Eulalius quippe ordinaē in baſilica conſtantiniana. Bonifacius autem in baſilica iulii. Et fuit magna diſſeſſio in clero. Audiēs hoc placida auguſta cum filio ſuo ualentiniano imperatore dum ſederent rauenne rettulit hoc honorio auguſto mediolani reſidenti. Tunc ambo auguſti miſſa auctoritate p̄ceperunt ut ambo exirent de ciuitate. Qui cum pulſi exiſſent tandem utriq́ȝ auguſti bonifaciū ad urbem reuocauerunt & eum pontificē conſtituerunt. ¶ Hic conſtituit: ut nulla mulier aut monacha uaſa ſacrata uel pallam altaris contingeret: aut lauaret: nec in eccleſia incenſum poneret. Et ut ſeruus aut curie obnoxius non fiere clericus. Hic fecit oratoriū in cemiterio ſancte felicitatis: & ornauit ſepulchrum eius. Hic autem beatiſſimus paterna pietate clericos aluit: pauperes fouit: cunctos honorans: fuit mitiſſimus in diebus ſuis ſuper omnes homines & miſericors: unde ab omnibus amabatur. Et ſepultus iacet in eccleſia ſancti petri.

¶ De ſancto Bonifacio papa quarto. CLXI.

Bonifacius papa huius nominis quartus natione marſorum ex patre ioanne medico bonifacio pape tertio immediate in epiſcopatu romano ſucceſſit: & ſedit annos ſeptem menſes octo dies uigintiduos. Hic obtinuit ab auguſto phoca imperatore: ut eccleſia beati petri apoſtoli caput eſſet omnium eccleſiarum: quia conſtantinopolitana caput omnium ſe ſcribebat. Hic etiam obtinuit dari eccleſie templum: quod ab antiquis in urbe pantheon uocabatur: ut ſupra dictum eſt. Quod ipſe ablatis idolatrie ſordibus conſecrauit in honorem dei genitricis marie & omnium martyrum Chriſti. Eiuſque conſecrationis de ſolennitatem in urbe conſtituit celebrandam.

Aliaq́ꝫ multa laudabilia opera fecit. Et hic ſepultus ē ad ſanctum petrum apoſtolum. Et ceſſauit epiſcopatus menſes ſeptem & dies uigintiquinqꝫ.

ℭDe ſancto Seruatio epiſcopo & confeſſore. Cap. CLXII.

SEruatius epiſcopus traiectenſis temporibus hieronymi & ambroſii doctorū claruit. Hic propinquus ſaluatori ſecundū carnem extitit: fuit enim filius emin filii eliud fratris heliſabeth & filii heſmerie ſororis ſancte anne matris domine noſtre: ut ſic eliud & heliſabeth mater baptiſte beate uirginis fuerunt conſobrini ſecundo uidelicet conſanguinitatis gradu. Emin uero pater ſeruatii ex una parte & chriſtus ex altera filii cōſobrinarum extiterunt tertio gradu. Sicqꝫ ſi chriſtus filium habuiſſet cum ſeruatio fuiſſent quarto gradu ex conſobrinis nepotes. Mr̄ uero ſancti ſeruatii uxor emin uocata eſt memilia. Natuſqꝫ eſt in oppido pheſtia ad auſtrum armenie terra hebreorum in regione preſidis: quo decē tribus iſrael tranſlate fuerant. Qui adhuc exiſtens infantulus loca ſacra hieroſolymis uiſitauit: & in ſanctis perſeuerans operibus ad preſbyteratus ordinem aſcendit: deinde ab angelo monitus abiit ad octauiam ciuitatem galliarum ſitam in littore oceani ad predicandum uerbum domini eodem angelo ſibi duce: ad quem locum deueniens repperit ſeptuagintaduas congregationes inuicem diſſidentes que ſegregatim conuenerant pro epiſcopo ipſius uerbis eligendo: cuius ſedes per ſeptennium uacauerat poſt obitum epiſcopi ualentini: que ad extrema deueniens diuino ſpiritu eius mandauerat neminem eligendum niſi diuina reuelatione cōmunis omniū electio aliquem nominaſſet. Hec autem ſeruatius audiens: dum pro eorum concordia ante altare deum orans procumberet: angelus eiſdem apparens baculum ſancto paſtoralem tradidit: & ſic repente in ipm omnis populus conuenit. Factus ergo epiſcopus tante gratie fuit: ut patria lingua predicans ab omnibus nationibus ſuo idiomate uerba eius perciperentur: multorumqꝫ miraculorum gloria claruit. Nam ciborum eius reliquias egri quicūqꝫ guſtantes: aut pedes uel manus deoſculantes continuo ſanabātur. ℭPoſt aliquod uero tempus emulatione ciuium a ciuitate pulſus uenit traiectum. Ibiqꝫ iuxta beati petri eccleſiam tugurium edificans penitentie operibus uacabat: ubi ſibi per uiſum a domino reuelatur: hunorum gētes galliarum urbes & maxime octauiam euerſuras: quam uiſionem octauiam accedens dum populo nūciaſſet: illi quoqꝫ timentes: ne propter peccatum in ipſum commiſſum hec ſibi futura contingerent: ſeruatiū pro impetranda uenia nūcium populi ad ſedem apoſtolicam delegarunt. ℭQui ueniēs traiectum lapidem altaris pulcherrimum trabe ruente cōſciſſum digito ſuper ſciſſuram deducto reintegrauit. Indeqꝫ romam acceſſit: ubi cum in feſto dominice annunciationis in eccleſia beati petri oraret ꝓ populo apoſtolorum princeps ſibi in ſomnis apparuit: galliamqꝫ diuinam euadere nō poſſe ſententiam propter eorum peccata reuelauit. In cuius teſtimonium clauem argēteam ei dedit: quam ille euigilans in manu repperit: & perpetuo pro reliquiis reſeruauit. ℭCum autem reuerteret̄ egreſſus romam a gothis capitur: qui tūc italiam deuaſtabāt. Cui per noctem angeli cum luce nimia in cuſtodia apparuerunt: eumqꝫ ſolutum dimiſerunt. Cum autem die altero a gothis torquēdus queritur in carcere clauſo non inuenitur. Reperitur tandem ab ipſis ſolutus in quodam campo ſopitus: cui aquila grandis inſidens: altera alarum eum a ſole obumbrabat. alteram mouens quaſi flabello ei aurā uentilabat. Quod gothi cernentes & ſtupentes illum in pace dimiſerunt. ℭVeniens autem in terram uagionum cum ſiti affligaretur: digito ſigno crucis in terram facto fons aque de humo ſcaturiit: & exinde uſqꝫ in preſens nunquam defecit. ℭDegens colonie apud ſanctum ſeuerinum cum oraret a conſocio ſuper caput eius ignis columna conſpicitur: que nimia celeritate celum progreditur. ℭApud metenſem urbem celebrans facies eius ſolis claritate refulſit. ℭReuerſus ergo octauiam: & que uiderat referens ſanctorum reliquias & uaſa ſacra una cum populo traiectū tranſtulit peſti ſuperuenture reſeruanda. Et cum in itinere feſſus quieſcere uellet: nec ſedem paratam haberet: terra tumens in modum puluinaris ſe extulit: ubi & ſedendo quieuit. Sicqꝫ ibidem uſqꝫ in preſens manet. Diem obitus ſui preſciens celebrata miſſa populum ſacris exhortationibus dudum admonuit: cui angelus aſſiſtere uiſus fuit. Et cum diutius oraſſet luce conſpicua inſtar ſolis radii eum per tres horas protegente emiſit ſpiritum. iii. idus maii. que tunc dies pentecoſtes occurrerat. Cuius corpus memorato quo ſupra tempore in eccleſia traiecteū ſepultum eſt: ubi infinitis & admirandis ſignis effulget. ℭInter que cū primo in uia publica ſub diuo ſepultus diutius quieuiſſet cum tempore hyemis omnia in circuitu nix repleret nunq̄ ſepulchrum eius tetigit: donec induſtria ciuium baſilica ſuper ipſum edificata eſt. ℭRe uera de iſto ſancto ſingularis annorum longeuitas reperitur: qa ſi uera ſunt que de ipſo ſcribunt̄ preter cōem modernum nature curſum uita eius per annos ultra .ccc. cōcluditur adeo fuiſſe mirabiliter ꝓtelata. Si enī diligenter tēpora computentur ſeruatius uel chriſto fuit contemporaneus: uel ſi poſt eius aſcenſionem natus non potuerūt ultra annos. lx. elapſos fuiſſe uel ad plus. lxxx. Quod ſi ambroſio & hieronymo cōtēporaneus extitit illos circa ānos domini cōſtat. ccclxxx. uel circa floruiſſe. Et ſic ſeruatium ad etatē quam diximus perueniſſe. Quod ſiquis legendam ſeruatii de mendacio accuſet: nouerit eam tēpore henrici. v. imperatoris a celeſtino papa. iiii. in publico conſiſtorio

ſautenticatã : ubi oĩa que dicta ſunt approbata fuerũt.

¶ De ſcõ Hilaro abbate. Cap. CLXIII.

HIlarus abbas tempore theodorici regis lõgobardorum claruit. Hic de tuſcia oriundus dum puerulus epiſtolas pauli legeret diuino ſpiritu inſpiratus & a ſeniore de uita ſolitaria informatus annorum.xiii. relicto ſeculo deum orauit: ut eum ad locum duceret ubi ſolitarius deo ſeruire poſſet. Cui angelus domini apparuit ipſumq; de urbe roma ubi habitabat eduxit: & uſq; ad montem emilie ei ductor extitit. Ad cuius radices uno miliario fluuius decurrebat: ubi in ſanctitate uite deo ſoli uacare cepit. Adeoq; profecit ut infra triennium in uertice montis eccleſiam conſtrueret inferiuſq; ſpeluncam habitationis ſue locaret: ac de labore manuum uictum acquireret. Sicq; annorum exiſtẽs .xx. ſummum perfectionis apicem uite regularis attinxit. Eodem tempore olibryus quidam nobilis ciuis rauennas a demonio oppreſſus eſt: clamante per os eius immundo ſpiritu ꝙ a nullo ĩde niſi ab hilaro eiici poſſet. Et deſignato loco & uiri effigie ductus eſt olibryus ad uirum dei: quem ſibi in eccleſia oblatum confeſtim ab obſeſſione liberauit: & ad xp̃m conuertit. Quem quidam iulianus preſbyter caſu illac tranſiens cum uxore & omni familia ꝓmiſcui ſexus numero.xc. baptizauit. Et poſt triduum uxor eius euſtaſia a ſeculo migrauit. Olibryus uero omnibus ꝓ xp̃o erogatis cum filiis ſuis iulio & eunomio monachus ſancti hilari factus eſt: qui & cenobiũ prediis ditauit: ubi & magna monachoꝝ multitudo breui tempore excreuit: quibus ſanctus deo uiuendi regulã ordinauit. ¶ Cũ aũt ad inſtantiã quorundã e muloꝝ dicentiũ hilaꝝ cum ſociis inobediẽtes regiis mãdatis: theodericus rex milites ſuos miſiſſet ad monaſteriũ ſpoliandũ: illi biduo per deuia mõtiũ oberrãtes ad id minime uenire potuerunt. Quod rex audiẽs perſonaliter illuc acceſſit: & dũ equo inſidens curiã introiſſet: Equuſq; dudũ ſtimulatus ulterius procedere nõ poſſet: tandẽ regem ad terrã deiecit nec ipſe nec iumentũ inde ſe mouere ualuit donec rex penitens a ſancto ueniã cum liberatione percepit. ¶ Inter cetera uero regule mãdata fratres de collectis frugibus guſtare nõ audebãt niſi ea prius abbati offerebãt. Quidam uero frater ĩmaturã uuã cõſpiciens tentatione pulſatus ipſam expetiit: & ab abbate guſtãdã obtinuit. Sed ut racemũ capere uoluit ſerpentẽ in manu ſua ĩuenit quẽ abiiciens ſancto nunciauit. Ille uero ubi demonẽ eſſe cognouit per caudã ad eccleſiam traxit: ipſumq; humana uoce loqui cõpulit ꝙ fratrem ad hoc deſiderio guſtus tentauerat: ut ſi guſtaſſet ipſum de monaſterio recedere feciſſet. Quo dicto ſerpens crepuit & demon euanuit. Anno autem etatis ſue.lxxxii. apparente ſibi angelo & ſuum obitum poſt triduum predicente: locellum ſibi parari iuſſit quaſi paſſibus.100. longe ab eccleſia ſua: ubi & quieſcens in pace conditus eſt tertio idus maii.

¶ De ſancto Mutio martyre. Cap. CLXIIII.

MVtius preſbyter & martyr: primo in amphipoli ciuitate detentus multiſq; penis atq; cruciatibus pro chriſti cõfeſſione affectus. Poſtea bizantiũ que nunc cõſtantinopolis dicitur uſq; perductus capitali ſententia occubuit.iiii. idus maii: ut dicit ado in martylogio.

¶ De ſcõ Bonifacio martyre. Cap. CLXV.

BOnifacius martyr paſſus eſt apud tarſum cilicie ciuitatem tẽporibus diocletiani & maximiani imperatorum ſub preſide ſupplicio. Hic cum eſſet ſeruus & procurator reꝝ cuiuſdam nobiliſſime matrone noĩe aglaie in urbe roma: homoq; ebrioſus & adulter ac uitiis deditus & cũ ipſa eius domina dudũ in ſtupro miſceretur hoſpitalitati tamẽ & operibus miſericordie intendebat. Tandẽ utriq; diuino nutu cõpuncti conſiliũ habuerũt: ut ad requirẽdas martyꝝ aliquoꝝ reliqas bonifacius mitteret ad partes cilicie ubi xp̃ianoꝝ ingẽs perſecutio fiebat: q̃tenus uterq; eoꝝ oratiõibus martyꝝ ſaluari mererenť. Erãt enim uterq; xp̃iani. Bonifacius aũt recedens: dixit domine ſue q̃ſi ꝓphetico ſpiritu ĩſpiratus: ut ſi euenire poſſet ad emendũ corpora martyꝝ ſecum deferret. Sin autẽ ipſa corpus ſuũ martyris noĩe ſuſciperet. In ipſo aũt itinere martyr chriſti a carnibus & uino abſtinuit ꝓpter martyꝝ reuerentiam: quoꝝ corpora tractaturus erat. Perueniẽs igiť cũ duodecim equitibus & tribus uehiculis ad ciuitatẽ tarſum cõuerſos licentiauit: ut irent ad hoſpitia ꝓcuranda: ipſe uero ad uidendos martyres feſtinauit. Inuenitq; alium pedibus ſuſpenſum igne ſuppoſito: alium in quattuor lignis extenſum & diutius ceſum: alium ungulis exaratum: alium manibus abſciſum: aliũ ſtipite in collo fixo a terra leuatum. Et ſic per diuerſa ſupplicia eos a carnifice cruciari. Qui cum magnũ deum martyꝝ acclamaret: & eoꝝ ſe pedibus ꝓſterneret: ac illos in domino confortaret: a iudice tentus & interrogatus ſe chriſtianũ uiua uoce ꝓfeſſus ẽ. Quẽ ſupplicius preſes iuſſit ſuſpendi: & uſq; ad oſſiũ nudationem radi latera eius. Deinde calamos acutos ſub unguibus manuũ eius configi: & poſt hec in ore ipſius plumbum liquefactum infundi. Et cum in his omnibus gratias ageret: multi ex gentilibus conuerſi furentes aram idoli deſtruxerunt: & preſidẽ lapidare uoluerunt. Qui timens furorẽ populi uſq; in craſtinũ inde receſſit. Die uero ſequẽti bonifaciũ ſibi preſentatum in confeſſione perſiſtentem iuſſit in ollam bullienti pice repletã uerſo capite iactari. Sed ab angelo protectus illeſus permanſit: olla quoq; ſicut cera liquefacta multos de aſtantibus incendit. Tunc iuſſit preſes: ut gladio caput eius abſcideretur. Quo facto terremotus magnus factus eſt: & multi ad Chriſtum conuerſi ſunt. Conſerui uero Bonifacii eum

undiq; perquirentes:putabant eum in taberna aut in adulterio laſciuire. Et obuiantes uni ex commentarienſibus:querebant eum an uidiſſet romanum aliquem peregrinum:datiſq; ſignorum indiciis: ille eis denunciauit:ipſum die precedēti uitam martyrio ſic finiuiſſe:deducenſq; eos ad locum & oſtendens eis caput & corpus. Quem illi bonifaciū cognoſcentes admirati:precio corpus redemerunt:& ungentes illud aromatibus:poſuerūt in uno uehiculorum:& reuerſi ſunt deum collaudantes. Angelus autem domini apparuit aglaie olim domine ſue:& rem geſtam beati martyris indicauit eidem. Que reuerenter ſancto corpori obuiauit:eiq; eccleſiam fabricans quinto ſtadio ab urbe illud ibidem honorifice condidit. Qui paſſus eſt pridie idus maii. ❡Poſt hec aglaia mundo abrenuncians omnem ſuam familiam manumiſit: & omnia paupibus & eccleſiis errogauit. Sumptoq; habitu ſanctimoniali ieiuniis & orationibus omnibus diebus uacauit:miraculorum quoq; ſignis effulſit:& exinde annis .xiii. ſuperuixit. Sepulta apud prefatum martyrem operibus piis conſumata.

❡De ſancto Bonifacio epo. Cap. CLXVI.

Bonifacius epiſcopus ferentinus dum adhuc puer cum matre habitaret: egreſſus hoſpitium ſepius ſine linea uel tunica redibat:quia mox ut nudum aliquem uidebat ſe expolians illum ueſtiebat:& ex hoc eum mater ſepius minis & uerberibus affligebat. ❡Die quadam mater horreum ſuū ingreſſa granum quod pro toto anno parauerat repperit a puero pauperibus diſtributum. Cūq; ex hoc ſe pugnis & alapiſq; contunderet: puer horreum ingreſſus in quo parum grani remanſerat:matrem aliquātulum exire rogauit:& fuſa oratione matrem ad horreū reduxit:quod plus q̃ primitus tritico plenū repertum eſt:materq; uiſo miraculo compuncta:exinde cepit uberes elemoſynas elargiri. ❡Cum autem gallinas plures nutriret: die quadam uulpis gallinā aſportauit. Puer autem concitus eccleſiam intrauit:& oratione fuſa uulpis rediit: gallinam quam tenebat: dimiſit: moxq; ante oculos pueri expirauit. ❡Procedente igitur etate cum in moribus & ſanctis operibus proficeret:ad epiſcopatum ferentine ciuitatis electus eſt: Cui eccleſie grauis paupertas inerat: quia unam tantum uineam habebat. Que dum quodam tempore grandine ita uaſtata eſſet: ut uix in ea parui rariq; racemi remanſiſſent:ille tempore uindemie conſtantio preſbytero nepoti ſuo iuſſit: ut cuncta uini uaſcula more ſolito prepararet. Qui licet miratus unde impleri debuiſſent:iuſſa tamen epiſcopi compleuit. Bonifacius ergo calcatorium cum ſolo puero ingreſſus modicos racemos puerum calcare iuſſit:ex quibus modicum uini defluxit: Quod ipſe a paruulo uaſe ſuſcipiens cepit in cuncta uaſa diuidere:ut uix eo infuſa uiderentur. Vocato quoq; nepote preſbytero pauperes adeſſe mandauit. Statimq; uinum adeo in calcatorio excreuit: ut omnia uaſa pauperum replerentur. Quo facto egreſſus apothecam clauſit & ſignauit. Tertio uero die oratione premiſſa cum conſtantio rediit: & uaſa in quibus modicum uinum infuderat:ubertim uinum fundentia inuenit:ita ut pauimentum infuſum eſſet ſi epiſcopus tardius intraſſet. Super quo miraculo ipſe nepoti ſub anathemate ſilentium imperauit. ❡Vocatus ſemel a fortunato preſbytero ad feſtū ſancti proculi martyris celebrandū acceſſit:parataq; miſſa ad refectionē intrauit:ubi quidā ioculator cū ſimia ludente aſtitit & cymbala percutere cepit. Quod uir ſanctus dedignans fleuit uirumq; illum mortuum prenunciauit:Finitoq; conuiuio cum ille poſtq̃ comederat domum exiret:ſaxum de tecto corruit & ipſum repente percutiēs extinxit. ❡Alio tempore nepos eius predictus conſtantius preſbyter equum ſuum aureis .xii. uendidit:& ipſos conſcio patruo in arca repoſuit Cūq; ſubito pauperes pro elemoſyna conueniſſent: & ille quid eis daret penitus non haberet:abſente nepote arcam uiolenter aperuit:& .xii. aureos inter pauperes condiuiſit. Reuerſus igitur preſbyter cū ea que geſta fuerant repperiſſet magnis clamoribus pecunias ſuas repetere cepit. Quem cum patruus placare nō poſſet eccleſiam adiit orationem ad deum fecit: pallium ſuum extendit:& ſubito in eo aureos .xii. fulgētes conſpexit. Egreſſus quoq; illos in faciem preſbyteri proiecit dicens ei q̃ non habebat amplius quid quereret:ſed tamen propter auaritiam ſuam epiſcopus non eſſet. In qua proteſtatione ſe nepotis ſecreta cognouiſſe & ſpiritum habere prophetie demonſtrauit. Ille enim pro adipiſcendo epiſcopatu pecuniam preparauit:ſed tamen in preſbyteratus officio uita exceſſit. ❡Die quadam duo gothi apud eum hoſpitati ſunt:qui rauennam pergebant: quibus ille paruum uini flaſculū manu ſua prebuit:quod fortaſſe in uno prandio cōſumere potuiſſent. Ex quo illi ut gothi cōtinue bibentes uſq; rauennā peruenerūt:diebus ibidē pluribus cōmorati idem unū ſibi diuinitus abundās in uſum quotidie habuerūt. Et cū eodem poculo ad patrem redierūt. Ingreſſus ſemel hortū magnā erucarum multitudinem olera comedentiū repperit quibus in xp̄i uirtute mandauit:ut ſtatim recederent: & olera ſua de cetero non conſumerent. Que omnes ad uiri dei uerbum confeſtim ſic inde egreſſe ſunt:ut ne una quidem intra horti ſpatium remaneret. Sicq; uir domini plenus uirtutibus in pace quieuit.

❡De ſcis Felice & Fortunato mar. Cap. CLXVII.

Felix & fortunatus fratres ex ciuitate uicētia orti tēporibus diocletiani & maximiani impatoꝝ apud urbem aquileiam paſſi ſunt ſub euphemio preſide. Qui cū ad p̄fatam urbē deueniſſent & oēs ad templū iouis pro ſacrificiis īuitarent. Felix & fortunatus germani a quodā apamio de xp̄ianitate ſibi delati ſunt. Quos ille ferro uinctos ante ſe duci fecit:& eos ad deorum immolationes hortari cepit. Et cum in xp̄i confeſſione conſtantes perſiſterent:iuſſit eos preſes fuſtibus cedi. Deinde in equuleo ſuſpenſos lampadibus adhibitis circa latera īflāmari. Et poſt hec extēdi ſupinos feruēſq; oleum ſuper uentres eorum perfundi. Et dum in his omnibus gratias agentes pſallerent deoſq; gētilium uti demonia confutarent:mandauit preſes illos capitalem ſubire ſententiam: educti ergo extra ciuitatis muros poſtq̃ breuem orationem fudiſſent dato ſibi inuicem pacis oſculo decollati ſunt. Quorum corpora a fidelibus nocte ſurrepta aromatibus cōdita ſunt: ut ſepulture traderentur. Interea uero ciues eorū ex uicentia illuc aduenientes ad ciuitatem ſue originis

corpora deferre uolebant. Aquileienſes uero contra/
dicebant. Tandem propter metum paganorum adin
uicem conuenerunt: ut fortunati corpus uicentini ſe
cum ferrent felicis uero aquileie remaneret. Qui paſ/
ſi ſunt pridie idus maii.

¶ De ſcīs Victore & corona mar. Ca. CLXVIII.

Victor martyr & corona ſub antonio impe
ratore in ſyria paſſi ſunt. Qui uictor cum
ignem & uerbera uenena equuleum un/
gulas atq; ardentes lampades ſuperaſſet:
& in ipſius omnibus in chriſti confeſſione immobi/
lis redderetur. Corona cum eſſet uxor cuiuſdam mi/
litis & cepiſſet ſanctum uictorem beatificare ob mar
tyrii conſtantiam: uidit duas coronas de celo lapſas
unam uictori & alteram ſibi miſſam. Cumq; hec cun
ctis audientibus proteſtaretur: ipſa quidem inter ar/
bores duas ſecta per medium: uictor quoq; decolla/
tus eſt. Sicq; martyrium ſuum conſumauerunt in pa
ce pridie idus maii. Hec ado in martylogio ſuo ſum/
pto a beato hieronymo.

¶ De ſancto Pontio epiſcopo & martyre. Cap. CLXVIIII.

Pontius epiſcopus & martyr temporibus
ualeriani & galieni ſub claudio preſide in
galliis ciuitate cumella paſſus eſt. Huius
pater marcus nomine urbis rome ſena/
tor. Mater quoq; iulia nobiliſſima fuit. Que cum ip/
ſum adhuc in utero geſtaret templum iouis ingreſſā
eſt ut conceptionis munera offerret. Tunc ſacerdos
idolorum immundo ſpiritu uexatus clamare cepit:
filium ex iulia naſciturum magnum iouis templum
deſtructurum. Quod mater audiens corpus ſepius
lapidibus tundebat ut fetus in utero deperiret. Sed
dei gratia illeſum puerum conſeruauit. Cum autem
natum īfantem mater perimere uellet a patre prohi/
bita eſt. Et dum puer eſſet & ad ſcholas philoſopho/
rum accederet: audiens die quadam chriſtianos pſal/
lentes. Simulacra gentium argentum & aurum & ce
tera. Verborum ueritatem meditatur ad ſanctum pō
tianum papam ingreditur: & ab eo una cum quodā
eius collega in fide inſtruitur: ac in chriſti noīe bapti/
zatur. Qui matre in gentilitate defuncta patrem con
uertit ad xpm. Eoq; mortuo in locū eius dignitati ſe/
natorie ſurrogatur. Qui etiā duos philippos īperato
res patrem .ſ. & filium ad fidem cōuertit: Deinde di/
gnitate relicta acceſſit ad gallias predicandas: & in ci/
uitate cumella epiſcopus factus eſt. Tādem a claudio
preſide pro fide chriſti tenetur: & in equuleo leuatur
uectibuſq; impoſitis dudum torquet̄: ſed equuleo re
pentino ſonitu deſtructo in amphitheatrum ducit̄:
& duobus urſis ferociſſimis nudus exponitur: qui eo
rum uenatoribus interfectis ad pedes ſancti marty/
ris procumbebant. Inde iubente preſide igne circa eū
accenſo ut cremaretur: ſummitas amphitheatri com
buritur: ipſe uero omnino intactus ab igne produci/
tur. Dum autem ad templum iouis īmolaturus ad/
ductus eſſet: templum cum idolo in puluerem reda/
ctum eſt. Sicq; mandato preſidis ibidem capite trun/
catur. Et ſubito claudius in furorem uerſus linguam
ſibi dentibus corroſit: & oculi anubii aſſeſſoris & in
paſſione pontii conſultoris de capite eius auulſi ſunt.
Cuius corpus ibidem a balerio comite ſepultum eſt
pridie idus maii.

¶ De ſancto Barbaro martyre. Cap. CLXX.

Barbarus martyr paſſus eſt in ciuitate mu
thonis ſub iuliano imperatorē. Qui cum
abiſſet in regionem francoꝝ cōtra hoſtes
imperii habēs ducē militie noīe baccho/
nē: & ille uictoriā obtinuiſſet: in ipſo bello barbarus
martyr chriſtianus miles fuit: qui ſtrenue & uiriliter
ſe geſſit: quod imperator audiens comitem illū fecit.
Poſt hec dum franci peterent ſingulare certamē. Bac
cho dux barbaꝝ contra francoꝝ athletā miſit. Qui
ꝓtegente ſe angelo in chriſti noīe aduerſariū in duel/
lo occidit. Sicq; franci a bacchone & romanorum ex/
ercitu fugati expugnantur. Cū autem baccho barba/
rū ꝓpter habitū triumphū ad deoꝝ ſacrificia inuita/
ret: & ille ſe chriſtianū aſſereret: baccho hec imperato
ri nunciauit: qui barbaꝝ detentū: & immolare recu/
ſantē: decenteq; ſe a beato cyriaco baptizatū: nulla ra/
tione poſſe deos gentiliū adorare. Fecit ipſum iulia/
nus ſuſpēdi: & gladio uentrē eius tādiu radi donec in
teriora oīa defluerent. Sed orāte ſancto ab angelo ga/
briele ſibi apparēte interiora eius uiſibiliter collecta
in uentrē eius repoſita ſunt: & ſciſſura eius cōſolida/
ta: ipſeq; depoſitus permāſit incolumis. Quo uiſo mi
raculo: bacchus cum duobus militibus .ſ. callimacho
& dionyſio cōuerſi ſunt & in xpi cōfeſſione iubēte iu
liano: decollati: deīde ſanctū martyrem fecit rote fer/
ree alligatū circunduci igne ſuppoſito & oleo ſuper/
fuſo. Martyr aūt orans permāſit inuſtus: flāma quoq;
erumpens duos ex gentilibus interfecit. ¶ Poſt hec
in carcerem barbarus mittitur: ſed apparente ſibi do
mino confortatur. Mane autem facto eductus in q̄t/
tuor lignis extendit̄: & neruis taurinis ante & retro/
ceditur: deinde caminus in tres dies inceditur: ut in
eo immitteretur: in quo martyr chriſti ſeptem die/
bus incombuſtus omnino permanſit: & ex eo quaſi
ex ſuaui balneo ꝓſiliuit. Miſſus eſt poſtmodū in car/
cerem: ſcorpionibus & ſerpētibus ibidē iniectis: quos
omnes ab eis intactus ſigno crucis effugauit. Inde in
boue eneo ſuccenſo fecit eum imperator includi: ſed
ipſe ab omni exuſtione immunis permanſit. Bos au/
tem uti uiuus calorem ſentiret: mugire & ambulare
cepit. Ad quod miraculum multi conuerſi ſunt. No/
uiſſime uero iubente iuliano capite ceſus eſt. Cuius
corpus ab epiſcopo felicio in ciuitate muthonis ſepul
tum eſt pridie idus maii.

¶ De ſancto Pacomio abbate. Cap. CLXXI.

Pacomius abbas uir doctrine & apoſtolice
uite egypti cenobiorū fundator fuit. Hic
apud thebaidem mira ſanctitate cōſpicu/
us: in ſpecu diu latitans ab angelo moni/
tus ad fundationē mōaſterioꝝ acceſſit: regulā quoq;
eis aptā angelo dictante cōpoſuit: ipſamq; & traditio/
nes deo uiuendi eiſdē conceſſit. In hoꝝ aliquo mona/
ſterioꝝ aliquando ſeptem milia monachorum erāt.
Sed maximū & precipuum in quo erat pacomius ha
bebatur. In quo mille quingenti monachi deo ſeruiē
tes degebant: diuerſiſq; miniſteriis ꝓpriis manibus la
borabant. Indeq; uictum ſibi & pauperibus acquire/
bant. ¶ Apparuit ei die quadam diabolus in ſpecie
elegantis femine: ut ipſum de carnis tentatione pul/
ſaret. Sed ab illo cognitus diuina uirtute compul/

ſus eſt multa utilia ſibi edicere ad tētationes euitandas. Indeqꝫ ab eo ſigno crucis effugatꝰ. Huic etiam xp̄s ſpinis coronatus apparuit: Multiplicationes cenobiorū & monachorum egypti: & inde eorundē deſolationes ꝑpter hominū peccata p̄dicens. Quieuit autē in xp̄o ſanctus pater anno. ix. archadii & honorii ipeꝛatoꝝ: etatis uero ſue cēteſimo decimo: ut ait ſigibertus predie idus maii. ℭ Hic ſanctus p̄ter regulā quā angelo ſibi dictante cōſcripſit: ut dictū eſt. Ad collegas p̄poſiture ſue diuerſas multaꝝ uirtutum ſcripſit epiſtolas: uidelicet ad abbatē corneliū unam. Ab abbatē ſyrum unā. Ad omniū monachorum p̄poſitos ut in unū conueniētes paſchalem diē celebrent unā. Similiter ut ad diē remiſſionis que mēſe auguſto agitur iidem congregētur unam. Item ad fratres qui foris monaſterium operari miſſi fuerant unam. Hec gennadius de illuſtribus uiris.

ℭ De ſcō Pacomio confeſſore. Cap. CLXXII.

PAcomius mōachus in ſcythi fuit. Ad quē uenit heraclides graui carnis tētatiōe pulſatus. Qui ab eodē iā ſeptuagenario audiuit ꝙ per annos. xii. huiuſmodi tentationē nunꝙ̄ deprimere potuerat: unde q̄ſi deſperatus ſe nudū fere deuorādū ꝓiecerat: ſed illeſus dimiſſus ad cellā redierat. Cui diabolus apparuit in ſpecie puelle pulcherrime ſup̄ genua uiri ſancti procūbens. Quā ut ipſe manu in faciē percuſſit cōfeſtim euanuit: ſed biēnio ſibi fetor in manu permāſit. Inde aſpidē uerendis appoſuit: ut ſe morderet & ſic tentationē fugaret: ſed illeſus permanēs a ſerpente a demonio confortatus eſt. Et ſic in ſancto ꝓpoſito perſeuerauit. Hec heraclides. Quieuit in domino pridie idus maii.

ℭ De ſcō Theodoro abbate. Cap. CLXXIII.

THeodorus pacomii abbatis ſucceſſor inſignis ſanctitate & doctrina ſpectabilis in libro de collationibus patrū a caſſiano edito multimode cōmendatꝰ. Qui poſt ip̄m eius ſucceſſorē monaſteria ſua in ſummo p̄fectionis apice ſtrenue gubernauit. De concordia & unitate: & de permanēdo in ꝓpoſito cordis & ſtudii exhortatorias & elegātes ad alia mōaſteria plures epiſtolas ſcripſit: & miraculis clarus in domino quieuit. Hec gennadius libro de uiris illuſtribus.

ℭ De ſcō Oroſienſe abbate. Cap. CLXXIIII.

ORoſienſis monachus pacomii & theodori abbatum collega uir moꝝ perfectione cōſpicuus: & in ſcripturis diuinis ad plenū eruditus fuit. Qui librū edidit totius diſcipline monaſtice eruditionis conſtructum: librū quoqꝫ alium totū plene teſtamentū uetus & nouum iuxta neceſſitatem monaſticam compendioſis diſſertionibus exponentem quem teſtamenti uice prope exceſſus ſui finem fratribus obtulit. Et ſanctitate pollens in pace obdormiuit. Hec gēnadius: ubi ſupra.

ℭ Explicit liber quartus.

ℭ Prologus quinti libri.

QVintus liber p̄ſentis catalogi cōtinet paſſiones ac geſta ſanctoꝝ: quoꝝ feſtiuitates eueniunt infra tēpus in quo eccleſia repreſentat diuini uerbi & ipſius eccleſie matrimonialē cōſumationē: ex qua ſubſecutam nouimus iugem liberoꝝ procreationē & propagationē: quod tp̄s fuit a die pētecoſtes: & durabit uſqꝫ ad ſeculi finē. Et ipſum tp̄s rep̄ſentat eccleſia a feſto pētecoſtes uſqꝫ ad aduentū. ℭ In quo quidē tēpore: primo ip̄m matrimoniū cōſumatꝰ: uidelicet a p̄miſſo pentecoſtes feſto uſqꝫ ad octauā corporis xp̄i. ℭ Secūdo ex ipſo matrimonio ſp̄ūalis generatio ꝓpagatꝰ: ab octaua corporis xp̄i uſqꝫ ad aduentū. Iōqꝫ primo in hac ultima parte ponentꝰ feſtiuitates ſanctoꝝ occurrētes infra tp̄s illud in quo rep̄ſentatꝰ diuini matrimonii cōſumatio. Et hoc in toto q̄nto libro preſenti. Deīde ſubſequenter ponentꝰ feſta occurrētia infra tp̄s illud in quo rep̄ſentatꝰ ex ipſo matrimonio filioꝝ generatio & multiplicatio. Et hoc in. vi. vii. viii. ix. & x. ſubſequētibus libris. ℭ Rurſum in hoc tp̄e coniugium xp̄i & eccleſie cōſumatur & perficitꝰ. ℭ Primo p̄p ſpirituū unionē que principalior eſſe debet. Hoc aūt agitꝰ in ipſo feſto pentecoſtes & per octauā: In quo ꝓmiſſo ſp̄ūſcō in filios adoptiōis effuſo mēbra capiti ſpiritali cōpage cōnectuntꝰ. ℭ Secūdo etiā per corporū cōiunctionē: q̄dꝰ eccleſia rep̄ſentat in ſubſeq̄nte euchariſtie feſtiuitate uſqꝫ ad octauā ipſius. In quo celebratꝰ memoria illius uenerabilis ſacramēti p̄ cuius ſumptionē fideles xp̄o etiā corporaliter copulantꝰ. ℭ Et q̄uis iſtud tp̄s iuxta fictionē p̄ nos alibi poſitā nō deberet ꝓtendi niſi uſqꝫ ad diem tertiū nonaꝝ iunii: ubi finiretꝰ octaua corp̄is xp̄i quādocūqꝫ ipſum feſtū ſeq̄retꝰ diē paſche ut ſupra deſcripſimus uidelicet ſi paſcha occurreret. vi. cal. aprilis. Tamē iſtud tp̄s & per cōſequēs librū iſtum ꝓtendemus uſqꝫ ad natiuitatem ſancti ioānis baptiſte. Et hoc triplici rōne. ℭ Primo q̄a feſtū corporis xp̄i q̄dꝰ eſt ultimū inter feſta mobilia aliq̄ndo uſqꝫ ad baptiſte natiuitatē differtꝰ & extēdi pōt. ℭ Secūdo ut liber iſte ab aliis in ſui breuitate nō multū diſcrepet: ſed potius adequetꝰ. ℭ Tertio ut ſubſequēs liber ab aliquo feſto notabili incohetur. Ad huius ergo temporis feſta perſcrutanda procedendum eſt.

ℭ Incipit liber quintus a pentecoſte uſqꝫ ad natiuitātem ſancti ioannis baptiſte.

ℭ De feſto pentecoſtes ſpirituſſancti. Cap. I.

PEntecoſte dicitur a numero dierum qui a reſurrectione domini uſqꝫ ad diem iſtum tranſierunt: qui fuerunt dies. l. Nam pente conta grece: latine ſonat quinquaginta. Nam die quinq̄geſimo a reſurrectione ſp̄ūſſanctus ut ſacra actuū teſtatꝰ hiſtoria in apoſtolos in linguis

igneis miſſus eſt:quod ad litterā cōtigit idibus maii. ¶ Circa cuius miſſionē quattuor cōſideranda ſunt.ſ. Ex parte dei mittentis infuſio gratioſa. Ex parte ſpiritus aduenietis īſpiratio miraculoſa. Ex parte cetus ſuſcipientis diſpoſitio uirtuoſa. Et ex parte effectus ſubſequentis opatio fructuoſa. ¶ Circa primū ſciendū ꝙ infuſio gratioſa dei mittētis attenditur. ¶ Primo propter miſſionis liberalitatē. Nam adeo deus ſpiritūſanctum liberaliter miſit: ꝙ pater miſit: & filius miſit: & ſpiritusſanctus etiā ſe ipm̄ dedit. ¶ De primo ioānes. xiiii. paraclitus aūt ſpiritusſanctus quē mittet pr̄ &c. ¶ De ſecūdo ioannes. xv. Si aūt abiero mittā eum ad uos. ¶ De tertio ioānis. xvi. Cū uenerit ille ſpiritus ueritatis &c. Nam ſicut dicit leo papa in ſermone beate trinitatis īmutabilis deitas una eſt in ſubſtantia: īdiuiſa in opere: conſors in uolūtate: par in omnipotentia: equalis in gloria. Diuiſit aūt ſibi opus noſtre redēptionis miſericordia trinitatis: ut pater propiciaret: filius ſaluaret: ſpiritusſanctus igniret. Quia enim ſpiritusſanctus deus eſt. Ideo recte dicit ſe ipſum dare. Miſit aūt eum pater omnipotēter filius ſapienter. Ipſe autē ſpiritus ſe ipſum dedit beniuolenter. ¶ Secūdo ꝓpter miſſionis pluralitatē. ¶ Nā ipſe ſpiritusſanctus datur. Primo īuiſibiliter cū mentibus caſtis illabitur. Ioānis tertio ſp̄s ubi uult ſpiraret & uocē eius: ſed neſcis unde ueniat aut quo uadat. ¶ Secūdo uiſibiliter cum aliquo ſigno uiſibili oſtenditur luce. iii. Deſcendit ſpiritusſanctus corpali ſpē &c. ¶ Item ipſe ſpiritusſanctus apoſtolis tribus uicibus datus eſt. ſ. ante paſſionē: poſt reſurrectionē: & poſt aſcenſionē. Primo ad faciēdū miracula. Secūdo ad relaxandū peccata. Tertio ad cōfirmandū corda. ¶ Primo enī dedit eis ſpiritūſanctum quādo eos ad predicandū miſit: & ſuper oīa demonia & ut langores curarent poteſtatē tribuit. Hec enī miracula ꝑ ſpiritūſanctū fiebant matth. xii. Si aūt ego in ſpū dei eiicio demonia &c. ¶ Secūdo quādo eis īſufflauit dicens. Accipe ſpiritūſanctū quoꝝ remiſeritis peccata &c. ioānis. xx. ¶ Tertio quādo eis cōgregatis hac die in cenaculo ſpiritūſanctū in linguis igneis effudit actu. ii. ¶ Tertio attendit hec īfuſio ꝓpter miſſiōis diuerſitatē. Nā in diuerſis figuris & formis ſpiritusſanctus miſſus eſt ꝑter enī formā linguaꝝ igneaꝝ in qua apoſtolis datus eſt: de qua īfra dicet: alias ſpiritusſanctus in triplici ſpē miſſus eſt. ¶ Primo in ſpē colūbe ſuper xp̄m baptizatū Ioannis primo ſup quē uideritis ſpm̄ dei ſicut colūbā deſcendentē &c. Et hoc ꝓpter triplicē colūbe ꝓprietatē. Nam gemitū pro cantu habet felle caret: & in foraminibus petre manet. Sic ſpūſſcūs quos replet facit pro peccatis gemere. ro. viii. Ipſe ſpūs pro nobis poſtulabat genitibus īenarrabilibus. gregorius ideſt nos poſtulātes & gementes facit. Facit eos eſſe ſine felle amaritudinis. Sap. xii. O q̄ bonus & ſuauis eſt domīe ſp̄s tuus in nobis. Facit eos in foraminibus petre hītare. i. in xp̄i uulneribus cant. ii. Surge amica mea colūba mea glo. fouēs mihi pullos meos īſuſiōe ſpūſſancti: in foraminibus petre glo. i. in xp̄i uulneribus. ¶ Secūdo in ſpē nubis ſup xp̄m trāſfiguratū. Nubes ſe a terra eleuat refrigeriū p̄ſtat: & pluuiā generat. Sic ſpūſſcūs quos replet a terrenis eleuat. ez. viii. eleuauit me ſpiritus īter celū & terrā. A uitiis refrigerat: unde beate uirgini dr̄. Spiritusſanctus ſupue. in te & uirtus altiſ. obum. t. ideſt ab eſtu uitioꝝ refrigerabit. Pluuiā lachrymaꝝ generat. p̄s. Flauit ſpiritus eius & fluent aque. ¶ Tertio in ſpecie flatus quādo in apoſtolos inſufflauit: ut dictū eſt. Flatus leuis eſt: calidus eſt: & uite neceſſarius eſt. Sic ſpūſſcūs leuis eſt. i. uelox ad ſe diffundendū. oībus enī mobilibus mobilior eſt. Ambroſius neſcit tarda molimina ſpiritusſancti gr̄a. Calidus eſt ad inflāmandū. luce. xii. ignē ueni mittere in terrā. Neceſſarius eſt ad reſpirandū. p̄s. Auferes ſpm̄ eoꝝ & deficient. & īfra Emitte ſpiritū tuū & creabuntur &c. ¶ Circa ſecundū ſciendū ꝙ īſpiratio miraculoſa ſpūs aduenientis attendit. ¶ Primo ex parte tp̄is cōpetentis. Nā miſſus eſt quinquageſimo die a paſcha: ut det ītelligi: ꝙ ſpiritusſanctus eſt legis ꝑfectio: peccatoꝝ remiſſio: & eterna remuneratio. Legis ꝑfectio: quoniā ſecūdū glo. a die agni īmolati quinquageſima die data eſt lex in igne in mōte ſina: ſic de qnquageſima dat ſpūſſcūs in igne in mōte ſyon: q ipſe ſpūſſcūs eſt perfectio legis. Quia plenitudo legis eſt dilectio. ¶ Eſt peccatoꝝ remiſſio. unde glo. ideo in qnquagenario qa indulgentia fiebat in iubileo: & ꝑ ſpiritū peccata remittunt &c. ¶ Eſt eterna remuneratio. unde glo. ſicut. xl. dies poſt reſurrectionem qbus cū diſcipulis dominus conuerſatu r. ꝑſentē eccleſiam deſignant: Sic qnq̄geſimus dies: quo ſpūſſcūs dat: denariū eccleſie remunerātiōis exprimit. ¶ Miſſus eſt etiā die dominica: quo die mūdi fuit inchoata creatio per patris oīpotentia: quādo dixit deus fiat lux &c. Eo etiā die fuit īcepta & cōſumata reparatio per filii ſapientiā. Nā die dominico xp̄s natus eſt: & die dominico reſurrexit. Jccirco eodē die debuit īcohari mūdi ſanctificatio ꝑ ſpūſſcī clemētiam. ¶ Miſſus eſt & hora tertia: ut ſic perfectio opis huius aduētus trinitati aſcribat. ¶ Secundo ex parte modi congruentis. Nam factus eſt repente de celo ſonus &c. Sonus enī hic fuit repentinus: qa ſpūſſcūs tarda molimina neſcit. Celeſtis: qa celeſtes effecit. Vehemēs: quia ue eternū adimit: unde uehemens quaſi uedemēs. Vel quia mentē ad deū uehit: unde uehemēs quaſi uehemens mentē. Fuit & replens qa repleti ſunt oēs ſpiritusſancto: cuius repletiōis ſignū eſt. Non reſonare: nā dolium plenū nō reſonat. Et apoſtoli in tribulatiōe nō reſonāt: ſed ibant gaudētes a cōſpectu concilii &c. Non plus recipere: nam uas liquore plenū plus recipe nō poteſt. Et apoſtoli nihil ꝓpriū habere poterant: ſed in cōe oīa diuidebāt. Super effluere: quod patet in fluuio inundāte: ſic apoſtoli ceperūt ſup effluere: qa ceperūt loqui uariis linguis. ¶ Tertio ex ꝑte flāme apparentis: quia in linguis igneis apparuit. Circa quod eſt uidendū primo: quare apparuit in lingua potius q̄ in alio mēbro. Secundo q̄re potius in igne q̄ in alio elemento. Ad primū ſciendū ꝙ apparuit in linguis: primo ut ignea uerba ꝓferrent. Secūdo ut legē igneam p̄dicarent. Tertio ut ſpiritūſanctū q ignis eſt: ꝑ eos loqui cognoſcerēt. Bernar. uenit ſpiritusſanctus ſup diſcipulos in linguis igneis: ut uerba ignita loquerentur: & igneā legem lingue ignee p̄dicarēt: & ſpiritūſanctū ꝑ ſe loqui cognoſcerent. Vel ut dicit gregorius. Iō in lingua apparuit: qa ſicut uerbum hoīs in publico līgua ꝓfertur: ſic uerbum dei quod apoſtoli predicauerunt ſpiritusſancto mundo propalatur. ¶ Ad ſecundū ſciendū: ꝙ ignis habet. xiiii. ꝓprietates per quas denotant opationes aduentus ſpiritusſancti: quaꝝ. vii. denotant: ꝙ ꝑ ipm̄. vii. principales uirtutis. i. tres theoloi

gicas & quattuor cardinales acquirimus. Alie.vii.de/
mõſtrãt q̃liter per ipm̃ a.vii. capitalibus uitiis expia/
mur.Nam ignis habet uirtutẽ exceſſiuã:quia excellit
nobilitate & ſubtilitate alia corpora. Hec eſt fides q̃
de ſubtiliori materia ꝑtractat:& eſt nobilior cunctis
uirtutibus quia ſine fide ĩpoſſibile eſt placere deo.Ele
uatiuam:quia ſurſum tẽdit.Hec eſt ſpes que mentem
ad celeſtia prouehit.Calefactiuam:quia ut ad ſenſum
patet frigus expellit. Hec eſt charitas que affectum in
deo accendit.Illuminatiuã:quia tenebras fugat. Hec
eſt prudentia:que animũ diuina & humana ſapientia
ꝑluſtrat.Diſcretiuã:quia ignis metalla ab inuicẽ diui/
dit:hec eſt iuſtitia:que ĩter bonũ & malum diſcernit:
& ius ſuũ unicuiq; tribuit.Conſolidatiuam: quia ua/
ſa teſtea ĩdurat:hec eſt fortitudo que animũ mollẽ in
deum conſolidat.Purificatiuã:quia rubigines metal/
loꝝ tollit.Hec eſt tẽperantia que uitioꝝ rubigines cõ
ſumit.Item ignis habet uirtutẽ curatiuã:quia recta li/
gna ad arcuoſitatẽ reflectit.Hoc ſpirituſſanctus cõtra
ſuperbiã operat̃ altitudines ĩcuruãdo per humilitatẽ.
Attractiuã: qa aerẽ attrahit:ut patet in uentoſis: hoc
contra ĩuidiam emulationes attrahendo. Cõſumpti/
uã quia ligna cõſumit.hoc cõtra auaritiã tẽporalia in
uſus paupeꝝ expendendo.Motiuã:quia ſemꝑ moue/
tur:Hoc cõtra accidiã.qa amor dei nunq̃ eſt occioſus.
Mollificatiuã:quia metalla liquefacit: & ferrũ molle
reddit.Hoc cõtra iram cor uindictã expetens demul/
cendo.Sanatiuam quia aerem infectũ ſanat.Hoc con/
tra gulã eius infectiones purgãdo.Reſtrictiuã:qa flui/
dũ lac coagulat.Hoc cõtra luxuriã eius fluxũ reſtrin/
gendo.¶Circa tertiũ ſciendũ: ꝙ diſpoſitio uirtuoſa
cetus ſuſcipientis cõſiderat̃.Primo ꝓpter numeꝝ: nã
ſpirituſſanctus in.cxx.diſcipulos corporaliter miſſus
eſt:per quod ſignificat̃: ꝙ ſpirituſſanctus in uniuer/
ſos eccleſie filios uidelicet in ſolos ꝑfectos diffunden/
dus erat.Nã hic numerus.cxx.ſũt.xii.denaria. Nume/
rus aũt duodenarius orbis uniuerſitatem ĩportat: qa
& celum diuiditur in duodecim ſigna & terra in duo
decim uentos:& annus in duodecim menſes.Nume/
rus autẽ denarius legis perfectionẽ deſſignat. Sed de/
cem per duodecim multiplicata faciunt centum & ui
ginti.¶Vel per hoc oſtenditur ꝙ illi in quos ſpirituſ/
ſanctus uenit habere debebãt perfectionem legis mo/
ſaice que conſiſtit in decem preceptis:& fidei euãgeli/
ce que conſiſtit in duodecim articulis.¶Secũdo pro/
pter locum. Datur enim ſpirituſſanctus in cenaculo
montis ſyon.Ad quod quindecim gradibus aſcende/
batur.In quibus dauid ad tabernaculũ domini aſcen/
dens quindecim pſalmos graduales decantabat.Si au
tem ordine numerali ab uno incipias & ſuperaddas
duo & deinde tres deinde quattor & ſic uſq; ad quin
decim peruenies ad numerum centum & uiginti. In
quo numero ſpirituſſanctus effuſus eſt:ut ſic ipſius lo
ci gradus myſtice prophetarent per excreſcentiam nu
merum illorum hominũ in quibus ſpirituſſanctus
in eodẽ loco fuerat corporaliter diffundendus. ¶Ter
tio propter meritum.Fuerunt enim apoſtoli recepta
cula munda ſicut de eis cantatur ad ſpirituſſancti ſu/
ſceptionem:& hoc propter ſeptem que in ipſis reper/
ta ſunt que in textu notantur. ¶Fuerunt enim pri/
mo animo quieti:quod notatur cum dicitur. Dum
comple.dies pentecoſtes ideſt dies requietionis iſaie
ſeptuageſimoſexto. Super quem requieſcet ſpiritus
meus niſi ſuper humilem & quietum.¶Secundo di
lectione uniti:quod notatur ibi. Erant omnes pari/
ter. Ideo cantatur de eis. Inuenit eos concordes cha/
ritate. ¶Tertio loco ſecreti quod notatur ibi ne eo/
dem loco.i.in cenaculo: Oſee. Ducam eam ad ſolitu/
dinem & loquar ad cor eius. ¶Quarto oratione aſ/
ſidui: unde cantatur:orantibus apoſtolis deum & ce/
tera. Sapientie octauo.Inuocaui & uenit in me ſpiri/
tus ſapientie.¶Quinto humilitate prediti:quod no/
tatur in diſcipuli:pſalmiſta. Qui emittit fontes in cõ/
ualli. ideſt dat gratias humilibus ut dicit gloſa.¶Sex
to pace coniuncti quod notatur in hoc ꝙ erant in hie
ruſalem que interpretatur uiſio pacis: unde & domi/
nus quando poſt reſurrectionem diſcipulis apparu/
it: primo pacem annunciauit:& poſtea ſpiritumſan/
ctum dedit.¶Septimo contemplatione erecti:quod
notatur quia erant ſedentes: unde maria que uitam
contemplatiuam deſignat ſedebat ad pedes domini
& audiebat uerbum illius. ¶Circa quartum autem
notandum ꝙ operatio fructuoſa effectus ſubſequen/
tis notatur in ſex effectibus:quos ſpirituſſanctus ad/
ueniens operatus eſt:qui continentur in illa auctori/
tate ioãnis decimoſexto paraclitus autem ſpirituſſan/
ctus &c.¶Primo ad conſolandum meſtos quod no/
tatur ibi paraclitus ideſt conſolator iſaie ſexageſimo/
primo ſpiritus domini ſuper me:& infra:ut ponerem
conſolationem lugentibus ſyon. ¶Secundo ad uiui/
ficandum mortuos: quod notatur ibi ſpiritus: quia
ſpiritus eſt qui uiuificat ezechielis trigeſimoſeptimo.
Ecce ego mittam in uos ſpiritum & uiuetis. ¶Ter/
tio ad ſanctificandum immundos:quod notatur ibi
ſanctus: pſalmiſta fluminis impetus.i.inundans gra/
tia ſpiritus letificans ciuitatem dei.& infra. Sanctifi/
cauit tabernaculum ſuum altiſſimus:per ipſum uide
licet flumen. ¶Quarto ad pacificandum odioſos:
quod notatur ibi pater. Nam pater naturaliter dili/
git filios. ioannis decimoſexto ipſe enim pater amat
uos &c. ¶Quinto ad ſaluandum iuſtos quod nota/
tur ibi. In nomine meo:quod eſt ieſus qui ſalus inter
pretatur gloſa in nomine ieſu pater miſit ſpiritum ut
oſtendat ꝙ ad ſaluandas gentes uenit.¶Sexto ad do/
cendum ignaros: quod notatur: quia ille uos doce/
bit omnia ioannis decimoquarto. Cum autem ue/
nerit ille ſpiritus ueritatis docebit uos omnem ueri/
tatem.

¶De ſancto Iſidoro martyre. Cap. II.

ISidorus martyr alexandrie ortus tempore decii imperatoris apud chium inſulam paſſus eſt. Hic cum eſſet chriſtianus occultus. Numerianum pretorem a decio ad ipſam inſulam miſſum comitatus eſt: & apud quandam peccatricem aphram nomine: que tres puellas publice omnibus ſe proſtituentes detinebat: hoſpitatus eſt. Quas ſanctus nocte illa cum amelio eius comite chriſtiano in fide chriſti erudire cepit. Cum autem puelle eius pedibus prouolute miſericordiam & animarum ſuarum ſalutem expeterent. Interea lucerna extinguitur: & dum una ex puellis ad ipſam accendēdam egreditur: orante ſancto martyre: celeſti luce domus ſubito illuſtratur. Quod puella lumine mutuato rediens & uidēs obſtupuit: & lux illa celica tota nocte perſeuerauit: Cum autem aphra mane facto hec omnia matri ſue rettuliſſet: illa conuerſa ad ſe ſanctū accerſiuit & ab eo ueritatem fidei didicit: uerum poſt q̄ puelle cum aphra octo diebus ieiuniis & orationibus admonente ſancto martyre iſidoro īſtitiſſent: apparuit diabolus in ſpecie ethiopis tetertimi: q de ſancto uiro iſidoro querelam faciebat: eo ꝙ ſibi res ſuas ſubtrahebat: & ne ſanctus ipſum in abyſſum demergeret exorabat. Cui martyr domini id ſe facturum ꝓmiſit dummodo demon draconem occidat: qui in ipſa inſula apud quendam fontem habitans plurimos peremerat. Sicqꝫ diabolus draconem interfecit: & iſidorus fontem purgauit. Aphra uero cum puellis & matre conuerſe ſunt: & a preſbytero phylloronio baptizate. ¶ Hec audiens numerianus iſidorum tenuit: & primo in quattuor lignis extenſum bouinis neruis crudis grauiter cedi iuſſit deīde in carcerem miſit. Et cum chriſtum conſtanter confiteretur: inde eductus: pedibus equo alligatur: & per aſpera & crepidīes mōtanas diſtrahitur: moxqꝫ uirtute diuina in ipſo loco per quem tractus eſt: aculei & ſpine in arbores gummi maſtiches defluentes conuerſe ſunt: & in teſtimonium eius martyrii manant uſqꝫ in preſens nec ualēt in loco altero tranſplantari: quin continuo deſiccantur: aut gummi nunquam emittunt. Deinde in camino ignis immiſſus: cum inde illeſus exiſſet: iuſſu numeriani decollatus eſt. Corpus quoqꝫ eius in puteo a paganis proiectum ab amelio eius comite: & murope ſancta matrona inde leuatum iuxta eundem puteum ſepultum eſt. Sed & ſupra corpus & puteum proceſſu temporis baſilica a fidelibus conſtructa: puteum ītra ſui ambitum tenet: de cuius aqua omnes egri potantes ſanantur: ut dicit ado. Tempore uero dominici michaelis ducis uenetiarum corpus huius martyris inde a uenetis ad eorum urbem tranſlatum quieſcit in ducali baſilica ſancti Marci. Paſſus eſt autē idibus maii.

¶ De ſanctis Torquato & ſociis epiſcopis. Cap. III.

TOrquatus: cteſiphon: ſecūdus indaletius: cecilius: heſychius: & euſtathius rome a ſanctis apoſtolis epiſcopi ordinati ad predicandum uerbum dei ad hiſpanias miſſi ſunt. Cumqꝫ ad ciuitatem acitanam ueniſſent: & quieſcentes modicum diſcipulos ad urbem pro cibis emēdis deſtinaſſent: mox a paganorum multitudine inſecuti ſunt: qui tunc diis ſuis feſta celebrabant. Et cum eos uſque ad fluuium perſecuti fuiſſent: cum gentilium multitudo tranſire uellet: ruente ponte multi ex ipſis in flumine necati ſunt. Viſoqꝫ miraculo lupanaria ſenatrix cum eis qui remanſerant crediderūt. Poſt hec ſancti epiſcopi diuerſis urbibus euāgelizātes multos populos ad dominum conuerterunt. Et tandem torquatus acii: cteſiphon uergii: ſecundus abule: indaletius urci: cecilius eliberi: heſychius cartefe: euſtathius eliurgi quieuerunt. Sed in ciuitate acitana ad ſepulchrū ſancti torquati arbor oliue in eius feſto ꝑter naturā diuinitus florēs maturis oleis onuſtatur: quarum liquore egritudines ſanantur. Horum omnium feſtum agitur idibus maii.

¶ De ſanctis Petro Paulo Andrea & Dionyſia martyribus. Cap. IIII.

PEtrus: paulus: andreas & dionyſia temporibus Decii ceſaris paſſi ſunt. Quorum petrus adoleſcēs ab optimo procōſule apud lemoſacum ciuitatem comprehenſus: cū ſe chriſtianum profiteretur: in rota extenſus & uinculis ferreis toto corpore aſtrictus: dum conſtanter permaneret: gladio animaduerſus eſt. Deinde proconſul ad ciuitatem troadum accedens oblatos ſibi nicomachum andream & paulum chriſtianos dudum torqueri fecit. Nicomachus autem diutiſſime cruciatus cum iam prope eſſet: ut ſpiritum emitteret: clamauit ſe chriſtianum nunquam fuiſſe: & idolis ſacrificaturum paratum eſſe. Qui mox depoſitus ubi ſacrificauit: a demonio arreptus & in terram eliſus: linguam ſuam comedens infeliciter expirauit. Cum autem dionyſia puella annorū quindecim uirgo chriſtiana hec uidens in felicitatem illius argueret: & chriſtum dominum uerum deum acclamaret a iudice tenta traditur duobus laſciuis iuuenibus illudenda. Qui dum eam corrumpere uellent: & illa contra eos uiriliter dimicaret: apparuit eis angelus domini cum immenſo lumine qui domū tanta luce perfudit: ꝙ iuuenes terrore perculſi ad pedes uirginis prociderunt: & ueniā poſtularunt. Mane autem proconſul paulum & andreā flagellis ceſos populo tradidit occidēdos. Quos illi pedibus alligatos extra ciuitatem trahentes lapidibus interfecerunt. Ad quos accurrens dionyſia ut ſecum occūberet iuſſu proconſulis decollata eſt. Quorum omnium corpora a chriſtianis ad urbem lemoſacum delata una cum corpore beati petri martyris ſepulta ſunt. Hoꝝ omniū agitur paſſio idibus maii.

¶ De ſancto Peregrino preſbytero & martyre. Cap. V.

PEregrinus preſbyter ciuis romanus a ſancto Sixto papa cum marſone preſbytero cōcordio diacono: & iouiano ſubdiacono atqꝫ ianuario lectore ad predicandum uerbum dei ad gallias miſſus eſt. Qui primo apud maſſiliam. Deinde apud lugdunum: deinde apud antiſiodorum predicarunt: ubi multitudinem populi conuerterunt: & eccleſiam fabricarunt. Poſt que beatus peregrinus iteranum acceſſit: ubi dum chriſtum anūciaret a iudice tentus & in uico baugiaco in carcere detentus eſt. Deinde imperatori hadriano ad iteranenſem ciuitatem uenienti preſentatus eſt: A quo diuerſis ſuppliciis attrectatus: nouiſſime decollatus eſt āno domini tricenteſimo & trigeſimo. Corpus uero eius

feris expoſitum cum diebus pluribus permanſiſſet ī/
tactum iuſſu angelico a ruſtico chriſtiano colligitur:
& plauſtro imponitur:eodemq; angelo duce a media
nocte uſq; ad auroram ad ſanctum Dionyſium pari/
ſienſem deducitur. Cumq; mane ruſticus ſe antiſio/
dorum adhuc appropinquare nō crederet:& poſtmo
dum ſe antiſiodorum tranſiuiſſe & pariſius aduenіſ
ſe conſpiceret:miratus expectabat dei uoluntatē. Tūc
ſignis eccleſie ſancti dionyſii per ſeipſos pulſantibus:
& monachis hoc ſtupentibus:neq; cauſam cognoſcē/
tibus:tandem uoce de celo corporaliter ad eos facta p
moniti:omnes monachi ſancto corpori obuiarunt:
& ipſum ad locum ſuum deferentes in capſa argen/
tea honorifice ſepelierūt:ubi & quieſcit miraculis pol
lens. Paſſus eſt aūt decimoſeptimo calendas iunii.

¶ De ſancto Vbaldo epiſcopo & confeſſore. Cap. VI.

V Baciui epiſcopus nobili proſapia eugubi/
ne ciuitatis oriundus a pueritia deo deuo/
tus patre defuncto cui fuerat unicus apud
eccleſiam ſancti ſecundi iuxta ipſum oppi/
dum ſitam litteras puerulus didicit:& clericus ipſius
eccleſie factus eam in tantum dilexit:ut ipſam poſt tē
pus de paupere diuitem : de ſeculari faceret regularē.
Qui poſtmodum a patruo nomīe Vbaldo cuius gra/
tia & ipſe Vbaldus uocatus fuerat maiori eccleſie tra/
ditus:ſumma ſanctitatis perfectiōe pollere cepit. Qui
etiam ab amicis dudum pulſatus ut uxorē ſumeret:
omnino recuſauit:chriſto potius militare decernens.
Carnē quoq; diris & aſſiduis ieiuniis macerabat. De/
inde quaſi inuitus ſacerdotii gradum compulſus aſcē
dere:omnia ſibi a patre relicta egenis & eccleſiis diſpē
ſauit. Eccleſiam quoq; ſuam matricem edificiis & pre
diis ampliauit. ¶ Sed cum quaſi tota ciuitas incendio
conflagraſſet eccleſiam ſuam ſancti ſecundi cum clau
ſtro & domo igne cōſumptam de proprio reparauit.
Dehinc in cenobio canonice portueñ apud Rauennā
tribus menſibus manſitans regulam & ordinem dei
uiuendi non ſolum imbuit:ſed in in ſcriptis reporta/
uit.& reuerſus ad eccleſiam ſuam eandem regulariū
canonicoꝝ monaſterium iuxta ordinem portueñ in/
ſtituit:eamq; prediis dotauit. Et in ipſo ſuo regreſſu:
licet itinere fatigatus nunq̄ ieiunium ſoluit. Cum aūt
in quodam nemore cū ſocio dormitaſſet:exinde ſur/
gens codicē regule obliuione dimiſit:& ſolicitus pro
libri amiſſione uel ſaltem deuaſtatione propter im/
brem maximum qui ceciderat rediit:librūq; repperit
ubi dimiſerat iuxta uiam nec raptū ab hoīe neca plu
uia madefactū. Et qa regula ipſa artior uidebatur : cū
tribus tantū ex ſuis clericis:aliis abeūtibus in dicta ec/
cleſia regulariter uiuere cepit. ¶ Mortuo uero epō pu
ſino:ubaldus eligit̄:ſed fugiēs ad eremū tādiu latuit
quā diu alius ſurrogat̄. Alias ēt electus in epm alteri/
us ciuitatis ꝑpedes romā adiit:& ab honorio papa iſtā
tia multa reſignationē obtinuit. Demum diſponente
domino electus in epm eugubinum ab eodem papa
q̄uis dudum renitēs iuſſus preſulatum acceptauit: &
uſq; ad tēpora alexandri.iii.ſuperuixit:omni uite ſan/
ctitate tantaq; patientia preditus:ut etiam ab ipſis ſu/
is familiaribus iniurias perpeſſus patientiſſime tole/
raret. Nam & a ſuo ianitore aliquādo excluſus etiā ſe/
mel hoſtio in fronte percuſſus nullam uindictam ex/
cogitauit. Et dum quoſdam ad inſtantiam ciuiū iniu
ſte excōicare nollet prohibiti ſunt omnes ſibi clerici
miniſtrare:adeo ut etiam ad miſſam celebrandā uni/
cum aliquando ſeruitorem habere non poſſet: & pa/
tienter tulit. Preterea cum murum urbis iuxta uineā
epiſcopi repararent:& cloacam in uineam facerent in
fundentem:quod ubaldus prohibere uolens cū iniu/
ria in cemēto liquido iactatus & ſordidatus benigne
ſupportauit. Quoſdam quoq; eius affines iniuriā ul/
ciſci uolentes omnino prohibuit. ¶ Dum aliquando
ſeditio dura eſſet in ciuitate illuc ut pugnam ſedaret
feſtinauit:quam dum nullo modo ſedare ſe poſſe per
pendit:ex induſtria inter enſes & lapides ſe in terram
deiecit:nec inde ſurrexit:donec ciues epiſcopū ex uul/
nere mortuū exiſtimantes a ſeditione ceſſarūt. ¶ Alia
uice cum ciuitas eugubina ab undecim ciuitatū & ca/
ſtrorum ciuibus inuicem contra eam colligatis obſeſ
ſa eſſet:eāq; expugnare uellent. Vir ſanctus ſupra mu
rum aſcendens ſignum crucis edidit:& hoſtes nemi/
ne perſequente fugauit adeo ut relictis omnibus ſolā
uitam ſaluare contenti ad propria feſtinando redirēt:
ciues quoq; eugubii de ſpoliis ditati ſunt. ¶ Federicū
etiam imperatorem qui obſidibus ab eadem urbe ſu
ſceptis grauem pecunie ſummam expetebat:exiēs ad
eum oratione premiſſa adeo chriſti uirtuti placauit:
ut obſides libere redderet:& epiſcopum plurimū ho/
noraret. Multis etiam grecis contulit ſanitatem. Nam
unum ex ſuis canonicis a graui langore liberauit. Ec/
cleſiam ſancti benedicti conſecrans ſolo ueſtimento/
rum contactu paralyticum curauit. Cecis duobus ui/
ſum reſtituit : quorum unus per uiſionem monitus
fuerat ad eum accedere pro lumine obtinendo. ¶ Ali
um quoq; qui ad eum pro luce recuperanda uenerat:
quia cognouit hoc eius anime ſaluti non pertinere ad
tantam patientiam ſuis exhortationibus induxit : ut
promiſſa ſibi eterna luce pro temporali perdita nulla
tenus uiſum recupare uoluiſſet. Et multis aliis ſignis
admodum effulſit. Deniq; propter nimias afflictiōes
grauiter languebat intantum q̄ ex carne ipſius potiſ/
ſime ex ulcere peſſimo quod in latere patiebatur: ſani
es ītolerabilis effluebat:nec propter hoc unquam de/
ſtitit a pontificalibus exercendis. ¶ De ſancto paſche
iā duriſſima preſſus egritudine:ut uix in lecto ſe poſ/
ſet erigere:ad preces populi per orationem obtinuit:
ut per ſeipſum ſine adiutore cōſurgens miſſam in pō
tificalibus celebraret:& populo ſuo ultimum ſermo/
nem uice teſtamenti faceret. Et ad ultimum poſtquā

filios benedixit ad lectulnm rediit. Inde ingraueſcente
langore ſumptis eccleſiaſticis ſacramētis orans & pſal
lens domino ſpiritum reddidit feria ſecunda penteco
ſtes : que ipſo anno occurrit decimoſeptimo calendas
iunii. ¶ Cum autem tam propter frequentiam egro/
torum ad pheretrum uenientium & reportantium
ſanitatem q̄ propter multorum deuotionem ſepultu
ra ipſius uſque ad quintam feriam protracta fuiſſet:
corpus eius nulla corruptione maculatum ſed ſuauiſ
ſimo fragrans odore : cum luctu multorum & gau/
dio ſpiritali ab epiſcopis peruſino caſtellaneū & cal/
lieū ſepultum eſt honore condebito in canonica uide
licet ſua iuxta muros ciuitatis : ubi uſque in preſens
quieſcit incorruptum omnino infinitis & crebris mi
raculis clarens.

¶ De ſancta Maxima uirgine. Cap. VII.

MAxima uirgo in pago forliuienſi uico cal/
lidiano uirginitatis lilio floreſcens mul/
tiſqꝫ & inſignibus clara uirtutibus in pace
quieuit decimoſeptimo calen. iunii : ut di/
cit ado in martylogio ſuo.

¶ De ſancto Torpete martyre. Cap. VIII.

TOrpes martyr in ciuitate piſana tempore
Neronis imperatoris paſſus eſt. Nam cum
ipſe Nero ciuitatem piſanam reſtauraſſet:
templum diane ibi conſtruxit : ubi & ce/
lum eneum fabricauit nonaginta columnis ſuſtenta/
tum cum imaginibus ſolis & lune & ſtellarum : que
artificioſe oriebantur & occidebant : & cum forami/
nibus fiſtularū: per que aque guttule diſtillantes plu/
uiam ſimulabant. Fecit etiam quadrigam ſubterra/
neam:que commota tonitrua mentiebatur. ¶ Eo dē
autem tempore ſanctus torpes qui magnus erat in pa
latio ceſaris ſpiritu dei tactus a ſancto Antonio pre/
ſbytero qui in latere montis contiguo ciuitati latebat
occulte baptizatus eſt:& reuertens domum ab ange/
lo ſibi apparente in fide confirmatus eſt. Hoc audiens
nero ceſar:torpetem caprum ſatellico propinquo ſuo
puniendum dimiſit:ipſe uero romam rediit. Satelli/
cus uero torpetem primo in carcere triduo ferro uin
ctum afflixit. Deinde ad columnam ligatum cedi fe/
cit:ſed orante ſancto columna corruit : & ſatellicum
cum quinquaginta paganis oppreſſit. Quem filius ſa
tellici ſiluinus nomine per noctem in rota ligauit. Ma
ne uero beſtiis expoſuit. Leopardus enī ad pedes ſan/
cti procidens manſuetus redditur : leo uero ubi in eū
impetum fecit ſubito moritur. Quod cernens euelli/
nis conſiliarius imperatoris ad chriſtū conuerſus eſt:
& a ſiluino decollatus quinto calendas maii. ¶ Dein/
de oratione torpetis templum cum omnibus ſiderū
figuris & eius edificiis ab āgelo ſubuerſum eſt:& ido/
lum diane in puluerem redactum. Propter quod iuſ/
ſu ſiluini iuxta mare ubi flumē arni in equor decidit:
ſanctus martyr educitur:& ibidem capite truncatur
tertio calendas maii. Cuius corpus in nauicula carioſa
cum cane & gallo in mare exponitur:ut uel a beſtiis
roderetur:uel in mare mergeretur. Angelo tamē du/
ce nauicula ad hiſpaniam deuenit. Et a ſenatrice chri
ſtiana celerina nomine que regni dimidium obtine/
bat in ſomnis diuinitus admonita corpus ſancti repe/
ritur in portu qui dicitur ſinos:& iuxta littus honori
fice ſepelitur decimoſexto calendas iunii:ubi poſtmo
dum eccleſia deſuper ſuo nomini fabricatur. Et feſtū
eius die ipſius depoſitionis ibidem celebratur.

¶ De tranſlatione ſancti Syri epi. Cap. IX.

TRanſlatio corporis ſancti Syri epiſcopi pa/
pienſis ab īcolis eiuſdem ciuitatis decimo/
ſexto calendas iunii celebratur. Cuius cor/
pori dominus tantam gratiam contulit:
ut etiam ipſius contactu mortuum ſuſcitaret. Cecis:
uiſum ſurdis auditum:claudis greſſum ꝓberet: mul/
toſqꝫ languentes a diuerſis infirmitatibus ſanos effice
ret & obſeſſos a demoniis liberaret.

¶ De ſancto Sophonia propheta. Cap. X.

SOphonias propheta filius chuſi:filii godo
lie:filii amaſie:filii ezechie:ut ex textu ip/
ſius prophetie liquet in diebus ioſie filii
amon regis iuda prophetauit : in duabus
uidelicet tribubus iſrael. Iam enim decem tribus in aſ
ſyrios tranſlate fuerant. Dirigitur autem eius prophe
tia contra nationes in lectione comprehenſas. Prenun
cians eis futurum iudicium. Populo uero ſuo iſrael ſa
lutem & ciuitati hieruſalem reſtaurationem tūc tem
poris tribuendam prout textu lectionis denunciauit.
Cum enim hieremias & alii multi prophete excidi/
um hieruſalem & populi captiuitatem futuram pre/
dixiſſent. Hic ſolus in conſolatione populi ſui : ne ex
hoc nationes contra dei populum animoſius inſulta
rent:non ſolum gentibus iudiciū cōminatur:ſed etiā
plebi ſue reuocationem & hieruſalem reedificationē
predicat. Hieremie enim contēporaneus fuit. Et qua/
ſi ſecum eodem tempore prophetauit. Hieruſalem ta
men nec deſtructionem nec populi ſui in babylonem
tranſlationem aſpexit. Nam ante illa tempora in die/
bus:uidelicet ioachim filii ioſie regis iude cum patri/
bus ſuis in pace dormiuit. Et ſepultus eſt in hieruſa/
lem decimoquinto calendas iunii. Hic hieronymus
& ioſephus:& ex hiſtoria ſcholaſtica:Hic ſanctus pro
pheta ex numero eſt illorum. xii. qui minores dicun/
tur:& eccleſiaſtici quadrageſimonono in ſanctorum
patrum catalogo conſcribuntur.

¶ De ſancto Dioſcoro martyre. Cap. XI.

DIoſcorus lector & martyr apud egyptum
paſſus eſt. In quem preſens detētum mul/
ta & uaria tormenta exercuit:ita ut ungui
bus carnes eius effoderet & lampadibus
eius latera inflammaret. Sed celeſtis luminis fulgo/
re perterriti ceciderunt miniſtri. Nouiſſime lami/
nis ardentibus aduſtus martyrium conſumauit de/
cimoquinto calendas iunii. Hec hieronymus in mar
tylogio ſuo.

¶De ſancto Venatio martyre. Cap. XII.

Venantius martyr in ciuitate camerina paſſus eſt tempore decii ceſaris. Qui a preſide tentus: cum chriſtum dominum confiteretur: primo quidem fuſtibus ceſus: deinde in carcere miſſus: ſed ab angelo confortatus eſt. Inde eductus leonibus exponitur: ſed ipſi eius pedibus procumbentes manſuetiſſimi redduntur. Deinde pedibus appenſus uerſo deorſum capite facula ardentes eius uertici ſupponuntur. Et cū hoc etiam genus ſupplici toleraſſet manibus & pedibus extēditur: & ignis ſub eius uentre ſolummodo accenditur: & ſic mediis partibus diutius incenſus affligitur. Nouiſſime cum omnia ſuperaſſet: gladio caput eius preciditur. Corpuſq; ipſius in eadem ciuitate a fidelibus tumulatur decimoquinto calendas iunii.

¶De ſcō Felice epō & martyre. Cap. XIII.

Felix epiſcopus apud ſpaletū urbē ſub maximiano imperatore paſſus eſt. Qui cum chriſtum dominum predicaret a iudice cō prehēſus poſt plurima ſupplicia gladio cedēte martyrii palmam adeptus eſt decimoquinto calendas iunii. Hec ado in martylogio.

¶De ſancto Pudente diſcipulo & confeſſore. Cap. XIIII.

Pudens confeſſor ciuis romanorum nobilis filius punici illuſtris & priſcille fuit: & maritus ſabinelle: ex qua duas filias procreauit. ſ. potētianam & praxedem: Quas utpote chriſtianiſſimus non ſolum per manus paſtoris preſbyteri baptizari fecit: ſed etiam in lege diuina plenius erudiuit. & ad obſeruantiam uirginitatis īduxit. Hic enim a beato paulo apoſtolo doctus fuit: qui domum ſuam in eccleſiam edificauit: qua & per manus pii pape conſecrari fecit. Nutritor namq; pauperū & ſuſceptor peregrinorum ſumma ambitiōe fuit. Et poſt multa ſanctitatis opera laudabilia in pace quieuit. xiiii. calendas iunii: ut dicit ado.

¶De ſancta Potentiana uirgine. Cap. XV.

Potentiana uirgo filia fuit beati pudētis & ſoror praxedis nobiliſſima romanorum. Hec poſt mortē parentis utriuſq; omnem facultatem ſuam cum ſorore diuidens: ceperunt ambe ditiſſimum patrimonium uendere: & pecunias pauperibus errogare. In eccleſia uero quam pater illarum conſtruxerat in loco urbis: qui dicitur in uico patricii: quam prefatus pater earū pudens in titulo beati paſtoris dedicauerat: cum conſilio Pii pape baptiſterium conſtruxerunt: cupientes ut familia utriuſque earum die ſancto paſche baptizaretur. Quos a numero .lxxxxvi. manumiſſos beatus pius epiſcopus aquis ſalutaribus abluit. Ibique per ſanctos preſbyteros & clericos die noctuque diuina celebrari myſteria: & multos baptizari faciebant. Poſt multorum itaque martyrum exhibitas uenerabiliter ſepulturas: poſt omnes facultates ſuas pauperum uiſceribus incluſas & Chriſto fideliter commendatas: potentiana in ſancto uirginitatis ꝓpoſito de terris ad Chriſtum migrauit decimoquarto calendas iunii: Sepulta iuxta patrem ſuum uia ſalaria in cemiterio priſcille temporibus antonini imperatoris.

¶De ſancto Ioanne martyre. Cap. XVI.

Ioannes martyr temporibus maximiani imperatoris apud alexandriam paſſus eſt. Hic primū uocatus nenias gentilitate deditus a matre theodoſia gentile primaria elie ciuitatis maximiano ceſari antiochie degenti preſentatus: & ab eodem dux alexandrie effectus eſt: ut chriſtianos ibidem perſequeretur. Cum autem nocte quadam cum militibus ſuis uerſus alexandriam iter ageret: luce celeſti circūfuſus: chriſtoq; ſibi uiſibiliter apparēte ad īſtar btī pauli apoſtoli ad terrā proſternitur: in fide chriſtiana admonetur: & ad dominum repente conuertitur: ueniens igitur alexandriam crucē ſibi ſecretius fabricari fecit in qua diuinitus nomē domini emanuel ſculptum repperit. Et cum exercitus agarenorum alexandrie fines inuaſiſſent: & alexandrinorum filias rapuiſſent: ipſe collecta gente ſua crucem illlam deferens agarenos pene innumerabiles in fugam uertit: & eorum multitudinem cecidit & ſtrauit: nullo de ſuis uel ad modicum uulnerato. Reuerſus autem a matre que ipſum alexandriam ſecuta fuerat: inuitatur: ut diis pro triumpho habito immolaret. Qui templum ingreſſus idola argentea cōfregit: & pauperibus errogauit. De quo a theodoſia matre maximiano delatus eſt: Qui ab antiochia per litteras ultioni preſidi mandauit: ut neaniam tētum immolare compelleret: aut diuerſis ſuppliciis puniret. Vltio igitur ioannem comprehenſum: & idolis ſacrificare abnuentem in equuleo ſuſpendi fecit & a quattuordecim uiris uiciſſim diutius lacerari: ſicq; quaſi mortuum in carcerem trudi. Nocte uero a chriſto cum angelis & luce nimia ſibi apparente confortatur: plagis omnibus ſanus redditur: nomēq; ſuum primū quod erat neanias ioannis nomine commutatur: inde eductus & ſacrificare ſuaſus cum templum introiſſet triginta ſex ſtatuas idolorum uertit. Qua propter multi de militibus in domino crediderunt: qui a ſancto leontio epiſcopo baptizati: ab ultione preſide in chriſti confeſſione decollati ſunt. Ioānes uero ferro onuſtus iterum in cuſtodia detinetur: ubi exiſtens duodecim mulieres ad ſe uenientes cum matre theodoſia cōuertit ad chriſtum. Quas ut chriſtianas preſes comperuit: ipſas omnes equuleo ſuſpenſas & unguibus laceratas ac lateribus aduſtas carceri tradidit una cū theodoſia matre ioannis: que ſanctas illas martyres in carcere refouebat. Ipſaſque omnes leontius baptizauit. Sequenti uero die inde omnes cum theodoſia eductę: primo lapidibus ora earum contuſa ſunt: deinde

extenſe & uirgis ceſe: & poſt hec manicis ferreis candē tibus aduſte ſunt. Nouiſſime decollate ſunt. ¶ Poſt hec autem ſanctus ioannes eductus inſtrumentis fer/reis facie cōciſus ceruice plumbatis percuſſus. Iterum carceri mācipatur: ubi multa miracula fecit: & demonia eiecit multoſq̧ ad chriſtum conuertit. Interea de/functo ultione: a flauiano ſucceſſore eius gladio neca/ri iubetur. Sed dum illum ſpiculator percutere uellet moritur ſubito: & ioannes ad preſidem reducitur. A quo iterū appenſus neruis ceditur: carbonibus incēdi/tur plagiſq̧ ſale perfunditur. Dehinc ante ipſum de/poſitum idolum ſiſtitur: thuſq̧ in mauu eius impo/nitur: & ignis ſubtermittitˀ ut uel thurificaret uel manum exureret: qui cum per duas horas manū in igne immobiliter tenuiſſet, tertio intra carcerem appenditur lapidibus in pedibus alligatis. Sed ab angelo ſolu/tus & omnia eius uulnera ſolidata ſunt. Deinde in caminum ignis iniectus flamma diſperſa miniſtris aduſtis: ipſe illeſus permanſit. Nouiſſime iubente flauia/no gladio in gutture percuſſus & lācea in pectore trāſfixus martyrium conſumauit decimoquarto calēdas iunii. Sepultuſq̧ eſt alexandrie circa annum domini ducenteſimum & octuageſimumquartum. Corpus uero eius inde conſtantinopolim tranſlatum. Inde a ioāne priore monaſterii ſancti danielis de uenetiis ſurreptum: & uenetias ad ipſum locum delatum eſt an/no domini mileſimo ducenteſimo & decimoquinto nonas iulii ubi & quieſcit miraculis crebris pollens.

¶ De ſanctis Calocero & Parthemio martyribus. Cap. XVII.

Alocerus & parthemius rome paſſi ſunt ſub decio ceſare: qui cū eſſent eunuchi tri/phonie uxoris decii prior quidem prepo/ſitus cubiculi: alter uero primicereus dep̄/henſi ab imperatore ꝙ eſſent chriſtiani: nolenteſq̧ ſa/crificare idolis ab eodem gladio occiſi ſunt. Quorum corpora uia apia a fidelibus ſepulta ſunt decimoquarto calendas iunii.

¶ De ſancto Celeſtino papa primo & confeſſore. Cap. XVIII.

Eleſtinus papa huius nominis primus natione romanus ex patre priſco. Bonifacio papa primo in epiſcopatu romano ſucceſ/ſit. Seditq̧ annos octo mēſes nouem. Hic conſtituit ut pſalmus: iudica me deus &c. dicereť an/te introitum miſſe: & pſalmi dauid ante ſacrificiū eū introitu pſallerentur cantando ex omnibus antipho/natim: quod antea non fiebat: ſed epiſtola pauli & euā gelium dicebantur. Et ex hoc inſtituto excepti ſunt ī/troitus de pſalmis & gradualia: ſimiliter & offertoria ante ſacrificium. Hic miſit ſanctum brithyum filium & ſucceſſorem ſancti martini turonenſis in britanniā & conuertit omnes ad fidem. ¶ Huius etiam tempo/re tertia ſynodus uniuerſalis epheſina ducentoꝝ pa/trum collecta eſt epheſi: iuſſu pape huius celeſtini & theodoſii iunioris. In qua damnatus eſt neſtorius du/as pſonas in xp̄o aſſerens & condēnatus anathemate: & cōfirmatū eſt in xp̄o unam eſſe perſonā in duabus naturis. Et ut beata maria theothece ideſt mater do/mini appelleť. Qui etiā ſepultus eſt ī cemiterio priſcille uia apia. Et ceſſauit ep̄atus dies uigintinouē. ¶ Hic predicte epheſine ſynodi decretum dictauit: & in unū uolumen clauſit: atq̧ ad omnes eccleſias direxit.

¶ De ſcō Celeſtino papa quinto. Cap. XIX.

Eleſtinus papa huius nominis quītus alio nomine dictus petrus de murono nicolao pape quarto qui fuit de ordine minorum in epiſcopatu romāo ſucceſſit anno domini mileſimo ducenteſimo & nonageſimoquarto ſe/ditq̧ in apoſtolica ſede mēſibus ſex & diebus quattu/or uidelicet a ſeptimo calendis iulii uſq̧ ad quarto calendas ianuarii. Cum enim ſedes apoſtolica per obitū dicti nicolai quarti annos duos & mēſes tres uacaſſet ad ſuaſionem domini latini cardinalis oſtienſis ordi/nis predicatoꝝ iſte in ſummum pontificē electus eſt. Qui uocatus petrus de murone ante papatum eremiticam uitam ducebat & multos bonos diſcipulos fe/cit: Fuit aūt uir magne abſtinentie & orationis: ac re/gi carolo deuotus. Qui ubi electus eſt pontificatum renuebat: ſed ad magnam inſtantiam caroli & totius regionis recepit papatum. Fuit aūt electus peruſii: & poſtq̄ creatus eſt de conſilio regis caroli noluit uenire ad locū cōmunem ubi electus fuerat prout ei ſcripſe/rant cardinales: ſed mandauit eis ut ad ſe uenirent: ip/ſe autem uenit aquilam: quo & cardinales ad eum ue nerunt ibiq̧ coronatus eſt. Sed anteq̄ de peruſio cardinales recederent dominus latinus infirmatus peruſii deceſſit. Fueruntq̧ in coronatione ipſius pluſq̄ ducenta milia hominū. Ad quem multitudo maxima cōueniebat: tum propter pontificalem dignitatem: tum ꝓpter ſanctitatis famam. Statimq̧ poſt eius creationē ad petitionem regis ſex cardinales fecit: uidelicet do/minum lādulphum de neapoli: fratrem thomam de ordine ſuo: & archiepiſcopum beneuentanum: dominum gulielmum de pergamo cancellariū regis caroli dominū ioannē monachū archiepiſcopum lugdunē/ſem dominū beraldum archiepiſcopū bituricenſem. Hic in gratiis fuit largiſſimus: adeo ꝙ etiā indiſcrete faciebat: utpote quia īexpertus plerūq̧ decipiebať: unde a cardinalibus inductus ſub cōſcientie pretextu īcitabať ad renunciandū. Qui ad petitionem regis caro/li neapolim uenit. Sed dū rex ipſius renunciationi omnimode obuiaret: hoc nō obſtante: uir ſanctus bona conſcientia motus: primo facta cōſtitutione: in q̄bus caſibus papa reſignare poteſt: reſignauit papatui ī manibus collegii facto feſto dominice natiuitatis: quā re/nunciationem eius ſucceſſor bonifacius autenticauit: quam habes de renunciatione libro ſexto. Cui fidem facit: quod fecit clemēs papa primus huius nominis:

ut in catalogo pōtificum habetur. Poſt ceſſionem uero ad electionem proceſſum eſt neapoli ſub rege carolo. Et electus eſt dominus benedictus caietanus diaconus cardinalis: poſtea uocatus bonifacius octauus: qđ fuit anno domini milleſimo ducenteſimo & nonageſimoquarto. Celeſtinus autem ſedit a ſeptimo calen. iulii uſq; ad .iiii. calen. ianuarii. Et cum poſt ceſſionem ad eremū redire uellet: a bonifacio ſucceſſore detinetur: & in quodam caſtro dicto funiculus in hōeſta cuſtodia non tamen libera cōcluditur: ubi miraculis clarus poſtmodum moritur decimoquarto cal. iunii. Et in quodam ſui ordinis monaſterio quod dicitur ſancti antonii retro altare ſepelitur anno domini milleſimo treceteſimo ſecundo. Et a clemente papa quinto apud auinieū poſtmodū canonizat̄ milleſimo trecēteſimo & tredecimo miraculis eius in orbe ꝑpalatis.

¶ De ſcō Celeſtino confeſſore. Cap. XX.

Celeſtinus cōfeſſor & monachus floruit tēpore theodoſii iunioris. Qui de monaſterio ſuo ad parentes in modum libelli ſcripſit epiſtolam omnibus deum deſiderantibus neceſſariam: ſanctitate conſpicuam ſermone luculentam. Cuius exhortatione uite ipſius perfectio deprehendi poteſt: quia uir ſanctus non potuit aliter docere q̄ uixerit. Hec Vincentins in ſpeculo.

¶ De ſancto Hiuone preſbytero Cap. XXI.

Hiuo preſbyter & nouus confeſſor apud trecheū ciuitatem claruit in diebus noſtris canonizatus per clemētem papam ſextum. Hic ex britānia patre haheloro matre azora ſecundum carnem nobilitate ſeculi pollentibus genitus in uico uille martini iuxta trechoreū ciuitatem cōſtituto & nutritus ab annis īfantilibus deuote deo ſeruire cepit. Qui annorum quattuordecim pariſius miſſus fuit: ibiq; in ſcientiis primitiuis optime fundatus ad ſtudium aurelianenſem ſe tranſtulit pro ſacre theologie & canonum ſcientiis acquirendis: ubi tam ſtudiorum gratia q̄ ſanctitatis a uino & lautis ferculis ac delitiis cunctis abſtinuit: & corpus macerās orationibus uacabat pudicitiam perpetuo ſeruans. Inde ab archidiacono redonenſe pro iudice curie ſue poſtulatus gratis acceptans officium ipſum cum multa charitate & ſolicitudine exercebat: & nihilominus quotidie ad lectionem theologie intrabat: miſerabilibus ꝑſonis oppreſſis ſubueniens: iuſtitiam ſummopere fouens: iniquos perſequens: & diſcordes ad pacem reducens: operibuſq; miſericordie iugiter intendebat. De cuius fama poſtq̄ ad epiſcopum trechoreū peruenit: ipſum in uniuerſalem ſue curie iudicem aſſumpſit. In quo officio poſtquam aliquo tempore uirtuoſe ſe geſſit: ad meliorem uitam ſcilicet contemplatiuam tranſire cupiens officio reſignauit: & eccleſie parecialis de Iohenech cuius erat rector ſeruitio ſe prorſus mancipauit. Pannos delicatos quos primo iuxta ſtatum ſuum ueſtierat omnino dimiſit: & ueſtes rudes albas & modici precii induit: indeq; habitum acſi religioſum portauit: Cilicio carnem domuit: cunctis ieiuniis ab eccleſia indictis in pane tantum & aqua ieiunauit: ceteris diebus mira corpus abſtinentia macerauit. orationi & contemplationi maiori temporis parte uacabat. Aliquando integra ſeptimana ſolus in ſua camera cōtemplationi intentus perſeuerauit: nullo cibo corporeo ſuſtentatus: qui tamen exiens nullam in facie debilitatem oſtendit. Miſſam etiam diebus ſingulis celebrabat. Cui aliquando dum corpus dominicum eleuaret: globus igneus ſuper caput eius cunctis uidentibus & ſtupētibus apparuit. ¶ Pauperes in domo propria charitatiue ſuſcipiens: eis largit̄ miniſtrabat: nec nūquam ſine pauperibus hoſpitibus eſſe uolebat. Nā pauperem unum cum uxore & quattuor filiis per nouem menſes in domo retinens eis de uictu & ueſtitu prouidit. Domum etiam quādam diſpoſuerat iuxta ſuam cum lectis & aliis neceſſariis pro ſuſcipiēdis egenis: quibus ipſemet in uilibus miniſteriis obſequens ſepius cum eis in menſa comedebat: multis miraculorum ſignis effulſit. ¶ Cum aliquando in domo ſua per eius uarium unicus panis ſolummodo repertus eſſet: & beatus hiuo multis uenientibus pauperibus ſubueniri uellet: uicario murmurāti medietatem panis dedit: aliam inter pauperes diuiſit: medietaſq; prima diuiſa cunctis ad eſum ſatiſfecit. Cum autem in menſa cum uicario predicto ſederet mulier alias inuiſa tres panes maximos & candidos uiro dei preſentauit. & ab eo inuitata dum recubuiſſet ſubito nuſquā comparuit. ¶ Alias etiam de unico ſolo pane quem habebat: infinitos quaſi pauperes ad ſe uenientes refecit. ¶ Alias quoq; pauperi elemoſynam petenti cum nil aliud dādum haberet caputium ſuum prebuit: & diſcooperto capite tranſiens poſt iter medie leuce idē caputium in capite ſuo ſibi repoſitum diuinitus inuenit. ¶ Cum maxima fames regionem occupaſſet: ipſeq; famulis mandaſſet ut frumentum quod habebat in arca repoſitum pauperibus diſtribuerent: illiq; triticum quaſi totum ex arca furto ſublatū inueniſſent: ſanctus confeſſor in oratione ſe dedit: & redeuntibus famulis arca frumento repleta inuenta fuit. ¶ Mulier quedam longa infirmitate detenta dum ſecum diſcūberet: & comedere non ualens uinum de calice in quo ipſe bibebat ſumpſiſſet continuo liberatur. ¶ Quendam etiam uirum triennio a ſpiritu maligno uexatū in lectulo ſuo una ſola nocte ad quieſcendum ſecum componens mane a demone ereptum ad propria remiſit. ¶ Cum quidam homines pro ponte edificando trabes plurimas congregaſſent ipſaque ligna nimis breuia ad opus inuenta fuiſſent: oratione ſancti trabes ad loci ſufficientiam prolongate inuente ſunt. ¶ A domo cuiuſdam ſigno crucis edito ſine ulla rerum amiſſione ignem penitus effugauit. Cum tamen domus tota iam incendio conflagraret. ¶ Matrem & filium dudum inter ſe diſcordes miſſam pro eis celebrās ad pacem reduxit. ¶ Pro eccleſia dei & pauperibus contra magnates quoſq; ſe opponebat: & in curiis iudicum pro eiſdem aduocans intrepidus aſſiſtebat: urbes etiam & uicos circuiens uerbum domini ſolicitus predicabat: & multos ad penitentiam conuertebat. Qui dum ſemel ad predicandum accederet: & pontem quendam tranſire deberet: inuenit eum ab inundātę flumine occupatū: ſed ſigno crucis edito aque mox diuidunt̄: & poſtquam ſanctus tranſiit ſubito ad ſtatum priſtinum

reuertuntur. ¶ Cum pauperem quendam ulceroſum & deſpectum ac habitu uilem ad menſam inuitaſſet. & ambo in eadem ſcutella comederent: repente pauper ille pulcher & ſplendidus & niueis indutus apparuit: & poſt morulam ex oculis omnium euanuit. ¶ Alias etiam eidem ad menſam ſedenti auis quedam candidi & uiridis coloris ſuper eum reſedit: que etiam a ſancto manu ſe capi permittens dudum in menſa quieuit: nec niſi ab eo licentiata receſſit. ¶ Die quadam dum in ſacriſtia eccleſie ſue pro defenſione theſauri domus dei quem quidam ex clericis diſtrahere uolebant ſederet: columba ſplendida ſuperuolauit. Cuius fulgore tota eccleſia coruſcauit. ¶ Hoſpitatus a quodam nobile & in camera ſua ad dormiendum poſitus: media nocte ipſe nobilis diuinitus excitatus & monitus ut ad cameram ſuā iret: illuc acceſſit: hiuonem abiſſe uidit. eumque requirens in concaua rupe penitentiam agentem iuenit. ¶ Obitum ſuum ſibi a domino reuelatum & preſciuit & predixit: & dum infirmus decumberet nunquam abſtinentiam conſuetam dimiſit. Ad extremaq̄ deueniens ſumpto uiatico & ſacra unctione: per totam noctem diei ſabbati apertis oculis ad crucem intentus perſtitit: & in ſilentio orans in aurora ſequentis diei dominice que fuit infra octauam aſcenſionis decimonono menſis maii uidelicet decimoquarto. calendas iunii ſpiritum deo feliciter emiſit. Cuius corpus in eccleſia trechorenſi ſepultum quieſcit: & in miraculis que per eum chriſtus iugiter operatur glorioſus uiuit.

¶ De ſanctis Euſtathio & ſociis martyribus. Cap. XXII.

EVſtathius cū uxore theopiſta & filiis agabito & theopiſto rome ſub hadriano prīcipe paſſi ſunt. Temporibur enim traiani imperatoris erat quidam magiſter militum nomine placidus: qui licet gentilis eſſet: operibus tamen miſericordie & hoſpitalitatis aſſiduus: & iuſtitie intentus: oppreſſis ſubueniebat: Cui uxor nobilis duos filios procreauit: quos ipſa mater propria educauit. Erat autem ſtrenuus ac potens in bello: & omnes barbari ſubiugabantur ab eo. Et quia miſericordie operibus inſiſtebat: ad uiam ueritatis meruit illuſtrari. Quadam die cum uenationi inſiſteret: cunctis circa gregem ceruorum inſiſtentibus militibus ſuis: ipſe unum ceteris maiorem in ſiluam uaſtiorem inſecutus eſt. Et cum in quandam rupis altitudinem conſcendiſſet: & placidus ut eum caperet appropinquaſſet: īter cornua eius formam crucis fulgentem ut ſolem: & imaginem chriſti conſpexit: territuſq̄ de equo ad terram cecidit. Chriſtus uero per os cerui ſicut olim per aſinam balaam ei locutus eſt: dicens ſe eſſe chriſtum quem ille ignorans colebat. Et cuius ad eum elemoſyne aſcenderant: quinque illius gratia ad animal illud deueneret. Cui cum placidus peteret: ſe reuelari plenius quid eſſet: Chriſtus ei per os cerui myſterium mūdane creationis & humane redemptionis: diuineq̄ incarnatiōis: paſſionis & reſurrectionis patefecit addens ut ſe baptizari faceret: ſi ab eo ſaluari uellet. Mandans ut premiſſa ſue coniugi nunciaret: ut & ipſa quoq̄ ſecum crederet: & die ſequenti ad ipſum locum reuerti deberet: cui dominus que ei futura eſſent plenius panderet. Placidus igitur iam perfecte credens: & de fide noſtra informatus domum rediit: & predicta omnia uxori referauit: que nocte precedente chriſtū ſibi apparuiſſe dicebat: & ſibi prenunciaſſe q̄ ipſa cum uiro & filiis ad ſe accedere deberent. Nocte igitur media perrexerūt ſimul placidus & uxor cū duobus filiis ſuis ad preſbyterum urbis ioanne occulte omni eoꝝ familia ignorante: qui eos in chriſti noīe baptizauit. & placidū euſtathiū uxorē theopiſtā duos uero filios ſuos paruulos agabitum & theophiſtū noīauit. Mane aūt euſtathius ſub pretextu uenationis cū paucis militibus exeuit: & ipſos q̄ſi ad feras inueſtigandas circumquaq̄ diſpergens ſolus ad locū acceſſit: ubi & formā prime uiſionis aſpexit. Dominus enim eidē apparuit eūq̄ de percepto lauacro cōmendauit: multaſq̄ & duras ei tētationes futuras p̄dixit: & ut patiēter oīa toleraret: & cōtra diabolū dimicaret admonuit: addēs q̄ per tētationes duriſſimas & uarias oporteret eū alterum iob mundo demonſtrari. Qui in oratione p̄ſtratus ad omnia ſe paratū offerebat: uirtutē tamen conſtātie ſibi donari a domino ſupplicabat. Sic dominus celos euſtathio cōſpiciente cōſcendit: & ipſe domum rediens hec omnia coniugi nunciauit. ¶ Poſt paucos igitur dies egritudine peſtifera cuncti ſerui eius & ancille interierunt: ut ne unus quidem ex miraculo remaneret. Deinde poſt aliquot dies equi & omnia pecora eius & diuerſi generis aīalia mortua ſunt. Qui quaſi ad peſtilentiam euitandam diſceſſit de domo ſua cum uxore & filiis. Quidam autem ſceleſtes per noctem in domum eius irruerunt: & cuncta aſportātes: domum auro & argento & rebus omnibus ſpoliarunt. Ipſe uero cum uxore & filiis nudus aufugit. Qui cum ruborem uerentes ab urbe occulte diſceſſiſſent: ut in egyptum pergerent: tota eorum poſſeſſio per malorum rapinam ad nihilum redacta eſt. Imperator autem totuſque ſenatus pro tam ſtrenuo uiro multum dolebant: de quo nullum inditium habere poterant. Cum ergo iter agerent Euſtathius cum uxore & duobus paruulis appropinquauerunt mari: & nauem patroni barbari aſcendentes in ea nauigare ceperunt. Dominus autem nauis uxorem euſtathii ſpecioſam concupiuit. Et cum transfretaſſent ab eo naulum exegit: quo non habente unde ſoluerent: uxorem pro naulo retinuit. Et cum euſtathius cōtra diceret: ipſum in mare iactari mādauit. Sicq̄ ſanctus martyr uxorem reliquit: & accipiēs infantes

nauē concitus exiuit & abiit. ¶ Cūq; ad fluuiū peruenisset: propter aquaꝝ inundantiam non eſt auſus cū duobus paruulis pertranſire: ſed unum maiorem in ripa depoſuit: & alterum minorem tranſportauit: & dum pro alio rediret: & circa medium fluminis eſſet ecce leo maiorem: minorem uero lupus inuaſit: & aſportauit. Qui capillos euellens & deflens: ſe in fluuium necare uoluit: niſi illum diuina prouidentia cuſtodiſſet. Paſtores autem leonē uiuum puerū aſportantem inſecuti ſunt: quem leo intactum dimittens aufugit. Similiter aratores poſt lupum inclamantes alterum infantem incolumem liberarunt. Vtriq; uero paſtores & aratores de eodem uico exiſtentes pueros nutrierunt. Euſtathius uero hec neſciens: ſed pro uxore & filiis admodum dolens cum lachrymis ad quendam uicum deuenit: & ſibi mercede per annos .xv. agros illorum hominum cuſtodiuit. Filii uero in alio uico nutriti ſe fratres eſſe neſciebant. Dominus autem uxorem euſtathii intactam conſeruauit: quā ille barbarus morte preuentus incognitam dereliqt. Que apud matronam uidnam degens: uiridarium eius cuſtodiebat. Imperator autem a barbaris moleſtatus: placidiq; recordatus talē ſe hominem amiſiſſe dolens miſſis militibus ipſum per uniuerſas mundi partes requirebat. Promittens his qui eū inueniſſent diuitias & honores. Duo autē olim ex militibus placidi ad eius uicum deuenerunt. Quos euſtathius recognoſcens: ſed ab eis incognitus eos in hoſpitium ſuū duxit: eiſq; benigne miniſtrauit. Et recordatus ſtatus ſui lachrymas continere non ualens ſepius exiens fleuit: & inde lota facie ad eos introiuit. Quem illi paulatine diſcernentes ipſum tamen ex cicatrice quam in fronte geſtabat quāq; in bello habuerat recognouerunt. Quem amplexantes: & uti ſuum dominum honorantes cum ipſum de uxore & filiis interrogaſſent & ipſe omnia expoſuiſſet: concurrentibus omnibus uicinis & qualis placidus fuerat audientibus: ꝙ eum iuxta condignum non tractauerant ueniam poſtulabant. Sicq; milites ipſum honorifice indutum: romā ad traianum imperatorem deduxerunt. Qui eius auentum eidē occurrit: & ipm uidēs in oſcula eius ruit. Cūq; ei euſtathius que ei contigerant enarraſſet: & imperator ipſum ad officium priſtinum reſtituiſſet. Euſtathius numeratis ſuis militibus: cum paucos cōtra tot hoſtes reperiſſet: iuſſit tyrones colligi per uicos & ciuitates: unde & terra illa in qua filii eius enutriti fuerant cum duos tyrones dare teneret: filios euſtathii iuuenes aptos ad exercitus deſtinarūt. Euſtathius uero eos elegantes uidens & moribus cōpoſitos: inter conuiuias ſuos eos aſcripſit. Profectus igitur ad bellum ex hoſtibus triumphauit: & rediēs uictor exercitum ſuum triduo in loco ubi coniunx eius morabatur quieſcere fecit. Duo uero adoleſcentes in matris tabernaculo: matre tamen incognita hoſpitati ſunt. Et ſedentes circa meridiem & mutuo cōfabulantes exponebant ſibi inuicem que recordabantur: uel que ab eorum nutritoribus audierant de infantia ſua. Et cum maior minori omnia enarraſſet & ille econtra que a ruſticis audierat retuliſſet: fratres ſe mutuo amplexantes ꝙ eſſent germani recognoſcebant: qui tamen eorum parentes fuiſſent aliter neſciebant. Quod cum mater eorum audiuiſſet: diu apud ſe tractauit: an illi filii ſui eſſent. ¶ Altera autem die magiſtrum militum adiit: & eum interpollans omnia aduerſa que ſibi contigerant enarrauit. Quod ille audiens eam uxorem ſuam eſſe recognouit: & illa ipſum uirum ſuum comparuit. Sicq; alter in amplexus alterius irruerunt. Cumq; theopiſta uirum de filiis queſiuiſſet: & ille ipſos a feris deuoratos aſſeret: cunctaq; per ordinem enarraſſet. Et illa econtra que a duobus iuuenibus audierat rettuliſſet: uocati ſunt iuuenes illi a magiſtro militum: & qui fuerant interrogati. Qui dum omnia eorum geſta prout recordabantur uel audierant rettuliſſent cognouerunt parētes ꝙ filii ſui eſſent. Et ruentes in oſcula inuicem congaudebant. Omneſq; exercitus tam de habita uictoria quam de inuentione illorum plurimum letabatur. Cum ergo rediret ad urbem traianum defunctū repperit: & hadrianum paganiſſimum & crudelem ei ſucceſſiſſe inuenit. Qui tam pro uictoria ſuſcepta quam pro inuentione ſuorum euſtathium magnifice ſuſcepit: & magnum conuiuium preparauit. Altera uero die templum deorum adiit ſacrificaturus ꝓ uictoria barbarorum. Quo dum euſtathius intrare nollet: eum ꝙ imperator chriſtianum cum uxore ac filiis didiciſſet: eos nudos in harena ſtatuit: & eis leonem ferocem dimitti fecit. Qui demiſſo capite eos adorās a ſanctis humiliter receſſit: propter quod miraculum multi gentilium conuertuntur. Tunc imperator bouem eneum incendi iuſſit: & ſanctos intro cludi mandauit. Qui orantes & ſe domino cōmendātes ac pro ſe in omni periculo inuocantibus deū orātes: bouem intrauerunt: & in pace ſpiritum domino reddierunt. Tertia uero die de boue educti ſunt ſic penitus inuſti: ut nec capilos eorum ignis tetigiſſet nec pilos corporis conſumpſiſſet. Quorū corpora a chriſtianis digno honore tumulantur: ubi in eorum memoriam oratorium fabricatur. Qui paſſi ſunt .xiii. calendas iunii: circa annum domini .cxxxx.

¶ De ſcā Babilla uirgine & marē. Cap. XXIII.

Babilla uirgo & martyr ex regio genere neptis galieni imperatoris fuit. Cum aūt ad eugeniam uirginem rome exiſtentem multe ſancte uirgines cōuenirent: illa ad eam peruenire non ualens: per internuncium ei ſignificat: qualiter chriſto ſeruire cupiebat. Ad quam eugenia eunuchos ſuos protum & hiacynthum quaſi ſub ſpecie ei famulādi deſtinauit. A quibus ſancta uirgo latenter edocta & a ſancto cornelio papa baptizata eſt. Sed ab una ex ancillis ſuis: ꝙ eſſet chriſtiana pōpeio ipſius illuſtriſſimo ſponſo accuſatur. Et ab eodē ſubito ſuperueniente cum proto & hiacyntho orans in cubiculo inuenitur. Cumq; poſt multas perſuaſiones ipſum babilla a ſe reppuliſſet: miſit ad eam multas matronas: que ipſam ad coniugium iuuenis hortabantur. Quod cum illa omnino renuneret: & matronas oēs licentiaſſet. Pompeius ipſius ſponſus galieno imperatori uirginē accuſauit. Et decretū eſt ab imperatore: ut aut ſpōſum ſuum acciperet aut gladio interiret. Conuenta de hoc reſpondit ſe chriſtum regē regum ſponſum habere. Et renuens aſſenſum preberer: quia ex imperiali genere erat & publice audiri nō poterat intra domum ſuam gladio trāſuerberata eſt .xiii. calen. iunii: & uia ſalaria ſepulta.

¶De ſancto Baudelio martyre. Cap. XXIIII.

Baudelius ſubdiaconus & martyr apud nemauſum galliaꝝ urbē paſſus eſt. Hic cū die quadā ſup caput ſancti euurtii eccleſiā cōſecrātis uidiſſet lucē celitus effuſam: & manū domini ſe benedicentē ad martyriū qſi diuina inſpiratione aiatus eſt. Audiens aūt gothoꝝ rabiē in galliis pſtrepere nemauſum acceſſit: & gētiles ſacrificātes redarguere cepit. Ab eis igiť detētus diris ſupplicíis afflictus: fuſtibus ceſus: in equuleo ſuſpenſus: & diutiſſime tortus: atq lateribus flāmis aduſtus cum in fide xp̄i imobilis īter oīa tormēta pſiſteret: nouiſſime bipēni capite ceſus ē. de cuius corpe ſanguis emanās in lac cōuerſus: multos egros inde pfuſos ſanauit Hora quoq decollatiōis eius uoces angelicē pſallētes audite fuerūt. Corpus aūt eius a fidelibus in ipſa urbe tumulatū eſt: eccleſia deſup edificata. De cuius tumulo laurus arbor exorta & mirabiliter per eccleſie parietē egreſſa multo tēpore ibidem pmanſit: Cuius foliis tacti languidi curabanť: demoneſq ex obſeſſis corporibus pellebanť. Qui paſſus eſt. xiii. calen. iunii.

¶De ſcō Auſtregiſillo epō Cap. XXV.

Auſtregiſillus ep̄s bituriceñ floruit in galliis tpe heraclii imperatoris: ut ait ſigibertus. Qui inter cetera uirtutū miracula: cū molendinarius quidā die dominico uellet molā emēdare: ipſamq dū tereret: eius māus ferri manubrio adeo adheſit: ꝙ nullo mō poterat amoueri: cūq ad ſanctū ep̄m cōfugiſſet: ip̄m penitentē & delictū cōfitētē cōfeſtī uir domini liberauit. Sepultuſq ē biturice. xiii. cal. iunii: ubi ſignis admirādis refulget.

¶De ſcō Conſtātino imperatore. Cap. XXVI.

Conſtantinus magnus imperator ſanctiſſimus q̄uis a pluribus latinoꝝ iuſtus & ſanctus reputeť: a grecis tamē in ſanctoꝝ catalogo expſſius noiatur. Huius pr̄ conſtātius īperator q una cū galerio maxio impauit: anno. xvi. impii ſui conſtantinū filium ſuū ex obſcuriore helene olim cōcubine mr̄imonio ſibi natū: ut dicetur in legēda helene mr̄is ſue. xv. cal. ſeptēbr̄. ad imperiū ſecū tulit: q impauit annos. xxx. menſes. x. dies. xi. Anno aūt eius impii quarto maxētius maximini filius rome auguſtus creatus eſt. Licinius dacia oriūdus cōſtantie ſororis cōſtantini uir carmūti in īperatorē creať. Itaq reſpublica tūc ſub nouis q̄ttuor principibus fuit cōſtātino & maxētio filiis auguſtoꝝ: licinio aūt & maximino hoibus nouis. Deīde qnto pſecutionis anno īter cōſtantinū & maxentiū bellū exortū ē. Maxētius ſepe multis p̄liis fatigatus: ultimo ad pontēmolinū īterfectus eſt a cōſtātino. Maximinus xp̄iane pſecutionis intētor apud tarſum dū cōtra liciniū bellū diſponit interiit. Poſt que cōſtantinus apud danubiū de barbaris uictoriā obtinuit: ut habitū eſt ſupra de inuētione crucis. v. noñ maii. Exinde qſi p ſomniū in xp̄m credidit: quē tamē unū ex diis magnis reputauit. Deinde ad urbē rediens: poſt aliquod annos lepre plagā incurrit: & a ſilueſtro papa baptizatus aīe corporiſq ſalutē & mundationē pcepit: ut dictū eſt ſupra in hiſtoria ſilueſtri. ii. cal. ianuarii. Qui primo die baptiſmi ſui hāc legē dedit: ut xp̄s tanq̄ uerus deus ab oī urbe rōana coleref. Secūda: ut ſiqs xp̄m blaſphemaſſet puniref. Tertia: ut qcunq xp̄iano feciſſet iniuriā bonoꝝ ſuoꝝ parte dimidia priuaref. Quarta: ut ſicut īperator rome ſic romanus pōtifex caput ab uniuerſis ep̄is habeaf. Quinta: ut quicūq ad eccleſiā cōfugerit ab oībus ſeruef immunis. Sexta: ut nullus niſi de licētia ſui ep̄i eccleſiam cōſtruat in aliq̄ ciuitate. Septima: ut ad edificationē eccleſiaꝝ decime poſſeſſionū tribuantur. Octaua: ad ſepulchrū beati petri uenit: & de ſuis culpis ſe lamentabiliter accuſauit.

¶Poſtmodū arrepto bidente ad fundamentū baſilice cōſtruēdum: terrā primus aperuit: & xii. cophinos ad honorem xii. apoſtoloꝝ in ſuis ſcapulis foras eiecit. Poſtq̄ aūt beatā helenam matrē ſuam ad xp̄m cōuertit ut dictū eſt ſupra in eadē legenda ſilueſtri. Cōſtantinus glorioſus princeps iuſto ordine & pia uice cōuertit edictū: ſiquidem ſtatuit extra ullā hominū cedē templa claudi: & xp̄ianoꝝ eccleſias aperiri: ac de nouo cōſtrui mādauit: xp̄ianiſq dedit licentiā īſimul cōgregari. Sic ꝙ poſt. x. annos in qbus a pſecutoribus eccleſia uexabaf: de perſecutore xp̄ianus effectus: pacem eccleſie īdulſit: romā eccleſiā mirabilibus & inſignibus priuilegiis dotauit. Et ut alios ad eccleſias edificandas induceret: in proprio lateraū palatio eccleſiam in honore ſaluatoris mundi fabricauit. Quam & ſilueſter papa publice conſecrauit ut diceť. v. idus nouembr̄. Deinde ut romanum pontificem excellentius ſublimaret: urbem romam cum terris & oppidis ad eam pertinētibus & omnibus dignitatibus īperialibus ſedi apoſtolice ceſſit: & ipſe cum principibus & nobilibus romanorum bizantium: que ciuitas erat bithynie ſe tranſtulit: quam & ad inſtar rome edificiis & magnitudine ampliatam: ex nomine ſuo conſtātinopolim appellauit. Ibiq ſedē imperialē conſtituit. Vnde & extūc regio dicta eſt romania. i. roma noua: neio enī grece latine diciť nouo. ¶Poſt hec cū licinius īperator quaſi in cōſtantini deſpectū qui chriſtianus effectus fuerat xp̄ianis nouā perſecutionē indixiſſet cōſtantinus uir ingens principatum totius orbis affectans liciniumq xp̄i fidei emulatorē deteſtans: eidem bellū intulit: quē primū in pānonia deuicit. Deinde apud chiala oppreſſit: ac demū crebris bellis deo ſibi aduerſante terra mariq fugientē ad deditionem coegit: priuatūq iuſſit occidi āno īpii ſui. xv. q̄uis oībus miniſtris iā nefarie pſecutionis extinctis. Sicq totius orbis principatū in pace obtinuit: multaſq gētes diuerſis preliis ſubiugauit. Innumerabiles in eo animi corporiſq uirtutes claruerūt. Militaris glorie appetitiſſimus: fortuna ei in bellis proſpera fuit indu-

ſtria ſagaciſſimus liberalibus artibus & ciuilibus de/
ditus:iſectator iuſti amatoris quē ſibi & liberalitate
& docibilitate q̃ſiuit.In amicis egregius nulla occaſio
ne pretermittēs:quo opulētiores eos clarioreſq; pſta/
ret.Multas leges abrogauit multaſq; nouas edidit.Sa
cerdotes & eccleſias ſuper omnia honorauit: eo ꝙ in
ipſis xp̄m ſe honorare teſtaretur.¶Illud uero quod
in hiſtoria tripartita legitur:cū uſq; ad mortē diſtu/
liſſe baptiſmū:& in nicea ciuitate in arriana fide ba/
ptizatū:mirabiliter abhorret a uero.Quis enim niſi
mēte captus crediderit tantū uirum:ſub quo nicena
ſynodus.cccxviii.patrū cōgregata eſt:in qua fides no
ſtra recitata eſt:& arrius cū ſuis complicibus damna/
tus:errori ſe uellet mancipari dānato : maxime cum
& arriū ſciret ſanctoꝝ patrum & ſua auctoritate dā/
natum.& apud laodiciā dei iudicio turpiſſima mor/
te mulctatū?Sed & eccleſia dei & oēs antique legēde
approbāt ipſum a beato ſilueſtro baptiſmū ſuſcepiſſe
& ob reuerentiā xp̄iane fidei romanā urbē : & impe/
rialē dignitatē romano pontifici cōtuliſſe:& ſe ad edi
ficandū conſtātinopolim trāſtuliſſe:ibiq; imperium
cōſtituiſſe:que ipſum nedū baptizatū feciſſe quis cre
dat?Sed & ſiquis eū rebaptizatum in arriana pfidia
dicat:adhuc minus credibile iudicat̄:ut ſupra rationi
bus ſuaſum eſt.Ea aūt que mēdoſe de conſtātino di/
cta ſunt:de cōſtantio eius filio uera eſſe īueniunt̄:un/
de ꝑpter eximiā quam habuit ad cultū xp̄i religionē
& reuerentiā ad cleꝝ:creditur ab aduerſariis confictū
eſſe.Nā beatus gregorius cū de ipſo loquit̄ ī regiſtro
eū bone memorie appellat . Et ambroſius dicit ip̄m
eſſe magni meriti apud deū quia primus imperator
uiam fidei & deuotiōis principibus dereliquit: Iſido/
rus etiam in chronicis ſuis hoc reprobās omnino di/
cit eum feliciter terminaſſe:unde greci eum catalogo
ſanctoꝝ annumerant:ut dictū eſt:& feſtū de ipſo ſo/
lēniter agunt.In alia aūt hiſtoria legitur ipſum ab eu
ſebio papa baptizatum fuiſſe:qđ ſimiliter falſe cōſcri
ptum apparet.Cum & poſt euſebiū melchiadē papā
a prefecto urbis tarquinio per martyrium uitam fini
uiſſe cōſtet:quod ſub xp̄iano auguſto quis facere nul
latenus pſumpſiſſet.Cōſtantinus igit̄ apud nicome/
diā cum in perſidas bellū moliretur: morbo oppreſ/
ſus rēpublicā bene diſpoſitā filiis tradens : quieuit in
pace.xii.cal.iunii.Anno īpii ſui.xxxi.etatis uero.lxvii.
Sepultus in urbe regia eius nomini dedicata . ¶Hic
glorioſus princeps fecit baſilicas iſtas in urbe roma.
Videlicet baſilicā domini ſaluatoris in ꝓprio laterañ
palatio ut dictū ē. Baſilicā cōſtātianā:ubi baptizatus
eſt:ubi & fontē ꝓphyretico lapide cōſtituit ex argēto
mirabiliter ornatū:quā in honore ioānis baptiſte ec/
cleſie laterañ appēdiciā eſſe uoluit.Baſilicā beati petri
apoſtoli in tēplo apollinis cuius loculū auro & argē/
to īſigniter cōtexit.Baſilicā beati pauli apoſtoli extra
muros in uia oſtieñ:cuius etiā loculū exornauit. Baſi
licā in palatio ſyriano que cognominat̄ ſancta hieru/
ſalē in honore uenerāde crucis:ubi & de ligno crucis
dominice locauit. Baſilicā ſancte agnetis ex rogatu
cōſtantie filie ſue extra muros uia numentana.Baſili
cā beati laurētii martyris extra muros uia tyburtina
in agro uerano:ubi ſepultus eſt.Baſilicā.xii.apoſtolo
rū intra urbem.Baſilicā beatorum marcellini & pe/
tri:ubi corpus beate matris eius qeſcit. Baſilicā apo/
ſtolorum petri & pauli & ioannis baptiſte in ciuitate
oſtieñ iuxta portū urbis.Baſilicā ſancti ioānis bapti/
ſte in ciuitate albaneñ.Baſilicā apoſtoloꝝ in urbe ca/
pua quā cōſtantianā noīauit:& alias plures:quas om
nes ſacris uaſis & ueſtibus & aliis ad diuinum cultū
pertinentibus infiniti precii predotauit.

¶De ſcō Hoſpitio cōfeſſore. Cap. XXVII.

HOſpitius cōfeſſor uir domini apud nuce/
riā incluſus ferro ad carnē acciuitus cōi tē
pore modico pane & dactilis ueſcebat̄ in
q̃drageſima uero ſolis radicibus herbarū
utebat̄:ut de eo ſcripſit paulus lōgobardoꝝ hiſtorio
graphus libro.iiii.Hic ſpiritu ꝓphetico dotatus aduē
tum longobardoꝝ longe ante predixit . Quos cum
adeſſe cognoſceret:oēs fratres ſuos emittēs ſolus re/
māſit:longobardi uero ferociſſimi ad locum uenien
tes:& ut intrarent aditum querentes:ſed minime in/
uenire ualentes aſcenſo tecto deſcenderent ad uirum
dei.Quē ut ferro uinctum reperiunt : exiſtimauerūt
eum eſſe reum aliquem ibidem ex culpa recluſum.
Sed cū ipſum unus eoꝝ gladio ferire uellet brachiū
ſibi are factum eſt.Qui mox ut ueniam petiit ſanctus
eum illico ſanauit:& conuerſum ad chriſtum mona
chum fecit.Qui etiam uerbum domini longobardis
predicans plures ex eiſdem domino acquiſiuit.Quie
uit in pace.duodecimo calend.iunii.

¶De ſanctis Timotheo & polio & eutychius marty/
ribus. Cap. XXVIII.

TImotheus polius & eutychius martyres
apud mauritaniā ceſarieñ paſſi ſunt.Qui
in prefata regione uerbum domini un/
diq; diſſeminantes glorioſo martyrio pa
riter coronari meruerūt.xii.calen.iunii:ut ait ado in
martylogio a hieronymo ſumpto.

¶De ſancta Iulia uirgine & martyre. Cap. XXIX.

IVlia uirgo & martyr ex ciuitate carthagi/
neñ cum dicta urbs capta & ſubuerſa fuiſ
ſet:captiua ducta fuit:que ſortita cū aliis
concaptiuis deuenit in ſeruitutem cuiuſ/
dam euſebii gentilis nobilis paleſtini:cui diligentiſſi/
me famulabatur ſpatio quo poterat ieiuniis & ora/
tionibus uacans.Eamq; dominus eius q̃uis chriſtia/
nam ob eius gratum ſeruitiū diligebat.Cū autem ad
gallias cum mercibus tenderet & in capite corſice cū
naui applicuiſſet:ancillamq; ſecum deduxiſſet: conti
git in ipſo loco gentiles diis ſuis ſolēnia celebrare . Et
dum tam naute q̃ nauigantes cū incolis īſule ad ſacri

ſicia deorum accederent:ſola iulia remanſit in naui. Comperto ꝙ chriſtiana eſſet felix quidam tribunus petiit ab euſebio ancillā eius pro q̃ttuor ex ſuis commutari:ad hoc ſolum ut eā ſacrificare cōpelleret. Qđ cum ille propter eius gratū ſeruitiū omnimode recuſaret:inito conuiuio naute ex induſtria euſebiū inebriarunt.Quo dormitante iuliā rapiunt:& ſacrificare nolentem alapis cedunt crinibus torquent: & dudum flagellant:tandem crucifixū confitentem cruci configunt:ubi poſt morulā ſpiritum emiſit.xi. calen. iunii.Monachi aūt qdā qui in inſula marmarica que uulgo gorgona dicitur habitabant diuina reuelatione moniti nauem aſcendentes corſicam deuenerunt: & corpus martyris xp̄i tollentes celerrime redierunt & in eorum inſula ſepelierunt:quod tamen proceſſu tēporis aica regina uxor deſiderii lōgobardorum regis inde brixiam tranſtulit:& in monaſterio eius nomini fabricato honorifice collocauit.

¶De ſcīs Caſto & Emilio martyribus. Cap. XXX.

CAſtus & emilius martyres in aphrica paſſi ſunt.Qui ut ſcribit beatus cyprianus libro de lapſis propter uerbi fidei confeſſionem per ignem conflagrati paſſiōis martyrium conſumauerunt.xi.calen.iunii.

¶De ſancto Deſiderio epiſcopo & ſociis martyribus. Cap. XXXI.

DEſiderius epiſcopus lingoneñ temporibus honorii & theodoſii imperatorum martyrium paſſus eſt.Nam dum uandali ligoneñ ciuitatem dudum obſeſſam debellarentur.Sanctus ep̄s murum aſcēdens ꝓ ſuo grege clementiam poſtulabat.Vādali uero urbē intrantes:& multitudinē ciuium xp̄m confitentiū trucidātes:ep̄m in eccleſia pro populo orantē reperientes ceperunt:& ſuo duci noīe creſco preſentauerūt.Qui cū ſe libentiſſime morti obtuliſſet:dū illi reſiduo populi parcere uellent:eductus ex urbe decollatur:nulla ꝓpter hoc erga gregē miſericordia peccatis exigētibus exhibita.Cū autem ſpiculator ep̄i portā urbis ītrare uellet:capite illiſo mox expirauit.Statiqꝫ ſaxis irruentibus ianua adeo obſtruitur:ut nulli deinceps per ipſam aditus patere poſſet in teſtimoniū martyris xp̄i nulli licere oſtēdens ut per ianuam illā intraret paganus unde ſanctus ep̄s exiuerat decollandus.Dū etiam ipſe gladiator xp̄i martyrē percuſſiſſet in libro diuino ibidem aperto ſanguinis nō nulle gutte ſtillantes plura folia perforarunt litteris omnino illeſis: q uſqꝫ hodie in teſtimonium conſeruat̄ miraculi. Sed paulo poſt craſcus in ciuitate arelatēſi a ſuis captus & hoſtibus traditus crudeli nece peremptus eſt. Sanctus uero deſiderius ſepultus eſt lingonis miraculis clarens.Inter que ſi quis intra eccleſie ſue ſepta falſo iurare ſcienter nititur:celeſti mox ultione punitur.Paſſus eſt autem decimo calendas iunii.

¶De ſancto Deſiderio alio epiſcopo & martyre. Cap. XXXII.

DEſiderius ep̄s lugduñ: cuius uita celebris mirabilibus fulſit paſſus ē ī eodē territorio lugduneñ uilla priſtiniano: cuius corpus modo ſepultū uenerat̄ in eccleſia uiēneñ:feſtumqꝫ eius ibidem.x.calen.iunii recolitur.

¶De ſcō Theopompo ep̄o & marty. Ca. XXXIII.

THeopompus ep̄s nicomedieñ in eadem ciuitate paſſus eſt cū quodā ſeneſio ſub diocletiano auguſto:qui primo anno imperii ſui illuc accedens iuſſit fieri ſtatuas ex auro apollinis & artemis & eas in tēplo productas a cunctis adorari.Cūqꝫ theopōpus ep̄s ad phanum eductus ſimulacra adorare noluiſſet: miſſus eſt ī clibanū ignis:in quo die & nocte illeſus ꝑmanſit.Nocte uero inde exiens luce celeſti preuia ad palatium diocletiani deuēit:oībuſqꝫ ianuis reſeratis diuinitus uſqꝫ ad lectū ſuum acceſſit:ſeqꝫ uiuentē poteſtans ad clibanū rediit.In cuius medio mane pſallens & oīno inuſtus repertus eſt.Quod dū īꝑator magie ipſius aſcriberet ut expiret canē in furnū mitti fecit:q ſubito incēſus ē Poſt hec theopōpus diebus.xxii.in carcere ſine ullo cibo detinet̄ ſed a domino cōfortatus uultu ilari īde ꝓducit̄.Tūc iuſſu imꝑatoris oculus ſibi dexter effodit̄: ſed ipſo ad carcerē redeunte ſibi a domino reſtituit̄: Quod dū diocletianus iteꝝ artibus magicis deputaret:accerſito ad ſe quodā egyptio maxīo mago theōna noīe induxit eū ad ep̄m ſuis preſtigiis occidendū: uoluit tamē primo artē eius uidere.Qui tauꝝ ferociſſimū ad ſe ductū dū in aure ipſius aliq̄ uerba dixiſſet ſubito in duas ꝑtes diſcerpſit:q̄ in lance pōderate eq̄liter penſauerūt.Tūc magus theopompo obtulit ſpirulas farinulas artis magice:& uenenum in calice demoniis plenū.Et cū ille hec oīa ſine leſione guſtaſſet magus cōuertitur:& cū eo carceri traditus ab eodem baptizatur.Nomēqꝫ ſibi ſeneſius īponit̄:inde ſanctus eductus & in terram ſupinus extenſus atqꝫ ad ſtipites ligatus lapis magnus uix ab.viii.uiris portatus: uētri eius ſuperponitur:ſed eleuatus lapis a ſeipō ultra.xv. cubitos diuinitus proſiliuit.Dehinc in eminēti ſuſpēſus pedibus:capite deorſum ſaxoqꝫ ingēti ad eius ceruicem alligato:fune quoqꝫ quo tenebat̄ preciſo:ut raptim tractus ad terram dirumperetur:ſine ulla leſione in pedibus ſtetit.Nouiſſime aūt decollatus eſt. Seneſius uero in defoſſo terre poſitus:humoqꝫ opertus equis ſuper inductus ut calcibus terram premerent: migrauit ad chriſtum.Quorum corpora nicomedie in eodem tumulo ſepulta ſunt.x.calen.iunii.

¶De ſancto Manaem diſcipulo. Cap. XXXIIII.

MAnaem diſcipulus herodis tetrarche collactaneus fuit. De quo ſcribitur act.xiii. cap.Hic fidei catholice doctor & propheta ſub gratia noui teſtamenti apud antiochiam in chriſto quieuit.ix.calen.iunii:ut dicit hieronymus in martylogio ſanctorum.

¶De.ſ.Ioāna uxore chuze diſcipula. Ca. XXXV.

IOāna diſcipula : de qua cōmemorat̄ luc. ultimo cap.que cū tribus mariis circa ſepulturā domini legitur fuiſſe ſolicita.Hec fuit uxor chuze procuratoris herodis antippe:qui fuit tetrarcha galilee:& hec poſt aſcenſionē domini cum diſcipulis fuit: eiſqꝫ ſedule miniſtrauit. Et apud hieroſolymam in pace quieuit nono calen. iunii ut dicit hieronymus ubi ſupra.

¶De ſancto Seruulo martyre. Cap. XXXVI.

SEruulus martyr paſſus eſt temporibus numeriani imperatoris in ciuitate tergeſtina ſub iunilio preſide. Qui nobilibus eiuſdē urbis parētibus & xp̄iaīs ortus p̄e

uidelicet Eulogio matre clementia ab annis puerili/
bus in fide doctus deo ſeruiens eccleſias frequētabat
& in oratione perſiſtebat. Et cum annorum eſſet. xii.
exiens ciuitatē in ſpelunca anno uno & mēſibus. viiii.
latuit eremiticam uitam ducens. Deinde celeſti uoce
admonitus ut parētes reuiſeret: qui eum ubiqꝫ per/
quirebant: ad ciuitatem deuenit: medioqꝫ itinere mi/
re magnitudinis ſerpentem inuenit. Quē primo qui/
dē uidens expauit: poſtea aūt confiſus in xp̄o ſignum
crucis edidit: & exufflauit in ſerpentem. Statimqꝫ co/
luber per mediū crepuit: ueniēſqꝫ ad parentes letāter
ſuſceptus eis cūcta que ſibi contigerāt enarrauit. Poſt
dies modicos eulogius mortuus eſt: & ſeruulus cum
matre uidua morabat᷑ & miraculis coruſcabat. ¶ Fi/
lius cuiuſdam ciuis a demonio uexabatur clamante
demone per os pueri: ꝙ ſi puer ad ſeruulum duceret᷑
ſtatim immūdus ab eo ſpiritus eiiceretur. Quem cū
dudum requiſiſſent: parentes puerꝝ ad ſeruulū dedu
xerunt: & que demon dixerat narrauerunt. Statimqꝫ
ſpiritus puerū elidens cepit dentibus frendere: & ſpu/
mans ipſum diutius agitaret. Seruulus uero inuocato
nomine trinitatis immundum confeſtim ſpiritum
ab eo eiecit & ipſum cum parentibus ad chriſtum cō
uertit. ¶ Vidua quedam famoſa nomine fulgentia fi
lium habens grauiter febricitātem ueniens ad ſcūm
iuuenem pro ſalute filii ſupplicabat. Qui domū eius
ingreſſus oratione premiſſa egrotantis manū tenuit:
moxqꝫ ipſum liberatum a febre de lecto produxit: &
una cum matre ad baptiſmi gratiā perduxit. ¶ Qui/
dam domum conſtruens ex alto ceciderat: qui ſemi/
uiuus iacebat. Quem in lectulo leuatum ſeruulo ob/
tulerunt: qui pro eo ad chriſtum orauit: & apprehen
ſa eius dextera ipſum illico incolumen eleuauit. Sed
quacunqꝫ detenti ualitudine ad eum concurrentes ſa
nitatem conſequebantur: multiqꝫ gentilium conuer
tebantur. ¶ Deniqꝫ tentus a iunilio preſide ut idolis
immolaret: cum ſacrificare cōtempſiſſet: primo ner/
uis ceditur: dehinc in equuleo ſuſpenditur & torque
tur: eiuſqꝫ latera unguibus laniantur. Et poſt hec de/
poſitus oleo feruēti perfunditur: ſed in his omnibus
conſtantior redditur. Et cum preſes putaret ꝙ magi
cis artibus ſupplicia ſuperaret: lotio fetenti ipſum la/
uari iuſſit: ut ſic more gentili maleficia expellerent.
Sed uirtus diuina fetorem in balſami fragrātiā in na/
ribus omnium cōmutauit. Et cū populus ipſum in/
nocentem clamaret: preſes timore multitudinis ipm̄
extra urbem eductū gladio iugulari fecit. Cuius cor/
pus mater cum omnibus per eum conuerſis in eadē
ciuitate omni letitia ſepeliuit. ix. calen. iunii.

¶ De ſanctis Donatiano & Rogatiano martyribus. Cap. XXXVII.

DOnatianus & rogatianus fratres in galliis
ciuitate nāmetis tēporibus diocletiani &
maximiani paſſi ſunt. Qui cum in dicta
ciuitate reſiderent: & precepta imperato/
ris chriſtianos ad immolandū compellentia audiuiſ/
ſent. Donatianus iam ſenex germanū corde fidelem
baptizari cupiebat: anteq̄ perſecutor de quo intelle/
xerant: ad urbem attingeret: ſed tamen cum propter
ſacerdotis abſentiam baptiſmum habere non poſſet:
ambo fratres ad dominum orauerunt: ut martyriū
rogatiano pro baptiſmo ſuccederet: quod & factum
eſt. Nam ambo comprehenſi & in cataſta extenſi ac
laniati: deine lancea militari perfoſſi: nouiſſime capi/
te ceſi ſunt nono calendas iunii.

¶ De ſcis Anolino & ſociis mr̄ibus. Ca. XXXVIII.

ANolinus cuſtos carcerum erat ſub prefe/
cto urbis almachio tempore maximiani.
Cū autē almachius urbanum papā detē/
tum in carcere cuſtodiendū anolino tra/
didiſſet: & ſermōes ſancti pape anolinus cū tribus tri
bunis audiuiſſet: conuerſi ſunt ad xp̄m: & ab urbano
pontifice in carcere baptizati. Quod prefectus cōperi
ens anolinū teneri fecit: & ſacrificare nolentem confe/
ſtim iuſſit capitalē ſubire ſententiam Tribunos uero
xp̄m confitentes: primo quidem grauiter laniatos ad
ſacrificia duci mādauit. Sed audiēs eos ī idolū conſpu
iſſe: ipſos eodem loco decollari p̄cepit. Qui paſſi ſunt
. ix. calend. iunii: ſepulti iuxta ſcōs tyburtium & uale/
rianum

¶ De ſcō Vrbano papa & martyre. Cap. XXXIX.

VRbanus papa & martyr huis nominis pri
mus natione romanus ex patre pontiano
de regiōe uia latina: calixto papē primo in
ep̄atu romāo ſucceſſit: ſeditqꝫ annos. viii.
mēſes. ii. dies. xii. Hic genere nobilis ab infantia xp̄ia/
nus uirtute abſtinētie & caſtitatis ornatus: dignitatis
officiū uirtutū ſtudiis adornauit. Multoties pro fide
ex urbe p̄ſcribit᷑: ſed a fidelibus clam reuocat᷑. Huius
tēpore īcepit eccleſia rome p̄dia poſſidere: de q̄bus ſan
ctus pōtifex clericis & notariis qui geſta martyrꝝ cō/
ſcribebant ſumptus miniſtrabat. Ante enī eccleſia ad
iſtar apoſtoloꝝ in cōi uiuebat: pecunias tātū recipiēs
pro egenis. Hic multos xp̄ianos ad fidem conuertit.
Valerianū ſponſum ſancte cecilie & fratrem eius ty/
burtium nedū baptizauit: ſed ad martyrii palmā ex/
hortando perduxit. Poſtq̄ aūt beata cecilia ſancto pa/
pe urbano domū ſuam tradidit dedicandā: & ipſa in
eadem uitā martyrio finiuit. Vrbanus predicationi &
baptizationi inſiſtens fidelium ab almachio prefecto
urbis capitur: & in carcere detinetur: deinde ſibi obla
tus cū prefectus eidem chriſtianitatem opponeret: &
theſauros cecilie requiſiſſet: Reſpondit urbanus: ꝙ
plus mouebatur almachius concupiſcentia theſau/
rorum q̄ cultura deorum. Et cum ipſum prefectus
ſuperare non poſſet: anolino tribuno in cuſtodia tra/
didit: ubi exiſtens anolinum cū aliis tribus tribunus
cōuertit: ut ſupra p̄xime dictū eſt: quibus p martyriū
aſſūptis. Vrbāus ad ſimulacra ducit᷑: & thura īponere

perurgetᷓ.Sed orãte ſancto idolũ cecidit:&.xxii.ſacer/dotes ignem miniſtrãtes occidit:quem in ipſo loco ꝑfectus decollari iuſſit: cuius corpus marmenia uxor carpaſii nup cõuerſa cũ filia lucina ſepeliuit cũ cecilia tyburtio ualerião & maximo in eodẽ ſepulchro: qui paſſus eſt.viii.calẽ.iunii circa annũ domini.ccxx. Hic cõſtituit:ut oĩa uaſa eccleſiaſtica ad ſacrũ miniſteriũ ꝑtinentia aurea uel argẽtea fierent uel ſi pauper eſſet eccleſia ſtannea:nõ autem uitrea ꝓpter fragilitatẽ:nec lignea ꝓpter poroſitatẽ:nec cuprea ꝓpter nauſeam & abominationem.Hic etiã fecit ordinationes.iii.ꝑ mẽſem decembr̃ preſbyteros.xii.diacones.viii. ẽpos per diuerſa loca numero.xv.& ceſſauit ẽpatus dies.xix.

¶De ſancto Niceto martyre. Cap. XL.

NIcetus martyr:quod interꝑtatᷓ uictor:gothoꝶ gente oriũdus ſed ab eoꝶ prorſus uitiis alienus ab annis puerilibus ꝑ ſanctũ theophilum gothoꝶ epm: qui & primo cõcilio nicee celebrato ĩterfuerat in fide doctus & baptizatus eſt.Cũ autẽ inter gothos diſcordia orta eẽt: & due ex eis partes fierẽt:quaꝶ uni fritirgenes alteri uero athanaricus p̃fuit & ipſe partes ad inuicẽ decertaſſent:fritirgenes ab athanarico uictus ẽ:Qui ſe tũc contulit ad preſidiũ romanoꝶ:& ab ĩperatore ualẽtiniano ad xp̃ianitatẽ ſuſcipiendã cum ſuis inductus: ſumpta romana militia q̃ erat in thratia cruceq; Xp̃i preuia aduerſarios expugnauit. Qua ꝓpter athanaricus cũ ſuis fidẽ ſuſcepit.Et ſuccedẽte p̃dicto theophilo ẽpo urphilo qui & ipſe cõſtantinopoli ſecũdo fuerat cõcilio celebrato:oẽs gothi partis illius ab eodem urphilo in fide docti & baptizati ſunt.Qui etiã ẽpus ſacre ſcripture libros de latino tranſtulit in linguam gothoꝶ:ut populum ad fidei rudimẽta perduceret. Nicetus aũt qui xp̃iane parti adherebat xp̃m uiriliter predicabat.Qui ab aduerſariis athanarici gothis:qui iuxta danubium habitabant:detẽtus & ad fidem xp̃i denegandã compulſus eſt.Quod cũ facere recuſaret: in ignẽ copioſum mittitur:& ſic ſpiritũ deo reddens martyr dignus efficitᷓ.¶Cũ autem quidã noĩe marianus de ciuitate maſcupſtia olim ſancto martyri amicitia ſp̃eali cõiunctus corpus eius requireret:& furorẽ gothoꝶ gentilium formidaret: nocte conſurgens ad corpus perquirendũ acceſſit:ueꝶ cum locũ ignoraret:ſtella ſibi apparente:& ut olim magis uiã oſtendente ad locũ perducitur:qua ſupra corpus martyris quienſcẽte ſacre ſibi reliquie reuelanᷓ:& ab eodẽ collecte in domũ ſuam honorifice collocanᷓ:multaq; ſanitatum miracula eaꝶ uirtute demonſtranᷓ.Proceſſu uero tẽporis a fidelibus eccleſia in ciuitate cõſtruitᷓ & corpus martyris illuc transferᷓ:ſolo manus pollice ad eius ſolatiũ mariano dimiſſo. De corpore uero ſacro nihil amplius ullo tẽpore potuit amoueri. Nã dũ auxentius ẽps maſeupſtie eccleſiam fabricaſſet: & de reliqis ſanctoꝶ tharaci probi & andronici de auarzana urbe uicina partẽ pro cõſecratione eccleſie obtinuiſſet:promiſſione facta ꝙ de reliquiis niceti martyris partẽ in recompẽſatione referret: apertoq; ſepulchro manũ ad auferendũ ex mẽbris aliquid poſuiſſet confeſtim manus eius arida & contracta facta eſt:nec prius reſtituta donec ẽps de temeritate penitens:manum ut poſuit pro conſequenda ſanitate ad corpus reduxit.¶Poſt temporis decurſum corpus ipſum uenetias tranſlatum quieſcere dicitur in eccleſia ſancti nicolai.Paſſus eſt aũt ſanctus maᷓ.viii.cal.iunii.

¶De ſcõ Zenobio ẽpo & cõfeſſore. Cap. XLI.

ZEnobius ẽps ciuis florentine urbis nobiliſſimus a puerilibus annis diuinitus litteris ĩbutus:ſanctitate cõſpicuus:poſt minores gradus ad ẽpatum eiuſdẽ ciuitatis electus eſt.In quo multo tpe preſidens gregẽ dominicũ uerbo & exẽplo ſolicite pauit:& multoꝶ ſignoꝶ gloria ſplẽduit.¶Inter que dũ quidã eccleſie ſue predia occupaſſet:nec ſepius admoniti ea reddere uellẽt ſubita morte pereuntes exẽplo ſuo alios nedũ ad reſtitutionẽ:ſed ampliorẽ dotationẽ florentine eccleſie ꝓuocarũt.¶Matrone quedã apoſtoloꝶ limina uiſitans unicũ ſuum paruulũ ſecũ deducens cũ febricitantem zenobio ẽpo cõmendauit:& romã perrexit: quẽ ipſe materno more diligẽter fouit:Cũq; die q̃dã neceſſitate eccleſiã adiſſet:& mater ipſo inſtãti rediẽs filiũ eadẽ hora expiraſſe repperiſſet:corpus eius in ulnis accepit:& cũ lachrymis ante pedes uiri dei ꝓiecit: quẽ ille ſua oratione continuo ſuſcitauit.In cuius teſtimoniũ locus in quo genua fixit geniculus uocatur: qui ſi aliquando a quaq; beſtia immunditia polluitᷓ mox diuina ultione beſtia illa punitᷓ.¶Alia uice egreſſus de ciuitate iuuenẽ qui ad tumulũ portabatᷓ inuenit: pro quo depoſito pheretro exequias celebrauit. Rogatus quoq; ab aſtantibus pro eius ſuſcitatione ipſo quoq; ex humilitate diutius recuſante tandẽ acquieſcens pro ipſo dudũ orauit:& populũ omnem kiriel. clamare admonuit:ſicq; iuuenem ad uitam reduxit. Quieuit in pace maturus etate.viii.calẽ.iunii. Sepultuſq; eſt ĩ eccleſia ſancti laurẽtii.Inde poſt aliquot annos trãſlatus in eccleſiã ſancte uirginis reparate.In cuius trãſlatiõe facta tpe hyemali arbor quedã quã cãu ipſius pheretrũ tetigit:ſubito flores produxit.

¶De ſcõ Dionyſio ẽpo mediolaneñ. Cap. XLII.

DIonyſius epiſcopus mediolañ tẽpore conſtãtii filii cõſtantini claruit.Qui ab eo aliquando circũuentus arriane hereſi ſubſcripſit.Et poſtmodũ compunctus ab euſebio uercelleñ ẽpo cuius erat in baptiſmate filius ueniam petiit.Cui ille penitentiã indixit: ꝓpter quod a conſtantio ad cappadociam in exilio delegatus ibidẽ pro chriſti fide & catholice ueritatis aſſertione uitã finiuit.viii.cal.iunii.Cuius reliquias ſanctus baſilius ceſaree cappadocie epiſcopus poſtmodum ambroſio mediolañ epiſcopo tranſmiſit:quas ille deuote ſuſcipiens honorifice ibidem recondidit.

¶De ſcõ Mutio abbate. Cap. XLIII.

MVtius abbas ut rettulit compres hieronymo in uitis patrum.Primo gẽtilis fuit & latronum princeps ac ſepulchroꝶ uiolator.Qui cũ nocte quadã ad domum deo dicate uirginis deueniſſet expoliãdi gratia:ſubito ſoporatus uidet in ſomnis quendã regali habitu indutũ eum a flagitiis deſiſtere monẽtem:alioquin mortẽ turpiſſimam cõminantẽ:uidetq; monachoꝶ militiã:& eorum ducẽ:qui nomine mutii ꝙ iuſſa adimpleret illi regi promittebat.Euigilans ergo ſubitoq; conuerſus ad eccleſiã confugiens baptiſmũ ſuſcepit: & ad eremũ tranſiẽs in ſanctitate nimia ſolitariã uitã duxit:multoſq; diſcipulos habuit.Semel tantum in

hebdomada.i.dominica die panē ſibi miſſum diuini
tus comedebat:nullūq; aliū de cetero cibū ſumebat.
¶ Adoleſcens quidā ad eū accedens ab eo monachus
efficiť:& dū ab eo monachali habitu ueſtitur:cepit iu
uenis dicere q̄ optaret ſe ab eodē patre mortuum ue
ſtiendū:quod ſe mutius facturū ꝓmiſit.Cum autem
poſt aliquot annos iuuenis deceſſiſſet:& eū abbas in/
duiſſet:interrogatus ab eo an ipſum ſufficienter idue
rat.Reſpōdit defunctus q̄ ſic:& q̄ promiſſa optime
impleuerat.Itē cum quendā in extremis conſtitutū
uiſitare curaret:& multa ſibi & comitibus uia ſupe/
reſſet:ſolq; iā ad occaſum feſtinaret:precepit ſoli ut ſe
modicū expectaret:quod & ſol fecit nec occubuit:do
nec mutius cū ſociis ad locū peruenit: ubi monachū
iam defunctū inueniēs:eūq; uocās interrogauit quid
preoptaret an ad uitā preſentē redire an ſomno ſuo
quieſcere.Qui reſpōdens q̄ magis cuperet diſſolui &
eſſe cum chriſto iuſſus a ſancto in pace obdormiuit.
¶ Alteri quoq; in extremis laboranti qui conſcientia
ꝑmente mortis exitū expauebat.Rogatus ab illo tres
annos ſibi ad penitentiā conceſſos a domino ipetra/
uit.Quē ad eremū deducēs poſt trienniū ad domum
ſuā quaſi angelū reduxit.Nocteq; ſuperueniēte ille q̄/
ſi dormitās expirauit:quem abbas mutius ſepeliuit.
Hic etiā frequēter ad loca remotiſſima in momēto di
uinitus ꝓ uoto euectus ē.quieuit aūt i xp̄o.viii.cal.iunii.

¶ De ſcō Mutio cōfeſſore monacho. Cap. XLIIII.

Mutius alius monachus:ut dicit heraclides
cū ſecularis uir eſſet:mūdo abrenunciare
deſiderans cū filio paruulo octo annorū
ad monaſteriū acceſſit:& tam diu cū īfan
te pre foribus excubauit:donec inſtātia improbitatis
cōtra conſuetudinē cenobiorū cum filio ſuſciperetur.
Intranſq; monaſteriū a filio ſeiunctus eſt:ut iā non ſe
patrem eſſe memineret.Quod ut plenius ꝓbaretur:
de induſtria negligebať paruulus ſqualidis indutus:
colaphis etiam ſine cā ſepiſſime ceſus:ita ut nunq̄ ui/
deret filium niſi lachrymarū ueſtigiis genis ꝑfuſum.
Pro amore xp̄i nihilominus & obediētie uirtute rigi
da hec oīa patientiſſime tolerabat. Cū die quadā ab/
bas flere uidiſſet infantē:iuſſit patri ut filium iacta/
ret in flumē:qui non adeo cito mandauit:q̄ celeriter
mutius iuſſa cōpleuit.Sed procurati fratres de indu/
ſtria paruulū de flumīe rapuerūt.Tūc abbati a domi/
no reuelatū eſt:ſanctū mutium hac obedientia hebra
he patriarche meritū acquiſiſſe.Hec heraclides.

¶ De feſto corporis Ieſu Xp̄i. Cap. XLV.

Feſtiuitas corporis ieſu xp̄i ab urbano pa/
pa quarto nuper inſtituta eſt uidelicet an/
no domini.M.cclxiii.āno pōtificatus eius
primo.Cuius inſtitutionis cā motiua fuit
miraculū quod tunc tēporis apud uulſinū caſtrū ap/
paruit.Cū enim quidā preſbyter de ueritate ſacramē
ti aliquid heſitaret:& ſacrā hoſtiam confregiſſet:ſubi
to ſanguis uiuus ex hoſtia manare cepit:& corporale
adeo cruore tinxit:quod nulla unq̄ lotione deleri po
tuit:ſed in teſtimoniū miraculi uſq; in preſens in cor
porale ſanguis permanet:& uiterbii:ubi tunc erat cu
ria pro reliquiis reſeruatur.Hoc igitur miraculo pri
cipaliter inductus romanus pontifex urbanus quar/
tus.Huius ſacramēti deuotione affectus pie ſtatuit ꝑ/
fate inſtitutionis memoriam prima quinta feria poſt
octauas pentecoſtes a cunctis fidelibus celebrari:ut q̄
per totum anni circulū eo utimur ad ſalutem:eius in
ſtitutionē illo tempore ſpecialiter recolamus:quo ſpi
ritus ſanctus diſcipulorum corda edocuit ad plene co
gnoſcenda huius myſteria ſacramenti.Nam & in eo
dem tēpore cepit hoc ſacramentū a fidelibus frequē/
tari.Legitur enim in actibus apoſtolorū:q̄ erant per/
ſeuerantes in doctrina apoſtolorum & cōicatione fra
ctionis panis & orationibus ſtatim poſt ſancti ſpiri/
tus miſſionem.¶ Cum aūt hoc glorioſum ſacramē
tum ſit quoddam ſingulare donariū nobis a chriſto.
donatū:& quattuor ſunt que donū quodlibet extol/
lunt:ubi uidelicet concurrunt.In dāte liberalitas: In
dono precioſitas:In modo congruitas:In ſumēte ue/
ro neceſſitas & utilitas.¶ Iccirco circa corporis xp̄i ſa
cramentū quattuor occurrunt cōſideranda:uidelicet
in domino largiente liberalitas generoſa.In dono ex/
cellente ꝓcioſitas ualoroſa.In modo congruente op/
portunitas ſpecioſa.Et in homine ſumēte utilitas fru
ctuoſa.¶ Circa primū ſciendū:q̄ chriſti liberalitas in
hoc ſacramēto apparet ex eo q̄ ibi ſumme relucet di/
uina omnipotentia:ſapientia & beniuolentia. Cū enī
homo in aliquo opere totū ſuū poſſe & ſcire & uelle
nihil amplius poteſt.In hoc aūt dono apparent ſum/
me.Primo dei oīpotentia:que in ſacramento eodem
mirabilia tot operatur.In tribus enim operibus ma/
xime apparet oīpotentia dei.ſ.in creatione:incarnatio
ne & cōſecratione. Opus aūt incarnationis preponiť
operi creationis.Vnde auguſtinus.Homo deus de uir
gine natus potentius opus eſt q̄ mūdus de nihilo crea
tus.Opus aūt cōſecrationis adhuc apparet mirabili/
bus q̄ ipſa incarnatio triplici ratione.Primo quia in ī/
carnatione creator factus eſt creatura. Nā uerbū ma/
nens quod erat:aſſumpſit hominem quod non erat.
Hic aūt creatura fit creator:panis namq; ſubſtantia:
que eſt creatura inanimata:efficitur caro xp̄i: que eſt
caro dei:& ſic ſubſtantia panis fit ſubſtātia unita ſub/
ſtantie dei.¶ Secundo quia opus incarnationis factū
eſt ab ipſa trinitate immediate nulla creatura coope/
rante.hic autem licet tranſmutatio fiat a deo : tamen
mediante & cooperāte homine ſacerdote & aliquan/
do peccatore.¶ Tertio quia īcarnatio ſemel facta eſt
nunq̄ iteranda:conſecratio autem corporis xp̄i quo/
tidie & multoties iteratur.¶ Secūdo apparet hic ma
xime dei:ſapientia:que ipſum ſacramentū in teſtamē
to ueteri pluries prefigurauit.Sapientis aūt eſt opus
ſubtile preuidere:& pluries etiā formaliter deſignare
Et quāuis multimode hoc uenerabile ſacramentum
in ueteri teſtamēto fuiſſet ꝑfiguratū. ¶ Principaliter
tamen eius apparēt figure:Tēpore legis nature: Tem
pore legis ſcripte:& tempore prophetie.Tēpore legis
nature:Figura huius habetur in ſacrificio melchiſe/
dech:qui fuit rex hieruſalē & ſacerdos dei:ut dictum
eſt ſupra de melchiſedech:qui ſacrificiū ſuū deo ob/
tulit panis & uini:ut habetur gen.xiiii.Hic enim pre/
figurauit xp̄m uerum regem iudeorū & ſacerdotem
ſummi patris:de quo pater eius ſecundū carnē dauid
prophetauerat dicens:Tu es ſacerdos in eternū ſecun
dū ordinem melchiſedech:qui ſacrificium ſui corpo
ris & ſanguinis ſub eiſdem ſpēbus obtulit deo patri.
¶ Tēpore legis ſcripte:Figura huius habetur de mā/
na quod deus pluit patribus in deſerto: quod ab he/

breoꝝ populo in diuerſis uaſibus recollectũ.ſ.a qbuſ/
dã in magnis a quibuſdam in paruis ſemp eiuſdẽ mẽ
ſure inueniebatur:& ad oẽm ſaporẽ edentis cõuerte/
bat̃:quo pane aliti ſunt patres in deſerto uagantes:do
nec in terrã ꝓmiſſam de fructibus guſtauerũt.Quo p̃
figurabatur hoc ſacramentũ quod integraliter ſumi
tur ab oĩbus in quacũq; q̃titate hoſtia tribuat̃:qđ etiã
ſecundũ affectionẽ ſumẽtis ſic in eo ad oẽm ſaporem
uirtutis uel uitii opat̃.Et hoc pane nos ali oportet in
deſerto p̃ſentis ſeculi pegrinãtes:donec ad terrã cele/
ſtis patrie deueniẽtes ip̃m xp̃m uẽtris uirginei fructũ
in ſuo fonte guſtemus.¶Tẽpore ꝓphetie: figura ha/
bet̃ in helia qui fugiẽs a facie iezabelis in deſerto ꝑua/
gãs obdormiuit in umbra iunipi:quẽ angelus excita/
uit & ſubcinericiũ panẽ oſtendit:quo refectus in eius
fortitudine ꝑagrauit uſq; ad montẽ dei.Quo p̃ſigna/
bat̃ peccator qui fugiens a facie tẽtatiõis in deſerto p̃/
ſentis ſeculi laſſus in cõtẽplatione arboris crucis qete
inuenit.Ibiq; carnem xp̃i ſub ſpecie panis ſub cinericii
pẽdentẽ accipit:quo cibo refectus ſecurus ꝑambulat
uſq; ad montẽ etherei regni.Iccirco hoc ſacramentũ
dicit̃ uiaticũ:qa panis uiatoꝝ. Tertio apparet in ipſo
ſumme dei beniuolẽtia:qui dedit.¶Primo ſe ipſum.
Nõ enĩ dedit celũ nec angelũ:nec apoſtolũ:nec matrẽ
ꝓpriã:ſed corpus ſuũ ad timo.ii.dedit ſemetipſum ꝓ
nobis &c.¶Secũdo dedit ſe in cibũ nõ in ſociũ nec in
ſeruũ:ſed in eduliũ.Auguſtinus uox dei de celo:cibus
ſum grandiũ:creſce & mãducabis me &c.¶Tertio ĩ/
ꝑpetuũ:nõ uſq; ad annũ:nec decẽniũ:nec cẽtẽniũ : ſed
uſq; ad ſeculi finẽ matth.ult.Ecce ego uobiſcũ ſum oĩ
bus diebus uſq; ad cõſumationẽ ſeculi.¶Circa ſecun
dũ ſciẽdũ q; huius doni p̃cioſitas apparet:ex eo q; ip̃a
caro & ſanguis xp̃i nobis donant̃:quo nihil p̃cioſius
eſſe poteſt:qa caro deifica & uerbo unita ut dictũ eſt.
¶Circa cuius ueritatẽ dubitari cõſueuerũt prĩcipali/
ter.vii.que & ſi ratiõibus ꝓbari nequeãt:quia fides no
ſtra que eſt deſupnaturalibus nõ ſubeſt argumẽtis ſci
entiaꝝ naturaliũ:tamẽ aliqbus naturalibus exemplis
oĩa dubitabilia aliq̃liter pſuadent̃.¶Primo enĩ dubi
tat̃ qũo panis in carnẽ & uinũ in ſanguinẽ trãſmutat̃.
Huius exẽplũ naturale habemus:q; panis quẽ come/
dimus in uerã hominis carnẽ : & uinũ qđ bibimus in
ueꝝ ſanguinẽ naturaliter cõuertit̃:poſt certũ horaꝝ
ſpatiũ opante natura.Quid ergo miꝝ ſi qđ natura fa
cit ĩteruallo aliquaꝝ horaꝝ deus ſine tpe opatur. Ip̃e
enĩ naturã creauit & eius curſum ſua oĩpotẽtia muta
re poteſt.¶Secũdo quo mõ accidẽs nulli ĩnitat̃. Acci
dẽtia.n.ſine ſubiecto in eodẽ exiſtũt qđ pre oĩbus du/
bitabilius uidet̃.Nõ enĩ illa rotonditas & albedo & ſa
por & alia accidẽtia ſunt panis:quia panis ibi nõ ẽ:nec
corpis xp̃i qa utpote corpus humanũ talia accidentia
nõ habet:nec aeris:qa tali luce a nullo corpe colorat̃:
ergo in nullo ſubſiſtũt.Sed in ipſis naturalibus appa/
rẽt aliquãdo accidentia:que nulli ſubſtãtie corporee ĩ
nitunt̃:ſicut curuitas remi in aqua:nõ enĩ talis curui/
tas eſt accidẽs remi:q rectus eſt : nec aque que ſine re/
mo tale accidẽs nõ habet:ergo ĩ nullo ſubſiſtit.¶Ter
tio qũo corpus in hoſtia collocat̃:uidet̃ enim mirabi
le qualiter xp̃s qui deus eſt & homo pfectus ſub mo/
dici panis ſp̃e continet̃.Sed ſiqs aduertat qualiter ſola
ſubſtantia trãſmutat̃:uidebit euidenter:q; ſubſtantia
que non ſuſcipit magis nec minus:ſub illa modica ho
ſtia cõtineri poteſt.Sicut enim ibi ſunt accidentia pa/
nis ſine ſubiecto ſic & ibi eſt ſubſtãtia corpis ſine ali/
quo accidente:& ꝑ cõſequẽs nulla eſt ibi dimẽſio quã
titatiua ſine qua ſubſtantia magni corpis ſub q̃titate
minimi corporis cõtineri põt. Huius exẽplum in na/
turalibus habemus:q; ad hoc ut.ſ. uiſibile corpus ab
oculo uideat̃ neceſſe eſt ut dicit Aꝝ.q; forma uiſibilis
ſit in pupilla:& ſic colũna & domus ab oculo uiſa eſt
in pupilla nõ q̃titatiue ſed formaliter:& mõtẽ maxi/
mũ in modico ſpeculo uidemus.¶Quarto qũo ĩ plu
ribus nõ multiplicat̃:unũ enĩ & idẽ corpus xp̃i ĩ mul
tis & ĩſinitis altaribus ꝑ diuerſas mũdi ꝑtes in multis
hoſtiis eodẽ tpe cõſiſtit:nec tamẽ ex hoſtiaꝝ multitu
dine corpus unicũ plurificat̃:qđ etiã in celo & in alta/
re tamẽ diuerſimode cõtinet̃.In celo enim corpaliter
in hoſtia ſacramẽtaliter.Huius exemplũ habemus q;
unius & eiuſdẽ hominis imago in diuerſis & multis
exiſtẽs nõ plurificat̃.Et in ſeipſa ſubſiſtit corporaliter
in ſpeculis uero formaliter.¶Quinto qũo diuiſus nõ
lacerat̃.Cũ.n.hoſtia ꝑ partes diuidit̃ :corpus nõ fran/
git̃:ſed in q̃libet q̃tũcũq; minima particula ĩtegraliter
cõtinet̃.Huius exẽplũ appet ĩ ſpeculo: in quo cũ uni/
us hominis una ſola cõſiſtat imago:ſi ꝑ ꝑtes diuidat̃:
in qualibet parte etiã modica ĩtegraliter imago eadẽ
reſultat.¶Sexto qũo ſumptus nõ cõſumat̃.Nã nõ eſt
adeo mõ in orbe tã maximus q toties ſumptus amõ
nõ eſſet cõſumptus.Huius exẽplũ apparet in candela
a qua ſi lumẽ ab ĩſinitis cãdelis recipiat̃ appoſitis : lu/
mẽ tamẽ ip̃m nunq̃ minuit̃.ſed ſemp eodem ſplendo
re relucet.Triticũ etiã qđ a mũdi exordio ſemper oẽs
homines comederũt:nunq̃ cõſumere potuerũt.¶Se
ptimo qũo in diuerſis diuerſimode opat̃.Nã ſicut il/
le q digne ſumit:remediũ ſuſcipit:ſic ĩdigne ſumens
iudiciũ ſibi mãducat & bibit.Huius exẽplũ eſt de una
& eadẽ medicĩa que duobus egris a medico data uni
bene diſpoſito opat̃ ad ſanitatẽ:alteri male diſpoſito
opat̃ ad mortẽ:nõ ex defectu medicine:ſed ex mala ſu
mẽtis diſpoſitiõe.Sic ergo de ueritate huius ſacramẽti
cõſtare poteſt ioan.vi.Caro mea uere eſt cibus & ſan/
guis meus uere eſt potus. ¶Circa tertiũ notandũ q;
modi cõgruitas ſiue opportũitas appet ex eo q; iſtud
ſacramentũ nõ dat̃ in forma ꝓpria:ſed ſub ſp̃e aliena
.ſ.panis & uini.Circa qđ tria uidẽda ſunt.¶Primo q̃/
re ſub bina ſpecie dat̃:uidelicet caro ſub ſp̃e panis : &
ſanguis ſub ſp̃e uini.Ad hoc reſpõdet thomas ĩ hym/
no.d.qbus ſub bina ſp̃e carnẽ dedit & ſanguinẽ:ut du
plicis ſubſtãtie totũ cibaret hoĩem.Hõ.n.ex aĩa & cor
pore conſiſtit.& ꝑ hoc appet:q; hoc ſacr̃m eſt refectio
utriuſq;.Nã caro ẽ refectio corpis & ſanguis aĩe:qa aĩa
oĩs carnis in ſanguĩe ẽ.leu.¶Scđo q̃re hoc ſacr̃m ſub
aliena ſp̃e occultat̃.Hoc ãt fecit xp̃s prĩo ad oſtẽdẽdũ
miraculũ:in hoc.n.dei oĩpotẽtia apparet mirabilis: q̃
in ſacr̃o eodẽ tot mirabilia opat̃:qđ nõ cẽt:ſi in ꝓpria
forma traderet̃.Secũdo ad augendũ meritũ.Nã dicit
gregorius:fides nõ habet meritũ:cui humana rõ p̃bet
expimentũ.Maximũ.n.meritum fidei eſt credere: qđ
homo nõ uidet:ĩmo quod natura ꝑ oẽs ſenſus diſſua
det.Tertio ad euitandũ faſtidiũ.Nõ.n.poſſet homo ſu
mere carnẽ & ſanguinẽ xp̃i in forma ꝓpria:qđ & gu/
ſtus faſtidiret:& animus abhorreret.¶Tertio quare
ſub forma panis & uini potius q̃ alioꝝ elemẽtoꝝ tra/
dat̃.hoc aũt ſit ꝓpter tria.Primo ꝓpter magis accepta

bilé ſumptioné.Sunt.n.comeſtibilia q̄ ab aliq̄bus abo
minanť:ut porri & cepe:quedá q̄ recuſanť pp aliquá
egritudiné ut piſces ab egrotis:quedá q̄ nō repiunť ꝑ
diuerſitate tépoꝝ uel locoꝝ ſicut pepones q nō inue/
niunť hyeme:& cothurnices citra martyr q̄dá q̄ cari/
us emunť ut perdices.Ideo dať hoc ſacrm̄ ſub talibus
ſpēbus:que ita ſunt cōformes nature ſic delectabiles
guſtui:ſic oībus locis & téporibus repertibiles:ſic co/
pioſiter abūdantes:ut nullo faſtidio:uel egritudine:i/
opia:uel caritudine qs excuſeť ab huius ſacri ſumptio
ne.Secūdo ꝑpter myſticá ſignificationé:ut ſicut panis
& uinū ſunt naturalia & principalia corpis alimenta.
qa panis cor hoīs cōfirmat:& uinū letificat: ſic p hoc
appareat:ꝙ hoc ſacrm̄ eſt aīe plena refectio uita & ali/
métū.Tertio ꝑpter oſtédendá unioné:ut ſicut ex mul
tis granis unus panis cōficiť:& ex multis racemis unū
uinū eliquať:ſic oſtédať:ꝙ p hoc ſacrm̄ unitatis mul/
ti fideles q ſunt mébra xp̄o capiti in uno eccleſie cor/
pore uniunť.Ro.xii.Sicut.n.in uno corpe multa mé/
bra habemus.& infra:ita multi unū corpus ſumus in
chriſto.& hec eſt rō auguſtini.¶Circa.iiii.notádū eſt:
ꝙ utilitas huius ſacri apparet eſſe ſeptuplex.Prima eſt
dominice paſſiōis commemoratio.i.coꝝ.xi.Quoties
mádu.pané hūc & ca.bi.mor.domini an. Secunda eſt
xp̄i & ſumétis unitio.Io.vi.qui mádu.me.car.& bibit
me.ſang.in me ma.& ego in eo.Tertia eſt demonis ex
pugnatio:unde cátat eccleſia:O ſalutaris hoſtia q̄ celi
pádis hoſtiū:bella p̄munt hoſtilia:da robur:fer auxi/
liū.Quarta eſt peccatoꝝ remiſſio.Quinta eſt omniū
uirtutū & gratiaꝝ infuſio:unde diciť eucharistia: qđ
eſt bona gr̄a ab eu qđ eſt bonum & charis gr̄a.De his
duabus utilitatibus dicit ſanctus thomas:nullū ét ſa/
cramentū eſt iſto ſalubrius:quo purganť peccata:uir
tutes augenť:& més oīum ſpiritualiū chariſmatum
abundantia impinguatur. Sexta eſt pene purgatorie
expiratio:qđ gregorius p multa exempla ꝓbat in.iiii.
dial.& ſatis diffuſe:unde dicit thomas Offerť in eccle/
ſia pro uiuis & mortuis:ut oībus ꝓſit:qđ eſt ꝑ ſalute
oīum īſtitutū.Septīa é eterne glorie collocatio.Io.vi.
Qui mádu.me.car.& bi.me.ſang.habet uitá eter.& ī/
fra.Qui mandu.hunc panem uiuit ineternum.

¶De ſcō Eleutherio papa & martyre. Ca. XLVI.

ELeutherius papa & martyr natiōe grecus
patre abūdio de oppido nicopoli ſothero
epo romano in pōtificatu ſucceſſit:& ſedit
annos qndecim méſes.vi.dies.v.Hic acce/
pit epiſtolá a lucio rege británico:ut p eius mádatum
xp̄ianus efficereť:cui papa miſit duos religioſos uiros
uidelicet fuganū & damianū:q regé p̄dictū & populū
cōuerterūt.Hic cōſtituit q̄ alias apoſtolo decreta fue/
rát.ſut nulla eſca uſualis a xp̄ianis fidelibus repudia/
reť:quá deus creauerit:q̄ tamé rōnabilis & hūana eſt.
Hic fecit ordīatiōes.iii.ꝑ méſem decembr̄.p̄ſbr̄os.xii.
diacones.viii.ep̄os p diuerſa loca.xv.qui etiam tp̄e cō
modi imperatoris mr̄io coronatus eſt:& ſepultus cū
fratribus ſuis iuxta corpus beati petri apoſtoli in ua/
ticano.vii.calend.iunii:& ceſſauit ep̄atus dies.vi.

¶De ſcō Quadrato diſcipulo. Cap. XLVII.

QVadratus apoſtoloꝝ diſcipulus fuit qui
apud athenas ad p̄dicandum uerbum dei
miſſus:poſtq̄ eidé urbi pluribus annis euá
gelizauit clarus doctrina & uita ſancto fi/
ne quieuit:ibidemq; humatus iacet.vii. calend.iunii.
ut ait Hieronymus.

¶De ſcō Auguſtino ep̄o angloꝝ. Cap. XLVIII.

AVguſtinus ep̄s anglorum a beato papa gre
gorio diuino inſtinctu miſſus eſt ad angli
am ad predicandū anno.xiiii.imperatoris
mauritii:ut dicit ſigibertus & beda:& ali/
qualiter ſupra tactū eſt in legenda gregorii pape.iiii.
idus martii.Cū quo etiá melitus & ioannes & alii plu
res ſancti monachi miſſi ſunt. Hi uenientes britániá
ad inſulam que diciť thána quá a terra diuidit fluui/
uus triū ſtadioꝝ:qui appellať ſirai:miſerunt interpre
tes quos de francia acceperát mádato pape ad eldeber
tū regé in cátia ciuitate regali:qui audita cá aduentus
ſanctoꝝ ab eo benigne ſuſcepti ſunt. Ná & rex uxoré
berićté xp̄ianá duxerat:eo pacto ut fieret xp̄ianus : qđ
tamé nūdū īplere carauerat:poſtea uero rex deueniés
ad inſulam audita predicatione xp̄i:cōceſſit eis locū ī
ciuitate dorbeieñ in palatio ſuo:& prebuit licentiá p̄/
dicandi & cōuertédi oés qui fidé ſuſcipere uellent.Ip
ſe tamen ꝑpter nouitaté fidei noluit tá cito conuerti.
In ipſa aūt ciuitate dorbeia inuenerūt eccleſiá ſancti
martini:que ibidé fabricata fuerat tépore quo roma/
ni angliá obtinuerūt.In qua eccleſia regia ſepius xp̄m
orabat.In ipſa ergo eccleſia diuina celebrare & p̄dica/
re ceperunt multiſq; miraculis perpetratis plurimos
conuerterunt.¶Poſtq̄ annū uero rex eldebertus cum
pluribus aliis regibus & principibus ſibi ſubiectis fi/
dé xp̄i pcepit.Deinde auguſtinus ueniens herclas ab
etherio ep̄o archiep̄s gentis angloꝝ ordinatus eſt má
dato greg.pape.Et ex regis conceſſione in regia ciuita
te conſtruxit:eccleſiá ſaluatoris:quam etiam metro/
polim totius inſule cōſtituit quá & ſucceſſor eius lau
rentius ep̄s cōſecrauit.Cū aūt multi fidem percipere
recuſarét & rex neminé compellere uellet ordinataq;
diſputatione inter ep̄os xp̄ianoꝝ & pontifices idolo/
rum conuentum eſt per partes ut eger introduceret:
& que pars ipſum ſanare poſſet illius fideſ preualeret:
& adducto ceco:cū a gentilibus illuminari nō potuiſ/
ſet:& auguſtinus ei lumen reſtituiſſet:maxima paga
norum pars conuerſa credidit: & baptiſmum ſuſce/
pit.Sicq; auguſtinus uirtutibus clarus & doſtrīa quie
uit in pace anno domini.ccccciiii.uidelicet.vii.cal.iu/
nii.Sepultus cátie in eccleſia apoſtoloꝝ petri & pauli.
Qui etiam ad extrema deueniens laurentium comi/
tem ſuum ſibi ſucceſſorem reliquit:ne ſtatus nouelle
fidei reperiret.

¶De ſcō Hildeunto epō. S. Benedicti Cap. XLIX.

HIldeuntus eps meldeñ ſcō pharoni epō ipſius ciuitatis ſucceſſit. Qui puer qnquénis eidē a parentibus traditus & ab eodē erudit⁹ eſt a pueritia dirā penitentiā agens. Electus eſt ergo eps poſt pharonē & cōſecratus. Cū aūt iuxta eccleſiā ſancte crucis in qua olim corpus ſancti pharonis ſepultū fuerat eſſet atriū: in quo ciues loci ſuos mortuos tumulabant: in eodē atrio ad preces populi eps aliam eccleſiam conſtrui permiſit ut ſic in eccleſia iacerent corpora defunctoꝶ. Que dū eſſet cōſecranda nocte pcedente funditus diruit. Quod ſcūs uidens & de miraculo ſtupens ac de culpa penitens romā deueīt: & a bonifacio papa abſolutionē obtinuit: ac deinde ut deo ſatiſfaceret hieroſolymā adiit uerbū domini pdicans circūquaq;. ¶Anno igiť peregrinationis ſue. vii. ad eccleſiā ſuā reuertens in loco q diciť larimacus monachū repperit qui ſibi a domino fuiſſe reuelatū aſſeruit. Hildeūtū ad ſe uentuꝶ epm: cui deus dimiſerat oīa peccata ſua. Regreſſus igiť ad ciuitatē ſuā eccleſiā dei genitricis. vii. ab urbe miliario fundauit & dedicauit. In cuius dedicatiōe chirothece ipſius de manibus eius hora cōſecrationis extracte tribus horis in ſolis appenſe radio quaſi in partica pependerūt. ¶Poſt hec ſanctus uir pueꝶ ſine baptiſmo drfunctū a mortuis ſuſcitauit: quē noīe patris ſui adelbertū uocauit & eundē anno. vii. poſt ſe morituꝶ predixit: ac iuxta ſe tumulādū mandauit. Que oīa ut pdixerat euenerūt. Quieuit aūt in pace. vii. cal. iunii. Iuxta cuius corpus adelbertus anno. vii. defunctus ut iuſſerat tumulatus eſt. Horum duoꝶ ſanctorum corpora ſanctus maiolus abbas diuina reuelatione admonitus de ſolo leuauit: & honorifice condidit.

¶De ſcīs Priſco & ſociis martyribus. Cap. L.

PRiſcus martyr cū ſocioꝶ multitudīe apđ tornacū q̄ eſt uilla aureliañ dioc. paſſus eſt ſub aureliano īperato. Qui cū ibidē reſideret miſit ſceneſchallū ſuū ad xpīaos ubiq; pquirēdos ac puniēdos. Ille uero cū loca plurima pluſtraſſet: ueniens tornacū priſcū cū multis xpīanis pſallentē īuenit: quē xpm cōfitentē decollauit: & in puteū corpus ſine capite pꝛiecit. Dūq; ceteri ſimiliter cederentur unus eoꝶ rapto ſancti priſci capite p ſiluā aufugit. Qui tamē a militibus īſecutus nō lōge ab antiſiodoro captus & decollatus eſt. Ibiq; una cū priſci capite a fidelibus ſepultus. ceteroꝶ uero martyꝶ corpa a xpīanis furti ſurrepta in crypta tumulata ſunt. Tēpore aūt ſcī germani antiſiodoreñ epī diuina reuelatiōe eidem ſcō locus ubi corpa martyꝶ p annos. cl. latuerāt oſtendiť: cui & caput ſcī priſci martyris una cū corpe alterius martyris ſimiliter reuelať. Ipſe uero corpa leuata honore cōdigno cōdidit: & ibidē mōaſteriū cōſtituit. Caput uero ſcī priſci ad locū aliū lōge ab urbe. iiii. miliario detulit: qui locus nunc caſtrum ſancti priſci nūcupať: hoꝶ martyꝶ paſſio agitur. vii. calen. iunii.

¶De ſcō Ioāne papa primo & martyre. Cap. LI.

IOannes papa & martyr huius nomīs primus natiōe tuſcus ex patre cōſtātino horſmiſde pape in epātu romano ſucceſſit. Seditq; annos. ii. men. viii. dies. xviiii. Quo tēpore in oriētis partibus cū adhuc hereſis arriana uigeret: Iuſtinus īperator ardore orthodoxe fidei: ut hereticoꝶ nomen extingueret: ſtatuit eccleſias arrianis auferri & ubiq; catholica religione conſecrari. Quod cū in italia rex theodoricus arrianus audiſſet ioānē papā ſumulq; cū eo theodoꝶ & agapitū cōſulares uiros aliumq; agapitū patriciū cōſtātinopolim ad iuſtinū direxit: mādās p eos: ut niſi q̄tocyus hereticis ſuas eccleſias redderet ipſe oēs italie catholicas eccleſias deſtrueret & urbes igne ac ferro deuaſtaret. ¶Cum ergo ſanctus eps corinthū deueniſſet ut ait gregorius. iii. dial. ca. ii. & eidē quidā nobilis equitare uolēti equū cōmodaſſet: quē pro nimia māſuetudine uxor illius equitare cōſueuerat: Sūmus pōtifex ad certū locū equo ſub uehēte perductus eſt. Qui mox ut aliū reppit: illū quē mutuo accepat remiſit: ueꝶ uxor illius nobililis ulterius equo illi ſedere nō ualuit: quia equus fremens & ſaliēs: ac nimiū furēs ex geſtibus pdidit q poſt ſeſſionē tanti pontificis mulierē ferre de cetero recuſauit. Quod uir eius aduertens & miraculū ſtupēs equum pro munere ſancto pōtifici perpetuo poſſidēdum direxit. ¶Cū aūt cōſtantinopolim ueniſſet ad portam que uocať aurea populoꝶ turbis ei occurrētibus una cum īperatore in cōſpectu oīum roganti ceco lumen reddidit: quem īperator cum ſuis ſumma reuerentia ſuſcipit. Igiť legationis cauſa cum lachrymis expoſita de italie ſalute ſoliciti iuſtino principi ſupplicarūt: ut eoꝶ preces q̄uis eēnt iniuſte libēter exciperet: italieq; periture ſubueniret. Quoꝶ fletibus iuſtinus pmotus eis petita cōceſſit: arrianoſq; ſuo iuri reſtituit. Sicq; liberata eſt italia a furore theodorici. Sed poſtq̄ ioānes papa cū ſociis rauennā ad theodoricū reniſſet: theodoricus īuidia ductus: eo q īperator illos honorifice ſuſcepiſſet: eū in carcere cū ſociis afflictos dura cuſtodia peremit qui ſanctus martyr ad xpm migrauit. vi. cal. iunii. cuius corpus de rauēna tranſlatū ſepultū eſt in baſilica beati petri apoſtoli. Sed hanc īmaniſſimā crudelitatē aīaduerſio diuina ſecuta eſt. nā die. lxxxxviii. poſt hoc factū theodoricus ſubita morte īteriit. ¶Refert gregorius. iiii. dial. c. xxxi. q dū quidā romani nauigantes ad īſulam liparē deueniſſent: quēdā ſolitarium ibidē deo ſeruientē uiſitare curarūt: qui eis inter cetera nunciauit theodori cū regem ſubito defunctū eſſe: cuius animā inter ioānē papam & ſymmachum patriciū ipſe uir dei cōſpexerat alligatā & ab eiſdē ſanctis quos ambos martyres fecerat in ollā uulcani demergi. Qui diē notātes ad italiā redierunt: & eodē die quo hec ſolitarius uiderat: regē repētina extinctū nece inuenerunt. ¶Hic ſanctiſſimus papa perfecit cemiteriū ſanctoꝶ martyrum nerei & archilei uia ardeatina. Item renouauit cemiterium priſcille. Fecit & ornamentū de gemmis praſinis & hiacynthinis ſuper confeſſionē beati pauli apoſtoli. Multaq; uaſa ſacra in auro & argento obtulit baſilicis apoſtolorum. Hic etiam ordinauit epiſcopos. xv.

¶De ſancto Ioanne papa ſecundo & confeſſore. Cap. LII.

IOnnes papa huius nominis ſecundus natione romanus ex patre proiecto de regione celio monte bonifacio ſecundo romano pontifici in epātu ſucceſſit: ſeditq; annos. ii. menſes. iiii. dies. vi. hic alio nomine mercurius uocabatur. Hic inter cetera memoranda artemium patriarcham conſtantinopolitanū arrianū dānauit.

¶ De ſcō Ioanne papa tertio & cōfeſſore. Ca. LIII.

IOannes papa tertius natione romanus ex patre anaſtaſio pelagio primo pape in epa/tu romano ſucceſſit: & ſedit annos.xii.mē ſes.ii.dies.xxvii.hic in urbe roma repauit & reſtaurauit cemiteria ſcōꝝ martyꝝ: multaſq ſcōꝝ p diuerſa loca eccleſias renouauit: & de nouo pfecit ac cōſecrauit. Amator religioſoꝝ & bonoꝝ uiroꝝ fuit: paupibus munificus extitit: poſtq̄ aūt eccleſiā apoſto/lorum philippi & iacobi in urbe perfecit & dedicauit: ubi & eorum corpora collocauit: ad dominum perre xit: & ſepultus eſt ad ſanctum petrum.

¶ De ſcō Symmacho patricio & mr̄e. Cap. LIIII.

SYmmachus martyr pr̄icius fuit: q tpe ana ſtaſii primi īperatoris rome claruit: & tpe iuſtini primi mr̄ium paſſus fuit: Hic ſocer fuit boetii ſiue ſeuerini mr̄is: de quo dicet .x.cal.nouē br̄. Filiā.n.eius elphē ei in coniugē tradidit q̄ hymnos apoſtoloꝝ felix p oēs & aurea luce cōpoſu it: hic ſcūs uir cū boetio genero ſuo rēpublicā in urbe ſtrenue miniſtrauit. Sed dū theodoricus lōgobardo/rū rex arrianus ioannē papā.i.cōſtantinopolim ad iu/ſtinū īperatorē delegaſſet: ut ſupius dictū eſt: rabie ſue iniqtatis ſtimulatus ſymmachū cōſulē ac patriciū & generꝝ eius boetiū ſeuerinū cōſulē ac ſenatorē catho/licos uiros primo qdē carceri mancipauit: deīde in ip/ſo carcere gladio necari fecit apud urbē rauenā. Cor/pus aūt ſymmachi noīe mr̄is rauēne colit tumulatū .vi.calē.iunii. Hic romāi eloqi eruditiōe mirabilis ma ximi tyranni: q ſub theodoſio prīo ſerrexerat: ſcripſit laudes: caſq; publice recitauit: ob qđ maieſtatis eius cē ſebat. Sed cū a pio principe iuſtino abſolui meruiſſet apologeticū libꝝ.i.ſatiſfactionalē eidē ſcripſit: & aliū epiſtolarum. hec in hiſtoria tripartita libro.ix.

¶ De ſcō Beda uenerabile pſbytero. Cap. LV.

BEda pſbr̄ xp̄i famulus natiōe anglicus apđ eccleſiā ſiue mōaſteriū apoſtoloꝝ petri & pauli q̄ in ciuitate cātie in anglia cōſtructa eſt claruit tpe iuſtiniani ſecūdi: hic a ſeptē/nio ſub abbate benedicto ipſius mōaſterii: & poſt ſub ceolfrido in diuinis eloquiis apprime eruditus diuīo ſtudio operā pbēs ſacris lr̄is plenius ībutus ſapīa & ui te ſcītate admirāda pfecit: anno āt etatis ſue.xxiiii. dia conatū: &.xxx.pſbratū a ioāne epo ſuſcepit: inde uſq; ad annos.lxx.uite ſue ſcripturis & diuīe ſapīe opuſcu/lis intēdēs: multa pectoris ſui uiris ſcholaſticis cōtulit monumēta. Nā.xxxvi.uolumīa edidit: q̄ in.lxxviii. li/bros diuiſit: Diē aūt obitus ſui p.vii.pcedētes hebdo/madas diuina reuelatiōe pſciuit: Die aūt aſcēſiōis do/mini: que tunc illo anno.vi.cal.iunii euenit: dū ueſpas cū ceteris clericis in eccleſia celebraret: nulla alia īfir/mitate detētus: ſed corpis cōpos ac mētis cū aūt illā o rex glorie decātaret: ipſa finita in ſuo appodiatus ſtal/lo ſpūm emiſit: ſtatimq; mirus odor de eius corpe fra grare cepit: ſepultus ī mōaſterio ſuo. Hic cū ſcīſſimus ab eccleſia reputet: & in cōfeſſoꝝ catalogo numeret: ſolus inter ſanctos non ſcūs ſed uenerabilis appellat: & hoc pp duas rōnes ſiue miracula q̄ de ipſo contige/rūt. Primo quia ex nimia ſenectute oculis caligaſſet & diſcipulo duce ad lapidū cōgeriē pueniſſet diſcipulus ei ſuadere cepit: ꝙ magnus eſſet ibi populus congre/gatus: qui ſumma affectione & ſilētio ipſius pdicatio/nē expectabat: Cūq; ſcūs feruenti ſpiritu elegātiſſim ū ſermonē feciſſet: & cōcluſiſſet p oīa.ſ.lapides reſpōdē rūt amē uenerabilis preſbr̄.ii.quia dū alius diſcipulus eius ipſo defuncto titulū ſepulchro facere diſpoſuiſſet unico carmine leonino ſic īcipiēs: hac ſunt in foſſa: & uellet finire bede ſancti uel pſbri oſſa: nec metrum ſta re poſſet: & nullum aliud uocabulū eidē occurreret: attediatus tandem iuit dormitū. Et ecce mane in tu/mulo manibus angelicis repperit ſculptū. Hac ſunt in foſſa bede uenerabilis oſſa. Quieuit aūt in xp̄o.vi.cal. iunii circa annos domini.ccccccc. Corpus aūt eius ia/nuā trāſlatū digna ueneratiōe colit. ¶ Scripſit uir do mini īter alia ſuper geñ.libꝝ.i. De tabernaculo moyſi li.iii. Sup ſamuelē li.iiii. De tēplo ſalomonis libꝝ.i. Su per eſdrā & neemiā li.iii. Sup tobiā li.i. Sup parabolas ſalomonis li.ii. Sup cāticis canticoꝝ li.v. Sup epiſtolis canonicis li.vii. Super marcū li.iiii. Sup lucā li.iiii. Sup actus apoſtoloꝝ li.i. Super apoc.li.i. De queſtionis lib. regum ad notiliū li.i. De ſchematibus li.i. De geſtis an gloꝝ inſigne & egregium uolumen. In quo & chro nica de temporibus continetur.

¶ De ſancto Iulio martyre. Cap. LVI.

IVlius martyr apud meſiā ciuitate doroſto reū paſſus eſt. Qui tpe pſecutionis cū eſſet ueteraūs & emerite militie ab officialibus tētus & maxīo pſidi oblatus eſt. Qui dum idola execraret: & nomē xp̄i cōſtātiſſime cōfiteret ca/pitali ſnīa punitus eſt.vi.cal.iunii. Cū aūt ad paſſionē duceret. Heſychius qdā miles xp̄ianus ſibi amiciſſi/mus dū ſe ſuis orationibus cōmendaſſet eumq; oſcu/latus fuiſſet a militibus tentus & ipſe poſt dies.xx.paſ ſus eſt ut infra dicetur.xvii.calendas iunii.

¶ De ſcō Eutropio epiſcopo. Cap. LVII.

EVtropius ep̄s apud gallias in ciuitate aura ſica claruit tpe ualētiani ſecūdi īperatoris. Cuius uitā illuſtrē uirtutibus ac miraculis uerus ep̄s auraſiceñ lucullēto ſermone de/ſcripſit ut dicit ado. Hic ob fidei deuotiōnē ad duas ſo rores xp̄i ancillas a parentibus exheredatas eo ꝙ uotū uirginitatis emiſiſſent: epiſtolas cōſolatorias eleganti & aperto ſcripſit eloquio: non ſolum ratione ſed ſcri/pturarum ſcāꝝ teſtimonio communitas. Et hic mi/grauit ad chriſtum ſexto calendas iunii.

¶ De ſcīs Symmetrio & ſociis & marty. Ca. LVIII.

SYmmetrius pſbr̄ & martyr cū aliis.xxii.ro me ſub antonino īperatore paſſus eſt. Cū .n.pfatus ſcūs pſbyter cū aliis xp̄ianis apuđ praxedē uirginē latitaret & in titulo ſcī pa ſtoris quod ſcūs papa pius in domo eius cōſtruxerat diuina myſteria celebraret: miſit antoninus & tenuit ſymmetrium cum aliis.xxii.chriſtianis. Quos ſine ul la auditione gladio puniri mandauit in eodem titu/lo. Quorum corpora praxedis uirgo in cemiterio prī ſcille ſepeliuit ſexto calendas iunii.

¶ De ſcō Germano pariſieñ epo. Cap. LIX.

GErmanus ep̄s pariſieñ territorii auguſtu/duneñ īdigena patre eleutherio matre eu/ſebia natus eſt. Qui a iuuentute deo ſerui/ens a ſcō nectario epo abbas ſcī ſymphoria ni cōſtitutus in ſanctitate maxīa & operibus uirtutū pollebat: & ſignoꝝ miraculis refulgebat. Cum enim incendiū in monaſterio accidiſſet: & iam officinas flā/

me circũquaq; uallerent germanus aſcēſo tecto ſum/
ptaq; cacumã plena aqua alleluia cõcinens & paululũ
aque ſup ignē effudēs flammas extinxit. ¶ Cũ quidã
radulphus quaſdã cenobii res iuaſiſſet urſus adueni/
ens p iiii. dies cõtinuos equos ipſius deuorãs dãnũ abla
torum triplicauit: nec deſtitit donec ille reſipuit & res
ablatas reſtituit. ¶ Anne uxori hebrõii regis miſſam
celebrãs facie fulgidus admodũ apparuit. ¶ Per ãnos
q̃ttuor anteq; eps fieret cũ p uiſum claues porte pari/
ſieñ a ſene ſibi fuiſſent tradite cõſeruãde: pdixit ſe ip/
ſius futurę põtificē ciuitatis. Quod & poſt q̃drienniũ
factũ eſt. Qui in epatu doctrina clarus miraculis efful
ſit. ¶ Iuuenē.n. a iudeis in carcere tentũ & cõpeditũ ſe
iuocantē ruptis uinculis per noctē abſoluit. Ianuã ec/
cleſie ſcõꝝ geruaſii & prothaſii ſibi clauibus obſerua
uatã baſilicã itrare cupiēs crucis ſolo ſignaculo reſera
uit: moltos a demõiis obſeſſos liberauit: & egros plu/
rimos a uariis lãgoribus ſanos effecit. In uictu ſuo pciſ
ſimus: neceſſitati paupeꝝ liberaliſſimus fuit. ¶ Obi/
tũ ſuũ pſciens ad caput lectuli notariũ ſuũ ſcribere fe/
cit. v. cal. iunii. Et nihil ultra. Quod dũ nemo qđ ſibi
hoc uellet intelligere poſſet dũ. v. cal. iunii a corpe mi
grauit: q pp hoc talē ſcripturã ſanctus feciſſet unuſ/
q̃ſq; cognouit. Sic ergo die quo ſanctus annoꝝ fere.
lxxx. obdormiuit: i domio: ſepultus i eccleſia pariſieñ.

¶ De ſcõ Carauno martyre. Cap. LX.

CAraunus martyr apud carnotũ ciuitatem
paſſus eſt. Hic natiõe romanus a ſcõ dio/
nyſio epo eruditus eiuſq; diſcipulus fuit:
poſt cuius martyriũ ipſe a ſcõ clemēte pa/
pa pſbyter ſcũs piſſus ad pdicãdũ directus eſt. Et dũ p
mare nauigaret: orta tēpeſtate orõne ad deũ pfuſſa p
cellã ſedauit: nautaſq; gẽtiles ad xpm cõuertit. Cũ aũt
in quodã tēplo ueneris puellã demoniacã liberaſſet:
uiſo miraculo plurimi pagãoꝝ ad fidē xpianoꝝ acceſ
ſerũt. Inde p multas galliaꝝ & hiſpaniaꝝ iſulas deam
bulauit: clamantibus demoniis p obſeſſoꝝ ora ſeruo
dei eē credendũ. Qui a cũctis uexatis imũdos eiiciens
ſps iſinitũ populũ cõuertit ad dominũ. Ac demũ i car
nato ciuitate uerbũ dei pdicans plurimos baptizauit.
Egreſſuſq; inde cũ pluribus ſociis a latronibus q eos
pecunioſos putabant inſecuti ſunt. Et dum latrones
ſocios carauni fugientes perſequerent: reuocans illos
ſuaſit ut ab inſecutione illoꝝ deſiſterent eo q ipſe ſo/
lus pecuniam qnã querebãt haberet. Quibus regreſ/
ſis cum unicum ſolidum ſibi pro uiatico retentũ ob/
tuliſſet: illi ſe deluſos exiſtimãtes ipſum decollauerũt
v. cal. iunii. Cuius corpus i carnoteñ ciuitate ſepultũ ē.

¶ De ſcõ Gulielmo cõfeſſore. S Benedicti Cap. LXI.

GVlielmus cõfeſſor dux aquitanie & puin/
cie pre theodorico cõſule matre aldana i/
clytã pſapiã ducēs ſub rege carolo magno
ſtrenue militauit: eiuſq; regni principatũ
tenuit ſanctitate pclarus. Cũ aũt ſaraceni partes aqta/
nie inuaſiſſent: a carolo cum exercitu miſſus eos uiri/
liter debellauit: magnaq; illis inflicta ſtrage eoſdē a ſe
ptimanie inuaſione potenter deiecit. Reuerſus aũt p
uictorie gratiaꝝ actione deo agenda in territorio lug
duñ nouum monaſteriũ conſtruxit in ualle uidelicet
gelonis: quod & uberius dotauit: & in nomine ſalua/
toris intitulauit: ac ibidem monachos & uirgines an/
cillas chriſti recluſit: ubi & duas ſorores ſuas uirgini/
tatem profeſſas collocauit. Deinde obtenta a carolo li
centia chriſto de cetero militãdi in eodē monaſterio
ſe iclusit anno domini. ccccccccvi. in feſto apoſtolorũ.
Cui ſanctus rex lignum dominice crucis: qđ de hieru
ſalē attulerat liberaliter pro munere cõceſſit. Guilel/
mus ergo mõachus factus pfunde humilitatis & pa/
tiẽtie filius admodũ effectus eſt: oẽmq; obedientiã in
cunctis etiã minimis & uilibus officiis adimplere cu/
rabat: orõnibus & ieiuniis inſiſtebat: & miraculis cla/
rebat. ¶ Cũ die quadã panes coquere deberet: & hora
tardior eſſet: timens ne fratres ſcandalizarēt ex mo/
ra: furnũ purgare cupiens: & ſcopã ad purgandũ para
tã nõ habens: repēte incenſum clibanũ intrauit: quem
ſuo ſcapulari purgauit cincreſq; manibus expulit: &
tã corpore q̃ ueſtibus oĩo iuſtus exiens: coctos panes
ſine mora fratribus apportauit. Aqua frigida & ſolo
pane etiã in hyeme multo tpe uſus fuit. Obitus ſui p/
ſcius diem dormitionis eius abbati & fratribus predi
xit: & regi carolo per lrãs ſcripſit. Sicq; diuinis ſacra/
mentis monitus. v. cal. iunii in pace qeuit: ſepultus in
eodē cenobio: quod eius nomine dicitur monaſteriũ
guilelmenſe inſignibus miraculis clarus.

¶ De ſcĩs Conone & filio eius martyre. Ca. LXII.

COnon martyr cũ filio ſuo annoꝝ. xii. paſ/
ſus eſt in nicomedia hiſaurie ciuitate tpe
aureliãi imperatoris ſub comite domitia/
no. Hic ſanctus de uxore filiũ cuius nomē
non exprimit pcreauit: qua defuncta in caſtitate per/
manſit: & cũ filio ſuo religioſam uitam duxit: nec nõ
miraculoꝝ gloria claruit. Nã fluuium iuxta locellum
ſuũ currentē q pter ipetũ nimium tranſiri nõ pote/
rat: aquis fecit imobilē: & orõne ſua uſq; ad certũ tps
uiam multis tranſuadantibus prebuit. Alias etiã cũ
idem fluuius alueum ſuum egreſſus aquis inundanti
bus exiccato naturali alueo ſe extenderet: & agros plu
rimos inundaret: orans ad alueũ & curſum priſtinũ
in xpi nomine redire fecit. ¶ Ingreſſus ergo domitia/
nus comes nicomediam ſanctũ cononē tãq̃ xpianum
teneri iuſſit. Et cũ ſacrificare nollet: eidemq; acerrima
ſupplicia minarēt: ille nolens ſine filio gloriari: unicũ
natum duodenem ut xpianũ comiti exhibuit: poſtu/
lans eũ ad cruciatus ſecũ admitti. Quos iudex in cra/
ticula iuſſit extendi & prunis ſuppoſitis oleũ deſuper
ifundi. Et cũ dudũ uolutati icolumes pmanſiſſent fe
cit eos in ſartaginē ſuccēſam mitti. Et dũ neq; ſic uici
potuiſſent: mãdauit illos appēſos flãmis ſubtermiſſis
exuri: manuſq; illoꝝ malleis cõtũdi. Qui dum orãtes
pſallerēt: celeſti eos uoce uocãte ſpiritũ emiſerunt. Se/
pulti a fratribus in nicomedia ciuitate. iiii. calen. iunii.

¶ De ſanctis Siſinnio martyrio & Alexandro marty/
ribus. Cap. LXIII.

SIſinnius: martyrius & alexãder martyres
apud uallē annoniã paſſi ſunt. Hi genere
ſuo greci: ciues cappadoces mediolanũ ue
niētes a ſcõ ambroſio epo honorifice ſu/
ſcepti: & cũ eodem aliquãto tpe demorati: inde tridē/
tũ deuenerunt: ubi a ſcõ uigilio epo ſiſinnius archidia
conus: martyrius lector: & alexander hoſtiarius ordi/
nati: atq; ab eodem ad predicandum gentibus directi
ſunt. Qui uallē annoniam ingreſſi xpm euangeliza/
bant. Cũq; in uico medo eccleſiã cõſtruxiſſent: & mul
tos conuertiſſent: a ruſticanis ſaturno ſacrificantibus

pro terre frugibus impetrandis tenti ſunt:ut & ipſi i/
molarent.Quod dū facere recuſarēt:primo durius ce
ſi ſunt:deinde ſiſinnius tuba erea capite illiſus & ſecu
ri cōfoſſus expirauit.Martyrius uero capite ſecuribus
uulneratus:& ſudibus transforatus cū duceret̄ ad ido
lū occubuit.Quoꝝ duoꝝ corpora cum alexander ſi/
bi collo īpoſita deferret tumulāda a paganis ſurrepta
ante ſimulacrū in ignē proiecta ſunt.Ipſe uero alexan
der uſq ad mortem flagellatus martyriū cōſumauit.
Mox aūt umbra nigerrima totam regionē obtexit:&
fulmina crebra terram percuſſerunt:ita ut multi gen
tilium territi conuerterentur. Sanctorum uero cor/
pora a ſancto epiſcopo uigilio tridēti ſepulta ſunt:qui
paſſi ſunt.iiii.calendas iunii hec ado.

¶De ſancto Maximino epō. Cap. LXIIII.

MAximinus epſ treuereñ tpe cōſtātii augu/
ſti claruit.hic nobilis pictauioꝝ ciuis exti/
tit:cuius urbis frater huius maxentius pō
tifex fuit.Ipſe autē maximinus relicta do/
mo paterna treuerim deuenit:ubi clericus factus deo
famulari cepit:inde ad epatum ipſius ciuitatis diuina
reuelatione promotus.Cū enim quidā quiriacus uir
ſanctiſſimus in eccleſia ſancti eucharii nocte oraret:ip
ſe ſanctus eucharius ſibi appuit:eiq mādauit:ut ma/
ximino nunciaret ipm in epatu agririo treuereñ tunc
antiſtiti ſucceſſuꝝ.Angelus domini etiā eidem agri/
rio in extremis poſito per uiſum iuſſit:ut maximinū
poſt ſe eligendum populo parte dei mandaret : quod
ille perfecit eoq migrāte populus monita diuina adī/
plere curauit.Sicq maximinus epſ electus eſt.Ad hūc
uirum domini athanaſius alexandrinus epſ perſecu/
tionem conſtantii fugiens adiit:& ab eo honorifice ſu
ſceptus bēignaq humanitate pertractatus eſt. ¶Hic
etiam dum iret romam cū beato martino nūdū epō:
urſus aſinū eoꝝ ſarcinas deferentem inuaſit & deuo/
rauit.Cui ſanctus maximinus in xpi noīe iuſſit:ut ui/
ces aſini ſarcias uſq romā baiulādo ſuppleret.Quod
ferox animal cum omni manſuetudine perfecit. Re/
diens quoq ad eccleſiam ſuam ad pictauienſem urbē
ut ſuos reuiſeret diuertit.Ibiq langore preſſus felici/
ter in domino quieuit.iiii.calend.iunii. Cuius corpus
exinde treuerim tranſlatum eſt.

¶De tranſlatione corpis ſcī Nicolai. Cap. LXV.

TRāſlatio corporis ſcī Nicolai de myrea ad
ciuitatē uenetiaꝝ facta eſt anno domini.
M.lxxxvi.tpe urbāi pape ſecūdi ſub petro
patriarcha gradeñ & uitale michaele duce
uenetiaꝝ atq henrico cōtarhēo eiuſdē ciuitatis epo.
Cū enim urbanus papa generale paſſagiū in recupera
tionē terre ſancte:cūctis fidelibus īdidiſſet : multi ue/
netoꝝ cū nauiū copioſa multitudine ad dictū paſſagi
um nauigarūt.Quoꝝ exercitus dux extitit ioānes ꝑ/
fati ducis uenetoꝝ filius cū quo prexit etiā dictus ca/
ſtellanus epſ.Qui poſtq̄ cū eoꝝ nauigio apud rhodū
inſulam hyemaſſent.inde diſcedētes ut hieroſolymā
peterēt uento eis aduerſo inſurgēte īuiti appulſi ſunt
ad myreorum patriā iamquaſi totaliter a turcis depo
pulatā.¶Tunc epſ & dux cū ſuis armatis ad ciuitatē
accedunt:& quia iam quid facturi erāt inter ſe tracta/
uerāt quattuor tātū cuſtodes eccleſie ſancti nicolai re
periunt:quos tētos adulationibus & ꝓmiſſis ac cōmi
nationibus exhortant̄:ut ubi corpus ſancti nicolai qe
ſci reuelare ꝓcurēt.Illi uero diſſimulantes uel antiq/
tate forſan ignorātes arcam in capite fractā muro ad/
herentē oſtendunt:ipſam eſſe ſcī nicolai cōfingūt:de
qua barēſes partem reliquiaꝝ eius abſtulerant partē
dimiſſam offerebāt.Ad quā illi cōcurrētes nihil in ea
preter aquā & oleū īuenerūt.Cūq muros eccleſie ī lo
cis pluribus dirupiſſent:& pauimētū effodiſſent: atq
altaria diruiſſent:& nihil de optato penitus repperiſ/
ſent:cuſtodes illos tormētis afficiunt ut ueritatē edi/
cant.Qui poſt multa uerbera & ſibi illata flagella:uix
tandē ab eis quod nouerāt extorxerunt. Nam arcam
oſtenderūt in qua duo ſancti preſules magni nicolai ꝑ
deceſſores quieſcebāt:in altari uidelicet principali ſan
cti Ioānis baptiſte.ſ.theodorus & nicolaus magni ni/
colai patruus.De corpore aūt ſancti nicolai magni ni/
hil penitus ſe ſcire dixerūt:cuius rationē ueriſimilem
aſſignarūt.Cū eni ut in geſtis grecoꝝ cōtineri dicebāt
uaſillis cōſtantinopolitanus īperator ad īperialē urbē
ſcī nicolai corpus deferre uoluiſſet : & uſq ad ianuas
eccleſie oſſa delata nullo ingenio illa inde educere po/
tuiſſet:iratus iuraſſe dicebat̄:poſtq̄ corpus illud habe
re nō poterat tali loco ipm ſe locatuꝝ ꝙ nullus unq̄
ipſum inuenire poterit nec habere.Hanc ergo cuſto/
dū cōfeſſionē epſ & ueneti uerā eſſe preſumentes arcā
oſtenſam rumpentes duoꝝ predictoꝝ ſanctoꝝ epoꝝ
corpora in arcellis ſingulis cupreſſiuis inueniunt : &
eoꝝ epitaphia ut cuſtodes dixerant legūt:eaq inde le
uata ad nauem deducūt deſperantes amodo de ſcī ni/
colai magni corpore inueniendo.¶Veꝝ quidā illoꝝ
diuinitus īſpirati:in eccleſia retardantes:& locum ubi
altare ſancti nicolai primo deſtruxerāt pſcrutantes in
opinatamq fragrantiā odorantes:ſuſpicati ſunt aliqd
ibi precioſum latere.Preterea quidā ex eis qui alias ad
ipſam urbē deuenerāt recordati ſūt ꝙ in precipuis ſo/
lēnitatibus archiepiſcopus myreoꝝ nō in altare ſed ī
loco quodā plāo ſuper tripodē celebrabat.Supra quē
locū imago ſcī nicolai recta linea depicta erat. Et qui/
bus oībus cōiecturis motus epſ caſtellanus locū ipm
effodi mādauit.Subleuatiſq magne molis lapidibus
uitreā maſſam ad frāgendū grauē & penetrandū diffi
cilē inuenerūt. Qua tandē confracta ſecūdam de bitu
mine nō minus laborioſam exhauſerūt.Tertiā deniq
maſſam duabus fortiorē que de cupro muſeleo cū bi
tumine glomerata fuerat:magnis uiribus irruperūt
ubi theſaurus multiplici labore reſeratns apparuit or
dorq inde mire ſuauitatis exiuit.Cum quo & palma
quam beatus nicolaus die hieroſolymis apportaue/

rat ſepulta fuerat:que circa ſanctū corpus uirides ra/
mos & frondes pullulauerat:unde multi collegerunt
& in teſtimoniū ad propria detulerūt.In ſepulchro āt
illo grecis litteris ſcriptū erat:hic requieſcit magnus
eps myreoꝝ nicolaus terra mariq; glorioſus. ¶Cor/
pus igit̄ inde leuātes flentibus canonicis & gaudenti/
bus uenetis ad naues deportant:& inter alia duo col/
locant:eademq; lāpadibus & luminaribus atq; precio
ſis palliis reuerenter honorant.Inde igit̄ diſcedentes ī
ter ceptū uerſus terrā ſanctā perſecuntur.Et cū plures
de oſſibus uel puluere ſacri corporis ex deuotiōe ſub
traxiſſent oēs illi uel īfirmitate uaria uexati uel duris
uerberibus ceſi uel noctu terroribus agitati que paſſi
fuerant indicantes ſuaq; peccata epiſcopo confitentes
quicquid abſtulerant reſtituere cōpellebant̄.Poſt hec
naues uenetorum ad ioppe portum deuenerūt:& di/
miſſis qui corpora cuſtodirent: exercitus hieroſoly/
mā adierunt:& a gothifredo rege chriſtianoꝝ & pa/
triarcha hieroſolymitāo honorifice ſuſcepti ſunt:gē/
tibus quoq; francoꝝ uniti urbē ſaracenoꝝ caipham
inexpugnabilem dudum obſeſſam obtinuerūt:aliaq;
plurima loca & caſtra debellando ceperūt: & deinde
loca ſacra circūquaq; luſtrātes poſt plures mēſes aſcē/
ſis nauibus repatriare curarunt.Sicq; geminā palmā
ſanctoꝝ uidelicet corpoꝝ & uictorie reportantes in
feſto beati nicolai uidelicet.viii.idus decēbr̄.ad portū
ciuitatis uenetiaꝝ applicuerunt.Occurrētibus quoq;
clericorum & populoꝝ turbis in littore ſancti nicolai
deſcenderunt:& de cōſenſu ducis ac populi ſanctoꝝ
triū corpora in monaſterio ſancti nicolai in eodē lit/
tore maris ſito depoſuerunt:eademq; uitali eiuſdem
tunc loci abbati deuotius obtulerunt. Sed anteq̄ bea/
ta corpora in ſuo loco depoſita forent ꝑ triduū oībus
in altari patuerūt:& deinde uſq; ad reſurrectionē do/
mini ſubſequēte in medio eccleſie choro dimiſſa ſūt
ad deuotionē fideliū adimplendā:ubi multa miracu/
la in egroꝝ corporibus oſtēſa ſunt:nam plures ceci il
luminati:claudi erecti:contracti & alii diuerſis ꝑpedi
ti langoribus ad ſanitatē reducti ſunt:demōes quoq;
de obſeſſoꝝ artubus effugati.Poſt que ſanctoꝝ epoꝝ
reliquie digna fuerunt ueneratione tumulate.iii.calē.
iunii.Euoluto anno uidelicet eodem die quo ſancto/
rum corpora apud myream ciuitatē ut prediximus
reperta & inde ſublata fuerant.

¶De ſancto Theodoro martyre epiſcopo myreo/
rum. Cap. LXVI.

THeodorus eps & martyr predeceſſor fuit
ſancti nicolai auunculi & ſancti nicolai ne
potis in epatu myreoꝝ ut dictū eſt ſupra
proxima legenda cuius corpus una cū cor
poribus duorum predictorum ſanctoꝝ uenetiaꝝ ur
bi tranſlatum eſt:ut ſupius enarrat̄.Hic enim cum ec
cleſiam myree ciuitatis feliciter gubernaſſet tpe per/
ſecutiōis pro xpi fide martyrium in eadē urbe paſſus
eſt.Quo autē tpe aut die ſeu ſub quo iudice aut quo
martyrii genere peremptus extiterit:ignoratur: eo q̄
ipſa ciuitate a turcis deſtructa ſacre ſcripture & geſto
rum martyrum codices diſperſi fuerunt.Sepultus eſt
autem in eadem eccleſia in altari ſancti ioannis bapti/
ſte miraculis pollens.Inter que illud habetur in legen
da ſancti Nicolai magni:q̄ dū quidam cecus nomine
antonius ad eum ueniſſet pro luminis beneficio con/
ſequendo:ſanctus eps miſertus illius tulit de oleo lā/
padis predicti ſancti theodori epiſcopi & martyris &
ſignum crucis faciens ſuper eum:oculos illius delini/
uit & confeſtim cecus ille lumen recepit.

¶De ſcō Nicolao epō ſeniore. Cap. LXVII.

NIcolaus eps myreoꝝ prefato ſancto theo/
doro in epatu eiuſdē urbis ſucceſſit:& ſan
cti nicolai magni auūculus fuit:cuius gra
tia ille nicolaus uocatus eſt. Hic cū audiſ/
ſet miracula que deus in infantia pueruli nuperrime
nati oſtēdere dignabat̄:& qualiter die natiuitatis eius
erectus in pelui ſteterat:& q̄uo quarta & ſexta feria ſe
mel in die māmas ſugebat:ſpiritu ꝓphetico uaticina/
tus eſt:pueꝝ Nicolaū omnipotentis dei ſeruū & epm
futuꝝ & in toto adhuc orbe ſignis & miraculis claꝝ
ab oībus reſonandū.Qui etiam ſanctus eps miraculis
refulſit.¶Nā cū in caſtello auianēſe aqua lōgius hau/
riret̄:eo q̄ in oppido puteū non haberent : populuſq;
ei aſſereret:q̄ in uno colle aque uena fuerat. que ꝑ an/
nos multos ubi eſſet latebat.Vir domini ad locū acce
dens fuſa orōne locū per ſpiritū cognouit:& ꝑ cubitū
ac dimidiū fodiens:uenā aque repperit.que ſufficiēter
exinde manauit.¶Hominē quendam maligno uexa
tū ſpiritu de regione andronica ei deductū in xpi no/
mine ab infeſtatione liberauit:demonēq; ab eo depu/
lit.¶Alium quoq; qui dolore uentris quattuor mē/
ſibus torquebat̄:adeo ut cibos ſumere non poſſet: &
ꝑ terrā reptilis more uolutaret̄: oratione pro eo fuſa
ſanauit.Sicq; domino ſeruiens in pace quieuit cuius
tamen dies dormitionis ignotus eſt.Eius aūt corpus
una cū corpore prefati predeceſſoris ſui & nicolai ma
gni eius nepotis ut ſupra actū eſt uenetiaꝝ urbē dela
tū in mōaſterio ſancti Nicolai de littore quieſcit.Suc/
ceſſit aūt huic in epatu alius eps tā ꝑdeceſſoris q̄ ſucceſ
ſoris in uita diſſimilis peccatis uidelicet īuolutus.Cu/
ius nomē ob praua forte merita in hiſtoria reticetur:
& deinde Nicolaus huius nepos glorioſus miraculis
innumeris toto orbe famoſus.

¶De ſcō Felice papa prīo & martyre. Ca. LXVIII.

FElix papa & martyr huius noīs primus na
tione romanus ex patre conſtantino de re/
gione capritauri:dionyſio pape in epatu ro
mano ſucceſſit:& ſedit annos.ii. menſes.x.
Hic cōſtituit ſupra reliquias ſanctoꝝ martyꝝ miſſas
celebrari.hic fecit ordinationes duas per menſem de/
cēbr̄ preſbyteros.viii.diacones.v.epos per diuerſa loca
numero.v.hic etiam fecit baſilicam in uia aurelia mi/
liario ab urbe quinto.Qui ſub claudio imperatore ſe
cundo martyrio coronatur: & ſepultus eſt in predi/
cta baſilica quam ipſe conſtruxerat tertio calendas iu/
nii:& ceſſauit epiſcopatus dies.v.

¶De ſancta Petronilla uirgine. Cap. LXIX.

PEtronilla uirgo fuit filia beati petri apo/
ſtoli.Que cū nimis ſpecioſa eſſet & apud
urbem romam degens uoluntate patris
febricaret:diſcumbentibus ſecum diſcipu
lis:Interrogauit eum titus:cur petronillam laboran/
tem febribus iacere ꝑmitteret:qui omnes alios egros
ſanaret.Cui petrus reſpondit quia ſic ei expediret.Ta/
men ne impoſſibilitas eius ſanitatis apud aliquos cre
deretur:iuſſit illam ſanam ſurgere & diſcumbētibus
miniſtrare:quod & factum eſt.Completo uero mini/

ſterio illam ad grabatum ſuum iterum febricitãtem remiſit:ubi uero in dei cepit eſſe amore perfecta: non ſolum ipſa ſanata eſt:ſed pluribus infirmantibus cõ/tulit ſanitatem. ¶Quã propter eius ſpecioſitatẽ flac/cus comes concupiſcens ad eam cũ militibus armatis acceſſit:ut eam uel uiolenter ſibi uxorẽ aſſumeret. Puella aũt eum redarguit:quia ad uirginẽ inermem ue/nit cum armatis. Dierumq; triũ inducias petiit: atq; matronas honeſtas poſt triduum ad ſe mittendas or/dinauit:ut cum ipſis ad uirum decenter aſſociata accedere poſſet. Quas cũ ille pararet:uirgo domini una cũ felicula uirgine collactanea ſua ieiuniis & oratiõibus triduo occupari cepit. Tertio uero die ad eã ſanctus ꝑ/ſbyter nicomedes uenit:qui eidẽ corpus domini ob/tulit. Quo ſumpto in lectulo ſuo ſe reclinauit:& inter manus matronaꝝ que ad eam iam acceſſerant ſpiri/tũ emiſit pridie cal. iunii. Sicq; factũ eſt ut mulieres q̄ miſſe fuerant ut uirginis nuptiis intereſſent:eiuſdem ſacras exequias celebrarent. Cuius corpus uia ardeatina ſepultum eſt.

¶De ſanctis Cantio Cantiano & Cantianilla uirginibus & martyribus. Cap. LXXI.

Cantius cantianus & cantianilla germani martyres apud aquileiam paſſi ſunt ſub diocletiano & maximiano ĩperatoribus agentibus dulcitio preſide & ſiſinnio co/mite. Hi de genere carini imperatoris nobiliſſimi ur/bis rome ciues perſecutionem declinare cupientes fa/cultatibus eoꝝ pauperibus erogatis ex urbe diſceſſe/runt:& aquileiam deuenerunt:ubi cuidã proto ſacre ſcripture doctori illuſtriſſimo adheſerunt. Cũ autem xp̄m per urbẽ aquileiam publice nunciarẽt: & comes ac preſes illos utpote ex ĩperiali progenie detinere formidaret:ĩperatoribus de predictoꝝ chriſtianoꝝ ad/uentu per litteras ſuggeſſerũt. Quibus ĩperatores re/ſpondentes hanc dederũt auctoritatẽ. ut ſi ſacrificare nollent capite punirent. Quod cũ beati martyres au/diuiſſent una cũ proto pedagogo ſuo aſcenſo uehicu/lo urbem aquileiam egreſſi fugiebant:nõ quia mortẽ recuſarent ſed ut aliis fidelibus ꝓdeſſe poſſent. Quos comes ſiſinnius & preſes dulcitius cũ ſpiculatoribus inſequentes cũ alteꝝ ex ſubiũctis animalibus eoꝝ uehiculo corruiſſet:eos tandẽ in loco qui dicit ad aquas gradatas cõprehẽderũt:& hortabant eos ut ioui thu/ra offerent. Qui cũ demoniis ſe nunq̃ ſacrificaturos reſponderent:iubentibus comite ac preſide in eodẽ lo/co capitali ſententia plexi ſunt. De quoꝝ corporibus pro ſanguine lac emanauit. Que a zenone preſbytero collecta cum aromatibus apud ipſam ciuitatem tu/mulata ſunt pridie calendas iunii.

¶De ſcõ Pamphilo martyre. Cap. LXXI.

Pamphilus martyr & ſacerdos ceſarea pa/leſtine oriundus in eadem ciuitate paſſus eſt martyrium. Hic admirande uir fidei & ſanctitatis. Euſebii ceſarieñ neceſſarius a quo ille ob intimam amicitiam cognomen euſebi/us pamphili ſortitus eſt:tanto bibliothece diuine amore flagrauit:ut maximam partem origenis uolumi/num ſua manu ſcripſerit:que ceſarieñ bibliotheca ſeruare traditur. Sed & ſanctus hieronymus quedã uo/lumina manu eius exarata ſe repperiſſe aſſerit:que tã/to ut inquit amplectebatur gaudio ut creſi opes habere ſe crederet. Hec autem eſſe dicit. xxv. origenis prefati uolumina ſuper libris. xii. prophetarum. Scripſit & ante euſebium apologeticum pro origene. Qui ſub maximiani perſecutione apud eandem urbem mar/tyrio uitam temporalem finiuit calendas iunii. Hu/ius enim uita prefatus euſebius ceſarieñ epiſcopus tribus libris comprehenſam exarauit. Hec hieronymus de uiris illuſtribus.

¶De ſcõ Vincentio cõfeſſore. Cap. LXXII.

Vincentius gente gallus lerineñ inſule pre/ſbyter temporibus theodoſii & ualentini auguſtorum claruit. Hic uir ſanctitate admirãdus in diuinis ſcripturis eruditus ad uitanda hereticorum colloquia ualidiſſimam edidit diſputationem quam celato nomĩe ſuo:peregrini ad/uerſum hereticos intitulauit. Cuius operis partẽ quia in ſchedulis poſitam furto perdiderat recapitulando paucis ſermõibus ſenſum in uno libro cõpegit. Quieuit rome in chriſto calen. iunii. Hec gemnadius de uiris illuſtribus.

¶De ſancto Reueriano epiſcopo & ſociis martyri/bus. Cap. LXXIII.

Reuerianus eps̄ & paulus preſbyter cũ aliis .x. martyribus apud ciuitatẽ auguſtuduñ paſſi ſunt. Qui omnes pro confeſſione nominis chriſti ſub aureliano principe coronam paſſionis a domino perceperunt cal. iunii: ut di/cit ado ex hieronymi martylogio.

¶De ſanctis Marcellino & Petro martyribus. Cap. LXXIIII.

Marcellinus preſbyter & petrus exorziſta rome martyrium paſſi ſunt ſub diocletiano imperatore agente iudice ſereno. cum enim predictus petrus iubente prefato iu/dice ceſus ab artemio in carcere detineretur: & ipſius artemia filia a demone uexaretur:& ob hoc a patre ſepius plangeretur. Dixit ei petrus ꝙ ſi in chriſtum cre/deret ſtatim eius filia ſanitatem reciperet. Cui artemius ſe mirari reſpondit:quõ deus petri filiam ſuam li/berare poſſet:qui ipſum petrum de carcere eripe non ualeret. Addens ꝙ ſi catenas in eo duplicaret eumque deus ſuus de carcere educeret omnino in ipſum cre/deret:ſi tamen filiam eius a demone liberaret. Petrus uero eadem nocte ſe ad domum artemii uenturum promiſit. Artemius ergo domum rediẽs predicta oĩa candide coniugi nunciauit. Sicq; ambo de his adinui/cem colloquentes ꝙ petrus ad eum uenire poſſet: pe/nitus credere non poterant. Cum autem clauſo diei lumine nox ſuperueniens tenebris mundum reple/uiſſet. ſubito aſſuit petrus candidis indutus:tenẽs triumphum crucis in manu ſua. Tunc artemius cũ uxo/re candida eius ueſtigiis proſtrati uerum deum chri/ſtum clamare ceperunt. Statimque filia eorum pauli/na uirgo ab immundo ſpiritu liberata eſt. Artemius uero cum coniuge & filia & uniuerſa familia ac mul/titudine uicinorum qui ad miraculum concurrerant cõuerſi ſunt ad dominum:quos omnes marcellinus preſbyter illuc ſuperueniens baptizauit. Artemius uero qui cuſtos erat carceris : omnes detentos di/miſit: eo pacto ut baptiſmum ſuſciperent. qui om/nes a ſancto Marcellino predicto ſacri fontis unda perfuſi Chriſto domino adheſerunt:& per dies qua/

draginta in domo artemii in diuinis colloquiis cum
petro & marcellino pſtiterunt. ℭ Poſt hec ſerenus ui
carius mādauit artemio:ut oēs carceratos quos chri/
ſtianos effectos nouerat ſibi preſentaret. Qui manus
eorum deoſculans dixit eis:ut ſiquis uellet uenire ad
martyriū ueniret intrepide:& ſiquis nollet:abiret di/
miſſus in ſua libertate. Sicq multis abeuntibus inter
paucos marcellinus & petrus abire noluerūt. Cōper/
to autem ꝙ marcellinus & petrus illos baptizaſſent:
iudex eos detineri fecit una cū artemio & uxore can/
dida ac filia paulina. Et artemium quidē plumbatis
ceſum in cuſtodia cū nata & cōiuge recluſit. Marcelli
num uero pugnis percuti in ambabus arteriis: deīde
ipſum nudum ſuper uitri fragmenta proſterni: & lu
men ac cibum ei denegari fecit:petrum aūt per ſe ſe/
paratū in carcerem trudi:& pedes eius in cippo con/
ſtringi. Angelus aūt domini marcellino per noctem
apparuit:& eū ueſtibus ſuis induens ad petrum addu
xit:quē & ipſum de cippo ſoluens ambos poſtmodū
ad domū artemii duxit. Admonens ut per dies ſeptē
xp̄ianos cōuerſos cōfortarēt & poſtea ſe iudici p̄ſenta
rent. Seq̄nti uero die dū ſerenus eos in carceribus nō
inueniſſet. Artemiū cum uxore & filiis ad ſe adduci p̄
cepit:& ſacrificare nolētes in terra obruit mandauit.
Quod marcellinus & petrus audientes cū multitudi
ne xp̄ianoꝝ illuc acceſſerunt:& cū xp̄iani multo plu/
res q̄ gētiles eſſent:artemiū cum uxore & filia de ma
nibus carnificū eruerunt:& eoꝝ detentores detinue/
rūt:donec marcellinus in crypta miſſam celebrauit:
& artemio ac xp̄ianis oībus diuina ſacramenta p̄buit
& poſtmodū oēs in pace dimiſit. Ipſe uero in mani/
bus militū paganoꝝ cum petro & artemio cādida &
paulina ſpōte remanſit. Que cū ſerenus iudex audiſ/
ſet:iuſſit artemiū cū uxore & filia ad carcerē reduci:
marcellinū uero & petrū in ſilua nigra que nūc pro/
pter eoꝝ martyriū candida dr̄ decollari. Quoꝝ aīas
quaſi uirgines ueſtibus ſplendidis ac gēmis indutas
ab angelis in celū deferri ſpiculator noīe dorotheus
ſe uidiſſe teſtatus eſt:qui ad dominū conuerſus eſt.
Lucilla uero matrōa chriſtiana ſanctoꝝ corpora col/
legit:& ipſa noctu ī uia lauicana miliario ab urbe ter
tio ſepeliuit:qui paſſi ſunt quarto nō iunii.

ℭ De ſcō Eraſmo ep̄o & martyre. Cap. LXXV.

ERaſmus epiſcopus & martyr paſſus eſt
ſub diocletiano & maximiano imperato
ribus:qui cum perſecutionem fugiens ad
montem libanum declinaſſet coruus ei
eſcam diuinitus miniſtrabat:angeli eum frequenti/
us uiſitabant:feræ quoq ad ipſum confugiebant. Di/
uina tandem iuſſione ad ciuitatem ueniens: & mul/
tos ad chriſtum conuertens ab imperatore Diocle/
tiano detinetur. Et cum ſe chriſtianum confiteretur
plumbatis lateribus ceditur:ac dorſo fuſtibus macta
tur:deinde ſuſpenſus ungulis ferreis laceratur. Et cū
hec omnia pro chriſti amore ſuperaſſet:iuſſit impe/
rator plumbum picem ſulphur reſinam cum cera
& oleo reſolui:& exinde chriſti martyrem perfun/
di. Angelus autem domini eidem aſtitit & facto ter/
remotu cum tonitruis & coruſcationibus pene ter/
tia pars populi extincta eſt:& ſanctus ab incendiis li/
beratus : Quem diocletianus onuſtum ferro in cer
uice & manibus fecit in tenebroſum carcerem tru/
di:& etiam potum aque ei denegari. Orante autem
ſancto odor nimis in carcere erupit:& uiſa ſunt duo/
decim candelebra lucentia in conſpectu eius. Vin/
cula autem ferrea ſicut cera ſoluta ſunt. Cui ange/
lus dei apparuit : & eum inde eductum in modi/
co temporis ſpatio in italia tranſpoſuit: & in lucri/
dum ciuitatem introduxit. Quem imperator die ſe/
quenti in carcere requirens & minime reperiens ſed
ianuas clauſas & anulo ſuo ſignatas aſpiciens: admi/
ratus magicis artibus ipſum eductum putabat. Mul/
titudo uero populi uiſo miraculo conuerſa eſt ad
chriſtum. Igitur Eraſmus in lucrido ciuitate in/
firmos omnes curabat:& multos ad dominum con/
uertebat. ℭ Denique cum filius anaſtaſii primarii
ciuitatis defunctus ad ſepulchrum portaretur ad ſug
geſtionem patris oratione ſua illum a mortuis exci/
tauit:& ipſum cum anaſtaſio parente & duodecim
milibus hominum ad chriſtum conuerſis baptiza/
uit:multaque deorum templa deleuit:& per dies ſe/
ptimo populo predicauit. Sed cum maximianus im/
perator hec audiſſet ad eandem urbem properauit:
& comprehenſum eraſmum ad deorum immolatio
nes inuitare cepit:quem Chriſtum confitentem iuſ/
ſit in maxillis contundi. Deinde adduxit illum ad
ciuitatem ſermitanam & introducens ad templum
iouis hortabatur ut preſente omni populo ſacrifica/
ret. Cumque domini martyr oraſſet ſtatua iouis
erea duodecim cubitorum cecidit: & in puluerem
redacta eſt. Draco etiam ingens ex ea exiuit & mul/
tos de plebe peremit: uerum populo pro eorum li/
beratione ad dei famulum acclamante ipſe draco/
ni imperauit:& ſerpens ſine alicuius ampliori leſio/
ne nuſquam comparuit. Sicque uiſo miraculo tria
milia hominum conuerſi ſunt. Ex quibus maxi/
mianus iratus trecenti & triginta quos comprehen/
dere potuit gladio necari precepit. Deinde beatum
Eraſmum detentum & ſacrificare abnuentem iuſ/
ſit tunica erea ignita ad menſuram eius corporis
fabricata ueſtiri : ſed tunica frigida ipſe illeſus per/
manſit. Tunc iuſſit ollam maximam plumbo pi/
ce cera reſina & oleo liquatis impleri & ſanctū Eraſ/
mum epiſcopum in ea demergi. Et cum hoc eti/
am ſupplicii genus illeſus ſuperaſſet : & ex olla li/
quor feruens & ebulliens imperatorem uſtulaſſet
ipſum martyrem Chriſti continuo liberauit. Sed
Maximianus obſtinatior effectus illum in arta cu/
ſtodia uinctum clauſit ut ipſum acrius puniret. An/

gelus uero domini michael eidem apparuit & ſolutum eduxit & eidem ducatum prebens dirrhachium perduxit: deide nauicula ibi diuinitus preparata in campaniam prouinciam tranſmigrauit: & iuxta ciuitatem formianam dimiſit. Qui diebus ſeptimo extra urbem manſit pane celico per angelum ſubſtẽtatus. Deinde diuina iuſſione ciuitatem intrauit & multos ad chriſtum conuertit. Nouiſſime coronam ſibi de celo miſſam a choro apoſtolorum & prophetarum aſpexit: & ſic orãs domino ſpiritum tradidit. In eadẽ urbe ſepultus a fidelibus.iiii.noñ iunii.

De ſancto Photino epiſcopo & martyre. Cap. LXXVI.

Photinus epiſcopus lugduneñ & martyr ut dicitur eccleſiaſtice hiſtorie libro quinto. Cum etate maior nonagenario eſſet: & pene membra iam geſtans ſolo amore & deſiderio martyrii uiueret paganorum furente rabie ductus ad preſidem: pugnis & calcibus enormiter inuaſus ita ut neque etati neque grauitati reuerentie aliquid deferrẽt: a longe uero ſtantibus & furentibus lapides & ligna iacientibus diutius eliſus: dum ſe minecis in carcere truſus eſſet emiſit ſpiritum quarto noñ iunii. Paſſus eſt tempore marci aurelii & ueri antonii imperatorum.

De ſanctis Blandina uirgine & ſociis martyribus. Cap. LXXVII.

Blãdina martyr cum quadrageſimooctauo martyribus paſſa eſt in lugduneñ ciuitate temporibus marci aurelii ueri & antonii atque lucii fi liorum eius. De quibus eccleſiaſtice hiſtorie libro quinto capitulo primo & ſecũdo & tertio habeť: ꝙ ſeuiente perſecutione contra chriſtianos apud lugdunum & uiennam urbes galliarum: adeo ut etiam domorum illis prohiberetur habitatio proceſſus in publico aut quorũcũꝗ ciborum cõparatio pfati martyres preſidi ſunt oblati. Inter quos cum quidam uectius paganus preſidem de tanta impietate argueret: tenetur & ipſe tãquã chriſtianorum aduocatus tentus eſt: & quidã diaconus nomine ſanctus qui laminis ferri & eris candẽtibus aduſtus in carcerem miſſus: rurſum diris cruciatibus exanimatus ſpiritum reddidit. Attalus quoque pergamenus qui martyres nutibus oculorum & geſtibus hortabatur: poſtquã diebus multis terrimũ carcerem toleraſſet: quia ciuis romanus capite ceſus eſt. Ex his quoꝗ martyribus.x.in carcere tabefacti fame defecerunt. Deinde reliqui omnes producti qui ex eis ciues erant romani decollantur. Ceteri uero beſtiis ſubiiciuntur: ſed ab eis minime leduntur. Inter quos quidam & alexander phryx genere non obſtante ꝙ ciuis romanus eſſet: contra decretum principũ a preſide uolente populo complacere feris exponitur quia forte aliis pertinacior uidebatur. Attalus uero qdam alter prunis ſubſtratis in ſella ferrea tortus martyrium conſumauit. Blandina uero primo & ſecundo die diuerſis penarum generibus cruciata tertio die ad ſtipitem ligata beſtiis expoſita: ſed ab his minime leſa: quarto die uerberibus acta: craticula exuſta: ad ultimum gladio iugulata eſt. Cuius exemplo ponticus puer annorum.xv. multis paſſionibus affectus ante illam gladio palmam percepit. Maurus uero quidam: zacharias preſbyter: epactus albina: grata: & alii ceteri eiuſdem collegii glorioſi diuerſis ſuppliciis diebus plurimis torti: deinde in ſellis ferreis igne ſubiecto aſſati: Nouiſſime gladio conſumati ſunt. Quorum omnium.xlviii.martyrum reliquie incenſe & rhodanum fluuium diſperſe fuerunt. Sed diuina diſpoſitione in loco in quo corpora combuſta fuerant: cineres & oſſa incombuſta dimiſſa a fidelibus reperta & recollecta atque in eccleſia apoſtolorum ſub altari condita ſunt. Horum omnium paſſio agitur.iiii.noñ iunii.

De ſancto Nicolao peregrino & confeſſore.
ord. S. Benedicti. Cap. LXXVIII.

Nicolaus cognomento peregrinus confeſſor natione grecus tempore urbani pape ſecundi claruit. Hic in annis adoleſcentibus in monaſterium ſancti luce quod in ſcyro grecie partibus ſitũ eſt diutius conuerſatus angelicam uitam duxit. Cũꝗ dominica precepta q̃ crucem tollendam ſequiꝗ dominum iubent ſolicite audiſſet: non tamen ſpiritu ſed maĩbus corpoream crucem arripiens monaſterio diſceſſit: & ut chriſtum liberius ſequeretur: peregrini cepit: qui ueniens hydrãtum apulie ciuitatem: ibiꝗ aliquantulum cõmemoratus uenit tarentum: ubi aliqua miracula oſtendens a populo reuerentie eſt habitus: Inde uenit ad ciuitatem traneñ: ubi crucẽ ex more manibus baiulãs puerorum multitudinem congregauit: cum quibus ſacrã urbis loca circiens: kirieleiſon clamare non ceſſabat: puerosꝗ ſubſequentes ut ſimiliter clamarent cõcitabat: & ut ad ſe quotidie cõuenirent: & hoc diebus ſingulis iterarẽt puerulos pomis & fructibus ſibi datis alliciebat: quibuſdam ex ciuibus eum inſanum reputantibus: quibuſdam uero altiora de eo ſentientibus: & columbinam preſumentibus ſimplicitatẽ. Nã pauperrimis indutus panniculis: nudis pedibus incedebat: ſine intermiſſione orabat: diebus ſingulis non ante ueſperas cibum ſumebat. Panem uero modicũ & aquam ſemper comedebat. Cum autem eius fama ad biſantium archiepiſcopum perueniſſet: eum ad ſe accerſiuit: & cur talia clamando per urbem circũiret: ſciſcitatus eſt. Cui ſanctus uir preceptum domini de cruce ſumenda cõfeſtim allegauit: quam nedum animo ſed corpore ſe geſtaturũ quotidie diſpoſuit: qđ ſi epiſcopus in eius ſibi dioceſi denegaret: ad oppidũ ipſe mox aliud properaret. Preſul autem prudẽs ſancti confeſſoris rectam intentionẽ & columbinã ſimplicitatẽ attendens ei prohibere noluit: quin propoſitum adimpleret: quinnimo rogauit: ut quotidie ad ſuam menſam reficiendus accederet. Cũ autem nicolaus archiepiſcopi mandata adimpleret: & ciuitatẽ ex more kirieleiſon clamans & crucem baiulans cũ pueris peragraret: poſt dies modicos febre corripitur: & in hoſpitio cuiuſdã ex ciuibus nobilis deuotione maxima refouet. Qui ad extrema deueniens pueros ſuos aduocauit: & crucem ſuã eiſdem tradens: eos in noĩe domini benedixit: ſicꝗ ſpiritum in pace domino reddidit.iiii.noñ iunii. Statimque a ciuibus unanimiter ad eum ex deuotione cõfluentibus corpus ad eccleſiam beate marie deducitur: & a cunctis certatim irruentibus pedes eius cum reuerentia deoſculantur. Eodem die mulier traneñ nomine mundella corporis

tactu ſanctiſſimi lumen oculorum triennio ante perditum recuperauit. Alia mulier biſantia noīe cuius brachium aruerat ſanitatem recepit. Altera etiā alba nomine dolore uentris dudū nimio fatigata: medelā a ſancto cadauere pcepit. Sicq; ab archiepiſcopo & populo corpus peregrini nicolai in ipſa eccleſia honorifice tumulatur: ubi multis ſignis effulget.

¶ De ſancto Zacharia monacho. Cap. LXXIX.

Zacharias monachus ſiluani ablatis diſcipulus artiſſimam in eremo uitam duxit. Qui raptus in extaſi a mane uſq; ad horā decimam ad ſe rediens: dixit ſe uidiſſe gloriam dei: & tunc fuiſſe dimiſſum: qui etiam pallium ſuum pedibus conculcans: dixit neminem poſſe fieri monachū: niſi qui ſic animo omnia conculcaſſet: quieuit in pace. iiii. nō iunii. Hec heraclides.

¶ De ſanctis Pergentino & Laurentino martyribus. Cap. LXXX.

Pergentinus & laurentinus fratres uterini nobiles ciuitatis arretine paſſi ſunt ſub perſecutione decii ceſaris in eodem oppido. Cum enim tyburtius conſiliarius decii eandem urbem ingreſſus eſſet: delati ſunt ei predicti fratres: ꝙ populum a deorum cultura ſuperarent: qui illos aduocans: & primo quidem blanditiis multis hortari cepit: ut a chriſti predicatione deſiſterent. Et quia nobili progenie orti fuerant: eos tunc lenitate mollire cupiens dimiſit. Cum autē adhuc dei martyres conſtantius chriſtum confiterentur: & populū a ſacrificiis ſubtraherent exhortatiōibus ſuis. Iterum delati tyburtio tenti ſunt: & cathomis leuati diutius fuſtibus cedi iubentur. Statimq; brachia miniſtrorū arefacta obſtupuerūt: ſed orantibus ſanctis eiſdem reſtituta ſunt. Quo miraculo multi gentilium cōuerſi fuerunt ad chriſtum. Tunc iubente tyburtio ſancti in carcerem recluduntur: & per triduum ſine cibo dimittūtur. Poſt tres uero dies angelus domini ad eos deſcendit: quos & celico pane refecit: totuſq; carcer nimia claritate refulſit. Cuſtodes uero uelut mortui obdormierunt. Cumq; chriſtiani qui nuper cōuerſi fuerant cum ſorore eorum pergentina ad ſanctos uiſitādos eadem nocte uēiſſent: & cuſtodibus munera detuliſſent: ut illos ad ſanctos intrare permitterent: carcerem apertum inuenientes: & cuſtodes dormientes ad ſanctos ingreſſi ſunt: & baptiſmi lauacrum expetebant: eiſq; ut abirent ſuadebant. Sancti uero martyres eos baptizandos ad cornelium quendam preſbyterum miſerunt: & ꝙ nullatenus abire uolebant reſponderunt: eo ꝙ ad martyrium feſtinabant. Sicq; illi ad cornelium accedentes baptizati ſunt fere ſexagīta uiri. Sequenti die tyburtius hec audiens: eos eductos ſuper carbones ardentes nudatis plantis ſtare fecit: ſed uterq; ipſorum illeſus permanſit. Tunc ſtatuam iouis adduci mādauit: eoſq; illam adorare ſuaſit. At poſtquam illi orationem fuderunt: idolum in puluerem redactum eſt. Quo miraculo ducenti paganorum conuerſi ſunt & clamantes chriſtum uerū deū furore gētilium uſq; ad mortē ceſi: ſemiuiui relicti ſunt. Tunc tyburtius iuſſit pergentinum & laurentinum fratres capitalem ſubire ſententiam. Quorum corpora pergentina ſoror illorum cum aliis pluribus chriſtianis noctu ſurrepta longe a ciuitate arretina fere mille paſſibus ſepeliuit. iii. nō iunii.

¶ De ſancto Liſardo cōfeſſore. Cap. LXXXI.

Liſardus preſbyter & confeſſor ſancti leonardi magni germanus fuit tempore ſancti remigii archiepiſcopi remeū: & clodouei regis francorum ut dicetur infra in legenda ſancti leonardi. viii. idus nouēbris. Hic cū beato leonardo fratre ſuo relicta curia reguli ſancto remigio archiepiſcopo adheſit: & ab eodē in ſacerdotiī dignitate conſecratus eſt. Poſt hec aſſociatus leonardo aurelianum predicātes uerbū domini deuenerūt. Et in quodam cenobio aliquādiu inſimul ſeruientes domino permanſerunt. Cū autem liſardus ſuper ripam ligeris ſolitariam uitam elegiſſet: & leonardns per ſancti ſps admonitionem in aquitania predicare diſponeret: oſculantes ſe ab inuicē diſceſſerunt. Sicq; liſardus omni uite ſue tpe in eodem loco breui tugurio locatus ieiuniis & contēplationi intentus perſeuerauit. Et. iii. nō iunii ī pace quieuit. Cuius corpus aureliani tumulatum miraculis coruſcat.

¶ De ſancto Iſaac martyre. Cap. LXXXII.

Iſaac monachus & martyr apud ciuitatē cordubam paſſus eſt. Qui cum eſſet annorum. xxvii. feruente perſecutione: gladio pro fide chriſti necatus cū palma martyrii ad regna celeſtia cōuolauit. iii. nō iunii. Hec hieronymus in martylogio ſuo. Et inde ado.

¶ De ſancto Iſaac preſbytero. Cap. LXXXIII.

Iſaac antiochene eccleſie preſbyter cōtinētiſſime uite: & perſpicue ſapiētie clarus fuit. Qui aduerſus neſtorianos & eutycianos multa ſcripſiſſe dicitur. Antiochene quoq; urbis ſue excidiū elego metro deploraſſe narratur. Claruit autem leonis primi temporibus. Hec gennadius de illuſtribus.

¶ De ſancto Iſaac cōfeſſore. Cap. LXXXIIII.

Iſaac abbas & confeſſor de ſyrie partibus ad ſpoletanā ciuitatē deuenit: ingreſſuſq; eccleſiam a cuſtodibus petiit ut ſibi quantum uellet licentia concederetur orandi quod & obtinuit. Et cum diebus tribus & ſubſequētibus noctibus indefeſſus orationem continuaſſet: & hoc unus ex cuſtodibus cerneret: inflatus ſuperbie ſpiritu: cepit impoſtorem clamare: qui ſe triduo ante oculos hominum orare ſimularet. Et cū uirum dei alapa percuſſiſſet: repente ſps illum malignus inuaſit & ad uiri ſancti ueſtigia ſtrauit: & ꝙ iſaac inde ipſum expelleret acclamauit. Cuius tamen uti peregrini nomen adhuc ignorabatur: moxque ut uir dei ſuper eū incubuit: malignus ſps qui eum inuaſerat abſceſſit. Quo miraculo ciues ſtupefacti uirum domini reuerentia habere ceperunt eiq; multa pro edificādo monaſterio obtulerunt. Ille autem nihil horum accipiens deſertum locum repperit ibique ſibi humile habitaculum conſtruxit: multoſque ibidem diſcipulos congregauit. Hic prophetico ſpiritu claruit: & miraculis coruſcauit. Die quadam in horto monaſterii uangas diſcipulos hora ueſpertina iactare precepit: quod futurum erat ſpiritu dei prenoſcens. Cum aūt nocte ad matutinum cum fratribus ſurrexiſſet: pulmentum operariis coqui iuſſit: factoq; ſummo mane ipſum ad hortū deferri mandauit: ubi quot uāgas

iactari fecerat tot laborantes inuenit. Ingreſſi quip/
pe fures fuerant: ſed mutata mente per ſpiritum uan
gas apprehenderant: & uſquoq; ſanctus ad eos perue
nit hortum colere non ceſſauerant. Quos ille clemen
ter ſalutauit pulmento refecit & de malo propoſito
quo uenerant redarguit atq; collectis oleribus onera
tos remiſit. ¶ Cum quidā ſciſſis pannis obſiti & nu/
di ad eum uenirent: eiuſq; miſericordiā poſtularēt: il/
le unum ex diſcipulis ſilēter uocauit: eiq; precepit: ut
ad talē cauam arborē in ſiluam accederet: & ueſtimē
ta ibi reperta deferret. Qui dū iuſſa cōpleſſet & ueſtes
repertas detuliſſet uir domini ea peregrinis nudis pe
tētibus tribuit. Illiq; recognouerūt que poſuerant pu
dore cōſternati: qa qui frauduléter ueſtiméta q̄rebāt
aliena cōfuſi receperūt ſua. ¶ Quidā uir ſe illius oro/
nibus cōmendās ſportas duas alimētoꝝ ei per pueꝝ
tranſmiſit. Quaꝝ unam puer in itinere abſcōdit alte
rā uiro detulit. Quā ipſe gratāter accepit: ſed puerum
admonuit: ne ſportam abſconditam incaute contin/
geret: quia ſerpens in ea ingreſſus foret: puer igitur
q̄uis exultaſſet ꝙ mortem euaſit: quia tamen delictū
eius propalatum fuerat confuſionem ſuſcepit. Reuer
ſuſq; ſicut ei abbas dixerat ſerpentem in ſporta inue/
nit: & de commiſſo penitentiam egit. Hec gregorius
tertio dial. cap. xiiii. Sanctus autem iſaac clarus uirtu/
tibus in epiſcopo cenobio in domino quieuit.

¶ De ſcō Quirino epō & martyre. Cap. LXXXV.

QVirinus eps̄ ſciſcianus & martyr tp̄e dio/
cletiani & maximiani paſſus eſt. Qui cū
in eadē ciuitate que oppidum eſt illyrice
ꝓuicie a maximo preſide quereret: egreſ/
ſus urbē & fugiens cōprehenſus eſt: & maximo iudi/
ci preſentatus. Et cum ſe chriſtianū libere ꝓfiteretur
iuſſit eū fuſtibus cedi. Deinde grauatū catenis in car/
cerem recludi. Cui nocte oranti diuinus ſplēdor illu/
xit. Quod uidens marcellus cuſtos carcerē aperuit: &
cōuerſus ad xp̄m: ac eius pedibus ꝓſtratus baptiſma
ſacrū ſuſcepit. Poſt triduū autem maximus iudex iuſ
ſit quirinū ferro uinctū ad amantiū preſidē ad primā
pānonie ciuitatem adduci. Qui iuxta flumē danubiū
amantio de ſcarabatenſi ciuitate reuertenti ꝑſentat:
quē ille ad eandē ciuitatem rediēs illuc adductū du/
riſſimo carceri mācipauit. Cui xp̄iane quedā matro/
ne cibū potumq; miniſtrabāt. Statimq; ut oblata be/
nedixit ceciderūt catene de manibus & pedibus eius:
donec manducaret: deinde a cuſtodibus ad ſabariam
ciuitatem adductus amantio preſidi in theatro obla/
tus eſt. Quē preſes per multa uerba ad ſacrificādum
ſuadebat. Cūq; quirinus tā eius minas q̄ blāditias cō/
tempſiſſet: iuſſit amantius ad collum eius molam ſu
ſpendi: atq; in fluminis ſabari undam demergi. Cūq;
de ponte precipitatus fuiſſet in flumen & diutius ſu/
pernataſſet cum ſpectantibus chriſtianis collocatus:
ne ſuo terrerentur exemplo: uix orans ut mergeret
obtinuit. Cuius corpus non longe inde repertum in
baſilica iuxta ſcarabatem ciuitatis portam principa/
lem poſita a fidelibus ſepultum eſt. Facta uero incur/
ſione barbarorum in partibus illis: chriſtiani inde fu
gientes corpus martyris abſtulerunt: & romam baiu
lātes uia apia miliario ab urbe tertio in eccleſia ad ca/
tacumbas deuote depoſuerunt. Vbi aliquando apo/
ſtolorum corpora iacuerunt ubi & corpus ſancti Se/
baſtiani martyris cum aliis plurimis requieſcūt. Paſ/
ſus eſt autem pridie nonī iunii.

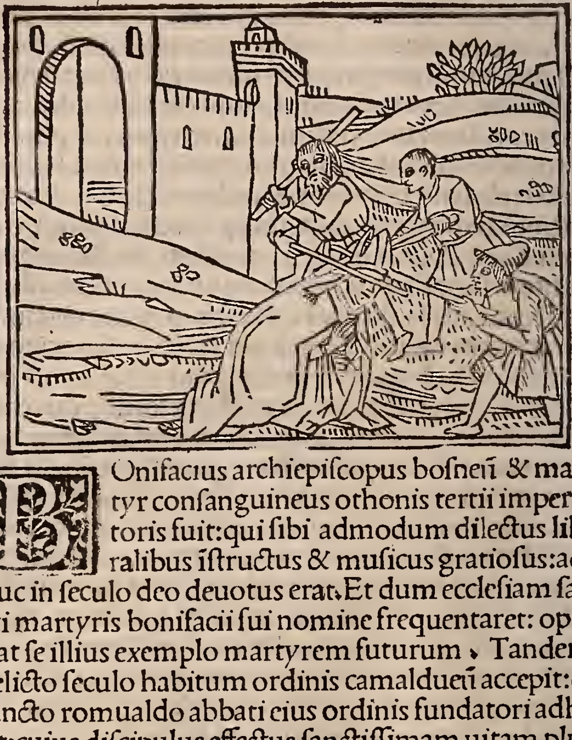
¶ De ſanctis. xliiii. martyribus. Cap. LXXXVI.

QVadragintaquattuor martyres in ciuita/
te iconii paſſi ſunt ſub alexandro impera
tore. Hi a ſanctis quirico & iulita conuer/
ſi: cum chriſtum publice predicarent iuſ/
ſu alexandri capite ceſi ſunt pridie nonī iunii: & in ea/
dem ciuitate tumulati.

¶ De ſancto Bonifacio epiſcopo & ſociis martyri/
bus. *Monachus S. Benedicti* Cap. LXXXVII.

BOnifacius archiepiſcopus ~~magnitudinis~~ *Mar*
apud frixiam martyrium paſſus eſt. Qui
iuſſu ſtephani pape ſecundi pipinum caro
li patrem unxit in regem francorum. Hic
de britannia ueniēs fidem chriſti frixionibus primus
annunciauit: & multis miraculis nouelle gēti nouus
predicator coruſcauit. Cūq; maximam partem frixie
chriſti cultui ſubieciſſet: & ſacro fonte baptiſmatis di
luiſſet: a paganis qui ſupererant tentus & multis affe/
ctus iniuriis: tandem gladio peremptus martyriū cō
ſumauit: cū eobarico epō & aliis ſeruis dei nonī iunii.

¶ De ſancto Bonifacio epiſcopo & martyre.
Monachus S. Benedicti Cap. LXXXVIII.

BOnifacius archiepiſcopus boſneñ & mar/
tyr conſanguineus othonis tertii impera/
toris fuit: qui ſibi admodum dilectus libe
ralibus īſtructus & muſicus gratioſus: ad/
huc in ſeculo deo deuotus erat. Et dum eccleſiam ſan
cti martyris bonifacii ſui nomine frequentaret: opta
bat ſe illius exemplo martyrem futurum. Tandem
relicto ſeculo habitum ordinis camalduen̄ accepit: &
ſancto romualdo abbati eius ordinis fundatori adhe
ſit: cuius diſcipulus effectus ſanctiſſimam uitam plu/
ribus ſecum annis egit. Demum ad martyrium fla/
grans a ſede apoſtolica predicandi gentibus licētiam
impetrauit: & conſecratus archiepiſcopus ad gentes
boſne euangelizandas acceſſit: qui ceteris conſociis
equitantibus nudis pedibus incedebat. Et cum alias
bis ſolum in ſeptimana dominica ſcilicet die & quin
ta feria cibum ſumere conſueuiſſet: tunc pro labore
itineris tantum ſibi indulſit: ut quotidie medio pa/
ne & aqua modica reficeretur: diebus dominicis &
feſtiuis addens poma uel arborum radices uix coctas
Qui etiam poſtquā eſt in archiepiſcopum conſecra/
tus officium monaſticum iure profeſſionis & ca/
nonicum iure conſecrationis quotidie bis dicebat.

Veniens autem ad montes & pedes ire non ualēs nu/
dis plātis & cruribus equitabat:& in partibus illis fri
gidiſſimis adeo frigus intolerabile ſepius ſubſtinebat
ut aliquādo pedē a ferro ſubherente diſiungi nō poſ/
ſet:niſi aqua calida ſubueniret.¶Veniēs igit̃ ad boſ/
nas gentiles uerbum domini feruentiſſime predica/
bat.Sed uidēs ſe modicum proficere: ad rutenorum
regem deuenit:ibiq; chriſtum annunciare cepit. Rex
autem illum pannoſum inſpiciens:putabat:ꝙ ſpe cō
quirende pecunie hec ſimulate confingeret: eiq; mu/
nera promiſit:ſi a permiſſis deſiſteret.Ille uero pon/
tificalibus precioſe indutus coram rege ſtetit: quem
adhuc rex magis ſimulatorem exiſtimauit.Eidemq;
ſpopondit:ut ſi epiſcopus per ignem inuſtus incede/
ret: ipſius fidei adhereret.Moxq; ignē copioſum accē
ſum epiſcopus aqua benedicta conſperſit: & pontifi/
calibus indutus per ipſum ſecurus trāſiuit.Ita ut nec
pilus aduſtus in ueſte:nec odor fumi ī carne quid ap/
paruit.Quo miraculo rex cum populi multitudine
infinita conuerſus & baptizatus eſt . Cupiebatq; re/
gnum filio dimittere:& bonifacio adherere.Fratrem
autem ſuum nolentem fidem chriſti ſuſcipere abſen/
te archiepiſcopo occidit . ¶Cum autem bonifacius
ad alterum regis fratrem longe poſitum iuiſſet: ut ei
chriſtum predicaret.Ille archiepiſcopum tenuit:& in
conſpectu ſuo & plurimorum decollari fecit. Statiq;
ipſe regis frater excecatur:& tam ipſe q̃ omnes aſtan/
tes intantum ſenſum amiſerunt:ꝙ ſicut lapides im/
mobiles & omnino inſenſibiles perſiſtebant.Rex aūt
hoc audiens illuc cum multis acceſſit:ut fratrem oc/
cideret:ſed cum miram dei ultionem uidiſſet:orauit
chriſtum:ut omnes illi ad ſenſum & loquelam redi/
rent:eo pacto ꝙ ſi conuerti uellēt eis iniuria necis ſan
cti uiri remittatur:ſinautem cuncti gladio trucident̃
Factaq; oratione tā regis fratri q̃ ceteris ſenſus reſtitu
tus eſt:qui baptiſmo ſuſcepto ſancto martyri trium/
phale ſepulchrum & eccleſiam conſtruxerunt.

¶De ſancto Bonifacio epiſcopo carthaginenſi. Cap. LXXXIX.

BOnifacius epiſcopus carthaginēſis claruit
tempore zenonis imperatoris ut ait ſigi/
bertus:qui ſanctitatis culmine & ſapien/
tie lumine admodum effulſit: Libroſque
plurimos ad diuerſos conſcripſit:uidelicet de prede/
ſtinatione:De continētia coniugatoꝝ poſt uotū : De
uirginitate & humilitate:De oratione & cōpunctio/
ne:Scripſit & ſermones elegātes ꝑcipue:De natiuita/
te domini:Et de ſolēnitate ſancti ſtephani ꝓtomar/
tyris.Et uirtutibus inſignis migrauit ad chriſtum.

¶De ſanctis Nicandro & Martiano martyribus. Cap. XC.

NIcander martianus martyres uigente per/
ſecutione paganorū in ciuitate atina a ma
ximiano preſide comprehenſi cum ſacri/
ficare nollent primo diebus.xx.in carcere
detenti & afflicti ſunt.Deinde ad decollandū iubent̃
adduci.Tunc uxor nicādri iuuenis puella uiꝝ exhor/
tans ut in chriſti confeſſione maneret immobilis de/
tenta eſt a paganis:martyres autē domini ligatis duo
bus orariis ante oculos eorum decollati ſunt:uxor āt
nicandri poſt dies.iii.etiam ipſa in cōfeſſione fidei ca/
pitalem ſententiam ab eodē accepit iudice . Ciues aūt
uenephrani corpus ſancti nicandri in eoꝝ urbe:ciues
uero atinates corpus martiani in eorum oppido col/
locarunt.Paſſi ſunt enim in territorio inter ipſas du/
as ciuitates poſito noū iunii.

¶De ſancto Philippo diacono. Cap. XCI.

PHilippus diaconus de.vii.primis ab apo/
ſtolis electus eſt:ut habetur act.vi.& cum
ſtephano ꝓtomartyre ordinatus eſt . De
quo plurima in actibus apoſtoloꝝ ſcri/
buntur.Nam & ſamarie predicauit:& ſimonem ma/
gum baptizauit . Cādacis etiam eunuchum regine
ethiopum ad chriſti fidē conuertit & ſacri baptiſma/
tis unda perfudit:multiſq; ciuitatibus donec ueniret
ceſaream nomē domini ieſu chriſti euangelizauit:ut
habet̃ act.viii.ueniens aūt ceſareā multis ibidē mira/
culis claruit:Habuit enim.iiii.filias uirgines ſacratiſſi
mas per quas deus multitudinē uirginum lucratus
eſt.Hic inter cetera ut ait papias eṗs hieropolitanus
mortuū quendam per eaſdem eius quattuor filias ſi
bi oblatū a mortuis ſuſcitauit.Deinde ordinatus eſt
epiſcopus in thracia ſcythia:ut tradit abbas dorothe
us.Et poſtq̃ in eccleſia ſua ſibi commiſſa annis pluri/
bus predicaſſet reuerſus ceſaream in pace dormiuit
octauo idus iunii:ubi & ſepultus quieſcit . Et iuxta
ipſum tres ex predictis filiabus ſuis iacent . Quarta
uero epheſi dormit.

¶De ſanctis Artemio candida & Paulina martyri/
bus. Cap. XCII.

ARtemius cādida uxor eius & paulina uir/
go eoꝝ filia mr̃es rome paſſi ſunt ſub dio
cletiano iudice ſereno . Hi a ſancto petro
exorziſta cōuerſi ſunt:cū apud eundē ar/
temiū in carcere detineret̃: poſtq̃ prefata paulina ab
obſeſſione maligni ſp̃s per eundē petrum liberata eſt
qui oēs cum alioꝝ multitudine carceratoꝝ a ſancto
marcellino p̃ſbytero baptizati ſunt ut ſupra dictum
eſt in paſſiōe marcellini & petri.iiii.noū iunii . Poſtq̃
aūt marcellinus & petrus a ſereno decollati ſūt ut ibi
dem dictū eſt:& p̃fatus artemius cū uxore & filia a pa
ganis detenti:& in carcere iubente ſereno diebus plu
ribus uincti fuerunt:tandem cū in chriſti confeſſiōe
conſtantes perſiſterent data ſuper eos ſententia arte/
mius gladio necatus eſt.Candida uero & paulina la/
pidibus obrute ſunt.Quorum corpora chriſtiani ra/
pientes uia aurelia ubi & interfecti fuerant:cum reue
rentia collocarunt octauo idus iunii.

¶De ſanctis uiginti martyribus. Cap. XCIII.

VIginti martyres apud tarſum cilicie tem/
poribus diocletiani & maximiani ſub iu/
dice ſimplicio paſſi ſunt.Qui per diuerſa
ſupplicia deum glorificauerunt in corpo/
ribus ſuis:Quorum corpora apud hipponem ciuita/
tem aphrice tranſlata ſepulta cuſtodiuntur : ut dicit
Auguſtinus.xxii.de ciuitate dei : ubi & refert ꝙ dum
quidam florentius ſenex & pauper qui ueſtem amiſe
rat:nec unde aliam emeret habebat:ad hoꝝ martyꝝ
memoriam oraſſet:quatenus eius inopie ſubueniret
cōfiſus de uirtute ſanctoꝝ in littore piſcem magnum
palpitatē repperit: quem ſcindēs in eius uentre anulū
aureum cum lapide precioſo inuenit:quē tanti uendi
dit ꝙ inde ſe honorifice ueſtiuit : & martyribus gra/
tias egit.Quorum paſſio colitur.viii.idus iunii.

De ſancto Vincentio epo. Cap. XCIIII.

VIncentius eps meuie ciuitatis tẽtus a quodã capitolio rectore tuſcie qui epos chriſtianos ferro uinctos peruſii congregauerat puniendos cũ fratre ſuo benigno diaconũ adductus eſt ad tẽplum martis ut diis ĩmolaret. Cum aũt oraſſet oĩa idola ſubuerſa ſunt:& demones ululantes exeũtes:multoſq; paganoꝝ cedentes ſexcẽtos ex eis uerberibus occiderũt:omneſq; xpianos qui ferro uincti erant xpi uirtute cõpulſi ſoluerunt. Quo miraculo plurimi gẽtiliũ fidẽ perceperũt: inter quos qdã mauertius comes prius crudeliſſimus qui & de uicinis locis epos cõgregauerat cõuerſus eſt: Cũ autẽ chriſtiani cũ epo ad locũ alium ſe transferẽtes pſallerent:miſit capitolinus & inde ſublato uincẽtio ceteros gladio occidi fecit. At extaſius qdã religioſus corpus benigni diaconi ex ceteris rapiens nõ longe a portulio ſepeliuit cal.maii. ¶Poſt dies aliquot capitolinus ꝓductũ uincẽtiũ & diutius tortũ atq; lapidibus cõtuſum diſtentũ in equuleo & flãmis aduſtũ carceri mãcipauit:ubi ianuis diuinitus patefactis lux celica ſibi refulſit. Quod preſes audiẽs iuſſit eũ in mare mergi:q in equore miſſus ab angelo ad littus reductus ẽ. Vnde & qui eum demerſerãt hoc cernẽtes conuerſi ſunt:& uſq; ad ciuitatẽ ſuam meuiam illũ humeris reportarunt. ¶Interea mortuo capitolino & a porphyrio eius ſucceſſore detinet̃:feriſq; ſubiicit̃: ſed ab eis minime leſus in fouea aque maxima necari iubet̃. Veꝝ aperiens ſe terra aquas obſorbuit:&.xviii. fugiẽtes aquas deglutiuit. Vincentius uero ad cellam ſuã rediit:& ſubſequẽti die dominico celebrata miſſa coram populo ſpiritũ emiſit.viii.idus iunii. Cuius corpus matrona quedam luceria a gentilibus precio redemptum:qui illud rapuerant exurẽdum: in predio ſuo qui uocatur campus ſalutis ſepeliuit:inter portulium & leuaniam miliario ab urbe.xliiii. ubi & iacet miraculis clarens.

¶De ſcõ Paulo epo & martyre. Cap. XCV.

PAulus eps conſtãtinopolitanus & martyr ſub cõſtantio ĩperatore martyriũ paſſus eſt:qui ob defenſionẽ catholice fidei ab eodẽ imperatore arriano de ſede ſua eiectus & apud quandã ciuitatulã in cappadocia cucuſam nomine exilio ĩpulſus arrianoꝝ ĩſidiis grauiter ſtrãgulatus ad celeſtia regna migrauit.vii.idus iunii. Hic ſapientia ꝑclarus:ut non ſolum ſue patientie exemplo: ſed etiam ſermone ceteros ad tolerantiam confirmaret:de patientia libellum edidit: ubi & de penitentia tractans docet penitentẽ ſic pro peccatis dolere debere ne ſupra menſuram triſtis periculum deſperatiõis incurrat. Tantoq; lepore & rationum ſuaſione paciẽtes aduerſa ad cõſtãtiã & animoſinitatẽ ĩducit: ut exꝑſſius docere uideat̃:q; ueri beati qui pſecutionẽ patiunt̃ ꝓpter iuſtitiã. Hec in martylogio adonis.

¶De tranſlatiõe ſancti Seruatii epi. Cap. XCVI.

TRãſlatio corporis ſancti ſeruatii facta eſt tẽpore eldonis filii henrici regis francoꝝ. Cũ enim eius eccleſia apud traiecteñ ciuitatẽ fabricata eſt tpe caroli regis:miſit idẽ carolus uenerandũ uirum noĩe uiligiſum ad reſtaurandũ ea que in ipſa eccleſia defeciſſent. Cui ꝑ noctẽ dormiẽti ſanctus ſeruatius aſtitit:ſeq; de tellure leuari mãdauit. Quod cũ uiligiſus epo nũciaſſet: indicto triduano ieiunio cuncto populo: apertoq; ſecretario ſubterraneo:inuẽtus eſt ſarcophagus marmoris precioſi:in quo corpus ſacrũ eſſe putãtes:illud aperuerũt & nihil in eo reperiẽtes ad mortẽ contriſtati ſunt. Sequẽti uero die ſuperioris oratorii monumentũ reſerarũt:ubi & corpus beati ſeruatii inuenerũt:qđ tamẽ illuc ignorabat̃ tranſlatũ. Erat aũt corpus oĩno integrũ & in nullo penitus corruptũ: ueſtes quoq; oĩno illeſe:cũ pontificali baculo & claue argentea ſibi a ſancto petro rome per uiſum tradita:ut in eius legenda ſuperius dictũ ẽ.iii.idus maii. Ex tumulo quoq; hoc odor mirificus exhalabat. ¶Dum aũt corpus leuare uellẽt:mẽbra ſingula ĩſtar candẽtis ferri trãſfigurata cernunt̃:quod in loculo argẽteo ei preparato ſupius exaltat̃:luxq; ĩmẽſa totũ ſanctuariũ circũfulſit. Que cũ rex carolus audiſſet:traiectũ uenit:& ibidẽ paſcha domini celebrauit:ubi & ĩfinita miracula oſtẽſa ſunt ¶Poſt aliquod uero tempus heldo filius henrici regis francoꝝ ad inſtantiam matris regine corpus ſancti ſeruatii ſumma deuotione ſaxoniã trãſtulit: & in baſilica nomini eius cõſtructa locauit. Sed cũ oĩa traiectenſibus ciuibus ad infortunium cederent: ipſiq; abſentie ſancti corporis hoc aſcriberẽt:miſerũt quoſdam qui de partibus ſaxonie corpus furãtes traiectũ rettulerũt. In cuius trãſlatione miracula multa & ſigna deus oſtendit. Que facta eſt.vii.idus iunii.

¶De ſancto Medardo epo. Cap. XCVII.

MEdardus eps claruit tpe clodouei regis frãcoꝝ. Hic ꝓgenitus pr̃e noĩe tardo de forti genere francoꝝ matre uero ꝓthagia romana:cũ adhuc puer ad ſcholas iret:& tunicã quam ſibi mater fecerat:ad artificẽ cõponẽdam deferret:inuẽto a ſe ceco tunicam ꝑbuit. Cibũ etiã ei traditũ plerũq; pauperibus diuiſit:ipſe ieiunus ꝑmãſit. Etate quoq; puerulus ſpiritũ ꝓphetie ſe habere demõſtrauit. Nã cũ eẽt in tornaco puero cõſocio ĩ ſcholis ꝑdixit:q; poſt annos.xxx.futurus eſſet eps: & ut ꝑdixerat ſic euenit. Factus aũt ꝑſbyter multa miracula oſtendit. Cũ enim quadã nocte fur eius uincã introiſſet:& uuas exportandas ꝑcidiſſet:nec ex ipſis guſtare: nec ĩde ualuit ſe mouere:donec mane repertus a medardoq; ſolutus inde cõfuſus receſſit. ¶Alius quoq; nocte eius mela diripiens:& oues exportans dum abire uellet:ab apum examine in horto mellificante faciem eius artante adeo punctus & oppreſſus fuit: q; nullatenus exire potuit:donec ueniẽte uiro dei latro predam depoſuit & medardus eum liberauit. ¶Clotharius rex in francos exercitum mouit: qui cuncta in uilla & agris diripiẽs dum ad ſolenciacum uillam ſancti medardi ueniunt:inde ſe mouere nequiuerũt: donec cuncta que predati fuerant dimiſerunt. ¶Porcarii etiam ſui a quibuſdam ſeducti porcos ad remotum uſq; locum aſportantes:mane apud cellam uiri ſancti cum porcis inuenti ſunt:& de commiſſo penitentiam egerunt. ¶Deinde factus eſt epiſcopus nouineñ:& decimoquinto annis epiſcopatum gubernauit:uitamq; laudabilem ducens eiſdem ſignis effulſit Inter que tonſionem quendam a demonio uexatum mirabiliter liberauit. Poſt obitũ aũt ſancti eleutherii epi tornaceñ:medardus ad ſedẽ illius trãſlatus eſt: & ſedit annis quattuor. Qui quãti meriti apud deũ fu/

rit:oſtenſum eſt:cū in eius obitu celi aperti ſunt: atq; ante eum diuina micuerunt luminaria.Pluuia etiam aquarum calidarum in terram defluxit. Quieuit in pace ſexto idus iunii.Sepultus in eccleſia ſua miraculis coruſcans inſignibus.

¶De ſcō Gildardo epō. Cap. XCVIII.

Gildardus eps rothomageñ frater p̄fati ſancti medardi epi fuit. Qui ambo gemelli uno & eodē die nati uidelicet.vi. idus iunii:& uno & eodē die euolutis annis ambo epi cōſecrati ſunt uidelicet.vi.idus iunii.Alter ī eccleſia nouioñ alter in eccleſia rothomageñ: iterumq; poſt lapſum annoꝝ eodē ipſo & unico die ambo a ſeculo abſoluti ſunt.Floruit aūt gildardus tpe quo ſupra dictū eſt & plenus uirtutibus in domino eodē ipſe die quo & frater medardus feliciter obdormiuit: uidelicet.vi.idus iunii.Sepultus eſt in eccleſia rothomageñ:ut dicit frater uincētius in ſpeculo hiſtoriali.

¶De ſcis Prio & Feliciāo mr̄ibus. Cap.XCIX.

Primus & felicianus martyres paſſi ſunt in ciuitate numētana miliario.xiiii.ab urbe ſub diocletiāo & maximiano auguſtis p̄ſide aūt ꝓmoto.Hi cū eſſent in urbe roma apud īperatores a tēploꝝ pontificibus accuſant̄: ꝙ niſi eos ſacrificare fecerint nulla a diis ſuis reſponſa obtinere ualebūt.Iuſſu igit̄ imperatoꝝ capti in carcere recluduntur:ſed ab angelo ſoluti poſt dies aliquot iteꝝ eiſdem p̄ſentat̄.Quos iuſſerūt ad phanū herculis adduci:& niſi ſacrificarēt a militibus tormētis affligi.Ducti igit̄ ad tēplū cum īmolare cōtēnerēt uirgis diutius ceſi ſunt.Tūc impatores:illos ꝓmoto p̄ſidi ciuitatis numētane tradiderūt acriter puniēdos.Quos milites ferro uīctos iuxta foꝝ ipſius oppidi in carcere poſuerūt.Poſt dies uero multos iuſſit p̄ſes eoſdē ſibi p̄ſentari & ſacrificare contēnentes abinuicē ſepari. Dicebatq; feliciāo ut ſue cōſulēs ſenectuti diis īmolaret. Qui ſe annoꝝ.lxxx. eē aſſeruit & annos.xxx.elapſos ex quo ueritatē agnouit.unde ſelegerat deo uiuere:q ipm poterat de manibus p̄ſidis liberare. Quē iuſſit ꝓmotus ad ſtipitē ligari:& clauos in māibus eius ac pedibus affigi.Et cū leto uultu perſiſteret mandato preſidis ibidem felicianus torquet̄:& triduo in eodē ſtipite cōfixus dimittitur:& neq; panis neq; aqua eidem miniſtrat̄.Dehīc depoſitus ī cuſtodia detinet̄.¶Poſtmodū p̄ſes primū adduci fecit:eiq; ſuadēdo aſſeruit: ꝙ frater ſuus felicianus īperatori cōſentiens magnus in palatio uenerabat̄.Cui primus reſpondit: ꝙ filius diaboli ueꝝ dixiſſet:eo ꝙ felicianus imperatori celeſti conſenſiſſet.Tunc iratus promotus iuſſit eum in equuleo ſuſpendi & latera illius facibus incendi. Deinde in lecto deponi:& plūbū bulliēs in os eius infundi:preſente feliciano ut terreri poſſet.Ipſe uero plūbū tepefactū ut aquā ſuauiter bibit. Tūc iuſſit eos in amphitheatrum duci & duos īmaniſſimos leones eis dimitti.Qui ad eorum pedes proſtrati ut agni māſueti ſteterunt.Rurſus & urſos ferociſſimos eis iuſſit laxari:qui & ipſi cum leonibus manſueuerunt. Aderant ad hoc ſpectaculum ex uicinis urbibus pluſq̄ duodecim milia hominū.Ex quibus.M.cccc. cōuerſi ſunt ad xp̄m:preſes uero hec cernēs ſanctos ex amphitheatro mandauit educi:& ibidem gladio capite trūcari: & eorum corpora canibus rodenda dimitti. Que dei uirtute nedum a beſtiis & auibus:ſed etiam a muſcis intacta permanentia a chriſtianis collecta ad arcus numentanos iuxta harenarium ſepulta ſunt:ubi & perſecutione ſedata eccleſia in eorum nomine fabricata eſt:miliario.xiiii.ab urbe. Paſſi ſunt autem circa annum domini.cclxxxvii.quinto idus iunii.

¶De ſancto Maximiano epo. Cap. C.

Maximianus eps ſyracuſanus uita & miraculis claruit tpe beati gregorii pape. Fuitq; primo abbas monaſterii in quo beatus gregorius monachus fuit: Poſtmodū electus in ep̄m ſyracuſane ciuitatis.Qui dū adhuc abbas eſſet:& cū quibuſdā fratribus de cōſtantinopoli ad urbē rediret:in mari adriatico nimia tēpeſtate deprehēſus in exiſtimabili ordine atq; miraculo dei irā cognouit & gratiam.Nam cū uentoꝝ nimietatibus eleuati fluctus ſeuirent:ex naui claui perditi: arborq; ſciſſa eſt:uela in undis ꝓiecta:totumq; uas nauis q̄ſſatū nimiis fluctibus a ſua erat iam cōpage diſſolutū: rimis itaq; patentibus intrauit mare atq; uſq; ad ſuperiores tabulas īpleuit nauem:ita ut non tam nauis inter undas q̄ unde intra nauim iam eſſe uiderentur. Tunc in naui reſidentes non iā ex morte uicina:ſed ipſa eius p̄ſentia ac uiſione turbati:oēs ſibimet pacē dederūt & corpus domini acceperūt:eorūq; aīas domino cōmendabant:quoꝝ corpora in tā pauendā mortē tradiderat.Sed omnipotēs deus meritis ſancti uiri eos mirabilius ſeruauit.Nā diebus octo nauis uſq; ad ſuperiores tabulas aqs plena:iter ſuum peragens enatauit:nono autem die in portū cotroneū caſtri deducta eſt:ex qua omnes incolumes exierunt. Cūq; poſt omnes maximianus eſſet egreſſus in eiuſdem portus profundum nauis demerſa eſt:acſi illis egrediētibus pro pondere ſubleuatione caruiſſet.Et que plena omnibus in pelago aquas portauerat:atq; natauerat:maximiano cum ſuis fratribus exeunte aquas ſine hominibus in portu portare non ualuit. Poſt hec ſanctus domini ad epiſcopalem ſedē ſublimatus uirtutibus plurimis glorioſus in pace quieuit.v.idus iunii. Hec gregorius tertio dialogo cap.xxxvi.

¶De ſancto Maximino epiſcopo. Cap. CI.

Maximinus epiſcopus fuit unus ex.lxxii. chriſti diſcipulis. Cui poſt aſcenſionem chriſti apoſtolis per diuerſa terrarum loca ad predicandū euntibus:beatus petrus apoſtolus ſpecialiter commendauerat mariam magdalenam ſicut & mater domini ioanni euāgeliſte ab

ipſo chriſto fuerat commendata. Cum igitur poſt lapidationē ſtephani iudeorum perſecutio in diſcipulos ebulliret: ut habetur actuū.vii. Iudei magdalenā & martham cum marcilla eius pediſſequa lazarum maximinū & cedonium: qui fuerat cecus a natiuitate: & alios plures nauicule impoſitos ſine remo uel remige mari expoſuerunt: ut ſic in undis necarentur: ut dicetur infra in legenda magdalene.xi.cal.auguſti. Qui deo duce omnes incolumes maſſiliā applicuerūt: ubi predicante maria: & omni populo ad deū conuerſo: lazarum epm maſſilie conſtituerunt: uniuerſamqꝫ puinciā conuerterunt. Beatus uero maximinus rexit eccleſiā aqueū uerbo predicationis uacans: & miraculis coruſcans annis fere.xl. Ipſe quoqꝫ dilecte ſue filie magdalene die obitus eiuſdem ſacra myſteria tradidit: eāqꝫ in eius eccleſia ante altare defunctā honore debito tumulauit. Poſt cuius obitū annis quinqꝫ ſuperuixit. Et poſt hec in xp̄o quieuit.iiii.idus iunii. Sepultus in monumento quod ipſe ſibi cōſtruxerat iuxta corpus beate magdalene. In quo loco proceſſu temporis repta ſunt corpora magdalene & marcille maximini & cedonii & honorabilius tumulata.

De ſancto Cedonio epo. Cap. CII.

Cedonius eps uel ſidonius fuit ille cecus a natiuitate: quē dominus lutū ex ſputo faciens: & oculos liniens illuminauit: ut hr̄ Ioā.x. Qui & ab aliquibus dr̄ fuiſſe unus ex ſeptuagintaduobus xp̄i diſcipulis. Siue aūt ex numero illoꝝ fuerit ſiue non: planū habet̄ ex chronicis & geſtis diſcipuloꝝ: qꝫ xp̄i diſcipulus fuit: & poſt aſcēſionē domini ab apoſtolis baptizatus ſancto maximino ſpēaliter adheſit: unde & ut dictū eſt: cū eodem & lazaro atqꝫ ſororibus eius nauicula īpoſitus a finibus iudeoꝝ expulſus fuit. Poſtq̄ aūt prefati ſancti puinciam prouincie ad quā deo duce applicuerant: ad xp̄m cōuerterunt. Et poſtq̄ beatus lazarus maſſilie & btūs maximinus aqs epi ordinati ſūt. Ipſe ī miniſterio maximini aqueū ciuitati permāſit: & eiuſdē p̄dicationis coadiutor fuit: ubi & poſt dies multos in pace qeuit: & iuxta magiſtrū reconditus iacuit: ut ſupra actū eſt.

De ſanctis Baſilide Tropode & Mandale confeſſore. Cap. CIII.

Baſilides: tropus & mandalus affectu martyres: actu uero cōfeſſores tēpore aureliani imperatoris apud ciuitatē aurelianam claruerunt. Cū enim baſilides eſſet officialis platonis prefecti in partibus orientis: xp̄s eidem apparuit: & xp̄ianum in miniſterio gentilis eſſe non debere dixit: eidēqꝫ ut renunciaret officio mādauit. Veniens ergo baſilides ad prefectū petiit ab eo licentiā: ut parētes & affines ſuos reuiſere poſſet in ciuitate aurelia: que erat in italia: cōſiſtentes: eo qꝫ annis.xxv.in officio prefecture fideliter ſeruiſſet: pmittens ſe uſqꝫ ad annū reuerſurum. Prefectus aūt eius fidelitatē attēdens non ſolū unius anni ſed biennii licentiā gratāter conceſſit. Reuerſuſqꝫ ad locū ubi ei chriſtus apparuerat: ipſum iteꝝ ſe expectantē inuenit. Cui cū baſilides que fecerat: enarraſſet: ut cām deſerendi officii inueniſſet mandauit ei dominus: ut ſocios ſuos tropodē & mandalē ſecum aſſumeret: & ad littus accedentes diuinā ibi nauiculā inuenirent. Qui cū iuſſa dominica cōpleuiſſet: ac oīa ſociis ambobus rettuliſſet: omnes unanimiter relinquentes cuncta que habebant: ad littus deuenerunt: & nauiculā paratam inueniunt: in qua erat ipſe chriſtus gubernator: & angeli remigantes: qui ad pedes ſaluatoris procidentes nauiculā ītrauerunt: & celico ab angelis pane refecti unius noctis ſpatio mare tranſfretantes ad portū ciuitatis aurelie: que eſt in finibus italie peruenerunt: & miliario.viii. ab ipſa urbe in terrā deſcenderunt. Cū autē urbi p̄dicte appropinquantes audiuiſſent: q̄liter aurelianus īperator chriſtianos perſequebatur: ad ciuitatē ire formidantes: domino ieſu xp̄o qui eoꝝ dux & nauta fuerat ſe cōmendabant. Quibus iteꝝ chriſtus apparuit: eoſqꝫ per angeloꝝ miniſteriū pane & aqua refecit. Et poſtq̄ comediſſent: obdormierunt. Mane uero ſe excitātes ad ipſum locū ubi & de naui exierant: uidelicet in ipſo ſe littore inuenerunt: Et orauerunt ad chriſtū ut animas eorum in pace ſuſciperet: eadēqꝫ hora ſpiritum emiſerunt quarto idus iunii. Quorum corpora ibidem ſepulta ſunt: & eccleſia fabricata: ubi & miraculorum beneficiis eluceſcunt.

De ſanctis Getulio & Amantio & ſociis martyribus. Cap. CIIII.

Getulius: cerealis: amantius: & primitiuus rome ſub hadriano principe martyrium paſſi ſunt. Cū enim getulius doctiſſimus in fide chriſtiana multos erudiret cerealis uicarius ab imperatore hadriano ad cū tenendū miſſus eſt: qui eū legentem & docentē repperit. Fuerat āt cerealis cū fratre getulii primitiuo amiciſſimus amātio cuidā tribuno: qui xp̄ianus effectus officiū dimiſerat: ſed ob metū hadriani latebat. Sanctus aūt getulius cereali amantiū declarauit: & ipſum ad eū adduxit. Quē cerealis aſpiciēs gauiſus eſt ſumma letitia: & ab eodē in fide xp̄i edoctus: ad ſanctū ſixtum papam primum adducitur: & ab ipſo cerealis baptizatur. Que cum hadrianus intellexiſſet miſit licinium conſularem ut eos puniret. A quo beati getulius & primitiuus frater eius cum cereali & amantio tēti ſunt. Qui primo grauiſſime ceſe deinde diebus.xxxvii.in carcere clauſi: deinde igni traditi ſunt. Cum autē cerealis amantius & primitiuus ſpiritum emiſiſſent: & getulius in igne adhuc ſuperuiueret fuſtibus illiſo capite martyrium conſumauit. Qui paſſi ſunt in fundo capolis: uia ſalaria miliario.xiii.ab urbe. Quorum corpora ſimphoroſa uxor getulii martyris in predio ſuo in eodem loco poſito ſepeliuit.iiii.idus iunii.

De ſancto Barnaba apoſtolo. Cap. CV.

BArnabas apoſtolus q̄uis de.lxxii. diſcipulis fuerit: quia tamē cū paulo in gentibus predicationis officiū promeruit. Iccirco ſicut & paulus apoſtolus dictus fuit. Hic ex tribu leui cyprius genere ab hiſtoria actuū apoſtolorum in multis extollit̄ & laudatur. Hic enim de primis diſcipulis fuit: qui agrū uendidit & precium poſuit ante pedes apoſtolo℞: ut habetur act.iiii. Paulum nouiter conuerſus primus in hieruſalē ad apoſtolos duxit ut habetur actuū nono antiochiā ciuitatē tunc permaximā ad conuertendum accepit a ct.xi. Ipſe cum paulo in gentibus ut dictum eſt uocatiōe ſpirituſſancti apoſtolatum promeruit act.xiii. Et cum eodē poſt modum ut inde ſequitur: inter gentes uerbi gratiam ſeminauit. Cum autem ioannes diſcipulus eorum cognomine marcus eos reliquiſſet: redeunti & penitenti barnabas indulſit: & iterum in diſcipulum aſſumpſit. Paulus uero ipſum iterū recipere renuit: & ideo inter eos ſeparatio facta fuit: uterq; enim ex pia cauſa & recta intentione fecit: ꝙ eni barnabas ipſum aſſumpſit: hoc fecit ex dulcedine miſericordie: ꝙ paulus illū aſſumere noluit: hoc fecit ex feruoris rectitudine. Sic dicit glo.act.quintodecimo. Illa autem ſeperatio facta eſt non ex commotione uitii: ſed ex inſtinctu ſpirituſſancti: ut abinuicem ſeperati pluribus predicarent ſicut poſtea factum eſt. ¶ Cum autem eſſet barnabas in iconio ciuitate cū predicto ioanne cognomine marco uir quidam ſibi ſplēdidus apparuit: eumq; in chriſto confortans marcū ideſt excelſum nominauit. Eadēq; nocte dominus barnabe ſe reuelauit: eūq; ad agonem martyrii exhortans eterna ſibi premia promiſit. Qui mane uiſiones ſuas ſibi mutuo retulerūt: & ſuper ipſis ſilentium impoſuerunt. Cum autem paulus & barnabas in antiochia predicaſſent angelus domini paulo apparuit: & eum ut hieruſalem feſtinaret ad fratres: admonuit. Cūq; barnabas cyprum ire uellet ad parentes ſuos reuiſendos: ſancto ſic operante ſpiritu ab inuicem diſceſſerūt. Paulus namq; barnabe qđ ſibi iuſſerat angelus īdicauit. Barnabas uero flēs eius pedibus uolutatus ſe amplius paulum non uiſurum predixit. Quem paulus in domino confortauit: prenuncians ſibi a domino reuelatum: ꝙ cyprum iturus eſſet: ubi multos ad fidē cōuerteret & martyriū ſuſtineret. Igitur nauigantes barnabas & ioannes uenerunt cyprum: & inuenerunt timonem & ariſtonē diſcipulos. Timon autem febricitans per impoſitionem manus barnabe liberatus eſt. Pergens ergo barnabas per inſulam cum ioanne euangelium ſancti matthei ſecum tulit & ſuper infirmos ponēs omnes ſanabat. Poſt hec inuenerunt elimam magum qui dicitur barieu quem paulus lumine oculo℞ ad tempus priuauerat: ut dicitur act.decimotertio qui eis reſtitit & paphum ītrare prohibuit. ¶ Cum aūt die quadam barnabas uidiſſet homines & mulieres in phano nudos currentes & deorum ſuorum feſta more gentiliū celebrantes indignatus templo maledixit: & ſubito paries eius corruens multos oppreſſit. Quod ceteri admirantes conuerſi ſunt. Tandem ſalaminam deuenit ubi contra predictus magus ſeditionem non modicā excitauit. Comprehendētes ergo iudei apoſtolū multis eū affectum ſuppliciis trahebant & iudici ciuitatis puniendū tradere feſtinabant. Cōperto aūt ꝙ euſebius uir magnus & potēs de genere neronis ceſaris illuc adueniſſet: timentes iudei ne illum de manibus eo℞ eriperet: & ſic libe℞ abire permitteret: ligantes funē in collo eius: extra portā illum traxerunt. & ibidē eū crudeliter combuſſerunt. Oſſa quoq; eius in uaſe plūbeo recluſerunt in mare precipitare uolentes. Ioannes aūt diſcipulus eius cum duobus aliis ipſa noctu rapuit & in quadā crypta occulte ſepeliuit. Que ibidē ꝑ annos quingentos latuerūt uſq; ad tp̄s zenonis īperatoris & gelaſii pape. Quo tp̄e reuelāte ipſo apoſtolo reperta ſunt & condigno honore recondita. Paſſus eſt aūtē .iii. idus iunii. ¶ Hic unam tantum epiſtolā ad edificationē eccleſie ꝑtinentē: que inter apocriphas numeratur: ut dicit hieronymus in libro de uiris illuſtribus.

¶ De ſancto Onophrio eremita. Cap. CVI.

ONophrius confeſſor ſeruus dei per annos ſexaginta in eremo uaſtiſſima & ꝓfundiſſima egypti hominibus manſit incognitus. Quem pānutius abbas deſertū illud circuiens repperit. Nam cum primo timotheum īueniſſet: de quo infra proximo dicetur: ab eo recedēs ꝑ dies decem ambulans per eremum: panem & aquam quos ſecum tulerat: conſumpſit: & nihil penitus guſtandum inueniens ad dominum orauit. Statimq; uiro ſibi celico apparente confortatus & labiis ab eo cōtactus .xvii. adhuc diebus ſine cibo deſertū ꝑambulauit. Viditq; uirum aſpectu terribilem capillis magnis & canis: nudum corpus habentem: utcūq; contectū: & foliis arbo℞ circa uerenda circūdatum. Pannutius uero illum monſtrum aut feram exiſtimans fugere cepit. Ille aūt abbatem hortatus eum reuocauit: & iuxta ſe ſedere fecit: indicanſq; ei nomen ſuū: & uite ordinem: dixit ſe uocari onophrium: qui aliquādo fuerat habitator cū mille fratribus in mōaſterio thebaidis. Auditoq; de ſanctitate helie & ioānis baptiſte: qui eremum colebant īſpiratus a deo cum multo labore ad eremum illam deuenerat. Et cum deſertum introiſſet: apparuit ſibi colūna ignis que ipſum precedebat: uocemq; angeli ſe cōfortantis audiuit: ſeſeq; eius cuſtodie deputatum affirmantis. Quem ſecutus per miliaria .lxvi. ad cauernam deuenerat: ubi quendā ſeruū dei in ſpelunca reppererat: cum quo ſeptē diebus fuerat: qui eū de obſeruatione angelice uite informauerat: ipſumq; ad locū ubi tunc erant deduxerat: quem ſibi ad manſionē deſignauerat: ubi erat parua ſpelūca cui adherebat palma & fons aque ibidem exurgebat. Ingreſſiq; locū: ſenex ille qui hermeus uocabatur cū onophrio diebus triginta permanſerat: quibus tranſactis eum in pace dimiſerat: & ad cellam ſuam redierat. Eum tamen quoad uixit ſingulis annis uiſitauit: donec ex corpore migrans: ipſum iuxta eius cellulam onophrius ſepeliuit. Conſumptis autem ueſtibus ſuis nullo alio q̄ capillis propriis tegebat̄. Fuerat quoq; in ipſa eremo annis ſexaginta. Ex quibus triginta annis uſus fuerat ſolis palme fructibus: & herbarum radicibus pro cibo: aliis uero trigīta pane celico ſibi per angelum miniſtrato. Vbi multas diaboli inſidias perpeſſus fuerat: quas tamē oēs dei gr̄a ſuperauerat. Addiditq; qualiter ſingulis dominicis diebus āgelus domini ſacrā ſibi euchariſtiam diuinitus deferebat. Et ꝙ ſpirituſancto ſibi reuelante obitum ſuum inſtare ꝑnouerat: & ꝙ deus ad hoc ſibi abbatem panutiū mi

ſiſſet:ut eum defunctum ſepeliret. Cumq; hec omnia ei ſerioſius enarraſſet facto ueſpere panem de celo & urceum aque ſibi delatum guſtauerunt: nocté quoq; totam inſomnem in oratione duxerunt. Mane uero uidit pannutius ſanctum facie mutatum: quaſi ad extrema tendentem. Qui orationem fudit pro ſe & pro cũctis ſe in quacũq; inuocantibus neceſſitate. Factaq; eſt uox ad eum: ꝙ eius fuerat petitio exaudita. Statiq; preſente pannutio in oratione ſpiritum efflauit tertio idus iunii. Viditq; pannutius angelos de celo deſcẽdẽtes: & eius animam in columbe ſpecie ad ethera deferentes: corpus quoq; miro odore fragrabat. Cumq; abbas foſſorium ad ſepulchrum parandum non haberet: duo leones ſubito aduenientes: & corpus proni adorantes: terram inſtar tumuli unguibus effoderũt. Pannutius uero corpus ſancti capa ſua inuolutum ſepeliuit. Leonibus quoq; mox abeũtibus palma cũ ſancti cellula inſimul corruerunt. Pannutius uero dũ fleret ab angelo cõfortatus in egyptum reuerſus eſt.

De ſancto Timotheo eremita. Cap. CVII.

Timotheus eremita anachorita in ſolitudine egypti in deſerto uaſtiſſimo deo ſeruiens manſit annis triginta nulliq; hominũ penitus cognitus fuit. Quem ſanctus abbas pannutius dum per eremum illam circuiret: ſanctos anachoritas exquirens ĩuenit. Cum enim triduo deſertum perambulaſſet: repperit cellulam in ſpelunca iuxta palmam uirentem & fontem ſcaturientẽ. Et cũ neminé ibidé uidiſſet habitatorem preſtolans ueſpere conſpexit uirum ueſtibus omnibus nudũ capillis ſuis opertum uenientem inter multitudinem bubalorum. Et dum prima facie uiſum hominis quaſi ſilueſtris pertinuiſſet exiſtimans phantaſiam: ille tandem hortatus pannutiũ cum eo ſedit: eiq; uitam ſuã narrauit. Dixitq; ꝙ fuerat mõachus cum pluribus in monaſterio thebaidis: ſed ut deo uacaret liberius eremum petiit: ubi & propriis manibus laborabat. Ad quem poſt tempus mulier in habitu monachali accedens: ſecum cohabitare petiuit. Ille uero charitate motus ipſam admiſit: & inſtigante diabolo ſecum cõcubuit: & ſexdecim annis in peccato cum illa perſeuerauit: tandem ad cor rediens illam reliquit: & ad locum illum deuenit penitentiam agens: ubi ſolis fructibus palme & fontis hauſtu contentus ueſteq; capillorũ cõtectus ultra annos triginta panem nõ guſtauerat nec hominem uiderat. Multaſq; a diabolo inſidias pertulerat: quas tandem deo fauente ſuperauerat. Narrauit etiam ꝙ dum quodam tempore dolore nimio epatis premeretur uir ſplendidus ſibi apparuit: qui nouaculą latus eius aperuit: & eiecto iecore putredinem ab eo precidit: & corpori reſmmittẽs ſanum uulnus effecit. Hec oĩa cũ timotheus pãnutio enarraſſet: refectioné ĩſimul fecerũt: & nocté in orõne uigiles ꝑduxerũt: mane uero abbas benedictiõe uiri dei ſuſcepta: ꝑ uiã ſuã ꝓfectus eſt ſcũmq; dimiſit. Quomodo aũt poſtmodũ in xpo quieuerit uel quo tpe ſoli deo notum eſt.

De ſancto Ioanne Andrea Tadeo & Philippo confeſſor. Cap. CVIII.

Ioannes: andreas tadeus & philippus eremite in deſerto uaſtiſſimo egypti a ſancto pãnutio prefato reperti ſunt: dum ſepulto ſancto onophrio ad locũ ſuũ rediret: nam duce angelo itinere dieꝝ quattuor repperit cellulã in loco antri artiſſimo circũcluſam. Dumq; habitatoré preſtolatur: ecce ueniũt quattuor ſeneſ cani ueſtibus ex palmis contextis induti facie ſqualidi: qui ſe habitatores cellule aſſerentes dicebant ſe ibidem annis. l. fuiſſe in uno ſpiritu domino ſeruientes. Pannutium quoq; ex nomine ſalutantes cuncta que ſibi contigerant enarrabant. Orantibus quoq; illis. v. panes eiſdẽ de celo diuinitus apponuntur. Qui dixerũt abbati ꝙ ſingulis dominicis diebus quattuor panes a domino percipere conſueuerant: ſed pro hoſpitis aduentu: additus eis fuerat quintus panis. Factaq; refectione ſancti uiri abbatem pannutium comitati ſunt per miliaria. lx. In qua uia uidit arbores amenas palmaꝝ citri amigdalarum & aliorum fructuũ meliſi ſaporis: de quibus illis mandantibus cũ ſuauitate guſtauit. Cũq; illum dimittere uellent: interrogantur a pannutio de uita ipſorum. Qui dixerũt ſe fuiſſe nobilis ꝓſapie de ciuitate exarõ ſtudio philoſophie uacantes in eoꝝ iuuenilibus annis. Qui tãdem dei zelo relicto ſeculo ad ipſam eremum ubi eos inuenerat peruenerũt: ubi ſub obedientia & doctrina cuiuſdam ſenis fuerant multis annis. Quo decedente in cella ipſa permanſerant: nihil aliud niſi de fructibus arborũ diebus ſingulis deguſtãtes diebus uero dominicis panes de celo ſibi miniſtratos ab angelo deuote ſumentes. Nomina quoq; ſua eiſdem edixerunt. Quorum prior ioannes ſecundus adreas tertius tadeus quartus philippus uocabatur. Cum autem pannutius ſecum admitti poſtulaſſet. Reſponderunt non eſſe ſibi a deo datum: mandãtes ut ad mõaſterium ſuum edificatus rediret: & que uidiſſet in eremo ceteris ad exemplum referret. Sicq; abbas ab eis dimiſſus ad cenobium ſuũ reuerſus eſt.

De ſcĩs Baſilide Cyrino Nabore & Nazario martyribus. Cap. CIX.

Baſilides: cyrinus: nabor & nazarius ſub ꝑſecutione diocletiani rome paſſi ſunt. Hi ex urbe ipſa oriundi ad ciuitatem aureliã deueniẽtes: oĩa ſua pauperibus erogantes romã redeuntes ad maximianum imperatorem adducti ſunt. Qui dum xpm confiteri non timerẽt: primo ſcorpionibus duriſſime ceſi dehinc in carcerem truſi: & per dies. vii. ibidem macerati: inde educti iuſſu eiuſdem imperatoris gladio capite trũcati ſunt: & feris ad deuorandum expoſiti. Sed per dei gratiã corpora eorum illeſa cuſtodita a chriſtianis ſepulta ſunt miliario. iii. ab urbe in loco qui dicitur catacumbe pridie idus iunii.

De inuentione corporis ſancti Antonii eremite. Cap. CX.

Inuentio corporis ſancti Antonii abbatis & ipſius trãſlatio facta eſt ſub tempore cõſtantii imperatoris. Cum enim ipſe imperator liberis carens filiam a domino impetraſſet: eam nominauit ſophiã: que uirgo erat admodum deo deuota. Quam poma in uiridario comedentem nouem immundi ſpiritus inuaſerunt & . v. annis obſeſſam dudum infeſtarunt clamantes ſe ĩde nõ exituros niſi corpus antonii duceretur. Que cũ a nullo teneri poſſet: ipſam imperator catenis uinctam ferro carceri mancipauit: carnes hominum & beſtiarum crudas comedentem & uincula etiam ferrea rumpẽ

tem.Imperator igitur habito conſilio ubi corpus antonii inueniri poſſet poſt.ix.dierum ieiunium ab angelo gabriele admonetur:ut theophilus eps cum.xii. clericis ad egyptum mittitur ad corpus antonii requirendū & dei ꝓuidentia reperiendū.Similis per oīa uiſio theophilo epō apparuit.Impatoris ergo iuſſu naue parata eps cum.xii.clericis de conſtantinopolī diſcedentes.xv.diebus nauigantes hieroſolymā peruenerunt:& luſtratis locis ſanctis alexandriam properarunt.Et deinde per partes libye itinere dieꝝ uigiti deuenerunt ad nilum fluuium in locū qui dicitur epheſos:ubi monaſteriū ſanctoꝝ uiroꝝ inuenerint.A quibus informati ubi eſſet cenobiū quod olim fuerat antonii eremite uiā aripientes per deſerta horrida & uaſtiſſima a nullis manſuetis animantibus habitata cedentibus eis feris diuerſoꝝ geneꝝ quas ibidem repperunt multiſcꝫ euaſis periculis poſt dies uigintiquīcꝫ ad eremum applicuerunt:in qua ſanctus antonius habitabat:ubi uenerandus ſenex illis apparuit:& uiā digito ſub ſilentio oſtendit ac uſcꝫ ad cenobiū perduxit. Ibicꝫ a monachis loci benigne ſuſcepti & ad eccleſiam primo deducti:oratione fuſa pedibus eoꝝ lotis paratacꝫ refectione:ſingulis eoꝝ medietas panis cum radicibus & aqua nectarei ſaporis apponitur:ſicꝫ hora uespertina cum charitate reficiuntur:quibus prior aſſeruit:ꝙ tales epule ſingulis ſibi diebus diuinitus portabant a duobus leonibus:qui ſcī antonii īterfuerāt ſepulture:quos deus adhuc uiuentes mirabiliter reſeruabat.Eccleſiā uero illam & cenobium ſcūs cōſtruxerat.In qua ante altare.v.lāpades oleo plene ab eo ibidē poſite dependentes cōtinuecꝫ ardentes nunꝗ oleo minuunt.Auditus uero cauſis itineris ab epō referente. Reſpondit prior locū ignotū fore cunctis hoībus in quo ſanctus fuiſſet ſepultus:eo ꝙ duo ſolūmodo diſcipuli eū tumulauerant:qui ab eo adiurati locū ipm̄ nunꝗ alicui reuelare uoluerant.Quapropter cōtriſtatis oībus oratioē tota nocte in eccleſia uigiles ad deū fuderunt.Die uero ſequēti cū eps miſſam celebraret: apparuit iuxta altare gabriel angelus:qui ſchedulā appoſuit:per quā epm̄ de uia tenenda & mō reperiendi corpis in oībus īformauit.Qua lecta reſumpto itinere ꝑ aſpera montiū prerupta rupiū & inculta aſperrima peſertoꝝ ſtella eos uti olim magos diuina fauēte gratia preeunte inter ſerpentes & feras & animalia ferociſſima & inuiſa oīno illeſi poſt dies.xl.in cāpū amenū dulciſſimis repletum fructibus peruenerūt:ubi dū ſtella ſtaret īmobilis:uox celitus lapſa eſt:ut in ipſo loco foderent:& theſauꝝ optatū inuenirent.Et dum fodere cepiſſent:duo leopardi ſubito aduenerunt: eoſcꝫ ad cauandū iuuare ceperunt.Inuento denicꝫ corpe btī antonii palmarum foliis operto:ipſum inde leuantes cum gaudio & reuerentia maxima in loculo reconderunt.Et per omnia loca unde uenerant: eadem ſtella preuia multis euaſis periculis redierunt.In ipſa uero uia multa miracula oſtenſa ſunt.Nam in monaſterio illo unde ad corpus ꝑuenerant quīcꝫ leproſi mādati ſunt.¶In caſtro quodam ſandor nomine quīcꝫ infantes a lupis exportati illeſi reducti fuerunt.¶In portu alexandrie filius militis a pyratis ante dies octo in patibulo ſuſpenſus cōtinuo ſuſcitatur.¶Inde quoque per hieroſolymam reuertentes conſtātinopolim tandem cum ſancto corpore applicuerunt: quod ab imperatore honorifice ſuſceptum in eccleſia ſancte ſophie collocatur:moxcꝫ eius filia preſente omni populo a demonibus liberatur.¶Tempore uero procedēte filius ſancti guilelmi comitis nomine iacobinus rediens de peregrinatione tranſmarina ab imperatore conſtantinopolitano corpus ſancti antonii ſibi donari petiit:& impetrauit:quod ad partes galliarum deferens in ciuitate uienne monaſteriū eius nomini edificauit:& de ꝓpriis facultatibus large dotauit. In quo corpus ſanctum honorifice collocauit:ubi infinitis & ſtupendis uirtutibus refulget. Potiſſimum autem eſt illud:quod in toto orbe famoſum eſt:quia ignem ſacrum a corporibus humanis extinguit. Facta eſt autē hec tranſlatio eodem die quo corpus inuentum fuerat:uidelicet idibus iunii.

¶De ſancto Antonio confeſſore ordinis minorum.
de Padua Cap. CXI.

ANtonius cōfeſſor ordinis minoꝝ ex ulyxbona ciuitate hiſpanie natus a pueritia ſua in baptiſmo fernandus appellatus eſt. Hic prīo fuit canonicus regularis ordinis ſācti auguſtini in eadem ciuitate.Deinde audiens qualiter quidam fratres minores apud marochium a ſaracenis paſſi fuerant:ad martyrium animatus de prioris ſui licentia ordinem fratrum minorum ingreſſus eſt: promiſſione ſibi a fratribus facta : ꝙ marochium ad terram ſaracenorum mitteretur:Qui iuxta promiſſionem ad ipſam terram miſſus:quia de ipſo deus aliud decreuerat:regreſſus eſt:martyr ſolo deſiderio factus.Deinde ad generale capitulum aſſiſium tendens fratri gratiano qui romandiole miniſter erat : ſe contulit:a quo in eremum montis pauli miſſus: ut petiit ſolitarie ibidem permanens contemplationi uacabat. Poſt hec in foro iulio conſiſtens:a miniſtro loci predicare iuſſus:dum ſe imperitum predicatiōis excuſaret compulſus omnino per obedientiam uerbum dei ſuper quoſcuncꝫ doctos eleganter propoſuit. Sicꝫ deinceps officium predicandi ſuſcepit.Cum die quadā de cruce domini predicaret:uiſus eſt in aere ſanctus franciſcus adhuc in carne degens longe tamen poſitus:q̄ſi predicationem antonii geſtibus laudabiliter commendans.Anno autem uno ante eius obitum generali obtenta licentia predicandi ubicuncꝫ uellet : paduā deuenit : annocꝫ integro predicationi & cōfeſſionum audientie ſolicite uacauit.¶Multis quocꝫ ibi miraculis claruit.Nam cum quidam ei confeſſus eſſet ꝙ patrem ſuum calce percuſſerat: & ſanctus ei ad terrorē dixiſſet:ꝙ pes ille dignus erat:ut proſcinderetur:iuueniſcꝫ ſimplex domum reuerſus pedem ſibi abſcidiſ/

ſet:orante ſancto pes pes ei reſtitutus eſt. Poſt hec cũ tempore meſſis homines circa meſſem occuparẽtur: quietis gratia ex urbe diſcedens: uenit ad campũ ſancti petri: ubi & egrotare cepit: & langore nimio preſſus: timens fratrum illorum grauamen: currui ſe imponi fecit: ut ad locum padue ueniret. Cum autẽ iuxta ciuitatem eſſet: rogatus a quodam fratre ut noto diuerterit ad locum celle iuxta locum pauperum dominarum: ubi diebus aliquibus decumbens: dum ſacra myſteria ſumpſiſſet. apparente ſibi chriſto eumq̧ cõfortante hymnum. O glorioſa domina alta uoce decantauit. Quo finito ſpiritum in pace emiſit idibus iunii anno domini. M.ccxxxi. Cuius tranſitus cũ adhuc ipſis fratribus ignotus eſſet populus undiq̧ concurrebat: & ſanctum patrem defunctum eſſe clamabat. Et cum eſſet queſtio de funere iter ciues: eo ꝙ alii hic alii ibi cum tumulari uolebant: occaſione ipſa. v. diebus corpus inhumatum remanſit: nec ulla exinde corruptio ſubſecuta eſt: aut fetor exhalauit: cum tamen calor immenſus eſſet: utpote iunio menſe. Tandem omnium uoluntate in loco principali fratrum ſancte marie de padua honorifice reconditũ eſt: omnibus egris qui ad eius loculũ accedebant ꝑ ipſos. v. dies quocũq̧ lãgore ſanatis: ubi & qeſcit adhuc miraculis pollens.

ℭ De ſancta Felicula uirgine & martyre. Ca. CXII.

Felicula uirgo petronille collactanea ut ſcribit marcellus ſancti petri diſcipulus mortua ſorore ut ſupra actum eſt pridie calendas iunii a flacco comite detinetur: & aut ſacrificare aut ſibi nubere compellitur. Que utrunq̧ denegans ab eodem in carcere recluditur: & .vii. diebus ſine cibo detinetur. Inde educta datur in cuſtodia uirginum dee ueſte ut eam ad ſacrificandum ſuaderent. Que ibidem per .vii. alios dies ſine cibo permanſit. Poſt hec dum chriſtum conſtanter confiteretur in equuleo leuata: & diutius torta: deinde iubente comite in cloacam precipitata necatur. Cuius corpus ſanctus nicomedes preſbyter inde noctu leuauit: & in capſella ſua uia ardeatina miliario ab urbe .vii. ſepeliuit idibus iunii.

ℭ De ſancto Peregrino epõ & martyre. Ca. CXIII.

Peregrinus epiſcopus & martyr ciuitatis aternenũ pontificatum tenuit tempore beati gregorii pape: qui cetheus proprio noĩe nuncupatus eſt. Quo tempore duo peſſimi uiri ex longobardorum genere filii concubinaꝝ: quorum unus dicebatur alais: alter uero umblo urbẽ ipſam tyrannice poſſidebant. Cum autem prede & de uaſtationi ac nefandi operibus non ſolum ipſi intenderent: ſed etiam populum malorum exemplo puertiſſent. Cetheus epiſcopus eorum crudelitatem nõ ferens ad urbem romam acceſſit: & hec omnia ſummo pontifici referens ab eo ſuſceptus dudum ſecum permanſit. Tandem populus ciuitatis multa dictorũ tyrannorum preſſus iniuria ad urbem deuenerunt: & epiſcopum ſuum inſtanter orauerunt ut ad eccleſiam ſuam rediret: & plebem ſibi commiſſam ſuis exhortationibus de tot malis erueret. Qui iuſſus a papa cum populo rediit: iuramento ab eis exacto ne bona eccleſie diſtraherent: & diſtracta redimerẽt. Reuerſus quoque populum ſuum ſanctis ſermonibus ad penitentie opera ꝓuocabat. Interea diſceſſione orta ĩter alaim & umblonem: alais orientalem umblo uero occidentalem portam tenebat. Cum autem alais umbloni reſiſtere non poſſet facta conſpiratione cum quodã uitaliano comite ipſum cum eius exercitu per portam quam tenebat in urbem intromiſit: ut ſic in aduerſariũ ſecurus inſultum faceret. In ipſa uero ciuitate erat quidam uir chriſtianus nomine fredo: qui ueſpere illo ſpiritu diuino tactus uxori predixerat urbẽ ipſam eadem nocte ab inimicis inuadendã: armaq̧ ſua ad lectuli caput poſuit: ut ſeditione inſurgente promptior armaretur. Sicq̧ factum eſt: ut quod predixerat: eueniret: illeq̧ armatus confeſtim ad cetheum epm confugeret. Oratione uero ſancti epi excitatis ciuibus & repente egreſſis ciuitas ab inimicis uiriliter defendit: aduerſarii expelluntur: & alais captus uti patrie proditor umbloni preſentatur. Cumq̧ omnes ipſum dignum incendio acclamarent: & eps horrens effuſionẽ humani ſanguinis pro eo interueniſſet: ſupplicans ut uel in carcerem uel in exilium mitteretur: cetheus ab umblone detentus eſt: eo ꝙ ipſum cum alai preſumeret conſpiraſſe: & ob id pro illo interuenire. Et alaim quidem ad portam orientalem decollari fecit. Cetheum uero catenis uinctum in medio foro ciuitatis capite truncari mandauit. Cum autem eps pſalmũ. Deus laudẽ meam. decantaſſet: tantus tremor ſpiculatorem inuaſit: ut ipſum minime percutere poſſet. Quod cum umbloni nũciatum fuiſſet: epm magicis hoc artibus feciſſe cogitans ipſum in carcere diebus multis detinuit. Deinde ipſum uinctum in flumine piſcaria per pontem marmoreolum precipitari iuſſit. Qui tertio inde iactatus tertio illeſus exiuit. Tunc iubẽte umblone nequiſſimo lapis ingens ponderis libraꝝ quingentarum ad collum epi ligatur: & ſic per pontẽ precipitatus in flumine necat. Statim aũt ut ſpiritũ emiſit ſuper aquas corpus una cũ lapide enatauit. Ad qđ ſpectaculum cum umblo feſtinaſſet a diabolo oppreſſus & mortuus eſt. Corpus aũt mris gubernantibus angulis per fluuium in mare deſcendit: & una cum lapide ad littus iardenenũ ciuitatis a fluctibus euectum eſt. Quod cum piſcator quidã in littore repperiſſet: epo nunciare curauit. Qui una cum eius clericis ad locum acceſſit: corpus quidem mris ꝓpter lapidem arbitrans: ipſum tamen ut mris quaſi dubius uenerari non audẽs in littore ſepeliuit: & quia nomẽ eius ignorabatur peregrinum nominauit: Diuinamq̧ uolũtatem ſuperinde expectare cepit. Cum autem piſcatores noctibus ſingulis ad caput foſſe lumen celeſte cõſpexiſſent: & hec in ciuitate relata fuiſſent: cecus quidam a natiuitate a patre ad foſſam deducitur: & oratione fuſa lumen ei oculorum infunditur: quo uiſo miraculo corpus mris procul dubio fore noſcitur: & ab epo nomine ſancti mris & epi peregrini miliario iuxta iardenẽſem ciuitatem in eccleſia ſepelitur. Poſt aliquod tempus tam eius paſſionis ſeries: q̃ dies & nomen a ciuibus iardenenſibus inquiſita reperiuntur. Qui paſſus eſt idibus iunii.

ℭ De ſcõ Fandila pſbytero & mre. Cap. CXIIII.

Fandila preſbyter & martyr apud cordubã ciuitatem paſſus eſt: qui tempore perſecutionis pro cõfeſſione nominis domini amputato capite martyrium conſumauit idibus iunii: ut ait ado in martylogio.

De ſancto Heliſeo propheta. Cap. CXV.

Eliſeus propheta: qui eccleſiaſtici.xlviii. cap.inter ſanctos antiqui temporis glorioſe extollitur:natus eſt in gladiis:cuius natiuitatis tempore tale prodigium cōtigit: ut unus ex uitulis aureis:quos hieroboā fecerat:acute mugiret.Quo audito in hieruſalem ſacerdos diuino nutu ait prophetam eſſe natum in hieruſalē:qui ſculptilia & fuſilia deorum deſtrueret.Hunc diuino mādato helias in abela repertum arantem uocauit:& ad eius diſcipulatū aſſumpſit. Et cum pallium ſuū impoſuiſſet ſuper eum cōfeſtim prophetizare cepit: qui exinde ſecutus eſt heliam:& miniſtrabat ei:ut dicitur iiii.regum.xix.cap.Cum aūt helias a domino in celū raptus eſſet: ut dicetur infra in geſtis helie prophete.xix.calen.ſeptembris.Spiritus helie duplex ſuper eum requieuit.ſ.ad prophetandum:& miracula faciendū. Multis enim miraculis claruit:que in.iiii.regum cap.ii.iii.iiii.v.vi.&.vii.narratur.Cum enim in hiericho aqua foris peſſima terram ſterilē faceret: egreſſus ad fontem miſit in illum ſal:& aquam ſanam reddidit. Aſcendens bethel pueris ſibi illudentibus maledixit: ex quibus.xlii.numero ab urſis duobus continuo lacerātur.Cum autem uxor quondam abdie prophete ad eum ueniret:ut uirum ſuum mortuum ere alieno preſſum defleret:eo ꝙ propter alimoniā prophetarum quos in ſpelūca pauerat:debita contraxiſſet.Creditorq; duos filios abdie in ſeruitutem pro debito redigere uellet.Heliſeus mulierē iuſſit uaſa uacua mutuo accipere:parumq; olei quod habebat in ipſis uaſis filiis iuuantibus infundere.Quod cū feciſſet: oleūq; diuinitus multiplicatum eſſet:& debitum mulier ex olei precio ſoluit:& ex reliquo cum filiis uitā duxit. Tranſiens per ſunam ciuitatem a matrona nobile & diuite in domo cum giezi miniſtro honorifice ſuſcipit̄:eiq; cellula de uiri uoluntate preparat̄. Que cū filium non haberet:& uir.ſ.ſenex eſſet:heliſeus ei a domino filiū īpetrauit:q̄ſi ꝓ beneficio hoſpitalitatis uices rependens.Cūq; puer creuiſſet:& ad patrem tēpore meſſis egreſſus eſſet:calore ſolis ꝑcuſſus caput doluit: & remiſſus ad matrem ſubito expirauit:quē mater ſuper lectulum uiri dei collocans: petita a uiro licentia dolore diſſimulato ad uirum dei in montē carmeli deuenit.Cum autem heliſeus factū muliere narrante cognouiſſet:premiſit giezi puerum ſuum cū baculo:ut puerum ſuſcitaret. Verum inſtante muliere ut perſonaliter ueniret:ad ſunam deuenit:& puerum minime ſuſcitatum inuenit.Et tūc heliſeus ſupra corpus ſe iactans:& ad dominum orans:puerum defunctum uite reddidit:& matri uiuentem tradidit.Cū autem facta eſſet fames in terra:& filii prophetarum ad eum conueniſſent:iuſſit ſuni ex illis:ut pulmentū pararet.Qui egreſſus ut herbas colligeret:coloquintidas in ollam concidit:ignorās quid eſſet.He ſunt cucurbite amariſſime minores his que in hortis naſcūtur.Cumq; diſcumbentes deguſtaſſent:& mortē ob amaritudinem in olla clamarent:uir domini allatam farinam in ollam miſit:& eſcam dulcorauit.Vir quidam de baſiliſſa detulit ſancto prophete panes duos primitiarū:&.xx.panes hordeaceos:& grana frumenti noui confricata:Quos fecit heliſeus apponi populo qui erant centū uiri:hoc eſt illos duos panes triticeos tantum.Et cum ex hoc miniſter heſitaret:ſpiritu domini predixit:ꝙ comederent omnes:& exinde ſuperaret:quod & miraculoſe factum eſt.Naaman quoq; princeps militie regis ſyrie uir diues & prepotens ſed leproſus erat.Cum autem uxor naaman ab ancilla puella:que de terra iſrael captiua ducta fuerat de miraculis heliſei didiciſſet:& hec omnia uiro:illeq; regi rettuliſſet:acceptis naaman litteris.a rege ſyrie ad regem iſrael:ut ipſum ſanaret:uenit ad eum:& ei litteras ꝑſentauit.Quod cum rex iſrael audiſſet:horruit:& immemor heliſei hoc ſibi impoſſibile cognouit: ueſtimēta ſua ſcidit:& regem ſyrie occaſiones contra ſe querere putauit.Cum autem heliſeus ad regem miſiſſet:ut ſibi naaman deſtinaret.Illeq; ad hoſtium prophete cū equis & curribus adueniſſet:miſit ad eum uir dei dicens:ut ad iordanem deſcendens:ibidem ſepties lauaretur:& a lepra mundaretur.Et prima quidem facie naaman moleſte tulit:eo ꝙ ad eum nō ueniſſet:& manu uulnus tetigiſſet.Deinde ſeruorum conſilio in iordane ſepties ſe lauauit:& mox ab eo lepra diſceſſit.Reuerſus autem ad heliſeum munera multa ei obtulit: ſed domini propheta nihil omnino recipere conſenſit.Verum cum aliquantulū abiſſet:giezi auaritia ductus poſt eum cucurrit:eidemq; mentiēs dixit:ꝙ duo ex filiis prophetarum ad heliſeum repente ſuperuenerat.Ideoq; ille pro munere aliquo ſibi largiendo mittebat.Qui cum eidem argentum & ueſtes tradidiſſet eaq; giezi in domo abſcondiſſet.Et hec omnia heliſeus diuino ſpiritu cognouiſſet:maledixit giezi predicens:ꝙ lepra naaman ſibi & eius ſemini adhereret:eo ꝙ diuinam gratiam uendidiſſet.Statimq; egreſſus eſt ab eo leproſus:ab hoc giezi ſimoniaci primo giezite dicebantur in ueteri teſtamento:donec a ſimone mago ſimoniaci dicti ſunt.Poſt hec cum eſſet heliſeus cum filiis prophetarum iuxta iordanem:& ipſi ligna cederent:uniq; eorum ferrum ſecuris ex ligno exceſſum in aquam cecidiſſet:heliſeus lignū in aquam miſit:& ferrum ad ſuum locum enatauit.Cūq; rex ſyrie contra iſrael pugnaret:& ſepius hoſtes in inſidiis poneret:rex iſrael eos cauebat:quia eos ſibi heliſeus manifeſtabat.Quod cum rex ſyrie a ſeruis ſuis didiciſſet: & prophetam eſſe in dothaim comperiſſet miſit illuc robur exercitus qui ciuitatem circundederunt ut eū caperent:maneq; puer heliſei uidens exercitum timuit:& prophete nunciauit:qui puerum confortabat & plures quam illi ſecum eſſe aſſerebat.Et orante heliſeo dominus aperuit oculos pueri: & uidit montem plenū equis & curribus.i.agminibus angeloꝝ. Cūq; hoſtes intrarent ad eum:percuſſit eos dominus cecitate:ne ipſum uidentes agnoſcerent.Quibus heliſeus

dixit:non eſſe ibi manſionem eius quem querebant: eoſq̨ illuc deducere promittebat:quod & reuera fecit eoſq̨ in medium ſamarie deduxit. Tunc orante propheta aperti ſunt oculi eorum: & uiderunt ſe eſſe in medio ciuitatis:& hoſtes circunſtantes. Et cum rex iſrael eos occidere uellet:prohibuit propheta domini: eo q̄ dominus eos illuc adduxerat:quin immo eiſdē abundanter miniſtrari fecit & illeſos remiſit. ¶ Et cū benadab rex ſyrie ſamariam obſediſſet:& fame maxima oppreſſiſſet:ita ut mulieres natos proprios comederent:& rex iſrael prophetam eo q̄ predictam obſidionem predixerat occidi mandaſſet:& hoc heliſeus per ſpiritum cognouiſſet:ſpiculatorem ad ſe intrare prohibuit:donec rex penitentia ductus ipſum reuocauit. Tunc heliſeus ſequenti die ubertatem maximam futuram predixit. Et cum unus ex principibus eum irrideret:mortem illius repentinam prenunciauit: q̄ omnia ut predixerat euenerūt. Nocte enim dominus terruit exercitum ſyrie:ſonitum infinite militie mittens ſuper eos. Qui animas ſuas ſaluare cupientes aufugerunt:& omnia dimiſerunt. Sicq̨ populus ſamarie egreſſus predam diripuit:& ex uictualibus perceptis ubertas maxima facta fuit. Princeps quoq̨ ille in introitu porte a turba compreſſus expirauit. ¶ His & aliis multis & magnis miraculis heliſeus clarens in pace quieuit. xviii. cal. iulii. Prophetauit autem & claruit ſub ioram & hieu & ioachaz regibus iſrael in ſamaria. Cum autem quidam latrūculi moabite hominē mortuum ſpoliaſſent:& cadauer in ſepulchro heliſei proieciſſent:cum tetigiſſet oſſa heliſei continuo ſurrexit. Sepultus eſt autem in ſamaria paleſtine quam ſebaſtē.i.auguſtam in honorem auguſti herodes poſtmodum uocauit:ubi & abdias propheta & ioānes baptiſta requieſcunt. Ad quorum ſepulchra uaria miracula fiunt:ut dicit Hieronymus libro de uita paule. Adeo ut cruciati demones ibi rugiant:uoces diuerſorum animalium pretendentes. Alii cernuntur rotare caput:& poſt tergum terram uertice tangere. Alii ſuſpenſis pedibus eminus ueſtes in faciem defluere: ubi & in monte uicino dire uidentur ſpelunce:in quibus & famis & perſecutionis tempore abdias centum prophetas pauit pane & aqua. Hec ex libro. iiii. regum capitulis quibus ſupra ex dictis ioſephi & hieronymi:& ex hiſtoria ſcholaſtica.

¶ De ſcīs Rufino & Valerio marty. Cap. CXVI.

Rufinus & Valerius martyres tēpore Diocletiani & Maximiani paſſi ſunt in territorio ſueſioneñ ſub preſide rectiouaro. Qui ingreſſus ciuitatem remis ſanctos detentos & ſacrificare contemnentes magno ferri pondere preſſos ſueſionum adduxit. Ibique eos iuſſit equuleo ſuſpendi: & plumbatis cedi. Deinde in carcere macerari: ubi angelica uiſitatione confortantur & corone de ſmaragdo celitus miſſe eorum capitibus imponuntur. Inde educti dum in Chriſti confeſſione perſiſterent immobilis: iuxta flumen indole decollati ſunt. Quorum corpora dum chriſtiani ad remenſem ciuitatem deferre uellent de loco in quo decollata fuerant nullatenus mouere potuerunt. Ibique ea ſepelierunt. Qui paſſi ſunt. xviii. calendas iulii.

¶ De ſancto Brandano epō. Cap. CXVII.

Brandanus epīs cum eſſet abbas apud britannias. Poſtq̄ ei barinthus rettulit: q̄ cū filio ſuo moroch oceanum perluſtrans paradiſum terreſtrē īuenit:deſideriū ei emicuit:ut locū ipſum requireret. Habebat aūt tria milia monachorū de quibus. xiiii. tantū accepit & naui conſcenſa que audierat uidere perrexit. Quē nauem ītrātem tres fratres ſecuti ſunt. Et quia nō uocati uenerāt eos nunq̄ redituros prenunciauit. Inuenit aūt primo inſulam altā:in cuius portu ſibi canis occurrit: quem illi ſequenti oīa ſibi neceſſaria inuenerūt:& theſauros multos ibidē conſpexerunt. Quorū concupiſcentiam brādanus ꝓhibuit. Sed dū tertio die diſcederet: quidā ex illis tribus fratribus q̄ frenū argenteum acceperat: poſtq̄ penitens peccatū confeſſus eſt ſubito expirauit. Iuuenis quoq̨ alias inuiſus eiſdē cophinū panis & uas aque in naui poſuit:& nuſq̄ cōparuit. In cena domini ſubſequēter ad aliā inſulā appulerunt. Inuenerūtq̨ hoſpitē eos de uia tenēda docentē & neceſſaria miniſtrātē. Sabbato inueniunt piſcē ingentē nomine iaſonem quē inſulā exiſtimātes de ſuper deſcendentes ignē accenderūt:dumq̨ piſcē ſe mouere ſentirent ad nauē repente cōfugientes uix euaſerūt:piſce ſe cōtinuo mergente. Die paſche deueniūt ad inſulā ubi aues cādidas aſpiciunt. alias & uoce ſonantes:quarum una uoce humana locuta dixit ſe fore de angelis qui de celo cecide rant:ſed modicum culpam commiſerant. Ibiq̨ uſq̨ ad octauas pentecoſtes permanſerunt. Ab inde nauigantes in natiuitate domini ſubſequente ad inſulam ſanctorum patricii & libei deuenerūt: ubi cum. xxiiii. patribus ibi repertis in eorum eccleſia habente altaria cryſtallina feſta dominica celebrarunt:indeq̨ poſt epiphaniam diſceſſerunt. Sicq̨ continue per ſeptennium per mare diſcurrendo in predictis feſtis ſemper ad eadem loca redibant: Quibus temporibus multa ab eis ſtupenda uiſa ſunt. Beſtia enim maxima eos abſorbere uolens ab alia maiori deuoratur: & de reliquiis carnium comederunt. Inde uenerunt ad inſulam uirorum fontium:ubi ſenex & pueri domino ſeruiebant: a quibus gratanter excepti:dum abire uellent: ſecundum ex tribus fratribus ex incuria dormiētem dimiſerunt. Inuenerunt & inſulam:in qua erant botri uue inſtar amphore magne permaximi: gryphem quoq̨ auem eos rapere uolentem:auis altera uaſtior interfecit. In feſto uno ſancti Petri apoſtoli uidens abbas piſcium īnumeram multitudinem:iuſſit eos deum laudare:qui ſuper undas enatantes uocibus intonare ceperunt. Viderunt & in mari columnam in gentē cryſtallinam ſuper baſes aureas:quam conopeus coloris argentei circundabat. Inuenerunt & calicem cum patena de genere columne. Venerunt poſtmodum ad hoſtia inferni: ubi demones egreſſi ſuper eos maſſas igneas iactare nitebantur: Vbi & tertius frater in littore deſcendens a demonibus raptus eſt. Inuenerunt & iudam chriſti proditorem ſedentem in mare ſuper lapidem: quē dixit ſe in hieroſolymis in loco luctuoſo poſuiſſe pro tranſeuntibus ne in lutum caderent protegendis: & ante eum erant furce ferree: quas dixit ſe donaſſe ſacerdotibus templi:pannus quoque in eis pendebat: quem leproſo ad tergendum conceſſiſſe aſſerebat. Inuenerunt hominem:qui luto paſcebatur:capillis opertum. Tandem per bonum ſuum

procuratorem de quo dictum eſt ad paradiſum terre ſtrem poſt ſeptennium perducti ſunt. Et capientes de fructibus & gemmis ibidẽ repertis: euaſis multis periculis deo duce incolumes ad propria redierunt. Vbi brandanus poſt modum epiſcopus ordinatus eſt. Et poſt uirtutum merita ad Chriſtum migrauit. viii. calendas iulii.

¶De ſanctis Vito Modeſto & Creſcẽtia martyribus. Cap. CXVIII.

Vitus: modeſtus & creſcentia martyres ſub diocletião imperatore in ſicilia martyrio claruerunt: qui uitus ex luciana prouincia nobili progenie patre hyla ſenatore progenitus. etatis ſue anno ad martyrii palmam peruenit. Cum enim pater eius idola coleret: & uitus chriſtum adoraret: ſepius eum pater uerberabat: eo ꝙ idola colere nolebat. Demum pater illum modeſto eius nutritori tradidit: ut ei ſuaderet: quatenus deos colere ſtuderet: Cui apparens angelus ipſum confortauit: & adhuc puerum ad coronam martyrii animauit. Qui & in chriſto nomine miracula patrare cepit: & multos a diuerſis langoribus ſanauit. Quod audiens ualerianus prefectus puerum accerſiuit: & ſacrificare nolentem: cathomis cedi iuſſit. Brachia autẽ & manus uerberantium ſubito aruerunt. Prefectus quoq; manum amiſit: pro quo tamen uitus orauit: & continuo ſanitatem percepit. Prefectus ergo puerum patri tradidit & ut ipſum corriperet perſuaſit. Tunc pater uitum in domum ducens diuerſis muſicoꝝ generibus: & puellarum luſibus: aliiſq; delitiarum generibus mutare animum pueri ſatagebat. Et cum ipſum in thalamo incluſiſſet ornato: mirabilis fragrantia inde exiit: que patrem & familiam nimio odore perfudit. Aſpiciẽſq; pater per rimas hoſtii. vii. angelos radiantes circa infantem conſpexit: quos deos ſuos eſſe putauit: ſtatiq; excecatus eſt: Ad cuius uocis clamorem tota ciuitas commouetur: ita ut prefectus accurreret: & cur ei hoc accidiſſet: interrogaret. Qui dicebat: ꝙ deos igneos uiderat: & eorum aſpectum ferre non ualens lumẽ amiſerat. Et cum in templum iouis pro recuperando lumine ductus eſſet & nihil proficeret: filium pro ſua ſanitate rogauit: & lumẽ eius precibus recuperauit. Cũ autem nec ſic crederet: ſed puerũ occidere cogitaret. Angelus modeſto & creſcentie nutritoribus eius apparuit: & ut nauem conſcendentes puerum ad aliam terram ducerent imperauit. Qui nauiculam preparatam diuinitus inuenerunt: & angelo duce una nocte ad territorium tonagritanum peruenerunt: & iuxta fluuium ſilarum ſub arbore quieuerũt: ubi aquila eis cibũ deferebat: & multa miracula puer faciebat. ¶Interea filius diocletiani imperatoris a demone arripit: & niſi uitus lucanius ueniat: ſe nunq̃ exire fatetur: locum quoq; ubi inueniendus ſit: ab eodem explicatur. Vitus ergo queritur: & inuentus adducitur ad imperatorem. Qui ſuper eius filium manum impoſuit: & protinus ab eo demonem effugauit. Cum autem illũ imperator ad deorum ſacrificia inuitaret: & uitus recuſaret: & cum modeſto & creſcentia in dirum carcerem miſſus eſſet: ſubito ferri moles eis impoſita cecidit: & carcer immenſo lumine coruſcauit. Chriſtus quoq; ſanctis apparens illos ad paſſionis tolerantiam animauit. Quod imperator a cuſtodibus intelligens eos eductos in clibanũ ignis im̃iſit: quos tamen ignis omnino non tetigit: in quo pſallentes hymnum trium puerorum audiuntur: indeq; illeſi omnino educuntur. Tunc leo terribilis ad ſanctos deuorandos dimittitur: ſed tamen ab eis fidei uirtute placatus: eoꝝ ueſtigiis manſuete proſternitur. Tandem in equuleo eos imperator iuſſit appendi: & in illo diutius extorqueri. Sed orante puero ut eos dominus liberaret ſubito aer turbatur: terra concutitur: tonitrua mugiũt: templa dorum corruunt: & multos opprimunt. Imperator autem territus fugit: & angelus ſanctos exoluit atq; fluuium ſilaꝝ unde uenerant in momento repoſuit. ubi oratione fuſa domino aĩas reddiderunt. Quoꝝ corpora ab aquilis cuſtodita florẽtia illuſtris femina ſcõ uito reuelãte repperit: & cũ aromatibus in mariano p̃dio ſepeliuit. Qui paſſi ſunt. xvii. cal. iulii.

¶De ſcõ Heſychio martyre. Cap. CXIX.

Heſychius martyr apud meſiã ciuitatẽ doroſtoꝝ paſſus eſt. Qui cum eſſet miles & beatũ iulium martyrẽ & cõmilitonem ad paſſionẽ comitatus eſſet: ut ſupius in eius paſſione. vi. cal. iunii dictum eſt. Seque eiuſdem decollandi orationibus commendaſſet: eumq; deoſculatus eſſet a gẽtilibus tentus & maximo preſidi oblatus in carcere diebus pluribus maceratus: tandem in confeſſione chriſti gladio cedente martyrio coronatus eſt. xvii. calendas iulii.

¶De ſanctis Fereolo & Feruſtione mar. Ca. CXX.

Fereolus p̃ſbyter & ferutio diaconus in galliis ciuitate biſuntioneñ paſſi ſunt. Qui a beato hyreneo ep̃o lugduñ & martyre ad predicandum uerbum dei miſſi. ſub claudio iudice tentis ad trocleas extenti: & diutius flagellati: dehinc in carcerem recluſi ſunt: mane quoq; cum linguis eorum amputatis: nihilominus chriſti nomẽ clara facundia perſonarent: & populo prediearent. Iterum comprehenſi ſunt: quibus iudex crudelis iuſſit ut unicuiq; eorum ſubule. xxx. manibus & pedibus & pectore infigerentur: atq; ad ultimum gladio necarẽtur. Paſſi ſunt autem. xvi. calendas iulii.

¶De ſanctis Rothlando & Vliuero & aliis militibus martyribus. Cap. CXXI.

Rothlãdus & Vliuerius atq; multi alii milites chriſtiani qui a ſaracenis in rũciaualle pro fide chriſti pugnantes occiſi ſunt tẽpore caroli magni in catalogo martyrum aſcribuntur. Nam dum ſaraceni totam hiſpaniam occupaſſent Carolus monitu beati iacobi ſibi apparentis atq; iubentis ut terram ſuam ab infidelibus redi

meret: cum ſuo exercitu hiſpanias ingreſſus: primo qdē ciuitatem pampilonem tribus menſibus obſeſſam muris fūditus miraculoſe ruētibus cepit: & multos ſaracenos conuerſos baptizari fecit. Quod ſimiliter contingit in ciuitate lucerna in ualle uiridi poſita que nunc eſt inhabitabilis facta. Et cum omnes ciuitates & caſtra hiſpanie conquiſiſſet: eccleſiam beati iacobi apud compoſtellā uiſitauit: omnes honores ei ablatos reſtituit: eāq; amplioribus priuilegiis dotauit. Sed dum rediſſet ad gallias. Aigolādus rex ſaracenorum aphrice maximā partē hiſpanie reacquiſiuit: xpianos eiecit ſpoliauit & occidit. Quod audiēs carolus ad hiſpaniā rediit: & ut refert turpinus remeñ archiep̄s. xii. annis uel ibi pſonaliter fuit uel exercitū tenuit. Et primo quidē apud ſanctū facūdū grauiſſimo bello commiſſo milo rothlādi pater cū q̄draginta milibus xpianoꝝ occiſus eſt. Carolus uero equo ſuo occiſo: pedes ſtans cum duobus milibus xpianoꝝ de gaudioſa ſpatha ſua multos ſaracenos p mediū ſcidit. ℭ Die uero ſequenti cum quattuor marchiones italie cū q̄ttuor milibus militū in ſuccurſum xpianoꝝ ueniſſent. Diſcedentes inde ſaraceni īfinitū exercitū mauroꝝ. moabitaꝝ: ethiopū: perſaꝝ: pthoꝝ: aphricanoꝝ: & turcorū congregarunt. Rex aūt carolus ageniā ciuitatē poſt ſex menſes cepit: & decē milia ſaracenoꝝ occidit. Inde pſecutus eſt aigolandū uſq; ſantonas. Deinde rediens galliā nouum exercitum cōgregauit centū & triginta milia bellathoꝝ: cum quo hiſpaniam repedauit. Inter quos fuerunt p̄cipui. Turpinus remeñ archiep̄s: rothlandus comes cenomaneñ dominus blaui nepos caroli ex berta ſorore: & filius milonis de angleris: oliuerius dux gebeneñ: eſtulphus comes lingoneñ: araſtanus dux britānie: englerus dux aqtanie: gniferus dux burdigallenſis: gelerus: gelinus: ſalomō: & balduinus frater rothlandi: gundebōdus rex frixie: naamā dux bauarie: Ogerus dux dacie: lambertus dux biturie: Sampſon dux burgundie: cōſtantinus p̄fectus romanoꝝ: rhegynaldus de alba ſpina: Gualtherius de thermis: guilelmus: gerinus lothoringie dux: Bogo: bertrandus de nublis: Ganalōus traditor de magūtia: & multi alii equeſtres & pedeſtres: q per ciſereos portus trāſeuntes pampilonē obſcederūt. Ibiq; cōmiſſo bello ex una parte xpianoꝝ centum & trigītaquattuor milia ex alia ſaracenoꝝ centū milia diuina fauente gratia ſaraceni tāta cede pſtrati ſunt q̄ xpiani uſq; ad baſes in ſanguine mergebanī. Occiſoq; aigolando nullus eoꝝ euaſit: niſi rex ſibylie & rex cordube qui cū paucis aufugerūt. Captaq; urbe oēs ſaraceni ibidē repti trucidati ſunt. De xpianis uero ceciderūt uſq; ad mille. ℭ Sequēti uero die pugnauit Carolus cum ſurre principe nauarre: & eū cum tribus milibus occidit totāq; terrā nauarre adeptus eſt. ℭ Deīde apud nageram obſidionē poſuit: ubi erat gigas quidā nomine ferracutus de genere goliath: quē aūdmirandus babylonis cū uigiti milibus turcoꝝ miſerat in ſubſidiū ſaracenoꝝ. Hic lanceam uel ſagittā non formidabat: ſed uirtutem. xl. uiroꝝ fortium poſſidebat. Inito autem ſingulari certamine cum multos milites chriſtianoꝝ ſine alio bello ſolo brachio ex equo leuatos cepiſſet. Tandē rothlādus cū ipſo congreſſus deo annuente gigantē uicit: & per umblicum ſua ſpatha tranſfodit. Sicq; nagera ciuitas capitur: ſaraceni occiduntur: & uincti chriſtiani abſoluuntur. ℭ Poſt hec pugnauit rex apud cordubā cum regibus ſibyllie & cordube: & interfecto rege ſibyllie cum. viii. milibus ſaracenis: a rege altumaior urbem obtinuit: eo pacto q̄ baptizaretur: & deinde a carolo regnum tenens in dominio priſtino confirmaretur. Sicq; tota hiſpania redempta ſanctum iacobum in galatia iterum reuiſit: honoribus & poſſeſſionibus ditauit: deinde ut rediret galliam: pampilone aliquot diebus reſedit. ℭ Audiens autem q̄ apud cordubam eſſent duo magni reges ſaraceni: uidelicet marſyrius & baligandus frater eius miſſi de perſide hiſpaniam ab admirando babylonis. mandauit illis rex per ganalonum: ut aut baptiſmum ſuſciperent: aut ſibi tributum exoluerent. Qui cum ganalono conſpirantes miſerunt carolo. xxx. equos oneratos auro & argento & opibus. Ganalono autem. xx. equos ſimiliter opibus iiſdē onuſtos obtulerunt: ut pugnatores caroli in manibus eorum traderet: quod ille facere ꝓmiſit. ℭ Rediensq; ganalonus munera carolo preſentauit: eiq; aſſeruit q̄ reges ipſi chriſtianos ſe facere diſpoſuerunt: carolumq; rogabant: ut eos in franciam precederet: quem illi uelocius ſequerentur. Cum autē carolus in franciam rediret: conſilio ganaloni dimiſit: rothlandum & oliueꝝ cum maioribus pugnatoribus & xx. milibus militibus: ut ultimam cuſtodiam in runciualle facerent: donec rex & omnis exercitus portus ciſereos tranſirent. Cumq; carolus pertranſiſſet: quinquaginta milia ſaraceni qui triduo in nemoribus latuerant: ut ganalonus ordinauerat. fecerunt ex ſe duas acies: Quarum prima que erat. xx. milium equitū prius exiuit: & cum chriſtianis a mane uſq; ad tertiā acriter dimicauit. Tādem omnes ſaraceni occiſi ſunt: & rothlandus cum ſuis uictores fuerunt. Poſt hec ſecunda acies. xxx. milium pugnatorum chriſtianos iā fatigatos & laſſos īuaſerunt: oēs quoq; ex parte rothlandi occiderunt: preter modicos qui ad nemus cōfugerunt: cum quibus balduinus & tedricus latuerunt: & preter rothlandū qui redeuntibus ſaracenis ad unā leucam inſonuit buccina: centum chriſtianos qui fugerant reuocauit: cum quibus in ſaracenos uiriliter irruens pluſq; duo milia ex ipſis proſtrauit: & ceteros in fugam conuertit. Tamē centum eius ſocios in hoc ultimo bello amiſit. Ipſe autē quattuor lanceis grauiter uulneratus ſolus ad runciauallem ſub quercu deſcendit: & tunc ſe mori ſentiens duridandam eius ſpatham in ſaxo confringere uoluit: ne in manibus ſaracenoꝝ deueniret: ſed lapide ſciſſo enſem frangere nequiuit. Tuncq; tuba ſua tā fortiter ſonuit: q̄ flatu tuba ſcinditur: & uene ac nerui colli eius rumpuntur: ſonuſq; tube ad aures caroli per octo miliaria angelo deferente perducitur. Illico ganalonus regem redire uolentem diſſuaſit: dicens q̄ rothlandus cauſa uenationis buccinaret. ℭ Dum igitur rothlandus ſuper herbam iaceret: ſuperuenit balduinus eius frater: a quo cum ſitiens aquam peteret ille circūquaq; querens inuenire non potuit. Videnſq; illum mori equum pungens: carolum uelociter inſecutus cuncta ei geſta narrauit. Mox ſuperuenit tedricus & rothlandum chriſtum laudantem & reſurrectionē mortuorum confitentē ac pro ſuis occiſis orantē inuenit: ſicq; inter manus illius expirauit. Quo die dū turpinus archiepiſcopus miſſam pro defunctis celebraret: raptus in extaſi

audiuit demones perſtrepẽtes ac dicẽtes ſe aīas mar/
ſyrii & ſaracenoꝝ ad infirma deferre: & michaelem
cū ceto angelico aīas rothlādi xp̄ianoꝝ ad paradiſum
ea hora geñaſſe. ℂ Rediens igit̄ carolus rothlandum
mortuum inuenit: & oliuerium in effigie crucis q̄t/
tuor palis in terra fixis cum quattuor retortis exten/
ſum & a collo uſq; ad pedes excoriatum lāceis & ſpa/
this confoſſum. Et cum carolus iuraſſet oēs occiſos
reuiſere: & ſol iam q̄ſi occumberet: oratione ſancti re
gis ſol tanto tempore ſtetit īmobilis: donec rex om/
niū peremptoꝝ martyrū corpora requiſiuit. ℂ Tūc
ganalonum de proditione cōuinctum quattuor eqs
alligari fecit: & cōtra quattuor plagas celi ſeſſoribus
equos agitantibus terribili morte in quattuor par/
tes diſcerpi. Omniū uero ſanctoꝝ militum corpora
rex in duobus cemiteriis tumulata diuiſit: quorum
unum eſt in aliis campis: aliud apud burdegallē. Ro/
thlādum uero apud blauiam in eccleſia ſancti roma/
ni quam ipſe comes edificauerat: ſepeliuit: & ſatham
eius & tubam eburneam ad honorem militie ibidē
reſeruandas depoſuit. Paſſio horum martyrum cele/
bratur decimoſexto calendas iulii.

ℂ De ſancto Himerio epō. Cap. CXXII.

HImerius epiſcopus emilie in tuſcia uirtu/
tibus & miraculis clarus ibidem in pace
quieuit. xv. calen. iulii: ibidemq; ſepultus
fuit. Cuius corpus proceſſu temporis q̄/
dam epiſcopus cremoneñ illuc ab imperatore ex ali/
qua cauſa directus: dato precio non modico obtinu/
it: & cremonā tranſlatū ī eccleſia alme uirginis cathe
drali honorifice collocauit: ubi & miraculis pollet.

ℂ De ſancta Heliſabet de ſconāgia. Cap. CXXIII.

HEliſabet de ſconāgia uirgo ſancta: ut ait ſi
gibertus circa annū domini. M. clvi. claru
it. Que fuit ſoror monaſterii de ſconāgia
matertera ſymonis abbatis. Hec enim ab
annis puerilibus relicto ſeculo operibus ſpiritus ua/
cabat: ieiuniis autem ſemper & orationibus intende/
bat: atq; carnem diſciplinans: diris ſe uerberibus fla/
gellabat. Multis aūt annis ante obitū ipſius manus do
mini ſuper illā grauior extitit: quia diris uulneribus
caro eius elāguit: & tamen patientie uirtute munita
nunq̄ contriſtari uiſa fuit: uiſiones aūt crebras & mi/
rabiles a deo habuit & diuina ſecreta ſibi reuelata co/
gnouit. Rapta aūt in his extaſibus quaſi mortua ſine
ſenſu iacebat: donec ſpiritu carni reddito aliquando
que uiderat referabat: aliquando uero ſilentio tege/
bat. Huic ab angelo ſecū familiariſſime colloquenti
annūciatus eſt liber qui dicit̄ uiarum dei diuinas cō/
tinens & ſalutares ſpiritus admonitiones. ℂ In octa/
ua aſſumptionis domine noſtre: beata uirgo ei appa/
rens: eidē ſe ſpiritu & corpore aſſumptā fuiſſe dixit:
& poſt aſcēſionem xp̄i anno īntegro & tanto plus tpē
quantū eſt ab ipſa aſcēſione: uſq; ad mediū menſem
auguſti in hoc mūdo fuiſſe declarauit. ℂ In feſto anū
ciationis eiuſdē: ipſa glorioſa mater eidē dei famule
reuelauit: ꝙ anno. xv. uerbum dei concepit. ℂ In feſto
quodam dominice natiuitatis uidit duas ſtellas ma/
gnas perlucidas: in unum corpus redactas & in circui
tu circulum aureum ac in medio uirginem xp̄m ge/
ſtantē paruulū: que multa ipſius diei myſteria ſibi re
ſerauit. Inter cetera aūt queſiuit a domina noſtra qd
eſſet de anima origenis doctoris audiuitq; ꝙ errores
quos habuerat ex fonte nimie pietatis deuenerant. &
ꝙ ipſam dei genitricē in ſuis ſcripturis maxime ho/
norauerat: ꝓpter que duo modicas penas ubicūq; eſ/
ſet ſuſtinebat. Sed quid in die nouiſſimo de eō fie/
ret deus in arbitrio & diſpoſitione domine noſtre po
ſuerat: qd̄ tamen ſibi tunc reuelari nō licebat. His &
aliis uiſionibus plurimis & glorioſis ancilla chriſti a
domino ſepius uiſitata anno etatis ſue. xxi. uiſitatiōis
uero ſue. xiii. in ſanctitate uite migrauit ad dominum
decimoquinto calendas iulii.

ℂ De ſanctis Marco & Marcelliano martyribus.
Cap. CXXIIII.

MArcus & marcellianus fratres rome ſub
diocletiano imperatore paſſi ſunt: agente
fabiano urbis prefecto. Hi nobili genere
orti: tranquillini & martie filii fuerunt.
Qui cum pro fide chriſti diebus pluribus in carcere
tenti fuiſſent: data ſentẽtia ſuper eos a chromatio ur
bis prefecto decollari iubent̄: ſi infra dies. xxx. diis ſa/
crificare renuiſſent. Interīq; dati ſunt in cuſtodia pri/
miſcrinio noīe nicoſtrato. Ad quos perentes & uxo/
res cum filiis & affinibus aduenerunt: qui lachrymo
ſis precibus animos iuuenum emollire ſatagebant:
quatenus temporalem euadentes mortem preceptis
imperialibus conſentirent. Quos beatus ſebaſtianus
ſua predicatione ad martyrium animauit. Qui poſt/
quā zoe uxori nicoſtrati que dudum muta fuerat: lo
quendi facultatem reſtituit ipſum nicoſtratum cum
coniuge & parentes marci & marcelliani ad chriſtū
cōuertit. Chromatium quoq; urbis prefectum cum
filio tyburtio ſua doctrina ſalutifera ad fidem addu/
xit: ut hec omnia dicta ſunt ſupra in paſſione ſeba/
ſtiani decimotertio calen. februarii: & dicentur infra
in paſſione tyburtii. iii. idus auguſti. Sicq; factum eſt
ut diocletianus chromatium urbis prefectum digni/
tate priuatum in exilium mitteret: & fabianum ei/
dem ſurrogaret. Qui marcum & marcellianum ſa/
crificare nolentes in carcerem diebus pluribus uin/
ctos detinuit. Demum eductos ad ſtipitem ligari &
eorum pedes acutis configi iuſſit. Cum autem tran/
ſiſſet unus dies & una nox: & illi pſallentes chriſtum
laudarent precepit illos prefectus lanceis per latera
tranſfigi. Sicque cum corona martyrii ad ſiderea re/
gna migrauerunt. Quorum corpora chriſtiani oc/
culte noctu tollentes uia ardeatina ſepelierunt deci/
moquarto calendas iulii.

¶De ſcis cyriaco & Paula uir.mr. Cap. CXXV.

Cyriacus & paula uirgo apud hiſpanias in ciuitate malica martyriũ paſſi ſunt. Qui a paganis pro xp̄i noīs confeſſione uicti: poſt multa eis illa tormenta lapidibus obruti īter ſaxa celo aīas reddiderũt.xiiii.cal.iunii:ut habeť in martylogio adonis ex datorio hiero.ſũpto.

¶De ſcis geruaſio & ꝓthaſio mr. Cap. CXXVI.

Geruaſius & prothaſius fratres gemini filii beati uitalis militis & beate ualerie ap̄ mediolanũ ſub nerone imperatore paſſi ſunt. Hi enī poſt martyriũ peretũ de quibus ſupra actũ eſt in paſſione uitalis & ualerie.iiii.cal. maii:omnē ſuam familiam liberātes oēſqꝫ ſuas facultates pauperibus erogantes ſancto nazario mr̄i dudum adheſerunt:qui oratorium conſtruebat. De hic mediolanũ urbem propriā regreſſi in uno ſe cenaculo cōcluſerunt:& per.x.annos lectioni & orationi uacātes anno.xi.ad martyriũ peruenerunt. Cũ enim comes aſtaſius ad bellũ tenderet qđ ab arcomanis fuerat excitatũ:& mediolanũ ingreſſus eſſet idoloꝝ pōtifices eidem occurerunt aſſerētes:ꝙ dii ſibi reſpōdere contēnerent:nec belli ei uictoriā concederent niſi prius geruaſius & prothaſius īmolarent. Continuo igiť tenentur:& a comite ſacrificare ſuadētur. Cui cũ geruaſius oīa idola ſurda & muta diceret:& ab oīpotēti deo uictoriā exquirendā aſtrueret: iratus comes tā diu illũ plumbatis cedi fecit q̃ diu ſpiritum exhalauit. Deīde ꝓthaſiũ accerſiuit:eũqꝫ ut ſacrificaret diis admonuit. Recuſantē in equuleo ſuſpēdi iuſſit. Deīde depoſitũ fuſtibus cedi. Cum aũt ꝓthaſius comitē miſerum appellaret:& cecos oculos cordis hēre diceret:ac chriſtum uoce publica proclamaret: iuſſit eũ aſtaſius capite cedi. Quoꝝ corpora philippus quidā ſeruus chriſti cũ filio ſuo rapuit:& occulte in domo ſua in arca ſaxea ſepeliuit:libellũ quoqꝫ eorum ortũ & uitam & martyrium continentē conſcripſit:& ad capita illoꝝ depoſuit. Paſſi ſunt aũt circa annum domini.lvii.xiii.cal.iulii. Horum corpora tēpore beati ambroſii ep̄i reuelata ſunt. ¶Cũ idem xp̄i confeſſor in eccleſia ſanctoꝝ naboris & felicis oraret:ita ut nec uigilaret aperte:nec dormiret ītegre apparuerunt eidē duo iuuenes pulcherrimi ueſtibus cādidiſſimis īduti:caligulis calciati:facie perlucidi ſecũ māibus extenſis orātes. Orante aũt ambroſio:ut ſi phātaſma eſſet abſcederet:ſi aũt ueritas plenius appareret: ſimili mō manente gallo:iteꝝ ſecũ orantes uiſi ſunt. Tertia uero nocte defecto iā ieiuniis corpore nō dormienti ſed ſtupēti cũ tertia ſibi apparuere perſona:que ſimilis eſſe beato paulo apoſtolo uidebať: ſecundũ quod in pictura cōſpexerat:illiſqꝫ tacētibus apoſtolus ambroſio reſerauit:ꝙ illi martyres xp̄i fuerāt:qui oīa ꝓ xp̄o contēpſerant:& xp̄m in paſſione imitati fuerāt: admonēs ut in eo quo orabat loco.xii. pedibus terrā effoderet:ibiqꝫ eorum corpora in arca marmorea inueniret:ad quorum capita libellum conſpiceret:eoꝝ ortum:nomina uitā & martyrium cōtinentem. Cōuocatis igitur ambroſius uicinis ep̄is terram effodiunt:& ut ſupra promiſerat paulus: cuncta ſic eueniunt. Et licet ab eorum paſſione pluſq̄ anni.ccc. fluxiſſent:ita tamen eorum corpora ſunt reperta : acſi ipſa hora fuiſſent ibi poſita. Ex quibus etiam odor mirabilis fragrabat. Cecus autem quidam tangens pheretrum lumen continuo recepit:& alii plures egri eorum meritis curati ſunt. Quorum corpora in matrice ipſius ciuitatis eccleſia requieſcunt.

¶De ſancto Vrſicino martyre. Cap. CXXVII.

Vrſicinus martyr apud rauennā paſſus eſt tēpore neronis īperatoris ſub paulino cōſulari. hic natiōe ligurus arte medicus fuit. Poſtq̄ aũt multoꝝ corpora ſanauit:ſub paulino cōſulari arte humana & aīas uti xp̄ianus arte diuina a iudice tētus poſt multa ſupplicia decollari iuſſus eſt. Qui ut ſupra dictũ eſt in paſſione ſancti uitalis.iiii.cal.maii:cũ ad locum paſſionis ductus eſſet: qui palme uocabulũ habebat:quia ibidem palma adhuc antiqua uigebat:gladium expauit:ſed eum beatus uitalis inde cōfortauit:ne ipſe qui alios curare cōſueuerat : ſeipſum eterne mortis iaculo uulneraret. Mox igitur urſicinus de eo ꝙ formidauerat mortē: penitentiā egit:& decollationem ītrepidus ſuſcepit. Cuius corpus uitalis miles intra ipſam ciuitatē ſepeliuit.xiii.cal.iulii. Quod tamen poſtmodum tranſlatũ fuit ad eccleſiā ſancti ioannis baptiſte:ubi & ꝓpriũ oratoriũ ſortitus eſt. Deinde poſt annos.ccccccccc.tēpore othonis ſecundi imperatoris ab honeſto archiep̄o rauennate ad eccleſiā urſicinā leuatũ eſt: que grece hagia anaſtaſis.i.ſancta reſurrectio dicitur.

¶De ſancto Romualdo abbate. Cap. CXXVIII.

Romualdus abbas ordinis camalduēſ fundator tp̄e othonis.iii. īperatoris claruit. Hic ex illuſtribus parētibus rauēne ortus p̄re ſergio duce adhuc adoleſcēs licet carnis uitio ꝓcliuius exiſtiret:tamen aliter deo deuotus iā q̄ſi eremum appetebat. Cum aũt pr̄ pro quodā agro cũ uno eius propinquo litigaret:& romualdo p̄ſente ipſum occidiſſet. Iuuenis q̄ſi homicidii cōſcius.xl.diebus penitentiā in claſſis monaſterio perfecit. Inducebať aũt tunc ab uno conuerſo ut ordinē intraret:qđ hic facere ꝓmiſit ſi ſanctũ ſibi apollinarē oſtenderet. Et dũ ambobus in eccleſia pernoctātibus ſcũs apollinaris de ſub altari bis exiens ei ſecũdo apparuiſſet:ille exinde corpus mr̄is ibidem iacere nullatenus dubitauit. Et extunc cōſilio & ſuaſu honeſti archiep̄i rauēn olim abbatis claſſēn monaſteriũ claſſis ingreſſus triēnium ibi in uite ſanctitate peregit:deinde abbatis licentia ad quendam eremitam marinum nomine: qui in uenetie partibus degebat deuenit: & ſub eius diſcipulatu manere cepit: ab eodemque uite eremi-

tice obſeruantiam imbibit: pſalteriumq̧ rudis multis uerberibus pulſatus didicit: triduo quoque in ſeptimana mediam panis bucellā & pugillū fabe cum aqua guſtauit. ¶ Eodē tempore petrus urſiolus dux uenetie qui tyrannice ducatū obtinuerat: & in necem uitalis cādiani eius predeceſſoris fautor extiterat de cōmiſſo penitens cōſilio guarini abbatis de terra ſancta ad gallias redeuntis & ſanctoꝝ marini & romualdi ducatui reſignauit: & aſſumpto ioanne gradenico ſecum in crimine cōſocio cū predictis tribus ſanctis ad monaſteriū ſancti michaelis in galliā deuenit: ubi inſimul habitabāt: ipſi oēs eremiticam uitam ducentes. Ipſos autē & fratres alios romualdus in uirtutibus & uite auſteritate precellebat. Et terram colētes de labore manuum uictum querebant. Ibiq̧ romualdus multas diaboli tētamina pertulit: & deuicit: ſub cuius magiſterio petrus olim dux uiuere cepit: & qa tam ardue uite non fuerat aſſuetus: eius facultati magiſter pie condeſcebat. ¶ Miraculis autem maximis & ſtupendis hic ſanctus effulſit. Cū.n. ruſticus familiaris domus romualdo conqueſtus fuiſſet: ꝙ quidā diues uaccam ſibi rapuiſſet: & ſanctū uaccam repetētem uir ille deriſiſſet: uaccāq̧ coctam cum aliis in cōuiuio ederet: os ſubito in gutture raptoris tranſuertitur: & ille continuo ſuffocatur. ¶ Comitem quendā nomine olibanum de grauibus criminibus ſibi confeſſus: non ſolum ad penitentiā adduxit: ſed etiam ad religionem incitauit. ¶ Audiens aūt ꝙ pater eius monachus factus ad ſeculū redire diſponeret: ad patrem cōcitus iuit: eūq̧ in ſancto ꝓpoſito confirmauit: qui poſt dies modicos in xp̄o quieuit. Romualdus aūt in predio monaſterii claſſeñ permāſit: ubi a demonibus primo eū deterrentibus: deinde grauiter cedentibus diutius pulſatus: oēs ipſos malignos ieſu īuocato nomine effugauit. Qui poſtmodū ſub diuerſorum animaliū & monſtrorum formis terribilibus apparentes ipſum conturbabant: ſed eoꝝ perſecutiones ſanctus uir orationibus ſuperabat. Ipſis aūt diebus in loco qui dicitur balneū monaſteriū quoddā ſancti michaelis cōſtruxit: ſed a ſancto apollinare monitus ad cenobiū ſuum regreſſus eſt. ¶ Poſt hec habitauit in palude comacleñ: & deinde in palude que peretū dicitur longe a rauenna quaſi milibus. xii. cum diſcipulo guilelmo: ubi ignē qui cellulā inflammauerat oratione repente extinxit. ¶ Poſt hec iuſſu īperatoris othonis. iii. in claſſeñ abbatem electus dudū renitēs tandē coactus acceptauit: ſed dū fratres ad uotam corrigere nō ualeret corā rauenne archiep̄o & imperatore officio reſignauit: quē uidelicet imperatorē tyburtinam ciuitatē obſidentē reperiens ad pacē & cōcordiā cum tyburtinis reduxit: eo ꝙ ipſum imperator reuerentie gereret: ubi etiā thamum quendā nobilē: & bonifacium uiꝝ clariſſimū imperatoris ꝓpinquū teutonicos ad penitentiā conuertit: & monachos effectos ſecū deduxit: & ad perū rediit. Qui uidelicet bōifacius poſtmodū archiep̄s & martyr fuit. De quo ſupra actū eſt iuxta aliū eius noīs ſanctum noñ iunii. ¶ Poſt hec innumeris fratribus cōgregatis in multis locis ac ciuitatibus cellas extruxit: & camalduen̄ eremitaꝝ ordinē incohauit. Ad cuius inſtantiā otho īperator cenobiū ſancti alberti edificauit: & p̄diis large dotauit. Et cū otho ad uitā mōaſticā aſſumēdā diſponeret poſtq̄ uadens romā inde rediſſet ſanctū ipſum nunq̄ reuerſuꝝ predixit: & ut p̄dixerat ſic euenit. Deīde apud parentiū. iii. monaſteria fundauit: ubi dudū manens ipſum diuina pietas ad ſumme perfectionis apicē ꝓuexit. Ibiq̧ ordinē deo uiuēdi fratribus ſuis circūquaq̧ poſitis ſpū dei docēte dictauit & miſit. Inde diſcedēs nauē intrauit tēpeſtatēq̧ maris grauiſſimā cunctis iā periclitātibus & de ſalute deſperātibus ſua oīone ſedauit: ueniēſq̧ ad biſurcū monaſteriū eoꝝ uitam ali quantulū laxatam ad ardua & utilia ducere curauit. ¶ Poſtq̄ hec in camertino ſolo cenobium nobile conſtruxit: in eiſdēq̧ partibus monaſteriū puellaꝝ cōdidit. Deinde in regiōe urbis ueteris aliud monaſteriū fabricauit: & multos monachos cōſtituit. In quo filius guidonis comitis longo tēpore in ſancto ꝓpoſito uixit: & carnis ſoluto debito miraculis claruit. Inter q̄ cecū illuminauit. ¶ Deinde romualdus audiēs ꝙ bonifacius eius diſcipulus martyriū paſſus eſſet: paſſionis deſiderio fragrans cū. xxvi. ex frībus ſuis uſq̧ panoniā ꝑrexit: ſed ibi lāgore ꝑcuſſus uolūtate dei compulſus plures nobiles monachos acq̄ſitos rediens ſecū adduxit: & ad monaſteriū urbis ueteris remeauit: ubi multas ꝑſecutiōnes a ſuis frībus ꝑtulit. Inde diſcedēs apud caſtrū maximianū monaſteriū aliud fundauit. Et inde ꝑ claſſeñ locū parentiū nauigauit. Reuocatus aūt ꝑ nunciū apoſtolice ſedis ad italiā repedauit: ueniēſq̧ ad mōtē caleñ & petranū in utroq̧ cellas erexit: lociſq̧ pluribus pagratis ꝑ uallē de caſtro & montē apēninū in loco q̄ dicit̃ aqua bella locū aliū cōſtruxit: ubi & quendā p̄ſbyteꝝ a dolore dentiū grauiſſimo liberauit. ¶ Cū aūt apud camalduen̄ monaſteriū qđ ipſe tūc caput ordinis cōſtrui faciebat: fagus maxima in edificiū cederet̃: dubitātibus cunctis ne fagus īciſa cellā opprimeret: orātibuſq̧ ſanctum ut ex cella abiens periculum euitaret: ipſe inde diſcedere noluit: ſed ruentem arborem uerſus cellā ſigno crucis aliorſum contra naturam cadere coegit. ¶ Ilex quoq̧ nimie magnitudinis in ipſo opere preciditur: qua per mōtis deuexum coruente raptus ab ea ruſticus ad inferiora rotat̃: Sanctūq̧ inuocās in montis radice incolumis inuenitur. Deīde uenit ad montē ſutrii: ubi celebrās in extaſim rapit̃: & ſpiritus exponēdi pſalmos tūc ſibi diuinitus infundit̃: ubi per ſeptenniū continuū ſilentiū nunq̄ ſoluit: & multa miracula oſtendit. ¶ Fratrem gregoriū ſolūmodo inſufflās a dolore capitis ſanauit: & a ſcabie ulceroſa ter ipſum aqua ſola perfundens mundauit. ¶ Viꝝ aliū deoſculans ab inſania capitis liberauit. Spiritū ꝓpheticum habere in multis oſtendit. ¶ Diſcipulum quē malignus inuaſerat ſp̄s ob id ſolum quia eo abſente non petita licentia lectum eius abſcenderat ab infeſtatione eripuit. ¶ Vxorem cuuiuſdam que uirum: quē ſanctus conuerterat: ab īgreſſu ordinis ꝓhibebat: porrecta ei buccella panis benedicti adeo pacauit: ꝙ uirum exinde in pace dimiſit. Puerum alium a demōe uexatum oblato ei pane benedicto liberauit. ¶ Poſthec ab henrico imperatore de ultra mari reuertente locum monaſterii cōſtruendi in monte amiato ut petiit impetrauit: ubi monachos multos fecit. ¶ Reuerſus ſutriam dū piſcibus pro eius aduentu carerent: quidam frater in ſtagno paruiſſimo ubi nunquam piſcis uiſus fuerat hamum miſit: & piſcem mox adeo magnum cepit:

q ipſo die cũctis ad eſum ſuffecit:per annos.xx. obitũ ſuũ & locũ finis ſui per ſpm fratribus pdixit.Et ueniens ad mõaſteriũ uallis de caſtro egrotare cepit:& ad extrema deueniens ſumpto uiatico a carne migrauit .xiii.cal.iulii etatis ſue exactis annis.cxx. Ex qbus.xx. conſumpſit in ſeculo.iii.in monaſterio claſſis. Reliquos in ercitico pposito.Sepultuſq; iacet in ualle decaſtro:ubi & copioſe miraculis fulget.

¶De ſcis Ioãne & Benedicto mar. Cap. CXXIX.

IOannes & benedictus martyres monachi camalducñ ordinis fuerũt & diſcipuli romualdi. Qui iuſſu othonis ĩperatoris ab eodẽ abbate ad buſcalũ regem ad pdicandũ miſſi ſunt:eo q ipe predicatores fidei ſibi petierat deſtinari.Quos idem rex in eremo aliquo tpe ſubſtẽtauit:donec linguã ſclauonicã didicerunt. Qui pdicãtes regem cõuerterunt & baptizauerũt.Quos rex rogauit:ut pape plurima dona deferrent:& ſibi coronã cõſecratam de manu põtificis apportarent. Quod illi recuſantes facere dicẽteſq; ſibi ſecularia negocia tractanda omnino nõ licere:ad cellam reuerſi ſunt. Sed quibuſdã qui regis uotum agnouerant:putãtibus q magnam auri ſummã ſecum hẽrent:inſecuti in cella eorũ ſunt iugulati:& theſauro requiſito: nihil ab eis inuẽtum eſt.Tunc illi facinus palliare uolẽtes cellam incenderunt:ut cõbuſtis corporibus ipſi innoxii crederentur.Sed dei uirtute cella cõbuſta corpora omnino intacta permãſerunt.Ipſi uero fugere uolentes: ſe inde mouere nullatenus potuerunt.Vbi uero ſanctorum iacebant cadauera:nocte apparebat lux immenſa:& angelorum audiebaẽ cantilena.Rex uero hec audiens ad locum acceſſit:& occiſores adhuc ibi inuentos cepit.Dum aũt cogitaret qliter eos puniret:ad ſepulchra martyrũ uinciri iubet:ut ſi eos deus puniri uellet:in uĩculis miſerabiliter deficerẽt.Sin aliter ſanctis mrĩbus placeret:eos mirabiliter abſoluerent.Ducti ergo ad tumulũ dei uirtute fractis nexibus abſoluti ſunt:& penitentes uitam eremiticã duxerunt. Rex quoq; ſuper ſanctorum corpora baſilicam edificauit & ex propriis bonis dotauit:ubi eorum ſeruãtur corpora miris redolentia ſignis.

¶De ſcõ Nouato diſcipulo. Cap. CXXX.

NOuatus diſcipulus fuit illuſtriſſimi generis urbis rome pudẽtis diſcipuli pauli apoſtoli filius & frater timothei preſbyteri: quorũ ſorores fuerũt ſancta potẽtiana: de qua ſupra actũ eſt.xiiii.cal.iunii:& praxedis de qua ĩfra diceẽ.xii.cal.auguſti.Hic cũ patre pudẽte multos pauperes xpianos in domo ſua refouebat. Qui eo uiuente adhuc per menſes plurimos egritudine ualida detẽtus a beato papa pio p familiariter uiſitatus & ab eodem confortatus:diuinis ab eo perceptis ſacramentis poſt dies.xiii.eo preſente in pace quieuit.xii.calen. iulii.Sepultus in paterno tumulo: ubi poſtmodum pater cum ſororibus conditi ſunt.

¶De ſcõ Siluerio papa & martyre. Cap. CXXXI.

SIluerius papa & martyr natione cãpanus ex patre hormiſda pontifice romano agapito primo pape in epiſcopatu urbis ſuc ceſſit:& ſedit annum unũ menſes quinq;. Hic primus poſt beati ſiluestri tẽpora ſine imperiali aſſenſu gothorũ mãu eſt ſublimatus eps. Theodatus ſiquidẽ gothorũ rex tunc rome degens:talem indixit clero timorẽ:ut qui nõ conſentiret electioni eius:gladio puniretur.Hunc theodora auguſta uxor iuſtini imperatoris rogauit p artemio patriarcha heretico ab eius predeceſſore depoſito:ut eũ reſtitueret dignitati Qui noluit cõſentire.Quopropter indignata auguſta miſit per uigiliũ archidiaconum romanũ: quem conſtãtinopolim papa pro legatione miſerat:ad beliſariũ patricium in italia cõſiſtentẽ ut contra papã occaſionem inueniret:quatenus de epatu deponeretur. Qui teſtes falſos ſubduxit: q ſiluerius regi gothorũ ſcripſiſſet:quatenus ad portam aſinariam lateraneñ romam ueniret:& ſibi baliſarium patriciũ traderet. Qua de re patricius eũ depoſuit:& uigilius archidiaconus ipſum ueſte monaſtica induit:& iubẽte baliſario in pontianas ad exilium deſtinauit: ubi pane tribulationis & aqua anguſtie ſubſtentatus poſt dies aliquot deficiens ibidem mortuus eſt:& ſepultus martyrio coronatus.xii.cal.iulii:ubi multitudo male habentium ſalui facti ſunt.Hic fecit ordinationem unã per menſem decembris preſbyteros.xii. diacones.v. epiſcopos per diuerſa loca nũero.xxx.Et ceſſauit epiſcopatus dies.xi.cui uigilius eius archidiaconus qui ipſum relegauerat in epiſcopatu ſucceſſit.

¶De ſancto Albano martyre. Cap. CXXXII.

ALbanus martyr:ut ait beda primo libro hiſtorie anglorũ:paſſus eſt in britãnia tpe diocletiani & maximiani imperatorum. Qui dũ adhuc paganus eſſet:& clericum quendã xpianum perſecutores fugientẽ in fidem ſuã hoſpitio ſuſcepiſſet pietate ſola pmotus:eius uite & exẽplo ſanctiſq; monitis factus eſt xpianus.Cum aũt gẽtiles clericũ:qui ad ſe confugerat:quererent. Albanuſq; ſeipſum pro magiſtro & hoſpite obtuliſſet: ab eiſdẽ captus & ad iudicẽ ductus eſt.Dũq; chriſtũ confiteri non timuiſſet:diutiſſime ceſus decollari iubeẽ. Quẽ populo predilectũ ad martyrium accedentẽ ſecuta eſt pene tota ciuitas:pontẽq; fluminis occupauit qua tranſire debebat:ut ſic eius mortẽ retardarẽt:uel totaliter ĩpugnarent.Sanctus uero deſiderio paſſionis accẽſus orauit:moxq; aqua fluminis ſubſtitit: & ipſe per ſiccũ alueũ una cum perſecutoribus trãſiuit. Quo uiſo miraculo miles qui ipſum decollare debebat cõuerſus eſt.Albanus uero montẽ trans flumen poſitũ aſcendens oratione fuſa fontẽ de petra pduxit: qui ibidem in teſtimoniũ eius martyrii uſq; in pſens manat.Ibi igitur una cum conuerſo milite decollatus eſt.Sed illo in terrã cadente oculi pcuſſoris de eius capite pariter ceciderunt.Sepultus eſt aũt in ciuitate uerilanio:que ab anglis dicitur uerlonia ſeu uerlingaceſter.Poſt cuius martyriũ paſſi ſunt aaron & iulius legionum urbis ciues & alii plures utriuſq; ſexus conuerſi ad deum propter miracula in eius paſſione oſtẽſa:qui paſſus eſt.xi.calendas iulii.

¶De ſanctis albano epiſcopo & ſociis martyribus. Cap. CXXXIII.

ALbanus eps & urſus clericus mares cõites fuerũt ſancti theoniſti epi:ut ĩfra diceẽ in eius paſſione.x.cal.decẽbr.Qui cũ eodẽ & diſcipulis eius tabra & tabrata a philippẽſibus ĩſula nauſia egreſſi romam ſecũ acceſſerunt: & oratione facta mediolanum abierunt:ſuſcepti hono

rifice a ſancto Ambroſio ep̃o & Theodoſio impera/
tore tunc ibi degente. Inde ad gallias predicãdo tran/
ſeuntes: dũ auguſtã ciuitaté deueniſſent. Sãctus urſus
a paganis cõprehenſus per multa tormentoꝝ genera
martyrium paſſus eſt Theoniſtus uero cũ albano ta/
bra & tabrata diſcipulis ſuis uenit ad regé roſimun/
dũ: qui eos miſit ad paulinum ep̃m treuereñ. Indeq̃
nauigio maguntiam adierunt: ubi dum predicaret al
banus a gentilibus tẽtus & flagellatus. Nouiſſime gla
dio ceſus eſt. Horum duorum martyriũ corpora ad
prouinciã uenetie trãſlata in loco qui dicitur buranũ
iuxta mare ſitũ torcellaneñ dioce. tumulata ſeruant̃.
Ibiq̃ & corpus iacet tertii mr̃is dominici monachi:
qui in iſtoꝝ paſſione nõ reperiat̃ ſpecialiter noĩatus:
ab ĩcolis tamẽ ipſius loci cõſocius albani & urſi fuiſſe
dr̃: & cum eiſdẽ pro xp̃i noĩe credit̃ martyrio corona
tus. Paſſio hoꝝ martyrũ ibidẽ agitur. xi. calẽ. iulii.

ℭ De ſcõ Euſebio ep̃o ceſarieñ. Cap. CXXXIIII.

Euſebius pãphili cui pamphilus mr̃ adeo
amicitia cõiunctus extitit: ut ab eo cogno
mẽ ſortiat̃: ut dictũ eſt ſupra in paſſiõe pã
phili martyris calẽ. iunii. Hic ep̃s ceſarieñ
fuit. & ſanctitate ac ſapiẽtia ĩſigniter claruit: multaq̃
opuſcula diuina cõpilauit. Sup̱ geneſim libros. xx. cõ/
poſuit. Diuerſaꝝ rerum libros. xxv. Eccleſiaſtice hy/
ſtorie li. ix. Chronicoꝝ canonum hiſtoriã & eoꝝ epi/
thoma. Euangelioꝝ diaphoniã & eorum canones. In
iſaiam lib. x. Cõtra porphiriũ lib. xxv. In quoꝝ. xviii.
xix. & xx. accuratiſſime reſpõdet ei contra danielẽ ꝓ/
phetam ſcribẽti. Topicoꝝ lib. i. Apologiaꝝ ꝓ origine
lib. vi. De uita pãphili mr̃is li. iii. De mr̃ibus quedam
opuſcula. In. cl. p̃s inſignes edidit cõmentarios. Chro/
nographiam terre iude: & diſtinctas tribuũ ſortes. Li
bellum urbiũ: montium: fluuioꝝ: uallium: uicorum
& diuerſoꝝ locorum terre ſancte: que ſacra ſcriptu/
ra cõplectitur. Scripſit & librum chronicum de tẽpo
ribus a principio mũdi incohans ad tẽpora uſq̃ ſua
declinans. Diocletiani atq̃ conſtantini primi tempo/
ribus micãs. Humanitatis in pace ſoluit debitum. xi.
cal. iulii. Hec Hieronymus libro de illuſtribus & ex
martylogio adonis & uſuardi.

ℭ De ſcã Demetria uirgine & mar̃. Cap. CXXXV.

Demetria uirgo rome exorta filia fuit fau/
ſtini & darfoſe & ſoror mr̃is bibiane: ut
ſupra in paſſione bibiane ſcriptũ legitur
. iiii. non. decẽbris. Hec cũ ante impiiſſimũ
imperatorem iulianum detenta pro fide chriſti ĩtro/
duceretur in confeſſione domini emiſit ſpiritum. Se/
pulta a ioanne preſbytero iuxta matrem & germanã
apud palatium lucinianum. xi. cal. iulii. ord. S. Benedicti.

ℭ De ſancto Leufredo abbate. Cap. CXXXVI.

Leufredus abbas claruit tẽpore iuſtiniani
ĩperatoris ſecũdi. Qui parentibus xp̃ianis
pago eboraceñ ortus relicto ſeculo prope
urbẽ in parua cellula morabat̃. Sed a deſi/
derio ep̃o propter inuidiã eo ꝙ in eius dioceſi ſe ĩclu/
ſiſſet: ipſius licentia nõ petita tentus eſt: & in equo cõ
tra uotum ſuum leuatus: eo ꝙ nunq̃ equũ aſcendere
ꝓpoſuiſſet ad ciuitatẽ adductus eſt: cõtra quẽ ep̃s in/
quirere diſponebat. Statimq̃ ut ad ep̃atum peruenit
equi uiſcera: cui ſanctus inſidebat: dirupta ſunt: & in
terram cũ equo pariter ceciderunt. Quod ep̃s uidens
ab eo ueniã petiit: ipſumq̃ in pace dimiſit. Qui pater
poſtmodũ factus eſt plurium monachorum: qui &
miraculis claruit. Nam giſlenandum monachum a
diabolo uexatum liberauit: eiq̃ baculum ſuum pro
ipſius tutella dimiſit. Dum igne maximo ſubito accẽ
ſo cenobium conflagraret: orationem fudit: & mox
uentus ualidus ex oppoſito inſurgens a monaſterio
flammas excuſſit: multis quoq̃ aliis clarus uirtuti/
bus in pace quieuit. xi. calendas iulii.

ℭ De ſanctis decem milibus martyribus. Cap. CXXXVII.

Decem milia martyres apud alexandriam
ſub hadriano & antonio paſſi ſunt. Cum
enim agareni & euphratẽſes romano im
perio rebellaſſent. Hadrianus & antonius
im̱patores q̃ in partibus alexãdrie degebãt nouẽ mi/
lia milites cõtra eos dirigunt: eiſq̃ acaciũ primiceriũ
& heliadẽ ducem preficiunt. Cum aũt romanoꝝ mi
litia multitudinẽ aduerſarioꝝ conſpexiſſent pertẽr/
riti terga uerterũt. Et ſciſcitantes ad inuicẽ cur tãtus
eos tremor inuaſiſſet: putantes ꝙ dii cõtra eos indi/
gnati forent: eo ꝙ illis ſacrificare neglexiſſent: accedẽ/
tes ad ſimulacra ſacrificia obtulerunt: & irruentibus
hoſtibus adhuc maiori formidine repleti ſunt: cõciti
quoq̃ ſe in fugam dederunt. Quibus angelus domi/
ni apparuit: q̃ in ſpecie iuuenis eos alloquẽs deos gen
tium eſſe demones aſſeruit: & hec illis bis contigiſſe
affirmauit: eo ꝙ uanoꝝ deorũ ſuffragia poſtulaſſent.
Quod ſi in chriſtum credere uellẽt uictoriam ex ho/
ſtibus obtinerent. Quibus unanimiter ſe uelle crede/
re reſpõdentibus angelus diſparuit. Sequenti die chri
ſtum in ſui adiutorium expoſcunt in hoſtes impetũ
faciunt: & angelum qui pridie illis apparuerat exerci
tum eorum precedentem cernunt: barbaros uiriliter
cedunt: in fugam uertunt: & multos fugientes in la/
cũ ſe necare compellunt. Obtentoq̃ triumpho ange/
lus domini deduxit ſanctos aduerticem montis ara/
rath longe ab alexandria per quingẽta ſtadia poſiti:
imperatoribus tũc in alexãdria cõſtitutis. In quorum
medio angelus ſedebat & eos de fide xp̃i plenius in/
ſtruebat. Illico aũt celi aperti ſunt: & alii. vii. angeli ui
ſibiliter ad eos deſcendunt: oĩaq̃ illis futura predicũt
& ad martyrii paſſiones conſtantes efficiunt. Quibus
ad eoꝝ ablatis oculis ſancti mr̃es unanimiter in Xp̃i
fide & amore fundati. xxx. diebus in mõte perſtiterũt
orantes nullo penitus cibo corporeo ſubſtẽtati. Impe
ratores aũt admirãtes cur ad illos habita uictoria nõ
redirent: ad eos perquirendos mittunt: eoſq̃ xp̃ianos
effectus audierunt. Statimq̃ ſeptẽ regibus circũſtan/
tium regionũ epiſtolas dirigunt: ut ad eos cũ ingenti
exercitu feſtinarent ad nouorum xp̃icolaꝝ extermi/
niũ faciendum. Regibus igit̃ cũ feſtinatione cõgrega
tis imperatores nũcios ad ſanctos dirigũt: eoſq̃ corã
ſe acerſiri faciunt. Qui oĩone premiſſa ſe mutuo con
fortãtes uoce delapſa celitus roborati: corã imperato
ribus cõparere feſtinarũt intrepidi. Interrogatiq̃ ab
eis cur poſt triumphum nazareno crucifixo adhe/
ſiſſent: & auguſtorum leges preterire non timuiſſent
Acacius ore omnium reſpondens: omnia que illis
euenerant: enarrauit: & chriſtum dominum uoce pu
blica predicauit. Omnes quoq̃ milites chriſtũ ſolum
deum ueꝝ acclamare ceperunt. Et cum imperatores

cōminarent̄:ꝙ oēs penas quas crucifixus pertulerat: illos exiperi facerēt.Vnus ex collegio martyrum nomine carcerius cāpi ductor ſe beatos fore reſpondit:ſi necis & paſſionis domini mererent̄ eſſe cōſortes.Clamātibus aūt populis gentilium cōtra eos: & illis ecōtra chriſtum uiua confitentibus uoce: populi furore moti in eos lapides miſerunt:eoſq; lapidare ceperūt. Sed chriſti uirtute lapides in facies iactantiū uertebātur:& plurimi ex gētilibus mactabātur:ſanctiq; martyres a lapidibus minime tangebant̄. Quod cernentes imperatores:& hoc magicis uirtutibus aſcribentes eos ſcorpionibus flagellari iuſſerunt.Et cum diutius cederentur:unus illorū iuuenculus nomine draconarius parumper in uerberibus deficiens ad acatiū ſe conuertens:eius exhortationem poſtulabat. Quē poſtq̄ acatius confortaſſet:timens ne aliquis ex collegio in fide forſitan ꝓpter flagella titubaret:orauit ad dominum:ut eos ab ipſis tormētis erueret. Statimq; facto nimio terremotu manus & brachia cedentium aruerunt.Quo uiſo miraculo magiſter quidam militum theodorus nomine cū ſuis militibus mille conuerſus eſt:qui ſe xp̄ianos profitentes ad.ix.milia martyres ſe cōtulerunt.Tunc imperatores irati iuſſerunt apportari clauorum multitudinem trigonoꝝ:& per .xx.ſtadia ſpargi:ut ſup eos ſancti nudis pedibus ambularent.Quod cum fieret angeli domini martyres precedebant: & clauos leuātes in unum coaceruabāt. Imperatores uero illos angelos deos fuiſſe putabant: ꝓpter quod adhuc magis martyres ad ſacrificia ſuadebant:eo ꝙ dii illorum miſerti:eos a tali clauorum periculo liberaſſent. Sed cum tam primi.ix.milia q̄ alii mille ſuperadditi ſolum uerum deum crucifixū clamarent.Iuſſerunt auguſti:ut omnia crucifixi tormenta quē predicāt experiant̄ in eis.Sicq; corone ſpinee eoꝝ capitibus īponunt̄:& lanceis latera ꝑforāt̄: & ut olī xp̄s a iudeis ſic ſancti a militibus ſibi genuflectētibus illudunt̄.Qui hec cōſtantius tolerātes ſanguine eoꝝ proprio frontes tingebāt in myſterio baptiſmatis quo carebāt.Tunc de conſilio regis ſaporis ſancti martyres in crucibus cōfigi iubent̄.Et comitātibus illos oībus populis ad montē ararath ab exercitu deducūt̄:& ibidē hora tertia crucibus figunt̄.Beatus uero acatius ī cruce pēdēs pēdētes ſimiliter ſocios hortabat̄:& ſymbolū fidei catholice ꝓfitebat̄: ut aūt ſcoꝝ paſſio ꝑ oīa dominice paſſiōi ſimilis eēt:miracula q̄ moriēte domino apparuerūt:īnouata ſunt.Nā & hora ſexta uſq; ad horā nonā ſol obcuratus eſt:terremotus īgens factus eſt:ita ut plurima edificia ruerēt: ſaxa etiā & parietes multi cōſciſſi ſunt: obſtūpētibus uniuerſis.Scī uero maīes ad dominū orauerūt:ut cūcti eos in q̄cūq; neceſſitate īuocātes petitiōīs ſue a domino cōſequerent̄ effectū:& uigiliā paſſionis eorum cū ſilentio ieiunātes indulgētie ꝑ peccatis mererent̄ percipere annū unū. Statiq; uoce de celo lapſa ad eos ad celeſtia regna percipiēda uocant̄:& eoꝝ petitiōes exaudite in oībus nūciant̄.Poſt modicum ergo facta hora nona totum montem lux maxima circumfulſit.Sancti quoq; martyres magnis uocibus ſuos ī manus domini ſpiritus commentes animas emiſerunt. Corpora uero illorum ab angelis de crucibus depoſita diuina diſpoſitione in ipſo mōte ſepulta ſunt.Qui paſſi ſunt.x.calendas iulii.

¶ De ſcō Paulino epo & cōfeſ. Cap. CXXXVIII.

PAulinus eps nolane ciuitatis cāpanie tpē uādaloꝝ claruit:Cū.n.tota fuiſſet ipſa ꝓuīcia a uandalis irruentibus depopulata: multiq; de ipā terra in aphricā adducti captiui fuiſſent.Vir domini paulinus cuncta q̄ hēre potuit captiuis īdigētibus miſit.¶ Cū aūt uidua q̄dā ad eū ueniſſet:& filiū ſuum unicū a regis uādaloꝝ genero in captiuitatē adductū fuiſſe diceret:& a uiro dei ꝑciū aliquod ꝓ redēptione poſtularet. Illeq; q̄d daret nihil penitus hēret:petēti femine ſeipm̄ obtulit:eidēq; benigne reſpōdit:ut ſe ſecū ad aphricā ductū ſeruū ſuū eē aſſeret:ipm̄q; ꝓ ſuo filio ap̄ regis generꝝ cōmutaret:cū ſe in eius ſeruitio māſuꝝ ꝓ redimendo filiō paratū diſpōeret.Q̄d illa ex ore tāti uiri audiens:irriſionē potius credidit q̄ cōpaſſionē.At ille utpote eloquētiſſimus:& ad plenū diuinis ſtudiis eruditus:dubitāti feīe ꝑſuaſit citius:ut audita crederet:ſeq; ꝓ filio redimēdo in ſeruū tradere nō timeret.Perrexerūt igitur utriq; ad aphricā.Et prīo q̄dē regis genero uidua ſupplicauit:ut filiū ſuū ſibi gratis donaret.Quod uir barbarus ne dū facere renuit:ſed īſup audire deſpexit Cui cū uidua ſubiūgeret:ut filiū ſuū redderet: & pro ipſo uicariū hoīem illū accipet. Illeq; uenuſti uultus hoīem cōſpexiſſet:īterrogauit eū:quā artem noſcet: Cui uir domini hortū ſe colere noſce ꝑ optime dixit. Quod uir gētilis gratū habuit:ipm̄q; in ſeruū ſuſcepit:& rogāti uidue filiū reſtituit.Quo accepto īdiſceſſit:& paulinus horti colēdi curā ſuſcepit.¶ Cum aūt dominus ſuus crebro hortū ingrederet̄:ſuūq; hortulanū q̄dā reqreret:& ſapientē hoīem eſſe uideret:amicos deſerēs cū eo ſepius colloquēs ipſius cepit ſermonibus delectari.Cui paulinus quotidie ad mēſam uirētia deferebat:& accepto pane ad horti curā remeabat.Die aūt quadā ſuo domino ſecretius ſecū loq̄nti ꝑdixit:ut ſe circa regni regimē ꝓuideret:eo ꝙ rex citius moriturus eēt:ipſeq; eidē maſculina ꝓle carenti ſucceſſurus foret:ꝙ ille regi nūciare curauit:& ꝙ hec ab hortulano audiſſet apuit.Rex uero ipm̄ uidere poſtulauit.Cui gener reſpōdit:ꝙ ille eēt:ꝙ ſibi ad prādiū herbas ex more portaret.Factūq; eſt cū rex ad prādiū diſcubuit paulinus olera uirētia delaturus uēit.Cūq; hūc rex ſubito cōſpexiſſet ītremuit accitoq; genero ei ueꝝ eē:q̄d audiuiſſet aſſeruit:nā ut dicebat ipā nocte in ſōno ſedētes ꝓ tribunali cōtra ſe iudices uiderat īter quos paulinus cōſedebat:& flagellū q̄d aliq̄do accepat:eoꝝ ſibi iudicio tollebat̄.īpoſuitq; ut īterroga/

ret qs eẽt:qa ipm populare minime exiſtimaret. Tũc regis gener ſecreto paulinũ quis eſſet magnis cõiurationibus inqſiuit:tandẽqꝫ illũ epm eſſe comparuit:& qcqd peteret ſibi liberaliter obtulit:uir autẽ domini ab eo poſtulauit:ut oẽs cõciues ſuos captiuos relaxaret.Cũctiqꝫ illi ꝑtinus in aphrica reqſiti cum onuſtis frumẽto nauibus ꝓ uenerãdi uiri paulini ſatiſfactione in eius comitatu laxati ſunt.Poſt modicos uero dies rex uandaloꝝ occubuit:& ut paulinus predixerat gener eidẽ ſucceſſit.Sicqꝫ factũ eſt:ut qui ſe ſolũ in ſeruum tradiderat:cũ multis a ſeruitio ad libertatẽ rediret.¶De cuius etiã morte ſcribiť:ꝙ cũ dolore fuiſſet lateris tactus ad extrema deductus eſt. Dumqꝫ domus eius in ſua ſoliditate perſiſteret cubiculũ in quo iacebat eger facto terremotu cõtremuit oẽſqꝫ aſtãtes nimio terrore cõcuſſit.Sicqꝫ ſancta illa aia carne ſoluta eſt.x.cal.iulii.Sepultuſqꝫ qeſcit in eccleſia ſua. Hec gregorius.iii.dial.cap.i.Hic uir ſapiẽtia clarus multa uolumina cõpilauit.Beati enĩ ambroſii uitã ſcripſit ad augu.Itẽ uitã beati felicis.Ad theodoſiũ ſecũdum ſcripſit panegyricũ ſup uictoria tyrãnoꝝ. Ad ſororẽ epiſtolas plurimas de cõtẽptu mundi.Itẽ de diuerſis cãis diuerſas diſputatiões & tractatus. Volumẽ ẽt de penitentia:& de generali oĩum martyꝝ laude iter opucula ſua ꝓcipuũ.Multa uerſu breui ſcripſit ad celſum.Epitaphium etiã uite conſolatorium.Libellum ſuper morte xp̄iani & baptizati infantis ſpe chriſtiana monitũ.Epiſtolas plures ad ſeuerum:Sacramẽtorum etiã & hymnoꝝ.Item epiſtolas ad delphinum: amandũ uictriciũ:aprum:florentiũ euſebium:& uincentium.Hec gẽnadius de uiris illuſtribus.

¶De ſcã Hildegarde uirgine. Cap. CXXXIX.

Hildegardis uirgo in alamine partibus admirabilis fuit ꝑuecte etatis tpe cõtradi ĩperatoris.Que qnquẽnis a parẽtibus deo ad ſeruiẽdũ tradita eſt:& in mõaſterio cõmẽdata.A quo tpe uſqꝫ ad obitũ ſuũ ieiuniis & orõnibus intẽdẽs miras uiſiões habuit:& ſpũm ꝓpheticũ a domino ꝑcepit.Et cũ laica prius monialis & illitterata fuiſſet.Nã nihil de ſcripturis excepto pſalterio didicit:mirabiliter tamẽ rapta diuinitus ĩbuit: nõ ſolũ qd uerbis effunderet:ſed etiã ꝙ ſcribẽdo latine dictaret:ac dictãdo catholice ueritatis libellos cõficeret. Hec enĩ fuit fundatrix & magrã monaſterii ſancti roberti qd apud pinguiã ſitũ eſt.Cui etiã multa ep̄i epiſtolas direxerũt:& ab ea remiſſiuas ſuſceperũt.Precipue tamẽ tres romani põtifices ſuas beate hildegardi charitatiuas lr̄as miſerũt.ſ.Eugenius:anaſtaſii:& hadrianus:huic etiã ſcripſit epiſtolã beatus bernardus. Que de iuſſu pape eugenii oĩa que de antixp̄i tp̄ibus ꝓphetauerat ſcripture mãdauit.Cuius etiã libelli ab eodẽ pontifice in cõcilio treuerẽ approbati ſũt.Scripſit aũt epiſtolã de tp̄ibus futuris.Initiãs ab anno domini.M.ioo.ꝓtẽdẽs uſqꝫ ad finẽ ſeculi:multa & mira in eodẽ arcana futura ꝓdiciẽs.Que ſcis opibus plena: qeuit in pace.x.cal.iulii.Sepulta in ſuo mõaſterio qd rexerat annis circiter.xl.ubi & miraculis fulget.

¶De ſancto Nicea ep̄o. Cap. CXL.

Niceas ep̄s romatiãe ciuitatis ſcitate & morũ honeſtate cõpoſitus:ac doctrina ſublimis & facũdia ꝓclarus appuit.Qui ſex ad baptiſmũ uenietes cõpetẽtibus iſtructiõibus informãs libellos edidit.Quoꝝ primus cõtinet qd agere debeãt:q ad baptiſmi gratiã uenire cupiunt. Secundus de gẽtilitatis erroribus.Tertius de fide unice maieſtatis.Quartus aduerſus genealogiam. Quintus de ſymbolo.Sextus de agni paſchalis uictima.Ad lapſam etiam uirginem libellum emendationis omnibus inſignem laudibus miſit:quieuit autem in domino.x.calẽ.iulii.Hec gẽnadius de illuſtribus.

¶De ſancto Iuliano martyre. Cap. CXLI.

Iulianus mr̄ iuuẽculus annoꝝ.xviii. in flauiade ciuitate paſſus ẽ tpe decii ceſaris ſub ꝓſide martiáo:quẽ ꝓſes detentũ ad ſacrificia ſuadebat:& ſacrificare abnuentẽ fuſtibus cedi iuſſit.Iterũqꝫ in equuleo leuatũ grauiter flagellari:deĩde depoſitũ in carcerẽ mitti fecit. Et aſclepiodora mr̄e iuuenis accerſita hortabať illã ꝓſes:ut filiũ ad deoꝝ ĩmolationẽ ſuis exhortationibus induceret.Que triũ dierum ĩducias poſtulauit in qbus mater filiũ in xp̄i confeſſione corroborabat.Elapſo uero triduo cũ iulianus iuſſu preſidis eductus de cuſtodia diis ſacrificare contẽneret:fecit preſes adduci ſaccum cũ ſerpentibus & harena martyrẽqꝫ chriſti in ipſo cõſui:ac in pelagus mitti:ut ſic tã aquaꝝ ꝓfocationibus q̃ feraꝝ morſibus ĩteriret.Cuius corpus ab undis iactatũ ad inſulã:que dr̄ ꝓconeſſus:a xp̄ianis ibidẽ habitãtibus ĩuentũ in mõte ipſius terre ſepultũ eſt: ubi multo tp̄e ſine aliq̃ ueneratiõe qeuit.Poſt multos uero annos eſtatis tp̄e maris ꝓcella ĩtumeſcẽte:ps montis ubi arca ſita fuerat a mare diruitur:& arca ſaxea in mare mittiť:q̃ diuino nutu ſup ꝓcellas enatãs ab undas ad portũ arimineũ ciuitatis adduciť:& ĩ littus iactať.Qd ciues admirãtes:qui ad portũ uenerant:luce ſupinfuſa arcã ſuper aq̃s natare conſpexerãt: tumulũ cũ ſacro corpore plauſtro impoſuerunt:& ad eccleſiã maiorem illud deferre uolẽtes:ipſum inde amouere nullatenus potuerunt:ſed neqꝫ arcam aperire aliqualiter ualuerunt.Tandem poſt dierum plurium orationes & ieiunia ioãnes abbas monaſterii ſancti petri extra ciuitatem ſiti:ſepulchrũ cum corpore eius uehiculo impoſitũ faciliter mouit: & ad eccleſiam ſuã adduxit.Et patefacto leuiter tumulo:corpus ſcĩ iuliani martyris una cum ueſtibus omnino in corruptũ inuenit.Paſſionis quoqꝫ epitaphium conſcriptũ ibidem repertum coram omnibus legit.Erantqꝫ in ipſa arca.vii.capita martyrum ignotorum. In ipſo igitur loco corpus cum arca depoſitum ad preſens uſqꝫ qeſcit:qui paſſus eſt nono calendas iulii.

¶De ſcã Edeltrude regina & uirg. Cap. CXLII.

Edeltrudis regina uirgo ſacra:ut ſcribit ſigibertus:anno.xiiii. conſtãtini iunioris in anglia claruit:que duobus nupta uiris(qd dictu mirum eſt)uirgo permanſit.De hac beda li.de geſtis anglorum.xiiii.dicit:ꝙ fuit filia anne regis orientalium anglorum chriſtianiſſimi. Et primo quidem uxor condeberth principis auſtralium giruiorum fuit:cum quo in uirginitate perſeuerauit. Quo mortuo coacta per patrem ceford regem maritum accepit:& hunc ad tantam pudicitiam incitauit: ut.xii.annis ſecum in coniugio manẽs:illibata cuſtodiretur.A quo tandẽ patre defuncto obtinuit: ut abſoluta connubio monaſterium ingrederetur.Sicqꝫ in cenobio uirginum urbis coludi ſub obedientia el/

be abbatiſſe amice regis a ſancto pilfrido epiſcopo ſa/
crũ uelamen accepit:& ibidẽ anno integro deo ſerui/
ens mãſit:deinde pp ſanctitatis eius famã electa ẽ ab/
batiſſa in regiõe elgo in ꝓuincia orientaliũ angloꝝ:
que eſt iſula paludibus circũdata:ubi mira ſanctitate
prepollẽs monaſteriũ ſibi cõmiſſum ſtrenue guber/
nabat.Sed poſt annos.vii.grauiſſimo ꝑcuſſa morbo
ad extrema deueniẽs:qeuit in pace feliciter.ix.cal. iu/
lii.Cui ſoror ipſius ſexbruch ſucceſſit in regimine ab
batie.¶Poſt annos uero.xvi.cũ corpus ſancte uirgi/
nis in loculo ligneo ſubterraneo iaceret:& multis uir
tutibus & ſignis clareret:ipſumqꝫ ſoror ipſius abba/
tiſſa in tumulo marmoreo leuare decreuiſſet: miſit
nũcios cũ naui ad aliã inſulã pro marmoribus appor
tãdis:q in ipſo loco arcã ad menſurã corporis eius di/
uinitus exciſam:& ubi caput iacere debuiſſet:aliq̃tu/
lũ concauã inuenerũt:quã & ad monaſteriũ deferen/
tes corpus in ipſa eque ſibi:ut dictũ eſt cõueniẽte col/
locarũt:quod oĩno incorruptũ miroqꝫ fragrãs odore
repertũ eſt.Vulnus etiã quod ei in ultima eius egritu
dine pro apoſtematis ĩciſione factũ fuerat:cũ quo ad/
huc aperto deceſſerat:ſolidatũ ĩuenerũt:oſtẽſa ſignũ
inciſionis puiſſima cicatrice. Et cũ ſanctũ corpus in
nouo ſepulchro recõderet̃:audita eſt uox ex ipſo ca/
dauere dicens.Sit gloria nomini domini.Tactu uero
tã ipſius corporis q̃ prioris loculi ac ueſtium ſuarum
multi egri a diuerſis langoribus ſanati fuerunt.

¶De ſancta Maria de cegnies. Cap. CXLIII.

MAria de cegnies cuius uitã ſcribit iacobus
de uitriaco orta uilla niuella ep̃atus leodii
mediocribus parentibus diuitibus atta/
men:oĩa pro xp̄i amore ab annis puerili/
bus contẽpſit:& deo ſeruire ſolicite curauit:Que an/
norum.xii.cuidã ioanni licet inuita a parentibus in
cõiugium tradita eſt:& ſecum cohabitans tã aſperri/
rima penitẽtia ſe mactauit:qꝫ ſue ſanctitatis exemplo
uiꝝ:ut optabat:ad caſtitatem induxit:& ad uillã que
dicitur uillẽbroth ipſa una ſecũ ſepius adibat. Ibiqꝫ
ambo coniuges leproſis miniſteriũ exhibebãt.Tandẽ
uiri inſtantibus p̃cibus obtenta licentia:chriſto feruẽ
tius ſeruire cepit:& ad ſui uotum noctes inſomnes in
oratione ducere:ieiuniis & diſciplinis carnem afflige
re:& uilibus induta incedere:ac eccleſias frequentare
Cũ autem in die paraſceue a ſacerdote moneretur:ut
lachrymaꝝ inundantiam aliquantulũ cohiberet:ora
uit maria pro p̃ſbytero:qui eodẽ die celebrans tanto
lachrymarum imbre perfundit:ut etiam altaris pal/
lia irrigaret.¶Penitentia uero ipſius admirabilis ex/
titit:adeo ut continuo triennio ab exaltione ſancte
crucis uſqꝫ ad paſcha in pane & aqua quotidie ieiuna
ret:& inde nil attenuata:nec etiam ex hoc opera ma/
nuum intermitteret.Cui ſepius angeli apparebant:
eãqꝫ diuinis colloquiis refouebãt:p̃cipue tamen eius
angelus ad ſui cuſtodiã datus ei q̃ſi quotidie aſſiſte/
bat:cui dei ancilla ut ſuo abbati in omnibus obediẽs
erat.Aliquando etiam a ioanne euangeliſta exiſtens
in menſa celeſtibus dapibus refecta eſt.Aliq̃ndo.xxxv.
diebus ſine ullo cibo in ſilentio perdurauit. Reuela/
tionibus autem celeſtibus crebro conſolabat̃.¶Per
annos ſingulos eccleſiã genitricis dei de cegnies uiſi/
tabat:& ſine ulla eſca uadens & rediens triduanũ iter
agebat.Angeliqꝫ duo ipſam a dextris & a ſiniſtris in
ipſa uia continue dirigebant:eamqꝫ ab omni pericu/
lo calore & pluuia protegebant.Plerũqꝫ.n. imbre ca/
dente ueſtibus oĩno ſiccis incedebat.¶Demones aũt
ſuis orationibus mira uirtute cõpeſcuit. Quoſcũqꝫ
etiam quantumcũqꝫ male diſpoſitos ſe uiſitantes ſu/
is ſermonibus ad penitentiã ꝓuocauit.Quacũqꝫ tri/
bulatione depreſſos ad ſummam patientiã induxit.
Frequenter puer ieſus dũ ſacra leuaret̃ hoſtia in ma/
nibus ſacerdotis ei apparuit.Plerũqꝫ glorioſa uirgo ei/
dem ſe reuelauit.Plerũqꝫ & ei deuotus ioãnes euange
liſta eidem aſtitit:qui aliquando in ſpecie aquile alis
collum complexans roſtrũ in pectore figens inundã/
tia lachrymaꝝ ipſam repente repleuit.¶Deniqꝫ fre/
quentiam hominum ad ſe concurrentium fugiens
ex niuella diſceſſit.Et reuelatione diuina locum ſan/
cti nicolai de cegnies ſibi uiſum ad quietẽ elegit: ubi
ſanctus cõfeſſor loci patronus ſibi apparuit: ipſamqꝫ
noctu clauſis ianuis in eccleſiam intromiſit.Ibi quo/
que ſanctitate repleta & uirtutum operibus inſigni/
ter glorioſa uſqꝫ ad finem uite permãſit.Obitum au/
tem ſuum per.vi.annos ante preſciuit & aliquibus p̃/
dixit:diebus.liii.ante ſui exitum communione ſacra
ſola refecta ſine alio cibo perdurauit.In cuius ultima
& longa egritudine conſuetam ſemper uitam & ab/
ſtinentiam ſeruauit:& nunquã a ſole utpote filia lu/
cis oculos auertit:multas quoqꝫ in ipſa ĩfirmitate re/
uelationes diuinas habuit:ex quibus aliqua reuela/
uit.Cui languenti angeli aſiſtebant:& eam diuinis al
locutionibus confortabant. Sed dũ extremã unctio/
nem reciperet chriſtus cum apoſtolis eidem aduenit
& crucem ad pedes eius affixit. Petrus quoqꝫ claues
celeſtis regni eidem reſerandi uiſibiliter oſtẽdit.Quã
cum ad extrema tendentem toloſanus epiſcopus ui/
ſitaſſet:uidit illam in aera a dei genitrice leuari & ab
angelis obuiantibus comitari.Sicqꝫ ſanctitate conſu/
mata chriſto domino ei in ultimis apparente eiuſqꝫ
ſpiritus aſſumente die dominico in uigilia ioãnis ba/
ptiſte hora diei.ix. obdormiuit in pace anno gratie
.M.ccxiii.ix.cal.iulii.Sepultaqꝫ iacet cegnies in eccle/
ſia ſancti nicolai miraculis flagrans.

¶De ſancto Ioãne preſbytero. Cap. CXLIIII.

IOannes preſbyter & martyr rome ſub iu
liano ceſare apoſtata paſſus eſt.Quem cũ
impius imperator xp̄m publice p̃dicantẽ
fama referente comperiſſet ipſum teneri:
& in auditũ in uiam ſalariã ueteremqꝫ adduci ꝓcepit:
ubi ſi non adoraret ſimulacrũ ſolis ante ipſum idolũ
decollari mandauit.Qui illuc tractus cũ adorare cõ/
temneret iuxta ſententiam principis capite ceſus eſt.
cal.iulii.ut in martylogio adonis habetur.

¶De ſcõ felice p̃ſbytero & martyre. Cap. CXLV.

FElix preſbyter & martyr in tuſcia ciuitate
uernia ſub turtio preſide paſſus eſt tem/
pore ualeriani. Qui cũ chriſtum confite/
retur & idolorum abominanda ſacrificia
execraretur:necnon chriſtianos docens ad martyriũ
ſingulos hortaret̃.Turtius a ualeriano ĩperatore ad
ipſam ciuitatem miſſus tenuit felicem preſbyterum.
Cuius os iã diu lapidibus cõtundi fecit:donec ſpiritũ
emitteret.Cuius corpus hyreneus diacõus iuxta mu
ros ciuitatis ſutrii ſepeliuit.ix.calen.iulii.

¶Explicit liber quintus.

¶Incipit prologus libri ſexti.

Sextus liber huius catalogi cum aliis quattuor ſubſequentibus uſq; ad undecimū excluſiue: continet geſta & paſſiões ſcōꝝ quoꝝ feſtiuitates eueniūt: infra tempus ī quo repreſentat eccleſia ex ipſius diuine ſpōſe & uerbi dei coniugio filioꝝ multiplicationē & propagationē: quod tēpus fuit a prime eccleſie fundatione facta per apoſtolos & durauit uſq; ad finē ſeculi. Hoc aūt tēpus eccleſia rēpſentat ab octaua corporis xp̄i que plerūq; contingit circa feſtū natiuitatis ſancti ioānis baptiſte uſq; ad aduentū domini. Hoꝝ aūt filioꝝ quidam fuerunt ipſius eccleſie fundatores: ut apoſtoli: quidā edificatores: ut doctores: quidam conſeruatores: ut confeſſores: quidam defenſores ut martyres: quidam augmentatores: ut uirgines: iccirco tp̄s ipſum in qnq; partes: & per cōſequens in. v. libros diuiſum eſt. ¶Nā in hoc. vi. libro myſtice figurant̄ filii eccleſie fundatores. ſ. apoſtoli a natiuitate uidelicet ioannis baptiſte: uſq; ad cal. auguſti. Et hoc ſub figura regū iſrael & iuda: quoꝝ libri tūc legunt̄: per quos apoſtoli deſignātur: q̄ principes populoꝝ facti & a deo principes ſuper oēm terrā cōſtituti: cū xp̄o quoq; in. xii. ſedibus in die iudicii cōſeſſuri eidem regi regū conregnare creduntur. Nā & mattheus euangeliſta in generatiōe xp̄i. xvi reges enumerat a dauid uſq; ad iechoniā: a qbus xp̄s eſt p̄ carnē propagatus: ſignificātes. xii. apoſtolos: quorū duo euangeliſte fuerūt: & alios. ii. euāgeliſtas necnō paulū & barnabā doctores gentiū: a quibus dei filius p̄ euangeliū quo ad mundi notitiā quodāmodo eſt regeneratus. ¶In. vii. libro figurant̄ eccleſie cōſtructores. ſ. doctores a cal. auguſti uſq; ad cal. ſeptēbris ſub figura ſapientiſſimi ſalomonis: cuius tūc libri legunt̄: cuiuſq; uices in eccleſia gerunt doctores ſcī diuina ſapientia repleti: ex quibus tā in grecoꝝ q̄ latinoꝝ eccleſia q̄ttuor principaliores exiſtūt: p̄ quattuor libros ſapientie deſignati. ¶In. viii. libro figurant̄ eccleſie conſeruatores: uidelicet cōfeſſores p̄ totū menſem ſeptēbris. Et hoc ſub figura ſanctoꝝ: Iob: Tobie: Iudit & heſter: quoꝝ geſta tūc recolunt̄: cōfeſſionē & patientiā cōfeſſoꝝ denotantia: qui in tribulatiōe poſiti mundū carnē & diabolū triūpharunt. ¶In. ix. libro figurant̄ eccleſie defenſores. ſ. martyres per totū menſem octobris: ſub typo ſcōꝝ machabeoꝝ: quoꝝ tunc libri ponunt̄: qui uti ſancti martyres ꝓ fide ſic & illi pro dei lege uſq; ad effuſionem ſanguinis uiriliter decertarūt. ¶In. x. libro figurant̄ eccleſie augmentatores. ſ. uirgines p̄ totū menſem nouembris uſq; ad aduentum: & hoc ſub figura ꝓphetaꝝ quoꝝ tunc uaticinia recoluntur: qui ut plurimi ſpreto carnali coniugio mentis & corporis integritate domino ſeruientes aduentū xp̄i & futura tēpora p̄ ſpiritū predixerūt. ¶Hic ergo ſextus liber continet geſta ſanctoꝝ illoꝝ: quoꝝ feſta occurrūt infra tempus: in quo repreſentant̄ eccleſie fundatores: qui fuerunt apoſtoli: qui eccleſiam ipſam nedū principali uerbi dei predicatione: ſed etiam ſui ſanguinis effuſione fundarūt: quod tēpus eccleſia rēpſentat ab octaua corporis xp̄i ſiue a natiuitatis feſto ſancti ioānis baptiſte uſq; ad cal. auguſti. Et hi ut dictum eſt ſub figura regū iſrael: quoꝝ tunc libri legunt̄. Ad huius ergo temporis feſta per tractanda ueniēdū eſt. ¶Et quia hoc tēpore libri regū leguntur: merito feſtis ſanctoꝝ tp̄is geſta illorum ſanctoꝝ regū p̄mittentur: quoꝝ dies obitus certi nullo loco reperiuntur: uidelicet ezechie & ioſie. Soli enim hi duo cū tertio dauid propheta ſancto ex omnibus regibus iſrael: eccleſiaſtici. xlviii. & xlix. inter patres ſanctos illius temporis ſancti nominantur. Sed de dauid ſuo certo die feſto ſuo loco tractatum fuit: uidelicet. iiii. cal. ianuarii. Ideo de ezechia & ioſia dicendum eſt.

¶Incipit liber ſextus a natiuitate ſancti Ioanni baptiſte, uſq; ad calendas auguſtis.

¶De ſancto Ezechia rege. Cap. I.

Ezechias rex iuda filius achaz: cū eſſet annoꝝ. xv. p̄re defuncto in regno ſucceſſit: & regnauit in hieruſalem annis. xxix. Nomē matris eius abiez de hieruſalem filia zacharie poſthumi zacharie ſacerdotis a ioa rege lapidati. Hic primo anno & primo menſe regni ſui conuocatis ſacerdotibus & leuitis aperuit templum domini: quod pater rex achax ob fauorē regis aſſyrioꝝ clauſerat: & uaſa dei reparauit: ac reſtituit ſacrificia intermiſſa: ipſe etiam conſilio ſacerdotū fecit paſcha ſecūdo menſe: quia non potuit populus primo menſe cōuenire in hieruſalem: nec ſacerdotes purificati erant. Tantaq; fuit multitudo: q̄ multi nō purificati comederunt paſcha: & tanta fuit copia uictimaꝝ q̄ in multis leuite ſuppleuerunt officium ſacerdotum Diſſipauit etiam rex ezechias excelſa: ſtatuas contriuit: & lucos ſuccidit: & confregit ſerpentem eneum quem fecit moyſes: cui uſq; tp̄s illud offerebant incēſum filii iſrael. Receſſit quoq; a rege aſſyrioꝝ: nec ſeruiret ei: p̄cuſſitq; philiſteos uſq; gazā: & oēs terminos eoꝝ tā p̄dia q̄ ciuitates. Anno aūt. xiiii. regni eius aſcendit ſennacherib rex aſſyrioꝝ in terram iuda: & cep̄ ciuitates munitas: & miſit rabſacē ad obſidendū hieruſalē: & caſtrametatus eſt cū exercitu īnumerabili iuxta aqueductū piſcine ſuperioris: & abſtulerunt ciuibus aquā exterioris piſcine. Et cū uocaſſet regē ad colloquiū noluit exire: ſed miſit ad eū eliachim pontificē: & ſobnā ſcribā: & ioachim a cōmentariis: & loquebat̄ ad eos rabſaces hebraice in uiribus populi uerba cōminatoria multa. Poſt hec uenit ſennacherib perſonaliter ad obſidionē hieruſalē. Miſit etiam ſennacherib litteras terribiles & cōminatione plenas ad ezechiā dicens: q̄ deus iſrael nō poſſet liberare eū de manu ſua. Cumq; oraſſet rex in templo domini miſit ad illū iſaias ꝓpheta hortās ut in domino cōfideret: eo q̄ deus iſrael ſaluare decreuiſſet hieruſalē de manu aſſyrioꝝ. Et ecce nocte ſequenti angelus domini p̄cuſſit in caſtris aſſyrioꝝ. clxxxv. milia: caput etiā & barbam regis raſit in ignominia. Quo p̄territus ſennacherib cū. x. uiris tantū fugit: & rediit in niniuē: Indeq; occiſus eſt a filiis ſuis in tēplo dei ſui. Ezechias aūt ꝓpter hāc uictoriā elatus grās deo ſicut debuit non egit: unde & morbo p̄cuſſus a domino uſq; ad mortē egrotauit. Cūq; humiliatus fleuiſſet: eo q̄ heredem non haberet cōfortatus a domino per iſaiā prophetam. xv. annoꝝ uite ſpatiū accepit: in cuius ſignū iuxta quod ezechias petiit ſol p̄. x. lineas quas tantū deſcenderat ad orientē regreſſus perficiendo curſum iteratum diem tantū augmentauit: ita q̄ dies illa que. x. horis iam elapſis ad occaſum

Sennacherib Rex Aſſiriorū

uergebat.x.horis prolongata.xxii.horaꝝ extitit. Tũc de conſilio iſaie cataplaſmatum eſt ulcus apoſtematis regis de maſſa ficuum:& ſanatus repente die.iii.in tẽplo domino gratias egit:& canticũ Ego dixi.decantauit.℃In tpe illo miſit merodach rex babylonis p nũcios litteras & munera ad ezechiem. Ná chaldei qui uigebant in aſtronomia nõ ualentes inuenire cám:q̃re dies pene in duplum protẽſa fuerat:cum audiſſent ꝙ pro rege iuda ſignum factum fuiſſet: miſerunt ad eũ:ut ſcitaretur rei ueritatẽ:preterea quia ſolẽ adorabant uoluerunt honorare hominẽ:quem deus ipſoꝝ honorauerat.Quare elatus ezechias oſtendit eis: oĩa que erant in templo domini & in omni poteſtate ſua. Sed quia hec oſtendere gentilibus nefas erat: ab iſaia propheta redargutus eſt prophetante ei tranſlationẽ oſtenſorum uaſoꝝ propter hoc in babylonem fiendam.Et dormiuit ezechias cum patribus ſuis ſepultus eſt in ſepulchro patrum ſuorum in hieruſalem. Hec ex.iiii.libro reg.&.ii.paralipomenon:& ex dictis ioſephi atq̧ ex hiſtoria ſcholaſtica.

℃De ſancto Ioſia rege. Cap. II.

Ioſias rex iuda filius amon.cum eẽt annorum.viii.patri in regno ſucceſſit a populo exaltatus:&.xxxii.annis regnauit: & ambulauit per omnes uias dauid patris ſui: non declinans ad dexteram neq̧ ad ſiniſtram. Anno autem.iiii.regni ſui & etatis ſue.xii.pietatẽ in ſe & iuſtitiam mirabiliter demonſtrauit. Nam populum ab idolatria reuocauit:& opera praua uelut ſenior emendauit.Omnem regni ſui ciuitatẽ & prouinciam a cultu idoloꝝ purgauit:ita ut nullum idolatrie ueſtigiũ for ſupereſſet.Scrutabat etiam domos nequid latenter remaneret ſuſpectũ:& in unaquaq̧ cá iuſtitiam coluit tanq̃ anime ſue medicinam.Miſit quoq̧ in totá regni ſui prouinciá:ut deferrent ad reparationẽ templi munera unuſquiſq̧ pro ſua uolũtate.& facta eſt raparatio tẽpli.Hoc tpe helchias pontifex apiens arcá domini:ĩuenit librum deutero nomii ibidẽ a moyſe repoſitũ:qui multo latuerat tpe:quẽ cũ ſibi miſſum ioſias legiſſet:audiens maledictiões ſcriptas in tráſgreſſores legis:& metuens ualde ĩminere captiuitatẽ diebus ſuis:audiuit reſponſum a domino per oldá ꝓphetiſſam:ꝙ mala illa deferri debuerant:nec fieri in diebus ſuis.His auditis rex miſit in omnẽ ꝓuinciá & cõgregauit oẽm populum iudeoꝝ in hieruſalẽ: & fecit legi cunctis audientibus uerba legis & cõpulit omnes ſacramenta preſtare:ut legem domini p oĩa cuſtodirent.In hieruſalem quoq̧ faſe ſolẽniſſimum celebrauit:& ad ipſum oẽm populũ congregauit.Anno autẽ ultimo uite ioſie nechao rex egypti aggreſſus adremõ regem aſſyrioꝝ uoluit tranſitum facere p iudeá: ſed ioſias eidem tráſitũ denegauit:& cũ rege adremõ cui confederatus erat:regi egypti occurrit: initoq̧ certamine cũ forte ioſias tranſiret a curru in currum qui ſequebant eum more regio:occiſus eſt a ſagittariis in campo maggedõ.Planxit eum inconſolabiliter adremõ cum omni exercitu ſuo.Traditur etiá: ꝙ fons & arbor qui iuxta locum erant:ubi ioſias ĩterfectus eſt: ar uerunt:& planxit eũ omnis iſrael & iuda.Corpuſq̧ eius euectum in hieruſalem ſepelierunt cum patribus ſuis.hec ut ſupra.

℃De natiuitate ſcĩ Ioánis baptiſte. Cap. III.

Natiuitas ſancti Ioánis baptiſte ab eccleſia celebrať.viii.cal.iulii:quo tpe dies incipiunt decreſcere:ut ex hoc prefigureť:quod ait ioannes.illum oportet creſcere:me aũt minui.Hoc aũt ſignificatum eſt: ut dicit auguſtinus in xp̃i & ioánis ortibus & in eoꝝ mortibus.In eorum ortibus:quia in natiuitate xp̃i dies incipiunt creſcere: & in natiuitate ioannis decreſcere. In eoꝝ mortibus: quia corpus xp̃i in cruce eſt exaltatũ: corpus ioannis capite diminutũ. Hec át natiuitas ab angelo hoc mõ prenunciata fuit.Dauid.n.rex: ut in hiſto.ſcho.diciť .xxiiii.ſummos ſacerdotes cõſtituit:quoꝝ tamẽ unus maior erat qui ſummus ſacerdos dicebať.Statuit aũt xvi.de eleazar:&.viii.de ithamar:& ſecundũ ſortẽ dedit unicuiq̧ hebdomadá uicis ſue.Abias aũt.viii.hebdomadá habuit de cuius genere zacharias fuit. Erant aũt ipſe & heliſabet uxor eius ſenes abſq̧ liberis.Cum ergo zacharias in ordine uicis ſue tẽplũ domini ut ĩcẽſum poneret ingreſſus eſſet:& multitudo populi foris expectaret:apparuit ei gabriel angelus.Et cũ ĩ eius uiſiõe turbareť ip̃m cõfortauit:annũciauitq̧ illi ſe filiũ habituꝝ qui ioánes uocareť:& ſcũs ex utero m̃ris exiſtẽs ante dominũ in ſpiritu & uirtute helie ꝓcederet.Et uocať Ioánes helias.Rõne ſitus quia ambo in deſerto.Rõne uictus q̃a ambo ĩ uictu parci.Rõne cultus q̃a ambo ueſtitu ĩculti.Rõne officii:q̃a ambo ꝓcurſores:ſed helias ꝓcurſor iudicis iſte ſaluatoriis. Rõne zeli:q̃a utriuſq̧ uerbũ quaſi facula ardebat. Zacharias aũt cõſiderás ſui ſenectutẽ & uxoris ſterilitatẽ ac ꝓmiſſi magnitudinem dubitare cepit & more iudeoꝝ ab angelo ſignũ queſiuit:qui ip̃m ꝓpter ĩcredulitatem plaga taciturnitatis ꝑcuſſit.Et hoc factũ eſt q̃druplici rõne.Primo ſecũdũ bedá:quoniá diſcredẽdo locutus eſt:iõ ſilẽtio plectiť:ut tacẽdo credere diſcat. Scd̃o ut maius miraculũ in natiuitate filii appereť. Cũ.n.nato puero p̃ri loq̃la reddiť miraculũ miraculo tumulať. Tertio quoniá uox noſcebať & legi ſilentiũ ĩponebať ideo cõgruũ fuit ut uocẽ p̃r amitteret.Quarto quoniam ip̃e a domino ſignũ petiit & ip̃am taciturnitatẽ in ſignũ accepit.Cũ aũt zacharias ad populum exiſſet:& eũ mutũ effectũ uiderẽt cognouerũt ipſo ĩnuẽte ꝙ uiſionẽ uidiſſet.Cõpleta uero ſeptimana officii ſui abiit in domũ ſuá & cõcepit heliſabet & ſe.v. menſibus occultauit:q̃a ſecũdũ ambro.partus ſui erubeſcebat etatẽ:ne ĩ ſenectute uacaſſe libidini uidereť:& tamẽ gaudebat ſterilitatis carere opprobrio:q̃a opprobriũ erat mulieribus nõ habere p̃miũ nuptiarum ꝓpter quod

nuptie celebrant̃. Menſe aūt. vi. maria que dominum iam conceperat: uirgo fecunda cognate cōgaudēs: uenit ad heliſabet. Et cū eā ſalutaſſet beatus ioannes iam ſpiritufancto repletus ſenſit dei filiū ad ſe uenire: & p̄ gaudio ī utero mr̄is exultauit: & motu ſalutauit quē uoce non potuit. Beata aūt uirgo apud cognatam tribus menſibus māſit: natūq; puer̄ ioannē de terra leuauit: & quaſi more gerule officioſiſſime pegit. ℭ Et notādū ſecundū ambro. q̄ laus ioannis baptiſte in. vi. cōprehendit̃. ſ. ex parentibus: miraculis: moribus: munere: & predicatione: atq; ortus ſolēnitate. Laus autē parentum ſecundū ambro. ex. v. manifeſtat̃: ait. n. ſic Plena laudatio quā genus in moribus: mores in equitate: officiū in ſacerdotio: factū in mādatis: iudiciū in iuſtificationibus cōprehendit. ℭ Secūdo laus eius apparet ex miraculis. Quor̄ q̄dā fuerūt ante eius conceptionē in utero. ſ. angelica nūciatio: noīs impoſitio: & loquele patris amiſſio. Quedā q̄tū ad eius cōceptionē in utero. ſ. preternaturalis cōceptio: eius in utero ſanctificatio: & prophetalis doni repletio. De his plenius dicet̃ in cōcēptiōe ſancti ioānis baptiſte. viii. idus octobris. Quedā q̄tū ad eius natiuitatē ex utero. ſ. utriuſq; parentis ſpiritus ꝓphetalis adeptio. Nā & mater nomē ſciuit quod nō didicerat a marito: & pater cāticū edidit edoctus a ſpiritufancto. Loquele patris reſeratio: q̄a mox ut filii nomē ſcripſit: aptū eſt illico os eius & lingua eius &c. Et ſpiritufancti repletio: q̄a zacharias pater eius repletus eſt ſpiritufancto. Ambroſius reſpice ioannē q̄ta uis eſt in eius uocabulo. Cuius nūcupatio redit muto uocē: patri pietatē: populo ſacerdotē &c. Tertio ex moribus q̄a ſcīſſime uite fuit. Cuius q̄dē ſcītas colligit̃ ex. x. noībus q̄bus nūcupat̃. Nominat̃ enim: ioānes: ꝓpheta: amicus ſpōſi: lucerna: angelus: uox: helias: baptiſta ſaluatoris: p̄co iudicis: & p̄curſor regis. In ioanne deſignat̃ p̄rogatiua pfectiōis: q̄a ioānes domini gratia īterpretat̃. In ꝓpheta p̄rogatiua cognitiōis. In amico ſponſi p̄rogatiua dilectiōis. In lucerna ardente p̄rogatiua ſcītatis. In angelo p̄rogatiua uirginitatis. In uoce p̄rogatiua feruoris. In baptiſta p̄rogatiua mirabilis honoris. In p̄cone prerogatiua predicationis. In p̄curſore prerogatiua p̄paratiōis. Vnde merito eius ſcītas habet teſtimoniū: a ſupceleſtibus: a celeſtibus: & a ſubceleſtibus. A ſupceleſtibus. i. ab ip̄a trinitate. Et primo a p̄re q̄a uocat eum angelum mal. iii. Ecce ego mitto angelū meū &c. Nā & officiū angelor̄ exercuit dominū nunciādo: dicens. Ecce agnus dei &c. Secūdo a filio: ſicut patet matthei. x. ubi xp̄s eū cōmendat dicens. Inter natos mulier̄ nō ſurrexit maior ioāne baptiſta. Tertio a ſpiritufancto: cū per os patris ſui dixit luc. i. tu puer ꝓpheta altiſſimi uocaberis &c. Itē habet teſtimoniū a celeſtibus. i. angelis: ſicut luc. i. ubi eū angelus multipliciter cōmendat oſtēdens: q̄te ſit dignitatis quoad deū: q̄a erit enī magnus corā domino: q̄te ſcītatis quoad ſeip̄m: q̄a uinū & ſicerā non bibet & ſpiritufancto replebit̃ &c. q̄te utilitatis quoad ꝓximū: q̄a multos filior̄ iſrael cōuertet &c. Itē a ſubceleſtibus. i. ab hoībus: ſicut a p̄re ſuo & uicinis q̄ dicebant: q̄s putas puer iſte erit? ℭ Quarto laus eius cōprehendit̃ ex munere. Habuit. n. munus: in uteri īgreſſu: in uteri egreſſu: in mundi ꝓgreſſu & in mundi diſceſſu. In uteri ingreſſu: habuit triplex mirabile munus gratie. ℭ Primo qua ſanctificatus fuit hiere. i. Anteq̄ exires de uentre ſanctificaui te. ℭ Secundo qua prophetare meruit. Nam in utero matris exultas deū adeſſe cognouit: unde dicit chryſoſtomus q̄ ubi beata uirgo heliſabet ſalutauit: ſermo ꝓcedēs de utero in quo habitabat dominus: & p̄ aures heliſabet īgreſſus ad ioannē deſcendit: & ip̄m in ꝓphetā inunxit. Tertio qua ſuis meritis matri ꝓpheticū ſpiritū obtinuit. Nā ſecūdum chryſoſtomū. os illius in uerbo cōfeſſionis aperuit: ut cuius non uiderat perſonā: cognoſceret dignitatem dicens: unde hoc mihi: ut ueniat mater domini mei ad me. ℭ In uteri egreſſu habuit triplex munus. Quoniā ortus fuit miraculoſus: Sanctus: & iocūdus. Quia miraculoſus: excludit̃ defectus īpotentie. Quia ſanctus: reatus culpe. Quia iocundus: lamētum miſerie. ℭ In mundi progreſſu: habuit ſimiliter multiplex munus. Quoniā habuit perfectionem omniū ſanctor̄. Nā propheta fuit quando dixit: q̄ poſt me uēturus eſt &c. Pluſq̄ propheta: quoniā ip̄m digito demōſtrauit. Apoſtolus: quia a deo fuit miſſus: Nā grece apoſtoli latine dicunt̃ miſſi: unde fuit homo miſſus a deo &c. Martyr: quia pro iuſtitia mortē ſuſtinuit. Cōfeſſor: quia cōfeſſus eſt: & nō negauit. Virgo: q̄a puritatē angelicā habuit: unde & angelus appellat̃: ut dictū eſt. ℭ In mundi uero receſſu habuit triplex munus. Quia efficit̃ martyr inuictus: tunc enim palmam martyrii adeptus eſt. Dirigit̃ nuncius p̄cioſus: Nā his qui erant in limbo nuncium attulit de redemptione ipſor̄. Et colit̃ eius exitus glorioſus: eius enim exitus ſolus ex oībus qui ad inferos deſcenderunt: ab eccleſia ſpecialiter celebratur. ℭ Quinto ex predicatione. Ipſe namq; predicauit primo feruenter: cū dixit: genimina uiperarum &c. Hic aūt feruor fuit inflāmatus charitate: quia erat lucerna ardens. hiere. i. Poſuit os meū ut gladium acutum. Informatus ueritate quia erat lucerna lucens. ioan. iii. Vos miſiſtis ad ioannem: & ille teſtimoniū perhibuit ueritatis. Directus diſcretione & ſcientia: unde turbis & publicanis & militibus ſecundū quorūcūq; exigentiam propriam legem dedit. Firmus conſtantia: unde tantū conſtanter p̄dicauit: q̄ ex hoc uitam amiſit. Secundo predicauit prudenter: Cuius prudentia in tribus conſiſtit. Primo quia uſus eſt cōminationibus: ut malos terreret dicens. Iam enim ſecuris ad radicem arboris poſita eſt. Secundo promiſſionibus: ut bonos alliceret dicens penitentiam agite: appropīquabit enim regnū celor̄. Tertio moderationibus: ut mediocres paulatim ad pfectionem attraheret: unde turbis & publicanis & militibus leuia īponebat: ut poſtmodū maiora ꝓueheret. Turbis ut operibus miſericordie inſiſterent. Publicanis ut ſe ab alienorum appetitu abſtinerent. Militibus: ut neminē offenderent: & ſuis ſtipendiis contenti eſſent. Tertio p̄dicauit: efficaciter: quoniā eius predicatione multi cōuerſi ſunt: predicauit enim uerbo per aſſiduitatē doctrine: & exemplo per ſanctitatem uite. ℭ Sexto laus eius recolit̃ ex ortus dignitate: quia preter xp̄m nullius hominis natiuitas ab eccleſia celebrat̃ niſi ſola bt̄i ioannis baptiſte. Celebrat̃ aūt eius ortus ſecundū magiſtrū guilelmū antiſiodoreū triplici rōne. Primo rōne ſanctificationis in utero. Secundo rōne dignitatis in officio. Ipſe enim tāq̄ lucifer uenit: & nobis orientis ſolis gaudium primus nunciauit. Tertio rōne iocunditatis in ortu ſuo. Nam angelus predixerat: & multi

in natiuitate eius gaudebūt. Et ideo nos merito gau/
dere: & ortū eius recolere debemus. ℭ Et notandū ꝙ
ioānes euāgeliſta hac die migrauit ad dominū. Sed ec
cleſia feſtū eius in tertiū diē natiuitatis xp̄i celebrādū
inſtituit: nō quia euangeliſta baptiſte ceſſerit uti mi/
nor maiori: ſed qa tūc eius eccleſia dedicata fuit: & qa
ip̄m feſtū tūc cōgruentius celebrādū uiſum extiterit:
ut xp̄s natus a ꝓtomartyre & apoſtolo & īnocētibus
ſociaret̄ & ioānis natiuitas ī ſuo die deuotius coleret̄.

ℭ De ſanctis Luceia uirgine & Anceia martyribus. Cap. IIII.

LVceia uirgo & anceias eius dominus tēpo
ralis rome martyrium paſſi ſunt tēpori/
bus diocletiani. Hec romana origine ab
anceia barbaroꝝ rege capta & in patriā ſu
am adducta eſt. Quā dū barbarus uiolare uellet: audi
ens ab ea: ꝙ deū celi haberet ſpōſum eius defloratiōis
ultorē: extimuit: & reuerenter ipſam tractans: in ſoli/
taria domo repoſuit: ancillis aliis ei ad miniſteriū de/
putatis: que die noctuq; ieiuniis & orōnibus intenta
erat. Cuius etiā ꝓcibus idē rex pluries de ſuis hoſtibus
triūphauit: unde & eius ſc̄itatis exēplo ad xp̄m cōuer
ſus uirginē manumiſit. Dū aūt illa repatriare uellet:
reuelatione diuina p̄monita: anceias dei ꝓuidētia de/
ſerto regno uirginē uſq; romā ſecutus eſt: ubi ambo
ipſi pro noīs xp̄i confeſſione detenti gladio martyriū
impleuerunt. viii. calendas iulii.

ℭ De inuentione corporis ſancti Marci euangeliſta. Cap. V.

INuētio corporis ſc̄i marci facta fuit in ci/
uitate uenetiaꝝ tp̄e ordelaphi faletri du/
cis uenetoꝝ. Cū enim ſacrū corpus beati
euāgeliſte ab alexādria uenetias trāſlatū:
& in baſilica eius nomini cōſtructa depoſitū eēt: ut di
ctum eſt ſupra pridie cal. febr. cōtigit: ut poſt multo/
rū decurſus tēpoꝝ ubi ſanctū corpus qeſceret: īnoua/
tis etatibus neſciret̄. Et cū poſt diligētē īqſitionē: ne/
mo tūc uiuēs huius rei cōſcius īueniret̄: toti urbi ue/
netiaꝝ ieiuniū triduanū īdicit̄. Quartoq; die uniuer/
ſus clerus & populus ad eius eccleſiā cōgregant̄: ī qua
letaniis perfectis ꝓceſſione diſpoſita: orōnibus & la/
chrymis ꝓfuſis: dei miſericordia īplorat̄: ut eis ſanctū
corpus reuelare dignetur. Tunc ſciſſis marmoribus
columne circūpoſitis: arca que īferius claudebat̄: cor/
pus quoq; concludens erupit: & conſpectu oīum per
ſeipſam mirabiliter exiliuit: ſicq; beati marci corpus
cunctis innotuit: quod a duce & clero & populo cum
gaudio reuiſum: & inde leuatum ac honorifice con/
decenti tumulo in alio loco in ipſa eccleſia locatū eſt.
Ad cuius tumbam miracula diuinitus creberrime fi/
unt: ubi & īfirmi curant̄: & demones effugant̄. Facta
eſt aūt īuentio ſiue oſtēſio huius corporis. vii. cal. iulii.

ℭ De ſancto Soſipatre diſcipulo. Cap. VI.

SOſipater diſcipulus beati pauli apoſtoli
fuit: & ut abbas dorotheus ſcribit epiſco/
pus iconii: atq; unus ex ſeptuagintaduo/
bus diſcipulis chriſti: Sed origenes ipſum
theſſaloniceñ eccleſie epiſcopum fuiſſe ponit traditio
ne maiorum. Qui beato paulo apoſtolo multo tem/
pore adherens demum ab eodem pontifex conſtitu/
tus: officiū predicationis fideliter adimpleuit: & apud
beroam obdormiuit. vii. cal. iulii.

ℭ De ſc̄o Proſpero ep̄o & cōfeſſore. Cap. VII.

PRoſper ep̄s aquitanicus oppido lemoui/
ceñ oriundus fuit. Qui iam clericus exi/
ſtens oībus pro xp̄o pauperibus erogatis
de ciuitate ſua egreſſus ꝑegrinationis gra
tia romam adiit: & leoni primo pape dudum adheſit.
Et cum eodem pariter multas epiſtolas ad diuerſas ec
cleſias conſcripſit: in quibus errores eutycetis & neſto
rii tunc maxime pullulantes mirabiliter confutauit.
Fuit enim omnium liberaliū artium dogmate ꝑitus:
& tam diuine q̄ humane philoſophie ſtudio plenius
imbutus. Peregrinationē aūt ſua pacta dum repatria
re uellet: leo papa per uiſum diuinitus admonetur: ut
proſperū in rhegynū ep̄m ordinare debeat ſucceſſuꝝ
ipius urbis p̄ſuli: poſt dies modicos morituro. Quod
dum proſper didiciſſet: diutiuſq; paſtoralem curam
recuſaret: tandem ſummo pontifici humiliter obedi/
uit ipſumq; leo papa in ep̄m conſecrauit: & rhegyneñ
eccleſie deſtinauit. Et dum ſanctus eidem ciuitati iam
proximus eſſet: ep̄s qui tūc erat: humanis exēptus eſt.
cum aūt populus pro eligēdo ep̄o ſolicitaret̄: p̄ſbyte/
ro cuidam ſeniori & ſanctiſſimo omnia que rome ge
ſta fuerant diuinitus reuelant̄: & quia iam ꝓſper ſibi
a deo eſſet datus & a leone pontifice cōſecratus. Quā
uiſionem eum clerus & populus didiciſſent: leti om/
nes ſancto ep̄o unanimiter occurrunt & in paſtorem
ſuum gratanter ſuſcipiunt. Qui gregem dominicum
uerbo & exemplo ſolicite pauit: & in ſanctitate uite ꝑ/
fectus in pace qeuit. vii. cal. iulii. anno domini. cccclxv.
tēpore hilarii pape: & martiani īperatoris. Sepultuſq;
fuit in baſilica ſancti apollinaris: quā iuxta eandē urbē
conſtruxerat: ubi & quieuit uſq; ad tēpus ioannis pa/
pe. vi. qui ſedere cepit anno domini. ccccccci. regnante
luprādo xp̄iano rege lōgobardoꝝ. Quo tp̄e thomas
rhegynus ep̄s ab ipſo ſancto per uiſum admonitus ec
cleſiam ingentem ſibi intra ciuitatē edificauit: & cor/
pus ipſius ſuauiſſimo fragrans odore illuc tranſtulit.
viii. cal. decēbris. ubi & ad p̄ſens iacet miraculis ꝑpol/
lens. ℭ Hic ſanctus uir ſermone ſcholaſticus & aſſer/
tione ueridicus multa opuſcula cōdidit. nr̄e fidei ueri
tatem redolentia. Nam chronicam beati Hieronymi
a tp̄e ualentis īperatoris uſq; ad finem tēpoꝝ ſecundi
theodoſii ꝓſecutus eſt. Chronicam etiā a conditione
primi hominis iuxta diuinaꝝ ſcripturaꝝ fidem: uſq;
ad mortē ualētiani auguſti: & captam a gerſerico ur/
bē cōpoſuiſſe fertur. Librū aduerſus opuſcula caſſia/
ni ſupreſſo nomine cudit. Epiſtole leonis pape aduer/

ſum eutycetem de natura chriſti & ĩcarnatiōe ab hoc notate creduntur. Librum epigrammatum ex dictis auguſtini partim proſa partim metro exarauit. Ad iulianum uolumen de uita contemplatiua in tres libros digeſſit. Et alia plura compilauit.

¶ De ſcō Gallicano martyre. Cap. VIII.

Gallicanus martyr apud alexandriā tpe iuliani apoſtate paſſus eſt. Hic enim ſub cōſtantino magno imperatore romani exercitus dux fuit. Cū aūt gens ſcytharū daciā & thraciam occuparent: & gallicanus dux gentilis cōtra gentem predictā mitti deberet: cōſtantiā cōſtantini filiā ſibi pro mercede laboris in uxorē petebat: qđ etiam romani principes plurimū fieri poſtulabāt. Pater aūt plurimū triſtabaẗ ſciens filiā ſuā a beata agnete ſanatā ut dictū eſt ſupra in eius legēda. v. cal. februarii in uirginitatis propoſito poſitā facilius occidi poſſe q̃ ad conſenſum inclinari. uirgo tamen de domino cōfidens patri ſuaſit ut eā ſibi ſpōdeat cū uictor redibit: uerūtamen duas filias ſuas atticā & artemiā quas ex coniuge defuncta ſuſcepat ipſe gallicanus ſecū manere permitteret: ut p eas mores & uotū pr̄is ſcire poſſet: & ipſa duos prepoſitos ſuos germanos eunuchos ioānē & paulum ſibi concederet: in ſpecie quaſi maioris firmitatis: rogans deū ut ipſum & filias ad xp̄m cōuerteret. Que oīa cū eſſent impleta gallicanus aſſumptis ioanne & paulo & copioſo exercitu pficiſciẗ: ſed tamē a ſcytharū gente eius exercitus frangiẗ: & in urbe thraciarū ab hoſtibus obſideẗ. Cui ioannes & paulus dixerunt: ut uotū deo celi faceret & pcul dubio uictor eſſet. Quod cū feciſſet: ſtatim iuuenis ferens crucem ſibi apparuit & ut ſumens gladiū ſe ſequereẗ admonuit. Quē ille accipiens per media caſtra iuit: & ad regem uſq; deueniens nullū occidēs ſolo timore precedentis uniuerſos hoſtes ſubiugauit: & romanis tributarios fecit. Duoq; milites armati eidem apparentes: eum hincinde confirmabant. Factus ergo xp̄ianus romā rediit. & apoſtolorū mox baſilicas uiſitauit. Rogauit aūt auguſtum ut ſibi indulgeret: ſi filiam ſuam minime deſponſaret: eo q decetero xp̄o cōtinens uiuere propoſuiſſet. Quod dū conſtantino plurimum placuiſſet & due filie gallicani & conſtantiā uirginem conuerſe fuiſſent: ſecumq; in monaſterio beate agnetis pmanerent. Ipſe gallicanus ducatui ceſſit: & qnq; milia ſeruorū ſuorū manumiſit: oīaq; pauperibus tribuens: xp̄o cū quibuſdā ſeruis dei in paupertate ſeruiuit: multaq; miracula faciebat: ita ut ſolo iuſſu demones ab obſeſſis corporibus effugaret. Huius ſacre opinionis fama in toto orbe terrarū intantū excreuit: ut ab oriente & occidente uenientes: uiderent uirū ex patricio & cōſulē lauantē pedes pauperū: ponentē menſam: aquā manibus effundentē: languentibus ſolicite miniſtrantē: & cetera ſeruitutis officia exhibētē. Perſeuerauit aūt gallicanus in ſcīs huiuſmodi pietatis opibus uſq; ad tēpora iuliani impatoris: qui cū imperiū ſublimatus xp̄ianos pſequereẗ: miſit ad oſtiā ciuitatē: ubi gallicanus degebat: ut titulos fiſcales domibus ab eo in ſubſidiū pauperū fabricatis ĩponeret. Sed cū omnes exactores illuc accedentes a demonio uexarentur: mādauit iulianus: ut aut diis ĩmolaret: aut exinde diſcederet. Tanto enim uiro non audebat mortē ĩferre. Ille igiẗ alexandriam perrexit: & per annum in eremo cum ſanctis confeſſoribus habitauit. Deinde tentus a comite raucino cum ſacrificare cōtemneret: trāſfixus in corpore gladio martyrii coronam percepit . vii. calendas iulii: alexandrieq; tumulatus iacet in eccleſia eius nomini fabricata.

¶ De ſcīs Ioāne & paulo martyribus. Cap. IX.

Ioānes & paulus martyres rome paſſi ſūt ſub imperatore apoſtota iuliano: Quorū prior prepoſitus: ſecundus primicerius fuit cōſtantie conſtantini filie uirginis: ut ſuperius dictū eſt in paſſione gallicani mr̄is. vii. cal. iulii. Iulianus uero ĩperator captus cupiditate ſacrilega auaritiam ſuā euangelii teſtimonio colorabat. Nā facultates xp̄ianis auferens dicebat: q xp̄s in euāgelio docuerat: ut niſi qui renūciauerit oībus que poſſidet: nō poteſt chriſti eſſe diſcipulus. Audiens aūt: q ioannes & paulus ex opibus quas cōſtātia uirgo reliquerat: xp̄ianos pauperes ſuſtentarent: mandauit eis: ut ſicut conſtantino ita quoq; & ſibi adherere deberent: Qui reſponderunt: q cōſtantino & cōſtanti imperatoribus uti xp̄ianis adheſerāt: eiſdēq; in palatio famulati fuerāt. Iuliano aūt uti apoſtate: & qui religionē plenā uirtutibus reliquerat: penitus obedire cōtemnebant. At impator ſe clericatū in eccleſia obtinuiſſe iactabat: ſed cōſiderans uanū eſſe inertiam & ocium ſectari: relicto clericatu militie animū dederat diis ſacrificādo: quorū ſuffragiis ad imperii apicē puenerat: unde & ioanni & paulo. x. dierū ĩducias cōcedebat: ut ſi ĩfra ipſum terminū a xp̄i cultura nō diſcederent: & militiam ſuā reaſſumere recuſarēt: coacti poſtmodū facerēt: quod ſponte facere nō curabant. Cui ſancti dixerunt: ut iam . x. dies pteriſſe exiſtimans cōtinuo faceret: quod poſt . x. dies facere minabaẗ. Quibus imperator aſſeruit: q eos poſt dictū terminū: nō ut mr̄es: ſed ut hoſtes puplicos puniret. Tūc ioānes & paulus p totos. x. dies elemoſynis ĩſiſtebāt: & oīa ſua inopibus erogabāt. Decima aūt die miſſus eſt ad eos terrentianus cāpi ductor ab imperatore hora cenandi: qui ingreſſus ĩuenit eos orantes obtulitq; eis ex parte iuliani imperatoris auream ſtatuunculā iouis: ut ei thura ĩcenderent: alioqn gladio ſimul perirent. Qui cū ſe nullū alium dominū habere niſi xp̄m dicerent: hora tertia noctis tranſacta ſicut illi indictū fuerat: ut ſine ſtrepitu puniren̄t: eos ambos decollauit ĩtra domum ipſorū. Fecitq; fieri foueam: & eorū corpora in ipſa domo ĩnuoluta reponi: faciens famā: q in exilium miſſi eſſent. Demones aūt ex obſeſſus corporibus intra domum ioannis & pauli eiiciebantur: confitentes ſanctam paſſionem eorū. Poſt hec filius terrentiani a demone rapitur: & intra ipam domū clamare cepit: q a ſanctis martyribus ureretur. Quod uidens terrentianus: ad locum accedens: oranſq; cū lachrymis peccatū ſuum confiteẗ: & filius eius mox a demone liberaẗ: ac una cum patre cōuerſus ad xp̄m baptizaẗ: qui terrentianus ſcripſit ſanctorum martyrum paſſionem: qui paſſi ſunt ſexto calendas iulii anno domini. ccclxiii.

¶ De ſcō Vigilio epō & martyre. Cap. X.

Vigilius ep̄s tridentinus & martyr natione romanus a puero xp̄ianus liberalibus ſtudiis athenis edoctus: cum maxentia matre nobili & cū filiis ſuis claudiano & maioriano ad ciuitatem tridētum deuenit: deo ſeruiens

& miraculis clarens: ubi aſterio tridentino ep̃o defun cto: ipſe a populo cũ eſſet annoꝝ.xx. quis dudũ renu ens in pontificẽ electus eſt. Qui oẽm populũ ciuitatis & dioceſis tridentine adhuc maiori parte idolis dedi tum ad xp̃m cõuertit: p̃dicationis grã continue circu iens partes illas: qui etiã de licentia ep̃oꝝ brixieñ & ue ronẽ in eoꝝ dioceſibus predicans: multos ab idolo rum cultu eripuit. Et ſiſinniũ: martyrium: & alexan drum martyres in predicatione ſocios & coadiutores habuit: de quibus ſupra in eoꝝ paſſione actũ eſt.iiii. calen. iunii. Quoꝝ etiã corpora apud uallemannonis pro chriſto paſſoꝝ tridentum tranſuecta ſepeliuit: & ipſoꝝ aĩas celos aſcendere cõſpexit. Cum in uno ſolo eius ep̃atus loco in montanis ſito: noĩe radẽna genti litatis ueſtigia remanſiſſent: & ipſe cũ miliano p̃ſbyte ro & fratribus ſuis claudiano & maioriano chriſtum ibidẽ predicaſſet: ac etiã ſaturni idolũ euertiſſet: tranſi ens fluuiũ ſarca per quem benacus defluit: a ruſticano uulgo in eũ furente inſecutus: ac lapidibus ſolus ipſe obrutus eſt: ſociis ſine leſione dimiſſis: cuius corpus ad eccleſiã ſuam delatum eſt: ac in eccleſia martyrum geruaſii & prothaſii: quã ipſe edificauerat tumulatũ: uocabulo ipſius eccleſie in noĩe ſancti uigilii mutato. In cuius ſepultura & demones effugati ſunt: & diuer ſis langoribus egri curati. Sed & brixienſes quidã de eius collecto ſanguine partẽ brixiã detulerũt in cuius uirtute plurima fuerunt oſtenſa miracula. Claruit in ep̃atu annis.xx. Imperantibus gratiano & ualentiano: honorio & theodoſio magno pricipibus: & paſſus eſt .vi.cal.iulii. Hic ad ſimpliciũ quendã in laudem mr̃m ſcripſit librũ. Item epiſtolã eoꝝ geſta ſupplicia & fune ra ſuo tp̃e apud barbaros continentem. Item ad ioan nem chryſoſtomum epiſtolã predictoꝝ mr̃m ſiſinnii martyrii & alexandri paſſionem explicantem.

¶ De ſcõ Vigilio alio ep̃o & martyre. Cap. XI.

Vigilius ep̃s antiſiodoreñ. paſſus eſt tp̃e con ſtantini iunioris. Hic in ip̃o ep̃atu ſedit an nis.xxv. Edificauitq; de facultatibus p̱pri is ac dotauit eccleſiam dei genitricis extra muros in qua & cõuẽtũ monachoꝝ & hoſpitale pau perum cõſtituit. Qui p̱pter ſuã ſanctitatẽ inimicis iu ſtitie odioſus effectus a baracone ſceneſcallo regis frã cie: qui ebronio regi ſancti leodegarii occiſori ĩ regno ſucceſſerat: in cocia ſilua p̱pe cõpendiũ occiſus eſt.vii. cal.iulii. Cum autem corpus eius ad ſuã eccleſiã uehe retur: & per ſenonas tranſitum habere cõtingeret: car ceres illico diuinitus ſunt reſerati: uinculis quoq; ac compedibus confractis omnes concluſi & in ergaſtu lis ibi iuxta detenti abſoluti ſunt: corpus ſacrum uſq; antiſiodorum comitantes.

¶ De ſcõ Vigilio papa & martyre. Cap. XII.

Vigilius papa & martyr natiõe romanus ex patre ioanne cõſule romanoꝝ ſiluerio pa pe in põtificatu romano ſucceſſit: & ſedit annos.xvii.mẽſes.vi.dies.xvi. Hic cũ ſilue rii pape deceſſoris ſui archidiaconus eſſet: & ad papa tũ ambiens theodore auguſte fautor extitit: ut ſilue rius papa a beliſario patricio de ep̃atu eiectus in exili um mitteretur: ut ſupradictum eſt in paſſione ſiluerii .xii.cal.iulii: unde & ſuaſu atq; auctoritate theodore ad papatum promotus eſt. Qui tamen poſt mortem ſiluerii de cõmiſſo penitentiam egit: & martyrio paſ ſus feliciter terminauit. ¶ Huius tp̃ibus apud cõſtan tinopolim.v. ſynodus celebrat̃ ſub iuſtiniano princi pe contra theodorã & oẽs hereticos: qui beatiſſimam mariã tantum hominẽ & non deum genuiſſe affirma bant. In qua ſynodo catholice ſtatutũ eſt: ut beata ma ria ſemper uirgo theotheca diceret̃.i. matri dei & ho minis ſaluatoris unde & ex hoc theodore exoſus effe ctus: ab eadẽ queẽadmodum & predeceſſor eius com pulſus eſt: ut artemiũ patriarcham cõſtantinopolita num ab agapito p̱pter hereſim de ſua ſede eiectũ reuo caret: & in ſua ſede reſtitueret. Quod cũ facere abnuiſ ſet: ab eadẽ auguſta multas perſecutiões paſſus dehĩc cõſtantinopolim adductus & alapizatus eſt ac demũ de eccleſia ſancte ſophie: in quã cõfugerat extrahit̃: & miſſo fune in collo eius per totã urbẽ de mane uſq; ad ueſperã trahit̃. nouiſſime quoq; actus ĩ exiliũ morit̃. Corpuſq; eius in locello repoſitũ romã tráſfertur: & apud ſanctũ petrum ſepelit̃. ¶ Hic conſtituit miſſam in eccleſia celebrari uerſus partẽ orientalẽ: ut in chriſti faciem ſacerdos intendat: eo ꝙ chriſtus in cruce pen dens uerſus occidẽtem aſpexit. Et ceſſauit eius epiſco patus dies quinq;.

¶ De ſcõ uigilio confeſſore. XIII.

Vigilius cõfeſſor & diaconus claruit tp̃e leo nis primi imperatoris. Hic monachoꝝ re gulã ex traditione ſanctoꝝ patrum totius profeſſionis monaſtice diſciplinã contineñ tẽ: que ad p̱fectũ fratrẽ in cõuentu legitur breuiatã lu cido & aperto ſermone conſcripſit. Et apud urbem regiam conſtantinopolitanam ſanctitate preditus in pace diem extremum concluſit.

¶ De ſcõ maxentio abbate. Cap. XIIII.

Maxentius abbas pictauieñ tp̃e clodouei re gis francoꝝ claruit. Qui inter cetera ipſi us ſanctitatis oſtenſa miracula iuuenem a morte corp̃is ſuſcitauit. Aues ſilueſtres re licto nemore ad ipſum manſuetius aduolabant: & de manu eius tritici grana & panis fragmẽta legebãt. Se pius uiſitabat̃ ab angelis: adeo ut cella ipſius in modũ ſtellaꝝ ſplẽdore frequentius uideret̃. Qui etiam pane ordeaceo ſolo & aqua cõtentus ſepius celico pane ſibi miniſtrato diuinitus reficiebat̃. Hic die quadã eſtiuo tp̃e ſitientibus monachis: & aqua in loco deſerto carẽ tibus baculo terrã feriẽs fontem ex humo p̱duxit: ex quo lãguẽtes quiq; potati ad p̃ſens uſq; ſanant̃. ¶ Cũ aũt franci cũ rege clodoueo cõtra gothos ad bellũ p̱ce derẽt: uenientes ad mõaſteriũ ſcĩ uiri: ut illud ſpolia rẽt: & qdã ex illis abbatẽ pro poſſe reſiſtẽtẽ gladio pe rimere uellet: gladiũq; ſup eius caput eleuaſſet: maũs cũ brachio in aere ſuſpẽſa remanſit: quã nec deponere ualuit: & poſtmodũ ſe ip̃m dentibus laniare cepit. Re liq uero excecant̃: & adeo mẽte turbant̃: ꝙ ſe mutuo cognoſcere nõ ualebãt. Quod rex audiẽs ad maxẽtiũ uenit: & pro ſe ac ſuis ueniã petiit: cũctiſq; ipſis libera tionẽ mentis & corp̃is humiliter ĩpetrauit. ¶ Cũ qui dã cultor ſegetũ in meſſem ſcĩ manus inieciſſet: maũs eius ſubito cõtracta eſt. Qui ueniens ad uiꝝ dei ueniã de cõmiſſo poſtulauit: & ſanitatẽ reportauit. ¶ Mu lieris cuiuſdã cuius die dominico filia torquentis ma nus inutiles facte fuerant: ipſum ĩuocantis manus ſu bito reſanauit. Obitum ſuum longe ante preſciuit: & monachis ſuis predixit: & ut predixerat in pace quie

uit uidelicet ſexto calendas iulii hora nona: ſepultus
in monaſterio ſuo pictauieñ.

¶De ſcō Creſcente diſcipulo. Cap. XV.

CReſcens diſcipulus beati pauli apoſtoli fu
it: qui primo in gallias tranſitum faciens:
uerbo predicatiōis multos ad fidem chri/
ſti conuertit. Deinde rediens ad gentem:
cui ſpecialiter ep̄s fuerat datus: uidelicet galatas uſqꝫ
ad beatum finem uite ſue in opere domini populum
confortauit: officio quoqꝫ predicationis fideliter per/
acto in domino quieuit quinto calendas iulii: galatie
ſepultus: ut dicit ado. & ex hieronymi martylogio.

¶De ſcis Zoilo & ſociis eius martyribus. Ca. XVI.

ZOilus martyr cum aliis. xix. ſociis ſuis apud
cordubā hiſpanie pro chriſti nomine mar/
tyrium paſſus eſt. v. calendas iulii. Cuius q/
dem zoili corpus cum multo tempore ubi
nam ſepultum fuerat: latuiſſet: uenerabili ep̄o eiuſdē
ciuitatis nomine agapito ex diuina reuelatione mani
feſtatum: & ab eodem repertum: atqꝫ honore conde/
centi collocatum eſt: hec ado.

¶De ſcō Zoilo preſbytero. Cap. XVII.

ZOilus p̄ſbyter aquileieñ fuit: qui cum cor/
pus beati martyris chryſogoni & aliorum
plurimoꝝ pro chriſto paſſoꝝ ſepeliſſet: ut
dicitur infra in paſſione chryſogoni. vii. ca/
lendas decembꝛ̄. apparente ſibi beato chryſogono pre
dicto: & eidem felicem ſuum obitum prenunciante:
omni uite perfectione conſumata ad chriſtum migra
uit. Sepultuſqꝫ eſt in aquileienſi ciuitate.

¶De ſcō Leone papa ſecūdo & cōfeſ. Cap. XVIII.

LEo papa huius nominis ſecūdus natiōe ſi/
culus ex patre paulo agathoni pape in ep̄a
tu romano ſucceſſit: ſeditqꝫ annū unum
menſes. x. dies. xvii. Hic fuit eloquentiſſi/
mus: in diuinis ſcripturis ſufficienter inſtructus: gre/
ca latinaqꝫ lingua eruditus: cantilena ac pſalmodia p̄/
cipuus: & in eaꝝ ſenſibus ſubtiliſſima exercitatiōe ſu
blimatus: lingua quoqꝫ ſcholaſticus & locutione po/
litus: exhortator oīum bonoꝝ opeꝝ: pleni florentiſ/
ſimam ſcientiā ingerebat: paup̄tatis amator: erga in/
opū prouiſionē non ſolū mentis pietate: ſed etiā ſtu/
dii ſui labore erat ſolicitus. ¶Hic ſuſcepit ſanctā ſex/
tā ſynodū conſtantinopoli celebratā ſub conſtantino
iuniore: cōdemnās ea: que ipſa damnauerat ſynodus.
Hic cōſtituit pacē dari in eccleſiis totius xp̄ianitatis fi
delibus poſt agnus dei. Conſtituit etiā: ut q ordinatus
fuerit archiep̄s: nulla conſuetudine pro uſu pallii aut
diuerſis officiis aliqd eccleſie p̄ſoluere debeat. ¶Qua
dā aūt die dū pauperem leproſum ſuſceptū in ſuo le/
ctulo collocaſſet: & cubiculum ſecreto clauſiſſet: poſt
modū rediens: & camerā aperiens: atqꝫ pauperē mini/
me repiens: intellexit ſe xp̄m in pauperem ſuſcepiſſe.
¶Huic etiā cum per dies. xl. ieiuniis & orōnibus ad al
tare beati petri apoſtoli p̄ſeueraſſet: & pro ſuoꝝ ue/
nia criminum apoſtolū exoraſſet: beatus petrus appa
rens dixit: oīa ſua peccata a domino fuiſſe dimiſſa: p̄/
ter peccatū manus impoſitionis: de quo ſolo in mor/
te ſua rationem reddere oportebat: qui die. iiii. cal. iu/
lii in xp̄o feliciter obdormiuit: & ſepultus eſt ad ſan/
ctū petrū apoſtolum. ¶Hic fecit ordinationē unā per
menſem iunii: & ordinauit p̄ſbyteros. ix. diaconos. iii.
ep̄os per diuerſa loca numero. xxiii. Et ceſſauit ep̄atus
menſes. xi. & dies. xxii. ¶Hic de multis ſcientiis com/
poſuit hiſtorias & cantus: & plura eccleſie utilia ſcri/
pſit. Homelias declamatorias multas cōpoſuit. Decre
tales epiſto. lxx. Sermōes ad populū. lxxx. unde & ſer/
mologus dcūs ē: ut dicit gēnadius de uiris illuſtribus.

¶De ſcō Leone papa tertio. Cap. XIX.

LEo papa huius noīs tertius natiōe roma/
nus ex patre azulpho: hadriano primo pa
pe in pontificatu romano ſucceſſit. Et ſe/
dit annos. xx. mēſes. v. dies. xvi. Qui dū ad
capeſcendā ſedem apoſtolicā urbem intraret: audite
ſunt uoces angeloꝝ concinētiū: Dicit dominus. Ego
cogito cogitationes pacis &c. Fuit aūt tēporibus caro/
li magni primi īperatoris francoꝝ. ¶Hic dū p̄geret
in die ſancti marci de laterāo ad letaniā maiorē apud
ſanctū petrum peragendā ex more: a romanis captus
& erutis ſibi oculis: linguaqꝫ preciſa nudus ac ſemiui/
uus in monaſteriū miſſus eſt. Sed dominus oīpotens
eidē miraculoſe & loquelā & uiſum reſtituit. Poſtea/
qꝫ perrexit ad carolū regem francoꝝ: a quo honorifi/
ce ſuſceptus eſt. Et cū ei cuncta: que ſibi cōtigerant: īti
maſſet: rex pre nimio cordis dolore fleuit. Statimqꝫ le
gatos ſuos romā miſit: & leonē cū honore in ſedē ſuā
reſtituit. Et poſt tp̄is ſpatiū cū carolus de ſaxonia ui/
ctor rediſſet: romam uenit: ibiqꝫ honorifice a clero &
populo ſuſceptus eſt. Cūqꝫ de quibuſdam criminibus
pape obiectis inqſitionē feciſſet: & nihil obiectoꝝ a ca
lumniatoribus ꝓbari poſſet: pontifex ipſe corā omni
populo ad euangelia ſe purgauit. Et in die natalis do/
mini carolum magnū imperatorē romanoꝝ corona
uit: populo ſibi laudes imperiales ex more acclamāte.
Sicqꝫ imperium ab ea die in francos trāſlatum eſt ex
conſtitutione apoſtolice ſedis: filios quoqꝫ caroli pipi
num in longobardoꝝ: lodouicum equitaniorum: ca
rolum uero ſaxonum reges inunxit. Poſt hec carolus
imperator inimicos & calumniatores pape: ut maie/
ſtatis reos capite damnauit. Pro quibus ſanctus pon/
tifex pio affectu apud imperatorem interceſſit. Nam
& uita & membrorum integritas eis conceſſa eſt. Ce/
terum pro facinoris magnitudīe exilio ſunt deporta
ti. Carolus uero ad gallias regreſſus eſt: de quo libro
. xi. in eius ſpeciali hiſtoria peragetur. ¶Hic pontifex
fecit porticum ſancti petri: qui adhuc eius nomine di
citur ciuitas leonina: & muro eam cinxit propter in/
curſum ſaracenorum. Et poſt alia opera uirtutū lau/
dabilia in pace quieuit. Sepultus apud ſanctum petrū.

Et ceſſauit epiſcopatus dies.iii.

¶De ſcō Hyreneo epō & martyre. Cap. XX.

Yreneus epſ lugdunenſis policarpi ſmyrneñ epi auditor:deinde photini epi:q lugdunū in gallia regebat eccleſiā pſbyter fuit. Eidemq̃ photino iam pene nonagenario martyrium paſſo in epatu ſucceſſit. Floruit aūt tēporibus eleutherii pape:& antonii pii ueri & commodi imperatoꝝ. Hic etiam preſens extitit cōcilio patrū celebrato apud ceſaream paleſtine:in quo ſtatutū eſt: ut paſcha domini die dominico celebretur obſeruata luna.xiiii.menſis martii:ut ait hugo floriaceñ. Qui etiam perſecutione ſeueri imperatoris cum omni fere ciuitatis ſue populo pro fidei ſacre confeſſione glorioſo martyrio coronatus eſt. Sepultuſq; eſt a zacharia preſbytero lugdunī in crypta ſancti ioannis baptiſte ſub altare. Cui ex utroq; latere adiacent epipodius & alexāder martyres. Paſſus eſt aūt.iiii.cal.iulii. ¶Hic plurima egregia uolumina compilauit. Scripſit nāq; cōtra hereſes libros.v. Item aliud uolumen ingens & cōſpicuū contra gentiles. Scripſit & libellū ad blaſcū de ſchiſmate. Itē aliū ad florinū de mōarchia:& ꝙ deus nō ſit creator maloꝝ. Scripſit & libellū de ogdoade. Itē de diſciplina ad martianū fratrē. Itē de apoſtolica predicatiōe. Itē librū uarioꝝ tractatuū. Dialogos etiā ſcripſiſſe dicit. Ferunt & alie ad uictorē romane urbis pōtificē plures epiſtole:ſuper q̃ſtione paſche die dominico celebrande. Hec hier. de illuſtribus.

¶De ſanctis Potamiena uirgine & ſociis martyribus. Cap. XXI.

Potamiena uirgo cū matre marcella: ſanctiq; martyres plutarchus Serenus Heraclides Heros Seronius & Baſilides cū aliis tribus: & uirgo quedā catecumina Hera nomine baptiſmū martyrii cōſecuti. Alexādrie paſſi ſunt. Inter quos ꝑcipue emicuit potamiena uirgo: q̃ primo īmenſos & īnumeros agones pro uirginitade deſudans:deinde etiā pro fide exq̃ſita & inaudita tormenta ꝑpeſſa:tandē cū matre marcella igne martyrium cōſumauit. Baſilides aūt uirginis carnifex:cū potamiena iā occiſa eū per uiſum cōfortaſſet: eiq; coronā paſſionis a deo deſtinatam īpoſuiſſet: cōuerſus ad xp̄m capite ceſus eſt. Ceteri oēs diuerſis ſuppliciis laniati tādē gladio martyrii palmā ꝑceperunt. Hec in libro.vi. eccleſiaſtice hiſtorie.c.v.&.vi. horum omniū paſſio recolitur.iiii.calendas iulii.

¶De ſcō Petro apoſtoloꝝ principe. Cap. XXII.

Petrus apoſtolorum princeps & chriſti uicarius:alio nōie dictus ſimon bariona filius ioannis frater andree apoſtoli de ciuitate betſaida galilee a domino de piſcatione uocatus:& apoſtolorum maior effectus. Inter ceteros & ſuper ceteros maioris feruoris extitit. Nam & ſcire domini proditorē uoluit:quem ut ait chryſoſtomus ſi ſciuiſſet dentibus trucidaſſet: Hic ſuper mare ad dominum ambulauit. Staterē in ore piſcis inuenit. Claues regni celoꝝ a domino recepit. Solus inter apoſtolos:ut chriſtum a iudeis captū defenderet:gladiū exemit. Paſcendas oues a xp̄o ſuſcepit. Tria milia hominū in prima ſua predicatione die pētecoſtes cōuertit. Claudū cum ioanne erexit:& tūc quinq; milia hominū ad fidem perduxit. Ananie & ſaphire mortem predixit. Eneam paralyticū curauit. Corneliū baptizauit Tabitam ſuſcitauit. Vmbra ſui corporis infirmos ſanauit. Ab herode incarceratur:ſed ab angelo liberat. Hec ex euangeliis & act. apoſtoloꝝ. Cibus autē eius: ut ipſe in libro clementis teſtatur:panis ſolus cum oliuis & raro cū oleribus in uſu erat. Indumentū aūt tunica ſola cum pallio. In ſinu quoq; ſemper ſudarium portabat:ad tergendam inūdantiā lachrymaꝝ: quas memorans dulcis magiſtri preſentie cōtinere nō poterat. Eius geſta & paſſionē:marcellus eius diſcipulus & clemens:ac leo ſummi pontifices conſcripſerunt. ¶Cum petrus duos diſcipulos ſuos ad ꝑdicandū miſiſſet:& ipſi.xx.dietas iniſſent: unus illoꝝ defunctus eſt. Quod cum petrus altero ad ſe redeunte cognouiſſet:baculū ſuum eidem tradidit: & ſuper corpus defuncti ponendum mandauit. Quod cum factum eſſet: ille qui per dies.xl.mortuus iacuerat: reſurrexit. Hic dicit fuiſſe beatus martialis: uel ut alibi legitur ſanctus fronto:qui autem defunctus fuerat fuit pſbyter Georgius. ¶Beatus igitur apoſtolus poſtq̃ ſedem pontificalem.vii.annis antiochie tenuit ut dictum eſt ſupra in prima cathedra ſancti petri.xv.cal. februarii. Deinde hieroſolymam uenit: & cum ſimone mago conflictum habuit. Nam ipſe ſimon eo tempore erat in hieruſalem:qui ſe primam ueritatem dicebat: & ſibi credentes perpetuos effici aſſerebat:& nulla ſibi impoſſibilia aſtruebat. Seipſum autem ut deum adorādum ab omni mundo prophetabat. Dicebat quoq;: ꝙ cum puer eſſet:mater ipſius rachel nomine eum ut meteret ad agrum mittebat. Ipſe uero falci precipiebat:ut per ſe meteret :& decuplo ceteris per ſeipſam metebat. Serpentes quoq; eneos faciebat mouere:ſtatuas lapideas & lineas ridere:& canes cantare:que omnia demonum īcantationibus operabatur. Hic ergo cum petro diſputare ſtatuit:dieq; conſtituta petrus ītrauit & pacem aſtantibus nunciauit. Simon uero ſe ſua pace opus non habere reſpondit cum non ad pacem:ſed pugnam inſimul conueniſſent. Econtra petrus ſimonem redarguit:qui pacem audire recuſauit: cum in diſputationibus ueritas ad pacem captandam requiratur. Ad ſimon ſe deum & dei filium aſſerebat dicens ꝙ poterat per aera uolare: nouas arbores producere : lapides in panes conuertere: in igne ſine leſione durare: & omnia ſibi placita perficere. Contra hunc ergo petrus diſputabat: & omnia eius maleficia detegebat. Tunc ſimon uidens: ꝙ petro non poſſet reſiſtere : omnes libros artis magice : ne forte

magus ꝓderetur:in mare proiecit:& romam ut ibi
haberet:perrexit.Ibiqꝫ multū populum ſuis preſtigi/
is & apparētibus ſignis ad ſe traxit.Quod ubi petrus
cōparuit:ipſum uſqꝫ romā inſecutus eſt. ¶Quarto
igit̄ anno claudii petrus romā applicuit:& ibidē.xxv.
annis ſedit uſqꝫ ad annū ultimū neronis ceſaris: duos
quoqꝫ epiſcopos linū & cletū ſibi coadiutores aſſum/
pſit:unum intra urbis menia alium extra.Ipſeqꝫ pre/
dicationi inſiſtens multos conuertebat: & infirmos
q̄ plures curabat.Sed & caſtitatem multum commē
dans:q̄ttuor concubinas agrippe prefecti ad xp̄m cō/
uertit:que ad prefectū ulterius redire recuſabant:un/
de agrippa iratus contra petrū occaſionem querebat.
¶Poſt hec apparuit dominus petro:& eidē prenūcia
uit:ꝙ ſimon magus & nero ceſar contra ip̄m cogita/
rēt:ſed eū hortatus eſt:ne dubitaret:qa ſemꝑ ſibi aſſi
ſteret:& ſolatiū coapoſtoli pauli in craſtinū urbē in/
traturi eidē concederet.Dieqꝫ ſequēti paulus romam
ingreſſus petro adheſit:& ſecū predicare cepit.Petrus
quoqꝫ ſciens ſe proximū paſſioni in cōuentu fratrum
poſitus clementē ſibi ſucceſſorē in ep̄m ordinauit: &
in cathedra loco ſui licet diu renitentē ſedere coegit.
¶Simon aūt magus in tantū a nerone amabat̄: ꝙ ui
te eius & ſalutis & totius urbis cuſtos putabat̄.Qua/
dam die ante ceſarē aſſiſtens:eius effigies ſubito mu/
tabat̄:ut modo ſenior mō iunior appareret. Aliquan
do dū in conclaui cū nerone eſſet:demon in eius ſpe/
cie foris populo loquebat̄.Quapropter nero ip̄m ue
re dei filium exiſtimabat.Dixit etiā ſimon neroni: ut
ſe decollari mandaret:& die tertia reſurgens: ſe uere
dei filium comprobaret. Quod cū fieret: ſpiculator
putans ſe ſimonem decollare:arietem occidit. Simō
uero arte magica triduo latuit:& arietis membra col
ligens abſcondit:Sanguis autem animalis cōgelatus
remanſit.Die autem tertia ſe neroni oſtendit:& ſur/
rexiſſe aſſeruit:ac ut ſanguinē ſuum abſtergi faceret
imperauit.Quod nero uidēs obſtupuit:& ipſum ue/
rū deum exiſtimauit.Populus etiā eum reuerentes ei
dem ſtatuā erexerunt:& titulū eius noīs cōſcripſerūt
Petrus aūt paulus ad neronem introibāt: & ſimonis
fallacias cōfutabant.Addiditqꝫ petrus:ꝙ ſicut in chri
ſto ſunt due ſubſtantie.ſ.hominis & dei:ſic in ſimo/
ne hominis & diaboli.Simon uero petro cōminabat̄
ꝙ angelis ſuis preciperet:ut ſe de apoſtolo uindicarēt
Petrus uero ſe eius angelos non timere reſpondit. Et
cum nero ſimonem habere deitatem diceret: petrus
dixit:ut ſi uere deus eſſet:diceret:quid petrus cogita/
bat:& quid latēter ordinabat.& accedens ad aurē ce/
ſaris ſecreto ei dixit:ut panem hordeaceū ſibi occulte
deferri iuberet:quem ſibi oblatum petrus benedixit:
& ſub manica abſcondit:ac ſimonem:qui ſe deum di
cebat:quid factum fuiſſet interrogauit. E contra Si/
mon dicebat:ut petrus propalaret:quid ipſe ſimō in
mente reuolueret.Petrus uero reſpondit:ꝙ cogitatio
nē ſimonis ſe ſcire doceret: dum faceret: quod cogi/
taſſet.Iratus autem ſimon canes maximos aduocauit
ut petrum deuorarent.Qui cū mox uenientes in pe/
trum impetum feciſſent:ille panem benedictum eis
obtulit:& protinus eos in fugam conuertit. Sicqꝫ pe/
trus quod ſimon cogitauerat:non uerbis ſed factis ſe
cognouiſſe docuit:dicens ꝙ qui promiſerat contra ſe
angelos exhibituros canes exhibuerat:ut ſic oſtende
ret:ſe angelos nō habere diuinos ſed caninos. Ex hac
diſceptatione admodū ſimon cōfuſus eſt. ¶Poſt hec
cū ſimon ſe iactaſſet:ꝙ poſſet defunctos ſuſcitare: &
die quadam iuuenis mortuus ad tumulū portaretur
uocatis petro & ſimone hanc oēs populi ſententiam
firmauerunt:ut illū occiderent: qui mortuū excitare
nō poſſet.Tūc ſimon ſuis incantationibus fecit:ut ca/
put mortui agitaret̄.Et cum oēs petrū lapidare uel/
lent:Apoſtolus facto ſilentio dicebat:ut ſi defunctus
uiueret:per ſeipſum loqueret̄ & ſurgeret. Alioqn ſi/
mone a pheretro ſeparato phantaſma diaboli appa/
reret.Separato ergo ſimone a lectulo puer immobi/
lis permanſit.Petrus etiam a longe ſtans orone facta
iuuenē confeſtim in xp̄i nomine excitauit. Et cū po/
pulus ſimonē lapidare uellet:petrus pro eo īterceſſit:
& libeꝝ abire fecit.Tunc ſimon ad domum marcelli
diſcipuli petri canem maximū alligauit: ut petrū ad
diſcipulū ex more uenientē laceraret.Poſt modicū pe
trus uenit:& facto ſigno crucis canem exoluit. Canis
aūt omnibus blandiens ſolū ſimonem perſecutus in
ipſum inſiluit:& ut ſibi apoſtolus iuſſerat corpus q/
dem eius nō leſit:ſed ueſtes totaliter lacerauit: popu/
lus aūt & pueri ſimul cū cane illū tanq̄ lupū ex urbe
fugarunt.Cuius opprobrii pudorem nō ferens ſimō
per annum nuſq̄ comparuit.Poſt annū uero ad urbē
rediens:iteꝝ in neronis gratiam receptus eſt. Qui &
populum urbis cōuocauit:& ſe grauiter a galileis of/
fenſum perhibuit:& ideo diē ſtatuit: quo mundum
deſerens celum aſcenderet:quia non dignabat̄ in ter/
ris amplius habitare.Igit̄ die ſtatuta turrim excelſam
ſibi de lignis a nerone fabricatam aſcendit:& corona
tus lauro uolare cepit.Apoſtoli aūt ad inuicem cōdi/
xerunt:ut paulus oraret:& petrus imperaret. Cū au/
tem nero ſimonē deum aſſereret:& apoſtolos ſedu/
ctores diceret.Paulus aūt petro ſuaderet:ut iā domi/
ni iuſſa perficeret:eo ꝙ chriſtus illos ad ſe uocaret. Pe
trus ſurrexit:angelos ſathane per chriſti nomen adiu
rauit:ut ſimonē amplius nō ferrens:ſed ad terrā cor/
ruere permitterent.Et continuo dimiſſus corruit:&
fractus membris omnibus expirauit.Nero aūt ſe talē
uirum perdidiſſe doluit:& apoſtolos detentos in ma
nibus paulini uiri clariſſimi tradidit. Qui eos reclu/
ſit in cuſtodia mamertina ſub cura militum proceſſi
& martiniani:ubi per menſes.ix.detenti ſunt:ubi etiā
beatus apoſtolus.xlix.milites ibidem detentos cōuer
tit:& fonte de petra ꝓducto baptizauit: ut ſupra di/
ctum eſt in eoꝝ paſſione pridie idus martii: cōuerſi
ſunt etiā ad xp̄m:proceſſus & martinianus ut dicet̄
in eoꝝ paſſione.vi.nonū iulii:unde & poſt menſes.ix.
carcerem aperuerunt & apoſtolos dimiſerunt. ¶Pe/
trus autem multa fratrum inſtantia ex urbe diſceſſit
& cum ueniſſet ad portam: que nunc dicitur ſancta
maria ad paſſus uia apia:uidit ſibi chriſtum occurrē/
tem:& ait.Domine quo uadis:qui reſpōdit:uenio ro
mam iteꝝ crucifigi.Statiqꝫ dominus diſpuit: & eius
adhuc ueſtigia marmori īpreſſa cernunt̄. Petrus igit̄
cū hoc de paſſione ſua dictum intelligeret rediit.Et a
miniſtris neronis captus p̄fecto agrippe p̄ſentat̄:& fa
cies eius ſicut ſol refulſit:paulus etiā ſimul cum eo ca
ptus eſt.Tunc iubente nerone agrippa p̄fectus in eos
ſententiam tulit:ut ambo quidē more romano pri/
us flagellis cederentur.Deinde paulus:qui ciuis erat

romanus: capite trūcaret. Petrus uero tanq̃ alienigena crucifigeretur. Qui dato ſibi pacis oſculo abinuicē ſeparant. Paulus decollatus eſt ad aquas ſalinas in uia oſtieñ. Petrus aūt in uaticano naumachie iuxta palatium neronianū crucifixus eſt. ¶ Petrus igitur cum ueniſſet ad crucem: rogauit milites: ut uerſo deorſum capite crucifigeretur: aſſerens non eſſe dignum: ut ipſe diſcipulus eo modo in patibulo ſtaret: quo Chriſtus magiſter in cruce pependit. Tūc illi crucē uerterūt: & pedes ſurſum manus autem deorſum confixerunt. Populus uero furore repletus uolebat neronem & p̄fectū occidere: & apoſtolū liberare. Qui eos rogauit ne paſſionē ſuā īpedirent. Dominus aūt apuit oculos eoꝝ: qui aderāt & deflebāt: & uiderūt angelos ſtātes cū coronis roſaꝝ & lilioꝝ: & petrū confortantes: xp̄m etiā aſſiſtentē & librū apertū tenentē: & q̄cquid petrus populo p̄dicabat: ex ipſius libri ſcriptura ſumebat: uidēs ergo petrus ꝙ fideles eius gloriā uidiſſent: orōnē premiſit: & gr̃as agens deo: ꝗ fideles cōmendās ſpiritū emiſit. iii. cal. iulii: quo ipo die & eodē anno (ut eccleſia tenet) coapoſtolus eius paulus decollatus eſt: ut īfra in eius paſſione dicet. Cuius corpus a mercello & apuleo eius diſcipulis de cruce depoſitū in uaticani loco ſepultum eſt. ¶ In ipſa autem die petrus & paulus dionyſio apparuerunt: ut ipſe teſtatur: manu ad manum portam urbis intrantes: induti ueſte luminis & coronis claritatis ornati. Nero autē pro hoc & aliis commiſſis ſceleribus a populo furente ex urbe pulſus manu ſe ꝓpria peremit. ¶ Tēpore cornelii pape greci furati apoſtoloꝝ corpora illa exportabāt. Sed ſtatim facto terremotu nimio demones in idolis habitantes clamabant: ꝙ dii romanorum exportarētur. Quapropter fidelibus de apoſtolis: paganis uero de ſuis diis intelligētibus multitudo armatoꝝ illos inſequit: unde greci timētes apud catacūbas apoſtoloꝝ corpora in puteū ꝓiecerunt. Que a ſancto cornelio inde leuata & in eiſdē locis: unde ablata fuerant depoſita fuerunt: ubi iacuerunt uſq; ad tempora ſilueſtri pape: quando utriq; ipſoꝝ edificata baſilica ad ipſoꝝ eccleſias ſunt tranſlata: ut dicetur infra in dedicatione ipſaꝝ baſilicaꝝ. xix. cal. decembris.

¶ De ſancto Paulo apoſtolo doctore gentium. Cap. XXIII.

Paulus apoſtolus predicator & doctor gētium de tribu beniamin tarſo cilicie oriūdus gamalielis doctoris diſcipulus: poſt ſui conuerſionem multas perſecutiones paſſus eſt: multaq; miracula operatus: quas hilarius enumerat dicens. Paulus apoſtolus in philippis uirgis cedit & in carcere poſitū: & in ligno pedibus affigit. In liſtris lapidat. In iconia & theſſalonica ab emulis ꝑſequit. In epheſo feris dat. In damaſco per muꝝ in ſporta dimittitur. In hieruſalem ceditur: ligatur: īſidiatur: criminatur. Nauigans in italiam periculo eripitur. Romam ueniens ſub nerone iudicatur & occiditur. Apoſtolatum inter gentes accepit. Quendam contractum in liſtris extendit. Iuuenem qui de feneſtra ceciderat & expirauerat ſuſcitauit: & multa alia miracula fecit: Apud mitylenem inſulam uipera manu eius inuaſit: ſed nihil eum leſit: quin potius ipām in ignem excuſſit. ¶ Refert aimo: ꝙ paulus a pullorum cantu uſq; ad horam quintam labori manuum inſiſtebat: deinde predicationi reſiduo lucis uacabat. Reliquum temporis comeſtioni ſomno & orationi expendebat. ¶ Veniens ergo romam cum nero nondum eſſet in imperio confirmatus: & etiam audito ꝙ de lege iudeorum & fide chriſtiauorum inter paulū & iudeos queſtio uertebatur: non multum inde curauit: & ſic paulus quo uolebat libere ibat: & libere predicabat: hieronymus etiam libro de uiris illuſtribus ait: ꝙ paulus ſecundo anno neronis romam uinctus mittitur: & per biennium in libera manens cuſtodia aduerſus iudeos diſputauit. Deinde a nerone dimiſſus euangelium in occidentis partibus predicauit. Ac deinde romam rediit. Eius autem ſapientia & religio ubique diuulgabatur: & ab omnibus admirabilis habebatur. Multos etiam de domo ceſaris ſibi in amicitiam copulauit: & eos ad chriſtum conuertit. Cum ſeneca neronis preceptore ſingularem amicitiam habuit: eique plures epiſtolas direxit: & ab eo ſuſcepit. Quedam etiam ſcripta eius coram ceſare recitata ſunt: & mirabiliter commendata. Senatus etiā de illo non mediocria ſentiebat. ¶ Quadam die cum paulus in ſolario circa ueſperas predicaret: pincerna neronis nomine patroclus iuuenis imperatoris dilectus: ut paulum propter multitudinem commodius audiret: feneſtram aſcendit: unde dormitans cecidit: & fractis ceruicibus expirauit. Quod audiēs nero plurimum doluit: & alium ſibi in officium ſurrogauit. Paulus uero per ſpiritum hoc cognoſcens: iuſſit defuncti corpus ſibi deferri. Quem allatum continuo ſuſcitauit: & ad ceſarem cum ſociis ſuis miſit. Nūciatur imperatori patroclum pre foribus aſtare. Quod nero audiens expauit: eumq; ad ſe ingredi recuſauit: ſed tandem ſuaſus ab amicis intrare permiſit. Et interrogans an uiueret: illeq; dum ſe uere uiuere diceret: & a domino ieſu chriſto ſuſcitatum perhiberet: qui eſt rex omnium ſeculorum: qui & deſtruet omnia regna mundi: & ſolus in eternum regnabit. Nero eidē alapam dedit: interrogans an illi regi militaret. Cū autem patroclus & alii quinq; milites ſe xp̄o domino militare dicerēt: iuſſit nero illos in carcerē trudi: ut nimium torqueret: quos nimis ante dilexerat. Oēs quoq; chriſtianos fecit inquiri: & ſine interrogatione per uaria tormēta puniri: inter quos paulus uinctus ad neronem adductus eſt. Cū autem nero ipſum interrogaſſet: cur milites ſuos ſibi ſubtraheret: Reſpōdit paulus: nedū ex urbe ſed uniuerſo orbe milites regi xp̄o congregaſſe: qui tāte extat potentie: ut iu

dex omnium ueniat:& mūdi machinam per ignem
reſoluat.Hec audiens nero:ira ſucceſus: quia mun/
dum per ignem paulus dixerat reſoluendum omnes
chriſtianos iuſſit igne cremari.Paulum uero uti reū
maieſtatis capite truncari. Et cum multi chriſtiani
romani occiſi eſſent:populus cum furore ad palatiū
irruit:& contra ceſarem inclamare cepit:unde impe/
rator timens edictum mutauit:ut nullus chriſtianos
tāgeret:donec de illis plenius iudicaret. Quapropter
paulus iterum neronis cōſpectui preſentatur: quem
nero turbatus & exclamans ſine mora decollari iuſ/
ſit.Paulus uero eidem predixit: ꝙ modico tempore
patiens chriſto eternaliter uiueret.Et in huius certi/
tudinem promiſit apoſtolus:ꝙ abſciſſo ſibi capite ui
uus ceſari appareret:ut ſic chriſtum dominum uite
& mortis intelligeret:& his dictis ad locum ſupplicii
ducebatur. Cum autem tres milites ſcilicet lōginus:
megiſtus:& aceſtus eum interrogarent:quis eſſet ille
rex:quē paulus tanūt diligeret:ut pro ipſo mortē li/
bēter ſubiret. Paulus eiuſdē chriſtum annunciauit:
& ad fidem conuertit. Et querentibus illis quo mo/
do ſaluari poſſent: ordinauit eiſdem:ut mane ad lo/
cum decollationis eius uenirent:ibique duos diſcipu
los titum & lucam orantes inuenirent: qui cauſa co/
gnita illos baptiſmatis unda perfunderent: & eterni
regni coheredes efficerent. ¶Poſt hec cum ab aliis
militibus a nerone miſſis ad mortem pauli accele/
randam ipſe ad ſupplicium duceretur:paulus in por
ta oſtienſi obuiauit plautille diſcipule ſue: que alio
nomine lemobia dicebatur:que flens ſuis ſe oratio/
nibus commendauit: cui paulus uelum: quo caput
eius tegebatur:mutuo petiit: ut inde oculos ſuos li/
garet:ne mortem uidens paueſceret:ipſumqꝫ ſibi de/
collatus reſtitueret:quod dum ei tradidiſſet: ipſam
carnifices irridebant:quod precioſum ei uelum tra/
deret:quod ſibi mortuus minime reddere poſſet.Cū
ergo ad locum paſſionis ueniſſet: ad orientem uer/
ſus & manibus in celum extenſis diutiſſime cum la/
chrymis patria uoce orauit:& gratias egit. Poſt hec
uale faciens fratribus:oculos ſibi uelo ligauit: & ge/
nua flectens collum tetendit.Sicque decollatus ſpiri/
tum deo tradidit tertio calendas iulii. Mox quoque
caput eius a corpore exiliens: ieſus chriſtus: qui ſibi
tam dulcis in uita fuerat:& quem tam crebro nomi/
nauerat: hebraice tertio clara uoce perſonuit. De
eius quoque corpore unda lactis uſque in ueſtimen/
ta militis exiliuit:& poſtea ſanguis manare cepit. In
aere lux immenſa emicuit: & de corpore odor ſua/
uiſſimus emanauit. Caput autem abſciſſum tertio
ſaltauit:& in uno quoque ſaltu fons de terra ſcaturi/
it:qui uſque in preſens manant in teſtimonium eius
mirifice paſſionis.¶Reuertētibus autem militibus
lemobia uelum ſanguine cruentum oſtendit: eiſque
dixit:ꝙ eadem hora petrus & paulus urbem intraue/
rant ueſte preclara induti:& coronis radiantibus or/
nati:pauluſqꝫ iuxta promiſſum uelum ſibi reſtitue/
rat comodatum.Quo miraculo tres milites conuer/
ſi:adhuc magis in domino crediderunt:& a tito & lu
ca baptizati ſunt:ut infra in eorum paſſione dicetur.
vi.non.iulii.¶Audiens nero: que contigerant:uehe/
menter extimuit:& de his cum amicis loqui cepit.Et
ecce paulus ianuis clauſis ante ceſarem ſtetit: ſeqꝫ ui/
uentem iuxta promiſſum aſſeruit: ſed neroni eter/
nam mortem comminatus fuit:& his dictis diſparu/
it.Nero autem ex timore nimio uelut amens amico/
rum conſilio patroculum & omnes uinctos chriſtia/
nos abſoluit: & liberos abire permiſit. ¶Caput au/
tem pauli in quadam ualle proiectum eſt: pre multi/
tudine ibidem decollatorum inueniri nō potuit.Cor
pus autem a tito & luca in ipſo loco ſepultum fuit.
Cum autem poſt decurſum temporis fouea munda/
retur:quidam paſtor caput pauli in uirga leuauit: &
iuxta caulas ouium pro ſigno poſuit: uiditque ſuper
caput per tres noctes continuas miram refulgere lu/
cem.Quod cum epiſcopo urbis nūciatum eſſet: chri
ſtiani putantes hoc eſſe caput apoſtoli:egreſſi omnes
cum pontifice caput attulerunt: & hanc ſententiam
condixerunt:ut caput ad pedes corporis poneretur:
& diuina clementia implorata:ſi caput pauli eēt:cor/
pus miraculoſe conuerteretur:& collum capiti iun/
geretur.Et ecce cunctis orantibus & ſtupentibus cor
pus ſe uertit:& in ſuo loco capiti ſe coniunxit. Et ſic
omnes deum benedixerunt:& hoc eſſe caput apoſto/
li ueraciter cognouerunt.Hec dionyſius.

¶De ſanctis martyribus Marcello & Anaſtaſio. Cap. XXIIII.

MArcellus martyr una cum anaſtaſio uiro
militari apud caſtrum argetomaceū pro
fide chriſti comprehenſus & in confeſſio
ne domini uterqꝫ ipſorum inuictiſſimus
inuentus ab infidelibus capite plexus eſt tertio calen/
das iulii:ut dicit ado.

¶De ſancto Caſſio epiſcopo. Cap. XXV.

CAſſius epiſcopus narnieñ apud eandem
urbem claruit tempore totille regis go/
thorum qui prefato regi narnium ueni/
enti occurrit.Cui quia ex natura facies ru
bere conſueuerat.Hoc rex totilla non conſperſionis
eſſe credidit:ſed aſſidue potationis:eumqꝫ iccirco de/
ſpexit.Sed deus omnipotens:ut quantus eſſet: qui cō
temnebatur:oſtenderet:continuo in campo narnien
ſi:ubi rex erat:coram omni exercitu malignus ſpiri/
tus ſpatharium eius inuaſit:eumque uexare crudeli/
ter cepit.Qui cum ante regis oculos ad ſanctum epi/
ſcopum eſſet adductus:hunc ab eo uir domini facto
ſigno crucis expulit:qui in eum ingredi ulterius non
preſumpſit. Sicque ab illo die rex barbarus uirum
dei cepit uenerari ex corde: quem deſpectum prius
iudicabat ex facie.Hic quotidianas hoſtias deo offe/
rebat:& omnia:que habere poterat: in elemoſynas
pauperum tribuebat.¶Quadam uero nocte domi/
nus per uiſum cuidam eius preſbytero apparuit ei/
que dixit:ut ad epiſcopum pergens diceret:quatenus
ea que ceperat ageret:nec ab īcohatis deſiſteret: quo/
niam in natale apoſtolorum ad ſe ueniret:& tunc ſi/
bi mercedem ſuam redderet.Sed quia dies apoſtolo/
rum uicinus erat:preſbyter epiſcopo indicare uiſio/
nem timuit.Alia nocte chriſtus iterum rediit:& ino/
bedientiam preſbyteri increpans: iuſſa iterum im/
poſuit. Sed dum preſbyter pergeret: & epiſcopum
infirmatum audiſſet:iterum uiſionem referre diſſi/
mulauit:uiſione igitur tertia dominus apparuit: uer
bera uerbis addidit:& preſbyterum tam diſtricta ce/
de mactauit:ut uulnera liuoris corporaliter impreſ/

ſa uiſionem per ſpiritum habitā confirmarent. ¶ Veniens autem preſbyter ad eccleſiam ſancti iuuenalis epiſcopum celebraturum iuenit:eumq; ſecretius uocans uiſionem aperuit:& uulnera uerberibus inflicta monſtrauit. Quod ſanctus audiens ex illo iam die lucra pietatis perauxit:uerum cum ſibi conſuetudo eſſet annis ſingulis die apoſtolorum natalitio romam uenire:hac uiſione ſuſpectus tunc uenire iuxta morē noluit. Eiſdemq; diebus quaſi de ſua nece ſecurus ſolicitus fuit. Sicq; reuoluto poſtmodum anno & deinceps annis ſingulis uſq; ad ſeptimum:eo ipſo tempore in mortis ſue expectatione ſuſpenſus fuit. Iā quoq; quodammodo de uiſionis ueritate deſperauerat. Cū ecce anno ſeptimo dum ſacras apoſtolorum uigilias incolumis celebraſſet:dolor eum corporis in uigiliis attigit:atq; in die apoſtolorum celebrare poſſe recuſauit. Sed magna populi compulſus inſtantia:eccleſiam intrans:ut potuit ſacrificium obtulit: moxq; ad lectulum rediit. Et cum circunſtantes clericos diuinis colloquiis admoneret. Inter uerba exhortationis terribili uoce clamauit. Hora eſt:moxq; aſſiſtentibus ipſe ſuis manibus linteum dedit: quod ſibi ex more morientium contra faciem tenderetur:quo extenſo: ipſe ſpiritum emiſit. iii. cal. iulii. Et ſepultus eſt in eccleſia ſancti iuuenalis ad cuius tumulū miracula crebra diuinitus fiunt. Hec gregorius. iii. dialogorum capitulo ſexto & libro. iiii. cap. lviii.

¶ De cōmemoratione ſancti Pauli. Cap. XXVI.

COmmemoratio ſancti pauli apoſtoli ab eccleſia celebratur pridie cal. iulii nō ꝙ eo die paulus apoſtolus fuerit paſſus: qa ut dictū eſt:paſſus fuit eodē die eiuſdē anni: quo & petrus apoſtolus occiſus eſt:ut tenet expreſſe hieronymus:& multi doctores. Sed qa feſtū utriuſq; apoſtolorum eadem die quo ad officium nō poterat celebrari & inconueniens erat:ut alter ipſorum careret officio ſingulari:ordinauit gregorius papa:ut ipſa die qua paſſi fuerant fieret:quo ad officium ſolennitas petri:& ſequenti die commemoratio pauli: tum quia petrus maior eſt dignitate:tum quia prior conuerſione:tum quia priuatum obtinuit rome:licet autem petrus paulo ſit maior dignitate in eccleſia militante:non tamē maior ſanctitate:nec etiam maior in gloria credit' eſſe in eccleſia triumphāte:unde notandū:ꝙ quādoq; paulus dicitur minor petro: quādoq; maior:quandoq; equalis. Reuera enim minor eſt dignitate:maior predicatione:equalis ſanctitate.

¶ De ſancta Lucina diſcipula. Cap. XXVII.

LVcina diſcipula apoſtolorum ciuis nobiliſſima romana fuit:que a beatis apoſtolis petro & paulo cōuerſa:baptizata:& docta:de facultatibus ſuis multa ſanctorum neceſſitatibus miniſtrauit. Plurimos quoq; martyres in ſuo predio in quadam crypta ſepeliuit. Demū & ipſa in ſancta chriſti cōfeſſione uirtutum operibus pollens quieuit in chriſto. Sepulta in eadem crypta: in qua plures martyres ſepelierat pridie cal. iulii.

¶ De ſancta Lucina martyre. Cap. XXVIII.

LVcina martyr nobilis matrona romanorum tempore diocletiani & maximiani in urbe claruit: que plurium ſanctorum martyrum corpora in ſuo predio ſepeliuit:inter que ſanctorum cyriaci:largi: & ſmaragdi: nec non beati ſebaſtiani cadauera honorifice cōdidit. Et ſanctis chriſtianis pauperibus multa de ſuis facultatibus miniſtrauit. Et poſt hec omnia de omni ſua facultate eccleſie romane donationē fecit. Quod ubi imperator maximianus audiſſet: ipſam proſcriptione damnauit. Beata autem lucina rogauit beatū marcellum urbis rome epiſcopum:ut domum ſuam eccleſiam conſecraret: quod ille cum omni deuotione adimplere curauit. Sicque lucina in exilium acta poſt diutinos agones in pace requieſcens felicem animam domino commendauit.

¶ De ſancto Martiale epō. Cap. XXIX.

MArtialis diſcipulus chriſti & epiſcopus ſtephani protomartyris conſanguineus patre marcello & matre heliſabet de tribu beniamin ortus:unus fuit ex ſeptuaginta duobus diſcipulis chriſti: & a beato petro apoſtolo baptizatus. Hic enim ille puer fuiſſe dicitur:qui habebat quinq; panes hordeaceos:& duos piſces: ex quibus dominus quinque milia hominum in eremo ſatiauit:ut dicitur Ioannis ſexto. Hic etiam in ultima cena domini cum diſcipulis facta miniſter aſtitit: & cum chriſtus pedes diſcipulorū lauaret: ipſe aquā in peluim famulatus officio miniſtrauit. Et poſt aſcēſionem domini beato petro in iudea quinq; annis deinde in antiochia annis ſeptem adheſit: & cum eodē anno quarto claudii romam uenit: & anno integro ſecum permanſit. Poſt hec beatus petrus a chriſto ſibi apparente per uiſionem monitus. Martialem eius diſcipulum miſit ad gallias predicandas: eidemque alpinianum & auſtriclinianum comites aſſignauit: q ordinatus epiſcopus ad partes illas acceſſit:& duodecim angelis ſibi continue aſſiſtentibus galliarum oppida circuit:& per annos ſex in lemouiceū prouincia predicauit:ubi ſex mortuos ſuſcitauit: cecos illuminauit:claudos erexit:mutis loquelam tribuit: obſeſſos a demonibus liberauit:& alia multa & maxima miracula perfecit. Eccleſias in honore ſaluatoris: & dei genitricis:& ſancti ſtephani protomartyris & ſancti petri:& ſancti andree apoſtolorum in ipſis partibus dedicauit: omnemque idolorum culturam & ſpurcitiam elimauit. Ingreſſus autem oppidū lemouiceū:cum quendam phreneticum nobilis ſuſanne matrone filium ſanaſſet:ipſum cum matre & ſorore uirgine nomine ualeria & aliis ſexcentis ad chriſtum conuertit. Quem dum idolorum pontifices detentū duro carceri mancipaſſent:omnes ipſi ictu fulminis ſubito extincti ſunt. Ipſe uero luce de celo diuinitus illapſa confortatus:ianuis quoque carceris reſeratis eductus eſt. Cum autem inſtantia populi ſacerdotes templorum fulmine peremptos ſuſcitaſſet:ipſiq; eorum:que in alio ſeculo uiderant: teſtimonium perhiberent:tam ipſi omnes q̄ alia multitudo gētilium numero. xxii. milia domino crediderunt. ¶ Mortua autem ſuſanna predicta: ualeriam eius filiam deo uirginem dedicauit:que cum a Stephano duce aquitanie in connubium poſtulata:eidem nubere nollet: ab eodem tenta ipſiuſque iuſſu decollata eſt. Statimque corpus truncum caput manibus ſumens uſque ad altare:ī quo ſanctus epiſcopus miſſam celebrabat: ſtupentibus cūctis acceſſit:& ibidē cadens expirauit.

Sed & uirginis percuſſor angelos uidit:eius ad celos animam deferentes. Que cum omnia carnifex duci ſtephano nunciaſſet:& confeſtim coram illo corruēs expirauit. Martialis uero lictorem mortuum ſuſcitauit:& ducem cum quindecim milibus uirorum ad chriſtum conuertit:qui eccleſiam ſancte ualerie fabricauit:& ipſam honorifice ibidem tumulauit. ¶Poſt hec autem martialis ad beatum petrum reuiſendum romam perrexit:& cum eo iam ſene per aliquod ſpatium temporis commoratus eſt: inde ad eccleſiam ſuam rediit. Et dum eēt in itinere:quidam hildebertus comitis archadii filius a diabolo in flumine proiectus & necatus eſt. Quem ſanctus martialis a mortuis excitauit:& tres demones:qui eum prefocauerūt in ſpecie nigrorum ethiopum oſtendit:multoſq; cōuertit. ¶Deinde in ciuitate lemouicenſi mulier quedam uirum ſuum paralyticum baculo uiri ſancti tetigit:qui mox incolumis ſurrexit. ¶Idem etiam baculis in urbe burdigallenſi multis domibus igne flagrantibus incendio oppoſitus flammas continuo ac penitus excuſſit. Multaq; & maxima alia miracula ꝑ eum deus oſtendit. Tandem ante dies.xv. exitus ſui chriſto domino ſibi apparente:& ipſum ad regna celeſtia uocante ad eccleſiam perexit: miſſaq; celebrata populum de omnibus docuit & uale faciens fratribus in pace quieuit pridie calen.iulii. Anno a paſſione domini.lxxiiii. ueſpaſiani uero auguſti anno.iii. epiſcopatus autem ſui.xxviii. Qui & lemouice quieſcit & multis uirtutibus & ſignis pollet.

¶De ſanctis Alpiniano & Aſtricliniano preſbyteris. Cap. XXX.

Alpinianus & aſtriclinianus preſbyteri diſcipuli ſancti martialis & eiuſdē cooperatores predicationis multo tempore extiterāt. Et tam ſermonum q̄ ſignoꝝ gloria nō mediocriter claruerunt. Qui & ꝑdicatiōis officio fideliter peracto apud eandem ciuitatem lemouicēn in domino quieuerunt. Quoꝝ feſtum recolitur pridie cal.iulii:ut ait ado in martylogio ſuo.

¶De ſancto Aaron ſacerdote. Cap. XXXI.

Aaron ſacerdos primus & pontifex ſecundū legē frater moyſi filius amrā de tribu leui & iochabel eius coniugis: q inter patres ſanctos ueteris teſtamēti eccleſiaſtici .xlv. plurimum cōmendatur:populum iſrael de terra egypti una cū germano eduxit:& coadiutor ducatus moyſi:per quadraginta annos in eremo fuit. Ipſe enī uti eloquētiſſimus a domīo datus eſt moyſi:qui erat impeditus in lingua:ut eſſet os eius ad populum: dominus enim moyſi precipiebat:& ipſe aarō uerba dei narrabat:atq; populo uel pharaoni ex ore moyſi cuncta quaſi internuncius referebat. Sicut habetur exodi .iiii.capi. Ipſe etiam cum moyſe pharaoni aſtitit: & ſigna dei oſtendit. Nam & prima tria ſigna plagarum: quibus egyptus percuſſa eſt: per manum aaron dominus fecit. ¶Poſtq̄ autem populus iſrael mare rubrum trāſiuit:ut hec omnia copioſius in geſtis moyſi tractabuntur pridie nonā ſeptembris. Et moyſes in montem ſinai iuſſu domini legem accepturus aſcendit:ubi & diebus.xl. ſine cibo corporeo permanſit: cū moyſes in monte moram faceret redeundi:populus impatiēs deos itineris duces ab aaron & hur:quos ille ſui loco reliquerat inſtāter poſtulauit. Quibus hur reſiſtens ſputis ab ipſis (ut dicitur) ſuffocatus eſt: unde aaron timore coactus eſt auꝝ & argentū eoꝝ petiit:que in ignē ꝓiecit:& egreſſus eſt uitulus cōflatilis inſtar bouis:quē in egypto adorauerant: demone opere hoc agēte:quē & populus ſolēnizans: & hoſtias offerens adorauit. Quod cū dominus moyſi reuelaſſet:& populi diſperſionē cōminatus eſſet: moyſes pro populo īterceſſit:& placato domino de mōte deſcēdit:uiſoq; tāto ſcelere:tabulas legis ſibi a domino datas indignatus cōfregit:uitulū quoq; cōbuſſit:puluerem q; in aquā conſperſit:& ex ea populo potū dedit. Cūq; ut tradit ioſephus auctores ſceleris cognouiſſet:ex colore auri potati:qui miraculoſe apparuit in barbis eorum:filios leui ſibi ad ultionem adiūxit: & ex illis quaſi uiginti triamilia occidit. Cūq; accuſaret aaron:q; populum exaudierat:ille ſe excuſauit ꝑ timuiſſe populum:quia ꝓnus erat ad malū:hoc exodi.xxxii.capi. ¶Poſt hoc ut habetur leuit.ix. moyſes de mādato domini aarō & q̄ttuor filios eius: nadab: abiu: eleazar & itamar:prius aq̄ lotos: oleo ſanctificationis perunxit & ſacerdotes ad miniſteria ſacrificioꝝ conſtituit. Quorum omnium aaron ſummus & primus fuit. Cui ſolo ſemel in anno tantū in ſancta ſanctoꝝ ingredi licuit. Dies aūt conſecrationis aaron & filiorum eius fuit dies octauus anni ſecundi egreſſionis filiorum iſrael ex egypto. Et cum aaron precepto domini hoſtiam in altari poſuiſſet ignis diuinitus adeo egreſſus ſacrificium primitus inflammauit. Et ſeruatus eſt ignis iſte perpetuus per generationes uſq; ad tranſmigrationem babylonis. Eadem die nadab & abiu filii aaron iam ſacerdotes conſecrati:quia igne alieno thus obtulerunt:igne diuino conſumpti ſunt. Quos aaron & alii duo filii eius lugere prohibiti ſunt:propter unctionis ſanctitatem & diuini iudicii reuerentiam:tamen ſepelierunt eos cognati eorū. ¶Poſt hec aūt ut ſcribitur numeri.xvi.ca. &.xvii. cū chore filius iſuar fratris amrā uides fratrueles ſuos honoratos:alterum ſacerdotio alterum ducatu populi inuidit:& murmurās contra moyſen & aaron.ccl. de leuitis ſecum humit:& dethan & abiron potiores rubenitarū ſibi adiunxit:& ſeditionē in populo excitauit. Quos omnes miraculoſe cum uxoribus & filiis & familiis ac omni eorum ſupellectile terra ſe apiens abſorbuit:propter qđ populus in furorem excitatus moyſen & aaron uti multitudinis interfectores lapidare uoluit. Eiſq; ad tabernaculum fugientibus: ignis a domino egreſſus populum deuorare cepit: & quattuordecim milia ac ſeptuaginta de popu

lo interfecit. Tunc aaron ad ſuggeſtionem moyſi: tollens thuribulum hauſit ex altari ignem diuinum: & poſito thymiamate cucurrit cito ad populum: ſeq; īter uiuos & mortuos incēdio oppoſuit: & pro eis orauit: confeſtimq; plaga ceſſauit. ¶ Adhuc autem non ceſſante tumultu ſuper ſacerdotio aaron: eo ꝙ dicerent filii iſrael etiam ex aliis tribubus dignos reperiri: qui ſacerdotio fungerentur: tulit moyſes ex mandato domini. xii. uirgas a principibus duodecim tribuum: & in una quaq; ſcripſit nomē principis & tribus ſue. Nomen autem aaron ſcripſit in uirga leui: quas compoſuiſſet in tabernaculo coram domino: ſequēti die inuenit uirgā aaron germinaſſe: & amigdala cum foliis produxiſſe. Quo ſigno ordināte deo: aaron ſacerdotium firmiſſime poſſedit: que etiā uirga in teſtimonium ī tabernaculo repoſita fuit. ¶ Cū autem populus per annos quadrageſimo in deſerto fuiſſet: & dominus moyſen & aaron ne terram promiſſam ingrederētur: decreuiſſet: eo ꝙ ipſum ad aq̄s contradictionis non ſanctificaſſent: ut habetur numeri. xx. & dicetur in geſtis moyſi. Mandauit deus: ut aaron pergeret ad populum ſuum. Qui aſcendit in montem or cum moyſe fratre ſuo: & eleazar filio ſuo: ubi moyſes pontificem aaron omni ſacerdotali cultu indutum exuit: & leazar induit. Quo facto cōfeſtim aaron in ipſo monte occubuit calen. iulii: ubi ſepulture eius adhuc locus oſtenditur. Et fleuerunt eum filii iſrael. xxx. diebus. Hec unde ſupra: & ex dictis ioſephi & hieronymi: ex hiſtoria quoq; ſcholaſtica: nec non ex chronicis guilelmi.

¶ De ſancta Maria ꝓphetiſſa. Cap. XXXII.

MAria prophetiſſa ſoror aaron & moyſi intra numerum ſanctarum matrum ueteris legis a ioſepho non immerito computatur: qa ut ſacra ſcriptura exodi. xv. inuenire uidetur: ſicut moyſes inter mares iſrael filios ſic & maria inter feminas pro ſuo modulo ducatum obtinuit: ex quo ſolo ſanctificata fuiſſe uidetur. Nec enim decens fuit: ut tanto populo quis in utroq; ſexu niſi ſanctus preeſſet. Vnde & poſtquā ſubmerſo pharaone in rubrum mare cum omni exercitu ſuo: moyſes canticum exametrorum carminum ſcilicet Cantemus domino compoſuiſſet: ipſumq; primo cum uiris decantaſſet. Maria deinde chorum mulierum ducens: ſumpto muſicali tympano: canticum ipſum repetiuit: & domino pro uictoria laudes egit. ¶ Sed cū poſt annos aliquot: ut habetur numeri. xii. Dum eſſent filii iſrael in deſerto in loco: qui dicitur aſtaroth: & aaron & maria contra moyſen murmuraſſent: & ſe ei de ſanctitate pari iactaſſent. Iubente domino ipſi tres ad hoſtium tabernaculi acceſſerunt. Quibus deus in nube maieſtatis apparuit: & mariam lepra percuſſit. Que tamen poſt dies ſeptem moyſe pro ipſa orante: eaq; penitentiam agente: ſanata fuit: & aaron a domino ueniam de contumelia poſtulauit. ¶ Anno uero quadrageſimo egreſſionis filiorum iſrael de egypto: populo adhuc per deſertum agente: mortua eſt maria in cades: & ſepulta in monte ſin: quo autē die dormierit: expreſſum non habetur: iccirco aaron fratri ſuo eius memoria copulatur. Hec numeri. xx. & aliis locis quibus ſupra.

¶ De ſcō Eleazar ſacerdote. Cap. XXXIII.

ELeazar ſacerdos filius aaron: patri in ſacerdotium ſucceſſit: ut ſuperius dictum eſt. Hic enim ut habetur in libro ioſue in pluribus locis cū ioſue duce populi iordanē tranſiuit: terram ꝓmiſſam acquiſiuit: & eam per ſortes duodecim tribus filioꝝ iſrael mādato dei diuiſit: ſacrificia pro populo ſecundum legem a deo datam obtulit: & in tabernaculo domini cum filiis ſuis iugiter miniſtrauit. Et poſt obitum moyſi modico tempore populum rexit. Et poſt hec ſanctitate plenus in pace quieuit: & ſepultus eſt in gabaa: que data fuerat ſibi & filiis eius in monte effrai. Hic & ſi non expreſſe: tamen ſatis tacite inter ſanctos patres eccleſiaſtici. xlv. numeratur: ubi patris premiſſis laudibus: phinees filius eius tertius in gloria nominatur: ut ſic inter ſacerdotes & glorioſos primus & tertius expreſſe: ſecundus uero tacite numeratus intelligatur.

¶ De ſancto Phinees ſacerdote. Cap. XXXIIII.

PHinees ſacerdos eleazar ſucceſſor & filius eccleſiaſtici. xlv. cap̄. & primo machabeoꝝ. ii. inter ſanctos patres ueteris teſtamenti commemoratus eſt. De quo illud memorabile habetur numeri. xxv. ꝙ cū populus iſrael moraretur in ſethim: & multi ex ipis cum filiabus moab fornicationi eſſent: & ad ſuggeſtionem earum beelphegor deo ipſarum ſacrificia obtuliſſet: eoſque moyſes de culpa redargueret: zarabri prīceps tribus ſymeon: qui filiam cuiuſdam madianite in coniugē acceperat nomine chorbi: coram omnibus profeſſus ſe alienigenam cognouiſſe: & idola coluiſſe: nec legi: quā moyſes populo impoſuerat: obnoxiū eſſe: & ſpectante omni populo: ac flente ingreſſus eſt tabernaculū mulieris. Surgenſq; phinees arreptoq; pugione ingreſſus eſt poſt illum in lupanar: & perfodit ambos inſimul coeuntes in locis genitalibus: & ceſſauit plaga: que in populo preceſſerat: & xxiiii. milia extinxerat. Et quia phinees zelo legis nimio uindictā dei in peccatorē uirum exegit. Iccirco dominus eidē & ſemini eius ſacerdotiū in eternū conſtituit: qui & cū patre eleazar ꝓmiſſionis terrā intrauit: & ei in ſacerdotiū ſucceſſit: & glorioſus meritis & fama laudabilis: ī pace quieuit: in ſepulchro paterno tumulatus.

¶ De ſcis Aaron & Iulio & ſociis mrī. Cap. XXXV.

AAron & iulius urbis legionū: que eſt ciuitas in britānia ciues & alii plures martyres utriuſq; ſexus in eadem ciuitate paſſi ſunt ſub perſecutione diocletiāi & maximiani: qui pp multa & īſignia miracula: q̄ in paſſiōe beati albani martyris oſtēſa ſunt: ut ſupra in eius paſſiōe actū eſt. xi. cal. iul. cōuerſi ſunt ad xp̄m: & ꝓ eiuſdē fidei ac cōfeſſiōis gloria: & ipi ab īfidelibus martyriū paſſi triūphatoꝝ celeſtium numero ſociati cal. iulii.

¶ De ſcō Theobaldo cōfeſſore. Cap. XXXVI.

THeobaldus confeſſor ex gallia oriundus tēpore henrici īperatoris. ii. & henrici frācorum regis claruit in partibus ipſis. Qui magnus ac potens mundo abrenūcians ſeculo & diuitiis eremiticam uitam duxit. Quadā uice cum quibuſdam ſociis iter agens: uidens comites fame ac ſiti fatigatos: cum tam eſcis q̄ potu carerent ad deum orauit: & panem ſibi a domino preparatum ſubito in uia repperit. De quo ſe & ſociis ad ſatie

tatē cibauit. Deinde uas qđ pridie uino fuerat oīo uacuatū apportari fecit: ipmq; diuinitus uino repletum īuenit: qđ infuſum cūctis abundātius ad poculum ſatiſfecit. De reliqis uero tā panis q̄ uini peregrinos plures: q eius audita fama de mediolano ad ſe uenerant: diebus pluribus ſatiauit. Nec tamē ipſe reliquie conſumpte fuerunt: qn potius ad ſatietatē tam ſui q̄ fratrum ſuoꝝ per. iii. hebdomadas ſuffecerunt. His & aliis clarus uirtutibus quieuit in pace cal. iulii.

¶ De ſcō Carilepho cōfeſſore. Cap. XXXVII.

Carilephus cōfeſſor ſocius ſancti adiuti abbatis tpe childeberti & lotharii regū francoꝝ claruit. Hic in auernēſi territorio claris parētibus ortus: litteraꝝ grā ad monaſteriū menateū miſſus. Ibiq; monachus factus ē: ubi aliquo tpe māſit ſanctitate repletus. Deinde eremiticā uitā ducere cupiēs: una cū ſancto adiuto ſocio ſuo de cenobio clādeſtine diſceſſit. Deuenerūtq; ad ſuburbiū aurelianū & ad ſanctū maximianū abbatē ſe cōferētes: cum eodē aliquot mēſibus demorati ſunt. Poſt hec indēſiores ſiluas in loco q dr̄ piciacus: nūc aūt cella ſcī adiuti uocat: locellū conſtruxerūt: ubi pluribus annis māſerūt: ut dictū eſt ſupra in uita ſci adiuti. vi. cal. februarii. ueꝝ carilephus cupiēs uitare famā que iā de ſcītate amboꝝ ad aures regias delata fuerat. Adiutū deſeruit: & interiora eremi apud cenomaneū urbē cū Daumero cōmilitone ſuo petiit: tandēq; ad locū uocabulo caſſagallā ſitū in pecia labroſineū diuertit: ubi multo tpe deo ſeruire curauit. Et cū mulierē oīno ſe nō uiſuꝝ ꝓpoſuiſſet: mulier q̄dā uaga & lubrica coma p̄ciſa habituq; uirili īduta monaſterium eius ſe uiꝝ ſimulās īcognita ſcō ingreſſa ē. Qđ dū per oīa ambitioſa curioſitate luſtraſſet: oculi eius ex capite ꝓtinus deciderūt. Que dū peccatū confiteret. & penitentiā egiſſet: ſcō pro ea intercedēte corpore ſanata & aīo rediit emēdata. Hic etiā obitum ſuū ſibi a domino reuelatū fratribus predixit: & die qua predixerat in pace quieuit: uidelicet cal. iulii. Sepultuſq; eſt in cenomareū ciuitate miraculis clarus.

¶ De ſcō Pambone abbate. Cap. XXXVIII.

Pambo abbas: ut dicit heraclides. Cū ſine litteris eſſet ad q̄ndā acceſſit: ut ab eo pſalmū aliquem diſceret. Qui cū audiſſet principium pſalmi. xxxviii. Dixi cuſtodiā uias meas: & non delinquā in lingua mea: ſecundū uerſum audire recuſauit: dicens q; primus ſibi ſufficeret: dū tamen illum adimplere poſſet. Et poſt menſes. vi. reuerſus ad magiſtrum. Interrogatuſq; ab eo: cur tantū diſtuliſſet reſpondit: q; uerſum: quem didicerat: nondum implere potuerat. Poſt multum uero tempus rettulit cuidam alteri: q; annorū. xlix. eſſet: & uix adhuc dictum illud pſalmi implere potuiſſet. Deſcendens alexandriam de ſcythi uidit mulierē theatricā: & amare fleuit dicens ſe flere & propter mulieris perditioē & ꝓpter ſui ipſius negligētiam: quia nō tantū ſtuduerat deo placere: quantū illa hominibus. Teophilo epiſcopo eum adeunti: & ab ipſo edificari querenti reſpondit: q; ſi ſua taciturnitate non edificabat: neq; ſermone edificari poſſet. ¶ Huic ſancta melania de qua dicet in. xi. cal. nouēbris tricentas libras argēti obtulit: quas ille per eutemiū diſcipulum ſuū pauperibus dari iuſſit: ut ait hieronymus. Qui poſtmodū ſportellā palmis cōſuit: & melanie in ſui memoriale tradidit: dicēs ſe nullū aliud habere: qđ ſibi dare poſſet. Quā ipſa poſt eius obitū omni tempore quaſi ꝓ magnis reliquiis reſeruauit. Hic etiā nulla febre uel egritudine correptus ad extrema deuenit. Et hora mortis ſue aſtātibus dixit: q; ex quo eremū intrauerat: nec panē comederat: nec ſermōis: de quo locutus fuiſſet: aliq̄do eū penituerat: & tamē ſic ad deū ibat q̄ ſi adhuc initiū nō feciſſet ſeruiēdi domino. Et reqſitus an eēt bonū laudare ꝓximū uirtuoſum reſpōdit: q; melius eſſet tacere. Hec heraclides & in uitis patrū. Quieuit aūt in domino uir ſanctus calendis iulii.

¶ De ſcō Dominiano abbate. Cap. XXXIX.

Dominianus abbas ī territorio lugduneū ſanctitate uite īſignis claruit. Qui primus illic eremiticā uitā exercuit: plurimoſq; ſibi in dei ſeruitio aggregās: magniſq; uirtutibus & glorioſis miraculis clarus collectus eſt ad petres in ſenectute bona cal. iulii: hec ado.

¶ De ſanctis martyribus Proceſſo & Martiniano. Cap. XL.

Proceſſus & martinianus martyres paſſi ſunt rome īperāte nerone. Cū enim nero impator beatos apoſtolos petrū & paulū tradidiſſet paulino uiro clariſſimo magiſtro militū. Paulinus eos reclufit ī cuſtodia mamertia ſub mōte tarpeio: ſub cuſtodia militū ꝓceſſi & martiniani & alioꝝ. xlix. quos oēs btī apoſtoli ad xp̄m ſua predicatione cōuerterūt: & ꝓducto fonte de ſilice ſaxeo: eos ibi baptizauerūt: ut ſupra dictū eſt in paſſione militū. xlix. pridie idus martii: & in paſſione petri apoſtoli. iii. cal. iulii. Cum aūt apoſtoli in ipſo carcere mēſes. ix. fuiſſent: a ſcīs militibus dimiſſi ſunt. Cūq; uir clariſſimus paulinus audiſſet ꝓceſſum & martinianū baptiſmū ſuſcepiſſe: & apoſtolos dimiſiſſe: iratus eos teneri fecit: ac ſibi p̄ſentari. Cum aūt eos ad ſacrificia ſuaderet: & illi e cōtra: xp̄m dominum ſolum deū profiterētur. Iuſſit paulinus ora ipſoꝝ lapidibus cōtundi. Deinde ſtatuā auream iouis afferri: ut ei thura incenderent. Cumq; ſancti milites in ſimulacrum conſpuiſſent: precepit eos paulinus in equuleo ſuſpendi: & attrahi neruis: ac fuſtibus cedi: Deinde circa eorum latera flammas apponi: & poſt hec ſcorpionibus mactari ſub uoce preconia: ne principum precepta contemnerent. Eademque hora paulinus oculum ſubito amiſit: & pre dolore quaſi inſaniens: eos equuleo depoſitos in cuſtodia mamertina uin/

ciri mãdauit. Quibus lucina apoſtolorum diſcipula miniſtrabat. Poſt triduum uero paulinus arreptus a demonio expirauit. Cũq; filius põponius rem geſtã cũ clamore ad palatium detuliſſet. Iratus nero iuſſit ceſario urbis pfecto: ut eos celerius occidi faceret. Qui fecit ſanctos de cuſtodia eiici: & foras muros uia aurelia duci: atq; ambos ibidẽ capitibus amputari: & corpora eorum canibus derelinqui. Sed beata lucina illa noctu collegit: & in harenario iuxta locum: ubi decollati fuerant: ſepeliuit. vi. noñ iulii.

℄De ſcis Lõgino Megiſto & Aceſto mar. Cap. XLI.

LOngius: megiſtus: & aceſtus milites a beato paulo apoſtolo cõuerſi ſunt: cũ ad decollationẽ duceret: ut ſupra dictũ eſt. iii. cal. iulii in eius paſſione. Qui iuxta quod paulus eis impoſuerat: die ſequẽti paſſionis illius ad ſepulchrũ pauli uenerũt: & duos diſcipulos: uidelicet titũ & lucam orãtes inuenerũt: & in eorum medio paulũ ſtantem uiderũt: quos diſcipuli illi uidẽtes territi fugiebãt: pauloq; mox diſparẽte: milites illi poſt eos clamabant: q nõ ut eos caperent: perſequebãtur: ſed ut ab eis baptiſmũ ſuſciperent: ſequebantur: paulũq; in eorum medio ſe uidiſſe teſtant. Hec illi audientes reuerſi ſunt: eoſq; cum gaudio baptizauerunt: qui poſt duos dies a nerone detenti: & pro chriſti nominis cõfeſſione capite ceſi ſunt. vi. noñ iulii.

℄De ſcis Ariſtone & ſociis martyribus. Ca. XLII.

ARiſto: creſcentianus: eutychianus: urbanus: uitalis: iuſtus: feliciſſimus: felix: maria: & ſymphoroſa martyres oẽs apud cãpaniam p fidei ueritate: & chriſtiãi nois aſſertione glorioſo martyrio coronati ſunt. vi. noñ iulii: ut ait ado ex hieronymi martylogio.

℄De trãſlatione ſci Thome apoſtoli. Cap. XLIII.

TRanſlatio corporis ſcĩ thome apoſtoli facta eſt tẽpore alexandri imperatoris. Cũ enim idẽ impator rediret uictor de pſide prelio: xerxe rege deuicto: ſupplicarunt ei ſyri: ut mitteret ad regulos indorum: quatenus corpus beati thome redderẽt ciuibus ſuis. Quod idem imperator q̃uis gentilis: propter uictorie tamen gloriã eiſdẽ libenter cõceſſit. Sicq; factũ eſt: ut tranſlatũ eſſet corpus beati apoſtoli de india: & poſitũ in ciuitate edeſſa in locello argẽteo: quod pendet ex argẽteis catenis: in qua ciuitate nullus hereticus: iudeus: uel idolorum cultor uiuere põt. Sed nec barbari eã aliquando inuadere potuerunt: ex quo agabarus rex ipſius urbis epiſtolam manu ſaluatoris ſcriptam accipere meruit. Si q̃do gens aliqua contra eãdem ciuitatẽ uenit: die qua lecta fuerit epiſtola per puerum ſuper murum: eadẽ die hoſtes territi fugiunt: aut pacati recedũt: tam ſaluatoris ſcripti: q̃ orone beati thome apoſtoli. Et celebrat ipſius trãſlationis feſtũ. v. noñ iulii. ℄Fert: q in uigilia feſti beati thome ſingulis annis oĩ clero & populo ac peregrinis ad eius eccleſiã cõueniẽtibus celebrant ueſpere: & patefacto tumulo ſancti corporis: archiepus edeſſeñ dũ incohat antiphonã ad magnificat. O thoma didyme &c. Palmitẽ aridum uitis ponit in manu apoſtoli: & cõpletis ueſperis claudit ſepulchrũ. Mane aũt iterum oĩbus cõcurrentibus apertoq; tumulo inuenit palmes in naturali uiriditate produxiſſe racemum uue diuinitus: de quo tantum uini liquatur in calice: q ea die archiepiſcopus ex ipſo conficit ſanguinem ieſu chriſti. Hoc audiui a fide dignis.

℄De ſancto Gregorio epiſcopo neoceſarieñ.

Cap. XLIIII.

GRegorius neoceſarie põti eps alio noĩe primo uocatus theodorus: origenis diſcipulus tẽporibus ualeriani & galieni impatorũ doctrina clara murificus refulſit. Signa quoq; & miracula de eo cum laude eccleſie perhibentur. ℄Cũ enim pro captura piſcium ſtagni cõmunis: germani duo ad inuicem armis & effuſiõe ſanguinis decertarent: orante gregorio: aqua ſtagni repente abſorta arentẽ campũ frugibus copioſum: ac utiliorem germanis iam concorditer diuidendum dereliquit. Verum dum eccleſia in quodam loco artiſſimo inter montẽ & fluuium poſito cõſtrui deberet: & ſpatium ſufficiens non eſſet: ipſo ſancto in orationibus pernoctante: mane facto iuuenta eſt rupis tanto ſpatio loco ceſſiſſe quantum erat comperens pro ipſa eccleſia fabricanda. ℄Alio tempore cum in alpibus iuxta phanum idolorum hoſpitatus eſſet. ſacerdotes ab idolo nullũ poterat habere reſpõſum. Cui per noctẽ demõ in ſomnis apparuit: eiq; dixit: q preſente Gregorio nullatenus loqui poſſet. Qui mane gregorium obſecrat: ut deum ſuum loq permittat. Gregorius autẽ demoni epiſtolã mittit: & ut more ſolito reſpondere debeat permiſit. Sicq; idolũ reſpõdere cepit: unde ſacerdos uirtute dei in ſancto uiro cognita ad xpm cõuerſus: & ab eodẽ baptizatus in tantũ pfecit: q gregorio in epatu ſucceſſit. Quieuit in pace uir domini . v. noñ iulii. ℄Hic plurima opuſcula fidei catholice expoſitionem cõpilauit. Super eccleſiaſtes libro metaphraſin magnificentiſſime opus breue ſed perutile protulit. Ad originem ſcripſit panegyricum: quẽ eo preſente uocataq; multitudine recitauit. Vulgo & alie plures & ipſius feruntur epiſtole. Hec hieronymus de uiris illuſtribus.

℄De ſcõ Gregorio epo lingonieñ. Cap. XLV.

GRegorius lingonieñ eps ex ſenatoribus auguſtudunẽſibus ortus: regionẽ illã. xl. annis ſumma iuſtitie ſeueritate correxit. Hic habuit uxorẽ armentariã: de qua filios pcreauit. Poſt cuius obitũ eps eligit lingonieñ. In quo epatu ſanctiſſimam uitã duxit ſub pãibus triticeis panẽ ordeaceũ comedens: & aquam uinum ſolũmodo coloratã. Qui etiam a ſancto benigno epo ſibi apparente cõmonitus eccleſiã ſupra tumulũ eius edificauit. In qua per noctes orans uoces angelicas concinentes frequenter audiuit. ℄In obitu uero ipſius ſancti uiri: quidã uidit celos aptos: uultus quoq; eius ſicut roſa rubeſcebat: caro uero uti liliũ candebat. Corpus aũt eius iuxta corpus ſancti benigni collocatum eſt. Quod dum ſepulture traderet: trabes in quibus pedes uictorum aſtricti tenebãt cõſciſſe ſunt: & captiui liberati: qui uidelicet eiuſdem ſancti dum exequie illac tranſirent auxilium obnoxius poſtulabant. Sepultus quoq; eſt in eccleſia lingonieñ.

℄De ſcõ Heliodoro epiſcopo. Cap. XLVI.

HEliodorus eps altineñ uir magne ſanctitatis & ſapientie floruit tẽpore archadii & honorii imperatorum. Qui iuuenili etate ad ſacerdotii dignitatẽ promotus: popu

lum adhuc idolis deditum admonebat. Et dum pro animaꝝ ciuium ſuorum ſalute dominum obnoxius exoraret: hortatus ab angelo publice predicare cepit: adeoq; in predicatione ꝓfecit: ut populus tēpla deoꝝ deſtruerent & eccleſiā dei genitricis a fundamentis cōſtruerent. Poſtmodū aūt heliodorus adhuc preſbyter chromatiū aquileieñ epm̄ uiſitauit: & cum eo aliquo tpe cōmorans ab eodem altineñ eps ordinatus fuit. ¶ Hi ſunt duo epi qui legunt̄ beato preſbytero hieronymo aliquando epiſtolas direxiſſe: & ab eodē epigrammata recepiſſe. Ad quoꝝ inſtantiam idem glorioſus doctor quoſdā libros diuine pagine ex hebreo in latinū tranſtulit: & martylogium primitus cōpilauit. Reuerſus igit̄ ſanctus eps altinū eccleſiam ſuā diſpoſuit & populum in fide firmauit. Inde hieroſolymam perrexit & optatū diu hieronymum: quem ſepius in ſcriptis uiderat: corporali lumine uiſitauit: a quo & in melius compoſitus diſceſſit. Inde repatrians iam ſenio confectus & ambroſium ſibi coadiutorem epm ordinauit. Ipſe uero in inſula maris: que a ſancto uiro marcelliano ibi degente marcelliana uocata eſt: eremum petiit. Ibiq; apud prefatū uiꝝ ſanctum eccleſia dedicata permanſit. Quē & die. v. menſis iulii defunctū ſepeliuit: heliodorus uero dudum poſtea ſupuiuens ciuitatem altineñ ab attila deſtruendam obituſq; ſui diem predixit. Et ſanctitate cōſpicuus in pace qeuit. v. noñ iulii. Cuius corpus ambroſius eps eius ſucceſſor in altineñ eccleſia ſepeliuit. ¶ Proceſſu uero temporis deſolata: ut predixerat: altineñ ciuitate: & albuino longobardoꝝ rege italiam inuadente. Paulus altineñ eps corpora ſcōꝝ heliodori marcelliani theoniſti tabre & tabrate ad inſulas maris confugiens trāſportauit: ubi nouo altino cōſtructo: quod incole torcellum uocauerunt: corpus ſancti heliodori in principali eccleſia condiderunt in honorem uidelicet beate marie uirginis ad inſtar altineñ eccleſie edificata: ubi & quieſcit uſq; in preſens.

¶ De ſancto Lanfranco cōfeſſore. Cap. XLVII.

LAnfrācus prior mōaſterii becoeñ & poſtmodum abbas cudonieñ. tpe henrici. iiii. imperatoris claruit. Hic fuit doctor anſelmi cantuarieñ epi: de quo infra dicetur. iii. noñ iulii. Et huic idem anſelmus in becoeñ prioratū ſucceſſit ſub eluino abbate qui ipſum monaſterium de proprio fundauit. ¶ Hic enim lanfrancus de ciuitate papie oriundus & ſecularibus ſcientiis ſatis clarus. Poſtq̄ in arbricateñ ciuitate normanie aliquo tempore docuiſſet: & rothomagum ire uellet: a latronibus captus ſpoliatus & in ſilua nudus dimiſſus: maneq; a uiatoribus reductus eſt. Qui mox relicto ſeculo & ſecularibus ſtudiis in predicto monaſterio habitū monachalem aſſumpſit: & humilem ac deſpectam uitā ducere cepit. Et cum eſſet oīum doctior: ſapientiam ſuam humiliter occultabat. Tandem fama ipſius cōperta de mandato ſui abbatis ſcholas tenuit: & clericos ac laicos multos in diuina ſapientia auditores habuit: quoꝝ plurimi ditiſſimi ꝓ magiſtri amore multa monaſterio contulerunt. Qui poſtmodū ipſius loci prior. Inde abbas cudonieñ factus eſt. ¶ Quadā die eo celebrāte diaconus ei miniſtrās a diabolo arreptus eſt. Qui diebus plurimis uexatur: ſed tādem eius orationibus liberat̄. ¶ Huic etiam cum nunciatū fuiſſet: q̄ anſelmus eius monachus & diſcipulus nocte in lecto anulum aureum repperiſſet: prenunciauit cū futuꝝ epm: & ut predixerat ſic euenit. Hic ex p̄cepto leonis pape quinti diſputans in concilio toletano contra berengarium turoneñ: qui de eucariſtia praue ſentiebat: eum eloquentiſſimo ſermone confudit. Quieuit in chriſto quinto noñ iulii.

¶ De ſanctis Muſtiola & Hyreneo martyribus. Cap. XLVIII.

MVſtiola & hyreneus diaconus tpe ualeriani īperatoris turcio agente uicario apud ciuitatem cluſium paſſi ſunt. Cum. n. predictus turcius felicē preſbyteꝝ ꝑ martyriū cōſumaſſet apud uerniā ciuitatē: ut dictū eſt ſupra in eius paſſione. ix. cal. iulii: ipſiuſq; corpus hyreneus diaconus ſepeliſſet iuxta muros uidelicet ſutrine urbis. Hec audiens turcius: hyreneū cōprehendi fecit: & cathenis uinctū poſt redā ſuā traxit uſq; ad ciuitatē cluſinā: ibiq; illū in carcere cōpediuit cū pluribus xp̄ianis aliis. Quos oēs muſtiola nobilis matrona claudii prīcipis cōſobrina in ergaſtulo refouebat. Quod cū audiſſet turcius: ipſam qdem teneri fecit: & oēs xp̄ianis detentos decollari: hyreneū uero in cōſpectu muſtiole equuleo appenſum: tam diu unguibus lacerari: & flām̄is appoſitis adduri fecit: donec ſpiritum emiſit. Deinde ſanctam muſtiolā ſacrificare nolentem tam diu plumbatis cedi iuſſit: quouſq; animā exhalauit. Quoꝝ corpora marcus ſeruus dei iuxta muros cluſii ciuitatis deuote tumulauit: ubi & miraculis clarent: qui paſſi ſunt. v. noñ. iulii.

¶ De ſcō Lauriano martyre. Cap. XLVIIII.

LAurianus martyr paſſus eſt in territorio bituriceñ: qui pro chriſti noīs confeſſione glorioſa amputato capite triumphū meruit obtinere martyrii: cuius caput apud hiſpalī ciuitatē deportatū: ibi digna ueneratōe recolit̄ q̄ paſſus eſt. v. noñ iulii: ut habet̄ ī martylogio adonis.

¶ De ſcō Oſee propheta. Cap. L.

OSee ꝓpheta de tribu iſachar filius beeri ortus in bethleemoth ſub q̄ttuor regibus iuda ꝓphetauit: uidelicet ozia: ioathā: achaz: & ezechia: & ſub hieroboā filio ioas rege iſrael: unde & iſaie ꝓphete cōtēporaneus fuit. Prophetauit aūt prīcipaliter cōtra. x. tribus: pauca de duabus loquēs. De memorato enī regū numero achaz rex iuda & hieroboā rex iſrael: dominū derelinquētes in iſrael idolatrie crimē īperio ac poteſtate ſua admittere populū cōpulerūt. Propter qđ deus ad oſee locutus ē: ut accipiat uxorē fornicationū: & faceret filios fornicatiōis. Fornicariā inqt: nō ex locutione corpe meretri/

cē:ſed gentilē deū ignorantē apppellat:que dei creatoris ſui amore contēpto:ſimulacroꝝ ſe ſubiecerat deſideriis. Hinc factū eſt: ut ira dei in populo iſrael ꝑ denūciationē ꝓphete ſub tali typo ꝓceſſura diceret. Domui aūt iude miſericordia lectiōe ꝓphete cōprehenſa ab hoc ꝓmiſſa eſt:quia ezechias rex iuda filius achaz ſublatis idolis:que tā pater eius q̃ ceteri reges cōſecrauerunt:templū dei purificaſſe mōſtrat:ut ſupra in geſtis ezechie dictū eſt. Prenūciauit aūt oſee iudeos in ultimo tpe ad xp̄m redituros. Tertiū quoq; diē dominice reſurrectiōis ꝑdixit. ¶ Hic aūt:ut ait hieronymus: prenunçians dedit ſignū:ueniet dominus in terrā ſicut quercus:que eſt in ſylo &c. quod nō legit̃ in ſcriptura eius ſecūdū editionē noſtrā:forte quod hieronymus dixit ſignū:hic epiphanius dixit ꝓdigiū:dicēs de oſee:& dedit ꝓdigiū dicens: Veniet dominus in terra ſicut quercus in ſylo:que ex ſemetipſa in .xii. fuerat partita:& facte fuerāt ex ea totidē quercus. Hic poſtq̃ ꝓphetiā ſuā adimpleſſet:ſub ezechia rege placita qete dormiuit .iiii. noñ iulii:ī terra ſua ſepultus:ut hebreorū ſcriptura colligitur. Hec hieronymus & ioſephus: & ex hiſtoria ſcholaſtica comeſtoris.

¶ De ſcō Aggeo ꝓpheta. Cap. LI.

AGgeus ꝓpheta poſt captiuitatē populi iudeoꝝ in anno ſecundo darii perſaꝝ regis ꝓphetauit in hieruſalē. Nā in anno primo cyri regis perſaꝝ:ut ipleret̃ ſermo dei ex ore hieremie ꝓphete:ut habet̃ eſdre primo in principio: Iuſſu ipſius regis populus in iudeā reductus eſt. Cūq; a populo iſrael & ſenioribus templū dei edificari cepiſſet:mortuo cyro rege ꝑſaꝝ:ac regnante dario: qui memorato ſucceſſerat:uicine gētes odio iudeoꝝ inſtaurationē tēpli & ciuitatis īpedire ceperunt. Qua rōne ductus populus iudeoꝝ reſtaurationē ipſius tēpli necdū cōceſſam eſſe iuxta ꝓmiſſionem credebant: ꝓpter quod in ſecundo anno regni darii memorati. Aggeus ꝓpheta a deo miſſus ad zorobabel: q erat de tribu iuda:qui poteſtatē regni ſuſcepturus erat: & ad ieſum ſummū ſacerdotē filium ioſedech : eos admonet:ut credant cōpleto annoꝝ numero tēpus reſtaurationis hieruſalē aduenīſſe. Addito ne incredulitatē populi uelit imitari. Oīa aūt q̃ textu ipſius ꝓphetie cōtinent̃:reuerſionē populi:reparationē tēpli : renouatiōnē ciuitatis:obſeruantiā ſacerdotalē:& interitū regnoꝝ exteroꝝ ſignificāt. ꝓphetauit aūt una cum aggeo zacharias ꝓpheta:de quo dicet̃ infra .viii. idus ſeptēbr. Sed duobus menſibus ante zachariam hic aggeus uaticinium ſuum texere exorſus eſt. Quieuit in iudea in pace .iiii. noñ iulii & tumulatus iacet iuxta ſacerdotum monumenta in hieruſalem. Hic propheta una cum ꝓximo precedente ex numero .xii. illoꝝ ꝓphetarum ſunt:qui minores appellātur:qui & in ſanctorum patrum catalogo eccleſiaſtici .xlix. cap. deſcribuntur. Hec unde ſupra.

De tranſlatione ſcī Martini epi. Cap. LII.

TRanſlatio corporis ſcī martini facta eſt anno .xiiii. leonis primi:ut ait ſigibertus: anno uidelicet .lxiiii. ab obitu ipſius ſancti. Cū enim ꝑpetuus turonī eps cerneret inſignia miracula:que ad ſepulchrū ſancti martini fiebant:eccleſiā magnā & ſpecioſam eius nomini fabricauit:iuxta cellā uidelicet ubi uiuēs degere cōſueuerat. Et congregato clero ac populo uniuerſo cū corpus ſci ad nouā eccleſiā trāſferre decreuiſſet cal. iulii poſt noctis uigilias & ieiuniū celebratū mane ſepulchrū nullatenus mouere potuerūt. Quod cū ſequēti die & tertio iteraſſent loculū ſimiliter nullo īgenio leuare ualuerūt. Cūq; iā q̄ſi deſpati opus dimittere cōcepiſſent recordati ſunt:ꝙ .iiii. iulii .iiii. uidelicet noñ : ipſius ordinationis beati martini anniuerſaria dies erat. Et ꝙ forſitan ipſa die dominus corpus btī cōfeſſoris trāſferri diſpoſuiſſet. Ieiunio igit̃ orōnibuſq; ꝓmiſſis ad tumulū acceſſerūt. Moxq; illis ſenex uenerādus apparuit:alias nunq̃ uiſus:q eos ad opus iuuare cepit. Sāctūq; martinū eiſdē ad eſſe dixit:utq; corpus trāſferre nō tardarent admonuit. Sicq; cū ſumma uelocitate loculū leuauerūt. & in loco ubi nūc colit̃ poſuerūt. Completis quoq; officiis cū ſenē ad menſam reqrerent nuſq̃ comparuit. ¶ Accidit quoq;:ut tunc eſſent duo mēdicantes & multā pecuniā ex queſtu acqrētes : quoꝝ unus cecus & alter erat cōtractus:cecus cōtractū ferebat: & cōtractus ceco uiā oſtēdebat. Audiētes aūt ꝙ ad corpus ſcī martini multi ſanabant̃ infirmi:dū corpus in trāſlatiōe ꝓceſſionaliter portaret̃:timentes ne corpus iuxta eoꝝ habitationē duceret̃:& ſic ipſi forſitan ſanarent̃. Inde receſſerūt:nolētes ſanitatē cōſequi:ne periret miſeria q̄ſtus ſui. Dū ergo fugerēt ꝑ uiā unde corpus nequāq̃ ducendū putabāt ex improuiſo ſcō corpori obuiāt. Et quia deus multa beneficia p̄ſtat etiā inuitis:ambo contra uoluntatem ipſoꝝ continuo curati ſunt:licet de hoc plurimum triſtarentur. Celebratur autem hec trāſlatio & ipſius ordinatio ac prefate eius eccleſie dedicatio .iiii. noñ iulii.

¶ De ſcō Vldarico epo. [Monacho Benedictino] Cap. LIII.

VLdaricus eps auguſteñ nobilis romanus exiſtēs īfantulus in monaſterio ſancti galli educatus eſt. Et cum etate adoleuiſſet:& habitū monaſticū aſſumere uellet:a quadā ſancta īcluſa ꝓhibitus eſt:que eidē aſſeruit ſibi fuiſſe a domino reuelatū adhuc ip̄m futuꝝ ep̄m. Comēdatus eſt igit̃ adalperoni auguſteñ epō a quo eſt ad ſacerdotii ordinē ꝓmotus. Deinde romā ueniēs a martino papa benigne ſuſceptus eſt. Qui eidem pontifici ep̄m ſuū mortuū nūciauit ſibi diuinitus reuelatum. Cūq; ipſum papa martinus uellet in ep̄m ordinare:& auguſteñ urbi in paſtorē ꝑficere : uldaricuſq; recuſaret:ſummus pōtifex eidē p̄nūciauit : ꝙ periculoſo adhuc tpe ep̄atū ip̄m nō poſſet euadere. Quod & factū eſt. Nā epō auguſteñ ad ep̄atu hiltineñ trāſlato uldaricus ei a populo ſuccedere cōpulſus eſt. Qui cū ſancto cōrado epō cōſtātie gregē dominicū uerbo & exēplo opis bene pauit. ¶ Sup hūc ſcūm die cene domini criſma cōficientē:& die paſche miſſaꝝ ſolēnia celebrantē uiſa eſt dextera dei q̃ ſibi benedicebat. ¶ Quadam die ſancta aphra ſibi apparuit & ut ſe ſeq̄ret̃ admonuit:ipſumq; uſq; in lechfelth ꝑduxit:ubi ꝑ uiſionē ſanctum petrū apoſtolū cū quodā alio ſcō uidit:q arnulphū ducē torigioꝝ pro ſuis criminibus dānabant. Et notato tpe repertū eſt eodē die & hora arnulphū e ſeculo migraſſe. Ipſe uir ſcūs pacē iter othonē ducē : & lodolphū eius filiū ꝑtractauit. ¶ Iuſſus diuinitus in natiuitate ſancti ioānis baptiſte bis ī die celebrauit. Miſſam aurore uidelicet & maiorē quaꝝ primam ex cōſciētia bis celebrandi omittere ꝓpoſuerat. Et .xi. poſtmo

dum die in pace quieuit:uidelicet.iiii.non̄ iulii.Sepul/
tuſq; eſt a uolfgango epiſcopo ratiſponeñ in eccleſia
ſancte aphre.

¶De ſcō Iocūdiano martyre. Cap. LIIII.

IOcundianus martyr apud aphricam mar
tyrium paſſus eſt.Qui pro confeſſione fi/
dei chriſtiane in mare merſus cum palme
triumpho coronam a domino percipere
meruit glorioſam quarto non̄ iulii:ut habet in mar/
tylogio hieronymi & adonis.

¶De ſcā Zoe uxore nicoſtrati mr̄is. Cap. LV.

ZOe martyr uxor nicoſtrati primiſcrinii dio/
cletiani īperatoris.Rome martyrium paſſa
eſt.Que cū graui infirmitate loquēdi facul
tate p.vi.annos caruiſſet beatus ſebaſtianus
martyr ipſam curauit:ſibiq; loquelā reſtituit : necnō
ipſam zoem cum uiro nicoſtrato & aliis pluribus ad
xp̄i fidem perduxit:quos ſanctus polycarpus p̄ſbyter
baptizauit:ut ſupra actū eſt in paſſione ſebaſtiani.xiii.
cal.februarii.Cū aūt ſebaſtianus & alii plures marty/
riū paſſi fuiſſent:& ip̄a ad cōfeſſionē ſcī petri apoſtoli
oraret:a perſecutoribus artata & in cuſtodia duriſſi/
ma truſa eſt.Deinde a collo & a capillis in arbore qua
dam ſuſpenſa adhibito ſub ter horribili fumo in con
feſſione domini emiſit ſpiritum.iiii.non̄ iulii.

¶De ſcō Anſelmo epō. Mon. Benedictino. Cap. LVI.

ANſelmus ep̄s ex confinio longardie & bur/
gūdie ortus puerilibus annis litteris a pa/
rentibus traditus breui ſpatio multa ſapiē
tia pollens ante annū.xv.de ſalute anime
cogitare cepit:& cogitatū ad effectū p̄duxit. Egreſſus
ergo patriā:dū ex tranſcenſu montis nimiū fatigatus
eſſet:nec quicq̄ ad edendū haberet:miniſter eius ex i/
ſperato panē cādidiſſimum diuinitus in ſacculo rep/
perit:ex quo uterq; ad ſatietatē comedit. Exactis aūt
tribus annis partim in francia partim in burgūdia in
normaniā deuenit:& ſub magiſterio lāfranci prioris
beccceñ doctoris illuſtris ſe cōtulit:ac deinde in eodē
monaſterio habitū religioſum aſſumpſit.Lanfranco
aūt in abbatem monaſterii cudoneñ aſſumpto:ut ſu/
pra in eius hiſtoria dictū eſt.v.non̄.iulii. Anſelmus ei
in p̄fato prioratu ſucceſſit:ſanctitateq; & ſapientia ad
modū clareſcere cepit:plurima nāq; diuina opuſcula
& ſolēnia cōpilauit.¶Cum nocte quadam miraret:
quō ꝓphete per ſpiritū multa futura p̄dixerant:& ora
ret:ut hoc ſibi deus aperiret: p parietes & muros īter/
poſitos uidit fratres ad matutinū exurgētes:& eoꝝ of
ficia exequētes.Et ītellexit:q; ſimiliter deus potuerat
ſanctis ꝓphetis abſcondita reuelaſſe. ¶Dū quadā ui/
ce frater ſenior in extremis laboraret : & ſe a duobus
lupis uorari uocibus horribilibus inclamaret. Anſel/
mus pro fratre orauit:& poſtmodū ad ipſum ītrauit:
qui mox lupos effugatos aſſeruit:flāma ex ore ſancti
in modū lancee ꝓcedēte:quā frater ille ſe uidere perhi
buit. Abſolutuſq; ab anſelmo hora.ix.ut ſanctus p̄di
xerat:expirauit. Alias etiā dū in orōne perſiſteret : ui/
ſus eſt ab alio fratre luce maxima circūfuſus. Poſtmo
dū aūt ad archiep̄atum cantuarieñ eccleſie electus eſt:
qui dei populo exemplis honeſtitiſſimis:& doctrinis
clariſſimis p̄fuit.Ipſe enim feſtū cōceptionis alme dei
genitricis ſibi a domino reuelatum miraculoſe colen
dum didicit:ipſe & primus celebrauit : & celebrandū
in eius eccleſia conſtituit:ut ſuperius dictū eſt in con/
ceptione ſancte marie.vi.idus decembris. Cū aūt quo
dā tēpore in uilla quadam cum ſociis hoſpitatus eēt:
& hoſpes nihil aliud preter panem & caſeū eis appo/
nendum haberet:iubente epō:quāuis dudum recuſaſ
ſet:hoſpes ad flumen acceſſit:& miſſo retrutam ma/
ximā continuo cepit:ex qua omnes plene refecti ſunt.
¶Alio etiam tēpore alteri eius hoſpiti conquerenti:
q; piſces ei apponendos non haberet:ipſe p̄dixit: q; cō
fortaretur:quia poſt morulā ſibi magnus ſturio mit/
teretur.Quod & poſt horā modicā factum eſt. Sicq;
clarus uirtutibus quieuit in pace.iii.non̄ iulii. Sepul/
tuſq; iacet in ſua eccleſia canturienſi.¶Hic compoſu
it librum ꝓſlogion.i.alloquium de deo.Itē monolo/
gion.i.ſoliloquium de ſancta trinitate.Itē de ueritate
librum unū.De concordia liberi arbitrii: & p̄ſcientie
diuine:atq; predeſtinationis & gratie librum unum.
Cur deus homo librum unū.De ſacramēto altaris li/
brum unū.De caſu diaboli librum unū. De peccato
originali librum unū.De īcarnatiōe uerbi librū unū.
De azyma librum unū.Meditationū uel orationum
librum unū.Parabolarum ſiue prouerbioꝝ librum
unū.De grammatica librū unū.Super canticis canti/
coꝝ librū unum.Epiſtolaꝝ ad diuerſos librum unū.
De cōceptu uirginali & origīali peccato librum unū.
Claruit tēpore henrici imperatoris tertii.

¶De ſcō Anſelmo cōfeſſore. Cap. LVII.

ANſelmus cōfeſſor lundonice ciuitatis an/
glie magiſter opinatiſſimus: & ſapiētia ce
lebris:ac famoſus : uite religiōe cōſpicuus
tēpore henrici quinti imperatoris admo/
dum effulſit. Qui inter alia opuſcula preclara ſuper
pſalterio gloſas marginales & interlineares cōpoſuit:
qui & lundoñ ſepultus miracula oſtendit.

¶De ſcō Hugone abbate cluniaceñ. Cap. LVIII. Ordinis S. Benedicti.

HVgo abbas cluniaceñ auguſtudunenſis ci/
uis nobili ꝓſapia:patre dalmatio conſula/
ri bellicis rebus intēto natus eſt.Cū adhuc
eſſet in utero matris : & p̄ſbyter quidam
miſſam tam pro illa q̄ pro fetu celebraret:uidit in ca/
lice imaginem pueri reſplendentis hugonis uidelicet
nōdū nati.¶Hic a puerilibus annis relicto ſeculo ſub
abbate odilone monachus cluniaceñ factus eſt : dein/
de ad prioratum promotus:inde odiloni defuncto in
abbatie regimine ſucceſſit.¶In maxima illum habu/
it reuerentia henricus imperator ſecundus:cuius fili/
um henricum tertiū hugo de ſacro fonte leuauit : &

in colonia agrippina cū eo paſcha celebrauit. Rediens quoqꝫ cluniacum ſtephanū papam nonū florentie lāguentē uiſitauit. In cuius preſentia: ut idē pontifex ꝑhibuit: demones ab eo abſcedebant: in abſentia ad eū redibāt. In cuius etiam ſinu idem papa ſpiritum emiſit. ℂ Hic abbas cōcilio generali in Remis ciuitate ſub leone nono celebrato interfuit: in quo mirabiliter cōtra ſimoniacos inuexit. ℂ Cū ſancius rex hiſpanie hildefontiū captiuatū teneret: & pro ipſo ſanctus hugo oraſſet: ſanctus petrus captiuo apparuit: & ipm̄ hugonis ꝓcibus ocyus liberandū promiſit: deinde ipſe apoſtolus ſancio reuelat̄: & niſi fratrē dimittat: mortē ei ſubitaneā cōminatur: ſicqꝫ ſtatim hildefontius liberatur. Spiritu etiā ꝓphetico claruit: quod in plurimis: q̄ predixerat: cōtingentibus apparuit. ℂ In quadā uigilia natiuitatis domini uidit in eccleſia uirginē filium paruulū in ulnis geſtātem: & de feſto natalis filii exultantē: ac inimico humani generis inſultantē. Ad hāc uocem diabolus de humo erupit: & uerba domine exprobrauit: quē glorioſa uirgo: ut ei uiſum eſt: tā de cenobio q̄ de eccleſia effugauit: ut ſupra actū eſt in legēda natiuitatis domini. viii. cal. ianuarii. Tandē ſanctitate plenus migrauit ad chriſtū. iii. nonū iulii. ℂ In cuius tranſitu qdā frater apud nēgetū uidit matrē xp̄i cum monachoꝝ choro lucidiſſimo ſagittarios quoſdā effugātes. Inter quos erāt martinus ep̄s & benedictus abbas hugonis animā in nube lucidiſſima collocātes. Eadē quoqꝫ nocte qua migrauit a ſeculo. Abbas quidam uidit duos lectos ornatiſſimos manibus angeloꝝ ad aſtra deferri: in quibus collocādos audiuit anſelmum cantuarieñ: & hugonem cluniaceñ: qui ambo eadem ipſa die debitum exoluerant carnis. Et ut uiderat ſic eos ambos tranſiuiſſe cognouit. Sepultus eſt in abbatia cluniaceñ.

ℂ De ſcō Hugone confeſſore. Cap. LIX.

HVgo de ſcō Victore piſieñ canonicus confeſſor ſanctus in ſcripturis diuinis eruditus religione & ſcientia clarus in liberalibus nullū ſuo tp̄e ſecundū habens tp̄e hērici quīti imperatoris floruit. Qui in eccleſia dei opuſcula plurima & proficua condidit uidelicet. Librum de ſacramentis. Hierarchiā beati Dionyſii explanauit. Super eccleſiaſtē homel. xv. fecit. Super lamentationes hieremie librū. i. Librū didaſcalion cōpoſuit. Sup angelicā hierarchiam dionyſii librū. i. De arca ſiue clauſtro anime librū unum. De uirtute orandi librum. i. De inſtitutione nouitioꝝ librum. i. De arca noe lib. v. De anima Chriſti librum. i. De perpetua uirginitate beate marie librum. i. Super uerbo. Tota pulchra es librū. i. Notulas ſuper quibuſdam uerſibus pſalmoꝝ. Soliloquiorum hominis cū anima & alia plura. De clauſtralibus lib. i. Quieuit in pace conrado tertio. Imperante anno domini. M. cxxvi.

ℂ De ſcō Iſaia propheta. Cap. LX.

ISaias propheta nobili genere ortus in hieruſalem patre amos non illo quidem qui ex. xii. minoribus prophetis tertius eſt: ſed altero nobile hieroſolymitā ꝓgenitus fuiſſe probatur. Hic enim de hieruſalem ille de thecua oriundus extitit. Hic genere non infimus: ille paſtor ouium & ruſticanus fuit. Huius enim ſanctitati diuina ſcriptura teſtimonium in locis pluribus perhibet: & ipſum omnes doctores & Ioſephus iudeorum hiſtoriographus necnon eius uite exitum: quem martyrio peregit in ſanctorum patrum catalogo computādum expreſſius docent. ℂ Cepit autem iſaias prophetare ſub ozia rege iuda & hieroboam rege iſrael: Cuius prophetia protenditur per tempora trium regum ſubſequentiū: uidelicet ioatham: achaz: & ezechie regū iuda: ut ipſemet in exordio ſuo teſtatur: Et ſub manaſſe rege ꝓphetandi & uiuendi finem fecit circa principium regni. Hic autē ut ait hieronymus: in ſermone ſuo diſertus eſt: quippe ut uir nobilis & urbane elegantie nec habēs quicq̄ in eloquio ruſticitatis admixtum: unde accidit ut pre ceteris florem ſermonis eius tranſlatio non potuerit cōſeruare: Qui etiā non tam propheta dicendus eſt q̄ euangeliſta. Ita enim uniuerſa xp̄i eccleſieqꝫ myſteria ad liquidum proſecutus eſt ut non eum quis putet de futuro uaticinari: ſed de ꝑteritis hiſtoriā texere. Prophetauit aūt iſaias in hieruſalem & in iudea: necnon. x. tribubus in captiuitatem ductis: ac de utroqꝫ regno nunc cōmixtim nunc ſeperatim texit oraculum. Et licet interdū ad preſentem reſpiciat hiſtoriā: & poſt babylonie captiuitatem reditum populi ſignificet: in iudea tamē omnis ei cura de uocatione gentium: & de aduentu xp̄i eſt. ℂ Hic ſanctus propheta ezechiam regem iuda diuino reſponſo ad ſe facto confortauit ne timeret a facie ſennacherib regis aſſyrioꝝ cū hieruſalem obſediſſet: promittēs regi & in hoſtibus plagā: & in populo dei ſalutem aſſuturā. Quod & factum eſt: angelo domini in caſtris aſſyrioꝝ centum & octuagintaquinqꝫ milia percutiēte: & ſennacherib effugante: ut ſupra dictum eſt in geſtis ezechie regis. ℂ Huius etiam orationibus dominus placatus ſuper lachrymis eiuſdē regis: cū illum occidere primitus decreuiſſet: adiecit uite ipſius annos. xv. in cuius ſignum ſolem per. x. horas in ecliptica retrogradari fecit: ut ſupra in eadem hiſtoria dictū eſt. ℂ Huius etiam ꝓphete tēporibus erat piſcina extra urbem quādo exercitus ſennacherib regis babylonis obſedit hieruſalē. Sed precibus ſuis īpetrauit iſaias a domino: ꝗ ſiccabat̄: quādo hoſtes ad eam deſcendebant: & cū ciues egrederent̄ deſcēdētes ad ipm̄ fontem: erant ibi aque ſicut prius. Et ſecūdū ꝙ dicit epiphanius ad preces iſaie copioſius ſolito egreſſe ſunt aque de fonte ſyloe. Hoc enim ſtagnū uocat̄ in euangelio natatoria ſyloe. ℂ Mortuo aūt ezechia cū filius eius manaſſes regnare cepiſſet: & idola ac aras ſimulacroꝝ q̄ pater ſuus deſtruxerat renouaſſet: & populū in uiis gentium errare feciſſet: eū quoqꝫ prophete miſſi a domino redarguerent: nemini eoꝝ ꝑcebat: ſed plateas hieruſalē prophetarum ſanguine purpurabat: iter alia uero ſcelera ſua: iſaiam prophetam auum ſuum maternum ſecundum hebreos: uel ſecundū alios affinem: eiectū extra hieruſalē circa dictā piſcinam ſyloe ſerra lignea per mediū ſecari fecit. Qui dum in principio ſectiōis anguſtiaret̄: petiit ſibi dari aquā: ut biberet. Et cū nollent ei dare dominus de ſublimi īmiſit aquam in os eius: & continuo expirauit: nec inde carnifices deſtitērunt a ſectione: Ob hanc enim aque miſſionem cōfirmatū eſt nomē ſyloe: qd̄ interpretat̄ miſſus. Nec ſepelierūt eū in ſepulchro ꝓphetaꝝ ſed ſub quercu rogel iuxta tranſitū aquaꝝ memorate piſcine quem fecerat ezechias: unde in iugem memoriam ſancti prophete

adhuc aque in piſcina ſyloe nō iugiter:ſed incertis horis ebulliūt. Et qa orōne ſancti uiri aque ille a domio diuinitus date fuerāt:populus ꝓphetā glorioſe ſepeliuit in loco predicto pridie nonī iulii:etiā ut orōnibus eius poſt mortē ipſius indeſinenter huius aque beneficio potirent. Hec ioſephus & hieronymus & ex hiſtoria ſcholaſtica atq; ex chronica guilelmi.

De ſcō Tranquillino martyre. Cap. LXI.

TRanquillinus martyr tpe diocletiani rome paſſus eſt. Hic fuit pater ſanctoꝝ martyꝝ marci & marcelliani:quos ex martia uxore genuit:q ad pdicationē beati ſebaſtiani martyris cū cōiuge ſua ad xp̄m cōuerſus:ut ſupradictū eſt in paſſiōe eius.cal.xiii.febr̄.& a ſcō policarpo pſbr̄o una ſecum ſacri fontis unda perfuſus eſt. Et cū graui morbo ipſe trāquillinus laboraret: mox ut baptizatus eſt:ſanitatē pcepit: Poſtq̄ marcus & marcellianus eius filii paſſi ſunt:ut ſupra in eoꝝ paſſione actū eſt.xiiii.cal.iulii.& martia mater illoꝝ poſt dies modicos in pace migrauit ad xp̄m. Poſt hec aūt cū audiſſet tranquillinus:ꝙ zoe uxor nicoſtrati pro chriſti nomine paſſa eēt:ut dictū eſt ſupra de ea.iiii.nonī iulii: & ipſe in mediū ꝓrūpens cōqueri cepit: ꝙ femine uiros ad palmā pcederent:& ſe xp̄ianū libere in fori medio ꝓclamaret:a paganis furentibus lapidatus martyrium conſumauit pridie nonī iulii.

De ſcō Goar confeſſore. Cap. LXII.

GOar monachus & cōfeſſor ſanctus: anno .xvii. mauritii imperatoris ueniēs ex equitania claruit in gallia:ut ait ſigibertus:cuius ſanctitatis famā ſigibertus rex frācoꝝ audiēs:ip̄m per nuncios requiſiuit: quē ad petitionē populi treuereñ ep̄m cōſtituere uoluit:ille aūt ſatis recuſauit. Tādē dieꝝ.xxx.inducias poſtulauit:ut ad cellā ſuā pgeret:& monaſterii facta diſponeret. Quo dū pueniſſet:orauit ad dominū:ut ſe ab huiuſmodi iugo liberaret:q mox febre pcuſſus p.vii. ānos cōtinuos graui lāgore decūbēs redire nō ualuit:& ſic in ſenectute bona ibidē in pace qeuit pridie nonī iulii:cuius corpus ibidē tumulatū mirabilibus effulget.

De ſcō Nicoſtrato martyre. Cap. LXIII.

NIcoſtratus martyr maritus ſancte zoes primiſcrinius īperatoris diocletiani fuit: cuius uxorē ſanctus ſebaſtianus:que pre grauedine lōge īfirmitatis dudū loquelā amiſerat:liberauit:& ip̄m uiꝝ eius ac cōiugē cū aliis multis ad xp̄m cōuertit:quos ſanctus policarpus pſbr̄ baptizauit:ut dictū eſt ſupra in paſſione ſebaſtiani.xiii.cal.febr̄. Poſtq̄ aūt zoe uxor eiuſdē nicoſtrati martyrium paſſa eſt:ut ſupra in eius paſſione actū eſt.iiii.nonī iulii. Et ipſe nicoſtratus tentus atq; fabiano urbis pfecto preſentatus:cū in xp̄i noīs confeſſiōe cōſtās pſiſteret:ab eodem prefecto decollatus eſt nonī iulii.

De ſanctis Nicoſtrato & ſociis martyribus. Cap. LXIIII.

NIcoſtratus:claudius:caſtorius:uictorinus:ſymphorianus:ſeuerus:ſeueriāus:ſimplicius:& carpophorus martyres rome paſſi ſunt ſub diocletiano imperatore iudice fabiano. Quos idem fabianus per dies.x. detētos minis & blanditiis agens:ut ſacrificarent: cum in nullo eos poſſet penitus commouere:iuſſit eos tertio torqueri: ac demum mari precipites dari. Qui paſſi ſunt nonī iulii:ut dicit ado.

De ſcō Panteno pſbr̄o & cōfeſ. Cap. LXV.

PAntenus pſbr̄ ſtoice philoſophie ꝓfeſſor: marci euangeliſte apud alexādriā diſcipulus fuit:& uetuſto de more ibidem eccleſiaſtice ſchole prefuit clariſſimi probatiſſimiq; doctoris fungens officio:tante nāq; ſcientie non ſolū in diuinaꝝ ſcripturaꝝ eruditiōe:ueꝝ in ſeculari litteratura fuit:tātoq; ſtudio & amore uerbi dei pdicandi claruit:ut in indiā requiſitus per legatos ipſius gentis a demetrio alexandrino ep̄o mitteret:ubi uerbū dei feruenter & feliciter pdicauit oībus gentibus q̄ in oriētis ultimis finibus recōdunt. Et demum ad indiā īferiorē rediuit:repperitq; bartholomeū apoſtolū aduentū domini & fidei ſemina primū ibi ſecūdū matthei euangeliū ſeminaſſe:quod quidē inde hebreis ſcriptū litteris regrediens alexādriā ſecum tulit:ubi & ip̄m in grecū trāſtulit. Multa uiri huius doctrine eccleſiaſtice extare dicunt apud alexādrinos monimēta ſed uiue uocis oraculo plus eccleſie cōtulit. Docuitq; ſub ſeuero pricipe & antonio cognomēto caracalla īperatore. Et apud alexādriā qeuit in pace nonī iulii.

De ſanctis Cyliano ep̄o:colonato & romano martyribus. Ordin. S. Benedicti ? Cap. LXVI.

CYlianus ep̄s:colonatus preſbyter & romanus diaconus martyres apud uircz burch oppidum germanie paſſi ſunt. Hic.n.ſanctus geuere ſcotus nobilibus parentibus ortus:a pueritia ſacris litteris eruditus: adhuc iuuenis oībus pro xp̄o relictis monachus factus eſt:ſanctitateq; & uite cōuerſiōe cōſpicuus claruit:& ad pſbyteratus ordinem in monaſterio aſcēdit. Cūq; cōcurſum ſeculariū ad ſe ex fame opinione confluentiū fugeret: inde diſceſſit:& primo qdē britanniā: deinde galliā: ac poſt germaniam uenit. Et ad oppidū uircz burch: quod latine dicit uiridoꝝ caſtellum diuertit:ubi populus adhuc gentiliū credulitate tenebat. Quoꝝ errori ſanctus cōpatiens romā acceſſit:& a ſummo pontifice ſe gentis illius ep̄m conſecrari obtinuit: atq; auctoritate pape ad idem oppidū ad predicandū rediit: adiunctis ſibi colonato preſbr̄o & romano diacono. Ipſe uero comites ſuos qui ſecū ex ſcotia egreſſi: fuerāt. Colūbanū:uidelicet in italia:Gallū uero in allemania dimiſit:& ad uircz burch caſtrū acceſſit:ubi predicationi inſtando ducē ciuitatis gothbertū nomine & omnē populū ad fidē conuertit:& cū datis ſibi ſociis baptizauit. Cū aūt ducem de xp̄i cultu diligentius inſtruxiſſet:de illicito matrimonio ip̄m corripuit eo ꝙ ipſe gerlanam coniugē fratris uxorē duxerat:quod ſecundū fidei xp̄iane doctrinā ꝓphanū erat. Sed cum ducē ad bellū ꝓcedere oporteret: ꝓmiſit ſancto ep̄o: ꝙ gerlanā dimitteret:poſtq̄ in pace rediſſet. Poſt cuius diſceſſum mulier hoc cōperto ad ſanctos dei noctu in eccleſia orantes iugulandos carnifices duos miſit: cylianus uero a deo per uiſionē de martyrio pmonitus ſocios ad patientiam hortabatur. Sicq; omnes ipſi pariter gladio temporalem uitā terminantes eternā adepti ſunt. Quorū corpora ueſtes & libros ſatellites de mandato mulieris humi condiderunt:ut eos de finibus illis diſceſſiſſe credibiliter pretendi poſſet. Quedam aūt burgunda coꝝ diſcipula ſanguinem corum

terre infuſum collegit:& ſibi pro reliquiis conſerua/
uit.Gerlana aũt ne factũ proderetur.Iuſſit in ipſo eo/
rum ſepulture loco aĩalia ſtabulari.Sed tamen tumu
lus ubi ſanctoꝝ corpora quieſcebant ab eoꝝ immun
ditia illibatus ſeruatus eſt.Rediens autem dux de ſan
ctis queſiuit:& gerlana eos occulte inde abiſſe ſimula
uit.Statimq; unus carnificũ qui eos peremerant a dia
bolo arreptus ſeipſum propriis dentibus lacerauit.Al
ter uero in furorẽ uerſus ſemetipſum gladio per uen
trẽ tranſfixit.Gerlana uero ab immundo ſpiritu ue/
xata:clamante demone per os ſceleris nequitiam pro
palauit.Dux quoq; a ſuis ĩterfectus & filius ipſius de
principatu eiectus eſt.¶Tẽpore procedente atalogus
preſbyter in ipſo ſepulture loco ſcholas regebat.Die
uero quadam pueri repẽte diuinitus aſpirati: cylianũ
eis nunq̃ auditũ clamare ceperũt:& locũ digitis oſten
derunt.Preſbyter uero myſterium ignorans illos ut
tacerent uerbis & uerberibus corripuit: ipſaq; nocte
lumen oculorum amiſit.Sed per uiſum a quodam ei
dicit̃:q̃ niſi credat dictis pueroꝝ nunq̃ illuminari me
rebit̃.Cũ aũt de hoc ſancto & ſociis ab antiquis dili/
genter inquiſiſſet:& qui fuerint didiciſſet:ad eoꝝ tu/
mulum orauit:& lumen perditũ recuperauit.Effoſ/
ſoq; loco corpora martyꝝ cyliani colonati & romani
reperta leuauit:& honorabiliter collocauit:que in op
pido ipſo uirczburch.i.herbipolis quieſcunt clarentia
ſignis.Qui paſſi ſunt anno quinto Conſtantini im/
peratoris.viii.idus iulii.

¶De ſancto Norberto epiſcopo ordinis premon/
ſtrateñ. ordo s. Benedicti Cap. LXVII.

NOrbertus archiep̃s fundator loci & ordi/
nis premonſtrateñ. anno domini.M.cxx.
de lothoringie partibus oriundus claruit.
Qui relictis ſeculi diuitiis quibus afflue
bat preſbyter ordinatus eſt.Et cũ quibuſdã dei famu
lis qui uitã artiorem ducere cupiebant ad gelaſiũ pa/
pam ſecundũ:tunc apud ſanctũ egidium in gallia ſy/
nodũ celebrantem acceſſit.A quo & predicandi uerbi
licentiam impetrauit.Ac deinde auctoritatẽ pape ca/
lixti ſecundi gelaſii ſucceſſoris de nouo ordine inco/
hando ſecundũ auguſtini regulã obtinuit.Et ſub epi/
ſcopo lugduneñ nomine bartholomeo in loco p̃mõ/
ſtrati cum ſociis predictis monaſteriũ & ordinẽ fun/
dauit.Multis quoq; miraculis claruit.¶Apud nigel/
lã demonem qui puellam obſederat: primo quidem
uirtute xp̃i:ut latine & teutonice & gallice loqueret̃
cõpulit:deinde ab ea eiecit:uenientiq; coloniã pro reli
quiis ſanctoꝝ acquirendis una de numero undecem
milium uirginũ ſe ei reuelauit: & locum ubi corpus
ſuũ iacebat oſtendit.Quod mane repertũ ipſe ſecum
premonſtratũ tulit.¶Die ſequenti apud ſanctũ gero
nẽ orans uidit ipſum ſanctũ:locũ ipſi:ubi corpus ipſi
us dudum iacuerat omnibus incognitũ demonſtran
te:quod mane ibidẽ repertum atq; inde leuatum eſt.
Eius quoq; corporis partẽ norbertus quaſi pro mer/
cede ſuſcepit:& ad monaſteriũ ſuum deportauit.Poſt
obitũ uero calixti ſecundi ab honorio ſecũdo ſucceſſo
re ſummo pontifice cõfirmationẽ ordinis accepit.Et
tunc ſe futuꝝ ep̃m parthenopolis diuinitus agnouit.
Rediẽs aũt ad locũ ſuũ in herbipoli oppido:in die paſ
che miſſa celebrata mulieri cuidã cece uiſum reſtitu/
it.¶Dein de factus eſt ep̃s parthenopolis ciuitatis ſuc
ceſſore ipſi hugone in babatiam ordinato.Qui potẽs
opere & ſermone annis.viii.epiſcopatu fideliter admi
niſtrato:quieuit in chriſto.Sepultus in eccleſia dei ge/
nitricis ipſius urbis.viii.idus iulii.

¶De ſanctis Aquila & Priſcilla eius uxore diſcipulis.
Cap. LXVIII.

AQuila & priſcilla eius uxor diſcipuli apo/
ſtoloꝝ chriſti fuerunt:de quibus in acti/
bus apoſtoloꝝ.ca.xviii.ſcribit̃: de quibus
etiã paulus apoſtolus ad romanos.c.ulti.
mẽtionẽ facit.Qui in ſanctoꝝ miniſterio quotidie fi/
deliter laborantes apud aſiã minorẽ pleni bonis ope/
ribus in domino quieuerũt.viii.idus iulii:ut dicit ado.

¶De ſcõ Paulo martyre. Cap. LXIX.

PAulus martyr cõſtantinopoli nobilis ori/
undus:paſſus eſt ibidẽ tp̃e conſtantini im
peratoris heretici.Qui cum eſſet dux mi/
litie ĩperialis & uere miles xp̃i catholicus
imperatorem de cõbuſtione ſanctaꝝ imaginũ que p
ip̃m in eccleſia apud blaquernas fiebat:cõſtãter redar
guebat:& reuerendas imagines xp̃i & ſanctoꝝ uene/
randas efficaciter cõprobabat.Ob hoc ab ĩperatore de/
tẽtus & primo in carcerẽ miſſus duriſq; cõpedibus ui
ctus eſt.Inde iuſſu cõſtantini poſt aliquot dies educit̃:
& dum pro catholica ueritate ageret:naſus ei precidi/
tur.Iterũq; cuſtodie mãcipat̃.Dehinc poſt dies.viii.ite
rũ pductus pice & ſulphure liquatis capite pfuſus: cũ
in tormẽtis gr̃as deo ageret:oculi ipſi eruti ſunt.No/
uiſſime pedibus ligatis p mediũ foꝝ trahit̃: & mem/
bris oĩbus corpis diſſipat̃: ſicq; ſatis colliſus excuſſo
cerebro ſpiritum exhalauit.viii.idus iulii.Cuius cor/
pus ad partes aſparis tractũ:ibiq; dimiſſum ab hereti
cis:ut a canibus uoraret̃:a catholicis uiris ibidẽ ſepul/
tũ eſt.Imp̃ator aũt cõſtantinus pro tãto ſcelere & aliis
cõmiſſis ultione diuina uermibus ſcaturiẽs uitã miſe
randã finiuit.Cui michael filius eius uir p oĩa catholi
cus ei ſucceſſit.¶Poſt annos uero.cxxii.xp̃iani & reli/
gioſi uiri diuina reuelatione corpus ſanctũ inde ſubla
tũ ad monaſterium charmonã trãſtulerunt:miris re/
fragrans odoribus & miraculis corruſcãs.Quod poſt
modum a uenetis inde leuatum & uenetias delatum
in monaſterio ſancti Georgii maioris quieſcere dici/
tur ab incolis eiuſdem ciuitatis.

¶De ſancto Procopio martyre. Cap. LXX.

PRocopius martyr in paleſtina paſſus eſt:
qui a ſcythopoli ductus ceſareã ad primã
eius cõfeſſionẽ:& reſpõſiõis eius cõfidẽtiã
a iudice fabião capite ceſus eſt.viii.idus iu/
lii:ut ait hieroymus:& colligit̃ i martylogio adonis.

¶De ſcõ Cyrillo epõ & martyre. Cap. LXXI.

C Yrillus epſ & martyr rome paſſus eſt:qui flãmis iniectus illeſus euaſit:ac ſtupore tã/ti miraculi a iudice dimiſſus eſt. Qui etiã poſtmodum: cum chriſtum inſtanter & alacriter predicaret: & plurimos ad dominum con/uertiſſet: iudex penitentia ductus ipſum capite cedi fecit ſeptimo idus iulii.

¶De ſcõ Cyrillo martyre. Cap. LXXII.

C Yrillus diaconus & martyr in heliopoli ci/uitate:que eſt circa montem libanũ impe/rante cõſtantio paſſus eſt. Hic enim cum multa idola contriuiſſet:& ignibus cõbuſ/ſiſſet:pagani ipſum tenuerunt:quẽ nõ ſolum pereme/runt:gladiiſq; & lanceis effoderunt:ſed etiã nimia pie/tate eius uentrem execantes inteſtina eduxerũt: & ex iecore ipſius comederũt. Veꝝ quicũq; huius ĩmanita/tis ꝑticipes extiterũt:ultionẽ cõdignã conſecuti ſunt. Nã aliq ſubito dẽtes oẽs amiſerũt. Aliquoꝝ lingue pu/tredine cõſumpte ſunt. Aliqbus oculi de capite cecide/runt. Hec caſſiodorus. vi. libro hiſtorie tripartite.

¶De ſancta Anatholia uirgine & audace martyri/bus. Cap. LXXIII.

A Natholia uirgo & audax martyres in ciui/tate tyro italie paſſi ſunt tempore decii ce/ſaris ſub fauſtiniano preſide. Poſtq̃ enĩ ana/tholia uirgo uictoriã uirginem ad pudici/tie obſeruantia cõuertiſſet:ut ſupra dictũ eſt in paſſio/ne uictorine. x. cal. ianuarii:& in piceno oppido mul/tos infirmos curaſſet:& demoniacos liberaſſet:in ꝑfa/ta tyro ciuitate a fauſtiniano preſide detinet̃:& diuer/ſis plagarum ac tormentoꝝ generibus cruciat̃: dein/de cum ſerpente horribili in carcere per noctem ĩclu/ditur:ſed ab eo minime leditur. Mane quoq; aperto carcere ſerpens audacẽ ueneficum:qui ipm̃ ad uirgi/nem ĩmiſerat:aggredit̃:ſed eius morſibus iuſſu ana/tholie liberat̃:& ſerpens illico effugat̃. Sicq; audax ad fidem conuertitur:& ipſe quoq; in cuſtodia duriſſi/ma uinculat̃. Virgo aũt chriſti cum in oratione perſi/ſteret:iuſſu preſidis gladio per latera trãſuerberatur. Cuius corpus a chriſtianis in tyro oppido ſepelitur. Audax uero de carcere educitur:& chriſtum cõfeſſus capitali ſentẽtia coronatur. Et quia de oriente fuerat: corpus eius ab uxore & filiis eo trãſlatum eſt:qui paſ/ſi ſunt. vii. idus iulii.

¶De ſcõ Brithyo epõ. Cap. LXXIIII.

B Rithyus epſ in ciuitate martula claruit: q dum chriſtum dominum predicaret:a iu/dice martiano comprehenſus eſt: cui iuſ/ſit preſes os eius lapide diu contundi: de/inde in equuleo ipſum leuari & crudeliter torqueri. Et cum in dei confeſſione perduraret:in carcerem tru/ſus eſt. Nocte uero facto permaximo terremotu ciui/tas tota concutitur:& ruente pariete martianus oppri/mitur. Brithyus autẽ ab angelo & a beato petro apo/ſtolo uiſitatus:de carcere eductus eſt. Qui deĩde mul/to tempore chriſti euangelium circũquaq; predicãs: magnaſq; populorum multitudines omnipotẽti deo lucrifaciens ſeptimo idus iulii quieuit in pace. Cuius animam aſtantes uiderunt in ſpecie columbe niuee ce/los agiliter aduolantem.

¶De ſcĩs Zenone & aliis martyribus. Ca. LXXV.

Z Enon & alii. x. milia ducenti & tres marty/res chriſti rome ad guttam iugiter manan/tem martyrium paſſi ſunt. Qui per diuerſa ſupplicia trucidati chriſtum dominum in ſuis corporibus glorificantes coronas triumphi cele/ſtes obtinere de manu domini meruerunt ſeptimo idus iulii:ut dicit ado.

¶De ſancto Zenone abbate. Cap. LXXVI.

Z Enõ abbas in eremo thebaidis claruit: de quo ſcribit̃:ꝗ de cella egreſſus dum per ere/mũ oberraret:iã triduo fatigatus fameq; de/fectus q̃ſi mortuus cecidit:cui repente puer ſpecioſus aſtitit:panemq; ei ac uinum preſentauit:ille aũt phantaſma dubitãs orationẽ premiſit:& ſic ſecu/rus mãducauit. Eodemq; inſtante puero:& ut ſe ſeq̃/retur admonente:eidem ducatum uie prebuit: & ad cellã uſq; reduxit. Quo cum ſanctus intrans oraſſet:il/le diſparuit:& abbas ipſum angelum dei fuiſſe cogno/uit. Hec in uitis patrum.

¶De ſcĩs ſeptẽ fratribus martyribus. Ca. LXXVII.

S Eptem fratres filii ſancte felicitatis marty/ris rome ſub antonino prĩcipe paſſi ſunt. Quoꝝ noĩa hec ſunt:ianuarius:felix:phi/lippus:ſiluanus:alexander:uitalis:& mar/tialis:hoꝝ mater in uiduitate manẽs ſuã domino uo/uerat caſtitatẽ. Quos oẽs fratres ſimul cum matre ad ſuggeſtionem põtificũ idoloꝝ antoninus imperator detentos publio urbis ꝑfecto tradidit ad deoꝝ ſacrifi/cia cõpellendos. Qui primo q̃dem matri ſuadebat:ut ſui & filioꝝ ſuoꝝ miſereri deberet. Cum aũt felicitas: nec blanditiis allici:nec terroribus frangi poſſet:quin potius filios hortaretur:ut in xp̃i confeſſione cõſtãtes perſiſterent. Iuſſit eã ꝑfectus alapis cedi:deinde in car/cere recipi:ubi multo tp̃e macerata eſt. Poſt hec cũ pu/blius oẽs ſeptẽ fratres ſingillatim uocatos hortaret̃: ut diis ĩmolarent:illiq; oĩno eius monitiones contem/nerent. Iuſſit illos ſucceſſiue flagellis cedi:deinde in cu/ſtodiã recipi. Et cũ hec oĩa imperatori ſuggeſſiſſet:mi/ſit antoninus illos per uarios iudices:ut uariis ſuppli/ciis punirent̃. Ex q̃bus primus iudex ianuariũ tã diu plũbatis cedi fecit:q̃ diu ab eo ſpm̃ excuſſit. Alter ue/ro felicem & philippum fuſtibus mactauit. Alter ſil/uanum precipitio interemit. Alter alexandrũ: uitalẽ & martialẽ capitalem ſubire ſententiã mãdauit. Qui paſſi ſunt. vi. idus iulii. Mater uero felicitas poſt men/ſes. iiii. paſſa eſt:ut in eius paſſione dicetur. ix. calẽdas decembris circa annos domini. cx. Quorum corpora rome a fidelibus tumulata ſunt.

¶De ſanctis Rufina & Secunda uirginibus & marty/ribus. Cap. LXXVIII.

R Vfina & ſecunda ſorores uirgines rome martyrium paſſe ſunt ſub perſecutiõe ua/leriani & galieni imperatorum. He nobi/les ciues romane:patre aſterio: matre au/relia claris orte natalibus ab infantia chriſtiane armẽ/tario & uerino gẽtilibus in ſpõſas tradite ſunt. Quas cum ſponſi earum chriſtianas cognouiſſent: ſatage/bant eas ad deorum ſacrificia perducere. Quorum ꝑ/ſuaſiones uirgines chriſti declinare cupientes:aſcenſo uehiculo urbem egreſſe ad predium ſuum quod in partibus tuſcie poſſidebãt confugere cupiebãt: Quod ubi armentarius & uerinus comparuiſſent accuſaue/

runt eas archeſilao comiti:qui eas cum ſuis militibus inſecutus miliario ab urbe.xiiii.in uia flaminia ipſas cepit:& ad urbem reuocans iunio donato prefecto p̄ſentauit:& ꝙ chriſtiane forent denunciauit.Quas p̄fectus uſqꝫ ad diem tertiam carceri tradidit:deīde rufinam ſibi preſentari iuſſit:& ut diis immolaret pſuadere cepit.Cum autem illa chriſtū confiteret̄: & deos gentium deteſtaretur:mandauit eam acriter flagellari:& ſecundam de carcere adduci:ut ſororem cedi cōſpiceret:& ſic eius animum deterreret. Secunda autē exclamabat ꝙ prefectus ſororem ſuam glorificabat: & ſe multum inhonorabat.Stanſqꝫ ſecunda ſororem in uerberibus confortabat.Tūc iuſſit eas prefectus in tenebroſo loco recludi:& fumum ſtercorum fieri.Fumus autē ille ut tymiama exhalabat: & delectationē naribus uirginum miniſtrabat.Tenebre autem carceris luce quaſi meridiana ſuperīfuſa effugate ſunt.Iterum iuſſe ſunt in ſuis balneis includi:& nocte ītegra lignorum incēdia miniſtrari.Et ingreſſi miniſtri poſt tres horas diei ſubſequentis: ut earum corpora inde eiicerent exanimata:inueniunt intus balneum tepidū & uaporatum.Quas prefectus inſimul fecit colligari: & ligato ſaxo ad collum ambaꝝ in tyberim precipitari.Cum quo ſaxo per dimidiam fere horam emerſerunt:& que unde miſſe fuerant in ſuperioribus undarum ſericis indute apparuerunt.Quod audiens prefectus:& artibus hec magicis attribuens tradidit eas archeſilao comiti puniendas.Qui iuſſit eas duci in ſiluam in uia cornelia miliario.x.ab urbe in fundo q̄ uocatur buxo:& illic rufinam ceruice cedi. Secundā uero gladio capite percuti: & corpora lupis uoranda derelinqui.Sancte autem uirgines per uiſionem matrone cuidam plautille apparentes gemmate:uidelicet in thalamo ſedentes eam admonuerunt:ut ipſarum corpora tumularet.Quod illa deuotius adimplere curauit:& in ipſo ſuo predio uirginum corpora recondidit ſexto idus iulii.

¶De ſcō Paterniano epō & cōfeſſore. Cap. LXXIX.

Paternianus epiſcopus cum eſſet abbas in paleſtina: & congregationem monachorum in omni religione corrigeret:& tunc temporis chriſtianorum perſecutio deſeuiret:orauit ad deum cum lachrymis ut ſibi locum oſtenderet:in quo ſe cum monachis ſuis ſaluare poſſet.Cui apparuit angelus raphael eūqꝫ monuit: ut in egyptum pergeret:& ibi ſalutem animarum & corporum inueniret.Quod cum abbas fratribus rettuliſſet maurentius prepoſitus fratres hortabat̄:ut iuxta uiſionem oſtenſam cum abbate peregrinarent̄.Igitur aſſumptis ſarculis ad terrā colendam: & ſeminibus ad ſeminandum profecti ſunt:& angelo raphaele ducatum prebente ad egypti eremū deuenerunt: ubi & paruum ſibi cenobiū conſtruxerunt.Ibiqꝫ die ac nocte deo in ieiuniis & orationibus ſeruire curauerunt.

¶Cum aūt eſcas aliquas ad edendū nō haberent: nec in loco ipſo inuenire poſſent: & fratrum congregatio murmuraret:orauit paternianus ad dominū. Et ecce apparuit angelus domini in ſynogali ciuitate cuidam diuiti admonens eum:ut famulis dei qui fame deficiebant ac frigore ueſtes & cibaria miniſtraret.Qui conſulto quodā ſapiēte.lxx.camelos oībus cibariis & monachoꝝ cucullis onerauit:& ad collū primi ſquillinā appēdit:ut uiā ceteris exhiberet. Qui recto curſu angelo duce ad cellā paterniani puenerunt:qđ monachi uidētes: deo gratias egerūt:& camelis exoneratis pedes lauerunt:atqꝫ poſt dies tres eos oleribus onerātes ad eoꝝ dominū remiſerūt:qui dei nutu ꝑ uiā quā uenerāt:regreſſi ſunt.¶Poſt hec tertia die apparuit diabolus in ſpecie puelle uiro dei dicens:ꝙ puella uenalis in terram egypti uenerat:quam dominus ſuus ad aquam hauriendā miſerat:que domum redire uolēs in uia errauerat:& ad locum ipſum deuenerat:querēs a ſancto uiro manſionem.Quam cum ſanctus uti ſpecioſam iuuēculam licentiaret:puella allegabat: ꝙ eius negligētia faciliter a feris deuorari poſſet:& abbas de eius anima deo rationem redditurus eſſet:quod audiens paternianus ipſam quaſi ex cōſcientia intromiſit: cuius allectus pulchritudine tentari cepit:ſentiens uero figmenta diaboli ignem accendit:& ipſum in faciem puelle excuſſit:moxqꝫ diabolus euanuit.¶Deinde uenerunt ad eum ciues de oppido uris: & ipſum in ſuum epiſcopum conſtituerunt:qui in ipſo epiſcopatu prefuit annis.xlii.& multa miracula oſtendit: inter que ſaluiam ancillam dei:que annis.vii.ceca fuerat illuminauit:& claudum unum erexit.Nouiſſime angelus domini ei apparuit:obitumqꝫ ſuum poſt dies.xxx.futurum predixit:& ad uicum thanatum in fundo bathyganio:iuſſit:ut accederet: ubi & pauſaturus eſſet:ſignumqꝫ uocationis ſue fumum de uico exiturum predixit:& ꝙ terra fuliginabit. Qui mox ad locum conſtitutum properauit:& ſignis ab angelo datis apparentibus:ipſe in pace quieuit ſexto idus iulii: ſepultus in ſuo epiſcopatu.

¶De ſcīs Ianuario & ſociis martyribus. Ca. LXXX.

Ianuarius:marinus: nabor: & felix apud aphricam paſſi ſunt: qui perſecutione uigente aduerſus chriſtianos: cum ſacrificare idolis recuſarēt:a perſecutoribus decollati triumphum meruerunt obtinere martyrii ſexto idus iulii:ut ait ado in martylogio.

¶De trāſlatione ſancti benedicti. Cap. LXXXI.

Tranſlatio corporis ſancti benedicti abbatis:tempore cōſtātis imperatoris facta eſt: ut ait hugo floriacen̄. Cū enim mōaſteriū mōtis caſſini qđ a beato benedicto edificatū fuerat:a longobardis deſtructum eſſet: corporaqꝫ beatoꝝ benedicti & ſcholaſtice eius ſororis in eodem ſepulchro tumulata ibidem ſine ulla ueneratione dimiſſa fuiſſent.Mimolinus abbas floriacen̄ diuina re/

uelatione premonitus: miſit aigulphum monachũ ſuum ad predictum monaſterium caſſineñ. ut inde corpus ſancti benedicti floriacum deferret. Quo tempore etiam ex urbe cenomaceñ quidam aduenerant ad corpus ſancte ſcholaſtice transferendum: qui aigulpho adheſerunt: donec romam inſimul peruenerunt. Cum autem aigulphus cauſam aduentus illorum didiciſſet. Ipſe uero eiſdem cur uenerat minime reuelaſſet: cogitauit utrumque corpus habere poſſe. Dimiſſis ergo ſociis rome: ipſe montem caſſinum feſtinus acceſſit: ubi nocte orans ſuper ſepulchrum ſanctorum lucem maximam conſpexit. Mane autem facto: effracto tumulo oſſa ſanctorũ benedicti & ſcholaſtice in ſporta collegit: & aſportauit. Rediens autem in itinere ſocios dimiſſos inuenit: qui audito: ꝙ utrũque corpus haberet: corpus ab eo ſcholaſtice de gratia petierunt. Aigulphus autem hoc facere non poſſe reſpondit: niſi abbati ſuo iſtud placeret. Sicq́ꝫ cenomacenſes ſecum uſq́ꝫ floriacum uenerunt: & a mimolino abbate corpus ſancte ſcholaſtice de gratia obtinerunt. ℂ Cum autem oſſa benedicti ab oſſibus ſcholaſtice aliter ſecernere neſcirent: ſingula locula parauerunt: & oſſa maiora in uno & minora in alio uti melius eius uiſum fuerit: ſegregatim poſuerũt: iudicantes ex arbitrio maiora maris: minora eſſe mulieris. Quo facto ipſorum iudicium uerum fuiſſe: tali examine probauerunt. Nã corpus defuncti uiri ſuper oſſa: que putabant eſſe ſcholaſtice: corpus autem defuncte femine ſuper oſſa: que putabant eſſe benedicti poſuerunt. Et neutrum eorum uitam recepit. Cũ autẽ e conuerſo: corpus uiri ſuper oſſa maris: corpuſq́ꝫ femine ſuper oſſa ~~mulieris~~ collocaſſent: & orationẽ premiſiſſent: uterq́ꝫ mortuorum continuo uiuus ſurrexit. Quo miraculo oſſa utriuſq́ꝫ uera cognita ſunt: cenomanenſes ergo ſecum ad ciuitatem ſuam tulerũt corpus uirginis & floriacenſes monachi in loco ſuo ſepelierunt corpus abbatis. ℂ Sigibertus dicit: ꝙ penonus ciuis nobilis & diues Brixieñ tempore Gregorii pape ſecundi caſſinum monaſterium: quod annis .cx. deſtructum fuerat: de proprio reparauit. Anno .x. conſtantini .iiii. ut prefatus hugo ſcribit. Caſſineñ monachi auctore carolomano rege francorum a zacharia papa impetrarunt: ut eis corpus ſancti Benedicti a floriacenſibus redderetur. Qui uenientes floriacum: dum corpus leuare uellent: tali cecitate percuſſi ſunt: ꝙ ſe inuicem uidere non poterant: nec a deo uſq́ꝫ lumen eis reſtitutum eſt: donec intelligẽtes corpus ſanctum ibi quieſcere uelle: id dimittere propoſuerunt. Facta eſt autem eius tranſlatio .v. idus iulii.

ℂ De ſancto Pio papa & martyre. Cap. LXXXII.

Pius papa & martyr natione italus de ciuitate aquileia ex patre rufino: igino pape in epiſcopatu romano ſucceſſit: & ſedit annos duos menſes quattuor dies .xxi. Hic conſtituit hereticum ex iudeorum hereſi uenientem ſuſcipi & baptizari: & conſtitutum de eccleſia fecit. Sub eius epiſcopatu hermes librum cõpoſuit: in quo mandatum continetur: quod ei precepit angelus domini: cum ad eum uenit in habitu paſtoris: & precepit ei: ut ſanctum paſcha die dominico celebraretur. Quod & ipſe pius epiſcopus conſtituit. Hic fecit ordinationes .v. per menſem decembrium preſbyteros .x. diacones .xxi. & epõs per diuerſa loca .xii. Sub eius etiã tẽpore rome duc ſacratiſſime germane uirgines claruerunt. ſ. potentiana & praxedis. Qui etiã ſub perſecutione antonini & marci martyrii gloriã adeptus ẽ. Et ſepultus eſt cũ fratribus ſuis iuxta corpus beati petri i uaticano .v. idus iulii. Et ceſſauit epãtus dies .xiiii.

ℂ De ſcĩs Eulogio & ſociis mrĩbus. Ca. LXXXIII.

Eulogius cũ aliis tribus martyres apud cõſtantinopolim paſſi ſunt. Quoꝝ dies triumphi recolit .v. idus iulii: ut ex martylogio adonis ſcriptum habetur.

ℂ De ſcõ Eulogio pſbyte. & cõfeſ. Ca. LXXXIIII.

Eulogius preſbyter alexãdrinus: ut ait hieronymus: & heraclides cogitationes hominum a deo ipſi reuelatas cognoſcebat: quoſdamq́ꝫ euchariſtiam ſumere uolẽtes a communione ſacra remouebat: eiſq́ꝫ peccata ſua ſecretius reuelabat: & ſic illos ad penitentiam prouocabat. Hic dei amore elephantioſum quẽdam omni tẽpore uite ſue fouere promiſit. Quem dum annis .xv. ſedule confouiſſet ille diabolo procurante ingratus beneficii in eulogio conuitia importabilia inferebat. Cũ autem eulogius hinc propter uotum emiſſum: hinc ꝓpter infirmi ĩportunitatẽ perplexus maneret. Antoniũ abbatem una cũ leproſo adiit cõſulendum. Qui cũ ad monaſterium macarii deueniſſet: repperit & illuc antonium attigiſſe. Qui ab eo aduocatus & ſuper patina ac perſeuerãtia doctus: infirmus quoq́ꝫ ab eodem antonio ad gratitudinẽ eſt ꝓuocatus: unde ambo ipſi ſedato ſcandalo adinuicem perſeuerantes manſerunt: & ad cellam ſuam redeuntes poſt dies .xl. Eulogius inde poſt triduũ leproſus ſpiritũ tradiderunt. Feſtum autem eulogii agitur quinto idus iulii. Hec heraclides & in uitis patrum.

ℂ De ſcĩs Ianuario & Pelagia mr̃. Cap. LXXXV.

Ianurius & pelagia mr̃es apud minorẽ armeniã in ciuitate nicopoli paſſi ſunt. Qui tempore preſecutionis pro cõfeſſione nominis xpi ſub licinio imperatore primo: in equuleo leuati & diutius torti. Deinde ungulis crudeliter lacerati ac demum in carcere uicti teſtarumq́ꝫ fragminibus diebus quattuor cruciati glorioſum matrimonium impleuerũt .v. idus iulii: ut dicit ado.

ℂ De ſanctis hermacora epiſcopo & fortunato martyribus. LXXXVI.

Hermacoras eps & fortunatus archidiaconus mr̃es apud urbẽ aquileiã paſſi ſũt. Imperante nerone ſub preſide ſeuaſto. Cum enim beatus marcus euangeliſta apud eãdem urbẽ a beato petro apoſtolo directus multo tp̃e predicaſſet: & ad magiſtrũ reuiſendũ accedere uellet. Hermacorã ciuem aquileieñ: eius diſcipulũ a populo in epm̃ electum romã ſecum adduxit: quẽ beatus petrus loco marci aquileie epm̃ conſecrauit: & ad ipm̃ eccleſiã gubernandã deſtinauit. Marcum uero alexandriã miſit: ut hec omnia dicta ſunt ſupra in paſſione ſancti marci .viii. cal. maii. Igitur beatus hermacoras aquileiam ueniens eccleſiam ſuã feliciter gubernauit: & plures ſacerdotes & leuitas ordinauit. Inter quos fortunatum quendam eius archidiaconem conſtituit. Ipſe autem uerbum domini iugiter predicabat: & miraculorum inſignium gloria clarebat. Nã

& cecos illuminabat:& egros quoſcūqȝ ſanabat:& obſeſſos a demonibus liberabat: unde & infinitum ex multis ciuitatibus ad ſe concurrentem populū cōuertebat. ℭ Cum autem ſeuaſtus quidam preſes ciuitatem aquileie ingreſſus eſſet:pontifices idolorum accuſauerūt hermacoram epiſcopū:ꝙ templa deoꝝ deſtrueret:& populū ab eorū cultura ſubtraheret. Quē preſes comprehendi iuſſit & ſibi preſentari. Cui cum preſes ſuaderet:ut deos coleret & a chriſti predicatione ceſſaret. Reſpondit hermacoras:ꝙ ex iuſſione dei ordinatus epiſcopus non poſſet quieſcere a predicatione chriſti:ut a diabolo detentos reuocaret ad regnum domini. Cūqȝ in cōfeſſione nominis chriſti cōſtanter perſiſteret. Iuſſit illum preſes extendi & neruis crudis diutius cedi. Et cum ſanctus martyr in his gratias ageret:& preſidis tormenta derideret:fecit eū in equuleo ſuſpendi:& pectus eius unguibus radi:poſtea precepit laminas ferreas candentes eius pectori imprimi:& lampades ardētes lateribus applicari. Et cum ipſe multomagis chriſtum laudaret: populuſqȝ unanimiter exclamaret:ꝙ ſanctus dei ſine ulla cauſa tormenta ſuſtineret. Seuaſtus furorem populi metuens eum carceri mancipauit:ubi orante hermacora lumen ingens per noctem refulſit:& odor ſuauiſſimus emanauit. Quod cernens pontianus cuſtos carceris conuerſus eſt ad chriſtum & ianua reſerata ad pedes ſancti martyris ueniam poſtulabat. Quem ſanctus hermacoras uocato fortunato diacono ſuo:poſt triduanum ieiuniū baptizauit. Qui egreſſus ſe chriſtianum cepit proclamare:& deos gētium demonia aſſerere:unde & eius exemplo multitudo populi ad carcerem concurrentes conuertebantur. Quidam uero uidentes lumen carceris inde nullatenus diſcedebant. ℭ Hec audiens gregorius quidam nobilis ciuitatis filium ſuum annorum .xii. qui per triennium a demonio uexatus fuerat:ad ſanctum martyrem adduxit:quem ille premiſſa oratione continuo liberauit:& ipſum una cum patre ad chriſtum conuertit: ueniēſque media nocte ad domum eius permittente pontiano:gregorium cum cōiuge & duobus filiis atqȝ cum familia baptizauit. Deinde ad carcerem ſpōte rediit:& inſtātibus preſbyteris & clericis:ut ſi martyrium preelegiſſet:uel ſaltem ſibi paſtorem concederet:fortunatum eius archidiaconum illis delegauit. ℭ Hec cum audiſſet illuſtris quedam uidua nomine alexandria que lumen dudum amiſerat oculorum de conſenſu pontiani nocte ad ſanctum hermacoram in carcerem ingredit̄:& ab eo mox illuminat̄ atqȝ conuertit̄. Et intra domū ſuam cū omni familia a fortunato diacono baptizat̄. Quod cum preſes audiſſet:fortunatum detineri fecit: & cum hermacora cuſtodia mancipari. Cūqȝ multa miracula per eos fierent in carcere conſiſtentes. Seuaſtus preſes ad ſuggeſtionem pontificū timens populū qui per eos cōuerſus erat:miſit nocte ſpiculatorem:& utroſqȝ in carcere decollari fecit:quoꝝ corpora ac ſanguinē collectū pontianus cuſtos carceris recollegit:& occulte repoſuit. Deinde gregorius & alexādria memores beneficiorum ſuſceptorum corpora martyrum ſubſtulerunt:& iuxta muros aquileie in agro memorate alexandrie cum aromatibus condiderūt. Qui paſſi ſunt quarto idus iulii.

ℭ De ſcīs Nabore & Felice mrībus. Ca. LXXXVII.

Nabor & felix martyres paſſi ſunt in ciuitate laudēſe ſub maximiāo īperatore. Cū.n. idē ceſar mediolani degeret:& p̄dicti duo milites tanꝙ xp̄iani eidē accuſati fuiſſent: Imperator eos detineri fecit:& ſingillatim interrogatos cū eos chriſtianiſſimos cognouiſſet: in carcere p dies .xii. affligi mandauit:ita ut nec panis:nec aq̄ miniſtraretur eiſdem:& die .xiii. eos educi fecit:& cepit illos ad ſacrificia ſuadere:& cū nullatenus aīos eoꝝ inclinare poſſet. Iterum eoſdem in cuſtodia recipi precepit. Poſt dies uero quattuor de cuſtodia educi:& extenſos fuſtibus cedi:deinde naborē in equuleo appendi: & lāpadibus aduri: ac ungulis laniari inſpectante felice. Et cum hec omnia ſuperaſſet: iuſſit eos ambos igne cōſumi:qui miſſi in ignem incolumes permanſerunt. Pro quo iterum eos carceri mancipauit. Poſt aliquot uero dies cum imperator pergeret in ciuitatē laudeū. Iuſſit ſanctos catenis uīctos ad exemplū chriſtianorum poſt ſe trahi:& poſt tertium diem ambos extra ciuitatem ſibi preſentari. Quos in chriſti cōfeſſione firmiter perſeuerantes:fecit eos primo fuſtibus cedi:deīde capite puniri. Qui decollati ſunt iuxta portam ciuitatis laudenſis apud fluuium celeram:quoꝝ corpora quedam matrona ſabina noctu rapiēs in eodem loco ſepeliuit quarto idus iulii.

ℭ De ſancto Naſone diſcipulo. Cap. LXXXVIII.

Naſon diſcipulus xp̄i:ex antiquis & prioribus fuit:& ex .lxxii. unus ut in martylogio adonis ponitur:qui apud inſulam cyprum xp̄i euangelium p̄dicauit:& plenus uirtutibus ibidem ſcō fine quieuit .iiii. idus iulii.

ℭ De ſancto Iohele propheta. Cap. LXXXIX.

Iohel ꝑpheta de tribu ruben filius fatuel natus in agro bethoren eodem tēpore & ſub eiſdē regibus:quibus & oſee ꝑpheta uit:uidelicet ī diebus ozie:ioathan:achaz: & ezechie regū iuda. Et ſicut ille ſub noīe effraim ad .x. tribus dirigit uaticiniū ſuum: qui uel ſamariā uel iſrael ſepe memorat:ſic in hoc ꝑpheta:omne q̄d dicit̄ ad tribū iuda directū eſſe ītelligere debemus. Deſcripſit enī terrā duaꝝ tribuū eruca:brucho: locuſta:rubigineqȝ uaſtandā. Et poſt euerſionem prioris populi p̄dixit ſpirituſſanctus effuſionē futurā ſup ſeruos dei & ancillas:quod factum eſt die pētecoſtes in cenaculo mōtis ſyon. Et hic in bethoren in pace mortuus eſt: & ſepultus .iii. idus iulii. Hic ꝑpheta ex numero .xii. ꝓphetaꝝ colligit̄:ꝗ minores appellati in ſanctoꝝ patꝝ catalogo eccleſiaſtici .xlix. capitulo conſcribunt̄. Hec ioſephus & hieronymus:& ex hiſtoria ſcholaſtica.

¶De ſancto Zorobabel duce. Cap. LXXXX.

Zorobabel filius ſalathiel dux & priceps iudeorum de tribu iuda: inter ueteris legis patres eccleſiaſtici.xlix. capi. conſcribitur. Hic tempore reedificationis templi domini & hieruſalem fecit: ſub dario hydaſpis rege perſarum claruit. Cum enim: ut habetur in libris eſdre & neemie: cyrus rex perſarum & medorum anno primo regni ſui dediſſet iudeis licentiam redeundi ad terram natiuitatis ſue: quinquaginta fere milia eorū duce zorobabel & ieſu magno ſacerdote: de quo īfra proxime dicetur: de chaldea: ubi captiuati fuerant: in iudeam reuerſi ſunt. Et afferentes ſecū uaſa tēpli domini aurea & argentea. M.cccc. que reddiderat eis rex cyrus perſarum: ceperunt edificare templum domini in hieruſalem: uerum impedientibus ſamaritis intermiſſum eſt opus uſq̧ ad annum ſecundum darii hydaſpis: igit̄ anno primo darii predicti: zorobabel filius ſalathiel unus de nobilioribus iudeorum: familiaris quondam ipſius darii: cum audiſſet: ꝙ darius ipſe regnaret in perſide: fiducialiter aggreſſus eſt templum domini edificare in hieruſalem: aggeo & zacharia prophetis ad hoc exhortantibus populum iudeorum. Principes uero regis perſarum: qui erant trāſflumen hoc agnoſcentes: interdicebāt reedificationem. Cumq̧ reſpondiſſent ſeniores iuda: ꝙ deus ſuus hoc eis preceperat: placuit utriſq̧: ut res ad darium regem perſarum deferretur: Et aſcendit zorobabel cum nūciis principum ad regem: qui honoratus eſt ab eo ultra q̄ ſperabat. Nam cum aliis duobus cubiculariis in regis cubiculo dormiebat. ¶Porro darius rex cenā exhibuit ſatrapis & prefectis perſarum & medoꝝ ac magiſtratibus. cxxvii. ꝓuinciarum. Eadem nocte expergefactus rex propoſuit queſtionem tribus cuſtodibus corporis ſui: quod de tribus fortius uideret̄. ſ. rege uino & muliere: promittens munera & honorē ei qui ſapientius reſponderet in craſtino. Die uero ſequenti coram ſatrapis & magiſtratibus acceſſerunt illi tres: & ait primus regem eſſe fortiorem ceteris. Cum enim homo preſit cunctis animātibus rex preeſt hominibus & ad nutum eius omnia fiunt. Secundus autem pretulit uini fortitudinem: quia cum homo preſit ceteris in fortitudine: uinum ſuperat aīam animi fortitudinem. Zorobabel uero tertius mulierem fortiorem rege uinoq̧ aſſeruit. Nam regibus & eis qui uites plantant: mulieres uinum conferunt & alimōniam & ad robur uſq̧ producūt: & pro mulieribus animas ponere non timent homines. Sup hec autem omnia ueritatem dixit eſſe fortiorem: quia īmutabilis eſt & ſempiterna. Quod cum ab omnibus iuxta dictum huius approbatum eēt: dixit rex ad zorobabel: ut peteret ab eo qcquid uellet. Et poſtulauit templi reedificationē & uaſa domus domini remitti in hieruſalē. Et gauiſus eſt rex. Nā idipſum meminit ſe uouiſſe anteq̄ fieret rex: ſi deus faceret ipſum regē. Et ſcripſit epiſtolam principibus ſuis tranſflumen: ut nullatenus impedirēt iudeos ſed de ſumptibus regis iuuarent eos. Qui zorobabel reditum faciēs per chaldeam contribulibus ſuis regis mandata patefecit. Et aſcenderunt multi tūc hieroſolymam cum eo. Et ſic laxata captiuitate iudei ceperunt reedificare templū domini in hieruſalem: anno ſecundo darii hydaſpis regis perſarum: quod anno. vii. ipſius conſumatū eſt: qui erat quadrageſimus ſextus a prima licentia quā dedit cyrus rex perſarum reedificandi illud. Iuxta qđ in euangelio legitur. Quadraginta & ſex annis edificatum eſt templum &c. Conuenerunt autem filii iſrael ad dedicationē templi: & dedicauerunt illud mēſe. xii. qui apud latinos martius dicit̄. xxiii. die mēſis. Et celebrauerūt paſcha ſecūdum legē domini. De arca uero quomodo receperūt eam īcertum eſt. Sed ſi uerū eſt quod epiphanius dicit eā uſq̧ ad iudicii diem nō egreſſurā de latibulo pene: in qua eā hieremias abſcondit: ut dictum eſt ſupra in legenda hieremie prophete cal. maii: certū eſt ꝙ iudei inſtar prioris edificauerunt alterā. Nam inter manubias quas tulerūt romani de iudea leguntur trāſlata & arca domini & cādelabrū & menſa. Cōpleto uero tēpli edificio zorobabel in hieruſalē principatum tenuit iudeoꝝ. Quo feliciter adminiſtrato cum patribus ſuis in pace dormiuit. & ſepultus eſt in hieruſalem iuxta ſepulchra regalia. Hec ex dictis ioſephi & hieronymi & ex hiſtoria ſcholaſtica: necnon ex chrouicis guilelmi.

¶De ſancto Ieſu ſacerdote. Cap. LXXXXI.

Ieſus filius ioſedec ſacerdos iudeorum de genere aaron ex tribu leui tempore quo ſupra in iudea claruit. Hic enim anno primo cyri regis perſarum cum zorobabel duce & iudeoꝝ populo de chaldea egreſſus in iudeā uenit. Et reedificationi atq̧ cōſumationi tēpli domini ꝓfuit & ꝑſeuerauerit uſq̧ ad annū. vii. darii hydaſpis regis perſaꝝ. Tēplū etiā renouatum ipſe uti ſummus ſacerdos dedicauit. Et officiū ſacerdotale ſecūdū legis mādata adminiſtrauit. Et hic in pace qeſcens in hieruſalē tumulatus fuit. Qui & eccleſiaſtici. xlix. ca. una cū procedente ſcō in catalogo ſcōrū patrum connumeratus legit̄: & zacharie. ii. ca. multipliciter de ſcitate cōmendat̄. Quos duos ſcōs eſdre ſacerdoti iccirco ꝑmiſi: qa dies obitus ipſoꝝ certos repire nō ualui. Nā & epm eſdrā modico tēpore ꝓceſſerunt: cuius dies feſtiuitatis īmediate ſubiicitur. Hec unde ſupra.

¶De ſancto Eſdra ſacerdote. Cap. LXXXXII.

Eſdras ſacerdotes aaromin de tribu leui tā a ioſepho q̄ a beato hieronymo in ſanctorum patrum priſci temporis numero colligitur. Cuius inſignia opera in eius libris recoluntur. Hic ſub artaxerxe rege perſarum claruit: qui in chaldea legē moyſi a chaldeis ſuccenſam q̄ memoriter didicerat reparauit. Nouos quoq̧ apices litterarum: qui faciliores ad ſcribendum & pronunciādum fierēt excogitauit. Et ꝓpter hoc ſcriba uelox dictus eſt. Addidit etiā quedam in ueteri teſtamēto de ſuo ſicut titulos pſalmoꝝ & plura que in pētateucho legunt̄. Sic quoq̧ intelligendū eſt ipſum quedā ſupflua ſubtraxiſſe. Tradunt etiā quidā modū ſcribēdi a dextera in ſiniſtrā eum iudeis tradidiſſe: cū prius ad modū aratitiū ſcriptitarent: unde & ſcriptura exaratio ſolet dici. Scribebāt enim a ſiniſtro cornu in dextrū & a dextro redeundo ſcribebāt in ſiniſtrū. ¶Eſdras autē inuenit gratiā in oculis artaxerxis regis per ſaꝝ: & impetrauit ab eo licentiam aſcendendi in hieruſalem: ut in lege quam reparauerat populum ſuum erudiret. Tradidit ergo ei rex epiſtolam ad ſuos principes tranſflumen: ut traderent Eſdre neceſſa/

ria:miniſtros uero tẽpli ab omni uectigali & tributo abſoluit. Dedit aũt eſdre ptãtẽ amouẽdi & cõſtituẽdi iudices trãſlumẽ ſecundũ ſapiẽtiã ſuã:& puniẽdi con tumaces & fuerũt cũ eo.clxx.uiri & uenerũt in hieru ſalẽ menſe.v. Et ſiluerũt tribus diebus. Quarto uero die obtulerũt q̃ ſecũ attulerãt in domo domini. Tũc adiurauit eſdras ſacerdotes prĩcipes & leuitas ut ꝓii cerẽt uniuerſas mulieres alienigenas:& eos q de eis na ti erant:nã plures filiabus alienigenaꝝ ſe copulauerãt Fuit aũt eſdras eruditiſſimus legis diuĩe & clarus ma giſter oĩum iudeoꝝ q de captiuitate regreſſi fuerant: ut dicit ioſephus. ¶ Primo aũt die ſcenophegiaꝝ que celebrant̃ mẽſe ſeptimo:legit eſdras corã oĩ populo li brũ legis domini iuxta portã aquaꝝ de mane uſq; ad mediã diẽ. Secũda uero die iuxta p̃ceptũ legis tollẽtes arboꝝ frõdes celebrarũt feſtũ tabernaculoꝝ.vii. die bus. Die uero.viii.fecerunt collectã quoad oleũ & pa nes ꝓpoſitos & ligna ad ſacrificia. Poſt hec iuxta legẽ ſepauerũt alienigẽas ab eccleſia & in craſtinũ in emũ datiõe ieiunauerũt:iuxta qđ eſdras illis mandauit. Cõuenerũt in octies ad audiendã legẽ q̃ter uidelicet ĩ die:& q̃ter in nocte:& lectiõe terminata populus ſter nebat̃ ad orandũ:& fiebant p̃ces ſup eũ:& tandẽ bene dictio ſacerdotalis. ¶ Correxit aũt eſdras populũ:& erudiuit in lege domini oĩbus diebus quoad uixit:& officiũ ſacerdotale ſtrenue miniſtrauit:eiq; populus in cũctis obediẽs fuit. Et mortuus eſdras in ſenectute uenerãda:& ſepultus in hieruſalẽ.iii.idus iulii. Hunc quidam iudeorum autumant fuiſſe malachiam: ſed male. Nam malachias poſt regreſſum captiuitatis na tus eſt in iudea:ut dicit hieronymus. Hec ex libro eſ dre:& ex dictis ioſephi hieronymi & hiſtorie ſchola ſtice:nec non ex chronica guilelmi.

¶ De ſancto Neemia propheta. Cap. XCIII.

NEemias ꝓpheta filius helchie: q etiã inter ſcõs patres ueteris legis eccleſiaſtici.xlix. cõnumerat̃ tpe regis artaxerxis p̃dicti in iudea claruit:& eſdre cõtẽporaneus fuit. Cũ.n.eſſet pĩcerna regis in ſuſis caſtro medoꝝ: & ui diſſet pegrinos hebraice loquẽtes:ſciſcitatus ẽ ab eis de ſtatu iudee & hieruſalẽ:& accepit ab eis urbẽ eſſe ſine muris & habitare in ea populũ dei in afflictione. Nã per diẽ ſubſtinebãt ĩpetũ hoſtiũ & noctibus ĩtra bant latrũculi:& plateas ĩplebãt cadaueribus occiſoꝝ Et fleuit neemias:& cibũ nõ comedit. Cũ regi uinũ ĩ mẽſa leuaret:apparuit q̃ſi lãguidus ante eũ. Et tũ ip ſum rex triſtitie interrogaſſet:illeq; ſibi audita expo ſuiſſet:obtinuit a rege:ut mitteret̃ hieruſalẽ ad mu ros edificãdos:conſtitutoq; ei reuertendi tpe:dedit ei rex epiſtolã ad prĩcipes trãſlumẽ:in q̃ mãdauit de ho nore neemie exhibẽdo tãq̃ duci & legato de latere:& de ĩpendiis urbis reedificãde:& miſit cũ eo prĩcipes & eqtes plures. ¶ Anno igit̃.xxv.artaxerxis ueni neemi as in hieruſalẽ cũ magno comitatu:reducẽs ſecũ mul tos de filiis captiuitatis:dũ trãſitũ facere p babyloniã Et ſiluit neemias tribus diebus:q̃rta uero die cõuoca ta multitudĩe allocutus ẽ eos:& exhortatus ad opus. Et edificãtibus ipſis cõſumatũ eſt opus p annos duos & mẽſes.iiii.licet in magna anguſtia & pluribus ĩpe dimẽtis. Primo.n.finitime nationes in manu forti ag grediebant̃ eos. Neemias uero mediã partẽ populi ar matã ſtatuit extra ciuitatẽ:ut ſubſtinerẽt ĩpeditus ag gredientiũ:alia aũt media ps edificabat. Secundo etiã orta ẽ fames in terra:& obligauit ſe populus tributis ſub uſuris:ſed agros & uineas uẽdere cõpulſi ſunt:tã dẽ etiã filios & filias. Tertiũ autẽ impedimẽtũ fuit:ꝙ prĩcipes trãſlumen iudeis ĩuidẽtes:corrupuerũt mu neribus quoſdã de ſenioribus:ut neemiã occiderent. Quod cũ negrent:uariis eũ terrebant rumoribus: ut ſic ab ope ceſſarẽt. Tãdẽ aũt nõ preualuerũt aduerſus eũ:qa manus domini erat cũ eo. Poſtq̃ aũt edificatus eſt murus:qa p̃cepit neemias:ut clauderent̃ porte an te ſolis occaſum:nec ante ortũ apirent̃. ¶ Cũ aũt mẽ ſis.vii.ĩmineret:q fere totus apud iudeos ſolẽnis eſt: cõuenerũt oẽs iudei in hieruſalẽ q̃ſi uir unus. Cũq; ac cepiſſet neemias:ꝙ nõ haberẽt ignẽ de ſublimi: tradi tũq; eſſet ei a ſenioribus:ꝙ hieremias ꝓpheta tpe ca ptiuitatis hieruſalẽ abſcõdiſſet ſtipites altaris & pru nas in ĩferioribus terre in ualle ioſaphat:Iuit ad locũ: & eruderato puteo ĩuenerũt ſtipites & prunas atq; aq̃ craſſam:tollẽteſq; ea ſup ſtruẽ lignoꝝ:& hoſtias que erãt ſup altare:ꝑiecerũt:& ſtatĩ erupit ignis. Orabãt enĩ ſacerdotes:ionatha incohãte: ceteriſq; reſpõdẽti bus:neemias quoq; ſpecialẽ edidit orõnẽ. ¶ Deinde neemias & eſdras cũ populo ꝓceſſerũt ad dedicatio nẽ muroꝝ. Quibus oĩbus rite pactis neemias reuer ſus eſt ad dominũ ſuũ regẽ pſaꝝ anno.xxii.regni eius Et poſt lõgã etatẽ apud pſidẽ dormiuit in pace. Sepul tus iuxta ſepulchra regalia. Hec ex libro neemie:&.ii. macha.ii.cap.& ex aliis uoluminibus qbus ſupra. Hic neemias quia dies dormitionis eius necubi reperit̃: eſdre eius contemporaneo merito copulatur.

¶ De ſancto Sila diſcipulo. Cap. XCIIII.

SIlas diſcipulus de.lxxii. unus: ut plurimi aſſeuerant:unus fuit ex primis fratribus: & ut dr̃ act.xv.ab apoſtolis domini cum barnaba & iuda ad eccleſias gentiũ deſti natus. Cũ aũt paulus a barnaba diuiſus eſſet: idẽ ſilas ab apoſtolo in miniſteriũ aſſumptus p̃dicationis offi ciũ grã domini plenus inſtãter cõſumauit: atq; in paſ ſationibus ſuis xpm glorificãs:poſtmodũ apud mace doniã reqeuit.iii.idus iulii. Hic.n. eps corinthioꝝ ab apoſtolo cõſtitutus fuit:q & ſiluanus fuiſſe a qbuſdã fert̃:ſed falſũ ẽ:qa ille theſſalõice:hic macedõie qeſcit.

¶ De ſcõ Anacleto papa & mar̃e. Cap. XCV.

ANacletus papa & martyr natiõe grecus de athenis ex p̃re antiocho clemẽti primo ro mano pontifici in ep̃atu ſucceſſit:& ſedit annos.ix.mẽſes.ii.dies.x. De iſto tacet eu ſebius in chronicis:& dicit ꝙ anacletus ipſe ẽ q & cle tus. Sed damaſus papa in chronicis rõanorũ põtificũ qs ſcribit hierõymo:ponit eos diuerſos & dicit ꝙ cle

tus fuit natione rōanus: Anacletus natiōe grecus. Hic memoriam beati petri apoſtoli compoſuit & cōſtruxit: fecit & alia loca ubi epi reconderentur ſepulture. ℂ Hic a beato petro adhuc uiuente preſbyter ordinatus eſt. Hic cōſtituit ut clericus nec comam nec barbā nutriat. Conſtituit etiam ut non minus q̄ a tribus epiſcopis ordinaretur eps: & ut ordinationes clericorū palam fierēt preſente plebe: & ut inimici uel ſuſpecti nō poſſint accuſare preſbyterum. Hic etiā pontifex omnes fideles monuit per epiſtolā: ut preſbyteri pre ceteris honorentur: dicens ꝙ deo ſacrificantes nō debent uexari: ſed portari: atq; ab oībus honorari & ꝙ preſbyteri quādo ſacrificant ſecū teſtes habeāt maxime epi: ut deo ꝑfecte ſacrificare ꝓbentur. Hic fecit ordinationes duas per mēſem decēbrium: preſbyteros quinq;: diaconos tres: epos per diuerſa loca numero .vi. Qui ſub nerua imperatore martyrio coronatur. Et ſepultus eſt iuxta corpus beati petri in uaticano tertio idus iulii. Et ceſſauit epatus dies .xiii.

ℂ De ſancto Eugenio epiſcopo & ſociis martyribus. Cap. LXXXXVI.

Eugenius eps carthagineū cum aliis pluribus: ut in ſecundo hiſtorie aphricane uictor aphricanus dicit ſub hunerico rege uandaloꝝ arriano paſſus eſt. Hic hunericus ad inſtantiam zenonis imperatoris & placide auguſte eccleſie carthagineū: que ꝑ annos .xxiiii. epo uacauerat: conceſſit: ut ſibi catholicum epm ordinaret: unde & tunc eugenius electus eſt. Qui cū in eccleſia predicaret: & ab arrianis ꝓhiberi non poſſet. Hunericus rex in eccleſie foribus uiros ſtatuit: qui omnes catholicos ad eccleſiam accedentis palis in crinibus iactatis & contortis cutem cum capillis abſtrahebant. Quorum aliqui oculos amiſerunt: aliqui in epo dolore defecerunt. Inde perſecutione aggrauata dirigūtur catholici ad campum uticenſium: ut ceſpites meſſium deſiccarent: quatenus ſub ardore ſolis deficerēt Qui magis in chriſto iocundabantur. Nam & quidā manū habens aridam ibidē miſſus ad opera ſanatus eſt: & cū aliis operabat. ℂ Poſt hec hunericus catholicos diuerſis perſeqnens penis. Iocūdum epm cū pluribus eius clericis flammis excuſſit: uxorem theodorici fratris ſui & gerſericum nepotem ſuum occaſione reperta peremit. Inde omnes milites catholicos militia ſoluit: & domibus eorum diruptis ac ſubſtantiis confiſcatis in inſulis ſardinie & ſicilie eos relegauit. Epiſcoporum defunctorum bona fiſco adiecit: nec aliquos ordinare permittebat niſi grauem ſibi ſummam exoluerent: uirgines ſacras nudatas: & per plateas tractas diuerſis penis ignis ferri & uerberum attractabat. Epos preſbyteros & clericos .ccccclxxxxvii. ad exilium eremi deſtinauit: inter quos erant ſenes & decrepiti: & felix epus abritanus habens in epatu annos .xliiii. palyſi percuſſus. Eugenio autem in exiliū cōſtituto mandatū eſt: ut cum omni ſuo clero carthaginē ueniret de fide ſua cum arrianis diſputaturus: ut inde contra eū occaſionem haberent. Qui ueniens cum nutu dei ſapienter hereticos confutaſſet eccleſie catholice per omnem aphricam claudūtur: eporum catholicoꝝ ſubſtantie arrianis traduntur: & oēs catholici nudi urbibus excluduntur: nu diq; ſub aere iacere dimittuntur. Inde equis velociſſimis ſine freno uel ſella plures ſupermittuntur: ut equis diſcurrentibus mactarentur. Poſt hec iurare compulſi fidelitatē filio hunerici: qui iurare noluerunt corſicam relegantur ad ligna pro nauibus incidenda: qui uero iurauerunt redarguti: ꝙ contra textum euangelii iuraſſent: ad diuerſos agros colendos deputati ſunt. Sanctus autem eugenius cum uniuerſo clero ſuo qui erāt amplius q̄ .ccccc. inter quos q̄plurimi erant lectores infantili cede & inedia macerati exilio depelluntur: ibidē in pace uitam martyrio conſumantes. Regnauit autem ſcelericus hunericus annos .vii. menſes decimo & poſt hec ebulliens uermibus infeliciter expirauit. Feſtum autem eugenii & ſociorum recolitur tertio idus iulii. Hec aphricanus.

ℂ De ſancto Herico imperatore primo & cōfeſſore. Cap. LXXXXVII.

Enricus imperator primus ſecūdus autē rex romanoꝝ: fuit primo dux moricoꝝ. Qui imperauit annis .xxiii. & mēſibus .v. & uacauit impium annos .ii. Hic uxorem cūgundē nunq̄ cognouit: ſed una ſecum uirgo ꝑmāſit. Quodā uero tempore inueſtigāte diabolo de quodā milite ipſam ſuſpectā habens ſuper cādentes uomeres .xv. pedū uia nudis plantis illam incedere compulit. Cui cū ſe domino cōmendaſſet: uox de celo ſonuit: ꝙ uirgo maria ipſam uirginē liberaret. Totā igitur cadentem maſſam illeſa ꝑcurrit: & ſic ſuſpitio ceſſauit. Hic imperator cū adhuc eſſet dux uiſionē habuit: ꝙ ad ſepulchrū ſancti uolfgangi ratiſponeū oraret: & in piete ſcriptū uideret hoc ſolū uerbum: poſt ſex. Quod ex hoc cogitans ſe poſt dies ſex morituꝝ: ipſis trāſactis .vi. hebdomadas: deinde .vi. mēſes: deinde .vi. annos computās mortem ſi infallibiliter expectabat. Sexto igitur anno circa finem dū mortem preſtolať imperator eligitur: qui ſe totum diuino cultui dedicans: eccleſias reparat: nouas edificat & dotat: & precipue bamburgeū eccleſiam cathedralē. Orationis gratia uiſitat monaſterium caſſinenſe: dum uitio calculi laboraret. Cui ſanctus benedictus apparens ipſum a calculo liberauit, ſed in ſignum miraculi characterē manere permiſit. ℂ Hic ſanctus imperator ſororem ſuam in coniugium tradidit ſtephano ungarie regi: ex hoc ipſum & regnum ad fidem cōuertens. Qui ad extrema deueniens: uxorem cūgundem uirginē parētibus reſignauit. Et dormiuit in pace pridie idus iulii anno regni ſui .xxiiii. uite uero ſue .lii. anno aūt gratie .cxxiiii. Vxor autem eius in ſancto propoſito perſeuerauit: & ambo pariter in bamburgeū eccleſia ſepulti ſunt miraculis clarentes. ℂ Ferť quoq;: ꝙ cum obiiſſet ſanctus henricus: multitudo demonū ante cellam cuiuſdam eremite tranſibat: qui aperta feneſtra īterrogauit ultimum quid nam eſſet. Cui ille reſpondit: ꝙ legio demonum erat: qui ad mortem ceſaris properabant: ſi forte aliquid propriū in eo inuenire poſſent: adiuratur quoq;: ut ad ſe redeat. Qui rediens dixit: ꝙ nihil ꝓfecerat: quia dum falſa uxoris ſuſpitio: & alia bona & mala in libra fuiſſent poſita: aduſtus ille laurentius ollam auream immenſi ponderis attulit: & cum demones ſuperaſſe iā uiderent: illa iactata pars altera libre maxime ponderauit. Sicq; demon ille iratus: una aurem olle preruperat. Ollam calicem uocabat: quem dictus Ceſar eccleſie eniſteū in ho

noré ſancti laurétii fieri fecerat:cui ꝓpter magnitudi
né due aures inerant.Repertũ eſt aũt & tunc impera/
toré migraſſe:& aurem unã calicis fractam eſſe.

¶De ſcõ Phoca epõ & martyre. Cap. XCVIII.

Phocas eps & martyr paſſus eſt in põto ci/
uitate ſub traião imperatore. Hic primũ
arté gubernatoriã exercuit:deinde diuina
diſpoſitione ad epatum ſinopis ciuitatis
peruenit.Cũq; traianus imperator in partibus arme/
nie xpianos perſequeref: Aphricanus eius prefectus
phocam epm in urbe põto degenté detineri fecit: ſi/
biq; preſentari.Qué cum multis exhortationibus ad
deoꝝ ſacrificia inuitaſſet.Phocas eps lõga uerboꝝ di/
ſceptatione aphricanũ confundebat:& deos gétiũ de/
mones affirmabat.Cũ aũt prefectus ei ſupplicia diuer
ſa cõminaref:orante ſcõ imméſus imber effuſus eſt:
terraq; cõcuſſa:grando:fulgura:ac tonitrua terribili/
ter irruperũt.Aphricanus nimio terrore pterritus ſpi
ritũ exhalans mortuus cecidit.Xpiani aũt aſſiſtentes
ingenté lucé de celo fulgenté cernunt:& angelos tres
igneos ſancti epi lateri aſſiſtétes:ipſumq; exhortátes:
& exinde celos aduolátes.Quibus miraculis theren/
tina uxor pfecti cũ filiis.v.phoce pedibus aduoluta ue
niam ac uitã uiro exanimi ſupplicabat.Qui orõne p/
miſſa aphricanum ſuſcitauit: & cũ omni familia ad
xpm conuertit:que cũ traianus imperator audiſſet:
phocã comphenſum exhortabaf:ut diis immolaret.
Phocas aũt petiit ſibi ipſos deos oſtédi. Sed cum im/
perator ipm ad templũ introduxiſſet. Sanctus mar/
tyr nõ ſolũ rationibus:ſed experiméto ipſos nõ deos
ſed ſimulacra iſenſibilia cõprobauit:ꝓpter quod idi
gnatus traianus:ipm in ligno ſuſpédi fecit & torque/
ri:atq; ungulis ferreis uſq; ad nudationé oſſium lace/
rari:qué oranté uox celica cõfortauit.Impator audi/
ta uocé ptimuit:phocãq; in carceré trudi fecit:& cétu
rioné noĩe criſpinũ cũ mille militibus ad cuſtodiam
eius adhibuit.Oráte uero ſcõ media nocte lux ingens
de celo refulſit:& ianue carceris patefacte ſunt.Quod
cũ uidiſſent céturio & milites mille conuerſi ſunt ad
chriſtũ.Phocas uero ipſos extra muros ad littus ma/
ris adduxit:eoſq; oés baptizauit:dehinc ad carcerem
rediit.Die uero ſequéti traianus ipſum eductũ & ne/
ptuno deo marino ſacrificare renuenté:in caminum
ignis ardétis immitti iuſſit:ĩ quo p tres horas ſine ul
la leſione pdurauit:indeq; oĩno inuſtus exiuit:quem
impator in thermis ante triduũ accenſis intromitti
fecit:ubi cũ oraſſet ad dominũ:ſpiritũ emiſit: corpus
uero intactũ a calore permáſit.quod etiã nimio odo/
re fragrabat.Balnee uero q̃ſi glaciali rigore cõgelate
ſunt.quo dũ traianus ĩtraſſet:& huiuſmõi miracula
uidiſſet:ſtupefactus admodũ exiuit.Cui in thermaꝝ
ianua ſanctus phocas lucidus apparuit:eiq; pdixit: q;
poſt triduũ moriturus eſſet:& ad inferna deſcéderet.
Statimq; traianus febriũ calore uexatus:poſt triduũ:
ut phocas ei predixerat:expirauit.Corpus auté ſancti
martyris in galliã ciuitaté armenie delatũ :ibidemq;
ſepultum eſt:qui paſſus eſt pridie idus iulii.

¶De diuiſione.xii.apoſtoloꝝ. Cap. XCIX

Diuiſio apoſtolorum ad predicandum idi/
bus iulii celebratur:quia eo die duodeci/
mo anno poſt aſcenſioné domini ad euá/
gelizandum uerbum dei per mundum
diuiſi aſſeruntur:ut impleretur oraculum pſalmiſte
dauid:quia in oém terrã exiuit ſonus eoꝝ &c.¶Nã
oriens ceſſit thome & bartholomeo.Meridies ſimo/
ni & mattheo.Aquilo philippo & tadeo.Mediũ mũ/
di matthie & iacobo iuſto.Mediterranei maris ꝓuin
cie ioanni & andre.Occidentis regna petro & iacobo
zebedei.Totus mundus paulo apoſtolo datus eſt: ſe/
cundum qd' in eius collecta eccleſia aſſerit dicés. De/
us qui uniuerſum mundũ beati pauli apoſtoli pdica
tione docuiſti &c.Et cantaf in hoc feſto in miſſa epi/
ſtola Corde enim creditur ad iuſtitiã.ro.x.Et euange
lium.Euntes in mundum uniuerſum ; Mar.ultimo
cap.que ſolénitati maxime conueniunt.

¶De ſcis ſeptuágitaduobus diſcipulis. Cap. C.

Septuagintaduo diſcipuli chriſti ad inſtar
.lxxii.linguarum ab ipſo electi poſt aſcen/
ſionem domini ad predicandum uerbũ
dei & ipſi per ſingulas quaſq; orbis terre
prouincias & ciuitates diuiſi ſunt : & multarum ur/
bium epiſcopatus tenuerunt. Quorum nomina hec
ſunt.¶Lucas euangeliſta:de quo greco expoſitor ui/
ſibiliter inquit:& uerbo tenus chriſtum adit.Cumq;
ueritatem agnoſceret uerus efficitur chriſti diſcipu/
lus:plurimum cum magiſtro commoratus.¶Cleo/
phas: de quo luc.xxviii.fit mentio.Hi.n.duo ibant in
emaus:ut innuit gregorius in prefatione moralium:
& ita dicit theophilus. Ambroſius uero dicit alium
fuiſſe.¶Barnabás cuius paulus in plurimis memi/
nit & legitur in actibus apoſtolorum in multis locis.
¶Matthias qui pro iuda apoſtoloꝝ numero ſurro/
gatus eſt:ut dicitur act.i.¶Tadeus qui ad abagarum
miſſus eſt.Non enim hic fuit ille qui & iudas dicitur
frater ſimonis apoſtoli:ſed alius. Hos quattuor po/
nit euſebius primo lib.cap.xv.Sequentes uero ponit
abbas dorotheus.Quorum nomina hec ſunt.¶Ana
nias qui paulum baptizauit actuum.ix.& fuit poſtea
epiſcopus damaſci.¶Stephanus protomartyr qui
primus fuit inter.vii.diacones.¶Philippus unus ex
.vii.diaconibus qui ſimonem & eunuchum baptiza/
uit:& fuit epiſcopus in thracia ſcythie.¶Procorus
unus ex.vii.epiſcopus nicomedie bithynie.¶Nica/
nor unus ex.vii.qui eadem die cũ aliis duobus mor/
tuus eſt:qua & protomartyr ſtephanus.¶Parme/
nas unus ex.vii.qui dormit ĩ niſibi.¶Nicolaus unus
ex.vii.fuit epiſcopus ſamarie: ſed apoſtatauit hereti/
cus factus:a quo & ſecta nicolaitarum quos ioannes
apoc.ii.redarguit.¶Simon unus ex.vii.qui fuit epi/
ſcopus tyri & ſidonis.De his omnibus habetur act.
vi.¶Titus in creta epiſcopus fuit:ibiq; predicans ſe/
pultus eſt.De hoc ſepius apoſtolus mentionem fa/

cit: & huic ſpecialem epiſtolam dirigit. ¶ Siluanus cum paulo perdicauit: eps̄ theſſalonice ibiq; dormit: de quo prima theſſal. primo. c. ¶ Chryſches eps̄ chalcedonie: qui in cali factus eſt. ¶ Epheneus de quo ro. xvi. eps̄ carthagini factus eſt. ¶ Andronicus de quo ro. xvi. eps̄ pannonie factus eſt. ¶ Ampliatus de quo ubi ſupra eps̄ edeſſe factus eſt. ¶ Vrbanus de quo ibidē eps̄ macedonie fuit. ¶ Stateus de quo ibidē quem andreas apud pontū mare nauigās in argicapoli thracie epm̄ conſtituit. ¶ Appelles de quo ro. xvi. eps̄ eradie factus eſt. ¶ Philetus uel philegus eps̄ epheſi: ſapuit ea que ſimonis magi & reſtitit apoſtolo: ut habetur ſecūda timothei. ii. ¶ Hermogenes eps̄ megare factus eſt ſimilis precedenti: de his ſecūda timoth. iiii. ¶ Demas de quo ibidem dicitur: qui apoſtatauit & ſacerdos idoloꝝ in theſalonica factus eſt. De his prima ioannis primo. Ex nobis ꝓdierūt: ſed non erāt ex nobis ¶ Ampleius eps̄ ſmyrne fuit ante policarpum cuius apoſtolus meminit in epiſtola ad romanos. ¶ Ariſtobolus de quo ro. xvi. bethanie eps̄ fuit. ¶ Tarciſſus de quo ibidē: qui & athenaꝝ eps̄ fuit. ¶ Eradius qui eps̄ epatre fuit: de quo ubi ſupra. ¶ Cicis qui apud galliā predicauit. ¶ Agabus de quo act. xiii. qui prophetico chariſmate dignus fuit. ¶ Rufus uel ruſerius: de quo ro. xvi. qui & thebarū ep̄us fuit. ¶ Aſyncritus de quo ro. xvi. qui hyrcanie eps̄ fuit. ¶ Phlegōtias de quo ibidem: qui & machationis eps̄ fuit. ¶ Patrobas de quo ibidē: qui eps̄ pelorum fuit. ¶ Hermes de quo ibidē: qui philopoles eps̄ fuit. ¶ Linus qui fuit poſt beatum petrū rome eps̄: de quo ſecunda timoth. iiii. ¶ Caius qui epheſi ep̄us fuit de quo ro. xvi. ¶ Philologus qui ab andrea eps̄ ſinopis factus eſt: de quo ro. xvi. ¶ Liphaſus qui rome ſimul cū paulo uinctus: & poſt eius martyrium decollatus ē. ¶ Lucius de quo ubi ſupra: qui ep̄us laodicie que eſt in ſyria fuit. ¶ Iaſon de quo ibidē: qui & eps̄ tarſi factus eſt. Soſipater ut dicit dorotheus eps̄ iconii fuit: ſed origenes in prima gloſa dicit: ꝙ primus eps̄ theſſalonice fuit traditione maioꝝ: de quo ro. xvi. ¶ Tertius qui ſcripſit epiſtolam ad romanos dictante apoſtolo: de quo ro. xvi. & ſecunda timoth. iiii. & act. xix. epiſcopus meaidi fuit poſt hieroſolymorum diſperſiōem. ¶ Quartus de quo ro. xvi. epiſcopus fuit berithi. ¶ Apollo de quo pria cor. primo qui eps̄ cōnie fuit. ¶ Soſthenes de quo pria cor. primo qui & colophonie fuit epiſcopus. ¶ Epaphroditus andriace epiſcopus fuit: de quo phi. iiii. ¶ Titicus de quo col. iiii. q colophonie epiſcopus fuit. ¶ Ceſar de quo phi. iiii. qui & dirrhachii eps̄ fuit. ¶ Marcus barnabe cōſobrinus: qui de duabus ſororibus nati ſunt: ut dicit glo. col. iiii. & de hoc ibi in textu mentio fit: epiſcopus fuit apolimadis. ¶ Ieſus qui dicebaẗ iuſtus de quo. iiii. libro eccleſiaſtice hiſtorie clentipoleos epiſcopus fuit. ¶ Antomas de quo timoth. iii. qui & lyſine epiſcopus fuit. ¶ Clemens de quo phi. iiii. primus ex gentibus credens: epiſcopus ſardiceñ. poſtmodum pōtifex romanus. ¶ Oneſimus de quo prima timoth. primo: qui & coronis eps̄ fuit. ¶ Carpus de quo prima timoth. iiii. qui & beronie que eſt in thracia eps̄ fuit. ¶ Enodius qui poſt petrum apoſtolum antiochie eps̄ fuit. ¶ Ariſtarchus de quo col. iiii. & act. xx. qui apamie epiſcopus fuit. ¶ Marcus qui & ioannes: de quo act. xiii. & ſecūda timoth. iiii. & ad philemōem: qui & bibli epiſcopus fuit. ¶ Zimas uel zenas: de quo timoth. iii. qui nomicus. i. legiſta: uel legis peritus dictus eſt: & dioſpoleos epiſcopus fuit. ¶ Philemon ad quem apoſtolus ſcripſit epiſtolam: q & gaze epiſcopus fuit. ¶ Ariſtarchus alter de quo ad philemonem. ¶ Pudens de quo ſecunda timoth. iiii. ¶ Trophinus de quo ibidem. Hi tres in omnibus perſecutionibus apoſtoli compatientes: in ſine rome poſt eum decollati ſunt. ¶ Marcus euangeliſta qui in roma euangelium ex ore petri ſcripſit. ¶ Cādacis eunuchus regine ethiopum: de quo actuum. viii. in arabia & eudomone predicauit: & in probari inſula: que eſt in mari rubro: ſermo habet: ꝙ ibi martyrizatus ē. Hec beatus dorotheus exiſtens rome: in monumentis dereliquit in lingua romana: & tranſlata ſunt in grecum: ut eſſent omnibus manifeſta. Verū frater uincentius dicit: ꝙ ex numero. lxxii. fuerunt ſancti Sauinus: potentianus: altiminus: maximinus: & ioannes ſenior: ut ſcribit policarpus. ¶ In martylogio quoq; ponitur Ariſtion: cuius feſtum agitur. viii. calen. martii. ¶ Rufus & zozimus: quorum feſtum agitur. xv. calen. ianuarii. ¶ Priſcus: cuius feſtum agitur calē. ſeptembris. ¶ Ioſeph: qui cognominatus eſt iuſtus: qui cum matthia ſortitus eſt: actuum primo: cuius feſtū agitur. xiii. calē. auguſti. ¶ Naſon antiquus chriſti diſcipulus. iii. idus iulii. ¶ Silas eps̄ corinthi. iiii. idus iulii: qui & innuiẗ eſſe ſiluanus: ſed falſum eſt: quia ille theſſalonice hic macedonie qeſcit. ¶ Euphrates. xiiii. calen. auguſti: de quo coloſſ. iiii. & ad philem. ¶ Martialis lemouiceñ & ſidonius uel cedonius: qui fuit cecus natus: qui ſepultus eſt cum maximino. ¶ Et lazarus q fuit eps̄ maſſilie: fuit de xp̄i diſcipulis. ¶ Et ſanctus urſinus: qui diciẗ fuiſſet nathanahel: quem xp̄s commēdat ioannis primo qui miſſus eſt a bituricas. ¶ Et ſanctus iulianus q diciẗ fuiſſe ſimō leproſus: q & cenomāis p̄dicauit. Sed ut ſcribit euāgeliſta: ubi ſupra. cap̄. xv. plures q̄. lxxii. diſcipulos chriſti inuenies: ſi obſerues ea que paulus ſcribit prima coꝛ. xv. dominū apparuiſſe pluſq̄ quingentis fratribus ſimilis &c.

¶ De ſanctis Quirico & Iulita eius matre martyribus. Cap. CI.

QViricus puer & iulita eius mater apud tarſum cilicie paſſi ſunt ſub alexandro īperatore. Fuit enim iulita illuſtris matrona de iconio ciuitate hiſaurie: que perſecutores declinare cupiens in tarſum cilicie cum puero ſuo qrico: qui trium erat annorum uenit: ubi detenta alexandro preſentatur filium geſtans in ulnis: quā due famule ſue uidentes fugerunt: & eam protinus reliquerunt. Imperator ergo puerum in ulnis cepit: & matrem ſacrificare nolentem crudis neruis flagellarī precepit. Puer autem matrem flagellari conſpiciēs amare flebat. Alexander uero pauꝝ ſuper genua tenens oſculis & blanditiis demulcebat. Infans autē ad matrem reſpiciebat: & imperatoris oſcula abhorrebat: & caput cū indignatione auertens uultum eius ungulis laniabat: ſeq; chriſtianum uoce qua poterat aſſerebat: tandem diu reluctans principem in ſcapulis momordit: tunc ille indignatus & dolore cruciatus: quiricum ab alto per gradus precipitauit: ut etiam tribunali tenellum cerebrum adhereret. Iulita uero filium ſuum ad regnum preceſſiſſe uidens:

deo gratias egit:que poſtmodum ab imperatore iuſ/ſa eſt excoriari:& bulliente pice perfundi:ac demum capite truncari. Quorum amborum corpora alexander membratim cedi fecit:& membra diſpergi man/dauit:ne a chriſtianis ſepelirentur:ſed tamen ab angelo ſunt collecta:& nocte a chriſtianis ſepulta. Quorum exemplo.xxxxiiii.gentiles ad chriſtum cōuerſi: & ab alexandro detenti poſt menſes.x.martyrio coronati ſunt de quibus ſupra dictū eſt pridie nonā iunii. Horum autem martyrum uidelicet pueri & matris corpora cum pax eccleſie reddita eſſet:tēpore conſtantini ma/gni ab una ancilla eorum:que adhuc ſupererat: reue/lant:& deuotione magna a populo reuerent: q paſſi ſunt idibus iulii circa annos domini.ccxxx.

De ſancto Iacobo ſapiente epiſcopo & confeſſore. Cap. CII.

Iacobus cognomento ſapiens niſibine ci/uitatis:que nobilis eſt urbs perſarum epi/ſcopus unus fuit ex numero confeſſorum ſub maximiano:qui in nicena ſynodo ar/rianam peruerſitatem homouſion apparatione damnauerunt:de quo caſſiodorus.v.libro hiſtorie partite ponit: q ſapor rex perſarum antiocham perſarum: que alio nomine niſibus dicitur cum innumero exercitu obſedit:quam cum diuerſis modis obtinere perſe nō poſſent:impetum fluminis migdonii per ciuitatem decurrentis a longe retinuerunt: & ripas excelſiores fecerunt:ut aqua fluuii in ſe collecta concreſceret. Impletiſq ripis ſubito quos fecerant aggeres irrumpen/tes dimiſerunt impetum fluminis cōtra murum: unde murus ciuitatis uehemens aque pondus ferre non ualens:diruptus eſt. Cumque ſapor rex diem alterū expectaret:ut alueo ſiccato ſine bello ciuitatem intra/ret:orante iacobo uidit murum de nouo conſtructū & propugnacula fabricata:uidit etiam ſuper murum quēdam imperiali habitu decoratum: quem primo quidem exiſtimauit imperatorem romanorum: ſu/oſq exploratores affligebat: quia eius aduentum ei nunciare non cognouerant. Dum autem non ipſum eſſe didicit:illum ſagittare uoluit: ſed ſagitta in aere fixa permanſit. Et cum nec ſic a ciuitatis obſidione diſcederet oratione ſancti epiſcopi miſit deus ſcyniphes & culices innumerabiles in exercitum perſarum in modum quaſi nebularum:que homines & animalia adeo infeſtarunt: q exercitum inde recidere compu/lerunt. Quieuit in pace uir domini idibus iulii tempore conſtantii auguſti. Hic ſanctus antiſtes a bea/to hierōymo in libro de uiris illuſtribus iccirco omiſſus fuit: q illo tempore ſyre lingue in qua is ſcripſe/rat commentum non habebat. Scripſit autem libros plures:uidelicet de fide contra omnes hereſes. De charitate generali. De ieiunio. De oratione. De dilectione erga proximum ſpecialiter. De reſurrectione. De uita poſt mortem. De humilitate. De patientia. De ſatiſfa/ctione. De uirginitate. De ſenſu anime. De circunci/ſione. De azymo benedicendo pro quo in iſaia legit. Non exterminabitur botrus. De chriſto q filius dei ſit & conſubſtantialis patri. De caſtitate aduerſus gē/tes. De conſtructione tabernaculi. De gentium cōuerſione. De regno perſarum. De perſecutione chriſtia/norum. Hec gennadius libro de illuſtribus.

De ſcīs Catilino & ſociis mrībus. Cap. CIII.

Catilinus diaconus:ianuarius:& florētius: Iulia:atq iuſta martyres apud carthaginē paſſi ſunt. Qui tempore perſecutionis chriſtianorum glorioſo martyrio pro chri/ſti nomine coronati:poſiti ſunt in baſilica fauſti in eadem ciuitate idibus iulii. Hec ado ponit.

De ſcō Euſtathio epō & martyre. Cap. CIIII.

Euſtathius epūs & martyr antiochie ſyrie claruit. Qui eiuſdē ciuitatis epiſcopus ob fidem catholicam a conſtantio imperatore arriano in traianopolim thratie ciuita/tem exilio pulſus ibidem requieuit.xvii.cal. auguſti: ut in martylogio colligitur adonis.

De ſcō Hilario martyre. Cap. CV.

Hilarianus monachus & martyr ſub iulia/no imperatore in ciuitate oſtia paſſus eſt. Hic de ciuitate aretii oriundus cum bea/to donato epō & martyre dudū conuerſatus eſt:& plurima una ſecū miracula pfecit: ut dicit in paſſione donati.vii.idus auguſti. Poſt hec in ciuitate oſtieū degens:gallicanū martyrem eodē ue/nientē ſuſcepit:& in xpi fide cōfortauit. Deniq tētus a quadratiano pſide in pfato oppido:cum ſacrificare nollet fuſtibus ceſus martyriū ſumpſit.xvii.cal.auguſti cuius corpus ibidem tumulatum quieſcit.

De ſancto Leone papa quarto. Cap. CVI.

Leo papa huius nominis quartus natione romanus ex patre rodulpho ſergio pōtifici in epiſcopatu romano ſucceſſit:& ſedit annos.viii.mēſes tres dies ſex. Hic primū a parentibus ob ſtudia litterarum in monaſterio ſan/cti martini iuxta eccleſiam ſancti petri apoſtoli poſi/tus fuit:ubi nō ſolum ſcientia: ſed etiam cōuerſatio/ne tanq perfectus monachus profecit. Hūc ſergius papa poſtmodū faciens preſbyterum:titulū ſanctorum quattuor coronatorum eidē aſſignauit. Quo ſergio mortuo & necdū ſepulto oēs romāi tam clerus q po/pulus una uoce leonē in ſummum pontificem elege/rūt. Qui mox factus pontifex baſilicas apoſtolorum petri & pauli:& alias eccleſias quas pauloante ſarace/ni deuaſtauerant:honorifice reſtaurauit. Eccleſiam quoq de nouo edificauit:que dicit ſancta maria no/ua. Carolum ludouici filiū imperatorem coronauit. Hic etiā inuidioſe ſuper quibuſdā criminibus accuſa/tus:ſynodum cōgregauit:& ſe iuramento innoxium demōſtrauit. Cuius etiā tempore alidulphus rex an/glorum:qui prius totius anglie obtinuit monarchiam: deuotionis cā uenit romā:& coram leone papa obtu/lit tributum ſancto petro de unaquaq domo:argenteum nūmum in anno:& hoc tributū uſq hodie perſeuerat. Hic pontifex catholicus multe patientie: multe q humilitatis diuinarum ſcripturarū extitit fer/uentiſſimus perſcrutator uigiliis & orationibus ſemper intentus. Qui dū normanos a romanorum finibus deturbare ſatagit:cum multis captus nunq conſenſit ſe ſine aliis relaxari. Hic pro neapolitanis in mari cōtra ſaracenos pugnantibus orando collectā fecit. Deus cuius dextera beatum petrum ambulantē &c. Et poſtq muros ciuitatis leonine repando perfecerat: apponendo ſeras portis fecit & dixit illā collectā. Deus qui beato petro apoſtolo collocatis clauibus &c. Illi autem ſaraceni qui cum magna multitudie romam

uenerant ſpoliatis eccleſiis dum in aphricam redeunt in mari ſubmerſi ſunt.Leo uero papa moritur: & in eccleſia ſancti petri ſepelitur.Cuius feſtum agit̃.xvii. cal.auguſti.Et ceſſauit epiſcopatus dies.vi.

¶De ſcõ Alexio cõfeſſore. Cap. CVII.

ALexius filius euphemiani nobiliſſimi romani:& in aula iperialis palatii primi tpe archadii & honorii iperatoꝝ in urbe claruit.Qui euphemianus.ccccccc.ſeruos habebat:qui zonis aureis cĩgebant̃.Ipſe uero miſericordie operibus inſiſtebat & in domo ſua quotidie tres mẽſas paupibus:pegrinis:orphanis & uiduis pabat:qbus refectis ipſe ad horã nonã cum uiris religioſis cibũ ſumebat.Cum aũt eidem multa precũ inſtãtia dominus alexiũ filium cõcepiſſet ex coniuge aglaia noĩe ipſi ambo deinceps in caſtitate uiuere firmauerũt.Puer aũt ſanctus liberalibus diſciplinis infra annos pubertatis plenius eruditus:factus adoleſcẽs puellã de ĩperiali domo duxit uxorẽ.Cum aũt iuuenis cũ puella nocte intra cubiculũ incluſus eſſet ſpõſam ſuã cepit in dei timore inſtruere:ac ipſam ad uirginitatis obſeruãtiã puocare.Deinde anulũ ſuum & caput baltei quo cingebatur ſibi ſeruanda tradidit:& de ſubſtantia ſua multũ aurũ accipiẽs:occulte ad mare diſceſſit:& aſcẽdens nauẽ laodiciã uſqꝫ peruenit.Indeqꝫ in edeſſam ciuitatẽ ſyrie pfectus eſt:ubi imago xp̃i diuinitus facta in ſindone habebat̃.Quo perueniẽs oĩa que ſecũ tulerat paupibus tribuit:& uilibus indutus ipſe cũ ceteris pauperibus in atrio ſancte dei genitricis mẽdicare cepit:omnia que ſibi dabant̃ ultra quotidianũ uictum egenis impendens.Pater uero de filii abſentia admodũ cõtriſtatus:miſſis pueris ad diuerſas mũdi partes eũ ubiqꝫ pquirebat.Quoꝝ aliqui dum ad edeſſam ciuitatẽ ueniſſent ab eo cogniti:ſed ipm minime cognoſcentes:eidem cũ ceteris pauperibus elemoſynas tribuerunt:qui gratias deo egit:ꝙ a ſeruis ſuis elemoſynã percepiſſet.Reuerſiqꝫ pueri nunciauerũt: ꝙ ipſum necubi inuenire potuiſſent.Quapropter tã parentes q̃ oẽs cognati & affines iconſolabiliter triſtabant̃.Spõſa uero cũ ſocera ſe perpetuo mãſuram in caſtitate pmiſit:donec deſponſo ſuo noua pcipere poſſet. ¶Cũ ergo alexius per annos.xvi.in atrio predicto cõmoratus eſſet: imago tãdem dei genitricis:que ibidem erat: cuſtodi eccleſie iuſſit:uiꝝ dei alexium in eccleſiã intromitteret:quoniã dignus erat:eũqꝫ ei ad oculũ oſtendit:quem cuſtos feſtinus in baſilicã ĩtroduxit.Quod factũ dũ cunctis innoreſceret:& ab omnibus uenerari cepiſſet:humanã gloriã uir dei fugiens inde receſſit:& laodiciam uenit:ibiqꝫ nauem aſcendens: cũ in tarſum cilicie ire diſponeret:diſpenſante deo nauis a uentis ĩpulſa in romanũ portum applicuit:quod cernens alexius diſpoſuit in animo ſuo nulli extraneo oneroſus eſſe:ſed in domo paterna incognitus habitare:patrẽ ergo a palatio redeuntẽ multitudine obſequentiũ circundatũ obuiũ habuit:ac poſt eũ clamauit:ut ſe peregrinũ in domo ſuſcipet:& de micis mẽſe ſue nutriri faceret:ut ſui quoqꝫ filii pegrini deus miſereri poſſet.Quod pater audiẽs ob amorẽ filii ipm ſuſcepit:& cibũ de mẽſa ſua ei cõſtituit:ac locũ in domo ſua pprium tribuit:& miniſtrũ ppriũ delegauit.Ipſe aũt ĩ orationibus pſeuerabat:& ieiuniis ac uigiliis inſiſtebat. Famuli aũt domus ipm multipliciter deridebant: & aquã utenſilium ſup caput eius frequẽter fundebant:& multas ei iniurias faciebãt:ipſe aũt patienter oĩa ſuſtinebat.Sicqꝫ.xvii.annis in domo patris incognitus manſit:Vidẽs quoqꝫ p ſpiritum:ꝙ eius obitus appropinquaret:chartã cum artamẽto petiit:& totum ordinẽ uite ſue cõſcripſit.¶Dominica igit̃ die poſt miſſaꝝ ſolẽnia in eccleſia ſancti petri: uox de ſanctuario ſonuit dicẽs:Venite ad me oẽs:qui laboratis &c.quod audientes oẽs in facies ſuas ceciderũt.Et ecce uox ſecũdo dicens.Querite uiꝝ dei:ut oret pro roma: querentibus illis & nõ inuenientibus:iteꝝ dictũ eſt.In domo euphemiani querite.Ille requiſitus ſe de hoc nihil ſcire dicebat.Tũc ĩperatores archadius & honorius una cũ pontifice innocentio ad domũ pdicti uiri peruenerunt.Et ecce miniſter alexii ad dominum ſuũ uenit: eumqꝫ obiſſe nunciauit.Intrans euphemianus ipſum defunctũ repperit:& uultum eius tanq̃ angeli rutilantẽ uidit:uoluitqꝫ chartam quã tenebat in manu accipere:ſed nequiuit. Exiens igitur cũ hoc ĩperatoribus & pontifici nũciaſſet:& illi ad eum ĩtraſſent:corpuſqꝫ ex parte dei:ut ſibi ſchedulã dimitteret: adiuraſſent: accedens põtifex manu chartam accepit:& ille ſtatim ei eam dimiſit:qua de mandato pape corã omni multitudine lecta.Euphemianus hec audiens obſtupuit:& factus exanimis in terrã decidit.Cũ uero ad ſe rediſſet:ueſtes ſcidit:canos capitis euellere cepit:& ſemetipſum diſcerpens:ac ſuper corpus filii corruens amariſſime fleuit.Mater eius hec audiẽs:quaſi leena rumpẽs rete:ſciſſiſqꝫ ueſtibus tota diſſoluta exiit: & lamentabiles uoces emittens:inter populi frequentiã ſe ſuper defunctũ filium precipitauit:ac ibidem quaſi mortua pmanſit:deinde reuiuiſcens planctũ doloroſum emiſit.Sponſa etiã ipſius induta lugubri ueſte cucurrit:& lachrymas incõſolabilis ſupra corpus effudit.Tũc põtifex & imperatores corpus in honorato pheretro ponentes duxerunt in mediã ciuitatẽ:& nunciatũ eſt inuentum eſſe hominẽ:quẽ querebãt.& omnes ad ſanctum corpus concurrebant.Siquis aũt infirmus illud tangebat: ptinus curabatur.Nam & ceci illuminabãtur:& leproſi mundabant̃:& demones fugabant̃.Cuius pheretrum ipſe põtifex & imperatores ex deuotione portare ceperunt:ſicqꝫ omni populo comitãte corpus ad eccleſiã ſci bonifacii martyris pduxerũt:& illic ei p.vii.dies ſepulchrũ ex auro & gẽmis pari fecerũt:ĩ quo corpus ſci cõfeſſoris cõdiderũt:de quo odor maximus refragrabat q cũcta aromata ſupabat.Quieuit ãt in xp̃o.xvi.cal.augu.circa annũ domini.ccclxxxviii.

¶De ſancta Maria uirgine. Cap. CVIII.

MArina uirgo ĩ partibus grecie claruit. Hec cũ patri ſuo unica foret:& pater relicto ſeculo monaſterium introiſſet:eã cuidã propinquo cõmẽdauit:& in cenobio ſumma obedientia deo ſeruire cepit. Cum aũt pro filia affligeret̃:interrogauit eũ abbas:cur magis ſolito triſtaret̃: qui dixit ſe filium unicũ in ſeculo reliquiſſe:noluitq̃: ꝙ eſſet filia ꝑpalare. Abbas uero qa diligebat uiꝝ: eidẽ conceſſit:ut filius ſuus in monaſterio reciperetur. Pater ergo habitu uirili eã induit:& mutato nomine marinũ ipſam uocauit. Virgo igit̃ ſancta in monachũ recipit̃:& maſculus ab oĩbus putatur:ac frater marinus uocatur. Cepit aũt ualde religioſe uiuere:& oĩbus obedientiã exhibere. Cum autem eſſet annoꝝ.xvii.& pater eius morti appropinquaret:filiã ſuã uocauit: & eam in ſancto ꝓpoſito cõfirmauit:precipiens ne cuiq̃ aliquando reuelaret ꝙ mulier eſſet. Mortuo ergo patre tenebat doctrinam eius:& erat obediẽs omnibus. Ibant igit̃ fratres cũ curru & bobus:& monaſterii neceſſaria deferebant. Veꝝ iuſſu abbatis frater marinus aliquando cũ plauſtro cepit accedere:& fratres ad portandum ligna iuuare. Conſueuerant aũt ſepius hoſpitari in domo cuiuſdam nobilis pandochii nomine ſi quãdo eos hora tardior redeundi prepediret. Cuius filia uirgo cũ de quodam milite concepiſſet interrogata a parentibus fratrem marinum ſe uiolaſſe aſſeruit. Quod cũ pandochius abbati nũciaſſet ĩterrogaſſetq̃ marinũ cur tantũ flagitiũ cõmiſiſſet:ſe peccaſſe cõfitetur:& ueniam humiliter precat̃. Statimq̃ abbas illũ uerberibus cedi iuſſit:deinde de monaſterio eiecit. Ipſa uero oĩa patientiſſima ferẽs:tribus annis ante hoſtium monaſterii manſit nec inde aliquãdo diſceſſit. Sicq̃ bucella panis unica quotidie ſubſtẽtata:ac ſi peccatũ cõmiſiſſet in penitentia perſeuerauit. ¶Poſt triẽnium uero ĩfans ablactatur:& abbati mittitur:ac fratri marino traditur educandus:quem uirgo dum per biẽnium ac ſi proprium aluit:& cum eo ibidem permanſit. Tandem eius patientie & humilitatis fratres miſerti abbati pro marino ĩtercedũt:ipſumq̃ de eius licentia in monaſterium cum paruulo intromittunt. Cui abbas pro penitẽtia impoſuit:ut oẽs ĩmunditias loci extra deferret:& aquã neceſſariam baiularet. Ipſa aũt hilariter omnia patienter perficiebat: & in cũctis gratias agebat. Sed poſt paucos dies in domino feliciter obdormiuit. Cuius corpus abbas longe a monaſterio mandauit ſepeliri:eo ꝙ abſq̃ penitẽtia odiſſet. Cũ aũt fratres corpus lauarent:& mulierẽ eſſe conſpicerent:ſtupefacti & territi ſe in dei famulã grauiter deliquiſſe fatentur. Quod cũ abbas cognouiſſet eam intra monaſteriũ honorifice tumulari iuſſit:& cum lachrymis ꝓ ſe & fratribus ab ea ueniã poſtulauit:eo ꝙ ipſam ignorans ĩnocenter afflixit. Corpus ergo ſancte uirginis in eccleſia reconditũ miraculis clarere cepit. Illa autem que dei filiam infamauerat a demone arripitur & ad ſepulchrum adducta ſcelus cõfitetur: & poſt dies.vii.eius meritis liberatur. Quieuit autem ſancta uirgo in domino.xvi.calẽ.augu. ¶Anno autẽ domini.M.cxiii.tempore iacobi teopoli ducis uenetorum. Quidam iacobus de bora perecialis eccleſie ſancte marie de uenetiis deuotus ſancte uirginis: corpus ipſius de partibus romanie ſublatum per nauem uenetias direxit:& in eccleſia ſua collocandũ ordinauit. Cuius meritis naute a maris tempeſtate liberati ſunt. Sicq̃ corpus ſancte uirginis uenetias delatum in eadem eccleſia ſepultum eſt calen. ſeptembris.

¶De ſancta Theodora monacha. Cap. CIX.

THeodora monacha apud alexãdriam claruit tẽpore zenonis imperatoris. Hec nobilis & ſpecioſa uirum habuit & diuitem & deũ timentem. Cuius ſanctitati diabolus inuidens:uirum quendã diuitem in illius cõcupiſentiam incitauit:qui eam crebris nunciis & muneribus moleſtauit. Sed cum ipſum omnino contemneret & peccatum abhorreret:tandem per quandã mulierem ei miſſam illã decepit:que puelle ſuaſit:ꝙ deus quicquid occidente ſole committitur minime ĩtuetur. Cuius ſuaſioni puella prebens aſſenſum uirũ ad ſe nocte introire permiſit: & uoluntatem eius compleuit. Statimq̃ ad ſe rediens amariſſime flebat: eo ꝙ ipſam conſcientia remordebat. Quam uir eius nimium flentem conſolari ſtudebat:ſed illa nullam conſolationem recipere curabat:cauſam autem fletus eidẽ nullatenus ĩdicare uolebat. Mane aũt facto quoddam monaſteriũ monialium adiit:& abbatiſſam interrogauit:an deus quoddam graue delictum quod die ad ueſperaſcente commiſerat ſcire poſſet. Cui illa reſpõdet:quod deo nihil abſcõdit̃:& quia deus uidet quicquid quacunq̃ hora comittitur. Rediens ergo domũ quadam die cum uir ſuus abeſſet:comam ſuam precidit:& ueſtimenta uiri ſui aſſumens ad monaſteriũ monachorum:quod per.xviii.miliaria a ciuitate diſtabat acceſſit:& ut ibidem in monachum reciperet̃ obtinuit. Interrogataq̃ de nomine dixit ſe theodoꝝ nuncupari. Ibi ergo officia omnia humiliter faciebat: & eius miniſterium omnibus gratum erat. ¶Poſt aliquot annos abbas theodoro iuſſit:ut boues iungeret & oleum de ciuitate deferret:uir autem eius plurimũ flebat:timens ne cum uiro aliquo receſſiſſet. Et ecce angelus domini ipſi dixit:ut mane ſurgeret: & in uia que dicitur ſancti petri ſtaret:& coniugem obuiã haberet. Quod cum feciſſet:theodora cum camelis uenit & uirum recognoſcens: ſed ab ipſo incognita illũ ſalutauit. Cum autem ille diutius expectaſſet:& ſe deceptum clamaret:facta eſt uox ad eum ꝙ ille qui ipm̃ pridie ſalutauerat uxor ſua fuerat. ¶Tante autẽ ſanctitatis theodora fuit:ut multa miracula faceret. Nã & hominem a beſtia laceratum eripuit: & ſuis precibus ſuſcitauit. Ipſamq̃ beſtiam maledixit:que ſubito mortuo corruit. Diabolus autem ſanctitatẽ eius non ferens eidem apparuit & eam de commiſſo adulterio duriter increpauit.ut illam ad deſperationem prouocaret. Que ſignum crucis edidit.& mox demon euanuit. Quadam uice dum dũ ciuitate cum camelis rediret & in quodam loco hoſpitata fuiſſet puella ad eã uenit ut ſecum concumberet illam putans eſſe uiꝝ. Que cum reſpueret iuit ad alterum in ipſo hoſpitio iacentem & cum eo dormiuit.& de illo concepit. Cũ autem uenter eius intumuiſſet. Interrogata dixit. ſe de theodoro monacho concepiſſe. Natum igitur puerum ad abbatem tranſmiſerunt:qui cũ theodoꝝ increparet.& ille ſibi indulgeri peteret: ſcapulis ſancte puer imponitur:& de monaſterio eiicit̃: que per.vii. annos extra monaſteriũ manſit:& de lacte pecoꝝ in

fanté nutriuit. Diabolus aūt in ſpecie uiri ſui eidé apparuit:& ut ad ſe rediret:multis blanditiis perſuaſit:q̄ cū oraſſet:demon ſtatim euanuit. ℭ Alia quoq; uice demones ad eam in ſpecie multaꝝ feraꝝ uenerunt:& eam diris clamoribus & inſultibus terrere uoluerūt: ſed orōne fuſa confeſtim ab ea diſceſſerūt. ℭ Altera uice multitudo militum ueniebat:quos princeps precedebat:& eū ceteri adorabāt: que cū ſimiliter ab illis iuitaret̄:ut eoꝝ dominū adoraret:illaq; deū ſe adorare uelle diceret:ipſa ante principé adducit̄ & flagellis uſq; ad morté ceditur. Sed dum conſtanter pſeueraſſet:oīs illa turba demonū ab ea depellit̄. ℭ Alia quoq; uice aurum multū repperit:deinde caniſtrum omni ciboꝝ genere refectum inuenit:ſed ſigno crucis edito utrūq; euanuit. ℭ Poſt annos.vii.abbas eius patientiā conſiderans ipſam cū puero in monaſteriū itroduxit: ubi cū duos annos laudabiliter peregiſſet: una cū puero ſe in cella recluſit:qué poſtq̄ omnibus ſanctis monitis erudiuit:ſpiritū tradidit:puerq; plurimum flere cepit. ℭ Eadem nocte abbas per uiſioné aſpexit:q nuptie maxime pabant̄:& mulier gloria & immenſo lumine circundata in medio ſanctoꝝ omnium portabat̄:& in lectulo iocundiſſimo ponebatur. Audiuitq; uocem:q mulier illa theodorus erat:qui falſo de puero accuſatus fuerat. Excitatus abbas cum fratribus ad cellam iuit:& iam illā defunctā iuenit:quā diſcoopertam feminam inuenit. Miſitq; abbas pro patre puelle:que ipſam infamauerat:& illā ei mulierem eſſe dixit:& ad oculum indicauit:illeq; de falſo crimine cū filia penitentiam egit. Angelus domini etiam abbati dixit:ut equum conſcenderet:& quecunq; ſibi obuiū ad monaſterium ſecum adduceret: qui dū pergeret: eidem uir theodore occurrit:& abbati coniugem ſuā obiſſe aſſeruit:cuius tranſitum domino reuelante didicerat:& eam ad uidēdam pergebat:quem abbas in ſuo equo aſſumpſit:& ad monaſterium ſuum deduxit. Venientes quoq; ambo plurimū fleuerūt:& theodoram ſepulture tradiderunt.xvi.cal.auguſti. Vir aūt eius cellā theodore accepit:& ibidem in ſanctitate uite permanſit. Puer quoq; theodore nutricem imitatus omni morum honeſtate claruit: ita q abbati defuncto in monaſterii regimine ſucceſſit.

ℭ De ſanctis ſcyllitanis martyribus. Cap. CX.

Scyllitani martyres apud carthaginé paſſi ſunt:quoꝝ nomina ſunt hec ſperatus:nattalius:cyrinus:beturius: felix: aquilinus: letarius:ianuarius:generoſa:beſſia:donata:ſecunda. Hi omnes a ſaturnino pfecto detenti poſt primam chriſti fidei confeſſionem in carcerem miſſi ſunt:& in ligno confixi:deinde gladio decollati ſunt. xvi.calendas auguſti. Et dicuntur ſcyllitani a ſcyllitana inſula:ex qua oriundi fuerunt.

ℭ De ſanctis Symphoroſa & ſeptem filiis eius martyribus. Cap. CXI.

Symphoroſa cū ſeptem filiis ſuis apud tyburtinam ciuitatem ſub hadriano principe paſſa eſt. Hec fuit coniūx beati getulii martyris:de quo ſupra dictū eſt.iiii.idus iunii. Ex quo ſeptem liberos procreauit: quoꝝ nomina hec ſunt:creſcétius:iulianus:nemeſius:primitiuus: iuſtinus:ſtacteus:eugenius:quos oés hadrianus una cum matre detineri fecit:& ipſam ſymphoroſam iuſſit palmis cedi:dehinc crinibus ſuſpendi: ſed cum eā ſuperare nullatenus poſſet:iuſſit eam alligato ſaxo in fluuium precipitari. Cuius frater eugenius curie principalis tyburtine corpus eius colligens ſepeliuit. Mane auté facto iuſſit imperator ſepté figi ſtipites: ibiq; filios eius ad trocleas extendi:& creſcentem in gutture tranſfigi:iulianum in pectore:nemeſium in corde: primitiuum per umblicum:iuſtinum per mēbra diſtinctum ſcindi per ſingulos corporis nodos atq; iuncturas:ſtacteum lanceis multis donec moreret̄ in terra configi:eugenium ſcindi a pectore uſq; ad iferiores partes. Quorum corpora precepit auferri & proiici in foueam altam. Et poſuerunt pontifices ſacrorum nomen loci ipſius ad ſeptem biothanatos quorum corpora requieſcunt uia tyburtina miliario nono. Paſſi ſunt autem.xv.calendas auguſti.

ℭ De ſancta Gugdene martyre. Cap. CXII.

Gugdenes martyr apud carthaginem paſſa eſt:que plautiano & zete conſulibus pſentata iuſſu rufini proconſulis:quater diuerſis temporibus equulei ſuſpenſione uexata:& uungularum horrenda laceratione cruciata carceris etiam ſqualore diutius afflicta: cum hec omnia pro chriſti nomine ſupaſſet:nouiſſime gladio ceſa eſt .xv.calendas auguſti.

ℭ De ſancto Arnulpho epo. Cap. CXIII.

Arnulphus epiſcopus turoneñ: ut ait ſigibertus claruit in gallia tempore anaſtaſii imperatoris:qui ſancti remigii remenſis epiſcopi i baptiſmate filius fuit:cuius etiam parentes primo gentiles tamen poſtmodū a ſancto remigio conuerſi & baptizati:ille rogatianus illa autem euphroſyna nominati fuerunt: qui omnia ſua pauperibus diſpenſanda ſancto remigio tradiderunt. Remigius uero regi clodoueo iam chriſtiano arnulphum eius ſpirituale filiū cōmēdauit. Cui rex uti nobiliſſimo:ſtambergā nepté ſuā in uxoré tradidit. Ipſos tamen ambos coniuges ſanctus remigius ad uirginitatis obſeruātiā iduxit. ℭ Poſt hec arnulphus reuelatione diuina oīa ſua p teſtamentū uxori relinqués: eā remigio cōmendās in habitu laicali p annos.xxvii. peregrinatus eſt. ℭ Quodā die dominico dū poſt matutinū oraret in eccleſia rauénate:uidit aīam cuiuſdā peccatoris nup defuncti:que ad inferna a demonibus trahebat̄:que cūctis aſtantibus audiētibus ſancti arnulphi auxiliū implorabat. Pro qua uir domini orauit:& ſtatim aīa ad corpus rediit:ipſeq; peccator ſurrexit:& q ille uir dei eſſet:eiuſq; pcibus ipſe ſaluatus fuiſſet:oībus patefit. Et cōcurrētibus ad eū turbis populoꝝ ipſe ad uitādā famā cōfeſtim inde diſceſſit. Deinde apud ſequanā fluuiū alium mortuū e pheretro ſuſcitauit:qué ſecū ad ſanctū remigiū informādū adduxit. ℭ Iteꝝ quoq; rhemenſem populū ad ſe cōfluétem fugiens:iterūq; peregrinās:cū eſſet turonis & epatus uacaret:angelo reuelante eps turoneū factus eſt: qui laudabilem uitam ducens:& miraculis clarens in domino quieuit.xv.calendas auguſti.

ℭ De ſancto Rophilo epo. Cap. CXIIII.

Rophilus epiſcopus popilieñ fuit:qui uerbum domini inſtanter predicans: & que docebat exemplo operum confirmās miraculorum gloria inſignis fuit. Dum aūt

in media uia poſita inter popilieñ & luiieñ oppidum draco immanis apparuiſſet: qui homines & animalia deuorabat: & flatu uenefico plurimos morbidabat. Sãctus rophilus populo ſuo triduanum ieiunium & orationem indixit: ſanctoq; mercuriali epo luiieñ: ut hec eadem cum ſua plebe faceret: perſuaſit: & deinde ambo ipſi epi una cum clero & populo utriuſq; ciuitatis ad locum accedunt: orationeq; premiſſa ſancti preſules draconem de antro producunt: ſtolis quoq; ſuis ipſum uti agnum mãſuetiſſimũ collo nectentes pertraxerunt: & in puteo profundiſſimo incluſerunt: memoriale quoq; ſupra puteum in teſtimonium miraculi ſignauerunt: quod ibi manet uſq; in preſens. Rophilus autem ad eccleſiam ſuam rediens: obituſq; ſui diem longe ante predicens. xv. calẽ. auguſti quieuit in xp̃o. Sepultuſq; eſt in eccleſia ſua miraculis clarus.

¶ De ſancto Filiaſtro confeſſore. Cap. CXV.

Filiaſter confeſſor ſanctus dei ſacerdos: credens deo fide pleniſſima exiẽs de terra ſua relicto ſeculo preſbyter factus eſt: & pauli apoſtoli mente & opere imitator: omnem pene romanum orbem ſua predicatiõe luſtrauit: multoſq; chriſto populos acquiſiuit. Non ſolum enim gẽtilibus reſtituit: & iudeis: ſed etiã arriane perfidie tunc uigenti: nam & mediolani gregẽ dominicum ab auxentio epiſcopo arriano ſancti ambroſii predeceſſore uiriliter defenſauit: & brixiam ciuitatẽ in fide adhuc rudem ſua predicatione ad uiam ueritatis plene reduxit. Et poſtquam plurimis miraculis effulſit apud eãdem urbẽ brixienſem in pace quieuit. xv. cal. auguſti.

¶ De ſancto epaphra diſcipulo. Cap. CXVI.

Epaphras diſcipulus de. lxxii. unus ut ait hieronymus: de quo apoſtolus ad coloſceñ primo mentionem facit. Hic enim iubente paulo uerbum domini coloſcenſibus p̃dicauit: & ab eodem coloſceñ epiſcopus ordinatus: clarus uirtutibus palmam martyrii pro ſibi commendatis ouibus uirili agone ꝑcepit. Sepultuſq; eſt apud eandem urbem. xiiii. calen. auguſti.

¶ De ſcis Iuſta & Rufina martyribus. Ca. CXVII.

Iuſta & Rufina martyres in hiſpania ciuitate hiſpali: ſub diogeniano preſide martyrium paſſe ſunt. He matrone chriſtianiſſime paupertate detente uaſa fictilia mercabantur. Ex quo queſtu neceſſariis ſibi ad uictum reſeruatis: indigentium inopiam ſubſtentabat. Cum autẽ in platea ciuitatis uaſa diſtraherent: matrone ipſius oppidi idolum lapideum nomine ſalabouem circũferentes: iuxta morem ſuum gentilem poſtulabant a ſanctis feminis uas aliquod ad uſum dei ſui ſibi offerri. Quod cum ille uti chriſtiane facere denegaſſent: indignate matrone idolum ſuper earum uaſa fictilia iactauerunt: eaq; omnia contriuerunt. Iuſta uero & rufina idolum econtra longius abiicientes confregerunt: ꝓpter quod a preſide diogeniano detẽte primo equulei extenſione: & ungularum laniatione uexate ſunt: poſtmodum in carcere inedia & uariis doloribus afflicte. Inde quoq; educte cum preſes ad partes alias iter arriperet per loca aſpera & cõfragoſa nudis pedibus poſt eum trahuntur. Tandem iuſta ſp̃m in carcere exhalauit. Corpuſq; eius in putem proiectum: inde a ſabino epiſcopo leuatum atq; ſepultum eſt. Rufine uero ceruix in confeſſione confracta eſt. Cuius eſt cadauer cõbuſtum. Oſſa autem illius ab eodem epiſcopo collecta una cum corpore iuſte in ciuitate hiſpaleñ. tumulata ſunt. Harum paſſio celebratur. xiiii. cal. auguſti.

¶ De ſcõ Arſenio abbate. Cap. CXVIII.

Arſenius abbas cum adhuc in palatio imperatorum archadii & honorii cõſiſteret: & ut ad ſalutem dirigeretur oraret audiuit a domino ut homines fugeret & ſaluaretur. Accedens igitur ad monachalem uitam & ibidem orans audiuit: arſeni fuge: tace: quieſce. ¶ Matrona quedam nobilis & ſenex uenit: ut abbatem arſenium ex deuotione uideret: qui rogatus a teophilo archiepiſcopo: ut ſe uideri permitteret: nullatenus acqeuit. Tamen illa ad cellam properans: ipſum foris ante hoſtium inuenit: & ſe ad pedes eius proſtrauit. Ille autem cum indignatione nimia eam eleuauit: eamq; dure increpauit: quia cum mulier eſſet: tantam uagationem facere preſumpſiſſet. Nam cum alie mulieres ab ea redeunte audirent: ꝙ abbatem arſenium uidiſſet: ipſe ſimiliter ad eum uidendum confluerent. Illa autẽ ſe nunquam alicui dicturam promiſit: ꝙ eum uidiſſet: ſupplicans ut tantum pro ipſa oraret. Abbas uero ſe deum oraturum dicebat: ut memoriam eius de corde ſuo deleret. Hec illa audiens turbata nimiũ ad ciuitatem uenit: & pre triſtitia egrotare cepit: quod archiep̃s audiens ad eam conſolandam acceſſit: eiq; ĩter cetera dixit: ne de uerbis ſenis miraretur: quia inimicus per mulieres uiros ſanctos impugnat. Nam credere dedebat: ꝙ uir ſanctus pro eius anima ſemper exorabat: & ſic conſolata conualuit: & ad propria remeauit. ¶ Arſenius autem per totum uite ſue tempus ſedens ad opus manuũ pañum habebat in ſinu propter lachrymas: que iugiter de oculis eius fluebant: & totã noctem inſomnem ducebat. Mane aũt cum propter nature laſſitudinem dormire uellet: ſomnũ tanq̃ malum ſeruum uocabat: & ſedẽs parum ſomni ſurripiebat: ſtatimq; ſurgebat: dicebat enĩ ſufficere monacho: ſi dormierit una hora: ſi tamen pugnator eſt. ¶ Cum pater ſancti arſenii nobiliſſimus ſenator uitam finiẽs & teſtamentum faciẽs: magnam hereditatem filio dimiſiſſet: tabellio teſtamentum ad eum detulit: quod abbas accipiens ſcindere uoluit. Tabellio uero eius pedibus prouolutus rogabat: ne hoc faceret: quia caput eius precideretur. Cui arſenius reſpõdit: ꝙ prius mortuus fuerat q̃ pater eius: qui ipſum heredem fecerat: & ideo ipſum inſtituere nõ potuerat: & remiſit teſtamentum nihil recipere uolens. ¶ Quadam uice facta eſt uox ad arſenium: ut exiret: & opera hominum uideret: & egreſſus uidit ethiopem ligna incidentem: & ſarcinam ſibi importabilem facientem: cũq; ipſam ferre non poſſet: iterum ligna cedebat: & ad ſarcinã diutius addebat. Viditq; rurſum hominem haurientem aquam de lacu: & eam fundentem in ciſternam pertuſam: quam aquam perfundebat in lacum: & ipſam nihilominus ciſternam implere uolebat. Iterum uidit templum & duos homines in equis portantes lignum trãſuerſum: uolẽtes autem templum introire non poterant: quia lignum in tranſuerſo portabant. Et expoſuit ei uox uiſa dicens: ꝙ ultimi ſunt: qui portant lignum iuſtitie cum ſuperbia: nec humiliantur: propter quod a regno dei excluduntur. Qui ligna in-

cidit:homo eſt in peccatis multis:& pro eo ut agat pe
nitentiam non ſubtrahit de peccatis: ſed iniquitates
addit. Qui autem aquam haurit:homo eſt bona ope
ra faciens ſed quia cum eis ſunt permixta mala perdit
opera ſua. ¶ Veſpere ſabbati ueniente die dominico:
relinquebat poſt ſe ſolem:& extendebat manus ad ce/
lum:donec mane ſole aſcendens faciem eius illuſtra/
bat:& ſic reſidebat. Quieuit autem in pace uir domi/
ni.xiiii.calen.auguſti. Hec in uitis patrum.

¶ De ſcō Ioſeph iuſto diſcipulo. Cap. CXIX.

IOſeph qui uocabatur barſabas qui cogno/
minatus eſt iuſtus:unus ex.lxxii.chriſti di/
ſcipulis non fuit barnabas ut rabanus & q̄/
dam putauerunt:ſed frater iacobi alphei ac
ſimonis:& iude:filiuſq; marie ſalome ſecundogenite
ſancte anne & ſororis uterine genitricis domini:ut in
fra dicetur in geſtis ſancte anne ſeptimo calend.augu/
ſti. Hic enim cum matthia ſtatutus eſt ab apoſtolis ad
ſortiendum in locum iude ut habetur act.primo.cap.
Qui predicationis & ſanctitatis officio ſeruiens ac fi/
deliter cōplens mmultaſq; perſecutiones a iudeis pro
chriſto ſubſtinens:uictorioſiſſimo fine apud iudeam
quieuit.xiii.calend.auguſti. De quo refertur ꝙ uene/
num biberit:& nihil ex hoc triſte pertulit propter do
mini fidem.

¶ De ſancta Margarita uirgine & martyre. Cap. CXX.

MArgarita uirgo apud antiochiam ſub oli/
bryo prefecto paſſa eſt. Hec fuit filia theo/
doſii gētilium patriarche:que nutrici tra/
ditur & ad adultam etatem ueniens bapti
zatur.& propter hoc exoſa patri plurimum habeba/
tur. Cum autem annos.xv.attigiſſet:& cum aliis uir/
ginibus oues nutricis ſue cuſtodiret:prefectus olibry
us illac tranſitum faciens in eius amorem exarſit:&
concitos pueros ut ad ſe illā ducerent deſtinauit: qua/
tenus ſi libera eſſet:eam in uxorem acciperet:ſi autem
ancilla in concubinam teneret. Quam ſibi preſenta/
tam de nomine & genere ſuo ac religione requiſiuit.
Illa autē reſpondit ſe genere nobilem & nomine mar
garitam ac religione chriſtianam. Quam prefectus re
darguens quia crucifixum coleret:eam in carcerē tra/
di fecit.& ad deorum ſacrificia properauit. Sequenti
uero die eam ſibi preſentari fecit:& ad deorum ſacri/
ficia inuitauit. Quam diis immolare recuſantem in
equuleo ſuſpendi:& uirgis tam crudeliter cedi:ꝙ ſan
guis de eius corpore uti de fonte manaret. Ita ut om/
nes aſtantes ſuper eam deflerent:& ad conſentiēdum
prefecto ipſam confortarent. Quos uirgo cum indi/
gnatione repellebat:maloſq; conſiliarios eſſe dicebat.
Iterum prefectus iuſſit eam ungulis lacerari adeo ut
ipſemet faciem operiret:quia ſanguinem eius fluentē
uidere non poſſet. Et deinde depoſitam in tenebroſo
carcere recludi mandauit. Orauit autem uirgo ad do/
minum:ut inimicum qui ſecum pugnabat ipſi uiſibi
liter demonſtraret. Et ecce draco immaniſſimus ibi/
dem apparuit:qui os ſuper caput eius ponens & lin/
guam ſubter calcaneū extendens ipſam protinus trāſ
glutiuit. Sed dum ſe abſorbendam uirgo cōſpexiſſet:
ſigno crucis ſe muniuit:& ſtatim draco per medium
crepuit:& uirgo illeſa exiuit: Diabolus iterum ut eam
deciperet in ſpem hominis ſe mutauit. Quem uidēs
in orationem ſe dedit:& cum ſurrexiſſet demō ad eā
acceſſit:& manū eius tenuit. Quē illa per capillos ap/
prehendit:& ſub ſe ad terram deiecit:ac ſuper ceruicē
eius dextrum pedem poſuit. Demon autē clamabat.
Illa uero coegit:ut ipſi diceret:cur chriſtianos tā mul/
tipliciter tentarent. Qui reſpondit naturale ſibi odiū
eſſe contra uiros uirtuoſos:& quamuis ab eis ſepius
repellatur:tamen deſiderio ſeducendi infeſtus exiſtit:
quia īuidet homini de felicitate quam amiſit:quam/
uis eam recuperare non poſſit. Addiditq; ꝙ ſalomon
infinitam demonum multitudinem in quodam uaſe
incluſit:poſt cuius mortē cum de ipſo uaſe demones
ignē emitterent & homines ibidē theſauꝝ eſſe puta/
rent:uas cōfregerūt:& demones exeūtes aerē imple/
uerūt. His dictis uirgo pedem ſubleuauit & demō ſta
tim euanuit. Moxq; colūba de celo ueniens cū luce ni/
mia uirginē confortauit. Theotimus aūt quidā uerba
uirginis auſcultās ſcribebat:nutrixq; illius ipſam ī car
cere refouebat. ¶ Poſt dies plures cōuenietibus popu
lis iudici ꝑſentat̄:& ſacrificare contēnēs iteꝝ in equu/
leo leuat̄:corpuſq; eius facibus exurit̄:mirātibus cun
ctis fortitudinē tenerrime puelle:deīde in magno ua/
ſe aque uincta mittit̄:ut ex penaꝝ cōmutatiōe creſce/
ret uis doloris. Sed ſubito terra cōcutit̄ & uirginis ui/
cula ſoluunt̄:ipſaq; illeſa pauētibus cūctis egredit̄. co
lūba quoq; celica cū ingēti lumine de celo aduolauit:
& in capite margarite aureolā poſuit. Quo miraculo
quattuor milia gentiliū exceptis paruulis & mulieri/
bus xp̄o crediderūt:& capitalē ſententiā acceperūt:ꝑ/
fectus aūt timēs ne alii cōuerterent̄:concitus beatam
margaritā decollari mandauit. Illa aūt pro ſe & ſuis ꝑ
ſecutoribus:necnō & ſui memoriā agentibus orauit
ad xp̄m:addens ut quecūq; in partu periclitans ſe in/
uocaret illeſam prolem emitteret. Factaq; eſt uox de
celo ꝙ in ſuis ſe nouerit petitionibus exauditam. Et
ſic gladio percuſſa martyrii coronam percepit. Cuius
corpus a xp̄ianis antiochie ſepultum eſt.xiii.cal.augu
ſti. Alibi autem legitur & paſſa eſt.iii.idus iulii.

¶ De ſancta Praxede uirgine. Cap. CXXI.

PRaxedis uirgo filia fuit beati pudentis &
ſoror potentiane nobiliſſima romanorū
de quibus ſupra dictum eſt.xiiii.calen.iu/
nii. Hec poſt mortem parētum cum ſoro/
re potentiana omnes facultatem dimiſit:& ceperunt
ambe ditiſſimum patrimonium uēdere:& pecunias
pauperibus erogare. Mortua uero potentiana in ſan/
cto uirginitatis propoſito. Praxedis uirgo cum beato

pio papa ipſam ſepeliuit:& exinde pauperes chriſtia/
nos in domo propria ſuſcipiens:eis miniſtrare cepit.
Defuncto quoqꝫ ſancto nouato ipſius uirginis ger/
mão: beata praxedis thermas illius in uico lateritii p
manus ſancti pii epiſpiſcopi eccleſiam cōſecrari fecit:
in qua & baptiſterium ordinauit. Martyrum quoqꝫ
ſymmetrii preſbyteri & ſociorum : ſub perſecutione
antonini imperatoris pro chriſto paſſorum corpora
tumulauit:de quibus ſupra dictum eſt.vii.calē. iunii.
Cumqꝫ perſecutio quotidie ingraueſceret:beata pra/
xedis orauit ad dominum:ut eam ex hac uita ſuſcipe
ret.Que a domino exaudita:poſt dies modicos egro/
tare cepit.Et poſtq̄ omnem ſubſtantiam ſuam paupe
ribus & eccleſie diſpenſauit:& in ipſa ſancto uirginita
tis propoſito perſeuerans ad chriſtum ex hac luce mi
grauit.xii.calen.auguſti.Sepulta a ſancto paſtore pre/
ſbytero:iuxta patrem & ſororem uia ſalaria in cemi/
terio priſcylle.

¶De ſcīs Victore & ſociis martyribus. Ca. CXXII.

Victor martyr cum ſociis ſuis ſub maximia
no imperatore in ciuitate maſſilia paſſus
eſt.Qui maximianus perfecta cede marty
rum thebeorum in ciuitate ſeduñ maſſili
am deuenit:uictoremqꝫ militem eidem de chriſtiani/
tate delatum comprehendit.Quem ſacrificare nolen
tem funibus per totam urbem diſtractum:aſterio p̄/
fecto puniendum tradidit.Qui ipſum dudum in pa/
tibulo afflictum in carcerem trudi iuſſit: ubi ſanctus
uictor celeſti lumine & angelica uiſitatione conforta/
tus eſt.Que cum uidiſſent tres milites eum cuſtodiē
tes ideſt Alexāder Lōginus & Felicianus cōuerſi ſunt
ad chriſtum.Quos in confeſſione fidei imperator de
collari mandauit. Prefectus uero uictorem equuleo
ſuſpenſum & fuſtibus ac neruis ceſum:iterum in cu/
ſtodia repoſuit.Sed poſt triduum inde eductus ſtatu/
am iouis ſibi oblatā:ut ei thura incenderet pede euer/
tit:Cui pes ille ſtatim preciditur.Deinde mole molen
dini ſuppoſitus crudeliter conteritur:uerū poſt pau/
lulum machina ipſa diuinitus diſſipata : dum adhuc
martyr domini aliquantulum palpitaret:gladio cedē
te uere uictor ac triumphator efficitur. Nam & eodē
inſtāti uox de celo audita eſt:uiciſti uictor beate.Cor/
pora uero ſanctorum martyrum iuſſu ceſaris in pela
go proiecta angelis miniſtrantibus ad oppoſitum lit
tus enatantia deuecta ſunt:& a chriſtianis ſepulta.Ad
quorum tumulum dum puer eleutherius nomine
chriſtianus perſecutionem fugiens declinaſſet. orans
emiſit ſpiritum.eiſdē ſanctis ſepultura ſociatus. Qui
paſſi ſunt.xii.calen.auguſti.

¶De ſancto Daniele abbate. Cap. CXXIII.

Daniel abbas & preſbyter egyptius fuit : q
dum maneret in ſcythi cum fratribus ſu/
is ieiuniis & orationibus ſemper intētus:
uenit ad uillā que thementi dicit̄:ut ope/
ra manuū ſuarum uenderet:de quibus inopibus ſub
ueniret.Rogatus autem a iuuene in domum ſuā de/
ſcendit:& pro uxore ipſius:que ſterilis erat:orauit:ut
deus ei ſobolem largiretur.Cumqꝫ mulier poſt dies
modicos concepiſſet:murmurabant:emuli: ꝙ de ab/
bate:qui in domo illa fuerat:puella pregnans eſſet:eo
ꝙ a uiro nunq̄ potuerat grauidari.Quod audiens ab
bas miſit ad iuuenem:ut cum uxor eius peperiſſet:ip
ſi nunciare curaret. Nato itaque puero uenit Daniel
ad domum iuuenis : fecitqꝫ illum omnibus propin/
quis & notis conuiuium preparare. Quibus preſen/
tibus puerum.xxv.dierum adductum per deū adiu/
rauit : ut exprimeret patrem ſuum.Infans autem cla/
ra lingua iuuenem illum nominauit:eumque digito
oſtendit : & ſic emuli confuſi ſunt.¶In alia uilla erat
homo latomus nomine eulogius:qui arte ſua fideli/
ter laborans:peregrinos quoſqꝫ hoſpitio ſuſcipiebat:
qui dum abbatem danielem ſuſcepiſſet:& eidem fide
liter miniſtraſſet:orauit pro eo ad dominum ut auge
rentur ſibi bona temporalia:ad hoc ut ille latiora im
pendere poſſet.Cui oranti ſenex uenerādus apparuit:
& abbatem interrogauit:an latomum in fide ſua uel/
let ſuſcipere:ſi forte a bonis operibus deficeret. Qui
mox pro eo fideiuſſit:& pro anima ſua ſe deo rationē
redditurum ꝓmiſit. Poſt dies modicos dum homo
ille lapidem excideret:audiens ſonum concaui percuſ
ſo lapide foramen inuenit:in quo theſaurum multū
latentem repperit. Timens autem ne inuenta ſibi ab
urbis principe tollerentur:conſtantinopolim abiit:&
ſub iuſtino imperatore collocatis muneribus factus
eſt prefectus pretorii:cōſtructoqꝫ palatio pauperes tra
didit obliuioni.Quod cum daniel comperuit:cōſter/
natus animo conſtantinopolim perrexit: ut homini
loqueretur:ſed ab eius familia ceſus cum iniuria ex/
pellitur:unde & ante crucifixum orare cepit:ut a fide
iuſſione eriperetur.Cui beata uirgo apparuit:& ſe pro
eo interceſſuram promiſit.Confortatus abbas alexan
driam rediit:cui poſtea chriſtus apparēs dixit:ꝙ a ua/
dimonio abſolutus eſſet:ſed de cetero ab huiuſmodi
caueret.Cum autem ad eremum reuerſus eſſet : poſt
menſes tres iuſtinus imperator moritur : & iuſtinia/
nus eius filius coronatur:& officiales imperii mutan/
tur.Eulogius a perfectura deponitur : & de mala ad/
miniſtratione requiſitus omni ſubſtantia ſpoliatur.
Reuerſuſqꝫ ad uillam ſuam artem primam repetiit:
& hoſpitalis ut prius eſſe cepit. Ad quem ueniēs ab
bas : omnia prout contigerant : enarrauit : illeque in
melius uitam mutauit. ¶Aſcendit aliquando Da/
niel cum diſcipulo in ſuperiorem thebaidam:& uiſi/
tatis fratribus:& ab eis reuerenter exceptus : adeo ut
ipſi ueſtimenta proſternerēt:uenit ad cenobium mo/
nialium:quod dicitur ſancti hieremie.Et dum hoſpi
tium quereret:& uirgines denegarent:eo ꝙ uir clau/
ſtrum illud nunquam intraſſet:audito ꝙ abbas Da/
niel eſſet:abbatiſſa illum gratanter ſuſcepit : & ad re/
fectionem uocauit:ubi eum inter alias uidiſſet unam
iuxta uiam laternarum in terra iacentem : & que illa
eſſet queſiuiſſet: audiuit : ꝙ ebria & inſana erat:& ꝙ
quaſi ſemper ſic permanebat:ſed pietate dei eam eiicē
re nolebant:uiliaqꝫ ei officia imponebant. Cum ergo
ſero omnes ad cellas ſuas iuiſſent : abbas in oratione
pernoctans uidit illam ſurgere : & cum lachrymis
inſtanter orare : quod abbatiſſe ac diſcipulo oſten/
dit : eiſque dixit : quia per ſpiritum illam ſemper ta/
lem fuiſſe cognouerunt : & propter eam ſolam ad
monaſterium ipſum uenerat : que humilitatis cau/
ſa ſe amentem ac ebriam fingebat : ut omnibus con/
temptui haberetur.Dum ergo abbatiſſa ex hoc nimi
um compuncta eſſet:& mane omnia ſororibus rettu
liſſet : dum uellent ab ea ueniam petere: ipſam necu/

bi inuenerũt:ſed ianuas cenobii apertas conſpexerũt:
ſchedulamqꝫ foribus affixã in qua ſcriptum erat:quic
quid in uos peccaui parcite:& in chriſto ualete. Sicqꝫ
omnes abbati danieli de commiſſis in ſanctam uirgi/
nem ueniam poſtularunt.Ipſe quoqꝫ ad cellam ſuam
rediit:& ſanctitate perfectus in pace quieuit.xii. calen.
auguſti.Hec in uitis patrum.

¶De ſancta Maria magdalena. Cap. CXXIIII.

MAria magdalena a magdalo caſtro cogno/
minata clariſſimis natalibus exorta patre
ſyro matre eucharia cum fratre ſuo lazaro
& ſorore martha magdalum caſtellum:
quod eſt ſecundo miliario a geneſareth : & bethaniã:
que eſt iuxta hieruſalem & magnam hierolymorum
partem poſſidebat:ita ut maria magdalũ a quo nun/
cupata eſt magdalena:& lazarus partem urbis hieru/
ſalem:& martha bethaniam inter ſe diuiſſent.Cũ au/
tem hec diuitiis abundaret:quia rerum abundantiã
uoluptas comes ſequitur:quanto magis pulchritudi
ne ſplenduit tanto corpus ſuum uoluptati ſubſtrauit
unde iam nomine proprio perdito peccatrix diceba/
tur.Cumqꝫ chriſtum in domo ſimonis leproſi recũ/
bere cognouit:ad eũ acceſſit: lachrymiſqꝫ pedes eius
rigauit & capillis exterſit:ac unguento perunxit:& in
tẽpore gratie prima ſolẽnẽ penitentiã perfecit. unde
& dominus oĩa ei peccata dimiſit.Hec eſt illa cui chri
ſtus tanta beneficia contulit & tam maxima ſigna di/
lectionis oſtendit.Nam ab ea.vii.demonia.i.uniuerſa
uitia expulit:in ſuo eam amore totaliter accendit : fa/
miliariſſimã ſibi conſtituit:eã ſemper dulciter excuſa
uit:uidelicet apud phariſeum:qui dicebat eam ĩmun
dã:apud ſororem:que dicebat eã ocioſam:& apud iu/
dam qui dicebat eam ꝓdigam.Cuius dilectiõe quatri
duanũ fratrem ſuſcitauit:cuius amore marthã a flu/
xu ſanguinis liberauit. Hec ad pedes domini ſedens
eius uerba audiuit:domini caput perunxit: iuxta cru/
cẽ in paſſione xp̃i ſtetit:unguenta parãs eius corpus ĩ/
ungere uoluit:a monumẽto quoqꝫ diſcipulis recedẽ/
tibus nõ receſſit:cui xp̃s reſurgẽs primo apparuit : &
apoſtoloꝝ apoſtolicã fecit.¶Poſt aſcenſionẽ igiť do/
mini anno.xiiii.poſt ſtephani lapidationẽ & diſcipulo
rũ diſperſionẽ de qua habeť act.vii. iudei magdalenã
cũ pluribus xp̃ianis rapientes.Inter quos erãt beatus
maximinus unus ex.lxxii.diſcipulis:cui a beato petro
ip̃a magdalena fuerat ſpecialiter commẽdata:lazarus
frater eius:& martha ſoror eius:atqꝫ marcilla marthe
pediſſequa:necnõ beatus cedonius q̃ fuerat cecus a na
tiuitate quẽ dominus illumĩauerat:& alii plures: oẽs
iſtos naui ĩpoſitos & pelago ſine remo uel remige ex/
poſitos ut in põto necarenť a iudee finibus ꝓpulerũt.
Qui deo duce maſſiliã appulerunt:ubi cũ nemo illos
recipet ſub porticu cuiuſdã tẽpli morabanť. Cũ autẽ
populus ad phanũ cõflueret:ut idolis ĩmolaret:maria
magdalena uultu iocũdo linguaqꝫ diſerta cepit xp̃m
cõſtantiſſime p̃dicare:& plebẽ a cultura demonũ re/
uocare:unde multi admirãtes corporis ſp̃em & lĩgue
facundiã conuerſi ſunt.Principi etiã ꝓuincie cũ uxore
ad ſacrificia accedẽti:ut prolẽ a diis ĩpetraret magda/
lena deoꝝ ĩmolationes diſſuaſit:& xp̃m illis annũcia
uit.¶Interea apparuit magdalena ꝑ uiſum cõiugi prĩ
cipis:eãqꝫ de credulitate redarguit:eo ꝙ abũdans deli/
tiis ſeruos dei fame & frigore mori ꝑmitteret : addẽs
& minas niſi uiꝝ ĩduceret:ut eoꝝ inopiã ſubleuaret.
Quod cũ bis admonita facere neglexiſſet : tertia uice
magdalena per uiſionẽ utriqꝫ cõiugi apparuit:& uul/
tu igneo terribiles minas ĩuexit:niſi feſtinãter ſcĩs ui/
rĩs de uictu & hoſpitio ꝓuideret.Cũqꝫ ambo euigilã/
tes mutuo ſomnia rettuliſſent:exterriti cõtinuo ſcõs
diſcipulos hoſpitio:receperũt:eiſqꝫ de neceſſariis ꝓui/
derunt.¶Poſt hec cũ princeps prole careret: mariam
rogauit:ut ſibi filium a deo ſuo ĩpetraret: ꝓmittẽs in
xp̃m cũ coniuge credere:ſi hoc ei obtinere poſſet.Tũc
magdalena ꝓ eis orauit:& poſt dies modicos matro/
na illa cõcepit.Cũqꝫ princeps ad beatũ petrũ uidendũ
romã proficiſci diſponeret:nauiqꝫ parata eũ mulier iã
tumente utero ſequi uellet:uir eius q̃uis dudũ renitẽs
inſtantia coniugis deuictus aſſenſum prebuit : & na/
uem cũ familia & uxore aſcendit:quoꝝ humeris ma
ria ad eoꝝ tutelam ſignũ crucis impoſuit. Cui prin/
ceps ciuitatis & domus cuſtodiam cõmẽdauit. Poſtq̃
autem flante uento proſpero die integro nauigaſſent:
ſubito tempeſtas in mari exoritur:& intumeſcente ꝓ
cella dolore parturiendi mulier anguſtiať. Que inter
preſſuras pelagi filiũ peperit & cõtinuo expirauit. Cũ
igitur infans uagiẽs mãmillaꝝ ſolatia quereret & pa/
ter nec ubi matrem ſepeliret locum haberet : nec un/
de infantulum aleret prouidere poſſet:lachrymabili/
ter lamentabatur:& de magdalena plurimũ conque/
rebatur:eo ꝙ ipſius cauſa tanta ĩcurriſſe mala uideba
tur.Naute aũt clamabãt:ut corpus in mare proiicere/
tur.Cũqꝫ peregrinus inſtanter exoraret:ut aliquantu
lum ſubſtinerẽt:ſi forte mulier aliqua detenta extaſi
reſpirarrt:ut ſaltẽ nato puero ubera preberet: ecce nõ
procul a naue collis apparuit uixqꝫ princeps a nautis
precibus & precio:ut illuc applicarẽt exegit. In cuius
antro ſecretiori corpus coniugis collocauit & pue/
rum mammis apponens chlamyde operuit:& deo ac
beate marie magdalene aĩam defuncte necnon curam
pueri cum fletu amariſſimo cõmendauit:& poſtmo/
dum nauẽ cõſcendit:nec ꝓpter ea accepto itinere deſi
ſtere uoluit.Cũqꝫ romam ad petrũ ueniſſet.& cauſam
itineris expoſuiſſet:petrus prĩcipẽ ſuper caſu qui ei de
uxore & filio contigerat cõfortauit:& in fidei uerita/
te firmauit.Deinde una ſecũ hieroſolymam perrexit:
& omnia loca ſacra cum eo perluſtrauit ac demũ ad
urbem repatriauit.Princeps igitur elapſo biẽnio a pe/
tro conſolatus diſceſſit:& nauem aſcendens ad patriã
redire diſpoſuit.Perueniens autem ad collem ubi cor
pus cõiugis cum paruulo dimiſerat applicuit: & pue/

rũm a maria magdalena cõſeruatum ac educatũ inue
nit:qui more pueroꝝ in littore cũ lapillis & glareis
ludebat:uidenſqꝫ nautas applicantes quos nũquã ui/
derat:expauens ad matris ubera ſolita recurrebat: &
ſub chlamyde latitabat.Quẽ poſtq̃ pater matris mã/
mas ſuggentẽ aſpexit admirans pre gaudio ineffabili
flere cepit.Et ecce mulier a mortuis reſpirauit: & q̃ſi
de ſomno euigilãs magdalene grãs egit:q̃ ſibi in puer
perio obſtetricis ĩpleuerat officiũ:& ſic ac ſuũ cõſerua/
uerat paruulũ:addẽs ꝙ de eadẽ peregrinatione q̃ uir
ſuus uenerat:& ipſa ueniebat:& oĩa loca in qbus fue
rat:ſerioſius referebat.Nã ſicut petrus uiꝝ ſuũ ad ip/
ſa loca perduxerat:ſic & illam beata maria magdale/
na eodem comitata fuerat. Sicqꝫ princeps recepta cõ/
iuge & paruulo iam bimo maſſiliam repetiit: & mag
dalene:que ſibi euenerant:enarrauit:omniaqꝫ idoloꝝ
templa deſtruens cũ omni populo baptiſma ſuſcepit.
Tunc eccleſiã in xp̃i noĩe cõſtruxerũt:& beatũ lazaꝝ
in ep̃m maſſilie cõſtituerũt.Deinde ad ciuitatẽ aqueñ
accedentes predicatione ac miraculis cũctum populũ
cõuerterunt:& maximinũ ibidem in pontificẽ ordi/
narunt:ut dictũ eſt ſupra in eius geſtis.iiii. idus iunii.
℄Interea beata magdalena eremũ aſperrimũ petiit:
& in loco angelicis manibus ꝑparato.xxx.annis inco/
gnita mãſit: ubi nec aquaꝝ fluenta.nec plante cuiuſ/
piam erat ſolatia:ut ſic daret̃ intelligi:ꝙ non terrenis
dapibus ſed epulis tantũ celeſtibus eam xp̃s diſpoſue/
rat ſatiare:ibiqꝫ ꝑ ſingulos dies ſeptẽ horis canonicis
ab angelis in ethera leuabatur:& celeſtibus cõcẽtibus
reficiebatur:indeqꝫ per eoſdem angelos ad ꝓpria redu
cebat̃.Sicqꝫ ſaciata nullis aliis corporalibus alimentis
indigebat.Sacerdos autem quidã ſolitariam uitã eli/
gẽs:qui ſibi ad.xii.ſtadia ab eodẽ loco cellã cõſtruxe/
rat:die quadã uoces angeloꝝ audiuit:& oculis corpo/
reis aſpexit:q̃liter magdalena ab angelis in ethera le/
uabat̃:& poſt horã ad ip̃m locũ reducebat̃.Qui cũ ꝑ/
dictam uiſionem ſubtilius intueri uellet:deo ſe cõmẽ
dãs ad locũ acceſſit:& cũ eſſet uicinus tremore reſolui
cepit:ita ut uix incedere poſſet:& ĩtelligens ibidẽ eſſe
celeſte ſacramentũ ipſam ꝑſonã uel creaturã: que ibi
erat per xp̃m adiurat:ut qd uel qualis eſſet ſibi ediſſe/
rat.Quẽ magdalena:ut ꝓpius accedat: hortat̃: & ap/
propinquantẽ benigne alloquitur:ſeqꝫ peccatricẽ illã
famoſam eſſe teſtatur:que in euãgelio memorat̃:que
xp̃i pedes lachrymis abluit:& ſuoꝝ criminũ ueniã ꝓ/
meruit:que & in ipſo loco per annos triginta oĩbus ĩ/
cognita manſerat:& quotidie talibus dapibus refecta
nullo alio cibo aliquando egerat. Et quia obitũ ſuũ
ſibi a domino reuelatum agnouerat: impoſuit ſacer/
doti:ut ad ſanctum maximinũ ep̃m accederet: & om
nia ſibi uiſa narraret:ac ipſum ſui parte rogaret: qua/
tenus die dominico ꝓximo hora matutinali in eccle/
ſia ſua eſſet:ubi magdalenã angelicis allatã manibus
inueniret:que dominica ſacramenta ab eodem perci/
pere uellet. Qui ad eius petitionem ei chlamydẽ ſuã
conceſſit:ut nuditatem ſuam tegeret:quatenus ad ec/
cleſiam honeſtius ire poſſet.Sacerdos igitur concitus
maximinum adiit:eiqꝫ iuſſa cuncta ac uiſa per ordinẽ
patefecit:qui die & hora ſtatutis eccleſiam ingreſſus
magdalenam repperit in choro medio angelorum: q
eam adduxerant conſiſtentem:que duorum cubito/
rũ ſpatio a terra eleuata extenſis manibus in aere ſub/
ſiſtebat:cuiuſqꝫ uultus ex frequentia angeloꝝ: quaſi
ſolis radius refulgebat.Ad quam cũ maximinus acce
dere formidaret:ab ea cõfortatus eſt:ut filiã ſuã agno
ſceret.Qui cõuocatis clericis & ſacerdote predicto cor
pus xp̃i eidem obtulit:quod ſancta dei cum magna la
chrymaꝝ inundatione percepit:deinde corpore ante
altare proſtrato ſpiritus inter angelorum manus ad
deum euolauit.xi.calen.auguſti: corpuſqꝫ nimio odo
re per ſeptẽ dies fragrauit: quod beatus maximinus
ibidem deuotius ſepeliuit:& poſt mortẽ ſuam ſe iux/
ta eam tumulari precepit.℄Temporibus autem caro
li magni ſcilicet anno domini.cccccccxlix.gerardux
burgundie liberis carens:multa pauperibus largiter
erogabat:& multas eccleſias & mõaſteria fabricabat.
Cum autem celiaceñ monaſterium conſtruxiſſet:mi
ſit ipſe & abbas ĩpius loci quoſdã canonicos ad aqueñ
ciuitatem: ut inde beate marie magdalene reliquias
tranſportarent. Qui uenientes predictam ciuitatem
a paganis euerſam inueniunt:Caſu tamen quoddam
ex marmore ſepulchrum aſpiciunt: cuius ſculptura
demonſtrabat:ꝙ corpus magdalene ibidem quieſce/
bat:quod noctu confringentes: aſſumptas reliquias
ad hoſpitium deportarunt: quorum principalior in
ipſa nocte per uiſum a magdalena admonetur: ne ti/
meant:ſed ceptum opus perficiant. Cum autem ad
mediam leucam ad celiaceñ cenobium propinquaſ/
ſent: nullatenus inde mouere reliquias potuerunt:
donec abbas & monachi omnes ſancto corpori ob/
uiam proceſſionaliter exierunt: & ipſum cum om/
ni reuerentia ſuſceperunt: quod ibidem iacet mira/
culis coruſcans.

℄De ſancta ſcyntyche diſcipula. Cap. CXXV.

SCyntyche diſcipula apoſtolorum fuit: de
qua beatus paulus ad philippeñ.iiii.ca.mẽ
tionem facit.Hec in uita apoſtolica cum
omni religione perſeuerans philippis dor
miuit:ibidem ſepulta.xi. calẽdas auguſti ut dicit ado
ex hieronymi martylogio.

℄De ſcõ Platone martyre. Cap. CXXVI.

PLato martyr apud ancyram ciuitatem ga
latie prouincie paſſus eſt tempore maxi/
miani imperatoris ſub prefecto agrippi/
no:q paruulus & locuples aparentibus re
lictus omnia ſua pauperibus diſpenſauit. Quem & ꝑ
fectus teneri fecit:ut ſacrificaret:quod cum renueret:
a.xii.uiris ſibi uiciſſim ſuccedentibus:primo quidem
grauiter ceditur:ſed immobilis perſiſtens carceri mã
cipatur:deinde poſt dies.vii.ſuper ferreum lectum ex
tendit̃:& carbonibus ſubterſtratis oleo reſina cera ac
bitumine perfuſus torretur.Cum autem predicta in
eum nil preualerent:cunctis cernentibus angelica ui/
ſitatione confortatur:odoreqꝫ nimio fragrante refo/
uetur.Quo miraculo plures ad dominũ cõuertunt̃.
Poſt hec in equuleo appenditur:malaqꝫ ferrea ignita
eius lateribus adhibent̃.Et cũ hec etiã patienter tole/
raſſet:mãdauit iudex:ut corrigie de eius corpore tra/
herent̃:quas ſanctus ſuſcipiens in faciẽ ꝑfecti iactauit:
dehinc in cuſtodiã reductus.xviii.diebus fame affici/
tur:ſed a domino cõfortat̃.Nouiſſime aũt iubente ꝑ/
fecto extra ciuitatem in locũ:qui dicit̃ campus:ducit̃:
& ibidẽ gladio capite truncat̃:ubi & a fidelibus digna
reuerentia tumulatur.xi.calen.auguſti.

¶ De ſcõ Vandegiſillo abbate. Cap. CXXVII.

VAndegiſillus abbas qui & uando ut ait ſi/
gibertus anſegiſi maioris domus nepos
ex ualciſo fratre floruit tpe iuſtiniani ſecũ
di. Qui cenobia fiſcanũ & fontanellã do/
mino fundauit. Hic in ueredinẽſe regiõe ortus nobili
parẽte. ſ. ualciſo pipini frãcoꝝ regis filio: ſub rege da/
goberto comes palatinus ab eo cõſtitutus ſtrenue of/
ficiũ exercebat. Cui iuito illuſtrẽ puellã rex in uxorẽ
tradidit: quã tamẽ ipſe ad caſtitatẽ ſuaſit: unde & illa
ſcĩmonialis: ipſe uero deſerta curia mõachus effectus
eſt. Qui cũ ſcõ uiro ualtfrido in loco q̃ dr̃ mons falco
nis primotenus habitauit. Cũ aũt rex ſanctũ licet pro
poſſe renitentẽ de monaſterio eductũ uiolẽter ad cu/
riã traheret: intrãs palatiũ pauperẽ cũ uehiculo offen/
dit: & in lutũ ꝓiecit: quẽ cũ alii p̃tereunt uãdegiſillus
de quo deſcẽdẽs pauperẽ e ceno ſubtraxit. Statiq; an/
gelus inopi uiro aſtitit & ueſtẽ deturpatã emẽdãs cã/
didiorẽ q̃ ante fuerat reddidit. Quo miraculo cõſpe/
cto rex illũ ad monaſteriũ redire ꝑmiſit. Inde ad terri
toriũ heliſgangiũ perrexit: ubi & cenobium in ꝓprio
fundo cõſtruxit: ubi & plurimas diaboli ĩſidias ꝑpeſ/
ſus: oẽs dei gr̃a ſuperauit. Deĩde iuſſu diuino p̃moni/
tus ueniẽs rothomagũ a ſcõ andoeuo ſubdiaconus: ĩ/
de leuita ordinat̃. Ac poſtmodũ carnotũ tendẽs a ſcõ
audomaro in p̃ſbyteꝝ conſecrat̃. Poſt hec fontanelle
monaſteriũ cõſtruxit: in quo cũ godone eius nepote
deo ſeruire ſtuduit: ueꝝ alimentis ſibi deficiẽtibus a
bathylde regina ꝑ uiſum a deo monita plauſtris onu
ſtis cibariis uiſitat̃. Ibiq; uſq; ad annos etatis ſue. xcii.
labori manuũ inſiſtẽs in dei ſeruitio ꝑmanſit. Demũ
graui egritudine p̃ſſus triduoq; ĩ extaſi raptus: ianuã
ſibi celi patefactã ꝓſpexit: Sicq; deo ſpũm reddidit. xi.
cal. auguſti auditaq; eſt in eius tranſitu a quodã diſci/
pulo melliflua cãtilena. Sepultuſq; eſt in eccleſia ſan/
cti pauli: ubi & per annos. xl. permãſit: ubi & ſanctus
auſbertus eṗs annis. xi. & ſcũs ulphranius annis. ix. q̃e
uerũt. ¶ Anno aũt domini. dcccclxxxii. hoꝝ triũ cor
pora miro odore fragrãtia & tã in mẽbris q̃ in ueſti/
bus oĩno incorrupta ad eccleſiã ſancti petri tranſlata
ſunt cal. aprilis ubi miraculis coruſcãtia requieſcunt
& digna fidelium ueneratiooe coluntur.

¶ De ſcõ Apollinare eṗo & mr̃e. Cap. CXXVIII.

APollinaris eṗs apud rauennã paſſus eſt tẽ/
pore ueſpaſiani ĩperatoris. Hic antioche/
nus genere beati petri apoſtoli diſcipulus
cũ eo ex antiochia romã uenit: quẽ petrus
rauenne eṗm deſtinauit. Et appropians ciuitati apud
quendã militẽ noĩe ireneum hoſpitatus: filiũ eius ce/
cũ inuocato xp̃i nomine illuminauit: ip̃m cũ parenti/
bus baptizauit. Quod miraculũ cum tribunus a mi/
lite didiciſſet. Apollinarẽ aduocauit: ut uxorẽ ſuam
noĩe theclam per annos plurimos decũbẽtẽ ſanaret:
quã nullus medicoꝝ erigere poterat. Cuius manum
app̃hendẽs mox illã erexit: & ipſam cũ uiro & filiis ac
omni familia: necnon pluribus ex militibus ad xp̃m
cõuertit. Et apud eundẽ tribunũ annis pluribus mã/
ſit: ubi & ad ſe infirmos ueniẽtes ſanabat: & multos
ad xp̃i fidem adducebat: ac p̃ſbyteros & clericos ordi
nabat. Poſt annos uero. xii. cum predicta dux ſaturni
nus audiſſet: apollinarẽ detineri fecit: ac pontificibus
capitolii rauẽnatis tradidit. Ductuſq; ad templum io
uis ut immolaret: cum diceret ſacerdotibus aurum
& argentum idolis oblatum melius pauperibus dari
q̃ ante demones appendi: protinus fuſtibus ceditur:
& ſemiuiuus relinquitur: ſed a diſcipulis collectus in
domo cuiuſdam chriſtiane uidue. vi. menſibus refo/
uet̃. ¶ Inde uenit ad ciuitatẽ claſſis: ut quendã bonifa
cium nobiliſſimum mutũ effectum curaret. Et cum
domum ingrederetur puella habẽs ſpũm immundũ
clamabat: ut ĩde diſcederet. Alioquin ligatis pedibus
eum extra oppidũ trahi faceret. Quẽ apollinaris ĩcre
pans confeſtim ex illa exire coegit. Et poſt hec inuoca
to xp̃i nomine muto loquendi facultatem reſtituit.
Sicq; pluſq̃ quingentos gẽtiles cõuertit: poſt dies mo
dicos a paganis apprehenſus: iterumq; fuſtibus ceſus
prohibebatur ieſum nominare: qui iacens in terra ip
ſum uerum dei filium exclamabat. Tunc nudis pedi/
bus ipſum ſuper prunas ſtare fecerũt. Deĩde extra ur
bem claſſis eiecerunt. Qui cum chriſtianis extra mu/
ros in tugurio latitabat: & ad ſe ueniẽtibus chriſtum
predicabat. Inde ad emiliam prouinciam euangelizã
dam acceſſit. Interimq; calocerus preſbyter rauenna/
tem eccleſiam gubernauit. ¶ Regreſſus igitur rauen
nam ad domum rufi patricii adductus eſt: ut filiam
eius infirmam ſanaret. Sed mox ut ingreſſus eſt do/
mum puella defuncta eſt. Rufus autem deflebat: de/
oſq; contra ſe propter illius aduentum iratos dicebat
& ob id filiam ſuam occiderant. Cum autem ſanctus
oraſſet: & puellã de morte reſurrexit: & nomen chri/
ſti confitens cũ matre & magna multitudine baptiſ/
ma ſuſcepit: & uirgo ꝑmãſit. Rufus uero poſtmodũ
martyriũ pertulit: ut dicet̃ de eo in eius paſſione. vi.
cal. ſeptẽbr̃. Audiens hec ceſar ſcripſit ad meſſalinum
prefectũ pretorii: ut apollinarẽ aut ſacrificare faceret:
aut in exiliũ mitteret. Prefectus ergo ip̃m ſacrificare
nolentẽ fuſtibus cedi iuſſit: & ĩ equuleo extẽſum tor/
queri: deinde aquã feruentẽ in eius uulneribus iacta/
ri: & ſic graui põdere ferri uinctũ in exiliũ mittere uo
luit. Tũc xp̃iani aĩo accẽſi in paganos irruerũt: & plus
q̃ ducẽtos ex eis ceciderũt. Prefectus aũt fugiit: & apol
linarẽ in carcerẽ trudi fecit: deinde catenis uinctũ na/
ui ĩpoſuit: & cũ tribus eũ ſequẽtibus clericis in exiliũ
deſtinauit. Ortaq; tẽpeſtate: nauiq; ſoluta: ſanctus dei
cũ duobus clericis: & duobus ſolũ ex militibus nau/
fragiũ euadens: ipſos milites baptizauit: cum quibus
myſiã perrexit: & nobilẽ quendã leproſum mũdauit
& plurimos ad fidem perduxit. Inde ad ripam danu/
bii in partes thracie pertrãſiuit. Cumq; eorum idola

nulla darent reſpōſa:uix ab uno eoꝝ didicerent.ꝙ do nec apollinaris in partibus illis maneret:dii eoꝝ nulꝉū eis reſpōſum dare poſſent:quem pagani repertum exuerūt:& fuſtibus ceſum nauigio rauēne remiſerūt. ℭPoſt annos igiť tres ad eccleſiā ſuam regrediť:& a xp̄ianis cū ſumma letitia ſuſcipiť.Iteꝝ autē poſt dies aliquot a gentilibus capiť:& ad tēplū apollinis adduꝉcitur:cuius ſimulacrū uidens maledixit:& continuo confractū corruit.Quod uidētes pōtifices ipſum tauro iudici p̄ſentarunt:cum aūt filium eius cecū illuminaſſet:taurus credidit:& ipſum de manibus paganoꝉrum ereptum q̄ttuor annis in p̄dio ſuo manere fecit: ubi ad ſe uenietes in fide xp̄i docebat:& multa ſuper languētes miracula faciebat.Poſt hec taurus ꝑ pōtificibus ueſpaſiano accuſať.Qui reſpōdit:ꝙ īperatores deos uindicare nō habent:ſed ipſi de inimicis ſuis ſe ulciſci poſſunt:ſi ab eis leduntur:miſit tamē legatioꝉnē ad demoſthenē patricium:ut apollinarē ſecundū leges iudicaret:qui ſanctū martyrem ad ſuaſionē pōꝉtificū tradidit cuidā centurioni chriſtiano in carcere detinendū:cuius rogatu dū in uicū leproſoꝝ pergeꝉret:ut ibi pp furorē gentiliū latitaret:a paganis īſecuꝉtus:& uſqꝫ ad mortē diutiſſime ceſus ē:ubi pdies.vii. ſupuiuens:& diſcipulos admonēs ſpiritū tradidit:& iuxta muros claſſeī oppidi ſepultus fuit.x.cal.augu. circa annos dn̄i.lxx. ubi & q̄eſcit miraculis redolens.

ℭDe ſcō Apollinare epō & cōfeſ. Cap. CXXIX.

APollinaris hieropolitanus epiſcopus temꝉpore marci antonini imperatoris claruit: qui uir eximius doctrina & ſanctitate reꝉfulſit.Librum apologeticum pro chriſtiana religione eidem principi conſcripſit.Extant eius & aduerſum gentes quinqꝫ uolumina.De ueritate duo.Item librum aduerſum cataphrygarū hereſim montani:ſcilicet priſcille & maximille inſanorum & pſeudo prophetarum.In hieropolitana quoqꝫ ciuitaꝉte diem obiit:ibidemqꝫ corpore quieſcit.Hec hieroꝉnymus libro de uiris illuſtribus.

ℭDe ſcā Chriſtina uirgine & mar. Cap. CXXX.

CHriſtina uirgo in tyro ciuitate italie: que eſt circa lacum uuiſinum paſſa eſt ſub p̄ꝉſide iuliano:Hec nobilibus parentibus orta in eodem oppido a patre urbano preſiꝉde in quadam turri cum.xii.ancillis collocata eſt: deꝉos aureos & argēteos ſecū habens.Et cum ꝓpter eius elegantem pulchritudinem a multis in coniugiū peꝉteretur:parentes eius nulli eam concedere uolebant: cupientes ut in deorum cultura uirgo diutius permaneret:ipſa autem a ſpiritu ſancto docta deorum ſacrificia abhorrebat:& incenſa diis īmolanda in feneſtra orientali deo celi incendebat.Cui oranti angelus apꝉparuit:eamqꝫ de chriſti fide plenius inſtruxit. Cū auꝉtem pater ab ancillis eam chriſtianam eſſe didiciſſet: blanditiis multis ad culturam deorum prouocabat: illa uero uni deo ſe ſacrificium offerre reſpondebat. ℭPoſt hec autem Chriſtina idola patris confregit:& deſcendens ad turris ianuam aurum & argentū pauꝉperibus erogauit.Rediens uero pater: ut deos ſuos adoraret:cum id quod filia fecerat: ab ancillis audiꝉuiſſet:iratus iuſſit eam expoliari: & a duodecim uiꝉris ſibi uiciſſim ſuccedentibus cedi:donec ipſi laſſi deficerent:deinde catenis uinctam in carcerem recluſit. Audiens hec mater ſciſſis ueſtibus ad carcerem perrexit:& filie pedibus ſe proſtrauit:obſecrans eam.ut paterna uota perficeret.Cumqꝫ nihil poſſet ſuadere ad uirum rediit:& quid ſibi illa reſponderat indicauit. Quam pater urbanus ad tribunal ſuum adductam ad immolandum diis hortabatur.Cumque omnino contemneret:iuſſit carnes eius ungulis ferreis radi:& omnia eius membra tenera lacerari. Chriſtina autē de carnibus ſuis accipiens:in uultum patris proiecit: dicēs ut carnem a ſe genitam:ut canis roderet: & ſuo ſe ſanguine ſatiaret.Tūc ipſam rote alligari fecit igne ſuppoſito & oleo deſuper effuſo:ſed erumpens flamꝉma mille & quingentos gentilium interfecit. Pater autem hec omnia magicis artibus aſcribens: ipſam iterum in carcerem mitti iuſſit:que ſtatim angelo uiſitante ſanata eſt & refecta.Facta quoque nocte iuſſit pueris ſuis:ut molarem lapidem grandem ad collū eius ligarent:& ſic in mare:ideſt in lacum uulſinum proiicerent:Quam mox angeli aſſumpſerunt: & ſuꝉper aquas eam enatare fecerunt. Chriſtus uero ad eā deſcendit:& ipſam in eodem lacu manibus propriis baptizauit:nomēqꝫ ſuum eidem impoſuit: Ac demū illam michaeli archangelo commendauit: qui eā inꝉcolumen ad littus reduxit.Quod audiens pater chriꝉſtinam iterum detentam cuſtodie mancipauit: eāqꝫ mane decollari mandauit.In ipſa autem nocte urbaꝉnus repentina morte extinctus eſt. ℭHuic ſucceſſit preſes iniquus nomine dion:qui cunam ferream ſuccenſam oleo reſina & pice liquatis plenam fecit paraꝉri:& Chriſtinam ibidem immiſſam a quattuor uiris agitari.Que dominum tota mente laudabat: qui eā nuper renatam ut īfantulam incunabulis agitari uoꝉlebat.Et cum nil leſionis pertuliſſet:putans iudex ꝙ maleficia in capillis eius laterent:fecit caput eius radi & nudam ad apollinem duci.Que idolo imperauit: & confeſtim in puluerem redactum corruit. Quod iudex audiens expauit:& ſpiritum mox emiſit. Quo miraculo tria milia hominum ad chriſtum conuerꝉſi ſunt.ℭHuic ſucceſſit & tertius preſes iulianus:qui fornacem ſuccendi fecit:& uirginem ibidem includi: ubi per dies quinqꝫ cum angelis cantans & deambuꝉlans illeſa permanſit. Cum autem hoc iudex magie attribueret:duos aſpides:duas uiperas:& duos coluꝉbros ad eam per ueneficum dimitti mandauit:ſed uipere pedes uirginis lingunt: aſpides nil nocentes ab uberibus pendent:colubri collo ſe uoluentes ſudoꝉrem ſugunt.Cumqꝫ ueneficus beſtias irritare uellet: ſerpentes in eum impetum fecerunt: & protinus ocꝉciderunt:uirgo autem domini ſerpentes ſuo impeꝉrio ad deſertum miſit:& orans mortuum ſuſcitauit: & ad chriſtum conuertit.Tunc preſes mamillas eius precidi fecit:de quibus lac pro ſanguine fluxit. Poſt hec linguam eius amputari iuſſit. Que linguā abſciꝉſam in faciem iuliani proiecit & oculum eius percuꝉtiens excecauit.Cūqꝫ lingua preciſa diſerte nihilominus loqueretur. Iratus iudex duas ſagittas circa cor & unam in latus eius dimitti precepit. Sicqꝫ percuſſa ſpiritum deo reddidit.Sepulta in tyro ciuitate a chriꝉſtianis.ix.calē.auguſti. Circa annū domini.cclxxxvii. Corpus autem eius delatum uenetias in monaſterio monialium ſancti marci de amianis epiſcopus torcelli ab incolis loci nunc quieſcere peribetur.

¶De ſcis Niceta & Aqlina mrībus. Cap. CXXXI.

Niceta & aquilina ſorores martyres in ly/cia ciuitate amon paſſe ſunt. He ſpecioſe puelle de corporis ſui ꝓſtitutione uiuen/tes:cū beatus xp̄ophorus martyr in eadē ciuitate a rege dagno in carcere detineret̄:iuſſu eiuſ/dē regis ad ip̄m ſanctū martyrē miſſe ſunt: ꝓmiſſis eis muneribus:ſi eū ſecū peccare facerent: & ad deoꝝ ſacrificia ꝓuocarent. Quas beatus chriſtophorus ad xp̄m cōuertit:ut dicet̄ in paſſiōe eius.viiii.cal.auguſti Quod audiens rex puellas cōprehēdi fecit:qs ad deorum ſacrificia inuitauit.Que dixerunt:ut iuſſu regis platee mundarent̄:& oēs populi ad templum cōgre/garent̄.Quo facto cum ille templū introiſſent cingula ſoluētes in colla deoꝝ poſuerūt:& ad terrā trahen/tes cōfregerūt.Qua pp rex dagnus iratus eas catenis ſuſpēdi fecit:& dudū torqri:& dehīc ī ignē copioſum iactari. Que cū īde illeſe egreſſe fuiſſēt:iuſſit rex ābas piter ī xp̄i cōfeſſiōe gladio cedi:q̄ paſſe ſūt.ix.cal.aug.

¶De ſcis Victore & ſociis mrībus. Cap. CXXXII.

Victor militaris cum duobus germanis: uidelicet trichino & antiogeno apud hermicam hiſpanie ciuitatem paſſi ſunt:qui di/uerſis exanimati ſuppliciis:tādem ꝓ chri/ſti nominis cōfeſſione glorioſa:gladio capite trūcati: martyrii palmam percipere meruerūt.viiii.calen.au/guſti:Hec ado in ſuo martylogio.

¶De ſcō Iacobo maiore apoſtolo. Cap. CXXXIII.

Iacobus apoſtolus qui dr̄ maior ad differētiā alterius iacobi qui dr̄ minor:nō ꝙ hic maior illo fuiſſet etate:ſed prior uocatio/ne filius fuit zebedei & marie ſororis ma/tris domini:a quo & ipſa maria iacobi cognominata eſt.Sicq; conſobrinus extitit chriſti:& frater ioannis euāgeliſte.Qui poſt aſcenſionē domini dū per iudeā & ſamariā predicaſſet:in hiſpaniā tandem iuit: ut ibi uerbū domini ſeminaret.Sed cum ibi quaſi nihil ꝓficere uideret̄:eo ꝙ ſolūmodo.ix.ibi diſcipulos acqui/ſiſſet:duos ex illis ibidē cauſa predicationis reliquit: & alios.vii.ſecū aſſumens in iudeā rediit:ubi dū euangelizaret xp̄m:magus quidā nomine hermogenes cū phariſeis diſcipulum ſuum nomine philetē ad eū miſit:ut eum diſputando conuinceret ꝙ ſua predicatio falſa eſſet.Sed cū apoſtolus ecōtra eum rationibus ſuperaſſet:& multa corā eo miracula feciſſet:rediit philetes ad hermogenem doctrinam iacobi approbās & miracula recitans:ac ſe iā eius diſcipulum effectū conteſtans.Quē hermogenes iratus arte magica adeo li/gauit:ut ſe moueri nō poſſet.Quod cum philetes ia/cobo per pueꝝ nunciaſſet:miſit ad eum apoſtolus ſudariū ſuum:cuius contractu confeſtim ſolutus philetes.Hermogenis artibus inſultauit:& ad apoſtolum ꝓperauit.Tunc hermogenes demones ad illos miſit: ut ambos uinctos ad ſe adducerent.Qui ad iacobum uenientes in aere ululabāt:aduentuſq; ipſoꝝ cauſam publice cunctis audientibus propalabant:ſeq; catenis igneis religatos:& plurimum cruciatos ab angelis deplorabant.Quos apoſtolus mox uxoluit: eiſq; man/dauit:ut ad hermogenem accederent & ipſum in nullo ledentes ligatum ſolummodo ſibi deferrent. Qui abeuntes manus ei a tergo ligauerunt:& uinctum ad iacobum perduxerunt. Et conquerentes:ꝙ eos cru/ciandos miſiſſet:apoſtolum rogabant:ut eis poteſta/tē concederet:quatenus ſuas iniurias & ipſoꝝ īcēdia uindicarent.Cūq; ille eos interrogaret:cur philetē ip/ſis aſſiſtentem nō tenerent.Demones reſpōderūt: qa nec formicā:q̄ eēt in eius cubiculo cōtingere poſſent: Iacobus autē exēplo magiſtri bona pro malis redde/re cupiens:phileti iuſſit:ut hermogenē:qui ip̄m liga/uerat:ſolueret:& eius libertati redderet.Cōfuſus hermogenes ſtabat:& recedere nō audebat:qa irā demo/num:ne eū occiderēt:nimiū timere dicebat.Cui apo/ſtolus baculum ſuū dedit:& ille ſecurus abiit: ac oēs libros artis magice ad iacobum cremandos apporta/uit.Apoſtolus uero ne forte odor incēdii uexaret in/cautos:illos in mari demergi mādauit. Quo peracto hermogenes ad apoſtolū rediit: & ueniā poſtulauit: cepit quoq; in dei timore adeo ꝑfectus eſſe: ut etiā in noīe eius plurime uirtutes fierent.¶Hec uidētes iu/dei zelo cōmoti apoſtolū adierunt:& qa ieſum cruci/fixū predicaret:increpauerūt.Qui poſtq̄ eis aduentū & paſſionē ac reſurrectionē xp̄i per ſcripturas euidē/ter ꝓbaſſet:& plurimi credidiſſent. Abiathar ponti/fex anni illius ſeditionē in populo excitauit:& ip̄m teneri fecit.Tūc ioſias ſcriba funē in collo eius miſit: & cū multitudine iudeoꝝ apoſtolū ad herodē agrippā pertraxit:quē herodes iudeis cōplacere curans decol/lari mādauit.Cūq; ad martyriū duceret̄:quidā para/lyticus in uia iacens ad eū clamauit: ut ip̄m ſanaret: quē apoſtolus cōfeſtim īuocato xp̄i noīe ſanū efficit: qd̄ uidens ioſias ſcriba ꝑfatus:q funē in collo eius mi/ſerat:ad xp̄m cōuerſus eſt:& cū apoſtolo decollatus: ut infra ꝓxime dicet̄.Apoſtolus ergo domini ad lo/cū adductus capitis obtrūcatione martyriū cōſuma/uit.viii.cal.aprilis uidelicet in die annūciationis & paſſionis xp̄i:&.viii.cal.aug.corpus eius in cōpoſtellā trāſlatū eſt.Ne igit̄ feſtū ſaluatoris ex apoſtoli ſolēnitate īpediret̄:ſtatuit eccleſia:ut feſtū paſſionis eius in die trāſlationis eius corporis tp̄e uidelicet magis cōgruo celebret̄.¶Decollato igit̄ iacobo diſcipuli eius nocte ꝓpter iudeoꝝ timorē corpus naui impoſuerūt:& ſe/pulchrū eius diuine ꝓuidētie cōmittētes nauē ſine remige cōſcenderūt:& angelo duce in gallitiā in regno lupe regine applicuerūt.Corpus aūt de naui deponentes ſuper manū lapidē poſuerunt:q ut cera tenera corpori ceſſit:& in modū ſarcophagi ſe corpori mirabi/liter adaptauit. Ingreſſi ergo diſcipuli ad reginam re & noīe uere lupam: eidem dixerunt: qualiter xp̄s ipſi corpus apoſtoli ſui miſerat:ut quē noluerat ſuſci

pere uiuũ:excipet uel defunctũ. Narranteſq̧ q̃liter ſi/ne remige peueniſſent: locũ ad ſepulturã congruũ po/ſtulabãt. Regina aũt eos doloſe ad regẽ hiſpanie deſti/nauit: ut ſup hoc eius aſſenſum uti maioris require/rẽt. Qui eos cepit: & in carcerẽ recluſit: ſed cũ diſcũbe/ret: angelus domini eos exoluit: & liberos abire pmi/ſit: quod rex audiẽs poſt eos milites: qui illos occide/rent: deſtinauit. Sed dum milites pontẽ tranſirẽt: fra/cto põte oẽs in flumine ſubmerſi ſunt: qđ rex audiẽs & ſibi ac ſuis metuẽs: diſcipulos apoſtoli pacifice re/uocauit: & ab eis una cũ populo fidem xp̃i ſuſcepit: & quicqđ petierãt libere cõceſſit. Audiẽs hoc lupa dolu/it: & redeũtibus ſcĩs ac regis cõſenſum p lr̃as aperiẽti/bus: reſpõdit: ut boues ſuos: quos in tali mõte hẽbat: plauſtro iũgerent: & corpus magiſtri ſui quocũq̧ uel lẽt tumulandũ deferrent. Hoc aũt doloſe faciebat: eo ꝙ draco ĩgens flãmã euomẽs boues ipſos cuſtodiret: q̧ꝫ tauri eſſent indomiti: q nec uehiculo iũgi poſſent uel ſi iungerent: huc illucq̧ diſcurrerẽt: & ſic corpus diſſiparent. Diſcipuli uero dolũ ignorantes montem aſcẽdũt: draconem ingentẽ in cos ignẽ ſpirantẽ ſigno crucis p mediũ uẽtrẽ ſcindũt: tauros uelut agnos mã/ſuetiſſimos plauſtro iũgũt: & deſuper ſanctũ corpus cũ lapide ſuper quẽ poſitus fuerat ĩponunt. Boues au/tẽ ſine alicuius regimine corpus in mediũ palatii lupe detulerunt: quod illa uidens credidit: & xp̃iana effe/cta oĩa ab eis petita cõceſſit: palatiũ ſancto corpori in eccleſia dedicauit: & mirifice dotauit: ubi requieſcit infinitis & maximis miraculis coruſcans.

¶ De ſancto Ioſia martyre. Cap. CXXXIIII.

Ioſias martyr fuit ille ſcriba iudeoꝝ: q fu/nẽ primus miſit ĩ collo iacobi apoſtoli: ut ſupra ꝓxime dictũ eſt. Cũ autẽ apoſtolus ad decollandũ duceret: & paralyticum in uia repertũ ſanaſſet: credidit ioſias & ad pedes eius ꝓ cidit: & ueniam petẽs ſe chriſtianum fieri poſtulauit: qđ abiathar ſacerdos uidens eũ teneri fecit: pugniſq̧ cedi iuſſit: miſſaq̧ de illo legatiõe ad herodem: ut cũ apoſtolo decollaret: & obtinuit. Cũ aũt ambo decol/lari deberẽt: apoſtolus a ſpiculatore lagenã aque peti/it: & ibidẽ ioſiã baptizauit: qui cũ apoſtolo capitis ob truncatione ſimul occubuit. viii. calen. auguſti.

¶ De ſcõ Chriſtophoro martyre. Cap. CXXXV.

Chriſtophorus martyr genere chananeus ante baptiſmũ reprobus uocatus uultu terribilis & ꝓceriſſime ſtature: utpote q xii. pedes in longitudine poſſidebat: in ly/cia ciuitate amon ſub rege dagno paſſus eſt. Hic ali/quãdo cogitauit: ut maiorem principẽ mundi quere/ret: ad quẽ ſecum moraturus accederet: uẽit ergo ad quendam maximũ regem: de quo fama erat: ꝙ maio/rem dominũ mũdus nõ habebat: in cuius curia chri/ſtophorus manebat. Cum aũt die quadam ioculator regi aſiſtens cantionem diceret: in qua frequẽter dia/bolũ nominaret: rex qui chriſtianus erat ſignum cru/cis in faciẽ imprimebat. Quod chriſtophorus notãs & admirãs: interrogauit cur rex hoc faceret: & quid/nã ſignum huiuſmodi ſibi uellet. Et cũ rex illi hoc di/cere recuſaret: poſt multam inſtãtiam ei dixit: ꝙ illud ſignum faceret: ne ſepe nominatum diabolum time/re poſſet. Chriſtophorus autem ſtatim arguit: ꝙ dia/bolus maior dominus q̃ rex erat: eo ꝙ ipſe illũ time/bat: unde ſe deceptum cognoſcebat: quia maiorẽ mũ/di dominum non inuenerat. Et uale faciens regi: dia/bolũ querendo ꝑperabat. Cum autem per ſolitudi/nem pergeret uidit maximam militum multitudi/nem: inter quos quidam terribilis & ferus ad eum ue/nit: & quo tenderet requiſiuit. Qui ſe ire querẽdo dia/bolum reſpondit: & ꝙ miles ille diabolus eſſet audi/uit. Cui ſe chriſtophorus in ſeruitium perpetuũ tra/didit. Et cum ambo pergerẽt & in uia communi cru/cem erectã inueniſſent: diabolus a ſemita fugiẽs in ne/mus declinauit: & chriſtophorum ſecum duxit: atq̧ poſt laborioſum iter ad uiã rediit. Quod chriſtopho/rus admirans multa inſtantia queſiuit: cur hec diabo/lus fecerit. Qui tandem cõpulſus ei dixit: ꝙ homo q̃/dam: qui dicitur chriſtus in tali ſigno pepẽderat: quẽ ipſum plurimum formidabat & ob id ab eius ſigno diuertebat: chriſtophorus autem adhuc chriſtũ ma/iorem diabolo fore concluſit: & ſic continuo ab eius ſeruitio diſceſſit: & chriſtũ querere feſtinauit. Sed cũ eum nullatenus inuenire poſſet: ad eremitam deue/nit: qui ipſi chriſtum predicauit: & de fide diligenter inſtruxit ac baptizauit. Cũ autem ei ieiunium & ora/tionem pro peccatis ſuis imponeret: & Chriſtopho/rus ſe nihil horũ perficere poſſe dixiſſet: ip̃m tandem ad quẽdã fluuiũ deſtinauit: ut ibi reſideret: & cũctos tranſire uolẽtes: eo ꝙ fortis eſſet & magnus tranſpor/ret: qđ chriſto adeo gratũ eſſet: ut ſe ipſi procul du/bio reuelaret. Ad fluuium igitur acceſſit: & ibidẽ ſibi domum cõſtruxit: portãſq̧ perticã in manu loco ba/culi ſe in aqua ſubſtẽtabat: & oẽs ſine ceſſatione trã/ſportabat. Cũ aũt quadã nocte quieſceret: audiuit ter/tio uocem pueruli ſe uocans: & ut ſe traduceret obſe/crantis. Qui ſemel ac bis egreſſus neminem repperit: tertia uero uice puerum inueniẽs in humeris ſuis ac/cepit: & baculo ſumpto flumẽ trãſiturus intrauit. Et ecce aqua fluminis paulatĩ intumeſcebat: & puer adĩ/ſtar plũbi grauiſſimi põderabat. Q uãtoq̧ magis pro/cedebat amplius unda creſcebat: & puer magis hu/meros chriſtophori deprimebat. Cũ aũt uix tranſua/daſſet: & pueꝝ depoſuiſſet: de pondere cõqueſtus ait ꝙ in tantum fuerat grauatus acſi totum mundũ ſup humeros habuiſſet. Cui puer reſpondit ꝙ non mira/ret: quia nedum mundum ſuper ſe habuerat: ſed illũ qui totũ mundũ creauerat: ſe quoq̧ xp̃m dominũ eẽ dicebat. In cuius ſignũ mandauit: ut baculum ſuum in terra figeret: quem mane floruiſſe & fructificaſſe uideret. Statimq̧ ab oculis eius euanuit: chriſtopho/

rus aũt baculum in terrã fixit:& die altera ipſum ad modũ palme frondes & dactilos protuliſſe cõſpexit. Sicq; xpm dominũ ſibi apparuiſſe cognouit. ¶Poſt hec aũt ad amon ciuitatẽ deuenit:ubi dũ eorꝫ linguã nõ intelligeret:oratione fuſa ipſorꝫ loquelã intellige/re cepit:uirgã quoq; ſuam in terrã fixit: & ut ad con/uerſionẽ populi floreret dominũ exorauit. Quod cũ factũ fuiſſet decem & octo milia hoĩum crediderũt. Rex aũt dagnus ducẽtos milites ad eũ capiẽdum mi/ſit. Et cũ ipſum orantẽ tenere nõ auderent:iterꝫ toti/dẽ miſit. Cum quibus oratiõe premiſſa ad regem ue/nit:quem uidens rex ſtatura in tantũ ſublimen terri/tus eſt:& pre timore corruit in terrã de ſede ſua: ſed a miniſtris leuatus:chriſtophorꝫ de nomine & patria & religione reqſiuit. Qui cũ ſe chriſtophorꝫ noĩe cha naneũ gente ac xpianũ religione diceret:& diis ſacrifi care cõtemneret:rex ipm in carcere mãcipauit. Duas quoq; puellas elegantes germanas nicetam & aquili/nam de ſui corporis ꝓſtitutione uiuẽtes ad eum mi/ſit: ꝓmittens eis munera ſi illũ ad peccandum ſecũ al licerẽt:& ad ĩmolandũ diis inflectere poſſent. Cumq; a puellis plauſu manuũ & amplexibus urgeretur: & ſanctus martyr inſtanter dominũ ꝑcaretur:ſubito de facie illius lux ĩmẽſa refulſit:que puellas admodum exterruit. Quapropter ille cõuerſe ad xpm de cõmiſ/ſis ueniã poſtularũt:& coronam martyrii perceperũt ut ſupra in eorꝫ paſſione actũ eſt. ix. cal. auguſti. ¶De inde chriſtophorus regi ꝑſentat̃ & cũ ſacrificare nol/let:uirgis ferreis uerberat̃:& poſtmodũ galea ignita eius capiti ĩponit̃:ſed in his minime ſuperat̃. Deinde ſuper ſcamnũ ferreum alligatur:& ignis iniecta pice ſubter incenditur:ſed ad inſtar cere ſcamnũ cõfringi/tur & ſanctus illeſus inuenitur. Subſequenter aũt rex fecit illum ad ſtipitẽ ligari:& a trecentis militibus ſa/gittari:ſed ſagitte omnes ſuſpenſe in aere permãnẽ/bant. Cum aũt rex illuc accederet:ut ipſum extinctũ conſpiceret:repẽte una ex ſagittis ex aere retroceſſit & regẽ percutiens uno oculo excecauit. Cui chriſto/phorus dixit:ut de ſanguine ipſius in craſtinũ decol/landi ſumeret & oculũ liniẽs uiſum recuperaret. Tũc iuſſu regis ad decollandũ ducit̃:& ibidẽ fuſa oratio/ne capite truncatur. Rex aũt de ſanguine ſuper oculũ ponens cõtinuo uiſum recepit. Qua propter in chri/ſtum credidit:& corpus ſancti martyris ſepeliri man dauit. Paſſus eſt autem octauo calen. auguſti.

¶De ſancto Cucufante martyre. Cap. CXXXVI.

CVcufans martyr ĩ ciuitate barcinona ſub preſide rufino paſſus eſt. Hic ſanctus una cum felice germano ſuo ex ſcyllitana ciui tate nobilibus parẽtibus ortus: ceſaream mauritanã ſtudiorꝫ gratia cõmigrauit. Indeq; ambo poſt tꝑs aliquod diſcedẽtes & ad partes occidentis ſe transferẽtes:oĩa ſua ꝓ xpo pauperibus erogarunt. Et felix qdẽ in ciuitate gerũda martyr effectus eſt: ut de eo in eius paſſione dicet̃ cal. auguſti. ¶Cucufans ue/ro in ciuitate barcinonã deueniens:dũ xpm annũcia/ret a galerio ꝓcõſule tẽtus eſt:& dũ ſacrificare nollet: iuſſu ꝓcõſulis a. xii. militibus ſibi uiciſſim ſuccedẽti/bus grauiſſime & diutius tortus eſt:ita ut ĩteſtina di/rupto corpore defluerẽt. Cum aũt orationẽ xpi mar/tyr fudiſſet:tortores excecantur. Proconſul una cum eius idolis terra ſe aperiẽte abſorbet̃. Cucufans uero inteſtinis in alueũ diuinitus repoſitis repente ſanat̃: quẽ pagani catenis uinctũ maximiano ꝑſidi preſenta runt:qui cucuſantem in craticula iuſſit aſſari: ſinapi & aceto plagis perfundi. Sed cũ hec oĩa ſuperaſſet: & aſſatores eius erumpẽte flamma ĩteriſſent: in ignem copioſum mittitur:ſed eo orante ignis extinguit̃: de hinc in carcere clauſus lumine celico ſuper eũ emiſſo cõfortatur:cuſtodeſq; hec aſpicientes ad xpm cõuer/tunt̃. Mane aũt facto cũ iubente preſide cardis ferreis & tauris cederet̃:orauit ad dominũ:& continuo ꝑſes uadens ad arã iouis, de curru cõcidit:& fractis ceruici/bus expirauit. Idola quoq; ad que pergebat:in pulue/rẽ redacta ſunt:quo miraculo multi de populo ĩ chri ſtum crediderũt. Demũ ſuccedente rufino in preſidẽ ciuitatis:cucuſans ab ipſo denuo cõprehẽſus ac decol latus eſt:ſepultus barcinone. viii. calen. auguſti: cuius corpus inde ꝓceſſu tẽporis tranſlatum in eccleſia ſan cti dionyſii pariſieũ ad preſens quieſcit.

¶De ſcĩs Nemeſio & Lucilla mar. Ca. CXXXVII.

NEmeſius & Lucilla filia eius uirgo paſſi ſunt in urbe ſub ĩperatoribus ualeriano & galieno. Cũ enim nemeſius tribunus eſſet militũ & lucillã filiam cecã a natiui/tate haberet:audiẽs qliter ſanctus ſtephanus papa in xpi nomine oẽs egros curaret:acceſſit ad eũ ſacrifican tẽ in crypta nepotiana:& filiam eius ad ipm detulit: rogans ut ſe ac filiã baptizaret:ipſamq; lumen aſpice re faceret:quos ubi beatus ſtephanus baptizauit: lu/cilla uirgo lumen recepit:ſeq; uirꝫ quẽdã mirabilem conſpexiſſe in baptiſmate dixit:qui eius oculos illu/minauit. Eodẽ die uiſo miraculo baptizatus eſt ſym/phronius diſpenſator nemeſii cum omni familia ip/ſius promiſcui ſexus numero. lxii. Nemeſius quoque a beato papa ſtephano diaconus ordinatus eſt. Quod audientes ualerianus & maximus conſules iuſſerunt nemeſiũ teneri. Cum aũt die quadam ꝑdicti duo cõ/ſules in templo martis uia apia ſacrificarent:& neme ſius illac tranſiens orationem faceret:maximus a de/monio arripitur:& clamare cepit:ꝙ a nemeſio torq̃/retur:& cũ miniſtri egreſſi nemeſium tenuiſſent:ma ximus cõſul cõtinuo expirauit. Valerianus aũt cõſul nemeſiũ in carcerẽ trudi fecit: Lucillã uero filiã eius apud quãdã paganam noĩe maximã in cuſtodiã de/putauit:deĩde ſymphroniũ eius diſpenſatorẽ tenuit: tradiditq; cũ olympio tribuno examinandũ. Cũ autẽ ad predicationẽ ſymphronii olympius credidiſſet:& cũ uxore exupia ac filio theodolo a ſcõ papa ſtephão baptizati fuiſſent:ut dicet̃ infra in eorꝫ paſſione. Au/diẽtes hec ĩperatores miſerũt ad ualerianũ conſulẽ:& fecerũt ſibi nemeſiũ & lucillã filiã eius ꝑſentari: & cũ ambo in xpi noĩs cõfeſſione ꝑſiſterent:Lucillã quidẽ in uia apia ante tẽplum martis ſpectãte patre iugula/ri iuſſerunt:deinde inter uiam apiã & latinam neme ſium diaconem capite truncari fecerunt. Quorũ cor/pora ſanctus ſtephanus papa uia latina non longe ab urbe ſepeliuit octauo calen. auguſti.

¶De trãſlatione ſcĩ Germani. Cap. CXXXVIII.

TRãſlatio corporis ſcĩ germani epi pariſieñ ab incolis eiuſdẽ ciuitatis. viii. cal. aug. cele bratur:cuius reliqis dominus tantã gratiã cõtulit:ut in eius trãſlatiõe corpis earꝫ cõ/tactu cecis uiſum:ſurdis auditũ:claudis greſſum pre/

beret:multoſq; lāguoribus uariis detentos ſanos effi ceret:& obſeſſos ab immundis ſpiritibus liberaret.

¶De ſcā Anna matre domine nr̄e. Cap. CXXXIX.

ANna mater glorioſe uirginis marie: ut in hiſtoriis tribuū iſrael habet̄:de tribu iuda ciuitate bethleē orta eſt:uirq; eius ioachim ex eadē tribu de galilea ciuitate nazareth originē duxit. Hec tribus uiris ſucceſſiue nupta fuit:quoꝝ primus fuit ioachī:ſecundus cleophas eiuſdē ioachim frater:qui eā maſculina ſobole carentē ſecundū legem mortuo germano in cōiugē aſſumpſit:ut ſemen fratris ſuſcitaret. Tertius aūt extitit ſalome duoꝝ priorum oīno extraneus. Ex primo autē uiro anna glorioſam uirginē mariam genuit:que ioſeph diſpōſata non tamē in concupiſcentia iūcta:chriſtum per ſpiritumſanctū ꝓcreauit. Ex ſecundo aliam filiā mariā noīe ſimiliter pepit:que nupta alpheo q̄tuor filios edidit:uidelicet iacobū minorem apoſtolū:ioſeph iuſtū:& ſimonē & iudā. Ex tertio autē uiro tertiā filiam mariā etiam nominatā ꝓcreauit:que nupta zebedeo duos filios parturiuit ſcilicet iacobū maiorem apoſtolū:& ioannē euangeliſtam. Ipſa quoque beata anna ante tertii mariti obitum in pace quieuit. Et ſepulta eſt in bethleem in tumulo paterno.vii.cal. auguſti:ut tradit hieronymus.

¶De ſcō Ioachim patre domine. Cap. CXXXX.

IOachim pater domine nr̄e filius barbanthere:& maritus ſancte anne de tribu iuda ex prouincia galilee ciuitate nazareth duxit originē. Qui cum in bonis tpalibus abūdaret ab annis.xv.deo ſeruire cepit:& de facultatibus ſuis pauperibus & peregrinis atq; templo domini & eius miniſtris largiflue miniſtrabat. Et cū eſſet annoꝝ.xxx.duxit in cōiugem annam filiam agar de tribu ſua ex ciuitate bethleē ex qua uſq; ad annos.xx. nullam prolē ſuſcepit. Diuina tandē diſpoſitione mariā genitricē xp̄i futuram ex ipſa filiā ꝓcreauit:ut dicetur plene in natiuitate uirginis.vi.idus ſeptembris. Poſtq̄ autem eandē uirginem ad tēplum adduxit:& dei ibidē ſeruitio iuxta uotū mancipauit:& ipſe ioachim domū rediēs modico tpe ſuperuixit:& plenus uirtutibus in pace cū patribus ſuis dormiuit. Sepultus in nazareth in ſepulchro patrū ſuorum. Quo autē die migrauerit reperiri non pōt. Ideo & eius geſta feſto anne ipſius coniugis adiunguntur.

¶De ſcō Paſtore p̄ſbr̄o & cōfeſſore. Cap. CXLI.

PAſtor presbyter in eremo de ſcythi claruit tēpore ſanctorum patrū anachoritaꝝ. Qui abſtinentia magna ſe affligens:multa ſanctitate & religione pollebat. Cū aūt mater ip̄m abbatem & monachos ſuos uidere curaret:& ad eccleſiā euntes obſeruaſſet:paſtor cū fratribus cellā intrātes hoſtium in faciē eius clauſerunt. Cū aūt illa flens ad hoſtium clamaret:& filiū uidere obnoxius poſtularet:ipſe matri ſe uideri prohibuit:hortans illā ut equanimiter ferret:qa ſi non in p̄ſenti ſeculo ſaltem ip̄m in futuro uideret:que cōfortata diſceſſit:& ip̄m amplius aſpicere nō curauit. ¶Iudex prouincie cum abbatē paſtorē uidere cuperet:ſed nequiret:filiū ſororis eius tanq̄ malefactorē carcerauit:dicens ꝙ ſi paſtor pro eo interceſſurus ueniret:ip̄m dimitteret. Mater ergo ieiunis & ſoror abbatis ad hoſtiū iuit:& lachrymis ut ꝓ eo iudicem adiret inſtāter rogauit. Cui ille mādauit dicens:ꝙ paſtor filios nō generauit. Qua cū dolore diſcedēte iudex ait:ut ſaltem uerbo iuberet:& illū dimitteret. Ille aūt remandauit: ut eūm ſecūdum legem examinaret:& ſi dignus eſſet morte:illū occideret:ſinaūt quomodo uellet faceret. Docebat aūt fratres dicēs ꝙ aīam ſuam a peccato cuſtodire & ſe ip̄m conſiderare & diſcretionem habere: ſunt aīe pfectiones. Tribulatio & diſcretio ſunt operationes ſolitarie uite. ¶Cū quidā frater de quadam cōgregatione offendiſſet:abbas de cōſilio cuiuſdā ſolitarii expulit eū:quem flentē abbas paſtor ad ſe accerſiuit:& pro illo ſolitario miſit. Et cū ueniſſet abbas ei dixit:ꝙ duo homines erant:qui ambo ſuos mortuos habebant. Quoꝝ unus mortuum ſuum reliquit:& iuit plorare mortuū alterius. Qd' ſolitarius de ſe dictū intelligens cōpunctus eſt. ¶Frater quidā abbati paſtori dixit ſe perturbatū eſſe & locū uelle deſerere: quia uerba quedā de fratre audierat que eū maxime ſcandalizabāt:dixit paſtor ne hec uerba crederet: quia uera non eſſent. Ille uero uerba eſſe uera affirmabat:quia frater fidelis ipſi dixerat. Et ille reſpondit:ꝙ ſi fidelis eſſet non ipſi dixiſſet. Affirmanti autem omnino uera eſſe:ꝓpoſuit ei parabolā euāgelii de trabe & feſtuca:admonens ut in corde ſuo poneret:ꝙ peccata ſua trabes eſſet:& aliena feſtuca. ¶Frater quidam qui grāde peccatum cōmiſit penitentiā facere uolens interrogauit paſtorē ſi triennis penitentia ſatis eſſet: q dixit ꝙ multū eſt. Interrogatus ſi annus ſufficeret: reſpondit ꝙ multū eſt. Interrogatus de.xl.diebus: reſpondit ꝙ multū eſt. Addens ꝙ ſi homo ex toto corde peniteat:& penitētiā triduanam agat ſuſcipiet deus. ¶Interrogatus de illo uerbo: qui iraſcitur fratri ſuo ſine cauſa &c. quid eſſet ſine cauſa iraſci reſpōdit. Ex omni re qua homo a fratre ſuo grauatur:iraſci ſine cauſa:donec oculū ipſi abſtrahat. Sin autem quis eum a deo ſeparare uellet pro hoc iraſci debet. ¶Cōqueſtus eſt ei frater quidā ꝙ multas cogitationes habens in ipſis periclitabatur:qui eum ſub diu eduxit iubens ut ſinum expanderet:& uentum teneret: qui reſpōdit ſe non poſſe:ſic inquit ille:quia cogitationes repelli nō poſſunt ne introeant:hoīs autē eſt eis reſiſtere. Quieuit aūt uir ſanctus in domino.vii.calē.auguſti ſanctitate & uita cōſpicuus & miraculis clarus.

¶De ſancto Eraſte diſcipulo. Cap. CXLII.

ERaſtes diſcipulus unus ex.lxxii.de quo apoſtolus ad ro.xvi.& prima timoth.iiii. cap.mentionē facit:& de quo ſcribit̄ act. xviiii.ep̄s meadi fuit poſt hieroſolymoꝝ diſperſionē:ut abbas dorotheus ponit. Ado tamē dicit in martylogio ex datariis hieronymi ſumpto:ꝙ a beato paulo apoſtolo philippis epiſcopus relictus ibi dē martyrio coronatus quieuit.vii.calen.auguſti.

¶De ſancto Hiacyntho martyre. Cap. CXLIII.

HIacynthus martyr rome in portu ſub cōſulari leontio paſſus eſt. Quem xp̄ianum cōpertum luxurius quidā primus ciuitatis taracine detinuit:& cōſulari tradidit. Qui primo ab eodem in copioſum ignē immiſſus: dū exiſſet illeſus:in ualidiſſimū deinde torrentē precipitatus:ad littus tamē diuino nutu incolumis eiectus eſt. Quod dū conſulari leontio nunciatū eſſet:ip

ſum gladio feriri iuſſit:quem matrona nomine iulia cum ſeruis ſuis iuxta ipſam ciuitatem taracinam in ſuo predio ſepeliuit.vii.calen.auguſti.

¶De ſancto Symphronio Olympio & ſociis marty/ribus. Cap. CXLIIII.

SYmphrõius:olympius:theodolus:& exuperia martyres rome paſſi ſunt ſub uale/riano & galieno ĩperatoribus.Symphro/nius enim cũ eſſet diſpenſator domus nemeſii tribuni:de quo ſupra actũ eſt in eius paſſione. viii.calẽ.auguſti una cum eodẽ domino ſuo a ſancto ſtephano papa xp̃i fidem audiuit:& baptiſmũ ſuſce/pit.Cum autem ualerianus cõſul nemeſium carceri mancipaſſet una cũ lucilla eius filia:& ip̃m ſymphronium ſimiliter cõprehendit:& tradidit olympio tri/buno:qui facultates nemeſii a ſymphronio exquire/bat:& ipſum ad deoꝝ ſacrificia inuitabat.Symphro/nius autẽ reſpondit:ſe oẽs facultates domini ſui eius mãdato xp̃ianis paupibus erogaſſe:& nunq̃ idolis : q̃ demonia ſunt:imolare poſſe.Quẽ olympius in cata/ſta extẽſum iuſſit fuſtibus cedi:dehĩc ſemulacrũ martis cũ tripode deferri:ut ei ſacrificaret. Sed cũ ſanctus idolum maledixiſſet:liquefactũ eſt ſicut lutum : qḋ admirans olympius ip̃m terculino uicario cuſtodiẽ/dum dedit: & ueniens domum exuperie uxori uni/uerſa narrauit:cuius ſuaſione olympius chriſto credidit:& ueniẽs ad ſymphronium cum uxore p̃dicta & filio theodolo baptiſma ſacrum expetiit:& ſymphronio ueniã petens eũ abire permiſit:qui ſanctũ ſtepha/num papã domum olympii nocte perduxit : illeque olympium cũ uxore & filio pariter baptizauit. Hec audientes imperatores nemeſium cum lucilla eius filia gladio perimi iuſſerunt:ut ſupra in eorum geſtis dictum eſt:deinde ſymphronium & olympium cũ coniuge & nato cõprehendi fecerunt:quos in xp̃i confeſſione perſiſtẽtes iuſſerunt auguſti ante ſimulacrũ ſolis iuxta amphitheatrum duci:& ad ſtipites ligari: igneq; ſuppoſito congerie ſarmentoꝝ ſpinaꝝ & ſtu/panium incendio cõcremari :ſicq; odoriferum do/mino ſacrificium reddiderunt:quorũ corpora a ſan/cto ſtephano papa cum clericis ſuis uia latina milia/rio ab urbe primo ſepulta ſunt.vi.calen.auguſti.

¶De ſcõ Hermolao p̃ſbr̃o & mar̃e. Cap. CXLV.

HErmolaus preſbyter & martyr apud ni/comediam paſſus eſt ſub maximiano imperatore.Hic ex parentibus romanis non infirmis ortus:ab ipſis cunabulis deo ſer/uiens ad ſacerdotii dignitatẽ peruenit:& multos in fide xp̃i erudiuit:ĩter quos ſauinam nobili genere ortã & pantaleonẽ euſtorgii ſenatoris filium baptizauit: & ad martyrium exhortando perduxit:ut dicetur infra in eius paſſione.v.calẽ.auguſti.Hoc audiens maximianus:qui tunc in ciuitate nicomedie reſidebat : fe/cit hermolaũ cõprehendi & ſibi preſentari:quem dudũ auditum cum oĩno diis ĩmolare cõtradiceret:iuſ/ſit eũ nudũ appendi & flagellari:ac deinde tam diuti/us ungulis radi:donec carnes eius in terrã defluerent cui in tormẽtis angelus domini aſtitit:& eum ut cõ/ſtans exiſteret cõfortauit. Deinde depoſitũ impator ip̃m in carcerẽ cũ uerberibus recludi fecit.Ad quẽ noctu multi xp̃iani ueniebant:& ei neceſſaria miniſtra/bãt:in ipſo aũt ergaſtulo exiſtẽs ſanctus martyr mul/ta ſigna operatus eſt diuina uirtute.Nã mãcis dexte/ras reddidit:erutis oculis lumẽ reſtituit:q̃ſſatis nau/tis in maris periculo ĩuocato noĩe eius p̃ſens apparu/it:ſedatiſq; fluctibus ad portũ ſalutis eos illeſos cõduxit:demones eiecit:febres depulit:ſurdis auditum: & claudis greſſum p̄buit.oẽs quoq; egros ad ip̃m ueni/entes ſanos effecit.Elemoſynas quoq; ei ĩpenſas pau/peribus diuidebat:& oẽs in fide xp̃i plenius ĩſtruebat Ad quem inter ceteros horridus leproſus acceſſit: & eius miſericordiã poſtulauit:quẽm facta oratione ab omni lepra ita mundauit:ut nec in eo macula appareret.¶Ante crepuſculũ etiã diei nobilis quidã uir ro/manus cũ uxore & turba copioſa ad ip̃m ueniẽs uni/cũ filiũ ſuũ nuper defunctũ in loculo ei adduxit:& ut ip̃m ſuſcitaret:lachrymabiliter ſupplicauit. Qui ſi ipſi in xp̃m credere uellẽt:id ſe factuꝝ ꝓmiſit.Et cũ eis fidẽ domini p̃dicaſſet:& oẽs ſe credituros aſſererent: orationẽ fudit:& cõtinuo adoleſcens reſurrexit:& baptizatus eſt cũ parentibus:& omni turba que eũ ſecuta fuerat diuerſi ſexus numero.ccccliii. & ſic oẽs cum gaudio ad ꝓpria redierunt. ¶Que cũ maximianus imperator audiſſet in p̃ſentia principũ ſuoꝝ iuſſit ſi/bi ſanctũ martyrẽ exhiberi:qui cũ diutius exanima/tus ĩperatorem uiua uoce cõfunderet:ip̃mq; uanum & mendacẽ cõprobaret:iuſſit illũ iteꝝ in equuleo le/uari:& unguibus ferreis carnes eius lacerari:ac lami/nas ardẽtes pectori & lateribus ſubminiſtrari:qui uoce celica cõfirmatus miniſtris laſſis ac deficiẽtibus in torquẽdo triduo ĩdeficiens in patibulo p̄durauit.Tã/dẽ depoſitus capitalẽ ſubire ſnĩam iuſſus eſt.Et decollatus eſt cũ duobus uiris xp̃ianis fratribus uidelicet hermippo & hermocrate:& ſepultus in nicomedia ciuitate.vi.calẽ.auguſti:Cuius corpus uenetias tranſla/tum quieſcit in eadem urbe in baſilica ſancti ſymeo/nis ꝓphete:ubi & piurimis miraculis pollet.

¶De ſcõ Pantaleone martyre. Cap. CXLVI.

PAntaleon martyr in ciuitate nicomedia paſſus eſt ſub maximiano ĩperatore. Hic fuit filius euſtorgii nobilis ſenatoris eiuſ/dẽ urbis qui erat gentilis & matris eubo/le chriſtiane.Quem pater cũ eſſet omni elegantia de/coratus defuncta matre tradidit euphroſyno magi/ſtro ut diſceret artẽ medicine:& ſic ĩperatoribus ſemper aſſiſtere poſſet.Cum aũt uadens ad ſcholas ſepius trãſiret ante cellam in q̃ hermolaus preſbyter latita/bat:die quadam cõuocauit eum p̃ſbyter ad ſe : & in/terrogauit eũ quis eſſet & quam ſcientiam diſceret

aut quã religionẽ teneret. Qui reſpõdit ſe eſſe filium ſenatoris:& artẽ diſcere medicine:necnõ deos paternos adorare. Cui hermolaus diuino ſpũ motus dixit ꝙ ſciẽtia hippocratis uel galieni nihil eſſet: ſuadẽs ut in xp̃m crederet:cuius inuocatione oẽs languentes ſanaret. Nam & ipſe xp̃s cecos illuminauit:& mortuos ſuſcitauit:& inumerabilia ſigna fecit: quoꝝ poteſtatẽ in ſe credẽtibus cõceſſit:Pantaleon uero talia a matre defuncta audiuiſſe teſtabat. Cum aũt uerba pſbyteri percepiſſet ſepius illũ uiſitabat & uerbũ fidei ab illo libẽter audiebat. Die aũt quadam dimiſſus ab eo uidit pueꝝ a ſerpente percuſſum & iacentẽ mortuũ: orauitq; ad dominũ ut ſi uera eſſent: que de xp̃o audierat puer ſanus reſurgeret:& ſerpẽs per mediũ creparet. Que cũ ſtatim adimpleta fuiſſent pãtaleon ad hermolaũ feſtinauit:& que facta fuerant rettulit atq; baptiſma ſuſcepit:& fuit apud eum dies. vii. reuerſus aũt ad patrem & quotidie cũ eo de chriſto loquẽs diuina gratia fauente:patrẽ ad fidem conuertit:oĩaque idola que in domo ſua erant cõminuit: ipſumq; ad hermolaũ duxit. A quo cuſtorgius baptiſma ſuſcepit & in fide chriſti confirmatus: poſt dies modicos in pace quieuit. Quo defuncto ſanctus iuuenis pauperibus largiter tribuebat:& oẽs infirmos quacũq; detẽtos ualitudine quos medici ſanare non poterant: per xp̃i inuocationẽ ſanabat:unde & cecũ unum qui omnẽ ſubſtãtiam ſuã in medicis cõſumpſerat nec lumẽ recipere potuerat:inuocato xp̃i nomine cõfeſtim illuminauit. Qua ꝓpter euntes medici cũ ſacerdotibus idoloꝝ ad imperatorẽ pantaleonem accuſauerunt ꝙ xp̃ianus eſſet:& ꝙ in xp̃i nomine lãguentes curaret: & ꝙ cecũ illuminaſſet. Tunc imperator cecum adeſſe iuſſit:& ab eo omnẽ ueritatẽ didicit: ac confitentem chriſtum decollari precepit. Deinde ſanctũ aduocans interrogauit:an in xp̃i nomine languentes ſanos efficeret. Qui reſpondit ꝙ ueꝝ eſſet:cum deus xp̃ianoꝝ hec oĩa poſſet. Quod ut uerius cõprobaret paralyticum petiit introduci:& ſacerdotes ac medicos aduocari. Qđ cum factũ fuiſſet:& ſacerdotibus deos ſuos inuocãtibus:medicis quoq; experimẽta ſua operantibus nõ potuit paralyticus recipe ſanitatẽ. Cuius manũ pantaleon tenens ip̃m in chriſti noĩe eleuauit:& ille cõtinuo ſanus ſurrexit. ¶ Cũq; maximianus ip̃m ad deoꝝ ſacrificia iuitaret:& pantaleon xp̃m dominũ ſolum deũ predicaret. Iuſſit illũ in equuleo ſuſpendi:& ungulis attrectari:ac ad latera eius lãpades applicari. Cui xp̃s in ſimilitudine hermolai pſbri apparuit & ipſum dulciter cõfortauit. Et ſtatim tortoꝝ mãus aruerunt:& lãpades extincte ſunt. Tũc imperator ſartaginẽ fecit apportari:& plũbum in eã conflari: martyremq; ſanctũ in ea demergi. Orãte uero illo xp̃s eidẽ apparuit in ſpecie hermolai:& ſtatim ignis extinguit:& plumbũ infrigidat. Imperator iratus iuſſit lapidẽ magnum ad collũ eius ligari & in pelagus iactari. Et apparuit illi xp̃s in ſimilitudine hermolai:& cõtinuo lapis ille ſolutus eſt. Xp̃ſq; manũ martyris ſui tenẽs incolumẽ duxit ad littus. Cui maximianus rurſum feras multas dimitti iuſſit:ut xp̃i martyrẽ deuorarent. Que ſanctũ mãſuefacte circũdederũt:leones q̃dẽ pedes:leopardi faciẽ:urſi manus lingebant : certatimq; ad illũ accedebant:nec ab eo niſi ſumpta benedictione recedebãt. Clamante autẽ populo magnum deum xp̃ianorum uiri mille de populo crediderunt & pro xp̃i confeſſione decollati ſunt. ¶ Poſt hec recluditur ſanctus in carcere. xxx. diebus:& interea ĩperator iubet fieri rotã clauis & gladiis circũſeptam : in q̃ martyr ligatus mẽbratim cõcidi poſſet. Poſt dies aũt xxx. eductus de cuſtodia ligatur in rota. Et apparẽte ei xp̃o in ſimilitudine conſueta : uincula eius dirumpuntur:& diſſoluta machina quĩgẽti paganoꝝ occidũtur. Tũc imperator diligẽter de magiſtro pãtaleonis inquirẽs:inuenit pſbyterum hermolaũ:quem cũ duobus germanis detentũ martyrio conſumauit: ut ſupra in eius paſſione dictũ eſt. vi. cal. aug. Et cõtinuo terra cõcutitur:& oĩa idola corruẽtia conterunt:imperator hec uidens pãtaleonẽ iuſſit decollari : & corpus igne cõſumi. Quẽ milites extra urbẽ duxerũt : & ad nouellã oliuã ligauerunt. Et cũ ipſum unus militũ percutere uellet:ferrũ ſicut cera plicatũ eſt. Milites hoc uidẽtes ad pedes martyris ꝓcidũt:& ueniam petunt: ꝓ quibus pãtaleon orauit:& uoce de celo lapſa ſe exauditũ audiuit:unde & illũ de cetero ꝑcutere nõ audebãt. Sed cũ ſanctus eis diceret:ꝙ niſi hoc facerẽt ſecũ partẽ nõ hẽret:illi hoc audiẽtes eũ decollauerũt. Et ſtatim lac ꝓ ſanguine fluxit:& oliua fructus intẽpeſtiuos ꝓduxit:quod imperator audiẽs oliuã iuſſit precidi:& ex ea ſanctum corpus cõburi. Chriſtiani uero oſſa rapuerunt:& in ciuitate nicomedia ſepelierũt qui paſſus eſt quinto calen. auguſti.

¶ De ſcĩs Nazario & Celſo mr̃ibus. Cap. CXLVII.

NAzarius & celſus martyres tp̃e neronis ĩperatoris in ciuitate mediolaũ paſſi ſunt ſub anolino ꝓcõſule. Fuit enim nazarius filius illuſtris uiri noĩe aphricani genere & ꝓuincia aphri incole urbis rome: qui fide iudeus erat:& perpetue nobiliſſime romanoꝝ chriſtiane & a petro apoſtolo baptizate:cũ eẽt annoꝝ. ix. mirabat: ꝙ eius parentes in religiõe diſſimiliter uariarẽt: unde cui eoꝝ adhereret plurimũ dubitabat. Cũ aũt uterq; illũ ad fidẽ ſuã trahere niteret:tandẽ ueſtigiis matris nutu dei adheſit:& a beato lino papa baptiſmũ ſuſcepit:quẽ dũ pater a ſancto ꝓpoſito uellet auertere : nazarius de urbe roma exiit: & vii. aĩalia diuitiis onerata ex parentũ hereditate ſuſcepit:ac ꝑ ciuitates italie trãſiens oĩa paupibus diſpẽſauit. Anno aũt. x. diſpſionis ſue ꝑ placentiam uenit mediolaũ:& ſanctos mr̃es xp̃i geruaſiũ & ꝓthaſiũ in carcere detẽtos:ĩuenit: quos & in domĩo cõfortauit. Quod audiẽs anolinus p̃fectus ad ſe illũ ꝑtrahi fecit:& fuſtibus ceſum ex urbe deiecit:cui mater:que nup obierat:apparuit:& ut ad gallias predicãdas ꝓperaret:admonuit. ¶ Cũ aũt ad urbẽ gallie que gimellus dicit̃ ꝑueniſſet:& ibidẽ plurimos conuertiſſet filiũ ꝑuulũ cuiuſdã nobilis matrone celſum nomine ei oblatũ a mr̃e baptizauit : & ip̃m ſecũ duxit:quod p̃fectus galliaꝝ audiẽs:nazariũ & celſum catenis uinctos in carcerẽ recluſit in craſtino tormẽtis afficiẽdos:ſed ab uxore ſua redargutus:ne deos uĩdicare p̃ſumeret:ſed ipĩ ſe de ſuis hoſtibus uĩdicarẽt: p̃fectus eos abſoluit:ſed ne amplius p̃dicarẽt interdixit. ¶ Deinde ad urbẽ treueris ꝑuenit:ubi & xp̃m primus p̃dicãs multos cõuertit: & eccleſiam edificauit. Quod cũ neroni ceſari per corneliũ uicariũ intimatũ eſſet:miſſo uentone milite ſuo cũ. i o o. armatis:nazarium iuxta eccleſiam orantem inuentũ : & una cum

puero celſo uinctum ſibi exhiberi precepit: quos īperator in carcere detinuit: donec illos ſuppliciis excogitatis pimeret. Poſt dies aūt multos iuſſu neronis milites nazariū calcibus tendētes: & pue℞ uerberantes de carcere eduxerūt: & corā ceſare ſtatuerūt. Cū aūt faciē eius inſtar ſolis ſplendere cōſpexiſſet: putans ſe magicis artibus deluſum: ipm ad templū adductū ſacrificare cōpellebat: ſed eo orāte idola oīa cōfracta ſunt. Tūc uero ambos in mare pcipitari pcepit. Nazarius uero & celſus nauicule īponunt: & obdormiētes ī pelagus a militibus pcipitant: ſed ſtatim a nube aſſumuntur: cūq; exorta tēpeſtate nauis piclitaret: ecce nazarius & celſus ſuper undas ambulātes apparuerūt: quos illi uidētes: & eo℞ que in ſanctos cōmiſerāt penitētes eo℞ auxilium īplorabant: qui nauē aſcendentes oratione ſua mare placarunt: & cū militibus ianuā appulerunt: ubi cū diutius predicaſſent: iterum mediolanū reuerſi ſunt: quod cū anolinus audiſſet: nazariū in exilium deſtinauit: celſus uero puer apud matronā quandam pmanſit. Nazarius uero romam ueniens: patrē ſuum ſenem xpianū effectum inuenit: & cū eo diebus aliquibus fuit. Inde ad urbē mediolanum redire cū iniuria multa cōpellit: ubi cum celſo puero proconſuli pſentatur: cuius iuſſu extra portam romanam in loco: qui dicit tres muri: ducit: & ibidē cum celſo puero decollat. v. cal. augu. circa annū domini. lvii. Quo℞ corpora cum xpiani in hortis propriis rapta collocaſſent: in ipſa nocte cuidam cereatio xpiano apparuerunt: & ut eo℞ corpora in domo ſua in profunda fouea ſepeliret propter neronis furorem admonuerunt: qui cū filiā ſuam paralyticā ab eis ſanari petiiſſet: puella cōtinuo ſanata corpora marty℞ tulit: & ut iuſſerant ſepeliuit. ℭ Proceſſu uero temporis eadem corpora dominus ſancto ambroſio epo reuelauit: qui celſum ī loco ſuo relinquens nazariū quaſi eadem hora ſepultū itegrū & incorruptū cum ſanguine recente cum capillis & barba reperiens: corpus ipſum miro fragrans odore ad eccleſiam apoſtolorum tranſtulit: & ibidem honorifice collocauit pridie idus iunii.

ℭ De ſcō Victore papa & martyre. Ca. CXLVIII.

Victor papa & martyr natione apher ex patre felice eleutherio romano pontifici in epatu ſucceſſit: ſeditq; annos. x. menſes. ii. dies. xx. Hic cōſtituit ſanctū paſcha die dominico celebrari: & ad ſacerdotum interrogationem de termino paſchali celebrauit concilium in alexandria paleſtine: cui concilio ipſe papa interfuit: narciſſus patriarcha hieroſolymo℞: theophilus quoq; ceſaree: & ireneus lugduñ eps: ubi ſtatutum eſt: ut ſemper die dominica paſcha celebretur obſeruata. xiiii. luna menſis aprilis uſq; ad. xxi. Multi enim epi aſie & orietis tunc cum iudeis paſcha celebrabant. Hic etiam cōſtituit: ut neceſſitate urgente quicunq; hominum ſiue in flumine ſiue in fontibus ſiue in mari tantū chriſtiane pfeſſiōe credulitatis clarificata baptizaret. Hic fecit ordinationes duas per mēſem decebrium: pſbyteros quattuor: diacones ſeptē: epos per diuerſa loca numero. xii. qui & ſub cōmodo imperatore martyrio coronatus eſt: & ſepultus eſt iuxta corpus beati petri apoſtoli in uaticano. v. calen. augu. Et ceſſauit epatus dies. xii. Hic ſuper prefata queſtione paſche die dominico celebrandi & non luna. xiiii. more iudaico opuſculum perutile ſcripſit.

ℭ De ſcō Innocentio papa & martyre. Ca. CXLIX.

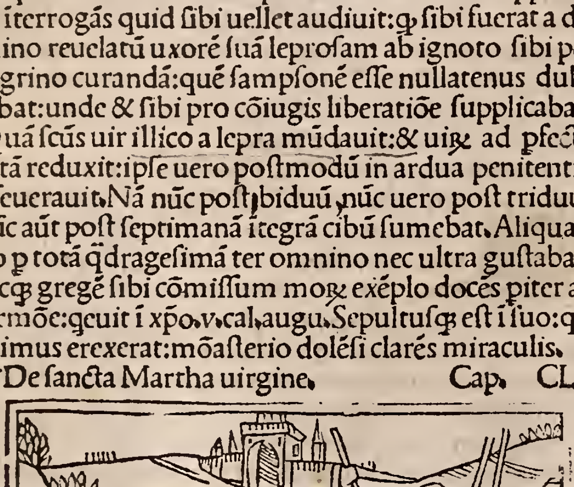
Innocentius papa & martyr huius nominis primus natiōe albaneñ ex patre innocentio anaſtaſio primo romano pontifici in epatu ſucceſſit: & ſedit annos. xv. mēſes ii. dies. xx. Hic cōſtituit ſabbato ſancto ieiunium celebrari: qa dominus in ſepulchro iacuit & diſcipuli ieiunauerūt. Conſtitutū fecit: & de regulis monacho℞ in monaſterio: & de iudeis: & de paganis: & multos cataphrygas īuenit quos exilio relegauit: & celeſtinū & pelagiū & iulianū hereticos dānauit. Et cōſtituit ut quicūq; natus fuerit etiā de xpiana per baptiſmū denuo renaſcat: qđ pelagius dānauit. Qui etiā pelagius aſſerebat hominē ſine gratia dei poſſe ſaluari: & unūquēq; ſuis meritis propria uolūtate ad iuſtitiā regi. Infantes xpiano℞ ſine peccato origiali naſci. Quos omnes errores innocētius papa exiſtēs britānie dānauit. Hic etiā decreuit ad miſſam oſculū pacis dari. Et oleo epis cōſecrato uſus īfirmo℞ omniū xpiano℞ in extremis laborantiū uti. Hic etiā excōicauit. Archadiū īperatorē: quia cōſenſit ut ioannes chryſoſtomus de ſede ſua cōſtantinopolitana eiiceret ab eudoxia uxore ſua propter predicationē quā fecerat contra eā: q; circa ſtatuā ſuā quā erexerat mulieres & puellas ludere compellebat: qđ eſſe uitium idolatrie chryſoſtomus pdicabat: ut dictū eſt ſupra in legēda ioānis chryſoſtomi. vi. cal. februarii. ℭ Hic fecit ordinationes. iiii. in urbe per mēſem decēbriū preſbyteros. xxx. diacones. xiiii. epos per diuerſa loco numero. liiii: Qui & martyrio coronat tempore archadii principis ſepultus eſt in cemiterio aduerſum pileatū. v. cal. augu. Et ceſſauit epatus dies. xxii. ℭ Hic etiā orietalium & occidentalium eccleſiarum aduerſus pelagianos ſcripſit decretum: quod ſucceſſor eius zozimus ampliauit.

ℭ De ſancto Sampſone epo. Cap. CL.

Sampſon archieps doleñ. tpe iuſtini iunioris claruit. Qui demotiana ciuitate parentibus nobilibus ortus eſt. Cuius mater anna cū ſterilis eſſet: & de fetu iam deſperaſſet: audiuit a domino p uiſionē nocte quadā ſe filium pariturā q ſampſon uocari deberet: & eps futurus eſſet. Natus aūt puer & ſampſon uocatus anno℞. v. ſcholis traditus eſt: factuſq; eſt monachus ſub diſciplina eltachi egregii britāno℞ magiſtri: qui p ſpm de illo pnūciauit: q; adhuc futurus foret eps mirabilis in īſula britāno℞. Cū aūt anno℞. xv. iam litteris ab eodē magiſtro plenius eēt ībutus: die qdā dū de queſtiōe ſubtili dubius meditaret: ſolutionē ipſius diuinitus pcepit & a domīo audire pmeruit qcūq; ſibi dubia celeſti reuelatiōe referāda. ℭ Plurimo℞ miraculo℞ gloria claruit. Nā in horto fratrē a ſerpēte pcuſſum exiſtētē qſi mortuum liberauit. Dū aūt primo diaconus & dehīc pſbyter a ſancto dubrithyo epo ordinaret uiſa eſt columba niuea ſup caput eius & dorſum reſidere: qđ ſimiliter eidē accidit: dū pceſſu tēporis eps cōſecratus eſt. ℭ A duobus ei emulantibus fratribus uenenū in potu ppinat adeo pualidū: ut de ipſo primitus aīal guſtās repente crepuerit: qđ tamē ſanctus uir ſine leſiōe potauit: unde & unus ex aduerſantibus fratribus ad penitētiā puocat: alter uero obſtinatus pmanēs a diabolo arripit: & tā diu diſcerpēs ſeipm uexat q diu ſcō

orante demon ab ipſo pellitur:& frater de commiſſo
cõterit. ¶ Cũq; pater ſampſonis dura oppreſſus egri/
tudĩe decumberet:dicebat ſe nunq̃:nec moritu℞:nec
euaſu℞:nec penitentiã perceptu℞:niſi ſampſon filius
eius ad eũ ueniret. Quod cũ ſanctus audiſſet:quãuis ĩ/
uitus ad eum uenit:& patrẽ corpore ac mẽte ſanauit:
qua ꝑpter ipſe cũ uxore & filiis duobus omnibus pro
xp̃o erogatis mõaſticam uitã elegit. Ve℞ cũ ſampſon
ad monaſteriũ redigeret:& ſerpentem in ſilua:qui fra
tres precedentes aggreſſus fuerat:ĩueniſſet: circulo in
terra ſignato ipſum ĩcluſit:factoq; ſigno crucis repen/
te intra circulũ reptile interemit. Hic ſanctus dolenſe
monaſteriũ fundauit:cuius abbatie anno dimidio ꝓ/
fuit:inde ad antrũ ſecretiſſimũ ſecedens ſolitariã uitã
duxit:ubi deficiente ſibi aqua fontem orans de terra
ꝓduxit. ¶ Cũ quidã epiſcopi in cathedra ſancti petri:
ut moris erat:ad ordinãdos tres ep̃os cõueniſſent: &
duos ſolũmodo habẽtes de tertio dubitarent. Viſum
eſt ſampſoni per noctẽ:ꝙ a tribus ep̃is in eccleſia duce
ret̃:quos ex nomine didicit & petrũ iacobũ & ioannẽ
apoſtolos:& ĩtellexit ſe procul dubio ep̃m conſecran/
dũ. Statiq; ſancto dubrithyo ep̃o angelus domini re/
uelauit ſampſonẽ abbatẽ eſſe tertiũ: qui eſſet in ep̃m
ꝓmouẽdus. Sicq; ad archiepiſcopatũ diuinitus ſubli/
mat̃ & eccleſie dolẽſi ꝑficitur. ¶ Hic cũ die cõſecratio
nis ſue celebraret uiſa eſt flãma ex eius ore ꝓrũpere:ui
ſi & ſunt angeli ei adminiſtrare. Deinde ꝑ uiſionẽ mo
nitus matrẽ ꝓpriã patre defuncto uiſitauit:eãq; in do
mino cõfortauit. Dũq; nauigio britãniã rediret:priua
tũ quẽdã nobilẽ ſe anxie ꝑſtolantẽ in littore repperit:
& ĩterrogãs quid ſibi uellet audiuit:ꝙ ſibi fuerat a do
mino reuelatũ uxorẽ ſuã leproſam ab ignoto ſibi pe/
regrino curandã:quẽ ſampſonẽ eſſe nullatenus dubi
tabat:unde & ſibi pro cõiugis liberatiõe ſupplicabat.
Quã ſcũs uir illico a lepra mũdauit:& ui℞ ad ꝑfectã
uitã reduxit:ipſe uero poſtmodũ in ardua penitentia
ꝑſeuerauit. Nã nũc poſt biduũ:nũc uero poſt triduũ:
nũc aũt poſt ſeptimanã ĩtegrã cibũ ſumebat. Aliquan
do ꝑ totã q̃drageſimã ter omnino nec ultra guſtabat:
Sicq; gregẽ ſibi cõmiſſum mo℞ exẽplo docẽs ꝑiter ac
ſermõe:qeuit ĩ xp̃o. v. cal. augu. Sepultuſq; eſt ĩ ſuo:qđ
primus erexerat:mõaſterio dolẽſi clarẽs miraculis.

¶ De ſancta Martha uirgine. Cap. CLI.

MArtha uirgo hoſpita xp̃i ſyro patre eucha
ria matre regali ex progenie deſcendit. Nã
pater eius ſyrie & maritime & multarum
ora℞ dux extitit: Tria ãt oppida. ſ. magda/
lum & utrãq; bethaniã & partẽ hieroſolyme martha
cũ ſorore iure materne hereditatis poſſidebat: ut ſu/
pra de his actũ eſt in hiſtoria magdalene. xi. calẽ. augu.
Miniſtrabat aũt domino nobilis hoſpita:& ſororẽ ex
ſummo zelo pariter miniſtrare uolebat. ¶ Illã uero
hemorrhoiſam quam xp̃s a fluxu ſanauit ſanguinis:
Ambroſius dicit marthã fuiſſe. Refert etiã euſebius ĩ
. vii. libro eccleſiaſtice hiſtorie:ꝙ mulier hemorrhoiſa
poſtq̃ ſanata fuit in ſuo uiridario ſtatuã ſuam fecit: &
imaginẽ xp̃i cũ ueſte & fimbria ſicut eum tetigerat:&
eã plurimũ uenerabat̃. Herbe uero ſub ſtatua creſcen
tes cũ fimbriã attingerẽt:tãte uirtutis fiebant:ut eo℞
cõtactu infirmi ſanarent̃. Ipſam aũt xp̃i imaginem:ut
habet̃ in tripartita:iulianus apoſtata inde ſubſtulit: &
ſuã ibidẽ collocauit:que ictu fulminis confracta fuit.
¶ Poſt aſcenſione aũt xp̃i cũ facta eſſet diſcipulo℞ ꝑſe
cutio:martha cũ maria magdalena & lazaro fratre ip
ſa℞ & marcella marthe pediſſeq̃ & cũ ſancto maximi
no:q eas baptizauerat:& aliis pluribus ablatis uelis re
mis & gubernaculis oĩbus naui a iudeis ĩponunt̃: &
ſic in pelago dimittunt̃:q deo duce maſſiliã applicue/
rũt:ut ſupra dictũ eſt in hiſtoria magdalene. Qui poſt
q̃ maſſiliã ad fidẽ xp̃i duxerũt:territoriũ aqueñ adie/
rũt:& ibidẽ populũ conuerterunt. ¶ Eodẽ tp̃e erat in
nemore ſup rhodanũ inter arelatũ & auinionẽ draco
qdã medius aĩal:medius piſcis:groſſior boue: lõgior
equo:habens dẽtes ut enſes acutos:qui latẽs in flumi/
ne trãſeuntes ꝑimebat:& naues ſubmergebat:ad quẽ
martha a populis rogata acceſſit:ipſumq; in nemore
hominẽ manducantẽ inuenit:quẽ cruce domini ꝑdu/
cta aqua benedicta aſperſit:moxq; ip̃m uelut agnũ cĩ/
gulo ꝓprio alligauit:quẽ populus cõtinuo lãceis & la
pidibus interemit:uocabat̃ aũt draco ab incolis tara/
chonus:unde in huius memoria locus ipſe ab incolis
tarachonus dicit̃:q antea nerbac. i. niger locus uocaba
tur. Ibi igit̃ martha de licẽtia ſancti maximini & ſoro
ris remãſit:& ſoro℞ multa℞ cõgregato cõuẽtu eccle/
ſiã in honorẽ dei genitricis edificauit:mõaſteriũq; cõ/
ſtruxit:ibiq; ieiuniis & orõnibus quotidie uacabat:&
mira ſe penitẽtia affligebat. ¶ Quadã uice cum apud
auinionẽ inter urbẽ & rhodanũ ꝑdicaret:qdã iuuenis
ultra flumẽ cõſiſtens:eiuſq; uerba audire cupiẽs:cum
nauigio careret:natare cepit: ſed ip̃m ĩpetũ fluminis
necauit:cuius cadauer uix ſecũda die repertũ:ante pe/
des beate marthe ducit̃:cuius orõne cõtinuo iuuenis
ſuſcitat̃. ¶ Beata igit̃ martha in uirginitate ꝑſeuera/
uit:& nunq̃ uiri cõtuberniũ habuit. Obitũ eius ante ꝑ
annũ ei dominus reuelauit:ĩ quo toto anno febribus
elaborauit:ante octo uero dies ſui exitus ãgelicos cho
ros ſororis ſue aĩam ad celos deferre cõſpexit:& cõuo
catis ſororibus nũciauit. Cũ aũt finẽ ſuũ appropiquã/
tẽ ſentiret:aſtãtes admonuit:ut luminaribus accenſis
circa ſe uſq; ad noctẽ mediã uigilarẽt. Cuſtodibus ue/
ro ſomno grauatis uẽtus uehemẽs irruit & lumina/
ria extinxit:malignorũq; ſpirituũ turba affuit. Sed dũ
uirgo oraſſet:ſororẽ ſibi aſſiſtentẽ aſpexit: que facẽ te
nẽs lãpades accendit:dũq; ſe ex nomine mutuo uoca/
rẽt:ecce xp̃s affuit:& marthã ad celeſtia inuitauit. Cũ
aũt ad extrema adueniſſet:ſe foras deferri fecit: ut ce/
lum aſpiceret:ac cineri cõſperſo ſe ſupponi iuſſit:& ſi
gnũ crucis corã ſe teneri:atq; paſſionẽ ſecundũ lucam
ſibi legi:& dum diceret:pater in manus tuas &c. ipſa/

ſpiritū emiſit.iiii.cal.augu. ℂ Sequenti die dominica dum laudes circa corpus eius exoluerent:& hora tertia beatus frōto eps petragorice celebraret:& poſt epiſtolā in cathedra dormitaſſet:xps ei apparuit:& ut ſe ſequeret admonuit:qui ambo ſubito tharachonū uenerunt & circa corpus marthe ceteris reſpondētibus exeqas pegerūt: ac corpus in ſepulchro ſuis manibus ſepelierūt. Cū āt petragorice finito graduali diaconus lecturus euangeliū benedictioné petés epm excitaret: ille ſe a xpo aſſeruit tarachonū ductum fuiſſe : & corpus marthe ſepulture tradidiſſe:anulūq; ſuū & chirothecas:que corpus locaturus depoſuerat:ſe ibidé phibuit dimiſiſſe. Miſſi igit nūcii:& ut eps dixerat:in uenientes anulū & unam ex chirothecis rettulerūt : aliā uero ibidé in miraculi teſtimoniū dimiſerūt. ℂ Proceſſu uero tpis:clodoueus rex fracoꝝ graué rhenium doloré patiēs:cū ad eius tumulū liberatus fuiſſet : eccleſiā & locū dotauit:& trium miliariorum ſpatio in gyro predia cuncta eidem conceſſit.

ℂ De ſancta Marcella pediſſequa marthe. Ca. CLII.

MArcella marthe pediſſequa fuit. Hec mulier illa fuiſſe perhibet:que luce.xi.ca. Extollens uocé de turba:uentré qui xpm portauit:& ubera que illū lactauerunt : beatificare pmeruit. Hec cū ipſa domina ſua a iudeorum finibus expulſa:& cū aliis diſcipulis:ut ſupius actū eſt: maſſiliā deuenit:ipſam uſq; ad eius obitū nō dimiſit: ipſiuſq; uitā & geſta conſcripſit:que poſt eius uite finē in ſclauoniā pergens & ibidé xpi euangeliū predicans poſt decimum annū a dormitione marthe in pace qeuit:corpus cuius aquis tranſlatū iuxta corpora beate marie magdalene & ſancti maximini ac ſancti cedonii ſepultū eſt:ut ſupra dictum eſt in geſtis maximini epi.iiii.idus iunnii.

ℂ De ſancto Simplicio Fauſtino & Beatrice martyribus. Cap. CLIII.

SImplicius & Fauſtius atq; beatrix ſub diocletiano imperatore paſſi ſunt in urbe roma. Qui diocletianus predictos duos germāos detētos multiſq; ſuppliciis affectos: iuſſit pro xpi nomine decollari:& corpora per ponté lapideum in tyberim iactari. Que dei nutu iuēta ſunt in loco qui uocat ſextū philippi uia portuēſi:que ſancta beatrix eoꝝ quondā germana collegit:& cum ſanctis criſpo & ioāne pſbyteris in ipſo loco ſepeliuit. Et exinde apud ſanctam luciná morabat. Cū aūt lucretius imperatoris uicarius ambiret pdiū quoddā ipſius beatricis predio ſuo uicinū occaſione reperta eā teneri fecit:& diis īmolare precepit. Quā renuenté carceri mācipauit:deinde noctu a ſeruis ſuis eā prefocari mādauit. Cuius corpus lucina rapiens iuxta germanoꝝ corpora ſepeliuit. Qui paſſi ſunt.iiii.cal. augu. ℂ Poſt hec lucretius predium beatricis ītrauit:ubi facto amicis ſuis conuiuio martyribus īſultabat. Infantulus uero lactens pannis inuolutus de gremio matris que ibi aderat exclamauit. Audi lucreti:occidiſti & inuaſiſti: ecce datus es in poſſeſſionem inimici. Statimq; lucretius tremens a demone arripitur : & per tres horas adeo uexatus eſt:ut in ipſo conuiuio morereſ. Quod aſtantes uidentes conuerſi ſunt. Paſſi ſunt autem circa annum domini.cclxxxvii.

ℂ De ſcō Felice papa ſecūdo & martyre. Ca. CLIIII.

FElix papa & martyr huius noīs ſecūdus natiōe romanus ex patre anaſtaſio:liberio pape in epatu romano ſucceſſit:ſeditq; annū unū. Hic fuit catholicus uir:& cōſtituit ut eps uocatus ad conciliū ueniat. Huius pdeceſſor liberius cū nollet arriane hereſi cōſentire miſſus eſt in exilium a cōſtantio auguſto filio conſtantini:& ibi p triennium moratus eſt. Quapropter uniuerſus clerus & populus romanus loco eius felicé ordinauerūt. Qui quidé felix cōcilio cōuocato corā.xlviii.epis: conſtantiū īperatoré arrianū hereticū & duos preſbyteros ei fauētes ſcilicet urſatiū & ualenté cōdénauit:pro eo uidelicet:quia idé cōſtātius in hereſim arrianoꝝ plabés ab euſebio nicomedieū epo fuerat rebaptizatus. Qui urſatius & ualens:poſt dies aliquot rogauerunt cōſtātium:ut liberiū de exilio reuocaret:ut una tantū participatione cōicarent. Quoꝝ ſuaſionibus auguſtus īductus:& quia felix eū dānaſſet indignatus : felicé de epatu ſuo eiecit:& liberiū eo pacto reuocauit : ut ſibi & aliis quos dānauerat cōicaret:liberius igit in hereticam prauitate conſenſit exilii tedio affectus. Et ſic in tātum pſecutio excreuit:ut quāplurimi pſbyteri & clerici liberio non phibente intra eccleſias necarent. Tenuitq; liberius potentialiter baſilicas apoſtoloꝝ petri & pauli:& cōſtātinianā annos.vii. Felix uero de epatu eiectus habitabat in predio ſuo uia portuēſi. Inde ab hereticis poſt annos.vii.ad urbé tractus martyriū capitis obtruncatiōe promeruit. Et ſepultus eſt in baſilica quā ipſe conſtruxerat uia aurelia.iiii.cal. augu. circa annū domini.cccxl. Et ceſſauit epatus uſq; ad obitum liberii. Nā dies felicis omnes ſub tempore liberii computantur propter occaſiones memoratas.

ℂ De ſcō Felice Papa.iiii.cōfeſſore. Cap. CLV.

FElix papa huius nominis quartus natione ſamnius ex patre conſtantino. Ioanni pape primo in pōtificatu romano ſucceſſit. Et ſedit annos.iiii.mēſes.ii.dies.xiii. Hic cōſtituit ut infirmi ante eoꝝ tranſitū oleo ſancto inunguns. Hic patriarchā cōſtātinopolitanū arriane hereſi maculatū excōicauit:& hereſiarchā dānauit. Et poſtq̄ in omni ſanctitate ſedem apoſtolicam feliciter gubernauit:uirtutibus fulgens ad chriſtū migrauit. Et ſepultus iacet apud ſanctum petrum apoſtolum. Et ceſſāuit epatus menſem.i.& dies.xv.

ℂ De ſcō Lupo epo. Cap. CLVI.

LVpus eps trecheū leucoꝝ familie primus fuit. Qui uxoré quādā noīe punimolā ſancti germani arelateū epi germanā in ſeculo habuit. Anno uero.vii.coniugii ſui ambo epi cōmuni uoto ad deū conuerſi monachalé uitā elegerūt:unde & lupus ſeculo relicto ad ſanctū honoratū abbaté lerineū adiit:& factus mōachus biēnio ſecū māſit. Dehinc cū ſcō germāo cognato ſuo in britāniā prexit. Poſt annū aūt regrediēs:ut q̄ ſibi remāſerāt paupibus diſpēſaret:diuino nutu trechaſine ciuitatis pōtifex factus eſt. Hic ciuitaté ſuā ſua orōne ab hunorū exercitu oēs galliaꝝ urbes deuaſtante ſaluauit. Cū enim attile flagello dei hunoꝝ principi occurriſſet:& pro patria ītercederet:& princeps ferox ciuitaté oīno delere pponeret diuina uirtute tā ipe q̄ oīs exercitus cecitate percuſſi tranſierunt p ciuitaté a porta uſq; ad portam neminem uidentes aut ledentes. Sicq; patria

ſaluata eſt. ¶ Hic mulierē paralyticā ſanauit. Puellā q̄ demonis oppſſiōe muta effecta fuerat: ne dū a demonio liberauit: ſed etiam ei loquelam reſtituit. Aliaq; plurima miracula perfecit. Et anno. xxv. epiſcopatus ſui ſanctitate pollens ad dominum migrauit. iiii. calē. auguſti. Sepultus in eccleſia ſua.

¶ De ſanctis Flora & Lucilla uirginibus & ſociis martyribus. Cap. CLVII.

FLora & Lucilla uirgines cum ſociis ſuis eugegio & aliis ratione martyrium ſub helio urbis pfecto paſſe ſunt. He cū eēnt ſorores xp̄iane ſanctimōiales: & ex urbe roma oriunde ab eugenio barbaroꝝ rege capte ſūt: & in aphricam ducte. Quas cū tyrānus uiolare uellet: dixerūt regi: ſe deū celi habere ſue uirginitatis cuſtodē: & corruptionis ultorē. Quod ille audiens timuit: eaſq; reuereri cepit: atq; in quodā cubiculo iclusit adhibitis ancillis ad miniſterium eaꝝ: que ieiuniis & orationibus ītendebant. Rex uero cū ſepius ad bellū ꝓdiret: eaꝝ ſe orōnibus cōmendabat: & cōtinuo de hoſtibus uictoriam reportabat. Omniaq; ipſi ad uotū ꝓſpere ſuccedebant. Sicq; uiginti annis apud barbaꝝ permanētes: poſt ipſum tempus diuinitus admonent: ut romam redeant: & martyrium pcipiant. Quod cū regi rettuliſſent ipſe iam mente xp̄ianus effectus diuino ſpiritu tactus: uirgines deſerere noluit: ſed relicto regno una ſecum romā peruenit. Ipſe aūt ab helio prefecto cōprehenſe cum ſacrificare nollēt capite puniunt: cū qbus & eugenius ſe chriſtianum ꝓfitens ſimul etiā decollatur. Hoꝝ exēplo antonius theodorus dionyſius apollonius capanus pioſus corſeus chorigenes pacus ſaturnus uictor & alii nouem: quoꝝ noīa minime reperta ſunt: ſe chriſti cultores acclamantes ab eodem pfecto gladio ceſi martyrio coronatur: quorum omniū paſſio agitur quarto calendas auguſti.

¶ De ſcīs Abdō & Senen martyribus. Ca. CLVIII.

ABdon & Senen martyres paſſi ſunt rome ſub decio cēſare. Cū enim idē īperator babyloniam & quaſdā perſaꝝ ꝓuincias ſuperaſſet: quoſdam xp̄ianos inuenit: quos oēs teneri fecit. Et pollochronium qdem ep̄m in babylonia ciuitate īterfecit: ut ſupra in eius paſſione dictū eſt. xiii. cal. martii: cuius corpus duo ſubreguli perſaꝝ ſcilicet abdon & ſenen chriſtianiſſimi ſepelierūt. Ceteros uero xp̄ianos uidelicet parmenium: elimam: chryſotellū pſbyteros: & lucā: ac mutium diacones in cordulā ciuitatē perſaꝝ tractos martyrio coronauit: ut ſupra in eoꝝ paſſione dictū eſt. x. cal. maii: quorum etiā corpora pdicti ſancti ſubreguli tumularunt. Quod cū decius cognouiſſet: eos teneri fecit: & uinctos catenis atq; diuerſis afflictos penis romā ſecū adduxit. Eoſdem quoq; in cōſpectu totius ſenatus pſentari mādauit preſente ualeriano pfecto: ut aut ſacrificarent: & rerum ſuaꝝ libertatē reciperent: aut feraꝝ morſibus interirent. Quos ſacrificare cōtemnētes tradidit ualeriano pfecto puniendos: qui eos ad amphitheatrum adduxit ante ſimulacrū ſolis: eoſq; ad ſacrificia cōpellebat. Contemnētes aūt & in ſimulacrū expuētes: primo plūbatis diutius cedunt: deinde in amphitheatrum itroducunt: & ad eos duo leones & quatuor urſi dimittunt: qui cum ſanctos nō lederet: ſed pedes eoꝝ lingentes ipſos cuſtodirent: iniectis in feras gladiis leones & urſi occiſi ſunt. Deinde abdon & ſenē iuſſu ualeriani gladio capite trūcati ſunt: & ligatis pedibus tracti ante ſolis idolum dimiſſi ſunt. Sed cū eoꝝ corpora ibidem triduo iacuiſſent: quirinus qdā ſubdiaconus ea collegit: & in domo ſua occulte ſepeliuit: ubi latuerūt uſq; ad tēpora cōſtantini: & tūc beati martyres ſe fidelibus reuelauerūt. Sicq; corpora eoꝝ inde leuata ſunt: & in cemiterio pontiani trāſlata: paſſi ſunt autem tertio calendas auguſti.

¶ De ſanctis Maxima Donatilla & Secunda uirginibus & martyribus. Cap. CLIX.

MAxima: donatilla: & ſecunda uirgines paſſe ſunt apud aphricam in ciuitate taburbo lucernaria ſub pſecutione galieni īperatoris iudice anolino: qui ſanctas uirgīes ſorores maximā & donatillā comprehenſas ad ciuitatem taburbitanā duci iuſſit aceto & felle potatas omniq; eis cibo negato. Quas dū pertractas uidiſſet ſecūda uirgo: q̄ erat in ſupioribus domus ſue annoꝝ. xii. oībus contēptis ipſa ſecuta eſt. Sequēti uero die anolinus duas germanas ſibi aſſiſtētes & xp̄m cōfitētes iuſſit uerberibus diu affligi: & calcem ſup plagas cōſpergi atq; fricari: deinde in equuleo extēdi & torqueri. Et poſt hec eiſdē ſtatuā ad ſacrificandū offerri: in quam dū ille cōſpuiſſent: fecit eas iudex in craticula ad carbones ignitos ſterni: & prunas ſuper eaꝝ capita adiici. Poſtmodū uero in theatrū ad ludibrium poni: & ab oībus cōculcari. Cui cū nūciatū eſſet: & q̄ ſecūda xp̄iana eis adhereret: oēs tres ſimul ferro uīctas anolinus ad beſtias in arena damnauit: laxatuſq; eis urſus ferociſſimus ueſtigia earum lingebat: quod cernens iudex eas gladio cedi iuſſit: quarum corpora chriſtiani ſepelierunt in urbe prefata. iii. calendas auguſti.

¶ De ſcō Fantino cōfeſſore. Cap. CLX.

FAntinus confeſſor nobilis ſyracuſanus de domo de madica fuit: cuius pater fantius cum uxore nobili delētino noīe deodata: q̄uis gētiles eſſent elemoſynas tamē largas pauperibus tribuentes: cū ꝓle carerent: deos paganoꝝ pro ſuſcipienda ſobole iugiter exorabāt. Nocte autem quadā pater in ſomnis uidit ſe cum coniuge corā deo patre aſſiſtere ad iudiciū uocatū: & propter infidelitatem ad inferna dānari: ſed xp̄s interueniens & plagas deo patri obiiciens promittit illis filium naſciturū & fantinum nominandū: qui anno etatis ſue. xii. parentes ad fidem conuerteret: & a gentilitate liberaret: & ſic a ſummo iudice damnationis ſententia reuocatur.

Nato autem puero crux niue candidior & in medio rubicunda carni eius ſuper cor impreſſa conſpicit: & iuxta uiſum patris puer fantinus nominatur. Qui cū matris uberibus aleret ſepe lectū dimittēs ſuper terrā iacere cōſpicitur. Et cū loqui īciperet: xp̄m quē tamen nunq̄ audiebat ſepius nomiābat. Die uero qua. xii. annum pūctaliter implebat: cum iam uenationibus delectaret: cum ſolo ſcutifero uenatum accedēs p ſiluāq; ſyracuſanā ceruos plures inſequēs: ceteris hincinde diſperſis: unū inſecutus eſt aliis uaſtiorem: in cuius cornibus cruces plurime apparebant: ceruuſq; uoce humana ut ſe ſequeret admonuit. Quem ille ſecutus ad antrum eremite cuiuſdā puenit. Cui nocte precedente xp̄s apparuerat: & ut iuuenē fantinū nomine ad ſe die ſequenti uentuꝝ in fide doceret monuerat. Et cōtinuo ei ceruus diſparuit: eremita aūt fantinū & ſcutiferꝝ leontinū nomine ad ſe uocans q̄ uiderat illis narrauit: & eos in fide xp̄i erudiēs baptizauit. Et cum iā nox eſſet: lux de celo ſupfuſa noctē ſicut diem illuminauit. Reuerſus aūt iuuenis parentibus que ſibi contigerant rettulit: eoſq; in xp̄i fide quā didicerat edocuit. Qui memores uiſiōis quā pater de eo nondū nato uiderat annos. xii. cōplere ip̄m notauerūt: & cum omni familia baptiſma ſuſceperūt: unus uero ſolus ex eoꝝ ſeruis qui fidem recipe recuſauit: poſt dies tres ſeip̄m in flumē necauit. Cum ergo fantini parentes oīa ſua paupibus erogaſſent: a procōſule ſyracuſanoꝝ ꝓpter xp̄ianitatē detenti ſunt: una cū ſancto Fantino. Et primo quidem ipſi oēs plūbatis ceſi: deinde in carcerem miſſi ſunt: ſed nocte ab angelo cōfortati ad martyriū animantur. Qui fantinū diruptis uīculis de cuſtodia eduxit & fantium ac deodatā dimiſit. Qui mane educti cum ſacrificare renuiſſent ambo pariter decollanť. Fantinus uero angelū ſequēs portā urbis ſibi diuinitus reſeratā exiuit: & ueniens meſanā filium cuiuſdā ciuis cecum illuminauit: ac ip̄m cum omni familia baptizauit. Cum aūt a ſtradichone capitaneo quereret ut diis imolaret: angelico monitu nauē ſine remo cōſcendit: & per phaꝝ in mare exiuit: nauesq; paganoꝝ ſe inſequentes oratione fuſa imobiles fecit. Ipſe uero fugiēs metropolim rhegyum angelo duce applicuit: ubi aquā ſibi a matrona porrectam in uinū cōuertit. ¶ Deinde per calabryam ad ciuitatē tabritanā pexit: ubi balzanio cuidā diuiti ad ſeruiendū ſe cōtulit: qui eum ad equoꝝ paſcua deputauit. Quod cū ſeruus xp̄i fideliter & humiliter faceret tp̄e quo frumēta triturātur equos per areas ad triturandū circūferebat: & de pcepta mercede paupeꝝ neceſſitatibus ſubueniebat. Cūq; hoc eius domino nunciatū eſſet: illeq; iratus ſuperueniēs ut fantinū puniret: & equi in triturādo laborarent: uiſum eſt balzanio: q̄ aīalia uiridia paſcua caperēt: & nil laboris pferrent. Fantinū quoq; dormientē eius dominus excitauit: & ut equos bene foueret cōfortauit. Sed cum ſibi de narratis heſitaret: eo q̄ animalia pre labore macilēta facta cōſpiceret. Iteꝝ inopinante fantino ſuperueniens: equos uidit grana terentes. Tunc iratus poſt fantinum currere cepit. Illeq; fugiens ad motabrum flumen deuenit. Et cum euadere nec procedere poſſet oratione fuſa aquam uirga percuſſit: & ſtatim aquis ex uno pendentibus latere unda fluminis ſubito ſe ſiccauit ipſeq; illeſus tranſiuit. Statimq; aquis ad locum ſuum reuerentibus balzanius circa flumen remanſit. Rogauit aūt fantinū ut & ipſe tranſire poſſet. Et cum ille ut prius aquas uirga pcuſſiſſet. Iterum alucus exſiccatur: & balzanius ſicco pede cum ſuis tranſiuit. Vndaq; mox in ſuum ſtatū rediuit. Qui uiſo tanto miraculo conuerſus eſt ad xp̄m & ciuitatem tabritanam ſua predicatione ad fidē reduxit. Fantinum autem annoꝝ. xxxiii. plenus ſanctitate die dominico in eccleſia: audita miſſa ſacraq; cōmunione percepta in pace migrauit ad xp̄m pridie calen. auguſti. Super quem morientem celica lux deſcendit & corpus inſepultum & incorruptum miro fragrans odore diebus. xxx. permanſit. Et deinde in ipſa ciuitate ſepultum fuit. Ex cuius tumulo oleum deſudat: quod cunctorum debilia membra ſanat: & carnalia deſideria fugat.

¶ De ſcō Germano ep̄o antiſiodoreñ. Cap. CLXI.

Germanus ep̄s antiſiodoreñ nobili genere in urbe antiſiodoro natus: & liberalibus ſtudiis eruditus tandem romā ad diſcēda iura ciuilia profectus eſt: ubi gratus oībus exiſtens a ſenatu ad gallias mittitur: ut ducatum burgūdie obtineret. Cum ergo antiſiodoreñ urbem ſtrenue regeret: arborē pinum in platea habebat ad cuius ramos pro oſtētatione uenationis: ferarum capita ſuſpendebat. Quem ſanctus amator ep̄s ipſius urbis ſepius de tali natiuitate redarguebat: monens ut arborem excideret ne ex hoc xp̄ianis occaſio criminis adueniret: illeq; nullatenus acquieſcebat. Die autē quadam abſente germano: ep̄s arborem precidit & incēdio conſumpſit. Quod germanus audiens cū militibus ep̄m aggreſſus mortem ei intentauit: ſed ille patienter ferens germanū ſibi in ep̄atu ſucceſſurum p̄dixit. Et furēti cedēs aliquā diu in auguſtuduno latuit. Reuerſus autem poſt modicum obiit: & omnis plebs germanum in epiſcopum elegit. Qui ſubſtantia pauperibus erogata & uxore in ſororem commutata: ipſe per annos. xxx. mira penitentia ſe afflixit: ieiuniis & orationibus aſſidue intentus: predicationi ſolicitus: & pauperū prouiſor ſtudioſus. ¶ Hoſpitatus in quodam loco: dū poſt cenam iterum pararet: admirans īterrogauit: cur hoc fieret. Qui reſponderunt: q̄ bonis hominibus & mulieribus: que de nocte incedunt: illa parabant. Sanctus autem ipſa nocte uigilans uidit demones ad menſam informis diuerſoꝝ hominū uenientes: & precipiens ne abirent: familiam excitauit: & ſi perſonas illas cognoſcerēt inquiſiuit: qui cū plures ibidem uicinos ſuos & uicinas eſſe dicerent: miſit ad domos ſingulorum: qui omnes in ſuis lectulis inuēti ſunt. Adiurati autem illi ſe demones eſſe dixerunt: qui ſic hominibus illudebant. ¶ Cum tempore quodam aſſumpto lupo ep̄o trechaſino in britānias pergeret ad hereticos extirpandos: qui ibi maxime uigebant: ortam in mari tempeſtatem ſua oratione confeſtim ſedauit: & britanniam accedens hereticos mirabiliter expugnauit. ¶ Cum in quodam loco īfirmus decumberet: & locus totus incendio conflagraret: rogatus ut inde aſportatus ignem euaderet: ille ſe flammis opponi fecit: & ultra citraq; omnibus conſumptis ignis hoſpitium eius non tetigit. ¶ Dum ad britannias iterum rediret: ut hereticos confutaret: quidam eius diſcipulus apud cormodorum infirmatus deceſſit. Rediens inde uir ſanctus ſepulchrum aperiri

fecit: ipſumq; uocās ex nomine quid faceret: & an adhuc ſecum militare uellet requiſiuit. Mox ille reſidēs cuncta ſibi conſtare ſuauia dixit: ac ſe huc nolle reuocari reſpondit: & iubente germano iterum obdormiuit. ℂ Cum in britannia predicaret: & rex ei ac ſociis hoſpitium denegaſſet: bubulcus regis a palatio rediēs germanū cum ſociis fame & frigore laborantem in domo ſua ſuſcepit: & uitulum: quem ſolum habebat: hoſpitibus occidit. Poſt cenam uero ſanctus eps oſſa uituli ſeruata ſuper pellem componi fecit: & ad eius orationem uitulus ſine mora ſurrexit. Deinde regem conſtanter de impietate redarguit: & regnū eius ad extraneum tranſiturum prophetico ſpiritu predixit. Dehinc cunctis ſtupētibus bubulcum diuina monitione regem conſtituit. Et extunc reges de bubulci genere prodeuntes dominantur regi gentis britániorum. ℂ Cum ſaxones contra britones dimicarent: & ſe paucos uiderent: ſanctum illac tranſeūtem ad ſe in auxilium aduocarunt: quibus ille uictoriam promittens xpm predicauit: & ſacro illos baptiſmate perfudit: deide admonuit: ut die paſche omnes inermes in xpi nomine hoſtibus occurrerēt: & cum ipſe alleluia inciperet: omnes altis uocibus reſponderent. Quod cum factum eſſet: tantus tremor hoſtes inuaſit: ut armis proiectis cuncti diffugerent. ℂ Cum apud rauennam eſſet a regina placida & a filio ualentiniano imperatore honorifice ſuſceptus: & ad cenam eſt īuitatus: cui regina uas argenteum maximū cibis delicatis plenum miſit: qui cibos famulis tradidit: & uas argenti pro pauperibus retinuit: ipſe uero ſcutellam ligneam cum pane hordeaceo regine remiſit: quod illa deuote ſuſcipiens: panem reuerenter comedit: & ſcutellā argento texēs pro reliquiis ſeruauit. ℂ Inuitatus denuo ab eadem regina ad palatiū cenaturus: aſello deuectus aduenit: quibus diſcumbentibus aſinus mortuus eſt. Cumq; redire uolenti regina equū ſuum mire manſuetudinis obtuliſſet: ille omnino recuſauit: & pergēs ad cadauer: aſello ut ſurgeret imperauit: qui ſtatim ſe quaſi de ſomno excutiens ſurrexit: & ſanctum ad hoſpitium deportauit. ℂ Sed anteq̄ de ipſa urbe diſcederet obitum ſuum imminere predixit: & poſt modicū febre corripitur: & die. vii. ad dominū reuocatur. Corpuſq; eius regina ad gallias: ut ille poſtulauerat: tranſmiſit: Quieuit autem uir ſanctus pridie calendas auguſti circa annum domini. cccc. xxii.

ℂ De ſancto Fabio martyre. Cap. CLXII.

Fabianus martyr apud ceſaream paſſus eſt: qui cum fere uexilla preſidaria recuſaret: chriſtianus compertus: primo diebus aliquot in carcere truſus: deinde ſemel ac iterum interrogatus: cum in chriſti confeſſione perduraret: mox a iudice capitali ſententia cōdemnatus eſt: corpuſq; eius inhumatum triduo dimiſſum eſt: dehinc reticulo inſutum in mare demergitur: caput uidelicet ſeorſum & ſeorſum cadauer. Sed dei nutu ſciſſo reticulo membra capiti reuocantur: & ceruix ſcapulis cum indiciis paſſionis adiungitur: quod ab undis eiectum ad caternianum littus a fidelibus repertum & in baſilica ibidem iuxta poſita conditum eſt. Paſſus eſt autem pridie calendas auguſti: Hec ado.

Explicit liber ſextus.

ℂ Incipit Prologus libri ſeptimi.

Septimus liber preſentis catalogi continet paſſiones & geſta ſanctoꝝ illoꝝ quoꝝ feſtiuitates occurrūt infra tēpus: in quo rꝑſentat eccleſia ꝓpagationē filioꝝ: q fuerūt eccleſie ipſius edificatores: qui fuerūt ſancti doctores. Hoc aūt tēpus eſt a calēdis auguſti uſq; ad calēdas ſeptēbris. Et hoc ſub figura ſapientiſſimi ſalomōis: cuius tūc libri legunt̄: cuiuſq; uices gerūt in eccleſia dei ſcī doctores diuina ſapīa repleti: ex qbus tā in grecoꝝ oriētali q̄ in latinoꝝ occidētali eccleſia q̄ttuor prīcipaliores exiſtūt p q̄ttuor libros ſapiētie deſignati. ℂ Ad huius ergo tēporis feſta ptractanda tranſcurrēdū eſt. Veꝝ: qa hoc tpe libri ſalomonis & ieſu filii ſyrach ab eccleſia legunt̄: merito legēdis ſanctoꝝ huius tpis geſta ipſoꝝ duoꝝ ſanctoꝝ uidelicet ſalomonis ꝓphete & ieſu ſyrach ꝑmittent̄: quoꝝ dies obitus nullo loco repiri certum eſt. Et q̄uis ſalomon ꝓpter crimē idolatrie qd̄ incurrit: ex eo ꝙ mulieres alienigenas adamauit: ut dicit̄. iii. regū cap. xi. a quibuſdā dānatus aſſeratur. Mihi tamē iuxta alioꝝ ſententiā rectius uiſum eſt: ipm nedū damnatū dici nō audere: ſed potius ſanctificatū aſtruere. ℂ Ad quod aſſerendū me inducunt prīcipaliter qnq; rōnes. Primo quia eccleſiaſtici. xlvii. cap. ipſe ſalomon īter uiros glorioſos & ſcōs ueteris teſtamēti patres expreſſe cōnumerat̄: eiuſq; laudabilia opa memorant̄. Et quāuis etiā eiuſdē crimina explicent̄: cōſideranti tamē ſubtilius uerba ſapientis: potius apparebit ipm ſalomonē approbatū q̄ reprobatū. Ex quo conīicitur: ꝙ ſapiens ieſus diuino ſpiritu ſalomonem ſanctificatū manifeſtius cōfirmauit. ℂ Secūdo quia nō eſt arbitrandū: ꝙ deus hominē tanto ſibi dilectum: quē tāta gratia ſublimauit: ut ipſum pre cunctis mortalibus ſapientia diuinorum & humanorum diuinitus ei infuſa dotaret: & tāta glorie diuitiarū: pacis: & regni dilationis abundantia ditaret: ad tātam miſeriā deuenire permiſiſſet: ut ipm in obſtinatione idolatrie finire cōſenſerit: quin potius ut tradūt hebrei circa uite finem de cōmiſſis penituit. Vnde ꝓpter hoc librū de contemptu mundi: qui eccleſiaſtes dicit̄: compoſuit. Ex cuius textu libelli etiā ſatis apparet: ꝙ ipm cōpoſuit ī ultima ſenectute. ℂ Tertia quia ipſe templum ſanctiſſimū domino edificauit: quod nec ipſe dauid pater eius edificare ꝓmeruit. Quis enī: qui dei perfecta intueatur clarius opa: audeat opinari glorioſum deū: qui Dauid ꝓphetam ſanctiſſimū ob id ſolum a templi cōſtructione ꝓhibuit: quia ſanguinē inimicoꝝ dei fuderat etiā iuſte & domino imperāte: uoluiſſe idem templū locū uidelicet diuine habitationis electū ab homine fabricari: quē ꝑſciuiſſet eterne damnationi obnoxiū: ob eius crimina deputādū? ℂ Quarto: quia ipſum ſalomonē: ut in multis apparet: dominus ꝓphetico ſpiritu repleuit. Nam & plurima de chriſti humanitate predixit. Et ſi opponat̄: ꝙ & balaam ariolus prophetauit. Reſpondetur: ꝙ non erat ille magus de electo populo hebreorum: ſed ex damnatis gentilibus oriundus. ℂ Quinto arguitur fortiſſime ſanctitas ſalomonis: ex eo ꝙ eccleſia dei: q̄ per ſpiritum ſanctum cuncta diſponere & facere credenda eſt: libros ſalomonis īter ſacre pagine uolumina ſuſcepit: in quibus fundamentaliter fides noſtra conſiſtit tanquam approbatiſſimos & catholice ueri-

tatis myſteria continentes. Quod ſi eccleſia ſalomonē damnatum putaret:& ipſius opuſcula:& ſi non expſſius reprobaſſet: ſaltem īter apocripha dimiſiſſet. Ex quibus rationibus īductus opinionem ioſephi in hac parte ſecutus:ſalomonem ſanctum & inter ſanctoꝝ numeꝝ ſalua ſemper ſidei catholice ueritate: & matris eccleſie diffinitione ſcribendum eſſe decreui. Hieronymus autem & ambroſius hoc ſatis declarāt. Hieronymus enim in.xvi.libro de extrema uiſione czechielis facit mentionem de ſalomone dicens. Quāuis peccaſſet:egit tamen penitentiam ſcribens prouerbia: ubi dicit: In nouiſſimis egit penitentiam:& reſpuit eligens diſciplinam. Item hieronymus ſuper eccleſiaſtē. Aiunt hebrei hunc librum eſſe ſalomonis penitentiā agentis. Ambroſius in apologia dauid. Quid de dauid dicam:& de ſancto ſalomone: qui quoniam uulgus exiſtimabat eum ueniſſe pro Chriſto: ne uideretur eſſe ſupra hominem nutu diuino corruit. Vbi per ambroſium dauid non dicitur ſanctus:qui ab omnibus ſanctus eſſe ſcitur:& ſalomonem ſanctum nominat:ut nobis de penitentia eius dubietatem tollat.

¶Incipit liber ſeptimus a calendis auguſti uſq; ad calendas ſeptembris.

¶De ſcō Salomone rege & ꝓpheta. Cap. I.

SAlomon propheta & rex iſrael filius regis dauid de tribu iuda in hieruſalē progenitus de berſabee olim uxore urie adhuc patre uiuente ipſiuſq; iuſſione in regem iſrael inunctus fuit:ut ſupra dictum eſt in legenda dauid ꝓphete.iiii.cal.ianuarii. Qui poſt parentis obitum in regno ſuo pacifice ſedens:de fratre adonia de proditiōe regni ſuſpecto:nece uindictā expetiit. Ioab quoq; principem militie patris ſui:de homicidio: quod alias in abner principem militie ſaul commiſerat:gladio puniuit. Abiathar quoq; ſacerdotem ab altaris miniſterio eiecit. Sicq; exigente iuſtitia ſceleratorum crimina digna ultione mulctauit. Filiam pharaonis regis egypti in uxorem duxit cum adhuc undecimum annum ageret:ut tradunt hebrei:& ex ea quaſi cōtra naturam roboam filium procreauit. Deinde aſcendit in excelſum gabaon quem ioſepus appellat hebron: & obtulit mille hoſtias in holocauſtum ſuper altare:qđ fecerat moyſes. Cui dominus per uiſionem in ſomnis eadem nocte apparuit dicens:ut quod uellet obtinendum:continuo poſtularet:qui ſapientiam quam omnibus donis prepoſuit:a domino ſibi infuſam impetrauit. Et reuerſus in hieruſalem coram arca domini gratias egit. ¶Tunc uenerunt due mulieres meretrices corā rege de unico filio uiuēte litigātes:quē utraq; illarum ſuum natum nuper editum eſſe dicebat:alterumq;:qui nocte ab una illarum oppreſſus fuerat: q̄libet ipſarum peperiſſe uel necaſſe denegabat. Cumq; mens omniū in huiuſmodi diſcrimine heſitaret. Rex ſalomon queſtionem inopinanter ſoluit:& allato gladio:ut ait ioſephus:precepit utrumq; infantem diuidi:ut utraq; mulier medietatem uiui & mortui acciperet. Quod mater uiuentis audiens: quia commota ſunt uiſcera eius ſuper filio ſuo:petiit infantem uiuū aduerſarie dari ne occideretur. Altera uero diuidi poſtulabat:& cognoſcens rex utriuſq; uocē de uero cordis fonte prolatam:infantem uiuum ei:que ipſum dimitti aduerſarie poſtulauerat:tanquam uere matri aſſignauit. Et admirati ſūt aſſeſſores eius qui prius ſententiam quaſi ab adoleſcēte prolatam deridebāt. Omnis quoq; iſrael hoc audiens diuinam ſapiētiam in rege fore cognouit. ¶Statuit autem rex.xii.prefectos ſuper omnem terram ſuam:qui per ſingulos menſes ꝓbebant neceſſaria domus eius. Erat autem cibus ſalomonis per ſingulos dies.xxx.cori ſimile:&.lx.cori farine.x.boues pingues:&.xx.paſcuales: &.1oo.arietes excepta uenatione ceruorum & capreorum & auium altilium:ſed & piſces ei quotidie innumerabiles portabanť. Et fuit in diebus eius pax ſumma in terra:habebat quoq; ſalomon quadraginta milia equoꝝ currulium & duodecim milia equeſtrū. Et precedebat in ſapientia cunctos homines & reges orientaliū & egyptioꝝ. ¶Quarto igiť anno regni ſui: qui fuit annus quadrigenteſimus octuageſimus egreſſionis iſrael ex egypto menſe maio:primo templū domini cepit edificare in hieruſalem de marmore candido:quod parium diciť in monte moria in quo abrahaā olim filiū iuſſu diuino uoluit immolare:& in anno.xi.regni ſui menſis octobris conſumauit. Ita ꝙ in.vii.annis &.vi. menſibus cum ſuis utēſilibus cōpletum eſt. Sic enim omnia extra urbem dolata & pfecta ſunt: ꝙ nullū ferramentum auditū eſt in domo domini cum edificareť. Hiras quoq; rex tyri olim amicus dauid ligna cedrina de libano exciſa per manus ſeruoꝝ ſuoꝝ ſalomoni adminiſtrauit. ¶Dicitur etiam ſalomonem ad eruderandos celerius lapides habuiſſe ſanguinē uermiculi qui thaminus dicitur:quo liniti marmores facilius ſecabanť:quem īuenit hoc modo. Erat ſalomoni ſtruthius habens pullū:quem ſub uitreo uaſe icluſum:cum pater habere nequiret: tulit uermiculū de deſerto:cuius ſanguine uitreū liniens cōfractū eſt. Dū aūt conſumareť edificiū poſitus eſt lapis uiuus in angulo ſuperiori cūctis mirantibus:quia ab edificātibus nec in fundamento nec in muro unq̄ poni potuit:nec eſt ei īuentus locus. Et īpleta ēſt prophetia dauid: lapidem quē reprobauerunt edificantes &c. ¶Tēplo igiť conſumato rex ſalomon menſes.vii.illud ſolemniter dedicauit:& arcā domini de ciuitate dauid eodē tranſtulit. Deīde ad edificiū domorum acceſſit:quod.xiii. annis uix compleuit. Non enim circa eas adeo feruēs erat:nec ad eas opulentia ipſi a patre ſicut ad templū preparata fuerat. Fecit autem tres domos:unam ſibi: & alteram uxori filie pharaonis: & tertiam domum ſaltus. Deinde hi rege tyro:qui ſibi prebuerat auxiliū in auro & lignis ad templum domini conſtruendum

dedit.xx.oppida in terra galilee de ſorore neptali maritima. Et extunc terra illa dicta eſt galilea gentium: quia in ditione regis gentilis erat. ¶ Salomon etiam miro robore muros ciuitatis hieruſalē edificauit: & ampliauit: & nouas ciuitates in pluribus locis fundauit. De filiis iſrael nullum ſibi ſeruum fecit: ſed chananeos ſibi tributarios ſubiugauit. Claſſem quoqꝫ fecit in inſula maris rubri: que dicitur aſiongaber: & deferebant ei uiri nautici de ophir aurum multum & argentum & gemmas & aromata & alia precioſa de indie partibus allata. Et habuit rex ſalomon diuitias inextimabiles: unde & ī diebus ſuis q̄ſi nullius p̄cii erat argentū in hieruſalē: nam & ſedilia preforibus domorū plurima argentea erant: & tanta argenti copia quāta lapidū uel lignoꝝ. Oīa uaſa domus ſue erant aurea & uniuerſa ſupellex domuſſaltus ex auro puriſſimo erat. Et magnificatus eſt rex ſalomon ſup omnes reges terre diuitiis & ſapientia: & uniuerſi deſiderabant eū uidere: & deferebanť undiqꝫ ei munera & iocalia p̄cioſa: & arma bellica: & equi & muli fortiſſimi & decori. ¶ Ad huius opinionē incredibilem regina ſaba ethiopie ſapientiſſima uenit eū tentare in enigmatibus: & ingreſſa eſt hieruſalē cum comitatu multo & diuitiis. Et honorauit eam rex ultra modū: ac docuit eā in his oībus: que ſibi ꝓpoſuit: unde admirans non habebat ſpiritū. Veꝝ tamen tria pre ceteris admirata eſt uidelicet domūſaltus: & ſupra templi fabricam ordinem & frequentiam miniſtrantiū in templo. Item ordinem & diſtinctionē regi ſeruiētium in menſa ut in tanta multitudīe miniſtroꝝ nullus dibitaret: quis cuius rei miniſterio fungeretur: nec etiā unq̄ opus: ut cuiq̄ coꝝ: ꝙ tale quid faceret: per aliū mandareť. Dedit aūt regi munera. ſ. xxx. talenta auri & gēmas p̄cioſas & aromata quanta & qualia alias in hieruſalē non fuerant uiſa. Dicit etiā ioſephus: eā dediſſe regi radicē balſami: unde propagate ſunt uinee engaddi: cui & ſalomon plurima redonauit. Cūqꝫ regina ad terrā ſuā reuerſa eſſet: tradunt quidā ipſam regi ſcripſiſſe: ꝙ p̄ſentialiter timuit ei dicere: ſe uidiſſe in domoſaltus lignū in quo ſuſpendendus eſſet quidā: pro cuius morte regnū iudeoꝝ periret: & certis indiciis illud regi indicauit. Quod timens ſalomon in ꝓfundiſſimis terre uiſceribus illud occultauit: & hoc lignum crucis dominice fuit: quod tamen paſſionis tēpore miraculoſe ſupenatauit: ut ſupra dictū eſt ī legēda ſancti ade poſt ſeptuageſimā. x. cal. febr̄. ¶ Cum aūt ſalomon iam ꝓpe ſenectutē eſſet: cōtra legem dei mulieres multas gētilium amauit. Habuit enim uxores. lxx. & cōcubinas .xxx. que auerterunt cor eius a domino: & ſecutus eſt deos alienos: ne eas cōtriſtaret. Edificauit enim in excelſis circa hieruſalem tria phana idoloꝝ. ſ. unū aſtaroth deeſidonioꝝ: que iuno dicit. Secundū cadimū idolo moabitaꝝ. Tertiū moloch idolo amonitaꝝ in monte oliueti e regione tēpli: quod plurimū deo diſplicuit: unde poſtea locus dictus eſt locus offenſiōis. Ideo ꝓpter huiuſmodi peccata deus ſalomoni adhuc uiuenti aduerſarios ſuſcitauit: eiuſqꝫ regnū poſt mortem eius ſcindendum eſſe predixit. Sicqꝫ qui prius pacem habebat undiqꝫ uitam in tribulatione finiuit: & cum annis. xl. regnaſſet mortuus eſt: ſed ut dictum eſt ipſum circa uite finem penituit: & ſepultus eſt in ſepulchro dauid patris ſui in hieruſalem. ¶ Et notandum: ꝙ ſalomon dicit ſenex fuiſſe: de quo mirādum eſt: cū modicū ultra. l. annos uixiſſe legať. Nam. xi. annoꝝ genuit roboam: & . xl. annis regnaſſe dicit: pleni us ergo ioſephus hoc declarat dicens: ꝙ ſalomon ualde longeuus mortuus eſt: qui regnauit annis. lxxx. uixit aūt annis. lxxxxiiii. Sed diuina ſcriptura eos tantū annos exprimit: quibus anteq̄ preuaricareť regnauit. ¶ Aiunt hebrei ſalomonem de idolatrie peccato penitentē ſe trahi feciſſe per plateas hieruſalē cauſa penitētie: & inde eum in templū ueniſſe quod fecerat cū. vii. uirgis: de q̄bus dedit quattuor legis peritis: ut uerberareť ab illis qui cōmuni conſilio dixerunt: ꝙ in unctū domini manū non mitterent: unde fruſtratus ab illis a ſeipſo depoſitus ē: & ſeipſum uerberauit: & hec ſunt uerba ſalomonis de ſeipſo ſcribentis. Poſtq̄ amiſerat regnū: xp̄s purgauit peccata ipſius & exaltauit in eternum cornu eius: & dedit illi thronum regni & ſedem glorie iſrael. ¶ Scripſit autē ſalomon libros tres .ſ. parabolaꝝ ſiue prouerbioꝝ: & eccleſiaſten: atqꝫ cantica canticoꝝ. Librum autem ſapientie quidam a ieſū ſyrach conſcriptum aſſerunt: quidam ab ipſo ſalomone: qui tamen apud hebreos nuſq̄ eſt: quia & grecam eloquentiam redolet: ut ait hieronymus: & non nulli hunc eſſe iudei philonis affirmant. Primus aūt liber ꝓuerbiorum in parabolis. iii. conſiſtit. Tertius in uerſibus. v. qui dragmata dicunť. Et diſputauit de natura arborum & herbaꝝ a cedro uſqꝫ ad iſopum. De naturis quoqꝫ auium & omnium animantium philoſophatus eſt: per unū quodqꝫ genus parabolam dicens. Excogitauit etiā coniurationes: quibus egritudines mitiganť. Alias quoqꝫ quibus demones eiicereнť: & alias quibus obſtricti non redirent. Et ſic ex ipſo textu biblie conſtat ipſum etiam alia uolumina cōpoſuiſſe: preter ea que in canone continenť. ¶ Hec omnia ex tertio regū a cap. ii. uſqꝫ ad. xi. incluſiue: & ex ſecundo paralipomenon a principio uſqꝫ ad cap. x. īcluſiue. Et ex dictis Ioſephi: hieronymi: & ex hiſtoria ſcholaſtica: atqꝫ ex chronicis guilelmi breuiter collecta ſunt.

Scriptura sacra tertio Regum cap. xi dicit. fuerunt ei uxores quasi regine septingente, et concubine trecente.

¶ De ſcō Ieſu ſyrach ꝓpheta. Cap. II.

IEſus filius ſyrach ortus in hieruſalem honorabilis doctor legis & diuina ſapientia perluſtratus tempore ptolomei euergetis regis egypti ſub ſimone onie filio ſacerdote claruit: qui librum eccleſiaſticum cōpoſuit: in quo & eiuſdem ſimonis mentionem facit. Librum etiam qui ſapiētia intitulatur: compilaſſe dicitur: quamuis de hoc nulla certa ueritas habeatur: qui ſapientia & ſanctitate pollens in diebus eleazari ſacerdotes tempore ptolomei philopatoris nature humane debitū ſoluit: ſepultuſqꝫ eſt in hieruſalem in ſepulchro patrū ſuorum: & a iudeis maxima ueneratione celebris habeť: cuius librum nepos ipſius ex filio eiuſdem cum eo nomine ieſus ex hebreo in grecum trāſtulit: ut idē in ipſius libri prologo teſtatur.

¶ De ſcō Petro ad uincula. Cap. III.

FEſtum ſancti petri ad uincula quattuor ex cauſis inſtitutum fuiſſe putatur: ſcilicet in memoriam liberationis: in memoriam catenaꝝ ipſius repertionis: pro deſtruendo ritu gentiliū: & pro impetranda abſolutione ſpiritualium uinculorum. ¶ Prima igitur cauſa eſt in memoriam liberationis petri. Nam ſicut in hiſtoria ſcho/

laſtica dicit. Herodes agrippa romam adiit: & ibi caio nepoti tiberii ceſaris familiariſſimus extitit: unde poſt aliquod tēpus tiberio defuncto caius in imperiū ſublimatus: herodē regem in iudeā deſtinauit. Qui cū ueniſſet hieruſalem: ut dicitur act. xii. occidit iacobū fratrem ioānis gladio: uidens aūt quia placeret iudeis in diebus azymorū petrū apprehēdit: & in carcere catenis uinctū recluſit. Angelus aūt eidem noctu aſtitit & lumē in habitaculo refulſit: ac petrū a uinculis mirabiliter abſoluit: liberūq; abire dimiſit. Sequēti autem die dū herodes cuſtodes detentos ꝓpter liberationem petri diuerſis uellet penis afficere: concitus in ceſareā deſcendit: ubi dū eſſet ſicut refert ioſephus in. xix. antiquitatum libro: & ad eū totius ꝓuincie uiri unanimiter cōueniſſent: ille ueſte ex auro mirabiliter cōtexta indutus īcipiente die ꝓceſſit ad theatrum: ubi dum primos ſolis radios ueſtis aurea ſuſcepiſſet: repercuſſo ſplēdore duplicatā ſpectantibus lucem fulgor metalli uibrantis effudit: ut per hoc plus aliquid de eo q̄ humane nature eſt artifex arrogantia mentiret. Qui mox ad populum uti facundiſſimus erat mellifluo ſermone cōcionari cepit. Illico adulantis uoces concrepant: ipm non hominē ſed deum. Et dum ſibi oblatos diuinos honores nimia pſumptione ſuſciperet: uidit ſuper funiculū eius capiti exiſtentē bubonē: quē rome exiſtens ab augure didicerat futurū ante. v. dies mortis ſue plagium. Et cōtinuo percuſſus ab angelo uermibus p. v. dies uiſcera corrodētibus expirauit. In memoriā igitur tā mire liberationis principis apoſtolorū a uinculis: & dire ultionis in tyrannū ꝑtinus ſubſecute: eccleſia feſtū beati petri ad uincula ſolēnizat: unde & epiſtola in miſſa cantat in qua hec liberatio facta perhibet. Et ſecundū hoc uidet ꝙ hoc feſtū dici debeat petri a uinculis. Secūda cā eſt in memoriā inuētionis catene. Cū enim beatus alexander papa & martyr: q in cuſtodia detinebatur a quirino tribuno filiā ipſius quirini balbinā noīe ad ſe in carcerem delatā: impoſita boga ſua in collo ipſius puelle a ſtrumate liberaſſet: ut ſupra dictum eſt in paſſione quirini m. iiii. calen. aprilis & in paſſione alexandri pape. v. noñ maii. Balbina ad xpm conuerſa & baptizata: ipſam bogā apud ſe ex deuotione retinens frequēter oſculabatur. Quod cū faceret alexander papa ipſam exhortatur ut bogā illam dimittat: ſed catenas beati petri diligenter inquirat: q̄s ſi reperire poſſit eas cum ſumma deuotione retineat. Quirinus igitur ad inſtantiā filie in carcere ubi petrus detētus fuerat diligenter catenas inquiri fecit: eaſq; tādem repertas filie cōceſſit: que in cal. auguſti reperte ſunt. Tunc ſanctus alexāder hoc feſtum in memoriā catenarū petri in cal. aug. celebrandum iſtituit: & in honore eius eccleſiā fabricauit: quā & ad uincula noīauit: & ibidē catenam ipſam repoſuit: ubi in ipſa ſolēnitate multitudo populi congregatur: & petri uincula deoſculantur. Tertia cā inſtitutionis eſt ſecundū bedam. Cū enim octauianus imperator rēpublicā primus & mirabiliter auxiſſet: auguſtus primus omnium uocatus eſt: unde & hunc menſem qui prius ſextilis dicebatur: quia ſextus a martio: ſuo noīe intitulauit: eum auguſtum uocans. In memoriā igit octauiani auguſti omnes romani primam diē ipſius ſolenniter celebrabant: & diuinos quodāmodo honores gentili principi exhibebant: uſq; ad tempus theodoſii īperatoris qui cepit regnare anno domini. cccxxv. Eudoxia igit filia ipſius theodoſii uxor ualentiniani hieroſolymā ex uoto perrexit: ubi quidā iudeus pro magno munere catenā ei obtulit qua ſub herode petrus apoſtolus uinctus fuit. Cū ergo romā rediſſet: & romāos in honorē auguſti ceſaris in calendis ipſius mēſe ſolēnizare uideret: cogitās ꝙ non de facili a tali eos errore reuocare poſſet: cogitando tractauit: ut obſeruantia q̄ dē ſic ſtaret: ſed in honorē beati petri fieret: & ipſum diem oīs populus ad uincula noīaret. Habitaq; collatione cū pelagio papa multis exhortationibus populū induxerūt ut memoria principis paganorū tranſiret ad memoriā prīcipis apoſtolorū. Tūc imperatrix catenā quā de hieruſalē attulerat protulit: & papa illā qua petrus rome uinctus fuerat eduxit. Hec igit illi ſociata ita miraculoſe una catena facta eſt: acſi ſemper una & eadem extitiſſet. Ipſa igit uincula papa & regina in eccleſia ſancti petri ad uincula poſuerunt: & ipſam multis priuilegiis dotauerūt. Ac predictum diē ubiq; celebrem fore inſtituerunt: uidelicet cal. auguſti. Anno domini. cccclx. quidā comes othonis īperatoris a diabolo crudeliter arreptus in tantum ut ſe ipſum dentibus laceraret: ad ioannē papā ducitur: ut catena ipſa eius collo circūdaretur. Sed dum alia catena furentis collo fuiſſet impoſita nihilq; ex hac ꝓueniret ſalutis: nimirum ubi nihil erat uirtutis: tādem petri catena producit & furentis collo īponitur: ſtatimq; demon ab ipſo effugat. Tunc theodericus meteñ. eps ipſam catenā arripuit: & illā ſe non dimiſſurū niſi pars eius ſibi cōcederet: aut ſibi manus abſcidere tur: aſſeruit. Tandē cum de hoc multa cōtentio eſſet: imperator litigiū ſedauit: & ex illa catena a papa anulum unum epo impetrauit. Quarta cā huius feſti inſtitutionis eſſe pōt: quia dominus petrū a uinculis miraculoſe abſoluit: & eidē ligādi atq; ſoluēdi poteſtatē cōceſſit. Nos etiā qui uīculis peccatorū obligati tenemur: abſolui indigemus: Ideo igit ſolēnitatē petri ad uīcula celebramus: ut ſicut ille a uinculis abſolui ꝓmeruit: & ſicut abſoluendi poteſtatē accepit: ſic & ipſe a peccatorū uinculis nos abſoluat. Hāc uero ultimam cām inſtitutionis quis defacili perpēdere pōt ſi uideat: ꝙ abſolutionem a uinculis in apoſtolo factā epiſtola memorat: Abſoluendi ei conceſſam euangelium recitat: & abſolutionem ab ipſo nobis fiendam oratio hodierna depoſtulat.

De ſanctis Machabeis martyribus. Cap. IIII.

MAchabei martyres ſeptem fratres fuerūt: qui cum matre reuerenda pro obſeruatione legis diuine ſub antiocho rege in hieruſalem paſſi ſunt: prout in.ii. machabeoꝝ cap.vii. plenius continet᷑. Cum enim porcinas carnes nollēt comedere. Primo plagis taureaꝝ iubente rege uexati: deinde ſingillatim unuſquiſq; eoꝝ amputatis linguis: & cute capitis cū capillis abſtracta: atq; preciſis manibus in ſartagines & ollas eneas accenſas miſſi ſpiritū tradiderunt: quos mater mirabilis in ſuppliciis hortabatur: & conſtanti animo ad tolerantiā inuitabat. Que tandem omnibus per ignem conſumatis: ut dictum eſt: & ipſa ſimiliter eadem pena cruciata martyrii corona filiis ſociata eſt. ¶ Et notandum: q̄ eccleſia orientalis facit feſta de ſanctis utriuſq; teſtamēti. Occidentalis aūt non facit feſta de ſanctis ueteris teſtamēti: eo q̄ ad inferos deſcēderunt: preterq̄ de innocentibus: eo q̄ in ipſoꝝ ſingulis xp̄s occiſus eſt: & de machabeis. Et hoc ꝓpter quattuor rōnes. ¶ Primo ꝓpter prerogatiuā martyrii: qa inaudita ſupplicia ultra alios teſtamenti ueteris paſſi fuerunt. Et hec eſt ratio comeſtoris. ¶ Secūdo ꝓpter repreſentationē myſterii. Septenarius enī eſt numerus uniuerſitatis: ſignificat᷑ enim in iſtis oēs ſancti ueteris teſtamēti celebritate digni: & in his ſeptē ceteris oībus reuerentia impenditur. ¶ Tertio ꝓpter exemplū patiendi: ꝓponunt᷑ enim in exemplū fidelibus: ut. ſ. eorum conſtantia ad zelum fidei animent᷑ & ad patiendū ꝑ lege euāgelii: ſicut & illi paſſi ſunt ꝑ lege moyſi. ¶ Quarta eſt propter cauſam ſupplicii. Nā pro defenſione legis ſue talia ſupplicia paſſi ſunt: ſicut & chriſtiani pro defenſione legis euangelice patiuntur. Has tres rationes aſſignat ioannes beleth in ſumma de officio. Paſſi ſunt autem calendis auguſti.

¶ De ſcō Euſebio epō & martyre. Cap. V.

EVſebius epſ & martyr ſemper uirgo exiſtens: dum adhuc catecuminus eēt: ab euſebio papa baptiſma ſuſcepit & nomē. In quo baptiſmo manus angelice uiſe ſunt: que ipſum de ſacro fonte leuauerunt. Matrona quedam eius pulchritudine capta: cum ipſius cubiculum adire uellet: cuſtodientibus angelis peruenire non potuit: unde facto mane ab eo ueniam poſtulauit. Ordinatus preſbyter tanta ſanctitate emicuit: q̄ dum celebraret ſepius ei angeli miniſtrarēt. Cumq; arriana peſtis italiam totam inficeret. Imperante conſtantio eidem heresi fauente: iulianus papa euſebium in uercelleū epiſcopum cōſecrauit: que tunc inter urbes italie quodāmodo principalis erat. Quod audientes heretici fores eccleſie clauſerunt: at euſebius urbē ingreſſus ante hoſtiū maioris eccleſie: que eſt dei genitricis genua flexit: & omnia hoſtia ſua mox oratiōe reſerauit. Auxentium mediolaneū epiſcopum arrianū de epatu eiecit: & dionyſiū ei catholicum ſurrogauit. Quapropter indignatus conſtantius imperator multorū epoꝝ concilium ordinauit: & dionyſiū epm̄ accerſiuit: multaſq; ad euſebiū epiſtolas deſtinauit: qui ſciēs malitiā in multitudine ꝓualere uenire cōtempſit: ſed ſuam ſenectutem oppoſuit: unde imperator contra eius excuſatiōem ſtatuit in mediolaneū ciuitate: que ꝓpe erat: concilium celebrari: ubi cum euſebium deeſſe uidiſſet: iuſſit arrianos fidem ſuam deſcribere: & dionyſium epiſcopum mediolaneū: & .xxix. epos catholicos cōpulit ſubſcribere: quod audiens euſebius mediolanū acceſſit: & multa ſe paſſuꝝ predixit. Cū aūt ad quendam fluuium exiſtēs in itinere perueniſſet: nauis ex alia parte fluminis exiſtens: eo iubēte per ſe ad eum uenit: & ipſum cū ſociis ſine gubernatore tranſportauit: cui ꝓdictus dionyſius obuiauit: & ad pedes eius ꝓcidens ueniā poſtulauit. Cū ergo euſebius ab imperatore: nec minis: nec blanditiis flecti poſſet: ut chirographo arrianoꝝ ſubſcriberet: q̄n potius euſebius chirographum ſibi ad ſubſcribendū traditum cōbuſſiſſet. Iratus cōſtantius euſebiū tradidit arrianis: quē protinus de medio alioꝝ epoꝝ raptū diutius flagellarunt: & per gradus palatii a ſumo id imū & ecōtrario traxerunt. Cumq; quaſſato capite multū ſanguinis effudiſſet manibus poſt tergū uinctis ipm per collum fune trahebant. Tunc cōſtantius imperator omnes epos catholicos: qui eius exemplo fuerant aīati exiliū miſit. Euſebiū uero apud ſcythoplim urbē paleſtine arriani duxerunt: & ipm in quodā cubiculo adeo artiſſimo recluſerunt: ut eſſet illo longitudine breuior: latitudinē artior: ita ut curuatus: nec pedes extendere: nec ſe in latus uertere poſſet. Sed poſt modicum cōſtantio defuncto. Iulianus eidem ſuccedens: & omnibus placare uolens. Iuſſit oēs pacifice q̄cūq; lege ſibi placita perfrui. Et ſic euſebius inde exiuit: & ad athanaſium alexandrinum epiſcopum perrexit. ¶ Poſt aliquot annos ſopitis arrianis ſub iouiniano imperatore uercellas rediit: quē populus cum exultatione ſuſcepit. Sed iteꝝ regnāte ualente arriani repullulant: qui euſebiū extra domū ſupinū traxerūt & ipſum lapidibus obruerūt. Sepultus in eccleſia quā ipſe coſtruxerat cal. auguſti: cū eſſet annoꝝ. lxxxviii. circa annū domini. ccccl. Qui īter cetera talē gratiam ſue ciuitati obtinuit: ut nullus arrianus ibidē uiuere poſſit. Hic in pſalmos cōmentarios edidit & alia opuſcula fecit: ut ait hieronymus libro de illuſtribus.

¶ De ſcō Bono pſbytero & ſociis mrībus. Ca. VI.

BOnus preſbyter: fauſtus & maurus diacones: primitiuus & calumnioſus ſubdiacones: Ioannes exuperantius: quirillus: & honoratus clerici. Paſſi ſunt rome ſub ualeriano: & galieno imperatoribus. Hi ex numero clericorū fuerūt. Quos beatus ſtephanus papa ordinauit. Cū enim predicti īperatores ſummo ſtudio beatum epm uel eius clericos requirerent: poſuerūt edictū in locis celeberrimis urbis preconizariq; fecerūt: ut quicunq; papā uel eius clericos agnouiſſent ubicūq; laterent illico imperatoꝝ auribus diuulgarent. Qua de re prefatos .ix. repertos ac detentos iuſſerunt īperatores ſine ulla audientia decollari. Qui decollati ſunt uia latina iuxta ſuoꝝ aqueductus. Quoꝝ corpora tertulinus licet adhuc gētilis ſepeliuit in ipſo loco iuxta corpora martyrum iouini & baſilei calen. auguſti.

¶ De ſcīs Sophia & filiabus eius uirginibus & martyribus. Cap. VII.

SOphia mulier & tres filie eius uirgines: fides: ſpes: & charitas. Rome paſſe ſūt ſub hadriano imperatore. Hec matrona chriſtianiſſima de italico ſolo: cum predictis tribus filiabus ſuis ad urbem ueniens: multas feminas ad fidem conuertit: & exemplo ſue caſtitatis plu

rimas mulieres chriſtianas effectas a conſortio mari/
torum ſubtraxit. Quapropter ad ſuggeſtionē antio/
chi p̄fecti ab īperatore cū filiabus tēta eſt: & in carce/
rē miſſa in domo palladii ſenatoris: ubi mater in fide
chriſti filias hortabatur. ¶ Poſt dies aūt tres filie eius
educte: & hadriano preſentate ſunt. Cūq; diane ſacri/
ficare nollent: primo quidem hadrianus fidē annoꝝ
.xii. a cēturionibus .xii. ſibi uiciſſim ſuccedētibus gra/
uiter fecit cedi. Dehinc mammillas eius amputari: de
quibus lac pro ſanguine fluxit. Deinde iuſſit illam in
craticula aſſari & poſtmodum in ſartagine frigi: oleo
cera & bitumine in ea feruētibus liquefactis. Et cum
hec omnia conſtantiſſime toleraſſet: precepit illā gla/
dio extingui. Poſtea aūt ſpem annorum .x. a uiris de/
cem uerneis crudeliter taureis cedi mandauit: & dei
de in fornacem mitti fecit. ubi dum flāmis extinctis
manſiſſet illeſa: iuſſit eam diutius torqueri: dehinc in
uaſe eneo: pice: adipe: cera: & reſina liquefactis repleto
fecit immitti. Sed cum inde illeſa egreſſa eſſent: prece
pit ipſam capite cedi. ¶ Demum tertiam ſcilicet cha/
ritatem annorum .viiii. iuſſit ſuſpenſam diutius a ui/
ris .ix. flagellari & torqueri: dehinc in ignē copioſum
iactari. In quo dum permanſiſſet illeſa flamma pro/
rumpens plures gentilium interemit: uiſi quoq; ſunt
tres uiri ſole ſplendidiores cum puella in igne deam/
bulantes. Inde educta iuſſu hadriani capitali ſenten/
tia plexa eſt. Quarum corpora mater ſophia rapuit:
& .xviii. miliario ab urbe delata uehiculo ſepeliuit. Et
dum ad tumulū uirginum oraret ſpiritū emiſit. Se/
pultaq; eſt a mulieribus que eā ſecute fuerāt in ſepul/
chro filiaꝝ. Quarum feſtū agitur cal. auguſti.

¶ De ſcā Maria cōſolatrice uirgine. Cap. VIII.

MAria uirgo cognominata cōſolatrix in ci/
uitate uerona claruit. Que nobilis puella
& ſpecioſa: plurium ſe coniugio petentiū
preces deſpexit: & uirginitatem ſuam do
mino conſecrauit. Cum aūt in ipſa ciuitate per annos
.vii. ſtille roris omniſque pluuia defeciſſent: & ex hoc
terra ſterilitate periret: populumq; fames opprime/
ret: oranti marie a domino reuelatur: q̄ nunq̄ ſiccitas
effugaret: niſi prius corpora martyꝝ firmi & ruſtici:
qui dudum uerone paſſi fuerant: & inde aſportati ad
ipſam ciuitatem reportarentur. Quam uiſionem uir
go fratri ſuo annōi ueronēū epiſcopo rettulit: ipāmq;
epiſcopus populo reſerauit. Queruntur ſacra corpo/
ra & in ciuitate capris que eſt in hiſtria iacere compe/
riuntur. Ciues uero oppidi ſe corpora ſancta daturos
promittunt: ſi tanto argēto & auro redimātur: quā/
tum ipſa corpora ponderabant. Fit collecta per uirgi/
nē in ciuitate uerona: & maximo auri & argenti pon
dere congregato: uirgo dei mittitur ad corpora exi/
genda. Sed dum corpora martyꝝ ponderantur: in tā
tum leuia efficiūt: ut dei nutu forte quarta pars eius
qd̄ penſare arbitrabantur: in eis theſauri expenſum
ſit: reliquūq; a uirgine reportatur. Quā nauem īgreſ/
ſam hiſtri ciues nauibus aliis inſequunt: maleficiis fe
mine aſcribentes: quod chriſtus miraculoſe mōſtra/
uerat. Sed dum ad dominum oraſſet: nauis eius tan/
ta uelocitate ferebat: ut alie eam inſequētes minime
attingere potuiſſent. Que per flumen atheſis repatri/
ans ab epiſcopo & ciuibus cum honore ſuſcipitur: &
corporibus cum reuerentia tumulatis: pluuia mox
celitus elargitur: propter quod ipſa uirgo maria cōſo
latrix ab omnibus appellat. Que reſiduum uite ſue
ieiuniis & orationibus occupās: quieuit in chriſto ca/
lē. auguſti: Sepulta uerone miraculis clarens.

¶ De ſancto Felice martyre. Cap. IX.

FElix martyr germanus fuit beati cucufan
tis martyris: de quo ſupra actum eſt octa/
uo calēdas auguſti. Hic enim in hiſpaniis
ciuitate gerunda ſub daciano preſide paſ/
ſus eſt. Quem iuſſit idem preſes chriſtum confiten/
tem poſt illata ei plura tormentorum genera ungu/
lis detrahi: ac deinde uſque ad oſſa laniari: & tam diu
uulnera uulneribus inſtaurari: donec inuictum chri/
ſto ſpiritum reddidit. Qui paſſus eſt calendis augu/
ſti: ut ado in martylogio teſtatur.

¶ De ſcis Cyrillo & ſociis m̄ribus. Cap. X.

CYrillus: aquila: petrus: domitianus: rufus
& menander martyres apud arabiam in
ciuitate philadelphia paſſi ſunt. Qui oēs
pro confeſſione nominis chriſtiani una
die gladio cedente martyrio coronati ſunt: uidelicet
calen. auguſti. Hec ado ubi ſupra.

¶ De ſcō Stephano papa primo & mar̄e. Cap. XI.

STephanus papa & martyr huius noīs pri
mus natione romanus ex patre iuliano:
lucio primo pape in ep̄atu romano ſuc/
ceſſit: & ſedit annos quattuor mēſes du/
os dies .xv. Hic cōſtituit ſacerdotes & leuitas ueſtibus
& uaſis ſacratis in uſu quotidiano non uti niſi in ec/
cleſia tantum. Hic cum multos gentilium conuertiſ/
ſet: & multa martyꝝ corpora ſepeliſſet: a ualeriāo &
galieno imperatoribus ſummo ſtudio perquirebat:
ut eum uel clericos eius aut ſacrificare cogeret: aut di
uerſis ſuppliciis punirent. Dederuntq; edictum: ut q̄/
cūq; eos proderet: omnem eorum ſubſtantiam poſſi
deret. Stephanus ergo papa comprehendit: & multis
eū ſequentibus chriſtianis ſolus aliis eiectis ante uale
rianum preſentat: quem poſtq̄ imperator xp̄m confi
tentē audiuit: iuſſit eum ad tēplum martis adduci:
ut ibi aut idolum adoraret: aut ſententiā capitalē ſu/
biret. Sed cū templum īgreſſus fuiſſet: & xp̄m ut ip/
ſum templum deſtrueret exoraſſet: tonitruo maxi/
mo cū coruſcationibus irruente ſtatim maxima pars
templi corruit: & omnis gentilium multitudo pre ti
more aufugit. Ipſe uero cum aſſiſtentibus chriſtianis
ad cemiterium lucine perrexit. Quod audiēs ualeria
nus milites plures prioribus ad eum occidendū mi/
ſit: qui uenientes ipſum celebrantem miſſam inuene
runt: & ſtatem intrepidū accepta iugiter perficientē
in ſua ſede decollauerunt: Cuius ſanguis in pauimen
to effuſus adhuc ibidem apparet in teſtimoniū paſſio
nis eius: corpuſq; eius in eadem crypta in loco qui di
citur cemiterium calixti a chriſtiāis ſepultum eſt .iiii.
noñ auguſti. Hic fecit ordinationes duas per mēſem
decembrium: preſbyteros .vii. diacones .v. ep̄os per di
uerſa loca tres. Et ceſſauit ep̄atus dies .xxii.

¶ De ſcō Stephano papa ſecūdo. Cap. XII.

STephāus papa huius nominis ſecūdus na
tione romanus ex patre cōſtantino zacha
rie pontifici in ep̄atu romano ſucceſſit: &
ſedit annos .v. dies .xxviii. Hic poſt p̄entis
obitū p̄uus derelictus una cū ſcō paulo eius germano

& in papatu ſucceſſore ĩ cubiculo lateranẽſi ꝑ doctri/ na apoſtolice traditiõis ſub gregorio tertio & zacha/ ria p̄deceſſoribus põtificibus ꝑmanſit: quẽ ſeriatim p eccleſiaſticos ordines ꝓmouentes in ordine diacona/ tus ipm̄ ordinauerunt. Defuncto uero zacharia papa ſtephanũ quendã pr̄ſbyteꝝ in ordine põtificatus cun/ ctus populus ſibi elegit: q dũ cauſas diſponeret: ſubi/ to obmuteſcẽs defunctus ẽ. Poſt hec cũctus populus cõgregatus in eccleſia ſancte marie maioris inuocata ſpũſſancti grã: predictũ beatiſſimũ uiꝝ ſibi elegerũt in põtificẽ: & cũ laudibus in baſilicã ſaluatoris: que dr̃ cõſtantiniana: deportauerũt: & ſic ſtephanus papatũ obtinuit. ℭ Fuit autẽ amator eccleſiaꝝ dei: & eccleſie traditiones firma ſtabilitate cõſeruãs: paupeꝝ xp̄i ue lox ſubuẽtor: uerbi dei in magna cõſtantia p̄dicator: pupilloꝝ ac uiduaꝝ & miſerabiliũ quarũcũqꝫ perſo/ naꝝ uoce manuqꝫ fortiſſimus auxiliator. ℭ Hic ob ĩ/ feſtationẽ aſtulphi regis lõgobardoꝝ in franciã perre xit: auxiliũ pipini regis ĩploraturus: cui pipinus ueni/ enti occurrit: ad triũ miliarioꝝ ſpatiũ ex equo deſcen dens: & p frenũ eq pape ſtratoris officiũ exercens uſqꝫ ad ſuum deduxit palatiũ: quem ipſe pontifex regem inunxit duoſqꝫ filios eius carolum & carolomãnum. Et ad p̄ces pape cũ maximo exercitu in italiã pipinus deuenit: & aſtulphũ regem papie potenter obſedit: ip ſumqꝫ tãdem eccleſie ſubiugauit. Stephanum quoqꝫ papam in ſede ſua omnibus pacatis remiſit. Qui ulti mo ſui põtificatus anno imperiũ a grecis trãſtulit in germanos in perſonam magnifici regis caroli tũc in iuuenili etate cõſtituti. Et poſt dies modicos in pace quieuit: & ſepultus eſt ad ſanctũ petrum apoſtolum. Et ceſſauit epiſcopatus menſem unũ & dies. x.

ℭ De ſcõ Stephano papa tertio. Cap. XIII.

Tephanus papa huius noĩs tertius natiõe ſiculus ex patre oliuo: paulo ep̄o romano in pontificatu ſucceſſit: & ſedit annos. iiii. mẽſes. v. dies. xxviii. Vir ſtrenuus & diui/ nis ſcripturis eruditus atqꝫ eccleſiaſticis traditiõibus imbutus: & in eaꝝ obſeruationibus conſtantiſſimus perſeuerator. Hic dũ a ſicilia paruus romã ueniſſet in monaſterio ſancti chryſogoni a gregorio papa. iii. tra ditus & monachus effectus eſt. Quem poſtmodũ za/ charias papa: ex ipſo tollẽs monaſterio cubicularium ſuũ fecit: ipſumqꝫ pr̄ſbyteꝝ cardinalẽ in titulo beate cecilie conſecrauit. Sed & reliq. ſ. ſtephanus & paulus beati põtifices eũdẽ in ſuo ſeruitio ſimiliter detinue/ runt. In cuius ſinu paulus papa ſp̄m emiſit. Quo nec/ dũ defuncto otho dux nẽpeſine ciuitatis cũ exercitus multitudine ſubito elegit cõſtantinũ fratrẽ ſuũ tunc laicũ exiſtentẽ. Quẽ georgius ep̄s preneſtinus & ſer/ gius oſtieñ: ab ipſa multitudine coacti cõtra canonũ ſtatuta ipm̄ clericũ faciẽtes: gradatim ad ordines pro mouerũt: & ſeq̃nte die dominico ep̄m cõſecrauerũt. Nõ multos poſt eiuſdẽ ſergii qui cũ cõſecrauit mãus aruit. Sicqꝫ lãguens uitã finiuit. Cõſtantinus aũt poſt annũ ſeditiõe cõmota de ſede ep̄atus expulſus eſt. Se/ quenti quoqꝫ die clerus & populus uniuerſus unani/ mes ſtephanũ pr̄ſbiteꝝ ſancte cecilie in põtificẽ elege/ runt: & cũ laudibus in patriarchale palatiũ lateranẽſi detulerunt. Cõſtantinus uero in eccleſia ſaluatoris co rã ſtephano papa de tyrãnica ambitione penitentiam egit: quẽ pontifex in monaſterio detruſit: quẽ & non poſt multos dies in ultionẽ criminis: a furore populi deus ipm̄ excecari ꝑmiſit. Sicqꝫ erutis oculis miſerabi liter uitã finiuit. ℭ Stephanus aũt papa ex omni gal/ lia & italia rome ſynodo conuocata: oĩa ordinata ab eius p̄deceſſore cõſtantio filii noĩs põtifice imo ſedis apoſtolice inuaſore reuocauit, preter baptiſmum & chriſma ab ipſo cõfectum. Oẽs quoqꝫ per ipſum ordi natos degradauit. Execrabilẽ quoqꝫ ſynodũ tũc nup in partibus grecie celebratã in qua ſtatutũ fuerat: ut ſacre ſanctoꝝ imagines deponerẽt̃ damnauit. ℭ Hic conſtituit ut oĩ die dominico a. vii. ep̄is cardinalibus hebdomadariis q in eccleſia ſaluatoris obſeruãt miſ/ ſaꝝ ſolẽnia ſup altare beati petri. Gloria ĩ excelſis deo diceret. Mycaliũ quendã in archiep̄m rauẽnatẽ per ĩ/ p̄ſſionẽ brachii ſecularis intruſum depoſuit. Et ĩ ope ribus ſanctis laudabiliter uitã finiuit. Et ſepultus eſt ad ſanctũ petrũ. Et ceſſauit epiſcopatus dies. viii.

ℭ De ſcĩs Theodora & filiis trĩbus. Cap. XIIII.

Heodora cum tribus filiis ſuis ſub diocle tiano ĩpatore apud niceã ciuitatẽ paſſa eſt Hec ex ꝓuĩcia bithynie ciuis nicena cum ap̄ ſiriniũ p̄ſecutionẽ fugiẽs declinaſſet a paganis tẽta: & diocletiano a macedonia redeũti obla ta eſt. Qui tã tradidit leocadio comiti ĩperatori ꝓmit tẽti: ꝙ eã aut idolis ĩmolantẽ in uxore aſſumeret: aut crudeli morte pimeret. Cũ aũt comes eius cõiugium peteret: theodora ei ſuadet: ut prĩo ad facultates ſuas exq̃rendas & obtinẽdas pergat: & poſtmodũ rediens ĩpſam aſſumat. Quod ille adĩplere curauit. Intereaqꝫ ſanctaqꝫ dei cũ anaſtaſia xp̄iana ſanctis paupibus mi/ niſtrabat. ℭ Reuerſus ãt comes cũ eã expeteret: illaqꝫ ei cõſentire nullatenus uellet: ipſam uĩctã ferro cũ tri bus filiis ad cõſularẽ bithynie deſtinauit. Qui filium eius primogenitũ noĩe enodiũ xp̄m confitentẽ fuſti/ bus cedi iuſſit: mater uero aſſiſtens illũ hortabat̃ ad palmã. Poſt hec tradita ẽ hyrtaco lenoni: ut eã prius illuſam ĩter publicas cõſtitueret meretrices. Et dũ ip/ ſam leno trahere uellet apparuit iuuenis q eũ ĩ uultu ꝑcuſſit ſanguiſqꝫ de naribus eius ſtillare cepit. Tũqꝫ cõſularis hec uidens ipſam cũ tribus filiis igne cõſu/ mi fecit. Qui paſſi ſunt. iiii. noñ auguſti.

ℭ De inuentione corporum ſanctorum ſtephani ꝓ/ tomartyris & ſociorum. Cap. XV.

Nuẽtio corpoꝝ ſanctoꝝ ſtephãi ꝓtomar tyris: nicodemi: gamalielis: & abidõ anno domini. ccccxvii. anno uidelicet. vii. hono/ rii ĩpatoris fcã ẽ. Quoꝝ reuelatio fcã ẽ p̄ſ/

bytero luciano eccleſie gaphargamala: que eſt in territorio hieroſolymitano. Dū enī in ſtrato ſuo quieſceret:& pene uigilaret in baſilica baptiſterii feria.vi. illuceſcente in exceſſum mētis raptus:uidit uiꝝ ſenē ſtatura procerum uultu decorum ꝓlixa barba:pallio candido amictū:cui gēmule auree & cruces erant cōtexte calciatum caligis in ſuperficie deauratis: q manu uirgā auream tenens:de qua eū tetigit:& tertio ex noīe uocauit:iuſſitq; ut ſumma diligentia ſuū & ſocioꝝ tumulū patefaceret:qui īdecēter in deſpecto loco ſepulti eēnt. Mādauitq; ut ioāni hieroſolymitano epō diceret:ut ipſoꝝ corpora in honorabili loco reponeret:qa cū ſiccitas & tribulatio orbē concuteret: eorum ſuffragiis deus mundo ꝓpiciari decreuiſſet. Cūq; lucianus eū interrogaſſet quis eſſet:& qui illi forent quos ſecum iacere diceret:dixit ſe eſſe gamalielē qui paulum apoſtolum enutriuit:& ad pedes ſuos legem perdocuit. Qui autem ſecum iacebant primus erat ſtephanus ꝓtomartyr:qui a iudeis lapidatus extra ciuitatem proiectus fuerat:auibus & feris deuorādus:cuius corpus ipſe collegerat & in ſuo tumulo ſepeliuerat. Alius autem erat nicodemus nepos ſuus q nocte ad ieſum uenit:& a petro & ioanne baptiſma ſuſcepit:qui a iudeis omni ſubſtātia ſpoliatus & uſq; ad ſeminecem ceſus ab ipſo gamaliele collectus & refectus fuerat. Cuius & corpus ex ipſis uerberibus morientis:ipſe in eodem ſepulchro locauerat. Tertius uero erat abibon filius ſuus:qui anno etatis ſue.xx. una ſecum baptiſma ſuſcepit:& in uirginitate perſeuerās in maxima iuuentute in pace dormiuit:uxor uero ipſius gamalielis artea & progenitus eius ſelemias: qui fidem chriſti noluerunt ſuſcipere nequaq̄ ſanctorum ſepultura digni fuere:ſed alibi depoſiti fuerant: quorum tamen ſepulchra inania & uacua erant. Hoc dicto ſanctus gamaliel diſparuit. Lucianus uero euigilans dominū exorauit:ut ſi hec uiſio in ueritate fieret:eidem ſecūdo ac tertio appareret. ¶In uero ſequēti ſexta feria eidem ſicut prius apparuit:& cur ea:que ei iuſſerat:neglexiſſet:Lucianum interrogauit: & ad uiſionis certitudinem ex his que ei dixerat: ſimilitudinem obtulit:ſingulorumq; loculos & reliquias docuit:dicens ꝙ in poſſeſſione ipſius gamalielis inuenirentur:que lingua ſyra dicitur delagabria ſiue debatralia:oſtenditque ei gamaliel tres calathos aureos: quorum unus plenus erat roſis rubeis:alii duo roſis candidis:quartum etiam calathum argenteum croco plenum. Dixitque calathos eſſe ſanctorum ſingulorum loculos. Nam calathus roſis rubeus plenus: erat loculus ſancti Stephani:qui ſolus ex illis martyrio meruit coronari. Alii duo roſis albis referti gamalielis & nicodemi erant loculi: qui ſyncero corde in confeſſione perſeuerauerant chriſti. Quartus uero argenteus croco plenus erat abibon filii ſui loculus:qui candore uirginitatis floruit: & mundus de mundo exiuit. Hiſque dictis iterum diſparuit. ¶ In tertia uero ſexta feria ſequētis hebdomade eidem iterum iratus apparuit:& de dilatione & negligentia ipſum grauiter imprecauit. Concitus igitur lucianus hieroſolymam adiit: & ioanni epiſcopo cuncta per ordinem enarrauit:qui conuocatis euſtonio ſebaſteī: & eleutherio hiericontineū epiſcopis ad locum deſignatum acceſſit:& in quodam aceruo lapidum fodi iuſſit. Eademque nocte ſanctus gamaliel per uiſum cuidā migetio monacho apparuit: dicens ꝙ in uanum in illo loco foderent:quia ibi corpora non eſſent:ſed ea requirerent in loco illo:qui dicitur uirorum bonorū poſſeſſio:qui cum uiſa ioanni epiſcopo & luciāo preſbytero rettuliſſet:& locum deſignatum oſtendiſſet: ad locum ipſum omnes acceſſerunt.ibiq; fodere ceperūt Tuncq; ſubito terra concutitur:& odor ſuauiſſimus ſentitur:ad cuius fragrātiam.lxxiii.homines a diuerſis infirmitatibus liberantur. Sicq; ſanctorum corpora prout oſtenſa fuerant inuenerunt:& ea in ſanctam eccleſiam ſyon:ubi quondam ipſe ſtephanus archidiaconus fuerat:detulerunt:& ibidem honorifice cōdiderunt. Hec autem inuētio facta eſt ea die:qua ſancti ſtephani paſſio celebratur:uidelicet ſeptimo calendas ianuarii:& eius paſſio hac die fuiſſe creditur: ſcilicet tertio nonū auguſti. Quare autem feſta ab eccleſia mutata ſunt:ſuperius in alio eius feſto dictum eſt:uidelicet ſeptimo calendas ianuarii. ¶Corpus autē beati ſtephani proceſſu temporis hoc modo conſtantinopolim tranſlatum eſt:ut ait auguſtinus. Alexander quidam ſenator cum uxore iuliana hieruſalem adiit:& protomartyri ſtephano pulcherrimum oratorium conſtruxit:ac loculum argēteum obtulit: & poſt eius obitum iuxta corpus martyris ex ſumma deuotione in ſimili argenteo loculo ſe ſepeliri fecit. Euolutis igit̄ ſeptem annis cum uxor repatriare uellet:corpus uiri ſecum deferendum ab epiſcopo poſtulauit. Qui precibus eius annuens loculos argenteos protulit:dicens ꝙ ex illis non nouerat loculum uiri ſui:at illa ſe illuc noſce aſſerens:dum corpus uiri putat accipere:caſu protomartyris corpus accepit. Cum autem nauem cum corpore aſcendiſſet:hymni angelici reſonant:& ſuauiſſimus odor effragrat. Demones clamant:corpus ſtephani ſe exurere: ſeuamq; tēpeſtatem excitant. Sed nautis naufragium formidantibus ſtephanus inuocatur:ipſoq; eis apparente ſubito tempeſtas ſedatur. Tunc princeps demonum demones quinque miſit:ut nauem incenderent: quos ſtatim angelus domini cunctis uidentibus in profundum demerſit. Et cum chalcedoniam ueniſſent: demones ululabant:ꝙ Stephanus illuc adductus eos incendebat. Conſtantinopolim igitur incolumes peruenerunt:& corpus ibidem reuerenter depoſuerunt. Hec auguſtinus.

¶De ſanctis Gamaliele & Abibon confeſſoribus. Cap. XVI.

Gamaliel confeſſor honorabilis legis doctor:& occultus chriſti diſcipulus:& apoſtoli pauli in lege moyſi didaſcalus cum abibon filio ſuo annorum.xx. ab apoſtolis ſanctis poſt aſcenſionem domini ſacrum baptiſma ſuſcepit. Et ipſorum apoſtolorum predicantium in concilio phariſeorum caute defenſor fuit:ſicut legitur actum quintum capitulum. Qui corpora ſtephani protomartyris & nicomedi diſcipuli in ſua poſſeſſione uigeſimoſecundo miliario a hieroſolyma diſtante necnon in proprio tumulo ſepeliuit. Et cum eodem filio ſuo: qui in uirginitate iugiter perſeuerauit: omnibus diebus uite ſue deo ſeruire ſtuduit. Qui poſt opera laudabilia temporibus apoſtolorum in Chriſto quieuerunt: & iuxta

corpora ſanctorum ſtephani & nicodemi in eodem ſepulchro reconditi fuerunt.

¶De ſancto Stephano anachorita. Cap. XVII.

STephanus anachorita in parte locorum marcotidis per annos ſexaginta deguit: q tantum indiſcernenda rerum ambiguitate iudicium habuit: ut nullus ad eum q̄cunq; cauſa ueniret: qui poſt eius ſermoné triſtis abſcederet. Hic licet in uerendis nature ſumma egritudine laboraret: funes tamen iugiter de foliis palmaꝝ contexens: nec ab opere manuũ aliquando deſiſtebat nec ſermonem aliis exhortatorium intermittebat: ceteras uero corporis partes medico ferro patienter ꝑbebat. Tanta enim erat patientia predotatus: ut mēte celeſtibus occupatus a dolore corporis quodammodo fieret alienus: adeo ut genitalibus exciſis nihil omnino ſentire uideretur. Quieuit in chriſto tertio noñ auguſti. Hec heraclides.

¶De ſcõ Iuſtino pſbr̃o & mr̃e. Cap. XVIII.

IVſtinus preſbyter & martyr rome paſſus eſt ſub decio imperatore. Hic a beato ſixto papa. ii. preſ byter ordinatus: eius ſanctitatis imitator effectus eſt. Ad hũc beatus Laurentius martyr uenit in uicũ patricii latentem in crypta nepotiana: ut theſauros a beato ſixto ſibi commendatos pauperibus erogaret: ut infra dicet̃ in paſſione ipſius. iiii. idus auguſti. Inuenitq; cum eo. lxiii. chriſtianos: quoꝝ ſingulis ipſe beatus Laurentius cũ iuſtino preſbytero pedes lauit: & pacis oſculum cum elemoſyna tribuit. Hic ſanctus preſbyter poſtquam beatorum ſixti pape & ſociorum & Laurentii archidiaconi ac hippolyti: & omnis eius familie: aliorũq; plurium martyrum corpora: ſepulture commendauit: euoluto anno & ipſe ſub perſecutione decii galieni & uoluſiani confeſſionis gloria inſignis martyriũ capitis obtruncatione permeruit. Sepultus rome uia tyburtina iuxta corpus beati laurentii in agro uerano pridie noñ auguſti.

¶De ſancto Ariſtarcho diſcipulo. Cap. XIX.

ARiſtarchus diſcipulus beati pauli apoſtoli: unus ex. lxxii. diſcipulis chriſti fuit. De quo ad col. iiii. cap. & act. xx. mentio ſpiritualis habet̃. Qui comes indiuiduus pauli & concaptiuus in uinculis rome fuit: & cum eo uſq; ad finem eius perſeuerauit. Sed poſt paſſionem pauli: quia ab eo epiſcopus theſſalonicenſium cõſtitutus fuerat: uel ut abbas Dorotheus ponit: epiſcopus apamie poſt lõgos agones a chriſto coronatus fuit. Quieuit in pace pridie nonas auguſti.

¶De ſancto Tertulino martyre. Cap. XX.

TErtulinus martyr rome paſſus eſt ſub ualeriano imperatore. Hic cum eſſet procurator rerum olympii tribuni. Qui ꝓ chriſti nomine paſſus fuerat: ut ſupra in eius & ſociorum paſſione geſtum eſt. vi. calen. auguſti: & licet adhuc gentilis tamen tormenta que chriſtianis inferebantur abhorreret: corpora ſanctorum boni preſbyteri & ſociorum ſepeliuit: ut dictum eſt in eorum paſſione ſupra calen. auguſti. Et dehinc ueniens ad ſanctum ſtephanum papam ab eodem fidei rudimenta ab baptiſma ſuſcepit: atq; preſbyter ordinatus fuit. Qué imperator ualerianus teneri fecit: ut facultates olympii proderet: & diis ſacrificaret. Qui cũ diuitias domini ſui diceret in celis per manus ſeruoꝝ chriſti ſublatas: & deos gentilium uti demonia cõſutaret. Iuſſu ceſaris extenditur: & fuſtibus diutius ceditur. Ignis quoq; lateribus eius ſubterponitur. Deinde prefecto ſapritio examinandus traditur. Qui tertulinum ante ſuũ tribunal adductum: cũ ab eo nec facultates olympii exigere: nec ipſum ad ſacrificia cogere poſſet: iuſſit in equuleo extendi & neruis diutius contorqueri. Deinde ignibus concremari. Et cum nunciatũ eſſet ualeriano: ipſum hec omnia conſtanter ꝑtuliſſe: data ab eo ſententia de equuleo depoſitus eſt: & uia latina miliario ſecũdo ab urbe ductus atq; ibidem decollatus. Cuius corpus ibidem a fidelibus in crypta harenaria ſepultũ eſt. pridie noñ. auguſti.

¶De feſto niuis ſancte Marie uirginis. Cap. XXI.

FEſtũ ſancte marie ad niues ab eccleſia celebrari inſtitutum eſt: nonis auguſti ꝓpter miraculum quod rome apparuit: ꝓpter quod eccleſia ſancte marie maioris in honorem dei genitricis edificata eſt tempore liberii pape. Cũ enim uſq; ad illud tēpus nulla intra urbis ambitũ in honorem beate uirginis fuiſſet eccleſia fabricata. Accidit ut quidam ioannes patricius rome moribus & nobilitate preclarus diuitiis & poſſeſſiõibus abũdaret. Qui dum filium minime procreaſſet: qui tot diuitium heres fieret: ad beatam genitricem dei mariam una cũ coniuge ſua ſpirituale deuotionem elegerunt. Rogantes ipſam aſſidue: ut eis uel filiũ heredé concederet uel eos de aliquo ei grato: in quo facultates ſuas poſſent impendere informaret. ¶Menſe itaq; auguſti. v. uidelicet ipſius menſis die: quo tempore homines ſolis aduſtionibus magis decoquunt̃: uolens beata uirgo in monte qui ſuperagius dicitur ſibi eccleſiam edificari: aerem repente contra naturã fecit immitari: & copioſa niue miraculoſe cadente locum illum ipſius montis tantum infudit in illo uidelicet ambitu: in quo fuerat eccleſia conſtruenda. Eademq; nocte beata uirgo liberio pape apparuit: ſeque dei genitricé eſſe dixit: omniaq; ei geſta narrauit: atq; mandauit: ut mãe cũ uniuerſo clero & populo ad ꝑdictũ monté accederet: & ītra niuis ambitũ ſibi eccleſiam fabricaret. Quam de facultatibus ioannis patricii conſtrui uolebat: & iccirco eidem ſimilem uiſionem oſtenderat. ¶Eadem hora apparuit ioanni & uxori ſue beata uirgo maria: dicens orationes eorum exaudiſſe: & ſeipſam ſibi ſuccetricem bonorum ſuorum a domino impetraſſe. Precepit igitur ut in predicto monte in loco uidelicet quem tantum nix operuerat de conſilio pape liberii eccleſiam ſuo nomini fabricarent: & largiflue dotarent. Hanc autem facto ioannes ad papam acceſſit: eique uiſionem narrauit: atque ab eo ſimilia percepit. Et conuocato clero & uniuerſo populo ad montem ſuperagium acceſſerũt. & niuem loci ambitum miraculoſe repleuiſſe inuenerunt: ubi de mandato pape ioãnes eccleſiam in nomine dei genitricis erexit: ipſamq; ſancte marie maioris nominauit: & de ſuis facultatibus largiflue dotauit: quam & liberius pontifex conſecrauit: Vbi de capillis & ueſtimento ipſius alme uirginis: & corpus beati matthie apoſtoli: ac glorioſi doctoris hieronymi requieſcunt.

¶De ſancto Dominico confeſſore ordinis predicatorum. Cap. XXII.

Dominicus ordinis predicatorum dux & fundator īclytus ex hiſpanie partibus: uilla que dicitur calaroga exomeū dioceſis patre felice matre ioanna originem duxit: cuius mater ante ipſius ortum uidit in ſomnis ſe catulum geſtantem in utero ardentem in ore faculā baiulantem: qui natus totam mundi fabricatam incendebat. ¶Cuidam matrone: que ipſum ex ſacro fonte leuauerat: uidebatur: ꝙ puer dominicus ſtellā haberet in frōte: que totum orbem illuſtrabat. ¶Dū adhuc eſſet puerulus: a nutrice ſepe deprehenſus eſt lectum dimittere: & ſuper terram iacere: quaſi iam carnis delitias abhorreret. ¶Miſſus deinde palētiam amore ſapientie adiſcende uinum per decennium nō guſtauit: ubi cum fames eſſet ualida: libros cum omni ſupellectili uendidit: & precium pauperibus erogauit. Ab epiſcopo quoque exomenſi in ſua eccleſia canonicus regularis efficitur: & a canonicis ſupprior ordinatur: qui lectioni & oratiōi iugiter uacabat: aſſidue deum exorans: ut gratiam ſibi infunderet: qua ſe totum aliquando ſaluti proximorum impenderet. Pergens autem cum epiſcopo toloſam: hoſpitem ſuum heretica prauitate corruptum ad fidem ueritatem reduxit. ¶Cum die quadam aduerſus hereticos predicaſſet: auctoritates ſuas in ſcriptis redegit: & cuidam heretico ſchedulam ad deliberandum tradidit: qui ſociis ſero ad ignem congregatis ſchedulam produxit. Ipſi uero omnes ad inuicem condixerunt: ut ſchedula in ignem proiiceretur: ut ſic ex eius combuſtione uel conſeruatione: fides eorum uera uel falſa probaretur. Que uel tribus uicibus in flammas iniecta tertio de igne proſiliuit illeſa. Heretici tamen in ſua duritia permanentes: ſibi uiciſſim ſuper miraculo ſilentium impoſuerunt. Quod tamen nutu dei ab aſtante milite catholico reuelatum eſt. Epiſcopo uero exomenſi defuncto ceteris recedentibus: Dominicus cum paucis ibidem permanſit: & uerbum dei inſtanter predicans: multa ab emulis opprobria & perſecutiones pertulit: quas omnes diuina gratia ſuperauit. ¶Reperiens quendam qui ex paupertate hereticis adheſerat: decreuit ſeipſum uendere: ut ſic illius inopie ſubueniret: & illum ab errore ſubtraheret: quod & feciſſet: niſi eius inopie diuina gratia ꝓuidiſſet. ¶Alias etiam mulieri: que filium a saracenis captum deflebat: ſe uendendum pro eius redemptione obtulit: ſed mulier non acquieuit. ¶Poſt hec cepit de inſtitutione ordinis cogitare: cuius officiū eſſet per mundū diſcurrere: & fidē ab hereticis defenſare. Qui poſtq̄ decē annis toloſe permāſerat: ad cōciliū generale: qđ rome celebrabať: cū fulcone epo ſuo adiit: & ab innocētio tertio papa ordinē predicatoꝝ inſtituēdum & cōfirmandū poſtulauit. Cūq; in hoc ſe papa difficilem exhiberet: nocte quadā uidit in ſomnis lateranēſem eccleſiam ruinā minantem: & dominicū humeris ſuppoſitis caſuram illā fabricatam ſubſtentantē. Qui euigilans & uiſionē intelligēs petitionem uiri dominici acceptauit: & ut ſibi approbatam aliquam regulam eligeret mādauit. Dominicus ergo cū. xxv. fratribus regulam auguſtini doctoris & ꝑdicationis aſſumpſerunt: & ſic ordinem incoharūt. Cōfirmationem uero innocētio iam defuncto ab honorio. iii. eius ſucceſſore obtinuerunt anno domini. M. ccxvi. ¶Dum ergo rome in eccleſia ſancti petri ꝓ dilatione ordinis exoraret: apoſtoloꝝ principes eidē apparuerunt: quoꝝ petrus baculum paulus librū ei tradiderunt: atq; ad predicandū miſerūt: qui fratres inumeros ſui ordinis mox aſpexit per mundū diſcurrentes & uerbum domini predicantes. ¶Quidam frater minor uidit in ſpiritu xp̄m in aere exiſtentem: & tres lanceas cōtra mundū uibrātem: ſeq; illis omnes homines uelle perimere ꝓteſtatem: cui occurrēs beata uirgo orauit: ut modicum ſubſtineret: cum duos ſtrenuos pugiles haberet: qui ad mundum conuertēdum ſufficientes eſſent. Obtulitq; filio beatos dominicum & franciſcum: quos ambos chriſtus approbauit: & ut mater illos ad mundum predicandum mitteret: imperauit. ¶Exiſtentē eo bononie quidam cōuerſus frater a diabolo arripitur: & a fratre Rainerio Dominico preſentatur. Adiuratuſque ſpiritus dixit in eum introiſſe: cum precedēti ſine licentia & abſq; ſigno crucis in ciuitate bibiſſet. Sed cum ſignum ad matutinum pulſaretur: demon ſe amplius ſtare ibidem non poſſe dixit: quia capuciati ſurgebant. Et ſic orante ſancto exire compulſus eſt. ¶Cum in partibus toloſe libri eius in flumine ſine conſeruatorio cecidiſſent: poſt dies duos a piſcatore in rete inueniuntur: adeo omni aque humore illeſi acſi fuiſſent in armario cuſtoditi. ¶Veniens ad quendam locum nocte cum fratres inquietare nollet dormientes orationē fudit: & clauſis ianuis cum ſocio ītroiuit. ¶Alias etiā exiſtens cū quodā conuerſo ordinis ciſtertieū: cū ſero ad eccleſiā ueniſſent eamq; clauſam repperiſſent oratione fuſa ſe intra eccleſiā ſubito inuenerūt: & noctē in oratione duxerūt. ¶Scholaris quidā lubricus cū ipſius celebrantis manuū deoſculatus eſſet: maximā inde fragrantiam ſenſit: moxq; in eo oīs carnalis eſtus refriguit. ¶Quidā magiſter ſciētia & fama preclarus toloſe in theologia legens: quodā mane uidit in ſomnis. vii. ſibi ſtellas lucidas preſentari: que eo de nouo xenio admirante totū mūdū illuſtrare uidebātur. Et ecce dū ſcholas intraſſet: beatus dominicus cū ſex ex ſuis fratribus magiſtrū adeūt: & ut eos in ſuos auditores ſuſciperet humiliter depoſcūt. Qui uiſionē recolēs illos eſſe ſtellas quas uiderat ītellexit: eoſq; gratiſſime recepit. ¶Exiſtēte rome beato dominico quidam magiſter rhegynaldus ſancti auiani aurelianī decanus cum ordinem ingredi propoſuiſſet: & hoc

uiro dei indicaſſet:ſubito ad mortem infirmatus eſt:
pro quo dominicus beatā uirginem cui ſpecialiter cu
ram ordinis cōmiſerat exorauit. ℂ Regina ergo mi-
ſericordie cū duabus uirginibus rhegynaldo in extre
mis laboranti nocte apparuit:& unctione mirifica ip
ſum p ſingulas corporis partes iunxit: formaſqꝫ uer-
borum ad ſingulas unctiones ꝓtulit ad die tertia ip-
ſum plene ſanandum promiſit:eiqꝫ habitū predicato
rum ordinis demonſtrauit. Quam uiſionem cū per
omnia ſimiliter uir dei cōſpexiſſet:māe ad rhegynal
dū acceſſit: & ipſum ſanatum repperit nedū ab eſtu
febris ſed etiam a cōcupiſcentia carnis. A quo ſeriē ui-
ſionis audiuit:& habitum a uirgine demonſtratum
aſſumpſit. Nā antea fratres ſuperpelliceis utebantur.
Rhegynaldus ergo ſanatus ordinē itroiuit & miſſus
bononiam officium predicationis feruenter peregit.
ℂ Iuuenis quidam nepos domini ſtephani cardinalis
de foſſa noua cū equo in foueam precipitio lapſus:in-
de mortuus eſt eductus: quē beatus dominicus ora-
tione fuſa cū lachrymis continuo ſuſcitauit. ℂ In ec-
cleſia ſancti ſixti architectus quidā cecidit diuqꝫ ſub
cumulo cadentis macerie iacens expirauit. Cuius ca-
dauer ad ſe delatū:uir domini orationem ſuffragio a
mortuis excitauit. ℂ In eadem eccleſia apud urbē cū
fratres.xl.manerent:& panis ei quadam uice deſice-
ret:modicū panem repertū per bucellas fratribus di-
ſcūbentibus diuiſit. Et ecce duo iuuenes forma & ha-
bitu decori refectorium intrauerūt:palliaqꝫ plena pa-
nibus detulerunt:quibus uiro dei cunctis uidētibus
ſilenter oblatis ſubito diſceſſerunt. ℂ In itinere poſi-
tus cum grauis pluuie inūdatio fieret:a ſe & ſocio im
brē adeo ſigno crucis repulit: ꝙ circa eos ad ſpatiū
triū cubitoꝝ nec aque uel unica gutta deſcēdit. ℂ Cō
ſtitutus in itinere cum quodam uiro religioſo:cōuer
ſatiōis domeſtico ſed loquela alieno: dolēs ꝙ diuinis
eloquiis ſe mutuo refouere non poſſent: impetrauit
a domino ut alter alterius lingua loqueretur:& ſic p
trium uerba alterutrius idiomate uariantes mutuis
ſe collationibus cōfortarunt. ℂ Hominē quendā plu
ribus uexatum demoniis ſtolam collo ipſius īponēs
fugatis immundis ſpiritibus liberauit. ℂ In partibus
toloſanis ex pluribus conuictis hereticis & incendio
dānatis unum reſeruari fecit:quem ſpiritu ꝓphetico
futuꝝ fratrem & egregium predicatorē preuidit atqꝫ
predixit:& ut predixerat ſic euenit. Nā & ſpiritū pro-
phetie ipſum habuiſſe multoꝝ que predixit euentus
ꝓbauit. ℂ Apud ſanctū ſixtum in urbe fratribus ad
capitulum cōuocatis omnibus prenūciauit.iiii.ex fra
tribus in breui:duos uidelicet in corpore & duos in
anima morituros : Et poſt modicū duo ad dominū
migrauerunt & duo ex ordine receſſerunt. ℂ Exiſtēs
bononie in uigilia aſſumptionis domine: priori mo-
naſterii caſemaris ordinis ciſtertieñ ſibi amiciſſimo
exigente materia familiariter reuelauit:ꝙ nunq̄ a do
mino aliquid poſtulaſſet:quod iuxta uotū non obti-
nuiſſet. Cui cū prior ille diceret:ut a domino impetra
ret ꝙ magiſter cōradus teutonicus ordinem aſſume
ret:quod fratres ſummo deſiderio affectabant:finito
cōpletorio cunctiſqꝫ diſcedentibus fratribus:ſolus ip
ſe in eccleſia manſit:& in ordine more ſolito perno-
ctauit. Conuenientibus ergo fratribus ad primam cū
cantor hymnum:iam lucis:incepiſſet:ecce noue lucis
nouum ſidus futurus magiſter conradus aduenit: &
ad pedes uiri domini ſe proſternens habitum ut peti
it perſeueranter accepit. ℂ Frequenter dū corpus do-
mini leuaretur in tanto mētis rapiebatur exceſſu ac-
ſi ibidē chriſtum incarnatum uideret. Mira uero pe-
nitentia corpus affligebat:& noctibus orationi inten
tus dies predicationibus impendebat. ℂ Tandem ap
propinquante peregrinationis termino apud bono-
niā grauiter infirmatus:uidit iuuenē pulcherrimum
ſe ad celi gaudia inuitātem. Cōuocatis igitur duode-
cim ex fratribus conuentus bononie teſtamentū cō-
didit: & que poſſederat eis iure hereditatis dimiſit:
charitatē ſcilicet humilitatem ac uoluntariā pauper-
tatem:prohibens oīno ne quis in ordine ſuo poſſeſ-
ſionēs induceret temporales:maledictionē dei & ſuā
imprecās ei:qui ordinē illum quem paupertatis pre-
cipue decorat ꝓfeſſio:terrenaꝝ diuitiarum puluere
preſumpſerit maculare. Fratribus quoqꝫ deceſſum
ſuū egre ferentibus eos dulciter cōſolatus eſt: ꝓmit-
tens ꝙ utiliorē ipſum forent poſt obitū habituri. Sic-
que ad extrema deueniens anno domini. M.ccxxi. no
nis auguſti obdormiuit in domino:ſepultus in terra
in cōuentu bononieñ. ℂ Eadē hora frater guale pri-
or conuentus brixieñ & poſtmodum ipſius ciuitatis
eps:uidit in ſomnus celū apertum:& duas ſcalas can-
didas ad terram demitti:quaꝝ ſummitas xps cū ma
tre tenebat:& angeli per eas aſcendebant:in medio āt
frater ordinis in ſede poſita reſidebat:quē ieſus & ma
ter ſurſum cū ſcalis trahebant:donec ipſum in celum
eleuato apertura celi clauſa eſt. Qui diē & horā notās
ueniens bononiam inuenit ſanctū eodem tempore a
corpore migraſſe. ℂ Eadem hora frater rhao poſitus
apud tybū cum miſſam celebraret:& ī canone patrē
dominicū more ſolito cōmendare uellet:in extaſi ra-
ptus uidit ſanctū dominicum corona aurea & īmen-
ſo lumine adornatum:duobus reuerēdis uiris comi-
tatū extra bononiā procedentē:qui diē & horā simili
ter notauit: tūcqꝫ uiꝝ dei in pace quieuiſſe cognouit.
ℂ Cum aūt corpus eius ſub terra multo tempore ia
cuiſſet:miraculis creſcentibus & fama a fratribus in
eminentiorē locum tranſlatū eſt:quod tam mira fra
grātia redolebat:ut totā quaſi ciuitatē repleret:& cū-
ctoꝝ aromatum odorem ſuperaret:que tranſlatio fa
cta eſt.ix.calen.iunii. Quieſcitqꝫ ibidem ſanctum cor
pus inſignibus miraculis pollens.

ℂ De ſcō Oſualdo rege & martyre. Cap. XXIIII.

Oſualdus rex bernicioꝝ & martyr ut ſcri-
bit beda.iii.libro primo cap.ſucceſſit fra-
tri ſuo eanfrido:q fuerat xpianus ſed apo
ſtatans a rege britonū cedualdo in bello
fuerat interfectus. Poſt cuius occiſionē oſualdus cū
paruo exercitu fide xpi munitus ſuperuenit: & ſuos
in xpi nomine exhortans crucē ligneam terre affixit:
& ante ipſam cū exercitu procidētes:& xpm in ſui ad
iutoriū inuocātes de hoſtibus uiriliter triūpharunt.
In teſtimonium ergo miraculi & ſanctitatis oſualdi:
de ipſa cruce lignea fruſta cōcīduntur:& in aquā mit
tuntur:cuius aque potus ſanitatē cuiuſcūqꝫ egritudi-
nis preſtat hominibus ac iumentis. ℂ Oſualdus igit
percepta uictoria regnoqꝫ ſuſcepto in fide xpi anima-
tus ad gentem ſcotoꝝ inſule miſit:in qua dudū fue-
rat delegatus:ut ſibi catholicū aliquem epm mitte-

rent qui gētem ſuam fidē xp̄iana imbuerēt. Miſſuſq̄ eſt ep̄s hadrianus cuius p̄dicatione regiſq̄ fauore atq̄ ſuaſū gens bernicioꝝ xp̄i fidem ſuſcepit. Rex enī ep̄o linguā ignoranti ſemp aſtitit: eiuſq̄ interpres ad populū fuit. Tūc cepit rex eccleſias cōſtruere: & pauperibus largiflue miniſtrare. ¶ Quodā die paſche poſita mēſa & diſco argenteo cū regalibus uaſis: nunciatum eſt ei infinitā paupeꝝ multitudinē pre foribus aſſiſtere elemoſynas poſtulātes: qui nedū oēs eſcas ad prandiū paratas eis largiri fecit: ueꝝ etiā diſcū argenteū cū uaſis oībus per fruſta cōciſa eiſdē impartiri mādauit. Quo pietatis ope uiſo ep̄s manū utrāq̄ tāgens dixit. Nunq̄ putreſcat hę manus: quod & euenit: nam & rege interfecto: ut dicet: manus cū brachiis a cetero corpore p̄ciſę uſq̄ in preſens incorruptę permanent. Hic rex ſanctus inter berbenoꝝ & doricoꝝ p̄uincias dudā ab inuicē diſcordes pacem p̄curauit: & ad finē optatū p̄duxit. Totūq̄ regnū britānie primus acquiſiuit: & obtinuit: cuius partē ſolūmō eius deceſſores poſſiderant: ip̄m aūt felici regimine gubernauit. Poſtq̄ aūt .ix. annis regnaſſet cōtra paganoꝝ exercitum gētileq̄ regem mercioꝝ pro fide dimicans ac regni ſalute in bello martyr occiſus eſt anno etatis ſue .xxxviii. noñ augu. In quo loco oīs quorūcūq̄ languentiū hominū uel animaliū egritudines ſanant̄. Puluis quoq̄ de loco ubi interfectus fuerat aſſumptus quocūq̄ delatus: & in potū lāguentibus datus: eandē obtinet gratiā ſanitatū. Sepultuſq̄ eſt in ciuitate regia noīe beba miraculis īſignis. Manus autem cum brachiis per ſe in uaſe argenteo poſite oīno incorrupte ſeruantur.

¶ De ſcō Emigdio ep̄o & martyre. Cap. XXIIII.

Emigdius ep̄s de p̄uincia francie auſtrali: q̄ dicit̄ germania: cum eſſet adhuc preſbyter inde egreſſus eſt cum .xii. fratribus ſuis tribuſq̄ diſcipulis. ſ. eupló germanio & ualentino tempore quo rex polymnius gentilis in ciuitate eſculana xp̄ianos p̄ſequebat̄: uenitq̄ romā multa miracula feciendo. Quod audiens cecus quidā aſſumpto ductore uenit eum requirendo: ut ab ipſo illuminaretur: cui in uia adiunctus eſt miles habens filiā fluxum ſanguinis quinquennio patientē: qui cū ſanctū emigdium inueniſſent: cecū quidē preſentē illuminauit: filiā uero militis abſentē: dū pro illa oraſſet: a p̄fluuio liberauit: ipſoſq̄ oēs cum .cl. hominibus p̄miſcui ſexus baptizauit. Sed poſtq̄ idolum aſclepii ſigno crucis cōminuit: ſacerdotem eius cōuertit cū .M .xxx. uiris & aliis paruulis & mulieribus multis. Quod audiēs urbis prefectus querebat emigdiū occidendū: ueniens quoq̄ ad marcellū papam ab eodē ep̄s eſculanī ciuitatis ordinat̄: & ad predicandū illuc deſtinat̄. Ipſe autē miracula multa oſtendens uenit eſculū: ſecutus a multitudine fideliū. In cuius ingreſſu demones ſe incendi clamabāt. Qua p̄pter ad eum uenientes egri numero .cl. qui ab eoꝝ diis curari nō poterant: p̄cepto ab eo ſacro baptiſmate oēs a diuerſis langoribus ſanati ſunt: unde & p̄pter hec miracula populi templa .xii. euerterūt: idolaq̄ igni tradiderūt: ueꝝ cū ſanctus orationē ad deum fudiſſet: mox facto terremotu cetera phana idoloꝝ numero .xxii. ſubito corruerunt: multiq̄ ad xp̄m uiſis tot miraculis conuerſi ſunt: & in xp̄o oppido tres eccleſias cōſtruxerūt. Cū aūt a rege quereretur perſecutionē fugiēs ad urbē picenam uenit ſuſceptus a matrona chriſtiana: ubi demerſo in fluuium ſimulacro phanoq̄ oratione deſtructo multos ad xp̄m cōuertit. ¶ Tādē rex polymnius ipſum detinuit: & hortabatur ut diis īmolaret: p̄mittēs ei ſe filiā ſuam in cōiugem datuꝝ. Quāq̄ ei tradidit ut ip̄m ad ſacrificia p̄uocaret. Emigdius uero puellā ſetētantem ad xp̄m ſua predicatione cōuertit: aquāq̄ de ſaxo p̄ducēs ipſam cōtinuo baptizauit. Alios quoq̄ plures quos a diuerſis primū langoribus ſanos effecerat: eadē unda p̄fudit. Quod rex audiens ip̄m in eodē loco iuxta flumen rheonti decollari precepit. Sed anteq̄ decollaret̄ dicitur oraſſe: ut in ciuitate eſculo nullus aliquando eſſet leproſus uel demoniacus: & q̄ nullus exercitus ipſam urbem ultra .ix. dies obſidere poſſet aut ibi perſeuerare. decollatus quoq̄ caput ſuum in byrrho ſuſcepit: & trecentis paſſibus perambulauit uſq̄ ad mōtem cenobitarum: qui mons ſe mirabiliter aperuit: & corpus cum capite intra ſe recepit ſeq̄ continuo reclu ſit: ubi uſq̄ in preſens quieſcit: Sanguis autem ipſius a chriſtiana quadam collectus: eſculi reſeruatur in eccleſia ſua. Qui paſſus eſt noñ auguſti.

¶ De ſcō Menio ep̄o & cōfeſſore. Cap. XXV.

Menius catalaneñ ep̄s nobilis romāus a ſancto petro apoſtolo in ep̄m conſecratus: cū ſancto Dionyſio & aliis ep̄is ad gallias predicationis gratia directus eſt: adiuncto ipſi ſubdiacono maximiano. Sed cū .xviii. miliario ab urbe elongati forent: ſubdiaconus mortuus eſt. Menius uero ad petrum rediit: & ſocium defunctū nunciauit. Accepta quoq̄ ab apoſtolo de fimbria ueſtimēti eius particula: reuerſus cadauer adhuc īhumatū tetigit: & continuo mortuus reſurrexit. Alia quoq̄ ſigna plurima p̄ illos dominus oſtēdit. Cū aūt ad urbē catalaneñ ueniſſet: & populum ad conuertendū duꝝ repperiſſet: miliario uno a ciuitate in loco deſerto cepit in ſpelunca cōtemplationi uacare: multiſq̄ inibi miraculis clareſcere. Nam pueꝝ nobilē qui cadens in fluuiolo q̄ nauta dicit̄ & iuxta ciuitatem labitur necatus fuerat: ſuſcitauit: multoſq̄ uiſo mirabili ſigno ad xp̄m conuertit. Sicq̄ a populo cū honore ad ciuitatē ducit̄ & in ep̄m ſublimat̄. In ipſo quoq̄ urbis ingreſſu tres leproſos mūdauit & totidem cecos illuminauit: demonem quoq̄ ab obſeſſo quodam eiecit. Gregem autē dominicum uerbis & exemplis refouens annis .lxxx. ſedem ſuam feliciter gubernauit. Et cōfectus ſenio in pace quieuit noñ auguſti.

¶ De ſcō Iuſto epiſcopo. Cap. XXVI.

Iuſtus ep̄s lugduneñ fuit. Qui cum epiſcopatu relicto aliquot annis in eremo angelicam uitam egiſſet: ibidem ſancto fine migrauit ad dominum. Cuius ſanctum corpus lugdunenſes ciues ſolicite requiſitum: ac in eremo uaſtiſſima repertum a remotis terre partibus ad ſuam ciuitatem tulerunt: & ibidem in eccleſia ſui ſacerdotii honorifice condiderunt noñ auguſti.

¶ De ſcō Caſſiano ep̄o. Cap. XXVII.

Caſſianus ep̄s ex alexandrinorum nobili genere ortus a ſancto zenone eius urbis ep̄o diuinis litteris eruditus eſt. Qui omnia p̄ chriſto relinquens in horteñ ciuitate eccleſiam conſtruxit. Ibiq̄ degens ſub iouiniano imperatore chriſtianiſſimo a populo ep̄us conſtitutus eſt. Et

cum ipſam ſedem dudum in ſanctitate gubernaſſet:
peregrinationis gratia inde diſceſſit:& per mare maſ/
ſiliam nauigauit. Indeq; auguſtuń uenit:& ſancto ſim
plicio epo triennio adheſit. Quo defuncto oīs clerus
& populus caſſianū ſibi in epm conſtituit. Qui uita
& miraculis clarens anno.xx.ſui epatus in pace quie/
uit non.augu. ❡De hoc frater uincentius ait ꝙ dum
ſanctus germanus antiſiodoreń eps de britānia redi/
ens ad tumulū huius oraret. Interrogauit caſſianum
quomodo ſe haberet. Qui ſtatim ex tumulo cunctis
audientibus reſpōdit:ſe ꝑfrui dulci quiete:& ſecundū
ſaluatoris aduentū expectare. Cuius ſe germanus ora
tionibus commendauit:& ut in ipſo ſecūdo aduentu
partē ſecū habere mereret̄:humiliter ſupplicauit.

❡De ſancta Aphra martyre. Cap. XXVIII.

Aphra martyr apud cretā in ciuitate augu/
ſtana martyriū paſſa eſt. Hec cū eſſet paga/
na & meretrix matrē hilariā de lenocinio
uitā exigētem habebat. Ipſa uero cū tribus
ancillis ſuis:uidelicet:digna : eumenia : & eutropia ſe
cūctis petētibus ꝓſtituebat. Sed per ꝑdicationē narciſ/
ſi hieroſolymoꝝ epi ad xpm cōuerſa & cū omni do/
mo & mr̄e baptizata:atq; a peccato reuocata eſt. Que
a iudice cōprehēſa cū ſacrificare nollet:ſed diceret ſuf/
ficere ſibi peccata ſua:qbus de corpe ſuo & ancillaꝝ lu
dibriū faciēs deū offenderat:qui tamē eā peccatricem
ad pnīam cōuerteret:uiua īcendi iuſſa eſt: unde iuxta
ſiluā lethei fluminis adducta flāmiſq; tradita: ſic ſpm
emiſit:ut corpus oīno ꝑmaneret iuſtū. Ancillas uero
que eā ad martyriū ſecute fuerāt:puer cū nauicula ap
parēs cōtinuo trāſuadauit. Que cū corpus īcōbuſtum
inueniſſent:nec ipm ſepelire poſſent nec nūciū p quē
matri nūciarēt paratū haberent:puer q eas trāſtulerat
eis flumē natauit:& predicta hilarie matri nunciauit.
Que ueniēs noctu cū ſacerdotibus & ancillis corpus
abſtulit:& ſecūdo miliario ab auguſta ciuitate in mo/
numento proprio ſepeliuit non.auguſti.

❡De tranſfiguratione domini noſtri ieſu chriſti. Cap. XXIX.

Tranſfiguratio domini in quibuſdā eccle/
ſiis.viii.idus auguſti celebrat̄:non ꝙ ea die:
ut quidā aiunt: trāſfiguratio ipſa facta fue
rit:ſed ea die p apoſtolos publicata. Nā ut
dicūt trāſfiguratio facta eſt circa principiū ueris. Veꝝ
diſcipuli ꝓpter ꝓhibitionē eis a domino factā : ne ui/
ſionē quā uiderant:alicui dicerent:donec filius hoīs a
mortuis reſurgeret:ipſam tā diu celauerunt:& in hac
die manifeſtauerūt:ita legit̄ in libro:q dicit̄ mitralis.
❡Circa hāc tranſfigurationē q̄ttuor ſunt attendēda.
Primo quare dominus ſe trāſfigurare uoluit. Secūdo
qūo ſe trāſfiguratū oſtendit. Tertio quos ſue glorie te
ſtes adhibuit. Quarto qualiter ipam uiſionē cōfirma
uit. ❡Circa primū ſciendū:ꝙ xps corā diſcipulis trāſ
figurari uoluit ꝓpter tria. Primo ad cōfirmandā eoꝝ
fidem:cū enim paulo ante dominus apoſtolos iterro
gaſſet:quē ipm homines eſſe dicerent:illiq; uarias ho
minū opiniones reſpōderēt:petro uero in ꝑſona om/
niū apoſtoloꝝ ipm eſſe xpm filiū dei uiui ꝓteſtāte: ad
confirmandā fidē ipſoꝝ xps eis gloriā diuinitatis ſue
oſtēdere uoluit:ut tam ex uiſiōe uultus ſplendētis q̄
ex auditiōe patris ipm eſſe dei filiū exclamātis:qd ipſi
primo de ieſu credabāt:in eoꝝ cordibus efficaciter &
ſine ulla heſitatione firmaret̄:ut qa paſſurus erat : cū
apoſtoli eū tāq̄ hominē ueꝝ mortuū cernerēt : etiam
tāq̄ ueꝝ dei filiū reſurrectuꝝ non dubitarent:& quia
ipſa trāſfiguratio ſumme deitatis myſterium repſen/
tat:ideo nō oībus diſcipulis tāq̄ ſecretū diuinū reuelā
da fuit:ſed eis ſolūmodo q ceteris excellētiores erant:
& nō uni tātū:qa teſtimoniū unius q̄ſi nullius reputa
tur:ſed tribus diſcipulis:eo ꝙ in ore duoꝝ aut trium
teſtiū ſtat omne uerbū. ❡Secūdo ad augēdū eoꝝ ſpē:
ut p talem uiſionem diſcipuloꝝ aīos ad paſſionē fir/
maret. Oportet enim ad hoc:ut aliquis directe ꝓcedat
in uia : ꝙ finē aliqualiter ꝓcognoſcat: ſicut ſagittator
non recte iaciet ſagittam niſi ſignum proſpiciat : un/
de dicebat thomas Ioā.xiiii. Domine neſcimus : quo
uadis:& quomodo poſſumus uiam ſcire? Et xps per
paſſionem nō ſolū gloriam anime obtinuit : quā ha/
buit a principio cōceptionis:ſed etiā corpis:& ideo cō
ueniens fuit:ut diſcipulis gloriā ſue claritatis corpora
lis oſtēderet:ut ſic ſpem future glorificatiōis in eoꝝ
corporibus demōſtraret:ſecundū illud phi.iii. Refor/
mabit corpus humilitatis nr̄e cōfiguratū corpori cla/
ritatis ſue. ❡Tertio ad ꝑficiendū charitatē. Apoſtoli
enim licet in xpo diuinitatē crederent:ſolā tamē hu/
manitatē cōſpexerāt:& ideo uix aliqd in xpo diuinū
diligebāt:quia difficile eſt amare:qd nō uidet̄ : ideoq;
xps eis gloriā ſue diuinitatis reuelauit:ut cū ipſum eti
am deū ex tali uiſiōe cōſpicerent:etiā in ipſo diuinita
tē manifeſte cognoſcerēt:& p cōſequens ut deū ipm
diligerent. ❡Circa ſecūdum ſciendū:ꝙ iuxta textum
euangelii facies eius reſplēduit ſicut ſol : & ueſtimēta
eius facta ſunt alba ſicut nix. ❡Et notandū:ꝙ iter q̄t/
tuor dotes corporis claritas eſt ipſius ꝑſone in ſeipſa.
Alie uero tres nō percipiunt̄ niſi aliquo actu uel mo/
tu. Chriſtus aūt licet aliis tēporibus alias corpis dotes
in ſe oſtēderit:uidelicet agilitatē:quādo ſup mare am
bulauit. Subtilitatē:quando clauſo uirginis utero in
mūdum ꝓdiit. Impaſſibilitatē:quādo iudeis eū lapi/
dare uolentibus de manibus eoꝝ exiuit:nō tamē pro
pter illas dicit̄ tranſfiguratus:ſed per ſolā claritatem
quā diſcipulis in mōte oſtēdit:que ſola ꝑtinet ad aſpe
ctum perſone. Figura enim circa extremitatē: corpo/
ris cōſiderat̄. Nam figura eſt:que terminis cōtinet̄:&
ideo ſola claritatis aſſumptio dicitur tranſfiguratio:
& hec claritas deriuat̄ ab aīe claritate:quam xps ſem/
per habuit:eo ꝙ ipſius aīa ſemp beata fuit:ideo & cor
pora noſtra poſt reſurrectionē ſicut ſol refulgebunt:
que lux ex aīe claritate : que beata erit: originē habe/
bit. Matth.xiii. Fulgebunt iuſti ſicut ſol in regno pa/
tris eoꝝ. Nec eſt dicendū:ꝙ xps oſtenderit tantā cla/
ritatem:quantā habuit:ſed quantā oculis diſcipuloꝝ

ꝑcipiendam poſſibile fuit. Et ſicut caro xp̄i ex clarita te anime ſplendorem illum cõtraxit: ſic etiam ueſtes eius ex carnis ſplendore candorem niueum cõtraxe rũt: ſicut uerbi gratia: aqua ex ſolis radio percuſſa re ſplendet: & paries ex aqua ſplendẽte repcuſſus reful get. ¶ Circa tertiũ eſt ſciẽdũ: ꝙ chriſtus huius ſue glo rioſe uiſionis teſtes adhibere uoluit patres noui ac ue teris teſtamenti. De ueteri aũt teſtamẽto duos: de no uo autem tres aſſumpſit: quia uidelicet uetus teſtamẽ tum tanꝗ ex dualitate: qui eſt numerus diuiſionis: im perfectum fuerat: nouũ aũt ex trinitate perfectiorem in ſe gratiam cõtinebat. Veꝝ per moyſen & heliã lex & ꝓphetia deſignañ in quibus omnia ueteris teſtamẽ ti mandata continenẽ: quod enim lex primo manda uit: & ꝓphetia poſtmodũ confirmauit. Vel ꝑ moyſen & heliam denotanẽ duo ſtatus antiqui tẽporis. Quo rum unus fuit cõiugatoꝝ deſignatus in moyſe: alius continentum deſignatus in helia. Vel per moyſen ſi gnificantur omnes defuncti ſuſcitandi per heliam in corpore uiuentem omnes uiui reperiendi & a domi no in nubibus rapiẽdi cum uenerit in gloria ſue maie ſtatis ad iudicandum uiuos & mortuos & ſeculũ per ignem: quod iam per hanc transfigurationẽ denota tũ eſt. ¶ Tres autẽ diſcipuli: uidelicet petrus iacobus & ioannes ſignificant tres ordines eccleſie militantis: qbus aureola datur: ad quos omnes ceteri reducunẽ. Petrus enim ſignificat doctores: quia ipſe fuit eccleſie omniũ primus paſtor. Ioannes oẽs uirgines: quia uir go a domino electus eſt. Iacobus uero martyres: quia primus ĩter apoſtolos martyriũ pertulit. Primus aũt ordo pugnat cõtra diabolum. Secũdus contra carnẽ. Tertius contra mundũ. Ad primũ ordinẽ reducũtur cõfeſſores: ad ſecundũ cõtinentes ad tertiũ penitẽtes. ¶ Vel ꝑ iſtos tres apoſtolos ſignificanẽ tres uirtutes theologice ꝑ q̄s ad gloriã eterne felicitatis ꝑuenire de bemus. Petrus enim denotat fidẽ: quia ipſe ſolus cõfeſ ſus eſt gloriã deitatis dicens. Tu ex xp̄s filius dei uiui. Iacobus denotat ſpem quia primus omniũ apoſtolo rũ paſſus fuit ꝓpter ſpem retributionis eterne. Ioãnes uero charitatẽ: quia ip̄m xp̄s ſpeciali prerogatiua ſup oẽs dilexit. ¶ Vel ꝑ ipſos tres apoſtolos ſignificantur tres pn̄ie partes ſine qua ad claritatẽ eternã nemo ꝑue nit. ¶ Petrus enim qui interpretañ agnoſcẽs denotat cõtritionẽ: que ex ſola peccati notitia ꝑuenit. p̄s. Quo niã iniq. me. ego conoſco. unde & petrus: culpa ſua co gnita fleuit amare. ¶ Iacobus qui interpretañ ſupplã tator denotat cõfeſſionẽ: qua diabolus ſupplãtatus eli ditur. ¶ Ioannes qui interpretañ gr̄a domini denotat ſatiſfactionẽ: qua homo penitẽs ad gratiã reuocatur. ¶ Circa quartũ ſciendũ eſt ꝙ in baptiſmo xp̄i: qđ fuit myſteriũ prime regenerationis: & in trãſfiguratione: qđ eſt myſteriũ ſecũde: declarata eſt opatio trinitatis. Nã in xp̄i baptiſmate apparuit pater in uoce: filius in carne: ſpirituſſanctus in colũbe ſpecie. Hic aũt ſe re uelat pater eadẽ uoce & eadẽ uerboꝝ ꝓlatione: filius eadem carne ſed refulgente: ſp̄s aũt ſanctus in forma nubis perlucide. Nam ſicuti in baptiſmo ſpirituſſan ctus dat innocentiã: que ꝑ columbam deſignatur: ſic in reſurrectione dabit claritatẽ glorie & refrigeriũ ab omni malo: quod in nube oſtendiñ. Et quia xp̄s uenit gratiã actualiter dare in re: gloriã uero incredibiliter ꝓmittere in ſpe. Ideo in tranſfiguratione in ducuntur homines ut ipſum audiant non autem in baptiſmo. ¶ In hac die uinũ nouum ſi inueniri poteſt in ſangui nem xp̄i cõficitur: uel ſaltẽ de matura uua in calice ali quãtulum eliquañ. Racemi etiã benedicunñ & popu lus cõicat. Cuius ratio eſt: quia dominus diſcipulis in die cene dixit. Nõ bibam amodo de hoc gemine uitis donec illud bibã nouum in regno patris mei. Illa ue ro tranſfiguratio domini: & qđ dixit nouum uinum repreſentat glorioſam innouationem: quam chriſtus poſt reſurrectionem habuit. Et ideo in hac die tranſfi gurationis que reſurrectionẽ repreſentat nouũ uinũ inquiritur: in quo nouitas eterne dulcedinis oſtendi tur: que ſanctis poſt reſurrectionem in patria propi nabitur. Hec ex libro mitrali.

¶ De ſanctis Sixto papa ſecundo & ſociis martyri bus. Cap. XXX.

SIxtus papa & mr̄ huius noĩs ſecũdus feli ciſſimus & agapitus diacões rome ſub de cio ceſare paſſi ſunt. Hic natiõe grecus ex p̄re ſophoro athenieñ prius qdẽ philoſo phus poſtea uero xp̄i diſcipulus ſtephano pape primo in põtificatu romano ſucceſſit: ſeditq; annos. ii. mẽſes. xi. dies. vi. Hic cõſtituit ut miſſa celebrareñ ſup altare qđ antea nõ fiebat. Et ut ſacerdote ĩcipiente miſſaꝝ actionẽ: chorus decãtaret hymnũ. Sãctus: ſanctus: ſan ctus dominus deus ſabaoth &c. Qui cũ prefatis duo bus diaconibus detẽtus. Decio ceſari & ualeriano p̄ſe cto p̄ſentatus: cũ nullis p̄ſuaſionibus ad ſacrificandũ poſſet ĩclinare iuſſus eſt duci ad tẽplũ martis: ut aut ſacrificaret: aut ĩ cuſtodia mamertina recipeñ. Sed dũ ſacrificare renuẽs ĩ cuſtodiã ducereñ: beatus laurẽtius eius archidiacõus eidẽ obuiauit: & quo ipſe pater ſine filio tenderet clamare cepit: atq; ne ſe derelinqueret ĩ ſtanter exorauit. Sed beatus ſixtus eidẽ predixit: ꝙ ip ſum nõ deſerebat ſed ad martyriũ precedebat: cũ ipſi maiora certamĩa poſt triduũ deberenñ. Mãdãs ut the ſauros eccleſie quos ei cõmendauerat paupibus diſp̄e ſaret. Quod & laurentius fideliter ad ĩpleuit: ut diceñ ĩfra in eius paſſiõe. iiii. idus augu. ¶ Poſt duos dies bea tus ſixtus de cuſtodia educiñ cũ duobus diaconibus feliciſſimo & agapito: & p̄ſentatus decio & ualeriano iubenñ duci ad tẽplũ martis: & ibi ſacrificare. Quod ſi renuerent: ibidẽ capite trũcari. Ducti ſunt ergo foras muros porte apie ad templum martis. Et cum oraſ ſet ſixtus cecidit aliqua pars templi & idola cõminu ta ſunt. Cũq; ducereñ ad decollandum beatus lauren tius poſt eũ clamare cepit: rogans ne ſe deſereret: eo ꝙ theſauros ſuos quos ſibi tradiderat iam expendiſſet. Tunc milites audientes de theſauris laurentium te nuerunt. Sixtum uero cũ feliciſſimo & agapito ibidẽ decollauerunt. Chriſtiani autem cum iuſtino preſby bero corpus ſixti raptum ſepelierunt in cemiterio ca lixti uia apia. Feliciſſimi uero & agapiti poſuerunt in cemiterio pretexati. viii. idus auguſti. Referuntur etiã paſſi cum beato ſixto. iiii. alii diacones uidelicet: ianua rius: magnus: uincentius: & ſtephanus: & ſeuerus pre ſbyter & claudius ſubdiaconus: & creſcentius lector & romanus hoſtiarius. ¶ Hic fecit ordinationes du as per menſem decẽbris preſbyteros quattuor diaco nes ſeptem epiſcopos uero duos. Et ceſſauit epiſco patus dies. xx.

¶ De ſcõ Sixto papa tertio. Cap. XXXI.

SIxtus papa huius noīs.iii.natiōe romanus ex pr̄e priſco celeſtino.i.pape in ep̄atu romano ſucceſſit:ſeditq; an.viii.& dies.viiii. Hic de regione celii mōtis:cōſtituit ut nullus clericus in pecia alterius ordinari p̄ſumat. Hic cōgregata ſynodo pro crimine ſibi illato corā.lvii.ep̄is ſe purgauit.Et condemnat̄ baſſus:qui hoc ei apud auguſtum crimen intulerat:ita tamen ut ultimo die uite eius uiaticum ipſi non negaret̄:propter humanitatem pietatis eccleſie:qui baſſus cū defunctus eſſet corpus eius ſixtus ep̄s manibus ꝓpriis ſepeliuit. Hic edificauit eccleſiā ſancte dei genitricis marie:que dr̄ ad preſepe:& hodie maior uocat̄ in monte ſuperagio iuxta macellū libye.Hic & in diſtribuēdas pauperibus elemoſynas ſtuduit & multas auro & argento baſilicas decorauit:plenuſq; ſanctitate feliciter in xp̄o quieuit: & ſepultus eſt in uia tyburtina in crypta iuxta corpus beati laurētii:& ceſſauit ep̄atus dies.xxii.Hic occidētaliū epoꝝ ſentētias neſtorii damnantes errorē: oriētalibus ſcripſit ep̄is:in ſigni uolumine contentas.

¶De ſcīs mr̄ibus Iuſto & Paſtore. Cap. XXXII.

IVſtus & paſtor martyres apud urbē complutum hiſpanie ꝓuincie ſub daciano p̄ſide paſſi ſunt. Hi germani fratres xp̄ianis parentibus orti & ipſi xp̄iani: cum adhuc pueri litteris imbuerent̄:ad paſſionē animati:ꝓiectis in ſchola tabulis ſponte ad martyriū cucurrerūt:idola ſpernentes:qui a daciano p̄ſide tenti nec auditi: eo q; dubitaret:ne ipſoꝝ utpote infantiū exemplo alii ꝓuectiores ad martyriū incitarent̄:uerberibus diris afflicti ſunt.Cū aūt preſidi relatū eſſet: q; ſe mutuis exhortationibus cōſtantius roborarent:eos extra ciuitatē adductos gladio cedi iuſſit:quoꝝ aīas etiam ipſi gētiles ab ipſo xp̄o concinentibus angelis ad celū deferri uiderunt:corpora uero a chriſtianis in eo quo paſſi fuerant loco tumulata ſunt multis clarentia ſignis: ubi & baſilica deſuper edificata eſt:paſſi ſunt autem. viii.idus auguſti.

¶De ſcō Donato ep̄o & martyre. Cap. XXXIII.

DOnatus ep̄s & martyr apud arretium ciuitatē tuſcie paſſus eſt tēpore iuliani īperatoris.Hic cū iuliano imperatore p̄dicto nutritus & eruditus:atq; cū eodē clericus effectus eſt a ſancto pygmenio p̄ſbytero in urbe roma: qui iulianus ad ſubdiaconatus ordinem aſcendit:ipſe uero donatus lectoris officiū ſuſcepit. Sed cū iulianus apoſtataſſet:& in imperiū ſublimatus eſſet patrem & matrem donati occidit.Donatus uero fugā arretium petiit:& cū hilariano monacho habitauit. cū quo & multis claruit ſignis.¶Cū enim mulier qdā noīe ſyrana gētilis & ceca ad eos ueniſſet:petēs in xp̄i uirtute illuminari ab eiſdē:primo mentis cecitate ſanata una cū filio ſuo:oīa idola cōbuſſit:& ad ſatyꝝ ep̄m arretinū adducta ab eodē cū filio baptizata eſt:& cum ſacro chriſmate liniret̄:oculoꝝ mox lumen recepit. ¶Deinde donatus cum hilariano aproniani p̄fecti ciuitatis filiū demoniacū aſterium nomine ad ſe adductum ab īmundo ſpiritu liberauit:clamante demone q; donatus ipm̄ de domo ſua cohartaret exire.¶Vir qdam euſtaſius noīe exactor fiſci in tuſcia publicam pecuniam euphroſyne cōiugi in cuſtodia dereliquit:& abiit: Que timore hoſtiū ſupuenientiū pecuniam abſcondit:& repentina morte p̄uenta ſepulta eſt. Cumq; uir eius rediens pro exactiōe theſauri cū filiis ad ſupplicium traheret̄:ad donatū cōfugit:qui una cū eo ad ſepulchꝝ uxoris perrexit:& orone fuſa euphroſynā de tumulo ex noīe uocauit: & ubi eſſet pecunia īterrogauit.Que reſpōdit:q; ī īgreſſu domus ſuffoſſa iacebat: qua ibidē repta euſtaſius liberatus eſt.¶Poſt hec donatus a ſatyro ep̄o in preſbyteꝝ ordinat̄:eoq; defuncto ab omni populo in ep̄m eligit̄.Cūq; die quadam celebrans populū cōicaret:& diaconus antimus ſanguinē xp̄i in calice uitreo populo ꝓpinaret:ſubito paganoꝝ impulſu cecidit:& calicē fregit.Cumq; ex hoc omnes triſtarent̄:donatus fragmētis calicis collectis orone fuſa ipſum in formā priſtinā reſtaurauit: una aūt particula a diabolo abſcōſa defecit:q tamē ad teſtimoniū miraculi p̄fecit.Quo ſigno uiſo.lxxix.gentiliū ad xp̄m cōuerſi ſunt.¶Poſt dies aūt.xxviii. quadracianus auguſtalis p̄ſes tenuit beatos hilarianū & donatum.Et primo quidē hilarianū in ciuitate oſtia detentum fuſtibus ceſum martyrē xp̄i fecit: ut ſupra in eius paſſiōe actū eſt.xvii.cal.auguſti.Deinde donatū in ciuitate arretina detentū:cū ſacrificare nollet: & deos blaſphemaret:iuſſit:cum lapidibus ore contundi:& deinde in cuſtodia retrudi:ubi dum egroꝝ multitudo ad eū accedens a diuerſis langoribus ſanaret̄: iuſſit illum quadracianus in eadem cuſtodia capite truncari:cuius corpus a chriſtianis in eadem ciuitate tumulatum eſt.vii.idus auguſti.

¶De ſcō Donato ep̄o & cōfeſſore. Cap. XXXIIII.

DOnatus ep̄s apud ciuitatē epiri ueteris in tēpore theodoſii īperatoris iunioris multis ibidē miraculis clarebat.¶In quodā loco nomine hiſauria erat fons aque adeo īfectus:ut quicunq; de illo biberet protinus moreret̄. Ad quem locum ſanctus uir cum clero & populo ꝓceſſionaliter acceſſit: ut oratione aquam ſanaret. Et dum uectus aſinulo fonti appropinquaret:celo nubibus tenebrato:& fulgoribus ac tonitruis erumpentibus:draco terribilis inde erupit:& pedes aſini cauda īuoluens contra donatum ſe erexit:quem ille leui ictu baculi percutiens:uel ut alibi legitur in os eius expuens continuo interfecit.Quem octo boum paria uix traxerunt ad ignem.Orauit autem uir ſanctus ad dominū:& omne uenenū a fonte fugauit. Miſſo quoq; puero cum ſitula aquā hauſtā bibit:& oībus ad bibēdum ſaluberrimā exinde cōceſſit.¶Alias etiā dū ipſe cū ſociis ſiti urgeret̄:ſua oratione fontē de terra ꝓdu/

xit. ℂ Cum filia theodoſii īperatoris a demone uexa‑ ret: & p̄re adhuc gentile ad ſingula ſacrificia deoꝝ du ceret: & nullo modo liberari poſſet. Imperator audi‑ ens de uirtutibus ſancti ip̄m ad ſe accerſiuit: & ut na‑ tā ſuam liberaret īſtanter rogauit. Qui demonē īter‑ rogauit: unde illuc ueniſſet. Illeq̄ de eremo ſe ueniſſe reſpōdit: quē ſanctus dei ad locū ipſum redire coegit: demonq̄ uniuerſam domū cōcutiēs euanuit. Sicq̄ ī‑ peratorē cū uxore & filia & uniuerſa familia ad xp̄m cōuertit. ℂ Cū quidā mortuus efferret: adueniēs cre‑ ditor chirographū ꝓtulit: dicēs ſibi deberi ſolidos du cētos & iuxta legē īperialē nō permittebat eū ſepeliri. Quod cū uxor eius donato cū lachrymis īdicaſſet: aſ‑ ſerens q̄ homo ille pecuniā totaliter recepiſſet: aſſur‑ gēs homo dei ad locū iuit: & manū defuncti tenēs co‑ rā oībus excitauit: atq̄ ut creditori ſatiſfaceret iuſſit. Qui reſidēs in pheretro ip̄m de ſolutione debiti con‑ uicit: & chirographū manu ſcidit: atq̄ iubēte ſancto iterꝝ obdormiuit. ℂ Cū fere tribus annis non pluiſſet & ſterilitas magna eſſet. Infideles ad īperatorē cōueni unt: petētes ſibi tradi donatū: q̄ per artem magicā hoc feciſſet. Ad īperatoris ergo inſtantiā ſanctus egreſſus dominū exorauit: & ſtatim pluuia copioſa deſcendit ceteriſq̄ infuſis ab imbre ipſe leuibus īdutus & ſiccis ueſtibus domū rediit. Et ſic omnē ciuitatē cōſtantino politanā ad fidē cōuertit. ℂ Poſt hec ab imperatore ī‑ petrauit īmunitatē loci ubi ipſe fontē ſanauerat. Ibiq̄ iuxta ciuitatē luſloniā eccleſiā conſtruxit & clarus uir tutibus ī pace quieuit. vii. idus auguſti. Corpuſq̄ eius poſt multos annos a uenetis inde ſublatum poſitū eſt in eccleſia beate marie de muriano ſub ep̄atu torcel‑ leñ: ubi & ſignis mirabilibus fulget.

ℂ De ſanctis Cyriaco largo & Smaragdo martyri‑ bus. Cap. XXXV.

Cyriacus largus & ſmaragdus martyres ro me paſſi ſunt ſub maximiano īperatore. Hic cyriacus a ſancto marcello papa diaco nus ordinatus eſt. Cū aūt maximianus im perator thermas edificaret noīe diocletiāi: & xp̄ianos plurimos dānaſſet ad fodiendā harenā. Inter ceteros deducti ſunt ad miniſteriū predictū ſancti martyres cyriacus & ſiſinnius: qui non ſolū ſuas ſed etiā alienas ſarcinas dei auxilio portabant. Nā cum ibi eſſet ſan‑ ctus ſaturninus ſenex: qui ex ſenectute harenam ferre nō poterat: ſiſinnius & cyriacus ipſum ad portandū iuuabant: ut dictū eſt ſupra in paſſione marcelli pape. xvii. cal. februarii. Quod cū audiſſet maximianus im‑ perator ſaturninū & ſiſinniū ac cyriacū in carcere deti neri fecit. Et ſiſinniū quidem ac ſaturninū ꝑ diuerſa ſupplicia interemit: ut ſupra actū eſt in paſſione eoꝝ. iii. cal. decēbris. Cyriacus uero cū duobus ſociis largo & ſmaragdo in carcere detētus eſt per annos tres: do‑ nec edificatis thermis diocletianus rediit de partibus aphrice. ℂ Poſt dies autē paucos filia diocletiani noīe artemia cepit a demonio uexari: clamāte demone per os eius q̄ niſi cyriacus ueniret: inde nunq̄ diſcederet. Qua de re cyriacus cū ſociis de cuſtodia eductus eſt: & ad filiā īperatoris adductus. Cui demō dicebat: ut ſi ip̄um ex puella exire uellet: uas aliqđ ſibi daret in quo īntraret. Et cū cyriacus ſeip̄m offeret: demō dicebat: qa in uas ſuū intrare non poterat: quia undiq̄ ſignatum erat. Addiditq̄ cōminans: q̄ ſi inde ip̄m eiiceret in ꝑ ſidem illū uenire faceret. Et cū coactus ex puella exiſ‑ ſet artemia clamauit: q̄ deum quē predicat cyriacus uideret. Quā ſanctus cyriacus cū m̄re ſerena ad xp̄m cōuertit & baptizauit. Cui diocletianus iuxta palatiū ſuū domū cōceſſit: ut ibidē cū ſociis ſecurus in xp̄iani tate maneret. ℂ Poſt modicū tēpus uenit legatio a ſa‑ pore rege pſaꝝ ad diocletianum: ut cyriacū ad ſe mit‑ teret: quia filia eius iobia noīe a diabolo uexabat. Ad preces ergo diocletiani cyriacus cū ſociis naui īpoſitis neceſſariis in babyloniā letus iuit. Et cū ad puellā per‑ ueniſſet in xp̄i noīe īmundū ſp̄m ab ea eiecit: clamāte demone ꝑ os eius q̄ nomen xp̄i terribile ip̄m coarta‑ bat exire. Et ſic ſanatam puellā cū parentibus & om‑ ni cognatione numero. cccc xx. cyriacus baptizauit. Et cū multa ſibi munera eſſent oblata recipe noluit: ſed . xl v. diebus ibidē in pane & aqua ieiunās tandē romā reuerſus eſt: & a diocletiano gratāter exceptus. Quo poſt duos menſes defuncto. Maximianus eius filius ſucceſſit. Qui iratus de ſorore ſua artemia: cyriacum comprehendit: & nudū ac catenis ligatū ante redā ſu‑ am trahi fecit: ad exemplū xp̄ianoꝝ. Deinde ip̄m car‑ paſio uicario cū ſociis tradit puniendū. Qui picē meli‑ quatā ſuper capita ipſoꝝ iuſſit perfundi: deinde die‑ bus. iiii. in carcere fame macerari. Poſt hec cyriacū edu ctūm & ſacrificare nolentem iuſſit in cataſta extendi & attrahi neruis ac fuſtibus cedi. Et cū in his hoībus gratias ageret: iuſſu maximiani ductus eſt uia ſalaria intra thermas ſaluſtii: & ibidē decollatus eſt cū ſociis ſuis largo & ſmaragdo: & aliis xp̄ianis ꝓmiſcui ſexus numero. xxi. Quoꝝ omniū corpora ioānes preſbyter in eodē loco ſepeliuit. Sanctū uero cyriacū cum largo & ſmaragdo per ſe poſuit: ſub die. xvii. cal. aprilis: poſt aliquot menſes corpora ipſoꝝ ſanctoꝝ a ſancto mar‑ cello papa & lucina matrona inde leuata ſunt & tranſ lata in uia oſtenſi miliario ab urbe octauo. vi. idus au‑ guſti: quo die prefatus pontifex ipſorum feſtum reco lendum ordinauit. ℂ Carpaſius autem cum domum cyriaci impetraſſet: & ad deriſionem chriſtianoꝝ in loco: ubi baptizabat: ſe balnearet: & ludis ſcenicis ac epulis cum. xix. ſociis ſepius uacaret: omnes ſubito die quadam mortui ſunt. Et extunc clauſo balneo genti‑ les chriſtianos uenerari ceperunt.

ℂ De ſcō Seuero ep̄o uienneñ. Cap. XXXVI.

Seuerus ep̄s uienneñ natiōe indus fide xp̄i feruentiſſimus: cauſa predicationis labo‑ rioſiſſime ad prefatam urbem ueniens: in gentem paganorum multitudinem uer‑ bo & miraculis ad fidem chriſti conuertit: ubi ep̄s a populo conſtitutus: poſt laudabilem uitā inibi in pa‑ ce quieuit. vi. idus auguſti: conditus in baſilica ſancti ſtephani ſignis clarus.

ℂ De ſcō Hormiſda papa & cōfeſ. Cap. XXXVII.

Hormiſda papa natione campanus de ciui‑ tate freſclon ex patre iuſto: ſymmacho pa‑ pe in pontificatu romano ſucceſſit: & ſe‑ dit annos. viiii. dies. xvii. Hic clerum com‑ poſuit: & pſalmos canendos ordinauit. ℂ Cum autē anaſtaſius imperator in hereſim eutychianam corru‑ iſſet: duas in chriſto naturas denegans. Hormiſda pa‑ pa direxit enodiū epiſcopum ticeneñ aliosq̄ cum eo conſtantinopolim legatos: quatenus anaſtaſium im‑ peratorem & acacium patriarcham ei complicem: ſi

reſipiſcerent:ad eccleſie gremium reducerent:ſin autē anathemate ligarent:qui non ſolum eorum ſalubria monita ſpreuit:ſed etiam graui cōtumelia illos expulit: nauiq; fragili impoſitos mandauit: ne uſpiam ad aliquam grecie ciuitatem accederent. Quam eius impiam temeritatem ultio diuina ſecuta eſt. Nam.xxvii. eius īperii anno fulminis ictu percuſſus īteriit:moxq; omnes grecos ad catholicā ueritatem redeuntes hormiſda papa reconciliauit. ¶ Hic poſtq̄ multas elemoſynas pauperibus erogaſſet:necnon pluribus baſilicis diuerſa ornamenta contuliſſet: apud ſanctum petrū trabem argenteam mille &.xl. librarum relinquens ibidem ſepultus requieſcit:dormiuit autem in domino.vi.idus.auguſti.

¶ De ſcō Hormiſda martyre. Cap. XXXVIII.

HOrmiſda martyr apud pſas paſſus eſt ſub rege ipſius prouincie ſapore:qui nobiliſſimus fuit ex patre prefecto perſaꝝ: quem dum rex ſapor chriſtianū agnoſceret: iuſſit ut nudus camelos exercitus traheret. Quod dum multis diebus patienter feciſſet: ille cum ex alto ſole aduſtum conſpicens:ueſte linea pietate motus ipſum operuit:deinde ei:ut negaret chriſtum:blandiri cepit. At ſanctus illico conciſam ueſtem depoſuit:moxq; ipſum rex indignatus gladio necari mandauit.

¶ De tranſlatione ſancti Quirici. Cap. XXXIX.

TRanſlatio corpis ſancti quirici epi & martyris apud anconā.vi.idus auguſti celebratur:quo uidelicet die ipſius beati martyris corpus ſanctiſſimum de hieroſolyma ad ipſam ciuitatem delatum multis clarens ſignis atq; miraculis digna ueneratione reconditum eſt: ut habetur in martyrologio.

¶ De ſcō Romano martyre. Cap. XL.

ROmanus martyr rome paſſus eſt ſub decio ceſare. Cum enim beatus laurentius in cataſta extēſus ſcorpionibus cederetur: ut dicetur infra in eius paſſione.iiii. idus auguſti Romanns miles inter alios ibidem aſtans cepit clamare:q; uidebat ante martyrem iuuenem pulcherrimum aſſiſtentem:& uulnera eius linteo extergētē. Et cū hoc audientes decius ceſar & ualerianus prefectus magicis artibus aſcriberent:& laurentiū de cataſta ſolutum in cuſtodiā hippolyti recipi iuſſiſſent. Aſfuit romanus ad pedes eius afferens urceū cum aqua: & ſe baptizari inſtanter exorans:quem beatus laurentius credentem baptizauit. Quod cum decius audiſſet:iuſſit eum cū fuſtibus exhiberi:& cū non interrogatus ſe chriſtianū proclamaret:iuſſu decii foras muros porte ſalarie eductus:& ibidem capitali ſententia punitus eſt:cuius corpus a iuſtino pſbytero collectū: ſepultū eſt in crypta in agro uerano.v.idus auguſti.

¶ De ſanctis Secūdiano ueriano & marcelliano martyribus. Cap. XLI.

SEcundianus:uerianus:& marcellianus rome paſſi ſunt ſub decio ceſare. Secundianus enim togatus cum ueriano pictore in chriſtianos ſeuiebat: qui dum die quadā cum marcelliano eloquentiſſimo & ſapiētiſſimo oratore gentile de ſententiis diſputarent:uenientes ad uirgilium & tractantes que de chriſto in ſuis bucolicis ſcripſerat:Magnus ab ītegro ſeculorum naſcitur ordo. Iam redit & uirgo:redeunt ſaturnia regna. Et noua progenies celo demittitur alto. Et infra. Tu modo naſcenti puero quo ferrea primum Deſinet: ac toto ſurget gens aurea mundo &c. Et hec ad inuicem conferentes ea:que de xpo dicta eſſe intelligentes conuerſi ſunt:& a timotheo preſbytero baptizati atq; a ſancto ſixto papa confirmati. Quod audiens ualerianus prefectus nunciauit decio:qui eos tentos miſſoſq; centūcellis:tradidit eos promoto conſulari tuſcie puniēdos. A quo primum fuſtibus ceſi ſunt. Et dū in idolū conſpuentes ipſum cōminuiſſent:in equuleo ſuſpenſi:& unguibus abraſi:atq; flammis lateribus appoſitis diutius cruciati ſunt:quod dum fieret unus ex miniſtris ſubito expirauit:ceteri uero a diabolis obſeſſi ſunt. Quod cernens promotus illos decollari iuſſit & corpora eoꝝ in mari iactari. Sed diuina ꝓuidentia ad littus euecta:a quodam deodato tumulata fuerūt: in loco ubi erāt decollati. Qui paſſi ſunt.v.idus auguſti.

¶ De ſcīs Firmo & Ruſtico mrībus. Cap. XLII.

FIrmus & ruſticus martyres apud ueronā paſſi ſunt:ſub anolino proconſule temporibus maximiani īperatoris. Hi ciues bergomenſes ex eadem parētela orti ſunt:Sed firmus erat notiſſimus maximiano imperatori. Qui audiens eum xpianū miſit ad ipſum detinendū. Quē milites in uilla eius inuenientes euangeliū legentem: uinctum adducunt mediolanū. Cui occurrit & ruſticus:ſeq; xpianū profitens tentus ac ſimul ductus eſt. Imperator aūt ipſos ſacrificare nolētes a binis tornionibus fuſtibus cedi iuſſit. Et iteꝝ incluſos in cippo pedibus artari. Deinde eos anolino preſidi tradidit puniendos. Qui eos ſecum uinctos ueronā ducens dedit in cuſtodia militi caucario nomine uicario ciuitatis triduo inedia macerandos. Cum autem ille eos media nocte canētes audiſſet:& lucem celitus effuſam ac ipſos diuinis refectos cibis uidiſſet:ad xpm cōuerſus eſt. Poſt dies.vi.iuſſu anolini educunt. Dūq; proculus eps ueroneñ.eos inſequeret:dicens ſe xpianum:& ipſe uinctus preſidi preſentatur. Quē ille ut decrepitū arbitrans inſanire in facie ceſum dimiſit:ut ſupra dictum eſt in geſtis proculi epi.v.idus decēbris. Sanctos uero martyres ſuper teſtas accenſas diutius uolutatos in igne miſit. Sed flāma in quattuor partes diuiſa plures incendit:ipſi uero illeſi permāſerunt. Quos pſes demū extra ciuitatē eductos & fuſtibus mactatos decollari mandauit:corporibus beſtiis derelictis. Sed caucario nocte iuxta corpora uigilāte.vii.uiri ſe negociatores aſſerentes corpa abſtulerunt nauigio impoſita & ultra non cōparuerunt. Corpora aūt ipſa diuino nutu trāſuecta ſunt ad carthagineñ.ꝓuinciā in ciuitatē:que dicitur predones ibiq; ab angelis ſepulta multo tpe iacuerunt. Proceſſu uero tēporis dū terentius quidā de hiſtria ciuitate capris:haberet filium nomine gaudentium:cū eo mercationis gratia per mare diſcurrebat. Filius aūt eius repente a demone opprimitur clamante per os eius diabolo q; nemo inde ipſum eiiceret niſi firmus & ruſticus martyres. Pater autem dum ſanctorum corpora dudum nauigans requiſiſſet:tandem dei prouidentia ad locum ubi iacebat applicuit:puerq; mox liberatus eſt:ubi ſepulchrum tetigit. Pater autem ſanctorum corpora inde ſurripuit: & ad ciuitatem ſuam perducta tumulauit: ubi quie/

uerunt:donec a ſancta maria ueronēſi dicta conſola-
trice ueronam reportata ſunt:ut ſupra in eius legen-
da habetur calendas auguſti. Paſſi ſunt autem ſancti
martyres.v.idus auguſti.

¶ De ſancto Laurentio archidiaconī.& martyr.
Cap. XLIII.

Laurentius archidiaconus eccleſie romane ſub decio ceſare & ualeriano prefecto rome glorioſum martyrium paſſus eſt. Hic genere hiſpanus & beati ſixti pape ſecūdi diſcipulus fuit. A quo leuita rome ordinatus una ſecum predicationi inſiſtebat. Eodem tempore philippus imperator primus ex imperatoribus & filius eius nomine philippus fidem xp̄i perceperunt conuerſi a ſancto pontio martyre. Qui philippus regnauit anno milleſimo ab urbe condita. ¶ Verꝫ ipſo imperatore philippo a decio occiſo:ut dicitur infra in eius paſſione libro.xi.philippus iunior timens fugam arripuit & theſaurum patris ac ſuū beato ſixto pape commēdauit:ut ſi ipſum a decio interfici contingeret ipſum theſaurum pauperibus erogaret. Cum aūt decius in imperatorem electus eſſet a militibus:licet nunq̄ a ſenatu confirmatus:ꝓpter quod non imperator ſed ceſar dictus eſt:xp̄ianorum perſecutionem exercere cepit:& multa milia martyꝝ per diuerſas mundi partes interfecit. Inter quos etiam philippus philippi īperatoris filius martyrio coronatus eſt. ¶ Poſt hec decius de theſauro philippi inquiſitionem faciens oblatus eſt ei beatus ſixtus tanquā qui xp̄m coleret:& imperatoris theſauros haberet. Quē decius in carcerem recipi iuſſit. Cui cum laurentius obuiaſſet clamare cepit:quo ipſe pater ſine filio pergeret & ne ſe miniſtrū ſuum ullomodo deſerreret. Beatus aūt ſixtus per ſpiritū eidem reſpondit:ꝙ eū non deſerebat:ſed ad martyrium precedebat:cum ipſi maiora poſt triduū certamina deberentur:mandans ut theſauros ſibi commiſſos pauperibus diſpēſaret:pro ut hec oīa acta ſunt ſupra in paſſione ſixti.viii.idus auguſti. Beatus ergo laurentius xp̄ianos die ac nocte diligenter inquiſiuit:& unicuiq; pro ut opus fuerat miniſtrauit:ueniēſq; in celio mōte ad domū cyriace uidue:que multos xp̄ianos in domo ſua abſconſos habebat:ipſam uiduā impoſita ei manu a longo dolore capitis liberauit:& pauperꝝ pedes lauans eiſdē elemoſynas cōtulit. Eadēq; nocte in domū cuiuſdam xp̄iani ueniens:cecū quendam nomine creſcentium ſigno crucis facto illuminauit. Deinde uenit ad uicum patricii in crypta nepotiana:ubi inuenit iuſtinum preſbyterꝝ a ſixto papa ordinatum:cū quo uidelicet pauperꝝ xp̄ianoꝝ ibidē latentium pedes lauit eiſq; largifluas elemoſynas conceſſit. ¶ Poſt hec aūt cum beatus ſixtus ad decollandū duceretur beatus laurentius poſt eū clamare cepit rogās ne ſe derelinqueret:eo ꝙ theſauros eius ſibi traditos expēdiſſet. Tunc milites audientes de theſauris laurētium tenuerunt:& parthemio tribuno tradiderunt:deinde ſixtū ep̄m decollauerunt. Parthemius aūt laurentiū decio preſentauit:qui ipſum ubi eſſent theſauri eccleſie interrogauit:qui cū uerbum ei non reſponderet:tradidit eū decius ualeriano prefecto:ut aut theſauros ꝓdat:& ſacrificet diis:aut diuerſis eū faciat interire tormentis. Valerianus aūt laurentiū hippolyto uicario in cuſtodiā tradidit:quē ille cum multis aliis in carcere recluſit. Erat aūt ibi quidā gentilis lucillus noīe multo tēpore detentus qui plorando lumen oculorum amiſerat. Cui cum laurentius lumen ſe reſtaurare promitteret:ſi in xp̄m crederet:& ſe baptizari permitteret:ille ſe baptizari inſtantius poſtulauit. Accepta ergo aqua ipſum laurentius de fidei articulis interrogatum baptizauit:ſtatimq; lucillus lumē oculoꝝ accepit. Quāpropter multi ceci ad eū ueniebāt:& ab eo manu eis impoſita illuminati redibant. ¶ Cum aūt hippolytus laurentiū de theſauris interrogaret:illeq; ei reſponderet:ꝙ ſi in xp̄m crederet:& theſauros ei oſtenderet:& uitā eternā promitteret:cōuerſus eſt hippolytus:& cū omni familia ſua ꝓmiſcui ſexus numero.xix.ſacrum baptiſma ſuſcepit. Baptizatuſq; animas innocentiū letas gaudere ſe uidiſſe ꝓhibuit. Deinde de mādato decii hippolytus ualeriano laurentiū ꝓſentauit:fitq; iterꝝ ab illo inquiſitio de theſauris. Laurentius aūt biduo inducias petiit:quas ualerianus eidē ſub hippolyti pollicitatione cōceſſit. In hoc ergo biduo laurētius pauperes cecos & claudos ac debiles collegit:eoſq; in palatio ſaluſtiano corā decio & ualeriano obtulit:dicens hos fore theſauros eternos:qui nūquam minuunt:ſed creſcunt:quoꝝ manus in celum theſauros eccleſie deportarūt. Cūq; decius & ualerianus ſe deluſos putarent:& laurentio ſuaderent:ut artē magicā deponeret:& diis īmolationes deferret:ipſeq; deos gentiū demonia eſſe uiua uoce reſpōdiſſet:iuſſit eū decius ſpoliatū ſcorpionibus cedi:deinde oē genus tormentoꝝ in cōſpectu eius afferri. Qui cū tales epulas ſe ſemp optaſſe diceret:fecit eū decius uinctū catenis in palatiū tiberianū adduci:ſibiq; in tēplo iouis tribunal parari:& cū ip̄m iterꝝ de theſauris requiſiſſet:ac ut oēs ꝓphanos ſibi ſimiles declararet:reſpōdit laurentius:ꝙ uere in eternis theſauris confidebat:nomina aūt eoꝝ quos decius interrogauerat in celis ſcripta fuerant:quorum aſpectibus ille indignus erat. ¶ Tunc iubente decio nudus fuſtibus ceditur:deinde a terra leuatur:& lamine ardentes ad latera eius apponunt. Et cū his oībus martyr xp̄i gaudens gratias ageret. Deciuſq; magicis artibus eius conſtantiā aſcriberet:iuſſit eū plumbatis diutiſſime cedi. Orauit aūt ad dominū:ut acciperet ſpiritū eius:uoxq; ei de celo facta eſt audientibus cunctis:ꝙ adhuc ei multa certamina deberent. Cū aūt ceſar aſtantibus diceret:ꝙ ipſum per magias demones confortarent:iuſſit eum in cataſta extendi:& iterꝝ ſcorpionibus uerberari. Tunc romanus miles inter ceteros aſſiſtens ibidē:uidit an-

te laurentium iuuenem pulcherrimum:eius uulnera
linteo extergēte.Et cum iuſſu decii & ualeriani de ca/
caſta ſolutus hippolyto redditus eſſet cuſtodiendus:
affuit romanus ad pedes eius:& urceum aque attulit:
ſeq; baptizari inſtanter poſtulauit:quem beatus lau/
rentius credentē baptizauit:ꝓpter quod a decio detē
tus & fuſtibus ceſus ac decollatus eſt:ut dictum eſt ſu
pra in eius paſſiōe.v.idus auguſti.¶Eadem nocte iuſ
ſit ſibi decius ceſar cū ualeriāo ꝑfecto parari tribunal
in thermis olympiadis ſibiq; laurentiū ꝑſentari.Cum
aūt hippolytus fleret:& ſe chriſtianū clamare uellet:
dixit ad eū laurentius:ut in interiori homine xp̄m ab
ſconderet:paululūq; ſubſtineret:& dū ipſum xp̄s uo/
caret:ad eum ueniret.Omnia ergo tormētoꝝ genera
deferunt.Dixit aūt decius laurentio:ut aut ſacrifica/
ret:aut ipſam noctem in eū cum ſuppliciis expēderet.
Cui laurentius reſpondit:ꝙ nox eius nihil obſcuꝝ ha
bebat:ſed oīa ſibi in lucē clarebat:tūc iuſſit:ut os eius
cū lapidibus tunderet.Et cū in hoc rideret:& xp̄o gra
tias ageret:iuſſit:ceſar:ut afferret lectus ferreus:i quo
requieſceret cōtumax laurētius.Allatus aūt eſt lectus
cū coſtis ferreis tribus in modum craticule.Miniſtri
ergo laurentiū exuūt:ſuper cratē ferream extendunt:
& allatas prunas ſubterponunt:atq; ipſum deſup fur
cis ferreis compreſſerunt.& cōtinue carbones magis
accenſos ſub crate miniſtrabant.Cumq; martyr xp̄i
ad decium diceret:ꝙ carbones ipſi ſibi refrigerium ꝑ
ſtabant:ceſari autem eternum ſupplicium miniſtra/
bant.Valerianus prefectus illum iteꝝ ad deoꝝ ſacrifi
cia ſuadebat.At martyr xp̄i inter incendia conſtanter
perſeuerauit:& iam morti ꝓximus ad deciū irridens
dixit:ut quia ipſum una parte ſatis aſſaſſet: aliā regy/
rans coctā manducaret:& grās agens deo:quia ianuas
celi ingredi meruiſſet:emiſit ſpiritū.Confuſus decius
cū ualeriano ambulauit in palatiū tyberii:relicto cor/
pore ſup ignem:quod hippolytus ſummo diluculo
rapuit:& in predio cyriace uidue:quod eſt uia tybur/
tina:occultauit:atq; iuſtino ꝑſbytero nunciauit:q am
bo hora ueſptina corpus tulerunt:& ibi iuxta in agro
uerano in crypta ibi poſitum ſepelierunt.iiii.idus au/
guſti.Chriſtiani aūt ieiunantes triduo ſup corpus ui/
gilias celebrarūt:mugitus dantes & lachrymas effun/
dentes.paſſus eſt circa annum domini.cclx.

¶De ſcīs centū &.lxv.martyribus. Cap. XLIIII.

CEntum & ſexagintaquinq; martyres mi/
lites.Rome paſſi ſunt ſub aureliano īpera
tore.Quos oēs xp̄ianos repertos idē īpera
tor extra urbē uia ſalaria duci precepit &
ibidem omnes ſimul capite truncari.Quoꝝ ibidem
corpa a xp̄ianis recōdita ſunt.Qui paſſi ſunt.iiii.idus
auguſti:ut ex martylogio adonis habetur.

¶De trāſlatione ſancte corone domini. Ca. XLV.

TRanſlatio ſancte ſpinee corone domini fa
cta eſt tpe caroli magni īperatoris:ut helli
nādus teſtatur.Cū enim patriarcha hiero/
ſolymitanus a paganis de ſede ſua fuiſſet
expulſus ciuitaſq; uaſtata:ueniens ad conſtantinopo/
lim ad imperatorē conqueſtus eſt ſibi de ꝑſecutione
p gentiles in xp̄ianos illata.Qui ſuper hoc miſſis litte
ris carolū magnū in ſubſidium requiſiuit.Ipſe uero
congregato exercitu mare tranſiuit:& ciuitatē ſanctā
a paganis redemit:eiſq; expugnatis patriarchā in ſede
ſua repoſuit.¶Cūq; poſt uictoriam conſtantinopo/
lim rediſſet.Imperator conſtantinopolitanus obtulit
ſibi quicquid petiiſſet.Qui reliquias paſſionis domi/
nice pro premio petiit & accepit.Nam poſt triduanū
ieiunium omni populo indictū:cunctis ad eccleſiam
conuenientibus:aperta eſt theca in qua corona xp̄i ſpi
nea ſeruabat.Statimq; mira odoribus reſperſa fragrā
tia per totam ciuitatē trecenti egroti a diuerſis lango/
ribus ſunt ſanati.Educta autē corona lignum eius re/
uiſcere cepit & flores producere.Cūq; daniel eps nea/
politanus coronam ſecaret:ut pars eius carolo conce
deret magis adhuc floreſcere perſeuerabat.Et dū ca/
rolus de floribus collectis thirothecam unā ex ſuis ī/
pleſſet:& eam tenendā hebronio archiepō tribuiſſet:
ut aliam ſimiliter impleret:atq; uterq; ipſoꝝ ex deuo
tione nimia lachrymis ꝑfuſus eſſet: putauit carolus
chirothecam in manu archiepi poſuiſſe: ipſeq; puta/
uit eam accepiſſe:ſed ex inundantibus lachrymis acie
oculoꝝ obtuſa.neq; carolus chirothecā in manu ar/
chiepiſcopi poſuit:nec ipſe eam accepit.Sicq; chiro/
theca plena floribus in aere pependit:donec aliam rex
floribus impleuit:& conuerſus primū pendere cōſpe
xit.Ex quibus poſtmodū effuſi flores predicti: in
manna conuerſi ſunt quod uſq; hodie in monaſterio
ſancti dionyſii ſeruatur.¶Quidam uero exiſtens ce/
cus ſurdus & mutus:qui ipſas īfirmitates per annos.
xxxii.paſſus fuerat:in eductione corone uiſum rece/
pit:in ipſius ſectiōe auditum in florum emiſſione lo/
quelam.Obtinuitq; rex partem corone & clauum do
minicum:cuius tactus uirtute puer habens manum
aridam cum dextero latere ſanatus eſt.Obtinuit etiā
fruſtum magnum dominice crucis:ſudarium domi/
ni:camiſiam uirginis:& faſciam pueri ieſu:ac brachi/
um ſymeonis prophete.Rediensq; domum dum eſ/
ſet in caſtro ligmedo:ipſaꝝ reliquiaꝝ uirtute & con/
tactu mortuus unus reſurrexit.Deinde ueniēs aquiſ/
grani ſanati ſunt egri quaſi innumeri a diuerſis lan/
goribus.Sicque partem dominice corone cum aliis ſa
cris reliquiis premiſſis pariſius detulit:& ibidem ho/
norifice collocauit.iii.idus auguſti.

¶De ſcō tyburtio martyre. Cap. XLVI.

TYburtius martyr rome paſſus eſt ſub dio
cletiano & maximiano īperatoribus:agen
te ꝑfecto urbis fabiano.Cuius pater chro/
matius prefectus cum morbo grauiſſi/
mo laboraret:& audiſſet quoniam trāquillinus eius
attinens pater ſanctorum marci & marcelliani.graui
infirmitate detentus a ſancto ſebaſtiano conuerſus &
baptizatus ſanitatem percepiſſet:ut ſupra dictum eſt
in paſſione ſancti ſebaſtiani.xiii.cal.februarii:rogauit
tranquillinum:ut ad ſe adduceret illum:qui ſibi de/
derat ſanitatē.Cūq; ad eum ueniſſent ſebaſtianus & ꝑ
ſbyter policarpus:& ipſe pro ſui ſalute exoraret:dixit
ei ſebaſtianus ut prius omnia idola abnegaret:& con
fringendi ea ſibi poteſtatem concederet:& ſic ſanita/
tem acciperet.Quod cum ille licet multum renitens
tandem annuiſſet:policarpus & ſebaſtianus accincti
pluſq; ducenta idola cōfregerunt.Et cum ſic nec chro
matius liberatus eſſet dixerunt:quia ex quo ſalutem
non perceperat certum erat ꝙ aliqua idola reſerua/
uerat. Tunc indicauit habere thalamum in quo erat
omnis diſciplina ſtellaꝝ: pro quo pater ſuus ducēta

auri pōdera expēderat & per hoc futura oīa preuidē/
bat. Et cū ſuadentibus ſanctis ut ipm̄ opus deſtrui cō
ſentiret: & filius eius tyburtius iuuenis opus tam pre
clarum diſſolui cōtradiceret. tandem ad hoc deuenit
ut duo clibani accenderent: ut ſi deſtructo opere pa/
ter ſuus ſanitatem nō perciperet: ambo ſancti uiui cō
cremarent. Opere ergo deſtructo angelus p̄fecto ap/
paruit: & ipſum de lecto ſanum eleuauit: ſicq; chro/
matius cum filio ſuo tyburtio & omni familia ſua
numero. M. cccc. promiſcui ſexus fidem perceperūt:
omneſq; baptizati ſunt. ¶ Poſt hec dum feruente p/
ſecutione diocletiani & maximiani chromatius pre/
fectura depoſitus: cū multis chriſtianis in cāpaniam
exilio actus eſſet. Filius eius tyburtius amore marty/
rii flagrās in urbe reſedit cum ſancto papa caio cōti/
nue ieiuniis & orationibus uacans. Qui die quodam
trāſiens occurrit homini qui de alto lapſus adeo ca/
put & omnia mēbra quaſſauerat: ut iā de ſola ſepul/
tura eius ageretur. Et cōuocatis ſeorſum parentibus
indicauit eis uirtutem nominis chriſti. Atq; dū ſuper
corpus hominis lente dixiſſet orationē dominicā &
ſymbolum apoſtolorum: ſanum & cōſolidatū parenti/
bus reſtituit. Quos cōuerſos una cū iuuene ad papā
caium adduxit: qui eos oēs baptizauit. ¶ Interea ſeui
ente perſecutionoe torquatus quidem xp̄ianus q apo
ſtatauerat: ſcō caio pape ſe callide ſociauit: & ſimula/
ta xp̄ianitate arte egit ut ipſe una cum ſcō tyburtio
orantes ab infidelibus comprehenderentur: qui & fa
biano prefecto preſentati ſunt. Et dum confeſtim
torquatus xp̄m negaſſet: & hoc idem tyburtio ſua/
deret: ipſeq; magis xp̄m confiteretur. Iuſſit fabianus
carbones accendi: & ut tyburtius aut thura ſuper eos
diis imponeret: aut nudis pedibus deſuper ambu/
laret. Qui inuocato xp̄i nomine nuda planta ſuper
carbones incedens illeſus permanſit: quem fabianus
uia lauicana extra urbē eductum decollari precepit:
ubi & ſepultus eſt. iii. idus auguſti.

¶ De ſancto Chromatio & ſociis martyribus. Cap. XLVII.

CHromatius martyr cū ſociis ſuis marty/
riū paſſi ſunt apud campaniam tempori/
bus diocletiani & maximiani imp̄atorū:
q chromatius prius fuit urbis prefectus:
& pater ſancti tyburtii ſupradicti: qui graui langore
dudum preſſus a ſcīs ſebaſtiano martyre & policar/
po p̄ſbytero ſanatus: & ad xp̄m conuerſus atq; bapti
zatus eſt: ut ſupra ꝓxime actū eſt in paſſione tybur/
tii. Cū autem xp̄ianorum perſecutio ſub p̄fatis imp̄ato/
ribus ebulliret. Chromatius de cōſilio pape caii cum
multitudine xp̄ianorum & cū omni familia. M. cccc. nu
mero ꝓmiſcui ſexus: ut p̄ſecutiōnē declinarent in
campaniam perrexerunt: ibiq; degentes a diocletia/
no p̄ſcripti ſunt in exilium & multa inopia afflicti in
cōfeſſione xp̄i poſt longū tempus in pace quieuerunt
martyrio coronati. Quorū dies dormitionis ignoti
ſunt: unde & ſancti tyburtii paſſiōi ſubdunt: quorū
principalior chromatius pater ipſius tyburtii fuit.

¶ De ſcō chromatio ep̄o. Cap. XLVIII.

CHromatius epiſcopus aq̄leieū fuit & cla/
ruit tempore theodoſii imperatoris: &
damaſi pape ſub cuius metropoli floruit
heliodorus epiſcopus altineū: de quo
ſupra actum eſt in eius geſtis quinto idus iulii. Ipſe
enim heliodorus hunc ſanctum chromatium uiſita/
uit: & ab eodem ordinatus altinenſis epiſcopus diu
ſecum permanſit: ſacrarum litterarum ſtudiis inten
dentes. Hi duo epiſcopi beato hieronymo preſbyte/
ro familiari dilectione coniuncti: plures eidem epi/
ſtolas direxerunt: & ab eodem receperunt. Ad quo
rum inſtantiam libros plurimos ſacre pagine idem
Hieronymus in latinum tranſtulit: & martylogium
ſanctorum compilauit. Chromatius uero epiſcopus
poſt laudabilem uitam & multarum uirtutum ope/
ra quibus gregem dominicum uerbo & exemplo pa/
uit: plenus ſanctitate aquileie in pace quieuit: ibidem
tumulatus.

¶ De ſcā Suſanna uirgine & martyre. Cap. XLIX.

SVſanna uirgo rome paſſa eſt ſub diocle/
tiano imperatore: que fuit filia gabini pre
ſbyteri fratris caii pape: de quo ſupra di/
ctum eſt in paſſione gabini. xi. calen. mar/
tii. Hec patri ſuo unica & dilecta a cunabulis chriſtiā
na ſacris litteris erudita eſt. Quia uero erat de genere
diocletiani imperatoris: idem imperator miſſo ad pa
trem eius claudio ipſius cōſanguineo & ſuſanne au/
unculo puellam filio ſuo in coniugem requiſiuit. Pa
ter aūt gabinus inducias petiit: ut filie uoluntatē req/
reret: quam cū requiſiſſet: illa ſe chriſto deſpōſatam
reſpōdit: denegaus omnino cōiugium: potiſſime qa
chriſtianā non decebat cultori demonum copulari.
Poſt dies tres reuerſus claudius: ut eius reſpōſionē au
diret: a ſuſanna conuerſus eſt ad chriſtū. Reuerſuſq;
domum cum omnia prepedigne uxori ſue rettuliſ/
ſet: ipſa etiam ad chriſtum cōuertitur. Et ſic ipſe clau
dius cum coniuge & filio alexādro atq; filia cutia no/
cte a ſancto caio papa baptizātur: & ſacra euchariſtia
communicantur. Claudius igitur omnibus ſuis uen
ditis miniſtrare cepit egentibus chriſtiāis. ¶ Poſt di/
es autem. xlvi. ſuſanna iterum requiritur in cōiugiū
filii imperatoris per maximum comitem rei priuate
eo ꝙ ipſam uti ſponſam iuuenis nimium adamaret:
ueniēſque comes ad claudium: ut ſecum de matri/
monio tractaret: ab eodem ad fidem conuerſus eſt:
& poſt dies quinque a Caio papa baptizatus: qui &
ipſe cepit chriſtianis miniſtrare. Quod audiens Dio/
cletiāus ſerene auguſte uxori ſue ſuaſit: ut ſuſannam
accerſitam de coniugio filii hortaretur. Auguſta ue/
ro cum eſſet occulte chriſtiana: puellam ad ſe uoca/
uit: & una ſecum p̄ dies plures orationi uacauit. Hoc
autem imperator cōperiens claudiū cum uxore & fi/
liis: & maximo fratre ſuo iuſſit apud oſtiam in mare
iactari: de quibus ſupra in eorum paſſione dictum ē
. xii. calē. martii. Gabinum uero in carcere detineri fe/
cit. Suſannā uero remiſit ad ipſius domū: ut eam ibi/
dem filius ſuus uel uiolenter pollueret: nolēs palatiū
ſuum contaminari. Ingreſſus autem iuuenis ad eam
noctu uidenſq; angelum ſplendidum iuxta eam ti/
muit: & fugit: aſſumptoq; curtio iterum ad eam re/
diit: qui ambo angelica uiſione exterriti fugerunt.
Quod imperator audiens & maleficiis deputans: mi
ſit ſuſanne ſtatuūculam iouis: ut eā aut adoraret: aut
gladio periret. Quam inſufflans in puluerem rede/
git. Tunc imperator miſſo macedonio tribuno: iuſ/
ſit eam primo fuſtibus ceſam intra domum ipſius

decollari:cuius corpus a ſerena īperatrice in crypta ſe/
pultū ē:& ſanguis in linteo collectus.iiii.idus auguſti.

¶De ſancto taurino epo. L.

Taurinus eps fuit filius tarquinii nobiliſ/
ſimi romāi: & matris eutychie grece in ci
uitate aureliaū. Ad quem uenientes duo
magi: cambyſes & zari: qui fuerant ſa/
cerdotes diane cum.xx.diſcipulis ſuis ut eum occide/
rent:oppoſito ſibi ſigno crucis ſubſtiterūt: nec ultra
procedere ualuerūt. Quod uidētes magni ſeipos pre
dolore ceciderūt. Illi autem.xx.a ſcō ſunt conuerſi: &
baptizati. Hoc audiens licinius prefectus ipſum cōpre
hēdit:& ſacrificare nolentem uirgis cedi iuſſit. Stati
manus carnificū aruerunt:& leonilla uxor licinii con
uerſa eſt tanto miraculo cōſpecto. Inter hec nunciat
licinio filiū eius marinū cum paſchaſio armigero: q
uenatiōi inſiſtebant ex equis precipites interiſſe. Cūqꝫ
illos ſcūs taurinus ſuſcitaſſet: & illi que in eternis pe/
nis uiderant enarraſſent. Conuerſus eſt licinius cum
filio & armigero & aliis.M.cc.¶Poſt hec dum zabu/
lus princeps cū exercitu orientalium gallos inuade/
ret:reuelatur taurino animas ſuoꝝ ciuium ab hoſti/
bus ſaluandas:locum uero penitus deſoladū:ipm ue/
ro ad dominū die.viii.migraturū. Qui hec oīa popu/
lo nūciauit:& ipos in xpo cōfortauit. Igitur dūica die
ſubſequēte celebrata miſſa:& facto ſermone populo:
apparuit multitudo candidatorū circa altare eum ad
celos inuitantium:nubeſqꝫ odore fragrans eccleſiam
impleuit. Qua poſt horā recedente:inuētus eſt in ſe/
de ſua manibus expanſis & oculis in celum erectis ad
dominū conuolaſſe. Dubitātibus aūt ciuibus ne cor/
pus ſanctū ab hoſtibus raperetur ſepultū:apparuit ſe
nior quidā:eoſqꝫ ut ſe ſequerentur admonuit. Qui
corpus ide tollētes quaſi tertia miliarii parte extra ur
bē ſeniorē ſequunt. Qui ibidē ſubſtitit: & ipſum ibi
ſepeliri mādauit. Quibus adhuc heſitantibus corpus
ſe erexit & ut ibidē conderet uiua uoce commonuit.
Quod & factum eſt:poſt hec a ſeniore ut inde ueloci
ter fugerent admonent. Ipſo poſt nuſq̄ ulterius cōpa
rente. Illiſqꝫ abſcedētibus hoſtes ſubito in ciuitatem
irruerunt:& eam ut ſanctus predixerat euerterunt.
Quieuit autem in domino.iiii.idus auguſti.

¶De ſcīs ſeptē dormiētibus mrībus. Cap. LI.

Septem dormientes in ciuitate epheſi orti
ſunt. Quorū nomina ſunt hec: maximia/
nus:malchus:martinianus:dionyſius:ioā
nes;ſerapion:& conſtantinus:& apud ip/
ſam ciuitatem in monte celio dormientes requieſcūt
ſine ulla corporum aut ueſtium corruptione. Cum
enim decius imperator perſequens chriſtianos ueniſ
ſet epheſum:& cunctos ad idoloꝝ ſacrificia compel/
leret:prefati ſeptem chriſtiani in ipſa urbe nobiliſſi/
mi:in domo ſua ſecreto ſe cellantes:accuſati apud de/
cium ꝙ chriſtum colerent:ante ipſum ſtatuuntur:&
dato eis ſpatio reſipiſcēdi uſqꝫ ad reditū decii: qalio ꝑ
gebat dimittunt. At illi interim pr̄imoīa ſua paupi/
bus erogātes:inito cōſilio in mōte celio ſeceſſerūt: &
ibidē ſecretius eē decreuerīt. Quibus malchus cōtīue
miniſtrabat:& quotiēs urbē īrabat ut cibos emeret
ſe medici habitu ueſtiebat. Cū ergo decius epheſū re
diſſet:& eos ad ſacrificandū ꝑquiri iuſſiſſet. Malchus
miniſter eorum ad ſocios territus rediit:& eis furorē
ceſaris indicauit. Eis tamen panes allatos appoſuit:&
in domino cōfortauit. Qui nimio timore pauefacti
cū lachrymis ſero comederunt:& ſe mutuis exhorta
tionibus cōfortantes ſicut deus uoluit obdormierūt
Taliqꝫ ſomno diuina diſpenſatione ſoporati in eodē
loco iacuerūt uſqꝫ ad annū trigeſimum theodoſii iu/
nioris per annos uidelicet.C.lxxxxvi. Mane aūt facto
cū queſiti inueniri nō poſſent:& decius tales ſe uiros
perdidiſſe doleret:accuſati ſunt ꝙ omnia ſua paupe/
ribus diſpenſaſſent:& hucuſqꝫ in monte celio latuiſ/
ſent in xpianitatis ꝓpoſito permanentes. Iuſſit ergo
decius parētes ſuos adeſſe:& minis ac terroribus ab
eis extorſit:ꝙ in ipſo mōte laterent ſicut ei fuerat per
alios ſuggeſtum. Tunc cogitans quid de ipſis faceret:
nutu dei iuſſit os ſpelūce lapidibus obſtrui ut ibi de/
ficerent fame & inopia circūcluſi. Quod cum fieret
duo ex miniſtris chriſtiani:theodorus & rufinus eo/
rū martyrium deſcribētes in tabulis:& ſigillātes cau
te inter lapides poſuerunt. ¶Mortuo igit decio & to
ta illa generatione: poſt annos.cxcvi. anno uidelicet.
xxx.imperii theodoſii iunioris pullulauit heresis eo
rū qui negabant reſurrectionē mortuoꝝ:unde con/
triſtatus xpianiſſimus īperator:quia fidē tam impie
agitari uidebat:in cinere & cilicio cum lachrymis in
orone quotidie perſiſtebat. Quod uidens miſericors
deus confirmare ſpem de reſurrectiōe mortuoꝝ uo/
luit:& ita predictos martyres ſuſcitauit. Miſit ſi qui/
dē in cor cuiuſdam burgēſis epheſi:ut in illo loco edi
ficaret ſtabula paſtoribus ſuis. Cementariis ergo ſpe/
luncā aperientibus ſurrexerūt ſancti:& ſe inuicē ſalu
tantes putabāt ſe una tantū nocte dormiſſe & pridia/
nā triſtit iam recordantes:ſe mutuo ad martyriū ex/
horta bantur. Iuſſeruntqꝫ malcho ut ad urbē deſcen/
deret:& plures panes q̄ heri afferret:atqꝫ quid iuſſiſſet
decius nunciaret. Qui aſſumpto medici habitu iux/
ta morem.v.ſolidos accepit:& de ſpelunca exiuit: ui/
denſqꝫ lapides admiratus eſt:ſed aliud cogitans de la/
pidibus parum curauit:ueniens ergo timidus ad por
tā ciuitatis:ultra modum ſtupefactus eſt: uidens ſi/
gnum crucis ſuperpoſitum & mutatā in omnibus ci
uitatem. Et ad ſingulas accedens portas: ita per om/
nia reperit:ſignanſqꝫ ſe ad primam portā rediit:ſe exi
ſtimans ſomniare. Ingreſſus tādem cum tremore ni/
mio homines de xpo loquentes audiuit;& maiorem
ſtuporem incurrit:nec putabat illam eē epheſiorum
ciuitatem:& cum interrogans ipſam eſſe epheſum
intellexiſſet:uere ſe erraſſe putauit:& ad ſocios redire

cogitauit. Acceſſit tamen ad eos: qui panem uen/
debant: & cum argenteos ꝓtuliſſet: mirati uēditores
monetam incognitam: dicebant ad inuicem: ꝙ ille iu
uenis theſaurꝫ antiquum inueniſſet. ille uero eos ad
inuicē colloquētes uidens putabat: ꝙ ipſum ad impe
ratorem trahere uellēt: & territus rogabat: ut panes
& nūmos retinerēt: & ſe dimitterēt. Qui eū tenentes
interrogabāt: ubi theſauros imperatorū antiquorū
inueniſſet: q nō inueniebat quid eis diceret pre timo/
re. Miſſo igitur fune in collo eius ꝑ uicos ad medium
ciuitatis trahit: & exiit rumor: ꝙ iuuenis theſauros i/
ueniſſet. Cōgregatiſqꝫ omnibus ad eū: ipſe a nemine
cognoſci poterat: ſed nec ipſe circūſpiciens aliquē de
ſua cognatione uidebat: quos ueraciter uiuere puta/
bat: & nullum inueniens qſi inſanus ſtabat in medio
populi. Quod audientes marinus eṗs & antipater ꝓ/
cōſul: eū ad ſe duci iuſſerūt: & cum ad eccleſiā ducere
tur: ad deciū ſe trahi exiſtimabat. Eṗs igitur & ꝓcon
ſul mirantes eū interrogant: ubi theſauros antiquos
inueniſſet. Qui reſpōdit ſe nihil inueniſſe. ſed de ſac/
culo parentum ſuoꝝ nūmos illos habuiſſe. Et inter/
rogatus cuius ciuitatis eſſet: reſpōdit: ꝙ erat ipſius ci/
uitatis: ſi tamē illa eſſet ciuitas epheſina. Et īterroga/
tus de noīe parentum ſuoꝝ: ut pro ipſo teſtarent: cū
ipſos nominaſſet: & nullus eos cognoſceret: dicebant
eum fingere: ut aliquo modo euadere poſſet. Dicen/
teqꝫ ꝓconſule: ꝙ pecunia illa parentum ſuoꝝ eſſe nō
poterat: eo ꝙ ſuperſcriptio fere ducentorum annoꝝ
erat: quo tempore parentes ſui fuiſſe nō poterant: &
ꝙ tali modo ſapientes & ſenes epheſi uolebat delude
re. Iuſſitqꝫ eum tormentis tradi: donec ueritatem cō/
fiteretur. Tunc malchus ꝓcidens eos pro deo adiura/
uit: ut ei dicerent: ubi decius imperator eſſet. Epiſco/
pus uero reſpondit: ꝙ tunc non erat in terra: qui de/
cius nominaretur: ſed ante longum tempus fuerat i/
perator. Malchus uero ſtupefactus ſtabat. narrauitqꝫ
eis ꝙ furorem decii in mōte celio cum ſociis aufuge/
rat: & quomodo in ſero precedenti decius ipſam ciui
tatem intrauerat. ut chriſtianos perſequeretur: ſe ta/
mē ipſa eſſet ciuitas epheſioꝝ in cuius teſtimonium
rogabat: ut ſecum irent: & ſocios ſuos eis oſtenderet.
¶ Tunc eṗs cogitans: ꝙ hec eſſet diuina uiſio: cū pro/
cōſule & uniuerſo populo ducente eos malcho perre
xit ad montem celium: & ingrediente prius malcho
ad ſocios inuenit epiſcopus inter lapides litteras ſigil
latas duobus ſigillis argenteis ſanctorum paſſionem
continentes: quas coram omni populo legit: & mirā
tibus cunctis uiderunt ſanctos in ſpecu ſedentes: & fa
cies eorum quaſi roſas florentes: omneſqꝫ glorifica/
bant deum cernentes corpora ipſorum & ueſtes in/
corruptas ac ſi ſola una nocte dormiſſent. Statimque
hec omnia theodoſio imperatori per litteras ſignifi/
care curarunt. Qui ſurgēs de loco in quo orabat glo/
rificans deum cōcitus uenit epheſum: ueniens quoqꝫ
ad ſpeluncam: uidit ſanctorum facies ſicut ſol reful/
gentes: & ꝓcidens ante ipſos ac ſingulos eoꝝ ample/
xans fleuit cū gaudio dicens: ꝙ ſic eos uidebat: quaſi
ſi uideret chriſtum lazaꝝ de monumento uocātem.
Qui reſpondebant: ꝙ ad hoc deus ipſos ſuſcitauerat:
ut crederetur indubitanter reſurrectio mortuoꝝ. Si/
cut enim infans eſt in matris utero non ſentiens leſio
nem & uiuit: ſic fuerant uiuentes & dormiētes & ni/
hil ſentiētes: & his dictis inclinātes capita ſua iterū
obdormierunt: quos imperator deoſculās ſuper eos
fleuit. Et cum iuſſiſſet fieri loculos aureos: in quibus
mitterentur: in ipſa nocte apparuerūt imperatori di/
centes: ut ſicut hactenus in terra iacuerant: ſic eos di/
mitteret: donec eos dominus iteꝝ in ultima reſurre/
ctione ſuſcitaret. Iuſſit ergo impator locum illū inau
ratis lapidibus adornari: & oēs eṗos negantes reſurre
ctionem ab epiſcopatu deponi. Dormierūt ergo ſan/
cti martyres prima dormitione. vi. calendas auguſti.
Surrexerunt uero. iiii. idus ipſius mēſis: quo die feſtū
ipſoꝝ ſolēnius recolitur: anno domini. ccccxlviii.

¶ De ſancta Clara uirgine. Cap. LII.

Clara uirgo ordinis dominaꝝ pauperum
ſancti damiāi de ciuitate aſſiſii nobilibus
orta parentibus ab annis puerilibus chri/
ſti ſeruitio mancipata uirginitatem ſuam
domino dedicauit: que a beato franciſco ordinis mi/
norum fundatore edocta: monitis ipſius relicto ſecu
lo: die dominico palmarum adhuc iuuencula ad ec/
cleſiam in omni ueſtium ſuarum ornatu procedens:
a ſummo pontifice innocentio tertio palme ramum
accepit. die quoqꝫ ſequenti ad beatum franciſcum ac/
ceſſit: & apud ſanctam mariam de portiuncula ab ip/
ſo habitum monachalem cum humilitate petiit &
aſſumpſit. Deducta ergo ad eccleſiā ſancti pauli graui
perſecutione conſanguineorum ſibi excitata: ipſa in
ſancto propoſito perſeuerans bella omnia triumpha
uit: deinde a ſancto frāciſco apud eccleſiam ſancti da/
miani incluſa ſororum pauperum ordinem incoha/
uit: & . xlii. annis in ſanctitate & perfectione uite perſe
uerauit. Ieiuniis quoqꝫ & orōnibus ſemper intēta pa/
ternam oēm hereditatē monaſteriis eccleſiis & pau/
peribus diſpēſauit. Cuiuſqꝫ regulam prefatus papa i/
nocentius confirmauit. Miraculis etiam pluribus &
inſignibus claruit. ¶ Nam ſemel panem unicum in
domo repertum: cum fratribus elemoſynā petētibus
dimidiauit: reliquāqꝫ medietatem inter. xl. ſorores di
uidi fecit: oībuſqꝫ ſaturatis plenius abūdauit. ¶ Alias
etiam uas olei uacuum eius oratione repletum inuē/
tum eſt. ¶ Cum tempore federici imperatoris italiā
deuaſtantis: ſaraceni ab eo conducti uallem ſpoleta/
nam depopulati eſſent: hi quoqꝫ aſſiſiū inuaſiſſent: cū
ipſa langueret: ſe in ianua clauſtri hoſtibus irruenti/
bus opponi fecit: chriſtoqꝫ puerulo ſibi apparente: &
liberationē loci ac ciuitatis ꝓmittente: orans īfideles
illos diuinitus nō ſolum a monaſterio effugauit: ſed
etiam ciuitatem ab eoꝝ euerſione ſaracenis mox per
aliam portam quaſi in fugam exeuntibus liberauit.
¶ Alias etiam uitalē quendam de aduerſa ciuitatem
eandem obſidentē ſua oratione adeo perturbauit: ut
diſſoluto exercitu: mane ſequenti recederet qui poſt
dies modicos iugulatus eſt. ¶ Sancta autem uirgo
in principio ſue conuerſionis agnetem germanā po/
ſtulauit a deo ſibi in eodem propoſito ſociandam:
quod & obtinuit. Nam & ipſa poſt dies. xvi. relin/
quens mūdum religionis habitum ſuſcepit: & in eo/
dem monaſterio una ſecum uirgo permanſit: toti/
demque diebus poſt eius tranſitum claram ad cele/
ſtia ſecuta eſt. ¶ Cum aliquando in natale domini in
firma lecto decumberet: matutinali officio in ſpiritu
rapta preſens fuit: chriſtumqꝫ puerum aſpexit om/

niaq; diuina corporaliter audiuit:& que geſta fuerāt
rettulit:cum tamen tanto longe poſita eſſet ꝙ uoces
cantantium humanitus audire non potuiſſet. A ſero
quoq; cene dominice uſq; in ſabbato ſancto de mane
in extaſi aſſumpta paſſionem dominicam in ſpiritu
contemplata:& ad ſe rediēs unius fere hore ſpatio pu
tauerat ſe dormiſſe:Sicq; ſignis & uirtutibus clarens
per annos.xxviii.longo caſtigata langore aſſiſtente ſi
bi domino gregorio papa.ix.ſibi deuotiſſimo cū car/
dinalium cetu uirtutibus predita feliciter migrauit
ad chriſtum pridie idus auguſti.Ab eodem pontifice
in eccleſia ſancti gregorii tumulata:ubi & q̄eſcit mi/
raculis clarens.

¶De ſancto Euplo martyre. Cap. LIII.

Euplus martyr in ciuitate cataniēſium tē/
poribus diocletiani & maximiani impe/
ratorum paſſus eſt ſub caluiſiano cōſula/
ri.Dū enim idem caluiſianus in tēplo ido
lorum ſacrificaret:& euplus ſe chriſtianū publice ꝓ/
clamaret tentus eſt:& queſitus quem deum coleret.
Qui cum quattuor euangeliorum codicem quem ſe
cum habet aperuiſſet:& coram eo legiſſet chriſtum
confitendo ab eodem iudice diutius tortus:deīde cō/
tra eum dictata ſentētia decollatus eſt pridie idus au/
guſti.Sepultuſq; eſt in ipſa ciuitate.

¶De ſcā Hilaria & ſociabus mr̄ibus. Cap. LIIII.

Hillaria martyr mr̄ ſancte aphre fuit. De q̄
ſupra dictum eſt nonis auguſti.Que cum
ancillis filie ſue:digna:eumenia:& eutro/
pia apud cretam in ciuitate auguſta paſſa
eſt.He cum corpus predicte aphre martyris ſepeliſ/
ſent:die ſequenti ad tumulū eius orātes reperte ſunt
& comprehenſe:atq; iudici preſentate. Que dū chri/
ſtum confiterentur in monumento de lignis facto ī/
cluſe ſunt:& catenis uincte:ipſoq; tumulo feno & ſpi
nis repleto:igne ſuppoſito:martyrium compleuerūt
pridie idus auguſti.Quarum corpora iuxta aphram
martyrem condita ſunt.

¶De ſcīs Quiriaco & ſociis mr̄ibus. Cap. LV.

Quiriacus:largus: creſcētianus : meminia:
iuliana:leonides:eutythianus : diomeda:
chariton:philadelphus : agapes & petrus
cū aliis.xiii.apud eandem ciuitatē augu/
ſtam in creta paſſi ſunt.Qui omnes ꝓ confeſſione no
minis xp̄i decollati martyriū conſumauerunt pridie
idus auguſti.Hec ado ex martylogio hieronymi.

¶De ſcīs Hippolyto & ſociis mr̄ibus. Ca. LVI.

Hippolytus & omnis eius familia utriuſq;
ſexus numero.xix.rome paſſi ſunt ſub de
cio ceſare & ualeriano prefecto. Cū enim
hippolytus beatum laurentium in cuſto/
dia haberet ſibi a prefecto ualeriano cōmendatum:&
uidiſſet eum manus ſuper oculos cecoꝝ imponentē:
& eos illuminantem conuerſus eſt & cum omni do/
mo ſua baptizatus:ut dictum eſt ſupra in paſſiōe lau
rentii.iiii.idus auguſti.Poſtq̄ autem corpus beati lau
rentii cū iuſtino preſbytero ſepeliſſet:uenit domū:&
dans pacē omnibus ſeruis & ancillis ſuis:oēs ſacramē
to altaris quod iuſtinus preſbyter obtulerat cōmuni
cauit:& poſita menſa prius q̄ cibū ſumeret:uenientes
milites eum rapuerūt:& ad decium adduxerūt.Quē
decius interrogauit:an magus effectus eſſet:eo ꝙ cor
pus laurentii abſtuliſſet:illeque reſpondit:ſe nō eſſe
magū ſed chriſtianum.Tunc decius fecit eū expoliari
habitu chriſtiano:& os eius lapidibus tūdi : agens ut
ſacrificaret:ne per tormēta ſicut laurētius periret.Cū
aūt diceret ſe uelle exemplū beati martyris laurentii
imitari:iuſſit eum decius fuſtibus cedi:& cardis fer/
reis laniari :& cum tormenta huiuſmodi derideret:
fecit ipſum ueſtiri ueſte militari: qua ante utebatur:
hortans ut amicitiam & militiam priſtinam obtine/
ret:cui hippolytus ſe Chriſto militare dicebat:quem
tradidit Decius Valeriano prefecto:ut omnes eius fa
cultates acciperet:& tormentis afficeret. ¶Valeria/
nus autem inuenta omni eius familia chriſtiana om
nes ſibi exhiberi precepit : & cum ad ſacrificia coge/
rentur:concordia nutrix hippolyti pro omnibus re/
ſpondit:ꝙ optabant cum domino ſuo magis pudice
mori q̄ impudice uiuere . Valerianus autem dicens:
ꝙ genus ſeruorum niſi per ſupplicia non emenda/
tur : iuſſit eam preſente ſancto Hippolyto tam plū/
batis cedi : quouſque ſpiritum emitteret:deinde ex/
tra portam tyburtinam ſanctum Hippolytum cum
omni eius familia duci fecit : quos cum ipſe ad mar/
tyrium hortaretur : iuſſit Valerianus eos omnes
in conſpectu ſancti Hippolyti decollari: ipſum ue/
ro pedibus ad colla īdomitorum equorum ligari fe/
cit : qui ſic per cardos & tribulos tractus emiſit ſpi/
ritum . Quorum corpora iuſtinus preſbyter rapu/
it : & iuxta corpus beati Laurentii in agro uerano
ſepeliuit . Corpus uero concordie inuenire non po/
terat:quia fuerat in cloacam proiectum . Miles au/
tem quidam nomine porphyrius credens concordi/
am aurum & margaritas in ueſtibus habere : quen/
dam cloacarium nomine ireneum : qui erat occul/
te chriſtianus aduocauit:& ei ſecretius ubi corpus eſ/
ſet intimauit : promiſſione ſibi facta : ꝙ aurum uel
gemmas repertas eidem concederet : ipſe uero cor/
pus haberet. Cumque ei locum indicaſſet:& extra/
cto corpore nihil inueniſſet:porphyrius fugit:& ire/
neus uocato alio chriſtiano nomine abundio corpus
ad iuſtinum preſbyterum detulit:qui illud iuxta cor
pora Hippolyti & aliorum ſepeliuit. Paſſi ſunt autē
idibus auguſti.

¶De ſancto Hippolyto epō. Cap. LVII.

Hippolytus eps̄ aphricanus claruit tempo/
re alexandri imperatoris:qui uite ſancti/
tate plenus & doctrine ſuauitate melli/
fluus plurima in dei eccleſia opuſcula cō/

didit:uidelicet librũ de paſcha compoſuit.Itẽ in exameron.Item contra martionem.Item in cantica canticorum.Item in geneſim.In zachariam prophetam In librũ pſalmorum.In iſaia.In daniele.In apocalypſi.In ꝓuerbiis.In eccleſiaſtice cõmentarios edidit.Librũ compoſuit de ſaule & phythoniſſa.De antichriſto.De reſurrectione.De laude domini ſaluatoris:& proſhomelion:& plenus uirtutibus in pace quieuit: ut dicit gẽnadius libro de illuſtribus.

❡ De ſcõ Caſſiano epõ & marꝛe. Cap. LVIII.

Caſſianus epiſcopus paſſus eſt apud ciuitatẽ forum ſylle ſiue cornelii a ſylla cornelio duce romanoꝝ dictam que nunc imola nuncupat͛.Hic genere nobilis pontifex fuit ciuitatis brixinẽ:que ciuitas ẽ in affinibus allemanie poſita:q peregrinationis grã uenit ad imoleñ ciuitatẽ:ubi dũ ſcholas pueroꝝ regeret:& chriſtũ dominũ predicaret tp̃e perſecutionis a paganis tẽtus queſitũ eſt qd artis:aut quid haberet officii.Reſponſumq; eſt:q pueros lr̃is erudieret:Statiq; a pſecutore quẽ ſpreuerat:per ſnĩam addictũ eſt:ut ipſius diſcipuli in magr̃i ſanguinẽ quõ uellent:cũ corporis laceratione ſeuirent.Statuitur ergo in mediũ ſpoliatus: & poſt terga ligatus manibus.Armati itaq; ſtilis pueri circũſtãtes ac tabulis illudebãt mgr̃o:& in capite ipſius fractis tabellis acutiſſimis ſtilis mẽbra eius non ceſſabant effodere.Multis itaq; uulneribus dei martyr perfoſſus:uix retrahens ſuſpiria:humili eos hortabatur uoce:ut eſſent uiribus fortiores: & eos nos uirtute tranſcenderent.Sicq; per uenas totius corporis ſanguis effuſus piam animam conditori ſuo cum gloria reddidit & corona & ſepultus iacet in ipſa ciuitate:qui paſſus eſt idibus auguſti.

❡ De ſancto Caſſiano preſbytero & confeſſore. Cap. LIX.

Caſſianus preſbyter de quo frater uincentius & gẽnadius:claruit tẽpore honorii imperatoris:uir illuſtris & facũdus. Alio nomine dictus ioãnes eremita. Qui de eccleſia conſtantinopolitana per hereticos eiectus in maſſilia gallie preſbyter ordinatus:duo condidit monaſteria uiroꝝ & mulierum que hodie extant. ❡ Scripſit multa opuſcula ad fidei nr̃e exhortationẽ. Scripſit.n.uitas patrũ in egypto degentiũ & regulas: que multaꝝ animarum edificationẽ cõtinent:& luculento ſermone niteſcũt.Scripſit & res oĩum monachoꝝ neceſſarias.i.debitũ & de canonica orõne atq; pſalmodia:que in egypti monaſteriis die noctuq; tenetur libros quattuor:Inſtitutionum librum.i. De origine & qualitate ac remediis.viii. pricipalium uitiorum libros octo ſingula ſingulis explicans.Digeſſit & collationes cum patribus egyptiis habitas: uidelicet de deſtinatione monachi ac fide.De diſtrictione.De tribus ad ſeruiendum deo uocationibus.De pugna carnis aduerſus ſpiritum:& ſpititus aduerſus carnẽ. De natura omnium uitiorum.De nece ſanctorũ.De nobilitate anime.De principibus.De qualitate orationis.De perfectis.De caſtitate. De protectione dei. De ſcientia ſpirituali.De diuinis chariſmatibus. De amicitia.De diffiniendo uel non diffiniendo. De tribus antiquis generibus monachorum: & quarto nuper experto. De fide cenobite & eremite. De ſatiſfactione penitentie.De remiſſione quĩquageſime.De nocturnis illuſionibus.De eo quod dicit apoſtolus.Non enĩ quod uolo facio bonum:ſed quod nolo malum hoc ago.De mortificatione:ad extremum rogatus a leone archidiacono poſtmodum romano epiſcopo: aduerſus neſtorium de incarnatione domini.vii. condidit libros:in qbus apud maſſiliã ſcribendi:& uite terminũ dedit.Imperantibus theodoſio & ualẽtiniano.

❡ De ſancta Radegunde regina. Cap. LX.

Radegundis regina nitigorũ nobiliſſima clotharii regis francoꝝ uxor:claruit anno.xxx.iuſtini imperatoris:ut ait ſigibertus.Hec natione barbara patre rege berẽgario noĩe progenita:dum regio ſua a frãcis eſſet depopulata:de patria ſua in galliã in predã abducta: ueniens in ſortem clotharii ob nimiã ſpecioſitatem ab eo in coniugem ducta eſt. Que tamen deo potius q̃ regi ſeruiebat ieiuniis: uidelicet elemoſynis & orationibus uacans carnem cicilio domans: deſuper regalibus induebatur. Adhuc in palatio regis conſiſtens: dum in pruina uilla per pomerium ambularet:& audiſſet uoces compeditorum eius miſericordiam implorantium:pro ipſis in orationem ſe dedit: & cõtritis cõpedibus illico omnes abſoluit. Dum autem frater regis in bello occiſus eſſet: ille ex hoc motus uxori dudũ poſtulatã & optatã petitionẽ cõceſſit: q.ſ.deo libere ſeruire poſſet. Que ueniẽs ad ſanctum medardũ nouioneñ ep̃m:ab eo cõſecratur in Xp̃i ſpõſam:& pictauis monaſterio cõſtructo: ordinante rege clothario ibidẽ ſe ĩcluſit: omnibus ſuis paupibus traditis:multiſq; in ibi ſororibus cõgregatis: earum abbatiſſa facta cum eiſdem ancills xp̃i in ſanctitate uite pollens ſolis diuinis inſiſtebat: pauperes quotidie recreans:& carnem penitentia dira caſtigans. Multis quoq; miraculis claruit. ❡ Nam mulierem a diabolo obſeſſam ſolo imperio in xp̃i nomine liberauit: qui cũ fluxu uentris ea in eccleſie pauimẽto diſtẽta egreſſus eſt. ❡ Arborem lauri de aliquo loco euulſam & in horto ſuo pro ſolatio tranſplantatam:dum aruiſſet:omnino ad uitam & uiriditatem reuocauit. ❡ Infantulam unam ex monachabus nuper defunctam in cellula ſua recluſam dudum ſuper corpus orãs cũ lachrymis a mortuis ſuſcitauit. ❡ Cũ imperator iuſtinus eidem per nuncios ſuos partem ligni crucis dominice auro contectam deſtinaſſet: illiq; redeũtes in mari naufragium paterentur:ſanctã inuocantes reginam:columbã tertio circa nauem uolantem cõſpiciunt.Cui dũ unus ex cauda tres pennas auelleret:& in mare miſiſſet:tranquillitas mox ſubſecuta eſt. ❡ Tribunus quidam nomine domebenus gutturis prefocationem patiens:die quo ſancta migrauit a carne:uidet in extaſi reginam radegundem ad ſe uenientem & eadem hora ſe de corpore exiſſe nunciantem: eũq; admonentem:ut eccleſiam ſancti martini in loco ſibi oſtenſo edificet:& detentos relaxet: & ſic ſanitatem recipiet.Qui poſtquã hec promiſit ad ſe rediit: ſeque ſanatum reperiens:diem horamq; notauit: & inuenit ſanctam a ſeculo tunc migraſſe:unde mox dimiſſis.lxxiii.detentis in uinculis eccleſiam ſancti martini in loco ubi nunc eſt de proprio edificauit.Quieuit in pace ſancta radegundis idibus auguſti in ſuo cenobio pictauis tumulata.

¶ De ſancto Helia propheta. Cap. LXI.

Elias propheta de galaad originem trahens:cuius tamen nomẽ patris in ſcriptura non habet̃:non ſolũ eccleſiaſtici.xlviii.cap.Inter patres antiq tpis glorioſus commendat̃:ſed etiã ab ipſo ſaluatore in aliq̃ euãgelii parte magnificat̃.Qui tpe achab regis iſrael & iorã filii eius in iſrael claruit:non ſolũ inſignis ꝓphetie gratia: ſed etiã excellenti miraculoꝝ gloria: que a.xvii.ca.iii. libri regũ uſqꝫ ad ſecũdũ quarti cõmemorant̃. ¶ Cũ enim achab rex iſrael ad inſtantiã impie cõiugis iezabelis oẽm iſrael adeo preuaricare & baal adorare feciſſet:ad preces helie prophete in ultionẽ tanti ſceleris: dominus clauſit celũ:nec dedit pluuiã ſuper terrã annis tribus & mẽſibus ſex:ꝓpter quod fames & ſterilitas magna fuit ꝑ uniuerſum regnũ iſrael. Helias aũt ex ꝑcepto domini latuit in torrẽte charit iuxta iordanem:ubi corui deferebant ei panes & carnes mane & ueſpere & bibebat de torrente donec ſiccaret̃. Poſtea uero ueniẽs in ſareptã ſidonioꝝ que eſt inter tyrum & ſidonem urbs modica:uidit mulierem uiduã colligentem ligna.Ad quam cum petiiſſet modicũ aque ad bibendum:& illa pergeret ut afferret:petiit & bucellam panis ad edendum.Cumqꝫ illa diceret ſe non habere niſi modicum farine in hydria quantũ eſt pugillus & parum olei in lecytho. Iuſſit helias ſibi fieri ſubcineritium panem de ipſa farina: promittens per nomen domini:quia nec farina nec oleum deficerent uſqꝫ ad tempus fertilitatis.Et ſicut ipſe predixerat ſic factum eſt.¶ Deinde cũ filius uidue ipſius apud quã helias commanebat defunctus eſſet. Helias puerum mortuum ſuper lectulum ſuum poſuit; & oratione facta eum a mortuis ſuſcitauit.Hunc tradunt hebrei fuiſſe ionam prophetam:ſicut dictum eſt ſupra in geſtis ione prophete.vi.calen.februarii.Tunc iezabel regina omnes prophetas domini quos inuenire potuit occidi mandauit. Abdias uero procurator domus achab abſcondit in ſpelunca.ioo.uiros prophetas: & pauit eos pane & aqua:propter quod poſtmodũ ſpiritu prophetico dotatus eſt.De quo ſupra actum eſt in geſtis eius.ix.calen.ianuarii. ¶ Poſt tres annos & dimidiũ ſterilitatis & famis helias ꝓpheta;qui uſqꝫ tũc latuerat:achab regi iſrael ſe oſtendit:dũ ipſe rex propter ſterilitatẽ quereret pabula equis ſuis;& non iueniret;increpauitqꝫ eũ ꝓpheta;ꝙ dominum reliquiſſet;& deos gentiũ ſequeretur;& coleret:Deinde hortatu eius ad imperium regis cõgregatis multitudine populi & octingentis & qnquaginta ꝓphetis baal in mõte carmeli;Helias ad populũ ait;ne in duas partes claudicaret̃ ſed aut dominũ deum patrum ſuoꝝ:aut baal ſequerent̃:deditqꝫ eis optionẽ talẽ:ut duo boues educerentur:quoꝝ unus daret̃ ꝓphetis baal: & alius ſibi ſoli:& una queqꝫ pars bouem ſuũ in fruſta conciſum ſuper ligna poneret̃:igne non ſuppoſito:& inuocaret deũ ſuum:& qui exaudiret igne dato de ſublimi:ipſe eſſet uerus deus. Placuitqꝫ ꝓpoſitio populo. Cũqꝫ ſacerdotes baal feciſſent:quod dixerat helias inuocantes baal a mane uſqꝫ ad meridiem tranſiliebãt altare:quod fecerãt:& incidebant ſe iuxta ritum ipſorum lanceolis:ut ſanguine perfunderent̃. Demones enim plurimum delectantur perfuſiõe ſanguinis humani.Tunc helias ꝑſente populo altare ipſorum deſtruxit:& nouo in honorẽ domini conſtructo ligna & fruſta bouis ſuperpoſuit:& aquã abundanter deſuper iactare fecit:donec aqueductus impleret̃: ne putarent arte magica ipſum de uiſceribus terre ignem ſuſcitaſſe.Factaqꝫ oratione ignis de celo deſcendit: qui holocauſtum ligna & lapides ac puluerem:etiã ipam aquã cõſumpſit.Quo uiſo miraculo populus cõuerſus eſt:& iuſſu helie oẽs prophetas baal occidit iuxta torrentẽ ciſon.¶ Deide dixit achab:ut comederet:& feſtinãter deſcenderet:ne ipm pluuia ſuperuẽtura occuparet.quo comedẽte helias inclinato capite orauit: & miſſo puero ſepties ad uidendũ contra mare: ſeptima uice uidit nubeculã aſcendentẽ:que uſqꝫ tunc nõ apparuerat.Feſtinãteqꝫ achab domũ:facta eſt pluuia grãdis:& oẽm terram irrigauit. Iezabel autẽ audito qd helias fecerat de ꝓphetis baal querebat:ut occideret eũ:q timẽs fugit ĩ berſabe iuda:& dimiſit ibi puerũ ſuum:& perrexit in deſertũ uia unius diei: ſedẽſqꝫ ſubter iunipeꝝ:petiuit anime ſue: ut moreret̃: poſtmodũ uero dormitauit:& excitatus ab angelo & cõfortatus;atqꝫ pane celico ei delato refectus ambulauit in fortitudine cibi illius.xl.diebus:uſqꝫ ad montẽ dei oreb:ubi preceptum accepit a deo de ungendo azael regem ſuper ſyriam in damaſcum:& iehu filium nãſi regem ſuper iſrael:& heliſeũ filium ſaphat de abela in ꝓphetam pro ſe:ut iſti tres interficerent idolatras iſrael.Que omnia helias adimpleuit iuxta mandatum domini.¶ Mortuo uero achab rege iſrael:regnauit pro eo filius eius ochozias qui ambulauit in uiis malis patris ſui & matris ſue impie iezabelis:propter quod deus puniuit eũ:ut cadens de cãcello cenaculi ſui ad mortem egrotaret & ſamaria ciuitate.Miſitqꝫ nuncios ad conſulendũ beelzabuth deum acharob:an liberari poſſit de infirmitate ſua:quibus ex ꝑcepto dei occurrẽs helias:eos redarguit:dicẽs ꝙ ochozias de ipſa egritudine moreret̃.Cumqꝫ rediſſent nũcii ad regem:& ei uerba narraſſent:queſito ab eis de habitu uiri:ĩtellexit ipſum eſſe heliã:miſitqꝫ ad eum principem quinquagenariũ & quinqginta:qui erant ſub eo:ut uocarent heliam uel inuitum traherent.Et ad mandatum helie deſcendit ignis de celo: & deuorauit eos.Rex quoqꝫ miſit alium quinquagenariũ & ſuos quinquaginta:qui ſimilia paſſi ſunt. Deſtinatus uero tertius:q abdias fuiſſe dicit̃:curuauit genua cõtra heliã:& eius miſericordiã implorauit.Et ꝓpheta domini cũ eo iubẽte angelo de mõte deſcendit: & ingreſſus ad ochoziã ipm de idolatria redarguit: mortemqꝫ ei imminere ꝓphetauit:qui & mortuus eſt iuxta uerbum helie. Pro quo ioram frater eius regna/

uit:eo ꝙ ochozias filiũ nõ haberet.¶ Anno uero pri/
mo ioram regis iſrael:cum helie reuelatũ eſſet: ꝙ de/
us ipſum tollere uellet:iuerunt helias & heliſeus de
galgalis in bethel:& deĩde in hiericho:ac demum de/
uenerunt ad iordanem ſequentibus eos quinq̃ginta
ex filiis prophetarum:qui diuino ſpiritu raptum he/
lie prenouerant.Tunc helias ſtans ſuper ripam iordã
danis:tulit pallium ſuum:& percuſſit aquas: que di/
uiſe ſunt in duas partes:& tranſierunt ambo per ſic/
cum:helias uidelicet & heliſeus.Dixitq; helias ad he/
liſeum:ut peteret quod uellet ab eo: antequã ab ipſo
tolleretur.Qui petiit:ut duplex ſpiritus eius in eo re/
quieſceret ſcilicet ad prophetandum & miracula fa/
ciendum.Cũq; pergentes ad inuicem loquerentur.
helias curru igneo & equis igneis raptus eſt ab heli/
ſeo & per turbinem in celum:hoc eſt in ſuperiora ae/
ris aſcendit:tranſlatuſq; eſt in paradiſum terreſtrem
ut creditur:ubi cum enoch corporaliter uiuit reditu
ri in fine ſeculi:& contra antichriſtum conflictum ha/
bituri:quos ipſe demum occidet:ſed eos dominus ſu
ſcitabit:ut habetur apocal.xi. Leuauit autem heliſe/
us pallium helie:quod ceciderat ei:& percuſſis aquis
iordanis ſecunda uice diuiſe ſunt: & tranſiuit heliſe/
us per ſiccum ad aliam ripam ubi erant filii prophe/
tarum:qui uiſo miraculo diuiſionis aquarum intel/
lexerunt ſpiritum helie in heliſeo quieuiſſe. Celebra/
tur autem dies raptus helie prophete ab hebreis deci
monono calendas ſeptembris: quo die tradunt eum
in paradiſum fuiſſe tranſlatum. Hec ex libris tertio
& quarto regum;capitulis quibus ſupra:ex dictis io/
ſephi:& hieronymi:& ex hiſtoria ſcholaſtica: atque
ex chronica guilelmi.

¶ De ſcõ Euſebio preſbytero. Cap. LXII.

EVſebius preſbyter rome claruit tempore
conſtantii auguſti: & liberii pape hereti/
corum:qui uir catholicus & doctrina ꝓ/
clarus: dum fidem catholicam conſtan/
ter defenſaret:& conſtantium auguſtũ atq; liberium
urbis rome epiſcopum hereticos predicaret:eo ꝙ ar/
riane fidei conſenſiſſent.Ab eodem cõſtantio rogatu
liberii detentus eſt: & in quodam cubiculo domus
ſue incluſus habẽte in latitudine pedes.iiii.& ibi mul
tis mẽſibus in oratione perſeuerauit.Incluſus tamen
adhuc poſt mẽſes.vii.dormitionem accepit.xix.calẽ.
ſeptẽbris.Cuius corpus gregorius & oroſius preſby/
teri ſepelierunt uia apia in cemiterio calixti:iuxta cor
pus beati ſixti pape & martyris in crypta. Quod au/
diens conſtantius auguſtus gregorium preſbyterum
cepit:& uiuum in eadem crypta ſepeliuit:ubi poſt di/
es tres in pace quieuit.

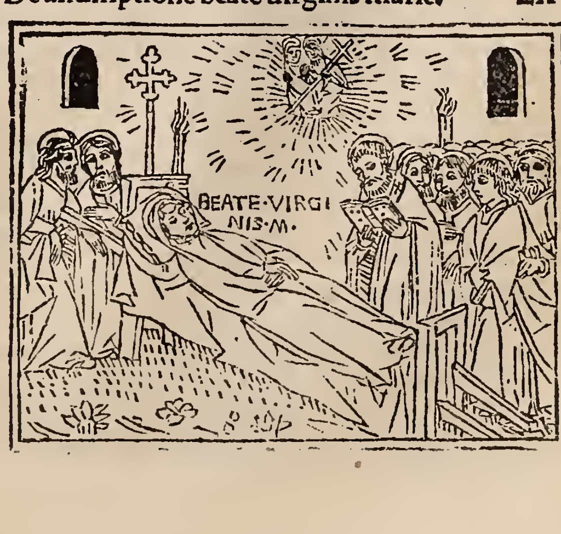
¶ De ſcõ Euſebio ep̃o emeſſeno. Cap. LXIII.

EVſebius ep̃s emeſſenus tẽpore cõſtantii i/
peratoris claruit:q uir elegantis rhetori/
ciq; ĩgenii innumerabiles cõpoſuit libros
magis ſecutus hiſtoriã:& q ad plauſum ꝑ
tinent ab his q declamare uolunt maxime leguntur.
Quoꝝ precipui ſunt aduerſus iudeos & gentiles atq;
nouatianos. Ad galatas quoq; ſcripſit libros.x. Et in
euangeliis homelias plurimas breues.Quieuit aũt in
xp̃o apud antiochiam.Ibidem ſepultus in pace. Hec
hieronymus libro de uiris illuſtribus.

¶ De ſancto Euſebio abbate. Cap. LXIIII.

EVſebius abbas diſcipulus beati hierony/
mi fuit.Hic natione cremoneſis nobili ꝓ
ſapia ortus:cũ ad terram ſanctã uiſitandã
perrexiſſet beatum hieronymũ ibidẽ rep
perit qui apud bethleem paruũ monachoꝝ conſtru/
xerat de nouo cenobiũ.Cuius ſapiẽtia & moribus ac
cenſus relicto ſeculo ei adheſit:& mõachus factus in
ſancte cõuerſatiõis ordine uitã laudabilẽ duxit. Que
& hieronymus decedẽs eidẽ cõgregatiõi in abbatẽ ꝑ/
fecit:& eidẽ bibliothecã ſuam cõmẽdauit.¶ Cũ poſt
obitũ beati hierõymi grecoꝝ quedã hereſis pullulaſ/
ſet:aſſerens ꝙ aĩe beatoꝝ uſq; ad corpoꝝ reſumptio
nẽ eternã:non ꝑcipiunt gloriã:nec aĩe damnatoꝝ ſen
tiunt gehẽne penã:multiſq; fidelibus tali errore ĩuo/
lutis cũ talis opinio in ꝑtibus hieroſolymitanis reſo/
naſſet:ꝑ cyrillum ep̃m hieroſolymitanũ indictũ eſt
triduanũ ieiuniũ cũ aſſidua oratione cũctis fidelibus:
ut deus ſue fidei catholice ſubueniret.Expletis aũt tri
bus diebus nocte ꝓcedente apparuit beatus hierony/
mus.Euſebio in oratione cũ lachrymis cõſtituto di/
cens:ꝙ deus fideles ſuos reſpexerat: & ꝙ interuentu
ipſius eccleſie ſue ſubuenire decreuerat. Mãdauit er/
go ut trium iuuenum in ipſa nocte in bethleẽ defun/
ctoꝝ corpora ante foſſam in que corpus ipſius docto
ris qeſcebat deferri faceret: que ſacco cilicino quo ui/
uus induebatur tangeret:qui cõtinuo reſurgerent:&
predictam hereſim uti teſtes ueridici cõfutarẽt.Qui
iteꝝ poſt dies.xx.in xp̃o quieſcerent:cũ quibus & ip/
ſe euſebius migrare deberet.Mane autẽ facto: cyrillo
ep̃o uiſio per euſebium narrat̃:omniſq; clerus & po/
pulus in eccleſia bethleem cõgregatur:trium iuuenũ
ipſa nocte defunctorum cadauera ad tumbam hiero
nymi deferuntur:& per euſebium ipſius ſacco cilici/
no tanguntur.Mox quoq; iuuenes quaſi de ſomno
euigilantes ſurrexerunt:& que uiderant in alio ſecu/
lo in gloria & in gehẽna cunctis populis narrauerũt:
& ſic grecoꝝ hereſim cõfuderunt:per triduũ uero an
te dies illos.xx.quibus hieronymus predixerat: euſe/
bius egrotare cepit & per dies.iii.febre correptus ec/
cleſiaſticis ſacramentis cõmunitus apparente ſibi bea
to hieronymo & ipſum ad celeſtia uocate in domino
feliciter pauſauit.Eademq; hora prefati tres iuuenes
iteꝝ a corpore migrauerũt.Corpus aũt euſebii iuxta
corpus hieronymi ſepultum fuit. In cuius ſepultura
monachus qui lumen oculorum dudum amiſerat
cadauer deoſculatus uiſum recepit.

¶ De aſſumptione beate uirginis marie. LXV.

ASſumptio glorioſe uirginis marie in anima facta eſt.xviii.calen.ſeptembris ut ſancta tradit eccleſia.In anima dixi quia ipſa & in corpore aſſumpta eſt:ut infra pluribus rationibus comprobatur.Aſſumptio autem ipſius facta in corpore ſecundũ quod in eius hiſtoria infraſcripta traditur:facta eſt tertio die poſt eius diſſolutionẽ anime a corpore quo uidelicet die aĩa corpori eius reunita:& ipſa corporaliter eſt aſſumpta.i.xv.cal.ſeptẽbris.In uiſione aũt ſancte heliſabet de ſconangia habetur:ꝙ beata uirgo.xl.die ab obitu eius fuerit in corpore aſſumpta:uidelicet.ix.cal.octobris:ſicut eidẽ ſancte fuit diuinitus reuelatum.Sed quicqd ueritatis ſit de corporali aſſumptione:planũ eſt quod tenet eccleſia de anime ſue glorificatione.Qualiter aũt ipſa aſſumptio facta ſit:ex quodã libello licet apocripho: qui ioanni euãgeliſte aſcribit᷑ edocetur. ❡ Apoſtolis nãq; predicationis gratia diuerſas mũdi partes ſubeũtibus:uirgo beata in domo iuxta mõtem ſyon poſita dicitur remanſiſſe:omniaq; loca filii ſui.ſ.natiuitatis: baptiſmi:paſſionis:ſepulture:reſurrectionis: & aſcẽſionis quoaduixit:deuotiõe ſedula uiſitabat. Et ſecũdum ꝙ ait epiphanius.xxiiii.annis poſt aſcenſionem chriſti ſuperuixit.Refert enim ꝙ beata uirgo annoꝝ .xiiii.xp̃m concepit:& in.xv.peperit:& cum eo manſit annis.xxxiii.& ſecũdũ hoc obiit annoꝝ.lxxii. Aliis ꝓbabilius uidetur:ut.xii.annis filio ſuperuixerit: & ſic ſexagenaria ſit aſſumpta:cum apoſtoli totidẽ annis in iudea & circa partes ipas predicauerint:ſicut eccleſiaſtica hiſtoria tradit.In uiſione aũt predicte heliſabet aſſeritur:ꝙ uirgo maria poſt xp̃i aſcenſionẽ anno integro ſuperuixit:& tot diebus ultra annũ: quot ſunt ab aſcenſione xp̃i uſq; ad aſſumptionẽ uirginis: & hoc uerius iudicat᷑ ex eo ꝙ dicit dionyſius: oẽs apoſtolos dormitioni uirginis interfuiſſe:quod eſſe non potuiſſet:ſi ipſa poſt aſcenſionẽ ulterius uixiſſet. Cũ iacobus apoſtolus filius zebedei paſſus fuerit ad litterã biennio poſt domini paſſionẽ. ❡ Cum igit᷑ die q̃dã cor uirginis in filii deſideriũ uehementer eſſet accenſum:ita ut in lachrymas ꝓrumperet abundanter gabriel angelus eidem cũ lumine aſtitit:eãq; reuerenter ſalutauit:ac eidẽ ex parte eius filii dixit:ꝙ poſt triduum eſſet a carne migrata:& cũ chriſto perpetuo regnatura.Ramũ quoq; palme eidẽ de paradiſo allatũ preſentauit:quẽ ante eius pheretrũ portari mãdauit. Virgo aũt de nuncio leta deo gratias egit:& duas petitiones ab angelo poſtulauit:primo ut filii eius & fratres oẽs apoſtoli ad ipſam pariter cõgregarent᷑: qbus preſentibus ſpiritũ deo redderet:quiq; ſibi ſepulture officiũ exhiberent.Secũdo ut cũ ſpiritum emitteret: malignũ ſathanã non uideret.Angelus aũt cõfeſtim ei optata ꝓmiſit:quia & ille qui abbacuch ꝓphetam de iudea in babylonem in impetu ſpũs ſui attulit: ipſe ad eã in momento oẽs apoſtolos cõgregabit: malignũ quoq; ſpiritum ei in tranſitu nõ uiſure repromiſit:& cõtinuo ab ea diſceſſit.Palma autẽ illa in ſtipite uiridis erat:ſed in foliis ut ſtella fulgebat. ❡ Cũm aũt ioannes in epheſo p̃dicaret:ecce poſt tonitruũ nubes eũ rapuit:& ipſum repente ante marie ianuã collocauit:quẽ ingredientẽ ad ſe maria obſtupuit:& pre gaudio lachrymas cõtinere nequiuit.Dixitq; ei qualiter fuiſſet a domino euocata:ut debitum humane cõditionis exolueret:ideoq; ipſum xp̃s ad ſe uenire feciſſet:cui corpus ſuum tumulandũ commendauit:atq; palmam ante pheretrũ deferendam mandauit.Cum aũt ioannes alios coapoſtolos ibidem preſentes optaret:ecce oẽs ipſi de locis ubi p̃dicabant: in nubibus rapiuntur:& ante marie hoſtium ſubito congregatur: qui cum ſe ibidem tranſlatos admirarent᷑:& cãm ad inuicẽ ſciſcitarent᷑:ioannes ad eos exiit : & dominam migraturã predixit:admonens:ne cum obierit: aliqs defleat:ne forte eis imputari poſſet:ꝙ ipſi qui reſurrectionem p̃dicãt:mortem timeant.Cũq; beata uirgo oẽs apoſtolos congregatos uidiſſet:dominũ benedixit:& in eoꝝ medio luminaribus accenſis conſedit: ſicq; uſq; ad diem tertiũ perſeuerauit. ❡ Circa uero horã noctis tertiam ieſus aduenit cũ omnium angeloꝝ & ſanctorum agminibus : & ante toꝝ uirginis acies ordinãt᷑:& dulcia cantica uſq; ad noctis mediũ frequentant᷑.Tũc ieſus eam bis ut ad ſe ueniret: dulciter aduocauit:ipſaq; ſpiritũ ei reddere ſe paratam eẽ letanter reſpondit.Oẽſq; qui cum ieſu uenerant:dulcia canticoꝝ cantica ſoluebant.Sicq; marie anima de corpore exiit:& in ulnas filii aduolauit.Fuitq; tã a dolore mortis extranea:ſicut a corruptione carnis fuerat aliena.Dominus aũt mandauit apoſtolis : ut corpus matris ſue in uallẽ ioſaphat tollerẽt:& in monumento nouo ibidẽ reperto ponerent:ipſumq; triduo ibidẽ donec ad eos reuerteret᷑ expectarent.Statim autem circũdarunt eam flores roſaꝝ roſei ſcilicet cetus martyrum:& lilia conualliũ agmina:uidelicet angelorum confeſſoꝝ & uirginum.Ad cõſcenſum quoq; aſcendentiũ:cetus qui remanſerãt concite obuiã proceſſerunt:uidenteſq; regẽ regum:femine animã in ulnis ꝓpriis baiulantem:illãq; ſuper eum innixam:que iſta eſſet interrogant:admirantes ipſamq; matrẽ domini & reginam celoꝝ reſpondent eam comitantes. Sicq; in celũ gaudẽs ſuſcipit᷑:& a dextris filii in throno collocatur.Apoſtoli aũt eius animam tanti candoris eſſe uiderunt:ut nulla mortalium lĩgua poſſet effari.Tres aũt uirgines:que ibi erant:cũ corpus lauandum ſpoliaſſent:tãta corpus eius claritate ſplenduit: ut tangi quidẽ ad lauandum poſſet: ſed minime uideri:que tamẽ diu lux reſplenduit:donec corpus lotũ fuit. ❡ Corpore ergo in pheretro poſito pia contẽtio inter apoſtolos oritur:quis eoꝝ palmam ante loculũ portare debeat.Defert ioannes petro ꝓpter apoſtolicam dignitatem:petrus uero ioanni ꝓpter illibatam uirginitatẽ.Tandem oĩum apoſtoloꝝ ſententia ioanni palma traditur deferẽda.Petrus aũt & paulus pheretrũ eleuare ceperunt:& ceteri apoſtoli circa ipſum ſe poſuerunt.Incepit petrus canere :. Exiit iſrael de egypto:& reliqui pſalmũ dulciter ꝓſequunt᷑. Dominus quoq; pheretrũ & apoſtolos nube cõtexit: ita ut audiri quidẽ poſſent:ſed minime cerni.Affuerunt & angeli cum apoſtolis cõcinentes.Ad melodiã autẽ tota ciuitas excitatur:& quid nã hoc ſic omnibus declaratur.Iudei ad arma cõcurrunt:ut corpus rapiant idq; odioſe cõburant.Tũc princeps ſacerdotũ cum ĩpetu manus ad loculum miſit:ut ipſum euerteret:& corpus ad terrã deduceret:cuius manus ſubito aruerunt:& lectulo pendẽtes adheſerunt.Reliquus uero populus ab angelo cecitate percuſſus eſt. Cũ autẽ princeps ſacerdotum petri auxilium inuocaret. Petrus ei

reſpondit:q̄ ſi mariam dei eſſe genitricem cõfiteret̃: eius ſuffragium poſtulans continuo ſanaret̃. Qui cũ ſe credere reſpondiſſet:manus eius a pheretro ſolute ſunt:ſed tamen in eis ariditas permãſit donec corpus deoſculãs integrã ſanitatem recepit. Tunc de petri conſilio palmã princeps ille accepit:& ſingulos de populo tetigit:& quicũq; in uirginẽ credidit uiſum recuperauit:qui aũt credere noluit cecus ꝑmãſit. Corpus igit̃ marie apoſtoli in monumẽto ſtatuto cõdiderũt: & iuxta illud triduo cõſederunt. ¶ Tertia uero die dominus cum angeloꝝ multitudine uenit:& apoſtolos ſalutans pacẽ eis nunciauit. Deinde eos interrogauit: quid eis uideret̃ honoris ſue genitrici conferendũ. Illi uero reſponderunt:ut ſicut ille deuicta morte regnabat:ſic & matris corpuſculũ ſuſcitaret:& ad ſui dexterã collocaret. Quo annuente,michael archãgelus marie animã cõtinuo preſentauit:eamq; dominus illico corpori reuniuit:ſtatimq; corpus de tumulo prodiit glorioſum:& a xp̄o aſſumit̃ ad ethereũ thalamũ comitante ſecũ multitudine angeloꝝ. Quod aũt dicitur de thoma q̄ abfuit:& reſurrectionẽ uirginis credere noluit:zonãq; ipſius ex aere delapſam recepit:deluſoriũ & friuolum reputat̃. Hec omnia in libello ꝑdicto licet apocripho. ¶ Et notãdũ q̄ quãuis hieronymus in ſermone huius feſti ad paulã & euſtochium aſſerere nõ audeat:uirginẽ corporaliter aſſumptã:dicẽs: tutius eſſe pie dubitare q̃ aliquid temere diffinire: eccleſia tamen hoc indubitãter tenere uidetur:& pluribus rationibus cõprobatur. ¶ Prima quaꝝ ſumit̃ ex parte iuſtitie dei. Deus enim iudex eſt iuſtus librans merita ſinguloꝝ:& unicuiq; ad condignum retribuens premia meritorum. Iccirco & reſurrectionẽ corpoꝝ futurã ordinauit:ut ſicut anima cum corpore meruit uel deliquit:ſic cum corpore ꝑcipiat gaudia uel ſuſtineat tormẽta. Illud ergo quod plus meruit plus debet habere de premio. Quomodo ergo corpus uirginis quod cunctis aliis plus meruit xp̄m ex ſe generando:plus aliis premiat̃:ſi cum aliis corruptũ incineratur? Non ne dei iuſtitia deperit: que corpus uirginis cum aliis ſanctoꝝ corporibus ultimã reſurrectionem expectare facit? Et hec ratio eſt damaſceni. ¶ Secũda ratio ſumitur ex parte doni in hac uita.ſ.in xp̄i natiuitate recepti. Nã cum conceditur maius debet concedi & minus maxime ubi reſpiciũt eundem finẽ:ſicut cui conceditur regnum faciliter conceditur nobile ueſtimentum. Sed maius eſt ſine corruptione carnis parere quod uirgini eſt collatũ:quod eſt omnino excedẽs naturã & artem:q̃ carere corporis corruptione quod poteſt fieri per artem. ¶ Tertia ſumitur ex obligatione percepti. Cum enim lector legit q̄ nõ debet facere cõtra legis perceptũ:cõueniens eſt q̄ filius dei: qui legem dedit:non faciat contra ſue legis mãdatum. Sed credẽdũ eſt q̄ implere uoluit preceptũ quod dedit de honore materno:ſed hoc nõ impleſſet niſi corpus integrũ ſeruaſſet. Nã ſecundũ auguſtinũ putredo & uermis opprobriũ eſt humane cõditionis. Qui autem in aliquo ſubſtinet opprobriũ nõ honoratur. ¶ Quarta ſumitur ex cõformitate uirginis ad corpus chriſti. Nam idẽ locus debetur parti & toti niſi uiolenter alterum hoꝝ impediatur:quia ſecundũ philoſophũ. Idẽ eſt locus totius terre & glebe:totius ignis & ſcintille. Sed corpus xp̄i ſumptũ eſt de corpore matris ſue ergo utriq; idem locus debetur. Corpus autem uirginis nulla uiolẽtia impediri poteſt:quia ibi eſt ubi corpus filii eſt. Et he ꝑdicte tres rationes ſũt auguſtini. ¶ Quinta ſumitur per locum a ſimili:quia de ſimilibus idem eſt iudicium:ſed deus trium pueroꝝ corpora ĩter flãmas ſeruauit illeſa. Ionam uiuum ſeruauit in uẽtre ceti:danielẽ in rabida fame leonum ſeruauit ĩcolumen: cur ergo corpus matris nõ ſeruabit ĩcorruptũ. Et hec ratio eſt anſelmi. ¶ Sexta ſumit̃ per locũ a minori:qa ſi de quo minus uidetur ineſſe & ineſt:& de quo magis. Sed minor ratio eſt q̄ corpora ſanctoꝝ qui cum xp̄o ſurrexerũt ſint glorificata:& in eis perfecta reſurrectio ſit completa:q̃ q̄ corpus glorioſe uirginis ſit ad celos aſſumptũ. Et tamen in illis ꝑfecta reſurrectio cõpleta eſt:ut ſupra probatũ eſt in hiſtoria reſurrectiõis domini.vi.cal.aprilis:ergo multo fortius hoc concludendum eſt de reſurrectione uirginis. Et hec ratio ſumit̃ ex dictis hieronymi in ſermone ꝑdicto. ¶ Septima & ultima ratio ſumitur ex euidentia facti : quam rationem bernardus aſſignat dicens. Quoniã ſanctorum corpora deus precioſa ſublimauit : ut puta petri pauli & iacobi: tamq; glorioſe uenerabilia reddidit: ut & ipſis deputet̃ locus eorum uenerationi cõgruus: & ad ea mundus properet uniuerſus. Si igitur marie corpus ſuper terram eſſe dicatur:cum nec deuota frequentet̃ uiſitatione fidelium:nec eidem locus deputetur honoris:nimis uidebitur chriſtus honorem materni corporis cõtempſiſſe:cum tamen ſuper terram aliorum ſanctoꝝ corpora ſic honoret:unde & egregius quidã uerſificator ait. Scandit ad ethera:uirgo puerpera uirgula ieſſe:non ſine corpore ſed ſine tempore tendit ad eſſe. ¶ De ueſtimentis enim & capillis uirginis & de lacte ipſius in pluribus locis oſtẽdit̃:de mẽbris aũt corporis uel minima particula necubi reperitur:nec q̄ alicubi habeatur ab aliquo unq̃ aſſeritur.

¶ De ſancto Tharſitio martyre. Cap. LXVI.

THarſitius acolythus & martyr rome paſſus eſt ſub perſecutione ualeriani & galieni imperatoꝝ. Qui cum corporis xp̄i ſacramenta portaret: tenentes eum pagani diſcutere ceperunt:ut quid gereret indicaret:at ille indignũ iudicans porcis ꝑdere margaritas: nequaq̃ uoluit detegere ſacroſancta myſteria:quẽ fuſtibus ac lapidibus tam diu mactauerũt:quouſq; ſpiritũ exhalaret. Reuolutoq; eius exanimi corpori ſacrilegi diſcuſſores:nihil in manibus eius:aut ueſtibus ſacramentorũ xp̄i inuenire potuerũt:ſed relicto corpore cũ terrore fugerunt:quod a xp̄ianis ſublatũ:& uia apia in cemiterio calixti ſepultũ eſt.xviii.calen.ſeptembris.

¶ De ſcõ Vrſatio cõfeſſore. Cap. LXVII.

VRſatius cõfeſſor claruit in nicea bithynie ciuitate. Hic enim genere perſa : primum ſub rege licinio cõfeſſor effectus:deinde ſolitariã uitã in turci ciuitatis ipſius agebat incluſus. Qui inter cetera ſigna:cum obſeſſus a diabolo gladio arrepto per urbem diſcurreret:cũctis fugiẽtibus eidem ſolus occurrit:ipſumq; a demonio liberauit. ¶ Draconem etiã ante nicomediam ciuitatẽ exiſtentem:ſoloq; flatu homines perimentẽ oratiõe ſua de ualle productum leuiq; baculo capite percuſſum extinxit. ¶ Hic etiam niceam ciuitatẽ terremotu diruendam longe ante predixit. Dum autem dies terre

motus aduenifſet ad eccleſiam currens:& clericos ad/
monens:ut pro imminenti periculo deum oraret: ab
eis irriſus ad turrim rediit:proſtratuſqꝫ in oratiōe cū
lachrymis ſe dedit. Interea uero ſuperueniente terre/
motu:pluribus oppreſſis:reliquis per montana diſp/
ſis:urſatius in turri mortuus repertus eſt: pronus ia/
cens:ſicut orare ſolebat. Sermo tamen eſt:ꝙ deū oraſ/
ſet:ut prius uitam finiret:q̄ uideret excidiū ciuitatis.
Omnis autem urbis ſtructura ex illo terremotu diru
it:ſola turris in qua ſanctus orabat permanſit. Quie/
uit in pace.xvii.calen.ſeptembris.

℄ De ſcō Arnulpho ep̄o meteñ. Cap. LXVIII.

ARnulphus ep̄s meteñ:ut ait petrus damia
ni:pater pipini fuit:& auus caroli magni ī
peratoris. Qui lothoringie ducatum te/
nens:uxore & filiis ac ſeculo derelictis ere
mum petiit:& ſolitariam uitam elegit: ueniens autē
ad pontem fluminis moſelle:anulum ſuum in aqua
demerſit tali conditione:ut quandocūqꝫ ipſum reci/
peret:ſe a domino intelligeret peccatis omnibus abſo
lutum:indeqꝫ in eremo mundo mortuus deo uixit.
℄ Defuncto autem meteñ ep̄o,in pontificem electus
eſt. Dūqꝫ piſcis eidem ad edendū fuiſſet oblatus exen/
terato piſce anulus eius in uentre repertus eſt: cum ta
men per duas dietas a loco ubi anulum deiecerat: pi/
ſcis captus eſſet. Intelligens autem ſanctus peccata ſua
ſibi dimiſſa:nihilominus penitentie operibus artius
inſudauit:pauperibus large miniſtrauit:& multis mi
raculis claruit. Nā in diebus rogationū ad ꝓceſſioné
tendens:demoniacū liberauit:leproſum quendā bar/
baꝝ in domo ſuſceptū ad xp̄m conuertit: qué bapti/
zans ſpiritu pariter & carne mundauit. ℄ Ciuitaté ſu
am incendio pene totam flagranté:dum omnes aufu
gerent:ipſe ſe igni obiiciens ſigno crucis edito flāmas
conpeſcuit:& ulterius procedere nō ꝑmiſit. Quo die
per uiſum quidā longe conſtitutus crucé igneam in
aere cōſpexit:audita uoce ꝙ tali ſigno meteñ ciuitas
per arnulphum ab incendio fuerat liberata. ℄ Tandé
uir domini famam populi fugiens eremū repetiit: &
cum aliquibus monachis deo ſeruiuit:ſucceſſore ſibi
georico ordinato:ubi & poſt tempus modicum in pa
ce quieuit.xvii.calen.ſeptembris ſucceſſor autem eius
obitu ipſius cognito cū clero & populo locum adiit:
& ſanctū corpus ad ſuam ciuitaté tranſferés in eccle/
ſia apoſtoloꝝ cōdidit:ubi & quieſcit ſignis effulgens.

℄ De ſancta Serena regina. Cap. LXIX.

SErena regina uxor quondā diocletiani au
guſti a ſancto cyriaco martyre cōuerſa &
baptizata eſt:quia filiam eius artemiam a
demonio liberauit:ut ſupra dictum eſt in
paſſione cyriaci.vi.idus auguſti. Que uidens perſecu/
tionem diram chriſtianorum:quam uir eius exerce/
bat:que per annos.x.durauerat:ita ut infra dies.xxx.
per diuerſas prouincias.xvii.milia martyrio corona/
rentur:& in phrygia ciuitas una chriſtianorum un/
diqꝫ concluſa ne ullus euadere poſſet:igne cum omni
bus cremata fuiſſet:uidens quoqꝫ ſuſannam neptem
eius paſſam:& alia mala que fiebant: dolore cruciata
& febre correpta in confeſſione domini migrauit ad
chriſtum.xvii.calen.ſeptembris. ſepulta a chriſtianis
iuxta corpus ſuſanne in crypta.

℄ De ſcā Artemia uirgine & martyre. Cap. LXX.

ARtemia uirgo rome paſſa ē ſub maximia
no filio diocletiani fratre ſuo : filia namqꝫ
diocletiani fuit & ſerene auguſte. Que cū
eſſet ab immundo ſpiritu obſeſſa a ſancto
cyriaco martyre liberata & baptizata eſt:ut ſupra in
paſſiōe dicti martyris actum eſt.vi.idus auguſti. Poſt
mortem autem diocletiani : cum maximianus filius
eius in imperium ſublimatus eſſet:chriſtianoſqꝫ per/
ſequeret:cyriacum quidem cū eius ſociis diuerſis ſup
pliciis martyrizauit. Artemiam uero ſororem ſuam
gladio in xp̄i confeſſione necari fecit:que iuxta matré
& conſobrinam ſepulta eſt:cuius:quia dies paſſionis
ignoratur:paſſio eius recte matri ſubiicitur.

℄ De ſanctis Liberato abbate & ſociis martyribus.
Cap. LXXI.

LIberatus abbas:bonifacius diaconus:ſerui
us:& ruſticus ſubdiaconi: rogatus : ſepti
mus:& ſeuerus monachi:& maximus pu
er apud aphricam perſecutione uandalica
ſub hunerio rege paſſi ſunt:qui ex territorio ciuitatis
caproſeñ monaſterio abſtracti:& carthaginem ducti:
primo ſunt cuſtodie mācipati ferro uincti:deinde na
ui impoſiti fuerūt:manibus ac pedibus ligatis:ipſaqꝫ
nauicula ſiccis lignis impleta:igne immiſſo ut crema
rentur. Sed diuino nutu ignis extinctus ſepiuſqꝫ reno
uatus ſemper deficiebat. Demum remorū uectibus
mactati cerebris excuſſis extincti ſunt. Corpora uero
in mare iactata:ſed diuina diſpenſatione littori eue/
cta in monaſterio contiguo loco baſilice quod dici/
tur celerine:a chriſtianis ſepulta ſunt:ut uictor ſcribit
aphricanus. Qui paſſi ſunt.xvi.cal.ſeptembris.

℄ De ſcō Māmete martyre. Cap. LXXII.

MAmmes puer.vii.annoꝝ apud ceſaream
cappadocie tēpore aureliani īperatoris &
preſidis antiochi paſſus eſt. Qui defunctis
parentibus perſecutionem fugiens in
ſiluam receſſit:ubi oratiōi iugiter uacabat:& de lacte
ſuaꝝ ouium ſe paſcebat. Sed admonitus de celo in cā
pum deſcendit:ibiqꝫ codicé euangelioꝝ & baculum
repperit:quibus aſſumptis in monte aſcendit. Et dū
lectioni inſiſteret:feraꝝ multitudo ad eum conuenit:
quibus manſuefactis de lacte ipſaꝝ ſanctus emunge/
bat:de quibus ad refectioné ſui utebatur. Reſiduū ue
ro cum ad portā ciuitatis ceſaree ad uendendū defer/
ret:ut precium pauperibus erogaret. Alexander pre/
ſes hoc audiés:miſit ad eū duos milites capiendum.
Quos ille in domum ſuam adducés benigne refecit.
Dūqꝫ illi animalia ferocia ad eū ueniétia cōſpexiſſent
territi fuerūt. Sāctus uero māmes eos ſecutus eſt:corā
preſide preſentās:& aſſerens xp̄ianū. Quem preſes de
tentum iuſſit in equuleo ſuſpēdi & torqueri : deinde
in carceré recludi:ubi pluſq.xl.xp̄ianos repperit fame
deficiētes:uerum orāte puero columba de celo aduo/
lās lac & mel attulit:quibus illos ſanctus refecit:& ap
to carceris hoſtio uectibus confractis omnes emiſit.
Quod audiens preſes māmeté in caminū ignis mitti
fecit. Igne uero bis extincto biſqꝫ renouato:dū flāmis
deficiētibus illeſus exiſſet:beſtiis ſubiicitur:ſed ab his
intactus minime leditur. Amphitheatro quoqꝫ ab an
gelis incluſo:ut nemo exire poſſet:leo foueam egreſ/
ſus:multos iudeorum ac gentilium interemit:qui &
humana uoce locutus eſt. Hec a deo ſe iuſſum facere

in ultionem xp̄i militis mãmetis.deniqꝫ iubente ſan/
cto,leo ſolum preſidem cum omni officio ſuo illeſum
dimiſit.Tandem ſanctus martyr cũ lapidibus obru/
tus maneret illeſus:ab angelis de celo uocatus emiſit
ſpiritum.xvi.calen.ſeptembris.

¶De ſancta Helena regina. Cap. LXXIII.

HElena regina mater fuit ĩperatoris conſtã
tini magni.Que ſicut in hiſtoria britonũ
legitur:quam ioãnes ueroneñ in ſua chro
nica ponit:filia fuit cloelis regis britãnie.
Cum enim iam britones xp̄i fidem ſuſcepiſſent tp̄e:
uidelicet eleutherii pape.Helena a p̄re ſuo in fide edo
cta:nõ tamen baptizata:eo ꝙ de his que audierat du/
bitaret:ut tamen ea uera eſſe ex parte aliqua cõproba
ret:audiẽs miracula que rome fiebãt ꝑ merita apoſto
loꝝ petri & pauli:dũ a patre peregrinãdi romã licẽti/
am obtinere non poſſet:deſiderio peregrinatiõis ac/
cenſa cum unica ancilla fideliſſima clam inde diſceſ/
ſit:& mutato habitu romã uenit.Quã cõſtantius im
perator uidẽs eius nimia pulchritudine allectus ama/
uit:& ut peregrinã raptã ad ſe introduxit.eamqꝫ car/
naliter cognouit:ac pluribus diebus ſecũ habuit.Sed
uolentem omnino abire peregrinãtẽ dimiſit:que nec
patrem ei nec patriã indicare uoluit.Et cũ multos ſi/
bi theſauros offeret nihil acceptauit:ſed ſolum anulũ
eius ſuſcepit.Inde igiť diſcedens habitu induta uilliſ/
ſimo in uillam ſeceſſit:ubi cum ancilla ſua morabať:
& de labore manuũ ſuaꝝ uictum cõſequebať.Eratqꝫ
in domo quadã que olim fuerat ſtabulũ equoꝝ:un/
de & ſtabularia dicta eſt.¶Natũ ergo pueꝝ ex patris
noĩe cõſtãtinum uocauit.Qui cũ ſapientia etate & uir
tutibus creuiſſet:a uicinis mercatoribus muneribus
allectus abductus eſt.Et dum bizãtium que poſtmo/
dum fuit conſtantinopolis dicta nauigaſſent:ſimula/
tas litteras ex parte imperatoris regi bizantii offerũt:
filiã eius filio imperatoris quẽ ſecum aduxerãt petũt:
ex hoc imperatorẽ pacẽ ſecum habituꝝ perpetuo ꝓ/
mittentes:cum dudum adinuicẽ diſcordiam habuiſ/
ſent.Quod rex bizantii facere omnino curauit:filiãqꝫ
ſuã in coniugẽ iuueni tradidit:theſauroſqꝫ maximos
& ſeruos & ancillas eidem dedit.Mater uero filiã ſuã
diploide gẽmis infiniti ualoris plena induit:ut ſi quã
do cãus aduerſus occurreret:exinde ſibi in neceſſitati
bus ſuis prouidere poſſet.Redeuntes aũt mercatores
inſulam maris appulerunt:in qua conſtãtinum cum
uxore dormitantes dimiſerunt:familiã eorum inter/
fecerunt:& omnem theſaurum abſtulerunt.Illi autẽ
excitati hoc uidentes amariſſime flebant.Puella iuue/
nem ĩterrogat ſi uere filius imperatoris eſſet:eo ꝙ de
hoc aliquãtulum dubitaret.ille uero ſe matrem habe
re romanã pauperem reſpondit.Patrem uero ſuum
quis eſſet omnino ignorare ſe dicit.Quẽ illa confor/
tans diploidem cũ gẽmis ꝓducit:illi uero die ſequen/
ti a romanis nauigãtibus aſſumpti:ſimulantes ſe nau
fragio in inſula deiectos romã repetunt:& ad domũ
matris cõſtãtini tendunt.Iuuenis autẽ ſe & coniugem
matri p̄ſentauit:omnia que ſibi contigerãt narrauit:
& diploidem cũ gẽmis tradidit.Tunc de cõmuni cõ/
ſilio urbem adeunt:palatium emunt.& nobilẽ uitam
ducunt.Conſtantinus uero armis exercitabatur & in
omnibus famoſus & cunctis amabilis habebať.¶Cũ
aũt die quadã in quodam torneamẽto plures ꝓſtraſ
ſet:& omnibus ignotus eſſet:cũ ipſo imperatore con/
greditur:& cũ ip̄m ad terrã deieciſſet:& imꝑator eius
ſtrenuitatẽ cõſiderãs:ipſum q̃plurimũ honoraſſet:il/
lum de ꝓgenie ſua interrogauit.Ille uero patrẽ ſuum
ignorare ſe dixit:matrem uero helenã ad imperatorẽ
adduxit:que ab eodem uix cognita:& ſecretius ĩterro
gata helenam ſe eſſe dixit:patrem ſuum ac patriam ꝓ
didit:omneſqꝫ ſuos euentus pandit:cõſtantinũ quoqꝫ
imperatoris filium eſſe aſſeruit:& in ſignũ hoꝝ anu/
lũ eius ceſari preſentauit.Quod audiẽs conſtantius le
tus ultra modũ efficitur:& quia uxor nuper defuncta
erat:helenã in coniugem deſpõſauit:atqꝫ cũ rege bri/
zantii matrimoniũ cõfirmauit:eo ꝙ mortuo oriẽtis
imperium acquiſiuit.Filiũ quoqꝫ ſuũ cõſtantinum in
ceſarem ordinauit.Quo defuncto eidẽ conſtantinus
in imperium ſucceſſit.Helena autem bizantii exiſtẽs
a iudeis circũuenta xp̄m in quẽ adhuc plene nõ crede/
bat:cũ neqꝫ baptiſmũ accepiſſet reliquit:& iudaiſmũ
accepit.¶Poſtq̃ aũt cõſtãtinus a ſancto ſiluestro bapti
zatus eſt:& a lepra mundatus:& poſt diſputationem
habitã de fide ĩter iudeos & ſilueſtrũ:& ipſa quoqꝫ he
lena cõuerſa eſt ad xp̄m:ut habitũ eſt ſupra in geſtis
ſilueſtri pape pridie cal.ianuarii.¶Poſt hec aũt hele/
na amore paſſionis domini aĩata hieroſolymã ꝑrexit
& crucẽ dominicã requiſiuit.Sanctũ quoqꝫ quiriacũ:
q prius iudas eſt uocatus hieroſolymoꝝ ep̄m ordina
uit:partẽ quoqꝫ dominice crucis cõſtantinopolim ad
filium ſuũ imperatorẽ attulit:partẽ uero in hieruſalẽ
dimiſit:ut hec oĩa acta ſunt ſupra in hiſtoria de inuẽ/
tione ſancte crucis.v.noñ maii.Ipſa uero beata helena
opibus pietatis & religionis inſtudens:octogeſimum
etatis annum agens in ſanctitate uite in pace quieuit
apud urbẽ romã.xv.cal.ſeptẽbr̃.Sepultaqꝫ eſt in eccle/
ſia ſanctorum marcellini & petri.Cuius corpus filius
eius conſtantinus imperator inde conſtantinopolim
trãſtuliſſe diciť:poſtq̃ ad ipſam urbẽ habitaturus ac/
ceſſit.¶In tẽporis uero ꝓceſſu de ipſa urbe rege a ue/
netis trãſlatũ eſſe fertur uenetias ipſum corpus:& ſe/
pultũ iacet in monaſterio ſuo nomini edificato.

¶De ſcõ Agapito martyre. Cap. LXXIIII.

AGapitus martyr paſſus eſt apud ciuitatẽ
preneſtinam ſub aureliano imperatore p̄/
ſide uero antiocho qui a ſancto porphy/
rio martyre enutritus & in fide doctus:cũ
eſſet annorum.xv.& amore chriſti martyrio ferueret
ſponte ſe imperatori in urbe obtulit:& ſe chriſtianũ
uiua uoce aſſeruit.Iuſſu ergo ĩperatoris tẽtus & ner/

nis crudis duriſſime ceſus: deinde ut cōpelleref ſacrificare traditus eſt. Qui duriſſimo carcere ipſum īcluſit: & per quattuor dies cibū omnē negauit. Attalus uero ſiue anaſtaſius cornicularius eū cuſtodiebat: & ab eo uerba uite audiens: pene in xp̄m credebat: inde de carcere preſidi exhibitus: prunas ardentes ſup caput eius iuſſit imponi: & cū gratias martyr deo ageret: flagellis cedit: & nudus capite deorſum uerſo ſuſpenditur: attro ſubter cū fumo facto: oībuſꝗ abeūtibus ſic ſtare mandatur: donec in ipſo cruciatu deficeret. Mandatūꝗ eſt per preſidē ut nullus oīno ad eum accederet. ⁋Poſt dies aūt quattuor anaſtaſius cornicularius illuc accedens: uidit eum ſolutū ſuper fumū ambulantē & pſallētē. Et cōuerſus ad xp̄m hoc p̄ſidi nunciauit: quē preſes carceri mācipauit: agapitum uero iteꝝ detentum a quattuor ſibi inuicem ſuccedentibus flagellis cedi duriſſime iuſſit: deinde bullientē aquam ſuper uentrem eius miniſtri diaboli effuderūt & maxillas eius confregerūt. Interea preſes ſubito de tribunali ſuo cadēs a miniſtris collectus: & in lecto reclinatus eſt: & ſentiens dei uirtutem in martyre poſt modicum triſtem animam emiſit. Quod cum imperatori nunciatū eſſet: iuſſit agapitum ad ciuitatē preneſtinam duci: & ibidē in amphitheatro leonibus ſubiici. Sed māſuefacte fere ad lambēdum pedibus martyris ſe īclinauerūt. Quod uidentes ſceleris miniſtri iuſſu imperatoribus tulerunt ſanctum martyrem: & uenerūt cōtra ciuitatem preneſtinā miliario ab urbe uigeſimo tertio: ubi ſunt due colūne: & cū ibi gladio percuſſerunt. xv. calen. ſeptēbris. Cuius corpus a xp̄ianis ſepultum eſt miliario primo ab urbe in ſarcophago nouo ibi diuinitus inuento.

⁋De ſanctis Ioanne & Criſpo m̄ribus. Ca. LXXV.

IOannes & criſpus preſbyteri rome paſſi ſunt ſub diocletiano auguſto. Qui cū inundante perſecutione ipſius imperatoris: multa ſanctorū corpora officioſiſſime ſepeliſſent: & ipſi ab imperatore tenti: gladioꝗ in chriſti confeſſione ceſi: eorundem martyrum meritis & ipſi ſociati: gaudia uite meruerunt. xv. calen. ſeptembris: ut dicit ado.

⁋De ſcō Magno & ſociis m̄ribus. Cap. LXXVI.

MAgnus martyr paſſus eſt in ceſarea cappadocie tēpore aureliani imperatoris ſub p̄ſide alexādro. Qui ex ip̄a ciuitate ortus: de functis parētibus xp̄ianis: ipſe in fide xp̄i cōſtantiſſimus: dū oraret ad dominū: uoce ſibi de celo lapſa ad martyriū cōfortaf. Quā uocē cū audiſſent pagani eū tenuerunt: & in carcerē cōcluſerunt: & poſt dies quattuor preſidi eū obtulerūt. Quem ſacrificare diis recuſantem tradit preſes alexādro & zozimo ſacerdotibus idoloꝝ: ut eum igne cōſumerēt. Qui miſerūt eū in caminum ignis ardentis. Statimꝗ flāma extinguitur: & poſt dies. iii. martyr xp̄i īde illeſus educitur. Hoc preſes audiēs caminum amplius accēdi fecit: & ip̄m iteꝝ intromiſit: ubi quinꝗ diebus īcluſus ſtetit. Flāma quoꝗ in duas partes diuiſa: ipſe intactus omnino permanſit. ⁋Poſt dies. v. accedentes milites: ut uel oſſa eius inuenirent: audientes eum pſallentem reſpexerunt: & quaſi milia angeloꝝ cum eo uiderūt. In quorum medio magnus inuſtus deum laudabat. Cum autē iuſſu preſidis eductus eſſet: & xp̄i uirtutē preſes magie deputaret. Iuſſit eū in amphitheatrum duci & feras ei laxari. Et primo quidē urſa peſſima ad eum dimiſſa: in terrā proſtrata pedes illius lingebat. Deinde leopardus exiliēs collū eius amplexus lingua ſudorem uultus eius extergebat. Tertio leo ferociſſimus & ingēs a uenatoribus captus ītromiſſus eſt. Et cū multitudo paganoꝝ eſſet intra amphitheatrū anteꝗ abirent: leo de manibus uenatoꝝ p̄ſiliuit & in gētiles irruit. Angelus uero harenariū cōcluſit ut nemo aufugere poſſet. Et laniante leone multitudinē paganoꝝ ad mādatum ſancti ſolus preſes cū officio ſuo illeſus p̄māſit: & leo ad caueam māſuetus rediit. Tunc exiens preſes omnes exire mādauit: & ſolum magnū ibidem dimiſit: leonemꝗ dimitti fecit: qui ad pedes eius procidit & oſculabatur eum. Quo uiſo miraculo. 2597. pagani in domino crediderunt. Qui omnes iuſſu alexādri preſidis decollati ſunt. Deinde eo mandante gentiles populi ſanctū martyrē tulerunt: & extra urbē eiectū lapidauerunt. Cumꝗ ſuper eum aceruum lapidum iactaſſent: cumꝗ iam mortuū exiſtimaſſent: ſubito martyr xp̄i cūctis audientibus dominum orauit: ut ſuſciperet animam eius in pace. Et ſtatim emiſit ſpiritum. Cuius corpus a xp̄ianis in ipſa ciuitate ſepultū eſt in ſarcophago nouo. xiiii. calē. ſeptēbris. Martyrum uero alioꝝ corpora iuxta muros urbis in cemiterio ſunt tumulata.

⁋De ſancto Ludouico epiſcopo ordinis minorum. Cap. LXXVII.

LVdouicus ep̄s toloſanus de ordine minorum filius illuſtris regis caroli & regis roberti germanus fuit. Qui cum eſſet annorum. xii. pro illuſtri domino carolo patri ſuo in catalonia obſes fuit. Cui aſtiterunt fratres minores: a quibus legem uite & diſcipline percepit: uotumꝗ domino uouit: ꝙ ſi de cuſtodia dimitteref minoꝝ fratrum ordinē ingrederef: uirginitatem quoꝗ ſuā domino perpetuo dedicauit. Sed poſt quadriennium dimiſſus paterne hereditati renunciare cupiēs: cepit mundi cōtemptor eſſe: miroꝗ modo deo deuote ſeruire. Cumꝗ pater ei uellet in coniugē ſororem regis frācie tradere: omnino cōtēp̄ſit: & extunc oīno de ordinē intrare diſpoſuit. Quem fratres eius robertus & carolus martellus: totis uiribus a propoſito diſtrahebāt. Sed nil proficiētes eum clericari p̄miſerūt. Cū aūt ipſum iam ſubdiaconū effectū papa uellet in ep̄m promouere omnino renuit. Cōtemplatiue autē uite totus intentus etiā actiue ſe exercens pauperibus largiflue miniſtrabat. carnem quoꝗ mira penitentia macerabat. ⁋Factus tādē frater minor in uigilia dominice natiuitatis & de licentia ſummi pontificis ſtatim profeſſus: eadem die per ſummū pōtificem p̄nunciatus eſt ep̄s toloſanus. Qui nō obſtante ꝙ eēt ep̄us regularē ordinis p̄feſſionē ad litterā mirabiliter obſeruabat. Sicꝗ eccleſiā toloſanā uerbo pariter inſtruens & exemplo ſanctitate pollēs: diēꝗ mortis ſue ante triduū predicens anno domini. M. cc. lxxxxv. xiiii. cal. ſeptēbris cum eſſet annoꝝ. xxxiii. feliciter emiſit ſpiritū. Sepultuſꝗ eſt maſſilie iuxta quod decreuerat miraculis clarus. ⁋Anno āt domini. M. ccc. xix. de mādato pape ioannis. xxii. corpus eius de terra leuatū eſt. & capſa argentea honorifice conditum: preſente rege roberto eius fratre: & multis prelatis ac clericis &

pōpulis infinitis .In cuius tranſlatione quinque mor
tui redierunt ad uitam:& multi infirmi a diuerſis lā/
goribus ſanati ſunt.

¶De ſcō Donato p̄ſbytero. Cap. LXXVIII.

DOnatus preſbyter apud pagum ſigiſtricū
galliaꝝ claruit.Qui ex urbe aurelianeū ad
eandem ciuitatem in mōte qui dicit̄ iura
aduenieus:anachoriticā uitā multis annis
exegit:multiſꝗ miraculis floruit.Qui īter cetera dra
conē terribilem ſua oratione inde fugatum extinxiſ/
ſe fertur.Cūꝗ dies uocationis eius inſtaret:aduenien/
te abbate mario diuinitus admonito:ut ad eum acce
deret.Inter uerba oratiōis migrauit ad xp̄m : ab eodē
patre ibidem ſepultus.xiiii.cal.ſeptembris.

¶De ſcō Iulio ſenatore & m̄re. Cap. LXXIX.

IVlius ſenator & martyr rome paſſus eſt tē
pore cōmodi īperatoris.Qui audita predi
catione ſanctoꝝ euſebii:uincentii: peregri
ni:& potentiani de quibus dicet̄ īfra.viii.
cal.ſeptembris:cōuerſus eſt ad xp̄m:& a rufino p̄ſby/
tero cum omni domo ſua baptizatus.Cumꝗ omnia
ſua pauperibus erogaſſet:dum xp̄m cōfiteret̄ : a ceſa/
re detentus & exanimatus:atꝗ magiſtro peditum ui
tellio traditus eſt:qui ab eodē in cuſtodia diebus plu/
ribus recluſus:īde eductus:cū ſacrificare nollet:tā diu
fuſtibus eſt ceſus:donec ſpiritū emitteret. Cuius cor/
pus ante amphitheatrū dimiſſum: euſebius & ceteri
predicti martyres ſepelierunt in cemiterio calepodii.
qui paſſus eſt.xiiii.calen.ſeptembris.

¶De ſcō Heli ſacerdote. Cap. LXXX.

HEli ſacerdos & iudex iſrael unus & ulti/
mus fuit inter iudices populi dei:qui eccle
ſiaſtici.xlvi.capitulo in ſanctoꝝ patrū ue/
teris teſtamenti catalogo numerant̄. Qui
quāuis ex eo ꝙ remiſſus fuit in filios ſuos malos & p̄/
uaricatores legis domini corrigēdos temporali pena
mortis ſubite a deo punitus fuerit:quia tamē in ſe bo
nus & ſanctus extitit:credendū eſt:ꝙ ſue ſanctitatis p̄
mia eternaliter nō amiſit . Hic cū eēt de genere aaron
ſacerdos & iudex in iſrael:corā arca domini in taber/
naculo miniſtrabat in ſilo.Ip̄e quoꝗ p̄dixit anne uxo
ri helchane:que ſterilis fuerat:filium ex ea naſcituꝝ:
ut tradūt hebrei:quē illa uouit domino ſe daturam.
Cum aūt heli duos haberet filios ophim & phinees:
qui dominū neſcientes partem ſacerdotalē de ſacrifi/
ciis anteq̄ adolerent:adipē tollebāt ab offerētibus cru
dum cōtra legem dei ut lautius ſibi pararēt:eū quod
non erat portio ſed rapina:dormierunt etiā cum mu
lieribus obſeruantibus ad hoſtium tabernaculi:& eas
que uenerāt ad purificandum polluebant . Pater eoꝝ
hoc agnoſcens:tepide eos redarguebat:propter quod
per uirum dei reprobatus eſt a domino:ne ſacerdotio
domus eius fungeret̄:& tēporali pena puniendus ꝓ/
mittitur:ut ip̄e mala morte cū filiis ſuis periret.¶Et
cum heli ad talem dei cōminationem quaſi redderet̄
incredulus:cōfidens de magna miſericordia domini.
Et ſamuel adhuc puer oblatus domino a parentibus
coram heli in tabernaculo miniſtraret:& heli iam ſe/
nex eſſet:apparuit deus ſamueli: eūꝗ tertio uocauit:
ac idem predixit:ꝙ quicquid heli ſacerdoti cōmina/
tus fuerat:ad litteram adimpleret:ut dicet̄ infra:cum
de ſamuele aget̄.Quod ipſe ſamuel heli interroganti
per oīa rettulit.¶Cumꝗ philiſtei in prelium contra
iſrael cōgregati ueniſſent:& quattuor milia ex eis oc/
cidiſſent:& ſeniores iſrael hoc egre ferentes ad inuicē
cōſilium habuiſſent:arcā domini de ſilo in preliū ſe/
cū tulerunt:& cum duobus filiis heli arcam comitan
tibus cōtra philiſteos iuerunt . Videntes aūt philiſtei
arcā domini timuerūt:ſed acrius ex hoc pugnantes iſ
raelitas fugere cōpulerunt:& ex eis.xxx.milia occide/
runt:arca quoꝗ dei capta eſt:& duo filii heli mortui
ſunt.Heli aūt ſacerdos pre ſenectute cecutiens ſedebat
contra uiam:que ducit ad caſtra.Et cū audiſſet nūci/
um:qui de p̄lio fugerat:ꝙ populus ceſus eſſet:& duo
filii eius interfecti:ſiluit:& patienter tulit . Cum autē
audiſſet arcā captam:propter dei reuerentiam mole/
ſte tulit:& cadēs de ſella retrorſum fractis:ceruicibus
expirauit.Iudicauit aūt iſrael.xl.annis: & ſepultus eſt
in ſepulchro patrum ſuoꝝ:cuiuſꝗ dies obitus certus
non habet̄:de ſamuele eius diſcipulo dicturus ipſum
premiſi:quoꝝ ad inuicem geſta cōtinuantur. Hec ex
primo libro regum a principio uſꝗ ad capitulū quar
tum:& ex dictis ioſephi & hieronymi atꝗ ex hiſtoria
ſcholaſtica ſumpta.

¶De ſanctis Helchana & Anna eius uxore.
Cap. LXXXI.

HElchana uir iuſtus & anna eius uxor ſa/
muelis prophete parentes inter ſanctos
priſci temporis a ioſepho & hieronymo
cōputant̄:quorum laus tam ex primo li/
bro regum q̄ ex benedicta eoꝝ prole ſuſcepta percipi/
tur.Fuit aūt helchana de ramathain ſiue ramatha : q̄
in euangelio dicitur arimathia:que ſita eſt in mōte ef
fraim:& fuit de iſuar auūculo moyſi per chore deſcē/
dens:& ſic per patrem fuit de tribu leui:per matrē ue
ro de tribu iuda.Habuit quoꝗ duas uxores uidelicet
fennenā fecundam & annam ſterilē:& cum eſſet an/
na pulchrior:& uir eā diligeret:fennena ei inuidēs ex/
ꝓbrabat ei: & obiiciebat ſterilitatē.Et cum de more
ſuo aſcenderet debito tēpore helchana:ut immolaret
domino in ſilo:ubi tunc erat arca dei:que in taberna/
culo ſeruabat̄:& quodam tempore ipſe helchana cū
ambabus uxoribus aſcendiſſet:& filios ac filias quos
habebat de fennena ſecū duxiſſet.Anna triſtis pro ſte/
rilitate ad fores tabernaculi egreſſa orauit ad domi/
num pro prole habenda:& uotum uouit:ꝙ ſi deus ſi/
bi maſculū largiret̄:ꝙ faceret ipſum nazarenū:& alta
ris miniſterio perpetuo deputaret.¶Et cū heli ſacer/
dos eam orātē obſeruaſſet:& triſtitie eius cauſam au/
diſſet:diuino ſpiritu eidem prenūciauit:ꝙ deus exau
diſſet eam:que eſt ꝓmiſſione ſacerdotali ſecura iā de
ſobole facta eſt:& reuerſa cum uiro in domum ſuam

concepit:& peperit filium:uocauitꝗ nomen eius ſa/
muel:eo ꝙ a domino poſtulaſſet eũ.Nec aſcendit mu
lier cum uiro in ſilo:donec ablactaret filium.Et cum
ipſum ablactaſſet:uidelicet cum eẽt annoꝝ.xii.addu/
xit eum cũ muneribus in ſilo:& obtulerunt eum pa/
rentes heli:ut eſſet miniſter in cõſpectu domini: ſecũ
dum uotum quod emiſerat eius mater. ¶Et nota ꝙ
ſunt tres ablactiones.Prima a lacte mãmille:que fit in
tertio anno . Secũda a lacte ĩfantie:que fit in ſeptimo.
Et ſic amouetur puer a lacte:a pedagogo:a timore.In
hac uero tertia ablactione & ſamuel deo oblatus eſt:
quaſi iam idoneus ad ſeruiendũ . Poſt hec uero anna
habuit tres alios filios & duas filias:quod deus facere
uoluit:ut filium quem quodãmodo ſecũdũ carnem
pro deo amiſerat:in alia ſobole triplicaret:& per hoc
oſtẽdat:quia quod deo cõceditur etiã in tẽporalibus
non amittit.Quieuerũt aũt in pace helchana & uxor
eius anna & ſepulti ſunt in ciuitate ſua in ramatha.
Quibus aũt diebus migrauerũt expreſſum non ha/
betur & iccirco geſtis filii eius cuius ſolẽnitas ſequit:
non immerito premittuntur.Hec unde ſupra.

¶De ſcõ Samuele ꝓpheta & iudice. Ca. LXXXII.

SAmuel ꝓpheta & iudex populi iſrael ſan/
ctiſſimus:qui nedũ inter patres antiquos
ſanctos teſtamẽti ueteris eccleſiaſtici.xlvi.
ca.plurimũ cõmendatur:ſed etiam in ple
riſꝗ diuine ſcripture locis:ut ſanctus magnificat &
ponitur:filius fuit helchane ephiatei de ramatha de
tribu leui:& anne eius uxoris de quibus ſupra proxi/
mo actũ eſt.Qui matris eius orationibus a domino
poſtulatus fuit:uoto p̃miſſo:ꝙ ipm ad perpetuũ ſer/
uitiũ domini mãciparet:quod & parẽtes ipſius fideli
ter adĩplere curarunt:ipſumꝗ duodenẽ heli ſacerdo/
ti in ſilo obtulerunt.Et ab illa etate ut dicit ioſephus
plenarie ꝓphetare cepit.¶Cũ autem filii heli legis do
mini eſſent trãſgreſſores:& heli tepide corrigeret: il/
los:& dominus eidẽ ac filiis eius per ꝓphetã mortem
cõminatus fuiſſet:nec adhuc heli uerbis domini fidẽ
plenã adhiberet:ut ſuperius dictum eſt in geſtis heli.
Factum eſt:ut heli in lecto ſuo iaceret:& iam pre ſene
ctute ipſius oculi caligaſſent:& ſamuel iacebat iuxta
tabernaculũ cum heli ſacerdote.i.prope lectum eius.
Quẽ dominus uocauit ex nomine.Qui ſurgens acceſ
ſit ad heli credens ſe uocatum ab eo:ſed heli ipm uo/
caſſe denegans ad dormiendũ remiſit. Cũꝗ hoc ibi/
dem & ſecundo & tertio:factũ eſſet. Intellexit heli ꝙ
deus ipſum uocaſſet:& inſtruxit pueꝝ qualiter iteꝝ
reſpondere deberet:uocatus aũt iterato a domino cũ
reſpondiſſet:loquere domine: indicauit ei dominus
eandem cõminationẽ in domũ heli:quam primo fe/
cerat per uirum dei.Mane autẽ ſamuel ab heli adiu/
ratus:indicauit ei omnia que locutus eſt ei deus.Cre/
uit autẽ ſamuel & cognouit omnis populus: quia fi/
delis eſſet ꝓpheta domini.Et cõſulebat eũ oĩs popu/
lus iuxta preceptum domini.Preceperat enim deus:
ut abiicerẽt ariolos & diuinos:& huiuſmodi:& ſciſci
tarentur a fratribus uerbũ domini . ¶Mortuo uero
heli ſacerdote:ut ſuperius dictum eſt.Samuel in locũ
eius ſucceſſit in iudicem.Qui populum domini ad/
duxit in maſephat:ut oraret pro eis:eo ꝙ philiſtei ter
minos iſrael inuaſiſſent.Tunc ſamuel effudit aquã co
ram domino:in qua maledicta cõgeſta erant:quam ſi
bibebat idolatra labia ipſi inſeperabiliter adherebãt:
forte in ſignum federis ſicut fecit ioſue . Quidã tamẽ
aſſerunt ſamuelẽ idolum redegiſſe in puluerẽ:& mix
tum dedit populo ad bibendũ & in barbis coꝝ iudi/
caſſe reos idolatrie a non reis ſicut olim fecerat moy/
ſes.Et iudicauit eos ibi ſamuel.i.docuit iudicia dei.Et
audierunt philiſtei cõgregatũ eſſe iſrael in maſephat
& armati aſcenderunt aduerſus eos . Clamauitꝗ ſa/
muel ad dominum:& obtulit agnũ lactentẽ in holo/
cauſtũ.Et inito prelio dominus intonuit fragore ma
gno ſuper philiſteos:& mota eſt terra:& per loca pan
debat hiatus:& philiſtei in fugã uerſi ceſi ſunt a filiis
iſrael:qui percuſſerũt eos uſꝗ ad terminos terre ſue.
Tulitꝗ ſamuel lapidẽ:& poſuit eum in terminis: nec
auſi ſunt ultra philiſtei intrare terminos iſrael:uiuen
te ſamuele:iudicabat itaꝗ ſamuel populũ in bethel &
galgalis & maſephat circuiens per annos ſingulos &
reuertebatur in ramatha: ſed & ibi iudicabat iſrael.
¶Cum aũt ſenuiſſet ſamuel:poſuit filios ſuos iudi/
ces ioel & abiam:alteꝝ in bethleem alteꝝ in berſabe
ut ibi populũ iudicarent.Qui declinauerũt poſt aua/
ritiã & peruerterunt iudicia:Quod non ferens popu/
lus petiit a ſamuele regem.Qui diuina reuelatiõe ſau
lem tribu beniamin ſibi a domino miſſum unxit in
regẽ ſuper iſrael:& ipſe ſamuel iudex eſt factus:qui p̃/
fuerũt ſimul in populo.xl. annis ut ioſephus ſcribit.
¶Proceſſu uero tẽporis mandauit ſamuel ſauli regi
iubente domino:ut deleret amalech : & nec homini
pceret nec iumẽtis.Qui cõtra preceptũ domini:poſtꝗ̃
amalechitas expugnaſſet:pepercit agag regi amalech:
& optimis armentoꝝ:ꝓpter quod a domino repro/
batus eſt:& regnũ eius ad dauid trãſlatum ex ore ſa/
muelis ꝓphete domino ei mandante:licet ꝓpheta dei
pro ſaule dominũ plurimum exoraſſet.Sicꝗ poſt ali/
quot mẽſes ſamuel propheta iuſſu diuino iunxit da/
uid filiũ iſai de bethleẽ in regẽ futuꝝ ſuper iſrael ad/
huc uiuẽte ſaule.Et extunc cepit regnum ſaulis decli/
nare:dauid aũt in omnibus ꝓſperari:ſicut dictum eſt
ſupra in geſtis dauid regis.iiii.cal.ianua.¶Poſtꝗ̃ autẽ
ſamuel populum dei laudabiliter iudicaſſet mortuus
eſt.Et fleuit eũ uniuerſus iſrael ſinguli tanꝗ̃ ꝓprium
patrẽ lugentes:& ſepelierunt eum in ſepulchro pater/
no in ramatha.Qui dormiuit in domino.xiii.calẽ.ſe/
ptẽbris.¶Huius oſſa ſacratiſſima:Archadius ĩpera/
tor de iudea trãſtulit in thraciã portãtibus ep̃is ac oc/
currentibus populis tanta letitia:ut quaſi p̃ſentem ui
uentẽꝗ cernerent atꝗ ſuſciperẽt:ut de paleſtina uſꝗ
chalcedonẽ iungerentur populoꝝ agmina in xp̃i lau/
des una uoce preſonãtia:ut ſcribit hieronymus libro
contra uigilantiũ.Hec ex primo libro regum a.iiii.ca.
uſꝗ ad.xvi.& aliis uoluminibus quibus ſupra.

¶De ſcõ Samuele p̃ſbytero. Cap. LXXXIII.

SAmuel preſbyter eccleſie edeſſene claruit
tẽpore anaſtaſii primi imperatoris . Qui
ſancta uita ſublimis & doctrine:ſapientia
clarus:multa aduerſus eccleſie inimicos
intentione tamen precipua contra neſtorianos & ti/
motianos ſyro ſermone conſcripſit:quem apud con
ſtantinopolim adhuc tempore ſuo in carne uiuere:&
ſcripta eius ſe teſtatur agnoſcere illuſtris gemnadius:
qui & apud ipſam ciuitatem in chriſto quieuit cũ pa/
ce;ibidemꝗ tumulatus.

¶ De ſancto Bernardo abbate ordinis ciſtertienſis. Cap. LXXXIIII.

Bernardus abbas claraualleñ & doctor claruit tempore eugenii pape tertii & federici imperatoris primi: qui ex ꝓuincia burgundie caſtro fontanis patre milite telecino matre aleth religioſa domina ortus eſt. que ſex mares filios genuit monachos futuros: feminam unam ſanctimonialem: quos ut ediderat domino offerebat: & ipſos pueros cibis groſſioribus quaſi eremo magis q̄ curie nutriebat. Cum autem tertium ſcilicet Bernardum geſtaret in utero: uidit per ſomnium catellum candidum & latrātem in utero ſe habere. Quod cum cuidam uiro dei expoſuiſſet. Ille uoce prophetica reſpondit: ꝙ optimum catulum pareret: qui domus dei cuſtos futurus eſſet: eo ꝙ predicator fieret egregius: & contra inimicos daret latratus: ac multos medicinalis lingue gratia eſſet curaturus. ¶ Cum autē bernardus adhuc puer in natiuitatis dominice nocte officiū expectaret: auidius ſcire qua hora chriſtus natus eſſet: media nocte eidem apparuit puerulus ieſus: quaſi denuo ex utero matris natus. Vnde extunc illam fuiſſe horā dominice natiuitatis cognouit. Ex illa ergo hora in his: que pertinent ad illud ſacramentum: ſenſus ei ꝓfundior & ſermo copioſior datus eſt. Quod patet in illo initio opuſculorum ſuorū: quod edidit: cum homeliam illam ſuper euangelio Miſſus eſt gabriel. compoſuit. ¶ Verum antiquus hoſtis eius caſtitati inuidens: multos ei laqueos tentationis oppoſuit. Cum ſemel in quādam feminam diu oculos defixos habuiſſet: de ſe continuo erubuit: ac in ſtagnum gelidarum aquarum īſiluit: ibiq̄ tam diu manſit: donec a carnali concupiſcentia totus refriguit. ¶ Alia nocte puella quedā ſe nudam in lecto ipſius poſuit: quā ille ſentiens partem lectuli ei conceſſit: donec illa ipm̄ cernens immobilem: erubeſcens inde receſſit. ¶ Alias etiam hoſpitatus in domo unius matrone: cum illa in eius pulchritudinem exariſſet: nocte ſilenter ad lectum eius acceſſit. Illoq̄ clamante latrones, mulier ſe abſcondit. Surgentes uero famuli latronem querunt: ſed non inueniunt. Cumq̄ hoc idem uſq̄ tertio factū eſſet: mulier tādem deſperata receſſit. Dum uero mane a ſociis quereretur: quomodo tot uicibus latrones clamaſſet. Reſpondit: ꝙ uere latro ei inſidiatus fuerat: quia hoſpita theſaurum ſue uirginitatis irrecuperabilem auferre uoluerat. Et extunc ciſtertienſium ordinem ingredi deliberauit. Quod cū fratres eius omnimode prohiberent: tantam ei dominus gratiam cōtulit: ut non ſolum non prohiberetur: ſed omnes fratres ſuos & alios plures ad religionem domino lucraretur. Fratri autem ſuo gerardo uerba eius uana reputanti predixit: ꝙ lancea latus eius perforaret: & tunc compunctus uerbis eius cōſenſum preberet. Poſt paucos dies gerardus ab inimicis capitur: & lancea in latere uulneratus carceratur. Ad quem Bernardus ueniens eundem confortauit: promittens ꝙ cito liberaretur: & monaſterium ingrederetur. Eadem nocte compedes gerardi de pedibus eius ceciderunt: & hoſtio p ſe aperto ipſe euaſit: indicauitq̄ fratri ſe mutaſſe propoſitum: & uelle fieri monachum. ¶ Anno igitur domini. M. cxii. a conſtitutione ordinis ciſtertienſis. xv. ſeruus dei bernardus annorum. xxii. cum fratribus & aliis ſociis. xxx. ordinem ciſtertienſem ingreſſus eſt. Qui mox totus ita in ſpiritum abſorptus eſt: ut iam nullis corporeis ſenſibus uteretur. Quē abbas ciſtertienſis ad edificandum domum clareuallenſem poſt modicum miſit: ubi multo tempore in nimia paupertate uitam duxit. Vigiliis autem & orationibus intētus continue carnem mira penitentia flagellabat: & maxima ieiuniorum inedia domabat. In ueſtibus autem & aliis cunctis ſemper paupertatē amabat. Quicquid uero in ſcripturis didicit: in agris & ſiluis confitebatur accepiſſe: & nullum ſe magiſtrum aliquando habuiſſe: Oranti quoq̄ ſibi confeſſus eſt expoſitionē orationis dominice ſibi ſcriptam apparuiſſe. Humilitatem autem & patientiam ultra modum in cunctis oſtendit. ¶ Cum trecentas marchas argenti ſibi pro cenobio conſtruēdo miſſas predones abſtuliſſent: patienter tulit: deumq̄ benedixit: qui ſibi a tanto onere pepercit. ¶ Quidam canonicus regularis ad eum uenit: & ut in monachum reciperetur rogauit: cumq̄ ille non acquieſceret: ſed ad ſuam eccleſiam redire ſuaderet: aduertēs ꝙ canonicus ex leuitate ordinem mutare uellet: canonicus ad conuitia multa prorupit: ac demū ipſum in maxilla percuſſit. Cūq̄ aſtantes in ſacrilegū inſurgerēt: ille ne eū tangerent per xp̄m adiurauit: & ſine ulla ultione patienter dimiſit. ¶ Pr̄ eius qui ſolus in domo remanſerat. ad monaſteriū iuit: & ibidē poſt aliqđ tp̄s in ſenectute bona deceſſit. Soror uero eius in ſeculo nupta cū multo comitatu & pōpa ad monaſteriū acceſſit. Sed ad eā uir dei exire recuſauit. Cum autem lachrymans inſtaret & cōſilium anime ſue ſaluāde peteret ad eam exiit: & mundi ei gloriam interdixit. Que habitum & uitam mutans in ſeculo quaſi in eremo deinceps deo ſeruiuit: & tandem multis precibus a uiro licentia habita monaſterium introiuit. Tanta autem abſtinentia & uigiliis corpus attriuit: ut fere continua grauiſſima infirmitate langueret. ¶ A ciuitatibus ianueñ & mediolaneñ in epiſcopum electus conſentire renuit: dicēs ſe non eſſe ſuum: ſed aliorum ſeruitio deputatum. ¶ Cum quodā tempore fratres cartuſienſes uiſitaſſet: loci prior contra ipſum aliquātulum murmurauit: ꝙ ſella cui equitando preſidebat nimium curioſa eſſet. Quod cū uir dei audiſſet miratus querebat qualis ſella foret. Nam illuc uſque a claraualle uenerat & qualis eſſet ſella non perpenderat. ¶ Iuxta lacum etiam lauſanenſem unius itinere pergens ipſum non uidit: & cum ſero ſocii de ipſo lacu loquerentur: ubi eſſet lacus ille interro

gauit.¶Predicanti ſibi aliquando inanis glorie ten/
tatio irrepſit:ꝙ optime populo predicaret. Qui mox
in domino confortatus tentatori reſpõdit: ꝙ nec per
ipſum inceperat:nec per ipſum dimittere intendebat.
Frater robertus eius monachus & ſecundum ſeculũ
propinquus:quorundam ſuaſione ad monaſterium
cluniaci ſe contulerat:quem uir dei ſtatuit per epiſto/
lam reuocare.Cum autem eam ſcriptori ſub diuo di/
ctaret: ſuperueniente ſubito imbre: ſcriptor ſurgere
uoluit.Bernardus uero ut procederet in ſcribẽdo ſua
ſit:quia opus dei erat:quod ipſi faciebãt. Sicq̃ ſcripſit
epiſtolam in medio imbre ſine imbre.Cum enim cir
ca eos undiq̃ plueret: inde moleſtiam imbris uirtus
expulit charitatis.¶Monaſterium quoddam multi/
tudo ĩfinita muſcarum occupauerat: que monachos
grauiter infeſtabat.Quas uir dei excommunicauit:&
mane omnes muſce mortue ſunt reperte.¶Cum a
mediolanenſibus eccleſie reconciliãdis a papa miſſus
papiam rediſſet.Quidam uxorem ſuam demoniacã
ad eum adduxit.Cumq̃ malignus ſpiritus per mul/
ta uerba bernardum irrideret:& cum eo uir dei proli
xius diſputaſſet:tandem oratione ſua immundũ ſpi/
ritum ex illa muliere exire coegit. Sed cum inde ſan/
ctus uir receſſiſſet: diabolus eam iterũ inuaſit. Quod
cum ſanctus per uirum eius poſt ſe currentem audiſ/
ſet nomen ieſu chriſti in ſchedula ſcripſit & collo mu
lieris alligari mandauit.Et ſic totaliter a ſpiritu illo
maligno liberata eſt.¶Apud aquitaniam mulier alia
ab incubo quodam per ſex annos petulante laſciuia
uexata fuerat.Que ad uirum dei acceſſit:& que paſſa
fuerat cum lachrymis enarrauit:cui Bernardus bacu
lum ſuum tradidit:& ut in lectulo ſuo ipſum pone/
ret mandauit.Demon autem extunc ad cubile nõ au/
debat accedere:ſed accerrime comminabatur:ꝙ eo re
cedente ſe de ipſa atrocius uindicaret.Quod cum ſan
cto rettuliſſet:ille populum conuocauit:& candelis ac
cẽſis oĩa publice enarrauit:ac demonẽ illum excõmu
nicauit.Sicq̃ mulier ab eius illuſione penitus liberata
eſt.¶Cum in eadem prouincia legatiõe fungeretur:
ut ducem aquitanie eccleſie reconciliaret: & ille recu/
ſaret:uir dei ad altare celebraturus acceſſit: duce pre
foribus expectante.Cum autem pax domini dixiſſet
corpus chriſti ſuper patenam poſuit:& adducem exi/
uit:eidemq̃ per filium uirginis terribiles minas intu
lit:& ultionem diuinam addidit:niſi ad eccleſie obe/
dientiam ueniret.Quem dux ignea facie & flammeis
oculis conſpiciens:territus coram eo procidit:& ueni
am poſtulauit:& quicquid ſanctus precipere oluuit:
mox adimpleuit.¶Militem quendam nobilem mo/
nachum ſuum effectum grauis tentatio exeundi ordi
nem pulſauit.Ita ut expreſſe diceret ſe nunquam letũ
futurum.Quod ſanctus audiens pro eo orauit:& ten
tatio mox diſceſſit.Ita ut poſtmodum diceret ſe nun/
quam triſtitiam habiturum. ¶Cum ſanctus mala/
chias epiſcopus hibernie in ſuo monaſterio migraſ/
ſet: & bernardus pro eo miſſam pro defunctis inco/
haſſet gloriam eius intra canonem domino ſibi reue
lante cognouit:& poſt communionis collectam pro
confeſſore pontifice commutauit.Cui dum cãtor in/
nueret ꝙ errabat:ait ſe non errare:ſed ſcire quid dice/
ret.Deinde accedẽs ſacro corpori pedes oſculatus eſt.
¶Viſitatus a quibuſdam tyronibus in quadrageſi/
ma rogabat eos:ut ſaltem illis diebus a ſuis ſe uanita/
tibus cohiberent.Quibus recuſantibus uinum bene/
dictum eis in populum tradidit:& mox illorum ui/
tam in melius commutauit.¶Tandem morti appro
pinquans fratribus ſuis:charitatem:humilitatem: &
patientiam iure teſtamenti reliquit. Deinde poſtquã
multa miracula perpetraſſet: & centum & ſexaginta
monaſteria conſtruxiſſet:anno domini milleſimo cẽ/
teſimo & ſexageſimotertio etatis uero ſue anno ſexa/
geſimotertio inter filiorum manus obdormiuit in
domino decimotertio calen. ſeptembris. Sepultuſq̃
eſt in monaſterio claraualleñ. multis & mirabilibus
miraculis refulgens.¶Hic doctor ſanctus multos li
bros & tractatus edidit.Scripſit librum unum de cõ/
temptu mundi ad clericos. Item exhortatorium de
paſſione & reſurrectione domini librum unum. De
gratia & libero arbitrio librum unum. De gradibus
humilitatis & ſuperbie librum unum.Ad abbatẽ co/
lumbenſem de precepto & diſpenſatiõe librum unũ.
Ad ciſtertieñ & cluniaceñ apologeticum librum unũ
Ad hugonem de ſancto uictore librum unum.Super
pſalmum Qui habitat.homelias.xviii. Super cantica
canticorum homelias ſeptuagintatres.Super Magni/
ficat.tractatum unum.Epiſtolas ad diuerſos.ccxl.Ser
mones uero innumerabiles.Item ad eugenium papã
tertium de conſideratione libros quinq̃. Ad milites
templi de laude militie noue librum unũ.Et alia opu
ſcula multa & elegantia compilauit.

¶De ſcõ Philiberto abbate. Cap. LXXXV.

Philibertus abbas apud rothomagum cla
ruit tempore clodouei regis francorum:
Qui adhuc iuuenis a dagoberto rege frã/
corum in palatio ſuo aduocatus: cum eſ/
ſet annorum uiginti elegit chriſti fieri diſcipulus: &
in robatenſi monaſterio ſub agilo abbate monachus
factus eſt:ubi operibus penitentie uacans:multa dia/
boli tentamina pertulit:quas omnes chriſto adiutus
ſuperauit.Succeſſitq̃ agilo in abbatie regimine: do/
mum ſibi creditam ſtrenue gubernando: & miracu/
lis coruſcando.Dum autem eum quidam ex fratri/
bus liuore ĩuidie ex cenobio abieciſſent:unus eorum
ictu fulminis interiit:alius in ſeceſſum omnia interio
ra depoſuit.Reliqui timore percuſſi penitentiam agẽ
tes:ipſumq̃ reuocantes:eidem humiliter obedierũt.
¶Poſtmodum autem a rege clodoueo & bathylde
regina francorum in pago rothomagenſi locum ap/
pellatum gemericum obtinuit:ubi egregium mona
ſterium conſtruxit. ¶Monachum quendam quem
ad regem pro cauſa cenobii mittere diſponebat febre
detentum:imperans febri ſanauit & miſit. ¶Exiſten
te eo pariſius latro chirothecas eius furatus eſt.Mane
autem ſe ardere eiulans:& loqui non ualens: ſinum
cum furto aſcõdito patefecit.¶Cum nocte quadam
in baſilica ſancti petri oraret:uiſi ſunt oculi eius qua/
ſi due lampades fulgentes.¶Monacho qui languens
ad extrema uenerat: & loqui non ualebat:peccatũq̃
unum in confeſſione ſcienter omiſerat:oratione ſua
loquelam reſtituit: illeq̃ peccatum cõfeſſus mox ex/
pirauit.¶Cum fratres meſſem ſuccciderent: & mani/
puli per agros iacerẽt: tempeſtatem ſubitam ingruẽ/
tem a meſſe ſedauit: & continuo ſerenitatem addu/
xit.¶In uilla quoq̃ pineuio hoſpitatus a muliere q̃

dam paupere in domo ſuſceptus:uas uini quod habebat benedixit:& multis inde potantibus cunctiſq; ſatiatis ipſo abeunte plenum repertum eſt. Quieuit in pace uir domini decimotertio calẽdas ſeptembris. Sepultus in monaſterio ſuo predicto.

¶ De ſanctis Chriſtophoro & Leouigildo martyribus. Cap. LXXXVI.

CHriſtophorus & Leouigildus martyres apud ciuitatem hiſpanie cordubam paſſi ſunt:qui tempore perſecutionis ab infidelibus comprehenſi cum chriſtum confeſſi eſſent:gladio cedente martyrium conſumauerunt quorum corpora poſt abſciſionem capitum igni tradita ſunt. Qui paſſi ſunt.xiiii.calendas ſeptembris :ut ado tradit in ſanctorum martylogio ex dictis hieronymi ſumpto.

¶ De ſanctis martyribus Leontio & Carpophoro. Cap. LXXXVII.

LEontius & carpophorus martyres in ciuitate aquileia paſſi ſunt tẽporibus diocletiani & maximiani imperatorum ſub lyſia preſide. Qui cum eſſent arte medici: infirmos quoſcũq; ab omni languore ſanabant non tam naturalibus medicaminibus artis ſue q̃ Chriſti nomine inuocato:erant enĩ fideliſſimi chriſtiani. Audiens autem lyſias preſes famam illorum : cum eẽnt ei ab eius officialibus accuſati : & ꝙ cultum deorum ſuorum deſtruerent:eos ad ſe accerſiri fecit:& que eſſent eorum nomina:que patria:que cõditio:que fortuna queſiuit. Illi uero ad ſingula reſponderunt:quia ſcilicet nomina eoꝝ erant leontius & carpophorus: patria uero eoꝝ erat arabia:cõditio chriſtiana:fortunam autem chriſtianos neſcire dixerunt. Tunc preſes cepit eis perſuadere:ut diis ſacrificarent : promittens illos exinde honoribus ſublimandos : aut ſi renuerent diuerſis puniendos ſuppliciis. Cumq; illi ſacrificia demonibus exhibere nullatenus uelle reſponderent:& chriſtum ſibi adiutorem in omnibus dicerentq;:atq; illius comminata tormenta cõtemnerẽt: precepit eos preſes in mãibus & pedibus grauiter torqueri. Et dum illi conſtantes hoc ſupplicium deriderent:iuſſit eos preſes catenis uinctos in mare precipitari. Statimq; angelus domini affuit:& diruptis uinculis illos e pelago ad littus incolumes eduxit. Et cũ hoc miraculum preſes artibus magicis aſcriberet & e contra illi ei chriſti uirtutem predicarent:Illeq; eos in nomine dei ſui hadriani ſequi uelle diceret: continuo duo demones affuerunt :& preſidem in faciem alapis cederunt grauibus per horam unam. Sed orãtibus pro eo ſanctis ſtatim demones abierunt. Tunc preſes dicere cepit:ꝙ dii contra ſe indignati:quia illos uelle relinquere dixerat:talẽ in eũ uindictam exercuerant. Iuſſitq; ſanctos in carcerem trudi: donec qualiter ipos perderet cogitaret. ¶ Altera die illos eductos & diis immolare conſtantius recuſantes:in ignem copioſum accenſum iactari mandauit. Sed tamen ignis illos in nullo leſit:ſed facto terremotu nimio: erumpens flamma plurimos paganoꝝ circũſtantes exculſit. Illi uero ſancti de ignis educti medio:nedũ in corporibus ſed etiam in capillis & ueſtibus penitus apparuerunt intacti. Iubent ergo in equuleo ſuſpendi & ungulis radi:ſed angelo illos cuſtodiẽte: fatigatis ad modum carnificibus ante preſidem deponunt. ¶ Et cũ iterum ac iteꝝ a preſide perſuaſi:cultũ diis ſuis exhibere renuerẽt:fecit illos lyſias pſes in crucibus leuari:& a circũſtante populo lapidari:ueꝝ lapides in iacientes redibant & plurimos uulnerabant. Tunc mãdauit illos a.iiii.ex militibus ſagittis cõfigi. Sagitte uero martyres non ledebant:ſed retrouerſe ſagittarios cõfigebant. Et nõ ſolum illos:ſed alios plures aſtãtes occiderũt. ¶ Lyſias aũt ſe confuſum in oĩbus cernens ſanctos dei gladio cedi iuſſit. Et ſic accedẽtes ſpiculatores eoꝝ capita gladiis abſciderunt. Quorum corpora chriſtiani rapientes iuxta muros ciuitatis aquileie ſepelierunt. Paſſi ſunt autem ſancti martyres leõtius & carpophorus.xiii.calen.ſeptembris.

¶ De ſcõ Anaſtaſio martyre. Cap. LXXXVIII.

ANaſtaſius ſiue attalus martyr paſſus eſt ſub aureliano auguſto & pſide antiocho rome. Qui cũ eſſet cornicularius:agapitũ martyrẽ in cuſtodia habuit mãdato pſidis. Et audiẽs ab eo uerba uite fere cõuerſus eſt. Cum aũt agapitus uerſis pedibus ſuperius eſſet ſuſpẽſus:& fumo de ſubter facto ſic.iiii.diebus eſſet dimiſſus: ut ſupra dictũ eſt in poſſiõe eius.xv.cal.ſeptẽbris:& poſt dies q̃ttuor anaſtaſius illuc uadens iueniſſet eũ ſolutũ ambulantẽ & pſallẽtem:fidem xpi oĩo ſuſcepit:& baptizatus eſt. Et dũ hec omnia que uiderat preſidi nunciaſſet:& xp̃m conſtãter confeſſus eſſet. Iuſſu aureliani decollatus eſt.xii.cal.ſeptembris.

¶ De ſcõ Priuato epo & mr̃e. Cap. LXXXIX.

PRiuatus eps & martyr paſſus eſt in territorio gaualitane ciuitatis. Qui ſub perſecutione imperatorum ualeriani & galieni cum chriſtum dominum predicaret: & deos paganorum adorare recuſaret. Iudicis ſententia decollatus:& palma martyrii coronatus eſt.xii. calen.ſeptembris:ut dicit ado.

¶ De ſcõ Quadrato epo. Cap. LXXXX.

QVadratus eps tẽpore hadriani imperatoris claruit:qui multa utilia opa eccleſie digeſſit. Nã eidẽ principi apologeticũ ſcripſit & obtulit. Librũ rõnis & fidei plenũ: apoſtolicaq; doctrina dignũ:& religioni xpiane perutilẽ. Scripſit & parthicũ bellũ ſub ſeuero principe geſtũ. Auidii caſſii uitam & geſta ſcriptioni tradidit. Et in partibus macedonie in pace quieuit.xii.cal.ſeptembris. Hec hieronymus de uiris illuſtribus.

❡De ſcō Timotheo p̄ſbr̄o & mr̄e. Cap. XCI.

TImotheus p̄ſbyter & martyr rome paſſus eſt ſub ualeriano īperatore:& tarqnio urbis prefecto.Qui ab antiochia ueniēs tp̄e melchiadis pape a ſcō ſilueſtro tūc p̄ſbytero:poſtea romāo pōtifice futuro:hoſpitio deuote ſuſceptus eſt.Qui timotheus:cū per unū annū: & tres meſes:docēs xp̄i ueritatē multos populoꝝ gētiliū cōuertiſſet:tētus a tarquinio urbis p̄fecto:& plagaꝝ tormētis afflictus:lōgaqꝫ carceris cuſtodia maceratus:cū ſacrificare idolis noluiſſet:per ceſus terqꝫ grauiſſimis ſuppliciis attrectatus.Nouiſſime ſnīam accipiēs capitalē:īter homicidas decollatus ē.Cuius corpus ſilueſter p̄ſbyter clā rapiēs in domo ſua occultauit: & melchiadi pape nūciauit.Qui ueniens nocte cū p̄ſbyteris & diaconibus corpus tulerūt:& in horto cuiuſdā mulieris noīe theone iuxta ſepulturā beati pauli apoſtoli ſepelierunt.Paſſus eſt autem.xi.cal.ſeptēbris.

❡De ſanctis Timotheo & Proterio martyribus. Cap. LXXXXII.

TImotheus alexādrinus ep̄s & ꝓterius eius preſbyter fidei catholice pugiles extiterūt tēpore leonis imperatoris contra dioſcorum ep̄m alexandrinum per timotianos hereticos ītruſum uiriliter reſiſtētes.Propter qd̄ heretici cū diſcoro armata manu in cenā domini alexādriā inuadētes ꝓteriū capiunt:& in eccleſia occidunt: corpuſqꝫ illius crudeliter laniatū igne cōſumunt:puluerē quoqꝫ inuentū diſpergunt.Dioſcoꝝ uero uiolēter in ep̄atum mittunt.Timotheus uero ep̄s catholicus uix aufugiens liberatus eſt. Qui poſt dies modicos:multum oppreſſus anguſtia quieuit in xp̄o.

❡De ſcō Symphoriano mr̄e. Cap. LXXXXIII.

SYmphorianus martyr tempore aureliani imperatoris paſſus eſt in ciuitate eduneū. ſub cōſulari heraclio.Qui ex auguſtudunēū urbe: patre fauſto nobile chriſtiano progenitus:cum adhuc eſſet adoleſcens tanta morū grauitate pollebat ut ſenioꝝ uitam anticipare uideretur.Cū ergo pagani in ciuitate edua feſtū ueneris celebrarent:& ſtatuam eius ante heraclium prefectū deferrent.Symphorianus affuit:& nolens eam adorare diu ceditur:& ceſus carceri mancipatur. Et cum eductus de carcere ad ſacrificium cogeretur: & multa ei donaria ꝓmitterenť:ipſeqꝫ omnia tanq̄ lutū abominareť.Iratus iudex data ſententia p̄cepit:ut decollaretur.Iratus iudex data ſententia p̄cepit: ut decollareť. Qui cū ad locum ducereť:mater eius de muro aſpiciebat:& ipſum ad paſſionem uiriliter cōfortabat:dicens qꝫ ei uita non tollereť:ſed in melius cōmutareť. Mox igitur decollatus eſt:& corpus eius a xp̄ianis ſepultum ad fontē:qui eſt extra publicum campum foris muros edue ciuitatis.Paſſus eſt autem.xi.calen.ſeptembris circa annum domini.cclxx.

❡De ſancto Antonio martyre. Cap. XCIIII.

ANtonius martyr paſſus eſt rome tempore cōmodi imperatoris ſub uitellio prefecto.Qui cum eēt carnifex:& ſanctos martyres euſebium:pontianū: peregrinū: & uincentium in equuleo leuatos mandato preſidis laniaret. uidit iuuenē ſtantem & cū ſpongia ſanctoꝝ uulnera tergentē:de quibus infra diceť.viii. calen.ſeptēbris:qui mox cōuerſus:& a rufino preſbytero baptizatus:dum chriſtum cōfiteretur:iuſſu prefecti capitali ſententia damnatus eſt:& uia aurelia iuxta foꝝ traiani ſepultus.xi.calen.ſeptembris.

❡De ſcīs Timotheo & Apollīare mr̄ibus. Ca.XCV.

TImotheus & Apollinaris martyres paſſi ſunt apud rhemenſium urbem ſub nerone imperatore:preſide autem lampio:cui primū timotheus p̄ſentatus cum ſacrificare nollet: & grauiter tortus fuiſſet: ac laniatus & aceto & calce uiua eius uulnera conſpergerenť. Apollinaris uero gentilis aſſiſtens:uidit duos angelos Timotheo aſtantes:& ipſum hortantes:ac ut in celum aſpiceret admonentes:qui aſpiciens uidit celum apertum:& ieſum coronam gemmatam tenentē: eamqꝫ ei dare promittentem:poſt que angeli ad celos euolarunt.Que omnia cum apollinaris uidiſſet: cōuerſus eſt.Et dū preſide tentus fuiſſet:& in os eis plumbum liquefactum faceret infundi:tanq̄ glacies repente refriguit.Quo uiſo miraculo multi paganorum in domino crediderunt:& nocte a ſancto mauro preſbytero baptizati ſunt.Sancti uero timotheus & apollinaris in carcerem miſſi ſunt:ubi & apollinaris tanq̄ nouus chriſti tyro ab angelo cōfortatur.❡Die uero ſequenti omnes qui cōuerſi fuerant iubente preſide decollantur.Timotheus uero & apollinaris tertio ceſi: & diuerſis attrectati ſuppliciis in confeſſione domini perſeuerantes:tandem capitali ſententia puniti ſunt. Statimqꝫ iaculum ignitum de celo cadēs humerum dextrum p̄ſidis percuſſit:& ꝓtinus a demonio arreptus infeliciter expirauit.Sanctoꝝ uero martyꝝ corpora a xp̄ianis in eadē urbe honorifice cōdita ſunt.x. calen.ſeptēbris circa annum domini.lvii.

❡De ſcō Zacheo ep̄o hieroſolymoꝝ. Cap. XCVI.

ZAcheus ep̄s quartus a beato iacobo hieroſolymoꝝ eccleſiam clariſſime rexit. Nam ut ait euſebius.iiii.libro cap.v. Hieroſolymis ep̄i.xv.fuerunt uſqꝫ ad tēpora hadriani imperatoris oēs ex hebreis xp̄ianis aſſumpti: uerū iudeis a romanis diſperſis epiſcopi ex circūciſione eligi ceperunt.❡Horū autem primus fuit iacobus frater domini:ſecundus ſymeon:tertius iuſtus:quartus zacheus:quintus tobias:ſextus beniamin: ſeptimus ioānes:octauus mattheus:nonus philippus:decimus ſeneca:undecimus leui:duodecimus iuſtus decimuſtertius effrem.decimuſquartus ioſeph. decimuſquintus iudas.Hec euſebius.Beatus uero zacheus in omni ſanctitate cōmiſſum ſibi gregē exemplis ac doctrinis reficiens:quieuit in pace.x.cal.ſeptembris.

❡De ſcō Zacheo ep̄o Antiocheno. Cap. XCVII.

ZAcheus ep̄s antiochenus primus poſt petrum apoſtolū conſtitutus fuit. de quo in itinerario clemētis diciť qꝫ cum petrus in diſputatione quam habuit cū ſimone mago uictoriam obtinuiſſet:ſimonqꝫ romā a facie petri fugiſſet.Petrus poſt eū pergens:zacheū ſibi ſucceſſorē cōſtituit:& p̄ſbyteros ac diaconos ordinās:eiſdem populū commendauit:ipſoſqꝫ de omnibus inſtruens perfectius ꝓfectus abiit.Zacheus aūt ep̄s poſtq̄ eccleſiā ſibi cōmiſſam feliciter gubernaſſet:plenus ſanctitate beato fine qeuit:ibidemqꝫ ſepultus in pace.

❡De ſancto Theona ep̄o. Cap. XCVIII.

T Heonas epſ alexandrinus uenerabilis fu/it omniq; uirtute clarus: qui beatum pe/trum eiſdem urbis epm & martyré enu/triuit: cui & idem beatus petrus in epatu ſucceſſit: ꝑut ſibi a domino per uiſum fuerat reuela/tum. Hic eccleſiam ſuam ab infeſtatione arriana tūc uigen te uiriliter defenſauit: qui & uirtutibus lauda/bilibus preclarus in pace quieuit. x. calen. ſeptembris: Alexandrie quoq; tumulatus iacet.

¶ De ſancto Theona abbate. Cap. XCIX.

T Heonas abbas pater fuit trium miliū mo/nachorum ī eremo ſcythi: qui ut dicit ſo/zomenus: fuit ſciētiſſimus litterarum gre/cañ: latinarum: & egyptiañ: qui triginta annis dicit̄ minime uiſus iraſci: aut iurare: aut mēti/ri: aut uanū: uel aſperum uel infirmū ꝓtuliſſe ſermo/né. Hic abbaté quendā adhuc iuuené quotidie pāma/chiū furanté & eccleſie mādūcanté: ſermone de conti/nētia facto cōuertit ad penitentiā: eoq; peccatū ſuū pu/blice cōfitēte uelut lāpas ignis de ſinu eius egreſſa eſt: totāq; domū fetore cōpleuit. Hic ét dicebat nihil eſſe tā noxiū monachis: q̄ cogitationes ſuas patribus ſuis ſpūalibus celare. Quieuit in pace in eremo de ſcythi . x. cal. ſeptē bris. Hec ſozomenus ī hiſtoria tripartita.

¶ De ſcis Donato & Reſtituto & ſociis mr̄. Ca. C.

D Onatus & reſtitutus: ualeriāus: & fructuo/ſa cum aliis. xii. apud antiochiā paſſi ſunt. Qui preclariſſimo confeſſionis honore per diuerſa genera tormentorum glorio/ſo martyrio coronati ſunt. x. calen. ſeptem bris. Hec ado in martylogio ſuo.

¶ De ſcis Claudio Aſterio & Nenone mr̄. Ca. CI.

C Laudius: aſterius: & nenon apud lyciā in ciuitate egea martyrium paſſi ſunt. Qui tempore perſecutionis ab infidelibus ten/ti: cum chriſtum dominum cōfiterent̄: poſt acerba & diuerſa ſupplicia cruci affixi ſunt. In q̄ deo ſpūm reddiderunt. x. cal. ſeptē bris. Hec ado.

¶ De ſancto Porphyrio martyre. Cap. CII.

P Orphyrius martyr paſſus eſt tēpore aure/liani ipatoris: ſub antiocho preſide in ur/be roma. Hic uir dei ſanctum martyrem agapitū enutriuit: & ad martyriū ſua do/ctrina animauit. De quo ſupra dictū eſt. xv. cal. ſeptē/bris: ꝓpter quod ab antiocho preſide detentus: poſt multa ſibi illata tormēta emiſit ſpm. x. cal. ſeptē bris.

¶ De ſcō Bartholomeo apoſtolo. Cap. CIII.

B Artholomeus apoſtolus natione ſirus & nepos fuit regis ſyrorum ex patre ſoluſq; ex oībus apoſtolis ſecūdū carné nobilitate decoratus unde & propter ipm ſolū in ce/na domini facta ē cōtētio inter diſcipulos: qs eoñ ui/deret̄ eé maior. Cū enī xpus apoſtolis dixiſſet: ꝙ unus ex eis ipm traditurus eét: apoſtoli ſuſpicati ſunt: ꝙ ꝓ/ditor ille hoc facere uellet: q̄tenus regnū iſrael qué ſpe/rabant carnaliter xpm obtenturum ſibi uſurpare cu/peret. Et cū nullus inter eos eét: qui ad talé dignitaté aſpirare putaret̄: niſi bartholomeus ꝑꝑ nobilitaté re/giā. Ideo habuerūt eū de tali ꝓditione ſuſpectum: & queſtionem de maioritate fecerunt. Hec damaſce/nus: unde in quibuſdam eccleſiis euangelium in hoc feſto de dicta contentione inter diſcipulos facta legit̄.

¶ Legitur aūt in quadā hiſtoria licet apocripha: ꝙ dū perueniſſet ad bartholomeū regis ſyrie filio carentis nepotem adhuc iuuené: de doctrina & miraculis xpi: apud iudeam predicantis: miſit ad eum nuncium ꝙ libenter eius diſcipulū ſe faceret: ſi ieſus gratiam unā illi concederet. Audierat enim ꝙ diſcipuli eius paupe/res in abiecto habitu incedebāt. Si ergo ꝓpter hono/ré regie dignitatis ſibi concederet: ut purpura īdutus uteretur ipſum perpetuo ſequeretur. Cui Chriſtus optata libere conceſſit: dixit tamen nuncio ut ex par/te ſua diceret bartholomeo: ꝙ qui materialem chla/mydem deponere recuſaret: adhuc pro eius amore naturalem ueſtem: hoc eſt corporis cuté dimitteret. Et ſic chriſtus bartholomeū in apoſtolum ſuū rece/pit: & ille ſemp purpure uſum retinuit. Cū ergo poſt paſſionem domini apoſtoli per diuerſas mūdi partes ad predicandum diuiſi eſſent. Bartholomeus primo in lycaonia predicauit: deinde ad indiā inferiorem ac/ceſſit. Et ingreſſus tēplum in quo erat idolū aſtaroth quaſi peregrinus ibi manere cepit. In hoc idolo qui/dam demon habitabat: qui ſe languentes curare di/cebat: ſed non ſubueniebat ſanando: ſed homines pri/mo ledēdo: deinde a leſione ceſſando. ¶ Verum cum templum languentibus plenum eſſet: & nullum ab idolo reſponſum habere poſſent: perrexerunt ad ali/am ciuitatem: ubi aliud idolū nomine berith coleba/tur. Et interrogātibus cur ſibi deus ſuus aſtaroth re/ſponſum nō daret. Berith reſpondit: ꝙ deus eoñ cate/nis igneis conſtrictus eſſet: ut nec reſpirare nec loqui poſſet: ex illa hora qua apoſtolus dei Bartholomeus illuc ingreſſus fuiſſet. Illis uero querentibus quis eét iſte bartholomeus. Reſpondit ꝙ erat amicus dei oī/potētis: & ideo illuc uenerat ut oés deos deinde eua/cuaret. Dixitq; eis berith omnia ſigna eius: ꝙ uideli/cet capillos nigros & criſpos habebat: oculos grādes: nares eq̄les barbā ꝓlixā paucis canis reſperſam: ſta/turam mediocrem. Colobio albo & pallio purpureo induebatur anni uigintiquinque erant ex quo ueſtes eius & ſandalia: nec ueneranti nec ſordidauerant. Cen/ties in die & totidem in nocte genu flectebat. Angeli dei cum eo ſemper ambulabant: non permittentes eum fatigari nec eſurire. Omnia preuidebat: om/nia nouerat: & omnium gentium linguas ſciebat. Et ꝙ ſecum loqueretur ipſe iam nouerat: & ſi uel/let ſe eis oſtenderet: ſinautem ipſum nunquam inue/nire poſſent. Rogauitque eos: ut cum ipſum inueni/rent: eū ex oraret: ne illuc accederet: ne angeli domini

ſibi facerent:pro ut collegę ſuo aſtaroth fecerant ip/
ſum catenis igneis religantes. ¶ Reuertentes autem
illi per duos dies omnium peregrinorum uultus &
habitus ſolicite queſierunt:& ipſum minime inuene
runt. ¶ Tertio uero die quidam pſeuſtius qui ꝑ plu/
res annos a demonio fuerat uexatus:cępit clamare ad
apoſtolum dei bartholomeum:ꝙ ipſum eius oratio
nes incendebant. Quem confeſtim apoſtolus ſilere fe
cit:& a demonio pſeuſtium liberauit. ¶ Hec audiens
rex regionis illius nomine polemius:cum haberet fi/
liam lunaticam:miſit ad apoſtolum rogans:ut ad fi/
liam ſuam liberandam accederet: ad quam cum ille
ueniſſet:& catenis uinctam uidiſſet:quia accedentes
morſibus lacerabat:iuſſit eam exolui: dicens ꝙ iam
demonium:quod in ea erat:ligatum tenebat: & ſta/
tim ſoluta & liberata eſt. Tunc rex camelos auro &
argento ac gemmis onerauit: & apoſtolum inquiri
faciens:nullatenus inuenire potuit. Mane autem ſe/
quenti apoſtolus cum ſolo rege in cubiculo ianuis
clauſis affuit:eiq; dixit:ꝙ munera iſta temporalia nõ
querebat:ſed animarum ſalutem deſiderabat: & in/
cipiens apoſtolus predicauit illi chriſtum: addens ꝙ
ſi baptizari uellet: deũ ſuum catenis igneis ligatum
oſtenderet. Sequenti igitur die iuxta regis manda/
tum:dum pontifices idolo ſacrificarent: cepit clama/
re demon: ut deſiſterent: ne deterius eis q̃ ſibi con/
tingeret: qui catenis igneis ligatus tenebatur ab an/
gelis ieſu chriſti iuſſu apoſtoli eius bartholomei.
Tunc iuſſu apoſtoli demon cõfiteri cepit:qualiter ad
animarum perditionem populũ ludificabat: & quia
eis illudens non ſubueniebat ſanando: ſed a leſione
ceſſando:ut ſit ipſum ut deum adorarent:& uerũ de/
um celi negarent: Statimq; omnes iuſſu regis miſe/
runt funes & trocleas: ut ſimulacrum euerterent:&
non potuerunt. Apoſtolus antem demoni precepit:
ut inde exiens idolum ipſum cõminueret:qui ſtatim
exiens omnia idola cõminuit:ita ut etiam picturam
oẽm diluiſſet: Apoſtolus uero templũ deo dicauit:&
demonẽ in deſertũ abire ꝓcepit. Et ecce angelus do/
mini appuit: & tẽplũ circũuolãs in q̃ttuor angulis ſi/
gnum crucis digito ſuo ſculpſit:admonens populũ:
ut idẽ ſignũ frõtibus ſuis imprimerent:& demonem
non timerent: Tunc oſtendit eis ethiopẽ nigerrimũ:
facie acuta:barba prolixa:crinibus uſq; ad pedes pro/
tenſis: oculis igneis ſcintillas emitentibus flammas
ſulphuris ex ore ſpirantem ac naribus:catenis quoq;
igneis retro uinctum manibus: dicens populo ꝙ ille
deus eorum eſſet.quem hactenus coluiſſent: Quem
exoluens in deſertum locum iuſſit abire: & ibidem
uſq; ad diem iudicii cõmanere. Ille autem ſolutus cũ
magno ſtrepitu & ululatu diſceſſit. Angelus aũt do/
mini cũctis uidentibus ad celos euolauit. Tũc rex cũ
uxore & filiis & oĩ populo babtizatur: & relicto re/
gno apoſtoli diſcipulus efficitur. ¶ Hoc uidentes tẽ/
plorum pontifices congregati ad regẽ aſtyagem fra/
trem eius maiorem cõuenerunt:cõquerentes de deo
rum ſuorum amiſſione:& regis per artem magicam
deceptione. Aſtiages igitur rex indignatus miſit mil/
le uiros armatos ad apoſtolum capiendũ:quẽ coram
ſe adductũ interrogauit: cur fratrẽ ſuũ peruertiſſet.
Apoſtolus uero ſe illum nõ peruertiſſe ſed cõuertiſſe
reſpondit. Et cũ rex eidẽ cõminareẽ:ꝙ faceret eũ deũ
ſuum relinquere:& deos ſuos adorare. Ecce ſubito re
gi nunciatur:ꝙ deus ſuus balach cecidiſſet:& commi
nutus fuiſſet:quod rex audiens purpuram:qua indu
tus erat:ſcidit:& apoſtolum fuſtibus cedi iuſſit:dein/
de in cruce ipſum extenſum uiuum excoriati mãda/
uit:qui excoriatus eſt. viiii. calen. ſeptembr̃. Cumque
pelle nudatus adhuc uiuus permanſiſſet: & excoria/
tus dominum predicaret:& multos tantũ cernantes
miraculum conuertiſſet: iuſſu regis decollatus eſt
die ſequenti uidelicet. viii. calẽ. ꝑdicti menſis. ¶ Pro/
pter hoc quidã eius feſtũ celebrant die ꝓcedenti: agen
tes memoriam martyrii excoriationis: qdã die ſequẽ
ti agentes memoriam decollationis. Venientes autẽ
innumerabiles populi. xii. ciuitatũ:que per eum credi
derant:una cum rege polemio:corpus eius cũ gloria
ſepelierunt: & eccleſiam mire magnitudinis in eius
noĩe conſtruxerunt. Die uero. xxx. eius paſſionis rex
aſtyages cũ pontificibus a demonio uexati uenientes
ad tumulũ eius & apoſtolatum eius confitentes mor
tui ſunt. ¶ Cum autẽ ꝓpter ſignorũ multitudinẽ pa
gani uiderẽt corpus eius populi frequentia uiſitari:in
dignati ipſum extumularunt:& loculo plumbeo im
poſitum in mare iactauerunt. Quod diuino nutu nu
dis ſupernatãs ad inſulã libaris delatum:ibiq; a fideli
bus collectum digna ueneratione cõditũ eſt:ubi mul
to tẽpore quieuit. ¶ Anno autem domini. cccxxxi. ſa
raceni ſiciliã inuadentes liparitanam inſulam ueſtaue
runt:ac eius ſepulchrum confringentes:oſſa apoſtoli
diſperſerunt. Illis ergo recedentibus apparuit apoſto
lus cuidã monacho:mãdans ut oſſa ſua: que diſperſa
fuerãt colligere curaret. Et cũ monachus interrogaſ/
ſet:quõ iter tot alioꝝ oſſa eius cognoſcere poſſet: ait
ut nocte ad ea colligenda iret:& ea que ut ignẽ ſplẽdi
diſſima uideret: ꝓtinus leuaret. Que oĩa:ut dixerat:
monachus inueniẽs:oſſa leuauit: & nauẽ coſcendẽs
beneuẽtũ:que metropolis eſt apulie trãſtulit. Que in
de proceſſu temporis rome dicuntur fuiſſe trãſlata.

¶ De ſcõ Polemio epõ. Cap. CIIII.

POlemius eps̃ diſcipulus fuit bti bartholo
mei apoſtoli:q rex fuerat in india inferio/
ri: cuius filiam lunaticam idem apoſto/
lus a demonis obſeſſione liberauit: &
ipſum regem cum omni familia & regno ad chri/
ſtum conuertit. Qui relicto regno deſcipulus chriſti
effectus eſt: & poſt paſſionem apoſtoli ab omni cle/
ro & populo in epiſcopum ordinatur: qui in chriſti
nomine & apoſtoli bartholomei etiam miraculorũ
ſigna faciebat. Fuit quoq; in epiſcopatu annis. xx.
Et perfectione multa fidem xp̃i in ipſis partibus au/
xit:ac laudabiliter uiuens plenus uirtutibus ad deum
migrauit:ſepultus ad pedes eius magiſtri.

¶ De ſanctis trecentis martyribus qui dicũtur maſ/
ſa candida. Cap. CV.

MArtyres ſcĩ qui dicũtur maſſa cãdida fue/
runt trecenti mr̃es apud carthaginẽ pro
xp̃o paſſi tp̃e ualeriani & galieni impera/
toꝝ. Fertur enim inter alia ſupplicia:tunc
a preſide clibanũ calcis accenſum: & in ore eius pru/
nas cũ thure exhibitas:& preſidem ſcĩs dediſſe optio
nẽ alterius ex duobus:aut thura ſuper ipos carbones
offerre ioui:aut ĩ calcẽ demergi. Tunc trecẽti uiri fide
armati icti rapidiſſimo:xp̃m dei filium fatentes ſe in

ignẽ iniecerunt:& inter uapores calcis puluerece ignitos demerſi extincti ſunt. Ex quoniam ille cãdidatus beatorum exercitus:maſſa cãdida meruit appellari: maſſa ꝓpter numerũ:candida propter meritũ. Qui paſſi ſunt.viiii.cal.ſeptembris.Hec ado ex hieronymi martylogio. Fuerunt & alii innumerabiles martyres qui ſimiliter appellantur maſſa candida : de quibus infra ſuo loco:uidelicet.iiii.noñ nouembris.

De ſanctis gregorio theodoro & leone confeſſoribus. Cap. CVI.

Gregorius : theodorus : & leo confeſſores tempore conſtãtii imperatoris apud inſulã ſamum claruerunt. Qui ex ptibus oriẽtalibus orti:quo ad ſeculũ milites imperiales:corde uero deo militantes pro fide xpi martyrium deſiderabãt pati. Gregorius enim ſenex uenerãda canitie & ſapientia decoratus:Theodorũ fere.xxx. annorũ:& leonẽ adoleſcẽtẽ edocebat : ueꝝ dũ hereſi arrianoꝝ ſub cõſtantio uigente edictũ eẽt:ut oẽs per uniuerſum orbem eiuſdẽ ſecte fierẽt:ipſiqꝫ ſancti milites catholici:qbus erat cor unũ & aĩa una in domino:cũ aliis ſuis cõmilitonibus apud ſiciliã degerent: multis circũquaqꝫ diſperſis fidelibus ob perſecutionẽ:ipſi ſancti cephaloniã deuenerunt.Et decreto habito ab aliis diſcedere:ſoliqꝫ xpo militare:ad ſamum inſulã ibi iuxta poſitã abierunt:ubi rubetũ dẽſiſſimũ inuenientes:idẽ ſancti locũ ſolitarium elegerunt.Sed pro tunc cõmilitonibus diſcedere nõ ualẽtes : una cu eis ad italiã nauigarunt.Indeqꝫ diſcedentes occulte:reuerſi ſamum intrauerunt rubetum partẽqꝫ tẽpli uetuſtate dirupti ibidẽ repertã habitare ceperunt : pniẽ operibus ac cõtemplationi uocãtes:ubi poſt tẽpus aliquod oratione facta:oẽs eodẽ die feliciter obdormierunt:uidelicet.ix.calen.ſeptẽbris. Michael uero ipſius ĩſule nobilis & ditiſſimus elephãtia lepra laborãtes:dum a medicis liberari non poſſet:ad dei auxiliũ oratione cõfugit.Cui per uiſum apparuerunt tres uiri in ſpecie angelica eidẽ mãdãtes: ut corpora eorum que dudum inhumana iacuerant:& a porcis ſtercorizabãtur tumulare deberet:& ſic ſanitatem perciperet. Qui euigilãs & noĩa ſanctorum & locum ignorans: mane bubulcum repperit:qui eidẽ michaeli rettulit: ꝙ dũ iuxta rupem quandã porcos paſceret & unũ ex grege fugientẽ inſequeretur : mirã fragrantiã ſenſit: Ingreſſuſqꝫ rubetũ tria corpora ſanctoꝝ ĩhumata & omnino incorrupta uidit:a qbus odor ille maximus exhalabat.Ille uero ipſa eſſe ſcõrum corpora: qui ſibi nocte apparuerant intelligens:equum aſcendens:bubulco duce locum cõcitus adiit:& corpora fulgentia repperit que deoſculãs mũdationẽ recepit.In quo loco monaſterium de ꝓprio cõſtruxit:& ipſa corpora honorifice cõdidit.Poſtqꝫ iidẽ ſancti ſibi apparuerũt in habitu:uidelicet quo in mundo fuerãt conuerſati: uitã & nomina ſua ac diem obitus eidem per ordinẽ enarrãtes.Que omnia michael ſcripture mandauit. Proceſſu uero temporis duo ex ipſis corporibus a uenetiis dicũtur fuiſſe inde leuata:& uenetias ad monaſteriũ ſancti zacharie delata ſancti gregorii & theodori : ubi in eadem arcella poſt altare maius requieſcunt : una cum corpore ſancti zacharie prophete patris ioannis baptiſte. Leonis autem corpus apud ſamum adhuc habetur.

De ſcõ Sidonio epiſcopo. Cap. CVII.

Sidonius apollinaris eps aruerneñ floruit tẽpore childeberti regis. Hic ex prefecto antiſtes:uir ſecundum ſeculi dignitatem nõ infirmus litterarum ſapientia ac diſciplina peritiſſimus fuit:qui multa opuſcula perutilia digeſſit.Epiſtolorum enim grãde uolumen ad diuerſos:ſcrabro ſed erudito ſermone cõdidit.Item panegyrica metra antonio auguſto : & maioriano auguſto:& adiuto imperatori ſocero ſuo. Scripſit & cauſarum librum.i.Item librum excuſatorium ad iarum clarum felicem.Epithalamium ruricio & hibernie. Epigrãma ad uirum clarum carolinum. Epigrãma ad imperatorem maiorianum.Epithalamium polemio & araneole.Euchariſton ad fauſtum epm. Epigrãmata.v.ad diuerſos.Propetion ad librũ ſuum. Librũ pontii leontii.Laudem narboneñ urbis cõciuiũ. Qui & primi iuſtini tẽpore debitum ſoluit humanũ in chriſto quieſcens.ix.calen.ſeptembris.

De ſcõ Tito diſcipulo. Cap. CVIII.

Titus diſcipulus beati pauli apoſtoli fuit: cui idem apoſtolus ſpeciem epiſtolã dirigit.Huius uitã ſcripſit zenas legis peritus:cuius idem apoſtolus eadem epiſtola .iii.cap.mentionem facit.Qui a minoe rege crete generis duxit origenẽ in eadem inſula nobilibus parentibus ortus.Deſiderãs autem homeri & alioꝝ philoſophoꝝ poemata:uacãs circa illa:cum eẽt annoꝝ.xx. audiuit de celo ſibi uocẽ illapſam:ꝙ oportebat eum ĩde recedere:& animã ſuam ſaluare.Poſt hec nouem annis elapſis:iuſſum eſt ſibi:ꝙ librũ iſaie legeret ubi dicit.Renouamini a me inſule multe:iſrael ſeruabit a domino eterna ſalute.Miſſus eſt itaqꝫ ab auunculo ſuo pro conſule crete hieroſolymã : audire & uidere de miraculis ieſu chriſti.Qui abiens uidit paſſionem chriſti reſurrectionem:atqꝫ aſcenſionẽ:& ſpirituſſancti aduentum in apoſtolos.Sicqꝫ perfectã certitudinẽ de chriſto aſſumens credidit : & annumeratus eſt cũ .cxx.diſcipulis:ĩ quos ſpirituſſanctus corporaliter deſcendit. Poſtquã autem ab apoſtolis eps conſecratus eſt:miſſus eſt cum paulo ad gentes predicandas. Qui nauigãtes ad cretam ĩſulã chriſtum predicabãt: quos rutilius titi cognatus deridebat.Interea uero rutili filius moritur:& a paulo ſuſcitatur.Sicqꝫ rutilius credens cum omni domo ſua baptizatur.Paulus uero titum creteñ epm ordinauit:ipſumqꝫ crete dimittens abiit.Poſt duos autẽ annos titus ad paulũ romã acceſſit:cum quo & fuit uſqꝫ ad interfectionem eius a nerone:corpuſqꝫ ipſius una cum luca euãgeliſta ſepeliuit. Poſt hec titus ad cretam deuenit:ubi gratioſe de fide chriſti diſputans : tãdem cum increduli perſiſterẽt:orauit ad dominum:ſtatimqꝫ idolum diane:quod colebant:cecidit:& in puluerem redactum eſt:& mox crederunt anime quingente in chriſto: & baptizati ſunt.Conſecrauit autem titus preſbyteros & diacones:ipſe uero metropoli preſidebat.Cum die quadã tranſiret ante palatium:quod ſecundus ꝓconſul iuſſu ĩperatoris in iouis nomine conſtruebat: maledixit illud:& ſtatim opus funditus diſſipatum eſt. Tunc ſecundus ueuit ad titum cum lachrymis rogans ſe indemnem ab opere conſeruari : cum Titus impoſuit : ut opus in nomine unius dei chriſtiano/

rū inciperet:& ſic opus perficere poſſet:& quod & factū eſt. Completo uero opere ſecūdus cū filio ſuo baptizatus eſt. ¶ Dū igiť beatus titus morti appropinq̄ret:uidit angelos ad ſe miſſos:& reſplēduit facies eius ſicut ſol:q ſpiritum ſuū & plebē ſibi cōmiſſam domino cōmendans in pace quieuit etatis anno ſue.xciiii. octauo calen.ſeptembris:ſepultuſq; eſt in metropoli crete:ubi & quieſcit miraculis coruſcans.

¶ De ſancto Tito epiſcopo. Cap. CIX.

TItus epiſcopus poſtremenſis claruit ſub iuliani & iouiani imperatorum tēporibus. Qui ſanctitate & uita conſpicuus: aduerſus manicheos fortiſſimos ſcripſit libros: & doctrina luculēta in populo ſuo claruit. Et ſub ualentis imperio in pace quieuit:ut tradit hieronymus libro de uiris illuſtribus.

¶ De ſancto Geneſio martyre. Cap. CX.

GEneſius martir apud arelatēſ urbem paſſus eſt ſub diocletiano imperatore:qui ex eadem ciuitate oriundus artē mimoſtellā exercens xp̄ianos pertinaciter irridebat: & dum uellet diocletiano per artis ſue peritiam placere: cepit ſcrutari xp̄ianorum geſta curioſe: ut eadem poſtmodum mimatice ſimulando ceſari in eadem ciuitate degenti ſolatium exhiberet. Cumq; baptizari uidiſſet infantes:& geſta xp̄ianoꝝ que in ſacramento fiunt mēti cōmendaſſet:cū imꝑatore ad theatrum perrexit:ut baptiſma ludibrio ſimulans aſtantes prouocaret ad riſum. Conuocatis ergo aliis mimis & ioculatoribus imperatore ſpectāte:lecto ſe deferri faciens & egrotū fingens:dixit ad ſuos:ut q̄a grauem ſe ſentiret:leuem fieri uolebat. Reſpōderunt: ꝙ ipſum leuē facere nequibāt:quia nec ipſi fabri:nec ipſe ferreus erat:exhibuerunt his dictis populo gentilum riſum. Geneſius autem irridendo dicebat: quia xp̄ianus mori deſiderabat:ut in illa die uel fugitiuus inueniret. Ad hec uerba & diocletianus riſum continere nō potuit. Cui ut arte ſua iocādo magis placeret: exorciſta & preſbyteꝝ intrare faciunt:& eos iuxta lectū geneſii ſiſtunt:& ipſis interrogātibus ad quid eos uocaſſet:ipſe iā diuinitus tactus non ſimulate ſed ex puro corde reſpōdit:ꝙ baptiſmum petebat. Imperator uero ac populi eū adhuc ſimulare credētes accurrunt aquā exhibētes:ita ut imperator ei munera ꝓberet:& cum baptizatus eſſet:& albis indutus: dum in lectulo cōſederet:& ſacerdos cū exorciſta abiſſet: ueniunt ad eum quaſi ab imperatore miſſi:qui eū tenerent:& quaſi ad fictam paſſionē adducerent. Tunc in albis ueſtibus ad imperatorem accedens ad locū: ubi ſtatua ueneris erat aſcendit:& coram omnibus chriſtum cōfitens concionari cepit:aſſerens ſe chriſtiāos ſemper exoſos habuiſſe:& eorum fidem deriſiſſe: baptiſmum aūt chriſtianorum deluſorie requiſiſſe:ſed ubi aqua ipm nudum tetigerat:uidit angelū dei ſplēdidum iuxta ſe ſtātem:& omnia peccata ſua que ab īfantia fecerat recitātem:ipſaq; omnia ſibi dimiſſa in ipſius aque lotione promittētem. Aſſerens ſe uere & nō ficte in chriſtum credere:& pro ipſo mori paratū eſſe. Cum autem diocletianus hec audiens a pricipio quidem ipſum fingere credens: ſed poſtmodum ipſius animi ueritatē compeciens īdignatus acriter:geneſium fuſtibus grauiſſime cedi fecit:deinde in carcerem trudi. Altera uero die tradidit eum plutiano prefecto:ut aut eum ſacrificare compelleret:aut diuerſis penis interimeret:qui geneſium ſacrificare nolētem iuſſit in equuleo leuari:& lāpades ad latera eius applicari. Ipſe uero chriſtum conſtantius inuocabat. Que cum prefectus diocletiano rettuliſſet. Iuſſit eum capite cedi. Qui decollatus eſt & in ciuitate arelateū ſepultus octauo calen. ſeptembris.

¶ De ſanctis Euſebio Vincētio & ſociis martyribus. Cap. CXI.

EVſebius:uincentius:peregrinus:& romanus martyres rome paſſi ſunt tēpore cōmodi imperatoris ſub uitellio urbis ꝓfecto. Cū enim prefatus imperator die natalis ſui īdutus pelle leonis cū omni populo romāo herculi ſacrificaret & ſcī martyres in uico cānario cōmorātes:hec audientes abhorrerēt:oīaq; ſua pauperibus erogaſſent:corpuſq; iulii ſenatoris & martyris ſepeliſſent:de quo ſupra dictū eſt in eius paſſiōe.xiiii.calē. ſeptēbris a uitellio preſeicto tenti ſunt:& ad ſacrificia deoꝝ inuitati. Qui dum xp̄m cōfiterent:& deos gētiū execrarent:primo quidem in equuleo appenſi:& neruis ac fuſtibus duriſſime ceſi ſunt. Et cū in his tormētis in xp̄o exultarēt:flāmas ad latera eoꝝ ꝓfectus iuſſit apponi. Et tūc aſtiterūt angeli eoꝝ uulnera tergentes. Quod cernēs antonius carnifex cōuerſus eſt: ut ſupra in eius paſſione dictū eſt.xi.calē. ſeptembris. Deinde ſancti in teterrimo carcere recluſi:egrotos ad ſe uenientes curabāt:& multos cōuertebant. Poſt triduū uero apparuit eis ſcūs iulius martyr eoſq; admonuit:ut cuſtodē carceris ſaluare deberēt:eoſq; in domino cōfortauit. Ad quos accedēs ſacerdos capitolii lupulus quadriēnio cecus ab eiſdē cōuerſus:& a rufino preſbytero baptizatus lumē oculorum percepit. Quod uidēs cuſtos carceris:& ipſe ſimiliter ad chriſtum cōuerſus eſt. Poſt dies.iiii. educti de carcere uitellio ꝓſentantur. Qui euſebio linguā precidi fecit ne xp̄m amplius nominaret. Et cū nihilominus loqueretur:iuſſit eos omnes tam diu fuſtibus cedi: donec ſpiritum emiſerunt. Quorum corpora a chriſtianis ſepulta ſunt.viii.calendas ſeptembris.

¶ De ſcō Dionyſio martyre. Cap. CXII.

DIonyſius mr̄ rome paſſus ē tēpore diocletiani auguſti. Qui prio fuſtibus crudeliſſime ceſus ē:deinde in equuleo ſuſpenſus & uirgularū diutiſſime laceratione uexatus

lampadibus etiam īflāmatus:dum in fide chriſti perſiſteret:dicens nō eſſe regē preter xp̄m pro quo ſi milies occideret:ipſum ſibi de ore auferre non poſſent: martyrii coronā capitis obtruncatione ꝓmeruit.Paſſus eſt aūt.viii.calen.ſeptembris:ut dicit ado.

¶De ſancto Seuero abbate. Cap. CXIII.

SEuerus abbas apud ciuitatē agatheū claruit:qui ex regali ſyrorum genere ortus: adhuc iuuenis parentibus defunctis:cum diuitiis abundaret: poſt philoſophie ſtudium magnos theſauros aſſumpſit:& cū ſeruis ſuis nauem aſcēdens in ſeptimaniā regionē deuenit:ubi a ſcō berico epō agatheū edoctus: oībus ꝑ xp̄o erogatis: ſeruiſqꝫ māumiſſis in fauce auraríca que ab urbe agathenſe duobus fere milibus diſtat littus naufragum petiit:& ſibi tugurīū ex arundinibus faciens artiſſime uite ſe dedit.Quem cum ſerui quōdā ſūi reqſiſſent: eū inuentū a ſcō propoſito diſtrahere ſatagebant:ſed nullatenus preualebant.Ipſe aūt diebus dominicis ſingulis poſt perceptam euchariſtiam: panē unicū ſumēs:ſic hebdomadā ītegra ſine cibo alio perdurabat.Cui ſcūs bericus panē cū cruce īpreſſa ſingulis diebus dūicis deſtinabat.Sed cū a multis uiſitaret: eccleſia ei conſtruitur:& cenobiū ampliatur: in quo ad ſe uenientes hoſpitabatur.Factumqꝫ eſt ut inuitus poſt breue tēpus.ccclx.pater fieret monachorū. Qui etiam humanitatem ſuā auiculis oſtendebat.Nam & paſſerē ad ſe ſolitū aduolare:& eius dextere inſidere: dū auceps qdā in tibia leſiſſet:ad ſe uenientē ſigno crucis ſanauit & abire permiſit.¶Cuidā ſenatori ciuitatis agatheū ſeni ſaluſtio noīe:ſepulchrū ſibi fabricanti predixit:nō ipſi ſed filio eius dictū tumulū ꝑparari: & ut ꝑdixerat euenit. Iuuene illo poſt modicos dies defuncto:& in p̄mo tumulo ſepulto.¶In mōaſterio quoqꝫ ſuo dū panes defeciſſent:ſolos tres panes inuētos in aq̄ per fruſta cōciſos:adeo multiplicauit: ꝙ ex eis triduo.ccclx.ſuos fratres refecit:die uero q̄rta.ccc. tritici modios ſibi apportandos eſſe prenunciauit.Et ſic deo largiente euenit.Sicqꝫ poſt multa oſtenſa miracula confectus ſenio in pace quieuit.viii.calē.ſeptēbris in baſilica ſancti marci ſepultus.

¶De ſcō Zepherino papa & marē. Cap. CXIIII.

ZEpherinus papa & martyr natione romanus ex patre abundio primo pontifici romano uictori in epātu ſucceſſit:& ſedit annos.ix.menſes.vii.dies.x.Hic cōſtituit in p̄ſentia oīum clericorum & laicorum fidelium:ut oēs chriſtiani.xii.annoꝝ euchariſtiā in die ſancto paſche accipere deberent.Et fecit ſtatutum in eccleſia: ut oīa uaſa altaris eſſent uitrea uel ſtannea.Nā antea erant lignea.Conſtituit etiā ut patriarcha uel primas uel metropolitanus contra accuſatum epiſcopum nō proferat ſentētiā niſi prius fultus auctoritate apoſtolica.Et ut ordinationes preſbyterorum ac leuitarum tēpore ſtatuto & multis coram aſtātibus ſolēniter fierent de approbatis & doctis uiris.Et hic perſecutione antonini imperatoris martyrio coronat.& ſepultus ē apud collegas ſuas in cemiterio calixti uia apia.vii.calen.ſeptēbris.¶Hic fecit ordinationes.vii.per menſem decembrium preſbytrros.xiii.diacones ſeptem epiſcopos.xiii.Et ceſſauit epiſcopatus dies.vi.

¶De ſcō Ludouico rege & cōfeſſore. Cap. CXV.

LVdouicus q̄ntus frācoꝝ rex ſanctiſſimus patrē habuit xp̄ianiſſimū ludouicū q̄rtū qui multū hereticos debellauit. Poſt cuius obitū ſub matris tutela.ſ.domine blāche quōdā filie regis caſtelle pie educatus in oī ſanctitate ꝓfecit:qui etiā nunq̄ mortaliter peccaſſe ī ſua ultima cōfeſſione cōpertus eſt.Sub cura magiſtri & fratrū p̄dicatoꝝ & minoꝝ ſacris lr̄is fuit ībutus. Deīde uxorē ducēs filiū ex ea ſuſceptū religioſe nutriuit.Ipſe uero utens cilicio clādeſtine opibus penitētie īſtudebat:paupibus ducentis quotidie ante cibū pſonaliter miniſtrabat.In menſa quoqꝫ ſp̄ tres pauperes iuxta ſe diſcūbentes habet.¶Poſt hec ardore fidei aſſumpta cruce ad terrā ſanctā acquirendā cū exercitu copioſo trāſiuit.Et poſt multas occupationes terraꝝ:ipſe: ut ꝓbaret eius patientia:ab īfidelibus captus ē.Sed modico poſtea redēptus p̄cio:qnqꝫ annis cōtinuis māſit in ſyria:caſtra plurima cōſtruens:captiuos redimens & multos ſaracenoꝝ ſua religione ad fidē cōuertēs. Audito uero matris obitu in franciā rediit: & dū reuerteret:maris tēpeſtatē ſua oratione ſedauit. Reuerſus aūt ad domū ſuam in uirtutibus ſp̄ perficiens:capellā egregiam in ꝓprio palatio edificauit:ubi & coronā domini & crucis dominice partē atqꝫ lanceā collocauit.¶Tādē poſt plurima annoꝝ curricula cū fratribus ſuis copioſo exercitu cōgregato iteꝝ mare trāſiuit:& thiniſſam applicās adiacentē regionē faciliter occupauit:ubi fixis tētoriis febre corripitur:& pluribus diebus decumbēs ſacra ſumpta cōione xp̄m iugiter inuocās ſup ſtratū cinereū in modū crucis extenſum poſt laudabilia uirtutū opera ſuū domio ſp̄ūm tradidit.vii.cal.ſeptēbris anno domini.M.cclxx. Corpus uero eius delatū in franciā apud ſanctum dionyſiū pariſieū ſepultū eſt:mirabilibus ſignis coruſcās.

¶De ſcīs Ireneo & Abūdio mr̄ibus. Cap. CXVI.

IReneus & abundius martyres paſſi ſunt rome ſub decio ceſare & ualeriano prefecto. Cum enim ualerianus corpus ſancte cōcordie martyris ꝑ xp̄o paſſe in cloacam iactari feciſſet:& qdā miles: noīe porphyrius ireneo cloacario occulte xp̄iano illud īdicaſſet:ſperās in ueſtimētis ſancte gēmas uel auꝝ inuenire:ut ſupra dictū eſt in paſſione hippolyti & ſociorum idibus auguſti:Ireneus predictus effoſſo loco una cū porphyrio corpus concordie de cloaca leuauit: ſed in ueſtimentis eius nihil inuenit:unde porphyrius aufugit. Ireneus uero chriſtianum quendā nomine abundiū

ſecum uocauit:qui corpus martyris ad preſbyterum iuſtinũ tulerunt:& ipſum una ſecum ſepulture tradiderunt. Hoc audiẽs ualerianus ireneũ & abundiũ teneri fecit:deĩde poſt dies.xii.iuſſit:ut ambo uiui in ipſa cloaca necarentur:qui necati ſunt.vii.calen.ſeptembris:quorum corpora iuſtinus preſbyter ĩde leuauit: & iuxta corpora ſanctorum laurentii & ceterorum in crypta in agro uerano ſepeliuit.

¶De ſancto Secundo martyre. Cap. CXVII.

SEcundus martyr apud caſtrum uiginti milium italie tempore maximiani imperatoris paſſus ẽ:qui uir ſpectabilis & dux ex ſacra thebeorum legione ante beatum mauritium & ceteros ꝓ cõfeſſione nominis xp̄i poſt uincula & carceres martyrium capitis abſciſione cõpleuit.vii.calen.ſeptembris:ut ait ado.

¶De ſcõ Alexandro martyre. Cap. CXVIII.

ALexander martyr apud bergomũ italie ciuitatem paſſus eſt ſub maximiano imperatore. Qui cũ eſſet miles eiuſdẽ ceſaris: & a legione ſanctoꝝ thebeorum fidẽ percepiſſet. Cũ imperator ueniſſet mediolanũ:& poſita idoloꝝ menſa ipſum ſacrificare cõpelleret. Alexãder mẽſam calce percuſſit:& euertit. Quẽ imperator uni ex militibus decapitandũ tradidit. Cumq; ille diuino terrore perculſus:ipm̄ ferire non auderet:tradit̃ aliis militibus occidendus. Alexãder uero diuina ꝓmiſſione manus eoꝝ aufugiens bergomum uenit: ubi chriſtum annuncians aliquos cõuertit. Ad quem tãdem milites uenientes ipſum detentum & ſacrificare nolẽtem:gladio percuſſerunt.vii.calen.ſeptembris: cuius corpus a grata matrona in predio ſuo iuxta murum ciuitatis bergomenſis ſepultum eſt.

¶De ſancto Rufo martyre. Cap. CXIX.

RVfus martyr apud capuã paſſus eſt. Hic patricie dignitatis inſignis:cũ eſſet ex conſule dux rauẽne:beatus apollinaris ep̄s & martyr filiã eius a mortuis ſuſcitauit: ipſumq; in fide docuit:& baptizauit una cũ filia eius & uxore ac familia ꝓmiſcui ſexus numero.cccxxxiiii.ut ſupra actũ eſt in paſſione apollinaris.x.calen.auguſti. Vnde & deinceps rufus ſancto apollinari occulte miniſtrabat. Filiaq; eius uirgo ſacra ꝑmãſit. Quod nero ceſar audiẽs:ipm̄ a ducatu abſoluit:& eidẽ ſucceſſorẽ delegauit. Dum autem rufus ueniſſet capuam tentus a uicario prefecti pictorio meſſalino:nolẽſq; ſacrificare decollatus eſt ſexto calendas ſeptembris.

¶De ſancto Pelagio martyre. Cap. CXX.

PElagius martyr paſſus eſt in ciuitate emonia ꝓuincie acarnãnie tẽpore numeriani imꝑatoris:cuius pater peloſius & mater claria nobiles ac ditiſſimi chriſtiani ipm̄ puerulũ in fide xp̄i docuerunt:& cũ eſſet annoꝝ.vii. uranio preſbytero tradiderũt ſacris litteris imbuendũ. Et cum eſſet annoꝝ.xii.pater eius migrauit ad dominũ:omneſq; facultates ſuas filio ſuo ad miniſteriũ paupeꝝ dereliquit. Cũ uero annos.xviii. impleuiſſet mater eius ſimiliter ex hac luce ſubtracta eſt. Qui cõtinuo oẽm eius familiã manumiſit:& una cũ uranio preſbytero oẽs facultates ſuas pauperibus & eccleſiis diſtribuit:uerũ cum eſſet annoꝝ.xxv. facta eſt perſecutio chriſtianoꝝ ſub numeriãno auguſto. Qui & euilaſium preſidẽ ad dictam ꝓuinciã deſtinauit:ut oẽs xp̄ianos ad ſacrificia deoꝝ cõpelleret. Cum aũt multi xp̄ianoꝝ metu tormentorũ ĩmolarent. Pelagius oratiõe ad dominũ effuſa:uoce ſibi de celo lapſa ad martyrium aĩatus eſt. Et ſequẽti die ſe ſponte preſidi preſentauit & xp̄ianiſſimũ aſſeruit. Qui miſſis catenis in collo & manibus eius in obſcuriſſimo carcere eũ recluſit:ubi lux celica ei diuinitus effulſit. Altera die corã preſide ſtatuit̃:& ſacrificare cõtemnens uirgis diutius flagellat̃. Deinde fuſtibus cedi iubet̃:ſed dei nutu fuſtes quaſi papyrei mollierunt. Quod cernens ꝑſes iuſſit eũ in equuleo ſuſpendi:& ungulis radi. Deĩde ipſum deponi:& oleum feruens uetri ipſius ꝑfundi. Et cũ mãus carnificum oleo ſuccẽderent̃: ſanctus martyr ipm̄ calens oleum:ac ſi aquã frigidam ſentiebat:quo uiſo miraculo multi paganorum ĩ domino crediderunt. Poſt hec iteꝝ cum diis immolare nollet mãdauit iudex fragmẽta teſtaꝝ per pauimenta uiaꝝ effundi:& ligatis manibus ac pedibus eũ pertrahi: ut ſic ſp̄m exhalaret. Et cũ in his oĩbus cõſtans perſiſteret. Iuſſit eum preſes capitalẽ ſubire ſententiam. Qui ductus extra muros urbis capite ceſus eſt. Cuius corpus colligens uranius preſbyter ipſum ibidem ſepeliuit. Paſſus eſt autem.vi.calen.ſeptẽbris.

¶De ſcõ Pelagio papa primo. Cap. CXXI.

PElagius papa huius noĩs primus natione romanus:ex patre ioanne uigilio pape in ep̄atu romão ſucceſſit:& ſedit annos.iiii. mẽſes.x.dies.xix. Hic cõſtituit ut heretici & ſchiſmatici ep̄i per ſeculares poteſtates cõprimerẽtur ac punirẽtur:ualde nãq; catholice fidei extitit defenſator & pugil. Qui ob inuidiam a quibuſdã emulantibus ſibi clericis de morte uigilii deceſſoris eius culpatus eſt:ſed corã populo tãgendo crucẽ & euangelium ſe purgauit. Multe nãq; ſanctitatis uir fuit: ac in põtificatu laudabiliter ſe gerẽs plenus bonis operibus in pace quieuit.vi.calen.ſeptembris. Et in eccleſia ſancti petri ſepultus eſt. Cuius tẽpore oſſa ꝓtomartyris ſtephani romã ſunt delata:& in eadẽ tumba cum corpore ſancti laurentii collocata. Et ceſſauit ep̄atus eo defuncto menſes.iiii.dies.xxv.

¶De ſcõ Pelagio papa ſecũdo. Cap. CXXII.

PElagius papa huius noĩs ſecundus natione romãus ex patre uirigeldo. Benedicto primo pape in põtificatu romano ſucceſſit:& ſedit annos.x. mẽſes.vi. & dies.xxv. Hic abſq; iuſſione prĩcipis ordinatus eſt:eo ꝙ longobardi romã obſiderẽt:nec poſſet quiſq̃ a roma diſcedere. Hic.ix.prefationes tradidit eccleſie ante canonẽ decantandas:uidelicet natalis epiphanie.xl.crucis: reſurrectionis:aſcenſionis:pẽtecoſtes:trinitatis:& apoſtoloꝝ:prefatio aũt de beata uirgine poſtmodũ a gregorio papa addita ẽ. Hic uir ſanctiſſimus & erca pauperum neceſſitates ĩtẽtiſſimus fuit. ¶Eo aũt tẽpore tante pluuiaꝝ inundationes fuerũt: ꝙ omnes eſſe diluuiũ dubitarent:taliſq; clades fuit: qualẽ a ſeculo nullus meminit audiuiſſe. Cũ uero tyberis ex tentarum pluuiaꝝ abundantia in tantũ inundauit:ut ſup muros urbem ingrediẽs magnam partem regionis occuparet:ſecum trahẽs innumeram multitudinem ſerpẽtum:& dracoñe ingentiſſimum:que beſtie putrefacte poſt diluuium:ex aeris corruptione maximã

mortalitatem hominū induxerunt. De qua dictū eſt
ſupra ī geſtis gregorii pape. iiii. idus martii. Ita ꝙ mul
te domus uacue remanſerunt in urbe. Hec aūt clades
primū a pelagio papa incepit: ipſumq; ſubito de me/
dio ſubſtulit: deinde ad populū urbis deſcendit. Pela
gius itaq; defunctus in eccleſia ſancti petri ſepultus
eſt. In cuius locum beatus gregorius papa & doctor
ab omni populo electus eſt.

¶ De ſanctis Georgio: Aureliano & ſociis martyri/
bus. Cap. CXXIII.

GEorgius diaconus: aurelius: felix: natalia:
& lilioſa apud cordubā hiſpanie ciuitatē
paſſi ſunt. Quorum primus mire abſtinē
tie monachus ab hier. cordubam ueniēs:
cum reliquis ex eadem urbe claro germine ortis: diu
optatum ſibique a domino premonſtratum meruit
conſequi martyrium. Qui paſſi ſunt ſexto calendas
ſeptembris. Hec ado in martylogio.

¶ De ſcō Anaſtaſio martyre. Cap. CXXIIII.

ANaſtaſius martyr paſſus eſt in ſalone dal/
matie ciuitate ſub perſecutione diocletia/
ni imperatoris. Hic ex aquileia ortus ciui
tate: cū artem fullonis exerceret: quicq̄d
ex ipſa cōſequi poterat: preter parcum quotidianum
uictū pauperibus erogabat. Tandē amore animatus
martyrii ad ſalonitaꝝ ciuitatem deuenit. Et cū in ho
ſpitio in quo manſurus erat ſignū crucis in locis plu/
ribus depinxiſſet: & ob hoc a gentilibus comprehen/
ſus & iudici preſentatus eſt. Qui cū ſanctum cogitaſ/
ſet diuerſis laniare ſuppliciis: ab īperatore ſubita iuſ/
ſione compulſus eſt ad ipſam in qua auguſtus dege/
bat concitus ire ciuitatem. Ob hanc cauſam expedi/
tam in chriſti martyrem ſententiam protulit: ut ſu/
ſpenſo ad collum eius ingenti lapide in mari precipi/
tio daretur. Matrona uero quedam chriſtiana nomi
ne aſclepia corpus martyris habere cupiens ſeruis ſu/
is libertatem & munera ꝓmiſit. ſi corpus ſancti mar
tyris inuenirent. Qui diebus pluribus per littora di/
ſcurrentes tandem aphros quoſdam inuenerūt: qui
corpus ipſum iam leuarant: ut uero corpus territi di
mitterent: calumniam homicidii in illos fingebant:
utpote qui haberent in manibus corpus exanime. Ip/
ſi tamen animoſi uiri ex aphrica orti caput martyris
in patriam ſuam portauerunt: & eccleſiam in nomi/
ne ipſius fecerunt: in qua uirtutes fiunt mirabiles in
malignis ſpiritibus effugandis. Corpus uero ſine ca/
pite ſibi delatum a ſeruis matrona illa deuotius exce
pit: quod donec ceſſaret perſecutio in predio ſuo cel/
lauit: deinde eccleſiam conſtruxit: & corpus marty/
ris in ſalomitano territorio collocauit. Paſſus eſt au/
tem Chriſti martyr Anaſtaſius ſexto calendas ſe/
ptembris.

¶ De ſancto Ceſario epō. Cap. CXXV.

CEſarius epiſcopus arelateū floruit tempo
re anaſtaſii imperatoris ſecundi: qui ſan/
cte & continentiſſime uite uir beatus ho/
melias plurimas morales & utiles ad mo
nachos edidiſſe reperitur. Et poſt felicem eccleſie ſue
gubernationem ſanctitate & doctrina īſignis migra/
uit ad chriſtum ſexto calendas ſeptembris.

¶ De ſancto Daniele ꝓpheta. Cap. CXXVI.

DAniel ꝓpheta cuius laus in pleriſq; diui/
ne ſcripture libris & locis deſcribit: &. ii.
macha. ii. cap. inter patres ſanctos priſci tē
poris cōnumerat de regione iudeoꝝ & ſe
mine regio natus eſt. Cum aūt nabuchodonoſor rex
chaldeoꝝ hieruſalē prima obſidiōe cepiſſet. Ioachim
regem iuda uinctum ſecū trahebat in babylonem: &
nobiles iudeoꝝ cum eo: in itinere uero remiſit eum
impoſito ei tributo: & obſides pueros de ſemine re/
gio ſecū traxit. ſ. danielem: ananiā: miſaelem: & azariā
& alios plures: & abinde fuit daniel in babylone: do/
nec regnū defecit. Ipſum uero danielem & ſocios uti
pulchriores & doctiores caſtrauit rex: ut ait ioſephus
& tradidit eos prepoſito eunuchoꝝ aphanaz: & fecit
eos erudiri ꝓuincialibus litteris & lingua chaldeoꝝ:
mutatis eoꝝ nominibus: danielem enim uocauit bal
thaſar: ananiam ſidrach: azariā miſach: & miſaelē ab/
denago. His q̄ttuor prepoſitus eunuchoꝝ ſpecialem
ꝓcuratorē prefecit malaſar. Qui ꝓpoſuerunt nō cō/
taminari cibis gētilium: & a prepoſito eoꝝ obtinue/
runt. x. diebus leguminibus & aqua tētari: & cum ex
hoc eos ꝓbans in nullo ceteris macriores uidiſſet: ac/
cipiebat cibaria & uina regia: & dabat eis legumina
& aquam. Tranſactis uero tribus annis ſteterunt co/
ram rege: ꝓut ipſe decreuerat: nec ſunt inuenti eis ſi/
miles in regno in omni ſapientia & diſciplina. Ex qui
bus pre ceteris daniel gratiam a deo obtinuit: uiſio/
nes & ſomnia īterpretandi. Hec omnia ſuperius acta
ſunt in geſtis trium pueroꝝ. xviii. calē. ianuarii. ¶ An
no uero ſecundo regni Nabuchodonoſor uidit rex
ſomniū mirabile cuius poſtq̄ euigilaſſet memoriam
amiſit: & cōuocatis coniectoribus chaldeoꝝ petebat
ab eis: ut ſomniū ſibi dicerent: & interpretationē eius
etiā indicarēt. Qui cum hoc ſe poſſe facere nullo mo
do dicerent: eo ꝙ omni homini impoſſibile eſſet: ſed
ſi rex ſomniū narraret: ipſi coniecturam eius expone
rent. Iratus rex mandauit: ut oēs ſapientes babylonis
perirent. Querebāturq; daniel & ſocii: ut cum ceteris
occiderent. Quod cū daniel ab arioch principe mili/
tie didiciſſet. Ingreſſus rogauit regem: ut daret ſibi tē
pus ad ſolutionē per unā noctem tantū: ut dicit ioſe/
phus: & pernoctanti in oratione cū ſociis myſterium
ei reuelatū eſt. Et īgreſſus mane ad regē dixit ei: ꝙ ne/
mo uiuentiū poſſet petitionē ſuam implere: ſed deus
celi reuelans myſteria eidem indicauerat: que nouiſſi
mis tēporibus futura erant. Narrauitq; ei ꝙ per ſom
niū uidiſſet ſtatuam quattuor metalloꝝ: cuius caput
aureū ſignificabat primum regnum aſſyrioꝝ ceteris
nobilius & ditius: pectus uero & brachia argentea: ſi/
gnificabant regnū perſarum & medoꝝ ſecūdo uen/

tuꝝ:ꝙ minus primo eſſet nobilitate & diuitiis deco/ratū:uenter uero ereus regnū eſſet grecoꝝ tertio loco futurum ſuoꝝ ſapientia ſonoroſum : Tibia uero & crura ferrea regnum romanoꝝ quarto uentuꝝ:ꝙ ſua fortitudine oīa domaret:Lapidē uero ſine manibus de mōte abſciſum qui percuſſit ſtatuā: & eam in puluerem cōminuit:qui & factus eſt mons magnus: & īpleuit uniuerſam terram:dixit eſſe regnū celi:qđ eſt regnum chriſti:qui oīa regna comminuet:& ipm̄ ſtabit in eternū.Quod rex audiens danielē & deum eius adorauit:& ipm̄ prefecit cunctis ſapientibus babylonis.Socios uero eius prefecit ſuper opera totius ꝓuincie babylonis.¶Circa dictū tempus daniel ſanctam ſuſannam de falſo adulterii crimine ei impoſito liberauit:cum adhuc iuuenis eſſet:ut dicetur infra in hiſtoria ꝓxima de ſuſanna.¶Poſt hec aūt cum nabuchodonoſor rex ſtatuam aureā erexiſſet:& eā tres pueri adorare noluiſſent:in fornacē miſſi:inde miraculoſe erepti ſunt:ut ſupra dictū eſt in geſtis ipſorum trium pueroꝝ:ꝓpter quod nabuchodonoſor deum hebreoꝝ magis reuereri cepit.¶Deīde poſt lapſum tēpus nabuchodonoſor uidit per ſomniū arborē excelſam:que totā terram occupabat:& beſtie ac uolucres ſub ramis eius habitabant:quā deus celi ſuccidēdā mandauit:donec.vii.tēpora mutarent̄ ſuper eam. Que uiſio ſecūdū ꝙ daniel regi īterpretatus eſt ei de facto cōtigit.Ipſe enim nabuchodonoſor ꝓpter nimiam ſuperbiā ſuam in beſtiā transformatus ab hoībus eiectus eſt:nō ꝙ corporis mutationē:ſed mentis alienationē pateret̄:ut dicit epiphanius. Ablatus eſt enī ei uſus lingue ad loquendū & herba ei in cibum data eſt:ut & uidebat̄ ei ꝙ bos eſſet in anterioribus:& poſterioribus leo:daniel uero toto alienationis eius tēpore pro ipſo orationi uacabat:& ad preces eius annis .vii.quos totidē dixerat tempora in.vii. menſes uerſi ſunt:in qbus.xl.diebus inſaniā patiebatur:& per alios .xl.ad cor hoīs reuerſus flebat:donec.vii.mēſes complerent̄:poſt quos reuocatus eſt: nec tamē regnauit: ſed ſtatuti ſunt pro eo.vii.iudices:& de cōſilio danielis uſq; ad.vii.annos penitentiā egit:pro ut hec oīa ioſephus tradit.¶Mortuo uero nabuchodonoſor maiore regnauit ꝓ eo filius eius maior:qui & ipſe nabuchodonoſor noīatur.Qui danielē cōpellebat ut adoraret idolū bel:dicens ipm̄ eſſe deū uiuentē:eo ꝙ quotidie comederet.xii. mēſuras farine &.xl.oues:ac uini amphoras.vi.ſibi oblatas.Daniel uero econtra illum deū fuſilem ex metallo & mortuū aſſerebat:uenit autē rex cum daniele ad templū:& poſitis oībus eſcis ante mēſam:egreſſi ſunt oēs:& rex clauſit hoſtia:& anulo ſuo ſignauit.Daniel aūt cribrauerat cinerē in pauimento corā rege.Sacerdotes aūt bel qui erāt.lx.cum paruulis ſuis & mulieribus iuxta cōſuetudinē ſuam: nocte ingreſſi ſunt per cuniculos ſubterraneos quos fecerāt ſibi:& conſumpſerunt oīa:uenit ergo rex diluculo cū daniele ad templū:& inuentis ſaluis ſigillis ianue īpreſſis aperuerūt hoſtia.Rex aūt intuitus mēſam uacuā:magnum deū bel exclamauit. Daniel aūt oſtēdit regi ueſtigia per pauimentū cineri impreſſa: que erant uirorum & mulierum & infantum.Et deinde oſtendit ei ocultos aditus : & ocultum introitū ſub mēſa.Et iratus rex apprehendit ſacerdotes qui & deceptionem ſuam ei confeſſi ſunt.Quos omnes occidit rex:& dedit bel in manu danielis:qui ſub uertit eū & templum.¶Erat etiam in eodem loco draco latens in fouea:& adorabāt eum babylonii.Sacerdotes enim eius habebant uaſa plena aqua facta de coriis uitulorum:& ea uirgis percutiebant:ut facerent ſonitū terribilem quaſi tonitruum.Ad quem excitatus draco:quandoq; emittebat ignē:quandoq; fumū:quandoq; uiſibiliter apparebat.Cumq; rex danielem cogeret ut illi ſacrificaret:petiit daniel ipſum ſibi dari in poteſtate:& interficeret eum ſine ferro & fuſte. Et tulit daniel picem & adipem:& pilos:& coxit pariter & fecit maſſas:deditq; in os draconis:qui ſuffocatus crepuit.Et indignati babylonii petierunt a rege danielē ſibi dari:qui duos eorum deos deſtruxiſſet : comminantes ꝙ niſi daret eum ipſis:regem cum omni domo ſua interficerent:unde rex timore cōpulſus tradidit eis danielem:qui miſerunt eum in lacum : in quo erant leones ſeptem:quibus quotidie ad eſcam dabātur duo corpora damnatoꝝ & due oues: & tunc nō data ſunt eis:ut deuorarēt danielē.Dominus autem miſericors non ſolum danielē de ore leonum.vi.diebus illeſum cōſeruauit:ſed etiam ei de prandio prouidit : cū enim abbacuch propheta in iudea prandium meſſoribus ſuis deferret:tulit eum angelus domini: & per uerticē apprehenſum poſuit eum in babylone ſuper lacū in impetu ſpiritus ſui. Qui prandium danieli obtulit:illeq; comedit:& deo gratias egit:ipmq; angelus domini in locū ſuum in momento reſtituit: ut dictū eſt ſupra in hiſtoria abbacuch ꝓphete.xviii. cal.febrarii uenit ergo rex die.vii.ad lacū : & cum uidiſſet danielē ſedentem in medio leonum : exclamauit magnū deum danielis.Et eduxit eum de lacu : & eius emulos intromiſit:qui deuorati ſunt a leonibus corā rege.Ex tunc rex danielē & deum eius omni tēpore uite ſue permaxime reueritus fuit.¶Prophetauit aūt daniel in tempore illo:uidelicet a diebus Nabuch.iunioris:quibus prophetauit in chaldea:uſque ad tēpus darii primi regis perſaꝝ:quo tempore prophetauit in perſide ſiue in media illuc ab ipſo tranſlatus:multaſq; mirabiles uiſiones habuit : de tempore futuro & de fine ſeculi:que in eius libro ſpiritualius explicantur:quarūq; expoſitio ſpēalem requirunt librum.¶Mortuis autē nabuchodonoſor iuniore & euilmeredath fratre eius:qui ambo ſucceſſiue regnauerunt poſt nabuchodonoſor primū.Regnauit balthaſar filius euilmeredath annis tribus.Qui cum obſeſſus eſſet in babylone a dario primo rege medoꝝ: & cyro rege perſaꝝ:qui cum eo uenerat:propter īcredibilem fortitudinē ciuitatis de obſidione paꝝ curabat.Fecitq; optimatibus ſuis grande cōuiuium:& uaſa q̄ nabuchodonoſor auus eius de tēplo domini in hieruſalē abſtulerat principibus & uxoribus ſuis atq; cōcubinis tradidit ad bibendum . Intellexerat enim balthaſar ut dicunt hebrei.lxx.annos captiuitatis hebreoꝝ:quos hieremias predixerat fluxiſſe: & tamen iudei non erant liberati:unde iudeoꝝ deo inſultabat & deos ſuos collaudabat.Tunc apparuit manus ſcribētis in pariete:mane:cethel:phares:que ſonant numerus:appenſio:diuiſio.Et cum rex hoc uidens danielē turbatus conſuluiſſet.Interpretatus eſt ſcripturam dicens:ꝙ deus regnum balthaſar numeraſſet.i. compleuiſſet:& ipſum in ſtatera appendiſſet : qui &

minus uiueret: q̃ putabat: & diuiſum eſſet regnum
ſuum: & datum medis & perſis. Eadem nocte capta
eſt babylon. Nam cyrus fecerat diuidi longe a ciuita/
te fluuium euphratem per plures riuulos: ita ut alue/
um qui fluebat in ciuitatẽ uadabilem faceret. Et tunc
gentes darii & cyri per alueum ingreſſe balthaſar in/
terfecerũt: & ciuitatem fortiſſimam & munitiſſimã
deſtruxerunt: que ſicut humano opere potuiſſe con/
ſtrui: ſic humano opere potuiſſe capi minime homi/
nes opinabantur. ❡ Darius autem ſecum duxit Da/
nielem in Mediam faciẽs eum unum de ſatrapis: qui
centum & uiginti preerant: ipſumq; admodum ho/
norans: propter quod inuidentes ei principes accuſa/
tione facta contra eum: fecerunt eum mitti in alium
lacum leonum: ſed ſicut alias ita & tunc domino ad/
iuuante inde liberatus eſt: & accuſatores eius in lacũ
miſſi a leonibus deuorati ſunt. ❡ Hic daniel dedit ſi/
gna in montibus ſuper babyloniam dicens: q; quan/
do pars montium a borea fumigabit: uenit finis ba/
bylonie: q̃ndo uero ueniet ignis ardens finis erit uni/
uerſe terre: quando a parte noti aque decurrẽt: reuer/
tetur populus ad terram ſuam: q; ſi ſanguine fluxerit
erunt homicidia belial in uniuerſa terra. Defunctus
eſt autem daniel in media quinto calẽ. ſeptembris: &
ſepultus in ſpelunca regali ſolus cũ gloria. Hec ex li/
bro danielis per totum: & ex dictis ioſephi & Hiero/
nymi & comeſtoris atq; ex chronica guilelmi.

❡ De ſcã Suſanna uxore ioachim. Cap. CXXVII.

Suſanna ſancta cuius pudicitiam & ſancti/
tatem ipſe textus libri danielis commen/
dat: iccirco geſtis danielis ſubiicitur: quia
eius contẽporanea: dies dormitionis eius
certus non inuenitur. Hec erat filia helchie & uxor
ioachim: qui erat de nobilioribus iudee inter omnes
filios iſrael in babylonem tranſmigratos. Et cum eſ/
ſet ſuſanna nimium ſpecioſa: exarſerunt in eam duo
ſeniores iudices illius anni. De quibus tradũt hebrei:
q; mulieres decipiebant: dicentes ſe eſſe de ſemine da
uid: & chriſtum de ſemine eius naſciturum. Hi ſta/
tuerũt in commune tempus: quo ſuſannam poſſent
inuenire ſolam. Et latuerũt poſt meridiem in pome/
rio helchie. Ingreſſa autem ſuſanna uolens lauari &
ungi iuxta morem patrie: miſit puellas ad afferendũ
oleum & unguenta. Tunc accurrentes ſenes ad eam:
requiſierunt eam comminantes: q; ſi conſentire nol/
let: contra ipſam adulterii teſtimonium dicerent. Et
elegit ſuſanna potius incidere in manus eorum: q̃ pec
care in dominum. Et exclamauit. Et accurrentes fa/
muli erubuerunt: cum audiſſent ſenes contra ſuſan/
nam teſtificari. ❡ Altera die ſtatuta eſt ſuſanna in me
dio populi: & ponentes ſenes manus ſuper caput eius
conteſtati ſunt: ipſam uidiſſe cum iuuene commiſeri
& condemnata eſt ad mortem: & cum oraſſet ad do/
minum: ſuſcitauit deus ſpiritum pueri cui nomẽ da/
niel. i. manifeſtauit ſpiritum dei in eo eſſe: qui latens
quieſcebat: cum adhuc daniel eſſet adoleſcens: & ex/
clamauit ſe mundum a ſanguine illius. Et cum reuer
ſi eſſent omnes populi ad iudiciũ: daniel ſeparari iuſ/
ſit ſenes ab inuicem: & ſingulos eorum per ſe exami/
nans interrogauit: ſub qua arbore uidiſſet adulteriũ
committi: quorum unus ait ſub cino: alter ſub pri/
no. Et acclamauit in eos populus propter diſſonan/
tiam conuictoſq; de falſo teſtimonio ſecundum legẽ
dei lapidauerunt. Suſanna autem poſt hec ab omni
populo in reuerentia habita eſt propter eius pudiciſ/
ſimam caſtitatem: que & uitam ſuam in ſanctis ope/
ribus pie comſumauit.

❡ De ſcõ Auguſtino epõ ac doctore. Ca. CXXVIII.

Auguſtinus epiſcopus & doctor egregius
prouincia aphricana ciuitate tagaſteñ ho
neſtis parentibus & chriſtianis ortus ſci/
licet patre patricio matre monica a pue/
rilibus annis liberales diſciplinas ſufficienter edoctus
fuit: adeo ut etate iuuenili ſummus philoſophus: &
rethor luculentiſſimus haberetur. Nam libros ariſto
telis & liberalium artium quoſcunq; legere potuit:
per ſe didicit: & nemine tradente intellexit: ſicut ipſe
de ſe in libro confeſſionum teſtatur. Verum quia ſci/
entia ſine charitate nõ edificat: ſed inflat: in errorem
incidit manicheorum: qui chriſtum phantaſticum
affirmant: & carnis reſurrectionem negãt: in quo ad/
huc adoleſcens per annos nouem permanſit. Ad has
etiam nugas adductus eſt: ut arborem fici flere dice/
ret: cum ab ea ficus uel folium tolleretur. Mater uero
eius plurimum flebat: & cum eſſet chriſtiana ipſum
ad fidei ueritatem reducere ſatagebat. Que die qua/
dam uidit ſe ſtare in quadam linea lignea licet triſtẽ:
cui quidam iuuenis aſtitit: & cauſam triſtitie requiſi/
uit: que cum perditionem filii ſui deplorare diceret:
ille confortauit eam dicens. ne timeret: quia ubi ipſa
ibi ille eſſet. Rogabat ergo ſedula mater quaſi impor
tuna quendam epiſcopum ſicut in eodem libro con/
feſſionum teſtatur: ut pro filio ſuo orare dignaretur:
cui ille importunitate deuictus prophetica uoce re/
ſpondit: ut ſecura ſtaret: quia impoſſibile eſſet: ut fi/
lius tantarum lachrymarum periret. ❡ Cum autem
in ciuitate ſua grammaticam & apud carthaginem
multis annis rethoricam docuiſſet: occulte matre ne
ſciente romam uenit: & ibidẽ multos diſcipulos con
gregauit. His temporibus mediolanenſibus ſibi petẽ
tibus doctorem in roma in rhetorica deſtinari. Sym/
machus prefectus auguſtinum deſtinauit. Quo tem
pore beatus ambroſius mediolãi epiſcopus erat. Ma/
ter uero eius cum multa difficultate ad eum uenit: &
ipſum iam nec uere catholicum nec uere manicheũ
repperit. ❡ Auguſtinus autem predicationem Am/
broſii frequenter audiebat: ſolicitus ualde: ne uel pro
errore manicheorum: uel contra ipſum aliquid pro/
ferret. Quadam tamen die ambroſius predicans er/

rorem illum apertiſſime confutauit:& a corde augu
ſtini opinionẽ dudum habitam penitus depulit. Cũ
autẽ ſicut ipſe libro ſupradicto refert:uia dei ſibi plu/
rimũ placeret:ſed ad ipſam accedere pigeret.Ad quẽ/
dam ſimplicianum ſeruum dei perrexit:cum quo &
eſtus ſuos contulit:qui & ipſum in uia dei exemplo
multorum puerorum & puellarum hortari cepit.In
terim ab aphrica amicus quidam auguſtini uenit: q
magni antonii in egypto defuncti miracula recitauit
Quorum exemplo auguſtinus uehementer exarſit:
& ſocium alloquens ſeipſum redarguit:dicens:ꝙ in/
docti celum rapiebant & ſapiẽtes cum doctrinis ſuis
in infernum demergebantur.Et accurrens in quen/
dam hortum ſedens ſub ficu amariſſime fleuit: audi
uitq; uocem dicentem ei:tolle:lege.Aperuitq; codicẽ
apoſtolicum:& coniectis oculis ad primum capitulũ
legit.Induimini dominũ ieſum Chriſtum.Et ſtatim
ab eo omnes dubietatis tenebre diffugerunt. Cumq;
beato ambroſio per litteras uotum ſuum inſinuaſſet
ut moneret quid ſibi de libris ſanctis legendum eſſet
ille mandauit:ut legeret iſaiam prophetam:tanq̃ euã
gelii & uocationis gentium apertiſſimum pronũcia/
torem.¶ Adueniente ergo paſchali tempore:auguſti
nus annorum.xxx.cum filio ſuo adeodato puero in/
genioſo:& cum alipio amico ſuo: meritis matris &
predicatione ambroſii conuerſus: ſacrum baptiſma
a ſancto ambroſio ſuſcepit.Tunc ambroſius: Te deũ
laudamus inquit:& auguſtinus:te dominum confi/
temur reſpondit.Et ſic alter natim ipſum hymnum
compoſuerunt:ſicut in ſpeculo eccleſie traditur:pro/
tinuſq; in fide catholica confirmatus: ſpem omnem
quam habebat in ſeculo dereliquit:& ſcholis quas re
gebat abrenunciauit.¶Poſt hec cũ matre & filio &
duobus amicis nebridio & cutio remeabat ad aphri/
cam:ſed cum eſſet apud oſtia tyberina mater eius de
functa eſt.Poſt cuius mortem regreſſus ad patriam
cum ſibi adherentibus deo ſeruiens: ieiuniis & ora/
tionibus uacabat:& libros ſcribebat ac docebat: fa/
ma quoq; eius ubiq; ſpargebatur:& in ſuis doctrinis
admirabilis habebatur.Cum autem ad preces cuiuſ/
dam magnatis qui ſe ſeculo renunciare promiſerat:
ſi uerbum domini ab eo audiret:ad ciuitatem hippo
nem concitus aduenisset:Valerius hipponeñ epiſco/
pus eum ad ſe accerſiuit.& licet plurimum renitentẽ
preſbyterum in ſua eccleſia ordinauit. Qui ſtatĩ mo
naſterium clericorum inſtituit:& cepit uiuere ſecun
dum regulam a ſanctis apoſtolis conſtitutam:quam
regulam moribus & ſanctitate refertam ipſe ſpiritu
diuino dictauit.De cuius monaſterio eo uiuente de/
cẽ epiſcopi electi ſunt.Et quia epiſcopus ualerius gre
cus erat:& latinas litteras ignorabat: Auguſtino epi/
ſcopo libertatem conceſſit:ut contra morem orien/
talis eccleſie coram ſe in eccleſia predicaret.Eodem tẽ
pore fortunatus quidam preſbiter manicheorũ mul
tos catholicos ſeducebat: quem auguſtinus in con/
uentu omnium diſputans publice ſuperauit.Donati
ſtas etiam & manicheos quoſdam de ipſa ciuitate cõ/
uictos fugauit: ualerius autem epiſcopus timens ne
auguſtinus ſibi ab alia ciuitate in epiſcopum electus
tolleretur:impetrauit ab archiepiſcopo carthagineñ:
ut ipſe epiſcopatui cederet:& ille auguſtinum hippo/
nenſi eccleſie in epiſcopum promoueret. Sed cum
hoc auguſtinus recuſaret:compulſus tandem acquie
uit:& epiſcopatus curam ſuſcepit: quod in ſe poſtea
fieri non debuiſſe:& dixit & ſcripſit:& de ſui ordina/
tione admodum penituit:uixit:autem in clericatu &
epiſcopatu annis fere.xxxx.ſemper domino ſeruiens:
ſemper ſtudens : ſemper docens & libros continue
ſcribens. Cura quoq; rei ſecularis cuidam prepoſito
ſuo ex toto commiſſa:contemplationi & ſtudio iugi
ter uacabat:paupertatem in omnibus amauit: tem/
perantiam in uictu ſeruauit pauperum operibus ſem
per intentus extitit:pudicitiã & honeſtatem non ſo/
lum dilexit:ſed etiam exemplariter pretendere uolu/
it omnibuſq; uirtutibus adornatus deo ſeruire & oĩ/
bus ſanctitatis exempla prebere ſtuduit.Hereticos au
tem ualidiſſime confutabat: ita ut ipſi inter ſe publi/
ce predicarent:non eſſe peccatum interficere auguſti
num : quem tãq̃ lupum occidendum eſſe dicebant.
Multaſq; inſidias ab eis pertulit quas tamen dei pro/
uidentia omnes euaſit:a multis etiam eccleſiis inuita
batur:ut ibi uerbum domini predicaret:ad quas libẽ
ter accedebat:& multos ab eorum erroribus cõuerte
bat.¶Fertur de eo ꝙ cum librum de trinitate compi
lare cogitaſſet:tranſiens iuxta littus:uidit puerũ : qui
foueam paruã in littore fecerat:& coclea aquã de ma
ri hauſtã in foueam mittebat.Et cũ auguſtinus pue/
rũ interrogaſſet:quid faceret.Reſpondit puer:ꝙ ma/
re diſpoſuerat coclea exiccare:& in foueã illam mitte
re.Cũq; hoc auguſtinus ĩpoſſibile eſt diceret: & ſim/
plicitatẽ pueri rediret:puer ille ei dixit: ꝙ poſſibilius
ſibi eſſet hoc perficere:q̃ auguſtino minimã partem
myſterioꝝ trinitatis in libro ſuo explicare: aſſimilãs
foueam coduci:mare trinitati:cocleam intellectui au
guſtini:Quo dicto puer diſparuit. Auguſtinus autẽ
ex hoc ſe humiliauit:& librũ de trinitate oratione ꝑ/
miſſa:utcũq; potuit compilauit.¶Mulier quedã af/
flicta ad auguſtinum acceſſit:ut eius cõſilium implo
raret:quẽ ſtudentem inueniẽs ſalutauit:nec ille ei qc/
q̃ reſpondit:que ꝓpius accedens negocium ſuum ei
explicauit:ſed nec ille ſe cõuertit:nec uerbũ protulit:
unde mulier amplius cõtriſtata diſceſſit.Sequẽti die
dum mulier auguſtino celebrãti aſſiſteret:cũ corpus
dominicũ eleuaſſet ipſa ante tribunal trinitatis in ſpĩ
ritu rapitur:ubi uidit auguſtinũ de trinitatis gloria
attentiſſime diſputantẽ:dictumq; eſt ei ꝙ cum ad au
guſtinum acceſſerat:ille ſic attentiſſime de trinitate
diſputabat.Ideoq; ꝙ ibi fuiſſet nõ aduerterat : ſed ad
ipſum ſecure rediret:& ſalubrem cõſiliatorẽ inueni/
ret.Quod illa ad ſe rediẽs fecit:& auguſtinum clemẽ
tiſſimũ inuenit.¶Miraculoꝝ quoq; gloria claruit.
Nã in libro.xxii.de ciuitate dei duo miracula de ſe q̃/
ſi de alio loquens recitat.Quoꝝ primum eſt:quia cũ
uirginem quandã demoniacam oleo perunxiſſet: &
pro ea oraſſet:ipſam ab immundo ſpiritu liberauit.
¶Pro alio etiã adoleſcente quem nõ uidit orauit: &
ille cõtinuo demonio:qui eũ obſidebat caruit. ¶Cũ
quidam fiſtulam patiens incidi deberet. Auguſtinus
una cũ ipſo infirmo & ꝓ eo orauit:& mane ſine inci/
ſione aliq̃ ſanus repertus fuit.¶Anno igitur domini
.xliiii.dũ uãdali totam aphricã occupaſſent: omneſq;
ciuitates deuaſtaſſent:ad hipponeñ ciuitatem uene/
runt:& ipſam manu ualida obſederunt.Auguſtinus
aũt orauit ad dominum:ut aut ciuitatẽ a periculo li/

berarét:aut ipſum ex hac uita ſuſciperet. Qui tertio
obſidionis menſe febribus laborás lecto decubuit: in
telligéſcꝗ diſſolutionem ſui corporis imminere:pſal/
mos penitentiales ſibi ſcribi fecit:& contra lectum in
pariete poni:quos lecto decumbés legebat:& lachry/
mas iuges fundebat. Et ut deo liberius uacare poſſet:
ante decem dies ſui exitus:nullum ad ſe ingredi pre/
cepit:niſi ſolum medicum & cibum ei deferentem.
¶Egrū autem quendam ad ipſum uenientem & eius
auxilium implorantem manu ſua tetigit:& cōtinuo
ſanitaté recepit. Energuminos etiā plures in ipſa ſua
infirmitate curauit:& plura alia miracula fecit. Nullū
quoꝗ quanticunꝗ meriti docuit ſine confeſſione &
euchariſtia debere tranſire quod ipſe ſuo exemplo fir
mauit. Sicꝗ ad extremam horam ueniens in pace mi
grauit. v. calen. ſeptembris anno etatis ſue ſeptuageſi/
mo ſexto:epiſcopatus uero ſui anno q̄dragesimo cir/
ca annos domini. cccc. Sepultuſꝗ eſt in eccleſia ſua ci/
uitatis hipponéſis:donec corpus ſuum inde tranſla/
tū eſt:ut habetur ſupra in eius tranſlatione pridie ca/
len. martii. ¶Eadem hora in quodā monaſterio qui
dam monachus in ſpiritu raptus:uidit auguſtinū in
nube ſedentem:pontificalibus inſignitū: cuius oculi
quaſi ſolis radii totam eccleſiā illuminabant:& odor
de eo nimius exhalabat. ¶Alio etiā tempore dū eius
ſermones ad matutinum in eccleſia legerentur. Bea/
tus bernardus uidit auguſtinū epiſcopū:de cuius ore
tantus impetus aquarum exibat:ꝙ totā eccleſiā inun
dabat. ¶Opuſcula uero ipſius doctoris glorioſi oīa:
nullus aut uidiſſe:aut legiſſe:aut ſe glorietur habere:
cum nec inueniri queant:ultra enim millenariū nu/
merum exceſſiſſe creduntur:de quibus pauca attin/
gam:curioſis cetera derelinquens. De gratia & libero
arbitrio librū unum. De predeſtinatione gratie librū
unum. De trinitate libros quindecim. De cōfeſſioni/
bus libros treſdecī. De ciuitate dei libros uigintiduos
De baptiſmo libros ſeptem. Soliloquiorum librum
unū. De ſermone domini in monte libros duos. Con
tra fauſtum manicheū libros trigintatres. De fide ad
petrum libros tres. De cōcordia euangeliſtaꝝ libros
quattuor. De muſica libros ſex. Super geneſim ad lit/
teram libros duodecim. De achademicis librū unū.
Cōtra paganos libros tres. De ordine libros duos. De
anime immortalitate librum unum. De ueteri teſta/
mento libros uigintitres. De origine anime ad hiero
nymū librum unum. De natura boni libros tres. De
doctrina chriſtiana libros q̄ttuor. De utilitate creden
di librū unum. De uera religione librum unum. De
decē cordis librum unū. De anima & ſpiritu librum
unum. Vtrū anima a ſeipſa ſit librū unum. De anime
quantite librum unum. Contra donatū libros duos.
Contra arrianos libros octo. Cōtra permenianum li/
bros tres. De uerbis domini libros duos. De peniten/
tia librū unum. De agone chriſtiano librum unum.
De diuinatione demonum librum unum. De opere
monachoꝝ librum unum. Enchiridion libros unde
cim. De gratia noui teſtamēti librum unum. De nu/
ptiis & concupiſcentia libros duos. Retractationum
librū unum. De baptiſmo paruulorum librū unum.
De rudibus cathetizandis librū unum. De. viii. princi
palibus uitiis libros octo. Super pſalteriū uolumen ī/
gens in quo ſinguli. cl. p̄s. exponunt̄. De ſancta uidui/
tate librum unū. De ſancta uirginitate lib. iii. De cura
pro mortuis librū unum. De uita beata lib. iiii. Si quē
uero huius almi preſulis noſcendi operum ſuoꝝ ti/
tulos maior ſitis exagitat gēnadium querat: qui uo/
luminū eius ultra. cccccc. nomina commemorat.

¶De ſancto Hermete martyre. Cap. CXXIX.

HErmes martyr ſub aureliano imperato/
ris comite rome paſſus eſt. Hūc illuſtriſ/
ſimū & romane urbis prefectū beatus ale
xander romanus pontifex & martyr ba/
ptizauit cū ſorore theodora & filiis: & cū. M. ccl. ſer/
uis ſuis:cū uxoribus quoꝗ eoꝝ ac filiis:quos omnes
die ſabbati paſche manumiſſos ſacrifontis unda per/
fudit:ut dictū eſt ſupra in paſſione alexandri pape. v.
nōn maii. Cum aūt traianus imperator hec audiēs de
ſeleutia hiſaurie aurelianum comitē ad urbem miſiſ
ſet:ad xp̄ianorum perſecutiōem agendā. Aurelianus
hermetē prefectum apud quirinū tribunum carcera
uit. Alexandrum uere in alia cuſtodia in uinculis per
ſe poſuit. Qui tamē ut ſupra dictum eſt in paſſione q
rini. iii. calē. aprilis:per puerum qui faculam ferrebat
de carcere noctu per feneſtrā eductus ad domum q/
rini tribuni:ubi hermes in cuſtodia tenebatur ueniēs
ipſum quirinum conuertit:filiāꝗ eius ſibi ad carcerē
ſuum delatam a ſtrumate liberauit: & quirinum cū
filia & omnibus in ipſa detentis cuſtodia baptizauit.
Cum autem hec aurelianus percepiſſet. Quirinum
in carcerem trudi mandauit. Hermetem uero decol/
lari iuſſit. Qui decollatus a beata theodora ſorore col
lectus:& in uia ſalaria uetere non lōge ab urbe ſepul/
tus eſt. v. calendas ſeptembris.

¶De ſancto Alexandro epo. Cap. CXXX.

ALexander epiſcopus cōſtantinopolitanus
claruit temporibus conſtantini magni &
cōſtantii eius filii. De quo refert ſozome/
nus in ſecundo hiſtorie tripartite:ꝙ dum
cōſtantinus imperator ueniſſet bizantium:que poſt/
modū appellata ex nomine ſuo conſtantinopolis di/
cta eſt:a philoſophis redarguebatur: ꝙ xp̄m coleret:
& ꝙ nouā legem in republica introduxiſſet. Cūꝗ im
perator diſputationē ordinaſſet:& alexandrum ep̄m
ad hoc conuocaſſet: ille minus philoſophie peritus:
cum philoſophis congredi dubitauit:tamē in deo cō
fiſus ante oīa philoſopho loqui uolenti:in xp̄i nomi/
ne ſilentiū imperauit. Illoꝗ nullatenus loqui ualen/
te:alexāder uictor efficitur:& philoſophi cū plurimis
cōuertunt̄. ¶Sed & tempore cōſtantii dū diutius cū
arrio heretico diſputaſſet:& cōtentio maxima inter
catholicos & arrianos eſſet:orāte alexādro:arrius ſu/
bito uētris dolore percuſſus iuxta foꝝ conſtātini ad
ſecreta nature ſeceſſit: ibiꝗ dei iudicio oīa interiora
& uitam emiſit: ꝑpter quod fides catholica ab oībus
eſt exaltata:beatus uero alexāder glorioſus ſenex poſt
laudabilem uitā annorū. lxxxxiiii. epiſcopatus aūt ſui
anno. xxxiii. quieuit in pace. v. calen. ſeptembris.

¶De ſancto Iuliano martyre de Aluernia. Cap. CXXXI.

IVlianus martyr apud aluerniā paſſus eſt
ſub criſpino cōſulari. Hic ex aluernia na/
tus ex nobilibus parentibus & chriſtiāis:
chriſtianus & ipſe ferreoli tribuni & mar
tyris comes erat:& uterꝗ deo in militari habitu ſer/

uiebat:qui & ambo apud uiēnam degebant.Cum au
tem furor gentilium in xp̄ianos uienne ſeuiret.Iulia/
nus martyrium affectabat.Sed ferreoli coactus preci/
bus ex uienenſi urbe clandeſtine diſceſſit: & aluerniā
fugit:ibiq̧ aliquandiu latitauit.Quem criſpinus con
ſularis ibi eſſe audiens:miſſo carnifice precepit inuen
tum occidi:ille uero ſponte proſiliens:& ſe xp̄ianum
profitens decollatur.Cuius caput leuantes milites ad
ſanctum ferreolum portauerūt:ut niſi ſacrificaret ſi/
milem ſententiam exciperet:quod & factū eſt : ut di/
cetur infra in paſſione ferreoli martyris.xiiii.cal.octo
bris.Sicq̧ factum eſt ut caput ſancti iuliani cum cor/
pore ferreoli in eodem ſepulchro uienne locaretur:
corpus uero iuliani ſine capite aluernie reconderet.
Qui paſſus.v.calen.ſeptembris.

¶De decollatione ſancti Ioannis baptiſte. Cap. CXXXII.

Ecollatio ſancti ioannis baptiſte quattu/
or ex cauſis inſtituta fuiſſe uidetur: ut di/
citur in libro mitrali.Primo propter ipſi/
us decollationem.Secundo propter oſſiū
ipſius concremationem & collectionē. Tertio ꝑpter
capitis ipſius inuentionem.Quarto ꝑpter digiti eius
tranſlationem:& eccleſie dedicationē.¶Primo cele/
bratur hoc feſtū propter ipſius decollationē que hoc
modo facta eſt:ut in ſcholaſtica hiſtoria legitur. He/
rodes enim antipas filius magni herodis aſcalonite:
romam ꝓficiſcens:& per fratrem ſuū philippum trā
ſitum faciens:cum herodiade uxore philippi cōcubu
it:& ſecreto pepigit:ꝙ in reditu ſuo uxorem repudia
ret:& ipſam aſſumeret.Quod uxor ſua filia regis are
the damaſcenoꝝ comperiens nō expectato uiri redi/
tu:ad patrē feſtinauit.Rediens autē herodes herodia
dē philippo abſtulit:& ſibi in cōiugem accepit. Cūq̧
de hoc a ioāne baptiſta argueret:ipſum in carcere ui/
culauit:uxori quoq̧ placere cupiens eū occidere uo/
luit:ſed populum timuit:ut tamē occaſionem inueni
ret:ſecreto cum uxore condixit:ut herodes die nata/
lis ſui celebrato conuiuio : puelle ſaltanti filie ipſius
hero diadis quicquid peteret ſe ei daturum iuramen
to firmaret: & ipſa caput ioannis peteret:quod ei pro
pter iuramentum tribuere oporteret: ſed de iura/
mento facto: contriſtari ſe ſimularet. Ordinato igi/
tur cunctis principibus ſuis conuiuia puella corā om
nibus ſaltat:cunctis placet:ſe ei quicquid peteret da/
turum rex iurat:a matre monita caput ioannis expo
ſtulat.Verſipellis herodes ſe propter iuſiurandum tri
ſtem ſimulat:ſpiculatorem mittit:& ioannem in car
cere decollari fecit:caput in diſco puelle dat:& a puel
la matri adultere preſentatur.In hac autem die ioan/
nes decollatus non eſt:ſed circa dies azimorum eodē
die paſſionis xp̄i:anno uidelicet precedente:ſed opor/
tuit:ut propter dominica ſacramenta minor cederet
maiori.¶Herodes autem impunitus non abiit : ſed
pro hoc ſcelere in exilium a ceſare lugdunum miſſus
miſerabiliter uitam finiuit.Habebat enim ipſum ca/
ius ceſar ſuſpectum:ꝙ romano uellet imperio rebel/
lare.In cuius argumentum comperuit:ꝙ in ciuitati/
bus ſuis haberet arma pro ſeptuaginta milia armato
rum.¶De herodiade autem dicit:ꝙ dum caput ioā/
nis in manibus teneret:& eidem gaudens plurimum
inſultaret:diuino iudicio caput in eam inſufflauit: &
illa protinus expirauit.Filia uero eius cum ſuper gla/
ciem ludens deambularet:ſub ea glacies reſoluitur:&
ipſa in aquis continuo prefocatur.¶Secundo celebra
tur hoc feſtum propter ipſius oſſium concrematio/
nem & collectionem: que ipſa die ſcilicet.iiii.calē.ſe/
ptembris ſecundum quoſdam fuerunt concremata
& a fidelibus ex parte collecta:unde quaſi ſecundum
martyrium patitur : cum in ſuis oſſibus concrema/
tur.Et ideo eccleſia hoc feſtum quaſi ſecundum eius
martyrium celebrat.Nam ſicut legitur in.xii.libro hi
ſtorie eccleſiaſtice:cum diſcipuli ioannis corpus eius
apud ſebaſten urbem paleſtine inter heliſeum & ab/
diam prophetas ſepeliſſent:& ad eius tumulum mi/
racula crebra fierent : iubente iuliano apoſtata genti/
les oſſa eius ſparſerunt:& miraculis adhuc nō ceſſan/
tibus collecta igne cremauerunt : & puluerem per
agros uentilarunt.Dum autem de cremandum colli
gerentur:quidam monachi ex hieroſolymis uenien/
tes:colligentibus ſe latenter miſcuerunt: & magnam
eorum partem tollentes ad phillippum epiſcopum
hieroſolymitanum detulerunt : qui ea poſtmodum
athanaſio alexandrino epiſcopo miſit. Poſtmodum
uero theophilus eiuſdem urbis ep̄s:ea in templo ſera
pis a ſordibus purgato repoſuit:& eccleſiam in hono
rem ioannis baptiſte dedicauit. Nunc autem eadem
oſſa apud ianuam eſſe dicuntur:& ibidem deuote co
luntur : ſicut alexander tertius & innocentius quar/
tus pape ſuis priuilegiis approbarunt. ¶Tertio cele/
bratur propter capitis ipſius inuentionem : que hoc
die.ſ.iiii.calē.ſeptēbris facta eſt.Sicut enim dicitur in
.xi.libro hiſtorie eccleſiaſtice.Ioannes in caſtello ara/
bie dicto macheronta fuit uinctus & capite trūcatus.
Herodes autem caput ioannis in hieruſalem fecit de
ferri:& iuxta habitaculum ſuū caute ſepeliri : timens
ne propheta reſurgeret:ſi corpus cum capite ſepultū
eſſet.¶Tempore uero martiani principis : qui cepit
anno domini.cccclii.Ioānes caput ſuum duobus mo
nachis reuelauit:qui illud iuxta dictum palatium in/
uenerunt ſaccis cilicinis inuolutum.Qui dum ad ꝓ/
pria cum dicto capite remearent:quidam edeſſene ci
uitatis figulus paupertatem fugiēs ſe comitem eiſdē
exhibuit.Et dum peram ſibi creditam cū ſacro capi/
te portaret:admonitus in ſomnis a ſancto ioāne : eos
fugiens edeſſenā urbem cum ſancto capite ingreſſus
eſt:ubi q̄diu uixit ſanctum caput in quodā ſpecu ue/
nerans proſperitatē maximam aſſecutus eſt. Moriēs
autem illud ſorori ſue ſub fide reuelauit:& eodē mo

do inuicẽ ſucceſſores. ¶Poſt multum uero temporis marcello monacho in eodem ſpecu degenti hoc mo do reuelatur. Nam prima nocte dormienti ſibi uiſe ſunt: ꝗ turbe pſallentes incederent: poſt quos ioãnes baptiſta duobus angelis comitatus ueniret: qui om/ nibus aſtantibus benedixit: & marcellum per mentũ apprehendens: oſculum pacis ei dedit. Qui eum un/ de ueniſſet illuc queſiuit: illeq̃ ſe de ſebaſte ueniſſe re ſpondit. Sequenti uero nocte cum de tali uiſione ad/ miratus iterum dormiret: quidam eum ſubito exci/ tauit: & euigilans uidit in hoſtio celle ſtellam fulgen/ tem: quam dum palpare uellet: in aliam partem ſe trã ſtulit: & ſic in pluribus locis poſt eam iuit. Tãdem in loco ubi erat ſanctum caput requieuit: ubi fodiẽs rep perit urnam: & in ea ſanctum theſaurum. Sed dum quidam hoc non credens manum in hydriam miſiſ/ ſet: ſtatim manus exaruit: & hydrie adheſit. Orãtibus autem ſociis manum abſtraxit: ſed in ualida remãſit: cui ioannes apparuit dicens ut cum caput eius in ec/ cleſia poneretur: hydriam contingeret: & ſanitatem integram perciperet. Quod & factum eſt. Cum autẽ/ marcellus hec omnia iuliano ipſius urbis epiſcopo in dicaſſet: caput de ſpelunca ab eis eſt eleuatum: & in ip ſam urbem delatum. Ex eadem die cepit in ipſa ciui/ tate decollatio ioannis celebrari: qua caput eius inuẽ/ tum eſt: ſcilicet. iiii. calen. ſeptembris. ¶Ipſum autem caput poſtmodum cõſtantinopolim tranſlatum eſt. Nam ut in tripartita habetur cum ualens imperator caput ſanctum uehiculo impoſitum conſtantinopo lim trãſferri iuſſiſſet: cum circa chalcedoniam ueniſ/ ſent uehiculum nullatenus ulterius trahi potuit: iõq̃ ipſum ibidem dimittere coacti ſunt. Sed cũ poſtmo/ dum theodoſius ipſum inde auferri uellet: uirginem quandam cuſtodie capitis deputatam rogauit: ut ſibi illud inde portare dimitteret. Illa autem cõſenſit: cre/ dens ꝗ ſicut alias ita etiam tunc nõ permitteret ſe au ferri: quod imperator purpura ſua opertum conſtan tinopolim tranſtulit: & ibidem locato eccleſiam edi/ ficauit. Inde quoq̃ ad gallias apud pictauiam a pipino rege tranſlatũ eſt: ubi eius meritis mortui plures ſu/ ſcitati ſunt. Quarto ꝓpter digiti ipſius tranſlationẽ: & eccleſie dedicationem. Digitus enim ille: ut dicitur quo dominũ oſtendit: nunq̃ comburi potuit: qui a p̃ dictis monachis repertus eſt: ipſumq̃ ſancta thecla in ter alpes tranſtulit: & in eccleſia ſancti martini collo/ cauit: ut in ſcholaſtica habetur. Ioannes beleth etiam dicit: ꝗ predicta ſancta thecla ipſum digitũ de ultra marinis partibus attulit: & in romaniam portauit. Ibidemq̃ eccleſiã in honorẽ baptiſte fabricauit: quã eccleſiã hac die quidam dedicatam aſſerũt: & icirco tale feſtũ. iiii. cal. ſeptẽbris celebrare ceperunt.

¶De ſancta Sabina martyre. Cap. CXXXIII.

SAbina martyr rome paſſa eſt tempore ha driani imperatoris ſub prefecto urbis el/ pidio. Hec fuit uxor cuiuſdam preclariſſi mi ualentini: & filia herodis metallarii. Que a ſancta ſeraphia uirgine conuerſa eſt ad domi/ nũ. Cuius etiam corpus ſepeliuit ipſa ſabina: ut diceť infra in paſſione ſeraphie. iii. noñ ſeptembris. Et poſt martyriũ eius beata ſabina anno fere integro elemo/ ſynis & refectionibus paupeꝝ inſtuduit. Demum a p̃ fecto urbis elpidio comprehenſa cõpellebať: ut xp̃m negaret: & idolis immolare. Que cũ ſe ſoli xp̃o deo uero & nõ demoniis ſacrificaturã diceret. Iuſſu neq̃ſ/ ſimi p̃fecti decollať: & facultates eius omnes fiſco ap/ plicantur. Cuius corpus a chriſtianis ſepultũ eſt in op pido uendienſi ad arcum fauſtini. iiii. cal. ſeptembris: ubi ipſa corpus ſeraphie uirginis poſuerat.

¶De ſanctis Sauiniano martyre & Sauina uirgine. Cap. CXXXIIII.

SAuinianus martyr & ſauina uirgo in ciui tate trechas uenerãtur. Hi nobiliſſimi ui/ ri ſauini: ſed gentilis filii fuerũt: qui de pri ma uxore ſauinianum genuit: de ſecunda cõiuge ſauinam procreauit. Sauinianus aũt legẽs uer ſum illum. Aſperges me &c. Et intelligere non ualẽs: in cinere & cilicio proſtratus iacebat: dicens ſe malle mori: q̃ nõ intelligere ſenſum uerbi. Cui apparuit an/ gelus domini: eiq̃ dixit: ꝗ ſi baptizari uellet: niue can didior fieret: & tunc: quod querebat intelligeret. Ex inde igitur idola contẽnens de ciuitate aufugit: & ad urbem trechaſinã deuenit. Et cum ad fluuiũ ſequane ueniſſet a p̃ſbytero xp̃iano baptizatus eſt: & uoce ce/ lica cõfortatus: quia tunc quod dudũ queſiuerat in/ ueniſſet. Statimq̃ baculũ ſuum in terra fixit: & confe ſtim frondes ac flores produxit. Quo uiſo miraculo .M. cviii. uiri in domino crediderunt. Audiens hec au relianus imperator ad ipſum capiendum milites mi/ ſit. Qui eũ orantem inuenientes ad eum accedere ti/ muerunt. Miſit iteꝝ plures prioribus: qui cum oran te orauerunt: & ut ſecum ad auguſtum accederet: ſo/ lis precibus impetrarunt. Qui cũ ueniſſet & ſacrifica/ re nollet. Imperator eum manibus ac pedibus uinctũ iuſſit uirgis ferreis cedi. Deinde ſuper ſcamnum eneũ ligari: & ligna ac oleum ſupponi: & incendio crema/ ri. Et cum in medio flamme illeſus oraret: & hec au/ relianus magie attribueret: in craſtino fecit eũ ad ſti/ pitem ligari: & a militibus ſagittari: ſagitte uero a la/ teribus eius in aere ſuſpendebantur: & a nulla ipſaꝝ mãtir domini ledebatur. Et cũ imperator ad ſpecta/ culum iſtud accederet: una ex ſagittis regem in oculo percuſſit: & penitus excecauit: unde iratus imperator iuſſit eum in carcere recipi & in craſtino decollari. Sa uinianus autem orans ut ad locũ ubi baptizatus fue/ rat transferretur: confractis catenis & apertis hoſtiis per medium militum illuc uenit. Et uidens milites ſe inſequentes ſuper aquam uſq̃ ad locum baptiſmi ſui ambulauit. Et cum milites tranſuadentes eũ per/ cutere formidarent: eos ut ſe ferirent confortauit: ac

ut de ſanguine ſuo regis oculum liniret:& ſtatim ui/
ſum recuperaret.Percuſſus ergo caput ſuum leuauit
& paſſibus.xxxxix.illud portauit.De cuius ſibi dela/
to ſanguine imperator oculum tetigit & cõfeſtim ui
ſum recepit.Quod audiens quidam qui antea per an
nos.xxxx.lumen amiſerat ad locum ſe portari fecit:
& protinus lumen recuperauit.Cuius corpus a chri/
ſtianis ibidem ſepultum eſt iuxta flumen. ¶Sauina
autem cum fratrem ſuum quotidie fleret: & pro eo
diis immolaret:tandem ſibi in ſomnis angelus domi
ni apparuit:& eidem iuſſit ut domum ſuam relinq̃/
ret:& fratrem ſuum honoratiſſimum inueniret. Qui
euigilans collactaneam ſuam eandem uidiſſe uiſioné
audiuit.Latenter ergo ambe in craſtino receſſerunt.
Que romam ueniens fidem chriſti ſuſcepit:& ab eu/
ſebio papa baptizata:in uirginitate permanſit. In ur/
be quoq; duos cecos illuminauit:& duos contractos
ſanauit:deinde poſt annos quinq; angelica admoni/
tione cum comite ſua inde receſſit:& ad trechaſinam
ciuitaté deuenit.Et cum in urbe rauéna ad domum
cuiuſdã diuitis quaſi peregrine hoſpitiũ quererent:
cuius filia q̃ſi mortua plãgebatur:pediſſequa ſe excu
ſare cepit:q̃ eas recipere nõ poterat:quia ſua domina
in extremis laborabat. Sauina autem in xp̃o confiſa
intrauit:& puellam per manũ apprehenſam ſanã cre
xit.Cum ergo iuxta trechas:ut ei angelus dixerat ad
miliare ueniſſent:& ambe pre labore quieſcerẽt: uirũ
quendã nomine liceriũ nobilem de ciuitate uenienté
ſauina interrogauit:ubi nã fratrem ſuum ſauinianũ
diu amiſſum inuenire poſſet. Qui ei eundé pro Xp̃o
paſſum fuiſſe reſpõdit:& locũ ſepulture demonſtra/
uit.Ipſa uero ante tumulũ fratris proſtrata orauit ad
dominũ:ut ſuſciperet in pace ſpiritũ eius: & cõtinuo
in xp̃o obdormiuit.Ad inſtantiã ergo prefati nobilis
oẽs ciues ad eam cõcurrerunt:& corpus ſancte iuxta
corpus germani honorifice condiderunt:iuxta quos
& poſtmodum predicta collectanea eius ſepulta eſt:
quoꝝ feſtum agitur quarto calendas ſeptembris.

¶De ſanctis Felice preſbytero & Adaucto martyri/
bus. Cap. CXXXV.

Felix preſbyter & adauctus martyres paſ/
ſi ſunt in urbe ſub diocletião & maximia/
no imperatoribus prefecto & iudice dra/
co:qui prefectus dum felicem preſbyteꝝ
teneri feciſſet:& ad deorum ſacrificia inuitaſſet:illeq;
ſacrificare nullatenus acquieuiſſet:iuſſit illũ in equu/
leo leuari:& dudum torqueri:deĩde extra ciuitatem
uia oſtieñ duci:& ibidem gladio capite truncari: cor/
pus quoq; eius inhumatum lupis & canibus derelin/
qui.Data ſententia obuius fuit ei quidam chriſtiãus
hominibus quidem ĩcognitus:deo uero manifeſtus.
Hic cum didiciſſet:q̃ beatus preſbyter iuſſus fuiſſet
duci:ſe ex eadem lege & chriſtianũ eſſe publice ꝓcla/
mauit.Mox & ipſe ab officio cõprehenſus:pariter da/
to ſibi prius pacis oſculo cum beato felice decollatus
eſt. Huius nomen quia chriſtiani non inuenerunt:
adauctum eum poſtmodum appellauerunt:eo q̃ ſan
cto martyri felici auctus ſit ad coronam:ipſiq; pro cõ
feſſione fidei corona ſit aucta:paſſi ſunt autem tertio
calendas ſeptembris.

¶De ſanctis Terentiano & Flacco martyribus.
Cap. CXXXVI.

Terentianus epiſcopus & flaccus martyres
paſſi ſunt tempore hadriani imperatoris
apud ciuitatem tudertũ ſub letiano ꝓcon
ſule tuſcie:qui terentianum comprehen/
ſum & ſacrificare nolentem:deoſq; demonia affirmã
tem:lapidibus ore cõtundi fecit:& cum idola ei obla
ta cõminuiſſet:& ſacerdos idoloꝝ in faciem ſuã cor/
ruiſſet: iuſſit ꝓconſul ſanctum in equuleo leuari: &
ſcorpionibus grauiter cedi:ignemq; ad latera eius ap
poni. Qui cum omnia patienter toleraſſet: fecit lin/
guam eius precidi & pedibus conculcari:ille uero dũ
nihilominus chriſtum diſerta uoce confiteretur: pro
conſul mutus efficitur:ac ſi eius non ſancti lingua pre
ciſa fuiſſet:& annuens manibus: q̃ loquelam amiſe/
rat:poſt modicum expirauit.Lucius uero & ſauinus
eius aſſeſſores terentianũ carceri mãciparũt.Altera ue
ro die cũ duceret̃ ad forũ occurrit ei flaccus idoloꝝ ſa
cerdos:qui cecus effectus fuerat:ſed diuina reuelatio/
ne monitus erat:ut ad ſanctũ ꝓ lumine recuperando
recurſum haberet:qué ſanctus ad chriſtũ cõuerſum
baptizauit: & illuminauit. Ambo igitur a milibus
tenti ſunt : & iuxta flumen ſecus murum ciuita/
tis decollati.iii. calen.ſeptembris. Quorum corpo/
ra exuperantius preſbyter & laurentia in ſomnis di/
uinitus admonita ſepelierunt octauo miliario a ciui/
tate tuderto:in loco qui dicitur petroſo.

¶De ſancto Firmino epõ. Cap. CXXXVII.

Firminus eps ambianẽ:que ab ambitu flu
minis ambianũ dicit̃: ipſius ciuitatis ori/
undus filius fuit fauſtiani nobiliſſimi ui/
ri: qui in honorem ſancti firmini marty/
ris filium ſuum firminum uocauit: de quo firmino
martyre habetur infra.vii.calen.octobñ.Hic bone in/
dolis puer etate procedente per incrementa uirtutũ
creſcens:factus eſt epiſcopus ciuitatis: qui populum
uerbo & exemplo in uiam ſalutis direxit: & ab omni
gentilitatis errore urbem purgauit: atq; ſupra ſepul
chrũ ſancti firmini mar̃is eccleſiã dei genitricis con/
ſtruxit.& cõſecrauit: in qua dũ in die ſcõ paſche cele/
braret:celis aptis palmam ſibi de ſuperius illampſam
aſpexit:& ab eo die ab omni carnis inquinamento &
motu mundus permãſit.Quieuit in pace.iii.calen.ſe/
ptembris:ſepultus in eccleſia ſupradicta:cui ſucceſſe/
runt ſancti honoratus:de quo.xvii.calen.febñ.& ſalui
us:de quo.iii.idus ianuarii.

¶De ſancto Felice preſbytero & confeſſore.
Cap. CXXXVIII.

Felix preſbyter & confeſſor apud nolam
ciuitatem campanie claruit: cuius pater
hermias duos filios habens felicem & her
miam ſubſtantiam ſuam ſoli felici dereli/
quit:hermiam uero exheredauit. Felix uero omnes
facultates fratri dimiſit:& ſpiritualibus diſciplinis ſe
dedit:q ſub ſancto maximo nolano epiſcopo officiũ
lectoris deinde exorciſte gradum accepit: ac demum
per alios ordines ad ſacerdotii honoré peruenit. Cũ
autem chriſtianorũ perſecutio deſeuiret: maximus
epiſcopus iam ſenex eccleſiam ſuam felici preſbytero
cõmendauit:& ad montium deſerta ſeceſſit.Cũq; fe/
lix predicationi inſiſteret: a paganis detinetur: & in
carcerem nudus uinculatur:atq; teſtaꝝ ei fragmina
ſubſternuntur.Nocte uero ipſi diuinitus lux effulſit:

angelusq; ei aſtitit: & de cuſtodia ruptis catenis edu/
xit: atq; ad requirendū eius epm̄ ad mōtana trāmiſit.
Quē dudū requiſitū: felix tandē fame deficientē iue/
nit: & ex dolore triſtis īgemuit: quia nec unde caleface
ret ſenē algentē habebat: nec unde aleret fame deficiē/
tē uidebat. Cui xp̄s mox orāti ſubuenit: qui de ſpino/
ſis ſentibus media hyeme unā ꝓduxit. Cuius liquorē
ſuper os ſenis expſ̄ſit: moxq; ille reſumptis faucibus
reſpirauit. Et poſtq̄ alter in alterius amplexus ruit: fe/
lix ſeniorē in humeris ſuis tulit: & ad cellulā ſuā per/
duxit atq; refecit. ¶ Et cū iterꝝ progreſſus xp̄m predi
caret: & gregē domini cōfortaret: gentiles armati: ut
eum caperent domū eius circūdederūt. Qui egreſſus
per mediū illoꝝ tranſiuit: ita ut eū uidētes nō agno/
ſcerent: ipſumq; quaſi aliū de filice interrogarent. Ad
macerie ergo deſerte locū declinauit: ſtatimq; aditum
tela ita arena texit: ut nullus hominū illuc ingredi po
tuiſſe quis putaret: quādo unius muſce impetum tre/
mulus ſinus aranee tele ferre non poſſet. Sed poſt ab/
ſceſſum hoſtium felix egreſſus ad domū cuiuſdā ui/
due ſecreto ꝑuenit: & apud ipſam aliquo tempore lati
tauit. Et dum ex nimia ſiccitate eſtiuo tēpore in eius
puteo aqua defeciſſet: orante ſcō pluuia larga deſcen/
dit: & puteū abundanter repleuit. Sicq; in eo ardorē fi
dei duplicauit: uerꝝ poſtq̄ eccleſie pax reddita eſt: con/
feſſor domini de latebris prodiit: & populum ſuaui
predicationis eloquio in domino confortauit. Qui
deo gratias agebant: ꝙ ipſum quem extinctum puta
bant in perſecutione conſeruaſſet. ¶ Cum aūt maxi/
mus eps̄ ad dominum migraſſet: populuſq; omnis fe
licem in epm̄ elegiſſet: ille omnino epiſcopari recuſa/
uit: & quintum preſbyterum elegi fecit. Sub quo &
ipſe pſ̄byter meritis & uita laudabiliter uixit: & poſt
longos agones in domino feliciter requieuit pridie ca
len. ſeptembris. Cuius corpus apud nolam tumula/
tum iacet: & ſignis irradiat.

¶ De ſcō Paulino epo & mr̄e. Cap. CXXXIX.

PAulinus eps̄ treuereñ & martyr claruit tē
pore conſtantii imperatoris. Qui tēpore
arriane infeſtationis a conſtantio prefato
ob fidē catholicā exilio relegatus: & uſq;
ad mortem ꝓpter xp̄i nomen hinc inde mutando exi
lia fatigatus tandem apud phrygiam defunctus beate
paſſionis coronam percepit a domino pridie calen. ſe
ptembris: Hec ado in martylogio ſuo.

¶ De ſcō Ariſtide cōfeſſore. Cap. CXL.

ARiſtides confeſſor claruit apud athenas
ſub hadriano imperatore. Qui philoſo/
phus eloquentiſſimus fuit: fide ſapiētiaq;
clariſſimus: & xp̄iane religionis pietate ī/
butus. Hic hadriāo principi librum apologeticū pro
fidei noſtre ratiōe cōſcripſit & obtulit: & ꝙ xp̄s ieſus
ſolus eēt deus corā ipſo iperatore luculētiſſime ꝑora/
uit: eo uidelicet tpe quo quadratus uir īſignis libellū
ſimilē eidē ceſari preſentauit. Qui & in eadē ciuitate
diem extremum in pace cōcluſit pridie cal. ſeptēbris.
Hec hieronymus in libro de uiris illuſtribus.

¶ De ſcō Optato epo. Cap. CXLI.

OPtatus eps̄ mileſitanus natione apher cla/
ruit imperantibus ualentiniano & ualen/
te auguſtis. Qui fidei pugil & doctor egre
gius aduerſus donatiane partis calumni/
am libros. vi. edidit: in quibus donatiſtarum crimen
falſo in nos retorqueri aſſeruit. Qui & ſanctitate & ui
ta non infimus apud antiſiodoꝝ in pace quieuit pri/
die cal. ſeptembris. Hec hieronymus ubi ſupra.

¶ Explicit liber ſeptimus.

¶ Incipit prologus libri octaui.

OCtauus liber preſentis catalogi cōtinet ge
ſta & paſſiōes illoꝝ ſanctoꝝ quoꝝ feſtiui
tates occurrūt īfra tp̄s quo repreſentat ec/
cleſia propagationē filioꝝ qui fuerunt ip/
ſius eccleſie cōſeruatores: quales fuerūt ſancti cōfeſſo/
res. Hoc aūt tēpus eſt a cal. ſeptēbris uſq; ad cal. octo/
bris. Et hoc ſub figura ſanctoꝝ: Iob: Tobie: Eſdre: Iu/
dith: & Heſter: quoꝝ tūc geſta recolunt: cōfeſſoꝝ pa/
tiētiā & ſanctitatē denotantia: q̄ in tribulatiōe poſiti:
mūdū carnem & diabolū triūpharunt. Ad ipſius igit
tēporis feſta ꝑtractanda trāſeundū eſt. ¶ Et notandū
ꝙ q̄a oēs iudices iſrael: qui fuerunt poſt moyſem ante
reges generaliter ī catalogo ſcōꝝ ueteris teſtamēti in
diuina ſcriptura cōnumerant: & duoꝝ ex ipſis ſolū/
modo: uidelicet ioſue filii nun & gedeōis: feſtū in cal.
ſeptēbris recolit: quo uidelicet die ipſi ambo diuerſis
tēporibus quieuerūt: ut hierōymus ſcribit: reliquoꝝ
aūt ꝑdictoꝝ ſanctoꝝ dies dormitiōis necubi reperiū/
tur: Iccirco gr̄a duoꝝ ꝑdictoꝝ geſta etiā reliquoꝝ iu/
dicum: qui oēs ſancti fuerūt in cal. ſeptembris cōſcri/
bere uolui: ut geſta eoꝝ: quoꝝ dies incertus habet: hi
ſtoriis conſocioꝝ: quoꝝ dies hic agitur: merito copu
lentur. Acta etiā quorundam alioꝝ eiſdem iudicibus
contemporaneorum: quoꝝ ſimiliter feſtiuitates cer/
tos dies non habent: ut raab: caleph: & ruth: prefatis
iudicum hiſtoriis inſerendo.

¶ Incipit liber octauus a calen. ſeptembris uſq; ad ca/
lendas octobris.

¶ De ſcō Ioſue propheta & duce. Cap. I.

IOſue propheta & dux populi iſrael fi/
lius nun alio noīe dictus ieſus filius na
ue de tribu effraim moyſi prophete: &
duci eiuſdem populi inducatu ſucceſ/
ſit: de quo dicet infra in eius feſto pri/
die noñ ſeptembris. Hic moyſe defun/
cto cum populus eſſet ultra iordanē contra hiericho:
loquente ſibi domino mādauit populo ut ꝑpararent
ſe ad tranſeundū iordanē. Miſitq; duos exploratores
de ſethim in hiericho: qui ſub ſimulatione fatuitatis
explorauerūt terrā: & ad domum raab meretricis de/
clinauerūt: quos illa abſcondit a facie nuncioꝝ regis

hiericho querentium eos: & per murum nocte di/
miſit: ut diceretur infra in eius legenda. Reuerſis ergo
exploratoribus ad ioſue: tribus tranſactis diebus pre/
cepit ioſue ſacerdotibus: ut tollerent arcam dei: & in/
trantes cũ ea iordanem: omnẽ populum precederent.
Cumq; intraſſent ſacerdotes aquam quã penitus im/
meabilem inuenerant: eo ꝙ plus ſolito excreuiſſet: ſte
terunt aque deſcendentes ad inſtar montis in tume/
ſcentes uſq; ad locum qui dicit ſarathan: iferiores ue/
ro aque in mare mortuũ deſcenderũt: ſicq; ſiccato flu
uio omnis populus per arentẽ alueum pertrãſiuit. Tu
litq; ioſue. xii. lapides de alueo in ſiccũ: & alios. xii. de
ſicco in alueum reportauit: in miraculi teſtimonium.
Et cũ tranſiſſet populus reuerſe ſunt aque ad locũ ſu/
um. Deinde ioſue filios populi: qui erant incircũciſi:
dei mandato circũcidi iuſſit in galgalis. Et fecerũt faſe
. xiiii. die menſis primi in campeſtribus hiericho: & co
mederunt de fructibus terre: eo ꝙ ſibi mãna defeciſ/
ſet: quo per deſertũ aliti fuerãt. xl. annis. Poſt hec ioſue
mãdauit arcam dei. vii. diebus circũduci circa muros
hiericho: precedentibus. vii. ſacerdotibus & clangenti
bus. vii. tubis: omniq; populo armato ſubſequẽte. Se/
ptimo uero die poſt ſeptimam circuitionẽ: uociferan
tibus cunctis: muri hiericho funditus corruerunt: &
intrauit quiſq; per locum qui contra ſe erat: & ĩterfe/
cerunt omnes uiuentes in ea: & cõbuſſerunt eã: & om
nem ſupellectilem eius: ſola raab cũ domo ſua reſer/
uata. Mãdauerat aũt dominus per ioſue ut nemo ali/
quid de hiericho tolleret: ſed omnia uelut anathema
ta igne cõſumerẽt. Achor aũt filius carmi de tribu iu/
da: latenter tulit regulã auream & chlamydẽ coccine/
am contectã auro: & abſcondit humo. Cum autẽ mi/
ſiſſet ioſue tria milia uiroꝝ ad expugnandã ciuitatẽ
hahi ꝑcuſſi ſunt a uiris hahi & ceciderẽt ex eis. xxxvi.
uiri. Cõtriſtatuſq; ioſue orauit ad dominũ. Cui domi
nus reſpõdit ꝙ nõ eſſet cũ populo donec mũdaretur
anathema. Iuſſitq; hoc ſorte ſcrutari. Ioſue aũt omni
populo cõgregato ſortes miſit. Et primo per tribus ĩ/
uenit ſors tribum iude: deinde per familias inuenit fa
miliã zare: deinde per domos domũ carmi: deinde ꝑ
capita caput achor. Qui confeſſus peccatum ſuum ab
omni populo eſt lapidatus: & omnis domus eius in/
terfecta: omniſq; ſubſtantia eius exuſta. Quo facto io/
ſue de mandato dei aſcendit contra ciuitatem hahi:
partemq; exercitus in inſidiis collocauit poſt ciuitatẽ.
Cum reliqua uero parte ciuitatẽ agreſſus eſt. Et cum
aliq̃diu pugnaſſent populus cũ ioſue terga uertentes:
arte ſimularunt fugã. Rex aũt hahi cum omni popu/
lo egreſſus eos inſecutus eſt. Et cum eos longius tra/
xiſſent ab urbe: ſurrexerunt: qui erant in inſidiis: & ĩ/
greſſi ciuitatem nemine reſiſtente eam incenderunt.
Ioſue uero retrocedẽte & inſidiis ciuitate egreſſis: ho
ſtes ex utraq; parte concluſi interfecti ſunt. Omniſq;
populus inuẽtus in urbe occiſus eſt: & ciuitas igne cõ
ſumpta: omnia quoq; bona ciuitatis populo in pre/
dam diuiſa ſunt. Rex etiam ciuitatis hahi in patibulo
ſuſpenſus interiit. ¶ Gabaonite uero uidentes: quod
fecerat iſrael de duabus ciuitatibus: timuerunt ualde:
& miſſis ad ioſue & populum nunciis inierunt cum
eis fedus: q̃bus filii iſrael iuramento confederati ſunt.
Et facti ſunt gabaonite eorum ſerui lignorum ceſo/
res & aque portitores in perpetuum. ¶ Adoniſedech
autem rex hieruſalem audiens gabaonitas confedera
tos filiis iſrael: conuocatis ſecum quattuor regibus
amorreorum obſedit gabaon. Quod audiens ioſue
collecto exercitu repẽte irruit ſuper eos: & uerſi ſunt
in fugam per deſcenſum bethoren. Miſit deus grandi
nem ſuper eos: & plures occidit grando q̃ gladius. Vi
dens autem ioſue ſolem deſcendentem ad occaſum:
& lunam aſcendentem: timens ne beneficio noctis ho
ſtes euaderent: precepit ſoli contra gabaon & lune cõ/
tra uallem hahilon: ne mouerent. Steterũtq; ſol & lu
na ſpatio unius diei: nec fuit ante & poſtea tam longa
dies. Tunc quinq; reges ſe abſconderunt in ſpelunca
maceda. Ad quorum cuſtodiam ioſue uiros dimiſit.
Ceſis quoq; & deletis omnibus aduerſariis: ioſue quĩ
q; reges productos in patibulis ſuſpendit. Eodẽ quo/
que die percuſſit macedan in ore gladii: poſtea uero
uaſtauit lebnam & lachin: eglon: & hebron: & dabir:
& reuerſus eſt ad caſtra in galgala. ¶ Iabin autem rex
aſſor congregatis. xxiiii. regibus cum turmis ſuis ha/
bentibus ſecum. ccc. milia armatorum & . ii. milia cur
ruum pugnauit cum ioſue & populo iſrael: ſed deui/
ctus eſt iabin & omnes ſui occiſi preter eos qui ſe rece
perunt in urbes & caſtra munitiſſima. Fecerant enim
chananei plures munitiones perualidas a die qua au/
diuerant egreſſum iſrael de egypto aduerſum eos:
nec eas niſi longo tempore & graui labore obtinue/
runt hebrei. Vaſtauit tamen ioſue uniuerſam circa re
gionem nulli etati parcens aut ſexui: & ditatus eſt iſ/
rael ſupra modum ex hoſtium preda. Quintus au/
tem annus iam tranſierat: & ioſue tranſtulit a galga/
lis locum tabernaculorum in ſilo: & illuc tranſtulit
tabernaculum cum omni ornatu ſuo pro loci oppor
tunitate. Et inde procedens in ſichem conſtituit in
monte ebal altare domino de lapidibus impolitis: of/
ferens ſuper illud holocauſta: ſcripſitq; ſuper eo deu/
teronomium: quod quidam intelligunt mandata
deuteronomii: deinde rediit in ſilo. ¶ Poſt hec con/
ceſſit ioſue tribui iuda montana ad meridiem: que
iam acquiſierant: ſed non dum ſorte tradidit. Effraim
quoq; conceſſit montana ad aquilonem: inter utrũq;
ponens dimidiam tribum manaſſe. His tribus tan/
tum commiſit terram aliis in caſtra manẽtibus: tum
quia bellicoſe erant: tum quia digniores. Sciebat enĩ
iude regnum eſſe promiſſum: & manaſſe & effraim
brnedixiſſe iacob pro beneficio ioſeph patris eorum.
Dedit autem effraim extra ſortem agrum ſichem:
quem dederat iacob ſingulariter ioſeph filio ſuo: &
ſepeliuit in eo oſſa ioſeph: que attulerat de egypto.
Ipſe enim ioſue effrateus erat. Dedit etiam caleph fi/
lio iephone hebron in poſſeſſionem: & quieuit terra
a preliis. ¶ Iterum autem conuocauit ioſue popu/
lum in ſilo: & aſſumpſit de ſingulis tribubus tres ui/
ros ad conſiderandum terram: ut eam ſorte diuide/
ret: deditq; eis ſingulis. x. uiros metiendi peritos: man
dans ne ſecundum quantitatem terram metirentur
ſed ſecundum eſtimationem felicis terre. Qui circũ/
euntes terram & menſurantes ſeptimo menſe reuerſi
ſunt ad eum in ſilo. Proiectiſq; ſortibus. Prima ſors iu
de egreſſa eſt. Secũda ſymeonis. Tertia beniamin: que
ſors anguſtiſſima fuit propter terre fertilitatẽ. Quar/
ta effraim. Quinta medie tribui manaſſe. Sexta iſa/
char. Septima zabulon. Octaua aſer. Nona nepta/

lim.Vltima dan.Ruben autem & gad & dimidia alia tribus manaſſe uiuente moyſe in ſortem habuerant terram galaad trans iordanem. Sed & leuitis ſeparauit.xlviii.ciuitates ad inhabitandū.Filii aūt ruben & gad & dimidia tribus manaſſe tranſeuntes & iordanem in locū ſortis hereditatis ſue:edificauerunt iuxta iordanem ad tumulos altare mire magnitudinis: qđ ioſue & alii qui citra iordanē erant audientes: uoluerunt eos diſperdere:& inſurgere contra eos: putantes ꝙ altare erexiſſent:ut ſuper eo uictimas immolarent: quod nō licebat niſi ſuper altare tabernaculi. Sed per nuncios ſuos eiſdē miſſos inuenerunt: ꝙ altare feciſſent:nō in ſacrificiū ſed in teſtimoniū:ne uideret̄ alter populus:eo ꝙ trans iordanē eſſet ex loco diuiſus. Et ſic inuenientes eos rectā habere intentionē ad dominum:retenti ſunt & laudauerunt eos.¶Cū aūt ioſue una cū populo iterū in ſilo congregato cū domino fedus iniſſet:omniaq; recte diſpoſuiſſet:cū eſſet annoꝝ .cx.in pace requieuit.Nā annoꝝ.xliiii.acceſſit ad moyſem:&.xl.annis eidem in deſerto ſeruiuit: & ſic ꝑ annos.xxvi.populum rexit:qui & in domino obdormiuit cal.ſeptēbris:& ſepultus eſt in tamnathſara:que ſita eſt in monte effraim.Hic enim uti uir ſanctiſſimus eccleſiaſtici.xlvi.cap.&.ii.macha.ii.cap.inter ueteris teſtamenti ſanctos ſpecialr̄ laude predicat̄:& in aliis pleriſq; diuine ſcripture locis commendatur. Hec de libro ioſue:& ex chronicis ioſephi & hieronymi:& petri comeſtoris:atq; guilelmi.

¶De ſcō Caleph. Cap. II.

Caleph filius iephone de tribu iuda uir ſanctus:q eccleſiaſtici.xlvi.cap.&.ii.mach.ii.inter ſanctos priſci temporis cōnumeratur. Hic fuit unus ex.xii.exploratoribus:quos moyſes de deſerto pharam miſit ad explorandū terrā promiſſionis. Qui una cum ioſue filio nun de tribu effraim populū rediens cōfortauit: ut ad terrā ipſam pergerent obtinendā.Ceteris pauore formidantibus: & filios iſrael deterrētibus.Et murmurāte omni populo.Iurauit dominus:& nemo illoꝝ qui ex egypto egreſſi fuerant a.xx.annis ſupra ad terrā ipſam introirent:preter duos prenominatos uiros caleph: uidelicet & ioſue.Quod & ita cōtigit:populo in deſerto.xl. annis morā trahēte:donec oīs natio illa mortua eſt. Propter hoc meritum caleph non ſolū meruit reſeruari:ut ad terrā intraret promiſſam:ſed in hebrō poſſeſſionē ſpalē obtinuit.In quam aſcendens tres filios enach ꝑcuſſit:Et ciuitatē dabir que prius uocabatur cariathſepher.i.ciuitas litteraꝝ obſedit.Quā cum inueniſſet munitā:promiſit:ut qui primus eam caperet daret ei filiam ſuā in uxorē. Et accepit eam othoniel filius cenies fratris caleph minor:qui & poſt ioſue primus iudex fuit in iſrael.Cui caleph natam axan in cōiugē dedit:& urbē in poſſeſſionē cū agris irriguis ab utraq; pte.Et poſt multos annos caleph in ſenectute bona qeuit:& ſepultus eſt in hebron.Hec unde ſupra.

¶De ſancta Raab meretrice. Cap. III.

Raab meretrix cui ſanctitas iacobi epiſtola ſecūdo.ca.& ad hebr̄.xi.cōmemoratur:in numero ſanctaꝝ mulieꝝ ueteris teſtamēti ex ipſo euangelio matth.i.ca.cōnumeratur.Ad huus domū declinauerūt ueſpere duo exploratores quos ioſue miſit ad cōſiderandū ciuitatē hiericho:ut ſupra dictū eſt in geſtis ioſue.Hec erat meretrix:ad quā confidentius:quaſi ad miſcendū ſecū: exploratores ingredi potuerūt:domuſq; eius iūcta erat muro & porte ciuitatis.Cū aūt rex hiericho de miſſis exploratoribus audiſſet:& ꝙ ingreſſi eſſent domum raab cōperiſſet:miſit ad eā:ut eos educeret.Que abſcōdit eos in ſtipula lini quā ſiccabat ſupra muꝝ mentiens eos egreſſos dum clauderet̄ porta.Dixitq; nunciis ut eos ꝑ uiā iordanis perſequerent̄.Tunc aſcēdēs ad exploratores:narrauit que dixerat nūciis regis petens ab eis:ut quādo deus traderet eis hiericho capiendam conſeruarent eam.Quod exploratores mulieri ꝓmiſerunt cū iuramento.Tunc dimiſit eos mulier de feneſtra per muꝝ cū fune coccineo.Deditq; eis ſignū funē ipſum in feneſtra ligatū:ut cū caperet̄ ciuitas:ex ſigno populus cognoſceret domū illam eſſe ſeruādam. Et dimiſſi nuncii ad ioſue redierūt:& ei:que geſta fuerant:narrauerūt.Ioſue uero & maiores populi ꝓmiſſionē exploratoꝝ ratam habuerūt:unde & capta hiericho atq; delata:ſola domus raab cū omnibus ſuis ītromiſſis cōſeruata eſt.Quā proceſſu tēporis ſalmon princeps tribus iude duxit in uxorem:ex qua genuit booz:& ex qua dei filius ſecundum carnem eſt propagatus.Et hec in coloniam iudeorum tranſiens laudabili fine quieuit.

¶De ſcō Othoniele iudice. Cap. IIII.

Othoniel iudex filius cenies fratris caleph ſupradicti de tribu iuda: primus poſt ioſue in iſrael iudicauit.Nā cum ioſue mortuo ſurrexiſſent alii in filiis iſrael:qui non uiderāt uirtutes domini:quas fecerat in diebus moyſi & ioſue:fecerunt malum in cōſpectu domini:& ſeruierunt baal:& aſtaroth:& diis terre: contraxeruntq; coniugia cum alienigenis.Quā orbem indignata diuinitas non deleuit gētes de medio eorū:ut eſſent eis in aculeum & laborem. Tradiditq; eos deus in manus chuſan raſathaim regis meſopotamie & ſyrie: ſeruieruntq; ei.viii.annis:& clamauerunt ad domium: qui ſuſcitauit eis liberatorem othonielem: & fuit dominus cum eo:& pugnauit aduerſus chuſan raſathaim: & oppreſſit eum:& liberauit populum.Quieuitq; terra per annos.xxxx.quibus othoniel iudicauit populum.Et mortuus eſt othoniel in pace.

¶De ſcō Haioth iudice. Cap. V.

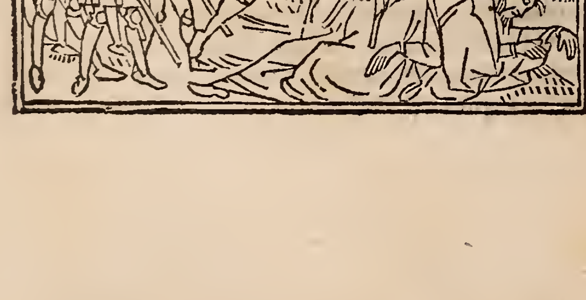
Haioth filius gerra filii gemini de tribu effraim ſecundū guilelmum:ſecundum uero comeſtorem de tribu beniamin:ſecundus iudex poſt ioſue in iſrael iudicauit: mortuo enī othoniele eglon rex moab adiunctis ſibi filiis amon & amalech:tranſiens iordanē ꝑcuſſit filios iſrael:& poſuit idola ſua in galgalis:ubi ſolebat eē tabernaculū:fecitq; ſibi domū in urbe palmaꝝ.i. hiericho:& ſeruierunt ei filii iſrael.xviii.annis:& clamauerūt ad dominū:q ſuſcitauit eis haioth:qui utraq; manu pro dextera utebat̄.Miſeruntq; filii iſrael munera eglon regi ꝑ manū haioth:qui fecit ſibi gladiū ancipitem lōgitudinis palme unius manus: & accinctus eſt eo in femore ſubter chlamydem.Erat aūt eglon craſſus nimis.Cūq; obtuliſſet ei munera & diſceſſiſſet ab eo cum ſociis:reuerſus iterum ſolus ait ad regem:ꝙ uerbum haberet ei ſecreto explicandum. Egreſſiſq; omnibus qui cum rege erant extendit haioth ma/

num ſiniſtram : & tulit ſiccã de dextero femore: & in
fixit in uentrẽ eius:nec eduxit eam:ſed dimiſit in cor
pore.Clauſiſq; hoſtiis p poſticum egreſſus fugit.Ser/
ui uero regis poſt longã morã intrantes iuenerũt re/
gem mortuũ iacentẽ.Venitq; haioth in ſarath:& iſo/
nuit buccina in mõte effraim & cõgregatus iſrael: de/
ſcẽderũt cũ eo ad iordanẽ:& uolentes tranſire moabi
tas pcuſſerũt ex eis decẽ milia: & humiliatus eſt mo/
ab ſub manu iſrael.Et quieuit terra.lxxx.annis: qbus
haioth iudicauit:qui & in pace mortuus eſt ſenex : &
poſt hec de philiſteis uolentibus ĩtrare:iſrael:quidam
ſangar occidit ex eis ſexcentos uomere uno:nec tamẽ
inter iudices cõputat̃:quia eodẽ anno uitã finiuit.

¶De ſancta Delbora pphetiſſa. Cap. VI.

DElbora pphetiſſa de tribu effraim & uir
eius barach ſiue laphidoth de neptalĩ ter/
tii poſt ioſue in iſrael iudicauerũt. Cũ enĩ
poſt mortẽ haioth filii iſrael feciſſent ma/
lũ in cõſpectu domini:tradidit eos dominus in mãus
iabin regis chanaã:qui regnabat in aſer:& habuit quẽ
dã ſiſaram ducẽ exercitus ſui.Ipſe aũt habitabat in aſe
roth gentiũ:qui oppreſſit filios iſrael p annos uiginti
& clamauerũt ad dominũ.Erat aũt delbora pphetiſ/
ſa:que habitabat in mõte effraim ſub palma:& aſcen/
debãt ad eã filii iſrael ad querẽdũ iudiciũ.Que uiꝝ ſu
um aduocans ex precepto domini dixit ei:ut duceret
exercitum in mõte thabor cõtra ſiſarã ducẽ exercitus
iabin.Qui aſſumptis pugnatoribus decẽ milia de ne/
pthalin & zabulon cũ ipſa delbora iuit in mõtẽ tha/
bor.Siſara uero exercitum cõgregauit ad torrentẽ ci/
ſon.ccc.miliũ armatoꝝ.Deſcendenteq; barach de mõ
te cum ſuis ſtante delbora in monte ad orationẽ:per/
terruit dominus multitudinem ſiſare uento grãdine
niue & pluuia:que cadebãt in facies eoꝝ : ita ut arcus
& fundibule iutiles fierent:& plurimi de equis & cur
ribus excuſſi conterebant̃. Sicq; cõuerſo in fugam ex
ercitu ſiſare:ipſe de curru exiliens fugit ad domũ cu/
iuſdã mulieris noĩe iahel:que habitabat in ualle ſenã
iuxta cedes:que fugientem rogantemq;:ut ipſum ce/
laret ſuſcepit : & petenti poculum dedit lac:ut graui/
us obdormiret.Dormienti uero clauũ pcuſſum mal
leo per utrũq; tempus ĩmiſit:& in terram confixit: &
barach poſt paululum uenienti oſtendit.Barach uero
exercitum ducens uſq; ad abſor obuium ſibi regem
iabin interfecit:& ciuitatem euertit.Et ſic quieuit ter
ra hebreoꝝ per annos quadraginta:quibus iudicaue/
rũt delbora cum uiro ſuo barach:qui & in pace ſepul
ti quieuerunt in terra effraim.

¶De ſcõ Gedeone iudice. Cap. VII.

GEdeon iudex filius ioas de tribu manaſſe:
quartus poſt ioſue filios iſrael iudicauit.
Cũ enim iſrael in conſpectu domini deli/
quiſſet:tradidit eos deus ĩ manu madian
ſeptem annis.Cumq; clamaſſent ad dominum . Ve/
nit angelus domini : & ſedit ſuper quercus : que erat
in effra. Ager autem pertinebat ad ioas patrem ge/
deonis. Gedeon autem timens aduentum hoſtium:
excutiebat frumenta in torculari : ut haberet uiati/
cum ad fugam. Quem angelus ſalutauit :ipſumq; ex
parte dei miſit : ut percuteret madian. Cumq; gede/
on hedum coxiſſet : poſuit carnes & azymos panes
coram angelo : qui tetigit ea ſummitate uirge quam
tenebat : & aſcendens ignis de petra omnia conſum/
pſit:& angelus euanuit.Timentiq; ualde gedeon do/
minus apparuit nocte:mãdãs ut aram baal quã pater
ſuus erexerat deſtrueret:& lucũ qui erat circa eã ſucci
deret:& domino deo tauꝝ ſeptem annoꝝ ĩmolaret.
Gedeon uero timẽs patrẽ & ciues nocte oĩa cõpleuit
cũ.x.ex ſeruis ſuis:ĩde dictus eſt hieroboal q̃ſi fortitu
do baal:qa fortis cõtra eũ fuit.Cũq; gedeon cõgregaſ/
ſet de tribus manaſſe aſer zabulon & neptalim.xxxii.
milia uiroꝝ:petiit a domino ſignũ uictorie in uellere
in area poſito:ſi nocte illa uellus complueretur : aera
ſicca remanente:& factum eſt ita.Sequenti nocte peti
it ſignum in contrarium:ut area roraretur : & uellus
ſiccum eſſet : quod factum eſt. Venit autem gedeon
cum ſuis ad fontem anad : & de mandato dei omnes
formidoloſos licentiauit : & reuerſi ſunt de populo.
xxii.milia:& tantum decem milia remanſerunt.Ad/
huc gedeon mãdato dei populum duxit ad aquas: &
oẽs lãbentes aquã lingua & manu ſicut canes aſſum/
pſit tãq̃ magnanimos:reliquos aquã ore ſumẽtes uti
delitioſos dimiſit:& inuenti ſunt cũ gedeone tantum
.ccc.uiri:in quibus dominus predixit ſe traditurꝝ ma
dian in manu gedeonis:ne forte multitudo ſibi ſub/
pere uictoriã aſcriberet.qbus aſſumptis & cibariis p
numero & totidẽ tubis gedeon ad certamẽ pperauit.
¶Eadẽ nocte gedeon cũ ſolo puero deſcendens ad ca
ſtra madiã: audiuit duos uigiles ſecũ loquẽtes: unũq;
narrãtẽ q uidiſſet ſomniũ:panẽ uidelicet hordeaceũ
in caſtra madian deſcẽdẽtẽ:& ea ſubuertentẽ. Alium
uero ipm ſomniũ interpretantẽ:q panis hordei eſſet
gladius gedeonis:qui uilis inter filios iſrael reputaba
tur:in cuius manu deus caſtra madiã tradidiſſet. His
auditis gedeõ animoſior effectus tulit trecẽtos uiros:
& in dextris eoꝝ poſuit tubas:& ĩ ſiniſtris lagenas ua
cuas:& in medio lagenarum lampades : & ĩgreſſi per
gyrum in tres partes diuiſi circa hoſtium caſtra in ui
gilia noctis medie fregerunt hydrias & lampades in
ſiniſtris tenentes clangebat tubis:quibus omnibus ſo
nitus terribilis audiebatur . Quo ſubito excitati ho/
ſtes & turbati : nec ſe cognoſcentes inuicem mutuis
uulneribus ſe cedebant : aliis in fugam conuerſis uſq;
berſith . Viri autem qui ex.x. milibus remanſerant:
eos perſequebantur . Effraim quoq; deſcendit in oc/
curſu fugientium:& occupauit iordanem & occidit
duos reges madian oreb in petra q̃dã:& zeb in torcu
lari:& portauit effraim capita regũ ad gedeon. Tran/
ſiuitq; gedeon iordanẽ cũ.xxx.uiris. Zebee autem &
ſalmana in ualle quieſcebant:nihil aduerſum ſuſpicã/
tes.xv.tantũ de ſuo exercitu ceſis.Gedeon aũt repente

irruit ſup eos:& turbato exercitu eoꝝ duos reges cō/prehēſos occidit Et reuerſus eſt cum uictoria magna. Et cū populus eū uellet dominū cōſtituere noluit ge/deon:ſed ſoli deo gratiā attribuēs dominū ſup iſrael dominatuꝝ eē dixit. Ipſe aūt per.xl.annos populū iu/dicauit:qbus terra quieuit. Et dormiuit gedeon in ſe/nectute bona cal.ſeptēbris. Et ſepultus eſt ī ſepulchro pr̄is ſui in effra. ¶ Poſt cuius mortē abimelech eius fi/lius ſpurius occidit.lxx.filios legitimos gedeōis:& do/lo atꝗ tyrānide occupauit regnū iſrael. Soluſꝗ ex oī/bus iudicibus ſe regē nominari fecit: q & pugnās ad/uerſus urbē ſichē oppreſſus a muliere q̄ fragmē mole de muro proiecit:peſſima interiit morte: Ideo & no/men eius de catalogo iudicum ſanctoꝝ deletum eſt: propter fratricidii & tyrannidis crimen.

¶ De ſcō Thola iudice. Cap. VIII.

THola iudex filius fuha de tribu iſachar:qn/tus poſt ioſue filios iſrael:Iudicauit annis. xxiii. Qui licet nihil notabile feciſſe legat̄: inter ſanctos tamē iudices cōnumerat̄: in cuius tēpore populum hebreoꝝ pace fruitū eſſe cre/dendum eſt:eo ꝙ ſcriptura nullius belli mentionem facit. Et fuit manſio thola in oppido ſani urbi & quie/ſcens in pace ſepultus eſt.

¶ De ſcō Iahir iudice. Cap. IX.

IAhir galaadithes de tribu manaſſe iudex ſextus poſt ioſue iudicauit iſrael ānis.xxii. hic habuit.xxx.filios:quos fecit principes. xxx.ciuitatū:quas noīe ſuo uocauit haio/thiahir.i.oppida iahir. In cuius ēt tp̄e terra iſrael pace gaudebat:nec legunt̄ hebrei ab.aliqua natione p̄ſecu/tionē ptuliſſe. Ex quo ēt ſcītas iudicis argui pōt: qui feliciter populū gubernās ad ſcelera cōſueta ruere nō permittebat:qui & in pace ſepultus eſt.

¶ De ſcō Iepthe iudice. Cap. X.

IEpthe galaadithes iudex ſeptimus poſt io/ſue iudicauit iſrael. Cū enim filii iſrael poſt mortē iahir ſeruiſſent diis gentiū tradidit eos dominus in māus philiſtiim & amū: & afflicti ſunt uehementer.xviii.annis. Qui clamaue/rūt ad dominū & proiecerūt idola de finibus ſuis: & doluit domīus ſup miſeriā eoꝝ:fuit eo tēpore iepthe galaadithes uir fortiſſimus pugnator:ſed filius mere/tricis. Hic habuit uxorē de galaad de qua ſuſcepit fili/os:q adulti patrē ſuū tanq̄ ſpuriū eiecerūt. Et abiit in terrā thob. Et cōgregauit inopes & latrocinātes:& fa/ctus eſt eoꝝ princeps. Tūc oppreſſi maiores natu iſra/el deſcēderūt ad eū:& ip̄m in principē elegerūt:ut pu/gnaret pro eis cōtra amonitas. Et aſcēdēs cū eis ī maſ/phat factus eſt iudex in populo. Miſſiſꝗ nūciis ad re/gē amō:ut exiret de terra ſua:illoꝗ exire nolēte: egreſ/ſus eſt iepthe ad pugnā cū exercitu ſuo: uouitꝗ domi/no:ut ſi uictor rediret:quicūꝗ prior de domo ſua ſi/bi occurreret eū in holocauſtū domino offerret. Et p/cuſſit iepthe amōitas plaga magna:& humiliauit eos reuertenti aūt in maſphat:occurrit ei unigenita filia cū tympanis & choris. Qua uiſa triſtatus eſt ad mor/tē:eo ꝙ ex uoto ipſam domino neceſſe hēret. Filia ue/ro in nullo doluit:ꝓpter uictoriā pr̄is:ſed tātū duoꝝ mēſium inducias petiit:ut plāgeret uirginitatē ſuam cum ſodalibus ſuis.& expletis duobns menſibus re/diit:& pater qđ uouerat ip̄leuit. Fuit tamen & ſtultus in uouendo & impius in ſoluēdo: quia obtulit holo/cauſtū nec legitimum nec deo charꝝ. Potuit tamē ante uotū eſſe bonus:quia irruit ſpiritus domini ſuper eū & etiā poſt uotū:quia & apoſtolus ponit eū in catalo/go ſanctoꝝ in epiſtola ad hebre. Quidā aūt eum excu/ſantes dicunt illū familiari conſilio ſpirituſſancti hoc feciſſe:ſicut & ſampſon qui ſemetipſum occidit. Iudi/cauit aūt iepthe iſrael.vi.ānis:& qeuit in pace:& ſepul/tus eſt in ciuitate ſua ſebeth:que eſt in galaad. Hic ab etate moyſi uſꝗ ad ſeip̄m ait ſupputari annos trecen/tos excluſis annis.xviii.afflictiōis qui preceſſerant.

¶ De ſcō Abeſan iudice. Cap. XI.

ABeſan uel eſebon bethleemita de tribu iu/da iudex.viii.poſt ioſue iudicauit iſrael.vii annis. Qui & populū domini in pace rexiſ/ſe credit̄:quia nec eius tēpore alicuius bel/li in ſcriptura mentio habet̄. Qui & quieuit in pace & ſepultus eſt in bethleem ciuitate ſua.

¶ De ſcō Hailon iudice. Cap. XII.

HAilon zabulonites iudex nonus poſt ioſue iudicauit filios iſrael.x.annis. Qui & pacē omni ſue uite tēpore habuiſſe putādus eſt quia neꝗ ꝙ cū ulla natione diſcordiā ha/buerit expreſſum reperit̄. Et hic quieſcens in pace in ciuitate ſua. Sepultus eſt cum patribus ſuis.

¶ De ſcō Abdon iudice. Cap. XIII.

ABdō iudex de ciuitate thecue:que ē in tri/bu effraim decimus poſt ioſue iudicauit ī iſrael.viii.annis. Sub quo etiā terra hebreo/rum in pace quieuit:eo ꝙ ſub his prefatis tribus iudicibus iſrael a domino nō receſſit. Et hic in pace dormiēs in ſepulchro paterno ſepultus eſt in op/pido thecue ex quo fuerat oriundus.

¶ De ſcō Sampſone iudice. Cap. XIIII.

SAmpſon iudex de tribu dan undecimus poſt ioſue iudicauit iſrael. Cū.n.filii iſrael corā deo peccaſſent tradidit eos in manus philiſtinoꝝ.xl.annis: a qua ſeruitute hoc modo liberati ſunt. Vir quidā de ſtirpe dan nomine manue:habebat uxorē pulchrā ſed ſterilem. Cui ſepe oranti angelus in agro apparuit: & naſciturum ex ea filiū nūciauit. Mandās ne qd ultra comederet aut bi/beret niſi iuxta legē nazareoꝝ:nā & pueꝝ nazareū fu/tuꝝ p̄dixit:q & iſrael liberaret. Et cū hec oīa uiro nū/ciaſſet:& ille uti zelotypia ductus angelum aliquem iuuenem ſuſpicatus eſſet: orantibus ambobus ange/lus iterum apparuit:& predicta que dixerat coniugi manue replicauit. Attulitꝗ manue hedum & panes angelo ut comederet: & iuſſu angeli hec domino in ſacrificium obtulit: & angelus aſcendens in flamma

diſpuit. Natū aut filiū uocauerūt ſampſon.i.robuſtū: creuitq; puer cito: ut iā futurus ꝓpheta p̄noſceret: cepitq; ſpūs domini eē in illo in caſtris dan.i.in exercitu tribus ſue. ¶ Cū aūt adoleuiſſet ſampſon: deſcēdit in thānata: ut uideret ſolēnitatē q̄ ibi fiebat: & uiſam uirginē philiſtinoꝝ cōcupiuit: quā tamē dudū parentibus renitētibus accepit uxorē. Nolebāt.n. parentes ꝙ filiā alienigene in cōiugiū aſumeret: neſciētes ꝙ res fieret a domino. Cūq; deſcēderēt cū eo apparuit catulus leōis in uineis oppidi: quē ſampſon in ſpū domini nihil in manibus habēs dilacerauit q̄ſi hedū: nec hoc parētibus indicauit: Deſpōſataq; uxore cū deſcēderet: ut acciperet eā: uidit cadauer leonis: in cuius ore mellificauerāt apes: de quo melle ſampſon comedit: & dedit parētibus ac uxori. Timētes aūt philiſtei robur ſampſonis: dederūt ei in nuptiis.xxx.iuuenes robuſtos ſermōe qdē ſocios ope uero cuſtodes: ne qd forte cōmitteret creſcēteciboꝝ ſatietate. Propoſuit aūt ſampſon ſociis ꝓblema: qd̄ ſi infra.vii.dies ſoluerent: daret eis.xxx.ueſtes: ſinaūt e cōtra ipſi ſampſoni ad totidem ueſtes tenerent. Fuit aūt hoc ꝓblema. De comedēte exiuit cibus: & de forti egreſſa eſt dulcedo. Qui cū ꝓblema neſciret ſoluere: ad eoꝝ īſtatiā ſpōſa ſampſonis ei blādita: didicit ab eo ꝓuerbii expoſitionē: quā & ſociis indicauit: qui in die.vii. ſampſoni ꝓblema ſoluerūt: de leone & melle in ore eius inuēto. Sāpſon ergo deſcendēs aſcalonē: ꝑcuſſit ibi.xxx.uiros: & ueſtes eoꝝ ablatas dedit ꝓnubis ſuis. Et iratus ſampſon ex hoc cōtra uxorē: uenit ad domū ſuā: q̄ nupſit uni de ꝓnubis ſuis. ¶ Poſt dies aliquot rediēs ſampſon in thānata: īuenit cōiugē alteri uiro nuptā: & īdignatus eſt ualde: cui cū pater ſororē illius pulchriorem loco ipſius tradere uellet: noluit ſampſon: ſed ꝓteſtatus eſt cōtra populū philiſtīoꝝ: ut faceret eis mala: & cepit trecētas uulpes & uinxit caudas caudis: & faces ligauit in medio: quas igne ſuccēdēs miſit in ſegetes philiſtinoꝝ: oēſq; igne cōſumpſit: ita etiā ut uineas & oliueta īcēderēt. Quod phileſtei audiētes opus fuiſſe ſampſonis: uxorē eius & ꝑentes cōbuſſerūt tanq̄ huius mali auctores. Percuſſitq; iteꝝ ſampſon philiſteos plaga magna: qui aſcenderūt ad terrā iuda: ut capent eum. Aſcendēteſq; uiri iuda ad ſampſonē redarguebāt eū: quia ipſius occaſione philiſtei cōtra eos aſcenderēt: ut bellarēt aduerſum populū. Sampſon aūt prius recepto ſacro ab eis ne ſe occiderent: ꝑmiſit ſe ligari ſpū dei tactus a uiris iuda: & duci ad philiſteos: ut ſic in eos grauius ultionē expeteret. Qui cū traheret irruit ſpūs domini in eū: & diſſoluta ſunt eius uīcula q̄ſi ſtupa ad ignē: Tolléſq; mādibulā aſini iacentem in terra interfecit ea mille uiros aliis in fugā cōuerſis: & cū pre labore ſiti deficeret clamauit ad dominū: & aperuit dominus molarē dentē maxille: & egreſſe ſunt aque: qbus hauſtis ſampſon refectus eſt: uocatūq; eſt nomen loci fons inuocantis de maxilla. ¶ Poſt hec ſampſon iuit ad gazam ciuitatē philiſtinoꝝ & ingreſſus eſt ad mulierem meretricē: quo cognito philiſtei poſuerūt cuſtodes ad portā ciuitatis: ut eum mane cōprehenderēt. Sampſon uero nocte media cōſurgens tulit ambas ferreas fores cū poſtibus & ſeris: & in humeris portauit uſq; ad uerticē montis. ¶ Deinde amauit dalidam in monte ſoreth: quā ſatrape philiſtinoꝝ induxerunt p̄cio ꝓmiſſo: ut diſceret a ſampſone: in quo uires eius conſiſterēt: qui ei illudēs dixit: ꝙ ſi.vii.neruiceis funibus humētibus ligatus eſſet: infirmus ut alii homines fieret. Cūq; dalida ipſum dormientē ligaſſet philiſteis apud ſe latentibus: excitatus ille rupit uīcula quaſi ſtupea. Idipſum ſecundo factū eſt de.vii.nouis funibus. Cum aūt tertio.vii.crines capitis eius circūligatos licio clauo terre affixiſſet: excitatus ſampſon extraxit clauum cū crinibus & licio. Cum aūt inſtaret ei dalida: & ad mortem deficere uideret: ut ei ueritatē panderet. Sampſon cōfeſſus eſt ſe nazareū eſſe ab infantia domino cōſecratum: ꝙ ſi caput eius raſum foret fortitudo ab eo diſcederet. Tunc dalida uocatis philiſteis ſampſonem ſuꝑ genua ſua dormientē ꝑ tōſorem radi fecit: & receſſit ſtatim uirtus eius ab eo. Quem tenētes philiſtei eruerunt oculos eius: & apud gazam uinctū: in carcere ad deriſum molere fecerunt. Coegeruntq; eum iacere cū mulieribus robuſtis: ut dicunt hebrei: ut ex eo robuſtam ꝓlem ſuſciperent. ¶ Procedente tempore cū capilli eius renaſci cepiſſent: & philiſtei in tēplo dagon ſolēne conuiuium in die feſto eorum celebrarent: adductus eſt ſampſon: ut ante eos luderet: & ipſi ei illuderent: qui ſtans inter duas colūnas: quibus domus īnitebatur: apprehendit utrāq; manibus & ſuper omnes: & ipſe mortuus eſt: & multo plures occidit moriens q̄ uiuus occiderat: nam preter conuiuantes quaſi tria milia utriuſq; ſexus cōuenerāt: qui detecto ſpectabāt: qui ſepultus eſt in ſepulchro patrum ſuoꝝ inter ſaraa & eſchol. Et iudicauit iſrael.xx.annis. Nō aūt aliter excuſat: ut ait auguſtinus: ꝙ ſeipſum cū hoſtibus ruina domus oppreſſit: niſi qa ſpūs hoc latenter iuſſerat: qui per illū miracula faciebat. Habuit enim fortitudinē non de natura ſe de gratia.

¶ De ſancta Ruth uidua. Cap. XV.

RVth uidua de regione moab in diebus iudicū claruit. Quā ſanctā fuiſſe probat nō ſolū ioſephus q hoc teſtat: ſed etiā qa liber eius ſpalis hiſtorie inter ſacre pagine uolumina cōnumerat. Elimelech enim de bethleem effrateus cū noemi uxore ſua: & maalon & chelion liberis ſuis cū facta eſſet fames in terra iſrael: abiit in regionem moabitidem: ut paſcerent ibi. Quo mortuo filii eius duxerunt uxores de moab: orpham & ruth. Et mortui ſunt ambo ſine prole. Noemi uero uidua & filiis orbata cū redire uellet in terrā ſuām facta fertilitate comitabant eam nurus ſue. Quas cū licentiaſſet orpha quidē reuerſa remāſit. Ruth uero oīno cū ſocru abire uoluit. Et uenerūt in bethleē q̄ prius effrata dicebat: tp̄e quo primū hordea metebant. Erat āt ibi uir potēs & diues noīe booz cōſanguīeus elimelech. Intrauitq; ruth agrū booz de mādato ſocrus & colligebat ſpicas poſt metētes. Booz uero agrū īgreſſus cū audiſſet q̄ eſſet puella cōpatiens ei mandauit ne ad alterius agrū accederet: ſed & hora ueſcēdi cū meſſoribus ſuis comederet. Precepitq; metētibus ut de īduſtria ſpicas dimitterēt q̄s illa ſine rubore colligere poſſet. Reuerſaq; ſero ad ſocrū & portans hordeū qd̄ collegerat ei oīa nūciauit. Cui ſocrus dixit: ꝙ booz ꝓpinquus eius erat. Idip̄m fecit ruth diebus ſequētibus uſq; ad aree uētilatiōnē. ¶ Cū aūt ī uētilādo areā booz iuxta morē patriū cōuiuiū faceret ſeruis & meſſoribus ſuis. Ruth de ſocrus cōſilio lota & cultis ueſtibus īduta aſcendit cum aliis in aerā latenter. Et cū ſero booz obdormiſ

ſet ꝓiecit ſe ad pedes eius q̃ media nocte excitatus excitatus expauit uidẽs puellã & q̃ſiuit q̃ eẽt. Que reſpõdit ſe eſſe ruth relicta ꝓpinqui ſui: q̃ ideo uenerat: ut eã liberis carentẽ in cõiugẽ ſumeret prout ex lege tenebat̃ cũ ipſe booz uxore careret: booz uero reſpõdit aliũ eſſe magis ꝓpinquũ q primo de cõiugio requiri deberet. Quod ſi renueret ipſe poſtmodũ eã libẽter acciperet. Et cũ diluculo ſurrexiſſet: ipleuit palliũ ruth hordeo: eãq; ſegete onuſtã remiſit ad ſocrũ. Mane uero booz cõgregatis ſenioribus ciuitatis ĩterrogauit ꝓpinquiorẽ illũ elimelech an agrũ uenalẽ ꝓpinqui ſui emere uellet & relictã eius accipere cui nunq̃ ꝓpĩqori ꝑdicta ſecundũ legẽ debebat̃: an ſibi minus ꝓpinquo ius ſuũ cedere. Qui ei libẽter cedere uelle dixit. Sicq; booz diuino nutu ruth cepit uxorem. Ex qua genuit obed: qui fuit pater iſai patris dauid. Ruth aũt ſancta & pudica ſanctitateq; famoſa apud bethleem in pace quieuit. Hec omnia ex libris iudicum ruth: & ex chronicis ioſephi & hieronymi: petriq; comeſtoris: nec nõ ex chronicis guilelmi.

¶De ſancta Anna ꝓphetiſſa. Cap. XVI.

Anna ꝓphetiſſa filia phanuel de tribu aſer: cuius ſanctitatẽ euãgelicus ꝓdit ſermo luc. ii. tpe quo xp̃s fuit ad tẽplũ p̃ſentatus ibidẽ ſe repperit & eadẽ hora ſupueniẽs multa de illo ꝓphetauit: oĩbus q expectabãt redẽptionẽ iſrael. Hec enim uixerat cũ uiro ſuo annis. vii. a uirginitate ſua. Et permãſit in uiduitate uſq; ad annos. lxxxiiii. etatis ſue: que nunq̃ de tẽplo diſceſſit: ſed in orõne die noctuq; pmãſit & in bona ſenectute in pace q̃euit. Sepulta iuxta tẽplũ domini in hieruſalẽ. cal. ſeptẽbris.

¶De ſcõ Priſco diſcipulo. Cap. XVII.

Priſcus diſcipulus fuit unus ex antiquis diſcipulis xp̃i: licet iter noĩa. lxxii. diſcipulorũ: q a dorotheo abbate cõſcripti ſunt nõ reperiat̃. Hic enim ille paterfamilias fuiſſe aſſerit̃ in cuius domo xp̃s paſcha ſibi pari fecit: & in eius cenaculo cũ diſcipulis diſcubuit: & eoꝝ pedes lauit: ut damaus. Hic poſt aſcenſionẽ domini ueniens romã cũ apoſtolo petro in ptibus cãpanie euangeliũ predicauit. Qui & apud capuã uia aquaria depoſitus eſt. calen. ſeptembris: ut dicit ado.

¶De ſcõ Egidio abbate. Cap. XVIII.

Egidius abbas apud arelateñ. oppidũ ꝓuincie floruit tpe caroli ĩperatoris. Hic atheniẽ natione regia ſtirpe ꝓgenitus: patre theodoro m̃re pelagia ſacriſq; litteris eruditus eſt a puerilibus annis. Qui dũ quadã die ad eccleſiã pgeret: egro cuidã in platea iacẽti & elemoſynã petẽti tunicã ſuã tribuit: qua ĩdutus mox ſanitatẽ recepit. Parẽtibus uero ſuis defũctis patrimõii ſui xp̃m fecit heredẽ. ¶Die quodã dũ ab eccleſia rediret obuium habuit uiꝝ a ſerpẽte pcuſſum: ſed oratiõe fuſa ab eo ꝓtinus uirus fugauit. ¶Demoniacũ quẽdã die dominico in eccleſia cõſiſtẽtẽ: & cũctos clamoribus conturbantẽ. Egidius orãs ab ĩmundo ſpũ cõtinuo liberauit. Cũ aũt p totam greciã ipſius fama creſceret: ipſe humani fauoris uitãs piculũ clam littus maris petiit: ut ad partes alias ſe trãſferret. Aſpiciẽſq; nautas maris tẽpeſtate piclitantes facta orõne tẽpeſtantem ſedauit. Applicãtes quoq; naute grãs eius meritis egerũt: & q̃ cum ſecũ gratis ueherẽt ꝓmiſerunt. Et cũ ad quãdã ĩſulã poſt dies q̃ttuor appuliſſent: uiꝝ dei ibidẽ cellula reptũ egidius adiit: & cũ ipſo in dei laudibus triduo manſit: deinde uale dicẽs cũ nautis abſceſſit. Cũ ergo Arelatum ueniſſet: & biennio cũ ſancto ceſareo eiuſdẽ urbis ep̃o manſiſſet: & ibidẽ quẽdã qui p trienniũ febricitauerat a febribus liberaſſet: eremũ cupiens clam diſceſſit: & rhodano tranſito ſecus ripam guardonis apud ueredemiũ eremitã ſanctiſſimũ dudũ fuit: ubi ſterilitatẽ terre ſuis meritis fugauit: & infirmũ quendam ei delatũ ueredemio abſente ſanauit. ¶Deinde famam humanã fugiẽs relicto ueredemio ĩteriorem eremũ penetrauit: ubi uidelicet rhodanus in mare defluit: qui locus ſeptimania uocat̃: ubi antꝝ ſpinis obſitum & fontem inueniens ceruã ſibi diuinitus p̃paratam nutricem habuit: que certis horis lactis ei alimoniam triennio prebuit. Cum aũt ibidem regis famuli uenarent̃: ceteris feris cõptemptis ceruam cũ canibus inſequunt̃: a quibus dudũ fugam ad pedes ſui confugit alumni. Ille uero admirans cur preter ſolitum ſic mugiret: exiens & uenatores audiens, dominum pro cerua exorauit. Canes aũt intra iactum lapidis appropinquare minime audentes: cũ nimio latratu ad uenatores redibant. Nocte ſuperueniente domum reuerſi ſunt: & ſequenti die retrocedentes caſſo labore iterũ redierunt. Quod rex audiens cũ multitudine uenatorum aſſumpto ep̃o ad locũ acceſſit. Sed cum canes ut prius accedere non auderent. locũ uepriũ denſitate inacceſſibilem in gyrum circũdiderunt: Vnus aũt incaute ſagittam dirigẽs: ut ceruam emitteret. Viro dei oranti pro cerua graue uulnus ĩflixit. Milites aũt ſemitam ferro aperientes ad ſpeluncã ueniũt: & ſenem uenerandũ in habitu monachali cõſpiciunt: ceruam quoq; ad eius pedes ꝓcũbentem reperiunt. Ad quem ſoli rex & ep̃s pedes adeunt: & quis eſſet interrogantes: omnem uitã ſuam eo narrante comperiunt. Qui dum pro uulnere ei illato ueniam poſtulaſſent: & medicos pro ipſo ſanando promiſiſſent: ac munera obtuliſſent: ipſe nec medicinam adhiberi uoluit: nec ad munera eorum reſpexit: quin potius dominũ orauit: ut q̃diu uiueret: ipſum uulnus perpetuo ſubſtineret. ¶Sed cũ rex ipſum frequenter uiſitaret: & pabulũ ſalutis ab eo reciperet: ĩmenſas ei diuitias obtulit: quas ſanctus recipe recuſauit: ut tamẽ de ipſis monaſteriũ fabricaret admonuit. Quod quidẽ rex per oĩa pfecit: ipſiuſq; cenobii egidius licet diu renitens tandẽ multa regis inſtantia regiminis curam ſuſcepit. Et proceſſu temporis ad ſacerdotii dignitatem peruenit.

¶Huius famam rex carolus audiēs:ut ad ſe ueniret: precibus multis obtinuit. Qui ueniens aurelianū in baſilica ſancte crucis energuminum liberauit:deinde ueniens ad regē ipſum rex reuerenter excepit:& iter cetera ſalutis colloquia rex ipm̄ rogauit:ut pro ſe ad dominū oraret eo ꝙ peccatum quoddā enorme cōmiſiſſet:quod nulli unq̄ nec ipſi ſancto cōfiteri auderet. Sequēti ergo dominica egidius celebrās pro rege orauit & cōtinuo angelus eidē apparuit:qui ſchedulā in altare depoſuit:in q̄ ſcriptū erat regis peccatū: & ſi de eo peniteret egidii ꝑcibus iā dimiſſum. Addebat̄ quoqꝫ ibidē:ꝙ ſiqs pro aliquo peccato egidiū inuocaret:ſi tamē ab eo deſiſteret ſibi dimiſſum nō dubitaret. Oblata igit̄ regi ſchedula:ille de peccato ſuo ueniā hūiliter poſtulauit. Egidius aūt cū honore rediēs apud reuerēſem urbē filiū pricipis a mortuis ſuſcitauit. ¶Poſt aliquod tēpus prenūciās monaſteriū ſuū ab hoſtibus euertendū romā adiit:& multa priuilegia eccleſie ſue impetrauit:duoqꝫ hoſtia cupſſina in quibus imagīes apoſtoloꝝ ſculpte erant a papa ei donata in tyberim dimiſit:& diuino regimini cōmendauit. Cūqꝫ ad monaſteriū rediret cuidā cōtracto apud cebironem greſſum reſtituit. Reuerſuſqꝫ ad locū ꝑdicta hoſtia in portu inuenit:que in eccleſia ſua ad ornatum & ſedis romane monimentum erexit. ¶Obitū quoqꝫ ſuū ei diuinitus reuelatū ꝑdixit. Et poſt laudabilē uitā in domino feliciter obdormiuit calē. ſeptēbris: ubi choros angeloꝝ eius aīam ad celos ferētiū cōcinētes plurimi audiſſe teſtati ſunt:claruit circa ānos domini. ccccccc.

¶De ſcīs. xii. fratribus martyribus. Cap. XIX.

DVodecim fratres martyres glorioſi ꝑ xp̄o paſſi ſunt. Quoꝝ tamē nomina originem paſſioniſqꝫ uel locū uel modū minime ualui repire:niſi hoc ſolum quod in adonis martylogio ſcriptū eſt:ꝙ uidelicet poſt ceſionem & ī carcerationē ultimo in diuerſis ꝑtibus capite ceſi ſunt cal. ſeptēbris:quos & romana eccleſia in ſuis calendariis cōſcripſit:& de eis ſpecialiter feſtum facit.

¶De ſcō Lupo epō ſenoneū. Cap. XX.

LVpus archiepſ ſenoneū claruit tēpore clotharii regis francoꝝ:qui apud aurelianū ex regali genere ortus: dū uirtutibus polleret archiepſ ſenonis electus eſt. Dū autem omnia ſua pauperibus erogaret:& die quadam plurimos ad conuiuium inuitaſſet:cum uinū ad medium pro recumbentibus nō haberet orauit ad dominum & ſtatim nuncius affuit: qui ceti uini modios adeſſe pre foribus nūciauit:quod unde aut aquo delatū eſſet minime ſciri potuit. ¶Cum plures ei detraherēt: ꝙ filiam predeceſſoris ſui uirginem dedicatā īmoderate amaret:coram detrahētibus ipſam deoſculatus eſt:dicens nihil nocere boni uerba aliena:quem ꝓpria nō maculat conſcientia. Nam quia ipſam deū amare ardenter nouerat:eam mente puriſſima diligebat. Cū rex francorum clotharius burgundiam intrās ſceneſchalcum ſuum cōtra ſenones direxiſſet & ciuitatem obſidēret:lupus eccleſiam ſancti ſtephani intrans cāpanam pulſari fecit:cuius ſonitu tanto terrore hoſtes concuſſi ſūt:ut niſi fugiſſent ſe in carcere putaſſent. Tandem obtento regno cū rex alium ſceneſchalcum miſiſſet:& lupus ei ſicut alii epī fecerant nō occurriſſet:ſumpta occaſione illa epiſcopum adeo apud regē diffamauit:ꝙ rex ipſum ad exilium deſtinauit:ubi doctrina & miraculis claruit. Interea ſenonici quendam epiſcopum:qui locū lupi inuaſerat:occidentes a rege impetrarunt ut lupus de exilio reuerteret̄. Quem rex uidens exilio tabefactum:ita repēte diuinitus eſt mutatus:ut coram illo ꝓſtratus ueniam peteret:& multis muneribus eius eccleſiam dotaret. ¶Dum autem remeās pariſius ueniſſet:multa carceratorum turba ſolutis uinculis apertiſqꝫ hoſtiis eidē obuiauit: & de ipſoꝝ liberatione eius meritis facta gratias egit. ¶Celebranti ei die quodam dominico lapſa eſt celitus gēma in calice ſancto:quā rex in ſuas reliquias collocauit. ¶Rex clotharius campanā ſancti ſtephani ſenoū. audiens eſſe mire dulcedinis iuſſit ſibi pariſius deferri. Sed mox ut de urbe ſenonica delata eſt ſonus ille dulcedinem amiſit. Quod rex audiens eam ſenonicis reportari iuſſit:& .vii. ab urbe miliario ſonitum recuperauit. ¶Cum nocte quadam oraret inſtinctu diabolico ualde ſitiēs ſibi aquam deferri fecit. Sed aduertens dolos inimici puluinar ſuper os uaſis poſuit: & diabolum ītus clauſit:qui tota nocte ululauit:factoqꝫ mane confuſus & dimiſſus abſceſſit. Alia nocte dum eccleſias more ſuo circuiret īuenit clericos quoſdam rixātes:eo ꝙ cum mulieribus fornicari uolebāt. Qui ingreſſus eccleſiam pro eis orauit:& mox ab eis omnis tentatio diſceſſit. Qui coram eo proſtrati ueniam poſtularūt. Tandem multis clarus uirtutibus in pace quieuit calendis ſeptembris. Circa annos domini. ccccccx. tempore heraclii imperatoribus.

¶De ſcō Viuardo epō. Cap. XXI.

VIuardus rhemeū. archiepſ claruit tempore clodouei regis: ut ait ſigibertus. Quo etiā tempore claruerunt reolus eius ſucceſſor:& bercarius martyr primus abbas ancylateū:& ſancta berta martyr & abbatiſſa in partibus galliarum. Huius nempe uiuardi diſcipulus fuit dictus bercarius abbas & multo tempore comes. Cū autem aliquando ſecum pergeret apud uillam que dicitur altimilare dum uiuandus graui ſomno premeretur ſub fago dormiuit: uiditqꝫ de celo columbam fagi ramis inſidere:& deinde deſcendere:& aream uacuā in qua dormiebat:ter uolādo circuire. Indeqꝫ celos repetere:que omnia bercarius uigilans corporaliter aſpexit. Excitatus autem epiſcopus & cum bercario de uiſione mutua collocatione habita intellexit a deo ſibi mandatum in ipſo cenobium edificandum. Quod & uiuardus epiſcopus deuotius adimplere curauit. In quo quidem loco cōgregationem monachorum diſpoſuit: & bercarium eidem abbatē prefecit. Et poſtq̄ cuncta diligenter impleſſet:in chriſto feliciter obdormiuit calen. ſeptembris.

¶De ſcō Bercario abbate. Cap. XXII.

BErcarius abbas & martyr claruit in galliis tempore dicti clodeuei regis francorū. Qui ſub prefato ſancto uiuardo rhemoꝝ pontifice moribus & ſapientia ībutus luxouienſe monaſterium petēs ſub abbate euſtaſio monaſticam uitam duxit. Dum die quadam in cellario uinum ex uegete in cereali hauriret:uocatus ab abbate obedientia ſolicitus & incautus uinum: quod fundebatur:reliquit uegete nō clauſa. Quod dum cerealem impleſſet ſuperficiem eius pertranſiens:in modū

columne conſtipatum in gyrum uas coronari cepit: nec aliquid de uino in terram defluxit: donec reuerſo bercario q̄ti eſſet meriti apud deū omnibus innotuit. Poſt aliquod tempus de abbatis licentia rediit ad ſanctum uiuardum: a quo in monaſterio predicto ob eo dem edificato in loco qui dicitur altimilare: abbas ꝑfectus eſt ſacre congregationi monachoꝝ. Et dum filios ſuos ſibi cōmiſſos more bōi patris & paſtoris diligenter curaret: exigente culpa quendam daguinum monachum uerbere diſcipline correxit. Qui moleſte hoc ferens inſtigante diabolo nocte abbatem dormientem letali uulnere percuſſit: & ut ferrū occultaret ī piſcinam demerſit: quod dei iudicio ſuper aquā enatauit. Mox autem frater ille attonitus & amens ad eccleſiā currens ſignum pulſabat. Fratres autem hora īſolita excitati admirantes abbatem percuſſum adhuc ſpirantem inuenerunt: & ferrum enatās conſpexerūt. Daguinum quoq; quaſi inſanum in eccleſiam repertum uti reum homicidii cōprehenſum ad bercarium iudicandum adduxerunt. Cui ille q̄tum in ſe erat omnem dimittens iniuriam deum per penitentiam conſuluit eſſe placandum & in chriſto martyr expirauit. Sepultus in monaſterio ſuo. Ex cuius tumulo oleum diu manans languentibus medelam preſtare conſueuit. Paſſus eſt autem calendis ſeptembris.

¶ De ſcō Agilo abbate. Cap. XXIII.

AGilus abbas tēpore clodouei regis francorum claruit. Hic agnoaldi nobilis cōſiliarii regis ſigiberti filius bone indolis adhuc puer ſancti colūbani abbatis benedictione ꝓcepta ſancto euſtaſio religioſo uiro cū aliis pluribus clericis oībus poſtmodū futuris epīs a parentibus traditus eſt ſacris lrīs imbuēdus: factuſq; monachus ſub ſancti colūbani abbatis diſciplina fuit conuerſatione mirabilis. Dū aūt columbanus brunichildi regine ſicut & aliis mulieribus aditū monaſterii ꝓhiberet: & ob hoc ad inſtantiam rege a theodorico rege de monaſterio expulſus eſſet: euſtaſio eidē monaſterio ſubſtituto: miſſus eſt agilus ad regem reconciliandū. Et cū longe iam a monaſterio abiſſet: & nepos quidā uādaloni ducis: ꝓcognito quare iret: cū ſatellitibus ſuis eū aggreſſus fuiſſet: ipſumq; educto gladio percutere uellet: manus eius repēte arida facta eſt. Cui ueniā poſtulanti ſanctus manū ſuā reſtituit: in quo audito miraculo rex placatus columbanū ad abbatiā ſuam reſtituit. ¶ Proceſſu uero tēporis miſſus eſt agilus cū ſancto euſtaſio a lothario rege ad uicinas gētes adhuc gētiles ꝑdicandas: ubi multos ad xp̄m conuertit: & miraculis coruſcauit. Nā in uia demoniacū liberauit. Sadabergā uirginē cecam illuminauit: ei quoq; eidē iterum fabricanti ſalutē ſubita orationibus impetrauit. ¶ Cū igit̄ ſanctus andoeus epīs ſuper torrentē: quod dicit̄ reſbacē: in ꝓprio ſolo monaſteriū de ſuis facultatibus cōſtruxiſſet: eidem monaſterio agilū abbatē prefecit: ut dictū eſt ſupra in legenda ſancti andoeui. iiii. nonā maii. Cuius uidelicet cenobii cōſtruēdi locus eidē andoeuo diuinitus taliter oſtenſus eſt. Tribus enī noctibus ſuper ipſum locū uidit nubem in modū crucis mirabiliter radiantem: & deīde tribus diebus ſubſequenter eundem locum in modum crucis repperit rore cōſperſum: eo. ſ. ambitu quo monaſteriū fuerat conſtruendum. ¶ Dum aūt agilus abbas hoſpitalitati ſolicitus intenderet: die quadam media hyeme leproſum ante fores inuentum ad ignem calefaciendū adduxit: ipſum ſubito nuſq̄ uidit. ¶ Alia uice ad metentes cum fratribus acceſſit: & tempeſtate ſubito ingruente ſigno crucis edito imbrem a ſe & meſſoribus compeſcuit: grādine per gyrum circa eos nimia decidēte. ¶ Annorum. lxxxxviii. exiſtēs orauit: ut de hac uita ſolueretur: cui relatum eſt: ꝙ poſt biennium uotum obtineret. Sicq; centenarius migrauit ad chriſtū calen. ſeptembris in cuius trāſitu ado monachus choros angeloꝝ pſallentes audiuit. In eius etiam ſepultura frater quidam febricitans & alius dolore dentium tortus tactu corporis liberantur.

¶ De ſcō Antonino martyre. Cap. XXIIII.

ANtoninus martyr apud apamiam paſſus eſt: qui ex eodem oppido oriundus nobilis genere ab infantia chriſto ſeruiēs & uirgo permanens amore martyrii flagrās ex urbe ſua diſceſſit. Et dum chriſtianos perquireret ad preſbyteratus ordinem aſcendit: & inde uerbum domini diſſeminando proceſſit. Cum autem ex itinere fatigatus ſiti nimia laboraret: oratione fuſa uirga ſolum percuſſit: & ſtatim fons uiuus ſcaturit ad eius refectionem: & deīceps ad egroꝝ ſalubritatē. Reuerſus autem apamiam & gentiles impugnans: martyrium ſuum fidelibus predixit. Verum dum loca ſacra cum quibuſdam chriſtianis uiſitaret: & ab eis aliquantulum diuertiſſet: a paganis tentus & iuxta flumen ad radices montis apamie decurrens decollatus eſt. Corpus quoq; eius membratim diſcerptum & una cum capite in flumine demerſum eſt. Sed diuino miraculo ſanguis de corpore fluens in unum: congelatus & in unum a fidelibus collectus eſt. Aqua etiam fluminis a curſu deſiſtens ad corpus colligēdum chriſtianis in alueo uiam fecit. Sicq; corpus una cum ſanguine leuatum atq; ſepultum eſt. Caput autem eius ab angelis de amne ſublatum nauicule parue imponitur: & duobus angelis in ſimilitudinem duarum aquilarum nauiculam contra fluminis curſum ſine remo gubernātibus ipſam ad habitaculum feſti principis deduxerunt: quem ſanctus antoninus ad fidem chriſti cōuerterat. Quod feſtus per ſpiritum diuina reuelatione cognoſcens ad nauem deſcendit: caputq; collegit: atque habitationem ſuam a loco illo remouēs in domo propria caput deuote recondidit: domumq; ſuā in eccleſiam commutauit. Paſſus eſt. iiii. nonā ſeptembris.

¶ ¶ De ſcō Mederico abbate. Cap. XXV.

MEdericus abbas apud eduēſem ciuitatem claruit. Hic ex ipſius ciuitatis pago nobili genere ortus. Cum eſſet annorum. xiii. inuitis parentibus ad monaſterium ipſius urbis fugit: & monachus effectus penitentie mirabili operam dedit. Nam in hebdomada uix ſolummodo cibum ſumebat: & cilicio aſperrimo carnem domabat: Succeſſit abbati defuncto in regimine loci: multis miraculis pollens. Nam monachum quendam libidine diu grauiter tentatum: & fere ad deſperationē adductum: tunicam ſuam induens excuſſo ab illo demone etiam corporaliter ululāte ad caſtitatem nimiam reuocauit. Alium etiam ante cōpletum officiū eccleſiā egrediētem diuq; correptum: reliquiis panis ſui cibauit: & repente ad emendationem reduxit. ¶ Vere

dum famam populi ad ſe confluentis effugeret in ua/
ſta eremo ſe concluſit:ſed de mādato epī ad monaſte/
rii regimen inuitus rediit.Poſt modicū aūt orationis
gratia periſius ueniens in cellula ſancti petri duobus
annis.&.ix.mēſibus ſe īcludēs diſcipulos conuocauit
& eiſdē obitus ſui die p̄nūciato in pace qeuit.iiii. noū
ſeptēbris anno domini.ccccccccclxxxiiii.othōis īpera/
toris tertii āno prīo:ſepultus ibidē miraculis fulgēs.

De ſcō Coſma cōfeſſore. Cap. XXVI.

COſmas cōfeſſor natiōe grecus in īſula cre/
teū eremiticā uitā duxit. Qui oībus die/
bus uite ſue ieiuniis & orationibus uacās
in quodā antro reſedit.ubi & poſt laudabi
lem uitam in pace qeuit.iiii.noū.ſeptē. Cuius corpus
cū aliquo tēpore in eodem ſpecu ſepultum quieuiſſet
ab īcolis loci intra ciuitātē tranſlatū eſt ut honorificē
tius coleret. Quod deo & ſancto diſplicuiſſe euidenti
ſigno apparuit.Nā maxima aeris ſiccitate ſuperuenīē
te arefacta eſt terra & fames ualida ſubſecuta:nec pri/
us illapſa de celo pluuia fertilitas abūdauit : dōec ſan/
ctū corpus ad loci ſui abdita reductū ē. Poſt annos
uero fere.cccc.corpus ip̄m a uenetis nauigātibus inde
ſublatū ē:& uenetias trāſlatū:atq in mōaſterio ſancti
georgii maioris recōditū:ubi ad p̄ſens quieſcit.

De ſcō Elpidio epō. Cap. XXVII.

ELpidius lugduū ep̄s fuit:qui multa ſancti
tate flagrauit & doctrina & miraculis co/
ruſcauit.Qui & populū dei ſibi commiſ/
ſum felici cura gubernās apud prefatā ci/
uitatem.iiii.noū ſeptē.in pace quieuit.Sepultus in ec/
cleſia ſanctoꝝ.vii.machabeoꝝ in qua ſancti iuſti eius
predeceſſoris epī mēbra tumulata requieſcunt.

De ſcō Elpidio abbate. Cap. XXVIII.

ELpidius abbas genere cappadox fuit. De
quo ſcribit heraclides q habitauit in ſpecu
ſtudio abſtinentie cūctos uincens. Nā per
annos.xxv.quos ibi uixit dominico tantū
& iouis diebus cibum ſumebat:aliis diebus nihil oīo
guſtabat:ac per totā noctē ſtando & orādo pſallebat:
quē īnumera multitudo fratrū ſequebať. Dū autem
ſcorpio illum nocte quadā percuſſiſſet:ipſe eo calcato
ne ſtādi quidē ſpatium in quo ſteterat:mutauit:in tā/
tum dolorē cōtempſit. Sarmentū uitis aridū extra
tēpus debitū ab eo plātatū adeo creuit:ut uitis magna
facta infra annū totā eccleſiam opiret. Hic per annos
.xxv.nunq̃ ad occidentem ſe uertit:nec ſolē declinan/
tem conſpexit.Cuius exēplo diſcipulus eius ſiſinnius
cum apud eum.vii.annis fuiſſet in ſepulchro ſe clau/
ſit:in quo ſtans per trienniū ſemper orauit : nunq̃ die
uel nocte deambulans aut ſedēs aut iacens. Elpidi/
us igiť poſt annos predictos ad cappadociam regreſ/
ſus & preſbyter factus fratres & ſorores in unum col/
legit:& cenobio conſtructo in pace quieuit. Cuius fe/
ſtum agitur.iiii.noū ſeptembris.

De ſcīs Euphemia Dorothea Thecla & Eraſma uirginibus & martyribus. Cap. XXIX.

EVphemia:dorothea:thecla:& eraſma uir/
gines paſſe ſunt in aquileia ciuitate tp̄e ne
ronis īperatoris ſub ſeuaſto preſide. Fue/
rūt enim duo fratres nobiles & ditiſſimi
eiuſdem urbis.Quoꝝ maior nomine ualentius paga
nus genuit euphemiā & dorotheam. Alter uero mi/
nor nomine ualentianus xp̄ianus genuit theclam &
eraſmam:qui tam filias ſuas q̃ neptes ſepius ad domū
ſuam uenientes ad fide chriſti ſecreto erudiebat:quas
ſanctus hermacoras ep̄s in ipſa domo cathetizauit.ua
lentius autem iuſſit fieri turrim excelſam ſuper fluui
um natiſum:ita ut flumen per medium turris flueret
per arcus reuolutos in qua turri filias ſuas propter ea
rum nimiam pulchritudinem collocaret : donec eas
maritis traderet:duaſq feneſtras tantum in ipſa turri
fabricari precepit.Sed cum ad ciuitatem tergeſtinam
perrexiſſet.Euphemia & dorothea tertiā feneſtrā ce/
teris ampliorem conſtruī fecerunt:ut in ipſa ad ora/
tionem ſtare poſſent. Cum autem die quadam de/
ſcendiſſent ad fluuium ut ex more ſe lauarent ſuper/
uenerunt & germane ipſaꝝ thecla & eraſma.& oran/
tibus uirginibus ut aqua fluuii mūdaretur quatenus
digne baptizarentur:natiſus fluuius retraxit undulas
& ſtetit.Eadem hora ſuperuenit ualentianus cū bea/
to hermacora:& uiſo miraculo gratias deo egerunt.
Quas ſanctus hermacoras cōtinuo baptizauit & deo
uirgines dedicauit:eaſq ualentiano cōmendauit.Re/
uerſus autem ualentius eodem die:& uidens tertiam
feneſtram in turri conſtructam didicit a magiſtris ꝙ
ad mandatum filiarum ſuarum eam fabricaſſent.Et
interrogauit filias ſuas cur tertiam feneſtram fieri iuſ
ſiſſent. Que dixerunt:ut maius lumen ubi fulgeret:
nolentes ei indicare:ꝙ cauſa orationis eam cōſtrui or
dinaſſet. Poſt aliquod uero tempus cum ualentius
filias ſuas uellet uiris tradere:eo ꝙ a plurimis nobili/
bus in coniugium peterentur. Reſponderunt uirgi/
nes ſe chriſtum ſponſum immortalē habere cui uir/
ginitatem ſuam perpetuo didicaſſent.Quod audiens
ualentius iratus arrepto gladio eas interficere uoluit.
Ille uero ad domum ualentiani patrui fugerūt.Quas
ualentianus una cum filiabus ſuis in angulo domus
abſcondit.Et cum perrexiſſet:ut hec ſancto Herma/
core epiſcopo nunciaret:Valentius cum ſeruis ſuis ue
nit ad domum fratris & filias requirere cepit:& inter
rogans duos ex ſeruis ualentiani ubi eſſent:unus qui
dem eas celauit.Alter uero eas propalauit: qui ſtatim
arreptus a demonio ſeipſum innatiſo fluuio necauit.
Valētius uero filias & neptes in angulo repertas xp̄m
adorantes apprehēdit:& ad domum ſuam adduxit.
Altera uero die ipſas quattuor ſeuaſto preſidi tanq̃
chriſtianas puniendas tradidit:quas preſes ante ſe iuſ
ſit adduci:& cepit agere:ut ſacrificaret.Et cum ſe xp̄o
domino ſacrificare dicerent:iuſſit eas nudas uirgis ce
di:deinde uerſis pedibus ſuſpendi:& malleis capita ea
rum contundi:uſq dum per nares earum ſanguis di
ſtillaret in terram.Et cum hec omnia conſtanter to/
leraſſent:& deo ſemper gratias agerēt:preſes fecit eas
in carcerem recludi. Mane autem facto mandauit
iterum ſibi uirgines preſentari:& uidens eas ſanas ef/
fectas ad deorum ſacrificia exhortabatur:eo ꝙ dii eis
compatientes earum uulnera curaſſent.Sed cum ſe a
chriſto domino ſanatas aſſererent & non ab eius diis:
quos eſſe demones comprobabant.Iuſſit eas ſeuaſtus
in equuleo ſuſpēdi:& ad latera ipſarum lampades ar/
dētes applicari.Deinde fecit illarum mammillas am
putari:& canibus deuorandas iactari:quas tamen ca/
nes intactas cuſtodiebant.Iterumq eas preſes manda
uit in cuſtodiam recipi.Nocte autem ipſa ualētianus

mam illas uirginum intactas & ſicut roſas ſplendentes inuenit: quas hermacore epiſcopo pro reliquiis obtulit. ❧ Sequenti uero mandauit preſes uirgines nudas per totam ciuitatem aquileie circunduci. Orante uero euphemia angelus domini operuit eas ſtola candida & corpora illarum reſtituit omnino illeſa: ita ut nec cicatrix in eis appareret. Et cum illeſe fuiſſent preſidi preſentate uidẽs ſeuaſtus ipſas: ut ſolem facie ſplẽdentes atq; deos omnes gentium confutantes: iuſſit illas capite truncari. Quas pater ac patruus earum ualentius arreptas ad ſummitatem turris: quam fecerat traxit: & manibus eas propriis decollauit. Corporaq; illarum cum capitibus ex alto in flumine proiecit: & ſubito facto nimio terremotu ignis de celo ueniens: ipſum cum omnibus qui ſecũ erant: & ipſam turrim uſq; ad fundamenta conſumpſit. Cumq; noctu ualentianus cum ſancto hermacora perrexiſſent ad flumẽ ad corpora requirenda: dum eſſent iuxta portam ualentianam: ecce uenit nauicula cum duobus uiris ſplẽdidis ad ripam fluminis: que dicitur clementiana: in qua nauicula corpora ſanctarum cum capitibus poſita erãt: que illi duo uiri ſancto hermacore obtulerũt. Qui una cum clericis ſuis & ualentiano gratias agẽs corpora uirginum de nauicula leuauit: & in domo ualentiani in monumentis marmoreis ſepeliuntur: ubi & altare conſtruxit: & domum ipſam in honore ſanctarum eccleſiam conſecrauit: ualentianus quoq; omnem familiam ſuam baptizari manumiſit: omneſq; facultates ſuas eccleſie conceſſit. Paſſe ſunt autem ſancte uirgines. iii. noñ ſeptembris.

❧ De ſancta Seraphia uirgine & martyre. Cap. XXX.

Seraphia uirgo paſſa eſt apud oppidũ uendinenſium ſub hadriano principe & preſide byrillo. Hec genere antiochena ueniens ad urbem declinauit ad domum beate ſabine relicte nobiliſſimi ualentini: quam ſua predicatione ad chriſtum conuertit: ut dictum eſt ſupra in paſſione ſabine. iiii. calen. ſeptembris. Quod audiẽs byrillus preſes miſit ad uirginem comprehendendã. Sabina uero uirginem diligens: parato curru una ſecum ad pretorium perrexit. Preſes autem ob nobilitatem ſabine utriq; deferens eas cum pace dimiſit. Sabinam tamen q; magicis artibus dementata chriſtiana fuiſſet effecta dure redarguit. ❧ Poſt tertium uero diem preſes & ſeraphiam rapuit: eamq; ſibi preſentari fecit: ipſamq; ad deorum ſacrificia ĩuitauit. Que cũ cum ſe Chriſto domino immaculatum ſacrificium offerre diceret: ſeque ex perpetua uirginitate: quam deo uouerat: templum dei uiui aſſereret: mandauit preſes: ut uiolari deberet: quatenus amiſſa pudicitia templum dei eſſe deſineret. Tradidit illam duobus iuuenibus laſciuis egyptiis: ut ea per noctem integram uterentur: quam illi in cubiculum obſcuriorem ĩtro duxerunt. Orante uero uirgĩe cum circa primam noctis horam ad eam accedere uellent: facto magno ſonitu cum horribili terremotu iuuenes tremefacti ceciderunt quaſi exanimes in terram membris omnibus reſolutis: quos mane miſſi preſidis illuc deſtinati iacentes & omni corpore impotes inuenerũt. Factoq; concurſu nimio uirgo chriſti ad preſidem adducitur & quibus hoc maleficiis fecerit interrogatur. Illa autem non maleficiis diaboli: ſed uirtute chriſti hec miracula peracta fuiſſe narrauit. Cui cum preſes dixiſſet ut ſi nõ hec magicis artibus feciſſet illos in chriſti ſui nomine ſurgere & loqui faceret. Seraphia iuuenes ad ſe duci fecit: ſuper quos nec ſtare: nec ſe mouere: nec loqui ualentes orationem fudit: eoſq; in chriſti nomine contingens incolumes erexit: qui mox coram populo ſtantes & omnibus ſuis membris facti compotes loqui ceperunt: atq; preſidi narrauerunt: q; dum contra uoluntatem eius uirginem contingere uoluiſſent iuuenis decorus ſtature procerrime ut ſol ſplendens ſe interpoſuit: qui illos adeo ſuo lumine terruit: qui mox amiſſis ſenſibus defectio eos apprehẽdit. Quod audiens preſes & ea magicis artibus aſcribens iuſſit eã expoliari & eidem lampades applicari. Quibus mox diuinitus extinctis miniſtri eas tenẽtes lampades corruerunt. Preſes autem adhuc ipſam potius maleficã exiſtimans: mãdauit fuſtibus cedi. Statimq; terremotus magnus factus eſt & fractis fuſtibus haſtula una de ſtipitibus oculũ dextrum preſidis percuſſit: & poſt triduum ipſum amiſit. Tunc indignatus preſes uirginẽ capite cedi iuſſit. Que decollata eſt trans arcũ fauſtini iuxta aeream uindiciani ducis cuius corpus beata ſabina in eodẽ loco ſepeliuit. iii. noñ. ſeptembris.

❧ De ſancta Phebe diſcipula. Cap. XXXI.

Phebe diſcipula apoſtoloꝝ fuit. de q̃ paulus apoſtolus ad ro. ulti. ca. mẽtionẽ facit: quã & ipſe fratribus rome exiſtẽtibus ĩtime cõmẽdauit: eo q; & ſibi & multis aliis diſcipulis ĩ miniſterio fideliter aſtitit. Que & ipa ĩ uita ſanctitate & honeſta pudicitia in xp̄o pauſauit. iii. noñ ſeptẽbr̃. Sepulta rome ut ſcribit hieronymus.

❧ De ſcõ Antidio ep̃o & martyre. Cap. XXXII.

Antidius ep̃s & martyr apud turonem paſſus eſt tempore honorii imperatoris ſub perſecutione uandalica. Hic ep̃s turoneñ fuit. Qui tempore quodam feria. iii. hebdomade ſancte: dum pontem dimi fluminis trãſiret: uidit principem demonum in throno ſedentem: & agmen miniſtrorum unumquemq; ſua mala geſta ſuo principi referentem. Inter quos ethiops teterrimus rettulit q; romanum preſulem zozimum ſeptẽnio de lapſu carnis impugnatum dominica palmaꝝ preterita ad crimen committẽdum cum uirgine quadam induxit: in cuius teſtimonium unum ex ſandaliis ei ſurreptum in iudicio preſentauit. Quem princeps demonum ſuper cunctos plurimum honorauit

Tunc ep̄s eundem demonem ad ſe uocans in uirtute
dominice paſſionis ei mandauit: ut eadem uelocitate
qua roma uenerat illuc ſe incolumen deferret. Et ſic
in domino confiſus ſuper demonem aſcendit & ſepi/
us uerſiculum illum. Deus in adiutorium meum in/
tende repentes incolumis ab illo uectus in cena domi
nice hora celebranda officii: romam peruenit. Demo/
nem aūt ante foras eccleſie lateraneñ expectare iuſſit
ſandalium ei rapuit: & ad papam acceſſit. Quem allo/
quens ſecreto rem ſibi uiſam & omnia geſta rettulit
negantiq; ſandalium quem amiſerat & quem adhuc
ſe miſiſſe non aduerterat oſtendit. Sicq; ipſum ad pe/
nitentiam prouocauit. Miſſa quoq; uice eius ea die ce
lebrauit: partem chriſmatis a ſe confecti ſumpſit: miſ
ſaq; celebrata pontifici uale faciens: demonem preſo/
ribus expectantem inuenit ſuper quem reaſcendens
eoq; ipſum reuectante in ſabbato ſancto hora celebrā
di officii ad eccleſiam ſuam ſoſpes rediuit: demōq; ſta
tim euanuit: & antidius celebrans & catecuminos ba/
ptizans ubi fuerat & quare mirāti populo enarrauit.
¶ Deinde ſanctus martyr perſecutione uandalorum
tentus pro xp̄i confeſſiōe in faciem ceſus & uariis icti/
bus cruciatus. multiſq; uulneribus in membris omni
bus corporis attritus: tandem gladio capite ceſus eſt:
turoniq; ſepultus. iii. noñ. ſeptembris.

¶ De ſcīs Antonino & Ariſteo mr̄. Cap. XXXIII.

ANtoninus puer & ariſteus martyres apud
urbem campanie capuam paſſi ſunt. Qui
antoninus cum eſſet annorum. x. ariſteū
ad fidem conuertit. Cum quo poſtmodū
tentus & uariis ſuppliciis cruciatus tandem ambo ce
dente gladio martyrii palmam conſecuti ſunt. iii. noñ
ſeptembris.

¶ De ſcō Moyſe duce & ꝓpheta. Cap. XXXIIII.

MOyſes propheta & dux populi iſrael qui
ter patres ſanctos antiquos non ſolum ec
cleſiaſtici. xlv. capitulo: ſed etiam in mul/
tis locis diuine pagine: tā in nouo q̄ in ue/
teri teſtamento conſcribitur & plurimum commen/
datur filius fuit amram & iochabeth eius uxoris de
tribu leui genitus in egypto. Cuius admiranda opera
in quattuor libris pentateuchi ultimis prolixius de/
ſcripta: hic compendio ſe recolligūtur. ¶ Cum enim
hebreoꝝ populus a iacob deſcendens in egypto mul/
tiplicatus inumerabiliter excreuiſſet. Pharao rex egy/
pti nomine amenophis ſciens prophetatum filium
ex hebreis naſciturum qui regnum egypti humilia/
ret: mandauit omnem hebreorum maſculum naſcē/
tem in fluuio necari. Eo igitur tēpore cum amrā uxo
rem nollet cognoſcere malens liberis carere q̄ neci fi/
lios procreare dominus enim per ſomnium aſtitit di
cens ne timeret ad coniugē accedere: quia puer quē ti
mebāt egyptii ex ea naſciturus erat. Natus ergo moy
ſes per tres menſes a matre abſconditus eſt: cum ulte/
rius celare non poſſet: expoſuit eum in fiſcella ſtupea
in flumine nilo. Quem thamur filia pharaonis: que
deſcendebat ut lauaretur uagientem uidens ſuſcepit:
& matri proprie ad lactandum tradidit atq; ablacta/
tum in filium adoptauit quem uocauit moyſem: eo
ꝙ ipſum ex aqua tuliſſet. Egyptii enim myos aquam
is ſaluatum dicunt. Cuius uenuſtatem & elegantiam
uidens rex coronam ſuam in qua erat dei ammonis
imago capiti pueri impoſuit: quam puer in terram ꝓ
iecit & imaginem fregit. Sacerdos autem heliopoleos
a latere regis ſurgens dixit illum eſſe puerum de quo
prophetatum fuerat: ꝙ regnum egypti humiliaret:
& uoluit eum irruere. Sed auxilio regis & perſuaſio/
ne cuiuſdam ſapientis liberatus eſt: qui per ignoran/
tiam hoc a puero factum aſſeruit. In cuius argumētū
prunas allatas puer ori appoſuit: & lingue ſummita/
tem corrupit. Et ex hoc hebrei impeditioris lingue il/
lum fuiſſe autumant. Tanteq; pulchritudinis fuit: ut
nullus adeo ſeuerus uel tā arduis occupatus eſſet: qui
eius aſpectui nō adhereret. ¶ Cū aūt adoleuiſſet moy
ſes: ethiopes egyptū uaſtauerūt. Et habuerunt egyptii
reſponſum a diis: ut adiutore hebreo uterent̄. Vixq;
obtinuerunt a filia pharaonis: ut moyſem iam iuue/
nē bellicoſum effectū exercitui ſuo preficerent ducem
qui fluminis itinere tāq̄ longiore p̄termiſſo per terrā
duxit exercitū itinere breuiſſimo: ut īprouiſos ethio/
pes p̄ueniret. Sed per loca plena ſerpentibus iter faci/
ens: tulit in arcis papyreis ciconias egyptias ſerpenti/
bus naturaliter īfeſtas: & quotidie caſtramētatus uia
unius diei p̄mittebat eas: ut ſerpētes fugarēt: ac deuo/
rarent: & ita tutus ꝑ noctē trāſibat exercitus. Tandem
p̄ueniens ethiopes expugnanſq; illos fugientes in ciui
tatem regiā noīe ſaba potenter obſedit. Tarmis uero
filia regis ethiopum coniecit oculos in eū: & ex condi
to tradidit ei ciuitatē: ipſeq; eā accepit in uxorē. Inde
eſt ꝙ maria & aaron iurgati ſunt aduerſus moyſem
ꝓpter uxorē eius ethiopiſſam: obiiciētes ei ꝙ eā dece/
piſſet. Et cū redire uellet moyſes nō acquieuit uxor.
Moyſes aūt aſtroꝝ peritus duos anulos conſimiles fe
cit: in quoꝝ gēmis imagines fabricauit: ut alterā me/
moriā: altera obliuionē conferret. Et anulo q̄dē obli/
uionis uxori tradito: ip̄e alterꝝ amoris tulit. Sicq; mu
lier cepit eius amoris obliuiſci: & moyſi in egyptū li/
bere reuerti ꝑmiſit. ¶ luit aūt in terram geſſen ad fra
tres ſuos: & uidens quendā p̄fectū operis egyptioꝝ ꝑ/
cutientē hebreū ſecreto occidit: & abſcōdit in ſabulo.
Et cū die altero inueniſſet duos hebreos rixātes: & in
iuriantē argueret: ille ei homicidiū egyptii ꝑpetratū
obiecit. Quod audiēs moyſes timuit: & potiſſime q̄a
rex hoc cōperto querebat interficere eū: fugitq; moy/
ſes in terram madian: & cū liberaſſet ſeptē filias hie/
thronis ſacerdotis a paſtoribus eas uiolare uolenti/
bus: filiā primogenitā ipſius ſacerdotis ſephoram no
mine accepit in uxorē: ex qua duos filios procreauit. ſ.
gerſon & eliezer. Dedit autem hiethro curam gregū
ſuoꝝ alendoꝝ moyſi: qui oues eius paſcens in deſer/
to: uenit ad montē dei oreb. Apparuitq; ei dominus
in flāma ignis de medio rubi: qui ardens non cōbu/

rebatur:precepitq; ei:ut iret ad regem egypti & ad fi/
lios iſrael pro liberatione populi: & oſtendit ei ſigna
que faceret corā eis :excuſantiq; ei de īpedimēto lin/
gue:aaron fratrem eius eloquentiſſimū in ſolatium
& auxilium loquendi dedit. Tulitq; moyſes uxorem
& liberos:& profectus eſt:cui occurrēs angelus in uia
corripuit eū:eo ꝙ filius minor incircūciſus eſſet: un/
de & uxor territa cū liberis remanſit:ne poſſent moy
ſi eſſe impedimento:ipſe uero ſolus proceſſit. ¶ Ve/
nienſq; in egyptum cū aaron fratre ſuo: congregaue/
runt ſeniores iſrael:narrantes eis uerba domini: fece/
runtq; coram eis ſigna de uirga:que uertebatur in co
lubrum:& de manu moyſi etiā poſita in ſinu leproſa
facta eſt:& de aqua de nilo hauſta & in ſanguinē con/
uerſa. Quod uidentes ſeniores crediderunt: & ſimul
cum eis ad regem ingreſſi mandatū dei ut populum
dimitteret ei nunciauerunt. At ille deū & eos cōtem/
nens deriſit:populumq; hebreoꝝ magis afflixit. Erat
autem tunc moyſes annoꝝ.lxxx.& aaron.lxxxiii.qui
ingreſſi iteꝝ ad regem egypti ſigna coram eo fecerūt.
Primo quidem uirga moyſi in colubrum uerſa de/
uorauit uirgas magnoꝝ:que ſimiliter uerſe fuerāt in
ſerpentes. Indurato uero pharaone:& incredulo ꝑma
nente:percuſſa eſt egyptus decē plagis his uerſibus cō
prehenſis. Prima rubens unda:ranarum plaga ſecun/
da. Inde culex triſtis:poſt muſca nocentior iſtis:Quī/
ta pecus ſtrauit:ueſicas ſexta creauit: Poſt ſequit̄ grā/
do:poſt bruchus dente nephando. Nona tegit ſolem:
primam necat ultima prolē. ¶ Per hanc ultimam pla
gam eduxit dominus populum ex egypto. Tranſiuit
enim angelus domini per omnes domos egyptiorū
interficiens omnē primogenitum hominū & iumen
toꝝ. Quam plagam ut euaderent filii iſrael manda/
to dei faſe celebrarunt agnum aſſum cū azymis pani
bus comedentes & de ſanguine eius poſtes domus li/
nientes:quod perpetuis tēporibus dominus celebra/
ri conſtituit in memoriam eorum liberationis & in
figuram dominice paſſionis. Spoliaueruntq; egypti/
os hebrei diuino iudicio pro mercedis ſue recompen
ſatione:quia.ſ.gratis & diu cum magno eis labore ſer
uierant:nec quicq̄ mercedis perceperant:ideo etiā tu/
lerunt ab eis aurum & argentum:ut inde fieret taber
naculum. Erant autē in populo tunc quaſi.cccccc. mi
lia uiroꝝ abſq; paruulis & mulieribus. Et aſcenderūt
ex egypto quinta progenie a iacob. ¶ Dominus autē
precedebat eos per columnam nubis in die contra fer
uorem ſolis:& ignis per noctem contra caliginē:qui/
bus coartatis inter mare rubrum & aſpera mōtium:
cū perſequeret̄ eos pharao cū.cccccc.curribus &.l.mi
libus equitū penitens ꝙ eos abire dimiſiſſet: prebēte
ducatum eis moyſe:ipſe iubente domino mare rubꝝ
tactu uirge in.xii.diuiſiones diuiſit:& iſrael ſiccis ue/
ſtigiis mare tranſiuit:quo ceteris tribubus primoge/
nitis intrare poſt moyſem dubitātibus iudas primus
intrauit:unde & ibi propter fidem & obedientiam re
gnum promeruit. Ingreſſo igitur poſt eos pharaone
cum curribus & equitibus ſuis mediū ſicci maris ſu/
bito reuerſa eſt ſuper eū a tergo omnis moles aque:
& obrutus eſt ibi cum uniuerſo agmein ſuo: undem
adhuc exiſtent in eodem littore tractus rotaꝝ & ue/
ſtigia equitum ac peditum que ibidem & in profun/
do adhuc cernunt̄:que ſi caſu uel ſtudioſe turbantur
mox diuinitus in formā priſtinam reparant̄. ¶ Sub/
merſo igit̄ rege egypti moyſes carmen hexametrū.ſ.
cantemus domino decantauit:ut dictum eſt ſupra in
geſtis marie prophetiſſe cal.iulii. ¶ Venienſq; cū po/
pulo in marath:aquas īpotabiles īmiſſo ligno dulco/
rauit. ¶ Deficientibus etiā uictualibus dum populus
murmuraret priſtinas delitias in memoriā reuocans
orante moyſe dominus eis cothurnices & manna de
celo miſit:quod cōtra dei preceptū in craſtinū reſerua
tum cōputauit. De iſto aūt manna filii iſrael annis.xl.
in deſerto ſubſtentati ſunt quod habebat omne dele/
ctamentū & ſaporis ſuauitatē:& uoluntati cuiuſcūq;
deſeruienſq; ad quod quiſq; uolebat in eius ſaporem
cōuertebat̄. ¶ Iteꝝ moyſes in raphidim populo mur
murante ꝑpter defectū aque petram oreb uirga ꝑcu/
tiens aquā eduxit. Item mittens ioſue ad pugnādum
contra amalech & ipſe in monte orans eleuatis mani
bus uſq; ad ſolis occaſum ei uictoriā īpetrauit. ¶ Mē/
ſe uero.iii.egreſſionis de gypto.ſ.iunio prima die mē/
ſe uenerunt filii iſrael ad montē ſinai:q̄ fuit a faſe dies
.xlvii. Et tūc ſanctificato prius populo die tertia poſt
.ſ.qnquageſimū diē:acceperunt legē a domino in de/
calogo mādatoꝝ. Poſt datam uero legē & populo re/
citatā moyſes in montē ſinai iuxta domini preceptū
aſcendit. Qui ei domū ſaphirini coloris in exēplar ta/
bernaculi faciendi oſtēdit:cū utēſilibus ſuis:ubi moy
ſes.xl.diebus &.xl.noctibus abſq; cibo & potu cū do/
mino permanens caligine qua mons operiebat̄ circū
tectus audiuit eū iubentē de tabernaculo cōſtruēdo:
de arca:de mēſa:de altare:de cādelabro: de ueſtibus ſa
cerdotum & omnibus aliis ad ſacrificia ꝑtinentibus:
que in exo.plenius pertractantur. Ipſo autē in monte
morā faciente populus īpatiens ab aaron & hur deos
petiit:qui & uitulum cōflatilē eis dedit:eūq; populus
adorauit:de quo ſupra actū eſt in geſtis aaron cal. iu/
lii. Moyſes aūt deſcendens de monte cū hoc uidiſſet ī
dignatus tabulas legis dei ſibi datas confregit: uitulū
combuſſit:& uigintiquattuor milia de populo in in/
terfecit:ut ſupra ibidē dictū eſt. Deinde ueniam quā
petebat populo ſuo obtinēs:poſteriora dei.i. tergum
eius in humana effigie tranſeuntis uidit. Duas quoq;
tabulas inſtar priorum precidens.x. legis precepta in
eis deſcripſit. Iterūq;.xl.dies in ieiunio cū domino fa/
ciens ſplendida facie & radiis oculos intuentium re/
uerberantibus deſcendit. Ideoq; loquens populo faci/
em uelauit. ¶ Tertio iteꝝ ut tradunt hebrei ad impe/
trandam uenie certitudinem aſcendit. Cōpletoq; cū
domino tertio ieiunio quadragennario nona die ſe/
ptembris rediit. Reuerſus quoq; iuxta dei mādatum
tabernaculum & omnia ad id pertinentia fabricauit:
prima die ſecundi anni in deſerto erexit & gloria do/
mini illud operuit per diē incubans ſuper illud in nu
be & per noctem in igne. Ad cuius eleuationem dein
ceps fili iſrael caſtra mouebant ea uero ſtāte & ipſi ſta
bant. Inde dominus moyſem uocauit: eiq; ſacrificio/
rum legem dedit. Cum autem eleuante ſe nube filii iſ
rael de monte ſina recedentes:uiam trium dieꝝ iuiſ/
ſent ut irent ad terram promiſſionis murmurauerūt
pre dolore. Miſſiſq; exploratoribus ad ipſam terram
ipſiſq; poſt dies.xl.reuerſis terre ſibi promiſſe detraxe
runt:unde & iuxta numerum dierum quibus explo/
ratores eandem terram cōſiderauerant.xl. annis im/

pediti per deſertum circuierūt:donec omnes a.xx.an/nis ſupra mortui ſunt:preter caleph & ioſue qui pro parte domini ſteterant:de quibus dictum eſt ſupra in eoꝝ geſtis cal.ſeptembris.Poſt annos uero.xl.locutus eſt dominus ad moyſem de diuiſione terre promiſſe & de ſubſtitutione ioſue:q̄ populū introduceret eiqꝫ terram diuideret.Et numerauit moyſes populū a.xx. annis ſupra.Inter quos nullus eoꝝ qui primo nume rati fuerāt cum egreſſi eſſent ex egypto ſuperſtes erat p̄ter caleph & ioſue.℃Poſt hec mortua eſt maria ſo/ror aaron in cades ubi murmurante populo propter penuriam aque:de mādato domini moyſes uirga per cuſſit petram & aque largiſſime egreſſe ſunt.Et quia moyſes & aaron diffidenter egerunt:cum alias fidu/cialiter egiſſent gloriam uidelicet miraculi ſibi attri/buentes & non domino ı̄crepati ſunt a deo:& ex hoc terram promiſſionis intrare non meruerunt.℃Eo/dem anno mortuus eſt aaron in monte or: cui filius eius eleazar in pontificatu ſucceſſit. Deinde cum ue/niſſet populus in ſalmona & propter laborē itineris murmuraret:ı̄miſit eis dominus ſerpentes ignitos a quorum leſione per aſpectum ſerpentis enei ſuper ſti pitem lignem iubente deo per moyſem eleuati: poſt modum ſanati ſunt. Et inde profecti ad torrentem iared quem ſiccis pedibus ſicut mare rubrum tranſie runt:& iuxta arnon caſtramentati pugnauerunt con tra ſeon regem amorreoꝝ:& og regem baſan & ter/ras eoꝝ ac ciuitates obtinuerunt.Quas moyſes tribu bus ruben & gad:& dimidie tribui manaſſe citra ior/danem in ſortem cōceſſit.℃Deinde moyſes anno.xl. uidens diem mortis ſibi imminere omnem populū ad iordanem conuocauit.Ibiqꝫ deuteronomion con/didit:quod latine dicitur ſecunda lex non q̄ ſit alia a prima ſed eadem ſecundo repetita. Moriturus quoqꝫ ad inſtar iacob patriarche populo benedixit.Tandem iuxta preceptum domini montē abarin aſcēdit:& in/de ad montem nebo uſqꝫ ad uerticem ipſius que dici tur phaſga:& inde contemplatus eſt terram promiſ/ſionis:ubi & iubēte domino annorum.cxx. mortuus eſt pridie nonū ſeptembris.Et non cognouit homo ſe/pulchrum eius uſqꝫ in preſentem diem:quod ideo iu dei diuinitus factū dicūt:ne ip̄m mortuū populus ꝓ deo coleret:eo q̄ ad idolatriā ꝓni eſſent.Hec ex libris exodi:leuitici: numeri & deuteronomii:& ex chro/nicis ioſephi:hierōymi:petri comeſtoris & guilelmi.

℃De ſcō Muſeo preſbr̄o. Cap. XXXV.

Mvſeus maſſilieñ eccleſie preſbyter uir ſan/ctitate conſpicuus & in ſcripturis diuinis doctus:& in earum ſenſibus ſubtiliſſima exercitatione limatus fuit.Hic perutilia ec cleſie plura digeſſit:excerpſit enī ex ſcīs libris lectiōes totius āni feſtiuis aptas diebus.Reſpōſoria ēt pſalmo rū cōgruētia tēpori & lectionibus ēt reſpōdētia cōpo/ſuit.Scripſit & ad euſtaſiū ep̄m ſacramētoꝝ libꝝ egre giū & cōpēdioſum.Homelias ēt declamauit.Et plēus uirtutibus hūanitatis apud maſſiliā debitum ſoluit: ubi & tumulatus miraculis uiuit.Hec gennadius.

℃De ſcō marino cōfeſſore. Cap. XXXVI.

Marinus confeſſor in ciuitate arimineñ cla/ruit tempore diocletiani & maximiani ı̄/peratorū.Qui dum ex omni parte diuer/ſarum artium magiſtros & operarios cō/gregaſſent ad reedificationem arimineñ ciuitatis:que circa annos domini.ccxx.reparari cepit:contigit ut ex dalmatie partibus duo magiſtri dolandorum lapidū aduenirent:uidelicet marinus & leo qui ex arbeñ ciui tate oriundi chriſtiani ab infantia domino ſeruiebāt: de labore manuum ſuarum pauperibus elemoſynas tribuentes.Hi ad predicte arimineñ ciuitatis reedifi/cationem uenientes:uiderunt plures chriſtianos ſua de prouincia per prefectos operū in odium chriſtiāe fidei iuſſu principium iniuſtis ponderibus aggraua/ri:& ceperunt eos in ſuis laboribus adiuuare.Poſt ali/quot uero dies marinus aſellum emit: quatenus illi/us adminiculo fratribus ſuis in portandis lapidibus ſubueniret.Deinde ad montem titanum accedentes ad ſaxa excidenda ibidem cum aliis operariis trienni/um peregeruut.Poſt annos uero tres leo cum paucis comitibus perrexit ad montem feliciani:qui mōs fer retri nuncupatur:ubi ſibi cellam conſtituit:& deo ſer uire cepit:anachoriticam uitam ducens.Marinus ue/ro cum aliis chriſtianis ad ciuitatem arimineñ repa/randam remanſit:ubi uſqꝫ ad operis perfectionē per/ſeuerauit:chriſtianos in laboribus adiuuans & eis ut poterat charitatiue miniſtrans.Nec propter laborem corporeum orationes pretermittebat:aut ieiunium: ſed quāto plus carne affligebatur:tanto in laboribus fortior uidebatur. ℃Completo uero ciuitatis edifi/cio ipſe ciuitatem aliam non manufactam in celis edi ficare cupiens:predicationis officio diligenter inſtare cepit:multoſqꝫ gentilium etiam ex ipſis idolorum ſa/cerdotibus ad chriſtum conuertit.Interea dum anti/quus hoſtis eum perturbare a diuino opere molire/tur:quandam mulierem adeo dementauit: ut effecta inſana de partibus dalmatie ariminum uſqꝫ ueniret: marinum uti uirum ſuum legittimum requirendo. Quem ut inuenit ipſum importunis precibus ut ſe eius coniugem ſuſciperet flagitauit.Quam ubi mari nus admiratus deſpexit:illa ı̄ſana preſidem adiit:ma/rinum uti uirum ſuum expetiit. & de chriſtianitate accuſauit:Quod cum uir dei cognouiſſet: ad radices montis titani nocte latenter aufugit:& ibidem in an/tro ſe artiſſimo collocauit:ubi anno integro manens faciem hominis non uidit:ſolis agreſtibus herbis & aqua de rupe liquante poſt nonam quotidie refectus. Tunc diabolus ut eum terreret:omne ferarum genus & diuerſa monſtra ei ullulantia pretendebat: ſed uir domini fixus in ſancto propoſito perſiſtebat.Poſt an/num a bubulcis greges in monte paſcentibus inuen/tus & agnitus eſt:famaqꝫ eius ciuitatem delata muli/er illa ueſana ad locum acceſſit:& marinum aggreſtia in hortulo ferentem inuenit:ipſumqꝫ ut ſibi adhere/ret inſtanter impetere cepit. Qui ſigno crucis contra eam edito:hoſtium cellule in faciē eius clauſit:& die/bus ſex continuis nullum ſumens cibum in oratione perſeuerauit:poſt quos mulier ab immundo ſpiritu liberata:deluſiones diabolicas cognoſcens ueniam pe tiit:& ad urbem rediens omnia nefanda que comiſe/rat a diabolo deluſa publice reſerauit:℃Cum autem fama uiri dei creſcente a multis frequentaretur:edifi/cauit eccleſiam in honore beati petri apoſtoli. Et dū quidam ex ciuibus ad eum accederet:ut eum ex liuo/re inuidie tanq̄ magnum inde repelleret:orante mari no ſubito omnibus mēbris corporis deſtitutus: etiā

ipſa lingua obmutuit:ita ut nec ſe poſſet mouere:nec uerbum proferre. Quod mater eius per nutus intelligens ad marinum acceſſit:& filio ſuo gratiam & ſanitatem precibus impetrauit. Quos cum gentiles eſſent:marinus ad chriſtum conuertit: ipſoſqꝫ & omnem eorum familiam numero quinquagintatres baptizauit. Eodem autem tempore gaudentius epiſcopus ariminenſis directus ad ipſam urbem a romano pōtifice audita fama ſanctorum leonis & marini: eos ad ſe per litteras accerſiuit:& leonem in preſbyterum marinum uero in diaconum ordinauit. Dum autem redirent:& urſus aſinum marini deuoraſſet: ipſe urſum capiſtro alligauit:& ut ipſum ad locum ſuū deferret uicem aſini ſupplens imperauit:quod urſus cū omni manſuetudine perfecit. ℭ Exorta uero hereſi a martiano p̄ſbytero arimineñ:que miro modo eccleſiam perturbauit:cum chriſtianos iterum heretici ꝑſequerentur: & gaudentius epiſcopus cū pluribuſqꝫ aufugiſſet:marinus in cella ſua perſeuerauit: nulloqꝫ fugientium chriſtianorum timore perterritus inde remoueri potuit. Sed uſqꝫ ad finem uite indeſinenter in uite ſanctitate perſiſtēs anno domini.cclvii. pridie noñ.ſeptēbris quieuit in pace. Sepultuſqꝫ eſt in cellula ſua in titano monte:qui uocatur pena ſancti marini.

ℭ De ſcō Marcello martyre. Cap. XXXVII.

MArcellus martyr paſſus eſt in ciuitate cabiloneñ ſub perſecutione antonini imperatoris. Cum enim ſanctus photinus eps cū aliis.xlviii.apud lugduñ.comprehenſus eſſet & in uno carcere.l.chriſtiani incluſi eſſent. Et his omnibus marcellus & ualeriāus nocte ab angelis uocati pariter ac ſoluti dimiſſi ſunt. Et marcellus quidē ſequanorum:ualerianus uero eduorum ꝓuincias petierunt. Itaqꝫ marcellus cabilonem deueniens: dum a preſide priſco ad prophanum idolorum conuiuium fuiſſet inuitatus:& huiuſmodi epulas execrans: omnes qui aderant idolis ſeruientes libera icrepatiōe corriperet:ab eodem preſide in arbore uículis per ramos aſtrictus omnibuſqꝫ corporis membris totus deniqꝫ flagellis ceſus:deinde depoſitus tormētis pluribus afflictus eſt. Et dum chriſtum in omnibus confiteretur conſtantiſſime:inaudita crudelitate iuſſu preſidis erectus & uſqꝫ ad cīgulum terre defoſſus & obrutus eſt. Qui triduo in confeſſione domini perſeuerans ſpm̄ deo dignum reddidit pridie noñ ſeptembris. Sepultuſqꝫ eſt in eadem ciuitate. Cuius ſepulchrum a gunterano rege aureo ciborio ex ornatum eſt:ualerianus uero paſſus eſt in edueñ ciuitate:ut dicetur infra.xvii. calendas octobris.

ℭ De ſcō Bertino abbate. Cap. XXXVIII.

BErtinus abbas ex ciuitate conſtantia oriūdus claruit. Qui cum numolino: & ebertramio propriam patriam relinquētes ad ſanctum audomaꝝ epm morineñ uenerunt. A quo ad predicandum miſſi officium legationis fideliter impleuerunt. Cum autem adoaldus prediues filium non haberet:de conſilio ſancti audomari chriſto placere cupiens maximam partem facultatum ſuarum predictis tribus ſanctis contulit ad monaſterium in honorem beati petri apoſtoli conſtruēdum. Quod & factum eſt. Dum autem ſanctus bertinus cum predictis in ipſa adhuc ciuitate reſideret:decedēte acatio eiuſdem urbis epiſcopo: Numolinus ad epiſcopatum prouehitur. Ebertramius uero ab eodē facto epiſcopo monaſterio ſancti quintini preficitur. Sanctus uero bertinus aptiorem ſibi deo ſeruiendi locum requirens:dei ſe diſpoſitioni committens nauē aſcendit. Et angelico ductu ſine remo uel remige contra ictum fluminis uſqꝫ ad locum a deo preuiſum deuenit:ubi de bonis ſibi collatis ab adoaldo monaſterium nomine ſcythim in honorem apoſtolorū principis conſtruxit. Ibiqꝫ monachorum multitudinem congregauit:quibus & deo ſeruiens laudabiliter prefuit. Et in chriſto quieſcens miraculorum gloria clarēs ibidem ſepulturam accepit. Cuius feſtum colitur nonis ſeptembris.

ℭ De ſcō Victorino epō & mr̄e. Cap. XXXIX.

VIctorinus epiſcopus & martyr apud urbē romam paſſus eſt tempore nerue imperatoris. Qui ex territorio amiternine ciuitatis ortus:cum poſt obitum parētum una cum ſeuerino fratre ſuo:omnia pro chriſto diſpenſaſſent ſe inuicem pedagogantes pariqꝫ cuſtodia mutuo ſeruiētes nudi eremum petierunt:uerum uictorinus ad altiora tendens relicto fratre artiſſime cellule ſe recluſit:ibiqꝫ dudum penitentie operibus uacauit. Sed dum nocte quadam diabolus ei in ſpē puelle uagantis & flentis ac hoſpitium requirentis apparuiſſet ille miſericordia motus eam introduxit. Et dum eis iacētibus pes pedem tangeret corde magis tactus & ſpecie prius atqꝫ blanditiis allectus cum ea concubuit: moxqꝫ demon ut fumus euanuit. Ad ſe autem rediēs ſanctus ad germanum acceſſit:& caſum deplorās penitentiā egit. Nā in arbore ſciſſa manus icludens modico herbaꝝ cibo & aqua a fratre ſubſtētatus ꝑ triennīu peccatum ſuū defleuit. Tādem ab epo ciuitatis uiſitatus:& monitus ac ſolutus in maxima ſanctitate ꝑſeuerauit:miraculiſqꝫ radiauit. ℭ Deinde ꝓmotus eſt ad epatū amiternine ciuitatis populo ipſius ipm̄ eligēte. Inde poſtmodum ſub iperatore nerua cum eutyce & marono ab aureliano iudice pro xp̄i nomine relegant.lx.ab urbe miliario uia ſalaria. Poſtmodū aūt in loco qui cotilas dicit̄:ubi putentes & ſulphuree emanant aque capite deorſum per.iii.horas ſuſpenſus eſt. Et deinde per triduum in carcere clauſus. Nouiſſime gladio capite ceſus uictor migrauit ad chriſtum noñ ſeptēbris. Cuius corpus ciues amiterneñ poſt duos dies rapiētes in ipſa ciuitate honorifice condiderunt.

ℭ De ſcō Victorino cōfeſſore. Cap. XL.

Victorinus confeſſor claruit rome tempo/re cōſtantii imperatoris. Hic carthagineñ rhetor illuſtris in urbe roma florētiſſime dum paganus eſſet rethoricam docens in traiani foro ſtatuam meruit: hieronymū preſbyteꝝ cardinalē inter alios inſignes auditorē habuit. In ſenectā aūt ad fidē xp̄i conuerſus: aduerſus arrium libros adeo ſcripſit obſcuros: ut niſi ab eruditis intelligant: cōmentarios etiā in apoſtolū edidit: ut dicit hierony. libro de illuſtribus. De hoc refert & auguſtinus libro confeſſor. ꝙ dum uictorinus ad fidem perueniſſet: & cū ſimpliciano uiro dei ſepius colloquiū habens xp̄ianum ſe diceret: & ſimplicianus reſponderet: ꝙ ei hoc non crederet: niſi ip̄m in eccleſia uideret. Ille iocando interrogauit: an parietes facerent hominem chriſtianum. Tandem dum ad eccleſiam deueniſſet: & ei tāꝗ uerecūdo occulte liber: in quo erat ſymbolum fidei: ad legendum datus fuiſſe uictorinus in altum ambonem aſcendit: & alta uoce publice ſymbolum ꝓnunciauit: & extunc ꝙ chriſtianus eſſet cunctis innotuit: qui uita & doctrina clarus in urbe cum pace quieuit: ſepultus in pago ueſticiī.

¶ De ſcō Zacharia ſacerdote. Cap. XLI.

Zacharias ſacerdos filius ioiade ſiue barachie: cuius ſanctitas ab ipſo xp̄o domino ex textu euangelico cōmendat matthei. xxiii. capitulo claruit in iudea ſub tempore ioas regis iude. Qui & patri ſummo ſacerdoti defuncto in pontificatu ſucceſſit: eidemqꝫ in uite ſanctitate p oīa ſimilis fuit. Cū enim mortuo ioiada ſacerdote: qui ioas regem iſrael in legē domini ſeruandā direxerat. Ioas rex a uia mandatorum dei declinaſſet: & poſt idola domus iſrael ambulaſſet: cuius exemplo etiam regni optimates uitiati ſunt. Zacharias ſacerdos bōi patris imitator publice redarguere non dubitabat. Vnde indignatus rex fecit eum obrui lapidibus īter templum & altare. Qui & ſepultus eſt in ciuitate dauid in ſepulchro paterno. ¶ In cuius mortis ultionē ſeu teſtimonium duo notabilia apparuerūt. Primum ut dicit hieronymus: ꝙ ſanguis eius ī ſaxis & lapidibus pauimēti: ubi occiſus eſt: adeo fuit īpreſſus: ꝙ inde nunꝗ deleri potuit. ¶ Secundū ut dicit epiphanius: ꝙ extūc populus in tēplo non accepit manifeſte reſponſum: nec ex dabir: nec ex ephoth. Rex etiā ioias impune nō trāſiuit: nam langorem peſſimum incurrens a duobus ſeruis ſuis interfectus eſt. Hec ex libro paralipo. ii. cap. xxiiii. & ex dictis hieronymi atqꝫ ex hiſtoria ſcholaſtica. Huius ſancti paſſionem: quia dies eius feſti certus nō habet: īfraſcripto eiuſdē nominis prophete ꝓpter equiuocationem uocabuli premittere decreui.

¶ De ſcō Zacharia ꝓpheta. Cap. XLII.

Zacharias ꝓpheta filius barachie filii addo poſt captiuitatem iudaici populi in anno ſecundo darii primi regis perſaꝝ in hieruſalē ꝓphetauit duobus uidelicet menſibus poſt aggeum ꝓphetam: de quo ſupra dictum eſt. iiii. non. iulii. propter quod aggeus zacharie in ordine prophetarum premittitur. Prophetauit autem zacharias eadem occaſione qua & aggeus. Cum enim in anno primo cyri regis perſarum ut impleretur ſermo domini ex ore hieremie: ut habetur primo eſdre in principio data eſſet licentia populo iſrael redeundi in iudeā. Et a ſenioribus & populo templum domini in hieruſalem reedificari cepiſſet: mortuo cyro rege perſarum & regnante cambyſe: uicine gentes odio iudeorum inſtaurationem templi & ciuitatis impediebāt: unde & opus intermiſſum eſt uſqꝫ ad annum ſecūdum darii regis perſaꝝ. Et tunc zorobabel olim darii prefati intimus: cū ipſum regnare audiuiſſet: fiducialiter opus aggreſſus eſt. Zacharias quoqꝫ propheta a deo miſſus tam ipſum zorobabel ꝗ ieſum filium ioſedech ſacerdotem magnum de quibus ſupra dictū eſt idibus iulii in ip̄o opere eos exhortari uiſus eſt: populus quoqꝫ exhortationem dictoꝝ prophetarum audientes: eos adiuuare ceperunt. ¶ In lectione autem ſua intendit: propheta non ſolum populum ad reedificationem tēpli domini confortare: ſed etiam eos ab imitatiōe paternoꝝ criminum reuocare. Ideoqꝫ ieſum ſordibus indutum ſe uidiſſe memorat: quod ad filios eius referēdum eſt: qui uxores alienigenas duxerunt uel etiā ad populum uitiis ſordidatum: quos ille cū eſſet pontifex non arguebat. Myſtica quoqꝫ plura ſacramēta de chriſti aduentu & paſſione in eius lectione cōprehenſa ſunt: que per ſingula explicare longū eſſet. Quieuit autem hic ꝓpheta in pace in iudea annis pluribus reedificato templo. viii. idus ſeptembris. Sepultus iuxta ſacerdotum monumenta in hieruſalem. Et hic ex numero. xii. prophetarum eſt: qui minores dicti ſunt: q in ſanctorum patrum catalogo eccleſiaſtici. xlix. cap. conſcribunt. Hec hieronymus: & ioſephus: & ex hiſtoria ſcholaſtica comeſtoris ſumpta habetur.

¶ De ſcō Oneſiphoro diſcipulo. Cap. XLIII.

Oneſiphorus diſcipulus pauli apoſtoli: de quo idem ſecunda epiſtola ad timo. mentionem facit eiuſdem apoſtoli imitator & peregrinationis eius comes pluribus annis fuit: & ei in miniſterio deſeruiuit. Et hic predicationis officio fideliter peracto apud urbem romam poſt pauli paſſionem in pace quieuit octauo idus ſeptembris: ut ait hieronymus.

¶ De ſanctis Donatiano preſidio & ſociis martyribus. Cap. XLIIII.

Donatius: preſidius: māſuetus: germanus: & fuſculus epiſcopi perſecutione uandalica apud aphricam paſſi ſunt: qui iuſſu hunerici regis arriani pro aſſertione ueritatis catholice fuſtibus ceſi: & exilio damnati ſunt tempore uidelicet quo eugēius carthagineñ epiſcopus petebat: ut de uniuerſo orbe ad diſputandum catholici epiſcopi conuenirent: quia de fide cōmuni agendum erat: ut dictum eſt ſupra in paſſiōe eugenii. iii. idus iulii. Tunc enim predictus rex impius memoratos ſanctos epiſcopos in auditos relegauit: & eccleſias clauſit: aliaſqꝫ innumeras pſecutiones intulit xp̄ianis: ut ſcribit uictor aphricanus. ¶ Inter alios autem letū ep̄m ſtrenū & doctiſſimū: poſt diuturnos carceꝝ ſqualores incendio concremauit. Ceteri uero prenominati pontifices fame & inopia in exilio defecerunt. Quoꝝ omnium feſtum recolitur. viii. idus ſeptembris.

¶ De ſcō Eleutherio abbate. Cap. XLV.

Eleutherius abbas claruit apud ſpoletū & ī urbe roma tp̄e beati gregorii pape. Qui mōaſterii ſcī marci euāgeliſte: quod in pomeriis urbis ſpoletane ſitū eſt abbas fuit.

De quo fertur inter cetera: ꝙ orando mortuū ſuſcitauit. ℭ Quadā die dum iter caperet: facto ueſpere ad monaſteriū uirginum declinauit. In quo puer paruulus erat: quē malignus ſpūs omni nocte occupare cōſueuerat. Quē ea nocte ſcīmoniales ad iacēdū cū eleutherio poſuerūt. Factoqꝫ mane cū ille moniales reqſiſſent abbatē: an aliqd ipſa nocte puero cōtigiſſet. Illeqꝫ de tali īterrogatione miratus: nihil ei cōtigiſſe reſponderet: cām pueri uiro dei innotuerūt: rogantes eū ut puerꝝ ſecum ad monaſteriū tolleret: qa iam de cetero uexationē eius ipſe uidere non poſſent. Ductus ergo ad abbatis cenobiū: cum dudū ibidem fuiſſet: nec ad eū demon accedere p̄ſumpſiſſet: aīus uiri dei de pueri ſalute īmoderatius per letitiā tactus eſt. Et die quadā corā fratribus dixit: ꝙ diabolus cū illis ſororibus iocabaꝉ: ubi uero ad ſeruos dei uentū eſt: ad puerꝝ accedere ulterius non p̄ſumpſit. Poſt hec uerba hora eadē ac momento coram cunctis fratribus puer a demone uexari cepit. Statimque uir dei ſe in lachrymas dedit fratribuſqꝫ oībus ut orarent precepit. Proteſtās ꝙ nullus eadem die panē guſtaret: niſi prius dominus puerum liberaret. Et eo uſqꝫ oratum eſt: donec puer a uexatione ſanareꝉ. Ad quem de cetero malignus ſpiritus accedere non p̄ſumpſit. ℭ Hic ſanctus dudū cum beato gregorio in urbe in ſuo monaſterio cōuerſatus eſt: ut ipſemet refert. Cum aūt gregorius egritudinē quā greci ſyncopim uocāt grauiſſime pateretur: & niſi ſepius cibo reficeretur: uitalis ſibi ſp̄s intercidi uideretur: paſchali die adueniente: cum ſacratiſſimo ſabbato reſurrectionis: oēs etiam infantuli ieiunarent: & gregorius amariſſime fleret: ꝙ ieiunare nō poſſet: rogauit ſecreto eleutheriū abbatem: quatenus ſua oratione a domino ei tantā uirtutem impetraret: ꝙ ipſe ieiunare poſſet. Quod & factum eſt: uir enim domini in orationē ſe poſuit tantāqꝫ ſubito uirtutem gregorii ſtomachus accepit: ut tāte ſe fortitudinis ad ueſperum ſentiret: ꝙ ſi uoluiſſet etiam uſqꝫ ad diem ſequentem ieiunium transferre potuiſſet. ℭ Ipſe autem uir ſanctus in eodem monaſterio inter brachia gregorii ſpiritum feliciter emiſit octauo idus ſeptembris. Hec ipſe gregorius tertio dialogorum capitulo trigeſimotertio.

ℭ De ſancto Ioanne martyre. Cap. XLVI.

Ioannes martyr apud nicomediā paſſus eſt ſub diocletiano & maximiano imperatoribus. Hic ex nobilibus parentibus ortus honore & dignitate ſeculi illuſtris: nimio calore fidei ignitus: ut uidit aduerſus ſeruos dei in foro crudelia edicta pendere: publice ſpectante populo: librum inique legis in quo aduerſus chriſtianos decreta īſcripta erant: iniecta manu detraxit atqꝫ deſcripſit. Cumqꝫ hoc relatum eſſet diocletiano auguſto in eadem urbe conſtituto: nimia in eum continuo crudelitate deſeuiens: omnia ſuppliciorum genera iuſſit expendi in eum. Qui uir nobiliſſimus tanta alacritate uultus ac ſpiritus ea pertulit: ut nec quidē triſtis pro his uideri potuiſſet. Et cum uiſcera in ſuppliciis defeciſſent: ſpiritus letabatur in celo. Ita ut ipſe potius tormenta uincens q̄ ab eis uictus: animam celo redderet glorioſam. vii. idus ſeptembris: ut habeꝉ viii. eccleſiaſtice hiſtorie libro.

ℭ De ſcā Regina uirgine & mr̄e. Cap. XLVII.

Regina uirgo paſſa eſt apud aliſiam ciuitatem ſub olibryo prefecto. Que fuit filia clementis cuiuſdam gentilis de aliſia ciuitate. Et cum eſſet annorum. xv. ignorante patre latenter in chriſtum credidit: & baptiſmum ſuſcepit: atqꝫ uirginitatem ſuam domino cōſecrauit. Dum autem olibryus prefectus tranſiret de aliſia in maſſiliā ciuitatem uidens puellā: & allectus eius pulchritudine ipſam ſibi p̄ſentari fecit. Quā cum interrogatā chriſtianā cognouiſſet: ī carcerē miſit: uſqꝫ ad reditū ſuum. Reuerſus aūt ad ciuitatem aliſiā: poſt īmolationes diis ſuis factas puellā adductam & ſacrificare nolentem: iuſſit in equuleo leuari: & uirgis diutius cedi: & poſt hec ungulis lacerari. Ita ut tam ipſe q̄ aſtantes horrentes ſanguinē uirginis defluentē facies operirent. Que cum oīa ſuperaſſet: iterꝝ carceri traditur: ſed cruce aurea ad celū uſqꝫ pertingēte atqꝫ columba celeſti ſuper crucē ſtante: atqꝫ ad eā aduolante reficitur & confortatur. Iterꝝ quoqꝫ poſt duos dies educitur: & iterato ſuſpendiꝉ: ac cādentibus laminis inflāmatur. Deinde manibus ac pedibus uincta: in uaſe aq̄ frigide demergitur: ut ex penarum tontrarietate durius torqueretur. Statimqꝫ terremotu facto: uincula eius dirupta ſunt. Et columba prior de celo deſcendens: coronā gēmatā capiti eius īpoſuit uoxqꝫ diuinitus lapſa: eā ad celeſtia inuitauit. Quo uiſo miraculo. ccccccccl. gētiles cōuerſi ſunt: Nouiſſime āt p̄fectus ipſam decollari fecit. Cuius aīam cūctis uidētibus ad celos angeli portauerūt. Sepultaqꝫ ē aliſie. vii. idus ſeptē.

ℭ De ſancto Euurcio ep̄o. Cap. XLVIII.

Euurcius aurelianeñ. ep̄s floruit tp̄e conſtātini. Hic eccleſie romane ſubdiaconus fuit. Cū aūt apud aurelianū poſt obitū ſcī de uiſiani ep̄i de ſucceſſore ageretur: & ſecūdum carnalē delectionem duo ſub contentione electi fuiſſent: ſeditioqꝫ uſque ad ſanguinis effuſionem orta eſſet. Miſſus eſt porphyrius prefectus ad ſeditionem ſedandam Ipſe autem ep̄os gallie conuocauit ad diuinum auxilium īplorandum: quibus cū clero & populo triduo ieiunantibus & orantibus. Euurcius ad duos fratres ſuos captiuos requirendos ueniens ad galliam: aurelianum ingreſſus & apud quendam ciuē eſt hoſpitatus: a quo cū de diſceſſione didiciſſet: mane ad eccleſiā ex charitate cum ceteris oraturus uenit: & iuxta ianuam incognitus ſtetit. Cunctis autem proſtratis columba niuea de celo uolitans: per feneſtram ingreſſa ſingulos circuiens: & quaſi dignū explorans ſuper caput euurcii reſedit: ſed ab eo q̄ſi eiecta ad celos auolauit. Quod miraculum cuncti ſtupētes: ſed adhuc de perſona dubitans: eo ꝙ aliqui: ſuper quem inſederat: dubitabant. Euurcium inter epiſcopos ducunt: & iterum ad deum orauerūt: ſecūdo miraculo plenius edoceri. Rurſus igitur columba deſcēdit: ianuāqꝫ petens euurcium nō inuenit: cunctoſqꝫ per circuitum eccleſie luſtrans ſuper caput eius tandem ſecundo reſedit. Sicqꝫ ipſum oēs in epiſcopū elegerunt. ℭ Verū dimidie anniuerſarii ſui ciuitas caſu igne accenſa eſſet: oratione ſua mox ignē compeſcuit eccleſiamqꝫ iam ſemiuſtam ampliorem reparari mādauit. Cunctis aūt ciuibus fabrice ſponte contribuentibus dū ad fundamenta locanda fodiſſent: ollam auro plenam īuenerunt: quā ſanctus uti reipublice per/

tinentē ad imperatorē miſit. Ipſe autem miraculū au diēs nō ſolum theſaurū repertum remiſit: ſed tantū/ dē de ſuo duplicauit ꝓ fabrica eccleſie inſignius opan da. Inſuper & .vii. calices aureos eidē donauit. ℭ Eodē aūt tempore dū eps̄ sueſſionis ad corpora martyꝝ cri/ ſpini & criſpiniani oraret: uidit peregrinos quoſdam quos q eſſent interrogans: a duobus ex eis audiuit: ꝙ ēent germani cuiuſdā euurcii eccleſie romane ſubdia coni: q ab hoſtibus capti & uidue cuiuſdā uenditi: du dū in ſeruitute detenti: ad ipſam urbē ꝓ agendis do/ mine ſue fuerāt miſſi. Quod eps̄ audiens p̄dicta euur cio denunciauit. Illeq; miſſo p̄cio ꝓ eoꝝ redemptio/ ne fratres repetiit quos liberatos duplicato gaudio aureliani ſuſcepit. Eccleſia autem edificata eſt tribus annis & .iii. nonū maii dedicata: multis ibidē cōditis re liquiis ex diuerſis partibus recollectis. ℭ Dum aūt ip ſe primus in altari dedicato celebraret uiſa eſt ab ar/ deuo eius ſubdiacono & aliis duobus: manus celeſtis in hora cōſecrationis oblatā benedicentis: quo mira/ culo .vii. milia paganoꝝ conuerſi ſunt. Euurcius uero obitū ſuum ciuibus p̄nunciauit: eoſq; ut abbatē ama nū ſibi ſucceſſorē eligerent cōfortauit. Cū autem ipſe egrotaret. & de eligendo paſtore etiam iam diſcordia orta foret: & euurcius trium illoꝝ nomina ꝓ q̄bus ſeditio īminebat in ſchedulis ſub altari poni feciſſet: miſſoq; puero mane: q unā ex illis diuino nutu tolle/ ret: ut p hoc a deo eligendū diſcerēt: puer priuſq̄ ſche dulā acciperet: amanū ep̄m acclamauit. Sicq; euurci/ us .vii. idus ſeptembris in chriſto quieuit: & ꝓut ei a deo reuelatum fuerat amanus eidem ſucceſſit.

ℭ De ſcō Dunſtano epō & cōfeſſore. Cap. XLIX.

Dvnſtanus archieps̄ cantuarieñ: floruit tē/ pore eldeſtāi regis: qui ex anglie partibus parētibus genere & fide nobilibus. Cum adhuc īfans ad eccleſiā dei genitricis cum oblationibus delatus eſſet: illis in orōne pernoctanti/ bus: apparuit uir etherei uultus: dicens locum illum ſublimandū pueꝝ ibi deo relinquendum: ipſumq; p ſecula beatum p̄dicandū. Poſt hec cū puer grauiter lā gueret repente noctis medio celitus ſanatus ex domo procedit. quibuſdam eū inſequentibus & obſeruan/ tibus eccleſiā adit: mediaq; uia canes latrātes eiq; iter impedientes: dum quoddam ſimulacrū obſiſtens uir ga percuſſit: ipſum cōfringens in fruſta canes effuga/ uit. Veniens autem ad eccleſiam ianuas clauſas inue/ nit: ſcalam qua tectū reſartientes aſcendebant conſcē dit: & ab alia parte intra eccleſiam qua nullus deſcen/ ſus erat: angelicis manibus euectus deſcendit: ubi ap/ ta ianua in eccleſia dormire repertus eſt lumine cele/ ſti perfuſus. ℭ Puerilibus igitur annis deo ſeruiēs ua/ riis artibus exercitatus muſicis ſonis inſtuduit. Fa/ ctuſq; iuuenis ab atelio epiſcopo cantuarieñ regi elde ſtano cōmēdatus in palatio māſit ubi obtento a rege iudicis officio in oībus ſtrenue ſe hēbat: nunc iuſtitie reddende: nunc orationibus uacans. ℭ Rogatus a q̄/ dam matrona dum ſtolam ſacerdotalē pingeret au/ rifactorio opere figurandam: cithara eius parieti ap/ penſa ſine alicuius mouentis impulſu per ſeipſam ſo nare cepit: & antiphonam Gaudēt in celis anime ſan/ ctoꝝ. in ꝓprio tono decantare. ℭ Dum aūt ab emu/ lis apud regem de quibuſdā cauſaref curiā deſeruit: & cognatū ſuum elphegū ep̄m uentanū adiit: a quo dudū pulſatus ut monachus fieret: diuq; reſiſtēs. Po/ ſtea febre correptus demum conualuit: ſubitoq; mū/ tatus & monachus effectus: deinde preſbyter conſe/ cratus in eccleſia dei genitricis manſit: apud quā cellā uel potius antrum edificauit. Nam in tugurio quiq; pedum longitudinis & duoꝝ pedum cū dimidio la/ titudinis ſe incluſit: in quo dudū contemplationi ua/ cauit: multaſq; diaboli tentamenta ſuperauit. ℭ Cū die quadam demon ei in ſpecie puelle appareuiſſet: ad cuius p̄ces dunſtanus qd fabrile faceret: demonq; ei operanti quedā luxurie uerba ꝓponeret: ut eius pro/ poſitū inquinaret: ipſe tenacula ignita diabolum in faciē percuſſit: qui mox ululando euanuit. Succeden/ te uero eadmundo regi eldeſtano: dunſtanus accepta poteſtate cepit eccleſiam & cenobium cōſtruere ſecū/ dum exemplar quod ei angelus demōſtrauerat in ui ſione: ubi cōgregationē inſtituit monachoꝝ ſpiritū ꝓphetie in multis hēre uiſus eſt. Nam & mortem re/ gis eadmundi .vii. diebus ante predixit: & ut predixe/ rat ſic euenit. Cuius ſucceſſor edredus dūſtanum ad ep̄atum uentanum ꝓmoueri ſuadebat: ſed ille oīno renuebat. Nocte uero quadam eidē apparuerunt ſan/ cti apoſtoli petrus & paulus & andreas: eū admonen/ tes ne epiſcopari ulterius contēneret: ſed dei ſe uolun tati ſubiiceret: predixeruntq; ei: ꝙ poſt mortem dicti regis non uentañ eccleſie eps̄: ſed cantuarieñ archiepi ſcopus futurus eſſet. Quod & factū eſt. Mortuo enī edredo rege: & ſuccedente ei edgaro: de mādato ipſi/ us dunſtanus archiepiſcopus cātuarie eſt electus. Cu/ ius eccleſie regimini adeo laudabiliter p̄fuit: ꝙ cūctis populis admirabilis reuerētie fuit. ℭ Cum aūt cleri/ coꝝ quorūdam mores & actus reformaret: & quoſ/ dam rebelles beneficiis ſpoliaſſet: ad eorū ſuggeſtio/ nem rex concilum celebrari fecit: in quo archiepiſco/ pus ſe de multis ſibi obiectis purgauit. Et dū rex pe/ teret ut priuatos ad eccleſias reuocaret: audita ē uox crucifixi depicti de cruce: hoc fieri prohibētis. ℭ Poſt aliquod tp̄s iterum dunſtanus de predictis cauſat̄: & ad palatium uocatur. Cūq; ipſe ſe deo diiudicandum cōmitteret: pars ſolarii domus ubi eius emuli ſtabāt ſubito corruit: & ipſos ſimul ruētes ſub machina op/ preſſit. alia uero parte firmiter permanente: archiepi ſcopus & ceteri remanſerunt illeſi. Tandem poſt mul tos labores uir domini iam ſenex annorum .lxxix. in domino feliciter obdormiuit .vii. idus ſeptembris: ſe/ pultus in eccleſia ſua miraculis clarus.

ℭ De ſcō Clodoaldo preſbytero. Cap. L.

Clodoaldus preſbyter floruit apud peru/ ſiū ciuitatem tēpore iuſtini ſenioris. Hic filius regis colodomitis fratribus ſuis a patruo lothario extinctis: anno p̄fati im/ peratoris .iiii. mundū deſeruit: & in clericali gradu p̄/ minuit: ut ait ſigibertus. Qui omni ſuo patrimonio pauperibus erogato: uilibus indutus: & carnē cilicio domās: nudeq; terre decubās: penitentie operā dabat. Relicta igit̄ patria ciuitate: uenit ad aliā prouinciam ignotus: deo cupiēs liberius deſeruire. Miraculorūq; gloria claruit. Nam & demones effugebat: mutis lo/ quelam: cecis uiſum: ſurdis auditum: claudis greſ/ ſum tribuebat. Cum cuidam pauperi ab eo elemoſy/ nam petenti quid daret non haberet: cucullam eidē prebuit: pauper uero nocte in domo cuiuſdam ui/

ri hoſpitatus eſt:cuculla ueſtitus. In ipſa nocte uidit
uir ille pauperē quaſi clara luce indutū:quod & con/
iugi ſue oſtēdit. Factoq; mane cucullā ei datam a ſan/
cto clodoaldo didicit:& lucem quā uiderat ipſius cha
ritati attribuit. Sicq; uiri dei fama percrebruit. Reuer
ſus tandem pariſius:ab euſebio epo preſbyter ordi/
natus:monaſterium in loco qui dicitur nouigenium
conſtruxit:in quo in pace quieuit. vii. idus ſeptēbris.
Ibiq; ſepultus miraculis uiuit.

¶ De natiuitate ſancte Marie uirginis. Cap. LI.

NAtiuitas glorioſe uirginis marie ex tribu
iuda & regia ſtirpe dauid duxit originem
Mattheus tamē & lucas non generatio/
nem marie:ſed ioſeph deſcribunt:q tamē
a cōceptione xp̄i penitus alienus fuit:quia cōſuetudo
ſcripturarum erat ut non mulierum:ſed uirorum ge
nerationis ſeries texeretur:uerisſime tamē uirgo ma/
ria ex ꝓgenie dauid deſcendit:quod ex hoc precipue
patet:quoniā ut ſepe ſcriptura teſtatur:xp̄s ex ſemine
dauid duxit originē. Cum ergo chriſtus ex ſola uirgi
ne natus ſit:manifeſtū eſt & ipſam ex dauid natā eſſe:
& hoc ex catena nathan. ¶ Dauid enim inter ceteros
habuit duos filios:nathā. ſ. & ſalomonem. Ex catena
igitur nathan:ut ait damaſcenus:leui genuit melchi
&ททantherā:panthera genuit barbantheram:barban/
thera genuit ioachim:ioachim uirginem mariā. Ex
catena autem ſalomonis:mathan habuit uxorem ex
qua genuit iacob. Defuncto aūt mathā:melchi ex tri/
bu nathan qui fuit filius leui frater aūt pāthere: acce/
pit uxorē relictam nathan matrē aūt iacob: & genuit
ex ea heli. Et ſic ſunt facti fratres uterini iacob ex ſtir/
pe ſalomonis:heli aūt ex tribu nathan. Defunctus eſt
aūt heli ſine liberis:& accepit iacob frater eius uteri/
nus uxorē eius & genuit ioſeph:qui natura fuit filius
iacob ex deſcenſione ſalomonis:ſecundū legē autem
fuit filius heli ex nathan deſcēdentis. Nā filius qui na/
ſcebat taliter ſecundū naturam:ſecundū legē defun/
cti ſine liberis filius reputabat:hec damaſcenus. ¶ Hi
ſtoriam aūt natiuitatis beate uirginis hierōymus: ut
in ꝓlogo dicit:adoleſcētulus in quodā libello legit:
ſed poſt multū tēporis ut ſe ibidē legiſſe meminerat:
rogatus chromatio & heliodoro epiſcopis tranſcri/
pſit. ¶ Ioachim namq; ex galilea de ciuitate nazareth
de tribu iuda ſanctā annam filiā garizi de bethleem
eiuſdē tribus duxit uxorē. Ambo aūt iuſti ante deū
erant:oēmq; ſubſtātiam ſuā trifarie diuidebant: unā
partē tēplo & eius ſeruitoribus:aliā peregrinis & pau
peribus erogabāt:tertiam ſibi & ſue familie uſibus re
ſeruabāt. Et ita per annos. xx. ꝓle carentes: uouerunt
domino:q̄ ſi eis ſobolē concederet:eā ſeruitio domi/
ni māciparent. Cuius rei cā:cum in tribus feſtis preci/
puis hieruſalē frequentarēt:in feſto encenioꝝ ioachī
cū contribulibus ſuis hieruſalē aſcendit: & cū ceteris
ad tēplum accedens:oblationem ſuam ad altare do/
mini offerre uoluit. Quē iſachar ſacerdos cū indigna
tione reppulit:& cur ad altare domini accedere preſu
meret increpauit:aſſerēs eſſe indignū maledicto legis
obnoxiū:oblationē deo legis offerre:nec inter fecun/
dos infecundū qui populū dei nō auxiſſet:aſtare. Ioa/
chim ergo confuſus domum redire uoluit:ne a con/
tribulibus qui hec audierāt:idem opprobriū ſuſtine/
ret:ſed triſtis ad paſtores ſuos diſceſſit: ubi poſt dies
aliquot commoranti: die quadam angelus domini
cum immenſo lumine aſtitit:qui cum ad eius uiſio/
nem turbaretur:timorem eius angelus cōpeſcuit:di/
cens ſe eſſe angelum domini ad eū miſſum:ut annū/
ciaret ei preces ſuas exauditas a deo eē:& elemoſynas
ſuas in conſpectu altiſſimi aſcendiſſe. Viderat enim
deus pudorem eius & ſterilitatis opprobrium non
recte ei obiectum. Et quia deus peccati ultor eſt non
nature: cum alicuius uterum claudebat: ad hoc fa/
ciebat:ut mirabilius denuo apiret:& non libidinis eē
ſed diuini muneris:qđ naſceret oſtenderet. ¶ Quod
quidem angelus per exempla plura ſuaſit. Primo per
ſaram gentis hebreorum primam:que uſq; ad. xc. an/
nos ſterilitatis opprobrium pertulit: & tamen iſaac:
cui repromiſſa fuit omnium gentium benedictio:
generauit. ¶ Secundo per rachel que dudum ſterilis
fuit: & tamē ioſeph genuit:q dominus egypti. & ſal/
uator multorum fame periturorum extitit. ¶ Dein/
de per ſampſonē:quo nullus fortior: & ſamuelē quo
nullus ſanctior:qui utriq; matres ſteriles habuerunt.
Sicq; ꝓbauit conceptus diu dilatos: & ſterilium par/
tus mirabiliores eſſe ſolere. Nunciauitq; ei angelus q̄
anna uxor ſua filiam pareret:que uocaret maria: que
iuxta uotū parentum eſſet ab īfantia domino conſe/
cranda:& adhuc ex utero matris ſpirituſancto plena:
ſemperq; in templo domini moratura. Et ſicut ipſa
naſcitura erat mirabiliter ex ſterili matre:ſic ipa altiſ/
ſimi filium ex ſe incomparabiliter generaret: qui ie/
ſus uocatus omnibus gētibus ſaluator foret futurus.
Deditq; ei angelus ſignum ut cum perueniret ad au/
ream hieroſolyme portam:uxorē ſuam annam ob/
uiā haberet:que de ſua retardatione ſolicita: tunc in
cōſpectu eius gauderet. ¶ Hiſq; dictis angelus ab eo
diſceſſit. Anna autem cum amare fleret: & quonam
loco uir eius fuiſſet ignoraret: & quaſi ad remedim
pomerium ſuum intraſſet:idem angelus ei apparuit:
& eadem uerba:que ioachim nunciauerat:indicauit:
addens ut pro ſigno ad auream portam hieruſalem
pergeret:& uiro ſuo redeunti obuiaret. Ambo ergo
ſibi ibidem occurrentes:& de mutua uiſione letati:&
de ꝓle promiſſa ſecuri:adorato domino domū redie
runt:diuinum promiſſum certi & hilares expectan/
tes. ¶ Concepit igitur anna & peperit filiam: & uo/
cauit nomen eius mariam. Completo igitur trien/
nio ablactationis tempore:ad templum domini uir/
ginem cum oblationibus adduxerunt. Erant autem
circa templū iuxta quindecim graduum pſalmos qn

decim aſceſſionis gradus. In quorum infimo uirgo
conſtituta cunctos ſine ducentis & leuantis manu ita
per ſeipſam conſcendit:ac ſi iam perfecte etatis fuiſſet.
Perfectaqꝫ oblatione filiam ſuam parentes cum aliis
uirginibus in templo dimittentes ad propria reuerſi
ſunt:uirgo autem quotidie in omni ſanctitate profi/
ciens ab angelis ſepius uiſitabatur : & uiſione diuina
continue fruebatur:a mane uſqꝫ ad horam tertiam
orationi inſiſtebat:a tertia uſque nonam operi ma/
nuum permanebat:in nona uero ab angelo celeſti ci/
bo reficiebatur & quod ei dabatur in templo paupe/
ribus largiebatur:a nona autem uſque ad ſolis occa/
ſum in lege domini & pſalmis meditabatur. Creſcen
te etate creſcebat & ſapientia & gratia apud deum &
homines. ¶Quartodecimo autem etatis ſue anno
pontifex publice denunciauit:ut omnes uirgines que
in templo nutrite fuerāt:domum reuerſe uiris ſecū/
dum legem coniungerentur. Cui mandato cum ce/
tere paruiſſent:ſola uirgo maria hoc facere nō poſſe
reſpondit:tum quia parentes ſui eam domini ſerui/
tio mancipaſſent:tum quia ipſa uirginitatem ſuam
deo uouiſſet. Anxiatus pontifex quia neque ſcriptu/
ram de uoto ſoluendo infringēdam putaret:nec mo/
rem in iſrael inſuetum introducere auderet : conuo/
catis ſenioribus iudeorum dominum ſuper hac re
conſulendum decreuerunt. Quibus orantibus uox
de loco oratorii cunctis audientibus inſonuit: dicens
ut quicūque de domo dauid nubiles coniugati non
eſſent:ſinguli uirgas ſuas ad altare deferrent : & cu/
ius uirgula germinaret:ac in eius cacumine ſpiritus/
ſanctus iuxta iſaie prophetiam in columbe ſpecie de/
ſcendiſſet:illi procul dubio uirgo maria deſponſari
deberet. Erat īter ceteros ioſeph de domo dauid : qui
ſenex iam erat:& uxore premortua filios ac nepo/
tes ex filiis iam pronepotes habebat. Cui cum in con/
gruum uideretur:ꝙ uir mature etatis teneram uirgi
nem duceret in uxorem:ceteris uirgas ſuas afferenti/
bus ſolus ipſe uirgulam ſuam ſubtraxit. Vnde cū ni/
hil miraculi appareret:pontifex iterato dominū con/
ſulendum putauit. Qui reſpondit:ꝙ ſolus ille uirgā
ſuam non attulit:cui uirgo deſpōſari debebat. ¶Pro
ductus itaque ioſeph cum uirgam attuliſſet:& ipſa il
lico germinaſſet:& in eius cacumine columba de ce/
lo aduolans conſediſſet : Liquido omnibus patuit
ei fore uirginem deſponſandam. Deſponſata aūt uir/
gine ipſe quidem in ciuitatem ſuam bethleem rediit
domum ſuam diſpoſiturus. Virgo autem maria cū
quinque uirginibus coeuis ſuis : quas ob oſtenſionē
miraculi a ſacerdote acceperat in ſocias ad domum
parentum in nazareth reuerſa eſt. Nomina uirginū
erant hec:rachel:ſephora:ſuſanna:abigera:& agabel:
quarum omnium maria etate minor erat quibus da
ta ſunt ad operandum pro ueſtibus templi ſericum:
hiacynthus:coccius:byſſus:linum:& purpura : ut q̄/
libet ex uno horum ueſtem contexeret. Cum ergo ia
ctatis ſortibus:que ipſarum:quid horum operari de
beret:& maria ſorte purpuram ad uelum templi do
mini accepiſſet:alie uirgines ei dixerunt admirantes:
ꝙ cum ipſa minor omnibus eſſet:purpuram: que ad
reginas operari pertinet accepiſſet. Ideoqꝫ congruum
erat ꝙ ipſa regina uirginum uocaretur. Et exinde q̄/
ſi diuino inſtinctu ceperunt illam reginam uirginū
appellare. ¶In diebus autem illis:eidem gabriel ange
lus oranti apparuit:& de ea naſcituꝝ dei filium nun/
ciauit:ut dictum eſt ſupra in eius annunciatione. viii.
calendas aprilis. Hec hieronymus. ¶Dies autem na/
tiuitatis beate marie aliquanto tempore fideles latu/
it:contigit autem ut refert ioannes beleth:ꝙ quidam
ſanctus uir contemplationi ſedule uacans:ſingulis an
nis. vi. idus ſeptembris iocundiſſimos angelorum cā/
tus audiret. Qui dominum inſtanter orauit : ut ſibi
reuelaret:cur ea die tantum & non alia hec audiret.
Demumqꝫ reſpōſum accepit:ꝙ uirgo maria. vi. idus
ſeptembris nata fuit:de cuius natiuitate celeſtis curia
ſolennitatem facit:mandans ut hec filiis eccleſie ma/
nifeſtaret:ut concordes fierent in tali feſto celeſti cu/
rie. Qui cum hec ſummo pontifici & aliis intimaſſet
& illi ſcripturis & antiquitatum teſtimoniis uerita/
tem uirginis extūc ipſa die celebrandam uniuerſali/
ter ſtatuerūt:uidelicet. vi. idus ſeptembris.

¶De ſcō Hadriano & ſociis mrībus. Cap. LII.

Hadrianus martyr cum. xxxiii. aliis apud
nicomediam paſſus eſt ſub īperatore ma
ximiano. Qui cum in prefata ciuitate de/
geret. Juſſit omnes chriſtianos compre/
hendi inter quos. xxxiii. ſunt detēti:& ante ipſum ad
ducti. Quos imperator neruis crudis iuſſit cedi: & la
pidibus ora eoꝝ contundi:& annotato uniuſcuiuſqꝫ
nomine ferro uinctos in carcerem recludi fecit. Quo
rum conſtantiam & fidem uidens hadrianus prior
officii militaris:conuerſus ad chriſtum cum eorum
nomina ſcriberentur fecit & ſe cum ipſis annotari:di
cens ſe chriſtianum eſſe. Quod audiens imperator ip
ſum ſacrificare nolentem:cum ceteris ſimiliter ferro
uinctū in carcerem poni mādauit. Natalia uero uxor
eius que chriſtiana erat:audiens uirum carceratum:
& cauſam ignorans:primum quidem dolens flere ce
pit:ſed cum didiciſſet:ꝙ propter chriſti fidem hoc pa
teretur:gauiſa ad carcerem cucurrit:& uincula uiri ſui
& aliorum oſculari cepit & uiꝝ ſuum multis ſermo/
nibus exhortari. admonens ut terrena ſperneret:& om
nes attinentes contemneret:& ad celeſtia ſemper in/
tenderet. Hadrianus uero eidem promiſit: ut ſe cura
iret:quia eam accerſiret : ut finē ſuum per martyriū
uideret. Illa quoqꝫ uirum ſuum aliis ſanctis recōmen
dans:ut eum hortarentur : ad domum ſuam rediit.
¶Poſtmodum audiens hadrianus diem ſue paſſio/
nis adeſſe: dans munera cuſtodibus : & ſanctos qui
cum eo erant prebens fideiuſſores:abiit domum uo/

care nataliam ut ei promiſerat: ut eorum paſſioni/
bus preſens eſſet. Illa uero audiens per nunciū ꝙ uir
ſuus ueniret: nō credebat: donec famulus domus do/
minū ei addeſſe nunciauit. At ipſa putans ꝙ martyri/
um refugiſſet: & iccirco ſolutus eſſet: amariſſime fle/
re cepit: & hoſtium domus contra eum clauſit: diris
ſermonibus exprobrās ei: ꝙ chriſtum dominum ab
negaſſet. Quod audiens hadrianus admirabatur &
gaudebat: & ex hoc ad martyrium ardentior effectus
eſt. Et cum inſtaret precibus: ut ei ianuam aperiret:
enarrans ei qualiter ſanctos martyres pro ſe obſides
dederat: & qualiter ad eam reuiſendam uenerat. Na/
talia eundem cum gaudio ſuſcepit: & ſe inuicem oſcu/
lantes ad carcerem ſimul abierūt ubi natalia per. vii.
dies ſanctorū ulcera extergebat. Statuta autem die:
maximianus eos ſibi preſentari fecit: qui reſoluti pe/
nis: quia ambulare non poterant uelut animalia por/
tabantur. Hadrianus uero retro uinctis manibus ſe/
q̄batur: & natalia cū eo deambulās ipſum hortabatur.
Et cū ſacrificare nolet: iuſſit imperator: a q̄ttuor uali/
diſſimis uiris ipſum grauiſſime & diutius cedi: ita ut
eius uiſcera effunderentur. Deinde ip̄m una cum aliis
in carcerem trudi. Ad quem accedens natalia: ipſum
iacentem & pene euiſceratum dulciter refouebat: cu/
ius exemplo & alie matrone chriſtiane ceteris ſan/
ctis intra carcerem miniſtrabant. Et cum hoc im/
perator comperiſſet: & mulieres carcerem ingredi
prohibuiſſet: omnes ſe totonderunt & mutato habi/
tu uirilibus ueſtibus indute: ſcōs uiſitare non deſtite/
runt. Quod audiens maximianus: precepit: ut om/
nes martyres fractis cruribus interirent. Timens ue/
ro natalia ne uir ſuus aliorum ſuppliciis expaueret:
rogauit miniſtros ut ab eo inciperēt. abſciſis ergo ab
eo pedibus: cruribuſꝗ confractis: cum adhuc ſuper/
uiueret: rogatu natalie manū ei precīderunt: ut aliis
qui plura paſſi fuerant compar eſſet. Quo facto ſpiri
tum reddidit. Ceteri uero pedes ultro protendentes:
ſic crurifragio ad dominum migrauerūt: rex autem
corpora eoꝝ cremari mādauit: ſed natalia manū ha/
driani in ſinu abſcondit: uerum ſubito imbre uehe/
mentiſſimo erūpente: igneꝗ extincto corpora mar/
tyꝝ illeſa ſeruata ſunt: que a xp̄ianis rapta conſtanti/
nopolim ſunt delata: ibiꝗ digno honore tumulata. q
paſſi ſunt. vi. idus ſeptēbris circa annū domini. cclxx.
¶ Qualiter autem natalia inde ꝓceſſit: ſupra in eius
hiſtoria actum eſt calen. decembris.

¶ De ſcō Hadriano papa & cōfeſſore. Cap. LIII.

HAdriāus papa huius nominis primus na/
tione romanus ex patre theodoro de re/
gione uialata ſtephano tertio pontifici ro
mano in epiſcopatu ſucceſſit: & ſedit an/
nos. xxiii. menſes decem dies. xviii. Hic ſanctiſſimus
pōtifex reſtaurauit monaſteriū ſancti anaſtaſii ad aq̄s
ſalinas poſt incendium. Edificauitꝗ turres & muros
urbis rome propter hoſtes longobardos quotidie ir/
ruētes. Hic portas ereas maiores dedit ſancto petro
apoſtolo. Ipſos quoꝗ muros urbis: qui in pleriſꝗ lo/
cis uſꝗ ad fundamēta dirupti fuerāt renouauit. Mul
tas etiam eccleſias tam intra urbem q̄ extra ſuis ſum/
ptibus reſtaurauit. Hic etiam in mōaſterio ſancti ſte/
phani: quod circa eccleſiam ſancti petri ſitum eſt: con
gregationem monachorum īſtituit: ut in eccleſia ſan
cti petri cum tribus monaſteriis: quos gregorius ter/
tius inſtituerat: laudes ſedulas perſoluerēt. Fuit enim
in reparandis eccleſiis & diuino cultu celebrando ad/
modum ſolicitus. ¶ Huius p̄cibus carolus magnus
rex francorum pipini filius ueniens ad italiam cum
exercitu: ut ab infeſtatione longobardorum eccleſiā
defenſaret: obſedit longobardos in papia: ubi cepit
deſiderium regem & uxorem eius: quos captiuos du
xit in franciam: & ueniens romam reddidit omnia
pape: que pater ſuus pipinus beato petro conceſſerat:
adiuncto quoꝗ ei ducatu ſpoletano & beneuentano.
Ob hoc ipſe patricius rome effectus eſt. Huius tēpe
celebrata eſt ſeptima ſynodus trecentorum epiſco/
porum apud conſtantinopolim. Aliam uero ſyno/
dum ipſe hadrianus papa preſente rege carolo rome
celebrauit: in qua fuerunt. cliiii. epiſcopi religio/
ſi: in qua hadrianus papa & ſynodus dedit carolo ius
elegendi romanum pontificē: & ſedem apoſtolicam
ordinandi. Item archiepiſcopos ab ipſo inueſtitu/
ras accipere per prouincias ſingulas. Anathemati/
zauitque omnes huic decreto rebelles: & bona eo/
rum publicari iuſſit. Tuncꝗ ceſſauit regnum longo/
bardorum carolo in italia dominante. Hadrianus ue
ro papa poſt multa laudabilia opera quieuit in pace.
Sepultuſꝗ eſt in eccleſia ſancti petri in uaticano: &
ceſſauit epiſcopatus dies tres.

¶ De ſancto Corbiniano epiſcopo. Cap. LIIII.

COrbinianus ep̄s frixigēſi a papa gregorio
primo factus fuit tēpore pipini groſſi re/
gis: qui uir ſanctiſſime uite fuit: & mira/
culis claruit. Die quodam dum apud ec/
cleſiam ſancti germani oraret: & propter muſti forti
tudinem ſpinam a uaſe reiectam ſenſiſſet: ne ſilentiū
frangeret: conticuit: totaꝗ nocte in oratione perſeue/
rans uinum adeo compeſcuit: ut nec de ipſo uel uni/
ca gutta manaret. ¶ Cum quidam fur mulam eius
abſtuliſſet: totaꝗ nocte itinerando uagatus eſſet ma/
ne dorſo animalis uinctus ad ſanctum adductus fur/
tum reſtituit: & penitentiā egit. ¶ Adalpertum quē/
dam ſuſpendio damnatum ſe inuocantem triduo il/
leſum conſeruauit: qui poſt liberatus deo deuote ſer
uiuit. ¶ Vrſum quendam qui eius aſinum deuora/
uerat: dum romam pergeret: diuina uirtute coegit:
ut ſarcinam uſque romam animalis loco deferret.
¶ Huinſgus comes tridetinus admiſſariū ſancti fur
to auferri fecerat ad eq̄s operiēdas: & infra dies modi
cos. xliiii. equos morbo elephātio amiſit. Vnde & dei

iudicium cognoſcens:equos duos cū admiſſario atq̄ ducentos ſolidos ſancto reſtituit. ¶ Quadam ſexta feria dum piſcibus careret:predixit:per aquilam piſces ſibi diuinitus miniſtrandos. Et ecce aquila roſtro a mari piſcem detulit:qui tota die ad eſum familie ſatiſfecit. Sequenti quoq̄ ſexta feria miniſtrum ſuum natantem iuſſit:ut in chriſti nomine piſcem caperet: qui merſus piſcem magnum manibus cepit:& ad littus uſq̄ perduxit. ¶ Apud oratorium ſancti ſtephani:ubi aliquando orans lucem de celo fuſam uiderat & uoces audiuerat angelorum:cellam ſibi cōſtruxit: ubi fontem ex humo baculo percuſſa produxit. Deuotus uirginis glorioſe die natiuitatis eius in pace qeuit:uidelicet ſexto idus ſeptembris. Et in eiuſdem dei genitricis eccleſia ſepultus eſt:miraculis clarēs. Nam ſanguis qui die quadrageſimo ante obitum eius de ipſius naribus diſtillauit:terre ſuffoſus poſt annos q̄draginta recens adeo inuentus eſt: ac ſi ea die fuiſſet effuſus. Corpus uero eius tunc temporis tranſlatum eſt faſingā:& una cum dicto ſanguine in eccleſia ſua ſepultum eſt in marmoreo mauſoleo.

¶ De ſanctis Dorotheo & Gorgonio martyribus. Cap. LV.

DOrotheus & gorgonius martyres paſſi ſunt apud nicomediā ciuitatem ſub diocletiano īperatore. Qui cū eſſent primi in palatio eiuſdē:militie renunciantes:xp̄ianos ſe libera uoce cōfitebant̄:qd̄ ceſar audiēs moleſte tulit:anxiabaturq̄ ꝑdere tales uiros quos ītra palatiū ſuum nutritos mores & generis nobilitas decorabāt. Cū ergo nec minis nec blandimentis mouerentur in equuleo diſtendunt̄:& flagris & ungulis toto corpore laniant̄:& deinde aceto & ſale nudatis pene eorum uiſceribus perfundunt̄. Et cum hec alacrius tolerarent in catricula aſſant̄:ubi quaſi in lecto floꝝ iacere uidebant̄. Ad ultimum laqueo ſuſpendi iubentur:& corpora eoꝝ canibus exponunt̄:ſed tamē intacta a fidelibuſq̄ collecta:honorifice recondunt̄. Paſſi ſunt aūt. v. idus ſeptēbris:circa annos domini. cclxx. ¶ Interiecto aūt tempore corpus ſancti gorgonii inde leuatū & romā tranſlatū eſt. ¶ Anno autem domini. ccccccclxiiii. ep̄s meteū nepos pipini regis ip̄m ad gallias trāſtulit:& in gorgocieū. monaſterio collocauit.

¶ De ſancto Dorotheo abbate. Cap. LVI.

DOrotheus abbas in egypti partibus claruit. Hic genere thebeus inter patres egypti ſanctitate non minimus quotidie a mari lapides colligens & annis ſingulis habitaculum unū edificans:ipſum:edificare ſibi cellas non uolētibus concedebat. Noctibus uero ſportulas operabat̄:ut uenderet:ꝓpter cibū pauperibus miniſtrādū. Cibus uero eius erat panis uncie ſex: & oleꝝ minutoꝝ faſciculus modicus:aqua uero exigua in potu utebat̄. Nunq̄ uiſus eſt ī lectulo ſoporatus:uel pedes: ꝓ reqe tetēdiſſe:uel ꝓ uoluntate dormiſſe. Quieuit aūt in pace. v. idus ſeptēbris. Hec in uitis patrū.

¶ De ſcō Sergio papa & cōfeſſore. Cap. LVII.

SErgius papa natione ſyrus de ciuitate antiochie:ex patre tiberio cononi pōtifici in ep̄atu romāo ſucceſſit. Et ſedit annos. ix. menſes. viii. dies. xxiii. Hic romam ueniens ſub deodato pontifice:inter cleꝝ romane eccleſie connumeratus:quia ſtudioſus erat in officio cantilene acolythus factus eſt. Qui per ordines aſcendens a leone pontifice ſecundo:in titulo ſancte ſuſanne preſbyter ordinatus eſt:qui impigre per cemiteria martyriū celebrabat. Defuncto uero conone papa populus urbis rome in duas partes diuiſus eſt. Et una qdē pars elegit theodoꝝ archip̄ſbyteꝝ:alia uero paſchalem archidiaconum. Cūq̄ unus alio locum nō cederet:ſed uterq̄ īmaniter ꝑmaneret:ut unus aliū ſuperaret:plurimaq̄ pars cleri & populi ad ſacrū palatiū perrexiſſet:ut tractarēt quid fieri deberet deo annuēte in perſonā denominati ſergii uenerabilis tunc preſbyteri cōcordantes ſe contulerunt. Eūq̄ in lateraneū. epiſcopatum deducentes elegerunt. Sicq̄ in ſede beati petri pōtifex ordinatus eſt tēpore iuſtini iunioris. ¶ Hic pontifex eccleſiam lateraneū reparauit. Et ut agnus dei ter cantaretur intra miſſaꝝ ſolēnia conſtituit. ¶ Hic etiā diuina ad eum reuelatione facta in ſacrario ſancti petri inuenit capſam argenteā in loco obſcuriſſimo multe annoſitatis. Ita ut iam non argētea uideretur:in qua ſigillū erat expreſſum quo ablato īuenit crucem gēmis ornatam:& ineffabilem portionem crucis dominice intus incluſam: que in die ſancte crucis adorat̄. Corpus quoq̄ primi ſancti leonis pape tranſtulit ipſo reuelante. Qui etiam propter defenſionem eccleſiaſtice libertatis a iuſtino imperatore in exilium relegatus:ac demum ab eo reuocatus eſt. Et poſt laudabilem uitam in pace quieuit. Et ſepultus eſt apud ſanctum petrum. Et ceſſauit epiſcopatus menſem. i. & dies. xx.

¶ De ſancto Audomaro ep̄o. Cap. LVIII.

AVdomarus ep̄s claruit apud tamaneū ciuitatem. Hic ex aurea a ualle non longe a conſtantia ciuitate:patre friulfo religioſo & nobili uiro ortus eſt. Et una cum eodē patre ſuo oībus pro xp̄o relictis ad cenobium luxorieū:quod a ſancto columbano abbate in burgundia cōſtructum fuerat pergentes ambo ſub abbate euſtaſio monachi facti ſunt:ubi friulfus in ſanctitate perſpicua:uſq̄ ad finem uite perſeuerauit. Audomarus uero in epiſcopū tamaneū electus per annos plusquā. xxx. eccleſiā ſuam feliciter gubernauit. Ciues quoq̄ ſuos:qui poſt doctrinam quam a ſanctis fuſciano & uictorico perceperant ad idolorum culturam reuerſi erant ad chriſtum redire fecit. ¶ Cum autem ſemel graui tentatione carnis ureretur:exemplo beati benedicti inter uepres & urticas ſe nudum uolitās: ignem illum libidinis extinxit. ¶ Dum apud uillam iorniacum ſub arbore quieuiſſet:crucem domini de lignis factam arbori affixit:& ſequenti nocte lux deſuper celica radiauit:multorumq̄ ex ipſa cruce egritudines curabantur. ¶ Per annos plurimos ante obitum ſuū lumen oculorum amiſit:ad eius culmen ſanctitatis augēdum:nec tamen unq̄ inde turbari uiſus fuit. Sed cum trāſlationi corporis ſancti uedaſti epiſcopi apud atrebateū urbem facte ab auſberto epiſcopo intereſſet:lumen ſibi oculorum redditum eſt. Finita uero corporis tranſlatione orauit ad dominum & iterum ut petiit ad uotum ſuum rurſum excecatus eſt. Quieuit in pace quinto idus ſeptembris. In cuius tranſitu mira fragrantia in domo eius reſperſa eſt: lampades quoque ad eius tumultum dependentes oleū

diſtillabant: quo egri perun͂cti a lāgoribus ſanabant. Cuius corpus in eius eccleſia tumulatū a ſancto bertino abbate tranſlatum: ſepultum eſt in monaſterio ſancti ſcythini.

¶ De ſcō Hilario papa & cōfeſſore. Cap. LIX.

Hilarius papa natione ſardus ex patre criſpino leoni primo pōtifici in epiſcopu romano ſucceſſit. Et ſedit annos. vi. menſes tres dies. x. ¶ Hic cōſtituit ut nullus pontifex ſucceſſoré ſibi conſtitueret. Qui non ſolū in elemoſynis dandis pauperibus quotidie ſtuduit: uerū etiā pleraſq; baſilicas auro argentoq; inſigniterq; decorauit. Et fecit ad ſanctum laurentium balneum & monaſterium. Et hic plenus ſanctitate & uirtutibus quieuit in pace. iiii. idus ſeptembris: & ſepultus eſt ad ſanctū laurentium in crypta iuxta corpus beati ſixti epiſcopi: & ceſſauit epiſcopatus dies. vi.

¶ De ſanctis Nemeſiano & Felice & ſociis martyribus. Cap. LX.

Nemeſianus: felix: lucius: alius felix: litheus: polianus: uictor: lador: datius epī: multiq; pſbrī & diacones apud aphricā martyrium paſſi ſunt ſub perſecutione ualeriani & galieni īperatorū: qui exurgēte perſecutionis rabie ad primā confeſſionis xpi conſtātiam grauiter fuſtibus ceſi: deinde compedibus uincti: & ad fodienda metalla deputati: glorioſe cōfeſſionis agonē conſumauerunt: quorū etiam exemplum ſecuta multiplex plebis eorū portio cum eis pariter coronata eſt. Extat epiſtola beati cypriani ad ipſos & de ipſis ſcripta: qui paſſi ſunt. iiii. idus ſeptembris.

¶ De ſcis Soſthene & Victore mrībus. Cap. LXI.

Soſthenes & uictor martyres apud chalcedoniā paſſi ſunt ſub ꝓconſule priſco: q cū beatam euphemiā uirginem ſub eodē ꝓconſule decertantē uidiſſent īmenſo lumine circundatā: & angelorū & uirginum choris cōſtipatam cōuerſi ſunt ad xp̄m: ut dicetur infra in paſſione euphemie. xvi. cal. octobris unde ipſi ambo a ꝓconſule detenti: primoq; in carcerē truſi: indeq; ꝓducti ad ſtipites ligati ſunt: urſi quoq; ipſis ac leo ferociſſimi laxati fuerūt. Sed cum ab eis in nullo leſi fuiſſent quin potius omni depoſita feritate pedes ſanctorū lingerēt. Proconſul illos in cuppa cremari mādauit: qui dato ſibi inuicem pacis oſculo ſpiritum emiſerunt quarto idus ſeptembris.

¶ De ſcis Proto & Hiacyntho mrībus. Cap. LXII.

Protus & hiacynthus martyres rome paſſi ſunt ſub galieno imperatore. Hi ambo fuerunt eunuchi domicelli & in ſtudio philoſophie ſocii eugenie uirginis filie philippi nobiliſſimi romanorū alexādrie prefecti: qui & ab ipſa uirgine una cū patre & claudia eius matre ad chriſtum conuerſi ſunt: ut ſupra in eius paſſione actum eſt. viii. calen. ianuarii. ¶ Sed poſtq̄ beata uirgo eugenia paſſa eſt. Protus & hiacynthus iuſſu imperatoris tenti ſunt: & ad templum iouis adducti ut ſacrificarent: qui oratione ſua ſimulacrum comminuerunt: & cum ſacrificare nollent: primo quidem fuſtibus diutiſſime ceſi ſunt: deinde capitis obtruncatione martyrium compleuerunt. iii. idus ſeptembris: circa annum domini. cclvi. & ſepulti ſunt uia ſalaria uetere in cemiterio priſcille.

¶ De ſancto Helia abbate. Cap. LXIII.

Helias abbas in deſerto egypti in regione thebaide claruit. Qui deuotarū uirginū curam habens in grandi monaſterio trecētas feminas collegerat: earūq; uitam & conuerſationē regulabat: quod cum biennio feciſſet: grauem tentationis carnem ſentiens adhuc iuuenis annorū trigīta exiſtens per ſimilitudinē fugit: iugi biduano ieiunio ac triduano carnem domans. Cui in ſomnis tres angeli apparuerunt interrogātes cur deo dilectas uirgines reliquiſſet. Quibus reſpondit: ꝙ uitiū carnis incurrere formidabat. Moxq; ab uno eorū uiſum eſt ei genitalia nouacula precidi. Sicq; ſecurus redire monet. Expargefactus uir domini genitalia q̄dem repperit: ſed tētationem abſciſam omnino perſenſit. Sicq; ad cenobium reuerſus. xl. annis ibidem uixit: aſſeuerans ꝙ nunquā de cetero in cor eius talis cogitatio abſcendit. Feneſtre quoq; ibidem conſtructe ſedebat. ſorores erudiens: cum nec ad eum ipſe aſcendere: nec ipſe ad illas deſcendere poſſet. Quieuit autē in domino. iii. idus ſeptembris: cui ſucceſſit ſanctus dorotheus: qui in ſuperiori monaſterii cella cōſenuit Hec heraclides.

¶ De ſancto Helia alio abbate. Cap. LXIIII.

Helias alius abbas fuit in finibus antinoe ciuitatis: que metropolis eſt thebaidis: ſenex in eremo annorum. cx. quorum. lxx. annos in ſolitudine tranſegit: fuitq; diſcipulus antonii: qui opere manuum & orationibus tēpus exegerat. ¶ Quod cum hoſpitalitati intenderet: & ad eū multitudo fratrum ueniſſet: quia publicus illac trāſitus erat: & deficiente ſibi pane triſtis eſſet. Ingreſſus ſpeluncā ex inſpato tres panes grandes & recentes ſubito repperit: ex quibus duos aſſumens uigintiquinque fratres ex eis ſatiauit. Tertius uero qui ſuperfuit diebus. xxv. eidem poſtmodum ad uictū ſatis fuit. Hec a uitis patrum.

¶ De ſancto Venerio abbate. ~~S Benedicti~~ Cap. LXV. Non ſcti Benedicti.

Venerius abbas & pſbyter apud inſulā palmariā claruit tēporibus phoce imperatoris & gregorii pape primi. Qui ex nobilibus ortus parentibus ꝓuincie lunenſis ſacriſq; litteris edoctus: relicto ſeculo dictam inſulam petiit terre uicinam diſtantem a luneñ ciuitate circa miliaribus. viii. in loco qui dicitur tyrus maior: ubi aſperrimę penitētię operā dabat: herbis agreſtibus &

pomis multo tẽpore ueſcens. Ad quẽ accedens quidã
agreſtis noĩe reuelatione diuina ꝓmonitus ab eo ſalu
tis mãdata ſuſcepit:& rogatus ab eo ſarculum ad ter
rã colendã & hordeum ad ſeminandũ uiro dei detu/
lit. Cum aũt uenerius tẽpore quo iã hordea meti ce/
perant ſemẽ delatum ſeminaſſet hordeũ ſubito natũ
& maturatũ eſt:quod ipſe eadẽ meſſuit tempeſtate.
¶ Cũq; fama ipſius diffuſa inter multos illũ uiſitan/
tes:pauper qdã domealis ad eũ ueniſſet:& pueꝝ in na
ui iuxta littus reliq̃ſſet:illeq; dormitãs: latratu canis
ſubito expauens:& euigilans:in mari lapſus necatus
fuiſſet:nauiſq; per equora uagaret̃:audiens hec uene
rius & homini miſertus:oratione ſua & lachrymis &
nauẽ ad littus:& puerũ reduxit ad uitã:unde ob eius
ſanctitatẽ nimiam:tã phoca imperator: q̃ gregorius
papa primus ipſum plurimũ reuerebant̃. ¶ Draco i/
gens ꝓpe ciuitatẽ lunẽſẽ habitabat:q carinas in mari
ſepius ſubuertebat. Ad ĩſtantiã ergo lunenſis epĩ:ſan/
ctũ uirum ſuper hoc ꝑcibus tertio pulſantis:poſt ora
tionẽ & ieiunium triduanũ:cum archidiacono & plu
ribus deſcẽdens ad rupem ubi draco latebat: ueſtigia
ſua in ſaxo acſi in cera ĩpreſſa reliquit. Et dũ draconi
ex parte epĩ de receſſu mãdaſſet:illeq; nullatenus mo
ueretur:deinde ei mandauit in noĩe trinitatis:ut ſe in
abyſſum demergeret:draco ſe ſtatim in mare precipi
tans nuſq̃ cõparuit. ¶ Poſt hec uenerius ut gloriã ho/
minum fugeret:nauigauit ad inſulam cyrnem: ibiq;
diebus.xl.cũ beſtiis demoratus eſt:coruo ei quotidie
dimidiũ panis calidi & fruſtum carnis bubale diuini
tus deferẽte. Qui etiam deambulans iuxta littus:cor/
pus hoĩs in mare necati:illicq; ab undis eiecti ĩuenit:
& orans ꝓ eo:angelis apparẽtibus hominem ſuſcita/
uit. ¶ Cum aũt admonitione diuina ad locũ ſuũ re/
dire uellet & nautas qui illuc appulerãt:& ad ſardiniã
ire uolebant inſtãter rogaſſet.ut ipſum ad ſuã inſulã
deferrẽt:illiq; recuſarent:orta in mari tẽpeſtate: non
prius inde ſe mouere potuerunt:donec ſancti petitio
nẽ adimplere uouẽtes:facta ſubito ſerenitate eũ illuc
detulerunt. Et cũ ante receſſum ſuũ ipſi naute in lit/
tore lapidibus luderent:unuſque illoꝝ a ſocio cãu in
tẽpora percuſſus expiraſſet:oratione ſancti ſuſcitatus
eſt. reuerſus igit̃ ad locum priſtinũ quieuit in pace.iii.
idus ſeptẽbr̃. manibus angelicis ſepultus in quo loco
oleũ emanans:egritudines oẽs ſanabat. ¶ Poſt hec lu
cius epſ lunenſis deo admonitus ad ĩſulã cum popu/
lo ueniẽs:oleũ manans repperit: corpuſq; effodiens:
illud quoq; integrũ inueniẽs miro fragrãs odore: ho
norabiliter tumulauit: eccleſiãq; deſuper edificauit:
ubi ad refectionẽ cuſtodũ ſacri corporis de terra fons
ſcaturiit:uſq; in preſẽs ibidẽ manans. ¶ Tẽpore uero
ludouici pii ĩperatoris:cũ ſaraceni ĩſulas illas deuaſta
rent:apollinaris epſ lunẽſis:a ſcõ per uiſum admoni/
tus:corpus eius ĩde tranſtulit:& regiũ detulit:ac in ec
cleſia ſancti ꝓſperi.iii.nonũ nouẽbris depoſuit.

¶ De ſcõ Venerio alio abbate. Cap. LXVI.

VEnerius alius abbas tyburtie ciuitatis flo
ruit tpe othonis.iii.imperatoris. Qui pri/
mo in monaſterio ſancti benedicti apud
ipſum oppidũ degens:inde ſolitudinẽ pe/
tens:ſine abbatis licẽtia diſceſſit. Quo tpe cõtigit ſan/
ctũ romualdum abbatẽ ad ciuitatem illã ab othone
obſeſſam accedere:gratia pacis interponende. Qui au
diens de dicto ſolitario ad eum abiit:& uita ipſius cõ
perta:ipm de inobediẽtia increpauit: & q; ſine abba/
tis ſui licẽtia:quicqd faceret inaniter laboraret aſtru/
xit. Ille aũt compunctus ad monaſterium q; reuerſus:
licentiã a ſuo abbate de uita ſolitaria ducẽda petiit:&
ut petiit ĩpetrauit. ¶ Deĩde ſaxũ hominibus inacceſ/
ſibile cõſcendit:ubi.iiii.annis ſine humano cibo per/
mãſit:exceptis tribus panibus quos ſecũ prius a mo/
naſterio detulit. Solaq; poma ſilueſtria & radices ede
bat:aquã uero quã eſtate bibebat: in concauo lapidis
hyeme ex niuibus colligebat. Ad quẽ plurimi uitã
eius reuerentes accedebãt:& uite hominis neceſſaria
deferebant:quæ tamen oĩa ipſe paſtoribus pecoꝝ &
aliis indigentibus erogabat. ibidem quoq; exhortan/
te epo baſilicam fieri & conſecrari permiſit: In qua
poſt aliquod tps deceſſit:& a quibuſdã eũ quærenti/
bus inuentus eſt mortuus:in cubitis & genibus qua/
ſi ad orationem incumbens: ubi & ſepultus eſt: per
quem deus plurima miracula oſtendit.

¶ De trãſlatione ſcĩ Hermacore. Cap. LXVII.

TRanſlatio corporis ſancti hermacore epĩ
facta eſt poſt tps quo attila flagellũ dei ita/
liã deuaſtans:aquileiam funditus euertit.
Cũq; ſecundo eandẽ ꝓuinciã gothorum
rabies depopulata eſſet:tertio quoq; lõgobardorum
impetũ:paulus tunc patriarcha aquileieñ ferre non
poſſet ad gradenſe caſtrũ ſupra mare ſitũ ſe trãſtulit:
& corpora quorũdã ſanctoꝝ ac theſauros eccleſie ſe/
cũ tulit:cui ſucceſſit in patriarchatu ꝓbinus:& probi
no helias qui in gradenſe eccleſia ſynodum.xx.epoꝝ
celebrauit:& de mandato tunc pelagii pape ipſam ec
cleſiã totius uenetie & dalmatie metropolim eſſe cõ/
ſtituit:eo q; aquileia tunc funditus eſſet euerſa. Poſt
heliã ſucceſſit cyprianus:quo mortuo fortunatus he
reticus ſedẽ inuaſit:fultus audacia lõgobardoꝝ: qui
ſpoliatis eccleſiis ſedem tenebat in caſtro glemone in
cõfinio longobardoꝝ ſito. ¶ Eodẽ autem aperte pri
mogenitus a papa miſſus eſt patriarcha: ad inſtantiã
epoꝝ catholicoꝝ ꝓuincie uenetoꝝ: ut dictã ſedẽ ca/
tholice gubernaret. Qui a populo gratãter exceptus
& diuina diſpoſitiõe cathedratus:a deoq; per uiſum
ꝓmonitus cũ omni ſua plebe aquileiam perrexit: ut
corpora hermacore & fortunati adhuc in agro ſancte
matrone alexandrie tumulata:inde ad caſtrũ graden
ſe transferent. Quibus in ſaxeo mauſoleo repertis:dũ
ipſa inde aſportare nõ poſſent:inquirẽtes ne forte qc
q̃ de reliquiis eoꝝ deficeret. Reuerſi ad arcã reperiũt
unũ ex calceis ſancti hermacore ex errore dimiſſum:
quo ſuſcepto corpora cũ omni facilitate mouẽtes:na
ui impoſita gradũ tulerunt: eaq; ibidem honorifice
depoſuerũt pridie idus ſeptẽbris:ubi & tumulata qe
ſcunt:locus uero ſuſceptionis nauis quæ corpora tu
lit:uſq; hodie dicitur celſus.i.receſſus ſancti hermaco
re:qui ſemper uirenti germine decoratur.

¶ De ſancto Hiuentio epo. Cap. LXVIII.

HIuentius epſ diſcipulus beati hermacore
fuit. Cũ idem beatus hermacoras ſanctũ
ſyrum epm ordinatum ad ciuitatem pa/
piam miſiſſet:ut uerbũ domini ꝑdicaret:
hiuentiũ condiſcipulũ eidem aſſociauit: ut dictũ eſt
ſupra in legenda ſyri.v.idus decẽbris. Hic cum beato
ſyro epo in predicatiõis officio iugiter laborauit: quẽ

& ipſum diaconum idem eps ordinauit:ac ſucceſſoré dimiſit. Dum aũt mortuo ſyro hiuentius ad ſacerdotiũ pateret:dudum latuit:ſed tandem ꝑductus licet ſatis renitentis pontificatum accepit:qui grauiſſimus clero & populo magiſtri ueſtigia ſequens gregem dominicum exemplis & ſermonibus pauit:& miraculis pollens in pace quieuit pridie idus ſeptembris.

¶De ſcõ Hiuentio pſbytero. Cap. LXIX.

Hiuentius preſbyter in hiſpania claruit ſub tpe cõſtantini imperatoris. Qui uir ſanctitate inſignis & ſapientia clarus: rhetorico ſtilo copioſus:genere nobiliſſimus: q̃ttuor euãgelia heroico metro q̃ttuor libris pene ad uerbũ trãſtulit:& apud hiſpanias claro fine in pace qeuit.

¶De ſcõ Niceta martyre. Cap. LXX.

Niceta martyr:q interpretaẽ uictor apud nicomediã ciuitaté paſſus eſt ſub maximiano rege ipſius mẽis paréte. Hic ipſius ciuitatis oriũdus filius pfati maximiani regis gentilis:in adoleſcentia bonis moribus ĩbutus p reuelationé ad xpm cõuerſus eſt. Apparuit enim ei in ſomnis xps cũ uirgine in oratorio ſancte marie: tenens ſignũ crucis in mãu ſua:& docuit eũ:ut crederet in eũ: q euigilãs & de uiſiõe territus:pquirebat qs eſſet:.q ei a ppáruiſſet:cui quedã xpiana nomine iuliana occulte imagines xpi ac matris eius & ſignũ crucis oſtendit: q̃s ille ipſas eẽ figuras eoꝝ:quos uiderat recognouit. Ductus igiẽ a iuliana ad oratoriũ uirginis:a quodã pſbytero xpiano in fide doctus & baptizatus eſt:indutuſq; habitu deſpicabili a gabriele archãgelo ei apparente in fide xpi cõfirmatus eſt. ¶Cũ aũt puer qdã iulianus nicetã oranté in eccleſia reppiſſet:pri denunciauit. Qui miſſis appitoribus fecit eũ detieri in eccleſia ſancte dei genitricis oranté:Ductuſq; ad patré ab eodé ad ſacrificia inuitaẽ. Ille aũt ſibi dari deos petiit. ut eis thura offerret:ſtatuaſq; idoloꝝ argẽteas in domũ ſuã adductas cõtriuit:& paupibus p fruſtra diſtribuit:qđ cũ pri ipſemet poſtmodũ rettuliſſet:iuſſit eum catenis ligari:& uncis ſuſpendi:& a.xxiiii.uiris ſibi uiciſſim ſuccedẽtibus neruis taurinis aceto & felle ĩtinctis crudeliter flagellari:cui apparens angelus michael ipm dulciter cõfortauit:uiditq; niceta manũ de celo ei porrigẽté coronã gẽmatã & colũnam igneam ad celũ uſq; ꝑtenſam. ¶Cũ aũt hec oĩa patienter toleraſſet:fecit eũ pater manibus & pedibus uinctis ſup ſtratum poni:& puellã ſpecioſam adduci:ut ipm oſculis & amplexibus alliciẽs ad deoꝝ ſacrificia prouocaret. Qui dũ ſe ab ea ĩpudice tractari ſentiret: & aliter illã repellere non poſſet:linguã dentibus ꝑciſam in faciẽ eius ſpuit illaq; cõfuſa diſceſſit. Tũc fecit eũ rex deponi ſuper lectũ gladiis acutiſſimis circũſeptũ:q q̃ttuor rotis agitabaẽ:ſed orante ſancto gladii ſicut fenũ facti ſunt:& ipſe illeſus pmanſit. Quo uiſo miraculo qngẽti gentiliũ crediderunt. Orãte quoq; ſancto mře chriſma & aqua de petra ꝑſiliit:& ipe eos baptizauit. Statimq; ad regé intrauit:qué ille uidens incolumé qué mẽbratim cõciſum putabat:iuſſit eum hamo p labia ſuſpendi:& ferꝝ ignitũ acutũ auricule ipſius infigi:ut a dextera in ſiniſtrã pertranſiret:aliud quoq; ferrum cordi eius immitti & tertiũ capiti imponi:quod inde ipſum uſq; ad latus ſiniſtrum trãſfoderet. Et dũ hec cõſtanter ſimiliter ſuperaſſet:iuſſit eũ uerſis pedibus ſuſpendi:& fumo ſubterfacto fumigari:deinde napta pice & palmitibus igne ſuccenſo ſanctum cremari. Et cũ in his etiã illeſus pmanſiſſet:manus eius truncari: & ferris crura ſecari fecit. Deinde calciamenta ferrea ignita pedibus eius imponi. Et poſt hec in ꝓfundiſſimã foueam ſine aqua iactari. Qui orõne facta ab angelo michaele de fouea educiẽ:& mẽbra eius oĩa reſtituunẽ. Angelus quoq; ipſum hortatus ei dixit: & quicũq; ipſum in omni neceſſitate ĩuocaret: iuſte poſtulata penitus obtineret:& ſi iniuſte peteret ad penitentiam pueniret. ¶Poſt hec pater uocatis magis fecit ei mortifeꝝ in calicẽ ꝑpinari:ſed ſigno crucis edito: demões de calice ululãtes euanuerũt:& uenenũ in aquã cõuerſum eſt. De qua martyr domini magos illos ad xpm redeũtes babtizauit:quos rex una cũ filio in carcerem trudi mãdauit. Orãte uero ſancto diabolus in angelum lucis transfiguratus eidem apparuit: qué ille per ſpiritũ cognoſcens durius increpauit. Statimq; angelus bonus eidem aſtitit:& illũ fore demonem declarauit:quem niceta ad terrã proſtrauit: & pedẽ ſup collum eius poſuit:& quis eſſet interrogauit. Ille uero diu eiulans dixit ſe eſſe ſpiritũ q adam fecerat:ut ꝑuaricaret:& caim ut fratré occideret:& populũ iudeorum induxerat ut xpm crucifigeret: ueniente quoq; patre maximiano ad carceré:proiecit niceta demonẽ in uultu eius dicens ipſum eſſe deũ qué adorabat: & deinde illum in ſterquilinio alligauit. ¶Cũ aũt pater ſe in xpm crediturum promitteret:ſi niceta unum ex multis defunctis ſub columna iacentibus ſuſcitaret: orante ſancto omnes qui fuerant mortui ſurrexerũt. Et cũ in gentilitate mortui eſſent ſanctus domini eos btizauit:& iteꝝ ut dormirent ac ſe in pađiſum ꝑcederẽt impauit. Que oĩa dum rex magie aſcriberet:& filium iteꝝ fuſtigari iuſſiſſet:ueniẽs regina ipm de crudelitate nimia redarguit:mox quoq; ſeditione ſuborta populus regem gladiis & lanceis trucidauit. Niceta uero omné populum in fide docuit & baptizauit: eccleſias plures cõſtruxit:& fidé domini multiplicauit. Demum ad chriſtum feliciter migrauit die ſabbati pridie idus ſeptembris:hora.vi.ſepultus a chriſtianis nicomedia ciuitate:iuxta corpora aliorum martyrũ ibidem pro chriſto paſſorum.

¶De ſancta Bona uirgine. Cap. LXXI.

Bona uirgo in partibus egypti claruit. Hec apud latinos bõa:apud ſuos egyptios cordimunda uocata:regali genere orta:patre zabul nobili ſatrapa:matre ziua: pulchra facie ſed pulchrior fide:nõdũ tamen baptizata: parentibus defunctis:multaꝝ diuitiaꝝ heres:ſub cura propinquoꝝ fuit. Quã dum iuuenis nobiliſſimus in cõiugiũ peteret:multas ei pollicẽs poſſeſſiones:illa oĩno mřimoniũ ei refutauit dicens xpm ſe ab ĩfantia deſpõſaſſe:uirginitatẽq; ſuam ei dedicaſſe. Propter qđ a ꝓpinquis dudũ blanditiis & minis pulſata: timens ſibi uiolenter ſanctũ propoſitũ rũperetur: latẽter fugam petiit:& ad cenobiũ uirginum ſe contulit:ac ſe a ianitrice intromitti inſtantius poſtulauit. Dũq; illa uirginem ſine abbatiſſe licentia admittere recuſaret. Abbatiſſa diuina reuelatione premonita:ipſam ĩtromitti fecit:& petenti habitum religionis tradidit. Requiſita autem ab attiuentibus & inuenta:dum ipſam inde nullatenus auellere poſſent dicunt abbatiſſe puel

lam eſſe gentilem:ut eam tali occaſione repelleret.Illa autem hoc confitens ſed baptiſmū expetens a preſbytero monaſterii baptizat᷑:&.xii.annorum ſacro ſuſcepto uelamine uirgo domino cōſecratur. Que in multa perſeuerauit ſanctitate:& omni ſacre regula diſciplinę.¶Cū aūt unam ex ſororibus haberet in ſociam ꝓdilectā: & illā languentē oēs alie uiſitarent: ſola bona remanſit in eccleſia orans deū:ut quia illā mori cōſpiceret:ſibi in alio ſeculo comes fieret.Quod & uoce de celo lapſa ei promiſſum eſt.Tūc bona ſororē adiit: que ei illud idem prenunciauit:& mox ſpiritū emiſit. Tertia uero nocte abbatiſſa uidit ſomniū: ꝙ iuuenis ſplendens pallā ex eius capite auellebat:quā & ſcrinio abſcondebat.Et querens cur hoc faceret:audiuit bonā ab ea eadē die auferendam.Mane aūt dū abbatiſſa uiſionē ſororibus retuliſſet bona preſente:audita eſt uox angeli de celis ipſam ad patriam euocantis. Que continuo in choro ſororꝝ poſita:omnibus circū pſallentibus & flentibus emiſit ſpiritū pridie idus ſeptembris.Cuius corpus mox lux de celis clara circundedit & ex ipſo odor mirabilis refragrauit:donec officio cōpleto ſepulture traditum eſt.

¶De ſcō Philippo epō & martyre. Cap. LXXII.

Philippus ep̄s & martyr paſſus eſt apd̄ alexādriā ſub ſeuero īperatore.Hic illuſtriſſimus ꝑfectus alexādrie pater fuit ſancte eugenie uirginis:& ab ea conuerſus ad xp̄m: ut ſupra in eius paſſione actū eſt.viii.cal.ianuarii.Qui relicta prefecture dignitate:a xp̄ianis in ep̄m alexandrie ſublimat᷑.Ad cuius inſtantiā & informationē ſeuerus auguſtus libertatē xp̄ianis conceſſit:ut ſuis legibus in egypti partibus uterent᷑:eo ꝙ ab eo uti olim prefecto ſuo informatus eēt:xp̄ianos reipublice plurimū eſſe ꝓficuos.Poſtmodū aūt emulātibus paganis. Seuerus edictū reuocauit:& miſſo illuc pennio prefecto in ſucceſſorē philippo mādauit eidē:ut aut philippum diis ſacrificare cōpelleret aut depoſitū oī dignitate & facultatibus priuaret philippus aūt īfirmitatē ſimulauit:donec oīa ſua paupībus diſpēſauit. Quod audiēs pennius:dū ob timorem populi ip̄m inuadere publice nō auderet:latenter in eccleſia orātē gladio in gutture ꝑcuti fecit.Qui tamē populū in timorē domini exhortās:ꝑ triduū ſupuixit.Sed in ep̄atu mēſes .xv.miracula patrās.Et ſic cū palma mirii ad xp̄m migrauit idibus ſeptēbr̄.Sepultus in mōaſterio filie ſue.

¶De ſcō Ligorio martyre. Cap. LXXIII.

Ligorius martyr in partibus grecie paſſus eſt.Hic natiōe grecus:relicto ſeculo dū uaſte ſolitudinis eremum coleret: hominibuſqꝫ incognitus eēt:& gētilibus uenatoribus inter uepres īuentus eſt.Et dū latro putaret᷑: interrogatus qs eſſet:reſpōdit ſe eſſe peccatorē xp̄ianū. Quē illi audito xp̄i noīe eis exoſo mox gladiis interfecerunt.Cuius corpus a uenetis de partibus greciarum tranſuectum in monaſterio ſancti laurētii poſitū eſt. Cūqꝫ dies eius paſſiōis ignotus eēt:cuidā puero lāguēti q̄ſi in extremis poſito:quidā ſanctus apparuit: ſeqꝫ ligorium eſſe dixit puerūqꝫ admonuit:ut abbati ſancti laurentii diem ſue paſſionis.xiii.ſeptēbris celebrādum eſſe indicaret:quo uidelicet die ipſe pro xp̄o paſſus fuiſſet:& eo nūciato ſuam eius meritis ſanitatem perciperet:puer autem ad ſe rediens: hec que uiderat abbati nunciauit:& continuo incolumis de lecto ſurrexit.Sicqꝫ dies paſſionis ligorii.Idibus ſeptembris.eſſe exinde omnibus notum fuit.

¶De ſcō Amato ꝑſbytero. Cap. LXXIIII.

Amatus preſbyter & abbas monaſterii romerici fuit:uir quidem mire abſtinētie & anachoritice uite ſectator:uirtutū & miraculoꝝ gratia illuſtrē conuerſationem ducens. Qui & migrauit ad xp̄m idibus ſeptembris in ipſo monaſterio in pace tumulatus.hec ado.

¶De ſcō Maurilio epō. Cap. LXXV.

Maurilius ep̄s apud andegauenſem ciuitatē claruit:cuius & ep̄s fuit.Hic natiōe mediolanenſis claris parētibus ortus.Primo quidem ſancti martini in ſuo monaſterio turonēſi diſcipulus fuit:ſed poſtmodū ſolitariam eligens de turone receſſit:& andegaueñ urbē adiit: ubi in uilla calourie phanū antiquiſſimum idoloꝝ repperit:ſtatimqꝫ orationem fudit:& ignis de celo deſcendens ipſum conſumpſit.Ibi ergo ſanctus eccleſiā fundauit:quā ꝓceſſu temporis ſanctus martinus cōſecrauit:ubi & multo tp̄e maurilius in ſanctitate uite morā traxit:¶Multiſqꝫ miraculis coruſcauit.Nā pueꝝ a uipera ꝑcuſſum pene extinctū ſanauit.In preſiaco:ubi erat collis idolorum:demonibus cū multo eiulatu expulſis idola cōbuſſit:ibiqꝫ cenobiū cōſtruxit.¶Vir q̄dam raptus a mercatoribus:ut ꝓcio uenderet᷑:ad eius ꝓſidium recurſum habuit.Dū aūt ſanctus dominum illius ad redemptionē capti nullatenus inducere poſſet:raptor febribus inuaſus ſubito expirauit:quē ſanctus maurilius ſua oratione a mortuis ſuſcitauit: ſtatimqꝫ ille captiuam libere dimiſit:quo etiā miraculo oēs alios dicti raptoris cōſocios ad penitentiā reuocauit.Naute quidā in mari periclitantes eū inuocabant. Quod ſanctus ꝑ ſpiritū cognoſcens:ad littus acceſſit: & ſigno crucis edito tēpeſtatem ſedauit.¶Latro quidam qui eius aſinū rapuerat:nocte tota circūuagans: mane cū furto ante fores eius monaſterii īuentus eſt: & aſello reddito penitentiā egit.¶Poſt hec de cōſilio beati martini archiep̄i turoñ. in ep̄m andegauenſem electus eſt.Qui dū in ſede ponitur: & a martino eius metropolitano cōſecrat᷑:colūba de celo ueniens capiti eius inſedit.¶Dū cuidam matrone ſterili filium a domino precibus impetraſſet:illaqꝫ paꝝ febricitantē ad mauriliū celebrantē in eccleſia ſancti petri baptizādū adduxiſſet: dū miſſa ꝓtraheret᷑: puer ſine baptiſmo expirauit. Ille uero q̄ſi negligētie cōſcius acturus penitentiā ab eccleſia ſua aufugit claues reliquiaꝝ ſecū tulit.Que dū per mare nauigaret:caſu in aquā ceciderunt.Epiſcopus aūt q̄ſi hoc diuine ultioni aſcribēs: uouit ſe nunq̄ ad ſedem ſuā reuerſuꝝ:niſi claues ipſas diuinitus rehaberet.Sicqꝫ in habitu ꝑegrino trāſmiſſo mare domini cuiuſdā ortum colere cepit.Requiſitus eſt ubiqꝫ per ſeptenniū a ciuibus:ſed minime īuētus.¶Dum aūt quidā ex eius clericis ad eū querēdū mare trāſire uellent ſcripturā ab angelo inueniūt lapidi ſculptā continentē Mauriliū illac tranſfretaſſe: leti ergo dum portum in nauicula trāſeūt:piſcis ingens in nauem proſiliut:quem exenterantes claues in uentre reperiunt:quas bene recognoſcunt.Mauriliumqꝫ cum clauibus in mari demerſum putauerunt. Et dū triſtes redire diſponerēt:hoſpitati ſero apud dominū

cum quo ep̄s eoꝝ morabatur:maurilium uocari audierunt,eumqꝫ recognoſcentes:ut repatriaret: exorarunt.Recuſanti quoqꝫ & uotum ſuum alleganti claues oſtendunt:ſicqꝫ ſanctum cū gloria ad ſedem ſuā reducunt:qui ſtatim iuxta ſepulturam pueri ſe ꝓſtrauit:nec ab orōne deſtitit quouſqꝫ puer reuixit: quē ipſe baptizatū renatum uocauit:& in lege domini eruditū ſucceſſorem ep̄atus habuit.¶Quendā die dominico ſecuri ligna cedentem:cuius manus contracta ſecuri adheſerat:poſt dies quinqꝫ penitentē ſanum effecit.¶Dum in portu lydi fluminis cū quibuſdā tranſire uellet:nec nauem haberet.Nauicule quedā ab alia parte fluuii poſite ſine aliquo ductore ad eū peruenerunt:& ipſe cum omnibus angelico ducatu tranſiuit. Quieuit in pace.lxxxx.etatis ſue anno:epiſcopatus uero ſui anno.xxx.idibus ſeptembris.Sepultus in eccleſia andegauenſi miraculis clarens.

¶De exaltatione ſancte crucis. Cap. LXXVI.

EXaltatio ſancte crucis ſub heraclio imperatore facta eſt.Cum enim uenerabile crucis dominice lignū a beata helena inuentum eſſet:ut habetᷣ ſupra in hiſtoria inuētionis crucis.v.noñ maii:ita per medium ab ea ſectū eſt ut ex eo crucē cōſtantinopolim deferret: & crucē heroſolymis in thecis argenteis ſuo loco reſeruaret. Multoꝝ itaqꝫ tempoꝝ labente curriculo ꝑmittente domino ꝑpter peccata ſuū populū flagellari. Coſroe rex pſaꝝ omnia regna terraꝝ orientis ſuo impio ſubiugauit.Hieruſalē autem ueniens a ſepulchro domini territus fugit:partem tamen dominice crucis ibidē ab helena relictā aſportauit.Volens autē ab omnibus ut ſolus deus coli:turrim ex auro & argento interlucentibus gēmis fecit:& ibidem ſolis & lune ac ſtellaꝝ imagines collocauit:per ſubtiles etiā & occultos aqueductus q̄ſi deus deſuper aquā fluēs pluebat:& ſubterraneo ſpecu equos quadrigas trahentes habebat:ut q̄ſi turrī mouerent:& tonitruū ſimularēt. Filio quoqꝫ ſuo regno tradito:ipſe ī turri reſidebat:& iuxta ſe crucē domini collocās:appellari ſe regem regū & dominum dominantiū ab omnibus īperabat. ¶Tunc imperator heraclius chriſtianiſſimus cū exercitu copioſo iuxta flumen danubium contra coſroe filium pugnaturus aduenit.Et ibidem utriſqꝫ principibus placuit:ut ipſi ſoli ſuper pontem duello confligerent: & qui uictor exiſteret ſine damno alterius partis exercitus imperium obtineret.Et ſi quis ex ulla partiū prīcipem ſuum iuuare preſumeret cruribus & brachiis exciſis in flumine mergeretᷣ. Heraclius igitᷣ ſe deo & uenerande cruci:pro qua pugnabat:deuote commendans ambobus dudū in cōflictu durantibus xp̄o annuēte uictoriā tandē obtinuit:& coſroe filiū īterfecit. Statiqꝫ uniuerſus eius exercitus q̄ſi diuinitus tactus ſe fidei xp̄iane ſubdidit:& ſacrum baptiſma ſuſcepit. Coſroe aūt ignorabat exitū belli:quia cū ab oībus ꝑ eius ſupbiam haberetur exoſus: nemo eidē indicare curauit:unde heraclius uſqꝫ ad turrim aſcendens ad thronū eius ex īprouiſo ꝑuenit:& eū in throno aureo reppit:eiqꝫ dixit:ꝙ quia crucē domini iuxta eius modulū honoraſſet ſi baptiſmū & fidē xp̄i ſuſcipere uellet:uitā & regnū ab impio acceptis obſidibus obtineret.Sin aūt ſtatim ipſius gladio interiret.Cūqꝫ hoc ille pſidus acquieſcere nollet: heraclius eum protinus decollauit.Sed quia rex fuerat:& crucem domini ex parte honorauerat ip̄m ſepeliri mandauit. Filiū uero eius annoꝝ.x.quem ſecū repperit baptizari fecit:& ipſum de ſacro fonte leuauit:ac regnū paternum ei dimiſit.Turrim uero deſtruēs argentū in predā ſuis diuiſit:auꝝ uero & gēmas ad reparandas eccleſias quas tyrannus deſtruxerat reſeruauit.¶Sacrā igitur crucē domini repetēs hieroſolymā reportauit.Cum autem de monte oliueti deſcendens per portā qua dominus paſſurus ītrauerat:in equo regio & apparatu īperiali ingredi uellet:repēte lapides porte deſcenderunt:& īuicem quaſi paries ſe clauſerūt.Angelus quoqꝫ domini ſuper portā ſignū crucis tenens apparuit:& īperatorē de pompa īcrepauit:dicēs ꝙ cū dominus ad paſſionē ꝑ ipſam ianuā ītrauit:nō cultu regio:ſed humili reſidens aſello:humilitatis exēplū dereliquit: & his dictis angelus diſparuit.Tūc imperator lachrymis infuſus diſcalciatus & uſqꝫ ad camiſiā exutus crucē domini accipiēs uſqꝫ ad portā baiulauit. Statimqꝫ porta ſe ſurrigēs:libeꝝ ītrantibus patefecit īgreſſum.Odor āt ſuauiſſimus qui eodem die quo crux de turri coſroe fuit ſublata uſqꝫ hieroſolymā de perſaꝝ prouīcia fuerat illapſus tunc rediit:oēſqꝫ ſuauitate refecit:Sicqꝫ ꝓcioſa crux ſuo loco reſtituitur:& antiqua miracula renouantᷣ.Mortuus enim quidā ſuſcitatᷣ:palytici.iiii.curantur:leproſi.x.mūdantᷣ ceci.xv.illuminantᷣ:a plurimis demones effugantᷣ:langoribuſqꝫ diuerſis multi liberantᷣ.Et ſic imꝑator eccleſiis reparatis:& regiis muneribus dotatis ad ꝓpria remeauit.Facta ē āt hec crucis exaltatio.xviii.cal.octobr̄.Circa ānos dūi.ccccccxx.

¶De ſcō Cornelio papa & mr̄e. Cap. LXXVII.

COrnelius papa & martyr natione romanus ex patre caſtino.Fabiano pape in pontificatu romano ſucceſſit. Et ſedit annos tres mēſes.ii.dies.x.Hic cōſtituit ut ſacerdotes ſi uellēt pro certa cauſa iunare poſſent. Hic rogatus a quadā lucina matrōa:corpora apoſtoꝝ petri & pauli de catacumbis leuauit:ubi ꝑ annū iacuerant: poſtq̄ ea græci furati fuerant:ut dictū eſt ſupra in paſſione eoꝝ.iii.cal.iulii.Et primū quidem corpus beati pauli ſepeliuit in predio eiuſdē lucine in uia oſtieñ.ad latus ubi decollatus eſt.Deinde corpus beati petri poſuit iuxta locū ubi crucifixus eſt:Inter corpora ſanctorū ep̄oꝝ:in tēplo apollinis in mōte aureo uaticani palatii neroniani.¶Hic beatus martyr a decio ceſare cū ſuis clericis in exilium relegatus eſt centūcellis.Ibiqꝫ a ſancto cypriano ep̄o carthagineñ.epiſtolas conforta/

tionis accepit. Tandem de exilio reductus decio pſentatur: & dum immobilis in fidei confeſſione permaneret. Iuſſit os eius plumbatis cedi: & deinde ad templum martis adduci: ut aut ibi ſacrificaret aut ſententiam capitalem ſubiret. Cum ergo illuc duceretur: miles quidam nomīe cerealis eum rogauit ut ad domū ſuam diuerteret: & pro uxore eius ſaluſtia: que per annos. v. paralytica iacebat oraret. Que dum ad orationē eius ſanata eſſet. xxi. milites cū ipſa & uiro ſuo: domino crediderunt: & a cornelio baptizati ſunt. Qui omnes iubente decio ad templum martis deducti & expuentes in idolum una cum ſancto cornelio decollati ſunt. Quorum omnium corpora a lucina prefata in cemiterio calixti ſepulta ſunt. xviii. calē. octobris Circa annum domini. ccliii. ℂHic ſanctus papa ad fabianum antiochene eccleſie epm ſcripſit epiſtolā de romana italica & aphricana ſynodo. Item aliam de nouato & aliis qui lapſi erant. Tertiam de his que in ſynodo geſta ſunt. Quartā admodū prolixam: nouatiane hereſos anathema continentem: & cauſas. Hec hieronymus libro de uiris illuſtribus.

ℂDe ſcō Cypriano epo & mre. Cap. LXXVIII.

Cyprianus carthagineñ eps & martyr paſſus in ipſa ciuitate aphricana ſub ualeriano & galieno īperatoribus galerio maximo proconſule. Qui poſtq̄ multos xpianos ad martyrium uerbis & litteris confirmaſſet. Paterno procōſuli preſentat̄. Et poſtq̄ a fide nullatenus īmutari poſſet: in exilium ab eodē miſſus eſt in inſulam corubitanā. ℂPoſt aliquot menſes inde reuocatus eſt a galerio maximo qui paterno ſucceſſerat. Et cū ad ſacrificia deoꝝ cogeret̄: & ſacrificare nollet: ſententiam ab eo capitalem accepit. Qua lecta ꝑ notariū cyprianus dixit: deo gratias. Cūq; ad locū cū ſpiculatore ueniſſet: precepit ſuis: ut eidē ſpiculatori pro mercede. xxv. aureos darent. Accipienſq; linteum: manu ſua oculos texit & coronam ſuſcepit. Referuntur etiā paſſi cum eo creſcentianus uictor roſula & generalis. xviii. cal. octobris: circa ānū domini. cclvi. Quoꝝ corpora a xpianis ſepulta ſunt in uia appalliēſi iuxta piſcinam eiuſdē carthaginēſis ciuitatis. ℂHic beatus martyr nōdū ad fidē xpi conuerſus: primū glorioſe rhetoricā docuit: deinde xpianam ꝓfeſſus fidē: & carthaginenſis eps conſtitutus: multa ſcripſit: multa cōpoſuit. Nā ingenii huius ſuperuacuū eſt indicē texere: cū ſole clariora eius ſint opera. Scripſiſſe dr̄ de lapſis uolumē egregiū cōtra nouatianos. Itē ſacramentoꝝ librū eximiū. Item aliū de laude martyꝝ ad corneliū papā. Epiſtolas octo. Contra nouatū & nouatianū diuerſos tractatus & epiſtolas: in quibus eoꝝ condemnant̄ errores. Epiſtolarum uolumen grāde ad diuerſos ſcriptarum ſonanti ualde ornatum eloquio. Hec Hieronymus libro de uiris illuſtribus.

ℂDe ſancto Tobia iuſto. Cap. LXXIX.

Tobias uir ſanctus cuius ꝑfectio ſanctitatis ex ipſo ipſius ſpeciali libro colligit̄: a beato hieronymo & a ioſepho īter partes ſanctos teſtamēti ueteris numerat̄: Hic ex tribu & ciuitate neptalim unus fuit ex captiuis filiis iſrael a ſalmanaſar rege aſſyrioꝝ in aſſyrios trāſlatis: qui in captiuitate poſitus uia ī ueritatis nō deſeruit: adeo ut cōtribulibus ſuis euntibus ad orandū uitulos aureos: quos fecerat hieroboam rex iſrael: iſte ſolus iret in hieruſalem ad templū domini decimas & primitias ſuas fideliter offerendo. Hic accepit uxorē annam de tribu ſua: ex qua filium genitum ſuo nomīe uocauit tobiam. Captus aūt cum uxore & filio habitauit in niniue. Et quia deum timebat: obtinuit a rege gratiam perambulādi per oēs eius regiones: qui cōcaptiuos uiſitabat: & mōita eis ſalutis prebebat. Deueniēs aūt in rages ciuitatē medoꝝ cuidam gabello cōtribuli ſuo egenti ſub chirographo mutuauit decem talēta argēti: que habebat ex his: in quibus a rege fuerat honoratus. ℂMortuo aūt ſalmanaſar cum filius eius ſennacherib filius iſrael exoſos haberet: tobias conſolabat̄ eos: & egenis miniſtrabat. Cum uero reuerſus eēt ſennacherib a iudea fugiens manū domini: & iratus multos hebreoꝝ faceret occidi: tobias ſepeliebat corpora eoꝝ: Quod audiens rex tulit omnem ſubſtantiā eius: & cū occidi iuſſit. Qui cū uxore & filio fugiēs nudus latuit. Poſt dies quadraginta quinq; occiderūt regem filii eius: & tobias ad domum ſuam rediit: omniſq; facultas eius reſtituta eſt ei. Cum autem in quodam feſto paratum eſſet conuiuium in domo eius: & miſiſſet filium ſuum ad uocandos amicos: reuerſus ille nūciauit unum ex hebreis in platea iugulatum iacere. Cuius corpus tobias ocul tetulit: & nocte poſtmodū latenter ſepeliuit: ꝓpter quod a proximis redarguebatur: eo ꝙ huius rei cauſa uix mortis periculum euaſiſſet. Sed ille timorem domini omnibus ante ponens ſepulture occiſorū ſolicitus intendebat. ℂDie uero quadam cū a ſepultura fatigatus rediſſet: & iuxta parietē obdormiſſet: ex nido hirundinum calida ſtercora eius oculis inciderunt: & cecus factus eſt: qui tamē in omnibus patientiā habuit: & ſicut olim iob dominum in omnibus benedixit: cum tamen ab amicis irrideretur. Anna uero uxor eius ibat ad textrinū opus: & de labore manuum ſibi & familie ſue uictū procurabat. Et cum die quadam hedū ad domum adduxiſſet: tobiaſq; cū balātem audiſſet: uxorem admonuit: ut ſi forte furtiuus eēt ſuo domīo redderet̄. Ad que illa irata cepit eū uerbis cōtumelioſis irritare & elemoſynas ſuas ī uanū factas obiicere. Ille uero cū lachrymis orauit ad dominum: ut ſuum in pace ſuſciperet ſpiritum. Eodē die contigit: ut ſara filia raguelis in ciuitate medorū audiret improperium ab una ancillarū ſuarū: quā increpabat: obiicēte ei ꝙ eēt interfectrix uirorū ſuorū. Fuerat enim nupta ſeptē uiris: & demoniū nomine aſmodeus occidebat eos: ſtatim cū

ad eā ingreſſi eēnt.Que poſt ieiunium triduanū ora/
uit ad deū:ut a tali eā opprobrio liberaret.Cuius ora/
tio una cum oratione tobie uno & eodem tempore
ſunt in conſpectu domini exaudite.¶Tobias ergo cū
putaret ſe exauditū:ut moreret᷑: filiū ſuū uocauit: &
eū de p̄ceptis ſanctis erudiuit:atq; ad ſperādū i domi/
no cōfortauit: deīde p̄cepit ut uiꝝ aliquē pquireret:q
eum in rages medoꝝ adduceret:ut debita ſibi decē ta
lenta argēti a gabello exigere poſſet.Egreſſus ergo to
bias inuenit iuuenē precinctum q̄ſi paratum ad am/
bulandū.Et cum ab eo accepiſſet:ꝙ omnem regionē
medoꝝ & iter nouiſſet:& gabellum cognoſceret: in/
troduxit eum ad patrē ſuum:& audita narrauit. Cui
& iuuenis:qui erat angelus raphael filiū ſuum ſanum
ducere & reducere promiſit.Paratiſq; omnibus: que
erant opus in uia ambulauerūt ambo ſimul: & canis
ſecutus eſt eos.Mater autem filium ſuum abeuntem
amare flebat:ſed eam tobias confortabat. ¶Venien/
tes igit᷑ illi ad fluuiū tigris:exiuit tobias:ut pedes la/
uaret:& egreſſus eſt piſcis immanis:ut deuoraret eū:
quē tobias iuſſu angeli manu apprehēdit:& traxit ad
littus:deinde ipſum exenterauit:& cor & fel eius ac ie
cur repoſuit:que ei angelus ad medicinam utilia fore
dixit:partemq; piſcis aſſam comederunt:partem ſali/
tam ſecū tulerūt.Quibus p̄gētibus expoſuit angelus
tobie:ꝙ cor ac iecur piſcis ſuper prunas poſitū: fumo
ſuo extricat omne genus demōioꝝ:fel uero ualet ad
auferendā albuginē & cecitatem oculoꝝ: ueneruntq;
ad ciuitatē medorū in qua raguel propinquus tobie
morabatur. Ad cuius domū dum diuertere uellent:
angelus tobie dixit:quod filia illius unica ſibi in con/
iugem cum omni ſua ſubſtantia debebatur. Et dum
tobias propter ea que de puella audiuerat ipſam acci/
pere dubitaret:angelus ipſum edocuit:ꝙ ſup petulā/
tes & deū nō timentes demoniū poteſtatem habebat.
Sed cū illā acciperet tribus noctibus in oratione pno
ctarent:& de iecore piſcis incenſum faceret: & ſic de/
monē effugaret:quarta uero nocte puellam cognoſce
ret amore ꝓcreāde prolis:nō appetitu libidinis.Ingreſ
ſi ergo ad raguelem cū tobiā eius cōſanguineū cogno
uiſſet gratāter illos ſuſcepit:& ad conuiuiū inuitauit.
Cui tobias filiam eius in uxorē petiit.Sed cū pater illā
ei dare dubitaret ne forte ei ſicut & aliis contigerat:
hortāte angelo ac dicente:hoc diuine uolūtatis eſſe:&
ꝓpterea alius eā nō potuerat habere.Raguel ſarā filiā
ſuā tobie deſponſauit:& magnas nuptias preparauit.
Nocte uero iuuenē ad puellā intromiſit:qui iecur pi/
ſcis ſuper prunas poſuit.Moxq; angelus demonium
apprehenſum in deſerto egypti ſuperioris alligauit.
Exhortante igit᷑ tobia ipſe cū ſara nocte illa in orone
pſeuerarunt. Sed cū circa pulloꝝ cantū raguel foueā
parari iuſſiſſet:ut ante lucē geneꝝ ſepeliret: miſit an/
cillam ad explorandū quo modo ſe hr̄et. Que reuer/
ſa nūciauit ambos incolumes dormiētes.Qui deū ex
corde benedixit:& foueā repleri mādauit.Factoq; ſo/
lemni cōuiuio uicinis & amicis adiurauit tobiā:ut du
as hebdomadas apud ſe maneret:& dedit ei medieta
tē oīum que poſſidebat:& de reliqua poſt mortē ſuā
ei relinquēda ꝓmiſit.¶Interea angelus o iuuenis pu
tabat᷑:rogatus a tobia ad rages urbē acceſſit:a gabello
mutuatā pecuniā exegit: chirographum ei reſtituit:
eumq; ſecum ad tobiam reuinſendū adduxit. ¶Ra/
guel igitur filiā ſuam tobie tradidit:& dimidiū ſub/
ſtantie ſue in ſeruis & pecudibus camelis & pecunia
ei conceſſit:filiamq; ſuā ſalutaribus monitis eruditā
in pace dimiſit.Qui recedentes cum perueniſſent ad
charrā que eſt medio in itiere:raphael & tobias p̄ceſ/
ſerunt:& ſaram cū ſeruis & pecudibus lēto gradu ue/
nire permiſerūt:monuitq; angelus tobiā: ut pueniēs
domum oculos patris felle piſcis liniret:& confeſtim
uiſum recuparet.Cum aūt appropinquarēt ad urbē
Anna mater eius q̄ inſupercilio montis quotidie ſede
bat:filium ſuum de lōge uidit:& currens uiro ſuo nū
ciauit.Canis etiam qui eos ſecutus fuerat cauda blan/
diens p̄cucurrit.Tobias ergo ſurgēs duce puero: pceſ
ſit obuiā filio:& ſe mutuo obſculantes fleuerunt pre
gaudio. Cumq; tobias iunior felle piſcis oculos p̄ris
deliniſſet:poſt mediā quaſi horam egreſſa albugine:
uiſum ante q̄ttuor annos amiſſum recepit. Nam an/
noꝝ.lvi.illum perdidit & ſexagenarius recuperauit.
Poſt dies.vii.Sara nurus eius applicuit:& cū gaudio a
tobia & anna recepta fuit omnia quoq; que ſibi acci/
derāt iuuenis enarrauit.Deinde raphael eis quis eſſet
aperuit:& relicta illis pace diſpuit. ¶Tobias uero in
timore domini perſeuerans annis adhuc.lii. ſuperui/
xit:& uidit filios nepotū ſuoꝝ.Et poſt annos.cxii.ui/
te ſue:in pace obdormiuit.Sepultuſq; eſt in niniue ci/
uitate.Mortua quoq; anna eius uxore. Tobias cū ſara
& filiis ſuis uenit ad raguelē:& cū eo manſit uſq; ad fi
nem uite ſue:omnemq; ſubſtantiam eius poſſedit.Et
poſt eius obitum in ſanctitate perſeuerauit annorūq;
lxxxxix.ī pace quieuit.Huius ſancti & duaꝝ ſanctaꝝ
infraſcriptarum hic geſta poſui:quia dies eoꝝ obitus
ſunt incerti:& ipſorum hiſtorie hoc tempore: uideli/
cet ad medium menſis ſeptembris ab eccleſia legun/
tur.Hec ex libro tobie:& ex chronicis ioſephi hiero/
nymi & comeſtoris.

¶De ſcā Iudith uidua. Cap. LXXX.

IVdith uidua inter ſanctas ueteris teſtamē
ti matres:ſancta quoq; ruth regina a ioſel
pho & hieronymo conſcribuntur.Quaꝝ
ſanctitatis laudes in eaꝝ libris ſpecialibus
extolluntur.Fuit autem iudith de ciuitate betulie ori
unda:filia merari de tribu ruben:uxor nobilis manaſ
ſe ab eo in multis diuitiis relicta:que nimia pulchritu
dine in uiduitate caſtiſſima domino ſeruiebat. ¶Cū
ergo cambyſes filius cyri regis perſaꝝ:qui alio nomi/
ne nabuchodonoſor appellat᷑:cui pater adhuc uiuens
regnum aſſyriorum cōceſſerat anno.xii.regni ſui:ar/
phaſath regem medorum in campo uiciſſet:& regnū
eius obtinuiſſet:ī ſuperbiā elatus miſit ad omnes ur/
bes munitas ſyrie & damaſci uſq; ad hieruſalem exi/

gēs ab eis tributa lōge grauiora q̄ patres ſui. Qui om/
nes uno animo contradixerunt. Et īdignatus rex mi/
ſit holophernē principem militie ſue cum exercitu ī/
numerabili ad regiones illas: mandans ut nulli homi
nū uel munitionum pceret oculus eius. Qui cum ua/
ſtaſſet ciliciam & meſopotamiā: & madianitas: & ci/
uitates multas obtentas deſtruxiſſet: & deos eorꝫ ex/
terminaſſet: puenit ad terminos terre iſrael: ut expu/
gnaret eos. Timentes aūt filii iſrael ne ſimilia faceret
hieruſalē & templo domini: clauſerunt itinera mon
tiū: & ſe coram domino ieiuniis & oratiōibus humi/
liauerunt ad exhortationē heliachim ſacerdotis ma/
gni. Cūqꝫ holophernes audiſſet ꝙ filii iſrael montiū
itinera cōcluſiſſent cōtra betuliā ciuitatē: uocauit du/
ces moab & amon: & interrogauit eos: quis eſſet iſte
populus: aut que uirtus eorꝫ. Tunc achior dux filio/
rū amon narrauit ei: quomodo ueniſſet populus ille
de egypto in ſignis mirādis: & deo eorum ſibi ꝓpicio
terram chanaam patribus ſuis promiſſam admirabi
li potentia obtinuiſſent. Et cū deus eorꝫ placatus erat
eis: nemo poterat illis reſiſtere: cū uero propter pecca/
ta ſua exaſperabant eū: flagellabat eos. Audiēs hec ho
lophernes iratus mādauit achior illi populo ſociari:
ut illis peuntibus ipſe pariter cū eis piret. Sicqꝫ a ſer/
uis ſuis adductus iuxta betuliam māibus & pedibus
uinctus ad arborem dimiſſus eſt. Egreſſi autē fundi/
bularii de ciuitate eum ſoluentes adduxerunt ad po/
pulum: quia omnia coram populo que ſibi contige/
rāt enarrauit: quem princeps ozias in domum ſuam
ſuſcepit. ℭ Altera die holophernes ciuitatē betuliam
potenter obſedit. Et ueniens aqueductus qui fluebāt
in urbem abſtulit eis aquam. Sed ciues betulie nocti/
bus egrediebantur ad quoſdam fonticulos iuxta mu
ros: quibus utebantur ad refocillandum potius q̄ ad
bibendum. Quod holophernes cōperiēs: fontibus cu
ſtodes appoſuit: ita ut aqua in ciuitate deficeret: poſt
dies uiginti uenerunt aūt duo ſacerdotes de hieruſa/
lē ad populum exhortandū. Et cū populus ſiti defici/
ens uellet ciuitatē tradere holopherni: ad preces ſacer
dotū adhuc quinqꝫ diebus domini miſericordiā ex/
pectare decreuit. ℭ Hoc audiens beata iudith: primū
quidem eos redarguit: ꝙ terminum domino poſuiſ
ſent: deinde eis impoſuit: ut eos eodem ſero ad portā
ciuitatis expectarent. Premiſſa quoqꝫ oratione lauit ſe
& induit omnes ueſtes ſuas comptas: & ornamenta
tulit: & ancillā ſuā nomine abrā ſecū duxit: portās ſe/
cum cibos aliquos ad edendū. Venienſqꝫ ad portā ciui
tatis iuſſit ſacerdotibus & cuſtodibus ut ſe uſqꝫ ad di
em tertiū expectarent. Cūqꝫ deſcenderet montē tenue
runt eam exploratores: & duxerunt ad holophernē:
qui ſtatim propter eius nimium decorē captus eſt in
oculis ſuis. Cū āt ipſum adoraſſet iudith: īterrogauit
eam cur ad ſe ueniſſet. Que reſpondit: ꝙ iccirco uene
rat: ut ſaluaret aīam ſuam: eo ꝙ populum ſuum pro/
pter peccata ipſorꝫ in manu holophernis cognouerat
eſſe tradendum. Addens ꝙ deus ſuus eam miſerat: ut
ipſa ſibi hec nunciaret: ſuoqꝫ uſus cōſilio ipm uſqꝫ in
hieruſalem cum omni exercitu ſuo ītromitteret: om
nemqꝫ populū ſicut oues ſine paſtore obſtīeret. Que
cum holopherni placuiſſent: iuſſit ei dari de cōuiuio
ſuo. Illa autem nō poſſe de cibis eorum comedere di/
xit: ne ſuper ſe eueniret ira dei. Petiitque ſibi dari co/
piam per triduum egrediendi ad orandum deum ſu
um. Et ita per tres dies noctibus exibat: & dominum
pro ſuo populo exorabat. Quarto uero die holopher
nes fecit cenā ſeruis ſuis: & iuſſit uagno eunucho: ut
iudith uocaret ad menſam. Cuius pulchritudīe & or
namētis holophernes captus: iocundiorqꝫ effectus bi
bit uinū ultra oēm modū: & inebriatus ſtatim feſtina
uit ad lectū. Vago autē iudith in eius cubiculum ītro
duxit: ut cōcūberet ſecū holophernes. Omnes quoqꝫ
inebriati ad hoſpitia feſtinarūt. Holophernes autem
iacebat in lecto nimia ebrietate ſopitus. Precepit ergo
iudith ancille: ut ad hoſtium cubiculi obſeruaret: &
oratiōe premiſſa cum lachrymis inuocato domino:
pugionem holophernis: qui pendebat ad columnam
exoluit: & percutiens bis in ceruicē eius: caput ipſius
abſcidit: & īuoluit illud canopeo ſuo hoc eſt ſerico re
ticulato: & tradidit ancille: que miſit illud in perā ſu/
am. ℭ Et egreſſe ſunt ambe ſecundū conſuetudinem
quaſi ad orationē: tranſeunteſqꝫ caſtra uenerunt ad
portam ciuitatis: & uocauit iudith cuſtodes: apertaqꝫ
ianua ingreſſa eſt: cunctiſqꝫ ciuibus cōcurrentibus ad
eam: accenſiſqꝫ luminaribus protulit caput holopher
nis. & omnia q̄ ſibi deus fecerat enarrauit. Vocatuſqꝫ
achior uiſoqꝫ holophernis capite adorauit deum iſra
el: & appoſitus eſt ad populum domini. Cūqꝫ oīs po/
pulus laudaſſet deū: de mandato iudith caput holo/
phernis in muro ſuſpēderunt: & diluculo in hoſtes ī
petum fecerunt. Quod uidentes aſſyrii mādauerunt
principē ſuum uocari. Cū aūt intraſſet uagno: ut exci/
taret eū: uidit corpus ſine capite: nec inuenit iudith.
Quod aſſyrii audiētes timore ac ſtupore pcuſſi: ſe in
fugam dederūt. Quos filii iſrael cedētes uſqꝫ ad fines
ſuos pſecuti ſunt: & uix per .xxx. dies eorꝫ ſpolia colle/
gerunt. Vniuerſa quoqꝫ que fuerant holophernis iu/
dith donauerūt. Poſt hec aſcēdit iudith in hieruſalē:
& deo gratias egit. Vocatuſqꝫ eſt cambyſes ab hebreis
ſecūdus nabuchodonoſor. Redienſqꝫ iudith betuliā
pſeuerauit in ſancta uiduitate oībus diebus uite ſue:
& dimitten.. abrā ſuā liberā qeuit in pace annorꝫ .cv.
Sepultaqꝫ eſt in monumento manaſſe uiri ſui. Hec ex
libro iudith & aliis quibus ſupra.

ℭ De ſancta Heſter regina. Cap. LXXXI.

HEſter regina claruit in ciuitate ſuſa: q̄ poſt
modum edeſſa dicta eſt tempore aſſueri
ſiue artaxerxis regis perſarum: qui regna
uit ab india uſqꝫ ad ethiopu ſupra .cxxvii.
prouincias. Qui tertio anno imperii ſui fecit grande
conuiuium cunctis principibus & magnatibus pro/
uinciarum: quod durauit .clxxx. diebus in domo ſua
mirabili: cuius columne erant argentee: tectum uero

inſtar firmamenti habens gemmas diuerſi coloris:in
figura ſiderum & ſignorum diſpoſitas.Poſt hos dies
conuiuii inuitauit omnem populum qui erat in ſuſis
& diſcubuerunt extra domum.vii.diebus in ueſtibu/
lo horti delitiarum:quod mira pulchritudine decora
tum erat.Vaſti quoqꝫ regina fecit conuiuium femina
rum in palatio ubi rex manere conſueuerat. Die autẽ
.vii.precepit rex.vii.eunuchis:ut introducerent regi/
nam in apparatu ſuo:ut oſtenderet omnibus pulchri
tudinem eius.Que ad imperium regis uenire contẽ/
pſit.Et iratus rex de conſilio.vii.ſapientũ qui ſibi ſem
per aſtabant mandauit:ut ultra uaſti non ingredere/
tur ad regem:ſed altera melior regnaret pro ea:ut per
hoc diſcerent omnes mulieres non parui pendere mã
data maritorum ſuorum.Igitur ad ſuggeſtionẽ pue/
rorum regis:ceperunt ĩquiri uirgines in omni regno
eius:& tradi aggeo eunucho ad cuſtodiam:& accepe/
runt cultus & ornamenta ad libitum ſuum: ut que/
cũqꝫ oculis regis placeret ipſa regnaret pro uaſti.Erat
tunc in ſuſis iudeus nomine mardocheus de tribu ge
mini:qui deſcenderat de tranſmigratione iechonie.
Hic erat nutritius filie fratris edeſſe:que alio nomine
dicebatur heſter:quam orbatam utroqꝫ parente mar
docheus adoptauerat in filiam.Hec inter ceteras pu/
ellas tradita eſt eunucho:que nõ indicauit populum
ſuum ſicut ei mandauerat mardocheus. Inuenitqꝫ he
ſter gratiam in oculis eunuchi:& tradidit ei ornamẽ/
ta pulchriora.&.vii.puellas que excolerent eam. Por/
ro uirgines per ordinem ingrediebantur ad regem:&
que ab eo egreſſa fuerat:nõ poterat ad eum redire ni/
ſi eam ex nomine uocaret.Mardocheus autem uerſa/
batur circa domum regis curas habẽs ſalutis filie.Tã
dem ex ordine uenit dies:quo heſter ad regem ingreſ
ſa eſt in ornatu ſpecioſo.Et inuenit gratiam apud re/
gẽ:& fecit eam regnare pro uaſti.vii.anno regni eius
& celebrauit nuptias integro menſe: donaqꝫ largitus
eſt occaſione nuptiarum:iuxta eius magnificentiam
regalem. ¶Eodem tempore irati ſunt duo eunuchi
regis ianitores: & machinati ſunt in mortem eius
quod mardocheum non latuit.Qui indicauit heſter
& illa regi ex nomine mardochei: queſitũqꝫ eſt & in/
uentum & appenſus eſt uterqꝫ in patibulo. Et tradi/
tum eſt ſcripture in annalibus regis: in quibus reges
accidentia ſui temporis regiſtrabant.¶Poſt hec aſſue
rus exaltauit amã amalechitem de ſtirpe agag: fecitqꝫ
eum poſt ſe primum in omni regno ſuo.Et adorabãt
eum omnes ſerui regis preter mardocheum:qui pro/
pter patrias leges coram eo genua nõ flectebat.Quod
attendens aman indignatus eſt: & accipiens eum eſſe
hebreum:cogitauit omnes hebreos perdere qui erant
in regno aſſueri:ueteri motus odio:quia iudei perdi/
derant amalechitas. Duodecimo igitur anno aſſueri
miſſa eſt ſors in urnam coram aman:quo die & quo
menſe gens iudeorum interfici deberet.Et exiuit ſors
.xiiii.die menſis duodecimi.Aman autem ſuggeren/
te regi:ꝙ gens iudeorum nouis legibus uteretur & re
gis iuſſa contemneret:pacemqꝫ regni turbaret:decre/
uit:rex ut gens illa omnino periret.Cumqꝫ aman pro
miſiſſet impendere decem milia talentorum argenti
in gazophilacio regis ex bonis iudeorum:cõceſſit rex
omne illud argentũ aman:& ꝙ de populo illo ageret
ut ſibi placeret.Tulitqꝫ rex anulum quo utebatur: &
dedit aman:ut ſcriptas litteras ex nomine regis anu/
lo ſuo ſignaret.¶Tũc ſcripſit aman nomine regis lit/
teras anulo regis ſignans:ut occiderentur iudei a par/
uulo uſqꝫ ad ſenem & bona eorum diriperentur.xiiii.
die.xii.menſis.Statimqꝫ in ſuſis pẽpẽdit edictũ.Quod
cum audiſſent iudei fleuerunt.Heſter quoqꝫ hoc au/
diens accerſiuit mardocheum:qui omnia ei per eunu
chum ſignificauit:& exemplum edicti ei miſit: man/
dans ut ad regem intraret & ei pro ſuo populo ſuppli
caret.Et quamuis heſter iuxta legem regis non aude/
ret ad eum ingredi niſi uocata ſub pena mortis:tamẽ
in domino confiſa expoſuit ſe periculo: & mandauit
mardocheo ut omnes iudei pro ea orarent & triduo
ieiunarent.¶Die autem tertio premiſſa oratione in/
duta regalibus:ſtetit in atrio cõtra baſilicam regis cũ
duabus puellis. Qui cum reſpexiſſet eam toruo uul/
tu:timens heſter collapſa eſt.Quod cernens rex & ei
compatiens:quia ipſam pre omnibus diligebat: ſur/
gens uenit ad eam:& cepit hortari ne timeret:eo ꝙ ta
li legi que pro ſubditis facta erat ipſa utpote regia nõ
tenebatur.Illa uero ſurgens de anguſtia regem oſcu/
lata:inuitauit eum & aman ea die ſecum ad prandiũ.
Et cum ſecum ambo comediſſent:obtulit rex heſter
ut peteret quicquid ab eo uellet.Que iterum eos du/
os uidelicet regem & aman tantum pro die ſequenti
ad conuiuium inuitauit: & tunc ab eo peteret quod
optabat.Egreſſus eſt itaqꝫ aman letus.Et uidens mar
docheum ſibi non aſſurrexiſſe indignatus eſt: & uo/
catis amicis indicauit eis omnem gloriam ſuam: ad/
dens ꝙ ipſum ſolum cum rege heſter ad conuiuium
inuitaſſet.Verumtamen nihil ſe habere putabat: dũ
uiueret mardocheus.Sed amicis conſulentibus iuſſit
trabem excelſam parari: ut regi ſuggeret: quatenus
mardocheũ in ipſa appenderet: & ſic letus ad cõuiui/
um intraret.Noctem illam rex duxit in ſomnem:iuſ
ſitqꝫ ſibi deferri annales & legi. Et uentum eſt ad lo/
cum:ubi erat ſcriptum: ꝙ mardocheus nunciaſſet ei
facinus eunuchoꝝ.Cũqꝫ rex interrogans audiſſet: ꝙ
ex hoc mardocheus nihil premii conſecutus fuerat:
queſiuit quis eſſet in atrio:& reſponderunt ei ꝙ amã.
Ipſe enim intrauerat:ut regi ſuggeret de morte mar/
dochei.Cumqꝫ uocatus intraſſet:interrogauit eũ rex:
quid fieri deberet uiro: quem rex deſiderabat hono/
rare.Qui cogitans pro ſe dictum:reſpondit:ꝙ idutus
regalibus & coronatus ſuper equum regis per totam
ciuitatem deberet circũduci:tenente habenas primo
de principibus regis.Statimqꝫ iuſſit rex: ut quicquid
aman dixerat:mane faceret mardocheo: nihil omni/
no pretermittens.Quod cum feciſſet cõſternatus re/
diit domum.Et ecce nuncii regis compulerunt eum
ad conuiuiũ regine uenire.¶Finitoqꝫ conuiuio dixit
rex heſter:ut peteret quicquid uellet. Que petiit ſibi
donari uitam & omni populo ſuo:cum per omnes ꝓ
uincias ab aman mãdati fuiſſent occidi.Quod aman
audiens timuit.Rexqꝫ iratus ſurrexit: & hortum in/
trauit:& cum poſt horam rediſſet: inuenit aman ſu/
per lectum regine corruiſſe:in quo ipſa iacebat: ut ei
pro anima ſua ſupplicaret:putanſqꝫ ꝙ eam opprime
re uellet exclamauit.Et cum ab eunuchis audiſſet: ꝙ
trabem ad ſuſpendium mardochei paraſſet: iuſſit eũ
in ipſa immediate appendi: & dedit heſter domum
aman.Auditoqꝫ ab ea ꝙ mardocheus patruus ſuus eſ

ſet:dedit ei anulum ſuum quem receperat ab aman. Qui de mãdato regis ſcripſit nouas litteras:regis anulo ſignatas prioribus contrarias ad principes prouinciarum:ne occiderentur iudei:immo illos qui parati erant ad interfectionem ipſorum iudei interficerent: & manus principum eſſet cum eis. Et factum eſt nomen iudeorum celebre. ¶Igitur precedenti die ante diem qua iudei occidi debebant:uidelicet decimatertia die menſis duodecimi percuſſerunt iudei hoſtes ſuos plaga magna per omnes ꝓuincias ad ſeptuaginta quinq; milia. In ſuſis uero interfecerunt ſexcentos uiros. Die uero decimaquarta ſolemnitatem domini celebrantes conuiuia magna fecerunt. Deinde regis mandato ſuſpẽſi ſunt decem filii aman:& omnis eius progenies deleta eſt. Et conſtitutus eſt mardocheus loco aman princeps primus poſt regẽ. Heſter quoq; regina domino ſeruiuit oĩbus diebus: & genuit regi filium nomine artaxerxem: qui poſt regem aſſuerũ in regno ſucceſſit. Mortuo quoq; aſſuero regina Heſter cum filio ſuo annis pluribus imperium tenuit. Et poſt hec in pace dormiuit. Sepulta in ſuſis in ſepulchro regali. Hec ex libro heſter: & aliis uoluminibus quibus ſupra.

¶De ſancto Nicomede preſbytero & martyre.
Cap. LXXXII.

Nicomedes pſbyter & martyr paſſus eſt rome ſub flacco comite. Hic diſcipulus beati petri apoſtoli eiuſq; in predicatione adiutor in chriſti nomine miracula faciebat. Cui ut caſtiſſimo uiro beatus petrus ad paſſionẽ pergens:petronillã ſuã filiam cõmendauit. Cum aũt flaccus comes petronillã in ſuum coniugiũ requiſiſſet:& uirgines ac matronas:ut ipſa requiſiuerat:ei miſiſſet: ut eam ad domum ipſius aſſociarent: ipſaq; diuinis ſacramẽtis ab eodem nicomede preſbytero perceptis expiraſſet:ut ſupra in geſtis petronille dictũ eſt pridie cal. iunii. Turba mulierꝫ:que ad eius nuptias celebrãdas uenerat:exequias ſancte uirginis celebrarunt:quã beatus nicomedes ſepeliuit. Et dum poſtmodũ uerbum domini predicaret iſtanter:tentus eſt a flacco comite tempore domitiani:pro eo potiſſime ꝙ feliculã uirginem ab eodẽ comite paſſam ſepeliſſet: ut ſupra dictũ eſt idibus iunii: Quẽ tentum dictus comes fecit adduci ad ſacrificandũ. Quod cũ facere recuſaret:iubente flacco tam diu plumbatis ceſus eſt:donec ſpiritum exhalauit. Corpus autem eius in tyberim precipitatum eſt. xvii. calend. octobris. Hec marcellus petri diſcipulus ſcripſit.

¶De ſancto Valeriano martyre. Cap. LXXXIII.

Valerianus martyr unus fuit ex numero illorum quinquaginta:qui tẽporibus antonini ueri ĩperatoris apud lugdunũ in carcere miſſi fuerant cũ ſancto photino epiſcopo. Ex quibus chriſtianis ipſe ualerianus una cum marcello martyre patefactis ianuis ab ãgelo dimiſſus eſt:ut habeẽ ſupra in paſſiõe dicti marcelli pridie nonã ſeptẽbris. Quo qdẽ marcello p martyriũ aſſumpto: dum ipſe ualeriãus in cellula ſecretiſſima latitaret: & multos ad xpi fidẽ conuertiſſet:puenit ad caſtꝝ tenociũ in territorio cabilonẽſi:ubi ſanctus marcellus paſſus fuerat:ubi eſt a militibus priſci pſidis captus:& cũ ſacrificare nollet ſtipiti appẽſus:& grauiter exungulatus tandem in chriſti confeſſione pſiſtens in eo loco: ubi nunc corpus eius ſepultũ colitur:gladio animaduerſus eſt. Qui in eius agone ut olim ꝓtomartyr ſtephanus uidit celos apertos: & chriſtum ei coronam oſtendere preparatam. Paſſus eſt autem. xvii. calendas octobris.

¶De ſancta Euphemia uirgine & martyre.
Cap. LXXXIIII.

Euphemia uirgo filia ſenatoris philophronis in ciuitate chalcedõia paſſa eſt tpe diocletiãi ĩperatoris ſub ꝓcõſule priſco. Qui primo in ipſa ciuitate. xlix. xpianos iuuenes detẽtos una cũ euphemia uirgine cum nollẽt deo marti ſacrificare p dies. xx. in carcere macerauit. Deinde ipſos eductos alapis in faciẽ cedi:deĩde grauiter flagellari fecit:ipoſq; uinctos iteꝝ in carcere imperatori puniẽdos reſeruauit. De qbus diceẽ ĩfra. viii. cal. octobris. Quos beata euphemia cũ eis pariter detẽta uiriliter hortabaẽ. Propter qđ ante ꝓcõſulẽ adducta: cum ſacrificare nollet alapis diu ceſa eſt: deinde in carcerẽ remiſſa. Quã iudex ſecutus ex libidine opprimere uoluit:ſed ſubito manus eius exaruit. Qui ſe incãtatum putans:prepoſitũ domus ſue ad eã direxit:ut eã faceret cõſentire. Sed ille carcerem clauſum:nec clauibus apire:nec ſecuribus frãgere potuit:nec a demonio arreptus ſeipſum dilaniãs uix euaſit. Deinde educta poſita eſt ſup rotam:cuius uectes carbonibus pleni erãt: & artifex intra rotam ſignum trahentibus dederat: ut quando ſonũ faceret ſimul traherent:& ſic exeunte:igne:uectes corpus uirginis diſſiparent. Sed nutu dei ferrũ quo rota temperabaẽ manu decidens ſonũ fecit:& continuo trahẽtibus illis rota artificem cõminuit:& euphemiã illeſam ſeruauit. Tunc parẽtes artificis ſuppoſito igne:ipſam rote alligatã:ſimul cũ rota cõburere uoluerũt. Angelus ãt domini de celo deſcẽdit:& rota cõbuſta euphemiã itactã eduxit:miniſtros quoq; oẽs paralyſi pcuſſit. Tũc iuſſit eam ꝓconſul in fornacẽ ardentem mitti. cuius ignis latitudo. xlv. cubitis extendebatur. Sed ſigno crucis edito: inde illeſa educitur:& in loco excelſo ſtare cõſpicitur. Apeliaus autem proconſulis aſſeſſor:eidem conſuluit: ut eam decollari feceret: dicens uirtutem chriſtianorum: non niſi ferro uinci poſſe. Erectis ergo ſcalis cum ſoſthenes & uictor ad eam feriendam miſſi eſſent: uidentes eam angelorum & uirginum choris circundatam:& immẽſo lumine circũfuſam: conuerſi ſunt

ad chriſtum: & reuerſi eam percutere noluerunt: ut ſupra in eorum paſſione actum eſt. iiii. idus ſeptembris. ℂ Poſt hec priſcus eam per capillos ſuſpendi fecit: ſed immobilem permanētem: negato cibo: iterū diebus. vii. in cuſtodia macerauit. Illa uero ab angelo quotidie refecta. vii. die educta: ſubter q̄ttuor magnos lapides poſita eſt: quatenus ſicut oliua confringeretur. Ad cuius orationem lapides ut puluis comminuti ſunt. Quod cernens priſcus ipſam in ꝓfundā foueā proiici iuſſit: ubi tres erāt beſtie immaniſſime que oēm hominē deuorarēt. Que ſtatim uirgini blādientes iūctis caudis: ei quaſi cathedram ad ſedendū fecerunt: & uirginē illeſam de fouea eduxerunt. Priſcus confuſus ut eam uel dolo occideret: fecit gladios & palos acutos cōfigi & obſcure ac terra modica operiri ut illa ex improuiſo in ipſos incidens moreretur. Gladiis uero & palis ab angelis alibi tranſpoſitis: euphemia ueniens ad locum nil leſionis pertulit: miniſtri uero incidentes interfecti ſunt. Que omnia dum priſcus magie attribueret: iuſſit eā uirgis cedi. Et cū nec ſic ſuperari poſſet. mandauit eam ſerris membratim diuidi: & in ſartagine membra torreri: uerum angeli domini ſerras confregerunt: & ignē ſartaginis extinxerunt: uidēs apuleius procōſulem anguſtiari. Iuſſit uirginem in harenario mitti: & beſtias ei laxari. Et laxati ſunt ei duo leones & due urſe. Et cum beſtie ei procidentes: ueſtes eius oſcularētur orauit euphemia ut deus eam tali martyrio dignaretur aſſumere. Sicq; una ex urſis curſum arripiens: morſum corporis eius ſolummodo infixit: liuorem tamen nullum ei fecit. Sicq; uoce celica ipſam uocante ſpiritum emiſit. Cuius corpus parentes rapuerunt: & miliario uno a ciuitate chalcedonia ſepelierunt decimoſexto calendas octobris. Cuius meritis omnes iudei & gentiles eiuſdem urbis in domino crediderunt.

ℂ De ſanctis Lucia & Geminiano martyribus. Cap. LXXXV.

LVcia uidua & geminianus martyres paſſi ſunt in ciuitate mendula in prouincia ſicilie poſita tempore diocletiani & maximiani imperatorum. Fuit autem beata lucia nobilis in urbe roma: q̄ annis. xxxvi. manſerat uidua: & annis ſeptuagintaquinq; ꝑmanſit in hac uita. Quam filius eius euppius diocletiāo accuſauit: ꝙ eēt xp̄iana. Quā imperator detentā: & ante ſe adductā: cum nō poſſet inducere ad ſacrificandum: iuſſit in carcerem recludi. Subitoq; fundamēta carceris cōmota ſunt: & odor ſuauiſſimus fragrauit: uoxq; de celo lapſa ipām in domino cōfortauit. Deīde xp̄s ei in ſomnis apparuit: & celeſtia regna promiſit. Poſt dies quattuor tyberis fluuius inundauit: & pars maxima murorum urbis corruit. Palatiū quoq; diocletiani īpetus aque funditus euertit. Impator uero qui urbe tunc exiuerat: hoc audito rediit: & ueniēs ad carcerem: ubi lucia detinebat̄: ipſum apertum inuenit: & lucem maximam irradiantē aſpexit. Eductam ergo ſanctā extra urbem & deos adorare recuſantem: nodoſis fuſtibus cedi fecit. Et ecce qui eam cedebat: factus eſt lapideus: manus uero carnea remanſit uſq; in preſens: unde & locus ad manū carneā uocatur. Imperator uero pene totus aridus factus eſt. Sed orāti pro eo ſancta ſanitati ē reſtitutus. Et cū ad templū iouis accederet ad gratias diis exoluēdas ſubito tēplū corruit: & oīa idola cōminuta ſunt. Tūc iratus diocletianus iuſſit ollā ereā adduci & picē: plumbū: ac reſinā in eā liquefieri: & luciā nudā in olla deponi: & per triduū ignem ſubter miniſtrari. Quarto uero die lucia a miniſtris ex olla egreſſa: ac oīno illeſa inuēta eſt. Qđ audiens imperator iratus mādauit ipſam ferro & plumbo oneratam per totam ciuitatē duci: & deīde in equuleo torqueri. Que dū duceret̄: peruenit ante domū hominis ꝑpotentis noīe geminiani: in cuius domū. cccxx. ſimulacra erāt. Et ecce ſubito colūba niuea de celo deſcēdit: & ſuper caput geminiani tertio crucē figurans reſedit. Qui reſpiciēs uidit celū apertū: & ſedem dei oīpotentis. Et ſtatim relictis oībus cucurrit ad locū: ubi iā ſancta dei torquebat̄: & ꝓſtratus pedibus eius: ſe chriſtianū aſſeruit: & baptiſmū expetiit. Qui ſtatim detentus una cū lucia carceri macipatus eſt. Sacerdos aūt quidā prothaſius noīe per noctē ab angelo monitus ad carcerē acceſſit: & apertis hoſtiis: luceq; de celo ꝓfuſa: ac odore aromatū refragrante: fonte quoq; de terra erūpente. Geminianū baptizauit: quē lucia de ſacro fonte ſuſcepit. ℂ Poſt tertiū diē ambo de cuſtodia educūtur: & iteꝝ penis afficiuntur: ſed ab angelo coronis de celo ſibi impoſitis laureantur. Cum aūt eos impetator iteꝝ in carcere recluſiſſet: & extra urbē equitaret: dū perueniſſet ad pontē gallatiū: iudicio dei pons cecidit & multis in fluuio necatis: ipſe uix cū paucis euaſit. Cuius prefectus noīe pyrrhopogon pāphilus natione: luciā & geminianū nolētes diis immolare ceruicibus contundi fecit. Et ſtatim facto nimio terremotu camera fori corruit: & prefectū cū quadraginta ex miniſtris oppreſſit. Lucia uero cum Geminiano illeſa permanſit: quos tumultus populi ereptos liberauit. ℂ Poſt annū uero ſancti martyres ab angelis in ſiciliā inſulam perducuntur: & in mōte tauromenio dimittuntur: indeq; uenerunt ad prediū aleſinum: ubi filiā cuiuſdā eucarpionis a ſpiritu immundo decennio uexatam liberauerūt. Altera uero die peruenerūt ad fluuium pſimiphū: & cum nimiū inūdaret: oratione facta aqua ſtetit: & ſancti ſuper undas ſiccis pedibus trāſierunt: & peruenerunt ad mendulam ciuitatem: ubi multos īfirmos curabāt: & demonia clamantia eiiciebant: eoſq; omnes ad chriſtū conuertebant. Quod audiens iudex noīe aprophaſius iuſſit oēs qui conuerſi fuerant decollari numero ſeptuaginta quinque: qui mox ut domū redibat ex equo colapſus & mortuus

eſt. Tunc magaſius iudex hoc comperto a ſyracuſana ciuitate uenit mendulam: ut ſanctos interficeret. Orãte uero lucia mons crepuit: & ſanctos ſuſcipiens triduo occultauit: deinde ſitientibus illis fontis aqua ſcaturiit: eoſq; refecit. Orauitque lucia ad dominum: ut eius in pace ſuſciperet ſpiritum: & ſtatim in domino obdormiuit. Geminianus uero poſt duos dies egreſſus: ut corpus eius ſepeliret: a carnifice inuentus gladio percuſſus eſt. Et cum odor maximus de monte fragraret: chriſtiana quedam ad odoris ſenſum montem intrauit: & in ſepulchris marmoreis ibidem ab angelis preparatis ſanctorum corpora reperta ſepeliuit: atq; in montis uertice eccleſiam eorum nominibus fabricauit. Qui paſſi ſunt decimo ſexto calen. octobris.

¶ De ſancto Lamperto epiſcopo & martyre. Cap. LXXXVI.

LAmpertus epiſcopus & martyr paſſus eſt tempore pipini francorũ regis. Hic enim genere nobilis ex oppido traiectenſi oriundus ab annis puerilibus ſacris litteris eruditus: diotardi: epiſcopi diſcipulus fuit a quo & eccleſiaſticos ordines uſq; ad diaconatum accepit. Qui pro ſui ſanctitate adeo ab omnibus amabatur: ut mortuo diotardo magiſtro ſuo traiectenſi eccleſie in epiſcopum ab omni populo mereretur promoueri. Quem hydricus rex pre omnibus epiſcopis ſuis charius diligebat. Quo mortuo inuidorum malitia ciues eius impii ipſum ſine cauſa de epiſcopatu eiecerunt: & feramundum in eius cathedra ſtatuerunt. At lampertus ad monaſterium: quod dicitur ſcabolũ: declinauit: & per ſeptem annos ibidem in penitentia & optima conuerſatione ſtetit. ¶ Quadam uero nocte ad orationem ſurgens in pauimento per ignorantiam caſu ſonitum fecit. Quod audiens abbas mandauit: ut quiſquis eſſet ille: qui ſonitum illum feciſſet: ſtatim ad crucem: que erat in campo ſub diuo uſque poſt matutinum moraturus accederet. Credens ꝙ aliquis ex fratribus ſtrepitum ſtudioſe feciſſet. Tunc lampertus illico nudis pedibus & cilicio indutus ad crucem cucurrit ac ſi tali obediẽtie uti unus ex monachis eſſet aſtrictus: ibiq; uſque poſt matutinum perſeuerauit: donec abbas in matutino omnibus uiſis fratribus: epiſcopum deeſſe cognouit. Et audito ꝙ ille fuiſſet qui ad crucem iuiſſet: eum introduci fecit: quem totum capite cum hyems eſſet horrida: niue perfuſum & pene frigore extinctum aſpexit: & ab eo cum monachis ueniam poſtulauit. ¶ Poſt .vii. annos autem iubente pipino rege feramundus expellitur: & lampertus in ſedem ſuam reducitur. Et cum ipſe ſicut prius uerbo & exemplo polleret duo germani fratres maligni in ſurgẽtes in eum grauiter perſequi ceperunt. Quos puidẽ amici epiſcopi eo inſcio occiderunt. Eodemq; tempore lampertus pipinum de quadam eius concubina plurimum increpauit. Dodo aũt conſanguineus occiſoꝝ & frater ipſius meretricis aule regie domeſticus: occaſiõe accepta cõgregauit exercitũ: & domũ epiſcopi: que erat in uico leodio nocte circundedit: uolens occiſorum necẽ in ſanctum uindicare lampertum. Quod cum uir domini puero nunciante didiciſſet: gladium quem tenebat abiecit: ſuoſq; conſtanter admonuit: ut peccata ſua confiterentur: & patienter mortem ſubſtinentes in domino confortarentur. Cum autem hoſtes domum eius undiq; inflammaſſent in ſanctum martyrem irruerunt: & ipſum orantem iaculis & gladiis peremerunt. Quibus abeuntibus: quidam ex epiſcopi famulis euadentes: corpus eius ad eccleſiam ſuam nauigio perduxerunt: quod traiectenſi cum multa ciuitatis meſtitia ſepulture dederunt: paſſus eſt .xv. calẽ. octobris circa annum domini .cccccccx.

¶ De ſcõ tharraſi confeſſore. Cap. LXXXVII.

THarraſis confeſſor grecia ut creditur oriundus: eo ꝙ de uita ipſius nihil certum habetur: confeſſione chriſti & penitentia clarus apud conſtantinopolim eremi incola angelicam uitam duxit: ubi in pace quieuit. Corpus autem eius in ſpelũca repertum eſt: in qua & penitẽtiam egiſſe putatur: cum titulo in tabula ſcripto. Hic reqeſcit corpus ſancti tharraſis cõfeſſoris. Quod inde leuatum tempore alexii imperatoris: intra urbis regie ambitum honorifice ſepulture traditum eſt. Proceſſu uero temporis inde tranſlatum fuit uenetias ab ipſius patrie ciuibus: atq; in mõaſterio ſancti zacharie depoſitum quieſcit. Cuius tranſlatio facta eſt .xv. calẽ. octobris: Nam & de eo quo tempore floruit: quo ue die ad xp̃m migrauit aliter reperiri nõ ualuit.

¶ De ſanctis Emiliano & Hieremia martyribus. Cap. LXXXVIII.

EMilianus diaconus & hieremias martyres apud cordubam hiſpanie ciuitatem paſſi ſunt. Qui pro confeſſione fidei chriſtiane detenti: & diuerſis afflicti ſuppliciis: tandem gladio decollati ſunt .xv. cal. octobris hec ado in martylogio.

¶ Da ſanctis Victore & Stephana martyribus. Cap. LXXXIX.

VIctor & ſtephana martyres apud ſiciliam paſſi ſunt ſub perſecutione antonini imperatoris agente duce ſebaſtiano. Qui militem uictorem captum hortabatur: ut diis ſacrificaret. Quod dum recuſaret: iuſſit dux confringi digitorum eius articulos: donec oſſa de corio ſuggregarentur. Et cum in his gratias ageret: iuſſit eum mitti ĩ caminum ignis ardentis. Orauit autem uictor ad dominum: & ignis eũ non tetigit: ſed poſt triduũ dux ipm̃ illeſum inuenit. Tũc mãdauit uenena preparari & ea in carne iniici & ei dari. Et cõtinuo mãducauit: nec aliqd mali ſenſit: uenenarius ãt acriores uene

norũ ſtimulos porrexit. Et cũ comediſſet iterũ ſanus ſtabat. Statimq; magus ille cõuerſus: oẽs codices ſuos combuſſit: & fidẽ xpi ſuſcepit. Poſt hec iuſſit dux neruos corpis eius dirũpi: & oleum decoqui: & partibus occultioribus corporis infundi. Ac demum in equuleo ſuſpẽdi & lãpades ei ardentes applicari. Que cũ oĩa cõfortatus a domino ſupaſſet: fecit acetũ & calcẽ in os eius ĩfundi: deinde ipm exoculari: & ſic uerſis pedibus ſuſpendi: donec ex eius naribus ſanguis diſtillaret. Dimiſſo igitur eo triduo in illo ſuſpendiculo: carnifices eum mortuum exiſtimantes acceſſerunt ut uiderẽt: & ſtatim excecati ſunt. Sed orante uictore tã ipſe q̃ illi uiſum perceperunt. Iratus autem ſebaſtianus hoc audito mandauit eũ decoriari. ❡ Tũc uxor unius militis nomine ſtephana annorum circiter. xvi. exclamare cepit: & ſanctum martyrem beatificare: uiditq; duas coronas ab angelis de celo deferri: & maiorem uictori: minorem uero ſibi dari. Et cũ hec omnia coram cunctis enaraſſet: & chriſtum dominum confeſſa fuiſſet. Iuſſit dux arbores duas palmarum ad ſe inclinari: ita ut ſe tangerẽt: & in utriſq; ligari manibus ac pedibus beatam ſtephanam: & ſimul arbores ad naturalem erectionem reuertentes dimitti: ſicq; dirupta eſt ſtephana in duas partes & a xp̃anis occulte ſepulta. Sanctũ aũt uictorẽ iuſſit dux decollari. Percuſſoq; illo ex eius corpore ſanguis & lac emanauit. Cuius corpus a chriſtianis ſepultũ eſt in ſarcophago: quod ipſe ſibi p̃pauerat in ciuitate ſua. Paſſi ſunt autem ſancti martyres. xiiii. cal. octobris.

❡ De ſcõ methodio epõ & marty. Cap. LXXXX.

MEthodius martyr primo olympi lycie eps & poſtmodum tyri fuit. Qui nitidi cõpoſitiq; ſermonis aduerſus porphyrium libros luculentos compoſuit. Item ſympoſium. x. uirginum. Item de reſurrectione contra origenem opus egregium. Et aduerſus eundem de phitoniſſa & de arte georgiorum. In geneſim quoque & in cantica canticorũ cõmentarios edidit. Et multa alia que uulgo leguntur: q ad extremũ nouiſſime per cutionis ſub diocletiano: uel ut alii affirmant ſub decio & ualeriano in calcide grecie martyrio uitam finiuit. Cui in carcere exiſtenti facta eſt reuelatio plurimorum de tpe aduentus antixp̃i: que ſanctus martyr ſcripture commendauit: paſſus eſt. xiiii. calẽ. octobeř. Hec hieronymus de uiris illuſtribus.

❡ De ſcõ fereolo martyre. Cap. LXXXXI.

FErcolus martyr & iulianus eius comes in aluernia nati deo in militari habitu ſeruiebant: ut dictũ eſt ſupra in paſſione iuliani mřis. v. calẽ. ſeptẽbř. Cũ autẽ perſecutores ſanctum iulianum apud aluerniam decollaſſent: & caput eius uiẽne ad fereolum detuliſſent: a criſpino conſulari tali conditiõe miſſi: ut aut fereolus ſacrificaret: aut ſimilẽ ſententiã acciperet: cũ eis aſſentire nollet: confeſtim in chriſti confeſſione capite ceſus eſt. Cuius corpus una cum capite ſancti iuliani in ipſa ciuitate in eodem tumulo ſepultum eſt. xiiii. calẽ. octobř. ❡ Poſt multos autẽ annos cum mamertus eps uienneũ corpus ſancti ſereoli transferre uellet: inuenit caput ſancti iuliani inter manus fereoli: & utrumq; ipſorũ ita integrum & illeſum ac ſi ea die fuiſſet ſepultum.

❡ De ſcõ flocello martyre. Cap. LXXXXII.

FLocellus mř puer decennis paſſus eſt apud urbẽ auguſtudunenũ tẽporibus antonini ĩpatoris ſub ualeriano p̃ſide. Cũ enim p̃ſes audiſſet: q̃ flocellus ſanctos martyres in eorũ paſſionibus cõfortaret: iuſſit eũ teneri: & ſuſpenſum in equuleo diutius flagellari. Deinde carceri una cum leone recludi: ut ab eo deuoraretur. Orante uero puero leo ſubito moritur. Statimq; vii. lucerne cũ cãdelabris ei preſentantur: quarum lumine tenebre carceris repelluntur. Quod audiẽs gentilis quidã filium ſuũ cecum ſurdum & mutum ei obtulit: cui ſanctus martyr confeſtim uiſum auditũ & loquelã reſtituit: & ipm cũ patre ad xp̃m conuertit. Que dũ p̃ſes audiſſet ipm in ignẽ maximũ extra urbem mitti fecit. Sed puer ab angelo ſibi a dextris aſſiſtente hortatus ignẽ ingreſſus eſt. Et continuo tempeſtate & imbre ualido ingruẽte ignis extinctus eſt. Quẽ p̃ſes iuſſit lingua & palmis clauis cõfigi. Et dũ nihilominus chriſtũ cõfitereť: ſtola ĩdutus linea feris in platea exponiť: & ab eis diſcerptus martyrio coronatur. xiiii. calẽ. octobris.

❡ De ſcis ianuario epo & ſociis marty. Cap. XCII.

IAnuarius eps & ſocii eius. i. feſtus ſoſius & proculus diaconi: deſiderius lector: acacius & eutyches paſſi ſunt apud ciuitatem puteolanam ſub perſecutione diocletiani agente preſide timotheo. Qui preſes miſſus a ceſare ad ciuitatem nolanam campanie ad chriſtianos exterminandos. Soſiũ eccleſie meſſenateũ & p̃culũ puteolane eccleſie diaconos & eutychetẽ & acaciũ. ciues nolane urbis laicos chriſtianos in carcerem clauſit. Ianuarium uero epm beneuenti ei de chriſtianitate delatum teneri: & ſibi preſentari mandauit. Quem cum ad deorum ſacrificia: nec blanditiis: nec minis inclinare poſſet. Iuſſit caminum ignis per triduum incendi: & ianuariũ interim cuſtodie detẽtũ inter flãmas immiti: qui oratione fuſa cũ angelis decantãs in medio ignis deãbulabat illeſus. Quod dũ milites timotheo preſidi nũciaſſent: iuſſit caminũ ignis apiri. Et erũpens flãma plurimos paganorum circunſtãtes peremit. Ianuarius autem ex camino proſiliuit: ita ut nec capilli eius: nec ueſtimenta exuſta in aliquo apparerent. Quod dum preſes magicis artibus attribuiſſet: iuſſit eum in cuſtodia detineri. Die uero ſequẽti ante ſe adduci: & neruos de corpore ipſius ſeparari: deinde iterum in carcerẽ recipi: ut interim noua ſupplicia excogitaret. Ad quem uenientes feſtus diaconus & deſiderius lector beneuentane ciuitatis: & eius ſuppliciis condolentes: iuſſu eiuſdem preſidis detinentur: & una cum ianuario uinculis mancipantur. ❡ Poſt hec dum timotheus ad ciuitatem puteolanam tranſire uellet iuſſit omnes martyres p̃fatos catenis uinctos ante currũ ſuũ protrahi ad exẽplum chriſtianoꝝ: ipſoſq; cũctos in amphitheatrum eiuſdem urbis introduci: & urſos eiſdem laxari. Sed manſuefacte fere quaſi oues ad pedes martyꝝ procidebant. Quod cernens preſes dictata ſententia iuſſit eos omnes capite cedi. Statimq; lecta ſententia: cũ ſancti ad decollationẽ ducereť: cecus effectus eſt p̃ſes. Ianuariũ quoq; mox reuocatũ rogauit: ut pro ſe ad deũ ſuũ oraret. Et cũ pro illo oraſſet: cõfeſtim lumẽ oculorũ recupauit. Quo uiſo miraculo fere qnq; milia gẽtiliũ cõuerſi ſunt. Preſes uero in malum obſtinatus hec

uidens:ianuariū ad martyriū una cū ceteris remiſit:
quē ſenex quidā rogauit:ut ueſtibus ſuis aliquid pro
reliquiis acciperet.Cui epiſcopus poſt decollationem
ſuam orarium ſuum ei ſe daturum promiſit. Decol/
lati ſunt ergo ſancti martyres.ſ.ianuarius epiſcopus
feſtus & ꝓculus diaconi:deſiderius lector & acacius:
& eutyches.Soſius uero diaconus q inter alios prom/
ptior appuerat in carcere eſt ſeruatus:donec poſtmo/
dū ab eodem preſide paſſus eſt:ut dicitur infra in eius
paſſione.viiii.cal.octobris.Ianuarius autē poſt marty
rium ſuū ſeni appuit:& orariū ſuum ſanguine perfu/
ſum quo decollandus oculos texerat:eidem tradidit.
Quē ſenex militibus ab eoꝝ occiſione redeūtibus:in
teſtimonium miraculi oſtendit. Eadem autē hora q̄
ſancti capite ceſi ſunt:timotheus a demonio arreptus
diuqꝫ uexatus infeliciter expirauit. Mater uero ſancti
ianuarii in ipſa hora in urbe beneuētana ſomniū ui/
dit:ꝙ filius eius per aera ad celum uolaret. Et diē &
horā notans inuenit ipſum tunc palmā martyrii ſu/
ſcepiſſe.℄ Cū uero martyr domini decollaretᷣ:& ora
rium ante oculos teneret:digitus eius una cum capite
abſciſus excidit. Sed dum chriſtiani corpus ipſius &
ceterorū martyrū nocte ſepelire uellent: apparuit eis
ianuarius:eos admonēs:ut digitū ſimul cum capite p̄
ciſum requirerēt.Quod illi facere curauerunt:& ſan/
ctorū omnium corpra honorabiliter iuxta ciuitatem
ſepelierunt.Qui paſſi ſunt.xiii.cal.octobris.

℄ De ſcō Goderico epō. Cap. LXXXXIIII.

GOdericus eṗs claruit apud metenſem ciui
tatē tpe theodeberti regis francorū. Qui
aquitania exortus: primo quidem miles
egregius cum multas contra barbaros ui
ctorias obtinuiſſet:& corā deo & hoībus famoſus eſ/
ſet:oculoꝝ cecitatē īcurrit:nūq̄ tamē ipm patiētia de
ſeruit.Eodē āt tēpore ſanctus arnulphus metēſi eccle
ſie preſidebat.Godericus autē ab angelo monitus ad
ciuitatem metenſem uenit: & ibidē in eccleſia ſancti
ſtephani ꝓtomartyris:ut monitus fuerat: ad deū de/
uote orauit:& lumen quod dudum amiſerat recupe
rauit.Arnulphus aūt ei carne propinquus ipm in do/
mū ſuam ſuſcepit:& diuina iuſſione pſbyterum ordi
nauit.Deinde ſolitaniā uitam eligens eṗatui reſigna/
uit:& ſucceſſorem ſibi godericū reliquit:& eremū pe
tiit:ut ſupra in eius geſtis dictū eſt.xvii.calē.ſeptēbris.
Godericus autem eccleſie metenſi:exemplis & doctri
nis laudabiliter prefuit. ℄ Cum autem corpus ſan/
cti arnulphi defuncti ad eccleſiam ſuā cū ciuibus de/
ferretᷣ:deuenit ad uillam hominis impii:ut illac tran
ſitum haberet:quē uidelicet ſanctus arnulphus ſepi/
us in uita ſua monitum:non potuerat a ſceleribus re/
uocare: dumqꝫ uille appropinquarent omnes im/
mobiles facti: ultra procedere non uolebant: eo ꝙ
ſanctum corpus illac tranſire nolebat: ſed dum om/
nes propter hoc heſitarent: & ſol iam occaſui feſti/
naret: occurrit eis uir fidelis: qui eos ad uillam ſu/
am aliam inuitauit. Ad quam cuncti cum tanta ce/
leritate uenerunt:ut uolaſſe potiuſquam meaſſe puta
rentur:ubi dum uinum non reperiretur: modicum
ceruiſie ſancto epiſcopo oblate:adeo multiplicatum
eſt:ut nocte illa cunctis ad poculum abundaret.Quie
uit autem in pace uir domini.xiii.cal.octobris: & tu/
mulatus iacet in eccleſia metenſi.

℄ De ſanctis pelco & nilo epiſcopis & martyribus. Cap. LXXXXV.

PEleus & nilus eṗi apud paleſtinam marty
rio claruerunt. Qui tempore perſecutio/
nis in chriſtianos ſeuientis:pro confeſſio/
ne glorioſi nominis chriſtiani: cum plu/
rimis cleris detenti:& ignibus conſumpti :immorta/
lem a domino coronam percipere meruerunt.xiii.
cal.octobris:ut ait ado in martylogio.

℄ De ſcīs felice & cōſtātia mr̄. Cap. LXXXXVI.

FElix preſbyter & conſtantia martyres tem
pore perſecutionis Neronis imperatoris
apud nuceriam ciuitatem paſſi ſunt. Qui
rabie dicti ceſaris in chriſtianos craſſante:
dum chriſtum confiteri non dubitaſſent :gladio ca/
pite ceſi martyrium conſumauerunt.xiii.calē.octo/
bris.hec ado.

℄ De ſcīs fauſta & euilaſio mr̄. Cap. LXXXXVII.

FAuſta uirgo & euilaſius martyres apud cy
zicum ciuitatem paſſi ſunt: ſub maximia/
no imperatore.Cum enim fauſta eēt infan
tula annorum.xiii.filia gemelli protecto/
ris ciuitatis: parentibus ambobus orbata: chriſtum
dominum clara confitebatur uoce. Miſſus eſt igitur
euilaſius preſes annorum.xxxx.a maximiano augu/
ſto ad cyzicum ciuitatem.Qui puellam detentam fe/
cit radi:& ad turpitudinem decaluari. Sicq; in equu/
leo ſuſpendi & torqueri. Statimqꝫ coruſcationibus
factis: multi miniſtrorum occiſi ſunt. Deinde in
loculis miſſa: dum ab hora prima diei uſqꝫ ad ſex/
tam ſerra ferrea ſecaretur: nec in aliquo ledi poſſet:
predicante uirgine gloriam chriſti: euilaſius preſes
conuerſus ipſam dimiſit: & baptiſmum ſuſcepit.De/
inde maximianus hoc audito miſit alium preſidē no
mine cracum: quem iurare fecit ne unq̄ crederet in
chriſtum. Qui euilaſium & fauſtam iuſſit compre/
hendi:& euilaſium in equuleo ſuſpendi & torqueri.
Fauſtam uero ſicut crepidas capite:fronte:facie:pecto
re: totoqꝫ corpore clauis configi. Cum autem illeſa
permanſiſſet: mandauit eam cum euilaſio in ſar/
taginem mitti:& plumbo bulliente ollā repleri.Qui/
bus orantibus & pſallentibus:plumbū ſicut aqua te/
pida refrigeratum eſt.Sancti uero quaſi in balneo ia/
centes:uoce ipſos de celo uocante ſpiritum emiſerūt
.xii.cal.octobris.

℄ De ſcō priuatu epō & martyre. Cap. XCVIII.

PRiuatus epiſcopus & martyr paſſus eſt in
territorio gaualitane ciuitatis tempori/
bus ualeriani & galieni imperatorum
ſub perſecutione allemannorum: qui ab
occidente aduerſus rempublicam cum rege ipſorum
herode conueniētes:tranſmiſſo rheno gallias infeſta/
bant.Veneruntqꝫ ad montem gedronem in ſolo ga/
ualitane ciuitatis poſitum:ad quem gaualitani ciues
quaſi in preſidiū confugerāt:quem ipſi hoſtes per bi/
ennium obſiderunt.Sed beatus epiſcopus cum popu
lo ſuo in ipſo monte non erat:eo ꝙ in alio ſibi mon/
te cellam conſtruxerat:in qua lectioni & orationi inſi
ſtebat. Cum igitur hoſtes epiſcopum ibidem eſſe
comperiunt: ad eum accedunt: & ſperantes per hoc
populum obſeſſum flectere: priuatum capiunt: &
ut ſuos ciues ad ſe tradendum hoſtibus inducat com

pellunt.Recuſantem uero hoc facere:fuſtibus grauiſſime cedunt: & ducētes illum ad gaualitanam quam ceperant ciuitatem:cum nec ipſum ad immolandum idolis compellere poſſent: in ignem miſerunt: Sed cum inde illeſus euaſiſſet: lanceis & cultris pluribus ipſum plagis confoderunt. Redeuntes autem ad gedronem montem:populo libertatem egrediendi concedunt illiſq; exeuntibus: & ad epiſcopum ſuum ſeminecem recurrentibus:germani oppidum capiunt: & totaliter uaſtauerunt. Sanctus autem martyr uulneribus perſecutorum attritus: inter ouium ſuarum manus poſt dies modicos emiſit ſpiritum.xii.calen. octobris. Sepultuſq; eſt in ſubterranea crypta ꝓpter perſecutionem paganorum:qui nec ſanctorum cadaueribus indulgebant.

¶De ſancto Eulogio pſbro. Cap. LXXXXIX.

EVlogius preſbyter:ut in uitis patrū habetur:in eremo de ſcythei egyptiorum claruit.Qui cogitationes hominum cognoſcens: cum quoſdam aliquando indigne uelle communicare uideret: ſingulos remouebat: & eorum eis cogitationes detegebat: donec omnes per penitentiam purgabantur.Et ſic illos ad communionem admittebat:Quieuit autem in eterno de ſcythi duodecimo calen.octobris.

¶De ſancto Mattheo apoſtolo & euangeliſta. Cap. C.

MAttheus apoſtolus & euāgeliſta ex tribu leui progenitus: a qua & ſecundum nomen aſſumpſit:ex publico autē teloneario ope publicanus appellatus ex publicanis a domino ad penitētiā uocatus:& in apoſtolatū tranſlatus eſt.Hic primus in iudea patria lingua.i.hebrea ſcripſit euangelium:quod q poſt modum in grecum tranſtulerit:non ſatis claret. In quo quidem euangelio: ut hierous aſſerit. Vbicumq; euangeliſta ueteris ſcripture teſtimoniis utitur: non ſequitur ſeptuaginta interpretum auctoritatem:ſed hebraicum ueritatem. ¶ Qui poſt aſcenſionem domini primum in egypto predicauit: deinde ad ethiopiam tranſiuit & ueniens in ciuitatem eoꝝ regiam:que dicit̄ natoaber: in qua rex egippus regnabat:inuenit ibi duos magos nomine zaronen & arphaſath q ita homines ſuis artibus dementabant:ut quoſcūq; uellent ſenſuū ac mēbrorū officio & ſanitate priuare uiderent: unde & ſe quaſi deos ab hominibus adorari faciebant. Mattheus autem apoſtolus in eadem ciuitatem ingreſſus: & apud candacis eunuchū regine:quē philippus diaconus baptizauerat hoſpitatus. Ita magorū pſtigia detegebat:ut qcqd faciebāt hoībus in perniciē: ipſe cōuerteret:in ſalutē. Oēs quoq; infirmos ad ſe delatos quacūq; infirmitate curabat.Eunucho autē apoſtolū interrogante: qūo tot linguas loqueretur: & intelligeret. Expoſuit ei mattheus: qūo in mūdi principio unica lingua hominū p ſupbiā turrim babylonis edificare uolētiū cōfuſa in.lxxii.līguas diuiſa fuit.Et qūo ſpiritu ſancto deſcēdēte omniū linguaꝝ ſcientiā recepiſſent:ut ſicut illi q per turrim factam uſq; ad celum edificare uolebant:p confuſione linguarū ab edificio ceſſauerunt:ſic apoſtoli per omnium linguarum notitiam turrim non de lapidibus: ſed de uirtutibus conſtruerent:per quam credentes celum aſcenderēt. ¶Tunc ſuperuenit:q diceret magos illos cum ſingulis aduenire draconibus qui ignem ſulphureū ex ore & naribus euomentes:homines occidebant. Apoſtolus autē ſigno crucis ſe muniēs ad eos ſecurus exiuit: candace per feneſtram cum pluribus ſpectante:quem mox ut dracones uiderunt: ante pedes eius obdormierunt. Cum autem inſtante mattheo: ut eos magi exercitarent:& ipſi eos ſuis artibus excitare nō poſſent. Dixit apoſtolus eis: ꝙ niſi xp̄m rogaſſet:dracones omnem furorem ſuū in magos exacuiſſet. Et cū populus conueniſſet: precepit illis apoſtolus: ut in nomine ieſu nullum ledentes abirent. Et continuo ſine cuiuſq̄ leſione manſuetiſſimi per portam urbis egreſſi ſunt. ¶Cepit autem apoſtolus de gloria paradiſi terreſtris magnum ſermonem contexere: aſſerens illum cunctis montibus eminere:& proximum celo fore:ſpinas uel tribulos ibi non eſſe: lilia nec roſas eius marcere ſenectutem non euenire: angelorum ibidem organa reſonare: aues aduocatas continuo obedire. De hoc autem paradiſo terreſtri dixit hominem eiectum propter peccatum fuiſſe: ſed per chriſti natiuitatem & paſſionem ad paradiſum celeſtem meliorem reuocatū aſcendere. Et cū hec populo loqueret̄:ecce ſubito tumultus exorit̄:in quo regis filius euphron mortuus plāgebat̄. Quem cum magi illi funeri aduocati ſuſcitare non poſſent: ſuaſerunt regi ꝙ in deorū cōſortium raptus eēt.Ideoq; illi ſimulacrum & templum conſtrui oporteret. Predictus autē eunuchus magos cuſtodiri faciēs:inſtāte regina eupheniſſa noīe apoſtolū aduocauit.Qui oratione fuſa iuuenē protinus ſuſcitauit.Quod cernēs rex egippus per uniuerſas prouincias ſuas edictū miſit: ut omnes ad eū conuenirent:& deum in effigie hominis latētē uiderēt:uenerūt aūt cum coronis aureis ei ſacrificare uolentes.Quos mattheus cōpeſcuit: ſeq; nō deū ſed xp̄i ſeruū cōprobauit:& ſua predicatione pluſq̄ ſexaginta milia hominū ad xp̄m cōuertit:Regē quoq; cū uxore & filio ſuſcitato & oī familia baptizauit:& iphigeniam eius filiā uirginem ſacro uelamine conuerſauit:eamq; pluſq̄ ducētis uirginibus prefecit.¶Populus aūt de auro & argēto apoſtolo oblato: ipo iubēte eccleſiā fabricauit:quā infra dies.xxx.perfectā: apoſtolus in nomine reſurrectionis xp̄i ſancte dedicauit. Totamq; egyptum & ethiopiā ad fidem chriſti perduxit.Ipſe autē in eccleſia conſtructa annis.xxxiii.ſedit: & multos pſbyteros & diacones ordinauit. ¶Defuncto autem rege egippo: hyrtacus rex crudeliſſimus

regnũ uiolenter accepit:& euphronen egypti filiũ eiecit. Obtento aũt regno:iphigeniam uirginẽ concupiſcẽs:dimidium regni ſui apoſtolo promiſit:ſi eam in ſuum coniugiũ faceret cõſentire. Cui apoſtolus dixit: ut iuxta morẽ predeceſſoris ſui:die dominico ad eccleſiã conueniret:& preſente iphigenia cũ ſuis uirginibus:q̃ bona ſint iuſta coniugia ab eodẽ audiret. Quo rex cũ gaudio feſtinauit:putãs mattheum uelle iphigenie cõiugiũ ſuadere. Apoſtolus autẽ uiribus & omni populo congregatis: de bono matrimonii diu locutus:a rege plurimum eſt laudatus:credente ꝙ hoc ideo diceret:ut cõſenſum uirginis ad coniugium inclinaret. Deinde imperato ſilẽtio ſermonẽ repetiit dicens:ꝙ ſi regis ſponſam aliquis ſeruoꝝ uſurpare preſumeret:nõ ſolũ regis offenſam:ſed mortẽ ĩcurreret: nõ qa uxorem duxiſſet:ſed quia ſponſam domini ſui cõtra matrimonii federa uiolaſſet. Ita & rex hyrtacus ſciẽs iphigeniam regis eterni ſponſam effectam:& ſacro uelamine conſecratã:non poterat potentioris ſui ſponſam tollere:& ſuo coniugio copulare. Quod audiẽs rex admodum pre ira inſaniẽs:furibũdus abſceſſit. Apoſtolus autem omnes ad patientiam & conſtãtiam confortauit:& iphigeniam coram ſe timore proſtratam:cũ ceteris uirginibus benedixit. ℂPoſt miſſarũ autem ſolẽnia rex ſpiculatorem miſit: qui apoſtolum iuxta altare ſtantem ubi corpus xp̃i ab eo confectum fuerat:expãſſis manibus orantẽ: a tergo miſſo gladio interfecit: & martyrem domino conſecrauit.xi.cal.octobris. Quod populus uidens ad palatiũ regis incendendum properabat: ſed a preſbyteris & diaconibus uix detenti: apoſtoli martyrium celebrarunt Corpuſq́ꝫ eius in montibus parthorum honorifice condiderunt. Quod proceſſu temporis inde tãſlatum apud ſalernum digna ueneratione quieſcit. Zaroes autem & arphaſath ex ea die qua mattheus regis filium ſuſcitauit in perſidam fugerunt: ſed eos apoſtoli ſimon & iudas ibidem uicerunt: ut dicetur infra in eorum paſſione.v.cal.nouembris.

ℂDe ſancta Iphigenia uirgine. Cap. CI.

IPhigenia uirgo filia fuit regis egippi & diſcipula beati matthei apoſtoli. Quam idẽ apoſtolus baptizauit: & chriſti uirginem ſacro uelamine conſecrauit. Cum autem hyrtacus rex apoſtolum occidi mandaſſet:ut ſupra in eius proxima paſſione actum eſt iphigeniã uirginem cepit de ſuo coniugio appellare: & per matronas miſſas ac magorum preſtigia propulſare. Et cum eius animum nullatenus immutare poſſet:totam domum eius igne copioſo uallauit:ut eã cum ceteris uirginibus concremaret. Apoſtolus autem cũ angelo eidem apparens: omnem ignẽ ab eius domo excuſſit. Et erumpẽs flamma regis palatium inuaſit:& uix ſolo rege cum filio euadente:cuncta conſumpſit. Statim ꝓ filius regis a demonio arreptus patris crimina propalans:ad ſepulchrũ apoſtoli properauit. Rex autem turpis leproſus effectus: cum curari non poſſet ſe manu propria interemit: populus autem euphronem ab apoſtolo baptizatum:regẽ conſtituit:qui annis.lxx.regnauit: & chriſti cultum ampliauit :totãq́ꝫ ethiopiam eccleſiis repleuit. Iphigenia autem ducentarum & amplius uirginum mater exiſtens in ſancto propoſito perſeuerans in pace quieuit. Cuius hiſtoria merito magiſtri ſui paſſione ſubiicitur: quia dies dormitionis eius ignoratur.

ℂDe ſanctis Alexandro epiſcopo & Herculano martyribus. Cap. CII.

ALexander ep̃s & martyr cũ herculão martyre rome paſſus ẽ ſub antonino impatore. Qui dũ clareret miraculis inter cetera luceium quendam gentilem mortuum ſuſcitauit. Illeq́ꝫ ſurgens parẽtibus enarrauit q̃liter in carcere obſcuriſſimo poſitus erat:quidã uero iuuenis ſplẽdidiſſimus ad eũ acceſſerat dicens:ꝙ alexãder epiſcopus ipſum uocabat:unde ſtatim ipſe ad corpus redierat. Qua propter tã ipſe luceius q̃ pentes cum aliis .cxxv.ad dominum conuerſi ſunt:& ab alexãdro epiſcopo baptizati. Hoc audiens antoninus alexandrum per corneliũ preſidem fecit teneri:& uinctũ romã adduci.quẽ creſcentius p̃ſbyter & bonifacius ac uitalis diacones ſecuti ſunt. Et dum imperatori preſentatus xp̃m cõfiteret̃:p̃rio fuſtibus cedit̃:deinde carceri mãcipat̃: datis ei quattuor dieꝝ indiciis ad reſipiſcendũ. Cũ autẽ p̃ſbyter creſcentius comes eius ip̃m ſub arbore defleret:nũciat̃ ei ab angelo alexandrũ de carcere fuiſſe ſolutum:quod ille ita factum eſſe comperit. Et cũ xp̃m iterũ p̃dicaret:& ſignis clareret. Iterum captus & ĩpatore antonino iubẽte in equuleo ſuſpẽſus ẽ:unguliſq́ꝫ toto corpore laceratus: atq́ꝫ lampadibus ad latera appoſitis aduſtus. Deinde ad templum apollinis adductus eſt: ut ſacrificaret. Sed cum pars tẽpli eius oratione corruiſſet:beſtiis exponitur:ſed intactus permanens in fornacẽ mittitur:moxq́ꝫ diuina uirtute ignis extinguit̃:& herculanus miles hoc uiſo ad xp̃m cõuertitur: ſtatimq́ꝫ ambo ipſi ab impatore decollari iubent̃. Cum autẽ alexãder ad martyrium duceret̃:quedã uidua ei petenti orarium cõmodauit: qđ ipſe ſe ei remiſſuꝝ promiſit. Quod audiẽtes milites uidue illudebãt:& orariũ amiſſum dicebant. Sanctus autẽ martyr uia claudia uigeſimo ab urbe miliaric ductus ẽ:q orario oculos texit:ſicq́ꝫ gladiũ cũ p̃fato herculano ſuſcepit:& cõtinuo facto terremotu uicus & therme corruerũt. Orariũ aũt ꝑ angelũ uidue reſtitutũ eſt:quod ipſa militibus redeũtibus oſtẽdit. Creſcentius aũt p̃ſbyter & alii qui eum fuerant ſecuti corpus ipſius ſepelierunt in loco:ubi ignẽ fornacis extinxit.xi.calẽ.octob. Sed poſtmodum papa damaſus cryptam fabricauit:& ibidem ipſum depoſuit.

ℂDe ſanctis Mauritio & ſociis militibus martyribus. Cap. CIII.

MAuritius dux ſacratiſſime legionis thebeorum cum ſociis ſuis:exuperio : candido:innocentio: uictore uitali & conſtantio ſigniferis:ac reliquis eiuſdem legionis ſanctis militibus ſex milibus ſexcentis & ſexagintaſex paſſi ſunt ſub maximiano imperatore in galliis ciuitate ſedunenſi in loco:qui dicitur auganum.Hi thebei dicti ſunt a ciuitate eorum:que thebea nuncupatur:que eſt in partibus orientis ultra fines arabie.Cũ enim Diocletianus & Maximianus imperatores fidem chriſti cupientes penitus extirpare : epiſtolas ad diuerſas mundi partes direxiſſent:ut chriſtiani aut ſacrificare cogerentur : aut diuerſis penis perimerentur:pluresq; ciuitates in quibus iam chriſtiani dominabantur nuncios uacuos remiſiſſent. Imperatores ira commoti per omnes prouincias mandauerunt: ut omnes bellicis armis apti romam uenirent:ut omnes rebelles romano imperio ſubiugarent. Littere autem ad populum thebeorum delate ſunt : qui electã legionem ſex milium ſexcentorum ſexaginta ſex ad imperatores miſerunt:ut eos in bellis iuſtis iuuarent: non autem contra chriſtianos pugnarent. ¶ Huic ſacre legioni dux erat inclytus beatus mauritius. Diocletianus autem maximianum contra gallias cum ĩfinito exercitu miſit:eiq; legionem thebeorum ſociauit.Hi a ſancto marcellino papa exhortati ſunt:ut ante gladiis interirent ꝗ fidem quam acceperant uiolarent.Cum ergo uniuerſus exercitus alpes tranſmeaſſet:& othodorum aduenſſent:iubet imperator omnes : qui ſecum uenerant idolis immolare & contra chriſtianos unanimiter coniurare. Quod audientes ſancti milites ſeptem miliaribus ab exercitu diſceſſerunt : & in loco ameno : qui dicitur auganum circa rhodanum conſederunt. Quibus maximianus miſſis militibus mandauit : ut ad deorum ſacrificia cum aliis feſtinarent. Quod illi ſe non poſſe facere reſponderunt : ut pote quia fidem chriſti haberent. Tunc ceſar ira ſuccenſus miſſis militibus iuſſit : ut aut eos diis ſacrificare compellerent : aut decimum quemqua eorum quem ſors contingeret : ad ceterorum exemplum protinus decollarent. Sancti igitur cum gaudio unus ante alterum feſtinabant : & ad martyrium peruenire certabant. Quos ſanctus mauritius dux eorum aſſurgens ſacra contione confortabat. Nunciis quoq; imperatoris dixit:ꝙ iam chriſti mandatum adimplere parati erant : qui petro dixerat : ut mitteret gladium in uaginam.Nam pro chriſto mori omnes parati erant : nullamq; ut pote chriſti milites defenſionem facere cupiebant : eo ꝙ ad defenſionem reipublice tantum arma ſuſceperant. Cũ hec imperator audiſſet:iuſſit ut iterum decimum quẽlibet trucidarent. Quo facto exuperius ſignifer accinctus inter commilitones ſtans: eos ad paſſionem glorioſa locutione exhortatur:& ut omnes arma proiiciant ſuadet:& uirtutibus ſolis armentur. Dixitque nunciis auguſti : ut hec imperatori referrent ; ꝙ licet milites eſſent ſui ſerui tamen potius erant chriſti.Ceſari debebant militiam ſed chriſto innocentiam:ab imperatore laboris ſtipendium acceperant : a chriſto uite eterne premium preoptabant. Tunc imperator inſaniens iuſſit omnem ſuum exercitum totam legionem circundare:ita ut nec unus poſſet euadere.Vallantur ergo ſancti milites chriſti a militibus diaboli:nefandis manibus trucidantur pedibus equorum conculcantur : & chriſto precioſi martyres conſecrantur. ¶ Dei autem ꝗ plures euaſerunt : ut ad regiones alias uenientes chriſtum predicarent : & in locis aliis glorioſius triumpharent. Ex quibus fuiſſe dicitur Solutor Auentor & octauius apud taurinum Alexander apud bergomum Secundus apud uintimilium conſtantinus uictor & urſus & alii ꝗ plures. Cum ergo carnifices predam diuiſiſſent & in ſimul conuiuarent : quendam iuuenem nomine uictorem illac cãu tranſeuntem: ad ſecum conuiuandum inuitauerunt. Ille autem eorum crudelitatem deteſtãs requirere cepit:quomodo inter tot milia occiſorũ poſſent cũ gaudio epulari. Cũq; audiuiſſet ꝙ pro fide xp̄i mortui eſſent:ſuſpirans ille beatum ſe dixit ſi cũ illis fuiſſet occiſus. Cũ autẽ illi cõperiſſent ꝙ xp̄ianus eſſet:ip̄m ꝓtinus trucidarunt. Quorũ martyrũ corpora a xp̄ianis in ipſo loco ſepulta ſunt:& eccleſia eorum nomine fabricata.Sed poſt aliquod tempus: corpus innocentii martyris in unda rhodani immerſum:inundatione ipius fluminis ad terrã euectũ eſt : & ab eiuſdẽ loci ep̄is cũ aliis in eccleſia ſepultum. ¶ In dedicatiõe aũt ipius eccleſie faber quidã gentilis die dominico opus ſuũ exercebat:qui a ſanctoꝶ exercitu rapitur cedit:& ꝙ die dominico laboraret redarguitur.Sed correctus ad eccleſiã cucurrit:& xp̄ianum ſe fieri poſtulauit : paſſi ſunt autem ſancti martyres .x.cal.octobris:circa annos domini.cclxxx.

¶ De ſcõ Siluano epiſcopo. Cap. CIIII.

SIluanus ep̄s nazarenus claruit tempore honorii ĩperatoris.Qui beati hieronymi auditor fuit:& eidẽ tanta dilectione cõiũctus : eiuſdẽq; moribus & ſanctitate uite adeo imbutus:ut poſt eius obitum a cunctis hieronymus nouus diceretur.Cum autem poſt obitum hieronymi quidam ſabinianus hereticus ſurrexiſſet:qui duas in xp̄o diuerſas uolũtates aſſereret: & ĩ ſua ſecta plurimos cõgregaſſet:& ad cõprobandã eius falſam opinionẽ libellũ compilaſſet:quem hieronymo intitulauerat predictam hereſim cõprobantẽ: eiuſq; eloquẽtiam & ſtilum habentẽ.Siluanus ſabinianum ad diſputandũ requiſiuit.Statutaq; die ſiluanus cum cyrillo ep̄o hieroſolymitano : & catholicis ex ꝑte una. Sabinianus uero cum hereticis ſuis altera ad eccleſiam cõuenerũt.Ibiq; cum fuiſſet diutius diſputatum: hereticus opuſculum a ſe cõpoſitũ ſui erroris fomentum protulit : qđ a hieronymo compoſitũ aſſeuerauit.Quod e contra ſiluanus cõſtanter negauit & hereſiarchã de falſo cõpilato ope duriter increpauit. Tãdẽ inter ſe in hoc cõuenerũt:ut ſi uſq; ad horã nonã diei ſequentis opus illud falſo compoſitum hieronymus miraculo quo quam oſtenderet:hereticus capite puniretur ſin autẽ archiep̄s. Catholicis ergo tota nocte in oratione perſiſtentibus:die ſequenti horã pene nonam:ſabinianus ad eccleſiã cũ ſuis aduenit:ut dei ſeruũ pimeret:eo ꝙ nihil miraculi appuiſſet. Nã hieronymus aures clauſerat ut mirabilior apperet. Hora aũt debita ſiluanus iuxta obligationem : letus quaſi ad nuptas pergens ad ſupplicium ductus eſt. Qui inuocato hieronymo : ne fides catholica deperiret: ſpeculatori collum prebuit : & ut ſe feriret roga/

uit. Cum aũt ille enſem leuaſſet: adeſt ſubito hierony
mus cunctis cernentibus: extenſaq; manu: ſpiculato/
ris enſem tenuit: & ſiluano ut exurgeret imperauit.
Deinde hereticum icrepauit: ſcripturã illam falſo cõ/
poſitam aſtruxit: eiq; minatus terribiliter iudicium
mortis diſparuit. Cõfeſtim ergo caput ſabiniani a cor
pore detruncatũ terram petiit: acſi ſpiculatoris enſe
amputatum fuiſſet. Quo miraculo diſcipuli hereſiar
che ad fidẽ catholicam redierunt. Poſt hec diabolus
ſiluani ſanctitati inuidens: ut ipſius famam lederet: in
eius ſpeciẽ ſe mutauit: & cuiuſdã nobilis matrone no
ctu intrãs thalamum: eam in lecto iam poſitã de con/
cubitu requiſiuit. Illaq; clamãte hominem in eius ca/
meram introiſſe: accurrentibus familia & uicinis: dia
bolus ad fidem illoꝝ confirmandam ſub toro latita/
uit. Quẽ illi inuenientes: accenſis luminibus intuen/
tes. Siluanum archiepiſcopum crediderũt. Et ꝓpter
ipſius opinionẽ ſtupefacti interrogauerunt: cur tantã
nequitiam preſumpſiſſet. Qui ut maius contra ſan/
ctum odiũ incitaret: cepit horrẽda loqui: & aſtruere
ꝙ ipſum ad hoc mulier inuitaſſet: illa aũt ipm aperto
ore demẽtiẽs: multas ab eo cõtumelias audiuit: ꝙ illi
hec ſuſtinere non ualentes: iniuriis & uerberibus ipm
de domo expulerunt. Que cum diuulgata fuiſſent: to
ta ciuitas cõtra illum cõmota: ſiluanum hypocritam
dignum icẽdio dignũ acclamabat: ut aũt uir domini
audiuit hec: patiẽter tulit: & deo gratias egit. Et ad ce
dendũ furori ſe ad bethleem ad locũ: uidelicet magi/
ſtri hieronymi: ad tẽpus mãſurũ tranſtulit. ¶ Reuo/
luto autem anno cum in eccleſia bethleem ad ſepul/
chrum hieronymi die quodam ſolus oraret: uir qui/
dam malignus ingrediens ſiluanum hypocritam &
adulterũ acclamans: gladium educens: ipſum in eius
guttur demergere uoluit. Sed epiſcopo hieronymũ
inuocante manu illius retrouerſa: gladio proprio
ſeipſum peremit: ſuperueniens alter nequiſſimus exi
ſtimãſq; hominẽ illũ per ſiluanũ interemptũ: illum
ſimiliter occidere conabaẽ. Sed qđ primo acciderat:
& huic euenit. Subſequenter duo alii intrauerũt: du/
oſq; occiſos uidentes ignari diuini iudicii: ſcelus illud
factum ab homine dei putauerũt. Quorum unus in
eũ inſiluit enſe nudato. Sed epo hieronymũ inuocan/
te uir ille ut duo priores ſe ꝓprio enſe & manu iugu/
lauit. Quod ſocius magie aſcribens: ante fores eccleſie
clamat ſiluanum adulterũ & maleficũ: ac hominum
occiſorem: cõcurrunt populi epm dignum incendio
acclamãtes. Capitur innocens: ut ad ſuppliciũ pertra/
haẽ. Cyrillus accurrẽs ipm liberare nititur: ſed magis
populus concitatur. Cũ autẽ extra eccleſiã duceretur:
hieronymus uiſibiliter de ſepulchro exiens: cunctis
ſplẽdens apparuit: q ſiluanum dextera tenens: de me/
dio populi furentis eduxit. Inter hec demoniaca uin/
culis ferreis alligata ad tumulũ eius liberanda defer/
tur. Sed hierõus demoni mãdauit: ut ex ea exiens cũ/
ctis publice: que in ſiluanum commiſerat propalaret.
Mox a femina illa diabolus diſceſſit in forma & habi
tu ſiluani cunctis apparuit: ita ut ab eo nullatenus di/
ſcerni poſſet. Sicq; demõ cuncta: que contra uirũ dei
cõmiſerat enarrauit & continuo nuſꝗ cõpuit. Hiero/
nymus aũt ſiluanum adhuc tenens dextera. ſi aliud a
deo uellet interrogauit: qui ſe de hoc ſeculo ſumen/
dum poſtulauit: & quod petierat impetraſſe audiuit.
Statimq; diſparuit hierõus: & poſt horẽ ſpatium in/
pace expirauit ſiluanus. Omnes quoq; populi ad eius
pedes procidunt: & de in eum cõmiſſis ueniã petunt:
corpuſq; ipſius ad nazareth tollentes: in eius eccleſia
honorifice cõdiderũt: quieuit in pace. x. calẽ. octobris.

¶ De ſancto Siluano abbate. Cap. CV.

SIluanus abbas in deſerto de ſcythei claru/
it: de quo legiẽ in uitis patrum: ꝙ in extaſi
mẽtis raptus ad ſe rediẽs: poſtmodũ flere
cepit: dixitq; ſe uidiſſe quoſdã ex fratribus
ſuis ad inferna trahi. Dũ autẽ ad monaſteriũ quoddã
cũ zacharia eius diſcipulo ueniſſet: & cũ fratribus ali/
ꝗtulũ comediſſet: reuertẽs diſcipulũ aquã in uia bibẽ
tem redarguit: eo ꝙ ipſius diei ieiuniũ ſolueret. Qui
dũ ei reſponderet: qũo ieiunium ſeruarent: qui eo die
cũ fratribus comediſſent: audiuit ab abbate: ꝙ illud
fuerat cõuiuiũ charitatis. ¶ Aliquãdo dum quidã pe
grinus fratres ad eũ ueniſſet: & fratres eius manibus
operantes uidiſſet: redarguit illos dicẽs: ꝙ maria opti
mã partẽ elegit: quẽ abbas in cella locatũ hora nona
cũ ceteris ad mẽſam nõ uocauit. Ille aũt poſt cibũ ab/
batẽ cur ſe nõ uocaſſet interrogauit. Cui ille reſpõdit:
ꝙ homo ſpiritalis erat: & eſca opus nõ hẽbat. Hoc au
diens frater penitẽtiã egit: a ſiluanoq; audiuit: ꝙ etiã
maria marthe miniſterio idigebat. Hec i uitis patꝝ.

¶ De ſcõ Ione pſbrõ & martyre. Cap. CVI.

ION pſbyter & martyr apud caſtreſium pa
gũ paſſus eſt. Hic ex partibus athenarum
ueniens ſancto carautio martyri uſq; ro/
mã ſociatus cũ beato dionyſio epo ex ur/
be egreſſus cum eodem galliam adiit: & ab ipſo pſbr
ordinatus: caſtreſiũ pagũ ꝓperãs: euangelium pdica/
uit: herbis uirentibus & aqua frigida ſubſtẽtatus. Ad
quẽ predicantem tres lictores a iuliano prefecto pari/
ſius miſſi ſunt: ut eum tenerent: & occiderent. Qui
cum prope pariſius inuẽtum nullo timore territum
nec minis turbatum: nec ullatenus a doctrina deſiſtẽ
tem: uerberibus ceſum decollauerunt. x. calen. octo/
bris. Cuius corpus truncum caput manibus tollens
uſque ad locum ubi ſanctus martyr ſibi ſepulturam
elegerat quaſi miliario uno ꝓcedens ibidẽ occubuit:
ſepultumq; ibidem miro fragrans odore in loco: qui
dicitur mons ſancti ionis.

¶ De ſancto Florentio pſbytero. Cap. CVII.

FLorentius pſbyter floruit tẽpore conſtan
tini imperatoris: qui ſancto floriano mar/
tyri ſociatus: de quo ſupra dictum eſt in
eius paſſione. iiii. nonas maii poſt eius ex/
ceſſum & martyriũ ſub diocletiano peractũ: ab ange
lo monitus ad gallias uenit: & ad portũ fluminis rho
dani: qui dicitur lugdunũ applicuit: ubi cũ eſſet dies
dominicus: ut miſſam audiret: nauẽ cõfractã ſine gu/
bernatore repertam aſcendit: & angelo duce trãſiuit:
ibiq; demoniacũ inuentum ab oppſſione immundi
ſpũs liberauit: & in ipſa uia plurima alia miracula fe/
cit. Quẽ ſanctus martinus epſ turoneũ per uiſum an
gelo monitus ſacerdotem conſecrauit. A quo dimiſ/
ſus uenit ad locum ꝓpe ligerim: cui nomen erat glo/
riana: in quo erat ſpelunca ſerpentibus plena: quos il
le ſua oratione fugauit: & ibidem ieiuniis & orationi
bus quotidie uacãs manſionem elegit. Singulis quo/
que annis orationis gratia turoñ ueniebat. Cum aũt

perueniſſet ad locũ:qui dicit̃ cõdata iuxta fluuiũ mu
lierẽ cecam flentẽ amariſſime repperit:& ab ea filium
eius atq; ductorem in flumine necatũ audiuit & mox
oratione ꝑmiſſa in loco ei oſtenſo ab angelo piſcato/
res retia iactare fecit:& filiũ mulieris de flumine uiuũ
extractum ei reſtituit:& ipſam inſuper a cecitate ſana
uit.Vixit autẽ a tempore quo a ſancto floriano fuerat
ſeparatus annis.lxiii.& annorum.cxxiii. migrauit ad
chriſtum.x.calendas octobris. ſepultus apud lugdu/
num miraculis clarus.

¶De ſcõ Sanctino epõ & cõfeſſore. Cap. CVIII.

SAnctinus eṕs apud meldeñ ciuitatem cla/
ruit tpe domitiani & nerue iperatoꝝ:qui
a beato dionyſio eṕs ordinatus:miſſus eſt
carnotũ ad ꝑdicandũ:& poſtmodũ ab eo
dem meldenſi urbi in pontificẽ prefectus eſt : cui an/
toninũ iuniorem in ſociũ & preſbyteꝝ cõceſſit mã
dans eis:ut poſt martyriũ ipſius dionyſii quod ſe pro
xp̃o paſſuꝝ didicerat:omnia que circa ſe cõtigiſſent:
romano pontifici & fidelibus rome intimare curarẽt.
Itaq; poſtquã dionyſius paſſus eſt:ſanctinus & antoni
nus romam pergebãt iuſſa impleturi : uenientibuſq;
illis in italiam ſanctinus ſocium febricitantẽ diebus
pluribus expectauit.Ne tandem iter retardaret:anto/
ninum hoſpiti cum enceniis & linteis commẽdauit:
ut ſi conualeſceret:inde ei miniſtraret:ſi decederet:il/
lum inde ſepeliret.Et ſic a loco diſceſſit.Antoninuſq;
poſt modicum deceſſit.Quem priceps ille omnibus
ſibi retentis:in ſtabulo iumentorum in ſterquilinio
ſepeliuit. Quod dum ſanctinus qui iam fines urbis
tetigerat per ſpiritum cognouiſſet:retrocedens ab ho
ſpite de ſocio requiſiuit.Ille autem eum obiiſſe : cor/
puſq; ſe honeſte ſepeliſſe affirmauit.Quem ſanctinus
dementiens:ac redarguens ad locum acceſſit : & ora/
tione premiſſa ſocium de foſſa euocans ſuſcitauit.
Quod princeps ille cernens confuſus ueniam petiit:
& fidem chriſti ſuſcepit. Tunc ambo celebrata miſſa
romam uenerunt:& anacleto pape actus & geſta ſan/
cti dionyſii:necnon & que ſibi contigerant narraue/
runt. ¶Perfectoque negocio ad urbem meldenſem
redierunt : predicationi inſtantes. Poſt que ſancti/
nus dormiuit in Chriſto decimo calendas octobris.
Cui & Antoninus in epiſcopatu ſucceſſit: & conſu/
matus & ipſe ſanctitate ad chriſtum migrauit. Quo/
rum ambo corpora in uno tumulo collocata requie/
ſcunt.

¶De ſcõ Lino papa & martyre. Cap. CIX.

LInus papa & martyr natione italicus de re
gione tuſcie:patre herculano beato petro
apoſtolo in pontificatu romano ſucceſſit.
Seditq; annos.xi.mẽſes.iii.dies.xiii.Hic ex
precepto beati petri apoſtoli cõſtituit:ut mulieres in
eccleſia uelato capite itroirent.Dicunt qdã:ꝙ linus &
cletus petri ſucceſſores:nõ ſederũt ut põtifices: ſed ut
petri coadiutores:qbus beatus petrus in uita ſua cre/
didit eccleſiaſticaꝝ reꝝ diſpoſitionẽ.Ipſe uero tantũ
predicationi & orationi uacabat: ꝓpter qđ tanta au/
ctoritate dotari meruerũt:ut in catalogo pontificum
ponerent̃.Clementẽ uero ipſe beatus petrus ſibi ſuc/
ceſſorẽ cõſtituit:licet aũt hec ueritate nitant̃:tamẽ ut
ait hieronymus:beatus clemẽs ſpiritu ſancto plenus:
timẽs ne apoſtolica ordinatio poſteris tẽporibus trã/
ſiret in uitiũ : ut quidã munus hereditariũ putantes:
minus de dei cogitarẽt electione:linũ & cletum ante
ſe coegit pontificari.Et ſic clemens primus fuit ꝑ pe/
tri electionẽ:tertius uero per gradũ. ¶Hic beatus eṕs
cum demões effugaret:mortuos ſuſcitaret & alia mi/
racula faceret:multoſq; conuerſos baptizaret : filiam
etiã ſaturnini cõſulis a demonio liberaſſet:& ad xp̃m
cõuertiſſet.Saturninus cõſul credens hoc magicis ar/
tibus fieri:ipſum diuerſis penis afflictum decollauit.
Imperãte nerone.ix.cal.octobris.Et licet corpus eius
primo fuerit in uaticano ſepultum:poſtea tamẽ a gre
gorio oſtiẽſi epõ oſtiam trãſlatũ eſt:& in eccleſia ma/
iori ſancti laurentii reconditum. ¶Hic fecit ordina/
tiones duas per menſem ſeptembrem : & ordinauit
epõs.xv.preſbyteros.xix. Et ceſſauit epãtus dies tres.

¶De ſancta Tecla uirgine & martyre. Cap. CX.

THecla uirgo & martyr paſſa eſt apud ico/
nium ciuitatẽ imperante nerone.Que ip/
ſius urbis preclaro genere orta beati pau/
li apoſtoli ꝑdicatione cõuerſa:atq; uirgini
tatem profeſſa:cũ ſponſum haberet nuptiis renuncia
uit.Quod mater eius ſentiẽs:filiã iudici tanq̃ xp̃ianã
accuſauit.Tunc proconſul alexander theclã detentam
iudicauit igni cremãdã.Et cũ in medio ignis eſſet po/
ſita in nullo tamẽ exuſta eſt:imberq; de celo uehemẽ/
tiſſimus cadens rogũ extinxit.Sicq; uirgo liberata:ad
domũ ubi paulus hoſpitabatur aduenit: ubi multos
diſcipulos iuenit:q ſe pro ea orantes.vi.diebus afflixe/
rant. ¶Poſt aliquod tẽpus ſyrus alexãder theclam de
tentam iudici iterum obtulit:& de xp̃ianitate detulit.
Quã iudex beſtiis exponi iuſſit:ſed interim eam try/
phene matrone nobili iperatoris propinque cuſtodi/
endã tradidit.Die uero ſtatuta thecla in harenã duci/
tur:& leene ſupra dorſum colligat̃.Sed leena uerſo ca
pite uirginis pedes lambebat.Sicq; puella de harena/
rio educit̃ illeſa:& in die ſequẽti reſeruatur iteꝝ feris
ſubiiciẽda:tryphenẽq; cõmendat̃ cuſtodienda.Sequẽ
ti iteꝝ die thecla producitur:& ſpoliata in ampithea/
trum mittit̃:& leones & urſi ad eam dimittũtur. Ad
cuius pedes leena procidit:urſamq; ad uerginẽ currẽ/
tem lacerauit.Leonem uero ferociſſimum eadẽ leena
cõplexa cũ ipo dimicauit:& cũ eo pariter mortua cor
ruit:& ſic uirginẽ defenſauit. Deinde in foſſam aque
ſerpentibus plenã iniicitur:ſed protinus ſerpẽtes nu/
be ignis oppreſſi moriunt̃. Dehĩc tauris ferociſſimis
pedibus alligatur.Et lamine candentes inter ilia ani/
maliũ mittuntur:ut ſaltu rapido cito diſcerperẽt uin

ctā. Sed ferrū candens cōbuſſit funes:& ſolutis uinculis uirgo liberat̃:diſcurrentibus tauris pre incēdii dolore. Clamantibus aūt populis cum tryphena magnū deū xpianoꝝ:proconſul tam miraculi ſtupore q̃ populi timore:theclam ſuis ueſtibus īdutā matronis liberā dimiſit. Quā tryphena in domum ſuā ſuſcepit: & adoptans in filiam fidē chriſti percepit. Multos etiam gentiles uirgo domini ad fidem perduxit. Deinde ſeleuciam abiit:& in uirginitate & ſanctitate uite perſeuerans:ſomno pacis dulciter requieuit nono calendas octobris ibidem ſepulta.

¶ De ſcō Conſtantio cōfeſſore. Cap. CXI.

Conſtantius cōfeſſor apud anconā claruit: qui in eccleſia beati ſtephani ꝓtomartyris manſionarii functus officio ſeruiebat:funditusq; terrena deſpiciens tota mēte ad ſola celeſtia flagrabat. Quadā uero die cum in eadē eccleſia oleū defeciſſet:& dei famulus unde lāpades accēderet nō haberet. Lampades oēs aqua repleuit:atq; ex more in medio papyros poſuit:quos allato igne accēdit:ſicq; aqua in lampadibus acſi oleū tota die ac nocte arſit. Cuius ſanctitatis opinione creſcēte multi ad eum uidēdum ex diuerſis locis ueniebant. ¶ Die uero quadā ex lōginquo loco ad eū uidendū ruſticus uenit. eadē uero hora contigit:ut uir domini ſtans in ligneis gradibus reficiendis lāpadibus deſeruiret. Cūq; is qui ad eū uidendū uenerat:quis nā eēt īquireret: & oſtenſum ſibi exili forma:& puſilla ſtatura cōſpiceret deſpexit:eū atq; in corde ſuo deriſit:dicēs ſe grandem hominē uidere credidiſſe: ille uero nihil habebat de homine. Quod ut cōſtantius per ſpiritū agnouit lāpades reliquit:concituſq; deſcendens in amplexus ruit: & deoſculās eū gratias egit:ꝙ de ſe talia cogitaſſet: eo ꝙ ipſe ſolus ex hominibus in eū cognoſcendū oculos aptos habuiſſet. Cuius humilitatē & ſpiritū ꝓpheticū ruſticus cōſiderās:& ueniā ab eo petiit: & deinceps in reuerentiā aſſumpſit. Quieuit aūt in pace uir domini .ix. cal. octobris ſepultus ancone. Hec gregorius prīo dialo. cap. v. Corpus aūt huius ſcī ꝓceſſu tpis uenetias trāſlatū:& ī eccleſia ſcī baſilii collocatū ē .iiii. idus iul.

¶ De ſcō Conſtantio epō. Cap. CXII.

Conſtantius epſ aquine ciuitatis fuit: & ioannis pape primi tēporibus claruit. Qui ultra nimiā ſanctitatis famam: qua apud multos īnotuit. ſpiritu ꝓphetico dotatus eſt. Cum enim in die eius obitus a circūſtantibus ciuibus:utpote tam amabilis pater diſceſſurus amariſſime plāgeret̃:queſitū eſt ab eo:quē poſt ſe pontificem haberent. Quibus ꝓphetico ſpiritu reſpondit. ꝙ poſt cōſtantiū mulionē:poſt mulionē fullonē: poſt fullonē neminē. Quibus editis uite ſpiritū exhalauit. ¶ Defuncto uero ſancto eius eccleſie paſtoralē curam ſuſcepit andreas diaconus illius:qui quondā in ſtabulis itineꝝ curſum ſeruauerat equoꝝ. Illo quoq; ex hac luce ſubtracto:epatus ordinem iouinus ſortitus eſt:qui in eadē urbe fullo extiterat. Quo adhuc ſupſtitie in cuncti habitatores ciuitatis illis & barbaroꝝ gladiis & peſtilentie uaſtitate deleti ſunt:ut poſt mortē eius: nec qui epſ fieret:nec quibus fieret īueniri poſſet. Sicq; cōpleta eſt uiri dei ſententia:quatenus poſt exceſſum duoꝝ epoꝝ ſe ſequentium:eius aquineū eccleſia paſtorem minime haberet. Hec gregorius .iii. dialogorum capitulo .viii.

¶ De ſancto Soſio martyre. Cap. CXIII.

Soſius martyr paſſus eſt apud ciuitatē puteolanā tpe diocletiani imperatoris ſub timotheo pſide:qui cū eēt diaconus miſſenate ciuitatis annorūq; .xxx. poſt paſſionē ſancti ianuarii beneuētani epi paſſus eſt. Cū autē quodam tēpore preſente ipſo epo euangeliū in eccleſia legeret:uidit epſ de capite eius flāmā exurgere. quā nemo alius uidit:& ꝓnunciauit eum martyrē futurū: non poſt multos dies ianuarius epſ tentus & in carcerē miſſus eſt:ad quē uiſitandū cū ueniſſet ſoſius cum diacono feſto & lectore deſiderio: & ipſi ſimul cū eo detenti ſunt. Et poſtq̃ ianuarius cū aliis eius ſociis paſſus eēt:ut dictū eſt ſupra in eoꝝ paſſione .xiii. cal. octobris:& ipſe ſoſius ab eodē preſide pro xpi nominis cōfeſſione gladio ceſus eſt .ix. calend. octobris.

¶ De ſancta Salaberga abbatiſſa. Cap. CXIIII.

Salaberga abbatiſſa ī territorio lugduneñ claruit tēporibus ſancti ſulpitii epi bituriceū & dagoberti regis francorum: Hec in ſuburbano leucoꝝ oppido territorii lingoneū parentibus claris & religioſis exorta eſt:a natiuitate ceca. Cū aūt ſanctus euſtaſius abbas columbani ſucceſſor in domo gūdonii patris puelle hoſpitatus eſſet duoſq; filios uiri ſibi oblatos benedixiſſet. Salabergā cecam eidem adductā poſt triduanū ieiuniū illuminauit:& ſpiritualibus diſciplinis īformauit. Quā parentes cuidā generoſo uiro licet dudū renitentē inuitā in coniugem tradiderunt. Quo infra duos menſes defuncto:iteꝝ īuita maritat̃ alduino comiti regis dagoberti:ex quo quinq; filios procreauit. Tandēq; uiꝝ ad caſtitatem cōuertit:eiuſq; obtenta licentia cum cōſilio ualberti ſucceſſoris euſtaſii abbatis in ſuburbano lingonenſi:in paterna hereditate cenobiū puellaꝝ cōſtruxit:ueꝝ ciuili bello inter reges francoꝝ exorto inde cū ſancto ualberto diſceſſit:& lugdunū ueniens monaſteriū aliud fabricauit:ubi pluſq̃ trecentaꝝ puellaꝝ ancillaꝝ xpi mater extitit. ¶ Dū quodā tēpore ſancti ualberti pſtolaret̃ aduentū:& uinū ad ſufficientiā non haberet:ſua oratione uinum in uegete multiplicauit:& que ſemiuacua erat plenam repperit. ¶ Vite ſue inſtante termino per uiſionē uidit tabernaculū mire claritatis de celo deſcēdere:in quo recepta in prato ameno ſumme pulchritudinis trāſlata eſt. Quem ſibi locū a deo paratū intellexit. Eidē etiā dormiēti cīgulū a rhenibus ſolutū eſt:quod nuſqua cōparuit:dictū eſt ei ipſam die cēteſimo a corpe migraturā: qbus diebus cōtinue pſalterium legit:& die ſibi ſtatuta uidelicet .ix. cal. octobris in pace quieuit.

¶ De cōceptiōe ſcī Ioānis baptiſte. Cap. CXV.

Conceptio ſancti ioannis baptiſte in martylogio hieronymi .viii. calē. octobris ſcribit: & in quibuſdam eccleſiis celebratur. A quo die uſq; ad eius natiuitatē .ix. mēſes integraliter numerant̃:nullo die deficiente nec ſuperante:ut ſicut trium hominū tantum celebrant̃ feſta natiuitatum. ſ. xpi:& beate uirginis:ac ipſius baptiſte: ſic & eoꝝ celebrentur feſta conceptionum. Feſtū autē conceptionis matris domini per reuelationē primo cognitū fuit:ſicut ſupra dictū eſt in legenda cōceptionis eius .vi. idus decembris. Qualiter autē cōceptionē

ioannis baptiſte:tali die fuiſſe factã: habuerint hiero/
nymus:incertũ eſt:ueriſimiliter tamẽ credi põt:& re/
cte opinari:ꝙ ſicut cõceptus & ortus baptiſte in aliis
ꝑfectus apparuit:ſic & tẽpus eius quo fuit in utero ĩ/
tegrũ eſſe debuit:ut ſicut xp̃s nouẽ menſibus integra
liter in utero uirginis fuit:ſic & baptiſta poſt eorũdẽ
menſiũ integralẽ decurſum de uẽtre matris exiuit:ut
ſicut natiuitas precurſoris aſſimilat̃ natiuitati ſalua/
toris:ſic & eius conceptio ad xp̃i cõceptionẽ inq̃tũ eſt
poſſibile ſimilet̃.¶Et notandũ ꝙ circa conceptionẽ
ioanis baptiſte:tria miracula ſpecialiter apparuerunt:
que aliqualiter tacta ſunt ſupra in eius natiuitate.viii.
cal.iulii.ſ.ſupernaturalis conceptio in utero ſanctifica
tio:& ꝓphetalis doni repletio.¶Fuit enim primũ ſu/
pernaturalis conceptio:quoniã erat heliſabet ſterilis:
& ambo parentes ꝓceſſerant in diebus ſuis. Ideoq; za
charias de ꝓmiſſione angelica dubitauit. Conſueuit
enim homo dubitare. ¶Aliquando ꝓpter ꝓmiſſoꝝ
magnitudinẽ ſicut & habraã legit̃ ꝙ dubitauit: quã/
do dominus ſemẽ ſuum terrã chanam poſſeſſuꝝ eſſe
promiſit geñ.xv.¶Aliquando ꝓpter fragilitatis pro/
prie conſiderationẽ:ſicut patet in gedeone: qui cũ fa/
milia eius eſſet infima in tribu manaſſe:& ipſe mini/
mus in domo patris ſui:dubitauit quõ iſrael liberare
poſſet:iudic.v.¶Aliquãdo ꝓpter nature impoſſibili/
tatẽ:ſicut patet in ſara:que ſuã ſenectutẽ conſiderans
riſit:cũ dominus abrahe filiũ ex ea naſcituꝝ eſſe pre/
dixit geñ.xviii. Ex his autẽ omnibus zacharias dubi/
tare potuit:quia ibi erat & magnitudo ꝓmiſſionis:qa
de filio naſcituro dictũ eſt.Erat enim magnus coram
domino:& conſideratio ꝓprie fragilitatis:quia talem
filiũ habere ſe reputabat indignum:& impoſſibilitas
naturalis:quia uxor eius erat ſterilis:& ambo ꝓceſſe/
rant in diebus ſuis:nihilominus tamẽ plagam incur/
rit amiſſionis loquele:ꝓpter eius icredulitatem:ut ex
hoc maius miraculũ in natiuitate filii appareret:& ꝓ/
pter alias rationes ſuperius in natiuitate ioannis aſſi/
gnatas.¶Secundũ miraculũ fuit in utero ſanctifica/
tio:quia de eo dictum eſt.Et ſpirituſancto replebitur
adhuc ex utero matris ſue.Quod priuilegiũ in quat/
tuor ſanctis tãtũmodo reperitur.ſ.in hieremia ꝓphe/
ta hier.primo.Anteq̃ exiret de uulua ſanctificaui te:
in iacob iuſto apoſtolo:ſicut hieronymus teſtat̃:in io
anne baptiſta:& in beata uirgine maria:licet talis ſan/
ctificatio & ſpirituſſancti repletio longe plenior fue/
rit in beata uirgine q̃ in aliis ꝑnominatis ſanctis.¶Et
notandũ ꝙ licet ioannes baptiſta fuerint in utero ſan
ctificatus:fuit tamẽ originali peccato cõceptus:alioqn
non fuiſſet zacharie filius:unde feſtũ illud licet dicãt
cõceptionis:eſt tamen potius feſtum ſanctificationis:
quia uidelicet in utero matris ſanctificatus fuit. Sicut
& de beata uirgine ſuperius dictũ eſt in legẽda conce/
ptionis eius:unde ſub uocabulo cõceptionis agitur fe
ſtũ ſanctificationis. ¶Tertiũ miraculũ fuit ꝓpheta/
lis muneris repletio.Ideo dicit̃ pluſq̃ ꝓpheta:qa anteq̃
naſceret̃ prophetare meruit:quando in utero matris
exultans ad uocem ſalutationis marie:deũ adeſſe co/
gnouit:unde chryſoſtomus.Nunquid ꝓphete fuit ut
prius fieret ꝓpheta q̃ homo.Et quia conſuetudo erat
ut prophete ungeret̃.Ideo xp̃s fecit mariã ſalutare he/
liſabet.Et ſermo ꝓcedens de utero matris ubi habita
bat dominus:& per aures heliſabet ingreſſus deſcen/
deret ad ioãnem:& eum illic ungeret in prophetam.
¶Non ſolum aũt ipſe anteq̃ naſceret̃ ꝓphetauit: ſed
inſuper ſuis meritis matri:prophetie ſpiritum tradi/
dit:unde chryſoſtomus. Quis prophetaꝝ cum eſſet
ꝓpheta:prophetam facere potuit.Helias quidem un
xit heliſeum in ꝓphetam:non tamen ꝓphetandi gra/
tiam illi donauit.Iſte aũt in utero matris exiſtẽs diui/
ni introitus ſcientiã matri donauit:& os illius in uer/
bo confeſſionis aperuit:ut cuius nõ uidebat perſonã:
cognoſceret dignitatẽ dicens:unde hoc mihi: ut ma/
ter domini mei ueniat ad me.Hec chryſoſtomus.

¶De ſanctis Andochio Thyrſo & Felice martyri/
bus. Cap. CXVI.

ANdochius thyrſus & felix martyres apud
aurelianum paſſi ſunt ſub aureliano im/
peratore.Ex q̃bus andochius & thyrſus
miſſi ſunt a ſancto policarpo ep̃o in galli/
as ad predicandũ.Qui uenientes aurelianũ dũ ſua pre
dicatione multos conuerterent: & multos martyres
confortarẽt:recepti ſunt hoſpitio a felice xp̃iano nego
ciatore:paupeꝝ hoſpite cunctoꝝ.Et cũ ad imperato/
rẽ ibidem tunc degentẽ accuſati fuiſſent: inde educti
ſunt.Quos dum eoꝝ hoſpes inſequit̃ cũ eis ſimiliter
detinet̃:omneſq; ſimul imperatori preſentant̃. Et dũ
xp̃m confiterent̃:manibus ſuſpendunt̃: & ſaxa in pe/
dibus alligant̃: & ſic in ſuſpendiculo uſq; in craſtinũ
dimittunt̃.Cum autẽ ſequenti die incolumes inuenti
fuiſſent:in ignẽ copioſum miſſi ſunt.Sed cõbuſtis ui
culis:& flãmis imbre copioſo extinctis:ipſi inuſti om
nino permanſerunt.Quos imꝑator continuo decol/
lari mandauit.Fauſtus uero xp̃ianus cũ ſymphoria/
no ſuo filio corpa eoꝝ collecta ſepeliuit.viii. cal. octo.

¶De ſc̃is q̃dragintanouẽ marĩbus. Cap. CXVII.

QVadragintanouem martyres paſſi ſunt in
chalcedonia ciuitate ſub diocletiano im/
peratore proconſule aũt priſco. Hi cũ bea
ta euphemia uirgine detenti:cum nollent
deo marti ſacrificare per dies.xx. in carcere macerati
ſunt.Deinde iuſſu preſidis educti alapis in faciem ce/
ſi:& grauiter flagellati: iteꝝ uincti in carcerẽ reducti
ſunt:& imperatori reſeruati:ut de his ſupra actũ eſt
in paſſione euphemie.xvi.calen.octobris.Poſt dies au
tem.xii.imperatori diocletiano chalcedonẽ uenienti:
a procõſule preſentant̃.Quos cum imperator in xp̃i
fide immobiles repperiſſet eos omnes uinctos leoni/
bus & urſis expoſuit deuorandos.Et cum a feris inta
cti cuſtoditi fuiſſent:iuſſit eos omnes pariter decolla
ri.viii.calen.octobris.

¶De ſc̃o Cleopha diſcipulo. Cap. CXVIII.

CLeophas diſcipulus unus ex.lxxii.fuit.Hic
unus ex illis duobus extitit:quibus in ca/
ſtello emaus euntibus in die reſurrectio/
nis ſue dominus apparuit:& ab ipſis inui/
tatus cum eis diſcubuit:quem & ipſi in panis fractio/
ne cognouerunt.Alius uero lucas euãgeliſta fuiſſe di/
citur.Hunc autem tradunt apud ipſum caſtellũ ema
us in eadem domo qua menſam domino parauerũt:
poſt diſcipulorum in iudea diſperſionem pro confeſ/
ſione chriſti a iudeis occiſum:& glorioſa memoria ſe
pultum:qui paſſus eſt ſeptimo calend.octobris. Hec
in martylogio adonis:ſumpto ex Hieronymi ſcriptu
ris & chronicis antiquis.

¶De ſcō Firmino p̄ſbytero & mr̄e. Cap. CXIX.

FIrminus preſbyter & martyr apud ambia
num paſſus eſt ſub longino & ſebaſtiano
preſidibus:qui ex ciuitate hibernie:que di/
citur pampilonia ortus patre firmo ſenato
re:cum adhuc eſſet puer traditus eſt honeſto preſby/
tero ſacris litteris imbuendus: qui annoꝝ.xvii.etate
& doctrina proficiens:& pro honeſto iam ſene predi/
cationis officium ſupplens:ab eodē ad honoratū epm
toloſam miſſus eſt:a quo & preſbyter eſt ordinatus.
Anno uero etatis ſue.xiii.reuerſus ad magiſtrum reli
ctis oībus apud andegaueū urbē anno uno & tribus
menſibus predicauit:& multos ad xp̄m cōuertit: de/
inde beluacum ueniens:a ualerio preſide ob xp̄i con/
feſſionem ſepe uſqꝫ ad mortem flagellatus eſt: & poſt
hec in carcerē clauſus:ſergio ſucceſſori ualerii reſerua
tus eſt:ſed a populo uiolēter ſolutus: ibidem diutius
predicauit:omnē populū baptizauit:& eccleſias plu/
res conſtruxit:inde ambianū perrexit:& infra.xl. dies
tria milia hominū ad xp̄m conuertit.Tandē a lōgino
& ſebaſtiano p̄ſidibus cōprehenſus:ꝓpter timorē po
puli in carcere decollatus eſt.vii.calen.octobris.Fauſti
nianus aūt ſenator pater ſancti firmini epi·de quo ſu/
pra dictū eſt.iii.calen.ſeptēbris qui ab eodē martyre
cū filio fuerat baptizatus:corpus eius rapiens in ſuo
cemiterio ſepeliuit:quod poſtmodum ſaluius ambia
neū epiſcopus in eccleſiam maiorem trāſtulit:de quo
ſupra habitum eſt.iii.idus ianuarii. Sebaſtianus autē
preſes in ultionem martyris chriſti a ciuibus beluacē
ſibus poſtmodum interfectus eſt.

¶De ſcō Herculano martyre. Cap. CXX.

HErculanus martyr paſſus eſt rome ſub au
reliano impatore: qui a beato alexandro
papa ad xp̄m cōuerſus eſt: & baptizatus.
Cū idem alexander in cuſtodia teneretur
apud quirinum tribunum:qua propter aureliano ac
cuſatus & ab eodem comprehenſus atqꝫ fuſtibus ce/
ſus in confeſſione nominis domini tandem gladio ce
dente martyrii palmam percepit.vii.calend.octobris.
Cuius corpus uia numentana ſeptimo ab urbe milia
rio a chriſtianis ſepultum eſt.

¶De ſanctis Cypriano epiſcopo & Iuſtina uirgine &
martyribus. Cap. CXXI.

CYprianus epus & iuſtina uirgo paſſi ſunt
apud damaſcum & conſumati in nicome
dia ciuitate tpe claudii impatoris ſub eu/
telio comite orientis.Beata namqꝫ iuſtina
de ciuitate antiochie filia eduſii ſacerdotis idolorum:
quotidie ad feneſtrā ſedens:& preliū diaconem legen
tem euangeliū audiens conuerſa eſt. Quod cū mater
patri in lecto nunciaſſet:& ambo dormitantes xp̄m
cū angelis eos ad regnū celoꝝ uocantē uidiſſent: eui/
gilantes mane & ipſi conuerſi ad eccleſiā conuenerūt:
& una cum iuſtina ab optato ep̄o baptiſmum perce/
perunt:a quo poſtmodū eduſius preſbyter ordīatus
eſt:Quo defuncto dū uirgo xp̄i eccleſiā frequentaret:
& eā quidā aglaius ſcholaſticus adamaret:miſit ad eā
matronas & uiros:ut ſibi illā peterent in uxorē.Que
cum omnibus ſe xp̄o deſpōdiſſe reſponderet. Ad cy/
prianū magū iuuenis acceſſit:qui puer ab annis.vii.
fuerat diabolo conſecratus: ut artibus ſuis iuſtinam
in eius amorē concitaret.Cyprianus autem aduoca/
uit demonem quendam: & eum adiurare cepit: ut
uirginē de libidine tentatam ad ſe adduceret: ut eam
uel ipſe uel aglaius cognoſcere poſſet. Demon aūt un
guentum quoddā cypriano tradidit:ut domū uirgi/
nis perungeret:& ipſe poſtmodū noctu ad eā tentan/
dā introiret.Quod cū factū eſſet:& demon ingreſſus
cor uirginis in amorē cōcitaret.Iuſtina oratione pre/
miſſa ſignū crucis edidit: & diabolus territus fugit:
& ad cyprianū cōfuſus rediit:quē cum interrogaſſet:
cur ſine effectu rediſſet:dixit ſe ſignum uidiſſe:in quo
omnis uirtus eius defecerat. Cyprianus aūt demonē
fortiorē miſit:ſed quod primo cōtigerat:& ſecundo
euenit.Quod cyprianus uidens illos deriſit: & princi
pem demonioꝝ aduocauit:& adiuratum ad uirginē
deſtinauit.qui illam diuerſis langoribus prius uexatā
ad ſe media nocte ductuꝝ ꝑmiſit. Tunc diabolus in
ſpeciem uirginis ſe mutauit: & ad iuſtinā ingreſſus:
dixit ſecū ſe uelle manere:& uirginitatē ſeruare.Et cū
uirgo acquieſceret:& uirginitatis premia cōmenda/
ret:cepit eā tentare dicens:ꝙ dubiū eſſet:ne ex hoc de
um offenderet:cum ipſe primis parentibus prolis ge/
nerationē precepiſſet.Cū aūt cor uirginis per īmiſſio
nem demonis in ardorem libidinis cōcuti cepiſſet:il/
la in ſe reuerſa & quis ſibi loqueretur intelligens: ſi/
gno crucis ſe muniuit:& diabolū ut fumum inſuffla
uit:& ſtatim ab omni tentatione liberatam ſe ſenſit.
¶Poſt hec diabolus in ſpēm iuuenis aglaii ſe tranſfi/
gurauit:& in eius lectulū ingrediēs in amplexus eius
ruere uoluit:ſed ſigno crucis edito confeſtim euanu/
it.Deinde permittente deo ipſam febribus fatigauit:
ſed uirgo xp̄i omnia certamina ſuperauit.Videns dia
bolus:ꝙ nihil proficeret:in formā iuſtine ſe trāſmu/
tauit:ut famā iuſtine pollueret:& eā ad cyprianum ſe
adduxiſſe iactaret:& in tali ſpecie ad magū cucurrit:
ipſumqꝫ quaſi amore eius languens oſculari uoluit.
Sed mox ut cyprianus nomen iuſtine nominauit:dia
bolus nomen illud audire nō ualens diſparuit.Qua/
propter cyprianus deluſum ſe uidens ad hoſtiū uir/
ginis diu uigilauit:& quādoqꝫ in feminā: quādoqꝫ in
auem ſe arte magica:ut uidebat̄:commutauit: ſed cū
ueniſſet ad hoſtiū eius:neqꝫ auis neqꝫ femina: ſed cy/
prianus apparebat.Aglaium tandē in paſſerē arte ma
gica commutauit:qui mox ut ad feneſtram uirginis
uolaſſet:non paſſer ſed iuuenis uidebat̄:& cū nec poſ
ſet fugere:nec ſalire:ipſum iuſtina redarguit:& p ſca/
lā deponi fecit.¶Victus ergo diabolus per omnia an
te cyprianum confuſus ſtetit:quem ille interrogauit:

quomodo in nullo in xp̄ianam uirginem preualeret. Quem demū primo ſibi iurare fecit:ꝙ nunq̄ ab eo diſcederet:deinde ei dixit:ꝙ ſignum crucifixi uiderant: & in hoc territi fugerant.Interrogatus quoq₃ an xp̄s diabolo maior eſſet. Reſpōdit ipſum maiorē omnibus:qui demones omnes igne cruciādos iudicaturus eſſet.Tunc cyprianus uirtutes diaboli cōtemnēs: oīa idola ſua confregit:& codices cōbuſſit: & ueniens ad ep̄m antimum baptiſmum inſtanter petiit. Sed ille cyprianum ſibi illudere uelle putabat:qa ipſum magū eſſe cognouerat.Cū autē cuncta que ſibi contigerant narraſſet:ab eo ſacrū baptiſma ſuſcepit. Quem ep̄s antimus in diaconum:& poſt annū in preſbyteꝝ ordinauit.Cui & cyprianus in ep̄atu ſucceſſit: qui xp̄i fidem conſtanter predicabat:& multos gentiliū conuertebat:& in xp̄i nomine miracula faciebat.Cyprianus aūt ep̄s iuſtinam in quodā cenobio matrē pluri maꝝ uirginū cōſecrauit.Qui & martyribus multas epiſtolas deſtinabat:& in eos in certamine confortabat.¶Poſt hec eutelius comes orientis cyprianum & iuſtinam detentos:dū idola adorare nollent:iuſſit tormentis affligi:& cyprianum quidem ſuſpendi & exungulari:iuſtinam uero neruis flagellari & alapis cedi:deinde ambos in carcerē trudi.Die quoq₃ ſequenti iuſſit parari ſartaginem pice adipe ac cera plenam: & in eam cyprianum iactari.Cūq₃ ipſum ignis non tangeret:& iuſtina ingredi formidaret:cyprianus eā hortabatur:ut intraret.Que ingreſſa omnino ſicut & ille illeſa permanſit.Sacerdos aūt idoloꝝ cū de conſenſu comitis ad ſartaginem ueniſſet:ut ſuis carminibus maleficia xp̄ianoꝝ diſſolueret continuo ignis de ſartagine exiuit: & eum penitus conſumpſit. Tunc de conſilio terentini cognati ſui eos in cuſtodia artauit: ut interim claudio que geſta fuerant ſcriberet: & ille de eis pro libito ſuo diſponeret.Et mandante claudio ad ciuitatem nicomediā adducunt᷑: & iuxta flumen gallum cū quodam tertio xp̄iano peregrino theognito nomine pariter decollant᷑.Quorum corpora cum canibus expoſita.vii.diebus intacta permanſiſſent: a nautis quibuſdam xp̄ianis in nauem leuata: & romā delata:atq₃ ſepulta ſunt.Nunc autem ut dicitur placētie quieſcunt.Qui paſſi ſunt.vi.calen.octobris. Circa annum domini.cclxxx.

¶De ſcō Euſebio papa & mr̄e. Cap. CXXII.

EVſebius papa & martyr huius nominis primus natione grecus ex medico:marcello pontifici in ep̄atu romano ſucceſſit: & ſedit annos.ii.menſes.ii.dies.xxv.Huius tēporibus inuenta eſt crux domini noſtri ieſu xp̄i hieroſolymis ab helena regina:ſicut ipſe in quadam epiſtola ſua ſcribit.Que tamen epiſtola apocripha reputat᷑: quia nec eius tēpore crucem domini inuentā fuiſſe ueriſimiliter creditur.Sed melius tempore ſilueſtri pape.Qui conſtantinū imꝑatorem baptizauit: q & baptizatus helenā matrem conuertit.Que poſt eius cōuerſionē crucem domini inuenit.Hic ſanctus pontifex pro xp̄i noīe martyrio coronatus eſt:ſub ꝑſecutione cōſtantini anteq̄ fieret xp̄ianus. Et ſepultus eſt cū fratribus ſuis iuxta corpus beati petri in uaticāo ſexto cal.octobris.Et ceſſauit epiſcopatus dies ſeptem.

¶De ſanctis Coſma & Damiano & ſociis martyribus. Cap. CXXIII.

COſmas & Damianus: antimus: leontius: & euprepius martyres in ciuitate egea paſſi ſunt tēporibus diocletiani & maximiani imperatoꝝ ſub preſide lyſia. Quorum duo primi fratres ex eadem ciuitate que eſt in arabia: matre religioſa nomine theodora geniti:arte medicine docti:in uirgine gratie xp̄i:omnē infirmitatem nō ſolum ab hominibus:ſed etiam a iumentis curabant: gratias omnia tribuentes.Nam & camelum arte diabolica debilitatū ſanum reſtituentes:illeſum abire fecerunt.¶Matrona autē nomine palladia paralytica: cum omnia ſua in medicis conſumpſiſſet:ad ſanctos dei acceſſit:& ab eis ſanitatem integrā reportauit.Tūc illa damiano munuſculū obtulit.Et cum recipere nollet:& illa cū ſacramētis per nomē domini adiuraſſet: recipere acquieuit:ut eius deuotioni ſatiſfaceret:& ne nomē domini ſpernere uideret.Quod ut coſmas cōparuit:turbatus ꝑcepit:ne corpus eius cū fratris corpore poneret᷑. Sequenti uero nocte dominus coſme apparuit & fratrē de ſuſcepto mūere excuſauit. ¶Audiens aūt preſes lyſias famā eoꝝ:& ꝙ in xp̄i uirtute infirmitates ſanabant:eos ad ſe accerſiri fecit: & que eſſent eoꝝ nomina:que patria:que conditio:que fortuna requiſiuit.Illi uero reſponderunt ad ſingula: ꝙ nomina eoꝝ erant:coſmas & damianus:patria uero arabia:conditio xp̄iana: fortunā autem xp̄ianos neſcire dixerunt.Addētes ſe & alios tres fratres conſobrinos habere:antimū:leōtium:& euprepium. Quos preſes miſſo cū eis officio ſibi preſentari iuſſit:& cepit agere ut ſacrificarent:quod cū facere cōtemnerent precepit eos in māibus & pedibus grauiter torqueri. Et dum eius ſupplicia deriderent:iuſſit eos catenis uinctos in mare precipitari.Sed ſtatim angelus domini affuit:& diruptis uinculis illos e pelago liberauit.Et cum hoc miraculū preſes magicis artibus aſcriberet: & ipſi ei xp̄i uirtutē predicarent:illeq₃ ſe eos in nomine dei hadriani uelle ſequi dixiſſet:cōtinuo duo demōes affuerunt:& eū in faciē ceciderunt.Sed orātibus pro eo ſanctis ſtatim demones diſceſſerūt.Tunc preſes dicere cepit:ꝙ dii contra eū indignati fuiſſent:quia illos relinquere cogitaſſet.Mandauitq₃ ſanctos in carcerē trudi donec eos quō perderet cogitaret. Sequenti die illos eductos iuſſit in ignē copioſum iactari.Sed tamē eos in nullo leſit:quin potius flāma erumpens multos de aſtantibus interemit.Iubentur ergo in equuleo ſuſpēdi:ſed angelo eos cuſtodiente fatigatis admodū miniſtris incendendo:ante preſidē deponuntur illeſi: tres igit᷑ fratres fecit in carcerē recludi:& coſmā & damianū crucifigi:& a populo lapidari.Sed lapides in iaciētes redibant:& plurimos uulnerabant. Eductis ergo tribus fratribus:& ſtātibus iuxta crucē. Coſmā & damianū ꝑcepit a quattuor militibus ſagittari. Sagitte aūt mr̄es non ledebant:ſed cōuerſe plures occidebāt. Lyſias aūt ſe confuſum in omnibus cernens: omnes .v.fratres inſimul gladio cedi iuſſit. Chriſtiani autem memores uerbi quod dixerat ſanctus coſmas: damianum cum eo ſepelire dubitabāt.Et ecce ſubito camelus aduenit:& humana uoce loquens ſanctos in unū ſepeliri mandauit.Quod & factum eſt.Proceſſu uero tp̄is duoꝝ fratrū coſme & damiani corpa romā ſunt trāſlata & eccleſia eorum nomini edificata.Paſſi ſunt āt ſcī martyres.v.cal.octo.Circa ānū domini.cclxxvii.

¶De ſanctis Florentio & Hilario martyribus. Cap. CXXIIII.

FLorentius & Hilarius martyres paſſi ſunt in galliis caſtro ſeduno. Qui a paganis tenti dum xp̄m confiterentᷣ: poſtq̄ lingue eorum preciſe fuiſſent: dum adhuc integro ſermone loquentes fidei noſtre preconia predicarét: gladio feriri iuſſi ſunt: & ſic martyrii a domino coroná pceperunt. v. cal. octobris. Hec ado in martylogio.

¶De ſanctis Adulpho & Ioanne martyribus. Cap. CXXV.

ADulphus & ioannes apud cordubam hiſpanie ciuitatem paſſi ſunt. Qui pro confeſſione nominis xp̄iani capite ceſi: a xp̄o domino coronari meruerunt quinto calendas octobris: ut ait ado in ſuo martylogio ex datariis hieronymi ſumpto.

¶De ſancto Forſeo ep̄o. Cap. CXXVI.

FOrſeus ep̄s anno quinto conſtantis: qui & conſtantinus in hibernia claruit: ut dicit ſigibertus. Hic nobilis genere ſed nobilior fide ab infantia ſacris litteris eruditus: dum inter parentes ſuos ſacri uerbi ſeminaret eloquium: quadam die ſubito egrotans quaſi mortuus ſtetit: & quattuor manus ad ſe deſuper extenſas cōſpexit: que tenentes eum per brachia pennis ſubuolabát. Ipſe autem quaſi per caliginem duo angelica corpora cernebat. Viditq́ tertiú angelú armatum ſcuto ſe pcedere: & canticum mellifluum audiuit ignotum. Sed ab angelo ſuperiori mandatᷣ: iſtis: ut ipſum ad corpus reducant. Ipſe autem poſtq̄ ad ſe rediit: & attinentes flétes aſpexit: hortatus eſt eos: diuiniſq́ ſacramentis perceptis die illo & altero ſuperuixit. Media uero nocte ferie tertie mortem letus excepit: recordatus iocundiſſime uiſionis. ¶In tranſitu quoq́ ſuo uiſum mirabilé uidit: quem beda deſcribit. Vidit enim bonos angelos ſe ſuſcipientes: & demones clamantes: ac cōtra eos bella commouentes. Et cum eos preceſſiſſent: conuerſi ignita iacula in eum iactabant: ſed angelus quidam pcedés: ea ſcuto ſuſcipiebat: & protinus extinguebat. Tūc demones angelis oppoſuit: q̄ forſeus ſepius ocioſos ſermones dixiſſet. Sed angeli reſponderūt: q̄ niſi principalia crimina proferrent: propter iſta minima non periret. Et cum dudum ſuper hoc diſputaſſent: tandem preliante angelo cum demonibus demones in hoc contriti ſunt. Tunc demon alius oppoſuit: q̄ ſeruus qui ſcit uoluntatem domini ſui: nec facit plagis uapulandus eſt multis. Hic autem dona iniquorū recepit. Nam a quodam uſurario ueſtem perceperat: quam nunq̄ reſtituerat. Excuſantibus autem eum angelis & dicentibus: q̄ demones occulta dei iudicia nō cognoſcebant: diabolus tam grauiter eum percuſſit: ut poſtmodū uite reſtitutus ſemp percuſſionis ueſtigiū retinuerit. Arripientes enim demones unū de his quos in ignibus torrebát: ip̄m in eum iactauerūt: qui eius humerū maxillamq́ īcendit. Cognouitq́ forſeus hominem: quia ille erat cuius ueſté acceperat. Et hác pcuſſioné pmittente deo pro receptiōe illius ueſtis recepit. Deinde ceperunt demones cum angelis contendere de proximi dilectione: q̄a uidelicet pximū ſicut ſeipſum nō dilexerat. Et cū in hoc etiá demones uicti fuiſſent ad alias accuſationes cōuerſi ceperunt pferre q̄ digne penitentiá delinquētibus nō annunciaſſet. In omni uero cōtradictione demonum ualida extitit pugna: donec iudice deo triūphātibus angelis deuictiſq́ aduerſariis immenſa claritate uir ſanctus circūfuſus eſt. Et ad mandatum angeli mundū reſpiciens uidit uallé tenebroſam: & .iiii. ignes in aere aliquibus ſpatiis a ſe diſtantes. Quos dixit ei angelus eē .iiii. ignes mūdū ſuccendentes: quorū unus eſt ignis ſuperbie: ſecundus inuidie: tertius auaritie: & quartus luxurie. Qui poſtmodū in unū redacti illi appropinquabát. Et cū flámá aſcendenté timeret: cōfortauit illū angelus dicés: quia quod nō accéderat in eum nō arderet. ¶Deinde ab angelis ſup tectū eccleſie ſpiritus eius adducitᷣ ubi iá corpus eius mortuū adductū plangebatᷣ: iubetᷣ ab angelis cadauer ſuū agnoſcere: & ip̄m reaſſumere. Ille uero omnino recuſabat. Tandé coactus ad corpus reducitᷣ: & ſic cūctis ſtupentibus forſeus ſuſcitatᷣ. Qui uiſa omnia populo rettulit: & deinceps aſperrimá uitá duxit. Incendia uero que in ſpiritu ſumpſerat in ſcapulis corporis & gena apparebant. Inde egreſſus pdicauit ſcotis: & que p uiſum habuerat enarrabat. Deinde ep̄s factus ab angelo monitus apud hiberniá pdicauit. Ac inde populorū inuidia eiectus p britániá in ſaxoniam deuenit: & a rege ſigiberto ſuſceptus monaſteriū conſtruxit. Quod fratri ſuo forlano noīe gubernandū dedit: ipſe aūt ulcano alio fratre ſuo eremū petiit: ubi per annū pmáſit: inde cōpulſus a rege clodoueo conſilii gr̄a ad galliarū littora nauigauit. Et a rege ſuſceptus honorifice monaſteriū in latiniaco oppido cōſtruxit. In quo laudabiliter uitá finiuit .iiii. cal. octobris. Cuius corpus in uilla: que dicitur parona ſepultum eſt: ut dicit beda.

¶De ſcō Vinceſlao martyre. Cap. CXXVII.

VInceſlaus dux boemiorū tépore henrici imperatoris martyriū paſſus eſt. Qui poſtq̄ ſacras litteras didiciſſet: amore celeſtis patrie: non ad ſupbie uentum accepit dominii dignitaté: ſed ut multis pdeſſe poſſet: unde & ſua pauperibus & eccleſiis largiflue īpendebat. Cū autem uocatis principibus & baronibus cūctis ad curiá imperatoris fratris ſui germani: ipſe poſtremus omniū adueniſſet: & alii principes īdignati locū ei ad ſedēdū dare nullatenus decreuiſſent: ſtatim ut aulá intrauit: crux aurea in fronte eius apparuit: aliiq́ duo ſplédidi uiri uiſi ſunt hinc inde ipſum comitátes. Cui ceſar mox aſſurgens ip̄m pre ceteris honorauit. A quo adhuc gentile ad conuiuiū in dolo inuitatus eſt. Et licet

eum ceſar honoraſſet ipſum tamen ut xp̄ianiſſimum oderat: unde cū uinceſlaus poſt prādiū ex more ad eccleſiā p̄geret: eū īperator cū turba gentiliū inſecutus: eſt. Ipſumq̄ ante eccleſie fores p̄cūbentem occidi fecit & matrem domino cōſecrauit. Cuius ſanguis in pauimento effuſus in teſtimoniū fratricidii p̄ multa annorū curricula nec abradi potuit nec abſtergi. ¶ Poſt aliquod tēpus dū fideles corpus ipſius tranſferre uellēt: īuenerunt eius uulnera plene ſanata: excepta auricula: que ei fuerat totaliter abſciſa: que tamē loco ſuo applicata cōtinuo cōſolidata eſt. Cū aūt ad fluuiū maximū & inundantē deueniſſent: & ip̄m tranſire dubitarent īuocato ſancto martyre currū cū ſup̄ poſito corpore ex alia parte fluminis repēte trāſuectū uiderunt: oēſq̄ ſtatim ſine p̄iculo tranſierunt. Dū aūt ad ciuitatē pragā corpus detuliſſent: carcer ſubterraneus cōfeſtim illuminat̄: & facto terremotu apit̄: cūctiq̄ captiui ſolutis uinculis liberant̄. Eadēq̄ nocte xp̄s crucifixus regi dacie apparuit: eiq̄ dixit: q̄ peccata eius ipſum iterato crucifixerant: & q̄ niſi eccleſiam ſancto m̄ri uinceſlao conderet peccatoꝝ ueniā minime p̄ciperet: unde ex hoc rex territus: eccleſiam cū monaſterio ordinis ſancti benedicti ſancto m̄ri fabricauit: & bonis ſuis largiflue dotauit: ubi & ſanctū corpus eius requieſcit miraculis clarens. Paſſus eſt autem. iiii. cal. octobris.

¶ De ſcō Maximo martyre. Cap. CXXVIII.

MAximus martyr paſſus eſt ſub decio ceſare: optimo aūt p̄cōſule apud aſiam ciuitatē. Quā ingreſſus decius maximū detentū dum ad ſacrificia deoꝝ cōpellere nō poſſet. Iuſſit eū fuſtibus cedi: deinde in equuleo leuatum grauiter exungulari. Ita ut carnes una cū ſanguine in terrā defluerent. Cūq̄ martyr domini diceret tormēta ſibi non dolorē: ſed unctionē inferre. Iuſſu p̄conſulis mandāte decio: extra ciuitatem eductus: ibiq̄ lapidibus obrutus occubuit quarto calendas octobris. Sepultuſq̄ eſt a chriſtianis iuxta murum ciuitatis memoria nominis eius a fidelibus deſuper edificata.

¶ De ſcō Exuperantio ep̄o. Cap. CXXIX.

EXuperantius ep̄s claruit apud toloſanam ciuitatem. Qui beatus uir ipſius urbis pōtifex: quantum ſibi extiterit parcus quantūq̄ aliis largus: ſanctus hieronymus memorabili proſecutus eſt relatu. Qui & domini confeſſor inclytus quarto cal. octob. in xp̄o feliciter requeuit: ſepultus in eccleſia toloſana: ut ait ado ī martylogio.

¶ De dedicatione baſilice ſancti Michaelis archangeli. Cap. CXXX.

DEdicatio baſilice ſancti michaelis archangeli dupliciter nominat̄. ſ. dedicatio baſilice: & memoria ipſius. ¶ Dicit̄ aūt dedicatio: eo q̄ hac die locū eius ſiue templū in mōte gargano ſibi dedicatū fuiſſe michael archangelus reuelauit. Cū enim: ut dictū eſt ſupra in eius apparitione. viii. idus maii: ſanctus archāgelus michael in monte gargano: ſipōtinis fidelibus cōtra neapolitāos adhuc gentiles uictoriā miraculoſe cōtuliſſet. Sipōtini quoq̄ ante os ſpelunce: ubi archangelus: apparuerat: quotidie orationibus uacarent: ſipōtini adhuc dubitabant: an predictū locum ingredi uel dedicare deberent. Tunc ep̄s duxit ſuper his romanū pontificem conſulendū: qui ſuper hoc requirendā decreuit archāgeli uoluntatē. Inſtantibus ergo cūctis triduo ieiunio apparuit in hac die michael archangelus ep̄o: dicens nō eſſe opus ipſam quā edificauerat eccleſiā dedicari. Ipſe. n. qui cōdiderat: ipſe & conſecrauerat: precepitq̄ ut die ſequenti locū cum populo ingrediens ip̄m precibus frequētaret: & ſpecialē ſuū patronū ſentirēt: deditq̄ eis p̄dicte cōſecrationis ſignū: ut. ſ. ab oriēte per poſterulā aſcenderent: & ibidē marmori ueſtigia hominis impreſſa uiderēt. Mane igit̄ ep̄s & populus ad locū ueniunt & introgreſſi cryptā magnā & tria altaria inuenerunt: quoꝝ duo in auſtrali parte poſita erāt tertium uero in orientali uenerandū & rubeo pallio circūtectum: ubi celebratis miſſarum ſolēniis: ueſtigia ut archāgelus predixerat īuenerunt: & oēs ad propria cū gaudio redierunt. In eadē ſpelunca aqua lucida & nimiū dulcis emanat: que poſt cōionē ſumpta diuerſas egritudines ſanat. His auditis papa in honorem ſancti michaelis & oīum beatoꝝ ſpirituū hunc diē uidelicet. iii. cal. octobris per totū orbē ſtatuit celebrandū. ¶ Dicit̄ etiā hoc feſtū memoria: eo q̄ in ipſo: ut dictū eſt oīum angeloꝝ memoriam agimus. Circa quod ſciēdum eſt: q̄ ſicut dionyſius ponit in libro de celeſti hierarchia. Omnium angeloꝝ ſunt tres hierarchie & nouē ordines: ita q̄ quelibet hierarchia tres ordines continet: & dicit̄ ab hieron quod eſt ſacꝝ & archos princeps q̄ſi ſacri principatus. Superior aūt hierarchia cōtinet ſeraphin: cherubin: & thronos. Media dominationes: uirtutes & poteſtates: Vltima uero prīcipatus archangelos & angelos. Eoꝝ aūt ordinatio & diſpoſitio pōt uideri p̄ ſimile in terrenis. Nā miniſtrorū qui ſunt ſub uno rege: quidā operant̄ īmediate circa perſonā regis ſicut cōſiliarii & aſſeſſores & cubicularii: qui ſimiles ſunt prime hierarchie: quidā circa regimē regni in cōi: ut principes milites & iudices: & hi ſunt ſimiles ſecūde: quidā aūt opant̄ circa regimē alicuius p̄tis regni: ſicut prepoſiti & baiuli ac p̄ſides: & hi ſunt ſimiles tertie. ¶ Tres igit̄ ordines prime hierarchie accipiunt̄: inquantū deo aſſiſtūt. Ad hoc autē tria neceſſaria ſunt. ſ. ſumma dilectio: & hoc quātum ad ſeraphin q̄ interpretant̄ ardētes. Perfecta cognitio: & hoc q̄tum ad cherubin: q̄ īterpretant̄ plenitudo ſcīentie. Perpetua fruitio ſiue quietatio: & hoc q̄tum ad thronos: q̄a in eis deus ſedere dicit̄: dū eos in ſe quieſcere facit. ¶ Tres aūt ordines medie hierarchie accipiunt̄: inquantū habent regere uniuerſitatē hoīum ī cōi. Et hoc cōſiſtit in tribus. Primo in p̄ſidendo ſiue īperādo: & hoc p̄tinet ad ordinē dominationū q̄ aliis inferioribus p̄ſunt: & eos in diuinis dirigūt ac eis īperant. Secūdo in operādo: & hoc pertinet ad ordinem uirtutū: q̄bus nihil eſt impoſſibile exequi quod mandat̄: & ideo eis attribuit̄ op̄atio miraculoꝝ. Tertio in arcendo & expellēdo contraria īpedimenta: & hoc p̄tinet ad ordinē poteſtatū: qui habēt arcere demōes & cōtrarias poteſtates. ¶ Tres uero ordines ultime hierarchie accipiunt̄ ſecundū quod habēt regimen limitatū & determinatum. Nam quidā preſunt uni p̄uincie: & hi ſunt de ordīe principatus: ſicut erat princeps perſaꝝ: qui preerat p̄ſis: de quo habet̄ dan. io. quidā preſunt uni multitudini uel ciuitati: & hi dicunt̄ archangeli quidam uero cuilibet perſone ſingulari: & hi ſunt angeli: & ideo angeli minora: archangeli uero maiora nunciare dicunt̄: quia bonum multitudinis

dignius q̃ bonũ unius hominis. ¶ Decet autẽ nos nedũ in hac ſolẽnitate: ſed cõtinue omnes iſtos angelos honorare ꝓpter ſeptẽ rationes. ¶ Primo quia ſunt cuſtodes noſtri. Cuilibet enim homini danť duo angeli: unus malus ad exercitiũ: alius bonus ad cuſtodiendum. Effectus autem angelice cuſtodie in homine triplex aſſignari põt. Primus eſt: ut proficiat in anima in bonum gratie. Et hoc facit angelus tribus modis. Primo omne impedimentũ ad bonum remouẽdo: hoc ſignificatum eſt exo. xii. ubi angelus percuſſit primogenita egypti. Secundo pigritiã excitando: quod ſignificať zach. iiii. Angelus domini excitauit me: q̃ſi uiꝝ qui ſuſcitať a ſomno. Tertio in uiã penitentie ducẽdo & reducendo: quod ſignificatũ eſt tobie. v. in angelo qui eũ duxit & reduxit. Secũdus effectus eſt: ut aĩa nõ cadat in malũ culpe. Et hoc facit angelus tribus modis. Primo ĩpediendo peccatũ futuꝝ ne fiat: hoc ſignificatũ eſt numeri. xxii. in balaã qui ad maledicendum iſrael pergẽs ab angelo in uia ĩpeditus eſt. Secũdo increpando preteritũ: ut ab eo quis recedat: quod ſignificatũ eſt iudic. ii. Cũ angelus filios iſrael de preuaricatione increpaſſet: ipſi eleuauerunt uocẽ &c. Tertio q̃ſi uiolentiã inferendo ut a preſenti eripiat quod ſignificatũ eſt in uiolẽtia eductiõe Ioth de ſodoma gen. xix. ¶ Tertius effectus eſt: ꝙ ſi aĩa cadit poſtmodũ reſurgat. Et hoc facit etiam tribus modis. Primo mouẽdo cor ad contritionẽ: quod ſignificatur tobie. xi. ubi tobias iunior ad documẽtum angeli de felle per quod ĩtelligitur contritionis amaritudo: liniuit patri oculos .ſ. cordis. Secũdo purgando labia ad cõfeſſionẽ: quod ſignificať iſa. vi. ubi per angelum labia iſaie purganť. Tertio cõgaudendo ad ſatiſfactionẽ luc. xv. gaudium eſt angelis dei ſuper uno peccatore &c. ¶ Secũdo debemus eos honorare quia ſunt miniſtratores noſtri heb. i. Omnes ſunt adminiſtratorii ſp̃s &c. Oẽs enim ꝓpter nos mittunť: qa ſupiores ad medios medii ad ĩfimos & ĩfimi ad nos. Et hoc qdẽ cõpetit. Primo bonitati diuine: in hoc enim manifeſtať diuina bonitas: q̃tũ noſtrã ſalutẽ diligat: dũ nobiliſſimos ſp̃s & ſibi ĩtima charitate unitos: ad nos dirigit & trãſmittit. Secũdo charitati angelice. Cũ enim charitatis ardentis ſint: maxĩe deſiderãt alioꝝ ſalutem. Ideoq; ut ad nos mittanť lex exigit angelice charitatis. Tertio humane ĩdigẽtie. ¶ Mittunť enĩ angeli ad inflãmandũ affectũ ad dilectionẽ: unde in huius figura legunť miſſi ĩ curru igneo. iiii. ro. vi. Ad illuminãdũ intellectũ ad cognitionẽ: figura huius apoc. x. in angelo q habebat libꝝ apertũ in manu ſua. Ad corroborandũ omne pfectũ uſq; in pfectionẽ: huius figura. iii. ꝝ. xix. Angelus portauit helie panẽ ſubcinericiũ: & uas aque: & comedit & bibit: & ambulauit in fortitudĩe cibi illius uſq; ad montẽ dei. ¶ Tertio honorãdi ſunt: qa ſunt fratres & cociues nr̃i. Oẽs enim electi aſſumunť ad ordĩes angeloꝝ: quidã ad ſuperiores: qdã ad ĩferiores: quidam ad medios ſecundũ diuerſitatẽ & exigentiã meritoꝝ: licet beata uirgo ſup oẽs fuerit exaltata. Et hoc gregꝰ in quadã homelia p prolixa uerba inſinuare uidetur. ¶ Quarto quia ſunt aĩaꝝ nr̃aꝝ in celis portitores. Et hoc faciũt triplici modo. Prĩo uiã p̃parãdo malach. iii. Ecce ego mitto angelũ meũ & p̃parabit uiã &c. Tertio p uiã p̃paratã in celũ baiulãdo exo. xxiiii. Ecce ego mitto angelũ meũ q te cuſt. in uia: & ĩdu. in ter. quã ꝓmi. partibus tuis. Tertio in celo collocando luc. xv. factũ eſt ut moreref mẽdicus & portatus ab angelis in ſinũ abrahe. ¶ Quinto qa ſunt orõnũ nr̃aꝝ ante deũ preſentatores: ipſi enim primo orationes nr̃as deo repreſentãt tob. xii. quãdo orabas tu cũ lachry. & ſepeli. mor. ego obtuli orationẽ tuã domino. Secundo ibidẽ pro nobis allegãt zach. i. Reſpõdit angelus domino & dixit: domĩe exerci. uſq; quo nõ miſerebe. Iuda & ur. hieruſalem quibus iratus es &c. Tertio dei ſentẽtiam & gratiam nobis renunciado dan. ix. dicitur & gabriel ad eũ uolans dixit. Ab exordio precum tuaꝝ egreſſus eſt ſermo glo. i. Sententia adeo & ĩfra. Ego autem ueni ut indicarẽ tibi &c. ¶ Sexto ſunt honorãdi quia ſunt regis eterni nobiliſſimi milites ſecundũ quod dicif iob. xxv. Nunqd ẽ numerus militũ eius: uidemus aũt ꝙ in militibus alicuius regis: qdã ſemp in aula regia cõmoranť & regẽ aſſociant: qdã ciuitates & caſtra cuſtodiũt & cõſeruãt: qdã uero regis inimicos expugnãt. Ita hoꝝ militũ xp̃i: quidã in celo empyreo ſemp regẽ regũ aſſociãt: & ad eius honorẽ cantica letitie & glorie cãtãt: dicẽtes: ſanctus ſanctus ſanctus &c. iſa. vi. Itẽ benedictio & claruit & ſapientia &c. apoc. vii. Alii aũt cuſtodiũt ciuitates & uillas: illi. ſ. q nobis ſunt ad cuſtodiã deputati iſa. lxii. Sup muros tuos hieruſalẽ cõſtitui cuſtodes. Alii uero dei inimicos. i. demões expugnãt apoc. xii. Factũ eſt preliũ magnum in celo. i. in eccleſia militãte ſecundũ unã expoſitionẽ: michael & angeli eius prelia cũ dracone &c. ¶ Septimo & ultio quia ſunt tribulatoꝝ cõſolatores zach. primo. Angelus q loquebať in me uerba cõſolatoria: hoc aũt faciunt tribus modis. Prĩo cõfortando & roborãdo dan. xi. Cũ daniel corruiſſet tetigit eũ angelus dicẽs. Noli timere pax tibi cõfortare & eſto robuſtus. Secũdo ab ĩpatientia cõſeruãdo pſ. Angelis ſuis mãdauit de te: & infra. In manibus porta. te. ne. for. offen. ad lapidem pedem tuum. Tertio ipſam tribulationem refrigerando & minuendo. Et hoc ſignificatur dan. iii. ubi angelus domini cum tribus pueris deſcẽdit in fornacem: & fecit medium fornacis quaſi uentũ roris flantem.

¶ De ſcõ Maximo epo. Cap. CXXXI.

Maximus ep̃s apud rhegyũ ciuitatem claruit. Qui de uico qui dicif deceniato ortus: parẽtibus xp̃ianis ab ĩfantia uirtutibus & ſacris litteris eruditus: relicto ſeculo inſulam Ierinẽſis monaſterii petiit: ubi monachus factus omni ſanctitate pollebat. Multaſq; inſidias diaboli ꝑpeſſus deuicit: poſtea uero factus eſt abbas monaſte

rii ſucceſſorꝙ ſancti honorati. Quẽ diabolus nocte q̃
dam exterrere uolẽs eidem in forma horribili appa/
ruit: ſed ſigno crucis edito cõfeſtim euanuit. Moxq̧
ſanctus febricitare cepit. Cui decũbẽti rurſum demõ
in ſpecie draconis ſe oſtendit: ſed cũ oraſſet ad domi/
nũ monſtrum depellit: & ſanctus protinus a febre cu
ratur. ¶ Nocte quadã orationis gratia ad littus egreſ/
ſus: uidit nauẽ ad portum applicuiſſe: cuius naute ad
eum uenient: eidemq̧ dicũt ꝙ fama eius ad ſyrie par/
tes cõuolauerat: multuſq̧ populus eum deſiderabat:
ubi ſi uellet accedere multũ domino populũ poſſet
acquirere: offerẽtes ſe illũ in ſua naue uecturos. Qui
diaboli figmẽta perpendẽs orauit: & ſigno crucis edi/
to: nauis phãtaſtica cũ nautis diſparuit. ¶ Electus de
inde a populo in epm̃ rhegyne ciuitatis gregẽ domi/
nicũ uerbis nutriebat & exẽplo: qui etiã baſilicã ſan/
cti albani intra caſtellũ rhegyni cõſtruxit. Ad quã edifi
cãdã dũ pauci boues eo p̃ſente columnas faciliter tra/
herẽt: abſente uero plurimi trahere nõ poſſent: uoca/
tus eps̃ uidit demonem in forma parui ethiopis plau
ſtro inſidentem. Quem poſtq̃ ſua oratione fugauit:
boues opus ſolitum etiam in eius abſentia celeriter
perfecerunt. ¶ Cum autem reliquias ad eccleſiã con/
ſecrandã deferrent: puer quidã frater rhegyni diaco/
ni de muro lapſus cecidit & expirauit: cuius corpus
diaconus ĩ cubile epi collocauit. Ad cuius p̃ces finito
officio maximus thalamũ ingreſſus puerũ oratione
ſuſcitauit. ¶ Alias etiam filiam cuiuſdã uide nobilis
ciuitatis defunctã: motus maternis lachrymis ad ui/
tam reduxit. ¶ Adoleſcentulum inſup morſu rabidi
canis extinctũ: ſua oratione priſtine uite reſtituit. Ca/
nẽ quoq̧ qui multos laniauerat: leui ictu baculi pere/
mit: uulnera etiam cunctis inflicta ſanauit. ¶ Quen/
dam hominem quem bos cornupeta feriens euiſce/
rauerat: uulneribus alligatis infra dies ſeptẽ ſanum
effecit. ¶ Cecum quendã qui ab annis .xv. lumen ocu/
lorꝫ amiſerat: dũ ad matutinum p̃geret: & pedibus
ipſum cepiſſet diutius poſtulatus: ſigno crucis edito
ꝓtinus illuminauit. Obitum autem ſuum & preſci/
uit & predixit. Et in ſtratu ꝓprio quaſi leui ſopore de
tentus ſpiritũ emiſit .iii. cal. octobr̃. Cuius corpus cõti
nuo miro odore fragrauit. Sed dũ ĩ eius exeq̃s puella
nup defuncta loculo uiri ſc̃i ſubſtrata fuiſſe: ꝓtinus a
mortuis reſurrexit: & una cũ ceteris corp̃i ſepulture ĩ
terfuit: & deũ collaudare cepit. Sicq̧ ſepultus ẽ ĩ eccle
ſia ſc̃i petri rhegyne c̃itatis: ubi iacet miraculis clarus.

¶ De ſc̃o Hierõymo p̃ſbr̃o & doctore. Ca. CXXXII.

Hieronymus p̃ſbyter & doctor eximius fi/
lius euſebii uiri nobilis oppido ſtridonis:
quod dalmatie quondam pannonieque
confinium fuit: extitit oriundus. Hic
adhuc puer romam adiit: ubi litteris grecis & la/
tinis & hebraicis plene eruditus eſt. In arte gram/
matica donatum: in rhethorica autem preceptorem
habuit uictorinum. ſcripturis autem diuinis exerci/
tabatur die ac nocte & inde hauſit auide: quod poſt/
modum effudit abunde. ¶ Quodam uero tem/
pore ſicut ipſe in epiſtola ad euſtochium refert: dum
de die tullium: de nocte platonem auide legeret:
eo ꝙ ſermo ſibi incultus in libris propheticis non
placeret: circa mediam quadrageſimam ſubita fe/
bre corripitur: adeo ut calore iam uitali deficiente
exequie funeris parentur. Subito igitur in extaſi ad
tribunal ſummi iudicis rapitur: & cuius conditionis
eſſet interrogatus: chriſtianum ſe fore profitetur.
Quem iudex aperto ore dementiens: ciceronianum:
eſſe dixit: non chriſtianum: eo ꝙ ubi theſaurus ſuus
ibi eſſet cor ſuum. At hieronymus obmutuit: & iu/
dex illum acriter cedi iuſſit. Cum autem miſericordi/
am poſtularet: & aſtantes pro iuuene ueniam ſup/
plicarent. Iurauit hieronymus: ac proteſtatus eſt ꝙ
ſi unq̃ codices ſeculares legeret chriſtum negaret. In
hec uerba dimiſſus reuixit: & lachrymis ſe totum per
fuſum inuenit: ac ex uerberibus ſcapulas repperit li/
uientes. Extunc ſe diuinorum uoluminum ſtudio to
taliter contulit. ¶ Dum autem eſſet annorum .xx. per
liberiũ papam romane eccleſie cardinalis preſbyter
ordinatur. Tunc ſub imperatore conſtantio in arria/
nam hereſim lapſo: & alie hereſes pululare ceperunt:
quas omnes uir ſanctus uerbo & ſcripto iuxta ſibi a
deo datam ſapientiam cepit infringere: cui paula no/
biliſſima romaorũ eius diſcipula ſedula miniſtrabat:
eiuſq̧ filiam euſtochium uirginem ſacratiſſimã hie/
ronymus diuinorum ſtudiis imbuebat. ¶ Mortuo
uero papa liberio ſanctus doctor dignus ſummo ſa/
cerdotio ab oĩbus acclamatur. Sed dum clericorum
& monachorum laſciuiam increparet: ab eis turpiter
deriſus eſt. Nam ut ait ioannes beleth. Cum hierony/
mus ad matutinũ p̃geret: ueſtem mulieris lineẽ quã
iuxta lectum poſuerant ſuper pelliceum ſuum putãs
induit: & ſic ad eccleſiam proceſſit. Hoc autẽ faciebãt
emuli: ut mulierem hr̃e in thalamo crederet. Quod
ille uidens: eorum ceſſit ueſanie: & ad gregorium na/
zanzenum conſtantinopolitañ epm̃ peruenit. a quo
multa in ſacris litteris didicit. Deinde alexãdriã p̃re/
xit: & didymũ doctorẽ pluribus menſibus audiuit.
Poſt hec in ſyriam abiit: in poſſeſſione euagrii preſby
teri aliquantulum commoratus. ¶ Deinde in egypti
eremum properauit: ubi quanta pro chriſto ſubſti/
nuit in epiſtola ad euſtochium ipſe commemorat.
Nam incredibili ſe penitentia & humano corpori pe
nitus importabili ſe macerauit: ibiq̧ quadriennium
exegit. Quo peracto ad bethleẽ oppidum remeauit:
ubi prudẽs animal ad preſepe domini ſe obtulit per/
manſurũ. Penitentiam uero cõſuetam nullatenus di/
miſit: & carnem diris uerberibus flagellauit. Ad
portam quoque bethleem occidentalem cenobium
conſtruxit: & multos diſcipulos congregauit: in/
ter quos euſebiũ nobilẽ cremonẽſem p̃dilectũ habu/

it.Bibliothecā aūt ſuā quā ſummo ſibi ediderat ſtudio:iteꝝ relegēs:diē ieiuniis ducebat ad ueſpeꝝ.In trāſlatione etiā ſcripturaꝝ.l.annis & v.mēſibus deſudauit:& ſemp uirgo pmāſit. Mōaſteriū quoqꝫ ancillaꝝ dei cōdidit:in quo paulā uiduā & euſtochiū eius filiā uirginē: que eū ſecute fuerant multis ſacris uirginibus prepoſuit: & regulam eis monaſticam dictauit. ¶ Cū aūt uſqꝫ tūc in eccleſia unuſqſqꝫ caneret qđ uolebat:ad inſtantiam theodoſii imperatoris damaſus papa hieronymo impoſuit:ut diuinum officium ordinaret.Qui pſalterium p ferias & nocturnos & horas alias canonicas diuiſit:& gloria patri in fine pſalmoꝝ cantari inſtituit. Epiſtolas & euāgelia per anni circulū:ceteraqꝫ oīa ad officiū pertinētia preter cantū ordinauit. Quod papa damaſus ſibi miſſum approbauit:& eccleſie celebrandū tradidit. ¶ Quadā uero die adueſpaſcēte: dū hieronymus cū fratribus ad ſacrā lectionē legendā ſederet:leo quidā claudicans monaſteriū ingreſſus eſt.Fugientibuſqꝫ cunctis:eum ſolus ſanctus doctor excepit:& leonis plantam a ſentibus uulneratam inuenit.Adhibita ergo cura leo conualuit:& inter eos quaſi domeſticum animal habitabat:fenumqꝫ ſicut bos comedebat. Cui hieronymus officium impoſuit:ut aſinū loci ligna de nemore deferentem:ad paſcua & ad nemus duceret & cuſtodiret: Quod & factum eſt:leone aſinum continue more paſtoris induſtrii comitante:ipſumqꝫ fideliter defenſante.Quadam autem uice leone grauiter ſoporato: mercatores cum camelis illac tranſeuntes :aſinum ſolum paſcentem a leone elongatum rapuerunt. Expergefactus leo:ſocium rugiēdo querens huc illucqꝫ diſcurrebat. Et eum non inueniēs: ad portā monaſterii triſtis rediit:& intus ac ſi pre uerecūdia ingredi nō preſumpſit:uidentes aūt fratres ꝙ ſine aſino rediſſet: putauerūt ꝙ fame cōpulſus illū deuoraſſet:nolebātqꝫ ei annonam prebere conſuetā.¶ Tunc admonēte hieronymo officiū aſini leoni iniungūt: & ligna cedētes ei imponūt.Quod cū leo patiētiſſime ferret:quadam die expleto ope:ad agrū exiuit:& q̄ſi diuino inſtinctu undiqꝫ diſcurrere cepit.Et ecce uidit a lōge negociatores cū onuſtis camelis precedēte aſino ueniētes:leo igitur recognito aſino:rugiēs ſuper eos irruit:& omnes homines in fugā cōuertit. Deinde terribiliter cauda terrā percutiens:aſinū & camelos pterritos ſicut erāt onuſti:ante ſe ad cellā ire coegit. Quod cū fratres uidiſſent & mirati hieronymo nunciaſſent: iuſſit ſanctus camelos introduci:& depoſitis ſarcinis pedes eis lauari:& ſuper hoc uolūtatē domini expectari. Tunc leo cepit per monaſteriū diſcurrere: ſinguloꝝ fratrū ueſtigiis ſe ꝓſternēs:& de perpetrata culpa quaſi cauda alludēs ueniā poſtulabat.Hierouymus aūt futurū pſcius iuſſit hoſpitibus uenturis refectionē parari.Et ecce hoſpites ad ſunt pre foribus:abbatē uidere querētes.Ad quos cū exiſſet illi pedibus eius aduoluti: pro cōmiſſa culpa ueniā poſtulabant. Quos ille benigne introducēs:ac reficiens:admonuit ut ſuis cōtenti aliena de cetero nō ueſperēt.Illi autem beato hieronymo licet dudū recuſanti medietatē olei qđ ſe cum attulerāt pro benedictione obtulerūt:eādēqꝫ mēſurā annis ſingulis ſe & ſuos heredes eius fratribus daturos ꝓmiſerūt.¶ Tanta autē laſſitudine fatigatus eſt: ut in ſtratu ſuo iacēs funiculo ad trabē ſuſpēſo ſupinus manibus ſe leuaret: ut.ſ.officiū monaſterii ꝓut poterat exhiberet.Per annos uero.l.nunq̄ coctū niſi bis in ultima egritudīe māducauit:carnē cilicino ſacco ſemp domauit:nec ſtratū aliud niſi terrā unq̄ ſciuit: ſemel in die poſt ueſperas radices aut folia arborū deguſtauit:ſemper orationi:aut eruditioni:aut lectioni intētus.¶ Appropinquās aūt uite termino:ſe ſuper nudā humū collocari precepit: & ſacco quo induebat operiri:ubi primo fratres ſuos ad ſe cōuocatos dulci eloq̄o & ſacris admonitionibus informauit:& euſebium eis in abbatē dimiſit.Deinde ſacrā euchariſtiā ſibi oblatā cū lachrymis ſumpſit. Et ſuppinus ad terrā rediens: manibus in modū crucis ſupra pectus extēſis:ſymionis ꝓphete uaticiniū decantauit. Quo finito cū eſſet hora cōpletorii:ſubito lux maxima ac ſi ſol in meridie eū circūfulſit:in q̄ luce ab aſtātibus uiſe ſunt acies angeloꝝ diſcurrētes:tanq̄ ſcintille in arūdineto. Auditaqꝫ ē uxor ſaluatoris ipm ad celeſtia inuitātis: & ſancti doctoris ſe paratū uenire reſpōdētis.Et poſt horā lux diſpuit:& inclytus doctor cū luce ſpiritū ad dominū emiſit:pridie cal.octobris.Anno etatis ſue.xcix. mēſe.vi.anno honorii imperatoris.xii.Corpus uero qđ p nimia afflictione & uerberibus leproſi ſpeciē ꝓtēdebat:odorē nimiū oīa aromata ſuperantē fragrabat.¶ Eadē hora cyrillus hieroſolymitanus eps olim eius auditor:orās in cella raptus ī ſpiritu uidit iter ſpecioſum & lucidiſſimū de monaſterio ſancti uſqꝫ ad celū:& multitudinē angeloꝝ ſplēdētiū alternati cū melodiis & cātibus cereos deferētiū:& aliā nō minorem iſtis obuiā modo ſimili uenietē.Animā quoqꝫ hieronymi poſt oēs ad ſaluatoris ipius dexterā ad celos ꝓcedētē.Que in loco ubi cyrillus degebat ſubſiſtēs: ſe eidē aīam eſſe doctoris inclyti reuelauit:& ut ad ſuos pergeret filios mādauit:quatenus eos lugētes cōfortaret:& que uiderat nūciaret.Statimqꝫ uiſio euanuit: & cyrillus eadē hora illū migraſſe cognouit. ¶ Eadē etiā hora auguſtinus eps hipponeñ.in ſua cellula exiſtens dum tractatus de uiſione beata cōpilare uellet: & ſuper hoc hieronymū conſulēdum diſpoſuiſſe: ac epiſtolā ei ſcribere cepiſſet:in effabile lumen cū odorū fragrātia in compabili cellam repleuit:eoqꝫ admodū ſtupente:uox de luce inſonuit:que ipſum de nimia ꝓſumptione redarguit: eo ꝙ exiſtens in carne mortali:beatitudinem eternam comprehendere cogitaſſet: quod nulli mortalium aliquando poſſibile foret.Cū autem auguſtinus ab eo quereret quis eſſet.Reſpondit ſe eſſe hieronymi aīam:cui ipſe epiſtolā notare ceperat deſtinandam:que ipſa hora a carne ſoluta ad celi gaudia properabat.Cum autem Auguſtinus ab ea multas queſtiōes de trinitate & angelica natura atqꝫ de beata uita queſiuiſſet:& ipſe ad ſingula clarius reſpondiſſet:lux illa cum uoce diſparuit: odor tamen pluribus diebus permanſit.¶ Eadem hora in ciuitate turoneñ duo monachi monaſterii ſancti martini cum quodam alio uoces omnium muſicorum iſtrumentorum dulciſonas audierunt: & lucem ſole clariorem conſpexerunt:odorem quoqꝫ cunctorū aromatum perſenſerunt.Et admirantes tanta: audierūt uocem de celo:qualiter xps cum angelis omnibus patriarchis prophetis:apoſtolis:martyribus: confeſſoribus:& uirginibus:ac beatoꝝ omnium animabus hieronymo preſbytero tunc in bethleem mortuo occur

rebat:eiuſq; animam ad celoꝝ gaudia tam feliciter ꝑ
ducebat.❡Corpus autem eius cilicino ſacco quo ui/
uens utebatur inuolutum in terra prout ipſe manda
uerat ſepultum eſt·uidelicet ante hoſtium ſpelunce:
in qua xp̄s fuit natus:& in preſepio reclinatus. In cu/
ius exeqis cecus unus a natiuitate uiſum recepit. Sur/
dus & mutus audiendi & loquendi facultatem acce/
pit.Hereticus etiam quidam qui corpus illud incen/
dio dignum aſſeruit:ſubito in ligni ſpēm eſt muta/
tus:& mox fulmine de celo deſcendente combuſtus:
atq; in cinerem redactus.Alia quoq; ſigna & miracu/
la ſtupēda & innumera per ſanctum ſuum dominus
operari dignatus eſt:que in epiſtolis euſebii: auguſti/
ni:& cyrilli leguntur:que per ſingula ponere lōgum
eſſet.❡Hic glorioſus doctor preter ſacram expoſitio
nem ueteris teſtamenti: quod ex hebraico: & noui:
quod ex greco ſermone trāſtulit in latinum: infinita
pene alia opuſcula edidit. Omnes enim.xvi.prophe/
tas expoſuit.Quorundam grecorum doctorum uo/
lumina in latinā tranſtulit.Scripſit opuſcula ſiue epi/
ſtolas ad diuerſos circiter.cxxxxvi. Tractatus quinq;.
Epiſtolas alias breues.lxx.Sermones.x. Itē libros he/
braicarum queſtionum. Item hebreorum nominū.
Libellum de locis terre ſancte conditum ab Euſebio
in latinum uertit ex greco. Super libro pſalmorum
.cl.tractatus prolixos edidit.Librum de optimo gene
re interpretandi ad pammachium. De uiris illuſtri/
bus.Item contra iouinianum libros.ii.Itē contra hel/
uidium de beate marie uirginitate perpetua lib.i.Cō/
tra pelagium lib.i. Contra origenem lib.iiii. Contra
uigilantium lib.i.Ad nepotianum lib.ii.Super euan/
gelio matthei lib.iiii. Vitam pauli primi eremite &
aliorum patrum monachorum. Librum chronicū
omnimode hiſtorie.De ſeraphin lib.i.De oſanna lib.
i.De frugi & luxurioſo filiis lib.i.Homelias origenis
.xxviii.in hieremia & ezechiele ex greco in latinū con
uertit.Item de tribus queſtionibus ueteris legis. Ho/
melias in canticis canticorum.ii. Commentariorum
in epiſtola pauli ad galatas lib.iii.In epiſtola ad ephe/
ſios lib.iii.In epiſtola ad titum lib.i.In epiſtola ad phi
lemonem lib.i.Super geneſim lib.i. Didymi librum
de ſpirituſancto ex greco in latinum uertit eloquiū.
In lucam homelias origenis.xxxviii. In pſalmis a.io.
uſq; ad.cxvi.tractatus.vii.Captiui machi monachi ge
ſta deſcripſit.Contra rufinum aquileiēſ preſbyterū
inuectiuas plurimas.Ad beatum auguſtinū epiſtolas
multas.Itē librum prohemiorum ſuper libris diuine
ſcripture.Ad heliodorum exhortarium Altercatio/
nem luciferiani & orthodoxi.Ad euſtochium de uir
ginitate ſeruanda lib.i.Ad marcellam epiſtolarum li.
i.Commentarios in eccleſiaſten plures. Enchiridion
in pſalterium.Aduerſus heliachim lib.i. Et opuſcula
alia diuerſus hereticos q̄ plures.De māſionibus filio/
rū iſrael lib.i.& alia innumera uolumina ad edifica/
tionē eccleſie catholice ſua pietate cōpoſuit. Et pene
oēs libros noui ac ueteris teſtamēti commētatus eſt.

❡De ſancto Antonino martyre. Cap. CXXXIII.

ANtoninus martyr apud placētiam ciuita/
tem paſſus eſt.Qui unus fuit ex ſacra le/
gione thebeorum & ſocius beati mauri/
tii martyris. Qui de placentinis finibus
egreſſus per orientales prouincias pertrāſiuit:& mul
ta miracula fecit.Demum ad urbem ſuam rediēs ab
infidelibus tentus & capite ceſus glorioſo martyrio
coronatus eſt.Cuius corpus ignotum dominus bea/
to ſauino ipſius ciuitatis epiſcopo reuelauit. Apparu/
it enim ei uir ſplendidus:qui oſtendit ei: ubi iacebat
ſancti martyris corpus:qui etiam formam corporis
& membra & annos militie & nomen & caput abſci/
ſum ſignauit: urceum quoq; plenum eius ſanguine
pro teſtimonio ſeruatum innotuit.Et ut ipſum cor/
pus ex eodem loco leuare:& digno ſepulchro conde/
re deberet admonuit:qui euigilās uiſionem clero &
populo reſerauit & in loco oſtenſo fodere cuſtos pre
cepit:ubi ſanctum corpus ſicut epiſcopo oſtēſum fue
rat:per omnia inuentum eſt. Quod dum leuarent:
gutte alique ſanguinis ex eo ꝓfluxerunt.In cuius trā/
ſlatione cum ſolus ibi eſſet ſauinus epiſcopus ſex alii
epiſcopi apparuerunt:qui eſſent uel unde ueniſſent
omnibus ignoti.Leuantes ergo corpus martyris po/
ſuerunt in ſepulchro ſancti uictoris epiſcopi.Qui ali/
as in uita ſua ſpiritu prophetico predixerat: ꝙ poſt
eius obitum maior eo in ipſo tumulo quieſcere debe
bat.Sepulto quoq; corpore epiſcopi illi:qui apparue/
rant ſubito diſcedentes nuſquā uiſi fuerunt: ſicq; ſan
ctum corpus condigna reuerentia condiderunt pri/
die calendas octobris.

❡De ſanctis Victore & Vrſo martyribus.
Cap. CXXXIIII.

VIctor & urſus martyres paſſi ſunt in gal/
liis caſtro ſalodoro.Hi fuerunt ex glorio/
ſa legione thebeorū:cuius mauritius dux
extitit inclytus. Qui primo diris ſuppli/
ciis excruciati:ſed celeſti ſuper eos lumine coruſcan/
te.ruētibus in terrā miniſtris erecti.Deinde in ignem
miſſi:ſed in nullo penitus leſi.Nouiſſime gladio cōſu
mati ſūt pridie cal.octo.ut ait ado ī ſuo martylogio.

❡Explicit liber octauus.

Incipit prologus noni libri.

NOnus liber preſentis catalogi continet in
ſe paſſiones & geſta illorum ſanctorum:
quorum feſtiuitates occurrunt infra tem
pus:in quo eccleſia repreſentat propaga/
tionem filiorum:qui fuerunt ipſius eccleſie defenſo/
res:quales fuerunt ſancti martyres.❡Hoc autem tē/
pus eſt a calendis octobris uſq; ad calendas nouem/
bris.Et hoc ſub figura ſanctorum machabeorū: quo
rum tunc libri leguntur:qui uti ſancti martyres pro
fide:ſic & illi pro lege dei uſq; ad effuſionem ſangui/
nis uiriliter decertarunt.Ad ipſius ergo temporis fe/
ſta pertractanda percurrendum eſt. ❡Notādum au/
tem:ꝙ quia ſancti machabei:uidelicet mathathias &
eius filii:qui inter ſanctos teſtamenti ueteris connu/
merantur:nullas certas in anno feſtiuitates habēt: eo
ꝙ eoꝝ dies obitus ſunt ignoti.Iccirco in principio hu
ius libri premittuntur: coruq; geſta pertractuntur:
quia eo tēpore eorū libri in eccleſia dei legunt. Acta
etiā quorūdā alioꝝ ſanctoꝝ eiſdē machabeis cōtēpo/
ranioꝝ:quoꝝ ſimiliter feſtiuitates certos dies nō ha/
bēt:ꝑfatis machabeoꝝ inſerunt hiſtoriis:ut ſanctoꝝ
onie & ſimōis eius filii ſacerdotū & martyris eleazari.

Finis prologi.

❡Incipit liber nonus a calendis octobris uſq; ad ca/
lendas nouembris.

¶De ſancto Mathathia duce. Cap. I.

MAthathias dux populi iudeoꝝ: cuius laus & ſanctitas ex geſtis ſuis colligit̃ que in primo libro machabeoꝝ deſcribunt̃. Qui cum oībus filiis ſuis a ioſepho & hieronymo in catalogo patrū ſanctoꝝ ueteris teſtamenti cōnumerant̃. Tēpore antiochi epiphani regis ſyrie & egypti iudeoꝝ perſecutoris claruit. Hic de ciuitate modin oriūdus: de uice ioachim qnq; filios illuſtres ꝓgenuit: uidelicet ioānē: ſimonem: iudā: eleazaꝝ: & ionathā. ¶Cum aūt rex antiochus filios iſrael ad ritū gētilitatis ꝑduxiſſet: idolū quoq; ſuper arā templi domini in hieruſalē poſuiſſet: oēs quoq; iudeos nolētes idolo ſacrificare: & iuxta legē gentiliū uiuere: diuerſis penis affligeret. Egregius mathathias & filii eius uidētes mala: que fiebāt: decreuerunt ꝓ lege dei uſq; ad mortē fideliter decertare. Et cū legati regis ueniſſent in modin: ſtatuentes idola: qdā ex iudeis īmolauit in medio. Et ſurgēs mathathias cū ſuis trucidauit eū ſuper arā: & nūcios regis antiochi interemit: arāq; depoſuit: & cū oī tribu ſua exiit in ſolitudinē oīa relīquēs. Ad quos multi cū filiis & uxoribus cōfugerūt: malētes herbis uti: q̄ cibis gentiliū coinqnari. Tūc emiſſarii regis aggreſſi ſunt eos ī ſabbatis: qbus nefas erat iudeis arma cape: & ꝑcuſſerūt quoſdā: alios in ſpelūcis fumo ſuffocātes. Et pierūt ex eis mille: plures aūt liberati adiūcti ſunt mathathie: eūq; ſibi ducē ſtatuerūt: q docuit eos pugnare in ſabbatis: ne lex ſimul cū populo piret: & colligēs armatos aras depoſuit idoloꝝ: īmolātes quos potuit īterfecit: pueros īcircūciſos iuſſit circūcidi. Et uno anno geſſit hūc magiſtratū. Cūq; grauiter egrotaret: cōuocās filios ſuos benedixit eis: & cōſtituit eis ſimonē in patrē: & cōſiliariū pp ſapiētiā. Iudā uero ducē ī armis pp fortitudinē. Et mortuus ē mathathias & ſepultus ē ī modin. Surrexitq; iudas cognomīe machabeus filius eius ꝓ eo: & factus ē q̄ſi leo defendēs iſrael clypeo ſuo. Hoc ex libro machabeorum: & ex hiſtoria ſcholaſtica atq; ex chronica guilelmi.

¶De ſcō Iuda machabeo. Cap. II.

IVdas machabeus ſacerdos & dux iudeoꝝ filius mathathie p̄fati ī ducatu iudeoꝝ patri ſucceſſit. Qui prīo appolloniū ducē ſamarie: q contra eū inſurrexerat deuicit: & inde ſpolia multa tulit cū gladio eius: quo deinceps pugnauit. Inde ſaron ducē ſyrie cōtra ſe uenīētē occidit: & eius agmina ptim ceſit: ptimq; fugauit. Quod ītelligēs antiochus epiphanas rex ſyrie: oēm ꝓpriā uirtutē cōgregauit: & multos ab inſulis mercede cōduxit. Cūq; uidiſſet ſibi ſtipēdia deficere: iuit in perſidē accipere tributa regionū: relīquēs lyſiam de genere regali ſuper negocia regni: tradiditq; ſibi medietatē exercitus: ut iudeoꝝ genus extirparet: & euerteret hieruſalē. Lyſias uero elegit ptolemeū: nicanorē: & gorgiam uiros potētes & miſit cū eis quadraginta milia peditum: & ſeptem milia equitum: ut uenirēt in terrā iuda. Iudas uero machabeus cū tribus milibus ſolūmodo uiris electis: hoſtibus ſuis occurrit: & eos īopinatos in cāpeſtribus emaus īuadēs: multos eorum occidit: reliquoſq; fugauit: & ſpolia multa tulit. Cui redeūti īgēs multitudo iudeoꝝ ſe cōiūxit uſq; ad decē milia deū laudātes ſup uictoria obtēta. Hoc audiēs lyſias cōgregauit exercitū q̄draginta milia uiroꝝ peditū & qnq; milia equitū: & uenit ī iudeā. Tūc occurrēs eis iudas cū decē milibus ī bethoron: percurſores eius ſtatim ꝓſtrauit: & cū lyſia cōgreſſus de eius exercitu qnq; milia occidit. Quod attēdēs lyſias: iudeoꝝ audaciā timens rediit antiochiā & peregrinorū p̄ſidia cōgregās: cū maiori appatu diſpoſuit redire in iudeā. Iudas uero īterea hieruſalē cū populo ſuo uenit: & tēplū ab alienigenis pollutū emūdauit: & de nouo dedicauit: diēq; encenioꝝ. xxv. die mēſis nouēbris īſtituit. Tūc ſtatuerūt eū iudei ſummū ſacerdotē: & ſic quodāmodo regnū iudeoꝝ in iuda renatū eſt: q muꝝ hieruſalē ꝑ circuitū repauit: turreſq; erexit: & caſtellū bethſurā ad tuitionē muniuit. ¶Antiochus aūt rex reuertēs ad ꝓpria: audito ꝙ iudas machabeus ſuos prīcipes debellaſſet: uerſus in furorē: p̄cepit agitari currū uerſus hieroſolymā: ut eā euerteret: Sed app̄hēſus dolore uiſcerū ſubito de curru cecidit: & colliſus grauiter: poſt dies modicos miſerabiliter mortuus eſt: relicto filio ſuo puulo antiocho eupatore rege: & philippo collactaneo ſuo ſibi dato tutore. ¶Eodē tēpore gētes finitime iudeis repationē hieruſalē a iuda factā egre ferētes iudeos p̄ſequebāt̃. Quos iudas machabeus potēter debellās idumeos ꝑcuſſit plaga magna: pugnās quoq; cōtra timotheū ducē filioꝝ amon fugauit eū: ac uaſtata iacer rediit ī iudeā. Tūc cōgregate ſūt gētes: q̄ erāt ī galaad: aduerſus iudeos: q erāt ī finibus eorū. Qui fugiētes ī locū munitiſſimū themā: miſerūt ad iudā ut ferret eis auxiliū. Cūq; adhuc legerēt epiſtole: ſupuenerūt nūcii a galilea: indicātes aggregari eos: q erāt in ptolemaide & tyro & ſidone aduerſus iudeos: utrobiq; ergo hoſtibus nūciatis: miſit iudas ſimonē fratrē ſuū cū tribus milibus electoꝝ ī ſolatiū galileorū. Ipſe uero cū ionatha fratre ſuo & octo milibus exiit ī galaaditidē: relīquēs in iuda ioſephū & azariā duces: ut ſeruarēt iudā: ſed tamē nullo īterī hoſtiū bellū cōmitterēt. Et uenit ſimō ī galileā: & cōtrite ſūt gētes ab eo: & p̄ſecutus ē eos uſq; ptolemaidē: tolléſq; ſpolia eorū: & iudeos quos captiuos trahebāt rediit in iudeā. Iudas uero machabeus & ionathas frater eius trāſito iordane poſt triduū aſſumptis nabutheis incēdit uezor & ſpoliauit: & nocte cōſurgens applicuit diluculo ad caſtra timothei ducis filioꝝ amō. Qui cognoſcētes ꝙ machabeus eēt: ab eo fugerūt: & ceciderunt ex eis fere. viii. milia: uaſtauitq; iudas ciuitates gētium in galaaditide. Poſt hec congregauit timotheus exercitū alium: & ſedit ſecus torrentem. Iudas uero cum ad eos tranſiret: appuerūt aduerſariis de celo uiri. v. in

equis ducatū iudeis prebētes. E qbus duo machabeū circūſeptum cōſeruabāt hinc īde. Alii uero in aduerſarios tela & fulmina iaciebāt. Et ſic cōtrite gētes fugerunt ad phanum: quod erat in carmaim: ſed ipſum iudas cū omnibus: qui erant in eo ſuccendit. Cōgregatis ergo iudas oībus iudeis: qui erāt in galaaditide: ut ueniret in terrā iuda: cum ueniſſet in ephion: & ciues nollent ei tranſitū dare: deſtruxit ephion: & tranſiuit ſuper interfectos. Reuerſuſq; cū omnibus hieruſalē: obtulit holocauſta in mōte ſion: ꝙ nemo ex eis cecidiſſet. Eodemq; die redierunt cum uictoria: iudas de galaad: & ſimon de galilea in hieruſalem. ❡Interea uero dum abeſſent ioſephus & azarias uolētes ſibi facere nomen: cōgreſſi ſunt cum gentibus & fugierunt cecideruntq; de populo duo milia. Et magnificatus eſt iudas in hieruſalem: uaſtauitq; idumeos & philiſteos: comburens aras & deos eoꝝ. Quibus auditis rex antiochus eupator iratus nimium collegit exercitum centūmilia peditū & uigītimilia equitū: & xxii. elephantos: & applicuit ad bethſuram iudeoꝝ munitionē ut expugnaret eam. Quo cognito iudas collecto exercitu ſuo occurit antiocho regi. Et inito duro certamine ceciderunt de exercitu regis ſex milia uiri. Tunc diuerterunt iudei a prelio: & aſcendit poſt eos rex: captaque bethſura: obſedit hieruſalem. Sed quia eſca eis deficiebat: inita pace ficta rex cum iudeis: ut ſuis legibus uterentur: intrauit in montem ſion: ſtatimq; rupto federe murum deſtruxit in gyro: occiſoq; menelao: qui pontifex fuerat: reuerſus eſt antiochiam cū gente ſua. Demetrius uero ſother olim frater antiochi epiphanis & patruus antiochi eupatoris: audito ꝙ frater ſuus mortuus eſſet: cū eſſet rome: rediit in ſyriam: qui omni populorū fauore ſuſceptus occiſo antiocho nepote ſuo: & lyſia eius nutritore: rex conſtitutus eſt. Ad quem uenientes quidam impii ex iſrael cum alcimo uiro alieno a genere ſacerdotali: qui ſacerdotium ambiebat: accuſauerūt iudā: ꝙ oēs regis amicos occidiſſet: uel a terra ſua expuliſſet. Rex uero conſtituit alcimum ſacerdotem: & miſit bacchidem cum exercitu in iudeam. Qui miſit nūcios ad iudeam & fratres eius in dolo loquētes de pace: nec attendit iudas ſermonibus eorum. Multi uero de populo credentes ei egreſſi ſunt ad bacchidem: qui occidit ex eis. cccccc. uiros: alii autem ab eo fugerunt. Tunc receſſit baccihides a hieruſalē: committēs regionē alcimo: & reuerſus eſt ad demetrium regem in antiochiam. Alcimus uero ſeducens populum uerbis fecit mala in iſrael pluſq̄ gentes. Iudas uero faciebat uindictā in uiros legis deſertores. Alcimus ergo uidēs ꝙ nō poſſet iudā uincere: rediit ad regē: accuſans illū in multis. Qui miſit nicanorē ad ꝑdendū populū iudeoꝝ. Et uenit nicanor in hieruſalē cū exercitu uſus iude uerbis pacificis. Sed iudas ītelligēs eius inſidias: exiliit ab eo: & ad ſuos refugit. Sed poſtea cōgreſſus cū nicanore uictus eſt: & fugit in ciuitatē dauid Nicanor autē apponens manū capiti cum exiret ex hieruſalē: iurauit ſe tēplū domini ſuccēſuꝝ. Et ueniens bethorē ſuſcepit exercitū ſibi a rege deſtinatū. Iudas uero cū. iii. milibus ſequens eū cōmiſit ꝑliū cū eo. iii. die mēſis martii: & cōtrita ſūt caſtra nicanoris: fugitq; eius exercitus: quos iudei perſequētes eos occiderunt. Et caput nicanoris amputatū: dexteráq; manū: eius quā ſuperba cōtra tēplum extenderat ſuſpēderūt. Linguā uero minutatim inciſam auibus ad comedēdū dederūt: & diē hūc ſolennē ſtatuerūt. ❡Deīde iudas cū populo romanoꝝ confederatus eſt: faciens ſecū amicitas perpetuas in tabulis eneis cōſcriptas in memoriale ſempiternū. ❡Demetrius uero rex audita morte nicanoris miſit rurſum bacchidē & alcimū in iudeā cū exercitu copioſo. Qui uenerunt in beroea Iudas uero cū tribus milibus caſtra poſuit in laiſa. Qui uidentes multitudinē hoſtiū timuerūt: unde & plures de caſtris ſe a iuda ſubtraxerunt: ut non remanerēt cū eo niſi. cccccccc. uiri. Sed iudas diſſolutus eſt: qa bellū perurgebat eū: nec hēbat tempus exercitū cōgregādi. Cūq; oēs abire uellēt: hortatus ē eos iudas: ut pugnarent ꝓ lege domini: & potius in uirtute ſua morerētur q̄ īducere ſibi opprobriū. Et hoc dicto cōgreſſi ſunt cū hoſtibus expugnātes cornu dextꝝ. Qui aūt in ſiniſtro cornu erāt: uenerūt eis a tergo: & ingrauatū ē ꝑliū. Occiſuſq; ē iudas: & ceteri fugerūt. Simō aūt & ionathas fratres eius redimētes corpus iude ab hoſtibus: tulerūt illud in modin & ſepelierūt in ſepulchro patꝝ ſuoꝝ. Plāxitq; eū oīs populus planctu magno. Elegitq; ionathā in ducē ſibi. Hec unde ſupra.

❡De ſancto Ionatha machabeo. Cap. III.

Ionathas machabeus ſacerdos & dux iudeorū filius mathathie ſuprapoſiti iude fratri ſuo in ducatu iudeoꝝ ſucceſſit. Qui accepto principatu fugit cum ſuis in deſertū thecue ꝓpter bacchidē ducē demetrii regis: de quo ſupra ꝓximo dictū eſt. Miſitq; ioannē fratrē ſuū ad nabutheos amicos ſuos: ut ei apparatum ſuū commodarent. Sed exeuntes filii zābri percuſſerunt ioannem. Quod audiens ionathas & ſimon frater eius ſurrexerūt in filios zābri dū nuptias celebrarēt: & occiderūt eos in uindictā ſanguis fratris ſui. Hoc aūt bacchides intellecto uenit cōtra iordanē in uirtute magna. Cōmiſſoq; ꝑlio cū ionatha & ſuis occiderūt ex parte bacchidis mille uiri: uerſuſq; in fugā rediit ad regē ſyrie demetriū. Tūc alcimus precepit deſtrui muros domus ſancte interioris opaq; ꝓphetaꝝ. Sed ꝑcuſſus a deo palyſi mortuus eſt cum tormēto magno. Et ex tunc ionathas pontificatum tenuit. ❡Eodem tp̄e q̄dam iniqui ex iſrael reduxerunt bacchidem ducē regis demetrii in iudeā. Qui uoluit cōphendere ionathā occulte: ſed non potuit: quia innotuit eius conſilium ionathe. Qui apprehēdens. l. uiros ex inſidiis occidit eos: & receſſit cū ſuis in bethbeſſa: que eſt in deſerto. Et aſcendit bacchides: & obſedit beth beſſam. Et egreſſus ionathas ꝑcuſſit per noctē multos hoſtium in tabernaculis ſui. Et pugnauit cōtra bacchidem: & contritus eſt ab eo. Qui iratus cōtra uiros: qui reduxerāt eum in iudeā: multos ex eis occidit. Deīde cū ionatha pacē firmauit reddēs ei captiuos: quos predatus fuerat. Et ſic rediit in terrā ſuam. Ionathas autem ſedens in machinas iudicabat ibi populū: & exterminauit impios ex iſrael. ❡Poſt hec egreſſus qdā extreme fortis iuuenis noīe alexāder: adiuuantibus ſe ptololemeo philomatre rege egypti: & attalo rege aſie bellū demetrio regi ſyrie ītulit: uictūq; uita & regno priuauit: & ſic regnū eius obtinuit. Qui mox audita fama ionathe & fratꝝ ſuoꝝ: ſcripſit ad eū epiſtolas cōſtituens eū ſibi amicū: miſitq; ei purpuram & coronam.

Et induit ſe ionathas ſtola ſancta in die ſolēni ſceno/
phegie:& cōgregauit exercitum:& fecit ſibi arma co/
pioſa. ¶ Cum aūt alexander rex cleopatrā filiam pto/
lemei euergetis regis egypti in uxorem duceret apud
ptolemaidā:uocauit ad ſe ionathā ducem iudeoꝝ ac
ſummū ſacerdotem:qui inuenit gratiā in conſpectu
predictoꝝ duorum regū:& honoratus eſt ab eis:& ī/
dutus eſt purpura:& ſcriptus inter primos amicos re
gis. Et ſic honoratus hieruſalē cum gloria magna re/
greſſus eſt. Qui deinde cū romanis amicitias renoua
uit:& cum lacedemoniis denouo cōtraxit. ¶ Poſt hec
aūt demetrius filius primo genitus demetrii olim re
gis ſyrie reſumptis uiribus rediit in maritimā phili/
ſtinoꝝ:& in ſyriā celes:ducemqꝫ ſui exercitus conſti/
tuit apollonium:qui ionathā prouocauit ad bellum.
Egreſſuſqꝫ ionathas de hieruſalē cum decē milibus
uenit iopen:& expulſo inde apollonio obtinuit eam.
Deinde cōmiſit cum eo prelium in campo:fugiētesqꝫ
equites apollonii in azotum intrauerunt phanū da/
gon. Ionathas uero eos inſecutus:phanum cū eis:qui
ītus erant ſuccendit:fuitqꝫ numerus occiſorum octo
milia:inde tranſitū faciens per aſcalonē: ſuſceptus eſt
cum gloria:indeqꝫ rediit hieruſalem. Quod audiens
alexander rex addidit adhuc glorificare ionathā: mit
tens ei fabulam auream:que ſolet dari cognatis regis
utebaturqꝫ ionathas inſignibus regis. ¶ Cum autem
alexander perambulaſſet in ſuperiores partes ſyrie:ſo
cer eius ptolomeus rex egypti cum uirtute magna in
greſſus eſt ſyriam. Cui utpote regis ſocero ciues oc/
currerunt:& ciuitates ei aperuerunt. Qui obtentis ur
bibus in dolo tulit filiam ſuam : quam alexandro in
coniugem dederat:& tradidit eam demetrio quon/
dam filio demetrii regis:& impoſuit ei diadema ſy/
rie & egypti. Quod alexander agnoſcens uenit cōtra
eum:ſed a ptolemeo uictus fugit in arabiam cum an
tiocho filio ſuo ad parentes maternos. Rex autē ara/
bum timens ptolemeum:occidit alexandrum filiūqꝫ
eius reſeruauit. Et ſic regnauit demetrius in ſyria per
ptolemeum. ¶ Eodem tempore cum ionathas expu
gnaret arcem hieruſalē:demetrius nouus rex ſyrie ue
nit ptolemaidā:& ſcripſit ionathe:ut ſibi occurreret
arce dimiſſa. Qui ueniens ad regem honoratus eſt ab
eo:& in ſacerdotium cōfirmatus. Interea cum miſiſ/
ſet ionathas machabeus tria milia electoꝝ uirorum:
& liberaſſent regem:quem antiocheni uolebant occi
dere. Rex quoqꝫ poſtmodum pacem cum antioche/
nis feciſſet:ad eoꝝ ſuaſionem uexauit ionatham ual/
de recedens ab eo. Sed poſtq̄ tryphon de arabia reuer
ſus adducto ſecum antiocho alexandri filio ueniſſet
antiochiam:eamqꝫ ui armorum obtinuiſſet:& deme
trium expuliſſet:impoſitoqꝫ ſibi antiochus diadema
te regnare cepiſſet: ſcripſit antiochus ionathe gratas
epiſtolas:fecitqꝫ ſecum amicitias:& in ſacerdotē illū
confirmauit. Simonem autē fratrem eius principem
iudeorom cōſtituit. ¶ Poſtmodum uero cogitauit
tryphon occidere antiochum:quem regem ſyrie ſub
limauerat:& regnum inuadere:ſed timuit ionatham
ducem iudeorum ſtrenuiſſimum antiochi defenſo/
rem. Eligenſqꝫ primum ionatham occidere: ſcripſit
ei:ut ſibi in bethbeſſam occurreret. Qui dum ueniſ/
ſet ad eum cum quadraginta milibus uiroꝝ: ſuaſit ſi
bi tryphon:ut paucis aſſumptis ſecū iret ad ptolemai
dam:quam ſibi traderet poſſidendam. Et credidit ei
ionathas. Cepitqꝫ illum tryphon:& qui cum eo erāt
occidit. Ionathā uero in cuſtodia detinuit. Deinde ue
niens hieruſalem ſcripſit ſimoni : quia pro argento:
quē ionathas debebat eum detinuerat. Quod ſi mit/
teret centum talenta argenti & duos filios eius obſi/
des:ipſum remitteret. Simon aūt licet dolum cogno/
ſceret:ne tamē populus murmuraret:q fratrem nol/
let redimere:miſit pueros cū argento. Et mentitus ē
tryphon:occiditqꝫ ionathā & filios eius. Reuerſuſqꝫ
antiochiā occidit antiochū dominū ſuū: & regnum
uſurpauit. Simon aūt accipiens oſſa ionathe fratris
ſui & filioꝝ ſepeliuit ea in tumulo paterno in modin
Factuſqꝫ eſt dux iudeoꝝ loco fratris. Hec unde ſupra.

¶ De ſancto Simone machabeo. Cap. IIII.

SImon machabeus dux & pōtifex iudeoꝝ
filius ſupra nominati mathathie ionathe
fratri ſuo in ducatu iudeorum ſucceſſit.
Qui accepto principatu faciens pacem cū
demetrio rege. Quem tryphon a regno ſyrie expule/
rat:ut ſupra proxime dictum eſt:miſit ei munera: ut
faceret remiſſionem regioni iudeoꝝ. Demetrius aūt
oblata gratanter accipiens:abſoluit iudeos ab omni
tributo. Extunc cepit populus iſrael ſcribere in tabu/
lis & geſtis publicis annotationes temporis. Tunc de/
ſcendit ſimon in gazam:& capta ciuitate eiecit idola/
tras ex ea ac mundauit eam. Dehinc obſedit illos:qui
erant in arce in hieruſalem. Quibus inde eiectis & ar
ce mundata:intrauit in ea ſimon cum muſicis inſtru
mentis hymnis & ramis palmarum:ſtatuens: ut om
nibus annis ageretur hic dies cum letitia : uidens au/
tem Simon ioannem filium ſuum:q uir erat prelii:
poſuit eum ſub ſe ducem:& dedit ei gazam ad habi/
tandum. ¶ Eodem tempore congregauit rex De/
metrius exercitum:ut tryphonem qui eum ab antio
chia fugauerat expugnaret. Sed tryphon auxilio re/
gis perſidis Demetrium uicit : quem princeps regis
perſidis uiuum cepit : & apud hyrcaniam in cuſto/
dia poſuit. Antiochus autem frater demetrii hoc au/
diens:qui in aſia educatus fuerat uenit in ſyriam. Ex/
ceptus ab omnibus cum fauore : perſecutus eſt try/
phonem:qui regnum occupauerat : eoqꝫ fugato re/
gnauit in ſyria. Simon autem dux iudeorum dilata/
tis finibus ſuis:& facto portu in ioppe : cum haberet
tunc pacē:miſit ad lacedemonios ad innouandā fra/
ternitatem. Romanis quoqꝫ miſit clypeū aureum :&
recepit ab eis amicabilia ſcripta de amicitia & unione
confirmata. Cum ergo antiochus rex ſyrie trypho/
nem apud doram obſediſſet : miſit ei ſimon macha/
beus duo milia uirorum in auxilium : & argentum
& aurum multum. Qui noluit ea recipere : ſed fre/
git pactum:quod fecerat cum ſimone:anteq̄ rex eſſet
conſtitutus :miſitqꝫ ad eum anthenobium militem:
mandans ut reddat ſibi arcem : que erat in hieruſa/
lem :ioppem : & gazam : atqꝫ tributa locorum : qui/
bus dominatus fuerat:alioquin ueniret contra eum.
Cūque ueniſſet athenobius hieruſalem : & uidiſſet
gloriam & apparatum ſimonis : & affluentiā auri &
argenti:miratus eſt. Cui ſimon conſtanter contradi/
xit:& eum uacuum ad regē remiſit. Qui rediens regi
rettulit uerba ſimonis & gloriam eius. Cum autem
iam tryphon de doram fugiſſet. Auditis rex ſermoni/

bus ſimonis: tryphonem inſecutus eſt: relinquens cendebeum ducem exercitus: ut expugnaret iudeam. Qui cédebeus cedronem edificauit: ponens in ea milites: ut uaſtarent fines iudee. Simon autem dux & põtifex iudeoꝝ cum iam ſenuiſſet: uocatis duobus filiis ſuis maioribus iuda & ioanne: poſuit eos loco ſui: ut pugnarent pro populo dei: deditq; illis .xx. milia pugnatoꝝ: qui profecti ſunt aduerſus cendebeum. Cũq; ueniſſent ad quendã fluuium: timebant tranſire: ſed ioannes prior tranſiuit: & ſecuti ſunt eum oés. Conuerſuſq; eſt cendebeus in fugã & caſtra eius. Cecideruntq; ex eis duo milia uiroꝝ. Et reuerſi ſunt filii ſimonis uictores. ¶ Poſt hec aũt ptolemeus filius abobi: q erat dux cõſtitutus in hiericho: cũ eſſet gener ſimonis ducis iudeorũ: inuitato eo ad prãdiũ hiericho: occidit eũ cũ duobus filiis iuda & ionatha in dolo: ut principatum obtineret. Miſit quoq; nuncios occupare hieruſalé: & alios in gazam: ut interficerét ioanné. Sed pcurrés qdã in gaxã: nunciauit ioanni: que facta fuerant. Qui feſtinauit occupare hieruſalé: occiditq; eos: qui uenerãt eũ pimere. Et factus é dux põtifex iudeoꝝ poſt patré: q etiã corpa patris & fratrum precio redempta ab his: qui erãt in hircho: ſepeliuit in tumulo paterno in ciuitate modin: ubi & iudas & ionathas depoſiti fuerant. Hec unde ſupra.

¶ De ſancto ioanne machabeo. Cap. V.

IOannes machabeus cognomine hyrcãus dux & pontifex iudeorũ filius ſupradicti ſimonis poſt mortem patris in ducatu iudeorum ſucceſſit. Quem ioſephus in tribus cõmendat: ſcilicet in religione ſacerdotii: in ſtrenuitate ducatus: & quia uir propheta erat. Qui accepto ducatu inſecutus eſt ptolemeũ: qui patrem eius dolo interfecerat: & matrem ſuam cum duobus paruulis tenebat in uiculis: & cõfugerat ad oppidũ ultra hierichonta, quod uocabat̃ agon: Obſeſſo quidem oppido: cum ioannes ipſum acriter impugnaret. Ptolemeus matrem & fratres ioannis ſuper muros uſq; ad ſanguinis effuſionem cedebat. Propter quod fractus pietate ioannes ab inpugnatione ſe temperabat: matre tamen clamante ne pro ſe ſcelus ptolemei ſineret inultum. Mortem enim ſuã ſic iudicaret immortalitate meliorem. Ob hoc diutius tracta obſidione: cum ſeptimus annus iudeis feriatus ueniret: ioannes ab obſidione receſſit. Ptolemeus uero matre ipſius & fratribus occiſis: confugit ad zenoné philadelphie tyrannum: qui totilla cognominabatur. ¶ Deinde ioãnes aduerſus bircanos bellũ gerens: & eos deuincens: hircani nomen accepit: & a romanis ius amicitie poſtulans decreto ſenatus inter amicos relatus eſt. Poſtmodnm autem ſamariam: que nunc ſebaſte uocatur obſidione captam: ſolo coequauit: quam ſuo tempore herodes inſtaurans: ſebaſtem in honore auguſti uocari uoluit. Hic primus inſtituit xenodochiã pauperum in hieruſalem. Et mortuus eſt annis .xxxiii. rebus optime adminiſtratis: relictis quinq; filiis: ſcilicet ariſtobolo primogenito & antigono cum tribus aliis. Cumq; nullus eorum ad regendum populum ſufficeret: uxorem ſuam diſertiſſimam iudee prefecit & filiis. Sepultuſq; eſt in modin. Hec ex hiſtoria ſcholaſtica: & ex ebronicis ioſephi: hieronymi atq; guilelmi.

¶ De ſancto ſimone ſacerdote. Cap. VI.

SImon ſacerdos filius onie tẽporibus machabeorũ in iudea claruit: de cuius ſanctitatis & ſtrenuitatis cumulo: multa laudabilia eccleſiaſtici. v. capitulo leguntur: Qui templũ domini in hieruſalé non ſolũ reparauit: ſed cultu mirabili ampliauit. Doctrina etiã diuine legis in populo floruit: ſub iuſus filius ſidrac ſapiẽtie librũ cõponés: q eccleſiaſticus dicit̃: uocauit eũ panaretton: ſimonis etiã ipſius ĩ eo: ut dictũ é: laudabilẽ faciés mẽtioné. Qui tpe antiochi magni regis egypti: iudeorum poſtmodũ perſecutoris in pace ſenio uitã finiuit hec ex libro eccleſiaſtici: & ex chronica guilelmi.

¶ De ſancto Onia ſacerdote. Cap. VII.

ONias ſacerdos iuſtiſſimus filius ſupradicti ſimonis: cuius laus ex ſecũdo macheorũ libro colligitur: & ĩter ſanctos teſtamẽti ueteris a ioſepho cõnumerat̃: pfatis pñbus cõtẽporaneus extitit: cuius ope ac pietate: cũ ſancta ciuitas in omni pace habitaret̃: & templũ domini a regibus gentiũ oblationibus multis uenerarent̃: offenſo onia põtifice cõtra ſimonem tẽpli prepoſitum. Simon ad apolloniũ ducem celeſ: ſyrie: & fenicis cõfugit: & multis ſibi pmiſſis muneribus: ſacerdotiũ ſibi uédicare cepit. Quo audito ſeleucus philopator rex ſyrie miſit heliodorum milité ſuũ in hieruſalem ad ſpoliandũ omne erarium templi: nõ uaſa ſed donaria in uſus tẽpli. Quo templũ ingreſſo: apparuit terribilis ſeſſor equi: & conculcabat eum: duoq; iuuenes ſplẽdidi: quos ioſephus angelos fuiſſe aſſerit: eidem apparuerunt: qui dextra leuaq; ſeſſorem equi circunſtantes: heliodorum ad mortem flagellauerunt. Timens aũt onias ĩdignationem ſeleuci: obtulit pro heliodoro ſacrificiũ: & orauit ad dominũ. Statimq; ille ab angelis dimiſſus eſt: dicentibus ei: ꝙ orationibus onie eidem deus uitam donaſſet: qui continuo ſurrexit illeſus: & ad regem rediens cũcta geſta narrauit. ¶ Tẽpore auté antiochi regis: cũ onias uidiſſet mala: que fiebant in hieruſalem populo iudeorum ad gentilitaté peruerſo: & qa duo fratres eius. ſ. iaſon & menelaus de põtificatu cõtédétes: ut placerét antiocho: ad ritus gentiũ declinaſſent. Iuit ad antiochũ regem in antiochiã tentare cupiens ſi poſſet eius animũ imutare: qđ cũ nequiſſet: ſedebat apud antiochiam in aſylo. Cum auté quinquenalis agno apud tyrũ celebraret̃: & rex ſyrie antiochus ibi eſſet: Iaſon: qui pontificatum in hieruſalem ab eo emerat: miſit regi. ccc. argenti dragmas: ĩ ſacrificiis herculis. ¶ Poſt hec ueniés antiochus hieruſalem: cum ſuſceptus eſſet a iaſone honorifice:

tantum fecit menelaus frater iaſonis & onie ꝙ ipſe ſacerdotium a rege haberet: & iaſon in exilium miſſus eſſet. Deinde menelaus faciẽs conuocari oniã de aſylo: in quo erat apud antiochiam in hieruſalem datis andronico: cui antiochus iudeã commiſerat regendã: quibuſdam uaſis templi: que furatus fuerat: fecit oniam per eundem andronicũ occidi. Cuius cedis cũ querela ad regẽ hieroſolymã redeuntẽ delata eſſet: recordatus uiri ſanctitatẽ fleuit oniam: & andronicũ purpura exutum: & per totã ciuitatẽ circũductũ: in eodẽ loco: quo oniã peremerat: occidi iuſſit. Hec ex ſecũdo libro machabeorũ: & ex aliis quibus ſupra libellis.

¶ De ſcõ Eleazaro martyre. Cap. VIII.

Eleazarus martyr unus ex primoribus ſcribarum hieruſalem machabeis contẽporaneus ſub antiocho rege iniquo: ne legẽ domini ſanctã uiolaret: martyrium paſſus eſt. Et in ſecundo machabeoꝝ de martyrii tolerantia cõmendatur. Cũ enim eſſet etate ꝓuectus cõpellebat᷑ ſuillas carnes ſacrificii manducare. Quidam uero amici eius ueteres: carnes licitas ſecreto afferẽtes rogabant: ut ſimularet ſe ad regis imperium manducare carnes porcinas. Quod renuẽs aiebat: ſe uelle exẽplum forte adoleſcentibus mortis relinquere: ne illicita ſimulando: alios ſuo exemplo ad nefaria ꝓuocaret. Sicqꝫ etiam odiũ ſe diligẽtium incurrit. Et plagis multis perẽptus memoriam mortis ſue: & exemplũ fortitudinis dereliquit. Hec unde ſupra.

¶ De ſancto Remigio epõ. Cap. IX.

Remigius eps rhemẽſ. tempore clodouei regis francorum in galliis claruit. Qui ex eadem urbe & nobilibus parentibus exortus: a quodam eremita naſci taliter eſt preuiſus. Cum enim uandalorum perſecutio fere totam franciam deuaſtaſſet: & quidam recluſus uir ſanctus & cecus: pro pace eccleſie gallicane dominũ exoraret: angelus dei eidẽ in uiſu aſtitit: & remigiũ ex zelina muliere naſciturum nunciauit: qui gentẽ ſuam a maloꝝ incurſibus liberaret. Qui cũ euigilans uiſa zeline narraſſet: & illa utpote iã anus hoc credere nollet ait ille uir dei: ꝙ poſtq̃ pueꝝ ablactaret: oculos ipſius ceci lacte ſuo perungeret: & continuo uiſum reciperaret. ¶ Cum autẽ hec omnia per ordinẽ cõtigiſſent. Remigius mundũ fugit: & monaſteriũ introiuit. Creſcẽte autem eius fama cum eſſet annorũ. xxii. ab omni populo in rhemenſem archiepm̃ eſt electus. Tante autem manſuetudinis fuit: ꝙ etiam ad menſam eius paſſeres ueniebant: & de manu eius ciborũ reliquias comedebãt. ¶ Quodam tẽpore hoſpitatus in domo cuiuſdam matrone: cũ illa modicũ uini haberet. Remigius cellariũ introiuit: & ſuper dolium crucem fecit. Moxqꝫ uinum creſcens deſuper egreditur: itaqꝫ ꝙ p cellariũ fundebat᷑. ¶ Hic ãt primus gẽtẽ francoꝝ ſua doctrina ad fidem xp̃i conuertit. Cum autem clodoueus rex francoꝝ gentilis eſſet: nec ab uxore chriſtiana conuerti poſſet: uidens ꝙ infinitus exercitus allemanorũ ſuper ſe ueniret: domino deo quẽ uxor ſua colebat uotũ uouit: ꝙ ſi de hoſtibus ſibi uictoriã cõcederet: mox xp̃i fidem ſuſciperet. Quod cũ fuiſſet ad libitum aſſecutus: remigium epiſcopum adiit: & ſe baptizari petiit: Cũqꝫ ad fontẽ ueniſſent: & chriſma ſacrum non haberent: ecce columba ampullam cum chriſma te in roſtro detulit: de quo regem pontifex liniuit. Hec autem ampulla in remenſi eccleſia uſqꝫ hodie conſeruatur: & inde continue reges francie inungũtur. Rex autem chriſtianus effectus uolens rhemenſem eccleſiam dotare: beato remigio dixit: ut quantum circuiret donec ipſe meridie dormiret: tantum ei concederet. Quod & factum eſt: ſed dũ quoddam molendinum haberet intra fines circuitus: molendinarius ipſum dum circuiret cum indignatione reppulit. Cũqꝫ remigius ei diceret: ꝙ una ſecum haberet molendinum commune paratus eſſet. Ille iterum eum reiecit. Statimqꝫ rota molendini in contrarium uerti cepit. Sed cum molendinarius ſanctum uirum reuocaret: ut molendinum communiter ſecum haberet: illeqꝫ ei reſpõdiſſet: ꝙ neutrius eſſe oporteret: ſtatim ſe terra aperuit: & molendinũ protinus deglutiuit. ¶ Preuidens remigius famem futuram cum in quadam ualle bladi cumulos congregaſſet: ruſtici inebriati ſenis prouidentiam deridentes: ignem in ſegetem ſuppoſuerunt. Quod ille audiens illuc uenit: & pro frigore etatis & ueſpertini temporis: ſe calefaciens: tranquillo corde dixit. Semper focus bonus eſt. Illi uero qui ignem accenderant omnes mares in genitalibus diruti ſunt: omneſqꝫ femine gutturoſe fuerunt. Et tales oẽs ſemper in uilla ipſa deinceps extiterunt: quouſqꝫ per carolum diſperſe ſunt. ¶ Hic etiã beatus epiſcopus inter alia per eum oſtenſa miracula: puellam quandam a morte corporis ſuſcitauit. Qui & in pace quieuit cal. octobris. ¶ Cum autem corpus eius ad eccleſiam ſanctorum timothei & apollinaris in pheretro deferreretur ſecus eccleſiam ſancti chriſtophori: cepit adeo ponderare: ꝙ nullatenus moueri poterat: unde coacti illi dominum rogauerunt: ut eis oſtenderet ſi forte corpus illud in ipſa eccleſia ubi nulle ſanctorum erant reliquie ſepeliri uellet. Statimqꝫ corpus leuiſſime intra eccleſiam tulerunt: ubi cum multa miracula fierent eccleſiam ampliarunt: & facta crypta retro altare: dum corpus ibi ponere uellẽt: mouere iterum nullatenus potuerunt. Cũ autẽ in orationibus pernoctarent: & media nocte oẽs p̃iter obdormiſſent: in craſtinũ inuenerũt corpus ſancti in ip̃am cryptã ab angelis deportatũ. Floruit circa annos domini. cccc xc. ¶ Hic doctor illuſtris eccleſie dei in exponendis ſcripturis diuinis mirabilis & ſtudioſus fuit. plurimaqꝫ opuſcula condidit. Commentarios ſuper pſalmos compilauit. Super. iiii. quoqꝫ euangelia utiles expoſitiones edidit.

¶ De ſcõ Bauone confeſſore. Cap. X.

Bauon qui & alonius per ſanctum amandum epm̃ eluonẽſem: qui in gallia predicabat: ex predone conuerſus: & gãdani recluſus eſt: ut ait ſigibertus. Hic in inuẽtute ſeculi uoluptatem prauis actibus exercens: habuit uxorem filiam comitis odilonis: de qua genuit algadrudem uirginem chriſti. Vxore autem defuncta aliam ſuperducere uoluit: ſed interim a ſancto amando ad penitentiam conuerſus relictis omnibus factus eſt clericus in cenobio gandanenſi Et dum fabricaretur cella: in q̃ includi debebat: ut ipſe popoſcerat: & quidã ad op⁹ cementũ in curru deferret: caneſqꝫ multi eum circundantes ſibi inſultarent: ille impatiens bauonem blaſphemauit. Quem diabolus illico ſubuer/

ſo curru:uehiculum cum animalibus ſuper eum pro
iecit:& dopreſſum extixit.Quem uir domini oratio/
ne & lachrymis ſuſcitauit.Quadam die cum uidiſſet
quendā:quem ipſe ſecularis exiſtens uendiderat:geni
bus illius prouolutus:ueniā petiit:& ab eodē uix obti
nuit:ut uinctis ferro manibus ac pedibus carceri tra/
deretur:ut ſic penitentiā ageret de cōmiſſo & aliis ſcele/
ribus ꝑpetratis:ubi uſqꝫ in proximū exitus ſui diem
ꝑſtitit:mira penitentia carmen atterens & peccata ſua
continue deflēs.Hordeaceo pane cinere mixto: & po/
tu modice aque contentus:uiliſſimum cilicium ſup
ſtratum ſuū expanſum habebat cineribus deſup aſp/
ſis:lapideqꝫ capiti ſuppoſito dormitabat.Et dū ad lau
des deo ſoluēdas ſurgeret:lapidē ipſum uix a duobus
deferendū humeris baiulabat. Ibi quoqꝫ obedientiā
regule nunq̄ dimiſit:& multa diaboli tētamina deui/
cit.Qui ut eū inde deiiceret in diuerſis illi ferarū & ſer
pentiū formis apparebat ſed mox ipm ſopori deditū:
angelus eū in colūbe ſpē cōfortabat. Cum aūt morti
appropinquaret miniſtrū ſuum miſit:ut deuotū ſibi
preſbyterū longe poſitū ad ſe uocaret.quia uiaticū ſi/
bi deferret:quē ignorantē uiam angelus domini uſqꝫ
ad preſbyterū deduxit:illeqꝫ ad banonē cōcitus ueni/
ens:diuina ei ſacramēta miniſtrauit:ſtatimqꝫ uir do/
mini in pace qeuit calen.octobris.cuius obitus conti/
nuo geltrudi uirgini lōgius abſenti diuinitus reuela/
tur:eiqꝫ ut ſancti corpori ueſtimenta ad ſepeliendum
mitteret:mandat:quod & illa feſtinanter adimplere
curauit:in quibus uir ſanctus īuolutus ſepultus fuit.

¶De ſancto Piatore martyre. Cap. XI.

PIator martyr apud tornacēſe oppidū paſ/
ſus eſt:qui cū beato dionyſio epō fuiſſꝫ ſo
ciis ab urbe roma egreſſus:galliam ꝑdica/
tionis cauſa expetiit:& ab eodē preſbyter
ordinatus fuit.Atqꝫ poſtmodū pro cōfeſſiōe nominis
xpi cōſumato martyrio ad dominū migrauit calend.
octobris ut ait ado.

¶De tranſlatione ſancti Germani. Cap. XII.

TRanſlatio corporis ſancti germani antiſio
dorenſis epiſcopi apud eandem ciuitatem
colitur calēdis octobris:quo uidelicet die
corpus eius de rauenna traſlatum : ubi in
pace dormierat:antiſiodorū delatum eſt:quod regina
placida ad galliam ut eidem in extremis agenti pro/
miſerat deſtinauit:ut ſupra dictum eſt in eis legenda
pridie calē.auguſti.¶Cum autem beatus germanus
per ciuitatem uercellenſem tranſiens:euſebio epō ꝓ/
miſiſſet:ꝙ in reditu eius rauennam pergentis eccleſi/
am:quam ille fundauerat dedicaret.audiens euſebius
ꝙ germanus defunctus eſſet:eccleſiam conſecraturus
cereos accendi fecit.Sed quanto plus accendebantur:
eo amplius extinguebantur. Quod uidens euſebius
intellexit eccleſiam alio tempore dedicandam. Cum
ergo corpus ſancti germani quod ad gallias tranſfer/
rebatur:uercellas delatum eſſet:mox ut in eccleſiam
ipſam inducitur:cerei omnes diuinitus inflammant.
Tūc euſebius ꝓmiſſionis memor intellexit:ut qđ ger
manus uiuēs ſe facturū ꝓmiſerat:mortuus adīplebat.
Sicqꝫ tali dedicatiōe cōtētus eccleſiam dimiſit. Et cor
pus ad eccleſiā ſuā delatū ibidē honorifice cōditū eſt.

¶De ſanctis Leodegario epiſcopo & Gerino marty/
ribus. Monachus S. Benedicti. Cap. XIII.

LEodegarius epiſcopus & gerinus marty/
res apud eduenſem ciuitatem paſſi ſunt tē
pore childerici regis francorū. Qui leode/
garius dum eſſet epiſcopus eduenſis clo/
thario rege decedente:uoluntate dei & principum cō
ſilio childericum fratrem clotharii adoleſcentem ido
neum prefecit in regem.Hebronius uero maior do/
mus regie theodoricum childerici germanum perfi/
cere nitebatur:nō propter regni commodū: ſed quia
omnibus odioſus iram regis & principū uerebat.Ti/
mens igitur regem hebronius : licentia obtenta mo/
naſterium introiuit.Rex uero theodoricum:ne cōtra
regnum moliretur in cuſtodia detinebat: & pruden/
tia epiſcopi omnes populi pace gaudebāt. ¶Sed poſt
aliquod tempus:rex malignorum conſilio in tātum
in leodegarii odium incitatur:ꝙ opportunitatē mor
tis eius inquirebat.Epiſcopus uero blande ferens : &
inimicos ut amicos amplectens:egit cum rege : ut in
urbe:cui preerat:die paſche celebraret:& cum eodem
in menſa communicaret.At uero cum audiſſet:ꝙ rex
eius mortem perficere decreuiſſet: ſic perſecutorem
perfugit:ꝙ in luxouienſi monaſterio domino ſeruiēs
etiam hebronio:qui in ipſo cenobio:in monaſtico ha
bitu latitabat:deuote ſeruiuit. ¶Poſt modicum rex
moritur & theodoricus in regem ſublimatur. Leode
garius uero populi ſui lachrymis & precibus motus:
& abbatis imperio compulſus:ad ſedem ſuam rediit.
Hebronius quoqꝫ ſtatī apoſtatauit:& regis ſeneſchal/
cus eſt ordinatus.Qui deterior effectus leodegarium
occidere nitebatur.Miſſis igitur militibus eum cepit.
Qui in habitu pontificali detentus:ab eiſdē exocula/
tus eſt:ſicqꝫ dimiſſus.Poſt biennium uero ſanctus leo
degarius cum fratre ſuo gerino quem hebronius rele
gauerat:in palatium regis adductus: dum ad irriſio/
nes hebroni ſapienter & pacifice reſponderet:nequiſ/
ſimus ille iuſſit gerinum lapidibus obrui:epiſcopum
uero tota die nudis pedibus per quēdam fluuium ſu/
per acutiſſimos lapides decurrentem deduci.Et audī
ens ꝙ in his tormentis deum laudaret : linguam eius
precidi fecit:& poſtmodum cuidam cuſtodi tradidit.
Ille autem uſum loquendi non amittens predicatio/
ni populorum inſtabat:predicens quomodo & qua/
liter hebronius moriturus erat.Lux etiam īmenſa in
modum corone eum circundedit.Quod hebronius
audiens:miſſis quattuor ſpiculatoribus eum decolla
ri mandauit.Quorum tres uerba eius pacifica audiē/
tes:adeo ſunt compuncti:ꝙ ad pedes eius prociden/

tes ueniam poſtulabant.Quartus uero cum eum de/
collaſſet a demonio arripitur:& in ignem proiectus
exuritur.ℭ Expleto biennio audiuit hebronius cor/
pus ſancti miraculis illuſtrari:& inuidens miſit mili/
tem ad uidendum ſi ſic ueritas ſe haberet. Qui ueni/
ens & ſanctum corpus deridens:ac tumbam calce p/
cutiens ſtatim a demonio inuaſus expirauit. Deinde
hebronius ſecundum q̄ ſanctus predixerat:gladio ne
quiter occiſus eſt.Paſſio hoꝝ martyꝝ agitur.vi.noñ.
octob.Qui paſſi ſunt circa annū domini.cccccclxxx.

ℭ De ſanctis Eleutherio & aliis īnumerabilibus mar
tyribus. Cap. XIIII.

Leutherius martyr & alii innumerabiles
martyres apud nicomediam ſub diocletia
no imperatore:huius ocaſione paſſi ſunt.
Cōtigit enim aliquā partē palatii īcendio
cōflagrare. Hoc īperator a xp̄ianis factū falſa ſuſpitōe
p̄ſumēs iubet oēs collectos coaceruari:& alios gladiis
obtruncari:alios ignibus cōſumi.Quoꝝ prior & no/
bilior eleutherius ceteros hortabatur.Ita ut eorū ali/
qui ſe ſponte ignibus traderent:alii uero ſe ultro gla/
diis offerent.Et cum etiam ipſos miniſtros nimia cru
delitas horreſceret:partem illorum nauiculis impoſi
tos in medio pelagi adductos in profundum demer/
gebant.Alii uero crudeliores quorundam martyrū
effodientes cadauera in mare proiiciebāt : ne forte dii
chriſtianorum efficerentur.Beatus uero eleutherius
immaniſſimis tormentis cruciatus: uictoriam ſuam
per ignem uelut aurum exanimatus compleuit. Cu/
ius reliquias furtim chriſtiani quidam in ciuitate ni/
comedie condiderūt.Qui paſſi ſunt.vi.noñ.octobris.

ℭ De ſanctis duobus euandis preſbyteris & martyri/
bus. Ord. S. Benedicti. Cap. XV.

Vandus & alter euandus ambo preſbyte/
ri & martyres apud antiquos ſaxones paſ/
ſi ſunt.Qui cum uilcboldo ep̄o uenientes
germaniam tranſierunt ad ſaxoniā anno
iuſtini imperatoris.vii.quoꝝ unus dicebaꝛ euandus
albus:& alius euandus niger.Et cū ibidem xp̄m pre/
dicarent:a paganis tenti & occiſi ſunt.Ad quorū cor/
pora nocte diutius lux apparēs:& ubi eēnt:& cuius eſ
ſent:meriti declarauit:qui iuſſi pipini regis in agrip
pinenſi colonia ſepulti ſunt. Paſſi ſunt autem.v.noñ
octobris.Hec ado & ſigibertus.

ℭ De ſcō Dionyſio ep̄o & martyre. Cap. XVI.

Ionyſius ep̄s & martyr apud athenas paſ/
ſus eſt.Qui poſt clariſſimam cōfeſſionem
fidei:poſt grauiſſima tormentoꝝ genera
glorioſo martyrio coronatus eſt:ut teſtaꝛ
ariſtides athenienſis uir fide ſapientiaq; mirabilis: eo
uidelicet tēpore quo de xp̄iana fide libꝝ cōpoſuit:qui
paſſus eſt.v.noñ octob.ut ait ado in ſuo martylogio.

ℭ De ſcīs Criſpo & Caio diſcipulis. Cap. XVII.

Riſpus & Caius diſcipuli apud corinthū
clarueruīt:quos ad corinthios epiſtola pri
ma ad principium apoſtolus ſe ſcribit ba/
ptizaſſe.Huius etiam caii meminit idem
apoſtolus ad rom.xiiii.& eidem ioannes tertiam epi/
ſtolam ſcribit ut dicit glo.ro.xiiii.Criſpus autem ille
eſt:de quo act.xviii.cap.mentio fit:qui ambo apud co
rinthum quieuerunt.iiii.noñ octobris:& eorum cor
pora ibidem tumulata ſeruantur.Hec ado.

ℭ De ſancto Franciſco confeſſore ordinis minorum.
Cap. XVIII

Ranciſcus ordinis minoꝝ dux & funda/
tor primus in ciuitate aſſiſii ortus:filius pe
tri bernardonis negociator effectus uſque
ad.xx.etatis ſue annum tempus ſuum ua/
ne uiuendo conſumpſit : quem dominus infirmita/
tis flagello corripuit:ac in uiꝝ alium ſubito traſmu/
tauit:ita q̄ iam ſpiritu prophetico pollere cepit.Et ro
mam tendens cauſa deuotionis ueſtimenta ſua pau/
peribus tribuit:& iam paupertatis amator: pauperis
ueſtimenta induit:& ante eccleſiam ſancti petri inter
pauperes ſedit:& cum eis uelut unus ex ipſis mandu
cauit.Et ſimile ſepius feciſſet:niſi eum notoꝝ uerecū
dia impediſſet.ℭ Quendam leproſum obuiā habens
in oſcula eius ruit:& ille poſt hec ſtatim diſparuit: q̄/
propter ad leproſos ꝑperat:& eorum manus deoſcu
lans pedeſq; lauans:eiſdem pecuniam donat.ℭ Eccle
ſiam ſancti damiani orationis cauſa īgreditur:& ima
go crucifixi eum miraculoſe alloquitur: mandans ut
ad domum ſuam reparandam accederet:que: ut ip/
ſe cernebat:tota deſtruebatur.Ab ea ergo hora cruci/
fixi cōpaſſio mirabiliter cordi eius infigitur.Inſtititq;
ſolicite eccleſie reparande:& uenditis omnibus cū pe
cuniam cuidam preſbytero daret:& ille eam timore
parentum accipere formidaret:coram ipſo illam ꝓie/
cit:qua propter a patre ligatus & ceſus:eidem pecuni
am reſtituit:ac ueſtem pariter reſignauit:& ſic nudus
coram ep̄o ciuitatis oībus paternis bonis renuncians
ad dominū conualuit:& ſe cilicio induit.ℭ Quadam
die cum audiret ea:que dominus ad diſcipulos ſuos
ad predicandū miſſos locutus eſt:ſtatim ad uniuerſa
ad litterā ſeruanda conſurgit. Soluit calciamentū de
pedibus:tunica una ſed uili īduiꝛ:& pro corrigia mu
tauit funiculum.ℭ Tēpore niuis per ſiluā ambulans:
a latronibus capiꝛ:& interrogatus q̄s ſit:ſe dei preco/
nē aſſerens:in niuē ceſus ꝓiiciꝛ.Multi deīde clerici &
laici ſpreta ſeculi pōpa:eius ueſtigiis adheſerūt : quos
pater ſanctus docuit euangelicā ꝑfectionē adimplere:
& ꝑ uiā ſancte pauꝑtatis incedere.Sicq; minoꝝ ordi/
nē īcohauit:quos minores ex humilitate uocauit. Re
gulā quoq; ſuā ipſe dictauit:quā papa īnocētius terti/
us cōfirmauit: & extūc uerbū dei ubiq; diſcurrēs p̄di
care cepit.ℭ Fatigatus ex itīere:cū aſinū eq̄taret:& ſo
cius eius frater leonardus de aſſiſio pedes iret: turba/
tus in corde ſuo dicebat:q̄ parētes utriuſq; ipſoꝝ nō
de pari ludebant.Cuius cogitationē uir dei ꝑ ſpiritū

cognoſcens:cõtinuo de aſino deſcendit:& ſociũ aſcẽ/
dere uoluit:dicens ꝙ nobilior ſe fuerat:& iõ ipſo equi
tante:illum pedes ire nõ decebat.Stupefactuſq́ frater
ueniam poſtulauit.¶Mulier quedã ipſi ſolicite rettu
lit:ꝙ ſanctũ eius ꝓpoſitum:quod inceperat: uir eius
ꝑturbabat:cui ꝑ uxorem uir dei precipiendo manda
uit:ut ex parte dei omnipotentis ei diceret:ꝙ nũc tem
pus ſalutis:poſt modũ equitatis futuꝝ eſſet.Qua de/
nunciatione uir dei ſubito immutat̃: & cõtinentiam
una cum coniuge pollicet̃.¶Cuidã ruſtico ſitienti in
ſolitudine fontẽ aque ſuis orõnibus ĩpetrauit.¶Cui/
dam fratri ſibi familiari prophetico ſpiritu rettulit:
de ſe quaſi de alio loquens: uiꝝ eſſe ſuꝑ terrã: ꝓpter
quẽ quoaduiueret dominus famẽ futurã deſeuire nõ
permitteret.Qui poſt trãſitũ eius eidẽ fratri apparu/
it:& famẽ:que ſuper terram uenerat:eo de medio ſu/
blato permiſſam a deo nũciauit.Sicq́ tam per reuela/
tionẽ q̃ per euentum:ꝙ de ſe dixiſſet:frater ille cogno
uit.¶Paupertatẽ adeo diligebat:ꝙ dominã ſuã ſemꝑ
eam uocabat:& ſi ꝑpauperiorẽ ſe uidebat:protinus in/
uidebat:& ab eo ſe uinci timebat.Cum pauperi trãſe
unti cõpateret̃:ſocius ait:ꝙ ſi ille pauper erat effectu:
forſitans diues eſſet uoluntate.Sanctus uero cõtinuo
fratri iuſſit:ut tunicã exutã paupi tribueret: & ab eo
ueniam poſtularet:cui ille ꝓtinus obediuit.¶Quadã
uice tres domine uultu & habitu per omnia ſimiles
obuias habuit:que eũ ſalutãtes dixerunt:Beneueniat
domina paupertas.Et ſtatim diſparuerũt.¶Cũ in ur
be aretii bellũ inteſtinũ cõmotũ eſſet.Frãciſcus uidit
de burgo demones ſuꝑ ciuitatẽ ĩſultantes.Qui fratrẽ
ſilueſtrum uocans eidẽ mandauit:ut ad portã ciuita/
tis iret:& demonibus in dei uirtute ac ex ſui parte mã
daret:ut cõtinuo abirent.Quod dum ille feciſſet:cõ/
feſtim demones receſſerũt:& ciues ad concordiã re/
dierunt. Qui frater dũ eſſet in ſeculo ꝑſbyter: uidit
aliquãdo crucẽ aureã ex ore franci ꝓdeuntẽ: & ad ce/
los uſq́ ꝑtingentẽ:ac utrãq́ partẽ mundi cingentem.
Qui mox cõpũctus ſeculũ dereliquit:& ordinẽ ĩtroi/
uit.¶Exiſtenti aliquãdo in oratione diabolus ei gra/
uẽ carnis tentationem immiſit.Illeq́ ueſte depoſita ſe
cordula durius uerberauit.Et cum nec ſic tentatio di
ſcederet:foras exiit:& in niuẽ ſe nudũ demerſit & ſic
tentatio diſceſſit.¶Dũ aliquando maneret in domo
domini leonis cardinalis ſancte crucis:nocte quadã a
demonibus grauiter ceſus eſt.Quod ſanctus mane ſo
cio nunciauit:eideq́ dixit:ꝙ deus hoc fieri uoluerat:
qa in curiis magnatũ manebat.Statimq́ inde receſſit.
¶Vidit aliquãdo demões ſupra tectũ domus diſcur/
rẽtes.Qui exiẽs:eiſdẽ ex parte dei mãdauit:ut quicq̃d
eis ꝑmiſſum eſſet:in corpore ſuo facerent:ſeq́ de eius
carne ſibi aduerſaria uindicarẽt:confuſi aũt demones
euanuerũt.¶In uiſione dei beatus franciſcus ſupra ſe
crucifixũ ſeraphin aſpexit:q crucifixionis ſue ſigna ſic
ei euidenter ĩpreſſit:ut crucifixus uideret̃ & ipſe.Cõ/
ſignanturq́ manus pedes & latus crucis charactere:
ſed diligenti ſtudio ab omnium oculis ſtigmata ab/
ſcondebat.Quidam tamen hec in uita uiderũt:ſed in
monte plurimi cõſpexerunt.¶Colũbina ſimplicita/
te plẽus omnes creaturas ad creatoris hortabat̃ amo
rem.predicat auibus:auditur ab eis:tangunt̃ ab ipſo:
nec niſi licentiate recedunt.Apud portiũculam cica/
dam in ficu canentẽ uocauit:que ſtatim in manu eius
aſcendit.Et ad eius iuſſionẽ & in ipſius manu cãtauit
& licẽtiata receſſit.Fraternoq́ noĩe aĩalia cuncta uoca
bat:uermiculos etiam ne lederent̃ de uia colligebat.
¶Vir quidã ſecularis franciſcũ duobus enſibus fulgẽ
tibus in modũ crucis ſignatũ:ꝑ uiſionẽ aſpexit. Quẽ
cũ nunq̃ uidiſſet:poſtmodũ cõſpiciens:tali indicio re
cognouit:& cõpunctus ordinẽ introiuit.¶Cũ ex ni/
mio fletu oculoꝝ infirmitatẽ incurriſſet: nec ſe a la/
chrymis tẽperare uellet:& conſilio medici ferro can/
dente cauterizandus eſſet:ſignum crucis edidit:& ab
aure uſq́ ad ſuppliciũ immiſſo ferro:nullã aduſtionẽ
ſenſit.¶Apud eremũ ſancti urbani maximo langore
detentus:cũ ex debilitate uinũ poſtulaſſet:nihilq́ ad/
eſſet:allatã ſibi aquam ſigno crucis in uinũ cõuertit:
ad cuius guſtũ ſubito cõualuit.¶Cũ frater quidã cõ/
tra obedientiã deliquiſſet:& penitentie ſigna haberet
uir dei tamen ad alioꝝ exemplum caputium eius in
ignẽ proiecit:ubi per moram ſtetit:& inde omnino il
leſum eductũ fuit.¶Ambulans per paludes uenetia/
rũ intra multitudinẽ auium cantantiũ:cũ ſocio acceſ
ſit:& nulla illaꝝ ſe mouit.Et cũ officiũ ibi dicerent &
garritus eos auium ĩpediret:ad eius mandatum aues
conticuerunt:& celebratis horis:ipſo iteꝝ iubente cã
tũ reſumpſerũt.¶Alias uolucrũ multitudinẽ reperi/
ens:eis cepit predicare:& eos ad laudẽ creatoris admo
nere:qui eos plumis ĩduit:& pẽnas eis ad uolatũ tri/
buit:& aeris puritatem conceſſit: ac ſemina ſine eo/
rum labore ad eſum ꝑparauit.Aues uero uti rationes
capaces in eum intendebant:& ab ipſo tacte nullate/
nus auolabãt.¶Alias quoq́ apud caſtrum gallinariũ
predicans hirundinibus eũ garritu ĩpedientibus ſilẽ/
tium impoſuit:& donec ipſe predicauit nulla ipſarũ
amplius canere ꝑſumpſit.¶Hoſpitatus a quodã mi/
litie eundẽ ad penitentiam prouocauit: predicẽs ei ꝙ
cito alibi manducaret.Qui domũ ſuã diſponãs & pec
cata confitens:dũ ad mẽſam ſederet ſubito expirauit.
¶Tranſeunte illo ꝑ apuliam:burſam repperit in uia
denariis tumeſcentem.Quam cum ſocius accipe uel
let ut pauperibus daret:& franciſcus prohiberet:ora/
tionẽ premiſit:& ſociũ burſam accipere iuſſit: Indeq́
protinus ſerpens magnus exiuit.¶Cum quidã frater
grauiter tentaretur:cogitabat ut ſi ſcriptum aliquod
de manu eius haberet:tentatio recederet:ſed cũ ſecre/
tum pandere non auderet: uir dei hoc per ſpiritũ co/
gnoſcens:quaſdã dei laudes ſcripſit:& fratri chartam
tradidit:quã cũ portaret omnis tẽtatio eum reliquit.
Dũ aũt ſanctus infirmus iaceret:& idem frater tuni/
cam eius habere deſideraret.Franciſcus eius optatum
cognoſcens fratrem uocauit:& tunicã illi poſt mortẽ
poſſidendã conceſſit. ¶Sacerdotes autem plurimũ
honorabat:& in tantũ eorum ordinẽ ponderabat: ꝙ
ad ſacerdotium nunq̃ promoueri uoluit:ſed in diaco
natus ordine permanſit.¶Cum uero ad diem ꝓpin/
quaret:extremũ:longa infirmitate confectus ſe nudũ
ſuper nudam humum poni fecit:& fratres aduocans
cancellatis manibus benedixit ac in morem cene do/
minice bucellam eis panis diuiſit.Et ſumpto uiatico
ad extremam horam ueniens ſpiritũ emiſit.iiii. noñ.
octobris die dominico anno domini.M.ccxxvi.Cu/
ius animam quidam frater in modum ſtelle ad celũ
aſcendentem conſpexit. ¶Miniſter etiam terre labo/
ris in extremis agens:cum dudum loquelam amiſiſ/

ſet:ſubito cepit clamare: & patrem franciſcum ut ſe
expectaret rogare. Querentibus quid diceret reſpon/
dit ꝙ patrem franciſcum uidebat: qui ad celos perge/
bat. Et ſtatim in pace obdormiēs patrem ſecutus eſt.
Illi uero poſtmodum eadem hora inuenerūt ſanctū
a carne migrauiſſe: cuius corpus aſſiſii apud ſctā ma
riā de angelo ſepultū ē: ubi & miraculis multis claret.

¶ De ſcō Aniano epō & cōfeſſore. Cap. XIX.

ANianus alexandrinus ep̄s diſcipulus beati
marci euangeliſte: & eiuſdem in ep̄atu ip/
ſius ciuitatis ſucceſſor fuit. Hic ex aphrica
nobiliſſimus & diues: dum nauigans circa
portum alexādrie naufragaſſet: omnibuſqꝫ ſuis amiſ
ſis mēdicare erubeſceret: ab uno ſibi noto chlamyde
contectus: adheſit cuidam operario reparatori ueterꝝ
calceorum: a quo cum per triduum non comediſſet:
refectus eſt: & cum eo ad manēdum ſe compoſuit: &
artem eius in breui didicit: quo poſt tp̄s modicum de
cedente: anianus in domo magiſtri quondam ſui re/
māſit: & filium eius paruulum ſibi commendatū di
ligentius enutriuit. ¶ Interea dum beatus marcus ale
xandrie appuliſſet ad predicandum: & calciamentum
eius dirutum eſſet: aniano tradidit reſarciendum: ut
ſupra dictū eſt in paſſione ſancti marci. viii. calē. maii.
Dum aūt anianus in uultū beati marci ītēderet: q ut
angeli refulgebat: caſu ſubula manū perforauit: & ex/
clamauit unus deus: quē marcus in terram expuens
& lutū ex ſputo conficiens: manūqꝫ perūgēs cōtinuo
ſanauit. Suſceptuſqꝫ in domū uiri eum cōuertit: & cū
omni familia baptizauit: & preſbyterꝝ ordinans: eidē
infirmitates ſanandas conceſſit: atqꝫ poſt tp̄s aliquod
pentapolim adiit. Exinde anianus quicquid ex arte lu
crabat̃: trifariam diuidebat: unā partē pro ſuo uictu
retinens: aliam filio quōdā magiſtri ſui concedēs: ter/
tiā pauperibus īpendens: & ꝑdicationi cōtinue inſiſte
bat. ¶ Die quadā dū mulieres tranſcūtes aſpectu īpu/
dico reſpexiſſet: cupiens euangelium: ut ſonat ad litte
rā obſeruare: oculū ſibi ſubula ꝑforauit: carnē quoqꝫ
ſuā ieiuniis & uigiliis macerās: ſepius ad extinguendā
flāmā libidinis ſe in uaſe aque frigide ſubmergebat:
oēſqꝫ egros ad ſe delatos quacūqꝫ īfirmitate curabat.
Iudeis quoqꝫ ipſum emulantibus uiriliter reſiſtebat.
Ad quorꝝ ſuggeſtionem odientiū anianū rex babylo
nie mandauit: ut quia in euangelio xp̄ianorꝝ cōtinet̃:
ꝙ habentes fidē ſicut granū ſinapis montes trāſferre
poſſunt: quatenus xp̄iani montē magnū rumide ſuo
loco transferrent: alioquin aut fidem xp̄i tanq̄ falſam
abnegarent: aut capitalē ſententiam omnes ſubirent.
Epiſcopo igit̃ theſithie cum oībus xp̄ianis ex hoc ad/
modū afflicto: & deū pro fide ſua ſuppliciter exorāti:
per angelū reuelatur: neminē ad hoc ex fide ſua ido/
neum niſi monoculū anianum. Vocatus igit̃ ab epō
omniqꝫ populo īdicto ieiunio triduano: ipſe cōfiſus
in domino mōti mādauit: & mons continuo ſe mo/
uere cepit: & de ſuo loco recedēs: tātaqꝫ celeritate uer/
ſus babyloniā ueniens: quanta nauis per equora uen/
to pellit̃: & eo uſqꝫ diuinitus defert̃: donec ad ꝑces re/
gis mōti mandauit: ut figeret̃: ne in ciuitatē irrueret:
& eandē opprimeret. Sicqꝫ ibidē fixus uſqꝫ hodie ma/
net. ¶ Propter quod miraculū rex cum omni pupulo
cōuerſus: eccleſiā principalē in babylonia in honorē
dei genitricis edificauit: aliaſqꝫ plurimas baſilicas con
ſtruxit. ¶ Poſt hec dū anianus beato marco reuertēti
occurreret: eūqꝫ ille uidens monuculū: cauſam cecitaſ
didiciſſet: ipſum de rudi ītellectu euāgelii redarguit:
illūqꝫ interrogauit: cur ipſe: qui alios illuminabat: ſe/
ipſum ſanare non potuerat: Qui reſpōdit: ꝙ hoc mi/
raculū ipſi uti ſuo magiſtro reſeruauerat: quē beatus
marcus confeſtim illuminauit: ipſumqꝫ alexandrie ſi
bi ſucceſſorē ep̄m ordīauit. ¶ Sed poſt magiſtri mar
tyrium anianus oēs ciuitates circuibat: & uerbum do
mini inſtanter predicabat: miraculiſqꝫ clarebat. Inter
que contractum unū ad queſtū ſedentē erexit: & mu/
lierem in damaſco obſeſſam a demonio liberauit: de
quo parentes eius dolētes: eo ꝙ ex ipſo immundo ſpi
ritu aliqua ꝑdicente plurima lucrabant̃: ip̄m ad baiu/
lū tanq̄ magū traxerunt occidendū. Quem ille audi/
ens: famāqꝫ eius & uitā ſanctā cōperiēs libere dimiſit.
¶ Deinde anianus leproſum quendā a medicis incu/
rabilē a lepra mūdauit: & eum cū omni familia bapti
zauit: ac deinde alexandrie deguit. Obitum aūt ſuum
ſibi diuinitus reuelatum ꝑſciens: angelica monitione
milonē diſcipulū ſuū ī ep̄atu ſibi ſubſtituitqꝫ. Ipſe cla
rus uirtutibus in pace quieuit. iiii. noū. octobris. Se/
pultuſqꝫ eſt iuxta corpus beati marci in loco buculi.
Cuiuſqꝫ corpus proceſſu tēporis uenetias inde trāſla/
tum in monaſterio ſancti clementis recōditū ſeruat̃.

¶ De ſcō Petronio epō. Cap. XX.

PEtronius ep̄s bononie apud eandem ciui/
tatē claruit tp̄e theodorii ſecūdi imperato
ris. Hic natione grecus ex ſtirpe imperato/
rū conſtantii & cōſtantini deſcendit: unde
& theodoſius auguſtus ſororem eius in coniugem ac
cepit. A cunabulis chriſtianus & litteris grecis & lati/
nis eruditus philoſophie & ſacris ſcripturis operam
dedit: unde & doctor eccleſie dei īſignis extitit: cleri/
cale adeptus officiū in palatio theodoſii cunctis prefe
ctus: elemoſynas uberes pauperibus tribuebat: & cor
pus ieiuniis atterebat. ¶ Cū aūt arriana peſtis inuale/
ſceret. Theodoſius petronium romam ad papā celeſti
nū direxit: pro fidei ueritate diſcutienda. Qui dū ad
portum tyberinum applicuiſſet: a clericis romanis a
papa obuiā ſibi miſſis honorifice ſuſceptus eſt. Nocte
enim precedenti celeſtinus papa per uiſionem a beato
petro monitus fuerat: ut legatum imperatoris bono/
nie in ep̄m preficeret: eo ꝙ eorum ep̄s defunctus eēt.
Summus pontifex ergo petronium gratiſſime ſuſce/
pit: & ipſum ſecum in palatio manere precepit. Tertia
uero die bononienſes ciues romā ueniunt: & ep̄m ſuū

pape defunctum dicunt:atq; paſtorem ſibi dari depo
ſcunt.Celeſtinus igit̃ uiſionẽ referens petroniũ omni
bus approbãtibus bononie epm cõſecrauit.Qui bo/
noniã pductus populũ domini uerbo & exẽplo docu
it.Eccleſias multas ab arriãis dirutas reparauit:& ba/
ſilicam ſancti ſtephani de nouo cõſtruxit.¶Poſt hec
theodoſius romam ueniens:dũ quendã legatũ ſuum
bononiã deſtinaſſet:illeq; ut ſupbus unũ nobilẽ uer/
beraſſet:& ob hoc a ꝓpinquis ĩterfectus fuiſſet:theo/
doſius irã diſſimulans bononiam uenit:dũq; iuxta ci
uitatẽ eſſet:quidã nepos eius obiit·quẽ ille pacifice ſe/
pelire uelle ſimulans a ciuibus:qui ei timẽtes portas
clauſerant:ſe intromitti poſtulauit.Introductus aũt:
poſt nepotis ſepulturã in ciues irruens : multos occi/
dit:palatia & eccleſias plurimas diruit: & ciuitatẽ ex
magna parte deſtruxit:ꝓpter quod a ſancto ambro/
ſio de eccleſia expulſus eſt:ut ſupra habitũ eſt in legẽ/
da ambroſii.vii.idus decẽbris.Petronius uero eccleſia
rum reparationi ſolicite intendebat.¶Dũ aũt opera/
riũ quendam cũ columna ruentẽ uidiſſet:ſic ſignum
crucis oppoſuit:ꝙ colũna integra manens cecidit:&
magiſter ille in nullo colliſus ſimul ruit:& ſine leſio/
ne pmanſit.Qui erectus rettulit:ꝙ ad crucis ſignũ ab
epo editum iuuenẽ candidũ ſibi aſſiſtentem conſpe/
xerat:qui ipſum & colũnam ſubſtentans ad terrã de/
poſuerat.¶Deinde petronius cũ iperatore cõſtanti/
nopolim rediit multas ab eo gratias & priuilegia ciui
tati ſue obtinuit:&.v.corpora ex innocentibus impe/
trauit.Que ſecũ deferens bononiã repedauit.Et poſt
uitam laudabilẽ in pace quieuit.Sepultus in eccleſia
ſancti ſtephani quam ipſe edificauit.iiii.noñ.octobris.
¶Hic ſanctus uir monachoꝝ ſtudiis ĩſtructus: uitas
patrum egypti monachoꝝ ſcripſiſſe credit̃: quas ue/
luti uite & ꝓfeſſionis ſue normã & ſpeculum ample/
ctunt̃.Scribit gennadius legiſſe ſub illius nomine or
dinationẽ epi ratione & humilitate plenã:quã ob ſtili
elegantiam eius fuiſſe non credit.Sed petronii huius
uiri eloquentiſſimi fuiſſe plurimi tradunt:quia in eo
dem tractatu ſe prefectũ pretorii fuiſſe deſignat.Scri/
pſit & homelias euangeliorum plures.Hec gennadi/
us de uiris illuſtribus.

¶De ſanctis Amelio & Amico martyribus.
Cap. XXI.

AMelius & amicus martyres paſſi ſunt tpe
caroli magni pro defenſione eccleſie dimi
cãtes.Hi duo pueri uno die orti ſunt ame/
lius ex ciuitate auerneñ:Amicus ex milite
bericano tpe pipini regis francoꝝ.Qui adeo ſimiles
oĩbus mẽbris corporis & liniamentis fuerunt: ut nec
ab ipis parẽtibus & notis diſcerni poſſent.Similitudi
nem eandem habentes ſimilitudinem etate procedẽ/
te: in omnibus moribus & loquela.Qui cũ a parenti
bus iam ſeptẽnes romam baptizandi deferrent̃:in ci/
uitate lucana ſe inuicem inuenerunt : ubi inter ſe ſo/
cietatẽ amiciſſimã & unionẽ uoluntatũ adeo firma/
uerunt:ut deinceps unus ſine alio: nec cibũ uellet ſu/
mere:nec in lecto quieſcere.Papa igit̃ deus dedit eos
baptizauit:& uidens eos in tantũ ſimillimos: utriq;
eoꝝ ſcyphũ argenteum auro & gemmas ornatũ: per
omnia ſimilem dedit.Sicq; ambo ad ꝓpria redierũt:
& etate procedente:dudum in unum habitauerunt:
uerũ defuncto amici patre.Iuuenis de caſtro paterne
hereditatis ab emulis eiectus eſt.Qui dum ad comitẽ
amelium ueniſſet:eũ a patria abſentem repperit:& iti
nerando illum perquirere cepit.Cuius in fortunium
amelius audiens:amicum uerſa uice dudũ requiſiuit.
¶Dũ aũt amicus apud quendam nobilẽ uiꝝ hoſpita
tus eſſet:filiam eius in coniugẽ accepit:ſecũq; per an/
num & dimidium permãſit.Deinde relicta uxore ad
ameliũ reqrendũ abiit.Quẽ poſt multos labores in/
uenit in prato ꝓpe pariſius:iuxta flumen ſequanã cũ
familia epulantẽ:ille uero amicũ & ſuos hoſtes eẽ ar/
bitrans bericanos:armatus cũ ſuis contra eũ ꝓceſſit.
Et dũ bellum uellent aſſumere.Amelius amicum lo
quentem audiuit:& ad uocẽ ipſum recognouit.Sicq;
mutua uiſione letantes:ambo ad curiam regis caroli
acceſſerunt.Quos rex ſtrenuos uidens unum eorum
theſaurarium:alteꝝ uero ſuum fecit dapifeꝝ.¶Poſt
annos tres:amicus amelium relinquens de conſenſu
regis ad uxorem reuiſendã acceſſit.Quo diſcedente
amelius diabolo inſtigante: filiã regis uirginem op/
preſſit:quod & arderico:qui ſe eius ĩtimũ ſimulabat:
ſecretius reuelauit.Poſt aliquot dies ille ſcelus regi pa
tefecit.Amelius uero a rege captus:cũ crimen omni/
no commiſiſſe negaret:a rege cõpellit̃:ut ſuam ĩnocẽ
tiam duello cũ arderico cõprobaret.Qui inducias die
rũ.xxx.poſtulauit quã & obtinuit.Interea amicus re/
diit:& ordinẽ rei geſte ab amelio didicit.Qui ſecreto
ameliũ ad uxorẽ ſuam miſit:ipſe uero in termino ſta
tuto ſe regi preſentans in pſonã amelii: ſeq; amelium
mentiẽs:duellũ ſubire ſe libenter obtulit.Qui a rege
& oĩbus amelius putabat̃:uoluitq; rex:ut prius ſe iu
ramento purgaret.Qui cum regis filiam ſe minime
cognouiſſe iuraſſet:& ardericus econtra illũ ſibi hoc
dixiſſe ſacramẽto firmaſſet.Amicus in bello obtinuit
& ardericum interfecit:filiã quoq; regis bellixendã ſi
bi a patre traditã in pſonam amelii deſpõſauit.Mox
relicta curia:ad ameliũ abiit:& ei cuncta per ordinẽ
nũciauit.Amelius uero cũ uxore amici uſq; tunc fue/
rat:& eã intactã cuſtodierat:quẽ illa uiꝝ ꝓprium exi
ſtimabat.Amelius autẽ ad curiam rediens:filiam re/
gis ab amico deſponſatam in coniugẽ habuit: ex qua
duos gemellos procreauit.¶Poſt aliquod tẽpus ami
cus leproſus efficit̃:& ab uxore ſua eiicit̃: & dum ad
caſtrum ſuum proprium bericanũ ueniret: a ſuis ex/
pulſus romã adiit.Quẽ cõſtãtinus papa quis eſſet au
diens:benigne ſuſcepit.Elapſis aũt tribus annis cum
fames ualida romanos opprimeret.Amicus ad comi
tẽ amelium uenit:quẽ ille uti leproſum effectũ mini/
me recognouit:ex charitate tamẽ peregrinum ſuſce/
pit.Cũ aũt ſcyphũ a papa deus dedit ei donatum ami
cus ꝓduceret:uidens amelius ſcyphũ per omnia ſuo
ſimilẽ amicum recognouit:& eum humaniſſime tra
ctauit.¶Poſt aliquod uero dies diabolus in ſpeciem
angeli raphaelis trãſmutatus:amelium per uiſum ad
monuit:ut duos filios ſuos gemellos triennes decolla
ret:& eorum calido ſanguine amici lepram perfunde
ret:illeq; ſtatim mundationem reciperet: quod ame/
lius licet doloroſe tamen ex intima amici charitate fa
cere mox curauit:& ſtatim amicus mundationem ſu
ſcepit.Dum aũt uterq; eoꝝ ad eccleſiam gratias actu/
ri deo pergerent:mortẽq; filioꝝ amelius deploraret:
reuerſus filios ſuos repperit ſuſcitatos:& in lecto ludẽ
tes:ac omnino in columes:ſaluo ꝙ circa colla eorum

ſignum rubeum in modum fili ſerici ex inciſione ap/
parebat in teſtimoniū miraculi glorioſum. Extunc
ergo amelius de crimine penitentiam egit:& cū uxo/
re caſtitatis uotum emiſit. Vxor uero amici a diabo/
lo obſeſſa per precipitium expirauit. ¶ Demū dū ad
preces hadriani pape carolus rex francoꝝ ad defenſio
nē eccleſie romane ueniſſet in italiā contra deſideriū
longobardoꝝ regem hereticum:belluꝗ in campania
in loco dicto mortaria cōmiſſum eſſet:& multi hinc
inde ex utroꝗ exercitu cecidiſſent. Amelius & ami/
cus:qui erant cū carolo:pro eccleſia catholica pugnā/
tes in ꝓlio occiſi ſunt:& martyrio cōſecrati. Sed poſtq̄
rex francoꝝ uictoriā obtinuit:duas eccleſias apud pa
piam edificauit:unā in honorem ſancti euſebii:alterā
in honorem beati petri. In prima quaꝝ amicus:in ſe/
cūda ſepultus eſt amelius. Mane aūt diuino nutu am
bo corpora in eodem tumulo reperta ſunt in eccleſia
regali. Paſſi ſunt aūt ſancti martyres .iiii. nonā octobr.

¶ De ſanctis Marcelliano & Marco & ſociis martyri
bus. Cap. XXII.

MArcellianus & marcus & alii innumera/
biles martyres utriuſꝗ ſexus & cuiuſlibet
etatis apud egyptum paſſi ſunt:quoꝝ alii
poſt uerbera ungulas & flagella alioſꝗ di
uerſi generis cruciatus flāmis traditi ſunt:alii in mare
precipitati:nō nulli etiam capite ceſi:plurimiꝗ inedia
conſumpti:quidā patibulis affixi:in quibus aliqui ca
pite deorſum preſſo & pedibus in ſublime erectis:bea
tiſſimā paſſionis coronā percipere meruerunt. Mar/
cellianus aūt & marcus omnium principaliores flam
mis exuſti ſacrificium odoriferꝝ domino reddiderūt.
Hoꝝ omnium paſſio agitur .iiii. nonā octob. Hec ado.

¶ De ſancta Aurea uirgine. Cap. XXIII.

AVrea uirgo apud pariſius claruit tempore
heraclii īperatoris:ut ait ſigibertus. Quā
ſanctus eligius epſ in monaſterio uirginū
a ſe conſtructo in ciuitate pariſienſi ꝑfecit
abbatiſſam tricentaꝝ uirginū omni ſanctitate pollen
tē:& miraculis clarentē. ¶ Quadā uice dum eſſet in
uilla:& clauigera eius ac celleraria expiraſſet:& poſt
triduum eā abbatiſſa rediens inſepultam inueniſſet:
eo quia nec claues ipſi ſorores auferre ꝓſumpſiſſent:
nec illa de adminiſtratis rationem reddidiſſet:orante
aurea clauigera ſuſcitat̄:& rōne reddita:atꝗ clauibus
reſignatis in pace iteꝝ ſoporat̄. ¶ Die quadam dū ſi/
bi panes deficerent:& aurea ſcandalum metuens ad
clibanū acceſſiſſet:piſtorꝗ panibus conficiendis intē
deret:nec adeſſet quiſq̄:q clibanū ſubito ſcopare poſ/
ſet:illa furnum ingreſſa manicis ſcopauit:& prunas
in gremio aſportauit:nec ullū tamē ardorē ſenſit:ſed
nec ueſtes eius in aliquo exuſte:aut deturpate fuerunt
quinimmo in teſtimonium tanti miraculi campane
monaſterii per ſe diuinitus pulſare ceperunt. Cū au/
tem die alia diaconus in miſſa euangelium legens īcō
grue pronunciaret:illa de collo eius ſtolā auferens:ni
mio uerbi dei zelo euangeliū legit:ſed mox de com/
miſſa preſumptione penitens:abbatiā deſeruit:ſeꝗ p
annos .vii. in cella recluſit:ubi cathedrā ſibi parari fe/
cit:habentē clauos .l. in dextera parte confixos:& toti
dem in ſiniſtra:& totidē in podio poſteriori:in q̄ quo
tidie ſedens pſalteriū legebat. uidelicet pſalmos .l. inni
ſa dextere parti:& alios .l. inniſa ſiniſtre & ultimos .l.
poſteriori parti appodiata. Corpus quoꝗ ſuum ma/
xīa penitentia & abſtinentia domauit. Lixiuio quoꝗ
ſepius in potu uſa fuit:cui ſanctus eligius iam defun/
ctus apparuit:& eā ad celeſtia uocauit:unde & illa in
pace quieuit .iiii. nonā octobr. Sepultaꝗ eſt in aula ſan/
cti petri poſt altare. ¶ Veꝝ quedā abbatiſſa in ſyria q̄
oculos habens nihil uidebat:ab angelo monet̄:ut pa/
riſius cū epo ſuo ueniens:partem aliquam de reliquis
ſancte auree petat:quaꝝ uirtute lumen oculoꝝ reci/
piat. Quod dū illa epo nunciaſſet:una ſecū uerſus pa
riſius iter arripuit:ſed in itinere feſſa remanſit:locu/
lū tamē honorificū preparauit. Epſ uero uiā ꝓſequēs
pariſius uenit:& cū pōtifice pariſienſi ad tumulū ac/
ceſſit. Et cū brachiū ſancte uirginis obtinuiſſet:& il/
lud de corpore euellerent:ſanguis inde uiuus emana/
uit. Corpus igit̄ tūc ab epo pariſienſi in monaſterio ſan
cti eligii condecenter humatū eſt. Brachium uero ab
epo ſyro aſportatū:Cuius tactu abbatiſſa:q̄ ceca fue/
rat:lumen recuperauit:brachiumꝗ in loculo repoſi/
tum:epſ in patriam ſuam detulit:& in eccleſia nomi/
ni ſancte auree edificata honorifice collocauit.

¶ De ſcō Praſea epo & martyre. Cap. XXIIII.

PRaſeas epſ & martyr apud ſmyrnam mar
tyrio conſumatus eſt. Qui unus ex antiqs
q̄ſi ex traditiōe prioꝝ ſe accepiſſe aſſeruit:
ſaluatorē apoſtolis ꝓcepiſſe:ut āte .xii. ānū
a hieroſolymis diſcederē. Paſſus eſt aūt .iii. nonā octob.

¶ De ſcā Galla ſanctimoniale. Cap. XXV.

GAlla uidua & ſanctimonialis in urbe claru
it tēporibus gothoꝝ. Hec nobiliſſima pu
ella ſymmachi conſulis ac patricii filia:ma
rito tradita ītra unius anni ſpatiū eius eſt
morte uiduata. Quā dum feruente mundi copula:ad
iterandum thalamū & opes & etas ꝓuocarent:elegit
magis ſpiritualibus nuptiis copulari. Et cum ſibi ual
de ignea conſperſio corporis ineſſet:ceperunt medi/
ci dicere:quia niſi ad amplexus uiriles rediret:calore
nimio contra naturam:barbam emitteret ſicut & fa/
ctum eſt. Sed ſancta mulier nil exterius deformitatis
metuens abiecto ſeculari habitu:apud beati petri apo
ſtoli eccleſiam:ſeſe in monaſterio tradidit:ibiꝗ mul/
tis annis orationibus & elemoſynis operā dedit. Que
poſtmodū diuina permiſſiōe cancri ulcere in mamil/
la ꝑcuſſa eſt:quā egritudinē patientiſſime longo tpe
ſupportauit. Nocte aūt ante lectū eius duo cādelebra
lucere conſueuerāt:quia uidelicet amica lucis:nō ſo/
lū ſpirituales:ſed etiā corporales tenebras horrebat.
¶ Dū aūt nocte quadā ex eadem īfirmitate iaceret fa/
tigata:uidit beatum petrū apoſtolū ante lectū ſuū in/
ter duo lumina cōſtitiſſe. Quē interrogans quis eēt:
queſiuit an ſua peccata ſibi dimiſſa fuiſſent:q̄ ſe bea/
tum apoſtoloꝝ principem eſſe reſpōdit:dimiſſaꝗ ei
omnia debita nūciauit:& ad celeſtia inuitauit. Illa ue/
ro ſororē benedictā quā in eodem mōaſterio intime
diligebat:ſecū uenire depoſcit. Apoſtolus aūt eidē di/
xit:ꝙ non illa:ſed alia quedā ſecū diſcederet:benedi/
cta uero die .xxx. ipſas ſecutura foret:& his dictis di/
ſparuit. At illa ꝓtinus abbatiſſam acciuit:eiꝗ uiſa &
audita nunciauit. Die autem tertio cum ea qua iuſſa
fuerat ſorore:ſimul defuncta eſt. Illa uero quam ipſa
popoſcerat:die eſt .xxx. ſubſecuta. Quieuit autem ſan
cta gala in domino tertio nonā octobris.

CDe ſcā Fide uirgine & martyre. Cap. XXVI.

Fides uirgo & martyr apud agenenſem ciuitatem paſſa eſt ſub preſide daciano:que cū eſſet nobilis ipſius ciuitatis:uirginitatē ſuam ab infantia domino cōſecrauit.Iuuenis autem etate ſed animo cana a daciano preſide in agenenſi urbe comprehēſa:ut diis ſacrificaret: dum chriſtum cōfiteretur:ſuper cratem eream diuaricatis mēbris extenſa:& ſubſtratis carbonibus:adipeq; flammis iniecto:dum ſic coqueretur multos ſue uirtutis exemplo conuertit:& ad martyrium animauit. Inter quos beatus capraſius diuino ſigno firmatus ad certamen roboratus eſt:ut dicetur infra in eius paſſione .xiii.calendas nouembris.Beata uero fides poſt multos & diros agones:pro chriſti nominis cōfeſſione capite ceſa:& in ciuitate agenenſi in tumulo honorifice depoſita eſt pridie nō.octobris.

CDe ſcō Gangulpho martyre. Cap. XXVII.

Gangulphus martyr apud burgundiā paſſus eſt:circa annū.xxiiii.imperii conſtantini quarti:ut ait ſigibertus.Hic clarus ſanctitate: fontem quēdā emit ſcaturientem in gallia:quem oriri fecit in burgundia:in proprio ſolo.Cum autem uenditor fontis ſanctum quaſi inſanum irridere eo: ꝙ fontem in aliena patria cōparaſſet:repente fontem ſuum ſiccatum inuenit: & eundē poſt modum in territorio gangulphi exurgentē audiuit.Sed dum iuxta ipſum fontem gangulphus uxorem de adulterio increparet:eo ꝙ ipſam cum quodā clerico iacentem uidiſſet:illaq; ſe excuſaret:iuſſit ut illa nudato brachio lapillū de fonte educeret: ꝙ ſi maneret illeſa:& ſine aduſtione aliqua ipſam innocentē comprobaret.Que uiri ſimplicitatem deridens:dum lapillum accipere uoluit:brachium quaſi ex bulliente aqua decoctum eduxit.Cui uir dimidium ſubſtantie ſue dedit:& ab illa diſceſſit.Sed cum mulier ex tali miraculo notam maximam incurriſſet: clericum ſecum adulterantem induxit:ut uirum occideret.Qui eum nocte quadam reperiēs iugulauit.Cuius corpus ſepultum miraculis clarere cepit.Quod dū eius uxori nunciaretur:illa plurimum irridebat:dicens: ꝙ ita uir eius miracula faciebat:ſicut anus eius cantabat:ſubitoque inuita turpes ſonos ab ano cepit emittere. Quod deinceps ei ſemper omni.vi.feria cōtingit:qua die uir eius occiſus fuit:ut dum uerbum ore proferret:ab ano turpem ſonum ederet.Paſſus eſt autē pridie.nō.octobris.

CDe ſcō Syggone epō & martyre. Cap. XXVIII.

Syggon epſ & martyr unus fuit ex antiqs ſancti pauli apoſtoli diſcipulis.Qui ab eodem apoſtolo pontifex laodicenſis ordinatus:ſub pſecutiōe domitiani ceſaris apud eandem urbē pro ueritate fidei glorioſo martyrio coronatus eſt pridie nō.octob.ut ait ado ī martylogio.

CDe ſcis Sergio & Baccho mrībus. Cap. XXIX

Sergius & bacchus martyres paſſi ſunt in prouincia eufrateia tempore maximiani imperatoris ſub antiocho preſide.Quoꝝ prior erat primicerius:alter ſecundicerius gentilium ſchole:ambo milites preclari & maximiano dilecti.Qui cum eſſent cum eodem auguſto in eadem prouincia:accuſati ſunt eidem a militibus: ꝙ eſſent xpiani.Quos imperator aduocans: ingreſſus eſt cū omni militia ad templum:ut ſacrificaret:& circūſpiciens non uidit ſergiū nec bacchū:neq; enim tēplū ingreſſi fuerant:ſed foris expectantes orabāt.Tunc auguſtus miſſis ſatellitibus:iuſſit illos ītroduci:& cepit agere:ut ſacrificarent:ac de immolatis deo ioui cū ceteris guſtarent.Quod cū facere renuiſſent. mandauit zonas eoꝝ īcidi:& chlamyde militari eos exui: ac torquens aureas de ipſoꝝ ceruicibus auferri: indutoſq; muliebribus colobiis catenis uinctos per mediā ciuitatem uſq; ad palatiū pertrahi:deinde in cuſtodiā recludi.Sequenti die miſit antiocho pſidi prouincie orientis cū litteris ſuis:ut eos:aut diis immolare cōpelleret:aut diuerſis afflictos penis perimeret.Quos cuſtodes ſuſcipientes:& inter arripientes:fero illo miliario a ciuitate.xii.in ſtabulo quodā hoſpitati ſunt. Angelus aūt domini p noctem ſanctis catenatis apparens: illos in domīo cōfortauit.Mane aūt a cuſtodibus trahebant:quos quidā ex eoꝝ mancipiis ſequebat uſq; ad caſtrum barbariſſum:ubi preſes antiochus reſidebat.Suſcipiens aūt eos preſes & litteras imperatorias audiens:fecit eos uſq; mane in cuſtodia detineri pedibus in cippo recluſis.Qui dum pſallerent:angelus domini eis iteꝝ apparuit:& eos ad martyriū fortius aīauit.Mane aūt iuſſit eos antiochus ſibi pſentari: eoſq; ad deoꝝ ſacrificia hortabat.Cum aūt oīa idola demonia dicerent:& omnino ſacrificare cōtemnerent: iratus preſes iuſſit ſergiū in carcerē recipi: bacchū uero neruis crudis a quattuor ſibi uiciſſim ſuccedentibus tam diu cedi:donec ipm uoce de celo uocante ſpiritū exhalauit.Cuius corpus mādauit extra caſtrum pīici: ut a feris deuoraret.Cūq; feraꝝ multitudo ad ipſum accurreret:aues deſuper uolitātes roſtro & unguibus beſtias percutientes:nō permittebant corpus ab eis tāgi:quod noctu quidam xpiani rapientes: in quadam ſpelunca ſepelierunt.C Sergius uero hec audiens bacchum in carcere deflebat:quia eo relicto ad gloriā pperaſſet:cui ſequenti nocte bacchus apparuit in facie ſplendidus & habitu militis indutus: ſociumq; cōfortauit:& de proximo ſe ſecutuꝝ predixit. Quē & cuſtodes carceris cōſpexerunt:& que ſibi dixerat: mane a ſergio audierunt:unde & plures conuerſi ſunt. Sequenti die ſergius pducit:& ad caſtrum ſyꝝ poſt antiochū uinctus trahit.Et cū ibidē conſtantius permaneret manibus ligat:& clauibus in pedibus configit: ſicq; confixus ante carrucā preſidis currere compellit uſq; ad caſtrū terrapyrgiū: quod.ix. milibus a caſtro

ſyro diſtabat:ubi in carcere iterum poſitus per noctẽ angelica collocutione ac uiſione cõfortatᷣ: & pedibus ſanus efficitur.Quod cũ preſes antiochus mane cerneret:indignatus iterũ mãdauit ſergium pedibus coturnis indutum ante redam ſuã pertrahi uſq; in caſtrum ruzaffatan quod nouem ſimiliter miliaribus a tetrapyrgio diſtat:in quo loco pro tribunali ſedens:ſergiũ ſacrificare nolentẽ gladio animaduerti p̄cepit. Ad cuius martyriũ tam homines loci q̃ beſtie agri conuenerunt:qui uoce celica uocatus: extra caſtrum decollatus eſt:locus aũt:in quo ſanguis eius effuſus eſt: magnã uoraginẽ fecit:& cruorem oẽm ſuſcepit: & ſic deinceps in teſtimonium eius paſſionis uorago p̄mãſit: cuius corpus in ipſo loco a xp̄ianis ſepultũ eſt: edificata deſuper nobiliſſima crypta. ¶Poſt aliquod tẽpus xp̄iani quidam de caſtro ſyro uenerunt:ut corpus ſergii tollerent:& cum baccho ſepelirent.Sed cum nocte illud auferre uellent:ignis maximinus circa locũ accẽſus eſt:quẽ illi de caſtro ruzaffatan uidentes:& hoſtes illos eſſe putantes:qui ignẽ accendiſſent:ut domos extra caſtrum exurerent:armati egreſſi ſunt: & eos qui corpus auferre uoluerant:inde effugauerunt. Nũc autem ipſorum amborum martyꝝ corpora uenetiis eſſe creduntᷣ in eccleſia cathedrali beati petri apoſtoli: ſub cuius crypta in arca marmorea uenerantur.Paſſi ſunt autem noñ octobris.

¶De ſanctis Marcello & Apuleo martyribus. Cap. XXX.

MArcellus & apuleus martyres apud urbẽ romam paſſi ſunt ſub neronis pſecutiõe. Qui quidem primo ſimoni mago adheſerunt:ſeduidentes mirabilia:que dominus operabatᷣ per apoſtolũ ſuum petrũ:relicto ſimone apoſtolice ſe doctrine tradiderunt.Et poſt martyriũ apoſtoloꝝ pro cõfeſſiõe xp̄i & ipſi decollati:aureliano cõſulari uiro ſententiã ferẽte:coronã martyrii p̄ceperũt:ſepultiq; ſũt nõ lõge ab urbe roma.noñ octo.

¶De ſancta Iulia uirgine & mr̃e. Cap. XXXI.

IVlia uirgo & martyr paſſa eſt apud puinciam auguſtanã:que dicitᷣ eufrateia. Que a preide impiiſſimo martiano cõprehenſa iubetᷣ idolis ĩmolare. Cumq; ſacrificare contempſiſſet:poſt diuerſa tormentoꝝ genera ipſi illata:nouiſſime gladio iuſſu eiuſdẽ preſidis iugulatur. Sicq; curſum glorioſi martyrii cõſumauit noñ octobris:ut ait ado in martylogio ſuo.

¶De ſcã Iuſtina uirgine & mr̃e. Cap. XXXII.

IVſtina uirgo apud ciuitatẽ patauinã paſſa eſt ſub maximiano rege.Que fuit filia regis uitaliani & regine p̄pedigne: quos beatus proſdocimus ep̄s ad xp̄m conuertit:& iuſtinã ſacro fonte renatã diuinis litteris erudiuit: ut dicetᷣ infra in eius legenda.vii.idus nouẽbris. Hec defunctis parẽtibus:dum inter generoſas feminas ueneciaꝝ partibus in ſua quoq; patria pataui moraretur: maximianus rex:uitaliani ſucceſſor: mediolano ueniens ad patauinã urbem. Iuſſit ſibi in campo martio tribunal parari:ut illic ſanctos dei diuerſis penis afficeret:aut compelleret immolare. Cum autem beata iuſtina de ſuo predio aſcenſo uehiculo: ad uiſitandos dei famulos properaret:uidens q̄ maximiani milites eam perſequerentur:fugere cepit:arbitrans q̄ occaſione ſtupri eam comprehendere uellent: & cum in anguſto pontis curui:qui ex marmore conſtructus prope ciuitatem eam concluſiſſent: deſcendens de reda: orationem ad dominum fudit:genibuſq; in marmore pontis poſitis ita molle inuectum eſt: ac ſi cera igne ſoluta:extractiſq; genibus ueſtigia in marmore perpetuo remanſerunt. Que cum regi illi preſentata fuiſſet:& eam de nomine interrogaſſet. Iuſtina chriſtianam ſe eſſe reſpondit. Cumq; de ſecta ſua interrogata chriſtum ſe colere cõſtanter diceret:& pro eius nomine ad omnia tormenta ſe paratam aſſereret: atque deorũ omnino ſacrificia recuſaret:maximianus abſq; aliis tormẽtis:utpote regali ſanguine natam iuſſit eã gladio extingui.Et cum deo gratias egiſſet:ad locum paſſiõis adducta:orationem premiſit: & ſic gladium eius lateri ſpiculator immerſit. Que telo infixa per horam integram: expaſſis manibus & erectis in celum oculis ad dominum exorauit:& omnes chriſtianos aſtantes confortauit.Sicq; cunctis uale dicẽs ſpiritum emiſit noñ.octobris.Cuius corpus a ſancto p̄ſdocimo & chriſtianis fere mille paſſibus a ciuitate pa tauii ſepultum eſt:& eccleſia inſignis nomini eius deſuper edificata:ubi uſq; in preſens quieſcit: & miracula multa oſtendit.

¶De ſcõ Marco papa primo. Cap. XXXIII.

MArcus papa huius nominis primus natione romanus ex patre probo. Felici primo pontifici in epiſcopatu rõano ſucceſſit: & ſedit annos.viii.menſes.ii.dies.x. Hic conſtituit ut nullus epiſcopus uel ſacerdos etiam ſi maioris ſcientie & probitatis exiſtat ſe ponat ante aliũ prius q̃ ſe ordinatum. Et hic ſolus de tantorum numero pontificum qui fuerũt a beato petro apoſtolo uſq; ad ſiluestrum papã martyrium euaſit. Et requieſcit in eccleſia in qua prius preſbyter ordinatus fuerat: q̄ uſq; hodie eccleſie ſancti marci noĩatᷣ: que eſt in medio rome in regione que dicitur pinus.Quieuit autẽ in pace noñ. octobris.Et ceſſauit epiſcopatus dies.vi.

¶De ſcõ Marco papa ſecũdo. Cap. XXXIIII.

MArcus papa huius nominis ſecundus: natiõe romanus ex patre priſco ſiluestro pape põtifici in epiſcopatu ſucceſſit. Seditq; annos.ii.menſes.viii. dies.xx. Hic conſtituit ut epiſcopus oſtienſis:qui conſecrat epiſcopos urbis pallio uteretur. Et conſtituit in eccleſia omnibus diebus dominicis & in natalitiis apoſtolorum ſymbolum ab omni clero & populo alta uoce cantari. Et hic requieuit in pace.Et ſepultus eſt in cemiterio babile uia ardeatina noñ.octobris. Fecit autem ordinationes duas per mẽſem decembriũ preſbyteros.xxv. diacones.vi.epiſcopos per diuerſa loca numero.xxvii. Et ceſſauit epiſcopatus dies.xx.

¶De ſancto Marco ſcriptore & confeſſore. Cap. XXXV.

MArcus eremi cultor cognomine ſcriptor ſic dictus eſt:quia plurima ſanctorũ anachoritarum in deſerto egypti commorãtium geſta ſcribebat. Qui dum ad communionem accederet: angelus ei ſacramenta porrexit. Cuius manum tantũ uſq; ad iuncturam brachii uidit.Requiſitus autem a matre:ut ad ſe uiſendã accederet ueſtitus ſacco ſciſſo & reconſuto: facieq; fuli/

gine tincta ad eam oculis clauſis ingreſſus eſt. Et ui/
ſus ab ea:ſed ipſam minime conſpiciens:ſtatim egreſ/
ſus eſt. Hec heraclides.

¶De ſcā Pelagia peccatrice. Cap. XXXVI.

P Elagia prima feminaꝝ antiochie ciuitatis
adhuc pagana:rebus & diuitiis plena:cor
pore pulcherrima: habitu ambitioſa &
uana: animo & corpe impudica per ciui/
tatem quādā uice cū pōpa maxima trāſibat. Ita ut ni/
hil ſuper eā niſi aurū & argentū & ꝑcioſi lapides uide
rent:& quocūq; iret diuerſorū aromatū aerem odo/
re repleret:quam precedebat & ſequebat multitudo
puerorū & puellaꝝ:qui & ipſi preclaris ueſtibus erāt
induti. Quā dū nonus eps̄ heliopoleos: que nunc da/
miata dr̄ uidiſſet:amariſſime flere cepit: ex eo ꝙ ipſa
maiorē curam habebat placere mundo:q̄ ipſe placere
deo. Procidenſq; in terrā faciē ſuā percutiebat: & ter/
ram lachrymis irrigabat: ac dei miſericordiā implo/
rabat. Dixitq; aſtātibus clericis: ꝙ deus illam in iudi/
cio contra eos ꝓducturus eēt:quoniam ipſa tam ſoli
cite ſe depingebat:ut terrenis amatoribus placeret:&
ipſi celeſti ſponſo placere negligeret. Dū hec & ſimilia
diceret ſubito obdormiuit. ¶Viſumq; eſt ei ꝙ que/
dā colūba magna: & fetida circa cū celebrantē uola/
ret:q dū catecuminos eiiceret:colūba diſpuit: & poſt
miſſam rediēs:in uaſe aque ab eodē demerſa:munda
& cādida exiuit:& tā alte uolauit: ꝙ uideri nō potuit.
Et dū ſuper uiſionē ſtuperet:& poſt hec die q̄dam in
eccleſia predicaret. Pelagia que aderat:adeo eſt ſubito
cōpuncta: ꝙ ei ſtatim per nūciū litteras miſit ſuppli/
cans:ut quia xp̄s ſicut ipſa audierat pro peccatoribus
in mūdum ueniſſet:ipſam quoq; peccatricem eps̄ ad
xp̄m redeuntē:benigne ſuſciperet. Sed cū eps̄ ſe tēta/
ri dubitaret eidē reſpōdit:ꝙ cū ſolū uidere nō poſſet.
Cū aūt ad eū corā pluribus aduēiſſet:ad pedes eius ꝓ
cidit:& amariſſime flere cepit:dicēs:ſe eē pelagiā.i.pe/
lagus iniquitas exeundans fluctibus peccatorum:que
multas animas in abyſum perditiōis demerſerat: ſed
nunc omnia perhorrebat. Quam eps̄ clementer ſuſci
piens:penitentiam ei ſalutarem iniunxit: & ſacro ba/
ptiſmate regenerauit:illamq; eſſe columbam: quam
uiderat:recognouit. diabolus autem in aere uocifera/
batur: & de nono ſene: qui ſibi ſpem ſuam abſtu/
lerat: diris clamoribus conquerebatur. ¶Quadam
nocte pelagiam dormientem diabolus excitauit: &
eam multis blanditiis adulari cepit: gloriam quo/
que & diuitias ipſi collatas commemorabat: & ſi
chriſtum uellet relinquere:adhuc maiora promitte/
bat. Illa uero ſe ſignans in eum ſufflauit: & de modo
ſtatim euanuit. Die uero tertio omnes ſeruos ſuos &
ancillas manumiſit:& cuncta que habebat: pauperi/
bus tribuit. ¶Poſt aliquot dies cunctis ignorantibus
noctu aufugit:& in montem oliueti deuenit: ubi ha/
bitum uirilem eremite ſumens: in ꝑua cella ſe col/
locauit:& deo in multa abſtinentia ſeruiuit. Maxime
aūt fame ab omnibus habebat: & frater pelagius di/
cebatur: uirque ab omnibus putabatur. ¶Poſt hec
autem dum quidam diaconus dicti noni epi hiero/
ſolymā loca ſancta uiſitaturus adueniſſet: quendam
monachū nomine pelagium in mōte oliueti de man
dato epi requiſiuit:& ipſum inueniens uiſitauit: qui
ab ea cognitus:ipſam tabefactam minime regnouit.
Cui dixit pelagia:ut ſe orationibus ſui epiſcopi com/
mendaret:quia uere apoſtolus chriſti eſſet. Recedens
inde diaconus: cum die tertio ad cellam rediſſet: &
pulſanti ad hoſtium nemo ſibi reſpondiſſet: feneſtrā
aperuit & mortuā eam uidit:qui cū epo nūciaſſet: &
ille ad ſancti uiri celebrandas exequias cum clero &
populo conueniſſet: extrahentes corpus eius de cel/
la:quem uirum putabant: feminam inuenerunt: &
deo gratias agentes:corpus eius in eodem monte de/
uote ſepelierunt: dormiuit autem in pace ſancta dei
.viii. idus octobris circa annum domini. cclxxx.

¶De ſancta Margarita dicta pelagius uirgine.
Cap. XXXVII.

M Argarita dicta pelagius uirgo ſpecioſiſſi/
ma diues & nobilis apud egyptum: tan/
ta fuit parentum ſolicitudine cuſtodita:
& moribus optimis inſtituta:ꝙ ab omni
bus uideri modis omnibus renuebat. Deniq; cuidam
adoleſcēti nobili a ꝑentibus in cōiugium traditur: &
cuncta nuptiis neceſſaria immēſa gloria ꝑparantur.
Cum autē die nuptiarū iuuenes & puelle & nobiles cū
cti feſta cum gaudio celebrarent. Virgo domini deo
inſpirante:cōſiderans uirginitatis damnū:tam dam/
noſis plauſibus reparari:cepit oīa huius uite gaudia:
quaſi ſtercora reputare:unde nocte illa a uiri conſor/
tio ſe abſtinens: media nocte illo ſoporato ſe deo cō/
mendauit:& tonſis crinibus in uirili habitu clam au/
fugit. Longe autē ad quoddam monaſteriū ueniens:
& fratrē pelagiū ſe dicēs:ab abbate receptus eſt:& dili
genter inſtructus. Qui tam ſancte ac religioſe uite ſe
habuit:ꝙ defuncto ſanctimonialiū ꝓuiſore de ſenio/
rū cōſilio & abbatis imperio:licet inuitus monaſte/
rio uirginū eſt prelatus. ¶Dū ergo eis nō ſolū corpo/
rū neceſſaria ſed etiā animarū pabula miniſtraret:dia
bolus eius ſanctitati inuidens: ut uite eius innocen/
tiam diffamaret: unam ex uirginibus:que hoſtiaria
erat:in adulteriū traxit:& utero intumeſcēte cū iā ce/
lari nō poſſet:pudor & dolor maximus monachos ac
uirgines cōſternatus eſt. Soluſq; pelagius:ut pote eaꝝ
familiaris ſine ullo examine ab omnibus cōdemnat:
& cum ingnominia foras pellitur: ac in quodā ſpecu
recludit:eiq; monachoꝝ ſeueriſſimus deputatur:qui
ei panē hordeaceū & aquā tenuiſſime miniſtrabat. At
ille oīa patienter ſubſtinebat:& deo gratias agens per
ſanctoꝝ exempla ſe cōtinue cōfortabat. Tandem cū
finem ſuum adeſſe cognouiſſet: monachis per litte/
ras mandauit:ſuum genus:nomen: ac conditionem

reuelans:dicens q uir fuerat non pro conditione mé/
tita:quod inter feminas oſtendiſſet: petens ut quam
uiri feminam neſcierant:ſorores ſancte ſepelirent: ut
femine uirginem recognoſcerent:quam calumniato
res uirum adulterum iudicaſſent:His auditis mona/
chi & ſanctimoniales ad ſpeluncam concurrunt: pela
gium mortuum conſpiciunt : feminam & uirginem
intactam cognoſcunt & penitentiã agentes in mona/
ſterio uirginum honorifice ſepelierunt.

¶De ſancta Thaide meretrice. Cap. XXXVIII.

THais meretrix apud alexandriam tãte pul
chritudinis extit: ut multi ꝓpter eam ué/
ditis ſubſtantiis ſuis ad ultimam pauper/
taté deuenirent. Amatores quoq; ſui p zc/
lo litibus inter ſe conſertis:puelle liminina frequéter
ſanguine replebant. Quod audiens pãnutius abbas:
ſumpto ſeculari habitu:& ſolido aureo profectus eſt
ad eam:deditq; ei ſolidum quaſi pro mercede peccan
di. Cumq; camerã ſecum ingreſſus lectũ precioſum
aſcendere inuitaret:interrogauit ſi eſſet ſecretius cu/
biculũ:quod nullus ingrederet. Que duxit eum in in
terioré cellam:dicens q nemo illũ ibi uidere poſſet:
niſi ſolus deus. Interrogataq; a patre:an ſciret eé deũ.
Reſpondit:q ſciebat deum:& futuꝝ ſeculum:& tor/
menta peccatorum. Quam ſenex iteꝝ interrogauit:
ſi hec eſſe noſcet:cur tot animas hoíum ſuamq; per/
deret. Que mox cõpuncta ad pedes eius ꝓcidit:& pe/
nitentiã poſtulauit. Cũq; abbas illi locum cõſtituiſſet
ubi ad ſe uenire deberet:quatenus ſuper eius ſalute di
ſponeret. Illa colligens omnia:que ex peccato lucrata
fuerat:in medio ciuitatis omni populo ſpectãte com
buſſit. Erat aũt precii libraꝝ auri.cccc. Quibus incé/
ſis ad locũ ſibi ab abbate cõſtitutum perrexit. Quam
ille in cenobio uirginum in parua cella recluſit: & ho
ſtiũ plumbo ſignauit:paruãq; feneſtrellã reliquit:per
quã ei modicus uictus inferret:iuſſitq; diebus ſingu/
lis paꝝ panis & aque ei a ceteris miniſtrari: mandans
ut etiã urinam ſuã in cella effunderet: quia tali fetore
digna eſſet. Et cũ quereret quomodo deũ adorare de
beret: ꝓhibuit ne deũ nominaret:ſed tantũ incũbens
cõtra orienté reſpiceret ac diceret. Qui pſalmaſti me
miſerearis mei. ¶Poſt annos aũt.iii.pannutius ei cõ/
patiens ad abbaté antonium perrexit:ut quereret an
ipſi deus adhuc peccata ſua thaidi dimiſiſſet. Et nar/
rata cã antonius mandauit:ut oẽs diſcipuli ſui illi no
cte in oratione uigilarét:quatenus deus ſuper hoc ali
quid eoꝝ cuiq; reuelaret. Nocte uero paulus maior
antonii diſcipulus:uidit in celo lectũ precioſis uirgis
orditum:quem tres uirgines ſplédide cuſtodiebant.
Cũq; paulus interrogaſſet:an eſſet antonii audiuit q
nõ ſed thaidis meretricis. Quod cũ mane rettuliſſet:
abbas pãnutius letus diſceſſit:& ꝓfectus ad monaſte
riũ hoſtium celle deſtruxit. Et cum illa rogaret ut ad
huc maneret incluſa:iuſſit eã egredi: quoniã dimiſe/
rat ei deus peccata ſua. Et cum illam eduxiſſet diebus
.xv. ſuperuixit:& in monaſterio uirginũ in pace pau/
ſauit:ubi & cum honore ſepulta fuit.

¶De ſcã Reparata uirgine & mrẽ. Cap. XXXIX.

REparata uirgo.xii.annorum paſſa eſt in ci
uitate ceſarienſi ſub decio ceſare. Que no
bili genere ipſius urbis exorta : cum ieiu/
niis & orationibus uacare:& a decio deté
ta eſt ut diis ſacrificaret. Quod dum facere contem/
neret: plumbo liquefacto iuſſu ceſaris perfunditur:
ſed blumbo tepefacto in nullo leditur. Deinde ace/
tum feruens in os eius diſtillatur. Et dum hoc patié/
ter toleraſſet:lampades ardentes ad latera ipſius ap/
ponuntur:& poſt hec in caminum ignis mittitur:ſed
a chriſto cuſtodita inde omnino illeſa & inuſta ꝓdu/
citur. Iterumq; coſte ipſius ac pectora facculis ardenti/
bus inflammantur. Et dum in his omnibus uictoriã
obtinuiſſet:& decio ſuadenti conſentire nollet. Iuſſit
uirginem in craticulam extendi:& prunis ſubter ſtra
tis diutius torreri. Deĩde ſic aſſatam per totam ciuita
tem nudam circũduci ad exemplum chriſtianorum.
Sed dum chriſtum uiua uoce confiterentur: & chri/
ſtianos ad tolerantiam hortaretur:reducta ad ceſaré
ungulis crudeliter laniatur: deinde teſtulis marmó/
reis ſuperextenditur:& calce uiua aqua ſuperinfuſa:
ac ſale adhibito eius uulnera confricant:poſtmodũq;
ſinapi aceto loquefacto perfunditur: ac deinceps ſpi/
noſis fuſtibus eradicatis duriſſime ceditur. Et cũ hec
omnia conſtanti animo ſuperaſſet : extra ciuitatem
educta:iuſſu decii decollatur:caputq; eius ipſi ut mã/
dauerat preſentatur. In cuius decollatione uiſa eſt co/
lumba candida de ore eius exire : & in celum ſubito
auolare. Cuius corpus iuxta murum ciuitatis ſepul/
tum eſt octauo idus octobris. Inde ꝓceſſu temporis
tranſlatum quieſcit in florentia.

¶De ſcã Benedicta uirgine & mrẽ. Cap. XL.

BEnedicta uirgo & martyr apud lugdunũ
ciuitatem paſſa eſt. Que ſenatoribus ro/
manis in urbe progenita : religione chri/
ſtiana: ſpreto ſeculo cum.xii. uirginibus
domino in pudici ſeruiebat. Audito uero certamine
ſanctoꝝ martyrum quitini & alioꝝ:qui roma egreſ
ſi in galliis triumpharũt:ipſa de urbe cum ſodalibus
diſcedens ad gallias acceſſit : ubi ceteris a ſe ſeparatis
ipſa cum ſola ſcoberia eius collactanea lugdunum ue
nit:& in uilla myriniaco ſuper fluuium iſaram:iuxta
nemus reſedit:ubi domino in ſcítate ſeruiebat. Quã
iudex macrobius detentam:dũ ſacrificare nollet: ala/
pis cedi:deinde uirgis fuſtigari fecit:deinde in equu/
leo leuari:& diutius tortam plũbatis cõtundi:atq; de
poſitã in carceré trudi mandauit:ubi angelica uiſita/
tione cõſolata:ſua predicatione.cl.gétiles ad xp̃m con
uertit. Inde quoq; ipſam eductã & in fidei cõfeſſione
perſiſtentem:iuſſit iteꝝ iudex neruis cedi:& rurſum
carceri mancipari. Sed inde ab angelo ianuis reſeratis
educit:& uulnera eius omnia ſanant. Multiq; de po/
pulo uiſo miraculo cõuertuntur. Propter qđ ab ipſo
iudice ſimul & carnifice ſecuri tempo excuſſo macta/
tur:ſicq; martyrio coronatur.viii.idus octobris. Se/
pulta in lugduni ciuitatis territorio ubi paſſa fuerat.

¶De ſanctis Dionyſio epiſcopo Ruſtico & Eleuthe/
rio martyribus. Cap. XLI.

DIonyſius epiſcopus: & ruſticus preſbyter
& eleutherius diaconus in prouincia gal/
liarum:ciuitate pariſius paſſi ſunt: ſub ꝑ/
ſecutione domitiani imperatoris agente
feſcenino prefecto. Qui beatus Dionyſius natitio/
ne athenienſis ab Ariopago qui uicus erat ceteris ex/
cellentior:ubi erant ſchole nobiles philoſophorum
ariopagita dictus é q etiã ex philoſopho mundano :

beato paulo apoſtolo cōuerſus: philoſophus xp̄i eiuſque diſcipulus effectus eſt. In eo igitur uico morabat̄ dionyſius: q ob plenitudinē ſapientie diuinorum numinum theoſophus. i. dei ſapiens dicebatur: cū quo erat appollophanus eius comphiloſophus: & multi philoſophorum epicureorū & ſtoicorum & aliarum plurimū ſectarū. ¶ Cū ergo in die dominice paſſiōis philoſophi athenieū nō poſſent cauſam tenebrarum que ſuper uniuerſam terrā facte fuerant naturaliter inuenire. Non enim fuit naturalis ſolis eclipſis: tum quia eclipſis fieri ſolet in renouatione lune: que tunc erat. xv. & ita in perfecta diſtantia e regione ad ſolem: tum quia eclipſis non aufert lumen uniuerſis ꝑtibus terre: tum quia per tres horas durare non pōt. Dionyſius maximus philoſophus hoc miraculum uidēs: nec huius cauſam inueniens: hoc protulit uerbum: ꝙ aut deus nature patiebatur: & ei elementa compatiebantur: aut totus ordo nature peruertebatur. Et tūc athenięſes aram illi deo: qui hoc oſtēderat miraculū: conſtituerunt: & ſuppoſuerunt titulum ignoto deo. Singulis enim aris titulus ſupponebatur: ut indicarent: cui eſſent dedicate. ¶ Cum ergo paulus ueniſſet athenas: & cum epicureis & ſtoicis diſputaret: ſingulaque deorum altaria perluſtrans: inter cetera ignoti dei altare uidiſſet: declarauit eis hunc eſſe deum: quem predicabat: qui celum & terram fecerat. Cum autem inter alios philoſophos Dionyſius: qui ceteris in diuinis doctior erat: dudum cū paulo diſſeruiſſet: caſu cecus tranſibat: Cui dionyſius dixit: ut ſi ceco illi in nomine dei ſui preciperet: ut uideret: & ille lumen reciperet: ſtatim crederet. Sed ut omnis ſuſpitio tollere: paulus ait Dionyſio: ut ipſemet uerba proferret. Quod cum ille feciſſet: protinus cecus uiſum recepit. Statimque dionyſius credidit: & cum Damari uxore ſua & omni familia baptizatus eſt. Sicq̄ a paulo per triennium inſtructus epiſcopus athenis ordinatus eſt: ubi predicationi inſiſtens: tam ciuitatem q̄ maximam partem regionis ad fidem chriſti perduxit. Huic paulus ea: que ad tertium celum raptus uiderat: reuelaſſe creditur: ſicut & ipſe dionyſius in pleriſq̄ librorum ſuorum inſinuare uidetur: unde & de hierachiis angelorum: & ordinibus: diſpoſitionibus: & officiis: tam luculenter & clare diſſeruit: ut nō putares hoc ipſum ab alio didiciſſe: ſed ipſum potius in tertium celum raptum: hec omnia conſpexiſſe. Prophetico etiam ſpiritu claruit: & dormitioni beate marie interfuit: pro ut ipſe in libro de diuinis nominibus aſſerit. ¶ Cum ergo audiſſet petrum & paulum rome a nerone in carceribus detineri: epiſcopum ſibi ſubſtituit: & ad eos uiſitandos acceſſit: eorumq̄ paſſionibus preſens fuit. Verum poſt aliquod tempus a beato clemente petri ſucceſſore in franciam deſtinatur: & ipſi ruſticus preſbr̄ & eleutherius diaconus ſociantur. Sancti quoq̄ ſaturninus & marcellinus epiſcopi: & lucianus preſbiter comites ad iunguntur. Qui omnes uenientes arelatum: uerbum domini predicare ceperunt. Tunc dionyſius auctoritate ſummi pontificis fretus: marcellinum in hiſpaniam: ſaturninum aquitaniam: & lucianum ad beluacenſem pagum direxit. Ipſe uero cum ſibi adiunctis ruſtico & eleutherio pariſius uenit: & multos ibidem conuertit: & eccleſias erexit: ac clericos diuerſorum ordinum conſecrauit. Et cum templorum pontifices ſepius contra eum ſeditionem excitarent: & populus armatus ad eū concurreret: diuina gratia: aut depoſita feritate: ad eius pedes ꝓcidebāt: aut exterriti fugiebant. ¶ Cū autem domitiani imperatoris precepto ſecūda perſecutio in xp̄ianos excitata eſſet p̄fectus feſceninus cōtra chriſtianos ab urbe in galliā directus: pariſius ueniens: beatū dionyſium predicantē captum colaphizatum conſputū & loris cum ſociis alligatum ſibi preſentari fecit. Dū aūt ſancti coram illo in cōfeſſione domini cōſtantes aſtarent: ecce quedam matrona nobilis uenit: & uiꝝ ſuum lubium ab his magis turpiter deceptum aſſeruit. Pro eius itaq̄ uiro mittitur: & in dei confeſſione martyrizat̄. Sancti uero a. xii. militibus uiciſſim ſibi ſuccēdentibus flagellant̄: deinde catenis grauibus uincti carceri mancipantur. ¶ Sequenti uero die dionyſius ſuper cratē ferream flāmis ſuppoſitis nudus extenditur: ideq̄ erectus ad beſtias ferociſſimas ieiunio excitatas exponit̄. Que cum ad eum accurrerent: ſignū crucis oppoſuit: & manſuetiſſimas eas fecit. Deīde in clibanum mittitur: ſed extincto igne nil leditur: cruci affigitur: & diutius ibidem torquetur: inde depoſitus: cū ſociis multis aliis fidelibus in carcere recludit̄: ubi dum ſanctus miſſam celebraret: & populum fidelem cōicaret: dominus ieſus cū angeloꝝ multitudine: & īmenſo lumine eidē apparuit: & panem ſacrū ei obtulit: atq̄ ad martyrium confirmauit. ¶ Poſt hec ſancti iudici preſentantur: & nouis ſuppliciis cruciantur. Et cum oīa tormenta ſuperaſſent: iuſſu p̄fecti ante idolum mercurii extra ciuitatē ducuntur: & ibidē in cōfeſſione trinitatis trium capita ſecuribus preciduntur. Statimq̄ corpus ſancti dionyſii ſe erexit: & caput ſuū intus brachia angelo duce & celi ꝓcedente lumine per duo miliaria deportauit: a loco ſcilicet q̄ dicitur mons martyꝝ uſq̄ ubi nunc dei ꝓuidentia requieſci. Multi uero circūaſtantes angeloꝝ melodiā cōcinentem audierunt: inter quos largitia uxor prefati lubii xp̄ianam ſe eſſe clamauit: & mox ab impiis decollata in ſuo ſanguine baptizata occubuit. Dum infideles iuſſiſſent: ut ruſtici & eleutherii corpora in ſequana fluuio mergerētur: ne a chriſtianis ſepelirent̄. Matrona quedā nobilis nomine catulla: licet adhuc pagana: tamen iam propter uiſa miracula ad chriſtū mente cōuerſa: uectores ad prandiū inuitauit: & illis epulātibus ſanctorū corpora furtim ſurripi fecit: & in ſuo ꝑdio occulte ſepeliuit: q̄ poſtmodū perſecutione ceſſante inde ſubſtulit: & corpori dionyſii ſociauit: ac fidem chriſti percepit. Paſſi ſunt autē. vii. idus octob. circa annū domini. lxxxxvi. etatis uero beati dionyſii. lxxxx. ¶ Die uero paſſionis ipſoꝝ cū apud arelatum ſanctus regulus ep̄s miſſarum ſolēnia celebraret: apoſtolorum nominibus in canone recitatis adiunxit: & beatorum martyrum dionyſii ruſtici & eleutherii. Quod dicto cum adhuc eos uiuere putaret: mirari cepit quomodo eorum noīa ſic ignoranter in canone recitaſſet. Et ecce tres columbe eidem in altari apparuerunt: habentes ſanctorum martyrū nomina ſuis pectoribus ſanguine deſcripta. Qui diem notans: inuenit eos tunc per paſſionem a corpore migraiuſſe. ¶ Beatus autem Dionyſius doctor eccleſie mirabilis & inſignis: ſcripſit librum de angelica hie-

rarchia. Item de diuinis nominibus. Item de myſtica
theologia: & alia forte plurima que noſtris tempori/
bus inueniri non poſſunt.

¶ De ſcō Donino martyre. Cap. XLII.

D Oninus martyr paſſus eſt in territorio ci/
uitatis chryſopolis. ſ. parmēſis ſub maxi/
miano īpatore. Qui cū eſſet primus cubi/
cularius eiuſdem auguſti: coronam eius
ſeruabat: & de ipſius manibus maximianus aureolā
impialē accipiebat. Anno igit. vi. impii ſui: cum roma
mediolanū ueniſſet: dedit cōtra xp̄anos edictū mor/
tis. Inde ueniēs in partibus germanie: xp̄ianos quoſdā
ibi inuētos decollari mādauit. Tunc erāt ibidē fideles
quidam occulti circiter quingenti. Inter quos ſanctus
doninus potiſſimus erat: q ceteros cōfortabat. Et dū
impator ad urbē romam ueniſſet prefati oēs eum ſe/
cuti: eidem occurrerunt: ſeq3 chriſtianos conſtantiſſi/
me pfeſſi ſunt. Quos omnes imperator decollari mā
dauit. Et quibuſdā ex ipſis occiſis aliquot fugerunt:
una cū ſancto donino: quidā per uiā flaminiā: quidā
per uiam aureliam: quidā uero per uiā claudiam. Do
ninus autem uia claudia perrexit. Et dum ueniſſet
.xv. miliario ab urbe chryſopoli: nuncii maximiani
eū apprehēſum: in media uia publica que claudia dī/
cit: iuxta ſiſtrionem fluuiū decollauerunt cuius cor/
pus trūcum manibus ppriis caput de terra leuauit:
& ipſum deferēs flumē ſuper undas tranſiuit: atq3 p
iactum lapidis deportauit: uſq3 ad locum in quo quie
uit: ubi & ſepultus eſt miraculis clarens. Inter que oēs
eū inuocātes: & de calice ipſius potantes liberat a mor
ſu rabidi canis. Qui paſſus eſt. viii. idus octobris.

¶ De ſancto Cerbonio epō. Cap. XLIII.

C Erbonius epiſcopus populonie clarut tē/
pore beati gregorii pape. Qui dū hoſpita/
litati eēt intentus: die quadam tranſeūtes
hoſpitio ſuſcepit. Quos gothis ſupueniē
tibus abſcōdit: eorūq3 uitā ab illoꝝ nequitia reſerua/
uit. Quod dū totille gothorū regi pfido nūciatū eēt.
Iratus crudelitate iuſſit epiſcopū teneri: & in loco qui
merulis dr̄. viii. ab urbe miliario ubi cū exercitu ſuo
reſidebat ſibi pſentari: eūq3 ī ſpectaculo populi urſis
ad deuorandum proiici. Tunc in conſpectu regis epi/
ſcopus ad medium deductus eſt: atq3 ad eius mortē
urſus immaniſſimus exquiſitus: qui ex cauea dimiſ/
ſus: accenſus & cōcitus epiſcopū petiit: ſed ſubito ſue
feritatis oblitus: capite humiliter ſubmiſſo lambe/
re epiſcopi pedes cepit: populuſque qui ad ſpectacu/
lum uenerat mortis: magno clamore uerſus eſt in ad
mirationem uenerationis. Ad cuius reuerentiam etiā
rex ipſe promotus eſt. Ipſumq3 honoratum ualde di/
miſit: & eius ſe orationibus commendauit. ¶ Hic
etiam in eccleſia ſua: cui preerat: populonie ſepulchrū
ſibi pauit. Sed cum longobardorum gens in italiam
ueniens cuncta uaſtaſſet ad helbam inſulam receſſit.
Qui irruente egritudine ad mortem ueniens: clericis
ſuis precipit: ut corpus eius in ſepulchro quod ſibi po
pulonie preparauerat ponerent. Cui cum illi reſpon/
derent: q illuc ipſum reducere minime poſſent: eo
q longobardos ipſum locum detinentes uel illac di/
ſcurſantes timerent: hortatus eſt eos: ut ſecure ip/
ſum illuc deportarent: & feſtine ſepelire curarent:
moxque ex eodem loco ſine ulla mora diſcederent.
¶ Defuncti igitur corpus in naui poſuerunt. Cum/
que populioniam tenderent: & immenſa nimis plu/
uia erupiſſet: per totum illud maris ſpatium: quod
ab helba inſula uſque populioniam duodecim mi/
libus diſtat: circa utraque nauis latera procelloſa ual/
de pluuia cecidit: ſed in naui eadem: nec minima im/
bris gutta deſcendit. Peruenienteſque ad locum:
corpus ſepulture tradiderunt: & epiſcopi precepta
ſeruantes: ad nauem ſub feſtinatione redierunt.
Quam mox ut intrarunt: in eodem loco dux crude/
liſſimus longobardorum gummarith aduenit. Ex
cuius aduentu cerbonium habuiſſe ſpiritum prophe
tie claruit: qui illos ſepulto corpore inde diſcedere
ſub feſtinatione precepit. Quieuit autem uir ſanctus
in domino. vi. idus octobris. Hec gregorius tertio dia
logorum capitulo undecimo.

¶ De ſcō Paulino epiſcopo. S. Benedicti. Cap. XLIIII.

P Aulinus epiſcopus eboraceñ. claruit apud
idem oppidum tempore beati gregorii
pape. Cum enim idem ſanctus doctor au
guſtinum epiſcopum ad predicandū an/
glorum genti deſtinaſſet: ut dictum eſt ſupra in ge/
ſtis ipſius auguſtini epiſcopi. vii. calen. iunii. Idem bea
tus auguſtinus iuſtum epiſcopum genti nordannia/
lorum conſecrauit. i. ei nationi anglorum: que ad aq/
lonem umbri fluminis habitabat. Qui iuſtis uerbū
fidei predicando: eandem gentem cum rege ſuo edui
no conuertit. Hic etiam iuſtus paulinum epiſco/
pum ordinauit: & ipſum ad eboracenſem ciuitatem
in fide confirmandam de legauit. Qui fructum plu/
rimum predicationis in eadem ciuitate perfecit: &
clarus ſanctitate in pace quieuit. vi. idus octobris.

¶ De ſancto Geraldo cōfeſ. S. Benedicti. Cap. XLV.

G Eraldus cōfeſſor apud aurelianū claruit.
Hic uir illuſtris lemouicenſi territorio au
reliaco pagonatus eſt patre geraldo ma/
tre adaltrude de nobiliſſimis atque dī/
tiſſimis. Qui dū inſimul caſte uiuerent: nocte quadā
diuinitus in ſomnis admonent: ut debitū matrimo/
niale ſoluāt: ut prolē mirificā procreare ualeāt: quem
geraldū nominare debeant. Excitatus igitur pater: de
bitoq3 ſoluto: iterum obdormiuit: uiditq3 ex pollice
pedis eius dextri ungulam naſcentē que in arborem
magnā ſuccreſcens: palis & pticis protegebat: nec ta/
men in pede pondus aliquod ſentire uidebat. Cumq3
mater filium adhuc geſtaret in utero: & die quadam

cũ uiro eſſet in thalamo:trinam uocem audiuit infantuli uagientis:& quaſi iam nati uocem emittẽtis.Natus igitur puer & ablactatus: annis puerilibus deo deditus:litteriſq; diuinis mirabiliter breui tempore ultra coetaneos eſt imbutus. Iuueniſq; effectus : armis: utpote miles nobilis exercitatus:cunctos in acie ſuperabat.Defunctis aũt parentibus:ex facultatibus ſuis egenis largiflue miniſtrabat. Quem diabolus ſemel uiſione puelle pulcherrime eius uaſalli filie graui tentatione pulſauit:ita ut ille nũcium ad patrem mitteret:ꝙ nocte ſequenti ad eam accedere uellet.Peccatum tamen timens orationem premiſit:& ſic ad domum puelle acceſſit:& a patre ſuſceptus fuit. Cum autem tentationẽ grauem ſentiret:& ad ignem ſederet: puella ſibi ultra modum deformis uiſa eſt:ut iam: quam uiderat:eſſe non putaret:niſi pater eius illam eſſe penitus affirmaſſet.Sicq; tentatione ſuperata ſine crimine rediit:& patrem cum omni familia libertati donauit:atq; puellã nuptui tradidit. ¶Officium autem diuinum ac ſi clericus continue dicebat:& miſſam quotidie audiebat.Cũ autem die quadã agendis curie intẽtus:miſſam audire nõ poſſet:loco miſſe pſalterium totũ legit.Et extunc in conſuetudine duxit:ut quotidie totũ pſalterium decantaret.¶Demum relicto ſeculo monaſterium in ꝓprio ſolo in aureliaco cõſtruxit:quod de ſuis facultatibus large dotauit.In quo ſe monachum fecit:& multa uite ſanctitate & abſtinentia claruit:pollenſq; uirtutibus : feliciter ad chiſtum migrauit ſexto idus octobris. Sepultuſq; eſt in ipſo monaſterio miraculis clarus.

¶De ſanctis Caſſio & Florẽtio & ſociis martyribus. Cap. XLVI.

CAſſius & florentius martyres cum ſociis .vii.paſſi ſunt ſub maximiano imperatore apud beronã urbem galliaꝝ circa rhemum fluuiũ. Cũ enim idẽ imperator de mauritania aphrice & de finitimis regionibus ꝓpter galloꝝ frequentes tumultus militũ multitudinẽ deuocaſſet.Inter alios elegit milites.ccclx. ad ſui cuſtodiam deputatos:quos una ſecum cũ ſacra legione thebeoꝝ in galliam adduxit.Poſtq̃ autem legionẽ predictã occidit xp̃m dominum cõfitentes:prefati milites .ccclx.xp̃ianiſſimi ab eodẽ imperatore diſcedẽtes per diuerſa loca fugerunt:quoꝝ precipui erãt caſſius:florentius:geron:maloſus:& uictor.Qui una cum eoꝝ ſociis.ccclv.trino martyrio ternis in locis coronati: una & eadem die ab eccleſia recoluntur : cum tamen diuerſis diebus paſſi fuerint:ut ſcribit hellinãdus.Nã cũ de mandato imperatoris maximiani milites eius gentiles prefatos chriſtianos inſequentes : hinc inde eos requirerent : caſſium & florentium cum aliis ſeptem apud beronam urbem circa rhenum fluuium inuenerunt:quos ibidem in chriſti cõfeſſione decollauerunt:quoꝝ paſſio agitur.vi.idus octobris.

¶De ſcĩs Gerone & ſociis mr̃ibus. Cap. XLVII.

GEron martyr cũ ſociis.cccxviii. apud coloniam agippinam paſſi ſunt.Cũ enim perſecutores ab imperatore maximiano deſtinati ad predictos milites.ccclx. occidendos:Caſſium & florentium cum aliis ſeptem interfeciſſent:ut ſupra dictum eſt. Geronem militem cũ comitiua.cccxviii. militum in campis colonie inuenerunt.Quos omnes xp̃m dominum confitẽtes gladiis trucidarunt.Quoꝝ feſtum colit.vi.idus octobris.

¶De ſanctis Maloſo & Victore & ſociis martyribus. Cap. XLVIII.

MAloſus & uictor martyres cum ſociis triginta apud oppidum francorũ: quod troia ſiue xanthum dicitur paſſi ſunt. Cum perſecutores prefati poſt interfectionem predictorum martyrum : uidelicet caſſii & florentii & ſociorum geronis atq; aliorum predictorum ꝓceſſiſſent ad reliquos requirendos de mandato imperatoris maximiani maloſum & uictorem cum aliis triginta:qui de numero predictorum.ccclx. militum ſupererant:iuxta dictum oppidum xanthum inuentos:gladiis ceciderunt:& eorum corpora in locis paluſtribus ſubmerſerunt:quorum tamẽ reliquie a chriſtianis reperte:cõdigno honore ſepulte ſunt. Et in eorum poſtmodum honorem Helena conſtantini mater baſilicam ſuper eorum corpora miro decore & ſine ullo ligno conſtruxit:ubi & per eorum merita eurogyalus colonienſis eps̃ dolore capitis ſanatus eſt.Sed cum corpus maloſi martyris lõgo tempore ubinam ſepultũ fuerit latuiſſet.Sancto ep̃o dicti loci diuina reuelatione mõſtratum eſt. Qui corpus de loco ſuſtulit:immẽſi odoris refragrans ſuauitate:& ipſum iuxta ſocioꝝ cadauera collocauit.Hoꝝ etiam dies paſſionis ſimiliter celebratur.vi.idus octobris.

¶De ſcõ Pinyto epiſcopo. Cap. XLIX.

PInytus eps̃ gnoſie urbis cretenſis : marci antonii imperatoris tẽporibus apud ipſam claruit ciuitatem.Qui ĩter uiros apoſtolicos nobiliſſimus in ſcripturis ſuis uelut in quodam ſpeculo uiuẽtem ſui dereliquit imaginem.Quiq; inter cetera ſapiente ſue opuſcula ad dionyſium corinthiorum epiſcopum elegantem ſcripſit epiſtolam:in qua docet non ſemper lacte nutriendos populos:ne quaſi paruuli ad ultimo occupentur die: ſed & ſolido debere paſci cibo:ut in ſpiritualem proficiant ſenectutem.Qui & in chriſto plenus ſanctitate quieuit ſexto idus octobris. Hec hierõymus libro de uiris illuſtribus.

¶De ſancto Pierio preſbytero. Cap. L.

PIerius alexandrine eccleſie preſbyter inſignis floruit tempore diocletiani imperatoris.Qui tam florentis ſermonis uenuſtate populos docuit tãtaq; diuerſorum tractatuum elegantia fulſit:ut origenes iunior uocaretur.Tractatum longiſſimũ ſuper oſee ꝓphetiã deſcripſit.Et apud alexandriam in pace quieuit.vi. idus octobris.Hec hieronymus ubi ſupra.

¶De ſanctis Tharaco preſbytero & Andronico martyribus. Cap. LI.

THaracus probus & andronicus martyres apud tarſum metropolim cilicie temporibus diocletiani & maximiani paſſi ſunt ſub p̃ſide maximo.Quoꝝ primus natiõe romanus:& miles annoꝝ.lxv.militie terreſtri ꝓ xp̃o renũciauit.Secũdus de ſede pãphilie exortus. Tertius uero iunior de primis epheſioꝝ ciuitatis.Qui ĩſimul ſociati:accuſati ſunt maximo p̃ſidi a domero cẽturione:ꝙ eſſent xp̃iani:& ab eodẽ iudice tenti ſunt. Qui primo quidem tharacũ ut ſeniorẽ in xp̃i profeſſione

inuictum manentem: in maxillis ceſum nudatum uirgis flagellari fecit. Deinde uinculis ferreis in carce/ rẽ alligari: poſtea probũ in ſimili cõfeſſione manen/ tẽ in dorſo & uentre neruis crudis diutius ceſum: eiſ/ dẽ uinculis uinctũ carceri mãcipauit. Ac poſtmodum andronicũ xp̃i noĩs cõfeſſione gaudẽte: ut adoleſcẽtu lũ diu ſuaſum: in equuleo appenſum & ceſum: ac ore contuſum & lateribus punctum: necnon plagis cum teſtarum fragminibus confricatum: ferreis catenis li/ gatũ in ergaſtulo clauſit. ¶ Deinde eos in ſuſia ciuita/ te productos: idẽ preſes ſibi preſentari fecit: Et primo tharacum ſacrificare nolentẽ ore ipſius lapidibus cõ/ fracto & dentibus excuſſis: manus eius in ignem mit ti iuſſit: dehinc ligari pedibus: capiteq́ꝫ deorſum ſuſpẽ di & fumum atrum ſubterponi: atq́ꝫ acetum cũ ſale eiuſdem auribus ĩſtillari: nares quoq́ꝫ ſinapi aceto li/ quefacto pfundi: & ſic in cuſtodiã tradi. Sequenti die probũ eductũ iuſſit: os eius cõfrigi: & ferrũ ignitũ la/ biis apponi: atq́ꝫ extẽſum neruis crudis diutiſſime ce di: facieq́ꝫ tota lapidibus contuſa in cuſtodiam reci/ pi. Tertio uero die andronicum productum in palis .iiii. extenſum alligari: & neruis duriſſimis in ſca/ pulis & uentre flagellari: eo ꝙ plagas eius priores cu/ ratas fuiſſe mirabat. Sic que illum in eadem cuſtodia recludi fecit. ¶ Demum eoſdem ad achabor ciuitatẽ attraxit: ubi primum prefatus preſes tharacum uin/ ctum in faciem cedi iuſſit: & obliſcos accenſos la/ biis & maxillis applicari: aures quoq́ꝫ nouacula pre/ cidi: & raſo capite prunas ſuperponi. Deinde obeli/ ſcos incenſos ſub aſellis immitti: & ſic in carcerẽ uin/ culari. Probum uero uinctum pedibus ſurſum appẽ/ di mãdauit: & candendẽtes obeliſcos lateribus appo/ ni: atq́ꝫ clauos ignitos manibus eius infigi deinde ocu los eius acubus pungi: & ſic in carcerem com pendi/ tum mitti. Andronicum autem ligatum papyris in flammatis circa uentrem exuri precepi: & obeliſcos incenſos circa digitos eius apponi: ferrũ quoq́ꝫ ignitũ in os eius mitti: & dẽtes eius excuti: moliſq́ꝫ cõfractis linguã ipſius abſcidi & cõburi: & ſic in carcerẽ alliga/ ri. ¶ Poſt dies autem aliquot eos preſes impius pro/ duci fecit: & reſpiciens illos ſanos iratus uehementer: beſtiis ferociſſimis in harenam expoſuit. Que plu/ ribus gentilibus extinctis ſanctorum pedes lĩgebant. Leena quidẽ tharacũ: leopardus probũ: urſus autem obſequebatur andronicũ. Nouiſſime cũ omnia ſupe/ raſſent. Iuſſu preſidis decollati ſunt: adhibiti quoq́ꝫ ſunt quattuor cuſtodes: ne corpora ſanctorũ ſepelirẽ tur: ſed in ignẽ miſſa conſumerẽtur. Orta autẽ ualida tempeſtate & fulminibus cuſtodes territi fugerunt: & flamme extincte ſunt: & ſic corpora incumbu/ ſta remanſerunt. Super quorum ſingula xp̃iani nocte uiderunt ſtellã fulgentẽ: eaq́ꝫ tollẽtes honorifice apud tarſum cilicie ſepelierunt. v. idus octobris.

¶ De ſcõ euſtathio abbate. Cap. LII.

EVſtathius abbas luxouiẽſis fuit. Qui a bea to columbano ab italia ad dictum mona/ ſterium gubernandum paterno affectu di rectus: equo iure ſubditas monachorum cateruas rexit: adeo ut nullus ſe beatum columbanũ perdidiſſe gemeret. Qui huius doctrinis imbutus fu iſſet. Qui & poſt laudabilem uitam uirtutibus pol/ lens: qeuit in xp̃o. v. idus octobris: luxouii ſepultus.

¶ De ſancto Euſtathio epõ. Cap. LIII.

EVſtathius eps̃ antiochenus claruit apud ipſam ciuitatẽ tempore cõſtantii impato ris. Hic genere pãphilus tã opere ꝙ̃ ſermo ne fidei pugil egregius aduerſus arrianũ dogma plurima cõſcripſit. Extant etiã ipſius ſapiẽtie ꝓclare duo uolumina de anima. Item tractatus aduer ſus origenẽ. Item epiſtole multe quas enumerare dif/ ficile eſt. Qui ꝓpter fidei catholice defenſionẽ: quam cõtra arrianoꝝ ſectã ſuſceperat: a cõſtantio impatore traianopolim in exiliũ miſſus uite terminum dedit.

¶ De ſanctis quattuor milibus nongentis ſeptuagin taſex martyribus. Cap. LIIII.

QVattuor milia nõgenti ſeptuagitaſex mar tyres apud aphricã paſſi ſunt ſub perſecu tione uãdalica. Qui cũ eſſet ecclesiaꝝ dei plurimaꝝ epi preſbyteri & diacones aſſo ciatis ĩpis turbis fidelium populoꝝ iuſſu hunerici ar riani regis in horribile exilium eremi truſi: atq́ꝫ inter mauros ferociſſimos deputati ſunt. Inter quos erant cyprianus & felix precipui ſacerdotes. Ex quibus plu rimi dum ducerentur: & cuſpidibus ac lapidibus ſibi alligatis ad currendum dũ tunderent: & per aſpera & dura loca traherent per ſingula mẽbra diſcerpti ĩ/ ter manus trahentium expirabant. Extat per totũ ag gerem publicus locus tumuli uel ſepulture ipſorum. Reliqui uero predictoꝝ ad exilium ꝓdictum addu/ cti: fame & inedia ac nuditate afflicti: necnon uariis ſuppliciis excruciati martyrium celebrarunt: quorũ natale colitur. iiii. idus octobris.

¶ De ſcõ Marcello epõ & martyre. Cap. LV.

MArcellus eps̃ apamie & martyr: ſucceſſor ioannis uita ſanctiſſimus tẽpore theodo/ ſii ſenioris martyriũ paſſus eſt. Cum enĩ iuſſu eiuſdẽ auguſti deoꝝ templa ubiq́ꝫ deſtruerentur. Venit prefectus orientis apaniam ad templa idoloꝝ deſtruenda: & dum ibidẽ templum iouis maximũ & robuſtum: utpote lapidibus ferro & plumbo alligatis fabricatum uidiſſet: impoſſibile quoq́ꝫ ad deſtruendum iudicaſſet: ad ſuggeſtionem marcelli perrexit ad alias ciuitates: ipſumq́ꝫ templũ iuxta uires ei diſſoluendum commiſit. Marcellus ue/ ro cuiuſdã operarii cõſilio quattuor ingentibus colũ nis ſubterfoſſis: quibus tota parietum machina ni/ tebatur: ligna ſuppoſuit: & in ipſis ignẽ immiſit: ut li gnis exuſtis: colũne ruerent: totamq́ꝫ fabricam ſecum traherent. Sed reſiſtente demone: ignis non poterat li gna inflãmare. Eps̃ uero oratione pmiſſa aqua bene/ dicta ignẽ aſpſit: & mox diabolũ effugauit. Statimq́ꝫ igne ſubtermiſſo ligna accendit: quibus cõbuſtis ruẽ tibuſq́ꝫ colũnis: omne edificiũ templi corruit: cuius ſonitus terrã concutiens oẽs exterruit. Poſt que ſcũs eps̃ & alia plura phana idoloꝝ deſtruxit. Qui & mar tyribus ꝓ xp̃o certãtibus ſcribebat: & eoꝝ ſcripta re/ cipiebat. Nouiſſime autem & ipſe a paganis tentus: ꝓ xp̃iq́ꝫ cõfeſſione martyrio coronatus eſt: & apud apa miam honore cõdigno tumulatus. iiii. idus octobris.

¶ De ſancto Carpo diſcipulo. Cap. LVI.

CArpus diſcipulus beati pauli apoſtoli apd̃ troadem claruit: ubi & ab eodem apoſto/ lo eps̃ cõſtitutus eſt. De hoc refert dio/ nyſius in epiſtola ad themophilũ: ꝙ cũ eſ/

ſet uir mire ſanctitatis & zelator fidei: & q̄dā infide/
lis fidelē quendā peruertiſſet:adeo carpus moleſte tu
lit:ut ex hoc infirmitatē incurreret. Tātē aūt ſanctita/
tis erat:ut nūq̄ celebraret:q̄n aliquā celeſtē uiſionē cō
ſpiceret. Sed cū ꝓ utriuſq; cōuerſione orare deberet:
deū tamen quotidie exorabat:ut cōbuſtione q̄dā:am
boꝝ ſimul īmiſericorditer abrumperet uitas. Et ecce
circa noctis medium dū uigilaret:& hāc orationē fa/
ceret:ſubito domus:in qua erat:in duo diuiſa fuit: &
quedā immēſa fornax ibidē apparuit:reſpiciēſq; ſur
ſum uidit celū apertum & ibidē ieſum circundatum
multitudine angeloꝝ. Deinde iuxta fornacē predicti
duo uiri tremuli ſtare cernunt:q a ſerpentibus de for
nace ꝓcedentibus morſibus & inuolutionibus uiolē
ter in fornacem trahebantur:& ab aliis q̄buſdam ui/
ris impingebant. Hoc uidēs carpus adeo in iſtoꝝ uin
dictā delectabat:ut ſupiorē uiſionē intueri cōtemne/
ret:& in hoꝝ ultionē totus intētus eēt:ita q plurimū
moleſte ferebat:q in fornacem nō cito cadebāt. Tan/
dē cū in celum reſpexiſſet:ecce ieſus hominum illorū
miſeratus ad illos cum angelis deſcēdens: manus ex/
tendit:& ipſos eripuit. Dixitq; carpo:q ꝑatus eſſet ite
rum pro peccatoribus pati. Sicq; de cetero carpus ꝓ
illorū cōuerſione orauit:dominuſq; utrūq; ad fidem
reuocauit. ¶ Demum idem beatus diſcipulus pro
confeſſione chriſti martyrio coronatus eſt: & apud
troadem ſepultus.iii.idus octobris.

¶ De ſancto Eduardo rege & cōfeſ. Cap. LVII.

EDuardus cofeſſor rex illuſtris anglorū
generoſa progenie ortus filius regis elte/
rudi & emie regine ricardi ducis norman/
norum filie:diligenti parentū cura nutri/
tus ab annis puerilibus ſanctiſpūs informatus ē diſci
plina. Qui adhuc puer exiſtēs: ꝓpter dauoꝝ procellā
ſeuientium in anglia ductus eſt in neuſtriam in auita
domo:ubi opa puerilia deſerens:xp̄i ſeruitio ſe māci/
pauit: beatāq; dei genitricē & petrum apoſtolū atq;
euāgeliſtā ioānē in p̄ronos ſibi ſpēales aſſumpſit. Tan
dē pēte defuncto & fratre ipſius inaudita crudelitate
pēpto eduardus timēs:ſe domino cōmēdauit. Expe/
ctās quoq; donec poſt modicū tēpus barbarica peſtis
ceſſauit:& tūq̄ a baronibus ī regnū īductus:& cū glo/
ria apud lundunū ī die ſancto paſche ab epo corona/
tus ē. ¶ Regnauit aūt tēporibus henrici tertii īpato/
ris:& regnū optima pace gubernauit: & ſanctiſſime
deo uixit. Egicā godini filiā liberalibus artibus imbu
tē in uxorē duxit:quā adeo ꝑſuaſit:ut caſtitatē ſeruā/
tes ſolo noīe coniuges: ambo uirgines permanſerūt.
Fuerat autē godinus predictus cōſpirator in nece fra/
tris regis eduardi. Dū autē die quadā cū rege in mēſa
diſcūbēs ſe iuramēto de morte fratris excuſaret: picu
lo offe quā comedebat: ſubito offa quā in ore poſuit
ſuffocatus eſt. Filius quoq; eius eadem die ab equo in
carenſem fluuium p̄cipitatus necatus ē. Mater uero
eius uxor godini ictu fulminis interiit. Sicq; omnes
qui mortis fratris regis conſcii fuerant: ultio diuina
uindicauit:ſola regis cōiuge que innocens inde fuerat
incolume permanēte. ¶ Rex iſte tāte fuit grauitatis:
ut uix nō ſine maxima cā prouocaret in riſum: unde
& ſemel cū die paſche poſt prandiū ualde rideret: &
ex hoc omnes mirarentur: dixit rex q per ſpiritum
uiderat.vii.dormientes in celio monte: qui dudum
ſuper latus dextrū iacuerant:ſe uerſos eſſe in ſiniſtrū:
qui donec ſic manerent:multe in orbē perſecutiones
future forēt. Sed poſt decurſum annorū.ioo.iterū ad
latus dextrū ſe uerterent. Directi ſunt autem a baro/
nibus nuncii ex anglia in greciam ad montem pre/
dictum apud epheſum ciuitatem. Qui per omnia ſi/
cut rex dixerat contigiſſe inuenerunt. Nam donec il/
luc nuncii ꝑuenerūt:oēs epheſioꝝ populi:q.vii.dor/
miētes in ſiniſtrū uerſi fuiſſent penitus ignorarunt.
Qui tamē modicis ātea diebus ſup dextrū latus illos
cognouerāt dormiētes. ¶ Hic etiā rex circa pauperes
liberaliſſimus & hūilis fuit. Nā die quodā pauperē cō
tractū incedere nō ualētē: ꝓprio latore carentē deuo/
tus rex in humeris ſuis aſſumpſit:& ip̄m a regali pala
tio uſq; ad ſancti petri eccleſiā baiulauit. Hic etiā ſepi/
us in hora cōſecrationis xp̄m in carne cōſpexit in ma
nibus ſacerdotis. Qui regno feliciter diſpoſito q̄euit
in pace anno domini. M.lxv.iii.idus octobris. Sepul/
tus iuxta beati petri altare:ubi & miraculis pollet.

¶ De ſcō Eduardo rege & m̄re. Cap. LVIII.

EDuardus m̄r rex ſecūdus angloꝝ: filius
egdari regis: una cū patre annis duobus
cū dimidio regnauit. Tunc uiſa eſt ſtella
cometes apud uicū regiū: q dicit calua:ſi/
gnificans perſecutiones in regno ſubſequentes. Nam
clerici intruſi & criminoſi a ſuis eccleſiis: per dun/
ſtanū archiep̄m cantuariēſem expulſi noua prelia ſu/
ſcitarunt:oībus pene eccleſiis deuaſtatis:quos tamen
ultio diuina puniuit:ut ſupra dictū eſt in uita ſancti
dunſtani.vii.idus ſeptembris. Cum autem mortuo
egdaro rege eduardus adhuc iuuenis eſſet: & elfrida
nouerca eius olim regis uxor: filium ſuum propriū
puerululum nec dum annorum.vii.regem facere ꝓ/
curaret:& ob hoc cū quibuſdā ex baronibus conſpi/
raſſet. Dunſtanus eduardum ut pote cui regnū tanq̄
primogenito de iure debebat:cōtra uotum illorū co
ronauit:unde & regina turbata in mortē regis machi
nari cepit. Cum autem die quadam eduardus de ue/
natione feſſus rediret:& illa ſitienti poculū porrexiſ/
ſet ſatelles ab eadem inductus:regem potantem ſicca
percuſſit & occidit. Et cū ſero eſſe circa corpus ipſius
ſubito diuina lumīaria micuerūt. Cuiuſq; tactu clau/
dus greſſum:& mutus loquendi uſum continuo re/
cuparūt. Cūq; ad corpus eius elfrida regina in equo
ueniſſet: ut quaſi ſe de nece eius inculpabilem ſi/
mularet: dum redire uellet: equus ſe inde nullo
modo mouere potuit: mutatoque alio equo ſimi/

liter & tertio:ſicut & priori contigit: unde ab omni/
bus de morte regis rea iudicata eſt. Sepultus eſt auté
rex cõdigno martyris honore miraculis clarens. El/
frida uero regina uidés ultionem:quã deus fecerat in
clericos eccleſiaꝝ perſecutores de homicidio condi/
gne penituit:& in melius uitam mutauit.

¶De ſcõ Theophilo epõ & cõfeſſore. Cap. LIX.

THeophilus eps apud antiochiam floruit.
Qui ſextus a beato petro apoſtolo eiuſdé
eccleſie ſedem tenuit:& uir eruditiſſimus
multa ſapientia claruit: plurimoſq; libel/
los compilauit. In teſtimoniũ libros.iii. ab anatholiũ
ſcripſit. Aduerſum hermogenis hereſim alium. Ex/
tant eius & alii elegãtes ad edificationem eccleſie per/
tinentes:compoſuit & contra martionem librũ unũ.
Super euangelio & prouerbiis ſalomonis commen/
tarios ſe legiſſe beatus tradidit hieronymus: qui cũ
ſuperiorum elegantia non uidentur ſibi congruere.
Qui etiam marci antonini imperatoris temporibus:
in pace quieuit.iiii.idus octobris.

¶De ſcõ Theophilo confeſſore. Cap. LX.

THeophilus confeſſor in ciuitate cilicie cla
ruit. Qui cum eſſet eccleſie uicedominus
eccleſiaſticas res utpote moribus & ſcien/
tia precipuus optime gubernauit: quem
clerus & populus nimium diligebat:uacãte uero epi/
ſcopatu:ipſum in pontificem omnis populus elegit:
ſed theophilus ſe indignum iudicans omnino recuſa
uit. Ad metropolitanum autem uiolenter a populo
ducitur:& in epm ſibi dari ab omnibus poſtulatur.
Sed ipſe penitus renuens:uix ab ipſo dimittitur:& ali
us in epm conſecratur. Poſt dies modicos ad ſugge/
ſtionem emuloꝝ quorundã theophilus ab epõ de of
ficio deponitur:& in locũ eius quidam ex aduerſariis
ſurrogat. Deſperans iſte iudeũ magum adiit: & eius
auxiliũ implorauit. Qué ille nocte extra ciuitaté ad/
duxit:& diligenter monuit:ne crucé ſibi imprimeret
aut xpm uel uirginem nominaret. Vocante aũt ma/
go demones:infiniti homines cãdidati eidé apparue/
runt:qui cũ cereis ardentibus ad regem ipſoꝝ diabo
lũ in throno aureo ſedentem:illũ adducunt. Pro quo
iudeus genu flexu ipſius auxiliũ poſtulauit. Ille theo/
philum officio reſtituendũ & maiorem adhuc facien
dũ promittit:dũ tamen hic xpm & matrem uelit ab/
negare:& diabolo profeſſioné facere:& abnegationis
chirographũ manu propria ſcribere. Theophilus er/
go abnegationé fecit:& chirographum ſcribens dia/
bolo tradidit. Reuerſus aũt mox die ſequenti ab epõ
acceſſitur:& expulſo emulo in officiũ remittit: & ul/
tra q̃ prius honoratur. ¶Poſt dies aũt aliquot: theo/
philus reſipiſcere cepit:& peccatũ ſuum deflens per
dies.xl.matrem miſericordie inuocauit. Quibus elap
ſis:glorioſa regina eidé nocte media apparuit:& eidé
ſalutem ſpoſpondit:ipſum tamé:ut adhuc in oratio/
ne perſiſteret:admonuit. Quod cum ille feciſſet:poſt
triduum iteꝝ eidem uirgo beata cũ ſplendore nimio
aſtitit:& eius peccatum ei dimiſſum a deo nunciauit.
Cum aũt ipſe pro chirographo cõfecto nimium an/
xiaretur: die ſequẽti dei genitrix eidé in ſomnis appa
ruit:& chirographũ ſupra eius pectus dimiſit: quod
ille excitatus inueniens ad epm celebrantem acceſſit:
& coram omni populo peccatum ſuũ confitens: cun/
cta uiſa:& geſta narrauit:eiuſq; chirographum cun/
ctis oſtendit:qui ex luce a uirgine cõtracta facie ut ſol
reſplendere uiſus fuit:& in eodé loco per triduum in
oratione perſeuerauit. Tuncq; ſequentiã illam cõpo/
ſuit Aue maria gratia plena dominus tecum uirgo ſe
rena:in qua & de ſeipſo:& de eius miraculo mentio/
nem facit. Et elapſis tribus diebus ad chriſtum mi/
grauit. In cuius tranſitu audite ſunt uoces angelice cõ
cinentes. Sepultuſq; eſt in eccleſia cilicie:per quem de
us multa miracula oſtendit.

¶De ſanctis Fauſtino Ianuario & Martiale marty/
ribus. Cap. LXI.

FAuſtinus : ianuarius : martialis martyres
in hiſpaniis ciuitate corduba paſſi ſunt : q
primo equulei pena cruciati:deinde ſu per
ciliis excoriatis:auribus quoq; & naribus
preciſis:dentibus etiã ſuperioribus euulſis:ad ultimũ
ignis paſſione glorioſum martyriũ conſumauerunt
tertio idus octobris:ut ait ado in martylogio ſuo.

¶De ſcõ Calliſto papa & martyre. Cap. LXII.

CAlliſtus papa & martyr huius nominis
primus natione romanus ex patre deme/
trio de regione urbis rauennatis zepheri/
no romano pontifici in epãtu ſucceſſit &
ſedit annos q̃nq; menſes duos dies.x. Hic cõſtituit ie/
iuniũ die ſabbati ter in anno fieri:frumẽti:uini & olei
ſecundũ prophetam. Adhuc quoq; iuxta q̃ttuor anni
tempora:quattuor indixit omni eccleſie ieiunia: pri/
mum uernale:ſecundũ eſtiuale:tertium autũnale: q̃r
tum hyemale:in quibus etiã precepit ordinatiões fie
ri:q̃q̃ nec ipſe:nec alius quilibet romanoꝝ pontificũ
a beati petri uſq; ad ſancti ſilueſtri tẽpora legatur ce/
lebraſſe ordinationes niſi in mẽſe decembris. Hic idé
ꝓhibuit:ut in accuſatione preſbyteroꝝ iſames & ſu
ſpecti & inimici nõ ſuſciperentur. Eos uero hereticos
nominauit:qui dicunt ſacerdotes poſt lapſum ſi di/
gnam egerint penitentiã:non poſſe ad priſtinos redi/
re honores. Hic fecit eccleſiam ſancte marie tranſty/
berim:& cemiterium in uia apia cõſtruxit: quod ſuo
nomine uocatur cemiteriũ calliſti ad catacũbas : ubi
q̃plurima multitudo martyꝝ ſepulta eſt. ¶Huius tẽ
pore imperante alexandro:pars eminentior capitolii
diuino incendio cõcremata eſt:& ſiniſtra manus au/
rea idoli iouis fulmine liquefacta eſt. Tunc ſacerdotes
ad imperatoré uenerunt:petentes:ut dii irati ſacrifi/
ciis placarentur. Dum ergo offerrent celo ſereno ma/
ne die iouis:repente diuino fulmine quattuor ſacer/
dotes idolorum mortui ſunt:& ara iouis concrema/
ta eſt:& ſol obſcuratus eſt:ita ut populus fugeret ex/
tra muros. Cum aũt palmatius conſul audiret:q; cal/
liſtus cum ſuis clericis & multis chriſtianis tranſtybe
rim latitaret:rogauit imperatorem:ut chriſtiani per
quos hoc malum ciuitati cõtigerat:ad purgationem
urbis penitus delerentur. Qui dum de mandato im/
peratoris cum militibus tranſtyberim properaſſet:
ut calepodium preſbyteꝝ cum aliis chriſtianis com/
prehenderet.x.milites:qui domum intrauerant:exce
cati ſunt. Quod alexander cõſpiciens:iuſſit omné po
pulum pro liberatione militum deo mercurio imo/
lare. Sed cũ una ex uirginibus paganoꝝ arrepta a de/
monio:deum chriſtianorum ueꝝ & unicum accla/
maret:conuerſus eſt palmatius conſul:& cũ uxore &

filiis ac omni familia numero.xlii. baptizati ſūt a ſancto calliſto papa. Conuerſus eſt & ſimplicius ſenator: & felix cum filia ſua bāda: quam prefatus palmatius a paralyſi liberauit: qui omnes ab eodem pōtifice baptizati: detēti ſunt una cum calepodio preſbytero: & ab imperatore alexandro pariter decollati: ut hec omnia ſuperius dicta ſunt in paſſione calepodii & ſocioꝝ .vi. idus maii. Quoꝝ omnium corpora calliſtus pontifex in ſuo cemiterio ſepeliuit. ¶ Deīde alexāder imperator calliſtum papam detentum .v. diebus ſine cibo & potu manere fecit: deinde fuſtibus ceſum in cuſtodiam artiſſimā recludi. Cui p̄ noctē apparens beatus calepodius martyr cū ingenti lumine: ipſum in timore domini cōfortauit. Quod cernens miles quidā noīe priuatus: q̄ erat ulceribus plenus ad pedes eius procidit: & pro ſanitate ſua exorauit. Quem cum calliſtus ſacro fonte perfunderet ab omnibus uulneribus ſanauit. Quod audiens alexander: iuſſit calliſtum per feneſtram domus in qua tenebat̄ precipitari: corpuſq̄ eius in puteū demergi: & in eo rudera cumulari. Aſterius uero preſbyter corpus eius de puteo eleuauit: & in cemiterio ſuo ſepeliuit pridie ictus octobris. ¶ Hic fecit ordinationes quinq̄ per menſem decembriū preſbyteros .xv. diacones quattuor ep̄os per diuerſa loca numero .xix. Et ceſſauit ep̄atus dies .vi.

¶ De ſcō Gaudētio ep̄o & martyre. Cap. LXIII.

Gaudētius ep̄s ariminenſis & martyr paſſus eſt apud eandē ciuitatem tempore conſtantii imperatoris. Qui ex ciuitate epheſioꝝ exortus: fidei documentis eruditus: adhuc catecuminus: ad urbē romā ueniens: tempore damaſi pape: a quodam iuſtino p̄ſbytero ſacrum baptiſma ſuſcepit: & apud quandā matronam nobilem nomine euſiticā hoſpitio ſe recepit. Quā adhuc gentilem: ſua predicatione ad fidē xp̄i cōuertit: & ad ſanctū damaſum papā adduxit: qui eā ſancti fontis unda perfudit. Damaſus aūt pontifex cū de origine & religione gaudentii ab eo cūctatus audiſſet: eum ſecū accerſiuit: ipſumq̄ clericū fecit: quē & in ſui ſeruitio detinēs poſt biennium leuitā ordinauit: deinde poſt ſeptennium ad ſacerdotium promouit. Qui ſedula exhortatione: populo iugiter uerbū domini predicabat: & miraculoꝝ gloria clareſcebat. ¶ Nam quidam miles romanus nomine tarſenſius a diabolo obſeſſus eſt: clamante demone per os eius: q̄ niſi illuc gaudētius preſbyter ueniret: inde nunq̄ diſcederet. Gaudētius ergo de mandato pape pro eo miſſarum ſolemnia celebrauit: deinde ſacram euchariſtiā uiro offerens: demonē ab eo in fumi ſpeciem eiecit. Quo miraculo multi paganoꝝ cōuerſi ſunt. ¶ Cum aūt ariminenſis ep̄s defunctus eſſet: & populus ipſius urbis ad papā pro petendo pōtifice acceſſiſſet. Damaſus gaudētiū ep̄m cōſecrauit: & ariminū in paſtorē cū populo deſtinauit. Qui primum ad ciuitatem que martiana dicebatur adueniens diebus .x. ibidē moram traxit: & populum multū ibidem exiſtentem in fide xp̄i erudiuit: quem miles gentilis qui dudū egrotus in lecto iacuerat: eius fama cōperta: ad ſe ingredi fecit: & ut ſe ab infirmitate illa curaret humiliter ſupplicauit. Sanctus autē ep̄s orationem premiſit: & militē manu tenens de cubili ſanū erexit conuerſumq̄ ad dominum cū coniuge & filiis ac ſeruis .xxiii. numero baptizauit. Poſt hec ex ipſa ciuitate diſcedens ariminum deuenit. Et dum eſſet in itinere ſociis uino carentibus & nimium ſitiētibus aquam in uinū conuertit: & comitibus propinauit. Ingreſſo autem ciuitatē occurrit illi omnis populus cū multitudine languentium diuerſis egritudinibus oppreſſoꝝ: quos omnes continuo in xp̄i nomine ſanos effecit. ¶ Sed q̄primum in ipſa urbe miſſam celebrauit. mox idolum martis in medio adhuc foro poſitū cecidit: & cōfractum eſt: ceteraq̄ omnia ſimulacra in diuerſis locis poſita ſimiliter corruerunt. Quo miraculo multi gentilum ad xp̄m cōuerſi ſunt. ¶ Quedā neptis euſitice predicte: que gaudentium hoſpitio rome ſuſceperat: a demonio uexata ad beatum gaudentium ariminū adducta: & ab eodē eſt continuo liberata. Hic ſanctus uir ſua predicatione ariminenſem populū ad fidem xp̄i perduxit: multas eccleſias conſtruxit & dedicauit: multoſq̄ preſbyteros & alioꝝ ordinū clericos ordinauit. Inter quos leonē preſbyteꝝ & marinū diaconum uiros ſanctos: qui de dalmatia illuc uenerant cōſecrauit: ut dictū eſt ſupra in geſtis marini cōfeſſoris pridie nonī ſeptembris. ¶ Poſt hec cū de mandato conſtantii imperatoris apud ariminum ciuitatem: cōciliū ep̄orum congregatū eſſet: multiq̄ arriani fulti preſidio auguſti: pauci uero ep̄i catholici conueniſſent. Gaudentius pro defenſione catholice fidei: arriāis uiriliter reſtitit: ſed quia eis omnino ſe obuiare nō poſſe uidit: eoꝝ ueſanie ceſſit: & cum ſanctis rhophilo popilieñ: & mercuriali liuienſi ep̄is: nocte liuiam clandeſtine properauit. Poſt diſceſſum uero arriarum: ad ſedem ſuā rediit: & conuocata ſynodo catholicoꝝ: que ab arrianis decreta fuerant reuocauit: reuocauit: quendam quoq̄ martianū preſbyteꝝ hereticum: nolentem ad eccleſie unitatē reuerti damnauit: & de eccleſia eiecit. Quod audiens martianus ꝓconſul: qui dicti martiani preſbyteri ꝓpinquus erat: ep̄m durius īcrepauit: & multis conuitiis exprobrās: mortis ei minas intentauit. Quē mox malignus ſpiritus inuaſit & duriſſime uexare cepit. Cuius rei cauſa milites proconſulis gaudentiū deteſtantes: ip̄m mane ante ſolis ortū clanculum orantem cōprehenderunt: & quaſi in ultionē domini ſui extra portā uinctū eduxerunt: & tādiu fuſtibus & lapidibus tutuderunt: donec ipſe in domino cōmendans & pro ipſis etiam perſecutoribus exorās ſpiritum exhalauit pridie idus octobris. Cuius corpus in loco qui dicitur ad lacum in foueam maximam proiecerunt terra illud ac lapidibus obruentes. ¶ Poſt annos uero .lxx. cum locus ſepul

ture eius cūctis eſſet ignotus:mulier quedam erat ceca in ciuitate ceſarea:ſiue ceruia:nomīe abortiua. Cui per uiſum angelus raphael cum papa damaſo apparuit:& quis uter eorum eſſet nominauit: ac eidem impoſuit:ut ſi lumen oculoꝝ recipere uellet. ad ciuitatē ariminenſem ueniret:& ciuibus nunciaret:ut corpus ſancti gaudentii in tali loco diu occultatum requirerent:& honorabilius tumularent. Signum quoqꝫ ei dederunt:quia mox inuento corpore:ipſa lumen recuperaret:ſicqꝫ illi eam uera dixiſſe cōprobarent. Cū autē mulier iam de tali uiſione cōfidens:ſed deducto re cogitans iter ſola arripuiſſet:leuem arundinem in manu ſua perſenſit:& ex altera parte ductorē preuiū intellexit:ſummitatē arūdinis petentē. Quo duce ad ciuitatem ariminum peruenit:& uiſa ciuibus patefecit: qui unanimes ad locū oſtenſum acceſſerūt:& terram effodiētes: odorem mirificū ſenſerunt:corpuſqꝫ ſancti repertū de fouea eduxerūt:ſtatimqꝫ mulier: ut predixerat:lumen oculoꝝ recepit. Multi quoqꝫ lāguentes a diuerſis infirmitatibus curati ſunt. Corpus autem ſancti martyris in tumulo marmoreo collocatū eſt:& eccleſia eius nomini deſuper edificata.

¶ De ſancto Fortunato epō. Cap. LXIIII.

Fortunatus eps tudertine ciuitatis circa tēpora iuſtini imperatoris claruit. Qui in effugandis ſpiritibus immenſe uirtutis grā pollebat:adeo ut aliquando ab obſeſſis corporibus legiones demonū pelleret:& oratione ſua eorum multitudines ſuperaret. ¶ Iuuenis quidā de tuſcie partibus uxorem duxerat:que ad dedicationē eccleſie beati ſebaſtiani martyris fuerat inuitata:que nocte precedente uoluptate carnis deuicta:a uiro ſuo ſe abſtinere nō potuit:& mane homines pluſq̄ deū erubeſcens:ad cōſecrationē acceſſit:mox uero ut beati ſebaſtiani reliquie in eccleſiam ſunt delate:malignus eā ſpiritus inuaſit:& coram omni populo uexare cepit. Quā preſbyter ipſius eccleſie altaris ſindone cooperuit:ſed hunc repentes ſimul diabolus inuaſit: qa ultra uires ꝓprias quicq̄ preſumpſit. Puella igit domū delata magis quibuſdam tradit liberanda:a quibus ad fluuium ducit:& in aquam demergitur:atqꝫ diutius incantat. Sed omnipotentis dei iudicio: dū peruerſa arte ab ea unus demon expellit:in eā ſubito legio demonū intrauit:totqꝫ motibus cepit agitari: totqꝫ uocibus per ſtrepere:quot ſpiritibus tenebat. Quā parētes eius ad fortunatum epm adducētes: culpam eius cōfeſſi ſunt. At ille eam ſecū pluribus diebus detinuit:& orationi inſtanter incubuit:puellāqꝫ incolumen & plene liberatam remiſit. ¶ Alio quoqꝫ tempore ex obſeſſo hoīe ſpiritū malignū eiecit: qui occūbente ſole in formam ſe peregrini tranſmutauit:& per ciuitatem uadens clamare cepit:ꝙ fortunatus eps: qui ſanctus putabat: peregrinū de ſuo hoſpitio reppuliſſet. Quem uir quidam mala intentione:ut epm diffamaret:hoſpitio ſuſcepit:& cum uxore & paruulo ad prunas ſedens:pegrinū:ut ſe calefaceret:iuxta ignē poſuit:Fortunatoqꝫ de eius in humanitate:& ꝙ eſſet hypocrita detrahere cepit. ¶ Poſt modicum autē: qui peregrinus uidebat:paruulum filium eius inuaſit: & inuaſit:& inter prunas ꝓiiciens:aīam eius excuſſit: ſtatimqꝫ diſparuit:& quis fuiſſet declarauit. ¶ Alio etiā tempore:quendam cecum ſigno crucis ſuper oculos eius edito protinus illuminauit. ¶ Preterea equus cuiuſdam militis in rabiam uerſus fuerat:qui a multis detineri nequibat:ſed oēs morſibus lacerabat. Sed dū ſanctus uir eius capiti extēſa manu ſignum crucis edidit:cunctam eius rabiem in manſuetudinē immutauit. Tunc miles equum manſuefactum ſancto epo decreuit offerendum. Ille aūt dum recipere recuſaret: uictus precibus dignum precium tribuit: & ſic equum oblatum recepit. ¶ Die quadam gothi ad tudertinā ciuitatem:uenientes:duos pueros rapuerunt. Quoꝝ ducem eps ad ſe uocans pro pueris redimentis qualecunqꝫ uellet precium obtulit:& tātum ut pueros redderet:ſolicite requiſiuit. Et cū pro redemptione pueroꝝ biduo inſtitiſſet:gothus eum omnino audire recuſauit:ſanctūqꝫ uiꝝ cōtriſtatum ualde dimiſit: pueroſqꝫ equis ſuperpoſitos cum ſuis premiſit. Statim autem:ut eos ſecuturus equum aſcendit:equus lapſo pede cum eo corruit:& tibiam illius confregit. Qui ad hoſpitium reductus pueros reuocauit: & fortunato cōpunctus gratus remiſit:ac ueniam petens eius gratiam implorauit. Eps aūt per diaconē ſuum aquā illi benedictā deſtinauit:quam mox ut ſup illius coxam aſpſit:fractura ſolidata de lecto ſanus ſurrexit:& aſcēſo equo ſuum iter peregit. ¶ In eadem ciuitate marcellus quidam eidem ſancto deuotus ſabbato paſchali defunctus eſt. Cuius corpus cū longius eſſet deferēdum eo die ſepeliri non potuit. Due igit defuncti ſorores ad eū flentes uenerunt:& ut earum fratrem reſuſcitarent:fidelibus precibus ſupplicauerūt. Qui dū eas licentiaſſet:eo ꝙ ex humilitate de ſe tanta nō preſumeret. Subſequenti die dominico ante crepuſculū cum duobus diaconibus ad domū defuncti perrexit: & iuxta corpus in orationem ſe dedit. Deinde ipſum ſurgēs ex nomine uocauit. Ille autem acſi leuiter dormiēs oculos aperuit:& epo reſpōdit:atqꝫ de eo quod fecerat:conqueri cepit:dicens ꝙ duo heſterno die ad ſe uenerant:qui ſpiritum a corpore eiicientes in bonū locum deduxerant. Ipſa uero die unus miſſus fuerat: qui eum ad corpus reduci mandauerat:quia fortunatus eps ſic a deo petebat. Quibus expletis uerbis:marcellus mox ex infirmitate cōualuit:& in hac uita diutius māſit. Quieuit aūt uir ſanctus in domino pridie idus octob. & ſepultus eſt in eccleſia tudertina. Ad cuius ſepulturam crebra miracula fiunt. Hec gregorius dialogorum libro primo cap. x.

¶ De ſcō Fortunato alio epō. Cap. LXV.

Fortunatus eps pictauiēſis claruit tpe iuſtini īperatoris iunioris. Qui natione italus primo poeta:deinde in ꝓſate urbis epm ſublimatus:uir egregius:ingenio clarus:ſenſus celer:ore ſuauis:bti martini heroico metro geſta ī .iiii. uoluminibus digeſſit:hymnos ēt feſtiuitatū ſingulaꝝ elegāter cōpoſuit:& ſcītate plenus ī pace qeuit.

¶ De ſcō Iuſto epiſcopo. Cap. LXVI.

Iuſtus eps lugdunenſis inſigni ſanctitate refulſit. Qui epatu relicto cum uiatore lectore eius miniſtro ad eremum egypti ſe cōtulit:ubi multo tempore angelicam uitam duxit. Ad hūc reuiſendum antiochus eps uir ſanctus eiuſqꝫ in epatu ſucceſſor ad eremum acceſſit: & ab eo ſanctitatis perſpicue exēpla reportauit: de quo dicetur īfra in eius geſtis idibus nouembris. Sanctus

autē iuſtus in pace quieuit pridie idus octobris. Quē dum morientem miniſter eius defleret:eo ꝙ ſe deſereret:ille ꝓphetico ſpiritu eundem hortans predixit: ꝙ ſe cito ſecuturus eſſet. Quod rei per effectū probauit euētus:nā uiator poſt dies.vii.eū ad patriam ſecutus eſt:uidelicet.xii.cal.nouembris:ut dicit̄ ibidem.

¶ De ſcīs.ccc.lx.martyribus. Cap. LXVII.

T Recēti.lx.martyres apud coloniam agrippinam paſſi ſunt. Qui cum eſſent milites mauri ex ſacra legione thebeorum: & illis trucidatis iſti ex eorum conſortio aufugiſſent:a militibus maximiāi imperatoris apud ipſam urbem inuenti:& ipſi gladiis trucidati ſunt idibus octobris. Quorum corpora condita ſunt in baſilica:que admirabili opere ex moyſaico quodammodo de aurata reſplēdet:unde etiam & loci incole ſanctos aureos illos uocare conſueuerunt. Hec uſuardus Ado tamen ponit:ꝙ fuerunt ſolummodo.ccc.l.

¶ De ſcō Antiocho epiſcopo. Cap. LXVIII.

A Ntiochus eps lugdunenſis fuit: qui cum adhuc ipſius eccleſie preſbyter eſſet:pio icitatus officio ad uiſendum eius epm qui in egypti eremo morabat̄ noīe & actione uere iuſtum:peregre profectus eſt:a quo & ſanctitatis inſignia exempla reportauit: ut dictum eſt ſupra in legenda iuſti epī pridie idus octobris. Hic fuit uir diſcretione precipuus: ſanctitate preclarus. Qui etiā non immerito tempore interiecto ad eiuſdem pontificatus culmē aſſumptus eſt. Quo ſtrenue & feliciter adminiſtrato:in pace quieſcens:regnum celeſte conſecutus eſt idibus octobris. Sepultus apud lugdun̄.in eccleſia ſanctorum martyrū maccabeorum: in qua & ſanctus iuſtus requieſcit.

¶ De ſcō Baſolo abbate. [S. Benedicti] Cap. LXIX.

B Aſolus abbas apud rhemeū. ciuitatem claruit tempore chilperiti regis francorum: ut ait ſigibertus. Hic ex territorio lemouicenſi natus:dum adhuc iuuenis eremum optaret:angelo ipſi apparente ipſumqꝫ deducente: ad urbem rhemenſiū deuenit:& a ſancto egidio epo rhemenſi.iiii.poſt remigium ſuſceptus fuit. A quo & locum ad radices montis rhemenſis obtinuit:ubi conſtructo cenobio monaſticam uitam duxit: deinde ad nemoroſi montis cacumen aſcēdit:ubi per annos.xl. incluſus manens eremi cultor deo ſeruire ſtuduit. Et dum aque penuriam ſubſtineret:oratione ſua fontē de ſaxo produxit:qui uſqꝫ in preſens de loco illo uſqꝫ ad inferiora defluit. ¶ Attila quidam diues & potens dum circa montem illum uenaret̄:& aprū cum canibus ſequeret̄:aper ille cum eſſet nimie magnitudinis depoſita omni feritate ad cellam uiri dei ueniens: & quaſi liberari ab eo ſe petēs pedibus illius aduolutus iacebat. Quem dum canes & equites ſequerentur:diuina uirtute effecti īmobiles:ultra uiri domini limites nec accedere:nec retrocedere ualebant. Quod cernens attila de preſumptione penituit:& ſe ſancti orationibus commendans:aprum dimiſit:eidemqꝫ uiro dei predia ſua ibidem poſita gratāter cōceſſit. ¶ Quidam pro crimine damnatus ſuſpendio: dum iam laqueo aſtrictus ſuffocaretur. Sanctum tamē baſolum mente inuocans:quia iam uoce non poterat: laqueo rupto liberatus euaſit. Quieuit in pace idibus octob.

¶ De ſcā Placidia uirgine. Cap. LXX.

P Lacidia uirgo fuit filia ualētiniani imperatoris & eudoxie auguſte filie theodoſii magni. Que ſpreto ſeculo adheſit auie ſue galle placide ieiuniis elemoſynis & orationibus intenta. De huius ſanctitate cuidam ſeni reuelatum eſt:ꝙ eius meritis ſoror ipſius placidie honoria nomine a grauiſſima īfirmitate liberata fuiſſet. Qui & uiſa eudoxie ipſius matri rettulit. Et extunc mater filiam in deuotiōe habere cepit. Cum autem placidia cum utroqꝫ parente:& auia galla rauennam nauigio ueniret:grauiſſima in mari tempeſtas exorta eſt. Qui omnes beato ioanni euangeliſte pro eoꝝ liberatione uouerant baſilicam cōſtruendā. Statimqꝫ beatus apoſtolus eiſdem apparuit:& tēpeſtate ſedata incolumes ad portum perduxit. Regina ergo galla ei apud rauēnam eccleſiam fabricauit:in qua ſanctus ioannes eidē auguſte:& barbaciano preſbytero apparuit: & ſandalium ſuum pro reliquiis illis dimiſit:ut ſupra actum in geſtis barbaciāi pridie cal.ianuarii. ¶ Poſt aliquod autē tēpus:placidia hieroſolymā perrexit: ubi luſtrās loca ſancta biennium exegit. Et deinde per uenetiam ueronam uenit:ibiqꝫ cuidam drute filie orabilis nobilis matrone ſurde & mute auriū & lingue facultatem cōceſſit:ubi & in xpo dormiuit:ſepulta in eccleſia ſcī ſtephani uia tridētina idibus octobr̄. ſignis coruſcās.

¶ De apparitione ſancti michaelis archangeli. Cap. LXXI.

A Pparitio ſancti michaelis archangeli noua anno domini.cccccccvii.facta eſt: ut ait ſigibertus. Tempore enim childeberti regis francorum & iuſtiniani auguſti apparuit archangelus michael antberto brachaceū epo ſupra mare oceanum cōmoranti:ipſumqꝫ ſecundo monuit:ut in loco maris oceani inſula:que ꝓpter eius eminentiam tumba dicitur:nomini ſuo fundaret eccleſiam:uolens ſibi talem uenerationem exhiberi in pelago:qualis exhibebatur in monte gargono. Interea taurus in eadem inſula a latrone furtim captus ligat̄ in loco illo. Vnde eps tertio admonitus iubet̄:ut in illo loco fundamentum iaceret:quo tauꝝ ligatū inueniret. Et ſicut eū terrā pedibus protriuiſſe uideret: ſic eccleſie ambitū duceret. Que dū eps populo rettuliſſet:ad locū nauigio acceſſerunt:& tauꝝ inuenientes: ut archangelus predixerat:eccleſiam conſtruere ceperunt. ¶ Due aūt rupes ibidem erant:que humanitus inde moueri non poterāt:que & officiū impediebāt. Sed michael cuidā uiro apparuit:ꝑcipiens ut ipſas rupes inde amoueret:qui tam facile eas mouit:ut nihil habere ponderis uiderentur. Sicqꝫ eccleſia in honorē archangeli michaelis conſtituit̄:& ex eo tempore ſicut in mōte gargano:ita & in ipſo loco:qui modo dicit̄ in periculo maris:ueneratio eius frequētari cepit. In qua eccleſia partem pallii:quod in monte gargano angelus poſuit:& partem marmoris:ſupra quod ſtetit:detulerunt. Cum uero aque ibidem penuriā īcole paterent̄:monitu angeli foramen in ſaxo fecerunt: & inde aquaꝝ copia uſqꝫ in preſens largius emanauit. Hec autem apparitio in dicto loco celebratur.xvii.calen.nouembris. Ille enim mons oceano cingit̄:ſed bis in die feſto ſancti michaelis predicto iter prebens populo aperitur. ¶ Cum aūt quodam anno copioſa tur

ba ad eccleſiam pergeret·contigit mulierem pregnan
tem uicinamqꝫ partui ex deuotione archangeli ſecū
ire. Et ecce magno impetu unda rediit: & omnis tur/
ba timore concuſſa ad littus fugit. Sola autem muli/
er grauida fugere non ualuit: ſed a marinis fluctibus
capta ē. At michael eidē inter undas aſtitit: qui mulie
rem illeſam ſeruauit: que & in medio pelagi filiū par/
turiuit: que & in ulnis ſuſcipiēs lactauit: & angelo du
ce cum puero ad littus illeſa peruenit. ⁋ Temporibus
caroli regis dux quidā ſenogallie noīe ſergius habēs
uxorem grecam nomine margaritā: dū ꝓle careret:
bonis elemoſynaꝝ operibus ſolicite inſudans ſubito
leproſus effectus eſt: qui plurima expendens in medi/
cis: nulla medicamina percipere poterat. Dum autem
pro ſua ſalute deum iugiter exoraret. Nocte quadam
michael archāgelus eidem in ſomniis apparuit: eūqꝫ
admonuit: ut ad eccleſiam monaſterii ab angelo ele/
ctam: que brentalis dicitur: uiſitandam accederet: in/
deqꝫ ſalutem protinus reportaret. Qui expergefactus
mane cōiugi & militibus uiſa narrauit. Sequēti quo/
que nocte eidem dormiēti: iteꝝ angelus aſtitit: & iuſ
ſa predicta replicauit. Qui dum locum ſibi nō eſſe re
ſpondiſſet notum: angelus addidit: ut nauē cum uxo
re & militibus ſuis aſcenderet: cāqꝫ ad locum deducē
dam angelice ſolicitudini cōmitteret. Qui iuſſa perfi
ciens nauem conſcendit: flantibuſqꝫ uentis proſperis
unius noctis & diei ſpacio ad locum ſancti michae/
lis: qui brētalis dicit̃ ſuper mare adriaticū habēs mo/
naſteriū ſitum: quod brentale dicit̃ ſiue de brundulo
angelo duce peruenit. Et dū ſe mane ad portam appli
cuiſſe mirarent̃: & locū ignorantes ubi nā eſſent ab ī
colis ſciſcitarent̃: ab eiſdē ſe ad eccleſiam prefatam ar/
changeli appuliſſe didicerunt: qui deo gratias agētes
nauē exierunt: cūctiqꝫ nudis pedibus ad eccleſiā ꝓceſ/
ſerunt. Sed dei miſericordia anteq̃ dux eccleſie ingre
deretur hoſtia confeſtim ab omni lepre mūdatus eſt
macula. Tunc dux ſanus ad domum rediit: & omni/
bus uēditis medietatē pauperibus tribuit: aliam me/
dietatem eccleſie ſancti michaelis obtulit: & ibidem
cum coniuge perpetuis temporibus deo ſeruiuit.

⁋ De ſcō Gallo abbate. Cap. LXXII.

GAllus abbas ex hibernia claris parentibus
natus & ſancto columbano in diſcipulum
traditus: ab eodem ſacris ex litteris erudi/
tus: & monachus ipſius effectus ad ſacer/
dotium promotus eſt. Columbanus aūt in galliam
nauigans cum apud luxouium cenobium cōſtruxiſ/
ſet: ſigiberto rege annuente: ibiqꝫ cum gallo & aliis di
ſcipulis deo ſeruire curaret perſecutione regis theodo
rici & brunichildis regine inde expellitur: eo ꝙ a ſan/
cto columbano arguebatur: ꝙ relicta coniuge concu
bine amplexibus fruebatur: ut dicet̃ infra in uita co/
lumbani abbatis. xi. calen. decembris. Inde igit̃ colū/
banus ad theodobertum auſtraſioꝝ regem perueni/
ens infra partes allemanie iuxta fluuium lidiniacum
habitandum cum diſcipulis: ab eo locū obtinuit: qui
tuconia dicebat̃: cuius loci incole adhuc idolis ſeruie/
bant: ubi gallus fidē trinitatis predicare & phana ido
loꝝ cepit exurere. Sed dū habitatores loci ſeruis dei
ex hoc perſecutione excitarent: relicta tuconia colum
banus cum diſcipulis ad caſtrum arbonā acceſſit: & a
preſbytero uulmaro gratanter exceptus. Qui eos lō/
cum edificandi monaſterii antique ſtructure docuit:
& illuc uſqꝫ perduxit: ubi eccleſiam in honorem ſan/
cte aurelie & cellulas conſtruxerunt: & ibidem popu/
lum docere in chriſti fide ceperunt: idoliſqꝫ in lacum
demerſis eccleſiam dedicarunt. Ibiqꝫ columbanus cū
gallo & aliis diſcipulis triennio reſederunt. ⁋ Cum
autem nocte quadam gallus piſcationi inſiſteret audi
uit de montis uertice demonem: quendam alium exī
ſtentem in pelago uocantem: ipſumqꝫ ei reſponden/
tem: & utrunqꝫ ipſoꝝ ſe de hoſpite gallo conqueren/
tem: ꝙ eos de ſede propria eieciſſent. Qui ſigno crucis
edito demones in fugam uertit: & ueniens abbatem
ſibi audita rettulit. Illeqꝫ dū fratribus aduocatis deo
laudes exolueret: audite ſunt uoces demonū per ſtre/
pentium: & ſanctis perſecutionem illaturos ſe acriter
comminantium. Dux autem regionis nomine gun/
zonus: audiens ꝙ ſancti dei cultum deorum ſuorum
euacuarent: miſſis famulis ſuis iuſſit illos inde diſce/
dere. Qui uaccam monachorum abſtulerūt: & duos
ex fratribus occiderunt: illos quoqꝫ ab eoꝝ finibus di
ſcedere preceperunt. Sed dum columbanus ad gilol/
ſum regem italie ꝓperare diſponeret: gallus egritudi/
ne preſſus ibidem remanſit: & a preſbytero uulmaro
deuote hoſpitio ſuſceptus fuit. ⁋ Poſtq̃ autem gallus
de langore conualuit: preſbyteꝝ ut ſibi locum aliquē
grate ſolitudinis oſtenderet ſolicite requiſiuit. Cuius
iuſſione diaconus eius nomine hildeboldus ad locū
optimum illum adduxit. Qui cum die ītegro ieiunii
peragraſſent: gallus ad flumē ueniens: miſſo rete piſci
culos cepit: & ipſis aſſatis pariter cum diacono cibum
ſumpſit. Ibiqꝫ uterqꝫ ipſorum illa nocte quieuit. Gal/
lus uero crucē ligneam in terrā fixit: & ad eam capſel
lam reliquiaꝝ: quā ſecum tulerat appendit: & ante il/
las proſtratus in orationem pernoctauit. Cūqꝫ mane
ingens ad eos urſus deſcenderet & micas que ab eis
remanſerant lingeret: ꝓcepit ei gallus ut ligna in ignē
mitteret: urſuſqꝫ protinus obediuit. Cui uir dei quaſi
pro mercede panem porrexit. Mane uero diaconus iu
bente gallo ad flumē acceſſit: ut piſces iterum aliquot
caperet. Duo autem demones in ſpecie mulierum nu
darum eidem apparuerūt: ſed ad orationem uiri dei
continuo euanuerūt. Cumqꝫ ad locum preuiſum de/
ueniſſent: & ſerpentum ibidem multitudinem reppe
riſſent: oratione galli ſerpētes omnes inde fugati ſunt
uſqꝫ in preſens. In ipſo igitur loco cum triduo permā
ſiſſent: & ibi gallus locum ſibi ſolitudinis elegiſſet: ad
reuiſendum ſuum hoſpitem preſbyterum redierūt.

❡Cum igitur ibidem per dies.vii.reſediſſet: gunzo/
nus dux miſit ad preſbyterum:orans ut gallum ad ſe
adduceret:eo ꝙ filia eius immundus ſpiritus inuaſiſ/
ſet.Qui per os puelle clamabat:ꝙ ideo filiã ducis op/
preſſerat: quia pater eius gallum abbatem una cum
magiſtro colũbano de poſſeſſiõe ſua eiecerat.Hec igi
tur puella ſigiberto regi fuerat deſponſata. Quod cũ
rex ſigibertus audiſſet:duos epiſcopos ad puellã mi/
ſit ut ſuis eam orationibus liberarent. Sed demon ex
ore puelle eorum occulta eis obiiciẽs illos deridebat:
& ꝙ niſi a ſolo gallo inde poſſet eiici affirmabat: pater
igitur puelle afflictus iterum legatos ad preſbyterum
uulmarum deſtinauit:ut ſine mora gallum ſibi addu
ceret:ut eius filia liberationem conſequi poſſet. Pro/
mittens illi ꝙ uirum dei in conſtantienſem epm̃ pro
moueret:ſi demonem ab eius nata expellere poſſet.
Iam autem gallus ad locũ electe ſolitudinis reuerſus
erat:& quietem mentis eligens duos diſcipulos in mi
niſtros aſſumpſerat:& ad ducem uẽire recuſans ſe ad
italiam colũbanum reuiſurum pretendebat:eo ꝙ mi
raculi gloriam formidabat.Tandem uictus precibus
legatoꝝ & uulmari preſbyteri:ioãnem diaconum &
ſocium ſecum aſſumpſit:& nauigio ad ducem in ca/
ſtro burningio peruenit.Inuenitq; puellam iacentem
uinctam:& a demonio triduano ieiunio tabefactam.
Qui orationem ad dominum fudit:& in chriſti no/
mine demoni imperauit:qui mox ex ore eius in ſpe/
ciem nigri corui diſceſſit:& fetorem ſulphureum in
loco dimiſit.Dux uero multa ei dona obtulit:que uir
dei accipiẽs ea poſtmodum omnia in pauperum uſus
expendit.Cum autẽ illum in epm̃ uellet preficere om
nino renuit:ſed ioannem diaconum diſcipulum ſuũ
obtulit. Ad cuius nutũ in eum omnis populus epm̃
conſtantienſem elegit.Rex autẽ ſigibertus audito ꝙ
puella liberata fuiſſet:miſit ad patrem ut eam ſibi de/
ſponſatam tranſmitteret.Que cum ad eum ueniſſet:
& modum liberationis eius ſigibertus audiſſet. Gal/
lo abbati pecuniã copioſam miſit:de qua ſanctus cel/
lam & eccleſiam edificauit.Quam rex & dux prediis
& poſſeſſionibus dotauerũt. Cum autem ſigibertus
ſponſam ſuam ſibi uellet coniugio ſociare:audiuit ab
ea ꝙ pro eius liberatiõe uotum pudicitie emiſiſſet.Et
de cõſilio galli abbatis ne eius propoſitum auerteret:
ipſam in cenobio matrem uirginum multarum eſſe
conſtituit.❡Deinde uir domini a gunzono duce ad
urbem conſtantiam aduocatus:ut conſecrationi ioã/
nis epiſcopi preſens eſſet:uerbum domini in populo
mirifice predicauit:& multos ab errore gẽtilitatis ad
chriſtum conuertit.Epiſcopo quoq; formam guber/
nãde ſibi & cõmiſſe eccleſie prebuit. Atq; poſtmodũ
ad cellam ſuam in eremo rediit:ubi plures diſcipulos
congregauit.Deinde rogatus a uulmaro preſbytero:
relicto monaſterio ad domum eius per dies aliquot
diuertit:ut ei monita ſalutaria preberet.Et cum om/
ni populo in ipſo caſtro uerbum domini predicaſſet:
poſt dies duos febre correptus diebus.xiiii.langore pſ
ſus iacuit:& cum eſſet annoꝝ.lxxxxv.ad extrema de/
ductus in domino quieuit.xvii.calẽ.nouembris. Cu/
ius corpus in caſtro burnigio ſepultum eſt ubi & mi
raculis uiuit.

❡De ſanctis ducentis & ſeptuaginta martyribus.
Cap. LXXIII.

Dvcẽti & ſeptuagita martyres chriſti apud
aphricam coronati ſunt: & ſancti marty/
res martianus & ſatyrianus cum duobus
fratribus & maxima uirgo egregia ancilla
chriſti ſub perſecutione uandalica gerrico rege arria/
no.Qui primo nodoſis fuſtibus ceſi:& uſq; ad oſſa la
niati:cum multo tempore talia paterentur: ſequenti
die incolumes reddebantur.Poſtmodum autem du/
ra cuſtodia mãcipati:& artati in neruo dei uirtute ſo/
luto cippo liberati ſunt.Ob quod miraculum. Maxi/
ma libertati ſue reddita:materq; multarum uirginũ
effecta in confeſſione chriſti conſenuit. Sancti autem
inter mauros ferociſſimos relegati: cum predicatiõe
ſua multos ad chriſtum conuertiſſent iuſſu gergerici
ligatis pedibus poſt terga currentium quadrigaꝝ: in
ter ſpinoſa loca ſiluaꝝ tracti: & diſcerpti ſpũs emiſe/
runt.xvii.cal.nouẽbris:ut ait ado in martylogio ſuo.

❡De ſcõ Magnobono epo. Cap. LXXIIII.

MAgnobonus epſ andegauẽſis claruit tem/
pore dagoberti regis:quem rex fama ipſi/
us comperta ad ſe accerſiri fecit. Cum er/
go ciuitatem ingreſſus eſſet: cõpediti qui
erant in ergaſtulis eius patrocinium implorabant.Il/
le uero iudicem adiit:& ut reos amore chriſti ſolue/
ret:exorauit:qui ab eo repulſus dum eccleſiam intrãs
oraſſet:ſubito compedibus fractis & carceribus reſe/
ratis incluſi abſoluti ſunt. ❡Cum in predio quarta/
naco eius dioceſis puer a demone raptus eſſet:iter ue/
pres & rupes collidit̃:& ſemiuiuus ſancto epo a parẽ/
tibus offertur:qui demonem chriſti nomine inuoca/
to a puero eiecit:& ipſum ſanum parentibus reſtitu/
it.❡Quadam uice dum flumen cum ſociis uellet trã
ſire:nauem conſpexit ab alia parte fluminis ductore
carentem.Sed dum oraſſet:nauis ſine remige cis flu/
men ad eum uenit:& ipſum cum ſociis ſine ullo gu/
bernante tranſuexit.❡Veꝝ tempore famis ingruen/
tis diſpenſatori ſuo certam nummoꝝ ſummam pau
peribus diſtribuendam dedit:quam ille in diſpenſan
do duplicatam inuenit. ❡Abbas quidam eius emu/
lus ad eum ueneno poculandum quoſdam miſerat.
Sed ſanctus uir hoc per ſpiritum cognoſcẽs nuncios
abbatis benigne ſuſcepit:& eorum itentionem eiſdẽ
aperuit:atq; ſic eos ad penitentiam prouocauit:quie/
uit autem in pace uir dei.xvii.calendas nouembris:ſe
pultus in eccleſia ſua.

❡De ſancto Ambroſio epo. Cap. LXXV.

AMbroſius epſ bituricẽſ.apud eandem ci/
uitatem claruit tempore pipini regis fran
coꝝ:q uita & ſanctitate eximmius: & do/
ctrina prefulgidus gregem domini ſibi cõ
miſſum uerbo & exemplo fideliter enutriuit: & uir/
tutibus plenus in pace quieuit.xvii.cal.nouembris:ut
ait ado in martylogio ex dictis hieronymi ſumpto.

❡De ſcõ Ambroſio cõfeſſore. Cap. LXXVI.

AMbroſius alexandrinus confeſſor didymi
auditor:apud alexandriam floruit. Qui
multa ſapientia pollẽs:uolumen de dog/
matibus multoꝝ uerſuum aduerſus apol
lonium ſcripſit.Commentarios quoq; in Iob elegan/
tes compoſuit.Et tempore theodoſii iunioris apud p̃
fatam urbem in domino quieuit.Hec hieronymus li
bro de uiris illuſtribus.

¶ De ſcō Herone epō & martyre. Cap. LXXVII.

HEro epiſcopus & martyr poſt beatū ignatium antiochenam rexit eccleſiam: ſicut eidem ignatio ad paſſionem pergenti fuerat diuinitus reuelatum: qui epiſcopus factus: ut magiſtri uiam pius imitator ſequeretur: pro commendato ſibi grege amator chriſti occubuit. xvi. calendas nouembris.

¶ De ſancto Priuato martyre. Cap. LXXVIII.

PRiuatus martyr ſub alexandro imperatore rome paſſus eſt: qui cum eſſet miles plenus ulceribus uidens qualiter ſanctus calepodius preſbyter & martyr beato calliſto pape in cuſtodia detento: nocte cum immenſo lumine apparuit: ipſumqꝫ blandis exhortationibus cōfortauit: ad pedes calliſti procidit: & pro ſanitate ſua īſtātius exorauit. Quem dū calliſtus ſacro fonte perfunderet: ab omnibus uulneribus curauit: ut ſupra dictū eſt in paſſione beati calliſti pape pridie idus octobris. Quod audiens alexander imperator & poſt paſſioné calliſti priuatum teneri fecit: & in chriſti confeſſione manentem: tam diu plumbatis cedi: donec deficeret: cuius corpus aſterius preſbyter iuxta corpus beati calliſti ſepeliuit. xvi. calen. nouembris.

¶ De ſcō Luca euangeliſta. Cap. LXXIX.

LVcas euágeliſta natiōe ſyrus ex antiochia ciuitate unus fuit ex ſeptuagintaduobus chriſti diſcipulis: ut abbas dorotheus ſcribit: uel ut dicit hieronymus diſcipulus fuit apoſtolorum: poſtea paulum ſecutus eſt uſqꝫ ad paſſionem ſeruiens domino ſine crimine. Hic ſapientia eruditiſſimus grecis ſermonibus nō ignarus arte medicus extitit: prius corporibus deinde animabus preſtans medelam. Ná uerba eius languentis anime ſunt medicina. ¶ Hic euā́gelium ſicut audierat ſcripſit in grecia in partibus uidelicet achaie: theophilo epō diſcipulo ſuo: cum iam ſcripta eſſent euangelia per mattheum in iudea litteris hebraicis: & per marcū in italia latinis. Hic tertius ſcripſit in grecia litteris grecis. Qui etiam eodem greco ſermōe actus apoſtolorum ſicut uiderat ipſe compoſuit: quem plurimiqꝫ tradūt fuiſſe proſelyton: & hebreas litteras ignoraſſe: eo ꝙ quicquid ſcripſit greco ſermone compoſuit. Euangelium aūt ſuum ipſe didicit ab apoſtolis: ſicut ipſe in ꝓlogo ſuo eidem teſtatur theophilo. Cum enim non fuerit cum chriſto in omnibus actibus & miraculis chriſti: ideo ſuum euangelium ſcripſit ſecundū quod apoſtoli: qui preſentes fuerant: ipſi intimauerūt & retulerunt. Creditur quoqꝫ ꝙ ea que de īcarnatione domini & natiuitate & infantia meminit: a beata uirgine didicerit. Ideoqꝫ predicta ſuper alios euā̄geliſtas plenius & copioſius explicauit. Nam & eidem dei genitrici familiariſſimus extitit. Cuius euangelium a paulo mirabiliter approbatum eſt: quando ad confirmationem dictorum ſuoꝝ luce euangelium adducebat: unde quidam ſuſpicati ſunt: ꝙ quā̄docunqꝫ paulus in epiſtolis ſuis dicit: ſecundum euangelium meum: de luce ſignificare uolumine. ¶ Actibus uero apoſtoloꝝ ipſe beatus euangeliſta preſens fuit: & ea cuncta oculis ſuis proſpexit. Nam & tempore paſſionis domini iam xp̄i diſcipulus eſſe ceperat: quod patet ex eo: ut quidam tradunt: quia ipſe alius diſcipulus cū cleopha nominatim exp̄ſſo fuerit: quibus dominus euntibus in emaus die reſurrectionis apparuit: qui ex humilitate nomen ſuū cōticuit. Ipſoꝝ igiť actuum uolumé uſqꝫ ad quartū imperii neronis annum texens hiſtoriā in urbe cōpilauit: ut eius tamé ſcripta indicāt pauli apoſtoli ſectator fuit: & omnis eius peregrinatiōis comes indiuiduus. Ná & geſta ſolius pauli in actibus apoſtolicis ꝓſequés: cum eiſdé uolumini finem facit. ¶ Hic ab ineūte pueritia caſtiſſimus fuit: & ſine crimine uirginitaté mentis & corporis ſemꝑ ſeruauit. Nam neqꝫ uxorem neqꝫ filios habuit: & in opus euangelice predicationis iugiter laborauit. Crucis quoqꝫ mortificationé ut tradit eccleſia: in ſuo corpore: ꝓ nominis xp̄i honore portauit: quia & carné ſuam mira penitentia afflixit. ¶ Fertur quoqꝫ ꝙ lucas euangeliſta artem pictoriā habuit: & in ipſa ſolénis oparius fuit. Ná & rome due extant imagines: una xp̄i in ſancta ſanctoꝝ: & alia dei genitricis in eccleſia ſancte marie maioris per quas deus miracula retroactis temporibus oſtendit: quas lucas diciť depinxiſſe: formam uultus ſaluatoris & matris naturalé aſſimilantes: & eas ueraciter repreſentantes: conſtantinopoli etiam alia pictura beate uirginis habetur: que forme matris domini diciť eſſe ſimilima: que ab eodem euangeliſta tradiť fuiſſe figurata. ¶ Deniqꝫ beatus lucas ſanctitate & plenus mundicia obiit in bithynia plenus ſpiritu ſancto: etatis ſue annum. lxxiiii. Ibiqꝫ ſepultus eſt. xv. calen. noué bris. Cuius oſſa regnante cōſtantino imperatore anno. xx. imperrii eius: cum reliquiis andree apoſtoli cōſtantinopolim tranſlata ſunt: licet ciues padue urbis: ipſum corpus preſentialiter fabulentur ſe habere in eccleſia: uidelicet ſancte uirginis iuſtine.

¶ De ſcō Iuſto puero & martyre. Cap. LXXX.

IVſtus martyr puerulus annoꝝ. ix. apud ambianenſe oppidū paſſus eſt ſub rictiouaro preſide. Qui natus antiſiodori clara proſapia: patre iuſtino matre felicia: in tenera etate deo deditus ſpiritum prophetie meruit obtinere. Cum enim pater iuſti fratrem quendá iuſtinianū noīe habuiſſet: qui de ciuitate illa dū eſſet adhuc puer dudum furto ſublatus fuerat: & ambianum ductus negociatori cuidam nomine lupo xp̄iano uenditus: adhuc in ſeruiture mā̄ebat. Iuſtus per annoꝝ. ix. prophetico ſpiritu hec omnia patri nunciauit: & ad requirendū patruum omnino ſe uelle accedere dixit: qui tamen nunq̄ patruum uiderat nec nominari audierat: eo ꝙ anteq̄ iuſtus genitus eēt: ꝑ annos multos

ille raptus extiterat. Dum autem pater puerum reuo/
care non poſſet: eiuſqꝫ uerba quaſi puerilia derideret
ab eo tamen multa uictus iſtãtia: puerũ aſſumpſit: &
ambianum ſecum ꝑrexit. Qui dũ ueniſſent ad caſtrũ
militonẽ pauperes xp̃ianos eſca refocillarũt. Iuſtus ue
ro pauperi nudo reperto tunicã ſuam tribuit. Sed dũ
ambianum ueniſſent: a predicto lupo negociatore oc
culte quidem xp̃iano ꝓpter metum rictiouari preſi/
dis hoſpitati ſunt. Cui cauſam eoꝝ aduẽtus expoſue/
runt: & ſeruũ quem habebat ſe redimere precio obtu
lerunt. Lupus uero oĩbus famulis ſuis conuocatis ut
ſuum recognoſcerent: iuſtus patruũ quem nunꝗ ui/
derat per ſpiritũ recognouit: quẽ tamẽ pater eius iu/
ſtiniani germanus: iam grandeuũ effectum uix reco/
gnoſcere ualuit. ¶ Cum aũt preſidi nunciatũ fuiſſet:
ꝙ xp̃iani peregrini in domo lupi laterent. Ille iuſtia/
num ſeruũ abſqꝫ ullo precio libertati donauit: & ip̃m
cum iuſtino & puero iuſto nocte de ciuitate dimiſit:
mane aũt cuſtodes rictiouari ad domum eius ueniẽ/
tes oĩa perſcrutant: & non iuentis illis: iuſſu preſidis
eos in equis curſoribus inſequuntur. Cũqꝫ ſancti iux/
ta fontem pranderent: & milites a longe cõſpexiſſent:
puer quidem patrem & patruum inter frondes aſcõ/
dit: ipſe uero in arborem ſpeculator aſcendit. Ad quẽ
peruenientes ſatellites: dũ parentes non inuenerunt:
puerum ſe profeſſum xp̃ianum decollauerunt: & cõ
tinuo abierunt. Corpus autem truncum per ſeipſum
ſe leuauit: & caput manibus ſubſtulit: atqꝫ ad parẽtes
acceſſit. Quibus ꝓdeuntibus caput lingua clare loqui
cepit: deũ collaudans: & patrem ac patruũ admonens:
ut corpus ſuum ad ciuitatem beluacũ delatum ſepe/
liant: caput uero ad matrem pro eius cõſolatione de/
ferãt. Quibus dictis corpus mortuum cecidit: & ſpiri
tus celos petiit: lux quoqꝫ celica deſuper immenſa co/
ruſcauit. Illi igitur corpus ad territorium beluacenſe
portãtes: illud ibidem ſepelierunt: & antiſiodoꝝ re/
greſſi caput matri obtulerũt: omniaqꝫ geſta narraue/
runt: quod illa ut caput martyris ſuſcipiens reueren/
ter digno loco repoſuit: & ipſum pro reliquiis deuo/
tionis conſeruauit. ¶ Sanctus aũt amator epiſcopus
poſt decurſum temporis caput iuſti martyris in loco
ubi ipſe decreuerat: collocauit: ubi puella ceca a natiui
tate annorum. xvi. lumen oculoꝝ recepit. In loco aũt
ſepulture eius in territorio beluacenſi baſilica eius no
mini edificata eſt. Sed interiecto tempore caput eiuſ/
dem beluacũ tranſlatũ in ſacrario eccleſie ſancti petri
recõditũ eſt: paſſus eſt ſanctus martyr. xv. cal. nouẽbꝛ.

¶ De ſancta Tryphonia regina. Cap. LXXXI.

TRyphonia regina uxor quõdam decii ce/
ſaris fuit. Que poſt paſſionem martyrum
hippolyti & ſociorum hoc modo cõuer/
ſa eſt. Cũ enim decius ceſar & ualerianus
prefectus ſanctos martyres ireneum & abundium ne
cari in cloacam feciſſent: de quibus ſupra in eoꝝ paſ/
ſione dictum eſt. vii. calẽdas ſeptembris: & elapſis die/
bus trigintaſeptem ambo in carruca conſedentes ad
amphitheatrum deſcenderent: ut ibi ſanctos marty/
rizari facerent: uterqꝫ eorum a demonio arreptus cla
mare cepit: ꝙ eum ſancti martyres laurentius & hip/
polytus cruciarent: & poſt diras uoces ualerianus ibi
dem expirauit. Decius autem ad palatium reductus:
per triduum a diabolo uexabatur. Tunc eius nomine
tryphonia omnes ſanctos in carceribus detentos di/
miſit. Finito uero triduo decius clamans ſe a lauren/
tio torqueri: miſerabiliter uitam finiuit. Quod uidẽs
tryphonia cum filia eius cyrilla puella uirgine cõuer/
ſa eſt: & ad iuſtinum preſbyterum uenerunt baptiſ/
mi gratiam poſtulantes: qui indixit eis ieiunium ſe/
ptem dierum: & eas poſtmodum ſacri fontis unda ꝑ
fudit. Quibus ad domum ſuam reuerſis: tryphonia
die ſequenti orans ad dominũ cum lachrymis emiſit
ſpiritũ: cuius corpus iuſtinus preſbyter iuxta corpo/
ra hippolyti & ſocioꝝ ſepeliuit. xv. cal. nouembris.

¶ De ſcõ Aſclepiade epõ & mr̃e. Cap. LXXXII.

ASclepiades epiſcopus antiochenus & mar
tyr apud eandem ciuitatem paſſus eſt. qui
unus fuit ex preclaro cõfeſſoꝝ numero: ꝙ
ſub decio ceſare paſſi ſunt. Hic enĩ pro cõ/
feſſione nominis chriſtiani capite truncatus marty/
rio coronatus eſt. xv. calen. nouembris: ut dicit ado.

¶ De ſanctis Ptolemeo & Lucio martyribus.
Cap. LXXXIII.

PTolemeus & lucius cũ quodã tertio mar/
tyres tempore antonini pii auguſti paſſi
ſunt apud alexandriam ciuitatẽ. Qui pto/
lemeus a quodam centurione detẽtus: eo
ꝙ ſe chriſtianum diceret: dudumqꝫ carcerali cuſtodia
maceratus ab eodẽ iudici urbicio traditus eſt: a quo ĩ
terrogatus dum ſe chriſtum colere uiua uoce profite
retur: capitali ſententie damnatur. Dumqꝫ lucius: qui
chriſtianus occultus: iudicem de tanta impietate ar/
gueret: eo ꝙ nullius reum criminis innocenter dam/
naſſet: interrogatus quoqꝫ ab eodem ſe chriſtianum
fore ſimiliter aſſereret: ſimili ultione puniendus adiu
dicatur. Sed & quidam tertius pari uſus libertate: pa/
ri quoqꝫ damnatione condemnatur. Qui omnes ſi/
mul decollati martyrio corõati ſunt. xiii. cal. nouẽbꝛ.

¶ De ſcõ Ethbino cõfeſſore. Cap. LXXXIIII.

EThbinus in hibernia claruit tẽpore mau/
ricii imperatoris. Hic in britannia natus: ĩ
domo paterna uſqꝫ ad annum. xv. liberali
bus diſciplinis inſtructus eſt. Mortuo ue/
ro eius patre ab ipſius genitrice ſancto ſampſoni do/
lenſi epõ oblatus ab eodẽ clericus factus eſt. Materqꝫ
ipſius ſacro uelamine conſecrata: qui poſtꝗ predicto
epiſcopo annis aliquot adheſit: ut artiori ſe uite trade
ret: ad ſanctum ſimilianum abbatem acceſſit: a quo
in monaſterio quod tauracum dicitur: monaſticum
habitum ſuſcepit: qui etiam ad diaconatum promo/
tus ſancto uignaloco ſacerdoti: & eiuſdem loci mona
cho ſociatur. ¶ Cum autem cũ predicto ſancto qua/
dam uice itineraret: & lepro ſum aſpectu horribilem
inueniſſent: ethbinus iacentem cepit brachiis ſubſtẽ/
taret: dumqꝫ ille dolore narium torqueri ſe diceret: &
& nullum ſibi adeſſe remedium: niſi oris anhelitum
exprimeret: uignalocus compatiens naſum horridũ
& ulceroſum in ore ſuſcepit: quem ethbinus per late/
ra ſubſtinuit: reſpiciensqꝫ ſurſum: uidit crucem aure/
am angeloſqꝫ pauperi obuiantes. Tunc lepro ſus uiros
domini confortans: ſe chriſtum eſſe proteſtans in nu
be raptus nunꝗ comparuit. Illi uero domini gratias
agentes alter alterius meritis uiciſſim uiſionem aſcri/
bebant. ¶ Dum igitur franci britanniã deuaſtaſſent:
ethbinus hiberniam petens in ſilua nectenſi tuguriũ

& eccleſiam paruam fabricauit:in qua deo aſſidue ſer
uire cepit miraculis etiam clarens claudum unū ere/
xit. Mulier quedam ad eum ueniēs pro ſalute filii ſui
paralytici:longeq; poſiti ſupplicauit:dicens q̄ beata uir
go brigida illam ad ethbinum miſiſſet:ut eius filium
liberaret. Qui ſuis orationibus filio mulieris illius ſa/
lutem impetrauit. In ipſo autem loco pane ſolum &
aqua bis in hebdomada ſe refecit & annoꝝ.lxxxiii.in
pace quieuit.xiiii.cal.nouembris.

¶ De ſancto Maximo martyre & leuita.

Cap. LXXXV.

Maximus martyr & leuita & uir ſcūs tpe de
cii ceſaris apud ambianēſem ꝓuincia paſ/
ſus eſt. Qui cū eſſet plebeius patiēdi deſide
rio īquirētibus ſe pſecutoribus palā oſten
dit. Et a pſide cōprehenſus poſt reſpōſionū eius cōſtā
tiā dū xpm cōfiteref:in equuleo ſuſpenſus ac diutius
tortus eſt. Cui dū pſes ceſariā eius filiam nimis ſpecio
ſam in uxorē ꝓmitteret:ſi diis ſacrificare conſentiret:
& ille ſe mariā uirginē dei genitricē habere ſponſam
aſſereret:ac oīno ſacrificare renueret:fuſtibus diutiſſi
me cedit:deinde ad carcerē duci iubet. Qui dū duce/
retur emiſit ſpiritum.xiii.cal.nouembris.

¶ De ſanctis Capraſio primo & Feliciano martyri/
bus. Cap. LXXXVI.

Capraſius martyr cū primo & feliciano fra
tribus paſſus eſt in galliis ciuitate agenēſi
ſub daciano pſide. Cū enim capraſius xpia
nus occultus timore preſidis ꝓpter rabiē
pſecutionis declinās iuxta urbē in rupis ſpelūca late/
ret::audiēs qualiter beata uirgo fides pro xpo agoni/
zaſſet:de qua ſupra ī eius paſſiōe dictū eſt pridie nonī.
octobr.animatus ad tolerantiā paſſiōis orauit ad do/
minū:ut ſi eū dignū gloria martyrii iudicaret: ex lapi
de ſpelūce aqua limpidiſſima emanaret. Quod pſtan
te domino ſtatim obtinuit. Super hec uidit p ſpiritū
columbā niueā de celo deſcendentē:& coronam auro
gēmiſq; fulgentē ſup caput fidei uirginis īponentē: q̄
ueſtibus fulgidis erat ornata:& angelis comitata. Ipſa
uero colūba alaꝝ uolitatu & rore celeſti:ignē: in quo
uirgo iniecta erat:extinxit:& ad celos ſubito aduola/
uit. Cū aūt hec oīa capraſius cōſpexiſſet: ſpōte ad cer/
tamē cucurrit:& xpianū ſe coram daciano cōfeſſus fu
it. Quē ille detētū ungulis laniari fecit. Ita ut primus
& felicianus fratres eius exemplo patientie conuerte/
rentur:& ſe chriſtum colere faterentur. Quos omnes
inſimul uinctos:preſes capite cedi mandauit. Quoꝝ
corpora in eodem tumulo in agenenſi ciuitate a chri
ſtianis ſepulta ſunt.xiii.calend.nouembris.

¶ De ſanctis undecim milibus uirginibus.

Cap. LXXXVII.

Undecim milia uirgines cū ſociis eaꝝ apud
coloniā paſſe ſunt ſub hunoꝝ principe iu
liano. Quaꝝ omnium prīcipalior auctrix
& ſignifera fuit beata urſula. Hec filia uni/
ca regis ſcotie xpianiſſimi nomine mauri ſapiētia mī
rabili & pulchritudine inſigni pollebat. Quā rex an/
glie nimis prepotens miſſis ſolēnibus nūciis:filio ſuo
in coniugiū:multis ꝓmiſſionibus & blanditiis poſtu
lauit:addiiciens minas:ſi ad eū legati uacui reuerterē/
tur. Pater autem uirginis cum iram regis anglie for/
midaret:quid ageret anxiabat:nec enim uolebat deū
offendere filiam ſuam homini gentili tradendo: nec
uirginis ſacrum propoſitum impedire:eius pudiciti/
am:quam deo uouerat perturbādo. ¶ Virgo autem
domini diuina reuelatione premonita patri ſuaſit:ut
predicto regi aſſenſum preberet:ea tamen conditio/
ne:ut iuuenis baptizaretur: & per triennium in fide
inſtrueretur:& q̄ ſibi a patre iuuenis & a ſuo.x. uirgi
nes electe & ſpecioſe in ſocias darentur: & tam ſibi q̄
illis:mille uirgines ſubſcriberentur: & naues.xi.mu/
nite ad opus earum fabricarentur:quatenus dicto trī
ennio per mare ludendo diſcurrerent: & uirginita/
tem ſuam domino dedicarent. Hoc autem uirgo po/
poſcit: ut interim coeuas ſuas chriſto uirgines con/
ſecraret: & ſponſum ac patriam ad fidem adduceret.
Quod parentes & iuuenis fieri conſenſerunt: ipſoq;
continuo baptizato naues fabricari preceperunt. Om
nia igitur feſtinantius parantur: uirgineſq; de diuer/
ſis mundi partibus congregantur:& omnes urſule p̄/
ſentantur:pater autem eis honorabilem comitatū
multorum epiſcoporum & baronum anglie & ſcotie
tradidit: & neceſſariorum copiam miniſtrauit. Mul
ti quoq; ad tam grande ſpectaculum de diuerſis ur/
bibus conuenerunt. Inter quos fuit panthulus baſi/
leeū. epiſcopus: qui eas uſque romam perduxit & in/
de reuerſus cum eis martyrium ſuſcepit. Sancta quo/
que geraſma regina ſicilie: que uirum ſuum conuer/
terat ſoror macririi epiſcopi & darie matris ſancte ur
ſule:cum quattuor filiabus ſuis ſcilicet babila iulia ui
ctoria:& aurea: & paruulo ſuo hadriano: cum hoc
per litteras patris urſule cognouiſſet: relictoque re/
gno in manu alterius filii: per mare in angliam na/
uigauit. Cuius conſilio & etiam induſtria tam na/

ues quam omnes uirgines regebantur:& ſic in no/
uam Chriſti militiam ab omnibus coniuratur iux/
ta condictum igitur triennio per mare diſcurrunt:&
omni ludorum genere ſe exercitantes: modo belli p̄/
ludia incohant:modo fugam ſimulant: modo aliud
fingunt:quod animo occurrebat. ¶Tandem poſtq̄
Vrſula ad fidem & pudicitiam omnes Chriſti uirgi/
nes conuertiſſet:ſub unius diei ſpatio flante proſpero
uento ad portum̄ gallie:qui ceila dicitur applicantes:
inde coloniam ſunt delate:ubi angelus domini Vrſu
le apparuit:& predixit eas illuc ītegro numero reuer
ſuras:& coronas martyrii precepturas. Ad cuius ad/
monitionem inde uenerunt baſileam:ubi relictis na/
uibus pedeſtres uenerunt romam. Quas papa Cy/
riacus gaudenter ſuſcepit:quia de terra earum erat:
& multas ibi conſanguineas habebat: plurimaſqʒ ex
ipſis nondum baptizatas ſacro fonte perfudit:qui di/
uinam reuelationem in ſomnis accepit: ut cum ipſis
relicto pontificatu diſcederet: & coronam martyrii
cum eis acciperet. Et cum anno uno & mēſibus duo
bus & diebus uiginti eccleſiam rexiſſet:inuitis cardi/
nalibus & clero romano papatui reſignauit: & cum
uincentio preſbytero cardinale & multis aliis uirgi/
num ſe collegio ſociauit. Et quia inuitis omnibus pō
tificatum reliquit:nomen eius de catalogo pontificū
clerus abraſit. ¶Videntes autem duo iniqui princi/
pes romane militie:ſcilicet maximianus & aphrica/
nus:ꝙ per ſacras uirgines multi ad eas undiqʒ concur
rentes ad chriſtum conuertebātur: explorata earum
uia:miſerunt per litteras ad iulianum cognatum ſu/
um ducem gentis honorum:ut apud coloniam con/
tra eas exercitum duceret:ubi uirgines cū ſociis tru/
cidaret. Secuti ſunt autem eas una cum ſummo pon/
tifice predicto iacobus epiſcopus antiochenus:qui de
britannia patria ſua ueniens ſeptem annis ibidem ſe/
dem tenuerat:& romanam curiam uiſitare uenerat.
Macririus quoqʒ leuicanus epiſcopus auunculus ba/
bile & iuliane & follarius epiſcopus lucenſis cum ali/
is preſbyteris & clericis multis. His etiā occurrit ſpon
ſus beate Vrſule ethereus nomine patre ſuo iam chri
ſtiano defuncto & matre cum ſororibus baptizatis:
qui diuinam iam reuelationem habuerat: ut ſponſe
ſue occurreret:& cum ea palmam ſuſciperet: qui ſe/
cum de britannia ſocrum dariam adduxit cum par/
uula ſorore nomine florentina:& quendam clemen/
tem epiſcopum. His etiam ſe rome coniunxerat mar
culus epiſcopus grecie cum ſorore ſua conſtantia fi/
lia dorothei imperatoris conſtantinopolitani:qui cu
iuſdam regis filio nupſerat: ſed eo ante traductiōem
morte preuento uirginitatem ſuam chriſto deuoue/
rat. Omnes igitur uirgines cum predictis epiſcopis
& multis aliis coloniam redierunt: & ipſam iam ab
hunis obſeſſam inuenerunt. In quas irruentes barba
ri uelut in oues lupi:totam illam glorioſam multitu
dinem gladiis peremerunt. Sicqʒ coronam martyrii
perceperunt. Cum autem uidiſſent urſule pulchritu
dinem:manum retraxerunt. Sed cum impio iuliano
honorum duce nollet nubere: nec idolis immolare:
ille contemptum ſe uidens:directa ſagitta eam in cor
de transfixit:& ſic illa ad dominū migrauit. ¶Que/
dam autem uirgo nomine corbula timore perterri/
ta in naui nocte illa ſe abſcōdit:ſed in craſtinum mor/
ti ſe offerens martyrii coronam ſuſcepit. Quarum
corpora a fidelibus collecta:apud coloniam honore
condigno tumulata ſunt:& honorabilis eccleſia cum
notabile monaſterio uirginum ad memoriam earū
fabricata ſunt. Paſſe ſunt autē uirgines undecim mi/
lia cum ſociis earum duodecimo calendas nouem/
bris:Circa annum domini. ccccl.

¶De ſancto Hilarione abbate. Cap. LXXXVIII.

Illarion abbas:cuius uitam hieronymus
ſcribit:apud egyptum claruit:Qui ortus
uico tabath:quod quinque milibus a ga/
za urbe paleſtine diſtat:parentibus gen/
tilibus chriſtianus ipſe ut roſa de ſpinis floruit:ſed
alexandriam a patre miſſus in breui grammaticam
didicit:& in chriſtum credens:eccleſiam frequēta/
re cepit. Audiens autem celebre nomē antonii:quod
per omnes egypti populos ferebatur:uidendi cum
ſtudio perrexit ad eremum:& ſtatim mutato habi/
tu duobus menſibus ſecum manſit:contemplans or
dinem uite eius:morumqʒ grauitatem. Reuerſus au/
tem cum quibuſdam monachis ad patriam:parenti/
buſqʒ defunctis omnia pauperibus largitus eſt:nihil
ſibi omnino reſeruans. Sicqʒ annorum quindecim
nudus & armatus in chriſto ſolitudinem ingreſſus
eſt:ſacco tantum membra coopertus quindecim ca/
ricas poſt ſolis occaſum comedebat. Igitur a decimo/
ſexto etatis ſue anno uſqʒ ad uigeſimum eſtus & plu/
uias breui tugurio declinauit:quod iunco texerat.
¶Structa deinceps breui cellula longitudine pedum
quinque:latitudine paulo ampliore q̄ eius corpuſcu/
lum patiebatur:ut ſepulchrum potius q̄ domum cre
deres. Capillos in anno die paſche ſemel totondit:ſu/
per nudam humum uſqʒ ad mortem cubauit. Sac/
cum quo ſemel indutus fuerat nunquam mutauit:
nunquam lauit:orationi & pſalmodie iugiter inſta/
bat ab anno. xxi. incipiens tribus annis & dimidio lē/
tem aqua frigida madefactum comedit:deinde tri/
ennio panem aridum cum ſale & aqua:deinde per
annos nouem ſex uncias hordeacei panis & coctum
modicum olus in cibo habuit:ſed laſſus egritudine
oculorum oleum adiecit. Et in tali ieiunio uſque ad
ſexageſimoquarto etatis ſue annum perſeuerauit.
Abinde uero uſque ad annum. lxxx. pane abſtinuit ī/
credibili feruore mentis accenſus. Fiebat autem ei ſor
bitiuncula de farina & comminuto olere in cibo &
potu uix. v. uncias appendentibus. Nunquā ante ſolis
occaſum guſtauit:neqʒ ulla ſolennitate ieiunium ſol/
uit. ¶Igitur potentiſſimus miraculis & ſanctitate in
comparabilis octogeſimo etatis ſue anno cum eſſet
abſens heſychius:qui eum familiariſſime colebat:in
teſtamenti uicem breuem ſcripſit epiſtolam:omnes
diuitias ſuas ei derelinquens. Euangelium uidelicet
tunicam ſaccinam:cucullam & palliolum. Et poſt/
quā annis. lxv. deo ſeruierat ad extrema deueniēs ſpi/
ritum emiſit duodecimo calendas nouembris. Sta/
tim corpus eius humo obrutum eſt:quia ſic ipſe om
nes qui ad egrotantē uenerat adiurauit. Quod poſt/
quā heſychius paleſtine audiuit perrexit cyprum:&
corpus eius furatus poſt menſes. x. in paleſtinam na/
uigio detulit:& in antiquo monaſterio condidit:ille/
ſis tunica & cuculla:corporeqʒ immenſis odoribus
refragrante.

¶ De ſancto Aſterio martyre. Cap. LXXXIX.

ASterius martyr rome paſſus eſt:ſub alexā
dro imperatore:qui a beato calliſto papa
preſbyter ordinatus fuit. Et poſt eius paſ/
ſionem corpus eiuſdem pontificis cū cleri
cis ſuis rapiens ſepeliuit:ut dictum eſt ut ſupra in paſ
ſione calliſti pape pridie idus octobris. Poſt dies autē
quinq; alexander imperator hoc audiens tenuit aſte/
rium preſbyterum:quem precepit per pontem in ty
berim precipitari. Cuius corpus apud oſtiam reper/
tum:& in eadem ciuitate a quibuſdam chriſtianis ſe/
pultum eſt.xii.calen.nouembris.

¶ De ſancto Viatore cōfeſſore. Cap. XC.

VIator cōfeſſor ordinem lectoris tenuit: &
ſancti iuſti lugduñ epi comes fuit. Qui cū
eodem epiſcopatum deſerente nauem cō/
ſcendit:& ad egyptum nauigauit: atq; ei
in eremo ſedule miniſtrauit: ut dictum eſt ſupra in
eius legenda pridie idus octobris. Quo decedente &
ipſe poſt dies.vii.prout ipſi ſanctus iuſtus predixerat:
cum ad celos ſecutus eſt. Nā & quieuit in pace.xii.cal.
nouembris. Quoꝝ amboꝝ corpora a ciuibus lugdu
nenſibus ex inde ſublata ad eorum ciuitatem relata:
& in eccleſia ſanctorum.vii.maccabeorum condigno
cultu poſita ſunt.iiii.noñ ſeptembris.

¶ De ſancta Salome diſcipula. Cap. XCI.

SAlome diſcipula chriſti fuit. Que tempo/
re dominice paſſiōis cum reliquis ſanctis
feminis ad crucem aſtitit & circa eius ſe/
pulturam ſolicita fuit. De qua theophilus
& Chryſoſtomus dicunt: ꝙ hec fuit mater filiorum
zebedei: quod origenes ſimiliter opinaẗ: unde ſecū/
dū iſtos cum dicitur in euāgelio marci. Maria iacobi
minoris & ioſeph mater:& ſalome:& iterum maria
magdalene & maria iacobi ſubaudi minoris: & ſalo/
me: tunc iſtud nomen eſt nti caſus & eſt nomen mu/
lieris: Alii dicunt ꝙ eſt caſus genitiui:& eſt nomen ui
ri:ꝙ ſcilicet fuit una alia maria uxor ſalome: Hiero/
nymus tamen in ſuo martylogio tradit eam mulie/
rem fuiſſe: & in pace apud hieroſolymam quieuiſſe
.xi.calen.nouembris:ui ado dicit.

¶ De ſcō Marco epō & martyre. Cap. XCII.

MArcus eps & martyr apud hiroſolymam
paſſus eſt. Hic clariſſimus & doctiſſimus
uir:primus fuit ex gētibus qui poſt epos
ex circūciſione eccleſiam hieroſolymorum
regēdam ſuſcepit: de quibus ſupra eſt habitū in legē/
da zachei epi.x.cal.ſeptembris. Sacerdotium igitur il/
lius ciuitatis ſancte ſuſcipiens:non multo poſt pro cō
feſſione chriſti martyrio conſumatus: uictorie pal/
mam promeruit.xi.cal.nouembris. Hec ado.

¶ De ſcō Melanio epiſcopo. Cap. XCIII.

MElanius epiſcopus tēpore ualeriani & ga/
lieni imperatorum claruit: apud ciuita/
tem rothomageñ. Qui de maiori britan/
nia exortus cum eſſet gentilis romam ue/
ut patrie tributū ſolueret: & imperatori deſeruiret.
Cum autem ueniſſet ad templū martis ut ibidem cū
ſociis ſacrificaret:conuerſus eſt a ſancto ſtephano pa/
pa & martyre ibidē predicante:& ab eodem baptiza/
tus ipſi adheſit: quem ille per omnes gradus eccleſie
ad ſacerdotium uſque promouit. Qui & fideliter
in omnibus ordinibus domino deſeruiuit. Cūq; die
quadam pontifex celebraret:& ei melanius miniſtra
ret:angelus domini a dextris altaris extitit: quē uter/
que illorum uidit. Qui & finita miſſa baculum mela
nio dedit: & eum urbi rothomagenſi a deo electum
epiſcopum nunciauit:& ut illuc ad predicandum ac/
cederet mandauit:chriſtumq; ipſi ductorem futurū
promiſſit:ſtatimq; diſpuit. Melanius ergo continuo
accepta benedictione a papa diſceſſit:& chriſtum iti/
neris ducem habuit:ueniens autē antiſiodorū inue/
nit hominem qui caſu bipenni ſibi pedē in duas par/
tes diuiſerat. Quē baculo quē ab angelo acceperat te/
tigit:& ipſum ſine mora ſanauit:ueniens autē rotho
magū ꝑdicationis officio fideliter īſtitit: & miraculis
clarēs fere totū populū ad chriſtū cōuertit.& miniſte
riū ſuū implens in domino qeuit undecimo calēdas
nouēbris. Sepultuſq; eſt in eccleſia rothomagenſi.

¶ De ſcā Melania maiore. Cap. XCIIII.

MElania maior apud hieroſolymā claruit
tēpore ualētis imperatoris ut dicit heracli
des. Hec nobiliſſima ciuis romana filia
quondam marcelli conſulis urbano eius
filio unico pretore in urbe relicto hieroſolymam na/
uigauit:ibiq; tantis uirtutibus & humilitate refulſit:
ut thecle nomen acciperet. Fuit enim uxor uenerabi/
lis uiri: que annorum.xxii.exiſtens uidua: relicta pa/
tria & filio:ut dictum eſt:cum certis pueris & puellis:
omnibus ſuis in naui poſitis:primo alexandriam na/
uigauit:ibiq; omnibus diſtractis ſanctos pr̄es in ere/
mo reuiſit. ſ. pambonem:ſerapionem: pannutium:iſi
dorum:& dioſcorum:apud quos ſex menſibus man
ſit:& eis neceſſaria miniſtrauit. Cum autē prefectus
alexandrie predictos uiros domini cum quibuſdam
epīs paleſtinam in exilium mitteret. Melania in ha/
bitu uiri eos ſecuta eſt. Quod audiens conſularis pa/
leſtne:ut eam terreret:in carcerem miſit:ſed eius no/
bilitatem comperiens: eam protinus relaxauit: de/
ditq; ei licentiam:ut quocūq; uellet ad ſanctos perge/
ret uiſitandos. Illis uero ab exilio reuocatis: melania
hieroſolyme remanſit:habens ſecum rufinū aquileie
p̄ſbyterū:per cuius manus ipſa epīs & clericis ac pere
grinis de ſuis facultatibus miniſtrabat: & in talibus
operibus per annos.xxvii.perſeuerauit. Cuius ſanctis
orationibus filius eius urbanus in ſanctitate creuit:
& nobiles nuptias contrahens: duos filios catho/
licos & deuotos procreauit: qui etiam matri ſue
plura dona mittebat: ut ſanctis elemoſynis uberi/
us inſiſteret. Hec apud hieruſalem monaſterium
conſtruxit: in quo uirgines.l.deo ſeruientes poſu/
it: in quo & ipſa etatis ſue anno.xxxxviiii.in pace
requieuit.

¶ De ſancta Melania iuniore. Cap. XCV.

MElania iunior cuius predicta melania fuit
auia:prefati urbani pretoris extitit filia:in
urbe roma procreata. Que cum inuita a
parentibus nuptui tradita fuiſſet:& duos
filios quos genuerat: nece amiſiſſet: cepit pulſare
uirum de caſtitate ſeruanda: aut de licentia pere/
grinandi ſibi concedenda. Qui licet diutius recu/
ſaſſet: licentiam tandem deo inſpirante conceſſit: &
omnes ueſtes ſericas in pallia altarium dedit: re/
liquas per eccleſiaꝝ ornamēta diſtribuit:aurū omne

ſuū & argētū per manus pauli p̄ſbyteri diſcurrentis continue per egyptū thebaidē antiochiam: paleſtinā: hieroſolymā: & alia loca ſancta: deſtinauit: ſeruos & ancillas manumiſit: poſſeſſionibus pluribus uenditis precium pauperibus diuiſit: ceteras in ſubſidium monaſteriorum retinuit. Sicque per uxorem conuerſus in uirū alterū mutatus: mira penitētia ſe affligebat: & poſt alterā diē ſemper cibū ſumebat. ℂ Melania uero in poſſeſſionibus ſuis cenobium conſtruxit: ubi cum .xv. eunuchis & .xxxx. uirginibus & aliis ancillis ſuis libertati traditis deo ſeruiuit. Parem quoq̨ uir ſuus cum .xxx. monachis uitam duxit: uterq̨ ipſorum ieiuniis: lectionibus: & orationibus uacans. Sicq̨ ſancta dei melania bone auie imitatrix effecta: plena uirtutibus in pace quieuit.

ℂ De ſcis munilione & eledia uirginibus & martyribus. Cap. XCVI.

Munilio & eledia uirgīes & martyres apud ciuitatem oſtiam paſſe ſunt: que pro confeſſione chriſti diuturna cuſtodia macerate: atq̨ deinde capitali ſententia punite: precioſum martyrium celebrarunt .xi. calen. nouembris ut dicit ado.

ℂ De ſcis ſeruādo & germāno mart. Cap. XCVII.

Seruandus & germanus martyres apud hiſpaniam paſſi ſunt ſub preſide uiatore: qui poſt dira uerbera & ſqualorem carcerum: & ſitis ac famis iniuriam: & longiſſimi itineris laborem: quem onuſti ferro iubente eodē preſide pertuleret. Nouiſſime martyrii ſui curſum gladio ceſis ceruicibus impleuerunt: ex quibus germanus apud emeritam ciuitatem iuxta beatam eulaliam ſepultus eſt. Seruandus uero apud hiſpalenſe oppidum iuxta ſanctas Iuſtam & Ruſinam conditus eſt. Paſſi ſunt autem ſancti martyres decimo calendas nouembris.

ℂ De ſancto ſeuerino epiſcopo & confeſſore. Cap. XCVIII.

Seuerinus eps colonieñ apud ipſam ciuitatē claruit. Qui effrate cuidā heretico ſucceſſit. Nā ut ſcribit̄ in geſtis ſancti ſeruatii: de quo ſupra actū eſt .iii. idus maii: dū ei reuelata fuiſſet deſtructio urbis treugrēſis & prelati ac principes ipſum romam pro legatione deſtinarent. Reſpondit ſeruatius: iter nō eſſe tutū: niſi effrata hereticus ab epiſcopatu deponeretur. Illico congregata ſynodo epiſcoporū apud coloniam aggrippinam. Effrata hereticus iudicio ſynodi condēnatus deponitur: & ſeuerinus ordinat̄. Dū autem ſeruatius rediret ab urbe apud coloniam a ſeuerino ſuſceptus eſt: qui dum nocte oraret: ſeuerinus colūnam ignis ſuper caput eius aſpexit: que paulatim uſque ut ſe uenit: in quo loco ſeuerinus eccleſiam edificauit: quam & portam celi appellauit. Quieuit autem ſanctus ſeuerinus in domino .x. calen. nouembris.

ℂ De ſcō ſeuerino boetio martyre. Cap. XCIX.

Seuerinus martyr q & boetius pro ueritate interfectus. ſub iſto nomine in catalogo martyrū ſcribitur: dictus ſeuerinus a ſeueritate iudiciorū. Hic: ut dicit ſigibertus: gener fuit ſymmachi patricii uir nobilis romanus: uir conſularis conſpicuus: mira lingue eruditione politus: & liberalium artium: quas pene omnes a greco in latinum tranſtulit plenius eruditus: cuius uxor helphes nomine rhetorica ſcientia inſignis: hymnos apoſtolorum Felix per omnes. & aurea luce compoſuit. Hic tempore theodorici regis longobardorum: qui fuit imperante zenone circa annū domini .cccclxxvi. dum dicto regi rempublicā inuadēti boetius reſtitiſſet: apud eum dolo accuſatus cum pluribus aliis proſcriptus & in exilium miſſus eſt. Inde reductus papie incarceratus eſt: ubi librū de philoſophica cōſolatione cōpilauit. Tandē ab eodem theodorico rege in carcere īterfectus ē: anno domini .ccccxxi. x. cal. nouēbris. Sepultuſq̨ in ipſa papienſi ciuitate in eccleſia ſancti petri ad celum aureū: ut mr̄ ab eccleſia digna ueneratione celebratur. ℂ Hic philoſophus eximius diuina & humana ſapientia pollēns: multa nobis ingenii ſui documēta dereliquit. Scripſit enī libros de triuitate. De unitate & uno. De ente & eſſentia. De duabus naturis & una ſubſtantia xp̄i. De hebdomatibus. De conſolatione philoſophica lib .v. De ſcholaſtica diſciplina. Topicorum libros. Ariſtotelis libros quos habet bibliotheca latina: omnes fere de greco in latinum conuertit ſermonem. Scripſit & uolumen de muſica. De arithmetica. Categoricorū. Syllogimorum: & hypotheticorum. De deitate ad ioannem romane eccleſie diaconum. De eiectione primi parentis in reſtauratione humani generis per incarnationē & paſſionē xp̄i. Aduerſus eutychianos & neſtorianos atq̨ azephalos de incarnatione domini. Item contra arrianos: eunomianos & apollinariſtas libros fortes: & eorum hereſim confutantes.

ℂ De ſcō theodorico preſbytero & mr̄e. Cap. C.

Theodoricus preſbyter & martyr apud antiochiam paſſus eſt tempore iuliani apoſtate imperatoris: ſub prefecto & auunculo ſuo iuliano. Cum enim a predicto p̄fecto eccleſia antiochenorum ſpoliata eſſet: & chriſtiani ubiq̨ diſperſi fuiſſent. Hic in eccleſia permanſit intrepidus. Qui ab eo teneri iuſſus: poſt equuleum & multos ac duriſſimos cruciatus: etiā lampadibus circa latera inflammatus eſt. Sed faculis diuina uirtute reſtinctis: milites qui eas tenebant: angelorū aſpectui territi in faciem corruerunt. Cūq̨ prefectus quoſdā chriſtianos occultos illorum miniſterium ſupplere iuberet: & illi hoc facere recuſarent: prefectuſq̨ ipſos examinans xp̄anos repperiſſet: iuſſit eos in pelagus demergi. Quos ſanctus martyr hortabatur ut ipſum ad gloriam precederent. Nouiſſime autem dum iuliani apoſtate: quem apud perſidem diuina ultio puniuit interitum prediceret: occaſione gladii martyriū conſumauit decimo calendas nouembris.

ℂ De ſcis felice epō & ſociis mr̄. Cap. CI.

Felix epiſcopus ciuitatis tubaboceñ. audax & ianuarius preſbyteri. Fortunatus & ſeptimus lectores temporibus diocletiani imperatoris in uenuſia ciuitate apulie paſſi ſunt. Qui a quodam magnoliano curatore deſtenti multis diebus uinculis & carceribus in aphrica & in ſicilia macerati: tandem occaſione gladii martyrio coronati ſunt nono calendas nouembris. Ex quibus felix epiſcopus annorū quinquagintaſex uirgo & martyr ad xp̄m duplici cū palma migrauit.

Quorum corpora intra carthaginenſem ciuitatem & uticeñ. ſepulta ſunt.

¶De ſancto Martino abbate. Cap. CII.

MArtinus abbas apud campaniam claruit tempore iuſtini iunioris auguſti. Qui in monte maſſico ſolitariam uitam duxit: multiſqꝫ annis in ſpecu anguſtiſſimo incluſus fuit. Mox autem ut ſe in predicti montis foramine contulit: ex eadē petra aque ſtilla prorupit: que ſibi & in uſu quotidiāo ſufficeret: & nec plus adeſſet: nec neceſſitati deeſſet. Quod antiquus hoſtis: ut eum ex antro illo depelleret: amica ei beſtia ſerpens ingreſſus cepit in ſpelunca inueniri ſolus cum ſolo: eoque orante ſe ante illum ſternere: & cum cubante pariter cubare. Sed uir dei omnino imperterritus eius ori manum uel pedem extendebat: ſed ipſum tamen ſerpēs percutere non audebat. Et cum hoc quotidie per triennium ageretur: die quadam inimicus eius fortitudine uictus ſe per deuexum montis latus in precipicium dedit: omniaque loci arbuſta flamma ex ſe ꝓdeunte concremauit: ut per hoc conſtaret quis fuerat qui ab eo uictus abſcedebat. ¶Hic ſanctus uir primo incluſionis ſue tempore decreuit: ut ultra mulierem non uideret: ne ex contemplata ſpecie tentationem incurreret. Quod quedam mulier audiens audacter ad ſpecum eius aſcendit: ut eius propoſitum frangeret. At ille paulo longius intuens: & muliebria ueſtimenta conſpiciens: in terram faciem depreſſit: & eo uſqꝫ in orationem ꝓſtratus iacuit: quouſqꝫ impudens mulier īde fatigata diſceſſit. Que die eodē mox ut de monte deſcendit uitam finiuit: eo ꝙ uirum dei auſu improbo contriſtauit. ¶Cum autem ad eum multi ex deuotione concurrerent: & ſemita que ad eius ducebat cellulam artiſſima foret: puer paruulus incaute gradiens ex monte cecidit: & uſqꝫ ad uallem in profundiſſimo ſitam ruit. Perturbati omnes querere ceperunt ſicubi corpus lapſi pueri potuiſſet inueniri. Qui tandem in ualle inuentus eſt non ſolum uiuus: ſed etiam membris omnibus illeſus. Sicqꝫ omnibus innotuit: ꝙ hūc in caſu ſuo martini oratio portauit. ¶In ſpecu uero illius magna deſuper rupes eminebat: que martini celle prominens: caſu ſuo imminente: illius interitum minabatur. Ad hunc maſcator nepos illuſtris uiri armentarii ueniens cum multis ruſticis orabat: ut uir dei de ſpecu exiret: donec ipſe ruituram rupem de monte euelleret. Quod uir dei facere non acquieuit: ſed illi quod poſſet: ut faceret: precepit: itaque dum illorum multitudo conaretur ſine periculo ſancti uiri illud ingens ſaxum leuare: repente cunctis uidentibus moles ipſa e laborantibus euulſa: ne ſpecū martini tāgeret ſaltum dedit: & quaſi ſerui dei leſionem fugiens lōgius cecidit. Quod angelico miniſterio actum fuiſſe unuſquiſque cognouit. Hic dum prius in eodem monte ſe contulit: catena ferrea ſibi pedem ligauit: eamque ſaxo ex altera parte affixit: ne ultra ei progredi liceret: ꝗ catene longitudo tendebatur. Quod beatus benedictus audiens: eidem dicendo miſit: ut ſi ſeruus eſſet dei: non eum teneret catena ferri: ſed catena chriſti. Ad quam uocem martinus compedem ſoluit: ſed tamen nunquā ultra ꝗ catena extendebatur pedem mouit. Qui poſtmodum ibidem incluſus diſcipulos congregauit: qui ab eius ſpecu ſeorſum habitantes aquam ex puteo hauriebant: ſed funis in quo ſitula pendebat ſepius frangebatur: unde factum eſt: ut catenam quā ex pede ſuo uir dei ſoluerat: funi ſitule alligarent: ex quo iam tempore contigit: ut funis quotidie tingeretur: & nullatenus ex tactu catene illius de cetero rumperetur. Quieuit autem in pace uir domini nouo calēdas nouembris. Hec gregorius tertio dialogorum capit. xvi.

¶De ſancto Maioro epiſcopo. Cap. CIII.

MAiorus epiſcopus apud inſulam ſargiam britannie claruit. Hic ex eadem prouincia ortus: genere nobilis: ſocius ſancti ſampſonis: eidem in dolenſi archiepiſcopatu ſucceſſit: in quo dum uerbis & exemplis populum domini laudabiliter paſceret: ab angelo in ſomnis monitus: epiſcopatui ceſſit: & buducum ſibi ſubſtituens eremum petiit: & ſolitariam uitam annis pluribus duxit: deinde plurium monachorum pater effectus eſt. ¶Qui comitem quendam ditiſſimū: qui ſeptennio leproſus fuerat: contactu ſuo a lepra mundauit. Comes autem pro gratiarum actione medietatem unius ſue poſſeſſionis uiri dei monaſterio conceſſit. Sed cum dicta poſſeſſio auibus & piſcibus abundaret: mox aues omnes & piſces dimiſſa medietate: quam ſibi comes retinuerat: ad aliam uiri dei medietatem tranſierunt. Quod cernens comes ad ſuaſum uxoris medietatem cenobio conceſſam cum ſua ſibi retenta commutauit. Iterumque piſces & uolucres ad medietatem ſancti commutatam ſe tranſtulerūt. Quapropter comes poſſeſſionem integram monaſterio largitus eſt. ¶Famulum quendam ſuum: qui dum piſcaretur: in mare cadens necatus fuerat: oratione ſua a mortuis ſuſcitauit: & ab undis ad littus incolumen eiectum reduxit. ¶Cum fames ualida omnem britanniam occuparet: & ipſe ex pietate omnem populum ad ſe uenientem reficeret. Iamqꝫ ex tali largitione uictualia monaſterio deficerent: pueri quidam ex monachis meridie ad littus maris accedentes: lectiones ſuas repetituri: nauem antiquam in littore ex uetuſtate derelictam: pueriliter intrauerunt: quam ſubito mari concreſcens rapuit: & ſine remo uel remige alioqꝫ adminiculo quoque una cum pueris ſaluis ad oppoſitam inſule ripam ſubito deuexit: Maioro pueris apparente: & nauem tenui baculo gubernante. Ad quod ſpectaculum rex prouincie cum omni populo occurrens: & a pueris qui eſſent: aut quomodo aduenisſent audiens: nauem uictualibus & diuitiis refertam remiſit: quam ſimiliter uirtus diuina: ut prius ad proprium locum reduxit. ¶Cum normani totam inſulam deuaſtarent: & populus inermis ad ſanctum confugiſſet: ille baculo rupem percuſſit: & in manuales lapillos diuiſit: quibus populus hoſtes in ſe irruentes oppreſſit: eoſqꝫ in mari fugatos ſe precipites dare compulit. ¶Hic uirgo perpetuo permanens: pane hordeaceo ſolo contētus: feria quarta & ſexta nullum capiebat cibum: & ſemper ferebat cilicium. Cui in uigilia paſche oranti: ter angelus apparuit: eique obitus ſui diem prenunciauit: de cuius manibus ſanctus uir euchariſtiam tertia uice uiſibiliter ſumpſit: & .ix. calen. nouembris: ut audierat: ad chriſtum migrauit.

℃De ſancto Maioro martyre. Cap. CIIII.

Maiorus martyr ſeruus generoſi & nobilis uiri tyburtine ciuitatis paſſus eſt perſecutione uandalica ſub hunerico rege: qui primo fuſtibus quaſi innumerabilibus ceſus: trocheis frequentibus eleuatus: aliquando ictu celeri dimiſſus ſuper lapides & ſilices corruebat: ſed & plures plagas lapidibus confricatus: dum iam uiſcera pelle nudata eſſent: & ipſe ad ſingula conſtantior appareret: nouiſſime gladio ceſus eſt: & apud eandem urbem ſepultus.

℃De ſanctis Chryſantho & Daria martyribus. Cap. CV.

Chryſanthus & Daria uirgo & martyres ambo rome paſſi ſunt ſub imperatore numeriano: qui chryſanthus alexandria ortus: cum patre polemio illuſtriſſimo romam ueniens ab eodem liberalibus ſtudiis traditus: cum eſſet ardentiſſimi ingenii omnibus ſcientiis mūdanis eruditus eſt. Et dum uniuerſa librorum uolumina ex curioſitate diſcuteret: & ad libros chriſtiane fidei perueniſſet: cepit querere: quis ei diuinas litteras exponere poſſet. Tandem a quodam chriſtiano ſecretiſſime ad carpophoꝝ presbyteꝝ adductus eſt: qui ꝑ ſecutionis atrocitate ſeuiente: in ſpecu mōtis occultatus: uix poterat a paucis fidelibus uiſitari. A quo chryſanthus diuinis litteris ibuitur: & conuerſus ad xp̄m: ſacro fonte perfunditur: & catholica fide diligenter inſtructus: poſt .vii. dies baptiſmati ſui xp̄m dominū uoce publica cōfitetur: & deos deaſq; romani populi demones eſſe poteſtat. Quod audiens pater eius nūciantibus propinquis: cum ab imperatore plurimū honoratus eſſet: & dignitatem amittere formidaret: fecit filium in tenebroſo carcere recludi: & cibo puiſſimo ſubſtētari. Quod uir dei ad exercitium potiuſq̄ ad ſupplicium ſibi dicebat inferri. Sed quidam ex attinentibus patri conſuluit: ut ſi filium ab hac ſuperſtitione uolebat eripere: elegantiſſime puelle coniugio traderet: ut dum diceret eſſet maritus: obliuiſceretur eſſe chriſtianus: eo ꝙ afflictiones illatas: chriſtiani ſibi ad gloriam reputabant. ℃Tunc polemius triclinium ſericis ueſtibus ſtratum preparauit: & Chryſanthum precioſis ueſtibus induit: & .v. puellas ſpecioſas & ornatas ex ancillis ſuis eidē aſſociauit. Iubens quotidiana conuiuia affluentibus dapibus exhiberi: filiumq; ſuum blanditiis & amplexibus puellarum ſeduci. Qui dum oraſſet ad dominum: ne a fera. ſ. carnali concupiſcentia ſuperaretur: continuo predicte puelle ſōno oppreſſe: nec cibum nec potum ſumere poterant: ſed educte exterius ſtatim euigilabant. Iterumque in triclinium introducte graui ſopore dormitabant. Cum autem polemius ex hoc ad mortem doleret: & amici eius hec omnia magie inputarent: eidemque conſulerent: ut eruditam aliquam iuuenculam ſpecioſam ad eum introduceret: quam ille incantationibus chriſtianorum minime ſuperare poſſet. Daria uirgo prudentiſſima & eloquentiſſima: ac ſuper omnes ſpecioſa: dee ueſte dicata eligitur: & ornatiſſimis ueſtibus induta a patre rogatur: ut ad iuuenem ingrediens: eum diis & patri reſtituat ſibique maritum acquirat. Que gemmis & auro radians ad chryſanthum ingreditur: tātaque eum elegantia ſermonis alloquitur: ut ſi eſſet ferro durior: plumbo mollior redderetur. Dum autem eam chryſanthus de pompa ueſtium argueret reſpondit: ſe non propter pompam: ſed ut eum diis & patri lucrifaceret: ſic indutam. Cum iterum chryſanthus eam reprehenderet: quomodo pro diis idola coleret: que nec ſe nec alios cuſtodire poſſent: & que uinculis ferreis & plumbo coartata eſſent reſpōdit. Daria ꝙ he imagines propter uulgus ignobile formabantur: marmore & metallo: ut quos cultor mente & ſacrificiis colit: effigiata imagne oculis perſpicere poſſit. Tunc chryſanthus cepit perſcrutari: qui eſſent dii quorum imagines colebantur. Et cum ſaturnum comprobaſſet filiorum interfectorem. Iouem adulterum & inceſtuoſum & homicidiorum patratorem. Mercurium incantatorem. Herculem ſui ipſius occiſorem: ceteroſq; deos flagicioſos & eorum quemlibet malorum omnium inceſtorem: & perconſequens tales deos miſerrimos: nec coli deberent: nec deos dici: credidit daria ab eodem conuerſa amboq; ſancti ſpiritus copula uniti carnale matrimonium ſimulabant. Fecitque chryſanthus occulte in domo ſua dariam baptizari. Que intra paucos dies ſacris imbuta litteris: una cum uiro uirginitatis perpetue uotum emiſit. Et tam per chryſanthum multitudo uirorum: quā per dariam multitudo conuertebatur feminarum. ℃Quapropter excitata in urbe ſeditione: chryſantus a prefecto celerino con prehenditur: & ſacrificare iubetur. Sed cum hoc recuſaret: tribuno claudio a prefecto traditur: ut diuerſis ſuppliciis immolare cogatur. Quem claudius dedit in cuſtodiam militibus ſeptuaginta. Qui neruis crudis eum conſtringunt: ut ſenſim ſe ſiccantibus neruis ac oſſa eius uix pertingerent ligamenta. Sed ſtatim reſolutis neruis: iterum fortioribus nodis uincitur: ſed uincula continuo dirumpuntur. Deinde ab eiſdem pedibus in cippo mittitur: ſed repente ligno putrefacto cippus in puluerem uertitur. Que cum milites magicis artibus aſcriberent: lotio chryſanthum perfundere ceperunt: ut ab eo incantationes diluerent: ſed aqua mox putentiſſima in roſeum odorem conuerſa eſt. Deinde uitulum excoriauerunt: & corio illum nudum cinxerunt: & in ſole per horas plurimas poſuerunt: ſed corium nullam calefactionem ſentiens: in eadem uiriditate permanſit. Iterum catenis ferreis uincitur: & in carcerem obſcuriſſimum mit/

titur. Sed lux ei nimia diuinitus eſt infuſa: & uincula ſunt reſoluta. Que cum milites claudio nunciaſſent: iuſſit ſanctũ ad ſe adduci & nodoſis fuſtibus cedi: ſed fuſtes in manibus tenentium ſolidi quaſi ferrei erãt: cum uero percuterent: quaſi plume molles fiebant. Quod uidẽs claudius cum uxore hilaria & filiis iaſone & mauro ac prefatis ſeptuaginta militibus crediderũt: & baptizati omnes coronam martyrii perceperunt: De quibus ſupra in eorum paſſione dictum eſt calen. decembris. ¶ Audiens hec imperator numerianus chryſanthum in carcere tuliano obſcuriſſimo & fetidiſſimo iuſſit recludi. Dariam uero ad publicum meretricum locum adduci. Sed continuo diuina miſericordia chryſantho lux diuina: & odoramẽta ſancta ꝑſtantur. Darie uero leo de cauea amphitheatri fugiens cuſtos eius uirginitatis dirigitur. Qui ingreſſus cellam: ubi uirgo orans proſtrata iacebat: iuxta eam ſe poſuit: ut quaſi ſecum uideret orare. Mittitur quidam nefandus: ut uirginem corrumpat: ſed a leone captus in terram deiicitur: qui ſine leſione eum tenens: ad ſanctam uultu cõuertitur: & quaſi innuens: quid de captiuo fieri iubeat: ſciſcitatur. Que precepit ne ipſum in nullo lederet: ſed ad ſe audiendã uenire ꝑmitteret. Leo igiť eũ relinquẽs in hoſtio cellule ſe poſuit: ut nec ille poſſet exire: nec alius introire. Vir aũt ille uiſo diuino miraculo: & auditis ſermonibus uirginis: conuerſus eſt ad chriſtum: & per urbem diſcurrens: deum chriſtianorum uerum omniũ creatorem proclamabat. Mittunť uenatores: ut leonem capiant: ſed omnes a leone capiũtur: & ſine leſione ante pedes darie deponunť: & ab ea conuertunť. Tunc prefectus in celle introitu copioſum ignẽ iuſſit accendi: ut leo cũ daria comburantur. Quod leo timens: rugire cepit: ſed eũ uirgo domini cõfortauit: quia nec incẽdio cremareť: neq̃ ab alio capereť: neq̃ occideretur: ſed morte ſua moreretť: iubẽs ut ſecurus per ignẽ egredereť: quia ille eum liberaret: quẽ leo in ſe honoraſſet. Tunc leo inclinato capite per mediũ ignis illeſus egreditur: & per turbas diſcurrens neminẽ leſit: nec ullus eũ exinde unq̃ cepit. ¶ Que omnia dum imꝑator audiſſet: iuſſit celerino ꝑfecto: ut aut chryſanthũ & dariam ſacrificare compelleret: aut diuerſis penis afficeret: qui ſacrificare nolẽtem chryſantum iuſſit equuleo ſuſpendi: & ardentes ei lampades applicari. Sed continuo ligna omnia equulei comminuuntur: uincula rupta diſſoluunť: & lãpades extinguũť. Quicũq̃ uero manũ ad dariã mittebant: eoꝝ nerui brachiorũ ſtupebãt: qđ dũ imꝑator a ꝑfecto didiciſſet: & hec oĩa magicis artibus aſcriberet: iuſſit eos in uiã ſalariam deduci: & in harenario utroſq̃ deponi: & uiuos terra & lapidibus obrui. Sicq̃ inuiolati coniuges in fouea q̃ſi in uno lecto deponunť: & magis ſepulturã q̃ penã excipiẽtes in xp̃i laudibus perſiſtẽtes: terra ac lapidibus obruunť. Sicq̃ xp̃o martyres cõſecrantur: & in eodẽ loco uſq̃ in preſens digna celebratione uenerantur: paſſi ſunt autem. viii. calen. nouembris.

¶ De ſanctis criſpino & criſpiniano martyribus. Cap. CVI.

CRiſpinus & criſpinianus martyres fratres: paſſi ſunt in ciuitate ſueſionenſi ſub maximiano imperatore agente rictiouaro ꝑſide. Hi cum beato Quintino martyre & aliis pluribus ex urbe roma egreſſi: ſueſionum uenerunt: & ibidem peregrini habitare ceperunt: ibiq̃ artem conſutoriam calceorum adiſcentes: de labore manuum uictum ſibi querebant. Ad quos propter eoꝝ artem multi gentilium uenientes: ab eis conuertabanť. Deniq̃ rictiouaro preſide detenti inuẽti ſunt calciamenta pauperum reſartientes: qui dum chriſtũ confiterentur: iuſſit eos preſes extendi: & fuſtibus cedi: deinde ſudes in eorum ungulis mitti: & corrigias ſingulas de dorſis eorum tolli. Sed orantibus ſanctis: ſudes de manibus eorum exilierunt: & miniſtros percutientes: quoſdam eorum occiderunt: quoſdam uero excecauerunt. ¶ Inde mandauit preſes: ut ligatis molis ad colla eorum tempore hyemis in flumine axona uelut ſub glacie mergerentur: ſed eos nec aqua mergere: nec petre deprimere nec frigus conſtringere potuerunt: quin proiecto onere ad ripam aliam fluminis deuenerunt. Poſtmodum in plumbo liquefacto deiecti: illeſi permanſerunt. Verum cum gutta plumbi in oculos preſidis inſiliens ipſum excecaſſet. Sanctos martyres in picem & oleum & adipem ſimul bullientia iactari fecit. Quos orantes Angelus domini noſtri ab igne illeſos eduxit. Vnde Rictiouarus iratus ſe in ignẽ precipitauit: & iuſto dei iudicio ſe cremauit. Maximianus autem audita morte preſidis: die ſequenti ſanctos gladio puniri mandauit: qui decollati ſunt octauo calendas nouembris: quorum corpora beſtiis & auibus deuoranda relicta: diuina prouidentia permanſerunt intacta. Senex autem quidam cum germana ſua uetula ab angelo monitus: corpora inde tulerunt: Venienteſque ad fluuium axonam in nauicula diuinitus ibidem preparata ea poſuerunt: & contra ictum fluminis ſine remo uel remige deo duce ad locum ſibi oſtenſum peruenerunt: & ſanctorum corpora ſine ullo pondere portantes: ita ut magis ipſi a corporibus portare uiderentur: in quodam eorum Tugurio ſecreto ſepelierunt: ubi derſecutione ceſſante honor eis a chriſtianis condebitus impenſus eſt: & Baſilica eorum nominibus fabricata.

¶ De ſanctis quadragintaſex martyribus. Cap. CVII.

QVadragitaſex milites rome paſſi ſunt ſub claudio imperatore: qui audientes: ꝙ tryphonia regina quondam uxor decii ad chriſtum cum filia cyrilla conuerſa eſſet: ut dictum eſt ſupra in legenda ſancte tryphonie decimoquinto calendas nouembris. Venerunt ad iuſtinum preſbyterum: & ab eo baptiſmi gratiam petierunt: qui clerum romanum congregauit: ut ordinarent epiſcopum urbis rome in locum ſancti ſixti pontificis martyrizati: qui omnes Dionyſium papam elegerunt: ipſumque per manus maximi epiſcopi oſtienſis conſecrari fecerunt. Conſecratus autem dionyſius baptizauit predictos milites quadragintaſex a iuſtino preſbytero ſibi oblatos. Audiens hoc claudius: iuſſit teneri milites & uirginem cyrillam olim Decii filiam. Et congregato exercitu armato in palatio Saluſtii mandauit. xlvi. milites ſibi preſentari. Quos Chriſtum confitentes precepit foras muros porte Salarie duci: & in ciuita

te ſiglina omnes capite cedi.Quorum corpora iuſti/
nus & ioannes preſbyteri noctu rapuerunt: & in uia
ſalaria iuxta cliuium cucumeris cū aliis.cxxi.marty/
ribus ſepelierunt.viii.calē.nouembris.Inter hos autē
fuerunt quattuor milites chriſti precipui.ſ.thedoſi/
us:lucius:marcus:& petrus.

ℭDe ſcō Minyate martyre. Cap. CVIII.

MInyas martyr paſſus eſt ſub perſecutione
decii ceſaris apud florentinam ciuitatem.
Ad quā dum decius perueniſſet:minyatē
tentū:& ſibi preſentatū:ac ſacrificare no/
lentem:leopardo ferociſſimo ſubiici fecit: ſed orante
ſancto fera extincta eſt.Deinde ipſum nudum oleoq;
perunctum in fornacem ardentem mitti iuſſit.Ange
lus aūt domini ut olim cum tribus pueris cū eo deſcē
dit:& flammā extinxit:& ſanctus illeſus omnino per
māſit.Tunc decius leonē ei adhiberi ꝓcepit: ſed ſigno
crucis edito leon interiit.Deinde mādauit eū in equu
leo leuari:& diutius torqueri:& poſtmodū inde de/
poni:ſudeſq; ligneas acutas ſub ungulis manuum ip
ſius affigi.Qui ab angelo cōfortatus:omnia ſupplicia
patientiſſime tolerauit.Poſt hec iuſſit decius plumbū
liquefactus eius auribus inſtillari. Cui tamē ipſe chri
ſtus in iuuenis ſpecie cādida ueſte:ut ſol facie fulgens
apparuit:eumq; cōſolatus ad tolerantiam cōſtantius
aiauit.Inde mandauit ceſar aures illius ferro perfora/
ri:ſed apparente iteꝝ ei angelo quidam ex miniſtris
eum uidēs conuerſus eſt.Demū decius minyatem ad
templū martis adduci fecit:& eidem auri & argēti ac
gemmaꝝ quantitatē non modicā obtulit:ſi ſacrifica
re uellet:eo ꝙ ipſum antiqua amicitia plurimū dile/
xiſſet.Dum aūt omnino immolare recuſaret. Iubēte
ceſare decollatus eſt.viii.cal.nouēbris.Et ſepultus eſt
a xp̄ianis in ciuitate florentia. ℭSanctus phridianus
ep̄s florentinus eccleſiā minyatis martyris trans flu/
men arni poſitā ſepius uiſitabat. Cum aūt die quadā
inundatione nimia flumen naui trāſiri non poſſet:&
naute quidā ultra flumen exiſterent:ſanctuſq; ep̄s trā
ſire curaret:nauteq; illi piculo poſtpoſito: beati mar/
tyris confiſi meritis ad ep̄m tranſuadandum uenire
diſponerent:ſubito ſe citra flumen inuenerunt:& epi
ſcopū tranſportātes ſine periculo fluuiū tranſierunt.
Tunc ſanctus ep̄us eiſdem per ſpiritū nunciauit:ciui/
bus illis hoc a deo ſanctum minyatē obtinuiſſe:ut ne
mo in aqua illius fluminis necari poſſet. Quod uſq;
hodie ita extitiſſe refertur: ubi poſtmodum eccleſia
in honore ſancti phridiani epiſcopi fabricata eſt.

ℭDe Phrontone epiſcopo. Cap. CIX.

PHronto ep̄s apud petragoriceū ciuitatem
claruit.Qui ex eadem urbe oriundus:a iu
uētute deo deuotus.Rome a beato petro
baptizatus:& ep̄s ordinatus: ad eandem
ciuitatem cum gregorio preſbytero ad predicādum
miſſus eſt:uerum poſt dies tres itineris mortuo gre/
gorio:phronto ad petrum rediit:acceptoq; ipſius ba/
culo ſuper corpus defuncti illum poſuit:& ſociū exci
tatum de morte recepit.Sicut de hoc ſupra dictum ē
in paſſione petri apoſtoli.iii.cal.iulii: ueniens autem
phronto ad ciuitatem pertragoricam:uerbo & exem
plo multos ad xp̄i fidem cōuertit:&.lxx. monachos
ibidem ad ſeruiendū domino cōgregauit.Sed a prefe
cto ciuitatis ſquirio noīe: perſecutionem paſſus eſt:
quia quos iſte baptizabat: ille decollabat: unde ipſe
ſumptis ſeminibus olerum:monachos ſuos aſſum/
pſit:& eremū deſertiſſimā petiit:ueniēs autē ad locū
ſuper fluuium dordonē:draconem ingentem & ſer/
pentū multitudinem ibidē habitantem: xp̄i uirtute
fugauit.Ibiq; cum fratribus deo ſeruire cepit & oleꝝ
ſemina ſeminauit.Deficientibus uero eis cibis: ange/
lus domini ſquirio preſidi per noctē apparuit:& ei di
uinā ultionem cōminatur:niſi ſanctis uiris ſubueni/
at pereuntibus fame.Ille uero territus amicos conſu/
luit:ſed quo ſcī dei abiſſent:penitus inuenire nō ualu/
it.Poſt dies tres nocte iteꝝ angelo eidē apparēte pla/
gis ꝑcuſſus eſt. Qui amicis iteꝝ conſultis.lxx. came/
los cibis monachoꝝ onerat:& deo phrōtoni: eos cō/
mēdat.Qui duce domino ad eremū ſancti uiri recto
itinere peruenerūt.Sanctus aūt ep̄s onerum medieta
tē depoſuit:& cū reliquo camelos remiſit. Qui eadē
uia q̄ uenerāt reuerſi ſunt ad dominū ſuum. Qđ cer/
nēs preſes in xp̄o credidit: & phrontonē inueſtigatū
adiit:atq; gregorius ab eo uocatus ſacrū baptiſma ſu
ſcepit:eidēq; in eremo de cetero miniſtrauit. Sanctus
aūt uir poſt multos labores in pace q̄euit.viii.cal. no/
uēbris.Sepultus petragorice uirtutibus clarens.

ℭDe ſancto Demetrio martyre. Cap. CX.

DEmetrius martyr apud theſſalonicā ciui/
tatē paſſus eſt ſub maximiano īperatore.
Hic a ſua iuuentute xp̄ianus & deo ſerui/
ens nobilis fuit ciuis ipſius theſalonice ci/
uitatis & miles ſtrenuus.Qui tamen xp̄m dominū ꝑ
dicabat:& multos ad fidē conuertebat. Ingreſſus aūt
imperator theſſalonicā:audiens demetro ipſum cō/
prehendi feci & in carcerē mitti.Erat aūt cum impe/
ratore gigas fortiſſimus & aſpectu terribilis nomine
libeus.Qui de mādato auguſti cum xp̄ianis dimicās:
eos brachiis ad ſe cōſtringens ad terram allidebat:ſta
timq; ſp̄m exhalabant.Multi etiā alii ab imperatore
diuerſis penis affligebant.Cū autē demetrius eſſet in
carcere poſitus:ſcorpionē iuxta pedes ſuos cauda eū
percutere ſatagentē uidit:quē edito crucis ſignaculo
ſtatim extinxit.Cui oranti cōfeſtim angelus apparu/
it:atq; in xp̄o confortans:coronam capiti eius impo/
ſuit.Veꝝ dum imperator cogitaret demetriū cum li
beo experiri.Neſtor quidam chriſtianus ſe nocte ſan
cto demetrio obtulit dicens:ꝙ certamen hoc aſſume
re deliberaſſet:rogans ut ſanctus martyr ꝓ ſe domi/
num exoraret.Qui ab eo confortatus:die ſequenti ī/
peratori ſe preſentauit:ſeq; chriſtianum aſſeruit: offe
rens ſe cum libeo dimicare:& pro demetrio certamē
aſſumere.ℭDum aūt imperator illum precibus re/
trahere nō poſſet:uictori munera ꝓmiſit. Neſtor igi
tur duellum īgreſſus:libeum ad terram proſtrauit:
& proſtratū occidit.Imperator autē hoc uidens:& gi
gantē chriſtianoꝝ ultorem amiſiſſe dolēs cōtra eius
ſponſionē neſtorem a militia ſoluit:& de ciuitate eie
cit:demetriū quoq;:qui eius interfectionis cā fuerat:
iuſſit in carcere occidi.Milites autem ad carcerem ue
nerunt:& gladium in eius pectore demerſerunt. Sic/
que orans cum palma migrauit ad dominum. Cu/
ius corpus a chriſtianis occultatum eſt propter timo
rem paganorum.In quo loco deus mirabilia opera/
batur:ubi cunctorum egritudines ſanabantur. Sed
proceſſu temporis a leōtio chriſtiano de illyrico ue/

niente ad prefecturam theſſalonice ciuitatis corpus ſancti martyris leuatum eſt:& digno honore conditum:eccleſia eius nomini mire magnitudinis fabricata:ubi & quieſcit miraculis pollens. Paſſus eſt autem ſecundū uſuardum ſeptimo calē.nouembris:ſecūdum adonem octauo idus octobris.

¶De ſcō Euariſto papa & martyre. Cap. CXI.

EVariſtus papa & martyr natione grecus ex patre iudeo noīe iuda de ciuitate bethleem:anacleto pontifici in epatu romano ſucceſſit:& ſedit annos.x. menſes.vii. dies duos. Hic titulos in urbe Roma preſbyteris diuiſit. Hic conſtituit:ut ſeptem diaconi eſſent in urbe: qui cuſtodirent papā predicantē:ꝓpter ſtylum erroris: ꝙ poſſet imponi epō ab emulis:& ſic a maliuolis īfamaretur:& uerbo diuino ab inſidiantibus detraheretur: qui etiā ſemper parati eſſent ad obſequiū prebendū in miſſarū ſolēniis.Conſtituit etiā: ut coniugiū a parentibus publice fiat:& ſponſe ſolēniter a uiris ſponſentur:& tradātur nuptui: & demum a ſacerdotibus benedicanť:qui etiam ſub perſecutione traiani martyrio coronatus eſt:& ſepultus eſt iuxta corpus beati petri apoſtoli in uaticano.vii.calen.nouembris.Hic fecit ordinationes tres per menſem decembrium pſbyteros.vii.diacōes duos:epiſcopus per diuerſa loca numero quinque.Et ceſſauit epiſcopatus dies.xxviii.

¶De ſanctis Rogatiano & Feliciſſimo martyribus. Cap. CXII.

ROgatianus preſbyter:& feliciſſimus martyres apud aphricā ſub decii & ualeriani perſecutione paſſi ſunt:& illuſtri martyrio coronati. De quibus beatus Cyprianus in epiſtola ad confeſſores rogatiano iuniori mentionem facit:eos magnifice commendans. Paſſi ſunt autem.vii.calen.nouembris.Hec ado.

¶De ſcō Frumentio epō. Cap. CXIII.

FRumentius epſ apud indiam claruit tempore cōſtantii imperatoris. Fuerunt autē duo pueri romani xpiani.ſ. frumentius & hedyſius tēpore cōſtantini magni auguſti qui dū ab annis puerilibus eſſent xpiani:cum metropio quodā preſbytero eoꝝ magiſtro:interna indie ſuperioris locoꝝ orbis perſcrutandi gratia penetrarūt: ubi nunꝗ adhuc xpi fuerat euangelium pdicatum: ꝙ a dicto pſbytero litteris imbuebanť. Romanis uero tunc tēporis pacis federa indis uiolātibus: cuncti qui de latinoꝝ populo per totā indiā reperti ſunt:capti & trucidati fuerunt.Inter quos pfati pueri ſub arbore lectiones ſuas repetētes:a barbaris cōprehenſi:uita illis remiſſa quia pueri:& regi indoꝝ ſunt pſentati. Quorum alter rex.ſ.hedyſiū ſibi pincernā fecit:frumentio uero rationes ſuas & ſcrinia cōceſſit. Cum aūt rex ad mortē inſtaret:filio paruulo regnū:pueris uero prefatis libertatē reliquit.Quo mortuo:ad pces regine cū filio paruulo:donec adoleſceret:pmanſerunt.Frumētius igiť nomine paruuli regnū gubernabat:unde occaſione accepta:xpianos in uniuerſo regno conuocauit:& eccleſias edificandi libertatē cōceſſit:xpmꝗ publice annunciās:multos de populo ad fidē chriſti cōuertit.¶Sanctus uero hedyſius ad tyrum italie ciuitatem prouiſendis parentibus abiit. Frumētius autē ꝓperans alexandriā uenit:& athanaſium tunc ipſius urbis epm rogauit: ut nouellis xpanis epum delegaret.Athanaſius aūt frumentium eundem epm conſecrauit:& cū auctoritate plena pōtificii ad indos remiſit.Qui predicatiōis officium in ipſa prouincia fideliter adminiſtrās:& multis ſignorū & miraculorū uirtutibus coruſcās:pene oēs ſupioris īdie gētes ad xpm adduxit:plenuſꝗ ſanctitate in pace qeuit.vi.calē.nouēbris.Glorioſe ſepultus in regia ciuitate.

¶De ſanctis Vincētio ſabina & chriſtina uirginibus & martyribus. Cap. CXIIII.

VIncentius martyr ſabina & chriſtina uirgines paſſi ſunt in hiſpania ciuitate abella ſub preſide daciāo.Qui primo in equuleo ad eo ſunt extēti omnes compages membrorū eorū ſoluerenť. Deinde capita eorū lapidibus ſuppoſita uſꝗ ad excuſſionē cerebri ualidiſſimis uectibus ſunt contuſa:atꝗ ita eorum martyrium compleuerunt.vi.cal.nouemb.ut dicit adeo.

¶De ſcīs Simone & Iuda apoſtolis. Cap. CXV.

SImon chananeus & iuda ſiue tadeus apoſtoli:fratres germani fuerūt iacobi minoris & ioſeph iuſti:filii marie cleophe:ꝗ alpheo nupta fuit.De quo ſupra dictum eſt in legenda ſancte anne.vii.cal.auguſti.Iudas aūt ad abagarū regē edeſſe miſſus fuit poſt domini aſcenſionē. Cū enim dictus rex infirmitate nimia eēt oppreſſus: audiens de miraculis xpi tūc in iudea predicātis:miſit ei epiſtolā rogans ut ad ſe uenire dignaretur: & eum ab infirmitate curare:aſſerens eū dei filiū: cum tamē adhuc eēt gentilis.Cui ieſus per epiſtolam reſpōdit.ꝙ oporteret ipm oīa cōplere,ꝓpter que miſſus fuerat:& poſtea ab eo ꝗ miſerat illum in celū recipi. Promittēs ꝙ unū ex eius diſcipulis poſt eius aſcēſionē ad eū mitteret:qui eū ab omni egritudine liberaret. Poſtea uero ꝗ dominus aſſumptus ē ut ī hiſtoria eccleſiaſtica legiť:miſit thomas apoſtolus tadeū:ꝗ & iudas dictus ē ad abagaꝝ regē iuxta domini ꝓmiſſionē:uiditꝗ rex in uultu tadei mirū & diuinū ſplēdorē: & cōtinuo in xpm credidit:eiuſꝗ diſcipulū adorauit. Et cū leproſus eſſet:ut in ꝗbuſdā libris legitur: tadeus eū tetigit: & mox plenā mundationē accepit:& baptiſmū ſuſcepit.¶Scripſit āt iudas apoſtolus ultimā de.vii.que canonice dicunť:epiſtolā:que quia in libro enoch apocripho teſtimoniū ſumpſit a populiſꝗ repudiať: uſu tamen & auctoritate maiorum inter ſanctas meruit cōputari ſcripturas:ut dicit hieronymus libro de uiris illuſtribus.¶Iudas aūt primo in meſopotamia &

ponto predicauit. Simon uero in egypto: deinde am/
bo in perſidem uenerunt: & ibidem duos magos za/
roen & arphaſath quos mattheus de ethiopia fuga/
uerat inuenerunt: ut ſupra dictum eſt in eius paſſione
.xi. cal. octobris. Qui per magicas incantationes mul/
ta ſigna faciebant: & populum in multis ludificabāt.
Tunc baradach dux xerxis regis babylonie ad preliū
cōtra indos profecturus nullum a diis ſuis potuit ha/
bere reſponſum. Pergentes aūt ad phanum proxime
ciuitatis: a diis illoꝝ audierunt: ꝙ propter apoſtolos
qui illuc uenerant dii ſui reſpondere non poterant.
Quos dux requiſitos & inuentos: interrogauit: qui eſ
ſent uel qua de re ueniſſent. Qui ſe genere hebreos: cō
ditione chriſti ſeruos & apoſtolos eſſe reſponderunt:
cauſa uero ſalutis illorum illuc ueniſſe dixerunt. Cū
autem dux diceret: ꝙ diis ſuis potētiores illos fore co
gnoſceret ideoqꝫ eos de fine belli interrogaſſet: apoſto
li reſponderunt: ꝙ ad hoc ut deos illos mendaces fo/
re comprobarent permittebant eis dare reſponſa: ut
ex euentu facti mētitos eos fuiſſe appareret. Tūc pha
natici bellum dixerunt futurum: & multum hinc in/
de populum ruiturum. Apoſtoli autem uerba illoꝝ
deridentes ducē hortati ſunt: dicentes pacem ſecū ad
duxiſſe: & die ſequenti hora tertia legatos indorū ad
eum uenturos eſſe: ſueqꝫ ſe potanti cum pace uelle ſu
biicere. Pontifices uero contradicentes apoſtolos de/
ceptores aſſerebant: qui ideo ducem ſecurum redde/
re uellent: ut ipſum incautum hoſtes facilius occupa/
rent. Dux uero utroſqꝫ uſqꝫ in craſtinum cuſtodiri fe
cit: ut ex rei euentu ueraces honorarentur: & menda/
ces punirentur. Cum aūt die ſequenti: quod apoſtoli
predixerant: eueniſſet: & dux pontifices incendere uel
let: prohibuerūt apoſtoli ne hoc fieret: quia miſſi erāt
non uiuentes occidere: ſed mortuos uiuificare. Et cū
omnia bona illorum dux apoſtolis uel ſaltem partē
uellet donare: apoſtoli nihil omnino aſſenſerunt reci
pere. Dux uero miratus illos ad regem xerxem duxit:
& deos in effigie hominum latentes eſſe aſſeruit: atqꝫ
cuncta que per eos ſibi contigerant narrauit. Magi ue
ro econtra ibidem exiſtentes illis detrahebant: eos ua
nos & mendaciſſimos aſſerentes. Quod ut compro/
barent: aduocatos quoſdam coram ſe poſitos ſuis ar/
tibus ita mutos fecerunt: ut nec nutibus loq poſſent.
Deinde illos loqui permiſerunt: ſed immobiles eſſe
fecerunt. Deinde eis greſſum reddiderunt: ſed apertis
eos oculis excecauerūt. Dux uero aduocatos illos cō/
fuſos ad apoſtolos duxit: ut eoꝝ interuentu a mago/
rum incantationibus liberarent. Sed cum illi apoſto/
los pānoſos deſpexiſſent: ſimon eos in fide xp̄i docu/
it: & ne de cetero magos illos timerent cōfortauit. Et
cum in eoꝝ frontibus cōſignati eſſent: & in xp̄m cre
derent: ad regem coram magis ingreſſi ab illis ſupera
ri non potuerunt. Irati magi multitudinē ſerpentum
uenire fecerunt. Sed apoſtoli ueniētes pallia ſua de ſer
pentibus impleuerunt: & in magos proiecerunt: mā/
dantes ne illos occiderent: ſed ſolum morſibus crucia
rent. Quod cum ſerpentes facerent apoſtoli iteꝝ eis
impoſuerunt: ut omne uenenum: quod infunderant
reuocarent: & ſic ad ſua loca redirent. Maiores autem
cruciatus magi ſenſerunt: cum ſerpentes uenenū re/
trahebant: q̄ cum ipſum primitus infundebant. Apo/
ſtoli autem triduo doloribus cruciari permiſerunt:
ut uel ſic ab eorum malitia conuerterentur. Cū ergo
tribus diebus ſine cibo & potu & ſomno manſiſſent:
& nec ſic reſipiſcere uellent: apoſtoli eos ſanos fece/
runt: & libere quo uellent abire permiſerunt. Qui in
eorum malicia perdurantes ab eis fugerunt: & pene
contra eos totam preſidem commouerunt. ℭ Poſt
hec filia cuiuſdam principis ex fornicatione concepit:
& filium pariens quendam ſanctum diaconem apo/
ſtoloꝝ diſcipulum nomine euphroſynum īfamauit:
ꝙ ipſe eam uirginem uiolauerat: & ex ipſo puella con
ceperat. Cumqꝫ parentes puelle diaconū occidere uel/
lent: apoſtoli adueniunt: & quando puer natus fuerit
requirunt. Qui reſponderunt: ꝙ illa die prima hora
diei. Apoſtoli uero puerum ad ſe portari iuſſerunt: &
coram diacono ſtatuerunt. Adiurātqꝫ puerum in xp̄i
nomine: ut ſi diaconus ille eum genuiſſent: corā cun/
ctis debeat propalare. Infans uero diſerte reſpōdit: &
diaconum iuſtum & ſanctum aſſeruit: quia nunq̄ car
nem ſuam coinquinauit. Cum autem parentes inſta/
rent: ut apoſtoli quererent: quis auctor ſceleris fuiſſet
dixerunt ſe innocentes abſoluere debere: non autem
nocentes prodere. ℭ Contigit etiam eo tempore: ut
due tigrides ferociſſime: que in ſingulis caueis erant
clauſe: prodeuntes fugerent: & omnes ſibi occurren/
tes deuorarent. Ad quas apoſtoli uenerūt: & eas in no
mine domini uelut oues manſuetas reddiderunt: ita
ut inter homines de die pacifice habitarent: & ueſpe/
re ad ſpeluncas ſuas redirent. Apoſtoli autem per an/
num unum & menſes tres in babylonia permāſerūt:
& pluſq̄ ſeptuaginta milia hominū exceptis paruulis
& mulieribus conuerterunt: quos omnes cum rege
xerxe & regina guina & filio eutropio baptizauerunt
eccleſias conſtruentes: & preſbyteros ac clericos ordi/
nantes. ℭ Predicti aūt magi ad ciuitatē ſuanir uenien
tes ſeptuaginta idoloꝝ pontifices ibidem exiſtētes ſe
duxerunt: ut cum illuc apoſtoli uenirent: aut eos ſacri
ficare cōpellerent: aut penitus perimerēt. Perluſtrata
igit̄ circūquaqꝫ omni ꝓuincia cū apoſtoli ad dictā ur/
bem deueniſſent: ꝑdicti pōtifices cum omni populo
eos capiūt: & ad tēplū ſolis & lune deducūt. Demones
aūt ꝑ energuminos clamabāt: ꝙ eos apoſtoli incēde/
bāt. Angelus autē domini eis apparuit: & ut alteꝝ ex
duobus eligerent: illos monuit: aut omniū in templo
exiſtentiū repētinū interitū: aut ſuum martyriū. Qui
cū martyriū elegiſſent: ut populū ad penitentiā redu/
cere poſſent. Facto in eis ſilētio demoniis cūctis audiē
tibus imperarunt: ut de illoꝝ ſimulacris exirent: & il
la confringerent. Statimqꝫ duo ethiopes nigri & nu/
di de idolis exierūt: & fractis illis cū diris uocibus ab/
ſceſſerunt. Quod uidentes pontifices in apoſtolos ir/
ruerunt: & eos ꝓtinus trucidarunt. Tūc erūpentibus
fulguribus & tonitruis tēplū trifarie ſcindit̄: & magi
ictu fulminis in carbōes uertunt̄. Rex aūt babylonie
xerxes apoſtolorum corpora ad ciuitatem ſuam tran
ſtulit: & in eorum honorem eccleſiam mire magnitu
dinis fabricauit. Paſſi ſunt autem ſancti apoſtoli do/
mini ſimon & iudas .v. calen. nouembris.

ℭ De ſcō Abdia epō & cōfeſſore. Cap. CXVI.

Abdias epiſcopus babylonie fuit: qui a ſan/
ctis apoſtolis ſimone & iuda in fide chriſti
doctus: eorumqꝫ diſcipulus: & ab eiſdem
conſecratus eſt epiſcopus. Qui poſt marty

rium apoſtolorum eorum paſſionē hebraica lingua conſcripſit:quam eutropius epiſcopus filius xerxis regis:de quo dictum eſt ſupra pridie calendas maii : in grecum tranſtulit:eamq́ poſtmodum aphricanus in latinum uertit.Hic in ciuitate babylonie perſarū predicationis officio fideliter inſtitit:eoq́ ſolicite adminiſtrato in pace quieuit:ſepultus babylonie iuxta corpora apoſtolorum.

¶De ſcō Pharone epō. Cap. CXVII.

Pharo epiſcopus meldeū claruit apud ipſam ciuitatem.Hic fuit frater ſancte phare uirginis:de qua ſupra dictum eſt.vii.idus decembris.Qui & prepoſitus palatio clotharii:& theodeberti:& theodorici regum francoꝝ ſtrenue regalia adminiſtrabat.Dum autem ad pharā ſororem ſuam uiſitandam uocatus acceſſiſſet: ab eodem ſuaſus ſeculum reliquit.Et communi uoto ipſius & coniugis blidechildis ipſe clericatum aſſumpſit:uxoremq́ ſacro uelamine conſecrari fecit.Ipſe autem miſericordie operibus ſolicite intentus domino deuote ſeruiuit:eccleſiam ſancti ſtephāi ciuitatis meldenſis pauperrimam copioſe ditauit:& in ea in domini obſequio reſedit.Hic etiam chilenum fratrem ſuum ad prouinciam attrebatenſem ad predicandum miſit:qui ibidem miraculis claruit.¶Die quodam cum eodem chileno pharo ad mēſam ſedebat:& uas uitreum uino plenum cadens in terram confractum eſt:quod ſanctus chilenus reintegrauit:uinumq́ effuſum adeo in uaſe recuperauit:ꝙ neq́ terra madefacta uideretur: recuperatumq́ uinum chilenus pharoni p̄ſentauit:& pharo deo gratias egit.Mortuo uero ualperto epiſcopo:pharo ab omni populo in ſucceſſorē eligitur:& a rege clothario approbatur.Qui cum die paſche pueros confirmaret:infantem a natiuitate cecum chriſmate perungens illuminauit.¶Tranſiens per ciuitatem ante carceres uinctos a uinculis abſolutos de cuſtodia ſolo uerbo eduxit.Verum cū aliquādo allectus de memoria pulchritudinis eius uxoris: ad eam miſit:ut ſe uiſitaret.Illa autem cum bis recuſaſſet:tandē tertio uocata cilicio induta & uultu abiecta ad eum uenit:& ſancti uiri immundam cogitationem extinxit.¶Dum autem nauis quedam cū multis in flumine fuiſſet ſubmerſa: pharo ad ripam amnis accedens:tā diu terre proſtratus orauit: donec nauis cum omnibus:qui ſubmerſi fuerant: uiuentibus emerſit:& ad fluminis ripam peruenit.¶Cum ad p̄ces andeui epiſcopi eccleſiam in ſolo rothomagēſi cū ſanctis amando & eligio dedicaret:& tabula marmorea altari conſecrato ſuperponi deberet: caſu de manibus miniſtrorum collapſa per medium ſciſſa eſt. Quam ſanctus pharo cum ceteris epiſcopis ſuis orationibus reintegrauit.Qui epiſcopatum ſuū feliciter per annos.lxvi.gubernauit:& clarus ſanctitate ad chriſtum migrauit.v.calen.nouembris.

¶De ſcā Cyrilla uirgine & mr̄e. Cap. CXVIII.

Cyrilla uirgo & martyr rome paſſa ē ſub claudio imperatore. Hec olim filia decii ceſaris una cum matre tryphonia regina ad chriſtum conuerſa & a ſancto preſbytero iuſtino baptizata eſt:ut dictum eſt ſupra in legēda tryphonie regine.xv.calen.nouembris.Mortua uero tryphonia claudius cyrillam teneri fecit cum militibus.xlvi.de quibus ſupra in eorum paſſione actum eſt.viii.calen.nouembris.Quibus omnibus martyrizatis imperator cyrillam ſacrificare nolentem:gladio necari precepit.Cuius corpus iuſtinus preſbyter iuxta corpora hippolyti martyris & ſociorum ſepeliuit quinto calend.nouembris: ubi & tryphoniam reginam ipſe reconderat.

¶De ſcō Ioāne epō auguſtuduū. Cap. CXIX.

Ioannes epſ auguſtudunēſis ut ſcribit beda libro.v.ca.ii.de geſtis anglorum: mira ſanctitate claruit.Hic longe a ciuitate ſua fere miliario cum dimidio manſionem ſecretiorem nemore circundatam habebat: in qua per totam quadrageſimam manere conſueuerat:habens ſecum paucos uiros ſpirituales:cum quibus deo uacaret:& pauperem quempiam in quo chriſtum refoueret.Cum autem ſemel incipiente.xl.illuc ueniſſet: & adoleſcentem mutum a natiuitate totumq́ ſcabioſum & in capite furfureum ſecum aſſumpſiſſet: eidē quotidianum uictum preſtans:finita prima quadrageſime ſeptimana dum linguam eius breuiſſimam tetigit ſigno crucis edito loquendi ei facultatem & uſum conceſſit.Scabredinem autem eius adhibito medico curari fecit.Ita ut capillis pulcherrimis & criſpis:limpido uultu & noua loquela decoratus: quodammodo reiuueniſſe uideretur.¶Quadam die ad monaſterium uirginū:quod netadū dicitur deuenit: ubi erat uirgo quedam abbatiſſe carnalis filia:quam in ſeculo ex marito genuerat:que ex phlebotomia in.iiii.luna facta brachium adeo tumefactum habebat: ꝙ ipſius omnino uſu carebat.Quam dum ſanctus uir:ad preces abbatiſſe tetigit:confeſtim brachium eius ſanum fecit. ¶In uilla duummilium cum eccleſiam conſecraſſet:& miſſam celebraſſet:uxori comitis buci que diebus.xl.ipſos corporis graui colore detēta iacuerat: de aqua conſecrationis benedicta miſit:ut ipſa ex inde biberet & corpus ablueret.Quod dum ille feciſſet ab omni mox egritudine ſanata ſurrexit:& continuo diſcumbentibus in menſa miniſtrauit.¶Alio quoq́ tempore uocatus ad dedicandum aliam eccleſiam:comitis addi:officio peracto ad unum ex pueris comitis graui langore detentum iamq́ in extremis laborantem intrauit: & eū benedicens ad menſam cū comite diſcubuit.Cum autem puer poſt modicū bibere petiiſſet:& ioannes uinum a ſe benedictum ei miſiſſet: puer potans illud ſtatim ualens delecto ſurrexit:& cū ceteris ad menſam comedit. ¶Cum ad quoddā mo/

naſterium pergeret: & iuuenes equitantes equos ad
ad curſum certatim compelleret: unus illorum a ſan/
cto uiro currere prohibitus dũ curſum cepit: lapſus
in lapide caput colliſit: & cerebrum pene excutiẽs: die
illo & nocte quaſi mortuus iacuit. Pro quo uir domi
ni in orationem pernoctans mane caput eius tetigit:
& ab omni protinus dolore & leſione curauit. Primo
tamen ipſum confitentem: ꝙ a quodam presbytero
heretico fuerat baptizatus catholice baptizauit. Man
ſit autem in epiſcopatu annis.xxxiii. Et pre nimia ſe
nectute adminiſtrare non ualens ſucceſſorem ſibi ui/
fridum ordinauit: & epiſcopatui reſignans in mona/
ſterio predicto habitauit: ubi & in pace quieuit.iiii.ca
len.nouẽbris. Sepultuſqꝫ eſt in porticu ſancti petri in
mõaſterio qđ dr̃ ſilua cleroꝝ ãno domini.ccccccxxi.

¶De ſcõ Narciſſo epõ. Cap. CXX.

NArciſſus eps̃ hieroſolymoꝝ tempore au/
relii antonini ĩpecatoris claruit. Qui mul/
tis miraculis coruſcauit. Die quadã in ui/
gilia paſche dũ oleũ luminaribus deeſſet:
nec unde infunderet haberent: aquam benedixit & lã
padibus infundi fecit: & pluſq̃ eſſet oleum lumen fo/
uit: & claram lucem reddidit. Quodam uero tempo/
re: dum a quibuſdam emulis de facinoribus certis cri
minatus eſſet: tres teſtes ſub iuramento contra eum
depoſuerunt. Quoꝝ primus ſibi imprecatus eſt: ꝙ ni
ſi uerum diceret igne conſumeret: ſecundus ꝙ a mor
bo regio cruciaretur: tertius ꝙ oculorum lumine pri
uaret. Et q̃uis his non obſtantibus: a populo ĩnocens
iudicatus eſſet. furori emuloꝝ ſanctus uir cedere uo/
luit: & deſertum petẽs dudum ſolitariam uitã duxit.
Teſtis autẽ primus qui in eũ mẽtitus fuerat: cum om
ni domo ſua fulmĩe arſit: ſecũdus morbo regio a plã/
ta uſqꝫ ad uerticẽ ꝑcuſſus īteriit. Tertius uero hec ui/
dens ad penitentiã rediit: & ueritate corã omni popu/
lo depoſitam diu peccatum ſuũ defleuit donec lachry
marum inundantia lumẽ oculoꝝ amiſit: populus au
tem hieruſalem narciſſum diu requirens & nuſq̃ in/
ueniens: dionyſiũ ſanctũ uiꝝ ſibi ſubſtituit. Cui poſt
modicũ decedenti germanius: & germanio uigordi/
us ſucceſſit. Cuius tempore narciſſus repertus cum iã
ſenex eſſet: q̃uis dudum renitens ad ſedem ſuã cũ glo
ria reductus eſt: & uigordius ſpõte epatui reſignauit.
Cum uero ex nimio ſenio iam epatum adminiſtrare
non poſſet: diuina reuelatione alexandrum uiꝝ ſan/
ctum: qui de cappadocia hieroſolymã cauſa peregri/
natiõis uenerat: loco ſui ordinandũ cõſtituit: ut in ip/
ſius ſancta legẽda dictũ eſt ſupra.xv.calẽ. aprilis. Ipſe
uero reliquum ſue ſenilis etatis orationibus exegit: &
.iiii.calen.nouembris ad xp̃m migrauit.

¶De ſcõ Zenobio pſbrõ & mr̃e. Cap. CXXI.

ZEnobius pſbyter & martyr apud ſidonem
urbem paleſtinoꝝ paſſus eſt. Qui ſub dio/
cletiani & maximiani auguſtoꝝ perſecutio
ne: pro nominis xp̃i inuicta confeſſione gla
dio capite ceſus: glorioſo martyrio coronatus eſt.iiii.
calen.nouembris: ut ait ado.

¶De ſcõ Serapione epõ. Cap. CXXII.

SErapion epiſcopus apud aphricã uir eru/
ditiſſimus fuit: & fide clariſſimus atqꝫ uir
tute mirabilis: qui ut ſcribit hieronymus
libro de uiris illuſtribus.xi.commodi im/
peratoris anno antiochie epiſcopus ordinatus eſt. Hic
fidei confeſſione inſignis ſcripſit epiſtolam ad carinũ
& pontium de hereſi montani eã ualenter impugnãs.
Aduerſus manicheum etiam uolumen ſcripſit egre/
gium. De titulis pſalmorum aliud. Epiſtolas inſuper
ad diuerſos utiles ualde. Et ſub cõſtantio principe ſan
ctitate notabilis humanitatis debitum ſoluit. Sepul/
tus antiochie.iii.calen.nouembris.

¶De ſcõ Leontio cõfeſſore. Cap. CXXIII.

LEontius confeſſor apud taracinam ciuita/
tem cãpanie tẽpore claudii ĩperatoris a ſan
cto ceſario martyre cõuerſus eſt: ut dicet
infra in eius paſſione calẽ.nouembris: qui
ab eodem ſacri fontis unda perfuſus: mox ut a ſancto
iuliano presbytero diuinam communionem accepit:
ſpiritum emiſit. Sepultuſqꝫ eſt in eodem oppido ab
uxore & filiis.iii.calen.nouembris.

¶De ſcõ Marcello martyre. Cap. CXXIIII.

MArcellus martyr apud ciuitatem tingita/
nam paſſus eſt. Qui cum eſſet cẽturio ſub
agricolao agente uices prefectoꝝ pretorio
& de chriſtianitate ab eius militibus accu
ſatus fuiſſet: & xp̃m dominum confiteri nullatenus
dubitaſſet. Iubente nequiſſimo agricolao: capitis ab/
ſciſione martyrium conſumauit: ſepultuſqꝫ eſt in ea/
dem ciuitate a fidelibus.iii.cal.nouembris: hec ado.

¶De ſcõ Germano epõ capuano. Cap. CXXV.

GErmãus eps̃ capuanus ſanctitate uite miri
fica claruit: de quo refert gregorius.ii.dia/
log.cap.xxxi. ꝙ dum ſeruandus quidam
diaconus abbas monaſterii: quod in cam/
panie partibus a liberio quondam patricio urbis ro/
me conſtructum fuerat: ad beatum benedictũ ad mo
naſterium caſſinenſe uiſitationis gratia ueniſſet. Ho/
raqꝫ iam quietis exiſteret in cuiuſdam turris ſuperio/
ribus benedictus. in inferioribus uero ſeruãdus ſe col
locauit diaconus. Quo uidelicet in loco inferiora ſu/
perioribus paruius cõtinuabat aſcenſus. Cum uir do
mini benedictus adhuc quieſcentibus fratribus ĩſtãs
uigiliis ad feneſtram dominum deprecaretur: ſubito
intempeſta noctis hora reſpiciens: uidit fuſam lucem
deſuper noctis tenebras effugaſſe: tantoqꝫ ſplendore
clareſcere: ut diem uinceret lux illa: que ĩter tenebras
radiaſſet. Omnis etiam mundus uelut ſub uno ſolis
radio collectus ante oculos eius adductus eſt. Qui ue
nerabilis pater dum intentam oculorum aciẽ in ſplẽ/
dore lucis infigeret: uidit germani animam epiſcopi
capuani in ſphera ignea ab angelis in celum deferri.
Tunc tanti ſibi teſtem uolens adhibere miraculi. Ser/
uandum abbatem bis terqꝫ eius nomine cum clamo/
re uocauit. Qui in tanti uiri ĩſolito clamore turbatus:
aſcendit: reſpexit partemqꝫ iam lucis exiguam uidit.
Cui ex hoc ſtupenti uir dei: que geſta fuerant: enarra/
uit. Statimqꝫ in caſſinum caſtrum theoprobo man/
dauit: ut ad capuam ſub eadem nocte tranſmitteret:
& quid de germão epiſcopo ageretur: agnoſceret. Fa/
ctumqꝫ eſt. Et his qui miſſus fuerat: ſanctum uirum
germanum epiſcopum iam defunctũ repperit: & re/
quirens agnouit: eadem hora fuiſſe illius obitũ: quo
uir domini benedictus eius cognouit aſcẽſum. Quie
uit autem in pace.iii.cal.nouẽbris ſecũdũ uſuardum.

¶De ſcõ Quintino martyre. Cap. CXXVI.

QVintinus martyr genere nobilis & ciuis romanus apud ambianum urbē ſub rictiouaro preſide paſſus eſt temporibus diocletiani & maximiani imperatorum. Cum enim quītinus cum fuſciano & uictorico & criſpino & criſpiniano: & aliis pluribus a roma diſceſſiſſet: & pariſius deueniſſet: dum ſinguli illorum loca: in quibus predicarent: elegiſſent. Quintinus predicando circuiens: & miraculis pollēs ambianum uenit. Eodem quoq; tempore rictiouarus preſes tantam cedem in chriſtianos exercuit: ut in ciuitate treuerenſi ſanguis martyrum in flumen moſelle decurreret: & colorem aque in ſuum uerteret. Rictiouarus igitur quintinū detentum in carcere clauſit: die uero ſequenti produci mandauit: & dum xp̄m confiteretur: iuſſit extendi & fuſtibus grauiter cedi. Sed uoce de celo ip̄m exhortante cedentes corruerunt in terram. Quē preſes iterum in carcerem recipi iuſſit: angelo uero illum ſoluente: mane in medium urbis iuit: & ibi populo predicauit: unde rurſum captum: iuſſit illum preſes ad trocheas adeo torqueri: ut uicula eius a iuncturis ſoluerentur: deinde teſticulis ferreis illum cedi precepit: poſteaq; oleum bulliens ac picem & adipem feruentia dorſo eius infundi: & lampades ei ardentes applicari. Et dum liberius idola contemneret: & preſidem confutaret: mandauit in os eius acetum & ſalem ac ſinapim liquefacta iactari ut ſic taceret. Qui dum magis adhuc chriſtum collauderet: iuſſit illum apud uirniandum adduci: & duos maximos clauos ſiue taringas a ceruice uſq; ad crura configi: &.x. alios clauellos intra ungulas & carnem digitis manum immitti. Et ſic cōfoſſum decollari. De cuius collo columba niuea exiens celum aduolare uiſa eſt. Qui paſſus eſt pridie calen. nouembris. Corpus autem eius fluuio ſequane demerſum a preſide adiectione terre plumbi & limi ceno ſepultum eſt: ne a chriſtianis inueniretur. ¶ Sed poſt annos. lv. a q̄dā matrōa romana euſebia nomine taliter repertū eſt. Cū enim ipſa mulier ceca eēt: angelus ei tertio appuit: eāq; admonuit ut in galliā ad corpus ſcī quintini martyris requirendū accederet: ſicq; uiſum recuperaret. Que dū locū ignoraret: angelico ductu illuc tandem deuenit: & de corpore a multis requirens nihil omnino inuenire ualuit. Dum autem oraſſet ad dominum: corpus ex una parte de flumine & caput ex alia enatauit: & uſq; ad manus mulieris acceſſit. Quod illa accipiens omnino incorruptum nimioq; odore fragrans: ad urniandum caſtrum portare diſpoſuit. Sed dum ad radices montis peruenit corpus omnino immobile factum eſt: ubi diuina cognita uoluntate euſebia corpus tumulauit: & continuo eius tactu lumen recuperauit. Plurimi quoq; infirmi a diuerſis langoribus in eius inuentione ſunt curati. ¶ Poſt decurſum autem annoꝝ. cccxx. dum corpus ſancti martyris iterum eſſet incognitum: ſancto eligio nouionenſi epiſcopo reuelatur. Qui poſt ieiuniū triduanum: dum locum ſibi oſtenſum ubi latebat effoderet: nocte lux de celo tanta circunfulſit: ut dies orta a pluribus crederetur: odoris quoq; ſuauiſſimi fragrantia erupit. Corpus ergo ſancti reptum ac leuatū: honorifico ac precioſo locello condidit: eccleſiamq; & monaſterium ibidem edificauit. Anno domini .cccccclvii. ubi ad preſens ſanctum corpus requieſcit: ſigniſq; mirabilibus reſulget.

¶ De ſcō Natale cōfeſſore. Cap. CXXVII.

NAtalis confeſſor tempore zephirini pape rome claruit. Qui dum ſanctis operibus polleret: deceptus ab aſclepio & theodoto collectariis: qui ambo diſcipuli erāt cuiuſdam coriarii apoſtate: ab eccleſie communione deiectī: acquieuit ut epiſcopus illius hereſis nominaretur acceptis pro ſalario. cl. nummis menſtrue preſtatiōis. Sed admonitus ſepius a domino ut reſipiſceret: dum amore turpis lucri recuſaret: nocte quadam in ſomnis ab angelis diris uerberibus flagellatur. Mane autē liuores & uulnerum cicatrices in ſcapulis reperiēs: ac ſi uigilās corporaliter paſſus eſſet: territus ad papam zepherinum adiit: & uiſionem narrauit. Quem ille penitentem benigne ſuſcepit: & dignitati renuncianti ſatiſfactionem impoſuit. Natalis uero uitā in melius commutans: laudabilius finiuit: & eiuſdem pontificis tempore poſt modicum in pace quieuit pridie calend. nouembris.

¶ Explicit liber nonus.

¶ Prologus libri decimi.

DEcimus liber huius catalogi continet in ſe paſſiones & geſta illoꝝ ſanctoꝝ: quorum feſtiuitates eueniunt infra tempus: in quo repreſentat eccleſia propagationem illoꝝ eius filiorum: qui fuerunt eccleſie eiuſdem augmentatores: quales fuerunt ſancte uirgines. Hoc aūt tempus eſt a calendis menſis nouembris uſq; ad aduentū domini. Et hoc ſub figura ſanctorum prophetarum: quoꝝ tunc uaticinia & prophetie leguntur. Hi enim: ut plurimum carnali ſpreto coniugio: in corporis & mentis integritate domino ſeruientes: aduentū chriſti & futura tempora per ſpiritum predixerunt: & populum domini ſuis uaticiniis a uitiis & erroribus reuocare: & ad uiā ueritatis reducere ſtuduerunt. ¶ Ad huius igiť tēporis ultimi feſta ꝓtractāda ueniēdū eſt.

¶ Incipit liber decimus a calendis nouembris uſq; ad aduentum.

¶ De feſtiuitate omnium ſanctorum. Cap. I.

FEſtiuitas omnium ſanctorum: quatuor de cauſis inſtituta fuiſſe uidetur: primo propter cuiuſdam templi dedicationē: ſecundo ꝓpter omiſſoꝝ ſupꝑletionē: tertio ꝓpter negligentiaꝝ expiationē: quarto ꝓpter faciliorem ora

tioné noſtra℞ impetrationem.¶Primo ergo iſtituta eſt ꝓpter cuiuſdam templi dedicationé:uidelicet té pli quod panteon antea dicebat᷑:quod rome fuit conſtructū in honoré cybeles:que mater dicit᷑ omnium deo℞:& omnium eius filio℞.Quod templū poſtmodū bonifacius papa quartus eccleſie dei a phoca ceſare donatū cōſecrauit in honoré dei genitricis: & omniū marty℞ xpi.iii.idus maii.Et tūc ipſa die inſtituit in urbe roma celebrari feſtū beate marie uirginis & omniū ſancto℞.ſ.marty℞:quia adhuc feſta confeſſorum nō celebrabantur.De hac materia ſupra dictum eſt.iii.idus maii.Et eſt illud téplum:quod hodie uocat᷑ ſancta maria rotunda.Ve℞ proceſſū téporis:quia ad hoc feſtum multitudo maxima cōfluebat: & propter defectum uictualium celebritati uacare non poterát.Ideo gregorius papa quartus hoc feſtū in calen. nouēbris eſſe conſtituit:quādo celebratis meſſibus & uindemiis:maioré uictualium copiā eſſe cōſpexit: ac per uniuerſum mūdum hūc diem in honoré generaliter omniū ſancto℞ ſoléniter celebrari decreuit: additis feſtiuitatibus confeſſo℞.Et ſic ſolénitas que ſolum rome de ſolis m̄ribus celebrabat᷑:per totū mundum de oībus ſanctis ad preſens recolit᷑.¶Secūdo inſtituta.eſt ꝓpter omiſſo℞ ſupplectioné.Multos enim ſanctos omittimus de quibus nullum feſtum ſiue memoriā facimus:tum ꝓpter ſancto℞ multiplicitaté:quia quaſi īfiniti ſunt:tū ꝓpter n̄ram infirmitaté: quia īfirmi & debiles ſumus:nec ad hoc ſufficere poſſumus:tū ꝓpter téporis breuitaté:quia etiā totum té pus longiſſime uite unius hominis nō ſufficeret:ut ſemel tantū in uita ſua:quis ſingulo℞ ſancto℞ feſta celebraret.Ideoq̄ eccleſia ratiōabiliter ordinauit: ut qa omniū ſancto℞ feſta facere nō poſſumus:ſalté oēs generaliter inſimul honoremus.¶Quare aūt inſtitutū eſt:ut ſancto℞ feſta in terris agamus:magiſter guilelmus in ſumma de officio ponit.vi.rationes.¶Prima eſt ꝓpter honoré diuine maieſtatis. Cū enim ſanctis honoré impendimus deū in ipſis honoramus:quia q̄ ſanctis honorem tribuit illum honorat:qui eos ſanctificauit.ps.Laudate dominū in ſanctis eius.¶Secūda eſt ꝓpter auxilium noſtre īfirmitatis. Quia enim per nos ſalutem habere nō poſſumus:Ideo ſancto℞ ī terceſſionibus indigemus:a quibus ut adiuuari mereamur:merito ipſos honorare debemus.¶Tertia ē propter augmentū noſtre ſecuritatis ut.ſ. ꝓpter ſancto℞ gloriam:que nobis in eo℞ feſtiuitate ꝓponitur: noſtra ſpes & ſecuritas augmentet᷑. Si enim mortales homines nobis ſimiles potuerūt ita per ſua merita ſublimari:cōſtat quia nos ſimiliter poterimus: cū manus domini abbreuiata nō ſit.¶Quarta eſt ꝓpter exéplū noſtre imitationis.Cū enim eo℞ feſtiuitas recenſetur:ad eo℞ imitationē ꝓuocamur:ut.ſ.eo℞ exéplo terrena cōténentes celeſtia deſideremus.¶Quinta eſt ꝓpter debitū mutue uiciſſitudinis. Sancti enim de nobis feſtū faciūt in celo:quia gaudium eſt angelis dei & aīabus ſanctis ſup uno peccatore penitétiā agéte.Iuſtum eſt ergo ut nos de ipſis feſtū agamus in terris.¶Sexta eſt ꝓpter ꝓcurationé noſtri honoris & exaltationis.Cū enim ſanctos honoramus n̄ram rem agimus:& n̄m honoré ꝓcuramus:qa eo℞ feſtiuitas eſt n̄ra dignitas.Nā cū honoramus fratres n̄ros:honoramus noſipſos:charitas enī oīa cōia facit.¶Tertio inſtituta eſt ꝓpter negligentia℞ expiationé. Licet enim pauco℞ ſancto℞ feſta agamus:adhuc tamen illa pauca ſepe negligenter agimus:& multa ibidé per ignorātiam omittimus.Siquid igit᷑ in aliis ſolénitatibus ſancto℞:quas egimus:neglexerimus:in hac generali ſolénitate ſupplere poſſumus:& de negligentia nos purgare ualemus.Hec ratio tangitur in ſermone:qui hac die per eccleſias recitat᷑:in quo ſic dicitur. Decretum eſt ut hac die ſancto℞ oīum memoria habeat᷑: ut qcquid humana fragilitas per ignorātiam:uel negligentiā:uel occupationé rei ſecularis in ſolénitatibus ſancto℞ minus peregiſſet:in hac ſancta obſeruatiōe ſoluatur.¶Notandū autem eſt q̄ octo ſunt ordines ſancto℞ quos hodierna die inſimul ueneramur: ut eis: quod negligenter fecimus:ſuppleamus: qui notātur per octo conditiones ſiue ſtatus beato℞:qui in euāgelio huius feſti a chriſto exprimūtur:& eo℞ perfectiones contra octo uitia capitalia diriguntur:& reducuntur ad.viii.conditiones ſiue ſtatus diuerſo℞ miniſteriorum hominū:qui conſtituūt politicum regimé ciuitatis:eo q̄ eccleſia triumphans ciuitati aſſimilatur apoc.xxi.uidi ciuitatem ſanctā hieruſalem nouā &c. ut enim tractatur in libro de regimine ciuitatum: ad hoc ut ciuitas bene regatur:& in ſuo ſtatu pacifico cōſeruet᷑:neceſſe eſt:ut habeat:cōſiliarios ſeu iudices regi aſſidentes:officiales ſiue uicarios in diuerſis caſtris regis uicem gerentes.Precones ſiue notarios regis decreta ſcribētes.Famulos ſeu nūcios regis mādata exequentes.Milites ſiue pugiles pro regis honore pugnātes.Nobiles ſiue primarios regem continue comitantes.Mercatores ſiue operarios diuerſa operantes & uédentes.Et electas dominas reginam iugiter aſſociantes.¶Primus ordo:qui eſt iudicum ſiue cōſiliario℞ regi aſſidentiū eſt ordo apoſtolo℞: qui tāq̄ iudices & regis aſſeſſores a chriſto electi ſunt:ut cum chriſto ad iudiciū uenturo in duodecim thronis ſedeant: & uniuerſum orbem cum eo iudicare debeant:de q̄bus cātat eccleſia:Vos ſeculi iuſti iudices &c. Ad hoc aūt ut iudices iuſte iudicent.debent a mente ſua omnem cupiditatem excludere:& paupertaté diligere.Vnde merito:quia tales fuerunt apoſtoli:qui omnia temporalia a mente ſua abdicarunt:de ipſis dicitur:Beati pauperes ſpiritu.Et hec paupertas ſpiritus dirigitur contra auaritiam.Premiū autem quod rex cōſueuit ſuis iuſtis dare iudicibus:eſt ipſum regnū:quod eis una ſecum facit eſſe cōmune:ut ipſi quodāmodo reges appellentur:& ſibi conregent:unde & de apoſtolis dicitur:Quoniam ipſo℞ eſt regnū celo℞:ſicut & chriſti. ¶Secūdus ordo:qui eſt officialiū ſiue uicario℞:eſt ordo pontificum & ſacerdotū:qui chriſti uices & auctoritatem exercent in eccleſia militante:& eius pſonam in oībus repreſentant per diuerſa loca.Officiales auté ſiue uicarii regis:debét ſemp optare iuſtitiā: ut ius ſuum unicuiq̄ tribuant:unde & de iſtis: quia tales fuerūt:dicit᷑:Beati qui eſuriūt:& ſitiūt iuſtitiam.Et talis eſuries dirigit᷑ cōtra gulam.Premiū aūt ho℞ officialium eſſe cōſueuit:ut de cenſu regis ſibi uite neceſſariis prouideat᷑:unde & de pontificibus & ſacerdotibus dicit᷑:Quoniam ipſi ſaturabunt᷑.¶Tertius ordo:qui eſt preconum & notario℞: eſt ordo prophetarum q̄ regis eterni mandata in eccleſia ſcripſerunt: & ea populis denunciauerunt.Tales auté ſemper debent eſſe

in continuo exercitio & labore. ut quaſi uita eorum
ſit in fletu propter regis amorem:unde quia tales fue
runt prophete:de eis dicitur:Beati qui lugent:& talis
luctus laborioſus dirigitur contra accidiam. Premiũ
autem horum ſcribarum & preconum eſſe cõſueuit:
ꝙ rex eis gratias liberaliter concedens:multis illos be
neficiis conſoletur:unde & de ipſis additur : Quoniã
ipſi conſolabuntur.¶ Quartus ordo: qui eſt famulo
rum & nunciorum:eſt ordo angeloꝝ: ſub quo om/
nes eorum ordines colliguntur:qui regis celeſtis mã/
data fideliter exequuntur:uelut eius famuli & nuncii
ab eo directi.Tales autem debent eſſe humiles : ut re/
gis iuſſa obedienter adimpleant:unde quia tales fue/
runt angeli boni:qui in humilitate perſtiterunt : nec
ſuperbie illoꝝ qui de celo corruerunt conſentire uo/
luerunt:merito dicit̃ de eis.Beati mites.Et talis miti
tas contra ſuperbiam dirigitur.Premium autẽ illoꝝ
nunciorum conſueuit eſſe:ut rex illis predia & poſſeſ
ſiones largiat̃:unde & de ipſis additur.Quoniam ip/
ſi poſſidebunt terram.Nam & angelis deus regimen
terrenorum commiſit.¶ Quintus ordo:qui eſt mili
tum ſiue pugnatorum:eſt ordo martyꝝ : qui pro re/
gis honore uſq; ad effuſionem ſanguinis decertarũt.
Tales aũt multas perſecutiones hoſtium pati conſue
uerunt:unde merito de martyribus dicit̃ : Beati qui
perſecutionẽ patiuntur propter iuſtitiam.Et talis paſ
ſio contra inanem mundi gloriam dirigitur.Premiũ
autem militum regis eſſe conſueuit:ut rex eis omnia
ſua liberaliter communicet:adeo ꝙ inter ipſos & eius
aſſeſſores nulla differẽtia ſit:unde & de ipſis additur:
ſicut & de apoſtolis:quoniam ipſoꝝ eſt regnum celo
rum:quia & martyres xp̃o conregnare putant̃:& re/
ges appellantur:coronas regias in capite deferentes.
¶ Sextus ordo:qui eſt nobilium ſiue primariorũ eſt
ordo cõfeſſorum:qui per iugẽ contẽplationẽ regem
celi continue comitantur:& eius ſocietati quodãmo/
do deputantur. Tales aũt nobiles ciues debent ſuper
omnia ad pacẽ uigilare:& ut concordia ſit inter ipſos
affectare:unde quia tales fuerunt confeſſores:de eis di
citur:Beati pacifici.Et talis pax cõtra iram dirigitur.
Premium aũt horum eſſe conſueuit:ut rex tales no/
biles adeo diligat:ꝙ ipſos quodãmodo filios ſuos ap/
pellet:unde & de iſtis additur: Quoniã filii dei uoca/
buntur.¶ Septimus ordo:qui eſt mercatoꝝ ſiue ope
rarioꝝ:eſt ordo patriarchaꝝ:qui operibus miſericor
die intenti:quodãmodo merces celicas xp̃o uendebãt
centuplũ recepturi.Hi aũt mercatores debent eſſe mi
ſericordes:ne lucis pecunialibus nimium intenti effi/
ciantur deceptores:unde quia tales fuerũt patriarche
dicit̃ de eis:Beati miſericordes. Et talis miſericordia
contra inuidiã dirigit̃.Premiũ autẽ mercatoꝝ eſſe cõ
ſueuit:ut de ſuis negociationibus lucrum percipiant:
unde & de iſtis addit̃. Quoniam ipſi miſericordiã cõ
ſequent̃.¶ Octauus ordo:qui eſt dominaꝝ : eſt ordo
uirginum que reginã celi continue aſſociãt:& ei iugi/
ter aſſiſtunt.Tales autẽ domine debent eſſe mũde &
pudice:ut etiam regi aſſiſtere poſſint:unde quia tales
fuerunt uirgines dicitur de illis:Beati mundo corde.
Et talis munditia contra luxuriam dirigit̃.Haꝝ autẽ
dominaꝝ premium eſſe ſolet:ut regis faciem uideãt:
& eius ſpecialem amicitiam habeant: unde & de iſtis
additur:Quoniam ipſi deum uidebũt.¶ Quarto &
ultimo inſtitutum eſt illud feſtum:propter orationũ
noſtrarum faciliorem impetrationem: ut ſicut eccle/
ſia dei hac die omnes ſanctos uniuerſaliter honorat:
ſic & ipſi pro nobis omnes inſimul intercedant. Hec
ratio in oratione tãgitur:cum dicit̃. Deſideratam no
bis tue propiciationis abundantiã multiplicatis inter
ceſſionibus largiaris.Quod autẽ omnes ſancti in hoc
feſto pro nobis uniuerſaliter ad intercedẽdum conue
niant:oſtenſum eſt in quadã uiſione:que ſequenti an
no ab huius ſolẽnitatis inſtitutione contigiſſe narra/
tur.¶ Cũ enim cuſtos eccleſie ſancti petri in urbe om
nia altaria circuiſſet:& omnium ſanctoꝝ ſuffragia ĩ/
ploraſſet:ad altare ſancti petri rediens in ſpiritu rapi/
tur.Et ecce uidit regem regum in ſublimi ſolio con/
ſidentẽ:& omnes angelos circũſtantes:deinde regina
in diademate fulgente cũ dominaꝝ multitudine ad/
uenit:cui rex aſſurgens eam iuxta ſe ſedere fecit. Poſt
hec uenit quidam ueſtitus pilis cameloꝝ : quem ſe/
quebat̃ multitudo uenerabilium ſenioꝝ.Deinde ad
uenit alius in papali habitu decoratus quem plurimi
in pontificialibus ſequebantur.Poſtea proceſſit innu
merabilis militie multitudo.Poſt quos aduenit tur/
ba diuerſarum gentium infinita. Hi omnes ante re/
gem aduenerunt & eum flexis genibus adorauerũt.
Angelus autem qui cuſtodem ducebat eidem uiſio/
nem expoſuit.Aſſerens reginã matrem dei eſſe:domi
nas uero uirgines & continentes:pilis cameloꝝ ueſti
tum ioannem baptiſtam ſeniores patriarchas & pro/
phetas.Papali habitu ornatum petrũ apoſtolum:põ/
tifices apoſtolos omnes:milites martyres:turbam re
liquam confeſſores.Qui ideo ante rẽgẽ regum xp̃m
uenerant:ut pro honore ipſis hac die exhibito grati/
as agerent:& pro orbe uniuerſo exorarent.¶ Deinde
dictus cuſtos ad locum alium ductus uidit utriuſq;
ſexus homines:alios immenſis diuerſis delitiis gau/
dentes:alios inopes & famelicos medicantes.Dixit au
tem angelus hunc locum purgatoriũ eſſe : abundan/
tes uero animas illas eſſe quibus ab amicis per ſuffra
gia ſubueniebatur:egentes uero quaꝝ cura nullate/
nus habebat̃.Iuſſit igit̃ ut omnia uiſa ſummo ponti/
fici intimaret:ut poſt feſtũ omnium ſanctoꝝ diẽ ſta/
tueret:animaꝝ:ut ſaltẽ generalia ſuffragia illa die pro
illis fierẽt:qui ſpecialia habere nõ poſſet:ꝓpter quod
commemoratio defunctoꝝ ſequẽti die ordinata eſt.

¶ De ſcĩs Ceſario & Iuliano mr̃ibus. Cap. II.

CEſarius & Iulianus martyres: apud taraci
nam campanie ciuitatẽ paſſi ſunt ſub clau
dio imperatore.Erat enim firminus qui/
dam pontifex taracine ciuitatis: qui ꝑ ſin/
gulos annos talem cerimoniã pro ſalute reipublice &
principum romanoꝝ fieri ſuadebat. Iuuenem enim
per.vii.aut.viii.menſes in delitiis enutritum faciebat
calendis ianuarii porcum ĩmolare:& deĩde ipſum iu
uenem armatũ non tam armum aſcendere:& inde ſe
p̃cipitio dare:cuius corpus ſummo honore collectũ
in templo apollinis comburebatur:& cineres pro re/
liquiis recondebantur.Eodem tempore ceſarius dia
conus ex aphrica ad predictam ciuitatem deueniens:
& cal.ianuarii:hec uidens & abhorens ac redarguens:
de chriſtianitate ſuſpectus tentus eſt a firmino põtifi
ce: & a luxurio primario ciuitatis.Et poſt dies.viii.
traditus eſt leontio conſulari.Quo iubente nudatus

ante templum apollinis aductus eſt. Dum autē oraſſet templum corruit:& firminum pontificem interfecit. Clamante autem populo:ceſarium innocentem leontius eum in cuſtodia nudum detinuit per menſes.xxii. Poſt hec autem inde eductus:ſed ab angelo capillis ſuis ſubito creſcētibus:indutus:dum peteret ſe modicum relaxari:& dimiſſus oraſſet:lux ipſi de celo nimia effuſa eſt. Que cernens leōtius conuertitur:& a ceſario baptizatur:& a iuliano preſbytero ſacra communione ſanctificatur:ut dictum eſt ſupra de eo .iiii.cal.nouembris. Poſtq̄ uero ſanctus leontius obiit: luxurius ceſarium & iulianū detinuit:& in ſacco uinctos in mare ſimul precipitari fecit. Quoꝝ corpora a mare ad littus iactata euſebius collegit:& ea cōdigno honore ſepeliuit cal.nouēbris:luxurius uero poſt dies modicos a ſerpente percuſſus interiit.

¶ De ſcō Benigno p̄ſbr̄o & martyre. Cap. III.

Benignus p̄ſbyter & martyr paſſus ē apud caſtrum diuionum ſub aureliano imperatore. Qui cum ipſius auguſti tempore cū andochio preſbytero & thyrſo diacono: a ſancto epiſcopo policarpo ioannis euangeliſte diſcipulo ad predicandum in galliam miſſus eſſet: ad portū maſſilie deuenientes:ciuitatem eduam adierunt: ubi a fauſto quodam ſenatore iam uoto chriſtiano licet occulto honorifice ſuſcepti ſunt. Quem cū filio ſymphoriano adoleſcente & omni familia baptizauerūt. Ad cuius etiam preces ad ciuitatem lingonicam acceſſerunt:leonillam fauſti ſororem chriſtianam fieri cupiētem cum tribus eius nepotibus:quorum ip̄a auia erat:ſcilicet ſpeuſippo eleuſippo & meleuſippo unda ſacra perfuderunt:& in chriſti fide docuerūt. De quibus ſupra in eorum paſſione dictum eſt.xvi.calen.februarii. Deīde benignus preſbyter diuionum rediit. Ibiq̄ȝ predicare cepit. Aurelianus ergo imperator illuc deueniens:benignum cōprehenſum & ſacrificare recuſantem:neruis duriſſimis cedi fecit:& inde ad trocheas extenſum carceri mancipauit:ubi ab angelo cōfortat̄:& uulnera eius ſanant̄:die ſequenti imperatori exhibetur:cuius iuſſione ad templum ducitur:& immolare ſuadetur. Sed oratione ab eo facta idola ſicut fumus euanuerunt. Quem aurelianus iratus mādauit in carcerē mitti:& in ſaxo perforato pedes eius includi:& ſudes in digitis manuum affigi:atq̄ȝ per dies ſeptem omnem ei cibū potūq̄ȝ negari: canes quoq̄ȝ famelicos ſecum recludi:ut carnes eius lacerarent. Cū autem ſanctus diebus ſex in oratione perſeueraſſet:canes adeo mitigauit: ut nec ueſtem eius lederent. Die uero ſeptimo aperta cuſtodia benignus illeſus inuentus eſt:& a ſudibus & cippo ſolutus. Tuncq̄ȝ iubente īperatore:uecte ferreo in collo contuſus:& lancea confoſſus expirauit:uiſa quoq̄ȝ eſt columba niuea ex ore eius progredi:& uſq̄ȝ ad celos euolare:Corpus autem remanſit nimio fragrans odore:quod a chriſtianis in eodem caſtro ſepultum eſt calen.nouembris.

¶ De ſcā Maria uirgine & martyre. Cap. IIII.

Maria uirgo & martyr apud ciuitatem nicomedie paſſa eſt. Que dum eſſet ancilla cuiuſdam tertulii principalis: & a domino ſuo propter natalem filii hoſtie dīis immolarentur:illa a conſerua domine delata:ꝙ de ſacrificiis:utpote chriſtiana guſtare noluiſſet: uerberibus diris afflicta eſt:& a tertulio duro carcere mancipata: ibiq̄ȝ diebus decem fame cruciata eſt. Quibus a romano preſide cōpertis mariam ſibi preſentari fecit: eaq̄ȝ ſacrificare nolentem:ungularum laniatione uexari p̄cepit. Sed clamore populi innocentem uirginem proteſtantis:eam ad carcerem duci mandauit. Que dum duceretur:manus ſe tenentium euadens & fugiēs ab ipſis inſequitur. Dumq̄ȝ ad ſaxum collis deueniſſet:ſaxum diuina uirtute ſcinditur:& uirginem intra ſe recipiens confeſtim concluditur:& perſecutores excluduntur:ac in teſtimonium miraculi fruſtra aliqua ex ueſtibus uirginis:extra petram conciſa dimittuntur. Quod illi cernentes:territi ſaxum circueunt:nec aditum ullum inuenire poſſunt. Audiens hec preſes populum ad ſaxum concidendum aduocat:ut inde maleficam educant. Sed tonitrua & fulgura maxima cōtinuo eruperūt:equiteſq̄ȝ duo equis igneis īſidētes de celo aduolauerunt. Populi uero pauētes ad tēpla deorū recurrerunt:uerum erūpentes fulmina duo milia gentilium interfecerunt. Idola quoq̄ȝ plurima in puluerem redegerunt. Que uidentes multi alii paganorum numero triamilia ad chriſtum conuerſi ſunt. Preſes autem a fulgure interemptus eſt. Maria uero ſaxo incluſa migrauit ad dominum. Poſtea quoque aperto ſaxo:corpus illius a chriſtianis repertum: dignoq̄ȝ honore conditum eſt calendis nouembris.

¶ De ſancto uigore epō. Cap. V.

Uigor epiſcopus claruit tempore childeberti regis francorum: apud oppidum baiocenſe:qui attrebatenſe ciuitate nobilibus & fidelibus parentibus natus:intra ſancti uedaſti monaſterium habitabat. Dum autem parentes illum inde retrahere uellent:ut ipſum haberent in eorum hereditate ſuperſtitem: ille aſſumpto puero theodemiro ſeculum reliquit:& neſciens quo pergeret:peregrinari cepit:atq̄ȝ ad regionem baiocem deuenit.ubi ab angelo in ſomnis admonitus ad uicum reuerum perrexit:illicq̄ȝ edificato mōaſterio ieiuniis & orationibus deo ſeruiebat:multoſq̄ȝ ad dominum conuertebat. ¶ Dum autem filium paruulum mulieris chriſtiane conuerſum baptizaſſet:illeq̄ȝ ſubita febre mortuus eſſet:mater pueri cadauer in lectulo ſuo repoſuit:& ad uigorem accedens: mortem filii cum lachrymis nunciauit. Pro quo ſanctus uir orationem effudit:& matrem ad domum reuerti mandauit:que iuſſu illius rediens filium ſibi uiuum occurrētem recepit. Propter quod miraculum multi languentes ad eū accedebant:& tactu illius ſani redibant: plurimiq̄ȝ ad fidem conuerſi in chriſtum credebant. ¶ Hic de poſſeſſione uiri cuiuſdam ſerpentem.xl. pedes in longitudine habentem:qui ſolo flatu homines & pecora occidebat:oratio ſuo ut catulum manſuetum ligauit:& uinctū theodemiro miniſtro ſuo tradidit: quē ille ipſum ſequētem iuſſu magiſtri ad mare ligatum deduxit:& in undis demerſit. ¶ Alium quoq̄ȝ ſerpentem de loco:qui dicitur ceila:& tertium de loco: qui dicitur cammoron:ſimiliter eiecit. ¶ Defuncto uero epiſcopo baiocēſe a clero & populo in epiſcopatu electus eſt. Cum autem comes bathyldus poſſeſſionem quādam epiſcopatus a ſe occupatam arari faceret: de equo ſubito corruens:expirauit. Sanctus autem uir multis clarus uirtutibus ſenex & plenuus dierum in

pace quieuit calen.nouembris.Sepultuſqꝫ eſt in eccleſia baiocenſi.

¶De ſcō Maturino cōfeſſore. Cap. VI.

MAturinus confeſſor apud ſenonenſem ciuitatem tempore maximiani imperatoris claruit.Qui ex patre marino eiuſdem ciuitatis nobile ac gentile progenitus: qui ex precepto maximiani chriſtianos perſequebatur:ipſe clanculum animo ſolo chriſtianus exiſtens: pro parētum ſalute ad dominum exorabat.Audiuitqꝫ a domino:ꝙ ei ab eo poſtulata darentur.Et poſt dies paucos mater eius ad chriſtum conuerſa:dum patri eandem conuerſionem ſuaderet:ille ei reſpondit:ꝙ in nocte precedente per uiſum acceperat:ꝙ filio ſuo in cuſtodiam data fuiſſet ouium multitudo.Vnde ipſe marinus cum uxore & filio maturino annorum uiginti a ſancto policarpo epiſcopo baptizati ſunt. ¶Cū aūt diabolus filiam maximiani īperatoris oppreſſiſſet:& per os puelle clamaret ſe a nullo hominū niſi a maturino ſenonenſi eiiciendum:populū quoqꝫ romanum a clade epidemie:quam incurrerat eiuſdem meritis liberandum.Imperator ad ſenoneū ciuitatem miſit:& maturinum ad ſe accerſiuit.Qui romam cum multo honore perductus: prius a comitibus iuramentū accepit:ut ſi cum rome aut in uia mori cōtingeret: corpus eius ad propriam patriam reportarent:ueniēs ergo maturinus romam:īperatoris filiam a demonio liberauit:populo quoqꝫ ſalutem a peſtilentia ſuis orationibus impetrauit.Et poſt hec ibidem in pace quieuit calen.nouembris.Cuius corpus dum in quodam tumulo poſuiſſent:die ſequenti exhumatum inuenerunt.Recordati aūt promiſſionis & iuramenti: corpus roma ad galliam tranſportarunt:& ibidem illud iuſſu imperatoris digno honore condiderūt apud ſenonis ciuitatem:ubi & miraculis claret.

¶De ſcō Marcello epō. Cap. VII.

MArcellus epſ pariſioꝝ fuit qui apud eandē urbem merito ſanctitatis nō modico claruit.De quo illud memorabile reperitur: ꝙ exiſtens adhuc iuuenis:ut dignus monſtraret futurus antiſtes:eius merito tunc aqua in uinū:tūc uero mutata eſt in balſamū.Hic etiā inter alia uirtutū eius miraculoſa īſignia:puellā a morte corporis ſuſcitauit.Qui apud eandē urbē pariſienſem: ſanctitate clarus ī pace qeuit cal.nouēbris ibidē ſepultus.

¶De cōmemoratiōe oīum mortuoꝝ. Cap. VIII.

COmmemoratio oīum fidelium defunctorum ſequenti die a feſto omnium ſanctorum fieri ab eccleſia inſtituta eſt: uidelicet .iiii.noū.nouēbris:ut generalibus aliquādo ſuffragiis adiuuentur:qui ſpecialia habere nō poſſunt:ſicut in quadā reuelatione mōſtratū eſt: de qua dictum eſt ſupra in legenda omniū ſanctoꝝ calē. nouembris.Circa quam cōmemorationem tria uidenda ſunt.ſ.ipſoꝝ purgandoꝝ conditio futura: ipſorū defunctoꝝ purgatio dura:& ipſoꝝ expiandoꝝ ſubuentio ſecura. ¶Quantum ad conditionem futurā ſciendum eſt:eſſe locū purgatorii:in quo aīe purgantur quorundā morientium de quibus inferius dicet: & hoc probat.¶Primo per locum a ſufficienti diuiſiōe.Nam ſicut dicit auguſtius.Omnes qui de hac uita decedunt:aut ſunt ualde boni:& hi ſtatim euolant ad paradiſum:aut ſunt ualde mali: & hi deſcendunt ad infernū:aut mediocriter boni & hi uadunt ad purgatorium:ſuffragia autem facta pro ualde bonis ſunt gratiaꝝ actiones:nec debent fieri ſcienter: quia ut ipſe dicit:Iniuriam facit martyri:qui orat pro martyre: ſed ubi ignoranter fierent ad meritum exorantis cederent.ſecundum illud.Oratio mea in ſinu meo cōuertet.¶Suffragia aūt facta pro ualde malis:ſunt uiuoꝝ qualeſcūqꝫ cōſolationes:pro quibus ſi de ipſoꝝ dānatione cōſtaret:nulla ſuffragia fienda eſſent:ut dicit auguſtinus.Si ſcirē patrem meū eſſe in īferno non plus orarē pro eo ꝗ pro diabolo.Sunt aūt quidā mediocriter boni:qui plenā penitentiam non perfecerunt: qui nec adeo boni ſunt quin ſuffragiis nō egeāt: nec adeo mali quin eis prodeſſe non ualeant:pro quibus ſuffragia facta ſunt expiationes.¶Secundo ꝓbatur per locum ab auctoritate.Cū enim xp̄s dicat:ꝙ qui peccauerit in ſpiritumſanctū non remittet ei neqꝫ in hoc ſeculo neqꝫ in futuro:concludit ꝙ in futuro ſeculo peccata aliqua dimittuntur:ſed hec nō in paradiſo: quia nihil ſordidū nihil ītrabit in eo coinquinatum apoc. .xxi.neqꝫ in inferno in quo nulla eſt redēptio: igit eſt dare tertium locū in quo dimittant.ſ.purgatorium. Tertio probat ex ipſa diuina pietate.Cū enim ſit impoſſibile:ut homo non peccet.Iuxta illud. Septies in die cadit iuſtus:quomodo eſſet diuīe pietatis:ut quis ſubitanea morte preuentus ſic dānaretur de homicidio:ſicut & de uerbo otioſo.Nō enim euolant ſtatim cum decedunt:niſi tria genera hominum: qui ſignificantur per illos tres quibus celum apertū eſt.ſ.pueri baptizati aut etiam adulti:dummodo decedāt anteꝗ actualiter peccent:hi ſignificantur per xp̄m baptizatum cui celum apertum eſt luc.iii.Item ſancti martyres qui denotant per ſtephanū lapidatum: qui uidit celos aptos actuū.viii.Itē uiri perfecti exiſtēs ſine ullo peccato etiā ueniali:hi denotantur per ioannem perfectiſſimum qui uidit hoſtium apertum in celo apoc. iiii. Quantū ad purgatiōnē duram tria uidenda ſunt .ſ.qui ſunt illi qui purgant:& ubi purgantur: & ꝗto tempore purgant.¶Circa primum ſciendum eſt: ꝙ purgant illi qui ſatiſfactione ſibi iniuncta nōdum cōpleta decedunt:uerūtamē ſi haberent tantā contritionē:que ſufficeret ad delendū peccatum: liberi ad uitā tranſirēt:etiā ſi ſatiſfactionē minime compleuiſſent: quia apud deum non tam ualet mēſura tēporis ꝗ doloris.Qui autem non adeo conterunt:& ante expletionem moriuntur:igne purgatorii grauiſſime puniuntur:niſi forte eoꝝ ſatiſfactio ab aliquibus eorū charis aſſumat perficienda:& hec debet fieri auctoritate ſacerdotis:qui penitētiam īpoſuit:& in cāu extre

me neceſſitatis:ubi per illũ perfici nõ poſſit: & debet perfici ꝑ eo ab hoīe exiſtente in charitate:& ꝙ minor pena cõmutetur in maiorẽ:quia plus deo ſatiſfacit pena ꝓpria q̃ aliena. ℭ Secũdi qui purganť:ſunt hi: qui ſatiſfactionẽ quidem iniũctam cõpleuerũt: ſed tamẽ illa pena ignorantia uel negligentia ſacerdotis ſufficiens non fuit. Nã niſi magnitudo cõtritionis ſuppleat:iſti tales in purgatorio complebunt quod in hac uita defecerunt: unde ſi penitentia impoſita eſt maior:tunc illud plus cedit ei in augmentum glorie. Si equalis ſufficit ad diminutionem totius culpe. Si minor:tunc illud quod reſtat:ſupplebitur ex uirtute diuine iuſtitie. ℭ Tertii qui purgantur :ſunt illi: qui lignum fenum & ſtipulam ſecum ferunt.ſ.affectiones carnales:quibus dediti ſunt. Ita tamen ut nil deo preponant. Iſti enim illis tribus ſignificantur:qui ſecundum ſuos amandi modos:uel diutius ut lignum :uel minus ut fenum : uel minimum ut ſtipulam cremabuntur. ℭ Circa ſecundum.ſ.ubi purgantur: ſciendũ eſt: ꝙ eſt purgatorium generale & ſpetiale. Generale eſt in eodem loco quo & infernus: & eodem igne dãnati cruciantur:& ſaluandi purgantur: ſicut idem ignis ligna conſumit:& aurum purificat:qui quidem ignis eſt miro modo grauis:cum excellat omnem penam: quam unq̃ quis paſſus fuerit in hac uita: licet martyres mirabilia paſſi fuerint tormenta. ℭ Habent tamen illi qui ſunt in purgatorio triplex remedium:quibus dãnati carent. Primum: quia certi futuram gloriam preſtolantur:habent enim certitudinem de gloria: minorem quidem q̃ exiſtentes in patria: ſed minorem q̃ exiſtentes in uia. ℭ Secundum: quia a demonibus non cruciantur:non enim eſt conueniens: ut quorum in hoc mundo extiterunt uictores:eos hẽant in purgatorio penarum illatores. ℭ Tertium :quia ab angelis bonis ſepius uiſitantur:qui eos in ſpe certa future glorie confirmant: & bona: que pro eis in hoc mundo fiunt:illis annunciant. ℭ Spetiale uero purgatorium eſt illud quod deus in diuerſis locis pluribus animabus purgandis ſepius deputare creditur:Quod quidem facit deus propter quinque rationes. Primo propter earum leuem punitionem:ſicut aliquibus ſecundum gregorium reuelatũ eſt:animas quaſdam in umbra punitas eſſe. ℭ Secundo propter earum celerem liberationem:ut.ſ.poſſint ſuas indigentias aliis reuelare: & ſic eorum ſuffragia petere:& per conſequens de pena celerius exire. Sicut legitur de ſancto theobaldo:ꝙ eius piſcatores in autũno fruſtum glaciei pro piſce prendiderunt: quod dũ pedibus epiſcopi podagra laborantis pro eius refrigerio ſupponeretur:audiuit uocem de glacie dicentis:ſe animam eſſe unius peccatoris: qui in illa glacie purgabatur;qui liberari poſſet:ſi.xxx.miſſas pro eo continuatis diebus celebraret. Quas dum ſanctus bis incohaſſet: & diuerſis cauſis demone hoc agente intermiſiſſet: tertio miſſas continuauit: & fruſto glaciei diſſoluto anima peccatoris ad celos aſcendit. ℭ Tertio propter noſtram inſtructionem:ut ſcilicet magnam penam infligi peccantibus in uita futura cognoſcamus: ſicut appet in quodam ſcholari:qui dum poſt eius obitum magiſtro ſuo cum capa de pergameno plena ſophiſmatibus appuiſſet:eamq́ pluſq̃ turrim ſibi ponderare diceret:& magiſter penam illam leuem iudicaret. Ille guttam unam ſui ſudoris in palmam magiſtri cadere dimiſit que manum eius ſicut ſagitta perforauit: & cruciatum mirabilem ſenſit:unde magiſter territus ſeculo renuncians religionẽ intrauit. ℭ Quarto ꝓpter culpe in loco perpetrationẽ ſicut legiť.iiii.dialog.ꝙ preſbr̃ ꝓpter corporis ſui neceſſitatem balneum frequentans: ſemper inueniebat unũ ſibi ibidem miniſtrantẽ. Cui dum uice q̃dam ꝓ mercede panẽ benedictum offerret: audiuit ab eo:ꝙ fuerat aliquãdo dominus loci illius:ſed ꝓ culpis ſuis ibidẽ poſt mortem fuerat deputatus: rogans ut ꝓ ſe panẽ illum deo offerret:& ſic expiari poſſet:ꝙ dũ preſbyter per dies.vii.pro eo celebraſſet:& ad balneũ rediſſet: illũ minime amplius inuenit. ℭ Quinto propter alicuius ſancti orationem ſicut legitur de ſancto patricio epõ:ad cuius orationẽ deus in hibernia purgatorium unum cõſtituit:de quo dictũ eſt ſupra in eius legẽda.xvi.cal.aprilis. ℭ Circa tertiũ.ſ.quãto tp̃e purganť:ſciendũ eſt: ꝙ tp̃s debet culpe correſpõdere. Deus enim q̃ modos & menſurã peccatorũ & penaꝝ nouit:penam cum culpa cõmenſurat:uel tẽporis diuturnitate:uel pene acerbitate:ut ſi uerbi gratia:quis peccatũ cõmiſiſſet: ꝓpter quod per annũ in purgatorio ſtare deberet:& uſq; ad diẽ iudicii nõ niſi mẽſis unus reſtaret:q͠a tunc purgatorium finiri oporteret:deus tunc ꝓpter temporis breuitatẽ aggrauaret pene acerbitatem. ℭ Quantum uero ad ſubuentionem ſecuram quattuor uidẽda ſunt.ſ.quibus ſubuenitur. Per quos ſubuenitur. Per que & qualiter ſubuenitur. ℭ Circa primum ſciendũ: ꝙ dãnatis nullo mõ ſubuenitur:neq; quo ad liberationem:ut.ſ.ab ipſis penis liberentur:nec quo ad mitigationẽ: ut.ſ.in eis diminuantur:nec quo ad ſuſpenſionem: ut.ſ.ad tẽpus etiam minimũ eorum pena ſuſpendatur: nec quo ad fortificationem: ut.ſ.ad tolerãdũ leuius roborentur. Quantũ enim ad aliquod hoꝝ in inferno nulla eſt redemptio. Subuenitur aũt illis:qui in uita ſibi meruerunt:ut eis talia prodeſſe poſſint:uidelicet illis qui in ſtatu gratie decedentes aliqua ſecum purganda tulerunt:de quibus ſupra dictum eſt. ℭ Circa ſecundum ſciendum:ꝙ debet iſtis ſubueniri per hoĩes qui ſint in tali ſtatu:quali & illi deceſſerunt.ſ. in ſtatu gratie. Alioquin ſi ſuffragia fiant pro defunctis exiſtentibus in mortali:nihil animabus proſunt: ſicut nec ſibiipſis prodeſſe poſſunt. Hoc autem fallit in duobus caſibus. ℭ Primo cum quis decedens in charitate ordinat ſibi de ꝓpriis facultatibus per aliquẽ ſubueniri:q̃uis enim talis uoluntatẽ defuncti exequens ſit in peccato mortali: ꝓſunt tamen illi tales elemoſyne: q͠a fiunt in perſonã exiſtẽtis in ſtatu gratie. ℭ Secundo cũ quis defunctis ſubuenit in perſonã eccleſie:ut ſi ſacerdos exiſtens in mortali etiã ſponte celebret ꝓ defunctis:q͠a enim hoc facit in perſonã eccleſie:proſunt defunctis illa ſuffragia:quia noĩe eccleſie fiunt:que ſemper ſine macula cõſiſtit:& oĩa per ſpiritũſanctum operatur. ℭ Circa tertiũ ſciendũ ꝙ ſuffragia ꝓ defunctis: quedã ſunt realia ſicut elemoſyne & oblationes:quedam perſonalia:ut ieiunia & peregrinationes: quedã uero mixta:ut eccleſie orationes & potiſſime miſſarum celebrationes. ℭ Quod autem primum.ſ.elemoſyne proſint pro defunctis:patet ex eo quod legiť ſecundo maccabeoꝝ.xii. Quoniam uir fortiſſimus

iudas collatione facta.xii.drachmas argenti miſit hie
roſolymã offerri ꝓ peccatis mortuorũ &c. ¶Quod
uero ſecundũ.ſ.ieiuniorũ obſeruatio & oratio eis ꝓ/
ſit gregorius ꝓbat in.iiii.dialogorũ per multas aucto
ritates & exẽpla que cã breuitatis omittunt.¶Quod
autem tertium ſcilicet miſſarum celebratio eis ꝓſit:
probat idem in eodem libro: ꝙ dũ quidã frater mor/
tuus eſſet:&.iii.aureos habere repertus fuiſſet: iuſſit
eũ gregorius in ſterquilinio ſepeliri:& pro eo uſq3 ad
dies.xxx.miſſam celebrari:qbus expletis anima illius
cuidã fratri appuit:& ſe ꝓpter talem miſſarũ celebra
tionem a purgatorio liberatum eſſe dixit.¶Circa q̃r
tum uero.ſ.qliter ſubueniẽt:ſciendum eſt ꝙ ſuffragia
aut fiunt pro mortuis generaliter: & tũc generaliter
proſunt:aut ſpiritualiter:& tũc ſpiritualiter proſunt
illis pro quibus fiunt:ſi indigent:ſi autẽ nõ indigent
ſecundũ diuinã diſpenſationẽ illis q magis indigẽt at
tribuunt.Et hoc intelligas q̃tũ ad expiationẽ.Nã ſuf/
fragia mortuorũ habẽt ultra expiationẽ uirtutem in
penis confortãdi. Et hoc omnibus equaliter prodeſt
ſiue fiãt generaliter ſiue ſpiritualiter: ſicut patet exẽ/
plũ in candela:que accẽſa pro uno exiſtente in carcere
ſic aliis lucet:ac ſi pro ſingulis accenſa fuiſſet.

¶De ſcõ Iuſto martyre. Cap. IX.

Iuſtus martyr apud tregeſtinam ciuitatẽ
aquileie prouincie paſſus eſt: temporibus
diocletiani & maximiani imperatorũ ſub
manatio prefecto.Qui dum ad prefatã ur
bem deueniſſet.Iuſtum comprehendi fecit: & ſibi p̃/
ſentato cepit ſuadere:ut diis ſacrificaret.Qui cum do
mino ieſu chriſto ſe ſacrificare diceret: iuſſit eum in
carcerem trudi. Cũq3 tota nocte in oratione perſeue/
raſſet:mane eductũ & immolare recuſantem:fecit eũ
manatius extenſum neruis crudis cedi:ſed cũ illũ om
nino inuictũ cerneret:mãdauit in collo eius & mani/
bus ac pedibus plumbi pondera ligari: & ſic in pro/
fundum maris demergi. Qui quaſi ad epulas inuita/
tus ipſe ſibi met pondera plumbi deferebat:& uale di
cens fratribus feſtinando ad littus pergebat. Sicq3 ad
locũ ducit̃:& plumbo ei alligato in ſcapha modiciſſi/
ma ponit̃:ductuſq3 in altũ pelagi:oratione fuſa in ma
re demergitur:ut aũt ſpiritum deo reddidit: mox fu/
nes eius cũ plumbo dirupti ſunt: & corpus ad littus
tregeſtine ciuitatis ab undis deductum eſt ante ſolis
occaſum.Eadem nocte appuit ſanctus martyr cuidã
preſbytero nomine ſebaſtiano:iubens ut corpus eius
tolleret:& cum indulgentia ſepeliret. Qui conuoca/
tis pluribus chriſtianis:corpus ipſius in littore inuen
tum: iuxta ipſum locum honorifice tumularunt.
Qui paſſus eſt.iiii.nõ.nouembris.

¶De ſcã Euſtochio uirgine & martyre. Cap. X.

Euſtochiũ uirgo & martyr apd̃ tarſum ci/
licie paſſa eſt ſub iulião iperatore. Qui cũ
ibidẽ exiſtens cũ omni populo diis genti/
liũ ſacrificaſſet.Euſtochiũ ſacrificare nolẽ
tẽ primo neruis bubalinis cedi fecit:deinde cornibus
capreolarũ ungulari p̃cepit:ptibuſq3 carnes eius cõci/
di.Deinde caput eius cũ capillis excoriari & clauos in
figi.Et cũ hec oĩa cõſtantiſſime toleraſſet: & ĩpator
ſentẽtiã ꝓtuliſſet:ut mẽbratim cõciſa in ſartagie tor/
reret̃ orãs ad dominũ emiſit ſpiritũ.Sepultaq3 ẽ a ma
tre propria in abditiſſima crypta.iiii.nouembris.

¶De ſcã Euſtochio uirgine. Cap. XI.

Euſtochiũ uirgo ſacratiſſima paule nobi/
liſſime romanoꝝ filia & beati hieronymi
diſcipula fuit. De qua idẽ teſtat̃ hierony/
mus:ꝙ in ſanctis locis uirginitatis & eccle
ſie mõile p̃cioſiſſimũ fuit. Cũ uero mater eius omnĩ
relicto ſeculo & mundanis diuitiis ac filiis cunctis:ex
urbe roma ꝓgreſſa hieroſolymã deo ſeruitura naui/
garet:hec ſola eius ꝓpoſiti & nauigratiõis comes exti
tit:ſicut ſupra actũ ẽ in uita paule.vi.cal.februarii. Et
cũ eadẽ eius matre apud oppidũ bethleẽ cenobiũ cõ/
ſtruxit:& cũ eadẽ & aliis ſanctis femĩs ſub beati p̃ris
hieronymi diſciplina: deo deuote ſeruiuit: atq3 poſt
dormitionẽ genitricis.l.& eo amplius puellaꝝ mater
extitit.Cui beatus doctor regulã deo uiuẽdi cõſtituit
& dictauit.Ipa aũt ieiuniis & oratiõibus ſacrorũq3 li/
broꝝ ſtudiis intẽta ſolicite: poſt agones plurimos ꝓ
xpo ſuperatos in uirginitatis ꝓpoſito in pace quieuit.
Sepulta apud bethleem.iiii.nõ nouembris.

¶De ſcõ Victorino epo:& martyre. Cap. XII.

Victorinus pictauẽſis epiſcopus ſub diocle/
tiana perſecutione mr̃iũ paſſus eſt:qui ſciẽ
tia & doctrina clarus opuſcula nõ nulla ſa
cre fidei perutilia compilauit. Commen/
tarios enim edidit in geneſim:Exodum: Leuiticum:
Iſaiam:Ezechielem:Abbacuch:Eccleſiaſtem: Canti/
ca canticorum:& apocalypſim.Aduerſum omnes fe/
re hereſes libros plures cõſcripſit: multaq3 alia gran/
dioribus ſenſibus q̃ cõpoſitione uerborũ neq3 enĩ eq̃
latina ut greca lingua pollebat. Sub prefato tandem
principe pro eiuſdem defenſione fidei: mr̃io uitam
apud eandẽ urbẽ finiuit.Ibiq3 tumulatus iacet paſſus
eſt autẽ.iiii.nõ nouembris. Hec hieronymus libro
de uiris illuſtribus.

¶De ſanctis alcindino pygaſio & anepothiſto marty
tibus. Cap. XIII.

Alcindinus:pygaſius:& anepothiſtus apud
perſidam paſſi ſunt ſub ſapore rege perſa/
rum: qui eidem regi delati ꝙ xp̃m cole/
rent:& multos conuerterent:inuenti ſunt
in cella orantes:& a miniſtris regis capti educti ſunt.
Dum autem xp̃m confiterentur:primo uectibus du/
riſſime ceſi ſunt:mutatis ſuper ſingulos eorum ince/
dendo.x.uiris.Rex uero cecidit quaſi exanimis: tan/
dem ad ſe rediens: eos ſurſum appendi: & deorſum
extendi:ac ignem ſubterponi fecit. Sancti uero chri/
ſto eis apparente illeſi ab igne permanſerunt: & a uin
culis abſoluti ſunt.Rex autem mutus effectus eſt: &
miniſtri quaſi amentes erant:ita ut nec nutibus eum
ĩtelligere poſſent.Poſt hec appuit ſanctis martyribus
exercitus angelorũ:quibus orantibus lingua regi re/
ſtituta eſt.Tunc mãdante rege ſancti ſuper lectos fer/
reos ſternunt̃:& carbones ſubtermittuntur:ſed a uo/
ce celica confortantur:plurimi ad dominum conuer
tunt.Deinde pluuia maxima inundãte: & angelis eis
in albis de celo aduolantibus ignis extĩguitur: & ſan/
ctorum uincula dirumpuntur. Cũq3 eis rex blandi/
retur: ut ſacrificarent: eoſq3 in curru ſuo leuaſſet: &
ad templum iouis adduxiſſet: orationem fuderunt
ad chriſtum. Statimq3 facto terremotu magno ido/
lum cecidit:& rex territus fugit.¶Iterum quoq3 ſan
ctos martyres detentos nudos & catenis obligatos

rex mitti fecit in cacabos plūbo:reſina:& pice bulliē/
tibus plenos.Verꝝ oratione ad deum fuſa:ſanctoꝝ ca
tene confracte ſunt:& cacabi uacui ſunt reperti:ac oī/
no tepefacti.Quod cernens miles quidā nomine an/
toninus conuerſus eſt:& in xp̄i confeſſione a rege de/
collatus:atq; a fidelibus ſepultus. Deinde mādauit ſa
por martyres coriis tauroꝝ includi:& in mare iacta/
ri.Et cōtinuo ſanctus martyr antoninus eis cū tribus
angelis apparuit:& coria ſcidit:ſanctoſq; illeſos ſuper
undas maris ambulātes ad littus perduxit. Quo mi/
raculo.xxviii.gentiles ad fidē chriſti cōuerſi ſunt.Sed
iratus rex ſanctos mr̃es una cū prefatis.xxviii. nup cō
uerſis in ignē copioſum mitti p̄cepit. Qui ſolas aīas
xp̄o reddentes corporibus inuſtis oīno permanenti/
bus ipſi multis cernētibus ab angelis in nubibus ſu/
ſcepti ſunt:odorq; mirus ex corporibus refragrauit.
Qui paſſi ſunt.iiii.noñ nouembris.

¶De ſcō Theodoro epō. Cap. XIIII.

THeodorus ep̄s cyrie ciuitatis a cyro cōdi/
te non ſolū uerbis ſed ēt rebus & uirtuti/
bus extitit coronatus.Qui multa uolumi
na ſcripſiſſe dr̄: ſed de pluribus paucorū
iſtoꝝ ad nos notitia peruenire potuit:ut gēnadius de
uiris illuſtribus teſtat̃.Nam ſcripſit de incarnatione
domini aduerſum euthycen preſbyteꝝ & dioſcorū
alexandrinū ep̄m dicta fortia.Itē eccleſiaſtice hiſtorie
libros imitatus euſebiū:& a fine multoꝝ eius īcipiēs
uſq; ad leonis ſenioris tēpora deduxit. Sed quo & ap̄
laodiciā ciuitatē in xp̄o quieuit.iiii.noñ nouēbris.

¶De ſancto Ambroſio abbate. Cap. XV.

AMbroſius abbas monaſterii aganuenſis
prius apud lugdunum ciuitatem mona/
ſterii inſule barbate pater fuit: & magnis
illic uite ac ſanctitatis uirtutibus clarus.
Cum ad dictum cenobiū agauni ob egregie religio/
nis normam tranſlatus fuiſſet:beato fine in domino
requieuit.iiii. noñ nouembris: Cuius corpus apud
idem monaſterium ſepultum iacet:& ſignis atq; mi/
raculis glorioſe refulget:ut dicit ado.

¶De ſancto Quarto diſcipulo. Cap. XVI.

QVartus diſcipulus ex.lxxii.a xp̄o electus
unus fuit:qui ſub diſciplina poſtmodum
.xii.apoſtoloꝝ claruit ut abbas dorothe/
us tradit:de hoc etiā apoſtolus ad roma.
xvi.mentionē facit. Hic ep̄s beryti ab apoſtolis cōſti
tutus extitit:& officio p̄dicationis ſe exercitans apud
eandē ciuitatem quieuit tertio nonas nouembris.

¶De ſanctis martyribus qui dicuntur Maſſa Can/
dida. Cap. XVII.

MArtyres ſancti:qui dicuntur maſſa cādi/
da fuerunt innumera martyꝝ multitu/
do in ciuitate ceſar auguſta hiſpanie ꝓui/
cie ſub daciano preſide ꝓ xp̄o paſſorum.
Cum enim prefatus preſes in ipſa urbe.xviii. marty/
res interfeciſſet cum uirgine eugra: de quibus dictū
eſt in eorum paſſione.xvi.calen.maii.Videns: ꝙ quā/
to plus conabatur xp̄ianos extinguere: tanto magis
eoꝝ multiplicabat̃ fides:& collegium augebatur: ſi/
mulata pace eccleſiis reddita:miſit edictum ficte: ut
chriſtianis latentibus liceret ſuis legibus uti.Quibus
ad publicum prodeuntibus:& chriſtum laudātibus
eorum multitudine in predicta ciuitate conueniente
cōgregauit exercitum paganoꝝ:ianuaſq; urbis clau/
di iuſſit:ne quis eorum euaderet.Omnes quoq; chri
ſtianos ibidē repertos armati gentiles ex abditis exe/
untes gladiis trucidarunt.Corpora uero in aceruos
maximos collecta combuſſerunt:& cineres in uen/
tum diſperſerunt.Qui propter eorum innumerabi/
lem multitudinem maſſa candida appellantur:ut di
cit frater uincētius. Quorum paſſio recolitur tertio
noñ nouembris.Sunt & alii.ccc.martyres:qui maſſa
candida dicuntur:de quibus ſupra dictum nono ca/
len.ſeptembris.

¶De ſcīs Germano & ſociis mr̃ibus. Cap. XVIII.

GErmanus:theopolus: ceſarius: & uitalis
martyres apud ceſaream cappadocie ſub
perſecutione decii ceſaris optime duxe/
runt martyrium.Quo tempore: ut ſcri/
bit hieronymus:uoti erat chriſtianis nomine percu/
ti:uerum etiam callidus hoſtis tarda ad mortem ſup
plicia conquerens animas cupiebat iugulare non cor
pora & ut ipſe qui ab eo paſſus eſt cyprianus ait: uo/
lentibus non permittebatur occidi. Quo tempore
paſſi ſunt illi duo iuuenes de quibus in uita ſancti
pauli primi eremite dicitur: ut ſupra dictum eſt in
eius uita quarto idus ianuarii.Paſſi ſunt prefati ſan/
cti martyres germanus & ſocii.iii. noñ nouembris.
Hec hieronymus in martylogio ſuo.

¶De ſancto Chenelmo martyre. Cap. XIX.

CHenelmus martyr in anglia paſſus eſt.
Hic fuit filius cenelphi merciorum regis
Quē ille moriēs dryde ſorori ſue tunc ſe
p̄tenem commiſit alēdum.Illa uero mor
tuo rege falſo ſibi regnū preſagiens infantulū occidē/
dum ſatelliti:qui eius erat allūnus tradidit: preciūq;
promiſit.Qui pueꝝ uenatum ducens inter frutecta
obtrūcauit.Hoc autem celatum in anglia ſtatim di/
uinitus innotuit.Nam columba de celo aduolans ſu
per altare ſancti petri rome deſcendit: & membranā
anglicis elementis ſcriptam detulit:atq; in altare de/
poſuit:cuius tenor necem pueri martyris: & ſepultu
ram per ordinem prodidit. Que a quodam anglico
interpretata eſt:Statimq; papa per epiſtolam regibus
anglie directam compatriotam martyrem indicauit
unde frequenti cultu corpus innocentis de loco ubi
iacebat ſolenniter leuatū eſt.Cum autem ferret̃ uin/
celcumbā clericis & laicis canentibus:dryda parrici/
dialis e feneſtra cenaculi caput extulit.Et forte pſalte
rium legens peruenerat ad p̄s. Deus laudem meam
ne tacueris: quem a fine neſcio quo preſagio retro/
grade dicens:nitebatur cantantes infringere. Tūc uir
tute diuina oculi illius a capite euulſi uerſum illūm:
hoc opus eorum qui detrahunt mihi &c. cruore pol
luerunt.Et in ipſo libro uſq; hodie extat cruoris inſi
gnia immanitatem mulieris & ultionem dei ſpiran/
tia.Paſſus eſt autem ſanctus martyr tertio noñ no/
uembris.Hec guilelmus.

¶De ſancta Alpaide uirgine. Cap. XX.

AAlpaides uirgo de tudoto circa annum
domini.M.clxxx.ſanctitate nimia claruit
Que multis annis in corpore degens īfir
ma ſine ullo cibo permanſit. Hec genere
infima officioq; bubulca: ſanctarum ſcripturarum
intelligentiā diuinitus obtinuit:& mire prudētie cō/

ſiliū habuit.Que flagello domini diutius attrita eſt:
adeo ut propter effluentem de corpore ſaniem etiam
ſuis fieret in horrorem:patientia autem ſumma pre/
dita:nec aliquādo conturbari uiſa fuit. Nullūq; cibū
per annos multos traiicere ualuit niſi ſolum euchari/
ſtiā ſacram:& lecto decubans nō niſi ab altero moue
ri potuit.Hec aūt a deo accepit:ut ſepiſſime in exceſſu
rapta:angelo duce:& loca penaꝝ & gloriam ſanctoꝝ
percurreret:& occultas uiſiones aſpiceret:Frequenter
aūt in ſolēnitatibus chriſti uel eius matris rapta mun
dum totum quaſi in pile ſpēm intuebatur: & ea que
in mundo fiebant contemplabatur:ad corpus quoq;
rediens multa occulta & ſecretiſſima dicebat:& que/
dam ex his que uiderat reuelabat:quedam uero a deo
premonita occultabat:plerūq; etiam futura predice/
bat.Quieuit autem ī pace apud tudotum tertio noñ
nouembris.Hec ex geſtis francorum.

¶De ſcīs Vitale & Agricola mr̄ibus. Cap. XXI.

Italis & agricola martyres paſſi ſunt in ꝓ/
uincia italie in ciuitate bononienſi tempo
ribus diocletiani & maximiani imperato
rum:quorum paſſionem ſanctus ſcripſit
ambroſius.Fuit autem uitalis ſeruus agricole: nunc
uero cōſors & collega martyrii: preceſſitq; ſeruus ut
preuideret locum: ſecutus eſt dominus ſecure: quo
datam fidem ſerui iam inueniret paratam non alie/
nam.Cū ergo ſanctus uitalis cogeretur a perſequen/
tibus ut xp̄m negaret:& amplius domini fidem ꝓfi/
teretur:oīa tormentorum genera in eū exercentes:ut
non eſſet in corpore eius ſine uulnere locus: oratione
fuſa ad dominū emiſit ſpiritum.Sanctus uero agrico
la mitior habebatur moribus ut ab ipſis etiā inimicis
diligeretur.Ideoq; differebāt eius paſſionem. Deniq;
ubi nō acquieuit perſecutoribus:ſanctus agricola cru
cifixus eſt.Quoꝝ corpora in iudeorum ſolo ſepulta
ſunt.¶Poſt multos autem annos idem locus ſancto
ambroſio epō mediolanenſi reuelatus eſt. Qui ueni/
ens bononiam conuocatis clero & populo ad locum
acceſſit:& effoſſo ſolo martyrum reliquias inuenit.
Eaq; deuote leuata in eadem ciuitate ſepeliuit. Paſſi
ſunt autem pridie noñ nouembris.

¶De ſcō Amantio preſbytero. Cap. XXII.

AMantius preſbyter apud tyfernam tibe/
rianam ciuitatem claruit tempore beati
gregorii pape.Qui hoc ſpeciale in ſe uir/
tutis habebat:ut apoſtolorum more ma/
nus ſuper egros imponeret & ſaluti reſtitueret: & q̄/
libet uehemens egritudo ad tactum illius abſcederet.
Hic inſuper hoc in ſe habebat miraculi:quia in quo/
libet loco quāuis immaniſſime aſperitatis ſerpentem
inueniret:mox ut eū ſigno crucis ſignaret extingue/
bat: ita ut diruptis uiſceribus moreretur. Quem ſi
quando ſerpens in foramine fugeret:ſigno crucis os
foraminis benedicebat:ſtatimq; ex foramine ſerpens
iā mortuus trahebat̄. Hic tēpore quodā ad beatum
eſt adductus gregoriū:quē in domo īfirmorū beatus
pōtifex diebus aliq̄bus ad manendū poſuit:ubi qdā ī/
ter egros alios mente captus & phreneticus iacebat.
Qui nocte quadā cū magnas uoces.ſut inſanus ede/
ret: cunctos egros immenſis clamoribus perturba/
bat:ita ut nulli illic ſomnū cape liceret.Tūc ſanctus.ꝑ/
ſbyr̄ de ſtratu ſuo ſurgēs ad locū phrenetici acceſſit:
& ſuper eū poſitis manibus orauit:moxq; illū melius
habentē tulit:atq; in ſupiorā domns ſecū ad oratoriū
duxit ubi ꝓ eo liberius orationi incubuit: & ſtatim
eū ſanū ad lectū ꝓpriū reduxit: ita ut nullas ulterius
uoces ederet: neq; egrotorum queq̄ aliquo clamore
turbaret:qui & apud predictā ciuitatem in pace qeuit
pridie noñ nouēbr̄.Hec gregus.iii.dialo.cap.xxx.

¶De ſcō herio pſbytero. Cap. XXIII.

HErius pſbr̄ apud alexandriam claruit.Hic
uir acerrimi ingenii in diuinis ſcripturis
notabiliter eruditus fuit: uitaq; puriſſi/
mus ad diuināq; philoſophiā penitus expe
ditus:doctor eccleſie incōpabilis maxima ſapientia re
fulſit.Qui tractatum longiſſimum ſuper iſaiam pro
phetam edidit. Et tēpore philippi imperatoris apud
eandem ciuitatem in pace quieuit pridie noñ nouē/
bris:ut ait hieronymus libro de uiris illuſtribus.

¶De ſcō Zacharia ſacerdote. Cap. XXIIII.

ZAcharias ſacerdos & ꝓpheta pr̄ ioannis ba
ptiſte ī diebus herodis regis iudee claruit:
de cuius ſanctitate in principio euāgelii lu/
ce plurima preclara teſtimonia deſcribun/
tur. Fuit enim de uice abie ex filiis aarō de tribu leui:
ſicut dictum eſt ſupra de eo in natiuitate ſancti ioan/
nis baptiſte.viii.calē.iulii:& in eius cōceptiōe.viii.calē.
octobris:ubi etiā de ortu filii: & de miraculis: que in
eius natiuitate apparuerunt:& de ꝓphetia ipſius za/
charie tractatum eſt. ¶Cū igit̄ xp̄us puer ab herode
quereretur occidendus: & ex hoc ipſe herodes inno/
centes perimeret:Heliſabet audito:ꝙ ioannes eius fi/
lius ſimiliter quereret̄:q xp̄m etate ſex mēſibus p̄ce/
debat:accepit paruulū:& cū eo aufugit. Aſcenſo autē
excelſo monte iude:circūſpiciens ubi eum abſconde/
ret:uiſis interfectoribus ſe inſequentibus timuit: &
orationem ad deum pro filii ſalute fudit. Statimq;
mons ſe apuit: & heliſabet cum filio intra ſui abdi/
ta ſuſcepit: atq; perſecutores excluſit. Quibus intra
montis tenebras lux diuinitus appens eos conforta/
bat: & angelus domini illis neceſſaria miniſtrabat.
¶Cum autem miſſis ſatellitibus ab herode:zachari/
as ubi filius eſſet interrogatus eſſet:& ille ſe eum ubi
foret:ignorare diceret:atq; in pietatem herodis redar
gueret:chriſtumq; natum ex uirgine p̄dicaret:qui re
gnū iſrael accepturus eſſet: Herodes iratus miſit no/
cte carnifices:qui Zachariam inter templum & alta/
re:ubi uirgo beata educata fuerat:iugularunt. Mane
aūt facto dū ceteri ſacerdotes templum adeuntes za/

chariã:ut ad eos exiret:more ſolito expectarẽt:& iã ho
ra tardior eẽt:unus illoꝝ intrãs ſanctuariũ:reppit ſan
guinem zacharie ut lapidem coagulatũ. Auditaq; eſt
uox de celo: ꝙ zacharias occiſus eſſet: & ꝙ ſanguis
eius ex iſrael non eſſet delendus:donec exurgeret:qui
eum uindicaret:qui foras egreſſus hec omnia ceteris
nunciauit.Illi uero timẽtes quaſi frangorẽ lapidũ au/
dierũt:& corpus ſancti nõ inuenerũt.Paſſus ẽ aũt ſan
ctus martyr no.ĩ nouẽbris.Corpus aũt eius poſt lõga
tpa apud hieroſolymorũ tẽplũ inuentũ:ibidẽq; dudũ
tumulatum iacuit.Nunc uero qeſcere dicitur uene/
tiis in monaſterio dominarũ eius nomini fundato.

℄De ſcã Heliſabet uxore zacharie. Cap. XXV.

Eliſabet uxor zacharie ſacerdotis predicti
& mater ioannis baptiſte fuit: de filiabus
aaron:cuis ſanctitas in euangelio luce com
mendatur. Hec autem cum ioanne nato
paruulo ĩ latibulo ſpelũce:de qua ſupra ꝓxime dictũ
eſt:latuit: donec immanitatis herodis ꝑſecutio facta
in nece paruulorũ ceſſauit.Et tũc filiũ uſq; ad annos
.vii.enutriuit:q eadem etate antra deſerti petiit. Ma/
ter uero modico poſt tẽpore ſupuixit:& ſanctitate &
gratia plena ad xp̃m in pace migrauit. Sepulta in do/
mo ꝓpria in mõtana iuda.Dicit̃ aũt heliſabet cogna/
ta uirginis marie: quia conſobrina eius fuit. Anna
enim & eſmeria fuerunt ſorores filie agarin: de anna
nata eſt uirgo maria: de eſmeria nata eſt heliſabet &
eliud:de eliud natus eſt emineu: de emineu natus eſt
ſanctus ſeruatius epiſcopus traiectenſis:de quo ſupra
dictum eſt.iii.idus maii.

℄De ſancto Zacharia papa. Cap. XXVI.

Acharias papa natione grecus ex pr̃e pollo
chronio: gregorio.iii.romano pontifici in
epiſcopatu ſucceſſit:& ſedit annos.x.mẽſes
.ii.dies .xv.uir mitiſſimus atque ſuauiſſi/
mus:omniq; bonitate ornatus:amator cleri & popu/
li totius:tardus ad iraſcendũ:& uelox ad miſerendũ:
nullis malũ ꝓ malo reddidit:ſuis etiã perſecutoribus
bona ꝓ malis reſtituit.Hic inuenit oẽm italiã turba/
tã ſimul & ducatũ romanũ:perſequente liudprando
longobardorum rege ac romane eccleſie iura auferẽ/
te.Tantã uero deus huic pape gratiã cõtulit: ut etiã ꝓ
ſalute populi animã ponere nõ dubitaret. Qui prius
miſſa legatione ad eundẽ regẽ. Poſt ipſe perſonaliter
ueniens ſalutaria illa uerba predicauit.Cuius ammo/
nitione inclinatus rex: ciuitates romane eccleſie per/
tinentes:que per annos.xxx.ablate fuerant: reddidit:
& pacem cum pontifice fecit:captiuoſq; plurimos ro
manorũ:quos tenebat:dimiſit.Ipſa quoq; pax per an/
nos.xx.perdurauit.Hic aũt pontifex magni meriti &
ſanctitatis clerũ ſuũ ualde dilexit:utpote pater & bo/
nus paſtor oẽs amplectens & utiliter fouens & nemi/
nẽ eorũ tribulari uel egere pmittẽs. Cuius tẽporibus
in magna ſecuritate & letitia populus a deo ei cõmiſ/
ſus degens uixit.℄Hic conſtituit ut filii cõpatrũ ſe in
matrimonio nullatenus iungerẽt.Hic dialogorum li
bros de latino in grecum trãſtulit:qa utriuſq; lingue
peritus fuit.Hic etiã in lateraneñ.eccleſia corpus bea/
ti georgii m̃ris cum epitaphio grecis litteris exarato
repperit:& cũ magna ſolẽnitate ad uelũ aureũ eccleſiã
ſui noĩs cõdidit.Ibiq; ip̃m repoſuit. Et omnibus ple/
ne & pfecte diſpoſitis in ſumma pace morit̃:& apud
ſanctum petrum ſepellitur. Ibiq; uirtutibus pollet.

℄De ſcõ Malachia epiſcopo. Cap. XXVII.

Alachia ep̃s in hibernia claruit tempore
eugenii pape.iii.Cuius uitã beatus bernar
dus ſcripſit.Hic ex parẽtibus xp̃anis in hi/
bernia natus:ſacriſq; litteis a pueritia eru/
ditus in ciuitate armachia.xxv.annorũ p̃ſbyter factus
uerbum domini inſtantius predicare cepit. Deinde
marcũ ſenẽ ep̃m leſiuor adiẽs:ut ab eo diuinis pleni/
us informaret̃:q etiã ep̃s miraculoꝝ ſignis clarebat:
cũ eodẽ per aliquot mãſit annos.℄ Dũ autẽ pro ſoro
re ſua defuncta quotidie celebraret:& occupatus aliis
per dies.xxx.miſſam intermiſiſſet:nocte ſequẽti uidit
per ſpiritũ ſororem ſe diebus totidem nihil guſtaſſe
conquerentem.Et cum pro eius expiratione celebra
tionis miſſarum reſumpſiſſet: uiſa eſt ſibi uſq; ad li/
mẽ eccleſie perueniſſe. Iterumq; in eodem perſeue/
rans:uidit illã eccleſiam introiſſe:ſed altare cõtingere
nõ poſſe.Et rurſum miſſas ꝑſecutus uidit eã inter cã
didatorũ numerũ aggregari:& ſic eã intellexit ad ce/
los euolaſſe. ℄Poſtmodum autẽ in loco bencor ſibi
a diuite quodam oblato monaſterium repauit:quod
dudum antea fuerat deuaſtatum: de quo olim ſan/
ctus columbanus aſcenderat.Ibiq; cum.x.monachis
abbas ipſe deo ſeruire cepit:ubi dum unus ex eis ope/
rariis lingua cederet: & ſecuris ferrum de manubrio
exiliſſet:inuocato malachia ferrũ ueſtes illius ſolũmo
do cõcidit:ſed carnẽ oĩno nõ tetigit.Ibi etiam oppreſ/
ſum quẽdã cui inſanienti demon ſuadebat:ut abbatẽ
cultello percuteret ab infeſtatione maligni ſpiritus li/
berauit. Et michaelem clericum a graui dyſenteria
ſanauit.℄ Cũq; eſſet annorum.xxx.quis inuitus ele/
ctus eſt epiſcopus cõneroth .Et cum electioni renun/
ciare uellet:tandem mãdato ſui magiſtri epiſcopi leſi
uor acquieuit:& epiſcopatus curam ſuſcepit: ubi po/
pulũ ualde rebellem deo & clero ac eccleſiis in feſtũ:
ad penitẽtiã ſumma ſapientia & mira difficultate re/
duxit:& ad bene uiuendũ informauit. ℄Poſt hec dũ
celſus armachanus archiep̃s infirmatus eſſet:ſeq; mo
ri cõſpiceret:ſuis clericus perſuaſit:nullũ niſi malachi
am ep̃m eligendũ:ad extirpandã potiſſime quorũdã
prauorum potentũ conſuetudinem:qui neminẽ niſi
de eorum parentela archiepiſcopum eligi permitte/
bant.Iamq; per.xv.ep̃orum ſucceſſiones talis corru/
ptella inoleuerat. Mortuo igit̃ archiep̃o celſo mala/
chias ab eis electus eſt.Qui licet dudũ renitens tandẽ
ut eccleſiã eorũ a ſeruitute eriperet acquieuit: ꝓmiſ/
ſione tamen ab illis preſuſcepta: ut deleto peſſimo
more:liceret ſibi alium in eccleſia armachañ ſubſti/
tuere:& ad ſuam connerothenſem eccleſiam redire.
Hoc autem malachias magis ad conſentiendum mo
uit:quia paucis antea diebus uiderat ſpecioſam mu/
lierem ſe ſponſam celſi archiep̃i aſſerentem: ſibiq;
celſi baculum cõmendantẽ. Interea uero mauritius
quidam de iniqua ꝓgenie in archiep̃atũ intruſus eſt.
Sanctus autẽ uir ſcandalũ euitare cupiẽs illo preſidẽ/
te furori ceſſit.Sed mauritius diuino iudicio poſt an/
nos.v.deceſſit.Dum autem nigellus quidam de eadẽ
progenie ſuccedere niteretur: malachias in brachio
populi ab ipſo rege in archiepiſcopatum deducitur:
& omnes emuli repelluntur. Cum autem nigel/
lus cum fautoribus & armatis uiris reſiſtere preſu/

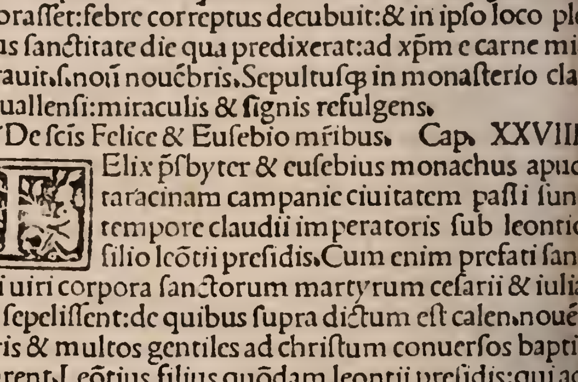
meret:& tam ipſum q̃ regem interficere uellet:ſubi/
to nimia tẽpeſtas exoritur: autorq; litis & ſeditionis
cũ tribus conſortibus a fulminibus occiduntur:cete/
ri quoq; hinc inde diſperguntur. Sanctus uero mala/
chias anno ęt.xxxviii.in ciuitatẽ & eccleſiam introdu/
citur:& in archiepiſcopatu ſublimat̃. Multas autem
poſtmodum perſecutiones ab emulis paſſus: omnes
tandẽ deo largiente deuicit:&:& nigellum ad penitẽ/
tiam & obedientiã reduxit:qui etiam ſacra quedam
que de eccleſia aſportauerat retulit.❡Mulier quedã
de attinentibus aduerſariorum:que archiepiſcopo ꝑdi/
canti conuitia multa intulit:ſubito cũctis uidentibus
in amentiam conuerſa:poſt dies paucos ĩfeliciter expi
rauit.Sicq; armachanam eccleſiã uir domini a peſtiſe
ra cõſuetudine purificauit.Dum aũt ad eccleſiam pri
mam redire uellet: & populus omnino reclamaret:
gelaſium quendã preſbyterum pro ſe in eccleſia pri/
ma ſubſtituit.Multis quoq; in uita ſua miraculis cla/
ruit.❡In eboracenſi ciuitate equum quem dure por
tantem a nobili quodam oblatum:dum aliquantulũ
equitaſſet:comodus ſubito & ſufficiens factus eſt: ac
de nigro pilo in album conuerſus.❡Deinde claraual
lenſe monaſterium accedens ſanctum bernardum ui
ſitauit:qui ab eo mire edificatum ſe dicit. In hypore/
gia ciuitate filium hoſpitis ſui in extremis laborantẽ
continuo ſanum effecit.Et dum papam innocẽtium
ſecundum romam ueniẽs uiſitaſſet quattuor ex eius
ſociis clarauallẽ dimiſſuros predixit:& ut predixerat:
ſic euenit.Nam duo ex ipſis ibidem decedentes ſepul
ti:alii uero duo effecti ſunt monachi. ❡Repatrians
autem cum ſcotiam perueniſſet: filium Dauid regis
ſcotorum ad mortem decumbẽtem: aqua aſperſum
benedicta illico ſanauit:& in uilla:que dicit̃ crudelto:
puelle mute loquelam reſtituit:atq; aliam phreneti/
cam liberauit.❡Dum infirmus quidam in hibernia:
qui multo iacuerat tẽpore:lectum malachie ſolũmo/
do aſcendiſſet:continuo ab omni lãgore ſanatus ſur/
rexit.In langiuia puerum a demonio liberauit. Et phre/
neticã mulierẽ compotẽ mentis effecit. ❡Aliã quoq;
matronam ad ſe accedentem:que mẽſibus.xv.& die/
bus.xx.pregnans fuerat:& adhuc fetum in utero ge/
ſtabat:ſua oratione ad puerperium in momento ad/
duxit.❡Cortagia ciuitate epiſcopo uacante: dum de
eligendo preſule diſcordes eſſent:& in archiepiſcopũ
armachañ:ut eligeret:omnes cõueniſſent: pauperem
quendam preſbyterum alienigenam elegit: quia uitam
eius per ſpiritum agnouit.Qui dum ſibi egrotare nũ
ciatus eſſet:mandauit ei:ut illico ſurgeret: qui ſtatim
ab infirmitate ſanatur:& in epm̃ cõſecratur. ❡Dum
cuiuſdam nobilis cõiugem in extremis poſitam inũ/
gere uellet:& illi expectandum in craſtinum eum ro/
garent:aſſenſit:& mulier poſt horam modicam expi
rauit.Ipſe autem ſe reum criminis accuſans cũ lachry
mis iuxta corpus in oratione ſe poſuit:& ibidẽ orans
pernoctauit.Mane aũt facto mulier reſurrexit:quam
ſanctus uir inunctam ad quietem ire precepit:moxq;
illa iterum obdormiuit.❡Secularis cuiuſdam cõque
rentis:ꝙ lachrimare non poterat:mexillam tetigit:&
ad tantam illum deinceps lachrymarum effuſionem ꝓ/
uocauit:ꝙ uix fletum cõtinere ualebat.Spiritũ quoq;
propheticum habuit:& cordium ſecreta cognouit:&
diem & locum ſui obitus predixit. Sepius quoq; eo
celebrãte columba de celo circũuolans cruci ſuper
altare poſite inſidebat:quam diaconus eius & q̃plu/
res quandoq; uidebant.❡Cum autem papa eugeni/
us in galliam ueniſſet:& malachias ad eum uiſitãdũ
accederet:& nauem intrare diſponeret:quidam epilẽ
ticus nomine catholicus: eius receſſum deplorabat:
eo ꝙ in eius preſentia nunq̃ a morbo cadebat.Quem
dum ille ſignaſſet:& eidem promiſiſſet: ꝙ donec ip/
ſum reuideret:nunquã de cetero caderet:ſic:ut predi/
xerat:euenit:nam ſanctus uir ante regreſſum obiit:
& ille de cetero a morbo nunquã cecidit. ❡Sed eo/
dem tempore dum cuidam clerico promiſiſſet:ut qc
quid ab eo peteret obtineret:& ille ſancti archiepiſco/
pi reuerſionem petiiſſet. Sanctus de hoc plurimum
triſtatus eſt:eo ꝙ nunquã ſe rediturum preſciuerat:
& ad deum ire cupiebat.Nauem tamen aſcendens:ut
clerico promiſſa redderentur:orta tempeſtate redire
compulſus eſt.Facta uero tranquillitate iterum na/
uem conſcendit:& de cetero non rediturus tranſfre/
tauit.Venit aũt clarauallẽ:& a ſancto bernardo deuo/
te ſuſceptus eſt.Cũq; in feſto beati luce euangeliſte ce
lebraſſet:febre correptus decubuit:& in ipſo loco ple
nus ſanctitate die qua predixerat:ad xpm̃ e carne mi/
grauit.ſ.noñ nouẽbris.Sepultuſq; in monaſterio cla/
rauallenſi:miraculis & ſignis refulgens.

❡De ſcis Felice & Euſebio mr̃ibus. Cap. XXVIII.

Felix ꝑſbyter & euſebius monachus apud
taracinam campanie ciuitatem paſſi ſunt
tempore claudii imperatoris ſub leontio
filio leõtii preſidis.Cum enim prefati ſan/
cti uiri corpora ſanctorum martyrum ceſarii & iulia
ni ſepeliſſent:de quibus ſupra dictum eſt calen.nouẽ/
bris & multos gentiles ad chriſtum conuerſos bapti/
zarent.Leõtius filius quõdam leontii preſidis:qui ad
xpm̃ etiam cõuerſus:ſtatim ut baptiſmũ perceperat:
ad xpm̃ migrauerat:de quo etiã dictum eſt ſupra.iii.
calẽ.nouembris: ꝑdictos ſanctos martyres detinuit:
& timẽs populi tumultũ:miſſo ſpiculatore nocte eos
in carcere decollari fecit.Quorum corpora ad littus ꝓ/
iecta.Quartus ꝑſbyter iuxta corpora ſanctorum ceſa
rii & iuliani ſepeliuit noñ nouembris.

❡De ſancto Leonardo cõfeſſore. Cap. XXIX.

Monachus S. Benedicti.

Leonardus confeſſor apud aquitanie pro/
uinciã ciuitatem lemouicenſem claruit tẽ
pore anaſtaſii imperatoris:qui in prouin/
cia galliarum claris parentibus ortus col/

lateralibus uidelicet clodouei regis francorum: ab eodem rege de ſacro extitit fonte leuatus: ob nobi/lium parentũ amorem chariſſimũ: quem ſanctus re/migius rhemenſis archieṗs baptizauit: & in diſcipu/lũ ſuſceptum ſalutaribus diſciplinis inſtruxit. Cũ au/tem idem archieṗs a regibus francoꝝ obtinuiſſet: ut quandocũq3 ipſi reges ad ciuitatẽ rhemẽſem uenirẽt: omnes incluſi incarceribus libere dimiſſi abire poſ/ſent. Ad imitationem boni magiſtri iuuenis leonar/dus hocipſum a rege impetrauit: ut quicũq3 in carce/ribus detinerentur: ſi eos ipſe uiſitare uellet: continuo ſoluerentur. Et ubicunq3 carceratos eſſe audiebat: ad eorum liberationem feſtinus ꝓperabat. Cunctos etiã egros ad ſe uenientes: quacunq3 detentos infirmitate ſanabat. Rex igitur ad ſe acceſſiuit eum: quem ſecum in palatio aliquo tempore manere coegit: rogans ut inde nuſq̃ diſcederet: donec tempore congruo ipſi epiſcopatum aliquem donaret. Erat enim iam clericus humilis & manſuetus. Leonardus uero põtificatum renuit: & ſolitudinem potius affectans: palatium re/gis reliquit: & cum fratre ſuo liphardo uerbum dei annuncians aurelianum deuenit: atq3 apud quẽdam cenobitam nomine maximinum aliquo tẽpore manſit. ¶ Cum autem liphardus ſuper ripam ligeris mã/ſionem ſolitariam elegiſſet: de quo ſupra in eius legẽ/da dictum eſt. iii. nonas iunii. Leonardus uero per ad/monitionem ſpiritusſancti in aquitania predicare di/ſponeret: oſculantes ſe ab inuicem diſceſſerunt: Leo/nardus igitur per bituricam ciuitatem tranſiens no/uelle fidei chriſtianos ſanctis predicationibus confir/mabat: & multa operãdo miracula plurimos adhuc incredulos conuertebat. ¶ Demum in quadam ſilua nomine pauum habitare cepit: que a ciuitate lemo/uicenſi per. x. miliaria diſtabat: & quo rex ſepius cau/ſa uenationis accedebat: & in aulam regiam in media ſilua conſtructã diuertebat: accidit autem ut die quadã rex ibidem cum regina & familia uenaretur: & re/gina pregnans illuc cauſa delectationis egreſſa partu periclitaretur. Cum autem rex & familia reginam iam pene defunctam lugerent: nec ei per medicos: qui cũ rege erant ſubueniri poſſet: & uir dei per nemus tranſiens lugentium uoces audiſſet: pietate commo/tus illuc acceſſit: & a rege uocatus introiuit. Interrogatus autem quis eſſet: cum ſe remigii diſcipulum re/ſpondiſſet: rex ex bono magiſtro bonam de diſcipu/lo ſpem aſſumpſit: & ipſum ad reginã introduxit ro/gans ut ſuis precibus de recuperata coniuge & edita prole duplex gaudium obtineret. Tunc ſanctus ora/tionem fudit: & quod rex petebat protinus impera/uit. Cui rex multa in auro & argento obtulit: ſed ille omnia recuſauit: dicens ſe nullis indigere niſi ut tan/tum in aliqua ſiluarum ſoli chriſto famulari poſſet. Cum autem rex totum illud nemus ipſi tradere uel/let: noluit niſi tantum accipere quantum una nocte poſſet cum ſuo aſello circuire. Quod rex libentiſſi/me adimpleuit: ubi cum duobus ſibi adiunctis ſoci/is monaſterium conſtruxit: & in multa ibidem abſti/nentia degens deo ſeruiuit. Eccleſiam etiam in honorem dei genitricis fabricauit: & altare ſancti remigii in ea poſuit: Cum autem aqua ſibi per unum miliare diſtaret puteum ſiccum ibidem fodi fecit: quem ſuis orationibus aqua uſq3 in preſens ſcaturiente repleuit locum autem ipſum a nobili ipſi rege cõceſſum nobiliacũ appellauit. Ibi ergo tantis miraculis coruſcauit: ut quicũq3 eius nomen in carceribus inuocaſſent: mox ruptis uinculis nullo contradicente liberi abi/rent: & ſuas eidem catenas aut compedes preſen/tarent. Quorum plures ſecum manebant: & eius exemplo ſanctitatis ibidem domino ſeruiebant. Fa/milie quoq3. vii. ex eius ſtirpe uẽditis omnibus & pauperibus diſtributis ad eum uenerunt: & diſtributo eiſdem nemore ibi cum ipſo in dei ſeruitio perman/ſerunt: exemplo quoq3 ſuo plurimos ad ſimile attraxerunt: Deniq3 uir domini leordanus multis clarus uirtutibus ad dominum feliciter migrauit octauo idus nouẽbris: circa annũ domini quingenteſimũ. Sepultuſq3 eſt in eccleſia dei genitricis quam ipſe cõſtruxerat. ¶ Cũ autem ibidem infinita miracula fierent: clericis illius eccleſie reuelatum eſt: ut quia locus ille propter multitudinis frequentiam concurrentem nimium artus erat: alibi eccleſiam fabricarent: & eodẽ ſancti leonardi corpus transferrent. At illi una cum populo: triduano ieiunio & orationibus inſtiterunt: quibus elapſis totam prouinciam niue nimia que ce/ciderat opertam uideret: locum autem in quo ſanctũ corpus quieſcere uolebat omnino uacuum conſpi/ciunt: ubi eccleſia de nouo fabricatur: & corpus eodẽ tranſportatur. Quanta uero miracula per eum do/minus faciat potiſſime circa incarceratos: immenſa ferri uarietas ante tumulũ eius depẽdẽs: teſtis exiſtit.

¶ De ſancto Felice martyre. Cap. XXX.

Felix martyr apud Tuniſſam ciuitatem aphrice paſſus eſt. Qui a perſecutoribus pro Chriſti nominis confeſſione deten/tus: & carceri duriſſimo mãcipatus: dum eum ad tormẽta differrent: orans ad dominum emiſit ſpiritum octauo idus nouembris. Cuius corpus ſequenti die exanime repertum eſt & a chriſtianis condigno reconditum honore. In huius ſolennita/te ſanctus Auguſtinus epiſcopus pſalmum quen/dam ad populum exponit: quem & in eius eccleſia publice predicauit.

¶ De ſancto felice monacho. XXXI

Felix monachus in monaſterio fundẽſi cla/ruit. Qui magne ſanctitatis uir erat: & eiuſdem cenobii hortum colebat: fur uero quidam uenire conſueuerat: & ad ipſum hortũ per ſepem aſcenderet. & occulte olera auferre Cumq3 ille multa plantaret: que minus inueniret: & alia pedibus conculcata: alia direpta conſpiceret: totum hortum circuiens inuenit inter unde fur uenire conſueuerat. Qui eundem hortum de ambulans repperit etiã ſerpentem: Cui precepit: ut ſe ſequi deberet. Ad aditum autem furis perueniens: in nomine domini ſerpenti precedit: ut aditum illum cuſtodiret: ac furem ingredi non permitteret. Protinus ſerpens ſe ĩ itinere tranſuerſum tetendit: & felix ad ſuam cellam rediit. Meridie ergo cũctis quieſcẽtibus more ſolito fur ad/uenit: & ſepem aſcendit. Et dum in horto pedẽ poneret: uidit quia ſerpens extenſus uiam clauſiſſet. Et tremens poſt ſemetipſum concidit: eiuſque pes per calciamentum in ſude ſepis inheſit. Sicque donec hortulanus rediret: deorſum capite pependit. Qui ueniens furem in ſepe pendentem repperit: & deo

gratias agens:ſerpentem licentiauit:ad furē quoq; ueniens:ipſum de dudum oleribus exportatis redarguit:pedem quoq; illius a ſepe diſſoluit:eumq; ſine leſione depoſuit.Olera etiam:que furto auferre conabať: cum nimia dulcedine prebuit:eumq; ne amplius furaretur admonuit: ſed cum neceſſe haberet: ad eum ueniret:qa ipſi deuotus daret: que cū peccato tollere laborabat.¶Hic enī ſanctus monachus clarus multis uirtutibus migrauit ad chriſtum.Hec gregus primo dialogo.cap.iii.

¶De ſanctis decē martyribus. Cap. XXXII.

DEcem martyres in oriente apud ciuitatē theopolim paſſi ſunt: Qui a ſaracenis comprehenſi:chriſtumq; dominum confitentes crucibus appenſi: coronas martyrii a domino percipere meruerunt octauo idus nouembris.Hec ado in martylogio ſuo.

¶De ſancto Proſdocimo epo. Cap. XXXIII.

PRoſdocimus epiſcopus apud ciuitatem patauinam claruit tempore neronis imperatoris. Hic natione grecus nobilibus parentibus ortus:litterarum ſtudiis eruditus:cum adhuc eſſet iuuenis cum marco euangeliſta & apollinare antiochiam adiit:& beato petro apoſtolo in diſcipulum ſe tradidit:atq; cum prefatis duobus condiſcipulis una ſecum tempore claudii imperatoris romam acceſſit.Cum autē apoſtolorum princeps beatum marcum miſiſſet aquileiam & apollinarem rauennam ad predicandum Beatū quoq; proſdocimum annorum uiginti in epiſcopum conſecratum:licet ſatis ex humilitate recuſantem :miſit ad patauinam ciuitatem. Et perueniens ad ipſam urbem. multitudinem languentium diuerſarum egritudinū ante portā inuenit:quibus pacem annunciauit:& oratione ad deū fuſa:omnes ab eorum infirmitatibus liberauit:eoſq; oēs ad chriſtū conuertit.Quo uiſo miraculo centū & ſexaginta gentiliū conuerſi ad dominum:ab eodē beato uiro baptizati ſunt.Sicq; ſanctus epiſcopus proſdocimus ciuitatē ingreſſus: cepit uerbū domini predicare: & multos paganorum ad fidē xpi perducere. ¶Cum autē de uirtutibus eius fama ad regem uitalianum perueniſſet:qui graui infirmitate preſſus dudum lectulo decubuerat :proſdocimū ad ſe accerſiuit:& an ipſum ſanare poſſet: interrogauit.Qui eidē reſpondit:q; ſi in xpm crederet:& idolis renūciare paratus eſſet:cōtinuo ſanitatē reciperet. Cūq; rex ſe uelle in in chriſtū credere reſpōdiſſet: baptizauit eum proſdocimus cū uxore eius prepedigna & uniuerſa eius familia:& ſic rex ſtatim ab omni langore curatus eſt.Qui continuo per uniuerſum urbis & uicinarum uillarum populum edictum miſit: ut omnes in xpm crederent; & ad beatum proſdocimū baptizandi concurrerent.Taliq; modo uniuerſus populus ciuitatis & oppidorum circū adiacentium conuerſus eſt ad dominum.Rex uero eccleſiam in honore ſancte ſophie:hoc eſt alme ſapiētie fabricauit: in q̄ epiſcopus preſbyteros ac diacones & clericos plurimos ordinauit.¶Poſt hec cū rex uitalianus prole careret:oratione uiri ſancti regina concepit:& filiam peperit:quam beatus proſdocimus baptizauit: & iuſtinam uocauit:eamq; ſacris litteris erudiuit: & in uirginitatis propoſito permanere docuit.¶Deinde ſanctus epiſcopus ad ciuitatem eſtenſem adiit:ibiq; xpm euāgelizans:multos cōuertit.Inde ad ciuitatem uicētiam ad predicandum perrexit: & exinde ad caſtellū noīe aſylum properauit: ubi ſimiliter populum docens in fide:eccleſiam in honorem dei genitris edificauit:atq; dedicauit.Inde egreſſus ciuitatem feltrenſem īrauit:ubi populi maximam multitudinem baptiſmo ſacro renouauit. Et poſt hec per altinam ciuitatē & per alia oppida & caſtella peragrans: fidelibus monitis populum imbuit:& relictis idolis uerum deum colere fecit.In quibus omnibus baſilicas conſtruxit: & preſbyteros ac inferiorum ordinum clericos conſecrauit.Ac demum ad taruiſium ciuitatē deuenit: & ſuſceptus in domum cuiuſdam militis nomine euphreſyni:filiam eius cecam ſigno crucis edito illuminauit:eamq; cum parentibus & aliis plurimis in ſilere fluuio baptizauit.Cum autem comes ciuitatis:qui uxorem habebat theodorā per annos plurimos graui infirmitate detentam:nunciante ei milite euphroſyno de miraculis ſancti pontificis audiuiſſet:eum ad ſe nocauit:& ut eius ſanaret coniugē: humiliter exorauit.Cuius manum apprehendens uir domini eam continuo de lectulo in chriſti nomine ſanam erexit: & ipſam una cum comite & filiis ac omni familia numero.cxii.credētes ī xpm baptizauit. ¶In ipſa quoq; ciuitate multum populum ad fidem chriſti reduxit: & multorum nobilium filios ſacris litteris erudiuit. Eccleſiam quoque in honorem beati petri apoſtoli iam ꝑ chriſto paſſi ipſe fundauit: in qua & preſbyteros & diacones & alios clericos ordinauit. Deinde ad ſedem ſuam patauii rediit.Et poſt modicū tēpus rex uitalianus xpianiſſimus & uxor eius regina prepedigna ad dominū migrauerunt.Quos ſanctus ꝓſdocimus ſepeliuit.Filiam quoq; illorū eius diſcipulā iuſtinam uirginē ſacrā ſibi a parentibus cōmendatā optima cura gubernauit.Eam quoq; per m̄rium aſſūptā cū ſuis clericis honorifice ſepulture tradidit. De qua ſupra in eius paſſione actum eſt non̄ octobris.Ad ſuaſionē autē beati epi: patricius quidā noīe opilius xpianus eccleſiā in honore ſancte iuſtine uirginis ſupra corpus illius erexit: & iuxta eam oratoriū beate uirginis cōpoſuit:quā eccleſiā ſimul cū oratorio ꝓſdocimus eps cōſecrauit. Qui poſtq̄ a multis obſeſſis demonia eiecit: & plurimos īfirmos ā diuerſis lāgoribus eripuit:cum in ſede patauine urbis ſediſſet annis .lxxxxiii.menſe uno diebus.xv.etatis ſue anno.cxiiii. ad dominū migrauit.vii.idus nouēbris. Et in oratorio prefato dei genitricis clarens miraculis ſepultus quieſcit.

¶De ſcō Achilla epo. Cap. XXXIIII.

AChillas eps alexādrinus:alexandro in epatu ſucceſſit. Qui ambo beati petri eiuſdē ciuitatis epi & m̄r diſcipuli:& ab eodē fuerunt preſbyteri ordinati. Et cum idem beatus petrus pro fidei catholice defenſione in carcere detentus eſſet:diuina reuelatione eoſdem preſbyteros ſibi in epatu ſucceſſores prenouit:& eiſdē quod preſciuerat reuelauit: ut dicetur infra in eius paſſione .vi.cal.decembris.Et ſicut ipe predixerat ſic euenit. Nam primus achillas: ſecūdus alexander eidem in pontificatu ſucceſſit.Et primus quidem annis.ix. ſecundus uero annis.vii.ſedem ipſam tenuit.Quorum

uterq; eruditione fide & cõuerſatione ac moribus inſignis extitit. Et de ſecundo quidem ſancto in eius feſto actum eſt. iiii. calen. martii. Primus uero uidelicet achillis in pace quieuit. vii. idus nouẽbris. Quorum corpora in eodem tumulo alexandrie requieſcunt.

¶ De ſcõ Amarantho martyre. Cap. XXXV.

AMaranthus martyr apud albigen. ciuitatẽ paſſus eſt tempore decii imperatoris. Qui exacto agonis fidelis curſu capitis obtruncatione celſus coronatus eſt triumphali corona: & ſic ibidem ſepultus uiuit in gloria. Paſſus. vii. idus nouembris: hec ado.

¶ De ſanctis Claudio Nicoſtrato & ſociis martyribus. Cap. XXXVI.

CLaudius: nicoſtratus: ſymphoriãus: caſtorius atq; ſimplicius martyres paſſi ſunt apud pannoniam ſub diocletiano ĩperatore: agente lampadio tribuno. Nam cũ idẽ imperator pãnoniã perrexiſſet: ut diuerſa metalla ad edificia in ſui preſentia de montibus abſcidi faceret: omneſq; artifices artis quadratarie cõgregaſſet. Inuenit iter eos peritiſſimos. v. operarios predictos. Quorum quattuor primi ſcilicet: claudius: nicoſtratus: caſtorius: & ſymphorianus occulte xpiani erãt. Simplicius uero adhuc idola adorabat: prefati aũt quattuor quicqd artis operabant: in noĩe domini ieſu xpi ſculpebant omniaq; ſibi in arte ſuccedebãt. Cum aũt die quadã oẽs artifices numero. ccccccxxii. cũ. v. philoſophis ad uenas lapidis excidendas in unũ cõueniſſent: & mira inter illos cõtentio eſſet: nec uenas excidẽdas reperire poſſent. Sympharianus qui predictorum quattuor aliorum magiſter erat: ĩuocato xpi nomine ſecretius textum lapidis reperit: & ſecũdũ auguſti preceptũ ſculpturã perfecit. Colũnas quoq; plurimas & capitella ex porphyretico lapide ĩperatori exciderunt: & concas cum ſigillis ex diuerſis marmoribus elegãtius fabricarunt. Sed cũ ferramenta ſimplicii adhuc gẽtilis ſepius frangerentur. Interrogauit ſymphorianũ quare ceterorum quattuor lapicidarum ferramẽtis pmanentibus ſolidis ipſius ſolũmodo exciſoria ex lapidũ fortitudine durare nõ poſſent. Symphorianus uero dixit ei: qualiter omne opus ſuũ in noĩe xpi incohabant: & ad uotũ eis omnia ſuccedebant. Predicante itaq; ſymphoriano cum ſociis: ſimplicius in xpm credidit: & baptiſmi gratiam poſtulauit. Qui duxerunt illum ad quẽdam cyrillũ epm: qui pro xpi noĩe in carcere dudum detentus erat. Eps uero ſimpliciũ in fide docuit & ſacri baptiſmis unda pfudit. Reuerſi igit ad opera concas ex porphyretico cauabãt: & colũnas mirabiles faciebant. ¶ Poſt dies aliquot iuſſit diocletianus: ut ſimulacrũ aſclepii exciderẽt: & multorum animaliũ imagines ſculpendo formarent. Ipſi uero omnia cetera pfecerunt: aſclepii autẽ idolũ minime ſculpſerunt. Imperator uero ab eis queſiuit cur omnibus aliis operibus ad eius uolũtatem exciſis: ſolam imaginẽ magni dei non pfeciſſent. Tunc quidã ex philoſophis & aliis lapidum ceſoribus eorum peritie inuidentes accuſauerunt illos imperatori: q; xpiani eſſent: & q; ſigno crucis premiſſo ac chriſti nomine inuocato omnia perficerẽt: & iccirco ſimulacrũ aſclepii excidere noluiſſent. Diocletianus autẽ qui ppter eorum magiſterium ipſos acceptos & charos habebat: diſſimulauit uerba delatorum: ut illos ſibi ſaluare poſſet: & ad idolum aſclepii ſculpendum inducere. Et cum eis rurſum mandaret: ut predictum ſimulacrum exciderent. Illiq; imaginẽ miſerrimi hominis nunq̃ ſe facturos reſpõdiſſent. Interrogauit auguſtus philoſophos: ſi alii tã periti homines eiuſdẽ artis inueniri poſſent. Tunc philoſophi alios artifices quadratarios elegerunt: qui ſimulacrũ aſclepii ex proconeſſo lapide infra menſem fabricauerunt: & perfectum diocletiano obtulerunt. Quod uidens imperator ſanctos martyres. v. predictos accerſiuit: & an xpiani eſſent interrogauit. At ille publice cõfeſſi ſunt: q; ſerui ieſu xpi domini erãt: in cuius nominis inuocatione omnia ſibi in arte ſua ſecundũ eorum uoluntatẽ ſuccedebant. Tunc imperator tradidit eos lampadio tribuno: ut moderatis uerbis eos ĩduceret: quatenus deo ſoli ſacrificarent. Et cũ a philoſophis & operariis multa ĩſtantia accuſarent: recluſit eos lãpadibus ut cuſtodia publica. ¶ Die uero ſequenti iuſſit eos ante ſe adduci: & accuſatores eorum aduocari. Auditiſq; partibus nunciauit diocletiano: q; xpiani eſſent. & deos adorare recuſarent. Qui mãdauit lãpadio: ut ſi deo ſoli ſacrificare nollent: ſcorpionibus eos cedi faceret. Poſt dies uero quinq; lampadius pro tribunali ſedit: & eos ſibi exhiberi precepit: oĩaq; tormẽtorum genera illis oſtẽdit. Sed cum eos nulla rõne poſſet ad ĩmolandũ inducere: iuſſit illos grauiter ſcorpionibus flagellari. Statimq; tribunus arreptus a demonio expirauit. Quod audiẽs uxor eius & familia cum mugitu ad philoſophos recurrerũt: ita ut diuulgaret dio cletiano: qui iratus uehementer: iuſſit loculos plumbeos fieri: & eos uiuos intus recludi: & in flumine iactari. Nicetus uero qdã ex aſſeſſoribus lãpadii: imperatoris mãdatũ exequẽs: loculos fieri fecit: & ſanctos martyres claudiũ: nicoſtratũ: caſtoriũ: ſymphorianũ & ſimplicium intus recluſos in flumen precipitauit. Quod audiens cyrillus eps: qui erat in carcere ex nimia afflictione expirauit. Poſt dies uero. xlii. quidam nicodemus xpianus loculos cum corporibus occulte leuauit: & ſanctorum reliquias honorabiliter ſepeliuit: qui paſſi ſunt ſexto idus nouembris.

¶ De ſcis q̃ttuor coronatis mřibus. Ca. XXXVII.

QVattuor coronati uidelicet ſeuerus: ſeuerianus: carpophorus: & uictorinus rome paſſi ſunt ſub diocletiano imperatore: qui cum eẽnt cornicularii: & ad ſacrificia una cum aliis imperatorum officialibus compellerentur cum omnino cõſenſum impiis prebere nollent: nun

ciatum eſt diocletiano. Quos illico iuſſit: ut ante ipſum plumbatarum ictibus tam diu cederentur: donec ſpiritum emitterent. Quorum corpora iuſſit in platea canibus iactari: que etiam quinq; diebus ibidem iacuerunt illeſa. Sed a melchiade papa & a beato ſebaſtiano martyre collecta: ſepulta ſunt in uia lauicana miliario ab urbe tertio cũ aliis ſanctis in harenario. Paſſi ſunt autem poſt duos annos a paſſiõe dictorum quinq; martyrum ſupra ꝓxime poſitorum eodẽ ſ. die: hoc eſt. vi. idus nouembris. ¶ Horum nomina cum minime poſſent inueniri: quattuor coronati uocati ſunt. Statutũ eſt autem a melchiade papa: ut memoria eorum ſub nominibus aliorum quinq; martyrum predictorum & dies aniuerſaria recolatur. Et licet proceſſu temporis eorum nomina reperta fuiſſent: uſus tamẽ obtinuit: ut quattuor coronati deinceps uocarentur.

¶ De dedicatiõe baſilice ſaluatoris. Cap. XXXVIII.

Dedicatione baſilice ſaluatoris: hoc eſt ſancte eccleſie lateranenſis rome a beato papa ſilueſtro facta eſt quinto idus nouembris. Qui ſanctus epiſcopus conſecrationes altarium & eccleſiarum ſecundum ritum: quem nunc romana tenet eccleſia: primus fieri inſtituit. Fuiſſe tamen ab ipſis apoſtolorum temporibus loca deo dicata: que a quibuſdã oratoria: a quibuſdam eccleſie appellabant: ubi collecte fierent per unã ſabbati: & in qbus populus xp̄ianus ad audiendũ uerbũ dei: & ad percipiendũ dominici corporis ſacramẽtũ cõueniret: & apoſtolorum edocemur epiſtolis: & ſanctorum patrum ĩſtruimur geſtis. Que licet ſale & aqua benedicta exorcizabant: non tamen chriſmate ungebant: nec altare lapideum adhuc ſtabat erectum: chriſmate delibutũ in figura domini noſtri ieſu xp̄i: qui eſt altare noſtrum & ſacerdos & hoſtia. ¶ Poſtq̃ uero conſtantinus imperator a lepra mundatus a beato ſilueſtro papa baptiſmi meruit ſacramento purificari: ut ſupra dictũ eſt in legenda ſilueſtri pape pridie cal. ianuarii: & cõſtantini ĩperatoris. xii. cal. iunii: tunc primũ lege ab ipſo ꝓmulgata conceſſum eſt oĩbus ſub romano imperio degẽtibus licite eccleſias fabricare. Et ad id faciendum ſuo ut alios hortaret exemplo in ꝓprio lateranenſi palatio eccleſiã in honorẽ ſaluatoris mundi fabricauit. Baſilicam quoq; appendiciã iuxta palatium fecit in honorẽ ſancti ioãnis baptiſte: in loco uidelicet in quo baptizatus meruit a lepra mundari. Quã quidem eccleſiam mirificis donis & ornamentis in auro & argento & lapidibus precioſis infiniti precii magnifice ditauit: quã beatus papa ſilueſter die predicto publice cõſecrauit. Tunc quoq; imago ſaluatoris diuinitus depicta in tribuna eccleſie primũ uiſibilis omni populo romano apparuit. Que quidem imago deuotiſſima in ipſo loco uſq; hodie perſeuerat. Et licet eccleſie eiuſdem parietes uſq; ad fundamenta plerumq; diſſoluti fuerint: & iterum reparati. Ipſa tamen tribuna cũ imagine ſacratiſſima nulla unq̃ potuit uetuſtate deleri: nullaq; nouitate diſſolui. Cũ tamen aliquãdo eccleſia ipſa incendio totaliter ſit iudicio diuino cõſumpta. Hec igit eſt illa feſtiuitas: in qua primũ rome eccleſia publice conſecrata eſt: quã etiã eccleſiam idem pontifex ad inſtantiam conſtantini auguſti: omnium eccleſiarum totius orbis caput eſſe conſtituit: eandemq; tam larga benedictione dotauit: ut ſiquis hominum quocunq; anni tempore uere confeſſus & penitens eam intrauerit: omnium peccatorum ſuorũ generalem remiſſionem & indulgentiam conſequi mereatur.

¶ De ſcõ Theodoro martyre. Cap. XXXIX.

Theodorus martyr paſſus eſt apud amaſiam ciuitatem marmaritanorum ſub diocletianõ & maximiano ĩperatoribus. Qui cũ eſſet miles ex ciuitate helleſponti deprehẽſus eſt: q̄ xp̄ianus eſſet: & adductus eſt ad brychã prepoſitum legionis. Cui cũ prepoſitus diceret: ut ſacrificaret & militiã priſtinã reciperet: illeq; ſe deo patri oĩpotenti & ieſu xp̄o filio eius militare ſe reſpondiſſet: ad ſuggeſtionẽ poſſidonii uicarii prepoſitus ei ĩducias conceſſit diebus paucis: ut ſemetipſum admoneret & diis ĩmolare conſentiret. Interea theodorus plures xp̄ianorum in carcere detẽtos uiſitabat: eoſq; in fide xp̄i confortans eiſdẽ neceſſaria miniſtrabat. Nocte igitur quadã tẽplum martis ĩtroiuit: & igne ſuppoſito totũ illud ſuccẽdit. Qui a quodam gordiano tabulario uiſus & detentus: ac preſidi preſentatus eſt. Quẽ preſes fecit cedi & ceſum in carcerẽ mitti: pedibuſq; in cippo recludi: ac hoſtium carceris cõſignari: ut ibi fame deficeret. Cui dominus ieſus xp̄s nocte cum lumine apparuit: & ipſum in eius amore cõfortauit. Tunc multa turba uirorum dealbatorum ad eum uenit & ſecũ pſallere cepit. Quod cuſtodes audiẽtes: & hoſtiũ ſignatum aſpicientes iudici nunciare feſtinauerunt. Ille uero ad carcerem cucurrit: & hoſtiũ carceris ſignatũ inuenit: uoces uero pſallentiũ cũ theodoro audiuit. Et circũpoſitis militibus carcerẽ aperiri fecit: ac introgreſſus ſolũ ſanctũ martyrẽ in ligno detruſum aſpexit. Rurſumq; eidẽ recluſo unciã panis & modicũ aque ꝑ dies ſingulos ei miniſtrari precepit: ſed ipſum celeſti cibo dominus enutriuit. ¶ Poſt dies uero. xv. theodorum ad ductũ & diis ſacrificare nolentẽ: iuſſit preſes in ligno ſuſpẽdi: & latera eius unguibus crudeliter radi: donec coſte illius nudarent. Et cum hec omnia pro xp̄i nomine ſuperaſſet dedit preſes in eũ ſententiam ut ignibus traderetur. Accenſo igit igne per ſemetipſum ueſtimẽta depoſuit: & uinctis poſt tergũ manibus in flãmas ſponte ꝓſiliuit. Et circũſpiciens in turba quendã cõmilitonem noĩe cleonicũ lachrymãtẽ uidit: quem confortãs ſeipſum ſecuturum predixit. Cum aũt orationem fudiſſet ad dominũ flãma in ſpecie camere facta eſt tanq̃ uelum nauis a uento repletum: & circũuallauit eũ: ut eẽt nõ quaſi corpus qui exurit: ſed quaſi panis qui coquit. Sicq; celeſti uoce ad gaudia eterna uocatus emiſit ſpiritũ. Corpus uero exanime omnino ꝑmanſit incombuſtum. Quod matrona quedam euſebia nomine tulit: & in poſſeſſionem ſuã que diſtat ab urbe amaſia unius diei uia portauit: ubi eum cum aromatibus ſepeliuit in loco: qui dicitur euchaita. Paſſus eſt autem quinto idus nouembris.

¶ De ſcõ Theodoro alio mr̃e. Cap. XL.

Theodorus miles & martyr apud heracleam ciuitatem macedonie paſſus eſt ſub licinio ĩperatore: qui & occidit. xl. martyres &. cccl. xx. cẽturiones. Eodẽ tempore apud achaiã erat draco peſſimus omnes interficiens & deuorans tranſeuntes. Cum aũt theodorus miles xp̄ianus ibi iuxta ſupra fenum dormitaſſet: & draconem ibidẽ ignoraret: excitatus eſt a muliere euſebia xp̄ia...

na:que ei draconē ibi iuxta eſſe nunciauit:& ut fuge/
ret ex charitate mouit.Quam ſanctus hortatus eſt ut
pro ſe oraret:& a longe conſpiceret.Factoq; ſibi cru/
cis ſigno ad os ſpelunce proceſſit:& draconi ut exiret
chriſti uirtute mandauit:ac deinde equum aſcendit.
Quē exeuntē aggredit̄:equoq; ip̄m ſupprimēte quat
tuor pedibus draco proſtrat̄:& lancea cordi eius infi/
xa a ſancto milite xp̄i occiditur.Quo miraculo uiſo
multi gentilium ad xp̄m cōuerſi ſunt.℄Licinius igit̄
rex cum audiſſet:& theodorus xp̄m predicaret:miſit
de nicomedia in heracleam ciuitatē in qua miles xp̄i
degebat:ut cum honore militaurus ad eū accederet.
Ille uero nuncios grate recipiens remiſit īperatori per
epiſtolā:ut perſonaliter ueniret heracleam:ubi nimia
affectiōe ipſum populus uidere cupiebat: q; ſi illuc ue
niret:ipſe cum eo & omni populo ſacrificare paratus
eſſet.Quo audito licinius heracleā uenit : cui ſanctus
miles in equo quo draconē occiderat obuiauit:quem
īperator corā omni populo plurimū honorauit.Ro/
gauit aūt eum grata libamina.Illa aūt deos regis ſibi
dari petiit:quaſi in domo ſua uellet eos thuribus pla/
care.Quibus eidē ab imperatore traditis omnia ido
la aurea & argentea cōfregit & fruſtra pauperibus di
ſtribuit.Hoc audiēs licinius iratus eū teneri fecit : &
ſacrificare nolentem:precepit eū ſpoliatū & in quattu
or lignis extenſum uigis cedi:deinde plūbatis cōtun/
di duriſſime.Poſtmodū etiam carnes illius ungulis
ferreis radi : & faculas igneas uulneribus ſuperponi:
atq; teſtis acutiſſimis cōfricari.Et ſic in carcerē uin/
culatū recludi.Iteꝝ aūt poſt dies.v.eductū mandauit
crucifigi:& crucifixum a pueris ſagittari : eius quoq;
genitalia precidi.Quem licinius exiſtimans interfe/
ctū:dimiſit in cruce in craſtinum deponendū.Eucha
rius uero quidam chriſtianus occultus ſcribebat paſ/
ſionem eius.Angelus aūt domini theodoro penden/
ti per noctē apparuit : & uulneribus eius ſanatis ille/
ſum depoſuit.Cum autem iuſſu regis duo centurio/
nes cū pluribus ad eum deponendū mane ueniſſent:
eumq; uiuentem ac omnino ſanatū uidiſſent cū mili
tibus.lxxxii.ad xp̄m conuerſi ſunt.Quod audiens li/
cinius miſit antipatrē ducem cū.cccc.uiris ad eos oc/
cidendos.Tunc inter xp̄ianos & paganos ſeditio orta
eſt:ſed martyr xp̄i tumultū ſedauit:& xp̄ianos ad pa
tientiam informauit:deinde ad cuſtodiam accedens:
fideles omnes in xp̄i noīe apertis hoſtiis & dirutis uī/
culis abſoluit:& pluribus ad ſe uenientibus egris ſani
tatem reſtituit.Quod rex intelligens:ip̄m decollari
mandauit.Sed cū ad paſſionē duceret̄: eucharium ro
gauit:ut corpus eius in achaiam deferret:& in pater/
na hereditate ſepeliret.Quod quidem ille ſumma di
ligentia adimplere curauit.Paſſus eſt autem ſanctus
martyr.v.idus nouembris.℄Temporis uero proceſ
ſu corpus eius de partibus illis a uenetis raptum uene
tiaſq; delatum:atq; in eccleſia ſaluatoris:que eſt cano
nicorum regularium ſepultum eſt.

℄De ſancto Vrſino ep̄o. Cap. XLI.

VRſinus ep̄s apud bituricēſ ciuitatem cla/
ruit.Qui rome a ſucceſſoribus apoſtolo/
rum pontifex ordinatus:primus eidē ur/
bi deſtinatus eſt epiſcopus.Ipſe namq; pre
dicationis officio diligenter intentus maximam par/
tem ciuitatis illius populi conuertit ad dominum: &
fide & ſapientia atq; uite ſanctitate probatus migra/
uit ad chriſtum.v.idus nouembris:ut dicit ado.

℄De ſcīs Tryphone & Reſpicio martyribus & nym
pha uirgine. Cap. XLII.

TRyphon & reſpicius martyres & nym/
pha uirgo apud uicum abſadum ſaxonie
paſſi ſunt.Qui tryphon ex eodē ortus op
pido:paſtor anſeꝝ fuit.Tempore igit̄ gor
diani imperatoris filia eutychetis nobilis romanoꝝ
obſeſſa a demone clamabat:tryphonem paſtorē anſe
rum eius liberatorem futuꝝ.Cum aūt de mādato ī/
peratoris eutychetē plurimū diligentis:talis homo ꝑ
uniuerſum mūdū quereret̄:tandem in prefata ciuita
te inuentus eſt:& ad urbē romam adductus : qui ſta/
tim ut limen domus eutychetis attigit:puella libera/
ta fuit:ſanctus aūt oras īperatori & eutycheti demo/
nē qui puellam infeſtabat:in ſpecie canis oſtendit : &
eū eis humana uoce loqui fecit: & demū in abyſſum
miſit:& ab imperatore honoratus ad propria cū ho/
nore regreſſus eſt.℄Tempore uero decii ceſaris imi/
nente perſecutione tryphon a prefecto occidentis ten
tus eſt:ut ſacrificaret:qui dū xp̄m confiteret̄ : primo
quidem appenſus eſt:& ungulis cōfoſſus:deinde per
pedes ligatus:& per maximas niues & glacies tractus
eſt:ita ut pedes frigore ſcinderentur.Poſtmodum au
tem acutis ignitis pedibus confixus & fuſtibus ceſus:
atq; lampadibus ad latera appoſitis exuſtus : lumine
tamen īgēti de celo ſuperinfuſo cōfortatus eſt.Quod
uidēs reſpicius quidam tribunus credidit:& xp̄m cō/
fiteri cepit:quem preſes detentum una cum trypho/
ne fortius exungulari mandauit:dehinc ambos ad tē
plum fecit adduci:ut ceſaris aut iouis ſtatuam adora/
rent.Sed orāte tryphone idolū corruit:& mox nym/
pha quedam:que uirgo ueſtalis erat ibidem aſſiſtens
fidem xp̄i percepit:& xp̄m deum uerum uoce publi/
ca proclamauit.Tūc prefectus ſanctos martyres una
cum nympha uirgine plumbatis diutius cedi: eoſq;
omnes nouiſſime mandauit pariter decollari.Quo/
rum corpora a chriſtianis iuxta ipſam urbem ſepul/
ta ſunt.iiii.idus nouembris.

℄De ſcō Theodoro martyre. Cap. XLIII.

THeodorus martyr apud ciuitatem antio/
chiam paſſus eſt ſub iuliano imperatore
apoſtata.De quo.x.libro eccleſiaſtice hiſto
rie cap.xxii.habetur.Cum enim iulianus
chriſtianus permiſiſſet:ut corpus babile martyris au
ferrent:de quo ſupra in eius paſſione actum eſt.ix.cal.
febr̄.Ibiq; exultantes corpus per ſex miliaria detuliſ/
ſent:cantantes pſalmū Confundātur omnes:qui ado
rāt ſculptilia &c.& imperator hoc audiſſet: iratus die
altero iuſſit oēs chriſtianos teneri & torqueri.Quod
ſaluſtius eius p̄fectus licet paganus tamen inuitus exe
quitur.Et primum ſibi theodoꝝ occurrentē a prima
luce uſq; ad undecimam horam tanta crudelitate : &
tot mutatis carnificibus torſit:ut nulla etas ſimile fo
re factum meminerit.Ipſum tandem per omnia con
ſtantem & letum in carcere teneri fecit: & imperato/
ri:que fecerat:recitauit:taliaq; omnino fieri diſſuaſit:
alioquin chriſtianis gratiam & ceſaris ignominiam
quereret:cuius ſuaſione imperator theodorum libe/
rum dimiſit:qui referrebat in tormentis ſe modicam
penam ſenſiſſe:aſſiſtente ſibi celeſti iuuene : & ipſum

confortante:nec non linteo candido ſudorem ſuum exiccante:ac ſepius ſibi aquam frigidam inſtar nectaris in populum porrigente.Hic autē ſanctus martyr poſt aliquot menſes migrauit ad dominum.iiii.idus nouembris.Hec euſebius libro quo ſupra.

¶De ſcō Theodoro epō. Cap. XLIIII.

THeodorus eps ſiccēſis fuit.Hic dum eſſet annorum.xii.& facta eſſet epidemia ualida ex bubone in ipſa ciuitate: theodorus uſq; ad mortē infirmatus eſt: qui delatus in oratorio ſancti ioannis baptiſte:quod eſt iuxta uillam & ſtratus ad altaris introitum:cum ad crucifixū deſuper ſtantem in tabula pictum oraſſet: de imagine xpi tres gutte rotis ceciderūt:ſtatimq; bubonem ſoluerunt.Et continuo extincta febre conualuit: & domum propriis pedibus repedauit.Cepit autem pſalterium mente diſcere uelle.Cumq; uſq; ad pſalmum .xvi.didiciſſet:& ultra memorie commendare nō poſſet:in eccleſia ſancti chriſtophori ante crucifixū orās: obtinuit & celeritatem in adiſcendo: & firmam memoriam in tetinēdo.Sicq; in breui diuina gratia pſalterium totum memorie commēdauit:ipſumq; quotidie legere cepit.Factuſq; eſt clericus.& proceſſu temporis ſiccenſis eps:qui populū dei uerbo & exēplo inſtātius refouens clarus ſanctitate migrauit ad xpm.

¶De ſcō Probo epō. Cap. XLV.

PRobus eps rauennatum.vii.apud eandem ciuitatem claruit. Hic enim mitis & pius fide religioſiſſimus clarus in ſpecie: fulgidus in opere:ſapiens eloquio: plenus gratia ſpirituſſancti:omnes languidos ad ſe ueniētes quacunq; detētos ualitudine curabat: ſpirituſq; immundos de obſeſſis corporibus expellebat. Qui poſtq̄ ſue ad occaſum uite inſtante tempore:angelica conſpexit agmina:ſtatim elapſa eſt de corpe eius ſancta aīa.iiii. idus nouēbris.Sepultuſq; eſt a filiis ſuis in eccleſia ſuo nomini dedicata:ubi ī miraculis & uirtutibus uiuit.

¶De ſanctis Tiberio Modeſto & Florentia martyribus. Cap. XLVI.

TIberius modeſtus & florētia martyres paſſi ſunt apud agathenſem ciuitatē:ſub diocletiano īperatore.Fuit enim tiberius eiuſdem urbis helei nobilis ſed pagani filius: qui ualeriāo imperatori plurimum erat dilectus. Anno igitur.viii.eius imperii:ualerianus heleo ſuaſit: ut filium quem chriſtianū nouerat ad ſacrificia prouocaret.Quod dum ille per dies plurimos facere ſtuderet:& tiberius puer in fide chriſti immobilis perſeueraret:cum imperator hec audiſſet:fecit ipſum teneri & in cātomo fuſtibus diutius cedi.Cum autem cedētium brachia aruiſſent:& ipē imperator in manu tortionem maximam ſenſiſſet:cepit exclamare & tiberium magum appellare.Pro quo tiberius orauit:& cōtinuo ſanitatem recepit:quem ualerianus emendandum patri tradidit.Pater uero iuuenē in triclinio delitiis & muſicis ac ioculatoribus & puellis pleno: diuerſiſq; gemmis ornato poſuit:ut animum eius alliceret:& a chriſtianitate reuocaret.Orante uero ſancto claritas ei de celo refulſit: odorq; maximus refragauit.Quod dum pater ad uidendum iuiſſet: putans q̄ dii eius filium conſolaturi uiſitaſſent:continuo excecat:& ab imperatore pro lumine recuperando ad tēpla deorum adducitur:ſed ſine ulla gratie impetratione reuertitur:oratione aūt filii illuminatur.Cum autem heleus filium tanq̄ magum perdere uellet:ab angelo cum modeſto quodā xpiano rapitur:& ipſo duce ultra flumen eucharꝝ tranſuadant: atq; ſub quercus arbore collocātur:ubi ambo degētes uſq; ad diocletiani tempora predicabant: & miraculis clarentes multos cōuertebant.¶Eodem aūt tempore cū filius maximiani imperatoris a diabolo oppreſſus eſſet: & a nemine niſi a tiberio ſe eiiciendum clamare:requiſitus ſanctus & romā cum modeſto perductus īperatoris filium a demonio liberauit.Sed diocletianus collega maximiani eos detinuit:& p̄dicta magicis artibus attribuens:dū ſacrificare recuſarent:ipſos onuſtos ferro per dies plures in carcere artauit:& fame nimia afflixit.Quos angelus domini celeſti de celo fuſo lumine cōfortauit.Sed cū iuſſu imperatoris beſtiis expoſiti eſſent:& in nullo ab eis leſi fuiſſent:in clibanū ignis mittuntur:in quo pſallentes domino inuſti penitus conſeruant.Inde leoni ferociſſimo ſubiiciūtur:ſed ab eo intacti per oīa cuſtodiuntur. Quos uidēs florētia quedā matrona in xpm credidit:& ſtatim cū p̄dictis martyribus detenta fuit.Quos oēs diocletianus mādauit in cataſta leuari:& duriſſime cedi.Orātibus uero ſanctis:terremotus factus eſt nimius:& tēplo deorum corruente plurimi gentilium oppreſſi ſunt.Imperator uero cum paucis euaſit.Sancti uero martyres ab angelo de caſta erepti:& ad locum iuxta priſtinum fluuium eucharum territorii agathenſis in momento ſunt reducti:ubi oratione fuſa ad dominum migrauerunt.iiii.idus nouembris.

¶De ſcō Martino epō & cōfeſſore. Cap. XLVII.

MArtinus ſabarie pannonioꝝ oppido:nobilibus parentibus & gentilibus oriundus: ſed intra italiam papie alitus:cū patre ſuo tribuno militū ſub conſtantio & iuliano īperatoribus militauit.Nō tamē ſpōte quia ab īfantia diuinitus inſpiratus:annoꝝ.x.īuitis parentibus ad eccleſiā cōfugit:ſeq; catecuminū fieri poſtulauit. Et tūc etiā eremū intraſſet:niſi etatis infirmitas obſtitiſſet. Sed cū ceſares filios militū ueteranoꝝ ad militādum ſcriberent:martinus annoꝝ.xv.ad militiā urget:uno tantū ſeruo contētus:cui tamē uerſus uice dominus ſeruiebat:ſepiuſq; miniſtrabat:& calciamēta detrahebat.¶Quodam hyemali tempore in porta ciuitatis ambianenſiū obuiū habuit pauperem nudum.Qui cū a nullo elemoſynam accepiſſet: & martinus iam

omnia in pauperes conſumpſiſſet:chlamydem que ſibi ſola reſtabat diuiſit:& dimidiam nudo tribuit: reliqua ut poterat ſe ueſtiuit. Sequenti nocte chriſtum chlamydis ſue parte qua pauperem texerat indutum uidit:ipſumqꝫ ad angelos circũſtantes loquentem audiuit:martinum adhuc catecuminũ ipſa ſe ueſte texiſſe:unde ex hoc uir dei diuinam gratiam recognoſcẽs cum eſſet annoꝝ.xviii.baptizari ſe fecit:& poſtmodũ duobus annis ad preces ſui tribuni:qui expleto ſui tribunatus tempore renunciare ſeculo promittebat:ſolo nomine militauit. ¶Interea barbaris intra galliã irruentibus:iulianus ceſar contra eos pugnaturus ſtipendium militibus erogabat. At martinus nolẽs de cetero ſeculo militare:ſtipẽdiũ recuſauit recipere: ſed ĩperator ipſum putabat renunciare militie:nõ religione fidei:ſed metu imminentis belli. Martinus uero ſe ante acies inermem ſigno crucis ſolo munitũ in craſtino ſe ſtatuꝝ ſpopondit ꝑpter quod a ceſare cuſtodiri iuſſus fuit. Sed die ſequẽti hoſtes ſe & ſua omnia ſponte imperio ſubdiderunt. ¶Deinde relicta militia ad ſanctũ hilariũ pictauenſem epm perrexit:a quo acolythus ordinatus:monitus a deo per ſoporem: parentes ſuos adhuc gentiles uiſitare decreuit. Multaqꝫ ſe aduerſa paſſuꝝ predixit. Nam inter alpes incidit in latrones:& cũ unus in capite eius ſecurim uibraſſet: alter ferientis ictum ſuſtinuit:uinctis tamẽ poſt tergũ manibus uni eoꝝ cuſtodiendus traditur. Cui uir domini xpm predicauit:& eũ ad fidem conuertit. ipſeqꝫ martinũ dimiſit. & laudabilẽ uitam duxit. ¶Veniens aũt ad parentes matrem cõuertit:patrẽ uero in malis perſeuerantẽ reliquit. Sed cũ hereſis arriana per totum orbẽ pullularet. Martinus dũ obſiſteret:publice ceſus:& de ciuitate eiectus:mediolanũ rediit:& ibi monaſterium ſibi ſtatuit. Sed inde ab arrianis eiectus ad inſulã gallinariã cũ uno ſolo preſbyterio abiit:ubi hellebori uenenati gramen in cibum ex ignorantia ſumpſit:quod uirtute orationis nil ei nocuit. ¶Audito uero ꝙ beatus hilarius pictauẽſis de exilio rediret: obuiam enim ꝑfectus eſt:& iuxta pictauiã monaſterium ordinauit. ubi dũ parũper a monaſterio diſceſſiſſet:reuerſus quendã ſine baptiſmo defunctũ inuenit:cuius corpus in cellam ſuam duxit: ipſumqꝫ ſua oratione ſuſcitauit:qui annis pluribus poſtea ſuperuixit. ¶Alium etiã ſeruum cuiuſdam lupicini nobilis uiri:qui ſe laqueo ſuſpẽderat:uite reſtituit. ¶Cũ aũt plebs turonica epo careret:ipm ſanctũ uiꝝ:q̃uis plurimum renitentẽ ſibi ordinari petiit. Quidam autẽ ex epis noie defenſor plurimũ reſiſtebat:eo ꝙ martinus uultu nimiũ deſpectus apparebat:qui tamẽ a populo eſt cõfutatus:& martinus in epm ſublimatus. Veꝝ cũ populi cõcurſum nõ ferret per duo miliaria extra urbem mõaſterium cõſtituit:ubi cum monachis.lxxx. in multa abſtinentia uixit. ¶Dum quidam ſub nomine martyris coleret:& martino nihil de eius uita uel martyrio conſtare poſſet:orauit ad dominum:ut cuius eſſet meriti:ſibi indicaret:cõuerſuſqꝫ ad leuam uidit umbram:que martino dixit:ſe eſſe latronis animam:que in altari colebat:qui a ſceleratis percuſſus fuerat:& in inferno damnatus: & cõtinuo eps altare deſtruxit. ¶Tertium quoqꝫ mortuũ ſuſcitauit iuuenem uidelicet quendã:qui ad ſepulturam ferebatur: & in medio campi a matre & multitudine populi plãgebatur. Quem quidem adoleſcentẽ matri cõpatiens a mortuis excitauit:& multitudinem paganoꝝ aſtantẽ conuertit. ¶Cum quedam nauis periclitaret: negociator quidam licet gentilis martinum uocauit:& ſtatim trãquillitas magna ſucceſſit. ¶Dum in quodã loco templum idoloꝝ diruiſſet:& arborẽ pini demoni dedicatam excidere uellet:& ruſtici gentiles obſiſterẽt:tandem in hoc conuenerunt:ut arborem inciderent:& ſuper martinum ligatum cadere dimitterent:quam ſi ille ſigno crucis cadentem in partẽ aliã conuerſam cõcidere faceret:ipſi oẽs in xpm crederẽt. quod dum factum eẽt:omnes ad fidem cõuerſi ſunt. ¶Cum in alio phano ignem miſiſſet:& uentus irruens flammas in domum uicinam mitteret:ſignũ crucis oppoſuit:& contra uim uẽti ignem in oppoſitam partem excuſſit. ¶In uico leproſorum aliud idoloꝝ templum deſtruere uolebat:ſed ei pagani reſiſtebant. Cumqꝫ diebus pluribus oraſſet:angeli eidem armati aſtiterunt:& in gentiles impetum facientes eos in fugam uerterunt. Sicqꝫ martinus propoſitum adimpleuit. ¶Cum in pago educenſi aliud phanum diſſiparet:& gentiles in eũ irruerẽt:unuſqꝫ ipſum gladio aggreſſus eſſet:nudum uerticem expoſuit: illeqꝫ continuo ſupinus corruit:& ueniã poſtulauit. ¶Alibi etiã cum idem opus perficeret:& quidam nudato enſe in eum irrueret:in ipſo ictu ferrum de manu excuſſum nuſq̃ comparuit. ¶Apud treuerim puellam quandã paralyticam:que annis plurimis iacuerat:& ad extrema iam deducta fuerat:ſua oratione continuo ſanauit. ¶Seruum etiam cuiuſdam tetradii maligno obſeſſum ſpiritu:impoſita ei manu ab infeſtatione liberauit:& ipſum tetradium gentilem ad xpi fidem reduxit. ¶In eadem etiam ciuitate ingreſſus domum cuiuſdam diabolũ uidit:& ſe illũ uidere dixit. Moxqꝫ demon quendam de familia arripuit: quem ſanctus uir ſtridentem & ſtrepentem immiſſo in ore eius digito illico liberauit. ¶Apud pariſius leproſum quendam horribilem aſpectu deoſculans:continuo a lepra mundauit. Fimbrie quoqꝫ ueſtimẽtorum eius exciſe: & egris alligate:omnem infirmitatem expellebant. ¶Cum filia cuiuſdam arborii quartana laboraret:& epiſtola quedam uiri ſancti manu conſcripta caſu ad arboriũ delata eſſet:pater illam ſupra pectus filie poſuit:& protinus ſanitatem recepit. ¶Paulinum etiã quendam nobilem:qui unius oculi lumen amiſerat: panniculo ſuo pupillam oculi tangens:continuo a cecitate eripuit. ¶Eidem quoqꝫ uiro:qui alias per gradus ſcale corruens pene iacebat exanimis:martinum inuocanti:angelus per noctẽ apparuit:& illeſum mane de lecto leuauit. ¶Quadã die eidem diabolus aſtitit:& cornu bouis cruentum in manu tenens: unum de ſuis peremiſſe aſſeruit. Qui concitus mittens unũ ex eius ruſticis pene extinctum reperit:quem bos inguine dum pungeretur cornu uulnerauit: quem ad ſe delatum ſanctus martinus mox ſanatum eleuauit. ¶Animalia etiam irrationabilia ipſi obediebant. Nã canes leporem inſequentes ſubſiſtere fecit: & ſerpentem flumen natantem retrocedere cõpulit: canis etiã latrans ſola eius iuſſione obmutuit. ¶Ab angelis & apoſtolis ſepius uiſitabatur & in eorũ colloquio conſolabatur. ¶Quodam tempore pro neceſſitate quadam ualentinianum imperatorem adiit:ſed ille ſciẽs

ipſum uelle petere:quod nolebat concedere:fores pa/
latii ei claudi fecit.Sed cum talem repulſam tertio paſ
ſus eſſet:orationem premiſit:& uſqꝫ ad auguſtum ue
niens nemo ianuas ipſi claudere ualuit. Imperator ue
ro turbatus ei aſſurgere noluit:donec igne ſellam re/
giam arripiente:& ipſum iam in poſterioribus inflã/
mante:aſſurgere compulſus fuit: eiqꝫ poſtulata om/
nia ac munera conceſſit.Cum ab eodem imperatore
inuitatus eſſet:& ep̄o primo potus oblatus eſſet:mar
tinus poſtꝗ̃ bibit:preſbytero ſuo calicem dedit: dicẽs
nullum digniorem poſt ſe debere bibere : & indignũ
eſſe:ut imperator preſbyro preferatur. ¶Quadã ui/
ce dum in ueſte hiſpida aſello latus incederet: & equi
tes e contra uenirent:pauefactis equis propter eius de
formitatem:a militantibus grauiter uerberatur. Sed
cum illi uiam ſuam proſequi uellent:equi nulla ratio
ne moueri potuerunt:quouſqꝫ illi culpam ſuam reco
gnoſcentes:a martino ueniam petierunt:& ab eodem
ut abire poſſent obtinuerunt. ¶Dum in quodam lo
co clerici lectum tenuem ſibi ſtrauiſſent:& ipſe molli
ciem declinans ſuper nudam humum iuxta morem
dormiret:nocte media camera accẽditur:& dum ſur
gere non poſſet ueſtimenta eius cõburunt:ſed ipſe in
igne illeſus conſeruat̃.Monachi igit̃ cõcurrunt & ip/
ſum intactũ omnino de medio ignis educunt. ¶In q̄
dam ſolemnitate celebraturus ad eccleſiam pergens:
pauperi nudo ueſtem ſecreto tribuit:& capa ſe utcũqꝫ
potuit contexit.Et cum ſe preparandum ſpoliare ca/
pa non auderet:eo ꝙ nudus eſſet:archidiaconus qua/
ſi indignatus ueſtem ei breuẽ & ſtrictam attulit: quã
martinus humiliter induit : & miſſam celebraturus
acceſſit.Et dum celebraret & ſacramenta offerret:glo
bus igneus apparuit ſuper caput eius.Et cum manus
in miſſa:ut moris eſt:eleuaret:& manicis lineis laben
tibus ex breuitate tunice:brachia nuda apparerẽt: mi
raculoſe torques aurei & gemmati ab angelis deferũ
tur:& brachia eius operiuntur.¶Multe autem ſubti
litatis fuit erga demones cognoſcẽdos.Adeo enim ei
conſpicabiles reddebant̃:ut aperte ſub quacunqꝫ ima
gine ab eo cognoſcerentur.Cum autem eidem diabo
lus in forma regis purpuratus & diadematus apparu
iſſet:& xp̄m ſe eſſe diceret:martinus eidem dubitans
reſpondit:ꝙ xp̄s ſe nec purpuratũ nec diademate re/
nitentem uenturum predixit:& ꝙ niſi xp̄m in ea for/
ma qua paſſus eſt cerneret : ipſum xp̄m minime cre/
deret:Quo dicto diabolus diſparuit:& cellam fetore
repleuit:¶Ipſe aũt uir dei obitum ſuum longe ante
preſciuit atqꝫ predixit.¶Interea dum condateñ. dio/
ceſim cauſa ſedãte alicuius diſcordie uiſitaſſet:aliquã
diu ibidem commoratus:uiribus corporis cepit repẽ
te deſtitui:& diſcipulis ĩdicauit ſe iam reſolui.Illis au/
tem gregem domini deſolãdum flentibus orauit ad
dominũ:ut ſi adhuc populo ſuo neceſſarius eſſet ip/
ſum laborem non recuſantem:adhuc in uitã preſen/
ti dimitteret.Et moleſtia febrium detentus in cilicio
& cinere decumbebat:dicẽs in nullo alio decere chri/
ſtianum decedere. Oculis quoqꝫ ac manibus in celũ
ſemper intentus inuictum ab oratione ſpiritum non
relaxabat.Et cum eſſet migraturus uidit ante ſe dia/
bolum aſſiſtere:eumqꝫ mox licentiauit : eo ꝙ ſecum
nihil haberet:ſed ipſum abrahe ſinus reciperet. Sicqꝫ
anno domini.cccclxxxvi.uite eius anno.lxxxi. epiſco/
patus autem ſui.xxxvi.a ſeculo feliciter traſmigrauit
.iii.idus nouembris.Archadio & honorio imperanti
bus:uultus quoqꝫ eius quaſi iam glorificatus reſplen
duit:ac chorus angeloꝝ ibidem cõcinẽs auditus fuit.
Ad cuius tranſitum pictauieñ.ſicut & turonici conue
nerunt:& utriqꝫ pro corpore habendo piam conten/
tionem fecerunt.Nocte autem media pictauieñ.om/
nes circa corpus ſopiuntur:corpuſqꝫ a turonicis ꝑ fe/
neſtram eiicitur:& per ligerim fluuiũ nauigio ad ur/
bem turonũ cum gaudio deducitur:& ibidem hono/
rifice tumulatur.¶Hora uero eius trãſitus:cum ſan
ctus ſeuerus ep̄s colonienſis poſt matutinas loca ſan/
cta circuiret:& uoces in celo cantantes audiret : uoca/
to diacone interrogauit ſiquid ſoni uel cantus perci/
peret.Qui cũ auribus erectis : uoces in celo audire ſe
diceret:ep̄s ei dixit:ꝙ eadẽ hora martinus turoni põ/
tifex e mundo migraſſet:quem cõtinentes angeli tũc
cum ad celum adducerent. Qui diem & horam no/
tauit:& tunc martinũ tranſmigraſſe cognouit.¶Se/
uerus etiam monachus:qui eius uitam conſcripſit:ea
dem hora in ſomnis uidit martinum albis indutum
uultu igneo:ſintillantibus oculis: librum tenentem:
celos uelociter aſcendentem.Qui euigilans a nunciis
uenientibus audiuit:martinum eadem nocte a corpo
re migraſſe.¶Dic autem depoſitionis ipſius: dũ bea/
tus ambroſius mediolani celebrans ĩter prophetiam
& epiſtolam obdormiſſet:& diu expectatus poſt du/
as horas ſubdiaconus lecturus epiſtolam eum excitaſ
ſet:euigilans dixit populo.Martinum turoni ep̄m ꝗe
uiſſe:& ſe funeris eius obſequium feciſſe : ſed ultimã
orationem excitatus complere nõ potuiſſet. Illi uero
diem notantes & horam:poſtmodũ compererunt il
lum expiraſſe:& ambroſium ep̄m ibidem cognitum
eius exequias celebraſſe.¶Scripſit autem hic beatus
pontifex librũ de trinitate fidẽ catholicã cõtinentem.

¶De ſcō Mena martyre. Cap. XLVIII.

Menas martyr in ſcythia metropoli phry/
gie ſalutarie paſſus eſt: tẽpore diocletiani
& maximiani imperatoꝝ. Qui ex nobili
egyptiorũ prouincia ortus:ſub duce agri/
colao terreno regi militans:deinde militie temporali
renuncians:ſecreta conuerſatiõe in eremo militauit.
¶Cum autem imperatorum natalitia celebrarent̃:
& diis ab omni populo immolaretur : ad urbem ue/
nit:& ingreſſus theatrum dum idola execraretur : &
ſe chriſtianum libere profiteretur:tẽtus eſt a preſide:
& pyrrho duci torquendus traditus eſt:qui primo eũ
in cuſtodiam uſqꝫ mãe recluſit.Celebratis uero feſtis
gentilium.Menam eductum & ſacrificare nolentem
extendi fecit:& neruis taurinis ac bubalinis atqꝫ uir/
gis diutiſſime cedi mandauit:deinde ip̄m in equuleo
leuari:& ungulis laniari:ac lampadibus ad latera ap/
poſitis inflammari : nec non cilicio madidato plagis
eius confricari.Et demum carbones ignitos uulneri/
bus ſuperponi.Et cum hec omnia patientiſſime tole
raſſet:ligatis manibus ac pedibus fecit illum per tri/
bulos trahi:donec membra eius diſſiparẽtur: deinde
plumbatis illum cedi mandauit:& maxillas grauiter
contundi.Et dum in omnibus in confeſſione domi/
ni permaneret immobilis nouiſſime ip̄m gladio ani/
maduerti precepit:corpus quoqꝫ eius igne conſumi.
Quod tamẽ furtiue a chriſtianis de igne ſublatũ : &

camelo impoſitum angelo duce ad montem quendã delatum:& ibidem quo deus per ſuum animal oſtenderet ſepultum eſt:baſilica deſuper edificata. Proceſſu autem temporis ipſum ſanctum corpus conſtantinopolim tranſlatum:ibiq; honorifice conditum eſt. Paſſus eſt autem ſanctus martyr.iii.idus nouembris.

¶De ſancto Mena cõfeſſore. A.D.296 Cap. XLIX.

MEnas confeſſor in ſamnii prouincia claruit tempore beati gregorii pape. Qui ſolitariã uitam ducens:nihil ad uſum ſuum niſi pauca apium uaſcula poſidebat. Huic cũ longobardus quidam in eiſdem apibus rapinam uoluiſſet ĩgerere:prius ab eodem uiro uerbo correptus eſt:& mox per malignum ſpiritum ante eius ueſtigia uexatus. Sepe uero ex uicina ſilua uenientes urſi: fauum eius comedere conabantur. Quos ille deprehenſos:ferula quam portare manu conſueuerat cedebat. Ante cuius uerbera immaniſſime beſtie rugiebãt & fugiebant. Et que gladios formidare uix poterant: ex eius manu ictus ferule pertimeſcebant. Omnes uero qui ad ſe charitatis gratia ueniebant:ad eterne uite deſideria accendebat. Et ſiquorum culpas per ſpiritum agnoſceret:nunq̃ ab increpatione ceſſabat. Conſuetudinem uero eiuſdem loci incole fecerant:ut diebus ſingulis per hebdomadam unuſquiſq; oblatiões ſuas tranſmitteret:ut eſſet : quod ipſe ad ſe uenientibus offerre potuiſſet. Quidam autem diues nomine chartherius quandam ſanctimonialem rapuit: ſibiq; illicito matrimonio coniunxit. Quod mox ut uir dei cognouit:eum per nuncios acrius increpauit. Cumq; ille ſceleris conſcius ad eum accedere non auderet: ne forte ipſum durius reprehenderet:oblationes ſuas inter aliorum munera ei miſit:ut eius dona neſciens ſaltem ſuſciperet. Sed uir domini tacitus ſedit: oblationes omnes cõſiderare ſtuduit:& quas chartherius miſerat per ſpiritum cognouit:ſpreuit:& abiecit: dicens ꝙ oblationes illius recipere nolebat:qui ſuã deo omni poteti acceperat. Qua ex re actum eſt: ut preſentes quoq; timor inuaderet:cum uir domini tam ſcienter de abſentibus iudicaret. Hic ſanctus uir poſt plurima perfectionis opera ad chriſtum migrauit. Hec gregorius.iii.dialogorum.cap.xxvi.

¶De ſcõ Verano epõ. Cap. L.

VEranus eps apud ciuitatem gaualitanam galliarum claruit tẽpore imperatoris ualentis. Hic ex ipſius urbis territorio nobilibus parẽtibus ortus:a puero deo deditus: diuinis litteris imbutus:adhuc iuuenis ſeculum dereliquit:& in eccleſia migmatenſi inuitis parentibus clericus factus eſt. Et in uirtutibus proficiens ad ſacerdotalem ordinem aſcendit. Signiſq; ingentibus & multis pollere cepit. Sed propter multos ad ſe cõfluentes: fugiens mundi gloriam:uno tãtum aſſumpto comite ad ciuitatem gaualitanam deuenit : ubi dum eſſet draco immaniſſimus:qui homines & animalia deuorabat:ueranus orãs ipſum de ſpecu in quo latebat exire:ſeq; ſequi compulit:eũq; ſe ut catulum manſuetũ ſectante uſq; debroſonem deduxit:atq; ibidem terre uiſceribus introcluſit. Deinde in antro draconis eccleſiam dei genitricis edificauit:ubiq; deo ſeruire cepit. Verum cum nec ibi etiam latere poſſet: nec contemplationi uacare:cum quibuſdam peregrinis romam pergentibus inde diſceſſit. Veniensq; ebredunũ multos egros ſanauit : & obſeſſos a demoniis liberauit. ¶Profectus inde cum iuxta pedem montis eũ latrones cum ſociis ſpoliaſſent:& occidere uellent : unuſq; illoꝝ in capite uiri ſancti enſem uibraret : ipſeq; ictũ conſtanter expectaret : brachium illius ſic extenſum imobile factum eſt:nec ſe aliqualiter amouere potuit:donec uiſo miraculo predones penitentiã egerunt: & ablata cuncta reſtituerunt. Tunc quoq; ſanctus uir pro illo orauit : & ſic brachium depoſuit. Abeuntes quoq; inde latrones ſtrepitus maximus quaſi arboꝝ decidentium exterruit:& omnes in fugam conuertit. ¶Cũ aũt romã perueniſſet:& clauarius eccleſiã beati petri nocte ei aperire nollet:ſubito repulſis repagulis hoſtia diuinitus cũ magno impetu ſancto uiro apta ſunt:& eidem aditum preſtiterunt:propter quod miraculũ a papa & populo honorifice ſuſceptus eſt. ¶Inde recedẽs & rauenã ueniẽs:energuminos multos clamantes ſe a uerano torqueri: ab obſeſſione demonũ liberauit:egriſq; plurimis ſanitatem reſtituit. In mediolano quoq;.xii.arreptitios ſanauit:& cecũ quendã illuminauit:atq; mortuũ unum ſuſcitauit. ¶Inde albingã pergens:pluuiã aride terre atq; fertilitatẽ a deo obtinuit:in agris dũtaxat xpianoꝝ : fundis cunctoꝝ gentiliũ in priſtina ſterilitate relictis. Cum autẽ illi ſe idola deſerturos ꝓmitterent:ſi ſimilẽ gratiam percipe poſſent:oratione ſancti eoꝝ agri imbre perfundunt:& ſtatim templa deoꝝ ſuoꝝ ab eis euertũtur. Sed cum draconem quendã:quẽ ipſi adorabãt: ueranus de antro ꝓduxiſſet:& in flumĩe ſubmerſiſſet:omnẽ populũ ciuitatis ad xpm cõuertit: & in fide doctũ baptizauit. ¶Trãſiens aũt alpes puellã a mortuis reuocauit:cecũ quendã a natiuitate illuminauit:& multos languidos diuerſaꝝ egritudinũ curauit. ¶Demũ ad ciuitatẽ gaualitanã applicans in eccleſia beate marie:quã cõſtruxerat manere cepit. Ad cuius preces ualens detentos quoſq; in carceribus relaxauit. Poſt hec defuncto antiſtite:ueraũs a rege & clero ac populo in epm electus eſt. Qui officio ſuo ſtrenue adminiſtrato omni ſanctitate perfectus claruſq; uirtutibus in pace quieuit.iiii.idus nouembris. Cuius pheretrũ omnes egri tangentes ſanati ſunt. ¶Veꝝ dum eſſet queſtio inter ciues ubi nam corpus eius poneret:an in cathedrali baſilica an in ea quã fecerat eccleſia extra urbem. Leuato pheretro ſubito palliũ quo corpus erat opertum in aere ſe tollens:funuſq; precedens uſq; ad flumen durentie cunctos deduxit:ubi dum:populus ua

do ſimul ac naui carerent: ſiccato repente fluuio: cun/
ctiſq; p ſiccũ alueũ trãſeuntibus: palliũ iterũ p area po
pulum preceſſit: uſq; ad eccleſiam beate uirginis: quã
ſanctus edificauit: ubi dum ſubſtitiſſet corpus eius
condigno tumulatum eſt honore.

¶ De ſancto achia propheta. Cap. LI.

Achias ꝓpheta de ſilo claruit ĩ regno iſrael
tẽpore hieroboã regis. x. tribuũ iſrael. Cũ
enim hieroboam ſeruus ſalomonis cõtra
eum rebellaſſet: & de hieruſalem egreſſus
eſſet: inuenit eum achias propheta in agro: ĩdutus pal
lio nouo: qui ſcidit pallium in. xii. ſciſſuras deditq;. x.
partes hieroboam dicens: ꝙ ita dñs deus traderet ipſi
. x. tribus iſrael poſſidendas: eo ꝙ ſalomon reliquiſſet
dominũ & idola adoraſſet: duas autẽ tribus tantũ di/
mitteret roboam filio ſalomonis: ne regnũ ex toto de
domo dauid tolleretur: iuxta promiſſionẽ ei factam a
deo. ¶ Poſt mortẽ autẽ ſalomonis oĩa que achias pre
dixerat euenerũt. Nam. x. tribus iſrael hieroboam in
regẽ aſſumpſerũt: quod dictũ eſt regnũ iſrael: due ue/
ro tribus. ſ. iuda & beniamin roboã filio ſalomõis ad/
heſerunt: quod dictũ eſt regnũ iuda. ¶ Cum autẽ hie
roboã rex iſrael duos uitulos aureos fabricaſſet & om
nẽ populũ ad ipſos adorandos cõpuliſſet: filius quoq;
eius abia grauiter egrotaſſet: miſit hieroboã uxorem
ſuã alieno habitu ne cognoſceret indutã ad achiã ꝓ/
phetam in ſilo: ut ĩdicaret ſibi quod futurũ eẽt de pue
ro. Cuius aduentũ propheta dño indicante cognouit:
cum oculi eius ex nimia ſenectute caligaſſent. Et ſtatĩ
mulierẽ limen hoſtii ingreſſam uocauit ex noĩe: eiq;
mortem filii prenunciauit: atq; oẽm domũ hieroboã
propter ĩdolatrie crimen exterminãdã predixit. Et ſic
oĩa ut ipſe predixerat ad litterã cõtingerunt. Hic ut di
cit comeſtor uidit in ſpiritu populũ conculcantẽ iuga
boum: & predixit ſacerdotes conculcandos a populo.
Hic etiam ſalomoni predixit: ꝙ euertendus eẽt a mu/
lieribus. Quieuit autem ſanctus ꝓpheta in pace: & ſe/
pultus eſt in ſilo iuxta ilicem pridie idus nouembris:
ut ioſephus & hieronymus tradunt. Hec ex. iii. libro
regum cap. xi. & xiiii.

¶ De ſancto martino papa & martyre. Cap. LII.

Martinus papa & martyr huius nomĩs pri/
mus de ciuitate tudertina prouĩcie tuſcie:
theodoro papa primo in epiſcopatu roma
no ſucceſſit. Seditq; annos. vi. mẽſem unũ
dies. xxvi. Huius tẽpore paulus conſtantinopolitanus
epus: cõſtantini imperatoris. iii. brachio fultus aduer/
ſum eccleſie rectũ dogma ſurrexit duas uolũtates aut
operationes diuerſas in xp̄o diffiniens confiteri. Qua
de re martinus pape eidem legatos deſtinauit: cõmo/
nens eũ ut ab hereſi ſua diſcederet: alioquin contra ip/
ſum procederet. Qui ab imperatore ad ſuaſionẽ pau/
li epĩ diuerſis perſecutionibus afflicti ſunt: & quidam
eorum in cuſtodiã detruſi: alii in exiliũ miſſi: alii uer/
beribus ſubmiſſi. Qua propter martinus eṕs rome cõ/
cilium. io5. epõrũ celebrauit: in quo paulũ patriarchã
tanquam hereticum damnauit: & ab epatu depoſuit.
¶ Tunc imperator cõſtantinus miſit olympium du/
cem & exarthlim cubicularium ad regendam italiã:
& predictam hereſim cõfirmandã. Qui olympius ut
ab imperatore ſibi iuſſum fuerat: miſit ſpathariũ ſuũ
ad papam occidendũ. Spatharius aũt inuenit eum in
eccleſia ſancte morie maioris celebrantẽ in altare qđ
dicit ad preſepe. quẽ dum gladio extinguere niteret:
diuina benignitate cecitate percuſſus: eum uidere nõ
potuit. Hoc audiens imperator martinũ papã a theo/
doro & pellurio ab eo miſſis: detentum cõſtantinopo
lim adduci fecit: quẽ in exilium cherſonam miſit: ubi
martyrio uitã finiuit pridie idus nouembris. Corpus
aũt eius romã tranſlatũ: & in eccleſia eius nomini con
ſtructa: que dicit ſancti martini in montibus ſepultũ
eſt. Et caſſauit epiſcopatus dies uigintiocto.

¶ De ſancto emiliano epiſcopo. Cap. LIII.

Emilianus eṕs apud ſcotiã claruit. Qui ex
eadem inſula oriundus: domino a puerili
bus annis militauit. Et dum eſſet omniũ
ore laudabilis ad ſacros ordines ꝓmotus:
operante dei gratia põtificatus ſuſcepit officium: qui
per annos plures epiſcopatu optime & deuote admi/
niſtrato: apoſtolorũ limina mare tranſfretato peregrĩ
nus uiſitauit: & rediens ad patriã ſuã: & dum eſſet in
itinere apud fauentia graui langore decubuit. Et poſt
dies modicos feliciter a ſeculo migrauit pridie idus
nouembris. Cuius corpus ciues fauentini iuxta eccle/
ſiam ſancti clementis extra muros urbis ſepelierunt.
¶ Tempore procedente dum ciuitas ipſa a liprãdo re
ge longobardorũ depopulata & deſtructa fuiſſet: cor
pus ſancti epĩ dudũ incognitũ manſit. Verum tempo
re comitis bernardini & theodolende eius uxoris re/
parata ciuitate cumulũ feni ſupra ſepulturã ſancti cor
poris: qđ erat oĩno incognitũ conſtitutũ eſt. Vbi die
quadã duobus inuicẽ cõfabulantibus unus eorũ ma/
gnũ colaphum ſe accepiſſe cõqueſtus: ſe illud a ſocio
recepiſſe putabat: dumq; ille negaret: maius ſubito co
laphum recepit. Hoc idem refundens in ſocium ani/
mo uindicandi. Quod dum iterum ille feciſſe negaſ/
ſet: nec percuſſor inueniri potuiſſet: cognito miracu/
lo: relatio comiti facta eſt: qui diuinum quicquã ibi/
dem latere arbitrans: ſublato feno locum effodi man
dauit: ubi ſacrum corpus cum epitaphio: in quo pre
dicta continebant: inuenit: & de cadauere ſancto mi/
ra fragrantia erupit: quod inde leuatum ad eccleſiam
ſancte marie intra menia ciuitatis delatũ: ibiq; condi/
gno honore cõditum eſt: ubi miraculis coruſcat.

¶ De ſancto Hor abbate. Cap. LIIII.

Hor abbas fuit habitator montis nitri de/
ſerti egypti. De quo fertur: ꝙ nunq̃ men/
titus ſit: nunq̃ iurauerit: nulli maledixe/
rit: nec ſine aliqua neceſſitate locutus fu/
it: ut dicit heraclides. Et hieronymus dicit de eo: ꝙ
fuit apud thebaidem nonagenarius uenerabilis ſenex
qui ignorans litteras oblato ei codice orationem pre/
miſit: & ſtatim infuſa ipſi gratia ſubito legere cepit: ac
deinde litteras nouit. Hic etiam pane angeloꝝ trien/
nio uixit: quem ei poſt biduum continue angelus mi
niſtrabat. Fratres quoq; ſecũ morantes ſepe noctu ui/
giles angeloꝝ cantus & hymnos audiebãt. Qui etiã
multa milia hominum ad xp̄m cõuertit. ¶ Quodã
tempore demones ad eũ in ſpecie militie celeſtis ad/
uenerũt: & regem excelſum ſecum deduxerũt: quẽ
chriſtum eſſe aſſerentes ipſum adorarunt: & tam rex
q̃ circunſtantes illum adorandum abbati hor ſuaſe/
runt. Cum autem ille diaboli figmẽta dubitaret: & ſe
quotidie regem ſuum adorare diceret: nec eſſe opus:

ut ad hoc ipſi chriſtus corporaliter apperet: ꝓtinus illuſio euanuit. Sanctus autem hor in pace quieuit pridie idus nouembris.

¶ De ſancto Brithyo epõ. Cap. LV.

Brithyus eps turonenſis ſucceſſor fuit ſancti martini epiſcopi: qui primo iuuentutis tpe eius fuit diaconus: plurimumq; eius emulus: eo ꝙ a beato uiro aliquãdo redarguebatur: cum iuuenilia ſequebatur. ¶ Cum enim quidã infirmus ſanctum martinum quereret: ut medelã ab eo expeteret: brithyus illum ei oſtendit: eũq; amẽtem & delirũ appellauit. Cum autẽ eger a martino poſtulata obtinuiſſet: eps brithyum aduocans: redarguit: quia eũ delirum dixiſſet: qui pre uerecundia ſe hoc dixiſſet negabat: ſed martinus aures ſuos ad os eius: cum hoc dixiſſet: habuiſſet affirmabat. Predixit autem illi adeo obtinuiſſet brithyum ſibi in epiſcopatu ſucceſſurum: ſed multa eũ aduerſa paſſurum: quod magis adhuc brithyus irridebat. ¶ Poſt mortem igitur ſancti martini brithyus in epm electus: orationi uacabat: & licet adhuc ſuperbus tamen erat corpore caſtus. Anno aũt epatus ſui. xxxiii. mulier quedã religioſe ueſtita: que eius ueſtimenta lauabat: concepit: & filium peperit. Tunc omnis populus cũ lapidibus ad ianuam congregatus contra epiſcopũ exclamabant: & crimen ei obiiciebant. Ille autem uiriliter negans: iuſſit ſibi infantem adduci. xxx. ab ortu dies habentẽ. Quem per filium dei adiurauit: ut ſi filius eius eſſet: coram cunctis ediceret. Infans uero diſerta lingua reſpondit: ꝙ non erat brithyus pater ſuus. Populus aũt inſtabat: ut quereret: quis pater eius eſſet. At ille dixit hoc ad ſe nõ pertinere: ſatiſq; feciſſe quod ſuum erat. Populus aũt hoc totum magicis artibus attribuebat: & contra epm furibundi clamabant. Tunc ille ad ſui purgationẽ prunas ardentes in byrrho ſuo uſq; ad ſepulturam ſancti martini deportauit: quibus abiectis byrrhũ inuſtum apparuit. Dixitq;: ꝙ ſicut ueſtimentum illud ab igne permanſerat illeſum: ſic corpus ſuum a contactu mulieris erat mundum. Adhuc autem populus non credens epiſcopum contumeliis & iniuriis afficiunt: & a ſede ſua eiiciunt: ut uerbum qđ ſanctus martinus dixerat impleretur. Tunc brithyus flens papam adiit: & ſeptem annis in urbe permanens: quicquid in ſanctum martinum deliquerat: penitendo deleuit. Turonici autem iuſtinianum in epiſcopum preficiunt: & romam contra brithyum mittunt: ut epiſcopatum ſibi cõtra brithyum defenſaret. Quo cum tenderet iudicio dei in ciuitate uercellenſi obiit peregrinus. Populus autem armentium in loco illius ſubſtituit. Anno autem ſeptimo ſue peregrinationis brithyus cum auctoritate pape ad ſedem ſuam reuerſus eſt. Et dum. vi. ab urbe miliario hoſpitaretur: armentius eadem nocte ſubito expirauit. Quod brithyus per reuelationẽ cognouit: ſuiſq; precipit ut ſurgerent: & ad tumulandum turonẽſem pontificem properarent. Et cum per unã portam ciuitatis ingrederetur: ecce ille per aliam defunctus efferebatur. Quo ſepulto brithyus ſedem eccleſie ſue reaſſumpſit & vii. poſtea uiuens annis laudabilem uitam duxit. Et ſic. xxxxvii. epiſcopatus ſui anno in pace quieuit idibus nouembris. Sepultus turoni.

¶ De ſcõ Homobono cõfeſſore. Cap. LVI.

Ord. S. Benedicti.

Homobonus cõfeſſor apud ciuitatẽ cremonẽſem clarut. Qui mediocribus parẽtibus ex ipſa ciuitate progenitus: ab ineunte etate negociator factus: lucris temporalibus inſtudebat. Sed oĩpotẽs deus ipm ſatis adhuc iuuenẽ a cõtubernio peruerſe miſereq; negociationis: uocauit ad officiũ beate cõtẽplationis. Qui cõmercia deſerẽs tẽporaliũ: mercator effectus ẽ regni celorũ. Quod ipſe furatus ẽ per fidem: rapuit per penitentiã: mercatus eſt per elemoſynã: uocatus per gratiam: ſecutus ẽ per obediẽtiam & operationẽ ſanctam. Fuit aũt adeo miſericors pater paupeꝝ: & in tãtũ circa eos ſolicitus: ꝙ ſubtracta ſibi ſuiſq; neceſſaria ea familie ſaluatoris erogabat. Fuit enim catholicus in fide: patiẽs in tribulatiõe: aſſiduus in oratiõe: ſobrie in ſemetipſum: iuſte ad ꝓximũ: ꝓprie uixit in deum. Cũ aũt ueniſſet hora eius: ut de uia feſtinaret ad patriã: dum ipſe in oratione uſq; ad horã diei primã ſecundũ cõſuetudinem in eccleſia ꝑnoctaſſet: ab introitu miſſe manibus iũctis: genibus terre cõfixis: ꝓſtrauit ſe ante crucis uexillũ: & dum gloria in excelſis deo cantaret: ad inſtar uiuẽtis in oratiõe proſtratus emiſit ſpiritũ. Et cum ſe ad euangeliũ nullatenus eleuaret: obiſſe a circunſtantibus deprehẽdit: & anno domini. M. clxxxxvi. idibus nouẽbris ſepulture deuotius cõmẽdat. Ad cuius tumulum demonia ab obſeſſis corporibus eiiciũtur: & oẽs languidi a diuerſis infirmitatibus liberant. ¶ Cũ autem homobonus adhuc in carne uiueret: quedam mulier bergomenſis ab immundo ſpiritu uexabat: per: cuius os demon clamabat: a nemine ſe inde eiiciẽ dum niſi ab homobono cremonẽſi. Sed nullus eum ĩtelligere poterat: quia adhuc de ſancto uiro nulla opinio diſcurrebat. Sed poſt eius obitum miraculis ipſius a parentibus demoniacę intellectis: mulier ad tumulum uiri dei ducitur: & protinus liberatur.

¶ De ſcis qñqginta ſapiẽtibus mr̃ibus. Cap. LVII.

Quinquaginta ſapiẽtes martyres apud alexandriã paſſi ſunt ſub maxẽtio impatore. Qui cũ ex diuerſis partibus ab eodẽ ceſare cõgregati fuiſſent: ut cũ beata catharina uirgine cõcionatrice diſputarẽt: ſicut dicetur infra in eius paſſione. vii. cal. decẽbris: & ſancta uirgo a ſancto repleta ſpiritu: ſua illos facũdia ſupaſſet. Protinus ad xpm cõuerſi ſunt: & ſe catharine orationibus cõmendarũt. Quos maxentius iratus iuſſit in medio ciuitatis igne cremari. Cũ aũt illi iã ex his que uirgo perorauerat: in fide xpi edocti eẽnt: & baptiſmũ ſolicite expeterẽt: admonuit illos uirgo domini nihil heſitare: cũ in ſuo forẽt ſanguine baptizãdi. Qui benedictiõe ſancte uirginis accepta: ſignantes ſe ſignaculo ſancte crucis: & in eadẽ fidei cõſtãtia unanimes ꝑſeuerãtes: ſecũdũ ceſaris decretũ in ignẽ miſſi: ita domino aĩas reddiderunt: ut nec corpora illoꝝ: nec capillus: nec ueſtimẽta aliqualiter aduſta fuiſſent. Quo miraculo plurimi paganoꝝ cõuerſi ſunt: & corpora martyꝝ ſapiẽtes in eadem ciuitate ſepelierunt idibus nouembris.

¶ De ſanctis Archadio paſchaſio & ſociis martyribus. Cap. LVIII.

Archadius: paſchaſius: probus: & eutychianus apud aphricã paſſi ſunt ſub gerſerico rege arriano. Qui ex hiſpania oriũdi apud eũdem regem chari clariq; habebantur.

Et cū ex eius ſuaſione arriane perfidie cōſentire: nol/lent: primo quidē ab eo ꝓſcripti: deinde in exiliū acti poſtmodū aūt atrociſſimis ſuppliciis cruciati: nouiſſi me diuerſis mortibus īterēpti illuſtri mīio occubue/rūt. Cū his quoqꝫ erat & puer paulinus noīe frater eu tychiani & paſchaſii: q cū ſimiliter a ꝓfeſſione catho/lice fidei ꝑturbari nō poſſet: diu fuſtibus ceſus & ad ī/fimā ſeruitutē dānatus: ꝓ xp̄i noīe martyrio corona/tus eſt. Quoꝝ oīum paſſio recolit̄ idibus nouēbris. Hec ado in martylogio ex dictis hieronymi ſumpto.

¶De ſcō Serapione martyre. Cap. LIX.

SErapion martyr apud alexandriā paſſus ē ſub decio ceſare. Quem perſecutores do/mi eius repertū: crudeliſſimis affecerunt ſuppliciis. Ita ut ei omnes iūcturas mem/broꝝ prius ſoluerent. Deinde ipſum de ſuperioribus precipitauerunt. Sicqꝫ colliſo capite & excuſſo cere/bro chriſti martyr efficitur. xviii. cal. decembris.

¶De ſancto Venerādo martyre. Cap. LX.

VEnerandus martyr apud trechaſinā ciui/tatē paſſus eſt ſub aureliano imperatore. Qui cū eēt filius ſabiani nobiliſſimi eiuſ/dē ciuitatis gentilis: ex curioſitate pſalteri um chriſtianoꝝ legebat. Cum aūt uerſum illū. Aſper ges me domine iſopo & mundabor &c. nulla ratione intelligere poſſet: & ex hoc plurimū anxiatus eſſet: an gelus domini eidē apparuit: & uerſum illū de baptiſ/mo xp̄ianoꝝ expoſuit: ac in fide xp̄i iuuenē inſtruxit. Sed cū exīde idola amplius adorare nollet: a patre nō modicū obiurgabatur. Exiens aūt ciuitatem die qua/dā & ueniens ad fluuiū ſequanam: eidē xp̄s apparuit & perfecte credentē in fluuio baptizauit. Deditqꝫ illi baculū aridum: mandās ut ipſum in terrā figeret: & ſignū uideret. Diſcedēte uero domino uenerādus ba/culū fixit: moxqꝫ flores & frondes ꝓduxit. Quo uiſo miraculo. ccccccccx. hoīes pagani cōuerſi ſunt. ¶Au/diens hec imperator aurelianus ad ipſam ciuitatē ac/ceſſit: & uenerandū teneri fecit: ac ſacrificare nolentē iuſſit eū ſuper ſcamnū ferreum catenis ligari: ignēqꝫ ſubterponi: oleumqꝫ deſuper iactari. Et dū ītactus ab exuſtione permanſiſſet: fecit eū in carcerem recludi: ubi xp̄o ei apparente confortat̄. Mane aūt imperator eū ligatum ad ſtipitē ſagittari fecit: ſed ſagitte in aere pendentes: in nullo ip̄m ledere poterant: una uero ex ſagittis cōuerſa retrorſum imperatorē uno oculo ex/cecauit. Quē aurelianus die ſequēti decollari manda/uit. Veꝝ anteq̄ milites ad carcerem in quo detinebat̄ ueniſſent: ruptis uinculis & aperto hoſtio xp̄i martyr per medios milites fugiebat. Illi uero martyrē chriſti uſqꝫ ad flumē ſequanā inſecuti ſunt. Qui ſuper aquā ſiccis pedibus ambulauit uſqꝫ ad locum: ubi eum xp̄s baptizauit. Sicqꝫ flumen ex alia parte tranſiuit. Mili/tes uero tranſuadātes illum percutere nō audebant. At ille eos hortabatur: ut ſibi iuſſa cōplerent: mandās ut de ſanguine ſuo imperatori deferrent: de quo exce catum oculum liniret: & ſic lumē reciperet. Poſt hec aūt ſanctus martyr ſuū domino ſpiritum cōmenda/uit & ꝓ ſe in quacūqꝫ neceſſitate inuocantibus exora/uit. Factaqꝫ uoce ad eum de celo: ꝙ ipſum dominus exaudiſſet: decollatus eſt. Cuius corpus trūcatum ſe leuauit: & caput tollēs manibus per paſſus. xlix. por/tauit: ibiqꝫ cecidit: ubi & a chriſtianis ſepultū eſt. xviii. calē. decembris. Imperator uero de eius ſanguine ocu lum liniens lumen recuperauit.

¶De ſcā Venerāda uirgine & martyre. Cap. LXI.

VEneranda uirgo apud galliā paſſa eſt ſub aſclepio p̄ſide. Hec fuit filia agathonis & polite eius uxoris xp̄ianoꝝ de partibus galliaꝝ. Qui. xxxv. annis in cōiugio ſine ꝓle mā ſerunt. Oratione tandē ad deum fuſa filiā obti/nuerunt: quā pater uenerandā uocauit: eamqꝫ ſacris litteris erudiri fecit: & ieiuniis aſſuefecit. Puella uero in ſanctitate uite ꝓficiens annoꝝ. xxx. cepit uerbū do mini p̄dicare: & per annos. ix. iugiter xp̄ianos in fide dominica cōfortare. Anno autē etatis ſue. xl. romam uenit: & xp̄m annunciare cepit tēpore imperatoris an tonini. Prefectus aūt antonius audiens q̄plures ꝓpter eius exhortationē conuerſos: ipſius allectus pulchri/tudine: ut occaſionem cā cognoſcendi captaret: cepit puellā ad deoꝝ ſacrificia inuitare. Quā ſacrificare cō/temnentē: iuſſit eam in terrā extendi: & palmas ac pe des lignis affigi atqꝫ neruis crudis uentrē eius cedi: la/pidem quoqꝫ magnū uix a quattuor uiris delatū eius uentri ſuperponi. Orante uero ſancta lapis diuina uir tute lōgius abiicitur: & claui de ipſius manibus & pe/dibus ab angelo euelluntur. Quo uiſo miraculo mul ti gentiliū conuertuntur. Et dum baptiſmum expete rent: nube celeſti obumbrantur: ac uoce de celo lapſa: imbre ſuperno perfuſi baptizant̄. Quos omnes prefe ctus in chriſti cōfeſſione iuſſit decollari. Sanctam au/tem uirginem in lebetē eneum aqua oleo pice ac ſul/phure bulliētibus plenum īmitti: & diebus. vii. deſub ter ignē iugiter miniſtrari: quibus elapſis uirgo diui/na gratia permāſit illeſa. Quod dū prefectus ad uidē/dū accederet: aqua ebulliens eū excecauit. Illa uero lu/tum ex ſputo fecit: & oculos eius liniuit: eiqꝫ uiſum reſtituit: & ad xp̄m conuertit. ¶Inde accedens ad aliā ciuitatem xp̄m annunciabat: ibiqꝫ a quodā alio impe ratore nomine themio cōprehenditur: & ingenti dra coni: qui omnes deuorabat: exponit̄: que ſigno crucis edito draconem diſcerpſit: demone per aera horribi/liter perſtrepēte. Sicqꝫ rex ille cū omni populo ad chri ſtū conuerſus eſt. ¶Deīde ueniēs ad tertiā ciuitatem a p̄fecto aſclepio detinet̄: a quo in lebetē eneum pice & oleo liquentibus plenū mittitur: ſed oratione inde illeſa educitur: fracto quoque mox lebete per fruſta plures de aſtantibus paganis letaliter comburuntur. Hoc uidens aſclepius uenerādam decollari precepit:

que ad paſſioné ducta: dũ pro cũctis ſe inuocantibus exoraſſet: audiuit uocé de celo ſe fuiſſe in oĩbus exauditã. Sicq̧ cõuerſis ad xp̃m. ccccccccxc. uiris capite ceſa eſt: cuius corpus xp̃ianus quidã noĩe antimus rapuit: & ip̃m uenerabiliter ſepeliuit. xviii. cal. decembris.

¶ De ſcõ Eugenio ep̃o & martyre. Cap. LXII.

Eugenius ep̃s & mr̃ apud ciuitaté pariſius paſſus eſt. Qui cũ eẽt diſcipulus beati dionyſii ep̃i pariſiẽſis ab eodé toletanus põtifex ordinatus & ad ipſam urbé p̃dicationis gratia miſſus eſt. Et poſtq̃ ibidem multitudinem populi cõuertiſſet: deſiderio uidẽdo magiſtrũ uehemẽter accenſus pariſius rediit. Cum aũt perueniſſet ad locũ quendã noĩe diolum: qui a ciuitate pariſienſi q̃ttuor milibus diſtat: a paganis tentus: & ab eiſdé in cõfeſſione noĩs xp̃i decollatus eſt. Corpus quoq̧ eius in flumine beraſii proiectũ eſt: ne xp̃ianis inueniret. Quod licet diebus pluribus elapſis delituiſſet: nulla corruptione uiolatũ eſt. Poſtq̃ aũt gentilium perſecutio ceſſauit: ſanctus martyr cuidã hercoldo ipſius uille languẽti in ſomnis apparuit: & ipſum ab infirmitate liberauit: atq̧ ut ip̃m ſepeliret cõmonuit. Ille uero ad corpus accedẽs: illud ac ſi ea die fuiſſet decollatum inuenit: q̃d plauſtro impoſitũ ad monaſteriũ ſancti dionyſii deferre curabat. Sed diuino nutu bubus ultra uiri p̃dium ꝓcedere nõ ualentibus: ip̃m ibidem ſepeliuit: eccleſiã deſup edificauit ubi & ad p̄ſens: q̄eſcit: miraculis eluceſcẽs qui paſſus eſt. vii. cal. nouembris.

¶ De ſancto Eugenio ep̃o. Cap. LXIII.

Eugenius epiſcopus ceſarieñ apud eandem ciuitatem uita & ſapientia luculenta floruit: qui origenis auditor fuit: & eiuſdem eius magiſtri atq̧ pamphili martyris bibliothecam corruptam labore multo in membranis reſtaurare conatus eſt. Feruntur etiam uarii multipliceſq̧ tractatus: quos noſſe non eſt facile omnibus: q & apud ipſam ceſaree ciuitatem in pace quieuit. Hec hieronymus libro de uiris illuſtribus.

¶ De ſancto Machuto ep̃o. S. Benedi. Cap. LXIIII.

Machutus ep̃s: ut ait ſigibertus: tẽpore iuſtiniani imperatoris in britãnia claruit: q parentibus generoſis ortus eſt matre iam plus q̃ ſexagenaria: que ſoror fuit aimonis fratris ſancti ep̃i ſampſonis. Hec enim ad monaſteriũ: q̃d dr̃ caruamina ex deuotione cũ eẽt p̃gnãs deueniẽs: filiũ machutũ ſiue madoniũ futurũ monachũ enixa ẽ: quẽ ſanctus brãdanus ipſius loci abbas baptizauit: & educauit: ſibiq̧ a pentibus cõmendatũ ſacris litteris erudiuit: ac monachũ ſuũ fecit. ¶ Hic dũ eſſet adhuc puer die q̃nodam cum ceteris pueris in littore ludebat: & ab aliis ſecedens dormitauit: creſcẽteq̧ mare cuncti pueri receſſerunt: & machutum dormiẽtẽ dimiſerunt. Fluctus itaq̧ locũ: ubi puer dormiebat circũdãtes q̃ſi inſulã dimiſerũt: littus quoq̧ diuinitus adeo creuit: ꝙ inſula modica q̃ſi mõticulus effectus: ne maris elationes ſuper ſoporatũ puerũ: & circa ipſum poſſent aſcẽdere: defenſauit. Qui quidẽ mõticulus a mari cirundatus in teſtimonium miraculi ibidem manet uſq̧ in diem hodierũ. Excitatus autem puer & ſe ab undis circundatũ uidens: ac timens ualde: orationi ſe contulit. Cũ autẽ a condiſcipulis brandanus audiſſet: ꝙ puerum ſ̄poratum dimiſiſſent: pro puero heſitãs orare cepit: cui angelus q̃uo deus illum ſeruauerat reuelauit. Illeq̧ ad littus ueniens: puerum in inſula uidit: & cũ nauicula illum ad ſe deferri mandaſſet: puer uſq̧ in craſtinũ ſe ibi dimittendum rogauit: pſalterium tamen ſuũ ad legẽdũ ſibi mittendum poſtulauit: quod dũ illuc detuliſſent: iubente puero ſuper faſcẽ alice illud poſuerunt: ipſumq̧ alica ſuper undas ad machutum detulit incorruptum. Sequenti uero die puer nauicula ad monaſterium delatus eſt. ¶ Quodam mane dum brandanus ad matutinũ ſurrexiſſet: lumine carens puero iuſſiſſet: ut carbones ad laternam accendenda ſibi ex coquina deferret. Machutus ad coquinam deſcendit: & cum non haberet quicq̃ patum in quo carbones tolleret: in ſinu prunas detulit: & ueſtis eius omnino inuſta permanſit. ¶ Tẽporis proceſſu ipſe in epiſcopum ſublimatus eſt: qui miraculis clarebat. Qui etiam cum beato brandano pluribus annis per mare nauigauit: inſulam imam: que paradiſus dicitur exquirentes. Sed eã minime inuenire ualentes incolumes ad ꝓpria redierunt: ut dictũ ẽ ſupra in legenda ſancti brãdani. xviii. cal. iulii. Eodẽ itaq̧ tẽpore dũ in maris oceani inſula quadã: ſepulchrum mire magnitudinis repperiſſent: & mirantes illud an alicuius hoĩs eſſe potuiſſet: machutus orationem ad deum fudit: & gigantem nimie proceritatis iacentẽ in tumulo ſuſcitauit. Qui gẽtilẽ ſe eẽ dixit: & ad ĩferna dãnatũ. Sed baptizatus a machuto pedibus per mare uadãdo nauẽ fune trahere cepit: ut optatam inſulã inueniret: uerũ tempeſtate maris redire coacti: dũ ad gigantis inſulã reuerſi eſſent. Ill' iterum obdormiuit in pace. ¶ Hic etiã die ſancto paſche celebrata miſſa mortuũ alterum ſuſcitauit: qui mox excitatus uinũ in potũ a ſancto poſtulauit. Cũ aũt papſide marmorea aqua ſancto ep̃o oblata eſſet: ipſe ſigno crucis aquã cõuertit in uinũ: & marmorem mutauit in uitrum. ¶ Ruſticus quidã lapidẽ iaciẽs: ſuem cãu opp̄ſ/ſerat: timenſq̧ ne a domino ſuo ex hoc uapularet: nimium deplorabat. Sed uir domini ſuperueniẽs ſuem illico ſuſcitauit. ¶ Deniq̧ pp ciuiũ ſuoꝶ improbitatem britãniam deſeruit: & in aquitanie plaga cum ce nobitis permanſit: ubi dũ aſinũ monaſterii ligna deferẽtem lupus deuoraſſet: ad nemus accedens lupum inuenit: & in continẽti diuinitus adeo mãſuefecit: ut cum monachis domeſtice habitaret: & aſelli onera cũcta de cetero baiularet: eiuſq̧ opa perficeret. Qui & in pace quieuit. xvii. cal. decembris

¶ De ſcĩs Felice ep̃o & ſociis mr̃ibus. Cap. LXV.

Felix epiſcopus cum ſociis. xxx. mr̃es apud nolam campanie ciuitatem paſſi ſunt. Hic enim a. xv. etatis ſue anno miraculorum inſignis glorie fuit. Et ad dicte ciuitatis põtificiũ peruenire meruit meruit. Qui & ſub preſide martiano cum prefatis ſociis. xxx. capitis abſciſione ꝓ chriſti nominis cõfeſſione mr̃ium conſumauit. xvii. cal. decembris: ut ait adeo.

¶ De ſcõ Fidentio ep̃o & mr̃e. Cap. LXVI.

Fidentius ep̃s armenius & martyr paſſus eſt apud ciuitatem altinum ſub tempore maximiani imperatoris. Qui cum pleriſque chriſtianis detentus: & prefecto preſentatus: dũ oĩa idola diceret eſſe demonia: primo diebus pluribus in carceré recluſus eſt. Deinde eductus & in

ligno ſuſpenſus ungulis ferreis in lateribus laniatus
uſqꝫ ad oſſiū nudationē:cū hec omnia cōſtantius tole
raſſet:iterū in ergaſtulo uiculatus eſt. Et appente ſibi
xp̄o ipſumqꝫ confortante ab omnibus plagis ſanatus
eſt.Cuſtodes uero carceris:dum nocte illa uoces can/
tantium audiſſent: per foramen aſpiciunt: & mul/
tos cum eo in albis pſallentes uiderunt. Quod dum
prefecto nunciaſſent:illeqꝫ ad foramē carceris ueniēs
hoc idem uidiſſet: & chriſtianos magicis artibus il/
luc introiſſe putaſſet: locum armatis circundauit: ut
nullus euaderet:apertoqꝫ carcere ſolum fidentium in
uenerunt: quem fame afflictum iterū eduxerunt: &
mandato p̄fecti cum ſacrificare nollet :in ignē copio/
ſum uinctum miſerunt:ubi orās emiſit ſpiritū. Cor/
pus uero omnino ab igne permanſit intactū: qui paſ/
ſus eſt.xvi.calē.decembris.❡Tempore procedente in
uilla pulueraríe duobus bubulcis laborantibus:& ad
prandium uiciſſim ſe uelle ire dicentibus. Audita eſt
uxor dicens:nondū eſſe horā prandendi: qui neminē
uidentes ſtupefacti:dum eandem uocē iterato audiſ/
ſent:& tertio quaſi pauefacti abirent: audierunt ean/
dem uocē dicentē ut irent: qa iā hora eſſet:& ꝙ hec
epiſcopo ſignificarent. Illi uero paduam accedentes
epiſcopo paduano predicta ſignificare curarunt.Qui
orationem premiſit:& per ſenem quendam ei appa/
rentem admonitus fuit:ut ad locum accederet:& cor
pus martyris inueniret.Venientes igitur ep̄s clerus &
populus: & terram ſex paſſibus effodiētes: inuenerūt
arcam marmoream cum corpore ſancto: & tabulam
ſcriptam continentem.Hic eſt corpus ſancti fidentii
ep̄i & martyris:quod naui imponentes: ut paduam
deferrent: cum ſero factum eſſet: & naute quieſcere
aliquantulum decreuiſſent: excitati diluculo:ut abi/
rent: inuenerunt ſe iuxta portam eſtenſem: uolen/
tes autem arcam de naui educere: nequibant. Tunc
apparuit pauper cum curru hortans illos: ut arcam
ſecure plauſtro imponerent : & uaccis dimitterent
portandam:ubi deo placitum eſſet.Quod illi facien/
tes: & currum ſequentes circa padue confinium iux/
ta eccleſiam ſancti thome poſitum in uilla campa/
nie meiadini uacce ſubſtiterunt: ibique arcam depo/
ſuerunt: Et ſtatim pauper cum curru & uaccis diſpa
ruerunt:ibi ergo ſepulto corpore eccleſia de ſuper edi
edificata eſt.Sed ramus querci quem bubulcus ille in
curru poſuerat:ut uaccis umbram faceret: ab eo ibi/
dem plantatus in quercum maximam illico excre/
uit:ibiqꝫ manet uſqꝫ in preſentem diem.

❡De ſancto Eucherio ep̄o. Cap. LXVII.

EVcherius epiſcopus apud lugdunum ciui/
tatem claruit tempore ualentiniani ſecun
di imperatoris: hic nobili ſenatorum ge/
nere ortus habitu religionis aſſumpto ſe/
culoqꝫ relicto ductum in agro ſuo ſuper flumē duren
tiam in ſpelunca recluſus chriſto domino ſeruiebat.
Defuncto uero lugdunenſi epiſcopo: dum clerus &
populus pro diuina uoluntate requirenda triduo ex
more ieiuniis & orationibus inſtarent: reuelatur eis
per puerum eucherium ſenatorem eligendum: qui
in tali degebat ſpelunca. Ad quem illi archidiaco/
num & clericos miſerunt: ut eum adducerent. Qui
cauſa eorum aduentus cognita: iurauit ſe ſponte in/
de non egreſſurum:unde effracta clauſura antri: ip̄m
inuitum & renitentem eduxerunt & ductum lugdu/
num in epiſcopum ordinauerunt. Cuius uxor galla
cum duabus filiabus ſuis.ſ.conſtantia & iulia: ad ſpe/
luncam ſancti eucherii acceſſerunt:& ibidem incluſe
de cetero deo ſeruierunt. Ipſe autē uir domini poſtq̄
impleuit miniſterium chriſti feliciter ad chriſtū mi/
grauit.xvi.calen.decembris. Hic ad quēdam uaria/
num ſuum propinquum de contemptu mundi & ſe
cularis philoſophie epiſtolā ſcholaſtico ſermone con/
ſcripſit.Sanctarum etiam ſcripturarū obſcura queqꝫ
capitula diſſeruit:ut dicit gēnadius.

❡De ſcō Eadmundo ep̄o. Cap. LXVIII.

EAdmundus archiep̄s cantuarieñ.apud an/
gliā claruit. Qui ex albēdone uilla natus:
ob reuerentiā ſancti martyris eadmūdi:ta
li noīe a matre uocatus ē.Cuius pater edu
ardus de conſenſu cōiugis in monaſterio uitā finiuit.
Mater uero ſancti noīe moabilia in ſeculo ſpirituali/
ter uixit:& filiū a pueritia diſciplinis ſpiritualibus eru
diuit:carnē ieiuniis domare: & uirginitātem ſeruare
ſuaſit:quod ille perpetuo obſeruauit.Miſſus aūt piſi/
us ad ſtudium breui tēpore in artibus magiſtratur.
Sed a matre in extremis laborante domum uocatur:
que filium ſuum benedixit: eiqꝫ quam uiderat uiſio/
nem narrauit:ꝙ.ſ.uidiſſet eadmundum ſpineam co/
ronam geſtātem:ſuis radiis uſque ad ſidera proten/
dentem. Defuncta uero matre iuuenis rediens uidit
agrum nigerrimis auibus plenum efferentibus cor/
pus teterrimum. Expoſuitque ſocio: ꝙ ruſticus in
ipſa uilla nuper defunctus fuerat: quem demones
aſportabant.Qui & ita per omnia contigiſſe inuene/
runt:ut autem perpetuam a uirgine glorioſa uirgini/
tatem obtineret:eius imaginem ſculptam anulo ſub/
arauit:in quo angelica ſalutatio exarata erat.Qui qui
dem anulus poſtmodum in digito ipſius defuncti
miraculoſe repertus fuit. ❡Cum autem filia iuuen/
cula hoſpitis ſui pariſienſis ad ſe cognoſcendam illū
ſepius impetiſſet:& ille eam plerumqꝫ ſermonibus re
darguiſſet:nolentem deſiſtere ſecreta hora ad eius ſtu
dium inuitauit:ubi eam ſpoliatam & aliquantulum
flagello uerberatam corripuit. Aliam etiam coniu/
gatam dona ei plurima allectiua ad amorem offeren
tem ſpretis muneribus comminationibuſqꝫ ei illatis:
ꝙ niſi ab inceptis deſiſteret:omnia uiro ſuo pāderet:a
ſimili pulſatione compeſcuit. Ad augendum quoqꝫ
caſtitatis propoſitum: omni tempore uite ſue carnē
cilicio domuit: & tempore quadrageſimali loricam
blūbeam portauit. Ieiuniiſqꝫ arduis carnem afflixit:
feria.vi.ſemper in pane & aqua ieiunauit:& aliquādo
nihil potauit nec propter ea aliquādo a ſtudio uel le/
ctione ceſſauit. Quēdam auditorem ſuum egenum
& egrotantem ad domum ſuam detulit & humani/
ter tractatum uſque ad conualeſcentiam eius curam
egit.Alium quoqꝫ eius diſcipulum in brachio langu/
entem:miraculoſe ſanauit.Cum autē per annos.vi.in
artibus ſcholas rexiſſet:appuit ei mater eius per ſom/
nium:& tres circulos in eius manus palma ſignauit:
in nomine patris & filii & ſpirituſſancti.Qui mox ex
citatus ad ſtudium theologie tranſiuit: in quo bre/
ui tempore admodum profecit:& factus magiſter le/
gere cepit. Nocte quadam in ſomnis aſpexit ex igne
ſue domus ſeptimo faculas educi. Et ecce mane.vii.

eius auditores ſcholis relictis:ab abbate cluniaceſi:ab ducti & monachi effecti ſunt. ¶Diſputaturus ſemel de trinitate:uidit per ſomnũ columbã de celo eucha/riſtiã ſibi in ore mittentẽ:& excitatus mirabiliter di/ſputauit. ¶Nocte quadã in ſomnis a diabolo ut ſibi uidebať oppreſſus:dũ crucem ſibi ĩprimere uellet il/leq̃ manũ eius teneret:adiurauit eũ per effuſionẽ ſan guis xp̃i:ut ſe dimitteret:& ſtatim dimiſſus eſt. Audi uitq̃ a demonio malignos ſpiritus nihil tantũ time/re quãtum adiurationem p̃dictam. ¶Igiť in ſanctita te & doctrina ꝓficiens a ſummo põtifice legatus or/dinatur:ad uerbũ crucis in galliis predicandũ. Quod quidem officium ſolicite adminiſtrauit. ¶Lomeſtre aũt predicans:dum iuuenẽ crucem aſſumere uolentẽ uxor eius per pallium abſtrahere uellet : manus eius ſtatim cõtracta eſt. Que dum una cum uiro crucẽ ab eadmundo ſumeret:cõtinuo ſanitatem recepit. ¶In uilla quoque abſtrauo iuuenis ſimiliter cruce ſignari cupiẽs:ab amaſia abſtrahebatur:illaq̃ ꝓtinus exceca tur. Sed orãte ſancto uiſum recuperauit: & penitẽtiã egit. Cũ apud uigorinã predicaret : & nubes aquoſa cõſurgens populũ exterreret:uir domini p̄cepit nubi ne uerbũ domini impediret. Statimq̃ pluuia populo dimiſſo ad circuitũ oĩum declinauit nemine illoꝝ p̄/fuſo. Nocte quadã ad ſtudium dormitauit: & cãdela accẽſa ſuper bibliã cecidit:qui poſt horã excitatus:fa/uillã ex ſufflauit:& librũ oĩno intactum ĩuenit. ¶Ali as etiã dum ad lumẽ ſtuderet:eodẽ ſoporato uẽtus lu mẽ extinxit. Sed ille excitatus nomẽ beate uirginis ĩ/uocauit:ſtatimq̃ lucerna accenſa eſt. ¶Apud antracẽ in pede grauatus:tres ſibi cruces in circuitu morbi ĩ/preſſit:& ſubito ſanatum ſe ſenſit. ¶Cilicina femora lia ſua ex antiquitate deiecta : ab eius cubiculario in igne poſita inuſta permanſerunt. ¶Poſt hec electus ẽ archiep̃s cantuarienſis:qui licet diu recuſauerit tan/dem precibus multoꝝ humiliter aſſenſit. In quo cul mine poſitus humilitatẽ in omnibus pretendebat:ui tamq̃ adhuc artiorem q̃ primo ſeruabat : muneraq̃ omnino reſpuebat. Multas aũt perſecutiones pro li/bertate eccleſie paſſus:a ſede ſua ſe abſentare cõpulſus eſt. Sed ante ſuũ diſceſſum quendam febre laborantẽ aqua benedicta ſolũmodo cõſperſum ſanauit. Cleri/cũ etiam ſuũ quendã quartana uexatũ miſſo in ore ip ſius bolo murene a langore curauit. Quendã quoq̃ nobilẽ in genu guttã patiẽtem ſanitati reſtituit. Mul/ta etiam futura prophetico ſpiritu predixit. ¶Nocte quadã eidem beatus thomas martyr apparuit: uolẽ/tiq̃ pedẽ eius deoſculari dixit:ꝙ cito os ſuum oſcula/turus eſſet:ipſius obitum in ꝓximo uaticinãs. Egreſ/ſus enim de anglia ad monaſteriũ pontiniacũ ſe cõtu lit:ubi uerbum dei annunciãs modico tẽpore mãſit. Inde propter grauem egritudinẽ ſortianum delatus: ubi ſanior aer erat:predixitq̃ꝫ tali die illuc eſſet reuer ſurus. Quod quidẽ eo defuncto & corpore eius pon/tiniacũ delato euenit. In ſortiano itaq̃ diebus aliqui/bus lãguens ſumptis deuote eccleſiaſticis ſacramẽtis in pace qeuit. xvi. cal. decẽbris. Die uero qua predixe/rat:corpus eius pontiniacũ eſt traſlatũ : & in eccleſia collocatũ:poſt dies. vii. infra quos ſepulchrũ eius pa/rabať:incorruptũ omnino ac multũ redolens inuen/tum eſt & pluribus interim claruit ſignis:ubi cũ ho/nore tumulatum ſeruatur. Ibiq̃ in miraculis uiuit.

¶De ſancto Dionyſio ep̃o. Cap. LXIX.

Dionyſius ep̃s:ut habeť libro. vi. eccleſiaſti/ce hiſtorie apud alexandriã in multis con feſſiõibus ſatis clarus effectus eſt. De quo & hieronymus libro de uiris illuſtribus dicit ꝙ ſub heracla eiuſdẽ urbis ep̃o cui & ipſe in ep̃a/tu ſucceſſit:ſcholam tenuit:& inſignis origenis audi/tor fuit. ¶Hic a perſecutoribus tentus dũ caput ſuũ iudici offerret imperatori ꝓmunere deſtinandũ:in ca ſtro quodã deſerti quod ceſron appellať in exiliũ tru ditur:ubi gentiles oẽs ciues erant. Qui eũ primo ho/ſtili animo excipientes:tandẽ pars maxima coꝝ ipſi/us uerbo & exẽplo ad chriſtum cõuerſa eſt. Quo a iu dice cõperto:ad locum aliũ pene inhabitatum relega tus eſt. Cumq̃ ad chriſtum multi xp̃iani ex locis uici nis cõfluerent:dionyſius & cũ eo caius & petrus dia/cones catenis uincti & dudũ cruciati in quoddã deſer tũ bebie miſſi ſunt:ubi eos itinere triũ dieꝝ uictos re liquerunt:qui tamẽ ab angelo cõfortati & ſoluti ſũt. ¶Poſt aliquod uero tẽpus dionyſius anno. xii. galie/ni imperatoris reuerſus alexandriam confectus ſenio qeuit in pace. xv. cal. decembris. xv. anno ſui epiſcopa/tus. ¶Hic multa ꝓbatiſſima opuſcula ſcripſiſſe tra/ditur. Scripſit enim de penitẽtia lapſoꝝ ad egyptios. Hortatoriũ de martyrio ad originem. Item aliud ad laodiceſes. Ad armenos de patientia. Ad corneliũ ro/manũ pontificem ſcripſit plurima. Ad fabianũ antio chenum epiſcopũ ſcripſit de his qui ſub decio princi/pe martyrii agones apud alexandriam paſſi ſunt. Scri pſit & ad romanos epiſtolas de miniſteriis. De pace. De penitentia ad quoſdam qui nouatum hereticũ ſe quebantur. Itẽ ad eoſdem alias duas ex quo ad fidem cõuerſi ſunt. Sed ad multos alios uaria & diuerſa ſcri bens ſtudioſis quibuſq̃ inſtructionũ & doctrine co/pioſiſſimam materiã dereliquit. Scripſit & libros de baptiſmo ad philemonem. Item ad dionyſium urbis romane p̃ſbyterum. Itẽ ad romanum põtificem. Itẽ librum de promiſſionibus futuris. Aduerſus celſum quendã epicurum philoſophũ:qui contra nos libros ſcripſerat octo uoluminibus reſpõdit. In euangelium matthei. xxv. cõmentariorum libros edidit. In. xii. ꝓ/phetis plurima cõmentatus eſt. Extant eius epiſtole ad philippum imperatorem eiuſq̃ coniugẽ ſeueram. Itẽ ad fabianum papam & plurimos eccleſiaꝝ princi pes pro catholica fide: Extant & alie ad diuerſos ſcri/pte:quarum centum numero ſcribit euſebius in li/bros digeſtos ſe tradidiſſe memorie.

¶De ſc̃is Ocyſello & Victoria m̃ribus. Cap. LXX.

Ocyſellus & uictoria martyres apud ciuita tem cordubam prouincie hiſpanie paſſi ſunt : qui poſt diuerſa eis ſupplicia illata ob confeſſionem nominis chriſtiani ui/ctoriam martyrii gladio cedente percipere meruerũt ibiq̃ ſepulti coluntur:ubi etiam ob commendatio/nem precioſe mortis eoꝝ eodem die ipſorum marty rii roſe orte ſingulis annis diuinitus colligũtur. Qui paſſi ſunt. xv. calen. decẽbris. Hec ado.

¶De ſancto Amano ep̃o. Cap. LXXI.

AManus ep̃s apud aurelianũ claruit tẽpore honorii imperatoris:qui beato euurtio ĩ ep̃atũ eiuſdem ciuitatis ſucceſſit. Ingreſ/ſus aũt ciuitatẽ poſtulauit cuidã exagrip/

pino militū ꝑfecto:ut uinculis compeditos relaxaret: quod dū ille facere renuiſſet:lapis repente de turri decidit:& caput ex agrippini ꝑcuſſit:quo pene exanime domū delato:ſanctus amanus ad eū intrauit: & orationē ꝓ ipſo effudit:ſtatimqꝫ ſanguis de cerebro manare deſtitit. Ille autem mox liberatus & penitens:ut ſanctus uir poſtulauerat:cōpeditos abſoluit. ℭ Cū eccleſiā ſuā altius extolli faceret:melius qdā protomagiſter de tecto lapſus q̃ſi in extremis iacebat extinctus: ſed poſtq̃ ſanctus eṗs eū tetigit:& per manum apprehendit:continuo ſurrexit illeſus. ℭ Poſt hoc aurelianenſis ciuitas ab attila gothorum rege obſeſſa eſt. Cum autem ſupra muri aditum letanias cum reliquiis ſanctorum celebrans cum populo circuiret: ſacerdos quidam a barbaris captus eum redarguit dicens:qꝫ ſimilia in aliis ciuitatibus fecerunt & nihil eis profuerat:quod cum ille dixiſſet:protinus expirauit. Verum dum gothi urbē impugnarent:amanus murum aſcendens:contra hoſtes expuit:& ſubito tantus ſuper eos imber deſcēdit:ut a dimittendo ꝑlio omnino cōpulſi ad caſtra redierint. Dū autē eṗs ad eos exiuiſſet:& pro populo intercedens ab attila nihil penitus obtinere potuiſſet:ſed die ſequenti aduerſarii urbem uiolenter intrantes plauſtra eorum ſpoliis onerarāt. Amanus per ſpiritum arelatum delatus etiam patricium romanum in ſubſidium conuocauit: qui concitus eodē diuino nutu cum exercitu ſuo illuc deueniēs:gothos inuadens expugnauit: ipſos de ciuitate maxima cede fugauit. Deus autem meritis ſui ſancti oēs ciues illeſos conſeruauit:ꝑter illos qui de meritis amani diffiſi ianuas aduerſariis reſerarunt: quam etiam uictoriam ubertas immenſa fructuum eſt ſub ſecuta. Quieuit autem ſanctus in domino anno honorii imperatoris.xii.xv.calen.decembris.

Monachus ſ. Benedicti

ℭ De ſcō Gregorio eṗo turoneū. Cap. LXXII.

Gregorius turoneū eṗs ordinatus eſt anno iuſtiniani ſeptimo: ut ait ſigibertus:in omnibus clarus. Hic de aluernia natus:dū ptes illas tranſiret: & orta tempeſtas atqꝫ tonitrua & fulmina omnes exterrerent: ipſeque reliquias quas ad collum gerebat tempeſtati oſtendiſſet: diuiſus nimbus a dextra eius & leua iter illeſum pretereuntibus dimiſit. Ipſe autem ex hoc aliquali inani gloria motus continuo diuino iudicio de equo cecidit: & alliſus diebus pluribus decubuit. Sicque abinde de propriis meritis non eſſe pręſumendum didicit. ℭ Anno igitur.clxxii.poſt obitum ſancti Martini cathedram turonenſem regendam accepit:qui eccleſias plures conſtruxit:& libros plurimos compilauit:atqꝫ ſignis mirabilibus claruit. ℭ In quadā enim uilla cum domus pauperis ruſtici igne accēſa eſſet:que aqua deficiēte oīno extingui nō ualeret:ꝓductis de ſinu reliquiis igniqꝫ oppoſitis domū cum rebus omnibus ab incendio liberauit. ℭ In rhemenſi oppido referendarium quendā ſigiberti: q diebus pluribus aure una ſurduerat:dum ſermocinaretur:ad auditū clarum reduxit. ℭ Apud pictauium poſt orationē factam ad ſepulchrū ſancti hilarii:dum radegūdem reginam uiſitaſſet:& ipſi ambo diuinis colloquiis mutuo inſtarēt:oleum quod ante crucem ſancti hilarii guttatim manare cōſueuerat infra unā horā in tantū ꝓfluxit:ut ſextariū exundaret. ℭ Et cū inde diſceſſiſſet:& dicta regina in pace qeuiſſet:gregorius per nunciū reqſitus ipſam ſepeliuit. Hic annis.xii. ante beatū gregorium papā magnū eṗs factus: eo in pontificatu ſublimato romā adiit:& eidē in amicitia cōiunctus:ab eodē honorifice ſuſceptus & tractatus fuit. Cum aūt gregorius papa gregorium eṗm uti ſtatura puſillū miraretur:tante uirtutis uiꝝ:audiuit ab eodē uerſiculum illū. Ipſe fecit nos & nō ipſi nos: qui eius cogitationē ab eo per ſpiritū cognitam nouit: & ab eodē ueniam poſtulauit. Et de uiri meritis admiratus eū eſt amplius reueritus. Quieuit ī domino uir ſanctus.xv.cal.decēbris. Sepultuſqꝫ eſt in eccleſia turonēſi ad leuam beati martini. ℭ Hic francoꝝ regum ſcripſit hiſtoriam incohans a feramūdo primo ipſorum rege:& uſqꝫ ad theodoricum dagoberti ſecundi filium claro & aperto ſtilo deducens. Scripſit & uolumen miraculorum beati martini & alia plura.

ℭ De ſcō Gregorio eṗo hiſpaneū. Cap. LXXIII.

Gregorius eṗs apud hiſpanias claruit. Hic liberienſis eṗs fuit:qui ad extremā uſqꝫ ſenectā tractatus diuerſos mediocri ſermone texuit. Et de fide catholica uolumē elegans cōpilauit. Et apud liberiēſem ciuitatē uite & ſermone cōſpicuus in pace qeuit. Ibidēqꝫ ſepultus in uirtutibus uiuit. Hec hierōymus lib. de uiris illuſtribus.

ℭ De dedicatione baſilicarum apoſtolorum petri & pauli. Cap. LXXIIII.

Dedicatio baſilicaꝝ apoſtolorum petri & pauli rome a beato ſilueſtro papa facta eſt .xiiii.cal.decembris. Cū enim cōſtantinus imperator ab eodē ſancto pōtifice a lepra mundatus atqꝫ baptizatus eccleſiā in honorem ſaluatoris mūdi fabricaſſet:uidelicet in proprio lateraneū palatio:quā etiam prefatus papa conſecrauit ſicut dictū eſt ſupra in eius dedicatione.v.idus nouēbris: prefatus xpianiſſimus princeps baſilicas duas in honore apoſtoloꝝ a fundamentis erexit. Fecit enim baſilicā beato petro apoſtolo in templo apollinis iuxta palatium neronianū in uaticano:ubi idem apoſtolorum prīceps crucifixus eſt. Itē aliam baſilicā beato paulo apoſtolo extra urbem in uia oſtienſi: prope locū ubi decollatus eſt. Et in qualibet ipſaꝝ eccleſiarum dum terra foderetur ad fundamēta locanda:predictus glorioſus auguſtus in exemplum ſumme humilitatis & deuotionis duodecim cophinos terre effoſſe ad honorem .xii. apoſtolorum propriis humeris baiulauit. Ipſaſque baſilicas mirificis donis & ornamentis

in auro & argento & gēmis infiniti precii magnifice
dotauit: q̄s ambas eccleſias beatus Silueſter papa uno
& eodē die conſecrauit: & in altari utriuſq; oſſa apo/
ſtolorū petri & pauli mixta locauit. Poſtq̄ enim corne
lius papa apoſtolorum corpora de catacumbis leua/
ta: ad loca ubi prius ſepulta fuerant reportauit: ſicut
dictum eſt ſupra in paſſione petri apoſtoli. iii. cal. iulii.
Et beatus ſilueſter eccleſias eorum conſecrare diſpo/
neret: oſſa amborū apoſtolorū inſimul cōmixta in lā
ce ſumma reuerētia equaliter pōderauit: & medietatē
in una eccleſia: & reliquā medietatē in alia collocauit.
Et utraſq; ipſarū baſilicarū in āniuerſariis ipſius cōſe/
crationis feſto. vii. milibus annorū indulgentie dota/
uit: aliis quoq; tēporibus continuis ſpecialem ueniā
multorū annorū ipſas eccleſias uiſitātibus cōdonauit.
¶ Tradūt romani in eorū chronicis antiq̄s ſcriptū cō/
tineri: q; dū ſanctus ſilueſter ad inſtantiā cōſtātini au/
guſti ex ſummā deuotione utraſq; eccleſiā apoſtolorū:
uno & eodē die cōſecrare decreuiſſet: ut ſicut uno &
eodē die recolit̄ feſtū eorū paſſiōis: ſic ageret̄: & eorū
baſilicarū cōſecrationis. Et primo eccleſiā beati petri
ipſe pontifex dedicaſſet. Deinde ad eccleſiā beati pau/
li per. iiii. miliaria diſtantē dedicādam cū omni popu/
lo accederet: tēpuſq; ſibi deficeret: utpote quia diebus
tūc breuibus ſol ad ueſperum ꝓpinquaret: timēs ſil/
ueſter ne nox ſuper ueniens eius officiū impediret: in
uirtute chriſti & apoſtolorū ſoli mandauit: ne ad oc/
caſum tenderet: donec ipſe officium alterius eccleſie
conſecrande compleuiſſet. Statimque uirtute diuina
ſol miraculoſe ſtetit: nec ulterius ſe mouit: donec pa
pa cum populo ad pauli baſilicam peruenit: & offici/
um conſecrationis perfecit.

¶ De ſcō Romano martyre. Cap. LXXV.

Romanus mr̄ apud antiochiam paſſus eſt
tpe maximiani īpatoris ſub aſclepiade p̄/
fecto. Cū enī dictus p̄fectus in ipām urbē
ab impatore miſſus ingreſſus eēt: ut xp̄ia
nos immolare compelleret: & eccleſiā deſtrueret. Ro
manus monachus xp̄ianis ſuadebat: ne prefectum in
eccleſiā eorum intrare permitterēt neq; ei in aliquo
obedirent. Quod cum prefecto nūciatum eſſet: fecit
eū cōprehēdi & ſibi preſentari mādans: ut diis īmola/
ret iuxta īpatoris decretū. Cū aūt ille xp̄ianū ſe aſſere/
ret: & nulla ratiōe diis ſacrificaturū dixiſſet. Iuſſit eū p̄
fectus in equuleo leuari. Sed audito q; eſſet de priori/
bus ciuitatis: fecit eū deponi: & cepit blādis ſermoni/
bus ipſum ad ſuum conſenſum ꝓuocare: eo q; nobi/
litati eius uellet deferre. Ille autem econtra dicebat no
bilitatem ſuā in ſola xp̄i confeſſione conſiſtere. Tūc p̄/
fectus iuſſit os eius cū lapidibus percutine tam indi/
ſciplinate reſponderet. Deinde fecit illum acrius tor/
queri. Cū autē romanus diceret: q; deos qui ab omni
bus facti ſunt nemo colere deberet: & in huius teſti/
monium infantem unum in platea deambulantem
produceret: puer quoq; hec eadem affirmaret. Iratus
prefectus puerū teneri fecit: & catominis cedi. Matrē
quoq; illius adduci: & in eius conſpectu filium ſuſpē
di: & torqueri: que mater in nullo perturbata filium
in domino cōfortabat. Romanum autem mandauit
aſclepiades diutius fuſtigari: deinde ipm̄ una cū pue/
ro in carcerem recipi: ambos ī craſtrinum exurēdos.
Sequenti uero die fecit extra ciuitatem ignem copio/
ſum accendi: & romanum ac puerum eductos de cu/
ſtodia cremandos adduci. Sed eadem hora pluuia co/
pioſa deſcendit: & ignem totaliter extinxit. Quod au
diens prefectus: precepit puerū capite truncari: roma/
no uero linguam precidi. Mater uero pueri corpus fi/
lii ſublatum ſepeliuit. Romanus autem lingua preci/
ſa nihilominus diſerte loquebatur: & de ſanguine ꝓ/
prio laudes dei ſcribens chriſtianos aſtantes hortaba/
tur. prefectus uero cum hoc audiſſet: carnificem: qui
linguam eius abſciderat: teneri fecit: eumque occidi
mandauit: eo q; linguam eius modico precidiſſet: qui
ut prefecto ſatiſfaceret: porci uni linguam excidit: &
mox porcus dolore defecit. Sicque prefectus carnifi/
cem inculpabilem dimiſit. Romanum autem fecit in
carcerem trudi: eo q; populum timeret: quia de nobi/
li progenie eſſet. Noctu autem mandauit eum aſcle/
piades in carcere prefocari. Cuius corpus a chriſtianis
in ipſa urbe honorifice ſepultum eſt. Paſſus eſt autem
. xiiii. calen. decembris.

¶ De ſancto Heſychio martyre. Cap. LXXVI.

Heſychius martyr apud antiochiā paſſus ē
ſub maximiano impatore. Qui cū eēt mi/
les & preceptū maximiani audiſſet: ut ſiqs
non ſacrificaret idolis: cingulum militie
deponeret: repente ac ſponte cingulum ſoluit. Ob hāc
cām ab imperatore detentus: dum xp̄m cōfiteretur:
muliebri colobio indutus: ligato in collo eius ſaxo in
genti in flumine oronte precipitari iuſſus martyrio
coronatus. xiiii. calen. decembris: ut ait ado.

¶ De ſancto Gelaſio papa. Cap. LXXVII.

Gelaſius papa huius nominis primus natio
ne apher ex p̄re ualerio: felici. iii. romano/
rum pontifici in ep̄atu ſucceſſit: & ſeedit
annos. iiii. menſes. viii. dies. xxviii. Hic ma/
nicheos in urbe roma inuenit: & exilio deportari iuſ/
ſit: quorū codices cōcremari fecit. Fuitq; amator cleri
& pauperū: liberauitq; a periculo & fame ciuitatē ro/
manā. Hic declarauit: q libri debeant in eccleſia reci/
pi: & q cōtēni. Qui & gelaſianū librū cōpoſuit: fecitq;
tractus: orationes & hymnos ſicut ambroſius: prefa/
tionem miſſe compoſuit uere dignum & iuſtum eſt.
quotidiano uſui. Alias etiam. viiii. prefationes ſpecia/
les certis diebus cātari decreuit. ſ. de natiuitate: de epi
phania: de quadrageſima: de cruce: de reſurrectio/
ne: de aſcenſione: de pentecoſte: de trinitate: de apoſto
lis. Conſtituit etiam quibus tpibus ordinationes cle/
ricorum fieri debeant. Sub huius etiam tpe oraculū
beati michaelis archangeli inuentum eſt in mōte gar
gano. Corpus etiā beati barnabe apoſtoli: & euangeli/
um matthei eius manibus ſcriptum ipſo reuelāte re/
pitur. Hic aduerſus eutychem & neſtoriū grande &
elegans conſcripſit uolumē tractatus diuerſarum ſcri
pturarum & ſermonum limato ſermone expoſuit.
Contra petrum & acaciū hereticos epiſtolas ſcripſit.
Tomū de anatheātis uinculo condidit. Commonito/
riū fauſto apud cōſtātinopolim legationis officio fun
genti direxit. Epiſtolas ad anaſtaſiū principē & ep̄os p
orientē & per dardaniam cōſtitutos rōnē reddētes iu
ſte dānationis acacii deſtinauit. Item ad eoſdem orien
tis ep̄os de uitanda acacii cōmunione. Ad euphemiū
conſtantinopolim epiſcopum. Ad ſucconium aphrū
epiſcopum: & ad natalem abbatem epiſtolas ſcripſit.

Et anaſtaſii imperatoris primi temporibus in pace quieuit.xiiii.calen.decembris.Sepultus in eccleſia ſancti petri apoſtoli.

℃De ſancto Phridiano epo. Cap. LXXVIII.

Phridianus eps lucanus apud ipſam ciuitatem claruit:qui multa ſanctitate pollens pauperibus largiflue miniſtrabat: & miraculorum ſignis florebat. Cūq; auſerith fluuius:qui iuxta urbis ipſius muros influebat: ſepe inundatione facta curſus ſui alueū egreſſus ꝑ agroſq; diffuſus ſata deuaſtaret: & uineas eradicaret: ac domos plurimas & edificia euerteret:& ciues ex hoc frequenter damnum & inopiam ſubſtinerent: datoque ſtudio operis curſum fluminis per alia loca deriuare uellent:nunq̄ a proprio alueo ulla ratione deflecti potuit.Igitur ciues omni auxilio deſperati:ſancti uiri ꝑſidium poſtularunt:qui oratione premiſit: & ſigno crucis edito:raſtrum paruum accepit: & ad alueum fluminis acceſſit:fluminiq;:ut ſe ſequeretur precepit: deductoq; per terrā raſtro per loca ſibi uiſa duobus fere miliaribus uiam ſignauit. Mox quoq; aqua fluminis ſe compeſcens:ſinu proprio relicto: curſuq; naturali deſerto:per locum ubi ſanctus ſignauerat eum ſecuta:nouum ſibi alueum uendicauit: & ſata queq; uel plātata aut edificia ledere ceſſauit:& ab inde uſq; in preſens per locū ipſum fluere nō deſtitit: nec deſiſtit.℃Hic ſanctus uir multis pollēs uirtutibus & doctrinis:populoq; ſuo exēplaris migrauit ad dominū decimoq̄rto cal.decembris.Sepultus extra muros ciuitatis lucane in eccleſia ſancti uincētii:quam ipſe cōſtruxerat.Hec gregorius.iii.dialogoꝝ capitulo.ix.

℃De ſancto Heliſabet de ungaria. Cap. LXXIX.

Heliſabet regis ungarie filia ſoror belle qui poſt patrē regnauit ex matre gertrude filia ducis normanie ſorore bertoldi patriarche aquileiēſis ab annis puerilibus puerilia cōtempſit & īfantili etate deo famulari cepit. Cū eſſe quinquēnis in eccleſia orans ſedule permanebat: adeo ut ancille eius ipſam auellere uix ualerent. Sepius ludens aliquā de ancillis uerſus capellā inſequi uidebatur:ut ex hoc intrādi & genua flectēdi occaſionē captaret.Occaſione ludi etiā ſe aliquando proſternebat:deo ex inde mēte reuerentiam exhibēs. Creſcens uero etate creſcebat deuotione.Beatā dei genitricem in ſui patronā & aduocatam:& beatū ioannem euangeliſta in ſue caſtitatis cuſtodē elegit.In choreis & aliis mundi uanitatibus nō ſolum abſtinebat:ſed & alias cōſocias ad ſimile īducebat.Sine intermiſſione orabat:& diuinum officium cū ſumma reuerētia audiebat.Et dū euangelium legeretur:coronam & monilia deponebat.℃Cum uero ad etatē nubilem perueniſſet:a patre ſuo licet inuita tradita eſt in cōiugium ludouico lant grauio turingie. Que licet mutauerit ſtatum nō ideo mutauit affectū. Nam ſedule oratiōi incūbebat.Sepe de nocte de uiri latere ad orationem ſurgebat:eoq; abſente iugiter in contēplatione pernoctabat:unde eius exēplo uirum ſuum ad multā patiētiam & uite perfectionem immutauit.Paupeꝝ ſemper memor exiſtens:eis largiflue miniſtrauit. Cuidā magiſtro cōrado ſe in obediētiā prebuit: & eidem in omnibus ſaluo iure matrimonii paruit. Adeo ut aliquando negligentiā committens:ab eo diris diſciplinis & uerberibus ſe ꝑmitteret flagellari.Corpus quoque ſuum artiſſimis ieiuniis macerabat:& abſente uiro cum celeſti ſpōſo diuinis colloquiis incumbebat. Et cū cibos curiales ex conſcientia reſpueret: uir eius quoſdam ei redditus aſſignauit:quos tamen oēs fere pauperum neceſſitatibus īpendebat:& ſepe potius in uictu ſuo neceſſitatē ſubſtinebat. Lanam ꝓpriis manibus cū ancillis filabat:& inde pauperum ueſtimenta faciebat.Miraculoꝝ quoq; gloria clarebat.℃Quadam nāq; uice ceruiſiam pauperum multitudini ad potandū tribuit:& uas prout primo plenum fuerat in nullo diminutū inuenit.Peregrinos & paupēs hoſpitio ſuſcipiebat:& egris ac ſanioſis & ulceroſis propriis manibus miniſtrabat:pedes illoꝝ lauabat:ſaniē abſtergebat:ulcera medicabat:& ſordidas ueſtes abluebat.Ad hec aūt operanda:hoſpitale maximum in ſuo caſtro conſtruxerat:& cum in mōte poſitum eſſet:laborem ſpernens:ad ipſum tamen quotidie accedebat.Sepulturas etiā paupeꝝ frequentabat. ℃Poſt hec uiꝝ induxit ut ad terram ſanctam pergeret uiſitandam.Quod princeps deuotus facere nō neglexit. Ibiq; in dei ſeruitio uitam finiuit.Sancta aūt domini heliſabet:multa patientia predita uidualē ſtatum cū ſumma deuotione amplectiꝭ:& duo milia marchaꝝ quas de dote ſua habuit pauperibus elargitur.Ita ut a multis diſſipatrix prodiga & fatua reputaretur. Deinde a quibuſdā uaſallis ſui quondā uiri:de omnibus poſſeſſionibus ſuis eiicitur:& in domo cuiuſdā tabernarii cū filiis paruulis ſuſcepta moraꝭ: ac in loco ubi porci manere cōſueuerant ſepius hoſpitatur. Iniurias quoq; multas & graues etiā ab his quibus uir ſuus beneficia multa contulerat recepit: quas tamen omnes patientiſſime ſupportauit. ℃Tūc abbatiſſa quedam ungarie eius matertera neceſſitati eius cōpatiēs: Heliſabet ad epm bamburgeū.eius auūculum adduxit:eamq; ei ſolicite commendauit.Que cum ancillis ſuis quas ſui exēplo deo deuotas fecerat:ab eodē benigne ſuſcipitur & humaniſſime pertractatur. Qui dū eam ſecundis nuptiis tradere diſponeret:omnino recuſauit:uolens potius in paupertate caſtitatē ſeruare q̄ iteꝝ ditata in rebus ſecularibus ſe implicare. Interea aūt oſſa uiri ſui de tranſmarinis partibus domui tumulanda deferuntur:cuius exequiis ſancta mulier interfuit:maxime uirtutis & patiētie ſigna pretendēs adeo ut ab emulis quibuſdā reputata fuiſſe uiꝝ minime dilexiſſe.Filiis tamen ſuis hinc inde ad diuerſa loca trāſmiſſis:ipſa in habitu abiectiſſimo ueſte griſea:

aliquando ob breuitatem alieno panno prolõgatam: & manicis ruptis alterius coloris griſeo reſarcitis: cepit incedere:& ſub cura magiſtri cõradi cũ ancillis ſuis pauperibus miniſtrare. Cum aũt pater ſuus eius inopiã audiuiſſet: per ſolemnes nũcios a ſe miſſos:eam ad paterna regna requiſiuit. Qui uenientes ad eam ipſam Ianam filantem iuenerũt:eiuſq; paupertatem & patientiam admirati:eam omnino reuocare nõ ualuerunt. ¶ Hec aũt ſancta dei non obſtante ꝗ pauperum cure cũ martha miniſtraret:ſolicite:cũ maria etiã cõtemplationi uacabat aſſidue. Sepiuſq; mirabilibus uiſionibus in extaſi rapta diuinitus conſolabat:& eiſdẽ fruẽs frequentiſſime delectabat. ¶ Die quadã ex laſſitudine in ancille gremio decũbẽs:oculos erigens ad feneſtram:nũc riſu letabat:nũc lachrymis triſtabatur. Inter cetera dicẽs hoc uerbũ. Ita domine mi tu uis eſſe mecum & ego tecum. Interrogata quoq; ab ancilla ob amorem xpi quid uiderit:reſpõdit ſe xpm uidiſſe paruulum:qui ſecũ ſe uelle eſſe dicebat:in cuius pſentia hilaris in abſentia efficiebat triſtis. Aliquando etiã dum talibus uiſiõibus frueret:facies eius radiis coruſcare uidebat. ¶ Semel pro quodã uago & diſſoluto iuuene orauit:ut deus eius aĩum conuerteret. Qui ſubito ſe a ſecularibus & pompoſis ueſtibus exuri clamauit:& cõuerſus minoꝝ ordinẽ introiuit. ¶ Puelle etiã cuidã inopi:que ad elemoſynã querẽdã uenerat: dũ licet ſatis renitenti flauos & criſpos capillos precidiſſet:in quibus illa admodũ gloriabat:ſtatim ut crines abſcidit:eius quoq; ſimul aĩum ĩmutauit:& una ſecũ ad ſeruiendũ egris induxit. ¶ Appropinquãs igitur uite termino:apparẽte ſibi xpo ad celeſtia ĩuitat: moxq; lecto decidens febre corripit: iãq; in extremis laborãs ad parietẽ cõuerſa:audita eſt a circũſtantibus dulcẽ pponere melodiã. Et interrogata:cur hoc feciſſet. Reſpõdit:ꝗ auicula quedam iuxta parietem adeo dulciter cãtauerat:ꝗ ſe ſimiliter puocauerat ad canẽdũ. Vltima uero die ante ſuũ tranſitũ ĩterrogauit ancillas:quid acture eſſent:ſi ad eas diabolus adueniret. Deinde qſi diabolũ licentiãs fuge: tribus uicibus exclamauit. Appropĩquãte uero nocte media: deo. grãs egit:qa hora illa glorioſa ueniret:in qua xps naſci uoluit:& mũdo apparuit ĩcarnatus & his dictis: emiſit ſpiritũ:anno domini. M.ccxxxi. uiſitationis ſue anno .xxvi. xiii. cal. decẽbris. Corpus aũt eius miro refragrabat odore:quod tamẽ diebus qttuor ĩhumatũ nullũ ex ſe fetorẽ:ſed eadẽ emiſit odoris ſuauitatẽ. Viſe ſunt etiã aues ĩfinite alias nunꝗ uiſe:hoĩbus cunctis ĩcognite:ſupra eccleſiã:ubi corpus eius iacebat: ꝗ mira modulatione cõcinebãt. In aere quoq; audita eſt in hora eius trãſitus ſuauiſſima melodia:cuius licet uerba nõ potuiſſent ĩtelligi:note tamẽ cantus dephenſe ſunt fuiſſe illius reſpõſorii. Regnũ mũdi &c. ſepius repetiti: eius etiã corpus in tumulo poſitũ oleo redũdare reptum eſt. Sepulta eſt in caſtro margburch allemanie ſignis & prodigiis multiplicibus clarens.

¶ De ſcõ Põtiano papa & mr̃e. Cap. LXXX.

Pontianus papa & martyr natiõe romanus ex pr̃e calphurnio urbano primo ep̃o romano in pontificatu ſucceſſit: & ſedit annos. v. mẽſes. ii. dies. ii. Qui ob confeſſionẽ nois xpi una cũ quodã hippolyto pſbytero iuſſu alexãdri ĩperatoris in exiliũ dãnatus & in inſulã ſardiniã deportatus eſt:ibiq; pro xpi noĩe fuſtibus mactatus: martyr effectus eſt. xiii. cal. decẽbr. Cuius corpus a fabiano papa eius ſucceſſore naui romã delatũ: & in cemiterio calliſti uia apia ſepultũ eſt. Hic fecit ordinationes. v. p mẽſem decembriũ pſbyteros. x. diacones. xxi. ep̃os per diuerſa loca numero. xii. & ceſſauit ep̃atus dies decem circa annum domini. ccxiiii.

¶ De ſcõ Fauſto martyre. Cap. LXXXI.

Fauſtus martyr & diaconus rome paſſus eſt. Hic tantum fidutie & magnanimitatis a deo habuit:ut cũ ad xpianos carceri detentos nemo auderet accedere:iſti tamẽ & euſebio collega ſuo gr̃a cõceſſa eſt:ut inuitis oĩbus hoſtibus:eis ad cõfeſſores xpi non negaret ingreſſus: & ſic indeſinenter eos reuiſebat:eiſq; neceſſaria miniſtrabat. Qui grandeuus & plenus dierũ perfecto martyrio ſub decio imperatore obtruncatione capitis cõſumatus eſt. xiii. calen. decembris.

¶ De ſanctis Seuerino Exuperio & Feliciano martyribus. Cap. LXXXII.

Seuerinus & ſocii eius exuperius & felicianus apud uiennã paſſi ſunt. xiii. cal. decembris. Quoꝝ corpora poſt multa annorũ curricula ipſis reuelãtibus inuẽta & a põtifice urbis ipſius clero ac populo honorifice ſublata in baſilica ſancti romani que in ipſa ciuitate ſita eſt: condigno honore tumulata ſunt:ibiq; requieſcunt.

¶ De ſcõ Odone abbate. Cap. LXXXIII.

Odo abbas cluniacenſis cenobii claruit tẽpore henrici primi & henrici ſecundi imperatoꝝ. Qui quidẽ cluniacẽſis ordo incepit anno domini. ccccccccccxii. anno primo conradi primi ſub abbate bernone eiuſdẽ ordinis & monaſterii fundatore:ea uidelicet cõditione ut eccleſia cluniacẽſis annuatim eccleſie gigniacenſi cenſum .xii. denarioꝝ ſolueret:in quo uidelicet mõaſterio ab ipſo bernone cõſtructo ſeruabant inſtituta ſancti patris eutychii uiri chari ludouico ĩperatori. Que qdẽ cõſtitutiones atq; ĩſtituta a pdicto bernone abbate pdeceſſore ſcĩ odonis in dicto mõaſterio ĩcohata & ordinata fuerũt. Ipſe aũt ſanctus berno ad extrema deueniẽs:ep̃os plures aduocãs: ſeq; reũ & indignũ abbatẽ fuiſſe iudicãs:ab ordine ſeipſum depoſuit: Odonẽq; muſicũ ſucceſſorẽ cõſtituit:qui cũ hoc audiens fugere uoluiſſet:a fratribus captus:& corã ſuo abbate uiolẽter adductus:quis dudũ renitẽs:epoꝝ tandẽ cẽſura abbatie regimẽ coactus aſſumpſit:q & miraculis claruit. ¶ Quadã nocte dudum paſtores equoꝝ dormirent:& fur ueniẽs equũ aſcẽſum aſportaret:frater gotofredus in orõne puigil hoc uidens:ne ſilentiũ frangeret:iuxta regularia inſtituta:tacuit uſq; mane. Die uero clara luceſcẽte:fur idem cũ equo iuẽtus eſt in eodẽ loco:quo ipm aſcẽderat affixus:qui ſe ide amouere nõ poterat:nec ex equo deſcẽdere:donec ad odonẽ adductus penitentiã egit:& furtum reſtituit. Cui pater ſanctus qnq; dari ſolidos pro uigilie labore mãdauit. ¶ Tempore quo normani pictauoꝝ & turonum fines uaſtabãt:duo ex fratribus monaſterii odonis turonũ miſſi:a normanis nocte capti & manibus uicti ſunt:qui tamẽ nunꝗ ſilentiũ frangere uoluerũt. Cũq; mane inſimul pſallerent:ſed eos hoſtes ad loquendũ nullatenus cogere poſſent:quidam dux eorum enſe

producto inſiliens equo:eos ferire uoluit: qué equus ſubito in terrá colliſit:& ſtatim febricitare cepit. Ceteri uero normani miſerūt ſortes:qué ex ipſis fratribus in ultioné domini ſui flagellarét. Sed dū ſepius miſſis ſortibus neminé eoꝝ ſors cōtingere poſſet: cōuerſi illi pro ſalute domini ſui fratribus per īterpretem ſupplicarūt. Qui pro eius ſanitate ad dominum exorauerūt. Et cōmo dux ille ſanitaté recepit:& frēs dimitti mādauit. Quadā uice dū odo cū pluribus hoībus & eqs rhodanū nauigio trāſiret: equus qdā calce tabulā nauis pcuſſit:& ipſius ptē excuſſit:ſtatimq; aqua ītrare cepit:& ſubito naué totá repleuit. Que tamé cūctis nimiū formidātibus ſic plena ad ripam uſq; deuenit: neq; aliqliter ſubmergi ualuit: donec eq oēs & hoīes exierūt:ipſoq; odone cuius meritis nauis ſuper aquas tenebat:poſt oēs egreſſo:nauis demerſa eſt continuo. ¶Rediens roma cū pluribus:īter alpes niuiū equitabat:cuius equus ſubito in pcipitiū lapſus eſt. Odo uero uir ſanctus leuatis manibus ramo arboris deſuper eminētis alias nunq uiſe:tā diu ſe tenuit: donec equo ipſius a niuibus abſorto:ipſe a ſociis iuuatus illeſus deſcēdit. Statimq; tā ramus ille q arbor cūctis diſparuit. ¶Hic latroné quedā ad penitentiā reduxit & monachū pfectioris uite fecit. Qui ēt triduo ante mortē ſuā fratribus aſtātibus dixit:q; mater miſericordie ſibi apparuerat:atq; reuelauerat ipm in trāſitu ſuo odonis abbatis meritis eſſe ſaluádū. ¶Cū abbas odo eſſet rome in monaſterio ſancti pauli apoſtoli:& librū de uita ſancti martini abbati balduino corrigeret: & ad ueſpas ire uellet:obliuiōe librū aptum dimiſit in loco uidelicet ubi ex tribus tectis gutte pluuie collecte fluebāt. Tūc ſubito pluuia maxima deſcēdit: ſed nec odo ppterea libri recordatus fuit. Mane aūt liber inuenit aptus: in circuitu & in marginibus aqua pfuſus:in ſola uero lra oīno erat ītactus. Quod dū meritis odonis aſcriberet:ille ex humilitate:beati martini uirtuti rettulit:qui librū ſuá uitá cōtinété ſic a pluuia defenſauit. ¶Dū in monaſterio quodā ſancti helie theodardus qdā ab odone ppoſitus fuiſſet:in quo loco piſces nullo mō haberi poterāt niſi a lōge delati:multoq; p̄cio cōperati:& carnes ex regula comedere nō liceret: oratiōe ſancti odonis uallis in qua cenobium illud ſitum eſt mōticulis pluribus īuicem iunctis ſe clauſit: & aditū torrētis qui per eá fluebat adeo reſtrinxit: ut ex multis aqs collectis lacus fieret:& piſces uſq; in preſens fratribus ad abundátiā preberet. Quieuit aūt uir ſanctus in domino.xiii.cal.decēbris. Eiuſq; uitam frater ioánes deſcripſit. Corpus autem eius apud cluniacum ſepultum quieſcit & miraculis uiuit.

¶De ſcō Criſpino epō & m̄re. Cap. LXXXIIII.

CRiſpinus eps & martyr apud ciuitaté aſtiagéſem paſſus eſt. Qui cū eſſet pōtifex eiuſdé urbis:& xp̄m dominū predicaret:a paganis detētus & ad ſacrificia deorum ſuaſus:dum īmolare contemneret:capite amputato martyrii gloriá adeptus eſt:paſſus eſt autem.xiii.cal.decébris:ut ait ado in martylogio.

¶De ſcō Maximo martyre. Cap. LXXXV.

MAximus pſbyter & martyr: rome paſſus eſt ſub perſecutiōe maximiani īperatoris. Qui pro cōfeſſione noīs xp̄i diuerſis tormétis affectus:& multiplicibus iniuriis laceſſitus: tandem gladio capite ceſus:& poſitus eſt ad ſanctum ſixtum.xiii.cal.decembris:hec ado.

¶De ſcō Stephano preſbytero. Cap. LXXXVI.

STephanus pſbyter apud cōſtantinopolim claruit:tépore leonis īperatoris. Huius pater zacharias noīe ſacerdos ſecūdum grecoꝝ ritū:uir ſanctiſſimus & deuotus:uxorem habuit pudiciſſimā noīe theophané: que cū eſſet ſterilis:de tēplo protomartyris ſancti ſtephani nō diſcedebat:ſed iugiter orationi uacabat. Cum autem poſt annos plures hūc filium futuꝝ: uiꝝ ſanctiſſimū cōcepiſſet:toto tépore quo ipm in utero geſtauit:nulla ratione carnes:oua:uel lacticinia:uinū:aut oleū guſtare potuit:ſed pané ſolum & aquā cum foliis & ſale ſumebat. Nato auté puero:auūcula que ipſum primo de terra leuauit:ſignū crucis lucidiſſimū in eius pectore cōſpexit. Cū uero mater infantulū aleret:ſiquos alīquādo quos nō cōſueuiſſet cibos accipet:puer ſe ab ea abſtinebat:& ubera tágere nolebat. Si uero mater ieiunabat:puer ſpōtaneus ipſius mámas bibebat. Baptizatus eſt auté in eccleſia ſancti ſtephani protomartyris:ex cuius reuerétia ſtephanus eſt uocatus. Sacerdos aūt quidá uir ſanctus q eū baptizauit:prophetico ſpiritu prenūciauit ipm apud deū magni meriti futuꝝ. Et cū aliquātulum creuiſſet ſacris litteris erudiédus traditus eſt. Qui parētibus ſubditus & obediés: & in ſanctis opibus proficiés:annoꝝ iam.xiii.clericalé ordiné ſuſcepit:& patri in diuinis miniſtrare cepit. Cū aūt ános.xviii.ipleuiſſet pater eius ex hac luce ſubtractus eſt. Qui cū iam dudū uitam ſolitariá ducere cuperet:m̄ris tamé recēti dolore cōpatiés:ſanctū eius ꝓpoſitū biennio diſtulit adimplere. Tádé plus deo quá genitrici cōplacere curās aīum ſuū theophane apuit: eamq; blādis & diuinis ſermonibus abſceſſum filii deflentem cōfortauit. Ipſamq; cū duobus aliis fratribus puulis deo cōmendauit:& téplum beati petri apoſtoli īgrediés ibidé ſe incluſit:& ieiuniis atq; oratiōibus aſſiduis deo ſeruire cepit. Folia aūt cū ſale uix cocta ipſi a matre quotidie delata:ad ueſpeꝝ manducabat: que ad ſubſtentatioé nature nō ad corpis repletioné ſumebat. Scripturas uero diuinas quotidie legebat:& pſalteriū quaq; nocte pficiebat. Cui nocte quadá ſedéti & parūper dormitáti beatus petrus apoſtolus apparuit:eiq; ut incepta pficeret:dulci ſermone perſuaſit. ¶Poſt ános uero tres eidé oráti ſanctus antipas martyr apparuit:& in foribus tépli ipm tertio ex noīe uocauit. Qui eū ueſte ſacerdotali indutum uti ſacerdos fuerat aſpexit:& imaginé eius in icona depictá cōſiderans:nullā eſſe īter ipſam figurá & uultū ſibi apparentis differétiā iudicauit. Sanctus aūt martyr:ut ſibi pſalleret:admonuit:& cōtinuo ab eo diſceſſit. Qui ītelligens ad obſequiū ipſius martyris eccleſie uocatū:lineam groſſam & paruū ciliciū accepit ad corporis operimentū:& abiit ad ſancti antipe m̄ris téplū:ubi in multa & mira abſtinentia orōnibus inſiſtebat: ciliciū ſupra marmor pro lecto ſedile & méſa habebat: ſemel aut bis in ſeptimana cibū ſumebat. Aliquando etiam nihil recipiebat. Diſcipulo uero quodá ipſi miniſtrante folia ſine ſale uix cocta máducabat. Tandé in ſacerdoté a quodá theodolo epō cōſecratus: ſacrificiū laudis quotidie deo īmolabat:& ad animaꝝ ſaluté populo frequétius pdicabat. ¶Verba uero illius diuinitus

prolata perſonabant. Multi quoq; ex deuotione ſacrā euchariſtiā de manibus eius ſumere ſtudebant. Miraculoꝝ etiā gloria īſignis clarebat. ℭ Cū die q̄dā miſſam celebraret: uir quidā deuotus hora cōſecrationis: uidit ſplēdorē mirabilem circū altare celitus īfuſum: Stephanū uero a terra in aere cū ipſo: qd̄ leuabat: corpore dominito eleuatū: & facie uelut flāmea ignitū. Quod cū uir ille beato uiro poſt miſſam enarraſſet: ille ei ſuperinde donec uiueret: ſilentiū īperauit. ℭ Alias etiā dū celebraret: mulier īmūdo ſpiritu annis pluribus uexata eidē adducta eſt: q̄ miſſa cōpleta euchariſtiā ſupra caput eius poſuit: moxq; ab ea demoniū effugauit. Que ſicut poſtmodū rettulit: uidit in ipſa hora ſupra caput ſuū poni nudū īfantē: & ignē ex uultu ſtephani ꝓdeuntē: immūdū ſpiritū repellentē. Exinde cū eſſet annoꝝ. xxx. faciē mulieris de cetero nullatenus uidere ꝓpoſuit. Fama quoq; ipſius ſanctitatis creſcere nimiū cepit. ℭ Die quadā cū in aula īperatoris michaelis: ſtephanus p̄ſbyter a multis tanq̄ ſanctiſſimus cōmendabať. Quidā uero īperatoris ītimus ei detrahens: cepit eū aſſerere inſipientē & ignaꝝ: quod per epiſtolā ei ſcribendā obtulit ꝓbatuꝝ: cūq; epiſtolam ſigillaſſet: eāq; uiro dei p̄ nunciū deſtinaſſet. Ille oīa p̄ ſpiritum cognouit: miſſoq; ad nunciū uenientē diſcipulo ip̄m talibus uerbis p̄uenit: q̄ homo corruptibilis ſeruū dei probare nō poſſet: & q̄a: que ſcripſerat: nulla eſſent. His dictis diſcipulus fores in faciem miſſi clauſit. Nec ultra eidē dudum pulſanti quicq̄ reſpōdit. Reuerſuſq; miſſus ad īperatorem & ceteros: q̄ geſta fuerāt rettulit. Ille quoq; epiſtolā ſuā ſigillatam apiens: nihil in ea ſcriptū inuenit: & uirtutē uiri ſancti cognoſcētē cōmiſſi penituit. ℭ Euſtaſii cuiuſdam nepotis uiri ſancti uxor p̄gnās erat: que in puerperio poſita parere neq̄bat. Ad quē cum uir eius ueniſſet: & cōiugis piculū indicaſſet: ſtephanus illū nocte ſecum detinuit: & pro ea orauit: media quoq; nocte euſtaſiū uocauit: & domū remittēs: uxorē filiā pepiſſe nunciauit: qui cōcitus rediit: & eadē hora: qua ei ſanctus dixerat: mulierē puellā enixā īuenit. ℭ Quidā dolorē dentiū grauē patiebatur: ut neq; triduo comedere potuiſſet: q̄ ad cōfeſſorē ſanctū ueniēs: lapidē de eius corte accepit: & cū eo dentes tetigit: & ꝓtinus a dolore liberatus fuit. ℭ Plurimi etiā languentes ab eo p̄ ſomniū admonebanť: ut ad talē locū uenirent: & liberationē acciperēt. Qui cū uiꝝ domini prius nunq̄ uidiſſent: ad locū deſignatū ueniebant: & ip̄m eē: q̄ ipſis apparuerat cōtinuo cognoſcebāt: & ſanitatē pcipiebāt. ℭ Cum aūt annoꝝ. xl. ex terremotu maximo eccleſia in qua deo ſeruiebat: corruit. Ipſe ad quoddā antrum cōfugit: ibiq; ſe īcludi fecit: ubi & uite aſperitatē adauxit. Nā cū prius folia cocta comederet: nūc aūt edebat cruda: & ut nullū ſaporē haberēt: ad ſolē faciebat ea primo p̄ diſcipulū exiccari. In quo loco per annos. xii. māſit: ubi nec ſolē unq̄ uidit: nec aerē. Vnde ex nimia laſſitudine barba & capilli ab eo deciderūt: dētes uero ꝓpe caſuri erāt: unde nec iā comedere poterat. Cōſilio igiť quorundā uiroꝝ dei illū uiſitantiū ad monaſteriū quoddā delatus fuit: ubi & monaſticū habitū ſuſcepit. Cui cū p̄ abbatē ſuū p̄ obedientiā mādatū eſſet: ut uini aliquātulum ſumeret: ne ex nimia debilitate deficeret: ille in abſtinētia ſua uolens pſiſtere: nolēſq; obedietiā p̄terire: corticē nucis uino īplebat: qd̄ in alio uaſe aque permiſcebat: & ſic oīs uini ſapore & odore p̄dito illud bibebat. Feſtiuis quoq; diebus ex abbatis mādato cōſtrictus: modicas ficus in cibū accipiebat. ℭ Cū aūt ad ianuā tēpli ſancti martyris dirupti eēt icona beate uirginis: ante quā lāpas depēdebat. Veniētes ad ſe quoſcūq; languidos oleo ipſius lāpadis unguebat: & cōtinuo ſanabanť. ℭ Leproſus quidam ad eū horribilis acceſſit: quē ſanctus uir duobus fratribus ſpoliandū: & oleo toto corpore pungendū tradidit. Sed ſtatī ut expoliatus eſt tunica: appuit ſpoliatus & lepra. Ipſum tamē iuxta p̄ceptū ſtephani oleo p̄ unxerūt: & ſanatū remiſerūt. Quidā a demōio obſeſſus de ciuitate nicomedia ad eū uenit: q̄ litteras diſcere cupiebat: ſed ip̄m demon nō pmittebat. Pro eo igitur ſanctus in orone pnoctauit: & mane homo a diabolo liberatus fuit: & ſubito litteras p̄ ſemetip̄m didicit: & anteq̄ īde diſcederet in pſalterio legit. ℭ Quidā puer uitiū lapidis patiēs ad eū deduciť: & ab eodē oleo icone ungi precipiť. Sed anteq̄ illuc ueniret: ſanatus fuit: & urinā cū lapide emiſit. ℭ Poſt hec aūt abbatie regimē ſuſcepit: & plures diſcipulos in dei ſeruitio cōgregauit. Ante uero cēteſimū ſui exitus diē: uni ex fratribus ſabe noīe quē ſibi ſucceſſorē dimiſit ꝓphetico ſpiritu predixit: q̄ oēs fratres īfirmādi forēt: nullus tamē eoꝝ niſi ipſe die centeſimo decederet. Que oīa ſicut ſanctus p̄dixerat euenerūt. Poſtq̄ aūt oēs fratres īfirmati ciciderāt: unuſq; poſt alteꝝ ſanatus ſurrexerat: ipſe multis iā diebus trāſactis īfirmitate correptus egrorauit: nec ob ib tamē abſtinentiā ſolitā dimiſit. ℭ Cūq; iā ad extrema deueniſſet: & īperator leo ip̄m uidere deſideraret: eiq; p̄ nunciū ſuū optatū nunciaſſet: ſanctus uir ei remiſit: q̄ niſi eū uſq; ad ueſpas uideret: amplius illū uidere nō poſſet. Sed cū īperator ad eū uellet accedere in undatiōe imbris maxima cōpulſus ire nō potuit: nunciū tamen ad eū pro p̄nedictiōe deſtinauit. Qui benedictionē domini illi cōſcriptā manu ꝓpria in hereditatē direxit: Sicq; bono conſumatus ope in pace q̄euit. xii. cal. decēbris. Anno etatis ſue. lxxiiii. ex q̄bus. lv. in abſtinētia exegit. Sepultus eſt cōſtantinopoli miraculis coruſcans.

ℭ De ſcō Antipa mr̄e. Cap. LXXXVII.

Antipas p̄ſbyter & martyr apud cōſtantinopolim paſſus eſt: de quo nihil aliud referiť: niſi q̄ ſacerdotali dignitate fultus: & pro xp̄i noīe tpe pſecutiōis martyrium fuerit paſſus: & apud ip̄am urbē regiā tumulatus eccleſia eius noī edificata: in qua ſanctus ſtephanus preſbyter & cōfeſſor ānis pluribus deo ſeruiuit: ut ſupra ꝓxime in eiuſdē cōfeſſoris hiſtoria dictum eſt. Cuius paſſiōis dies eadē die dormitiōis ſancti ſtephani apud ipſam urbē recoliť: uidelicet. xii. cal. decembris.

ℭ De ſcīs Samone & Guria mr̄. Cap. LXXXVIII.

Samon & gurias martyres paſſi ſunt tēpore diocletiani īperatoris ſub antona duce in ciuitate edeſſa. Qui p̄ ciuitates regionis illius & caſtella diſcurrētes: & xp̄m dominū predicantes atq; xp̄ianos in eoꝝ certamine cōfortantes t̄ēti ſunt ab antona duce ciuitatis edeſſe. Et dū ſacrificare nollēt: recluſit eos in carcere: ubi fuerat ſtabulū porcoꝝ donec antiochiā ad auguſtū: qui eū uocauerat: accederet: & rediret. Reuerſus igiť dux ex ſpeciali īperatoris iuſſione fecit illos manibus ſuſpēdi ab

hora diei.uſq; ad.viii. Sed dū īmobiles pſiſterēt:mandauit illos deponi:& nocte illa in carcere detineri pedeſq; in ligno cōcludi. Mane uero in foſſam tenebroſam mitti. Ibiq; p totū mēſem auguſti fame & inedia macerari. Et cū toto ipſo tpe ſine cibo ullo uel potu p manſiſſent:apta ianua iuſſit eos aliquātulū refici. Iterūq; p totū mēſem ſeptēb. & octob. ac ptem nouēbris fame affligi. Et poſt hec fouea leuari: & ſamonē qdē capite deorſum appendi & clauum pedi ipius dextro cōfigi. Guriā aūt quia grauiter egrotabat dimiſit:nec ipm amplius affligere uoluit. Cū aūt ambo in laude xpi perſeuerarent. Samon eſt depoſitus & cū guria in foueā primā remiſſus. Poſt dies.viii.ambo īde educti ſunt:& cū oīno ſacrificare cōtemnerent iuſſit eos antonas nocte cuſtodiri:mane uero ante diē timore populi:quoꝝ multi facti fuerant xpiani:fecit illos extra muros urbis educi:ibiq; capite trūcari. Quoꝝ corpora cū capitibus & ſanguine a xpianis collecta : & in ciuitate edeſſa glorioſe ſepulta ſunt.xii.cal. decembris. Quoꝝ paſſionē theophilus xpianus : q erat officialis ſenatus in ciuitate ipſa armeno ſermone deſcripſit.

De ſcō Eadmūdo rege & mrē. Cap. LXXXIX.

Eadmundus rex anglie & martyr apud eādē inſulā paſſus eſt:ut dicit guilelmus. Cū enim duces dauoꝝ hinguar & ubba:oriētalium angloꝝ depopularent̄ prouinciā: primus eoꝝ regē eadmundū nō reſiſtente:ſed piectis armis ſolo pſtratū & orātem poſt aliqua tormēta decapitauit. Cuius caput īter dumos proiecit. Quod dū ciues buſto reperto quererēt:audierūt uocem capitis oēs ad ſe īuitantis. Inuenerūtq; lupū caput ipſum lacertis amplexātē:& intactū cuſtodiētē. Et dum caput accepiſſent:lupus ipſe illos baiulantes:poſt tergū eoꝝ ad tumulū uſq; ſecutus eſt:neminē ledēs:neminē fugiens:& a nemine leſus. Sup cuius corpus poſtmodū capella lignea erecta eſt. Quā dum fures quidā expoliare uellent:īuiſibilibus loris irretiti. Inde diſcedere nō poterant:lora ſentiētes uincula nulla uidētes. Caput aūt ſancto corpori cōpaginatū:diuina uirtute eidē coniunctū:eſt ſignū preciſionis circa collū ſolummodo coccinea cicatrice pretendens. Eiuſdē ſancti crines & ungues ac pili barbe ſenſim pullulāt:quos uſuca mulier ſcā ſepius pcidebat:& pro reliquiis uenerabat̄:per quas inciſiones etiam deus infirmitates languidoꝝ curabat. Paſſus eſt aūt.xii.cal.decembris.

De ſancto Eadmundo alio rege martyre & confeſſore. Cap. XC.

Eadmundus alter rex anglie regnare cepit anno tertio othonis īperatoris primi. Hic uir ſanctiſſimus fuit frater aldoſtani : qui regnauit annis ſex cū dimidio:& glaſconienſem eccleſiam magnis pdiis & honoribus ditauit: priuilegiūq; cōceſſionis lrīs aureis in libro euangeliorū cōſcripſit:& ipm librū eleganter cōpoſuit:& eccleſie in ppetuū memoriale donauit. Hic etiā paupeꝝ fedulus amator:& ipſoꝝ munificus benefactor extitit. Qui ſpecialē deuotionē in beatū ioannē euangeliſtā habuit:in cuius noīe nulli unq̄ petenti aliquid denegabat. Vnde cōtingit:q̄ quidā pegrinus abſente camerario in noīe euangeliſte īportune a rege elemoſynā poſtulauit. Cui rex cū nihil aliud in promptu haberet: pcioſum anulū dedit. Sed poſt dies plures qdā miles anglie in trāſmarinis ptibus cōſtitutus:ab eodē peregrino anulū regi referendū recepit:ipſi īponente:ut regi diceret:q̄ ille:cui & pro cuius amore ipm anulū dederat:ei ipm remādabat. Vnde liqdo patuit : q̄ ioānes euāgeliſta eidē in forma dicti peregrini appuit. Cū aūt pdictus rex latronē quēdā de leos ciuitate p eius culpis eliminaſſet:ille poſt ſex ānos regreſſus in feſto quodā regis īter cōuiuas ipſius īcognitus & inopinus aſcēdit:& cū ceteris ex more diſcubuit:Quē ſolus rex recognitū poſt mēſam p capillos ī terrā eliſit. Ipſe aūt latentē ſiccā de uagina pduxit:& in pectus regis īfixit q mox exanimatus ſpiritū reddidit. Latro aūt a cōcurrētibus mēbratim cōciſus non nullos prīo ſauciauit. Preuiderat hūc regis finē ſanctus dūſtanus tūc abbas glaſconiēſis poſtmodū eps cantuariēſis: q mox equū aſcendens ad curiam properanter currebat:ſed in medio itinere nuncium geſte rei ſuſcepit. Sepultus eſt autem ſanctus rex in eccleſia glaſconienſi:ubi & martyris ueneratione colitur : quia pro iuſtitia interfectus: ibiq; miraculis clareſcit.

De ſancto Siluerino epo. Cap. XCI.

Siluerinus eps cabiloneū apud eandē ciuitatē claruit. Hic enim exēplari uita inſignis fuit:& doctrine ac ſapiētie admirabili eruditiōe refulſit. Qui bonus paſtor gregem dominicū uerbis & exēplis aluit. Et plenus dieꝝ atq; uirtutū anno.xlii.ſui ſacerdotii ad xpm migrauit.xii. calen.decembris. Hec ait ado in martylogio ſuo.

De ſcō Rufo diſcipulo. Cap. XCII.

Rufus diſcipulus apoſtoli pauli: de quo idē apoſtolus ad romanos.xvi.mentionē facit unus fuit ex.lxxii.diſcipulis xpi:ut dicit abbas dorotheus: qui ab eodē apoſtolo eps thebarum ordinatus:predicationis officium fideliter adimpleuit. Et plenus ſanctitate & uirtutibus in pace quieuit:atq; apud ipſam urbem ſepultus fuit.xi. calē. decembris. Hec ado in martylogio.

De ſcō Mauro martyre. Cap. XCIII.

Maurus martyr apud urbem romā paſſus eſt tēpore numeriani imperatoris ſub pfecto urbis celerino. Hic ex ciuitate caſtella puincie aphrice xpianis parētibus pgenitus:quibus defunctis ipſe ſeculum dereliquit:& monachus effectus annis deo ſeruiuit:deinde diuina īſpiratus gfa cū eēt annoꝝ.xviii.ad apoſtoloꝝ limina uiſitāda romā deuenit:ibiq; paupibus ſubuenire cepit: & per trienniū ibidē talibus opibus uacauit. Audiens aūt edictū numeriani īperatoris de xpi noīe pſequendo:fugiens in ſpelunca latuit. Sed poſt menſes tres uidit in ſomniis uiꝝ ſplendidū aurea uirga ſe tāgentē:ſibiq; mandantē:ut romā intraret:& martyriū cōſtanter ſuſcipet. Ingreſſus itaq; urbē & tentus a celerino pfecto:dū ſacrificare nollet:primo qdem nodoſis fuſtibus cedit̄:& plūbatis in maxillis cōtundit̄ : deinde in equuleo ſuſpenditur:& ungulis ferreis lacerat̄. Nouiſſime in xpi cōfeſſione pſiſtens īmobilis:gladio capite truncat̄ nō longe ab urbe roma. Naute uero quidā bicucine ex aphrica corpus cōciuis ſui rapientes: nauī impoſuerūt ad ſuā patriam deferendū. Sed dū hoc pfectus ītellexiſſet:iuſſit nautas cōprehendi. Qui hoc cōperto territi fugerunt:& nauē dimiſerūt. Prefectus uero nauē:in qua iā corpus martyris poſitū erat ſar

mētis repletam:iuſſit in medio mari cōburi.Sed deo diſponente nauis a uento ſine nauta inde repellit: & angelo duce ad littus parentine ciuitatis ꝓuincie hiſtrie deducit:ubi ſanctū corpus a xpianis cōdigno honore ſepelit:qui paſſus eſt.xi.calen.decembris.

ℭDe ſcō Colūbano abbate. Cap. XCIIII.

COlumbanus abbas claruit in gallia tēporibus theodorici & clodouei regum francorū.Hic ex hibernia īſula natus: cū adhuc matris utero geſtaret:uidit eius genitrix per ſomniū ſe ſolē parere mundū illuminantem: qui adhuc puer liberalibus diſciplinis inſtructus: relicta matre pr̄e iā defuncto a uenerabile uiro ſenile ſacris litteris & regularibus īſtitutis ībutus eſt.Et cū eēt annoꝝ.xxx.aſſumptis.xii.comitibus uenit in italiā:& īde acceſſit ad galliā uerbū domini ꝑdicando:cui a ſigiberto rege aſtroſioꝝ & burgundionū cōceſſione facta uaſtā eremū noīe ueſagū cū ſociis ſuis habitare cepit:& ꝑ annos.lx.nihil ultra q̄ herbas & radices manducauit.Abbas aūt euorcius monaſterii ſalicis diuinitus per uiſum admonitus:beato uiro colūbano neceſſaria uite eqs oneratis trāſmiſit:quoꝝ ductorē marculum eius diſcipulū conſtituit. Sed dum ille uiā penitus ignoraret:deo duce ipſe cum equis recto itinere ad cellā uiri dei peruenit.Hic multoꝝ miraculorum gloria claruit.ℭCū in quodā ſpecu ubi orare ſolebat urſum repperiſſet:licētiatus urſus:ab eo: locū ipſum nunq̄ repetiit.ℭFrater quidā grauiter egrotabat: & abbas unde ipm̄ reficeret:nō habebat. Inſpiratus ergo repente quidā diuinitus cū panibus & pulmentis uenit:eaq̧ patri obtulit:& ſic lāguēti ſubuenit. Et dū pro uxore benefactoris oraſſet:languente: cōtinuo ſanata eſt.ℭCū aūt fratres aquam in ꝓximo nō haberent:ſed a longe ipſam multo labore deferrent:fontē de ſaxo ſua oratione produxit:qui manat ibidē uſq̧ in preſens tēpus.ℭDeinde in caſtro luxouio monaſteriū latius cōſtruxit:propter fratrum multitudinē excreſcētē.Die quadā dum gallo monacho ꝑcepiſſet: ut ad piſcandū ad flumē bruſcam iret:& ille ad ligonē fluuium proximiorē acceſſiſſet:& multos piſces īueniens nihil cepiſſet:correptus de in obediētia ab abbate.ad locū iuſſum adiit:& piſcium multitudinē cepit.ℭAliquando exiſtens in oratione in quadā rupe: cognouit per ſpiritū oēs ſuos fratres domi relictos eē languentes:& ueniēs uix eos qui egrotis miniſtrarēt ſanos repperit: eiſq̧ oībus ut ad meſſem precidendā ſurgerēt impauit.Et continuo omnes ſanati ſurrexerunt:& operari ceperunt.Et cū illis metentibus pluuia maxima erupiſſet: imbrē a metētibus fratribus adeo cōpeſcuit:ut pluuia circūquaq̧ cadente: nec fratres nec ſegetes in aliquo madidaret.Pueꝝ etiam qui metendo ſibi digitū falce ꝑciderat:ſola ſaluia ſanauit. ℭSeipſum cū duobus ſociis in eremo unico pane diuinitus multiplicato per dies.xii.īdeſinenter ſatiauit. ℭFratrē inſuper quedā qui cedēdo ligna ſe grauiter ſecuri uulnerauerat in momento ſanū effecit. ℭCuidam coruo unā ex chirothecis eius aſportauerat:ut illam reportaret precepit: & continuo ipſam rettulit. ℭDū quadā uice triticū ī horreo defeciſſet:& ex hoc guignocus procurator monaſterii plurimū heſitaret orationē fudit & mane horreum tritico repletū inuētum eſt:quod tamen clauſum extiterat: eiuſq̧ claues cellarius habebat. ℭApud fontanas monaſteriū.lx. fratres terrā colentes duobus panibus & modico ceruiſie:ad ſacietatē plene refecit.ℭCū urſum in nemore iuxta cerui cadauer inueniſſet:precepit beſtie ne corium lederet:ſed fratribus pro calceis dimitteret.Miſſoq̧ poſtmodū illuc nuncio:coriū ſanū recepit.ℭDuci gualdeleno eiuſq̧ cōiugi flauie ad ſe accedentibus: ut ſobolē eis īpetraret:tā faciliter optatū obtinuit: ut anteq̄ domū rediſſent:pregnās mulier eſſet. Natū ergo pueꝝ & donanim nominatū.Colūbano in monaſterio parentes obtulerūt:pro quo plures alios filios poſtmodū genuerūt. ℭTheodoricū regē de adulterio increpabat:eo ꝙ relicta regina natos de cōcubina ꝓcreabat:unde ab eo & brunichilde eius auia regi in crimine fauente:multas inſidias & perſecutiones perpeſſus de monaſterio ſuo eiectus eſt.Et in exiliū actus ſepius reuocatur.Iterūq̧ frequēter fugabat:pluriesq̧ periculo mortis expoſitus:diuina tandē uirtute liberatus euaſit.ℭApud uexocienſe oppidum ubi a rege fuerat relegatus:cōpeditos omnes de carceribus diuina uirtute ſolutos eduxit.Et dū ad carceres per ſatellites repetunt ad uiꝝ domini eccleſia legentē confugiunt.Quo ītrantes ſatellites & preſentē querentes uidere nō potuerunt & neminem abſolutoꝝ capere ualuerunt.Tandē rex diuina ultione in ſua gente ꝑcuſſus:deiq̧ timēs iudiciū:columbanū ad ꝓpria reuocauit.ℭCū apud turonū pecuniā quā ſanctus pauperibus dare decreuerat fur exportaſſet:& abbas ad ſepulchrū ſancti martini oraret:latro ſubito cōpunctus rediit:& ablata reſtituit. ℭIn uilla quadā ꝓpe ſueuos: gentiles quoſdā cuppā maximam.l.modioꝝ uino repletam deo ſuo libare uolētes inuenit:& in cuppā inſufflauit.Statimq̧ cuppa per fruſtra frangit: & uinū effunditur:& barbari conuertuntur.ℭDū fratres ad pomeriū pro pomis deferēdis miſiſſet:illiq̧ reuertentes urſum ingentē poma rapientē nunciaſſent.Sāctus per fratres urſo mādauit:ut aſſignatis ſibi quorundā ramoꝝ pomis:contentus exiſtat:& reliqua fratribus dimittat.Quod fera deinceps adīplere curauit. ℭSpiritu prophetico plenus clothario regi predixit:ipſum in breui regna theoberti & theodorici regum obtenturꝫ.Quod ut ꝑdixerat ſic euenit.Nā orta guerra inter eos de terris regnoꝝ:in tubianēſi caſtro ambo ad īuicem bellū cōmittunt:& theobertus ſuperat & captus ad brunichildem reginā deſtinat. Quem illa ſicut eidem regi dudū ſanctus colūbanus predixerat: clericū fieri fecit:& in monaſterium ītruſit: atq̧ poſt

modicū ipſum eadem regina occidi mandauit. Sicq̧
theodoricus regnū illius obtinuit. Sed poſt modicū
tempus in ultionē iniurie ſancto uiro illate: theodori
cus iuxta meldēſe caſtrū flumine interiit:& ſic clotha
rius utrūq̧ ipſoꝝ regnum acquiſiuit:qui & theodo/
rici ꝓgeniem cunctam deleuit. ¶ Deinde uir domini
italiam petēs:monaſteriū bobienſe cōſtruxit: & baſi/
licam antiquam ſemiruptam reparauit:quo dū pro/
pter aditum arduum trabes ad edificium de nemore
exciſas:plauſtis deferre non poſſent:uirtute uiri ſan/
cti duo uel tres ex fratribus trabē quā uix q̄ttuor bo/
ues traherē potuiſſent:humeris leuiter deferebant:ꝓ
ut uie anguſtia exigebat:donec cenobiū omne pfectū
eſt. Cōſumato uero ope uir domini poſt annū reuolu
tum feliciter in pace quieuit. xi. calen. decembris: ibiq̧
ſepultus miraculis refulget.

¶ De ſancto Colūbano cōfeſſore. Cap. XCV.

Columbanus alius fuit monachus cenobii
luxouiēſis ex genere ſancti colūbani abba/
tis:eiuſq̧ diſcipulus:qui ſimul cū eo ex
hibernia egreſſus eſt. Hic ſanctiſſime uite
fuit:cui & aues & beſtie ſicut & colūbano magno pa/
rebant:& ad eius imperiū ueniebant:ſeq̧ manibus il/
lius:ac ſi eſſent catuli:attrectari pmittebant. ¶ Cū au
tem ſanctus uir ad extrema ueniſſet:diebus pluribus
febre correptus:uidit ad ſe uirꝝ ſplendidū uenientem
qui ſibi dixit:ꝙ tūc ipſum a corpore educere nō uale/
bat:eo ꝙ patris ſui pces & lachryme ipſum impedie/
bant. Quod ille audiens & durius deflens: ſanctū co/
lumbanū abbatē per nunciū accerſitum rogat:ut trā/
ſitum ſuum non impediat:eo ꝙ ſe ad uitam iturꝫ nul
latenus dubitabat. Cui ſanctus abbas corpus domini
cum obtulit:illeq̧ ſumpto pacis oſculo de licentia pa
tris e carne migrauit. Sepultus in monaſterio luxoui
enſi:ubi & in miraculis uiuit.

¶ De ſcā Cecilia uirgine & mr̄e. Cap. XCVI.

Cecilia uirgo & martyr rome paſſus ē ſub
almachio urbis p̄fecto tempore marci au/
relii & cōmodi īperatoꝝ:que ex nobiliſſi
mo romanoꝝ genere exorta:& ab ipſis cu
nabulis in fide xp̄i erudita: abſconditum ſemper xp̄i
euangelium gerebat in pectore: & nunq̄ a colloquiis
diuinis & oratione ceſſabat:ſuāq̧ uirginitatē conſer/
uari a domino exorabat. Cum aūt cuidam iuueni no
mine ualeriano deſponſata fuiſſet:& dies nuptiaꝝ in
ſtituta eſſet:illa ſubtus ad carnem cilicio īduta:deſup
auratis ueſtibus tegebatur:& cātantibus organis: illa
in corde ſuo ſoli domino decantabat: & biduanis ac
triduanis ieiuniis orans ſe domino cōmēdabat. ¶ Ve
nit igitur nox in qua cū ſponſo ſuo ſuſcepit ſecreta cu
biculi ſilentia. Quē cecilia alloquēs dixit:ſe habere ſe/
cretum:quod ei cōfiteri uellet:ſi ille iratus aſſereret:
tota illud obſeruātia cuſtodire. Iurauit ualerianus il/
lud nulla neceſſitate detegere. Tunc illa ait: ſe angelū
dei amatorem habere:qui nimio zelo corpus eius cu
ſtodiret:aſſidue qui ſi ſentiret: ꝙ ipſam ſponſus eius
amore polluto cōtingeret cōtra ipſum furorē ſuum
exagitaret:& ipſum occideret. Si aūt cognoſceret:ꝙ il
lam ſyncero amore diligeret:ipſum quoq̧ ſicut & ip
ſam pfecte amaret:& gratiam ſuā ipſi oſtēderet. Vale
rianus nutu dei diuinitus inſpiratus reſpōdit:ut ipm̄
ſibi angelum oſtenderet:quem ſi uiuere angelū dei ꝓ
baret:hortata ſibi faceret. Si aūt uirꝝ alium diligeret:
utrūq̧ gladio feriret. Cui cecilia promiſit:ut ſi in unū
deum credere uellet:& ſe purificari pmitteret: ange/
lū uidere poſſet:īponens ei ut tertiū ab urbe miliariū
uia apia pgeret:& pauperes inuētos elemoſynā petē/
tes ex pte cecilie ſalutaret:eoſq̧ rogaret: ut ad ſanctū
papam urbanū eū adducerent:quia ad ipſum ſecreta
quedā ꝓferenda haberet. Cui inuēto oīa uerba cecilie
indicaret:& ab eo purificatus angelū rediens cōtinuo
uideret. Tunc ualerianus perrexit:& ſecūdū accepta ſi
gna inuenit ſanctū urbanū papam ītra ſepulchra mar
tyꝝ latitantē. Cui ualerianus omnia cecilie uerba ex/
poſuit:illeq̧ māus ad celū eleuās dominū benedixit.
Et ecce apparuit eis ſenior:niueis ueſtibus indutus:te
nens librū aureis litteris ſcriptū. Quem uidens uale/
rianus timens quaſi mortuus cecidit:ſed a ſene cōfor
tatus & leuatus ſic legit:Vnus domīus:una fides:unū
baptiſma &c. qui cū a ſeniore interrogatus: hec oīa ſe
credere dixiſſet:ſtatim ſenior diſparuit: ipſeq̧ a ſan/
cto urbano ep̄o baptiſma ſuſcepit: & rediēs domum
ceciliā in cubiculo cum angelo ſplendente colloquen
tē inuenit. Quē uidens ualerianus nimio terrore cor
ripit:ſed ab angelo cōfortat. Qui duas coronas ex ro
ſis & liliis albētes in manu habebat:& unā cecilie:alte
ram ualeriano tradidit:quas de paradiſo dei eis dela/
tas aſſeruit:& ut eas īmaculato corpore cuſtodirent:
admonuit. Valeriano quoq̧ dixit:ut quia utili caſtita
tis conſilio crediderat:quodcūq̧ uellet:peteret:conti/
nuo a domino obtinendū. Qui reſpondit:ꝙ nihil ſibi
eſſet dulcius q̄ unicus fratris germani eius affectus:pe
tens ut frater eius tyburtius una ſecū ueritatem agno
ſcere mereret. Angelus uero hec uti deo acceptiſſimū
approbauit:promittens:ꝙ nō ſolū tyburtius in xp̄m
crederet:ſed ipſi ambo cum palma martyrii ad domi
nū peruenirent. ¶ Cum aūt mane tyburtius ad cecili
am cognatā ingreſſus:eam obſcularet: odorē nimiū
roſaꝝ & lilioꝝ ſenſiſſe ſe dixit:quibus cōfortatus ad
mirabat:unde intempeſtiuas roſas habuiſſent tēpo/
re imbris. Valerianus ergo ei reſpōdit:ꝙ coronas ha/
berēt a domino ſibi per angelū miſſas:quas oculi ſui
uidere nō poſſent:niſi credens ſe purificari permitte/
ret. Qui cum ualerianū interrogaſſet:an hec in ſom/
niis:an in ueritate talia audiret. ualerianus reſpōdit:
ꝙ uſq̧ tunc in ſomniis ambulauerat:ſed nunc in ue/
ritate māebat:& ꝙ hec omnia ipſum angelus docuiſ/
ſet:quē & ille uidere poſſet:ſi in chriſtum crederet:&
idolis renunciare uellet. Cum autē cecilia rationibus

euidentiſſimis omnia idola eſſe inſenſibilia compro/
baſſet:& uitam futurã iſta preſenti felicioré & magis
glorioſam oſtendiſſet:atqꝫ xp̃m dominũ eidé euan/
gelizaſſet:& ad predicationé eius tyburtius in xp̃m
credidit:& a ualeriano ad ſanctum papam urbanum
adductus ſacrum baptiſma ſuſcepit. Qui poſtmodũ
angelos dei ſepius uidebat & omnia:que poſtulaſſet:
protinus obtinebat. Cum autem utriqꝫ fratres elemo
ſynis inſiſterent:& ſanctorum corpora quos almechi
us prefectus occidebat ſepulture traderent:ambo ab
ipſo prefecto detenti:& pro chriſti nomine martyriũ
paſſi ſunt:ut dictũ eſt ſupra in eoꝝ paſſione. xviii. cal.
maii. ¶ Quibus peremptis:almachius eorum facul/
tates exquirens:ceciliam quaſi ualeriani coniugem te
neri precepit:ut facultates eorum proderet & idolis ĩ
molaret. Sed uirgo chriſti mandatum eius preueni/
ens:omnia que a ſanctis martyribus ſibi relicta fuerãt
pauperibus erogauit. Cumqꝫ ab apparitoribus urge/
retur:ut aut ſacrificaret:aut ſententiam mortis acci/
peret:& illi uehementer flerent:ꝙ puella tam decora:
& nobilis ultro ſe morti traderet:cecilia eis chriſti fi/
dem predicare cepit:& omnes ad deum cõuertit. Ip/
ſiſqꝫ a prefecto mortis in ducias cecilie poſtulantibus:
illa urbanum epiſcopum ad domum ſuam uenire fe
cit:qui gordianum uirum clariſſimum & omnes ap
paritores illos cum aliis pluribus numero quadrin/
gentis baptizauit. Quod audiens almachius ceciliam
teneri fecit:& ſibi preſentari. Que dum ei preſentata
chriſtum publice confiteretur:& idola omnia execra
retur. iratus almachius iuſſit eam ad domum ſuam
adduci:& die ĩtegro ac nocte in flammis balnealibus
concremari. Que quaſi in loco frigido manſit. Ita ut
nec una pars membroꝝ eius ſaltem ſudoris ſigna la/
xaſſet. Quod audiẽs prefectus iuſſit illam in ipſo bal/
neo decollari. Spiculator autem eam tribus ictibus in
collo percuſſit:ſed tamen caput eius amputare nõ po
tuit. Et quia decretum erat ne quartam percuſſioné
decollandus acciperet eam ſeminecem carnifex dere/
liquit. Cuius ſanguinem populi:qui per eam credide
rant:linteaminibus extergebant. Per triduum autem
ſuperuiuens omnia ſua pauperibus tribuit:& omnes
conuerſos ad fidem:urbano epiſcopo commendauit.
Deinde ad chriſtum cum palma migrauit decimo ca
lend. decembris. Cuius corpus ſanctus urbanus inter
ſuos collegas epiſcopos ſepeliuit:& domum eius: ut
ipſa ei mandauerat eccleſiam conſecrauit. ¶ Anno au
té ſeptimo ludouici imperatoris: Paſchalis papa cor/
pus ſancte cecilie ipſa reuelante dudum occultatum
ĩuenit:aureis uelatum ueſtibus:ſanguine eius adhuc
infuſis & ipſum inter corpora ſanctorum tyburtii &
ualeriani & maximi atqꝫ urbani pape:in eccleſiam no
mini uirginis ſancte dedicatam tranſtulit: ut ait ſigi/
bertus in chronica.

¶ De ſanctis Theoniſto Tabra & Tabrata martyri/
bus. Cap. LXXXXVII.

THeoniſtus epiſcopus:tabra & tabrata dia/
cones & martyres apud ciuitatem altinen
ſem paſſi ſunt:tempore theodoſii impera
toris primi. Qui ſanctus epiſcopus cũ di/
ſcipulis ſuis prefatis:& ſancto albano coepiſcopo: &
urſo clerico:de quibus dictum eſt ſupra in eorum paſ
ſione undecimo calendas iulii:a philippenſibus egreſ
ſus eſt ex inſula nauſia:tempore predicti imperatoris
ueneruntqꝫ romam:& ibidem oratione facta:medio/
lanum abierunt. Ibiqꝫ a ſancto ambroſio epiſcopo &
doctore:& prefato auguſto tunc ibi degente:honori/
fice ſuſcepti ſunt:inde ad gallias predicando tranſie/
rũt. Et cum ad auguſtam ciuitatem perueniſſent ſan/
ctus urſus a paganis comprehẽſus:per multa tormẽ/
torum genera martyrium paſſus eſt. Theoniſtus ue/
ro cum ceteris uenit ad regem roſimundum chriſtia
num:qui miſit eos ad paulinum epiſcopum treuerẽ/
ſem. Indeqꝫ cum nauigio maguntiam adierunt: ubi
dum predicaret albanus:a gentilibus tentus: & flagel
lis ceſus nouiſſime gladio capite truncatus eſt. Theo/
niſtus autem cum tabra & tabrata multa cede macta
ti:in naui perforata miſſi ſunt:Qui deo duce cum na
ui ad portum quendã incolumes peruenerunt. Dũqꝫ
ueſtimenta eorum madefacta ſiccarent:a gothis iteꝝ
capiuntur:& in eadem naui perforata remittuntur:
altoqꝫ pelagio iterum propellũtur. Sed dei uirtute re/
ſtaurata nauicula:ſancti iterũ ſine periculo ad littus ꝑ
ducuntur. Qui diuina admonitione deuenerunt alti
num. Et dum oderẽtum perueniſſent:& xp̃m domi/
num predicarent:a paganis detenti: & extra ciuitaté
educti uerberibus afflicti ſunt. ¶ Dũ autem eſſent in
ponte:& theoniſtus genibus flexis oraret:genua ipſi/
us uti in cera molle defixa ſunt: quoꝝ ueſtigia ibidé
uſqꝫ in preſens apparent. Inde a gentilibus dimiſſi: al/
tinum deuenerunt:ibiqꝫ iterum ab infidelibus com/
prehenſi:capitalé ſententiam exceperunt:Corpora ue
ro truncata ſurgentia:capita ſua manibus propriis ſu
mentia portauerunt:& inter eridanum & ſilerem ea
depoſuerunt:ubi & a fidelibus tumulata ſunt. Paſſi
ſunt autem decimo calendas decembris.

¶ De ſancto Clemente primo papa & martyre.
Cap. LXXXXVIII.

CLemẽs papa & martyr huius nominis pri
mus natione romanus ex patre fauſtino
de regione celiomonte:cleto romano põ/
tifici in epiſcopatu ſucceſſit:ſedit ãnos no/
uem:menſes duos:dies decem. Hic conſtituit canoné
ſuper euchariſtiam decantari:& ut epiſcopus electio/
ne cleri & laude populi conſtitueretur:& ut cathedra
epiſcopalis in eminentiori loco ſtatui debeat: in qua
reſidẽs epiſcopus omnes poſſit circũſpicere:& ab om
nibus circunſpici. Conſtituit etiam:ut baptizatus ꝗci
tius poteſt confirmetur:& ne ſit perfecte chriſtianus:
qui confirmationem nõ neceſſitate ſed incuria ac uo/
luntate omitteret. Hic etiam fecit ſeptem regiones di
uidi notariis:qui geſta martyrum ſolicite & curioſe
unuſquiſqꝫ per regionem ſuam diligenter perquire/
rẽt. ¶ Hic enim quamuis a beato petro electus eſſet:
ut ſupra dictum eſt in paſſione ſancti petri tertio calẽ
das iulii. Timens tamen ne talis conſuetudo errorem
in eccleſia dei induceret:linum & cletum ante ſe pon/
tificari coegit. Et ſic clemẽs primus fuit poſt petrum
per electionem:tertius uero per gradum. Qui ita mo
rum ornamento pollebat:ut iudeis & gentilibus: ac
etiam chriſtianis omnibus complaceret. Singularum
inopes regionũ ſcriptos habebat: & quos baptiſmo
nuper mundatos nouerat: non ſinebat publice fieri
mendicitati ſubiectos. ¶ Cum itaqꝫ flauiam domitil
lam uirginem neptem domitiani imperatoris ſacro

uelamine cōſecraſſet:de qua ſupra dictum eſt in eius
paſſione nonis maii. Et theodoram uxorem ſiſinnii
amici nerue imperatoris ad fidem conuertiſſet: & in
caſtitatis eam propoſito confirmaſſet. Siſinnius zelo
ductus:eccleſiam poſt ſuam uxorem occulte ītrauit:
uolens ſcire propter quid ipſa eccleſiam frequentaret.
At ubi a ſancto clemente oratio fuſa eſt: & a populo
amen reſponſum eſt. Siſinnius cecus & ſurdus ſta/
tim efficicitur. Qui dum pueris ſuis mandaſſet: ut ei
manum dantes foras educerent:pueri per totam ec/
cleſiam gyrantes eum ducebant:nec ianuas inuenire
ualebant. Quod uidens theodora: primum quidem
ab eis declinauit:putās ꝙ uir ſuus eam agnoſcere poſ/
ſet: poſtmodum autem ab eis didicit:quid hoc eſſet.
Tunc illa pro uiro ſuo in orationem ſe dedit: & poſt/
modum pueris ſuis mandauit:ut ſecuri a modo exi/
rent:& dominum ſuum domum adducerēt. Cumqꝫ
illi abiſſent:theodora clementi quid factum fuerat ex
poſuit. Ad quē ſanctus rogatu theodore uenit: & ip/
ſum apertis oculis nihil uidentē neqꝫ audientē īuenit:
& cum pro eo oraſſet:ille auditum ac lumen recupe/
rauit. Et uidens clementem iuxta coniugem ſtantem
zelo ductus amens efficitur & ſe magicis deluſum ar
tibus arbitratur:precepitqꝫ ſeruis ſuis:ut clementem
& clericos eius funibus ligatos traherent. At illi colū/
nas & ſaxa uincientes trahebant:& tam ipſi q̄ ſiſinni/
us clementem & eius clericos ſe trahere putabāt. Cle/
mens uero eis dicebat:ut quia ſaxa deos exiſtimabat:
ſaxa trahere meruerat. Sicqꝫ una cum clericis ſuis in/
de diſceſſit:& theodora pro uiro in oratione perſeue/
rauit. Cui beatus petrus apoſtolus apparuit: & ꝑ eius
orationem uirum eius ſaluandum eſſe promiſit. Sta/
timqꝫ ſiſinnius conuertitur:& una cum uxore caſtita
tem profitetur:accerſito quoqꝫ clemēte ab eo eodem
in fide inſtruitur:& cum trecentis & tribus de domo
ſua baptizatur. Vnde & poſtmodum per ipſum ſiſin/
nium multi nobiles & amici nerue imperatoris in do
mino crediderunt. ¶ Tunc come ſacrorum pecuniā
multis dedit:& contra clementem epiſcopum ſeditio
nem in populo excitauit. Cuius occaſione mamerti/
nus urbis prefectus clementem quamuis īuitus tenu
it:& imperatori traiano de eo ſcribens: reſponſum ac
cepit:ꝙ aut ipſum ſacrificare compelleret:aut in hel/
leſponti iſulam ipſum in exilium mitteret. Prefectus
autem ei compatiens:lachrymas pro eius exilio fudit
& nauem ei cum omnibus neceſſariis delegauit. Quē
multi de populo in exilium ſecuti ſunt. Veniens igi/
tur clemens ad inſulam:plus q̄ duo milia chriſtiano/
rum ibidem inuenit:iam dudum ad ſecāda marmo/
ra damnatorum. Quem illi cum lachrymis excipien
tes:ab eo dulciter confortati ſunt. Et cum ab eis didi/
ciſſet:ꝙ a ſexto miliario aquā in ſuis humeris depor/
tarent:orationem pro eis fudit:omneſqꝫ orare prece/
pit:ut qui in deſerto ſinai aquā de petra produxerat:
cōfeſſoribus ſuis in ipſo loco fontis uenas aperiat. Et
circūſpiciens uidit agnum ſtantem:dextroqꝫ pede ere
cto quaſi locum epiſcopo oſtendentem. Quem chri/
ſtum eſſe intelligens:ad locum perrexit: & in nomi/
ne trinitatis ibidem fodi precepit. Sed cum nullus lo/
cum in quo agnus ſteterat contingeret: ipſe accepto
breui ſarculo:leui ictu ſaxum ſub agni pede percuſſit:
& ſtatim fons inde magnus erupit:& uſqꝫ in preſens
in flumen excreſcit. Ad quod miraculum multi con/
fluxerunt:& pluſquam quingenti ab eo baptiſma ſu/
ſceperunt. Et idolorum templa deſtruentes per totā
prouinciam infra annum. lxxv. eccleſias edificauerūt.
¶ Poſt annos uero tres imperator traianus hoc audi/
ens quendam ducem nomine aufidianū illuc miſit:
qui chriſtianos exanimare cepit. Et dum libenter om
nes mori conſpiceret:multitudini ceſſit: & ſolum cle
mētem tenuit:ligataqꝫ in collo ipſius ancora: eum in
medio mari precipitari:mandauit: ne xp̄iani corpus
eius poſſent ſepelire:& ipſum pro deo colere. Stante
autem omni multitudine iuxta littus:phebus & cor/
nelius eius diſcipuli orare ceperunt: ut dominus eis
oſtenderet martyris ſui corpus. Et continuo mare ꝑ
tria miliaria recedente:omnes per ſiccum ingreſſi:in/
uenerūt in modum templi marmorei: habitaculum
a deo paratum:& ibi in arca ſaxea corpus ſancti mar/
tyris poſitum & ancoram iuxta eum. Reuelatum eſt
autem diſcipulis ne corpus ipſius īde amouerēt. Om/
ni uero anno tempore paſſionis eius per ſeptem dies
mare ad tria miliaria recedebat & ſiccum inter ad cor
pus eius uenientibus tribuebat. Quod per annos pluſq̄
ducentos durauit. Paſſus eſt autem. ix. calend. decem/
bris. Hic fecit ordinationes duas per menſem decem
bris pr̄ſbyteros. x. diacones. ii. epiſcopos per diuerſa lo/
ca numero. xv. & ceſſauit ep̄atus dies. xxxiii. ¶ Hic plu
res libros chriſtiane religionis ſcripſit: cōpoſuit enim
librum hiſtorie ſcholaſtice: quem quidam itinerariū
uocant. Scripſit ex perſona romane eccleſie ad corin/
thios epiſtolam ualde memorabilem: & illi que ſub
beati pauli apoſtoli nomine ad hebreos ſcribitur: ſti/
lo & ſenſibus ualde conformē. Fertur & alia ex eius
nomine diſputationem petri & apionis continēs: quā
euſebius in. iii. eccleſiaſtice hiſtorie redarguit. Sed &
tertiam eiuſdem clementis fuiſſe a nonnullis traditū
eſt. Scripſit. & alias duas epiſtolas que catholice nomi
nāt. Hec hierōymus libro de uiris illuſtribus. ¶ Leo
epiſcopus oſtienſis tradit ꝙ tempore michaelis impe
ratoris conſtantinopolitani:quidam philippus ſacer
dos cerſonam ueniens:de his que narratur in hiſtoria
clementis de maris aperitione habitatores interroga/
uit:qui nihil de hoc ſcire profeſſi ſunt: eo ꝙ aduene
pluſq̄ indigene erāt. Siquidem miraculum illud iam
dudum ob habitātium culpam ceſſauerat: & ob icur
ſum barbarorum templum deſtructum fuerat & ar/
ca cum corpore marinis fluctibus obruta. Tūc aſſum
pto ep̄o georgie ciuitatis: cū clero & populo acceſſe/
runt ad inſulā:in qua putabant eſſe martyris corpus:
ubi diuina reuelatione fodientes corpus inuenerunt:
& ancoram cū qua fuerat in mare proiectum. Quod
cerſonam deportantes ibidem ſepelierunt. Tempore
uero nicolai pape primi:corpus ipſum a ſancto cyril/
lo ſclauorum epiſcopo inde ſublatum:& romam de/
latum:atqꝫ in eccleſia eius nomini fabricata recondi/
tum eſt:ubi requieſcit miraculis clarens.

¶ De ſcā Felicitate martyre. Cap. LXXXXIX.

Felicitas martyr rome ſub antonino prin/
cipe paſſa eſt agente publio urbis prefecto.
Hic fuit mater ſanctorum ſeptem fratrū
mr̄m:de q̄bus ſupra in eoꝝ paſſione dictū
eſt. vi. idus iulii. Quos oēs una cum matre ad ſugge/
ſtionē pontificū idoloꝝ antoninus īperator detētos.

Publio urbis prefecto tradidit ad deoꝝ ſacrificia compellendos. Cum aūt felicitas nec blandimentis allici: nec terroribus frangi poſſet: quin potius filios ut in xp̄i confeſſione perſiſterēt hortaretur. Iuſſit eam prefectus alapis cedi: deinde in carcere per mēſes q̄ttuor & dimidiū macerari. Filios aūt ipſius oēs ſingillatim uocatos & ſacrificare nolētes per diuerſa ſupplicia iuſſit interim: ut ſuperius de eis dictū eſt. Felicitatē uero poſt dictū terminum educi: & in perſeuerantia xp̄iani nominis fecit decollari. ix. cal. decēbris. Cuius corpus a xp̄ianis iuxta filiorum corpora rome ſepultum eſt. ¶ Hanc beatam mulierem uocat gregorius pluſq̄ martyrem: quia fuit octies martyr. Paſſa eſt enim ſepties in. vii. filiis & octauo in corpore proprio.

¶ De ſancta Fauſtina regina & martyre. Cap. C.

Fauſtina regina apud alexādriam paſſa eſt ſub maxentio principe. Que cum eſſet ipſius caſaris uxor a beata catharina in carcere detenta: una cum porphyrio prīcipe militie cōuerſa eſt: ut dicetur infra in paſſione catharine. vii. cal. decēbris. Sicq; in xp̄m corde credens: per dies plurimos ſecretius xp̄ianitatem occultauit. Cum aūt uidiſſet miraculum q̄liter angelus domini de celo ueniens: rotas gladiis circunſeptas diuellēdo diſſipaſſet: & beatam dei uirginem a tam duro mortis periculo liberaſſet. Regina: que uſq; tunc ſe celauerat: ad imperatorem deſcendit: & de eius duritia ipſum conſtantius increpauit. Et cum ſe chriſtianā diceret: & ſacrificare contempſiſſet. Maxentius ira repletus iuſſit eam extractis prius mammillis decollari. Que dū ad martyrium duceretur: catharinam rogauit ut pro ſe dominum precaretur. Quam illa in domino confortauit: & ad paſſionem conſtantius animauit. Miniſtri igitur fauſtinā tollentes: eāq; extra ciuitatem educentes: mammillas ipſius haſtilibus ferreis euellunt: & poſtmodum ei caput precidunt. Cuius corpus porphyrius rapiens ſepeliuit. ix. cal. decembris.

¶ De ſcō chryſogono martyre. Cap. CI.

Chryſogonus martyr apud aquileiam paſſus eſt ſub diocletiano imperatore. Qui apud urbem in uincula coniectus ſancte anaſtaſie alimoniis fouebatur. Que non ſolū ei ſed etiam aliis xp̄ianis in carcere detētis neceſſaria ſolicite miniſtrabat. Vnde hac occaſiōe uir eius publius gentilis anaſtaſiā in artiſſima cuſtodia recluſit: ita ut etiā ei alimoniam denegaret. Ipſa aūt chryſogono epiſtolas amaritudinis ſue narratiuas deſtinabat: ille uero cōſolatorias remittebat. Sed interea uir in legationē ad perſidem miſſus: anaſtaſie cuſtodiam triplicauit: ita ut lucē ipſam & uictū ei negari iuſſiſſet ut ſic ipſa fame tabefacta deficeret: & ille oīum facultatū eius dominus permaneret. Que cū ſe putaret deficere: a beato chryſogono per epiſtolā confortat̄: ut ſperans in xp̄o celerē eius miſericordiā preſtolet̄. Interea poſt dies paucos uir eius apud pſidē morit̄: & ip̄a de carcere liberat̄: que iteꝝ carceres uiſitare cepit: & xp̄ianis pauperibus ſubuenire. ¶ Cū ergo ip̄ator diocletianus apud aquileiā reſideret: epiſtolā romā ſcripſit: ut oēs xp̄iani uincti deberent interfici: ad ſe uero chryſogonū deſtinari. Cui cū ſibi p̄ſentato p̄fecture dignitatē & generis ſui cōſulatū offerret: tantū ut diis ſacrificaret: Illeq; oīa ſimulacra demonū thecas affirmaret. Iuſſit eū diocletianus duci ad aquas gradatas atq; ibidē decollari. Corpus aūt eius ad littus iactatū eſt iuxta poſſeſſionē: que dr̄ ad ſaltus: caput uero in mare p̄iectū. Zoilus aūt p̄ſbr̄ ſancti chryſogoni collegit: & in domo ſua in loco ſubterraneo poſuit: cui per reuelationē indicatū eſt: quo caput mr̄is mare iactaſſet. Pergens ergo ad agroterē: ita illud īuenit: q̄ſi eadē die fuiſſet abſciſum: quod auferēs corpori ip̄ius cōpaginauit. Paſſus eſt aūt ſanctus martyr. viii. cal. decēbr̄.

¶ De ſancto Creſcentiano martyre. Cap. CII.

Creſcentiāus martyr rome paſſus eſt ſub maximiano filio diocletiani imperatoris: agente carpaſio uicario. Qui maximiāus creſcentianum clericum cum ſanctis cyriaco larco & ſmaragdo detinuit: omneſque carpaſio uicario puniendos tradidit: ſicut dictum eſt ſupra in paſſione ſanctorum cyriaci & ſociorum ſexto idus auguſti. Cum ergo carpaſius omnes predictos martyres decollaſſet: & creſcentianum dudum in cuſtodia detinuiſſet: ip̄m tādē eductū: & idolis immolare nolentem: iuſſit in equuleo ſuſpendi: & fuſtibus cedi: atq; unguibus ferreis crudeliter lacerari. Et cum in his deo gratias ageret: precepit flammas ad latera eius apponi. Et cum diu incendio conſtrictus ureretur: emiſit ſpiritum. Cuius corpus in platea ante templum palatii iactatum: a ioanne preſbytero noctu recollectum: & in cemiterio priſcille uia ſalaria in harenario ſepultum eſt. viii. calen. decembris.

¶ De ſcīs Porphyrio & ſociis mr̄ibus. Cap. CIII.

Porphyrius martyr cū ſociis ſuis uidelicet militibus ducētis apud alexandriā paſſus eſt ſub maxentio ceſare. Hic cū eſſet princeps militie imperatores: a regina fauſtina rogatus: eam ad beatam catharinam in carcere detentam nocte quadam adduxit: & uidens mirabilia: que in carcere fiebant apud uirginem: una cum predicta regina chriſti fidē percepit: ut dicetur infra in paſſione ipſius uirgis. vii. calen. decembris. Cum autē regina pro chriſti nomine paſſa eſſet. Porphyrius corpus eius rapiens ſepeliuit: ut ſupra dictum eſt in paſſione fauſtine. viii. calen. decembris. ¶ Sequenti uero die dum de corpore regine queſtio fieret: & multos propter hoc ad ſupplicia pertrahi maxentius iuſſiſſet. Porphyrius prorumpens in medium exclamauit q; ipſe eēt: qui chriſti famulam ſepeliſſet: & chriſti fidem percepiſſet. Et cum omnia: que contigerant: ſuis commilitonibus ducentis numero rettuliſſet: illi ſimiliter diuinitus compuncti ſe chriſtianos eſſe uelle dixerunt: & una cum ſuo principe ſe mori paratos obtulerunt. Tunc ceſar furibundus eos omnes precepit una cum porphyrio decollari: & corpora eorum canibus deuoranda dimitti: que tamen a chriſtianis nocte collecta & extra muros ciuitatis ſunt tumulata octauo calen. decembris.

¶ De ſanctis Flora & Maria uirginibus & martyribus. Cap. CIIII.

Flora & maria uirgines apud cordubam ciuitatem hiſpanie paſſe ſunt que primo diuturnos carceres pro chriſti noīe paſſe: multaq; famis & inedie maceratione afflicte: nouiſſime autem gladio interempte: coronā martyrii perceperunt. viii. calen. decembris. Hec ado.

¶De ſcā Catharina uirgine & mr̄e. Cap. CV.

CAtharina uirgo & martyr apud alexādri/
am ciuitatē paſſa eſt ſub maxētio impato
re. Hec enī coſti regis alexādrie filia unica
in eius decrepita etate nata: puella admo/
dū ſpecioſa īfra annū. xviii. oībus liberalibus ſtudiis
ībuta eſt: quā pater moriēs ſuccetricē in regno reliqt.
Cū aūt pr̄e defuncto a quodā maximo pricipe in cō/
iugiū peteret: & ipſa de hoc a matre īſtātius pulſaret:
uirgo adhuc gētilis: ſuperba mēte denegabat: dicēs ꝙ
neminē unq̄ in uiꝝ aſſumeret: niſi eque ut ipſa nobi/
lis: ſpecioſus: diues ac ſapiens eſſet. Sed dū princeps il
le amore uirginis captus inſtaret: cōminans ciuitatē
alexādriam in uaſuꝝ: niſi eam mater ſibi traderet: &
mater ex hoc nimiū formidaret: rogauit filiā: ut quē/
dam eremitā chriſtianum atqꝫ preſbyteꝝ uiꝝ boni
cōſilii & prudētie famoſum: extra urbē habitantem
adirent: ut ſuper inde cōſiliū eius reqrerēt & audirēt.
Sperabat enī mater cū eſſet xp̄iana: uel filiā ad cōiugi
um īducendā: uel ſaltem huius occaſione ad fidē xp̄i
cōuertendam. Nā puella philoſophoꝝ ſtudiis dedita
xp̄m cōtemnebat: nec de eo a matre quicq̄ audire uo
lebat. Cū ergo mater & filia ad eremitā ueniſſent: il/
leqꝫ ad p̄ces matris uirginē de cōiugio pulſaret: & ip̄a
eadē ei: que matri dixerat reſpōdiſſet: eremita ſpiritu
dei tactus: eidē ꝑmiſit: ꝙ ſpōſum ei dare uolebat ne/
dū ei ſimilē: ſed ipſam & creaturā q̄libet in oībus ex/
cedētem. Quē dum puella ſibi oſtēdi petiuiſſet: ille ta
bulā pictā eidē tradidit deferendā: in q̄ erat imago de
uota uirginis xp̄m pueꝝ baiulātis: dixitqꝫ uirgini il/
las eē imagines ſpōſi & genitricis: quos ſi deuote ora/
ret: ſe ab ea uideri ꝑmitteret: uirgo aūt reuerſa: dū no
ctc illa ante tabulā orans aliq̄tulū obdormiſſet: uidit
in ſomniis cū matre uirgine xp̄m ultra oēm pulchri/
tudinē ſpecioſum. Cui dū dei genitrix catharinā offer
ret in ſpōſam: xp̄s eā repudiauit: eāqꝫ nō eſſe pulchrā
aſſeruit. De quo dū uirgo excitata & iā amore ſponſi
capta: triſtaret ad mortē: facto mane matrē uocauit:
& cōcita ſecū ad eremitā acceſſit: cui oīa uiſa expoſu/
it. Quā ille de xp̄i fide plenius īformauit: & cōuerſam
baptizauit. Promiſſione ei ꝓculdubio facta: ꝙ ſpōſo
amodo eſſet grata. Cū igit uirgo rediſſet: & ꝓſtrata
ante iconā obdormiſſet. Iteꝝ eidē mater cū filio ſole
ſplēdidiore: & cetu angeloꝝ apparuit. Mater filio ſpō
ſam obtulit: & ipſe eā uti pulchrā & decorā ac purifi/
catā acceptauit: eamqꝫ celeſti anulo ſubarauit. Excita/
ta uirgo anulum ſibi in digito repperit: & matri ſue
cum gaudio oſtēdit: & uiſa rettulit: ſicqꝫ deinceps xp̄i
amore ſuccenſa: mundi pompas cōtēnere cepit. In pa/
latio tamē diuitiis & pueris pleno ꝑmāſit: donec ma/
ter a ſeculo migrauit. ¶Cum autem maxentius im/
perator omnes tam diuites q̄ pauperes ad alexandriā
conuocaſſet: ut idolis immolarent: & xp̄ianos nolētes
immolare puniret: catharina cū eſſet in palatio audi/
ens animalium diuerſorū mugitus: & cantantiū plau
ſus: miſſo illuc nuncio inquiri iuſſit celeriter: qd hoc
eſſet. Quod cum didiciſſet: aſſumptis ſecum aliqui/
bus de palatio ſigno crucis ſe muniens illuc acceſſit.
Ibiqꝫ multos xp̄ianos metu mortis ad ſacrificia duci
cōſpexit. Que uehemēti dolore cordis ſauciata: ad im
peratorem ſe audacter in geſſit: nullāqꝫ ei ſalutationē
premiſit. Sed ſtans ante ianuam templi per uarias cō/
cluſiones ſyllogiſmorum: allegorice & philoſophice
multa cum ceſare diſputauit. Deinde ad cōmune col/
loquiū rediens: ipſum confidenter redarguit: ꝙ incaſ/
ſum tantam multitudinem congregaſſet ad colendā
ſtultitiam idolorum: uerumque deum celi & terre
atqꝫ creaturarum omniū creatorē eſſe cōprobās: chri
ſtū dei filium incarnatū & paſſum atqꝫ in celis glorio
ſum aſcendiſſe cōſtātius predicauit. Et cū ſapiēter plu
rima diſputaſſet: ſtupefactus ceſar ad hec reſpondere
nō ualens: eam rogauit ut ſacrificium ſuum cōpleri ſi
neret & poſtmodum ei reſponſa daret: precepitqꝫ eā
ad palātium duci & cum diligentia cuſtodiri: admi/
rans eius prudentiam & corporis elegantiam. ¶Ve/
niens ergo ad palatium imperator eā ſibi preſentari
iuſſit: & ipſam de eius progenie requiſiuit. Que reſpō
dit ſe filiam regis coſti fuiſſe: & in purpura natam ac
liberalibus diſciplinis pleniter inſtructam eſſe: om/
nia tamen propter chriſtū contempſiſſet: deos autē
quos imperator colebat nec ſe nec alios iuuare poſſe.
Cum autem per multa poetaꝝ exēpla: & philoſopho
rum argumenta deos gentiū apertis rationibus cōfu
taret: plurimaqꝫ cū ceſare diſputans ipſum in omni/
bus uiciſſet: uidens ille ꝙ eius ſapiētie obuiare nō poſ
ſet: mādauit per litteras: ut omnes rethores & philoſo
phi de circūſtātibus regionibus ad alexandriā feſtina/
rent: diuerſa munera recepturi ſi concionatricem uir
ginem ſuperarēt. Adducti ſunt igitur de diuerſis par/
tibus quinquaginta oratores: qui omnes mortales in
mundana ſapientia excellebāt. Quibus interroganti/
bus cur de remotis illuc ꝑtibus uocati fuiſſēt: & cām
eorum conuocationis didiciſſent: deridentes ꝙ uni/
us mulieris occaſione tanta illuc ſapientia conueniſ/
ſet: puellam ad ſe adduci iuſſerunt: ut ſua temeritate
conuicta: nunq̄ ſe ſapientes uidiſſe cognoſceret. Que
cum certamen ſibi imminens audiſſet: domino ſe cō/
mendauit. Quam angelus in chriſto confortauit: &
ut cōſtanter ſtaret admonuit: quia nedum ab illis uin
ci non poſſet: ſed etiā illos uictos & conuerſos ad pal/
mam martyri deſtinaret. Cum ergo coram oratori/
bus adducta fuiſſet: & cum eis ſapientiſſime diſputaſ/
ſet ac deos apertiſſime demones aſtruxiſſet: obſtupe/
facti illi: & quid dicerent non habentes: muti penitus
ſunt effecti. Tunc imperator furore repletus eos redar
guit: ꝙ ſic turpiter ab una puella ſe uinci permitterēt:
unus autem magiſter aliorum ſic reſpondit: ꝙ licet
nullus adeo ſapiens ante eos nunquā ſtare potuiſſet:
tamen ipſa puella in qua dei ſpiritus loquebatur: ſic

eos in admirationẽ cõuerterat: ut cõtra xp̃m aliquid
oĩno dicere neſcirẽt:aut pẽitus formidaret. Et cũ om
nes una uoce eadẽ aſſererẽt. Iratus imperator omnes
in medio ciuitatis cremari mãdauit: de quibus ſupra
in eorũ paſſione dictũ eſt idibus nouẽbris. ¶ Poſt hec
imperator uirginẽ xp̃i ad ſacrificia inuitare cepit:pro
mittens ei: ꝙ poſt reginam in palatio ipſius ſecunda
uocaretur:& imagine illius fabricata:a cunctis ut dea
ueneraretur. Cui cum uirgo diceret:ut talia nefanda
loqui deſiſteret: & xp̃m dominũ ſe adorare dixiſſet.
Iuſſit eã impator ſpoliatã ſcorpionibus cedi:& ceſam
in obſcurũ carcerẽ recipi:ibiqꝫ diebus.vii.fame crucia
ri. Rege autem extra regionis confinia ex cã ꝓceden/
te:regina nomine fauſtina maxentii uxor :nimio uir/
ginis amore ſuccenſa : cum principe militũ noĩe por/
phyrio:dato cuſtodibus ꝑcio media nocte ad carcerẽ
propauit. Viderũtqꝫ carcerem mirabili claritate fulgẽ
tem:& angelos plagas uirginis perungentes. Quibus
catharina eterna gaudia ꝑdicauit:& ad fidem conuer
tens martyrii coronam eis ꝑdixit. Sicqꝫ eoꝝ uterqꝫ ad
pedes eius procidit:& porphyrius cũ ducentis militi/
bus fidẽ recepit. Interea xp̃us per colũbã de celo miſ/
ſam celeſti cibo uirginẽ refouit. Deinde cum multitu
dine angelorũ & uirginũ ei apparuit:& ut cõſtans eẽt
blando colloquio cõfortauit. ¶ Rediẽs aũt impator:
eam ſibi preſentari iuſſit: & uidens ſplendidam : quã
tanto ieiunio exiſtimabat afflictam:cuſtodes torque/
ri uolebat:qa eos ei miniſtraſſe putabat. Illa uero ſe a
xp̃o celitus enutritam perhibebat. Et cũ ſuadẽte ma/
xentio illa oĩno diis ĩmolare recuſaret:& ex hoc ceſar
nimium fureret. Prefectus quidã ei ſuaſit:ut infra tri/
duum quattuor rotas ſerris ferreis & gladiis circũſe/
ptas ꝑpararet:ut tã terribile tormẽtũ puelle membra
diſſecaret:& ceteros xp̃ianos terreret. Quod & factũ
eſt. Tũc uirgo beata dominũ exorauit:ut ad cõuerſio/
nẽ circũſtantis populi ipſam mãchinã diſſiparet. Et ec
ce angelus domini molẽ ipſam tãto impetu diuellen/
do concuſſit:ꝙ q̃ttuor milia gentiliũ interemit. Quo
miraculo paganorum multitudo cõuerſa eſt. Regina
autẽ fauſtina:que uſqꝫ tunc ſe occultauerat: deſcẽdit:
& imperatorẽ de tanta duritia increpauit. Propter qđ
ab ipſo detenta & chriſtiana comperta: ab eodẽ mar/
tyrizata eſt: ut dictum eſt ſupra in eius paſſione.viiii.
calen.decembris. Sed cum porphyrius corpus regine
ſepeliſſet:& ex hoc cum ducentis militibus ſe xp̃ianũ
confeſſus eſſet: iubente eodem imperatore ipſe cum
dictis militibus decollãtur:ut ſupra dictum eſt in eo
rum paſſione octauo calendas decembris. ¶ Deinde
imperator catharinam aduocans: eidem propoſuit:
ut aut ſtatim diis ſacrificaret:aut caput amittere. Sed
cum ſacrificare renueret:decollari iubetur. Ducta igi/
tur ad locum paſſionis cum lachrymis orauit:& chri
ſtum ſpecialiter pro ſe in quacũqꝫ neceſſitate inuocan
tibus exorauit. Factaque eſt ad eam uox de celo: ꝙ ei
celi ianua aperta eſſet: & ꝙ in ſuis petitionibus exau/
dita fuiſſet. Cum autem decollata foret:de eius corpo
re pro ſanguine lac emanauit. Cuius corpus ab ange/
lis per aera ſubleuatum : & itinere dierum uiginti ad
montem ſinai in momento deuectum : ibiqꝫ hono/
rifice tumulatum eſt ſeptimo calen. decembris. Ex
cuius tumulo oleum indeſinenter emanat:quod cun
ctorum debilium membra ſanat.

¶ De ſancto Mercurio martyre. Cap. CVI.

Mercurius martyr apud ceſaream cappa/
docie paſſus eſt ſub decio ceſare. Cuius
tempore dum barbari romanorum fines
inuaderent Decius cum multis militibus
contra eos bellaturus proceſſit: inter quos erat mer/
curius miles. Cum autem aliquantulum certaſſent:
ſe ſubtraxerunt. Tunc apparuit uir quidam ſplendi/
dus mercurio militi dicens ſe miſſum eſſe a deo ad
eum in bello iuuandum:deditqꝫ ei lanceam:qua bar/
baros proſtrandos promiſit:& ut habita uictoria dei
ſui recordaretur:admonuit. Initoqꝫ prelio mercurius
eadem lancea regem ipſorum occidit:alioſqꝫ multos
ex hoſtibus ſtrauit. Quod barbari uidentes in fugam
cõuertuntur: & a romanis expugnantur. Decius au/
tem poſt triumphum mercurium accerſiuit: & in/
terrogauit eum: quis eſſet: cuius uirtute uictoriam
ipſe obtinuiſſet. Qui reſpondit ſe genere ſcytham:or/
tum armenia:patre gordiano progenitum :a cunabu
lis philopatorem a militibus mercurium nomina/
tum:ex militia:que marchia nũcupatur. Decius ergo
ipſum exercitus ſui principem conſtituit. Cum autẽ
romam cum decio reuerſus eſſet: Angelus iterum ei
per ſomnium apparuit:& excitauit:ipſum : quoqꝫ de
negligentia:quam circa uerum deum cognoſcẽdum
percepta uictoria habuiſſet: acriter increpauit: & ni/
ſi conuerteretur minas ſubiunxit: atque diſparuit.
¶ Mercurius autem ex dictis angeli ad fidem conuer
ſus:idola abhorrere cepit:& baptiſmum latenter ſu/
ſcepit. Et inuitatus ab imperatore:ut ſecum ad ſacrifi
candũ accederet:tertio uenire contẽpſit. Poſt immola
tionem uero eum accerſitum interrogauit:cur ad ſa/
crificandum uenire cõtempſerit. Ipſe autem chlamy/
dem expoliatam & cingulum ſolutum ceſari reſtitu/
it:ſeqꝫ chriſtianum uiua uoce profeſſus eſt. Tunc ce/
ſar ipſum in carcerem mitti fecit: ubi angelica uiſita/
tione confortatus eſt. Inde eductus eſt:dum deos om
nes confutaret:pronus extenditur:& brachiis & pedi
bus ad quattuor palos a terra ſuſpenſus alligatur: &
diutius fuſtibus uerberatur: deinde igne ipſi arden/
te ſubterſtrato ad modicũ aſſatꝰ:ſed ex ſanguinis mul
ta effuſione carbones extinguebantur. Inde in cubi/
culo modicũ ſpiramẽ habente recluditꝰ:ſed ab angelo
uiſitatus:omnia ipſius uulnera ſoli dantur. Cũ aũt ma
ne eum productũ & ſanatũ decius cõſpexiſſet: & hoc
magice arti attribuiſſet. Iuſſit illũ extenſum candenti
ferro uti cauterio per longum exuri: & ſubulis igne
torrẽtibus latera eius ac terga terebrari. Deinde ip̃m
uerſis pedibus altius a terra ſuſpẽdi: & ad metũ eius
grauiſſimũ lapidẽ alligari. Et cum nihilominus xp̃m
uoce qua poterat cõfiteretur:mãdauit ſaxũ amoueri:
& os eius obſtrui ne xp̃m aliqualiter noĩaret. Dehinc
fecit eũ a quattuor uiris tã diu flagellari: donec cutis
eius ſanie flueret. Et dũ hec oĩa cõſtantiſſime ſuperaſ/
ſet:iuſſit eũ decius apud cappadocie prouinciã in exi/
liũ duci:& ibidem capite truncari:quẽ milites per di/
es plurimos terra mariqꝫ trahentes ceſareã peruene/
rũt:ubi xp̃s dominus eidẽ apꝑuit:eũqꝫ benigne cõſo/
latus eſt. Mane uero extra urbẽ a militibus ducitꝰ: &
ibidem decollatꝰ.vii.cal.decẽbris. Cuius corpus in ho/
ra ſui tranſitus lucidiſſimum ſplenduit: odorqꝫ mi/
rus ex eo fragrauit. Quo miraculo plurimi ad fidem

conuerſi ſunt. Sepultus eſt autem a chriſtianis in ce/
ſarea ciuitate: baſilicaq; ſupra tumulum eius in ipſi/
us nomine edificata eſt: ubi & arma eius repoſita pro
reliquiis conſeruantur.

¶ De ſancto Mercuriale epõ. Cap. CVII.

MErcurialis eps̃ liuieñ fuit. Qui apud ean/
dẽ ciuitatẽ uita & doctrina & miraculis
claruit. Cum aũt inter populiẽſe & leuien
ſe oppidũ draco ĩmanis degeret: qui ho/
mines & aĩalia deuorabat: & flatu ſuo uenefico mul/
tos pimebat: mercurialis oĩ populo ſuo ieiunium tri
duanũ indixit: & oratione p̃miſſa cũ oĩ clero & plebe
una cũ ſancto rophilo epõ populiẽſi ad locum acceſ/
ſit. Ibiq; ambo epĩ draconẽ ut agnũ mãſuetiſſimum
ſtolis ſuis alligãtes: in puteo proximo demerſerunt:
eoq; recluſo ĩperpetuũ memoriale miraculi deſuper
ĩpoſuerũt: ſicut de hoc ſupra dictũ eſt in geſtis rophi/
li epiſcopi. xv. cal. auguſti beatus uero mercurialis ad
diem prop inquans extremum in pace quieuit.

¶ De ſcõ Romano preſbytero. Cap. CVIII.

ROmanus preſbyter & confeſſor apud ca/
ſtrum blauium claruit. Qui uite & ſancti
tate conſpicuus inſigniter effulſit: & ſciẽ/
tia atque doctrina multipliciter polluit.
Qui & apud eandem ciuitatem in pace quieuit. vii.
calen. decembris. Cuius ſanctitatis preconium mira/
culorum gloria declarat. Hec ado in martylogio ſuo
ex chronicis hieronymi ſumpto.

¶ De ſancto Petro alexandrino epiſcopo & martyre.
Cap. CIX.

PEtrus alexãdrinus eps̃ & mr̃ apud ipſam
ciuitatẽ paſſus ẽ ſub maximiano ĩpatore.
Hic beato theone alexãdrino pontifici in
ep̃atu ſucceſſit: & a beato marco euãgeli/
ſta. xvi. eps̃ eiuſdẽ ciuitatis ſedẽ gubernauit: ſapientia
& ſcĩtate ĩſignis admodũ effulſit: multaſq; ꝓ fide xp̃i
perſecutiões ꝑtulit. Ita ut pene omni uite ſue tp̃e in di
uerſis afflictionibus ꝓbatus extiterit. Nã pluries per
ſecutoꝝ declinans rabiẽ: de loco ad locũ ꝓfugus adiit
plurimũ in meſopotamia latitauit: ac perĩde apud ſy
riã phenicis: in utraq; etiã paleſtina atq; in ĩſulis mari
timis exulauit. Qui & qnquaginta eps̃ ordinauit. Cũ
aũt ad ſedem ſuã reuerſus multa pericula euaſiſſet: &
meletius lycopolitanus eps̃ ab unitate eccleſie diſceſ/
ſiſſet. Petrus eius metropolitanus celebrato catholi/
coꝝ epõꝝ concilio ipſum uti hereticum dãnauit: ue/
rũ cum arrius hereticus a quo & arriani dicunt̃ ad/
huc laicus dicto meletio adhereret: & aĩo catholicos
odiret: q̃ſi ſimulate meletiũ deſerẽs: cõfugit ad petrũ.
Qui eũ in diaconẽ cõſecrauit. Poſtq̃ ãt beatus petrus
oẽs meletianos ab eccleſia ſegregaſſet. Arriuſq; hoc
moleſte ferẽs epõ multa ob loquẽdo detraheret. Pe/
trus eps̃ arriũ hereticũ catholica cõione priuauit: &
uti hereticoꝝ fautorẽ dãnauit. Cũ aũt atrocitate ꝑſe/
cutionis in xp̃ianos ſeuiẽte: plurimi in ꝓuĩcia egypti
martyrio coronarent̃: ipſoſq; oẽs ſcũs eps̃ uti bonus
athleta ad paſſionẽ hortaretur: maximianus ĩperator
hoc audiẽs miſit quoſdã tribunos: ut ep̃m alexandrie
detinerent: & detentũ in carcere decollarent. Tribuni
aũt illum captũ in cuſtodia recluſerũt. Ad quem xp̃ia
noꝝ multitudo utriuſq; ſexus & oĩs etatis concurre/
rũt: & lachrymas fundẽtes carcerẽ circũuallarunt: die
noctuq; ibidẽ ꝑſiſtentes: ut neq̃s paganoꝝ ad eũ occi/
dendũ ingredi poſſet: uiciſſim cuſtodiẽtes. Quod ui/
dẽtes tribuni habito cõſilio ſtatuerunt: ut milites ar/
mati xp̃ianos carcerẽ obſeruãtes: uiolenter irrũperẽt:
& aditũ denegare uolẽtes trucidarẽt: atq; ita ad ep̃m
occidendũ ingredi poſſent. ¶ Interea arrius timẽs ne
poſt exitũ tanti uiri nullatenus recõciliari poſſet: no/
biliores ex clero ad ep̃m miſit ut ſimulãti penitentiã
ueniã impetrarent. Sanctus aũt eps̃ per ſpiritum eis p̃
dixit arriũ a gloria domini ſemper alienũ futurũ. De/
inde ſecretius achillam & alexandrum ſeniores in cle
ricis: ambos p̃ſbyteros cõuocauit: eiſq; p̃dixit: ꝙ uter
q; eorum poſt ſe eps̃ alexandrie futurus eſſet: & pri/
mo quidẽ achillas poſtea uero alexander in eius ſedẽ
ſuccederet. Admonẽs nequis eorum arrium hereticũ
peſtifeꝝ futurum: aliquãdo eccleſie dei recõciliare p̃/
ſumeret. Narrauitq; eis q̃liter in ipſa nocte xp̃m iuue
nẽ quaſi duodenẽ uidiſſet: ueſtitum cãdido colobio a
ſummo uſq; deorſum cõſciſo: qui utraq; manu illud
circa pectus ſuum cõiungebat: & quaſi nuditatẽ ſuã
operiebat. Qui ab eodem interrogatus quid hoc eẽt.
Reſpõdit: ꝙ arrius hoc feciſſet: qui unitatẽ fidei ſacre
conſcidiſſet: qui & ĩcorporabile ſchiſma in dei eccle/
ſia generaret. Cum aũt beatus petrus omnẽ populũ
predicaſſet: eos in pace dimiſit. Videns uero: ꝙ ſui oc/
caſione omnibus xp̃ianis eum cuſtodientibus mor/
tis periculum immineret: miſit ad tribunos per quẽ/
dam ſeniorem preſbyteꝝ: ut nocte ſequẽti ad carce/
rẽ accedant: & in loco quo ab intus ip̃m pulſare ſenſe
rint: parietẽ effodiant: & inde illũ ſponte egreſſurum
ſuſcipiãt: ſicq; ſine alioꝝ damno in ſe ſolũ ſibi iuſſa ꝑ
ficiant. Qui ueniẽtes nocte & ſine tumultu militum
locũ obſeruãtes: ubi uiꝝ domini in oratione ꝑnoctã/
tẽ pulſantẽ audierunt: ibidẽ parietem effoderũt: & cũ
ctis chriſtianis circa carcerẽ ſoporatis: petrum ep̃m ꝑ
foramen eduxerunt. Veꝝ cũ domini uoluntas eſſet:
ut ſeruum ſuũ ad ſe per martyriũ aduocaret: & ne q̃s
eius paſſionẽ impediret: tã ualidus tunc ĩbriũ turbo
colliſioneſq; uentoꝝ perſtreperũt: ut nemo eoꝝ: qui
obſeruabant carcerem: ſonũ effodientium audire po
tuiſſet. Egreſſus igit̃ martyr xp̃i ſecundũ quod eis ꝓ
miſerat: & ab eis detẽtus: ad locum buculi deductus
eſt: ubi olim beatus marcus paſſus fuerat: ubi ab uno
ex militibus enſe per femora tranſfixus migrauit ad
dominũ. vi. calen. decẽbris. Sepultus quoq; eſt a chri/
ſtianis in alexandria ciuitate in loco: qui dicitur leo/
cados in cemiterio: quod ipſe edificauit.

¶ De ſcõ Petro epõ & confeſſore. Cap. CX.

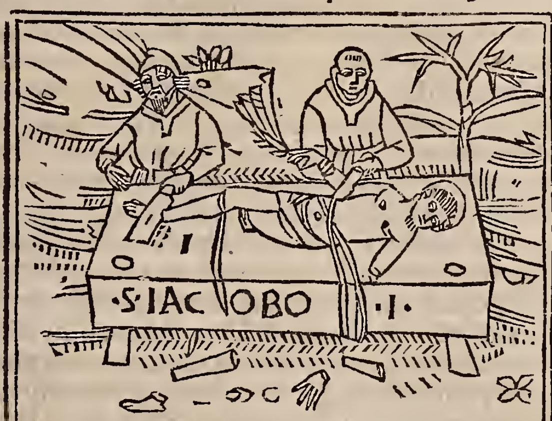
PEtrus ep̃us apud edeſſam ciuitatẽ claruit
tẽpore anaſtaſii primi ĩperatoris: qui ſan/
ctitate multa & ſapientia luculẽta polluit
ipſiuſq; ciuitatis ſedẽ tenuit: uirtutũq; iu
bar fidelibus tã opere q̃ ſermone dereliq̃t. Declama/
tor enim ĩſignis fuit. Variaꝝ cauſaꝝ tractatus edidit.
Et in morẽ ſancti effren eiuſdem eccleſie diaconi pſal
mos metro cõpoſuit: & apud ipſam ciuitatem in xp̃o
quieuit. Hec gẽnadius de uiris illuſtribus.

¶ De ſancto Leonardo cõfeſſore. Cap. CXI.

LEonardus confeſſor apud corbiacenſem
ciuitatem claruit. Hic eiuſdem profeſſio/
nis & uirtutis extitit cuius & alius ſanctus
leonardus: de quo ſupra dictum eſt ĩ eius

legēda.viii.idus nouembris:eidemq; ſancto quaſi per omnia ſimilis in miraculis fuit.Cum enim in monaſterio p̄latus eſſet:tāta ſe humilitate deiiciebat: ut oībus īferior uideret.Sed cū oīs pene populus ex eius fama ad illū cōflueret.Quidā emuli regi clothario ſuaſerunt:ꝙ niſi ei ꝓuideret: regnū francie detrimentū nō modicū ſubſtineret.Nā leonardus multos ſub obtentu religionis colligebat:& ſic in dolo regi inſidias parabat.Quibus rex credulus eū expelli iuſſit.Veniētes aūt milites adeo uerbis eius cōpūcti ſūt: ꝙ ſe ſuos futuros diſcipulos obtulerūt.Rex quoq; penitens ueniā petiit:& detractores rebus & honoribus priuauit & leonardū ualde dilexit:ad cuius etiam p̄ces emulos eius dignitatibus eoꝝ reſtituit.Qui a deo ſimiliter īpetrauit:ut qcunq; in carcere tenerent:mox īuocato ſuo noīe ſoluerent.¶Cum aūt die q̄dam orōni incūberet:ſerpēs maximus a parte pedū uſq; in eius ſinū intrauit.Qui pp hoc nullatenus ab orōne ſurrexit. Cōpleta uero oratione dixit ei:ut ſi in ſe data ſibi fuiſſet ulla poteſtas:in eo faceret quicqd meruiſſet.Poſt hec aūt cum duos epōs diſcordantes ſedaſſet: in craſtinū ſe finiendū p̄dixit.Qui & apud uendoperā monaſteriū in pace feliciter obdormiuit.vi.cal.decēbris.

¶De ſcō Iacobo ītercīſo martyre. Cap. CXII.

IAcobus martyr cognomēto īterciſus apd̄ perſidā paſſus eſt: Qui nobilis genere ſed fide nobilior ex regione pſaꝝ & ciuitate elape oriūdus:xp̄ianis parētibus ꝓgenitus xp̄ianus & ipſe uxorē habuit xp̄ianam.Eratq; notiſſimus regi perſaꝝ:& inter optimates primus.Accidit aūt:ut a pricipe nimio amore ſeductus:ad colēda idola flecteret.Qd̄ mater & uxor audiētes amaras lr̄as ei ſcripſerunt:in qbus eū de idolatria acrius redarguebant:& eidē de cetero adherere repudiabant.Cū aūt iacobus litteras legiſſet:amare fleuit: & ꝓ errore ſuo penitentiā agens ſe durius afflixit.Quod dū per nunciū quendā principi nūciatū eſſet:ille iacobū aduocās: interrogauit eū an nazarenus:& per cōſequēs magus effectus fuiſſet.Qui reſpōdit:ſe chriſtianū eſſe:magū aūt minime.Et cum eidē multa ſupplicia minaret:& ille ſe nulla tormēta formidare ꝓteſtaret.Prīceps de cōſilio amicoꝝ hanc ſnīam ſuper iacobū tulit: ut ad alioꝝ terorē membratim punirēt.Et cū quidā ex compaſſione ſuper eū flerēt:ille dicebat:ne plorarēt:qa ipſe ad uitā:ipſi uero ad interitū feſtinarent.¶Tūc carnifices a manu dextra incohātes primū pollicē: deīde quattuor alios digitos eidē ſucceſſiue p̄ſciderunt: deinde ad leuā accedentes:oēs ſimiliter eidē qnq; digitos ſingillatim abſtulerūt.Et deinde ad pedē dextrū ſe curuantes omnes digitos ipſius pedis ſucceſſiue abſciderunt.Quod poſtmodū ſimiliter & ſiniſtro pedi fecerūt.Ad quoꝝ ſinguloꝝ oīum digitoꝝ preciſionē ſanctus martyr deo gratias agebat:& ſemp aliqua noua & utilia proferebat:tormētaq; cūcta q̄ſi pro nihilo ducebat.Tūc accedētes miniſtri pedē dextrū abſciderūt & deinde ſiniſtrum.Abſciderūt & dexterā manū & deinde ſiniſtrā.Abſciderūt etiā brachiū dextrū uſq; ad humerū & ſic poſtmodū & ſiniſtrū.Iāq; carnifices defecerāt:eo ꝙ a prima hora diei uſq; ad nonā in eius ceſione ſudaſſent.Tunc accedentes ſciderūt ſurā dextri cruris:ſcindentes uſq; ad femur.Deinde cōuerſi ſiniſtri cruris ſurā precidēdo:uſq; ad femur ſciderunt. Beatus uero iacobus ineffabili dolore p̄grauatus ad dominū exclamabat: & gratias agens xp̄o finem ſuo martyrio imponi exorabat.Eratq; ſicut truncū nullū habēs ſubſtentaculū nihilq; in eo hoīs appebat niſi ſola lingua: qua dominū collaudabat.Multi quoq; de aſtātibus eius tormētis cōpatiētes deflebant:& nō audētes illū aſpicere faciē ſuā opiebāt.Tūc mādante rege unus ex carnificibus acceſſit:& caput eius amputauit. Cuius corpus xp̄iani in eius ciuitate elape ſepelierunt .v.cal.decembris.

¶De ſcō clemēte flauio epō. Cap. CXIII.

CLemēs ep̄s cognomēto flauius apud metēſem ciuitatē claruit.Hic cōſul romanorum & patruus clemētis pape fuit: Qui a beato petro apoſtolo baptizatus & diſcipulus effectus:& ab eodē ep̄s ordinatus: ad galliā belgicā euāgelizādi gratia miſſus ē:cū pluribus aliis ep̄is. Et dū ad metēſem ciuitatē perueniſſet: a quodā uito hoſpitio officioſe ſuſceptus fuit.Cui & xp̄m ei incognitū & inauditū p̄dicauit:in quo oīa ſigna ſe facturū ꝓmiſit:a quo & didicit in harenario olim ab octauiano in ipſa urbe conſtructo:draconē ingentē degere:q alios dracūculos ex ſe gēuerat:quoꝝ flatu mortifero aer adeo peſtilēs & infectus erat:ut multis iā extīctis: ciuitas oīs in hoībus & aīalibus morbida foret:multiq; langore depreſſi decūberēt.Cum aūt ſanctus clemens liberationem ciuitatis promiſiſſet hoſpes primos urbis ipſius aduocat:& audita narrat.Et cōcurrēte oī populo:ſanctus ep̄s primo qdē egris oratiōe ſua ſanitatē reſtituit.Deīde ad amphitheatrū acceſit: ubi inuocato xp̄i noīe:draconē aliis maiorē ſtola ſua circa collū cinxit:eūq; uti māſuetū catulū poſt ſe trahere cepit.Omnibus aūt ut a ſancto docti fuerant:kirieleiſon clamātibus:& clemētē ſequētibus: ipſe uſq; ad flumē urbi contiguum:quod ſalia dicitur draconem traxit:& in eodem fluuio demerſit.Omnis uero alia draconū & ſerpentū multitudo maiorē beluā ſecuta: & in eodē amne a ſancto ſubmerſa fuit.Sicq; ſanctus omnē populū ad xp̄m conuertit:& baptizauit.Ibiq; pluribus annis ſedē ep̄alem tenuit.Et poſt felix paſtoris regimē in pace quieuit.v.cal.decembris.Et ī eodē oppido tumulatus iacet.

¶De ſcīs Barlaā & ioſaphat confeſ. Cap. CXIIII.

BArlaam & ioſaphat eremite quorū uitā ioannes damaſcenus cōpilauit apud indiā claruerūt.Cū eni uniuerſa illa patria chriſtianis & monachis impleta eēt.Rex qui/

dã aueñir chriſtianos omnes & precipue monachos
perſequebat̃. Interea regi puer pulcherrimus naſcit̃:
& ioſaphat appellat̃: pro cuius natiuitate rex cũ omni
populo diis ĩmolauit: & qnquagintaq̃ꝫ aſtrologos:
quid futurũ eẽt de puero interrogauit. Qui oẽs ipm̃
magnũ in potẽtia & diuitiis futurũ ꝑdixerũt: tamen
xp̃ianam religionẽ: quã pater oderat coliturum: pro/
noſticati ſunt. Quod rex plurimum expaueſcẽs: in ci/
uitate ſeorſum palatium ſpecioſiſſimũ conſtrui fecit:
& ibi puerũ ad habitandũ poſuit. Ibi ſecũ iuuenes pul
cherrimos collocauit: mãdans illis: ut nec mortẽ: nec
infirmitatẽ: nec ſenectutẽ: nec paupertatẽ: uel aliquid
qđ poſſet afferre triſtitiam noĩarent ei: ſed omnia io/
cũda illi ꝓponerent: q̃tenus nihil de futuris cogitare
poſſet. Et ſiquis ex miniſtris infirmabat̃: cõtinuo ipo
amoto alius ſurrogabat̃: nec xp̃s ab aliquo nominari
preſumebat̃. Cũ autẽ iuuenis adoleuiſſet in omni ſa/
piẽtia edoctus admirãs cur pater eũ taliter recluſiſſet
quendã de cõſeruis ſibi familiariorẽ de hoc interroga
uit: dicẽs ſe in multa triſtitia poſitum eo ꝙ ſibi foras
egredi nõ liceret. Quod pater audiẽs & dolens: equos
parari fecit: & choros plaudẽtes ante eũ mittere: & ne
qđ ei fedum occurreret diligenter prohibuit. Ipſo er/
go aliquãdo procedẽte: unũ leproſum & unũ cecũ ob
uios habuit. Quos uidẽs & ſtupẽs quid hoc eſſet inq/
ſiuit. Et a miniſtris didicit: ꝙ paſſiones ſunt: que hoĩ/
bus accidũt. De quo ille ꝓpter inſuetudinẽ talia uidẽ/
di: uel audiendi anxius eſſe cepit. Alio die ſenẽ rugo/
ſum & incuruatũ & balbutiendo loquentẽ inuenit:
& admirãs de hoc etiã requiſiuit. Audiuitq̃ꝫ ꝙ ꝓpter
annoꝝ multitudinẽ ad talẽ ſtatũ deuenit: cuius finis
eſt mors: quã omnes uel in ipſa etate uel in minori ex
periri oporteret. Que oĩa iuuenis notãs in multa erat
triſtitia: ſed corã patre pretendebat letitiã deſiderãs in
uia ſalutis edoceri. ⸿ Cũ autẽ hec omnia monachus
quidã noĩe barlaã habitãs in deſerto terre ſennaar: per
ſpiritũ cognouiſſet: admonitione diuina mercatoris
habitum aſſumpſit: & ad ciuitatem illam deuenit. Lo
cutuſq̃ꝫ eſt pedagogo ioſaphat: dicens ſe lapidẽ precio
ſum uenalem habere: qui ſua uirtute quaſcunq̃ꝫ infir
mitates curabat: quẽ regi ioſaphat uendere uolebat.
Ille aũt cũ ſibi primo lapidem oſtendi petiuiſſet. Bar/
laã reſpõdit ꝙ lapis ipſe talẽ uirtutẽ haberet: ut ſiquis
q corpore non eẽt integer: ipm̃ aſpiceret: cõtinuo lu/
men oculoꝝ amitteret: & quia filius regis uirgo erat:
prout ipſe audierat: iõ ipſi ſoli lapidem oſtendere in/
tẽdebat. Igit̃ pedagogus hoc ioſaphat nuncians: ipm̃
ad eum in cõclaui q̃tocyus intruduxit: quẽ rex huma
niſſime & reuerẽter ſuſcepit. De quo barlaã ipm̃ plu/
rimũ cõmendauit: & incipiens eum alloqui a quibuſ/
dã perſuaſionibus & exẽplis predicauit ei de mundi
creatiõe: & hominis preuaricatione ac filii dei incarna
tiõe: paſſione: & reſurrectiõe: nec nõ de die iudicii: &
bonorũ & maloꝝ retributione longũ ſermonẽ cõte/
xuit: ſeruienteſq̃ꝫ idolis plurimũ ex ꝓbrauit: & de il/
loꝝ fatuitate exẽpla propoſuit. Cepit etiã cõtra uanã
& falſam mundi delectationẽ multa diſputare: & finẽ
omniũ mortẽ cõprobare: & plura ad hoc in modum
fabulaꝝ exempla inducere. Cũ aũt eũ rex interrogaſ/
ſet: quot annoꝝ eẽt: & ubi habitaret. Ille reſpondit: ſe
eẽ annoꝝ. xlv. & in deſerto ſẽnaar degere. E cõtra aũt
ioſaphat illum pluſq̃. lxx. annoꝝ ex apparẽtia iudica/
bat. Cui barlaã ait: ꝙ ſi a natiuitate ſua oẽs eius annos
querebat: recte exiſtimabat. Si uero a tẽpore quo reli/
cto ſeculo xp̃o uiuere cepat nõ plus q̃. xxxxv. annos ha
bebat: quos in eremo exegerat. Cum autẽ eum ioſa/
phat ad eremum ſequi uellet: noluit barlaam: eo ꝙ ex
hoc rex indignatus mortem omnibus xp̃ianis infer/
ret: ſed tẽpore oportuno ad ipſum in poſteꝝ ueniret.
Barlaam igit̃ regis filium baptizãs: & in fide optime
inſtruens: eum oſculatus eſt: & ad locum ſuum reuer
ſus eſt. Poſtq̃ autẽ rex auenir filiũ ſuũ xp̃ianum factũ
audiuit: in dolore nimio poſitus eſt. Quẽ quidã ami/
cus eius nomine arachis conſolans dixit: quendam
ſenem paganum nachor nomine: barlaã per omnia ſi
milem eſſe: quem ſuaſit: ut rex aduocaret: & ipſe xp̃ia
num & barlam ſe ſimulans cum philoſophis diſpu/
tans: primo xp̃anorum fidem defenderet: deinde ſe ſu
perari permitteret: & omnia q̃ docuerat retractaret:
& ſic ioſaphat ad deorũ cultum rediret. Igitur dictus
princeps cum exercitu ad querendũ barlaã iuit: & na/
chor capto ſe barlaã cepiſſe dixit. Quod filius regis au
diens magiſtrũ ſuum captum amare fleuit: ſed deo re
uelãte poſtmodum ipm̃ nõ eſſe cognouit. Cum autẽ
rex filium minis & blanditiis per dies plurimos pro/
pulſaret: ut ipm̃ ad ſuã uoluntatem inflecteret: & ille
nec minis terreri: nec adulationibus ſeduci poſſet. Tã/
dem rex dixit ei: ꝙ ad hoc ipm̃ declinare uolebat: ut
barlaam: qui eum ſeduxerat: & q in carcere erat cum
gentilibus ad deſputandũ coueniret: & ſiquidem ille
obtineret: rex ei cederet. Sin aũt: ipſe cũ ceteris xp̃ianis
ipſi cõſentitent. Quod cũ regis filio placuiſſet: illi cũ
nachor ordinant: ut ſe barlaam ſimulãs: prius fidem
xp̃ianorum defendat: & tãdem ſe ſuperari permittat.
Cum ergo omnes in unum cõueniſſent. Ioſaphat ſi/
mulans ſe credere: ꝙ nachor barlaam eſſet: ei dixit: ꝙ
ſi doctrinam ſuam: quam eum docuerat: defenderet:
in ipſa perpetuo permaneret. Sin autẽ ſuperatus eſſet:
ipm̃ mala morte puniret: ne unq̃ aliquis filios regum
decipere preſumeret. Quod audiens nachor uehemẽ
ter expauit: uidens ſe in foueam incidiſſe: quam fecit:
& deliberauit melius filio regis adherere: & ſic pericu
lum mortis euadere. Rex autem iam palam ei dixe/
rat: ut fidem ſuam ſine timore defenderet. Incepta igi
tur diſputatione cepit nachor fidem chriſti euidenter
defendere: & rõnibus communire: ita ut philoſophi
muti effecti: nihil oĩno reſpondere ſcirẽt. Ioſaphat au/
tẽ exultabat: eo ꝙ ꝑ ueritatis hoſtẽ dominus ueritatẽ
defendebat. Rex igitur furẽs iuſſit cõcilium diſſolui:
quaſi de his ſequẽti die denuo tractaturus. Ioſaphat
autẽ a patre magiſtrum ſuum ſibi dari petiit: ut de re
ſponſionibus ad inuicẽ ea nocte conferent: & ipẽ ſecũ
ſuos e cõuerſo aſſumeret. Quẽ ei rex conceſſit: ſpẽ ha/
bens: ꝙ eum ſeduceret. Cum ergo regis filius nachor
in domum duxiſſet: ei manifeſtius ait: ꝙ eũ quis eẽt:
non ignoraret: quia uidelicet nõ barlaam: ſed nachor
aſtrologus foret. Cui & fidẽ xp̃i predicauit: & conuer
ſum mane ad eremũ miſit: ubi baptiſmum ſuſcipiẽs
eremiticam uitam duxit. ⸿ Hec audiẽs quidã magus
theodas nomine regi promiſit: ꝙ filium ſuum ad pa/
trias leges ſeduceret. Conſuluit ergo regi: ut a filio cũ
ctos remoueret: & ornatas ac decoras mulieres ad eũ
intromitteret: ut cum eis continue conuerſari poſ/
ſet. Ipſe uero ſpiritus libidinis ad eum mitteret: qui

eum ad concupiſcẽtiam inflammarent: eo ꝙ nihil fa/cilius hoiem q̄ mulier ſeducere poſſet. Quod cū rex pfeciſſet. Puelle quidē iuueni ſp aſſiſtētes blandis col/loquiis demulcebant: Maligni uero ſpiritus a mago miſſi caminū ignis in eius animū accendebāt. Iuuenis uero ſe totū deo cōmendans oēs tētationes ſupabat. Deinde quandā puellam pulcherrimā unius regis fi/liā a patre orbatā: rex ad eum miſit. Cui dū ioſaphat pdicare uellet. illa ei reſpōdit: ut ſi eam ad xp̄m uellet adducere: ipam in coniugē deberet aſſumere: & ſic eā a damnatione perpetua liberare. Nam & xp̄iani ma/trimonia cōtrahebāt: & in eo ſtatu ſe ſaluari dicebāt. Hec dicens puella turrim animi. Illius fortiter concuſ/ſit. Igniſqꝫ concupiſcentie a demonibus accenſus ītus ardere cepit. Ioſaphat aūt in anguſtia poſitus cum la/chrymis in oratione ſe dedit: & orans aliquantulū ob dormiuit: uiditqꝫ ſe duci ad pratū amentiſſimū flori/bus & cunctis delectationibus exornatum. Deinde in ciuitatem auro & gemmis rutilantem ſe intromitti cōſpexit: in qua tot diuitie & delitie relucebāt ꝙ ibi ꝑ/petuo ſe dimitti poſtulabat. Dictūqꝫ eſt ei: ꝙ ille locus eſſet beatoꝝ: ad quē cū maximo labore ipſum deue/nire oportebat. Deinde ad loca aſpera teterrima addu/ctus: audiuit ea loca eſſe impioꝝ & damnatoꝝ. Euigi/lans autem & hoꝝ memorans pulchritudinē puella/rum uelut ſtercora contēnebat. Maligni aūt ſpiritus ad theodā reuerſi rettulerūt: ꝙ ſigno crucis ab eo & oratione fuerāt effugati. Ad quē dum magus una cū rege introiſſet ut ei perſuaderet: ipſe ab eo conuerſus baptiſma ſuſcepit: & laudabilē uitā duxit. Rex igitur deſperans de conſilio amicoꝝ dimiſit ei dimidiū re/gni ſui. Ille aūt quis deſertum affectaret: tamen ꝓpter fidei dilationē ad tempus regnū ſuſcepit: & in ſuis ci/uitatibus eccleſias fecit: & cruces erexit: & oēs ad chri/ſtū conuertit. Pater etiā tandem pdicationibus filii fi/dem ſuſcepit: & baptizatus regnū totum filio dimi/ſit: ac pnie operibus uacans laudabiliter uitā finiuit. Ioſaphat aūt barachiam regem pnuncians pluries fu/gere ad eremū uoluit: ſed a populo coactus remanſit: uix tandem ab eis dimiſſus deſertum petiit: & regalē habitū pauperi tradēs ipſe in pauperrima ueſte remā/ſit. Cui diabolus multa impedimēta oppoſuit: aliquā/do in eū euaginato gladio irruens: aliquādo in forma diuerſaꝝ feraꝝ in eum frēdens. Que oīa ipſe īuocato xp̄i noīe ſuperauit. Biēnio igiť ioſaphat ꝑ eremum uagatus eſt: nec barlaam inuenire potuit. Tādem ad eius ſpeluncam ueniens: ſtanſqꝫ ab extra ſe ab eo be/nedici poſtulauit. Cuius uocē barlaam cognoſcens & foras exiliens oſculātes ſe īuicem cū lachrymis & am/plexibus cōſtringebant. Ioſaphat aūt que acciderant oīa referebat. Ille uero immenſas deo gratias agebat. ¶ Manſit aūt ioſaphat ibidē annis multis in abſtinē/tia mirabili & ſanctitate. Completis uero diebus uite ſue barlaā in pace quieuit. Ioſaphat aūt in anno. xxv. regnū deſſerens. xxxv. annis eremiticū laborem ſub/ſtulit: & ſic multis clarus uirtutibus in pace quieuit: & cū corpore barlaā ſepultus fuit. Quoꝝ amboꝝ cor/pora barachias rex reuerenter inde aſſumpſit: & in eius ciuitatē tranſferēs honorifice collocauit. v. cal. de/cembris ad quorum tumulum miracula fiunt.

¶ De ſanctis Fauſto Diuo & Amonio martyribus. Cap. CXV.

Fauſtus pſbr̄: diuus & amonius cū aliis plu/ribus epis ex egy pte: & clericis & laicis ſex cētis & lx. ap̄ alexādriā ciuitatē paſſi ſunt. Qui cū btō petro eiuſdē urbis epo cōpre/hēſi: & in carcerē truſi. Iubēte maximiāo imperatore poſt ipſius beati mr̄is paſſionem: oēs gladio trucidati ſunt. v. cal. decembris. Quoꝝ omnium corpora apud alexandriam tumulata ſeruantur: ut dicit ado.

¶ De ſancto Soſthene diſcipulo. Cap. CXVI.

Soſthenes diſcipulus apoſtolorū fuit: de quo btūs paulus pria ad cori. i. cap. mētio/nē facit: ubi dicit rabāus ī gloſa: ꝙ iſte ſoſt/henes corīthius doctor erat: multūqꝫ pro fr̄ibus ſolicitus iō ſpecialiter ab apoſtolo eſt aſſūptus .ſ. propter ſuam humanitatem: & ꝓpter firmiorem narrationis confirmationē: ut in ore duoꝝ uel trium teſtiū ſtaret omne uerbum. Hic fuit unus ex. lxxii. xp̄i diſcipulus: ut abbas dorotheus tradit: q & colopho/nie epiſcopus fuit & apud corinthū ciuitatem ſuam ſancto fine quieuit. iiii. cal. decembris.

¶ De ſcō Gregorio papa ſecūdo. Cap. CXVII.

Gregorius papa huius noīs ſecūdus natiōe ſyrus ex pr̄e ioāne: cōſtātino pape prīo in epatu rōano ſucceſſit: & ſedit annos. xvi. mēſes. viii. dies. ix. Hic fuit uir caſtiſſimus diuine ſcripture eruditus: loq̄la facūdus: aīo cōſtās: ec/cleſiaſticoꝝ erroꝝ deſtructor & cōtrariis fidei fortiſſi/mus īpugnator. Hic bonifaciū monachū a britannia uenīētē ep̄m cōſecrauit: & ꝑ eū gentē germanoꝝ ſedē/tē in tenebris & umbra mortis: doctrīa lucis ad xp̄m cōuertit. ¶ Hic ēt ꝑ petroniū ciuē brixiēſem cenobiū beati benedicti apud caſtrū caſſinū reedificauit: quod pluſq̄ centū annis a tp̄e lōgobardoꝝ fuerat deſolatū. Hic etiā cū leo impator imagines xp̄i & btē uirginis & alioꝝ ſcōꝝ in ciuitate cōſtātinopolitana igne cre/mari iuſſiſſet: idē ipſi facere pcipiēs: nō ſolū facere re/tinuit: ſed etiā imperatorē ꝑ ipſo facto anathemati/zauit. Deīde diſtributis oībus eccleſiis & monaſteriis atqꝫ omni clero in pace quieuit. Sepultus eſt ad ſan/ctum petrum: & ceſſauit epiſcopatus dies tres.

¶ De ſancto Gregorio papa tertio. Cap. CXVIII.

Gregorius papa huius noīs tertius natiōe romāus ex patre marcello gregorio pape ſecūdo in pōtificatu romāo ſucceſſit: & ſe/dit annos. x. mēſes. viii. dies. xxx. Hic erat uir mitiſſimus & ualde ſapiēs: ī diuinis ſcripturis ſuf/ficiēter īſtructus: greca latinaqꝫ lingua eruditus: atqꝫ exercitatus in ſenſibus diuinaꝝ ſcripturaꝝ ſubtiliſſi/ma exhortatione elimatus exhortator oīum bonoꝝ: plebiqꝫ florentiſſima catholice fidei ac ſalutaria pre/dicans: corda fidelium dicto factoue corroborās: or/thodoxe fidei emulator atque defenſor fortiſſimus: chriſtianam religionē diligenter complectēs: pauper/tatis amator: erga inopū prouiſionem non ſolū men/tis pietate: ſed etiam ſtudii labore ſolicitus. Captiuo/rum redemptor & debitorum: orphanis quoqꝫ & ui/duis cum omni diligentia largiter neceſſaria tribuēs. Quamobrem deo fauente non ſolum ad ſacrū pſby/teratus ordinem peruenit: ſed etiam dum in exequiis ſui deceſſoris ante pheretrum eius fuiſſet inuentus: omnis romanus populus a magno uſque ad paruū diuina inſpiratione ſubito permoti per uim eum

auferētes in pōtificatus ordinē elegerunt tēpore leonis & cōſtantini imperatoꝝ. ℭ Hic addidit in canone quoꝝ ſolennitas hodie in cōſpectu maieſtatis tue celebrat̄: domine deus noſter in toto orbe terraꝝ: intra quoꝝ nos cōſortiū &c. ℭ Hic etiā dum leonē impera torē ob depoſitionē imaginum xp̄i & ſanctoꝝ incorrigibilē uidiſſet: q ab eius p̄deceſſore anathematis pena fuerat iuolutus: romā & italiam & heſperiā totam ab eius iugo diſcedere fecit: & uectigalia īterdixit. Synodūq; fere mille ep̄oꝝ rome celebrās: uenerationē ſcāꝝ imaginum cōformauit: atq; uiolatores generali ſnīa anathematizauit. Hic ēt cū roma a rege liudprādo lōgobardoꝝ obſideret̄: miſit nauigio ad carolum pipini patrē regem francoꝝ: claues cōfeſſionis ſancti petri: rogans ut romanā eccleſiā a longobardis liberaret. Nolens ab imperatore conſtātinopolitano heretico quemadmodum hactenus fuerat cōſuetudo: auxiliū poſtulare. Et extunc cōſtantinopolitani imperatores romane eccleſie patrocinium amiſerunt. Et poſtq̄ omnia feliciter perfeciſſet ipſe ſanctus uir in pace quieuit quarto calen. decembris. Et ſepultus eſt ad ſanctū petrum: & ceſſauit epiſcopatus dies. ix.

ℭ De ſanctis Papyrio & Manſueto epiſcopis & martyribus. Cap. CXIX.

PApyrius & māſuetus epi & martyres tpe uandalice perſecutionis ſub gerſerico rege arriano paſſi ſunt. Qui pro catholice fidei defenſione cādentibus laminis ferreis toto corpore aduſti: glorioſum agonē cōſumauerūt iiii. cal. decēbris. Quo uidelicet tempore & alii ſancti epi. ſ. eugenius carthaginēſis: ualerianus: urbanus: creſcens: euſtathius: creſcētianus: creſconius: felix hortolanus: & florentianus: p̄pter ueritatis eandē predicationem damnati exilio in cōfeſſione pietatis curſum uite ſue conſumauerunt: de quibus ſupra dictum eſt tertio idus iulii. Hec uictor aphricanus.

ℭ De ſanctis Rufo & ſociis m̄ribus. Cap. CXX.

RVfus martyr cum aliis pluribus de domo ſua rome paſſi ſunt: ſub perſecutione diocletiani īperatoris. Hic nobilitate generoſa īſignis cū eſſet patricius urbis p̄dicatione & exēplo beati ſebaſtiani martyris ad fidē xp̄i conuerſus: & cū omni domo ſua a ſancto policarpo p̄ſbytero baptizatus eſt. Quē cum oībus aliis diocletianus detentum: & capitali ſententia punitum: chriſti martyres eos fecit. iiii. cal. decembris. Hec ado.

ℭ De dedicatiōe eccleſie materialis. Cap. CXXI.

DEdicatio eccleſie ſolēniter inter alias feſtiuitates ſanctoꝝ celebrat̄: que ideo ultimo ponitur: quoniā certum diē non habens: anniuerſaria dies cōſecrationis cuiuſlibet eccleſie ſuo tpe recolitur. Et quoniā duplex eſt eccleſia ſiue tēplum. ſ. materiale & ſpirituale. Ideo primo agendū eſt de dedicatione tēpli materialis: deinde de dedicatione tēpli ſpiritualis. ℭ Circa dedicationē aūt eccleſie ſiue tēpli materialis tria uidenda ſunt. Primo q̄re dedicat̄. Secūdo qualiter cōſecrat̄. Tertio p quos p̄phanat̄. ℭ Et qa in tēplo duo ſunt que cōſecrātur. ſ. altare & ip̄m tēplū. Iō primo uidendū eſt quare cōſecret̄ altare. Secūdo quare tēplū. ℭ Altare aūt cōſecrat̄ ad tria. Prīo ad ſacramētū domini offerendū: geñ. viii. Edificauit noe altare domino: & tollēs de cūctis pecoribus & uolucribus mūdis obtulit ſup altare. Hoc āt ſacramētū ē corpus & ſanguis xp̄i: qđ ī memoriā paſſiōis dominice īmolamus. Habemus enī triplex memoriale dominice paſſiōis. ſ. Paſſiōis xp̄i imaginibus depicte: quātū ad uiſum: quia picture ſunt q̄ſi libri laicoꝝ. Paſſionis xp̄i ſermonibus p̄dicate: q̄tū ad auditū. Et paſſionis xp̄i in ſacramentis rep̄ſentate: q̄tū ad guſtū: odoratū: & tactū: ut p oēs corporis ſenſus paſſiōis xp̄i memoria mētibus fideliū imprimat̄. Secundo ad nomē domini inuocādū: geñ. xii. Edificauit abrahā altare domino: q apparuit ei: & inuocauit ibi nomē domini. Hec āt īuocatio ſcđm apoſtolū hēt fieri: p obſecrationes: que fiunt p̄ malis remouēdis. Per oratiōes que fiunt p̄ bonis impetrādis. Per poſtulationes: que fiūt p̄ bonis cumulandis. Et p gratiarū actiones: que fiūt p̄ bonis cōſeruandis. ℭ Inuocatio autē: que fit ſuper altare dicit̄ miſſa: ex eo q̄ celeſtis miſſus. ſ. xp̄s a patre mittit̄: q ipſam hoſtiā cōſecrat: & idē p nos ad patrē mittit̄: ut p̄ nobis intercedat. Que quidē miſſa tribus linguis canit̄. ſ. hebraica greca & latina. Hebraica ſunt alleluia: amē: ſabaoth: oſanna. Greca kirieleiſon. Latina reliqua oīa. Et hoc ad repreſentandū titulū dominice paſſiōis: dictis tribus linguis deſcriptū: uel qa oīs lingua debet xp̄m cōfiteri: quorū omniū he tres ſunt principaliores. ℭ Tertio ad cātandū eccleſiaſtici. xxxxvii. Stare fecit cātores cōtra altare &c. Tres autē ſunt ſpecies ſoni que faciūt tres modos: ut dicit hugo de ſancto uictore: fit enī ſonus pulſu flatu & cātu. Ad citharā ptinet pulſus: ad organū flatus: ad uocē cātus: ut huic cōſonātie ſonoꝝ referat̄ cōcordi morū. Si referat̄ ad pulſum cithar̄ manū opatio: ad flatū organi mētis deuotio: ad cātū uocis ſermonum exhortatio. Hoc āt triplex genus muſicorū refert ad triplicē differētiā officii eccleſie: ut dr̄ in mitrali. Nā officiū eccleſie cōſiſtit in p̄s: in cātu: & lectionibus. ℭ Ad primū gn̄s qđ fit pulſu ut ī pſalterio & ſimilibus refert̄ pſalmodia. Ad ſecūdū qđ fit uoce referūt̄ lectiones: Ad tertiū qđ fit flatu ſicut in tuba refert̄ cātus. ℭ Tēplū aūt ſiue eccleſia cōſecrat̄. p̄pter. v. rationes. ℭ Prīo ut inde diabolus & eius poteſtas expellat̄ ſicut refert gregorius ī libro dialogoꝝ: de q̄dā eccleſia arrianoꝝ in noīe beati ſebaſtiani cōſecrata: de q̄ uiſibiliter demones in forma porcoꝝ inde exiſſe pluribus apparuerūt. ℭ Secūdo ut ad eā cōfugiētes ſaluētur: unde dicit canō. Reos ſanguinis defendit eccleſia: ne uitam perdāt & membra. Tali enim priuilegio eccleſie dedicate de iure cōi potiunt̄. Et ob hoc ioab fugit ī tabernaculū domini:

& apprehendit cornu altaris.iii.re.ii. ℂTertio ut ibidem orationes exaudit.iii.re.viii.Quicunq; orauerit in loco iſto:tu exaudies eos i loco habitaculi tui in celo:& cũ exaudieris propicius eris:unde in oratione dicit eccleſia.Quiſquis hoc teplũ benefi.peti.igre.cũcta ſe ĩpetraſ.letet.Adoramus aũt in ipſis eccleſiis ad orientem.ℂPrimo ut patriã nr̃am nos requirere oſtendamus.Nã deus in oriẽte paradiſum plantauit:ibiq; hominẽ poſuit:trãſgreſſum uero ad occidentem eiecit.ℂSecũdo ut ad ipm crucifixũ reſpiciamus.Nã dominus crucifixus ad occidentẽ reſpiciebat: & ita adoramus ad ipſum reſpicientes.ℂTertio ut ueniẽtẽ iudicẽ expectare monſtremus.Nã aſſumptus ad oriẽtem ſurſum ferebat:& ita ueniet ad iudicãdũ: ad occidẽtẽ aſpiciẽs. Hec oĩa damaſcenus:libro.iiii.ca.v. ℂQuarto cõſecrat ut ibidem deo laudes ſoluant: hoc aũt fit in.vii.horis canonicis inter alias priuilegiatis.Nam in nocte media qua matutinũ celebratur: xp̃s natus eſt captus & illuſus a iudeis:& in hac hora ĩfernũ ſpoliauit.In media etiã nocte & ad iudiciũ uenturus aſſerit. Adduntur etiã matutinales laudes qa in mane egyptios ſubmerſit in mare:mũdum creauit: & reſurrexit. ℂIn hora prima xp̃s ad tẽplũ coueniebat:pilato: preſentatus fuit:& ſurgens mulieribus apparuit. In hora tertia a pilato ad colũnam flagellat:morti adiudicat: & ſpirituſſanctus in apoſtolos mittit. ℂIn.vi.clauis in cruce cõfigit:tenebre per totũ mundũ fiunt: & ſol obſcurat:& in die aſcẽſionis cum diſcipulis recũbens cõuerſat.ℂIn nona xp̃s ſpiritum emiſit: miles latus eius aperuit cetus apoſtolorum ad orandũ uenire cõſueuit:& xp̃s in celũ aſcendit.ℂIn ueſpera: xp̃s in cena ſacramentũ ſui corporis inſtituit:pedes diſcipulorum lauit:de cruce depoſitus fuit:diſcipulis in habitu peregrini ſe oſtendit.ℂIn cõpletorio xp̃s ſanguineas guttas ſudauit:in monumẽto poſitus quieuit: reſurgẽs pacem diſcipulis:nũciauit.In his ergo horis predicta beneficia recolimus:& pro ipſis deo gratias reddimus. ℂQuinto cõſecratur:ut ibidẽ ſacramẽta miniſtrent quorum quedam miniſtrant intrãtibus ut baptiſmus: quedam exeũtibus ut extrema unctio: quedã cõmorantibus:& horum quidam ſunt miniſtrãtes:his datur ordo:quidã pugnãtes:& horum quidã ſuccũbũt:his datur penitẽtia:quidã iſiſtũt:& his cõfertur audacia animi ut roborent:& hoc p cõfirmationẽ:cibus:ut ſuſtententur:& hoc p euchariſtie ſumptionẽ: fit remotio ĩpedimenti ne deiiciantur:& p hoc p matrimonii coniunctionẽ.ℂSecũdo uidendum eſt qualiter cõſecret:& primo de altare ſecundo de ipſa eccleſia.ℂAd cõſecrationẽ aũt altaris qnq; cõcurrũt:primo quattuor cruces de aqua benedicta in q̃ttuor cornibus cõfigurant:ſecũdo ipm altare ſepties cũ aqua eadẽ aſpergit:tertio incẽſum in ipſo cremat:q̃rto chriſmate inungit:quinto mũdis pãnis operit.Hec aũt repreſentant ea que debẽt habere ad altare accedẽtes. Debent enim habere charitatẽ quadruplicẽ.ſ.ad deũ: ad ſe ipſos:ad amicos:& ad inimicos:& hec ſignificãt q̃ttuor cruces q̃ttuor cornibus altaris facte.de his gen.xxviii. Dilataberis ad orientẽ & occi.& ſeptẽ.& meridiẽ: uel per quattuor cruces oſtenditur q xp̃s p crucẽ q̃ttuor mũdi ptes ſaluauit:uel ut oſtẽdat q q̃ttuor modis debemus crucẽ portare.ſ.in corde p meditationẽ:in ore p cõfeſſionẽ:in corpe per mortificationẽ:in facie p impreſſionẽ.ℂSeptem aũt aque aſperſiones ſunt.vii.ſanguinis xp̃i effuſiones:quarum prima fuit in circũciſiõe: ſecũda in orationẽ:tertia in corporis flagellatiõe:q̃rta in capitis coronatione:qnta in manuũ pforatiõe: ſexta in pedum cruci affixiõe:ſeptima in lateris aptione. Circuitus ãt altaris ſignificat uigilãtiã & curã quã debẽt habere miniſtri altaris erga ſubditos ne ĩcidãt in .vii.uitia capitalia Cant.Inuenerunt me uigiles qui cuſto.ciuitatẽ &c.ℂDebẽt etiã habere orationẽ feruẽtẽ deuotã:quod ſignificat p cõcremationẽ thuris: Habet enim thus uirtutẽ aſcẽdendi ex fumi leuitate:conſolidãdi ex qualitate:cõſtringendi ex glutinitate: confortãdi ex aromatitate.Sic orõ aſcẽdit in dei memoriam:animã cõſolidat q̃tum ad culpã pteritã impetrando medelã:cõſtringit q̃tum ad futurã impetrãdo:cautelã:cõfortat:q̃tum ad pſentẽ ĩpetrando tutelã.ℂVel poteſt dici:q deuota orõ p thus ſignificat: qa habet ad deũ aſcẽdere.ps.Dirigatur oratio mea ſicut incenſum &c.apocal.viii.Data ſunt ei ĩcẽſa multa:ut daret de orationibus ſanctorum &c.ℂDebẽt inſup habere nitorẽ cõſciẽtie:& odorẽ bone fame:quod ſignificatur p chriſmatis unctionẽ:quod cõficitur ex oleo & balſamo.Oleũ enim eſt nitor cõſcientie quã debẽt habere purã.gal.Gloria noſtra hec eſt teſtimoniũ cõſcientie noſtre.Balſamũ eſt odor bone fame:quam debẽt habere clarã:prima timo.iii.Oportet ep̃m teſtimonium habere bonũ:& ab his qui foris ſunt &c.ℂDebẽt preterea habere mũditiã opationis ſancte:quod ſignificatur p pannos albos & mũdos:qbus altare ueſtit:Apocal.iii.Veſtimẽtis albis induaris:ut nõ appareat confuſio nuditatis tue.Bern.Modicũ ualet accedẽti ad altare:ſi habet dignitatẽ ſummã & uitam ĩfimã. ℂSecũdo uidendum eſt de eccleſia qualiter conſecret: ad quod q̃ttuor cõcurrũt. ℂPrimo enim ep̃s eccleſiam ter circuit:& qualibet uice ad ianuã ueniens baculo pcutit dicens:Tollite portas &c. ℂSecũdo interius & exterius aqua benedicta eccleſiã aſpergit.ℂTertio in pauimẽto crucem de cinere facit ex trãſuerſo angulo orientis uſq; ad angulũ occidentis & ecõuerſo:& ibidẽ lr̃is grecis & latinis alphabetũ deſcribit. ℂQuarto in parietibus eccleſie.xii.cruces depingit:ante quas cereos.xii.accendit:& ipſas chriſmate inungit.ℂPrimũ ergo.ſ.triplex circuitus ſignificat triplicẽ circuitũ quẽ fecit xp̃s ppter ipſius eccleſie ſanctificationẽ. Primũ quo de celo uenit in mũdũ.Secundũ quo de mũdo uenit ad limbum.Tertiũ quo de limbo reſurgens aſcẽdit ad celum.Primũ fuit ad ſaluationem peccatorũ.Secundũ ad liberationẽ dãnatorum. Tertium ad glorificationẽ beatorum.ℂVel triplex circuitus fit ad oſtẽdendum q eccleſia conſecrat ad honorem trinitatis. ℂVel ſignificat triplicẽ ſtatum ſaluandorum qui ſunt uirgines:cõtinentes:& coniugati:qui etiã deſignãtur in diſpoſitione materialis eccleſie.Nam ſanctuarium ſignificat uirgines:chorus cõtinentes:corpus nubẽtes ſtrictius eſt ſanctuariũ q̃ chorus:& chorus q̃ corpus: quia dignor eſt ordo uirginũ q̃ cõtinentũ:& continẽtum q̃ coniugatorum:ut dicit ricardus. ℂSecũdũ.ſ.trina ad hoſtium pcuſſio:ſignificat triplex ius:quod habet chriſtus in eccleſia.Eſt enim ſua creatione redemptione & glorificatiõe:& hoc triplici iure ei debet aperiri:ut dicit anſelmus.ℂTertium.ſ.exclamatio Tollite portas &c.ſignificat trinam eius potentiã.ſ.in celo:

E

in mundo:& in inferno. ¶Secũdum.ſ. aque benedi/
cte īterius & exterius aſpſio fit triplici de cauſa. ¶Pri/
mum propter demonis expulſionem:ut dicitˀ in exor
ciſmo aque. Fias aqua excorcizata ad effugandũ inimi
cũ &c. Fit aũt hec aqua:ex qua:uino:ſale:& cinere : qa
quattuor maxime expellunt diabolum.ſ.lachrymaꝝ
effuſio:que ꝑ aquã. Spiritualis exultatio: que ꝑ uinũ.
Matura diſcretio:que per ſalem. Et ꝓfunda humilia/
tio:que ꝑ cinerem. ¶Secũdo ꝓpter ipſius eccleſie ex/
piationem. Omnia enim terrena ꝓpter peccatũ ſunt
corrupta:& ideo locus aſpergitur:ut ab immunditia
purgetˀ unde in lege omnia pene aqua mũdabantur.
¶Tertio ꝓpter remouendam maledictionem. Terra
enim a principio cũ omni fructu ſuo maledictionem
accepit:aqua uero nulli maledictioni ſubiacuit. Hinc
eſt:ꝙ dominus comedit piſcẽ:ſed nunq̄ legitˀ come/
diſſe carnẽ niſi agni paſchalis ꝓpter preceptum legis.
Tertiũ.ſ.alphabeti deſcriptio:repreſentat primo con/
iunctionẽ utriuſq; populi:uidelicet gentilis & hebrei
ꝑ crucem xp̄i factam. Vnde & illa crux ex tranſuerſo
ducitur ab angelo orientis uſq; ad angulum occiden/
tis:ad ſignificãdũ:ꝙ populus dexter factus eſt ſiniſter:
& qui erat in capite:factus eſt in cauda & econuerſo.
¶Secundo repreſentat paginã utriuſq; teſtamẽti per
crucem xp̄i adimpleti:unde moriens ait cõſumatum
eſt. Et crux ex trãſuerſo ducitur:quia unum teſtamẽ/
tum in alio continetur:quia rota eſt in rota. ¶Tertio
repreſentat articulos fidei:quibus rudes & neophyti
de utroq; populo erudiuntur:qui ſe cinerem & pulue
rem reputare debẽt:iuxta illud geñ.xviii. Loquar ad
dominũ meum cũ ſim puluis & cinis. ¶Quartũ.ſ.in
.xii.locis crucis īpreſſio illuminatio & inunctio fit tri
plici ratione. Primo ꝓpter demonũ terrorẽ : q īde ex/
pulſi ſunt:ut uidentes ſignũ crucis : illuc ingredi non
ꝓſumant. ¶Secũdo ꝓpter triũphalem oſtenſionem.
Cruces enim ſunt uexilla xp̄i:ut oſtendatˀ enim:ꝙ lo/
cus ille domino xp̄i eſt ſubiugatus cruces depingun/
tur:ſicut quãdo ciuitas aliqua ab imperatore capitˀ:ī/
periale uexillũ in ea erigitˀ. ¶Tertio ꝓpter apoſtoloꝝ
repreſentationẽ. Nã.xii.luminaria ante cruces poſita
ſignificant.xii.apoſtolos:qui ꝑ fidẽ crucifixi mundũ
illuminauerunt. Cruces aũt chriſmate unguntˀ: quo/
niam apoſtoli fidẽ paſſionis xp̄i ad cognitionẽ īflãma
uerũt:& ad amorem unxerunt:uidelicet ad cõſciẽtie
nitorẽ quod per oleũ:& ad bone fame odorẽ: quod ꝑ
balſamũ. Tertio uidẽdũ eſt qualiter & per quos eccle/
ſia ꝓphanetur. Sciendũ:ꝙ domũ dei per tres legimus
ꝓphanari.ſ.ꝑ hieroboam:per nabuzardan & ꝑ antio
chum. Hieroboã ſicut legitˀ.iii.ꝝ.xii.duos uitulos fe/
cit ponens unũ in dan & alteꝝ in bethel:que dicitˀ do
mus dei.& hoc ꝓpter auaritiam fecit:ne.ſ.regnum ad
roboã rediret. Nabuzardan ſicut legitˀ.iiii.ꝝ.xxv. do/
mum dei combuſſit. Nabuzardan princeps coquoꝝ
ſignificat gulam & laſciuiam. Rex antiochus qui fuit
ſuperbiſſimus & ambicioſus domũ dei polluit: & cõ
taminauit ſicut habetˀ primo maccabeoꝝ.i. & ſignifi
cat ipſam ſuperbiam. Ad denotandum ꝙ per hec tria
uitia clericorũ domus dei.i.eccleſia prophanatur.ſ.ꝑ
auaritiam gulam & ſuperbiam:primum cõmuniter
uiget in religioſis:ſecundũ in clericis:tertium in pre/
latis. ¶Et ſicut per tres eccleſias fuit prophanata. Ita
& per tres alios extitit dedicata.ſ.ꝑ moyſen. Salomo/
nem & iudam maccabeum:per ꝙ inſinuatur & dedi/
cantes domũ dei debent habere humilitatẽ q̄ in moy
ſe. Sapientiam & diſcretionem que in ſalomone uere
fidei confeſſionem que in iuda maccabeo denotatur.

¶De dedicatiõe eccleſie ſpiritualis. Cap. CXXII.

Dedicatio eccleſie ſiue templi ſpiritualis:
quod ſumus nos:iuxta illud apoſtoli tem
plum enim domini ſanctũ eſt : quod eſtis
uos. Et iterũ. Neſcitis quia corpora ueſtra
templum ſunt ſpiritusſancti : ſub ſolennitate dedica/
tionis materialis templi ab eccleſia celebratur. Nam
ſicut ait auguſtinus. Quotieſcunq; altaris uel templi
feſtiuitatẽ colimus:ſi fideliter & diligẽter attẽdimus:
& ſancte ac iuſte uiuimus : qcq̄d in tẽplis manufactis
agitˀ:totũ in nobis ſpẽali edificatiõe cõpletˀ. Ipſa enim
ſpiritualis eccleſia cõſtruitˀ ex lapidibus uiuis : prima
petri ſecũdo:Tãq̄ lapides uiui ſuꝑ edificamini &c. Ex
lapidibus quadris. Nam quattuor latera lapidis ſpiri/
tualis ſunt fides ſpes charitas & opatio:que eq̄lis ſunt
quia ut dicit gregorius. Quantum credis tantum ſpe
ras:quantum credis & ſperas tantum diligis & quan
tum credis ſperas & diligis tãtum operaris. ¶In hoc
quidem templo altare eſt cor noſtrũ:ſupra quod tria
debent deo offerri:primum ignis dilectionis ꝑpetue:
leui.undecimo:Ignis nunq̄ deficiet in altari:ſecũdum
incẽſum orationis odorifere:primo ꝑab.vi. Aaron &
filii eius adolebunt incenſum ſuper altare &c. Tertiũ
ſacrificium iuſtitie:quod ſacrificium cõſiſtit in obla/
tionibus penitentie:in holocauſtis dilectionis ꝑfecte:
& in uitulos carnis mortificare pſalmiſta. Acceptabis
ſacrificium iuſti.oblationes & holocauſta:& tunc im
ponent ſuper altare tutur uitulos. ¶Templum autẽ
ſpirituale:quod ſumus nos ad inſtar templi materia/
lis conſecratur. ¶Primo enim ſummus põtifex chri/
ſtus hoſtium cordis clauſum inueniens circuit: dum
Peccatum oris cordis & operis ad memoriam eius re
ducit. De hoc triplici circuitu dicitur iſaie uigeſimo/
tertio. Sume citharam:quo ad primnm circui ciuita/
tem ſcilicet cordis:quo ad ſecundum meretrix obli/
uioni tradita:quo ad tertiũ. ¶Secundo ipſum hoſti/
um cordis clauſum ter percutit ut ſibi aperiat. Percu/
tit enim ipſum cor ictu benefici conſilii & flagelli: de
qua triplici percuſſione dicitur prouer.primo. Exten
di manum meam:quo ad primum:deſpexiſtis loqui
tur ad malos omne conſilium meum:quo ad ſecun/
dum & increpationes meas neglexiſtis:quo ad tertiũ.
¶Vel ter percutit dum rationalem mouet ad peccati
cognitionem:concupiſcibilem ad dolorem. Iraſcibi/
lem ad uindictam & deteſtationem. ¶Tertio ipſum
templum ſpiritualiter aqua in eius & extra debet irri
gari. Hec aũt trina irrigatio trina eſt lachrymaꝝ effu/
ſio:mens enim uiri ſancti ut dicit gregorius:dolore af
ficitur conſiderãdo ubi fuit:ubi erit:ubi eſt:& ubi nõ
eſt:ubi fuit īquit in peccato:ubi erit in iudicio ubi eſt
in miſeria:& ubi nõ eſt in gloria:huic aũt aque admi
ſcentur ſal uinum & cineres quia cum his lachrymis
debet admiſceri uinum ſpiritualis exultatiõis:ſal ma/
ture diſcretionis:& cinis profunde humiliationis. Vel
per uinum lymphatum intelligitur uerbum incarna
tum:per ſalem ſanctitas eius uite:que eſt omnibus cõ
dimentum:per cinerem paſſionis eius ſuppliciũ. His
igitur debemus cor noſtrum aſpergere ſcilicet bene/

ficio incarnationis:per quod prouocemur ad humili tatem:exemplo eius conuerſationis per quod infor/ metur ad ſanctitatem:& memoria eius paſſionis per quam incitemur ad charitatem. ¶Quanto in hoc tẽ plo cordis ſcribitur ſpirituale alphabetum ſiue ſpiri/ tualis ſcriptura. Que quidem triplex eſt ſcilicet dicta/ mina faciendorum:teſtimonia diuinorum beneficio rum:& accuſatio propriorum delictorum ro.ii. Cum enim gẽtes que legem non habent naturaliter ea que legis ſunt faciunt.huius legem non habentes:ipſi ſibi ſunt lex:qui oſtendunt opus legis ſcriptum in cordi/ bus ſuis. Ecce primum teſtimonium reddente cõſci/ entia ipſorum. Ecce ſecundum & inter ſe cogitationũ accuſantium. Ecce tertium. ¶Quinto debent pingi cruces.i.aſſumi penitentie aſperitates:que debent inũ gi & illuminari:quia non ſolum ferende ſunt patien/ ter ſed etiam libenter:quod per unctionẽ:& ardenter quod per ignẽ. Vnde Bern. Qui minatur timore cru/ cem chriſti portat:qui amore portat patiẽter:qui pro ficit in ſpe portat libenter:ſed qui conſumũtur in car/ ne amplectitur iam ardẽter. ¶Qui igitur hec omnia habebit:uere templum ad honorem dei dedicatum erit:dignus plane in quo chriſtus in uia habitet p gra/ tiam:ut tandem in eo in patria habitare dignetur per gloriam. Quod ipſe preſtare nobis dignetur: qui ui/ uit & regnat deus per omnia ſecula ſeculorum Amẽ.

¶Explicit liber decimus.

¶Prologus libri undecimi.

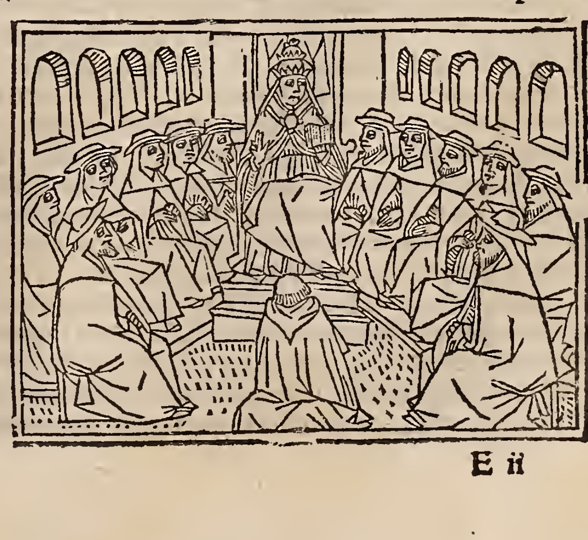
VNdecimus huius uoluminis liber cõtinet geſtorũ & paſſionũ ſanctorum differẽtias quattuor. ¶Primo illorum ſanctorũ quo rum dies feſtiui nobis fuerũt penitus igno ti:ſed neq; eorũ legende potuerunt in aliqua ſuperio/ rum librorũ parte cõmode collocari. Scripſimus enĩ fauente dño geſta ſanctorũ:quorũ feſta per anni circu lum occurrunt. Quibus etiam addidimus quedã alia ſanctorũ quorundam:qui uel ex nominis equiuoca/ tione:uel ex alia circa materiã dependentia:uel ex alia rationabili cauſa:potuerunt ceteris ſanctorum legen dis coniungi:ſicut preſentẽ legentibus catalogum pa/ tere poteſt. Reſtabant aũt alique legẽde:que nulla oc/ caſione poterãt certis diebus ãni loquari:quas in hoc undecimo libro reſeruauimus deſcribendas. ¶Secun do illoꝝ ſanctorũ geſta:que per obliuionẽ aliquã ſuis inſerenda locis fuerunt omiſſa:quod diffiteri nõ pre/ ſumo. Cui enĩ adeo preſtantis memorie occurrat:cun cta que legerit uel audierit per ſingula cordi reconde/ re ſuoq; recolenda tpe:facile in promptu ad uotũ ha/ bere. Neminẽ certe arbitror tali potiri priuilegio niſi ſpiritu prius fuerit afflatus diuino. ¶Tertio illorum ſanctorum:quorũ geſta & paſſiones poſt ceptũ opus: mihi de nouo apparuiſſe contigiſſet:aut in poſterum mihi uel poſteris appareret:quod propter ſanctorum infinitatem & librorum numeroſitatem accidere: de facili ſatis eſſet. ¶Quarto etiam illorũ ſanctoꝝ qui per futuroꝝ temporꝝ ſucceſſiones ab eccleſia militan te canonizandi:& in ſanctoꝝ numero conſcribendi forent:quod uſq; ad preſentis ſeculi finem credimus affuturꝝ. Cum non ſit abbreuiata manus domini:que & in terris hoĩes de nouo ſanctificare:& in celis mul/ tiplicare poteſt. Horum igiẽ etiam geſta preſenti cõ/ ſerenda uolumini:non tam nobis q̃ poſteris reſerua/ mus. Qua de re nec ipſum opus noſtrum: certo fine concludimus:eo q̧ ſanctoꝝ infinitas uſq; ad ſeculi fi/ nem augenda:nec finem habet:nec numerꝝ. ¶Ad fe/ ſta igitur que preſentialiter habemus exponenda ue/ niendum eſt. Et primo quidem librum eccleſiaſtice hiſtorie tranſcurrentes:quedam que ex ipſo circa ſan ctos aliquos omiſſa fuerent recolamus.

¶Incipit liber undecimus.

¶De ſanctis duobus nepotibus chriſti ſecũdũ carnẽ confeſſoribus. Cap. I.

DVo nepotes domini ſaluatoris ſecũdũ carnem:ex linea collaterali uidelicet ex eius carnali genere nepotes:ide:qui di/ cebatur frater domini:quoꝝ noĩa eu/ ſebius ſilentio tegit:tpe domitiani im/ peratoris ſub ſcda xpianoꝝ pſecutiõe apud iudeã florebant. Cum autẽ domitianus iuſſiſſet perimi oẽs de genere dauid & ſtirpe regia deſcendẽtes hi duo delati ſunt duplici iuidia:uidelicet q̧ ex dauid genere:& ipſius xpi propinquitate nati eẽnt. Quos re uocatus quidã:qui in hoc miſſus fuerat: perduxit ad domitianũ. Nam & ipſe de aduentu xpi ſicut & alias herodes formidabat. Interrogati aũt ceſare ſi eẽnt ex familia dauid cõfitent̃. Interrogati quãtis eſſent facul tatibus uel poſſeſſionibus p̃diti. Rñdẽt: q̧ utriq; non amplius eſſet in bonis nouẽ milibus denariis. Ex qui/ bus ſingulis pars media proportione debetur:nec hec ſibi in pecunia:ſed in eſtimatione terre ſubſiſterent: quã habebãt in trigintanouẽ iugeribus cõſtitutã:quã que ſuis manibus excolebant ad uictũ cõſequendũ:& tributũ perſoluendum. In cuius teſtimoniũ manus la bore rigidas:& callis obduratas proferebant. Interro/ gati de chriſto:quale eſt regnum eius:uel quis ipe:aut unde:uel quãdo uẽturus. Reſpõdit:q̧ neq; huius mũ di regnũ:neq; huius terre ei deſignet̃ iperiũ: ſed cele/ ſte ei regnũ per angeloꝝ miniſteria in cõſumatiõe ſe/ culi preparetur:quando ſcilicet uenturus in gloria de uiuis ac mortuis iudicabit. Domitianus autẽ eũ neq; in eis quicq̃ criminis iueniret:& utilitatẽ eoꝝ ac uer/ ba maxime contemneret:abire eos libere iubet. Illi ue ro dimiſſi uel martyrii merito:uel tante ꝓpinquita/ tis prerogatiua:pacis tẽpore duces eccleſie effecti uſq; ad traiani tempore permanſerunt.

¶De ſanctis romanis põtifibus & eorum ſucceſſio/ ne. Cap. II.

ROmani pontifices & eorum ſucceſſiones: ideo hic ponuntur:ut:que eccleſiaſtice hiſtorie libro reſtabant:hic recolligantur:& ipſius ordo libri ꝑ ſingula ſummarie tranſcurrat:quatenus ad quoſdam ſanctos epiſcopos romanos pontifices:qui in catalogo ſanctorum conſerti ſunt:& hactenus omiſſi fuerunt:perueniatur. Liber itaqꝫ hiſtorie eccleſiaſtice romanos pontifices enumerat a beato petro apoſtolo uſqꝫ ad ſyricium papã: qui ſucceſſit damaſo per ſucceſſiones ſanctoꝝ epiſcopoꝝ numero.xli. Sub quo ſyricio liber prefatus finem facit. Omnes autem pape:qui in dicto libro deſcribunt̃ ſanctificati habent̃:aut in ordine martyꝝ aut confeſſorum:excepto liberio qui hereſis arriane labe maculatus ſanctoꝝ pontificũ cetũ fedauit:ſicut alter iudas apoſtoloꝝ collegium:& nicolaus ſacrum numeꝝ leuitaꝝ. ¶ Primus igitur in ſede romana beatus petrus apoſtolus pontificatum tenuit:& primo quidem ſedit antiochie annis ſeptem:deinde cathedram epiſcopalem in urbe roma tenuit annis uigintiquinqꝫ menſibus quinqꝫ & diebus tredecim:de quo ſupra actum eſt in feſto cathedre ſancti petri.viii.cal.martii:& in feſto paſſionis ipſius.iii.cal.iulii. ¶ Secundus epiſcopus fuit linus de quo ſupra dictum eſt in eius paſſione.ix. calen.octobris. ¶ Tertius fuit cletus:de quo ſupra in eius paſſione ſexto calẽdas martii. ¶ Quartus fuit clemens:de quo ſupra in eius paſſiõe nono cal. decẽbris. ¶ Quintus fuit anacletus:de quo ſupra tertio idus iulii. ¶ Sextus fuit euariſtus: de quo ſupra ſeptimo cal. nouembris. ¶ Septimus fuit alexander:de quo ſupra quĩto nonĩ maii. ¶ Octauus ſixtus primus:de quo ſupra octauo idus aprilis. ¶ Nonus teleſporus: de quo ſupra nonĩ.ianuarii. ¶ Decimus iginus: de quo ſupra quarto idus ianuarii. ¶ Vndecimus fuit pius: de quo ſupra quinto idus iulii. ¶ Duodecimus anicetus: de quo ſupra.xv.cal.maii. ¶ Tertiuſdecimus ſother: de quo ſupra.x.cal.maii. ¶ Quartuſdecimus eleutherius:de quo ſupra.vii.cal.iunii. ¶ Quintuſdecimus uictor:de quo ſupra quinto cal.auguſti. ¶ Sextuſdecimus zepherinus:de quo ſupra ſeptimo cal. ſeptẽbris. ¶ Decimuſſeptimus calliſtus: de quo ſupra pridie idus octobris. ¶ Decimuſoctauus urbanus:de quo ſupra octauo cal.iunii. ¶ Decimuſnonus pontianus: de quo ſupra tredecimo calẽ.decẽbris. ¶ Vigeſimus antherius fuit:de quo ſupra actũ eſt nonĩ ianuarii. ¶ Vigeſimuſprimus fabiãus:de quo ſupra.xiii.cal.februarii. ¶ Vigeſimuſſecũdus fuit cornelius: de quo ſupra decimoctauo cal.octobris. ¶ Vigeſimuſtertius lucius:de quo ſupra q̃rto nonĩ.martii. ¶ Vigeſimuſquartus ſtephanus:de quo ſupra quarto nonĩ auguſti. ¶ Vigeſimuſquintus ſixtus ſecũdus:de quo ſupra octauo idus auguſti. ¶ Vigeſimuſſextus diõyſius:de quo ſupra.vii.calẽ.ianuarii. ¶ Vigeſimuſſeptimus felix primus:de quo ſupra tertio cal.iunnii. ¶ Vigeſimuſoctauus fuit marcus primus:de quo ſupra nonis octobr̃. Et hic ſolus de numero tantoꝝ pontificum:uidelicet tam ſupra poſitoꝝ q̃ infra ponendorum uſqꝫ ad ſilueſtrũ papam martyriũ euaſit. ¶ Vigeſimuſnonus eutychianus:de quo ſupra ſexto idus decẽbris. ¶ Trigeſimus caius:de quo ſupra decimo cal.maii. ¶ Trigeſimuſprimus marcellinus:de quo ſupra.vi.calen.maii. ¶ Trigeſimuſſecundus marcellus:de quo ſupra.xvii. calen.februarii. ¶ Trigeſimuſtertius euſebius:de quo ſupra.vi.cal.octobris. ¶ Trigeſimuſquartus melchiades:de quo ſupra quarto idus decembris. Omnes prefati pontifices excepto marco per martyriũ aſſumpti fuerunt. ¶ Trigeſimuſquintus fuit ſilueſter primus inter ep̃os cõfeſſores:de quo ſupra actũ eſt pridie cal. ianuarii. ¶ Trigeſimuſſextus fuit marcus ſecũdus:de quo ſupra nonĩ octob. ¶ Trigeſimuſſeptimus iulius: de quo ſupra idibus april. ¶ Trigeſimuſoctauus fuit liberius hereticus tp̃e cõſtantii imperatoris: qui prĩo q̃dẽ dũ nollet arriane hereſi cõſentire ab eodem auguſto in exiliũ miſſus eſt:ubi ſtetit ꝑ ãnos.iii. Sed demũ conſentiẽs hereſi predicte:ab eodẽ cõſtantio reuocat̃: & in ep̃m cõfirmat̃:& felix qui in eius locum a clero & populo romão cõſtitutus fuerat papa martyrio coronatur. ¶ Sicqꝫ.xxxix.ep̃s fuit felix ſecundus martyr de quo actũ ẽ.iiii.cal.auguſti. ¶ Quadrageſimus fuit damaſus papa & cõfeſſor:de quo ſupra actum eſt.iii. idus decembris. ¶ Quadrageſimuſprimus ſyricius ſub quo liber eccleſiaſtice hiſtorie finem facit. Et hũc omiſſum immediate infra ſupponemus.

¶ De ſcõ Syricio papa. Cap. III.

SYricius papa natiõe romanus ex patre tyburtio damaſo pape in epiſcopatu romano ſucceſſit:& ſedit ãnos.xv.mẽſes.xi.dies.xxv. Hic cõſtituit ut monachi fierẽt clerici utilitatis cauſa uel ſumme neceſſitatis. Et ut nullus preſbyter miſſas celebraret niſi in ſacratis ab ep̃o locis. Hic manicheos in urbe inuenit quos exilio dãnauit. Et cõſtituit ut non ꝑticiparent cũ fidelibus communionẽ. Sed precepit ut ſiquis ex eadẽ ſecta rediret ad eccleſiã cõuerſus:nullatenus cõicaret̃:niſi tantũ religioni monaſterii oĩbus diebus uite ſue obnoxius teneret̃ ieiuniis & oratiõibus maceratus:& ꝓbatus ſub omni examĩe uſqꝫ ad ultimũ diẽ trãſitus ſui:& ſic uiaticũ recipiat. Hic quoqꝫ ſynodũ celebrauit apud cõſtãtinopolĩ.cccl.ep̃o. Et poſtq̃ ſedẽ apoſtolicã feliciter gubernaſſet:dormiuit cũ p̃ribus ſuis. Et ſepultus ẽ ad ſanctũ petrũ plenus ſc̃itate. Et ceſſauit ep̃atus dies.xx.

¶ De ſcõ Zozimo papa. Cap. IIII.

ZOzimas papa natiõe grecus ex p̃re abramio ĩnocẽtio pape primo in põtificatu romano ſucceſſit. Seditqꝫ ãnos.ii.mẽſes.viii.dies.xxv. Hic multa ſanctitate polluit:& paupeꝝ largus beneficus extitit. Hic cõſtituit ut ſeruus nullomodo clericus fieret. Et in ſabbato ſcõ cereũ in oĩbus titulis urbis benedici ꝑcepit. Et oẽs clericos uinũ in publico uẽdere prohibuit. Et hic plenus ſanctitate in pace quieuit. Et ſepultus eſt in uia tyburtina iuxta corpus beati laurentii martyris. Et ceſſauit ep̃atus dies.xi.

¶ De ſcõ Simplicio papa. Cap. V.

SImplicius papa natione tyburtinus ex patre caſtino hilario pontifici in ep̃atu romano ſucceſſit:& ſedit annos.xv.mẽſem.i.dies.vii. Hic uir beatiſſimus dedicauit eccleſiã ſancti ſtephani iuxta baſilicã ſancti laurẽtii. & baſilicã ſancte ſabine m̃ris:ubi corpus eius requieſcit: cũ .4 z 6 z.ſanctoꝝ corporibus. Hic.xxviii. p̃ſbyteros ꝑ titulos in urbe roma cõſtituit: ꝓpter penitentes & baptiſma. Et ut.vii.ep̃i.ꝑ hebdomadas ad eccleſias patriarchales ſiue ad earum regiones manerent. Et fecit.v. regiones p̃ſbyteris urbis diuidẽdas. Primã regionẽ ad

ſanctũ ioãnem lateranẽſem. Secundã ad ſanctũ petrũ. Tertiam ad ſanctũ Paulum. Quartã ad ſanctum laurentiũ extra muros. Quintã ad ſanctam mariã maiorem. Cõſtituit quoqꝫ ut nullus clericus inueſtiturã a laico recipet. ¶ Sub huius ep̄atu uenit relatio de grecia ꝑ epiſtolã ab acacio cõſtãtinopolitão ep̄o: ſimulqꝫ & atimotheo catholico: & affirmauit petrũ alexãdrie urbis ep̄m eſſe eutychianũ hereticũ: plurima de eo crimina affirmãs. Quo audito ſimplicius dãnauit petrũ ita tamẽ ut penitẽtie ſeruaret tp̄s. Et poſt hec ſanctus ep̄s qeuit in domino: & ſepultus eſt iuxta corpus beati petri apoſtoli ĩ uaticão. Et ceſſauit ep̄atus dies ſeptẽ.

¶ De ſanctis Alexandrinis epiſcopis & eorum ſucceſſione. Cap. VI.

ALexandrini ep̄i quoꝝ ſucceſſiones in eccleſiaſtice hiſtorie libro deſcribunt: & qui in ſanctoꝝ catalogo connumerant: fuerunt numero. xxiii. uidelicet a beato marco euãgeliſta uſqꝫ ad theophilũ: uidelicet a prima ipſius eccleſie fundatione: uſqꝫ ad tẽpora archadii & honorii auguſtoꝝ. ¶ Quoꝝ põtificũ: primus ipſius eccleſie fundator fuit beatus marcus apoſtolus & euangeliſta: de quo in ſecundo libro eccleſiaſtice hiſtorie habet: & de quo ſupra in eius paſſiõe dictũ ẽ. vii. cal. maii. ¶ Secũdus fuit ſcũs anianus p̄fati marci diſcipulus: de quo ſupra dictum eſt. iiii. noñ octobris: qui tenuit ipam ſedẽ per annos. xxii. ¶ Tertius fuit abilus de quo ſupra dictũ eſt. viii. cal. martii: qui ſedit ĩ ipſa ſede annis. xiii. ¶ Quartus ſucceſſit cerdo de quo habet. iiii. libro eccleſiaſtice hiſtorie cap. i. & hic ibidẽ ſedit annos. xvii. ¶ Quintus fuit primus de quo eodẽ libro cap. iiii. & hic ſedit in ipſa ſede annos. xii. ¶ Sextus fuit iuſtus: de quo eodẽ libro ca. v. & hic annos. xi. ſedit. ¶ Septimus ſucceſſit eumenides: de quo prefato libro cap. xi. qui & ſedit ibidem annos. xiii. ¶ Octauus fuit marcus de quo eodẽ libro & capitulo: q & ſedit annos. x. ¶ Nonus fuit celadion: de quo eodem libro capitulo. xix. q & ſedit ãnos. xiiii. ¶ Decimus fuit agrippinus de quo eccleſiaſtice hiſtorie libro. v. capitulo nono & hic ſedit annos. xii. ¶ Vndecimus ſucceſſit iulianus: de quo eodẽ libro capitulo. xxii. qui ſedit ꝑ annos decẽ. ¶ Duodecimus fuit demetrius de quo libro. vi. cap. xix. qui & ſedit ãnos. xliii. ¶ Tredecimus fuit heraclas: de quo habetur eodem libro capitulo. xxii. qꝫ fuit unus ex diſcipulis origenis probatiſſimus: cui & preceptor eius ex alexandria profugus: ueniens ceſaream auditoriũ ſuum reliquerat. Et cum hic apud ceſaream moraretur: innumeri ad eum nõ ſolum regionis ipſius uiri: ſed ex ꝓuinciis ꝓcul poſitis cõcurrebãt: & relicta p̄ria: ac parentibus ſequebant eũ tãq̃ deũ docẽtẽ. Et hic in ipſa eccleſia p̄fuit annos ſex. ¶ Decimuſquartus huic ſucceſſit dionyſius: de quo lib. vi. eccleſiaſtice hiſtorie multa cõſcribunt: & de hoc ſupra actum eſt in geſtis eius. xv. cal. decẽbr̃. Hicqꝫ ſedit annos. xvii. ¶ In ſequẽtibus uero eccleſiaſtice hiſtorie libris addunt: & alii. viii. pontifices alexandrini. ¶ Ex his aũt quintuſdecimus in ordine fuit maximus: qui ſedit annos. xiii. de quo ſupra. vi. cal. iunii. ¶ Sextuſdecimus theonas: qui ſedit annos. xix. de quo ſupra. x. cal. ſeptembr̃. ¶ Decimuſſeptimus petrus: de quo ſupra ĩ eius paſſiõe actũ eſt. vi. cal. decẽbris: q ſedit annos. xii. ¶ Decimuſoctauus achillas: de quo ſupra in eius legenda. vii. idus nouẽbris: qui ſedit annos. ix. ¶ Decimuſnonus alexander: de quo ſimiliter ſupra in geſtis eiuſdẽ. iiii. cal. martii: q ſedit annos. vii. ¶ Vigeſimus athanaſius doctor inſignis: qui ſedit annos. xlvi. de quo ſupra actũ eſt in geſtis eius. vi. noñ. maii. ¶ Vigeſimuſprimus petrus ſecũdus: qui licet martyr nõ fuerit: de ſede tamen eiectus eſt ad tẽpus ꝑ quendã luciũ hereticũ: qui alexandrinã eccleſiam inuaſit. ¶ Vigeſimuſſecundus huic ſucceſſit timotheus: ſub quo liber prefatus eccleſiaſtice hiſtorie concludit. Omnes aũt prenominati glorioſi pontifices in ſanctoꝝ numero collocantur.

¶ De ſanctis Antiochenis epiſcopis & eorum ſucceſſione. Cap. VII.

ANtiocheni ep̄i: quoꝝ ſucceſſiones & tẽpora in eodẽ eccleſiaſtice hiſtorie lib. cõferta ſunt: & qui in ſanctoꝝ catalogo ponunt: ſunt numero. xxiiii. uidelicet a beato petro apoſtolo: q primus antiochie ſedit uſqꝫ ad ep̄m flauianũ: q floruit tp̄e: quo dictus liber cõcluſiõis ſuoꝝ tẽpoꝝ finem accepit. ¶ Hoꝝ aũt pontificum primus fuit beatus apoſtolus petrus: qui primã eius eccleſie antiochene cathedrã accipiens: ibidẽ ſedit annos. vii. ſicut dictũ eſt ſupra in cathedra ſancti petri. viii. calen. martii. ¶ Secundus fuit zacheus: cui idem apoſtolorum princeps antiochia diſcedens: eandem eccleſiam cõmendauit: ſicut habet in itinerario beati clemẽtis: & de hoc ſupra dictũ eſt. x. cal. ſeptembris. Hic autem ep̄s in libro eccleſiaſtice hiſtorie nõ ponit: forte ex eo quia non uere ſucceſſor petri: ſed quaſi eius uicarius fuerit: cum ut dictũ eſt: ei petrus dictã eccleſiã cõmendauit: & modico tempore ibidem preſidens forte ante petrũ occubuit. ¶ Tertius fuit enodius epiſcopus & martyr: de quo ſupra in eius paſſione actum eſt pridie noñ maii. ¶ Quartus fuit ignatius ep̄s & martyr: de quo etiã actũ eſt ĩ eius paſſiõe cal. februarii. ¶ Quĩtus fuit hero ep̄s & martyr: & de hoc ſupra actum eſt. xvi. cal. nouembris: de his habetur in tertio eccleſiaſtice hiſtorie libro. ¶ Sextus ſucceſſit cornelius. ¶ Septimus fuit hero ſecundus. ¶ Octauus theophilus: q ſextus poſt apoſtolus deſcribitur occaſione memorata. Et de hoc ſupra actum eſt tertio idus octobris. Et de his habetur mentio eccleſiaſtice hiſtorie libro. iiii. ¶ Nonus ſucceſſit maximus. ¶ Decimus ſerapion: & de his duobus in libro quĩto. ¶ Vndecimus fuit aſclepiades: de quo ſupra. xv. cal. nouembris. ¶ Duodecimus philetus. ¶ Tredecĩus aũt fuit zebenus. ¶ Quartuſdecimus babilas martyr: de quo ſupra actũ eſt in eius paſſiõe. ix. cal. februarii. Et de his in libro. vi. eccleſiaſtice hiſtorie tractatur. ¶ Decimuſquintus his ſucceſſit fabianus: & de hoc etiam in prefato lib. mentio habetur. ¶ Decimuſſextus autem fuit demetrianus. ¶ Decimuſſeptimus fuit dõnus. ¶ Decimuſoctauus ſucceſſit timeus. ¶ Decimuſnonus quirilus. ¶ Vigeſimus aũt fuit dorotheus: uir eruditiſſimus & in ſcripturis diuinis ſatis intentus: qui pro multra diligentia etiam hebraicam linguam didicerat. Greca autem eruditione liberali a puero fuerat inſtitutus. Is eunuchus a natiuitate fuit: quẽ diocletianus imperator in admiratione & ueneratione habebat: & ei contulerat prepoſituram. Cuius & euſebius ceſariẽſis eccleſie cõſcriptor hiſtorie auditor fuit: ut de ſe ipo tradit. ¶ Vigeſimuſprimus huic ſucceſſit tyrannus: ſub quo ec/

cleſiaꝝ perſecutio increuit. De his agitur eccleſiaſtice hiſtorie libro. vii. ¶ Vigeſimuſſecundus fuit eudoxius. ¶ Vigeſimuſtertius autem ſucceſſit meletius: de quo ſupra dictum eſt pridie noñ decembris. Et de his duobus habetur in. x. eccleſiaſtice hiſtorie libro. ¶ Vigeſimuſquartus aũt & ultimus cõſcribit̃ flauianus in ipſius hiſtorie libro. xi. Quo tpe liber ipſe: ut dictum eſt finem facit: & ſue narrationis concluſionẽ.

¶ De ſanctis hieroſolymitanis epiſcopis & eorũ ſucceſſione. Cap. VIII.

Ieroſolymitani epiſcopi & eoꝝ ſucceſſiones ac tempora in eodẽ libro eccleſiaſtice hiſtorie ordine texuntur: qui & ſanctoꝝ numero cõſcribuntur. Et hi a beato iacobo apoſtolo uſq; ad tẽpus: quo ſue hiſtorie liber ipẽ finẽ facit. xxxiiii. numero colligunt̃. Ex his aũt. xv. priores fuerũt ex hebreoꝝ populo põtifices cõſtituti: priuſq̃ aliquis ex gẽtibus ad epatũ ipſius eccleſie aſſumeret: q oẽs in ipſius eccleſiaſtice hiſtorie libro. iiii. ex ordine ponunt̃. Et de his mẽtio habita eſt ſupra in geſtis zachei epi hieroſolymitani. x. cal. ſeptẽ. ¶ Primus quorũ fuit iacobus frater domini: de quo ſupra actũ eſt in eius paſſione cal. maii. ¶ Secundus fuit ſymeon & de hoc ſupra dictũ eſt. xii. cal. martii. ¶ Tertius fuit iuſtus. ¶ Quartus ſucceſſit prenomiãtus zacheus de quo ſupra. ¶ Quintus uero fuit tobias. ¶ Sextus beniamin. ¶ Septimus ioannes. ¶ Octauus matthias. ¶ Nonus philippus. ¶ Decimus ſeneca. ¶ Vndecimus uero ſucceſſit iuſtus ſecundus. ¶ Duodecimus leuius. ¶ Tredecimus effrem. ¶ Quartodecimus ioſeph. ¶ Quintodecimus & finis horũ iudas. ¶ Poſt iſtos aũt cepit ex gẽtibus in ibi eccleſia cõgregari: ſub helio hadriano ĩperatore. Et primus qdẽ ex gentibus ipſius eccleſie ſacerdotiũ ſuſcepit. Marcus martyr ſimul & eps de quo ſupra in eius paſſiõe actũ eſt. xi. cal. nouẽbris. ¶ Secundus uero ſuſceſſit aſianus. ¶ Tertius publius. ¶ Quartus aũt maximus. ¶ Quintus uero fuit iulianus. ¶ Sextus caius. ¶ Septimus iulianus ſecũdus. ¶ Octauus capithon. ¶ Nonus ualẽs. ¶ Decimus uolitianus. ¶ Vndecimus ſucceſſit narciſſus. De quo ſupra actum eſt in geſtis eius. iiii. cal. nouembris: hi oẽs prefate hiſtorie eccleſiaſtice libro. v. ſucceſſiue ponunt̃. ¶ Duodecimus his ſucceſſit alexander olim eps cappadocie de quo in eius legenda ſupra. xv. cal. aprilis. Et hic martyrio coronatus eſt: ut de eo habetur eccleſiaſtice hiſtorie libro. vi. ¶ Tredecimus ſucceſſit mazabanes & de hoc eodẽ libro. vi. ¶ Quartodecimus fuit hymeneus. ¶ Quintodecimus zabdas: & de his libro. vii. mẽtio fit. ¶ Decimuſſeptimus ſucceſſit cyrillus: de quo ſupra. iiii. cal. februarii. ¶ Decimuſoctauus autẽ & ultimus ioannes: de quibus duobus in libro. xi. mentio habetur. Et cum hoꝝ ultimo liber ipſe terminatur.

¶ De ſcis Ceſaree paleſtine epis. Cap. IX.

Eſarenſes epi illius uidelicet ceſaree q̃ eſt in paleſtina: qui in prefato eccleſiaſtice hiſtorie libro ſancti ponunt̃: & ſucceſſiue ſibi cõnumerant̃ fuerunt quattuor. ¶ Primus quoꝝ eſt theotiſtus: de quo habetur libro. vi. ꝙ auditor fuit origenis: & una cum ſancto alexãdro hieroſolyme epo: omne pene uite ſue tẽpus ad audiendũ ipm mancipabãt: atq; ipſi ſoli diuinis ſcripturis & eccleſiaſtica doctrĩa ſumma magiſterii cõcedebãt. ¶ Secundus fuit domus: qui poſt breue tẽpus defunctus eſt. Tertius theotignus qui etiã origenis auditor fuerat. Et de his duobus fit mẽtio libr. vii. capitulo. xviii. ¶ Quartus ſucceſſit agapius: qui multo labore: multaq; diligentia in gubernatione populi adhibita: & ꝑcipue ergue indigentes paterna prouidẽtia ferebatur. A quo & uir ꝑ oĩa. prudẽtiſſimus uita eruditõe & moribus adornatus: pãphilus ipis eccleſie pſbyter ſurrogatus ẽ: ut habet̃ lib. vii. eccleſiaſtice hiſtorie. ca. xxviii.

¶ De ſcis Laodicie epis. Cap. X.

Aodiciẽſes ſancti epi: qui ſanctoꝝ numero cõſcribunt̃ in ꝑmiſſo libro. v. nominatim explicant̃. ¶ Primus quoꝝ fuit ſocrates. ¶ Secũdus euſebius alexãdrinus genere: qui in cã pauli ſamoſateni ad ꝑtes ſyrie cũ ueniſſet: ꝙ eẽt in ſcripturis diuinis eruditus a fratribus ſtudioſis uelut theſaurus qdã reptus ultra nuſq̃ abire ꝑmiſſus eſt: ſicut dionyſius in epiſtolis ſuis ſcribit. ¶ Tertius huic ſucceſſit anatolius: de quo ſupra actũ ẽ in eius feſto. vi. idus martii. De his agitur libro. vii. cap. xxvii. ¶ Quartus fuit eps. ¶ Quintus autẽ ſucceſſit ſtephanus qui nõ fuit ſanctus. Nã de eo habetur: ꝙ licet eruditione & eloquẽtia prioribus nõ ĩferior fuerit: ſed fidei uirtute lõge diſſimilis: ſicut pſecutiõis ignis ꝓbauit. Nihil enim philoſophie in neceſſitate tentationis oſtẽdit. ¶ Sextus aũt & ultimus qui & ſanctus noĩat̃ theodotus uir nõ ſolum uerbis ſed rebus & uirtutibus ornatus. Hic arte quidẽ medicus fuit. Sed & aĩaꝝ a domino tranſlatus eſt in medicinã: uere incõparabilis: qui ſuper omnes pene homines fide miſericordia ſtudio uigilantia atq; omnibus optimis inſtitutionibus claruit. In ſcripturis quoq; diuinis laborem q̃plurimum geſſit. Hic in pace quieuit. iiii. noñ. nouẽbris. Hec prefato libro ſeptimo cap. xxviii.

¶ De ſancto modeſto cõfeſſore. Cap. XI.

Odeſtus cõfeſſor uita & doctrina apud antiochiã claruit tempore marci antonii imperatoris. Qui in diuinis ſcripturis nõ mediocriter eruditus magnificentius ceteris aduerſus martionẽ hereticũ: oẽs ipſius deceptiões & fallacias: retecto quo uelabant̃ nequitie tegmine denudauit: & apud ipſam urbem in pace quieuit. Sub ſe uero principe humanitatis debitum ſoluens. De hoc eccleſiaſtice hiſtorie libro quarto cap. xxv.

¶ De ſcõ Muſano pſbro & cõfeſſore. Cap. XII.

Vſanus preſbyter & cõfeſſor apud alexãdriã eodẽ tempore claruit. Cuius apoſtolice fidei & ſane doctrine monimẽta ad euſebiũ ceſarienſem ꝑueniſſe dicunt̃. Eius etiã fertur libellus multa elegãtia ſcriptus ad quoſdã fratres: qui declinauerãt ad hereſim: que dicit̃ eucratiaꝝ: tũc nuper exortam. Cuius auctorem fuiſſe tacianũ ſermo aſſerit. Hic aũt ſanctus confeſſor apud alexandriã in pace quieuit. De hoc habetur eccleſiaſtice hiſtorie: libro quarto cap. xxi. & . xxviii.

¶ De ſcõ Pagato & ſociis mr̃ibus. Cap. XIII.

Agatus martyr cum ſociis ſuis & quodã chriſtiano noĩe uectio apud lugdunum. ciuitatem gallie paſſi ſunt ſub perſecutione antonini imperatoris. Cum enim ex acclamationibus uulgi preſes in xpianos nimia crudeli

tate deſeuiret. Pagatus martyr cuius uita ab adoleſcẽtia fuerat exanimata & probata ex perfecta charitate quã deũ cuſtodiebat & ꝓximũ: cũ tã crudelia ſupplicia ſeruis dei uidiſſet īferri: popoſcit ſe pro ciuibus ſuis audiri: q̃bus nihil impietatis cõmiſſum ꝓbari poterat. Erat enī nobiliſſimus īter ſuos & eruditiſſimus. Veꝝ eius defenſionẽ iudex nõ recipiens: inquiſiuit tãtũ ſi eēt xp̄ianus: qui cum ſe xp̄ianũ clara & libera uoce ꝓfeſſus eſſet. Iuſſit illũ tanq̃ xp̄ianoꝝ aduocatũ uinctoꝝ numero ſociari. Dũ aũt defenſionẽ libertatis: q̃ in nr̃a religiõe cõſiſtit: exequit̃ dominicũ ſecutus exẽplum aīam ſuã pro ouibus ſuis poſuit & amicis: & cũ uectio quodã ciuitatis eiuſdem nobile glorioſo martyrio coronat̃. Quibus optimis & fideliſſimis ducibus uſus oīs reliquus ſanctoꝝ eiuſdem urbis chorus prompti & alacres aīas ſuas pro fidei libertate poſuerunt. Hec ex libro quinto capitulo primo.

¶ De ſcõ Alcippiade martyre. Cap. XIIII.

ALcippiades martyr apud lugdunum galliaꝝ oppidũ paſſus eſt ſub pſecutione iam dicta: de quo habet̃ eccleſiaſtice hiſtorie libro. v. c. iii. ꝙ dũ eſſet in numero eoꝝ qui pro xp̄i uincti tenebant̃: uitã ſatis arduam gerebat: nihil cibi uolens accipe: ſed tantũ ſale & pane cum aqua utebatur. Cũq; talẽ uite rigorem uellllet etiã in carcere poſitus obtinere. Attalo martyri in carcere etiã poſito diuinitus reuelat̃: quia non recte faceret alcippiades creaturis dei non uti: & aliis formam ſcandali derelinquere. Quibus ille cognitis cepit oĩa cum gratiarum actione ꝑcipere. Et hic demũ pro cõfeſſione noĩs xp̄i in uinculis poſitus uitam martyrio cõſumauit.

¶ De ſcõ Apollonio cõfeſſore. Cap. XV.

APollonius confeſſor & eccleſiaſticus ſcriptor tẽpore cõmodi imperatoris claruit apud alexandriã. De quo fert̃ eccleſiaſtice hiſtorie libro. v. cap. xviii. ꝙ aduerſus cataphrygas libellũ edidit: in quo ſatis uigilãter ꝓphetias ipſoꝝ falſas eſſe cõuicit: & ſingula in eius uerba coarguit: ſimul & uitã moreſq; coꝝ: q̃ auctores huius hereſeos extiterũt. Ex q̃bus oĩbus & aliis q̃ plurimis uehemẽter ſupra dicta hereſis cõfutat̃. Et hic uite ſanctitate nõ īfimus in pace apud eandẽ urbem quieuit.

¶ De ſcõ Polycrate ep̄o. Cap. XVI.

POlycrates ep̄s apud ephesum claruit tempore cõmodi imperatoris antedicti. Qui nobilis ep̄s ipſius ciuitatis uita & doctrĩa cõſpicuus una cũ bacchilo corinthiorum epiſcopo: de quo infra dicet̃ ab euſebio in. v. libro. ca. xxii. plurimũ cõmendat̃. Hic ex perſona oĩum epoꝝ aſie de paſcha celebrando beati ioannis & ueteꝝ fretus auctoritatibus ad uictorem romanũ pontificẽ ſynodicam ſcripſit epiſtolam. Et hic inter ſanctos illius tẽporis ep̄os preclarus epheſiorum ſedi feliciter prefuit: gregem quoq; domini uerbis & exemplis impinguauit. Sepultus apud eandem ciuitatem.

¶ De ſcõ Heraclito cõfeſſore. Cap. XVII.

HEraclitus confeſſor & eccleſiaſticus ſcriptor claruit tempore ſeueri imperatoris: de quo euſebius. v. libro cap. xxvii. dicit ꝙ inter alia eius ſapientie opuſcula in apoſtolo paulo commentarios edidit. Et in ſanctitate uite in pace quieuit.

¶ De ſcõ Maximo cõfeſſore. Cap. XVIII.

MAximus cõfeſſor & eccleſiaſticus ſcriptor claruit tẽpore prefati ſeueri principis: qui uirtutibus & ſapientia nõ minimus de famoſiſſima illa oĩum hereticorum diſſeruit queſtione: qua ſemper īquiritur: unde ſint mala uel unde malitia. Et ꝙ materia facta ſit & non infecta. Et hic ſanctus in xp̄o cum pace dormiuit: de quo & euſebius premiſſis libro & capitulo ſcribit.

¶ De ſcõ Candido cõfeſſore. Cap. XIX.

CAndidus cõfeſſor & eccleſiaſticus ſcriptor eodẽ quo ſupra dicti imperatoris tp̄e floruit: de quo & antedictus euſebius eodẽ libro capitulo. xxvii. mentionem facit: q̃d in hexamerõ. i. principio geneſis ſcripſit. Et operibus perfectis effulgens cum pace dormiuit.

¶ De ſcõ Apio cõfeſſore. Cap. XX.

APius cõfeſſor & ſimiliter eccleſiaſticus ſcriptor tempore eiuſdem ſeueri auguſti floruit. Et hic ſapientia & ſacroꝝ librorum intelligentia inſignis in apoſtolum paulũ & in geneſim libros nobile commentum exarauit: ut habetur eccleſiaſtice hiſtorie libro. v. cap. xxvii. predictis. Et hic ī fidei cõfeſſione clarus humanitatis debitum uirtutibus pollens exoluit.

¶ De ſcõ Sexto cõfeſſore. Cap. XXI.

SExtus confeſſor & eccleſiaſticus ſcriptor: de quo & antefatus auctor ꝑmiſſis libro & capitulo loquitur: claruit eodem tempore ſeueri imperatoris. Hic de reſurrectione tam chriſti q̃ mortuorum generali luculenter diſſeruit. Aliaq; nõ nulla opuſcula edididit: & ſanctis fulgens operibus in chriſto requieuit.

¶ De ſcõ Arabiano cõfeſſore. Cap. XXII.

ARabiãus cõfeſſor & eccleſiaſticus ſcriptor eodẽ antedicti ſeueri principis tp̄e floruit. Hũc & ex uite ſanctite & doctrina preclara euſebius eodẽ quo ſupra libro & ca. inter ſanctos eius tp̄is connumerãdo ponit. Hic enim in ſuis libellis plurimas exortas in diebus ſuis hereticorum inſidias: confutans: fidem rectam & apoſtolicam monumentis ſuorum mandauit uoluminum. Et hic in pace diem clauſit extremum.

¶ De ſcõ Leonide martyre. Cap. XXIII.

LEonides martyr apud alexãdriã paſſus eſt ſub ſeueri īperatoris pſecutiõe. Hic pater fuit origenis famoſi doctoris & eccleſiaſtici ſcriptoris. Qui tẽtus a pſecutoribus & in carcerẽ truſus ẽ. Cui origenes de domo adhuc adoleſcens annoꝝ. xvii. epiſtolã exhortatoriã ſcripſit: ipſum ad fidei cõſtantiã & paſſionis tolerantiam exhortans. Cũq; diis gentiliũ immolare nõ acquieſceret: & xp̄m negare renueret: pro martyrio xp̄i capite plexus eſt. Alexandrieq; a chriſtianis tumulatus iacet. Hec eccleſiaſtice hiſtorie libro ſexto cap. ii.

¶ De ſcã Mãmea regina & mr̃e. Cap. XXIIII.

MAmmea regina mater fuit īperatoris alexãdri. Cuius tempore origenes in eccleſia dei ſapientia & eloquentia ac uita floruit. Hec ut de ea ſcribit̃ libro. vi. ca. xvi. de raris religioſa femina: cum de origene fama magnifica ubiq; & celebris haberet̃. Ita ut nec principium quidẽ

lateret aures:miſſis militaribus uiris antiochiam:ubi p idē tēpus ipſa regina degebat:cum omni honore & ſupplicatione ad ſe famulū dei orat uenire:ut ſacrarū litteraꝝ & fidei ab eo pciperet documenta. A quo & ipſa catholice religionis & diuini uerbi monimēta ſuſcepit:& baptiſmi xpiani latēter ſacramentū excepit. Ob quod ab īperatore alexādro filio ſuo xpiani noīs pſecutore īterfecta eſt & martyr domini conſecrata.

¶De ſcō Firmiliano epō & cōfeſſore. Cap XXV.

Firmilianus epſ apud ceſaream cappadocie claruit tēporibus alexādri īperatoris. Hic ciuſdē urbis epiſcopus fuit & origenis auditor. Tantūq; ueneratiōis erga ipm pceptorē ſuum habuit:ut indeſinenter ſcientie & doctrinis eius gr̄a:eū cōſtringeret ſecum morari. Sed & ipſe derelicta eccleſia ad eum properabat:& utebať religioſa quadā uiciſſitudine:dum ipm modo ad inſtructionē eccleſie ſue illū euocaret:modo ipſe ſui pfectus gr̄a ad eū pgeret:& docēti ei iugiter diebus ac noctibus aſſiſteret. Hic ad antiochie plebē gratā ſcripſit epiſtolā cōtra paulū preſbyteꝝ ſamoſatenū tūc nuper in concilio antiochēſi de hereſi dānatū. Proceſſu uero tēporis ipſe beatus epſ cū occaſiōe dicte hereſis penitus extirpāde ueniret antiochiā:dū eēt apud tarſum in pace quieuit:cuius corpus ceſareā tranſlatū ibidē ſepultū eſt. Hec euſebius libro.vi.cap.xix.& libro.vii.cap.xxvi.

¶De ſanctis Theodoro & Anthinodoro epiſcopis. Cap. XXVI.

Theodorus & Anthinodorus epi fratres germani apud pōti ꝓuinciā claruerunt tēporibus maximini īperatoris. De qbus tradit euſebius libro.vi.cap.xxii.ꝙ maior horū natu theodorus uir famoſiſſimus fuit: qui in epiſ apud pontū gregorius noīatur:fide & uirtutibus atq; ſcīa p oīa apoſtolicus. Sed eius frater anthinodorus: quos origenes de auditorio rhetoris retractos: ſtudia cōium litteraꝝ in diuinā ſuaſit philoſophiā cōmutare. Quiq; apud eū p quinquēniū uerbo dei operā dantes:in tantū profectū diuine eruditionis atq; ſcīe peruenerūt:tātūq; uite merito & cultu enituerūt: ut ab his ſcholis eius immatura adhuc etate:ad epatus prouincie ponti ſacerdotium uterq; raperetur. Qui & ambo ibidem in chriſto quieſcunt.

¶De ſcō Syro martyre. Cap. XXVII.

Syrus martyr apud alexādriā paſſus ē ſub decii ceſaris pſecutiōe. Hic cū res cuiuſdā potētis ſub mercede procuraret. Iubeť ab eo idolis īmolare. Recuſans cogitur iniuriis. Perſiſtens rurſum mulcetur blanditiis. Cum uero utrunq; contemneret: preacuta ſude ualidiſſime tranſuerberatus:& per media uiſcera neci traditur:& martyrio coronať. Hec euſebius libro.vi.cap.xxxi.

¶De ſcō Cheramone epō & mr̄e. Cap. XXVIII.

Cheramon martyr & epſ uenerandus ſenex apud alexandriam fuit. Hic pontifex urbis egypti fuit que diciť nicopolis. Qui tempore deciane perſecutiōis:cum ad arabicum montem una cum grandeua coniuge diſceſſiſſet nulli ultra apparuit. Et cum ad perquirendum eū plurimi chriſtianorum frequentiſſime proceſſiſſent: perſcrutatis oībus locis neq; ipos ultra quiſpiam neq; corpa eoꝝ potuerūt īuenire. Hec euſebius ubi ſupra.

¶De ſancta matre quedam & filiabus uirginibus & martyribus. Cap. XXIX.

Sancta quedam mater cum duabus filiabus uirginibus apud alexādriā paſſe ſunt: ſub perſecutione diocletiani & maximiani auguſtorum. De quibus refert euſebius libro.viii.cap.xiii.ꝙ cum eſſet pulchritudine & pudicitia formoſa: genere nobilis & copioſa facultatibus:filias duas uirgines habebat ad materne pudicitie regulam enutritas:ſpecie ſimul & moribus ſe imitantes. Quas religioſa mater ſecundum preceptum domini & timorem diuinum dedicauerat. Cum autem declinande perſecutionis gratia ſui abſentiam procurarent:miſſi a preſide milites repertas eas uenire antiochiam cogunt. Sed cum perurgentibus militibus uehiculo inter agerent:religioſa & pudica mater filias lamentatur: ꝙ eas gentiles ſtudeant: aut a deo:aut a pudicitia ſeparare. Hortaturq; illas ne mori pertimeſcant: ne deſpecta pudicitia uiuere cū turpitudine cupiant: admonetq; illas: necem eis aut opprobrium paratum peruenire:& impudicorum curſu preripere. Cum autem filias ad tale propoſitum uideret accenſas: & ad quendam fluuium perueniſſent:neceſſitatis cauſa ſe deſcendere uelle ſimularunt. Et dum cuſtodes paululum naturali uerecundia ſeceſſiſſent: fluuii ſe rapidis fluctibus iniecerunt. Sicq; immaculatum domino ſpiritum reddiderunt. Hec euſebius.

¶De ſanctis Adaucto & ſociis martyribus. Cap. XXX.

Adauctus martyr cum innumerabilibus utriuſq; ſexus & omnis etatis ſociis apud phrygiam paſſus eſt. De quo euſebius libro octauo capitulo ſecundo tractat: ꝙ erat dux cuiuſdam ciuitatis in phrygia poſite:in qua erant omnes populi chriſtiani: ipſe autem in natione italus ſuper uniuerſum erat populum conſtitutus. Cum autem Diocletianus imperator gentilium legionem militum illuc miſiſſet: ut omnem ciuitatis illius plebem immolare compellerent: illiq; omnes unanimes ſe chriſtianos eſſe dicerent: & omnino ſacrificare contempſiſſent. Adaucto duce & curatore ciuitatis populum exhortante: porte urbis a gentilibus clauduntur: ipſaq; ciuitas omni ex parte ab eis circundatur: & immiſſo igne oppidum una cum uiris omnibus ac mulieribus paruulis pariter ac ſenibus concrematur: ita ut nullus penitus ex illa urbe etiam cum optimo uolētibus daretur abſcederet. Sicq; omnes ciues prefati celeſtis hieruſalem ciues effecti glorioſo martyrio coronantur.

¶De ſanctis pluribus martyribus apud alexandriam. Cap. XXXI.

Martyres plurimi apud alexandriam paſſi ſunt ſub perſecutione antedicti Diocletiani. De quibus euſebius octauo libro capitulo decimoſecūdo refert:ꝙ truncatis auribus atq; inhoneſto uulnere naribus manuū quoq; ceterorumq; membrorum ſummitatibus amputatis:truncum ſinebāt abire deriſum. Quidā uero ī craticulis prunis ſubterpoſitis torrebanť. Inter quos duo nobiles iuuenes dum cōprehenſi ſimulacris immolare cogerentur:ſe ad aras duci poſtularunt. Et cū:

fuiſſent adducti:manus ſuas ardenti igni ſuperponē/teſq;:& quouſq; omnis caro in ignem deflueret: im/mobiliter perdurarūt. Alii uero cū ad ſacrificandum quererent:ſacrilegā pollutionem uitantes uitā preci/pitio finierunt. Minore quidem tolerantie fiducia ſed conſeruande fidei maiore cautela.

¶De ſanctis q̄ttuor epis m̄ribus. Cap. XXXII.

QVattuor ſancti epi apud alexandriā paſſi ſunt ſub diocletiana perſecutione. Quoꝝ noīa hec ſunt:primus phileas: ſecūdus heſychius:tertius pachomius:quartus theodorus. Hi ex urbibus egypti epiſcopi pro cōfeſſione noīs chriſtiani glorioſo apud ipſam urbem ſunt martyrio coronati. Hec euſebius libro.viii.cap.xiiii.

¶De ſancto Paſnutio epo. Cap. XXXIII.

PAfnutius epus egypti partibus unus fuit ex numero cōfeſſoꝝ illorum epoꝝ: quos maximianus imperator dextris oculis ef/foſſis:& ſiniſtro poplite p̄ciſo per metalla damnauerat. De hoc libro.x.eccleſiaſtice hiſtorie ſcri/bit:ꝙ interfuit cōcilio primo ſanctoꝝ patrum prius apud niceā ſub cōſtantino auguſto xp̄ianiſſimo cele/brato. In quo tanta uirtutū inerat gratia:ut ſigna per eū non minus q̄ dudū ꝑ apoſtolos fierēt. Nā & demones tantū uerbo fugabat:& egros ſola orōne curabat. Sed & cecus dr̄ uiſum reddidiſſe:& paralyticos ad ſtabilitatē corporis reuocaſſe. Quē cōſtantinus in tanta ueneratione & affectu habuit:ut ſepius eū intra pala/tiū euocatum cōplecteret:& illum oculum:qui in cōfeſſiōe fidei fuerat euulſus:auidioribus oculis demulceret. Et hic ad eccleſiam ſuā reductus ſenioq; confe/ctus:poſt uitā uirtutibus inſignem in pace quieuit.

¶De ſcā q̄dā captiua apud iberiā. Cap. XXXIIII.

SAncta quedā mulier captiua tēpore con/ſtantini magni imperatoris claruit apud gentes iberorum:que ſub axe pontico ia/cent:per quā deus ipſas gentes primū ad notitiam fidei cōuocauit. Cum enim ipſa mulier chriſtiana apud ipſos populos captiuata:fidelem & ſobriā ac pudicā duceret uitam:& diebus & noctibus in orationibus perſiſteret:& ex hoc barbari tanq̄ quid noui mirarent:ac qd ſibi hoc uellet curioſi percūctarent. Illa ſe xp̄m deum ſuum tali ritu colere fatebat:qui uelut ſibi ignotā nouitate noīs mirabānt. Erat aūt mo/ris apud eos:ut ſiquis paruulus egrotaret: a matre ꝑ ſingulas domos circūferret:ab oībus uidelicet quicq̄ experti remedii poſtulante. Cum aūt mulier quedā paruulum ſuū languidū per oēs circūtuliſſet ex mo/re:nec aliquid remedii cepiſſet. Venit ad captiuam:ut ſi qd ſciret:oſtēderet. Illa ſe nihil remedii humani ſcire teſtatur:xp̄m tamen deū ſuum quē colebat: ſalutē hominibus deſperatam poſſe ipſi dare cōfirmat. Par/uulū itaq; cilicio ſuo ſuperpoſitū orōne fuſa ſanū reddidit matri ſue. Sermo defertur ad plures factiq; fa/ma magnifici ad aures regine grauiſſime egrotantis & iam de ſalute quaſi deſperantis perlabitur. Que rogat ad ſe mulierē deduci. Illa negat accedere ne nimis de ſe uideretur preſumere. Regina facit ſe ad mulie/rem portari. Que ſimiliter ſupra cilicium eius poſi/ta:inuocato chriſti nomine continuo ſurrexit ſanata. Docet captiua reginā chriſtum eſſe ſummi dei filiū. ꝙ autor ē incolumitatis & uite:ꝙ & regibus regna di/ſtribuit & mortalibus uitā. Que domū regreſſa ma/rito regi ꝑcūctāti cām ſubite ſanitatis apuit. Ille mulieri munera preſentari iubet. Regina uero ei reſpon/det:ꝙ mulier nihil in auro uel argēto appetit:ſed ieiunio q̄li cibo paſcitur. Nihilq; aliud ꝓ munere q̄rit:niſi ut xp̄s a rege & omni regno eius colat. Ad hoc autē rex ſenior fuit:& q̄uis ad xp̄m affectū haberet conuer/ſionē diſtulit. Ad qd̄ tamē uxor illū ſepius cōmone/bat. ¶Quadam die eo in ſiluis uenāte:ſubito aer denſiſſimis offuſcatur:dies in terre noctis caliginem uer/titur: cunctiq; regis comites neſcientes quo ſe uerte/rent hinc inde diſperguntur. Solus rex obſcuritate nimia circundatus: deſpatiōe ſalutis anxius mēte xp̄m inuocat:ut ſi uere deus eſt quē captiua uxori predixe/rat:nunc ſe de his tenebris eruat:ut ex hoc ip̄m omiſ/ſis omnibus colat. Illico lux terre redditur:& rex incolumis ad domum reuertitur. Qui regine per ordinē geſta omnia pandit. Euocat captiuam:& nullum aliū preter xp̄m ſe ueneraturum confirmat. Illaq; regi poſcenti colendi uenerandiq; modum: in q̄tum erat fe/mine pandit. Fabricari eccleſiam monet formāq; de/ſcribit. ¶Igitur rex omni populo conuocato que ge/ſta cuncta fuerant exponit: fidēq; doctus nōdū tamē initiatus apit:ſueq; gentis primus apoſtolus fit. Cre/dunt uiri per regem:femine per reginam: cunctiſque id uiolētibus eccleſia inſtanter inſtruitur. Eleuato igitur iam murorum ambitu:dū intra colūne collocari deberēt:erectis duabus primis: cū tertia iā media pte fuiſſet erecta conſumptis oībus machinis hoīumq; ac boum uiribus:attritiſq; omnibus:ne loco quidem moueri potuit. Sed cum interuētu noctis oēs abſceſ/ſiſſent: ſola captiua mulier in oratione pernoctauit. Facto ſummo mane rex & populus anxii introgreſſi: uident columnam quam tot machine totque populi mouere nequiuerant erectam : ut ſupra baſem ſuam librate ſuſpenſam unius pedis ſpacio in aere pendētē. Omneſq; populi admirantes ueram eſſe fidem chri/ſti acclamabant. Et ecce in oculis oīum mirantium nullo cōtingente:colūna ſenſim ſupra baſim ſuam depoſita ſumma cū liberatiōe cōſedit. Poſt hec reliquus colūnarū numerus cū ſumma facilitate ſuſpenſus eſt: adeo ut omnes que ſuperfuerant ipſa die locarentur. Fabricata igitur eccleſia & perfecta populi maioris ardori fidei ſalutem ſitientes totius gentis legatos ad cōſtantinū imperatorem mittunt: qui rei ſeriem expo/nunt:ſacerdotes ſibi delegari petunt: qui ceptum er/ga ſe dei munus implerent. Quibus ille cū omni gaudio & honore tranſmiſſis:amplius ex hoc letatus eſt: q̄ incognitas illas romano imperio gentes iunxiſſet. Sicque doctrina nouorum Predicatorum:nouus po/pulus fidem chriſti una cum rege & regina ſuſcipi/unt: & baptizati chriſtum exinde adorare ceperunt mulier uero illa apud eaſdem gentes: prima ibidem ſacre fidei auctrix:in ſanctitate uite & miraculorum operatione perſeuerans confecta ſenectute quieuit in pace. Hec euſebius libro.x.

¶De ſcō Macario cōfeſſore. Cap. XXXV.

MAcarius cōfeſſor in nitrie ptibus in deſer/to uidelicet egypti ꝓfundiſſimo claruit tēpore ualentiani imꝑatoris. Qui tertius fuit macarius p̄ter illos duos: de quoꝝ uno actū eſt ſupra.iiii.nonā ianuarii & de ſecundo.xviii.ca/

len. februarii. Hic enim diſcipulus magni antonii fuit. Qui una cũ iſidoro & heraclide & pambone condiſcipulis ſuis: in prefata eremi uaſtitate degebat. Cũ aũt pſecutionis arriane tẽpore: pfati oẽs inſimul cõuenientes ad mutuã charitaté oſtẽdendã: in ſuis tabernaculis poſiti orantes interfectores ſuos expectarent: delatus eſt ad eos homo membris omnibus & precipue pedibus aridus. Qui ab eis oleo perunctus inuocato xpi noĩe continus ſanus exurgens reuerſus eſt benedicẽs deũ. ¶Cecus quidam ad cellã macarii itinere dierũ triũ in deſerto poſitam ſe adduci fecit. Quo poſtq̃ multo labore peruenit: macarium domi nõ inuenit. Contriſtatus autem ſed feruore fidei creſcens fecit ſe applicari ad ptem illam perietis ubi ſenior cubare ſolebat. Et exinde parum luti aridi: ubi paries oblitus erat aſſumpſit: & palme ſue ſuperpoſuit: aquã quoqꝫ de puteo unde uir ſanctus bibebat hauſtã ſibi deferri rogauit: cum qua ſoluens glebulã lutũ fecit: oculoſqꝫ inde perunxit: & aqua diluens repente uiſum recepit: nulloqꝫ ducente regreſſus domum cunctis populis rem geſtam publicauit. ¶Habebat autem macarius leene ſpeluncam cellule ſue uicinam. Die quadã belua catulos ſuos cecos ad eum produxit & ad pedes eius poſuit. Qui cum intellexiſſet pro cecitate catulorum beſtia filios applicare: orauit ad dominum & protinus catuli receperunt uiſum. Et ſequentes matré ad ſpeluncam redierunt. Et paulo poſt ipſa cum catulis regrediens pelles ouium plurimas uelut munus pro gratia ad ſenem morſu oris auectas detulerunt. ¶Cũ autem lucius quidam prefectus alexandrie chriſtianos perſequeretur. Iuſſit predictos oẽs patres a grege ſuo raptos in inſulam egypti paludum deportari: in qua neminem eſſe cõperat xpianum. Sed cum ſenex noctu ad inſulã deducti fuiſſent: in qua erat templũ idolorum ab incolis ſumma ueneratione obſeruatũ: ſtatim ut nauicula applicauit: ſacerdotis tẽpli filia arrepta ſpiritu clamare cepit ſtridẽs & rabiens: & per populos hinc inde diſcurrens. Quam populus detentã ad ſenum nauiculam deduxerunt. Et cum ante pedes eorum ulularet: & ſanctos uiros: cur ad demones loci illius expellendos ueniſſent: interrogaret: illi malignum increpantes ſpiritũ effugarunt: & puellã ſanã parentibus reddiderũt. Qui una cũ inſule populis cõuerſi ad xpm: & templũ antiquiſſimũ deſtruxerũt: & eccleſiã edificauerũt. Quod dũ lucio alexandrie nũciatum fuiſſet: timens ne ex ſanctorũ patrũ preſentia fides chriſti amplius creſceret: occulte eos ad eremum remitti iubet: ubi macarius ieiuniis & orationibus iugiter intẽtus in chriſto feliciter obdormiuit: cuius corpus alexandrie tumulatum eſt.

¶De ſcõ piatone pſbro & mre. Cap. XXXVI.

Piaton pſbr & martyr apud tronacum ciuitatem paſſus eſt ſub domitiani imperatoris perſecutiõe. Hic alio nomine piatus dicitur. Qui ex urbe roma oriundus: indeqꝫ egreſſus a beato dionyſio epo apud galliam preſbr ordinatus: & ab eodem ad tornacenſem ciuitaté ad predicandum directus eſt: ubi multitudinem paganorum euangelizans ad chriſtũ conuertit. Ad hũc comprehendendum prefectus nuncios deſtinauit: q ab eiſdem appitoribus detentus & iudici oblatus: dũ chriſtum confiteretur: primo quidem fuſtibus cedi: deinde iuſſus eſt capite truncari. Cuius corpus truncũ & exanime caput propriis manibus acceptũ pluſq̃ per duo miliaria deportauit: uidelicet uſqꝫ ad locum ubi diuinitus ſepulturam elegit: ubi & glorioſe occũbens tumulatus quieſcit. Quo miraculo ultra mille gentilium conuerſi ſunt.

¶De ſcõ Didymo alexãdrio cõfeſ. Cap XXXVII.

Didymus alexãdrinus cõfeſſor & doctor floruit tẽpore ualentiniani imperatoris. Hic in pua etate lumen oculorũ amiſit: adhuc pene priorũ elemẽtorũ ignarus: quo non obſtante tantũ ſui miraculũ mundo pbuit: ut dialecticã: arithmeticã: & geometriam: quãqꝫ figurales ppoſitiones & principia p maxime uiſu indigent: uſqꝫ ad perfectũ didicerit: oĩumqꝫ deo docente: in breui diuinarum & humanarũ rerum eruditionẽ a ſcientiam percipit. Ad tante autẽ pfectionis apicem deuenit: ut ſchole eccleſiaſtice doctor extiterit: illuſtreſqꝫ uiros auditores habuerit: uidelicet athanaſiũ epm: hieronymũ pſbyterũ: baſiliũ ceſarienſem: ceteroſqꝫ plures doctores inſignes in eccleſia dei ſapiẽtia admodũ pbatos. Sanctitate quoque uite non mediocriter effulſit. Qui nunq̃ turbari uiſus fuit: ꝙ corporeum lumen oculorũ pdidiſſet. ¶Hic plurima inſignia edidit. Bibliã enim totã interptatus eſt. Cõmentarios dictauit in pſalmos oẽs. In euangelio quoqꝫ matthei & ioãnis. Scripſit de dogmatibus cõtra arriãos libros. ii. De ſpiritu ſcõ librũ: quẽ hierous ex greco tranſtulit in latinũ. In iſaiam tomos. xviii. In oſee ſcribens ad hieronymũ cõmentarioꝝ libros. iii. In zachariã eiuſdẽ hieronymi exhortatione li. v. In iob cõmentarios. Multaqꝫ alia: que ipſe idẽ indicare potuit ſcribẽtibus. Quieuit in xpo. lxxx. anno iam exacto uirtutibus & ſapientia pollens: Alexandrieqꝫ tumulatus iacet.

¶De ſancto Didymo abbate. Cap. XXXVIII.

Didymus ſenex in deſerto interiori nitrie claruit. Qui ĩter cetera ſanctitatis inſignia ſcorpiones & ceraſtes & ſerpentes quoſqꝫ: qui in illis locis pro calore ſolis habentur acerrimi tãq̃ uermiculos nudis pedibus adeo conculcabat: & ita extinguebat: ut nihil ab eis pateretur mali. Hec in uitis patrum.

¶De ſancto Pione abbate. Cap. XXXIX.

Pion abbas in thebaidis deſerto floruit ſanctitate. Qui quotidie ambulans comedebat: ut minoré ſentiret delectatioñé: pgẽs ad eremũ fodit puteũ: & inueniens aquã amaram: eam oratione indulcedinem conuertit qua omni poſtmodum tempore uſus fuit. Cum autem moyſes abbas & eius monachi fodientes: aquam inuenire nõ poſſent. Pion oratione premiſſa terram percuſſit: & aqua inde immediate ſcaturiit: de qua tamẽ minime guſtare uoluit: ſed eã ad uſum illoꝝ fratꝝ dimiſit. Hic ſub abbate antonio. xxx. annis eo amplius in ſancto inſtructus ẽ ppoſito. Qui de domo parẽtũ egreſſus nũq̃ amplius ab eis uiſus fuit. Requiſitus aũt a ſorore uidua: ut eam uiſitaret: quem ipſa languens uidere cupiebat cum duobus ſororis filiis de mandato pris antonii ad domum illius acceſſit: clauſiſqꝫ oculis ingreſſus & egreſſus: ſe ab ea uideri permiſit eamque minime reſpiciens: mox ad eremum repediauit. Hic ubi ſupra.

¶De ſancto Apelle cōfeſſore. Cap. XL.

APelles cōfeſſor egyptius ex fabro ferrario conuerſus eſt. Qui opus hoc exercens die quadā diabolū ſibi in ſpecie mulieris iuuenis & elegātis apparentē ferro candēte percuſſit in faciē: qui ſtridens & gemens euanuit. Ex quo die ſanctus uir ferꝝ candens in manu ſine leſiōe tenebat. Vadens aūt ad eremum cibū nunq̄ ſumpſit: niſi tantū dominica die de manu ſacerdotis eucharistie ſacramentū. Ceteris diebus nihil percipiebat: ſed operibus manuū inſiſtens cingula iumentoꝝ de palmaꝝ foliis texebat. De quibus egri tactu ſanabantur. Nam dum quidā claudus a natiuitate: ut aliquo portaretur camelo īpoſitus: dū pedibus cingulū quo iumentū cinctum erat: quodq̄ uir ſanctus texerat tetigiſſet: cōfeſtim deſcendēs pedibus ſolidis ambulauit. ¶Hic etiā ab angelo diuina repletus ſcientia: multos ſuis ſermonibus edificabat: & uitia fratrū ac uirtutes latētes per ſpiritū cognoſcebat. Hec in uitis patrum.

¶De ſancto Piamone p̄ſbytero. Cap. XLI.

PIamon p̄ſbyter in eremo de ſcythi floruit Qui die quadā miſſam celebrās uidit angelū ſtātem cōtra altare: monachos p̄ſentes in codice ſcribentē: abſentes ſcriptos delentē. Et dū illi ad cōiōnē accederēt: angelus quorūdā ſcribebat noīa: quorundā dimittebat. Piamon aūt poſt miſſam diſcuſſis illis qui ſcripti nō fuerāt. Inuenit in ſingulis eoꝝ mortale peccatū. Quibus reuelata narrās: tā diu cū illis fleuit: donec eidē iteꝝ angelus apparuit: & eos cū ceteris aſcripſit: hec in uitis patrum.

¶De ſancto Beniamin ſene. Cap. XLII.

BEniamin ſenex in eremo fuit. lxxx. annoꝝ qui miraculis clarens quoſcunq̄ egros ad ſe delatos: oleo ungebat: & cōtinuo ſanabant'. Ipſe aūt adeo hydropicus effectus ē: ut per ianuā celle ſue niſi remotis aliquibus tabulis efferri non poſſet. Qua paſſione per menſes. viii. ante ſuum obitum laborauit. Omnes autem infirmos ad ſe uenientes ſanabat: cūctoſq̄ rogabat ut orarent deū pro anima eius de corpore nil curantes: eo ꝙ dum eſſet ſanus nihil ſibi profuiſſet. Hec ubi ſupra.

¶De ſcō Coprete p̄ſbr̄o & cōfeſſore. Cap. XLIII.

COpres preſbyter annoꝝ circiter. lxxx. in eremo thebaidis fuit. Cuius dū gentilis q̄dam olera furatus eſſet: & ea ad coquendū cōpoſuiſſet: neq̄ coqui poterāt: nec calefieri. Quod ille uidēs ablata ſancto rettulit: & cōuerſus baptiſmū ſuſcepit. Eadē nocte fratres ſupuenerūt ad copretē: unde ſanctus duplices honores domino perſoluit: dū olera reſtituta eiſdē appoſuit. Qui dum fratribus ad ſe uenietibus pro edificatione eoꝝ mirabilia quedā narraret: que uix unus ex illis credere poterat: dormitanti ipſi uiſus eſt liber aureis litteris ſcriptus manibus copretis: & uox ſenis uenerāda audita eſt fratrē increpātis: cur fidē auditis non adhiberet. Illeq̄ euigilās compūctus eſt. ¶Harena uero pedibus eius attrita: ꝑ agros conſperſa terre ſterilitatē auferebat. ¶Hic dū quendā manicheum populū ſeducētē diſputās excludere nō poſſet: fecit ignē accendi: eo pacto: ut quiſq̄s eoꝝ flāmas ingreſſus iuſtus exiret: eius fides approbata eſſet. ipſeq̄ primū ignem intrās illeſus exiuit. Dum aūt hereticus intrare nollet a populo in flāmas uiolenter iniectus eſt. Dum autem mori ſe uideret copretis auxilium implorauit. A quo eductus dum pertinaciter conuerti nollet: ab eodem eiectus & dimiſſus abiit confuſus. Hec heraclides.

¶De ſcīs Syro Paulo & Iſaia cōfeſ. Cap. XLIIII.

SYrus paulus & iſaias monachi fuerunt in ſcythi. Qui dū ſibi inuicem ad ripā fluminis ocurriſſent ut fratrē quendā anub nomine uiſitarēt: oratione fuderunt: ne in uia īpedirent'. Statimq̄ nauiculā ſibi apparentē ſine remo uel remige: iter tridui una hora contra iſtū fluuii perfecerūt. Cūq̄ applicuiſſent: reuelatū eſt iſaie: ꝙ uir ad quem ibant: eorum ſecreta cordium nouerat. Paulo reuelatū eſt: predictum anub poſt triduū eſſe migraturum. Syro autē reuelatum eſt anub ſibi mane occurſurum. Cum autem illa nocte in oratiōibus pernoctaſſent: anub mane ad eos ueniēs eorum ſecreta eis patefecit. Cum quo manentes tribus diebus ab eo edificati ſunt. illeq̄ in eorum manibus expirauit: & ab eis ſepultus fuit. Hec in uitis patrum.

¶De ſancto Effrate monacho. Cap. XLV.

EFfrates monachus apud antiochiā claruit tēpore ualētis arriani imperatoris contra catholicos ſeuiētis. Quē per plateā ciuitatis antiochene ambulantē: uili habitu cōtectū: & longa ſenectute cōfectū: imperator reſpiciēs: interrogauit quis eſſet: & quo iret. Cui ille ſe xp̄ianū monachū & pro ſuo pergere imperio oratuꝝ reſpondit. Quē imꝑator redarguit: eo ꝙ domi more monachi ſtare deberet. Ille aūt pro ouibus xp̄i liberandis ſe egreſſum dixit. Cubicularius aūt ceſaris ſancto uiro mortē comminatus eſt: eo ꝙ principi nimis ſupbe loqueret'. Et dū inde recedēs imperatori balneū pararet ſubito mēte alienatus furibūdus in aquā feruentē ſe iniecit: & ibi extinctus: multis hereticis ad ueritatē fidei catholice redeundi exemplum dereliquit.

¶De ſancta Sarra abbatiſſa. Cap. XLVI.

SArra abbatiſſa claruit in ſcythi tempore theodoſii ſenioris: que. xiii. annis a ſpiritu fornicationis impugnata fortiſſime exorabat dominū: non pugna recederet: ſed ut ſibi fortitudo daret'. Cui tandē ſuper lectulū iacēti ſpiritus immūdus apparuit: dicēs ſe ab ea uictū fuiſſe illa uero non ſe: ſed chriſtum illum uiciſſe reſpondit. Hec ſupra alueū fluminis. lx. annis habitauit: & nunq̄ inclinata eſt ut flumē aſpiceret: ne forte ex tali uiſione delectationē aſſumeret. Hec in uitis patrū.

¶De ſancta Syncletice abbatiſſa Cap. XLVII

SYncletice abbatiſſa unde fuerit uel ubi in deſerto locū pro ſua habitatione habuerit nuſq̄ reperit'. Putat' tamen ꝙ in deſerto ubi tūc monachi egypti ut plurimum habitare cōſueuerant. Quod aūt uite ꝓbatiſſime fuerit: ex multis dictis eius & auctoritatibus: que in uitis patrū in exemplum legunt': ſatis colligi poteſt.

¶De ſancta Tabita uirgine. Cap. XLVIII.

TAbita uirgo una fuit ex ſororibus degētibus in monaſterio illo grandi thebaidis: quod helias abbas perfecit: in quo & trecentas feminas congregauit: de quo ſupra actum eſt tertio idus ſeptembris. Hec autem in ipſo cenobio deuotiſſima fuit: & in tantum humilis: ꝙ ab

omnibus deſpiciebat͛:& quaſi inſana reputabatur:coquineq; opera & alia quoq; uilia officia ei imponebāt: que illa fideliter adminiſtrans:nec cum aliis ad menſam ſedebat:cui etiam ſorores multa conuitia inferebant:illaq; omnia patientia munita tolerabat. Angelus autem domini ſancto piterio abbati in eremo diudū conuerſanti apparuit: eūq; admonuit: ut ad dictā ſororem uiſitandam accederet:eo ꝙ ipſa illum meritis excederet.Ille autem ueniens:dum ſingulas uidiſſet:nec eam quam querebat cerneret. Interrogat ſorores: an alia ſupereſſet: ille uero unam inſanam & amētem ſupereſſe dicunt. Qua adducta ſanctus uir pedibus eius aduolutus ei ac ceteris ꝑ angelum reuelata narrauit.Tunc omnes moniales ad pedes tabite ꝓcidentes:de illatis iniuriis ueniam poſtulabant. Pro quibus tam ipſa uirgo quam ſanctus abbas oraue runt.Paucis poſtmodum elapſis diebus uirgo ex tali facto inanē gloriam fugiens:cenobium latēter egreſſa ſolitudinem petiit: & quo fine diem clauſerit adhuc ignoratur.Hec heraclides in paradiſo.

De ſcō phyllorrhonio p̄ſb̄ro. Cap. XLIX.

PHyllorrhonius preſbyter de regione galatie imperante iuliano ſeculo renunciauit. A quo ſibi caluicie facta duriſſime uerberibus attritus ac dimiſſus eſt: qui mox ad eremum properans & cum fornicatione & ingluuie maximam primo habuit pugnā:quam tandem ſumma abſtinentia & penitentia ſuperauit: Nam per annos.xviii.in quadam cella ſe clauſum ferro onerauit:& nec panem nec coctum dicto tempore aliquando comedit. Super hec &.xxxii.annis nullo pomorum genere uſus fuit.Deinde poſtq̄ ſpiritualia certamina uicerat:cum ſpiritibus etiam uiſibiliter & corporaliter per annos.xxxx.luctam habuit.Preterea metu mortis per annos.vi.intra ſepulchra mortuorum ſe incluſit : ut ſic demonem quem ex motuorum memoria metuerat: ex eorum aſpectu continuo ſuperaret. Ipſe de labore manuum ſuarum.ccl.ſolidos elephantioſis preſtitit: & romam : hieroſolimam : & alexandriam:ac plura alia loca ſacra peregrinationis gratia pedeſter uiſitauit. In morte proteſtatus eſt: ſe nunq̄ ex ſenſibus ſuis a deo fuiſſe ſuperatum.Hec heraclides ubi ſupra.

De ſancto Gadano ſene. Cap. L.

GAdanus ſenex circa iordanem ſemper ſine tecto ſub diuo habitabat.Contra hunc iudei quidam emuli uenientes inuidia furibundi & armati:dum unus illorum eum ferire uellet:dextera:quam erexerat:ſubito aruit:& ex eius digitis gladius excidit.Hec ubi ſupra.

De ſancta Siluia uirgine. Cap. LI.

SIluia uirgo rufini alexādrie prefecti ſoror in eremo thebaidis ꝓuincie ſuperiori degebat: que ꝑ annos.lx.nec ora : nec pedes: nec aliquam membrorum partem exceptis digitis aqua lauit. Et dum decumbens languida a medicis ad balneum ſanitatis percipiendę gratia inſtantius ſuaderetur:nullatenus acquieuit. Nec aliquādo in lecto : aut lectica iacuit : ſed ſuper nudam humum cubauit.Hec eloquiſſima erat: & amore ſacrarum litterarum noctes in diem uertēdo legebat. Hec heraclides.

De ſancto Siſinnio monacho. Cap. LII.

SIſinnius monachus diſcipulus abbatis elpidii : de quo ſupra dictū eſt in eius feſto .iiii.noñ ſeptembris.Poſtq̄ apud eū.vi.uel .vii.annis fuiſſet:intra quoddā ſepulchrū ſe incluſit:in quo per triennium ſemper orauit:& nec die:nec nocte deambulauit:aut ſedit:aut iacuit. Qui etiam cōtra demones ſpecialē gratiā meruit. Adeoq; ſine ullo uitio mentis & corporis uixit:ut nullam eē generis diſtantiam inter mares & feminas comprobaret.Tandem egreſſus ad cappadociam patriam ſuam:& preſbyter effectus fratres & ſorores in unum cenobium collegit:ubi & in pace quieuit.

De ſancto Diocle confeſſore. Cap. LIII.

DIocles olim philoſophus ſecularis ad celeſtis philoſophie ſtudium animatus eſt: Qui ad eremum ſuperiorem thebaidis acceſſit:& in artiſſima ſpelūca annos multos exegit.Ad ſe autem uenientes admonebat ut ſui exemplo eorum deſiderio animum ſemper cum deo eſſe ſtuderent:in ipſo quoq; ſpeleo uite terminum dedit.Hec ubi ſupra.

De ſancto Capithone cōfeſſore. Cap. LIIII.

CApithon iuuenis prius latro fuerat. Poſtmodum autem ad eremum tranſiens qnquaginta annis in antro quodam habitauit. Nec extunc uſque ad tertium urbis alexandrie lapidem:nec uſque ad flumen nili aliquādo accedere uoluit:dicens ꝙ ſi ſe conuerſationi hominum adhuc ingereret:inimicus quem nondum uicerat ei fortius repugnaret:hec ille.

De ſancta Amata uirgine. Cap. LV.

AMata uirgo ſenex annoꝝ.lxxx. abbatiſſa in monaſterio quodam thebaidis fuit:habens ſub ſui cura.lx.uirgines in abſtinentie puritate eius exemplo & doctrina uiuentes.Inter quas erat uirgo quedā nomine tora annorum circiter.xxx.pulchra facie & decora : ſed animi puritate & caſtitate formoſior:que nunq̄ noua tunica uel melote aut nouis calciamētis uti uoluit. Omnibus aūt ſororibus die dominico cenobium egredientibus & ad eccleſiam procedentibus : illa ſola cum abbatiſſa domi manebat.Nam amata per annos.xl. quibus monacha fuit nunquā limen cenobii tranſiuit.Cui ſanctus martyr colonatus apparuit: eamque proxima dominica futura in ſua eccleſia ad prandiū ſecum inuitauit.Tunc illa primum poſt annos.xl.ad eccleſiam martyris uenit:panem & olera ſecū ferens: ubi ſumpto cibo & facta oratione ad monaſterium rediit:filiabuſq; uiſa expoſuit : ſeq; cito migraturam predixit. Et poſt deos dies nulla egritudine corporis aut dolore capitis uexata:ſe ut erat ſepelienda componens:emiſit ſpiritum.

De ſcō punifico abbate. Cap. LVI.

PVnificus abbas cū eēt preſbyter & maximi cenobii in egypto pater :cunctis honorabilis:fugiens honorem ſeculi humilitatis gratia iam ſenex de cenobio latēter fugit:& habitu ſeculari aſſumpto ſolus acceſſit ad monaſteriū tabēneſiotaꝝ:qđ in ultimis thebaide partibus artioris uite eē cognouerat.Ibiq; diutiſſime ꝓforibus ꝑſeuerās ſe ī monachū ſuſcipi poſtulabat.Quē illi

recipere recuſabant:eo ꝙ nō deuotionis cā:ſed uel alē de ſenectutis:uel famis reprimēde:ipſum iam prouectum ad monaſteriū accedere uelle putabant tandem ſumma importunitate ab abbate ſuſceptus: iuniori cuidam commendatus eſt. Cui adeo obediens fuit:ut etiam indigna & aſpera officia:etiam ſibi non impoſita exerceret:nunq̄ attēdens ꝙ preſbyter aut pater maioris cenobii fuiſſet. Nocte etiā conſurgens quedā neceſſaria furtim adimplebat: ut auctorem operis nemo deprehenderet. Cūque per biennium incognitus ibi manſiſſet: requirentibus illum ubique fratribus ſuis tandem a quodam dum terram ſarculo foderet: & ſtercora geſtaret uix cognitus eſt. Qui abbatem & fratres loci uocauit: & quis eſſet punificus uel qualis fuerat eis innotuit. Illi autem ueniam poſtulabant: eo ꝙ ſancto preſbytero & patri monachorum ignorantes: uilia impoſuerant. Qui inuitus & flens ad priorem cenobium gubernandum rediit:ubi & poſt modicum tempus feliciter in pace qeuit. Hec heraclides.

¶ De ſcō Theremone abbate. Cap. LVII.

THeremon abbas in eremo de ſcythi claruit. Qui ibidem centenarius deceſſit. Hic enim adeo dorſum ſuum tam temporis uetuſtate quam orationum iugitate curuauerat:ut quaſi in primeuam infantiā ſumiſſis manibus in terram traheretur. Hec qui ſupra.

¶ De ſcō Artebio epiſcopo. Cap. LVIII.

ARtebius epiſcopus pamphilienſis ex anachoritica uita ad epiſcopalem iam dictam ſedem inuite & renitenter aſſumptus eſt. Qui tamen in epiſcopatu degens eremi uitam non deſeruit: quinimo ieiuniis & orationibus iugiter intentus curam paſtoralem ſedule adminiſtrabat: & ad eremum ſibi delectam ſepius accedens ſanctos anacoritas & patres frequentius perſona & benedictionibus uiſitabat. Hic apud pamphiliam in pace quieſcens ibidem ſepultus iacet.

¶ De ſcō Habetdeū epō & martyre. Cap. LIX.

HAbetdeum epiſcopus lunenſis & martyr tempore uandalice perſecutionis in italiam martyrium paſſus eſt. Qui dum arriane profeſſioni reſiſteret: primo in exilium relegatus eſt. Deinde ipſum uandali reuocantes: obturato eidem ore: ipſum aqua more arrianorum rebaptizarunt:putantes ex hoc eius conſcientiam uiolare. Sed dum adhuc illis fortius obſiſteret ab eiſdem capite ceſus eſt.

¶ De ſcō Caſiodore confeſſore. Cap. LX.

CAſiodorus confeſſor ex ſenatore monachus quōdam theodorici regis italie cancellarius:natione a pulus: floruit tempore childeberti regis francorum. Hic uite ſanctitate admodum effulgens diuina & humana litteratura pollens: non nulla perutilia eccleſie dei digeſſit. Scripſit nempe librum. De trinitate. De anima. De amicitia. Familiarium epiſtolarum. De orthographia. Super pſalterio centum & quinquaginta tractatus ſuper centum & quinquaginta pſalmos. Scripſit etiam hiſtoriam tripartiam. Et iuſtiniani primi temporibus humanitatis debitum ſoluit. Sepultus in miraculis uiuit.

¶ De ſcō Geremaro abbate. Cap. LXI.

GEremarus abbas ortus uilla guatādra ex confinio beluacenſi ſuper flumen:patre rigoberto & genitrice aga ex nobili francorum progenie orta unicis parentibus poſt eorum obitūm omnibus pro chriſto pauperibus erogatis: monachalem habitum a ſancto andoeuo epiſcopo ſuſcepit: & in monaſterio pentuli multorum monachorum abbas conſtitutus eſt. Cuius dum monachi duras correctiones non ferrent: cultellum ſub lectulo ponentes: manubrium ſolo heſerunt: acumen uero nudum erecta cuſpide ſupra lectum in aerem dimiſerunt:ut rediens a matutino: ſe ſuper telū cum impetu ſternens ſemetipſum transfoderet. Ille autem rediens ab eccleſia finitis matutinis: dum lectum uellet aſcendere: diuino inſtinctu preter morem manum circunducens ferrū repperit: & ad eccleſiā reuerſus in oratione pernoctauit. Mane autē facto nemini aliquid indicans:in capitulo coram fratribus abbatie renunciauit: & ad ſanctum andoeuum pergens locum ſolitarium ſibi ab eo conſignandum popoſcit. Quibus ambobus per uiſum nocte angelus locum oſtendit. Qui mane ad locū pergentes: dum nebula totum circuitum:ubi erat conſtruendum cenobium operuiſſet Vox de celo ſonuit: ꝙ ante annos q̄draginta deus locum illum fideli ſuo geremaro ꝑuidit. Nebulaq; ſublata:locus totus rore perſuſus: quaſi ſi uirga per circuitum fuiſſet deſignatus apparuit. Vbi edificato monaſterio ſanctus geremarus cū quibuſdā electis diſcipulis uſq; ad obitum ſuum deo fideliter deſeruiuit:ibiq; ſepultus in pace requieſcit.

¶ De ſancto Rhemachlo epiſcopo. Cap. LXII.

RHemachlus epiſcopus traiectenſis claruit tempore imperatoris conſtantini iunioris: ut dicit ſigibertus. Qui poſtq̄ cōmiſſam ſibi eccleſiam aliquo tempore uerbis atq; exemplis feliciter gubernaſſet: tandem perteſus ſecularium tumultuū:epiſcopatui reſignauit: & monachalis uite habitum aſſumens:chriſto deinceps iugiter militauit. Et ſub monachali obedientia de magiſtro effectus diſcipulus in pace quieuit.

¶ De ſcō Landelmo cōfeſſore. Cap. LXIII.

LAndelmus cōfeſſor:qui & moroſus a ſancto auſberto epiſcopo cameracenſi ex predone ad chriſtum cōuerſus & monachus effectus a beato martino epiſcopo turonēſi ad predicandum deſtinatus:fundator fuit duorum cenobiorum:uidelicet lolobienſis aluci uaſlaris atq; criſpinenſis:in quo ſecundo corpore quieſcit. In ipſo igitur monaſterio criſpinenſi cum duobus diſcipulis ſuis aldeleno & domitiano claruit:ibiq; chriſto ſeruiens in pace quieuit. Quo tempore claruit giſlenus cellenſis abbas: maldegarius dux: qui & uicentius altimotenſis & ſeczenſis eiuſq; coniunx ualdetrudis caſtrilotenſis ſororq; ualdetrudis aldegundis melbodienſis. Trudo etiam albanienſis: & alii multi anglia & ſcotia:qui ubiq; uerbum domini ſeminabant. Tunc temporis cenobium floriacenſe a leodoboldo abbate fundatur:ubi & poſt annorum decurſum corpus ſancti benedicti tranſlatum eſt: ut dictū eſt ſupra in eius tranſlatione. v. idus iulii.

¶ De ſancto Bernone abbate. Cap. LXIIII.

BErno primus abbas monaſterii cluniacenſis & fundator ipſius ordinis claruit tempore conradi primi imperatoris. Cuius anno primo ordo incepit predictus: anno uidelicet domini. ccccccccxii. Hic autem multa uite ſanctitate polluit: quod ex ipſius ordinis inſtitutione ſatis patere poteſt. Quia ſanctus uir nunquã potuiſſet aliter docere: q̃ uixerit. Qui dum morti appropinquaret: Odonem monachum ſuum olim muſicum ſibi conſtituit ſucceſſorem: ea conditione: ut eccleſia cluniacenſis annuatim ſolueret eccleſie gigniacẽſi cẽſum duodecim denariorum: quod uſq; hodie ſeruatur. Tandem berno abbas exitiali langore detentus: uicinos epiſcopos acceſſiuit: & ſe reum tanto miniſterio iudicans: & ab ordine ſeipſum deponens: odonẽ ordinat abbatem. Qui dum pro uiribus reniteret: ui fratrum adductus & epiſcoporum mandato ſub anathematis pena ſuperatus acquieuit. De quo ſupra in eius geſtis dictũ eſt. xiii. calendas decembris. Sanctus autem berno poſt dies modicos in pace requieuit.

¶ De ſcõ Edgaro rege & cõfeſſore. Cap. LXV.

EDgarus rex anglorum inſignis frater edui: cepit regnare anno othonis imperatoris uigeſimoſecundo: dum adhuc eſſet iuuenculus annorum ſedecim: quo naſcente dunſtanus archiepiſcopus canturienſis audiuit uocem de celo anglice dicẽtem. Pax anglie quãdiu puer iſte regnabit: & dunſtanus noſter uixerit. Regnauit aũt annis. xvi. & quolibet anno nouum monaſteriũ fundauit: totãq; iſulam in ſumma pace & iuſtitia gubernauit. Nã regem ſcotoꝝ cinandum cambioꝝ malcolinũ: archipyratã maſcoſiũ omneſq; reges uualenſiũ numero. v. ad curiã coactos perpetuo ſacramẽto ſibi obligauit. Quos apud legionũ ſibi occurrentes: & põpam triũphi per fluuiũ deduxit una naui ĩpoſitos: quã illi remigebant: & ipſe in ꝓra ſedebat. Cõpatriotas ſuos a nimia potatione timore & ĩduſtria refrenauit. Et adeo ſeuerus fuit: ꝙ ibi nullus fuit priuatus latro nullus popularis predo: niſi uellet amittere uitã: quietiam omnis generis feras ſanguinis auidas ex regno exterminauit. Guidualo regi gualdenſium indixit: ut ſibi omni anno tributũ. ccc. luporum ſolueret. Quod dũ ille pluribus annis feciſſet: nullum ſe amplius inuenire ꝓfeſſus eſt. Omni eſtate poſt paſcha naues per oĩa littora adunari precipiebat: & aſcẽdens ipſemet: mare circuibat: ut pyratas arceret: hyeme uero per ꝓuincias equitabat ut ꝑdones deleret: iudicia potẽtioꝝ exquirens ne ius uiolarẽt. ¶ Quodã tẽpore uenatũ perrexerat: dunſtanũ qui ſecũ erat rogans miſſam differre: qa dies dominicus erat. Appropinq̃te hora tertia ep̃s ſacris ĩdutus ſuper altare regẽ expectabat: ſubitoq; ſopore leui depreſſus: raptus in celũ audiuit cãtus angeloꝝ cantãtes kirieleiſon. ix. uicibus Excitatus poſt modicũ adhuc expectans rapiẽ: & audiuit alta uoce dici. Ite miſſa eſt & reſpõderi: deo gratias. Tunc accurẽtes eius clerici regẽ adeſſe dixerunt: q̃bus reſpõdit ꝙ miſſam audiuerat: nec eſſe opus ꝙ ea die amplius celebraret. Interrogatus a rege cur hec diceret: & quare celebrare nollet uiſionẽ aperit. Et hoc ſumpta occaſione regi prohibẽs: ne die dominico ulterius uenatũ pergeret. Quã correptionẽ ſanctus rex benigne ſuſcepit & de cetero obſeruauit. Qui gubernato regno poſt annos. xvi. anno etatis ſue. xxxiii. in pace quieuit: & miraculis poſt obitum claruit.

¶ De ſancto Deodorico ep̃o. Cap. LXVI.

DEodoricus metenſis ep̃s imperatori othoni primo ſanguine & dilectione conuinctus fuit. Qui dum in italica expeditione militaret: & ſanctus ep̃s cũ eo per trienniũ in ipſis partibus extitiſſet: ipſe uti deuotiſſimus ex diuerſis locis & ciuitatibus plurima corpora & reliquias ſanctoꝝ collegit: que ipſe ſecũ in ꝑtibus ſuis aſportauit. Primũ a marſia corpus elpidii cõfeſſoris ſubſtulit. Cuius ſocii cadauer: uidelicet eutychii iam ipſe imperator ſubſtulerat. Ab amiternis eutychen martyrẽ cũ reliquiis maronis & uictorini ſocioꝝ illius. A fulginio felicianum ep̃m & martyrem: a peruſio aſclepiodoꝝ martyrem: a ſpoleto ſerenũ martyrem cum gregorio martyre ſpoletañ a cordinio pignora uincẽtii martyris olim ab hiſpaniis per duos monachos capuam: & inde cordiniũ delata. A menãnia alterum uincẽtium ep̃m & martyrem: a uincentia leontium epiſcopũ & martyrem: a florentia mĩnyatẽ martyrẽ: ab urbe tudertina fortunatum ep̃m. A ſabinis partes corpoꝝ ꝓti & hiacynthi matyrẽ: & alia plurima que in eccleſia ſancti uincẽtii martyris a ſe in ſantuuallis cõſtructa locauit: cũ parte catene ſancti petri apoſtoli: & capillis eius: & ſanguine ſancti ſtephani ꝓtomartyris: & parte craticule ſancti laurẽtii: a ioãne papa ſibi donatis. Hec omnia prefatus ſanctus ep̃s in dicta eccleſia deuote repoſuit: ubi poſtmodum eccleſia ſua feliciter gubernata in chriſto quieſcens tumulatus iacet: & miraculis uiuit. Hec ſigibertus.

¶ De ſcã Eteldrita regina & uirgine. Cap. LXVII.

ETeldrita regina & uirgo in anglia claruit: ut ait beda. Que duobus nupta uiris uirgo permãſit: uiros ad caſtitatis obſeruantiã ſuis exhortationibus inducẽs: & ſemet ipſam illibatã cuſtodiens. Huius pater fuit anna rex oriẽtalium angloꝝ qui habuit alias duas filias: etelburgã & ſexburgã. Quaꝝ prima in monaſterio gallie: quod dr̃ brigis: ſanctimonialis primũ: poſt abbatiſſa fuit: & ſemper incorrupta permãſit. Altera herecoberto regi cummarioꝝ uxor data eſt. Ex quo genuit duas filias excotogã: de qua beda multa ſcripſit: & hermenildã: que uulſio regi mencioꝝ data eſt in coniugẽ. Ex quo habuit filiã uemburgã uirginẽ: Mater apud beluium poſt ſexburgam abbatiſſa fuit: filia uero apud legionũ ciuitatem quieſcit. Que maxime orationes feminaꝝ & pueroꝝ exaudire creditur.

¶ De ſanctis Nuldruta & Nulburga uirginibus. Cap. LXVIII.

NVldruta & nulburga uirginis ſorores carnales in anglia claruerunt. De quibus beda ſcribit: ꝙ fuerũt filie mẽguardi fratris guelferii regis: ex uxore memburga filia hermerendi fratris hercoberti: quarum prima in cenobio ſancti auguſtini cantuarie: ſecunda apud uenneloch ambe ſignis radiantes quieſcunt.

¶ De ſancta Edburga uirgine. Cap. LXIX.

EDburga filia eduardi regis ſenioris in anglia claruit. Hec ex uxore regis edelſpita progenita uirgo ſanctiſſima fuit. Que adhuc trima ſic a patre probatur. Poſue/

rat ille in triclinio diuerſa ornamenta mulierum na/
turaliter allectiua:& ſeorſum crucem & euangelium
iuſſitq; ut qđ uellet hoꝝ eligeret toruo aſpectu ſecula
ria deſpiciens:manibus iūctis crucem & euangelium
adorauit:ipſaq; poſtmodum in manibus ſumpſit &
oſculata eſt.Quod pater conſiderans & uirginis puel
lule aſpiciū notans:eā adhuc infantem in monaſterio
uirginū in urbe uinconia dedicauit:ubi ipſa ꝓceden/
te etate laudabiliter uixit:& humilitatē nimiam i oī/
bus exhibuit.Nam ſaccos puellarum ſociarum fur/
tim nocte ſurripiens:& diligenter lauans lectis earū
rurſus apponebat:in ipſoq; cenobio in pace dormi/
uit:& ſignis effulgens ibidem corpore quieſcit.

¶De ſancto Eggytha uirgine. Cap. LXX.

Eggytha filia regis edgari anglorum uirgo
ſcā in uiltimēſi cenobio iacet: & miracula
oſtendit.Dum ſanctus dūſtanus conſecra
ret eccleſiā dionyſii : quā edificauerat : rex
uidit hanc puellam pollice dextro frequenter ſignū
crucis fronti īprimere:& ait.Nunq̄ putreſcat ille digi
tus:& cōtinuo flens floridā illā roſam cito marcentē
futurā predixit:auemq; deo dilectā euoluturā.Quod
poſt modicū contigit :puella de ſeculo iſto ſubtracta.
De q̄ ſanctus dunſtanus per uiſionē uidit :ꝙ ſanctus
dionyſius illā per manum tenebat:& dūſtanū amone
bat:ut ipſa uirgo a famulis xpi ſic honoraret in terris:
ſicut a ſponſo honorabat in celis.Hec in ꝓfeſſione ſcī
monialis aureis ueſtibus utebat. Cuius corpus uirgi/
neum in terra ſepultum:dum poſt aliquot menſes al
tius leuaretur:totum in cinerem ſolutum inuentum
eſt:preter dextrum pollicem:de quo dūſtanus predi/
xerat:ꝙ nunq̄ marceret:& aluum atq; aluo ſubiecta:
que integra repta ſunt.De quo dum omnes admira/
rent:uirgo ſancta cuidā dormienti apparens dixit:nō
eſſe mirandum:ſi uenter ille non putruerat:quem ul
la libido non tetigerat.Quieſcit in prefata eccleſia ſan
cti dionyſii:ubi miraculis fulget.

¶De ſancto Hildeberto epō. Cap. LXXI.

Hildebertus cenomanēſis epſ: poſtea turonē
ſis archiepſ fuit. Hic berengarii turonēſis
diſcipulus uerſificator & dictator egregi/
us librū elegantē de contemptu huius ui/
te partim metrice:ptim ꝓſaice dictatū cōpoſuit q etiā
ut ipſe de ſe in quadā ſua epiſtola refert:multas tribu
lationes & uincula ꝑ xpo perpaſſus eſt ab emulis : ui/
delicet retrocli comitis cenomanenſis:q illū de comi/
tatu eiecerat:& comitatū eius uſurpauerat.Qui ſan/
ctus epſ a predictis hoſtibus detentus eſt iniuſte:eo ꝙ
comitē exiſtentē in carcere uiſitaſſet:& teſtamētū ipſi
us ſua manu cōſcriptū matri detuliſſet.In ipa ergo cu
ſtodia multas paſſus afflictione : epiſtolas plures ſcri/
pſit.Tandē eiectus carcere turoni archiepſ ordinatus:
uirtutibus & ſanctitate refulſit : & apud eadē ciuitatē
in pace dormiuit:ibiq; iacens in miraculis uiuit.

¶De ſancto Didacho epō. Cap. LXXII.

Didachus epſ exomenſis magiſter fuit ſan/
cti dominici ordinis predicatorum funda
toris : cuius & ille fuit canonicus regula/
ris & exīde ſupprior canonice ipſius . Hic
cum.xii.abbatibus ordinis ciſtertienſis & cluniacen/
ſis : & cum quodam apoſtolice ſedis legato ad ter/
ram albigenſem miſſus eſt ad predicandum contra
hereticos albigenſes:qui tale conſiliū collegis in offi/
cio prebuit : ut quia chriſtum pauperem ibant pre/
dicare:eiuſdē ſe uite oſtēderent operibus cōformare:
ut ex hoc aīas facilius lucrarent ad xpm.Et ſic cōſilio
didachi:equitaturas & pōpoſam ſupellectilē dimittē
tes:in habitu humilitatis & geſtu pauptatis inceden/
tes officiū ꝑdicationis ꝓſecuti ſunt:in quo officio ꝑdi
ctus pater cū ſancto dominico eius canonice ſupprio/
re ſibi aſſiſtēte laudabiliter ſe geſſit:& multos ad chri
ſtū cōuertit.Poſt bienniū aūt ad eccleſiā ſuā redire di/
ſponens:loco ſui beatū dominicum uicariū dereliq̄t.
Dūq; poſt multos labores exomam perueniſſet : pe/
des trāſiens per caſtellā:ad extremum uite ſue perdu/
ctus eſt.Qui poſt obitum miraculis claruit.

¶De ſancto Bene abbate. Cap. LXXIII.

Bene abbas fuit ī deſerta thebaidis: de quo
hieronymus dicit:ꝙ nunq̄ uiſus eſt iura/
re:neq; mentiri:neq; iraſci : neq; ocioſum
uerbum ꝓferre:ſed uita eius erat in ſum/
mo ſilentio:mores tranquilli:ut per omnia quaſi an/
gelici ordinis uideretur.Humilitas quoq; immenſa:
pro nihilo in omnibus ſemetipſum ducēs . Hic dum
beſtia quedā nomine hippotaurus regionem ſibi ꝓ/
ximā uaſtaret:& rogatus ab agricolis uenit ad locum
& beſtie in nomine ieſu ꝑcepit:ne amplius terrā illam
uaſtaret.Beſtiaq; ſtatim recedens nuſq̄ comparuit. Si
mili modo crocodilum ab eo alio tempore fugatum
perhibebant.Hec in uitis patrum.

¶De ſancto Pitrione abbate. Cap. LXXIIII.

Pitrion abbas fuit in thebaide in mōte quo
dā prerupto fluuio imminēte:in quo erāt
per ipſa ꝑcipitia ſpelunce difficiles acceſſu:
in his monachoꝝ plurimi cōmanebant:
quoꝝ pater erat pitrion . Hic diſcipulus ſancti anto/
nii fuit:& poſt eius obitū cū amone habitauit:& poſt
huius abſceſſum in ꝑdicto ſe mōte cōſtituit.Qui gr̄a
ſanitatū & fugandoꝝ ſpirituū miro modo clarebat:
& immundoꝝ demonū notitiā maximā habebat.Di
cebat aūt neminem poſſe demones eiicere : niſi prius
a ſeipſo uitia eieciſſet.Et quicūq; ſuperaſſet uitia pro/
pria:poſſet de facili demones ſuperare. Hic ſecūdo in
ſeptimana reficiebatur pulmentula ex farre ſumens
nec aliam iam poterat eſcam recipere:neq; etate: neq;
manſuetudine permittente.Hec ubi ſupra.

¶De ſancto Heronio ſene. Cap. LXXV.

Heronius ſenex annorū.cx.diſcipulus fuit
beati antonii.Qui ī deſerto nitrie ī eremo
habitauit poſt mortē magiſtri ſumme hu
militatis gratia refertus.Et in eadē ſolitu/
dine plenus ſanctitate quieuit.Hec in uitis patrum.

¶De ſcō Diogene monacho. Cap. LXXVI.

Diogenes anachorita alius beati antonii di/
ſcipulus fuit.Hic erat uir ſumme pruden/
tie in eodē nitrie deſerto degēs.Cuius ſer/
mo & narratio oēs ad ſe uenientes edifica
bat poiſſime cū de magr̄i ſui uirtutibus loquerent. Et
hic etiā in eadē eremo dormiuit ī pace:hec ubi ſupra.

¶De ſcō Iulio aphricano. Cap. LXXVII.

Iulius aphricanus inter hiſtoriographos
precipuus ut ſcribit euſebius . Alexādri &
maximini ac gordiani impatoꝝ fulſit tē/
poribus:qui ſanctitate & ſapiētia inſignis

fuit ſcripſit eñi ad ariſtidē de euāgeliorū: q̄ uidet diſ/ ſonātia & de genealogiis que a mattheo & luca diuer ſe referunť cōpoſuit librū. In quo ceterorū opiniones a ueritate diſcordes coarguit: & ueriſſimā utriuſq̧ cō ſonātiā eſſe demonſtrat. Chronicorū de temporibus edidit libros: in quinq̧ uoluminibus diligēter admo dū & ſtudioſe cōpoſitis. Ad origenē ſcripſit epiſtolā de eo q̄d in daniele legiť de ſuſanna q̄ſi in hebreis nō hēatur codicibus: ad quam origenes elegātiſſime re/ ſpōdens ait: nequaq̄ iudeoꝝ adherendū fraudibus: ſed ſolū: q̧ ſeptuaginta interpretes ſcribunt pro ueritate tenendū. Hic ſub antonino auguſto dormiuit in do/ mino. Hec hieronymus de uiris illuſtribus.

C De ſcō Archiloco epiſcopo. Cap. LXXVIII.

ARchilocus ſiue archelaus meſopotāie ep̄s tēpore ꝓbi īpatoris floruit. Qui uita fuit clarus & doctrina cōſpicuus. Librū enim diſputat oriū aduerſus manicheū ſcripſit: in quo diſputationē ad ſenſum cū quodā ex hereſi il/ la ſecū habita ſyro ſermone explicauit. Qui in grecū tranſlatus a multis habetur. Hic quoq̧ in eccleſia ſua conditus in pace requieſcit: hec ubi ſupra.

C De ſcō Agrippa cōfeſſore. Cap. LXXIX.

AGrippa cognomēto caſtorius cōfeſſor ſcūs floruit alexādriē tēpore hadriani impato/ ris. Qui uir doctus & ſapiētia inſignis ad/ uerſus. cccc xxiiii. baſilidis heretici uolumi na que in euāgeliis cōfecerat: & fidei noſtre ueritati re pugnabāt: fortiſſime & elegāti ſermone diſſeruit grā di libro catholicā crudelitatē defendēs. Hic apud ale/ xādriā nō minoris uite ſcītate q̄ doctrine ueritate ra/ diās diem clauſit extremū temporibus hadriani im/ peratoris: hec hieronymus libro de illuſtribus.

C De ſcō Attico epō. Cap. LXXX.

ATticus conſtantinopolitanus ep̄s tempore archadii īpatoris apud ipſam urbē regi/ am clarus uerbis & operibus fulſit. Qui ad eiuſdem principis filias de fide & uirgi nitate egregium ſcripſit uolumē. In quo neſtoriana dogmata repugnauit. Et apud eandem ciuitatem in xp̄o quieſcit: hec gēnadius.

C De ſcō Bacchilo epiſcopo. Cap. LXXXI.

BAcchilus corinthioꝝ ep̄s: de quo euſebius eccleſiaſtice hiſtorie libro. v. ca. xxii. mētio nē facit apud ipſam corinthiorū ciuitatē claruit tp̄e ſeueri īpatoris. Qui uir ſciſſi/ mus & ſapiētia ꝑfulgens inſigniter īter cetera doctri ne ſue opa: libꝝ elegātē de paſcha ex pſonis oīum epo rū: qui in achaia erāt: cōpoſuit: & apud ipſum oppidū tumulatus in domino quieuit. Hec hieronymus.

De ſcō Pholcate epiſcopo. Cap. LXXXII.

PHolcas ep̄s & mr̄ apud egyptū paſſus eſt ſub pſecutiōe maximiani impatoris. Hic egyptius natione de ciuitate tāpnis: uir ge nere nobilis & opū nō modicarū: eiuſdē ciuitatis ep̄atum humiliter ſuſcepit. Qui ſapiētia illu ſtris uolumē elegantiſſimū de martyrū laude cōpoſu it: de ſemetip̄o in eorū numero futuro dininitus uati cinans. Nam cū ebulliente maximiani perſecutione ab infidelibus tentus idolis immolare renuiſſet: pro chriſti confeſſione capite truncatus & apud eandem urbem a chriſtianis conditus eſt.

C De ſcō Fetitio epiſcopo. Cap. LXXXIII.

FEtitius eduenſis epiſcopus apud ipſam ho ruit ciuitatem. Hic uita puriſſima & do/ ctrina fulgida: fame in gallia celebris in cā/ ticis canticorum commentarios edidit in/ ſignes: aduerſus quoq̧ nouatianum grande compila uit uolumen: conſtantiniq̧ magni temporibus in ip/ ſa ciuitate fatis terminum ponens tumulatus iacet. Hec ubi ſupra.

C De ſcō Gennadio epiſcopo. Cap. LXXXIIII.

GEnnadius ep̄s apud cōſtātinopolī floruit: & ipius ciuitatis regie paſtor extitit. Qui uir ſcītate cōſpicuus atq̧ ſapiētia & doctri na uenerabilis fuit. Acris enim erat inge/ nii & lingua diſertus. Hic danielē ꝓphetā ex integro ad uerbū expoſuit. Homelias etiam plurimas edidit: leonis imperatoris prioris tempore uite mortali ce/ dens: eternā adeptus eſt: & corpore tumulatus in ipſa urbe quieſcit. Hec gennadius ubi ſupra.

C De ſcō Gulphila epiſcopo. Cap. LXXXV.

GVlphilas natione gothus gothorum pri/ mus epiſopus fuit. Qui tempore ualēti/ niani primi & ualentis auguſtorum uite ſanctitate & ſapientia clarēs: a papa dama/ ſo ad ipſas gentes delegatus: maximam eorum ꝑtem cōuertit ad chriſtū: miraculorū quoq̧ gloria claruit. Nam & cecos plures illuminauit: & demones ab ob/ ſeſſis nō nullis effugauit. Egros quoq̧ a diuerſis infir mitatibus curauit. Hic ad gentis ſue inſtructionem gothicas litteras repperit. Cū ante eum ruſtico more ſine litteris: que nouerant memorie cōmendabāt. De inde teſtamentum uetus ac nouum in linguam tran ſtulit propriam. Et ſenio longo cōfectus in pace quie uit. Sepultus apud gentē ſuam: ubi miraculis pollet.

C De ſancto Gemino epō. Cap LXXXVI.

GEminus ep̄s niſibēſis floruit tp̄e alexādri imperatoris. Hic primū antiochene eccle/ ſie pſbr̄ mox niſibene urbis ſue pontifex effectus uita & doctrina egregius: qa mo/ dico tp̄e in corp̄e uixit: iōq̧ pauca īgenii ſui monimē/ ta dereliquit. Apud niſibenſe oppidū iacēs uirtutibus effulget. Eodem tempore heraclas huius in ſcholis cō ſocius: alexandrine eccleſie ordinatus eſt preſul. Hec hieronymus libro de uiris illuſtribus.

C De ſcō heraclide cōfeſſore. Cap. LXXXVII.

HEraclides cōfeſſor claruit ī egypto tēpore ualentiniani auguſti: qui alexādria ortus: dum culturam eremi deſideraret: iſido/ rum abbatem apud alexandriam degen/ tem petiit: eiq̧ optatum ſuum expoſuit. Iſidorus ue/ ro illum ad abbatē dorotheum in thebaidis deſerto habitantē: & contemplationi uacantem adduxit. Sub cuius diſciplina & eruditione heraclides annos plu/ res exegit. Die quadam miſſus ab abbate ad puteum: ut aqua cacubum impleret: dum ille aquam hauri/ ret: hauſit ſimul cum aqua ſerpentem. Et expauēs ad abbatem acceſſit: eiq̧ factum narrauit. Qui eidem re ſpondit: q̧ ſi quādocunq̧ diabolus ſerpentis formam ſibi dilectam aſſumens lympham intraret: monachi potum recuſarent: forſitan uel nunq̄ aquam biberēt: ſicq̧ ſiti perirent. Et uadens ad cacubum ſignum cru cis edidit: & continuo colubrum occidit: ipſeq̧ prior

de hauſta aqua bibit:& deinde diſcipulus ſecurus potauit. Et extunc heraclides:dum ſerpentem uidebat: exemplo magiſtri crucis ſignum faciebat: & ſerpens protinus interibat. ℂ Verum defuncto dorotheo abbate heraclides ſolus eius antrũ hereditario iure poſſedit:ibiqꝫ multo tẽpore perſeuerauit. Hic cellas & tuguria monachoꝝ & anachoritaꝝ omniũ per omnes regiones deſerti multo tẽpore circuiens: uidelicet deſertum ſcythi:thebaidis:& nitrie inferioris ac ſuperioris. Vitas & geſta ſanctoꝝ patrum ſinguloꝝ exquirẽs & mente recondens. Librum poſtmodũ de uita anachoritica compilauit:in quo que uiderat: & audierat acta deſcripſit quẽ & paradiſum ĩtitulauit. Et hic ſanctitate cõſumatus in thebaide in pace dormiuit.

ℂ De ſancto Lucifero ep̃o. Cap. LXXXVIII.

LVcifer calaritanus ep̃s apud eandem ciuitatẽ que in inſula ſardinie ſita eſt: claruit tempore conſtantii ĩperatoris. Hic cũ ariana hereſis pullularet:ipſeqꝫ a liberio papa heretico requiſitus:cum nollet niceni concilii dãnare fidem:a cõſtãtio prefato ĩperatore arriano apud paleſtinã in exiliũ dudũ actus eſt. Vbi cõtra fidẽ eiuſdẽ imperatoris librũ elegantẽ cõpilauit: quẽ ad eundẽ miſit. Vnde & conſtantius indignatus acrius eidẽ mortem comminatus eſt. Sed paulo poſt conſtantio defuncto:uir ſanctus ſub iuliano reuerſus calaris reliquum uite cum pace tranſegit. Et ſub ualentiniano imperatore fati munus impleuit. Hec hieronymus libro de uiris illuſtribus.

ℂ De ſcõ Latrociniano martyre. Cap. LXXXIX.

LAtrocinianus martyr apud galliã paſſus eſt. Hic natione hiſpanus:uir ꝑ omnia eruditus:& in metricis ut fert̃ uerſibus cõparãdus opuſcula diuerſis metris edita fidẽ noſtrã redolentia ſcripſiſſe traditur:que uſqꝫ ad hieronymi tẽpora extare adhuc dicebant̃. Deniqꝫ ſub quodã maximiano tyrãno:qui imperante primo theodoſio gallias occupauerat:factione quorundã pro ueritate & defenſiõe catholice fidei apud treuerim ceſus eſt cum priſciliano bapille epiſcopo & amborum corpora apud eccleſiam treuerenſis ciuitatis condita ſunt. Hec hieronymus ubi ſupra.

ℂ De ſcõ Malchione p̃ſbr̃o. Cap. XC.

MAlchion antiochene eccleſie preſbyter diſertiſſimus floruit apud ipſam ciuitatem temporibus claudii & aureliani imperatoꝝ. Hic uita ſanctus & ſermone luculentus ĩ eadẽ urbe rethoricã florẽtiſſime docuit. Qui aduerſus paulũ ſamoſatenũ p̃ſate ciuitatis ep̃m prauum ebionii dogma reſtaurãtẽ fortiſſime diſputauit. Cuius diſputatiõis ſcribis excipientibus dialogus extat. Sed & alia opuſcula ex ꝑſona ſynodi ab eo ſunt edita ad diõyſiũ & maximũ romãe & alexãdrie urbis ep̃os directa. Hic apud eãdẽ antiochiã ſcitate & doctrina p̃clarus btõ fine q̃euit:ibidẽ tumulatus. Hec ubi ſupra.

ℂ De ſcõ Sophronio cõfeſſore. Cap. XCI.

SOphronius confeſſor natione grecus claruit tempore leonis ſecundi imperatoris. Hic uir per omnia eruditiſſimus grece & & latine lĩgue peritus adhuc puer bethleemitice ciuitatis laudes deſcripſit. Et poſtea de eius ſubuerſione librum compoſuit. Ipſe librum de uirginitate ad euſtochium & hilarionis monachi uitã que beatus hieronymus romana lingua compilauerat: opuſcula:ex latino uertit in grecum. Pſalterium quoqꝫ & ꝓphetas que hieronymus ex hebreo in latinum tranſtulerat:hic idem conuertit in grecum. Et poſtmodũ ad eremum tranſiens & uitam anachoriticam ducẽs contemplationi iugiter uacans quieuit in domino.

ℂ De ſanctis Philippo & Philippo ĩperatoribus martyribus. Cap. XCII.

PHilippus ĩperator & philippus ceſar eius filius ambo martyres anno domini.ccxxxix.ab urbe uero cõdita anno.ccccccccclxxxxvii. Cordiano auguſto in ĩperium ſucceſſerunt. Cum enim gordianus imperator obtẽta uictoria in bello parthico:rediẽs circa fluuium euphratem fraude ſuoꝝ fuiſſet ĩterfectus philippus ibidem imperator a romana militia creatus. Philippum filiũ ſuum conſortem regni fecit exercitũqꝫ ex ſyria incolumen ad italiam reduxit. Imperauitqꝫ annos.vii. Hic primus imperator oĩum xp̃ianus fuit: quem beatus pontius ep̃s & martyr:una cũ filio ad fidem xp̃i conuertit:& in nicea ciuitate ꝓuincie baptizauit:ut dictũ eſt ſupra in paſſione pontii ep̃i & martyris pridie idus maii. Poſt tertium uero eius imperii annum milleſimus a conditione rome annus expletus eſt: ut auguſtiſſimus oĩum preteritoꝝ. Hic natalis annus xp̃o potiuſq̃ idolis dedicaret̃. Qui quidẽ annus fuit a romanis cum ingẽti ludorum & ſpectaculoꝝ apparatu celebratus. Nec dubium eſt quin philippus imperator xp̃ianus huius tante deuotionis gloriam & honorem ad xp̃m & eccleſiam reportaret:quando ip̃m uel aſcẽſum in capitolium immolataſqꝫ ex more hoſtias nullus auctor oſtendit. Eodẽ aũt tempore philippus imperator deciũ militarẽ uiꝝ & in rebus bellicis ſtrenuum ceſarem fecit. Cuius p̃cepto dum corpora apoſtoloꝝ petri & pauli de catacũbis a cornelio papa trãſferri deberent:totius ſenatuſcõſultu:cõceſſum eſt romano pontifici ceteriſqꝫ xp̃ianis libere ad ſepulturas apoſtoloꝝ fiendas inſudare:& ad id faciendum data ſunt eis de fiſco reipublice adiutoria. Hoc autẽ decius cum eẽt paganiſſimus ſimulate fecit:ut dominis ſuis chriſtianis complaceret:& ſic ab eis magis honoratus occaſionẽ mortis illoꝝ confidentius ꝓtractaret. ℂ Cum aũt imperatores deciũ ad gallias ſubiugandas:que nuper rebellauerant miſiſſent. Iſqꝫ proſpere cũcta geſſiſſet:& ad libitũ potitus uictoria romã rediret. Imperator philippus cũ honorare cupiens eidẽ a roma uſqꝫ ueronam obuius iuit. Decius aũt iam cũ quibuſdam ex principalioribus militie ſue de morte ĩperatoꝝ cõſpirauerat:& ne ꝓditor dominoꝝ ſuoꝝ notaret̃: occaſionẽ xp̃ianitatis aſſumpſerat:ſuadẽs ꝙ non eẽt decens ſuper romanã militiã imperare:homines q̃ deorum cultum deſeruiſſent:& a romanis antiquis legibus diſcedentes:noue ignoti & reprobati dei culture adheſiſſent. Sicqꝫ de cõſenſu illoꝝ imperatorẽ in ſtratu ſuo quieſcente & xp̃m cõfitentem latenter occidit & cũ exercitu muneribus & precibus ſubducto romã uenit:ac ſenatui cur dominũ ſuum occidiſſet expoſuit. Sed dũ necẽ philippi maioris ſenatus ratã habuiſſet:philippus iunior rome degẽs:hoc audiẽs timuit: theſauroſqꝫ paternos ac ſuos:btõ ſixto ſecũdo tũc rome põtifici:eccleſie & paupibus diſpẽſandũ tribuit:&

Philippus Imperator occiditur.

ſe a facie decii occultauit. Decius aũt ad ꝑditionẽ ſuã palliandã xp̃ianos cepit crudeliſſime ꝑſequi: mãdans illos ſine ulla miſericordia trucidari. In qua perſecutiõe multa milia martyꝝ paſſi ſunt. Inter quos & philippus ĩperator iunior ab eo tentus & in xp̃i cõfeſſione iugulatus eſt. Sicꝫ ambo ipſi pater.ſ.& filius martyres xp̃o cõſecrati ſunt. ¶ Iſte philippus ſenior adeo in fide xp̃i ꝓfecerat: ut prõpte peccata ſua cõfitẽs: in feſto paſche a beato ſixto papa corã omni multitudine cõionẽ euchariſtie ſumeret. Philippus uero iunior in tantũ ſeueri animi fuit: ut nullius cuiuſq̃ commento ad riſum ſolui potuerit: patrẽqꝫ ludis ſecularibus aliquando concinantem: uultu annotauerit auerſato.

¶ De ſcõ Theodoſio magno ĩperatore. Cap. XCIII.

THeodoſius imperator ſenior imperiũ accepit circa annũ domini.ccccxxii. & ĩperauit annos.x.mẽſem unũ ſolus. Nã primũ cũ fratribus: ſe natu maioribus imperauerat ꝑ annos.v. Hic in catalogo ſanctoꝝ a grecis cõſcribit̃ & cõfeſſoris ſciſſimi noĩe ueneraẗ. Nam xp̃ianiſſimus & ſanctiſſimus uita fuit. Oĩa antiqua phana & tẽpla idoloꝝ deſtruxit: & ꝑ totũ orbẽ romanũ deſtrui mãdauit: cultumqꝫ xp̃i & fidei mirabiliter auxit: hoſtes aũt ĩperii nõ tã ferro uel multitudine q̃ ieiuniis & orõnibus cõfiſus ꝓſtrauit. ¶ Fuit aũt reipublice ꝓpagator moribus & corꝑe & aĩo ſimul clemens: miſericordie opibus iugiter ĩtẽtus: cõis apud cũctos ſolo habitu ſe differre a ceteris putãs ĩ oẽs hoĩes honorificus ueꝝ effuſis in bonis ſimplicia ĩgenia diligere: erudita mirari oſtẽdebat: largiri magno ac diligenti aĩo magna: amare ciues etiã priuatos cõtubernio: eoſqꝫ potiſſime dignos pecũia beneficiiſqꝫ ceteris munerari: uiolẽtiã & cupiditatẽ deteſtatus ẽ. Bella nõ mouit ſed inuenit: q̃ & pro poſſe ſedauit. Miniſteria laſciuia ſaltari aſqꝫ commeſatiões lege ꝓhibuit: cõſobrinaꝝ nuptias tanq̃ ꝓphanũ ĩterdixit: litteris mediocriter doctus ſagax multũ diligens ad noſcẽda geſta maioꝝ. Execrabat̃ cũ legiſſet geſta dominantiũ ſuperba. Ira rebus ĩdignis: ſed ſubito flecti emolliebat̃. Inerat enim ei cura eximie pietatis. Interdũ autem ſeuera precipiẽs a nature munere: magiſq̃ a deliberãte rõne. Hic etiã ꝓpter uirtutũ perfectionẽ ab ipſis barbaris ſumme diligebatur: unde multe gẽtes ad ipſius ĩductũ relictis erroribus & idolis ad xp̃m cõuerſi ſunt. In bellis cũctis que ad fidei xp̃iane augmentũ & paganoꝝ exterminiũ potiſſime geſſit: ſemꝑ triumphũ obtinuit: unde ob eius ĩſignes uictorias poeta quidã eximius ſed ĩfidelis: his uerſibus in eius laudẽ cecinit. O nimiũ dilecte deo tibi militat ether: Et cõiurati ueniunt ad claſſica uenti. ¶ Huius prima ſuaſiõe & hortatu papa damaſus officiũ in eccleſia dei ꝑ beatũ hierõymũ mãdauit: cũ uſqꝫ ad tẽpus illud nullũ eẽt in eccleſia officiũ ordinatum. Quãta aũt in eo apud hoĩes mãſuetudo: & apud deũ extiterit deuotio: patet in illo exẽplo: de quo dictũ eſt ſupra in uita ambroſii ep̃i & doctoris.vii.idus decembris. Cũ enĩ apud mediolanũ miſſaꝝ ĩterfuturus ſolẽniis uoluiſſet ĩtrare eccleſiã: beatũ ambroſiũ pro quodã facinore introitũ ſibi ꝓhibentẽ: niſi publice peniteret: humiliter tulit: & ſatiſſactionẽ nõ erubeſcens: nec publicã facere penitẽtiã cõfuſus indictũ a ſcõ ep̃o modũ deuotus excepit: atqꝫ põtificẽ de iuſtitia & magnanimitate animi cõmendauit. Hic ex flaccilla coniuge archadium & honoriũ xp̃ianos & iuſtos filios ĩperio ſublimandos genuit. Qua defuncta gallam ualẽtiani iunioris ſororem in matrimoniũ duxit: que ei placidã ꝓcreauit: a cui poſtea de mr̃is noĩe galle cognomẽtũ acceſſit. Hic oriẽtis & occidentis ꝑtes pacifice poſſidẽs: q̃nquageſimũ etatis ſue annũ agens anno ſui ĩperii.xi. apud mediolanũ ĩ pace q̃euit: cuius corpus eodẽ anno cõſtãtinopolĩ trãſlatũ eſt: ubi & miraculis uiuit.

¶ De ſcõ Carolo magno ĩperatore. Cap. XCIIII.

CArolus magnus ĩperator huius nominis primus apud frãcigenas ĩtra ſanctoꝝ numeꝝ ſcribit̃: & colit̃: & ꝓpter eius ſanctiſſima geſta: ꝙ ſcĩ noĩe ueneret̃ ab eccleſia tolerat̃. Nam & uiuens miraculis claruit: & poſt mortẽ ſignis uirtutũ effulſit. Hic primus frãcoꝝ rex pipini filius: multa felicia bella geſſit. Nã aquitaniã & uaſconiã ſubegit. Saracenos in hiſpania xp̃ianos depopulãtes uſqꝫ ad iberꝝ amnem uincẽs fugauit. Terras eoꝝ plurimas acquiſiuit: & uictorias plures cõtra ip̃os obtinuit. De q̃bus ſupra actũ eſt in geſtis ſanctoꝝ rothlandi & ſocioꝝ.xvi.cal.iulii. Vbi inter aliud memorabile illud de carolo miraculũ legit̃: ꝙ dũ corpora ſanctoꝝ militũ a ſaracenis occiſoꝝ requireret apud runciauallẽ: & ſol ad occaſum tẽderet: ad eius orationẽ & mandatũ ſol in celo ſtetit: & ſpatio quaſi horaꝝ triũ in nullo ſe mouit: donec ſanctus rex oẽs ſuos interfectos recollegit. Hic etiã ſaxones ĩfideles adhuc: & xp̃ianis ĩfeſtos prius ſepius requiſitos: ut ad fidẽ xp̃i redirẽt: aut ſaltẽ xp̃ianos in pace dimitterent: dum in ſua pertinatia eẽnt obſtĩati: triplici bello deuicit: & regno ſuo ſubmiſit: & tandẽ coactos ad fidem xp̃i reduxit. ¶ Tẽpore uero hadriani pape primi requiſitus ab eo: ut cõtra deſideriũ regem lõgobardoꝝ: ſibi & eccleſie dei ſubueniret: dimiſit bellũ: quod cõtra ſaxones iam ĩceperat: & cũ multo exercitu frãcoꝝ & finitimaꝝ nationũ ueniens in adiutoriũ eccleſie dei: ſuperato alpiũ iugo. Deſideriũ regem fruſtra ſibi reſiſtere conãtem: cõmiſſo bello uicit: & fugauit: ticenoqꝫ ĩcluſum obſedit: dimiſſoqꝫ ibidẽ exercitu romã uoti gr̃a ꝓficiſcit̃. Et ueniẽs ad montẽ gaudii: uſqꝫ ad ſancti petri eccleſiã pedeſter ꝓperauit. Et eũdo ꝑ urbẽ oẽs eccleſiaꝝ poſtes humiliter obſculatus eſt: q ab hadriano papa honorifice ſuſceptus: a populo quoqꝫ & clero urbis ultra modũ honoratus: & ab eiſdẽ patriciatus honore ſublimatus: eccleſie bt̃i petri & aliis in urbe eccleſiis & monaſteriis multa copioſe largiens tãdem ad exercitũ reuerſus: papiã dudũ obſeſſam ad deditionẽ cõpulit. Ceteras deinde lõbardie ciuitates ſubiiciẽs. Deſideriũqꝫ regẽ captiuum ducẽs: & eccleſie dei cũcta ipſi a longobardis ablata reſtituens: in galliã reuerſus eſt. Indeqꝫ ſaxonicũ bellum ꝓſequens: eos tãdẽ: ut dictũ eſt: indomitos domuit: & inuincibiles ſupauit: atqꝫ ad fidem xp̃i uel coacte reduxit. ¶ Hic terrã ſanctã occupatam a ſaracenis legatis patriarche hieroſolymitani & conſtãtini ĩperatoris cõſtantinopolitani receptis audiẽs: & terre ſancte cõpatiẽs: cũ magno exercitu illuc uſqꝫ peruenit: & recuperata terra ſancta cũ per cõſtantinopolim rediret: aurum & argentũ precioſaſqꝫ gẽmas a conſtantino imperatore exhibitas: cum nollet recipere: ſolas xp̃i reliquias & ſanctoꝝ poſtulauit: premiſſoqꝫ ieiunio & orõne: recepit de corona domini partẽ: que ipſo uidẽte floruit: & clauũ unum paſſionis domini:

& partem crucis dominice cum aliis ſacroſanctis reli/ quiis:que omnia comitantibus miraculis ſecum de/ tulit:& aquiſgrani in baſilica ſancte marie: quã con/ ſtruxerat:recõdidit:ut dictũ eſt ſupra in hiſtoria trãſ/ lationis corone domini.iiii.idus augusti. ¶Ad nume rũ etiam elementoꝝ.i.litteraꝝ in alphabeto cenobia fundauit. Et in uno quoq per ordinẽ unã litteram de auro fabricatã pluſq̃ centũ libre turonẽſium ualentẽ reliquit: ut ex ordine litteraꝝ tẽpus fundationis cu/ iuſq monaſterii cognoſceretur. Que littere adhuc in pleriſq monaſteriis reperiũtur. Hic etiã quattuor ar/ chiepatus:uidelicet treuerenſem:colonienſem:magũ tinenſem ſalczburgenſem diuitiis & honoribus am/ pliauit. ¶Mortuo uero hadriano papa: & leone ter/ tio in pontificiũ:dũ die quodam ad letaniam ꝓcedẽs de laterano ꝑgeret a romanis captus & erutis oculis: lĩgua quoq amputata:nudus ac ſemiuiuus in mona/ ſteriũ miſſus eſt. Sed deus omnipotens miraculoſe ei loquelã ac uiſum reſtituit:de quo ſupra dictum eſt in eius geſtis.iiii.cal.iulii. Qui deinde ad regem carolum pergẽs:ab eodem ualde honorifice:ut beati petri uica rius exceptus eſt. & cum ei omnia que facta fuerant ĩ/ timaſſet. Rex pre nimio dolore fleuit. Et cũ papa ro/ mã adiit:& cũ honore ipſum in locũ ſuũ reſtituit:ubi & papa coram rege de q̃buſdã ſibi obiectis crimini/ bus ſe purgauit. Sed cum die natalis domini ad miſſa rum ſolẽnia in beati petri baſilica aſſiſteret. Leo papa carolum in romanoꝝ imperiũ coronauit:cuncto po pulo romano laudes ei imperiales acclamãte. ¶Poſt modum aũt carolus ĩperator factus:eos qui in ſum/ mum pontificẽ manus inicerãt de crimine cõuictos capitali dãnauit ſnĩa. Sed leone pontifice pio affectu ꝓ eis ĩteruenientе:in exiliũ ꝑpetuo ſunt damnati:uitaq eis de miſericordia cõceſſa. Sicq omnibus recte paca/ tis carolus in imperiũ ſublimatus: in galliã reuerſus eſt. Ex quo tẽpore ĩperiũ cõſtantinopolitanũ in galliã trãſlatum dignoſcit. ¶Poſt hec carolus reuerſus con tra mauros claſſem in corſicã miſit:quã & ab eis libe/ rauit. Hic edificauit baſilicã dei genitricis marie aquiſ graui ope mirabili. Apud maguntiã quoq in rheno flumine põtem ducentoꝝ paſſuum lõgitudinis fecit. Nam tãta eſt ibi fluminis latitudo. Totius quoq occi dentis oẽs pene regiones ſibi ſubegit. Auxitq mirabi liter gloriã regni ſui:quibuſdã regibus ac gẽtibus per amicitiã ſibi cõciliatis. Adeo nãq alfontium regẽ ga/ litie regeſq ſcotoꝝ ſic habuit apud ſuã uoluntatẽ per munificentiã inclinatos:ut eũ nunq̃ aliter niſi domi/ nũ:ſeq ſeruos & ſubditos eius ꝓnũciarent. Cũ aaron rege perſaꝝ:qui excepta india totũ pene tenebat oriẽ/ tem:talẽ habuit in amicitia concordiã: ut per legatos ſuos iter ueſtes & aromata & ceteras orientaliũ terra/ rũ opes:ingentia illi dona direxerit:& ſacratiſſimũ lo cũ in quo eſt ſaluatoris noſtri ſepulchrũ:ut ipſius im peratoris aſcriberet poteſtati cõceſſit. Nam ipſe impe rator ad eundẽ locũ per ſingulos annos plurima do/ naria mittebat. Imperatores quoq cõſtantinopolita/ ni nicephorus:michael & leo ultro amicitiã eius expe tẽtes:multoties cum muneribus ad eum ſuos miſe/ rũt legatos. Erat enim in amicitiis optime tẽperatus: ut eas & facile admitteret: & cõſtantiſſime retineret. Tanto oĩum amore & fauore omni uite ſue tempore cõuerſatus eſt:ut nunq̃ ei uel minime ſeueritatis qcq̃ fuiſſet obiectum religionem chriſtianam:quam ab ĩ/ fantia imbuit:ſanctiſſime & cũ ſumma pietate coluit. Eccleſiam mane & ueſpere:iteq nocturni & ſacrificii tẽpore:dum eum ualitudo permitteret quotidie fre/ quẽtabat. Curabatq ut omnia que in eccleſia gerebã/ tur magna fierent honeſtate. Amabat peregrinos: & in eis ſuſcipiẽdis ſummã curã habebat:ueſtitu patrio utebatur:peregrina quoq indumẽta nunq̃ ueſtire pa tiebatur. In feſtiuitatibus quidẽ precipuis:ueſtibus au ro gẽmiſq cõtextis:diademate quoq precioſo orna/ tus ĩcedebat. Aliis uero diebus habitus eius paꝝ a cõi ac plebeio diſtabat. In cibo tẽperatus:in potu tẽperati or erat. Inter cenãdum nunq̃ hiſtriones ſed aut ſapien tes:aut lectorem audiebat. Legebant ei hiſtorie & an/ tiquoꝝ res geſte:ac libri precipue ſancti auguſtini: in quibus maxime delectabat. Erat enim eloquẽtia co/ pioſus & artibus liberalibus ſolerter imbutus: littera rũq ſapientes ueneratus magnis ditabat honoribus. Circa paupes ſubſtẽtandos gratuitã liberalitatẽ habu it:adeo ut nõ ſolũ in patria & in regno ſuo largiſſuas elemoſynas facere curauerit:ueꝝ in trãſmarina in ſy/ ria egypto & aphrica hieroſolymis alexãdrie atq car/ thagini:ubicũq xpianos in pauptate uiuere cõperiſ/ ſet:penurie eoꝝ cõpatiens pecunias trãſmittebat. Sa/ cerdotes honorabat:ſacra ac uenerabilia loca colebat: & ꝑcipue romanã eccleſiã in cuius donaria magna uis pecunie in auro argento ac gẽmis ab illo congeſta eſt. Cuius & põtificibus multa largitus eſt. In oĩbus aũt q bus regnauit ãnis:quater uoti cã tantũ romã ꝓfectus eſt. Filios ſuos q̃ cito etas patiebat:faciebat equitare:& armis ĩtẽdere:filias uero lanificio coloq ac fuſo aſſue ſcere:ne ocio torpeſcerent. Miraculoꝝ gloria claruit. Nã & leproſos tactu & oratione ferũt ab eo fuiſſe mũ datos:& cecos duos illuminatos. Poſtq̃ aũt regnũ frã/ coꝝ atq ĩperiũ:quod regẽ dum ſuſcepat feliciter am pliaſſet. dũ ad mortẽ langueret uocatis eccleſiaꝝ pla/ tis quos habere potuit:oẽs theſauros eis tradidit per eccleſias & pauperes diſtribuẽdos. Et ſic in omni ſan/ ctitate pfectus in pace migrauit:anno etatis ſue.lxxxi. regni aũt.xlvii. Subacteq italie.xlii.ex quo uero ĩpera tor & auguſtus appellatus eſt:anno.xiiii.in cuius tran/ ſitu audita eſt concinẽs angelica melodia. Sepultuſq eſt honorifice aquiſgrani in eccleſia ſancte marie: quã ipſe conſtruxerat. Ad cuius tumulum diuerſarum egritudinum ſanabantur infirmi.

Nel 1166. Carlo Magno fu canonizato da Pasquale Terzo.

¶De ſcõ Libertino abbate. Cap. LXXXXV.

Libertinus abbas monaſterii fundenſis: qđ eſt in prouincia ſamnii conſtructum:diſci pulus fuit ſancti honorati abbatis: & fun/ datoris ipſius loci: de quo ſupra dictum eſt.xvii.calen.februarii. Claruit autem tempore totil/ le regis gothoꝝ:& miraculis effulſit. Nam cum eſſet monachus ex abbatis iuſſu:qui honorato ſucceſſerat quodam tẽpore rauennã pergebat. Pro amore uero honorati olim eius magiſtri quocũq libertinus ibat caligulã illius in ſinu deferebat. Dum ergo ꝑgeret:ac/ cidit:ut mulier extincti filii corpuſculũ fleret:que ſer/ uum dei infinita:iumẽtũ illius ꝑ frenũ tenuit:atq iu/ rando aſſeruit:ꝙ illũ inde abire non permitteret: niſi filium eius ſuſcitaret. Ille uero inuſitatum miraculũ expauit:& declinare mulierem noluit:ſed omnino ne quiuit. In eius quoq pectore pugnabant ĩuicẽ humi/

litas cōuerſationis:& pietas matris:timor ne inuſita/
ta preſumeret dolor ne orbate non ſubueniret. Vicit
tamē in eius corde pietas:que quia uicit:affuit & hu/
militas:deſcēdit:orauit:caligulam de ſine ꝓtulit: eāqꝫ
ſupra corpus extincti pueri poſuit. Moxqꝫ defunctus
ſurrexit: quem flenti matri uiuum reddidit: & iter
inceptum peregit. ¶ Quadam die prefatus eius ab/
bas qui honorato ſucceſſerat:contra uirum dei in gra
uem iracundiam exarſit. Et quia uirgam: qua eum
ferire poſſet: in promptu non habuit. Comprehen/
ſo ſcabello ſuppedaneo ei caput ac faciem tutudit:uul
tumqꝫ eius tumentem ac liuidum reddidit. Die ue/
ro altera cum libertinus ad cauſam ſibi monaſterii cō
ſtitutam ire deberet:expletis matutinis ad lectum ab
batis uenit:& licentiam ab eo humiliter petiit. Ille ue
ro ſciens q̃tum a cunctis dilectus eſſet:pro iniuria quā
in eum tulerat:recedere cū de monaſterio uelle puta/
bat:eūqꝫ quo uellet ire interrogabat. Ille aūt ei cām ce
nobii heſterno cōſtitutā ait:quā dimittere nō ualebat
quia ſe ad eā ꝓfectuꝝ ꝓmiſerat. Tunc ille a fundo cor/
dis cōſiderans duritiā ſui:& patientiā libertini: ex le/
cto ꝓſiliit:& ad pedes eius ꝓcidēs:de illatis in cū ueni/
am ſupplicauit. Et cōtra libertinus ſe in terram ꝓſter
nens ſue culpe nō illius ſeuitie fuiſſe referebat: quod
ipſe iuſte ptulerat. Sicqꝫ ad māſuetudinē adductus eſt
abbas:humilitaſqꝫ diſcipuli facta eſt magiſtra magi/
ſtri. Cū aūt libertinus egreſſus a multis eū ueneranti/
bus nobilibus & notis īterrogat̃:quidnā hoc eſſet: ꝙ
liuidā & tumentē faciem ſic haberet. Qui heſterno in
ſero ſe ī ſcabello ſuppedaneo īpegiſſe peccatis ſuis exi/
gentibus reſpōdit. Sicqꝫ nec abbatis prodidit uitium:
nec falſitatis incurrit peccatū. ¶ Poſtq̃ autē abbas ille
deceſſit:libertinus eidem in regimine abbatie ſucceſ/
ſit. Qui dū die quadā pro utilitate monaſterii iter age
ret:eidem quidā clarida gothoꝝ comes obuiauit. At
dei ſeruus ex caballo ſuo ab hoībus illius deiectus:iu/
mēti dānum libēter ferēs:etiā flagellū:quod tenebat:
raptoribus obtulit: & ſtatim ſe in orationem dedit.
Curſu aūt rapido predicti ducis exercitus ad fluuium
uulturnum deuenit:ibiqꝫ dum ſinguli equos ſuos ha
ſtis tundentis:calcaribus cruentantes nullo modo ob
tinere poterant: ut equi moueri poſſent:ſed aquam
fluminis tangere quaſi mortis precipitium pertime/
ſcebant:donec uno ipſorum ceteros informante co/
gnouerunt:quia ex culpa: quam dei ſeruo in uia tule
rant:talia ſui diſpendia tolerabant. Qui ſtatim reuer
ſi libertinum orantem inuenerunt: eiqꝫ equum eius
obtulerunt. Ille uero caballo opus non habere reſpō
debat. At illi deſcendentes eum in equo eius quaſi in
uitum repoſuerunt: & dum retroceſſiſſent: equi il/
lorum alueum fluminis uelociſſime tranſierunt.
¶ Eodem tempore in partibus campanie quidam
bucylinus cum francis uenit: Sed dum rumor de ce/
nobio libertini exiſſet: ꝙ abbas pecunias multas ha/
beret. Ingreſſi franci oratorium ſeuientes libertinum
querebant:ubi ille orans proſtratus iacebat:in ipſum
quoqꝫ ingredientes impingebant:eumqꝫ preſentem
uidere nequibant. Sicqꝫ ſua cecitate fruſtrati a mona/
ſterio uacui ſunt reuerſi. Sanctus autem uir poſt uitā
laudabilem quieuit in chriſto. Hec gregorius primo
dialogo capitulo ſecundo.

¶ De ſancto Equitio abbate. Cap. XCVI.

Equitius abbas in ualerie ciuitatis parti/
bus claruit:qui multoꝝ monaſterioꝝ pa/
ter fuit. Qui etiam dū adhuc iuuenis acri
certamine carnis tentaret̃: & in hac re ab
omnipotēti deo remediū continuis p̃cibus quereret.
Nocte quadam aſſiſtente angelo eunuchizari ſe uidit
eiuſqꝫ uiſioni apparuit:ꝙ omnē motū ex genitalibus
eius abſcideret. Atqꝫ eo tēpore ita alienus extitit a ten
tatione:ac ſi ſexū nō haberet in corpore. Et extunc ſi/
cut antea uiris ſic cepit & feminis preeſſe:nec tamē di
ſcipulos admonere ceſſabat:ne ſe ipſius exēplo in hac
re facile crederent:& caſuri tentarent donū: quod nō
accepiſſent. ¶ Quodam uero tempore quidā baſilius
magus a roma fugiens in habitu monachi:ualeriam
petiit:& pergens ad caſtoriū ep̄m amiternine ciuitatis
ab eo obtinuit:ut ipſum equitio abbati cōmitteret:
ac ſociandū monaſterio illius cōmendaret. Equitius
autem ep̄o pro hoc inſtante reſpōdebat:ꝙ illum quē
ipſe ſibi cōmendabat nō monachum ſed diabolū eſſe
uidebat. Cum autem ep̄s diceret: ꝙ abbas occaſionē
quereret:ne ſibi petita preſtaret. Vir domini iteꝝ pro
teſtatur:ꝙ qualem illum dixerat: talem agnoſcebat.
Sed ne ſe uelle obedire ep̄s exiſtimaret:iuſſa ipſius fa/
cere paratus eēt. Suſceptus itaqꝫ ille in monaſterio eſt.
Sed non poſt multos dies diſcedente abbate longius:
contigit:ut in monaſterio uirginum:cui equitius pre
erat:quedam illarum ſpecioſiſſima febribus arrepta
clamaret ſe continuo morituram niſi baſilius mona
chus ueniret:& per eius curationis remediū ſalutē ſi/
bi redderet. Sed cū in abſentia abbatis nullus ad con/
gregationē uirginū auderet accedere:miſſum repēte
eſt & dei famulo nunciatū. Quo audito uir domini
dedignatus dicebat:ꝙ utiqꝫ illū nō monachū ſed dia/
bolū eſſe predixerat. Mandauitqꝫ ip̄m de cella fratrū
expelli. ¶ De ancilla uero dei predixit nūciis:ꝙ ex illa
hora neqꝫ eſſet de cetero febribus laboratura: neqꝫ ba
ſilium queſitura. Regreſſi aūt monachi eademqꝫ ho/
ra ſalutē uirgini reſtitutā:qua ſanctus dixerat cogno/
uerūt:& baſilium de monaſterio cōtinuo reppulerūt.
Qui repulſus dixit:frequenter cellulā equitii magicis
artibus in aere ſuſpēdiſſet:nec tamē eoꝝ quēpiā lede/
re potuiſſe. Qui & poſtmodū in urbe roma zelo fidei
a xp̄ianis igne crematus eſt. ¶ Quedā monialis mona
ſterii prefati hortum ingreſſa latucā cōſpiciēs cōcupi/
uit:eāqꝫ ſigno crucis oblita benedicere auide momor
dit:ſed protinus a diabolo arrepta & uexata cecidit.
Quod dū equitio nūciatū eēt:ille cōcitus uenit: & ut

ab ea demon abſcederet cū inſignatiōe precepit. Qui cōtinuo ab ea exiuit: nec eam ultra cōtingere pualuit. ℭ Cū autem die quadam felix abbas cenobii caſtorii: quod ītra nemia urbis ſitū eſt familiariter quodāmodo quaſi redargueret: eo ꝙ ſacrū ordinē non habens nulla licentia a ſummo pōtifice obtenta: ubiꝗ predicando diſcurreret: cōpulſus uir ſanctus qualiter licentiā accepiſſet eidem īdicauit: dicens ſeipm etiam ſecū pdicta aliquādo tractaſſe. Sed nocte qdā ſpecioſus iuuenis ad eum acceſſerat: atꝗ medicinale ferramētum in os eius poſuerat: & ut ad predicandū egrederetur: deinceps ex parte dei mandauerat: Et ex illo die etiā ſi uoluiſſet tacere nō potuiſſet. Hic ī ueſtibus uilis atꝗ deſpectus apparere ſtudebat: & quoties ad alia loca tēdebat: iumento uiliori oībus: quod in cella repiri poſſet: īſidebat. In quo etiā capiſtro pro freno & ueruecū pellibus pro ſella utebatur. Sacros codices in ſacculis pelliceis dextro leuoꝗ latere ſecū portabat: & quocūꝗ perueniſſet ſcripturaꝝ fontē aperiebat. ℭ Cū aūt fama predicationis illius undiꝗ diſcurreret: clerici quidā romani ſummo pōtifici ſunt cōqueſti: ꝙ quidam uir ruſticus auctoritatē ſibi predicandi arripuiſſet: & officiū apoſtolici īdoctus ſibi uſurpare pſumeret. Ad quoꝝ ſuggeſtionē iulianū quēdā defenſorem miſit: ut equitius ad romanā urbem duceretur: & qua ratione pmiſſa attētaret cognoſceretur: mandauit tamen: ut honore ei exhibito nullā prorſus iniuriā pateretur. Qui feſtine ad monaſteriū ueniēs eodem abſente fratres ſcribentes repperit: & ubi abbas eſſet inquiſiuit. Illiꝗ reſpōderunt: ꝙ in ualle cenobio ſubiacēte fenū ſecabat. Miſitꝗ ad eū iulianus pueꝝ ſuum cōtumacem & ſuperbum: cui uix ipſe poterat dominari ut abbatē ad ſe celeritate perduceret. Perrexit puer & quis eēt abbas ab aliis queſiuit. Moxꝗ ut audiuit quis eēt: adhuc lōge poſitus ad eum uadēs: īmenſo timore correptus cepit laceſſere. Ita ut greſſus uix eum poſſent portare: ueniensꝗ ad uiꝝ dei: ad genua illius procidit: ſuumꝗ dominū ipſi occurriſſe nūciauit. Abbas uero illi mādauit: ut fenum ſectū leuaret: & pabulū iumētis: in quibus uenerāt deferret: ipſeꝗ īmediate poſt eum opere cōpleto ueniret. Quod dum puer feciſſet: & iulianus pueꝝ cum feno uenientē cōſpexiſſet. Iratus eū īcrepauit: ꝙ miſerat illum hominē ducere non fenū baiulare. Sed dum puer equitiū poſt ſe uenientem domino ſuo oſtēdiſſet: uidens eū iulianus ex habitu deſpexit: & qualiter illum proteruis uerbis alloqui deberet: cogitare cepit: ut autem ſeruus dei cominus affuit intolerabilis pauor iuliani animū inuaſit: & humiliatus ad pedes eius procidit: & quia apoſtolicus ipſum uidere uellet: uix māſueta līgua expoſuit. Quod audiens equitius gr̄as deo egit: ꝙ ſe p ſummū pontificē ſuperna gratia uiſitaſſet: ſtatimꝗ mandauit iumēta ad iter arripiendum parati. Cūꝗ iulianus ſe illo die nō poſſe exire ex laſſitudīe diceret: Abbas ſe ī hoc cōtriſtari reſpōdit: predicens quia ſi die ipā nō exirēt: nec in craſtinum ire poſſent. Sicꝗ eadē nocte iulianus ex laſſitudine in monaſterio quieuit. Factoꝗ lucis crepuſculo equo in curſu admodū fatigato puer ad iulianum cū epiſtola uenit: in qua papa ſibi mandauit: ne ſeruum dei de mōaſterio mouere uel exire ullatenus faceret. Cū aūt ille requireret: cur ſnīa eſſet mutata: cognouit qa nocte eadē qua ipſe illuc miſſus fuerat per uiſum pōtifex extitit uehemēter exterritus: cur ad exhibendū uiꝝ dei mittere preſumpſiſſet. Tūc iulianus ſurrexit: & ſe abbatis orationibus cōmēdauit: atꝗ ne de cetero fatigaret ex parte pape precepit. Quod audiens ille cōtriſtatus eſt: & que predixerat uera nūc contigiſſe probauit: quia ſi die precedēte non ſtatim pgerent iam pergere minime liceret. Et executorē ſuum cū ſumma charitate aliquantulū ſecū detinuit: ipmꝗ plurimū honoratū ad ſummum pontificem remiſit. Qui & plenus ſanctitate in pace quieuit. ℭ Ruſticus quidam ſuper ſepulchrū eius arcā cum frumento poſuerat: nec qualis uir ibidē iaceret ppendere curauit. Sed repēte turbo celitus factus: rebus illic oībus in ſua ſtabilitate manētibus: arcā ſuppoſitam cū grano extulit longeꝗ proiecit. ℭ Eandem prouinciam ualerie lōgobardis intrantibus monachi ex cenobio illo ad ſepulchrū uiri ſancti in oratorio poſitū confugerūt. Lōgobardi uero ſeuientes oratoriū ingreſſi: ceperūt monachos foras trahere: ut eos aut tormentis afficerent: aut gladiis necarent. Quoꝝ dum unus ingemuiſſet: & ſanctum equitium ad ſui defenſionē aduocaſſet: ꝓtinus lōgobardos ſpūs īmūdus īuaſit: q corruētes ad terrā tā diu uexati ſunt: donec ceteri foras exiſtētes cognoſcerēt: quatenus locū ſacrū temerare ulterius non auderēt. Hec gregorius prīo dialogoꝝ capitulo q̄rto.

ℭ De ſcō Nonoſo abbate. Cap. XCVII.

Nonoſus prepoſitus ſiue prior fuit cuiuſdā monaſterii: quod in ſoractis mōte ſitum eſt: qui ſub aſperrimo eiuſdē cenobii abbate degebat: ſed eius mores mira ſemper equanimitate tolerabat: ſicꝗ fratribus in manſuetudine preerat: ut p̄latis ſepius iracundiam ex humilitate mitigaret. Quia uero monaſteriū in ſummo montis cacumine ſitū eſt: ad quemlibet paruum hortū fratribus colendum: nulla planicies patebat. Sed unus locus breuis in latere mōtis erat: quem īgentis ſaxi moles egrediens ab una parte occupabat. Cum aūt die q̄dam nonoſus cogitaret: ꝙ ſaltē ad olera nutrienda locus idem aptus eſſet: ſi ipſum moles illa non teneret: quā & quinquaginta boum paria mouere nō potuiſſent: nocturno ſe illic ſilentio orationem dedit. Cum mane facto ad eundem locū fratres uenerunt: & inuenerunt molem tāte magnitudinis īde lōgius receſſiſſe ſuoꝗ diſceſſu largum fratribus ſpatium dimiſiſſe. ℭ Alio quoꝗ tēpore dum nonoſus lampades uitreas in oratorio lauaret: una ex eius manibus cecidit: & ꝑ partes innumeras cōfracta diſſiliuit. Qui furorē abbatis nimiū timens, lampadis fragmētaꝗ colligēs: coram altari proſtratus orauit. Et exurgens ſanam lampadem repperit: quam antea timēs per fragmēta collegit. ℭ Cū in cenobio oleum uetus defeciſſet: & colligende oliue tempus incumberet: ſed fructus in oliuis nullus appareret: mādauit abbas fratribus ut in colligendis oliuis ad exhibenda extraneis opera pergerēt: ut uel ſaltem de mercede operis aliquantulum olei deportarent. Quod uir domini fieri cum magna humilitate prohibuit: ne ex hoc fratres exeuntes: dum olei lucra querunt: damnum animarum paterentur. Oliuaſque paucas: que in monaſterii arboribus apparebant: colligi precepit: & in pilo miſſas contundi: atque inde quantumlibet parum olei exiens ſibi deferri. Quuod in paruo uaſculo ſibi delatū

ante altare poſuit: cunctiſque egreſſis orauit: atque poſtmodum adſcitis fratribus oleum illud modicū per cuncta monaſterii uaſa exigue infundi iuſſit. Que protinus: ut erant uacua: claudi fecit. Die uero altera aperta oīa uaſa plena oleo repta ſunt. Sanctus aūt uir poſt laudabilia multaꝝ uirtutum opera dormiuit in domino. Hec gregorius ubi ſupra capitulo ſeptimo.

¶ De ſcō Martyrio cōfeſſore. Cap. XCVIII.

Martyrius confeſſor in ualerie ꝓuincia ſanctitate & miraculis claruit. Qui tale de uirtutis ſue teſtimonio ſignū dedit. Dū quadam die fratres eius ſubcinericium panē feciſſent: eiq; ſignum crucis imprimere obliti eſſent: ſicut in ipſa prouincia crudi panes ligno ſignari ſolēt: ut per quadras quattuor quodāmodo partiri uideantur. Idem dei famulis affuit: eiſq; referentibus non fuiſſe ſignatum agnouit. Cūq; iam prunis & cineribus opertus eſſet: ſignum crucis digito contra prunas edidit. Quo ſignante protinus panis immenſum crepitū dedit: ac ſi ī ignibus olla crepuiſſet. Qui poſtmodum coctus: & ab igne ſubtractus: ea cruce ſignatus inuentus eſt: quam non tactus ſed fides fecerat. Hec gregorius ubi ſupra capitulo undecimo.

¶ De ſcō Dacio epo. Cap. XCIX.

Dacius epiſcopus mediolanenſis apud ipſam ciuitatem claruit tēpore iuſtiniani īperatoris. Qui dum cauſa fidei exactus ad conſtantinopolitanam urbem pergeret: corinthumq; ueniens largam domū pro ſe & eius comitiua ad hoſpitandū quereret: & uix īueniret: uiſam eminus domum congruētis magnitudinis ſibi ad hoſpitium prepari iuſſit. Cum uero incole loci ei dicerēt in ea hunc manere nō poſſe: quia multis iā annis eam diabolus inhabitauit: atq; ideo uacua remāſit. Vir ſanctus ideo magis in ea debere uelle hoſpitari reſpōdit: ut ſui aduentum malignus effugatus ſpiritus domū hominibus iterum habitādam dimittat. In ea igitur ſibi parari fecit: ſecuruſq; hoſtis antiqui certamina toleraturus intrauit. Noctis autem ſilentio dum uir dei quieſceret: antiquus hoſtis īmenſis uocibus cepit imitari rugitus leonū: balatus pecoꝝ: mugitus boum: ruditus aſinoꝝ: ſibila ſerpentum: porcoꝝ ſtridores & ſoricum. Cum repente dacius tot beſtiaꝝ uocibus excitatus: ſurrexit iratus: & contra demonem magnis uocibus cepit clamare: eidemq; exprobrare: q; bene ei cōtigiſſet: ut qui dixerat. Ponam ſedem meam ab aquilone: & ero ſimilis altiſſimo: per ſuperbiam eius ſimilis porcis & aſinis factus eſſet. Et qui deū indigne imitari uoluerat: ut dignus erat: beſtias imitabat᷑. Ad quā uocem ac deiectionē ſpiritus malignus adeo erubuit: q; protinus conticuit: atq; eandem domum ad exhibenda monſtra conſueta ulterius non intrauit. Sicq; poſtmodum fidelium habitaculum facta eſt. Hec gregorius tertio dialogo capitulo quarto.

¶ De ſcō Argētario monacho. Cap. C.

Argentarius monachus apud ciuitatē aurelia claruit: Qui uir ſanctiſſimus uita & miraculis effulſit: habitumq; quē pretendebat ſpecie: moribus explebat. Hic ab argentario monte a quo nomē ſortitus eſt ad apoſtolorū limina rome reuiſenda annis ſingulis uenire cōſueuerat: & ueniens ad quēdam ſubdiaconū quadrageſimum nomine: qui in montibus oues paſcebat: ſepius hoſpitalitatis gratia declinabat. Cum aūt ſemel hoſpitium huius quod nō longe erat ab eccleſia intraſſet: cuiuſdā paupcule mulieris maritus iuxta defunctus eſt. Quē cilicio ex more indutū: ſuperueniēte ſero ſepelire nequiuerūt. Cum ergo uidua mulier iuxta defuncti corpus nocte ſederet: & magnis fletibus & lamētis dolori ſatiſfaceret: nec a lamētis ceſſaret uir dei argentarius dolori illius cōpaſſus: aſſumpto quadrageſimo ad eccleſiam perrexit: ſeq; in orationē dedit. Deinde ab altaris crepidine puluerē collegit: & cū ſocio ad defuncti corpus acceſſit. Et cum ibi ambo diutius oraſſent ipſe ſurrexit: benedictionē dedit: & reuelatam defuncti faciem: que ſudario opta fuerat: aſpiciente uxore ac mirāte: puluere quē detulerat fricauit. Qui dum fricaret᷑: animam recepit: oſcitauit: oculos aperuit: ſeq; eleuans reſedit: ac ſi de graui ſomno excitatus fuiſſet. Quod mulier cernēs cepit ex gaudio magis flere: ſed uir domini eam: ut taceret cōpeſcuit: mādās ut ſiquis eam quereret: qualiter hoc factū fuiſſet: diceret: quia dominus ieſus xp̄s hoc feciſſet. Et continuo ab hoſpitio exiit: quadrageſimum reliquit: & tēporalem honorem fugiens: in loco illo ultra non cōparuit. Hec gregorius. iii. dialog. cap. xvii.

¶ De ſcō Valentio preſbytero. Cap. CI.

Valentius p̄ſbyter apud prouinciam ualerie floruit. Qui cum clericis ſuis dei laudibus boniſq; operibus intentus: ſancte conuerſationis uitā duxit. Superueniente autem uocationis eius die defunctus eſt: atq; ante eccleſiam ſepultus. Eidē uero eccleſie caule ouium inherebāt: atq; idem locus in quo ſepultus eſt: ad eaſdē oues tendentibus iter erat. Quadam aūt nocte fur quidam uenit: & īgreſſus caulas uerucē tulit & cōcitus exiuit. Sed dū ꝑueniſſet ad locum ubi ſanctus uir iacebat repente heſit: & greſſum mouere nequiuit: uerucē de collo depoſuit: eūq; dimittere uoluit: ſed manu laxare nō potuit. Sicq; cū preda ſua reus & ligatus ſtabat: nec uerucē poterat dimittere: nec cum eo accepto exire. Factoq; mane egreſſi ab eccleſia clerici hominem uerucē tenentem inueniunt: & an animal auferre an offerre uouiſſet: dubitare ceperūt. Ille uero culpe reus citius indicauit penam. Mirati oēs quia uiri dei ibidē iacentis fuiſſet uirtute ligatus: ſe pro eo in orationem dederunt: ſuiſq; precibus obtinuerunt: ut qui res eorum uenerat rapere: uel ſaltem uacuus poſſet exire. Hec ubi ſupra capitulo. xxii.

¶De abbate quodam ſancto. Cap. CII.

ABbas quidam ſanctus cuius nec nomē ex/
preſſum īuenio claruit in mōaſterio quo/
dam beati petri apoſtoli. Quod ſitū eſt in
monte preneſtine ciuitati preminēte. Qui
monachum quendam nutriens uſq̧ ad reuerendos ꝑ
uexit mores. Quem cum uidiſſet in timore domini
excreuiſſe: in eodem monaſterio fecit illum in preſby
terum ordinari. Cui poſt ordinationem ſuam: quia
non lōge abeſſet eius exitus reuelatum eſt: iccirco ab
abbate petiit: ut ſibi ſepulchrum pararet. Ille uero ei/
dem predixit: ꝙ ante eum ſe moriturum prenoue/
rat: ſed tamen eidem conceſſit: ut ſicut uellet ſepul/
chrum ſibi pararet. Receſſit igitur & preparauit.
Sed poſt multos dies abbas febre preuentus ad extre/
ma deuenit: atque preſbytero ſuo iuſſit: ut in ſuo
ſepulchro ſe poneret. Cumque ille diceret: ꝙ ipſum
mox ſecuturus eſſet: & ſepulchrum utrunq̧ capere
non poſſet. Abbas reſpondit: ꝙ ſecure faceret: ut di/
xerat: quia ſepulchrum ſuum ambos capiebat. De/
functum itaque abbatem in ſepulchro quod ſibi pre/
ſbyter parauerat poſuerunt. Moxque & preſbyte/
rum langor corporis ſecutus eſt: & poſt modicum
uitam finiuit. Cum autem ad ſepulchrum quod ſi/
bi parauerat corpus eius eſſet delatum: eoq̧ aperto
uiderunt aſtantes: locum non eſſe ubi poni potuiſſet:
quia corpus abbatis omne illud ſepulchrum teneret.
Tunc unus ex fratribus abbati defuncto quaſi impro
perare cepit: ꝙ uerbū eius quod predixerat deficeret:
eo ꝙ ſepulchrum ambos non caperet. Ad cuius uocē
ſubito cunctis uidentibus: abbatis corpus quod ſupi/
num iacebat: ſe uertit in latere: & uacantem locū cor/
pori preſbyteri prebuit: & quia utroſq̧ caperet: ſicut
uiuus promiſerat: mortuus impleuit. Hec gregorius
tertio dialogorum capitulo. xiii.

¶De ſancto Acontio cōfeſſore. Cap. CIII.

AContius confeſſor apud urbem romā cla/
ruit: qui baſilice principis apoſtolorum cu
ſtos ſiue manſionarius fuit: uir magne hu
militatis atq̧ grauitatis deo omnipotenti
fideliter ſeruiens: & miraculorum ſignis effulgens.
Nam cum quedam puella paralytica in eccleſia bea/
ti petri permanens: manibus reperet: & diſſolutis
rhenibus corpus per terram traheret: atq̧ ut ſana/
ri mereret: dudum a beato petro apoſtolo petiiſſet:
nocte quadam eidem per uiſionem aſtitit: eique iuſ/
ſit: ut iret ad acontium manſionarium ipſumq̧ ro/
garet: qui ipſi ſalutem reſtitueret: illa de tanta uiſio/
ne certa: ſed quis eſſet acontius ignorans: cepit ſe per
eccleſie loca diſtrahere: & quis eſſet acontius inueſti
gare. Cui cū ille factus eſſet obuiam: & īterrogatus ſe
acontium eſſe dixiſſet. Illa eidem expoſuit: qualiter
beatus petrus apoſtolus illam ad ipſum miſerat: ut
ab infirmitate ipſam liberare deberet. Et ille conti/
nuo iuſſit: ut in nomine chriſti & mittentis ſurge/
ret: eiuſque manum tenuit: eamq̧ ſanam protinus
erexit: ita ut ſolutionis illius ſigna nulla ulterius re/
manerent. Hic poſt alia ſanctitatis opera uitamq̧ lau
dabilem rome in pace quieuit: & ſepultus apud beati
petri baſilicam in uirtutibus uiuit. Hec ubi ſupra li/
bro tertio capitulo. xxv.

¶De ſancto Sanctulo preſbytero. Cap. CIIII.

SAnctulus preſbyter claruit in nurſia pro/
uincia tempore beati gregorii pape primi
qui & ſanctiſſime uite fuit: & miraculoꝝ
gloria radiauit. Nam quodam tempore
dum in partibus illis longobardi oliuas in prelo pre/
merent: ut in oleum liquari debuiſſent: uir domini
utrem uacuum ad prelum detulit: laborantes ſaluta
uit: utrem protulit: & iubendo potius q̄ petendo eū
ſibi impleri rogauit. Sed gentiles uiri: qui tota iam
die fruſtra laborantes: oleum exprimere nullatenus
potuerant: uerba illius moleſte ferentes: eum iniuriis
inſectantur. Cum autem ille iterum ac iterum oleum
inſtanter peteret: & illi ex oliuis oleum defluere non
cernerent: adhuc accenſi maioribus illum contume/
liis deteſtabantur. Tunc ſanctus uir cernens: ꝙ ex pre/
lo nullum oleum liquaret: aquam ſibi allatam bene/
dixit & in prelo iactauit: ex qua continuo tanta oleī
ubertas erupit: ut illi qui prius incaſſum laborauerāt
non ſolum ſua uaſa omnia: ſed utrem quem ſanctu/
lus detulerat implerent. ¶Alio tempore cum fames
ibidem maxima incumberet: & eccleſia beati lauren/
tii martyris a longobardis incenſa fuiſſet: uir dominī
eā reſtaurare cupiens plures artifices & operarios ad/
hibuit: quibus & laborātibus ſumptus quotidianos
prebebat: ſed exigente famis neceſſitate panis defuit.
Cumq̧ laborantes inſtanter uictum quererent: & ille
anxius huc illucq̧ pergeret: ad clibanum deuenit: in
quo uicine mulieres pridie panes coxerant: ibiq̧ icur/
uatus aſpexit: ne forte panis aliquis a coquentibus re/
manſiſſet. Cum repente panem inuenit mire magni/
tudinis & inſoliti candoris: quem ipſe quidem tulit:
& ne forſitan alienus eſſet: per uicinas hunc mulieres
detulit: ac ne cui earum remanſiſſet inquiſiuit. Om/
nes autem illum panem eſſe negauerūt: ſuoſq̧ panes
integro numero ex clibano habuiſſe teſtate ſunt. Tūc
ille letus panem artificibus apportauit: & ad refectio/
nem inuitatis deum benedicens appoſuit. Ipſiſq̧ ple/
ne ſaciatis plures ex eo q̄ panis fuerat fragmenta colle
git: que die altera eiſdem intulit: & iterum que ſuper/
fuerant plura ſeruauit. Sicq̧ per dies. x. continuos ope
ratores illi omnes ex uno pane ſaciati: hunc quotidie
edebant: & ex eo quod edi poſſet in craſtinum ſupera
bat. ¶Cum quidam diaconus a longobardis captus
eſſet: eumq̧ occidere uellēt: facto ueſpere ſanctulus ad
eos uenit: & ab eiſdem petiit: ut eum relaxarent. Cūq̧
hoc illi omnino facere recuſarent: petiit: ut uel mortē
eius in craſtinum differrēt: ac ſibi cuſtodiendū darēt.
Quod illi multis pulſati precibus cōceſſerūt: ea con/
ditione: ut ſi diaconus fugeret. Sanctulus pro eo mor
tem ſubiret. Cum autem nocte media longobardos
omnes graui ſomno depreſſos conſpiceret: diacono
ſuaſit: ut fugeret. Ille uero promiſſionis uiri ſancti me
mor: ſe fugere nolle reſpondit: quia illum pro ſe mo/
ri nolle aſſeuerauit. Econtra quoq̧ ſanctulus: ut fugi/
at: inſtitit: ſe uero in manu dei eſſe dixit: & ꝙ in eum
hoſtes non poſſent: niſi quantum ipſe permiſerit. Fu
git igitur diaconus: & remanſit fideiuſſor quaſi dece/
ptus. Cum ergo mane longobardi hoc comperiſſent.
Sanctulum ſponte accedentem ad occiſionem addu/
cunt. Sed quia ipſum bonum hominem reputabant:
illum per cruciatus uarios occidere denegabant: ſed
optionem ſibi cuius uellet necis proponebant. Qui ſe

in manu dei eſſe reſpondit:nullamq̧ mortem eligere uoluit:placuit ergo omnibus:ut capite truncaretur: ut ſine graui cruciatu perimeretur. Ad ſpectaculum iſtud omnes concurrunt:ex omnibus ſuis uirum fortiſſimum eligunt:de quo dubium non erat: quin caput eius uno ictu abſcidere debebat. Petiit uir domini:ut ſibi daretur paululum licentiam orandi. Sed cū diutius oraſſet:ſpiculator eum calce ꝑcuſſit:& ut ſurgeret decollandus imperauit.Quo ſurgente & genu flexo collum tendente:dum ille enſem leuauit: & ſanctulus ſanctum ioānem uocauit.Carnifex igitur brachium ꝑcuſſurus erexit:ſed nullatenus deponere potuit:& ſic erecto gladio brachium inflexibile remanſit.Concurrunt omnes longobardi: uident miraculū & ſtupent:& ut ſanctus uir exurgat iubēt:ſupplicātq̧ ut carnificem ligatum ſoluat.Qui nullatenus eū ſoluere uoluit niſi prius ille iuraret ꝙ chriſtianū quemq̄ nunq̄ occideret.Emiſſoq̧ iuramento ſolutus eſt. Cū autem longobardi propter tanti ſtuporem miraculi eidem iumenta que diripuerant certatim offerrent:ille nihil horum ſuſcipere uoluit: ſed omnes captiuos quos habebant chriſtianos petiit:& quod petiit impetrauit.Et ſic omnes cum eo liberi dimiſſi ſunt: & dū unus pro uno ſe mori obtulit:omnes a morte liberauit.Sicq̧ poſt multa laudabilia facta domino in pace ſpiritum reddidit.Hec ubi ſupra capitulo.xxxvii.

¶De ſcō Redempto epō. Cap. CV.

Redemptus eṗs ferentine ciuitatis tempore btī gregorii pape primi claruit.De quo idē beatus doctor eodem dialogoꝝ libro .iii.cap.xxxviii.ſcribit ꝙ uir fuit mire ſanctitatis:& ſibi nimia familiaritate coniunctus.Qui & ſpiritum propheticum habuit:& quedam futura ſibi adeo reuelata predixit.Cum enim aliquando pereciās ſuas ex more circuiret:peruenit ad eccleſiam ſancti zotici martyris:ſtratūq̧ iuxta eius.ſepulchrū ſibi parari fecit atq̧ ibi poſt laborem quieuit.Cui nocte media nec dormienti nec plene uigilanti beatus martyr ꝑdictus aſtitit:eidēq̧ tertio predixit: quia finis uēiret uniuerſe carni.Et ſic uiſio ab oculis eius euāuit. Mox quoq̧ terribilia ſigna in celo ſecuta ſunt: de qbus idē beatus gregorius in homel.mentionem facit.Deinde efera longobardoꝝ gens italiā intrauit:& perſecutiones duriſſimas in xp̄ianos exercens:oēs pene ciuitates depopulauit.In cuius medio tribulationis tempore. Redēptus eṗs ſanctitate cōſpicuus in chriſto quieuit.

¶De ſcō Specioſo monacho. Cap. CVI.

Specioſus monachus beati benedicti diſcipulus ſub eodē patre uita & ſanctitate refulſit.De quo gregorius.iiii. dial.cap.viiii. ſcribit: ꝙ fratrē habuit germanum noīe gregoriū:qui ambo nobiles uiri & exterioribus ſtudiis eruditi multas pecunias in hoc mūdo poſſederāt ſed cūcta paupibus largiētes in caſſinēſi monaſterio ꝑ māſerūt.Dū aūt ſpecioſus pro utilitate cenobii iuxta capuanā urbē miſſus fuiſſet:die quadā frater eius gregorius cū frībus ad menſam ſedēs atq̧ cōueſcēs ꝑ ſpiritum ſublematus aſpexit:& uidit ſpecioſi germāi ſui aīam lōge a ſe poſiti:ab angelis in celū deferri. Quod mox fratribus īdicauit:& cucurrit. Iamq̧ eundē fratrem ſuum ſepultū repperit:quem tamē ea hora qua aīam eius uiderat exiſſe de corpore inuenit.

¶De ſcō Spe abbate. Cap. CVII.

Spes abbas conſtructor fuit monaſterii qđ dicit̃ cāple qui.vi.miliario a uetuſta nurſie urbe diſiungit̃.Qui dū ſanctitate uite polleret per.iiii.annoꝝ ſpatiū lumen oculoꝝ amiſit.Sed cū a deo flagello caſtigaret̃ corporis: habebat ꝑ ſanctiſpiritus cuſtodiā cōſolationē cordis. Poſt annos uero.xl.ei dominus miraculoſe lumē reſtituit: uicinū eius obitū denunciauit:atq̧ ut in monaſteriis circūquaq̧ cōſtructis:uerbū uite ꝑdicaret:admonuit: quatenus corpis recepto lumīe uiſitatis ī circuitu fratribus cordis lumē apiret.Qui ſtatī iuſſis obtēperans fratrū cenobia circuiuit:& mandata uite:q̄ ab angelo didicerat ꝑdicauit.Quintodecimo igit̃ die ad monaſteriū ſuū pacta ꝑdicatiōe reuerſus eſt.Ibiq̧ fratribus cōuocatis aſtās in medio ſacr̄m dominici corpis ſumpſit:moxq̧ cū eis pſallere cepit.Qui illis pſallentibus orationi ītentus aīam reddidit.Oēs uero fratres qui aderant ex ore eius exiſſe columbam uiderunt: que mox aperto oratorii tecto egreſſa aſpiciētibus illis penetrauit celum.Hec gregorius.iiii.dial.cap.xi.

¶De ſcō Probo epiſcopo. Cap. CVIII.

Probus eṗs reatine ciuitatis fuit. Qui uita & ſanctitate atq̧ doctrina cōſpicuus non mediocriter effulſit.Appropinquāte uero uite eius termiño eū grauiſſima depſſit egritudo.Cuius pater maximus noīe: circūquaq̧ medicos cōgregauit ſi forte eius lāgori ſubueniri poſſet. Qui cōueniētes ad tactū uene denunciauerūt eius exitū citius affutuꝝ.Cū uero iam tṗs refectiōis īcūberet: ſanctus eṗs de aſſiſtētium potius q̄ de ſua ſalute ſolicitus:eos cū ſene pr̄e admonuit:ut ſe poſt laborē ex refectione repararet.Omnibus igit̃ abſcedētibus:unus tātūmodo ei relictus eſt puer.Qui dū lecto iacētis aſſiſteret:ſubito aſpexit ītrantes ad uiꝝ dei quoſdā uiros ſtolis cādidis amictos:qui eūdem quoq̧ cādorē ueſtium uultuū ſuoꝝ luce uīcebāt. Qua claritate ꝑculſus puer cepit emiſſā uoce clamare. Qua uoce cōmotus eṗs intrantes aſpexit & cognouit:& ſtridentē pueꝝ cepit conſolari:dicens ne timeret: qa ſanctus iuuenalis & ſanctus eleutherius martyres ad ſe ueniſſent.Ille autem tāte uiſionis nouitatē nō ferens: curſu cōcito extra fores fugit:atq̧ eos quos uiderat patri ac medicis nūciauit.Illi uero ꝑpere deſcēderunt: ſed egrū quē relinquerant defunctū inuenerunt:quia illi eum ſecum tulerant.Quoꝝ uiſionem puer ferre non potuit qui remanſerat.Hec ubi ſupra capitulo.xiii.

¶De ſcā Romula uirgine. Cap. CIX.

Romula uirgo apud urbem romam claruit:que cuiuſdam anus ſanctiſſime diſcipula fuit:& in quodam mōaſterio iuxta beate marie uirginis eccleſiam una cum quadam alia condiſcipula cum ea manſit.Hec tres in uno habitu ſanctimoniali commanentes:uitam quidem moribus diuitem:ſed rebus pauperem ducebant: inter quas tamē romula magnis meritis anteibat. Erat quippe mire patientie:ſumme obediētie: cuſtos oris ſui ad ſilentium: ſtudioſa ualde ad orationis uſum. Que tādem paralypſi percuſſa:multis annis in lectulo decubans:pene omnibus membris impos iacebat: nec tamen eius mentē ad impatiētiā flagella perduxerant.Et tanto ſolicitius ad orandum excreuerat: q̄to

aliud quodlibet agere non ualebat. Nocte igitur qua
dam uocauit matrem redemptam: que mox conſur/
gens: ad eam cũ alia cõdiſcipula acceſſit. Et dũ media
nocte lectulo iacẽtis aſſiſterẽt: ſubito celitus lux emiſ
ſa cellã impleuit: & ſplendor tante claritatis emicuit:
ut corda aſſiſtẽtium pauore perſtringeret: atq; omne
corpus illarũ obrigeſceret. Ceperũt nãq; quaſi cuiuſ/
dam magne multitudinis ingredientis ſonus audiri:
hoſtium cellule cõcuti: ac ſi intrantium turba preme
retur: & ingrediẽtium quidẽ multitudinẽ ſentiebãt:
ſed nimietate timoris & luminis uidere nil poterant.
Protinuſq; miri odoris fragrãtia ſubſecuta eſt: ita ut
quas lux terruerat: odoris refoueret ſuauitas. Cepitq;
romula magiſtrã cõſolari: & blanda uoce predicere:
quia tũc non eẽt moritura. Poſt aliquod uero tempo/
ris ſpatium paulatim lux eſt ſubtracta: ſed is qui ſub/
ſecutus eſt odor remãſit: cũ quo & dies ſecũdus ac ter
tius tranſiit: Nocte uero quarta iterũ magiſtram uo/
cauit: uiaticũ petiit: & accepit. Et ecce ſubito in platea
ante hoſtiũ cellule duo chori pſallentium cõſtiterũt:
& ſicut ſe dicebant ſexus ex uocibus diſcreuiſſe: pſal/
modie cantus dicebant uiri: & femine reſpondebant:
intra tales celeſtes exequias ſancta illa anima carne ſo
luta eſt. Qua ad celum ducta: q̃to chori pſallentium
altius aſcẽdebant: tãto cepit pſalmodia lenius audiri:
quouſq; & pſalmodie ſonitus & odoris ſuauitas elõ/
gata finiretur. Hec quarto dialogorum capitulo. xvi.

¶ De ſancta Tharſilla amita ſancti gregorii pape. Cap. CX.

THarſilla ſancta beati gregorii pape magni
amita fuit: de q̃ idẽ quo ſupra libro ca. 17.
tradit: q; alias duas ſorores ſuas uirtute cõ
tinue orationis: grauitate uite: ſingularita
te abſtinentie: ad culmen ſanctitatis excreuit. Huic p
uiſionem felix ſecundus atauus prefati doctoris ro/
mane eccleſie antiſtes & ſanctus apparuit: eãq; ad mã/
ſionem perpetue claritatis oſtendit: & ipſam ad illã in
uitauit. Que ſubſequenti mox febre correpta ad diẽ
peruenit extremum. Cum autẽ multi ad eius obitũ
cõuenientes ipſius lectulum circũſtarent: ecce ille ſu/
bito ſurſum reſpiciens: ieſum uenientẽ uidit: & circũ/
ſtantibus acclamare cepit: ut recederent: & locum ie/
ſu uenienti darent. Cũq; in eũ: quẽ uidebat: intẽderet.
ſancta illa aĩa e corpe eſt egreſſa. Tanta aũt fragrantia
miri odoris aſpſa ẽ: ut ipſa quoq; ſuauitas oſtẽderet:
illuc auctorẽ ſuauitatis ueniſſe. Cũ autẽ eius corpus
ad lauandum eſſet nudatum: lõge orationis uſu in cu
bitis & genibus camelorũ more inuenta eſt obdura/
ta cutis excreuiſſe: & quod uiuens ſpiritus eius ſemp
egerit: caro mortua teſtabatur.

¶ De ſcã Muſa uirgine. Cap. CXI.

MVſa uirgo apud urbem romã claruit. De
qua idem q ſupra libro. iiii. capitulo. xviii.
ſcribit: q; quadam nocte ei per uiſionẽ ſcã
dei genitrix apparuit: & cum eſſet puella
parua: coeuas ei in albis ueſtibus puellas oſtẽdit. Qui
bus cũ illa admiſceri appeteret: ſed ſe eis iũgere nõ au
deret: beate uirginis ẽ uoce reqſita: an uellet cũ eis eẽ:
atq; in eius obſequio uiuere. Et cum puella reſpondiſ
ſet q; ſic: mandatum protinus accepit: ut nil ultra
leue & puellare ageret: a riſu & iocis abſtineret: &
q; inter eas: quas uiderat die. xxx. ueniret. Quibus
uiſis in cunctis ſuis moribus puella immutata eſt:
omneq; a ſe leuitatẽ puellaris uite deterſit. Et dũ parẽ
tes eã immutatã mirarẽt: requiſita oĩa uiſa narrauit.
Sed poſt. xv. diem febre corripitur: die uero. xxx. ad
exitum eidem appropinquanti: eadem dei genitrix
cum puellis: quas uiderat: denuo reuelatur. Cui etiã
eam uocanti: apta uoce ſe uenire reſpondit: atq; in ip/
ſa locatione ſpiritum reddidit: & ex uirgineo corpore
cum ſanctis habitatura uirginibus exiuit.

¶ De ſcĩs duobus monachis m̃ribus. Cap. CXII.

DVo monachi martyres: quorum noĩa nõ
habent expreſſa: in prouincia ualerie paſſi
ſunt: De quibus narrat gregorius. iiii. dial.
cap. xxii. q; dum eſſent monachi in quodã
monaſterio: quod per abbatẽ ualentionẽ regebatur:
& in ipſo cenobio longobardi ſeuientes ueniſſent: du
os prefatos monachos in ramis unius arboris ſuſpen
derunt. Factoq; ueſpere: utrorũq; ſpiritus claris illic
apertiſq; uocibus pſallere ceperunt: ita ut ipſi quoq;
qui eos occiderant: cum uoces pſallentium audirent:
nimium mirati terrerentur. Quas etiam uoces capti/
ui omnes: qui illic aderant: audierunt: & eorum pſal/
modie poſtmodum teſtes extiterunt.

¶ De ſancto ſurano martyre. Cap CXIII.

SVranus abbas & martyr in ꝓuincia ſura/
na paſſus eſt. De quo eodẽ libro cap. xxiii.
habetur: q; dum eſſet pater cuiuſdam mo
naſterii in eadẽ prouincia ſiti: captiuis ad/
uenientibus atq; a longobardorum depredatione fu
gientibus: cuncta que habebat largitus eſt. Cumq; ue
ſtimẽta ſua & fratrũ & cellarium: & quicquid in hor
to haberi potuit in elemoſynis cõſumpſiſſet: lõgobar
di ſubito aduenerũt: & eum tenuerũt: ac auꝝ petere
ceperunt. Quibus cum nil oĩno ſe habere diceret: in
monte uicino ab eis ductus eſt: in quo ſilua immen/
ſe magnitudinis erat. Ibiq; captiuus quidam fugiens
in caua arbore latitabat: ubi unus ex illis educto gla/
dio ſuranũ occidit. Cuius corpus dũ in terrã caderet:
mons: oĩs ꝓtinus & ſilua cõcuſſa ẽ: ac ſi ferre nõ poſſe
pondus ſanctitatis eius diceret terra que tremuiſſet.

¶ De ſcõ Iuſto diacono & m̃re. Cap. CXIIII.

IVſtus diaconus & martyr ĩ marſoꝝ ꝓuĩ/
cia paſſus eſt. De quo predicto li. cap. xxiiii.
ſcribitur: q; uir uenerabilis & uite ſanctiſſi
me fuit. Quẽ inuentũ lõgobardi tenuerũt.
quoꝝ unus gladio caput eius amputauit. Sed dũ cor/
pus eius in terrã caderet: ipſe qui hũc occiderat immũ
do ſpiritu arreptus: ad pedes martyris corruit: & q;
amicũ dei interfecerit inimico dei traditus oſtendit.

¶ De ſcõ theophanio cõfeſſore. Cap. CXV.

THeophanius confeſſor. Quẽ beatus grego
rius de nimia ſanctitate cõmendat centũ/
cellenſis urbis comes fuit: miſericordie
actibus deditus: bonis operibus intentus:
hoſpitalitati precipue ſtudens. Exercendi autem co/
mitatus curis occupatus agebat terrena & tempora/
lia: ſed ut in fine claruit: magis ex debito q̃ ex intẽtio/
ne. Nã cũ appropinquãte mortis eius tẽpore grauiſſi/
ma aeris tempeſtas obſiſteret: ne ad ſepeliendum du/
ci potuiſſet: eumq; uxor ſua ex hoc grauiter defleret:
hortatus eſt illã ne ploraret: qa mox ut defunctus eẽt:
ſerenitas rediret. Cuius protinus uocẽ mors: & mor/

ſem ſerenitas eſt ſecuta. Quod ſignū alia etiam ſunt ſigna comitata. Nam manus eius & pedes qui podagre humore tumentes uerſi in uulneribus fuerant: & profluēte ſanie patebant: dum corpus eius lauari debuiſſet ſani inuenti ſunt: ac ſi nunq̄ uulneris aliqd habuiſſent. Sed dum die quarto poſt eius ſepulturam: iubente uxore marmor eidem ſuppoſitū mutare uellent: tanta ex corpore eius fragrantia emanauit: ac ſi ex putreſcente carne pro uermibus aromata ferbuiſſent. Hec gregorius. iiii. dialogo. cap. xxviii.

De ſancto Antonio monacho. Cap. CXVI.

ANtonius monachus claruit rome in monaſterio beati gregorii pape. De quo idē doctor libro quo ſupra capitulo. xlix. dicit: ꝙ dum eſſet uita ſanctiſſimus quotidianis lachrymis ad gaudia patrie celeſtis anhelabat. Cumq; ſtudioſiſſime & cū magno feruore ſacra eloquia meditaretur: non in eis uerba ſcientie: ſed fletū cōpunctionis inquirebat. Huic per nocturnam uiſionem dictum eſt. Paratus eſto: & quia dominus iuſſit migra. Cum autem ille non haberet ſumptus ad migrandum diceret. Reſponſum ꝓtinus audiuit: dicēs. Si de peccatis tuis agitur: dimiſſa ſunt. Quod dum ſemel audiſſet & magno adhuc metu trepidaret: nocte quoq; alia in eiſdem uerbis eſt admonitus. Et poſt dies quinq; febre correptus fratribus cunctis flentibus & orantibus quieuit in pace. Ad cuius ſepulchrū miracula plurima oſtenſa ſunt.

De ſcō Merolo monacho. Cap. CXVII.

MErolus monachus eiuſdem cenobii fuit: & eodē tempore claruit de quo ubi ſupra gregorius ſcribit: ꝙ dum eſſet uehemēter lachrymis & elemoſynis intentus: pſalmodia ex ore ſuo pene nullo tempore ceſſare conſueuerat. Huic nocturna uiſione apparuit: quia ex albis floribus corona de celo in caput illius deſcendebat. Qui moleſtia mox corporis occupatus: cum magna animi ſecuritate & hilaritate ſpiritum emiſit. Ad cuius ſepulchrum dum poſt annos. xiiii. petrus quidam abbas ſibi ſepulturam facere uellet: tanta de ſepulchro meroli fragrantia ſuauitatis emanauit: ac ſi illic floꝝ omnium fuiſſent odoramenta congregata. Ex qua re manifeſte patuit: q̄ uerum fuerit: quod per nocturnam uiſionem uidit. Hec gregorius ubi ſupra.

De ſcō Aimone cantuarieñ. Cap. CXVIII.

AImon cātuarieñ. archidiaconus fuit. Qui uite abſtinētia & doctrine ſapientia plurimū claruit. Hic ſermones elegātes de xp̄i natiuitate: & de pluribus ſanctoꝝ feſtiuitatibus edidit. Sūmam copioſam de uitiis & uirtutibus ſcripſit: & alia plurima utilia opuſcula compilauit. De hoc legit᷑ ꝙ dū nocte quadā legeret: & uigilaret ad ſtudiū in craſtinum de incarnatione dominica diſputaturus: apparuit ei diabolus. Et cū leuaret manum dextram: ut ſe ſignaret: tenuit eam diabolus. Et cum uellet ſe ſignare ſiniſtra: tenuit eam ſimiliter: Et cum diceret: ego ſigno me in corde in nomine patris: & filii: & ſpirituſſancti: diabolus dimiſit eū. Et cum quereret ad quod uenerat: reſpōdit diabolus: ꝙ ad ipediendū eum: ne haberet quid eleganter diceret: de eo quod maxime timebat: ꝙ totam uirtutem & potentiam demonum attriuerat: & confuderat: ſcilicet īcarnatio dei: per ea que deus geſſit in carne. Hic poſt laudabilia uirtutū inſignia quieuit in pace. Et ſepultus canturie miraculis copioſus & clarus effulget.

De ſcō Petro tarantaſieñ epō. Cap. CXIX.

PEtrus tarantaſienſis archiepiſcopus apud eandē urbem claruit circa annū domini. M. cxxxx. tēpore eugenii pape tertii. Qui ſanctitate uite conſpicuus: multis & mirabilibus ſignis radiauit. Cuius uirtutum fama dum ad ciuitatem lanſemiam perueniſſet. Tres uiri ibidē in carcere clauſi ante hoſtium carceris cuſtodibus ludentibus: cum ipſius nomen inuocaſſent: ſanctus uir continuo longe poſitus affuit: & illos ſolutos eduxit: ac ut ſe ſequerentur admonuit. Qui ab eis ſolis uiſus: nullis aliis apparuit. Et cum nulla alia eſſet opportunitas diuertendi: ſequentes illum deſuper tabulas ſuper quibus cuſtodes ludebant: inter illos medios per tranſibant. Sicq; ab ipſis inuiſi cuſtodibus receſſerūt. Nec ante ab eis epiſcopus diſparuit: donec ad locum illos ſecurum perdixit: qui iuxta uotum emiſſum nō prius cibum guſtauerunt: donec ad ſui preſentiam liberatoris accederent. Hic ex deuotione ab henrico rege anglorum accerſitus: in uia miraculum nouum oſtendit. Erat enim filia cuiuſdam petri de fraxineto: que nequitia inuide ſocrus a malefica faſcinata langorem deſperatum incurrerat: ita ut nec uiri preſentiā ſubſtinere poſſet. Hec a patre ut ſathanas ſathanam eiiceret: altari malefice tradita fuerat liberanda. Que ſuis quibuſdam premiſſis preſtigiis: morſuras duas in brachio ei fixit. Ad illo extunc langore primo conualuit: ſed alium grauiorem incurrit. Nam ex illo die ex morſura ſuperiori cum nimio puelle cruciatu: ſicut ipſa teſtabatur: ex corde acus prodeuntes uiſibiliter exibant. Pluresque q̄ triginta acus per temporum interualla īde ſunt egreſſe. Hec a patre beato uiro exhibita: & ab eodem in ipſa morſura contacta egreſſis inde pluribus acubus ipſo preſente: extunc ab eadem fuit paſſione liberata. Sed recedente ſancto epiſcopo ex morſura inferiori: utpote quam ſanctus minime contigerat: ceperunt ſimili modo ſudes quaſi quercine prodire: ita ꝙ per diuerſos dies quaſi. xvi. exiuerunt. Sed beatus petrus in ſuo regreſſu puellam omnibus peccatis ſuis plene confeſſam & communicatā eadē morſura inferiori tetigit: eaq; omnino ſanatā dimiſit. Qui poſtq̄ eccleſie ſue doctrina & exēplis īſigniter ꝓfuit: in pace quieuit. Ibidēq; ſepultus in miraculis ſtupēdis uiuit. Hec frater uincentius in ſpeculo.

De ſancto Rhectitio epō. Cap. CXX.

RHectitius eduoꝝ. i. auguſtudunenſis eps tempore conſtantini imperatoris celeberrime fame habitus eſt. Hic ſermōibus clarus & uita laudabilis opuſcula quedam ſidei perutilia digeſſit. Nam in gallia leguntur eius cōmentarii in canticis canticorum. Extat & aliud grande eius uolumen aduerſus nouatianum. Et hic in pace quieſcēs auguſtuduni tumulatus dormit. Hec hieronymus de uiris illuſtribus libro.

De ſcō Iuuenco preſbytero Cap. CXXI.

IVuencus preſbyter apud hiſpaniam claruit. Hic ſanctus pollens operibus: quattuor euangelia hexametris uerſibus pene ad uerbū transferens quattuor libros cō

poſuit. Et non nulla eodem metro ad ſacramentorum ordinem pertinētia perfecit. Floruit autem ſub conſtantino imperatore. Et apud hiſpanias confeſſoris nomine celebris habetur. Hec ubi ſupra.

¶De ſancto Apollinare epō. Cap. CXXII.

APollinaris laodicienſis ſyrie eps̄ patre pro bo progenitus: grāmaticis in adoleſcentia operam dedit: & poſtea ſacris ſcripturis inſudans: innumera q̄ſi ſcribens uolumina ſanctitate nō īfimus: ut doctrine ipſius uita diſcors non fuerit: ſub theodoſio imperatore diē obiit. Extāt eius aduerſus porphyrium. xxx. libri: qui inter cetera operum eius uel maxime probantur apud laodiciam corpore quieſcit. Hec ubi ſupra.

¶De ſancto Patiano epō. Cap. CXXIII.

PAtianus pyrenei iugis barcinone epiſcopus caſtitate eloq̄ntia & tam uita q̄ ſermone clarus ſcripſit uaria opuſcula. De q̄bus eſt certus liber cōtra nouatianos. Hic ſub theodoſio ſeniore principe iam ultima ſenectute in chriſto quieuit. Hec hieronymus ubi ſupra.

¶De ſancto Theodoro epō. Cap. CXXIIII.

THeodorus tarſenſis eps̄ apud eandē ſanctitate & doctrina claruit ciuitatē. Qui dum antiochie eſſet p̄ſbyter magis florere cepit. Scripſit enim plura ad fideliū utilitatē. Extant eius in apoſtolū commētarii: & multa alia ad euſebium ceſarienſem: cui contemporaneus extitit: eiuſq; cū ſenſum ſecutus ſit: eloquentiā imitari non potuit pp ignorātiā ſeculariū litterarꝫ: hec ubi ſupra.

¶De ſcō Priſciliano epō & mr̄e. Cap. CXXV.

PRiſcilianus bapille eps̄ & martyr multa eccleſie dei putilia digeſſit opuſcula. Hic ſub quodā maximiano tyrāno q tp̄e theodoſii primi gallias occupauit: cū latrociniano quodā de quo ſupra actū ē ꝓ fidei defenſiōe ad mortē q̄ſi ceſus una cū eodē latrociniano apud treuerim quieſcit. Hec hieronymus de uiris illuſtribus.

¶De ſcō Gelaſio epiſcopo. Cap. CXXVI.

GElaſius ceſaree paleſtine eps̄ eugenio in dicti pontificatus ſede ſucceſſit. Qui uita & doctrina uirtutū ſignis admodum eluxit Et non nulla diuina uolumina compilauit. Qui etiam in chriſto quieſcēs apud ipſam ciuitatem in corpore dormit. Hec ubi ſupra.

¶De ſancto Theotimo epō. Cap. CXXVII.

THeotimus cyrenorum eps̄ inſignis ſanctitatis & ſapiētie gloria refulſit. Qui cū plura opera laudabilia edidiſſet. Inter cetera in morē dialogorꝫ & ueteris eloquētie breues cōmaticoſq; tractatus cōſcripſit. Et hic humanitatis debitum ſoluens apud eandem urbem in chriſto quieſcit. Hec ubi ſupra hieronymus.

¶De ſancto Amphilaco epō. Cap. CXXVIII.

AMphilacus iconii eps̄ claruit in ipſa ciuitate tēpore theodoſii ſenioris. Qui uir moribus & ſc̄itate redimitus doctrina quoq; nō infimus. Inter alia ad beatum hieronymū ſcripſit librū de ſpiritu ſancto q; ſit deus: & q; ſit omnipotēs & adorādus. Et alia fidē noſtram fragrantia opuſcula putilia digeſſit. Et apud eandē ciuitatem in pace humanitatis debitū ſoluit. Hec ubi ſupra.

¶De ſcō luciano preſbytero. Cap. CXXIX.

LVcianus preſbyter uir ſanctiſſimus & deuotus apud hieroſolymam claruit tēpore honorii imperatoris. Hic dum uite abſtinentia & pudicitie ſanctimonia laudabilis apud deum polleret: & homines: tante gratie meritum obtinuit: ut eidem dominus corpora ſanctorū ſtephani protomartyris nicodemi gamalielis & abibon reuelaret. Et per huius relationem eadem glorioſa cadauera inuenta eſſent: ut dictum eſt ſupra in inuentione dictorum ſanctorum. iii. noū. auguſti. Hic autem beatus uir eandem reuelationem & eius hiſtoriam ad omnium eccleſiarum perſonas: greco ſermone deſcripſit. Quam adiutus preſbyter homo hiſpanus poſtmodum in latinum conuertit. Poſt dictorū autem ſanctorum corpora inuentionē prefactus uenerandus preſbyter ſanctitate conſpicuus: uirtutūq; operibus multipliciter pollens in pace q̄euit. Et apud baſilicam baptiſterii in qua miniſter fuerat ſepultus iacet ſigniſq; coruſcat.

¶De ſanctis pluribus quorum ſola nomina & dies feſtiui inueniuntur. Cap. CXXX.

PLures ſancti ultra ſuprapoſitos exiſtunt: de quorum uita uel geſtis nihil penitus potui inuenire: niſi eorum ſolummodo nomina & dies feſtiuitatum: & nihil ultra: niſi de paucis: de quibus etiam loca in quibus paſſi ſunt uel ſine martyrio deceſſerunt: conſcripta repperi: ex martylogio uidelicet hieronymi uſuardi uel adonis. Et iccirco ut nihil eorum que de ſanctis inuenire potui omittatur in fine preſenti operis. Hoc unico capitulo ea que de nominibus & diebus feſtis dictorum ſanctorum: in predicto libello conſcripta ſunt recolligere curaui. Reſeruata tamen tam mihi q̄ poſteris poteſtatem eorum geſta & paſſionis ſcribendi diſtinctius: ſi ea quandoq; in futurum reperire contingat. Ad litteram tamen premiſſa ut inueni ſubiiciam. Et ſic operi huic quantum ad preſens finem faciam.

1 Iuſtina uirgo & martyr paſſa eſt pridie calendas decembris.
2 Nicetius eps̄ & confeſſor in ciuitate treueris quieuit in chriſto noū decembris.
3 Iulius & potamia martyres eodem die in ciuitate togara paſſi ſunt.
4 Petrus: ſucceſſus: baſſinus: porphyrius & urbanus martyres in aphrica paſſi ſunt quinto idus decembris.
5 Eutychis cōfeſſor: cuius geſta habēt ut dicit ado. Cuius feſtū in hiſpaniis agitur. 3. idus decēbris.
6 Hermogenes: donatus: & alii uigintiduo martyres paſſi ſunt pridie idus decembris.
7 Valericus abbas eodem die in pago uiniacenſi quieuit.
8 Aubertus cameracenſis eps̄: qui in domino quieuit idibus decembris.
9 Druſus: zozymus: & theodorus: in ātiochia paſſi ſunt decimonono calen. ianuarii.
10 Maximinus cōfeſſor quieuit in chriſto in territorio aurelianēſi decimooctauo calēdas ianuarii.

11 Valētinus:naualis:& agricola mr̄es rauenne paſſi ſunt.17.cal.ianuarii.
12 Moyſes martyr in aphrica paſſus eſt.15.calēdas ianuarii.
13 Gratianus epiſcopus & confeſſor eodem die turoni dormiuit.
14 Darius martyr in ciuitate nicea paſſus eſt.14.cal. ianuarii.
15 Gregorius epiſcopus antiſiodori eodem die quieuit.
16 Iulius martyr in ciuitate thracia gelduba paſſus ē .13.cal.ianuarii.
17 Liberatus confeſſor: & gregorius epiſcopus eodē die in amphitrea claruerunt.
18 Zepherinus eps̄ eodē die rome in xp̄o quieuit.
19 Ioannes & feſtus martyres in tuſcia paſſi ſunt.12. calen.ianuarii.
20 Demetrius:honoratus:& florus martyres in ciuitate oſtia paſſi ſunt.xi.cal.ianuarii.
21 Lucianus confeſſor in ciuitate tripoli quieuit.9.calen.ianuarii.
22 Eutychius p̄ſbyter & domitianus diaconus apud ancyram galatie paſſi ſunt.5.calen.ianua.
23 Ebrulphus confeſſor in pago oxymēſi quieuit.4. calen.dicti menſis ianuarii.
24 Hermes exorciſta rethiarie urbi claruit pridie calen.ianuarii.
25 Eugendus abbas cuius uita: ut dicit ado uirtutibus & miraculis plena refulſit:in territorio lugdunenſi claruit calen.ianuarii.
26 Iſidorus epiſcopus apud antiochiam in chriſto qeuit.4.noū.ianuarii.
27 Hermes:aggeus:& caius martyres in ciuitate bononia paſſi ſunt pridie noū.ianuarii.
28 Felix & ianuarius in ciuitate heraclea paſſi ſunt.7. idus ianuarii.
29 Eugenianus martyr paſſus eſt.5.idus ianuarii in auguſtuduni ciuitate.
30 Timotheus confeſſor eodem die in grecia claruit.
31 Vitalis eps̄:reuocatus & fortunatus diaconus apd̄ ſmyrnam.5.idus ianuarii paſſi ſunt.
32 Petrus:ſeuerinus:& leontius martyres:quorum: ut ait ado:geſta habentur apud alexandriā paſſi ſunt.3.idus ianuarii.
33 Lōgiſius cōfeſſor: cuius feſtum igitur idibus ianū.
34 Euphraſius eps̄ & clerus diaconus.19.calē. februarii paſſi ſunt.
35 Fuſcus confeſſor in monaſterio patrona claruit .17.calen.februarii.
36 Priſcilla ſancta eodem die rome quieuit.
37 Nedolfonſus eps̄ apud toletū uita & doctrina clariſſimus in domino quieuit.x.cal.feb.
38 Marius abbas monaſterii beluacenſis: cuius uitā uirtutibus plenam:ut ait ado:uir illuſtris acq̄ patricius dinamius ſcribit:cuius feſtum agitur.6. calen.februarii.
39 Adiutus mr̄ eodem die in aphica paſſus eſt.
40 Iouannes preſbyter in monaſterio rhemenſi quieuit in chriſto.5.calen.februarii.
41 Valerius eps̄ & beati petri apoſtoli diſcipulus.4. calen.febr̄.treueri dormiuit in domino.
42 Flauianus mr̄ paſſus eſt.3.calen.februarii.
43 Aldegundis uirgo eodem die in malbedio monaſterio quieuit in pace.
44 Saturninus:thyrſus:& uictor martyres alexādrie peſſi ſunt pridie calen. februarii.
45 Policarpus & ſeuerianus epi:quorum feſtum colitur calendis februarii.
46 Fortunatus:felicianus preſbyteri:firmus & candidus martyres rome paſſi.4.nonas februarii.
47 Floſculus eps̄ eodem die aureliani quieuit.
48 Tigris & remedius epi apud oppidum uapīgum paſſi ſunt.3.noū februarii.
49 Lupicinus eps̄:felix & celerinus eodem die lugduni paſſi ſunt.
50 Auētinus eps̄ in ciuitate trechas pridie noū februarii dormiuit.
51 Antolianus martyr auernis paſſus eſt octauo idus februarii.
52 Saturninus:theophilus:& reuocata martyres eodē paſſi ſunt die.
53 Dionyſius:emilianus:& ſebaſtianus martyres apd̄ armeniam minorem paſſi ſunt ſexto idus februarii.
54 Salomon martyr eodem die in ciuitate corduba paſſus eſt.
55 Paulus epiſcopus: lucas & cyriacus martyres ipſo die rome paſſi ſunt.
56 Amon & alexander martyres apud cyprum paſſi ſunt.5.idus februarii.
57 Zoticus:ireneus:amantius & hiacyntus mr̄es rome paſſi ſunt.4.idus februarii.
58 Deſiderius eps̄ apud legendum quieuit in chriſto .3.idus febr̄.
59 Macarius: rufinus & iuſtus martyres paſſi ſunt pridie idus febr̄.
60 Modeſtus & amoius infantes eodem die in alexādria martyrio coronantur.
61 Polyotus martyr:qui latine interpretat̄ multe auris in mylittana armenie idibus febr.paſſus ē.
62 Licinius eps̄ in ciuitate andegaueū eodē die qeuit.
63 Stephanus epiſcopus & iulianus martyres eodem die lugduū paſſi ſunt.
64 Vitalis preſbyter:felicula & zeno martyres rome paſſi ſunt.16.calē.martii.
65 Creator mr̄ cum uxore & uniuerſa domo rome paſſi mr̄io coronantur.15.calen.martii.
66 Quinidius eps̄ in galliis ciuitate uaſionenſe ipſo die quieuit:cuius mortem in conſpectu domini precioſam miracula crebra teſtantur.
67 Agapes uirgo in ciuitate iteranis eodem die in domino dormiuit.
68 Iulianus mr̄ & eps̄ cum aliis quinq̄ milibus apud egyptum paſſus eſt.14.calen.martii.
69 Donatus: & ſecundianus: & romulus cum aliis .86.apud urbem concordiam paſſi ſunt.13.caledas martii.
70 Siluinus eps̄ taruenēſis ipſo die in domino qeuit.
71 Rutulus:ſiluanus:& maximus martyres in aphrica.12.calen.martii martyrio coronantur.
72 Publius: iulianus & marcellus in eadem aphrica paſſi ſunt.xi.calen.martii.

73 Potamius & nemeſius in cypro inſula paſſi ſunt .x.calen.martii.
74 Caius:uictor:& panthamia eodem die rome pal mam percipiunt.
75 Verolus: ſecundinus: ſeruulus & alii uiginti in aphrica ciuitate adrumeto paſſi ſunt nono ca/ len.martii.
76 Sergius martyr in ceſarea cappadocie paſſus eſt .vi.calen.martii:cuius ut dicit ado geſta precla/ ra habentur.
77 Fortunatus preſbyter:& felix cum aliis.27.4.ca/ len.martii paſſi ſunt.
78 Baldomerus confeſſor uir dei quieuit in domi/ no.3.calen.martii:cuius ſepulchrũ crebris mi/ raculis illuſtratur.
79 Alexander:abundantius:& fortunio martyres ip ſo die paſſi ſunt.
80 Macarius & rufinus:iuſtus & theophilus pridie cal.martii martyrio coronantur.
81 Hermes & hadrianus martyres in ciuitate maſſi/ le paſſi ſunt cal.martii.
82 Leo martyr eodem die paſſus eſt.
83 Lucius epiſcopus:abſalon & largus martyrio co/ ronati ſunt.vi.nonĩ martii.
84 Euſebius palatinus & alii nouem martyres ter/ tio nonĩ martii palmã percipiunt.
85 Iulianus epiſcopus in ciuitate toleto claruit pridie nonas martii:qui ut ait ado apud eiuſdẽ loci ĩ/ colas famoſiſſimus habetur.
86 Quadragintaduo martyres in perſida paſſi ſunt .6.idus martii.
87 Gorgonius & firmus martyres eodem die pal/ mam perceperunt.
88 Petrus martyr in aphrica paſſus eſt pridie idus martii.
89 Aphrodiſius confeſſor eodem die quieuit.
90 Patricius epiſcopus auernis claruit.7.calẽ.aprilis.
91 Quintus:quintilus:quintilia & marcus cum ali/ is.9.martyres apud ſurrhentum paſſi ſunt.14. calen.aprilis.
92 Leontius epiſcopus appolonii eodem die in chri/ ſto dormiuit.
93 Paulus cyrillus & eugenius martyres cum aliis quattuor.xiii.calend.aprilis palmas martyrii perceperunt.
94 Lupicinus abbas in territorio lugduni quieuit in chriſto.xii.calẽ.aprilis cuius uita ſanctitatis & miraculorum gloria inſignis fuit.
95 Saturninus epiſcopus & alii nouem martyres in aphrica paſſi ſunt undecimo calẽ.aprilis.
96 Romulus:& ſecundolus martyres in mauritania pro chriſto paſſi ſunt.9.calen.aprilis.
97 Seleucus cõfeſſor ipſa die apud ſyriã quieuit.
98 Agapitus confeſſor eadẽ die in phrygia claruit.
99 Cyrinus martyr rome paſſus eſt.8.calen.aprilis.
100 Theodorus epiſcopus:ireneus diaconus: ſerapi/ on:& amonius:lectores martyres apud penta/ polim libye paſſi ſunt ſeptimo cal.aprilis.
101 Alexander martyr in pannonia triumphum ob/ nuit.6.calen.aprilis.
102 Caſtor & dorotheus martyres tarſi cilicie paſſi ſunt.v.calen.aprilis.
103 Doninus & uictor martyres theſſalonice marty rio coronantur.3.calẽ.aprilis.
104 Paſtor eps palatinus eodem die aureliani claruit.
105 Diodolus:aneſius:felix: cornelia & ualeria: por/ tus & abdas martyres in aphrica paſſi ſunt.xi. calẽ.aprilis.
106 Venantius epiſcopus & martyr calen.aprilis pal/ mam promeruit.
107 Victor preſbyter:& ſtephanus martyres eodem die in egypto paſſi ſunt.
108 Eugarius & benignus martyres coronas perci/ piunt:in ſcythi a ciuitate thomis tertio nonas aprilis.
109 Pancratius confeſſor ipſo die apud tauromeniũ ſicilie quieuit in chriſto.
110 Martiana nicanor:& appolonius martyres apud egyptum paſſi ſunt nonis aprilis.
111 Amphianus confeſſor eodem die apud ceſaream lycie claruit.
112 Timotheus & diogenes martyres in macedonia palmas perceperũt.8.idus aprilis.
113 Epiphanius epiſcopus:donatus preſbyter: & alii quatuordecim apud aphricam paſſi ſunt ſepti/ mo idus aprilis.
114 Pleuſius preſbyter eodem die in alexãdria in chri ſto quieuit.
115 Apollonius preſbyter:& alii.v.martyres apud ale xandriam paſſi ſunt.4.idus aprilis.
116 Domnus epiſcopus cum militibus.8.martyres in dalmatia ciuitate ſalona paſſi ſũt tertio idus aprilis.
117 Thallacus preſbyter & confeſſor eodem die in pa ce quieuit.
118 Conſtantinus epiſcopus oppido uapigo claret pri die idus aprilis.
119 Euphemia uirgo & martyr idibus aprilis coronã percepit.
120 Phronto abbas apud alexandriam claruit.18.cal. maii.Cuius uita ut dicit ado ſanctitate & mira culis extitit glorioſa.
121 Proculus martyr:& donina uirgo cũ ſociis uirgi/ nibus ipſo die iteranis paſſi ſunt.
122 Petrus diaconus & hermogenes martyres apud aphricam paſſi ſunt.xv.cal.maii.
123 Heleus preſbyter: paulus: & iſidorus monachĩ in ciuitate corduba eodem die martyrium per ceperunt.
124 Prefectus preſbyter & martyr in prefata ciuitate corduba paſſus eſt.14.calẽ.maii.
125 Hermogenes:caius:expeditus:ariſtonicus:rufus: galatas martyres una die coronati ſunt ĩ arme nia ciuitate mylittana ſcilicet.xiii.calen. maii.
126 Vincentius martyr eodem die in hiſpania ciuita/ te caucoliberi paſſus eſt.
127 Martianus confeſſor antiſiodori quieuit.12.ca/ len.maii.
128 Vildifrius epiſcopus & confeſſor claruit octauo calen.maii.
129 Euãdius & hermogenes ciuitate ſyracuſana mar tyrio coronantur.7.calen.maii

130 Caſtor & ſtephanus martyres tarſi cilicie paſſi ſūt quinto calen.maii.
131 Aphrodiſius: chariſipus: agapitus: & euſebius martyres quarto calendas maii palmas perceperunt.
132 Apollinaris martyr eodem die in pannonia paſſus eſt.
133 Saturninus & neopolus martyres.6.noñ maii in carcere quieuerunt.
134 Nicetius epiſcopus uienne claruit.3.nonas maii:q fuit uir preclariſſimus & nobilis:ut ait ado.
135 Iouinianus lector & maryr antiſiodori eodem die coronam promeruit.
136 Heliodorus & uenuſtus cū aliis ſeptuaginta qnq; in aphrica martyrio coronantur pridie noñ maii.
137 Iuuenalis martyr noñ mai paſſus eſt.
138 Stephanus & uictor atq; helladius epiſcopi apud egyptū paſſi ſunt martyrium.8.idus maii.
139 Trecenti & decem martyres in perſide paſſi ſunt .7.idus maii.
140 Quartus & quītus martyres:rome uia latina ad cētunaulas palmas perceperūt ſexto idus maii.
141 Aquilinus & uictorianus martyres: quorum geſta habentur in ſyria prouincia paſſi ſunt.17.calen.iunii.
142 Iſidorus eps̄ trechas eodem die quieuit.
143 Heraclius:paulus:& aquilinus cum aliis duobus martyres paſſi ſunt in ciuitate niueduno.16.calen.iulii.
144 Poliuetus:uictorius: & donatus martyres apud ceſaream cappadocie martyrium pertulerunt .12.calen.iunii.
145 Secundinus martyr eodem die cordube paſſus. eſt.
146 Helena uirgo antiſiodori claruit undecimo calē. iunii.
147 Fauſtinus & timotheus ipſo die rome paſſi ſunt.
148 Epiticus & baſileus epiſcopi in hiſpaniis clarent .x.calen.iunii.
149 Innocentius martyr in portu romano paſſus eſt nono calen.iunii.
150 Zoilus:ſeruulus:felix: ſiluanus & diocles martyres apud hiſtoriam ipſo die triumphum obtinuerunt.
151 Paſcrates & ualentio martyres & alii duo ſimul coronati ſunt.8.calen.iunii.
152 Quadratus martyr.7.calē.iunii paſſus ē: in cuius ſolēnitate ſancti auguſtini ſermones inueniuntur ad populum:ut dicit ado.
153 Feliciſſimus:eradius:& paulinus martyres tuderti tuſcie eodem die palmas percipiunt.
154 Ragnulphus martyr in pago attrebatenſi paſſus eſt.6.calen.iunii.
155 Libertus confeſſor eodem die apud anconam dormit.
156 Emilius:felix mulier:priamus:& lucianus martyres in ſardinia coronanť quinto calen.iunii.
157 Reſtitutus martyr rome uia aurelia.4.calē.iunii. paſſus eſt.
158 Septē germani eodē die uia tyburtina paſſi ſunt.
159 Gabinus & chriſtolus martyres turribus ſardinie palmas obtinent.3.cal.iunii.
160 Sycus & platinus in antiochia eodem die per multa tormenta paſſi ſunt.
161 Creſcentianus martyr turribus ſardinie pridie calen.iunii coronam percepit.
162 Capraſius abbas monaſterii lirimeñ. quieuit in chriſto calen.iunii.
163 Aretius & diaconus martyres rome paſſi ſunt pridie noñ iunii.
164 Amantius & alexander maryres in ciuitate niueduno martyrio coronantur octauo idus iunii.
165 Petrus preſbyter:eutychius:hieremias:& aliis tres cordube paſſi ſunt ſeptimo idus iunii.
166 Saluſtianus confeſſor apud ſardiniam ſexto idus iunii claruit.
167 Vincentius leuita & martyr in ciuitate agino paſſus eſt quinto idus iunii.
168 Zacharias martyr nicomedie paſſus eſt.4.idus iunii.
169 Cenſurius confeſſor & epiſcopus quieuit in domino antiſiodori die eodem.
170 Lucianus & creſcentianus martyres paſſi ſunt in aphrica idibus iunii.
171 Aurelianus epiſcopus & confeſſor lugduni dormiuit in domino.xvi cal.iulii.
172 Ducēti & ſexagintaduo martyres:rome paſſi poſiti ſunt uia ſalaria uetere ad cluuium cucumeris.xv.cal.iulii.
173 Vulmarus confeſſor admirande ſanctitatis & religionis uir ipſo die quieuit in pace.
174 Adiutus preſbyter & confeſſor eodem die aureliani dormiuit in chriſto.
175 Baddulphus abbas eodem die claruit.
176 Paulinus cyprianus:felix: & feliciana uirgines & martyres apud ciuitatem thomis mr̄io coronantur.xii.cal.iulii.
177 Rufinus & martia uirgo martyres paſſi ſunt in ſicilia ciuitate ſyracuſa undecimo calen.iulii.
178 Quiriacus & apollinaris martyres eodem die in aphrica palmam ſuſcipiunt.
179 Maxentius preſbyter & confeſſor in pago pictauenſi.6.cal.iulii claruit.
180 Perſeuerāda uirgo eodē die in domino requieuit.
181 Benedicta uirgo in territorio ſenonico quieuit in pace.3.calen.iulii.
182 Corſicus preſbyter & leo ſubdiaconus paſſi ſunt martyrium pridie cal.iulii.
183 Oſtianus eps̄ & confeſſor in territorio uiuarieñ. eodem die in domino dormiuit.
184 Epachrius monachus & confeſſor in ciuitate engoliſma claruit cal.iulii.
185 Theodoricus preſbyter ipſo die in territorio rhemenſi feliciter quieuit.
186 Saluius confeſſor eodem die in portu ualentianas claruit.
187 Monegunda uirgo apud turoñ. obdormiuit in domino.vi.noñ.iulii.
188 Tryphon & alii ducenti mr̄es alexādrie paſſi ſunt .v.noñ.iulii.
189 Eulogius & euphemia: achaicus & de metrius

mr̃es conſtantinopoli eodem die obtinuerunt triumphum.

190 Domitius martyr apud ſyriam paſſus eſt.3.non̄.iulii:qui ut ait ado:uirtutibus ſuis multa incolis beneficia preſtat.

191 Stephanus preſbyter:& leontius mr̃es rome paſſi ſunt.v.idus iulii.

192 Iuſtus & amicus epiſcopi:in domino quieuerunt in ciuitate lugdun̄.pridie idus iulii.

193 Phocatus epiſcopus ipſo die in xp̄o dormiuit.

194 Eutropius:zozyma & bonoſa ſorores martyres: rome in portu paſſi ſunt idibus iulii.

195 Philippus:zeno:narſis:& alii decem infantes eodē die alexandrie martyrio coronantur.

196 Emilianus confeſſor apud ciuitatem doroſcorū claruit.xv.cal.auguſti.

197 Sabinus:maximus:iulianus: macrobius: caſſius & paula:cum aliis decē paſſi ſunt apud damaſcum decimotertio calen.auguſti.

198 Paulus diaconus & martyr in ciuitate corduba eodem die martyrium ſumpſit.

199 Iulia uirgo & martyr in ciuitate trechas paſſa eſt .xii.cal.auguſti.

200 Primitiua uirgo rome quieuit decimo calen.auguſti.

201 Octogita & tres milites paſſi ſunt in ciuitate amiternina.9.cal.auguſti.

202 Tiberius epiſcopus antiſiodori quieuit.vi.calen.auguſti.

203 Symeon monachus ipſo die in ſicilia claruit.

204 Peregrinus preſbyter & confeſſor cuius beatitudinem miraculorū gloria teſtatur quieuit lugduni quinto calen.auguſti.

205 Vrſus epiſcopus antiſiodori in chriſto dormiuit.3.calen.auguſti.

206 Democritus ſecūdus & dionyſius martyres in ciuitate ſummada poſſi ſunt pridie calē.auguſti.

207 Hermelus martyr conſtantinopoli paſſus eſt.3.nonas auguſti.

208 Ephronius epiſcopus eodē die auguſtuduni quieuit.

209 Petrus & iulianus martyres cum aliis.18.rome paſſi ſunt.7.idus auguſti.

210 Fauſtinus martyr apud mediolanum ip̄o die paſſus eſt tempore aurelii commodi.

211 Agapes uirgo quieuit in pace ſexto idus auguſti.

212 Gandericus epiſcopus & confeſſor in ciuitate cameraco tertio idus auguſti claruit.

213 Gratilianus & feliciſſima uirgo in urbe phalari paſſi ſunt pridie idus auguſti.

214 Macarius & iulianus eodem die in ſyria martyrio coronantur.

215 Demetrius confeſſor in aphrica.xix.calendas ſeptembr.dormiuit.

216 Simplicianus epiſcopus quieuit in pace.xviii.cal.ſeptembris.

217 Marinus confeſſor in territorio bituricenſi claruit.14.calen.ſeptembris.

218 Bonous: & maximianus martyres paſſi ſunt.xii.calendas ſeptembris quorum geſta ado dicit haberi.

219 Martialis:epictetus:ſaturninus:aprilis & felix: cū quibuſdam eorū ſociis in portu romano martyrium paſſi ſunt.xi.calen.ſeptembris.

220 Hippolitus: quiriacus & archelaus martyres in prefate urbis portu paſſi ſunt decimo calendas ſeptembris.

221 Mineruus & eleazarus cum filiis.xiii.martyres eodem die lugduni gallie triumphum obtinuerunt.

222 Fauianus ep̄s ipſo die quieuit in pace.

223 Audoricus epiſcopus in ciuitate rothomagen̄.claruit.9.calen.ſeptembris.

224 Iulianus martyr & preſbyter in prouincia ſyrie .8.cal.ſeptē.paſſus eſt.

225 Eleutherius epiſcopus antiſiodori dormiuit.vii.calen.ſeptembris.

226 Marcellinus tribunus & uxor eius mămea: & filius ipſius ioannes: & ſerapion clericus: & petrus milites in ciuitate thomis.6.calen.ſeptēb.martyrio coronantur.

227 Syaggeus epiſcopus eodē die auguſtuduni in pace dormiuit.

228 Viuianus ep̄s & confeſſor apud ſantonas claruit .5.calen.ſeptembris.

229 Candida uirgo in pace quieuit.4.calēdas ſeptembris.

230 Niceas & paulus martyres in antiochia ſyrie eodem die paſſi ſunt.

231 Baſila ſancta in ſyrmio ipſo die dormiuit in domino.

232 Gaudentia uirgo rome claruit tertio calendas ſeptembris.

233 Sixtus epiſcopus capuanus primus eiuſdem urbis antiſtes apud ipſam ciuitatem uia aquaria dormiuit calē.ſeptembris.

234 Victurius epiſcopus eodē die ceno manis qeuit.

235 Manſuetus epiſcopus in ciuitate tullo claruit tertio nonas ſeptembris.

236 Tres pueri martyres ſcilicet rufinus: ſaluinus: & uitalicus:apud ancyram galatie paſſi ſunt pridie non̄ ſeptembris.

237 Magnus:caſtus: & maximus martyres eodē die palmas percipiunt.

238 Herculanus martyr rome in portu paſſus eſt nonis ſeptembris.

239 Quintus:archontius:& donatus martyres eodē die capue triumphum obtinuerunt.

240 Cotidus diaconus in cappadocia urbe reate claruit.8.idus ſeptembris.

241 Amonius:theophilus:neotherius: & alii uiginduo martyres alexandrie paſſi ſunt ſexto idus ſeptembris.

242 Timotheus & fauſtus ipſo die antiochie coronas percipiunt.

243 Hiacynthus epiſcopus : alexander & tybūrtius martyres in ſabinis miliario ab urbe.30.paſſi ſunt.5.idus ſeptembris.

244 Patiens confeſſor lugduni deponitur tertio idus ſeptembris.

245 Sacerdos epiſcopus lugduni gallie quieuit pridie idus ſeptembris.

246 Lycorius eps turonis claruit idibus ſeptēbris.

247 Aper epiſcopus & confeſſor in ciuitate tullo quieuit in chriſto.17.calē.octob.

248 Narciſſus & creſcētius martyres rome paſſi ſunt .15.calen.octobris.

249 Valerianus:macrius:& gordianus eodem die in ciuitate nuieduno martyrio coronantur.

250 Socrates & ſtephanus martyres ipſo die in britānis palmas percipiunt.

251 Trophinus:& oceanus:atq; euſtorgius epiſcopus paſſi ſunt martyrium.14.calē.octobris.

252 Sequanus abbas & preſbyter plurime iuſtitie uir in territorio lingonice ciuitatis quieuit in domino.13.calē.octobris.

253 Euſtathius epiſcopus uir magnarum uirtutū eodem die turonis claruit.

254 Dionyſius & priuatus martyres in phrygia paſſi ſunt.12.calē.octobris.

255 Pamphilus martyr rome paſſus eſt undecimo calen.octobris.

256 Laudon epiſcopus in territorio ciuitatis conſtantie claruit.10.calen.octobris.

257 Siluanus confeſſor ipſo die in territorio bituricēſi quieuit.

258 Liberius eps rome dormiuit.9.calē.octobris.

259 Ruſticus epiſcopus auernis quieuit in pace octauo calē.octobris.

260 Lupus epiſcopus & anachorita aſſumptus apud lugdunum claruit.7.calē.octobris.

261 Senator martyr in ciuitate albana paſſus eſt.6.calen.octobris.

262 Stacteus cōfeſſor rome quieuit.4.cal.octobris.

263 Salomon epiſcopus & cōfeſſor in ciuitate ianuis dormiuit in pace eodem die.

264 Eutychius epiſcopus:platus & heraclas martyres paſſi ſunt in thracia.3.cal.octobris.

265 Fraternus epiſcopus & confeſſor quieuit antiſiodori die eodem.

266 Areta martyr & alii quiq; & quattuor paſſi ſunt rome calen.octobris.

267 Priſcus:creſceus:& euagrius martyres in ciuitate thomis ipſo die coronas perceperunt.

268 Veriſſimus:maxima & iulia ſorores apud prouinciam luſitanam in ciuitate heliſa pomia eodē die martyrio triumpharunt.

269 Primus:quirilus:& ſecundarius martyres antiochie paſſi ſunt.6.nonī octobris.

270 Candidus martyr rome aduerſus pileatum paſſus eſt.5.nonī octobris.

271 Placidus:eutychius:& alii.30.martyres apud ſiciliam paſſi ſunt.3.nonī octobris.

272 Apollinaris epiſcopus in galliis ciuitate ualentia eodem die quieuit:cuius uita uirtutibus inſignis fuit:& mors nihilominus ſignis & prodigiis decoratur:ut dicit ado.

273 Firmatus diaconus:& flauiana uirgo germani martyres eodē die antiſiodori paſſi ſunt.

274 Balbina uirgo rome quieuit in pace pridie nonī octobris.

275 Marcellus preſbyter:caſtus emilius:& ſaturninus martyres eodem die apud capuam paſſi ſunt.

276 Petrus martyr in ciuitate hiſpali paſſus eſt octauo idus octobris.

277 Palatia ſancta eodem die ancone quieuit.

278 Giſlerius confeſſor quieuit in chriſto ſeptimo idus octobris.

279 Melanus confeſſor rhedonis claruit quinto idus octobris.

280 Nicaſius epiſcopus:& ſocii martyres in pago uilcaſino ipſo die paſſi ſunt.

281 Canicius abbas eodem die in ſcotia quieuit.

282 Hediſtius martyr apud rauennam uia laurentina paſſus.4.idus octobris.

283 Euſtathius preſbyter ipſo die in ſyria in chriſto dormiuit.

284 Epion p̄ſbyter eodem die biturice claruit.

285 Vilſtidus epiſcopus confeſſor eodem die quieuit in pace.

286 Venantius abbas quieuit turonis tertio idus octobris.

287 Marcellus hadrianus & marcus eodem die martyrio coronantur.

288 Saturninus & lupus martyres paſſi ſunt pridie idus octobris.

289 Fortunatus martyr: rome uia aurelia paſſus eſt idibus octobris.

290 Luphilus & fortunatus martyres ipſo die capue paſſi ſunt.

291 Saturninus preſbyter:& nereus cum aliis trecentis.lxv.paſſi ſunt.17.cal.nouembris.

292 Florentinus epiſcopus ciuitate auraſica claruit: q̄ multis clarus uirtutibus in pace quieuit.xvi.calen.nouembris.

293 Victor epiſcopus:alexander & marianus martyres ipſo die paſſi ſunt.

294 Alexander & uictor.xv.calen.nouembris martyrio coronantur.

295 Beronicus & pelagia:& alii.xlix.in antiochia ſyrie paſſi ſunt.xiiii.cal.nouembris.

296 Proculus & nicea mater eius ipſo die in ciuitate puteoli martyrii palmam percipiunt.

297 Daſius:zoticus:& caius cum.xii.militibus apud nicomediā paſſi ſunt.xii.cal.nouembris.

298 Seuerianus epiſcopus eodem die burdigallis qeuit.

299 Philippus epiſcopus:euſebius & hermes martyres apud andronopolim thracie paſſi ſunt.xi.calē.nouembris.

300 Vitalis confeſſor quieuit in chriſto.9.calend.nouembris.

301 Hilarius eps & confeſſor in ciuitate gauallis quieuit in pace.viii.cal.nouembris.

302 Amandus:lucianus & florus confeſſores quieuerunt in pace.vii.calē.nouembris.

303 Ruſticus epiſcopus eodem die dormiuit in ciuitate nerbona.

304 Florentius martyr apud tile caſtrum paſſus eſt .vi.calen.nouembris.

305 Hiacynthus:quintus:felicianus & lucius martyres in lucania prouincia paſſi ſunt.4.calendas nouembris.

306 Ducenti & uiginti martyres apud aphricam paſ
ſi ſunt.3.calen.nouembris.
307 Seuerinus monachus de tyburtina ciuitate quie
uit in chriſto.cal.nouembris.
308 Amantius epiſcopus in galliis ciuitate rhedonis
claruit pridie nonꝰ.nouembris.Cuius uita ſan
ctitate & miraculis extitit glorioſa.
309 Proculus martyr ipō die auguſtuduni paſſus eſt.
310 Letus preſbr̄ aureliani quieuit nonꝰ. nouembris.
311 Articus confeſſor in aphrica quieuit.viii.idus no
uembris.
312 Vilebrordus epiſcopus in frixia deponiť.vii.idus
nouembris.
313 Victorius epiſcopus & cōfeſſor unduni quieuit
.v.idus nouembris.
314 Demetrius epiſcopus:amatus diaconus: euſto/
thius & alii uiginti martyres antiochie paſſi
ſunt.4.idus nouembris.
315 Monitor ep̄s eodem die aureliani quieuit.
316 Cunebertus ep̄s in ciuitate agrippineñ deponi/
tur pridie idus nouembris.
317 Paternus martyr eodem die in territorio ſenoni
co paſſus eſt.
318 Leo cōfeſſor ī caſtello miliduno ipō die claruit.
319 Valentinus:ſolutor & uictor martyres rauenne
paſſi ſunt idibus nouembris.
320 Mitrus martyr in prouincia ciuitate aquis eodē
die paſſus eſt.
321 Clementinus:theodorus:& philomenus marty
res apud thraciam ciuitate heraclea paſſi ſunt
.xviii.cal.decembris.
322 Rufinus:marcus:ualerius:& honoratus marty/
res in aphrica triumphum precipitiunt.xvi.
calen.decembris.
323 Maximus epiſcopus & martyr rome paſſus eſt
preſecutione maximiani: & poſitus eſt ad ſan
ctum tyburtium.xiii.cal.decembris.
324 Simplicius ep̄s eodē die quieuit in pace.
325 Māpelus & caius martyres apud ſiciliam in ciui
tate meſana paſſi ſunt.xii.cal.decembris.
326 Taurinus :ſalutor:& auentor eodem die marty
rio coronantur.
327 Pragmatius epiſcopus auguſtuduni claruit.x.ca
len.decembris.
328 Rhodon preſbyter & confeſſor quieuit in pace
in pago aſpanio.9.cal.decembris.
329 Seuerinus monachus & ſolitarius eodem die pa
riſius deponitur.
330 Lucretia uirgo & martyr ciuitate emerita ipſo
die paſſa eſt.
331 Feliciſſimus confeſſor apud peruſiū claruit.viii.
calen.decembris.
332 Eraſmus martyr antiochie paſſus eſt.vii.calend.
decembris.
333 Amator epiſcopus auguſtuduni quieuit in do/
mino.vi.cal.decembris.

HI omnes & infiniti alii: quorum numerū & nomina ſolius dei ſapientia nouit: re/gnauit in celis & cum Chriſto gaudent in eternum. Cuius regnum & imperium ſine fine permanet in ſecula ſeculorum Amen.

Explicit liber undecimus.

¶Incipit prologus libri duodecimi

DVodecimus liber & ultimus preſentis catalogi continet tabulam omnium & ſingulorum ſanctorum : quorum geſta & paſſiones:aut acta in hoc uolumine conſcripta ſunt. ad hoc ut unicuiqꝫ legenti facile occurrat:quod que rit.Circa quam tabulam & ipſius ordinem exponendum.vii.ſunt conſideranda.¶Primum:quia nomina ſanctorū ſeu feſtiuitatum poſita ſunt in hac tabula ſecundum ordinem alphabeti:uidelicet primo omnia nomina incipientia ab a.ſecundo a.b. tertio a.c.& ſic per ordinem uſqꝫ in finem:ita tamen ꝙ etiam in ipſis nominibus incipientibus ab aliqua litterarum erit idem ordo de ſecundis litteris & de tertia & de quartis:& de omnibus ſucceſſiue uſqꝫ in finem nominis. Ita ut in nominibus q̄ incipiunt ab una littera primo ponantur nomina:in quibus ſecunde uel tertie littere ſunt priores iuxta ordinem alphabeti.Et ſic de omnibus litteris uſqꝫ in finem.uerbi gratia.In nominibus īcipientibus ab a.primo ponuntur nomina:in quibus poſt .a:ſequitur aliud.a.ſicut aaron.Deīde nomina in quibus poſt.a.ſequitur.b.Et primo ponuntur illa nomina:in quibus poſt.a.ſequunť .ba.ſi ſunt.uel duplex b.&.a.ut abbacuh:abbas. Deinde illa in quibus poſt a.ſequuntur.bc.ſi reperiuntur. Deinde illa in quibus poſt.a.ſequūtur.bd.ut abdias:& ſic uſqꝫ in finem nominis.Taliſqꝫ ordo ſeruatur in omnibus nominibus ſingularum litterarum alphabeti:ſicut manifeſte apparebit legenti tabulam ipſam. Hoc tamen ſcito : ꝙ omittuntur diphthongi:y.loco.i.ponitur : &.h.infra dictiones pro nihilo reputatur:ad faciliorem querentium inuentionem.¶Secundo ſciendum eſt : ꝙ nomina omnium ſanctorū huius operis ſunt poſita in tabula particulariter ſingillatim & diſtincte. unde ꝗuis in titulo capituli uel rubrica ſint plures ſancti inſimul coniuncti:ſicut multoties occurrit aliquid feſtū plurimorum martyrum uel ſanctorum:quorum nomina ibidem ſunt nominatim expreſſa:ſuis tamē locis tabule poſita ſunt diuiſa & diſtincta ſecundū litteras alphabeti.uerbi gratia.Sācti martyres uerus & ſecurus qui ſimul uno capitulo comprehenduntur:nomina tamen illorum per ſe in tabula ponuntur.ſ.nomen ueri ſub littera.u. & nomen ſecuri ſub littera.s. Si uero nomina aliquoꝝ ſanctorum non expreſſe in preſenti opere ſunt poſita:tunc ponētur in tabula cōiunctim ſub illa littera:que eis melius conueniat.ſ.uel ſub littera numeri:ſi numerus ſanctorum exprimať: uel ſub littera ſocietatis illius ſancti:cui ſunt copulati. uerbi gratia.Sancti triginta martyres ſine alicuius expreſſo nomine in uno capitulo ſunt coniuncti: in tabula ponuntur triginta martyres ſub littera.t. Itē ſancti martyres diodorus & marianus & ſocii in eadem legenda conſcribuntur:ideo in tabula ponitur diodorus ſub littera.d.& marianus ſub littera.m.ſocii uero quorum nec nomina:nec numerus expreſſa ſunt: ponuntur ſub littera.s.ſic:Socii diodori martyres:& ſic de aliis.¶Tertio ſciendum eſt ꝙ aliqui ſancti ſunt: q nec in rubrica ſiue titulo capituli:nec in principio legende nominatim:nec ſub nomine ſocietatis nominantur:qui tamen incidenter occurrunt infra legen/

dam alterius ſancti:nec tamen alibi habent aliquod
capitulum ſpeciale. Et iſti in omnibus locis huius uo
luminis ſunt ſignati infra legendam cruce nigra ſic.
Et iſtorum etiam nomine ſiue ſingulariter ſint expſ/
ſa ſiue ſub certo numero non tamen nominatim:ex/
preſſa ponuntur in tabula ſub litteris congruentibus
eis.uerbi gratia.In legenda bibiane uirginis & marty
ris occurrunt incidenter flauianus martyr & fauſtus
martyr:& iſti in eius capitulo ſignati cruce nigra po/
nuntur ſub littera.f.Idem darfoſa mater bibiane ſimi
liter in ipſo capitulo nominata & ſignata cruce poni/
tur in tabula ſub littera.d. Itē in legenda iuliani & ba
ſiliſſe:in qua incidenter occurrunt uno loco.xx. mili/
tes martyres & ī alio loco.vii.fratres:& iſti ſignati cru
ce ponuntur in tabula ſuis locis.ſ.primi ſub littera.u.
& ſecūdi ſub littera.s.& ſic de aliis.Hoc adiecto : quia
aliqui ex iſtis ſanctis:qui intra aliorum legendas po/
nuntur incidenter:aliquando in pluribus legēdis no
minantur.Nec tamen in tabula in pluribus locis po/
nantur:ſignati ſunt in illis locis in quibus de ipſis ple
nior mentio habetur.¶Quarto aduertendum eſt:ꝙ
poſito nomine ſancti in tabula ponitur:locus ubi in/
ueniri debet.Et hoc dupliciter.Nam primo ex parte
dextra legentis:que eſt in ſiniſtra libri ſignatum eſt
quoto libro & quoto capitulo libri ſanctus ille uel le/
genda debeat inueniri:uerbi gratia. Aaron ſacerdos:
qui eſt primus in tabula lib.vi.capitulo.xxx.Ex parte
uero ſiniſtra legentis:que eſt dextra libri ſignatum ē:
quo die:cuiuſqꝫ menſis ſanctus ille occurrit: īdicibus
in ſuperiori margine deſuper exiſtentibus. Et ſic po/
terit inueniri : uel in libro uel in calēdario cōſcriptus
Sicut aaron ſacerdos:ubi ſcriptum eſt ex parte dextra
calē.iulii:quo die feſtum eius occurrit. Sciendum ta/
men eſt:ꝙ ſancti illi quorum geſta in libro.xi. ſcripta
ſunt pro maiore parte nullum certum diem anni de/
terminatum habent pro ſuo feſto:ſicut ſuperius di/
ctum eſt.Et ideo iſtorum nomina in tabula nihil ha/
bent ſignatum ex parte ſiniſtra uidelicet diē feſti.Sed
ex parte dextra habent librum & capitulum libri ſi/
gnatum. Et ſimiliter alii plures ſancti aliorum libro/
rū.quorum geſta q̄uis ſub certis diebus anni ſint po/
ſita propter aliquā ex cauſis ſupra in prologo aſſigna
tis:tamen dies obitus uel paſſionis illorum nuſq̄ repe
riuntur.Ideoqꝫ iſti tales ex parte ſiniſtra nihil habent
ſignatum ſicut apparet ipſam tabulam conſideranti.
¶Quinto ſciendum eſt:ꝙ ſunt aliqui ſancti de qui/
bus nihil aliud potui inuenire : niſi nomina illorum
& dies paſſionis uel mortis ſolummodo in martylo/
gio deſcripta.Et iſti omnes ſuperius cōprehenſi ſunt
ſub ultimo capitulo.xi.libri:ut autem iſti facilius in/
ueniri poſſint:ſciendum eſt ꝙ capitulum illud ulti/
mū diuiſum eſt per paragraphos.Et iſti ſignati ſunt
per ſuos numeros eorum indice in ſuperiori morgi/
ne deſuper exiſtente:ut patet inſpiciēti.Tales ergo ſan
cti qui ſunt in libro capitulo ultimo ſignati ſunt in ta
bula iſto modo:uidelicet quia a parte ſiniſtra habent
dies eorum feſtiuos ſicut habēt alii. A parte uero dex/
tra ſignati ſunt per libros:& capitula & paragraphos
uerbi gratia.Ioannes preſbyter libro.xi.capitulo ulti/
mo paragraphos.xxxx. & theodoricus ep̄us libro
.xi.capitulo ultimo paragra.ioo.Et ſic de aliis.¶Sex/
to eſt aduertendum:ꝙ ut ſciatur quis ſanctus in tabu
la nominatus eſt primus in principio legende expreſ/
ſus:uel quis ſecundus aut primo cōiunctus : uel quis
incidenter infra legendam requirendus:talis ordo in
tabula ponetur.Nam omnes illi ſancti qui ſtatim in
ipſo principio capituli uel legende ponuntur habent
ante ſe ſic.¶.Illi uero qui ſecundario uel cōuinctim
in eodem principio ſcribuntur:habent ante ſe ſic.¶.
Illi qui ſunt infra legendam uel capitulum incidēter
inſerti habebunt in tabula ante ſe paragraphum ſic.
¶.Illi uero ſancti de quibus nihil inuenitur niſi dies
feſti & nomina ſolummodo qui ſunt in ultimo capi/
tulo.xi.libri habebunt ante ſe īn tabula paragraphū
ſic.¶.qui paragraphi diuerſis coloribus poſſent etiā
fieri.Et per talia ſigna cognoſcere quiſqꝫ poteſt : ubi
uel qualiter ſanctorum geſta quorum nomina ſunt
in tabula debeant inueniri.¶Septimo ſciendum eſt:
quia ſicut continetur ſupra in prologo.xi.libri credē/
dum eſt:plures eſſe ſanctos:quorum geſta & paſſio/
nes poſt opus iſtud perfectum aut mihi aut poſteris
apparerent:quod propter ſanctorum infinitatem &
librorum numeroſitatem facile ſatis eſſet.Item forte
futurum eſt per ſucceſſiones tp̄m ſanctos aliquos per
militantem eccleſiam canonizādos:& ſanctorum ca/
talogo conſcribendos:cū manus domini non ſit abre
uiata:que in terris homines in nouo ſanctificare & in
celis multiplicare poteſt.Si talium igitur geſta in pre
ſenti addiicienda forent uolumine eorum quoqꝫ no/
mina in tabula eſſent apponenda. Sed talia nomina
litterarum ordinem alphabeti excepta prima littera
ſeruare non poſſent.Et ideo in tabula iſta poſt ſingu
las alphabeti aliquod ſpacium dimittetur:ubi nomi/
na ſanctorum illoꝝ addiici poſſint:quorum geſta p̄/
ſenti uolumini contigeret de nouo conſcribi.

Explicit prologus.

¶ Incipit tabula totius operis.

Et primo nomina incipientia ab.

.A.

Tempore		Libro	Capitulo	Paragrapho
cal.iulii	Aaron ſacerdos	vi	xxxi	
cal.iulii	Aaron martyr	vi	xxxv	
18.cal.febr.	Abbachuc ꝓpheta	ii	lxxviii	
14.cal.feb.	Abbachuc mar.	ii	c	
	Abbas qdā ſcūs	xi	cii	
3.idus mar.	Abbatiſ.qdā uirg.	iii	cxcvii	
pri.cal.apri.	Abdas martyr	xi	ultimo	105
11.cal.maii	Abdecalias epiſcopus & martyr	iiii	lxxi	
9.cal.ianu.	Abdias ꝓpheta	i	lxxxvi	
	Abdias ep̄s	ix	cxvi	
	Abdon iudex	viii	xiii	
3.cal.augu.	Abdon martyr	vi	clviii	
	Abel iuſtus mar.	iii	iiii	
	Abeſan iudex	viii	xi	
	Abibon diſcipu.	vii	xvi	
8.cal.mar.	Abilius ep̄s	iii	cxliii	
	Abrahā pr̄iarcha	iii	lxxxviii	
6.no.mar.	Abſalon martyr	xi	ultimo	83
13.cal.mar.	Abundius mart.	xi	ultimo	79
4.idus decē.	Abundius mar.	i	liii	
7.cal.ſepté.	Abundius mar.	vii	cxvi	
7.idus mar.	Acacius martyr	iii	clxxxv	
10.cal.iulii	Acacius martyr	v	cxxxvii	
13.cal.octo.	Acacius	viii	lxxxxiii	
10.cal.maii	Acepſima ep̄s ma.	iiii	lxxviii	
6.noñ.iulii	Aceſtus mar.	vi	xli	
5.non.iulii	Achacius mar.	xi	ultimo	189
pri.idus no.	Achias ꝓpheta	x	li	
7.idus nou.	Achilas ep̄s	x	xxxiiii	
	Acontius cōfeſſor	xi	ciii	
7.idus mar.	Actius martyr	iii	lxxxv	
	Adam pater	iii	ii	
3.cal.ſept.	Adauctus martyr	vii	cxxxv	
	Adauctus martyr	xi	xxx	
7.cal.maii	Adelbertus ep̄s m.	iiii	lxxxvii	
8.cal.ianu.	Adiutus cōfeſſor	ii	iii	
6.cal.feb.	Adiutus abbas	iii	xxxi	
no.febr.	Adiutus ep̄s	iii	lxxxvi	
6.cal.feb.	Adiutus martyr	xi	ultimo	39
15.cal.iulii	Adiutus pr̄ſbyter	xi	ultimo	174
3.cal.decē.	Aduētus domini in carnem	i	i	
3.cal.dec.	Aduētus domini ad iudicium	i	ii	
3.cal.decē.	Aduētus domini ſpeciales	i	iii	
5.cal.octo.	Adulphus martyr	viii	cxxv	
idi.feb.	Agabus ꝓpheta	iii	cxviii	
3.cal.maii	Agabus ep̄s & m.	iiii	c	
3.non.april.	Agapes uir.& ma.	iiii	xxvii	
pri.idus au.	Agapes martyr	vii	lv	
6.idus aug.	Agapes uirgo	xi	ultimo	211
15.cal.mar.	Agapes uirgo	xi	ultimo	67

Tempore		Libro	Capitulo	Pa
10.cal.mar.	Agapitus papa	iiii	lxxvii	
13.cal.iun.	Agapitus martyr	v	xxi	
8.idus aug.	Agapitus diac. m.	vii	xxx	
15.cal.ſep.	Agapitus martyr	vii	lxxiiii	
9.cal.april.	Agapitus cōfeſſor	xi	ultimo	98
4.cal.ma.	Agapitus mar.	xi	ultimo	131
	Agapitus ep̄s	xi	ix	
no.febr.	Agatha uir.& ma.	iii	lxxxiiii	
7.idus decē.	Agathon martyr	i	xxxvii	
	Agathon abbas	i	xxxviii	
16.cal.mar.	Agathon martyr	iii	cxxiiii	
idi.apri.	Agathonica mar.	iiii	xlix	
4.non.iulii	Aggeus ꝓpheta	vi	li	
pri.no.ian.	Aggeus martyr	xi	ultimo	27
7.idus mar.	Aggius martyr	iii	clxxxv	
calē.ſep.	Agilus abbas	viii	xxiii	
pri.idus ma.	Aglaia ſcimonialiſ	iiii	clxv	
19.cal.ian.	Agnellus abbas	i	lxvii	
	Agnellus ep̄s	iii	lxxxv	
	Agnellus ep̄s	iii	lxxxy	
12.cal.feb.	Agnes uirg.& ma.	ii	cvii	
5.cal.febr.	Agnes ſecundo	iii	xxxiii	
pri.no.nou.	Agricola martyr	x	xxi	
17.cal.ian.	Agricola martyr	xi	ultimo	
	Agrippa cōfeſſor	xi	lxxix	
	Agrippinus ep̄s	xi	vi	
	Aimon confeſſor	xi	cxviii	
cal.decem.	Albanus martyr	i	xvi	
11.cal.iul.	Albanus martyr	v	cxxxii	
11.cal.iul.	Albanus ep̄s & m.	v	cxxxiii	
4.non.iun.	Albina martyr	v	lxxvii	
cal.mar.	Albinus ep̄s	iii	clxiiii	
no.feb.	Albuinus ep̄s	iii	lxxxv	
4.no.nouē.	Alcindinus mar.	x	xiii	
	Alcippiades mar.	xi	xiiii	
3.cal.febr.	Aldegūdis uirgo	xi	ultimo	47
pri.idus de.	Alexander mart.	i	lxii	
14.cal.mar.	Alexander mar.	iii	cxxxiiii	
4.cal.mar.	Alexāder ep̄s & cō.	iii	cliii	
7.idus mar.	Alexander mar.	iii	clxxxv	
6.idus mar.	Alexander mar.	iii	clxxx8	
5.idus mar.	Alexander mar.	iii	cxci	
15.cal.aprilis	Alexāder ep̄s mar.	iii	ccvi	
1.cal.april.	Alexander mar.	iiii	ix	
8.cal.maii	Alexander mar.	iiii	lxxxiiii	
5.no.maii	Alexāder pa. & m.	iiii	cxix	
4.cal.iun.	Alexander mar.	v	lxiii	
4.non.iun.	Alexander mar.	v	lxxvii	
6.idus iulii	Alexander mar.	vi	lxxvii	
12.cal.augu.	Alexander mar.	vi	cxxii	
7.cal.ſept.	Alexander mar.	vii	cxviii	
5.cal.ſept.	Alexāder ep̄s & cō.	vii	cxxx	
11.cal.octo.	Alexāder ep̄s & m.	viii	cii	
5.idus feb.	Alexander mar.	xi	ultimo	56
3.cal.mar.	Alexander mar.	xi	ultimo	79
6.cal.apri.	Alexander mar.	xi	ultimo	101
8.idus iun.	Alexander mar.	xi	ultimo	164
5.idus ſep.	Alexander mar.	xi	ultimo	243
6.cal.nou.	Alexander mar.	xi	ultimo	293
15.cal.nou.	Alexander martyr	xi	ultimo	294
9.cal.ma.	Alexandria mar.	iiii	clxxxi	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
	Alexandrini ep̃i	xi	vi	
16.cal.augu.	Alexius confeſſor	vi	cvii	
cal.ianu.	Almachius mar.	ii	xxxi	
3.no.noué.	Alpaides uirgo	x	xx	
prid.cal.iul.	Alpinianus p̃ſbr̃	vi	xxx	
prid.cal.ian.	Altinus ep̃s	ii	xxv	
8.idus febr.	Amandus ep̃s	iii	c	
7.cal.nou.	Amandus martyr	xi	ultimo	302
4.idus iunii	Amantius martyr	v	ciiii	
pri.no.nou.	Amantius p̃ſbyter	x	xxii	
4.idus febr.	Amãtius martyr	xi	ultimo	57
8.idus iun.	Amãtius martyr	xi	ultimo	164
pri.no.nou.	Amantius ep̃s	xi	ultimo	308
15.cal.decé.	Amanus ep̃s	x	lxxi	
7.idus nou.	Amarãthus mar.	x	xxxv	
	Amata uirgo	xi	lv	
cal.maii	Amator ep̃s	iiii	cxiii	
6.cal.decé.	Amator ep̃s	xi	ultimo	333
idibus ſep.	Amatus p̃ſbyter	vlii	lxxiii	
4.idus nou.	Amatus diaco.m.	xi	ultimo	314
7.idus decé.	Ambroſius epiſcopus doctor	i	xxxvi	
pri.no.april.	Ambroſius dia.cõ.	iiii	xxxi	
17.cal.noué.	Ambroſius ep̃s	ix	lxxv	
	Ambroſius cõfeſſ.	ix	lxxvi	
4.no.noué.	Ambroſius abbas	x	xv	
4.no.octo.	Amelius martyr	ix	xxi	
4.no.octo.	Amicus epiſcopus	ix	xxi	
pri.idus iul.	Amicus epiſcopus	xi	ultimo	192
13.cal.ianu.	Amon martyr	i	lxxviii	
5.idus febr.	Amon martyr	xi	ultimo	55
pri.idus de.	Amonaria mar.	i	lxiii	
pri.idus de.	Amonaria mar.	i	lxiii	
15.cal.febr.	Amonius martyr	ii	xcvii	
5.idus febr.	Amonius cõfeſſor	iii	cix	
16.cal.mar.	Amonius martyr	iii	cxxiiii	
4.non.maii	Amonius martyr	iiii	cxx	
	Amonius abbas	iiii	xviii	
5.cal.decé.	Amonius martyr	x	cxv	
pri.idus feb.	Amonius ĩfans m.	xi	ultimo	60
7.cal.apri.	Amonius martyr	xi	ultimo	100
6.idus feb.	Amonius martyr	xi	ultimo	241
3.cal.decé.	Amos egyptius ab.	i	vi	
pri.cal.apri.	Amos propheta	iiii	xvi	
pri.cal.apri.	Amos abbas	iiii	xvii	
no.april.	Amphianus	xi	ultimo	iii
	Amphilacus ep̃s	xi	cxxviii	
	Ampleius diſcipu.	vi	c	
	Ampliatus diſcip.	vi	c	
3.idus iulii	Anacletus pa.&m.	vi	xcv	
17.cal.ianu.	Ananias puer	i	lxxi	
8.cal.febr.	Ananias diſcipu.	iii	xxi	
11.cal.mar.	Ananias ep̃s & m.	iiii	lxxi	
8.cal.ianu.	Anaſtaſia martyr	ii	ii	
7.idus ian.	Anaſtaſius martyr	ii	lii	
11.cal.febr.	Anaſtaſius mar.	ii	cxiii	
	Anaſtaſius cõfeſſ.	ii	cxiiii	
5.cal.maii	Anaſtaſius papa	iiii	lxxxxi	
3.cal.iulii	Anaſtaſius mar.	vi	xxiiii	
12.cal.ſepté.	Anaſtaſius mar.	vii	lxxxviii	
6.cal.ſepté.	Anaſtaſius mar.	vii	cxxiiii	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
7.idus iulii	Anatolia uir.mar.	vi	lxxiii	
6.idus mar.	Anatolius ep̃s	iii	clxxxix	
8.cal.iulii	Anceias martyr	vi	iiii	
cal.maii	Andeolus martyr	iiii	cxi	
8.cal.octo.	Andochius mar.	viii	cxvi	
3.non.maii	Andoeuus ep̃s	iiii	cxxx	
	Andragaſyna	iii	cviii	
pri.cal.dec.	Andreas apoſtol.	i	viii	
idi.maii	Andreas martyr	v	iiii	
	Andreas eremita	v	cviii	
	Andronicus diſci.	vi	c	
5.idus octo.	Andronicus mar.	ix	li	
4.no.noué.	Anepotiſthus ma.	x	xiii	
pri.cal.apri.	Aneſius martyr	xi	ultimo	105
3.cal.octo.	Angeli ſancti	viii	cxxx	
4.no.octo.	Anianus ep̃s	ix	xix	
15.cal.maii	Anicetus pa.& m.	iiii	lvii	
4.no.maii	Anna martyr	iiii	cxx	
7.cal.aug.	Anna mater dñe	vi	cxxxix	
	Anna mr̃ ſamue.	vii	lxxxi	
cal.ſep.	Anna pphetiſſa	viii	xvi	
8.cal.aprilis	Annunciatio uirginis marie	iii	ccxxv	
9.cal.iunii	Anolinus martyr	v	xxxviii	
cal.decé.	Anſanus martyr	i	xiiii	
3.non.april.	Anſelmus ep̃s	vi	lvi	
	Anſelmus cõfeſſ.	vi	lvii	
3.no.ianua.	Antherius pa.ma.	ii	xxxvii	
14.cal.maii	Antias martyr	iiii	lxi	
3.non.ſep.	Antidius ep̃s mar.	viii	xxxii	
5.cal.maii	Antimus ep̃s &m.	iiii	xcii	
5.idus maii	Antimus p̃ſ.& m.	iiii	cliiii	
5.cal.octo.	Antimus martyr	viii	cxxiii	
	Anthinodorus	xi	xxvi	
	Antiocheni ep̃i	xi	vii	
idibus oct.	Antiochus ep̃s	ix	lxvii	
9.cal.aug.	Antiogenus mar.	vi	cxxxii	
12.cal.decé.	Antipas p̃ſbr̃ m.	x	lxxxvii	
8.idus febr.	Antholianus mar.	xi	ultimo	51
idi.iulii	Antomas diſcipu.	vi	c	
3.cal.maii	Antonia uirg.ma.	iiii	c	
4.no.maii	Antonia uir.mar.	iiii	cxxiii	
16.cal.mar.	Antoninus mar.	iii	cxxii	
11.cal.ſept.	Antoninus mar.	vii	xciiii	
4.no.ſepté.	Antoninus p̃ſ.m.	viii	xxiiii	
3.no.ſepté.	Antõinus puer m.	viii	xxxiii	
	Antoninus ep̃s	viii	cviii	
pri.cal.octo.	Antoninus mar.	viii	cxxxiii	
4.no.noué.	Antoninus mar.	x	xiii	
7.idus ianu.	Antoninus p̃ſ.m.	ii	lii	
16.cal.febr.	Antonius abbas	ii	xcii	
6.cal.maii	Antonius martyr	iiii	lxxxix	
idi.iunii	Antonius cõfeſſor	v	cxi	
4.cal.augu.	Antonius martyr	vi	clvii	
	Antonius mona.	xi	cxvi	
idibus iul.	Apelles diſcipulus	vi	c	
	Apelles cõfeſſor	xi	xl	
17.cal.octo.	Aper epiſcopus	xi	ultimo	247
	Apius cõfeſſor	xi	xx	
16.cal.maii	Apodemus mart.	iiii	lvi	
10.cal.augu.	Apolliñaris ep̃s m.	vi	cxxviii	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
	Apolliaris ep̄s cõ.	vi	cxxix	
10.cal.ſepté.	Apollinaris mart.	vii	xcv	
	Apollinaris ep̄s	xi	cxxii	
4.cal.maii	Apollinaris mart.	xi	ultimo	132
11.cal.iulii	Apollinaris mart.	xi	ultimo	178
3.noñ. octo	Apollinaris ep̄s	xi	ultimo	272
	Apollo diſcipulus	vi	c	
5.idus febr.	Apollonia uir.m.	iii	cvii	
16.cal.mart.	Apollonius mart.	iii	cxxii	
8.idus april.	Apollonius mart.	iii	clxxxiii	
4.idus apri.	Apollonius p̄ſ.m.	iiii	xliii	
14.cal.maii	Apollonius ſena/tor martyr	iiii	lxii	
	Apollonius abbas	iiii	lxiii	
	Apollonius cõfeſ.	iiii	lxiiii	
4.cal.augu.	Apollonius mart.	vi	clvii	
	Apollonius cõfeſ.	xi	xv	
noñ.apri.	Apollonius mart.	xi	ultimo	110
4.idus apri.	Apollonius p̄ſ.m.	xi	ultimo	115
8.idus maii	Appitio ſcī micha elis archãg.pría	iiii	cxl	
17.cal.nou.	Appitõ ſcī mi.ſcda	ix	lxxi	
no.augu.	Aphra martyr	vii	xxviii	
11.cal.ſepté.	Aprilis martyr	xi	ultimo	219
idibus mar.	Aphrodiſius mar.	iii	cci	
11.cal.april.	Aphrodiſius ep̄s	iii	ccxviii	
p̄d.idꝰ mar.	Aphrodiſius cõfe.	xi	ultimo	89
4.cal.maii	Aphrodiſius mar.	xi	ultimo	131
4.no.febru.	Apronianus mar.	iii	lxxiiii	
3.idus febr.	Apuleus martyr	iii	cxiiii	
noñ.oct.	Apuleus martyr	ix	xxx	
10.cal.febr.	Aquila uxor ſeue/riani martyr	iii	xvi	
8.idus iulii	Aquila diſcipulus	vi	lxviii	
cal.augu.	Aquila martyr	vii	x	
9.cal.augu.	Aquilina martyr	vi	cxxxi	
prid.no.ian.	Aquilinus mart.	ii	xliiii	
prid.no.feb.	Aquilinus mart.	iii	lxxxii	
16.cal.augu.	Aquilinus mart.	vi	cx	
17.cal.iunii	Aq̄linus ep̄s & m.	xi	ultimo	141
16.cal.iunii	Aquilinus mart.	xi	ultimo	143
	Arabianus cõfeſſ.	xi	xxii	
	Aram pater	iii	lvi	
p̄d.idus ian.	Archadius mar.	ii	lxvii	
idi.noué.	Archadius mar.	x	lviii	
10.cal.ſepté.	Archelaus mart.	xi	ultimo	220
9.cal.maii	Archileus diac.m.	iiii	lxxxiii	
4 idus maii	Archileus martyr	iiii	clv	
	Archilocus ep̄s	xi	lxxviii	
4.cal.april.	Archiminus mar.	iiii	x	
13.cal.apri.	Archypus diſcip.	xi	ccxi	
noñ.ſept.	Archontius mart.	iii	ultimo	239
cal.octo.	Areta martyr	xi	ultimo	266
pri.no.iun.	Aretius martyr	xi	ultimo	163
	Argẽtarius cõfeſ.	xi	c	
4.no.ianua.	Argeus martyr	ii	xxxvii	
	Ariſtarchus diſci.	vi	c	
prid.no.au.	Ariſtarchus diſci.	vii	xix	
3.no.ſepté.	Ariſteus martyr	viii	xxxiii	
prid.cal.ſep.	Ariſtides cõfeſſor	vii	cxl	
8.cal.mar.	Ariſtion diſcipu.	iii	cxlii	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
6.no.iul.	Ariſto martyr	vi	clii	
	Ariſtobolus diſci.	vi	c	
13.cal.ma.	Ariſtonicus mart.	xi	ultimo	125
4.cal.april.	Armogaſtes mar.	iiii	x	
15.cal. augu.	Arnulphus ep̄s	vi	cxiiii	
17.cal.ſepté.	Arnulphus ep̄s	vii	lxviii	
	Arphaſath pater	iii	xlviii	
19.cal.ianua.	Arſenius martyr	i	lxviii	
14.cal.augu.	Arſenius abbas	vi	cxviii	
	Artebius ep̄s	xi	lviii	
	Artemia uir.& m.	vii	lxx	
8.idus ianu.	Artemius martyr	v	xcii	
8.idus nou.	Articus cõfeſſor	xi	ultimo	311
3.no.ma.	Aſcẽſio domini	iiii	cxxviii	
10.cal.febr.	Aſcla martyr	iii	xv	
15.cal. noué.	Aſclepiades epiſcopus & martyr	ix	lxxxiii	
	Aſer patriarcha	iii	xcvi	
	Aſianus epiſcopus	xi	viii	
	Aſyncritus diſci.	vi	c	
18.cal. ſepté.	Aſſũptio uir.ma.	vii	lxv	
16.cal.mar.	Aſterius martyr	iii	cxxiii	
5.no.mar.	Aſterius ſẽator m.	iii	clxxi	
10.cal.ſepté.	Aſterius martyr	vii	ci	
12.cal.noué.	Aſterius martyr	ix	lxxxix	
7.idus mar.	Athanaſius mar.	iii	clxxxv	
6.no.ma.	Athanaſius ep̄s	iiii	cxv	
5.idus mar.	Attalus abbas	iii	cxc	
4.no.iun.	Attalus martyr	v	lxxvii	
4.no.iun.	Attalus martyr	v	lxxvii	
	Atticus ep̄s	xi	lxxx	
idi.decé.	Aubertus ep̄s	xi	ultimo	8
7.idus iul.	Audax martyr	vi	lxxiii	
8.cal.nou.	Audax p̄ſb̄r & m.	xi	ci	
14.cal.febr.	Audifax martyr	ii	c	
5.idus ſepté.	Audomarus ep̄s	viii	lviii	
9.cal.ſepté.	Audoricus ep̄s	xi	ultimo	223
prid.no.feb.	Auentinus ep̄s	xi	ultimo	50
12.cal.decé.	Auentor martyr	xi	ultimo	326
7.idus febr.	Augulius ep̄s	iii	cv	
12.cal.febru.	Augurius mart.	ii	cx	
7.cal.iun.	Auguſtinus ep̄s	v	xlviii	
5.cal.ſepté.	Auguſtinus epi/ſcopus doctor	vii	cxxviii	
4.no.octo.	Aurea uirgo	ix	~~xiiii~~ xxxiii · 203	
12.cal.noué.	Aurea uirgo & m.	ix	lxxxvii	
16.cal.iul.	Aurelianus ep̄s	xi	ultimo	171
6.cal.ſepté.	Aurelius martyr	vii	cxxiii	
5.idus febr.	Auſbertus ep̄s	iii	cviii	
4.idus febr.	Auſtreberta uir.	iii	cxii	
13.cal.iun.	Auſtregiſillus ep̄s	v	xxv	
p̄d.cal.iul.	Auſtricliniãus p̄ſ.	vi	xxx	
p̄d.idus dec.	Auxentius mart.	i	lxi	
17.cal.ian.	Azarias puer	i	lxxi	
10.cal.ma.	Azarus martyr	iiii	lxxviii	
	.B.			
13.cal.iun.	Babila uirg.& m.	v	xxiii	
12.cal.noué.	Babila uirg.& m.	ix	lxxxvii	
9.cal.febru.	Babilas ep̄s & m.	iii	xviii	
	Bacchilus ep̄s	xi	lxxxi	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
p̃d.idus ma.	Bacchus martyr	iiii	clxx	
no. octo.	Bacchus martyr	ix	xxix	
15.cal.iul.	Badulphus abbas	xi	ultimo	175
p̃d.cal.april.	Balbina uirgo	iiii	xix	
p̃d.no.octo.	Balbina uirgo	xi	ultimo	274
3.cal.mar.	Baldomerus cõſ.	xi	ultimo	78
	Balthaſar rex	ii	xlviii	
cal. octo.	Banon cõfeſſor	ix	x	
p̃d.no.decẽ.	Barbara uir.& m.	i	xxv	
p̃d.idus ma.	Barbarus martyr	iiii	clxx	
p̃d.cal.ian.	Barbatianus	ii	xxiii	
5.cal.decẽ.	Barlaam eremita	x	cxiiii	
3.idus iun.	Barnabas apoſto.	v	cv	
9.cal.ſepté.	Bartholome9 ap.	vii	ciii	
	Baruch ꝓpheta	iiii	cx	
4. cal. ſepté.	Baſila ſancta	xi	ultimo	231
6.no.mar.	Baſileus martyr	iii	clxix	
10.cal.iun.	Baſileus ep̃s	xi	ultimo	148
4. idus iun.	Baſilides cõfeſſor	v	ciii	
p̃d. id9 iun.	Baſilides martyr	v	cix	
4.cal.iul.	Baſilides martyr	vi	xxi	
7.idus ian.	Baſiliſſa uirgo	ii	lii	
cal.ian.	Baſilius ep̃s	ii	xxviii	
idi.octo.	Baſolus abbas	ix	lxix	
p̃d.no.mar.	Baſſa martyr	iii	clxxx	
14. cal. febr.	Baſſianus ep̃s	ii	ci	
16. cal. mar.	Baſſianus martyr	iii	cxxiiii	
5.idus decé.	Baſſinus martyr	xi	ultimo	4
non. dec.	Baſſus ep̃s & m.	i	xxx	
16. cal. mar.	Baſſus martyr	iii	cxxiiii	
3. cal. febru.	Bathyldis regina	iii	lix	
13.cal.iun.	Baudelius mar.	v	xxiiii	
4.cal. augu.	Beatrix uir. & m.	vi	cliii	
6.cal.iun.	Beda p̃ſbr̃ & cõfe.	v	lv	
	Bene abbas	xi	lxxiii	
p̃d.no.ianu.	Benedicta mar.	ii	xlii	
8.idus octo.	Benedicta uir. m.	ix	xl	
3.cal.iul.	Benedicta uirgo	xi	ultimo	181
12.cal.apri.	Benedictus abbas	iii	ccxiiii	
	Benedictus papa	iii	ccxv	
	Benedictus mõa.	iii	ccxvi	
	Benedictus mar.	v	cxxix	
	Beniamin p̃riarc.	iii	xcvi	
	Beniamin ep̃s	vii	xcvi	
	Beniamin ep̃s	xi	viii	
	Beniamin ſenex	xi	xlii	
8.idus iun.	Benignus diac.m.	v	xciiii	
cal.nou.	Benignus p̃ſbr̃ m.	x	iii	
3.no.apri.	Benignus martyr	xi	ultimo	108
cal. ſepté.	Bercarius abb.m.	viii	xxii	
13.cal. ſepté.	Bernardus abbas	vii	lxxxiiii	
	Berno abbas	xi	lxiiii	
14.cal. nou.	Beronicus mar.	xi	ultimo	295
no. ſepté.	Bertinus abbas	viii	xxxviii	
16.cal.augu.	Beſia martyr	vi	cx	
16.cal.augu.	Beturius martyr	vi	cx	
4.no.decé.	Bibiana uirgo m.	i	xix	
6.idus maii	Blanda martyr	iiii	cl	
4.non.iun.	Blandina martyr	v	lxxvii	
3. no. febru.	Blaſius ep̃s & m.	iii	lxxvi	
p̃d.idus ſep.	Bona uirgo	viii	lxxi	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
	Bõifacius pa.prius	iiii	clx	
8.idus decé.	Bonifacius mar.	i	xxxv	
	Bõifacius pa. q̃rt9	iiii	clxi	
p̃d.idus ma.	Bonifacius mar.	iiii	clxv	
	Bonifacius ep̃s cõ.	iiii	clxvi	
no.iunii	Bonifacius ep̃s m.	v	lxxxvii	
	Bonifacius ep̃s m.	v	lxxxviii	
	Bonifacius ep̃s	v	lxxxix	
16.cal. ſepté.	Bonifacius dia.m.	vii	lxxi	
18.cal.febr.	Bonitius ep̃s	ii	lxxxii	
idib9 iul.	Bonoſa uirgo m.	xi	ultimo	194
12.cal. ſepté.	Bonoſus martyr	xi	ultimo	218
cal.augu.	Bonus p̃ſbr̃ & m.	vii	vi	
18.cal.iul.	Brandanus ep̃s	v	cxvii	
cal.febru.	Brigida uirgo	iii	lxix	
7.idus iul.	Brithyus ep̃s	vi	lxxiiii	
idi.noué.	Brithyus ep̃s	x	lv	
	.C.			
	Cainam pater	iii	vii	
4.no.mar.	Caius palatin9 m.	iii	clxxiiii	
6.idus mar.	Caius martyr	iii	clxxx8	
10.cal.maii	Caius papa. & m.	iiii	lxiiii	
	Caius preſbyter	iiii	lxxv	
4.no.octob.	Caius diſcipulus	ix	xvii	
	Caius epiſcopus	xi	viii	
p̃d.no.ianu.	Caius martyr	xi	ultimo	27
10. cal. mar.	Caius martyr	xi	ultimo	74
13.cal.maii	Caius martyr	xi	ultimo	125
12.cal.noué.	Caius martyr	xi	ultimo	297
12. cal. decé.	Caius martyr	xi	ultimo	326
16. cal. ianu.	Calanicus mar.	i	lxxiii	
5. cal. febru.	Calanicus mar.	iii	xxxix	
4.cal. febru.	Calendinus mar.	iii	xli	
	Caleph pater	viii	ii	
p̃d.id9 maii	Callimachus m.	iiii	clxx	
8.idus febr.	Calliſta uir. & m.	iii	ci	
16.cal.maii	Calliſtus martyr	iiii	lv	
p̃d.idus oct.	Calliſtus pa.& m.	ix	lxii	
14.cal.april.	Calocerus mar.	iii	ccviii	
14.cal.iul.	Calocerus mar.	v	xvii	
cal.augu.	Calumnioſus m.	vii	vi	
7.idus iun.	Candida mar.	v	xcii	
4.cal.ſepté.	Candida uirgo	xi	ultimo	229
7.idus mar.	Candidus mar.	iii	clxxxv	
10.cal. octo.	Candidus mar.	viii	ciii	
5.idus mar.	Candidus mar.	iii	xci	
	Candidus cõfeſſo.	xi	xix	
4.no.febru.	Cãdidus martyr	xi	ultimo	46
5.no.octo.	Cãdidus martyr	xi	ultimo	270
5.idus octo.	Canicius abbas	xi	ultimo	241
p̃d.cal.iun.	Cãtianilla uirg.m.	v	lxx	
p̃d.cal.iun.	Cãtianus martyr	v	lxx	
p̃d.cal.iun.	Cantius martyr	v	lxx	
4.cal. augu.	Capanus martyr	vi	clvii	
	Capithon ep̃s	xi	viii	
	Capithon cõfeſſor	xi	liiii	
13.cal. noué.	Capraſius mar.	ix	lxxxvi	
cal.iunii	Capraſius abbas	xi	ultimo	162
	Captiua q̃dã ſcã	xi	xxxiiii	
10. cal. iunii	Carcerius martyr	v	cxxxvii	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
cal.iulii	Carilephus cõfeſſ.	vi	xxxvii	
4.cal.maii	Carilipus marty.	xi	ultimo	131
	Carolus ipera. cõf.	xi	xciiii	
4.idus decé.	Carpophor9 pſ.m.	i	liii	
no.iulii	Carpophorus ma.	vi	lxiiii	
6.idus.nou.	Carpophorus ma.	x	xxxvii	
13.cal.ſep.	Carpophorus ma.	vii	lxxxvii	
idi. aprilis	Carpus eps marty.	iiii	xlix	
3.idus octo.	Carpus diſcipulus	ix	lvi	
	Caſiodorus cõfeſſ.	xi	lx	
3.no.decem.	Caſſianus martyr	i	xxii	
16.cal.maii	Caſſianus martyr	iiii	lvi	
no.augu.	Caſſianus eps cõfe.	vii	xxvii	
idi.augu.	Caſſian9 eps & m.	vii	lviii	
	Caſſianus pſbyter	vii	lix	
6.idus octo.	Caſſius martyr	ix	xlvi	
3.cal.iulii	Caſſius epiſcopus	vi	xxv	
13.cal. augu.	Caſſius martyr	xi	ultimo	197
5.cal. aprilis	Caſtor martyr	xi	ultimo	102
5.cal.maii	Caſtor martyr	xi	ultimo	130
no.iulii	Caſtorius martyr	vi	lxiiii	
6.idus nou.	Caſtorius martyr	x	xxxvi	
7.cal.aprilis	Caſtulus martyr	iii	ccxxxi	
11.cal.iunii	Caſtus martyr	v	xxx	
pridi. no.ſe.	Caſtus martyr	xi	ultimo	237
prid.no.oct.	Caſtus martyr	xi	ultimo	275
8.idus maii	Cathaldus eps	iiii	cxliii	
7.cal.decé.	Catharina uir.ma.	x	cv	
15.cal.febr.	Cathedra pet. ſcda	ii	xcv	
8.cal.mar.	Cathedra pet. pria	iii	cxl	
idi.iulii	Catilinus martyr	vi	ciii	
10.cal. decé.	Cecilia uir.& mar.	x	xcvi	
16.cal.maii	Cecilianus mattyr	iiii	lvi	
idi.maii	Cecilius eps	v	iii	
	Cedonius eps	v	cii	
	Celadion eps	xi	vi	
3.non.febr.	Celerina martyr	iii	xxix	
3.non.febr.	Celerinus dia. cõf.	iii	xxix	
3.non.febr.	Celerinus martyr	xi	ultimo	49
	Celeſtius papa pri.	v	xviii	
14.cal.iunii	Celeſtinus pa. ſcds	v	xix	
	Celeſtinus cõfeſſ.	v	xx	
5.idus maii	Celianus martyr	iiii	cli	
5.non.mar.	Chelidonius mar.	iii	clxxii	
7.idus ianu.	Celſus puer mart.	ii	lii	
5.cal.augu.	Celſus martyr	vi	cxlvii.	
3.non.noué.	Chenelmus mart.	x	xix	
4.idus iunii	Cenſurus eps	xi	ultimo	169
4.cal.febr.	Centum &.20. milites martyres	iii	xli	
	Centũ ſocii ſymeonis epi & mart.	iiii	lxxi	
4.idus aug.	Cétũ &.65.mil.m.	vii	xliiii	
15.cal.martii	Cheramon mart.	iii	cxxvi	
	Cheramon eps m.	xi	xxviii	
3.cal.ianu.	Cerberus martyr	ii	xx	
6.idus octo.	Cerbonius eps	ix	xliii	
	Cerdo eps	xi	vi	
4.idus iunii	Cerealis martyr	v	ciiii	
18.cal.octo.	Cerealis martyr	viii	lxxvii	
	Ceſar diſcipulus	vi	c	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
	Ceſarienſes epi	xi	ix	
6.cal.ſepté.	Ceſarius eps	vii	cxxv	
cal.noué.	Ceſarius martyr	x	ii	
3.non.noué.	Ceſarius martyr	x	xviii	
	Cicis diſcipulus	vi	c	
5.cal.noué.	Chilenus cõfeſſor	ix	cxvii	
8.idus iulii	Chilianus eps ma.	vi	xvi	
3.no.aprilis	Chionia uir.& ma.	iiii	xxvii	
5.idus decé.	Cyprianus abbas	i	li	
18.cal. octo.	Cyprianus eps m.	viii	lxxviii	
6.cal.octo.	Cyprianus eps m.	viii	cxxi	
4.idus octo.	Cypriãus eps & m.	ix	liiii	
12.cal.iulii	Cyprianus martyr	xi	ultimo	176
cal.ianu.	Circũciſio domini	ii	xxvii	
14.cal.iulii	Ciriacus martyr	v	cxxv	
6.idus aug.	Ciriacus martyr	vii	xxxv	
12.cal. noué.	Ciriacus papa&m.	ix	lxxxvii	
6.idus febr.	Ciriacus martyr	xi	ultimo	55
11.cal.ianu.	Chiridonius mar.	i	lxxxii	
5.cal.noué.	Cyrilla uir.& mar.	ix	cxviii	
4.cal.febr.	Cyrillus eps	iii	xliii	
	Cyrillus eps	iii	xliiii	
7.idus mar.	Cyrillus martyr	iii	clxxxii	
7.idus iulii	Cyrillus eps & ma.	vi	lxxi	
	Cyrillus diaco.m.	vi	lxxii	
cal.augu.	Cyrillus martyr	vii	x	
	Cyrillus eps & m.	x	xxxvi	
13.cal.aprilis	Cyrillus martyr	xi	ultimo	93
6.cal.maii	Cyrinus martyr	iiii	lxxxix	
pri. id9 iun.	Cyrinus martyr	v	cix	
8.cal. aprilis	Cyrinus martyr	xi	ultimo	99
16.cal.augu.	Cyrinus martyr	vi	cx	
prid.cal.feb.	Cyrus martyr	iii	lxiii	
16.cal.ianu.	Citon martyr	i	lxxiii	
pri.idus au.	Clara uirgo	vii	lii	
8.cal.ianu.	Claudia ſancta	ii	iii	
5.cal.mart.	Claudianus mart.	iii	cli	
pri.no.mar.	Claudianus mart.	iii	clxxx	
3.no.decem.	Claudius tribu.m.	i	xxii	
12.cal.mart.	Claudius martyr	iii	cxxxiiii	
7.idus mar.	Claudius martyr	iii	clxxxv	
6.cal.maii	Claudius martyr	iiii	lxxxix	
non.iulii	Claudius martyr	vi	lxiiii	
8.idus aug.	Claudius martyr	vii	xxx	
10.cal.ſept.	Claudius martyr	vii	ci	
6.idus nou.	Claudius martyr	x	xxxvi	
pri.no.decé.	Clemés preſbyter	i	xxviii	
12.cal. noué.	Clemés eps & ma.	ix	lxxxvii	
9.cal.decé.	Clemés papa mar.	x	xcviii	
5.cal.decé.	Clemés flauius eps	x	cxiii	
18.cal. decé.	Clemétinus mart.	xi	ultimo	321
7.cal.octo.	Cleophas diſcipu.	viii	cxviii	
7.idus ian.	Clerus dia.& mar.	ii	liiii	
19.cal.febr.	Clerus confeſſor	xi	ultimo	34
6.cal.maii	Cletus papa & ma.	iiii	lxxxviii	
7.idus ſept.	Clodoaldus	viii	l	
6.idus febr.	Coiuta uir.& mar.	iii	cvi	
8.idus iulii	Colõatus pſbr ma.	vi	lxvi	
pri.cal.ianu.	Colũba uirgo ma.	ii	xxiiii	
11.cal.decé.	Colũbanus abbas	x	xciiii	
	Colũbanus cõfeſſ.	x	xcv	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
prid.cal. iul.	Commemoratio pauli apoſtoli	vi	xxvi	
4.non. nou.	Commemoratio oīum mortuoꝝ	x	viii	
6. idus decē.	Cōceptio uirginis marie	i	xlii	
8.cal.octo.	Cōceptio ſancti ioannis baptiſte	viii	cxv	
idi.augu.	Concordia mart.	vii	lvi	
cal.ianu.	Cōcordius pſbr̄ m.	ii	xxx	
non.ma.	Cōiunctio corporꝝ ſtephāi & laurētii	iiii	cxxxix	
4.cal.iun.	Conon martyr	v	lxii	
	Conſtantia uirgo	iii	xxxiiii	
13.cal.octo.	Conſtantia mart.	viii	xcvi	
12.cal.nou.	Cōſtātia uir. mart.	ix	lxxxvii	
16.cal.decē.	Conſtantia uirgo	x	lxvii	
12.cal.iun.	Cōſtātinus īpator	v	xxvi	
3.idus augu.	Cōſtantinus mart.	vii	li	
10.cal.octo.	Conſtātinus mar.	viii	ciii	
pri.idus apr.	Conſtantinus eps	xi	ultimo	118
10.cal.decē.	Conſtātinus mart.	viii	ciii	
9.cal.octo.	Cōſtātinus cōfeſſ.	viii	cxi	
	Conſtantius eps	viii	cxii	
8.cal.febr.	Cōuerſio.ſ.pauli	iii	xx	
	Copres pſbyter	xi	xliii	
6.idus ſeptē.	Corbinianus eps	viii	liiii	
11.cal.nouē.	Cordula uir. & m.	ix	lxxxvii	
14.cal.maii	Careborus mart.	iiii	lxi	
4.cal.augu.	Chorigenes mar.	vi	clvii	
pri.cal.april.	Cornelia martyre	xi	ultimo	105
4.no.febr.	Cornelius cēturio epiſcopus	iii	lxxiii	
18.cal.octo.	Cornelius papa m.	viii	lxxvii	
	Cornelius eps	xi	vii	
pri.idus ma.	Corona martyr	iiii	clxviii	
3.idus aug.	Corona chriſti	vii	xlv	
7.cal.iun.	Corpus chriſti	v	xlv	
4.cal.augu.	Corſeus martyr	vi	clvii	
prid.cal.iul.	Corſicus pſb.& m.	xi	ultimo	182
4.nou.ſep.	Coſmas cōfeſſor	viii	xxvi	
5.cal.octo.	Coſmas martyr	viii	cxxiii	
15.cal.ianu.	Coſmus martyr	i	lxxv	
8.idus ſept.	Cotidus diaconus	xi	ultimo	240
15.cal.mar.	Craton martyr	iii	cxxvi	
15.cal. mar.	Creator martyr	xi	ultimo	65
5.cal.iulii	Creſcens diſcipl.	vi	xv	
4.cal.decē.	Creſcēs eps & mar.	x	cxix	
cal.octo.	Creſcēs martyr	xi	ultimo	267
19.cal.iulii	Creſcētia martyr	v	cxviii	
6.no.iulii	Creſcētianus mar.	vi	xlii	
pri.idus au.	Creſcētianus mar.	vii	lv	
18.cal.octo.	Creſcētianus mar.	viii	lxxviii	
8.cal.decē.	Creſentianus mar.	x	cii	
4.cal.decē.	Creſcētiāus eps m.	x	cxix	
pri. cal. iun.	Creſcētianus mar.	xi	ultimo	161
idibus iun.	Creſcētianus mar.	xi	ultimo	170
15.cal.octo.	Creſcentius mart.	xi	ultimo	248
10.cal. april.	Creſcētius pſb.m.	iii	ccxxii	
15.cal. augu.	Creſcētius martyr	vi	cxi	
8.idus aug.	Creſcētius martyr	vii	xxx	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
4.cal.decē.	Chreſcēius eps m.	x	cxxi	
8.cal.nouē.	Chryſanthus mar.	ix	cv	
	Chryſches diſci.	vi	c	
8.cal.decē.	Chryſogonus ma.	x	ci	
10.cal.maii	Chryſotellus p̄.m.	iiii	lxxix	
no.decē.	Criſpina uir.mart.	i	xxxi	
8.cal.nouē.	Criſpinianus mar.	ix	cvi	
8.cal.nouē.	Criſpinus martyr	ix	cvi	
13.cal. decē.	Criſpius eps & m.	x	lxxxiiii	
4.no.octo.	Criſpus diſcipulus	ix	xvii	
15.cal.ſeptē.	Criſpus pſb. mart.	vii	lxxv	
8.idus febr.	Chriſta uir. mart.	iii	ci	
3.cal.decē.	Chriſti aduentus	i	i	
cal.ianu.	Chriſti natiuitas	ii	i	
cal.ianu.	Chriſti circuncíſio	ii	xxvii	
8.idus ianu.	Chriſti apparitio	ii	lxvii	
8.idus april.	Chriſti paſſio	iii	ccxxvii	
6.cal. aprilis	Chriſti reſurrectio	iiii	i	
3.no.maii	Chriſti aſcenſio	iiii	cxxviii	
9.cal.augu.	Chriſtina uir.mar.	vi	cxxx	
6.cal. nouē.	Chriſtina uir.mar.	ix	cxiiii	
3.cal.iunii	Chriſtolus	xi	lxxxvi	
8.cal.augu.	Chriſtophorus m.	vi	cxxxv	
13.cal. ſeptē.	Chriſtophorus m.	vii	ultimo	159
	Chromatius mar.	vii	xlvii	
	Chromatius eps	vii	xlviii	
idus maii	Ctheſiphon eps	v	iii	
8.cal.augu.	Cucuſans martyr	vi	cxxxvi	
13.cal.aprilis	Cudbertus eps	iii	ccxii	
pri.idus no.	Cunebertus eps	xi	ultimo	316
	Cūgūdis nup.uir.	vi	xcvii	
12.cal.mar.	Cutia uir.& mart.	iii	cxxxiiii	
	.D.			
pri.no.iun.	Dacianus martyr	xi	ultimo	163
	Dacius eps	xi	xcix	
no.decē.	Dalmatius eps m.	i	xxxii	
3.idus decē.	Damaſus mar.	i	lvi	
5.cal.octo.	Damianus mart.	viii	cxxiii	
	Dan patriarcha	iii	xcvi	
3.no.ianu.	Daniel leuita mar.	ii	xl	
12.cal.augu.	Daniel abbas	vi	cxxiii	
5.cal.ſeptē.	Daniel ꝓpheta	vii	cxxvi	
4.no.decē.	Darſoſa ſancta	i	xix	
prid.no.ian.	Darſoſa martyr	ii	xliii	
12.cal. nouē.	Daria martyr	ix	lxxxvii	
8.cal.nouē.	Daria uir.& mart.	ix	cv	
14.cal. ianu.	Darius martyr	xi	ultimo	14
12.cal.nou.	Daſius martyr	xi	ultimo	297
8.idus decē.	Datiua martyr	i	xxxv	
4.idus ſept.	Daſius epus & m.	viii	lx	
4.cal.ianu.	Dauid rex ꝓpheta	ii	xvi	
	Dauid monachus	ii	xvii	
3.idus febr.	Dauid martyr	iii	cxiiii	
cal.iunii	Decem martyres	v	lxxiii	
8.idus nou.	Decem martyres	x	xxxii	
idibus iul.	Decē infantes ma.	xi	ultimo	195
13.cal.augu.	Decē ſo.ſabini ma.	xi	ultimo	197
10.cal. iulii	Decē milia marty.	v	cxxxvii	
7.idus iulii	Decē milia.203.m.	vi	lxxv	
16.cal.maii	Decē octo mr̄es	iiii	lvi	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
7.idus aug.	Deceócto ſocii petri martyres	xi	ultimo	210
idibus aug.	Decennoué ſocii hippolyti mr̃es	vii	lvi	
5.cal.iulii	Decénoué mr̃es	vi	xvi	
6.cal.maii	Decenſeptem milia martyres	iiii	lxxxix	
4.cal.ſepté.	Decollatio ſcti ioã. baptiſte	vii	cxxxii	
3.cal.octo.	Dedica.s. michae.	viii	cxxx	
5.idus noué.	Dedicatio ſalua.	x	xxxviii	
14.cal.decé.	Dedicatio apoſto.	x	lxxiiii	
	Dedicatio eccleſie materialis	x	cxxi	
	Dedicatio eccleſie ſpiritualis	x	cxxii	
15.cal.febru.	Deicolus abbas	ii	xcviii	
	Delbora ꝓphetiſ.	viii	vi	
ii.cal.iulii	Demetria uirgo	v	cxxxv	
	Demetrianus ep̃s	xi	vii	
5.cal.maii	Demetrius mar.	iiii	xciiii	
7.cal.noué.	Demetrius mar.	ix	cx	
	Demetrius ep̃s	xi	vi	
11.cal.ianua.	Demetrius mar.	xi	ultimo	20
5.non.iul.	Demetrius mar.	xi	ultimo	189
19.cal.ſepté.	Demetrius cõfeſ.	xi	ultimo	215
4.idus nou.	Demetrius ep̃s m.	xi	ultimo	314
prid.cal.au.	Democritus mar.	xi	ultimo	206
prid.cal.au.	Deodata martyr	vi	clx	
	Deodoricus ep̃s	xi	lxvi	
10.cal.iunii	Deſiderius ep̃s m.	v	xxxi	
10.cal.iunii	Deſiderius ep̃s m.	v	xxxii	
13.cal.octo.	Deſiderius mart.	viii	xciii	
3.idus febr.	Deſiderius ep̃s	xi	ultimo	58
16.cal.ianua.	Deuádus martyr	i	lxxiii	
	Didachus ep̃s	xi	lxxii	
	Didymus cõfeſſor	xi	xxxvii	
	Didymus ſenex	xi	xxxviii	
p̃d.idus au.	Digna martyr	vii	liiii	
	Diocles cõfeſſor	xi	liii	
9.cal.iunii	Diocles martyr	xi	ultimo	150
p̃d.cal.april.	Diodolus martyr	xi	ultimo	105
cal.decé.	Diodorus p̃ſbr̃ m.	i	xii	
	Diodorus ep̃s	i	xiii	
	Diogenes cõfeſſor	xi	lxxvi	
8.idus april.	Diogenes martyr	xi	ultimo	112
p̃d.idus au.	Diomeda martyr	vii	lv	
8.idus decé.	Dionyſia martyr	i	xxxv	
p̃d.idus dec.	Dionyſia martyr	i	lxiii	
idibus ma.	Diõyſia uir.& m.	v	iiii	
	Dionyſius ep̃s	i	lxxx	
7.cal.ianua.	Diõyſius papa m.	ii	v	
16.cal.mar.	Dionyſius martyr	iii	cxxiiii	
17.cal.april.	Dionyſius martyr	iii	cciii	
6.idus april.	Dionyſius ep̃s	iiii	xxxvii	
4.idus ma.	Diõyſius cõfeſſor	iiii	clviii	
p̃d.idus ma.	Dionyſius martyr	iiii	clxx	
8.cal.iun.	Dionyſius ep̃s	v	xlii	
4.cal.augu.	Dionyſius martyr	vi	clvii	
2.idus aug.	Dionyſius martyr	vii	li	
8.cal.ſepté.	Dionyſius martyr	vii	cxii	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
5.non.octo.	Diõyſius ep̃s & m.	ix	xvi	
7.idus octo.	Diõyſius ep̃s& m.	ix	xli	
15.cal.decé.	Diõyſius ep̃s & cõ.	x	lxix	
6.idus febr.	Dionyſius mart.	xi	ultimo	53
p̃d.cal.aug.	Dionyſius mart.	xi	ultimo	206
12.cal.ianua.	Dionyſius mart.	xi	ultimo	254
19.cal.ianu.	Dioſcorus mart.	i	lxviii	
5.cal.martii	Dioſcorus mart.	iii	cli	
15.cal.iun.	Dioſcorus mart.	v	xi	
8.cal.april.	Diſmas confeſſor	iii	ccxxviii	
idibus iul.	Diuiſio apoſtolo.	vi	xcix	
5.cal.decéb.	Diuus martyr	x	cxv	
calen.iul.	Dominiãus abbas	vi	xxxix	
11.cal.iul.	Dominicus mart.	v	cxxxiii	
non.aug.	Dominicus cõfeſ.	vii	xxii	
7.idus mar.	Domitianus mar.	iii	clxxxv	
cal.augu.	Domitianus mar.	vii	x	
5.cal.ianua.	Domitianus cõfeſ.	xi	ultimo	22
3.no.iun.	Domitius martyr	xi	ultimo	109
7.idus mar.	Domnus martyr	iii	clxxxv	
	Domnus ep̃s cõf.	xi	vii	
	Domnus ep̃s cõf.	xi	ix	
3.idus april.	Domnus ep̃s mar.	xi	ultimo	116
16.cal.augu.	Donata martyr	vi	cx	
9.cal.ianua.	Donatianus mar.	v	xxxvii	
8.idus ſept.	Donatiãus ep̃s m.	viii	xliiii	
3.cal.augu.	Donatilla uir.m.	vi	clix	
prid.no.feb.	Donatus martyr	iii	lxxxii	
cal.mar.	Donatus martyr	iii	clxv	
7.idus aug.	Donatus ep̃s & m.	vii	xxxiii	
7.idus aug.	Donatus ep̃s& cõ.	vii	xxxiiii	
14.cal.ſepté.	Donatus p̃ſbr̃ cõf.	vii	lxxviii	
10.cal.ſepté.	Donatus martyr	vii	c	
p̃d.idus dec.	Donatus martyr	xi	ultimo	6
13.cal.mart.	Donatus martyr	xi	ultimo	69
7.idus april.	Donatus p̃ſbr̃ m.	xi	ultimo	113
12.cal.iunii	Donatus martyr	xi	ultimo	144
non.ſepté.	Donatus martyr	xi	ultimo	239
18.cal.ma.	Donina uir.& m.	xi	ultimo	121
12.cal.ma.	Doninus cõfeſſor	iiii	lxix	
7.idus octo.	Doninus martyr	ix	xlii	
3.cal.april.	Doninus martyr	xi	ultimo	103
8.idus febr.	Dorothea uir. m.	iii	ci	
	Dorothea uirgo	iii	cii	
3.non.ſepté.	Dorothea uir.m.	viii	xxix	
5.idus ſepté.	Dorotheus mar.	viii	lv	
5.idus ſepté.	Dorotheus abbas	viii	lvi	
	Dorotheus ep̃s	xi	vii	
5.cal.april.	Dorotheus mart.	xi	ultimo	102
10.cal.iul.	Draconarius mar.	v	cxxxvii	
19.cal.ianu.	Druſus martyr	xi	ultimo	9
8.cal.ianua.	Ducéte uirgĩes m.	ii	ii	
3.no.iun.	Ducéti mr̃es	v	lxxx	
10.cal.maii	Ducéti.50.cluici.	iiii	lxxviii	
8.cal.decé.	Ducéti milites m.	x	ciii	
5.non.iul.	Ducenti ſocii tryphoni martyres	xi	ultimo	188
17.cal.nou.	Ducéti &.70.mar.	ix	lxxiii	
cal.mart.	Ducéti &.62.mar.	iii	clxii	
5.cal.iul.	Ducéti &.62.mar.	xi	ultimo	172
3.cal.noué.	Ducenti &.20.m.	xi	ultimo	306

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
	Due uirgines mar.	xi	xxix	
8.cal. aprilis	Dula uirgo & ma.	iii	ccxxx	
7.idus ſept.	Dunſtanus eps	viii	xlix	
17.cal.noue.	Duo fratres ſatyriani martyres	ix	lxxiii	
4.idus ianu.	Duo iuuenes mar.	ii	lx	
	Duo mõachi mar.	xi	cxii	
	Duo nepotes xpi c.	xi	i	
4.non. febr.	Duo pueri marty.	iii	lxxv	
15.cal.ianua.	Duo ſo.heraclii m.	xi	ultimo	143
7.cal. febru.	Duodecim diſcipuli policarpi ma.	iii	xxiiii	
	Duodecĩ pñarch.	iii	xcvi	
10.cal. april.	Duodecĩ ĩfãtes m.	iii	ccxxi	
14.cal. ianu.	Duodecĩ mulie.m.	v	xvi	
	Duodecĩ apoſtoli	vi	xcix	
10.cal. ſept.	Duodecim mar.	vii	c	
cal. ſepte.	Duodecĩ fres mar.	viii	xix	
12.cal.noue.	Duodecĩ mili.ma.	xi	ultimo	297
14.cal. ſept.	Duomilia 597.ma.	vi	lxxvi	
	.E.			
13.cal. april.	Eadbertus eps	iii	ccxii	
16.cal. dece.	Eadmundus eps	x	lxviii	
12.cal.dece.	Eadmũdus rex m.	x	lxxxix	
	Eadmũdus rex m.	x	xc	
3.cal. martii	Eanius martyr	iii	cliiii	
4.cal. ianua.	Ebrulphus cõfeſ.	xi	ultimo	23
	Edburga uirgo	xi	lxix	
9.cal.iulii	Edeltrudis regina	v	cxlii	
	Edgarus rex cõfeſ.	xi	lxv	
7.idus mar.	Editius martyr	iii	clxxxv	
3.idus octo.	Eduardus rex cõf.	ix	lvii	
	Eduardus rex ma.	ix	lviii	
	Effraim pñarcha	iii	xcviii	
	Effrates mõachus	xi	xlv	
	Effrem eps	vii	xcvi	
cal.februa.	Effron diaconus	iii	lxx	
4.idus mar.	Egdunus pſbr̃ m.	iii	cxcvi	
	Eggytha uirgo	xi	lxx	
cal.ſepte.	Egidius abbas	viii	xviii	
	Eleazar ſacerdos	vii	xxxiii	
	Eleazarus mar.	ix	viii	
10.cal.ſepte.	Eleazarus mar.	xi	ultimo	221
11.cal.noue.	Eledia uir.& mar.	ix	xcvi	
14.cal. maii	Eleutherius eps m.	iiii	lxi	
7.cal.iunii	Eleutherius pa.m.	v	xlvi	
8.idus ſepte.	Eleutherius abbas	viii	xlv	
6.no. octob.	Eleutherius mar.	ix	xiiii	
7.idus octo.	Eleuth.diacõus m.	ix	xli	
7.cal.ſepte.	Eleutherius eps	xi	ultimo	225
cal.dece.	Eligius eps	i	xvii	
10.cal. maii	Elimas pſbr̃ mr̃.	iiii	lxxix	
5.cal. ianua.	Elphegus eps mr̃.	ii	xii	
4.no.ſepte.	Elpidius eps	viii	xxvii	
4.no.ſepte.	Elpidius abbas	viii	xxviii	
10.cal.febr.	Emerẽtiãa uir.mr̃.	iii	xiii	
8.idus dece.	Emilianus mar.	i	xxxv	
3.cal.maii	Emilianus mar.	iiii	c	
15.cal. octo.	Emilianus mar.	viii	lxxxviii	
p̃d.idus no.	Emilianus eps	x	liii	
6.idus feb.	Emilianus martyr	xi	ultimo	53
15.cal.aug.	Emiliãus cõfeſſor	xi	ultimo	196
11.cal.iunii	Emilius martyr	v	xxx	
5.cal.iunii	Emilius martyr	xi	ultimo	156
prid.no.oct.	Emilius martyr	xi	ultimo	275
5.no.mar.	Emitrerius mar.	iii	clxxii	
	Enoch pater	iii	x	
p̃d.no.maii	Enodius eps mr̃.	iiii	cxxxvii	
4.no.aug.	Enodius martyr	vii	xiiii	
16.cal.maii	Enodus martyr	iiii	lvi	
	Enos pater	iii	vi	
no.iunii	Eobaricus eps	v	lxxxvii	
prid.cal.ian.	Eodardus mar.	ii	xxv	
cal.iulii	Epachrius cõfeſſor	xi	ultimo	184
4.noñ.iun.	Epactus martyr	v	lxxvii	
14.cal.aug.	Epaphras diſcipu.	vi	cxvi	
	Epaphroditus diſ.	vi	c	
	Ephenetus diſcip.	vi	c	
11.cal.ſep.	Epictetus mar.	xi	ultimo	219
p̃d.idus dec.	Epimachus mar.	i	lxii	
6.idus maii	Epimachus mar.	iiii	cxlix	
4.idus octo.	Epion preſbyter	xi	ultimo	284
8.idus ianu.	Epiphania domini	ii	xlvii	
4.idus maii	Epiphãius eps cõf.	iiii	clvii	
7.idus apri.	Epiphanius eps m.	xi	ultimo	113
10.cal.maii	Epipodius mar.	iiii	lxxx	
	Epi plures mar.	iii	clxviii	
10.cal.iunii	Epiticus eps	xi	ultimo	148
9.cal.febr.	Epolonus puer m.	iii	xviii	
3.cal.aug.	Ephronius eps	xi	ultimo	208
	Equitius abbas	xi	xcvi	
	Eradius diſcipulus	vi	c	
7.cal.iunii	Eradius mar.	xi	ultimo	153
3.no.ſepte.	Eraſma uir.& m.	viii	xxix	
4.no.iunii	Eraſmus eps & m.	v	lxxv	
7.cal.dece.	Eraſmus martyr	xi	ultimo	332
7.cal.aug.	Eraſtes diſcipulus	vi	cxlii	
3.idus iulii	Eſdras ſacerdos	vi	xcii	
14.cal.nou.	Ethbinus cõfeſſor	ix	lxxxiiii	
	Eteldrita	xi	lxvii	
12.cal.nou.	Ethereus martyr	ix	lxxxvii	
	Eua mater	iii	iii	
3.no.aprilis	Euagrius pſbyter	iiii	xxviii	
	Euagrius pſbyter	iiii	xxix	
3.no.aprilis	Euagrius martyr	xi	ultimo	108
cal.octo.	Euagrius mar.	xi	ultimo	267
7.cal.maii.	Euandius mar.	xi	ultimo	129
5.no.octo.	Euãdus pſb.mr̃.	ix	xv	
5.no.octo.	Euandus pſb.mr̃.	ix	xv	
3.cal.ianu.	Euantia martyr	ii	xx	
7.cal.nou.	Euariſtus papa m.	ix	cxi	
16.cal.dec.	Eucherius eps	x	lxvii	
	Eudoxius eps	xi	vii	
16.cal.iunii	Euelius eps	v	viii	
5.no.maii	Euetius pſb.& m.	iiii	cxviii	
cal.ianu.	Eugendus abbas	xi	ultimo	25
8.cal.ianu.	Eugẽia uir.& mr̃.	ii	iii	
6.idus ianu.	Eugenianus mr̃	xi	ultimo	29
p̃d.idus dec.	Eugenius mar.	i	lxi	
9.cal.febr.	Eugenius mar.	iii	xix	
6.no.maii	Eugenius eps cõfe.	iiii	cxvi	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
3.idus iulii	Eugẽius ep̄s & m.	vi	xcvi	
15.cal.augu.	Eugenius mart.	vi	cxi	
17.cal.decé.	Eugẽius ep̄s & m.	x	lxii	
	Eugenius ep̄s cōf.	x	lxiii	
13.cal.april.	Eugenius mar.	x	ultimo	93
4.cal.augu.	Eugenius mar.	vi	clvii	
prid.no.ian.	Eugenius mar.	ii	xliiii	
3.no.noué.	Eugra martyr	x	xvii	
12.cal.octo.	Euilaſius martyr	viii	xcvii	
4.idus decé.	Eulalia uir.& m.	i	liiii	
12.cal.febru.	Eulogius martyr	ii	cx	
3.idus iul.	Eulogius martyr	vi	lxxxiii	
5.idus iul.	Eulogius pſbr̄	vi	lxxxiiii	
12.cal.octo.	Eulogius pſbr̄	viii	xcix	
5.non.iul.	Eulogius martyr	xi	ultimo	189
p̄d.idus au.	Eumenia martyr	vii	liiii	
	Eumenides ep̄s	xi	vi	
7.idus mar.	Eunoicus martyr	iii	clxxxv	
	Eunuchus diſcip.	vi	c	
3.no.ſepté.	Euphemia uir.m.	viii	xxix	
16.cal.octo.	Euphemia uir.m.	viii	lxxxiiii	
idib9 apri.	Euphemia uir.m.	xi	ultimo	119
5.no.iul.	Euphemia mar.	xi	ultimo	189
p̄d.idus au.	Euplus martyr	vii	liii	
	Euphradon diſci.	vi	c	
3.idus mar.	Euphraſia uirgo	iii	cxcvii	
19.cal.ſepté.	Euphraſiusep̄s m.	xi	ultimo	34
p̄d.idus au.	Euprepia martyr	vii	liiii	
5.cal.octo.	Euprepius mar.	vii	cxxiii	
3.idus febr.	Euphroſyna uirg.	iii	cxiii	
non.ma.	Euphroſyna uir/go & martyr	iiii	cxxxviii	
5.cal.ma.	Euſebiusep̄s mar.	viii	xciiii	
11.cal.iul.	Euſebius ep̄s cōf.	iiii	cxxxiiii	
cal augu.	Euſebiusep̄s & m.	v	v	
19.cal.ſepté.	Euſebius pſbr̄	vii	lxii	
	Euſebius ep̄s	vii	lxiii	
	Euſebius abbas	vii	lxiiii	
8.cal.ſepté.	Euſebius martyr	vii	cxi	
6.cal.octob.	Euſebius pa.& m.	viii	cxxii	
no.nou.	Euſebius martyr	x	xxviii	
	Euſebius ep̄s	xi	x	
3.no.mar.	Euſebius martyr	xi	ultimo	84
4.cal.ma.	Euſebius matryr	xi	ultimo	131
11.cal.nou.	Euſebius martyr	xi	ultimo	299 2
4.cal.april.	Euſtaſius abbas	iiii	xi	
idib9 ma.	Euſtathius ep̄s	v	iii	
13.cal.iun.	Euſtathius mar.	v	xxii	
17.cal.aug.	Euſtathius ep̄s m.	vi	ciiii	
5.idus octo.	Euſtathius abbas	ix	lii	
	Euſtathius ep̄s cō.	ix	liii	
4.cal.decé.	Euſtathius ep̄s m.	x	cxix	
13.cal.octo.	Euſtathius ep̄s	xi	ultimo	253
4.idus octo.	Euſtathius pſbr̄	xi	ultimo	283
p̄d.cal.ma.	Euſtella uirgo	iiii	cv	
4.no.noué.	Euſtochiũ uir.m.	x	x	
4.no.noué.	Euſtochiũ uirgo	x	xi	
4.idus nou.	Euſtochius mar.	xi	ultimo	314
7.idus mar.	Euſtochius mart.	iii	clxxxv	
3.idus april.	Euſtorgius ep̄s cō.	iiii	xlv	
14.cal.octo.	Euſtorgius ep̄s m.	xi	ultimo	251

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
p̄d.idus dec.	Euſtratius mar.	i	lxi	
16.cal.decé.	Eutherius ep̄s	x	lxvii	
17.cal.ma.	Eutyches martyr	iiii	liiii	
13.cal.octo.	Eutyches martyr	viii	xciii	
6.idus decé.	Eutychiãus pa.m.	i	xlv	
	Eutychianus cōf.	i	xlvi	
6.no.iul.	Eutychianus m.	vi	xlii	
p̄d.idus au.	Eutychianus m.	vii	lv	
idi.nou.	Eutychianus m.	x	lviii	
5.cal.ianu.	Eutychius cōfeſſ.	ii	xi	
7.idus mar.	Eutychius mar.	iii	clxxxv	
12.cal.iun.	Eutychius mar.	v	xxviii	
3.idus decé.	Eutychius cōfeſſ.	xi	ultimo	5
5.cal.ianua.	Eutychius pſbr̄	xi	ultimo	22
7.idus iun.	Eutychius mart.	xi	ultimo	165
3.cal.octob.	Eutychi.ep̄s & m.	xi	ultimo	264
3.no.octob.	Eutychius mar.	xi	ultimo	271
3.non.ma.	Eutimus diac.m.	iiii	cxxxii	
19.cal.ianua.	Eutropia mar.	i	lxix	
pri.cal.ma.	Eutropi9ep̄s & m.	iiii	cv	
6.cal.iun.	Eutropius ep̄s cō.	v	lvii	
idibus iul.	Eutropius mar.	xi	ultimo	194
7.idus ſept.	Euurcius ep̄s	viii	xlviii	
18.cal.octo.	Exaltatio ſancte crucis	viii	lxxvi	
13.cal.ma.	Expeditus mar.	xi	ultimo	125
3.cal.ianua.	Exuperantius m.	ii	xix	
cal.augu.	Exuperantius m.	vii	vi	
4.cal.octob.	Exuperantius ep̄s	viii	cxxix	
6.cal.augu.	Exuperia mar.	vi	cxliiii	
10.cal.octo.	Exuperius mar.	viii	ciii	
13.cal.decé.	Exuperius mar.	x	lxxxii	
	Ezechias rex	vi	i	
	Ezechiel ꝑpheta	iiii	xli	
	.F.			
13.cal.febru.	Fabianus papa m.	ii	cv	
	Fabianus ep̄s	xi	vii	
p̄d.cal.aug.	Fabius martyr	vi	clxii	
	Faleth pater	iii	li	
idib9 iun.	Fandila pſbr̄ mar.	v	cxiiii	
p̄d.cal.aug.	Fantinus cōfeſſor	vi	clx	
p̄d.cal.aug.	Fantius martyr	vi	clx	
10.cal.ſepté.	Fauianus ep̄s	xi	ultimo	222
12.cal.octo.	Fauſta uir.& mar.	viii	xcvii	
9.cal.decéb.	Fauſtina regia m.	x	c	
15.cal.mar.	Fauſtinus mar.	iii	cxxvii	
4.cal.augu.	Fauſtinus mar.	vi	cliii	
3.idus octo.	Fauſtinus mar.	ix	lxi	
7.idus aug.	Fauſtinus mar.	xi	ultimo	210
11.cal.iun.	Fauſtinus mar.	xi	ultimo	147
4.no.decé.	Fauſtus martyr	i	xix	
17.cal.febr.	Fauſtus ep̄s	ii	xci	
15.cal.mar.	Fauſtus mōachus	iii	cxxviii	
16.cal.ma.	Fauſtus martyr	iiii	lvi	
cal.aug.	Fauſtus diac.mar.	vii	vi	
13.cal.decé.	Fauſtus diac.mar.	x	lxxxi	
5.cal.decéb.	Fauſtus pſbr̄& m.	x	cxv	
6.idus ſept.	Fauſtus martyr	xi	ultimo	242
12.cal.iul.	Feliciana uirg.m.	xi	ultimo	176

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
5.idus iun.	Felicianus mar.	v	xcix	
12.cal.aug.	Felicianus mar.	vi	cxxii	
13.cal.noué.	Felicianus mar.	ix	lxxxvi	
13.cal.decé.	Felicianus mar.	x	lxxxii	
4.nõ. febr.	Felicianus p̄ſb. m.	xi	ultimo	46
4.cal. noué.	Felicianus mar.	xi	ultimo	305
p̄d. idus au.	Feliciſſima uir.m.	xi	ultimo	213
6.nõ.iul.	Feliciſſimus mar.	vi	xlii	
8. idus aug.	Feliciſſim9 dia.m.	vii	xxx	
7. cal. noué.	Feliciſſimus mar.	ix	cxii	
7.cal.iun.	Feliciſſimus mar.	xi	ultimo	153
8.cal.decé.	Feliciſſimus cõfeſ.	xi	ultimo	331
no.mar.	Felicitas martyr	iii	clxxxii	
9.cal.decé.	Felicitas martyr	x	xcix	
idi.iun.	Felicula uir. & m.	v	cxii	
16.cal.mar.	Felicula martyr	xi	ultimo	64
3.cal.ianu.	Felix papa tertius	ii	xxi	
19.cal.febru.	Felix p̄ſby.& m.	ii	lxxiii	
19.cal.febru.	Felix p̄ſb.& mar.	ii	lxxiiii	
	Felix p̄ſb. & cõfeſ.	ii	lxxv	
17. cal. febr.	Felix ep̄s & mar.	ii	lxxxv	
3. idus febr.	Felix martyr	iii	cxiiii	
17.cal.apri.	Felix martyr	iii	cciii	
16.cal.maii	Felix martyr	iiii	lvi	
11.cal.maii	Felix martyr	iiii	lxxii	
9.cal.maii	Felix p̄ſb.& mar.	iiii	lxxxiii	
6.idus maii	Felix martyr	iiii	cl	
p̄d.idus ma.	Felix martyr	v	clxvii	
15.cal.iun.	Felix ep̄s & mar.	v	xiii	
3.cal.iun.	Felix pa. prius m.	v	lxviii	
9.cal.iulii	Felix p̄ſb.& mar.	vi	cxlv	
6.no. iul.	Felix martyr	vi	xlii	
6.idus iul.	Felix martyr	vi	lxxvii	
6.idus iul.	Felix martyr	vi	lxxx	
4.idus iul.	Felix martyr	vi	lxxxvii	
3.idus iul.	Felix ep̄s & mar.	vi	xcvi	
16.cal.aug.	Felix martyr	vi	cx	
4. cal. augu.	Felix papa ſcd̄s m.	vi	cliiii	
	Felix pa.q̄rtus cõf.	vii	clv	
cal.augu.	Felix martyr	vii	ix	
6.cal.ſepté.	Felix martyr	vii	cxxv	
3.cal.ſepté.	Felix p̄ſbyr̄ & m.	vii	cxxxv	
p̄d. cal. ſept.	Felix p̄ſbr̄ & cõfeſ.	vii	cxxxviii	
4.idus ſept.	Felix ep̄s & mar.	viii	lx	
4.idus ſept.	Felix ep̄s & mar.	viii	lx	
13. cal. octo.	Felix p̄ſb.& mar.	viii	xcvi	
8.cal.octob.	Felix martyr	viii	cxvi	
4.idus octo.	Felix ep̄s & mar.	ix	liiii	
9. cal. noué.	Felix ep̄s & mar.	x	ci	
no.noué.	Felix p̄ſb.& mar.	x	xxviii	
8.idus nou.	Felix martyr	x	xxxi	
	Felix monachus	x	xxxi	
17.cal. decé.	Felix ep̄s & mar.	x	lxv	
4.cal.decé.	Felix ep̄s & mar.	xi	cxix	
7.idus ianu.	Felix martyr	xi	ultimo	28
3. nõ. febr.	Felix martyr	xi	ultimo	49
4.cal.mar.	Felix martyr	xi	ultimo	77
p̄d.cal.apri.	Felix martyr	xi	ultimo	105
9.cal.iun.	Felix martyr	xi	ultimo	150
5.cal.iun.	Felix mulier mar.	xi	ultimo	156
12.cal.iul.	Felix uirgo & m.	xi	ultimo	176
11.cal. ſepté.	Felix martyr	xi	ultimo	219
14.cal. octo.	Fereolus martyr	viii	xci	
16.cal.iulii	Fereolus p̄ſ. & m.	v	cxx	
16.cal.iulii	Ferutio diaco.m.	v	cxx	
7.cal.iunii	Feſtĩtas corpis xp̄i	v	xlv	
3.idus maii	Feſtiuitas ſcē ma/rie ad martyres	iiii	clix	
no.augu.	Feſtiuitas ſcē ma/rie ad niues	vii	xxi	
cal.noué.	Feſtĩtas oĩu3 ſcõꝝ	x	i	
13.cal.octo.	Feſtus diacõus m.	viii	xciii	
12. cal. ianu.	Feſtus martyr	xi	ultimo	19
	Feticius ep̄s	xi	lxxxiii	
16.cal.decé.	Fidẽtius ep̄s & m.	x	lxvi	
cal.augu.	Fides uirgo & m.	vii	vii	
pri. no. oct.	Fides uirgo & m.	ix	xxvi	
11.cal.maii	Filia puſitii ui. m.	iiii	lxxi	
15.cal.augu.	Filiaſter confeſſor	vi	cxv	
4.cal.iunii	Filius cononis m.	v	lxii	
3.no. octob.	Firmatus martyr	xi	ultimo	273
	Firmilianus ep̄s	xi	xxv	
3.cal.ſepté.	Firminus ep̄s	vii	cxxxvii	
7.cal.octob.	Firminus p̄ſ.& m.	viii	cxix	
idibus ia.	Firmus martyr	ii	lxx	
5.cal.augu.	Firmus martyr	vii	xlii	
6.idus mar.	Firmus martyr	xi	ultimo	87
4.no.febru.	Firmus martyr	xi	ultimo	46
3.cal.ſepté.	Flaccus martyr	vii	cxxxvi	
no.maii	Flauia domitilla uirgo & mar.	iiii	cxxxviii	
3.no. octob.	Flauiana uir. mar.	xi	ultimo	273
4.no.decéb.	Flauianus martyr	i	xix	
4.cal. febru.	Flauianus martyr	iii	xli	
	Flauianus ep̄s	xi	vii	
3. cal. febru.	Flauianus martyr	xi	ultimo	43
7.idus mar.	Flauius martyr	iii	clxxxv	
14.cal. octo.	Flocellus martyr	viii	xcii	
4.cal. augu.	Flora uirgo & m.	vi	clvii	
8.cal. decéb.	Flora uirgo & m.	x	ciiii	
4.idus nou.	Florentia martyr	x	xlvi	
4.cal.decéb.	Florẽtiãus ep̄s m.	x	cxix	
12.cal.noué.	Florẽtina uirg.m.	ix	lxxxvii	
16.cal.noué.	Florentinus ep̄s	xi	ultimo	292
5.cal. octob.	Florentius mar.	viii	cxxiiii	
5. cal. ianua.	Florẽtius cõfeſſor	ii	xi	
6.no.maii	Florentius ep̄s	iiii	cxvi	
idib9 iul.	Florentius mar.	vi	ciii	
10.cal. octo.	Florẽtius p̄ſbyter	viii	cvii	
6.idus octo.	Florẽtius mar.	ix	xlvi	
6.cal.noué.	Florentius mar.	xi	ultimo	304
16. cal. ianu.	Florianus mar.	i	lxxiii	
4.nõ. maii	Florianus mar.	iiii	cxxi	
11.cal.ianua.	Florus martyr	xi	ultimo	20
7. cal. noué.	Florus cõfeſſor	xi	ultimo	302
4.nõ. febr.	Floſculus ep̄s	xi	ultimo	47
12.cal.noué.	Follarius ep̄s& m.	ix	lxxxvii	
	Fonteius ep̄s	iii	lxxxv	
4.cal.octo.	Forſeus ep̄s	viii	cxxvi	
11.cal.ma.	Fortunatus mar.	iiii	lxxii	
9.cal.ma.	Fortunatus mar.	iiii	lxxxiii	
p̄d.idus ma.	Fortunatus mar.	iiii	clxvii	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
4.idus iul.	Fortunatus dia.m.	vi	lxxxvi	
pri.idus oct.	Fortunatus ep̄s	ix	lxiiii	
	Fortunatus ep̄s	ix	lxv	
9.cal.noué.	Fortunatus mar.	ix	ci	
5.idus ian.	Fortunatus mar.	xi	ultimo	31
4.no.febr.	Fortunatus mar.	xi	ultimo	46
4.cal.mar.	Fortunatus pſ.m.	xi	ultimo	77
idi.octo.	Fortunatus mar.	xi	ultimo	289
idi.octo.	Fortunatus mar.	xi	ultimo	290
3.cal.mar.	Fortunio martyr	xi	ultimo	79
4.no.octo.	Franciſcus cōfeſſ.	ix	xviii	
3.cal.octo.	Fraternus ep̄s	xi	ultimo	265
10.cal.ſept.	Fructuoſa martyr	vii	c	
12.cal.feb.	Fructuoſus ep̄s m.	ii	cx	
10.cal.april.	Frumentius mar.	iii	ccxx	
10.cal.april.	Frumentius mar.	iii	ccxx	
6.cal.noué.	Frumentius ep̄s	ix	cxiii	
cal.ianu.	Fulgentius ep̄s	ii	xxxii	
	Fulgentius ep̄s	ii	xxxiii	
idi.febr.	Fuſca uir.& mar.	iii	cxix	
3.idus decé.	Fuſcianus martyr	i	lvii	
8.idus ſep.	Fuſculus ep̄s & m.	viii	xliiii	
17.cal.febr.	Fuſcus cōfeſſor	xi	ultimo	35
	.G.			
11.cal.mar.	Gabinus pſ. & m.	iii	cxxxvi	
3.cal.iun.	Gabinus martyr	xi	ultimo	159
	Gabriel archāge.	iii	ccxxvi	
	Gad patriarcha	iii	xcvi	
	Gadanus ſenex	xi	l	
7.idus mar.	Gagius martyr	iii	clxxxv	
13.cal.mar.	Galatas martyr	xi	ultimo	125
pri.cal.febr.	Galeſius martyr	iii	lxxxii	
3.no.octo.	Galla uidua	ix	xxv	
16.cal.decé.	Galla ſancta	x	lxvii	
7.cal.iul.	Gallicanus mar.	vi	viii	
17.cal.nou.	Gallus abbas	ix	lxxii	
	Gamaliel diſcipu.	vii	xvi	
pri.no.octo.	Gangulphus mar.	ix	xxvii	
	Gaſperar rex	ii	xlviii	
3.cal.ſepté.	Gaudentia uirgo	xi	ultimo	322
3.no.febr.	Gaudétius ep̄s cō.	iii	lxxviii	
pri.idus oct.	Gaudétius ep̄s m.	ix	lxiii	
3.idus augu.	Gaudericus ep̄s	xi	ultimo	212
cal.ſept.	Gedeon iudex	viii	vii	
14.cal.decé.	Gelaſius papa	x	lxxvii	
	Gelaſius ep̄s	xi	cxxvi	
3.cal.mar.	Gemelli duo mar.	iiii	c	
3.cal.febr.	Geminianus ep̄s	iii	lvii	
16.cal.octo.	Geminiamus ma.	viii	lxxxv	
prid.no.ian.	Geminus martyr	ii	xliiii	
pri.no.feb.	Geminus martyr	iii	lxxxii	
	Geminus ep̄s	xi	lxxxvi	
7.idus decé.	Genebandus ep̄s	i	xli	
8.cal.octo.	Generalis martyr	viii	lxxviii	
16.cal.augu.	Generoſa martyr	vi	cx	
8.cal.ſepté.	Geneſius martyr	vii	cx	
	Gennadius ep̄s	xi	lxxxiiii	
3.non.ian.	Genoueſa	ii	xxxviii	
3.idus decé.	Gentianus martyr	i	lvii	
9.cal.mar.	Georgius martyr	iiii	lxxxi	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
6.cal.ſepté.	Georgius diac.m.	vii	cxxiii	
6.idus octo.	Geraldus cōfeſſor	ix	xlv	
7.cal.mar.	Gerardꝰ ep̄s & m.	iii	cxlv	
	Gerardꝰ ep̄s & cō.	iii	cxlvi	
12.cal.noué.	Geraſma regia m.	ix	lxxxvii	
	Geremarus abbas	xi	lxi	
6.no.octo.	Gerinus martyr	ix	xiii	
10.cal.april.	Germani duo ma.	iii	ccxx	
14.cal.feb.	Germanicus mar.	ii	ciii	
5.cal.iunii	Germanus ep̄s	v	lix	
pri.cal.aug.	Germanus ep̄s	vi	clxi	
8.idus ſept.	Germanus ep̄s m.	viii	xliiii	
10.cal.noué.	Germanus mart.	ix	xcvii	
3.cal.noué.	Germanus ep̄s	ix	cxxv	
3.no.noué.	Germanus mart.	x	xviii	
6.idus octo.	Geron martyr	ix	xlvii	
3.idus iulii	Gerſericus mart.	vi	xcvi	
16.cal.april.	Gertrudis uirgo	iii	ccv	
13.cal.iulii	Geruaſius martyr	v	cxxvi	
4.idus iun.	Getulinus martyr	v	ciiii	
6.idus iun.	Gildardus ep̄s	v	xcviii	
prid.no.feb.	Gilibertus cōfeſſ.	iii	lxxxiii	
7.idus octo.	Giſlerius cōfeſſor	xi	ultimo	278
prid.no.iul.	Goar confeſſor	vi	lxii	
13.cal.octo.	Godericus ep̄s	viii	xciiii	
6.idus maii	Gordianus mar.	iiii	cxlix	
15.cal.octo.	Gordianus mar.	xi	ultimo	249
7.idus mar.	Gorgonius mar.	iii	clxxxv	
5.idus ſept.	Gorgonius mar.	viii	lv	
6.idus mar.	Gorgonius mar.	xi	ultimo	87
3.non.ma.	Gotardus ep̄s	iiii	cxxix	
4.non.iun.	Grata martyr	v	lxxvii	
15.cal.ianu.	Gratianus ep̄s	xi	ultimo	13
pri.idus au.	Gratilianus mar.	xi	ultimo	213
idibus ian.	Gregorius nazan zenus ep̄s	ii	lxix	
9.cal.ianu.	Gregorius pſ.&m.	i	lxxxviii	
7.idus mar.	Gregorius ep̄s	iii	clxxxvi	
4 idus mar.	Gregorius pa. primus doctor.	iii	cxcii	
5.non.iulii	Gregorius ep̄s	vi	xliiii	
	Gregorius ep̄s	vi	xlv	
19.cal.ſept.	Gregorius pſb̄r	vii	lxii	
9.cal.ſept.	Gregorius cōfeſſ.	vii	cvi	
15.cal.decé.	Gregorius ep̄s	x	lxxii	
	Gregorius ep̄s	x	lxxiii	
	Gregorius papa.2.	x	cxvii	
4.cal.decé.	Gregorius papa.3.	x	cxviii	
14.cal.ian.	Gregorius ep̄s	xi	ultimo	15
13.cal.ianu.	Gregorius ep̄s	xi	ultimo	17
15.cal.augu.	Gudenes martyr	vi	cxii	
4.idus ian.	Guilelmus ep̄s	ii	lxiii	
5.cal.iunii.	Guilelmus cōfeſſ.	v	lxi	
6.no.mar.	Guilelmus pſb̄r	iii	clxx	
	Gulphilas ep̄s	xi	lxxxv	
5.cal.april.	Gūteranus rex cō.	iiii	viii	
cal.maii	Gūteranus rex m.	iiii	cxii	
12.cal.dec.	Gurias martyr	x	lxxxviii	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
	.H.			
13.cal.mar.	Habetheū eps m.	xi	lix	
	Hadrianus eps	iii	lxxxiii	
6.idus ſept.	Hadrianus mar.	viii	lii	
8.idus mar.	Hadrianus mar.	iii	clxxxv	
	Hadrianus papa	viii	liii	
12.cal.noue.	Hadriāus puer m.	ix	lxxxvii	
cal.mart.	Hadrianus mar.	xi	ultimo	81
3.idus octo.	Hadrianus mar.	xi	ultimo	287
	Hailon iudex	viii	xii	
	Haioth iudex	viii	v	
	Heber pater	iii	l	
6.cal.noue.	Hediſius cōfeſſor	ix	cxiii	
4.idus octo.	Hediſtius mar.	xi	ultimo	282
7.idus april.	Hegeſippus diſci.	iiii	xxxvi	
	Helchana ſcūs	vii	lxxxi	
15.cal.ſepte.	Helena regina	vii	lxxiii	
11.cal.iunii	Helena uirgo	xi	ultimo	146
15.cal.maii	Helenus abbas	iiii	lix	
15.cal.maii	Heleus pſb. & m.	xi	ultimo	123
16.cal.febr.	Heleuſippus m.	xi	lxxxxiii	
	Heli ſacerdos	vii	lxxx	
10.cal.iulii	Heliades martyr	v	cxxxvii	
7.idus mar.	Helianus martyr	iii	clxxxv	
19.cal.ſept.	Helias propheta	vii	lxi	
3.idus ſept.	Helias abbas	viii	lxiii	
	Helias abbas	viii	lxiiii	
5.non.iulii	Heliodorus eps	vi	xlvi	
pd.no.ma.	Heliodorus mart.	xi	ultimo	136
15.cal.iulii	Heliſabet deſconā gia	v	cxxiii	
	Heliſabet zacha.	x	xxv	
13.cal.dece.	Heliſabet de ungaria	x	lxxix	
18.cal.iulii	Heliſeus ꝓpheta	v	cxv	
7.idus mar.	Helius martyr	iii	clxxxv	
8.idus ma.	Helladius eps	xi	ultimo	138
no.augu.	Hemigdiꝰ eps m.	vii	xxiiii	
5.non.mar.	Hemitrerius m.	iii	clxxii	
pd.idus iul.	Hēricus impa.cōf.	vi	xcvii	
4.cal.iulii	Hera uirg.& mar.	vi	xxi	
	Heraclas eps	xi	vi	
3.cal.octob.	Heraclas martyr	xi	ultimo	158
4.cal.iulii	Heraclides mar.	vi	xxi	
	Heraclides cōfeſſ.	xi	lxxxvii	
	Heraclitus cōfeſſ.	xi	xvii	
7.idus mar.	Heraclius mar.	iii	clxxxv	
16.cal.iunii	Heraclius mar.	xi	ultimo	143
3.cal.aprilis	Herbertus cōfeſſ.	iii	ccxii	
cal.mar.	Herculāus eps m.	iii	clxiii	
11.cal.octo.	Herculanus mar.	viii	cii	
7.cal.octo.	Herculanus mar.	viii	cxx	
non.ſept.	Herculanus mar.	xi	ultimo	238
4.non.maii	Herina uir.& m.	iiii	cxxii	
pd.no.nou.	Herius preſbyter	x	xxiii	
4.idus iulii	Hermacoras epus & martyr	vi	lxxxvi	
3.non.augu.	Hermelus mar.	xi	ultimo	207
7.idus maii	Hermes diſcipul.	iiii	cxlvi	
5.cal.ſepteb.	Hermes martyr	vii	cxxix	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
pd.cal.ianu.	Hermes cōfeſſor	xi	ultimo	24
pd.no.ianu.	Hermes martyr	xi	ultimo	27
cal.mar.	Hermes martyr	xi	ultimo	81
11.cal.noue.	Hermes martyr	xi	ultimo	299
idi.aprilis	Herminigildus rex & martyr	iiii	xlviii	
6.cal.augu.	Hermippus mar.	vi	cxlv	
6.cal.augu.	Hermocrates m.	vi	cxlv	
pd.idus dec.	Hermogenes m.	xi	ultimo	6
15.cal.maii	Hermogenes m.	xi	ultimo	122
13.cal.maii	Hermogenes m.	xi	ultimo	125
7.cal.maii	Hermogenes m.	xi	ultimo	129
6.cal.augu.	Hermolaus pſ.m.	vi	cxlv	
19.cal.ianu.	Hero martyr	i	lxviii	
4.cal.iulii	Hero martyr	vi	xxi	
16.cal.noue.	Hero eps & mar.	ix	lxxvii	
	Hero epiſcopus	xi	vii	
	Heronius cōfeſſ.	xi	lxxv	
	Heſychius eps m.	xi	xxxii	
idi.maii	Heſychius eps	v	iii	
17.cal.iulii	Heſychius mart.	v	cxix	
17.cal.dece.	Heſychius mart.	x	lxxvi	
	Heſter regina	viii	lxxxi	
7.cal.augu.	Hiacynthus mar.	vi	cxliii	
3.idus ſepte.	Hiacynthus mar.	viii	lxii	
4.idus febr.	Hiacynthus mar.	xi	ultimo	57
5.idus ſepte.	Hiacynthꝰ eps m.	xi	ultimo	243
4.no.noue.	Hiacynthus mar.	xi	ultimo	305
cal.maii	Hieremias ꝓphe.	iiii	cix	
15.cal.octo.	Hieremias mar.	viii	lxxxviii	
7.idus iunii	Hieremias mar.	xi	ultimo	165
pd.cal.octo.	Hieronymus preſbyter & doctor	viii	cxxxii	
	Hieroſolymitani epiſcopi	xi	viii	
3.no.deceb.	Hilaria martyr	i	xxiii	
pd.idus au.	Hilaria martyr	vii	liiii	
12.cal.noue.	Hilarion abbas	ix	lxxxviii	
17.cal.augu.	Hilarius martyr	vi	cv	
idi.ianu.	Hilarius eps	ii	lxviii	
3.non.maii	Hilarius eps	iiii	cxxxi	
4.idus ſept.	Hilarius papa	viii	lix	
5.cal.octob.	Hilarius martyr	viii	cxxiiii	
8.cal.noue.	Hilarius eps	xi	ultimo	301
17.cal.april.	Hilarius eps & m.	iii	cciii	
3.idus maii	Hilarus abbas	iiii	clxiii	
	Hildebertus eps	xi	lxxi	
15.cal.ianu.	Hildefonſus eps	i	lxxvi	
10.cal.iul.	Hildegardis uirg.	v	clxxxix	
7.cal.iun.	Hildeuntus eps	v	xlix	
	Hymeneus eps	xi	viii	
16.cal.ianu.	Himerius martyr	i	lxxiii	
15.cal.iulii	Himerius eps	v	cxxii	
3.cal.febru.	Hippolytus mar.	iii	lx	
idi.augu.	Hippolytus mar.	vii	lvi	
	Hippolytus eps	vii	lvii	
10.cal.ſepte.	Hippolytus mar.	xi	ultimo	220
5.idus mar.	Hiradus martyr	iii	cxci	
idi.noue.	Homobonus cōſ.	x	lvi	
17.cal.febr.	Honoratus eps	ii	lxxxvi	
	Honoratus eps	ii	lxxxvii	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
	Honoratus cõfeſſ.	ii	lxxxviii	
cal. augu.	Honoratus mar.	vii	vi	
16.cal. noue.	Honoratus mar.	xi	ultimo	322
11.cal.iun.	Honoratus mar.	xi	ultimo	20
pri.idus no.	Hor abbas	x	liiii	
6.idus aug.	Hormiſda papa	vii	xxxvii	
	Hormiſda mar.	vii	xxxviii	
4.cal.decẽ.	Hortolanus ep̃s & martyr	x	cxix	
	Hoſentius ep̃s	iii	lxxxv	
12.cal. iun.	Hoſpitius cõfeſſor	v	xxvii	
no.augu.	Hoſualdus rex & martyr	vii	xxiii	
cal. april.	Hugo ep̃s	iiii	xxii	
	Hugo abbas	iiii	xxiii	
3.no.iul.	Hugo abbas	vi	lviii	
	Hugo confeſſor	vi	lix	
	.I.			
	Iacob uel iſrael patriarcha	iii	xciiii	
10. cal. ma.	Iacobus pſbr̃ & m.	iiii	lxxviii	
pri.cal.ma.	Iacobus martyr	iiii	ciiii	
cal. ma.	Iacobus mior apo.	iiii	cviii	
idibus iul.	Iacobus ſapiẽs ep̃s	vi	cii	
8.cal.augu.	Iacobus maior ap.	vi	cxxxiii	
12.cal. noue.	Iacobus ep̃s & ma.	ix	lxxxvii	
5. cal. decẽ.	Iacobꝰ ĩterciſus m.	x	cxii	
	Iahir iudex	viii	ix	
16.cal augu.	Ianuaria martyr	vi	cix	
16.cal.ma.	Ianuarius martyr	iiii	lvi	
6.idus ma.	Ianuarius pſ.& m.	iiii	cxlix	
6.idus iul.	Ianuarius martyr	vi	lxxvii	
6. dus iul.	Ianuarius martyr	vi	lxxx	
5. idus iul.	Ianuarius mar.	vi	lxxxv	
idibus iul.	Ianuarius mar.	vi	ciii	
8. idus aug.	Ianuarius martyr	vii	xxx	
13.cal.octo.	Ianuarius ep̃s &m.	viii	xciii	
3.idus octo.	Ianuarius mar.	ix	lxi	
9. cal. nou.	Ianuarius pſ. & m.	ix	ci	
7.idus ian.	Ianuarius mar.	xi	ultimo	28
	Iared pater	iii	ix	
3.non.dec.	Iaſon martyr	i	xxiii	
5. idus ma.	Iaſon martyr	iiii	cli	
	Iaſon diſcipulus	vi	c	
14. cal. mar.	Ieiunia.4.tẽporum	iii	cxxix	
	Iepthe iudex	viii	x	
	Ieſſe pater dauid	ii	xiiii	
	Ieſus ſacerdos	vi	xci	
	Ieſus diſcipulus	vi	c	
	Ieſus ſyrach ꝓphe.	vii	ii	
3. idus ian.	Ignius papa & ma.	ii	lxiiii	
cal.febr.	Ignatius ep̃s & m.	iii	lxiiii	
3.no.febr.	Ignatius martyr	iii	lxxix	
3.cal. mar.	Impodera mar.	iii	cxcvii	
idibus ma.	Indalletius ep̃s	v	iii	
13. cal. ianu.	Ingenius martyr	i	lxxviii	
no.febr.	Ingenuinus ep̃s	iii	lxxxv	
5. cal. ianu.	Innocentes mar.	ii	x	
5.cal.augu.	Innocẽtiꝰ pa. & m.	vi	cxlix	
10.cal. octo.	Innocentius mar.	viii	ciii	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
9.cal. iun.	Innocentius mar.	xi	ultimo	149
10. cal. mar.	Innumerabiles m.	iii	cxxxvii	
6.no. octo.	Innumerabiles ſocii eleutherii m.	ix	xiiii	
4.cal.octo.	Innumerabiles ſocii marcelliãi m.	ix	xxii	
	Innumerabiles ſocii adaucti mar.	xi	xxx	
5.no. ma.	Inuẽtio ſcẽ crucis	iiii	cxvii	
idi. iun.	Inuẽtio ſcĩ antonii	v	cx	
7. cal. iul.	Inuẽtio ſcĩ marci	vi	v	
3.no.augu.	Inuẽtio ſcĩ ſteph.	vii	xv	
	Ioachim pr̃ dñe	vi	cxl	
9.cal. iun.	Ioanna diſcipula	v	xxxv	
16.cal.ian.	Ioannes mar.	i	lxxiii	
16.cal.ian.	Ioannes mar.	i	lxxiii	
6.cal. ian.	Ioãnes ap.& euã.	ii	vii	
6.cal. febr.	Ioãnes chryſ.ep̃s	iii	xxvii	
	Ioannes preſbyter	iii	xxviii	
pri.cal. febr.	Ioannes martyr	iii	lxiii	
3.no.febr.	Ioãnes elemo.ep̃s	iii	lxxvii	
3.cal.mar.	Ioãnes monachus	iii	clvi	
3.cal.mar.	Ioannes abbas	iii	clvii	
	Ioannes abbas	iii	clviii	
	Ioannes anachori.	iii	clix	
7. idus	Ioannes martyr	iii	clxxxv	
14.cal. april.	Ioannes abbas	iii	ccvii	
6.cal. april.	Ioannes anachori.	iiii	vi	
	Ioannes cõfeſſor	iiii	vii	
pri.no.ma.	Ioannes ad portã latinam	iiii	cxxxiiii	
prid.no.ma.	Ioãnes damaſ.pſ.	iiii	cxxxv	
14.cal.iun.	Ioannes martyr	v	xvi	
6.cal.iun.	Ioãnes papa pſ.m.	v	li	
	Ioãnes pa.2. cõfeſſ.	v	lii	
	Ioãnes papa.3.cõfe.	v	liii	
	Ioannes eremita	v	cviii	
	Ioannes martyr	v	cxxix	
9.cal.iulii	Ioãnes pſ. & mar.	v	cliiii	
8.cal.iulii	Ioannes baptiſta	vi	iii	
6.cal.iulii	Ioannes martyr	vi	ix	
	Ioannes diſcipul.	vi	c	
cal. aug.	Ioannes martyr	vii	vi	
3.idus augu.	Ioannes martyr	vii	li	
15.cal.ſep.	Ioãnes pſb.& mar.	vii	lxxv	
	Ioannes ep̃s	vii	xcvi	
7.idus ſeptẽ.	Ioannes martyr	viii	cxlvi	
5.cal. octo.	Ioannes martyr	viii	cxxv	
	Ioãnes maccabeus	ix	v	
4.cal. nou.	Ioannes ep̃s	ix	cxix	
	Ioannes ep̃s	xi	viii	
12.cal.ian.	Ioannes martyr	xi	ultimo	19
5.cal.febr.	Ioãnes preſbyter	xi	ultimo	40
6.cal.ſept.	Ioãnes martyr	xi	ultimo	226
6.idus ma.	Iob ꝓpheta	iiii	cxlviii	
4.no.iulii	Iocundianus ma.	vi	liiii	
3.idus iulii	Iocũdus ep̃s & m.	vi	xcv	
3.idus iulii	Iohel ꝓpheta	vi	lxxxix	
10.cal.octo.	Ion pſ byter & m.	viii	cvi	
6.cal.febr.	Ionas ꝓpheta	iii	xxvi	
	Ionathas maccab.	ix	iii	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
16.cal.febr.	Ionilla martyr	ii	lxxxxiii	
5.cal.deceb.	Ioſaphat eremita	x	cxiiii	
	Ioſeph p̄riarcha	iii	xcvii	
14.cal.april.	Ioſeph ſpōſus dn̄e	iii	ccix	
	Ioſeph ab arimat.	iiii	ii	
13.cal.augu.	Ioſeph iuſtus diſc.	vi	cix	
	Ioſeph epiſcopus	vii	xcvi	
	Ioſias rex	vi	ii	
8.cal.augu.	Ioſias martyr	vi	cxxxiii	
cal.ſepte.	Ioſue pph.& dux	viii	i	
3.non.maii	Iouinianus mar.	xi	ultimo	135
6.no.mar.	Iouinus martyr	iii	clxix	
15.cal.mar.	Iouita martyr	iii	cxxvii	
	Iphigenia uirgo	viii	ci	
3.non.april.	Irenes uirg.& m.	iiii	xxvii	
non.apri.	Irenes uirg.& m.	iiii	xxxii	
8.cal.april.	Ireneus ep̄s & m.	iii	ccxxix	
5.cal.ma.	Ireneus ep̄s & m.	iiii	xciiii	
3.non.ma.	Ireneus martyr	iiii	cxxxiii	
4.cal.iulii	Ireneus ep̄s & ma.	vi	xx	
5.non.iulii	Ireneus martyr	vi	xlviii	
7.cal.ſepte.	Ireneus martyr	vii	cxvi	
4.idus febr	Ireneus martyr	xi	ultimo	57
7.cal.aprilis	Ireneus diac.& m.	xi	ultimo	100
	Iſaac patriarcha	iii	xcii	
3.non.iunii	Iſaac martyr	v	lxxxii	
	Iſaac preſbyter	v	lxxxiii	
	Iſaac abbas	v	lxxxiiii	
	Iſachar p̄riarcha	iii	xcvi	
prid.no.iul.	Iſaias propheta	vi	lx	
	Iſaias monachus	xi	xliiii	
19.cal.ianu.	Iſidorus martyr	i	lxviii	
18.cal.febr.	Iſidorus abbas	ii	lxxx	
p̄d.no.apri.	Iſidorus ep̄s	iiii	xxx	
idi.maii	Iſidorus martyr	v	ii	
4.no.ianu.	Iſidorus ep̄s	xi	ultimo	26
15.cal.maii	Iſidorus martyr	xi	ultimo	123
17.cal.iun.	Iſidorus ep̄s	xi	ultimo	142
7.idus mar.	Iſitius martyr	iii	clxxxix	
	Iudas patriarcha	iii	xcvi	
	Iudas ep̄s	vii	xcvi	
	Iudas maccabeus	ix	ii	
5.cal.noue.	Iudas apoſtolus	ix	cxv	
	Iudith uidua	viii	lxxx	
idi.dece.	Iudocus confeſſor	i	lxv	
p̄d.idus ſep.	Iuentius ep̄s	viii	lxviii	
	Iuentius p̄ſbyter	viii	lxix	
4.idus dece.	Iulia uirgo & m.	i	lv	
3.idus mar.	Iulia uirgo	iii	cxcvii	
11.cal.iunii	Iulia uirgo & m.	v	xxix	
idi.iulii	Iulia martyr	vi	ciii	
no.octo.	Iulia uirgo & m.	ix	xxxi	
12.cal.noue.	Iulia uirgo & m.	ix	lxxxvii	
16.cal.dece.	Iulia uirgo	x	lxvii	
12.cal.augu.	Iulia uirgo & m.	xi	ultimo	199
cal.octo.	Iulia uirgo & m.	xi	ultimo	268
p̄d.no.mar.	Iulialis ep̄s	xi	ultimo	85
14.cal.mar.	Iuliana uirg.& m.	iii	cxxxi	
p̄d.idus.au.	Iuliana martyr	vii	lv	
7.idus ian.	Iulianus martyr	ii	lii	
6.idus ianu.	Iulianus puer ma.	ii	lv	
5.cal.februa.	Iulianus ep̄s	iii	xxxv	
	Iulianus cōfeſſor	iii	xxxvi	
	Iulianus eremita	iii	xxxvii	
	Iulianus cōfeſſor	iii	xxxviii	
p̄d.idus feb.	Iuliāus hoſpes cōf.	iii	cxvi	
3.cal.mar.	Iulianus martyr	iii	cliiii	
7.idus mar.	Iulianus martyr	iii	clxxxv	
9.cal.iulii	Iulianus martyr	v	cxli	
15.cal.augu.	Iulianus martyr	vi	cxi	
5.cal.ſepte.	Iulianus martyr	xii	cxxxi	
cal.nou.	Iulianus martyr	x	ii	
	Iulianus ep̄s	xi	vi	
	Iulianus ep̄s	xi	viii	
	Iulianus ep̄s	xi	viii	
idi.febru.	Iulianus martyr	xi	ultimo	63
14.cal.mar.	Iulianus ep̄s & m.	xi	ultimo	68
11.cal.mar.	Iulianus martyr	xi	ultimo	72
13.cal.augu.	Iulianus martyr	xi	ultimo	197
7.idus aug.	Iulianus martyr	xi	ultimo	209
p̄d.idus au.	Iulianus martyr	xi	ultimo	214
8.cal.ſepte.	Iuliāus p̄ſbr̄ & m.	xi	ultimo	114
idi.iulii	Iulita martyr	vi	ci	
	Iulius cōfeſſor	iii	xxxvi	
p̄d.id9 apri.	Iulius papa	iiii	xlvi	
16.cal.ma.	Iulius martyr	iiii	lvi	
6.cal.iunii	Iulius martyr	v	lvi	
cal.iulii	Iulius martvr	vi	xxxv	
14.cal.ſepte.	Iulius ſenator m.	vii	lxxix	
	Iulius aphricāus c.	xi	lxxvii	
non.deceb.	Iulius martyr	xi	ultimo	3
13.cal.ianu.	Iulius martyr	xi	ultimo	16
	Iunior ep̄s	iii	lxxxv	
14.cal.iun.	Iuo p̄ſbyr̄ & cōfe.	v	xxi	
idi.iul.	Iuſta martyr	vi	ciii	
14.cal.aug.	Iuſta marryr	vi	cxvii	
6.cal.octob.	Iuſtina uirg.& m.	viii	cxxi	
non.oct.	Iuſtina uirg.& m.	ix	xxxii	
p̄d.cal.dece.	Iuſtina uirg.& m.	xi	ultimo	1
idi.april.	Iuſtinus martyr	iiii	l	
15.cal.augu.	Iuſtinus martyr	vi	cxi	
p̄d.non.au.	Iuſtinus p̄ſb.&m.	vii	xviii	
6.non.iul.	Iuſtus martyr	vi	xlii	
non.aug.	Iuſtus ep̄s	vii	xxvi	
8.idus aug.	Iuſtus martyr	vii	xxxii	
	Iuſtus ep̄s	vii	xcvi	
	Iuſtus ep̄s	vii	xcvi	
p̄d.idus oct.	Iuſtus ep̄s	ix	lxvi	
15.cal.noue.	Iuſtus puer mar.	ix	lxxx	
4.non.nou.	Iuſtus martyr	x	x	
	Iuſtus ep̄s	xi	vi	
	Iuſtus diacon.m.	xi	cxiiii	
p̄d.idus feb.	Iuſtus martyr	xi	ultimo	59
p̄d.cal.mar.	Iuſtus martyr	xi	ultimo	80
p̄d.idus iul.	Iuſtus ep̄s	xi	ultimo	192
non.ma.	Iuuenalis martyr	xi	ultimo	137
5.non.ma.	Iuuenalis ep̄s	iiii	cxix	
	Iuuencus p̄ſbyter	xi	cxxi	
	.L.			
	Lamech pater	iii	xii	
15.cal.octo.	Lampertus ep̄s m.	viii	lxxxvi	

Tempore		Libro	Capitulo	Pa.
	Landelmus cūfeſſ.	xi	lxiii	
5.non.iul.	Lanfrancus cōfeſſ.	vi	xlvii	
	Laodicienſes epi	xi	x	
7.idus octo.	Largitia martyr	ix	xli	
17.cal.apri.	Largus martyr	iii	cciii	
6.idus aug.	Largus martyr	vii	xxxv	
pri. idus au.	Largus martyr	vii	lv	
6.non.mar.	Largus martyr	xi	ultimo	83
7.idus decē.	Latro ep̄s	i	xli	
	Latrocinianus ep̄s	xi	lxxxix	
10.cal.octo.	Laudon ep̄s	xi	ultimo	256
14.cal.feb.	Launomar[illegible] ab.	ii	ciiii	
3.non.iun.	Laurētinus mar.	v	lxxx	
	Laurētius pſ.& m.	iii	lxxviii	
3.non.febr.	Laurentius mar.	iii	lxxix	
	Laurentius ep̄s	iii	lxxxv	
4.idus aug.	Laurētius diac.m.	vii	xliii	
5.non.iul.	Laurentianus ma.	vi	xlix	
16.cal.ian.	Lazarus epiſcopus	i	lxxii	
3.cal.mar.	Leander ep̄s	iii	clv	
10.cal.maii	Leo papa primus	iiii	lxxvi	
4.cal.iul.	Leo papa ſecūdus	vi	xviii	
	Leo papa tertius	vi	xix	
17.cal.augu.	Leo papa quartus	vi	cvi	
13.cal. ma.	Leo papa decimus	iiii	lxv	
3.cal.ma.	Leo epiſcopus	iiii	ci	
9.cal.ſep.	Leo cōfeſſor.	vii	cvi	
	Leo pſbr̄ & cōfeſſ.	viii	xxxvi	
cal.mar.	Leo martyr	xi	ultimo	82
prid.cal. iul.	Leo martyr	xi	ultimo	182
pri.idus no.	Leo cōfeſſor	xi	ultimo	318
idi.decē.	Leocadia uirgo	i	xlviii	
6.no.octo.	Leodegariꝰ ep̄s m.	ix	xiii	
8.idus no.	Leonardus cōfeſſ.	x	xix	
6.cal.dec.	Leonardus cōfeſſ.	x	cxi	
pri.idus au.	Leonides martyr	vii	lv	
	Leonides martyr	xi	xxiii	
16.cal.feb.	Leonilla martyr	ii	xciii	
8.idus decē.	Leontia martyr	i	xxxv	
5.cal.feb.	Leontius martyr	iii	xxxix	
7.idus mar.	Leontius martyr	iii	clxxxv	
5.cal.octo.	Leontius martyr	viii	cxxiii	
3.no.nouē.	Leontius cōfeſſor	ix	cxxiii	
13.cal.ſept.	Leontius martyr	vii	lxxxvii	
3.idus ian.	Leontius martyr	xi	ultimo	32
14.cal. april.	Leontius ep̄s	xi	ultimo	92
5.idus iul.	Leontius mar.	xi	ultimo	191
13.cal.ſept.	Leouigildus mar.	vii	lxxxvi	
6.non.ma.	Letanie	iiii	cxiiii	
16.cal.augu.	Letantius mar.	vi	cix	
8.idus ſep.	Letus ep̄s & mar.	viii	xliiii	
no.nou.	Letus pſbr̄ cōfeſſ.	xi	ultimo	310
	Leui patriarcha	iii	xcvi	
	Leuius ep̄s	vii	xcvi	
11.cal.iul.	Leuphredus ab.	v	cxxxvi	
3.cal.ian.	Liberalis ep̄s & m.	ii	xx	
5.cal.ma.	Liberalis cōfeſſor	iiii	xciii	
10.cal. april.	Liberatus mar.	iii	ccxxii	
16.cal.ſep.	Liberatus ab.mar.	vii	lxxi	
13.cal.ian.	Liberatus cōfeſſor	xi	ultimo	17
6.cal.iun.	Liberius cōfeſſor	xi	ultimo	155

Tempore		Libro	Capitulo	Pa.
9.cal.octo.	Liberius ep̄s	xi	ultimo	258
	Libertinus abbas	xi	xcv	
idi.febr.	Licinius ep̄s	xi	ultimo	62
idi.ſep.	Lycorius ep̄s	xi	ultimo	246
idi.ſept.	Ligorius martyr	viii	lxxiii	
6.cal.ſep.	Lilioſa martyr	vii	cxxiii	
10.cal.mar.	Linus ep̄s & mar.	iii	cxxxvi	
9.cal.octo.	Linus papa & ma	viii	cix	
3.non.iun.	Liphardus cōfeſſ.	v	lxxxi	
	Liphaſus diſcipu.	vi	c	
7.idus mar.	Lyſimachus mar.	iii	clxxxv	
4.idus ſep.	Litheus ep̄s & ma.	viii	lx	
idus mar.	Longinus mar.	iii	cci	
6.non.iul.	Longinus mar.	vi	xli	
12.cal.augu.	Longinus mar.	vi	cxxii	
idibus ian.	Longiſius cōfeſſor	xi	ultimo	33
	Loth patriarcha	iii	xci	
7.idus octo.	Lubius mar.	ix	xli	
10.cal.maii	Lucas diaco. & m.	iiii	lxxix	
15.cal. nouē.	Lucas euāgeliſta	ix	lxxix	
6. idus febr.	Lucas mar.	xi	ultimo	55
8.cal.iul.	Luceia uir.& mar.	vi	iiii	
idi.decē.	Lucia uirg.& mar.	i	lxiiii	
16.cal. octo.	Lucia uidua mar.	viii	lxxxv	
7.idus ianu.	Lucianus pſ. & m.	ii	liii	
6.idus ianu.	Lucianus pſ. & m.	ii	lv	
	Lucianus pſ. cōfeſ.	xi	cxxix	
9.cal.ianu.	Lucianus cōfeſſor	xi	ultimo	21
5.cal. iunii	Lucianus mar.	xi	ultimo	156
idi.iunii	Lucianu s mar.	xi	ultimo	170
7.cal.nouē.	Lucianus mar.	xi	ultimo	302
	Lucifer ep̄s	xi	lxxxviii	
8.cal.aug.	Lucilla uir.& mar.	vi	cxxxvii	
4.cal.aug.	Lucilla uirg.& m.	vi	clvii	
prid.cal. iul.	Lucina diſcipula	vi	xxvii	
	Lucina mar.	vi	xxviii	
3.no.decē.	Lucius rex & cōfe.	i	xxiiii	
4.no.mar.	Lucius papa & m.	iii	clxxiii	
prid.no.ma.	Lucius cyr̄.ep̄s	iiii	cxxxvi	
	Lucius diſcipulus	vi	c	
4.idus ſep.	Lucius ep̄s & mar.	viii	lx	
14.cal. nou.	Lucius mar.	ix	lxxxiii	
8.cal.nou.	Lucius mar.	ix	cvii	
6.no.mar.	Lucius ep̄s & mar.	xi	ultimo	83
4.cal.nou.	Lucius mar.	xi	ultimo	305
9.cal.decē.	Lucretia uir.mar.	xi	ultimo	330
15.cal.ſept.	Ludouicus ep̄s	vii	lxxvii	
7.cal.ſept.	Ludouicus rex cō.	vii	cxv	
16.cal.maii	Lupertus mar.	iiii	lvi	
3.no.febr.	Lupicinus ep̄s ma.	xi	ultimo	49
12.cal. april.	Lupicinus abbas	xi	ultimo	94
idi.octo.	Luphilus mar.	xi	ultimo	290
4. cal. augu.	Lupus ep̄s	vi	clvi	
cal.ſept.	Lupus ep̄s	viii	xx	
7.cal.octo.	Lupus ep̄s	xi	ultimo	260
pri.idus oct.	Lupus martyr	xi	ultimo	288
	.M.			
6.idus decē.	Macarius mar.	i	xlvii	
4.no.ian.	Macarius abbas	ii	xxxv	
18.cal.febr.	Macarius abbas	ii	lxxxi	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
	Macarius cõfeſſor	xi	xxxv	
prid. id9 fe.	Macarius mar.	xi	ultimo	59
p̄d.cal. mar.	Macarius mar.	xi	ultimo	80
p̄d. idus au.	Macarius mar.	xi	ultimo	214
cal.augu.	Maccabei m̄res	vii	iii	
3. idus mar.	Macedonius p̄.m.	iii	cxcviii	
8.idus ianu.	Macra uirg. & m.	ii	l	
12.cal.noue.	Macriti9 ep̄s & m.	ix	lxxxviii	
15.cal. octo.	Macrius mar.	xi	ultimo	249
13.cal. augu.	Macrobius mar.	xi	ultimo	197
17.cal.decé.	Machutus ep̄s	x	lxiiii	
9.cal.maii	Magnentius mar.	iiii	lxxxi	
17.cal.noue.	Magnobonus ep̄s	ix	lxxiiii	
p̄d.no. febr.	Magnus martyr	iii	lxxxiii	
8. idus aug.	Magnus martyr	vii	xxx	
14.cal.ſepté.	Magnus martyr	vii	lxxvi	
p̄d.no.ſepté.	Magnus martyr	xi	ultimo	237
9.cal.maii	Magus qdã mar.	iiii	lxxxi	
5.idus maii	Maiolus abbas	iiii	cliii	
8.idus decé.	Maioricus mar.	i	xxxv	
9.cal.noue.	Maiorus ep̄s	ix	ciii	
	Maiorus martyr	ix	ciiii	
9. cal. maii	Malachias pphe.	iiii	lxxxii	
no.noue.	Malachias ep̄s	x	xxvii	
	Malachel pater	iii	viii	
	Malchion p̄ſbr̄	xi	xc	
5.cal. aprilis	Malchus martyr	iiii	ix	
3. idus aug.	Malchus martyr	vii	li	
6.idus octo.	Malloſus martyr	ix	xlviii	
3.cal. aprilis	Mamertinus abb.	iiii	xiii	
5.idus maii	Mamertus ep̄s	iiii	clii	
	Mãmea regina m.	xi	xxiiii	
6.cal.ſepté.	Mammea mar.	xi	ultimo	225
16.cal. ſepté.	Mammes mar.	vii	lxxii	
12. cal. decé.	Mampelus mar.	xi	ultimo	325
9.cal.iunii	Manaem diſcipu.	v	xxxiii	
	Manaſſes p̄riarch.	iii	xcviii	
4.idus iunii	Mandalis cõfeſſor	v	ciii	
8. idus ſept.	Mãſuet9 ep̄s & m.	viii	xliiii	
4.cal.deceb.	Mãſuet9 ep̄s & m.	x	cxix	
3.no.ſeptéb.	Manſuetus ep̄s	xi	ultimo	235
15.cal.maii	Mapalicus mar.	iiii	lviii	
4.cal.iulii	Marcella mar.	vi	xxi	
14.cal.iulii	Marcellianus ma.	v	cxxiiii	
5. idus aug.	Marcellianus ma.	vii	xli	
4.no.octob.	Marcellianus ma.	ix	xxii	
4.no.ianu.	Marcellius pu. m.	ii	xxxvi	
5.idus ianu.	Marcellinus ep̄s	ii	lix	
12.cal.maii	Marcellinus ep̄s	iiii	lxix	
6. cal. maii	Marcellius pa. m.	iiii	lxxxix	
4.no.iunii	Marcellinus p̄. m.	v	lxxiiii	
6.cal.ſeptéb.	Marcellinus mar.	xi	ultimo	226
3. cal. ianua.	Marcellus mar.	ii	xix	
17.cal.febr.	Marcell9 pa. & m.	ii	lxxxiii	
	Marcellus ep̄s cõf.	ii	lxxxiiii	
9. cal. febru.	Marcellus mar.	iii	xix	
3.cal.iulii	Marcellus mar.	vi	xxiiii	
p̄d.no.ſept.	Marcellus mar.	viii	xxxvii	
no. octo.	Marcellus mar.	ix	xxx	
4.idus oct.	Marcellus ep̄s m.	ix	lv	
3.cal.noue.	Marcellus mar.	ix	cxxiiii	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
cal.noue.	Marcellus ep̄s	x	vii	
11.cal.mar.	Marcellus mar.	xi	ultimo	72
prid.no.oct.	Marcellus p̄ſb. m.	xi	ultimo	275
3.idus octo.	Marcellus mar.	xi	ultimo	287
4.no.ianua.	Marcellus mar.	ii	xxxvi	
	Marcilla ſancta	vi	cli	
12.cal.noue.	Marculus ep̄s ma.	ix	lxxxvii	
4.cal. febru.	Marcus martyr	iii	xli	
7.cal.maii	Marcus euãgeliſta	iiii	lxxxvi	
5. idus maii	Marcus martyr	iiii	cli	
14.cal.iulii	Marcus martyr	v	cxxiiii	
	Marcus diſcipu.	vi	c	
	Marcus qui & io/an. diſcipulus	vi	c	
4.non.octo.	Marcus martyr	ix	xxii	
non.oct.	Marcus pap.prius	ix	xxxiii	
	Marcus papa ſcd's	ix	xxxiiii	
	Marc9 ſcriptor c.	ix	xxxv	
11.cal.apri.	Marcus ep̄s & m.	ix	xcii	
8.cal. noue.	Marcus martyr	ix	cvii	
	Marcus ep̄s	xi	vi	
14.cal.april.	Marcus martyr	xi	ultimo	91
3.idus octo.	Marcus martyr	xi	ultimo	287
16.cal.decé.	Marcus martyr	xi	ultimo	322
p̄d.idus dec.	Mardarius mar.	i	lxi	
9. cal. febru.	Mardonius mar.	iii	xix	
10.cal.ma.	Mareas diaco.m.	iiii	lxxvii	
13.cal. augu.	Margarita uir.m.	vi	cxx	
	Margarita uirgo	ix	xxxviii	
	Maria iacobi	iiii	iiii	
	Moria ſalome	iiii	v	
4.no.april.	Maria egyptiaca	iiii	xxiiii	
9.cal.iul.	Maria de cegnies	v	cxliii	
	Maria pphetiſſa	vi	xxxi	
6.non.iul.	Maria martyr	vi	xlii	
11.cal. augu.	Maria magdalena	vi	cxxiiii	
cal.augu.	Maria conſolatrix uirgo	vii	viii	
18.cal. ſepté.	Maria uirg.mater chriſti	vii	lxv	
cal.nou.	Maria uir.& mar.	x	iiii	
8.cal. decéb.	Maria uir.& mar.	x	ciiii	
cal.decé.	Marian9 diac9 m.	i	xii	
3.cal.maii	Marinus cõfeſſor	iiii	ciii	
p̄d.cal.ma.	Marianus martyr	iiii	ciiii	
16.cal.noue.	Martianus mar.	xi	ultimo	293
6.idus ma.	Marina martyr	iiii	cxlix	
16.cal.augu.	Marina uirgo	vi	cviii	
6.cal. ianua.	Marinus martyr	ii	vi	
8.cal. febru.	Marin9 abbas m.	iii	xxii	
5.non. mar.	Marin9 miles m.	iii	clxxi	
6.idus iul.	Marinus martyr	vi	lxxx	
p̄d. no. ſept.	Marinus cõfeſſor	viii	xxxvi	
14.cal.ſepté.	Marinus cõfeſſor	xi	ultimo	217
14. cal. febr.	Marius martyr	xi	c	
6.cal. febru.	Marius abbas	ii	ultimo	38
17.cal. ma.	Maro martyr	iiii	liiii	
14. cal. febr.	Martha martyr	ii	c	
4.cal. augu.	Martha uirgo	vi	cli	
13. cal. febr.	Martia ſancta	ii	cvi	
3.idus mar.	Martia martyr	iii	cxcix	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
11.cal.iul.	Mattia uirg. & m.	xi	ultimo	177
16. cal. maii	Martialis mar.	iiii	lvi	
pri.cal.iul.	Martialis diſcipu.	vi	xxix	
6. idus iul.	Martialis martyr	vi	lxxvii	
3.idus octo.	Martialis mar.	ix	lxi	
11.cal.ſep.	Martialis mar.	xi	ultimo	119
5. idus ian.	Martiana uir. ma.	ii	lviii	
no.apri.	Martiana mar.	xi	ultimo	110
pri.non.ian.	Martianus mar.	ii	xliiii	
pri.no.mar.	Martianus ep̃s m.	iii	clxxix	
non. iun.	Martianus mar.	v	xc	
17.cal. no.	Martianus mar.	ix	lxiii	
12.cal. ma.	Martianus cõfeſſ.	xi	ultimo	117
cal. ian.	Martina uir. & m.	ii	xxix	
6. non. iul.	Martinianus mar.	vi	xl	
3.idus augu.	Martinianus mar.	vii	li	
7.idus decẽ.	Martinus abbas	i	xl	
9.cal.nouẽ.	Martinus abbas	ix	cii	
3. idus no.	Martinus ep̃s cõfe.	x	xlvii	
pri.idus no.	Martinus papa m.	x	lii	
4.cal.iun.	Martyrius mar.	v	lxiii	
	Martyrius cõfeſſ.	xi	xcviii	
9.cal. ſep.	Maſſa cãdida mar.	vii	cv	
3.non nouẽ.	Maſſa cãdida mar.	x	xvii	
	Mathathias dux	ix	l	
	Mater q̃dã mr̃ cũ duabus filiis	xi	xxix	
idi.mar.	Matrona martyr	iii	ccii	
3.cal.febr.	Mattheus ep̃s	iii	lviii	
11.cal.octo.	Matthe9 apo. euã.	viii	c	
6.cal.mar.	Mattheus apoſto.	iii	cxlix	
	Matthias ep̃s	xi	viii	
cal.nou.	Maturinus cõfeſſ.	x	vi	
	Mathuſalẽ pater	iii	xi	
idibus feb.	Maura mar.	iii	cxix	
10. cal. octo.	Mauricius mar.	viii	ciii	
idi.ſept.	Maurilius ep̃s	viii	lxxv	
3.non. dec.	Maurus martyr	i	xxiii	
18.cal. feb.	Maurus abbas	ii	lxxix	
6.cal. feb.	Maurus abbas	iii	xxxii	
4.cal. feb.	Maurus mar.	iii	xl	
4. non. iun.	Maurus mar.	v	lxxvii	
cal. aug.	Maurus diaco.m.	vii	vi	
11.cal.decẽ.	Maurus mar.	x	xciii	
	Maxentius ep̃s	iii	lxxxv	
6. cal. iul.	Maxentius abbas	vi	xiiii	
6.cal.iul	Maxentius pſbr̃	xi	ultimo	179
cal. dec.	Maxima uir.& m.	i	xiiii	
7.cal.april.	Maxima uir.& m.	iii	ccxxxiii	
17.cal. iun.	Maxima uirgo	v	vii	
3.cal. augu.	Maxima uir.& m.	vi	clix	
17.cal.nou.	Maxima uir.& m.	ix	lxxiii	
cal.octo.	Maxima uir.& m.	xi	ultimo	268
6.idus ian.	Maximian9 pu.m.	ii	lv	
5. idus iun.	Maximianus ep̃s	v	c	
3.idus aug.	Maximianus ma.	vii	li	
12.cal.ſep.	Maximianus m.	xi	ultimo	218
4.cal.iun.	Maximinus ep̃s	v	lxiiii	
4. idus iun.	Maximinus ep̃s	v	ci	
18.cal.ian.	Maximinus cõfeſ.	xi	ultimo	10
6.cal. ian.	Maximus ep̃s	ii	viii	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
	Maximus ep̃s	ii	ix	
4.cal.febr.	Maximus mar.	iii	xli	
12.cal.mar.	Maximus mar.	iii	cxxxiiii	
18.cal.ma.	Maximus mar.	iiii	li	
	Maximus ep̃s	iiii	lii	
17.cal. maii	Maximus mar.	iiii	liii	
16.cal.ſep.	Maximus puer m.	vii	lxxi	
4.cal.octo.	Maximus mar.	viii	cxxviii	
3.cal octo.	Maximus ep̃us	viii	cxxxi	
	Maximus ep̃us	xi	viii	
13.cal.nou.	Maximus leui.m.	ix	lxxxv	
13.cal.decẽ.	Maximus p̃ſbr̃ m.	x	lxxxv	
	Maximus ep̃us	xi	vi	
	Maximus ep̃us	xi	vii	
	Maximus cõfeſſor	xi	xviii	
12.cal.mar.	Maximus mar.	xi	ultimo	7
13.cal. augu.	Maximus martyr	xi	ultimo	197
pri.no.ſep.	Maximus martyr	xi	ultimo	237
13.cal.dec.	Maxim9 ep̃s & m.	xi	ultimo	323
	Mazabanes ep̃s	xi	viii	
6.idus iunii	Medardus ep̃s	v	xcvii	
4.no.ſep.	Medericus abbas	viii	xxv	
6.no.iulii	Megiſtus mar.	vi	xli	
	Melania maior	ix	xciiii	
	Melania iunior	ix	xcv	
8.idus iau.	Melanius ep̃s	ii	xlix	
11.cal.nou.	Melanius ep̃s	ix	xciii	
17.cal.feb.	Melanius ep̃s	ii	xc	
5.idus octo.	Melanus cõfeſſor	xi	ultimo	279
4.idus decẽ.	Melchiadus pa.m.	i	lii	
	Melchior rex	ii	xlviii	
	Melchiſedech rex	iii	xc	
pri.no.decẽ.	Meletius ep̃s	i	xxvi	
	Meletius ep̃s	i	xxvii	
16.cal.feb.	Meleuſippus mar.	ii	xciii	
7.idus mar.	Melition mar.	iii	clxxxv	
8.cal. maii	Melitus ep̃s	iiii	lxxxv	
pri. idus au.	Meminia martyr	vii	lv	
cal. aug.	Menander mar.	vii	x	
3.idus nou.	Menas martvr	x	xlviii	
	Menas cõfeſſor	x	xlix	
no. aug.	Menius ep̃s	vii	xxv	
pri.idus de.	Mercuria mar.	i	lxiii	
	Mercurialis ep̃s	x	cvii	
7.cal.dec.	Mercurius mar.	x	cvi	
	Merolus monach.	xi	cxvii	
14.cal. octo.	Methodius ep̃s m.	viii	xc	
pri.cal.feb.	Metranus mar.	iii	lxii	
7.idus maii	Meiron cõfeſſor	iiii	cxlvii	
3.cal. octo.	Michael archan.	viii	cxxx	
7.idus mar.	Michalius mar.	iii	clxxxv	
	Micheas p̃pheta	ii	lxxvi	
18. cal. feb.	Micheas p̃pheta	ii	lxxvii	
4.cal.ma.	Miles qdam mar.	iiii	xcvii	
11.cal.iul.	Miles qdam mar.	v	cxxxii	
10.cal.maii	Mileſius martyr	iiii	lxxviii	
5.cal.aug.	Mille martyres	vi	cxlvi	
	Mille q̃drigẽti m.	vii	xlvii	
10.cal. ſep.	Mineruus mar.	xi	ultimo	221
8.cal.nou.	Minyas martyr	ix	cviii	
17. cal. ian.	Miſael puer	i	lxxi	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
idi.noué.	Metrus martyr	xi	ultimo	320
3.idus mar.	Modeſta martyr	iii	cxcviii	
17.cal.iulii	Modeſtus martyr	v	cxviii	
4.idus nou.	Modeſtus martyr	x	xlvi	
	Modeſtus cõfeſſ.	xi	xi	
p̄d.idus feb.	Modeſt9 ĩfans m.	xi	ultimo	60
7.idus febr.	Moyſes abbas	iii	ciii	
7.idus febr.	Moyſes abbas	iii	ciiii	
16.cal.mar.	Moyſes martyr	iii	cxxiiii	
p̄d. no. ſept.	Moyſes ꝓph. dux	viii	xxxiiii	
15.cal.ianua.	Moyſes martyr	xi	ultimo	12
6.no.iulii	Monegũda uirgo	xi	ultimo	187
4.idus nou.	Monitor ep̄s	xi	ultimo	315
7.cal.april.	Mõtanus p̄ſ.& m.	iii	ccxxxiii	
5.cal.maii	Mõtanus p̄ſ.& m.	iiii	xciiii	
15.cal.febru.	Moſeus martyr	ii	xcvii	
3.cal.maii	Mulier quedã m.	iiii	c	
11.cal. noué.	Munilio uir.& m.	ix	xcvi	
9.cal. aprilis	Murita martyr	iii	ccxxiiii	
	Muſa uirgo	xi	cxi	
	Muſanus p̄ſbyter	xi	xii	
	Muſeus p̄ſbyter	viii	xxxv	
9.cal.febru.	Muſon martyr	iii	xix	
5.no.iulii	Muſtiola martyr	vi	xlviii	
10. cal. maii	Mutius diac.& m.	iiii	lxxix	
3. idus maii	Mutius p̄ſbr̄ & m.	iiii	clxiiii	
8.cal.iunii	Mutius abbas	v	xliii	
	Mutius cõfeſſor	v	xliiii	
	.N.			
p̄d.idus iun.	Nabor martyr	v	cix	
6.idus iulii	Nabor martyr	vi	lxxx	
4. idus iulii	Nabor martyr	vi	lxxxvii	
	Nachor pater	iii	liiii	
4.cal. noué.	Narciſſus ep̄s	ix	cxx	
15.cal. octo.	Narciſſus martyr	xi	ultimo	248
idi. iulii	Narſis martyr	xi	ultimo	195
4. idus iulii	Naſon diſcipulus	vi	lxxxviii	
cal.decē.	Natalia ſancta	i	xviii	
6.cal.ſeptēb.	Natalia martyr	vii	cxxiii	
p̄d.no. nou.	Natalis cõfeſſor	ix	cxxvii	
16.cal.augu.	Natalius martyr	vi	cx	
	Nathan ꝓpheta	ii	xv	
p̄d.cal.decé.	Nathanahel diſci.	i	ix	
	Nathanahel cõfeſ.	i	x	
8.cal. ianua.	Natiuitas domini	ii	i	
8.cal.iulii	Natiuitas ſcĩ ioan.	vi	iii	
6. idus ſept.	Natiuitas uir.Ma.	viii	li	
17.cal. ianu.	Naualis martyr	xi	ultimo	11
9.cal. ianua.	Naum ꝓpheta	i	lxxxvii	
p̄d.idus iun.	Nazarius martyr	v	cix	
5. cal. augu.	Nazarius martyr	vi	cxlvii	
10. cal. febr.	Nedolfonſus ep̄s	xi	ultimo	37
	Neemias ꝓpheta	vi	xciii	
4.idus ſept.	Nemeſianus ep̄s	viii	lx	
14.cal. ianu.	Nemeſius martyr	i	lxxvii	
15.cal. augu.	Nemeſius martyr	vi	cxi	
8. cal. augu.	Nemeſius martyr	vi	cxxxi	
10.cal.mar.	Nemeſius martyr	xi	ultimo	73
10.cal.ſep.	Nenon martyr	vii	ci	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
6.non.ma.	Neopolus mar.	xi	ultimo	133
6.idus ſep.	Neotheris mar.	xi	ultimo	241
	Neptalim ꝓpheta	iii	xcvi	
4.idus ma.	Nereus martyr	iiii	clv	
17.cal.nou.	Nereus martyr	xi	ultimo	291
4.cal.mar.	Neſtor ep̄s & mar.	iii	clii	
7.cal.nou.	Neſtor cõfeſſor	ix	cx	
no.iun.	Nicander martyr	v	xc	
4. idus ian.	Nicanor diaconus	ii	lxii	
non. april.	Nicanor martyr	xi	ultimo	110
19.cal.ian.	Nicaſius ep̄s & m.	i	lxix	
5.idus oct.	Nicaſius ep̄s & m.	xi	ultimo	280
14.cal. nou.	Nicea martyr	xi	ultimo	296
10.cal.iul.	Niceas epiſcopus	v	cxl	
4.cal.ſep.	Niceas martyr	xi	ultimo	230
pri.idus ſep.	Niceia martyr	viii	lxx	
9.cal.augu.	Niceta martyr	vi	cxxxi	
4.non.apri.	Nicetius ep̄s	iiii	xxvi	
no.decé.	Nicetius ep̄s	xi	ultimo	2
3.non.ma.	Nicetius ep̄s	xi	ultimo	134
8.cal.iun.	Nicetus martyr	v	xl	
	Nicodemus diſcip.	iiii	iii	
8.idus dec.	Nicolaus ep̄s cõfe.	i	xxxiii	
	Nicolaus papa	i	xxxiiii	
	Nicolaus ep̄s	v	lxvii	
4.non.iunii	Nicolaus pegri.cõ.	v	lxxviii	
17.cal.octo.	Nicomedes p̄ſ. m.	viii	lxxxii	
5.cal.mar.	Nicophorus mar.	iii	cli	
10. cal. maii	Nicor ep̄s & mar.	iiii	lxxviii	
no.iul.	Nicoſtratus mar.	vi	lxiii	
non.iul.	Nicoſtratus mar.	vi	lxiiii	
6.idus nou.	Nicoſtratus mar.	x	xxxvi	
13.cal.octo.	Nilus ep̄s & mar.	viii	xcv	
4.idus no.	Nympha uir.& m.	x	xlii	
	Noe pater	iii	xlvi	
4.no.mar.	Nongeniti marty.	iii	clxxv	
	Nonoſus cõfeſſor	xi	xcvii	
8.idus iulii	Norbertus ep̄s	vi	lxvii	
12.cal.iul.	Nouatus diſcipu.	v	cxxx	
4. cal. augu.	Nouem ſocii anto. martyres	vi	clvii	
3.no. mar.	Nouem ſocii euſebii martyres	xi	ultimo	84
14.cal.april.	Noué ſocii qnti m.	xi	ultimo	91
11.cal. april.	Noué ſocii ſaturnini martyres	xi	ultimo	95
	Nulburga uirgo	xi	lxviii	
	Nuldruta uirgo	xi	lxviii	
	.O.			
14.cal. octo.	Oceanus martyr.	xi	ultimo	251
15.cal.dec.	O cyſellus	x	lxx	
10.cal. octo.	Octauius mar.	viii	ciii	
3.idus apri.	Octo milites m.	xi	ultimo	116
10.cal.ſep.	Octo filii eleazari martyres	xi	ultimo	221
13.cal.mar.	Octoginta ſex ſocii donati mar.	xi	ultimo	69
9. cal. augu.	Octogĩta tres milites martyres	xi	ultimo	201

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
prid.idus ia.	Odilo abbas	ii	xxvi	
13.cal.dec.	Odo abbas	x	lxxxiii	
17.cal.maii	Olympias mar.	iiii	liii	
6.cal.aug.	Olympius mar.	vi	cxliiii	
16.cal.iul.	Oliuerius martyr	v	cxxi	
cal.nou.	Omnes ſancti	x	i	
4.no.noué.	Omnes mortui	x	viii	
14.cal.mar.	Oneſim9 diacon9	iii	cxxx	
8.idus ſep.	Oneſiphorus diſc.	viii	xliii	
	Onias ſacerdos	ix	vii	
3.idus iunii	Onophrius cõfeſ.	v	cvi	
16.cal.maii	Optatus martyr	iiii	lvi	
prid.cal.ſep.	Optatus ep̃s	vii	cxli	
11.cal.ma.	Orator pſbr̃ & m.	iiii	lxxii	
3.idus mar.	Ores martyr	iii	cxcviii	
pd.id9 dec.	Oreſtes martyr	i	lxi	
11.cal.fer.	Orontius martyr	ii	cxii	
	Oroſiẽſis abbas	iiii	clxxiiii	
4.non.iulii	Oſee propheta	vi	l	
prid.cal.iul.	Oſtianus ep̃s	xi	ultimo	183
	Othoniel iudex	viii	iiii	
	.P.			
7.idus mar.	Pacianus ep̃s	iii	clxxxvii	
pd.id9 maii	Pachomius abbas	iiii	clxxi	
pd.id9 maii	Pachomi9 mõac.	iiii	clxxii	
	Pachomi9 ep̃s m.	xi	xxxii	
4.cal.augu.	Pachus martyr	vi	clvii	
3.cal.decé.	Paſnutius abbas	i	vii	
	Paſnutius ep̃s	xi	xxxiii	
	Pagatus martyr	xi	xiii	
8.idus octo.	Palatia ſancta	xi	ultimo	277
3.non. mar.	Palatinus martyr	xi	ultimo	74
6.idus ma.	Palmatius mar.	iiii	cl	
cal.iul.	Pambo abbas	vi	xxxviii	
cal.iun.	Pãphilus pſbr̃ m.	v	lxxi	
11.cal. octo.	Pamphilus mar.	xi	ultimo	255
4.idus maii	Pancratius mar.	iiii	clvi	
3.non. apri.	Pancratius cõfeſ.	xi	ultimo	109
5.cal.aug.	Pantaleon mar.	vi	cxlvi	
10.cal. mar.	Panthamia mar.	xi	ultimo	74
non.iul.	Panthenus pſby.	vi	lxv	
12.cal.nou.	Pãthulus ep̃s mr̃.	ix	lxxxvii	
4.cal. febr.	Papias martyr	iii	xl	
8.cal. mar.	Papias epiſcopus	iii	cxli	
5.cal.mar.	Papias martyr	iii	cli	
idi.apri.	Papyrius diac.m.	iiii	xlix	
4.cal decé.	Papyri9 ep̃s & m.	x	cxix	
10.cal.feb.	Parmenas dia.m.	iii	xiiii	
10.cal. ma.	Parmenas pſbr̃ m.	iiii	lxxix	
14.cal.iun.	Parthemius mar.	v	xvii	
idi.nou.	Paſchaſius mar.	x	lviii	
9.cal.iun.	Paſicrates mar.	xi	ultimo	151
8.cal. aprilis	Paſſio dñi	iii	ccxxvii	
7.cal.augu.	Paſtor pſb.cõfeſ.	vi	cxli	
8.idus aug.	Paſtor martyr	vii	xxxii	
3.cal. aprilis	Paſtor ep̃s	xi	ultimo	104
11.cal.febr.	Pater uictoris m.	ii	cxii	
6.idus iulii	Paternianus ep̃s	vi	lxxix	
prid. id9 no.	Paternus martyr	xi	ultimo	317
	Patianus ep̃s	xi	xxiii	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
3.idus ſepté.	Patiens cõfeſſor	xi	ultimo	244
3.idus mar.	Patricia martyr	iii	cxcviii	
16.cal.april.	Patricius ep̃s	iii	cciiii	
17.cal. april.	Patricius ep̃s	xi	ultimo	90
	Patrobas diſcip.	vi	c	
12.cal.febr.	Patroclus mar.	ii	cviii	
6.cal.febr.	Paula uidua	iii	xxix	
14.cal.iul.	Paula uir.& mr̃.	v	cxxv	
13.cal.augu.	Paula uir.& mr̃.	xi	ultimo	197
8.idus iunii	Paulina uir.& m.	v	xcii	
10.cal.iulii	Paulinus ep̃s	v	cxxxviii	
prid.cal ſep.	Paulinus ep̃s	vii	cxxxix	
6.idus octo.	Paulinus ep̃s	ix	xliiii	
idi.nou.	Paulinus pu.m.	x	lviii	
7.cal.iunii	Paulinus mar.	xi	ultimo	153
12.cal.iulii	Paulinus martyr	xi	ultimo	176
pd.id9 dec.	Paulus ſergius ep̃s	i	lx	
16.cal.ian.	Paulus martyr	i	lxxiii	
4.idus ianu.	Paulus i9 eremita	ii	lx	
	Paul9 ſimplex cõ.	ii	lxi	
6.cal.febr.	Paulus papa	iii	xxx	
cal.febr.	Paulus ep̃s	iii	lxxi	
4.idus mar.	Paulus ep̃s	iii	cxcv	
15.cal.maii	Paulus abbas	iiii	lx	
idi.maii	Paulus martyr	v	iiii	
cal.iunii	Paulus pſbr̃ & m.	v	lxxiii	
7.idus iunii	Paulus ep̃s & mr̃.	v	xcv	
6.cal.iulii	Paulus martyr	vi	ix	
3.cal.iulii	Paulus apoſtolus	vi	xxiii	
8.idus iulii	Paulus martyr	vi	lxix	
	Paulus mõachus	xi	xliiii	
6.idus febr.	Paulus ep̃s & mr̃.	xi	ultimo	55
13.cal aprilis	Paulus martyr	xi	ultimo	93
15.cal.maii	Paul9 mõach9 m.	xi	ultimo	123
15.cal.iunii	Paulus martyr	xi	ultimo	143
13.cal.augu.	Paulus diacon.m.	xi	ultimo	198
4.cal.ſep.	Paulus martyr	xi	ultimo	230
10.cal.maii	Pediſſeq̃ tarbue	iiii	lxxviii	
	Pelagia uir.& m.	i	lxxx	
5.idus iulii	pelagia martyr	vi	lxxxv	
8.idus octo.	Pelagia peccatr.	ix	xxxvi	
14.cal.nou.	Pelagia martyr	xi	ultimo	295
6.cal.ſept.	Pelagius martyr	vii	cxx	
6.cal.ſept.	Pelagius pa.p̃mus	vii	cxxi	
	Pelagius papa ſc̃ds	vii	cxxii	
13.cal.oct.	Peleus ep̃s & mr̃.	viii	xcv	
7.id9 aprilis	Peleuſius pſbr̃	xi	ultimo	114
idi.maii.	Pentecoſte	v	i	
3.no.maii	Peregrinus mr̃.	iiii	cxxxiii	
17.cal.iunii	Peregrinus pſ.m.	v	v	
idi.iunii	Peregrinus ep̃s m.	v	cxiii	
8.cal.ſep.	Peregrinus mar.	vii	cxi	
5.cal.augu.	Peregrinus pſbr̃	xi	ultimo	204
3.no.iunii	Pergẽtinus mar.	v	lxxx	
no.mar.	Perpetua mar.	iii	clxxxii	
6.id9 aprilis	Perpetuus ep̃s	iiii	xxxviii	
6.cal.iulii	Perſeuerãda uir.	xi	ultimo	180
pd.cal.iun.	Petronilla uirgo	v	lxix	
4.no.octo.	Petronius ep̃s	ix	xx	
4.no.decé.	Petrus chryſo.ep̃s	i	xx	
16.cal.ianu.	Petrus martyr	i	lxxiii	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
3.no.ianua.	Petrus aulanus m.	ii	xxxix	
	Petrus ep̃s	iii	lxxxv	
	Petrus diac.cõfeſſ.	ii	cxciii	
4.idus mar.	Petrus martyr	ii	cxciiii	
p̃d.id9 mar.	Petrus abbas	iii	cc	
3.cal.maii	Petrus nouus ma.	iiii	xcviii	
idi.maii	Petrus martyr	vi	iiii	
4.no.iunii	Petrus exorciſta	v	lxxiiii	
3.cal.iulii	Petrus apoſt. prĩa.	vi	xxii	
cal. augu.	Petrus ad uĩcula	vii	iii	
cal.augu.	Petrus martyr	vii	x	
p̃d.idus au.	Petrus martyr	vii	lv	
8.cal.noue.	Petrus martyr	ix	cvii	
6.cal.deceb.	Petr9 alexã.ep̃s m.	x	cix	
	Petrus ep̃s & cõfe.	x	cx	
	Petrus ep̃s.	xi	vi	
	Petrus ep̃s tara.	xi	cxix	
5.idus dece.	Petrus martyr	xi	ultimo	4
3.idus ianu.	Petrus martyr	xi	ultimo	32
p̃d.id9 mar.	Petrus martyr	xi	ultimo	88
5.cal. maii	Petrus diac. & m.	xi	ultimo	122
7.idus iun.	Petrus pſbr̃ & m.	xi	ultimo	165
7.idus aug.	Petrus martyr	xi	ultimo	209
6.cal.ſepte.	Petrus miles mar.	xi	ultimo	226
8.idus octo.	Petrus martyr	xi	ultimo	276
7.idus dece.	Phara uirgo	i	xxxix	
5.cal.noueb.	Pharo epiſcopus	ix	cxvii	
3.no.ſepteb.	Phebe diſcipula	viii	xxxi	
16.cal.mar.	Phebus martyr	iii	cxxii	
p̃d. idus au.	Philadelphus m.	vii	lv	
p̃d.no. febr.	Phileas martyr	iii	lxxxi	
	Phileas ep̃s & m.	xi	xxxii	
8.idus mar.	Philemon martyr	iii	clxxxiii	
4.idus apri.	Philemon martyr	iiii	xliii	
	Philemon diſcip.	vi	c	
10.cal.mart.	Philenus ep̃s m.	iii	cxxxvii	
	Philetus ep̃s	xi	vii	
13.cal. ſepte.	Philibertus abbas	vii	lxxxv	
3.idus april.	Philippus ep̃s	iiii	xliiii	
cal.maii	Philippus apoſto.	iiii	cvii	
8.idus iunii	Philippus diacon.	v	xci	
	Philippus eremita	v	cviii	
6.idus iulii	Philippus martyr	vi	lxxvii	
	Philippus ep̃s cõf.	vii	xcvi	
	Philippus ep̃s	xi	viii	
idi. ſepte.	Philippus ep̃us m.	viii	lxxii	
	Philippus ĩpat.m.	xi	xcii	
	Philippus ĩpat.m.	xi	xcii	
idibus iul.	Philippus martyr	xi	ultimo	195
11.cal. noue.	Philippus ep̃us m.	xi	ultimo	299
p̃d.no. febr.	Phillorrhoni9 m.	iii	lxxxi	
	Phillorrhonius pſ.	xi	xlix	
	philologus diſcip.	vi	c	
18. cal. dece.	philomenus mar.	xi	ultimo	321
7.idus mar.	philothurion	iii	clxxxv	
	phinees ſacerdos	vi	xxxiiii	
	phlegõtius diſcip.	vi	c	
3.non. mar.	phocas martyr	iii	clxxvi	
p̃d.idus iul.	phocas ep̃us & m.	vi	xcviii	
p̃d.idus iul.	phocatus ep̃s	xi	ultimo	193
	pholcas ep̃s & m.	xi	lxxxii	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
4.non.iun.	Photinus ep̃us m.	v	lxxvi	
14.cal.dece.	Phridianus ep̃s	x	lxxviii	
16.cal.ma.	Phronto martyr	iiii	lvi	
18.cal.ma.	Phronto abbas	xi	ultimo	120
8.cal.noue.	Phronto ep̃s	ix	cix	
	Piamon pſbyter	xi	xli	
	Piaton pſby.& m.	xi	xxxvi	
cal. octo.	Piator martyr	ix	xi	
6.idus octo.	Pierius pſbyter	ix	l	
4.non.nou.	Pygaſius martyr	x	xiii	
9.cal.aprilis	Pygmenius pſ.m.	iii	ccxxiii	
6.idus octo.	Pinytus ep̃s	ix	xlix	
	Pion abbas	xi	xxxix	
cal.febru.	Pionius martyr	iii	lxviii	
4.cal.augu.	Pioſus martyr	vi	clvii	
5.idus mar.	Piperion martyr	iii	cxci	
	Pitrion abbas	xi	lxxiiii	
5.idus iul.	Pius papa & mar.	vi	lxxxii	
idi. octo.	Placida uirgo	ix	lxx	
3.non.octo.	Placidus martyr	xi	ultimo	271
3.cal.ma.	Platinus	xi	ultimo	160
11.cal.augu.	Plato martyr	vi	cxxvi	
3.cal.octob.	Platus martyr	xi	ultimo	264
7.idus apri.	Pleuſius pſbr̃	xi	ultimo	114
10.cal.maii	Plures religioſi martyres	iiii	lxxviii	
	Plures ſancti quorũ ſola nomina & dies ĩueniũt	xi	cxxx	
10.cal.ma.	Plurime ſacre uir.	iiii	lxxviii	
6.non.mar.	Plurimi mr̃es	iii	clxvi	
4.idus apri.	Plurimi mr̃es	iiii	xlii	
	Plurimi mr̃es	xi	xxvi	
16.cal.ianu.	Pluſius martyr	i	lxxiii	
4.cal.iul.	Plutarchus mar.	vi	xxi	
	Polemius ep̃s	vii	ciiii	
4.idus ſept.	Polianus ep̃s & m.	viii	lx	
7.cal.febru.	Policarpus ep̃s m.	iii	xxiiii	
7.cal.mart.	Policarpus pſbr̃	iii	cxliiii	
cal.febru.	Policarpus ep̃s	xi	ultimo	45
	Polycrates ep̃s	xi	xvi	
idi.febr.	Poliotus martyr	xi	ultimo	61
12.cal.iun.	Poliuetus mar.	xi	ultimo	144
2.cal.iun.	Polius martyr	v	xxviii	
13.cal.mar.	Pollochroni9 e.m.	iii	cxxxii	
3.idus dece.	Pontianus mar.	i	lviii	
14.cal.febr.	Pontianus mar.	ii	cii	
13.cal.dece.	Põtianus papa m.	x	lxxx	
4.non.iun.	Ponticus martyr	v	lxxvii	
8.idus mar.	Põtius diacon.m.	iii	clxxx8	
p̃d.idus ma.	Põtius ep̃us & m.	iiii	clxix	
10.cal.ſepte.	Porphyrius mart.	vii	cii	
8.cal.deceb.	Porphyrius mart.	x	ciii	
5.idus dece.	Porphyrius mart.	xi	ultimo	4
p̃d.cal.april.	Portus martyr	xi	ultimo	105
non.dec.	Potamia martyr	xi	ultimo	3
4.cal.iul.	Potamiena uir.m.	vi	xxi	
10.cal.mar.	Potamius martyr	xi	ultimo	73
14.cal.iun.	Potentiana uirgo	v	xv	
p̃d.cal.ianu.	Potentianus ep̃s	ii	xxv	
10.cal.dece.	Pragmatius ep̃s	xi	ultimo	527

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
3.non.octo.	Praſeas ep̄s & m.	ix	xxiiii	
12.cal.aug.	Praxedis uirgo	vi	cxxi	
14.cal.ma.	Prefectus pſ. & m.	xi	ultimo	124
9.cal.febr.	Prelidaus puer &	iii	xviii	
12.cal.mar.	Prepedigna mar.	iii	cxxxiiii	
8.idus ſept.	Preſidius ep̄s & m.	viii	xliiii	
3.idus decē.	Pretexatus mar.	i	lviii	
5.cal.iun.	Priamus mar.	xi	ultimo	156
10.cal.augu.	Primitiua uirgo	xi	ultimo	200
16.cal.ma.	Primitiuus mart.	iiii	lvi	
4.idus iun.	Primitiuus mart.	v	ciiii	
15.cal.augu.	Primitiuus mar.	vi	cxi	
cal.augu.	Primitiuus mart.	vii	vi	
5.idus mar.	Primus martyr	iiii	cli	
5.idus iun.	Primus martyr	v	xcix	
13.cal.nouē.	Primus martyr	ix	lxxxvi	
	Primus ep̄s	xi	vi	
6.no.octo.	Primus martyr	xi	ultimo	269
15.cal.febr.	Priſca uir. & mar.	iii	xcvi	
8.idus iul.	Priſcilla diſcipula	vi	lxviii	
17.cal.febr.	Priſcilla ſancta	xi	ultimo	36
pri.no.ian.	Priſcillianus mar.	ii	xlii	
	Priſcillianus ep̄s m.	xi	cxxv	
pri.no.ian.	Priſcus p̄ſbr̄ & m.	ii	xlii	
7.idus mar.	Priſcus martyr	iii	clxxxv	
5.cal.april.	Priſcus martyr	iiii	ix	
7.cal.iun.	Priſcus martyr	v	l	
cal.ſep.	Priſcus diſcipulus	viii	xvii	
cal.octo.	Priſcus martyr	xi	ultimo	267
12.cal.ſept.	Priuatus ep̄s & m.	vii	lxxxix	
12.cal.octo.	Priuatus ep̄s & m.	viii	xcviii	
16.cal.nou.	Priuatus martyr	ix	lxxviii	
12.cal.octo.	Priuatus martyr	xi	ultimo	254
5.idus octo.	Probus martyr	ix	li	
4.idus no.	Probus ep̄s	x	xlv	
idibus no.	Probus mar.	x	lviii	
	Probus ep̄s	xi	cviii	
6.non.iul.	Proceſſus martyr	vi	xl	
8.idus iul.	Procopius martyr	vi	lxx	
5.idus april.	Procorus dia.&m.	iiii	xxxix	
cal.dec.	Proculus ep̄s mar.	i	xv	
5.idus decē.	Procolus ep̄s cōfe.	i	xlix	
16.cal.mar.	Proculus mar.	iii	cxxii	
13.cal.octo.	Proculus diac.m.	viii	xciii	
18.cal.maii.	Proculus mar.	xi	ultimo	121
14.cal.nou.	Proculus martyr	xi	ultimo	296
pri.no.nou.	Proculus mar.	xi	ultimo	309
8.cal.febr.	Proiectus ep̄s m.	iii	xxii	
7.idus nou.	Proſdocimus ep̄s	x	xxxiii	
7.cal.iulii	Proſper ep̄s	vi	vii	
13.cal.iulii	Prothaſius mar.	v	cxxvi	
11.cal.ſeptē.	Proterius p̄ſbr̄ m.	vii	xcii	
16.cal.mar.	Protolicus mar.	iii	cxxiiii	
pri.idꝰ iun.	Protus martyr	v	lxx	
3.idus ſeptē.	Protus martyr	viii	lxii	
13.cal.ian.	Ptolomeus mart.	i	lxxviii	
14.cal.nou.	Ptolomeus mar.	ix	lxxxiii	
12.cal.febr.	Publius ep̄s & m.	ii	cix	
16.cal.maii	Publius martyr	iiii	lvi	
	Publius ep̄s	xi	viii	
11.cal.mar.	Publius martyr	xi	ultimo	72

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
14.cal.iun.	Pudeus diſcipulus	v	xiiii	
10.cal.april.	Puer qdam annorum.7.mar.	iii	ccxxii	
14.cal.decē.	Puer q dā mart.	x	lxxv	
5.cal.maii	Pulio martyr	iiii	xciiii	
	Puniſicus abbas	xi	lvi	
4.no.feb.	Purificatio ſancte marie	iii	lxxii	
11.cal.maii	Puſicius martyr	iiii	lxxi	
	.Q.			
idi.febr.	Quadrageſima	iii	cxvii	
16.cal.ian.	Quadragīta ſocii floriani m̄res	i	lxxiii	
9.cal.ianu.	Quadragīta uirgines martyres	i	lxxxix	
idi.ianu.	Quadraginta milites martyres	ii	lxxii	
7.idus mar.	Quadragīta milites martyres	iii	clxxxv	
4.no.maii	Quadraginta m.	iiii	cxxv	
4.no.maii	Quadraginta m.	iiii	cxxvi	
	Quadragīta ruſtici martyres	iiii	cxxvii	
6.idus mar.	Quadragintaduo martyres	xi	ultimo	86
pri.idꝰ mar.	Quadragintanouē milites m̄res	iii	cxcix	
8.cal.octo.	Quadragintanouem martyres	viii	cxvii	
14.cal.nou.	Quadragintanouem martyres	xi	ultimo	295
8.cal.maii	Quadragintaocto martyres	iiii	lxxxiii	
4.no.iunii	Quadragintaocto martyres	v	lxxvii	
pri.no.iunii	Quadragītaquattuor martyres	v	lxxxvi	
8.cal.nouē.	Quadragintaſex milites m̄res	ix	cvii	
7.cal.iunii	Quadratus diſci.	v	xlvii	
12.cal.ſept.	Quadratus ep̄s	vii	xc	
7.cal.iunii	Quadratus mar.	xi	ultimo	152
6.no.mar.	Quadringēti m.	iii	clxvii	
3.idus iulii	Quadringēti.97. martyres	vi	xcvi	
14.cal.april.	Quartilla mar.	xi	ultimo	91
3.no.nouē.	Quartus diſcipu.	x	xvi	
6.idus maii	Quartus martyr	xi	ultimo	140
pri.idus de.	Quattuor ſcē mulieres m̄res	i	lxiii	
6.idus nou.	Quattuor coronati martyres	x	xxxvii	
	Quattuor ſancti ep̄i martyres	xi	xxxii	
13.cal.april.	Quattuor ſo.pauli martyres	i	ultimo	93
7.idus apri.	Quattuordecī ſocii ephanii m.	xi	ultimo	113
13.cal.augu.	Quattu.milia m.	vi	cxix	
4.idus oct.	Quattuormilia			

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
	976.martyres	ix	liiii	
14.cal.no.	Quidam ſo. ptolemei martyr	ix	lxxxiii	
cal.febr.	Quindecim mar.	iii	lxviii	
3.idus iulii	Quingenti mar.	vi	xcvi	
cal.octo.	Quīgēti &.4.m.	xi	ultimo	266
15.cal.mar.	Quinidius ep̄s	xi	ultimo	66
8.idus febr.	Qinquageſima	iii	lxxxvii	
10.cal. maii	Quinquagīta monachi martyres	iiii	lxxviii	
idi.nou.	Quinquaginta ſapientes marty.	x	lvii	
4.idus apri.	Quīque ſocii apollonii mr̄es	xi	ultimo	115
14.cal. mar.	Quinquemilia ſo. iuliani mart.	xi	ultimo	68
14.cal.april.	Quintilia mar.	xi	ultimo	91
16.cal. maii	Quintilianus mr̄	iii	lvi	
14.cal. apri.	Quintilus mar.	xi	ultimo	91
pri.cal.nou.	Quintinus mar.	ix	cxxvi	
pri.no. ian.	Quintus mar.	ii	xliiii	
14.cal.april.	Quintus martyr	xi	ultimo	91
6.idus maii	Quintus mar.	xi	ultimo	140
no.ſepté.	Quintus mar.	xi	ultimo	239
4.cal. noué.	Quintus mar.	xi	ultimo	305
4.no. maii	Quiriacus ep̄s m.	iiii	cxx	
pri.id9 aug.	Quiriacus mar.	vii	lv	
11.cal.iulii	Quiriacus mar.	xi	ultimo	18
10.cal.ſepté.	Quiriacus mar.	xi	ultimo	220
idi.iulii	Quiricus mar.	vi	ci	
cal.aug.	Quirilus mar.	vii	vi	
	Quirilus ep̄s	xi	vii	
6.no.octo.	Quirilus mar.	xi	ultimo	269
7.cal.april.	Quirinus mar.	iii	ccxxxii	
3.cal.april.	Quirinus mar.	iiii	xiiii	
pri.no. iun.	Quirinus ep̄s m.	v	lxxxv	
7.idus mar.	Quirion martyr	iii	clxxxv	
	.R.			
	Raab meretrix	viii	iii	
	Rachel mater	iii	xcv	
idi.augu.	Radegūdis regina	vii	lx	
6.cal.iun.	Ragenulphus m.	xi	ultimo	154
	Raphael archāge.	iiii	cxli	
	Rebeccha mater	iii	xciii	
	Redemptus ep̄s	xi	cv	
7.idus ſep.	Regina uir.& m.	viii	xlvii	
3.cal.april.	Regulus ep̄s	iiii	xv	
7.idus ian.	Relatio pueri egypto	ii	li	
	Rhemachlus ep̄s	xi	lxii	
3.non.febr.	Remedius ep̄s & martyr	xi	ultimo	48
cal.octo.	Remigius ep̄s	ix	ix	
8.idus octo.	Reparata uir.m.	ix	xxxix	
4.idus nou.	Reſpicius mar.	x	xlii	
4.cal.iun.	Reſtitutus mar.	xi	ultimo	157
10.cal. ſep.	Reſtitutus mar.	vii	c	
6.cal.april.	Reſurrectio dn̄i	iiii	i	
	Rheticius ep̄s	xi	cxx	
	Reu pater	iii	lii	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
cal. iun.	Reuerianus ep̄s & mar.	v	xxviii	
8.idus febr.	Reuocata mar.	xi	ultimo	52
non.mar.	Reuocatus mar.	iii	clxxxii	
5.idus ian.	Reuocatus mar.	xi	ultimo	31
6.cal.ma.	Ricarius cōfeſſor	iiii	xc	
3.cal. ma.	Robertus abbas	iiii	cii	
9.cal.decé.	Rhodon p̄ſbyter	xi	ultimo	328
9.cal.iun.	Rogatianus mar.	v	xxxvii	
7.cal. nou.	Rogatianus p̄ſbyter & martyr	xi	cxii	
16.cal.ſept.	Rogatus martyr	vii	lxxi	
16.cal.ian.	Rholus martyr	i	lxxiii	
	Romāi pōtifices	xi	ii	
pri.cal. mar.	Romanus abbas	iii	clx	
8.idus iul.	Romanus dia. m.	vi	lxvi	
8.idus aug.	Romanus mar.	vii	xxx	
5.idus augu.	Romanus mar.	vii	xl	
8.cal.ſepté.	Romanus mar.	vii	cxi	
14.cal. dec.	Romanus mar.	x	lxxv	
7.cal.dec.	Romanus p̄ſby.	x	cviii	
6.idus decé.	Romaricus abbas	i	xliiii	
13.cal.iul.	Romualdus abb.	v	cxxviii	
	Romula uirgo	xi	cix	
13.cal.mar.	Romulus mar.	xi	ultimo	69
9.cal.apri.	Romulus mar.	xi	ultimo	96
15.cal.augu.	Rhophilus ep̄s	vi	cxiiii	
18.cal. octo.	Roſula mar.	viii	lxxviii	
16.cal.iul.	Rhothlandus m.	v	cxxi	
	Ruben p̄triarcha	iii	xcvi	
6.idus iul.	Rufina uir.& m.	vi	lxxviii	
14.cal.aug.	Rufina martyr	vi	cxvii	
18.cal.iul.	Rufinus mart.		cxvi	
pri.id9 febr.	Rufinus mar.	xi	ultimo	59
pri.cal.mar.	Rufinus martyr	xi	ultimo	80
11.cal.iul.	Rufinus martyr	xi	ultimo	177
pri.no. ſept.	Rufinus puer m.	xi	ultimo	236
16.cal.decé.	Rufinus martyr	xi	ultimo	322
15.cal.ian.	Rufus martyr	i	lxxv	
cal.augu.	Rufus martyr	vii	x	
6.cal.ſepté.	Rufus martyr	vii	cxix	
11.cal.decé.	Rufus diſcipulus	x	xcii	
4.cal.decé.	Rufus martyr	x	cxx	
13.cal.ma.	Rufus martyr	xi	ultimo	125
	Ruſticus ep̄s	iii	lxxxv	
8.cal.octo.	Ruſticus ep̄s	xi	ultimo	259
7.cal. noué.	Ruſticus ep̄s	xi	ultimo	303
5.idus aug.	Ruſticus mar.	vii	xlii	
16.cal.augu.	Ruſticus ſubdiac.	vii	lxxi	
7.idus oct.	Ruſticus p̄ſbyter	ix	xli	
	Ruth uidua	viii	xv	
12.cal. ian.	Rutulus martyr	xi	ultimo	71
	.S.			
non. decé.	Sabas abbas	i	xxix	
4.cal. febr.	Sabianus martyr	iii	xiii	
4.cal.ſep.	Sabina martyr	vii	cxxxiii	
6.cal.noué.	Sabina uir.& m.	ix	cxiiii	
3.cal.ian.	Sabinus ep̄s & m.	ii	xix	
13.cal.augu.	Sabinus martyr	xi	ultimo	197
7.idus mar.	Sacerdon martyr	iii	clxxxv	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
p̄d.idus ſep.	Sacerdos ep̄s	xi	ultimo	245
9.cal. octob.	Salaberga abba.	viii	cxiiii	
	Sale pater	iii	xlix	
11.cal. noue.	Salome diſcipula	ix	xci	
	Salomon rex & p̄pheta	vii	i	
6.idus febr.	Salomon martyr	xi	ultimo	54
4.cal.octob.	Salomon ep̄s	xi	ultimo	263
p̄d.no.ſept.	Saluinus puer m.	xi	ultimo	236
3.idus ianu.	Saluius ep̄s	ii	lxv	
cal.iul.	Saluius cōfeſſor	xi	ultimo	186
18.cal.octo.	Saluſtia martyr	viii	lxxvii	
6.idus iun.	Saluſtianus cōfeſſ.	xi	ultimo	166
12.cal.decē.	Samon martyr	x	lxxxviii	
13.cal.ſeptē.	Samuel propheta	vii	lxxxii	
	Samuel p̄ſbyter	vii	lxxxiii	
10.cal.octo.	Sanctinus ep̄s	viii	cviii	
7.idus mar.	Sanctius martyr	iii	cxxxv	
	Sanctulus p̄ſbr̄	xi	ciiii	
4.non.iun.	Sanctus martyr	v	lxxvii	
5.cal.augu.	Sampſon ep̄s	vi	cl	
	Sampſon iudex	viii	xiiii	
	Sarra mater	iii	lxxxix	
	Sarra abbatiſſa	xi	xlvi	
	Saruch pater	iii	liii	
17.cal.nouē.	Satyrianus mar.	ix	lxxiii	
p̄d.idus ian.	Satyrus martyr	ii	lxvi	
no.mar.	Satyrus martyr	iii	clxxxii	
4.cal.april.	Satyrus martyr	iiii	x	
3.cal.decēb.	Saturninus mar.	i	iiii	
3.cal.decēb.	Saturnin9 ep̄s m.	i	v	
3.idus febr.	Saturninus p̄ſ.m.	iii	cxiiii	
no.mar.	Saturninus mart.	iii	clxxxii	
16.cal.maii	Saturninus mart.	iiii	lvi	
p̄d.cal.febr.	Saturninus mart.	xi	ultimo	44
8.idus febr.	Saturninus mart.	xi	ultimo	52
11.cal.april.	Saturnin9 ep̄s m.	xi	ultimo	95
6.non.maii	Saturninus mart.	xi	ultimo	133
11.cal.ſeptē.	Saturninus mart.	xi	ultimo	219
p̄d.no.octo.	Saturninus mart.	xi	ultimo	275
p̄d.id9 oct.	Saturninus mart.	xi	ultimo	288
17.cal.nouē.	Saturninus p̄ſ.m.	xi	ultimo	291
4.cal.augu.	Saturnus martyr	xi	clvii	
4.cal.ſeptē.	Sauina uirgo	vii	cxxxiiii	
p̄d.cal.ianu.	Sauiniāus ep̄s m.	ii	xxv	
4.cal.ſeptē.	Sauinianus mart.	vii	cxxxiiii	
3.idus decē.	Sauinus ep̄s	i	lix	
13.cal.mar.	Sauinus ep̄s	iii	cxxxiii	
16.cal augu.	Scyllitani m̄res	vi	cx	
4.idus febr.	Scholaſtica uir.	iii	cx	
13.cal.febr.	Sebaſtianus mar.	ii	cvi	
6.idus febr.	Sebaſtianus mar.	xi	ultimo	53
16.cal.augu.	Secunda mater	vi	cx	
6.idus iulii	Secūda uirgo ma.	vi	lxxviii	
4.cal.febru.	Secunda martyr	iii	xli	
3.cal.augu.	Secunda uir.& m.	vi	clix	
5.idus aug.	Secundianus ma.	vii	xli	
13.cal.mar.	Secundianus m̄r.	xi	ultimo	69
6.no.octob.	Secundianus m̄r.	xi	ultimo	269
3.cal.maii.	Secūdinus epiſcopus & martyr	iiii	c	
12.cal.iun.	Secundinus mar.	xi	ultimo	145
9.cal.mar.	Secundinus mar.	xi	ultimo	75
no.mart.	Secundolus mar.	iii	clxxxii	
9.cal.aprilis	Secundolus mart.	xi	ultimo	96
3.cal.aprilis	Secūdus miles m.	iiii	xii	
idi.maii	Secundus ep̄s	v	iii	
7.cal.ſeptē.	Secundus mar.	vii	cxvii	
p̄d.cal.aug.	Secundus mar.	xi	ultimo	206
4.no.decēb.	Securus martyr	i	xxi	
10.cal.maii	Sedecim milia m.	iiii	lxxviii	
9.cal.aprilis	Seleucus cōfeſſor	xi	ultimo	97
	Sem pater	iii	xlvii	
6.cal.octob.	Senator martyr	xi	ultimo	261
	Seneca ep̄s	vii	xcvi	
3.cal.augu.	Senen martyr	vi	clviii	
10.cal.iunii	Seneſius martyr	v	xxxiii	
7.idus ianu.	Septē fratres m̄res	ii	lii	
4.no.febru.	Septem mulieres martyres	iii	lxxxv	
4.idus mar.	Septem ſocii egduni martyres	iii	cxcvi	
5.idus april.	Septem uirgines & martyres	iiii	xl	
16.cal.maii	Septem ſocii calliſti martyres	iiii	lv	
6.idus iulii	Septē fratres martyres	vi	lxxvii	
3.idus aug.	Septem dormientes martyres	vii	li	
6.idus octo.	Septem ſocii caſſii martyres	ix	xlvi	
4.cal.iunii	Septē germani m.	xi	ultimo	158
16.cal.ſeptē.	Septimus martyr	vii	lxxi	
9.cal.nouē.	Septimus martyr	ix	ci	
10.cal.febr.	Septuageſima	iii	i	
3.no.decēb.	Septuaginta milites martyres	i	xxiii	
6.cal.mar.	Septuagītaduo m.	iii	cl	
idi.iulii	Septuagintaduo diſcipuli	vi	c	
9.cal.mar.	Septuagintanouē martyres	iii	cxxxviii	
16.cal.octo.	Septuagintaquīq; martyres	viii	lxxxv	
p̄d.no.maii	Septuagītaq̄nq; ſocii heliodori m.	xi	ultimo	136
13.cal.octo.	Sequanus abbas	xi	ultimo	251
3.no.ſeptē.	Seraphia uirg. m.	viii	xxx	
5.cal.mar.	Serapion martyr	iii	cli	
12.cal.april.	Serapion abbas	iii	ccxvii	
3.idus aug.	Serapion martyr	vii	li	
3.cal.nouē.	Serapion ep̄s	ix	cxxii	
18.cal.decē.	Serapion martyr	x	lix	
	Serapion ep̄s	xi	vii	
7.cal.aprilis	Serapion martyr	xi	ultimo	100
6.cal.ſeptēb.	Serapion martyr	xi	ultimo	226
17.cal.ſeptē.	Serena regina	vii	lxix	
7.cal.mar.	Serenus mart.	iii	cxlvii	
	Serenus abbas	iii	cxlviii	
4.cal.iulii	Serenus martyr	vi	xxi	
8.cal.ianua.	Sergius cōfeſſor	ii	iii	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.	Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
	Sergius papa	viii	lvii		9.cal.iun.	Siluanus martyr	xi	ultimo	150
no.octo.	Sergius martyr	ix	xxix		10.cal.oct.	Siluanus cōfeſſor	xi	ultimo	257
6.cal.mar.	Sergius martyr	xi	ultimo	76	12.cal.iul.	Siluerius papa m.	v	cxxxi	
4.cal.iulii	Seronius martyr	vi	xxi		12.cal.dec.	Siluerius ep̄s	x	xci	
prid.cal.ian.	Serotinus martyr	ii	xxv		prid.cal.ian.	Silueſter pa.i9 cō.	ii	xxii	
10.cal.nou.	Seruandus mar.	ix	xcvii			Siluia uirgo	xi	li	
3.idus maii	Seruatius	iiii	clxii		13.cal.mar.	Siluius epiſcopus	xi	ultimo	70
12.cal.maii	Seruilianus mar.	iiii	lxviii		no.ianu.	Symeō mōachus	ii	xlv	
9.cal.iunii	Seruulus martyr	xi	ultimo	150	prid.no.feb.	Symeon p̄pheta	iii	lxxx	
9.cal.mar.	Seruulus martyr	xi	ultimo	75		Symeon p̄triarc.	iii	xcvi	
9.cal. iunii	Seruulus martyr	v	xxxvi		12.cal.mar.	Symeon ep̄s & m.	iii	cxxxv	
10.cal.ian.	Seruulus cōfeſſor	v	lxxxv		11.cal.ma.	Symeon ep̄s & m.	iiii	lxxi	
8.idus decē.	Seruus martyr	i	xxxv		6.cal.aug.	Symeon cōfeſſor	xi	ultimo	203
	Seth pater	iii	v		9.cal.mar.	Symmachus papa	iii	cxxxix	
4.cal.febr.	Seuera martyr	iii	xli		6.cal.iun.	Symmachus mar.	v	liiii	
10.cal.feb.	Seuerianus mar.	iii	xvi		6.cal.iun.	Symmetri9 p̄ſ.m.	v	lviii	
8.cal.febr.	Seuerianus ep̄s	iii	xxiii			Simon maccabe9	ix	iiii	
7.idus mar.	Seuerianus mar.	iii	clxxxv			Simon ſacerdos	ix	vi	
non.iul.	Seuerianus mar.	vi	lxiiii		5.cal.nou.	Simon apoſtolus	ix	cxv	
6.idus no.	Seuerianus mar.	x	xxxvii		18.cal.ſep.	Simplicianus ep̄s	xi	ultimo	216
cal.febr.	Seuerianus ep̄s	xi	ultimo	45	6.idus ma.	Simplicius mar.	iiii	cl	
12.cal.nou.	Seuerianus ep̄s	xi	ultimo	298	no.iul.	Simplicius mar.	vi	lxiiii	
6.idus ian.	Seuerinus abbas	ii	lvi		4.cal.aug.	Simplicius mar.	vi	cliii	
6.idus ian.	Seuerinus ep̄s	ii	lvii		6.idus no.	Simplicius mar	x	xxxvi	
pri.id9 febr.	Seuerinus confeſ.	iii	cxv			Simplicius papa	xi	v	
10.cal.nou.	Seuerinus ep̄s	ix	xcviii		13.cal.dec.	Simplicius ep̄s	xi	ultimo	324
10.cal.nou.	Seuerin9 boeti9 m.	ix	xcix		non.iul.	Symphorian9 m.	vi	lxiiii	
13.cal.dec.	Seuerinus mar.	x	lxxxii		11.cal.ſep.	Simphorian9 m.	vii	xciii	
3.idus ian.	Seuerinus mar.	xi	ultimo	32	6.idus no.	Symphorian9 m.	x	xxxvi	
cal.nou.	Seuerinus cōfeſ.	xi	ultimo	307	5.cal.aug.	Symphoroſa m.	vi	cxi	
9.cal.decē.	Seuerinus monac.	xi	ultimo	329	6.non.iul.	Symphoroſa m.	vi	xlii	
8.idus aug.	Seuerus p̄ſb̄r m̄r	vii	xxx		6.cal.aug.	Symphronius m.	vi	cxliiii	
cal.febr.	Seuerus ep̄s	iii	lxv			Syncletice abbat.	xi	xlvii	
cal.febr.	Seuerus p̄ſb̄r m.	iii	lxvi		11.cal.aug.	Syntyche diſcip.	vi	cxxv	
	Seuerus p̄ſb̄r cōſ.	iii	lxvii			Syricius papa	xi	iii	
non.iul.	Seuerus martyr	vi	lxiiii		5.idus dec.	Syrus epiſcopus	i	l	
6.idus aug.	Seuerus epiſcopus	vii	xxxvi			Syrus martyr	xi	xxvii	
16.cal.ſep.	Seuerus martyr	vii	lxxi			Syr9 mōach9 cōſ.	xi	xliiii	
8.cal.ſep.	Seuerus abbas	vii	cxiii		3.cal.decē.	Siſinnius martyr	i	iiii	
6.idus nou.	Seuerus martyr	x	xxxvii		7.idus mar.	Siſinnius martyr	iii	clxxxv	
3.cal.febr.	Sexageſima	iii	xlv		4.cal.iun.	Siſinnius martyr	v	lxiii	
11.cal.febr.	Sexaginta m̄res	ii	cxiii			Siſinni9 monach9	xi	lii	
5.cal.decē.	Sexcēti.60.m̄res	x	cxv		16.cal.mar.	Siſinnius ep̄s	iii	cxxv	
	Sextus epiſcopus	xi	x		cal.ſep.	Sixtus ep̄s	xi	ultimo	233
	Sextus confeſſor	xi	xxi		8.idus apr.	Sixtus pa. pri.m.	iiii	xxxiii	
6.cal.ſep.	Syaggeus ep̄s	xi	ultimo	227	8.idus aug.	Sixtus pa.ſc̄d̄s m.	vii	xxx	
3.cal.iun.	Sycus martyr	xi	ultimo	160		Sixtus papa 3.cōſ.	vii	xxxi	
9.cal.ſep.	Sidonius ep̄s	vii	cvii		7.idus mar.	Smaragdus mar.	iii	clxxxv	
p̄d.no.oct.	Syggon ep̄s & m.	ix	xxviii		6.idus aug.	Smaragdus ma.	vii	xxxv	
cal.ma.	Sigibertus rex m.	iiii	cxii		7.idus ian.	Socie baſiliſſe uir.	ii	lii	
cal.ma.	Sigiſmūd9 rex m.	iiii	cxii		18.cal.maii	Socie donine ui.	xi	ultimo	121
3.idus iul.	Silas diſcipulus	vi	xciiii		cal.dec.	Socii diodori m.	i	xii	
16.cal.ian.	Sildeuandus m̄r	i	lxxiii		prid.id9 de.	Socii euſtratii m.	i	lxi	
11.cal.ma.	Silinus martyr	iiii	lxxii		8.cal.ianu.	Socii anaſtaſie m.	ii	ii	
10.cal.mar.	Siluanus ep̄s & m.	iii	cxxxvii		3.cal.ian.	So.uenuſtiani m.	ii	xix	
4.non.ma.	Siluanus ep̄s & m.	iiii	cxxiiii		7.idus ian.	Socii iuliani m̄r.	ii	lii	
6.idus iul.	Siluanus martyr	vi	lxxvii		4.cal.feb.	Socii flauiani m.	iii	xli	
	Siluanus diſcip.	vi	c		p̄d.non.feb.	Socii philee e m̄r.	iii	lxxxi	
10.cal.oct.	Siluanus epiſco.	viii	ciiii		3.idus feb.	Socii ſaturnini m.	iii	cxiiii	
	Siluanus abbas	viii	cv		16.ca.mar.	Socii ualentini m.	iii	cxxiii	
12.cal.mar.	Siluanus martyr	xi	ultimo	71	7.cal.mar.	So.gerardi ep̄i m.	iii	cxlv	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
10.cal. april.	Socii liberati mar.	iii	ccxxii	
9.cal.apri.	Socii murite mar.	iii	ccxxiii	
4.idus april.	Socii apollonii m.	iiii	xliii	
15.cal.ma.	Socii mapalici m.	iiii	lviii	
5.cal.maii	Soc. antimi epi m.	iiii	xcii	
3.cal.ma.	Socii agabi epi m.	iiii	c	
4.non. maii	Soc.ſiluani epi m.	iiii	cxxiiii	
non.ma.	Socii domitillem.	iiii	cxxxviii	
9.cal.maii	Socii magnẽtii m.	iiii	lxxxi	
6.idus maii	Socii chalepodii martyres	iiii	cl	
14.cal.iun.	Socii ioãnis mar.	v	xvi	
10.cal. iun.	So.deſiderii epi m.	v	xxxi	
7.cal.iunii	Socii priſci mr̃es	v	l	
no.iunii	Soc.bõifacii epi m.	v	lxxxvii	
8.idus iunii	Soc.uĩcẽtii epi m.	v	xciiii	
4.cal.iulii	Socii irenei epi m.	vi	xx	
cal.iulii	Socii aaron mr̃es	vi	xxxv	
5.non.iulii	Socii muſtiole m.	vi	xlviii	
3.idus iulii	Soc.eugenii epi m.	vi	xcvi	
3.idus aug.	Soc.chromatii m.	vii	xlvii	
10.cal.ſept.	So.timothei mr̃es	vii	xcv	
4.idus ſep.	So.nemeſiãiep̃s m.	viii	lx	
7.idus octo.	Socii donini mr̃es	ix	xlii	
10.cal.noué.	So.theodorici m.	ix	c	
4.cal.decé.	Socii rufi mr̃es	x	cxx	
	Socii pagati mr̃es	xi	xiii	
11.cal.ſept.	So.martialis mr̃.	xi	ultimo	219
5.idus octo.	Socii nicaſii mar.	xi	ultimo	280
3.idus ianu.	Socius ſaluii mr̃.	ii	lxv	
	Socrates ep̃s	xi	x	
15.cal.octo.	Socrates mar.	xi	ultimo	250
idi.nou.	Solutor mar.	xi	ultimo	319
12.cal.decé.	Solutor mar.	xi	ultimo	326
cal.augu.	Sophia mar.	vii	vii	
15.cal. iun.	Sophõias p̃pheta	v	x	
	Sophronius cõfeſ.	xi	xci	
7.cal.iulii	Soſipater diſcipul.	vi	vi	
9.cal. octo.	Soſius diaco. mar.	viii	cxiii	
4. idus ſept.	Soſthenes mar.	viii	lxi	
4.cal.decé.	Soſthenes diſcipul.	x	cxvi	
10.cal.maii	Sother pa. & mar.	iiii	lxxiii	
4.idus febr.	Sothera uirg.mar.	iii	cxi	
	Specioſus monac.	xi	cvi	
16.cal.augu.	Speratus mar.	vi	cx	
cal.augu.	Spes uir.& mar.	vii	vii	
	Spes abbas	xi	cvii	
16.cal.febr.	Speuſippus mar.	ii	xciii	
19.cal. ian.	Spindion ep̃s	i	lxvi	
idi.maii	Spirituſſanctus	v	i	
	Stacteus diſcipul.	vi	c	
15.cal. augu.	Stacteus mar.	vi	cxi	
4.cal.octo.	Stacteus cõfeſſor	xi	ultimo	262
14.cal. octo.	Stephana mar.	viii	lxxxix	
16.cal.ian.	Stephanus mar.	i	lxxiii	
7.cal. ianu.	Stephanus p̃tomr̃	ii	iiii	
idi.febr.	Stephanus abbas	iii	cxx	
	Stephanus abbas	iii	cxxi	
4 .no.augu.	Stephãus pa.19 m.	vii	xi	
	Stephanus pa.2.cõ.	vii	xii	
	Stephanus papa.3.	vii	xiii	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
3.no.augu.	Stephanus anach.	vii	xvii	
8.idus augu.	Stephanus mar.	vii	xxx	
12.cal.dec.	Stephanus p̃ſbyter	x	lxxxvi	
	Stephanus ep̃s cõ.	xi	x	
idi.feb.	Stephanus ep̃s m.	xi	ultimo	63
cal. aprilis	Stephanus mar.	xi	ultimo	107
5.cal.maii	Stephanus mar.	xi	ultimo	130
8.idus maii	Stephanus ep̃s m.	xi	ultimo	138
5.idus iul.	Stephanus p̃ſb.m.	xi	ultimo	191
15.cal.octo.	Stephanus mar.	xi	ultimo	250
16.cal.maii	Succeſſus mar.	iiii	lvi	
5.idus decé.	Succeſſus mar.	xi	ultimo	4
16.cal.febr.	Sulpitius ep̃s	ii	xciiii	
12.cal.maii	Sulpitius mar.	iiii	lxviii	
	Suranus mar.	xi	cxiii	
3.idus aug.	Suſanna uir. & m.	vii	xlix	
	Suſanna ſancta	vii	cxxvii	
	.T.			
	Tabita uirgo	xi	xlviii	
10.cal. dec.	Tabra mar.	x	xcvii	
10.cal. dec.	Tabrata mar.	x	xcvii	
17.cal. april.	Tacianus mar.	iii	cciii	
	Tadeus eremita	v	cviii	
	Tadeus diſcipulus	vi	c	
5.cal.nou.	Tadeus apoſtolus	ix	cvv	
	Thais meretrix	ix	xxxviii	
3.idus april.	Thallacus p̃ſbyter	xi	ultimo	117
5.idus octo.	Tarachus mar.	ix	li	
10.cal. maii	Tarbua regina m.	iiii	lxxviii	
	Tarchyſus diſcip.	vi	c	
	Thare pater	iii	lv	
15.cal. octo.	Tarraſis cõfeſſor	viii	lxxxvii	
16.cal. ian.	Tarryſius mar.	i	lxxiii	
18.cal. ſep.	Tarſicius martyr	vii	lxvi	
	Tarſilla ſancta	xi	cx	
3.idus decé.	Tharſon mar.	i	lviii	
3.idus aug.	Taurinus ep̃s	vii	l	
12.cal. decé.	Taurinus martyr	xi	ultimo	362
3.no.ſept.	Thecla uirg.mar.	viii	xxix	
9.cal.octo.	Thecla uirgo mar.	viii	cx	
no. ianu.	Teleſporus pa. mr̃	ii	xlvi	
cal. iulii	Theobaldus cõfeſ.	vi	xxxvi	
9.cal.febr.	Theodola mar.	iii	xviii	
7.idus mar.	Theodolus mar.	iii	clxxxv	
5.no. maii	Theodolus p̃ſ.m.	iiii	cxviii	
6.cal. aug.	Theodolus mar.	vi	cxliiii	
3.idus mar.	Theodora mar.	iii	cxcviii	
cal. april.	Theodora uir.m.	iiii	xx	
4.cal.maii	Theodora uir.m.	iiii	xcvii	
no.maii	Theodora uir. m.	iiii	cxxxviii	
16.cal.augu.	Theodora monac.	vi	cix	
10.cal. nou.	Theodoricus p̃.m.	ix	xcviii	
cal. iulii	Theodoricus p̃ſb.	xi	ultimo	185
16.cal. ian.	Thodorus mar.	i	lxxiii	
16.cal. ian.	Theodorus mar.	i	lxxiii	
pri.non.ian.	Theodorus mar.	ii	xliiii	
14.cal.april.	Theodorus ep̃s	iii	ccx	
8.idus april.	Theodorus e. ãcy.	iiii	xxxiiii	
	Theodorus p̃ſbr̃	iiii	xxxv	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
	Theodorus abbas	iiii	clxxiii	
	Theodorus eps m.	v	lxvi	
10.cal.iul.	Theodorus mar.	v	cxxxvii	
4.cal augu.	Theodorus mart.	vi	clvii	
9.cal.ſep.	Theodorus cōfeſ.	vii	cvi	
4.non.nou.	Theodorus eps	x	xiiii	
5.idus nou.	Theodor9 mil.m.	x	xxxix	
5.idus nou.	Theodor9 mil.m.	x	xl	
4.idus no.	Theodorus mar.	x	xliii	
	Theodorus epſcō.	x	xliiii	
	Theodorus eps c.	xi	xxvi	
	Theodor9 eps m.	xi	xxxii	
	Theodorus eps c.	xi	cxxiiii	
19.cal.ianu.	Theodorus mar.	xi	ultimo	9
7.cal.apri.	Theodor9 eps m.	xi	ultimo	100
18.cal.dec.	Theodorus mar.	xi	ultimo	331
4.non.apri.	Theodoſia uir.m.	iiii	xxv	
14.cal. iun.	Theodoſia mar.	v	xvi	
8.cal.nou.	Theodoſius mar.	ix	cvii	
	Theodoſius impe rator cōfeſſ.	xi	xciii	
3.idus mar.	Theodota mar.	iii	xcvii	
4.no.augu.	Theodota mar.	vii	xiiii	
	Theodotus eps	xi	x	
pri.non.ian.	Theogenes mar.	ii	xli	
7.cal.febr.	Theogenes mar.	iii	xxv	
6.cal.octo.	Theognitus mar.	viii	cxxi	
10.cal.ſep.	Theonas eps	vii	xcviii	
10.cal.ſept.	Theonas abbas	vii	xcix	
10.cal.dec.	Theōiſtus eps m.	x	xcvii	
	Theophanius cōf.	xi	cxv	
13.cal.ian.	Theophilus mar.	i	lxxviii	
8.idus febr.	Theophilus mar.	iii	ci	
3.non.mar.	Theophilus eps	iii	clxxvii	
	Theophilus eps	iii	clxxviii	
7.idus mar.	Theophilus mar.	iii	clxxxv	
3.idus oct.	Theophilus eps	ix	lix	
	Theophilus cōfeſ.	ix	lx	
8.idus febr.	Theophilus mar.	xi	ultimo	52
pri.cal.mar.	Theophilus mar.	xi	ultimo	80
6.idus ſept.	Theophilus mar.	xi	ultimo	241
13.cal.iun.	Theopiſta mar.	v	xxi	
13.cal.iun.	Theopiſtus mar.	v	xxi	
3.non.noue.	Theopolus mar.	x	xviii	
10.cal.iun.	Theopōp9 eps m.	v	xxxiii	
8.idus mar.	Theoticus mar.	iii	clxxxiii	
	Theotignus eps	xi	ix	
	Theothymus eps	xi	cxxvii	
	Theotiſtus eps	xi	ix	
	Theremon abbas	xi	lvii	
3.cal.ſept.	Terētianus eps m.	vii	cxxxvi	
8.idus decē.	Therius martyr	i	xxxv	
	Tertius diſcipulus	vi	c	
pri.no.aug.	Tertulinus mar.	vii	xx	
4.idus no.	Tiberius mart.	x	xlvi	
6.cal.augu.	Tiberius eps	xi	ultimo	202
18.cal.ma.	Tyburtius mar.	iiii	li	
3.idus augu.	Tyburtius mar.	vii	xlvi	
5.idus ſep.	Tyburtius mar.	xi	ultimo	243
17.cal.febr.	Tychianus eps	ii	lxxxix	
3.non.febr.	Tigris eps & mar.	xi	ultimo	48

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
	Timeus eps	xi	vii	
13.cal.mai.	Timon diac.& m.	iiii	lxvi	
	Timon eps & ma.	iiii	lxvii	
pri.cal.ian.	Timotheus pſbr̄	ii	xxiii	
9.cal.febr.	Timotheus diſci.	iii	xvii	
12.cal.iun.	Timotheus mar.	v	xxviii	
	Timothe9 anach.	v	cvii	
11.cal.ſep.	Timotheus pſ.m.	vii	xci	
	Timotheus eps	vii	xcii	
10.cal.ſep.	Timotheus mar.	vii	xcv	
	Timotheus eps	xi	vi	
idib.ian.	Timotheus cōfeſſ.	xi	ultimo	30
8.idus april.	Timotheus mar.	xi	ultimo	112
11.cal.iun.	Timotheus mar.	xi	ultimo	147
6.idus ſep.	Timotheus mar.	xi	ultimo	242
10.cal.mar.	Tyrānus eps & m.	iii	cxxxvii	
	Tyrānus eps & cō.	xi	vii	
16.cal. mar.	Thyrion pſbr̄ m.	iii	cxxiiii	
5.cal.febr.	Thyrſus martyr	iii	xxxix	
8.cal.octo.	Thyrſus mar.	viii	cxvi	
pri.cal.decē.	Thyrſus mar.	xi	ultimo	44
3.cal.ma.	Thithicus diaco.	iiii	xcix	
8.cal.ſept.	Titus diſcipulus	vii	cviii	
	Titus eps	vii	cix	
	Tobias eps	vii	xcvi	
	Tobias uir ſanctus	viii	lxxix	
	Tobias eps	xi	viii	
	Thola iudex	viii	viii	
12.cal.ian.	Thomas apoſto.	i	lxxix	
4.cal.ian.	Thomas eps & m.	ii	xiii	
no.mar.	Thomas de aq.cō.	iii	clxxxi	
16.cal.iunii	Torpes martyr	v	viii	
idibus ma.	Torquatus eps	v	iii	
3.cal.ma.	Tortula uir.& m.	iiii	c	
3.idus mar.	Trabia mar.	iii	cxcviii	
pri.no.iul.	Tranquillinus m.	vi	lxi	
8.idus aug.	Trāſfiguratio dn̄i	vii	xxix	
16.cal.ian.	Tranſlatio ſancti ignati	i	lxxiiii	
15.cal. febr.	Trāſlatio ſcē lucie	ii	xcix	
prid.cal.feb.	Tranſlatio ſancti marci	iii	lxi	
pri.cal.mar.	Trāſlatio ſcī augu.	iii	clxi	
8.idus ma.	Trāſla.ſcī andree	iiii	cxliiii	
7.idus maii	Tranſlatio ſancti hieronymi	iiii	cxlv	
16.cal.iunii	Trāſlatio ſcī ſyri	v	ix	
3.cal.iunii.	Tranſlatio ſancti nicolai	v	lxv	
7.idus iun.	Trāſlatio.ſ.ſeruatii	v	xcvi	
5.non.iul.	Tranſlatio ſancti thome	vi	xliii	
4.non.iul.	Trāſla.ſcī mar.	vi	lii	
5.idus iul.	Trāſl.ſcī benedicti	vi	lxxxi	
8.cal.augu.	Trāſla.ſancti germani pariſiēſis	vi	cxxxviii	
6.idus aug.	Trāſlatio ſcī qrici	vii	xxxix	
3.idus aug.	Tranſlatio corone chriſti	vii	xlv	
pri.idus de.	Tranſlatio ſancti hermacore	viii	lxvii	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
cal.octo.	Tranſlatio ſci germãi antiſiodorẽ.	ix	xii	
7.idus maii	Trecẽti &.x.mr̃.	xi	ultimo	139
6.idus octo.	Trecenti.x.&.8.ſocii gerõis mr̃es	ix	xlvii	
idi. octo.	Trecẽti &.60.mr̃.	ix	lxvii	
17.cal.nouẽ.	Trecẽti &.65.mr̃.	xi	ultimo	291
4.no.iun.	Trecẽti &.30.mr̃.	v	lxxv	
pri.idus au.	Tredecim ſocii q̃riaci martyres	vii	lv	
8.idus mar.	Tres ſocii theotichi.mar.	iii	clxxxiii	
9.cal.iunii	Tres tribuni mr̃.	v	xxxviii	
4.cal.iulii	Tres ſocii potamiene mar.	vi	xxi	
5.idus iulii	Tres ſocii eulogii mar.	vi	lxxxiii	
4.no.augu.	Tres filii theodote martyres	vii	xiiii	
	Tres femine mar.	xi	xxix	
7.idus iunii	Tres ſocii petri martyres	xi	ultimo	165
pri.no.ſept.	Tres pueri mr̃es	xi	ultimo	236
9.cal.augu.	Thrichanus mr̃	vi	cxxxii	
11.cal.ian.	Triginta mar.	i	lxxxi	
cal.ian.	Triginta mr̃es	ii	xxxiiii	
6.idus octo.	Trigĩta ſocii malloſi martyres	ix	xlviii	
17.cal.dec.	Triginta ſocii felicis martyres	x	lxv	
3.no.octo.	Trigĩta ſocii placidi martyres	xi	ultimo	271
7.cal.febr.	Triginta ſex mr̃es	iii	xxv	
6.idus ſept.	Trigintatres ſocii hadriani mr̃es	viii	iii	
4.idus nou.	Tryphon mar.	x	xlii	
5.non.iulii	Tryphon mar.	xi	ultimo	188
15.cal.nou.	Tryphonia regina	ix	lxxxi	
pri.no.ian.	Thryphonius mr̃	ii	xliiii	
pri.cal.dec.	Trophianus ep̃s	i	xi	
4.cal.ianu.	Trophinus ep̃s	ii	xviii	
4.cal.octo.	Trophinus mar.	xi	ultimo	251
4.idus iunii	Tropus cõfeſſor	v	ciii	
7.idus mar.	Thudion martyr	iii	clxxxv	
	.V.			
7.idus mar.	Valens martyr	iii	clxxxv	
	Valens ep̃s	xi	viii	
16.cal.mar.	Valẽtinus ep̃s mr̃	iii	cxxii	
16.cal.mar.	Valẽtinus p̃ſb. mr̃	iii	cxxiii	
17.cal.ian.	Valentinus mar.	xi	ultimo	11
idi.nou.	Valentinus mar.	xi	ultimo	319
8.cal.iunii	Valentio mar.	xi	ultimo	151
	Valentius preſbr̃	xi	ci	
	Valeria mar.	iiii	xcvi	
pri.cal.iulii	Valeria uirg. mar.	vi	xxix	
pri.cal.apri.	Valeria martyr	xi	ultimo	105
18.cal.ian.	Valerianus ep̃s m.	i	lxx	
18.cal.maii	Valerianus mar.	iiii	li	
10.cal.ſept.	Valerianus mar.	vii	c	
17.cal.octo.	Valerianus mar.	viii	lxxxiii	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
4.cal.dec.	Valerianus ep̃s m.	x	xix	
15.cal.octo.	Valerianus mar.	xi	ultimo	249
cal.april.	Valericus abbas	iiii	xxi	
pri.idus de.	Valericus abbas	xi	ultimo	7
11.cal.feb.	Valerius ep̃s mar.	ii	cxi	
7.idus mar.	Valerius mar.	iii	clxxxv	
18.cal.iulii	Valerius mar.	v	cxvi	
4.cal.febr.	Valerius ep̃s	xi	ultimo	41
16.cal.dec.	Valerius mart.	xi	ultimo	322
11.cal.aug.	Vãdegiſillus ab.	vi	cxxvii	
17.cal.iun.	Vbaldus ep̃s	v	vi	
4.no.iunii	Vectius mar.	v	lxxvii	
	Vectius mar.	xi	xiii	
8.idus febr.	Vedaſtus ep̃s	iii	xcix	
15.cal.iunii	Venantius mar.	v	xii	
cal.april.	Venãtius ep̃s mar.	xi	ultimo	106
3.idus octo.	Venãtius abbas	xi	ultimo	286
4.cal.octo.	Vinceſlaus mar.	viii	xxvii	
14.cal.dec.	Venerãda uirg.m.	x	lxi	
18.cal.dec.	Venerandus mar.	x	lx	
3.idus febr.	Venerius abbas	viii	lxv	
	Venerius abbas	viii	lxvi	
3.cal.ianu.	Venuſtianus mar.	ii	xix	
pri.no.maii	Venuſtus mar.	xi	ultimo	136
3.idus nou.	Veranus ep̃s	x	l	
5.idus aug.	Verianus mar.	vii	xli	
cal.octo.	Veriſſimus mar.	xi	ultimo	268
9.cal.mar.	Verolus mar.	xi	ultimo	75
4.no.decẽ.	Verus martyr	i	xxi	
12.cal.nou.	Viator confeſſor	ix	xc	
11.cal.febr.	Victor martyr	ii	cxii	
5.cal.mar.	Victor mar.	iii	cli	
pri.no.mar.	Victor mart.	iii	clxxx	
12.cal.maii	Victor epiſcopus carthag.	iiii	lxx	
8.idus maii	Victor miles mar.	iiii	cxlii	
pri.id9 ma.	Victor martyr	iiii	clxviii	
12.cal.aug.	Victor martyr	vi	cxxii	
9.cal.augu.	Victor miles mar.	vi	cxxxii	
5.cal.aug.	Victor papa & m.	vi	cxlviii	
4.cal.aug.	Victor mar.	vi	clvii	
4.idus ſept.	Victor ep̃s & mar.	viii	lx	
4.idus ſept.	Victor martyr	viii	lxi	
18.cal.octo.	Victor martyr	viii	lxxviii	
14.cal.octo.	Victor miles mar.	viii	lxxxix	
10.cal.octo.	Victor martyr	viii	ciii	
prid.cal.oct.	Victor mar.	viii	cxxxiiii	
6.idus octo.	Victor mar.	ix	xlviii	
pri.cal.febr.	Victor mar.	xi	ultimo	44
10.cal.mar.	Victor mar.	xi	ultimo	74
3.cal.april.	Victor mar.	xi	ultimo	103
cal.aprilis	Victor p̃ſb.& m.	xi	ultimo	107
8.idus ma.	Victor ep̃s & mar.	xi	ultimo	138
16.cal.nou.	Victor ep̃s & mar.	xi	ultimo	293
15.cal.nou.	Victor mar.	xi	ultimo	294
idibus no.	Victor mar.	xi	ultimo	319
10.cal.ian.	Victoria uir. & m.	i	lxxxiii	
12.cal.nou.	Victoria uir. & m.	ix	lxxxvii	
15.cal.dec.	Victoria mar.	x	lxx	
10.cal.april.	Victorianus mar.	iii	ccxix	
17.cal.iun.	Victorianus mar.	xi	ultimo	141

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
3.idus decē.	Victoricus mar.	i	lvii	
5.cal.mar.	Victorinus mar.	iii	cli	
pri.no.mar.	Victorinus mar.	iii	clxxx	
17.cal.ma.	Victorinus mar.	iiii	liiii	
no.iul.	Victorinus mar.	vi	lxiiii	
no.ſep.	Victorinus eps m.	viii	xxxix	
	Victorinus cōfeſſ.	viii	xl	
4.no.nou.	Victorinus eps	x	xii	
6.idus no.	Victorinus mar.	x	xxxvii	
12.cal.iun.	Victorius mar.	xi	ultimo	144
5.idus nou.	Victorius eps	xi	ultimo	313
cal.ſep.	Victoriuseps	xi	ultimo	234
6.cal.iul.	Vigilius eps & m.	vi	x	
6.cal.iul.	Vigilius eps & m.	vi	xi	
	Vigilius papa m.	vi	xii	
	Vigilius cōfeſſor	vi	xiii	
10.cal.ian.	Viginti martyres	i	lxxxiiii	
7.idus ian.	Viginti milites m.	ii	lii	
5.idus mar.	Viginti ſocii hira/di martyres	iii	cxc	
8.idus iun.	Viginti martyres	v	xciii	
9.cal.mar.	Viginti ſocii uero li martyres	xi	ultimo	75
4.idus no.	Vigīti ſocii deme/trii martyres	xi	ultimo	314
6.cal.iun.	Vigintiduo mr̃es	v	lviii	
pri.idus de.	Vigintiduo ſocii hermonis mar.	xi	ultimo	6
6.idus ſep.	Vigintiduo ſocii amonii marty.	xi	ultimo	241
16.cal.iul.	Vigintimilia mili tes rothlādi ſo.m.	v	cxxi	
4.non.nou.	Vigintiocto ſocii alcindini mr̃es	x	xiii	
4.no.mar.	Vigintiſeptē mr̃	iii	clxxiiii	
4.cal.mar.	Vigintiſeptē ſocii fortunati mr̃es	xi	ultimo	77
6.idus aug.	Vigintiunus mr̃	vii	xxxv	
18.cal.octo.	Vigītiunus mi.m.	viii	lxxvii	
cal.nou.	Vigor eps	x	v	
8.cal.ma.	Vildiphrius eps	xi	ultimo	128
7.idus no.	Vilebrordus eps	xi	ultimo	312
4.idus oct.	Vilſtidus eps	xi	ultimo	285
11.cal.febr.	Vincētius diac.m.	ii	cxi	
11.cal.febr.	Viucentius mar.	ii	cxii	
12.cal.ma.	Vincētius cōfeſſ.	iiii	lxix	
cal.iun.	Vincentius pſbr̃	v	lxxii	
8.idus iun.	Vincentius eps	v	xciiii	
8.idus aug.	Vincentius mar.	vii	xxx	
8.cal.ſep.	Vincentius mar.	vii	cxi	
12.cal.nou.	Vīcētius pſbr̃ m.	ix	lxxxvii	
6.cal.nou.	Vincentius mar.	ix	cxiiii	
13.cal.maii	Vincentius mar.	xi	ultimo	126
5.idus iun.	Vincētius diac.m.	xi	ultimo	167
6.non.ma.	Vindemialis eps	iiii	cxvi	
pri.no.ſept.	Vitalicus puer m.	xi	ultimo	236
11.cal.ma.	Vitalis mar.	iiii	lxxii	
4.cal.ma.	Vitalis miles mr̃	iiii	xcv	
6.no.iul.	Vitalis martyr	vi	xlii	
6.idus iul.	Vitalis martyr	vi	lxxvii	
10.cal.octo.	Vitalis martyr	viii	ciii	

Tempore		Li.	Capitulo	Pa.
3.no.nou.	Vitalis martyr	x	xviii	
pri.no.nou.	Vitalis martyr	x	xxi	
5.idus ian.	Vitalis eps & mar.	xi	ultimo	31
16.cal.mar.	Vitalis pſbr̃ & m.	xi	ultimo	64
9.cal.nouē.	Vitalis cōfeſſor	xi	ultimo	300
8.idus dec.	Vitricus martyr	i	xxxv	
17.cal.iul.	Vitus martyr	v	cxviii	
cal.ſept.	Viuardus eps	viii	xxi	
idibus ian.	Viuētius cōfeſſor	ii	lxxi	
5.cal.ſept.	Viuianus eps	xi	ultimo	228
4.non.iul.	Vldaricus eps	vi	liii	
12.cal.nou.	Vndecīmilia uir/gines martyres	ix	lxxxvii	
	Volitianus eps	xi	viii	
9.cal.febr.	Vrbanus puer m.	iii	xviii	
16.cal.ma.	Vrbanus martyr	iiii	lvi	
8.cal.iun.	Vrbanus papa m.	v	xxxix	
6.no.iul.	Vrbanus martyr	vi	xlii	
	Vrbanus diſcipul.	vi	c	
4.cal.decē.	Vrbanus eps & m.	x	cxix	
5.idus dec.	Vrbanus martyr	xi	ultimo	4
17.cal.ſept.	Vrſatius cōfeſſor	vii	lxvii	
13.cal.iul.	Vrſicinus martyr	v	cxxvii	
5.idus nou.	Vrſinus eps	x	xli	
12.cal.nou.	Vrſula uir.& mar.	ix	lxxxvii	
11.cal.iul.	Vrſus martyr	v	cxxxiii	
pri.cal.octo.	Vrſus martyr	viii	cxxxiiii	
3.cal.augu.	Vrſus epiſcopus	xi	ultimo	205
11.cal.ma.	Vſtazades martyr	iiii	lxxi	
15.cal.iul.	Vulmarus cōfeſſ.	xi	ultimo	173
13.cal.apri.	Vulphranius eps	iii	ccxiii	
no.iunii	Vxor nicādri m.	v	xc	
15.cal.mar.	Vxor filii & fami/lia creatoris mr̃es	xi	ultimo	65
	.Z.			
	Zabdas eps	xi	viii	
	Zabulon pr̃iarch.	iii	xcvi	
4.no.iunii	Zacharias pſ. ma.	v	lxxvii	
4.no.iunii	Zacharias cōfeſſ.	v	lxxix	
	Zacharias ſacerd.	viii	xli	
8.idus ſept.	Zacharias ꝓphe.	viii	xlii	
no.nou.	Zacharias ꝓphe.	x	xxiiii	
	Zacharias papa	x	xxvi	
4.idus iunii	Zacharias mar.	xi	ultimo	168
10.cal.ſept.	Zacheus eps	vii	xcvi	
	Zacheus eps	vii	xcvii	
	Zeben us eps	xi	vii	
	Zenas diſcipulus	vi	c	
6.idus decē.	Zeno epiſcopus	i	xliii	
13.cal.ianu.	Zeno martyr	i	lxxviii	
pd.id9 apri.	Zeno cōfeſſor	iiii	xlvii	
7.idus iul.	Zeno martyr	vi	lxxv	
	Zeno abbas	vi	lxxvi	
16.cal.mar.	Zeno martyr	xi	ultimo	64
idib9 iul.	Zeno martyr	xi	ultimo	195
10.cal.mar.	Zenobius pſb.m.	iii	cxxxvi	
8.cal.iunii	Zenobius eps	v	xli	
4.cal.nouē.	Zenobius pſb.m.	ix	cxxi	
7.cal.ſeptē.	Zepherinus pa.m.	vii	cxiiii	
13.cal.ianu.	Zepherinus eps	xi	ultimo	18

3.cal.iulii	Zoe martyr	vi	lv	
10.cal.iunii	Zoelus martyr	xi	ultimo	150
5.cal.iulii	Zoilus martyr	vi	xvi	
	Zoilus p̄ſbyter	vi	xvii	
	Zorobabel dux	vi	xc	
4.idus febr.	Zoticus mar.	xi	ultimo	57
12.cal.nou.	Zoticus martyr	xi	ultimo	297
idibus iul.	Zozyma uir.& m.	xi	ultimo	194
pri.cal.ma.	Zozymus abbas	iiii	cvi	
5.idus mar.	Zozymus mar.	iii	cxci	
	Zozymus papa	xi	iiii	
19.cal.ian.	Zozymus mar.	xi	ultimo	9

POſtq̄ ad libri calcem:deo annuente:peruenimus:nobis uiſum eſt: fore haud inutile:quorūdam ſanctorum geſta ſubnectere que ex eorum hiſtoriis: q̄ compendioſe potuimus: auctorem huius imitati: decerpſimus: ordinem temporis tantūmodo ſeruantes:&: ut opus uberius habeatur:&:ut cepitis noſtris aliorū animos ad ampliorem fecunditatem excitemus.

Hec ſunt nomina ſanctorum.

17.cal.febr.	Berardus:petrus:accurſius: adiutus & otho martyres & confeſſores	i
4.idus febr.	Guilelmus cōfeſſ.	ii
pri.no.mar.	Cyrillus cōfeſſor	iii
no.apri.	Vincentius cōfeſſor	iiii
die paſche	Rupertus eps	v
octa.paſc.	Ioannes bonus cōſ.	vi
cal.ma.	Catharina ſenenſis	vii
5.non.ma.	Vrſus cōfeſſor	viii
4.non.ma.	Monica uidua	ix
3.non.ma.	Angelus mar.& cōſ.	x
13.cal.iun.	Bernardus cōfeſſor	xi
ſcđa dñi.iul.	Bonauentura eps & & cardinalis cōfeſ.	xii
7.idus aug.	Albertus cōfeſſor	xiii
idi.aug.	Simplicianus eps cō.	xiiii
17.cal.ſept.	Rochus cōfeſſor	xv
4.idus ſept.	Nicolaus tolētinus c.	xvi
pri.no octo.	Magnus eps	xvii
6.cal.nou.	Iuno p̄ſbr̄ & cōfeſſor	xviii
prid.cal.no.	Volfangus eps & cō.	xix
16.cal.decē.	Othmarus abbas	xx
6.cal.decē.	Conradus eps	xxi
pri.no.decē.	Hoſimundus eps & confeſſor	xxii
	Othilia uirgo	xxiii
	Culianus confeſſor	xxiiii
	Sabinus cōfeſſor	xxv

¶De ſcīs Berardo:Petro:Accurſio:Adiuto:& Othone cōfeſſoribus & martyribus. Cap. I.

BErardus: petrus: accurſius: adiutus: & otho confeſſores a beato franciſco diuinitus monito:ad miracolini regnum mahumetanis euangeliū predicaturi miſſi ſunt qui per argoniā:colimbriā portugallenſem deuenientes:regine orache mr̄ii ſui ordinē:& qualiter reliquie ſue colimbriam eſſent deferende: & ab ea honorifice ſuſcipiēde:reuelarunt:& hinc alanquueariū ad xanthiam uirginē deuotā: a qua ſecularibus ſuperinduti ueſtibus(nam aliter trāſmeandi nō dabatur facultas)hiſpalim:que nūc dicitur ſibylla:applicuerunt: ubi depoſitis ſecularibus indumētis:ad miſquitiam regem multis laniati uerberibus ĩgrediunť:& coram eo mahumeticā damnātes fidem:xp̄m predicant: quos ira cōcitus ex urbe marochium duci iuſſit: unde pariter a mira molino bis expellūtur:ſed martyriū affectātes reuertunť:& predicationibus inſiſtētes ab indignato rege in teterrimū carcerē detruduntur:quoſ.20.dieꝝ inedia nihilo maceratos ligatis poſt terga manibus: nudos ad ſe trahi iubet:& uſq; ad uiſceꝝ atq; oſſium enudationem cedi:ac ſuper teſtas per noctē uolutari: oleo & aceto: laceris corporibus ſuperinfuſis: & tandem laſſis in flagella lictoribus:eorum capita per me diū frontis amputari:& ſic optata corona ſancti martyres potiti ſunt:quorum corpora flāmis illeſa iacuerunt:& inde chriſtianis uendita per multas ſaracenorum inſidias colimbriam ad reginam oracham delata:ab eadem:ut ſancti predixerant:in monaſterio ſancte crucis iter multa miracula honorifice ſepulta ſūt: ex quibus adhuc ſanguineus manat liquor fragrantiſſimus:& pluribus medela infirmitatibus. Paſſi ſunt autem ſancti anno ſalutis.1237.cal.februarii. Sed nec ſaraceni euaſerunt impune:rex.n.eodem anno a dextris aruit:& populus per quinquēnium ſterilitate peſtilentiaq; pene conſumptus eſt: eorum uero feſtum colitur.xvii.cal.februarii.

¶De ſcō Guilelmo cōfeſſore. Cap. II.

GVilelmus confeſſor: in pueritia a bernardo abbate inſtitutus aquitanie dux: & pictauenſium comes:bellator euaſit acerrimus:qui tēpore eugenii pape.3. romā ipſius acceſſit:unde ferocitate depoſita:& humiliter accepta penitētia lorica ĩdutus pro ĩterula quattuor cinctus catenis hieroſolymā perrexit:& rediēs beati iacobi limina uiſitauit:qui ſubitaneā mortē expaueſcens dominici precepti memor:uēditis oībus & pauperibus erogatis in eremo uitā ſumma auſteritate afflixit ubi magnū ſcītatis nomē adeptus eſt:qui uidēs in galliis ordinē ciſtertienſiū florere:& eremitaꝝ areſcere: totis uiribus obnixus illis in regionibus inſtaurauit: poſt que iteꝝ pari ratione loricatus cū cilicio.decē illigatus catenis nudis pedibus hieroſolymā reuiſit: unde corroſis plantis:remigans curabat reditū: qui captus a ſaracenis ob ſue uite auſteritatem liberati reſtitutus eſt. Et tādem multos perpeſſus labores in agrū tuſcum & piſanum deueniens:in inſula: que dicitur liualia:ſolitarie cōmoratus eſt:ubi familiariter cōiunctus quibuſdam eremitarum auguſtini: eorum mores edoctus:nigro habitu ſumpto & pellicea zona locellis eorum per totam ethruriam deuote uiſitatis:

centũcellas applicuit:ubi beatus auguſtinus librũ de trinitate peregit:cuius locis ſumma cũ iucũditate ꝑlustratis:romã & inde ariminũ ad ſanctam mariam de platano eiuſdẽ ordinis locellũ peruenit:a quo fratres:qui prius eremitaꝝ beati auguſtini appellabanť: cognita ipſius maxima ſanctitate guilelmitarum denominationem ſumpſerunt:que denominatio ad ſaxones:prouinciam rheni:regnum bohemiæ:& in ꝓuincias ab eo dudum inſtructas ꝓmulgata eſt: & in galliis uſq; ad innocenti pont.4. tempora perſeuerauerit:ſed eo mandante:oẽs ſub uno titulo eremitaꝝ beati auguſtini exinde ſunt appellati:hic ſiquidem beatus guilelmus poſt ĩnumerabilia ſanctitatis opera remeauit in patriam:& ibidem animam feliciter exhalauit:miraculis undiq; pullulãtibus:eius dies.4. idus februarii celebratur.

¶De ſancto Cyrillo confeſſore. Cap. III.

Cyrillus cõfeſſor:olim pſbr̃:fratrũ eremitarũ in mõte carmeli cõſors factus:adeo corde deuoto:mẽte pura:contẽplationi uacabat:ut ſepius angelico foueret aſpectu: & diuinis reuelationibus illuſtrareť:die quadã huic miſſaꝝ ſolẽnia celebrãti in nubecula angelus apparens: uirgã & duas argenteas tabellas:litteris grecis futuri ſtatum ſeculi cõtinentes:attulit ſic loquens. Has tabellas miſit tibi deus oĩpotẽs:tanq̃ familiari ſuo:& fideli preconi:& quũ ſacramenta compleueris:has ſcripturas tranſcribe in membrana:poſt hec conflans tabellas:formabis eas in calicem & turibulum ad libãda & adolẽda in ara ſacrificii matutini:quas acceptas cum gratiarum actione & reuerentia non modica:cyrillus uir ſcũs cõuocatis fratribus iuxta ꝓceptũ angeli trãſcriptas conflauit.Et extũc ſcĩs operibus excellentior occubuit: eius feſtiuitas pridie nonas martii coliť.

¶De ſancto Vincentio confeſſore. Cap. IIII.

Vincẽtius confeſſor ualẽtie ex nobili familia ferrerioꝝ natus & liberalibus artibus eruditus annoꝝ.xviii. uirgo predicatoꝝ religionẽ ingreſſus eſt:in qua breui tẽpore factus eximius theologus:ut patrẽ dominicũ imitaretur:plures occidentis regiones:uerbũ dei euangelizans:peragrauit:& apprime ualẽtie:aragonie: cathalonie:hiſpanie:caſtelle:normandie:britannie: ſubaudie:pedimontium:riparie:ianuę:delphinatus: borbonii:& franciæ tam gratus extitit predicator:ut nouellus exiſtimareť apoſtolus. Hic ſanctus.xxv.milia iudeorũ & ſaracenorũ ad fidem cõuertit orthodoxã.Bibliã tantũ ſecum portabat & breuiariũ: ſemel in die comedebat:cilicium cõtinue geſtabat: ſuũq; habitũ: ubicũq; quieſcebat: nõ omittebat:tante erat ĩtegritatis uir:ut ne pedes quidẽ nudos:nedũ corpus per plures annos aſpexerit. Hic ſanctus miraculis maxime pollebat:die quadã quum barcinonam uerſus ꝓficiſcereť:& ad duo milia hoĩum ipſum comitarentur: paucis panibus & modico uino oẽs ſaturauit. Anno uero ſalutis.M.cccc.xviii.etatis.xxviii.in uenetenſi ciuitate britãnie beato fine migrauit ad dominũ: & in eccleſia cathedrali ſepultus iacet:q ſicut uiuẽs miraculis floruit:ita mortuus fructificauit.Nã.28.defunctos ſuſcitaſſe ante canonizationẽ ſuã repiť:iter quos unũ admiratione dignũ in britãnia:quum q̃dã mulier ꝑgnãs humanaꝝ carniũ deſiderio filium in duas partis ſecuiſſet:& alterã torruiſſet:ut manderet:& uir ſuperueniẽs horrendũ facinus cõperiſſet: ĩdilate partes filii ambas:& crudã & toſtam ſuſcipiens: miraculoꝝ ſancti memor ad eius ſepulchrũ perrexit.Ibiq; ꝓſtratus cum lachrymis orans:filii reſurrectionem impetrauit.Hic autem dei ſeruus per calliſtum.3. pontifi. anno domini.M.cccc.l.ſanctorum catalogo fuit annumeratus:eius celebritas fit nonis aprilis.

¶De ſancto Ruperto epiſcopo. Cap. V.

Rupertus eps in uormatia ex ꝓſapia regia tẽpore hiloperti francoꝝ regis doctrina & uirtutibus refulgens:ab infidelibus ſanctitatem eius non ſufferẽtibus:uirgis acriter ceſus ab urbe eiicitur:& a theodone bauarorum duce ratiſbone excipiť:unde baptizato ipſo duce cũ populo per danubiũ deſcendens:per noricos predicãdo:in panoniã deuenit inferiorem:& hinc ubi magis eſtuabat gentilitas:diuertebat intrepidus: idola deſtruens:eccleſias erigens:& populos baptiſmi gratia regenerans:& poſtq̃ plura circuierat loca: ad urbem iuuanienſem:ubi epalem firmauerat ſedẽ: remeauit: uocationis diẽ non ignorans:ubi cõſtructo eredrude uirgini nepti ſue monaſterio:& uitale in ſucceſſorem electo:febri defatigatus:die reſurrectiõis peractis miſſaꝝ ſolẽnibus munitus ſacro corporis chriſti uiatico e plangentiũ manibus inter modulantiũ choros angeloꝝ ad ſanctam properauit felicitatem.

¶De ſancto Ioanne bono cõfeſſore. Cap. VI.

Ioannes bonus cõfeſſor patria mãtuanus: ioanne patre defuncto hereditate diues relictus eſt:pro quo: dũ lubricis iuuenibus adhereret:bona eius mater inde ſinẽter ꝑces ad deum mittebat:deus aũt fidelium uota non reſpuẽs:ecce iuuenẽ ſinit ad ſalutẽ anime corpore infirmari:ſed dum ſe religionis uoto alligat:priſtine ſaluti reſtituitur:qui mortua matre:pauperibus erogatis omnibus:in quadã ſpecum haud procul a ceſena receſſit:ubi miꝝ in modũ ſe affligebat:poſtmodũ ſumpto eremitarum beati auguſtini habitu carnalibus ĩcendiis torreri cœpit:que preacutis arundinis particulis ſub unguibus manuũ infixis extinxit tã acri cruciatu:ut triduo pene exanimis iacuerit: ſed quia pius deus ſeruos ſuos nõ deſerit:per uiſionẽ ei apparẽs: & ĩcẽtiua carnis & uulnera pariter ſanauit:qui deo gr̃as agẽs:ĩcredibili abſtinẽtia ſe affligẽs:plurima in flaminia & umbria inſtaurãs monaſteria:ſibi mirabile ſanctitatis nomen edificauit: in qua regione per annos quinquaginta commoratus: in patriam inde reuerſus eſt. & diebus ac perfectis operibus plenus extra

mantuam in monaſterio ſibi a ciuibus conſtructo:an no ſalutis.M.ccxxii.ſpiritū deo relaxauit. Cuius cor/ pus non multo poſt in urbem tranſlatum: in mona/ ſterio ſancte agnetis honeſtiſſime cōditum eſt: cuius ſepulchrum miraculis frequentiſſime rediatur. Eius memoria colitur in octaua paſche.

De ſancta Catharina ſenenſi. Cap. VII.

Atharina ſenenſis patria: ex iacobo & lapa parentibus honeſtis ortum habuit: que ſe ptēnis deo uouit uirginitatem. Sed quū duodecim nata foret annos: a parētibus inſtanter de coniugio uexatur: quibus aperuit: quod ad id uſq; temporis occuluerat. Cui parentes non ſi/ ne lachrymis indulſere: & concupitum ordinis beati dominici habitum pro ea impetrarunt: quo ſum/ pto catharina in uigiliis & orationibus cincta catena uitam ducebat: inter cetera uirtutum opera pauperi/ bus munificam: & infirmis obſequioſam ſe preſta/ bat. Interea anno domini.M.ccclxxv.inter florētinos & gregoriū.xi.pontificē orit̄ diſcenſio: interdicuntur florentini: & excōmunicant̄. qua de re catharina ual/ de anxia auinionē ad pontificem perrexit de rebus cō ponendis tractatura: quo a pontifice obtento: floren/ tiā reuertens tumultuantē repperit: nil de pace cōclu/ ditur. Catharina: ut huius incendii ſuſcitatrix: gladio petitur. ſed ipſa ad martyrium pro eccleſia ſe offerēs: illeſa dimittitur. Interim moritur pontifex: & urba/ no.vi.ſubſtituto: pax cōficitur: catharina ſenas reuer/ tit̄: ubi libellum ſpiritu afflata dictauit: ſed ecce orto ſchiſmate: de morte pōtificis agit̄: quo p ſpiritū agni/ to uehemētius affligit̄: iſtāter ad dominū preces hēt: ut in ſuum caput impiū ſcelus conuertatur: res cōpo/ nuntur: & exinde uſq; ad uite ſue terminū a demoni/ bus ſub horribilibus ſpeciebus diuerſis tormētis ē fla gellata: habuit aūt beata catharina plures diuinas ui/ ſiōes: & illā pſertim crucifixi: ex cuius uulneribus in/ trinſecus adeo ſauciata remanſit: q̄ dicebat niſi deum nouū faceret miraculū: breui ſe morituram. in cōione frequēter in extaſi rapiebatur: & nō nunq̄ plures dies abſq; cibo trahebat. In extremis deniq; laborās inter cōuocatas ſorores rome optimā uitā finiuit āno ſalu/ tis.M.ccclxxx.etatis ſue.xxxiii.in eccleſia ſancte marie ſup mineruā nō ſine miraculorū multitudine ſepul/ ta: cuius cinis cū oſſibus anno eiuſdē.M.cccclxxx. iux/ ta capellā maiorem in ſepulchrū marmoreum traſla tus eſt: anno uero domini.M.cccclxi.pio ſeruo pont. cathalago ſanctorū aggregata. eius dies prima maii. dominica de mandato eiuſdem pontificis ueneratur

De ſcō urſio cōfeſſore. Cap. VIII.

Rſius cōfeſſor ex nobili francorū genere. traxit orginē: quē adhuc lactentē quidam peregrinus matri prenūciauit futurū pa/ tricidā. quū uero adoleuiſſem puero āno/ rum.xviii ad palatia caroli impatoris accedēs ſiue pe/ des ſiue eques adeo ſe ſtrenue gerebat q̄ armoꝝ du/ ctor creatus ē: qui: quū parētes aliquādo uiſitaret ma trē ꝑgnoſtici memorē ſemper flentē inueniebat: que de lachrymis ſepius interrogata: tādem dulcibus ui/ cta precibus filio cām ꝑpalauit: q ut horrendū ſcelus declinaret: ānoꝝ iā.xxvi.cū cliēto ſodali dalmatiā uer ſus prexerūt: ubi multos paganoꝝ ab eorū rege miſ/ ſos: ut ſe xp̄ianos caperent: trucidarūt: ad quorū uin/ dictā rex exercitū parās per filiā admonetur: ut prius iubeat ipſos ad ſe impune accedere: & de eoꝝ peregri natiōe interroget: quo facto rex cū populo ab ipſis cō uertitur ad dominū: & filiū unicā urſio deſponſauit: cui poſtmodū in regnū ſucceſſit: hoc aūt pater per lit teras intelligens ꝑgnoſticū pegrini flociſaciens ad au/ lā filii ſe cōtulit: ubi datis inditiis a nuru ſuſcipitur: & q̄a urſius extra urbem uenatū ierat: in ꝑprio lecto cū ſene & filio paruulo maioris gratia honoris ſe collo/ cauit: ſed ecce humani generis hoſtis ſub ipſius cubi/ cularii facie regi denūciat: uirū cū uxore cōcumbere: q domū feſtinans inconſultus patrē filium & uxorē interfecit: quo cognito: facti penitēs romā prexit: cui pro peccato ab hadriano pōt. adhibetur penitētia: ut babitu peregrino eccleſiā ſancte marie in monte ſum mano uiſitet: nemini petēs: ubi ſit: qui inde cū bellis remiſſionis receſſit: & tandē ſepulchro domini: mon te ſina: & liminibus beati iacobi uiſitatis annuēte deo uicentiā applicuit: & inde mōtes uerſus tēdens paſto/ res audiuit dicētes: eamus domū: quoniā nebule cir/ cūdāt montē ſummanū: ad quorū uerba beatus urſi us genibus flexis deo gratias agens: ſalzenam poſtea per impiū ezelinū dirutum: ſe contulit: ubi ab ancilla oralda bis potū petens: & nō impetrās expirauit: cā/ panis ex ſemet ipſis pſonantibus: & ſic inuentus ē ſan ctus cū bellis & bacculo florenti. Cui ſtatim erecta fu it eccleſia. quod intelligens imperator cū eius affini/ bus uenerunt: ut aſportarēt corpus: at quū ſubleuare nequiuiſſent: cū brachio & florido baculo in galliā re dierunt. Eius feſtiua dies colitur quinto nonas maii.

De ſancta Monica uidua. Cap. IX.

Onica uidua ex honeſtis parētibus orta: a matre facundia pudice ſobrieq; educata: deo deuotiſſima adoleuit: que annorum .xiii.patricio carthaginēſi deſponſata: poſt annos.xii.dei gratia & dexteritate ſua ferociſſimū ui/ rū deo lucerata eſt. Et exinde cū eo in caſtitate pſeue/ rauit. quo poſt.lxxiii.etatis ſue annū defuncto: cepit de filio auguſtino manicheorum errore inflato uehe menter angi. p quo lachrymas: preces: & oblationes deo indeſinenter offerens meruit ab angelo audire. Eſto uiuito q; ſecura: ubi enim tu: ibi & ille. quum au tem ex aphrica pia mater filium ſequeretur itinerum labores: & maris diſcrimina ſuperando: non mani/ cheum nec adhuc chriſtianum repperi auguſtinum. cuius in amplexus & dulcia ruens in oſcula: letitia re/ ſoluta pene deliquuit: ſic dicens. credo fili mi in chri/

ſto anteq̄ e uita migrē:te fidelē ueracemq̄ xpianū ſim uiſura. Hec beata mulierū bonoꝝ opoꝝ ſtudioſa: ī ſir mis īſeruire: orphanos cuſtodire uiduas cōſolari nūq̄ ceſſabat: & ubertim paſſionē domini deplorabat. In ſpiritu per diem non nunq̄ quieſcebat. quodā die in ſolēnitate beati cypriani euchariſtiam ſumptura: per cubitum a terra eleuata bis clamauit. uolemus ad ce/ lum: uolemus ad celum fideles. Appropinquante ue/ ro uite ſue termino hec dixit auguſtino. Vnum erat: ꝓpter qđ in hac uita morari cupiebam: ut te catholi/ cum xpianūq̄ uiderem: priuſq̄ morerer: ecce accumu latius mihi deus preſtitit: ut te contempta etiam felici tate terrena: uideam chriſti ſeruum: quid iam a mō hic facio: neſcio. poſt que diebus quinq̄ uix peractis apud oſtiam tyberinam inter natos febribus decum/ bens: ſic ait. Ponetis hic matrē ueſtrā: rogo uos ut ad altare domini memineritis mei: ubi fueritis: & ſic no cte media: quia uexatione ſtomachi ſacramentum ſu mere nequiuerat: ſuper lectum puerulus eam ample/ ctens uiſibiliter apparuit: inter quos amplexus aīa illa ſancta uolauit ad celum. anno domini. ccclxxxxiii. iiii. no. maii etatis ſue. lvi. & oſtie corpus eius ſepultū: qđ tēpore martini pape quinti anno ſalutis. M. ccccxvii. v. idus aprilis: & ſimiliter paulo poſt eius ſepulchrū: romā tranſlatū eſt. incredibili miraculoꝝ numero.

¶ De ſcō Angelo mr̄e & cōfeſſore. Cap. X.

Ngelus mr̄ & cōfeſſor. natione ſiculus in urbe lycate ex generoſa proſapia ortus: ab infantia deo deuote inſeruiens: ieiuniis & orationibus uacans: habitum carmelite religionis ſuſcepit. In qua uitā maxima cū auſteritate degēs eximius predicator effectus eſt. Hūc ſi quidem finita quadam predicatione ſancti dominicus & fran ciſcus audiente frequēti populo in terra proſtrati mi/ rum in modū uenerati ſunt. qui poſt longos ample/ xus beato franciſco predixit ſtigmata: & uiciſſim ipſe franciſcus ei martyrium: quod utriuſq̄ adimpletum eſt uaticinum. Hic enim dum fidelibus chriſtum pre dicaſſet a paganis tētus: letiferis carceribus mancipa/ tus: & penis undiq̄ afflictus: tandē frōte gladio ꝑcuſ/ ſa: deo uite obtulit holocauſtū. iii. no. maii. Cuius cor pus in eccleſia eius nomini dedicata requieſcit mira/ culis decoratum. in eo autem loco ubi martyris ſan/ guis effuſus eſt. Fons olei a primis uſq̄ ad ſeras ueſpe/ ras ſcaturit: quo eodem die: ſiqui perunguntur: a di/ uerſis lāgoribus redimuntur.

¶ De ſcō Bernardino cōfeſſore. Cap. XI.

Ernardinus confeſſor natione tuſcus ex nobili familia albizeſcorum pro creatus patre tolo ſenēſi: matre nera maſſana bin/ di filia poſt tertium eius natiuitatis annū defuncta: infra ſextum patre: matertere diane educan dus remanſit. qui anno. xi. a patruis ſenas aduocatus eſt: ubi liberalibus artibus imbutus: canonico iuri ua cauit deuotas nunq̄ pretermittens orationes: quibus corroboratus ſenſis fraternitati ſancte marie de ſcala ſanctimonia celeberrime aſcribi ſe procurauit. ubi ci/ licio indutus ſuper tabulas aut paleas dormiens cir/ ca languentes erat officioſiſſimus. Interea anno domi ni. M. cccc. ſeuiente ſenis epidemia: mortuis fere oī/ bus miniſtris hoſpitalis dicte ſancte marie: quū nullo precio conduci poſſent. Bernardinus tyro xp̄i annoꝝ . xx. languentium ſe gratis obtulit in miniſtrum: qui quum ſe ad tantum onus imbecilem fore perpende/ ret. quoſdam eiuſdem fraternitatis conſocios ad piū opus ſibi aſciſcere talibus procurauit. Euangelio ad/ monemur: regnum celorum uim patitur. & uiolenti rapiunt illud. Inferamus ergo uiolentiam nobiſmet ipſis nec pro chriſto mori ꝑtimeſcamus: quid tā ma/ gnū atq̄ pulcherrimum: q̄ pacis tempore ad marty/ rii coronam peruenire? ſi morimur: pro chriſto cer/ te morimur: qua morte & merces augetur: & omne crimen excluditur: omnis conſumatio & ſtatus uite martyrio decoratur: hoc fundamentum uite & fidei: hoc preſidium ſalutis: hoc uinculum libertatis & ho/ noris. Mors quippe integriorem facit uitam. Mors magis ducit ad gloriam. Quid enim nobis cum hac luce? quibus lux eterna promittitur: quid cum huius uite natureq̄ commercio? quos celi altitudo depo/ ſcit. Intra omnium gloriam pulchrior eſt pro chriſto mori titulus: & integrior corona ſignatur. Porro no/ bis cōtemnenda mors eſt: quibus chriſtus occiſus eſt ante oculos. Nobis queſo concurrant dominice paſ/ ſionis exempla: concurrant oblata & premia: quoniā miſericordiam preſtantes: miſericordiam conſequen tur. His inflammati iuuenes cuncti unanimes confeſ/ ſione rite expurgati & communione: ad funeſtam illā domum non ſine parentum & amicorum lachrymis ſe contulerunt. die nocteq̄ ſedulo infirmis miniſtran tes: & quandoq̄ mortuorum corpora ſepelientes. De mum ſedata peſtilētia pluribus de cōſociis defunctis reliq̄ ad paternas domos remearūt. qđ fecit & bernar/ dinus: qui ſtatim febre concuſſus: & non multopoſt ſaluti reſtitutus: ampla facultate pauperibus erogata: die natiuitatis marie uirginis: cuius gratia a pueritia quoaduixit ſabbato ieiunauit: beati franciſci factus ē imitator: nihil preter habitum femoralia & funicu/ lum poſſidens. & primo in loco columbarii in ſenen ſi territorio contemplationi aptiſſimum deſtinatur: ubi uigiliis ieiuniis: diſciplinis ultra regule precepta: & cilicio corpus macerabat: illuc per multa miliaria nudis pedibus pani ac uini collectam elemoſynam humeris afferebat prelatis obediens. hic inter cetera paſſione chriſti amariſſime ſcindebatur. qui ſacerdos ordinatus quotidie amore in deum inflammatus ce/ lebrabat: ſed altius aſpiciens: & animarum ſaltem ſi/ tiens: graui ſumpta cruce: ex colūbario ſaggianum: ut ebrius ſpiritu predicaturus acceſſit. cui: integritate prius cognita: a prelatis ordinis predicandi officium

conceditur: ſed quum linguam haberet aliquantulum prepiditam: facta ad dominum oratione: igneus e celo globus dimittitur: qui ſic eius lingue raucitatem decoxit: ꝙ exinde illud ſanctiſſimum nomen ieſus: italie urbes: caſtella: nullas quaſque perluſtrans expedite non ſine maximo fructu predicauit. Tunc enim terras & maria predones obſidebant. tunc tanta guelphorum ac gibillinorum rabies incalluerat: ut mutuo fraternoque cruoreruberet italia: publica ludorum gymnaſia frequentabantur: uſurarum uoragines inhiabant: uigebat magia: religio parum colebatur: & feſti dies a ferialibus niſi ſpectaculorum gratia: dignoſcebantur. ſed quo magis indigebat italia: eo plus in bernardino ſuperne gratie fauor & uirtus fecundauit. Quis enarrare poſſet: quantum boni per bernardinum conſecuta eſt italia? per hunc ſedate cedes: erecta hoſpitalia: extirpate feneratorum rapacine: adulterini feminarum ornatus cremati: feſti dies culti. & plures utriuſque ſexus non ſine miraculorum ſplendore ad dei ſeruitium conuerſi. O uirum italie frugi. In his itaque operibus bernardinus perſeuerans apud aquilā aprucii urbem anno ſalutis. M.ccccxxxxiiii. etatis uero ſue .lxiiii. uite terminum compleuit. Cuius corpus aquilani ciues pluribus diebus inhumatum tenuerunt: odore ſimul & miraculis fragrans. & ibidem in monaſterio ſancti franciſci poſtmodum honorifice ſepelierunt. Et hunc nicolaus pontifex quintus anno domini. M.ccccl. ſanctorum catalogo coaceruauit. ſolennis eius dies. xiii. calendas iunii colitur. Tranſlatum eſt autem corpus eius in templum nouum ei dedicatum anno eiuſdem. M.cccclxxii. vi. calēdas iunii ſexto pontifice maximo eius pontificatus anno primo.

¶ De ſancto bonauentura epiſcopo & confeſſore. Cap. XII.

Bonauentura epiſcopus albanenſis & cardinalis de balneo regio oriundus ex uoto matris pro ipſius infirmitate adhuc pueruli beati franciſci habitum ſuſcepit: qui ſub alexandro de alis theologie & morum ſic euaſit integerrimus: ut ſepius de eo diceret alexander. Verus iſraelita eſt iſte: in quo adā non peccaſſe uidetur. Hic annorum trigintaquinqꝫ inter tot uenerabiles religionis patres propter ſuam perfectionem factus miniſter: regulam beati franciſci periclitantem narbone in generali capitulo reformauit: & magiſtri giraldi apologeticum libellum contra minores ſubtiliter cōfutauit. Hic in beati antonii tranſlatione patauium. xxxii. anno obitus eius: linguam recentem ac rubicūdam in manibus tenens: inter lachrymas ſic ait. O lingua: que deum ſemper benedixiſti: & alios benedicere docuiſti: nunc perſpicue cernitur: quāti meriti fueris apud deum: & ſic oſculans depoſuit. Laborante uero difficultatibus romana ſede: a gregorio pontifice undecimo & ſacro ſenatu cardinalis & epiſcopus albanenſis quamuis renuens proclamatur: & ſtatim ad concilium lugdunenſe cum rothomagenſe & tripolitano epiſcopis de rebus arduis pertractandis deſtinatur: in quo adeo prudenter grecorum hereſes compoſuit: ꝙ omnes preſente tunc paleologo eorum imperatore: libere ſe deinceps romane ſedi parere uelle profiterētur. Hic libros edidit intitulatos. De ſeptem uiſionibus. Sententie ſententiarum. Super euangeliis: preſertim luce. Officium de cruce. Officium beati franciſci: & de eius uita. De ſex aliis ſeraphin. Itinerarium mentis in deum. Alterum in ſeipſum. Defenſorium religionis mendicātium. Arbor crucis. Breuiloquia. Sermones dominicales. Super euangeliis & epiſtolis per anni circulum. Compendium ueritatis ſacre ſcripture. De inſtitutione nouitiorum. De ſtimulo amoris. pharetra. Multa in officio reformauit & addidit. Et alia plura opuſcula uſqꝫ ad tricenarium numeꝝ: que in partibus galliarum frequenter in manibus habentur. Et ſic in pari ſanctitate & opum fructu proficiens ex humanis ſublatus eſt anno domini. 1274. tertio idus iulii etatis ſue. 53. lunduni in eccleſia beati frāciſci ſepultus: miraculis radiās. Cuius cor reliquo corpore incinerato incorruptum inuentum eſt: & a ſixto pontifice quarto anno ſalutis. 1482. ſanctorum pontificum numero aſcriptus eſt. eius feſtum dominica ſecunda iulii celebratur.

¶ De ſcō Alberto cōfeſſore. Cap. XIII.

Albertus confeſſor gente ſiculus: drepani ex benedicto & ioanna parentibus honeſtiſſimis & deuotis origenē duxit: qui peracto iam uigeſimoſexto ſterilitatis anno: uouerunt ſe glorioſe uirgini: ſiquam forent ſobolem ſuſcepturi: eius ſeruitio eam perpetuo dicaturos. qua impetrata poſt temporis plenitudinem: Ioanna peperit filium: in baptiſmo albertum nomine appellatū. quem ſextum uix attingentem annum in ſponſum puelle de domo regia pater pluribus ei ſuadentibus: coniungi annuebat. de quo cum uxore conferens: tale a diſcreta coniuge reſponſum accepit. Miror te prudētem uirum taliter eſſe mutatum: quod deo & eius genitrici promiſimus: huic caduco & fragili mundo condonare uelis: non ne oportet deo reddere? quod eius eſt? nos filium noſtrum deo & matri eius obligauimus: ipſum ſana cōſcientia reuocare nequimus. his pater a propoſito reuocato: adoleſcēs religionem carmelitam ingreſſus eſt: in qua diſciplinis & contemplationi uacans. ſumme ſanctitatis & doctrine uir effectus eſt: & poſt laudabilem uitam ciuis celeſtis hieruſalem nō abſqꝫ miraculorum illuſtratione. Eius feſtum ſeptimo idus auguſti occurrit.

¶ De ſancto Simpliciano epiſcopo & confeſſore. Cap. XIIII.

Simplicianus epiſcopus & confeſſor: rome uictorino rhetori iā ſeni familiariſſimus fuit. Poſt cuius baptiſmum mediolanum profectus: eremitice uite ſe ita ſequeſtrauit: ut ſublime ſanctitatis nomen adeptus ſit. hunc beatus ambroſius eiuſdem urbis epiſcopus uere ut patrem diligebat. quum uero Auguſtinus ibidem legeret rhethoricam: predicante beato Ambroſio de manicheorum opinione compunctus ſtatim ad ſimplicianum ut uirum optimum ſe compulit. a quo exemplo uictorini ab ea reuocatus eſt: & fide ſumma charitate inſtructus. quē poſtmodū beatus Ambroſius baptizauit: & nouo ueſtiuit nigro ſuperindutum cuculo: & pellicea zona cinxit ſimplicianus. hic ſi qdem defuncto beato ambroſio in epi

ſcopatu ſucceſſit. Et ſi prius deuotus: tunc imitatione Predeceſſoris factus eſt deuotior. mirũ in modum letabatur in auguſtino alumno. & ei non nullas diſoluendas queſtiones dirigebat: cui auguſtinus uti patri uenerando: quo ingenio: qua charitate poterat: dulciter reſcribebat. hic eſt ille ſimplicianus. quẽ quẽ beatus ambroſius & proſper ſic ſanctitate extulerunt: ut hominẽ cũ angelis uolare: cum archangelis cantare cum ſeraphin ardere: cum cherubin lucere: & cum principibus ſedere diceret. Sanctus autem uir diebus & uirtutibus maturus anno domini. ccccxv. idibus auguſti: carnis ergaſtulum dereliquit. Cuius corpus in ſuburbanis mediolani in eccleſia ſancti ſimpliciani inter cappadoces martyres. ſiſinnium hoſtiarium & alexandrum. honorifice ſepultum eſt.

¶ De ſcõ Rocho cõfeſſore. Cap. XV.

ROchus confeſſor genere narbonẽſis apud montem peſulanum ex patre ioanne: matre libera ꝓgenitus. annorum. xii. corpus ſuum cepit abſtinentia caſtigare. qui mortuis parentibus ampliſſima hereditate in pauperes diſtributa: a principatu ſe abdicans: oppidis paternis patruo cõmendatis: breui ueſte indutus: cum pileo: pera: & baculo in italiam peregrinus deuenit: & quũ romã aquã pendentem: ceſenã: aliaqꝫ plurima loca: truci peſtilentia uexata ſigno crucis liberaſſet: placentiam eadẽ lue infectam ad quoddã egrotantium hoſpitale diuertit. quibus omnibus ſimiliter ſanatis: ſtatim ſiniſtra coxa ſagitta trãſfigitur. Sed poſt acerbã paſſionẽ ſalutẽ conſecutus in galliã armis tũc uexatã remeauit. & in paterno captus oppido ut explorator carceri detruditur: in quo exacto qnquẽnio in maxima patiẽtia & uite auſteritate dominũ orãs ut inuocantes nomen ſuũ a ſeuiſſima peſtilẽtia ꝓtegerẽtur: in pace obdormiuit. anno domini. M. cccxxvii. etatis ſue. xxxii. xvi. cal. ſeptẽ. ad cuius latus reperta ẽ tabella: his litteris inſcripta. Peſte laborãtes ad rochi patrociniũ cõfugientes contagionem illam truculentiſſimam euaſuros ſignifico: quo a patruo cognito: inter multas lachrymas: pactis lõgo tractu exequiis ſanctum corpus tradidit ſepulture: eidẽ tẽplũ magni ſumptus erigẽs. Huius uero nomen redeuntes e concilio cõſtantie ab eo recenter a furenti peſtilentia liberate. anno ſalutis. M. ccccxv. detulerũt in italiã: in qua ob eius innumerabilia miracula baſilice & ſacella ubiqꝫ in dies erigũtur & ãno eiuſdẽ. M. cccclxxxv. corpus eius furtim uenetias delatum a ſenatu deuotiſſime ſuſceptum eſt: & eius nomini templum celeberrimum fabricatum. Feſtum ipſius. xvii. cal. ſeptemb. ueneratur.

¶ De ſcõ Nicolao tolẽtino cõfeſ. Cap. XVI.

NIcolaus tolentinus confeſſor: ex piceno oppido: quod ſancti angeli nuncupatur: patre compagnono: matre amata optimis quidem: religioniſque cultoribus: qui dum prole carerent: ex uoto barum apulie oppidum ad ſanctum Nicolaum profecti: peracto deuotionis officio: in patriã redierunt: & mox amata filium peperit: quem ob ſancti reuerentiam nicolaum appellauerunt. Quum autem ad ſeptennium perueniſſet: ter in hebdomada cepit ieiunare: & ſuccedẽte etate: canonicus ſancti ſaluatoris effectus exĩde in religionẽ eremitarum beati auguſtini ſe tranſtulit: q factus ſacerdos in oppido cinguli: tolentium miſſus eſt. ubi uacans orationibus: uigiliis: & abſtinentiis: pane tantum & aqua contentus: carnẽ cilicio ferriqꝫ circulo macerãs: precepta ſalutis inceſſanter affarens: & peccatores ad penitentiam dulciter reuocans: magnas uirtutes operatus eſt. Hic amicus dei plures demonum illuſiones ꝑpeſſus eſt. q eũ ab oratiõibus extorquere nitebat̃: & ab eis adeo immoderate percuſſus: ut inde ſemper claudicauerit. Poſt plurimas diuinas uiſiones: in quadam infirmitate narrauit: in pueritia ſua dum ſacerdoti ſacra conficienti aſſiſteret: uidiſſe aliquando in ipſius hoſtie eleuatione: ſaluatorem noſtrum tanq̃ puerulum ſibi applaudentem: & audiuiſſe dicentem. Innocentes & recti adheſerunt mihi. & quũ ad annos prouectus eſſet: ea iucunda uiſione caruiſſe. In eremo exiſtens prope piſaurum: que dicitur uallimanens: peregrinum de auximo cum pluribus aliis: & in urbe maceratenſi gentilem fratrem conſobrium ſuis miſſis: orationibus: & lachrymis de penis eruit: ut ab eis per reuelationem intellexit. eo uiuente apparuit ſtella admirande claritatis: ab oppido ubi natus erat uſque tolentinum: quam ipſe prius uiderat in ſomniis. At quum eius uite finis appropinquaret: per ſex menſes ante in hora matutini angelos magna repletus delectatione concinentes audiuit: & ſic predicto ſue mortis die: humanitatis uinculũ ſoluit anno domini. M. ccclxxxxiiii. & miraculis in dies ſuccedẽtibus: inter que. xvi. defunctos uite reddidit: ab eugenio pontifice quarto pontificatus ſui anno. xvi. catalogo confeſſorum inſertus eſt. Eius feſtiua dies quarto idus ſeptembris colitur.

¶ De ſcõ Magno epõ. Cap. XVII.

MAgnus ep̄s ex altino parentibus nobiliſſi/
mis origīnē ducens:eremũ ingreſſus:ma/
gne uir ſanctitatis euaſit.qui poſtmodũ ſa
cerdos ordinatus deſolata a longobardis
altinenſi urbe & pene tota italia ad ciuitatē nouã:que
olim heraclea dicebatur:in ſinu adriatico paludibus
munitam:ſe contulit.quo. ob deuitandas barbaroꝝ
peſtes innumerabiles undiq; ciues declinauerãt.& ibi
dem magnus ſanctis exhortationibus longe afflictos
maxime refouebat:a quibus ꝑſpecta ipſius ītegritate:
in epm̄ ꝓmotus:q̄to ſublimius dignitate elatus erat:
tanto humilius a ſeipſo deprimebatur: gregem ſuũ
celeſtibus paſcens:& optime gubernãs. quadam uice
in ſpiritu raptus per reuelationem monitus eſt: octo
eccleſias ea tempeſtate edificare.Primã petro apoſto/
lo:ſecundam raphaeli angelo.tertiam ſaluatori.quar
tam glorioſe uirgini:que nunc dicitur maria formo/
ſa:nã in formoſo ornatu ei apparuit.quintã ioãni ba/
ptiſte.ſextam zacharie.ſeptimã iuſtine.octauã.xii.apo
ſtoloꝝ numero. Saluatore & matre cũ ſingulis earũ
ſanctis ſingillatim apparētibus : & loca edificationũ
demonſtrãtibus.ſuum ibidem ſurrecture uenetiaꝝ
urbi patrociniũ fideliter promittētibus : qui ciuibus
omnia pãdens:locis & ſignis prout monitus: inuētis:
cũ ſuis obſequentiſſimis filiis:ut tale:tãq; fidum urbi
patrociniũ naſciſcerent̄:nō lōgo poſt tp̄e eas honorifi
cas erexerũt. Sanctus uero magnus nō tã noīe q̄ effe/
ctu dieꝝ plenus & bonoꝝ opeꝝ ꝑfectus eſt ad domi/
nũ ſuoꝝ mercedē laboꝝ ſuſcepturus:& cũ uberrimo
oīum fletu honorifice ſepultus miraculis uiuēs. Cu/
ius corpus anno domini.1206.pridie.no.octob.uene/
tias in eccleſiã ſancti hieremie trãſlatũ eſt adhuc mira
culis florēs.& ea dies in eius honorem celebratur.

¶De ſcō Iunone p̄ſbr̄o & cōfeſſore. Cap. XVIII.

IVno preſbyter & cōfeſſor : natiōe britan/
nus:cilicio iuxta carnē idutus:& ueſtibus:
que pauperes decēt religioſos : ieiunia ec/
cleſie pane & aqua perſoluēs : feria q̄rta &
ſabbato inſup ieiunabat.& nihil circa horas canoni/
cas pretermittebat.dormiebat niſi neceſſitate cōpul/
ſus:& ſup nudã terrã uel elledã nodoſis uirgis cōtex/
tã:libro biblie pro ceruicali:& adeo hoſpitalis erat: ꝙ
raro domi ſine pauperibus inueniabat:quoꝝ neceſſi
tatibus de bonis ſuis alacriter ſuppeditabat.quodam
die in cubiculo per dies quīq; cũ noctibus abſq; cibo
in cōtēplatiōe perſauerauit:nullã facie preferēs mace/
rationē.quotidie niſi legitime īpeditus ita deuotiſſi/
me celebrabat:ꝙ die una quidam globus magni ſplē
doris circa corpus xp̄i & calicē in eoꝝ eleuatiōe emi/
cuit.Sãctus aũt iuno in laudabilibus uirtutũ ꝓpoſitis
ultimũ diē feliciter peregit.vi.cal.nouembris.

¶De ſcō Volfgango ep̄o & cōfeſſore. Cap. XIX.

VOlfgangus ep̄s & confeſſor.gente alema/
nus:proſapia ingenuus.primo canonicus:
mox in ſueuia cenobita affectãs peregrina
ri:a beato othmaro uiſionem accepit poſt
annum uigeſimũſecundum:futuꝝ epm̄:& ubi eius
memoria colitur:obituꝝ.qua habita per alemaniam
in noricum:in pannonie cōfinia gratia predicandi de
uenit:ubi a peregrino pictauenſi ep̄o ſuſcipitur:& be
nigne fouetur:pro quo:integritate uiri cognita : ꝑ le/
gationem & marchicomitis conſiliarii ſuggeſtionē
ab othone ſecundo imperatore ratiſbone ep̄atum im
petrauit:optime cōuenire iudicans ſi uſq̄ abundat bo
na uoluntas:ut eam etiam ad bona opera procedere
faciat collata facultas. Beatus itaq; uolfgangus oībus
poſtpoſitis ep̄s eligitur:& ſtatim ad eũ legati dirigun
tur.quibuſcum poſt diuturnã cum peregino ep̄o cō/
ſultationem in occidentales bauariæ partis tetēdit.&
ante imperatorem proſtratus ſe indignum exclamãs
reluctando ratiſbonenſis epiſcopus ſancitur. Vbi in
plurimis ſanctitatis operibus feliciter requieuit pri/
die calend.nouembris.

¶De ſcō Othmaro abbate. S. Benedicti Cap. XX.

OThmarus abbas patria alemãus ſancti flo
rini prius ſacerdos:mox celle beati galli p̄
ſes:poſtremo a pipino rege ob ſue uite ſan
ctitatē in abbatem eiuſdē eremi cōfirma/
tus:haud ꝓcul a monaſterio cecis pauperibus cōſtru
xit habitaculum:ubi eis ſolicite miniſtrabat. Interea
Vuarius & ruthardus illius prouincie tyrãni potiuſq̄
miniſtri eius loci bona occupant.Hoc beatus othma/
rus pipino denunciat.quã ob rem indignati miniſtri
eũ capi iubēt:& lamperto eiuſdē cenobie fratre addu/
cto de adulterio innocēter accuſatum in inſulã rheni
relegant.ubi multas ꝑpeſſus calamitates in xp̄i cōfeſ/
ſione uite terminũ cōpleuit.16.cal.decēbris : ibidē ſe/
pultus.Lamperto dignas falſitatis penas miſerabili/
ter luente.Cuius corpus poſt decēniũ incorruptũ ad
monaſteriũ beati galli ꝑ cōſtantinenſem lacũ delatũ
eſt.ubi honorifice cōditum miraculis coruſcat.

¶De ſcō Conrado ep̄o. Cap. XXI.

COnradus ep̄s genere alemanus parenti/
bus nobilis & uirtutibus: a nothingo cō/
ſtantinenſi ep̄o : cauſarum auditor epi/
ſcopatui prefectus :ſuccedēte tempore: &
eius perfectione maiori eccleſie preponit̄.Et hinc de/
functo nothingo a ſancto ualdarico poſt īdignum trī
duanũ ieiunium conſtantie ep̄s q̄uis renitens conſti/
tuitur.ubi tris erexit eccleſias.in quarum una uideli/
cet beati mauritii ſepulchrum domini ſimillimum
illi hieruſalem extrui curauit.Et dei genitricis tēplũ
precioſis reliquiis decorauit.hic ter deuotione cōpul
ſus tranſfretatus eſt hieruſalem.In die paſche perfecta
conſecratione:araneam in calicem lapſam fiduciali/
ter aſſumpſit:que:ipſo ad menſam expectante. mira/
loſe omnibus uidentibus:ore eius aperto: exiuit. hic
gebhardo adoleſcenti:poſt gamelonum ſibi ſucceſſu
rum in ep̄alem ſedem predixit.quod euenit:& ſic in/

ter optimas operationes in domino diẽ clauſit extremũ anno ſalutis.976.ep̄atus ſui.62.6.cal. decembris.

¶ De ſcõ Hoſimũdo ep̄o & cõfeſſore. Cap. XXII.

HOſimundus ep̄s & cõfeſſor p̄ria anglicus ex regia ducaliq; ſtirpe ꝓgenitus: poſt laudabiliter exactã adoleſcentiã: de bonis ſuis ſariſberiẽſem eccleſiam & ampliauit: & p̄diis ſui cõitatus uorſetiæ affatim ditauit: libris: calicibus: crucibus: indumẽtis: & que cathedralẽ decent eccleſiã pia liberalitate donatis: in qua ſuis exigentibus meritis: poſt ep̄i deceſſum ſubordinatus antiſtes ĩcredibili perfectione & gr̄a cõmiſſum ſibi gregem paſcebat. hic ob declinandã in diuinis confuſionẽ: librum conſtitutionũ: quo fere oẽs utunt̃ eccleſie: cõpoſuit. nec nõ alia ualde ꝓutilia. q̄ poſt multa uirtutũ op̄a zelãtem aĩam reddidit creatori: ibidẽ ſepultus. Inter miraculoꝝ aceruos: plures ſua morte mortuos uiuificãs Et anno domini.1457.pridie no.decẽb.quo die aĩam exhalauit: p̄ calliſtũ papã.3.ſcõrũ catalog.ſubſcriptus.

¶ De ſancta Othilia uirgine. Cap. XXIII.

OThilia uirgo a natiuitate ceca: quam patre occidere uolẽte: mater ſecreto alẽdam cõmiſit: in monaſterio palme educata: ab erardo bauarie ep̄o diuinitus monito: baptizata uiſum accepit: que in religione ꝓficiens: fratri de parẽtis recõciliatione & reditu ſuauiſſimas litteras mittens: ab eo: patre renuẽte & inſcio: ſuſcipit̃: ex quo ita a patre ceſus fuit: ut inde obierit. Cuius obitu cõmotus pater othilie mõaſteriũ erexit. in quo pane hordeaceo preter dies feſtos: pelle urſi pro lecto: & pro puluinari lapide in ſumma uite auſteritate degebat. Defuncto uero patre: per ſpiritũ agnoſcens orõnibus ſuis eũ a purgatorii penis liberauit. Et quia baptiſmatis gratia lumen oculorũ habebat. Ioannẽ baptiſtã ſpecialiter uenerabat̃: cui eccleſiã eidem erigere cogitãti nocte quadã ſanctus apparuit magna cũ luce formã ipſius demõſtrans & menſurã: in cuius edificationẽ: oratiõibus ſuis uas in uino uacuũ impleuit. Tãdem finis preſcia inter cõuocatas ſorores animã deo remiſit. Cuius nutricis dextra mãma: q̃ othiliã lectauerat: trãſactis iã obitus eius.80.annis ĩtegra eſt iuẽta.

¶ De ſcõ Sabino ep̄o & martyre. Cap. XXIIII.

SAbinns ep̄s mediolanẽſis beate catharine deuotus fuit. qui cũ theodoro abbate caſſinẽſi: uiſitato domini ſepulchro ad montẽ ſine adiens a ſeuiſſimo turcoꝝ duce a ſoldano redeunte capit̃: & eius familia trucidata: ipſi & theodoro catharinã inuocãtibus mutilant̃ membra: qui ob ignominiã ipſo duce comitãte uehuntur ad catharine tumulũ: iterim expirauit theodorus: & ſabinus: ut ualuit exhibitis precibus ſanat̃. & mutuo a beata catharina ſuſcipit linguã greco latinoq; idiomate peritiſſimã: & ĩſuper anulum cũ carthula in tribus lineis aureis litteris hec cõtinente. Sabine he ſunt inter me & te ſigna dilectionis perpetue. Fecit tibi meritũ ingens dolor: faciet tibi gaudiũ uehemens amor. Ducẽ baptizabis: ſanus ad ꝓpria remeabis. ſicq; decẽnio expleto laudabiliter mecum eris in celeſti palatio. Tũc peractis: que p̄ceperat beata catharina, ſuſcitat̃ abbas: quibus uiſis baptizat̃ dux: & uenditis oĩbus: portione facultatis ibidẽ relicta: reſiduũ cum ep̄o & abbate ſecũ romam aſportauit: & conſtructo monaſterio: que dicit̃ aula dei: in honorẽ beate catharine: monachali habitu in mõte caſſinẽſi quoaduixit: chriſto deuotiſſime militauit. Sabinus uero peracto decẽnio deo ſpiritum efflauit: quo ſine lingua reperto: nemo ambigit: quin ab eo beata catharina mutuo datam exegerit. In quo quorum fidem anulus & carthula apud mediolanum uſq; in preſens ſeruantur.

Catalogi ſanctorum per reuerendiſſimum dominum Petrum de natalibus uenetum ep̄m equilinum editi opus finit: Venetiis per Bartholomeum de Zanis de Porteſio impenſis domini Luceantonii de Giunta florentini ſolerti cura impreſſum Leonardo lauretano ſereniſſimo uenetorum principe imperante. Anno ſalutis.M.CCCCC.vi.v.idus iulii. Laus deo.

Regiſtrum.

aa	ſtiis ſubii	ab ĩpatore	filios	s	minus	De ſancta	& apphẽdit
prima alba	e	traheret	extenſe	uenerant	beraret	A	ficio in
In chriſti	ſubiectis	qua erat	o	ſantem	do inuicẽ	filiis	ſanctum
a	in pace	ĩgurgitem	breorum	cidit:	z	autem	tate deſe
Reuerẽdiſ.	lare:aut	k	De ſancto	bi ĩuenerũt	columne	Cum igit̃	F
malorum	duriſſimo	pelire	me circũ	t	mam illas	ille raptus	de hauſta
uem	f	bethel	rat ſepulta	puero	rebatur	B	& partem
Proculus	De ſancto	xvii.diuerſis	p	ſpiritum	ipſa lingua	ponto	ab ea de
b	bethleẽ p	ſa ſacrata	Barnabas	Nato	&	naſterium	De abbate
parietem	uidelicet	l	tẽ imp̄ator	tatis	& ipſum	tionem	G
dum	ſolario	eccleſie	De ſancto	u	cum quo	ante tem	306. Ducẽti
quicquid	g	etiam	ꝓcuratorẽ	rent qui	ad eam	C	Incipit
rituſſanctus	eſt iſaac	vii.eſſet	q	p̄cipiendã	inſtar	uterq;	io.cal.ſeptẽb.
c	ſolẽnitatib9	tionem	Incipit	xit.cum	ꝛ	na:que	cal.iulii
luti diuinã	tus diĩs	m	nuptie	uerunt	p̄ueniſſet	omnia	H
finiuit	Amandus	tionis	ſum	x	ioãnis	camelo	5.non.iulii
tyris	h	eſt.Quod	uit uidelicet	reſpõdit	quomodo	D	ii.cal.iulii
quattuor	tione	iudicio	r	in ultionẽ	eum ceſar	aliquãdo	prid.idus
d	uita con	rex audiens	lum adhuc	populis	ꝝ	prolata	3.non. octob.
adamanti	& diuina	n	dum die	De ſancto	ſo curru:	mentis	I
optulerunt	honorifice	igneis	adhuc	y	cognoſcẽs	euidẽtiſſimis	mantuam
iuliani	i	Iſidorus	De ſancto	mortalitatẽ	pape de	E	conceditur:

[illegible]

Shop
50th
LOS ANGELES